GEMEENTE Nijmegen

OVERZICHT

Politieke Avond 29-04-2015
Aanvang: 17:30
Vergaderlocatie: Stadhuis

Tijd	Barbarossakamer	Gebroeders Van Limburgkamer	Raadzaal	Traianuskamer
17:30	**Burgerronde** *Geen programma*	**Burgerronde** *Geen programma*	**Burgerronde** **Inspraak van burgers** W. Benda/C. Arentz	**Burgerronde** **Vragenhalfuurtje** J. van der Geest/R. Waumans
18:00	**Kamerronde** **Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen** P. Oomen/M. Heffels	**Kamerronde** **Programma Zorg & Welzijn** M. Buck/C. Arentz	**Kamerronde** **Debatstuk GroenLinks: Lokale variant op basisinkomen** K. Lamers/R. Waumans	**Kamerronde** **Programma Ruimte & Cultuurhistorie en Grondbeleid** G. Visser
18:30	**Programma Bestuur & Middelen en Facilitaire Diensten** P. Oomen/M. Heffels			
19:00	**Programma Onderwijs** P. Oomen/C. Arentz	**Programma Werk & Inkomen** P. Boekhorst/R. Waumans	**Debatstuk GroenLinks Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront: Hoe maken we van de oudste stad de mooiste stad?** R. Zwart/M. ter Hoeve	**Programma Veiligheid** K. Lamers/M. Heffels
19:30	**Programma Dienstverlening & Burgerzaken** M. Buck/M. Heffels			**Programma Mobiliteit** P. Oomen/C. Arentz
20:00	**Programma Sport** R. Jetten/R. Waumans	**Programma Citymarketing & Externe betrekkingen** M. Buck/M. Heffels	**Brief: Notitie groei en krimp** G. Visser/M. ter Hoeve	**Programma Klimaat & Energie, Programma Groen & Water** C. van Norel/C. Arentz
20:30	**Programma Openbare Ruimte** R. Jetten/M. Heffels	**Programma Cultuur** B. van Berkel/M. ter Hoeve	**Inspectie en handhaving bebouwing n.a.v. brand OC Huismanstraat** M. Buck/R. Waumans	
21:00	**Programma Wijken** T. van Elferen/C. Arentz	**Programma Economie & Toerisme** P. Oomen/M. Heffels		**Programma Wonen** C. van Norel/M. ter Hoeve
21:30				

Tijd	Raadzaal
22:00	1. **Opening en mededelingen**
	2. **Agendavaststelling inclusief de orde van de vergadering**
	3. **Vaststelling besluitenlijst van de vergadering van 1 april 2015**
	4. **Vaststelling notulen van de vergadering van 18 maart 2015**
	5. **Besluitvorming behandeladviezen van de raadskamers van 15 en 29 april**
	6. **Vaststellen van de voorstellen waarover geen spreektijd gevraagd is**
	7. **Vragen van raadsleden aan het college**
	8. **Benoeming tot fractievolger op voordracht van de fractie van VVD (58/2015)**
	9. **Debatstuk Liberaal Nijmegen: Een zomer vol waalkadegasten deel 2** *(DEBATSTUK)*
	Besluitvorming agendapunten Politieke Avond van 15 april 2015
	10. **Raadsvoorstel Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet (48/2015)** *(DEBATSTUK)*
	Besluitvorming agendapunten Politieke Avond van 29 april 2015
	11. **Stadsrekening 2014 (53/2015)**
	12. **Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen (54/2015)**
	Hamerstukken
	13. **Raadsvoorstel Overdracht brandweerposten Centrum en West (50/2015)**
	14. **Raadsvoorstel Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders (57/2015)**
	15. **Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC) en vaststelling beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus (55/2015)**
	16. Ingekomen stukken
	Brieven ter afdoening door het college van B&W (tenzij anders vermeld)
	A1. d.d. 20 maart 2015 van de heer Labijt inzake Vraag betaling vrijwilligerswerk
	A2. d.d. 21 maart 2015 van de heer Berkhoff inzake Verzoek om oplossing t.a.v. overlast maaimachine Hillekensacker.
	A3. d.d. 26 maart 2015 van de heer Maassen inzake Wandelpad langs singel tussen Laauwikpad en Bekkersland
	A4. d.d. 30 maart 2015 van MARN inzake Begroting 2016, Meerjarenraming 2017-2019
	A5. d.d. 30 maart 2015 van MARN inzake Jaarrekening MARN 2014
	A6. d.d. 30 maart 2015 van Park Lingezegen inzake Jaarrekening 2014 en begrotingen 2016-2018
	A7. d.d. 31 maart 2015 van Breed inzake Gewijzigde begroting 2015
	A8. d.d. 31 maart 2015 van Omgevingsdienst Regio Nijmegen inzake Programmabegroting 2016
	A9. d.d. 31 maart 2015 van Omgevingsdienst Regio Nijmegen inzake Programmarekening 2014
	A10. d.d. 31 maart 2015 van MARN inzake Verzoek tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN
	A11. d.d. 1 april 2015 van de heer Hulsman inzake Fietsenstallingen binnenstad
	A12. d.d. 2 april 2015 van de heer Kranenburg inzake Straatnamen
	A13. d.d. 27 maart 2015 en d.d. 8 april 2015 van de heer Van Munster inzake Melding gevaarlijke kruising, foto's onveilige kruising en opening doorgang tunnel.
	A14. d.d. 8 april 2015 van de heer/mevrouw Vrolijks inzake Gevaarlijke verkeerssituatie voetgangers in Weezenhof
	A15. d.d. 11 april 2015 van de heer Van Gaal inzake Brandstichtingsrisco papiercontainers
	A16. d.d. 12 april 2015 van de heer Van Munster inzake Veiligheid van de bussen van Breng
	A17. d.d. 13 april 2015 van MGR Rijk van Nijmegen inzake Uitredingsregeling MGR
	Brief A17 wordt geagendeerd tijdens een volgende Politieke Avond
	A18. d.d. 15 april 2015 van Breed inzake Jaarstukken 2014
	Brieven ter kennisgeving aan te nemen
	B1. d.d. 23 maart 2015 van de heer Vos inzake Commentaar brand De Notenhout
	Brief B1 kunt u betrekken bij de kamerbespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015
	B2. d.d. 23 maart 2015 van het Regionaal Archief Nijmegen inzake Jaarverslag 2014
	B3. d.d. 23 maart 2015 van Sterk Bestuur in Gelderland inzake Aanbieding rapportage regio Nijmegen
	B4. d.d. 25 maart 2015 van Fractie VVD inzake ontslagbrief fractievolger de heer F.J.J. Cornelissen
	B5. d.d. 25 maart 2015 van de heer Essers inzake Kanttekeningen bij informatie van de wethouder
	Brief B5 kon betrokken worden bij het debatstuk op de Politieke Avond van 1 april 2015
	B6. d.d. 1 april 2015 van de heer Janssen inzake Initiatief G1000
	B7. d.d. 2 april 2015 van de heer Vos inzake Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie
	Brief B7 kunt u betrekken bij de kamerbespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015
	B8. d.d. 13 maart 2015 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken Koninkrijkrelaties inzake Agenda Lokale Democratie
	B9. d.d. 1 april 2015 van de provincie Gelderland inzake Informatie over begroting 2016-2019

GEMEENTE Nijmegen

Agenda voor de bijeenkomst in de Barbarossakamer

Datum: woensdag 29 april 2015
Aanvang: 17:30
Documenten: Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording (pdf)

Burgerronde

Geen programma

Kamerronde

Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen

Programma Bestuur & Middelen en Facilitaire Diensten

Programma Onderwijs

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

Programma Sport

Programma Openbare Ruimte

Programma Wijken

Geen programma

Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN (pdf)

Programma Bestuur & Middelen en Facilitaire Diensten

Programma Onderwijs

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

Programma Sport

Programma Openbare Ruimte

Programma Wijken

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel "Vaststellen Stadsrekening 2014"

Van:	Het college van B&W van 31 maart 2015		
Doel:	Opinievorming (Staat als debatstuk geagendeerd op 27 mei 2015)		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** De Stadsrekening 2014 wordt op 29 april 2015 behandeld in de raadskamer. Daarbij is zoals elk jaar het uitgangspunt dat elk programma (al dan niet samen met een ander programma) wordt behandeld in de raadskamer. **2. Wijze van agendering** De planning is gemaakt met het oog op een goede en efficiënte behandeling, waarbij er vier kamerrondes parallel plaatsvinden tussen 18.00 uur en 21.30 uur. **3. Raadkamers waar 2 personen per fractie plaats mogen nemen:** Bij de bespreking van de programma's Zorg & Welzijn, Werk & Inkomen en de gecombineerde bespreking van de programma's Grondbeleid, Ruimte & Cultuurhistorie en de programma's Groen & Water en Klimaat & Energie, is het vanwege de aard van de bespreking toegestaan met 2 personen per fractie aan de bespreking deel te nemen. **4. Brief Auditcommissie inzake Stadsrekening 2014 – NAZENDING -** De auditcommissie stuurt ook dit jaar een adviesbrief over de Stadsrekening. Deze brief volgt zo spoedig mogelijk en kan betrokken worden bij de bespreking van het programma Bestuur & Middelen. **5. Brief college inzake Beantwoording technische vragen Stadsrekening -NAZENDING-** Technische vragen konden gesteld worden tot 14 april. Op 28 april zal de beantwoording van de technische vragen door het college worden vastgesteld. **6. Link naar de webversie van de Stadsrekening inclusief programmatoelichtingen** Via de volgende link is de webversie van de Stadsrekening inclusief programmatoelichtingen bereikbaar, voor zowel PC als tablet via: www.nijmegen.nl/jaarverslag. **7. Financiële kengetallen Provincie Gelderland** Vanaf 2010 worden de financiële kengetallen van gemeenten gepresenteerd op internet. Op de website http://ftgelderland.databank.nl vindt u gegevens over begrotingen, belastingen, jaarrekeningen, reserves en de schuldpositie van gemeenten. Deze site is ge-update met gegevens uit de begrotingen 2015 en jaarrekeningen 2013 van Gelderse gemeenten. Vooruitlopend op de regelgeving heeft de Provincie Gelderland in de begrotingsbrieven 2015 kengetallen opgenomen over de financiële structuur van gemeenten. Tevens zijn gegevens over de grondexploitatie opgenomen en is er een factsheet raadpleegbaar waarin Gelderse ontwikkelingen opgenomen zijn die uit de diverse jaarrekeningen zijn gedestilleerd.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Peggy van Gemert p3.van.gemert@nijmegen.nl Clemens Rutten c2.rutten@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 – 329 31 87 024 - 329 2596
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel "Vaststellen Stadsrekening 2014" d.d. 31 maart 2015 2. Stadsrekening 2014 3. Accountantsrapportage Ernst & Young aan de gemeenteraad d.d. 1 april inzake "Uitkomsten controle en overige informatie 2014" 4. Brief accountant Ernst & Young aan gemeenteraad d.d. 1 april inzake "Accountantsverklaring rekening 2014" Nazending 5. Brief van de auditcommissie inzake "Advies van de auditcommissie over de		

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	Stadsrekening 2014” 6. Beantwoording technische vragen Stadsrekening door college van B&W d.d. 28 april 2015 Achtergrondinformatie 7. Mail Provincie Gelderland - Update databank financieel toezicht d.d. 12 maart 2015 8. Raadsbesluit d.d. 29 april 2015

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel

27 mei 2015 / 53/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp

Vaststellen Stadsrekening 2014

Programma

Bestuur & Middelen

Portefeuillehouder

H. Tiemens

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.

31 maart 2015

Samenvatting

In de Stadsrekening legt ons College beleidsinhoudelijk en financieel verantwoording af over 2014. Onderaan de streep houden we € 10,1 miljoen over, € 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dit resultaat is positief, maar vraagt om een nuancering. Allereerst omdat we net door een bijdrage uit de reserves een tekort van € 5,3 miljoen in de grondexploitaties hebben moeten aanzuiveren. Daarnaast is de 'plus' ook het gevolg van incidentele meevallers en zien we nog veel risico's in de toekomst. Daarom stelt ons College voor om het positieve resultaat grotendeels te benutten om de saldireserve als onze algemene buffer te versterken.

Voorstel om te besluiten

1. De Stadsrekening 2014 vast te stellen.

2. Het voordelige saldo van € 10.104.843 als volgt te bestemmen:
   a. Vanuit het voordeel binnen het programma Zorg & Welzijn € 1.374.000 te storten in de bestemde reserve Wmo-jeugd.
   b. Het restant voordelige saldo van € 8.730.843 toe te voegen aan de saldireserve.

3. Een reservering van € 1.723.000 voor nog te maken kosten project Dijkteruglegging vrij te laten vallen en toe te voegen aan de saldireserve.

4. De begrotingswijziging over investeringskredieten vast te stellen (BW-01396).

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail

Clemens Rutten, 2596, c2.rutten@nijmegen.nl
Peggy van Gemert, 3187, p3.van.gemert@nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

In de Stadsrekening legt ons College verantwoording af over het gevoerde beleid in 2014. Deze leggen we ter vaststelling voor aan uw Raad.

Ook in 2014 waren de gevolgen van de economische crisis nog duidelijk merkbaar. Vooral binnen de grondexploitaties was de impact groot en zijn toekomstverwachtingen verder neerwaarts bijgesteld. Dit hebben we vertaald in hogere voorzieningen om verwachte verliezen op te kunnen vangen. Daardoor hebben we in maart 2015 een tekort binnen de grondexploitaties gerapporteerd in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). Vanuit de saldireserve is dit tekort meteen aangezuiverd.

Dit raadsvoorstel gaat bij de argumenten in op het positieve resultaat over 2014 en wat we voorstellen hiermee te doen. Hierbij gaan we ook in op de vraag of onze reserves groot genoeg zijn om toekomstige risico's op te vangen.

De Stadsrekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. De accountant heeft de jaarrekening gecontroleerd en zal wederom een goedkeurende verklaring afgeven. Bevindingen uit de accountantscontrole zal zij aan u rapporteren.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

De Stadsrekening wordt als verantwoordingsdocument ter vaststelling voorgelegd aan uw Raad. Dit gebeurt op basis van de:

- Gemeentewet (artikel 156)
- Verordening 212 (opgesteld op basis van art. 212 Gemeentewet). Hierin staan de uitgangspunten van ons financieel beleid en beheer.
- Verslaggevingsvoorschriften volgens het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)

1.2 Relatie met programma

In de Stadsrekening wordt per programma verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid.

2 Doelstelling

De doelstelling van de Stadsrekening is om uw Raad inzicht te geven in de uitkomsten van het gevoerde beleid in 2014. Dit zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Door de Stadsrekening vast te stellen wordt ons College decharge verleend.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

3 Argumenten

Bij beslispunt 1:
1.1 Door de Stadsrekening vast te stellen verleent uw Raad decharge aan ons College

Ons College is verantwoordelijk voor het opstellen van de Stadsrekening. Hieronder valt dat de cijfers juist en volledig moeten zijn en volgens de regels tot stand moeten komen.

De Stadsrekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag is beleidsinhoudelijk; de jaarrekening financieel.

In het jaarverslag staat de bestuursagenda centraal waarin per programma een korte verantwoording is opgenomen. Daarnaast wordt in het jaarverslag beschreven hoe Nijmegen er financieel voor staat en zijn paragrafen opgenomen over gemeentebrede onderwerpen die de programma's overschrijden.
Als PDF-versie is op www.nijmegen.nl een uitgebreide programmaverantwoording beschikbaar.

In de jaarrekening staan de bezittingen en schulden in de balans en de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) in het 'overzicht van baten en lasten'. De SiSa-bijlage maakt ook onderdeel uit van de jaarrekening.

De Stadsrekening wordt digitaal beschikbaar gesteld via pcportal.nijmegen.nl. Speerpunten hierbij zijn toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Zo gaat navigeren sneller, wordt meer ondersteund met grafieken en is een nadere verdiepingsniveau beschikbaar.

1.2 De accountant zegt dat de cijfers kloppen en volgens de regels tot stand zijn gekomen

De accountant doet onderzoek naar het getrouwe beeld en de rechtmatige totstandkoming van de cijfers in de jaarrekening. Wij zijn verheugd dat wij weer een goedkeurende controleverklaring zullen ontvangen van de accountant. Dit zowel op de getrouwheid als de rechtmatigheid. Dit betekent dat de jaarrekening geen zodanige fouten en/of onzekerheden bevat dat het oordeel van de gebruiker wordt beïnvloed.
Het verslag van bevindingen wordt aangeboden aan uw Raad. Ons College neemt de hierin opgenomen adviezen ter harte.

Bij beslispunt 2:
2.1 Resultaat positief, maar nuancering op z'n plaats

In de jaarrekening zijn de kosten en opbrengsten per programma weergegeven. Het saldo is het resultaat. Onderstaand wordt het behaalde resultaat afgezet tegen het begrote resultaat. Het verschil is de afwijking.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
3

Bedragen x € 1 mln

	Begroot	Realisatie	Afwijking
Resultaat vóór	10,6 V	8,8 V	-1,7 N
Mutaties reserves (+ =storting, -/- =onttrekking)	6,0	-1,3	-7,3
Resultaat ná	**4,6 V**	**10,1 V**	**5,5 V**

	Begroot	Realisatie	Afwijking
Zorg & Welzijn	-58,2 N	-56,9 N	1,4 V
Werk & Inkomen	-36,9 N	-29,6 N	7,3 V
Onderwijs	-28,1 N	-26,5 N	1,6 V
Grondbeleid	-5,9 N	-5,9 N	0,0 V
Klimaat & Energie	-5,9 N	-5,5 N	0,3 V
Ruimte & Cultuurhistorie	-5,6 N	-4,3 N	1,3 V
Wonen	-0,0 N	-0,6 N	-0,6 N
Bestuur & Middelen	263,0 V	257,2 V	-5,9 N
Overige programma's met afwijking < € 250.000	**-117,8 N**	**-117,8 N**	**-0,0 N**
Eindtotaal	**4,6 V**	**10,1 V**	**5,5 V**

Onderaan de streep houden we € 10,1 miljoen over, € 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dit is positief, maar vraagt om een nuancering.

Allereerst door het tekort van € 5,3 miljoen in de grondexploitaties. Dit tekort is al aangezuiverd vanuit onze reserves, waardoor het behaalde resultaat van het programma Grondbeleid in de Stadsrekening gelijk is aan de begroting. Deze bijdrage uit de reserves doet de ‘plus’ in de Stadsrekening deels teniet. Immers, we kunnen nu een ‘plus’ in onze reserves storten terwijl we er net geld uit hebben gehaald.

Daarnaast kon een voorziening naar beneden worden bijgesteld en is duidelijk geworden dat een tweetal oude verplichtingen aan het Rijk niet meer hoeven te worden terugbetaald. Deze voordelen binnen de programma’s Onderwijs (€ 1,5 miljoen) en Werk & Inkomen (€ 4,7 miljoen) verklaren voor een groot deel het positieve resultaat van € 10,1 miljoen én de meevaller ten opzichte van de begroting. Echter, deze voordelen zijn wel incidenteel.
Hier tegenover staat het nadeel op het programma Bestuur & Middelen. Dit wordt veroorzaakt door nagekomen afrekeningen van het gemeentefonds over voorgaande jaren, een wijziging in OZB-waarderingsgrondslagen en een gevormde pensioenvoorziening voor onze wethouders.

Tot slot hebben we financiële risico’s in beeld die ons in de toekomst geld kunnen gaan kosten. Om ervoor te zorgen dat we genoeg buffers hebben om dit om dit op te vangen is het belangrijk om onze saldireserve te blijven versterken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

2.2 Algemene buffer voor risico's lijkt bijna groot genoeg, maar voorzichtigheid blijft geboden

De toekomst gaat gepaard met onzekerheden, daarom brengen we risico's op financiële tegenvallers in beeld. Als we een betrouwbare inschatting kunnen maken zetten we voorzichtigheidshalve geld opzij in een voorziening. Een goed voorbeeld hiervan zijn de verliesvoorzieningen die we treffen voor verwachte verliezen in de grondexploitaties. Voor de meeste risico's geldt dat als ze zich voordoen, we ze op moeten vangen met de saldireserve als onze algemene buffer. De bestemmingsreserves kunnen we hierin niet meenemen omdat deze een specifieke bestemming hebben. Door uw Raad is uitgesproken dat de verhouding tussen risico's en saldireserve 1,0 moet zijn. Afgesproken is dat dit doel in 2018 zal zijn bereikt.

Als we de geïnventariseerde risico's afzetten tegen de hoogte van de saldireserve dan krijgen we het volgende beeld.

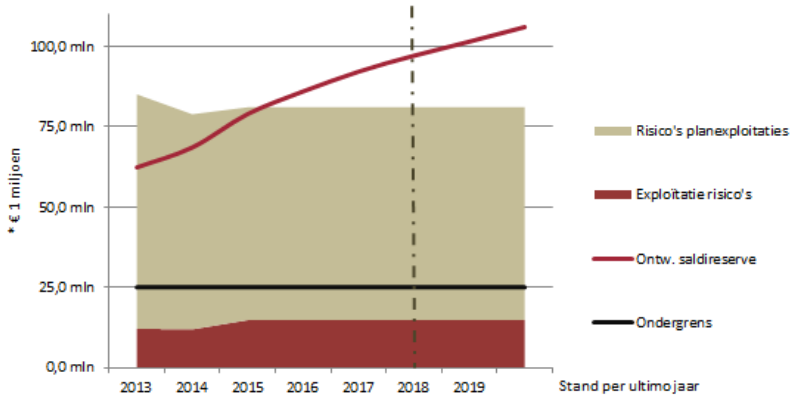

Uit de rode stijgende lijn kunnen we afleiden dat de saldireserve eind 2014 een omvang heeft van € 68,6 miljoen. Hier tegenover staan de risico's in de gearceerde vlakken die vragen om een buffer van € 80,9 miljoen. Oftewel, onze algemene buffer is nog niet voldoende om de betrokken risico's op te kunnen vangen. Kanttekening hierbij is dat het risicoprofiel uit twee onderdelen bestaat. Het kleinste (rood gekleurde) onderdeel gaat om de risico's binnen alle programma's afgezien van het Grondbeleid. Het overgrote deel van de risico's komt echter voort uit de grondexploitaties, bovenop de al gevormde verliesvoorzieningen. Kenmerkend van deze risico's is een langere horizon tot wel 15 jaar. Om die reden vindt ons College het acceptabel als de saldireserve in de toekomst groot genoeg is om de geïnventariseerde risico's af te dekken. Uit bovenstaande grafiek lijkt dit eind 2015 al het geval te zijn, mits de voorgestelde storting in de saldireserve van € 8,7 miljoen door uw Raad wordt overgenomen.

Hoewel de groei van de saldireserve de goede kant op lijkt te gaan, is een waarschuwing wel op zijn plaats. In de risico-inventarisatie zijn enkele risico's opgenomen die, als ze zich voordoen op korte termijn, een fors verlies met zich meebrengen. Genoemd worden de risico's bij het BUIG-budget en enkele risico's in de grondexploitaties. Er zijn dus positieve bewegingen te onderkennen, maar voorzichtigheid blijft gewenst. Hier komen we bij de zomernota op terug.

2.2 Voordelig saldo naar algemene buffer, met uitzondering van voordeel Zorg & Welzijn

Het jaar 2014 sluiten we af met een voordelig saldo van € 10,1 miljoen. Hierin is al rekening gehouden met bedragen die, met uw goedkeuring, uit onze reserves zijn gehaald of er in zijn gestort.

Totdat de saldireserve het gewenste niveau heeft bereikt, wil ons College positieve resultaten zoveel mogelijk in de saldireserve storten. Dit om onze algemene buffer te versterken en risico's in de toekomst op te kunnen vangen. Een uitzondering willen we maken voor het voordeel binnen het programma Zorg en Welzijn. In het Coalitieakkoord is afgesproken om voordelen binnen het programma Zorg en Welzijn te storten in de bestemmingsreserve Wmo-jeugd. Daartoe is deze reserve bij de Stadsbegroting 2015 ingesteld. Reden hiervoor is dat we dit jaar weliswaar gelden overhouden op dit beleidsterrein, maar ook zeker weten dat we volgende jaren geld tekort komen. Daarom stelt ons College voor om het voordeel van bijna € 1,4 binnen het programma Zorg & Welzijn te storten in de bestemmingsreserve Wmo-jeugd. De rest van het voordelige saldo van € 8,7 miljoen stellen we voor om toe te voegen aan de saldireserve.

Bij beslispunt 3:
3.1 Er kan een bedrag aan nog te maken kosten vrijvallen

De accountant heeft bij haar controle geconstateerd dat voor het project Dijkteruglegging een bedrag aan € 1,7 miljoen aan nog te maken kosten is opgenomen zonder dat hieronder een harde verplichting ligt. Het project Dijkteruglegging is een project wat door de gemeente Nijmegen voor rekening en risico van Rijkswaterstaat wordt uitgevoerd. De uitgaven en inkomsten die onder het contract met Rijkswaterstaat vallen, zijn op de juiste wijze verantwoord en in de Stadsrekening verwerkt. Daarnaast is er een bedrag opgenomen voor waarschijnlijk nog te maken kosten als gevolg van de Dijkteruglegging. Aangezien de Dijkteruglegging geen grondexploitatie is, moeten de boekhoudregels voor gewone projecten gevolgd worden. Dit betekent dat kosten pas genomen worden op het moment dat de gemeente verplichtingen met derden is aangegaan. Wij hebben in eerste instantie dit geld beschouwd als grondexploitatiegeld. Nu dit anders geïnterpreteerd moet worden, stellen wij voor dit geld vrij te laten vallen in de saldireserve. Dit betekent vrijval in 2015 en niet verwerken in de stadsrekening 2014. Effect is dat de saldireserve direct na besluitvorming wordt verhoogd met € 1,7 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bij beslispunt 4:
4.1 Voor opgeleverde investeringen hebben we € 2,9 miljoen minder nodig gehad

Om investeringen te kunnen plegen stelt uw Raad kredieten beschikbaar. Uitgaven hierop lopen vaak over het jaar heen. In de paragraaf Investeringen van het jaarverslag is aangegeven hoeveel geld we nog nodig denken te hebben voor de komende jaren. In een begrotingswijziging (BW-01396) is per krediet aangegeven of het budget naar volgend jaar moet worden overgeheveld of vrij kan vallen.
Bij de oplevering van een investering kijken we of we meer of minder hebben uitgegeven dan de hoogte van het krediet. In 2014 hebben we hierbij € 2,9 miljoen minder nodig gehad dan aan krediet beschikbaar was. Daarom laten we dit kredietbedrag vrijvallen.

4 Risico's
De Stadsrekening moet tijdig worden ingediend bij de Provincie.
Dit geldt ook voor de SiSa-bijlage in de Stadsrekening. Hierin leggen we verantwoording af over de besteding van specifieke uitkeringen van het Rijk.

5 Participatie en Communicatie
Over de stadsrekening 2014 zal op de gebruikelijke wijze gecommuniceerd worden.

6 Uitvoering en evaluatie
Na vaststelling van de Stadsrekening dienen we de Stadsrekening en de SiSa-bijlage in bij de provincie / het Rijk.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage(n): Stadsrekening 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

11. Stadsrekening 2014 (53/2015)

Raadsvoorstel d.d. 31 maart 2015
1. De Stadsrekening 2014 vast te stellen.
2. Het voordelige saldo van € 10.104.843 als volgt te bestemmen:
a. Vanuit het voordeel binnen het programma Zorg & Welzijn € 1.374.000 te storten in de bestemde reserve Wmo-jeugd.
b. Het restant voordelige saldo van € 8.730.843 toe te voegen aan de saldireserve.
3. Een reservering van € 1.723.000 voor nog te maken kosten project Dijkteruglegging vrij te laten vallen en toe te voegen aan de saldireserve.
4. De begrotingswijziging over investeringskredieten vast te stellen (BW-01396).

Het voorstel wordt geagendeerd als debatstuk op 27 mei 2015

Stadsrekening 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Jaarverslag

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorwoord

De stadsrekening 2014 bestaat uit twee onderdelen. Het Jaarverslag en de Jaarrekening.

In het jaarverslag staat de bestuursagenda centraal waarin per programma een korte verantwoording is opgenomen. Daarnaast wordt in het jaarverslag beschreven hoe Nijmegen er financieel voor staat en zijn paragrafen opgenomen over gemeentebrede onderwerpen die de programma's overschrijden

In de jaarrekening staan de bezittingen en schulden in de balans en de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) in het 'overzicht van baten en lasten'. De SiSa-bijlage maakt ook onderdeel uit van de jaarrekening.

De uitgebreide programmaverantwoording over de dingen die in Nijmegen zoal gedaan zijn, is opgenomen als een PDF bestand. Dit biedt de mogelijkheid om vanuit programma's in te zoomen op de onderliggende producten. Deze versie is te vinden op www.nijmegen.nl

De Stadsrekening wordt digitaal beschikbaar gesteld via pcportal.nijmegen.nl . Speerpunten hierbij zijn toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Zo gaat navigeren sneller, wordt meer ondersteund met grafieken en is een nader verdiepingsniveau beschikbaar.

Het College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 3
Voorwoord 5
Inhoudsopgave 7
Inleiding 9
Samenstelling van het bestuur 11
Nijmegen in cijfers 21
Nijmegen financieel 2014 23
Bestuursagenda 33
Paragrafen 113

JAARREKENING **189**
Balans 191
Overzicht van baten en lasten 194
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 197
Toelichting op de balans 203
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 221
Toelichting op het overzicht van baten en lasten 223
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 245
Begrotingsrechtmatigheid 247

BIJLAGEN **249**
Sisa bijlage 250
Gemeentefonds 253
Kasgeldlimiet 255
Renterisiconorm 257
Subsidiestaat 259
Lijst met afkortingen 261
Colofon 265

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inleiding

Deze stadsrekening 2014 is de eerste van het huidig college. Na de verkiezingen in maart zijn de onderhandelingen gestart en hebben wij op 14 mei ons Coalitieakkoord 2014-2018 "Samen voor Nijmegen, sociaal, duurzaam en ondernemend" vastgesteld.

Het jaar 2014 wordt gekenmerkt door een licht herstel van de economie. De begroting 2015 kent geen extra bezuinigingen en deze jaarrekening geeft ook een tamelijk stabiel beeld. Terugkijkend hebben we een goede start kunnen maken met het uitvoeren van het coalitieakkoord en zien we voldoende mogelijkheden deze koers dit jaar vast te houden.

We hebben afgelopen jaar geïnvesteerd in een sterk, sociaal en duurzaam Nijmegen. We zien dat sectorale oplossingen niet meer werken: we verbinden economie met sociaal en onderwijs, binnenstad met stad en regio, wonen met zorg en welzijn. In onze stad werken burgers, instellingen, bedrijven en overheid samen aan een sociale samenleving. Deze coalitie heeft zorg voor elkaar hoog in het vaandel staan en kiest daarbij voor de menselijke maat. Nijmegen is een ‘wij-stad’, waar niemand buiten de boot valt.

De ambities die wij in dit coalitieakkoord hebben verwoord, zijn opgenomen in een strategische agenda waarmee we actief kunnen sturen op de thema's die we voor komende jaren centraal hebben gesteld.

1. Zorgzame stad
2 .Woon- en groeistad
3. Stad die werkt en leert
4. Duurzame stad
5. Bruisende binnenstad
6. Stad in de regio.

In 2014 zijn we aan de slag gegaan met deze thema's en in de begroting 2015 zijn deze verwerkt. Nu voeren we het debat met de raad en de stad over de wijze waarop we kunnen sturen op deze thema’s. In 2015 zal dit concreter worden.
Aangezien de programma's het niveau zijn gebleven waarop de gemeentelijke middelen worden geautoriseerd door uw raad is dit de basis van de verantwoording 2014.

Een van de grote klussen waarvoor we ons in 2014 geplaatst zagen, was het invoeren van de zogenoemde 3 D's, de decentralisatie jeugdzorg, Wet Maatschappelijke ondersteuning en de participatie wet. De MGR werkbedrijf is opgericht en er zijn contracten afgesloten waarmee we op 1 januari klaar stonden voor de nieuwe taken die op de gemeente zijn afgekomen We hebben dit in samenwerking met de regiogemeenten opgepakt waarmee we ook invulling hebben gegeven aan de ideeën rondom regionalisering.
Tot dusverre is de transitie conform de verwachting verlopen maar we blijven alert of iedereen de zorg kan krijgen die nodig is. Daarom stellen we voor om uit het rekeningoverschot bijna € 1,4 miljoen te bestemmen voor de reserve Wmo- jeugd. Ook zijn er natuurlijk zorgen over de ontwikkeling van het BUIG-budget, maar daarover meer in paragraaf weerstandsvermogen.

In de stad wordt nog volop gebouwd en worden plannen ontwikkeld. Desondanks hebben we ook dit jaar weer verliezen moeten nemen op onze planexploitaties. In totaal hebben we € 5,3 miljoen aan verlies genomen, waarbij we wel aantekenen dat hiervan € 4 miljoen al was voorzien en opzij was gezet in ons Coalitieakkoord.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Kijkend naar de uitvoering van onze begroting hebben we verschillende investeringen gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld Doornroosje en hebben we aan onze gereed gemelde investeringen nog een bedrag over gehouden van € 2,9 miljoen.

Het rekeningresultaat bedraagt € 10,1 miljoen voordelig, terwijl we bij de najaarsnota nog € 4,6 miljoen voordeel dachten te realiseren. Dit extra voordeel wordt veroorzaakt door incidentele meevallers en dan vooral door in het verleden ontvangen rijksgelden die we niet meer terug hoeven te betalen, maar mogen houden.

In 2014 hebben we de saldireserve, onze buffer voor tegenvallers, toe zien nemen van € 62,4 miljoen naar € 68,6 miljoen. Dit ondanks de verliezen in de planexploitaties, waarvoor we eerder al € 5,3 miljoen uit de saldireserve hebben gehaald. Hiermee is de saldireserve nog niet geheel voldoende om alle risico's op te vangen, maar na toevoeging van het rekeningresultaat is het gewenste weerstandsvermogen bijna gehaald. Op basis van de huidige inzichten hebben wij er vertrouwen in dat wij, conform afspraak met uw raad in 2018 de gewenste verhouding tussen risico's en saldireserve bereiken.

Ten slotte willen wij niet onvermeld laten dat de bezuinigingsopdracht die wij mee hebben gekregen vanuit de vorige periode gehaald is. Dat betekent dat we ruim € 7 miljoen aan bezuinigen hebben gerealiseerd in 2014.

Ons College legt deze stadsrekening 2014 voor aan uw raad en ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Samenstelling van het bestuur

De raad in Nijmegen heeft 39 leden. Het college bestaat uit de burgemeester en zes wethouders. De gemeentesecretaris, de heer B. (Berend) van der Ploeg is altijd aanwezig bij collegevergaderingen als adviseur. Hubert Bruls is burgemeester van de gemeente Nijmegen.
De burgemeester is niet alleen voorzitter van het College, maar ook van de raad. De Raad wordt bijgestaan door de griffier, mevrouw M.M.V. (Tine) Mientjes. Uiteindelijk is de burgemeester hoofdverantwoordelijk voor het functioneren van de raad. De na de verkiezingen gevormde coalitie bestaat uit:

SAMENSTELLING COLLEGE

Burgemeester H.M.F.(Hubert) Bruls
Portefeuille: Openbare orde & Veiligheid, Dienstverlening & Burgerzaken, Externe Betrekkingen, Juridische Zaken, Communicatie en Onderzoek & Statistiek.

Wethouder mevrouw R.D. (Renske) Helmer-Englebert, SP, 1e loco
Portefeuille: Wijken, Openbare Ruimte, Onderwijs, Sport en Accommodaties

Wethouder B.(Bert) Frings, GroenLinks, *2e loco*
Portefeuille: Zorg, Welzijn, Wonen.

Wethouder T. (Turgay)Tankir, PvdA, 3*e loco*
Portefeuille: Werk, Inkomen, Vroegtijdig schoolverlaten, Economie & Toerisme.

Wethouder H.B.W. (Ben) van Hees, De Nijmeegse Fractie, *4e loco*
Portefeuille: Binnenstad, Citymarketing, Evenementen, Cultuurhistorie, Parkeren, Personeel & Organisatie, ICT en Faciliteiten.

Wethouder B. (Bert) Velthuis, SP, *5e loco*
Portefeuille: Stedelijke ontwikkeling, Grondbeleid, Cultuur.

Wethouder mevrouw H.(Harriet) Tiemens, GroenLinks, *6e loco*
Financiën, Duurzaamheid (Klimaat & Energie), Groen & Water, Mobiliteit

Gemeentesecretaris de heer B. (Berend) van der Ploeg

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

SAMENSTELLING GEMEENTERAAD 2014

De gemeenteraad wordt bijgestaan door de griffier, mevrouw M.M.V. (Tine) Mientjes.

Hieronder vindt u een kort overzicht van de zetelverdeling in de Raad tot 19 maart 2014 (gemeenteraadsverkiezingen) en na 19 maart 2014.

zetelverdeling

politieke partij	tot 19 maart	ná 19 maart
Partij van de Arbeid	8	4
GroenLinks	7	8
D66	6	7
Socialistische Partij	5	8
VVD	4	3
De Nijmeegse Fractie	4	2
Gewoon Nijmegen	2	2
CDA	1	2
Verenigde Senioren Partij	1	2
Fractie Witsenhuijsen	1	0
Fractie Eigenhuijsen	0	1
totaal	**39**	**39**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

SP (8 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 71
E-mail: fractie@sp.nijmegen.nl

J.W.H. van Hooft (Hans) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 348 04 08
E-mail: hvhooft@sp.nl

C. van Norel (Cor)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-81289796
E-mail: cs.norel@hetnet.nl

B. van Berkel (Bart)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail:bart.berkel@gmail.com

P.J. Molenaar (Petra)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-11125457
E-mail: petramolenaar@gmail.com

M.A.L. Sweep (Maarten)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-29594303
E-mail: maartensweep@gmail.com

A. van den Berg (Annelieke)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: a.van.den.berg@sp.nijmegen.nl

S. Vat (Stijn)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: s.vat@sp.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

T. Postema (Tatum)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: tatum.postema@gmail.com

GROENLINKS (8 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 70
E-mail: fractie@groenlinks.nijmegen.nl

P.H.J. Boekhorst (Pepijn) - fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-51754256
E-mail: pepijnboekhorst@gmail.com

E.M. Westerveld (Lisa)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-42375501
E-mail: l.westerveld@groenlinks.nijmegen.nl

N.P. Vergunst (Noël)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-15002866
E-mail: vergunst@gmail.com

C.M.H. Daemen (Cilia)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: c.daemen@groenlinks.nijmegen.nl

P.R. Oomen (Pepijn)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-19072657
E-mail: pepijnoomen@gmail.com

J. F. Reinhoudt (Jos)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-20408049
E-mail: jos@reinhoudt.com

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

B. Friesen (Bram)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: bram.friesen@gmail.com

A.B. Ranshuijsen (April)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: a.ranshuijsen@gmail.com

D66 (7 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 69
E-mail: fractie@d66.nijmegen.nl

De heer R.A.A. Jetten (Rob) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: robjetten@d66nijmegen.nl

De heer T.F.A. van Elferen (Tobias)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-15656338
E-mail: tobiasvanelferen@d66nijmegen.nl

De heer M. Groothuizen (Maarten)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: groothuizenm@gmail.com

Mevrouw G. Visser (Grete)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-12407920
E-mail: gretevisser@hotmail.com

Mevrouw C.B.M. Lamers (Kristie)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-48386780
E-mail: kristielamers@d66nijmegen.nl

De heer R. El Hafi (Rachid)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-85282732
E-mail: r.el.hafi@d66.nijmegen.nl

Mevrouw R.M.G. Brouwer (Rachel)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-24298558
E-mail: rachelbrouwer@d66nijmegen.nl

PVDA (4 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 67
E-mail: fractie@pvda.nijmegen.nl

M.J.M. van Nijnatten (Marc) - Fractievoorzitter
Rouaanstraat 5
6515 CD Nijmegen
Tel. 06-10316085
E-mail: m.van.nijnatten@pvda.nijmegen.nl

G.M.M. Schellekens (Giselle)
p/a fractiesecretariaat PvdA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-39775000
E-mail: g.schellekens@pvda.nijmegen.nl

R.S. Zwart (Rutger)
Korte Bredestraat 18
6543 ZR Nijmegen
Tel. (024) 373 33 39
E-mail: r.zwart@pvda.nijmegen.nl

A. Selman (Ammar)
p/a fractiesecretariaat PvdA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: a.selman@pvda.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VVD (3 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. (024) 329 23 68
E-mail: fractie@vvd.nijmegen.nl

I.M. van Dijk (Inge) - fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-27478668
E-mail: i.van.dijk@vvd.nijmegen.nl

P. Huliselan (Patrick)
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-42915699
E-mail: p.huliselan@vvd.nijmegen.nl

M.F. KOSSEN (FLEUR)
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: f.kossen@vvd.nijmegen.nl

CDA (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
E-mail: fractie@nijmegen.cda.nl

M.T. (Mark) Buck - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat CDA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-26298076
E-mail: **mark.buck@nijmegen.cda.nl**

J.M. (Judith) Rotink
p/a fractiesecretariaat CDA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-18214620
E-mail: judith.rotink@nijmegen.cda.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

GEWOON NIJMEGEN (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr: (024) 329 96 22
E-mail: fractie@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

J.L.J. Janssen (Jo) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat Gewoon Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 329 96 22
E-mail: fractie@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

R.A.P. Klein Hemmink (Ruud)
p/a fractiesecretariaat Gewoon Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 329 96 22
E-mail: r.kleinhemmink@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

DE NIJMEEGSE FRACTIE (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 29 93
E-mail: info@denijmeegsefractie.nijmegen.nl

A.H.W Hillen (Albaer) - Fractievoorzitter
p/a Fractiesecretariaat De Nijmeegse Fractie
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-20972666
E-mail: ahillen@panet.nl

W. Grutters (Wendy)
p/a Fractiesecretariaat De Nijmeegse Fractie
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-50202030
E-mail: w.grutters@denijmeegsefractie.nijmegen.nl

VERENIGDE SENIOREN PARTIJ (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 24
E-mail: fractie@vsp.nijmegen.nl

M.J.I. Hulskorte (Michel) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat VSP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: fractie@vsp.nijmegen.nl

J.V.J. van Deurzen (Hans)
p/a fractiesecretariaat VSP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: h1.van.deurzen@vsp.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

FRACTIE EIGENHUIJSEN (1 ZETEL)

P.A. Eigenhuijsen (Paul)
p/a fractie Eigenhuijsen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: pauleigenhuijsen@gmail.com

De gemeenteraad bestaat nu uit 14 vrouwen en 25 mannen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Nijmegen in cijfers

Bevolking

Leeftijd	2010	2011	2012	2013	2014
0-14 jaar	23.652	23.714	23.854	23.792	23.911
15-24 jaar	28.278	28.487	28.681	29.345	30.411
25-49 jaar	59.753	59.857	59.526	59.184	58.884
50-64 jaar	29.636	30.069	30.232	30.493	30.847
65 jaar e.o.	21.717	22.138	22.953	23.629	24.281
Geslacht					
vrouwen	84.902	85.652	86.129	86.788	87.647
mannen	78.134	78.613	79.117	79.655	80.697
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

Bevolking - etniciteit

Herkomst	2010	2011	2012	2013	2014
Nederland	122.947	123.662	124.089	124.894	126.461
Westerse landen	19.802	20.143	20.275	20.328	20.280
Niet-Westerse landen	20.287	20.460	20.882	21.221	21.603
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

Bevolking - etniciteit

Herkomst	2010	2011	2012	2013	2014
Nederland	122.947	123.662	124.089	124.894	126.641
Suriname	1.506	1.519	1.523	1.524	1.557
Antillen/Aruba	2.048	2.045	2.066	2.095	2.098
Turkije	5.281	5.288	5.313	5.331	5.351
Marokko	3.391	3.440	3.500	3.513	3.570
Overige	27.863	28.311	28.755	29.086	29.127
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

De etnische herkomst volgens de CBS-definitie wordt bepaald door het geboorteland van de persoon zelf en van de ouders van deze persoon.

Bouwen en wonen - woningvoorraad - voorraad naar soort woongelegenheid

Woningvoorraad	2010	2011	2012	2013	2014
Nieuwbouw koop:					
- laagbouw	175	137	200	227	220
- etage	385	32	100	225	38
Nieuwbouw huur:					
- laagbouw	20	82	200	80	117
- etage	251	106	750	528	338
Totaal woningen per 1 jan (CBS)	70.402	71.083	71.774	72.916	72.524
Wooneenheden per 1 jan (CBS)	4.571	4.597	4.620	4.620	4.642
Woonschepen	44	41	41	46	47
Woonwagens	103	103	103	83	83
Totaal	**75.120**	**75.824**	**76.538**	**77.665**	**77.296**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/woningmarkt)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Huishoudens naar soort

Huishoudens	2010	2011	2012	2013	2014
Alleenwonend	24.887	25.251	25.434	26.006	26.304
Echtpaar/samenwonend	18.954	18.969	18.960	19.279	19.558
1-oudergezin	4.689	4.725	4.851	4.907	5.052
2-oudergezin	15.230	15.424	15.487	15.479	15.445
Vrij huis	2.862	2.928	2.961	3.066	3.233
anders	1.175	1.130	1.162	916	920
Totaal	**67.797**	**68.427**	**68.855**	**69.653**	**70.542**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/woningmarkt/voorraad)

Scholing en vorming - wetenschappelijk onderwijs - hoger beroepsonderwijs

Onderwijs	2010	2011	2012	2013	2014
HBO-studenten					
Gezondheid	10.725	11.621	11.993	12.484	12.559
Economie	3.455	3.557	3.898	4.101	4.550
Educatie	3.209	3.348	3.407	3.364	3.530
Techniek	642	722	815	880	1.081
Communicatie	26	0	0	0	0
Totaal Hbo-studenten	**18.057**	**19.248**	**20.113**	**20.829**	**21.720**
WO-studenten					
A-faculteiten	5.948	5.967	5.743	5.279	5.516
B-faculteiten	5.323	5.432	5.521	5.615	5.876
C-faculteiten	6.824	7.158	7.026	6.796	6.910
Overig en onbekend	155	197	189	156	157
Totaal WO-studenten	**18.250**	**18.754**	**18.479**	**17.846**	**18.459**
Nijmeegse studenten HBO	4.150	3.929	3.868	3.570	4.003
Nijmeegse studenten WO	8.777	8.302	7.764	6.584	onbekend
Totaal studenten HBO en WO	**36.307**	**38.002**	**38.592**	**38.675**	**40.179**

Nijmeegse studenten: volgen een studie in Nijmegen en zijn woonachtig in Nijmegen

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/onderwijs) cijfers WO studenten zijn met terugwerkende kracht aangepast; bron nu DUO; was Radboud

Nijmegen financieel 2014

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe Nijmegen er in 2014 financieel voorstaat.
We gaan in op het behaalde financiële resultaat en de analyse ten opzichte van de begroting, de verwachting in de voorjaarsnota en het geprognosticeerde resultaat bij de najaarsnota. Daarnaast behandelen we de vermogenspositie ultimo 2014 en geven we een doorkijk naar het weerstandsvermogen voor de komende jaren. Tot slot geven we een analyse van de personeelskosten en inhuur evenals de gerealiseerde bezuinigingen in 2014.

In 2014 is de stadsrekening afgesloten met een voordelig saldo van € 10,1 miljoen.

Ten tijde van de najaarsnota dachten we nog af te gaan sluiten met een voordelig saldo van € 4,6 miljoen, maar door verschillende mee- en tegenvallers van per saldo € 5,5 miljoen voordelig hebben we de jaarrekening af kunnen sluiten met genoemde € 10,1 miljoen.

FINANCIËLE ANALYSE

De begroting 2014 sloot met een voordelig saldo van € 2,7 miljoen. De ontstane begrotingsruimte is gehandhaafd en niet ingezet door het voormalig college en raad. Reden hiervoor was dat de meerjarige doorkijk niet onverdeeld positief was en de saldireserve nog niet op peil. Voorzichtigheidshalve is het positieve saldo gehandhaafd en hiermee werd ook ruimte gecreëerd voor de nieuw te vormen coalitie. Bij het coalitieakkoord kon dan ook gestart worden met een voordelig begrotingsresultaat van ruim € 2,7 miljoen. Deze ruimte is a-structureel benut om enkele noodzakelijke aanvullende voorzieningen te treffen voor onderwijshuisvesting en Bergerden. Al met al is hiervoor bij het coalitieakkoord € 4 miljoen opzij gezet. Deze effecten zijn niet in de begroting 2014 verwerkt, maar zijn in het VGP verantwoord en in deze stadsrekening meegenomen.
Bij de voorjaarsnota is een voordeel gemeld van € 6,5 ton en daarmee kwam het voordelige begrotingssaldo uit op € 3,4 miljoen. Tot slot is bij de najaarsnota een programmavoordeel van ruim € 4 miljoen ten opzichte van de gewijzigde begroting gemeld, waarmee het voordelig saldo uit zou komen op ongeveer € 7,4 miljoen. Een aantal van de gemelde voordelen (€ 1,2 miljoen) werden echter veroorzaakt doordat enkele werkzaamheden die in 2014 zijn gestart nog niet afgerond waren. Verder is geconstateerd dat het bij Zorg en Welzijn verwachte voordeel van € 1,8 miljoen hard nodig is om de a-structurele kosten voor sociale wijkteams in 2015 te dekken. Deze redenen hebben ertoe geleid dat er € 3 miljoen aan budget is overgeheveld naar 2015. Rekening houdend met incidentele voorstellen met een financieel effect van € 1,5 ton is het uiteindelijk verwachte rekeningresultaat in de bijgewerkte begroting uitgekomen op € 4,6 miljoen.

Het rekeningresultaat is uiteindelijk uitgekomen op € 10,1 miljoen voordelig. Dit is € 5,5 miljoen meer dan bij de najaarsnota werd verwacht.

De grootste voordelen zijn ontstaan door vrijval van een aantal bedragen waarvoor de terugbetalingsverplichting aan het Rijk is vervallen. Dit gaat om een totaalbedrag van ca. € 4,2 miljoen. Daarentegen is er een tegenvaller in de gemeentefondsuitkering van € 2,4 miljoen als gevolg van het aanpassen van enkele rekenregels waardoor de uitkering 2012 -2014 lager uit zijn gevallen dan was geraamd. Deze gegevens zijn pas in december bekend geworden.
Verder heeft de trend dat de kosten voor individuele voorzieningen WMO teruglopen zich ook in 2014 gemanifesteerd. Naast de gemelde voordelen bij de najaarsnota heeft zich hierbij nog een voordeel voorgedaan van € 1,1 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De aantallen bijstandsgerechtigden hebben zich gunstig ontwikkeld en hierdoor is er € 2,7 miljoen over op het uitkeringenbudget. Schommelingen in de aantallen en de moeilijke exacte voorspelbaarheid hiervan is ook wel het kenmerk van dergelijke regelingen. Uiteraard worden de aantallen en het verloop hiervan wel goed gemonitord. Voor verdere analyse van de reguliere programmaresultaten wordt verwezen naar de onderstaande tabel.

Naast de reguliere programma's heeft ook grondbeleid financiële gevolgen voor de gemeente. In de loop van het jaar worden de ramingen voor grondexploitaties niet aangepast. Wel worden in diverse verantwoordingsdocumenten aangegeven hoe de stand van zaken is rondom grondexploitaties. Zo wordt in oktober een risiconota ontwikkelbedrijf uitgebracht en in februari een voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). In de begroting 2014 werd er vanuit gegaan dat de grondexploitaties een winst zouden genereren van € 1,5 miljoen. Zoals in het coalitieakkoord al aangekondigd, was de verwachting toen dat er zeker € 4 miljoen nadeel op zou treden bij de exploitatieopzetten voor onderwijshuisvesting en voor de gemeenschappelijke regeling Bergerden. Het VGP van februari 2015 heeft laten zien dat de planexploitaties uiteindelijk een verlies hebben opgeleverd van € 5,3 miljoen. Naast het bij het coalitieakkoord reeds voorziene verlies van € 4 miljoen heeft m.n. een extra verlies op het waalfront geleid tot dit verlies. In de jaarrekening is dit verlies direct gecompenseerd door een bijdrage uit de saldireserve. Anders gezegd, de nadelen uit grondexploitatie geven geen nadelig resultaat in de programmakosten, maar zorgen wel voor een lagere stand (verlaging € 6,8 miljoen) van de saldireserve.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van programmaresultaten en de afwijking ten opzichte van de dynamische begroting. De dynamische begroting wil zeggen de begroting met inachtneming van alle begrotingswijzigingen tot en met 31 december 2014.

Het gaat hier over de resultaten op programmaniveau na toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves. Het betreft nadelige saldi per programma. Alleen het programma Bestuur en Middelen kent een positief resultaat omdat hier de belastingopbrengsten en de gemeentefondsuitkering verantwoord wordt.

Voor de programma's met een afwijking groter dan € 250.000 wordt een korte toelichting gegeven.

Programma In € 1.000	dynamische begroting 2014	realisatie 2014	afwijking
Klimaat en Energie	5.855	5.547	308 V
Ruimte & cultuurhistorie	5.620	4.290	1.330 V
Wonen	15	567	552 N
Bestuur & Middelen	-263.023	-257.165	5.858 N
Zorg & Welzijn	58.226	56.851	1.375 V
Werk & Inkomen	36.887	29.590	7.297 V
Onderwijs	28.106	26.510	1.596 V
De overige programma's	123.727	123.707	20 V
	4.587 V	**10.103 V**	**5.516 V**

Programma Klimaat en energie

In dit programma is een eenmalig voordeel ontstaan door diverse oorzaken. Als meest in het oog springende oorzaak wordt de lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Particuliere Woningen vermeld. Aanvragers van deze subsidies kunnen gebruik maken van andere subsidieregelingen en hierdoor is de aanspraak op de gemeentelijke middelen lager uitgevallen. In de najaarsnota was dit positieve risico al gemeld.

Programma Ruimte en Cultuurhistorie

Het voordeel is nagenoeg geheel ontstaan door hogere legesopbrengsten van € 1,4 miljoen Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Wonen

Bij de voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente- effect zou optreden bij het verstrekken van startersleningen. Dit voordeel is weliswaar opgetreden, maar brengt geen programmavoordeel met zich mee. De rentevoor - en nadelen op startersleningen worden namelijk volgens afspraak verrekend met het fonds startersleningen. Het programma kent dus geen voordeel, wel is het fonds hoger dan was verwacht. Omdat het gemelde voordeel wel als programmavoordeel ten tijde van de voorjaarsnota was ingeboekt, levert het nu in de realisatie een (optisch) nadeel op.

Programma Bestuur en middelen

In het programma bestuur en middelen is een nadeel opgetreden van € 5,9 miljoen. In dit programma worden de gemeentefondsuitkering en de belastingheffingen verantwoord, maar zijn ook stelposten, financieringsresultaten, bedrijfsvoeringsresultaten en een post onvoorzien opgenomen. Hiermee geven we ook aan dat de afwijkingen zeer divers van aard zijn.
De gemeentefondsuitkering was in de najaarsnota al met bijna € 1,8 miljoen naar beneden bijgesteld op grond van een lagere uitkeringsfactor en negatieve bijstelling aan bijstandsontvangers. Na de najaarsnota heeft met terugwerkende kracht tot 2012 een bijstelling van de maatstaven plaatsgevonden waardoor de uitkering nog eens € 2,4 miljoen lager is uitgevallen. De belastingheffingen zijn ongeveer € 1,0 miljoen lager als gevolg van een arrest door de Hoge Raad waarin bepaald is dat verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien moeten worden, maar deels als woning. Verder is bij de begroting, op grond van ervaring, rekening gehouden met een voordelig rekeningresultaat. Hiervoor was een negatieve stelpost van € 1,8 miljoen op dit programma opgenomen. In de stadsrekening zorgt deze stelpost voor een nadelige afwijking van € 1,8 miljoen op dit programma.
Hiertegenover zijn er bij andere programma's voordelen opgetreden. Gebleken is dat het in eigen beheer regelen van het wethouderspensioen voordeliger is dan het verzekeren van wethouderspensioenen. De oude verzekeringen blijven wel bestaan, maar aanvullingen en nieuwe rechten worden in eigen beheer geregeld. De keuze eigen beheer heeft, door het vormen van een voorziening voor wethouderspensioenen, in 2014 tot een eenmalig nadeel geleid van € 1,2 miljoen.
Als voordeel leidt het niet gebruiken van de post onvoorzien tot een voordeel van € 0,4 miljoen. Verder zijn er nog diverse voor- en nadelen die geringer van omvang zijn en per saldo een nadeel hebben opgeleverd van ongeveer € 0,1 miljoen.

Programma Zorg en Welzijn

Het programma kent een voordeel van € 1,4 miljoen. Nadat in de najaarsnota een voordeel van ca. 1,8 miljoen op dit programma is gemeld, waarvan besloten is om dit als budget over te hevelen naar 2015 in verband met de voorziene problemen, heeft zich nu bij dezelfde onderdelen een extra onderuitputting gemanifesteerd tot een totaalbedrag van € 1,4 miljoen. Belangrijkste oorzaak is het achterblijven van de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. Gebruikelijker wijs valt het voordeel vrij in het rekeningresultaat. Bijzonderheid is dat we weten dat er tekorten op zullen treden in 2015. De nieuwe WMO taken zijn ingekocht op basis van het voorlopige rijksbudget januari 2014. De bij de septembercirculaire 2014 gepubliceerde definitieve budgetten 2015 lieten echter een neerwaartse bijstelling zien van € 2,0 miljoen. Deze bijstelling hebben we deels kunnen oplossen, maar voor € 1,3 miljoen niet. In 2015 worden we daarom geconfronteerd met een tekort van € 1,3 miljoen op de Wmo. In het Coalitieakkoord is de bestemmingsreserve Wmo - jeugd opgenomen (formeel ingesteld in de stadsbegroting 2015) waar vrijvallende middelen binnen zorg en welzijn worden vastgehouden en incidentele tekorten uit worden opgevangen. Omdat het doel van de reserve, de beschikbare overtollige middelen en de wetenschap dat er een tekort zal zijn op de WMO taken hier bij elkaar komen, stellen wij voor om het overschot van € 1.374.000 uit het programma Zorg en Welzijn toe te voegen aan de bestemmingsreserve Wmo- jeugd.

Programma werk en inkomen

Het voordeel op het programma werk en inkomen is voor het grootste deel incidenteel. De uitkeringen worden voor een groot deel gedekt door een rijksbudget. Nu is dat een vastgesteld budget en voor- en nadelen vallen binnen het programma. In het verleden ontvingen we een bijdrage van het rijk op basis van verstrekte uitkeringen waarop terugontvangsten van uitkeringsgerechtigden in mindering werden gebracht. Toen de regeling door het rijk gewijzigd is, hebben wij een bedrag gereserveerd voor het geval wij de terugontvangende van oude

bijstandsdebiteuren alsnog aan het rijk terug zouden moeten betalen. Deze post staat inmiddels zolang gereserveerd dat wij van mening zijn dat we deze post vrij kunnen laten vallen. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 2,7 miljoen. Wanneer wij van de bijstandsgerechtigden geld terugvorderen, is de praktijk dat niet alle gelden terugkomen. Hier houden wij rekening mee door het opnemen van een voorziening dubieuze debiteuren. Tot 2014 werd rekening gehouden met een percentage oninbaar van 52%. Het blijkt echter dat door verschillende oorzaken, onder meer een sterk incassobeleid (proberen het geld binnen te krijgen) en streng voor de deurbeleid bij het verstrekken van de uitkering (dan hoeft er ook minder teruggevorderd te worden)het percentage teruggebracht kan worden naar 46% oninbaar. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 2 miljoen.
Verder hebben we € 2,7 miljoen minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt dan het budget wat we hiervoor van het Rijk ontvingen. Verdere verschillen op dit programma zijn gering van omvang.

Programma Onderwijs

Het voordeel op het programma onderwijs is bijna helemaal ontstaan door een vrijval van een schuld aan het Rijk. Vorig jaar dachten we nog dat deze gelden terugbetaald moesten worden, maar dit jaar is gebleken dat we deze mogen houden en daarmee valt dit bedrag vrij.

ANALYSE VERMOGENSPOSITIE

De vermogenspositie van de gemeente Nijmegen wordt bepaald door de stand van het eigen vermogen ultimo boekjaar. In de balans wordt inzicht gegeven in de mutaties binnen het eigen vermogen. Mutaties in het eigen vermogen worden verwerkt aan de hand van raadsbesluiten. Het eigen vermogen bestaat uit:

	31-12-2014	31-12-2013
Algemene reserve	68.572	62.369
Bestemmingsreserve	9.783	16.552
Rekeningresultaat	10.103	717
Totaal	**88.458**	**79.638**

Het eigen vermogen is ten opzichte van 2013 toegenomen met € 8,8 miljoen toegenomen tot bijna € 88,5 miljoen. Een belangrijke toename wordt veroorzaakt door het rekeningresultaat van € 10,1 miljoen.

ANALYSE WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Het gewenste weerstandsvermogen wordt berekend met behulp van ons risicobeheersingssysteem.
De afspraken rondom zekerheidspercentages en risicobeheersing hebben wij vastgelegd in de kadernota "risicomanagement en weerstandsvermogen" Wij kunnen met 80% zekerheid zeggen dat wij om de risico's van zowel de programma's (€ 14,6 miljoen) als van de planexploitaties (€ 66,3 miljoen) af te dekken een weerstandsvermogen nodig hebben van € 80,9 miljoen.

Op dit moment is de saldireserve nog niet van voldoende omvang om alle risico's af te dekken.
In de hierna volgende grafiek is echter aangegeven hoe de saldireserve zich in de loop van de tijd ontwikkelt. Bijzonderheid bij de optelsom van begrotingsrisico's (€ 14,6 miljoen) en planexploitatierisico's (€ 66,3 miljoen) is de verschillende spreiding in de tijd. De planexploitaties hebben een horizon die zo'n 15 jaar verder kan liggen, bijvoorbeeld de oplevering van de Waalsprong is nu berekend op 2028/2029. De bijsturingsmogelijkheden en externe invloeden op het risicoprofiel zijn voor planexploitaties dan ook veel groter dan van de programmarisico's. Dat is dan ook de reden dat wij het verantwoord achten om een groeipad voor de saldireserve uit te stippelen, zodat de saldireserve op termijn en overeenkomstig afspraak met uw raad uiterlijk 2018 op niveau is om alle risico's af te kunnen dekken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Ook willen wij u nog een bijzonderheid bij de analyse van het weerstandsvermogen meegeven. Voor dekking van toekomstige verliezen in de planexploitaties zijn voorzieningen gevormd. Voorzieningen worden gevormd door het nemen van verliezen en deze bedragen opzij te zetten in een voorziening. Mocht op termijn blijken dat de verwachte verliezen zich positief ontwikkelen, dan vallen deze bedragen weer vrij. Populair gezegd hebben we naast de spaarpot die saldireserve heet, nog een andere spaarpot in de vorm van voorzieningen (€ 70,4 miljoen eind 2014) Alleen heeft deze laatste spaarpot een stevig slot en mag enkel en alleen besteed worden om de verliezen in planexploitaties op te vangen.

Bij de herziening van de planexploitaties wordt gekeken welke risico's zich voor kunnen doen, (risicoprofiel € 66,3 miljoen) welke verliezen er verwacht worden (verliesvoorziening € 70,4 miljoen), maar ook kan het voorkomen dat er een winstverwachting is. Volgens de spelregels van winstnemen bij planexploitaties wordt winst pas genomen op het moment dat er feitelijk "geld in de pot "zit. We weten al langer dat er winst aan gaat komen, maar daar doen we pas iets mee op het moment van winstuitkering. Datzelfde geldt voor de winstuitkering door een verbonden partij. Op dat moment wordt de winst in de prognose van de saldireserve opgenomen.
De bijzonderheid van de risicomeldingen is dat risico's onmiddellijk een claim op de saldireserve leggen, terwijl ze niet onmiddellijk en tegelijkertijd zullen optreden, terwijl winstverwachtingen, die met een grote mate van zekerheid worden verwacht pas in de toekomst genomen worden. In het licht van het voorzichtigheidsprincipe is dat een goede zaak. Het lijkt echter wel reëel om bij de omvang van het benodigd weerstandsvermogen, nu al rekening te houden met de winstverwachtingen.(winstverwachtingen uit te keren in de periode 2015 tot 2027 ruim € 15 miljoen)

De grafiek laat de verwachte ontwikkeling van de Saldireserve zien.

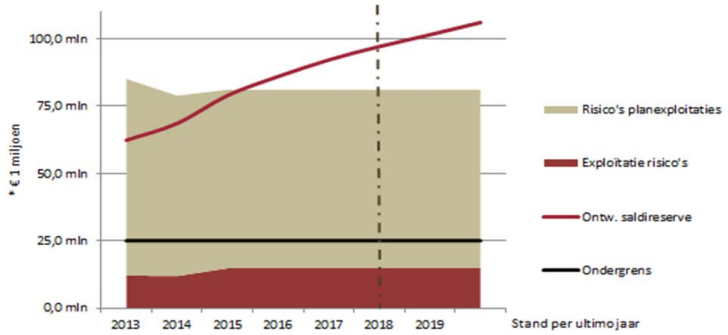

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
Volgens afspraak met uw Raad is de gewenste doelstelling van verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen 1,0. Tevens is de afspraak gemaakt dat deze stand bereikt zal zijn in 2018. Die ratio is eind 2014 nog niet bereikt. De risico's zijn hoger dan de beschikbare saldireserve en hiermee komt de ratio eind 2014 neer op 0,85. Wanneer we echter het rekeningresultaat 2014, waarover bij vaststellen van deze rekening nog besloten moet worden, bij de saldireserve eind 2014 optellen dan is de gewenste ratio al bijna bereikt. In het bovenstaande overzicht is het rekeningresultaat 2014 in de prognose 2015 van de saldireserve verwerkt.
Bij deze berekening moeten nog wel wat kanttekeningen gemaakt worden. Wij hebben op een serieuze manier werk gemaakt van onze risico-inventarisatie en daarmee is het risicoprofiel goed onderbouwd, MAAR: van de geduide programmarisico's is bijvoorbeeld het risico op BUIG zodanig dat het zich al heel snel en tot forse omvang kan manifesteren. Ook de risico's bij planexploitaties zijn zodanig dat wanneer een risico bewaarheid wordt, de effecten groot zijn. Hier lopen nog wat discussies met diverse partijen. Deze discussies zijn in een zodanig stadium dat verliesnemen prematuur is, maar een waarschuwing wel op zijn plaats is.
De conclusie is dat er voorzichtige positieve bewegingen te onderkennen zijn, maar dat deze nog zo broos zijn, dat inzetten hiervan niet verantwoord wordt geacht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VOORSTEL TOT BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

resultaat 2014		
werkelijke uitgaven 2014	794.877	
werkelijke inkomsten 2014	803.695	
Saldo van baten en lasten	8.818	V
reservemutaties volgens dynamische begroting (onttrekking uit reserves)	5.974	N
resultaat na reservemutaties begroting	2.844	V
mutaties volgens reeds genomen besluiten		
a. effecten VGP raadsbesluit 18 maart 2015 uit saldireserve	6.832	V
b. onttrekking uit de reserve focus citymarketing	254	V
c. hogere onttrekking uit de reserve gesubsidieerde arbeid	607	V
d. lagere storting 1% regeling beeldende kunst	-208	N
e .ISV gelden minder uit de bestemmingsreserve ISV	-72	N
f. minder uit de reserve bereikbaarheidsfonds	-153	N
resultaat na reservemutaties besluitvorming over 2014	**10.103**	**V**
Winstbestemmingsvoorstel		
Voordeel Z&W storten in de bestemmingsreserve WMo en jeugd	1.374	
Restant voordelig saldo storten in de saldireserve	8.729	
	10.103	**V**

Toelichting op mutaties volgens besluitvorming

a. De VGP is op 18 maart door de Raad vastgesteld. Hierin zijn verliezen op grondexploitaties opgenomen, maar ook nog een winstname op een aantal projecten. Per saldo is er een bedrag van € 5,3 miljoen ten laste van de saldireserve gebracht. Aangezien in de dynamische begroting een storting in de saldireserve was geraamd, heeft vaststelling van de VGP uiteindelijk geleid tot de genoemde correctie van € 6,8 miljoen.

b. tot en met f. Er zijn een aantal bestemmingsreserves waarbij de regels zodanig zijn, dat pas na afloop van het jaar bepaald kan worden of er een toevoeging dan wel onttrekking aan deze reserves gedaan moet worden en tot welk bedrag. In de begroting wordt een zo goed mogelijke schatting gedaan van de mutaties in de reserve, maar pas bij het opmaken van de rekening kan het definitieve bedrag worden bepaald. De hier vermelde mutaties zijn geheel conform de door de Raad vastgestelde spelregels van de betreffende reserve.

Winstbestemmingsvoorstel:
Zoals hierboven bij de toelichting op het programma Zorg en Welzijn is aangegeven, wordt voorgesteld om het voordeel op het programma Zorg en Welzijn in de reserve Wmo en jeugd te storten in verband met het tekort in het budget 2015 voor de reeds aangegane WMO contracten.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

WAAR KWAM HET GELD IN 2014 VANDAAN?

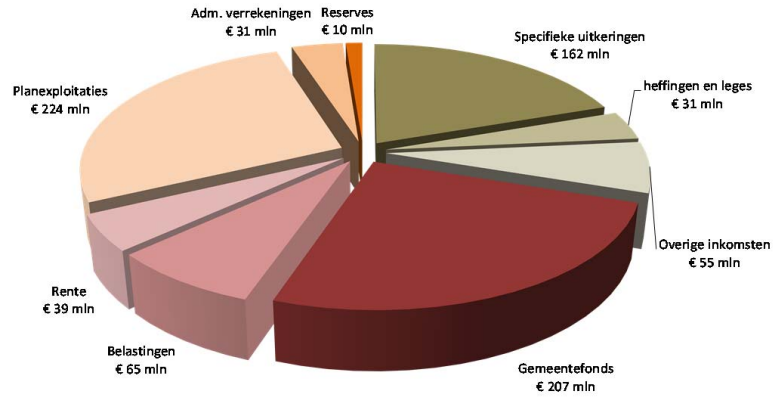

Gemeentefonds € 207 miljoen
De belangrijkste inkomstenbron is het Gemeentefonds. Via dat fonds geeft het Rijk aan de gemeente middelen om de gemeentelijke taken uit te kunnen voeren. De keuze hoe de gemeente dit geld besteedt, is aan de gemeenteraad.

Specifieke uitkeringen € 162 miljoen
Van diverse Ministeries krijgen we geld voor speciale taken en projecten. Dit geld is specifiek bestemd voor het aangegeven doel en kan niet aan iets anders worden besteed. De bijdrage voor het verstrekken van uitkeringen in het kader van de Wet Werk en Bijstand (Wwb) en de bijdrage voor de WSW maken het grootste deel uit van dit bedrag. Ook provinciale subsidies zijn onder specifieke uitkeringen meegenomen.

Belastingen en heffingen € 96 miljoen
De belangrijkste eigen belastingen van de gemeente zijn de OZB, de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing. Daarnaast zijn er allerlei heffingen en leges, waarvan de bouwleges de grootste is.

Planexploitaties € 224 miljoen
Planexploitaties zijn grote, meerjarige ontwikkelingsprojecten, waarvoor de gemeenteraad een aparte begroting vaststelt voor de hele looptijd van het project. De boekhoudregels schrijven voor dat ook van planexploitaties de baten en lasten van het betreffende jaar in de Stadsbegroting worden opgenomen.

Rente en winstuitkeringen € 39 miljoen
Onder deze categorie rekenen we de rente op onze reserves, toegerekende rente op onze investeringen, rente op uitgezette leningen en de dividenden.

Reserves € 10 miljoen
Uit bestemmingsreserves en uit de saldireserve worden soms – bij raadsbesluit – bedragen gehaald als dekking voor de begroting. Dat is per definitie tijdelijke dekking. Bij de lasten zal blijken dat er ook weer bedragen ín de reserves worden gestort.

Administratieve verrekening € 31 miljoen
Soms worden binnen de rekening bedragen verrekend tussen producten. Bijvoorbeeld de huren van sportaccommodaties, die binnenkomen bij beheer vastgoed en van daaruit overgeboekt worden naar het programma Sport. Om te voorkomen dat die bedragen dubbel worden geteld, krijgen ze een apart kenmerk mee.

WAAR GING HET GELD IN 2014 NAARTOE?

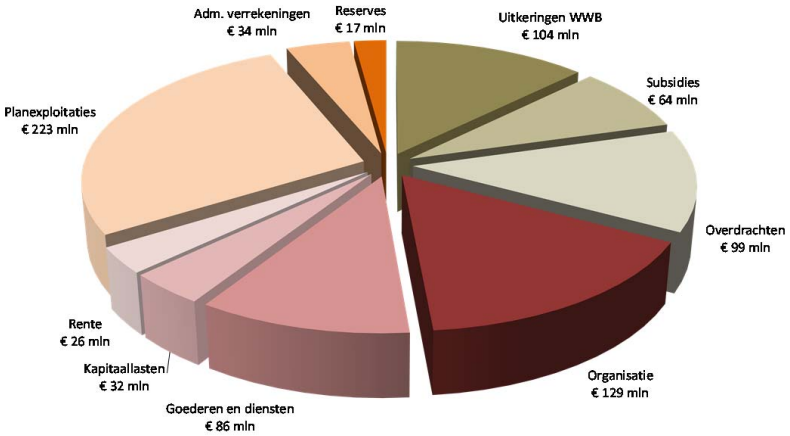

Organisatie € 129 miljoen
De totale kosten van de gemeentelijke organisatie bedragen € 129 miljoen. Daarin zitten de personeelskosten van ambtenaren en bestuurders plus alle andere kosten die de eigen organisatie nodig heeft om te kunnen functioneren, exclusief de organisatiekosten die bij de planexploitaties en investeringen terecht komen.

Kapitaallasten € 32 miljoen
Kapitaallasten bestaan uit de rente en de aflossing van investeringen. Het gaat hier om de kapitaallasten voor beleidsinvesteringen die op de programma's worden geboekt.

Goederen en diensten € 86 miljoen
Onder goederen en diensten wordt alles geboekt wat anderen tegen betaling in onze opdracht uitvoeren of leveren. Bijna 80% van het totale bedrag komt voor rekening van de programma's Werk & Inkomen, Openbare ruimte, Mobiliteit en Facilitaire diensten. Dan gaat het om trajecten voor uitstroom en participatie, het contract met de DAR, onderhoud aan wegen en aan openbaar groen en beheer en onderhoud van accommodaties.

Planexploitaties € 223 miljoen
Zoals we bij de baten schreven, schrijven de boekhoudregels voor dat van planexploitaties de baten en lasten van het betreffende jaar in de Stadsbegroting worden opgenomen.

Rente € 26 miljoen
Schreven we bij de baten dat we rente ontvangen op onze reserves, tegelijkertijd betalen we rente op onze leningen. In het treasurybeleid wordt steeds geprobeerd een zo gunstig mogelijke financiering te behalen. De rente op onze reserves dient als voeding voor de saldireserve.

Reserves € 17 miljoen
Reserves zijn net als een spaarpot. Als er geld over is, gaat dat naar de reserves. En als er –tijdelijk – extra geld nodig is, kan dat weer uit de reserves worden gehaald. Voor beide is altijd een uitdrukkelijk raadsbesluit nodig. Hier, aan de lastenkant, staan de middelen die we in de reserve storten.
De saldireserve dient als buffer voor de risico's in de lopende begroting. De andere reserves zijn bestemmingsreserves: ze zijn ingericht met een bepaald doel. Als de Raad dat doel laat vervallen, kunnen de middelen worden toegevoegd aan de saldireserve.

Administratieve verrekening € 34 miljoen
Net als bij de baten staan hier de interne verrekeningen apart opgenomen.

Uitkeringen Wwb € 104 miljoen
De lasten van de feitelijke Wwb-uitkeringen zijn € 104 miljoen geweest.

Subsidies € 64 miljoen
Subsidies zijn middelen die wij aan andere organisaties geven die activiteiten voor Nijmeegse burgers uitvoeren.

Overdrachten € 99 miljoen
Onder overdrachten zitten middelen die wij aan andere organisaties of individuen geven maar die niet tot de subsidies of de Wwb-uitkeringen behoren. De grote overdrachten zijn Wmo verstrekkingen, minimabeleid, regionale brandweer en trajecten binnen het product werk.

BEZUINIGINGEN

Bij deze jaarrekening wordt gerapporteerd over de verdere afwikkeling in het jaar 2014 van de bezuinigingen naar de stand van 31 december 2014. Tevens wordt kort teruggekeken naar de invulling van de bezuinigingen in het afgelopen jaar.
Het beeld is dat de invulling in 2014 goed is verlopen. De opgave voor 2014 bedroeg totaal € 7,2 miljoen. Dit bedrag kunnen we nu bijna volledig gereed melden.
Bij de Voorjaarsnota meldden we € 4,4 miljoen, vervolgens in de Najaarsnota aanvullend € 2 miljoen. En nu bij de Jaarrekening komt daar nog eens € 0,7 miljoen bij. In de paragraaf bedrijfsvoering gaan we uitgebreid in op het ontstaan van de bezuinigingen en de invulling hiervan. Voor deze nadere detaillering verwijzen wij u dan ook naar deze paragraaf.

KOSTENPLAATSRESULTAAT 2014

Om de gemeente als organisatie te laten functioneren moeten er kosten worden gemaakt in de sfeer van de bedrijfsvoering. Denk hierbij aan personeelskosten, inhuur, huisvestingskosten en overige apparaatskosten. Deze kosten worden verdeeld over de beleidsprogramma's, de investeringen en de grondexploitaties.
Op de bedrijfsvoering wordt altijd strak gestuurd, zodat de uitvoering binnen de toegestane budgetten plaatsvindt op een, zo efficiënt mogelijke wijze. Strakke sturing is nodig omdat deze budgetten fors onder druk staan door oude en nieuwe bezuinigingen .In 2014 is een nadelig kostenplaatsresultaat ontstaan van ongeveer € 4 ton. Gezien de totale omvang van uitgaven voor de organisatie namelijk bijna € 150 miljoen is dit een afwijking van nog geen 0,3%.

PERSONEELSKOSTEN EN FORMATIE

De loonkosten maken een belangrijk onderdeel uit van de uitgaven van de gemeente. Onderstaand geven wij aan welke lasten geraamd waren en wat is uitgegeven, afgezet tegen vorig jaar en in relatie gebracht met de formatie. Bij de Fte's is de begrote, toegestane formatie naast de gerealiseerde formatie gezet.

In deze tabel staat weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de begroting over de jaren 2013 en 2014.

bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot	Fte begroot 31-12	Fte werkelijk 31-12	Boventalligen	Vacatures
2013	103.803	109.285	-5.482	1.608	1.488	43	163
2014	101.079	98.811	-2.268	1.562	1.475	33	120
Gemiddeld in 2014				1.568	1.478	29	119

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Zowel de begroting als de realisatie is afgenomen ten opzichte van 2013. Bij de realisatie veroorzaakt het vertrek van een aantal medewerkers eind 2013 op grond van het vertrekarrangement een verlaging van de loonsom. Hoewel een deel van de vacatures opgevuld is, is ook een aantal vacatures ingevuld door inhuurkrachten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de zogenoemde flexibele schil. Verder zijn er enkele vacatures niet vervuld in het kader van de bezuinigingen die ingevuld moeten worden.

Bestuursagenda

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

Algemeen

Binnen dit programma worden de wettelijke taken van burgerzaken uitgevoerd en de telefonische dienstverlening via 14024. Wij zorgen voor een snelle en zorgvuldige afhandeling van al onze klantcontacten.

Wat hebben we bereikt?

We hebben ervoor gezorgd dat onze klanten tijdig en goed werden geholpen aan de balies en de telefoon.
We realiseerden een telefonische bereikbaarheid die verschilt met de realisatie van 2013. Dit wordt veroorzaakt door een stijgend aanbod van complexe vragen op het zorgdomein. De gespreksduur en wachttijd namen toe. Het totaal aantal telefoontjes is, ondanks de afname van het aantal gesprekken over de omgevingsvergunning, stabiel gebleven ten opzichte van 2013.

Het waarderingscijfer voor de dienstverlening in de Stadswinkel is een 8,3. Dit cijfer is hoger dan in 2013, maar door een andere onderzoeksmethode niet vergelijkbaar. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) werd door de klant hoog gewaardeerd.

Wij hielpen 85% van onze klanten binnen 15 minuten. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe ten opzichte van 2013.

Het Rijk heeft de termijn voor de modernisering van de bevolkingsadministratie (operatie Basisregistratie Personen e-overheid) verlengd van eind 2016 naar eind 2018**.** In opdracht van het ministerie van BZK wordt de Gemeentelijke Basisadministratie vervangen. Daarvoor in de plaats komt de Basisregistratie Personen die sneller en plaats-onafhankelijk werken mogelijk maakt. De BRP bevat persoonsgegevens van zowel alle ingezetenen van Nederland als van de niet-ingezetenen. We werken samen met de regio om deze modernisering in te voeren.

Onze gemeentelijke basisregistratie personen voldoet aan de wettelijke vereisten en werd continue geactualiseerd.

De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn **administratief** afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. De overige post wordt door de proceseigenaren zelf gemeten in hun processysteem.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tijdige (binnen wettelijke termijn) afhandeling ontvangen berichten	78%	90%	58%
1.2 Telefonische bereikbaarheid 14024 80% < 30 seconden	79%< 30 sec.	80% < 30 sec.	74,33%

Zorgvuldige, tijdige, klantgerichte dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Cijfer dienstverlening Burgerzaken	7,9	7,5	8,3
2.2 Wachttijd Burgerzaken 80% < 15 minuten	85,3% < 15 min	80% < 15 min.	85%
2.3 Wachttijden klanten Burgerzaken vrije inloop gem. 15 minuten	12,2 min	15 min.	13,5 min.
2.4 Wachttijd klanten Burgerzaken op afspraak gem. 5 minuten	5,3 min	5 min.	6,2 min.

Financiën

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Veiligheid

Algemeen

De veiligheid in een stad is het resultaat van de sociale, fysieke en economische ontwikkeling van de maatschappij. Sturing is dan ook complex. De gemeente heeft slechts invloed op een beperkt aantal factoren en kan alleen proberen deze positief te beïnvloeden, met name door domeinen te verbinden en budgetten te koppelen.

De kern van een succesvol lokaal veiligheidsbeleid ligt in de samenwerking die we met de maatschappelijke partners organiseren. Is die samenwerking goed, dan worden de partners ook effectief in stelling gebracht om de gewenste resultaten te boeken. Een goede en effectieve samenwerking is dan ook ons belangrijkste doel. Vanuit het programma Veiligheid stimuleren we daarom de multidisciplinaire samenwerking op de terreinen sociale en fysieke veiligheid in Nijmegen, met de gemeente als regisseur van die samenwerking.
Verder adviseren we het gemeentebestuur over de ontwikkelingen op het veiligheidsdomein. Daarnaast adviseren en ondersteunen we de burgemeester bij zijn wettelijke bevoegdheden voor de openbare orde en veiligheid. Ook zijn we verantwoordelijk voor de vergunningverlening op basis van de APV (met name evenementen) en de Bijzondere Wetten (Drank- en Horecawet, prostitutie en kansspelen).

Wat hebben we bereikt?

Op het sociale veiligheidsdomein staat de aanpak van veelvoorkomende criminaliteit en ernstige overlast centraal. Dat vraagt intensieve samenwerking tussen gemeente, strafrechtpartners, zorg- en hulpverleners en soms ook de burger. In het Veiligheidshuis hebben we die samenwerking succesvol opgebouwd en bevinden we ons in een positie waarin we dicht op alle relevante informatie zitten en snel kunnen bijsturen. Het Veiligheidshuis is dan ook de kern van ons sociale veiligheidsbeleid. Bij veel partners - justitie en politie, maar ook jeugdzorg – vinden overigens ingrijpende veranderingen plaats, waardoor het voortdurende aandacht vraagt om de resultaten die we in het Veiligheidshuis boeken vast te blijven houden.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat politie en toezichthouders zichtbaar aanwezig zijn. Daarop hebben we vooral geïnvesteerd door de inzet van straatcoaches en Veiliger Wijkteams (VWT's). Zij zoeken het contact met wijkbewoners en investeren in communicatie en onderling vertrouwen. VWT's zijn een samenwerking tussen politie en Bureau Toezicht & Handhaving op wijkniveau, actief in de wijken Hatert, Meijhorst en Neerbosch-Oost/Heseveld. Verder werken we ook aan een aantal zelfstandige veiligheidsprojecten, zoals tijdelijk cameratoezicht, woninginbraakpreventie en buurtbemiddeling.

Op het fysieke veiligheidsdomein leggen we veel nadruk op het bevorderen van naleefstrategieën. Die kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de reductie van de gevolgen van incidenten. Met de vorming van de regionale brandweer en van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is krachtig geïnvesteerd in kosteneffectiviteit (brandweer) en kwaliteit van de vergunning- en handhavingsprocessen (ODRN). Op basis van de Stadsvisie 2020 zijn we op het fysieke veiligheidsdomein de uitdaging aangegaan om meer te handelen vanuit het vertrouwen in de burger. Een beter risicobewustzijn, meer eigen verantwoordelijkheid en als gevolg daarvan een (pro)actief naleefgedrag zijn de ankers voor het voorkomen van incidenten. Dat heeft geleid tot het afslanken van het vergunningsproces voor de evenementen. Ook de vraagstukken rondom Tijdelijk Anders Bestemmen (TAB-)projecten benaderen we vanuit dit uitgangspunt. Daarbij zorgen we voor een goede verbinding met de uitgangspunten van het programma Dienstverlening.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
1.1 Voelt zich vaak onveilig (in het algemeen)	2,5%	<4%	nb
1.2 Voelt zich soms/vaak/zelden onveilig	17,7%	<36%	nb
1.3 Voelt zich vaak onveilig in de buurt	2,5%	4%	nb

Reductie van het aantal incidenten	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
2.1 Aangiften bij de politie	14.130	<16.500	12.247
2.2 Meldingen bij de brandweer	1.1382	<1.816	1.351

Het gevoel van onveiligheid wordt in Nijmegen tweejaarlijks gemeten. De cijfers voor 2013 zijn gebaseerd op de landelijke Veiligheidsmonitor (indicator 1.1.) en onze eigen Burgerpeiling (indicatoren 1.2 en 1.3). Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd. De laatste jaren zien we een gunstige ontwikkeling ten aanzien van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger.

Het aantal aangiften bij de politie is significant gedaald ten opzichte van 2013 en ligt daarmee ook substantieel onder de doelstelling. Over het algemeen dalen de cijfers in alle aangiftecategorieën, maar de grootste daling zien we bij woninginbraken (- 492), diefstal uit/vanaf voertuigen (- 540) en diefstal (brom- en snor)fietsen (- 359). Met het aantal meldingen bij de brandweer scoren we significant gunstig ten opzichte van de doelstelling. Vanaf het begin van dit decennium zien we een flinke daling van het aantal meldingen: van 1766 in 2010 naar 1351 in 2014.

Financiën

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**
Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Het programma Veiligheid sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Dit resultaat is vrijwel geheel behaald op het product Organisatie van de Rampenbestrijding.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

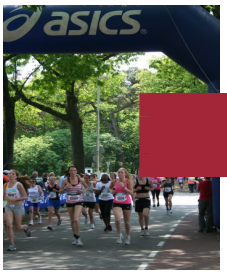

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

Algemeen

In dit programma wordt door promotie van de stad, coördinatie van het evenementenbeleid, belangenbehartiging en lobby voor de stad en deelname aan stedelijke netwerken gewerkt aan versterking van ons vestigingsklimaat. We streven naar betrokkenheid van provincie, Rijk en Europa bij Nijmeegse plannen en ambities, zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Door de naam en faam van Nijmegen nationaal en internationaal onder de aandacht te brengen, onder andere met onze evenementen, bevorderen we dat anderen graag met ons geassocieerd worden. We blijven Nijmegen als oudste stad en als innovatieve kennisstad promoten met aandacht voor ons aanbod aan (loop)sport, cultuur, groen en met name voor de grote projecten en voor Nijmegen omarmt de Waal. We participeren actief in netwerken, lokaal, regionaal, nationaal en internationaal en houden daarbij contact met onze kennisinstellingen en topbedrijven.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 werd de kadernota Europa ‘Onbegrensd en Onbevangen’ door de Raad vastgesteld. In het verlengde daarvan hebben we in samenspraak met de delegatie van de Raad in de Euregioraad de Strategische Agenda van de Euregio behandeld en beïnvloed. Met de andere steden in Overijssel en Gelderland en met de twee provinciale overheden in het Landsdeel Oost hebben we actief gewerkt aan het opstellen van een Operationeel Programma EFRO 2015-2020, dat in 2014 is vastgesteld door de Europese Commissie. Het accent van dit programma ligt op innovatie en duurzaamheid; ook in de komende 7 jaar kunnen we projecten voor financiering aandragen. In de Euregio hebben we het initiatief genomen voor een versterkte samenwerking met de grootste Duitse stad: Duisburg.

In 2014 hebben we de samenwerking met de provincie Gelderland geïntensiveerd in bestuurlijke en ambtelijke overleggen rondom het provinciale stedenbeleid. Nijmegen was vooral actief in het bouwen van samenwerking tussen de vier grote steden en de provincie (GelreStad), maar ook als één van de acht Gelderse steden waarmee de provincie Stadscontracten heeft afgesloten. Nijmegen heeft via de Robuuste Investeringsimpuls van de provincie en uit verschillende provinciale programma's steun ontvangen voor meerdere projecten en stedelijke instellingen, zoals voor de renovatie van De Vereniging en het sleutelproject Waalsprong

Nijmegen heeft met Delft en Leiden en de VSNU het initiatief genomen om het netwerk Kennissteden (steden met een universiteit) nieuw leven in te blazen, wat in 2015 moet leiden tot een actieve deelname aan het debat rondom de "Agenda Stad" van het Rijk. Langs deze weg lobbyen we actief voor de kennis- en studentenstad Nijmegen. Dat gaat van stimulering van kennisvalorisatie tot het bevorderen van OV en studentenhuisvesting.

In 2014 hebben we in goed overleg met de raadsdelegatie in de Stadsregioraad doorgewerkt aan de toekomst van de stadsregionale samenwerking na het opheffen van de Wgr-plusstatus. De intrekkingswet is eind 2014 door de Eerste Kamer goedgekeurd. Eind 2014 werd door de burgemeesters van Nijmegen en Arnhem een voorstel aan de 19 gemeenten in het gebied voorgelegd dat de instelling in 2015 beoogt van een Gemeenschappelijk Orgaan (de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling) op het vlak van economie, mobiliteit en wonen en een Triple Helixorganisatie, mits daartoe voldoende regionaal draagvlak bestaat.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In de G32 en in de VNG waren we in 2014 actief om tegenspel te bieden aan het Rijk bij het doorvoeren van de decentralisaties in het sociale domein en de daarmee gepaard gaande bezuinigingen. In het Rijk van Nijmegen hebben we in 2013, anticiperend op die decentralisaties, het overleg geïnitieerd en begeleid met acht buurgemeenten voor het opzetten van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling. De eerste module is uitgewerkt rondom het werkbedrijf. In de verdere uitwerking in 2014 hebben we met name aandacht gegeven aan de democratische legitimatie van deze MGR middels een agendacommissie waar raadsleden zitting in hebben.

In 2014 hebben we in samenwerking met universiteit en NXP met succes de uitreiking voorbereid van de derde Vrede van Nijmegen Penning aan mevrouw Nelie Kroes, oud-Eurocommissaris.

In 2014 vond wederom een groot aantal evenementen plaats in Nijmegen. Naast onze evenementen die jaarlijks terugkomen (o.a. de vierdaagse, grote popconcerten, kleinere festivals en de hardloopevenementen), was de herdenking van Operatie Market Garden – die in september exact 70 jaar geleden plaatsvond – een blikvanger in de landelijke media. De dijkteruglegging krijgt in toenemende mate aandacht, o.a. via steeds meer werkbezoeken van overheidsdelegaties uit binnen- en buitenland.

Financiën

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Coordinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coordinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Het programma sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,02 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,6 %.

Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- bij *de stedenbanden* is nog eenmalig een geringe onderuitputting omdat het werkbezoek Gaziantep verplaatst is naar 2015 en de cie. Gaziantep minder subsidieaanvragen heeft ingediend. Gegeven de afbouw van de stedenbanden in de coalitieperiode zal dit vanaf 2015 niet meer optreden.
- Op het product *coördinatie evenementen beleid* doet zich een geringe overschrijding voor vanwege extra capaciteitsinzet en inzet op communicatie.
- door het technisch niet adequaat begroten van de geprognotiseerde uitgaven bij de NJN van *focus citymarketing*, product promotie, is er een overschrijding van afgerond € 0,3 miljoen. De bestedingen zijn geheel conform het door de Raad en B&W vastgestelde meerjaren- bestedingenplan. (Zie de corresponderende baten bij het product Internationale samenwerking & public affairs en zie de toelichting bij Begrotingsrechtmatigheid). Het leeuwendeel van de bestedingen betreffen Market garden en de Vrede van Nijmegen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Conform het door de Raad vastgestelde meerjaren bestedingenplan *focus citymarketing* worden de uitgaven geëgaliseerd door middel van de door de Raad vastgestelde reserve focus citymarketing. De onttrekking uit de reserve wordt technisch geboekt op het deelproduct *mutatie reserves* dat een onderdeel is van het product internationale samenwerking & public affairs
- Op het product promotie zelf is een gering voordeel vanwege externe ontvangsten. Deze externe ontvangsten maken ook deel uit van het vastgestelde uitvoeringsprogramma citymarketing 2013-2014. Aangezien de externe ontvangsten niet altijd gelijke tred houden in enig jaar met de corresponderende uitgaven, kan er in een boekjaar een afwijking optreden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

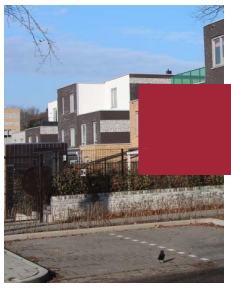

Programma Wonen

Algemeen

In een land met krimpende en groeiende regio's is Nijmegen één van de steden die de komende jaren bevolkingsgroei zal kennen. De woningvraag die hier mee samenhangt moet worden ingevuld. Dat betekent een forse woningbouwopgave. We willen daarbij een ongedeelde stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op wijkniveau. Andere taakvelden zijn de aanpak van kwaliteitsachterstanden van delen van de bestaande woningvoorraad met renovatie sloop en vervangende nieuwbouw, de verduurzaming van woningen en de huisvesting van specifieke doelgroepen met een inhaalslag op het gebied van wonen en zorg. Vrijkomende woonruimte in de schaarse voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld, scheefwonen willen we tegengaan. De effecten van het woonruimteverdelingsbeleid worden gemonitord. De gevolgen van de economische recessie lijken we achter ons te laten. In 2014 vertoonde de koopmarkt herstel, de prijsdaling is gestopt en het aantal transacties neemt toe. In de huursector is sprake van stijgende huren en stagnerende inkomens van huurders . Betaalbaarheid staat daarmee weer op de agenda. Het programma is voor realisatie afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties, zorginstellingen , instellingen voor hoger onderwijs en andere overheden. In dat netwerk sturen wij actief door het vaststellen van ambities, overleg en afspraken. Het programma Wonen kent een sterke relatie met de programma's Ruimte & Cultuurhistorie, Klimaat & Energie en Zorg & Welzijn.

Wat hebben we bereikt?

- In 2014 zijn in totaal 713 woningen opgeleverd. Dat is opnieuw een goed resultaat. Het aantal opgeleverde woningen is 100 meer dan destijds begroot. Het effect van het herstel van de koopmarkt op de productie zal pas na 2014 zichtbaar zijn. De productie bestond voor het grootste deel uit goedkope huurwoningen (391), o.a. Malvert maisonettes, voorzieningenhart Waterkwartier, Onder Onnes en Lentseveld. Het grootse deel van de productie is in de Waalsprong gerealiseerd, 420 woningen. Daarvan zijn 61 kavels voor zelfbouwers. Daarmee levert zelfbouw 19% van de totale kavelverkoop in 2014 in de Waalsprong, en 25% van de omzet in euro's.
- Door vertraging in de herstructurering (Rozenbuurt, Wolfskuil) zijn er minder woningen gesloopt.
- Voor studenten zijn in 2014 totaal 519 eenheden gerealiseerd. Het grootste en meest in het oog springende project was de realisatie van het complex Talia, 354 eenheden van de SSHN boven het nieuwe Doornroosje bij Nijmegen CS. De gezamenlijke kamercampagne van SSHN, HAN en Radboud Universiteit heeft in 2014 199 extra kamers opgeleverd. Vanwege afnemende acceptatie van kamerverhuur in een aantal delen van de stad is er in overleg met het platform Kamerbreed, dat de overlast van kamerverhuur wil tegengaan, en de studentenvakbond AKKU een notitie met beleidsvarianten opgesteld. De oude raad heeft aanpak van dit dossier aan de nieuwe raad overgelaten.
- Op het terrein van wonen en zorg zijn er 50 woningen en 44 eenheden opgeleverd. Het gaat om de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en aan de Tollensstraat. Dit is minder dan de 135 die begroot waren De grote transities in de zorg maakten partijen terughoudend om te investeren. Hierdoor vertraagt planvorming en realisatie. Dit moet veranderen om gelijke tred te houden met de vergrijzing.
- De uitvoering van de woonruimteverdeling voor mensen met een zorgbehoefte verliep in 2014 zonder grote problemen. De slaagkansen van de verschillende doelgroepen zijn vrij constant door de jaren heen. 20% van

het verdeelde aantal woningen ging via loting. We hebben in regionaal verband gewerkt aan een noodzakelijke aanpassing van de regionale huisvestingsverordening waarover in 2015 besloten zal worden. Met een starnotitie is de aftrap gegeven voor een nieuwe woonvisie die eveneens in 2015 zal worden opgeleverd.

Indicatoren

Realisatie woningbouwprogramma	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal woningen	1000	600	713
1.2 Aantal woningen in bestaande stad	619	200	293
1.3 Aantal woningen in Waalsprong	381	400	420
1.4 Toevoegingen goedkope huurwoningen	488	200	391
1.5 Toevoegingen goedkope koopwoningen	54	50	41
1.6 Aantal appartementen wonen boven winkels	47	5	5
1.7 Sloop	-	75	5

Studenteneenheden en woonservice gebieden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal woningen met zorg	130	135	94
2.2. Aantal eenheden voor studenten	0	500	519
2.3 Gemiddelde wachttijd SSHN kamer V'veld +H'veld (in maanden)	6	5	5,5
2.4 Gemiddelde wachttijd SSHN voorkeurscomplexen 1p onzelfstandigen.(in maanden)	37	35	42

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Woningen naar starters	46%	> 40%	42%
3.2 Woningen naar primaire doelgroep	82%	> 75%	79%
3.3 Gemiddelde slaagkans	0,09	>= 0,12	0,11
3.4 Slaagkans starters	0,08	>= 0,10	0,07
3.5 Slaagkans primaire doelgroep	0,09	>= 0,12	0,09
3.6 Slaagkans senioren	0,20	>=0,25	0,26

Financiën

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen.

Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.
- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot. Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Klimaat & Energie

Algemeen

In 2045 willen we een energieneutrale stad zijn. Nijmegen voorziet daarbij zelf in zijn stedelijke energiebehoefte door enerzijds energie te besparen en anderzijds duurzame energie op te wekken.
Deze doelstelling moet resulteren in het tegengaan van de 'Nijmeegse bijdrage' aan de mondiale klimaatverandering en het minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen en van olieproducerende landen. We willen de energielasten voor de bewoners en bedrijven beperken en investeren in een lokale, duurzame economie en werkgelegenheid.

Daarnaast willen we vanuit de bestaande wet- en regelgeving de gewenste basis milieukwaliteit waarborgen, zodat de inwoners van Nijmegen nu en in de toekomst in een gezonde en veilige leefomgeving kunnen verkeren. Inbreuken hierop voorkomen we zoveel mogelijk. Concreet betekent dit dat we met dit wettelijke instrumentarium de overlast en hinder beperken, de veiligheid verhogen, en een optimale bodemkwaliteit en goede luchtkwaliteit realiseren.

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2014 is gebleken dat veel Nijmegenaren energie willen steken in het verduurzamen van de stad. Bijzonder was onze deelname aan de verkiezing tot EU Green Capital 2016. Vrij onverwacht drongen we al bij onze eerste deelname door tot de finale. Bij de voorbereiding en presentatie in Kopenhagen was de support vanuit de stad royaal aanwezig. En een grote groep sporters nam het initiatief om wandelend, fietsend en roeiend naar Kopenhagen te gaan om de Nijmeegse deelname kracht bij te zetten en werd hierbij financieel ondersteund door het bedrijfsleven. Hoewel Ljubljana uiteindelijk de titel EU Green Capital mag voeren in 2016, was de jury was bijzonder lovend over de Nijmeegse presentatie. De Europese "technical review" op een twaalftal milieuthema's zal ons beleid en onze communicatie verder aanscherpen.

Ook landelijke krijgen de Nijmeegse ambities en initiatieven erkenning. Op de Lokale duurzaamheidsmeter heeft Nijmegen voor het eerst de koppositie bereikt. Staatssecretaris Mansveld heeft de bijbehorende trofee in maart aan onze wethouder overhandigd. Daarnaast zijn we samen met Amsterdam uitgeroepen tot Solarcity.

De vergunningverlening en aanleg van het warmtenet zijn vlotter verlopen dan verwacht. Hoewel we pas in maart 2015 het warmtenet officieel zullen openen, is het net feitelijk al in het najaar in gebruik gesteld. Bij de boringen onder het Maaswaalkanaal en de Waal hebben zich geen grote knelpunten voorgedaan. In 2015 zal de focus liggen op het verder uitbreiden van het warmtenet. Diverse bedrijven op bedrijventerrein TPN-West hebben belangstelling getoond om warmte uit het net te gebruiken of warmte in te voeden op het net.

Het bestemmingsplan voor 5 windturbines langs de A15 hebben we met grote eensgezindheid vastgesteld. De beroepsprocedure loopt nog. De coöperatie Windpower Nijmegen telt inmiddels zo'n 400 leden.

Op grond van het SER Energie akkoord gaat de Nijmeegse kolencentrale eind 2015 dicht. Mede vanwege de gunstige ligging ontwikkelt GDF Suez plannen voor een "Groene Delta" voor duurzame energie op dit terrein. De plannen voor een biomassacentrale, een LNG station (schone brandstof voor vrachtverkeer en scheepvaart) en windenergie zijn het meest concreet.

In 2014 zijn de walstroomvoorzieningen aan de Waalkade opgeleverd. Hierdoor hoeven cruiseschepen niet meer van dieselaggregaten gebruik te maken als ze zijn afgemeerd aan de kade.

Teleurstellend in 2014 is het faillissement van Milieu-educatiecentrum. Door terugloop van opdrachten heeft het bestuur van het MEC het faillissement moeten aanvragen. Onze jaarlijkse budgetsubsidie voor de uitvoering van milieu-educatietaken hebben we eind augustus 2014 stopgezet. We hebben deze taak inmiddels ondergebracht bij de Bastei (in oprichting).

We liggen op koers met onze aanpak van de Nijmeegse woningvoorraad. Onze premieregeling en de isolatiesubsidie van de provincie dragen daar stevig aan bij. Woningbezitters worden ondersteund door het gemeentelijke Loket Duurzaam Wonen, waarbij ook informatie wordt verstrekt over het afkoppelen van regenwater en groene daken. Ook onze buurtgerichte aanpak heeft een vervolg gekregen met het Energieplein Nijmegen. We werken nog slimmere ondersteuningsconstructies uit en zullen daartoe de raad in de eerste helft van 2015 een voorstel doen. Met woningcorporaties zijn we in overleg hoe we onze doelstelling kunnen realiseren om sociale huurwoningen op energielabel B te brengen.

We zorgen met behulp van rijksmiddelen voor een goede geluidsisolatie van woningen langs drukken wegen en ook voor een vlotte en goede uitvoering van bodemsaneringen. Voor wat betreft dit laatste heeft de aanleg van de nevengeul en de ruimtelijke ontwikkeling in de Waalsprong en het Waalfront een groot accent gehad in 2014.

De ODRN verleent in onze opdracht de omgevingsvergunningen aan bedrijven. Het gaat jaarlijks om tientallen vergunningen. Verder hebben de inspecteurs van de ODRN ruim 500 controlebezoeken gebracht. De bezuinigingstaakstelling op milieutaken van € 150 k is gerealiseerd.

Indicatoren

Nijmegen klimaat- en energieneutraal	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.0 Energiebesparing stad (t.o.v. 2008)	6,8%	8%	nog niet bekend
1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr)	971	1000	nog niet bekend
1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008)	6,28%	6%	nog niet bekend
1.3 10 MW windenergie	bp in procedure	bp in procedure	bp vastgesteld
1.4 Percentage corporatiewoningen met label A of B	29%	26%	nog niet bekend
1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen	1332	1500	1641

1.6 Percentage duurzaam inkopen	94%	75-100%	94%

Bevorderen kwaliteit leefomgeving	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage geluidsoverlast in buurt door wegverkeer	21%	<21%	nog niet bekend
2.2 Aantal km wegvak met overschrijding grenswaarde stikstofdioxide (NO2)	0,7 km	<0,5 km	nog niet bekend (*)
2.3 Percentage waar men stank of vieze lucht ervaart in de buurt	18%	<20%	nog niet bekend

(*)wordt jaarlijks gemonitord; nog niet bekend door 1 jaar "vertraging" door landelijk vastgelegde methodiek. We constateren een dalende trend. Sinds 2012 (resultaten uit 2011) werden geen overschrijdingen meer voorspeld voor 2015. In 2015 mogen we conform de wetgeving de grenswaarde niet meer overschrijden.

Aanpak bodemverontreiniging	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Ernstig verontreinigde locaties met humane risico's zijn beheerst in 2015	75%	90%	90%

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Uitgevoerde geplande bedrijfsbezoeken	85%	>90%	93%

Financiën

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Het programma Klimaat & Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%. Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Groen & Water

Algemeen

In het Programma Groen & Water staan de kwaliteit, de spreiding over de stad en de toegankelijkheid van het groen (inclusief waterpartijen) centraal. Groen heeft grote betekenis voor de leefkwaliteit en gezondheid en is van essentieel belang voor de aantrekkelijkheid van Nijmegen, zeker ook voor kennisbedrijven en -werkers.
Samen met een goed uitgevoerd integraal waterbeheer verbeteren wij de leefomgeving en beschermen wij de volksgezondheid.
Rondom de inrichting en beheer van ons stedelijk groen is er zeer veel participatie. Deze betrokkenheid heeft als belangrijke opbrengst ook sociale cohesie: Mensen voelen zich samen verantwoordelijk, zetten er samen de schouders onder en genieten samen van het vele mooie groen.
Voor de duurzame kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad zijn groen en water essentieel, zoals vastgelegd in onder meer de Structuurvisie en in het Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong.

Wat hebben we bereikt?

Ook met dit programma zetten wij vooral in op concrete resultaten. Zo willen wij meer groen in onze stenige wijken, conform onze indicator '0,5 aaneengesloten openbaar groen binnen 300 meter van iedere woning'. Daarvoor zetten wij ook de opbrengst van verkoop van een deel van Heumensoord in. In 2014 hebben wij het Truus Mastpark feestelijk geopend. Omwonenden zijn nauw betrokken bij planvorming en inrichting; een werkgroep neemt bovendien het onderhoud van enkele plantvakken voor haar rekening. Bovendien zijn wij in 2014 gestart met planvorming voor buurtparken in Enkstraat, Sperwerstraat en Tollensstraat. Ook daar staat participatie vanuit de buurten voorop. En dat geldt ook voor onze ambitie 'Groene Linten' waarvoor wij per 2015 jaarlijks budget hebben: we hebben een campagne opgesteld met als missie 'groen van, door en voor de bewoners van onze stad'. Bovendien streven wij daarbij naar een verbinding tussen wijkinitiatieven en de vele professionele groene organisaties die onze stad rijk is.
Groen hebben wij ook ontwikkeld in het kader van Woonmilieuverbetering: bomen langs de Jacobslaan, verbetering groenstructuur in Park De Omloop (Lindenholt), en een plantsoen op de -stenige- Hessenberg naast het Weeshuis. En ons investeringsproject voor toekomstbestendige Goffert hebben wij afgerond, behoudens de laatste hand aan het nieuwe onderkomen voor de Bijenhoudersvereniging. Het Rosarium is grondig gerenoveerd en er is nu een verbinding tussen Natuurtuin en Kinderboerderij.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voor onze inwoners is ook het groen buiten de stad van belang. Buiten onze gemeentegrenzen zijn wij onder meer nauw betrokken bij de realisatie van Park Lingezegen en hebben wij financieel bijgedragen aan het recreatieve fietspad in het Land van Maas en Waal. En in Heumensoord houden wij de vinger aan de pols: Natuurmonumenten meldt in haar jaarlijkse verslag de erg hoge en diverse gebruiksdruk. En verder: De wandelpaden, ruiterpaden en ATB-route zijn opgeknapt; routebordjes en ondergrond worden onderhouden. Met de Nijmeegse wielerclub Klein Verzet is een overeenkomst gesloten over gebruik van enkele paden buiten de reguliere ATB-route. Het Hondenlosloopgebied is uitgebreid met het open terreindeel dat wordt gebruikt voor het Vierdaagsekamp. De samenwerking met de organisatoren van de Mariekenloop is goed, eveneens met Defensie over het Vierdaagsekamp. Natuurmonumenten heeft de voormalige werkschuur van Breed aan de Scheidingsweg van de gemeente gekocht. Bovendien ondersteunen wij in onze regio initiatieven voor grensoverschrijdend natuur- en landschapsbehoud, onder meer geëntameerd door Natuurmuseum/Bastei, dat samenwerking ontwikkelt met Naturschutzstation Kleve.

Groen en Water achten wij essentieel in de duurzame ontwikkeling van onze stad. Eind 2014 hebben wij het convenant Mayors Adapt ondertekend, met de belofte strategieën voor klimaatadaptatie op te nemen in te actualiseren plannen, zoals het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan. Wij hebben geparticipeerd in de totstandkoming van het nationale Deltaprogramma, met name bij de hoofdthema's waterveiligheid (binnen- en buitendijks), zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stad. Het Deltaprogramma is eind 2014 afgesloten. Nijmegen heeft net als vele andere gemeenten de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie ondertekend, gericht op het doel 'klimaatbestendige stad in 2050'.
Wat betreft afvalwaterbeheer zien wij dat wij er goed in slagen de restlevensduur van onze rioolstelsel op peil te houden. En de regionale samenwerking in afvalwaterbeheer krijgt steeds meer gestalte. Onze samenwerking met de MUG-gemeentes wordt uitgebreid met gemeentes westelijk van onze stad.

In 2014 heeft de raad besloten tot opheffing van het programma Groen & Water per 1 januari 2015 en verdeling van de drie producten aan respectievelijk programma Duurzaamheid en programma Openbare Ruimte.

Indicatoren

Versterken groene en blauwe allure	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tevredenheid over groenvoorzieningen (incl stadswater) in % , resp. Nijmegen geheel en Nijmegen-Oud-west	67%	75%; 64%	niet gemeten
1.2 Ontwikkeling Nijmeegs woonareaal zonder 0,5 ha aaneengesloten vlakgroen (incl waterpartijen) binnen 300 meter, in %punten ten opzichte van 1 januari 2011	zie tekst	-25%	goeddeels behaald; zie tekst
1.3 Saldo Nijmeegs groenareaal, in hectares	2 hectare (= -0,25%)	0 of positief	positief; zie tekst
1.4 Toename aandeel duurzame bomen in lanen van hoofdboomstructuur in %punt	-0,85% punt	toename	-1%

Rioolbeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Stabiele restlevensduur	1%	0%	+0,8%

in de programmarekening staat een uitgebreide toelichting op de indicatoren. Onze begroting voor 2015 bevat de indicatoren 1.1, 1.2 en 2.1; maar de indicatoren 1.3 en 1.4 vervallen: de zeggingskracht van deze indicatoren over ons groenbeleid is relatief beperkt. Wat betreft indicator 1.4: deze indicator werd ingesteld als maatstaf voor de kwaliteit van ons groen. Het aandeel duurzame boomsoorten in onze hoofdboomstructuur ligt reeds boven de 80%. Jaarlijkse stijging of daling van dit percentage is erg gevoelig voor afzonderlijke projecten. Als kwaliteitsmaatstaf voor ons algehele groen en groenbeleid schiet deze indicator tekort.

Financiën

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Het programma Groen en Water sluit 2014 af met een nadelig resultaat van €0,01 miljoen en is incidenteel.
Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van afgerond 0,3%.
De afwijking is onder de € 1,0 ton norm en wordt als zodanig niet toegelicht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Ruimte & Cultuurhistorie

Algemeen

Met het programma Ruimte & Cultuurhistorie willen we bereiken dat Nijmegen voldoende, passende en veilige huisvesting biedt aan (groepen) bewoners en ondernemers, en dat de stad in ruimtelijk opzicht aantrekkelijk is om te wonen, te werken, te recreëren, te bezoeken en zich te vestigen. Daarbij streven we in het bijzonder naar een evenwichtige ruimtelijke structuur, een krachtige stedelijke identiteit, met name in het centrum, rondom de Waal, in de stedelijke entrees en knopen. We staan voor goede dienstverlening op gebied van vergunningverlening en handhaving. We streven naar een goed samengaan van cultuurhistorische rijkdom en eigentijdse ontwikkeling en geven daarmee een positieve bijdrage aan het woon- en vestigingsklimaat, het toerisme en de identiteit. Wij streven naar vergroting van de cultuurhistorische kennis van de inwoners van Nijmegen en daarmee naar hun betrokkenheid bij de stad en hun onderlinge verbondenheid. In samenspraak en op advies van de auditcommissie van de Raad zijn de indicatoren bij de verschillende doelstellingen aangepast.

Wat hebben we bereikt?

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling

De wettelijk vereiste actualisatiecyclus van bestemmingsplannen is voortgezet. Daarnaast zijn diverse bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt.
De handhaving van bestemmingsplannen gebeurt structureel, systematisch en planmatig. Waarnemingen, controles, dwangsombeschikkingen en deelname aan multidisciplinaire projecten passen binnen het opgestelde jaarprogramma.

Kwaliteit openbare ruimte

De vaststelling van de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit heeft er toe bijgedragen dat Commissie Beeldkwaliteit een duidelijk en inspirerend kader had om initiatieven op beeldkwaliteit te begeleiden en te toetsen. Dit heeft geleid tot een kwalitatieve verbetering van de oorspronkelijke ideeën en werd door de initiatiefnemers gewaardeerd. De stedenbouwkundige begeleiding vanuit kennis van de stad en de Nijmeegse context van bouwplannen en inrichtingsplannen, heeft er voor gezorgd dat nieuwe ontwikkelingen goed aansluiten bij hun omgeving. Bij de realisatie van delen van de grote ontwikkelingen in de Waalsprong, het Waalfront, de Dijkteruglegging , het Stationsgebied en het Valkhofkwartier is nauw samengewerkt met alle stakeholders in de stad (bewoners, ondernemers, woningcorporaties, projectontwikkelaars en architecten). Participatie en cocreatie waren hierbij een belangrijk onderdeel. Dit was ook het geval bij het mogelijk maken van een aantal bewonersinitiatieven (parkjes) en reconstructies/herinrichtingen van wegen en straten in samenwerking met programma's Mobiliteit en Openbare Ruimte, Groen en water. Er zijn beeldkwaliteitsplannen en ambitiedocumenten en stedenbouwkundige-inrichtings- en bouwplannen gemaakt voor herstructureringslocaties, schoollocaties en andere initiatieven in samenwerking met het programma Grondbeleid. Er is vormgegeven aan de ruimtelijke inpassing van infrastructurele projecten, zoals de verbetering van de stadsentree bij het knooppunt Neerbosch. Duurzame stedenbouw is bij alle projecten een belangrijk aspect.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Goed en veilig bouwen

Het handhavingskader is opgesteld en dient nog vastgesteld te worden. Aan de beoogde bezuinigingen wordt nog gewerkt en kunnen pas gerealiseerd worden bij vaststelling van het nieuwe handhavingskader. Het bestaande handhavingskader van de voorgaande jaren is door de ODRN uitgevoerd.
De werkprocessen van zowel de ODRN als van de adviserende partners van de gemeente zijn het afgelopen jaar in projectvorm tegen het licht gehouden om efficiënter met mensen en middelen om te gaan.
Voor het archeologisch bedrijf was 2014 een goed jaar. In wetenschappelijk opzicht was het een vruchtbaar jaar, hetgeen tot uitdrukking komt in de 20 briefrapporten en 7 (soms erg) grote rapporten die dit jaar zijn afgeleverd. De nadruk van de werkzaamheden lag in 2014 op de rapportages van het onderzoek in het gebied van de Dijkteruglegging en de afronding van de rapportages over de onderzoeken aan de Rijn- en Lekstraat en op de Hessenberg. Deze onderzoeken hebben onze kennis over de oudste geschiedenis van onze stad en over haar ontwikkeling in de Middeleeuwen zeer versterkt en zijn in de wetenschappelijke wereld goed ontvangen.

Cultuurhistorische waarden

Ook in 2014 trok het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis weer meer bezoekers: ruim 26.000. Dankzij het Huis, dankzij de publieksopgraving in het Waalfront, maar zeker ook dankzij de 24 uur van de Nijmeegse Geschiedenis en Open Monumentendag is de geschiedenis van Nijmegen in 2014 weer nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van burgers en bezoekers. Ons cultuurhistorisch erfgoed levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van onze stad als woon- en verblijfplaats.
Op het gebied van beleid is in 2014 het facetbestemmingsplan archeologie door de raad vastgesteld. Daarnaast is verder gewerkt aan de aandachtslijst, die met grote inbreng vanuit de stad tot stand komt. We hebben wederom bijgedragen aan bestemmingsplannen, waarmee ons cultuurhistorisch erfgoed een belangrijke rol heeft en houdt in de ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad. De inzet van onze kennis en expertise ten behoeve van de eigenaren van monumenten en ontwikkelaars levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van ons gebouwde historisch erfgoed en de inpassing ervan in nieuwe ontwikkelingen, zodat het waardevolle uit het verleden een bijdrage kan blijven leveren aan onze toekomst.

Borging publiek geheugen

Wij hebben samen met anderen de kennis van de lokale en regionale geschiedenis vergroot. Onze bronnen zijn door een breed publiek veelvuldig gebruikt. Door een versterking van het historisch besef zijn de betrokkenheid van de inwoners bij hun stad en streek, de sociale cohesie en de identiteit van stad en streek vergroot.
Wij hebben inwoners de mogelijkheid geboden om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden,

om rechtmatige besluitvorming controleerbaar te laten plaatsvinden, om evenwichtige beleidsontwikkeling in historisch perspectief te laten plaatsvinden en om historisch onderzoek te verrichten.
Wij hebben zorg gedragen voor het inspecteren, acquireren, beheren en beschikbaar stellen van archieven, collecties en andere informatiebronnen om de toegankelijkheid van het publiek geheugen te borgen. Deze taken hebben wij niet alleen uitgevoerd voor de gemeente Nijmegen, maar ook voor gemeenten in de regio waarmee een dienstverleningsovereenkomst is aangegaan en voor gemeenschappelijke regelingen waarvan Nijmegen de centrumgemeente is.

Indicatoren

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen	4	5	12
1.2 Idem m.b.t. actualisatieplannen	13	10	0
1.3 Het percentage van het Nijmeegse grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar in de bestaande stad (Nijmegen Zuid)	100	100	100
1.4 Idem voor Nijmegen Noord	80	80	80

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage bewoners dat Nijmegen een mooie stad vindt	87	87	Nieuwe meting najaar 2015
2.2 Percentage bewoners dat Nijmegen een prettige stad om in te wonen vindt	91	97	idem
2.3 Waardering bewoners voor Nijmegen als woon- en leefgemeente (gemiddelde rapportcijfer)	7,6	7,5	idem
2.4 Waardering van ondernemers voor bedrijfsomgeving (gemiddeld rapportcijfer)	Nieuwe meting in 2014	7,1	
2.5 Positie in de ranglijst steden voor wat betreft het toeristisch imago	Nieuwe meting in 2014	4	(1)

Goed en veilig bouwen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal klachten	92	70	65
3.2 Percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving (waaronder controles)	100	70	95
3.3 Het aantal autonome handhavingsacties (waaronder controles)	2277	1900	2021
3.4 Het aantal handhavingsacties (waaronder controles) leidende tot maatregelen zoals		190	255
3.5 Percentage gegronde bezwaarschriften	11,5	10	n.n.b.

Cultuurhistorische waarden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal panden restauratie- en onderhoudssubsidie	2	4	3
4.2 Aantal archeologische, architectuur- en bouwhistorieonderzoek	42	80	27
4.3 Aantal visualisaties	2	2	2
4.4 Aantal procedures bescherming gemeentelijke monumenten en stadsbeelden	0	20	0

Borging publiek geheugen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aantal bezoeken aan het RAN (Regionaal Archief Nijmegen)	6.320	5.500	6.250
5.2 Aantal bezoekers van de website van het RAN	195.000	180.000	200.000
5.3 Percentage van de Nijmeegse scholen dat het RAN bezoekt	65%	70%	70%

Financiën

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	1.654	1.642	1.252	390
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is 'dienstbaar' aan ruimtelijk beleid en sectoraal beleid zoals wonen, werken, mobiliteit en recreëren. Voor het programma Grondbeleid is de belangrijkste uitdaging om maatschappelijk gewenst grondgebruik te realiseren met een goede verdeling van kosten en opbrengsten.

Wat hebben we bereikt?

Een kleine opsomming van een aantal projecten.
De realisering van de verschillende opgaven op de TPG locatie naderen hun afronding. Poppodium Doornroosje (concertzalen voor respectievelijk 400 en 1100 bezoekers) is reeds sinds 1 oktober 2014 in gebruik. Het fietstransferium (4000 plaatsen) wordt officieel geopend op 10 december 2014. De officiële opening van de studentenhuisvesting van SSHN – in totaal 430 eenheden - is gepland voor februari 2015.
De eigenaar van de witte spoorwegloods aan het Ooijse Sluispad is halverwege 2014 gestart met het herstel van dit monument.
Voor Knoop Winkelsteeg kan worden gemeld dat begin december 2014 station Nijmegen Goffert is geopend.
Voor de locatie aan de Streekweg geldt dat het plan voor de vestiging van een uitvaartcentrum onherroepelijk is geworden.
De herstructurering van het maisonnettegebied in Dukenburg is inmiddels ook in volle gang. De gerenoveerde woningen zijn opgeleverd en inmiddels al weer bewoond. De bouw van het Mondial College in Lindenholt Noord is gereed en de school is in gebruik genomen.
Ook de bouw van het voorzieningenhart Waterkwartier is gereed gekomen. De nieuwbouw van het Canisius College aan de Berg en Dalseweg is medio 2014 gestart. Tevens is het PRO College gestart met de nieuwbouwwerkzaamheden op de Dennenstraat.
De herontwikkeling van Plein '44 is gereed, over de kwaliteit van de bestrating op het plein is de gemeente nog in overleg met ING Real Estate.
In de Waalsprong zijn in 2014 de werkzaamheden voor het Splitsingspunt Lent en Westelijke Parallelroute afgerond. De tijdelijke fietsbrug over de Prins Mauritssingel is verwijderd en heeft plaats gemaakt voor de ontwikkeling van hotel Van der Valk. Voor deze hotelontwikkeling is op 3 september 2014 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden en is de grond verkocht in 2014. In knoop Ressen is de koopovereenkomst getekend met Cinemec voor de realisatie van een bioscoop.
De realisatie van de Stadsbrug en de reconstructie van de Energieweg is gereed.
Het project Ruimte voor de Waal - Nijmegen is volop in realisatie. De fysieke resultaten zijn in het projectgebied goed zichtbaar. Vrijwel alle objecten zijn in uitvoering en lopen conform planning.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De inrichting van de kade is in volle gang en dit levert een mooi beeld van het eindresultaat op.
In het Valkhofkwartier is oktober 2014 de nieuwe brug over 't Meertje, te weten de Ooypoort, in gebruik genomen. Tevens is het bestemmingsplan voor de nieuwbouw van de Bastei, het museum voor natuur en cultuurhistorie, onherroepelijk geworden en kan in februari 2015 worden gestart met de bouw.
In het Waalfront is de bouw van het eerste deelplan, te weten de Handelskade gestart. Hier wordt een programma van 534 appartementen en commerciële voorzieningen gerealiseerd. De eerste woningen op de Handelskade zullen in 2016 worden opgeleverd.

De uitkomsten van de onderzoeken naar de woningmarktsituatie (WoON 2012 en Facton) betekenen dat een nadere overweging van de woningbouw programmering noodzakelijk is, vooral kwalitatief.
Dit leidt er toe dat wij inzetten om sommige projecten te gaan temporiseren, omzetten of uitstellen.
Enkele voorbeelden hiervan in de bestaande stad waar inmiddels op is ingezet:

- Van Schuijlenburgweg: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Spoorzone/westzijde (UWV locatie): tijdelijke inzet voor studenten/starters.
- Zwanenveld/ROC: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Hart van Dukenburg: locaties waar geen zorg voorzien is niet actief op de markt brengen
- Groesbeekse-/Heijendaalseweg; minder woningen; (bijna) geen appartementen meer.
- Woontoren Eerste Oude Heselaan: doorgeschoven (2020)

Voor de onderwijshuisvesting is specifiek per deelproject gekeken of temporiseren, omzetten of uitstellen m.b.t. de woningbouwprogrammering mogelijk is.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is onlangs al door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5,3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1,4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:
Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting op de lasten

De lasten zijn in totaal € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten planexploitaties, de toelichting op de projecten is uitgebreid in de vgp februari 2015 opgenomen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere baten planexploitaties, voor een toelichting op de projecten zie het vgp februari 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Economie & Toerisme

Algemeen

Onze activiteiten zijn gericht op het initiëren en aanjagen van de economische ontwikkeling van de stad met als doel: duurzame werkgelegenheidsgroei en het verbeteren van ons ondernemers- en vestigingsklimaat.
De werkgelegenheid heeft ook het afgelopen jaar onder druk gestaan. Oorzaak is de lang aanhoudende mondiaal economische crisis. We hebben ons maximaal ingespannen om bedrijven (en daarmee werkgelegenheid) voor Nijmegen te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. We zien ook dat het aantal nieuwe bedrijfsvestigingen is toegenomen en ruimschoots het gestelde doel overtreft. Deze groei komt vooral door de groei van het aantal starters en ZZP-ers. Toch is de totale werkgelegenheid in 2014 volgens de laatste prognose nog beperkt gedaald (- 0,7 %). Voor 2015 verwachten we weer een lichte groei van de werkgelegenheid.
Positief is dat de werkgelegenheidsdaling in onze speerpuntsectoren Health, Semiconductors en Energie en Milieutechnologie tot stilstand lijkt te zijn gekomen en weer lijkt te stabiliseren. Dit ondanks een optredend banenverlies in de sector gezondheidszorg. Onze speerpuntsectoren zorgen nog steeds voor een derde deel van de werkgelegenheid in onze stad. Ook positief is dat de werkgelegenheid in de sectoren detailhandel en horeca (de sectoren die vooral in de binnenstad zijn terug te vinden) is toegenomen. Daarnaast is de werkgelegenheid in de toeristische sector nagenoeg stabiel gebleven.
We hebben ervoor gezorgd dat de kwaliteit van het vestigingsklimaat voor ondernemers op peil is gebleven. De waardering voor het ondernemersklimaat is een 6,5. De directe bedrijfsomgeving werd door ondernemers met een 6,9 gewaardeerd. Ook de waardering van bezoekers voor de belangrijkste toeristische pijler, de Nijmeegse binnenstad, hebben we weten vast te houden (7,4 in Stadsmonitor 2013).

Wat hebben we bereikt?

Op Novio Tech Campus hebben zich 15 (nieuwe) bedrijven gevestigd. Om NTC verder te promoten zijn in samenwerking met betrokken partijen verschillende bijeenkomsten georganiseerd. De sloop van de oude ICN4-fabriek en het herontwikkelen van gebouw A tot 2e bedrijfsverzamelgebouw op de NTC zijn gestart.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Daarnaast hebben zich diverse bedrijven op andere werklocaties gevestigd, zoals Cheap Cargo en Motorcycle Support. Ook 2dA en Capter kozen voor Nijmegen.
We hebben werkgelegenheid voor Nijmegen weten te behouden, zoals Innovio Papers (ontstaan uit Sappi), Triavion en Capter. Daarmee zijn circa 700 banen behouden voor de stad. Daarnaast zijn bedrijven als Synthon, Mead Johnson en Bovemij begeleid in hun uitbreidingsplannen.
Met het Economisch Collectief Nijmegen en de Industriële Kring Nijmegen trekken we gezamenlijk op bij de aanpak van diverse thema's, zoals de gezamenlijke zorg voor het creëren van banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.
We faciliteerden de groei van het ondernemerschap. Zo hebben we zowel in ons Actieplan Economisch Offensief voor de binnenstad, als in onze Economische Innovatie Agenda 2020, specifieke aandacht voor ZZP-ers. Ook in het om te vormen Ondernemersfonds wordt meer ruimte gecreëerd voor kleine initiatieven en ZZP-ers. Afgelopen jaar is de ZZP pagina op onze website 2404 keer bekeken door 1448 bezoekers.
In 2014 is het Ondernemersfonds met een budget van € 600.000 opengesteld. De Taskforce Ondernemersfonds heeft inmiddels advies uitgebracht tot het toekennen van bijdragen aan 12 projecten voor een bedrag van € 545.000. Daarnaast hebben we overleg gevoerd met onze stakeholders over het omvormen van het Ondernemersfonds .

In het voorjaar 2014 hebben we onze Economische Innovatie Agenda 2020 vastgesteld en voor de uitvoering hiervan zijn met ingang van 2015 ook financiële middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van de Economische Agenda 2020 hebben we een meerjarige cyclische aanpak uitgewerkt met als vaste onderdelen een Innovatiebarometer én scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering. Voor de projecten die hieruit ontstaan hebben we aanvullende financiering aangevraagd bij het provinciale programma Topsectoren en Innovatie.

We willen ruimte bieden voor vernieuwing in de binnenstad en het transformatieproces in de binnenstad van "place to buy" naar "place to meet" faciliteren. Daarvoor hebben een Agenda voor de binnenstad opgesteld, gebaseerd op 3 pijlers: versterken van aanbod en ambiance, aantrekken van meer bezoekers naar de binnenstad en aanpak van de leegstand. We hebben verder uitvoering gegeven aan activiteiten/projecten uit het Actieplan Economisch Offensief Binnenstad.
De nieuwe terrassennota geeft ondernemers meer verantwoordelijkheid en minder regels. Er is een spreekuur ingericht voor ondernemers, eigenaren en bewoners van de binnenstad. We hebben gesprekken gevoerd met ondernemers, eigenaren en bewoners over de aanpak van de Bloemerstraat. Samen met de Centrale Vereniging

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

van Ambulante Handel hebben we gewerkt aan een kwaliteitsslag voor de centrummarkt, dit mondt uit in een modernisering van de markt en een nieuwe marktverordening in 2015.
We zien dan dat de zuivere winkelleegstand (winkel-m2's leegstand)in het stadscentrum is toegenomen naar 10,6%. Het totale leegstandscijfer voor het stadscentrum is gestegen van 13% naar 15 %. We zijn gestart met de voorbereiding van een nieuwe visie op transformatie/krimp (hierin vindt een uitgebreide analyse van de leegstand plaats en wordt een aanpak voor de leegstand gepresenteerd).
We zijn vergevorderd met het analyse-deel voor de Detailhandelsstructuurvisie en deze wordt In de loop van 2015 opgeleverd. Per 1 december 2013 is de nieuwe Winkeltijdenverordening 2014 in werking getreden. Afgelopen najaar zijn we begonnen met de evaluatie van de nieuwe verordening.
Het verblijfstoerisme blijft het goed doen, eind 2013 was het aantal overnachtingen 149.938, we verwachten dat het aantal overnachtingen in 2014 nog iets hoger zal uitvallen. Grote evenementen als 4 Daagse, Gebroeders van Limburgfestival, maar ook initiatieven als de 2-daagse promotie van het Huis voor de Binnenstad, dragen daaraan bij. In het voorjaar van 2014 zijn de speerpunten in het kader van de toeristische herpositionering van het Rijk van Nijmegen vastgesteld, inclusief een investeringsagenda.
In juni 2014 is het investeringsproject Damwand Waalkade opgeleverd. Vanaf dat moment waren de beperkingen voor de cruisevaart en de 4 Daagse opgeheven. Dit zien we terug in de cijfers voor de cruisevaart, het aantal cruiseschepen (480) en daarmee het aantal passagiers (49.490), kwam weer op een vergelijkbaar niveau met 2012. Ook hebben we de herinrichting van de Lindenberghaven aanbesteed, daarmee krijgt de oostelijke Waalkade een impuls.

We monitoren jaarlijks vraag en aanbod van voorraad bedrijventerreinen. De uitgebreidere vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen uit 2013 heeft geresulteerd in een bijstelling van de gemiddelde jaarlijkse vraagbehoefte naar maximaal 6 ha per jaar en een aanpassing van de fasering van een aantal bedrijventerreinen.
Afgelopen jaar hebben we 1,2 ha bedrijventerrein uitgegeven. Daar staat tegenover dat er, naast de beoogde vestiging van een grote logistieke dienstverlener op de Grift Noord, nog eens belangstelling van verschillende bedrijven is voor ongeveer 10 ha. Daarnaast hebben verschillende bedrijven op grond van economische motieven ervoor gekozen om zich in bestaand vastgoed te vestigen. We hebben gewerkt aan een ambitiedocument voor bedrijventerrein de Grift en zijn gestart met de voorbereiding van het bestemmingsplan voor de Grift Noord.
We zorgen er permanent voor dat de kwaliteit van onze bedrijvenlocaties op orde blijft. Daarvoor ondersteunden we verschillende bedrijven- en ondernemersverenigingen met een financiële bijdrage uit het Ondernemersfonds voor werklocatiemanagement.
We hebben diverse promotie en marketingactiviteiten uitgevoerd (w.o. de Provada). Om onze bedrijventerreinen en werklocaties onder de aandacht van marktpartijen te brengen staan de Nijmeegse bedrijfskavels op Gemeentekavel.nl. We zijn ambassadeur voor het Logistiek Expertise Centrum (LEC) regio Nijmegen dat tot doel heeft de logistiek in de volle breedte te ontwikkelen in de regio Nijmegen. Samen met Provincie en de drie LEC's (Rivierenland, Nijmegen en Liemers) nemen we deel aan de vorming van Logistics Valley waarmee de regio Zuid Gelderland aantrekkelijker wordt gemaakt voor grote internationale bedrijven.
De kantorenmarkt in Nijmegen staat er wat leegstand betreft, beter voor dan landelijk (17,5 %). Toch nam de leegstand in Nijmegen toe van 13,8% naar 15,6 % . De toename is voor het grootste deel te wijten aan het (weer) op de markt komen van oude kantoorpanden en de ontwikkeling van het nieuwe werken. We zijn terughoudend geweest met nieuwe kantorenlocaties en passen de duurzaamheidsladder toe. In overleg met de markt onderzoeken we hierbij ook de mogelijkheden om leegstaande panden te transformeren naar andere functies (zoals Metterswane, het UWV-gebouw en het oude belastingkantoor).

Indicatoren

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 prognose ontwikkeling werkgelegenheid [1]	96.970	96.825 [1]	96.310
1.2 Waardering ondernemersklimaat [2]	6,6	6,8	6,5 [2]
1.3 Aantal nieuwe bedrijfsinveseringen [3]	760	678	796

[1] Indicator 1.1 ontwikkeling werkgelegenheid. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 96.825. Begroting 2014: 99.138

[2] Het waarderingscijfer voor het ondernemersklimaat in 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar.

[3] Indicator 1.3 het saldo bedrijfsvestigingen is de resultante van de toename van het aantal bedrijfsvestigingen (starters, oprichtingen en verplaatsingen naar Nijmegen) en afname van het aantal bedrijfsvestigingen (opheffingen en vertrek van bedrijven). De cijfers over verplaatsers naar Nijmegen en vertrekkende bedrijven uit Nijmegen worden sinds 2012 niet meer geregistreerd.

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 prognose aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en semiconductors [1]	30.567	30.600 [1]	31.548
2.2 Prognose het aandeel banen in de clusters EMT, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen [2]	31,5%	31.6 % [2]	32,8 %

[1] Indicator 2.1 Aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 30.600. Begroting 2014: 33.747

[2] Indicator 2.2 Het aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen. In begroting 2015 bijgesteld naar 31,6 %. Begroting 2014: 34 %.

Vitale (binnen-)stad en groei toeristische sector	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Waardering binnenstad Nijmegen	7,4	7,5	nog niet beschikbaar
3.2 prognose aantal banen in cluster toerisme en recreatie [1]	5.700	5.700 [1]	5.750
3.3 Aantal hotelovernachtingen [2]	149.938	149.643	nog niet beschikbaar
3.4 Leegstand kernwinkelgebied [3]	13%	11%	15%
3.5 Zuivere leegstand kernwinkelgebied [4]	8,7 % (afg. 9 %)	-	10,6 %

[1] Indicator 3.2 Aantal banen in cluster toerisme en recreatie. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 5.700. Begroting 2014: 6.332

[2] Het aantal hotelovernachtingen in 2014 is nog niet bekend. Dit heeft te maken met een andere wijze van heffen van de toeristenbelasting.

[3] Indicator 3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de totale leegstand in het kernwinkelgebied: het aantal m2's (winkel-)panden dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's (winkel-)panden in het kernwinkelgebied.

[4] Indicator 3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de zuivere leegstand binnen het kernwinkelgebied : uitsluitend het aantal m2's detailhandel dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's detailhandel in het kernwinkelgebied.

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen [1]	33	27	31,8
4.2 Aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein [2]	15 ha	6-8 ha	--
4.3 Waardering directe bedrijfsomgeving [3]	7,0	7,2	6,9 [3]
4.4 Vraagbehoefte aantal ha bedrijventerrein [4]	0	6	1,2
4.5 Leegstand kantoren [5]	13,8%	9,2%	15,6 %

[1] Indicator 4.1 is een weergave van het aantal ha direct uitgeefbaar bedrijventerrein. Dit betekent dat het ontsloten is en dat het bestemmingsplan zover is dat bouwvergunningen kunnen worden verleend. In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[2] Indicator 4.2 is een weergave van het aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein. Zodra de herstructurering van een terrein afgerond is (o.a. bestemmingsplan zover gereed is dat bouwvergunningen verleend kunnen worden) wordt het terstond uitgeefbaar aanbod. Het gemeentelijk beleid is er op gericht eerst in te zetten op herstructurering voordat tot nieuwe planontwikkeling wordt overgegaan. Met deze indicator wordt de voortgang en realisatie op het gebied van herstructurering gevolgd. Voor het stadsbrugtracé van de Oversteek is in totaal 15 ha bruto

geherstructureerd, waarvan ongeveer 8 ha netto voor uitgifte beschikbaar is. Doordat het bestemmingsplan voor Mercuriuspark vertraagd is, is er in 2014 nog geen uitgifte op Mercuriuspark gerealiseerd.

[3] Het waarderingscijfer voor de directe bedrijfsomgeving 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar

[4] Indicator 4.4 is de vraagbehoefte voor het aantal ha bedrijventerrein (uitgifteverwachting) is gebaseerd op de samenhang tussen de stedelijke banengroei en terreinuitgifte sinds 1996. Vanuit de verwachte banengroei voor de komende vijf jaar (Provinciaal Economische Verkenning 2013-2018)) wordt de toekomstige vraag naar bedrijventerrein ingeschat.
In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[5] Indicator 4.5 het aantal m2's kantoren dat leegstaat en onmiddellijk beschikbaar is voor derden, uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's kantoren.
Peildatum: 1 januari van het betreffende jaar
Bron: de Vastgoedrapportage

Financiën

Economie & Toerisme * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Bestuur & Middelen

Algemeen

We willen bereiken dat het voor burgers goed inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Burgers hebben er vertrouwen in dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We willen onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid waarmaken.

Wat hebben we bereikt?

Lokale verkiezingen in maart 2014

Op 19 maart hebben we de lokale verkiezingen georganiseerd. Sindsdien hebben we een nieuwe raad.
In april is een coalitieakkoord opgesteld voor de nieuwe raadsperiode. We hebben afspraken gemaakt over gezamenlijke sturing op zestal grote begrotingsthema's en over te hanteren werkwijzen bij de besluitvormingsprocessen (B&V-cyclus herijkt, de raadscommissie Waalsprong ingesteld, de procedure wensen en bedenkingen aangescherpt).

Vorming van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Ook in 2014 hebben we actief relaties en allianties onderhouden met bedrijven, bedrijvenorganisaties, gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en een aantal gemeenten binnen de Euregio.

De samenwerking met de regiogemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek,
Heumen, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nijmegen, Ubbergen en Wijchen heeft geleid tot de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).
We hebben hierbij een goed samenspel en rolverdeling tussen de Raad en het College nagestreefd en bijzondere aandacht besteed aan het aspect van democratische legitimatie.
Het regionale Werkbedrijf is de eerste module die is ondergebracht in de MGR en op 1 januari 2015 van start gegaan. Naast het Werkbedrijf zijn we in 2014 ook gestart met samenwerkingsvorm op het gebied van ICT die naar verwachting een volgende module binnen de MGR wordt.

Flexibele organisatie

We hebben verder gewerkt aan een organisatie met kwalitatief goed toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt. Dit vanuit een veranderende overheidsrol. We streven naar een flexibele en professionele organisatie die ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. We hebben de dienstverlening daarbij op peil gehouden en/of verder verbeterd.
In 2014 is ook aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken, een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen een goede mix van jong en oud in onze organisatie te krijgen.

Indicatoren

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Vertrouwen in het college	34%	+	meeting in 2015
1.2 Vertrouwen in de raad	32%	+	idem
1.3 Participatie	5,4	+	idem
1.4 Adequate contacten met burgers/bedrijven	5,7	+	idem

Legitiem en integer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal afgehandelde klachten	300	244	309
2.2 Aantal gegrond verklaarde klachten	1%	5%	1,6%
2.3 Aantal afgehandelde bezwaarschriften	1494	1611	1.482
2.4 Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	16,5%	18%	16%

B&V-cyclus als centraal kader	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Begrotingsonrechtmatigheid <=1%		<= 0,5 mln	

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 RM: oordeel accountant jaarrekening	gk	gk	onderhanden
4.2 DM: 1x per jaar een bedrijfsdoorlichting van een organ.onderdeel i.r.t. art. 213 a onderzoeken	irt.art. 213a	irt.art. 213a	bedrijfsvoering

Flexibele organisatie en informatiebeleid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Mobiliteit doorstroom		7%	7,2%
5.2 Zorg-, ziekteverzuim	4,9%	4,4%	3,9%
5.3 Budgettaire afwijking loonsom incl. inhuur		0%	3,5%
5.4 Tevredenheid- rapportcijfer voor de gemeente als werkgever		7	7,1

Gemeentelijke belastingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Niet meer op de eerste plaats op de ranglijst van OZB-tarieven voor bedrijven (eigenaar en gebruiker)	2	2	3
6.2 Positie op de ranglijst van woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een eigen woning		-	20

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,8 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.

Het negatieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- Wij hebben een pensioenvoorziening voor onze wethouders op moeten nemen, hetgeen € 1,2 miljoen aan kosten met zich mee heeft gebracht. Deze post is incidenteel.
- Wij hebben een lagere uitkering van het gemeentefonds van € 2,4 miljoen ontvangen. In november-december heeft met terugwerkende kracht van 2012-2014 een bijstelling van maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens met een laag inkomen en omgevingsadressendichtheid.
- Wij hebben € 1,0 miljoen minder heffingen minder ontvangen wat vooral voortvloeit uit een arrest van de hoge raad die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden maar nu ook deels als woning. Daarnaast is € 0,3 miljoen meer kosten gemaakt voor bezwaar-en beroepschriften over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Wij nemen in de begroting een stelpost op van € 1,8 miljoen negatief, omdat we rekening houden met minder uitgaven op de overige programma's. Anders gezegd: er wordt een voorschot genomen op een verwacht voordelig rekeningresultaat. In de realisatie zijn de uitgaven op een dergelijke stelpost bij het programma bestuur en middelen uiteraard 0, en levert op dit programma een nadeel op van € 1,8 miljoen. Bij andere programma's zijn de voordelen opgetreden en maken onderdeel uit van het totale rekeningresultaat.
- Wij hebben in het programma het nadelig bedrijfskostenplaatsresultaat van € 0,4 miljoen verwerkt. Voor de analyse verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfskostenresultaat van het jaarverslag.
- Op enkele fiscale dossiers hebben wij inmiddels een afwikkeling ontvangen hetgeen een voordeel op heeft geleverd van € 0,3 miljoen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- De voordelen uit financiering van ruim € 0,4 miljoen zijn veroorzaakt doordat wij onze langlopende leningen tegen gunstige rentevoorwaarden hebben aan kunnen trekken.
- De raming voor onvoorziene uitgaven van ruim € 0,4 miljoen is niet aangesproken en levert derhalve een voordeel op.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Facilitaire diensten

Algemeen

Onderzoek en Statistiek

Wij verzorgen objectieve, betrouwbare en bruikbare maatschappelijke informatie en kennis over de stad, de wijken en de effecten van het beleid. Het doel is een goede onderbouwing te bieden voor de beleidsprogrammering, de beleidsuitvoering en de gemeentelijke dienstverlening en daarmee bij te dragen aan kwaliteit en de ontwikkeling van de stad en de wijken.

Middelenafdelingen

Tot de middelenafdelingen behoren de afdelingen Facilitaire Zaken, Financiën, Personeel en Organisatie en Informatie en Automatisering. Deze faciliterende afdelingen vormen de vanzelfsprekende partner voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van alle ondersteunende diensten. Een organisatie waar onze klanten en de medewerkers trots op zijn. De ambitie is: de juiste service op de juiste plaats op het juiste tijdstip.

Communicatie

Wij leveren een bijdrage aan burgers die tevreden zijn over de informatie over de gemeentelijke organisatie en haar producten en diensten en over de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Wij leveren inzicht in het democratische proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Daarmee bieden wij:

- een basis voor interactie met diezelfde groepen,
- draagvlak voor de uitvoering van ons beleid,
- een positief beeld van de gemeente,
- medewerkers die tevreden zijn over de informatie over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen

Maatschappelijk Vastgoed

Met Maatschappelijk Vastgoed maken wij mogelijk dat maatschappelijke effecten worden gerealiseerd via een groot aantal gemeentelijke programma's. Met de gebouwen faciliteren en accommoderen we maatschappelijke instellingen. Steeds met het maatschappelijk doel voor ogen zoals dat door de beleidsinhoudelijke programma's wordt geformuleerd. In de kadernota Vastgoed hebben wij de condities vastgelegd waaronder de gemeente Nijmegen over eigen vastgoed beschikt. Bij het uitvoeren van de beleidsvoornemens geven wij eveneens uitvoering aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed, die tot doel heeft om het vastgoed efficiënter te benutten en een hogere opbrengst te genereren.

Wat hebben we bereikt?

Onderzoek en Statistiek

In het onderzoeksprogramma 2014 waren 65 door O&S uit te voeren projecten opgenomen. De meeste hiervan zijn uitgevoerd en afgerond, een aantal loopt nog door in 2015. Enkele projecten zijn in overleg met portefeuillehouders/programmamanagers niet uitgevoerd, omdat nut en noodzaak bij nader inzien anders werd ingeschat. Mede hierdoor was er ruimte om verzoeken voor onderzoeken die in de loop van 2014 binnen kwamen

uit te voeren.
Alle afgeronde onderzoeksrapporten zijn gepubliceerd op de gemeentelijke website. Enkele voorbeelden daarvan zijn de het Mediaonderzoek 2014, de evaluatie van de Politieke Avond, een peiling over de winkel-openingstijden en een evaluatie van het leerlingenvervoer in Nijmegen.

Middelenafdelingen
In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan een deel van de onderzoeksopdracht Organisatie. In een aantal trajecten hebben we de bezuinigingen op de middelenafdeling voor 2014 gerealiseerd en de mogelijkheden voor bezuinigingen in de nog komende jaren onderzocht. Daarnaast hebben we stappen gezet in de regionalisering van de ICT-functie en zijn een aantal middelenafdelingen samengevoegd.

Communicatie
We informeerde inwoners, en relaties in en buiten de stad tijdig en begrijpelijk over de voor hen relevante onderwerpen,
We nodigden uit tot dialoog. We hebben veel werk gemaakt van de woordvoering in de media en van de optredens van bestuurders in de stad. We zijn de slag aan het maken naar een communicatieve organisatie. In plaats van beleid begrijpelijk maken, begrijpelijk beleid maken. Dit doen we aan de hand van Factor C, een communicatiemethodiek dier door en voor het Rijks is ontwikkeld maar inmiddels door een groot aantal gemeenten is omarmd. Bij de transitie in het sociale domein is er veel werk gemaakt van de dienstverleningscommunicatie zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn en bij wie ze met hun hulpvraag terecht kunnen.
Bij de dijk-teruglegging doen we veel aan communicatie, citymarketing en promotie van het project. De doelgroepen variëren hier van internationale media tot de schoolklas. Dit leidt ook tot wereldwijde media-aandacht voor het bijzondere project . Er is een onderzoek verricht naar het gebruik onze media. We zien een stijgende belangstelling voor online media maar de papieren informatiebronnen zijn nog steeds koploper informatievoorziening.

Maatschappelijk Vastgoed
Het realiseren van beleidsdoelen vindt nog steeds plaats in een uiterst sober financieel klimaat.
Er is voor het maatschappelijk vastgoed een specifieke onderzoeksopdracht geformuleerd. Wij zien in dat kader de volgende mogelijkheden: kritisch oog voor de exploitatie, verminderen leegstand, reduceren beheerskosten, via het makelpunt effectiever zoeken naar klanten voor onze gebouwen en panden waar geen maatschappelijk doel mee bereikt kan worden afstoten.
We hebben inmiddels onze vastgoedportefeuille doorgelicht, waarbij exploitatie, kwaliteit en relevantie voor beleidsprogramma's belangrijke ijkpunten waren. We zijn met onze onderzoeksopdracht financieel goed op koers. De eerste resultaten worden in 2015 in de begroting verwerkt. Dit betreft opbrengstverhoging, met name bij maycrete-woningen en exploitatieverbetering door nog kritischer te sturen op onderhoud en verzekeringen en het niet invullen van uitgestroomde beheercapaciteit.
Daarnaast was ook de verduurzaming van de Vastgoedportefeuille wederom een belangrijk item in 2014 en hebben we de voorbereidingen getroffen voor de nieuwe aanbesteding van het onderhoud in 2015.

Ook hebben we concrete projecten opgepakt:
De nieuwbouw voor Doornroosje en het voorzieningenhart in het Waterkwartier/De Biezen zijn gereed gekomen. We zijn er trots op.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De renovatie van de St. Stevenstoren is in volle gang en de ingrijpende verbetering van wijkcentrum Meijhorst verkeert in de laatste fase.
De eerste fase van de omvangrijke aanpassingen in Vereeniging is eveneens in 2014 binnen de beperkte tijd en het budget goed afgerond. Ten slotte vermeldenswaard zijn de afspraken over de huurachterstanden van NEC en de mogelijkheden tot verkoop van het Goffert-stadion.

Andere belangrijke ontwikkelingen:
De plannen voor de Bastei, Jan Massinkhal en Talent Centraal zijn uitgewerkt en nu gereed om uitgevoerd te worden. Dit geldt eveneens voor het DSB-gebouw, dat we ingrijpend gaan verbouwen voor een nieuwe huurder.
Het Huis van de Nijmeegse geschiedenis in de Mariënburgkapel heeft een aantal succesvolle tentoonstellingen (over bombardement 1944, 25 jaar archeologie in Nijmegen), lezingen en bijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in meer dan 25.000 bezoekers. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het Huis voor de komende jaren gecontinueerd wordt op deze locatie.
Daarentegen hebben we bij de najaarsnota wel moeten constateren dat steeds meer van onze huurders moeite krijgen om de huur te betalen, waardoor het risico op financiële tegenvallers toeneemt. In 2015 doen we onderzoek naar mogelijke ontwikkelingen en trends in dit kader.
In november is het besluit gevallen om het Vrijheidsmuseum definitief niet in de Vasim te vestigen.
We zijn erin geslaagd om de pandeninformatie beter op orde te brengen door het Vastgoedinformatiesysteem Planon nog beter in te richten.

Indicatoren

Bezoekersaantallen Accommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Bezoekersaantallen Jan Massinkhal	112.000	115.000	112.000
4.2 Bezoekersaantallen Leemkuil en Brakkefort	137.000	110.000	142.000
4.3 Bezoekersaantallen Wijkcentra incl. Jongerencentra	1.023.000	1.169.000	965.000
4.4 Bezoekersaantallen Voorzieningenharten	1.530.000	1.235.000	1.512.000

Toelichting Bezoekersaantallen
De realisatie 2014 (lager dan de doelstelling) bij de wijkcentra/jongerencentra is terug te voeren op de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg, het tijdelijk onderkomen van het gemeenschapshuis Waterkwartier in Sonnehaert en doordat er minder 'accommodatie-gebonden' jongerenwerk is uitgevoerd door Tandem.

Financiën

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0	0	0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Zorg & Welzijn

Algemeen

2014 heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen op de veranderingen in de zorg. Met het oog hierop hebben college en raad in 2014 het nieuwe beleidskader Wmo & Jeugd 2015-2018 vastgesteld, waarmee we vasthouden aan de eerder ingezette koers. Belangrijk element in deze koers is het wijkgerichte werken, dat in 2014 is doorontwikkeld en waarmee we een belangrijke basis hebben gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn. De Stips, de sociale wijkteams en de regieteams vormen de spil van het wijkgerichte werken. Hieraan worden in 2015 de ambulante ondersteuningsteams voor langdurige en specialistische Wmo- en Jeugdhulp toegevoegd die we in 2014 hebben gecontracteerd.

Wat hebben we bereikt?

Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken; informele zorg; informatie en advies (Stips); hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil) en regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we fors ingezet op meer samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijk offertetraject voor de W4, waarbij voor 2015 ook MEE is aangesloten.

In 2014 zijn zes van de negen Stips ingericht en is de wijkoverstijgende Info- en advieslijn (digitaal en telefonisch) in werking getreden, waar Nijmegenaren terecht kunnen met al hun vragen en ideeën. Vanaf oktober 2014 heeft de Stip-informatielijn ook fungeert als helpdesk voor vragen van onze inwoners over de veranderingen in de zorg. De sociale wijkteams zijn in 2014 stadsdekkend uitgerold. In totaal zijn per saldo 10 Nijmeegse sociale wijkteams operationeel. Ze leggen huisbezoeken af bij mensen en werken samen met bewoners bij het organiseren van wijkactiviteiten. De regieteams functioneerden al stadsdekkend en hebben ook in 2014 multiprobleemhuishoudens toegeleid naar zorg en woonoverlast aangepakt.

Zoals in de regionale transitienota Kracht door verbinding (2013) is aangegeven, kunnen de sociale wijk- en regieteams en het veiligheidshuis vanaf 2015 samen met huis- en jeugdartsen Nijmeegse volwassenen en jeugdigen toeleiden naar zwaardere zorgtrajecten en -voorzieningen: Wmo-maatwerkvoorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen. Hiervoor zijn in 2014 de nodige voorbereidingen getroffen middels het inrichten van onder meer werkprocessen, het vaststellen van de verordeningen en beleidsregels Wmo & Jeugdhulp, de opstelling van een handleiding voor consultatie & advies ('hulplijnen') en het geven van werkinstructies en trainingen. Een groot deel van de genoemde 'instrumenten' is in samenwerking met de gemeenten in onze regio tot stand gekomen. Ook is in 2014 met het oog op de transitie van de jeugdzorg extra geïnvesteerd in de versterking van de inzet en expertise op het gebied van jeugd in de sociale wijkteams.

Wat betreft de langdurige en specialistische ondersteuning zijn in het laatste kwartaal van 2014 in regionaal verband contracten gesloten met aanbieders op het gebied van jeugdhulp, de nieuwe Wmo (begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen). Arbeidsmatige dagbesteding is ondergebracht bij het regionale werkbedrijf.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Subsidies zijn lokaal door gemeente Nijmegen verleend aan het netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en aan het RIBW en Ixta Noa voor de inloopvoorzieningen GGZ. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de inrichting van een regionaal ondersteuningsbureau (ROB). Een belangrijke taak van het ROB is de coördinatie van het contractmanagement van de regionale contracten.

De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De functies begeleiding en inloop GGZ zijn als onderdeel van de maatschappelijke opvang geïntegreerd in de subsidieafspraken met de opvanginstellingen. Met inzet van middelen uit de verschillende functies die gedecentraliseerd worden, hebben we een toekomstbestendige financiering voor de zwerfjongerenopvang Vince kunnen realiseren die in 2014 is verhuisd. De aparte meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling zijn samengevoegd: op 1 januari 2015 start bij de GGD, vanwege de relatie met Meldpunt Bijzondere Zorg, het samengevoegde meldpunt onder de naam Veilig Thuis.

In 2014 hebben we op allerlei verschillende manieren gecommuniceerd met onze inwoners over de veranderingen in de zorg: van wijkinloopavonden en informatie op de website tot publicaties in de Brug, persoonlijke brieven en de inrichting van een helpdesk bij de Stipinformatielijn.

Per saldo zijn we in Nijmegen goed voorbereid op de nieuwe taken. Dit neemt niet weg dat het een complexe operatie betreft die niet vlekkeloos kan en zal verlopen. Hierop zijn we aanspreekbaar en we zorgen dat we flexibel kunnen reageren als het nodig is om te zorgen dat cliënten de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

Ook de reguliere activiteiten gingen in 2014 gewoon door. Tal van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties voor bijvoorbeeld kwetsbare ouderen en mensen met een beperking zijn we in 2014 blijven ondersteunen. In 2014 hebben we in tegenstelling tot veel andere gemeenten het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen, waaronder hulp bij het huishouden, niet gewijzigd. Desondanks hebben wij een overschot op de begroting voor individuele Wmo-voorzieningen gerealiseerd terwijl aan de andere kant de klanttevredenheid stabiel is gebleven.

Nijmegen kent een gedegen netwerk met organisaties voor vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Een solide preventief jeugdbeleid, zoals in 2013 vastgesteld in een uitvoeringsnotitie, is de basis voor de transitie van de jeugdzorg. Jongerenwerk in de wijken zorgt ervoor dat jongeren een aanspreekpunt hebben en op een positieve manier kunnen meedoen in de wijk. Het voorkomt in veel gevallen zwaardere problematiek en helpt jongeren om op school te blijven, werk te behouden of te vinden. Om die reden hebben wij er voor gekozen om structureel € 200.000 extra in te zetten voor jongerenwerk in de wijken. We richten ons daarbij op individuele begeleiding van jongeren in Nijmegen Noord en in andere wijken in Nijmegen waar ondersteuning hard nodig is. In 2014 is het besluit genomen om in Lent bij de Ster een jongerencentrum te realiseren en om het jongerencentrum in De Klif in Oosterhout uit te breiden.

Indicatoren

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1. Ik kan goed voor mezelf zorgen etc.	90%	90%	--*

Optimale kansen voor de jeugd	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Jeugdigen dat zich probleemrijk vindt	11	13	--*
2.2 Ouders dat aangeeft behoefte te hebben aan opvoedsteun	9%	9%	8%

Bevorderen gezondheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge opl. vs lage opl.)	89% - 59%	ntb	-
3.2 Jeugdigen met overgewicht	13,1%	ntb	pm

Gelijke kansen voor iedereen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 % Niet-westerse allochtonen dat meer contacten zou willen hebben	29%	25%	- *

Zelfstandig wonen en leven	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Hulpmiddel draagt bij aan zelfstandig kunnen wonen	Nnb	93	-**

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Aantal dak- en thuislozen in traject	449	90%	pm
6.2 Burgers die vinden dat overlast van zwervers/daklozen vaak voorkomt in de woonbuurt	3%	3%	-*

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

** Het klantonderzoek Wmo over 2014 wordt in maart afgenomen en is in juli 2014 gereed.

Financiën

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136
Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:

- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

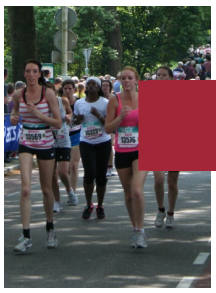

Programma Sport

Algemeen

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging. Daarbij blijven we sportverenigingen ondersteunen, maar verkennen we ook de mogelijkheden om meer samen te werken met andere organisatievormen. Om sporten en bewegen mogelijk te blijven maken, richten we ons op het in stand houden van een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties.

Wat hebben we bereikt?

Sportstimulering

Ons doel binnen het programma Sport is het op peil houden van de sportdeelname en het versterken van de beweegdeelname. Uit de stadsmonitor blijkt dat het aandeel volwassenen dat aan sport doet, toeneemt (cijfers 2013, nieuwe cijfers komen in 2015 beschikbaar). Een belangrijke reden voor de toegenomen sportdeelname is dat steeds meer mensen sportief fietsen, wandelen en hardlopen. Deze trend, waarbij meestal buiten verenigingsverband gesport/bewogen wordt, proberen wij te ondersteunen.

In 2014 is bekend geworden dat de Special Olympics Nationale Spelen in 2016 in de gemeenten Wijchen, Groesbeek en Nijmegen plaats zal vinden. Naast het binnenhalen van een fantastisch evenement biedt dit ons de unieke kans om het aangepast sporten in onze regio de komende twee jaar een impuls te geven.

Versterken sportverenigingen

Eind 2013/begin 2014 is de tweejaarlijkse sportverenigingsmonitor uitgevoerd. Uit deze monitor blijkt dat de belangstelling voor sportverenigingen bij volwassenen op peil is gebleven en is bij jongeren nog iets gestegen. Het percentage verenigingen met te weinig vrijwilligers is in vergelijking met 2009 licht afgenomen. Tegelijk is het

percentage volwassen Nijmegenaren dat zich inzet voor sportclubs licht gestegen. Wel is nog steeds een meerderheid van de verenigingen op zoek naar vrijwilligers voor allerlei taken. Ten opzichte van de vorige meting (2009) hebben meer verenigingen hun financiële situatie zien verslechteren. Bij circa veertig procent van de verenigingen is de huidige financiële situatie niet gezond. Financiën is het belangrijkste knelpunt geworden.

Kwalitatief goede sportaccommodaties
In 2014 hebben we de kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde gehouden en een aantal verbeteringen doorgevoerd, zoals het vervangen van de toplaag en infill van het kunstgrasveld op Sportpark Brakkenstein. In diverse langer lopende processen op het gebied van sportaccommodaties hebben wij stappen in de ontwikkeling gezet, zoals bij de Jan Massinkhal, Talent Centraal, Zwembad Dukenburg, Waalhalla en voetbalvereniging Oranje Blauw.

Ondersteuning topsportklimaat
Topsport is een inspiratiebron voor vele sporters; topsporters en topclubs zijn een belangrijke samenwerkingspartner voor de breedtesport. Met de Zevenheuvelenloop, Marikenloop en Nijmegen Global Athletics hebben we succesvolle topsportevenementen in de stad Nijmegen gehad. We hebben provinciale subsidie toegekend gekregen voor het project Talent Centraal Nijmegen. In samenwerking met Topsport Gelderland zetten we een combinatiefunctionaris in specifiek voor talentontwikkeling.

Indicatoren

Sportstimulering	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Basisscholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	68% (1)		
1.2 % Middelbare scholieren dat aan sport doet	88% (4)		
1.3 % Middelbare scholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	67% (4)		
1.4 % Volwassenen dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet	76% (2)		
1.5 % Volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm	66% (3)		

(1) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 72%. Dit cijfer komt uit de Kindermonitor 2009.
Inmiddels zijn de uitkomsten van de Kindermonitor 2013 beschikbaar en daar komt de 68% uit.
(2) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 67%. Dit cijfer komt uit onze Burgerpeiling 2011.
De 76% komt uit de Burgerpeiling 2013 (percentage sporters onder volwassenen is fors gestegen in de afgelopen jaren).
(3) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 74%. Dit is berekend op basis van de Volwassenenmonitor 2008/2009 en de Ouderenmonitor 2010. Beide onderzoeken zijn in 2012 samengevoegd tot de gezondheidsmonitor volwassenen GGD. De 66% komt uit dit nieuwe onderzoek, waarbij een iets andere vraagmethodiek is gehanteerd.
(4) E-MOVO 2011, GGD

Versterken sportverenigingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Basisscholieren dat lid is van een sportvereniging	70% (1)		
2.2 % Middelbare scholieren dat lid is van een sportvereniging	71% (2)		
2.3 % Volwassenen dat lid is van een sportvereniging	23% (3)		
2.4 % Volwassenen dat buiten sportverenigingen en commerciële sportscholen om aan sport doet.	60% (3)		

(1) Kindermonitor 2013, GGD
(2) E-MOVO 2011, GGD
(3) Burgerpeiling 2013, O&S

Kwalitatief goede sportaccommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Bezettingsgraad gemeentelijke gymnastieklokalen (verhuurde uren gedeeld door beschikbare uren)	57%*		54%
3.2 Bezettingsgraad gemeentelijke sportzalen	65%*		61%
3.3 Bezettingsgraad gemeentelijke sporthallen**	63%*		62%
3.4 Aantal bezoekers zwembaden			
3.4a Zwembad West			225.776
3.4b Zwembad Oost			181.104
3.4c Zwembad Dukenburg			52.388
3.4d Zwembad Goffert			45.079
3.5 Aantal bezoekers Triavium			
3.5a Recreatief	115.174		116.719
3.5b Verenigingsgebruik	54.071		50.275

* In 2014 is een gestandaardiseerde berekeningswijze toegepast. De cijfers 2013 zijn hierop aangepast.
** Exclusief Jan Massinkhal gezien de combi evenementen en sport.
*** Inclusief zomerevenementen in Triavium

Ondersteuning topsportklimaat	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status			
4.2 Aantal talenten uit de regio Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen			
4.3 Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau			
4.4 Aantal grote sportevenementen			

Financiën

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0	0	0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

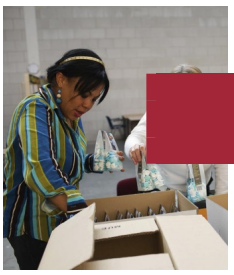

Programma Werk & Inkomen

Algemeen

Werk biedt mensen perspectief, werkzoekenden hebben recht op ondersteuning naar werk. Wie (nog) niet aan het werk kan, bieden we een sociaal vangnet in de vorm van een uitkering. Uitgangspunt is dat een uitkering tijdelijk is, werk staat voorop.
De resultaten van ons programma Werk en Inkomen staan onder invloed van autonome ontwikkelingen, zoals de economische crisis. Meer mensen moeten een bijstandsuitkering aanvragen, terwijl het voor mensen die al in de bijstand zitten extra lastig is om aan werk te komen. Andere ontwikkelingen zijn voorgenomen structuur- en wetswijzigingen in het landelijke kader van werk en inkomen (Participatiewet, Sociaal Akkoord, Werkbedrijven, tegenprestatie, bijzondere bijstand en kostendelersnorm). In 2014 is veel inzet gepleegd deze wijzigingen per 1 januari 2015 door te voeren.

Wat hebben we bereikt?

Werk staat voorop: meer bijstandsgerechtigden aan het werk
In 2014 zijn 756 mensen in de bijstand aan het werk gegaan. In het licht van de arbeidsmarktsituatie en de resultaten in andere jaren zijn we heel tevreden met dit aantal. Het aantal overstijgt ons gestelde doel voor 2014 (600 mensen). Ten opzichte van het totaal aantal uitstromers uit de bijstand, is het aantal uitstromers naar werk 38%. Dit overstijgt ons doel.
Het op peil houden van de uitstroom naar werk van mensen in de bijstand met een grote afstand tot werk, vergt in deze tijden investeringen van bedrijven, werkzoekenden én overheid. Wij hebben in 2013 circa 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor werk en re-integratie. We hebben deze middelen geïnvesteerd in onder andere (leer)werkplekken bij werkcorporaties en bedrijven, loonkostensubsidies, opleidingen, trainingen, workshops en werkmarkten voor de realisering van de match tussen werkgever en werkzoekende.
De samenwerking met Economische Zaken, Werk en Onderwijs is in het afgelopen jaar verder geïntensiveerd, onder andere tot uiting komend in de komst van een nieuw programma Economie en Werk per 1 januari 2015.

Stijging van het aantal bijstandsgerechtigden valt mee
Het jaar 2014 begon met sombere verwachtingen: we hadden in de begroting 2014 een tekort op de bijstandsuitgaven begroot (van 1,2 miljoen euro). Door een combinatie van interventies en meevallers is het uiteindelijke financiële resultaat op de bijstandsuitkering positief, namelijk 2,7 miljoen euro. Ook in de aantallen scoren we positief ten opzichte van andere gemeenten: Eind 2014 waren er 6.581 bijstandsgerechtigden. Dit is een toename van 1,7% ten opzichte van het begin van 2014. De referentiegemeenten zagen hun bijstandsbestand met gemiddeld 4,4% stijgen. Ten aanzien van jongeren in de bijstand (bijstandsgerechtigden tot 27 jaar) geldt zelfs dat het aantal in 2014 is gedaald: in januari 2014 ontvingen 817 jongeren een bijstandsuitkering, eind december 2014 waren dit er 767.

Toenemend beroep op minimaregelingen
In 2014 hebben weer meer mensen een beroep gedaan op één van onze minimaregelingen dan in 2013 (namelijk 439 mensen). Het gaat hier om regelingen zoals het Kinderfonds, de langdurigheidstoeslag, bijzondere bijstand en

de regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. De toename van het absolute aantal is overigens ook een teken dat het aantal arme huishoudens in Nijmegen, net als in de rest van Nederland ook in 2014 weer is gestegen. Het toenemend gebruik van deze open-einderegelingen heeft ook geleid tot een tekort.

Druk op de keten van schulden en armoede
We zijn erin geslaagd om in Nijmegen, net als bij ons minimabeleid, een redelijk aanbod voor schuldhulpverlening overeind te houden. Dit aanbod bestaat uit curatieve en preventieve instrumenten, we maken onderscheid in een laagdrempelige basisvoorziening én een specialistische dienstverlening. We hebben begin dit jaar gerichte investeringen gedaan om de druk op de schuldhulpverleningsketen te verlichten. Eind 2014 hebben we een ontwerp-notitie over de wijze waarop we schulden en armoede in Nijmegen willen keren voor inspraakreacties openbaar gemaakt.

Stappen voorwaarts in samenwerken in het Rijk van Nijmegen
In 2014 zijn de besluiten genomen om te komen tot één regionaal Werkbedrijf waarin naast de regiogemeenten ook het SW-bedrijf Breed werkt aan arbeidsbemiddeling, bedrijfsdienstverlening en kandidaatsbenadering.

Indicatoren

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden (excl. WIJ/IOAW/IOAZ/BZ)	6.470	6.813	6.581
1.2 % Afwijzing aanvragen	24%	20%	23%
1.3 Uitstroom % naar werk onder uitstromers	30%	30%	38%
1.4 % Bijstandsgerechtigden tov beroepsbevolking in Nijmegen	8%	8,8%	7,6%
1.5 % Ontheffingen arbeidsplicht	30%	30%	28%
1.6 % Jeugdwerklozen tov niet-werkende werkzoekenden in Nijmegen	13,8%	12%	12,8%

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Tekortkomingen in rechtmatigheid uitkeringsverstrekking	<1%	<1%	<1%
2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost	+	+	+
2.3 % Aanvragen met besluit binnen 8 weken	89%	95%	91%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % Bereikte huishoudens met een laag inkomen	81%	80%	79%
3.2 Toename % nieuwe bereikte klanten	onbekend	geen doelstelling	geen doelstelling
3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst	206	225	289
3.4 Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening	1.828	1.250	1.529

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Afname gesubsidieerde arbeid	111	-	-
4.2 Werkcorporaties	5623	500	-

Financiën

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Bij het programma Werk en Inkomen is een voordeel ontstaan van bijna € 7,3 miljoen euro. Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere lasten op de bijstandsuitkeringen, en twee andere incidentele meevallers. Deze lichten we hieronder kort toe.

Werk
Bij het product Werk is een klein positief saldo te zien.

Inkomen
Bij het product Inkomen realiseren we een fors voordeel van 7,1 miljoen euro. Oorzaken:

- minder uitgaven aan bijstandsuitkeringen dan budget van het Rijk hiervoor ontvangen (€ 2,7 miljoen).
- eenmalig voordeel als gevolg van een neerwaartse bijstelling van de voorziening bijstandsdebiteuren (€ 2,0 miljoen).
- eenmalig voordeel als gevolg van de vrijval van een verplichting aan het Rijk (€ 2,7 miljoen).

Armoedebestrijding
Bij het product armoedebestrijding realiseren we per saldo een voordeel van 0,1 miljoen euro.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

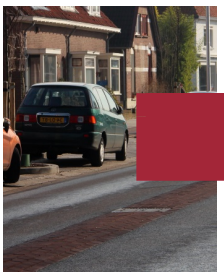

Programma Openbare Ruimte

Algemeen

Wij beogen een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen, een duurzame en leefbare stad voor onze burgers. Een stad waarin onze burgers zich thuis voelen. We stimuleren actief burgerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen in duurzaam beheer een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners. We houden rekening met sociale veiligheid en toegankelijkheid bij herinrichtingen, wijkbeheersplannen en bel- en herstellijn werkzaamheden zoals snoeien van overhangend groen. Het is noodzakelijk om ook op dit programma te bezuinigingen. Onderhoud aan wegen, openbare verlichting en openbaar groen willen we echter zoveel mogelijk ontzien, we zoeken bezuinigingsmogelijkheden vooral in de niveaus van beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door meer te differentiëren in het dagelijks beheer. We hebben een taakstelling gerealiseerd van 3,2 miljoen euro in 2014.

Wat hebben we bereikt?

2014 is het tweede uitvoeringsjaar van onze beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'. De focus ligt daarbij op het meer betrekken van onze bewoners bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. We gebruiken daarbij de participatiekaart.nl/nijmegen als instrument om inzichtelijk te maken hoeveel participatieprojecten we hebben in de stad. Het aantal initiatieven is dit jaar gestegen naar 163. Daarnaast hebben we het Marikenniveau vastgesteld als basisonderhoudsniveau en een inspiratieboekje gemaakt waarin we laten zien wat mogelijk is als bewoners zelf op bepaalde plekken het onderhoud willen doen. In de uitvoering krijgt het “werken op regie” samen met Dar steeds duidelijker vorm. Met minder geld worden dezelfde resultaten op straat gerealiseerd door Dar. Dar heeft in 2014 de reiniging en het groen- en grijsonderhoud in 3 stadsdelen uitgevoerd.
In 2014 hebben we deelgenomen aan een afvalbenchmark. Hieruit blijkt wederom dat Nijmegen (binnen haar stedelijkheidsklasse) na Maastricht de hoogste mate van afvalscheiding behaalt (62,7% in 2013) en dat tegen zeer lage afvalbeheerkosten. Verder hebben we de milieustraat aan de Kanaalstraat volledig verbouwd en gemoderniseerd.
De bel-& herstelapp is goed ingeburgerd. Dit jaar hebben we weer meer meldingen via de app ontvangen. Ruim 28% van de totale meldingen gaat via de bel-&herstelapp. Vorig jaar was dat nog 19%. De inhaalslag op het onderhoud van de wegen en het kabelnet voor de openbare verlichting hebben we doorgezet. We hebben groot onderhoud gepleegd op onder ander de Van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg en Terwindtstaat. Ook de snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en het RijnWaalpad is afgerond. We hebben LED-verlichting (159 stuks) geplaatst op diverse wegen en we hebben dertien kilometer kabelnet vervangen voor de openbare verlichting. Op de Grootstalselaan hebben we licht op aanvraag aangebracht.
Het nieuwe beleid voor gladheidsbestrijding, ‘Grip op gladheid’, werpt nog steeds zijn vruchten af: de strooiroutes zijn verbeterd, er zijn minder klachten en de zoutkisten zijn een succes. Het project ‘Groen geregeld’ is succesvol en heeft geleid tot het oplossen van 45 gevallen van grondannexatie.
We hebben de pilot 'Afval dump je niet' uitgevoerd op 3 locaties. Deze pilot is goed verlopen en we gaan verder met deze werkwijze in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Een schone, hele en veilige openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Nijmegenaren dat Nijmegen schoon vindt	60%	70%	60%
1.2 Nijmegenaren dat de eigen buurt schoon vindt	75%	70%	75%
1.3.1 Centrum - beeldkwaliteit goed	88%	83%	87%
1.3.2 Rest stad - beeldkwaliteit basis	93%	95%	93%
1.4.1 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad	60%	65%	60%
1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt	63%	76%	63%
1.5.1 Onderhoudskwaliteitsniveau fietspaden (technisch)	87%	76%	87%
1.5.2 Onderhoudskwaliteitsniveau wegen (technisch)	76%	76%	77%
1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen	87%	90%	91%
1.7 Tijdig (binnen 5 werkdagen) afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn	75%	85%	79%

In 2014 hebben we geen stadspeiling uitgevoerd. Dit betekent dat de percentages voor 2013 ook gelden voor 2014 voor de indicatoren 1.1, 1.2, 1.4.1 en 1.4.2.

Financiën

Openbare ruimte * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**

			Stadsrekening 2014	
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Wijken

Algemeen

Het programma Wijkontwikkeling zet in op een samenhangende aanpak van kansen en problemen op het terrein van leefbaarheid en veiligheid in de wijken. We werken daarvoor samen met bewoners, ondernemers en professionele netwerken in de wijken (o.a. rondom wonen en woonomgeving, overlast en veiligheid, onderwijs, zorg en hulp) We stimuleren verbindingen van deze buitenwereld met onze eigen organisatie en tussen de verschillende netwerken in de wijk (o.a. via wijkmedia). We maken wijkaanpakprogramma's. We vertrouwen op de kracht van de wijkgemeenschap, al heeft die af en toe wat hulp nodig: financieel of met raad en daad. Daar waar nodig interveniëren we: bijvoorbeeld als wijken en buurten achterblijven of als er overlast is.

Wat hebben we bereikt?

Hoewel het jaar 2014 nog niet via de stads – en wijkmonitor in beeld is, hebben we de indruk dat leefbaarheids- en veiligheidsrisico's weliswaar in een aantal aandachtsgebieden en in kleinere probleemgebiedjes aanwezig blijven, maar in algemene zin zijn verminderd. Daarnaast zien we vele vormen van bewonersparticipatie ontstaan: al dan niet in georganiseerd verband, tijdelijk en structureel, succesvol en minder geslaagd. Een trend is wel dat bewoners minder aan vaste structuren hechten, maar liever actief zijn met concrete acties en eigen netwerken vormen. We zien daarbij een toenemend gebruik van social media. We hebben daarom de ontwikkeling van buurtsites volgens het "Mijnbuurtje" format ondersteund. Bewoners kiezen de vorm die het beste bij hen past. Ook de 'analoge' wijkbladen blijven ook een belangrijke vorm van communicatie in de wijk.
We ontwikkelden nieuwe stijl wijkaanpakprogramma's : 1 wijk, 1 plan. Daarbij gaan we steeds meer 'online'. Het zijn geen alles omvattende integrale statische visies. Met de wijkaanpakprogramma's nieuwe stijl ontsluiten we kennis van de wijknetwerken, van de ontwikkelingen in de wijken en de inzet van allerlei partijen, waaronder bewoners. Daarmee helpen we contact binnen de wijk en tussen de wijk, de gemeente en andere instanties te vergemakkelijken en voorzien we partijen van inspiratie om in beweging te komen, om mee te bouwen aan het leefklimaat in de wijk
We hielpen de STIPs en Sociale Wijkteams op een goede manier 'te landen' in de wijken en zorgden mede dat ze goed aansluiten op de bestaande netwerken in de wijken. We zijn actief betrokken geweest bij het formuleren van het bestek voor de inzet van de W4 partijen in de wijken.
De speeltuinen en speelvoorzieningen staan er overwegend goed bij. We laten ons niet meer door de speelnorm, maar door bewonersparticipatie leiden bij het aanleggen van nieuwe speelplekken. Bij de kinderboerderijen is de milieu-educatiefunctie versterkt. Het dagelijks beheer van 3 kinderboerderijen is per 1 januari 2015 overgedragen aan zorginstellingen in de stad.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
1.1 Bewonerswaardering woon- en leefklimaat (schaalscore evaluatie buurt)				
1.1 stad	7,5	0	7,6	0
1.1a aandachtsgebiedenNijmegen-centrum	7,3	0	7,3	0
1.1b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	+	6,8	+
1.1c aandachtsgebieden Nieuw west	6,8	+	6,9	+
1.1d Hatert	6,7	+	6,9	+
1.1e aandachtsgebieden Dukenburg	6,4	+	6,8	+
1.2 rapportcijfer woonomgeving				
1.2 Stad	7,5	0	7,5	0
1.2a aandachtsgebieden Nijmegen-centrum	7,4	0	7,5	0
1.2b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	0	7,0	0
1.2c aandachtsgebieden Nieuw west	6,9	0	7,0	0
1.2d aandachtsgebied Hatert	6,9	0	7,2	0
1.2e aandachtsgebieden Dukenburg	6,8	0	6,9	0
1.2f aandachtsgebieden Lindenholt	6,9	+	7,0	+

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
2. Schaalscore sociale kwaliteit woonomgeving				
2. Stad	5,9	0	5,9	0
2.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	4,9	0	4,8	0
2.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	5,6	+	5,5	+
2.c aandachtsgebieden Nieuw west	5,3	+	5,5	+
2.d aandachtsgebied Hatert	5,4	0	5,8	0
2.e aandachtsgebieden Dukenburg	5,3	+	5,6	+
2.f aandachtsgebieden en Lindenholt	5,1	+	5,4	+

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
3. % onveilig voelen in eigen buurt				
3. Stad	19%		18 %	
3.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	26,4%	-	27 %	-
3.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	23%	- -	26 %	- -
3.c aandachtsgebieden Nieuw west	26,5%	-	25 %	-
3.d aandachtsgebied Hatert	24,7%	-	25 %	-
3.e aandachtsgebieden Dukenburg	29,6%	-	24 %	-
3.f aandachtsgebieden Lindenholt	23,5%	0	24 %	0

Voor een overzicht van de indicatoren van de stads- en wijkmonitor verwijzen we naar de programmatekst. Voor 2014 zijn geen recente cijfers beschikbaar, de wijkmonitor komt maar 1 keer per 2 jaar uit. De meest recente was 2013.

Financiën

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Het programma sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,4 %.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn € 0,04 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- 2 opdrachten in de openbare ruimte, aanpak Tubaplein en voetbalveldje Bottendaal, blijken grotendeels in 2015 te worden uitgevoerd

Toelichting op de baten
De baten zijn € 0,01 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- investeren in speeltoestellen Brakkenfort waarvoor een bijdrage is ontvangen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

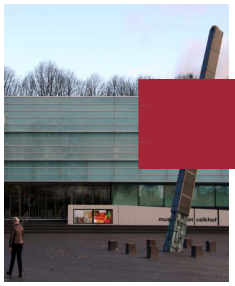

Programma Cultuur

Algemeen

Met onze culturele infrastructuur zorgen we voor een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele festivals en evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en waar mogelijk versterken.

Wat hebben we bereikt?

Ons streven naar toegankelijkheid en openheid in de culturele ketens zien wij langzaam vorm krijgen. Diverse clubs groot en klein weten elkaar beter te vinden en dat leidt tot nieuwe verrassende samenwerkingen en producties. Wij hebben een kwalitatief onderzoek uitlaten voeren naar (on) mogelijkheden van bezuinigingen op het culturele veld door Lawson en Luiten.
Het rapport "Onderzoek hervorming culturele sector" schetst het volgende beeld van het culturele veld: "*Het gemeentebestuur staat van oudsher positief tegenover de cultuursector en beschouwt kunst en cultuur als wezenlijk onderdeel van de stad. Dit heeft geleid tot een gedegen culturele infrastructuur met professionele instellingen, die gezamenlijk zorgen voor een divers, kwalitatief hoogstaand en toegankelijk cultureel aanbod. Van erfgoed tot theater, van amateurkunst tot film, van internationale avant-garde tot lokale urban arts: de inwoners van Nijmegen hebben het allemaal binnen handbereik. Ze kunnen ervan genieten, ze kunnen erover leren en ze kunnen het zelf beoefenen. In sommige sectoren heeft de stad een (inter)nationale positie: op het gebied van popmuziek, dance, archeologie en film bijvoorbeeld.*".

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wij mogen dus trots zijn op onze culturele klimaat. Als kanttekening geeft het rapport aan dat het publieksaanbod goed ontwikkeld is, maar dat de artistieke productie matig is te noemen. Het ontbreken van een ketenintendant cultuurhistorie wordt, voor de oudste stad van Nederland, een gemiste kans genoemd. Het rapport van Lawson en Luiten heeft er mede voor gezorgd dat in het coalitieakkoord de onderzoeksopdracht naar bezuinigingen op het culturele veld van € 700.000 gehalveerd is naar € 350.000. Uitgangspunt bij deze bezuiniging is dat dit zo min mogelijk ten koste van culturele activiteiten mag gaan en dat eerst gekeken wordt naar de mogelijkheden van bezuinigingen op gebouwgebonden kosten, shared service en andere niet-programmagebonden bezuinigingen.
De mate van (actieve en passieve) cultuurparticipatie willen wij minimaal gelijk houden of verhogen. Het feit dat het aantal bezoekers van gesubsidieerde podia 5% hoger is dan vorig jaar geeft aan dat we daarin slagen. Voor de bibliotheek streven we naar bereikcijfers, die minimaal de landelijke trend volgen. Deze trend is al jaren dalend. De uitleningen van de bibliotheek zijn wederom lager dan vorig jaar. Er is wel een verschuiving merkbaar van uitleningen per categorie. Zo daalt dat voor volwassenen, maar stijgt het aantal uitleningen via Bibliotheek op School (BOS). De totale daling (4,5%) is niet zo sterk als de landelijke trend (8%).De stijging van het aantal uitleningen via BOS geeft aan dat dit concept meer kinderen bereikt en daarmee succesvol is te noemen. Hiermee bereiken wij ons doel om meer kinderen te laten lezen en dragen we bij aan het voorkomen van laaggeletterdheid.
Via onze subsidieregeling waar we alleen nog culturele activiteiten subsidiëren hebben wij bijgedragen aan verrassende en experimentele culturele activiteiten. Van jazzconcerten tot kunstinstallaties op het Driftfestival, experimentele muziekoptredens, dansavonden en tentoonstellingen. Ook het tekenfestival Big Draw was een succes, met een groot bereik en veel samenwerkingen met en tussen diverse culturele partners. Ter stimulering van de creatieve stad, hebben wij aan het Besiendershuis een andere opdracht gegeven. Wij vragen hen het creatieve netwerk te stimuleren en meer zichtbaar te maken door de sectoren cultuur, cultuurhistorie, kennis/innovatie en bedrijfsleven te verbinden. Het Besiendershuis fungeert als een soort bruggenbouwer/verbinder en levert daarmee een bijdrage aan de creatieve stad.
Met de zeven openbare kunstwerken die zijn gerealiseerd, zoals de film Lights Crossing over de brug de Oversteek en de muurschilderingen in het fietstransferium onder het nieuwe Doornroosje, leveren we een bijdrage aan de (culturele)kwaliteit en beleving van de stedelijke omgeving.
Het zelf beoefenen van amateurkunst draagt bij aan verankering van kunst en cultuur. Op de Lindenberg subsidiëren wij daarom kunst- en cultuureducatie aan jongeren. Wij zien dat de belangstelling voor de kunsteducatie in de vrije tijd is afgenomen en de belangstelling voor cultuureducatie op scholen toeneemt. Met name de belangstelling voor het cursusaanbod van de afdeling beeldend kent een sterke terugval. De belangstelling voor het theateraanbod voor de jeugd is sterk gestegen. Het aanbod van de cursussen van Grote Broer zijn inmiddels volledig opgenomen in het cursus aanbod van de Lindenberg en dat blijkt een succes. De muzieklessen blijven ongekend populair en vormen het grootste deel van het cursusaanbod.
Met de regeling cultuureducatie met kwaliteit wordt inmiddels op zes basisscholen gewerkt aan de kwalitatieve versterking van de cultuureducatie in de school. De komende jaren zullen er ieder jaar zes nieuwe scholen worden toegevoegd. Door het vaststellen van het nieuwe subsidiehuis voor amateurs hebben we de interactie tussen amateurs en bewoners van de gemeente Nijmegen versterkt en meer ruimte gegeven meer diverse amateurgezelschappen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal bezoekers gesubsidieerde podia	464.301	540.000	488.513
1.2 Aantal bezoekers musea	107.680	125.000	117.548
1.3 Aantal uitleningen bibliotheek	1.1501.105	1.340.000	1.207.121
1.4 Aantal oefenruimten	8	12	8

1.1 Aantal bezoekers van gesubsidieerde podia is als volgt opgebouwd: LUX 216.147 (doelstelling 200.000); Vereeniging&Schouwburg 139.334 (doelstelling 125.000) ;Lindenberg 36.238 (doelstelling 44.000); Doornroosje 89.433 (doelstelling 60.000) ; Open Lucht Theater 7.361 (doelstelling 8.000). Met de podia hebben we als doelstelling afgesproken om in zijn totaliteit 437.000 bezoekers te trekken. Met een totaal van 488.513 voldoen zij daar ruimschoots aan. We blijven streven naar 540.000 bezoekers
1.2 Aantal bezoekersmusea is al volgt opgebouwd: Museum Valkhof 92.548 (doelstelling 100.000) Natuurmuseum ±. 15.000 (doelstelling 20.000); Stratemakerstoren ± 10.000 (geen doelstelling).
1.3 Het aantal uitleningen is inclusief de uitleningen via Bibliotheek op school (BOS)
1.4 Het aantal oefenruimte is al jarenlang 8.

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal stipendia voor jonge talenten	nvt	pm	0
2.2 Aantal te verstrekken subsidies i.h.k.v. de SCIN	nvt	pm	19
2.3 Aantal excellente en experimentele producties	nvt	pm	6
2.4 Aantal culturele evenementen	30	25	36
2.5 Aantal bezoekers culturele evenementen	225.000	225.000	239.500
2.6 Aantal werkenden in de creatieve industrie	nvt	pm	pm

2.1: In afwachting van de invulling van de stroomlijning van subsidies, is geen stipendium uitgereikt.
2.2: In het kader van de subsidieregeling voor culturele activiteiten is aan 19 aanvragers een subsidie toegekend.
2.3: Van de 19 toegekende subsidie van de SCIN zijn er 5 excellent/experimenteel te noemen.
2.4 : Bij het aantal culturele evenementen tellen we de culturele instellingen die wij subsidiëren vanuit de subsidieregeling de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen. Het aantal activiteiten/optredens/tentoonstellingen van de 36 instellingen tellen op tot 318.
2.5: Dit geldt ook voor de bezoekers van de activiteiten zoals genoemd onder 2.4.
2.6: Het aantal werkenden in de creatieve industrie halen we uit de provinciale werkgelegenheid enquête. (PWE). De creatieve industrie bestaat uit de sectoren: kunsten en cultureel erfgoed, media en entertainmentindustrie en creatieve zakelijke dienstverlening. T.o.v. 2013 is dit aantal met 4% gedaald. Deze daling wordt met name veroorzaakt door de sterke daling bij de creatieve zakelijke dienstverlening specifiek bij het onderdeel vormgeving en ontwerp. Wij scoren gemiddeld als het gaat om het percentage banen in de creatieve industrie (3,6% van alle banen in de stad en ook 3,6% van alle banen in Nederland.

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal bij de Lindenberg ingeschreven cursisten- jeugd tot 18 jaar	1.856	1750	1.761
3.2 Aantal amateurgezelschappen	81	pm	86

Financiën

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Mobiliteit

Algemeen

Wij willen een betrouwbare lokale en regionale bereikbaarheid van Nijmegen, die een bijdrage levert aan de economische vitaliteit van de stad. Ook streven we naar voldoende en toegankelijke parkeergelegenheid en zo hoog mogelijke verkeersveiligheid. Wij bieden inwoners, bezoekers en ondernemers in onze stad de gelegenheid om die vervoersmodaliteit te kiezen, die bij hun situatie past.

Wat hebben we bereikt?

bereikbaarheid

Door de opening van De Oversteek is de bereikbaarheid van de stad met de auto enorm verbeterd. De vertragingen op de hoofdwegen rond de stad zijn aanmerkelijk afgenomen. Buiten de spitsen heeft de nieuwe structuur geleid tot een hogere reissnelheid, met name op delen van de S100 en de Graafseweg. De betrouwbaarheid van het verkeerssysteem met name op de waaloverschrijdende verbindingen is enorm verbeterd. Ook zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen.
Wij hebben stevig geparticipeerd in de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Dit opent de weg naar een forse co-financiering vanuit het Rijk voor een verdergaande beperking van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging en verduurzaming van het vervoersgedrag.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

We zijn gestart met de werkzaamheden voor het project Poort Neerbosch. Voor het P&R-terrein bij Ressen hebben wij een optimale win-win-oplossing gekozen door dit terrein te combineren met de parkeerfunctie van Cinemec en te verplaatsen naar de zuidzijde van de Dorpensingel.

Wij hebben samen met de gemeente Lingewaard een tracéverkenning verricht voor de Dorpensingel. De Raad van de gemeente Lingewaard heeft besloten maximaal € 1,5 mln. beschikbaar te stellen voor de aanleg van deze verbinding

Parkeren
De parkeerdruk in de avonduren op straat gedaald terwijl de bezetting van de parkeergarages is toegenomen. Garages worden beter gebruikt en ook het transferium wordt in het weekend beter gevonden. Dit heeft een positief effect op de bereikbaarheid van de binnenstad en de mogelijkheid een vrije parkeerplaats voor een laag bedrag te vinden. De parkeerder heeft het avondparkeren geaccepteerd, dit komt mede doordat er goedkope alternatieven in de parkeergarages en terreinen zijn.
We hebben de parkeervoorziening Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen. Tevens hebben we de parkeergarage onder Plein 1944 opgeleverd en worden er abonnementen uitgegeven (ongeveer 75% van de beschikbare openbare parkeerplaatsen is uitgegeven).
We hebben de blauwe zone geëvalueerd en geconstateerd dat deze werkt voor specifieke locaties buiten het centrum met winkelconcentraties.

Verkeersveiligheid
In 2014 hebben wij het verkeersveiligheidsbeleid verder gecontinueerd. Een groot aantal vragen van burgers mbt verkeersveiligheid is beantwoord. Bij die vragen gaat het vaak om de subjectieve beleving van verkeersveiligheid. Wij kunnen dit subjectieve gevoel steeds vaker wegnemen met feiten die afkomstig zijn in een landelijke database met geregistreerde ongevallen. Deze database voorziet in een betrouwbare registratie van de dodelijke ongevallen en ook van de ernstige gewonden inclusief ziekenhuisopnamen. In Nijmegen zijn op dit moment geen zogenaamde black spots meer te vinden, dat wil zeggen plaatsen waar in de afgelopen drie jaar 6 letselongevallen of meer hebben plaatsgevonden. Nieuwe wegen worden duurzaam veilig aangelegd en bestaande wegen passen wij zoveel mogelijk bij reconstructie aan. In dat verband hebben wij in 2014 het tweede deel van de St. Jacobslaan duurzaam veilig gemaakt. Wij blijven aan het werk om de gebieden rondom scholen zoveel mogelijk autoluw te maken.

Openbaar vervoer
Uit cijfers van Breng blijkt dat het openbaar-vervoergebruik in de regio stijgt. Die groei is het grootste op de HOV-lijnen 300 en 331, waar we de afgelopen jaren fors hebben geïnvesteerd in de kwaliteit, en op enkele corridors, zoals Druten – Nijmegen.
OV-bedrijf Hermes is de concessiehouder van het openbaar vervoer in de regio Arnhem Nijmegen en de Stadsregio Arnhem Nijmegen was in 2014 opdrachtgever van Hermes. In 2015 gaat die verantwoordelijkheid over naar de provincie Gelderland.

2014 was een jaar waarin veel projecten op het gebied van openbaar vervoer zijn afgerond en in gebruik genomen. De belangrijkste daarvan:
- verbetering van de kwaliteit van de stationsomgeving van station Nijmegen Heyendaal;
- opening van het fietstransferium Doornroosje bij Nijmegen Centraal Station;
- ingebruikname van station Nijmegen Goffert, inclusief nieuwe bushaltes;
- de start van de latere treinen tussen Nijmegen, Arnhem en Utrecht op vrijdag- en zaterdagnacht, zodat we een nog betere verbinding met de Randstad hebben gekregen;
- Ingebruikname van de busbaan Woenderskamp in Nijmegen Noord, vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
- afronding van de busbaan langs de Prins Mauritssingel stadinwaarts;

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- een start gemaakt met het vervangen van een aangepaste verkeerslichtenbeïnvloeding door middel van Korte Afstand Radio (KAR) waardoor de impact van het openbaar vervoer op de doorstroming van het overig verkeer beperkt wordt. Daar gaan we in 2015 en 2016 mee door.
- in 2014 zijn de werkzaamheden aan Poort Neerbosch gestart, met voorzieningen voor het openbaar vervoer en de aanleg van een P&R-terrein. Deze werkzaamheden worden in 2015 afgerond.

Fiets

In 2014 hebben wij opnieuw belangrijke stappen gezet om te komen tot een netwerk van hoogwaardige snelfietsroutes, conform de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar.
Het RijnWaalpad op Nijmeegs grondgebied is afgerond. In 2015 wordt het RijnWaalpad opgeleverd.
In december 2014 hebben wij het nieuwe fietstransferium naast station Nijmegen geopend, onderdeel van het plan Doornroosje. In de voorziening zijn ruim 3500 plaatsen beschikbaar voor treinreizigers die per fiets naar het station komen en bezoekers aan het poppodium. De voorziening is van hoge kwaliteit en is dag en nacht geopend en gratis te gebruiken.
Met de provincie en stadsregio zijn afspraken gemaakt over de cofinanciering van een nieuw verbreed fietspad langs de Waalbrug, waarbij fietsers in twee richtingen kunnen rijden
De fietsstraat Dennenstraat is in april 2014 beschikbaar gekomen voor scholieren en ander fietsverkeer Het besluit tot aanleg van de 2e fase is genomen en uitwerkingen zijn gemaakt. Voor het gedeelte door het Goffertpark hebben wij extra werk verricht om te kunnen komen tot een zorgvuldige inpassing, zoals een gebruikers enquête.
In regionale samenspraak zijn aanvullende middelen voor realisatie van de fietsbrug bij Mook-Cuijk gevonden binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg
In samenwerking met de stadsregio, de gemeente Arnhem en provincie Gelderland hebben wij ons vol ingezet om het grote internationale fietscongres Velo-city naar Arnhem Nijmegen te halen. In december is bekendgemaakt dat onze inzet wordt beloond, en dat het congres Velo-city in 2017 in Arnhem-Nijmegen wordt gehouden!
Wij hebben de fietsoversteek over de singels verbeterd door de verkeerslichten gunstiger af te stellen.

Indicatoren

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Gemiddelde reistijd tijdens de spits (tussen haakjes:variatie in reistijd) in minuten	7 (1,7)		7 (1,1)
1.1a Knooppunt Ressen - Keizer Karelplein	13 (1,7)	12 (4)	11 (0,7)
1.1b Keizer Karelplein - Knooppunt Ressen	10 (0,7)	9 (1)	12 (1,1)
1.1c Keizer Karelplein - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.1d Goffert - Keizer Karelplein	6 (0,6)	7 (1)	6 (0,4)
1.1e Goffert - knooppunt Neerbosch	6 (0,4)	6 (0)	6 (0,4)
1.1f knooppunt Neerbosch - Goffert	5 (0,5)	5 (1)	5 (0,5)
1.1g Goffert - afslag Lindenholt	6 (0,6)	7 (1)	5 (0,3)
1.1h AfslagLindenholt - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.2 Waardering bezoekers bereikbaarheid van de stad	6,4	6,1	

De **gemiddelde reistijd in de spits** is redelijk gelijk gebleven. Op het traject Keizer Karelplein – knooppunt Ressen is die met 2 minuten toegenomen, ivm de –tijdelijke- gelijkvloerse afwikkeling van het langzaam verkeer over de Prins Mauritssingel bij station Lent (Laauwikstraat). Medio 2015 zal hierin met de fiets-voetgangerstunnel ter plaatse verbetering optreden

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Parkeeraanbod Centrum (1.1)			
2.1a Straatparkeren (1.1)	3.450 (1.3)	3.000	3.700
2.1b Garageparkeren (1.1)	2.050 (1.5)	3.000	2.500
2.1c Transferia	550 (1.9)	550 (1.4)	550
2.2 Piekbezettingsgraad centrum (2.1)	3776		
2.2a Straatparkeren(2.2)	65%	78%	69%
2.2b Garageparkeren (2.3)	1.256	1.100	1.821
2.3 Betalingsgraad(3.1)	90%	94%	94%
2.4 Tevredenheid (4)	5.8	5,8	

Indicator 2.1 Parkeeraanbod centrum

1. 1. Het parkeeraanbod centrum omvat straatparkeren en garageparkeren.
Straatparkeren: De centrumgebieden A, B gezamenlijk (gebied ten zuiden van de Waal en binnen de singels) en de invloedsgebieden rond het centrum (centrum eerste ring).
Garageparkeren: Optelsom van alle centrumgarages exclusief de Stadhuisgarage omdat deze vanwege het huidige gebruik weinig invloed heeft op de parkeerbalans.

1.2. Het parkeerterrein Oude Stad is in gebruik genomen.

1.3. De verhoging volgt uit de oplevering van de garage Plein ’44 (418 stuks).

1.4. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar nieuwe transferia kan dit cijfer in de komende jaren wijzigen.

Indicator 2.2 Piekbezettingsgraad centrum

2.1. Als moment van piekdrukte wordt de zaterdagmiddag aangehouden (bron: ECORYS rapport Parkeerdrukmeting april 2013), weergeven wordt het aantal op dat moment geparkeerde voertuigen op straat en in de garages.

2.2. De centrumgebieden A en B gezamenlijk (gebied ten zuiden van de Waal en binnen de singels). In voorgaande telling 2653 voertuigen , in 2013: 2250 geparkeerde voertuigen op de zaterdagmiddag. Deze afname is gevolg van de beleidsdoelstelling om parkeerders te verleiden meer gebruik te maken van de garages en wordt in 2013 dan ook volledig gecompenseerd door een toename van het aantal garage parkeerders.

2.3. De optelsom van alle gemeentelijke centrumgarages waarbij de Stadhuisgarage niet is meegenomen. Het referentiekader: Op basis van een onderzoek van Empaction dat gebaseerd is op 100 exploitaties van parkeergarages blijkt een gemiddelde bezetting van 1.200 uur aan kortparkeerders op jaarbasis afgenomen uren per parkeerplaats een reëel gemiddelde bezettingsgraad. Het aantal uren neemt toe al naargelang de garage ouder is. Door het goedkope avondtarief zijn de bezettingscijfers enorm gaan stijgen. Wordt de bezetting van de abonnementhouders meegerekend dan wordt de bezetting per parkeerplaats 2642 uur.

Indicator 2.3 Betalingsgraad

3.1. Betalingsgraad is de mate waarin parkeerders betalen. Wij onderscheiden de betalingsgraad in enerzijds sec kortparkeren en anderzijds inclusief vergunningen. Kortparkeren zegt iets over de ‘betaalbereidheid’ van de bezoeker, inclusief vergunningen geeft een indicatie over het rechtmatig gebruik van het straatparkeren.

Indicator 2.4 Tevredenheid parkeren

4.1. De indicator heeft betrekking op de waardering van het aantal parkeerplaatsen (de parkeercapaciteit) in het centrum door bezoekers in de vorm van een rapportcijfer (Bron: Stadscentrummonitor 2013).

Verkeersveiligheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal doden in het verkeer	4	4	nog niet bekend
3.2 Aantal ongevallen met ziekenhuisopname	onbekend	26	nog niet bekend

Stimuleren deelname openbaar vervoer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aandeel OV in woon-werkverkeer, Nijmegenaren die in Nijmegen werken		4%	4%
4.2 Aandeel OV binnenstadsbezoek op werkdagen		22%	22%
4.3 Tevredenheid openbaar vervoer		91%	geen meting

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stimuleren fietsgebruik	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aandeel fiets in woon-werkverkeer in de stad	64%	66%	64%
5.2 Aandeel fiets in het binnenstadbezoek	65%	63%	65%
5.3 Waardering bereikbaarheid fiets	7,7	8,0	7,8
5.4 Waardering fietsstalling	6,1	7,1	6,1

Financiën

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

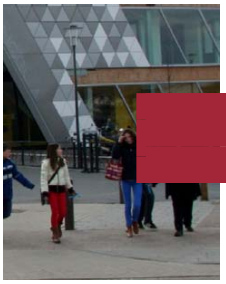

Programma Onderwijs

Algemeen

Ons programma staat in het teken van het stimuleren van de ontwikkelingskansen van jonge mensen. Met de zorgplicht onderwijshuisvesting zorgen we voor goede randvoorwaarden voor huisvesting. We dragen zorg voor het aanbod van vroeg- en voorschoolse educatie (VVE), handhaven op de kwaliteit van de kinderopvang en bieden leerlingenvervoer aan. Met de uitvoering van leerplicht richten we ons op de mogelijkheden voor kinderen om hun recht op onderwijs optimaal te benutten. Voor volwassenen bieden we de mogelijkheid om zich via een aanbod in volwasseneneducatie te ontwikkelen en bestrijden we laaggeletterdheid.

Het afgelopen jaar stond voor het programma Onderwijs vooral in het teken van het uitvoeren van de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd, de invoering van de Wet Passend Onderwijs en het verder verlagen van het aantal jongeren dat het onderwijs voortijdig verlaat.

Wat hebben we bereikt?

Door intensieve gesprekken met de bestuurders van het Primair en Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd is het gelukt om tot voorstellen te komen voor bezuinigingsmogelijkheden. Functiebehoud op alle onderdelen, waaronder brede scholen, onderwijsachterstandenbeleid en schoolmaatschappelijk werk, is daarbij steeds als uitgangspunt gehanteerd We hebben bereikt dat het Primair en Voortgezet Onderwijs bereid zijn hiervoor meer eigen middelen in te zetten. Ook het Flex-College blijft als voorziening beschikbaar voor (overbelaste) leerlingen. Deze uitkomst leidt ertoe dat we de kwaliteit van het Nijmeegse onderwijs, ook voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, overeind

houden. Van de totale onderzoeksopdracht opdracht van €3,2 miljoen (per 2017) hebben we met het onderwijs afspraken kunnen maken voor € 1,55 miljoen. In 2016 zullen we de bezuinigingen effectueren. We hebben met de schoolbesturen ook afspraken gemaakt over herijking van de overeenkomst doordecentralisatie in 2015.

De invoering van de Wet Passend Onderwijs betekent voor het onderwijs een grote verandering. Scholen hebben nu de verantwoordelijkheid om alle kinderen een passende plek te bieden, ongeacht hun ondersteuningsbehoefte. Scholen kunnen dit echter niet alleen, soms is ook professionele ondersteuning buiten de school nodig. Daarom hebben we bij de invoering van de wet samen met de regiogemeenten en de samenwerkingsverbanden van het PO en VO opgetrokken en afspraken gemaakt over bijvoorbeeld de aansluiting van de interne zorgstructuur op de school op de externe zorgstructuur van bijvoorbeeld het sociaal wijkteam. In 2015 gaan we samen met de samenwerkingsverbanden aan de slag net thema's als thuiszitters en voortijdig schoolverlaten (vsv).

Het aantal jongeren dat het onderwijs voortijdig verlaat, is voor het tweede jaar op rij gedaald. Met name op het MBO daalt het aantal vsv-ers. We halen nog niet altijd de (landelijke) norm, maar zijn goed op weg de aansluiting te realiseren. Ook in het bestrijden van laaggeletterdheid hebben we stappen gezet. We hebben een bondgenootschap laaggeletterdheid opgericht. Door het (ver)binden van instellingen en bedrijven, staat het onderwerp ook in Nijmegen op de kaart. Alle cursussen voor versterking van taal- en digitale vaardigheden zijn afgelopen jaar benut.

Indicatoren

Zorgplicht onderwijshuisvesting	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Totaal bedrag uitbetaalde doordecentralisatievergoedingen	€ 14,7 mln	€ 15,0 mln	€ 14,9 mln
1.2 % Gerealiseerde nieuwbouwscholen die zijn gedoordecentraliseerd	7,9 %	19,2 %	16%
1.3 Aantal gerealiseerde nieuwbouwscholen Nijmegen-Noord	1	2	1
1.4 % Uitbreidingen/renovaties	7,5 %	10,1 %	7,5%

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % 2/3 jarigen dat deelneemt aan peuterarrangementen, vve en kinderopvang	85%	85 %	85%
2.2 % Kindercentra dat voldoet aan wettelijke kwaliteitseisen	-	100 %	92%
2.3 Totaal aantal kinderschakelklas PO en VO	nnb	300	500
2.4 Aantal brede scholen	15	18	18
2.5 % leerlingen naar dichtbije basisschool	69%	76 %	68%
2.6 % ouders dat leerlingenvervoer ruime voldoende geeft	95%	95 %	92%
2.7 Bereik voorlichting seksuele diversiteit	100 %	60 %	100%

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % VSVers in het VO	1,0	1,0	0,5
3.2 % VSVers op het MBO	12,5	7,5	7,6
3.3 % VO Onderbouw		1,0	0,1
3.4 % Vmbo bovenbouw		4,0	1,6
3.5 % Havo/Vwo bovenbouw		0,5	0,6
3.6 % Mbo niveau 1		32,5	37,4
3.7 % Mbo niveau 2		13,5	12,9
3.8 % Mbo niveau 3/4		4,25	5,0

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen; niet ingezette rijksmiddelen met een meerjarig bestedingsdoel uit de OMBD Onderwijs & Minderheden leiden door een vrijval tot een voordeel op de begrote opbrengsten van € 1,5 miljoen. Doordat de middelen uit de specifieke rijksuitkering Onderwijsachterstandenbestrijding in 2012 en 2013 niet op de voorschool tot inzet zijn gekomen, zijn deze middelen in de OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels hebben we de subsidievaststelling 2013 van het Ministerie van OC&W ontvangen, waardoor het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 is komen te vervallen. Hierdoor kan het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen vrijvallen en worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragrafen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Investeringen

Investeringen en planexploitaties zijn de middelen waarmee in de stad verandering, verbetering en vernieuwing kan wordt gecreëerd. In de gebiedsontwikkelingen worden de investeringen veelal via de planexploitaties gerealiseerd en na gereedkomen verrekend met het investeringsbudget. De overige investeringen worden binnen de programma's zelf uitgevoerd of aanbesteed.

In de Najaarsnota hebben we een tabel opgenomen over de oplevering van de investeringen (zie blz. 51 van de Najaarsnota). Het algemene beeld is dat die planning niet is veranderd. In bovenstaande tabel geven we per krediet een financiële verantwoording van de besteding. In de volgende hoofdstukken gaan we per programma inhoudelijk op de besteding in.

De overheveling van kredieten (Kolom "Budget 2015-2018") en de vrijval van kredieten (zie kolom "Vrijval") hebben we meegenomen in begrotingswijziging BW-01396 (zie Raadsvoorstel Stadsrekening 2014).

Bedragen * €.1 000

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1023 Groen & Water						
Woonomgevingsverbeteringen	375		379		-5	
Groot-en vervangingsonderhoud Riool	6.209		3.887		2.322	
Stelselverbetering Riool	1.072		280		792	
Valkhofpark/Hunnerpark	1.657	9	-76		1.725	
Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP)	600	571	35		0	-5
Park Lingezegen	2.423	2.413			0	10
De Bastei	500				500	
Goffertpark	300	46	231		28	-5
Uitbreidingsinvesteringen Riool Waalsprong	3.043		1.746		1.297	
Bastei	0	-70			70	
Vergroening Stedelijk Gebied	1.000				1.000	
1031 Ruimte & Cultuurhistorie						
Masterplan oude stad	435		101		335	
Cultuurhistorie	1.000	308	292		400	
1032 Grondbeleid						
Stadsbrug	25.400	24.163	1.237		0	
Vasim	2.700				2.700	
Mercuriuspark	1.500				0	1.500
Toe te rekenen plankosten	5.500	1.000	3.427		0	1.073
1041 Economie & Toerisme						
Waalkade	18.214	5.381	10.908	1.176	3.101	
Baggeren Havens	1.775	1.684	94			-3
1043 Facilitaire diensten						
Gemeentelijke accommodaties	750		750		0	
Vastgoed Rendabel	1.307		1.128		0	179
Wijkcentrum Dukenburg	2.500	27	2.473		0	
Duurzaamheid	3.841		2.881		959	
Stevenstoren	1.300	2	337		961	
1051 Zorg & Welzijn						
Skaeve Huse	300				300	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400				400	
1052 Sport						
Ondersteuning Quick	1.000	655			345	
Talent Centraal	5.000			4.333	9.333	
Kunstgrasvelden	1.300		237		1.063	
Revitalisering Binnensportaccomm	1.000	105			895	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400				400	
1063 Wijken						
Voorzieningshart Waterkwartier	4.000	613	3.387		0	
Sport- en Speelplekken Noord	150		130		20	
1071 Cultuur						
Nieuwbouw Doornroosje	12.519	29	12.490		0	
Keizer Karel Podia	1.500	293	1.286	1.000	921	

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bedragen * €.1 000

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1072 Mobiliteit						
Fiets	5.784	5.543	427		-159	-27
Ophogen bushaltes	163	68	-7		0	103
Selectief toegangssysteem	813	817	5		-9	
HOV/verkeerstructuur Waalsprong	2.172	2.029	70		0	73
Doorsteek Visveld	35	172	-136		0	
Fietstunnels Waalsprong	7.318	567	1.914	3.500	8.336	
Marienburggarage Parkeerapparatuur	300				300	
Parkeerverwijssysteem	495	495	5		0	-5
Waalkade afsluiting (busbaan)	200				200	
Aanleg Dorpensingel	140		194		-59	
Groene Route	2.530	2.302	-1.305	3.309	4.842	
Parkeren Hezelpoort	2.598		2.523	1.898	1.973	
Parkeergarage Plein 44	2.950		2.828		122	
1073 Onderwijs						
Bewegingsonderwijs Kristallis	950		0		950	
Uitbreiding BS Hidaya	274		15		259	
Kostenplaatsen						
Bedrijfsinvesteringen	4.381	0	3.517	0	907	-43
Totaal	**142.074**	**49.220**	**57.690**	**15.217**	**47.525**	**2.850**

Investeringen worden in de begroting gedekt door kapitaallasten (rente en afschrijving) Tot aan moment van gereedkomen wordt de rente bijgeschreven op de investering. In het jaar na gereedkomen komen de kapitaallasten ten laste van het desbetreffende programma. De ontwikkeling van de kapitaallasten ziet er voor 2014 als volgt uit:

Krediet	Begroting	Realisatie	Verschil
Stand Primitieve begroting	41,7		
- aankoop parkeerplaatsen Plein '44	0,1		
- voorjaarsnota / vrijval	-4,1		
- najaarsnota	0.2		
Totaal	**37,9**	**38,1**	**-0,2**

Het verschil dat zich voordoet wordt voor het merendeel veroorzaakt door een inhaalafschrijving op het parkeerdek Ovatonde. De oorspronkelijk verwachte levensduur was langer dan economisch haalbaar en de boekwaarde is hierop gecorrigeerd.

Investeringen programma Groen & Water

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1. Specifiek						
Valkhofpark/Hunnerpark	1.657	9	-76	0	1.725	
Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP)	600	571	35	0	0	-5
Park Lingezegen	2.423	2.413	0	0	0	10
De Bastei	500	0	0	0	500	
Goffertpark	300	46	231		28	-5
Vergroening Stedelijk Gebied	0	-70	0	0	70	
Nijmegen West Groene Buffer	1.000	0	0	0	1.000	
2. Bulk						
Woonomgevingsverbeteringen	375	0	379	0	-5	
Rioolinvesteringen Waalsprong	3.043	0	1.746	0	1.297	
3. Eigen dekking						
Groot-en vervangingsonderhoud	6.209	0	3.887	0	2.322	
Stelselverbetering	1.072	-	280	-	792	
Totaal	**17.180**	**2.967**	**6.482**	**-**	**7.729**	**-**

Krediet Valkhofpark/Hunnerpark
De voortgang is afhankelijk van besluitvorming en eventuele bouw van de Donjon en De Bastei (Stratemakerstoren). Het budget wordt besteed aan het opknappen van het Valkhofpark. De bouw van De Bastei vindt plaats in 2015. De Donjon bevindt zich in de ontwerpfase.

Krediet LOP
Door Stichting Via Natura zijn met Nijmeegse gemeentelijke bijdrage en bijdragen van derden een wandelverbinding annex ecologische verbindingszone en de visualisatie van het Romeinse waterwerk gerealiseerd.

Krediet Park Lingezegen
Op 1 december 2010 is de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen van start gegaan. Onze investeringsbijdrage is gerealiseerd. Het resterende budget is besteed aan realisatie brug ’t Meertje. Voorbereiding en aanbesteding hebben plaatsgevonden, de uitvoering is gerealiseerd in 2013. Administratieve afhandeling was in 2014.

Krediet Goffertpark
In 2013 hebben wij veel tijd en energie gestoken in samenspraak met en tussen de partijen die in Volkspark De Goffert actief zijn. Dit heeft geleid tot een gezamenlijke gedragen projectenlijst ter verbetering van het park; de uitvoering van deze projecten is goeddeels afgerond; deze projecten betalen wij uit het krediet voor De Goffert. Bovendien heeft de samenspraak geleid tot meer betrokkenheid tussen met name de 'groene' organisaties en weten zij elkaar beter te vinden.
De werkzaamheden zijn afgerond behoudens eindoplevering onderkomen Bijenhoudersvereniging. De afwikkeling vindt in het voorjaar van 2015 plaats.

Vergroening Stedelijk Gebied
Aanleg parkje Enkstraat is gestart; aanleg parkje Tollensstraat en park Spechtstraat zijn in voorbereiding. In 2014 is het terrein aan de Spechtstraat aangekocht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Krediet De Bastei
Besluitvorming omtrent inzet krediet voor realisatie Bastei is afgerond. Realisatie in 2015.

Krediet Nijmegen-West Groene Buffer
De raad heeft, bij motie van 5 september 2012, besloten om € 1 miljoen te reserveren vanuit de exploitatie van de Stadsbrug in een "Groenfonds" om maatregelen te nemen betreffende de luchtkwaliteit en geluid na oplevering van de Energieweg en de stadsbrug de Oversteek. Is er geen overlast, dan wordt het bedrag bestemd voor meer groen in Nijmegen-West. Uiterlijk 2018 zal dan een plan worden opgesteld. Bij de oplading van de stadsbegroting 2014 zijn uitgaven in de planexploitaties omgezet naar investeringen, waaronder ook dit bedrag. Het krediet was in eerste instantie opgenomen binnen het totaalkrediet Investeringen in Planexploitaties bij het Programma Grondbeleid en is verplaatst naar het Programma Groen & Water.

Krediet Woonomgevingsverbeteringen
Beoogde projecten zijn opgestart en in 2014 afgerond. De budgetoverschrijding met ruim €4.500 wordt in 2015 gecompenseerd.

Krediet Rioolinvesteringen Waalsprong
In de loop van 2013 is ook de financiering van uitbreidingsinvesteringen van de Riolering in de Waalsprong ondergebracht in programma Groen & Water. Er is een apart krediet (K000212) beschikbaar gesteld voor deze investeringen. De uitbreidingsinvesteringen worden door de GEM Waalsprong bij de gemeente in rekening gebracht.

Krediet Groot – en Vervangingsonderhoud/Krediet Stelselverbetering
De voor 2014 geprogrammeerde projecten zijn in gang gezet. De Najaarsnota meldde dat in 2014 voor €4,5 miljoen -ex rioolinvesteringen Waalsprong- zou worden gerealiseerd. Uiteindelijk komt de realisatie uit op €4.167.000. Het in 2014 beschikbare gestelde krediet bedroeg €3.487.000, naast het restantkrediet ad €3.794.000 van voorgaande jaren. Het restantkrediet per 31-12-2014 bedraagt €3.114.000 (waarvan €889.000 reeds verplicht). Dit betekent €680.000 minder restantkrediet dan een jaar geleden.

Investeringen programma Economie & Toerisme

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Waalkade	18.214	5.381	10.908	1.176	3.101	
Baggeren Havens	1.775	1.684	94	-		-3
Totaal	**19.989**	**7.065**	**11.002**	**1.176**	**3.101**	**3**

Waalkade
Dit project omvat de investeringen in de nieuwe kademuur van de westelijke Waalkade en de werkzaamheden aan de Lindenberghaven als onderdeel van de menukaart oostelijke Waalkade.

Damwand Waalkade
De uitvoering van dit investeringsproject kwam door niet-voorziene ontwikkelingen (o.a. aangetroffen archeologische objecten en verontreiniging in de ondergrond) onder druk te staan. Zo werden we gedurende de uitvoeringsfase geconfronteerd met risico's op overschrijding van de geplande kosten en de doorlooptijd. In de voorjaarsnota is het krediet hiervoor uitgebreid met € 4,9 miljoen.

Het project is op 27 juni 2014 opgeleverd. Daarmee is het risico op verdere negatieve gevolgen voor de cruisevaart, horeca en de Vierdaagse vermeden. Sindsdien sturen we nadrukkelijk op de financiële afwikkeling van dit investeringsproject in nauwe samenspraak met de aannemerscombinatie. In de najaarsnota 2014 is hierover aan de gemeenteraad gemeld, dat de exacte effecten op de gemeentelijke begroting na de afwikkeling van dat proces kunnen worden geduid, maar dat wij verwachtten binnen het beschikbare investeringsbudget te blijven.

Van het beschikbare budget resteert bij de jaarafsluiting 2014 nog € 0,7 miljoen. Naar verwachting is dit voldoende om in 2015 tot de afwikkeling van in 2015 nog doorlopende acties op dit investeringsproject te komen. Het gaat daarbij om:

1. De definitieve administratieve afwikkeling van de aannemerskosten zal in 2015 plaatsvinden. De totale aannemerskosten van het investeringsproject komen overeen met de prognose uit de voorjaarsnota 2014;
2. De afwikkeling van ingediende nadeelcompensatieclaims. Er zijn meer verzoeken om nadeelcompensatie ontvangen dan bij de voorjaarsnota ingeschat. Een deel van de ingediende claims is inmiddels afgehandeld, een deel is nog in behandeling. De afhandeling daarvan is o.a. afhankelijk van jaarcijfers van verzoekers over het jaar 2014 en kan daarom nog geruime tijd doorlopen;
3. In 2015 worden nog activiteiten verricht die noodzakelijk zijn voor de afronding van het project. Het gaat daarbij om het opstellen van archeologische (eind)rapportages over het tijdens het project uitgevoerde veldwerk;
4. De afronding van het subsidieproces walstroom. Binnen het investeringsproject zijn werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de realisatie van walstroom. Hiervoor is subsidie toegekend door de Stadsregio. Dit subsidieproces zal in 2015 worden afgerond.

Onderzoek Oostelijke Waalkade
Beoogde resultaten:

- ontwikkeling van de Lindenberghaven ten behoeve van historische schepen
- investering in de openbare ruimte rond de Waalkade conform menukaart bij het masterplan Waalkade, afhankelijk besluitvorming door de raad

Doel is om het toeristisch bezoek aan de Waalkade te stimuleren en de relatie tussen Waalkade met binnenstad en de Waal te versterken. In 2013 is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de mogelijkheden om de Oostelijke Waalkade op te waarderen (als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Valkhofkwartier). Resultaat hiervan is een Schetsboek met verbetervoorstellen: de zogeheten menukaart. Dit schetsontwerp (SO) is de afgelopen periode verder uitgewerkt waarbij de inpassing en afstemming met andere projecten en werkzaamheden en afstemming met betrokken partners heeft plaatsgevonden. Momenteel is het voorlopig ontwerp (VO) bijna klaar met definitieve projectraming en zal het project conform planning gaan uitvoeren. Eind 2015 is de uitvoering gereed, hiervoor is nog een budget van € 1,2 miljoen beschikbaar.

Baggeren Havens
Dit project omvat het op diepte baggeren van de Waalhaven, Lindenberghaven en 't Meertje. Het project is conform planning in 2013 gereed gekomen en de kosten zijn geactiveerd. In 2014 zijn ook alle nagekomen verplichtingen afgewikkeld en hebben wij bij de voorjaarsnota 2014 het resterende budget van € 125.000 ingezet voor de knelpunten op het investeringsproject Damwand Waalkade.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Ruimte & Cultuurhistorie

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Masterplan oude stad	435	0	101	0	335	
Cultuurhistorie	1.000	308	292	0	400	
Totaal	**1.435**	**308**	**392**	**-**	**735**	**-**

Masterplan Oude Stad

Het krediet betreft een bedrag uit de restantkredieten 2006 en heeft betrekking op het masterplan oude stad (subsidieregeling voor gevelverbetering). De afspraken met betrokkenen zijn gemaakt op grond van de toenmalige subsidieverordening. Uitgaven treden pas op na het indienen van declaraties. Ultimo 2014 zijn er nog tot een bedrag van € 335.000 afspraken gemaakt.

Cultuurhistorie

De raad heeft op 9 mei (raadsbesluit 42/2012) eenmalig een krediet van 1 miljoen euro ter beschikking gesteld voor het programma Ruimte en Cultuurhistorie in 2013, in te zetten voor cultuurhistorische projecten.

Bij raadsbrief van 18 februari 2014 is de Raad, zoals toegezegd, over de voortgang van het krediet van 1 miljoen euro nader geïnformeerd.

Overzicht projecten	Inzet middelen
1a. Visualisatie 'Verloren toren' Plein 1944	€300.000
1b. Bijdrage kosten herbouw Donjon	€250.000
1c. Stratemakerstoren	€150.000
1d. Herdenkingsmonument soldaat Plein 1944	€25.000
1e. Publieksopgraving Waalfront	€150.000
1e. Route bombardement/market garden & openstelling Valkhofbunker	€25.000
1e. Bijdrage voor Stevenskerk	€100.000
Totaal	**€1.000.000**

Ultimo 2014 staan er financieel gezien nog twee kredieten open. Te weten de bijdrage kosten herbouw Don Jon en de herontwikkeling Stratemakerstoren. De afronding wordt in 2015 verwacht.

Investeringen programma Grondbeleid

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Stadsbrug	25.400	24.163	1.237	0	0	
Vasim	2.700	0	0	0	2.700	
Mercuriuspark	1.500	0	0	0	0	1.500
Toe te rekenen plankosten	5.500	1.000	3.427	0	0	1.073
Totaal	**34.100**	**25.163**	**4.664**	**-**	**4.200**	**2.573**

Stadsbrug
De nieuwe stadsbrug, gedoopt De Oversteek, verbindt de beide stadshelften aan de Waal. Dit traject, uitgevoerd middels een planexploitatie, heeft enkele jaren in beslag genomen en geleid tot een moderne stadsverbinding over de Waal. Behalve dat de nieuwe brug een noodzakelijke verbetering van de infrastructuur betekent, is er ook veel symboliek rond de brug. De soldaten die bij het oversteken van de Waal werden gedood, worden herdacht met een lichtkunstwerk op de brug. Het kunstwerk bestaat uit 48 paar lantaarnpalen, hetzelfde aantal als de gesneuvelde militairen, die iedere avond bij het invallen van de avond als eerbetoon een voor een van zuid naar noord aan gaan. Ook de naam van de brug De Oversteek refereert aan de bevrijders van Nijmegen. Bij de opening waren nabestaanden van de gesneuvelde soldaten aanwezig.

Vasim
Het terrein rond het Vasim gebouw en onder De Oversteek (20 september plein) zal worden (her)ingericht. Het terrein rond de Vasim maakt onderdeel uit van de westelijke entree van onze stad. De ontwikkeling van het “Vrijheidskwartier” is in 2014 verder ter hand genomen en zal met de toevoeging van het zg. CP Kelco terrein in 2015 verder ter hand worden genomen. Huidige verwachte einddatum 2017

Mercuriuspark
Na oplevering van “de Oversteek” start de herontwikkeling en uitgifte van werklocatie Mercuriuspark (werktitel). De investering is gereed, het resterende krediet kan vrijvallen.

Toe te rekenen Plankosten
Dit krediet bestaat uit een aantal onderdelen. De bijdrage voor de groene Route heeft in 2013 plaatsgevonden. Verder is het binnen dit krediet geld voor meerwerk voor de pijlers van de Stadsbrug uitgegeven in het kader van de dijkteruglegging en diverse plankosten.
De investering is gereed, het resterende krediet kan vrijvallen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Facilitaire Diensten

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1. Specifiek						
Wijkcentrum Dukenburg	2.500	27	2.473	0	0	
Stevenstoren	1.300	2	337	0	961	
2. Bulk						
Gemeentelijke accommodaties	750	0	750	0	0	
3. Eigen dekking						
Vastgoed Rendabel	1.307	0	1.128	0	0	178
Duurzaamheid	3.841	0	2.881	0	959	
Totaal	**9.697**	**29**	**7.570**	**-**	**1.920**	**178**

Wijkcentrum Dukenburg
De renovatie van het Wijkcentrum Dukenburg is nagenoeg afgerond. Er zijn geen overschrijdingen.

Stevenstoren
Voor de restauratie van de Stevenskerk en –toren en is een totaalbedrag geraamd van € 2,4 miljoen. Hiervoor is in de Stadsbegroting voor 2014 een krediet van € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld door Uw Raad en heeft de provincie in het kader van de “Robuuste Investeringsimpuls” een subsidie van € 1,1 miljoen toegekend aan de Stichting Stevenskerk. De Stichting Stevenskerk draagt de verantwoordelijkheid voor de verantwoording aan de Provincie. De provinciale bijdrage moet eind 2015 in zijn geheel zijn besteed.
In het kader van het restauratieproject trekt de gemeente gezamenlijk op met het bestuur van de Stichting Stevenskerk. Door het gelijktijdig en slim uitvoeren van de werkzaamheden kunnen de kosten mogelijk worden gereduceerd en kan op die manier mogelijk uitvoering aan de motie ‘Werk met werk voor toren en kerk’ (raadsvoorstel perspectiefnota 2014, 12 juni 2013). Daarbij combineren we de restauratie werkzaamheden voor de Stevenskerk en de Stevenstoren zoveel mogelijk. Met de aannemer is afgesproken dat de restauratiewerkzaamheden vóór 1 juli 2015 zijn afgerond.

Gemeentelijke Accommodaties
Het jaarlijks terugkerende bulkkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 750.000 is in 2014 volledig besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, wetgeving of het verbeteren van de gebruiksmogelijkheden. De inzet betreft o.a. aanpassingen aan wijkcentra de Piramide en de Brack, de ontmoetingsruimte in voorzieningenhart de Ster, bijdragen aan de renovatie van wijkcentrum en zwembad Meijhorst, inrichting van het plein bij de Schouwburg en het opknappen van de toren van de kerk in de Dorpsstraat.

Vastgoed Rendabel
Uw Raad heeft een jaarlijks krediet van € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor rendabele investeringen, ook genaamd investeringen met eigen dekking. Denk daarbij aan aanpassingen van gebouwen, waarbij de kapitaallasten worden gedekt door een hogere opbrengsten of lagere (overige) kosten. In 2014 is het beschikbare bedrag in totaal € 872.000 ingezet om in Voorzieningenhart de Biezantijn, Wijkcentrum Dukenburg en Sporthal de Triangel aanpassingen aan te brengen ten behoeve van (extra) verhuur. Daarnaast is € 50.000 ingezet voor de Doorbraak tussen het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) en de Bibliotheek.

Duurzaamheid
Er is geïnvesteerd in initiatieven in het Stadhuis, diverse accommodaties en bij de Vereeniging en in Wijkcentrum Dukenburg. Op basis van het masterplan zijn initiatieven gerealiseerd voor monitoring van klimaatsystemen, duurzame verlichting en installaties waarbij de behaalde energiebezuiniging de kosten van de investering terugverdient.

Investeringen programma Sport

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Ondersteuning Quick	1.000	655	0	0	345	
Talent Centraal	5.000	0	0	4.333	9.333	
Kunstgrasvelden	1.300	0	237	0	1.063	
Revitalisering Binnensportaccomm	1.000	105	0	0	895	
Totaal	**8.675**	**760**	**237**	**4.334**	**11.637**	**-**

Ondersteuning Quick
Om het PRO-college en Talent Centraal op het Sportpark Quick mogelijk te maken zijn reeds verschillende aanpassingen doorgevoerd. Met de verwachte start van de bouw van Talent Centraal in 2015 zal het komende jaar het resterende investeringskrediet ingezet worden.

Talent Centraal
De start van de bouw van Talent Centraal staat gepland voor eind 2015/ begin 2016. Hiervoor ontvangen we van de provincie een investeringsbijdrage van € 4,3 mln. De komende twee jaar zal het investeringsbudget gerealiseerd worden.

Kunstgrasvelden
Conform planning is in 2014 de toplaag vervangen en de infill vernieuwd van het kunstgrasveld op sportpak Brakkenstein. Uit onderzoek van ISA/Middelkoop bleek dat het veld niet meer aan de gebruiksnorm van de KNVB voldeed. Uit datzelfde onderzoek blijkt dat de kunstgrasvelden op sportparken de 'Kluis' en 'Vossepels' op korte termijn aan vervanging toe zijn.

Revitalisering Binnensportaccommodaties
Het beschikbare budget wordt in 2015 ingezet om de evenementen/sporthal Jan Massinkhal te verbouwen om de exploitatie voor zowel sport als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de voorgevel vernieuwd, de toegang tot de hal verplaatst en het sportoppervlak en de bergingen vergroot. Daarnaast worden de kantine en kleedkamers vernieuwd. Verwachting is dat de verbouw van de Jan Massinkhal in juni start en eind 2015 wordt opgeleverd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Wijken

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Voorzieningshart Waterkwartier	4.000	613	3.387	0	0	
Sport- en Speelplekken Noord	150	0	150	0	0	
Bestaande voorzieningenharten	200	0	55	0	145	
Totaal	**4.350**	**613**	**3.592**	**-**	**145**	**-**

Voorzieningenhart Waterkwartier
Het voorzieningenhart De Biezantijn in het Waterkwartier is volledig gerealiseerd en in gebruik genomen in 2014.

Sport- en Speelplekken Noord
Aanpassen en aanleg van speelplekken aan de Floralaan, Navarrastraat, Golden Delicious, Annabelstraat, Jo Everstraat, Serge Gainburgstraat, De Rietgraaf en Ewartstraat. Aanleg van een natuurspeelplek aan de Yves Montandstraat en het aanpassen van de JongerenOntmoetingsPlek aan de Visveldsestraat en totumpaal Thermionpark.

Bestaande Voorzieningenharten
In een aantal accommodaties zijn er problemen met het binnenklimaat. Daarnaast willen we het ontmoeten in de wijken bevorderen. De invulling van dit krediet betreft het verbeteren van het klimaat in de voorzieningenharten 't Hert, de Klif en de Ster en in Wijkcentrum Dukenburg. In wijkcentrum Dukenburg treffen we bovendien voorzieningen om het ontmoeten te bevorderen. Hiermee is in 2014 een start gemaakt en de werkzaamheden lopen in 2015 door.

Investeringen programma Cultuur

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Nieuwbouw Doornroosje	12.519	29	12.490	0	0	
Keizer Karel Podia	1.500	293	1.286	1.000	921	
Totaal	**14.019**	**322**	**13.776**	**1.000**	**921**	**-**

Doornroosje
Op 1 november 2014 is de nieuwbouw van Doornroosje, de studentenwoningen van SSH en de fietsenstalling opgeleverd. Doornroosje is per 1 oktober in gebruik genomen, de studentenwoningen per 1 november. Het beschikbaar gestelde krediet voor de nieuwbouw Doornroosje is volledig benut.

Keizer Karel Podia
Het eerste deel van de renovatie van de Vereeniging heeft in de zomerperiode van 2014 plaatsgevonden, binnen planning en budget. De klimaatinstallatie van de grote zaal is vernieuwd, samen met de theater- technische installaties en de zolderverdieping.

Investeringen programma Mobiliteit

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Fiets	5.784	5.543	427	0	-159	-27
Ophogen bushaltes	163	68	-7	0	0	103
Selectief toegangssysteem	813	817	5	250	-9	
HOV/verkeerstructuur Waalsprong	2.172	2.029	70	0	0	73
Doorsteek Visveld	35	172	-136	0	0	
Fietstunnels Waalsprong	7.318	567	1.914	3.500	8.336	
Waalkade afsluiting busbaan	200				200	
Marienburg Parkeerappartuur	300				300	
Parkeerverwijssysteem	495	495	5	0	0	-5
Aanleg Dorpensingel	140	0	199	0	-59	
Groene Route	2.530	2.302	-1.305	3.309	4.842	
Parkeren Hezelpoort	2.598	0	2.523	1.898	75	
Parkeergarage Plein 44	2.950	-	2.828	-	122	
Totaal	**25.498**	**11.993**	**6.523**	**8.957**	**13.648**	**144**

Fiets
De uitvoering van de zuidelijke snelfietsroute Beuningen (fietsstraat Dennenstraat) is in 2013 gestart en is in de eerste helft van 2014 afgerond. Deze route wordt gefinancierd met 50% cofinanciering.
Voor 2015 staat de uitvoering van de 2e fase (Muntmeesterlaan-Campus Heyendaal) gepland.

Ophogen Bushaltes
Sinds 2006 zijn we in Nijmegen samen met de Stadsregio bezig om het openbaar vervoer zo in te richten dat iedereen hier meer en beter gebruik van kan maken. In dit kader zijn in de afgelopen jaren de bushaltes zodanig ingericht dat ze voldoen aan de criteria van optimale haltetoegankelijkheid.
De laatste bushaltes zijn in 2013 aangepast.
De subsidiedeclaratie is in 2014 ingediend. Het project en krediet worden afgesloten en het restant krediet valt vrij.

Selectief Toegangssysteem
Dit krediet betreft de vervanging van het selectief toegangssysteem van de binnenstad (STS) en het daarmee samenhangende project Upgrading Verkeersmanagementcentrale (VMC). De vervanging van het STS is opgeleverd. De Stadsregio heeft een subsidie toegekend van € 250.000 voor een monitoring- en handhavingsmodule. Met deze module krijgen we inzicht in het aantal voertuigen dat zich buiten de venstertijden in het voetgangersgebied ophoudt zonder de benodigde ontheffingen en hebben we de mogelijkheid om hier op een efficiënte wijze handhavend tegen op te treden. Dit budget zetten we in 2015 in.

HOV/Verkeerstructuur Waalsprong
Er zijn in 2013 verschillende HOV-projecten in de Waalsprong gerealiseerd binnen de grondexploitatie:
- busbaan stadinwaarts tussen noordelijke projectgrens Knoop Lent en Kruispunt PMS en Graaf Alardsingel en busbaan tweerichtingen tussen splitsingspunt en kruispunt PMS-Laauwickstraat incl. haltes;
- busbaan staduitwaarts tussen kruispunt PMS-Laauwickstraat-splitsingspunt;
- kruispuntoptimalisatie VRI's';
- HOV-baan tweerichtingen langs Graaf-Alardsingel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2014 heeft de verrekening met het Ontwikkelingsbedrijf plaatsgevonden. Het krediet kan daarmee afgesloten worden. De subsidiedeclaratie volgt in 2015 en het restant krediet valt vrij.

Dooorsteek Visveld
In plaats van de doorsteek Visveld (gepland in 2010) zijn enkele kleinere OV-projecten uitgevoerd in Nijmegen Noord:
- aanleg busbaan staduitwaarts
- aanpassing VRI's op kruising Laauwikstraat – Prins Mauritssingel
- OV-vriendelijke inrichting Visveld

Deze werkzaamheden zijn afgerond. De subsidiedeclaratie is ingediend. Het krediet kan afgesloten worden.

Fietstunnels Waalsprong
In 2013 is het westelijke tracé van de snelfietsroute naar Arnhem (RijnWaalpad) opgeleverd. Belangrijk onderdeel daarin is de fietsbrug over de Graaf Alardsingel. De kosten hiervan worden tot 50% gedekt door een subsidie met een maximum van 2,4 miljoen euro. De verrekening met het Ontwikkelingsbedrijf heeft in 2014 plaatsgevonden. De subsidiedeclaratie volgt in 2015.
In het kader van de verkeersdoorstroming en veiligheid in Lent is in 2013 gestart met de voorbereiding van de fietstunnel Laauwikstraat. Uitvoering zal plaatsvinden in de eerste helft van 2015.

Parkeerverwijssysteem
Het parkeerverwijssysteem is in het najaar van 2013 vervangen en in november 2013 in gebruik genomen.
Op de realisatie van een paar kleine restpunten na is het klaar. Begin 2014 is het opgeleverd.
Het project en het krediet is afgesloten.

Aanleg Dorpensingel
De aanleg van de Dorpensingel (nieuw aan te leggen weg tussen de Prins Mauritssingel en Bemmel) staat gepland voor 2015 en 2016. In 2014 zijn diverse voorbereidende activiteiten uitgevoerd om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst tussen de Gemeente Nijmegen en Gemeente Lingewaard. De tracémogelijkheden zijn verkend en doorgerekend. De gemeente Lingewaard is bereid maximaal € 1,5mln. bij te dragen in het project; de besprekingen met de provincie over cofinanciering zijn in een positieve sfeer verlopen, maar hebben helaas nog niet geleid tot concrete toezeggingen.
Deze investering is in de voorbereidingsfase met een verwachte einddatum 2016.

Groene Route
De doorstromingsmaatregelen (Dynamisch verkeersmanagement) zijn grotendeels in 2013 gerealiseerd; een deel volgde nog in de loop van 2014. In 2015 volgt de afronding, incl. het monitoren en evalueren van de effecten van de maatregelen en de subsidiedeclaratie. Binnen het project zijn werkzaamheden uitgevoerd (m.n. asfaltering), gefinancierd uit het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte.
In 2014 is de uitvoering gestart van het project Poort Neerbosch; afronding hiervan is gepland op 1 mei 2015.
Bij de invalsweg aan de westzijde van de stad wordt een kruispunt gerealiseerd dat de doorstroming voor autoverkeer beter faciliteert. Er wordt een transferium aangelegd en geïnvesteerd in HOV en de snelfietsroute Nijmegen-Beuningen.
Het uitblijven van verwachte subsidies van de Stadsregio voor de S100 kon opgevangen worden door het toevoegen van het krediet Afsluiting Busbaan Waalkade (2 ton) aan krediet Groene Route (Stadsbegroting 2015-2018) en extra dekking uit product Verkeer. We verwachten het krediet zonder tekort te kunnen afsluiten.
De verwachte einddatum is 2015.

Parkeren Hezelpoort
In 2014 is het Hezelpoortterrein opnieuw ingericht als parkeerterrein en aangesloten op het parkeerroute informatie systeem (PRIS). Ook zijn de tijdelijke parkeerplaatsen op het Joris Ivensplein opgeheven zodat het plein weer de oorspronkelijke uitstraling krijgt. Zodra de nieuwbouw Handelskade (de eerste nieuwbouw van het

Waalfront op het voormalige terrein van De Gelderlander) wordt gerealiseerd, naar verwachting in 2016/2017, kan het aantal parkeerplaatsen worden uitgebreid door middel van een parkeerdek.
De projecten worden uitgevoerd in de grondexploitatie en na afloop verrekend met Mobiliteit.
De verwachte einddatum is 2017
Maaiveldparkeren is gereed. Dit deel van de investering wordt in 2014 afgesloten

Parkeergarage Plein 44
De oplevering van de parkeergarage heeft in 2014 plaatsgevonden. We zetten het restant van het krediet in voor enkele bouwkundige aanpassingen en sluiten het krediet in 2015 af.

Investeringen programma Onderwijs

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Bewegingsonderwijs Kristallis	950	0	0	0	950	
Uitbreiding BS Hidaya	274	0	15	0	259	
Totaal	**1.224**	**-**	**15**	**-**	**1.209**	**-**

Bewegingsonderwijs Kristallis
We zijn met Kristallis in gesprek over verschillende scenario's over de nieuwbouw of renovatie van een gymzaal. In 2014 zijn gesprekken gevoerd met Kristallis. De besprekingen met het schoolbestuur verlopen moeizaam. Begin 2015 wordt hierover een besluit genomen. Verwacht wordt dat ontwikkeling in 2015 zal plaatsvinden.

Uitbreiding Basisschool Hidaya
Het investeringsverzoek van € 274.000 ten behoeve van aanpassingen en tijdelijke uitbreiding basisschool Hidaya is door College/Raad in februari 2014 vastgesteld. Van de aanpassingen is in 2014 een bedrag van € 5.000 incl. BTW gerealiseerd en de bouwvoorbereidingen zijn gestart. Daarvan is een bedrag van € 10.000 incl. BTW gerealiseerd. De oorspronkelijke bouwplannen moesten opnieuw worden ingediend, omdat geen bouwvergunning werd verleend. Gereedkomen van de uitbreiding wordt verwacht rond augustus 2015.

Investeringen programma Zorg en Welzijn

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Skaeve Huse	300	0	0	0	300	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400	0	0	0	400	
Totaal	**700**	**-**	**-**	**-**	**700**	**-**

Skaeve Huse
In het Stedelijk Kompas heeft de Raad op 19 november 2008 besloten om in Nijmegen 15 zogenaamde Skaeve Huse te realiseren. Dit zijn woningen voor mensen die al lang dakloos zijn en niet inpasbaar zijn in een gewone woning of de voorzieningen voor opvang en wonen die we in Nijmegen hebben. De locatie aan de Stadbroekseweg is na onderzoek als meest geschikt uit de bus gekomen. Aan de Stadbroekseweg zullen de eerste 8 zorgwoningen en een beheerderswoning worden gerealiseerd. Voor de andere 7 units wordt naar een locatie in Nijmegen Noord gezocht. De gemeente, de woningcorporaties WoonGenoot en De Gemeenschap en de zorginstellingen RIBW en Iriszorg leveren een bijdrage aan de realisatie van de Zorgwoningen aan de Stadbroekseweg. Het vrijgegeven

krediet van € 300.000 wordt ingezet voor investeringen met betrekking tot de inrichting van het terrein aan de Stadbroekseweg en bijkomende plankosten. De investering loopt door in 2015 en 2016.

Jongerencentrum Nijmegen Noord
Nijmegen-Noord is een groeiend stadsdeel met steeds meer jongeren. Hierdoor is er behoefte aan een jongerenaccommodatie in zowel Oosterhout als Lent. Op basis van input en wensen van wijkbewoners en jongeren in Nijmegen-Noord wordt in Oosterhout de huidige jongerenaccommodatie in 'De Klif' uitgebreid en wordt in Lent in voorzieningenhart 'De Ster' een jongerenaccommodatie gerealiseerd. De investering loopt door in 2015.

Investeringen programma Bedrijfsinvesteringen

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Bedrijfsinvesteringen	4.381	0	3.517	0	907	-43
Totaal	**4.381**	**-**	**3.517**	**-**	**907**	**-45**

Bedrijfsinvesteringen

Afgelopen jaar is een vervolg gegeven aan het traject Werken in Minder Gebouwen en flexibele werkomgeving. Hier is het grootste gedeelte van het budget aan besteed, zowel voor verbouwing, herinrichting als de ICT-investeringen die hiervoor nodig waren. Dit traject loopt door in 2015 voor de gebouwen Marienburg, Marienbeurs en Dukenburgseweg, hiervoor hevelen we de daarvoor benodigde bedragen over naar 2015.
In Triavium is de warmtepomp vernieuwd en andere aanpassingen gedaan, zoals het vervangen van het camera-systeem. De Vidiwall is volledig opgeleverd, net als de busjes op groen gas, beide gestart in 2013.
Daarnaast zijn er aanpassingen gedaan in de wijkcentra en jeugdcentra, vernieuwing bewegingsmelders en aanbrengen LED-verlichting, als mede vervanging van inventaris.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie op hoofdlijnen over het gevoerde beleid en wat dit voor de lokale belastingplichtige betekende. Per belastingsoort is er een opgave van gerealiseerde opbrengsten welke worden afgezet tegen de raming in de Stadsbegroting 2014-2017. Daarnaast geven wij informatie over het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

DE WOONLASTEN

Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) heeft in 2014 een overzicht Kerngegevens Belastingen Grote Gemeenten uitgebracht, waarin de woonlasten van 35 grote gemeenten in kaart zijn gebracht en zijn vergeleken. Onder woonlasten werd in dit verband verstaan de OZB van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde en Rioolheffing en Reinigingsheffing op basis van een meerpersoonshuishouden.

Op basis van de Coelo overzichten hebben wij de duurste en goedkoopste gemeenten van de afgelopen jaren naast elkaar gezet. Ook geven wij aan wat de plaats van Nijmegen op de ranglijst is en wat onze woonlasten in het betreffende jaar zijn.

COELO OVERZICHT GEMIDDELDE WOONLASTEN GROTE GEMEENTEN 2011-2014

Duurste gemeente	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Emmen		€ 769		
Groningen	€ 731			
Zaanstad			€ 785	€ 804
Nijmegen	€ 626	€ 654	€ 686	€ 694
Rangorde	(25)	(22)	(21)	(20)
Goedkoopste gemeente				
Alkmaar	€ 526	€ 542	€ 545	
Tilburg				€ 532

Woningen

Voor eigenaren van woningen stond Nijmegen in 2014 bij de woonlasten landelijk gezien op de 20e plaats van boven met € 694 aan woonlasten. Dit betekent dat er 19 steden duurder zijn. Gemiddeld bedroegen de woonlasten in de grote gemeenten €669. Dat is 0,4 procent meer dan het jaar er voor. Met onze woonlasten zaten we hiermee iets boven het landelijk gemiddelde.
Voor gebruikers van woningen, de huurders, stond Nijmegen qua woonlasten op de laatste plaats van de 35 onderzochte gemeenten. Dit komt doordat we een laag tarief Afvalstoffenheffing hadden in 2014.

Bedrijven

Het Coelo heeft voor eigenaren van bedrijven onderzoek gedaan naar de hoogte van het OZB tarief eigenaar en gebruiker en naar het tarief Rioolheffing. Uit het OZB overzicht 2014 blijkt dat Nijmegen - voor eigenaren van niet woningen met 0,4340% het op twee na hoogste OZB-tarief had. Lelystad heeft het hoogste tarief met 0,4752%. In 2012 stond Nijmegen nog op de bovenste plaats. Het was de doelstelling om van de eerste plaats af te komen. Die doelstelling hebben we hiermee weer behaald. Voor gebruikers van niet woningen had Leiden met 0,38358% - evenals de voorgaande jaren - het hoogste tarief en stond Nijmegen op de 2e plaats met een tarief van 0,33640%.Meer informatie over het Coelo-overzicht 2014 is terug te vinden op www.coelo.nl.

Hierna behandelen we de woonlasten per belastingsoort.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Onroerende zaakbelasting

De OZB wordt conform wetgeving opgelegd naar een percentage van de WOZ waarde. Voor de WOZ waarde wordt de waardepeildatum van 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar gehanteerd. Voor belastingjaar 2014 is deze peildatum dus 1 januari 2013. Voor de op te leggen aanslag OZB is de situatie op 1 januari van het betreffende belastingjaar bepalend. In het kader van de herwaardering WOZ 2014 zijn er 90.352 WOZ-beschikkingen afgegeven. Naar aanleiding van deze beschikkingen is er tegen 2.313 objecten waarvoor een WOZ beschikking is afgegeven een bezwaarschrift ingediend. Procentueel uitgedrukt is er tegen 2,56% van de opgelegde beschikkingen bezwaar ingediend. Van deze bezwaren is 28% geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. Wij zijn in staat geweest om 98,2% van de WOZ bezwaren in 2014 af te handelen. Van de nog niet afgedane bezwaren was de wettelijke termijn op 31 december 2014 nog niet verlopen, loopt er nog een beroepsprocedure of is in overleg met de belanghebbende besloten het bezwaar aan te houden. De Waarderingskamer heeft aan ons op 15 januari 2014 een goedkeurende verklaring afgegeven, zodat de waardebeschikkingen over het belastingjaar 2015 afgegeven konden worden.

Opbrengst OZB	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	63.297
Begrotingsbehandeling	600
Primitieve begroting 2014	63.897
Voorjaarsnota 2014	0
Najaarsnota 2014	0
Dynamische begroting 2014	63.897
Minderopbrengst in Stadsrekening 2014 (belastingjaar 2014)	-169
Opbrengst OZB in stadsrekening 2014	**63.728**

Rioolheffing

Binnen onze gemeente is de rioolheffing voor woningen en niet-woningen een eigenaarsheffing. Rioolheffing wordt opgelegd als percentage van de WOZ waarde (tarief 2014 0,0693%). Daarnaast hanteren we een aftoppingsgrens van €3 miljoen. Dit betekent dat aan rioolheffing per object maximaal € 2.079 is opgelegd. Het aantal objecten in 2014 boven de aftoppingsgrens bedroeg 226. Rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Kostendekkend betekent dat de opbrengsten de kosten niet mogen overstijgen. Voor 2014 is het tarief rioolheffing licht gestegen en is tot stand gekomen door een combinatie van een herberekening van het GRP, veranderende WOZ-waarden en verwerking van de indexatie 2014. De herberekening van het GRP is het gevolg van een lagere vrijval uit de voorziening riolering. Op 14 oktober 2009 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen 2010-2016 vastgesteld. Dit plan geeft invulling aan de wettelijke gemeentelijk zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater(overlast). Het GRP beschrijft welke activiteiten en hoeveel geld en personeel nodig zijn om deze zorgplichten uit te voeren.

Opbrengst Rioolheffing	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	11.929
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2014	11.929
Voorjaarsnota 2014	0
Najaarsnota 2014	-250
Dynamische begroting 2014	11.679
Meeropbrengst in Stadsrekening 2014	46
Opbrengst Rioolheffing in stadsrekening 2014	**11.725**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Afvalstoffenheffing

Voor afvalstoffenheffing hanteren wij een gedifferentieerd tarief voor één- en meerpersoonshuishoudens. Naast de afvalstoffenheffing kennen wij een tarief voor de groene (grote) en een rode (kleine) vuilniszak. Dat tarief was in 2014 respectievelijk € 0,93 en € 0,62 per stuk. Sinds 2010 wordt plastic afval apart ingezameld. Dit in het kader van hergebruik van plastic verpakkingsmateriaal. De verstrekking van de zakken voor inzameling van plastic afval is gratis.
Voor 2014 is het tarief voor de gebruiker van een pand met de inflatiecorrectie van 2,5% verhoogd. Dit volgens de uitgangspunten zoals in het coalitieakkoord en de Perspectiefnota 2014 verwoord. De Afvalstoffenheffing inclusief de groene zak 2014 heeft hierdoor een kostendekkendheid van 60% bereikt.

In de onderstaande tabel geven wij de geraamde kosten en opbrengsten in hoofdlijnenweer.

Opbrengst Afvalstoffenheffing	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	6.331
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2014	6.331
Voorjaarsnota 2014	55
Najaarsnota 2014	-300
Dynamische begroting 2014	6.086
Meeropbrengst in Stadsrekening 2014	124
Opbrengst Afvalstoffenheffing in stadsrekening 2014	**6.210**

Parkeerbelasting

Parkeerbelasting wordt geheven in het kader van regulering van parkeren. De gemeentelijke parkeerinkomsten bestaan uit Parkeerbelastingopbrengsten en Privaatrechtelijke opbrengsten. Privaatrechtelijke opbrengsten zijn vooral de opbrengsten die gegenereerd worden op afgesloten parkeerterreinen en parkeergarages. Onze parkeerbelastingverordening maakt onderscheid tussen kort parkeren, parkeervergunningen en naheffingsaanslagen.

Sinds de invoering van het nieuwe parkeerbeleid zijn er diverse wijzigingen doorgevoerd die hebben geleid tot een andere manier van parkeren in onze stad.
Zo hebben we/zo zijn:

- de vergunninggebieden deels samengevoegd en daarmee in overeenstemming gebracht met de betaald parkeren gebieden;
- het parkeerterrein Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen;
- de garage onder Plein 1944 in gebruik genomen;
- meer vergunningen uitgegeven in het voetgangersgebied;
- de bezoekersaantallen in 2014 verder gestegen tov voorgaande jaren;
- een nieuw vergunning uitgiftesysteem in gebruik genomen waarna we over kunnen gaan op digitalisering van de parkeerproducten.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt in rekening gebracht bij degene die bepaalde voorwerpen op, onder of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft. De grondslag is het aantal vierkante meters dat in gebruik is. Het aantal vierkante meters maal het tarief bepaalt de te innen belasting. De opbrengst precariobelasting is onder andere afhankelijk van het aantal evenementen dat plaats vindt. Ook wordt precario geheven over het gebruik van gemeentegrond door bijvoorbeeld aannemers bij bouwactiviteiten en het gebruik van terrassen op gemeentegrond.
In 2011 is een beleidswijziging toegepast voor niet culturele commerciële evenementen in de openbare ruimte. In overleg met een aantal organisatoren is besloten dat het aan hen verhuren van een terrein een betere optie is dan het heffen van precariobelasting. Het geeft partijen meer financiële zekerheid en meer flexibiliteit. In 2014 hebben we dit geraamd op €11.000 aan inkomsten. In 2014 was de verhuuropbrengst €33.000.

Hondenbelasting
Hondenbelasting is een algemene belasting voor het houden van 1 of meer honden. Er hoeft dus geen relatie te bestaan tussen de kosten van bijvoorbeeld uitlaatplaatsen of perceptiekosten en de opbrengst. De grondslag is het aantal honden dat een houder heeft. Bij het vaststellen van de hondenbelasting wordt een progressief tarief gehanteerd.

Marktgelden
De marktgeldverordening is gekoppeld aan de Marktverordening, waarin is opgenomen welke terreinen zijn aangewezen voor het houden van markten. De Marktgeldverordening regelt dat de gebruiker van die terreinen een recht verschuldigd is gedurende de uren dat er markt is.

Toeristenbelasting
Toeristenbelasting kan worden geheven indien er binnen de gemeente verblijf gehouden wordt door personen die niet als inwoner In de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente zijn ingeschreven.

Overige leges en rechten
Uitgangspunt in onze gemeente is dat de leges, rechten en tarieven maximaal kostendekkend zijn. Dit wil zeggen dat de op de belastingplichtige te verhalen kosten in de tarieven dienen te worden opgenomen. Hiertoe wordt de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening leges en tarieven gehanteerd. Onze tarieven worden planmatig aan de hand van deze richtlijn getoetst. De kostendekkendheid van gemeentelijke leges is dynamisch. Veranderingen in de gemeentelijke organisatie en/of processen dan wel aanpassing van de legestarieven hebben gevolgen voor de kostendekkendheid. Op dit moment voldoen wij met de huidige kostendekkendheid aan de opbrengstennorm van artikel 229b van de Gemeentewet.

Nijmegen kent een vijftal verordeningen waarbij de regel geldt dat de geraamde baten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Dit zijn de verordeningen rioolheffing, marktgelden, leges, scheepvaartrechten en de reinigingsheffing.

Totaaloverzicht belastingopbrengsten 2014

bedragen x € 1 mln	Begroot SB 2014-2017	Begroot dynamisch	Opbrengst 2014
Onroerende zaakbelasting	63,3	63,9	63,7
Afvalstoffenheffing	6,3	6,1	6,2
Rioolheffing	11,9	11,7	11,7
Parkeergelden	14,4	14,9	14,9
Leges bouwvergunningen	5,3	3,9	5,5
Opbrengst groene zakken	2,9	2,9	2,7
Leges burgerzaken	3,4	3,3	3,3
Hondenbelasting	1,1	1,1	1,1
Parkeerboetes	1,9	1,3	1,1
Precariobelasting	0,5	0,5	0,6
Reinigingsrecht	0,7	0,7	0,7
Scheepvaartrechten	0,1	0,6	0,5
Marktgelden	0,3	0,3	0,2
Toeristenbelasting	0,5	0,3	0,3
Overige leges	1,1	1,2	1,1
Totaal	**113,7**	**112,6**	**113,8**

Kwijtschelding
Bij een inkomen op bijstandsniveau kon een belastingplichtige ook in 2014 onder bepaalde omstandigheden in aanmerking komen voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing, hondenbelasting (uitsluitend voor de eerste hond) en de leges voor de aanvraag gehandicaptenparkeerkaart. De mensen die in aanmerking kwamen voor

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

kwijtschelding afvalstoffenheffing kwamen automatisch in aanmerking voor compensatie van de kosten van de groene huisvuilzakken (meerpersoonshuishoudens € 23,30 en eenpersoonshuishoudens € 11,25).
Voor kwijtschelding afvalstoffenheffing en de compensatieregeling is in de Stadsbegroting 2014-2017 een bedrag van in totaal € 674.000 begroot. De kosten hiervan bedroegen in 2014 € 663.000. Voor de kwijtschelding van de hondenbelasting (uitsluitend kwijtschelding voor de eerste hond) is een bedrag begroot van €110.000. De kosten voor kwijtschelding hondenbelasting bedroegen in 2014 € 112.000.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

paragraaf Bedrijfsvoering

ORGANISATIEONTWIKKELING

De omgeving waarin gemeenten de komende jaren opereren is complex. Denk aan de omvangrijke en snelle decentralisatie van rijkstaken, de aanhoudende economische crisis en complexe maatschappelijke vraagstukken. Ook in onze stad staan we de komende jaren voor grote opgaven: meer regionalisering, afronding van de dijkteruglegging, de ontwikkeling van Waalsprong en Waalfront, nieuwe taken op het gebied van de AWBZ, de Jeugdzorg en de Wet Werken naar Vermogen. Dit alles vindt plaats in combinatie met grootschalige bezuinigingen.

Al deze opgaven vragen om een organisatie waarin mensen samenwerken, verantwoordelijkheid krijgen en nemen, zich snel en flexibel richten op de actuele vraagstukken in de stad, waar professioneel en efficiënt wordt gewerkt.

We hebben werk gemaakt van onze veranderende rol als overheid middels managementontmoetingen, carrouselbijeenkomsten, workshops en contacten met burgers, partners en ondernemers, zodat we zelf meer vanuit de regie gaan opereren.

We hebben voorts de doorontwikkeling van onze organisatie ter hand genomen om kwaliteit en dienstverlening te kunnen blijven bieden aan onze stad. We hebben werk gemaakt van de samenvoeging van een aantal middelen afdelingen, die we eind dit jaar hebben afgerond. Daarnaast hebben we de herinrichting van het ruimtelijk domein ter hand genomen wat geresulteerd heeft in een nieuw te vormen afdeling structuur. Dit proces wordt in 2015 voortgezet.
Op het gebied van regionalisering hebben we stappen gezet tot de verdere vorming van het Werkbedrijf en IRVN én hebben we ons gastheerschap met de ODRN geëvalueerd en bijgesteld.

Met de organisatieontwikkeling hebben we beoogd de gemeentelijke organisatie zo in te richten dat de dienstverlening naar bestuur en burger optimaal verloopt. We hebben in 2014 gewerkt aan een moderne netwerkorganisatie zijn, die van buiten naar binnen werkt. De wensen en behoeften van de mensen die in Nijmegen wonen, werken, ondernemen en samenleven, staan daarbij centraal. We werken aan vraagstukken vanuit een veranderende rol waarbij we meer initiatief laten aan de stad en zelf meer vanuit de regiefunctie zullen opereren. Duurzaamheid, prioritering en kosteneffectief staan daarbij voorop.

PERSONEELSKOSTEN, FORMATIEBEHEER EN INHUUR

Om de gemeente als organisatie te laten functioneren moeten er kosten worden gemaakt in de sfeer van de bedrijfsvoering. Denk hierbij aan personeelskosten, inhuur, huisvestingskosten en overige apparaatskosten. Deze kosten worden verdeeld over de beleidsprogramma's, de investeringen en de grondexploitaties.
Op de bedrijfsvoering wordt altijd strak gestuurd, zodat de uitvoering binnen de toegestane budgetten plaatsvindt op een, zo efficiënt mogelijke wijze. Strakke sturing is nodig omdat deze budgetten fors onder druk staan door oude en nieuwe bezuinigingen.

Ook dit jaar zijn we met het oog op bezuinigingen zeer terughoudend geweest met het invullen van vacatures. Dat betekent wel dat we soms meer gebruik hebben gemaakt van de flexibele schil. Tijdelijke inhuur is een voorzichtige manier van werken wanneer dat afgezet wordt tegen het in dienst nemen van personeel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de begroting over de jaren 2013 en 2014. Het betreft de totale loonsombegroting inclusief loonsom bestuurders. Dat wil zeggen College, Raad, fracties en oud-wethouders

Bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot
2013	106.260	111.414	-5.154
2014	103.756	101.366	-2.390

.

In onderstaande tabel is de loonsom en de Fte's exclusief bestuurders vermeld. Bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot	Fte begroot 31-12	Fte werkelijk 31-12	Boventalligen	Vacatures
2013	103.803	109.285	-5.482	1.608	1.488	43	163
2014	101.079	98.811	-2.268	1.562	1.475	33	120
Gemiddeld in 2014				1.568	1.478	29	119

De bovenstaande tabel behoeft enige toelichting als het gaat om de verwerking van het vertrekarrangement 2013. Vorig jaar hebben 115 medewerkers de organisatie verlaten. Dit heeft kosten met zich meegebracht die in de komende jaren terugverdiend gaan worden. Om dit te kunnen realiseren is de loonsomraming voor de vertrekkende medewerkers gehandhaafd. In werkelijkheid behoeft geen salaris meer te worden betaald en daarmee worden de kosten ingelopen. Uiteraard is het niet zo dat vacatures van vertrokken medewerkers niet opgevuld worden. Maar er wordt gemeentebreed wel minder en anders ingevuld, waardoor bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden.
Om diezelfde reden is de toegestane formatie dan ook gehandhaafd op het oude niveau. Dus aantal FTE van 1.562 en de loonsom van € 103,7 miljoen is inclusief raming voor reeds vertrokken medewerkers. De realisatie is uiteraard zonder de vertrokken medewerkers, maar daarentegen inclusief diegenen die de opengevallen plaatsen hebben opgevuld. De raming was dat er per saldo in 2014 € 2,5 miljoen minder aan salariskosten (of andere bezuinigingen op afdelingen) gemaakt zouden worden ter dekking van de kosten van het vertrekarrangement.

De realisatie loonsom is lager dan de raming. De oorzaken voor deze lagere salariskosten bestaan uit een combinatie van hogere en lagere kosten salderend naar lagere kosten en lichten we hieronder toe.

Prijsverschillen
De loonsombudgetten zijn gebaseerd op de op één na hoogste periodiek van de loonsomschalen. Dit heeft tot gevolg dat er prijsverschillen kunnen ontstaan ten opzichte van deze norm. Deze kunnen zowel positief als negatief zijn. Een jonge startende ambtenaar zal lagere loonkosten dan geraamd met zich meebrengen en een oudere ambtenaar die het maximum van zijn schaal heeft bereikt, brengt meer loonkosten met zich mee. Onze organisatie heeft nog steeds relatief veel ouder personeel in dienst en daarmee zitten veel medewerkers op het maximum van de schaal. De begroting is gebaseerd op het toegestane functiegebouw. Het kan echter voorkomen dat de werkelijk inschaling afwijkt van de formatieve inschaling bijvoorbeeld op grond van bestaande rechten. Het totaal van deze prijsverschillen leidt tot een hogere realisatie van € 2,3 miljoen

Tot de prijsverschillen moet ook de cao verhoging en de eenmalige uitkering worden gerekend. Deze elementen zijn niet in de loonsomraming meegenomen, maar elders op een stelpost geraamd. In de realisatie is dit uiteraard wel onderdeel van de loonsom geworden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Boventalligen/ herschikkers
Medewerkers die herschikker zijn geworden als gevolg van bezuinigingen nemen we niet op in de begroting . Deze kosten moeten binnen de bestaande begroting worden opgevangen. In de praktijk betekent dit dat wij in 2014 gemiddeld 29 medewerkers hebben betaald, die niet in onze loonsombegroting zijn opgenomen. De loonsomrealisatie is hierdoor met ca. € 2 miljoen overschreden. Dekking van dit bedrag loopt door de gehele rekening heen.

Opbrengsten
Voor de genoemde boventalligen proberen we om deze medewerkers zodanig in te zetten, dat ze hun eigen opbrengsten genereren. Hetzelfde geldt ook voor medewerkers die rendabel werken. Dit betekent dat zij zelf hun loonkosten moeten 'verdienen'. Ook hier zijn de kosten als werkelijke loonkosten verantwoord maar staan er opbrengsten tegenover.

Vacatureruimte
In 2014 hadden we gemiddeld 119 vacatures; dit is het verschil tussen de begrote en de werkelijke fte's met daarbij opgeteld de boventalligen. In geld uitgedrukt geeft dit een loonsomruimte van € 7,2 miljoen. Om onze organisatie flexibel te laten functioneren, vullen we de vacatures waar mogelijk met een flexibele schil in. Daarnaast gebruiken we de vrijkomende middelen uit de vacatureruimte om de hierboven beschreven prijseffecten te compenseren. En voor een belangrijk deel wordt het in te verdienen bedrag van € 2,5 miljoen in verband met het vertrekarrangement hiermee gedekt.

INHUURKOSTEN
In onderstaand overzicht staat weergegeven voor welke categorie er is ingehuurd.
Als onderdeel van de bedrijfsvoering heeft de inhuur onze bijzondere aandacht. We streven ernaar om de uitgaven beperkt te houden binnen de afgesproken spelregels. Alvorens er extern wordt ingehuurd, wordt altijd eerst gekeken naar interne oplossingen. Zo worden inhuurverzoeken in eerste instantie besproken binnen het ambtelijk Mobiliteitsoverleg en indien mogelijk intern ingevuld. Inhuur wordt kritisch beoordeeld en alleen ingezet wanneer dit noodzakelijk is. Soms wordt er ingehuurd als tijdelijke invulling van een vacature, soms omdat er voor een bepaald project specifieke kennis noodzakelijk is en zo zijn er nog een aantal criteria. Van belang is om te weten of alle inhuur gedekt is, hetzij door vacatureruimte, hetzij door opbrengsten.

Hoewel we inhuur tot een noodzakelijk minimum willen beperken, vinden wij het ook belangrijk om onze organisatie flexibel te houden. In tijd van krimp kan het aantrekken van tijdelijk personeel door in te huren dan ook een keuze zijn. In onderstaand overzicht staat weergegeven voor welke categorie er is ingehuurd.

Bedragen in € 1.000

Categorie	begroting 2013	begroting 2014	realisatie 2013	realisatie 2014
Programma's	1.378	1.464	1.706	1.969
Investeringen	0	0	0	15
Kostenplaatsen	6.990	6.412	9.233	13.303
Planexploitaties	0	0	1.981	1.328
Totale inhuur	**8.368**	**7.876**	**12.920**	**16.615**

Uit het overzicht blijkt dat we in de realisatie op de kostenplaatsen een stijging van de inhuur zien. Gezien de bovenstaande toelichting op de keuze voor inzet flexibele schil is dit logisch. De inhuur op kostenplaatsen is € 6,9 miljoen meer geweest dan was geraamd. Van deze extra inhuur is een deel ingezet voor de afdeling werk. Deze extra inhuur is ingezet voor de bevordering van uitstroom naar werk en beheersing van het bijstandsvolume. Deze middelen worden gedekt door rijksbudgetten. Als dan in ogenschouw wordt genomen dat de beschikbare vacatureruimte € 7,2 miljoen was, mag geconcludeerd worden dat de inhuur gedekt is door externe opdrachten en budgetten ofwel is gebruikt als flexibele schil.

STRATEGISCH PERSONEELSBELEID

Doelstelling

We zorgen voor kwalitatief beter toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt vanuit een veranderende overheidsrol, een goede werkomgeving, werkgever en een prettige werksfeer. Deze doelstellingen dragen bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de burger.

Activiteiten

Met onze jaarlijkse HRM-agenda spelen wij in op de ontwikkelingen en veranderingen die op de gemeente afkomen. Ook dit jaar hebben we onze organisatie ondersteund en geadviseerd bij de verdere organisatieontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. We hebben daarbij gebruik gemaakt van onze maandelijkse personeelsplanning.
We doen dit door ons fundament op orde te hebben. Daarbij hebben we de leiderschapsestafette afgerond door leidinggevenden te laten reflecteren op het leiderschapsproces. We hebben de verdiepingstrainingen met Insights verder vervolgd en we hebben de keuze gemaakt om verder te gaan met het nieuwe functiegebouw HR21.

Ook in 2014 hebben we aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken; een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen op deze manier het hoofd te bieden aan de gevolgen van de bezuinigingen, waarbij we streven naar een goede mix van jong en oud in onze organisatie. Leren en ontwikkelen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt. Voorts hebben we een analyse gemaakt van het gebruik en het aantrekken van onze flexibele schil.

Daarnaast is er aandacht voor onze lopende zaken. We hebben de voorbereidingen voor de werkkostenregeling afgerond zodat we deze kunnen invoeren per 2015.
Op het Arbo-terrein hebben we een besluit genomen over de aanpak van de RI&E; is er een begin gemaakt met de uitrol van de kadernota agressie in de organisatie en hebben we de scholing op dit gebied aanbesteed en zijn we gestart met de cursussen.
Op het gebied van arbeidszaken zijn de onderhandelingen hervat voor een nieuwe lokale CAO; daarbij overleggen we onder meer over aanpassing van het Sociaal Statuut en de leidraad bij privatisering en het KIAN. De voorbereiding van de invoering van het Individueel Keuze Budget en een nieuwe salarisregeling per 2016 loopt. De mogelijkheden voor een generatiepact worden in beeld gebracht.
Tot slot zijn we aan de slag geweest met doorlopende activiteiten als een nieuwe organisatieregeling; formatiebeheer en de digitalisering van onze processen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

BEZUINIGINGEN

Jaarlijks bij de stadsrekening rapporteren wij over realisatie van de bezuinigingsopgaven in het voorafgaande jaar. Antwoorden op de vragen: wat is van het bezuinigingsprogramma 2014 daadwerkelijk ingevuld en wat is gereed gemeld?
Een bezuiniging beschouwen we als 'gereed', als die volledig is ingevuld en afgewikkeld, door het nemen van inhoudelijke maatregelen, en door het op een juiste manier verwerken in de administratie, inclusief – waar dat nodig is – het aframen van formatie en loonsom.

In de Najaarsnota hebben een melding gedaan naar de stand per 1 september 2014. We meldden toen 89% gereed. Thans rapporteren we over de stand op het einde van het jaar.

Het eindbeeld is dat de invulling over 2014 goed is verlopen. Het totaal van de bezuinigingsopgaven voor het jaar 2014 bedroeg € 7.156.000. Van dit bedrag kunnen we uiteindelijk € 7.056.000 gereed melden, of te wel 99%.
Bij de Voorjaarsnota en Najaarsnota meldden we reeds € 6,4 miljoen. En nu bij de Jaarrekening komt daar nog eens € 0,7 miljoen bij. Slechts een klein bedrag van € 100.000 is (nog) niet van een echte invulling voorzien, en wordt a-structureel verwerkt in het rekeningresultaat 2014. We lichten dat hieronder toe.

De cijfers in een overzicht (bedragen x € 1000)

Bezuinigingsopgaven	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Totaal van alle opgaven, vanaf 1 januari 2010 tot heden (dec 2014) (A)	48.546	66.384	72.699	76.335	76.667
Af: reeds eerder gereed gemeld tot aan 31 december 2013	41.390	41.664	41.784	41.784	41.784
Stand per 31 dec 2013/ 1 januari 2014	7.156	24.720	30.915	34.551	34.883
DE AFWIKKELING IN 2014					
Gerealiseerd tot 1 september 2014 (gemeld in de Voorjaarsnota en Najaarsnota)	6.353	6.756	7.664	7.899	7.899
Gerealiseerd in de periode 1 sept – 31 dec:					
- teruggedraaid door het Rijk (bezuiniging op vermindering politieke ambtsdragers)	0	580	580	580	580
- ingevuld tot 31 december	703	2.006	2.144	2.174	2.335
Totaal gerealiseerd in 2014	**7.056**	**9.342**	**10.388**	**10.653**	**10.814**
Verlies in 2014 (zie onder)	100				
Resteert = stand 31 dec 2014	**0**	**15.378**	**20.527**	**23.898**	**24.069**

Een gedetailleerd overzicht van alle bezuinigingsopgaven vanaf het begin van deze raadsperiode is beschikbaar. In dat overzicht ook een opsomming van alle gereed gemelde bezuinigingen in 2014.

Sinds de laatste melding van de Najaarsnota (stand 1 september) kunnen we de volgende opgaven gereed melden (bedragen jaarschijf 2014):

Bezuinigingsopgaven	bedrag	omschrijving
K-10	100	Toezicht/ handhaving beperken tot een zeer hoog risico
N-05	35	Afschaffen (bouw)projectadvisering
N-06	35	Afschaffen bemoeienis woonruimteverdeling
N-09	150	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase programma Klimaat en energie
N-12	38	Verminderen woonmilieuverbeteringen
N-13	70	Minimaliseren monumentenbeleid
N-15	100	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase programma Ruimte en Cult.
N-56	50	Verminderen wijkbudgetten '1 wijk 1 wijkbudget'
N-57	75	Efficiënter onderhoud speeltuinen
N-60	50	Afwijzen a-structurele subsidie Culton
	703	**Gerealiseerd sept-dec 2014**

Omdat invulling complicaties opleverde, konden we de volgende opgaven in 2014 nog niet invullen. Uiteraard werken we eraan omdat vanaf 2015 wel te laten gebeuren. Voor nu een eenmalig verlies.

Bezuinigingsopgaven	bedrag	omschrijving
N-03	75	Kostenbewuster citymarketing
N-19	25	Verminderen formatie bedrijvenloket
	100	

Aan de invulling van de bezuinigingsopgaven die vanaf 2015 nog op de rol staan, wordt inmiddels voortvarend gewerkt. Bij de Zomernota komen we daar – zoals gebruikelijk - uitgebreid op terug.

INFORMATIEBELEID

Het integrale Strategisch InformatieBeleid 2012-2015 "Afmaken waarmee we begonnen zijn" is eind 2012 door het College vastgesteld. Met dit I-beleid slaan we een brug tussen de ambities van de publieke dienstverlening, bedrijfsvoering en de innovatieve ICT-ontwikkelingen.
Dit SIB is ook de basis voor het gemeentelijk projectportfolio 2014, de projectkalender wordt "gevuld obv plannen en ontwikkelingen binnen programma's en/of afdelingen, externe (landelijke) ontwikkelingen en wijzigingen in wet- en regelgeving met name de decentralisatie binnen het sociale domein. De projecten zijn geprioriteerd obv de, middels het SIB, vastgestelde criteria.
Het ingerichte thematisch SIB-sturingsmodel is in 2014 geëvalueerd en aangepast aan de nieuwe organisatie van Gemeente Nijmegen en de zich ontwikkelende regionalisering. Daarbij is het lijnmanagement nadrukkelijk betrokken.
Met innovatieve I-projecten hebben we op diverse plekken de dienstverlening aan de burger en de efficiency van de werkprocessen verbeterd door deze zaakgericht en volgens (landelijke) architectuur principes in te richten.

- De informatievoorziening voor de ondersteuning van het werkproces voor het Regionaal Werkbedrijf Regio Nijmegen is ingericht.
- De software voor de informatievoorziening van de Sociale Wijkteams wordt voorbereid voor de implementatie begin 2015. Ook de regiogemeenten zijn aangesloten bij deze ontwikkeling.
- Er is een adviesrapport opgesteld door Nijmegen en goedgekeurd door het MT van de ODRN over de toekomst van de informatievoorziening en de digitale ondersteuning van de werkprocessen verggunningverlening en handhaving. De implementatie en realisatie van het adviesrapport volgt in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- De uitbreiding van taken voor de ondersteuning van de AWBZ en Jeugdbeleid is mogelijk gemaakt, door de aanpassing van bestaande informatiesystemen en de implementatie van een nieuwe beveiligde informatie uitwisseling (CORV, gegevensknooppunt).
- Implementatie BGT: voor de gemeenten van Rijk van Nijmegen is de Basisregistratie Grootschalige Topografie in ontwikkeling, die in 2015 wordt geïmplementeerd.
- De Belastingorganisatie wordt ondersteund door een nieuwe applicatie, waarmee efficiëntere inning gerealiseerd wordt, die tevens aangesloten is op de landelijke basisregistraties WOZ en BAG. Daarnaast wordt gekeken naar inzet van moderne communicatiemiddelen bij de afwikkeling van bezwaren (Skype & chatfuncties).
- Diverse digitaliseringprojecten zijn gerealiseerd waardoor efficiencyvoordelen zijn behaald in de backoffice processen (bv Milieu, Grondzaken, Griffie, aanvragen WWB, verhuisaangifte).
- Er is het afgelopen jaar een volledig nieuw Front- en Midoffice geïmplementeerd, waardoor Gemeente Nijmegen de komende jaren E-dienstverlening kan moderniseren en uitbreiden.
- De landelijke I-NUP voorzieningen als E-Herkenning en digimelding zijn geïmplementeerd en de aansluiting op de Berichtenbox is in voorbereiding.
- De baseline voor informatiebeveiliging is vertaald naar de Nijmeegse situatie als basis voor het in 2015 nog vast te stellen informatieveiligheidsbeleid.
- Het sociaal intranet (iNsite), de vervanging van het oude “Binnenwerk” is in 2014 in productie gegaan en nog met nieuwe functionaliteiten uitgebreid. Daarnaast is gestart met de introductie van een nieuwe digitaal samenwerkingssysteem (Sharepoint), waarmee het zowel in de gemeentelijke organisatie als met (keten- en project)partners gemakkelijker wordt informatie te delen en te verrijken.
- Er is verder gebouwd aan het netwerk van glaskabels, binnen de regio rijk van Nijmegen en in de regio Arnhem. Waardoor goede en beveiligde informatie uitwisseling wordt ondersteund.
- Vele honderden werkplekken zijn overgegaan naar de serverbasedcomputing-omgeving CITRIX, waarmee de flexibilisering van de werkomgeving (plaats- en apparaat onafhankelijk) zijn voltooiing nadert.
- In april zijn alle Windows-XP werkplekken vervangen door de nieuwe Windows-omgeving WIN7 onder Citrix.
- Diverse efficiency slagen zijn gerealiseerd door intelligente scan- en herkenningssoftware beschikbaar te stellen (formulieren inkomensondersteuning, etc).
- Er is gestart met pilots voor het onderzoeken van de mogelijkheden van nieuwe methodieken op basis van BigData. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar vraagstukken rond fraudebestrijding (in samenhang met privacy aspecten), duurzaamheid (sensortechnieken). Samen met de gemeente Utrecht en Eindhoven worden daar ook in 2015 verdere stappen in gezet.

De ICT-infrastructuur is verder doorontwikkeld om tijd-, plaats- en apparaat onafhankelijk werken, incl het “Choose- of Bring-Your-Own-Device”-principe verder vorm te geven. Hierdoor is de basis gelegd om Het Nieuwe (Samen)Werken zowel op het gebied van huisvesting (herinrichting van het gehele Stadhuis en Marienbeurs) als op het gebied van de organisatieontwikkeling (MeeAnder) te realiseren.
Er zijn zeer grote stappen gezet voor de regionale ICT-samenwerking door het eind 2013 door de zeven colleges vastgestelde bedrijfsplan “ICT-Rijk van Nijmegen”, op basis waarvan in de loop van 2014 de samenwerking operationeel van start is gegaan met de benoeming van de kwartiermaker en de start van iRvN per 1 oktober in de lichte vorm.
Een aantal regiogemeenten wordt inmiddels al actief ondersteund: Mook en Middelaar uitvoering en beheer Inkomen/GWS, Heumen opbouw bestanden grootschalige topografie, Wijchen vaste- en mobiele telefonie, enkele gemeenten advisering inrichting DMS, BGT etc.
In het kader van de organisatieontwikkeling is onze afdeling InformatieManagement & Automatisering, de “toekomstbestendigheid” ervan bezien in het licht van de gemeentelijke en landelijke ambities. Ook met het oog op de noodzakelijke bezuinigingen is de afdeling kwalitatief en kwantitatief geanalyseerd door bureau PWC (PriceWaterhouse&Coopers). De positieve uitkomst inclusief de 11 aanbevelingen zijn in april gepresenteerd aan de Directieraad en door de directieraad overgenomen.

JURIDISCHE ZAKEN

Doelstelling
De juridische functie bevordert de juridische kwaliteit van het gemeentelijk handelen en ondersteunt het bestuur en de organisatie met juridische advisering bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering.

Activiteiten
De afdeling Juridische Zaken heeft in 2014 op het terrein van de bedrijfsvoering het accent op de volgende activiteiten gelegd.

Rechtsbescherming
- 92% van de bezwaarschriften en 90% van de klachten zijn afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Het streven was respectievelijk 70% en 80%.
- We hebben met succes binnen bepaalde categorieënbezwaren de informele aanpak ingezet.
- Met de digitalisering van de afhandeling van bezwaren uit het sociale domein is het werkproces opnieuw bekeken en verbeterd, om zo ook termijnoverschrijding tegen te gaan.
- Er heeft steeds terugkoppeling van de bevindingen in bezwaar naar de primaire afdelingen plaatsgevonden door middel van tussenrapportages, maar ook door middel van casuïstiek.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.

Juridische advisering
- Juridische inhuur is verder substantieel teruggedrongen en er is regie gevoerd op de inzet van de stadsadvocaat.
- We hebben de goede balans bewaakt tussen de vraag vanuit het bestuur en de organisatie en het aanbod van de afdeling. Het maken van regelgeving ten behoeve van de transitie binnen het sociale domein heeft extra inspanning gekost.
- We hebben ervoor gezorgd dat we op tijd aan tafel kwamen bij juridische adviseringsvraagstukken en we hebben de verbinding gemaakt met de advisering van andere ondersteunende afdelingen. In 2014 heeft het accent gelegen op de decentralisatie-opgave binnen het sociale domein.

FINANCIËN

Doelstelling
Binnen de organisatie voorziet de financiële functie alle actoren (raad, college en ambtelijke organisatie) van tijdige en volledige financiële informatie, om hiermee de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering maximaal te ondersteunen. De financiële functie richt zich op een gezonde financiële gemeentelijke huishouding. Dat gebeurt binnen de financiële kaders en spelregels zoals door uw raad vastgesteld.

Activiteiten
Kernactiviteit is de vormgeving van de jaarlijkse documenten van de planning en control-cyclus. Met deze documenten wordt uw raad in staat gesteld om te sturen.

Op 9 juli 2014 is het initiatiefvoorstel van de raadswerkgroep P&C “Thema- en programma-indeling Stadsbegroting 2015 en de herinrichting van de Planning & Controlcyclus” door uw raad vastgesteld. Hiermee is besloten tot een vernieuwing in de P&C-cyclus, waarbij er is gekozen voor themasturing; u heeft daarbij 6 thema’s vastgesteld die voor uw raad in de komende bestuursperiode de belangrijke opgaven vormen.
Ook is met ingang van de stadsbegroting 2015 de volgende P&C-cyclus vastgesteld:
- Zomernota voor het zomerreces

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- Stadsbegroting in november
- Slotwijzigingen in december
- Stadsrekening – en jaarverslag in april

Verder worden de risiconota ontwikkelbedrijf en de Voortgangs rapportage Grote projecten (VGP) in de cyclus meegenomen.
Het aantal programma's is met ingang van de stadsbegroting 2015 teruggebracht van 19 naar 16 en de programma's zijn inhoudelijk ook beperkter van omvang en het aantal onderliggende producten is teruggebracht van 100 naar 50.

In de eerste helft van 2014 hebben we de stadsrekening 2013 uitgebracht voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant. Daarnaast in juni 2013 ook de perspectiefbrief 2014 die uw raad de mogelijkheid bood om te komen tot een integrale afweging van beschikbare middelen in relatie tot de te bereiken maatschappelijke doelen. Andere documenten die we hebben uitgebracht zijn de bestuurlijke rapportages (voorjaarsnota en najaarsnota) over de uitvoering van de lopende begroting, met gelegenheid voor uw raad om tussentijds bij te sturen. Tot slot in november de stadsbegroting voor het daaropvolgende jaar. In deze stadsbegroting 2015 is een eerste aanzet gemaakt voor de themasturing waarbij het coalitieakkoord als uitgangspunt gold. In komende P&C-documenten worden deze thema's verder vormgegeven. Ook hebben we een stap kunnen zetten op het digitale vlak , door zowel van de stadsrekening 2013 als de stadsbegroting 2015 een digitale versie te maken waardoor alle gegevens snel, overzichtelijk en transparant te benaderen zijn. Ondertussen werken we ook door aan verdere transparantie, toegankelijkheid en afslanking van de producten waarmee we uw raad informeren; de insteek hierbij is verdere digitalisering en standaardisering.

CONTROL

Doelstelling
Control toetst het rechtmatig, doelmatig en doeltreffend functioneren van de organisatie en geeft op basis van deze bevindingen verbeteradviezen aan directieraad, gemeentesecretaris en aan ons College. Control is actief betrokken als adviseur en ondersteuner bij de uitwerking en implementatie van verbeteradviezen.

Activiteiten
- Op het gebied van de financiële rechtmatigheid zijn in 2014 alle financieel materiële processen gecontroleerd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor de accountantscontrole bij de jaarrekening 2014. Hierbij is aandacht voor alle gemeentebrede processen waaronder de processen inkoop en aanbestedingen. Acties zijn erop gericht geweest om ook bij de jaarrekening 2014 zowel een goedkeurende verklaring voor de getrouwheid als een volledig goedkeurende verklaring voor de rechtmatigheid te verkrijgen.
- Op het gebied van risicomanagement is in 2014 uitvoering gegeven aan het door uw Raad vastgestelde beleid met betrekking tot risicomanagement. Met behulp van het gemeentebrede risicomanagementsysteem NARIS hebben de verschillende organisatieonderdelen inzicht gegeven in de actuele risico's en beheersmaatregelen. Bij gelegenheid van de begroting en jaarrekening heeft risicobeoordeling plaats gevonden en is de top-10 conform de nota risicomanagement en weerstandsvermogen aan uw Raad gepresenteerd. Tussentijds zijn relevante wijzigingen in de risicopositie aan uw Raad gemeld.
- Op het gebied van doelmatigheid is in 2014 uitvoering gegeven aan het collegeonderzoeksprogramma, bedrijfsvoering, artikel 213a Gemeentewet. De resultaten van de verschillende onderdelen zijn gedurende 2014 aan ons College gepresenteerd.
- In samenwerking met de auditcommissie is de coördinatie en begeleiding van de accountantscontrole (interim-controle en jaarrekeningcontrole) verzorgd.
- Er is getoetst op de voortgang van de vastgestelde verbeteracties naar aanleiding van eerdere audits, 213-a onderzoeken, accountantsrapportages, rekenkameronderzoeken. Hierover is gerapporteerd via de auditcommissie aan uw Raad.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

FISCALE MAATREGELEN

Ondernemers betalen vennootschapsbelasting over hun winst. Overheden niet, terwijl ook de gemeente Nijmegen activiteiten uitvoert zonder hiervoor een wettelijke taak te hebben. Of activiteiten waarbij de gemeente concurreert met het bedrijfsleven. Om een gelijk speelveld te creëren heeft de EU bij de Nederlandse Regering aangedrongen op een nieuwe wet die dit gelijk trekt. Deze nieuwe wet moet op 1 januari 2016 in werking treden en verplicht gemeenten om een aangifte Vennootschapsbelasting te doen over deze ondernemersactiviteiten. De gemeente bereidt zich voor op deze aankomende wet.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderwerpen:

- Sturing en Control Verbonden Partijen;
- de definitie die wij hanteren voor verbonden partijen;
- visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen.

Daarna volgt een toelichting per verbonden partij.

Sturing en Control Verbonden Partijen

De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op verbonden partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij uw Raad periodiek geïnformeerd. Het actueel houden van de specifieke kaders per verbonden partij blijft een continu punt van aandacht.

Definitie Verbonden Partijen

Wij spreken van een verbonden partij daar waar het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft[1]. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het Raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie en beleid

Visie en beleid zijn vastgelegd in de 'Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen', door uw Raad vastgesteld op 17 september 2014. De kadernota is de basis voor de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en helpt bij het verhelderen van de afwegingen die wij in Nijmegen maken bij het aangaan, volgen en beëindigen van deelnemingen in het bijzonder. Wij vatten visie en beleid zoals vastgelegd in de kadernota als volgt samen.

De Kadernota is een richtinggevend document met algemene uitgangspunten en beleidsregels. Deze regels zijn onder te brengen in drie hoofdgroepen:

1. Beleidsmatige afwegingen bij het oprichten van en deelname aan een verbonden partij;
2. Sturing en control op verbonden partijen;
3. Beëindiging van de deelname aan, opheffing van of vervreemding van een verbonden partij.

1 Deze definitie is ontleend aan de handreiking 'De raad en de paragrafen - deel Verbonden Partijen', Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, juli 2005

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Hierna volgen de toelichtingen per verbonden partij. Eerst komen de gemeenschappelijke regelingen aan bod, daarna volgen de private rechtspersonen. Met ingang van 2012 hebben we voor wat betreft de informatievoorziening ten behoeve van de verbonden partijen onderscheid gemaakt in statische en dynamische informatie. De statische informatie betreft informatie omtrent juridische vorm, vestigingsplaats, bestuurlijk belang en dergelijke. De dynamische informatie betreft bijvoorbeeld informatie omtrent risico's en doelstellingen.
Bij deze stadsrekening is de dynamische informatie opgenomen in het vervolg van deze paragraaf. Tot slot, voor de statische informatie van de verbonden partijen verwijzen we naar de hyperlink:
http://www.nijmegen.nl/verbondenpartijen

Ontwikkelingen

Wij hebben in 2013 het besluit genomen om toe te treden tot de GR Park Lingezegen. Deze GR heeft als doelstelling de ontwikkeling van het parkgebied tussen Arnhem en Nijmegen. In 2014 is onze deelname door de andere deelnemers van de reeds bestaande GR bekrachtigd, en vanaf nu zullen we op de gebruikelijke wijze over deze GR rapporteren.

Daarnaast is in 2014 de modulaire gemeenschappelijke regeling, "MGR Werkbedrijf," opgericht. Vanaf 2015 zullen hier taken vanuit de Participatiewet worden uitgevoerd voor de gemeenten Rijk van Nijmegen. Ook hiervan is een uitgebreidere toelichting opgenomen onder de gemeenschappelijke regelingen.

De constatering dat de normering van de vermogenspositie binnen diverse gemeenschappelijke regelingen nogal divers is, heeft de wethouders financiën uit de regio doen besluiten om een kader op te stellen voor de gewenste vermogenspositie van gemeenschappelijke regelingen. Dit kader is in 2014 vastgesteld door ons college en de andere colleges in de regio.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	Stadsregio Arnhem Nijmegen
Programma	Citymarketing en Externe Betrekkingen
Openbaar belang	De Stadsregio Arnhem Nijmegen was een *wgr plus regeling* met wettelijke bevoegdheden op het vlak van mobiliteit en bereikbaarheid. Op 16 december heeft de eerste kamer het wetsvoorstel *afschaffing wgr-plus regio's* aangenomen en per 1 januari 2015 bekrachtigd. De BDU Mobiliteit is per 1 januari overgegaan naar de provincie. Daarmee is het openbaar lichaam Stadsregio als gemeenschappelijke regeling nog niet beëindigd; het staat het openbaar lichaam vrij om als gemeenschappelijke regeling door te gaan. Maar het proces van liquidatie voor de Stadsregio is in gang gezet. Er wordt gekoerst om per 1-7-2015 het verband te beëindigen en soepel over te schakelen op de nieuwe regionale verbanden (nieuwe gemeenschappelijke regeling, triple helix).
Gemeentelijk belang	Via de Stadsregio is de afgelopen jaren voor vele miljoenen geïnvesteerd in de bereikbaarheid van de stad en in een duurzame mobiliteit.Voor Nijmegen is van belang dat de relevante projecten doorgang blijven vinden en dat de nieuwe regionale samenwerkingen tot stand komen, waardoor evenwicht in de regio wordt geborgd en er meer mogelijkheden zijn om politieke ambities te realiseren.
Financiële Kerngegevens	Enkele kengetallen uit de jaarrekening 2013 (jaarrekening 2014 nog niet beschikbaar): **EV: € 5,8 miljoen;** bestaat met name uit het weerstandsvermogen € 2,7 miljoen, bestemmingsreserve wonen € 1,2 miljoen en stimulering € 1,1 miljoen. Ten opzichte van 2012 is het EV ca 10 miljoen afgenomen wat vrijwel volledig verklaard wordt door de uitkeringen en betrokken gemeenten van de bestemmingsreserve BWS. **VV: € 161 miljoen;** waarvan € 147 vooruitontvangen middelen en € 13 miljoen aan langlopende verplichtingen en overige schulden **Liquide middelen**: **Resultaat 2013**: voordeel van 0,5 miljoen is grotendeels toegevoegd aan het weerstandsvermogen
De gemeentelijke financiële bijdrage	Nijmegen heeft in 2014 een contributie betaald van € 510.752,83 (166.369 inwoners á € 3,07). Daarnaast is er een bijdrage van € 4.500,- betaald voor Bureau Brussel
(Financiële) risico's	Conform de statuten vindt de verdeling van vermogen en schulden plaats onder de deelnemende gemeenten. De Stadsregio heeft een weerstandsvermogen opgebouwd in 2014 van € 3.138.990,-. Ondanks dat risico's bij liquidatie zijn meegenomen is het weerstandsvermogen waarschijnlijk ontoereikend. Er dient rekening gehouden te worden met een maximaal risico van € 1,4 miljoen. voor Nijmegen is dat € 316.890,- Nijmegen heeft hierdoor een financieel risico vanaf 2015. Het beschikbare budget voor contributie (na bezuiniging) van € 285.000,- in 2015 (en € 170.000,- vanaf 2016) zal ontoereikend zijn om de liquidatie en de nieuwe samenwerkingsvormen te betalen.
Doel	Een efficiënte regionale samenwerking.
Ontwikkelingen	Reeds beschreven.

Naam	De Euregio te Kleve
Programma	Citymarketing en Externe Betrekkingen
Openbaar belang	De Euregio Rijn Waal is een vrijwillig verband van meer dan 50 gemeenten aan weerszijden van de Nederlands-Duitse grens, die alle binnen het werkingsgebied vallen van het Europese Structuurfonds Interreg IVA.
Gemeentelijk belang	Nijmegen is met Duisburg de grootste deelnemer in de Euregio. Ten behoeve van het Nijmeegse belang bevordert de Euregio: De toegang tot subsidieregelingen waarmee ook het belang van de Nijmeegse burgers is gediend. Het innovatief vermogen. Een lobby richting Duitse en Nederlandse ministeries met als doel om hinderpalen voor samenwerking te slechten. De grensoverschrijdende samenwerking en de Europese integratie in brede zin.
Financiële Kerngegevens	De goedgekeurde jaarrekening 2013 van de Euregio toont een evenwichtige financiële situatie met een eigen vermogen van € 1,3 miljoen, vreemd vermogen van € 2,4 miljoen, materiële vaste activa van € 1,1 miljoen en liquide middelen van ca € 2 miljoen. De vermogenspositie vertoont door de jaren heen een stabiel beeld.

Stadsrekening 2014

De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2014 is de contributie ad € 27.900 betaald.
(Financiële) risico's	De Euregio Rijn- Waal heeft tot nu toe een gezonde bedrijfssituatie getoond blijkende de externe beoordelingen bij de jaarrekeningen. De rol bij de Europese projectsubsidies is qua financiële risico's beperkt; deze worden vanuit Brussel verstrekt op basis van Europese regelgeving, toetsingskaders en AO. De risico's bij de projectsubsidies liggen met name bij de uitvoerders (aan beide zijde van de grens) en uiteindelijk bij de Bezirksregierung Düsseldorf en de Nederlandse Staat. Ook over 2014 zijn geen actuele risico's van enige omvang bekend.
Doel	Het mede mogelijk maken van economisch structuur versterkende projecten, ontwikkelen van (kleinere) grensoverschrijdende sociaal-culturele initiatieven, invulling geven aan de kadernota Onbegrensd en Onbevangen en de Economische Innovatie Agenda 2020
Ontwikkelingen	Inspelen op nieuwe INTERREG V A programma en de daaraan gekoppelde Strategische Agenda 2020

Naam	**Breed (Werkvoorzieningschap Nijmegen e.o.) te Nijmegen**
Programma	Werk en Inkomen
Openbaar belang	Breed is een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling.
Gemeentelijk belang	Het aandeel van de Gemeente Nijmegen in Breed bedraagt circa 52% (op basis van het aantal inwoners). Voor 2014 had Nijmegen een taakstelling van 1.141 SE (afgerond, na uitruil). Breed heeft in 2014 een taakstelling van 1.142 SE voor Nijmegen gerealiseerd. Eind 2014 stonden 193 mensen uit Nijmegen met een SW-indicatie op de wachtlijst voor een dienstverband bij Breed. Deze mensen kunnen, als gevolg van invoering van de Participatiewet, niet meer instromen in een arbeidscontract op basis van de WSW. Wel heeft deze groep voorrang bij het inzetten van instrumenten op basis van de Participatiewet. De betrokken personen worden hierover geïnformeerd door het regionaal werkbedrijf.
Financiële Kerngegevens	Enkele kerngegevens (x €1.000,-) op basis van de begroting 2014 Breed: Subsidieresultaat: -/- 3.630 Subsidieresultaat bestaat uit de inkomsten subsidie Wsw van de gemeenten (€ 50.559) minus de salarissen en kosten tbv de SW-medewerkers (€ 54.189). Bedrijfsresultaat: 3.618 Bedrijfsresultaat bestaat uit de netto bedrijfsopbrengsten (€ 13.480) minus de totale bedrijfskosten (€ 9.862). Gemeentelijke bijdragen: 0 euro aan de lopende exploitatie, daarnaast € 1,3 miljoen voor reorganisatiekosten Om aansluiting te houden bij eerdere jaarrekeningen, zijn hierboven de cijfers uit de begroting 2014 gebruikt. Voor de realisatie 2014 zijn de definitieve cijfers nodig, deze zijn op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet beschikbaar. Breed heeft echter in het najaar van 2014 informatie aan de gemeenten verstrekt, waaruit blijkt dat de begroting 2014 niet gerealiseerd kon worden in 2014. Er is sprake van een exploitatietekort (prognose bij 3e kwartaal) van € 1,3 miljoen in 2014.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Breed ontvangt van alle deelnemende gemeenten subsidie ad € 49,0 miljoen (prognose). Nijmegen heeft voor 2014 € 29,6 miljoen beschikt aan Breed. Het betreft de reguliere subsidie waarvoor de gemeente van het ministerie van SZW rijksmiddelen ontvangt. Verder hebben de deelnemende gemeenten in 2014 een bijdrage in de exploitatietekorten, bestuurs- en beheerskosten en reorganisatiekosten geleverd. Voor Nijmegen kwam deze bijdrage uit op € 1,3 miljoen. Dit is conform het eerder vastgestelde transitieplan van Breed (transformatie naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf).
(Financiële) risico's	Om aansluiting te houden bij eerdere jaarrekeningen, zijn hierboven de cijfers uit de begroting 2014 gebruikt. Voor de realisatie 2014 zijn de definitieve cijfers nodig, deze zijn op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet beschikbaar. Zoals hierboven vermeld is, is de prognose voor 2014 dat er sprake zal zijn van een exploitatietekort van € 1,3 miljoen in 2014. Om dit verwachte negatieve resultaat op te vangen, wordt bekeken of Breed bestaande reserves en voorzieningen kan inzetten. Voor de langere termijn biedt de integratie met het Werkbedrijf kansen ten aanzien van efficiëntie, maar we moeten daarnaast rekening blijven houden met onzekerheid op het gebied van de inkomsten uit de bedrijfsactiviteiten. Breed heeft een strategie ingezet en een daarbij behorende reorganisatie uitgevoerd, waarbij Breed zich ontwikkelt tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf. De SW-medewerkers worden hierbij zoveel mogelijk gedetacheerd. Het succes van deze werkwijze hangt van vele factoren af, onder andere de marktomstandigheden en de

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	mogelijkheden om samenwerking met andere bedrijven (waar SW-medewerkers werken of gaan werken) aan te gaan.
Doel	De deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening gedelegeerd aan de GR Breed. De gemeenten zijn: Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Ubbergen, West Maas en Waal en Wijchen. Breed heeft in 2014 circa 2.300 medewerkers met een SW-indicatie (1.974 standaard eenheden, waarvan 39 voor gemeenten buiten de GR Breed). Breed streeft er naar om zoveel mogelijk SW-medewerkers zo regulier mogelijk aan het werk te stellen. Hierbij werkt Breed aan de doelstelling om in 2017 85% van de SW-medewerkers in een vorm van detachering of begeleid werken te laten werken, dat wil zeggen bij een reguliere werkgever/opdrachtgever.
Ontwikkelingen	Breed zal in het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen worden opgenomen. In juli 2014 zijn voor de integratie Breed en Werkbedrijf een aantal uitgangspunten vastgesteld. De raad heeft zijn wensen en bedenkingen geuit op deze uitgangspunten. In de loop van 2015 zal dit proces worden voortgezet en zal nadere (uitwerkings)besluitvorming plaatsvinden. De inhoudelijke koers, waarin Breed zich ontwikkelt tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf, wordt voortgezet conform eerdere besluitvorming.

Naam	**Gemeenschappelijke Regeling Gezondheidszorg regio Nijmegen**
Programma	1051: Zorg en Welzijn
Openbaar belang	Beschermen en bevorderen van de volksgezondheid in Gelderland-Zuid.
Gemeentelijk belang	Uitvoering van de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid. Deze taken bekostigen we via een gemeentelijke bijdrage per inwoner. Naast de wettelijke taken voert de GGD Gelderland-Zuid ook andere taken uit zoals op het gebied van maatschappelijke opvang en jeugd. Vier keer per jaar vindt een overleg van het Algemeen Bestuur plaats.
Financiële Kerngegevens	Er zijn nog geen definitieve cijfers beschikbaar over 2014.Op basis van de halfjaarrapportage t/m juni 2014 is het verwachte resultaat € 382.000. Op 31 december 2013 was de vermogenspositie van de GGD regio Gelderland Zuid als volgt: Eigen vermogen € 1.792.000 Vreemd vermogen € 6.011.000 Totaal vermogen € 7.803.000 Het financiële resultaat over begrotingsjaar 2013 was € 462.000 Aantal fte's in 2013 was 196,3.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeentelijke bijdrage, inclusief subsidies, in 2014 aan de GGD was € 7,8 miljoen. Voor de gemeentelijke bijdrage in 2014 aan de GGD zijn de volgende bedragen in de begroting opgenomen: • Jeugdgezondheidszorg € 1.937.000 • Verplicht takenpakket: € 2.955.000 • Jeugdgezondheidszorg maatwerk: € 154.000 • Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg: € 323.000 • Totaal € 5.369.000 Naast de gemeentelijke bijdrage voor de wettelijke taken subsidieert de gemeente Nijmegen in 2014 nog afzonderlijke projecten, zoals gezondheidsmakelaars, Alcoholmatigingsproject, Veelplegers, inzet MBZ etc.
(Financiële) risico's	De wettelijk verplichte fusie van GGD Regio Nijmegen en GGD Rivierenland had frictiekosten bij Regio Rivierenland en fusiekosten tot gevolg. Hiervoor is subsidie aangevraagd bij het Ministerie van VWS. Er is nog geen reactie ontvangen op de subsidie-aanvraag.
Doel	De GGD Gelderland-Zuid is partner in de uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid “Samen gezond verder” 2013-2016. De GGD onderschrijft de prioriteiten van het beleid en draagt door de uitvoering op diverse terreinen (gezondheidsmakelaar, alcoholmatiging, jeugdgezondheidszorg) bij aan de realisatie. De uitvoering van de wettelijke taken is basis van het gezondheidsbeleid.
Ontwikkelingen	De transitie van de AWBZ en de Jeugdzorg en de Kanteling en de wijkgericht werkwijze met lokale netwerken / sociale wijkteams hebben invloed op de uitvoering van het werk van de GGD Gelderland-Zuid. Wij houden aansluiting bij deze ontwikkelingen.

Naam	**Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland Zuid**
Programma	1012 Veiligheid
Openbaar belang	Belang van fysieke veiligheid, door het voorbereiden en bestrijden van incidenten, rampen en zware ongevallen.
Gemeentelijk belang	De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio’s, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg. Ten aanzien van de ambulancezorg geldt dat de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de organisatie en het waarborgen van een adequaat niveau van ambulancezorg een verantwoordelijkheid van de gemeenten is, maar de financiering een taak van de Nederlandse Zorgautoriteit.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Financiële Kerngegevens	(uit jaarrekening 2013) Eigen vermogen: 8.336.000 Vreemd vermogen: € 42.361.000 Omzet: € 58.435.000 Personeelsomvang: 544 medewerkers Op basis van de tussentijdse rapportages 2014 wordt een positief resultaat van circa €1 miljoen verwacht.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente heeft in 2014 een bijdrage van € 9.603.334 betaald aan de Veiligheidsregio.
(Financiële) risico's	Als de Veiligheidsregio een tekort heeft zal een beroep gedaan worden op de deelnemende gemeenten waaronder Nijmegen.
Doel	Veiligheid en hulpverlening in Gelderland-Zuid.
Ontwikkelingen	Als organisatie bestaat de VRGZ nu 10 jaar. Markant mijlpaal hierbij blijft nog steeds dat er sinds 1 januari 2013 sprake is van een geregionaliseerde brandweer. Hiermee werd een goede basis gelegd voor de huidige doorontwikkeling van de organisatie. Op het programma voor komend jaar staat het aanpakken van de structuur van de brandweerorganisatie. Dit betekent een reorganisatie van risicobeheersing, incidentbestrijding, operationele voorbereiding en bedrijfsvoering van de brandweer. Ook is het afgelopen jaar hard gewerkt aan een regionale stafsectie bevolkingszorg die nu volledig operationeel is. Eind 2013 is het programma versterking crisiscommunicatie vastgesteld en daarvan is iedereen inmiddels opgeleid en getraind. Het resultaat is dat per 1 januari 2015 er twee stevig opgeleide en gecertificeerde kolommen bevolkingszorg en crisiscommunicatie staan.

Naam	**Milieusamenwerking en Afvalverwerking (MARN)**
Programma	1062: Openbare Ruimte
Gemeentelijk belang	Via de Marn participeren wij in de ARN. Hierdoor hebben wij een zekere invloed op de gehele keten van afvalinzameling en verwerking.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Aangezien de kosten van de GR Marn worden gedekt uit de verhuur van terreinen aan ARN, zijn er binnen de gemeente geen lasten begroot. Binnen het programma Openbare Ruimte is een bezuiniging gesteld met de afbouw van taken van MARN van € 0,3 miljoen vanaf 2014. We gaan er vanuit dat positieve resultaten worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten, waarbij de Gemeente Nijmegen een aandeel van 50% heeft. In 2014 is deze taakstelling gerealiseerd zij het dankzij een tweetal eenmalige meevallers.

	Resultaat begroting MARN	Uitkeringen aan Nijmegen	Bezuinigings-taakstelling	Resultaat
2014	293.000	334.000	300.000	34.000
2015	338.000	172.000	300.000	128.000 -/-
2016 en verder	399.000	233.000	300.000	67.000 -/-

	In 2015 ontstaat een groot tekort op onze bezuinigingstaakstelling. Voor het meerjarenperspectief (2016 en verder) kan het tekort worden teruggedrongen doordat een aantal bezuinigingsmaatregelen dan hun effect zullen hebben. Het tekort blijft desalniettemin substantieel.
(Financiële) risico's	De deelnemende gemeenten staan garant voor rente en aflossing van leningen van de GR MARN en voor garanties die de GR MARN heeft gegeven aan ARN BV. Ultimo 2013 betekent dat voor de gemeente Nijmegen een garantstelling van circa € 4,2 mln. Vanwege aflossing van leningen door ARN BV zal het risico eind 2015 zijn gereduceerd tot een bedrag van € 2,2 mln. Het risico dat de ARN verplichtingen niet na kan komen, schatten wij laag in. ARN is een indirect verbonden partij. De ARN heeft meerdere aandeelhouders; een van deze aandeelhouders is de MARN. Door de getrapte vertegenwoordiging heeft de gemeente Nijmegen een beperkte invloed op het beleid van ARN BV. Vanuit dat perspectief volgen wij de ontwikkelingen bij de ARN aandachtig. In geval van faillissement van ARN BV loopt de gemeente Nijmegen het risico, dat haar relatieve aandeel (via de MARN) in het aandelenvermogen moet worden afgeschreven. Bovendien is de MARN voor haar exploitatie afhankelijk van de verhuuropbrengsten van de grond aan ARN BV (jaaromzet € 0,7 miljoen). Een faillissement van ARN BV betekent op korte termijn voor de MARN een hogere exploitatielast van € 0,7 miljoen waaraan de gemeente Nijmegen op grond van de gemeenschappelijke regeling ongeveer de helft zal moeten bijdragen. Overigens schatten wij de kans dat de ARN failliet gaat laag in.
Doel	Het nastreven van een doelmatige en milieu hygiënische verantwoorde verwerking van afvalstoffen en het toezien op de continuïteit in de afvalverwerking.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	GR Bergerden te Lingewaard
Programma	1032 Grondbeleid
Openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de glastuinbouw en daarmee verband houdende bedrijvigheid door het ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig, duurzaam en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk glastuinbouwgebied.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de glastuinbouw. Nijmegen neemt voor 50% deel in de daarvoor opgerichte gemeenschappelijke regeling.
Financiële Kerngegevens	• De GR heeft een grondexploitatie met een negatief financieel resultaat. Per 31 -12-2013 is de verbonden partij volledig met vreemd vermogen gefinancierd voor €29,9 miljoen. De onderhandenwerk positie bedraagt dan € 18,7 miljoen. De grondexploitatie 2014 bevat het nieuwe toekomstperspectief voor Bergerden en heeft een nadelig resultaat van € -10,1 miljoen netto contant per 1-1-2014. • Het risicoprofiel in de grondexploitatie 2014 (concept) bedraagt totaal € 4,3 miljoen, aandeel gemeente Nijmegen € 2,2 miljoen.
De gemeentelijke financiële bijdrage	• Er is een voorziening getroffen voor het tekort dat voor rekening van de Gemeente Nijmegen is voor ca. € 5,3 mln (netto contant per 1-1-2015) • In het coalitieakkoord 2014-2018 was voor Bergerden al rekening gehouden met een **extra** voorziening van € 2,0 miljoen en verlaging van het weerstandsvermogen van € 5,0 miljoen naar € 2,5 miljoen (Coalitieakkoord 2014 en Risiconota 2014).
(Financiële) risico's	• Uit een inventarisatie vanuit de projectdirectie Bergerden zijn een 16-tal risico's in beeld gebracht. De belangrijkste 5 risico's met de hoogste bijdrage aan de benodigde weerstandscapaciteit zijn: • Verlaging van de grondprijzen • Vertraging van de uitgifte vanwege diverse redenen • Het niet verkopen van de laatste hectare t.b.v. glas • Het niet verkopen van de laatste hectare t.b.v. agrobusiness • Het niet sluiten van exploitatieovereenkomsten Al bij de opstart van Bergerden, in de bestemmingsplanfase, is rekening gehouden met een achtervangconstructie. De provincie Gelderland heeft namelijk toegezegd om medewerking te verlenen om een gedeelte van het gebied om- c.q. breder te bestemmen naar glas plus agro-business indien dit financieel nodig was. Uitgangspunt in deze grondexploitatie is de uitgifte van grond t.b.v. glastuinbouw en het ombestemmen van 7 ha glastuinbouw naar agro-business hoog. Het nieuwe toekomstperspectief van Bergerden gaat verder uit van verbreding van een deel van het gebied van glastuinbouw naar agro-business laag (ca. 20 ha). Bovendien wordt een deel van de nog niet verworven gronden (ca. 21 ha) niet meer actief omgezet naar glastuinbouw en is de uitgifte van glas vertraagd. De grondexploitatie 2014 bevat al deze uitgangspunten.
Ontwikkelingen	Het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie op basis van het nieuwe toekomstperspectief is inmiddels uitgewerkt en is door het DB van de GR Bergerden vastgesteld (incl. de goedkeurende verklaring van de accountant). De raden worden nu in staat gesteld wensen en bedenkingen in te brengen in jaarstukken, begroting en businessplan, waarna het AB het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie definitief kan vaststellen en toezending naar GS kan plaatsvinden. In de planexploitatie op basis van het nieuwe toekomstperspectief is de looptijd van de exploitatie verlengd naar 2025. De grondprijs voor glastuinbouw is verlaagd en een deel van het glastuinbouwgebied, te weten 27 ha wordt uit marktoverwegingen herbestemd tot agrobusiness. Tevens is de totale hoeveelheid beschikbare grond voor glas verkleind en vertraagd en is de opbrengstenstijging van glas op nul gezet. De planexploitatie komt met deze wijzigingen uit op een financieel negatief eindresultaat van € -10,1 mln, netto contant per 1-1-2014. Hiervan komt de helft voor rekening (€ 5 miljoen) van de gemeente Nijmegen. De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de saldireserve. Tevens is het risicoprofiel opnieuw bepaald. Het totale risicoprofiel van Bergerden is gewaardeerd op € 4,3 miljoen, dit betekent dus Nijmegen in haar weerstandscapaciteit rekening moet houden met € 2,2 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	GR Bijsterhuizen
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid voor Nijmegen.
Financiële Kerngegevens	De GR is geheel extern gefinancierd (via de gemeente Wijchen). De grondexploitatie januari 2014 heeft een positief financieel resultaat van ca. € 21,6 miljoen op Contante Waarde 1-1-2014. De deelnemende gemeenten (gemeente Nijmegen en gemeente Wijchen) houden rekening met een winstuitkering in de toekomst. Deze winstuitkering zal worden gestort in de Saldireserve.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente levert geen financiële bijdrage aan de GR. De GR draait een grondexploitatie met een positief financieel resultaat. Winstuitkeringen worden ten gunste van de Saldireserve gebracht. Aanpassing van het schema van uitbetaling van de winstuitkeringen wordt in de raming van de Saldireserve verwerkt, het gaat dan om een bedrag van in totaal ruim EUR 11 mln.
(Financiële) risico's	Financiële risico's worden niet voorzien voor de GR Bijsterhuizen. De economische crisis heeft weliswaar ook op dat terrein z'n consequenties, maar dat leidt niet tot problemen. De economische crisis heeft wel consequenties voor de verwachte winstuitkeringen. Winstuitkering is pas mogelijk indien deze gerealiseerd is.
Doel	
Ontwikkelingen	Door het beschikbaar komen van extra uitgeefbaar terrein (0,9 hectare) en de regionale fasering van de bedrijventerreinen is de looptijd van de planexploitatie met 1 jaar verlengd tot en met 2023. De totale hoogte van de winstverwachting is iets gestegen door vergroting van het uitgeefbaar gebied.

Naam	ODRN
Programma	1022-Klimaat & Energie 1031-Ruimte & Cultuurhistorie
Openbaar belang	Het doel van de vorming van de ORN is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken tegen lagere kosten: sneller, beter, goedkoper. Om dit te bereiken zijn verschillende VTH-taken van de 6 gemeenten in de regio Nijmegen en de provincie Gelderland gebundeld in de ODRN. Door deze bundeling van taken kan zowel de kwaliteit van de uitvoering vergroot worden alsook de efficiency. De inbreng varieert in de regio Nijmegen: Alle Gemeenten brengen de milieutaken in, de provincie en Nijmegen brengen naast milieu ook hun bouwtaken (Wabo-breed) in. Vanaf 2015 brengt de nieuwe gemeente Berg en Dal (MUG) ook de taken Wabo-breed in. Deelname aan de ODRN dient een publiek belang. Immers de kwaliteit en de efficiency van de vergunningverlening, toezicht en handhaving neemt toe.
Gemeentelijk belang	De ODRN voert een gemêleerd takenpakket uit dat bestaat uit een verplicht basistakenpakket (het volledige milieupakket) voor alle opdrachtgevers. Voor de gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland worden bovendien vrijwillige taken op het gebied van de WABO - vanwege verwachte grotere schaalvoordelen (collegebesluit 12-9-2011) - uitgevoerd.
Financiële Kerngegevens	Enkele kengetallen uit de jaarrekening 2013 (jaarrekening 2014 nog niet beschikbaar): EV: € 609.000; hiervan is in 2014 € 300.000 terugbetaald aan de deelnemers. Voor Nijmegen was dat een bedrag van € 185.000 VV; nihil Resultaat 2013; voordeel van 0,6 miljoen, waarvan € 0,3 miljoen in 2014 is terugbetaald aan de deelnemers.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente heeft in 2014 een bijdrage van € 5,6 miljoen betaald. Na aftrek van de terugontvangen bijdrage 2013 is er € 5,4 miljoen netto overgemaakt aan de ODRN in 2014.
(Financiële) risico's	Voor het begrotingsjaar 2014 lagen er diverse taakstellingen die grotendeels door de ODRN ingevuld moesten worden. A-structureel zijn deze taakstellingen - financieel gezien - in 2014 gerealiseerd. Ook in meerjarenbegroting van 2015-2018 zijn deze taakstellingen verwerkt. De taakstellingen hebben betrekking op enerzijds minder toezicht en handhaving bij Milieu en Bouwen (PPN14) en anderzijds op een verwachte terugloop van de bouwleges (SB2014-2017). Wij zijn actief in overleg met de ODRN over de structurele invulling van de noodzakelijke bezuinigingen.
Doel	Voor de gemeente Nijmegen verzorgen van de Wabo-vergunningverlening. Dat betekent de uitvoering van zowel de vergunningverlening voor de zogenaamde BRIKS-taken (bouwen, reclame, inritten, kappen en slopen) als ook de vergunningverlening voor milieu. Voor 2014 is de beoogde uitvoering door de ODRN gerealiseerd.
Ontwikkelingen	Naast de afwikkeling van diverse taakstellingen (zie risico's) zijn/komen er landelijke ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op handhaving, toezicht en vergunningen. Hierbij moet gedacht worden aan

meer of andere richtlijnen voor vergunningvrij bouwen, private kwaliteitsborging (toets aan bouwbesluit) en diverse wijzigingen voortkomende uit de aankomende Omgevingswet.

Naam	**MGR (werkbedrijf) Nijmegen**
Programma	Werk en Inkomen (vanaf 2015: Economie en Werk)
Openbaar belang	De arbeidsinschakeling van werkzoekenden die onder de doelgroepen van de Participatiewet (voorheen: Wet werk en bijstand) vallen. Tevens voert het Werkbedrijf de regie over de uitvoerders van de arbeidsmatige dagbesteding. De MGR is in bredere zin een platform voor samenwerking in de regio Rijk van Nijmegen, dit betekent dat samenwerking op nog meer inhoudelijke terreinen via de MGR mogelijk is, zoals ICT.
Gemeentelijk belang	Gemeente Nijmegen is een van de deelnemende gemeente in de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) van het Rijk van Nijmegen. Het Werkbedrijf is de eerste module van deze MGR. De gemeente heeft de taken in het kader van de arbeidsinschakeling op grond van de Participatiewet gemandateerd en een aantal gedelegeerd aan de MGR. Nijmegen ontvangt van het Rijk binnen het deelfonds Sociaal een budget voor de uitvoering van de arbeidsinschakeling van de zogenoemde onderkant van de arbeidsmarkt. Deze middelen betalen we door aan de MGR. Daarnaast dragen we de middelen uit het Inkomensdeel voor de regulier en beschutte werkplekken over aan het Werkbedrijf (loonkostensubsidie). De gemeente Nijmegen is de gastheer voor de uitvoering van de ondersteunende functies van het Werkbedrijf.
Financiële Kerngegevens	2015 is het eerste operationele jaar van de MGR en het Werkbedrijf. Over het jaar 2014 is er dus nog geen jaarrekening. 2015 zal in het teken staan van de nadere inrichting en invoering van de dienstverlening door het Werkbedrijf aan de kandidaten (werkzoekenden) en klanten (werkgevers). Er is geen eigen vermogen binnen de MGR Werkbedrijf. Het Regionaal Werkbedrijf stelt in 2015 een Notitie weerstandsvermogen en risico-inventarisatie op. Het Werkbedrijf heeft – gelet op de middelen van het geoormerkte deel van het deelfonds sociaal – geen mogelijkheid om een weerstandsvermogen op te bouwen. De middelen zijn wel tijdelijk te reserveren. Het Werkbedrijf mag deze middelen alleen inzetten voor het doel waarvoor ze door de rijksoverheid worden verstrekt. De totale begroting van het Werkbedrijf bedraagt in 2015 € 21,8 miljoen. Dit is inclusief een geraamd budget voor de arbeidsmatige dagbesteding in het Rijk van Nijmegen (omvang: € 3,7 miljoen) en inclusief rijksmiddelen voor de uitvoering van de (wettelijke) loonkostensubsidieregeling ogv de Participatiewet (omvang: € 0,5 miljoen in 2015).
De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2015 gaat het voor Nijmegen om een Participatiebudget van circa € 11,6 miljoen. Daarnaast maakt Nijmegen een bedrag van € 2,8 miljoen over voor de uitvoering van Nijmeegs maatwerk. Dit wordt geregeld in een overeenkomst met het Werkbedrijf. Een belangrijk onderdeel wordt gevormd door de opdracht aan het Werkbedrijf een loonkostensubsidieregeling uit te voeren voor een brede doelgroep werkzoekenden. Verder draagt Nijmegen de middelen voor de uitvoering van de (wettelijke) loonkostensubsidie over aan het Werkbedrijf en de middelen voor de realisering van de begeleiding van mensen op de arbeidsmatige dagbesteding.
(Financiële) risico's	Uitgangspunt voor het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen is het budgettaire kader dat de deelnemende gemeenten meegeven. Desondanks zijn er als gevolg van de nieuwe wetgeving (Participatiewet) elementen die een mogelijk financieel risico kunnen betekenen. Deze risico's hangen nauw samen met de voorziening Beschut Werk op grond van de Participatiewet. Deze zijn vooralsnog niet te kwantificeren. Andere mogelijke risico's hangen samen met tegenvallende resultaten van het Werkbedrijf om kandidaten uit de bijstand naar werk toe te leiden. Dit kan een negatief effect hebben voor het programma Inkomen en Armoedebestrijding (meer mensen in de bijstand dan de landelijke tendens). Daarnaast bestaan er risico's in de uitvoering van de nieuwe taak arbeidsmatige dagbesteding. Deze taak gaan we in 2015 voor het eerst uitvoeren, omdat klanten hun oude rechten nog voor maximaal één jaar blijven behouden kan de beoogde volumevermindering minder gunstig uitpakken dan verwacht.
Doel	De doelen op hoofdlijnen van het Werkbedrijf luiden als volgt: · zoveel mogelijk (leer)werkplekken ophalen en vervullen; · zoveel mogelijk kandidaten naar (leer) werkplekken toeleiden; · kandidaten met verminderde loonwaarde ondersteuning bieden op een (leer) werkplek.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Ontwikkelingen	In de 2014 zijn we begonnen met (voorbereiding van) de transitie van tien organisaties, namelijk de afdelingen Werk van de negen* deelnemende gemeenten en het SW-bedrijf Breed naar één organisatie: het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen. *Vanaf 1-1-2015 is er, als gevolg van herindeling Groesbeek, Millingen en Ubbergen, sprake van 7 gemeenten.
Agenda	· integratie tussen GR Breed en MGR Werkbedrijf. · afronden van selectie van personeel. · nadere inrichting van het bedrijf. · nadere vormgeving van de dienstverlening. · verder professionaliseren van het opdrachtgeverschap (in afstemming met het gemeentelijk opdrachtgeverschap)
Beslispunten	Niet van toepassing.

Naam	**GR Park Lingezegen**
Programma	1023-Groen en Water
Openbaar belang	Park Lingezegen zal voor de bewoners van Nijmegen, en in het bijzonder Nijmegen Noord, in de toekomst van groot belang zijn, zeker gezien de toenemende verstedelijkingsdruk op het gebied tussen Arnhem en Nijmegen. Met toetreding tot de GR Park Lingezegen waarborgen wij de belangen (recreatie, natuur). Verwacht wordt dat het park ultimo 2018 gereed is; reeds nu worden delen van het park beheerd.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van leefbaarheid, leefmilieu en vestigingsklimaat van Nijmegen, en in de Waalsprong in het bijzonder, waarbij Park Lingezegen voorziet in een uitloopgebied voor de bewoners van Nijmegen-noord, samen met De Waaijer, dijkteruglegging en natuur langs de Waal. Behouden van een groene buffer binnen de verstedelijking Rijn en Waal. Bijdragen dat de verstedelijking tussen Rijn en Waal een groene contramal en buffer heeft en behoudt.
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 sluit met een tekort van afgerond €10 miljoen, afgerond €3 miljoen lager dan was begroot. De belangrijkste verschillen worden veroorzaakt door verschuiving van activiteiten over de jaarschijven. Conform de richtlijnen wordt het tekort onttrokken aan de algemene reserve. Na onttrekking bedraagt de reserve afgerond €15 miljoen. De algemene reserves worden afgebouwd gedurende de realisatie van het park. Na afronding van het park resteert de volgende jaren beheer van het park. De meerjarige begroting heeft een sluitende exploitatie. De begroting 2015-2017 en (door de accountant goedgekeurde) jaarrekening 2013 zijn in het Algemeen Bestuur vastgesteld.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Wij droegen eenmalig € 3,8 miljoen bij voor de aanleg van het park. Wij dragen jaarlijks € 240.000, exclusief indexering, bij in de beheerskosten van het park.
(Financiële) risico's	De GR heeft een deugdelijke risico-inventarisatie en daarop gebaseerde adequate beheersing die geen aanspraken bevat op extra bijdragen van gemeente Nijmegen . In het laatste kwartaal van 2014 worden de risico's herijkt.
Doel	De realisatie van het park is vastgelegd in de bestuursovereenkomst; in het uitvoeringsprogramma zijn de projecten beschreven. De tijdsplanning gaat uit van allerlaatste afsluitende werkzaamheden in 2018 . In de voortschrijdende managementrapportage per 30-9-2014 is de financiële voortgang neergelegd. De verwachting is dat de uitvoering conform begroting wordt gerealiseerd.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing
Agenda	De agenda en data van het dagelijks en algemeen bestuur voor 2015 zijn nog niet bekend. De verwachting is dat in juni-juli de begroting 2016 en jaarrekening 2014 in het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.
Beslispunten	Niet van toepassing

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

PRIVATE RECHTSPERSONEN

Naam	**Nazorg Bodem**
Programma	1022-Klimaat & Energie
Openbaar belang	Nazorg Bodem verricht diensten op locaties met bodemverontreiniging en voert langdurig beheer van niet (volledig) gesaneerde bodemverontreinigingslocaties en stortplaatsen. De nazorgactiviteiten en bodemsaneringen, waartoe ook grondwatersaneringen behoren, hebben vaak een lange looptijd tot 30 jaar, waarbij Nazorg Bodem tegen betaling de verantwoordelijkheid voor de werkzaamheden en het resultaat overneemt. Het zwaartepunt van de activiteiten ligt momenteel duidelijk in Gelderland. In het verlengde van het landelijke beleid en regelgeving om bodemverontreiniging voldoende te saneren en te beheersen is er maatschappelijk gezien behoefte aan de werkzaamheden die Nazorg Bodem uitvoert.
Gemeentelijk belang	Nazorg Bodem heeft momenteel geen projecten in Nijmegen. Wel heeft de gemeente Nijmegen heeft een project dat eventueel in aanmerking zou komen om door Nazorg Bodem of een dergelijke partij te worden uitgevoerd. Daarnaast heeft de gemeente Nijmegen als bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming er eveneens belang bij dat de wettelijke langdurige nazorgverplichtingen van andere partijen en bedrijven in Nijmegen goed worden uitgevoerd. Er is behoefte aan een partij die de activiteiten van Nazorg Bodem uitvoert. Voor ontwikkelingen hieromtrent verwijzen wij naar de tekst hierna.
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 of een tussentijdse prognose is niet beschikbaar. De jaarrekening 2013 sluit af met een klein netto negatief resultaat (€2018). Dit is te herleiden tot lage rendementen van beleggingen Nazorg Bodem Holding BV is een vennootschap zonder winstoogmerk. Winsten vloeien af naar de Waarborgfonds BV, ten behoeve van de risicoafdekking. Het eigen vermogen is ultimo 2013 met €2.019 afgenomen en bedraagt bij het begin van het begrotingsjaar 2014 € 351.662. De kortlopende schulden bedragen ultimo 2013 € 133.658. Nijmegen heeft ingestemd met de vaststelling van de jaarrekening 2013 en met het decharge verlenen aan directie en RvC voor het gevoerde beleid en het gehouden toezicht
De gemeentelijke financiële bijdrage	Nijmegen is voor 28,7% aandeelhouder van Nazorg Bodem Holding BV.
(Financiële) risico's	Het financieel risico is beperkt tot de deelname in het aandelenkapitaal
Doel	Nazorg Bodem heeft eind 2013 8 afgekochte projecten op even zoveel locaties met een totale afkoopsom van ca. 7,9 mln euro. Daarnaast zijn nog voor 2 andere locaties nazorgverplichtingen overgenomen voor een relatief korte periode en zonder gegarandeerde afkoop. In de begroting voor 2014 (die is opgesteld in de eerste helft van 2013) is uitgegaan van 3 nieuwe projecten in 2014 met een gezamenlijk startkapitaal van circa 1,7 mln. euro.
Ontwikkelingen	Nazorg Bodem heeft momenteel geen projecten in Nijmegen en daar is ook geen concreet zicht op. Dus behartigt Nazorg Bodem geen Nijmeegs belang, dat nodig maakt dat wij aandeelhouder zijn. Nazorg Bodem zit in een proces met drie landelijke organisaties en het ministerie van I&M gericht op samenvoeging van deze organisaties. Wij verwachten dat dit onderwerp in 2015 voorgelegd zal worden aan de aandeelhouders van Nazorg Bodem. Een samengaan van Nazorg Bodem met andere organisaties kan voor ons een natuurlijk moment zijn om ons aandeelhouderschap te beëindigen.
Agenda	Jaarlijks vindt in juni een aandeelhoudersvergadering plaats.

Naam	**DAR NV**
Programma	1062: Openbare Ruimte
Gemeentelijk belang	
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 is nog niet vastgesteld. In de AVA van december is een prognose afgegeven van rond de € 4 ton. het eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar (op basis van de jaarrekening 2013) bedraagt € 13,9 mln. het vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar (op basis van de jaarrekening 2013) bedraagt € 12,7 mln. het rekeningresultaat 2013 bedraagt: € 1 mln.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Stadsbegroting 2014 De onderhandelingen voor de DVO van 2014 zijn begin dit jaar afgerond. De hoogte van de aanneemsom is voor 2014 € 16,2 mln. (2013: € 16,6 mln). DAR NV ontvangt geen financiële bijdrage in de exploitatie van de gemeente Nijmegen als aandeelhouder. Stadsrekening 2014 Dar heeft in 2014 naar tevredenheid geopereerd wat betreft afvalinzameling, reiniging en gladheidsbestrijding. De verrekening van de DVO 2014 moet nog plaatsvinden nadat de jaarrekening

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	van DAR over 2014 is vastgesteld.
(Financiële) risico's	De grootste opdrachtgever voor DAR is de gemeente Nijmegen. Begin 2012 zijn de meeste regiogemeenten als aandeelhouder toegetreden tot Dar NV . Daarmee is een sterke en brede basis gelegd voor de toekomst van Dar NV en zijn de risico's beperkt. Voor de gemeente Nijmegen als aandeelhouder beperkt het risico zich tot de hoogte van de participatie van € 1,13 mln. euro. Daarnaast heeft de gemeente ook enkele leningen uitstaan. Het risico met betrekking tot deze leningen is beperkt door toetreding van andere aandeelhouders en het feit dat we ook opdrachtgever zijn.
Doel	<u>Stadsbegroting 2014</u> Per 2012 hebben diverse gemeenten besloten het gemeentelijk afvalbeheer bij DAR onder te brengen. Het is aan Dar om de hierbij horende regiefunctie waar te maken en haar organisatie daar verder op in te richten. Daarnaast is een belangrijk streven van DAR de kostprijzen op een scherp niveau te brengen en te houden.
Ontwikkelingen	Met de toetreding van de regiogemeenten tot DAR wordt gebouwd aan één regionaal afvalinzamelbedrijf. In 2015 zijn hierin de volgende stappen gezet. • De milieustraat aan de Kanaalstraat is verbouwd en gemoderniseerd in lijn met het nieuwe toelatings- en acceptatiebeleid. Eerder was dat al voor de milieustraat op industrieterrein Bijsterhuizen het geval. Het is de bedoeling dat beide milieustraat ook voor alle andere regiogemeenten toegankelijk wordt. • Er is een plan uitgewerkt om de textielinzameling regionaal te organiseren en harmoniseren. Tevens is een plan opgesteld voor een regionaal sorteerbedrijf uitgewerkt waar al het in de regio ingezamelde textiel zal worden uitgesorteerd ten behoeve van hergebruik. Bij de uiteindelijke realisatie van het sorteerbedrijf zal social return een belangrijke component gaan vormen. • Alle regiogemeenten hebben hun taken op het gebied van afvalinzameling en -verwerking aan DAR uitbesteed. Daarmee zijn de voorwaarden geschapen voor DAR om uit te groeien tot dé regionale regisseur voor de uitvoering van ons afvalbeleid. • De regiogemeenten hebben bij toetreding bedongen dat zij in 2016 het aandeelhouderschap van Dar kunnen heroverwegen. Daartoe is in 2014 een tussenevaluatie gehouden zodat eventuele verbeterpunten tijdig kunnen worden opgepakt. Hieruit is gebleken dat de regiogemeenten een positief beeld hebben van Dar en tevreden zijn over de door Dar uitgevoerde werkzaamheden. • Binnen DAR is een werkcorporatie ingericht voor de uitvoering van groentaken. Met de werkcorporatie is 'social return' een expliciete doelstelling van DAR geworden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	Indigo B.V.
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	De gemeente wenst haar klimaatambities te realiseren, onder meer door het tegengaan van het gebruik van fossiele brandstoffen en de reductie van de uitstoot van CO2.
Gemeentelijk belang	Aandelenparticipatie is 5%, € 300.000. Hiervoor heeft de gemeente op een aantal vraagstukken binnen Indigo strategische zeggenschap op basis van unanieme besluitvorming van de aandeelhouders.
Financiële Kerngegevens	(bron: jaarrekening 2013): Eigen vermogen: € 4,9 miljoen. Dat is een daling van € 1 miljoen ten opzichte van 2012. Oorzaak daarvoor is een bijzondere waardevermindering in verband met een vertraging van de woningbouw. Overigens wijst de bijgestelde business case 2015 er op dat het eigen vermogen weer deels zal aanhelen, vanwege de uitbreiding van de concessie aan Nuon in het gebied Handelskade. Daardoor treedt een versnelling en geringe verruiming van het aantal aansluitingen op. Vreemd Vermogen: € 5,2 miljoen. Betreft met name vooruitontvangen opbrengsten. Resultaat 2013: Een verlies van € 1 miljoen veroorzaakt door de bijzondere waardevermindering.
De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2014 heeft Nijmegen conform overeenkomsten € 1,25 miljoen Green Deal en € 3,5 miljoen subsidie uitgekeerd aan Indigo BV.
(Financiële) risico's	De financiële risico's voor Nijmegen zijn beperkt door de minderheidsdeelneming van 5%; het leeuwendeel van het risicoprofiel wordt afgedekt door de 95% aandeelhouder Alliander. De gemeente Nijmegen kan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor het aangaan van financiële verplichtingen. Indigo BV vangt risico's op door middel van de werkwijze van de achtergestelde lening bij de provincie (pas betalen bij voldoende woningaansluitingen en voldoende cashflow)) en door posten onvoorzien in het budget voor de investeringsfase. Daarbij staat Alliander garant voor overschrijding van het investeringsbudget. Aangezien het warmtenet is aangelegd en de installatie in gebruik is genomen per 25 november 2014 kon een deel van deze post onvoorzien ad ca € 0,8 miljoen vrijvallen. Deze informatie is bekend en ook gedeeld in de AVA. Vertraging in woningbouw en het niet kunnen benutten van kansen op nieuwe aansluitingen vormen wel nog een risico.
Doel	Het warmtenet draagt voor een belangrijk deel bij aan de klimaatambitie om in 2045 een energieneutrale stad te zijn.
Ontwikkelingen	Een knelpunt met de ARN rondom de risico's van het WOS wordt opgelost. Tevens wordt de glasvezelverbinding onder de Waal verkocht aan Alliander Telecom en weer voor eigen gebruik bij hen gehuurd. Huurinkomsten van deze glasvezel worden gedeeld. 2015 zal in het teken staan van het verder voorbereiden en uitwerken van weer nieuwe aansluitingen

Naam	Recreatiegemeenschap Veluwe (RGV)
Programma	1041: Economie & Toerisme
Openbaar belang	Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.
Gemeentelijk belang	De gemeente Nijmegen is voor 16,74% aandeelhouder van RGV Holding B.V. (RGV). De gemeente Nijmegen verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij én er wordt geen dividend uitgekeerd.
Financiële Kerngegevens	Er zijn geen gegevens over 2014 bekend. Eigen vermogen primo 2013: € 43,4 mln. Eigen vermogen ultimo 2013: € 49,9 mln. Vreemd vermogen primo 2013: € 24,1 mln. Vreemd vermogen ultimo 2013: € 20,8 mln. Resultaat 2013: € 3,6 mln. winst
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse financiële bijdrage is in 2001 met een eenmalige bijdrage afgekocht.
(Financiële) risico's	Het financiële risico is voor de gemeente Nijmegen nihil. Hoogstens een risico ter hoogte van 16,74% van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal ad € 181.600.
Doel	Op 5 juni 2014 vond de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering (AVA) plaats. Belangrijke agendapunten waren het vaststellen van de jaarrekening 2013 en een voorstel tot statutenwijziging.
Ontwikkelingen	Het RGV onderzoekt de mogelijkheid tot nauwere samenwerking met andere (recreatie) ondernemers en partijen. Per 2016 eindigt de huidige lockup-periode en is het mogelijk om de aandelen over te dragen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	Brabantse Poort BV
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Realisatie van bedrijvigheidsfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. In een Publiek Private Samenwerking de ontwikkeling en realisatie van vastgoed in het gebied Brabantse Poort ter hand nemen. Hiervoor worden bouwlocaties aangekocht in het gebied van de Brabantse Poort te Nijmegen en onroerend goed (woningen, winkels en bedrijfsmatig onroerend goed) binnen dit gebied ontwikkeld, gerealiseerd en verkocht. Deelname in een uitvoerende organisatie verschaft maximale invloed op de realisatie van dit beeldbepalende stedelijke project. De werkwijze is vastgelegd in de kadernota grondbeleid.
Gemeentelijk belang	aandelenparticicpatie is 10% EUR 34.033
Financiële Kerngegevens	- In de jaarrekening 2013 zijn de cijfers als volgt: eigen vermogen begin jaar EUR 1.292.011 eind jaar EUR 1.268.281 vreemd vermogen begin jaar EUR 53.498 eind jaar EUR 50.191 - het resultaat over 2013 is EUR -23.730 na belastingen.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal
Doel	Opheffing van de BV.
Ontwikkelingen	Tussen gemeente en BV is een oplossing gevonden voor een pompput t.b.v. het wooncomplex aan de Draaiom (Zwanenstraat). De gemeente zal de put in eigendom en beheer overnemen. De BV betaalt een afkoopsom om een en ander mogelijk te maken. Voor kavel F (Wijchenseweg) wordt een kandidaat gezocht. Procedure tussen BV en T&L is in hoger beroepsfase beland. Zal dus nog enige tijd aanlopen.

Naam	Mariënburg BV
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	
Gemeentelijk belang	aandelenparticicpatie is EUR 18.151.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
Doel	Opheffing BV is in gang gezet
Agenda	

Naam	GEM Waalsprong Beheer BV
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Eind 2012 heeft de aandeelhoudersvergadering van de GEM Waalsprong besloten om te onderzoeken of de GEM minnelijk kon worden ontbonden. Dit heeft geleid tot onderhandeling tussen de gemeente en betrokken marktpartijen en de ondertekening van een Vaststellingsovereenkomst (VOK) Hierin is afgesproken dat partijen de aandelen in GEM Waalsprong CV en GEM Waalsprong Beheer BV overdragen aan de gemeente Nijmegen. Dit heeft plaatsgevonden voor de zomer van 2013. Daarmee is de gemeente 100% aandeelhouder geworden in de GEM Waalsprong en heeft de gemeente daarmee de volledige regie over de ontwikkeling van de Waalsprong op zich genomen.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 54.454. Nijmegen is 100% aandeelhouder
Financiële Kerngegevens	De indirect verbonden partij Waalsprong cv is per 31-12-2013 nagenoeg geheel met vreemd vermogen (€ 298 miljoen, verstrekt door Nijmegen) gefinancierd. De onderhanden werk positie op dat moment bedraagt € 48,8 miljoen. Het resultaat van de grondexploitatie van GEM Waalsprong 2014 is -€ 27,1 miljoen netto contant per 1-1-2015.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV (rente op aandelenkapitaal) worden ten laste van de Saldireserve gebracht.
(Financiële) risico's	de risicoanalyse geactualiseerd voor de grondexploitatie van GEM Waalsprong. Het risicoprofiel bij 80% zekerheid bedraagt € 51,2 miljoen (exclusief dempingsfactor van 10%).
Doel	De ontwikkeling van de Waalsprong.
Ontwikkelingen	In het plangebied Grote Boel (zuidelijk deel Groot-Oosterhout) is gestart met het bouwrijp maken van het gebied en de verkoop van de eerste 175 kavels. Naar verwachting zal in 2015 gestart worden met de bouw van de woningen. De planuitwerking van Grote Boel is verder gebracht op basis van de nieuwe planopzet en het nieuwe beeldkwaliteitsplan. Dit is het eerste grote deelgebied dat vanuit een meer vraaggerichte strategie wordt ontwikkeld en zal een belangrijk ontwikkelingsgebied in de Waalsprong worden nu binnen een paar jaar Laauwik en het Nijland zo goed als gerealiseerd zijn. Ook wordt paralel aan de ontwikkeling van dit plandeel de realisatie van een school in het noordelijk deel van de Grote Boel voorbereid.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voor het plangebied De Stelt is in 2014 het beeldkwaliteitsplan vastgesteld en het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. De planopzet is in overleg met de omwonenden uitgewerkt, de voorbereidingen voor het bouwrijpmaken zijn gestart, en er is begonnen met de verkoop van kavels. Naast de VOK-partijen, die een deel afnemen, is er ook belangstelling bij andere marktpartijen voor dit plandeel.
In Lauwe en het Nijland zijn de beoogde woningen voor een groot deel gerealiseerd, in aanbouw of in optie. De kavels voor particuliere bouw (vrije kavels) en de delen die beoogd zijn voor appartementen gaan langzamer van de hand. Een aantal onderdelen in Lauwe en het Nijland zijn en worden herontwikkeld. Hier worden de woningen de komende 2 jaar gebouwd.
Er is nog steeds enthousiasme rond het zelfbouwproject 'Plant je Vlag' in het plangebied Vossenpels-Zuid. In dit gebied is de verkoop dit jaar toegenomen. Op een aantal kavels in dit gebied zijn al woningen gerealiseerd, en voor de meeste andere kavels zijn de voorbereidingen al ver gevorderd. Dit zal in 2015 verder zijn vervolg krijgen. Zo kan ook de woningdifferentiatie worden bevorderd en dit sluit aan op de ambitie om meer vraaggericht te ontwikkelen.
Er is ook nog steeds belangstelling voor de IBBN-regeling (Ik Bouw Betaalbaar Nijmegen). Zowel in de Vossenpels-zuid als in Laauwik wordt dit IBBN-concept toegepast. Voortzetting van de toepassing van IBBN of alternatieve stimulerende regelingen wordt verkend.
In het Coalitie-akkoord is de versnelling van de woningbouw opgenomen in de Waalsprong. Op het eerste gezicht lijken de locaties met een meer stedelijk milieu (Hof van Holland, deel Broodkorf) hiervoor het meest geschikt, wellicht zijn er ook nog andere versnellingsmogelijkheden in andere woonsegementen. Voor het gebied Hof van Holland/Broodkorf is gestart met de werkzaamheden voor het ambitiedocument. Deze zal naar verwachting medio 2015 aan de gemeenteraad worden aangeboden. In dit ambitiedocument worden de ontwikkelingsmogelijkheden, de te realiseren woonmilieu's en voorzieningen en de marktbenaderingsstrategie in beeld gebracht. Wel is het van belang om bij de ontwikkeling in de komende jaren goed af te wegen om (potentieel) geschikte locaties voor etagebouw, in te zetten voor grondgebonden woningen. Door potentieel goede locaties te reserveren kan dit segment bediend worden als de markt hier wel klaar voor is.
In 2014 is een breed pallet aan initiatieven voor Tijdelijk Anders Bestemmen (TAB) tot ontplooing gekomen in de Waalsprong. Gekeken zal worden of er nog meer kansen liggen voor TAB, ook als "placemaking" voor nog tot ontwikkeling te brengen deelgebieden.

Naam	**BV Land over de Waal**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	Realisatie stadsdeel Waalsprong door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van het verwerven van gronden, het bouw- en woonrijp maken ervan, het realiseren van boven- en binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en de bijbehorende centrumvoorzieningen. De vennootschap is opgericht om fiscaal transparant financieel deel te nemen in de commanditaire vennootschap GEM Waalsprong CV.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 18.160, het gestorte commanditair vermogen bedraagt € 272.268. De gemeente Nijmegen is 100% aandeelhouder
De gemeentelijke financiële bijdrage	- De jaarlijkse kosten van de BV (m.n. rente op aandelenkapitaal) worden ten laste van de Saldireserve gebracht.
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het aandelenkapitaal
Doel	Deelname in de CV.
Ontwikkelingen	Voortzetting deelname in de CV

Naam	**Ontwikkelingsbedrijf Waalfront Beheer BV**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	Realisatie van het stadsdeel Waalfront door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van het verwerven van gronden en panden, het bouw- en woonrijp maken ervan, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en bijbehorende voorzieningen. De vennootschap (OBW Beheer BV) is opgericht om als beherend vennoot deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). De vennootschap neemt voor 2% deel in de CV. De overige deelnemers in de CV zijn Waalfront BV (100% eigendom Gemeente Nijmegen) en Rabo Vastgoed ieder voor 49%. De beherend vennoot stuurt de ontwikkelingen en activiteiten binnen OBW CV. Wij voeren een actief grondbeleid mede door participaties in Publiek Private Samenwerking en realisatie van bedrijvigheidfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. Deze werkwijze is vastgelegd in de

	herziene Kadernota Grondbeleid, door uw raad op 30 juni 2010 vastgesteld. De BV blijft contractueel in stand gedurende de hele realisatieperiode van het Waalfront en de levensduur van Ontwikkelingsbedrijf Waalsprong CV. Vooralsnog is de looptijd van de gebiedsontwikkeling tot 2029.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 45.000. Nijmegen is 50% aandeelhouder. Andere aandeelhouder is Rabo Vastgoed, ook voor 50%. De BV draagt bij de oprichting van OBW CV € 160.000 bij in het eigen vermogen van de CV en is voor 2 % aandeelhouder in de CV.
Financiële Kerngegevens	De indirect de verbonden partij Waalfront ontwikkeling cv heeft per 31-12-2013 een schuldpositie van 21,8 miljoen tegenover een negatief eigen vermogen van € 21 miljoen. Er was op dat moment geen onderhanden werk. De conceptgrondexploitatie van OBWaalfront 2014 is nog niet vastgesteld. Op basis van de conceptgrex en de second opinion is een voorziening getroffen van € 17,2 mln., 50% van het tekort netto contant per 1-1-2015. De toename van het tekort wordt met name veroorzaakt door lagere grondopbrengsten en het wegvallen van deelplannen(minder woningen).
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de Saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Het aandeel van de gemeente Nijmegen in de geactualiseerde risicoanalyse voor de grondexploitatie OB Waalfront 2014 bedraagt € 11,7 mln.
Doel	
Ontwikkelingen	Op 14 maart 2014 is de eerste paal geslagen voor de nieuwbouw Handelskade en is begonnen met de realisatie van de nieuwbouw van 534 appartementen. In 2014 is het concept van TAB in het Honig complex verder uitgewerkt. Inmiddels is het uitgegroeid naar een creatieve broedplaats in Nijmegen en zijn er diverse ondernemingen op basis van een tijdelijke huurovereenkomst van maximaal 8 jaar gevestigd. Op dit moment is circa 90% van de beschikbare 30.000 m2 bezet. Voor het deelplan Koningsdaal is het bestemmingsplan inmiddels onherroepelijk, zijn de ontwikkelaars geselecteerd en is het eerste blok van in totaal 45 woningen in verkoop gebracht.

Naam	**Waalfront BV**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	De vennootschap is opgericht om fiscaal transparant financieel deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). Binnen deze CV is Bouwfonds Ontwikkeling BV partner op basis van 50/50 zeggenschap en risico. Wij voeren een actief grondbeleid mede door participaties in Publiek Private Samenwerking en realisatie van bedrijvigheidfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. Deze werkwijze is vastgelegd in de Kadernota Grondbeleid 2009, door uw raad vastgesteld op 30 juni 2010.
Gemeentelijk belang	Aandelenkapitaal is € 18.000. Nijmegen is 100% aandeelhouder. Het commanditair vermogen bedraagt € 4.000.000.
Financiële Kerngegevens	Het eigen vermogen van de BV bedraagt € 18.000
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal (€ 18.000) en het commanditair vermogen ad €4.000.000
Doel	Voortzetting deelname in de CV. Uitwerking gemeentelijke doelstellingen Waalfront vindt plaats in OBW Waalfront Beheer BV. Hiernaar wordt verwezen.
Ontwikkelingen	zie toelichting bij OBW Waalfront Beheer BV
Agenda	zie toelichting bij OBW Waalfront Beheer BV

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten
Programma	1042: Bestuur & Middelen
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Gemeentelijk belang	Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 100 miljoen aandelen van € 2,50 nominaal, waarvan 55.690.720 aandelen zijn geplaatst en volgestort. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente Nijmegen bezit 193.479 aandelen.
Financiële Kerngegevens	Per 30 juni 2014 - Eigen vermogen: € 3.609 miljoen (eind 2013: € 3.430 miljoen) - Totaal verplichtingen: € 136.622 miljoen (eind 2013: € 127.753) - Netto winst eerste half jaar: € 153 miljoen (2013 volledig jaar: €283 miljoen)
(Financiële) risico's	Doordat de BNG als sectorbank actief is binnen de publieke sector loopt zij minder risico dan commerciële banken. Het terugbetalingsrisico is in deze sector lager.
Doel	BNG vertaalt haar missie in de volgende doelstellingen: - het behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein; - het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.
Ontwikkelingen	De BNG bank heeft in het najaar van 2014 zonder problemen de stresstest van de Europese Centrale Bank doorstaan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

KAPITAALGOEDEREN IN DE OPENBARE RUIMTE

Algemeen

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we onder andere de wegen en civiele kunstwerken, openbare verlichting, riolering, het water en het groen in de stad. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, technische vervanging en renovatie. Voor kapitaalgoederen in de openbare ruimte hanteren wij afschrijvingstermijnen, op basis van de technische levensduur. Onder de kapitaalgoederen hebben wij zowel investeringen van maatschappelijk als van economisch nut opgenomen. Ook op de investeringen van maatschappelijk nut wordt op basis van de levensduur afgeschreven.

Integraal beheer openbare ruimte

Beleidskader: Begin 2013 is de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' vastgesteld. Deze nota gaat niet meer uit van A en B - niveaus maar van één basisniveau, het Marikenniveau. Het Marikenniveau voldoet aan de wettelijke kaders van de gemeente- en wegenwet. Accenten kunnen worden gelegd op plekken die belangrijk zijn voor bewoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en de gemeente (als het gaat om het algemene belang). In 2014 is dit Marikenniveau door ons College vastgesteld.
Dit betekent dat we voor een aantal beheeronderdelen de technische norm loslaten en de grens opzoeken van wat technisch aanvaardbaar is en voor de bewoners nog acceptabel. Voor een aantal beheeronderdelen blijft de technische norm leidend, zoals bij asfaltwegen, omdat een lager niveau van onderhoud negatieve financiële consequenties heeft in de toekomst.

Areaalmutaties

De woningdichtheid van Nijmegen groeit de komende jaren en de openbare ruimte verandert voortdurend. Dit brengt veranderende beheerkosten met zich mee. Areaaluitbreiding, functieverandering van de openbare ruimte en de hieruit voortvloeiende hogere beheerkosten moeten structureel in de begroting worden opgenomen. Deze structurele uitbreiding van het beheerbudget is nodig om onze stad te beheren en onderhouden zoals we voor ogen hebben bij de inrichting en ontwikkeling. Voor iedere woning die we opleveren, nemen we vanaf 2012 een bedrag op in de begroting. Als onderdeel van de reguliere cyclus van begroten en verantwoorden beoordelen we periodiek of de ontwikkeling van de beschikbare middelen gelijke tred houdt met de benodigde lasten op het programma. In 2014 is € 0,2 miljoen aan de begroting toegevoegd.

Wegen

Beleidskader: Vanaf begin 2013 geldt de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' als beleidskader. In deze nota is gekozen voor één basisniveau voor de hele stad, het zogenaamde Marikenniveau. Dit heeft geen invloed op onze kapitaalgoederen, de grote asfaltwegen. Hier blijft de technisch norm leidend.
Beleidsrealisatie: In 2014 is de Kwakkenbergweg deels heringericht, ter hoogte van het Erica Terpstra zwembad. Ook is de St. Jacobslaan fase 2 uitgevoerd, net als Stijn Buysstraat fase 1 en Kanaalstraat fase 2. De snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en deze wordt snel uitgebreid over de Muntmeesterlaan.
Poort Neerbosch is in 2014 opgestart en wordt in 2015 afgerond. Verder is er groot asfaltonderhoud gepleegd aan de van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg & Terwindtstraat, rotonde Griftdijk, Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg, Koolemans Beynenstraat en Oude Groenestraat. Ook is het asfalt vervangen van de woonstraten van Slichtenhorststraat, Dr. Jan Berendsstraat en Zwanenveld 21e straat. Daarnaast is de snelfietsroute RijnWaalpad afgerond; de Visveldsestraat is voorzien van een rode asfaltdeklaag. Ook is het fietspad langs de meubelboulevard aan de Wijchenseweg geasfalteerd, evenals het fietspad aan de Kelfkensbos. In de Einsteinstraat is het versleten asfalt vervangen door betonstenen. In 2015 wordt fase 2 van de Einsteinstraat uitgevoerd. Het groot onderhoud van de Nieuwe Dukenburgseweg en de Daalseweg is doorgeschoven naar 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiële realisatie: Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken is begroot in het programma Openbare Ruimte. In 2014 besteedden wij € 8,1 miljoen aan onderhoud en vervanging van verhardingen en civiele kunstwerken.

Openbare verlichting

Beleidskader: Voor Openbare verlichting hebben we een apart beleidskader vastgesteld eind 2011. Met deze beleidsnota hebben we een duidelijk kader voor de openbare verlichting in de komende jaren, waarin aandacht is voor de balans tussen veiligheid, beeldkwaliteit, duurzaamheid, burgertevredenheid en kosten. Met verschillende maatregelen zorgen we voor zo laag mogelijk energieverbruik van de openbare verlichting, zonder in te leveren op verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Zo zullen bij nieuwe ontwikkelingen alleen nog laag energetische verlichting zoals LED worden toegepast, passen we 'licht op maat' toe en experimenteren we met reflecterend asfalt. Het kabelnet voor openbare verlichting heeft een onderhoudsachterstand. We gaan deze achterstand de komende 20 jaar wegwerken door 18 km kabel per jaar te vervangen.
Beleidsrealisatie: In het kader van het nieuwe beleidsplan vervangen we steeds meer verlichting door LED verlichting in de stad. We hebben LED verlichting aangebracht op de Groenestraat, Dobbelmanweg, Ubbergseweg en Grootstalselaan. Op de Grootstalselaan hebben we dit uitgebreid met licht op aanvraag. Het gaat in totaal om 159 vervangingen. Daarnaast hebben we bijna 13 km kabelnet vervangen. Daarmee hebben we de slechtste kabels vervangen van het oude kabelnet. De in het beleidsplan opgenomen 18 km was niet haalbaar binnen ons budget.
Financiële realisatie: We hadden 66 kabelstoringen met totale kosten van € 156.000, tegen 110 vorig jaar voor € 375.000. Dit komt vooral doordat het een overwegend droog jaar was met weinig vorst en sneeuw.
€ 250.000 per jaar is gangbaar met ons kabelnet. In totaal is voor € 2,7 miljoen besteed aan onderhoud en vervanging voor openbare verlichting in 2014.

Riolering

Beleidskader: Gemeentelijk rioleringsplan 2010-2016. In 2009 heeft uw Raad dit beleidskader vastgesteld. Het accent ligt op planmatig onderhoud gericht op behoud van restlevensduur van ons rioolstelsel. Dit in tegenstelling tot het voorgaande rioleringsplan 2005-2009 waarin de nadruk lag op statistisch bepaalde investeringsbehoefte.
Beleidsrealisatie: De restlevensduur bedroeg aan het begin van 2014 47,746 jaar. Per 31 december 2014 bedraagt de indicator 48,130 jaar. Dat is ongeveer 0,4 jaar hoger dan begin 2014. 96,4% Van de Nijmeegse riolen is nu eenmaal geïnspecteerd. Als het gros van de riolen ten minste twee maal is geïnspecteerd, met meerdere jaren tijd tussen twee inspecties, wordt de veroudering van de riolen goed zichtbaar en kan de gemiddelde restlevensduur van de Nijmeegse riolering betrouwbaarder en nauwkeuriger bepaald worden. Tot die tijd zijn jaarlijkse door statistiek veroorzaakte variaties in de gemiddelde restlevensduur onvermijdelijk.
Voor de volledigheid:

- gemiddelde restlevensduur is bijna 50 jaar;
- gemiddelde ouderdom is circa 40 jaar;

De gemiddelde levensverwachting van onze riolen is daarmee momenteel bijna 90 jaar.
Financiële realisatie: Het beheer en onderhoud van ons rioolstelsel is begroot in het programma Groen & Water. In 2014 besteedden wij aan rioolstelsel en watersysteem circa €12 miljoen waarvan circa €4,16 miljoen voor vervangingsinvesteringen.

Water
Beleidskader: Waterplan 2001. Doel is duurzaam omgaan met water en waterpartijen in de stad: schoonhouden van het stadswater, verbeteren van de (grond)waterkwaliteit, water zichtbaar maken in de openbare ruimte en verminderen van het waterverbruik. Het beleidskader is uitgewerkt in het actieplan 2005 met daarin een vertaling van de ambities. In het waterplan is een planning opgenomen van projecten die in de geplande periode uitgewerkt worden in deelplannen.
Beleidsrealisatie: Wij hebben gewerkt aan stelselverbetering in Dukenburg en in Neerbosch-Oost.
Financiële realisatie: Het onderhoud van water en waterpartijen in de stad is begroot in het programma Groen & Water. In 2014 besteedden wij aan rioolstelsel en watersysteem circa € 12 miljoen waarvan circa € 4,16 miljoen voor vervangingsinvesteringen

Groen
Beleidskader: De Groene Draad (2007), Groene Allure Binnenstad (2007), Handboek Stadsbomen (2009), Groenaanpakplan Dukenburg (2010), Hoofdlijnennotitie Groenvisie Lindenholt (2012), Richtlijn Natuur Nijmegen (2004), Uitvoeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing (2013), Natuurtoets en beheerkalender (2005), Beheervisie Heumensoord (2011).
Beleidsrealisatie: We hebben geen specifiek nieuw groenbeleid ontwikkeld; wel hebben wij onze beleidskaders toegepast bij de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad. Daarnaast zijn we begonnen met de inhoudelijke uitwerking van de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'. In 2014 hebben we Marikenniveau vastgesteld. Verder hebben we conform de plannen uitvoering gegeven aan het dagelijkse beheer en onderhoud van het groen in de stad. Hiervoor en voor de diverse gerealiseerde projecten verwijzen wij naar het programma Groen & Water en het programma Openbare Ruimte. Voor het onderhoud van de bomen en het bosplantsoen hebben we de technische norm leidend gehouden, vanwege de fysieke en sociale veiligheid. In 2014 hebben we de achterstand op het onderhoud voor bosplantsoenen weggewerkt. Dit betekent dat we op het openbaar groen geen onderhoudsachterstanden meer hebben.
Financiële realisatie: Het dagelijks onderhoud van het groen is begroot in het programma Openbare Ruimte. In 2014 besteedden wij € 6,1 miljoen.
In 2014 investeerden we circa €0,7 miljoen in groen vanuit ISV en € 0,375 vanuit Woonmilieuverbetering.

ONDERHOUD GEBOUWEN

Beleidskader en realisatie
Uw Raad heeft middelen beschikbaar gesteld om onze gebouwen structureel te onderhouden. De planning van de werkzaamheden is vastgelegd in een meerjaren-onderhoudsplan voor onze panden. De daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud wordt gebaseerd op de vaststelling van het jaarplan onderhoud.
Voor het meten en bewaken van de onderhoudsstaat hanteren wij de landelijke NEN-norm 2767 (Nederlands Normalisatie-instituut) voor gebouwen. Wij hebben steekproefsgewijs een conditiemeting conform deze NEN-norm laten uitvoeren.

Op basis van het jaarplan is ook in 2014 het onderhoud uitgevoerd. Het onderhoud vertoont in absolute zin, als gevolg van werkelijk uit te voeren onderhoud, in de verschillende jaren grote fluctuaties. Middels een egalisatievoorziening vertoont de feitelijke belasting van de begroting een stabiel beeld; wij middelen de lasten van het onderhoud over een periode van 20 jaren. Het meerjaren onderhoudsplan wordt periodiek geactualiseerd.

Uitbesteding regietaken onderhoud
Het onderhoud van onze gemeentelijke panden is sinds 2008 uitbesteed aan RHDHV.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Elk jaar actualiseert RHDHV in overleg met de gemeente het meerjarenonderhoudsplan (MOP) Hierin is het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren vastgelegd.
Het jaarbedrag zoals dat nu in de begroting is opgenomen gaat uit van het 20-jarig gemiddelde.

Jaarlijks stellen we de uitvoeringsplanning vast met de bijbehorende kostenraming.
De bedragen kunnen jaarlijks sterk fluctueren. We vangen de financiële effecten daarvan op via de Voorziening POG (Planmatig Onderhoud Gebouwen). Met het vaststellen van het jaarplan voldoen we aan de voorschriften voor rechtmatigheid van de uitgaven.

We kunnen met het onderhoudsbudget de gemeentelijke gebouwen in stand houden, maar het is niet bestemd en ook niet toereikend om er renovaties en verbeteringen qua materialengebruik, installaties of qua functionaliteit mee aan te brengen. De aanwending van het bedrag, dat in de begroting beschikbaar is voor het uitvoeren van het onderhoud, zal dan ook steeds kritisch moeten worden afgewogen om het noodzakelijke instandhoudingsonderhoud structureel te kunnen blijven uitvoeren. De onderhoudsuitgaven (realisatie 2014) staan in onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2014	Realisatie 2014	Storting 2014
Facilitaire gebouwen	1.644	1.617	27
Wijk- en sportgebouwen	2.126	1.852	274
Overig vastgoed	1.629	2.339	-710
Buitensport	513	432	81
Totaal voorziening	**5.912**	**6.240**	-328

Het verschil tussen begroting en realisatie kan worden verklaard door de voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwe aanbesteding van het onderhoud voor de komende tien jaar en verder door extra uitgaven voor asbest, legionella en brandveiligheid, een bijdrage aan de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg en de effecten van de overdracht Brandweerposten.

Realisatie investeringen
Naast het reguliere technisch onderhoud is er een aantal , dat invloed hebben op het gebruik en het onderhoud van de gemeentelijke panden. Hieronder lichten wij uw Raad de belangrijkste toe.

Diverse wettelijke aanpassingen aan gebouwen
Het jaarlijks terugkerende bulkkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 750.000 is in 2014 volledig besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, wetgeving of het verbeteren van de gebruiksmogelijkheden. De inzet betreft o.a. aanpassingen aan wijkcentra de Piramide en de Brack, de ontmoetingsruimte in voorzieningenhart de Ster, bijdragen aan de renovatie van wijkcentrum en zwembad Meijhorst, inrichting van het plein bij de Schouwburg en het opknappen van de toren van de kerk in de Dorpsstraat.

Rendabele investeringen
Uw Raad heeft een jaarlijks krediet van € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor rendabele investeringen, ook genaamd investeringen met eigen dekking. Denk daarbij aan aanpassingen van gebouwen, waarbij de kapitaallasten worden gedekt door een hogere opbrengsten of lagere (overige) kosten. In 2014 is het beschikbare bedrag in totaal € 872.000 ingezet om in Voorzieningenhart de Biezantijn, Wijkcentrum Dukenburg en Sporthal de Triangel aanpassingen aan te brengen ten behoeve van (extra) verhuur. Daarnaast is € 50.000 ingezet voor de Doorbraak tussen het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) en de Bibliotheek.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen in duurzaamheid
In 2014 is voor in totaal circa € 3 miljoen geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid waaronder € 300.000 bij de Vereeniging en € 230.000 in Wijkcentrum Dukenburg. Wij hebben dit gedaan op basis van de Raadsbesluiten Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed d.d. 5 september 2012 en Uitvoeringsplan Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed 2014 d.d. 29 mei 2013.

Buitensportaccommodaties
Ook voor het onderhoud van de opstallen op onze buitensportaccommodaties hanteren wij sinds 2007 een meerjarig onderhoudsplanning. Deze werkwijze is gericht op het borgen van voldoende onderhoudsmiddelen voor de betreffende accommodaties. Het onderhoud heeft betrekking op kleedkamers, omheining en straatwerk.

ONDERWIJSHUISVESTING

Beleidskader
Op 19 december 2007 heeft de Raad een besluit genomen over de doordecentralisatie van onderwijshuisvestingsmiddelen van de gemeente naar de schoolbesturen. Met dit besluit is de zorg voor onderwijshuisvesting met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd overgedragen van de gemeente aan de schoolbesturen.
We streven er samen met schoolbesturen naar in de periode 2008-2048 70% van de doorgedecentraliseerde schoolgebouwen te vernieuwen en 30% te renoveren, goed gespreid over de stad en passend bij de ontwikkeling van leerlingenaantallen. T/m 2013 is daarvan gerealiseerd aan nieuwbouw 16,0 % en aan renovaties 7,5 % .

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2013 zijn we gestart met de evaluatie van de doordecentralisatie. In de evaluatie nemen we naast allerlei andere zaken ook mee de staat van het onderhoud van de aan de gemeente over te dragen scholen. Het eindrapport van deze evaluatie is in februari 2014 vastgesteld.

Doorgedecentraliseerd.
Met name in de bestaande stad zijn vrijwel alle voorzieningen doorgedecentraliseerd. Het streven was om in 2014 een doordecentralisatiepercentage van 92,3% te bereiken. In de praktijk hebben we een percentage doordecentralisatie van 94,9 % van alle leerlingen in Nijmegen (incl. Voortgezet Onderwijs) gerealiseerd.
In de DDC-overeenkomst is geen bepaling opgenomen over de onderhoudsstaat bij oplevering van gebouwen naar de gemeente. De meeste schoolbesturen beschikken over een meerjaren onderhoudsplan voor hun gebouwen. Er is bij de start van de DDC geen 0-meting gedaan over de staat van onderhoud van de panden. Het risico bestaat dat schoolbesturen als gevolg van de stapeling van financiële tegenvallers gaan bezuinigen op het onderhoud van hun gebouwen, die zij op termijn willen afstoten. Dit risico is in het bijzonder relevant wanneer een locatie met een nog niet afgeschreven gebouw na beëindiging van de school wordt aangeboden aan de gemeente. In 2015 vindt een herijking va de overeenkomst plaats, waarin o.a. aandacht wordt besteed aan dit aspect.

Niet-doorgedecentraliseerd
Drie schoolbesturen in de bestaande stad , de Stichting Simonscholen, Kristallis en de Stichting Speciaal Onderwijs zijn niet doorgedecentraliseerd.
Voor Nijmegen Noord geldt dat alleen voor De Oversteek, Het Talent en de VMBO locatie van het Citadel College. We streven ernaar om in principe alle voorzieningen voor onderwijshuisvesting door te decentraliseren. In augustus 2014 is in Nijmegen Noord de basisschool De Verwondering opgeleverd. Ook voor deze school is een overeenkomst doordecentralisatie afgesloten.

Onderhoud schoolgebouwen
Het binnenonderhoud is voor alle onderwijs sectoren geregeld via de Materiële Instandhouding door het Rijk(OC&W).
In het Voortgezet Onderwijs ligt vanaf 2005 de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud geheel bij de schoolbesturen. De bekostiging vindt rechtstreeks plaats door het Rijk Verantwoording over deze middelen vindt plaats middels overleggen accountscontrole aan het Rijk.
Voor het Primair Onderwijs valt het (groot) buitenonderhoud grotendeels onder de regeling van de Doordecentralisatie. Inzet van deze middelen controleren wij bij de monitoring van de doordecentralisatie.
Het (buiten)onderhoud van de niet-doorgedecentraliseerde scholen valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Bij twee besturen, Kristallis en Tarcisius, hebben we deze verantwoordelijkheid doorgesluisd via een overeenkomst doordecentralisatie buitenonderhoud. Alleen de Islamitische Basisschool Hidaya volgt nog de methode van aanvragen voor onderhoud conform de procedure van het IHP. De school heeft voor het programma 2014 een aanvraag ingediend voor onderhoud. Deze aanvraag is in februari 2014 aan de school toegekend samen met een aanvraag voor uitbreiding met twee semipermanente lokalen.
2014 is het laatste jaar dat het buiten onderhoud bij PO-scholen via de gemeente wordt bekostigd. In 2014 is een wetswijziging aangenomen waardoor de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud geheel bij de schoolbesturen komt te liggen met ingang van 1 januari 2015.
Vanaf 1 januari 2015 heeft de gemeente geen verplichting meer voor het buitenonderhoud van scholen.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting
Het totale budget voor onderwijshuisvesting bedroeg in 2014 € 18,4 miljoen. Daarvan is in 2014 € 18,4 miljoen gerealiseerd.
De overdracht van het buitenonderhoud van de PO-scholen in 2015, heeft gevolgen voor de vergoeding doordecentralisatie. De doordecentralisatievergoeding wordt , conform de overeenkomst, verlaagd naar rato van de uitname in het gemeentefonds. De onderhoudsstaat van de opgeleverde gebouwen wordt meegenomen in de herijking van de doordecentralisatie overeenkomst in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Grondbeleid

VISIE OP GRONDBELEID

Het programma Grondbeleid neemt fysiek ruimtelijke projecten in ontwikkeling en voert deze uit. Hierbij is er een relatie met andere programma's binnen de gemeentelijke begroting. Belangrijke programma's zijn onder meer: Ruimte & Cultuurhistorie, Wonen, Economie & Toerisme, Onderwijs, Mobiliteit, Stedelijke Ontwikkeling, Zorg en Welzijn, Sport en Accommodaties.
De beoogde maatschappelijke effecten van dit Grondbeleid zijn:

- Een groter aanbod van woningen voor de doelgroepen die daar het meeste behoefte aan hebben, door middel van de productie van bouwrijpe grond en de ontwikkeling van stedenbouwkundige plannen.
- Scheppen van fysieke ruimte voor de realisatie van voorzieningen, scholen, kantoren, bedrijfshuisvesting en andere werkgelegenheidsobjectenlocaties.
- Realisatie van structuurbepalende, stedelijke ontwikkelingsprojecten, zoals de Stadsbrug, de Waalsprong, Plein 1944, Parkeergarages, NTC, Centraal Station, Waalfront en die initiërend zijn voor de lange termijn ontwikkeling van de stad.

De manier waarop we dit grondbeleid uitvoeren is uitgebreid omschreven in de Kadernota Grondbeleid die in 2010 door uw Raad is vastgesteld. Hierin gaan we niet alleen uit van faciliterend grondbeleid, waarbij we gebruik maken van "publieke" instrumenten, maar kiezen we ook soms voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in een PPS, zoals Waalfront, of via een gemeenschappelijke regeling, zoals Bijsterhuizen. In de actieve rol verwerven we gronden, ontwikkelen we plannen en maken we terreinen bouwrijp en verkopen deze.
Projecten worden door het gemeentelijk Ontwikkelingsbedrijf voorbereid, tot uitvoering gebracht en financieel afgewikkeld.
De planexploitaties van deze projecten, die altijd meerdere jaren doorlooptijd kennen, leggen we als document ter vaststelling aan uw Raad voor.
Bij veel van deze projecten speelt grondbeleid een belangrijke rol. Grote projecten als de Waalsprong, Waalfront, TPG/Doornroosje, Winckelsteegh en Nijmegen Centraal zijn in dit verband belangrijke projecten.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voortgangsrapportage Grote Projecten

De planexploitaties van de gemeente Nijmegen worden jaarlijks opgenomen in een Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). Besloten is dat het VGP voortaan bij kort voor de rekening verschijnt, waarbij de peildatum 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar is. De ontwikkeling van de boekwaarde tussen 1 oktober en 1 januari wordt ook bij de rekening gerapporteerd. Een tussenmelding van het VGP in de vorm van mogelijk verwachte grotere afwijkingen vindt dan plaats in het kader van de begroting waarbij ook wordt gerapporteerd over de ontwikkeling van de risico's van het programma Grondbeleid en de toe te passen parameters voor de planexploitaties voor de eerstvolgende herziening.

Ontwikkelingen

In voorgaande jaren waren de verwachtingen over de ontwikkeling van de economie vaak negatief. In 2014 lijkt echter sprake van een voorzichtig economisch herstel. De verwachtingen zijn positief en een structurele groei lijkt zichtbaar. Het consumentenvertrouwen groeit langzaam en aan de daling in de orderportefeuilles van bouwbedrijven lijkt een einde te komen. Wel blijft het herstel van de economie onzeker. Lange termijn-voorspellingen zijn schaars en ook op korte termijn wordt een slag om de arm gehouden. Partijen erkennen de omslag in de economie, maar de mate van groei blijft onzeker.

Nijmegen omarmt de Waal

Het accent ligt bij de uitvoering van projecten die onderdeel uitmaken van het grotere kader “Nijmegen omarmt de Waal”. Een opgave die bestaat uit een aantal grote gebiedsontwikkelingen, te weten: Waalsprong, Waalfront, de Oversteek en de dijkteruglegging. In de Waalsprong bouwen we nog zo’n 8.000 tot 9.000 woningen tot medio 2027. De woningbouw in de Waalsprong is weer verder op gang gekomen met de voorbereiding van de Grote Boel en De Stelt. De uitvoering van de Waaijer (Landschapszone) krijgt verder zijn beslag. Begin 2014 is de eerste paal voor de Handelskade, terrein De Gelderlander (ca. 540 Woningen en 2800 m2 comm. voorzieningen) geslagen.
De dijkteruglegging is in 2013 in uitvoering genomen en is in 2014 goed op stoom gekomen.

Maatschappelijk Vastgoedprojecten

De realisering van de Donjon is weer een stap dichterbij met het tekenen van contracten. In overleg met de Rijksdienst voor Monumentenzorg en een aantal marktpartijen werken we verder aan de voorbereiding van dit project en het zichtbaar maken van de cultuurhistorie van Nijmegen. De voorbereiding van het nieuwe bestemmingsplan Valkhofpark en Donjon is in volle gang.
De nieuwbouw van Doornroosje met daarboven studentenwoningen is in 2014 opgeleverd. Het voorzieningenhart voor het Waterkwartier, De Byzantyn, is in 2014 opgeleverd en geopend.
Definitieve besluitvorming over de nieuwbouw van de Bastei heeft begin 2014 plaatsgevonden.

Reserves en risicobeoordeling

Eind 2014 zijn er ongeveer 48 planexploitaties in uitvoering. Daarnaast zijn er planexploitaties in ontwikkeling (de PIO's), die bij gebleken haalbaarheid en uitvoerbaarheid ter vaststelling aan uw Raad worden aangeboden of leiden tot, door het College af te sluiten, overeenkomsten.
Om de risico’s van deze exploitaties af te dekken analyseren we deze. Hierbij schatten we de kans dat een risico optreedt en wat het effect kan zijn. Per project bekijken we dan de negatieve risico’s zoals bijvoorbeeld kostenstijgingen, hogere verwervingsprijzen, opbrengstverlaging (markt) en de bijsturingsmogelijkheden.
Dit leggen we naast een beoordeling van de totale projectenportefeuille. Wat vervolgens aan gekwantificeerde financiële risico’s overblijft, moet kunnen worden afgedekt in het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen in de vorm van de Saldireserve.

Op basis van de Risiconota Ontwikkelingsbedrijf 2014, die in het najaar van 2014 is vastgesteld door uw Raad, zijn de risico’s binnen de lopende planexploitaties opnieuw tegen het licht gehouden. Dit alles in het licht van de economische omstandigheden. Hierin zijn aanvullende maatregelen en beheersmaatregelen opgenomen, die er voor moeten zorgen dat de lopende planexploitaties de komende jaren adequaat en onder beheersbare condities kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft ook consequenties voor het weerstandsvermogen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Parameters planexploitaties

Er is in de Risiconota 2014 uitvoerig ingegaan op de economische situatie met cijfers en feiten. Er wordt geen verslechtering verwacht, in vergelijking met de inschattingen ten tijde van de Risiconota 2013. Ondanks de positievere vooruitzichten wordt geadviseerd om de uitgangspunten of parameters uit de Risiconota 2013 voorzichtigheidshalve te handhaven. De stijgende prijzen van bestaande woningen vertalen zich niet direct door naar (grond)prijzen van nieuwbouwwoningen, het economisch herstel is nog broos door onder meer de restschuld van huiseigenaren en de hoge werkeloosheid en ook het wegvallen van aanbestedingsvoordelen dient meegewogen te worden.
Op grond van de raadsmotie 'Parameters maken in de Waalsprong' van 26 juni 2013 zijn de voorgestelde parameters op plausibiliteit getoetst door de accountant.
Gelet op de onzekerheid van de economische ontwikkeling zijn in de Risiconota alternatieve scenario's getoond: een negatief scenario, een scenario van voortdurende stagnatie en een positief scenario. Jaarlijks wordt een Risiconota opgesteld.

Winst- en verliesneming

Voor winst- en verliesneming binnen het Ontwikkelingsbedrijf hanteren we het voorzichtigheidsbeginsel: bij te verwachten verliezen treffen we direct een voorziening. Een verwachte winst nemen we pas aan het eind van een project, wanneer de winst is gerealiseerd. Tussentijdse winstneming passen we alleen toe, indien de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is en er dus een bijna zeker voordelig financieel resultaat gaat ontstaan. Deze tussentijds te nemen winst wordt bepaald door de negatieve boekwaarde van het onderhanden werk te verminderen met de contante waarde van de nog te maken kosten in de planexploitatie. Hierbij wordt tevens een risicobeoordeling gemaakt, die mede bepaalt of tussentijdse winstneming mogelijk is.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2013	investeringen 2014	opbrengsten 2014	resultaatname 2014	boekwaarde 31-12-2014
stedelijke ontwikkelingsprojecten	2.783	18.997	-23.358	812	-766
bedrijvigheidsprojecten	4.923	2.054	-4.115		2.862
woningbouwprojecten	82	884	-1.041	398	323
Herstructurering	-71	1.387	-6.776	100	-5.360
Stadscentrum	5.817	4.511	-8.780	-137	1.411
Waalsprong	81.608	6.969	-9.333		79.244
dijkteruglegging	-6.261	73.829	-69.291		-1.723
Maatschappelijk Vastgoed	21.127	16.034	-11.405		25.756
Koers West	60.927	12.771	-18.809		54.889
Gem.Exploitaties Land over de Waal	207.561	8.428	-44.780		171.209
Opdrachten	-468	1.018	-561		-11
AF: Voorzieningen	-14.296	-4.245	242		-18.299
Totaal	**363.732**	**142.637**	**-198.007**	**1.173**	**309.535**

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2014	nog te realiseren lasten	nog te realiseren baten	niet in boekwaarde	inkomsten nog te verwerken	voorziening	rente voorziening	eindresultaat
stedelijke ontwikkelingsprojecten	-766	1.112	-2.113	1.762				-5
bedrijvigheidsprojecten	2.862	12.646	-11.138	-52		-2.534	-1.785	-1
woningbouwprojecten	323	1.691	-2.041			-19	-1	-47
Herstructurering	-5.360	7.833	-3.297	955	-296			-165
Stadscentrum	1.411	12.310	-12.153			-1.988	-614	-1.034
Waalsprong	79.244	83.286	-159.448	-5.125				-2.043
dijkteruglegging	-1.723			1.723				0
Maatschappelijk Vastgoed	25.756	32.644	-41.516			-13.759	-3.136	-11
Koers West	54.889	18.816	-18.704	-58.112				-3.111
Gem.Exploitaties Land over de Waal	171.209			-171.209				0
Opdrachten	-11			11				0
AF: Voorzieningen	-18.299							
Totaal	**309.535**	**170.338**	**-250.410**	**-230.047**	**-296**	**-18.300**	**-5.536**	**-6.417**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Bij de stadsbegroting 2014 is een kadernota "Risicomanagement en weerstandsvermogen" door uw Raad vastgesteld.
In de voorliggende paragraaf geven wij een actueel beeld van risicobeheersing en weerstandsvermogen, langs de lijnen van de kadernota.

RISICOBEHEERSING

In de nieuwe kadernota leggen we opnieuw de spelregels vast, die we de afgelopen jaren hebben ontwikkeld rond risicobeheersing. Waar we tot nu toe een min of meer gescheiden regelgeving hanteerden voor begroting en planexploitaties, gaan we nu uit van één kader. Onderscheid tussen begroting en planexploitaties wordt nog slechts gemaakt voor zover de aard van de activiteiten dat noodzakelijk maakt.
Belangrijkste is dat we risico's steeds gestructureerd inventariseren en monitoren. Daarvoor maken we gebruik van één risicomanagementsysteem, om risico's van meer dan € 1 ton te registreren en te volgen.
Belangrijkste doel van risicomanagement is risico's beter te beheersen. Doordat we ze kennen en in de gaten houden, zijn we beter in staat maatregelen te nemen om te voorkomen dat risico's werkelijkheid worden of om de financiële gevolgen te beperken.
Met Monte Carlo-simulaties bepalen we wat het effect van die risico's is voor de bepaling van de gewenste weerstandscapaciteit.

WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Het weerstandsvermogen geeft de mate van robuustheid aan. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet.

Benodigde weerstandscapaciteit
Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit gaan we voor alle risico's uit van de uitkomst van de Monte Carlo-simulaties bij een zekerheidspercentage van 80%.
Voor de planexploitaties hanteren we eveneens een 80% zekerheid. Wel passen we hier een dempingsfactor toe van 10%, om rekening te houden met het feit dat niet alle risico's tegelijk optreden en vanwege het meerjarig, langlopend karakter van de risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat volgens de regels uit de reservepositie, de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves.
Sinds lange tijd gaan wij er van uit dat de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves nauwelijks soelaas bieden of in elk geval niet op de korte termijn kunnen worden ingezet.
Van de reservepositie kan slechts een deel beschouwd worden als vrije reserves.
Immers bestemmingsreserves zijn onlosmakelijk verbonden aan het doel waarover een raadsbesluit is genomen. Bestemmingsreserves zijn daarmee slechts door middel van een nieuw raadsbesluit inzetbaar, wanneer de noodzaak zich zou voordoen.
Daarmee achten wij alleen de Saldireserve direct inzetbaar als afdekking van algemene risico's. Dat houdt in dat de beschikbare weerstandscapaciteit geheel bepaald wordt door de omvang van de Saldireserve.

INVENTARISATIE RISICO'S

Hierboven hebben we kort weergegeven wat de kaders zijn voor onze risicobeheersing. Nu geven we een overzicht van de risico's waar we als gemeente mee te maken hebben.
Daarbij hanteren we het onderscheid tussen begrotingsrisico's en planexploitatierisico's van het Ontwikkelingsbedrijf, vanwege de beschreven verschillen in aard en looptijd van de risico's.

Risico's Ontwikkelingsbedrijf

In de planexploitaties van het Ontwikkelingsbedrijf spelen ontwikkelingen van markt en economie een belangrijke rol. Sinds enkele jaren leggen we daarom aan uw Raad de Risiconota Ontwikkelingsbedrijf voor, waarin de we de rekenparameters zoals grondprijzen voor de planexploitaties opnieuw wegen en zo nodig aanpassen.
Daarbij bepalen wij wat het effect van de nieuwe parameters op de resultaten van de planexploitaties is, zodat we op basis van de Risiconota een nieuw risicoprofiel kunnen bepalen. De Risiconota Ontwikkelingsbedrijf 2014 is in september 2014 door uw Raad vastgesteld. Overigens was dat de laatste risiconota in deze vorm. In het kader van de vernieuwing P&C cyclus heeft uw Raad besloten om de uitgangspunten en risico's via een update per peildatum 1 juli in de stadsbegroting op te nemen en besluitvorming bij de stadsbegroting plaats te laten vinden.

De risico's 2013 van het Ontwikkelbedrijf zijn voor een bedrag van 73 miljoen in de stadsrekening 2013 opgenomen en aan de hand van deze risico's is het benodigd weerstandsvermogen bepaald. Ten tijde van het Coalitieakkoord, zijn enkele risico's tegen het licht gehouden en bij de bepaling van de benodigde saldireserve is rekening gehouden met een risicoprofiel van € 70,1 miljoen voor planexploitaties. In de risiconota 2014 is het profiel naar beneden bijgesteld naar € 67 miljoen. De actualisering van de grexen en het opnieuw tegen het licht houden van de deelnemingen ten tijde van het samenstellen van het VGP februari 2015 heeft geleid tot aanpassing van het risicoprofiel naar € 66,3 miljoen. Dit bedrag is basis voor het benodigd weerstandsvermogen in deze stadsrekening.

Bij herziening van planexploitaties wordt beoordeeld of een planexploitatie winst of verlies zal opleveren bij oplevering. Indien toepassing van de parameters en andere ontwikkelingen leidt tot een verliesverwachting, dan wordt een voorziening getroffen. Het voorzichtigheidsprincipe schrijft dan voor dat we een verlies in de, soms verre, toekomst nu moeten nemen. Die bedragen worden dan opgenomen in een voorziening voor verliezen. Mocht in de toekomst blijken dat het toch meevalt, dan vallen die bedragen weer vrij. De voorziening mag dan ook beschouwd worden als een soort spaarpot, maar wel een met een stevig slot er op. Gelden zijn niet te besteden voor andere doeleinden dan de berekende verliezen.
Over het algemeen leidt het nemen van een verlies en dus het vormen van een voorziening, tegelijk tot een afname van het risicoprofiel. In de Stadsrekening 2013 was er voor € 61,4 miljoen aan verliesvoorzieningen getroffen voor planexploitaties. In het Coalitieakkoord is een verlies voor de GR Bergerden van € 2 miljoen extra voorzien en voor onderwijshuisvesting is € 2 miljoen verlies voorzien. Deze bedragen zijn op dat moment als claim op de saldireserve opgenomen. Ook hier heeft de actualisatie ten tijde van het VGP februari 2015 geleid tot het aanpassen van de verliesvoorziening. Ten opzichte van de stadsrekening 2013, zijn de voorzieningen met bijna € 9 miljoen toegenomen tot € 70,4 miljoen. Van deze 9 miljoen was dus al € 4 miljoen geclaimd in het coalitieakkoord en is het overige bepaald op grond van de herzieningen.

Zoals vermeld wordt bij de herziening van de planexploitaties gekeken welke risico's zich voor kunnen doen, welke verliezen er verwacht worden, maar ook kan het voorkomen dat er een winstverwachting is. Volgens de spelregels van winstnemen bij planexploitaties wordt winst pas genomen op het moment dat er feitelijk "geld in de pot "zit. We weten al langer dat er winst aan gaat komen, maar daar doen we pas iets mee op het moment van winstuitkering. Datzelfde geldt voor de winstuitkering door een verbonden partij. Op dat moment wordt de winst in de prognose van de saldireserve opgenomen.
De bijzonderheid van de risicomeldingen is dat risico's onmiddellijk een claim op de saldireserve leggen, terwijl ze niet onmiddellijk en tegelijkertijd zullen optreden, terwijl winstverwachtingen, die met een grote mate van zekerheid worden verwacht pas in de toekomst genomen worden. In het licht van het voorzichtigheidsprincipe is

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

dat een goede zaak. Het lijkt echter wel reëel om bij de omvang van het benodigd weerstandsvermogen, nu al rekening te houden met de winstverwachtingen.
In het VGP van februari zijn de volgende majeure winstverwachtingen opgenomen:

- Hessenberg in 2015 € 1 miljoen
- Stadsbrug in 2019 € 3,1 miljoen
- Bijsterhuizen, Nijmeegse aandeel uiterlijk in 2023 € 10 miljoen
- Waalsprong in 2027 ca € 1,2 miljoen.

Samengevat levert verwerking van het VGP het volgende beeld op:

x € 1.000	stadsrekening 2014
risicoprofiel ontwikkelingsbedrijf	66.300
saldireserve ultimo 2014	68.572
voorziening voor planexploitaties	70.363

Hieronder is het verloop weergegeven van stadsrekening 2013, coalitieakkoord mei 2014 , risiconota oktober 2014 en tot slot de stadsrekening 2014 waarin het VGP februari 2015 is opgenomen.

	stadsrekening 2013	coalitieakkoord		risiconota 2014		stadsrekening 2014	
Project	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel
Waalsprong GEM	50.300		50.300	-4.300	46.000	-800	45.200
Waalsprong gemeentelijk deel	4.620		4.620	370	4.990	2710	7.700
Dukenburg	217		217	8	225	20	245
Knoop Winkelsteeg	646		646	-400	245	-118	127
Onderwijshuisvesting	2.204	400	1.804	353	2.157	93	2.250
Hezelpoort parkeergarage	2.108		2.108		2.071	-381	1.690
Nieuwe Dukenburgseweg/ Compaq	20		20	5	25	-25	-
Spoorzone	1.293		1.293	35	1.328	-574	754
Overige projecten	668	220	442	438	880	904	1.784
Waalfront	14.000		14.000		14.000	-2200	11.800
Bergerden	5.000	2.500	2.500		2.500	-350	2.150
Subtotaal	**81.076**	**3.120**	**77.950**	**-3.491**	**74.421**	**-721**	**73.700**
Dempingsfactor	10%		10%		10%		10%
Totaal	**73.000**		**70.100**		**67.000**		**66.300**

	stadsrekening 2013	coalitieakkoord		stadsrekening 2014	
Project	voorziening	mutatie	voorziening	mutaties*	voorziening
Waalsprong GEM	26.623		26.623	433	27.056
Waalsprong gemeentelijk deel	217		217	-217	0
Dukenburg					
Knoop Winkelsteeg					
Onderwijshuisvesting	8.341	2.000	10.341	1.105	11.446
Hezelpoort parkeergarage	996		996	631	1.627
Nieuwe Dukenburgseweg Compaq	2.216		2.216	378	2.533
Spoorzone					
Overige projecten	2.526		2.526	167	2.693
Waalfront	14.500		14.500	2.017	16.517
Waalfront extra afspraak	3.175		3.175	40	3.215
Bergerden	2.849	2.000	4.849	427	5.276
Totaal voorzieningen planexploitaties	**61.443**	4.000	**65.443**	4.981	**70.363**

*De mutaties in de voorziening zijn inclusief de toevoeging rente.

Begrotingsrisico's

Voor deze Stadsrekening hebben we de risico-inventarisatie in ons risicomanagementsysteem geactualiseerd. De risico-inventarisatie heeft 69 geïdentificeerde risico's opgeleverd, die voldoen aan de afgesproken criteria:

• risico's met grote financiële gevolgen,

• waarvoor de kans redelijk groot is dat deze zich ook daadwerkelijk manifesteren en

• waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's die al zijn afgedekt door maatregelen laten we buiten beschouwing. Voor schulden met een onzekere omvang, voor het egaliseren van jaarlijks terugkerende lasten met een wisselende omvang en voor nog niet bestede ontvangen subsidies zijn voorzieningen gevormd. Het deel van financiële risico's dat is afgedekt door verzekeringen laten we eveneens buiten beschouwing.

Hieronder geven we de top-10 met de belangrijkste risico's. In de eerste kolom geven we een korte omschrijving van het risico. Daarnaast geven we het maximale bedrag dat het risico als nadeel in de begroting tot gevolg kan hebben.

Onder 'kans' schatten we hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. De cijfers in deze twee kolommen kunnen niet zomaar vermenigvuldigd worden. Op basis van de geschatte kans en van het maximale bedrag voert Naris een statistische analyse uit, waarmee wij kunnen beoordelen of ons weerstandsvermogen toereikend is om met een redelijke zekerheid deze risico's op te kunnen vangen.

Als een risico zich daadwerkelijk voordoet, dan zullen we eerst de directe effecten in de lopende begroting proberen op te vangen, alvorens een beroep te doen op de Saldireserve. Is er sprake van structurele effecten, dan zullen we in de volgende zomernota beleidsmaatregelen voor de nieuwe begrotingsperiode moeten voorstellen, om deze effecten op te vangen.

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief Ontwikkelingsbedrijf	maximaal gevolg * € 1 milj.	kans
Wmo: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Wmo-taken sturen we in de regio Nijmegen op minder concurrentie en meer samenwerking in de zorg. We hebben een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar Wmo-ondersteuning de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast zien we risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zgn. 'peiljaarproblematiek') beheersing van het PGB-budget, het niet realiseren van de eigen bijdrage en de invoering van het objectief verdeelmodel.	4,4	90%
Onze uitgaven voor bijstandsuitkeringen (WWB) kunnen hoger of lager liggen dan de Rijksuitkering a.g.v.: 1) veranderingen in het verdeelmodel/ wijzigingen in financieringssystematiek, 2) onze gemiddelde. prijs per uitkering of 3) ons aantal uitkeringen. De financieringssystematiek is recent (eind sept 2014 bekend gemaakt) per 2015 gewijzigd en valt voor Nijmegen ongunstig uit. Vanwege een geleidelijke invoering van deze nieuwe verdeelsystematiek wordt dit nadelige effect in het eerste jaar (2015) gedempt. Op dit moment (januari 2015) lopen er nog diverse trajecten inzake het nieuwe verdeelmodel, waaronder een bezwaarschrift op de beschikking 2015 alsmede een landelijke evaluatie/verbetertraject op het zojuist ingevoerde nieuwe verdeelmodel. Het is de verwachting dat het model naar de nabije toekomst aangepast gaat worden. Vooralsnog passen wij de financiële risicomelding nog niet aan omdat de nadelen binnen de bestaande melding 'passen'.	5,0	70%
Jeugd: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Jeugdhulptaken sturen we in de regio Nijmegen op minder concurrentie en meer samenwerking in de zorg. We hebben een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar jeugdhulp de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast onderkennen we een aantal , dat te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zgn. 'peiljaarproblematiek'), mogelijke wijziging doelgroep Wet langdurige zorg, beheersing van het PGB-budget, kostenbeheersing in verband met de diagnosticeringssystematiek en de invoering van het objectief verdeelmodel.	3,8	90%
Het regeerakkoord 2013 "Bruggen slaan" heeft wijzigingen op het gebied van o.a. onderwijshuisvesting en buitenonderhoud tot gevolg. Ondanks afspraken met de schoolbesturen over structurele bezuinigingen, het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie, de doordecentralisatie van het buitenonderhoud en de gemeentelijke garantstelling bij schatkistbankieren kan dit op onderdelen tot kosten voor de gemeente leiden.	3,0	90%

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief Ontwikkelingsbedrijf	maximaal gevolg * € 1 milj.	kans
Rondom het bewegingsonderwijs is er ten slotte veel onduidelijkheid. Er kan een financieel knelpunt ontstaan omdat er taken bijkomen en geen extra geld beschikbaar komt.		
Beschermd wonen: De kans is zeer groot dat de vraag naar beschermd wonen de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarvoor hebben we de volgende aanwijzingen: In de behandel GGZ worden plaatsen afgebouwd. Tot nu toe stroomden deze mensen door naar beschermd wonen; er verblijven ruim 60 cliënten met een behandelindicatie in beschermde woonvormen. Van 19 van hen loopt in 2015 de indicatie af. Zij komen waarschijnlijk niet in aanmerking voor een Wlz-indicatie; er zijn in onze regio ca. 200 personen met een indicatie voor beschermd wonen die deze niet verzilveren, maar dat wel kunnen gaan doen; de afgelopen jaren zijn de uitgaven voor beschermd wonen sterker gestegen (o.m. door verzwaring) dan de groei-index voor 2015 van het rijk; met een aantal zorgaanbieders hebben we nog geen contracten afgesloten. Zij kunnen mogelijk geleverde zorg declareren; de opbrengst van de eigen bijdragen is nog onzeker.	0,9	90%
Na 2015 loopt zowel de rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van € 2,7 miljoen als de aanvulling hierop vanuit de in het bestuursakkoord G33 vastgelegde afspraken voor de voor- en vroegschool (VVE) van € 1,3 miljoen af. We verwachten vooral op het gebied van de voortzetting van de bestuursafspraken G33 een verlaging, omdat de VNG momenteel in overleg met de minister de mogelijkheden verkent tot een bredere verdeling van deze middelen over de G86-gemeenten. Hierdoor kan een significante verdunning van de beschikbare middelen ontstaan. Daarnaast is het Rijk voornemens middelen uit het gemeentefonds ten behoeve van de dekking voor het reguliere peuterspeelzaalwerk voor kinderen van werkende ouders vanaf 2016 over te hevelen naar het rijk. Dit zou betekenen dat we deze decentralisatie-uitkering van ruim € 0,2 miljoen in het kader van de Wet Oké kwijtraken.	2,5	30%
Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat. Deze prognose is moeilijk 100% op realiteitswaarde in te schatten.	1,0	70%
De exploitatie van Breed staat in 2014 en 2015 onder druk. Het gevolg hiervan is dat de eerder verwachte positieve exploitatieresultaten niet worden gerealiseerd. Een negatief bedrijfsresultaat in 2014 en 2015 kan Breed grotendeels opvangen uit haar reserves; de bijdrage aan de reorganisatievoorziening welke in de Nijmeegse begroting gedekt werden door de verwachte positieve saldi van Breed, zal door de individuele gemeenten moeten worden opgebracht. Indien de exploitatie van Breed inderdaad negatief wordt, heeft Nijmegen onvoldoende middelen geraamd om haar bijdrage aan de reorganisatievoorziening te kunnen bekostigen. Dit geldt ook voor dát deel van het exploitatietekort 2015 van Breed dat haar beschikbare reserves te boven gaat.	3,0	90%
Er bestaat een geschil binnen de dossiers Ingroeiregeling onderwijshuisvesting. Hierdoor kan er een nadeel voor de gemeente ontstaan, zowel structureel als eventueel met terugwerkende kracht. terugbetalen.	2,0	30%
De ingeslagen weg van de regionale samenwerking brengt voorbereiding- en frictiekosten met zich mee. De daadwerkelijke kosten overschrijden de begrote uitgaven.	0,6	90%

Bij een zekerheidspercentage van 80% komt uit de Monte Carlo-simulaties € 14,6 miljoen. Dat is hoger dan in de Stadsbegroting 2015-2018, toen we op € 12,8 miljoen uitkwamen bij 80%. Bij de Stadsbegroting 2016-2019 voeren we weer een actualisatie uit van alle risico's.

Benodigde weerstandscapaciteit

De risico's voor de planexploitaties zijn berekend op € 66,3 miljoen. Tellen we daar de programmarisico's van € 14,6 miljoen bij op, dan komen we op een benodigd weerstandsvermogen van € 80,9 miljoen.

SALDIRESERVE

De ontwikkeling van de Saldireserve laat het volgende beeld zien. We hebben al rekening gehouden met de besluitvorming tot begin 2015.

bedragen * € 1 miljoen		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Structureel								
Structurele voeding		2,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Exploitatie KKG	Begr 2012	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
Bespaarde rente reserves		4,3	4,3	4,8	5,0	5,3	5,5	5,7
- opgenomen in begroting		4,3	4,4	4,5	4,8	5,1	5,1	5,1
- berekening rente reserves			0,0	0,2	0,2	0,2	0,4	0,6
Incidenteel								
Overheveling vanuit reserve Waalsprong			0,5					
Inzetten opschonen reserves en voorzieningen	PN 2012	-1,6						
Treasuryresultaat	PN 2012			1,2				
Inzet ruimte boven de saldigrens	PN 2013		-2,0					
Ingezette voordelen 2013	PN 2014	-2,5	-1,0					
Maatwerkinterventie	BW-01299	2,5	2,4	2,2	2,0			
Bijdrage plein'44		-0,1	-0,1					
Exploitatie panden VJN 2014		0,2						
Onderuitputting kapitaallasten 2014		3,8						
Rekeningresultaat 2013		0,7						
Overboeking RSI		2,4						
Rekeningresultaat 2014			8,8					
VGP 2104								
- voorziening Vlierestraat opgenomen	Coalitieakkoord	-2,0						
- aanvulling voorziening Bergerden	Coalitieakkoord	-2,0						
- overige mutaties VGP		-1,3	1,1	0,1	0,3	0,8		
Overhevelingen								
Amendement Huurdersbalie dec 2010		0,0						
Stim.van laagopgeleide vrouwen naar Werk	BW-01149	-0,1						
Warmte net en Bastei	Rek 2013	-3,3	-1,3					
Armoedebestrijding	Rek 2013	-0,3						
Oveheveling GIDS naar 2015	14 => '15	0,2	-0,1	-0,1				
Budget mantelzorg naar 2015	14 => '15	0,1	-0,1					
Bluswatervoorziening naar 2015	14 => '15	0,4	-0,4					
ICT budget naar 2015	14 => '15	0,5	-0,5					
WMO onderuitputting naar 2015	14 => '15	1,8	-1,8					
Budget USV naar 2015	14 => '15	0,3	-0,3					
Opgenomen claims en verwachtingen								
Toegankelijkheid gebouwen			-0,4					
Koers West				-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Planexploitatie Waalsprong				-1,0	-1,1	-1,1	-1,2	-1,2
Planexploitatie Stadsbrug								
Verkoop gronden Waalfront								
Mutatie saldireserve		**6,2**	**10,4**	**7,0**	**6,2**	**5,0**	**4,4**	**4,6**
Stand saldireserve ultimo	**62,4**	**68,6**	**79,0**	**86,0**	**92,2**	**97,1**	**101,5**	**106,1**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De grafiek laat de verwachte ontwikkeling van de Saldireserve zien.

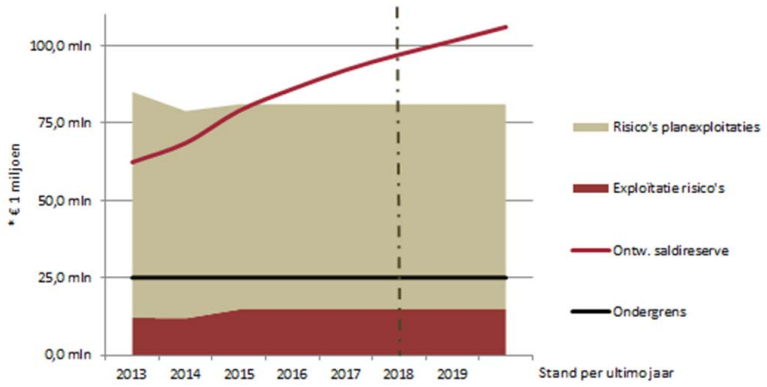

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Volgens afspraak met uw Raad is de gewenste doelstelling van verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen 1,0. Tevens is de afspraak gemaakt dat deze stand bereikt zal zijn in 2018. Die ratio is eind 2014 nog niet bereikt. De risico's zijn hoger dan de beschikbare saldireserve en hiermee komt de ratio eind 2014 neer op 0,85. Wanneer we echter het rekeningresultaat 2014, waarover bij vaststellen van deze rekening nog besloten moet worden, bij de saldireserve eind 2014 optellen dan is de gewenste ratio al bijna bereikt. In het bovenstaande overzicht is het rekeningresultaat 2014 inde prognose 2015 van de saldireserve verwerkt.

Bij deze berekening moeten nog wel wat kanttekeningen gemaakt worden. Wij hebben op een serieuze manier werk gemaakt van onze risico-inventarisatie en daarmee is het risicoprofiel goed onderbouwd, MAAR: van de geduide programmarisico's is bijvoorbeeld het risico op BUIG zodanig dat het zich al heel snel en tot forse omvang kan manifesteren. Ook de risico's bij planexploitaties zijn zodanig dat wanneer een risico bewaarheid wordt, de effecten groot zijn. Hier lopen nog wat discussies met diverse partijen. Deze discussies zijn in een zodanig stadium dat verliesnemen prematuur is, maar een waarschuwing wel op zijn plaats is.

Daartegenover zijn er winstuitkeringen in de planexploitaties geraamd die op termijn ingezet kunnen worden om het weerstandsvermogen te verstevigen.

De conclusie is dat er voorzichtige positieve bewegingen te onderkennen zijn, maar dat deze nog zo broos zijn, dat inzetten hiervan niet verantwoord wordt geacht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Financiering

Doel

De gemeente Nijmegen financiert haar bezittingen met eigen middelen en met geleend geld. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de financieringspositie van de gemeente Nijmegen. Op basis hiervan worden de financieringsactiviteiten in 2014 beschreven. Daarna wordt ingegaan op de rente, verkregen zekerheden en risico's. Afsluitend worden actuele ontwikkelingen besproken.

Financieringspositie

De financieringsbehoefte van de gemeente Nijmegen ontstaat voornamelijk door investeringen in materiële vaste activa, uitgaven binnen grondexploitaties en aan derden verstrekte leningen. In deze financieringsbehoefte wordt voorzien door, naast de eigen reserves en voorzieningen, geld te lenen.
Hieronder hebben we vanuit de balans in de jaarrekening een overzicht gemaakt van onze bezittingen (links) en de manier waarop we deze betalen (rechts).

Bedragen x € 1 miljoen	Financieringsbehoefte (activa)			Financieringsmiddelen (activa)	
	1 jan '14	31 dec '14		1 jan '14	31 dec '14
Operationeel					
Investeringen materiële vast activa	368	402	Reserves	80	88
Grond(exploitatie)	373	319	Voorzieningen	66	72
Financiering					
Verstrekte langlopende	393	382	Opgenomen langlopende leningen	688	674
-/- Teruggeleend door GEM Waalsprong	-204	-160			
	189	222			
Verstrekte kortlopende leningen	10	17	Opgenomen kortlopende leningen	153	140
Overige activa	154	123	Overige passiva	107	110
Totaal	**1.094**	**1.084**		**1.094**	**1.084**

Op hoofdlijnen valt hieruit af te leiden dat de aangetrokken langlopende leningen de volgende drie bestemmingen hebben:

- Leningen aan derden, waaronder grondexploitaties in deelnemingen
- Grondexploitaties in eigen beheer
- Investeringen in materiële vaste activa.

Van het totaal aan langlopende leningen van € 674 miljoen wordt € 382 miljoen (60%) doorgeleend aan derden, waaronder de deelneming GEM Waalsprong C.V. voor de gelijknamige grondexploitatie. Dit laatste is nodig omdat bij grondexploitaties de kosten voor de baten uitgaan en daarom het saldo (= boekwaarde) moet worden gefinancierd. Om diezelfde reden wordt ook € 94 miljoen geleend voor de grondexploitaties in eigen beheer. Hierna resteert van de langlopende leningen nog ongeveer € 200 miljoen. Dit wordt ingezet voor de investeringen in materiële vaste activa.

Zowel de boekwaarde van de grondexploitaties in eigen beheer (eind 2014: € 319 miljoen) als die van de investeringen in materiële vaste activa (eind 2014: € 402 miljoen) worden deels gefinancierd met langlopende leningen. Deze leningen hebben een looptijd van 1 jaar of langer. De resterende financieringsbehoefte wordt ingevuld met kortlopende leningen (eind 2014: € 140 miljoen) en de eigen reserves en voorzieningen (eind 2014: € 160 miljoen). De kortlopende leningen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar.

In vergelijking met begin 2014 wordt zichtbaar dat langlopende leningen die in 2014 afliepen niet volledig zijn geherfinancierd met nieuwe langlopende leningen. Dit komt doordat zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van korte financiering in de vorm van kasgeld.

Hierna volgt een nadere toelichting op de balansposten vanuit de financieringsactiviteiten.

Financieringsactiviteiten

Verstrekte langlopende leningen

De langlopende leningen die de gemeente Nijmegen verstrekt gaan hoofdzakelijk naar de deelneming GEM Waalsprong C.V., voor de gelijknamige grondexploitatie, en naar woningcorporaties. De deelneming GEM Waalsprong leent een gedeelte van dit geld weer terug aan de gemeentelijke planexploitatie ten behoeve van de Waalsprong, waarmee de gronden worden gekocht. Deze gemeentelijke planexploitatie wordt weliswaar buiten de gemeente geadministreerd, maar wél in de balans van de gemeente Nijmegen opgenomen. In voorgaande cijferopstelling wordt daarom het totaal aan verstrekte langlopende leningen (eind 2014: € 382 miljoen) verminderd met het geld wat de GEM Waalsprong weer terug leent (eind 2014: € 160 miljoen).

Hierna volgt een specificatie van de verstrekte leningen.

Bedragen x € 1 miljoen	1 jan '14	31 dec '14	Verstrekking -/- aflossing
Deelneming GEM Waalsprong C.V.	280	280	0
Waalfront BV	0	4	4
DAR NV	6	5	0
Woningcorporaties	57	45	-12
NUON*	40	37	-3
Overige instellingen met een publieke taak	11	11	0
Totaal verstrekte langlopende leningen	**393**	**382**	**-11**

* Bij de verkoop van aandelen Nuon in 1998 is een deel van het door de Zuid Gelderse Nutsbedrijven verschuldigde bedrag omgezet in een lening.

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat verstrekte leningen en ontvangen aflossingen per saldo hebben geleid tot een afname van € 11 miljoen in 2014 (2013: toename van € 21 miljoen). Dit komt hoofdzakelijk door aflossingen van woningcorporaties.

GEM WAALSPRONG

Eind 2014 is een aflopende lening van € 30 miljoen vervangen door een nieuwe lening met dezelfde omvang. Het totaal van langlopende leningen aan de GEM Waalsprong (€ 280 miljoen) is daarmee gelijk gebleven. Daarnaast mag de GEM Waalsprong € 20 miljoen kort lenen. Het totale kredietplafond bedraagt € 300 miljoen. Dit is in 2014 tijdelijk verhoogd naar € 320 miljoen. Hoewel deze extra financieringsruimte niet nodig is gebleken zit de financiering van de GEM Waalsprong eind 2014 dicht tegen het kredietplafond aan. Op basis van de verwachtingen in 2015 is deze extra financieringsruimte tot eind 2015 beschikbaar gesteld.

OB WAALFRONT

Door de gemeente Nijmegen bouwrijp gemaakte gronden worden aan het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront verkocht. Bouwfonds participeert samen met de gemeente Nijmegen in deze PPS-constructie. Met de gefaseerde overdracht van gronden door de gemeente naar het OB Waalfront is in 2014 begonnen. In overeenstemming met de samenwerkingsovereenkomst financieren de gemeente Nijmegen en Bouwfonds ieder de helft. Daarom heeft de gemeente Nijmegen in 2014 een lening verstrekt van € 4 miljoen.

WONINGCORPORATIES
Het leningenpakket aan woningcorporaties is in 2014 afgenomen tot € 45 miljoen door aflossingen op bestaande leningen. Sinds de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) verstrekken gemeenten niet meer zelf leningen aan woningcorporaties, maar staan zij garant voor leningen die het WSW verstrekt. Daarmee is deze directe financiering een aflopende zaak.

OVERIGE INSTELLINGEN MET EEN PUBLIEKE TAAK
In 2014 zijn geen leningen verstrekt aan overige instellingen met een publieke taak**.** Wel is een garantstelling verstrekt om een financieel knelpunt bij hockeyvereniging Union op te lossen. De leden van de hockeyvereniging hebben voor de helft een bijdrage geleverd. Daarnaast is een gedeeltelijke garantstelling verstrekt aan een bank, waardoor hockeyvereniging Union een beroep kon doen op een rekening-courantkrediet. Stichting Waarborgfonds Sport staat hiervoor ook gedeeltelijk garant. De risicoverdeling tussen de bank, de gemeente en Stichting Waarborgfonds Sport is gebaseerd op de verhouding in de bestaande financiering.

ONTWIKKELINGSBEDRIJF
Binnen de gemeente is € 94 miljoen beschikbaar gesteld aan het Ontwikkelingsbedrijf van de gemeente. Dit is nodig omdat bij grondexploitaties de kosten voor de baten uitgaan en daarom het saldo (= boekwaarde) moet worden gefinancierd. Op gemeenteniveau is dit echter geen verstrekking van een lening aan een derde partij. Daardoor is dit geen vordering op de gemeentelijke balans.
Een groot deel van het geld is voor de gemeentelijke verwervingen binnen het project Waalfront (€ 59 miljoen). Naarmate de verwervingen voor de Waalfront bouwrijp worden overgedragen aan het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront, gaat ook een deel van de leningen mee.

Opgenomen leningen
De schuldpositie van de gemeente Nijmegen bestaat uit langlopende en kortlopende leningen. Deze is in 2014 met € 27 miljoen afgenomen naar € 814 miljoen (eind 2013: € 841 miljoen). Hierna volgt een toelichting op de langlopende en kortlopende leningen.

LANGLOPENDE LENINGEN
Ter financiering van investeringen in materiële vaste activa, uitgaven binnen grondexploitaties en het verstrekken van leningen aan derden leent de gemeente Nijmegen geld. Langlopende leningen zijn afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten en de provincie Groningen. Het saldo van opgenomen langlopende leningen is gedaald naar € 674 miljoen (eind 2013: € 688 miljoen). Deze daling van € 14 miljoen is het saldo van nieuwe leningen en aflossingen op bestaande leningen. In dit saldo zijn nieuwe leningen inbegrepen van in totaal 65 miljoen, waaronder € 35 miljoen voor eigen financiering. Het restant van € 30 miljoen betreft herfinancieren van leningen die afliepen voor de GEM Waalsprong. Deze leningen zijn één-op-één doorverstrekt aan de GEM Waalsprong.

KORTLOPENDE LENINGEN
Tijdelijke liquiditeitstekorten worden opgevangen met kortlopende leningen, bestaande uit kasgeldleningen met een looptijd van meestal korter dan 1 maand. Kortlopende leningen worden via geldmakelaars vaak afgesloten bij verzekeraars, pensioenfondsen en provincies die voor korte tijd geld beschikbaar stellen. Hierbij houden wij rekening met de wettelijke kasgeldlimiet die de omvang van leningen met een looptijd van korter dan 1 jaar maximeert (limiet 2014: € 67 miljoen). Dit om de gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Bijzonderheid is dat de gemeente Nijmegen in januari 2014 van Rijkswaterstaat een voorschot heeft ontvangen van ongeveer € 100 miljoen voor uitgaven binnen het project Dijkteruglegging in 2014. Doordat dit geld pas gedurende of zelfs aan het einde van het jaar is uitgeven hoefden we minder kort te lenen. Hiermee hadden we de ruimte om langlopende leningen die afliepen tijdelijk op te vangen met goedkoper kort geld. Eind 2014 hebben we hiervoor alsnog langlopende leningen aangetrokken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Rente & risico's

Zowel de korte rente op de geldmarkt als de lange rente op de kapitaalmarkt zijn in 2014 verder gedaald. Bij kasgeldleningen met een looptijd van enkele weken kregen we er zelfs geld op toe. Binnen de wettelijke kasgeldlimiet profiteren we hier maximaal van. Daarnaast hoefden we met voornoemd voorschot van Rijkswaterstaat aflopende langlopende leningen niet meteen te vervangen door nieuwe langlopende leningen. Dit samen heeft geleid tot rentevoordelen die we in tussentijdse rapportages hebben gemeld.

Bij het opnieuw financieren van een lening bestaat het risico van een hogere rente. Om dit risico te beperken sturen we aan op een meerjarige spreiding van leningbedragen die vervallen in een jaar. Dit doen we door te variëren in looptijden. De renterisiconorm maximeert de totale aflossing (en renteherziening) in een jaar op 20% van het begrotingstotaal. Voor langlopende leningen kiezen we, mede afhankelijk van de renteverwachting, voor looptijden van 1 tot 10 jaar. Hiermee blijven we ruimschoots onder de renterisiconorm, zoals blijkt uit de bijlage.

Het risico dat partijen waaraan de gemeente geld heeft verstrekt niet aan hun rente- en aflossingsverplichtingen kunnen voldoen, wordt zoveel mogelijk beperkt door het stellen van zekerheden en het verkrijgen van borgstellingen van Waarborgfondsen. Leningen aan woningbouwcorporaties (eind '14: € 45 miljoen) zijn volledig geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), waarbij de gemeente een achtervangpositie inneemt. Leningen aan sportclubs worden voor 50% geborgd door de Stichting Waarborgfonds Sport.

Actuele ontwikkelingen

Gemeenten zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen, tegen een minimale rentevergoeding. De gemeente Nijmegen beschikt niet structureel over overtollige middelen. Daarom zijn de financiële consequenties voor ons beperkt. Echter, voor het dagelijks geldverkeer moeten we buffers aanhouden. Bedragen boven een drempelbedrag van € 4,3 miljoen parkeren we bij het Rijk. Niet elk kwartaal is het gemiddeld saldo onder de drempel gebleven.

Jaarrekening

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Balans

Stadsrekening 2014

ACTIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		**426**		**652**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	426		652	
Materiële vaste activa		**402.423**		**368.105**
Investeringen met een economisch nut				
- overige investeringen met een economisch nut	323.930		285.398	
Investeringen met een maatschappelijk nut	78.493		82.707	
Financiële vaste activa		**250.320**		**217.183**
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- Activa in eigendom van derden	12.673		13.074	
- deelnemingen	6.122		6.122	
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	44.778		56.752	
- deelnemingen	129.981		82.538	
- overige verbonden partijen				
Overige leningen u/g	48.004		51.841	
Overige uitzettingen > 1 jaar (beleggingen)	8.762		6.856	
TOTAAL VASTE ACTIVA		**653.169**		**585.940**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**318.838**		**372.992**
Grondexploitaties	308.734		362.660	
Gronden niet in exploitatie	9.932		10.143	
Grond- en hulpstoffen	99		107	
Voorraad gereed product	73		82	
Kortlopende vorderingen		**84.300**		**94.143**
Rekening-courant derden	0		996	
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		33.765	
Vorderingen bijstandswet	17.903		15.989	
Belastingdebiteuren	7.438		10.547	
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.026	
Debiteuren	7.604		7.393	
Overige vorderingen	2.613		2.070	
Kasgeldlening overige	17.000		10.462	
Te vorderen rente	6.418		6.894	
Liquide middelen		**11.570**		**31.124**
Kassaldi	160		126	
Bank en girosaldi	11.410		30.998	
Overlopende activa		**15.309**		**10.117**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**430.417**		**508.375**
TOTAAL ACTIVA		**1.083.187**		**1.094.315**

PASSIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE PASSIVA				
Eigen Vermogen		**88.458**		**79.638**
Algemene reserves	68.572		62.369	
Bestemmingsreserves	9.783		16.552	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	10.103		717	
Voorzieningen		**70.939**		**65.932**
Voorzieningen en verplichtingen, verliezen en risico's	55.543		49.950	
Egalisatievoorzieningen	11.061		10.624	
middelen van derden met bestedingsdoel	4.335		5.357	
Langlopende schulden		**674.356**		**687.881**
Onderhandse leningen van:				
-Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	57.244		22.479	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	616.950		665.230	
Waarborgsommen	161		171	
TOTAAL VASTE PASSIVA		**833.753**		**833.451**
VLOTTENDE PASSIVA				
Kortlopende schulden		**172.753**		**174.466**
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000		0	
Kasgeldleningen overig	100.000		153.000	
Crediteuren	18.406		8.022	
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982		10.089	
Verhaalbare bijstand	0		2.659	
Door derden belegde gelden	635		696	
Rekening-courant derden	5.730		0	
Bank- en girosaldi		**188**		**38.187**
Overlopende passiva		**76.493**		**48.211**
Te betalen rente	9.487		10.097	
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040		1.282	
Nog te betalen bedragen	18.277		22.913	
Vooruitontvangen bedragen openbare lichamen	66		449	
Gelden van derden met specifiek bestedingsdoel	47.623		13.471	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**249.434**		**260.864**
TOTAAL PASSIVA		**1.083.187**		**1.094.315**

Totaal gewaarborgde en gegarandeerde geldleningen en overige zekerheidstellingen ultimo 2014 **602.165**

Overzicht van baten en lasten

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.079	-3.460	3.619	7.274	-3.560	3.714
1012	Veiligheid	15.442	-469	14.972	14.441	-244	14.197
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.693	-323	3.370	3.689	-207	3.482
1021	Wonen	2.045	-253	1.792	966	-452	514
1022	Klimaat & Energie	7.394	-1.823	5.570	7.634	-1.779	5.855
1023	Groen & Water	16.831	-12.072	4.759	16.853	-12.232	4.621
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.772	-6.984	5.788	12.603	-6.984	5.620
1032	Grondbeleid	200.437	-195.437	5.000	210.199	-202.603	7.596
1041	Economie & Toerisme	4.600	-2.364	2.236	4.240	-2.148	2.091
1042	Bestuur & Middelen	44.734	-314.438	-269.703	41.696	-316.465	-274.768
1043	Facilitaire diensten	46.744	-38.850	7.894	44.889	-36.216	8.673
1051	Zorg & Welzijn	66.425	-6.183	60.242	66.298	-8.073	58.226
1052	Sport	17.044	-2.197	14.847	16.948	-2.197	14.751
1061	Werk & Inkomen	184.553	-150.309	34.244	190.877	-153.616	37.261
1062	Openbare ruimte	48.387	-13.328	35.059	49.792	-14.455	35.338
1063	Wijken	14.227	-2.533	11.694	14.234	-2.533	11.701
1071	Cultuur	19.725	-479	19.246	19.744	-479	19.265
1072	Mobiliteit	19.065	-16.310	2.756	20.648	-17.496	3.152
1073	Onderwijs	35.262	-6.152	29.110	34.404	-6.254	28.150
Saldo van lasten en baten		**766.459**	**-773.964**	**-7.505**	**777.431**	**-787.992**	**-10.561**

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	0	0	0	0	0
1021	Wonen	0	-1.324	-1.324	199	-698	-499
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	-1.000	-1.000
1032	Grondbeleid	1.669	-1.125	544	1.715	-3.424	-1.709
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	13.749	-6.748	7.001	16.566	-4.821	11.745
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	136	-26	110
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	-23	-23
1061	Werk & Inkomen	0	-50	-50	0	-374	-374
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	0	-110	-110	0	-330	-330
1072	Mobiliteit	100	-432	-332	0	-1.902	-1.902
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	-44	-44
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**15.654**	**-10.882**	**4.772**	**18.617**	**-12.642**	**5.974**
Gerealiseerd resultaat		**782.113**	**-784.846**	**-2.733**	**796.048**	**-800.634**	**-4.587**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.271	-3.627	3.644	3	67	70
1012	Veiligheid	14.248	-280	13.968	193	37	229
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.982	-225	3.757	-293	17	-275
1021	Wonen	1.753	-759	994	-787	307	-480
1022	Klimaat & Energie	7.090	-1.543	5.547	544	-236	308
1023	Groen & Water	17.280	-12.646	4.634	-427	414	-13
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.041	-7.751	4.290	562	767	1.330
1032	Grondbeleid	230.264	-215.866	14.398	-20.065	13.263	-6.802
1041	Economie & Toerisme	4.020	-1.882	2.138	219	-266	-46
1042	Bestuur & Middelen	44.200	-313.110	-268.911	-2.503	-3.354	-5.858
1043	Facilitaire diensten	45.191	-36.370	8.821	-302	155	-148
1051	Zorg & Welzijn	64.537	-7.686	56.851	1.761	-387	1.374
1052	Sport	16.962	-2.199	14.762	-13	2	-11
1061	Werk & Inkomen	187.426	-156.854	30.571	3.451	3.238	6.689
1062	Openbare ruimte	49.972	-14.615	35.357	-180	161	-19
1063	Wijken	14.198	-2.544	11.655	36	11	46
1071	Cultuur	19.562	-501	19.062	182	22	204
1072	Mobiliteit	20.559	-17.469	3.090	89	-27	63
1073	Onderwijs	34.321	-7.766	26.554	83	1.513	1.596
Saldo van lasten en baten		**794.877**	**-803.695**	**-8.818**	**-17.446**	**15.703**	**-1.743**

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	-254	-254	0	254	254
1021	Wonen	199	-626	-427	0	-72	-72
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	0	0
1032	Grondbeleid	1.715	-10.256	-8.541	0	6.832	6.832
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	16.566	-4.821	11.745	0	0	0
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	0	0	0
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	0	0
1061	Werk & Inkomen	0	-981	-981	0	607	607
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	208	-330	-122	-208	0	-208
1072	Mobiliteit	153	-1.902	-1.749	-153	0	-153
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**18.978**	**-20.263**	**-1.285**	**-361**	**7.621**	**7.259**
Gerealiseerd resultaat		**813.855**	**-823.959**	**-10.103**	**-17.808**	**23.324**	**5.517**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

INLEIDING

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN DE JAARREKENING

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Baten en winsten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum gerealiseerd zijn.
Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het betreffende jaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet gedacht worden aan componenten zoals ziektekostenpremies van gepensioneerden, overlopende vakantiegelden, verlofaanspraken en dergelijke.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANS

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de geactiveerde kosten waarbij voor de kosten van het sluiten van geldleningen en disagio een afschrijvingsduur geldt die maximaal gelijk is aan de looptijd van de lening. Voor kosten van onderzoek en ontwikkeling geldt een afschrijvingsduur van 5 jaar.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de brutoverkrijgings- of vervaardigingsprijs eventueel verminderd met bijdragen van derden en verminderd met afschrijvingen. Indien de BTW compensabel is dan geldt waardering tegen brutobedrag verminderd met de BTW-component. Indien een materieel vast actief een blijvend lagere marktwaarde heeft, is het actief afgewaardeerd.
De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. De rente over het tijdvak van de vervaardiging van het actief wordt ten laste van de investering gebracht tot moment van de start van de afschrijving,
Bij de materiële vaste activa is onderscheid gemaakt naar investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.
Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de aanschaffingswaarde, gebaseerd op de gemiddelde levensduur van de activa. Afschrijving vindt lineair plaats, tenzij in uitzonderingsgevallen bij raadsbesluit is afgeweken en besloten is tot annuïtaire afschrijving. De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de richtlijn "investeren & waarderen, activeren en afschrijven activa".

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de volgende afschrijvingstermijnen in jaren:

Categorie	Afschrijvings termijn	Omschrijving	Economisch/ Maatschappelijk
Materiële vaste activa			
Gronden en terreinen	40	Landgoederen	Economisch
	25	Parken	Maatschappelijk
	0	Gronden en terreinen	Economisch/ Maatschappelijk
	0	Gronden uitgegeven in erfpacht	Economisch
Woonruimten	40	Woonruimten	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud Woonruimten	Economisch
Bedrijfsgebouwen	40	Wijkcentra	Economisch
	40	Schoolgebouwen	Economisch
	40	Gebouwen t.b.v. eigen organisatie	Economisch
	40	Overige bedrijfsgebouwen	Economisch
	40	Parkeergarages	Economisch
	50	Ondergrondse parkeergarages	Economisch
	40	Sport- en jeugdaccommodaties	Economisch
	20	Eerste inrichting bij nieuwbouw	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud gebouwen	Economisch
	15	Technische installaties gebouwen	Economisch
	10	Noodgebouwen	Economisch
Grond, weg en waterbouwkundige werken	40	Uitbreidingsinvesteringen Riolering	Economisch
	40	Riolering (vervanging) + besluitvorming Gemeentelijk Rioleringsplan	Economisch
	40	Bruggen	Maatschappelijk
	40	Havens en kaden	Maatschappelijk/ Economisch
	40	Sloop- en grondwerkzaamheden	Maatschappelijk
	40	Tunnel	Maatschappelijk
	25	Busbanen	Maatschappelijk
	25	Viaduct	Maatschappelijk
	20	Sport en recreatievelden	Economisch
	20	Blackspots	Maatschappelijk
	20	Parkeerterreinen	Economisch/ maatschappelijk
	15	Rijbanen	Maatschappelijk
	15	Fietspaden	Maatschappelijk
	15	Trottoirs	Maatschappelijk
	15	Groenvoorziening	Maatschappelijk
	15	Herinrichting straten, verbetering woonomgeving	Maatschappelijk
	10	Speelvoorzieningen	Maatschappelijk/ economisch
	10	Geluidsarm asfalt	Maatschappelijk
Vervoermiddelen	5	Bestel- en personenauto's	Economisch
	10	Vrachtwagens en tractoren	Economisch
Machines, installaties en apparatuur	20	Openbare verlichting	Maatschappelijk
	15	Verkeersinstallaties	Maatschappelijk
	10	Parkeerapparatuur	Economisch
Automatisering	8	Telefooncentrale	Economisch
	5	Grote computersystemen (bijv. NFIS)	Economisch
	3	Mobiele telefoons	Economisch
	5	Automatiseringsinfrastructuur	Economisch

	5	Aanschaf software licenties	Economisch
	5	PC's	Economisch
	3	printers, servers, back-up apparatuur, UPS	Economisch
	5	Beeldschermen	Economisch
	3	Softwaretools voor onderhoud en monitoring systemen	Economisch

Overige materiële vaste activa	10	Meubilair en inventaris	Economisch
	10	Fietsenstallingen	Economisch
	5	Gereedschappen	Economisch
	5	Motormaaiers	Economisch
	5	Keet- en schaftwagen	Economisch
	5	Kunstwerken zonder historische waarde	Economisch/ Maatschappelijk

Immateriële vaste activa

Kosten geldleningen	Maximaal looptijd van de lening	Kosten sluiten van geldleningen en disagio
Onderzoek en Ontwikkeling	5	Onderzoek en Ontwikkelingskosten van een actief

Financiële vaste activa

Bijdrage aan activa in eigendom van derden	Afhankelijk van soort investering	Bijdrage aan activa in eigendom van derden

LENINGEN U/G

De leningen u/g zijn opgenomen voor het nominale openstaande saldo, verminderd met het totaal van de getroffen voorzieningen in verband met risico's van oninbaarheid.

DEELNEMINGEN

De deelnemingen bestaan uit aandelen en participaties en zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Elk jaar vindt een beoordeling plaats of een afwaardering noodzakelijk zou zijn op grond van een structurele waardedaling van de aandelen.

VOORRADEN

De voorraden zijn gewaardeerd tegen inkoopprijs of lagere marktwaarde.
De in de exploitatie opgenomen gronden van het Ontwikkelingsbedrijf, opgenomen onder de post "voorraden" op de balans, zijn gewaardeerd tegen het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten minus de voorziening t.b.v. een eventueel nadelig resultaat.
Onder de kosten wordt in dit verband verstaan de verwervingskosten, sloopkosten, kosten van bouw- en woonrijp maken rentekosten en diverse plankosten.
De planexploitaties in ontwikkeling zijn eveneens op deze grondslag gewaardeerd.

ONDERHANDEN WERK

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen aanschafwaarde, eventueel verminderd met getroffen voorzieningen.

GRONDEN NIET IN EXPLOITATIE

De gronden niet in exploitatie zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs.

KORTLOPENDE VORDERINGEN

De vorderingen op derden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.
De op balansdatum openstaande vorderingen zijn op hun volwaardigheid beoordeeld.
Voor zover noodzakelijk zijn voorzieningen getroffen ter dekking van de risico's van dubieusheid of oninbaarheid.
Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op het saldo van de vorderingen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De vorderingen inzake belastingen zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde (de opgelegde aanslagen) verminderd met de op balans¬datum ingeschatte verplichtingen in verband met verminderingen, kwijtscheldingen en oninbaarheid van belastingposten.
De vorderingen op inwoners inzake gevorderde terugbetaling van teveel uitbetaalde uitkeringen en subsidies zijn gewaardeerd op nominale waarde verminderd met de op balansdatum ingeschatte mate van oninbaarheid, verwachte kwijtscheldingen en indien er sprake is van een afbetalingsschema contant gemaakt tegen de geldende rekenrente.

OVERLOPENDE ACTIVA
De onder overlopende activa opgenomen posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

LIQUIDE MIDDELEN
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

EIGEN VERMOGEN
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.

VOORZIENINGEN
Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en of risico's voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten dan wel van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed. Ook voor kosten die in een volgend jaar gemaakt worden, maar hun oorsprong vinden in het betreffende jaar waarbij de voorziening dient tot kostenegalisatie. Voorzieningen waarvan de omvang wordt bepaald op basis van beheers- of onderhoudsplannen worden berekend op basis van de laatst bekende geactualiseerde plannen. De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

VOORZIENING GEMEENTELIJKE RIOLERINGS PLAN (GRP)
Binnen de bestaande regels en wetgeving kiezen we voor een zo eenduidig en eenvoudig mogelijke en transparante financiële structuur. Er is daarom gekozen voor een geïntegreerde voorziening waarin de drie componenten voor spaardeel voor investeringen, onderhoud en jaarlijkse financiële resultaten in samenhang met elkaar, maar wel apart zichtbaar worden, en gescheiden geregistreerd en beheerd worden.

LANGLOPENDE SCHULDEN
Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een vervaltermijn langer dan een jaar. Deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

VLOTTENDE PASSIVA
De posten opgenomen onder de vlottende passiva zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

BATEN EN LASTEN
In de concernjaarrekening worden de baten en lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten als de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden conform begroting, dan wel expliciete besluitvorming door de Raad, rechtstreeks op de reserves gemuteerd. Bij de presentatie van het rekeningsaldo zijn wel alle mutaties afzonderlijk gepresenteerd in het kader van de nieuwe verslaggevingsvoorschriften.

PLANEXPLOITATIES ONTWIKKELINGSBEDRIJF
Verwachte nadelige resultaten worden door middel van het vormen van een voorziening op basis van contante waarde als verlies genomen. Verliezen worden genomen zodra zij voorzienbaar c.q. te verwachten zijn.

Verwachte voordelige resultaten worden in principe genomen bij het afsluiten van de planexploitatie. Tussentijdse winstneming wordt alleen toegepast indien de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is. De tussentijds te nemen winst wordt bepaald door de negatieve boekwaarde van het onderhanden werk te verminderen met de contante waarde van nog te maken kosten. Baten worden genomen zodra zij zijn gerealiseerd.

KOSTENPLAATSSALDI

In 2014 zijn de bedrijfsvoeringskosten overeenkomstig de begroting over de programma's verdeeld. Een bij de rekening blijkend voor- of nadelig saldo is als bedrijfskostenresultaat op het programma Bestuur en middelen verantwoord.

GEMEENTELIJK RIOLERINGS PLAN (GRP) *Financiële resultaten op de exploitatie*

De werkelijke lasten en baten zullen afwijken van de ramingen.

Deze worden gestort/onttrokken in/aan een voorziening GRP. Wij willen transparant laten zien dat alle geïnde rioolrechten ook daadwerkelijk worden aangewend voor werkzaamheden voortvloeiend uit het GRP. Ons argument daarvoor is dat de burger helder moet kunnen zien dat het geld daadwerkelijk wordt besteed waarvoor het wordt opgehaald.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting op de Balans

Activa

Alle bedragen x €1.000

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar.

Immateriële vaste activa	boekwaarde 31-12-2013	Investeringen	Afschrijvingen	boekwaarde 31-12-2014
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	652	0	226	426
Totaal	**652**	**0**	**226**	**426**

De investeringen betreffen de onderzoekskosten voor de realisatie van het Erica Terpstra Sportfondsenbad.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Boekwaarde per	31-12-2013	31-12-2014
In erfpacht gegeven gronden	620	620
overige investeringen met economisch nut	284.778	323.309
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	82.707	78.494
Totaal	**368.105**	**402.423**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer en tevens is aangegeven of het investeringen met maatschappelijk nut (M) of economisch nut (E) zijn:

Materiële vaste activa	Boek-waarde 31-12-'13 E	Boek-waarde 31-12-'13 M	Investe-ringen	Desinves-teringen	afschrij-vingen	bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-'14 E	Boek-waarde 31-12-'14 M
Gronden in erfpacht	620						620	
Gronden en terreinen	27.646	6.034	3.829	500	5		30.971	6.032
Bedrijfsgebouwen	181.617		29.506		7.721	4.591	198.780	
Woonruimten	3.810				147		3.663	
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	18.845	72.907	33.489		5.038	17.135	31.997	71.102
Riolering	31.178		3.829		5.798		29.209	
Vervoermiddelen	1.197		262		227	55	1.177	
machines, apparaten, installaties	5.351	- 109	657		650		5.344	-95
overige activa	12.814		4.688		3.200	8	14.259	35
activa in ontwikkeling	2.321	3.876	3.134				7.911	1.420
Totaal	**285.398**	**82.708**	**79.394**		**22.786**	**21.789**	**323.929**	**78.494**

De grootste investeringen in 2014 zijn damwand Waalkade, Doornroosje, wijkcentrum Dukenburg, voorzieningenhart Waterkwartier, fietstunnel Waalsprong, parkeren Hezelpoort, parkeergarage Plein 1944, rioolinvesteringen en investeringen in duurzaamheid.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De specificatie naar categorieën is in de balans weergegeven. Van het onderdeel kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is onderstaand een specificatie opgenomen. Hierbij is tevens aangegeven welke dividenduitkeringen deze deelnemingen hebben gegenereerd.

Kapitaalverstrekkingen verbonden partijen. (bedragen in €'s)	% deelneming	boekwaarde 31-12-2013	Vermeer-deringen	vermindе-ringen	Boekwaarde 31-12-2014	Opbrengst 2014
NV Bank Nederlandse Gemeenten	0.3%	483.698			483.698	245.718
DAR	86,87%	985.497			985.497	923.390
Brabantse Poort	10%	34.034			34.034	
Mariënburg B.V.	100%	18.151			18.151	
B.V. Land over de Waal	100%	290.419			290.419	
Waalfront BV	100%	3.938.000			3.938.000	
GEM Waalsprong beheer	100%	27.227			27.227	
OBW Beheer B.V	50%	45.000			45.000	
Indigo B.V.	5%	300.000			300.000	
Totaal		**6.122.026**	**0**	**0**	**6.122.026**	**1.169.108**

VOORRADEN

Van de in de balans onder voorraden opgenomen categorieën worden de grondexploitaties en de niet in exploitatie genomen gronden nader gespecificeerd.
Het verloop en de samenstelling van de grondexploitaties is ingedeeld naar hoofdgroepen van complexen. Ten behoeve van de bepaling van de boekwaarde van de complexen zijn de exploitatieopzetten geactualiseerd. Deze actualisatie is met inachtneming van de uitgangspunten in de risiconota ontwikkelbedrijf en latere besluitvorming. Verliesverwachtingen hebben geleid tot het opnemen van een voorziening als correctie op de boekwaarde.
In de grondexploitaties van de gemeente Nijmegen bestaat onzekerheid over de in de verschillende grondexploitaties na boekjaar 2014 opgenomen nog te realiseren kostenposten en opbrengstenposten. Hoewel de kostenposten met een hogere mate van zekerheid zijn te voorspellen en te beïnvloeden, liggen de grootste risico's aan de opbrengstenkant. Het in de berekeningen van de grondexploitaties gehanteerde uitgiftetempo blijft, zeker gezien de economische omstandigheden en demografische ontwikkelingen, onzeker. Ook is het onzeker of de in de grondexploitaties gehanteerde en doorgerekende uitgifteprijzen in de toekomst zullen worden gerealiseerd. Deze risico's zijn inzichtelijk gemaakt in de paragraaf Grondbeleid.

In de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Grondexploitaties	308.734	362.660
Gronden niet in exploitatie	9.932	10.143
grond- en hulpstoffen	99	107
Voorraad gereed product	73	82
Totaal	**318.838**	**372.992**

Specificatie van de grondexploitaties.

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2013	Investeringen 2014	Opbrengsten 2014	Resultaatname	Boekwaarde 31-12-2014
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	2.783	18.997	23.358	812	-766
Bedrijvigheidsprojecten	4.923	2.054	4.115		2.862
Woningbouwprojecten	82	884	1.041	398	323
Herstructurering	-71	1.387	6.776	100	-5.360
Stadscentrum	5.817	4.511	8.780	-137	1.411
Waalsprong	81.608	6.969	9.333		79.244
Dijkteruglegging	-6.261	73.829	69.291		-1.723
Maatschappelijk Vastgoed	21.127	16.034	11.405		25.756
Koers West	60.927	12.771	18.809		54.889
Gem.Exploitaties Land over de Waal	207.561	8.428	44.780		171.209
Opdrachten	-468	1.018	561		-11
Projecten in ontwikkeling (pio's)	-1.074	5.064	4.791		-801
Voorzieningen	-14.297	-4.245	-242	0	-18.299
Netto boekwaarde	**362.660**	**147.702**	**202.798**	**1.173**	**308.734**

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en de paragraaf weerstandsvermogen.

Specificatie van de niet in exploitatie genomen bouwgronden.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden	Boekwaarde 31-12-2013	correctie rubricering	desinves-teringen	Afwaar-dering	Boekwaarde 31-12-2014	verwervings-prijs per m2
Erfpachtgronden	82	-82			0	
verhuurde terreinen	1.774	-1.774			0	
verspreid liggende terreinen	159				159	1
overige terreinen en panden	5.163	4.821	165	45	5.118	49
nog in ontwikkeling te nemen	2.965	-2.965				
Totaal	**10.143**	**0**	**165**	**45**	**9.932**	

KORTLOPENDE VORDERINGEN

Specificatie vorderingen met een looptijd korter dan één jaar:

Boekwaarde per	31-12-2014 bruto	Af: voorziening oninbaarheid	31-12-2014 netto	31-12-2013
Rekening-courant derden	0		0	996
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		18.816	33.765
Vorderingen bijstandswet	33.153	15.250	17.903	15.989
Belastingdebiteuren	4.441	560	3.881	3.131
Nog op te leggen belastingaanslagen	3.557		3.557	7.415
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.508	6.026
Debiteuren	7.748	144	7.604	7.393
Overige vorderingen	2.613		2.613	2.070
Verstrekte kasgeldleningen	17.000		17.000	10.462
Te vorderen rente	6.418		6.418	6.894
Totaal	**100.254**	**15.954**	**84.300**	**94.143**

De rekening courant derden bestaan uit:

Rekening-courant derden	31-12-2014	31-12-2013
Planexploitaties Waalsprong	0	996
Totaal	**0**	**996**

De vordering op openbare lichamen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdienst	17.271	31.803
Gemeentefonds	1.467	1.498
Overige vorderingen	77	464
Totaal	**18.816**	**33.765**

Van de kortlopende vorderingen wordt van enkele posten een nadere toelichting gegeven.

De vordering op openbare lichamen bestaat vooral uit de vordering op de belastingdienst inzake het BCF en de BTW-aangifte over het 4e kwartaal 2014.

Bijstandsdebiteuren	boekwaarde	voorziening oninbaarheid/ aansprakelijkheid rijk	31-12-2014	31-12-2013
vorderingen WWB	21.031	9.674	11.357	10.091
vorderingen IOAW/IOAZ/BBZv	12.122	5.576	6.546	5.898
Totaal	**33.153**	**15.250**	**17.903**	**15.989**

De vorderingen op bijstanddebiteuren zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde verminderd met de voorziening voor dubieus of oninbaar. De waardering op de balans vindt dus plaats tegen een reële waarde. Met toepassing van de spelregels voor de bandbreedte voorziening dubieuze bijstanddebiteuren hanteren we in de jaarrekening 2014 het voorzieningspercentage voor bijstandsvorderingen van 46%. Het percentage van de voorziening wijzigen we niet wanneer de financiële afwijking tussen het tweejaarsgemiddelde van de huidige en voorgaande inschatting (getoetste steekproefuitkomst) én het geldende voorzieningspercentage minder is dan 3% van het totaal van openstaande bijstanddebiteuren.
Op basis van een steekproef bleek de afwijking groter te zijn en is het percentage van 52% zoals in 2013 werd gehanteerd, teruggebracht naar 46% voor 2014.

Belastingdebiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdebiteuren	4.441	3.525
Af: voorziening inzake vermindering, kwijtschelding en oninbaarheid	-560	-393
Nog op te leggen aanslagen	3.557	7.415
Totaal	**7.438**	**10.547**

De belastingdebiteuren hebben betrekking op gemeentelijke heffingen, zoals onder meer de OZB. Op de nominale vorderingen wordt een voorziening voor vermindering kwijtschelding en oninbaarheid in rekening gebracht. De nog op te leggen aanslagen die betrekking hebben op 2014 en eventueel voorgaande jaren worden hier eveneens verantwoord.

De vordering grondverkopen bestaat uit:

Vordering grondverkopen	31-12-2014	31-12-2013
Vordering grondverkopen per 1 januari	6.026	2.570
Bij: Verkopen	22.245	7.928
AF: Gepasseerde akten	-21.763	-4.472
Saldo vorderingen grondverkopen	**6.508**	**6.026**

Bij de waardering van de overige debiteuren is de voorziening bepaald op basis van een ouderdomsanalyse, evenals een beoordeling van enkele benoemde posten:

Debiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen waaronder verhuur, vervallen termijnen leningen e.d.	7.749	7.559
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-145	-166
Saldo overige vorderingen per 31 december	**7.604**	**7.393**

De ouderdom van de debiteurenpost is op balansdatum:

Totaal debiteurensaldo	>30 dagen	30-60 dagen	60-90 dagen	> 90 dagen
7.749	4.707	1.111	478	1.453

De overige vorderingen bestaan uit:

Overige vorderingen	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen GKB, openbare ruimte en vastgoed	2.357	1.804
GEM Waalsprong	71	56
Vorderingen eigen personeel pc privé, fiets, levensloop, UWV	185	210
Totaal	**2.613**	**2.070**

OVERLOPENDE ACTIVA

Het saldo overlopende activa bestaat uit de volgende componenten:

Overlopende activa	31-12-2014	31-12-2013
Nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties	8.993	3.366
Overige nog te ontvangen bedragen	6.316	6.751
Totaal	**15.309**	**10.117**

Hieronder staat een specificatie weergegeven van het verloop van de nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties van 1 januari tot en met 31 december 2014 ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Vervolgens geven we per onderwerp een inhoudelijke toelichting.

Gelden van derden	Boekwaarde 31-12-2013	Nog te ontvangen	Ontvangen	Boekwaarde 31-12-2014
O033 ZonMw project Gezonde voeding	30		30	0
O034 klimaatneutrale steden	9		162	171
O044 experiment jeugdzorg dichtbij	12		12	0
O045 jeugd aan de slag	-321	514		193
O049 drempels en kuilen	183	8		191
O053 vangnetgevallen De Kat	42	1		43
O059 SFR Rijnwaalpad	266		266	0
O060 SFR Beuningen	60	44		104
O062 begeleiding jongeren 16-23 jaar	-39		59	20
O065 projecten openbaar vervoer 2013	760		1.638	2.398
O066 Dennenstraat		371		371
O067 poort Neerbosch	-540		857	317
O069 groene oever	-104		111	7
O070 dynamisch verkeersmanagement			2.523	2.523
O075 fietsprojecten 2013	1.925		554	2.479
O085 verkeersprojecten		175		175
O023/O072 was activa, nu passiva*	78			
O045/O062/O067/O069 was passiva, nu activa *	1.004			
Eindtotaal	**3.366**	**1.113**	**6.212**	**8.993**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

ZonMw project Gezonde Voeding

Honorering door ZonMw (Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie) voor ons project “Gezonde voeding”. De bijdrage is € 150.000 over de periode 2010-2013. We verlenen met deze middelen een budgetsubsidie aan de GGD regio Nijmegen voor de uitvoering van het project "Gezonde voeding". Dit project is afgewikkeld in 2014.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Klimaatneutrale steden
Met het project "De groene Hub" willen we een stap zetten richting klimaatneutraliteit en invulling geven aan duurzaam vervoer en de daarbij gewenste transitie naar alternatieve brandstoffen. Vanuit het Ministerie van Infrastructuur & Milieu is een bijdrage van € 0,8 miljoen beschikbaar gesteld en wordt ingezet voor duurzame mobiliteit. De Gemeente Nijmegen wordt afgerekend op inspanning en op resultaat. Er wordt een proces ingericht om projectdoelen voor groen gas, duurzame logistiek en kennisdeling te realiseren.

Experiment Jeugdzorg dichtbij
In dit experiment krijgt de cliënt de hulpverlening die hij of zij nodig heeft, zo dichtbij mogelijk, zo tijdig mogelijk, zo ambulant mogelijk en zoveel mogelijk op basis van "de kracht" van het eigen sociale netwerk. Hiervoor is een eenmalige subsidieverlening door de provincie van maximaal € 60.000 toegezegd i.h.k.v. afstemming Jeugdzorg Jeugdbeleid, project experiment jeugdzorg dichtbij. Afrekening met de Provincie heeft in 2014 plaatsgevonden.

Jeugd aan de Slag
Voor het project “Jeugd aan de Slag Extra” zijn meerdere toekenningen gedaan. Voor de oude periode wordt een af te rekenen bedrag gereserveerd. Voor 2014 tot medio 2015 is een toekenning gedaan, maar zijn nog geen voorschotten verstrekt. De gemaakte kosten zijn als vordering opgenomen.

Drempels en Kuilen
Dit betreft een investeringsbijdrage ten behoeve van het verhelpen van drempels en kuilen in de weg. Afrekening van de subsidie wordt in 2015 verwacht.

Vangnetgevallen de Kat
Dit betreft een bijdrage die wij ontvangen ten behoeve van de bodemsanering van de Kat.

Snel Fiets Route Rijnwaalpad
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Arnhem en Nijmegen.

Snel Fiets Route Beuningen
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Beuningen en Nijmegen.

Begeleiding jongeren 16-23 jaar
Dit betreft een subsidie ten behoeve van activiteiten voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar in de regio Nijmegen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt met als doel ze weer deel te laten nemen. We ontvangen een eenmalige subsidie ter hoogte van max. € 100.000. Hiervan is 80% bevoorschot (40% in 2012 en 40% in 2013). Het project dient te zijn afgerond op 1 november 2014; verzoek tot vaststelling dient uiterlijk op 1 februari 2015 te zijn ingediend.

Projecten openbaar vervoer
Dit betreft subsidies van de Stadsregio voor projecten ter verbetering van het openbaar vervoer.
Van de huidige projecten worden uiterlijk in 2015 de subsidiedeclaraties ingediend.

Dennenstraat
Nog te ontvangen bijdragen aan Snelfietsroute Nijmegen-Beuningen, onderdeel Dennenstraat.
Het project is in 2014 afgerond. Afwikkeling subsidie volgt in 2015.

Poort Neerbosch
Vooruit ontvangen subsidiebijdrage voor Poort Neerbosch. Project is in 2013 voorbereid en grotendeels in 2014 uitgevoerd. Subsidiedeclaratie zal in 2015 plaatsvinden.

Groene Oever
Bouw van 123 energiezuinige woningen in de Waalsprong, als voorbeeldproject voor klimaatvriendelijke woningbouw. Het project moet op 1 april 2015 zijn afgerond. Het verzoek tot subsidievaststelling moet uiterlijk 1 juli 2015 zijn ingediend bij de provincie.

Verkeersmanagement
Nog te ontvangen subsidiebijdrage voor Dynamisch verkeersmanagement (S100). Uitvoering in 2013/2015. Subsidie wordt in 2015 gedeclareerd.

Fietsprojecten
Nog te ontvangen bijdrage snelfietsroute Nijmegen-Wijchen en Rijnwaalpad west / brug Graaf Allardsingel. Subsidiedeclaratie in 2015.

Verkeersprojecten
Van de Stadsregio Arnhem Nijmegen te ontvangen bijdrage verkeerslichtregelinstallatie Wijchenseweg. Subsidiedeclaratie in 2015.

Passiva
Alle bedragen x €1.000

EIGEN VERMOGEN
Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Algemene reserve	68.572	62.369
Bestemmingsreserve	9.783	16.552
Rekeningresultaat	10.103	717
Totaal	**88.458**	**79.638**

Het resultaat over 2014 is als volgt opgebouwd:

Rekeningresultaat 2014	
Lasten	794.877
Baten	-803.695
Saldo van lasten en baten	**-8.818**
Reservemutaties:	
Storting in de reserves	18.978
Onttrekking uit de reserves	-20.263
Per saldo onttrekking uit reserves	**-1.285**
Resultaat voor winstbestemming	**Voordelig 10.103**

Het verloop van de reserves in 2014 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:
De mutaties hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de besluitvorming door de raad zoals verwerkt in de dynamische begroting. Hieronder volgt per reserve een korte toelichting naar aard en reden van de reserves.

Reserves	Boekwaarde 31-12-2013	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2013	Boekwaarde 31-12-2014
F022 Saldireserve	62.369	20.724	15.238	717	68.572
Subtotaal Algemene reserve	***62.369***	***20.724***	***15.238***	***717***	***68.572***
F002 Reserve Strategische Investeringen	2.442		2.442		0
F003 Reserve Waalsprong	1.912		715		1.197
F004 1%-regeling Beeldende Kunst	422	208	320		311
F029 Reserve onderwijshuisvesting	2.134		44		2.090
F040 Reserve ISV	1.182		626		556
F046 Reserve afschrijving	894		59		835
F047 Reserve bereikbaarheidsfonds	1.440	153	1.400		193
F051 Reserve Focus citymarketing	625		254		371
F052 Reserve gesubsidieerde arbeid	2.833		607		2.226
F054 reserve ondernemersfonds	450				450
F055 Reserve volkshuisvesting		199			199
F056 Reserve Groen in W-Wijken	2.098		1.000		1.098
F057 Reserve Duurzaamheidsmaatregelen	120	136			256
Subtotaal Overige bestemmingsreserve	***16.553***	***697***	***7.468***		***9.783***
Totaal reserves	**78.922**	**21.421**	**22.706**	**717**	**78.355**

Saldireserve
De saldireserve is een algemene reserve en is bedoeld om risico's op te kunnen vangen. De saldireserve maakt een belangrijk deel uit van het weerstandsvermogen. De saldireserve wordt gevoed vanuit een voordelig rekeningresultaat en/of aan de hand van een expliciet besluit van de gemeenteraad. De hoogte van de saldireserve beweegt zich binnen een bepaalde bandbreedte, bestaande uit een "harde" ondergrens en een flexibele bovengrens. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Reserve Strategische Investeringen
In het coalitieakkoord 2014-2018 "Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend" is besloten het saldo van de reserve te storten in de saldireserve.

Reserve Waalsprong
Deze reserve heeft als doel om de exploitatieverschillen van het uitbreidingsplan Nijmegen-Noord op te vangen. In 2010 stemde uw Raad in met uitbreiding van de Brandweer met Post Noord. Dat was een van de laatste besluiten, dat op basis van het Voorzieningenplan Waalsprong werd genomen. Dekking werd voor € 0,7 miljoen gevonden in de reserve Waalsprong. Nu is duidelijk dat die reserve daarvoor nog ruimte biedt tot en met 2015. Bij de jaarrekening 2012 is voorgesteld deze reserve eind 2015 op te heffen en het restant van ongeveer € 0,5 miljoen aan de saldireserve toe te voegen.

1%-regeling Beeldende Kunst
Bij het raadsbesluit van 23 februari 2006, is besloten de reserve 1%-regeling Beeldende kunst te handhaven. In de praktijk is gebleken dat bij sommige projecten waarop de regeling van toepassing was een kunstopdracht weinig zinvol zou zijn, terwijl bij de andere projecten het budget voor een passende opdracht ontoereikend was. Dit was de reden om de in de bouwkredieten gereserveerde "procentgelden" los te koppelen van de locatie/het project waarvoor ze vrijkwamen. Er werd één fonds gevormd, dat werd gevoed door alle percentagegelden die vrijkwamen. De advisering over de plaatsen waar, hoe en met welke kunstenaar een kunstopdrachtprocedure in gang zou worden gezet is in handen van de Commissie Beeldende Kunst.
De beschikking over een reserve is financieel-technisch de eenvoudigste manier om te werken aan kunstopdrachten. Tegenover de gelden die via de regeling gereserveerd worden, wordt een programma van projecten opgesteld. De grilligheid van de projecten in hun verloop- de ene opdracht duurt veel langer dan de andere en elk opdrachtproces verloopt weer anders- maakt "flexibele" beschikbaarheid van de middelen nodig.

Reserve onderwijshuisvesting
Het doel van de reserve Onderwijshuisvesting is het oormerken van gelden voor het onderwijshuisvestingsveld. Aangezien de decentralisatie nog niet geheel afgerond is, kan deze reserve nog niet opgeheven worden.

Reserve ISV
Om het door de Raad goedgekeurde ISV-programma goed uit te voeren is in 2011 een reserve ingesteld waarin geldstromen met elkaar worden verrekend. Het uitvoeringsprogramma liep t/m 2014.

Reserve Afschrijving
Bij het vaststellen van de stadsrekening 2009 is besloten om deze reserve in te stellen omdat dit verplicht is vanuit de BBV-voorschriften. Bij investeringen met een economisch nut mogen bepaalde inkomsten (verzekeringsgelden na bijv. brand, de opbrengst uit verkoop van een pand, etc.) niet in mindering worden gebracht op de nieuwe investering. Bijdragen die geen directe relatie met de nieuwe investering hebben, kunnen in de reserve afschrijving gestort worden. Via onttrekkingen uit deze reserve kunnen de met die investering samenhangende kapitaallasten verlaagd worden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Reserve Bereikbaarheidsfonds

De reserve parkeerbijdrage is in 2005 ingesteld. Het doel van deze reserve is om gelden, die ontvangen worden op grond van de bouwverordening ten behoeve van alternatieve parkeervoorzieningen, beschikbaar te houden voor de realisatie van die parkeervoorzieningen. Met het **Raadsvoorstel "Kiezen én Delen, Parkeren in Nijmegen,** is de Verordening Bereikbaarheidsfonds gemeente Nijmegen aangepast. Belangrijkste aanpassing is dat de bestemming van dit fonds verruimd is. Voorheen was de inzet beperkt tot parkeervoorzieningen en nu gaat het om een bijdrage bereikbaarheidsbeleid in bredere zin. De parkeerbijdrage heeft als doel bij te dragen in de financiering van het bereikbaarheidsbeleid van de gemeente Nijmegen indien een nieuwe ontwikkeling er zelf niet in slaagt om de parkeerbehoefte op eigen terrein op te lossen.

Reserve Focus citymarketing

De raad heeft middelen vrij gemaakt voor het meerjarenprogramma citymarketingactiviteiten. Op grond daarvan stelt ons college het (meerjarige) uitvoeringsprogramma Citymarketing vast. Het bestedingsplan is hierop gebaseerd.

Reserve gesubsidieerde arbeid

Bestemd voor het egaliseren van uitgaven die verband houden met de afbouw van gesubsidieerde arbeid. Bij de besluitvorming over de vaststelling van de "Beleidsregels afbouw gesubsidieerde banen" is de programmering van de inzet van de beschikbare gemeentelijke middelen vastgesteld. In 2012 realiseerden we hiervan met name de uitvoering van het Sociaal Plan WIW en de vergoeding (aan instellingen) van begeleidings- en scholingskosten. Het restant budget wordt ingezet voor de financiering van de overige beleidsregels: financiële ondersteuning van organisaties voor de kosten die voortvloeien uit CAO-afspraken of gerechtelijke uitspraken en een surplus op de WW-uitkering bij personen van 62 jaar en ouder.

Reserve ondernemersfonds inzake lastenverlaging

De middelen uit het ondernemersfonds beschikbaar houden voor de ondernemers. Indien het ondernemersfonds op enig moment een onderbesteding kent, dan behoort dit ingezet te worden voor verlaging gebruikerstarief OZB niet woningen. Dekking vindt plaats door onderuitputting van middelen uit het ondernemersfonds.

Reserve Groen In W-Wijken

Deze reserve is in 2013 ingesteld met als doel dekking te geven voor groenaanleg investeringen in stenige wijken. Hiervoor is een aantal investeringen benoemd. Voeding van de reserve heeft in 2013 plaatsgevonden door de verkoop van Heumensoord.

Reserve Duurzaamheidsmaatregelen

De Reserve is in 2013 ingesteld en heeft ten doel om, ter uitvoering van het vliegwielprincipe "duurzaamheid voor duurzaamheid", de besparingen uit duurzaamheidsmaatregelen te reserveren als dekking voor de bijbehorende (kapitaal)lasten en voor toekomstige vervangingsinvesteringen.

VOORZIENINGEN

Hieronder staat het verloop van de voorzieningen gedurende 2014 weergegeven. In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van lasten en baten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Hierna is per voorziening een toelichting op de aard, noodzakelijke omvang en de mutaties in 2014 weergegeven.

Voorziening	31-12-2013	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	31-12-2014
voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
V002 Bezwaar en Beroep heffingen	763	861	765		859
V025 Bergerden	2.849	2.427			5.276
V036 Pensioeninhouding wethouders	65	1.131			1.196
V040 Spaarverlof	290		23		267
V091 IBB (ik bouw betaalbaar)	262	200	13		449
V094 Waalfront	17.675	2.057			19.732
V095 Ziekengeldverplichting Uitzicht	20				20
V096 Waalsprong GEM-deel	26.623	1.073		640	27.056
V097 Voorziening BWS	1.403		715		688
Subtotaal	***49.950***	***7.749***	***1.515***	***640***	***55.543***
Egalisatievoorzieningen					
V017 Onderhoudsvoorziening panden	6.079	4.351	4.679		5.751
V019 Ruiming Explosieven	2.822	1.226	224		3.824
V085 Onderhoudsvoorziening Triavium	312		85		227
V086 Verbetering toegankelijkheid openbare gebouwen	208		106		102
V087 Beheerkosten startersleningen	1.204	66	531		739
V101 Onderhoudsvoorziening stadsbrug		549	131		418
Subtotaal	**10.624**	**6.192**	**5.756**		**11.061**
Voorziening middelen van derden met specifiek bestedingsdoel					
V050 GRP-nieuw	5.357	8.945	9.967		4.335
subtotaal	***5.357***	***8.945***	***9.967***		***4.335***
Totaal	**65.931**	**22.886**	**17.238**	**640**	**70.939**

Voorziening bezwaar en beroep heffingen

Deze voorziening dient ter afhandeling van lopende bezwaar- en beroepsprocedures met betrekking tot gemeentelijke heffingen. Bij gegrondverklaring van het bezwaar of beroep volgt een correctie op de aanslag wat kan leiden tot (gedeeltelijke) terugbetaling.

Voorziening Bergerden

Deze voorziening dient ter afdekking van een tekort van de deelname in de GR Bergerden. De financiële en economische crisis heeft ook de glastuinbouw geraakt. De verkoop van bouwrijp terrein is geruime tijd nagenoeg stilgevallen.

In 2014 zijn onderzoeken uitgevoerd naar kansrijke marktsegmenten en naar prijsvorming voor gronden in die segmenten. De uitkomsten van deze activiteiten en een consultatieronde bij de raden van Nijmegen en Lingewaard zijn input voor het maken van een nieuw businessplan dat in 2014 gereed is gekomen en inzicht geeft in de toekomststrategie voor dit gebied. De raden van beide deelnemende gemeenten zijn op de hoogte gehouden van de stand van zaken rond de GR Bergerden en de plannen voor de toekomst.

Het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie is inmiddels uitgewerkt en zal door het bestuur van de GR worden vastgesteld nadat de raden in staat zijn gesteld wensen en bedenkingen in te brengen. In de laatste planexploitatie is de looptijd van de exploitatie verlengd naar 2025. De grondprijs voor glastuinbouw is verlaagd en een deel van het glastuinbouwgebied, te weten 27 ha wordt uit marktoverwegingen herbestemd tot agrobusiness. Tevens is de totale hoeveelheid beschikbare grond voor glas verkleind. De planexploitatie komt met deze wijzigingen uit op een financieel negatief eindresultaat van € -10,1 miljoen, netto contant per 1-1-2014. Hiervan komt de helft voor rekening (€ 5 miljoen) van de gemeente Nijmegen (besluitvorming heeft reeds plaatsgevonden in het Coalitieakkoord), per 1-1-2015 is dit € 5,276 miljoen. De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de saldireserve. Tevens is het risicoprofiel opnieuw bepaald. Het totale risicoprofiel van Bergerden is gewaardeerd op € 4,3 miljoen, dit betekent dat Nijmegen in haar weerstandscapaciteit rekening moet houden met € 2,2 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Pensioeninhouding wethouders
Deze voorziening betreft een berekende waarde van de uit te keren wethouderspensioenen in die gevallen waar een verzekering niet mogelijk is. In de overige gevallen worden de met wethouderspensioenen samenhangende verzekeringspremies ten laste van de gemeente genomen.

Voorziening spaarverlof
Deze voorziening is in 1993 ingesteld met als doel het realiseren van financiële middelen om de kosten van inhuur van personeel af te kunnen dekken op het moment dat een ambtenaar spaarverlof opneemt. Dit is een aflopende regeling. Er is alleen nog aanwending van de bestaande voorziening, er worden geen nieuwe aanspraken meer opgebouwd.

Voorziening ik bouw betaalbaar
Deze voorziening is bedoeld om te bereiken dat zelfbouw voor een breed scala aan huishoudens en doelgroepen en ook voor de minder koopkrachtige huishoudens mogelijk is.

Waalfront
Het doel van deze voorziening is afdekking van het aandeel van de gemeente Nijmegen in het tekort van de gebiedsontwikkeling Waalfront. De grondexploitatie 2014 kent als eindresultaat een tekort van -€ 32 miljoen NCW per juli 2014, en een looptijd tot en met 2029.
Op basis van de GREX 2013 spraken wij de verwachting uit dat het destijds geraamde eindresultaat van -/- € 29 miljoen netto contante waarde nog niet helemaal de ondergrens zou zijn. We besloten daarom de GREX 2013 te typeren als **basisvariant**. En hebben vervolgens ook een **minimumvariant** benoemd, waarin reeds een afslag is gedaan van 6% op de verwachte opbrengsten op de grond, waardoor de GREX robuuster wordt gemaakt. Op basis van de basisvariant GREX 2013 is door de gemeente een voorziening getroffen van 50% x € -/- € 29 miljoen = € 14,5 miljoen. Vervolgens is op basis van de minimumvariant GREX 2013 het tekort vergroot tot € 40,4 miljoen (NCW 2013). De financiële uitkomsten van de basisvariant en de minimumvariant zijn destijds in de rekening 2013 als volgt opgenomen:

- De voorziening voor Waalfront van in totaal € 14,5 miljoen + € 3,175 miljoen (onderhandelingsresulaat Handelskade) = € 18 miljoen
- Het risicoprofiel van Waalfront te verhogen met € 5,7 miljoen tot in totaal € 14 miljoen, waardoor in het weerstandsvermogen al rekening wordt gehouden met de minimumvariant.

De directie OB Waalfront heeft in het derde kwartaal van 2014 de aandeelhouders in de GEM Waalfront een concept GREX 2014 aangeboden. Deze GREX borduurt voort op de GREX 2013, met dit verschil dat nog sterker de kosten worden teruggedrongen, de grondprijzen worden aangepast aan de marktomstandigheden en het aantal te bouwen woningen verder wordt gereduceerd van de eerdere 2060 (GREX 2013) naar 1810 (Concept GREX 2014). Voorts wordt in overweging gegeven om delen van het plangebied niet meer te ontwikkelen (bijvoorbeeld het Eiland) of verder in de tijd te verschuiven. Ook over deze GREX 2014 is door de gemeente een second opinion uitgevraagd. De uitkomsten daarvan zijn zodanig dat we kunnen vaststellen dat onze eerdere aanname over de minimumvariant GREX 2013 bewaarheid is geworden. De eerder getroffen voorziening wordt opgehoogd naar € 16,5 miljoen, het risicoprofiel is naar beneden bijgesteld naar € 11,8 miljoen, dit is 50% van het risicoprofiel. Wij verwachten de definitieve besluitvorming over de GREX 2014 in het tweede kwartaal van 2015 af te kunnen ronden.
Naast deze risicovoorziening van € 16,5 miljoen, hebben wij een extra bedrag van € 3,175 miljoen (prijspeil 1 januari 2014) in de voorziening opgenomen. Op grond van gemaakte afspraken is dit bedrag opgenomen omdat Nijmegen hiervoor wordt belast indien in 2026 mocht blijken dat de grondexploitatie Waalfront sluit met een nadelig saldo.

Ziekengeldverplichting Uitzicht
Egaliseren van de uitgaven ziekengeld van (ex-) medewerkers van Uitzicht. De Gemeente Nijmegen heeft van de Belastingdienst premies ziekengeld m.b.t. (ex-) medewerkers Stichting Uitzicht terugontvangen. Deze premies zijn in een voorziening gestort. Vervolgens worden de doorbelaste (ziekengeld) kosten van het UWV ten laste van deze

voorziening gebracht. Ultimo 2013 bleek dat het risico van het betalen van ziekengeldkosten zich beperkt (e) tot 3 personen. De betreffende kosten zijn in 2013 ten laste van de voorziening gebracht. Daarna is het restant van de voorziening – onder aftrek van de kosten die in 2014 nog worden verwacht – vrijgevallen.

Waalsprong GEM deel

Deze voorziening van € 27,1 miljoen dient ter dekking van het tekort in de planexploitatie van de GEM Waalsprong. De gemeente Nijmegen is in 2013 volledig eigenaar van de GEM Waalsprong geworden .Inmiddels is de grondexploitatie 2014 geactualiseerd naar situatie na 1 oktober 2014 en is het gecalculeerd verlies berekend op € 27,1 miljoen netto contante waarde. Dit gecalculeerd verlies is geheel voorzien.

Voorziening BWS

Het Besluit Woninggebonden Subsidies was een subsidieregeling van het rijk voor betaalbare nieuwbouw. De regeling is in 2000 beëindigd. Door het systeem van jaarlijkse bijdragen liepen de betalingen aan opdrachtgevers voor woningbouw nog een groot aantal jaren door. De Stadsregioraad heeft in 2012 besloten tot uitkering van die voordelen aan de deelnemende gemeenten. Deze gelden worden uitgekeerd onder de voorwaarde dat ze worden besteed in het kader van de volkshuisvesting.

Onderhoudsvoorziening panden

De voorziening onderhoud panden is bedoeld als egalisatievoorziening voor de jaarlijkse uitgaven voor groot onderhoud. Het betreft het planmatig onderhoud aan panden voor bijvoorbeeld kamerverhuur, gemeentelijke panden zoals de brandweerkazerne, woonwagens en standplaatsen, parkeergarages, wijkcentra, sporthallen en -zalen, de Keizer Karel Podia, de Lindenberg, panden op het gebied van het cultureel erfgoed, etc. Dit onderhoud kan jaarlijks fluctueren en teneinde de jaarlijkse lasten gelijkmatig te verdelen is de voorziening gevormd.

Voorziening ruimen explosieven

Jaarlijks wordt voor elke opgeleverde (nieuwe) woning als onderdeel van de gemeentefondsuitkering een bedrag ontvangen ter dekking van de kosten van ruiming van explosieven opgenomen in deze voorziening. Het voorzieningenplan toont dat de kosten van ruimen een zeer lange looptijd kan hebben.

Onderhoudsvoorziening Triavium

Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van 10 jarig POG onderhoudsschema ingedeeld naar nut en noodzaak. Dit geeft in enig jaar een dal of een piek in de (groot) onderhoudskosten.
Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is deze voorziening opgenomen.

Voorziening toegankelijkheid gebouwen

Deze voorziening is ingesteld met als doel gebouwen beter toegankelijk te maken voor invaliden en minder mobiele ouderen.

Voorziening beheerskosten startersleningen

Deze voorziening dient ter dekking van de rentelasten voor het aantrekken van middelen in de eerste jaren en de beheerskosten Stichting Volkshuisvesting Nederland. Op deze manier kunnen we de eenmalige BWS middelen inzetten om de aanloopverliezen van een structurele starterslening faciliteit in te stellen.

Onderhoudsvoorziening stadsbrug

Het onderhoud aan de Stadsbrug is afgekocht. De betalingen per jaar fluctueren. Deze zijn vastgelegd in een betaalschema en laten in enig jaar een dal of een piek zien. Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is een voorziening gemaakt.

Voorziening GRP-nieuw

Deze voorziening is ingesteld op 8 juni 2005 en heeft als doel een meerjarige evenwichtige tariefsopbouw van de rioolrechten. Het bestedingsplan is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2016.
De gemeenteraad van de gemeente Nijmegen heeft op 14 oktober 2009 het GRP 2010-2016 vastgesteld. In het GRP 2010-2016 wordt jaarlijks door middel van de rioolheffing een vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen begroot. Dit bedrag wordt aan de voorziening toegevoegd. De vervangingsinvestering wordt geactiveerd. De

vervangingsbijdrage wordt daarop in mindering gebracht volgens de navolgende systematiek. Het bedrag van € 6,9 miljoen wordt ingezet voor de dekking van de kapitaallasten (afschrijving en rente) van de investeringen. Het bedrag dat resteert wordt ingezet voor extra afschrijvingen op de investeringen. Zo wordt toegewerkt naar een boekwaarde van nihil in het jaar 2030. Met betrekking tot de jaren 2010-2013 is de vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen als volgt aangewend voor kapitaallasten, reguliere afschrijving , versnelde afschrijving en rente (in €1000):

Jaar	Spaar component			Totaal kapitaallasten	Afschrijving regulier	Afschrijving extra/versneld	Rente
	GRP	primitieve begroting	dynamische begroting			412	2.060
2010	6.909	6.909	6.970	6.970	1.093	4.480	1.397
2011	6.909	6.970	6.708	6.708	911	4.437	1.360
2012	6.909	6.708	6.694	6.694	877	4.396	1.421
2013	6.909	6.694	6.687	6.687	790	4.596	1.301
2014	6.909	6.687	6.687	6.687	737	4.920	1.030

De voorziening GRP bestaat uit de onder vermelde componenten.

Voorziening GRP	31-12-2013	Toevoegingen	Bestedingen	31-12-2014
Restant voorziening investeringen te verrekenen in tarief	4.422	-1.950*	412	2.060
Restant voorziening onderhoud te verrekenen in tarief	1.560		260	1.300
Exploitatieresultaat (verschil begroot-realisatie) te verrekenen in tarief	926		309	617
Spaarcomponent ter dekking investeringen en kapitaallasten	0	6.687	6.687	0
Voorziening onderhoud	-1.550	1.950* 2.257	2.299	358
Totaal voorziening	**5.357**	8.944	9.967	4.335

LANGLOPENDE SCHULDEN

De met de langlopende leningen samenhangende rentelast in 2014 bedraagt € 21,8 miljoen.
In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2014:

Ten aanzien van de leningen kan de volgende toelichting gegeven worden:

langlopende schulden	31-12-2013	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2014
Onderhandse leningen	687.710	65.000	78.515	674.195
Waarborgsommen	171		10	161
Totaal	**687.881**	65.000	78.525	674.356

De waarborgsommen per balansdatum zijn als volgt opgebouwd:

Waarborgsommen	31-12-2014	31-12-2013
Beheer objecten, GB	45	38
Parkeerbadges	43	44
Sleutelgeld accommodaties	18	29
Vastgoed management panden en woningen	55	60
Totaal	**161**	**171**

VLOTTENDE PASSIVA

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

kortlopende schulden	31-12-2014	31-12-2013
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000	0
Kasgeldleningen overige	100.000	153.000
Crediteuren	18.406	8.022
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982	10.089
Verhaalbare bijstand	0	2.659
Door derden belegde gelden	635	696
Rekening-courantverhouding derden	5.730	0
Totaal	**172.753**	**174.466**

Liquide middelen

Het saldo liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	31-12-2014	31-12-2013
Saldi bij bankinstellingen	188	38.187
Totaal	**188**	**38.187**

Vanwege de negatieve stand van de banken op balansdatum is deze onder de passiva opgenomen.
Op basis van de wettelijke regeling schatkistbankieren parkeren wij tijdelijke overtollige middelen boven een drempelbedrag van € 4,3 miljoen bij het Rijk .

Overzicht schatkistbankieren

bedragen in miljoenen €	1w kw	2e kw	3e kw	4e kw
gemiddeld dagsaldo per kwartaal	3,4	3,7	8,2	7,3
Af: drempelbedrag	4,3	4,3	4,3	4,3
overschrijding (-/-) / ruimte (+)	**0,9**	**0,6**	**-3,9**	**-3,0**

OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

overlopende passiva	31-12-2014	31-12-2013
Gelden van overheden met meerjarig bestedingsdoel	47.623	13.471
Vooruitontvangen bedragen	449	448
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040	1.282
Nog te betalen bedragen	17.894	22.913
Nog te betalen rente onderhandse leningen	9.487	10.097
Totaal	**76.493**	**48.211**

Van de overlopende passiva wordt hierna het verloop van de van derden ontvangen gelden en de besteding daarvan weergegeven. Verder wordt per onderwerp een toelichting gegeven. Het gaat hier om van andere overheden ontvangen gelden met een specifieke aanwendingsrichting. De restant boekwaarden zijn nog uit te geven bedragen voor dat doel, dan wel nog af te rekenen bedragen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

naam gelden van derden	31-12-2013	toevoeging	Onttrekking	31-12-2014
O005 Onderwijs en minderheden	2.203	5.161	7.030	334
O006 Participatiebudget (Educatie, inburgering en re-integratie)	3.770	12.274	16.044	0
O009 BDU Sociaal, integratie & Veiligheid	842		390	451
O015 Impuls regeling .combinatiefuncties	491		126	364
O016 RSP	6	1.906	1.912	0
O023 EFRO en ESF	-25	49		24
O037 EU-richtlijn omgevingslawaai	7	81	25	63
O039 Medische heroïnebehandeling	31		31	0
O043 Isolatiefonds Gelderland	393	2	336	59
O047 Francia media	43	22		65
O052 Subsidie TIP	500		500	0
O054 Onderzoek scheepvaart	6		3	3
O055 Effectonderzoek stadsverwarming	10			10
O056 vervolg Nijmegen West Weurt	58		42	16
O057 Regiocontract Provincie	1.903	1.070	1887	1.086
O058 Stadscontract Provincie	615	3.945	3.925	635
O061 E-scooters	160		17	143
O063 ringstraten	64		64	0
O068 walstroom	338		310	28
O071 Transitie Jeugdzorg Prov. Gelderland	641		573	68
O072 Vinac	-53	200	104	43
O073 RVMK Zuid	7	58	37	28
O074 Participatie migrantenjeugd/EIF	378		278	100
O076 aanpak jeugdwerkeloosheid 2014-2015		142		142
O077 project deelname CLINSH		50		50
O078 regioarcheologie		20		20
O079 SSV gevelisolatie		754	4	750
O081 transitie jeugdzorg en AWBZ		320	246	74
O082 begeleiding ex-gedetineerden		51		51
O083 woninginbraken		31		31
O084 dijkteruglegging		42.946		42.946
O086 instandhouding monumenten Nijmegen		40		40
O023/O045/O062/O067/O069/O072*	1.083			
Eindtotaal	**13.471**	**69.122**	**33.887**	**47.623**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

Onderwijs en minderheden

De middelen hebben betrekking op de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten en onderwijsachterstanden Deze post is gevoed met rijksmiddelen uit de beleidsvelden RMC en OAB en met Europese subsidie (ESF).

Participatiebudget

Het participatiebudget betreft één budget waarbij de rijksmiddelen voor re-integratie, educatie en inburgering worden ontvangen. Ook al betreft het één budget, de middelen worden vanuit de vakministeries BZK (voorheen WWI), OCW en SZW aan het budget toegevoegd, en worden lokaal ingezet voor de realisatie van doelstellingen op het terrein van re-integratie, educatie en inburgering.

BDU Sociaal, Integratie & Veiligheid

Dit betreft restant middelen ten behoeve van de uitvoering inburgering in 2015.

Impulsregeling combinatiefuncties

Dit is bedoeld voor de implementatie impulsregeling brede scholen, sport en cultuur. Met het invoeren van combinatiefuncties wordt de verbinding en samenwerking tussen onderwijs, sport en cultuur versterkt. Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever maar werkzaam is voor twee of meer sectoren. Het Rijk heeft een bijdrage verstrekt om de impulsregeling te realiseren. De combinatiefunctionaris gaat de komende jaren de sportverenigingen versterken, het dagelijkse sport- en beweegaanbod vergroten, het bewegingsonderwijs vernieuwen en de samenwerking tussen sportverenigingen en

onderwijs intensiveren. De ontvangen rijksmiddelen zijn bestemd voor de uitvoering van de Impulsregeling combinatiefuncties.

RSP
In het kader van het Regionaal Samenwerkingsprogramma 2008-2011 van de Provincie Gelderland heeft Nijmegen als regiofunctie bijdragen ontvangen met betrekking tot maatschappelijke opvang, het risico- en probleemgericht onderwijsbeleid en het risico- en probleemgericht jeugdbeleid. Subsidie is eind 2012 vastgesteld, restant is vrijgevallen in 2014 ten gunste van de algemene middelen.

EFRO en ESF
Dit betreft de balansregistratie van de Europese middelen voor:
-Uitvoeringsprogramma EFRO Kanaalgebied
-Cool breaks (Europees geld voor euregionale samenwerking)
Het verschil tussen enerzijds de uitgaven aan projectuitvoerders en anderzijds de ontvangsten van BZK/Europa wordt op deze balanspost bijgehouden.

EU-richtlijn omgevingslawaai
Dit betreft een bijdrage ten behoeve van het opstellen van geluidbelastingkaarten en actieplannen. Deze plannen lopen door tot in 2015.

Medische heroïne behandeling
Dit betreft een subsidie voor het ondersteunen van de verslaafden bij het op een volwaardige wijze gaan deelnemen aan de samenleving. Dit wordt gerealiseerd via dagopvang, werk en huisvesting en het geven van psychische begeleiding en mentale zorg, looptijd van het project tot en met 2015.

Isolatiefonds Gelderland
Deze bijdrage is bestemd voor het energiezuinig maken van particuliere woningen, via subsidiëring energiebesparende maatregelen door eigenaren. Past binnen klimaatdoelstellingen Nijmegen en Gelderland. De regeling is verlengd tot 31 december 2015.

Francia Media
Het Valkhof wordt onderdeel van de Europese erfgoedroute. De gemeente Nijmegen gaat met Het Valkhof deelnemen aan het Europese project Francia Media, een project dat zich richt op de vroege middeleeuwen en de periode van het Frankische Middenrijk. Belangrijk onderdeel van het project is een erfgoedroute langs tien plekken die in de tweede helft van de 9e eeuw van groot cultuurhistorisch belang waren. Het Valkhof wordt een van de plekken van de erfgoedroute. Nijmegen ontvangt voor de deelname aan Francia Media in totaal een Europese subsidie van € 160.000. We hebben een voorschot ontvangen van € 65.000.

Subsidie TIP
Voor de realisatie van het huis van de Topsport (TIP) is een voorschot ontvangen op een Europese subsidie. Ten gevolge van het stopzetten van TIP was deze subsidie als terugbetalingsverplichting opgenomen. De terugbetalingsverplichting is echter vervallen en hiermee is dit bedrag vrijgevallen.

Onderzoek scheepvaart
Subsidie ten behoeve van het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering schonere scheepvaart.

Effectonderzoek stadsverwarming
Bijdrage voor het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via een onderzoek om het effect van stadsverwarming op de luchtkwaliteit in beeld te brengen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Vervolg Nijmegen West Weurt
Uitvoering gemeenschappelijke milieumaatregelen in Nijmegen-West en Weurt door Nijmegen, Beuningen en provincie Gelderland. Vervolg op Milieuprogramma Nijmegen-West Weurt 2007-2010. Einddatum van dit vervolgtraject is naar verwachting in de loop van 2015 wanneer de middelen volledig zijn uitgeput.

Regiocontract Provincie
Dit betreft een provinciale bijdrage van € 15 miljoen aan regionale projecten. Bij drie van deze projecten heeft de gemeente Nijmegen een trekkende rol: de uitvoering van de Regionale Sociale Agenda binnen de regio Nijmegen (€ 1,9 miljoen), de voortzetting van de Groene HUB 2013-2015 (€ 0,5 miljoen) en de koppeling van de regionale - niet-commerciële - glasvezelnetwerken van Nijmegen en Arnhem (€ 0,2 miljoen) .Daarnaast is in 2013 de 2e tranche voor de Sociale Agenda subregio Nijmegen beschikt met projectnummer 1307.008 voor een bedrag van € 2,3 miljoen (kenmerk 130002677).
In 2014 hebben wij een beschikking ontvangen voor het project TPN West (kenmerk 14.0001640) voor een bedrag van € 60.000. Hiervoor hebben we in 2014 een voorschot van € 30.000 ontvangen.
De projectperiode loopt door tot eind 2015. Afrekening volgt in 2016.

Stadscontract Provincie
Voor de periode 2012 tot en met 2015 is een provinciale subsidie toegezegd van ruim €14 miljoen. De uitgaven lopen t/m 2015 en de definitieve verantwoording dient voor 1 juli 2016 te worden ingediend bij de provincie.

E-scooters
Bijdrage van de Stadsregio om te kunnen voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering van aanschaf elektrische scooters.

Ringstraten
Het subsidieproject Ringstraten is afgerond. Subsidie is in 2014 definitief vastgesteld.

Walstroom
Vermindering schadelijke luchtemissies door aan de Waalkade aangemeerde schepen via de aanleg van walstroom van elektriciteit te voorzien. De werkzaamheden zijn in 2014 afgerond. Financiële afronding in de 1e helft 2015.

Transitie jeugdzorg provincie Gelderland
Van de provincie ontvangen we een subsidie voor het project Regionale jeugdzorg en AWBZ-begeleiding waaraan ook de regiogemeenten bijdragen. Afronding is voorzien in 2016.

VINAC
Betreft subsidie Provincie voor sanering bodemverontreinigingen op diverse locaties.

Regionale verkeersmilieukaart zuid
Jaarlijkse actualisatie van de Regionale Verkeersmilieukaart. Nijmegen is hierbij project- en procesleider en verantwoordelijk voor de uitgaven.

Project participatie migrantenjeugd
Het project richt zich op de verbetering van de toegang en participatie van migranten in de zorgsector. De gemeente Nijmegen is penvoerder en subsidieaanvrager voor het project. Het project wordt uitgevoerd samen met deelnemende gemeenten en externe partners.

Aanpak jeugdwerkeloosheid
Dit heeft betrekking op de Provinciale subsidie voor het project “Aanpak Jeugdwerkloosheid 2014-2015”. In het kader van het provinciale programma Robuuste Investeringsimpuls (bron NUON middelen) wordt er ook in de jeugdwerkgelegenheid in Nijmegen geïnvesteerd. Er wordt een eenmalige subsidie verleend van € 552.500, waarbij geen sprake is van co-financiering. Voorschotten in 3 fasen: 2014 € 142.000, 2015 € 300.000. Resterende 20% van de subsidie wordt na vaststelling van de subsidie uitgekeerd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Project deelname CLINCH
Terugdringen van lokale luchtvervuiling door schepen. Nijmegen is gevraagd projectpartner te worden binnen het Europese project CLINSH (Clean INland SHipping). Dit project loopt t/m 2016.

Regioarcheologie
Het adviseren van gemeenten op het gebied van de archeologie; het initiëren voorlichting, educatie en bevorderen draagvlak; het beoordelen van de kwaliteit van archeologisch onderzoek; inbedding archeologie in ro-beleid; advisering beheer en behoud archeologische monumenten voor de periode 2014-2016. De subsidie wordt in 3 delen in voorschotten uitbetaald. De kosten zijn niet gelijk verdeeld over de jaren.

SSV gevelisolatie
Aanbrengen van geluidwerende maatregelen aan particuliere woningen. De bij de start ontvangen subsidiemiddelen zijn voor apparaatskosten t.b.v. voorbereiding en begeleiding van de latere uitvoering door een aannemer. Voor de uitvoeringsfase door de aannemer worden aanvullende subsidiemiddelen door het ministerie verstrekt. De maatregelen voor subsidieproject ISVG moeten 1-1-2017 zijn afgerond; waarna het verslag 1-3-2017 moet zijn ingediend bij het Rijk.

Transitie jeugdzorg en AWBZ
Het project omvat het inrichten van een uitvoeringspraktijk AMHK (Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling)en het ontwikkelen van informatievoorziening voor een lokale toegangspoort. De projectperiode loopt van 29-09-2014 tot en met 31-12-2016. Vaststellingsrapportage over de gehele projectperiode dient uiterlijk 31-03-2017 ingediend te zijn.

Begeleiding ex-gedetineerden
De subsidieverlening is gebaseerd op artikel 34 van de Wet Justitie-subsidies. De subsidietoekenning vindt plaats conform het subsidiebeleidskader begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken voor 2014. De projectperiode loopt tot 1 juli 2016.

Woninginbraken
Een ontvangen rijkssubsidie te besteden aan een fenomeenanalyse terugdringen woninginbraken, overvallen en straatroven . Het onderzoek waar deze bijdrage voor is ontvangen zal in 2015 worden afgerond.

Dijkteruglegging
De ontvangen rijksmiddelen ten behoeve van de dijkteruglegging worden verantwoord bij de grondexploitaties. De rijksmiddelen die nog niet besteed zijn, worden hier als OMBD verantwoord en worden zodra de uitgaven zijn gedaan, weer ten gunste van het project dijkteruglegging gebracht.

Instandhouding monumenten Nijmegen
Het verlenen van subsidies aan eigenaren van gemeentelijke monumenten voor de instandhouding van deze monumenten op basis van de gemeentelijke subsidieregeling.
De subsidie wordt in 3 termijnen betaald.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Bij het opstellen van de balans is de volgende gedragslijn gevolgd:
In de balans zijn niet opgenomen de op grond van beschikkingen, overeenkomsten (huur/lease), toezeggingen etc. te baseren toekomstige vorderingen en/of schulden. Tevens zijn geen voorzieningen getroffen voor toekomstige verplichtingen betreffende vakantietoelagen, verlof, wachtgelden en dergelijke. Uitgangspunt daarbij is altijd geweest dat de lasten in verband met deze verplichtingen in de toekomst zullen optreden structureel gedekt zijn in de meerjarenbegroting. Voor voorzienbare en calculeerbare toekomstige risico's zijn in de balans voorzieningen opgenomen.
Buiten de telling zijn bij de balans vermeld welke zakelijke zekerheidstellingen en gewaarborgde geldleningen de gemeente kent.

bedragen x € 1.000

gewaarborgde leningen	percentage door de gemeente te waarborgen	boekwaarde 31-12-2014	boekwaarde 31-12-2013
Woningbouwvereniging Gelderland	50%	21	46
Eigen woningverbetering met 50% deelname Rijk	50%	578.224	531.228
Krediethypotheken	100%	669	620
Hypotheken woonverenigingen en particulieren	100%	21.955	24.550
overige zakelijke zekerheidstellingen	100%	1.296	1.357
TOTAAL		**602.165**	**557.801**

Deelnemingen

BREED
Bij de GR Breed (werkvoorzieningschap Nijmegen e.o.) vindt een reorganisatie plaats. De kosten die Breed hiervoor moet maken zal leiden tot een negatief vermogen bij Breed. De werkelijke kosten van de reorganisatie zijn berekend op € 11,3 miljoen. Gemeenten zullen meerjarig een subsidie verstrekken ten behoeve van de versterking van het eigen vermogen van Breed.

ODRN
De GR ODRN heeft in het kader van een vertrekregeling afscheid genomen van 8 mensen. De betaalde afkoopsom komt volgens afspraak voor rekening van de gemeente Nijmegen. Daartegenover staat dat de vervallen salariskosten in mindering worden gebracht op de bijdrage van de gemeente Nijmegen. Op deze wijze worden de kosten van de vertrekregeling in de komende 4 jaar inverdiend. In de meerjarenbegroting van de gemeente Nijmegen is een bijdrage aan de ODRN opgenomen waarmee de kosten van de vertrekregeling met de ODRN worden verrekend.

Langlopende huurcontracten

Marienburg 75 (Elckerlijc en Stadswinkel)en Arsenaalgas 8 (Kantoordeel boven P-garage Arsenaalgas 7) loopt t/m 31-12-2032 en Arsenaalgas 7 (P-garage) en 7a (fietsenstalling) loopt t/m 31-7-2034 voor een bedrag van ca. € 1,0 miljoen
Triavium contract tot en met 23 september 2033 voor een bedrag van ca. € 1,1 miljoen

Inkoopcontracten groter dan € 1 miljoen inkoopwaarde

De gemeente Nijmegen heeft diverse contracten afgesloten die elk een inkoopwaarde hebben van meer dan € 1 miljoen. Hieronder staan de categorieën aan kosten waarvoor contracten zijn afgesloten.

- meubilair
- energie (minder dan 1 mio per contract)
- koffieautomaten e.d.
- beveiliging
- schoonmaken
- onderhoud stadsbrug
- ICT hardware
- opleiding
- WMO hulp
- openbare verplichting
- route informatie systeem
- gebiedsontwikkeling en werken
- onderhoudscontract parkeergarage
- beveiliging parkeergarages en fietsenstallingen
- printers

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording is een uitgebreide inhoudelijke toelichting gegeven op de programmaresultaten. De toelichting in de programmaverantwoording gaat over de saldi, na verrekening met de reserves. In deze toelichting op de programmarekening wordt ingegaan op de afwijkingen tussen primitieve begroting, dynamische begroting en realisatie en wordt aandacht besteed aan resultaten voor en na reservemutaties.

Tevens wordt hier de verantwoording over de Wet Normering Topinkomens opgenomen.

Onderstaand in totalen de uitgaven en inkomsten voor en na reservemutaties

x € 1.000	primitieve begroting	dynamische begroting	realisatie
Uitgaven 2014	766.459 L	777.431 L	794.877 L
Inkomsten 2014	774.023 B	787.992 B	803.695 B
Gerealiseerd saldo van lasten en baten	7.564 V	10.561 V	8.818 V
Toevoegingen aan reserves	15.654 L	18.617 L	18.978 L
Onttrekkingen uit reserves	10.824 B	12.642 B	20.263 B
Gerealiseerd resultaat	**2.733 V**	**4.587 V**	**10.103 V**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Van primitief naar dynamische begroting

Onderstaand wordt in totaal aangegeven wat de begrotingswijzigingen zijn geweest van primitief naar dynamisch. De meeste wijzigingen zijn afkomstig uit de voor en najaarsnota en daarenboven nog enkele overige raadsbesluiten met financiële consequenties. In de toelichting per programma worden de wijzigingen op programmaniveau weergegeven.

Begroting van primitief naar dynamisch **Bedragen * € 1.000**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agenda**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				784.846	782.113	-2.733
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrst Werk en Armoedebestr.13-14	Raad	29 jan '14	4/2014		0	0
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.839	1.839	0
BW-01309 Subsidie Schoolmaatsch. werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs. transitie Jeugdzorg AWBZ'14-'5	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 Opramen van F sub.(Eur.Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplver14	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	324	0
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 14-15	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01335 Invulling bezuiniging Persp'14	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-137	-788	-650
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		0	0
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-738	-738	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	224	162
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	7.018	5.798	-1.220
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	143	0
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskn jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		0	0
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		0	0
BW-01375 Budgetoverh.gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**15.788**	**13.935**	**-1.854**
Eindtotaal				**800.634**	**796.048**	**-4.587**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Per programma van primitief naar dynamisch

1011 Dienstverlening & Burgerzaken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				3.460	7.079	3.619
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota technische wijziging en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	294	389	95
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-194	-194	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**195**	**95**
Eindtotaal				**3.560**	**7.274**	**3.714**

1012 Veiligheid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				469	15.442	14.972
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	-120	-321	-201
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-105	-105	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		228	228
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-802	-802
Totaal Wijzigingen				**-225**	**-1.001**	**-775**
Eindtotaal				**244**	**14.441**	**14.197**

1013 Citymarketing & Externe betrekkingen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				323	3.693	3.370
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-65	-52	13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-2	-2
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	50	100
Totaal Wijzigingen				**-115**	**-4**	**111**
Eindtotaal				**207**	**3.689**	**3.482**

1021 Wonen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.577	2.045	468
Wijzigingen						
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-254	-648	-394
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-372	-151	221
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	199	-81	-280
Totaal Wijzigingen				**-427**	**-880**	**-453**
Eindtotaal				**1.150**	**1.165**	**15**

1022 Klimaat & Energie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.823	7.394	5.570
Wijzigingen						
BW-01335 Invulling bezuiniging Perspectiefnota 2014	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		469	469
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-212	-380	-168
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-4	-4
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
Totaal Wijzigingen				**-44**	**241**	**285**
Eindtotaal				**1.779**	**7.634**	**5.855**

1023 Groen & Water bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.072	16.831	3.759
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-20	-223	-203
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		65	65
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	180	180	0
Totaal Wijzigingen				**160**	**22**	**-138**
Eindtotaal				**13.232**	**16.853**	**3.621**

1031 Ruimte & Cultuurhistorie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.984	12.772	5.788
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-43	-43
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-113	-113
Totaal Wijzigingen					**-169**	**-169**
Eindtotaal				**6.984**	**12.603**	**5.620**

1032 Grondbeleid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt.	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				196.562	202.106	5.544
Wijzigingen						
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	813	-69	-883
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	5.401	6.627	1.226
Totaal Wijzigingen				**9.465**	**9.808**	**343**
Eindtotaal				**206.027**	**211.914**	**5.887**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

1041 Economie & Toerisme bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.364	4.600	2.236
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-588	-588
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-8	-8
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-3	-3
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		233	233
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-216	6	222
Totaal Wijzigingen				**-216**	**-360**	**-144**
Eindtotaal				**2.148**	**4.240**	**2.091**

1042 Bestuur & Middelen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				321.186	58.483	-262.703
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13 en '14	Raad	29 jan '14	4/2014		-92	-92
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	118	118	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-575	-575
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.294	-1.135	1.159
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		153	153
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	-337	-400
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	1.893	2.730	837
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014		-288	-288
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		-194	-194
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		-921	-921
BW-01375 Budgoverh gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**-221**	**-320**
Eindtotaal				**321.286**	**58.263**	**-263.023**

1043 Facilitaire diensten bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				38.876	46.880	8.005
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.234	-1.828	406
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-27	-27
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-400		400
Totaal Wijzigingen				**-2.634**	**-1.855**	**779**
Eindtotaal				**36.242**	**45.025**	**8.784**

1051 Zorg & Welzijn bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.183	66.425	60.242
Wijzigingen						
BW-01309 Subsidie Schoolmaatschappelijk werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs transitie Jeugdzorg AWBZ '14-'15	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 EIF subsidie (Europees Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-450	-450
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.070	1.131	61
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-249	-249	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-236	-1.970	-1.734
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		194	194
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
Totaal Wijzigingen				**1.890**	**-127**	**-2.017**
Eindtotaal				**8.073**	**66.298**	**58.226**

1052 Sport bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.220	17.044	14.824
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-87	-87
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-9	-9
Totaal Wijzigingen					**-96**	**-96**
Eindtotaal				**2.220**	**16.948**	**14.728**

1061 Werk & Inkomen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				150.359	184.553	34.194
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13- '14	Raad	29 jan '14	4/2014		92	92
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	1.349	1.025
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	928	1.214	286
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-31	-31
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		182	182
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	431	288
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		921	921
Totaal Wijzigingen				**3.631**	**6.324**	**2.693**
Eindtotaal				**153.990**	**190.877**	**36.887**

1062 Openbare ruimte bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.328	48.387	35.059
Wijzigingen						
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.076	1.168	92
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	250	250	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-200		200
Totaal Wijzigingen				**1.126**	**1.405**	**279**
Eindtotaal				**14.455**	**49.792**	**35.338**

1063 Wijken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.533	14.227	11.694
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		7	7
Totaal Wijzigingen					**7**	**7**
Eindtotaal				**2.533**	**14.234**	**11.701**

1071 Cultuur bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				589	19.725	19.136
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	220	42	-178
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-23	-23
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Totaal Wijzigingen				**220**	**19**	**-201**
Eindtotaal				**809**	**19.744**	**18.935**

1072 Mobiliteit bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				16.742	19.165	2.424
Wijzigingen						
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.721	1.721	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	345	-391	-737
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-28	-28
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	-50	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		101	101
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	640	130	-510
Totaal Wijzigingen				**2.656**	**1.483**	**-1.174**
Eindtotaal				**19.398**	**20.648**	**1.250**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

1073 Onderwijs bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.197	35.262	29.065
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	101	176	75
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-1.034	-1.034
Totaal Wijzigingen				**101**	**-858**	**-959**
Eindtotaal				**6.298**	**34.404**	**28.106**

Van dynamisch begroting naar realisatie

De afwijkingen op programmaniveau tussen dynamische begroting en realisatie zijn onderstaand weergegeven. Per programma wordt de dynamische begroting, realisatie en afwijkingen aangegeven. De afwijkingen op saldoniveau van meer dan € 250.000 worden uitgebreid toegelicht. De programma's met afwijkingen boven de € 250.000 zijn onderstaand eerst in een tabel opgenomen.

Programma In € 1.000	dynamische begroting 2014	realisatie 2014	afwijking
Klimaat en Energie	5.855	5.547	308 V
Ruimte & cultuurhistorie	5.620	4.290	1.330 V
Wonen	15	567	552 N
Bestuur & Middelen	-263.023	-257.165	5.858 N
Zorg & Welzijn	58.226	56.851	1.375 V
Werk & Inkomen	36.887	29.590	7.297 V
Onderwijs	28.106	26.510	1.596 V
De overige programma's	123.727	123.707	20 V
	4.587 V	**10.103 V**	**5.516 V**

Per programma

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**
Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Coördinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coördinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen. Het negatieve resultaat op het programma lichten we hierna toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.

- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot.
  Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Het programma Klimaat & Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%. Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM). Aanvragers van de PEM kunnen gebruikmaken van andere subsidieregelingen waardoor het beslag op de gemeentelijke middelen lager is uitgevallen. Bij de najaarsnota is een positief risico gemeld van € 0,15 mln.
- € 0,1 miljoen lagere kosten voor milieuvergunningen en –handhaving door niet geclaimde kosten derden.
- € 0,1 miljoen voordeel op ISV3-Geluid door vertraging in de uitvoering van de gevelisolatieprojecten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de ISV-reserve.
- € 0,1 miljoen lagere bijdrage aan het onderdeel walstroom binnen het project damwandvervanging Waalkade, in afwachting van de administratieve afronding van dit project (tegenover dit voordeel staan lagere subsidie-opbrengsten); de resterende bijdrage volgt in 2015.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen nadeel door minder externe opdrachten dan begroot.
- € 0,1 miljoen lagere subsidie-opbrengsten voor de aanleg van walstroom op de Waalkade (vanwege lagere lasten).

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0		0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.

- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is in maart 2015 door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5.3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1.4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Voor een toelichting op de lasten en baten wordt verwezen naar het VGP. Hierin zijn per planexploitatie de lasten en baten vermeld en toegelicht.

Economie & Toerisme * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,9 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- De lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 1,2 miljoen hoger door pensioenverplichtingen van (oud) wethouders.
- Op product Heffingen zien we aan de lastenkant een nadeel van € 0,3 miljoen. De oorzaak hiervan zit in de kosten voor bezwaar en beroep over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Concern Verrekeningen: De hogere lasten van € 1,0 miljoen is een optelsom van meerdere deelproducten.
    - Financieringskosten: Wij hebben door de gunstige kapitaalmarkt onze langlopende leningen kunnen aantrekken onder gunstige rentevoorwaarden. De rentelasten zijn daardoor € 0,3 miljoen lager.
    - Taakstellingen & stelposten: Binnen het product zijn een aantal taakstellingen & stelposten opgenomen die deels niet zijn geëffectueerd cq geclaimd en binnen andere programma's tot voordelen leiden. Grootste post hierbij is de negatieve stelpost van € 1,8 miljoen welke hier jaarlijks als verwachte onderuitputting op diverse programma's wordt geraamd. Binnen het programma middelen levert dit een nadeel (realisatie 0 ;raming 1,8 miljoen) op van € 1,8 miljoen welke op andere programma's tot niet aanwijsbare voordelen leidt.
    - het niet benutten van de post onvoorzien van € 0,4 miljoen geeft een voordeel op dit programma.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- Heffingen: we hebben € 1,0 miljoen minder belastinginkomsten dan begroot. Dit zit voornamelijk op de OZB voor niet-woningen. De oorzaak moet met name gezocht worden in de woondelenvrijstelling vastgesteld in het Arrest van de Hoge Raad van 15 november 2013. Die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden, maar nu ook deels als woning. Gevolg hiervan is minder inkomsten doordat het woningtarief aanzienlijk lager ligt dan het niet-woning tarief. Deze maatregel heeft een terugwerkende kracht. Dit nadeel vloeit derhalve voort uit meerdere belastingjaren.
- Concern-inkomsten: wij hebben van het gemeentefonds een lagere uitkering van € 2,4 miljoen ontvangen. Er heeft over de jaren 2012 - 2014 bijstelling van een aantal maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens laag inkomen en omgevingsadressendichtheid. De bijstelling heeft in december plaatsgevonden en was ten tijde van de najaarsnota niet bekend.
- Concernverrekeningen: De hogere baten zijn beperkt maar worden voortschrijdend toegelicht vanwege de melding in de najaarsnota. Het resultaat is een optelsom van meerdere deelproducten:
    - Belastingdossiers Rijksbelastingdienst: Bij de Najaarsnota hebben wij een positief risico gemeld van € 0,7 miljoen voor de afwikkeling van belastingdossiers. Wij hebben hierop per saldo € 0,3 miljoen ontvangen.
    - Rentebaten: Wij hebben hogere rente ontvangsten geboekt voor een bedrag van € 0,1 miljoen.
    - Kostenplaatsresultaat: het kostenplaatsresultaat, de organisatiekosten die niet direct aan programma's toegerekend konden worden, van € 0,4 miljoen nadelig is hier verantwoord. Veroorzaakt door verschillende geringere afwijkingen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere analyse gegeven van enkele elementen uit het kostenplaatsresultaat.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0		0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136
Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten op het programma zijn € 1,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is te verklaren door de onderstaande oorzaken:

- We zijn, net als voorgaande jaren, terughoudend geweest bij het verlenen van subsidies en het aangaan van nieuwe subsidierelaties. Een aantal verwachte subsidieverleningen heeft uiteindelijk niet geleid tot een daadwerkelijke subsidieverlening en/of er is sprake van een lagere subsidieverlening in 2014. Per saldo levert dit op de diverse producten binnen het programma een voordeel op van € 0,3 miljoen (0,9% van het subsidiebudget).

- Ook dit jaar zijn er subsidiegelden terugontvangen doordat subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar definitief lager zijn vastgesteld; deze terugvorderingen leveren een voordeel op van € 0,04 miljoen.
- Niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel (bijvoorbeeld: Regionale Sociale Agenda en Provinciale bijdragen voor de transities), leveren door een wijziging van de geplande inzet een voordeel op van 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op baten niveau.
- Bij het product individuele voorzieningen hebben we te maken met een onderschrijding van de lasten van € 1,1 miljoen. Vanaf 2013 laten de kosten voor individuele voorzieningen een daling zien, deze ontwikkeling heeft zich in 2014 voortgezet. We werken via keukentafelgesprekken in de sociale wijkteams. We nemen in het gesprek nadrukkelijk mee wat de mogelijkheden zijn om het probleem te verhelpen met behulp van het eigen netwerk. Hierdoor leidt een aanvraag niet altijd tot een verstrekking. Door de extramuralisering en vergrijzing, neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen toe. Hierdoor is de vraag naar woningaanpassingen gestegen. Per voorziening zien we de volgende resultaten:
    * Bij huishoudelijke hulp inclusief PGB € 0,9 miljoen (voordeel)
    * Bij rolstoelen € 0,1 miljoen (voordeel)
    * Bij de vervoersvoorzieningen € 0,5 miljoen (voordeel)
    * Bij de woningaanpassingen € 0,1 miljoen (nadeel)
    * Bij de overige kosten € 0,2 miljoen (nadeel)
- Overige afwijkingen op het programma leveren per saldo een voordeel op van € 0,2 miljoen. Dit bedrag is een optelsom van diverse voordelen bij de verschillende producten binnen het programma en is 0,3% van de totaal begrote lasten.

Toelichting op de baten

De baten op het programma zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- vanwege niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel is er minder aan de daarvoor bestemde 'voorzieningen' onttrokken. Dit levert een nadeel op van € 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op lastenniveau.
- een lagere ontvangst van de eigen bijdrage individuele voorzieningen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) voor de gemeente int. Dit nadeel bedraagt € 0,3 miljoen.
- een voordeel van € 0,04 miljoen door de ontvangst van compensabele BTW over het jaar 2013 van de GGD.

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:

- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Melding najaarsnota

Bij de najaarsnota is via een budgetoverheveling een bedrag van € 1,8 miljoen toegevoegd aan het programma, product Welzijn. Het overgehevelde bedrag is nodig om de a-structurele kosten die we in 2015 maken voor de sociale wijkteams te bekostigen.

Ten opzichte van de najaarsnota is het resultaat in 2014 hoger uitgevallen. De belangrijkste afwijking heeft zich voorgedaan bij het product Individuele voorzieningen. Op dit product vallen de uitgaven op individuele voorzieningen nog lager uit dan bij de najaarsnota, doordat de trend van daling van het aantal HH-uren is voortgezet . Daarnaast zijn we bij de hulpmiddelen (bv rolstoelen) per 1 juni 2014 overgegaan van 'koop' naar 'huur'. Dit heeft een groter positief effect gehad op de kosten. Daarnaast heeft de verwachte inzet van subsidiebudgetten uiteindelijk niet altijd geleid tot subsidieverleningen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0		0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Het programma Werk en Inkomen sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 7,3 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is per saldo veroorzaakt door:

- meer uitgaven voor re-integratieactiviteiten (waar extra baten tegenover staan)
- lagere lasten op de Buig-uitkeringen
- lagere lasten bijstand declarabele regelingen (gecompenseerd door lagere baten)
- hogere lasten met betrekking tot regeling voor Chronisch zieken

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- inzet van extra middelen ter dekking van de stijging van de re-integratieuitgaven
- een nadeel dat grotendeels wordt veroorzaakt door de aan bijstandsdebiteuren gerelateerde baten (terug ontvangsten op uitstaande vorderingen). Hier zien wij lagere baten dan begroot.
- Eenmalig voordeel a.g.v. verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren
- Eenmalig voordeel a.g.v. het grotendeels kunnen laten vrijval van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen)

Het positieve resultaat van per saldo € 7,3 miljoen. wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- het resultaat op de Buig-uitkeringen als gevolg van gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden (+ € 2,7 miljoen). Betreft een incidenteel voordeel.

- alsmede een tweetal eenmalige voordelen, te weten 1) verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van grotere worden van aandeel 'kleine debiteuren' (+ € 2,0 miljoen) en 2) het grotendeels kunnen laten vrijval van de verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen) in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek (+ € 2,7 mln.).

Onderstaand een analyse van de voor- en nadelen op de producten van dit programma
In 2014 laat het product Werk een positief saldo zien van bijna € 0,1 miljoen. Binnen het product Werk vinden met name de re-integratie activiteiten in het kader van het Participatiebudget en de Wet Sociale Werkvoorziening plaats. Bij de uitvoering van de genoemde activiteiten is er per saldo dus een klein verschil opgetreden tussen begrote en gerealiseerde budgetten. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de terug betaalde voorschotten (voorgaande jaren) bij de kinderopvang.
In 2014 hebben wij voor € 18,6 miljoen aan re-integratie uitgegeven. Het betreft hier zowel kosten van de uitvoerende organisatie als de uitgaven van inzet van re-integratie-instrumenten.

Bij het product Inkomen realiseren wij een voordeel van € 7,1 miljoen .De op programma optredende voordelen zijn bijna geheel veroorzaakt door het product inkomen. Voor een toelichting wordt dan ook naar de programmatoelichting verwezen.

Bij het product Armoedebestrijding realiseren wij door diverse oorzaken een gering voordeel van € 0,1 miljoen.

Openbare ruimte * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Wijkposten	0	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Flexibele wijkaanpak	0	0	0	0
Dukenburg-wijkaanpak	0	0	0	0
Lindenholt-wijkaanpak	0	0	0	0
Midden-wijkaanpak	0	0	0	0
Nieuw-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Oost-wijkaanpak	0	0		0
Oud-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Stadscentrum-wijkaanpak	0	0		0
Nijm-Noord-wijkaanpak	0	0	0	0
Zuid-wijkaanpak	0	0		0
Wijkposten	0	0		0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,7%. Dit positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.
De baten zijn € 1,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is vrijwel volledig veroorzaakt door de vrijval van niet tot inzet gekomen rijksmiddelen ten behoeve van de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2012 en 2013 is de OMBD Onderwijs & Minderheden onder andere gevoed door de specifieke rijksuitkering OAB. Tot en met jaareinde 2013 zijn niet op de voorschool tot inzet gekomen middelen in deze OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels kunnen we op grond van de van het Ministerie van OC&W ontvangen subsidievaststelling 2013 vaststellen, dat het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 niet meer aan de orde is. Concluderend kunnen we stellen, dat het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen kan vrijvallen en kan worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Reservemutaties

In de staat van reserves is aangegeven welke mutaties per programma per reserve in de begroting en realisatie zijn opgetreden. In de reservefiches welke als bijlagen in de webversie zijn opgenomen, is per reserve aangegeven welke mutaties er zijn geweest en op welke besluitvorming dit is gebaseerd.
In deze paragraaf wordt aangegeven waar het verschil tussen de realisatie reservemutaties (€ 1.285.000 onttrekking) en de in de dynamische begroting (€ 5.974.000 storting) opgenomen reservemutaties bestaat:

Reservemutaties volgens dynamische begroting (onttrekking uit reserve)		
a. effecten VGP raadsbesluit 18 maart 2015 uit saldireserve	O	6.832.000
b. citymarketing	O	254.000
c. Bereikbaarheidsfonds	S	153.000
d. 1% regeling beeldende kunst volgens regels bestemmingsreserve	S	208.000
e. ISV gelden volgens regels bestemmingsreserve ISV	S	72.000
f. gesubsidieerde arbeid	O	607.000
TOTAAL meer onttrekkingen uit reserve		**7.260.000**

Toelichting op mutaties volgens besluitvorming
a. De VGP is op 18 maart 2015 door de Raad vastgesteld. Hierin zijn verliezen op grondexploitaties opgenomen, maar ook nog een winstname op een tweetal projecten. Per saldo is er een bedrag van € 5,3 miljoen ten laste van de saldireserve gebracht. Aangezien een deel van deze mutaties reeds verwerkt was in de dynamische begroting, heeft vaststelling van de VGP uiteindelijk geleid tot de genoemde correctie van € 6,8 miljoen. Overigens was voor een bedrag van 4 miljoen reeds een besluit genomen bij het coalitieakkoord.

b. tot en met f. Er zijn een aantal bestemmingsreserves waarbij de regels zodanig zijn, dat pas na afloop van het jaar bepaald kan worden of er een toevoeging dan wel onttrekking aan deze reserves gedaan moet worden. De hier vermelde mutaties zijn geheel conform de door de Raad vastgestelde spelregels van de betreffende reserve.

WNT

In het kader van de Wet Normering Topinkomens die in werking is getreden per 1 januari 2013, zijn wij verplicht om gegevens van aangewezen topfunctionarissen, i.c. de gemeentesecretaris en de griffier te vermelden, ook wanneer zij beneden de norm worden betaald. In Nijmegen blijven deze functionarissen onder de norm en worden dus enkele en alleen op grond van wettelijke voorschriften vermeld.
Voor het overige hebben wij geen(top) functionarissen boven norm in dienst.

Naam	mevrouw M.M.V. Mientjes
Functie:	Griffier
Beloning	€ 105.876
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen n.v.t.	
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 17.679
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 januari 1990; 36 uur per week

Naam	de heer B. van der Ploeg
Functie	Gemeentesecretaris
Beloning	€ 127.723
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 566
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 21.399
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 augustus 2010; 36 uur per week

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

n dit onderdeel wordt inzicht geboden in de algemene dekkingsmiddelen. Met algemene dekkingsmiddelen worden de in komsten bedoeld die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de Onroerend zaak belasting en de algemene uitkering Gemeentefonds.

Algemene dekkingsmiddelen x € 1.000	Primitieve begroting 2014	Dynamische begroting 2014	Realisatie 2014
Lokale heffingen			
-Onroerend zaakbelasting	63.910	64.510	65.267
-Hondenbelasting	1.145	1.145	1.149
-Precariobelasting	663	663	650
Toeristenbelasting	339	339	339
Gemeentefonds	206.791	209.593	207.226
Dividend	523	1.169	1.169
Saldo financieringsfunctie	4.960	7.360	7.805
Totaal	278.331	284.779	283.605

Voor een nadere toelichting op de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen. Hierin staan alle belastingopbrengsten vermeld, ook de kostengerelateerde heffingen zoals bijvoorbeeld de rioolheffing.

De bedragen genoemd in de paragraaf en de bovengenoemde bedragen kunnen afwijken. In bovenvermelde staat zijn de bruto-opbrengsten in totaliteit opgenomen. Dat wil zeggen inclusief afrekeningen voorgaande jaren. Daarentegen is geen rekening gehouden met kwijtscheldingen, verminderingen e.d. In de paragraaf heffingen wordt waar mogelijk wel rekening gehouden met kwijtscheldingen en wordt alleen het belastingjaar 2014 opgenomen.

Onvoorzien

De raming onvoorzien van € 441.000 is niet aangesproken en valt dus vrij als voordeel ten opzichte van de begroting.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingsrechtmatigheid

Op grond van de Gemeentewet zijn alle overschrijdingen op de lasten ten opzichte van de begroting onrechtmatig. Teneinde een afweging te kunnen maken van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium “passend binnen het door de Raad uitgezette beleid” van belang. Omdat het van belang is dat de Raad de criteria hieromtrent bepaalt, is bij vaststelling van het normen en toetsingskader rechtmatigheid, een spelregel voorgelegd en vastgesteld door de Raad. Deze regel is gebaseerd op de kadernota Rechtmatigheid zoals uitgegeven door de commissie BBV. Met toepassing van deze uitgangspunten is geconstateerd dat er op zeven programma's een lastenoverschrijding groter dan € 100.000 is geweest. Van deze overschrijding is beoordeeld in hoeverre deze uitgaven rechtmatig dan wel onrechtmatig zijn.
Verder is bezien of er investeringen zijn gedaan die het gevoteerde krediet met meer dan € 100.000 hebben overschreden. Er zijn geen materiële overschrijdingen op investeringen geweest.
In onderstaande tabel zijn de lastenoverschrijdingen > € 100.000 opgenomen per programma met vermelding van de kwalificatie rechtmatig of onrechtmatig.

Programma in 1.000 euro's	Lasten Dynamische begroting	Lasten Realisatie	Overschrijding lasten	Rechtmatig/ onrechtmatig
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293	rechtmatig
Wonen	1.165	1.952	787	rechtmatig
Groen en Water	16.853	17.280	427	rechtmatig
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065	rechtmatig
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503	rechtmatig
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302	rechtmatig
Openbare ruimte	49.792	49.972	180	rechtmatig

Toelichting per programma:

Programma citymarketing en externe betrekkingen overschrijding € 0,3 miljoen rechtmatig

De overschrijding doet zich voor bij de besteding voor Focus citymarketing. De uitgaven zijn geheel conform het vastgestelde bestedingsplan. De lasten die uit de reserve worden bekostigd, zijn niet aan de lastenzijde begroot. De batenzijde laat een compenserende overschrijding zien.

Programma wonen overschrijding € 0,8 miljoen rechtmatig

De overschrijding valt uiteen in een aantal componenten:
Voor 0,1 miljoen is er een lagere onttrekking dan was geraamd aan de ISV reserve, daar staat een voordeel tegenover bij het programma Klimaat en energie. (rechtmatig) De hogere baten uit de eigen bijdrage startersleningen worden in de voorziening IBB gestort. De toevoeging aan de voorziening is dus een door baten gecompenseerde last (rechtmatig). In de voorjaarsnota is een voordelig rente effect bij startersleningen gemeld en verwerkt. Volgens de afspraken van het revolverend fonds moeten deze voordelen in de voorziening gestort worden. Doordat bij de VJN het voordeel in de begroting als lagere last was verwerkt, ontstaat nu een overschrijding. De overschrijding wordt echter veroorzaakt door het naleven van de spelregels en kan hiermee als rechtmatig worden gekwantificeerd. Het restant van de overschrijding is veroorzaakt doordat er meer ambtelijke uren verantwoord zijn op dit programma. Dit betreft echter een interne doorberekening en geldt dan ook niet als onrechtmatige uitgaaf.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma groen en water overschrijding € 0,4 miljoen rechtmatig
De overschrijding op de lasten is m.n. ontstaan doordat er hogere baten integraal waterbeheer zijn gerealiseerd. Aangezien de lasten en baten een gesloten systeem zijn, zijn de meerdere baten in de voorziening gestort en veroorzaken hiermee hogere lasten.

Programma Grondbeleid overschrijding € 20 miljoen rechtmatig
Bij het programma grondbeleid worden de mutaties in het onderhanden werk verantwoord. Dat wil zeggen dat van alle grondexploitaties de werkelijke uitgaven en ontvangsten verantwoord worden. Het saldo van de mutaties wordt via het programma naar de balanspost voorraad grondexploitaties geboekt. In het programma is dit dan ook budgettair neutraal. Er zijn in 2014 meer daadwerkelijke ontvangsten geweest (de boekwaarde van de grondexploitaties is gedaald) en dan is de boeking naar de balans een uitgavenpost. De overschrijding van 20 miljoen is hiermee als rechtmatig te beschouwen.

Programma bestuur en Middelen € 2,5 miljoen rechtmatig
Als gevolg van een wetswijziging heeft de gemeente de keuze gemaakt om zelf zorg te gaan dragen voor wethouderspensioenen. Hierdoor is een verplichte voorziening opgenomen voor wethouderspensioenen. Dit heeft in 2014 een eenmalige storting tot gevolg van € 1,2 miljoen. In volgende jaren wordt deze post telkenmale geactualiseerd. Voorheen was er een jaarlijkse premie in de begroting opgenomen. Aangezien deze last op grond van wetswijziging is genomen, wordt deze als rechtmatig beschouwd.
Een overschrijding bij heffingen (0,3 miljoen) wordt veroorzaakt door het gegeven dat er veel meer kosten voor bezwaar en beroep zijn gemaakt dan was geraamd. Deze kosten zijn een gevolg van meer bezwaar en beroepsprocedures en kunnen niet beïnvloed worden door de gemeente en moeten afgewikkeld worden. De overschrijding wordt dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Verder is bij de begroting, op grond van ervaring voorgaande jaren en overeenkomstig gebruik in voorgaande jaren, rekening gehouden met een voordelig rekeningresultaat. Hiervoor was In de begroting een negatieve stelpost opgenomen van € 1,8 miljoen. Uiteraard levert deze stelpost op dit programma een nadeel op. Hiertegenover staan voordelen op andere programma's. Deze post is dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Met deze posten is meer dan 2,5 miljoen overschrijding verklaard en hiermee is de totale lastenoverschrijding als rechtmatig te kwalificeren.

Programma facilitaire diensten € 0,3 miljoen rechtmatig
Voor een bedrag van € 485.000 zijn er externe opdrachten uitgevoerd, welke geheel door baten worden gedekt. Hiermee zijn de uitgaven als rechtmatig te kwalificeren.

Programma openbare ruimte € 0,2 miljoen rechtmatig
Aan de lastenzijde was een bezuinigingstelpost opgenomen van € 0,2 miljoen. De realisatie van deze bezuiniging is als bate verwerkt. Hiermee is er dus geen sprake van een lastenoverschrijding.

Bijlagen

Sisa bijlage

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 03*	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 04*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 05*	Toelichting afwijking *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 06*
			1 2013-005141	€ 104.236	€ 0	€ 257.474	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 07*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 08*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 09*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 10*	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 11*	
			1 2013-005141	Nee				
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 02*				
			€ 1.166.807	€ 633.601				
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 04*		
			€ 2.608.254	€ 1.417.014	€ 0	€ 0		
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai (inclusief bestrijding spoorweglawaai) Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 04*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	
			1 IenMBSK-2014/242475	€ 0	€ 0	Nee	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 06*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*		
			1 IenMBSK-2014/242475	€ 0	€ 0	€ 0		
I&M	E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden) Tussen provincie en gemeenten afgesloten convenanten/overeenkomsten voor onderzoek en sanering van ernstig verontreinigde locaties Gemeenten (SiSa tussen	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 02*	Besteding (jaar T) aan samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 03*	Besteding (jaar T) exclusief samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 04*	Aandeel provincie in de besteding (jaar T) na aftrek van de lasten van samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 05*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 06*
			1 2008-021337	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 41.573
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 07*	Cumulatieve besteding aan samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 08*	Cumulatieve besteding exclusief samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 09*	Cumulatief aandeel provincie in de besteding na aftrek van de lasten van samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 10*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 11*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 12*
			1 2008-021337	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
I&M	E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden (Proefprojecten) Regeling eenmalige uitkering planstudies en proefprojecten IKS Gemeenten	Besteding ten laste van rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E7A / 01*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E7A / 02*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E7A / 03*			
			€ 161.584	Ja	€ 850.828			
I&M	E30	Quick wins binnenhavens Tijdelijke regeling Quick Wins Binnenvaart Provincies en gemeenten	Herronder per regel één projectaanduiding en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E30 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 04
			1 5000001202	€ 766.765	€ 766.765	Ja
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Ww)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01 0,00	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 02 Nee		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Ww)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01 1 60268 Nijmegen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02 1149,18	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03 42,10	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01 € 96.151.671	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02 € 1.592.573	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03 € 4.438.043	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04 € 30.626	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05 € 377.083	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06 € 536
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07 € 1.075.219	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08 € 75.301	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10 Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2014 Besluit bijstandverlening	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01 € 710.320	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02 € 259.665	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03 € 107.695	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04 € 599.164	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05 € 83.012	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06 € 48.044
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07 € 11.372	Bostading (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09 Ja			
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contracturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07 Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01 4.954						
			Besteding (jaar T) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 02 € 14.011.527	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03 € 690.669	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04 € 0	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05 € 0	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06 Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07 Ja
SZW	G7	Verzameluitkering SZW Regeling verzameluitkering Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G7 / 01 € 550.000					
VWS	H1	Ministeriële regeling herolmebehandeling Regeling herolmebehandeling Gemeenten	Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Afspraak Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 01 25	Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Realisatie Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 02 21	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: H1 / 03 € 873.750			

Gemeentefonds

omschrijving	aantal	bedrag p/e	bedrag € 1,-
Sociaal			
Inwoners	168.292	133,14	22.406.000
Eenouderhuishoudens	5.681	147,72	839.000
Jongeren < 20 jaar	34.689	225,23	7.813.000
Ouderen 65+	24.286	83,55	2.029.000
Ouderen 75-85 jaar	7.754	27,63	214.000
Lage inkomens 65-	29.112	86,94	2.531.000
Huishouden met laag inkomen (drempel)	21.005	368,10	7.732.000
Bijstandsontvangers	6.772	1.587,10	10.748.000
ABW schaalnadeel	1	112.742,99	107.000
ABW schaalvoordeel	2.152	3.717,53	7.998.000
Uitkeringsontvangers	16.708	108,76	1.817.000
Minderheden	13.330	305,06	4.066.000
Centrum functie			
Klanten potentieel lokaal	195.509	51,45	10.059.000
Klanten potentieel regionaal	343.501	15,49	5.321.000
Leerlingen VO	11.666	475,41	5.546.000
Leerlingen (V)SO	5.538	315,82	1.749.000
Extra groei leerlingen VO	273	221,81	61.000
Infrastructuur			
land	5.355	32,83	176.000
Land bodemfactor gemeente	5.355	31,35	168.000
binnenwater	398	41,92	17.000
Oppervlakte bebouwing	698	478,28	334.000
Opp bebouwing in woonkernen* bodemfactor	648	3.322,69	2.153.000
Opp bebouwing buitengebied* bodemfactor	64	1.646,31	105.000
Woonruimten	81.072	178,49	14.471.000
Nieuwbouwwoningen (ruimen explosieven)	639	1.292,90	826.000
Woonruimten* Bodemfactor	81.072	27,77	2.251.000
Historische kern	20	3.352,42	67.000
Historische woningen in bewoonde oorden 1930	16.196	31,13	504.000
Historische woningen in bewoonde kernen	14.335	87,70	1.257.000
ISV (a) stadsvernieuwing	1,13%	14.824.166,19	168.000
ISV (b) herstructurering	1,41%	9.316.642,46	131.000
Omgevingsadressendichtheid	181.601	63,17	11.472.000
Oeverlengte * Bodemfactor gemeente	1.419	7,15	10.000
Oeverlengte * Bodemf. Gem.*dichtheidsfactor	41.510	3,55	147.000
Meerkernigheid	3	9.592,05	29.000
kernen met minstens 500 adressen	2	28.180,76	56.000
Meerkernigheid *Bodemfactor buitengebied	3	14.910,99	45.000
Bedrijfsvestigingen	9.257	114,54	1.060.000
OZB niet woningen	3.179	312,00	992.000
Algemeen			
Vast bedrag	1	270.000	270.000
Bedrag in basis			127.745.000
Punten uitkerings factor	1,48		61.318.426
Subtotaal uitgavenijkingen			**189.063.426**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

WOZ Woning eigenaar	-12489.000
O.Z.B. niet-woningen eigenaar	-4.376.000
O.Z.B. niet woningen gebruiker incl. De Pater	-3.494.000
Subtotaal Algemene Uitkering.	168.704.426
Suppletieregeling afschaffing OZB woningen gebruiker	2.595.343
Decentralisatie-uitkeringen	
Beeldende kunst en vormgeving	150.000
WoON oversampling	18.995
maatschappelijke opvang	7.713.171
mantelzorg	60.223
gezond in de stad	242.000
erfgoed en ruimte	6.000
versterking peuterspeelzaalwerk (2010 >)	237.660
preventieve lokale jeugdbeleid (2010 >)	605.273
bodemsanering (2010-2014)	346.395
vrouwenopvang 2011 ev	2.507.622
implementatie participatiewet	100.000
ISV (2011-2014)	2.306.876
jeugd en gezin	3.549.700
faciliteitenbesluit opvangcentra	65.855
Invoeringskosten Jeugdzorg 2012	243.257
LHBT-emancipatiebeleid	30.000
zichtbare schakel	204.150
veiligheidshuizen	218.680
koopkrachttegemoetkoming	920.664
Integratieuitkeringen	
Integratie-uitkering W.M.O. Huishoudelijke verz.	16.941.996
Impuls brede school sport en cultuur	538.720
Totaal gemeentefonds 2014	**208.665.314**
restitutie voorgaande jaren (2012-2013)	-1.438.746
Totaal verantwoord 2014	**207.226.568**

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de toegestane kortlopende financiering. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de liquiditeitspositie weer in realisatie tot de kasgeldlimiet per kwartaal in 2014.

Gegevens liquiditeitspositie over het jaar 2014 (modelstaat A)
Provincie Gelderland, gemeente Nijmegen

Berekening liquiditeitspositie bedragen x € 1.000,-

1.	Vlottende (korte) schuld	jan	75.000	apr	80.000	jul	114.000	okt	147.000
		feb	70.000	mei	95.000	aug	106.000	nov	142.000
		mrt	65.000	jun	63.000	sep	128.000	dec	140.000
2.	Vlottende middelen	jan	13.000	apr	32.000	jul	50.000	okt	36.000
		feb	14.000	mei	26.000	aug	31.000	nov	26.000
		mrt	19.000	jun	46.000	sep	31.000	dec	23.000
3.	Netto vlottende schuld (+)/Overschot vlottende middelen (-) (1-2)	jan	62.000	apr	48.000	jul	64.000	okt	111.000
		feb	63.000	mei	69.000	aug	75.000	nov	116.000
		mrt	53.000	jun	17.000	sep	97.000	dec	117.000
4.	Gemiddelde netto vlottende schuld (+)/Gemiddelde overschot vlottende middelen (-)		59.333		44.667		78.667		114.667
5.	Kasgeldlimiet		66.000		66.000		66.000		66.000
6a.	Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		6.667		21.333				
6b.	Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)						-12.667		-48.667

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Renterisiconorm

BEREKENEN RENTERISICO OP DE VASTE SCHULD

Op deze staat dient eenmaal per jaar over het voorgaande jaar het renterisico op de vaste schuld te worden gerapporteerd. Het gaat hierbij om het renterisico van het gehele openbaar lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Deze staat wordt jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf bij het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden.

		x € 1.000
[1]	Renteherzieningen	2.732
[2]	Aflossingen	14.324
[3]	Renterisico (1+2)	17.056
[4]	Renterisiconorm	152.200
[5a] = [4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	135.144
[5b] = [3>4]	Overschrijding renterisiconorm	
	Berekening: Begrotingstotaal jaar 2014	
[4a]	Begrotingstotaal	761.000
[4b]	Percentage regeling	20%
[4] = [4a] x [4b]/100	Renterisiconorm	152.200

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Subsidiestaat

Programma/ product	Begroot	Betaald	Restant
Personeel en Organisatie	5.000	0	5.000
Totaal programma Bestuur en Middelen	**5.000**	**0**	**5.000**
Coördinatie evenementen beleid	513.792	513.792	0
Stedenbanden	72.698	33.699	39.000
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**586.490**	**547.491**	**39.000**
Culturele infrastructuur	12.355.480	12.351.443	4.037
Cultuureducatie en amateurkunst	4.168.302	4.159.690	8.612
Ontwikkeling van de Kunsten	1.050.969	1.040.225	10.744
Totaal programma Cultuur	**17.574.751**	**17.551.358**	**23.393**
Stimulering bedrijvigheid	732.683	775.493	-42.811
Totaal programma Economie & Toerisme	**732.683**	**775.493**	**-42.811**
Groen, natuur en landschap	343.829	270.699	73.130
Totaal programma Groen & Water	**343.829**	**270.699**	**73.130**
Klimaat	1.054.199	946.149	108.050
Lucht	28.250	22.965	5.285
Totaal programma Klimaat & Energie	**1.082.449**	**969.113**	**113.336**
Verkeer	0	8.000	-8.000
Totaal programma Mobiliteit	**0**	**8.000**	**-8.000**
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	913.689	1.047.797	-134.108
Stimuleren ontwikkelingskansen	7.785.783	7.646.027	139.756
Totaal programma Onderwijs	**8.699.472**	**8.693.824**	**5.648**
Integraal beheer openbare ruimte	0	6.589	-6.589
Totaal programma openbare Ruimte	**0**	**6.589**	**-6.589**
Cultuurhistorie	43.000	50.000	-7.000
Totaal programma Ruimte & Cultuurhistorie	**43.000**	**50.000**	**-7.000**
Kwalitatief goede sportaccommodaties	2.035.473	2.029.442	6.031
Ondersteuning topsportklimaat	47.845	47.845	0
Sportstimulering	93.875	85.133	8.742
Versterken sportverenigingen	179.911	145.769	34.142
Totaal programma Sport	**2.357.104**	**2.308.189**	**48.915**
Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid	40.000	40.000	0
Totaal per programma Veiligheid	**40.000**	**40.000**	**0**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Programma/ product	Begroot	Betaald	Restant
Armoedebestrijding	1.688.583	1.567.066	121.517
Inburgering	170.000	170.000	0
Werk	604.974	450.102	154.872
Totaal programma Werk & Inkomen	**2.463.557**	**2.187.168**	**276.389**
Flexibele wijkaanpak		33.463	-33.463
Dukenburg-wijkaanpak	94.540	67.174	27.366
Lindenholt-wijkaanpak	79.992	51.593	28.399
Midden-wijkaanpak	86.940	27.343	59.597
Nieuw-West-wijkaanpak	45.832	39.077	6.755
Nijm-Noord-wijkaanpak	24.511	19.131	5.380
Oost-wijkaanpak	54.905	44.439	10.466
Oud-West-wijkaanpak	75.007	59.087	15.920
Speelvoorzieningen	7.306	7.000	306
Stadscentrum-wijkaanpak	34.748	31.685	3.063
Zuid-wijkaanpak	47.892	27.037	20.855
Totaal programma Wijken	**551.673**	**407.029**	**144.644**
Woningbouwbeleid en herstructurering	14.970	10.540	4.430
Doelgroepen	143.474	127.686	15.788
Totaal programma Wonen	**158.444**	**138.226**	**20.218**
Diversiteit	1.216.905	1.208.105	8.800
Jeugd	4.261.160	4.251.856	9.304
Maatschappelijke opvang	13.231.610	12.993.182	238.428
Publieke Gezondheid	554.146	554.146	0
Welzijn	11.467.052	11.463.460	3.592
Totaal programma Zorg & Welzijn	**30.730.873**	**30.470.749**	**260.124**
Totalen per jaar	**65.369.325**	**64.423.929**	**945.396**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Lijst met afkortingen

A&M	Archeologie en Monumenten
ABR	Algemene Bedrijfsreserve van het Ontwikkelingsbedrijf
ACN	Architectuurcentrum Nijmegen
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVA	Algemene vergadering van Aandeelhouders
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
AWBZ	Algemene Wet bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
b	baten
BAG	Basisregistraties adressen en gebouwen
Bbz	Bijstandsbesluit zelfstandigen
BDU	Brede Doeluitkering
BDU-SIV	Brede Doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid
BGR	Basisgebouwenregistratie
BimM	Bureau Interim-management
BNG	Bank der Nederlandse Gemeenten
BoWo	Bouwen en Wonen
BRA	Basisregistratie adressen
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BRP	Basisregistratie Personen
BRW	Brandweer
BSN	Burgerservicenummer
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BTWCF	BTW Compensatiefonds
BV	Besloten Vennootschap
BW	Begrotingswijziging
BWN	Belangenbehartiging WAO Nijmegen
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
CPB	Centraal Planbureau
CPI	Consumentenprijsindex
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CV	Commanditaire Vennootschap
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DCO	Directie Concern
DGG	Directie Grondgebied
DIW	Directie Inwoners
DRIS	Dynamisch Reizigers Informatie Systeem
DSB	Directie Stadsbedrijven
DU	Decentralisatie-uitkering
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
DWS	Directie Wijk en Stad
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ELI	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EMT	Energie en Milieu Technologie
EPN	Energie Prestatie Norm
ESF	Europees Sociaal Fonds
FES	Fonds Economische Structuurversterking
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
FIP	Financieel Investeringsplan
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag

FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GEM	Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij
GF	Gemeentefonds
GFT	Groente, Fruit en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GPLK	Gepantserde papier-loodkabel
GR	Gemeenschappelijke Regeling
Grex	Grondexploitatie
GRHV	Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GSB	Grotestedenbeleid
GSO	Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid
HAN	Hogeschool Arnhem Nijmegen
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HRM	Human Resource Management
I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ID-baan	Instroom-Doorstroom-Baan
IOAW	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOS	Internationale Ontwikkelingssamenwerking
IP	Investeringsplan
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investering Stedelijke Vernieuwing
IU	Integratie-uitkering
IV	Integrale Veiligheid
Jeugd-GGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
JGO	Jeugdgroepenoverleg
JOP	Jongerenontmoetingsplaats
KB	bureau Kwaliteitsbeheer, valt onder de afdeling Stadsbeheer
KCC	Klantcontactcentrum
kiEMT	Kennis en Innovatie in Energie en Milieutechnologie
KKP	Keizer Karel Podia
KPL	Kostenplaats
l	lasten
Leningen o/g	Leningen opgenomen geld
Leningen u/g	Leningen uitgeleend geld
MARN	Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen
MFC	Multifunctioneel Centrum
MHB	Medische Heroïnebehandeling
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MTC	Multi Transportcentrum
MVG	Maatschappelijk Vastgoed
n	nadeel
NASB	Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NFIA	Netherlands Foreign Investment Agency
NFIS	Nijmeegs Financieel Informatiesysteem
NJN	Najaarsnota
NKS	Nijmeegse Kaderverordening Subsidieverstrekking
NTC	Novio Tech Campus
nugger	Niet-uitkeringsgerechtigde; iemand zonder een uitkering
NVM	Nederlandse Vereniging voor Makelaars
O&S	Onderzoek en Statistiek

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OAV	Onderwijs aan vreemdelingen
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
OBW	Ontwikkelingsbedrijf Waalfront
OHV	Onderwijshuisvesting
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OM	Openbaar Ministerie
OMBD	Overheidsgelden met meerjarig bestedingsdoel
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OR	Openbare ruimte
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&O	Personeel & Organisatie
PDV	Perifere Detailhandel Vestiging
PG	Productgroep
PIO	Planexploitatie In Ontwikkeling
PM	Pro Memorie: Als stelpost opgenomen, de werkelijke waarde is nog niet bekend
PN	Perspectiefnota
PPS	Publiek Private Samenwerking
R&A	Randvoorwaarden en Aanbevelingen
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBGZ	Regionale Brandweer Gelderland Zuid
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RNI	Register Niet-Ingezetenen
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
RSI	Reserve Strategische Investeringen
RSP	Regionaal Samenwerkingsprogramma
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RVV	Reglement verkeersregels en verkeertekens
SB	Stadsbegroting
SCE	Sportclub Excelsior
SD	Stadsdeel
Soza	Sociale Zaken
SSHN	Stichting Studentenhuisvesting Nijmegen
SSNM	Stichting Stedenband Nijmegen - Masaya
SSNP	Stichting Stedenband Nijmegen - Pskov
STIP	Stedelijk InformatiePunt
SU	Specifieke Uitkering
SW	Sociale Werkvoorziening
TIP	Topsport- en Innovatiepark
UMC	Universitair Medisch Centrum
UPOR	Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
USV	Uitvoeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
v	voordeel
VG A&O	Vastgoed Advies en Onderhoud
VGP	Voortgangsrapportage Grote Projecten
VIR	Verwijsindex Risicojongeren
VJN	Voorjaarsnota
VMC	Verkeersmanagementcentrale
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOF	Vennootschap onder firma
VOP	Voetgangersoversteekplaats
VRI	Verkeersregelinstallatie

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VSA	Afdeling Vastgoed, Sportservice en Accommodaties
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
Vzh	Voorzieningenhart
VZP	Stedelijk Voorzieningenplan
W&I	Programma Werk & Inkomen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAP	Wijkaanpakplan; Wijkactieplan
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
WGA	Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
Wgr	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Wij	Wet Investeren In Jongeren
WIW	Wet inschakeling werkzoekenden
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WO2	Tweede Wereldoorlog
WOO	Wijkoverstijgend onderhoud
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
Wsnp	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
Wth	Wet Tijdelijk Huisverbod
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
Wwb	Wet Werk en Bijstand
WWNV	Wet Werken Naar Vermogen
Z&W	Programma Zorg & Welzijn
ZAT	Zorgadviesteam
ZOR	Zorgoverleg Risicojongeren

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Colofon

UITGAVE
Gemeente Nijmegen

OMSLAG
OptimaForma, Nijmegen

FOTOGRAFIE
Ellen van de Waterbeemd
Marianne van den Heuvel (foto Green Capital, progr.Klimaat & Energie)

DRUK
DPN, Nijmegen

maart 2015

Stadsrekening 2014

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

- Het optimaliseren van de publieke dienstverlening door een betere bereikbaarheid en door een snelle en efficiënte dienstverlening.
- Wij dragen zorg voor goed geïnformeerde burgers en bedrijven ten aanzien van de gemeentelijke dienstverlening.
- Wij dragen zorg voor het optimaliseren van de persoonsinformatievoorziening en de daaraan gerelateerde dienstverlening.
- We willen bereiken dat de burgers, bedrijven en instellingen tevreden zijn over de dienstverlening van de gemeente.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Doelmatige en doeltreffende dienstverlening
H2	Zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening
H3	Verbeteren persoonsinformatievoorziening

Hoofddoelstelling 1

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Wij leveren onze burgers en bedrijven op doelmatige en doeltreffende wijze onze diensten en producten tegen zo laag mogelijke kosten.

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben aan onze burgers en bedrijven op doelmatige en doeltreffende wijze onze diensten en producten geleverd. We realiseerden een telefonische bereikbaarheid van ruim 74% in 30 seconden. Het totaal aantal telefoontjes is, ondanks de afname van het aantal gesprekken over de omgevingsvergunning, stabiel gebleven ten opzichte van 2013.

Indicatoren

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tijdige (binnen wettelijke termijn) afhandeling ontvangen berichten	78%	90%	58%
1.2 Telefonische bereikbaarheid 14024 80% < 30 seconden	79%< 30 sec.	80% < 30 sec.	74,33%

Toelichting indicatoren
We realiseerden een telefonische bereikbaarheid die verschilt met de realisatie van 2013. Dit wordt veroorzaakt door een stijgend aanbod van complexe vragen op het zorgdomein. De gespreksduur en wachttijd namen toe.

De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn administratief afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. De overige post wordt door de proceseigenaren zelf gemeten in hun processysteem.

Wat hebben we ervoor gedaan?
We zorgden ervoor dat de meeste telefonische vragen via 14024 in één keer werden beantwoord. Met de informatie van de vakafdelingen actualiseerden we onze kennisbank en de teksten op het digitaal loket. Alle teksten op het digitaal loket werden voor onze websitebezoeker beter leesbaar gemaakt.

Hoofddoelstelling 2

Zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening

Wat willen wij bereiken?
Wij zorgen voor een zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening door Burgerzaken. Burgerzaken heeft immers verreweg de meeste klanten van de gemeente Nijmegen. Meer dan 200.000 burgers nemen op jaarbasis een dienst af van Burgerzaken, fysiek, schriftelijk, telefonisch of via internet. Ongeveer 150.000 burgers bezoeken de balies van Burgerzaken.

Wat hebben we bereikt?
Wij zorgden voor een zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening in de Stadswinkel en het Steunpunt Stadswinkel.De dienstverlening in de Stadswinkel (balie) werd gewaardeerd met een 8,3. In 2014 werd 85% van de klanten binnen 15 minuten geholpen. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe.

Indicatoren

Zorgvuldige, tijdige, klantgerichte dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Cijfer dienstverlening Burgerzaken	7,9	7,5	8,3
2.2 Wachttijd Burgerzaken 80% < 15 minuten	85,3% < 15 min	80% < 15 min.	85%
2.3 Wachttijden klanten Burgerzaken vrije inloop gem. 15 minuten	12,2 min	15 min.	13,5 min.
2.4 Wachttijd klanten Burgerzaken op afspraak gem. 5 minuten	5,3 min	5 min.	6,2 min.

Toelichting indicatoren
Het waarderingscijfer voor de dienstverlening is een 8,3. Dit cijfer is hoger dan in 2013, maar door een andere onderzoeksmethode niet vergelijkbaar. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) werd door de klant hoog gewaardeerd. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe ten opzichte van 2013. Van de klanten die op vrije inloop kwamen werd een percentage van 68% binnen 15 minuten geholpen.

Wat hebben we ervoor gedaan?
- Het Steunpunt Stadswinkel werd verbouwd en klanten werden in een andere locatie ontvangen.
- In een aantal gevallen bedienden we de klant op maat, zoals de inschrijving van buitenlandse studenten in de Stadswinkel. Dat zorgde in de maanden februari en september voor een extra toeloop in de Stadswinkel. Voor het eerst planden studenten zelf een afspraak in. De procedure om een burgerservicenummer uit te reiken werd versneld. In plaats van een wachttijd van 2 à 3 weken, werd het nummer nu direct uitgereikt. Daarnaast

reikten we reisdocumenten uit aan bedlegerige inwoners. We regelden dat de woningbouwcorporaties voor huurders die een woning huren of naar een andere woning verhuizen, bij de corporatie hun verhuizing doorgaven.

- Vanaf 1 januari werden alle klantcontacten voor de specialistische vragen burgerzaken, bijvoorbeeld naturalisaties, alleen maar op afspraak afgehandeld. Dit leidde tot minder fysieke contactmomenten, omdat vóór 2014 klanten vaak onvoorbereid kwamen en weer terug moesten komen. De fysieke informatievraag is verschoven naar telefonische contacten met de specialisten.
- Om de klantenstroom te reguleren namen we een aantal maatregelen, zoals extra avondopenstellingen voor de zomerpiek, de klant stimuleren om op afspraak te komen, tijdig op de hoogte stellen van het verlopen van de geldigheid van reisdocumenten, het attenderen op het gebruik van de website.
- Ten opzichte van vorig jaar liepen de wachttijden op, maar de klanten werden binnen de normtijd geholpen. Dit resultaat is gerealiseerd door het inzetten van stagiaires, participatiebanen en oproepkrachten die vooral de standaardwerkzaamheden uitvoerden, zodat de klantenstroom beheersbaar bleef.
- Vanaf januari konden er ook huwelijken worden gesloten in de daarvoor ingerichte trouwkamer in de Stadswinkel. Dit hielp om de logistieke problemen die zich voordeden in het Stadhuis te verminderen en prijsdifferentiatie mogelijk te maken.
- Bruidsparen ontvingen vanaf februari een digitale enquête waarin zij hun waardering konden geven over de huwelijksvoltrekking/registratie. We ontvingen 70 reacties met een waardering van een 7,5 voor de dienstverlening. Een aantal klanten was niet tevreden over de ondertrouw aan de balie. Deze opmerkingen hebben ertoe geleid dat de ondertrouw weer in de spreekkamer plaatsvindt.
- Onderstaande aantallen legesproducten burgerzaken zijn verstrekt in 2014:

Leges product	Aantallen 2010	Aantallen 2011	Aantallen 2012	Aantallen 2013	Aantallen 2014
Uittreksels Burgerlijke Stand	9.045	8.836	9.104	8.471	**7.684**
Huwelijken	600	602	510	536	**509**
Diverse uittreksels Basisregistratie					
Personen	15.698	14.501	14.501	10.747	**9.930**
Naturalisaties	374	299	358	304	**219**
Paspoorten en ID-kaarten	33.599	36.474	38.011	32.435	**34.011**
Vermissing reisdocumenten	2.026	1.984	2.098	2.182	**227**
Rijbewijs	16.132	14.663	11.300	10.784	**11.269**
Vermissing rijbewijs	1.234	1.340	1.265	1.333	**1.349**
Verklaring omtrent het gedrag (VOG)	6.464	7.107	7.418	7.041	**5.902**

Daarnaast werden ook wettelijke taken verricht waarvoor geen leges gevraagd mogen worden, bijvoorbeeld het verwerken van de verhuizingen, geboorte-aangiften, overlijdensaangiften, adresonderzoeken.

Hoofddoelstelling 3

Verbeteren persoonsinformatievoorziening

Wat willen wij bereiken?

Het verbeteren en verder ontwikkelen van de persoonsinformatievoorziening.

Wat hebben we bereikt?

De gemeentelijke basisadministratie personen voldoet aan de wettelijke eisen en is geactualiseerd aan de hand van onderzoeken en signalen van burgers, overheidsinstanties en onze eigen waarnemingen. We zijn geslaagd voor de kwaliteitscontrole reisdocumenten. In onze administratie is 98% van de gegevens juist. De gemeentelijke regelgeving (verordeningen en beleidsregels) voldoet aan de nieuwe wet Basisregistratie Personen (was GBA).

Indicatoren

Er zijn geen indicatoren bij deze hoofddoelstelling opgenomen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij hebben een scherpere controle op identiteitsfraude uitgevoerd. Er is speciale apparatuur aangeschaft waarmee we alle buitenlandse documenten extra controleren.

- Er heeft een kwaliteitscontrole voor de reisdocumenten plaatsgevonden (zelfevaluatie reisdocumenten). We zijn ruim geslaagd binnen de norm en kwaliteit.
- Vanaf januari is het Register Niet-Ingezetenen ingevoerd. Meer dan 6.000 Niet-Ingezetenen kwam op afspraak bij het loket om een registratienummer te ontvangen. Van al deze Niet-Ingezetenen stond alleen het adres in het buitenland geregistreerd. Vanaf september doen we mee met de landelijke pilot en registeren we nu ook het tijdelijk adres in Nederland.
- Er zijn extra adresonderzoeken uitgevoerd. De nieuwe Wet Basisregistratie Personen verplicht dat iedere emigrant zich in persoon aan de balie meldt. De wet richt zich op het voorkomen van kindontvoeringen.In de praktijk kwamen vooral expats en studenten en dat bracht extra administratieve werkzaamheden met zich mee. Nijmegen heeft samen met andere gemeenten een brief gestuurd naar de Minister waarin aandacht wordt gevraagd voor deze problematiek.
- Nijmegen heeft het initiatief genomen om medewerkers van Ede, Apeldoorn en Arnhem en Nijmegen op te leiden door de marechaussee, zodat zij zelf opleidingen aan collega's kunnen geven in de regio op het gebied van de bestrijding van identiteitsfraude.
- In 2014 organiseerden we twee verkiezingen. In maart vond de verkiezing voor de Gemeenteraad plaats met een opkomstpercentage van 54,64%. In mei waren de verkiezingen voor het Europees Parlement met een opkomstpercentage van 39,90%.

Wat heeft het gekost?

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Toelichting financiën

Het programma Dienstverlening en Burgerzaken sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,07 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 1,9%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten wijken nagenoeg niet af. De afdrachten van de rijksleges waren iets hoger en de extra rijksbijdrage RNI werd niet uitgegeven.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,07 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Hogere legesopbrengsten (gemeentelijke-leges en rijksleges);
- Hogere rijksbijdrage Register Niet-Ingezetenen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1011 Dienstverlening & Burgerzaken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				3.460	7.079	3.619
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota technische wijziging en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	294	389	95
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-194	-194	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**195**	**95**
Eindtotaal				**3.560**	**7.274**	**3.714**

Risico's

- Bij tussentijdse landelijke verkiezingen van de Tweede Kamer moet een begrotingswijziging worden gemaakt, omdat hier geen geld voor is gereserveerd.
- Er vindt landelijk overleg plaats of de activiteit naturalisaties wordt overgedragen naar de IND of dat er een centrumgemeente wordt aangewezen deze taken uit te gaan voeren.
- Maximaliseren van rijkswege van te heffen legestarieven rijbewijzen met ingang van 2014. Dit leidt tot minder legesinkomsten Burgerzaken waarvoor vanaf 2016 naar dekking gezocht moet worden.

Programma Veiligheid

ALGEMEEN

De zorg van de overheid voor de veiligheid van burger is verankerd in de kernwaarden van de rechtsstaat. Geen vrijheid, geen gelijkwaardigheid, geen solidariteit zonder een veilige publieke ruimte. Veiligheid is daarmee een kerntaak van de overheid.

In Nijmegen staan daarbij vooral thema's centraal die het veiligheidsgevoel van de burger het meest beïnvloeden. De aanpak van overvallen, inbraak en diefstal, maar ook het tegengaan van overlast en intimidatie, jeugdoverlast en huiselijk geweld zijn traditioneel belangrijke veiligheidsvraagstukken in onze stad. Daarnaast besteden we veel aandacht aan een veilige fysieke leefomgeving en aan veilige evenementen en horeca. En tot slot liggen fundamentele taken bij de bestrijding van rampen en crises, bij de brandweerzorg en ten aanzien van de handhaving van de openbare orde.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

De veiligheid in een stad is het resultaat van de sociale, fysieke en economische ontwikkeling van de maatschappij. Sturing op veiligheid is daarmee heel complex. De vraag naar de maakbaarheid van de samenleving staat hierbij centraal. Er zijn veel beïnvloedbare factoren die de veiligheid in Nijmegen bepalen. Er zijn echter nog meer factoren die de veiligheid bepalen, maar waarop een gemeente geen directe invloed heeft. De gemeente bepaalt de veiligheid in een stad dus niet, maar probeert deze positief te beïnvloeden.

De afgelopen jaren heeft veiligheid voor het lokale bestuur hoge prioriteit gehad. De kwalitatieve en kwantitatieve inzet van organisaties die iets kunnen betekenen voor de veiligheid in de stad is toegenomen. De meerwaarde is vooral te halen uit (de intensivering van) de samenwerking tussen die partners. Het algemene programmadoel van het programma Veiligheid is daarom 'samenwerken aan meer veiligheid in Nijmegen'. Daar ligt de veronderstelling onder dat iedereen al heel veel doet aan veiligheid, maar dat de winst de komende jaren te vinden is in (verdere) samenwerking.

Succesvolle voorbeelden daarvan zijn de persoonsgerichte aanpak, vooral ten aanzien van zeer actieve veelplegers, huiselijk geweld, jeugdoverlast en woonoverlast als gevolg van intimidatie. En ook de samenwerking tussen brandweer en politie, waardoor de geïntegreerde meldkamer van de grond is gekomen.

Overigens gelden op verzoek van de Auditcommissie van de gemeenteraad met ingang van de Stadsbegroting 2015 nieuwe prestatie-indicatoren voor het programma Veiligheid. In de Auditcommissie is begin 2013 met de portefeuillehouder en de programmamanager besproken om de indicatoren beter aan te passen op de rol die het programma Veiligheid heeft bij het verwezenlijken van lokaal veiligheidsbeleid. Uitgangspunt daarbij is de generieke regierol van de gemeente op het veiligheidsdomein en wat dat betekent voor de vraag op basis van welke indicatoren we de resultaten van die regierol ook daadwerkelijk kunnen meten, en wat dit vervolgens dan betekent voor prestaties die veiligheidspartners leveren op de doelstellingen van ons lokale veiligheidsbeleid.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger
H2	Reductie van het aantal incidenten
H3	Reductie van de gevolgen van incidenten

Hoofddoelstelling 1

Vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger

Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft slechts voor een deel invloed op het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. Dat wat de gemeente echter wel kan beïnvloeden moet direct of indirect gericht zijn op het vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. We meten het veiligheidsgevoel tweejaarlijks met de Stadspeiling en de veiligheidsmonitor.

Wat hebben we bereikt?

Het gevoel van onveiligheid wordt in Nijmegen gemeten op basis van de landelijke Veiligheidsmonitor en onze eigen Burgerpeiling. Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd.

Het beleidskader voor ons lokale veiligheidsbeleid loopt tot en met het jaar 2015. Dat betekent dat de doelstellingen voor het vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger dan ook gerealiseerd moeten zijn. De onderstaande cijfers geven aan dat we al in 2013 ten opzichte van de doelstellingen gunstig scoren. In de Veiligheidsbrief, d.d. 1 juli 2014 (besproken tijdens de raadsvergadering van 17 september 2014), is al aan de orde geweest dat het met de veiligheidsgevoelens in Nijmegen de goede kant opgaat; en dat Nijmegen ook gunstig scoort in de stedenvergelijking van de landelijke Veiligheidsmonitor. Ofschoon de cijfers over het veiligheidsgevoel over 2014 nog niet beschikbaar zijn, zien we wel dat de criminaliteit in 2014 is afgenomen (zie: hoofddoelstelling 2). Dat rechtvaardigt de verwachting dat de gunstige trend ten aanzien van het veiligheidsgevoel zich ook vorig jaar heeft doorgezet. Overigens blijven we benadrukken dat er geen enkelvoudig causaal verband valt te leggen tussen enerzijds de inzet van de gemeente en anderzijds het effect daarvan op het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. Dat gevoel wordt immers door zoveel meer factoren bepaald dan alleen de inzet van de gemeente, dat de indicator slechts als indicatief kan worden gezien.

Indicatoren

Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
1.1 Voelt zich vaak onveilig (in het algemeen)	2,5%	<4%	nb
1.2 Voelt zich soms/vaak/zelden onveilig	17,7%	<36%	nb
1.3 Voelt zich vaak onveilig in de buurt	2,5%	4%	nb

De cijfers voor 2013 zijn gebaseerd op de landelijke Veiligheidsmonitor (indicator 1.1.) en onze eigen Burgerpeiling (indicatoren 1.2 en 1.3). Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De persoons-, groeps- en systeemgerichte aanpak in het Veiligheidshuis is en blijft de basis bij de aanpak van sociale veiligheidsvraagstukken, waarin we focussen op het tegengaan van veelvoorkomende criminaliteit en overlast. Daar waar de Nijmegenaar actief kan bijdragen aan zijn eigen veiligheid – denk bijvoorbeeld aan

preventie bij woninginbraak – dragen we actief bij aan bewustwording en *empowerment*. Ten aanzien van fysieke veiligheid zetten we vooral in op risicogestuurd controleren en toezicht. Het bevorderen van naleefstrategieën staat hierin centraal, omdat dat bijdraagt aan preventie en zelfregie.

Hoofddoelstelling 2

Reductie van het aantal incidenten

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een reductie van het aantal incidenten in Nijmegen. Ook hiervoor geldt dat er geen één-op-één relatie ligt tussen de inzet en regie van de gemeente op het terrein van veiligheid en het aantal incidenten dat in de stad plaatsvindt. Wij richten onze inzet wel op het verminderen van het aantal incidenten. Daarom moet deze indicator ook als indicatief beschouwd worden.

Wat hebben we bereikt?

Het aantal aangiften bij de politie is significant gedaald ten opzichte van 2013 en ligt daarmee ook substantieel onder de doelstelling. Over het algemeen dalen de cijfers in alle aangiftecategorieën, maar de grootste daling zien we bij woninginbraken (- 492), diefstal uit/vanaf voertuigen (- 540) en diefstal (brom- en snor)fietsen (- 359).

De daling van de woninginbraken valt te verklaren uit de integrale dadergerichte aanpak, het Donkere Dagen Offensief (DDO) en de inzet van het Targetteam. De daling van de diefstal uit/vanaf voertuigen kunnen verklaard worden door aanpassingen in de inrichting van de infrastructuur, zoals: het wegvallen van onbewaakte parkeermogelijkheden aan de Nassausingel, de komst van parkeergarage Keizer Karelplein, het betaald avondparkeren in combinatie met meer toezichthouders op straat, maar ook het DDO. Ook zaten in 2014 een aantal notoire autokrakers vast. De daling van fietsendiefstal is lastiger te verklaren. In het centrum wordt nu wel de lokfiets ingezet.

Met het aantal meldingen bij de brandweer scoren we significant gunstig ten opzichte van de doelstelling. Vanaf het begin van dit decennium zien we een flinke daling van het aantal meldingen: van 1766 in 2010 naar 1351 in 2014. Overigens bestaat een substantieel deel uit zogeheten loze meldingen – in 2014: 596. Dat betekent dat het vorig jaar in slechts 755 gevallen daadwerkelijk om brandbestrijding en overige hulpverlening ging. Kijken we ook hier naar de lange termijn dan daalt ook het aantal loze meldingen de afgelopen jaren significant: in 2010 ging het nog om in totaal 858 loze meldingen en rukte de brandweer in 908 gevallen terecht uit.

Indicatoren

Reductie van het aantal incidenten	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
2.1 Aangiften bij de politie	14.130	<16.500	12.247
2.2 Meldingen bij de brandweer	1.382	<1.816	1.351

Wat hebben we ervoor gedaan?

We zetten sterk in op een persoons-, groeps- en systeemgerichte aanpak van criminaliteit en overlast in het Veiligheidshuis Nijmegen. Hier organiseren we de verbinding politie, Openbaar Ministerie en de reclasseringsorganisatie enerzijds en de zorginstellingen anderzijds. Daarmee leveren we een bijdrage aan de bestrijding van veel voorkomende vormen van criminaliteit en overlast. Met de Top-150-aanpak kunnen we dynamisch en flexibel inspelen op het veiligheidsbeeld en die daders aanpakken die het meest actief zijn. Daarmee kunnen we een substantiële bijdrage leveren aan de reductie van het aantal incidenten.

Ook hebben we in 2014 met het project ENNUWEG ingezet op bewustwording onder de omvangrijke studentenpopulatie waar het gaat om brandveiligheid in relatie tot de kamerverhuur, maar eveneens met het tegengaan van onnodige risico's van woninginbraak en het tegengaan van risico's op straatroof. Dit project is positief geëvalueerd en zullen we ook gaan voortzetten.

Hoofddoelstelling 3

Reductie van de gevolgen van incidenten

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar verlaging van de gevolgen van incidenten. Door proactieve en preventieve activiteiten dragen we bij aan de beperking van de gevolgen van incidenten. Door preparatieactiviteiten bereiden we ons voor op een adequate repressieve taakuitvoering. Concreet betekent dit onder meer bijzondere aandacht voor aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten van objecten. Door repressieactiviteiten dragen we bij aan het beperken van schade aan de gezondheid van slachtoffers en het beperken van de materiële schade. We evalueren de gevolgen van de incidenten en de aanpak daarvan om de effectiviteit van de activiteiten te kunnen meten en verbeteren. De gemeente treedt hierbij veelal op als regisseur van processen.

Wat hebben we bereikt?

Uit de bovenstaande cijfers blijkt dat het aantal incidenten ruim onder de geformuleerde doelstelling ligt. Daarmee leveren we ook een belangrijke bijdrage aan het verminderen van de gevolgen van incidenten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Hierboven is reeds onze inzet in op de aanpak van criminaliteit en overlast gemeld. Daarnaast besteden we ook aandacht aan preventie daar waar het veiligheidsbeeld of een specifieke doelgroep hiervoor aanleiding geeft. Een voorbeeld daarvan is het project ENNUWEG, waarbij we ons vooral gericht hebben op de doelgroep studenten.

Wat heeft het gekost?

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**

Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Toelichting financiën

Het programma Veiligheid sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 1,6%.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- De kosten van het project bluswatervoorzieningen zijn begroot op € 510.000; we verwachtten in 2014 € 100.000 uit te geven maar dat is niet gebeurd. Daardoor is er in 2014 een overschot van € 100.000 en verwachten we een tekort van € 100.000 in 2015.
- De bijdrage aan de veiligheidsregio was € 60.000 lager dan begroot; dit is een incidenteel voordeel.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 37.000 hoger uitgevallen dan begroot;.er is geen noemenswaardig verschil tussen de begroting en de realisatie

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere lasten; dit zijn Incidentele voordelen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1012 Veiligheid **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				469	15.442	14.972
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-120	-321	-201
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-105	-105	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		228	228
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-802	-802
Totaal Wijzigingen				**-225**	**-1.001**	**-775**
Eindtotaal				**244**	**14.441**	**14.197**

Risico's

- Vertrouwelijke informatie komt terecht op de verkeerde plek, wat leidt tot een schadeclaim van degene die daardoor gedupeerd wordt.

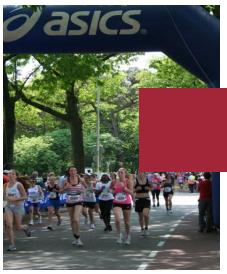

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij bevorderen dat onze inspanningen op het vlak van citymarketing en externe betrekkingen meerwaarde opleveren voor onze andere gemeentelijke programma's, voor maatschappelijke instellingen, bedrijven en burgers. Daarnaast wordt hiermee een bijdrage geleverd aan een sterker vestigingsklimaat. De opbrengst is een grotere betrokkenheid van Europa, rijk en provincie bij Nijmeegse plannen en ontwikkelingen met als effect inhoudelijke en financiële steun. Daarnaast willen we met Nijmegen en Nijmeegse ontwikkelingen vaker en positief in het nieuws komen, en streven we succesvolle evenementen na.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	(Internationale) samenwerking en public affairs
H2	Promotie
H3	Coördinatie evenementen
H4	Stedenbanden
H5	Coördinatie van het stedenbeleid van rijk en provincie

Hoofddoelstelling 1

(Internationale) samenwerking en public affairs

Wat willen we bereiken?

We beogen een grote betrokkenheid, inhoudelijk en financieel, van Europa, rijk en provincie bij Nijmeegse plannen en ontwikkelingen. De Nijmeegse belangen brengen we goed en gestructureerd onder de aandacht. Waar mogelijk sluiten we aan op belangen die op (inter)nationaal en provinciaal niveau spelen. Daarvoor ondernemen we activiteiten op het vlak van externe oriëntatie, subsidieacquisitie, gerichte lobby en public affairs.

Wat hebben we bereikt?

Aandacht voor de steden binnen het Operationaal Programma EFRO, de nieuwe periode vanaf 2015. Aandacht in de Strategische Agenda 2015-2021 van de Euregio Rijn Waal. Hierdoor is de kans op het succesvol kunnen indienen van projectvoorstellen door of vanuit e stad Nijmegen vergroot. De start van het stedelijk netwerk GelreStad wat bijdraagt aan aandacht voor de grote steden bij de provinciale overheid. Uitbouw van het Europese netwerk te Brussel. Samenwerking met Duisburg (BRD/NRW). Versterking regionale samenwerking in het Rijk van Nijmegen (MGR). Voorbereiding toekomst regionale samenwerking op de schaal van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen.

Indicatoren

Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Deelname aan de verschillende overleggen van G32, VNG, Gelrestad, Stadsregio en Rijk van Nijmegen. Inzet en begeleiding voor het EDIC. Inzet voor en advisering van de Stuurgroep Arnhem Nijmegen, het College van Bestuur van de Stadsregio en de Nijmeegse delegatie in de Stadsregioraad. Idem van het Bestuur van de Euregio en de Nijmeegse delegatie in de Euregiopraad. Regelmatig overleg met Euregiokantoor te Kleve en Bureau Brussel City Region Arnhem Nijmegen te Brussel ten aanzien van Europese kansen en mogelijkheden (o.a. Green Capital, Velocity, Wissensallianz). Lobbyactiviteiten in het netwerk Kennissteden.

Hoofddoelstelling 2

Promotie

Wat willen wij bereiken?
Met promotie, wij spreken liever van citybranding en -marketing, willen we door bijzondere en nieuwswaardige projecten en activiteiten het merk Nijmegen niet alleen neerzetten als historische stad, maar ook als dynamische kennisstad, waar veel (loop)sport, groen en cultuur te vinden is. Daarbij gebruiken wij ook de onderscheidende en innovatieve bouwprojecten die in uitvoering zijn. Het beeldmerk en de slogan Altijd Nijmegen is daarbij de pay off.

Wat hebben we bereikt?
We hebben het profiel van Nijmegen als historische en kennisstad verder versterkt door twee grootschalige, nieuwswaardige activiteiten te realiseren. Het betreft de derde editie van de Vrede van Nijmegen Penning en het programma voor 70 jaar Market Garden. Beide activiteiten hebben extra en bijzonder bezoek naar de stad getrokken en onderstrepen Nijmegen als historische en kennisstad. Tevens is er nationaal en internationaal positieve publiciteit over deze gebeurtenissen geweest (zoals rechtstreekse NOS-uitzending en publiciteit in de New York Times). Uit een geactualiseerde benchmark in januari, met steden met een vergelijkbaar bleek dat Nijmegen relatief weinig middelen en menskracht op dit beleidsterrein inzet. Een andere conclusie was dat citymarketing een kwestie is van volhouden en lange adem hebben. Alleen door over een lange periode consequent aan een city-marketingbeleid vast te houden, kan een stad effect sorteren.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Op basis van het uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 hebben we samen met de partners in de stad verder invulling gegeven aan de focus van de Nijmeegse citymarketing: het profileren van Nijmegen als historische en kennisstad. Ondanks de doorgevoerde bezuinigingen hebben we daarvoor de momenten benut die daarvoor de bewijsvoering leveren. Die momenten waren in 2014: de Vrede van Nijmegen Penning en 70 jaar Market Garden. Deze twee projecten zijn in de vorm van een publiek private samenwerking met de betreffende partners gerealiseerd, waarbij de partners een evenredige financiële bijdrage hebben geleverd.

Vrede van Nijmegen Penning 2014
De uitreiking van de Penning 2014 maakte deel uit van ons uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 en draagt dan ook bij aan de citymarketingdoelstellingen om Nijmegen als historische én internationale kennisstad te profileren. De Vrede van Nijmegen Penning is een tweejaarlijkse prijs die wordt uitgereikt aan een internationale hoofdrolspeler die zich ingezet heeft voor Europa. In 2010 ontving Jacques Delors de Penning en in 2012 prof. Umberto Eco. Op 7 mei 2014 is de Vrede van Nijmegen Penning in de Sint Stevenskerk uitgereikt aan Neelie Kroes en het was de derde succesvolle editie van de Vrede van Nijmegen Penning. De gemeente Nijmegen organiseert en realiseert deze gebeurtenis met partners Radboud Universiteit en NXP Semiconductors.

Evaluatie 70 jaar Market Garden
Het zwaartepunt van de activiteiten van 70 jaar Market Garden kwam te liggen in het weekend van 20 en 21 september. Op 20 september bestonden de activiteiten uit een officiële herdenking aan de Oosterhoutsedijk, de

opening van de tentoonstelling Ontmoeting in Oorlogstijd in Museum het Valkhof, een presentatie van re-enactors op het Valkhof en een intocht en openluchtexpositie van 600 historische voertuigen en een vaartocht op de Waal van amfibievoertuigen door de Stichting Operatie Market Garden.

Op 21 september vonden het Vrijheidsfestival bij De Oversteek en het 20 Septemberplein én de Crossing over de Waal plaats. Daarnaast was er een stakeholdersbuffet Vrijheidsmuseum en een optreden van het Gelders Orkest, opvoering Waalrequiem, in de Sint Stevenskerk.

Vooruitlopend op de eindevaluatie van het Uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 hebben we In februari 2014 de raad via een tussenrapportage en een presentatie daarvan geïnformeerd over de resultaten. De eindevaluatie zal in het voorjaar van 2015 aan de raad worden aangeboden.

We zijn, in het kader van de uitvoering van de Economische Innovatie Agenda 2020, die in maart 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld, gestart om met de partners in de Economische Raad Nijmegen invulling te geven aan de internationale profilering van Nijmegen als kennisstad. Internationale Profilering is één van de programmalijnen uit onze Economische Innovatie Agenda. Een voorbeeld van een gestart project dat vanuit dit spoor ondersteund wordt is het Dutch International Science Film Festival (InScience).

Hoofddoelstelling 3

Coördinatie evenementen

Wat willen wij bereiken?

- We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen;
- We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden;
- We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren.

Wat hebben we bereikt?

1. We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen
   Nationaal wordt de naamsbekendheid van de stad gekoppeld aan de Vierdaagsefeesten en de Vierdaagse afstandsmarsen. In 2013, bij de 97e editie van de Vierdaagsemarsen en de 44e editie van de Vierdaagsefeesten is over de hele week een bezoekersaantal van 2.350.000 geteld. De Vierdaagse was in 2013 weer het grootste, gratis toegankelijke evenement in 2013 in het onderzoek van Respons. Er zijn nog geen gegevens van Respons over 2014 bekend. Wel weten we dat in 2014, bij de 98e editie van de Vierdaagse afstandsmarsen bijna 40.000 deelnemers de finish passeerden en bij de 45e editie van de Vierdaagsefeesten een bezoekersaantal van 1.442.000 werd geteld.
   We gebruiken evenementen ook om het beeldmerk en slogan Altijd Nijmegen aan te koppelen of om herhalingsbezoek te genereren. Met evenementenorganisaties hebben wij convenanten of samenwerkingsovereenkomsten over de samenwerking gesloten. In twee van dergelijke convenanten (MOJO/LOC7000) en Zevenheuvelenloop) zijn ook afspraken opgenomen over gezamenlijke citymarketingactiviteiten. In het convenant met de stichting DE4DAAGSE en defensie en de samenwerkingsovereenkomst met de stichting Vierdaagsefeesten is citymarketing eveneens een thema waarop gezamenlijk wordt ingezet.
2. We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden
   Met onze evenementenkalender sturen we op de spreiding van evenementen in onze stad. Daarbij nemen we de voorrangsregels, die in de nota *Event Full* zijn vastgelegd, in acht. Met subsidies ondersteunen we evenementen waaraan we vanuit cultureel, economisch, sportief en/of sociaal oogpunt extra waarde toekennen. Ook zijn we actief in het werven van evenementen, zoals het EK vrouwenvoetbal en de Giro

d'Italia. We zijn gestart met de uitwerking van het locatiegebonden evenementenbeleid. Daarmee maken we enerzijds zichtbaar wat de stad te bieden heeft aan evenementenlocaties en houden we daarnaast rekening met de belasting van evenementen voor de omgeving.

3. We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren.
   We hebben het vergunningenproces voor evenementen ingrijpend gewijzigd en de dienstverlening verbeterd. Organisatoren krijgen sneller en beter antwoord en worden wegwijs gemaakt in de mogelijkheden en grenzen voor evenementen.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
1. We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen;
   We benadrukken het belang van de Vierdaagse voor de stad, door het subsidiëren van activiteiten van de Vierdaagseorganisatoren en het faciliteren bij de uitvoering van het evenement in de stad. Daarbij zoeken we steeds naar de gezamenlijkheid en naar mogelijkheden om efficiënter te zijn. We geven daarnaast een subsidie aan de Oranjestichting en het Comité 4 en 5 mei, zodat zij zekerheid hebben over het voortzetten van hun werk.
   In 2013 hebben we gewerkt aan de uitvoering en verdere uitwerking van de doelstellingen en acties uit de evenementennota *Event Full*. Daarbij hebben we extra aandacht gegeven aan duurzaamheid. Er is een duurzaamheidsstandaard ontwikkeld waarover we in gesprek zijn met organisatoren van evenementen. In 2014 is overlegd met de organisatoren van een aantal grote Nijmeegse evenementen in het Nijmeegs Evenementen Overleg, onder voorzitterschap van de stichting Vierdaagsefeesten. De gemeente is gesprekspartner in het overleg en dient als platform voor kennis- en informatie-uitwisseling en voor bredere samenwerking op een aantal thema's.
2. We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden
   In 2014 is in het kader van het locatiegebonden evenementenbeleid een pilot afgerond van drie evenementenlocaties Stadspark De Goffert, park Brakkenstein en Mariënburgplein. In samenspraak met organisatoren, omwonenden en gemeente zijn daarvoor locatieprofielen opgesteld. Daarnaast hebben we in kaart gebracht welke evenementen locaties er zijn, welke evenementen er jaarlijks in Nijmegen plaatsvinden en waar knelpunten ontstaan tussen vraag en aanbod. Aan de hand van de ervaringen met de pilotlocaties is in 2014 verder gewerkt aan profielen voor de andere locaties en worden beleidskaders, waar nodig, aangepast.
3. We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren
   Het nieuwe evenementenproces dat in 2013 was ontwikkeld, is in 2014 geïmplementeerd. We hebben nu één gemeentelijk aanspreekpunt voor organisatoren gerealiseerd in de vorm van een evenementenadviseur, die de centrale intake van vergunningaanvragen verzorgt en ook de kansen voor nieuwe aanvragers onderzoekt.

Hoofddoelstelling 4

Stedenbanden

Wat willen wij bereiken?
Wij willen dat onze internationale stedenbandrelaties bijdragen aan een sfeer van sympathie, betrokkenheid en toenemend wederzijds begrip tussen de inwoners van Nijmegen en die van onze zustersteden.

Wat hebben we bereikt?
Onderhoud van de relaties met de zustersteden Pskov en Gaziantep. Start gesprekken over onderlinge samenwerking tussen stedenbandorganisaties te Nijmegen en het COS Gelderland. Realisatie bezuinigingen.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Subsidieverlening aan projecten te Gaziantep via begeleiding gemeentelijke Adviescommissie. Subsidieverlening aan de Stichting Stedenband Nijmegen Pskov.

Hoofddoelstelling 5

Coördinatie van het Stedenbeleid van rijk en provincie

Wat willen wij bereiken?
Wij willen dat Nijmegen gebruik kan blijven maken van aanzienlijke geldstromen die rijk en provincie in het kader van hun stedenbeleid ter beschikking stellen.

Wat hebben we bereikt?
Een stevige vertegenwoordiging van Nijmegen in de G32 en de VNG. Start stedelijk netwerk GelreStad. Goedkeurende verklaring op de midterm rapportage van het Stadscontract 2012-2015/2017. Investeringen vanuit de provinciale Investeringsimpuls. Samenwerking met provinciale vertegenwoordiging te Brussel.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Begeleiding en advisering, kandidaatstelling Nijmeegse bestuurders voor werkgroepen en bestuur VNG en G32.

Wat heeft het gekost?

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Coordinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coordinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Toelichting financiën
Het programma sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,02 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,6 %.
Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- bij *de stedenbanden* is nog eenmalig een geringe onderuitputting omdat het werkbezoek Gaziantep verplaatst is naar 2015 en de cie. Gaziantep minder subsidieaanvragen heeft ingediend. Gegeven de afbouw van de stedenbanden in de coalitieperiode zal dit vanaf 2015 niet meer optreden.
- Op het product *coördinatie evenementen beleid* doet zich een geringe overschrijding voor vanwege extra capaciteitsinzet en inzet op communicatie.
- door het technisch niet adequaat begroten van de geprognotiseerde uitgaven bij de NJN van *focus citymarketing*, product promotie, is er een overschrijding van afgerond € 0,3 miljoen. De bestedingen zijn geheel conform het door de Raad en B&W vastgestelde meerjaren- bestedingenplan. (Zie de corresponderende baten bij het product Internationale samenwerking & public affairs en zie de toelichting bij Begrotingsrechtmatigheid). Het leeuwendeel van de bestedingen betreffen Market garden en de Vrede van Nijmegen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Conform het door de Raad vastgestelde meerjaren bestedingenplan *focus citymarketing* worden de uitgaven geëgaliseerd door middel van de door de Raad vastgestelde reserve focus citymarketing. De onttrekking uit de reserve wordt technisch geboekt op het deelproduct *mutatie reserves* dat een onderdeel is van het product internationale samenwerking & public affairs
- Op het product promotie zelf is een gering voordeel vanwege externe ontvangsten. Deze externe ontvangsten maken ook deel uit van het vastgestelde uitvoeringsprogramma citymarketing 2013-2014. Aangezien de externe ontvangsten niet altijd gelijke tred houden in enig jaar met de corresponderende uitgaven, kan er in een boekjaar een afwijking optreden.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1013 Citymarketing & Externe betrekkingen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				323	3.693	3.370
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-65	-52	13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-2	-2
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	50	100
Totaal Wijzigingen				**-115**	**-4**	**111**
Eindtotaal				**207**	**3.689**	**3.482**

Risico's

- Een of enkele evenementen zijn een fiasco en maken de bestuurlijke verwachtingen in de verste verte niet waar. Gevolg kan zijn mogelijk grote imagoschade voor het bestuur.
- Onvoldoende beheer subsidie(programma's) en als gevolg daarvan het niet declarabel kunnen maken van kosten.
- Een deel van de personeelsformatie wordt geacht zichzelf door het verwerven van externe middelen terug te verdienen. De mogelijkheden daartoe zijn de afgelopen jaren door bezuinigingen bij de Rijksoverheid sterk afgenomen (Rendabele formatie). Hierdoor treedt het risico op van ongedekte personeelslasten wat kan leiden tot frictiekosten.
- De kans dat we onvoldoende grip hebben op het tempo waarin een bestuurlijke structuurverandering wordt doorgezet (in ieder geval het afschaffen van de wgr + regeling), waardoor de (financiële) gevolgen van de omvorming van de Stadsregionale samenwerking groter blijken te zijn dan we hadden verwacht.

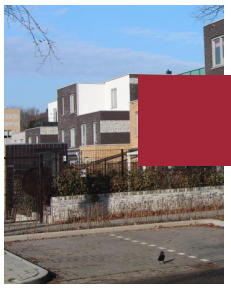

Programma Wonen

ALGEMEEN

In een land met krimpende en groeiende regio's is Nijmegen één van de steden die de komende jaren bevolkingsgroei zal kennen. De woningvraag die hier mee samenhangt moet worden ingevuld. Dat betekent een forse woningbouwopgave. We willen daarbij een stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op stedelijk niveau en met variatie op wijkniveau. Andere taakvelden zijn de herstructurering van delen van de bestaande woningvoorraad, de verduurzaming van woningen en de huisvesting van specifieke doelgroepen met een inhaalslag op het gebied van wonen en zorg. Vrijkomende woonruimte in de schaarse voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld, scheefwonen willen we tegengaan. De effecten van het woonruimteverdelingsbeleid worden gemonitord. De gevolgen van de economische recessie lijken we achter ons te laten. In 2014 vertoonde de koopmarkt herstel, de prijsdaling is gestopt en het aantal transacties neemt toe. In de huursector is sprake van stijgende huren en stagnerende inkomens. Betaalbaarheid staat daarmee weer op de agenda. Het programma is voor realisatie afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties, zorginstellingen , instellingen voor hoger onderwijs en andere overheden. In dat netwerk sturen wij actief met overleg en afspraken. Het programma Wonen kent een sterke relatie met de programma's Ruimte & Cultuurhistorie, Klimaat & Energie en Zorg & Welzijn.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Het programma wonen levert een bijdrage aan de aantrekkelijkheid van de stad door de huidige en toekomstige inwoners van Nijmegen te laten wonen in een positief gewaardeerde woonomgeving. Goed wonen is een cruciale voorwaarde voor leefbare en vitale buurten en wijken. Dat dit werkt blijkt uit de stads- en wijkmonitor. Daarnaast is van belang dat een goede woonkwaliteit bijdraagt aan de economische aantrekkelijkheid van de stad. Onze nieuwbouwopgave is gericht op het inlopen van het woningtekort. En de herstructurering van delen van de bestaande voorraad verbetert kwaliteit en leefbaarheid in de wijken. We willen een ongedeelde stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op stedelijk niveau en met variatie op wijkniveau. Goede kwaliteit en energiezuinigheid zijn daarbij belangrijk. Met het toevoegen van combinaties van wonen en zorg wordt rekening gehouden met de vraag van de ouder wordende bevolking en de extra muralisering. Het realiseren van woonruimte voor jongeren en studenten draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Nijmegen als stad om te studeren. Ook dat is een belangrijke voorwaarde voor stedelijke vitaliteit en dynamiek. Zolang er schaarste is, is woonruimteverdeling een maatschappelijk belang. Vrijkomende woonruimte in de voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld. Bijzondere en kwetsbare doelgroepen krijgen daarbij extra aandacht.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Realisatie woningbouwprogramma
H2	Studenteneenheden en woonservicegebieden
H3	Rechtvaardige verdeling van huurwoningen

Hoofddoelstelling 1

Realisatie woningbouwprogramma

Wat willen we bereiken?

We willen woningen blijven bouwen om aan de vraag te voldoen en de dynamiek in de stedelijke ontwikkeling te behouden. Dat valt op dit moment niet mee door de voortdurende crisis op de woningmarkt. De resultaten van het in 2012 gehouden woningmarktonderzoek (WoON2012) zijn richtinggevend voor de planning en programmering van de woningbouw. Maar de realisatie is mede afhankelijk van de economische situatie. Dat maakt de woningproductie voor 2014 en de jaren daarna onzeker. Voor 2014 lijkt realisatie van 600 woningen haalbaar. De bouw daarvan is voor een deel al in 2013 gestart. Dat is een relatief hoog aantal. Het zijn voor een flink deel huurwoningen. Die hebben niet te maken met voorverkooppercentages alvorens de bouw start, zoals bij koopwoningen wel het geval is. Ook worden koopwoningen in huurwoningen omgezet.
De nieuwbouw in de bestaande stad betreft onder andere het project Malvert-maisonnettes, de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en Huize Rosa. De grootste productie vindt plaats in de Waalsprong waar met name in het deelgebied Laauwik de bouw gestaag vordert.

Meer vraaggericht bouwen verbetert de verkoop van woningen. Daarom is er ook meer aandacht voor (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap, conform de nota Particulier Opdrachtgeverschap uit 2010. Zowel in Nijland als in het gebied Vossenpels Zuid wordt hieraan invulling gegeven. De eerste resultaten zijn al zichtbaar. In 2014 zal de productie hier nog meer op stoom komen. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt om de productie van goedkope huurwoningen op peil te houden, ondanks hun afnemende investeringsruimte als gevolg van maatregelen van het kabinet. 2014 is ook het laatste jaar waarin we met bijdragen uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing betaalbare woningbouw kunnen stimuleren.
De afspraak met de SSHN om in 2015 1.250 eenheden voor studenten te realiseren wordt gehaald. We verwachten in 2014 de oplevering van ca. 500 eenheden voor studenten, o.a. TPG en Sonnehaert. Met de verwachte productie in 2015 van nog eens 350 eenheden in het project Mariënbosch en kleinschalige uitbreidingen en verbouw aan SSHN- complexen staat de teller dan op 1.250 en zijn de grootste tekorten voor studenten weggewerkt. Zeker omdat we voor de komende jaren ook meewerken aan de bouw van een aantal particuliere projecten voor jongeren en studenten. Maar we volgen de vraag- en aanbodontwikkelingen op de voet.

Het stoppen van het ISV betekent dat 2014 het laatste jaar is waarin we binnen het programma wonen betaalbare woningbouw financieel kunnen stimuleren, en er geld beschikbaar is voor wonen boven winkels.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn in totaal 713 woningen opgeleverd. Dat is opnieuw een goed resultaat. Het aantal opgeleverde woningen is 100 meer dan destijds begroot. Het lijkt erop dat we de crisis op de woningmarkt achter de rug hebben. 2014 gaat de boeken in als het jaar waarin het herstel aanhoudt en in ieder geval de koopmarkt weer opgeleefd is. De prijsdalingen zijn gestopt, het aantal transacties is toegenomen. Lage rente, toegenomen consumentenvertrouwen en wat betere economische vooruitzichten liggen hieraan ten grondslag. Het effect op de productie in de koopsector zal pas na 2014 zichtbaar zijn. De productie bestond nu voor het grootste deel uit goedkope huurwoningen (391), o.a. Malvert maisonettes, voorzieningenhart Waterkwartier, Onder Onnes en Lentseveld. Het grootse deel van de productie is in de Waalsprong gerealiseerd, 420 woningen. Daarvan zijn 49 kavels voor zelfbouwers van vrijstaande woningen, en 12 kavels voor IBBN rijwoningen in Laauwik. Daarmee levert zelfbouw 19% van de totale kavelverkoop in 2014 in de Waalsprong, en 25% van de omzet in euro's. Van de in totaal 30 beschikbare IBBN leningen zijn er nu 15 verstrekt, en 6 in behandeling. Door vertraging in de herstructurering (Rozenbuurt, Wolfskuil) zijn er minder woningen gesloopt.

Indicatoren

Realisatie woningbouwprogramma	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal woningen	1000	600	713
1.2 Aantal woningen in bestaande stad	619	200	293
1.3 Aantal woningen in Waalsprong	381	400	420
1.4 Toevoegingen goedkope huurwoningen	488	200	391
1.5 Toevoegingen goedkope koopwoningen	54	50	41
1.6 Aantal appartementen wonen boven winkels	47	5	5
1.7 Sloop	-	75	5

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om de woningproductie mogelijk te maken hebben we voor nieuwe locaties ambitiedocumenten opgesteld, en vanuit het programma wonen bijgedragen aan het opstellen van bestemmingsplannen. Met de woningcorporaties is periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd over de voortgang in de prestatieafspraken, de agenda voor de woonvisie en actuele beleidsontwikkelingen. In maart 2014 is een goedbezochte Woonbeurs georganiseerd met bijna 1.600 bezoekers. Het hoogste aantal in de drie jaar dat we dit al doen. Op deze beurs presenteren ontwikkelaars en makelaars het actuele aanbod aan nieuwbouwwoningen. Verder zijn er 116 startersleningen aangevraagd en 84 verstrekt, een record. Er zijn 15 IBBN leningen voor betaalbare zelfbouw verleend en 6 nieuwe in behandeling genomen. Met deze regelingen worden mensen direct geholpen. In de bestaande bouw leveren we zo ook een bijdrage aan meer doorstroming doordat elke koop een verhuisketen van gemiddeld 4 verhuizingen oplevert. 2014 was ook het jaar waarin de laatste ISV middelen voor betaalbare woningbouw beschikbaar waren. In totaal is de afgelopen 5 jaren het hele bedrag van € 3.675.000 besteed aan totaal 741 betaalbare huurwoningen, de gemiddelde bijdrage komt daarmee op een kleine € 5.000 per woning .

Hoofddoelstelling 2

Studenteneenheden en woonservicegebieden

Wat willen wij bereiken?

Voor studenten realiseren we tussen 2010 en 2015 1.250 eenheden om de groeiende vraag op te vangen. De SSHN is daarbij onze partner Overigens woont 75% van de uitwonende studenten op de particuliere kamermarkt. Op die particuliere markt zijn door de recessie ook andere marktpartijen zich gaan richten op het segment jongeren/studenten. Deze initiatieven zijn welkom zolang ze voldoende kwaliteit op de juiste locatie toevoegen. In dat geval vergroten ze de kwaliteit van het aanbod voor jongeren en studenten en verdringen ze slechter particulier kameraanbod. Kansen die zich voordoen om bestaande gebouwen te transformeren tot huisvesting voor studenten en jongeren, zoals Mariënbosch, Sonnehaerdt en Villa Karel, willen we daarnaast blijven benutten. De extra taakstelling voor nog eens 1.000 studenteneenheden uit het Coalitieakkoord is met een productie van 1.250 eenheden door de SSHN voor een kwart ingevuld. Meer lijkt vooralsnog niet noodzakelijk. Dit blijkt uit ramingen van de instellingen voor hoger onderwijs. Wel houden we de vinger scherp aan de pols, want bij de prognoses van de vraagkant spelen veel variabelen een rol. We willen een stedelijke dekking van woonservicegebieden. Er moet een voldoende voorraad woningen bestaan die geschikt is voor bewoners die een beroep doen op zorg. Dit verg een extra inspanning van diverse partijen vanwege de toenemende extramuralisering in de komende periode. Ouderen en gehandicapten moeten in voldoende mate gehuisvest kunnen worden en starters moeten een reële kans op de woningmarkt hebben. Daarnaast dragen we vanuit het programma Wonen ook bij aan de realisatie van voorzieningen voor maatschappelijke opvang.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn totaal 519 eenheden voor studenten gerealiseerd. Het grootste en meest in het oog springende project was de realisatie van het complex Talia, 354 eenheden van de SSHN boven het nieuwe Doornroosje bij Nijmegen CS. De productie betekende een forse toevoeging van prima studentenhuisvesting op een goede locatie. De afspraak om voor 2015 1.250 nieuwe eenheden te bouwen wordt iets later ingevuld. Dat is het geval als het

project Mariënbosch, met 350 eenheden, dat nu in aanbouw is, eind maart 2015 wordt opgeleverd. De gezamenlijke kamercampagne van SSHN, HAN en Radboud Universiteit heeft in 2014 199 extra kamers opgeleverd. Vanwege afnemende acceptatie van kamerverhuur in een aantal delen van de stad is er in overleg met het platform Kamerbreed, dat de overlast van kamerverhuur wil tegengaan, en de studentenvakbond AKKU een notitie met beleidsvarianten opgesteld. De oude raad heeft aanpak van dit dossier aan de nieuwe raad overgelaten.
Op het terrein van wonen en zorg zijn er 50 woningen en 44 eenheden opgeleverd. Het gaat om de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en aan de Tollensstraat. Dit is minder dan oorspronkelijk begroot. De grote transities in de zorg maakten partijen terughoudend om te investeren. Hierdoor vertraagd planvorming en realisatie.
Voor de verbetering van de toegankelijkheid van openbare gebouwen zijn in 2014 5 aanvragen ingediend,3 voorlopig toegekend en 9 definitief toegekend. Het beschikbare budget is daarmee in 2014 vrijwel geheel uitgeput.

Indicatoren

Studenteneenheden en woonservice gebieden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal woningen met zorg	130	135	94
2.2. Aantal eenheden voor studenten	0	500	519
2.3 Gemiddelde wachttijd SSHN kamer V'veld +H'veld (in maanden)	6	5	5,5
2.4 Gemiddelde wachttijd SSHN voorkeurscomplexen 1p onzelfstandigen.(in maanden)	37	35	42

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben bestuurlijk overleg gevoerd met de SSHN en de instellingen voor hoger onderwijs over studentenhuisvesting . De voortgang van projecten en het monitoren van de ontwikkeling van vraag en aanbod zijn hier de belangrijkste thema's. De prestatieafspraak met de SSHN is met een jaar verlengd tot 1 januari 2015 om zo weer in de pas te lopen met de overige corporaties. De Stichting Huurteams die controleert op te hoge huren in de particuliere sector, hebben we financieel ondersteund.
Het planningskader voor wonen met zorg is in 2014 vastgesteld. Dit kader vormt de basis voor verdere uitwerking en concretisering in de 4 prioriteitsgebieden waar we in 2014 mee zijn gestart (Lindenholt, Centrum Oost/Noord en Midden). Daarbij werken we samen met woningcorporaties en zorgaanbieders.

Hoofddoelstelling 3

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een rechtvaardige en transparante verdeling van vrijkomende huurwoningen met evenredige kansen op woonruimte voor de diverse doelgroepen. Bijzondere doelgroepen worden apart bemiddeld, de huisvesting van statushouders is daarin een belangrijk onderdeel. De nieuwe Regionale Huisvestingsverordening 2013 biedt daarvoor de kaders. Uitvoering ligt bij de woningcorporaties. Meer kansen voor starters, bevorderen van doorstroming, aanpak van problemen in de leefbaarheid op complex niveau en beperking van scheefwonen zijn belangrijke punten. Conform de Perspectiefnota 2014 bemoeien we ons niet langer actief met de woonruimteverdeling, maar zullen wel rapporteren over de effecten daarvan.

Wat hebben we bereikt?

De uitvoering van de woonruimteverdeling verliep in 2014 zonder grote problemen. Een jaar na invoering van de nieuwe verordening is er geen substantieel resultaat in termen van meer kansen voor starters en meer doorstroming. De slaagkansen van de verschillende doelgroepen zijn vrij constant door de jaren heen. De gemiddelde slaagkans is in 2014 iets hoger, voor starters wat lager, maar voor senioren juist hoger. Oorzaak zit in een combinatie van factoren: het aantal reacties op een vrijkomende woning varieert (starters reageren vaker), en het aantal vrijkomende varieert. 20% van het verdeelde aantal woningen ging via loting.

Indicatoren

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Woningen naar starters	46%	> 40%	42%
3.2 Woningen naar primaire doelgroep	82%	> 75%	79%
3.3 Gemiddelde slaagkans	0,09	>= 0,12	0,11
3.4 Slaagkans starters	0,08	>= 0,10	0,07
3.5 Slaagkans primaire doelgroep	0,09	>= 0,12	0,09
3.6 Slaagkans senioren	0,20	>=0,25	0,26

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om in een aantal complexen met grote leefbaarheidsproblemen aanvullende eisen te kunnen stellen aan nieuwe huurders is een aanvraag gedaan op basis van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet). Door het van kracht worden van de nieuwe Huisvestingswet per 1 januari 2015 is in regionaal verband gewerkt aan een noodzakelijke aanpassing van de Regionale huisvestingsverordening.
Door de oorlog in het Midden Oosten is de taakstelling voor het huisvesten van statushouders in 2015 bijna verdubbeld (2014: 154, 2015: 278). Na overleg met de woningcorporaties, die de huisvesting bieden, is besloten om in 2014 te anticiperen op de hogere taakstelling door actief te zoeken naar extra mogelijkheden voor opvang in leegkomende panden.Een aantal concrete opties zijn en worden verder verkend.

Wat heeft het gekost?

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Toelichting financiën

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.
- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot.
- Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente

dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:
- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1021 Wonen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.577	2.045	468
Wijzigingen						
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-254	-648	-394
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-372	-151	221
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	199	-81	-280
Totaal Wijzigingen				**-427**	**-880**	**-453**
Eindtotaal				**1.150**	**1.165**	**15**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Risico's

De risico's die samenhangen met een vertraagde planontwikkeling in de Waalsprong en het Waalfront zijn door het aantrekken van de woningmarkt enigszins geslonken. In 2014 hebben zich geen nieuwe risico's aangediend. De beëindiging van de ISV subsidies voor betaalbare woningbouw en de aantasting van de investeringscapaciteit van de corporaties bemoeilijkt realisatie van betaalbare huurwoningen.

Programma Klimaat & Energie

ALGEMEEN

Binnen het programma Klimaat & Energie wordt gewerkt aan een duurzame toekomst. We investeren de komende jaren fors in duurzaamheid. Niet alleen door ons aan te passen aan het veranderende klimaat, zoals met de dijkteruglegging gebeurt, maar ook door een forse bijdrage te leveren aan het tegengaan van verdere klimaatverandering. Duurzame energie heeft de toekomst en samen met energiebesparing zal dit programma de komende jaren flinke stappen zetten in de richting van een energieneutrale gemeente in 2045.

Binnen dit programma werken we ook aan een veilige en gezonde leefomgeving van de Nijmegenaren. Daartoe voeren we alle wettelijke milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening, handhaving, bodem, lucht en geluid die aan onze gemeente zijn opgedragen. We beperken zoveel mogelijk de geluid-, stof- en stankhinder en voorkomen veiligheids- en gezondheidsrisico's van (bedrijfs)activiteiten. We zijn zuinig op bodem, water, lucht en grondstoffen.

De acties uit dit programma komen zo veel mogelijk tot stand in overleg met andere overheden, milieu- en bewonersorganisaties en het bedrijfsleven. We realiseren klimaat- en milieudoelen ook binnen andere programma's. Het gaat hierbij met name om de programma's Mobiliteit (verbetering luchtkwaliteit, beperken CO_2-uitstoot), Economie & Toerisme (duurzame bedrijventerreinen, schone stedelijke distributie en bedrijvigheid), Veiligheid (gevaarlijke stoffen en bijzondere handhaving), Ruimte & Cultuurhistorie (duurzame stedelijke ontwikkeling, duurzaam bouwen en adviseren ruimtelijke plannen), Wonen (afspraken over energiebesparing met woningcorporaties), Grondbeleid (duurzame gebiedsontwikkeling), Openbare Ruimte (duurzame inrichting en beheer openbare ruimte), Groen & Water (klimaatadaptatie) en Facilitaire diensten (duurzame inkoop). Naast zelf doen verschuift onze inzet naar het zelf laten doen.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In 2045 willen we een energieneutrale gemeente zijn. Nijmegen voorziet daarbij zelf in zijn stedelijke energiebehoefte met duurzame energie. Deze doelstelling moet resulteren in het tegengaan van de 'Nijmeegse bijdrage' aan de mondiale klimaatverandering die een bedreiging vormt voor onze veiligheid, voedselvoorziening, biodiversiteit, waterhuishouding, maar ook onze economie. De stijging van de energielasten voor Nijmegenaren wordt hiermee beperkt.
Daarnaast willen we vanuit de bestaande wet- en regelgeving de gewenste basis milieukwaliteit waarborgen, zodat de inwoners van Nijmegen nu en in de toekomst in een gezonde en veilige leefomgeving kunnen verkeren. Inbreuken hierop voorkomen we zoveel mogelijk. Concreet betekent dit dat we met dit wettelijke instrumentarium de overlast en hinder beperken, de veiligheid verhogen, en een optimale bodemkwaliteit en goede luchtkwaliteit realiseren.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Nijmegen klimaat- en energieneutraal
H2	Bevorderen kwaliteit leefomgeving
H3	Aanpak bodemverontreiniging
H4	Beperken hinder bedrijfsmatige activiteiten

Hoofddoelstelling 1

Nijmegen klimaat- en energieneutraal

Wat willen we bereiken?

In 2045 zijn we een energieneutrale, zelfvoorzienende, gemeente (raadsbesluit 27 april 2011, vaststelling Duurzaamheidsagenda).
De eigen organisatie is klimaatneutraal in 2015 en energieneutraal in 2030.

In deze coalitieperiode (2010-2014) gaan we onverminderd door deze doelstellingen te bereiken. De vast te stellen route naar energieneutraliteit, ('Roadmap Nijmegen Energieneutraal 2045') krijgt voor de korte termijn een nader in te vullen uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma staan de prioriteiten voor de komende jaren, waarmee we rekening houden met onze bezuinigingstaakstelling. Het geeft een concrete uitwerking van de vijf sporen die in de Duurzaamheidsagenda zijn geformuleerd:

- Energieneutrale stad: forse energiebesparing van de gebouwde omgeving (3% per jaar, met 2% als ondergrens) en de energietransitie van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen (15% in 2020).
- Duurzame stedelijke ontwikkeling: klimaatbestendige stad, nieuwbouwplannen.
- Duurzame economie: bedrijventerreinen, groene economie, werkgelegenheid.
- Duurzame mobiliteit: logistiek, energietransitie in mobiliteit, meer en beter openbaar vervoer, snelfietsroutes.

Klimaatneutrale organisatie: bereikt in 2015. Vervolgens zetten we in op energieneutrale organisatie in 2030.

Wat hebben we bereikt?

Binnen de vijf sporen hebben we afgelopen jaar projecten opgezet en uitgevoerd in samenwerking met onze partners Er is veel draagvlak bij bewoners en bedrijven en instellingen zoals scholen en sportverenigingen. Zij investeren in duurzaamheid, in een context van economische crisis en bezuinigingen. We ondersteunen initiatieven, geven ruimte geven, leggen verbindingen en investeren ook in duurzaamheidsmaatregelen.

In onze nota "Duurzaamheid in uitvoering" (2013) hebben we beschreven wat we in de afgelopen periode hebben bereikt, waar we nu staan en welke kansen we zien om onze stad nog verder te verduurzamen. Onze ambitie om nationaal koploper te zijn, maken we waar. Op de landelijke Duurzaamheidsmeter staan we bovenaan de lijst. Bovendien hebben we - als enige Nederlandse stad - de finale van de EU Green Capital Award 2016 bereikt.
De Stichting de Vierdaagse heeft in samenwerking met diverse andere Nijmeegse partijen de nationale conferentie "Circular Economy BOOSTcamp naar onze stad gehaald, waardoor we volgend jaar hotspot op het gebied van de circulaire economie zijn. Op de valreep van dit jaar is ook bekend geworden dat Arnhem en Nijmegen het internationale fietscongres VeloCity in 2017 mogen organiseren.

Het energieverbruik in de stad is over de periode 2008- 2013 met 6.8% afgenomen. De gegevens over 2014 hebben we nog niet, maar we verwachten dat deze dalende trend zich ook dit jaar heeft doorgezet. Vooral het aardgasverbruik van particulieren neemt gestaag af.

Het verduurzamen van woningen door particulieren en woningcorporaties draagt hieraan bij. Net als vorig jaar was de Premieregeling Energiebesparende Maatregelen een succes. In totaal hebben ruim 1.600 particulieren hun woning verduurzaamd met behulp van onze subsidie. De 1641 woningeigenaren hebben gezamenlijk voor €8.045.000 in maatregelen geïnvesteerd. Wij hebben €1.208.000 uitbetaald. Nog eens ruim 1.150 mensen hebben gebruik gemaakt van de subsidie woningisolatie van de provincie Gelderland, een regeling die wij uitvoeren en 134 woningeigenaren hebben de Duurzaamheidslening afgesloten.

Sinds begin 2014 kunnen bewoners van Nijmegen bij het Loket Duurzaam Wonen terecht voor vragen en informatie over energiezuinig wonen en subsidieregelingen. Het (voormalig) Waterservicepunt is hier ook in opgegaan, waardoor mensen ook naar het loket gaan voor informatie over goed riool- en watergebruik, afkoppelen van hemelwater en groendaken. Bewoners maken goed gebruik van het loket. Voor wat betreft energiebesparing en duurzame energie zijn er 952 en voor watergerelateerde zaken zijn er 1.063 contactmomenten geweest. Het nationale Energie-akkoord stimuleert een dergelijke aanpak.

Dit najaar is Energieplein Nijmegen gestart. Dit project heeft als doel om groepen bewoners te enthousiasmeren om gezamenlijk aan de slag te gaan met het verduurzamen van de woning. Gekozen is om in de wijken Hees en Heseveld te starten. Met enthousiaste bewoners wordt een aanpak op maat ontwikkeld om grote groepen mensen in deze wijken aan te zetten tot actie.

De aanleg van het Warmtenet is gestart. Momenteel zijn 4.000 bestaande woningen in de Waalsprong aangesloten op deze duurzame warmtevoorziening. De 10.000 nog te bouwen woningen in de Waalsprong en Waalfront worden hiermee ook van warmte voorzien.

In stadsregionaal verband hebben we in het kader van Het Groene Akkoord ervaring opgedaan met de meetmethodiek GPR. Hiermee borgen we dat de duurzaamheid van nieuwe stedelijke ontwikkelingen worden getoetst.

We willen windturbines realiseren langs de A15. Het bestemmingsplan is 1 oktober 2014 bijna unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. Windpower Nijmegen zorgt ervoor dat Nijmegenaren ook financieel kunnen participeren in het project. Deze coöperatie heeft momenteel bijna 400 leden. We hebben windmetingen uitgevoerd, waaruit blijkt dat de windopbrengst iets hoger is dan verwacht werd. De business case kan voor de windturbines nu beter onderbouwd worden.

De provincie Gelderland heeft besloten geld aan de ODRN beschikbaar te stellen om in 2015 branchegewijs bedrijven te handhaven op energiebesparing. Hiermee krijgt onze aanpak van afgelopen jaren navolging in Nijmegen en in andere gemeenten.

Ook op het gebied van duurzame mobiliteit is succes geboekt. Doordat de stadsbussen op groen gas rijden heeft de stadsregio Arnhem Nijmegen met 17 gram CO2 per reizigerskilometer veruit de laagste van uitstoot van Nederland. Dit blijkt uit onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het KpVV. Verder hebben we deelgenomen aan een landelijke lobby en dat heeft ertoe geleid dat de mixed strategy en in het bijzonder groen gas een plaats heeft gekregen in de Visie en het Actieplan Duurzame Brandstoffenmix dat als onderdeel van het SER-Energieakkoord door het Ministerie van I&M is opgesteld. Op 4 juni 2014 heeft de landelijke Topsectoren Kennis en Innovatie bijeenkomst over gas (TKI Gas) in de regio plaatsgevonden. Dit heeft onder meer geleid tot het bezoek van het Ministerie van Economische Zaken aan Nijmegen.

Afgelopen jaar is het Milieu Educatiecentrum Nijmegen (MEC) failliet verklaard. MEC voerde taken uit op het gebied van natuur- en milieu onderwijs en diende als makelaar tussen scholen en de aanbieders van NME. Stichting de Bastei gaat de werkzaamheden per 2015 voortzetten. De afspraken hebben we in een uitvoeringsovereenkomst vastgelegd. Op die manier kunnen scholen zonder onderbreking hun onderwijsprojecten voortzetten.

Indicatoren

Nijmegen klimaat- en energieneutraal	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.0 Energiebesparing stad (t.o.v. 2008)	6,8%	8%	nog niet bekend
1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr)	971	1000	nog niet bekend
1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008)	6,28%	6%	nog niet bekend
1.3 10 MW windenergie	bp in procedure	bp in procedure	bp vastgesteld
1.4 Percentage corporatiewoningen met label A of B	29%	26%	nog niet bekend
1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen	1332	1500	1641
1.6 Percentage duurzaam inkopen	94%	75-100%	94%

Indicatoren:

1.0 energiebesparing stad t.o.v. 2008:
Het fossiele energieverbruik van de stad Nijmegen is over de periode 2008- 2013 met 6,8 afgenomen, ondanks de bevolkingsgroei.

1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr):
De gegevens van 2014 hebben we nog niet, wel die van 2013. Volgens de CO2 footprint was in 2013 de CO2 uitstoot 971 ton. Dat is een daling ten opzichte van het jaar daarvoor. De tussentijdse doelstelling halen we en we liggen goed op koers om de doelstelling in 2015 te halen. Met de komst van een energieregistratie- en monitoringsysteem begin 2015 krijgen we het komende jaar een betrouwbaarder beeld van ons energieverbruik. Op het moment dat we dit hebben bepalen we opnieuw het uitgangspunt voor deze indicator.

1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008):
In 2014 kregen we de gegevens van ons eigen energieverbruik van 2013. Opnieuw hebben we energie in onze kantoren, accommodaties en openbare ruimte bespaard (6,28%) ten opzichte van het startjaar 2008. De investeringen in het verduurzamen van de panden van afgelopen jaren – waaronder in het stadhuis - lijken dus een trendbreuk te hebben veroorzaakt.

1.3 10 MW windenergie:
In de structuurvisie zijn zoekzones voor windenergie opgenomen. Voor de locatie A15 in de Grift is het bestemmingsplan met een overgrote meerderheid door de raad vastgesteld. In 2015 worden nog enkele beroepen afgehandeld en de vergunningprocedure afgerond.

1.4 Verhoging percentage corporatiewoningen met label A of B of verbetering met 2 labelsprongen:
In 2013 had 29% van de corporatiewoningen een label A of B. Cijfers over 2014 zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Deze cijfers volgen bij de monitoring van prestatieafspraken in het eerste deel van 2014. Conform het coalitieakkoord willen we dat alle sociale huurwoningen in 2018 minimaal energielabel B hebben. We zijn met de corporaties in gesprek hoe we deze ambitie gaan realiseren en of we ondersteuning kunnen bieden.

1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen:
Net als vorig jaar was de Premieregeling Energiebesparende Maatregelen een succes. In totaal hebben ruim 1.600 particulieren hun woning verduurzaamd met behulp van onze subsidie. De 1641 woningeigenaren hebben gezamenlijk voor €8.045.000 in maatregelen geïnvesteerd. Wij hebben €1.208.000 uitbetaald.

1.6 Percentage duurzaam inkopen:
We kopen voor 94% duurzaam in, aldus het monitoringsinstrument van AgentschapNL van 2010. We hebben sindsdien geen nieuwe gegevens gekregen. In deze monitoring worden alle aanbestedingen van meer dan € 100.000,- voor diensten en leveringen, en meer dan € 500.000,- voor werken, meegenomen. Opdrachten onder deze drempelwaarde vallen buiten de monitoring omdat hier centraal geen gegevens over duurzaamheid worden bijgehouden. Verder hebben we de Duurzaamheidladder, de door ons ontwikkelde methodiek voor duurzaam inkopen en aanbestedingen toegepast.

Wat hebben we ervoor gedaan?
We hebben verder gewerkt aan de uitvoering de nota Duurzaamheid in Uitvoering. Daarbij spelen onze partners in de stad (onderzoek, onderwijs, ondernemers, overheid en bewoners) de hoofdrol. Het is dus de stad die het doet, wij hebben daarbij partijen verbonden, processen gefaciliteerd en private investeringen gestimuleerd.

We hebben deelgenomen aan de European Green Capital Award en zaten bij de laatste vijf steden die zich voor een internationale jury in Kopenhagen konden presenteren**.** Bijzonder was de steun van de duurzame estafette. Ondersteund door ondernemers uit de stad, brachten Nijmeegse sporters de Nijmeegse presentatie (usb-stick verwerkt in estafettestokje) door middel van wandelen, roeien en fietsen naar Kopenhagen. Het estafettestokje is daarna een symbool voor duurzaamheid geworden. Om de paar weken krijgt de ontwikkelaar van een nieuw duurzaam initiatief het estafettestokje in bezit en die mag het stokje weer doorgeven aan een volgende initiatiefnemer.

Een Nijmeegse werkgroep, bestaande uit vrijwilligers, is opgericht en wil de titel “Fairtrade Nijmegen” behalen. Sinds begin 2014 ondersteunen we deze werkgroep.

De stadsregio Arnhem-Nijmegen als overheidsorgaan verdwijnt in 2015 en de MARN is afgeslankt. Om de projecten als de Groene Hub te continueren en toekomstige regionale projecten mogelijk te maken, zijn we in 2014 in regionaal verband gestart met het verkennen van nieuwe samenwerkingsmogelijkheden.

Bestaande bouw
We hebben de Nijmeegse Energieaanpak gecontinueerd. Met het Loket Duurzaam Wonen en het participatieproject Energieplein Nijmegen ontzorgen en faciliteren we (groepen) bewoners, die hun woning willen verduurzamen. De subsidieregelingen zorgen voor een extra stimulans.
Conform het coalitieakkoord willen we dat alle sociale huurwoningen in 2018 minimaal energielabel B hebben. We zijn met de corporaties in gesprek hoe we deze ambitie gaan realiseren en of we ondersteuning kunnen bieden. Ondertussen gaan de corporaties verder met het uitvoeren van hun reeds geplande werkzaamheden. Zo heeft Talis het appartementencomplex in Meijhorst gerenoveerd, waardoor 270 woningen naar energielabel B zijn gegaan.

Dertig Nijmeegse sportverenigingen hebben gebruik gemaakt van een energiescan, die we hebben aangeboden. Ze besparen door de genomen maatregelen in totaal minimaal € 25.000 per jaar.

We zijn gestart met het onderzoek of we een betere constructie kunnen hanteren om burgers, maar ook bedrijven, sportverenigingen, scholen en maatschappelijke instellingen te ontzorgen als zij hun panden willen verduurzamen. We bekijken daarbij ook naar financiële constructies en betrekken stakeholders hierbij. De eerste resultaten zijn aan de raad gepresenteerd en in 2015 volgt de besluitvorming.

Duurzame energievoorziening
In 2014 is een warmtevisie voor Nijmegen vastgesteld voor de uitbreidingsmogelijkheden van het warmtenet in de bestaande stad (de campus en het bezit van de woningcorporaties). In 2014 is gestart met de haalbaarheid van het aansluiten van de campus. Samen met de provincie, gemeente Arnhem, Alliander en Nuon bekijken we ook de mogelijkheden en de belemmeringen om het warmtenet door te trekken richting Bergerden en Arnhem en te komen tot een regionaal warmtenet voor 90.000 woningen (of equivalenten daarvan).

In het SER Energieakkoord is de sluiting van de kolencentrales per 2016 aangekondigd waaronder die van GDF Suez in Nijmegen. GDF Suez ziet deze sluiting ook als kans en samen hebben we de mogelijkheden bekeken om de locatie te herontwikkelingen voor een “Groene Delta” en voor het opwekken van lokale en duurzame energie. Een eerste stap hierin is de realisatie van een veld met 4.000 zonnepanelen op het terrein van GDF Suez waarin hun klanten een aandeel kunnen nemen.

Stedelijke ontwikkeling
We hebben de Nijmeegse principes van duurzame stedelijke ontwikkeling bij ruimtelijke ontwikkelingen gebruikt; duurzaamheid is als een van de leidende principes verankerd in de in 2013 vastgestelde Structuurvisie. We hebben aan klimaatadaptatie (o.a. de dijkteruglegging) gewerkt en de samenwerking met de Rijksoverheid en Provincie op dit thema gezocht. Bij nieuwbouwprojecten zetten we in op duurzaam en energiezuinig bouwen, onder andere door de GPR methodiek te gebruiken.

Bedrijven
Ook dit jaar werkten marktpartijen, maatschappelijke organisatie, particulieren en overheden In Power2Nijmegen werken gezamenlijk aan een transitie van fossiele- naar duurzame energie. Op dit moment zijn er zo'n 200 deelnemers die zo'n 60 organisaties vertegenwoordigen. Hoe Nijmegen energieneutraal wil worden is vastgelegd in de Power2Nijmegen routekaart 2045. Power2Nijmegen zet ideeën om in concrete projecten en zoekt daarbij financiering, formuleert nieuwe projecten en verbindt initiatieven. Naar aanleiding van een evaluatie verkennen we hoe de aansturing van Power2Nijmegen kan worden versterkt. Een mogelijkheid is het instellen van een regiegroep, waarin verschillende deelnemers vertegenwoordigd zijn. De Economische Raad Nijmegen (ERN) heeft Power2Nijmegen geadopteerd en heeft een primaire rol bij de voortzetting van dit co-creatieproces.

Ook in 2014 hebben we deelgenomen aan het Nijmeegs Energieconvenant. Samen met 18 grote bedrijven en instellingen wisselen we kennis en ervaring uit om de CO2 in de eigen bedrijfsvoering stevig terug te dringen. In 2014 hebben enkele nieuwe partijen zich aangemeld waarbij ze zich committeren aan een zelf vastgestelde doelstelling voor CO2-reductie.

Eigen organisatie
We investeren zelf ook in duurzaamheid. Zo is de uitvoering van het Masterplan Verduurzamen Gemeentelijk Vastgoed gecontinueerd. In het stadhuis, maar ook in andere panden zijn maatregelen getroffen. De exploitatievoordelen leveren middelen op voor nieuwe investeringen in duurzaamheid van gemeentelijke panden. We nemen duurzaamheidscriteria op bij aanbestedingen. Zo zijn we met onze buurgemeenten gestart met de voorbereidingen voor Europese aanbesteding voor energie voor ons eigen verbruik. We onderzoeken daarin op welke manier we het aandeel regionaal duurzaam opgewekte energie kunnen vergroten. Verder zijn we partner in FSC-Nederland en stimuleren de productie en het gebruik van duurzaam hout door dit in aanbestedingen op te nemen.

Mobiliteit
We maken ons met regionale partners sterk om het rijden op groen gas en duurzame mobiliteit in de regio te stimuleren.

- We hebben samen met Arnhem bidbook ingediend bij de European Cyclist' Federation en als winnaar mogen wij het internationale fietscongres VeloCity in 2017 organiseren.
- In november 2014 is de landelijke Green Deal Zero Emission Stadslogistiek ondertekend. Naast gemeente Nijmegen hebben ook de koplopende, Nijmeegse bedrijven Binnenstadservice, Combipakt en de afvalverwerker DAR de Green Deal onderschreven.
- Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om biomassa te importeren, omdat niet alle ambities met regionale biomassa kunnen worden verwezenlijkt. Uitkomst is dat de regio potentie heeft om een regionale en bovenregionale hub te worden van biomassa-aanvoer, verwerking en cascadering. De CO2-uitstoot van het transport van biomassa naar de stadsregio blijkt zeer klein ten opzichte van de te behalen CO2-reductie door inzet van de biomassa als vervanger van fossiele brandstoffen.
- In het kader van Beter Benutten is er een regionale prijsvraag uitgeschreven om het regionale goederenvervoer efficiënter, schoner en betrouwbaarder te maken. Vijf consortia hebben gewonnen en gebruiken 2014 om ervaring op te doen met hun concepten. De evaluatie hiervan volgt nog.

Hoofddoelstelling 2

Bevorderen kwaliteit leefomgeving

Wat willen wij bereiken?

We bevorderen de kwaliteit in de leefomgeving door huidige knelpunten met betrekking tot geluid en lucht aan te pakken en knelpunten in de toekomstige situatie te voorkomen. Ondanks autonome ontwikkelingen willen we de geluidoverlast in de buurt door wegverkeer niet laten toenemen. Zo kunnen we ruimtelijke ontwikkelingen en mobiliteit in Nijmegen op een verantwoorde manier mogelijk maken.

De hierna genoemde indicatoren voor geluidoverlast en stank worden tweejaarlijks via de stadmonitor gemeten. De indicator voor luchtkwaliteit (normoverschrijding stikstofoxide (NO_2) wordt jaarlijks gemonitord.

Wat hebben we bereikt?

Bij nieuwbouwontwikkelingen op geluidbelaste locaties hebben wij meegedacht met de ontwikkelende partijen om de kans op geluidsoverlast zo klein mogelijk te houden. De Wet geluidhinder en het Nijmeegse geluidsbeleid zijn daarbij het uitganspunt. Eind 2013 is de Oversteek geopend en in 2014 zijn we begonnen met de meerjarige monitoring van de geluidsbelasting door het verkeer op de Energieweg
De luchtkwaliteit is verder verbeterd. Overschrijding van de wettelijke normen voor NOx is ten opzichte van voorgaande jaren verder afgenomen tot 0,7 km wegvak.

Indicatoren

Bevorderen kwaliteit leefomgeving	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage geluidsoverlast in buurt door wegverkeer	21%	<21%	nog niet bekend
2.2 Aantal km wegvak met overschrijding grenswaarde stikstofdioxide (NO2)	0,7 km	<0,5 km	nog niet bekend (*)
2.3 Percentage waar men stank of vieze lucht ervaart in de buurt	18%	<20%	nog niet bekend

**Aantal km met overschrijding NOx (wordt jaarlijks gemonitord); nog niet bekend door 1 jaar ''vertraging'' door landelijk vastgelegde methodiek. We constateren een dalende trend. Sinds 2012 (resultaten uit 2011) werden geen overschrijdingen meer voorspeld voor 2015. In 2015 mogen we conform de wetgeving de grenswaarde niet meer overschrijden.*

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 hebben we 48 woningen gesaneerd, bij 15 van deze woningen zijn geluidsisolerende maatregelen aangebracht.
- We hebben Ruimtelijke ontwikkelingen getoetst aan de Wet geluidhinder en het gemeentelijke geluidsbeleid.
- Het geluid afkomstig van gezoneerde industrieterreinen is in 2014 binnen de vastgestelde normen gebleven. De 50 dB(A) grens wordt nergens overschreden.
- Op basis van het Actieplan geluid wordt bij vervanging van wegdek op de doorgaande 50 km wegen SMA NL5 toegepast. Dit is een licht geluid reducerend wegdektype (reductie ca. 1,5 dB ten opzichte standaard asfalt). In 2014 is er vooral gewerkt aan 30 km wegen en zijn er geen doorgaande wegen (50 km/uur) voorzien van stiller asfalt. Op deze wegen is stil asfalt niet zinvol.
- In 2014 zijn er 63 elektrische scooters gekocht met subsidie. Hiermee verminderen we de geluidsoverlast en verbeteren we de luchtkwaliteit niet substantieel, maar we hopen een beweging in gang te zetten.
- In 2014 zijn we verder gegaan met het project 'schoner varen' om schonere en efficiëntere scheepvaart te bevorderen en de luchtkwaliteit te verbeteren. We hebben ervoor gezorgd dat op de Waalkade walstroomvoorzieningen zijn aangelegd. Hierdoor hoeft de cruisevaart niet meer van dieselaggregaten gebruik te kmaken als ze aangemeerd zijn. Ook zijn we gestart met de voorbereidingen van walstroomvoorzieningen in de Waalhaven en Lindenberghaven. Verder is de Stadsregio gestart met een subsidieregeling voor nageschakelde technieken op bestaande schepen om de uitstoot van luchtverontreiniging te reduceren. Ook hebben we in 2014 financiering verworven voor het stimuleren van realisatie van een LNG-vulpunt voor

scheepvaart in de regio (Interreg IVa en Interreg V).Tenslotte hebben we ons aangesloten bij een Europees consortium voor onderzoek naar schone scheepvaartmethoden en omzetting in Europese regelgeving voor scheepvaart (CLINSH). In Nijmegen zullen met name pilots voor walstroomvoorzieningen uitgevoerd worden.

- We hebben doorstromingsmaatregelen uitgevoerd (Dynamische Verkeer Management) op de Groene route.
- We hebben CO_2 koeling op vrachtwagens bevorderd bij transporteurs in Nijmegen.
- We hebben ons eigen wagenpark uitgebreid op groen gas. Van de 69 voertuigen rijden er nu 55 voertuigen op groen gas, 1 elektrisch en 1 hybride.
- We hebben het fietsgebruik bevorderd.
- We hebben de overstap van taxi's en andere bedrijven op aardgas of elektrisch rijden gestimuleerd.In totaal is er tot nu toe aan 34 aardgastaxi's subsidie uitgekeerd. Er konden in 2014 geen nieuwe aanvragen voor onze Nijmeegse subsidie op aardgastaxi's meer worden ingediend. Wel hebben we subsidies uitgekeerd aan nog lopende aanvragen. Daarnaast hebben we subsidies verleend voor de aanschaf van e-scooters voor bedrijven en particulieren (zie hierboven). Deze subsidie is in het voorjaar 2014 gestopt.
- We bevorderden duurzame en schonere stadsdistributie. We hebben ons daartoe in 2014 aangesloten bij de landelijke Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek (ZES).
- Geurdoelstellingen worden vaak behaald door bedrijfsbeëindiging of verplaatsingen en strengere vergunningvoorschriften. Voor het Slachthuis wordt vanwege verdergaande maatregelen een reductie van de geuremissie verwacht.
- De uitvoering van de raadsmotie "West wil groene buffer" gaf in 2014 aanleiding om het bestaande meetnet voor fijn stof en NO_2 voort te zetten en verder te optimaliseren. Hierdoor kunnen we o.a. onze maatregelen monitoren. Vanuit bewoners- en milieuorganisaties is er een sterke behoefte om via het meetnet geïnformeerd te blijven over de milieukwaliteiten binnen Nijmegen-West Weurt. Deze informatie is te zien op de in 2014 geheel herziene website www.westenweurt.nl

Hoofddoelstelling 3

Aanpak bodemverontreiginging

Wat willen wij bereiken?

We werken aan een gezonde en duurzame ondergrond, waarbij we gezondheidsrisico's en risico's voor ecologie voorkomen, wegnemen of beheersen, waardoor huidige en toekomstige gebruiksfuncties mogelijk zijn en blijven. We streven ernaar dat de bodemkwaliteit in Nijmegen minimaal gelijk blijft en/of op termijn verbetert.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we tientallen bodemsaneringen begeleid. Daarmee hebben we mogelijke volksgezondheidsrisico's teruggebracht en verspreidingsrisico's beperkt. Wij voerden zelf saneringen uit op de Eerste Oude Heselaan (parkeerterrein), het Mercuriuspark, voormalig bedrijventerrein Lent (Thermionterrein) en het Voorzieningenhart Waterkwartier. Ook hebben we ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt zoals woningbouw en hebben we ook veel saneringen uitgevoerd voor de realisatie van projecten binnen Nijmegen Omarmt de Waal zoals de Waalkade, de Beethovenstraat 6, HOV Woenderskamp en in de Dijkteruglegging.
We hebben alle bodemsaneringen die zijn uitgevoerd minimaal één keer integraal gecontroleerd op alle bodemaspecten. Bij de Dijkteruglegging is wekelijks toezicht gehouden en hebben we meegedacht om problemen met bodemverontreiniging op te lossen.

Indicatoren

Aanpak bodemverontreiniging	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Ernstig verontreinigde locaties met humane risico's zijn beheerst in 2015	75%	90%	90%

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben uitvoering gegeven aan de activiteiten die zijn opgenomen in het Convenant Bodem. Zo hebben we onderzoek naar de mogelijkheden voor Bodemenergie op Campus Heyendaal (met RUN, UMC, HAN en ROC, Vitens en Provincie) afgerond.
- Bodemsaneringen mogen geen belemmering vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen. In 2014 hebben we 20 beschikkingen opgesteld en afgehandeld. Daarnaast hebben we 70 meldingen in het kader van BUS beoordeeld.
- T.b.v. ruimtelijke projecten (stedelijke ontwikkeling) hebben we voor de Dijkteruglegging saneringen uitgevoerd, evenals saneringen ten behoeve van infrastructurele projecten in de Waalsprong zoals HOV Woenderskamp. Om in 2015 de risico's van alle spoedeisende locaties met ernstige bodemverontreiniging te hebben beheerst dan wel te hebben gesaneerd is de bodemsanering Mercuriuspark het derde jaar ingegaan en is het 5e jaar van de grootschalige grondwatersanering Philips Waalsprong uitgevoerd. Daarnaast ook Voorzieningenhart Waterkwartier, Zwembad Oost. Hiermee zetten we, met behulp van de inzet van ISV-gelden, belangrijke stappen om indicator 3.1 te realiseren.
- In het kader van de zorgplicht zijn in 2014 4 nieuwe bodemverontreinigingen gemeld. Het gaat om de locaties Waterstraat, Goethestraat, Tarweweg en Nijverheidsweg. Op 3 locaties is de verontreiniging gesaneerd, op de 4e is de sanering nog in uitvoering.
- Energiebesparende mogelijkheden van de ondergrond. We hebben een verkenning van de mogelijkheden om de onttrekkingsputten van het waterwingebied Nieuwe Markt (dit waterwingebied sluit in 2015) te benutten voor koude levering afgerond. Op verzoek van campus Heijendaal tbv het opstellen van een Masterplan, hebben we onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor Bodemenergie op Campus Heyendaal (met RUN, UMC, HAN en ROC, Vitens en Provincie). Voor het Warmtenet hebben we in 2014 adviezen uitgebracht en milieu/duurzaamheidsaspecten ingebracht.

Hoofddoelstelling 4

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit

Wat willen wij bereiken?

We beperken de risico's en hinder van bedrijfsmatige activiteiten op de leefomgeving.
We houden hierbij rekening met belangen van bedrijven die gebaat zijn met een goede dienstverlening en geen last willen hebben van onnodige regeldruk.
We werken voortdurend aan verbetering van de kwaliteit en efficiency van onze vergunningverlening en handhaving.

Wat hebben we bereikt?

Sinds 1 april 2013 worden de integrale bedrijfscontroles verricht door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In 2014 hebben zij 519 Integrale bedrijfscontroles uitgevoerd. Daarmee zijn de mogelijk risico's en hinder van bedrijfsmatige activiteiten op de leefomgeving tot een minimum beperkt. Hierbij is rekening gehouden met de belangen van bedrijven die gebaat zijn bij een goede dienstverlening en geen last willen hebben van onnodige regeldruk.

Indicatoren

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Uitgevoerde geplande bedrijfsbezoeken	85%	>90%	93%

Indicator 2014: In 2014 is de doelstelling om meer dan 90% van de geplande controles uit te voeren ruimschoots gehaald.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben 8 omgevingsvergunningen met de activiteit milieu verleend (uitgebreide procedures voor oprichting en verandering van de inrichting of revisie van de vergunning) (2013: 12).

- We hebben daarnaast 23 omgevingsvergunningen verleend met een verkorte procedure (Omgevingsvergunning beperkte milieutoets en verandering zonder milieugevolgen) (2013: 9).
- We hebben 116 meldingen in het kader van het Activiteitenbesluit beoordeeld (2013: 108).
- We hebben 519 bedrijfcontroles, uitgevoerd (93% van de planning). Hieronder vallen ook 54 controles van het Horeca-actieteam (HAT), 13 vuurwerkverkooppunten en 104 niet geplande controles.
- We voldoen voor 100% aan de landelijke handhavingscriteria.
- We hebben bij de 2 Brzo-bedrijven onder bevoegd gezag van Nijmegen Brzo-inspecties uitgevoerd.
- We hebben 301 milieugerelateerde klachten afgehandeld, waarvan 91% binnen de termijn van twee werkdagen.

Wat heeft het gekost?

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Toelichting financiën

Het programma Klimaat&Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM). Aanvragers van de PEM kunnen gebruikmaken van andere subsidieregelingen waardoor het beslag op de gemeentelijke middelen lager is uitgevallen. Bij de najaarsnota is een positief risico gemeld van € 0,15 mln.
- € 0,1 miljoen lagere kosten voor milieuvergunningen en –handhaving door niet geclaimde kosten derden.
- € 0,1 miljoen voordeel op ISV3-Geluid door vertraging in de uitvoering van de gevelisolatieprojecten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de ISV-reserve.
- € 0,1 miljoen lagere bijdrage aan het onderdeel walstroom binnen het project damwandvervanging Waalkade, in afwachting van de administratieve afronding van dit project (tegenover dit voordeel staan lagere subsidie-opbrengsten); de resterende bijdrage volgt in 2015.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen nadeel door minder externe opdrachten dan begroot.
- € 0,1 miljoen lagere subsidie-opbrengsten voor de aanleg van walstroom op de Waalkade (vanwege lagere lasten).

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1022 Klimaat & Energie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.823	7.394	5.570
Wijzigingen						
BW-01335 Invulling bezuiniging Perspectiefnota 2014	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		469	469
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-212	-380	-168
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-4	-4
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
Totaal Wijzigingen				**-44**	**241**	**285**
Eindtotaal				**1.779**	**7.634**	**5.855**

Risico's

- Een situatie waarin zich een calamiteit/incident voor doet in relatie tot de uitvoering van vergunningverlening en handhaving wat leidt tot juridische kosten en/of aansprakelijkheidskosten.
- Een situatie waarin, zonder melding vooraf, een grondsanering en/of grondverplaatsing plaats vindt waarbij de wet- en regelgeving niet in acht is genomen wat leidt tot milieuvervuiling in de gemeente.
- Een situatie waarin een ondeugdelijk besluit 'bodem' wordt genomen wat leidt tot schade.
- Er is vastgesteld dat Nijmegen niet voldoet aan de (toekomstige) Europese en nationale milieu-eisen op het gebied van lucht en geluid wat leidt tot beperkingen aangaande de toegestane ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Nederland heeft van Brussel uitstel gekregen tot 2015 om te voldoen aan de Europese stikstofnormen, omdat er uitvoering wordt gegeven aan een nationaal luchtplan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Groen & Water

ALGEMEEN

In het Programma Groen & Water staan de kwaliteit, de spreiding over de stad en de toegankelijkheid van het groen (inclusief waterpartijen) centraal. Groen heeft grote betekenis voor de leefkwaliteit en gezondheid en is van essentieel belang voor de aantrekkelijkheid van Nijmegen, zeker ook voor kennisbedrijven en -werkers.
Samen met een goed uitgevoerd integraal waterbeheer verbeteren wij de leefomgeving en beschermen wij de volksgezondheid.
Rondom de inrichting en beheer van ons stedelijk groen is er zeer veel participatie. Deze betrokkenheid heeft als belangrijke opbrengst ook sociale cohesie: Mensen voelen zich samen verantwoordelijk, zetten er samen de schouders onder en genieten samen van het vele mooie groen.
Voor de duurzame kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad zijn groen en water essentieel, zoals vastgelegd in onder meer de Structuurvisie en in het Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We willen met voldoende, goed over de stad verspreide en goed toegankelijke groenstructuren van hoge kwaliteit en goed beleefbare waterpartijen werken aan een duurzame en gezonde stad, aantrekkelijk voor wonen, werken en recreëren.
Zodoende willen wij ook vanuit dit programma eraan bijdragen dat Nijmegen zijn landschappelijk unieke ligging op de stuwwal en aan de Waal optimaal benut.
Wij willen zoveel mogelijk aanhaken op initiatieven vanuit de stad en zoveel mogelijk stimuleren dat (groepen) burgers zich verantwoordelijk stellen voor inrichting en beheer van groen.
Met ons rioolbeheer, dat gericht is op duurzame instandhouding van ons rioolstelsel, willen wij bijdragen aan de gezondheid van onze burgers. Ons rioolbeheer stemmen wij bovendien nauwlettend af op ontwikkelingen in onze overige programma's en op ontwikkelingen in de stad, zoals reconstructies van buurten, opdat het rendement van onze investeringen in het rioolstelsel optimaal samenlopen met overige investeringen in onze stad.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Versterken groene en blauwe allure
H2	Rioolbeheer

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Hoofddoelstelling 1

Versterken groene en blauwe allure

Wat willen we bereiken?

Wij versterken de groene en blauwe allure van Nijmegen en betrekken de burgers hierbij.
Met ons Programma Groen & Water streven we er naar dat de bewoners en bedrijven optimaal en duurzaam kunnen profiteren van de unieke landschappelijke en natuurlijke gegevenheden en de historisch gegroeide groenstructuur (waartoe we ook de stadswateren rekenen); dat impliceert dat de zorg voor het openbare groen en water niet alleen een zaak en belang van de gemeente kan zijn.

We richten ons in 2014 op de volgende speerpunten:

1. We streven naar een betere verdeling van het groen over de stad, waarbij we ook kijken naar de kwaliteit en de beleefbaarheid van het groen en water.
2. We streven naar duurzame ontwikkeling van onze stad, zowel door inpassing van groen en water bij ruimtelijke projecten als door onze specifieke groen- en waterprojecten binnen dit programma.
3. Bij herinrichting van groen en water alsook bij groenbeheer stimuleren we het benutten van de kansen om de natuurwaarden in de stad te versterken.
4. We blijven de betrokkenheid van burgers, bedrijven en andere organisaties bij het gebruik, beheer en inrichting van het openbare groen en water stimuleren en ontwikkelen zo nodig nieuwe werkwijzen.
5. We streven naar meer ruimtelijke overzichtelijkheid en naar vereenvoudiging van ons beleid.

Wat hebben we bereikt?

Ad indicator 1.1: in 2014 geen Stad- en wijkmonitor; indicator is daarom niet gemeten.
Ad indicator 1.2: In 2014 is Truus Mastpark gerealiseerd, waardoor ‘de rode vlek’ in Nijmegen oost voor een groot deel naar groen omslaat. Er resteren elders in onze stad nog enkele rode vlekken die we goeddeels elimineren met groenprojecten die in 2014 zijn opgestart.
Ad indicator 1.3: door aanleg van Truus Mastpark en door 'groen voor grijs' neemt het areaal groen ten zuiden van de Waal met circa 1 hectare toe; bovendien is er administratief een aantal hectares groen toegevoegd (onder meer bij De Oversteek).
Ad indicator 1.4: onze hoofdgroenstructuur bestaat uit parken en de belangrijkste lanen. Het totaal aantal bomen nam er toe van 26.304 naar 27.029. In de lanen daalde het aantal bomen van 17.755 naar 17.394, terwijl het aantal bomen van niet-duurzame soorten er toenam van 2.652 naar 2.820. In de laanstructuren daalde het aantal bomen van duurzame soorten met -1%. (In 2013 daalde het aandeel duurzame bomen in de lanen van de hoofdboomstructuur iets; desalniettemin steeg toen het absolute aantal duurzame bomen.)
Tot de duurzame boomsoorten behoren beuk, eik, acacia, linde; tot de niet-duurzame soorten wilg, populier, sierkers.

Indicatoren

Versterken groene en blauwe allure	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tevredenheid over groenvoorzieningen (incl stadswater) in % , resp. Nijmegen geheel en Nijmegen-Oud-west	67%	75%; 64%	niet gemeten
1.2 Ontwikkeling Nijmeegs woonareaal zonder 0,5 ha aaneengesloten vlakgroen (incl waterpartijen) binnen 300 meter, in %punten ten opzichte van 1 januari 2011	zie tekst	-25%	goeddeels behaald; zie tekst
1.3 Saldo Nijmeegs groenareaal, in hectares	2 hectare (= -0,25%)	0 of positief	positief; zie tekst
1.4 Toename aandeel duurzame bomen in lanen van hoofdboomstructuur in %punt	-0,85% punt	toename	-1%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?

Onze speerpunten hebben we vertaald we in concrete activiteiten, onderverdeeld in 'beleid' en 'projecten' die hieronder de revue laten passeren.

Beleid

- Ook in 2014 hebben wij gewerkt aan de optimale afstemming tussen ons stedelijke groen en de ruimtelijke ontwikkelingen, en aan optimale afstemming van beheer, sport, spel, initiatieven voor stadslandbouw en wensen voor eetbaar openbaar groen.
- In 2014 hebben wij verder gewerkt aan locatiegebonden evenementenbeleid, waarbij speciale aandacht voor de belangen van ons groen.
- Bij al onze ruimtelijke projecten, bestemmingsplannen en andere beleidsdocumenten hebben we gezorgd voor de doorwerking van ons groenbeleid en van wetgeving zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet, met als belangrijk oogmerk duurzame stedelijke ontwikkeling, en uiteraard mede bepaald door de woningbouwmarkt.
- Buiten onze gemeentegrenzen zijn wij onder meer nauw betrokken bij de realisatie van Park Lingezegen en hebben wij financieel bijgedragen aan het recreatieve fietspad in het Land van Maas en Waal. Eveneens buiten onze gemeente heeft Natuurmonumenten Heumensoord beheerd, en meldt in haar jaarlijkse verslag onder meer een erg hoge en diverse gebruiksdruk, veel illegale vuilstorten, veel schade aan toegangsbordjes; ook meldt Natuurmonumenten dat er momenteel 13 vrijwilligers werken; een langdurig werkloze is mede op initiatief van gemeente Nijmegen nu in dienst is als leerling-boswachter. De wandelpaden, ruiterpaden en ATB-route zijn opgeknapt; routebordjes en ondergrond worden onderhouden. Met de Nijmeegse wielerclub Klein Verzet is een overeenkomst gesloten over gebruik van enkele paden buiten de reguliere ATB-route. Het Hondenlosloopgebied is uitgebreid met het open terreindeel dat wordt gebruikt voor het Vierdaagsekamp. De samenwerking met de organisatoren van de Mariekenloop is goed, eveneens met Defensie over het Vierdaagsekamp. Natuurmonumenten heeft de voormalige werkschuur van Breed aan de Scheidingsweg van de gemeente gekocht.
- Bij realisatie van groen- en waterprojecten staat participatie voorop. Op wens van bewoners zijn we bezig met aanleg van natuurvriendelijke oevers in Neerbosch-Oost; de eerste fase is nu afgerond.
- Ook vanuit dit programma oriënteren wij ons op internationale ontwikkelingen en geldstromen. Eind 2014 hebben wij de convenant Mayors Adapt ondertekend, met de belofte strategieën voor klimaatadaptatie op te nemen in te actualiseren plannen, zoals het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan. In onze regio ondersteunen wij initiatieven voor grensoverschrijdend natuur- en landschapsbehoud, onder meer geëntameerd door Natuurmuseum/Bastei, dat samenwerking ontwikkelt met Naturschutzstation Kleve.
- Op basis van de actualisatie (2013) van ons Waterplan zijn nu de laatste projecten in uitvoering (oevers, duikers Malvert en stuw Dukenburg).
- Wij hebben geparticipeerd in de totstandkoming van het nationale Deltaprogramma, met name bij de hoofdthema's waterveiligheid (binnen- en buitendijks), zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stad. Het Deltaprogramma is eind 2014 afgesloten. Nijmegen heeft net als vele andere gemeenten de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie ondertekend, gericht op het doel 'klimaatbestendige stad in 2050'.
- In samenwerking met het Waterschap hebben we projecten in het watersysteem (zie hierboven) uitgevoerd en behartigen we effectief en efficiënt de waterbelangen bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Voor onze ambitie 'Groene Linten' hebben wij per 2015 jaarlijks geld begroot. In 2014 hebben wij deze ambitie nader uitgewerkt. Participatie stellen wij centraal. Bovendien streven wij daarbij naar een verbinding tussen wijkinitiatieven en de vele professionele groene organisaties die onze stad rijk is. In.het begin van 2015 informeren wij hierover de raad en starten wij de communicatie met de stad.

Projecten

- De besteding van de opbrengst van verkoop van een deel van Heumensoord hebben wij in 2014 voortvarend opgepakt met planvorming op de locaties Enkstraat, Tollensstraat en Spechtstraat; de locatie Spechtstraat hebben wij aangekocht.

- Wij onderzochten samen met Natuurmonumenten de mogelijkheid om, zoals in Heumensoord, ook onze overige bosgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur via erfpacht in beheer van Natuurmonumenten te geven. Uitkomst is dat Natuurmonumenten komende jaren eerst Heumensoord 'beter in de vingers wil krijgen'.
- In het kader van Woonmilieuverbetering hebben wij conform onze programmering geïnvesteerd in aanleg van een recreatief fietspad in Land van Maas en Waal, in bomen langs de Jacobslaan, vervolg aan de groenaanpak Lindenholt, waar we de groenstructuur in Park De Omloop verbeterden.
- Dankzij middelen uit ISV konden wij in 2014 het Truus Mastpark (locatie voormalig zwembad Oost) realiseren en feestelijk openen.
- Bij planvorming en aanleg van groen zien wij grote betrokkenheid van bewoners. Zo hebben buurtbewoners meegewerkt aan aanleg van het Truus Mastpark en gaan zij enkele plantvakken onderhouden.
- Wij hebben ons investeringsproject voor toekomstbestendige Goffert afgerond, behoudens dat wij nog de laatste hand leggen aan het nieuwe onderkomen voor de Nederlandse Bijenhoudersvereniging afdeling Nijmegen e.o. Afgerond zijn de grondige renovatie van het Rosarium en de verbinding tussen Natuurtuin en Kinderboerderij.
- Wij werkten verder aan de projecten Donjon, renovatie Valkhofpark, bouw Natuur- en Cultuurhistorisch Centrum in de Stratemakerstoren/Bastei. Deze projecten zien we, samen met de brug over 't Meertje, in onderlinge samenhang (Valkhofkwartier/Oostelijke Waalkade) en in samenhang met hun omgeving zoals Nijmegen omarmt de Waal en Waalweelde.
- Via dit programma hebben wij een substantieel deel van het kunstwerk Romeins Aquaduct, op de rotonde Broerdijk-Hengstdalseweg, mogelijk gemaakt.

Hoofddoelstelling 2

Rioolbeheer

Wat willen wij bereiken?

Ons beheer van regen- en afvalwater richt zich op beschermen van de volksgezondheid,
streven naar een duurzaam milieu (voorkomen van ongewenste emissies naar oppervlaktewater en bodem) en handhaven van een goede leefomgeving (beperken van overlast voor de omgeving).
Deze doelstelling streven we na binnen ons rioolbeheer. Voor ons rioolbeheer geldt met ingang van 2011 als indicator 'minimaal gelijkblijvende restlevensduur': dit betekent dat op het eind van een jaar de kwaliteit van ons stelsel op zijn minst op hetzelfde niveau is als aan het begin van dat jaar. Deze kwaliteit is op dit moment goed te noemen.

Wat hebben we bereikt?

Volgens onze verder verfijnde berekeningsmethodiek bedroeg de restlevensduur aan het begin van 2014 47,746 jaar. Per 31 december 2014 bedraagt de indicator 48,130 jaar. Dat is ongeveer 0,4 jaar hoger dan begin 2014.
96,4% Van de Nijmeegse riolen is nu éénmaal geïnspecteerd. Als het gros van de riolen ten minste twee maal is geïnspecteerd, met meerdere jaren tijd tussen twee inspecties, wordt de veroudering van de riolen goed zichtbaar en kan de gemiddelde restlevensduur van de Nijmeegse riolering betrouwbaarder en nauwkeuriger bepaald worden. Tot die tijd zijn jaarlijkse door statistiek veroorzaakte variaties in de gemiddelde restlevensduur onvermijdelijk.
Voor de volledigheid:

- gemiddelde restlevensduur is bijna 50 jaar;
- gemiddelde ouderdom is circa 40 jaar;

dus: gemiddelde levensverwachting van onze riolen is momenteel bijna 90 jaar.

Indicatoren

Rioolbeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Stabiele restlevensduur	1%	0%	+0,8%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
Wij gaven uitvoering aan het Gemeentelijk rioleringsplan 2010-2016. De koers van onze rioleringszorg is met dit plan flink bijgesteld. Ons rioleringsplan richt zich op instandhouding van ons als goed te kwalificeren rioolstelsel. Bovendien voorziet het plan in verbetering van ons stelsel, mede gebaseerd op optimalisatiestudies.

Belangrijkste activiteiten:

- We hebben vier hectare verhard oppervlak afgekoppeld van de riolering, waarvan 0,5 hectare door particulieren via de subsidieregeling groendaken/afkoppelen.
- Wij werkten risicogestuurd, wijkgericht en kostenbewust met bijvoorbeeld (25% besparing op het inspectiebudget, door middel van een beter bestek.
- We gaven invulling aan de in 2013 aangegane samenwerkingsovereenkomst (afval)waterketen met de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek en waterschap Rivierenland. De regionale samenwerking in de afvalwaterketen is uitgebreid met de gemeenten aan de westkant van Nijmegen. Voor deze samenwerkingsregio is becijferd dat al voldaan wordt aan de financiële besparingsdoelstelling voor 2020. De samenwerking legt daarom nadruk op verbeteren van kwaliteit en beperken van kwetsbaarheid. Eind 2014 is gebleken dat de landelijke visitatiecommissie anders oordeelt over het besparingsresultaat; dit resultaat valt volgens haar in de periode voor 2010, het referentiejaar voor de commissie.
- We hebben projecten uitgevoerd om de kwaliteit van ons afvalwaterstelsel in stand te houden, waarbij we nadrukkelijk de bewoners van buurten en straten betrokken en rekening hielden met overige investeringsplannen van gemeente en derden en waarbij we eveneens nadrukkelijk rekening houden met bereikbaarheid en verkeersdoorstroming. Afgerond in 2014 zijn onder meer rioolvernieuwing Frans Halsstraat-gedeelte Daalseweg (met speciale aandacht voor vermindering wateroverlast bij hevige regenval), Ananasstraat en omgeving, Tijgerstraat en omgeving.
- We hebben zeer gericht de informatievoorziening aan burgers en bedrijven over het voorkómen van regenwateroverlast verbeterd.
- We hebben een aantal bevindingen van de tussenevaluatie (2013) in onze werkzaamheden verwerkt en legden de basis onder de in 2015 op te stellen en voorjaar 2016 vast te stellen GRP 2017-2023.
- We hebben, conform de Perspectiefnota 2014, de nieuwbouwrioolinvesteringen in de Waalsprong geïntegreerd in het programma Groen & Water

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0		0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Toelichting financiën

Het programma Groen en Water sluit 2014 af met een nadelig resultaat van €0,01 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van afgerond 0,3%.
Het negatief resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn €0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door uitgaven aan interne producten, die intern worden verrekend en waar dus hogere bijdragen tegenover staan (zie ook baten).

Toelichting op de baten

De baten zijn €0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door opbrengsten van interne producten waar dus ook hogere lasten tegenover staan (zie ook lasten).
De afwijking is incidenteel.

In de Najaarsnota melden we dat we €250.000 minder aan rioolheffing binnen zouden krijgen. Uiteindelijk hebben we nog een plusje gerealiseerd van €50.000 ten opzichte van de Najaarsnota. De lagere inkomsten zijn veroorzaakt door een lichte afwijking in het tarief van de rioolheffing.
De eventuele gevolgen voor 2015 kunnen we op dit moment niet inschatten en daar komen we in de Zomernota 2015 op terug.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1023 Groen & Water bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.072	16.831	3.759
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-20	-223	-203
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		65	65
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	180	180	0
Totaal Wijzigingen				**160**	**22**	**-138**
Eindtotaal				**13.232**	**16.853**	**3.621**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Risico's

Situaties van ongewenste / foutieve lozingen door bedrijven of bewoners op riool of watersysteem, leidend tot niet-verhaalbare onkosten. Reden: veroorzaker onbekend of veroorzaker bekend, maar niet verzekerd en onvermogend om de kosten te verhalen.

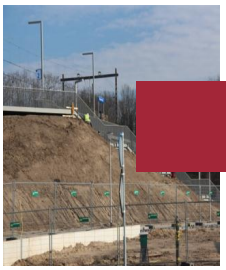

Programma Ruimte & Cultuurhistorie

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met het programma Ruimte & Cultuurhistorie willen we bereiken dat Nijmegen voldoende, passende en veilige huisvesting biedt aan (groepen) bewoners en ondernemers, en dat de stad in ruimtelijk opzicht aantrekkelijk is om te wonen, te werken, te recreëren, te bezoeken en zich te vestigen. Daarbij streven we in het bijzonder naar een evenwichtige ruimtelijke structuur, een krachtige stedelijke identiteit, met name in het centrum, rondom de Waal, in de stedelijke entrees en knopen. We staan voor goede dienstverlening op gebied van vergunningverlening en handhaving. We streven naar een goed samengaan van cultuurhistorische rijkdom en eigentijdse ontwikkeling en geven daarmee een positieve bijdrage aan het woon- en vestigingsklimaat, het toerisme en de identiteit. Wij streven naar vergroting van de cultuurhistorische kennis van de inwoners van Nijmegen en daarmee naar hun betrokkenheid bij de stad en hun onderlinge verbondenheid. In samenspraak en op advies van de auditcommissie van de Raad zijn de indicatoren bij de verschillende doelstellingen aangepast.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling
H2	Kwaliteit openbare ruimte
H3	Goed en veilig bouwen
H4	Cultuurhistorische waarden
H5	Borging publiek geheugen

Hoofddoelstelling 1

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

We stimuleren een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarin de programmatische doelen uit het coalitieakkoord optimaal tot hun recht komen: een duurzame bereikbaarheid, een ongedeelde stad, realisatie van het woningbouwprogramma, versterken van de groene en blauwe allure, realisatie van Waalfront, Waalsprong, de Dijkteruglegging, een fraaie spoorzone, duurzame groei van economische bedrijvigheid en voldoende voorzieningen voor sport, cultuur, welzijn en zorg.
We bieden individuele bewoners en ondernemers op een rechtvaardige manier de ruimte die ze nodig hebben met in achtneming van het beleid en de ambities die in het algemeen belang zijn geformuleerd in het coalitieakkoord.
In onze bestemmingsplanprocedures worden in een zorgvuldig proces alle belangen afgewogen en onze bestemmingsplannen zijn van een hoge juridische kwaliteit. Daarmee worden onnodige vertraging van gebiedsontwikkeling en onnodige procedurele kosten voorkomen.
In combinatie met adequate handhaving zorgen we ervoor dat de ontwikkelingen het ruimtelijk evenwicht in de stad niet verstoren. De Structuurvisie hanteren we daarbij als de ruimtelijke agenda op stedelijk niveau.

Omdat de ontwikkelingen in Waalfront en Waalsprong vertragen zoeken we naar mogelijkheden om tijdelijke initiatieven ("placemaking") in leegstaande gebouwen en open ruimtes te faciliteren en zo toch ontwikkeling te stimuleren.

Wat hebben we bereikt?

De wettelijk vereiste actualisatiecyclus van bestemmingsplannen is voortgezet. Daarnaast zijn diverse bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt.
De handhaving van bestemmingsplannen gebeurt structureel, systematisch en planmatig. Waarnemingen, controles, dwangsombeschikkingen en deelname aan multidisciplinaire projecten passen binnen het opgestelde jaarprogramma.

Toelichting op de indicatoren.
Het percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen en actualisatieplannen is 12% respectievelijk 0%.

Het percentage voor de postzegelplannen is hoger dan geraamd (12% t.o.v. 5% als doelstelling). Dit is minder opmerkelijk dan het wellicht op het eerste gezicht lijkt: er zijn diverse postzegelbestemmingsplannen gemaakt met een behoorlijke impact op de omgeving (bijvoorbeeld het plan voor de windtubines in de Waalsprong en het plan voor de Skaevehuse in de bestaande stad). Dergelijke plannen leiden meestal tot meerdere beroepschriften.

Het percentage voor de actualisatieplannen is lager dan geraamd. Dit percentage geeft echter een vertekend beeld, aangezien er in 2014 één actualisatieplan is vastgesteld waartegen geen beroepen zijn ingesteld. Het feit dat er minder actualisatieplannen zijn vastgesteld dan verwacht, hangt samen met het gegeven dat de personele capaciteit in 2014 lager lag dan in 2013 en doordat de personele capaciteit voor de actualisatieplannen deels is ingezet op de grote postzegelbestemmingsplannen (zoals Mercuriuspark en het Waalfront). Bovendien zijn er in 2013 juist veel grote actualisatieplannen vastgesteld. Wel is in 2014 gewerkt aan de voorbereiding van de plannen Nijmegen Midden, Nijmegen Oud West en Nijmegen Prins Mauritssingel. Deze plannen worden binnenkort verder in procedure gebracht.

Bij de postzegelplannen zijn in 17 gevallen zienswijzen ingediend waarvan in 4 gevallen tevens beroep. In totaal leverde dat 138 zienswijzen en 16 beroepen op.

Tegen het actualisatieplan zijn 4 zienswijzen ingediend. Er is geen beroep ingesteld.

Het percentage van het Nijmeegs grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar is conform raming.

Indicatoren

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen	4	5	12
1.2 Idem m.b.t. actualisatieplannen	13	10	0
1.3 Het percentage van het Nijmeegse grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar in de bestaande stad (Nijmegen Zuid)	100	100	100
1.4 Idem voor Nijmegen Noord	80	80	80

Wat hebben we ervoor gedaan?

De actualisatie van de structuurvisie is afgerond en in het najaar van 2013 vastgesteld. De structuurvisie vormt de ruimtelijke agenda op stedelijk niveau.

Er zijn 7 ambitiedocumenten opgesteld. In de Waalsprong voor De Grift en in de bestaande stad voor de Prins Clausschool in de Weezenhof, voor het winkelcentrum in de Weezenhof, voor de Aldi aan de Molenweg, voor het Talisgebouw in de Wezenlaan, voor het Albertinum en voor schoolgebouw De Buut. Tevens zijn er 4 nieuwe ambitiedocumenten in voorbereiding. Voor het gebouw Metterswane, voor De Octaaf, voor het Belastingkantoor en voor de Vondelstraat.

Andere planologische resultaten zijn bijvoorbeeld Haalbaarheid Pathe Wedren, Analyse aankoop Spoorkuil Bottendaal, Locatie onderzoek Skaeve Huse Noord, Plan van aanpak Hof van Holland, Broodkorf, Woenderskamp, Planvorming Ooijse Dijk Sluispad, Planvorming Kinderdorp Neerbosch,
Bijdrage Vrijheidsmuseum, Mirt Onderzoek Stadsregio Arnhem Nijmegen, Bijdrage provincie omgevingsagenda, Strategisch RO overleg Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn, Ede-Wageningen, locatieonderzoek voor de Eyup Sultan Moskee en de binnenstedelijke bioscoop, en TAB.

In totaal zijn in 2014 27 bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt. Een onverminderd hoog aantal, waarbij het resultaat van 2013 zelfs nog is overtroffen (25).

Voor de afwikkeling van planschadeclaims is deskundigenadvies ingewonnen. Daar waar claims terecht bleken, zijn financiële vergoedingen toegekend. Er zijn in 2014 15 planschadeclaims in behandeling genomen.

Er zijn 21 verzoeken om handhaving binnengekomen en 57 controlebezoeken verricht. Dit heeft geresulteerd in 29 vooraanschrijvingen, 12 bestuursaanschrijvingen, en 1 invordering.

Hoofddoelstelling 2

Kwaliteit openbare ruimte

Wat willen wij bereiken?

Wij bevorderen en bewaken een hoogwaardige en duurzame ruimtelijke kwaliteit, en een op de locatie toegesneden situering en beeldkwaliteit van de bebouwing.
Ruimtelijke kwaliteit is nauwelijks te objectiveren, maar we zien de beleving van de stad door de inwoners, ondernemers en toeristen als maatstaf. Deze blijkt uit de Stads- en Wijkmonitor. We houden tenminste de positieve waardering vast: 86% vindt Nijmegen een mooie stad. We vergroten de transparantie en openbaarheid van de beeldkwaliteits-toetsing voor de burger.
We zoeken in nauwe afstemming met de betrokken programma's continu naar een optimale stedebouwkundige en planologische inpassing in de actuele en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingsplannen en in de bestemmingsplannen. In de huidige periode van financiële krapte en verhoogde risico's vinden heroverwegingen plaats met betrekking tot ruimtelijke plannen zoals deelgebieden uit de Waalsprong als Citadel, Vossenpels, Hoge Bongerd, en deelgebieden Waalfront. Juist dan is het van groot belang om de meest optimale oplossingen te vinden om binnen de krappere financiële kaders de kwaliteitsambities zoveel mogelijk te behouden.
We zorgen hierbij voor nauwe afstemming tussen de programma's Groen & Water, Sport, Openbare Ruimte, Mobiliteit & Economie en Toerisme.

Wat hebben we bereikt?

De Stads- en Wijkmonitor die de meting doet voor de Indicatoren 2.1 t/m 2.3 wordt in 2015 pas weer uitgevoerd en komt dit najaar beschikbaar. Realisatie 2014 is dus op dit moment niet aan te geven.

Indicatoren

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage bewoners dat Nijmegen een mooie stad vindt	87	87	Nieuwe meting najaar 2015
2.2 Percentage bewoners dat Nijmegen een prettige stad om in te wonen vindt	91	97	idem
2.3 Waardering bewoners voor Nijmegen als woon- en leefgemeente (gemiddelde rapportcijfer)	7,6	7,5	idem
2.4 Waardering van ondernemers voor bedrijfsomgeving (gemiddeld rapportcijfer)	Nieuwe meting in 2014	7,1	
2.5 Positie in de ranglijst steden voor wat betreft het toeristisch imago	Nieuwe meting in 2014	4	(1)

(1) In 2014 heeft Nijmegen (Economische Zaken) niet meegedaan aan het toeristisch imago onderzoek van LAgroup.
In plaats daarvan zou het volgende gemeld kunnen worden:
In 2014 staan we op plaats 5 in de ranglijst van de van beste binnenlandse stedentrips met een score van 8,34 (bron: Zoover). Het gaat hier om een ranglijst voor alle steden. (bij het toeristisch imago onderzoek van LAgroup scoorde Nijmegen 4^{e} van de 18 deelnemende steden).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Na de vaststelling in 2013 van de Kadernota Beeldkwaliteit hebben we gewerkt aan de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit die het concrete kader vormt voor de uitvoering van het vastgestelde beleid. Het is tegelijkertijd een actualisatie van de vorige Uitwerkingsnota uit 2004 en vormt een actueel, informatief en inspirerend document voor ontwerpers/initiatiefnemers. Het is een transparant en duidelijk kader voor de welstands beoordeling van bouwplannen door de Commissie Beeldkwaliteit en de Ruimtelijke KwaliteitsTeams (RKT's). We hebben meegewerkt aan de Kadernota Reclamebeleid.
We hebben de Commissie Beeldkwaliteit ondersteund in 26 vergaderingen, waarin er 410 unieke dossiers zijn behandeld waarbij 567 adviezen behoren. Er zijn 211 positieve adviezen die in 1 keer zijn gegeven. In ca.60% van de gevallen wordt direct positief geadviseerd bij de eerste behandeling. Na 1 of meer behandelingen is dit percentage 94%. De begeleiding en advisering door de Cie. Beeldkwaliteit en de RKT's leidt tot een kwalitatieve verbetering van de oorspronkelijke ideeen en wordt in het algemeen door de initiatiefnemers gewaardeerd. We ondersteunden de commissie en de RKT's met stedebouwkundige expertise vanuit de Nijmeegse context en grote kennis van de stad.
We hebben beeldkwaliteitsplannen en ambitiedocumenten gemaakt voor diverse ontwikkelingen en initiatieven. Er is een aantal ruimtelijke visies gemaakt en studies voor verdere uitwerking van deelgebieden in de Waalsprong op basis van de strategisch ruimtelijke Ontwikkelingsvisie Waalsprong. In het proces is hiervoor uitvoerig samengewerkt met de diverse stakeholders, bewoners, woningcorporaties, architecten en projectontwikkelaars. Participatie was hierbij een belangrijk onderdeel. Naast verdere begeleiding bij de uitvoering van lopende (bouw)plannen in Laauwik en Vossenpels , diverse ontwikkelingen en verkenningen in de knoop Ressen, (Cinemec, Hornbach) en infrastructurele plannen, is onder andere gewerkt aan De Stelt en De Grote Boel als nieuwe woongebieden. Ook werden hiervoor de ruimtelijke bijdragen aan de bestemmingsplannen geleverd. We hebben de realisatie verder begeleid van de Dijkteruglegging, de ideevorming rond het eiland Veur Lent en de bruggen hiernaartoe. En we werkten actief mee aan de begeleiding van de realisatie van de Handelskade en de verdere planvorming van de eerste fase Brugkwartier (Waalfront). We hebben verder meegewerkt aan de uitwerking van de invulling van het Mercuriuspark, de verkenning van de mogelijkheid museum WOII in het Vasim te realiseren. Daarnaast is en worden de mogelijkheden onderzocht gebouwen en gebieden Tijdelijk Anders te Bestemmen (TAB). We werkten mee aan diverse locatiekeuze onderzoeken voor allerlei initiatieven en functies, zoals bioscopen, hotels, studentenhuisvesting. We hebben stedebouwkundige-,inrichtings- en bouwplannen gemaakt en begeleid voor herstructureringslocaties, schoollocaties en andere initiatieven. Voor de Oostelijke Waalkade en het Valkhofpark met de Donjon zijn we de deskundige sparringpartner van de externe partijen. Ditzelfde geldt voor de ontwikkelingen in het Stationsgebied en de Spoorzone. De verbetering van de stadsentree bij het knooppunt Neerbosch hebben we in ruimtelijke zin begeleid in het aanbestedingstraject en in de uitvoering. Dit geldt ook voor de knoop (station) Goffert. We hebben vorm gegeven aan de ruimtelijke inpassing van infrastructurele projecten, waaronder de snelfietsroutes en herstructurering van straten en wegen. Dit alles in nauwe samenwerking met de programma's Mobiliteit, Openbare Ruimte, Groen en Water, Economie en Toerisme.

We hebben de ruimtelijke- en stedebouwkundige adviezen gegeven ten behoeve van de bouwaanvragen/vergunningverlening door de ODRN en de (actualisatie van) bestemmingsplannen.
In participatietrajecten hebben we de ideeën van bewoners en ondernemers begeleid en gefaciliteerd.
We hebben het ArchitectuurCentrum Nijmegen (ACN) ondersteund (o.a. programmaraad en subsidie) bij zijn activiteiten.
We hebben meegewerkt aan het verder implementeren en concreet maken van duurzame stedebouw in de ontwikkelingen en projecten.

Hoofddoelstelling 3

Goed en veilig bouwen

Wat willen wij bereiken?

Wij zorgen ervoor dat de ruimtelijke, bouw- en milieutechnische kwaliteit en de veiligheid van woon- en werkpanden voldoen aan de wettelijke eisen en voorschriften.
Het traject van vergunningverlening organiseren we zo efficiënt en klantvriendelijk mogelijk. De invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsvergunning (Wabo) heeft hier fors aan bijgedragen. We bieden aanvragers meer mogelijkheden tot (voor)overleg. Van de aanvrager verwachten we dat de plannen conform het bestemmingsplan en de verleende vergunningen worden uitgevoerd. Met toezicht en handhaving zien we daar op toe. De beschikbare handhavingscapaciteit zal programmaoverstijgend ingezet worden: de risicoanalyse is hierin leidend. In het kader van de bezuinigingen zal in het integrale handhavingsprogramma scherper geprioriteerd worden op basis van een integrale risicoanalyse hetgeen betekent dat wij in de praktijk bij een aantal branches minder structurele inspecties uitvoeren en alleen handhavend optreden bij klachten. In het uitvoeringsprogramma integrale handhaving wordt een prioriteitenvolgorde van branches weergegeven.
De gevolgen van de tweede ronde bezuinigingen (Perspectiefnota 2013) op het terrein van de handhaving, toezicht en inspectie verwerken we in het handhavingsprogramma over 2014. In dit door ons nog vast te stellen handhavingsprogramma worden de taken en prioriteiten op het gebied van handhaving, toezicht en inspectie over 2014 vastgesteld en geven wij inzicht in de daaruit voortvloeiende besparingen.
De voormalige afdeling Omgevingskwaliteit is per 1 april 2013 opgegaan in de nieuwe Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en verzorgt o.a. de vergunningverlening- en handhavingstaken voor dit programma. De ODRN werkt hierbij nauw samen met andere afdelingen binnen de gemeente en met andere handhavingspartners om een goed naleefgedrag te bewerkstelligen.
Met de oprichting van de ODRN zal door het efficiënter werken ook een gedeeltelijke bezuiniging worden gerealiseerd.

Wat hebben we bereikt?

Het handhavingskader is opgesteld en dient nog vastgesteld te worden. Aan de beoogde bezuinigingen wordt nog gewerkt en kunnen pas gerealiseerd worden bij vaststelling van het nieuwe handhavingskader. Het bestaande handhavingskader van de voorgaande jaren is door de ODRN uitgevoerd.

De werkprocessen van zowel de ODRN als van de adviserende partners van de gemeente zijn het afgelopen jaar in projectvorm tegen het licht gehouden om efficiënter met mensen en middelen om te gaan.

Toelichting op de indicatoren.
Het aantal klachten, het percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving zijn (nagenoeg) conform raming. Het aantal handhavingsacties leidende tot maatregelen is hoger dan geraamd. Met het aanpassen van het handhavingskader (naar minder en ander toezicht) kan in de komende jaren weer zorgen van een toename van het aantal klachten en handhavingsacties.

Indicatoren

Goed en veilig bouwen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal klachten	92	70	65
3.2 Percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving (waaronder controles)	100	70	95
3.3 Het aantal autonome handhavingsacties (waaronder controles)	2277	1900	2021
3.4 Het aantal handhavingsacties (waaronder controles) leidende tot maatregelen zoals		190	255
3.5 Percentage gegronde bezwaarschriften	11,5	10	n.n.b.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 is ook een toename van het aantal aanvragen voor Omgevingsvergunning (activiteit Bouwen) geconstateerd. Er is een toename van 27% ten opzichte van het voorgaande jaar.

Hoofddoelstelling 4

Cultuurhistorische waarden

Wat willen wij bereiken?

We willen de specifieke Nijmeegse identiteit en eigenheid behouden, versterken en zorgvuldig beheren en vooral: nog meer zichtbaar maken. Waar mogelijk zetten we cultuurhistorie in als inspiratiebron in de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. We behouden en beschermen het cultuurhistorisch erfgoed van de stad voor de huidige en toekomstige generaties. We vergroten de kennis over en de actieve waardering voor de rijke cultuurhistorie van Nijmegen, zowel bij de eigen burgers als bij (potentiële) bezoekers van buiten. We willen ook in het cultuurhistoriebeleid duurzaamheid concreet invullen, bijvoorbeeld door herbestemming en hergebruik van historische panden te stimuleren en creatieve manieren te vinden om energiebesparing te combineren met behoud van de cultuurhistorische waarde.
In het kader van de bezuinigingen willen we het Archeologisch Bedrijf volledig rendabel laten draaien en tegelijkertijd het bureau en de daarin aanwezige kennis voor Nijmegen te behouden. We zullen ook al zoveel mogelijk voorsorteren op de situatie dat er na 2014 geen ISV middelen meer beschikbaar zijn door de mogelijkheden voor (mede)financiering op de langere termijn te onderzoeken.We zorgen voor nauwe afstemming met de programma's de programma's Economie & Toerisme, Citymarketing, Cultuur, Energie & Klimaat, Openbare Ruimte, Wijken en Grondbeleid.

Wat hebben we bereikt?

Voor het archeologisch bedrijf was 2014 een goed jaar. In wetenschappelijk opzicht was het een vruchtbaar jaar, hetgeen tot uitdrukking komt in de 20 briefrapporten en 7 (soms erg) grote rapporten die dit jaar zijn afgeleverd. De nadruk van de werkzaamheden lag in 2014 op de rapportages van het onderzoek in het gebied van de Dijkteruglegging en de afronding van de rapportages over de onderzoeken aan de Rijn- en Lekstraat en op de Hessenberg. Deze onderzoeken hebben onze kennis over de oudste geschiedenis van onze stad en over haar ontwikkeling in de Middeleeuwen zeer versterkt en zijn in de wetenschappelijke wereld goed ontvangen.

Ook in 2014 trok het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis weer meer bezoekers: ruim 26.000. Dankzij het Huis, dankzij de publieksopgraving in het Waalfront, maar zeker ook dankzij de 24 uur van de Nijmeegse Geschiedenis en Open Monumentendag is de geschiedenis van Nijmegen in 2014 weer nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van burgers en bezoekers. Ons cultuurhistorisch erfgoed levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van onze stad als woon- en verblijfplaats.

Op het gebied van beleid is in 2014 het facetbestemmingsplan archeologie door de raad vastgesteld. Daarnaast is verder gewerkt aan de aandachtslijst, die met grote inbreng vanuit de stad tot stand komt. We hebben wederom bijgedragen aan bestemmingsplannen, waarmee ons cultuurhistorisch erfgoed een belangrijke rol heeft en houdt in de ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad. De inzet van onze kennis en expertise ten behoeve van de eigenaren

van monumenten en ontwikkelaars levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van ons gebouwde historisch erfgoed en de inpassing ervan in nieuwe ontwikkelingen, zodat het waardevolle uit het verleden een bijdrage kan blijven leveren aan onze toekomst.

Toelichting op de indicatoren.
2014 is het laatste jaar waarin restauratiesubsidies ter beschikking worden gesteld. Drie aanvragen hebben tot een beschikking geleid, ten bedrage van in totaal bijna € 90.000. Het aantal archeologische onderzoeken hang direct samen met de bouwactiviteiten en is mede afhankelijk van de vraag uit de markt. Aangezien de bouwsector bij uitstek is getroffen door de economische crisis is het aantal door de gemeente uitgevoerde onderzoeken lager dan hetgeen oorspronkelijk was geraamd. Vanwege het inmiddels ingevoerde beleid om terughoudend om te gaan met het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten en de beperkte ambtelijke capaciteit zijn in 2014 geen nieuwe gemeentelijke monumenten aangewezen.

Indicatoren

Cultuurhistorische waarden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal panden restauratie- en onderhoudssubsidie	2	4	3
4.2 Aantal archeologische, architectuur- en bouwhistorieonderzoek	42	80	27
4.3 Aantal visualisaties	2	2	2
4.4 Aantal procedures bescherming gemeentelijke monumenten en stadsbeelden	0	20	0

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid
In 2014 is door de Raad het Facetbestemmingsplan Archeologie definitief vastgesteld. Daarmee is het archeologiebeleid voor het gehele grondgebied van de gemeente gelijkgetrokken en geactualiseerd. De concept-aandachtslijst is in 2014 ter inzage gegeven en heeft veel reacties opgeleverd Deze zijn verwerkt in een zienswijzennota en de lijst zal begin 2015 ter vaststelling aan de Raad worden voorgelegd. Ook in 2014 hebben we ambtelijke ondersteuning geboden aan de nieuwe Stichting Valkhofkwartier, die de verschillende partijen rond het Valkhof verenigt, en zijn we nauw betrokken bij de restauratie van de Stevenskerk. De Stevenskerk heeft vanuit het programma, zoals eerder door de Raad was besloten, een bijdrage gekregen van 100.000, o.a. voor de realisering van een nieuw tochtportaal.

Verleden verbeeld
Het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis heeft in 2014 opnieuw een record aantal bezoekers getrokken. Meer dan 26.000 bezoekers zagen o.a. mooie tentoonstellingen over het bombardement op Nijmegen in 1944 en 25 jaar Nijmeegse stadsarcheologie, maar daarnaast waren er tal van (lunch-)lezingen en veel activiteiten voor kinderen en scholieren. Ook in de komende bestuursperiode zal het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis blijven bestaan. We zijn in overleg met externe partijen om de financiering van het programma rond te krijgen; de bijdrage van de gemeente zal in de komende bestuursperiode vooral bestaan uit het gebouw zelf en ambtelijke inzet.
Verleden Verbeeld kende ook in andere opzichten een succesvol 2014. De grote aandachttrekker was de publieksopgraving bij de Honig-fabriek. Er was veel aandacht van pers en publiek, en bezoekers hebben op deze unieke manier kennis kunnen maken met het rijke archeologische verleden van onze stad. Daarnaast hebben we in 2014 het Karel de Grote-jaar gevierd; ook dat was een activiteit die breed in de stad gedragen werd, waar vele organisaties aan hebben bijgedragen en een activiteit die op veel publiciteit heeft mogen rekenen. Vanuit het programma is o.a. bijgedragen aan de organisatie en aan de tentoonstelling over historische documenten met betrekking tot de grote keizer die in de Stratemakerstoren is gehouden. In het kader van het project Francia Media is een nieuw standaardwerk verschenen over de geschiedenis van het Valkhof: een prachtig boek, waaraan door de gemeente in grote mate is bijgedragen, en waarin vanuit verschillende disciplines de geschiedenis voor een groot publiek toegankelijk wordt gemaakt. Ook in het kader van dit project hebben we bijgedragen aan een grote tentoonstelling over Francia Media in het Belgische Ename, die in 2014 door de Europese voorzitter Herman van Rompuy werd geopend. Ten slotte hebben we wederom de organisatie van de 24 uur van de Nijmeegse

geschiedenis en de 26e Open Monumentendag gefaciliteerd; beide evenementen waren met respectievelijk bijna 4.000 en 10.000 bezoekers weer een succes. Ook in de komende bestuursperiode zal Verleden Verbeeld, zij het op bescheidener schaal dan in de afgelopen jaren, worden voortgezet.

Op Plein 1944 is het beeld van de gevallen soldaat teruggekeerd. De bronzen uitvoering vormt, samen met de verloren toren in de fietsenkelder, een tastbare herinnering aan de woelige geschiedenis van de plek. Op de Broerdijk is, gesteund en begeleid door de gemeente, op initiatief van de buurtbewoners een prachtig monument verrezen ter herinnering aan het Romeinse aquaduct dat daar ooit liep: een prima voorbeeld van succesvolle samenwerking tussen bewoners en overheid.

Archeologie
Het archeologisch bedrijf heeft het in 2014 druk gehad. Naast de publieksopgraving is o.a. een groot onderzoek uitgevoerd op het terrein van het voormalige verpleeghuis Margriet. In 2014 zijn 27 onderzoeken uitgewerkt, resulterend in 20 briefrapporten en 7 rapporten. Ook dit jaar is met name in de regionale pers met grote regelmaat aandacht besteed aan de resultaten van het archeologisch onderzoek. De samenwerking met de regiogemeenten is in 2014 voortgezet; met steun van de provincie zal Nijmegen ook in de periode 2014-2016 door middel van een regioarcheoloog de omliggende gemeenten bijstaan bij de afhandeling van vergunningen en de ontwikkeling van archeologiebeleid, om zo de samenwerking en eenheid van beleid in de regio te bevorderen.

Monumenten
Geheel in lijn met de bezuinigingsdoelstelling om terughoudend om te gaan met de aanwijzing van nieuwe gemeentelijke monumenten zijn in 2014 geen nieuwe monumenten aangewezen. Veel capaciteit is besteed aan het verder complementeren en verwerken van de aandachtslijst. Daarnaast is onze inzet zoals altijd van belang gebleven bij de doorlopende planontwikkeling voor o.a. de Donjon, de Bastei en de Waalkade en spelen we onze rol als deskundig adviseur voor de eigenaren van monumenten bij hun plannen voor verbouwingen of ontwikkelingen.

Hoofddoelstelling 5

Borging publiek geheugen

Wat willen wij bereiken?
Wij streven er naar dat de inwoners de mogelijkheid hebben om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden, dat rechtmatige besluitvorming controleerbaar plaatsvindt, dat evenwichtige beleidsontwikkeling plaatsvindt in historisch perspectief en dat historisch onderzoek verricht kan worden.
Wij willen samen met anderen de kennis van de lokale geschiedenis vergroten. Wij streven er naar dat onze bronnen door een breed publiek zoveel mogelijk gebruikt worden, waarbij speciale aandacht uitgaat naar de doelgroep scholieren.
Wij streven naar vergroting van het aantal digitale bezoekers en de interactie met de klant via internet door een verdere verbetering van de digitale bereikbaarheid en toegankelijkheid van onze bronnen.
We doen dit in nauwe afstemming met de programma's Citymarketing en Externe betrekkingen, Economie en Toerisme en Onderwijs.

Wat hebben we bereikt?
Wij hebben samen met anderen de kennis van de lokale en regionale geschiedenis vergroot. Onze bronnen zijn door een breed publiek veelvuldig gebruikt. Door een versterking van het historisch besef zijn de betrokkenheid van de inwoners bij hun stad en streek, de sociale cohesie en de identiteit van stad en streek vergroot.
Wij hebben inwoners de mogelijkheid geboden om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden, om rechtmatige besluitvorming controleerbaar te laten plaatsvinden, om evenwichtige beleidsontwikkeling in historisch perspectief te laten plaatsvinden en om historisch onderzoek te verrichten.
Wij hebben zorg gedragen voor het inspecteren, acquireren, beheren en beschikbaar stellen van archieven, collecties en andere informatiebronnen om de toegankelijkheid van het publiek geheugen te borgen. Deze taken

hebben wij niet alleen uitgevoerd voor de gemeente Nijmegen, maar ook voor gemeenten in de regio waarmee een dienstverleningsovereenkomst is aangegaan en voor gemeenschappelijke regelingen waarvan Nijmegen de centrumgemeente is.

Indicatoren

Borging publiek geheugen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aantal bezoeken aan het RAN (Regionaal Archief Nijmegen)	6.320	5.500	6.250
5.2 Aantal bezoeken aan de website van het RAN	195.000	180.000	200.000
5.3 Percentage van de Nijmeegse scholen dat het RAN bezoekt	65%	70%	70%

Wat hebben we ervoor gedaan?

In onze archiefbewaarplaats zijn ongeveer 14.500 meter archieven en collecties opgenomen, waarvan ongeveer 2.800 meter van gemeenten in de regio. De oudste archieven stammen uit de 12^{e} eeuw, archieven en collecties zijn afkomstig van zowel overheden als van particulieren en particuliere organisaties en variëren wat vorm betreft van perkament tot digitaal.
In 2014 hebben wij 650 meter archief toegankelijk gemaakt. Wij zijn verantwoordelijk voor het duurzaam beheer en de ontsluiting van de fysieke (papieren) archieven en collecties. Er is momenteel nog een werkvoorraad van naar schatting 4.800 meter, zowel op het gebied van oud archief als op het gebied van semistatisch archief, zowel voor de gemeente Nijmegen als voor een aantal regiogemeenten.

Wij hebben in 2014 230 nieuwe particuliere archieven en collecties en aanvullingen op reeds in beheer zijnde archieven en collecties in het Regionaal Archief opgenomen.

Onze studiezaal is in 2014 6.250 maal bezocht door genealogen en historisch onderzoekers die daar onze archiefbronnen hebben bestudeerd. Wij hebben hen daar zoveel mogelijk wegwijs gemaakt in onze bronnen.

In samenwerking met andere instellingen hebben wij onze bronnen op een aantrekkelijke en laagdrempelige wijze gepresenteerd voor speciale doelgroepen, met name het onderwijs. Wij hebben in 2014 ongeveer 1.350 scholieren en ruim 500 studenten van het ROC, de Radboud Universiteit en de Hogeschool Arnhem-Nijmegen in ons Regionaal Archief mogen ontvangen, waar zij kennis hebben genomen van ons bronnenmateriaal. Ook hebben wij het gebruik van onze bronnen via de sociale media bevorderd.

Wij hebben onze bronnen beschikbaar gesteld voor ongeveer 50 manifestaties, evenementen en tentoonstellingen op cultuurhistorisch gebied die in de stad zijn georganiseerd, waaronder de “24 uur Nijmeegse Geschiedenis”, de Open Monumentendag en tentoonstellingen in het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis en Museum Het Valkhof. Op deze manier konden wij onze bronnen op een laagdrempelige wijze onder de aandacht brengen van een groot publiek, waardoor de naamsbekendheid van het Regionaal Archief werd vergroot. Daarnaast hebben wij onze bronnen beschikbaar gesteld voor ongeveer 40 publicaties, waaronder veel krantenartikelen.

Onze belangrijkste partners in de stad waarmee wij hebben samengewerkt waren verwante organisaties in het culturele en cultuurhistorische erfgoedveld (zoals de Vereniging Numaga, het Cultuurhistorisch Platform Rijk van Nijmegen en Nijmegen Blijft in Beeld), de Radboud Universiteit, het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, Museum Het Valkhof en de Openbare Bibliotheek. Aan de samenwerking met de Openbare Bibliotheek werd extra gestalte gegeven door het realiseren van de doorbraak van een muur tussen beide locaties.

De “digitale studiezaal” heeft ook in 2014 weer meer vorm gekregen. In de “digitale studiezaal” kan de bezoeker in één keer zoeken naar foto’s, films, boeken, krantenartikelen of indexen met gegevens over personen. Door een verdere verbetering van de digitale bereikbaarheid en digitale toegankelijkheid konden onze archieven en collecties nog vaker worden geraadpleegd via de website en/of in de fysieke studiezaal. In 2014 vonden circa 200.000 bezoeken aan onze website plaats.

Wij hebben ons verder voorbereid op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om duurzame digitale

opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Daarbij streven wij er naar om zoveel mogelijk aan te sluiten op de landelijke ontwikkelingen.
Het zwaartepunt van de archiefinspecties is de laatste jaren verlegd naar het toetsen van de digitale (archief)beheersomgeving. De archiefinspectie voerde voor de gemeente Nijmegen, voor 7 gemeenten in de regio en voor 6 gemeenschappelijke regelingen 29 KPI-audits uit (Kritische Prestatie Indicatoren), hield 72 (monitor)inspectiebezoeken en verrichtte 25 kaderstellingen en afhandelingen van verplichte meldingen. De kaderstellingen waren vooral gericht op digitaal werken en digitaal archiveren en de gevolgen van organisatieveranderingen op het informatiebeheer.

Wat heeft het gekost?

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	1.654	1.642	1.252	390
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Toelichting financiën

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1031 Ruimte & Cultuurhistorie **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				6.984	12.772	5.788
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-43	-43
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-113	-113
Totaal Wijzigingen					**-169**	**-169**
Eindtotaal				**6.984**	**12.603**	**5.620**

Risico's

- Als de klimaatbeheersing en brandveiligheid/diefstalpreventie van de archiefbewaarplaats en de depots niet of onvoldoende gewaarborgd zijn leidt dit of kan dit leiden tot schade en/of het verloren gaan van archiefbescheiden.
- Wanneer het beheersprogramma Atlantis uitvalt of niet goed werkt, leidt dit tot informatieverlies, stagnatie van de werkprocessen en ontoegankelijkheid van de archieven en collecties.
- Wij bereiden ons voor op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om de duurzame opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Als de aansluiting van de bedrijfsvoering op het E-depot niet tijdig genoeg tot stand komt kan overheidsinformatie verloren gaan, onvindbaar raken, niet meer juist geïnterpreteerd worden of onbedoeld in de openbaarheid komen.

(Naris:)

- De afgifte van bouwvergunningen of de hoogte van de bouwsommen loopt terug en daarnaast neemt de kans op bezwaar- en beroepschriften toe wat leidt tot een financiële tegenvaller voor de gemeente omdat de legesopbrengsten lager zijn dan begroot.
- Als de klimaatbeheersing en brandveiligheid / diefstal-preventie van de archiefbewaarplaats en de depots niet of onvoldoende gewaarborgd zijn leidt dit, of kan dit leiden, tot schade en /of het verloren gaan van archiefbescheiden.
- Wanneer het beheersprogramma Atlantis uitvalt of niet goed werkt wat leidt tot informatieverlies, stagnatie van de werkprocessen en ontoegankelijkheid van de archieven en collecties.
- Er kan bij archeologisch onderzoek een majeure vondst gedaan worden die vraagt om permanente tentoonstelling aan het publiek. Hiervoor is geen dekking in de stadsbegroting. Er ontstaat grote publieke druk om de tentoonstelling/visualisering toch te realiseren. In de huidige omstandigheden van schaarse middelen zal niet snel dekking gevonden worden (ook niet bij betrokken andere partijen) en zal het mogelijk niet gerealiseerd worden. Niet realiseren leidt tot imagoschade voor de "oudste stad van Nederland".
- Er kan bij archeologisch onderzoek een vondst worden gedaan waar de kosten van het onderzoek en de rapportage voor de initiatiefnemer excessief zijn en hij op basis van de wet (artikel 4.2 WABO) een

schadevergoeding kan claimen. Als dit een reële schadeclaim is (zo mogelijk na een toets door de rechter) dan moet er betaald worden.

- Het archeologisch opgravingsbedrijf moet zijn financiële dekking halen uit opdrachten van derden. Als er te weinig opdrachten zijn kan dit leiden tot een tekort aan financiële dekking van de geraamde kosten.
- Wij bereiden ons voor op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om de duurzame opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Als de aansluiting van de bedrijfsvoering op het E-depot niet tijdig tot stand komt kan overheidsinformatie verloren gaan, onvindbaar raken, niet meer juist geïnterpreteerd worden of onbedoeld in de openbaarheid komen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

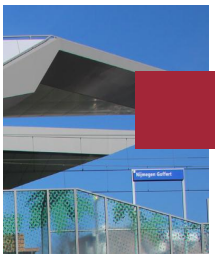

Programma Grondbeleid

ALGEMEEN

Binnen het programma Grondbeleid nemen wij vastgoedprojecten en gebieden in ontwikkeling. Deze voeren wij uit voor gemeentelijk sectoraal beleid met een fysiek-ruimtelijke component. Het gaat daarbij onder meer om wonen, bedrijvigheid, herstructurering van wijken, cultuur, onderwijs, milieu en sport. De uitvoering van dit grondbeleid is omschreven in de Kadernota Grondbeleid die uw Raad op 30 juni 2010 heeft vastgesteld. De uitgangspunten vanuit het Coalitieakkoord staan hierbij centraal.

Nijmegen ontwikkelt zich verder! Vernieuwing, groei en ontwikkeling van de stad is noodzakelijk om de kwaliteiten en het voorzieningenniveau van de stad te behouden en waar mogelijk te versterken. Centraal hierbij staat het economisch perspectief, een kwalitatief goede woning, in een ongedeelde stad die goed bereikbaar is, met duurzaamheid als een belangrijk leitmotiv.
Meer concreet betekent ditr: behoud en versterking van groen -geen nieuwbouwprojecten op groene plekken- kritisch kijken naar lopende plannen, , planontwikkeling voor herinrichting Stationsgebied en verder ontwikkeling Winkelsteeg/De Goffert.
Bij de uitvoering van het programma Grondbeleid is er altijd een relatie met andere programma's. Belangrijke programma's zijn onder meer: Ruimte & Bouwen, Wonen, Economie, Sport, Onderwijs, en Mobiliteit.
Wij gaan uit van een zogenoemd faciliterend grondbeleid en kiezen in voorkomende situaties expliciet voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in een Publiek Private Samenwerking (PPS) zoals bij het Waalfront.
In de actieve rol verwerven wij gronden, ontwikkelen plannen, maken terreinen bouwrijp en verkopen deze, zoals bijvoorbeeld het Limosterrein. Het gemeentelijk Ontwikkelingsbedrijf bereidt deze projecten voor, voert ze uit en wikkelt ze financieel af.

Risicobeheer
Om de risico's van deze projecten af te dekken is de Saldireserve beschikbaar. Deze reservepositie is erg belangrijk om tegenvallers bij de uitvoering van de projecten op te kunnen vangen. Zeker in economisch mindere tijden is een adequate reservevoorziening essentieel.
Gelet op de huidige economische vooruitzichten met betrekking tot de vastgoedmarkt en het belang om een integraal inzicht te krijgen in de financiële risico's met betrekking tot de lopende planexploitaties, wordt uw Raad separaat geadviseerd in de risiconota Ontwikkelingsbedrijf. Op basis van dit voorstel met bijbehorende economische scenario's worden risico's, beheersmaatregelen, sturingsmaatregelen met bijbehorende financiële consequenties voor het programma Grondbeleid in beeld gebracht.

Voortgangsrapportage Grote Projecten
Jaarlijks rapporteren wij in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP) over de voortgang van de projecten, zowel inhoudelijk als financieel. Hierin signaleren wij ook de ontwikkeling binnen de deelnemingen en het benodigd weerstandsvermogen voor de projecten
Naar aanleiding van de motie "Beter sturen door betere informatie" is er in het najaar van 2012 een discussie geweest met uw Raad hoe deze VGP verder te verbeteren qua informatievoorziening, inzichten in risico's, beheersmaatregelen en de afstemming tussen de belangrijkste beleidsprogramma's en de planexploitaties.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij scheppen fysieke ruimte voor de realisatie van een groot aantal woningen, scholen, wegen, bedrijfshuisvesting en andere maatschappelijke voorzieningen, en maken hierover afspraken met partijen. Wij initiëren en realiseren langjarige stedelijke ontwikkelingsprojecten zoals Waalsprong en Koers West.

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is 'dienstbaar' aan ruimtelijk beleid en sectoraal beleid zoals wonen, werken, mobiliteit en recreëren. Voor het programma Grondbeleid is de belangrijkste uitdaging om maatschappelijk gewenst grondgebruik te realiseren met een goede verdeling van kosten en opbrengsten.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik
H2	Verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik
H3	Rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten

Hoofddoelstelling 1

Bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik

Wat willen we bereiken?

Wij bevorderen het maatschappelijk gewenst grondgebruik waarbij sectorale programma's (zoals Wonen, Sport, Economie) de input vormen voor de te ontwikkelen projecten. Daarnaast zorgen wij voor het tijdig kunnen realiseren van de bouwlocaties die nodig zijn voor deze projecten en de procesaansturing.
Ter bevordering van het maatschappelijk gewenst grondgebruik vormt het grondbeleid een instrument om eenmaal gekozen wijzigingen in bestemmingen te realiseren. Dat gaat verder dan het via het bestemmingsplan mogelijk maken van nieuwe functies. Het leidt tot het verwerven van gronden, het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen en uitgeven van bouwrijpe terreinen voor de realisering van woningbouw, bedrijven, wegen, parken, bijzondere doeleinden, etc. Van belang is daarbij dat de ontwikkeling tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten plaats vindt.
Voor deze hoofddoelstelling hebben wij geen indicatoren kunnen ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Bij raadsbesluit zijn er keuzes gemaakt voor wat betreft het meest wenselijk geacht maatschappelijk grondgebruik in Nijmegen. Deze projecten worden uitgevoerd op basis van planexploitaties (instrument in het kader van de uitvoering van het grondbeleid).

Wat hebben we ervoor gedaan?

We zijn actief met haalbaarheidsonderzoeken, het beoordelen van ontwerpen van bouwplannen en/of plannen openbare ruimte en infrastructuur en financiële zekerheidsstelling voor het kunnen realiseren van projecten. Opstellen en beheren van contracten, het voeren van procedures, toetsen van plannen door de gemeentelijke organisatie, sturen op tijd, kwaliteit en geld. Bij deelnemingen en samenwerkingen zoals de Gemeenschappelijke Regelingen Bijsterhuizen en Bergerden of de GEM Waalfront sturen we actief op het gewenste gemeentelijk resultaat, met inbegrip van een adequate risicobeoordeling en -afweging.
Hiervoor worden voortgangsgesprekken gevoerd en rapportages gemaakt. Deze zijn bestuurlijk vertaald richting de Voortgangsrapportage Grote Projecten waarin wordt beschreven hoe de lopende projecten er voor staan. Hierbij wordt aandacht besteed aan de planning, de eventuele wijzigingen op eerdere besluiten,t de financiële uitkomsten en wat er in het programma (woningen, bedrijvigheid, detailhandel, parkeren, groen, sportvelden, voorzieningen, e.d.) is gerealiseerd en wordt gepland.
In 2013 hebben we een analyse van de bedrijventerreinen gestart om een betere afstemming te krijgen tussen de verwachte marktvraag en ons gemeentelijk aanbod. Op basis hiervan zijn exploitaties aangepast zodanig dat we nu

uitgaan van een jaarlijkse afzet van max. 6 ha aan bedrijventerreinen. In 2014 is ruim 1 ha verkocht. Op dit moment wordt er over ruim 10 hectare gesproken met diverse partijen. De verwachting is dat een deel hiervan ook tot daadwerkelijk transactie zal gaan leiden.

Hoofddoelstelling 2

Verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik

Wat willen wij bereiken?

Wij verhogen de kwaliteit van het ruimtegebruik en de zeggenschap voor de burgers door maximale regie te voeren bij de ontwikkeling van projecten.Kwaliteit van de leefomgeving (bijvoorbeeld Park West) en zeggenschap voor de burger bij de planvorming zijn begrippen die de laatste jaren sterk aan belang hebben gewonnen. Projecten als Dobbelman, LIMOS, Hessenberg en Plein ‘44 kennen een bewonersparticipatie die zonder een actief grondbeleid niet mogelijk was geweest.De realisatie van een gebied als de Waalsprong maar ook de aanpak van andere lange termijn ontwikkelingen, zoals de herstructurering van wijken en Koers West komt niet van de grond zonder gemeentelijke initiatieven en gemeentelijke aankoop van terreinen en panden. Om ontwikkelingen in gang te zetten dient het initiatief in de praktijk bij de gemeente te liggen. Op dit moment wordt herontwikkeling van de westelijke zijde van de spoorzone overwogen. Hierover zijn samenwerkingsafspraken tussen Prorail, VROM en de gemeente Nijmegen.
Voor deze hoofddoelstelling hebben wij geen indicatoren kunnen ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Een kleine opsomming van een aantal projecten.
De realisering van de verschillende opgaven op de TPG locatie naderen hun afronding. Poppodium Doornroosje (concertzalen voor respectievelijk 400 en 1100 bezoekers) is reeds sinds 1 oktober 2014 in gebruik. Het fietstransferium (4000 plaatsen) wordt officieel geopend op 10 december 2014. De officiële opening van de studentenhuisvesting van SSHN – in totaal 430 eenheden - is gepland voor februari 2015.
De eigenaar van de witte spoorwegloods aan het Ooijse Sluispad is halverwege 2014 gestart met het herstel van dit monument.
Voor Knoop Winkelsteeg kan worden gemeld dat Begin december 2014 station Nijmegen Goffert is geopend.
Voor de locatie aan de Streekweg geldt dat het plan voor de vestiging van een uitvaartcentrum onherroepelijk zijn geworden.
De herstructurering van het maisonnettegebied is inmiddels ook in volle gang. De gerenoveerde woningen zijn opgeleverd en inmiddels al weer bewoond. De bouw van het Mondial College in Lindenholt Noord is gereed en de school is in gebruik genomen.
Ook de bouw van het voorzieningenhart Waterkwartier is gereed gekomen. De nieuwbouw van het Canisus College aan de Berg en Dalseweg is medio 2014 gestart. Tevens is het PRO college gestart met de nieuwbouwwerkzaamheden op de Dennenstraat.
De herontwikkeling van Plein ’44 is gereed, over de kwaliteit van de bestrating op het plein is de gemeente nog in overleg met ING Realestate. In 2014 zijn de werkzaamheden voor het Splitsingspunt Lent en Westelijke Parallelrroute afgerond. De tijdelijke fietsbrug over de Prins Mauritssingel is verwijderd en heeft plaats gemaakt voor de ontwikkeling van hotel Van der Valk. Voor deze hotelontwikkeling is op 3 september 2014 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden en is de grond verkocht in 2014. De realisatie van de Stadsbrug en de reconstructie van de Energieweg is gereed. Het project Ruimte voor de Waal - Nijmegen is volop in realisatie. De fysieke resultaten zijn in het projectgebied goed zichtbaar. Vrijwel alle objecten zijn in uitvoering en lopen conform planning. De inrichting van de kade is in volle gang en dit levert een mooi beeld van het eindresultaat op.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Als belangrijkste ruimtelijk strategisch kader is het Kansenboek vastgesteld door de gemeenteraad. Ook de Structuurvisie voor Nijmegen is in deze een belangrijk kader.
Hierin zijn de beleidskaders en ontwikkeling van de stad op hoofdlijnen vastgelegd.
Met gebruikmaking van ons instrumentarium, zoals genoemd in de kadernota grondbeleid, wordt dit beleid uitgevoerd. We sluiten anterieure overeenkomsten met ontwikkelaars/beleggers, maken afspraken met woningcorporaties, verkopen grond, kopen grond aan, nemen deel aan samenwerkingsverbanden (PPS) als waalfront, verwerven zonodig strategische gronden, en bewaken projecten op prijs, kwaliteit en tijd.
Terughoudendheid is op deze beleidsambities evenwel aan de orde vanwege de economische situatie, het financieel onder druk komen van de planexploitaties en het verder teruglopen van subsidiemogelijkheden.. Om een sluitende grondexploitatie te houden zijn er verschillende mogelijkheden. Zo zijn voor de grondexploitatie GEM Waalsprong in de perspectiefnota al aanvullende middelen vrij gemaakt. Een andere optie is afboeken" op kwaliteitsonderdelen als bijv. de openbare ruimte, afwerkingsniveau bij projecten, maar ook projecten niet meer verder gaan uitwerken en/of uitvoeren. De uitkomsten van de onderzoeken naar de woningmarktsituatie (WoON 2012 en Facton) betekenen dat een nadere overweging van de woningbouw programmering noodzakelijk is, vooral kwalitatief.
Dit leidt er toe dat wij inzetten om sommige projecten te gaan temporiseren, omzetten of uitstellen.
Enkele voorbeelden hiervan in de bestaande stad waar inmiddels op is ingezet:

- Van Schuijlenburgweg: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Spoorzone/westzijde (UWV locatie): tijdelijke inzet voor studenten/starters.
- Zwanenveld/ROC: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Hart van Dukenburg: locaties waar geen zorg voorzien is niet actief op de markt brengen
- Groesbeekse-/Heijendaalseweg; minder woningen; (bijna) geen appartementen meer.
- Woontoren Eerste Oude Heselaan: doorgeschoven (2020)

Voor de onderwijshuisvesting is specifiek per deelproject gekeken of temporiseren, omzetten of uitstellen m.b.t. de woningbouwprogrammering mogelijk is.

Hoofddoelstelling 3

Rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten

Wat willen wij bereiken?
Wij streven naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, exploitanten, eigenaren en overheid. Op de grond- en vastgoedmarkt spelen grote financiële en maatschappelijke belangen. Agrarische grond die een woonbestemming krijgt, stijgt enorm in waarde, maar anderzijds gaat 'groene' ruimte verloren. Relatief profijtelijke woonlocaties leveren (ook de gemeente) veel geld op, maar herstructureringsplannen kosten de gemeenschap in de regel veel geld. Het grondbeleid is er op gericht de kosten en de baten meer in één hand te leggen, zodat een meer rechtvaardige verdeling mogelijk wordt en het risico voor de gemeente wordt geminimaliseerd.

Wat hebben we bereikt?
De rol van het Ontwikkelingsbedrijf is om tot een redelijk kostenverhaal te komen en waar mogelijk te komen tot afroming van bovenmatige winsten welke door externe partijen door ontwikkelingsprojecten kunnen worden gerealiseerd. Dit gebeurt door gebruik te maken van planexploitaties met rekenmodellen welke een en ander inzichtelijk maken. De inzet van de zgn. anterieure overeenkomsten is hierbij eveneens essentieel alsook de eventuele opstelling van een exploitatieplan op basis van de Wro, dat tot doel heeft kosten te kunnen verhalen op particuliere partijen.
Extra opbrengsten vloeien in de Saldireserve voor een goed risicobeheer en geeft financiële ruimte voor het opstarten en realiseren van maatschappelijke projecten welke de gemeente wil realiseren.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2014 heeft het aantal planexploitaties zich gestabiliseerd. Het aantal planexploitaties in ontwikkeling (pio's) loopt terug. De daling is verklaarbaar vanuit de economische omstandigheden. Verder zagen we ook in 2014 een stabilisatie voor wat betreft de activiteiten als grondverwervingen, verkopen, onteigeningen en deelnemingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het kader van de risicobeheersing hebben we op basis van een aantal economische scenario's de ontwikkelingsportefeuille doorgenomen. Uitgaande van het basisscenario (in 2014 gaan we weer iets meer woningen realiseren en de economie trekt in 2015 weer licht aan) kunnen we de risico's nog steeds voldoende beheersen. Wanneer het scenario in een nog slechtere vorm gaat ontwikkelen, het zogeheten "zwarte scenario", dan hebben we nog een slag te maken.

Wat heeft het gekost?

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Toelichting financiën

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is onlangs al door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5.3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1.4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:

Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn in totaal € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten planexploitaties, de toelichting op de projecten is uitgebreid in het vgp februari 2015 opgenomen.

Toelichting op de baten
De baten zijn € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere baten planexploitaties, voor een toelichting op de projecten zie het vgp februari 2015.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1032 Grondbeleid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt.	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				196.562	202.106	5.544
Wijzigingen						
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	813	-69	-883
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	5.401	6.627	1.226
Totaal Wijzigingen				**9.465**	**9.808**	**343**
Eindtotaal				**206.027**	**211.914**	**5.887**

Programma Economie & Toerisme

ALGEMEEN

Het programma Economie en Toerisme omvat het initiëren, aanjagen en het ontwikkelen van de economische ontwikkeling van de Stad. Nijmegen werkt aan een duurzame en innovatieve economie. Daarbij maken wij optimaal gebruik van de sterke punten van de stad: de hoogopgeleide bevolking, de aanwezigheid van kennisinstellingen en innovatieve bedrijven. Een goed vestigingsklimaat waaronder een goede bereikbaarheid, is een essentiële voorwaarde voor bedrijven. Een goede woonomgeving, groen, culturele activiteiten en een bruisende stad zijn belangrijk voor onze economische ambitie.
Wij zoeken nadrukkelijk samenwerking met partijen in de stad en belangrijke kennis- en innovatiecentra in andere regio's die onze economische positie kunnen versterken en maken gebruik van (regionale) uitvoeringsorganisaties bij het realiseren van onze economische ambities.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

De activiteiten binnen het programma Economie zijn alle gericht op duurzame groei en behoud van werkgelegenheid. Werkgelegenheid die kansen en ontwikkelingsmogelijkheden biedt voor al onze inwoners. Door de groei van de beroepsbevolking is het essentieel om werkgelegenheid uit te breiden. Hierbij ligt het accent op innovatieve en kennisintensieve bedrijvigheid. Voorwaarde hiervoor is het creëren van de juiste omstandigheden om te kunnen ondernemen in Nijmegen. Daarnaast geven we aandacht aan het continu verbeteren van het vestigings- en productieklimaat voor ondernemers en de zorg voor voldoende en kwalitatieve ruimte voor groei van bedrijvigheid.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid
H2	Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap
H3	Vitale (binnen-) stad en groei toeristische sector
H4	Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid

Hoofddoelstelling 1

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid

Wat willen we bereiken?

Door de hardnekkig aanhoudende crisis hebben veel bedrijven het erg moeilijk en staan de in 2010 geformuleerde werkgelegenheidsdoelstellingen en de groei van het aantal nieuwe bedrijfshuisvestigingen onder druk. De groei van het aantal arbeidsplaatsen houdt geen gelijke tred met de verwachte groei van onze beroepsbevolking, dit betekent dat de werkloosheid in Nijmegen - net als elders in Nederland- gaat toenemen. Daarom is het cruciaal dat we ons maximaal inspannen om het aantal opheffingen of vertrek van bedrijven zo beperkt als mogelijk te houden en inspelend op de kracht van Nijmegen nieuwe competitieve bedrijven aan te trekken. We willen ons

ondernemersklimaat op een concurrerend niveau houden, kansen bieden aan nieuwe starters en ZZP'ers, bedrijfsuitbreidingen begeleiden en acquisitie inspanningen gericht op aantrekken van nieuwe werkgelegenheid intensiveren. Daarnaast willen we dreigend werkgelegenheidsverlies (bedrijven in problemen) zo vroeg als mogelijk in beeld hebben om te bezien of vanuit andere programma's (Werk en Inkomen) beschikbare instrumenten zijn in te zetten.
Verder willen een concurrerend ondernemersklimaat voor bedrijven in Nijmegen. Dat geldt ook voor onze tarieven. We toetsen het resultaat van onze inspanningen tweejaarlijks via een monitor Vestigingsklimaat. De uitkomst van de laatste monitor was een waardering van 6,6 voor het ondernemersklimaat. Bij de volgende meting in 2014 streven we naar een waardering van 6,8.

Wat hebben we bereikt?

Zoals we in 2013 al verwachtten, heeft de werkgelegenheid ook in 2014 onder druk gestaan. Oorzaak is de lang aanhoudende mondiaal economische crisis. We hebben ons maximaal ingespannen om bedrijven (en daarmee werkgelegenheid) voor Nijmegen te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. Toch is de werkgelegenheid ook in 2014 volgens de laatste prognose nog beperkt gedaald (daling van - 0,7 % ten opzichte van 2013). Vergeleken met de provinciale werkgelegenheidscijfers (- 1,2 %), de Stadsregio Arnhem Nijmegen (-1,2 %) en de steden Arnhem (- 1,8 %) en Apeldoorn (-1,8 %) doen we het echter beter.
Naar sectoren gezien, doen vooral de sectoren detailhandel, onderwijs, vervoer en horeca het goed. Uit de werkgelegenheidscijfers blijkt verder dat de werkgelegenheid in de sector gezondheidszorg is gedaald . Voor een groot deel kan deze daling worden verklaard doordat circa 1.100 banen in de (thuis)zorg administratief tijdelijk buiten de gemeentegrenzen geregistreerd zijn. Op termijn worden deze banen echter weer over de feitelijke vestigingslocaties verdeeld en vindt administratieve correctie plaats. Als we dit administratieve effect buiten beschouwing laten, dan is er sprake van een kleine daling van 180 banen in de sector gezondheidszorg (-0,6%). Minder goed gaat het ook nog steeds in de bouwnijverheid en groothandel, daarentegen stabiliseert de industrie. In de sector logistieke dienstverlening is het aantal banen gestegen met 2,7%.
Vanaf 2015 verwachten we weer een lichte groei van de totale werkgelegenheid.
We hebben ervoor gezorgd dat de kwaliteit van het vestigingsklimaat voor ondernemers op peil is gebleven. De waardering voor het ondernemersklimaat scoort wederom ruim voldoende (6,5).
Ook constateren we dat het aantal nieuwe bedrijfsvestigingen weer is toegenomen en ruimschoots het gestelde doel overtreft. We zien dat deze nieuwe aanwas vooral wordt veroorzaakt door de groei van het aantal starters en ZZP-ers: onder invloed van de economische crisis startten steeds meer mensen een eigen bedrijf.

Indicatoren

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Prognose ontwikkeling werkgelegenheid [1]	96.970	96.825 [1]	96.310
1.2 Waardering ondernemersklimaat [2]	6,6	6,8	6,5 [2]
1.3 Aantal nieuwe bedrijfsvestigingen [3]	760	678	796

[1] Indicator 1.1 ontwikkeling werkgelegenheid. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 96.825. Begroting 2014: 99.138.

[2] Het waarderingscijfer voor het ondernemersklimaat voor 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar.

[3] Indicator 1.3 het saldo bedrijfsvestigingen is de resultante van de toename van het aantal bedrijfsvestigingen (starters, oprichtingen en verplaatsingen naar Nijmegen) en afname van het aantal bedrijfsvestigingen (opheffingen en vertrek van bedrijven). De cijfers over verplaatsers naar Nijmegen en vertrekkende bedrijven uit Nijmegen worden sinds 2012 niet meer geregistreerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Onze inspanningen voor acquisitie/accountmanagement resulteerden in de vestiging van veel nieuwe bedrijven. Met name op Novio Tech Campus zijn in 2014 veel bedrijven gevestigd (15), maar ook elders in de stad. Cheap Cargo en Motorcycle Support hebben zich in Nijmegen gevestigd en 2dA en Capter kozen voor Nijmegen.

De gerichte inzet van ons accountmanagement heeft verschillende nieuwe samenwerkingen tussen ondernemingen onderling en tussen ondernemingen en de kennisinstellingen opgeleverd. Ook hebben we werkgelegenheid voor Nijmegen weten te behouden o.a. Innovio Papers, ontstaan uit Sappi, daarmee zijn circa 400 directe en indirecte banen behouden voor de stad. Andere bedrijven die behouden zijn voor de stad zijn Triavion en Capter (150 banen behouden en 150 banen vanuit Hilversum). Daarnaast zijn bedrijven als Synthon, Mead Johnson en Bovemij begeleid en gefaciliteerd in hun uitbreidingsplannen.

Samen met het bedrijfsleven, waaronder het Economisch Collectief Nijmegen en de Industriële Kring Nijmegen trekken we samen op in de aanpak van diverse thema's die voor ondernemend Nijmegen van belang zijn, zoals o.a. de bereikbaarheid, de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en de gezamenlijke zorg voor het creëren van banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

We besteedden bijzondere aandacht aan de alsmaar groter wordende groep ZZP-ers in de stad. Van de informatie voor ZZP-ers op onze website werd veelvuldig gebruik gemaakt. Afgelopen jaar is de ZZP pagina 2404 keer bekeken door 1448 bezoekers. Op deze website worden ZZP'ers geïnformeerd over regelingen, huisvesting en netwerken die speciaal voor ZZP'ers zijn. Daarnaast hebben we zowel in ons Actieplan Economisch Offensief voor de binnenstad, als in onze Economische Innovatie Agenda 2020, specifieke aandacht voor ZZP-ers. Ook in het om te vormen Ondernemersfonds wordt meer ruimte gecreëerd voor kleine initiatieven en ZZP-ers.

Ons Bedrijvenloket had in 2014 ruim 1000 klantcontacten met bedrijven. Daarbij ging het om vragen met betrekking tot het starten van een eigen bedrijf, bedrijfsuitbreidingen, beschikbare bedrijvenlocaties, vergunningen en procedures etc. Innovatief ondernemerschap stimuleerden we vanuit het Ondernemersfonds. We hebben bijvoorbeeld 50 generieke IkStartSmart voor starters en ZZP-ers mogelijk gemaakt (periode 2013-2015). Eind 2014 zijn er 34 starters/ZZP-ers uit Nijmegen begeleid in een IkStartSmart traject en waren er nog 16 trajecten beschikbaar.
Ter ondersteuning van startende bedrijven en ZZP-ers hebben we o.a. deelgenomen aan de startersdag van de Kamer van Koophandel. Daarnaast hebben we meerdere bijeenkomsten over ons aanbestedingsbeleid georganiseerd voor het MKB, o.a. voor MKB-ers in de Bouw en ICT. Vanuit ons Bedrijvenloket hebben we 184 starters geholpen bij de 1e stappen naar nieuw ondernemerschap.

Hoofddoelstelling 2

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap

Wat willen wij bereiken?
We willen de ontwikkel- en innovatiekracht van Nijmeegse ondernemers stimuleren, zodat we krachtiger uit de crisis komen. We willen optimaal gebruik maken van ons onderscheidend vermogen door onze economische kerncompetenties te benutten en uit te bouwen. We zetten in op versterking van de stuwende sector Health en Technology en op dwarsverbanden met de sectoren zoals Semiconductors en Energie en Milieutechnologie. We willen dit vormgeven samen met de partners in de stad. De Economische Raad Nijmegen vervult hierin een cruciale rol. Ook buiten Nijmegen worden nieuwe samenwerkingsvormen en allianties aangegaan die bijdragen aan een meer toekomstbestendige economische structuur. Ten opzichte van het uitgangsjaar 2010 streven we over een periode van 4 jaar naar een gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal banen in de clusters Health, Energie en Milieutechnologie en Semiconductors met 2 %. Gedurende de coalitieperiode willen we het aandeel banen in de genoemde clusters ten opzichte van het totaal aantal banen laten toenemen van 31,1% in 2010 naar 34% in 2014.

Wat hebben we bereikt?

Samen met partners in de stad en regio, waaronder de Economische Raad Nijmegen, hebben we gewerkt aan versterking van de groei sectoren Health, Semiconductors en Energie en Milieutechnologie. Tot 2012 groeide de werkgelegenheid in deze sectoren. Als gevolg van de economische crisis daalde in 2013 het aantal arbeidsplaatsen in deze sectoren echter ook. In 2014 lijkt de werkgelegenheid in onze speerpuntclusters weer te stabiliseren. Dit ondanks een optredend banenverlies in de sector gezondheidszorg, dat echter voor een deel verklaard kan worden door administratieve wijzigingen in de registratie (zie H1). Het aandeel banen in de speerpunt clusters ten opzichte van de totale werkgelegenheid is in 2014 32,8 %, dat percentage ligt weer iets hoger ten opzichte het percentage in 2013 (31,5 %) en dat is positief. Deze sectoren zorgen daarmee nog steeds voor een derde deel van de werkgelegenheid in onze stad.

Indicatoren

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Prognose aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en semiconductors [1]	30.567	30.600 [1]	31.548
2.2 Prognose het aandeel banen in de clusters EMT, Health en Semiconductors tov het totale aantal banen [2]	31,5%	31,6 % [2]	32,8 %

[1] Indicator 2.1 Aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 30.600. Begroting 2014: 33.747.

[2] Indicator 2.2 Het aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen. In begroting 2015 bijgesteld naar 31,6 %. Begroting 2014: 34 %.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het voorjaar 2014 hebben we onze Economische Innovatie Agenda 2020 vastgesteld. Met ingang van 2015 zijn voor de uitvoering van deze agenda gemeentelijke financiële middelen beschikbaar gesteld. Met de samenwerkingspartners van de Economische Raad Nijmegen hebben we een groot aantal projecten opgestart die invulling geven aan onze Economische Agenda 2020. Voorbeelden zijn onder meer: ontwikkelen huisvesting voor expats; het ontwikkelen van scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering; de doorontwikkeling van het NTC; Power 2 Nijmegen en een verkenning naar een congresfaciliteit.

Voor de uitvoering van de Economische Agenda 2020 hebben we een meerjarige gestructureerde cyclische aanpak uitgewerkt. Vaste en terugkerende onderdelen zijn een Innovatiebarometer én scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering. Hieruit ontstaan projecten die invulling geven aan de doelstellingen van de Economische Agenda 2020. Voor aanvullende financiering van deze projecten hebben we een aanvraag ingediend bij het provinciale programma Topsectoren en Innovatie.

Onze specifieke acquisitie inzet voor de speerpuntsectoren heeft tot de vestiging van de volgende bedrijven op Novio Tech Campus geleid: qPharmetra, Avivia, Rosmalen Consulancy, Mellon Medical, Air Products, Tokyo FutureStyle Inc., Photronics, GynNext, Rhumbline Consultancy, Echo Pharmaceuticals, NovioSense, Business Cluster Semiconductors Netherlands, Fluke, Health Valley en Tandheelkunde (contract getekend). Hierbij gaat het in totaal om 90 arbeidsplaatsen.

Om NTC verder te promoten en vermarkten zijn in samenwerking met betrokken partijen verschillende bijeenkomsten georganiseerd (waaronder het Dutch Life Science Congres), zijn beurzen bezocht (waaronder de Medicabeurs in Düsseldorf) en is de website van NTC vernieuwd en verbeterd.

Station Goffert is inmiddels operationeel, de ontsluiting van dit station op NTC vrijwel gereed en de sloop van de oude ICN4-fabriek is in gang gezet. Ook is begonnen met het herontwikkelen van gebouw A tot een tweede bedrijfsverzamelgebouw op de NTC.

In 2014 is het Ondernemersfonds met een beschikbaar budget van € 600.000 opengesteld gedurende de periode 1 maart t/m 31 augustus. Dit heeft geleid tot 40 aanvragen voor in totaal bijna € 2,8 miljoen (8 aanvragen voor werklocatie-management, 14 aanvragen binnen het speerpunt toerisme, 3 aanvragen binnen het speerpunt Health en Technology, 4 aanvragen binnen het speerpunt Energie en Milieutechnologie en 11 overige aanvragen). De Taskforce Ondernemersfonds heeft inmiddels advies uitgebracht tot het toekennen van bijdragen aan 12 projecten voor een bedrag van € 545.000. Bestuurlijke besluitvorming hierover vindt plaats begin 2015.
Daarnaast hebben we overleg gevoerd met onze stakeholders over het omvormen van het Ondernemersfonds conform ons coalitieakkoord. In het eerste kwartaal van 2015 wordt hierover een voorstel aan uw Raad aangeboden.

Hoofddoelstelling 3

Vitale (binnen-) stad en groei toeristische sector

Wat willen wij bereiken?

De Nijmeegse binnenstad is met meer dan 14.500 arbeidsplaatsen een belangrijke werkgelegenheidslocatie en is ook het gezicht en het hart van de stad en essentieel voor de toeristische infrastructuur. De toeristische sector is goed voor circa 6.000 banen, ongeveer 6 % van de totale werkgelegenheid.
We willen met extra inspanningen de consumentenbestedingen in de Nijmeegse binnenstad bevorderen. Echter, we constateren dat de consumentenbestedingen het afgelopen jaar gelijk zijn gebleven. Dat het economisch minder gaat, ervaren ook de ondernemers in de binnenstad. Voor 2014 gaan we uit van hoogstens een stabilisatie van de bestedingen op het niveau van 2010. De leegstand in het kernwinkelgebied is de afgelopen periode toegenomen. Het leegstandspercentage van het kernwinkelgebied bedroeg in 2012 13 % (binnen dit leegstandspercentage voor het hele kernwinkelgebied bedroeg het leegstandspercentage voor winkels 9,1 %). Voor 2013 hebben we ons een leegstandspercentage van het kernwinkelgebied van 11 % ten doel gesteld. De verwachting is dat we dit niet gaan halen. We streven voor 2014 dan ook hoogstens naar een stabilisatie van het leegstandspercentage op 11 %.
We willen de komende jaren dat het aantal toeristische bezoekers en het aantal hotelovernachtingen weer zal toenemen. Eveneens willen we het aantal cruisevaartpassagiers en de daarmee samenhangende bestedingen in Nijmegen vergroten. Uiteindelijk doel blijft groei en behoud van werkgelegenheid in de cluster toerisme en recreatie.
Tweejaarlijks wordt de waardering van de binnenstad gemeten. In de loop van 2013 vindt een nieuwe meting plaats. We willen de waardering van de binnenstad in 2014 minimaal op hetzelfde peil houden als in 2013.

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2014 zien we dat de binnenstad aan het veranderen is. Winkelmeters staan onder druk door algemene trends als toename van internetverkoop, vergrijzing van de bevolking, economische stagnatie. Leegstand neemt toe. Tegelijkertijd zijn er ook kansen. Mensen blijven naar de binnenstad komen omdat daar iets te beleven valt. Functies als horeca, evenementen, cultuur worden steeds belangrijker en nemen een steeds belangrijkere plaats in.
Ondanks dat ook Nijmegen nog steeds last heeft van de economische recessie, zien we in 2014 dat de werkgelegenheid in de sectoren detailhandel en horeca groeit. De werkgelegenheid in de detailhandel is met 510 banen toegenomen en in de horeca met 120 banen. Horeca en detailhandel zijn sectoren die vooral in de binnenstad zijn terug te vinden. Ook de werkgelegenheid in de toeristische sector is wat betreft het aantal arbeidsplaatsen in 2014 nagenoeg stabiel gebleven (5.750 arbeidsplaatsen).

Het transformatieproces in de binnenstad van “place to buy” naar “place to meet” willen we faciliteren en ondersteunen waar dat nodig is. Om onze ambities te realiseren hebben we drie pijlers geformuleerd waarlangs we de komende tijd te werk gaan en waarmee we in 2014 een begin hebben gemaakt:

1. We versterken aanbod en ambiance in de binnenstad
2. We zetten in op het aantrekken van meer bezoekers naar de binnenstad
3. We pakken de leegstand in de binnenstad aan

Het streven was om de waardering van bezoekers voor de Nijmeegse binnenstad vast te houden. De toeristische bezoeker gaf de binnenstad een waarderingscijfer 7,4 (2013). In maart 2015 verschijnt de nieuwe Stadscentrummonitor, met hierin het nieuwe waarderingscijfer.
In de Stadscentrummonitor 2013 die voorjaar 2014 is vastgesteld, is een zuivere leegstand in het stadscentrum (winkel-m2 meters leegstand) van 8,7% (afgerond 9%) geconstateerd. Nieuwe peildatum voor leegstand is 31 december 2014. We zien dan dat de zuivere winkelleegstand is toegenomen naar 10,6%. De gemiddelde zuivere leegstand in andere vergelijkbare steden is eveneens duidelijk toegenomen van 8,5% naar 9,5%. De steden Enschede (13,,9%) en Arnhem (10,6 %) zitten, net als Nijmegen wat boven dit stedengemiddelde. Leiden (7,8 %) en Maastricht (8 %) wat eronder.

Het totale leegstandscijfer voor het stadscentrum is gestegen van 13% naar 15 %.
In de aangekondigde Visie op transformatie/krimp zal een uitgebreide analyse van de leegstand plaatsvinden en presenteren we een aanpak voor de leegstand.

Gegevens over het aantal hotelovernachtingen in 2014 zijn nog niet beschikbaar. Eind 2013 was het aantal overnachtingen 149.938. De verwachting is dat het aantal overnachtingen in 2014 ten opzichte van 2013 licht zal zijn gestegen. Verblijfstoerisme is nog steeds een groeimarkt. Grote evenementen uit 2014 dragen daaraan bij. Ook initiatieven als de 2-daagse promotie van het Huis voor de Binnenstad zijn er op gericht bezoekers langer (dus met overnachtingen) vast te houden in de stad. Hier staat tegenover dat de eerder aangekondigde komst van grote hotels achterblijft. Zo is de komst van o.a. hotel Van der Valk (140 kamers) uitgesteld tot 2016 als gevolg van een juridische (bestemming)planprocedure.
Het aantal cruiseschepen dat in 2014 aanmeerde aan de Waalkade bedroeg 480 cruiseschepen en daarmee bezochten 49.490 passagiers de stad (in 2013 waren dat 256 cruiseschepen en 27.000 passagiers).

Indicatoren

Vitale (binnen-)stad en groei toeristische sector	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Waardering binnenstad Nijmegen	7,4	7,5	nog niet beschikbaar
3.2 Prognose aantal banen in cluster toerisme en recreatie [1]	5.700	5.700 [1]	5.750
3.3 Aantal hotelovernachtingen [2]	149.938	149.643	nog niet beschikbaar [2]
3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum [3]	13%	11%	15%
3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum [4]	8,7% (afg. 9%)	--	10,6%

[1] Indicator 3.2 Aantal banen in cluster toerisme en recreatie. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 5.700. Begroting 2014: 6.332

[2] Het aantal hotelovernachtingen in 2014 is nog niet bekend. Dit heeft te maken met een andere wijze van heffen van de toeristenbelasting.

[3] Indicator 3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de totale leegstand in het kernwinkelgebied: het aantal m2’s (winkel-)panden dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2’s (winkel-)panden in het kernwinkelgebied.

[4] Indicator 3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de zuivere leegstand binnen het kernwinkelgebied : uitsluitend het aantal m2's detailhandel dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's detailhandel in het kernwinkelgebied.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het coalitie-akkoord hebben we de binnenstad benoemd als een van de speerpunten. Op basis hiervan hebben we een agenda voor de binnenstad opgesteld. Deze wordt begin 2015 voorgelegd aan de Raad.

In samenwerking met o.m. het Huis voor de Binnenstad hebben we een vervolg gegeven aan de uitvoering van het "Actieplan Economisch Offensief Binnenstad": Wifi is in de Marikenstraat uitgerold, het organiserend vermogen is versterkt door o.m. een activiteitenbudget voor ondernemersverenigingen, de werkgroep vastgoed is heringericht, de stadscentrummonitor 2013 is vastgesteld en samen met Stichting Atelier Slak en Makelaardij zijn 5 panden ingevuld met startende ondernemers.Aanpak van leegstand vraagt om inzet van alle partijen in de binnenstad. De Werkgroep Vastgoed -met belanghebbende partijen als de vastgoedeigenaren, financiële wereld instellingen, brouwerijen en het Huis voor de Binnenstad is nieuw leven ingeblazen.We hebben een spreekuur ingericht, waar ondernemers, eigenaren en bewoners in de binnenstad terecht kunnen en gaan actief de stad in om met ondernemers in gesprek te gaan.

In het coalitie-akkoord hebben we middelen gereserveerd om het vestigingsklimaat in de Bloemerstraat-Smetiusstraat te verbeteren. We zijn in 2014 in gesprek gegaan met ondernemers, eigenaren en bewoners om kansen te benoemen en komen begin 2015 met een aanpak voor de Bloemerstraat.

We komen dit voorjaar met een visie op de binnenstad, waarin de aanpak van leegstand en het ondersteunen van het transformatieproces in de binnenstad centraal staan. We kijken daarbij ook naar instrumenten die we in 2014 hebben toegepast. Zo hebben we in 2014 een investeringsregeling voor gevelaanpak inclusief een sfeerbeeldenboek vastgesteld, om eigenaren aan te zetten tot investeren in hun panden.

Met de Primark en andere winkels/bedrijven die zich in de loop van 2014 op Plein 1944 vestigden hebben we contacten onderhouden om maatwerk te leveren voor het aantrekken van personeel. Zo heeft Primark Nijmegen door bemiddeling van het UWV/Afdeling Werk en Werkgevers Servicepunt Rijk van Nijmegen 155 personen een contract aangeboden.

In het voorjaar van 2014 hebben we de nieuwe terrassennota vastgesteld. Insteek van de nota is dat de verantwoordelijkheid voor een aantrekkelijk terras meer bij de ondernemer is neergelegd. In de Terrassennota is dan ook uitgegaan van meer algemene regels en is de procedure rond de terrasvergunning voor ondernemers
In de Horecanota "Gastvrij Nijmegen" ligt ons horecabeleid voor het toestaan van nieuwe horeca vast. Aanvullend daarop hebben we in 2013 de beleidslijn lichte horeca vastgesteld, waardoor de komst van kleinschalige horeca-concepten in de randen van het stadscentrum mogelijk werd gemaakt. Dit heeft de afgelopen periode geleid tot het ontstaan van diverse nieuwe horeca-initiatieven. We zijn inmiddels gestart met de voorbereiding van een visie op transformatie/krimp in de binnenstad. Onderdeel van deze visie is dat ook gekeken wordt naar beleidslijnen voor horeca in het stadscentrum.

We zijn vergevorderd met het analyse-deel voor de Detailhandelsstructuurvisie. In de loop van 2015 wordt de Detailhandelsstructuurvisie opgeleverd. Voor de locatie Vlek 14/Ressen hebben we een bestemmingsplan in voorbereiding om een grootschalige bouwmarkt en aanvullende voorzieningen mogelijk te maken. Het retail-programma voor deze locatie blijft hierin beperkt tot het mogelijk maken van de komst van een grootschalige bouwmarkt. We geven daarmee uitvoering aan het amendement "Tijd voor regie".

Per 1 december 2013 is de nieuwe Winkeltijdenverordening 2014 in werking getreden. Afgelopen najaar zijn we begonnen met de evaluatie van de nieuwe verordening : het stadspanel is gevraagd naar ervaringen en wensen en het Huis voor de Binnenstad heeft een enquête onder ondernemers gehouden. In december 2014 zijn de uitkomsten uit het stadspanel en de uitkomsten van de enquête van het Huis voor de Binnenstad gepresenteerd

aan bewonersorganisaties en ondernemersverenigingen. De resultaten van deze evaluatie bieden we begin 2015 aan de raad aan.
Over de wenselijke kwaliteitsimpulsen van de markt en modernisering en de Marktverordening hebben we gesprekken gevoerd met de Marktcommissie. Deze gesprekken vervolgen we de komende periode en vormen de basis voor de nieuwe marktverordening in het 2e kwartaal van 2015 en een gewijzigde marktopstelling in het 3e kwartaal van 2015.

In het voorjaar van 2014 zijn de speerpunten in het kader van de toeristische herpositionering van het Rijk van Nijmegen vastgesteld, inclusief een investeringsagenda voor de korte en middellange termijn.
In het kader van het "Actieplan Economisch Offensief Binnenstad" hebben we het definitief ontwerp voor het aanpassen van de (toeristische) voetgangersbewegwijzering in de binnenstad vastgesteld. Aan de Nationale Bewegwijzeringsdienst hebben we opdracht verleend om de bewegwijzering voor de zomer 2015 te realiseren.
Met grote en kleine evenementenorganisatoren hebben we overleg gevoerd om dwarsverbanden aan te brengen. Met als resultaat dat onder meer "Altijd Nijmegen"-uitingen door de organisatoren van evenementen in de communicatie worden gebruikt (bijv. Vierdaagse, 7Heuvelloop). Daarnaast verleiden we bezoekers aan evenementen om langer te blijven en vaker terug te komen d.m.v. het aanbieden en vermarkten van verblijfsmogelijkheden.
Het hotelonderzoek wordt in 2015 geactualiseerd. Op basis van resultaten van het onderzoek beoordelen we dan of de huidige beleidslijn met betrekking tot hotels nog steeds actueel is.

In juni 2014 is het investeringsproject Damwand Waalkade opgeleverd. Vanaf dat moment waren de beperkingen voor de cruisevaart en de 4 Daagse opgeheven. Dit zien we terug in de cijfers voor de cruisevaart, het aantal cruiseschepen , en daarmee het aantal passagiers, kwam weer op een vergelijkbaar niveau met 2012.
De ontwikkeling van de Lindenberghaven tot historische haven is onderdeel van het project Oostelijke Waalkade, één van de sleutelprojecten waarvoor we € 1.2 miljoen van de provincie hebben ontvangen. We hebben de herinrichting van de Lindenberghaven aanbesteed. Naast herinrichting van de haven is besloten (een groot deel van) de 'groene loper' als onderdeel van de aangrenzende openbare ruimte te ontwikkelen en een lift bij de Veerpoorttrappen te realiseren.

Hoofddoelstelling 4

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid

Wat willen wij bereiken?

Wij zorgen voor goede en voldoende ruimte voor bedrijvigheid in Nijmegen. Dit impliceert eveneens dat de werklocaties goed bereikbaar zijn. De kwalitatieve en kwantitatieve voorraad ruimte voor bedrijvigheid moet voldoende zijn om groei van bedrijvigheid te kunnen ondersteunen. We zien de werkgebieden Heijendaal en Winkelsteeg (Novio Tech Campus) als de locaties voor kennisintensieve en innovatieve bedrijvigheid. We willen zoveel mogelijk bestaand terrein eerst benutten, dan wel herstructureren voordat we overgaan tot de aanleg van nieuw bedrijventerrein. In regionaal verband dragen we bij aan het in balans brengen van vraag naar en aanbod van bedrijventerreinen (Regionaal Programma Bedrijventerreinen).
In 2013 gingen we uit van een licht economisch herstel en een gemiddelde vraagbehoefte van 8.5 ha. Inmiddels blijkt dat de economische crisis langer aanhoudt en dit heeft zijn effect op de uitgifte van bedrijventerreinen. Voor de komende 10 jaar stellen we de jaarlijkse gemiddelde vraagbehoefte bij naar 6 ha per jaar. Voor 2014 verwachten we echter deze gemiddelde jaarlijkse vraag niet te kunnen realiseren als gevolg van de voortgaande economische recessie.
De waardering voor het Nijmeegse vestigingsklimaat wordt bepaald door de fysieke bedrijfsomgeving. Dan gaat het naast kwaliteit van bedrijvenlocaties ook om aspecten als een goede bereikbaarheid, een adequate infrastructuur en een veilige bedrijfsomgeving. In 2013 is de waardering van ondernemers voor de directe bedrijfsomgeving 7,0. Bij de volgende peiling in 2014 streven we naar een waardering van 7,2.

Het leegstandspercentage kantoren bedroeg in 2012 7,1 %. Inmiddels is de leegstand in Nijmegen toegenomen en zal dit percentage naar verwachting in 2013 stijgen naar 9,2%. We streven er naar het leegstandpercentage in 2014 niet hoger te laten uitkomen dan 9,2%.

Wat hebben we bereikt?

We monitoren vraag en aanbod van voorraad bedrijventerreinen jaarlijks. Het uit de pas lopen van vraag en aanbod is voor ons aanleiding geweest om in 2013 een uitgebreidere vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen te maken. Dit heeft geresulteerd in een bijstelling van de gemiddelde jaarlijkse vraagbehoefte naar maximaal 6 ha per jaar en een aanpassing van de fasering van een aantal bedrijventerreinen.
Afgelopen jaar hebben we 1,2 ha bedrijventerrein uitgegeven. Daar staat tegenover dat er, naast de beoogde vestiging van een grote logistieke dienstverlener op de Grift Noord, nog eens belangstelling van verschillende bedrijven is voor ongeveer 10 ha. Doordat bestemmingsplanprocedures voor o.a. Mercuriuspark wat meer tijd vergen, zijn er nog geen definitieve transacties gesloten. Verschillende bedrijven hebben er op grond van economische motieven voor gekozen om zich in bestaand vastgoed te vestigen (zoals 2dA, stichting Motorcycle Support, Capter, Isatis, Asrock, Dolmans, Cheap Cargo).
We zorgen er permanent voor dat de kwaliteit van onze bedrijvenlocaties op orde blijft. Daarvoor ondersteunden we verschillende bedrijven- en ondernemersverenigingen met een financiële bijdrage uit het Ondernemersfonds voor werklocatie management. Ondernemers waarderen hun directe fysieke bedrijfsomgeving met een 6,9.
De kantorenmarkt in Nijmegen staat er, wat leegstand betreft, beter voor dan landelijk (17,5 %), desondanks is de problematiek wel groter geworden. Ondanks onze inspanningen nam de leegstand toe van 13,8% (2013) naar 15,6 % van de voorraad eind 2014. De toename is voor het grootste deel te wijten aan het (weer) op de markt komen van oude kantoorpanden en de ontwikkeling van het nieuwe werken waarmee door efficiency en flexibiliteit minder vierkante meters zijn benodigd dan voorheen.

Indicatoren

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen [1]	33	27	31,8
4.2 Aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein [2]	15 ha	6-8 ha	--
4.3 Waardering directe bedrijfsomgeving [3]	7,0	7,2	6,9 [3]
4.4 Vraagbehoefte aantal ha bedrijventerrein [4]	0	6	1,2
4.5 Leegstand kantoren [5]	13,8%	9,2%	15,6 %

[1] Indicator 4.1 is een weergave van het aantal ha direct uitgeefbaar bedrijventerrein. Dit betekent dat het ontsloten is en dat het bestemmingsplan zover is dat bouwvergunningen kunnen worden verleend. In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[2] Indicator 4.2 is een weergave van het aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein. Zodra de herstructurering van een terrein afgerond is (o.a. bestemmingsplan zover gereed is dat bouwvergunningen verleend kunnen worden) wordt het terstond uitgeefbaar aanbod. Het gemeentelijk beleid is er op gericht eerst in te zetten op herstructurering voordat tot nieuwe planontwikkeling wordt overgegaan. Met deze indicator wordt de voortgang en realisatie op het gebied van herstructurering gevolgd. Voor het stadsbrugtracé van de Oversteek is in totaal 15 ha bruto geherstructureerd, waarvan ongeveer 8 ha netto voor uitgifte beschikbaar is. Doordat het bestemmingsplan voor Mercuriuspark vertraagd is, is er in 2014 nog geen uitgifte op Mercuriuspark gerealiseerd.

[3] Het waarderingscijfer voor de directe bedrijfsomgeving voor 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar

[4] Indicator 4.4 is de vraagbehoefte voor het aantal ha bedrijventerrein (uitgifteverwachting) is gebaseerd op de samenhang tussen de stedelijke banengroei en terreinuitgifte sinds 1996. Vanuit de verwachte banengroei voor de komende vijf jaar (Provinciaal Economische Verkenning 2013-2018)) wordt de toekomstige vraag naar bedrijventerrein ingeschat.
In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[5] Indicator 4.5 het aantal m2's kantoren dat leegstaat en onmiddellijk beschikbaar is voor derden, uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's kantoren.
Peildatum: 1 januari van het betreffende jaar
Bron: de Vastgoedrapportage

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2013 hebben we een uitgebreide vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen opgesteld. Deze notitie “Vraag- aanbodanalyse, een actualisatie van het bedrijventerreinenbeleid” hebben we begin 2014 vastgesteld. Daarmee is de uitgifteverwachting voor de komende jaren bijgesteld naar gemiddeld 6 ha per jaar. Ook is de programmering en fasering van de individuele planexploitaties van onze bedrijventerreinen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten bijgesteld (Bijsterhuizen, Winkelsteeg, Mercuriuspark, de Grift).

Elke 2 jaar wordt het Regionaal Programma Bedrijventerreinen op basis van de jaarlijkse voortgangsrapportage(s) aangepast. Het RPB is in 2013 aangepast en vastgesteld door de stadsregioraad. Door cijfermatige verschillen tussen RPB en IBIS (het provinciale registratiesysteem voor bedrijventerreinen) heeft de Provincie Gelderland het aangepaste RPB 2013 nog niet kunnen vaststellen. Begin 2015 is het RPB 2013 alsnog door de provincie vastgesteld. Voor 2015 staat er een herijking van het RPB op de agenda, daarbij zullen de cijfers uit IBIS de leidraad zijn.

Om onze bedrijventerreinen en werklocaties onder de aandacht van marktpartijen te brengen staan de Nijmeegse bedrijfskavels, even als Bijsterhuizen op Gemeentekavel.nl. We hebben diverse promotie en marketingactiviteiten uitgevoerd, waaronder bijvoorbeeld deelname aan de Provada. Voor onze acquisitie- en accountmanagementactiviteiten maakten we gebruik van ons netwerk in de stad en regio, w.o. NTC BV, kennisinstellingen, lokale en regionale vastgoedpartijen, makelaars, Oost NV en de NFIA (Netherlands Foreign Investment Agency).

We liggen langs belangrijke transportassen als De Waal, de (doortrekking van de) A15 en de Betuweroute. Het transport over deze aders biedt belangrijke kansen voor verdere economische ontwikkeling en nieuwe werkgelegenheid. Daarom zijn we ambassadeur voor het Logistiek Expertise Centrum (LEC) regio Nijmegen. Het LEC heeft als doelstelling om de logistiek in de volle breedte te ontwikkelen als een economische activiteit in de regio Nijmegen. Vanuit de provincie hebben de bestaande drie LEC’s (Rivierenland, Nijmegen en Liemers) in samenwerking met de gemeentelijke overheden een start gemaakt met de vorming van Logistics Valley zodat de regio Zuid Gelderland aantrekkelijker wordt gemaakt voor grote internationale bedrijven. We promoten via het LEC regio Nijmegen en via Logistics Valley de stad Nijmegen als logistieke hotspot.

We hebben gewerkt aan een ambitiedocument voor bedrijventerrein de Grift. In dit ambitiedocument zijn de ambities, hoofdlijnen en aandachtspunten voor de ontwikkeling van het gebied uiteengezet. Het is daarmee een voorloper op de bestemmingsplannen die de ontwikkeling planologisch mogelijk moeten maken.
De voorbereiding van het 1e bestemmingsplan voor de Grift Noord is versneld opgestart om de beoogde vestiging van een logistieke dienstverlener in 2017 mogelijk te maken.

We zagen de leegstand in kantoren de afgelopen jaren toenemen ondanks het schrappen van kantoorruimte in de planvoorraad van met name het aantal vierkante meters in de Waalsprong. We passen de duurzaamheidsladder toe. We kijken eerst naar bestaande panden en locaties en zijn zeer terughoudend met nieuwe kantorenlocaties. In overleg met de markt onderzoeken we hierbij ook de mogelijkheden om leegstaande panden te transformeren naar andere functies. Voorbeelden hiervan zijn Metterswane, het UWV-gebouw en het oude belastingkantoor aan de Stieltjesstraat.

We ondersteunden ook dit jaar verschillende ondernemers- en bedrijvenverenigingen met een financiële bijdrage voor werklocatie management. Voor het Ondernemersfonds, tranche 2014/2015 zijn 8 project aanvragen voor werklocatie-management ingediend. Daarmee continueren we het investeren in het op orde houden van onze bedrijfsomgeving en daarmee de kwaliteit van ons vestigingsmilieu.

Wat heeft het gekost?

Economie & Toerisme * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Toelichting financiën

Het programma Economie & Toerisme sluit het jaar 2014 af met een nadelig resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2%. Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten en baten

De lasten en baten zijn respectievelijk € 0,2 miljoen (voordeel) en € 0,3 miljoen (nadeel) lager uitgevallen dan begroot. Dit effect is veroorzaakt door niet tot inzet gekomen GSO-middelen met betrekking tot het Actieplan “Versterking Economische Structuur Binnenstad 2012-2015". De in 2014 op zowel lasten- als batenniveau begrote GSO-bijdrage van € 0,4 miljoen is voor circa € 0,15 miljoen gerealiseerd, waardoor het financieel effect € 0,25 miljoen bedraagt op zowel lastenniveau (voordeel) als batenniveau (nadeel). Dit restant zetten we conform het Actieplan in 2015 opnieuw in. Het resterend saldo bestaat ten slotte uit diverse niet-significante en derhalve niet nader toegelichte afwijkingen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1041 Economie & Toerisme bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.364	4.600	2.236
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-588	-588
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-8	-8
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-3	-3
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		233	233
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-216	6	222
Totaal Wijzigingen				**-216**	**-360**	**-144**
Eindtotaal				**2.148**	**4.240**	**2.091**

Risico's

Een economische conjuncturele neergang wat leidt tot een afname van de baten als gevolg van negatieve volume effecten.

Programma Bestuur & Middelen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We willen bereiken dat het voor burgers goed inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Burgers hebben er vertrouwen in dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We willen onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid waarmaken.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer
H2	Legitiem en integer
H3	Stadsbegroting als centraal kader
H4	Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid
H5	Flexibele organisatie en informatiebeleid
H6	Gemeentelijke belastingen

Hoofddoelstelling 1

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer

Wat willen we bereiken?

We werken op basis van de uitgangspunten van good governance, waarbij we uitgaan een goed samenspel tussen College, Raad en Burgemeester. We zijn een toegankelijk en transparant bestuur, dat samenwerkt met bewoners, instellingen en bedrijven. Wij besturen de gemeente Nijmegen op een kwalitatief goede wijze.

Wat hebben we bereikt?

In het eerste kwartaal 2014 hebben we de verkiezingscampagne gefaciliteerd, daar waar het faciliteren van alle aan de verkiezingen deelnemende partijen betreft, en de lokale verkiezingen in maart 2104 georganiseerd.
Na de verkiezingen hebben we gewerkt aan een goed samenspel tussen het College, de Gemeenteraad en de Burgemeester. We hebben afspraken gemaakt over gezamenlijke sturing op zestal grote begrotingsthema's en over te hanteren werkwijzen bij de besluitvormingsprocessen.

Om onze ambitie voor een toegankelijk en transparant stadsbestuur te realiseren, dat samenwerkt met bewoners, organisaties en maatschappelijke instellingen, hebben we in 2014 ingezet op het bevorderen van werken op basis van de uitgangspunten van good governance, zowel binnen de gemeentelijke

organisatie als bij de gesubsidieerde instellingen. Good governance behoorde tot een van de relevante criteria bij de beoordeling van subsidieaanvragen van alle maatschappelijke instellingen.

2014 was het jaar van de grote decentralisaties op het gebied van Werk-, Zorg- en Jeugdbeleid, zogeheten 3D. In dit jaar zijn wij samen met burgers, organisaties en bedrijven op zoek geweest naar nieuwe verhoudingen die passen bij de koers die in de Stadsvisie is beschreven en bij een nieuwe rol die de gemeente binnen de grote decentralisatie heeft gekregen. Om aan deze nieuwe verhoudingen een gewenste inhoud te geven hebben we een reeks bijeenkomsten, ontmoetingen en rondetafelgesprekken georganiseerd, zowel met de burgers, deskundigen en verschillende klanten- en adviesgroepen als met vrijwilligers, verenigingen en maatschappelijke instellingen.

In 2014 hebben wij verder gewerkt aan de versterking van relaties en allianties met bedrijven, bedrijvenorganisaties, gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en een aantal gemeenten binnen de Euregio (in het bijzonder met de gemeente Kleef en Duisburg).
Samenwerking met de regiogemeenten heeft geleid tot de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) en daarbinnen de oprichting van het regionale Werkbedrijf. Bij alle regionaliseringstrajecten hebben wij een goed samenspel en rolverdeling tussen de Raad en het College nagestreefd en bijzondere aandacht besteed aan het aspect van democratische legitimatie.

Indicatoren

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Vertrouwen in het college	34%	+	Meeting in 2015
1.2 Vertrouwen in de raad	32%	+	idem
1.3 Participatie	5,4	+	idem
1.4 Adequate contacten met burgers/bedrijven	5,7	+	idem

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De verkiezingscampagne gefaciliteerd en de lokale verkiezingen georganiseerd.
- Bij de subsidietoekenningen de criteria van good governance gehanteerd..
- Een reeks van interactieve bijeenkomsten in het kader van de grote decentralisaties georganiseerd.
- Een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling en daarbinnen onder meer het regionale Werkbedrijf opgericht.
- Actief samenwerkt met de gemeenten in de regio.

Hoofddoelstelling 2

Legitiem en integer

Wat willen wij bereiken?

Het handelen en functioneren van de gemeente voldoet aan de wettelijke voorschriften en de eisen van legitimiteit en integriteit. Voor wat betreft de positie van de gemeente in het rechtsverkeer optimaliseren we de kansen en minimaliseren we de risico's.

Wat hebben we bereikt?

Bij de afhandeling van bezwaren en klachten hebben we de indicatoren ten aanzien van percentages gegrond-verklaringen ruimschoots gehaald. We handelden meer klachten dan voorzien was. De instroom van klachten steeg dan ook van 302 in 2013 naar 334 in 2014. We handelden 309 klachten af in 2014. Daarnaast handelden we 1482 bezwaren af. De instroom van bezwaren was praktisch even groot als in 2013. In laatstgenoemd jaar ontvingen we 1515 bezwaren, in 2014 waren dat er 1520. Zowel voor klachten als voor bezwaren geldt dat we te maken hebben met een wettelijke termijn voor afhandeling. We handelden 92% van de bezwaren binnen de wettelijke termijn af. De doelstelling hiervoor is minimaal 70%. Voor klachten streven we naar een percentage van minimaal 80% afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Ook dat streven haalden we ruimschoots, met 90%.

Indicatoren

Legitiem en integer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal afgehandelde klachten	300	244	309
2.2 Aantal gegrond verklaarde klachten	1%	5%	1,6%
2.3 Aantal afgehandelde bezwaarschriften	1494	1611	1.482
2.4 Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	16,5%	18%	16%

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben maandelijks de instroom en het percentage gegrond verklaarde bezwaren per afdeling in beeld als bijdrage voor het dashboard van kritische procesindicatoren.
- We hebben de verschillende betrokken afdelingen gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de in- en uitstroom van bezwaren en klachten door middel van tussenrapportages die we waar nodig mondeling hebben toegelicht. Daarnaast heeft ook terugkoppeling plaatsgevonden op basis van casuïstiek.
- We hebben binnen de organisatie, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten, aandacht gevraagd voor de rol die afdelingen kunnen spelen bij een informele aanpak waar conflicten met burgers dreigen, om op die manier de dienstverlening aan de burger te verbeteren en daarnaast de instroom van bezwaren te beperken.
- We hebben voor de bezwaren binnen het sociale domein, ongeveer 65% van de totale instroom, de digitale werkwijze geïmplementeerd. Binnen het fysieke domein bestond deze werkwijze al.
- Bij voornoemde digitalisering hebben we het afhandelingsproces op punten aangepast om een efficiënte en tijdige afhandeling te bevorderen.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.
- We hebben de kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen op een aantal algemene criteria getoetst.
- We hebben gevraagd en ongevraagd bestuurlijk en juridisch advies aan het bestuur, de griffie en de gemeentelijke organisatie gegeven
- We hebben maandelijks de instroom en het percentage gegrond verklaarde bezwaren per afdeling in beeld als bijdrage voor het dashboard van kritische procesindicatoren.
- We hebben de verschillende betrokken afdelingen gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de in- en uitstroom van bezwaren en klachten door middel van tussenrapportages die we waar nodig mondeling hebben toegelicht. Daarnaast heeft ook terugkoppeling plaatsgevonden op basis van casuïstiek.
- We hebben binnen de organisatie, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten, aandacht gevraagd voor de rol die afdelingen kunnen spelen bij een informele aanpak waar conflicten met burgers dreigen, om op die manier de dienstverlening aan de burger te verbeteren en daarnaast de instroom van bezwaren te beperken.
- We hebben voor de bezwaren binnen het sociale domein, ongeveer 65% van de totale instroom, de digitale werkwijze geïmplementeerd. Binnen het fysieke domein bestond deze werkwijze al.
- Bij voornoemde digitalisering hebben we het afhandelingsproces op punten aangepast om een efficiënte en tijdige afhandeling te bevorderen.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.
- We hebben de kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen op een aantal algemene criteria getoetst.
- We hebben gevraagd en ongevraagd bestuurlijk en juridisch advies aan het bestuur, de griffie en de gemeentelijke organisatie gegeven.

Hoofddoelstelling 3

B&V-cyclus als centraal kader

Wat willen wij bereiken?

De begrotings- en verantwoordingscyclus functioneert om het centrale kader vast te stellen, de uitvoering te volgen en verantwoording af te leggen.
Met de Perspectiefnota geven we de inhoudelijke en financiële kaders voor de opstelling van de Stadsbegroting. Samen met de Perspectiefnota vormt de Stadsbegroting het centrale beleidskader voor de gemeentelijke organisatie en de jaarlijkse toewijzing van middelen voor bestuurlijke programma's. We volgen de uitvoering in de Voor- en Najaarsnota. In de Stadsrekening leggen we verantwoording af over zowel de inhoud als de inzet van middelen. De gemeentelijke organisatie voert haar taken uit binnen de gemeenschappelijke kaders en doelen.

Wat hebben we bereikt?

Het jaar 2014 was een bijzonder jaar door de start van een nieuwe raadsperiode en de vorming van een nieuw college. In maart/april is een coalitieakkoord opgesteld voor de nieuwe raadsperiode. Op basis daarvan hebben we in mei de Perspectiefbrief 2015 uitgebracht. Verder hebben we in het voorjaar 2014 verantwoording afgelegd over het jaar 2013. In oktober hebben we de Stadsbegroting 2015 uitgebracht. En ten slotte hebben we twee keer- bij de Voorjaarsnota en bij de Najaarsnota – tussentijds verantwoording afgelegd over de uitvoering van de begroting 2014. In 2014 is de digitale vormgeving en daarmee de toegankelijkheid van jaarrekening en stadsbegroting verder verbeterd. Voor het eerst zijn webversies gemaakt, met doorklikmogelijkheden. In juli 2014 heeft de gemeenteraad een besluit genomen om vanaf 2015 de planning- en controlcyclus nog verder te stroomlijnen Ons jaarverslag 2013 is genomineerd voor de “Kordes Award”, de toonaangevende prijs voor het beste jaarverslag in de publieke sector.

Indicatoren

B&V-cyclus als centraal kader	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Begrotingsonrechtmatigheid <=1%		<= 0,5 mln	Binnen de norm

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben op een efficiënte wijze uitvoering gegeven aan de jaarcyclus. Conform de jaarplanning hebben we alle planning- en controldocumenten tijdig en op een kwalitatief goed niveau opgeleverd. De perspectiefnota hebben we in 2014 vervangen door een (beperkte) perspectiefbrief.

Hoofddoelstelling 4

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid

Wat willen wij bereiken?

De beleidsuitvoering en verantwoording voldoen aan de eisen van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid.

Wat hebben we bereikt?

Evenals voorgaande jaren hebben wij de doelstellingen met het predicaat getrouw, rechtmatig en volledigheid gerealiseerd.

Indicatoren

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 RM: oordeel accountant jaarrekening	gk	gk	onderhanden
4.2 DM: 1x per jaar een bedrijfsdoorlichting van een organisatie onderdeel i.r.t. art. 213 a onderzoeken	irt.art. 213a	irt.art. 213a	bedrijfsvoering

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Op het gebied van de financiële rechtmatigheid zijn ook in 2014 alle financiële materiële processen gecontroleerd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor de accountantscontrole bij de jaarrekening 2014. Hierbij is aandacht voor alle gemeentebrede processen waaronder de processen inkoop en aanbestedingen. Verder is de financiële rechtmatigheid van de Verbonden Partijen getoetst.
- Op het gebied van risicomanagement is in 2014 uitvoering gegeven aan het door uw Raad vastgestelde beleid met betrekking tot risicomanagement: met behulp van het gemeentebrede risicomanagementsysteem NARIS hebben de verschillende organisatieonderdelen inzicht gegeven in de actuele risico's en beheersmaatregelen.
- Op het gebied van doelmatigheid is in 2014 uitvoering gegeven aan het college onderzoeksprogramma, bedrijfsvoering, artikel 213a Gemeentewet. De resultaten van de verschillende onderdelen zijn gedurende 2014 aan ons College gepresenteerd.

Hoofddoelstelling 5

Flexibele organisatie en informatiebeleid

Wat willen wij bereiken?

We zorgen voor kwalitatief beter toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt vanuit een veranderende overheidsrol, een goede werkomgeving, werkgever en een prettige werksfeer. Deze doelstellingen dragen bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de burger.
Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie die vanuit een veranderende rolverdeling meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. De dienstverlening dient daarbij uiteraard op peil te blijven.

Wat hebben we bereikt?

Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie voor jong en oud, die vanuit een regierol meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. De dienstverlening dient daarbij uiteraard op peil te blijven. We blijven de organisatie ondersteunen en adviseren bij het verankeren van de organisatie-ontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. Onze activiteiten om dit te verwezenlijken zijn opgenomen in de vastgestelde HRM-agenda 2013-2017 en rapportage hierover is terug te zien in ons sociaal jaarverslag.

Indicatoren

Flexibele organisatie en informatiebeleid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Mobiliteit doorstroom		7%	7,2%
5.2 Zorg-, ziekteverzuim	4,9%	4,4%	3,9%
5.3 Budgettaire afwijking loonsom incl. inhuur		0%	3,5%
5.4 Tevredenheid- rapportcijfer voor de gemeente als werkgever		7	7,1

Wat hebben we ervoor gedaan?

Ook dit jaar hebben we onze organisatie ondersteund en geadviseerd bij de verdere organisatieontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. We hebben daarbij gebruik gemaakt van onze maandelijkse personeelsplanning. We doen dit door ons fundament op orde te hebben. Daarbij hebben we de leiderschapsestafette afgerond door leidinggevenden te laten reflecteren op het leiderschapsproces. We hebben de verdiepingscursussen via Insights verder vervolgd en we hebben de keuze gemaakt om verder te gaan met het nieuwe functiegebouw HR21.
Ook na het vertrekarrangement in 2013 hebben we aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken; een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen op deze manier het hoofd te bieden aan de gevolgen van de bezuinigingen, waarbij we streven naar een goede mix van jong en oud in onze organisatie. Leren en ontwikkelen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt.
Voorts hebben we een analyse gemaakt van het gebruik en het aantrekken van onze flexibele schil.
Daarnaast is er aandacht voor onze lopende zaken. We hebben de voorbereidingen voor de werkkostenregeling afgerond zodat we deze kunnen invoeren per 2015.

Op het Arbo-terrein hebben we een besluit genomen over de aanpak van de RI&E; is er een begin gemaakt met de uitrol van de kadernota agressie in de organisatie en hebben we de scholing op dit gebied aanbesteed en zijn we gestart met de cursussen.
Op het gebied van arbeidszaken zijn de onderhandelingen hervat voor een nieuwe lokale CAO; daarbij overleggen we onder meer over aanpassing van het Sociaal Statuut en de leidraad bij privatisering en het KIAN. De voorbereiding van de invoering van het Individueel Keuze Budget en een nieuwe salarisregeling per 2016 loopt. De mogelijkheden voor een generatiepact worden in beeld gebracht.
Tot slot zijn we aan de slag geweest met doorlopende activiteiten als een nieuwe organisatieregeling; formatiebeheer en de digitalisering van onze processen.

Hoofddoelstelling 6

Gemeentelijke belastingen

Wat willen we bereiken?

We heffen gemeentelijke belastingen om financiële middelen te genereren voor ons lokaal beleid. We streven naar een redelijke verdeling van lokale lasten tussen burgers en bedrijven. We gaan daarbij uit van het principe “de gebruiker betaalt” en het uitgangspunt dat de sterkste schouders zwaarder belast kunnen worden. We zetten in op een verlaging van de OZB-tarieven voor bedrijven om niet meer de duurste stad te zijn voor bedrijven.

Wat hebben we bereikt?

Door het heffen van lokale belastingen hebben wij financiële middelen gegenereerd om lokaal beleid te realiseren. Voor 2014 stond Nijmegen voor OZB eigenaren van niet -woningen in het Coelo overzicht (belastingoverzicht grote gemeenten) op de derde plaats. Ten opzichte van 2013 betekent dat we één plaats gedaald zijn. Voor OZB gebruiker niet-woningen stond Nijmegen, net als 2013, op de tweede plaats na Leiden.

Indicatoren

Gemeentelijke belastingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Niet meer op de eerste plaats op de ranglijst van OZB-tarieven voor bedrijven (eigenaar en gebruiker)	2	2	3
6.2 Positie op de ranglijst van woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een eigen woning		-	20

Wat hebben we ervoor gedaan?

De volgende acties hebben wij ondernomen;

- Wij hebben eind februari 2014 95,1% van de WOZ-beschikkingen/gecombineerde belastingaanslagen over 2014 verzonden. Op 31-12-2014 was 98,9% van de WOZ-beschikkingen/gecombineerde Belastingaanslagen over 2014 verzonden.
- Van de 2.313 ingediende bezwaarschriften WOZ 2014 hebben wij 98,2% afgehandeld.
- Van de 2.271 afgedane WOZ bezwaren 2014 was 72% ongegrond.
- De gegevens aan derden, zoals het Waterschap Rivierenland en de belastingdienst, hebben wij binnen de gestelde termijnen verstrekt.
- De Waarderingskamer heeft ons wederom een goedkeurende verklaring gegeven. Dit betekent dat de processen en de modellen voor het modelmatig waarderen goedgekeurd zijn en dat wij de OZB aanslagen mochten opleggen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Toelichting financiën

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,8 miljoen.
Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- De lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 1,2 miljoen hoger door pensioenverplichtingen van (oud) wethouders.
- Op product Heffingen zien we aan de lastenkant een nadeel van € 0,3 miljoen. De oorzaak hiervan zit in de kosten voor bezwaar en beroep over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Concern Verrekeningen: De hogere lasten van € 1,0 miljoen is een optelsom van meerdere deelproducten.
- Financieringskosten: Wij hebben door de gunstige kapitaalmarkt onze langlopende leningen kunnen aantrekken onder gunstige rentevoorwaarden. De rentelasten zijn daardoor € 0,3 miljoen lager.
- Taakstellingen & stelposten: Binnen het product zijn een aantal taakstellingen & stelposten opgenomen die deels niet zijn geëffectueerd cq geclaimd en binnen andere programma's tot voordelen leiden. Grootste post hierbij is de negatieve stelpost van € 1,8 miljoen welke hier jaarlijks als verwachte onderuitputting op diverse programma's wordt geraamd. Binnen het programma middelen levert dit een nadeel (realisatie 0 ;raming 1,8 miljoen) op van € 1,8 miljoen welke op andere programma's tot niet aanwijsbare voordelen leidt.
- het niet benutten van de post onvoorzien van € 0,4 miljoen geeft een voordeel op dit programma.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- Heffingen: we hebben € 1,0 miljoen minder belastinginkomsten dan begroot. Dit zit voornamelijk op de OZB voor niet-woningen. De oorzaak moet met name gezocht worden in de woondelenvrijstelling vastgesteld in het Arrest van de Hoge Raad van 15 november 2013. Die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden, maar nu ook deels als woning. Gevolg hiervan is minder inkomsten doordat het woningtarief aanzienlijk lager ligt dan het niet-woning tarief. Deze maatregel heeft een terugwerkende kracht. Dit nadeel vloeit derhalve voort uit meerdere belastingjaren.
- Concern-inkomsten: wij hebben van het gemeentefonds een lagere uitkering van € 2,4 miljoen ontvangen. Er heeft over de jaren 2012 - 2014 bijstelling van een aantal maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens laag inkomen en omgevingsadressendichtheid. De bijstelling heeft in december plaatsgevonden en was ten tijde van de najaarsnota niet bekend.
- Concernverrekeningen: De hogere baten zijn beperkt maar worden voortschrijdend toegelicht vanwege de melding in de najaarsnota. Het resultaat is een optelsom van meerdere deelproducten:
- Belastingdossiers Rijksbelastingdienst: Bij de Najaarsnota hebben wij een positief risico gemeld van € 0,7 miljoen voor de afwikkeling van belastingdossiers. Wij hebben hierop per saldo € 0,3 miljoen ontvangen.
- Rentebaten: Wij hebben hogere rente ontvangsten geboekt voor een bedrag van € 0,1 miljoen.
- Kostenplaatsresultaat: het kostenplaatsresultaat, de organisatiekosten die niet direct aan programma's toegerekend konden worden, van € 0,4 miljoen nadelig is hier verantwoord. Veroorzaakt door verschillende geringere afwijkingen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere analyse gegeven van enkele elementen uit het kostenplaatsresultaat.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1042 Bestuur & Middelen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				321.186	58.483	-262.703
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13 en '14	Raad	29 jan '14	4/2014		-92	-92
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	118	118	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-575	-575
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.294	-1.135	1.159
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		153	153
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	-337	-400
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	1.893	2.730	837
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014		-288	-288
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		-194	-194
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		-921	-921
BW-01375 Budgoverh gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**-221**	**-320**
Eindtotaal				**321.286**	**58.263**	**-263.023**

Risico's

- Als de rente stijgt boven het in de meerjarenbegroting opgenomen rentepercentage zijn de rentekosten bij herfinanciering hoger dan waarmee in de meerjarenbegroting rekening is gehouden.
- Als gevolg van personele bezuinigingen bestaat het risico op frictiekosten. We baseren de hoogte van het risico op het aantal te bezuinigen fte in het komende jaar. Verwachting is dat voor ca. 30 fte, ca 1,1 mln, potentieel frictierisico wordt gelopen. De verwachting is dat dit voor ca 50% binnen de afdelingsbudgetten kan worden bijgestuurd.
- Fiscale Afwikkeling: Er is een positief risico waarbij er gelden vrij kunnen vallen. De gemeente Nijmegen heeft de Belastingdienst in meerdere dossiers verzocht om teruggave van in verleden betaalde BTW.
- We voeren al een aantal jaar een strijd met een object van aanzienlijke grootte over de WOZ waarde. Nu zijn we zover dat er een financieel compromis wordt gesloten.
- Werktuigenvrijstelling ziekenhuizen. Bij het bepalen van de WOZ waarde van de ziekenhuizen mogen voortaan niet alle ‘werktuigen’ meegenomen worden. Gevolg is dus een lagere waarde en voor 2015 een eventueel lagere opbrengst. Momenteel is deze maatregel in procedure bij de Hoge raad.

Programma Facilitaire diensten

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Onderzoek en Statistiek
Wij verzorgen objectieve, betrouwbare en bruikbare maatschappelijke informatie en kennis over de stad, de wijken en de effecten van het beleid. Het doel is een goede onderbouwing te bieden voor de beleidsprogrammering, de beleidsuitvoering en de gemeentelijke dienstverlening en daarmee bij te dragen aan kwaliteit en de ontwikkeling van de stad en de wijken.

Middelenafdelingen
De middelenafdelingen vormen de vanzelfsprekende partner voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van alle ondersteunende diensten. Een organisatie waar onze klanten en de medewerkers trots op zijn. De ambitie is: de juiste service op de juiste plaats op het juiste tijdstip.

Communicatie
Wij leveren een bijdrage aan burgers die tevreden zijn over de informatie over de gemeentelijke organisatie en haar producten en diensten en over de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Wij leveren inzicht in het democratische proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Daarmee bieden wij:

- een basis voor interactie met diezelfde groepen,
- draagvlak voor de uitvoering van ons beleid,
- een positief beeld van de gemeente,
- medewerkers die tevreden zijn over de informatie over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen

Maatschappelijk Vastgoed
Met Maatschappelijk Vastgoed maken wij mogelijk dat maatschappelijke effecten worden gerealiseerd via een groot aantal gemeentelijke programma's. Met de gebouwen faciliteren en accommoderen we maatschappelijke instellingen. Steeds met het maatschappelijk doel voor ogen zoals dat door de beleidsinhoudelijke programma's wordt geformuleerd. In de kadernota Vastgoed hebben wij de condities vastgelegd waaronder de gemeente Nijmegen over eigen vastgoed beschikt. Bij het uitvoeren van de beleidsvoornemens zullen wij eveneens uitvoering geven aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed, die tot doel heeft om het vastgoed efficiënter te benutten en een hogere opbrengst te genereren.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Onderzoek & Statistiek
H2	Middelenafdelingen
H3	Communicatie
H4	Maatschappelijk Vastgoed

Hoofddoelstelling 1

Onderzoek en statistiek

Wat willen we bereiken?

We voeren de regie op het gemeentelijk onderzoek; vanuit kennis en ervaring adviseren we over -het al dan niet zelf uitvoeren van- onderzoek. We zijn een efficiënt kenniscentrum ten behoeve van gemeentelijk beleid en de dienstverlening aan de Nijmeegse burgers. We stellen hiertoe jaarlijks een onderzoeksprogramma samen en dragen zorg voor een tijdige uitvoering van de onderzoeken hierin.

We voeren de metingen die ten grondslag liggen aan de bepaling van de klanttevredenheid niet meer op de traditionele manier uit. Via onze netwerken krijgen we efficiënt en doelmatig in beeld hoe het staat met de tevredenheid van onze klanten en kunnen we sneller inspelen op eventuele wijzigingen in klantenwensen.

Wat hebben we bereikt?

In het onderzoeksprogramma 2014 waren 65 door O&S uit te voeren projecten opgenomen. De meeste hiervan zijn uitgevoerd en afgerond, een aantal loopt nog door in 2015. Enkele projecten zijn in overleg met portefeuillehouders/programmamanagers niet uitgevoerd, omdat nut en noodzaak bij nader inzien anders werd ingeschat. Mede hierdoor was er ruimte om verzoeken voor onderzoeken die in de loop van 2014 binnen kwamen uit te voeren.
Alle afgeronde onderzoeksrapporten zijn gepubliceerd op de gemeentelijke website. Enkele voorbeelden daarvan zijn de het Mediaonderzoek 2014, de evaluatie van de Politieke Avond, een peiling over de winkel-openingstijden en een evaluatie van het leerlingenvervoer in Nijmegen.

Hoofddoelstelling 2

Middelenafdelingen

Wat willen wij bereiken?

We willen een organisatie die effectief, efficiënt, transparant, toegankelijk en aanspreekbaar functioneert. We richten ons daarbij op onze kerntaken en doen dit met onze vaste, kwalitatief hoogwaardige medewerkers. Zij vormen het ‘kapitaal’ van onze organisatie.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan een deel van de onderzoeksopdracht Organisatie. In een aantal trajecten hebben we de bezuinigingen op de middelenafdeling voor 2014 gerealiseerd en de mogelijkheden voor bezuinigingen in de nog komende jaren onderzocht. Daarnaast hebben we stappen gezet in de regionalisering van de ICT-functie en zijn een aantal middelenafdelingen samengevoegd.

Indicatoren
Geen

Wat hebben we ervoor gedaan?
We hebben gewerkt aan projecten om onze organisatie verder te professionaliseren. Dit betreffen projecten als de invoering van meer uniforme functieprofielen (HR21), de invoering van de werkkostenregeling, verminderen van dienstgebouwen door middel van strategische huisvesting, verdere optimalisatie van ons betaalproces en de regionalisering van ICT.

Hoofddoelstelling 3

Communicatie

Wat willen wij bereiken?
Met onze communicatie dragen wij bij aan:

- een open relatie met de inwoners van Nijmegen;
- een duurzame relatie met het bedrijfsleven, het onderwijs, maatschappelijke organisaties en andere overheden;
- de tevredenheid van inwoners van Nijmegen over de informatie over het bestuur, het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke producten;
- inzicht in het democratisch proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties en een basis voor interactie met diezelfde groepen;
- betrokkenheid bij en draagvlak voor ons beleid;
- bekendheid van, waardering voor en vertrouwen in ons bestuur;
- een positief beeld van de gemeente;
- communicatiebewustzijn en -competenties van de ambtelijke organisatie.
- effectieve communicatie en informatieverstrekking aan in- en externe belanghebbenden.

Wat hebben we bereikt?
We informeerde inwoners, en relaties in en buiten de stad tijdig en begrijpelijk over de voor hen relevante onderwerpen,
We nodigden uit tot dialoog. We hebben veel werk gemaakt van de woordvoering in de media en van de optredens van bestuurders in de stad. We zijn de slag aan het maken naar een communicatieve organisatie. In plaats van beleid begrijpelijk maken, begrijpelijk beleid maken. Dit doen we aan de hand van Factor C, een communicatiemethodiek dier door en voor het Rijks is ontwikkeld maar inmiddels door een groot aantal gemeenten is omarmd. Bij de transitie in het sociale domein is er veel werk gemaakt van de dienstverleningscommunicatie zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn en bij wie ze met hun hulpvraag terecht kunnen.
Bij de dijk-teruglegging doen we veel aan communicatie, citymarketing en promotie van het project. De doelgroepen variëren hier van internationale media tot de schoolklas. Dit leidt ook tot wereldwijde media-aandacht voor het bijzondere project . Er is een onderzoek verricht naar het gebruik onze media. We zien een stijgende belangstelling voor online media maar de papieren informatiebronnen zijn nog steeds koploper informatievoorziening.

Hoofddoelstelling 4

Maatschappelijk vastgoed

Wat willen wij bereiken?

In de Kadernota Maatschappelijk Vastgoed beschrijven we hoe we omgaan met ons huidige vastgoed en langs welke lijnen we maatschappelijk vastgoedbeleid verder vorm gaan geven. Hierdoor krijgt het stadsbestuur meer inzicht in wat er is, waarom het er is en wat er zou moeten zijn aan gemeentelijk bezit. Dit werken we uit aan de hand van de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. Deze beoogt het effectiever en efficiënter inzetten en gebruiken van ons maatschappelijk vastgoed en het slimmer en compacter huisvesten van door ons gesubsidieerde groepen en instellingen. We denken daarbij aan het beter benutten van leegstaande ruimten of het spreiden of juist bundelen van voorzieningen.

Onze basisuitgangspunten zijn als volgt:

- We faciliteren en accommoderen de beleidsprogramma's en maatschappelijke instellingen. Dat doen we door ons Maatschappelijk Vastgoed in te zetten voor maatschappelijke doelen van de programma's Sport, Wijken, Cultuur, Cultuurhistorie, Welzijn, Onderwijs, Jeugd, Mobiliteit, Grondbeleid, Veiligheid en Facilitaire Diensten.
- We optimaliseren het maatschappelijk rendement tegen zo min mogelijk kosten (financieel rendement) en beheersen daarbij alle kosten van de totale levensduur van een gebouw.
- Onze gebouwen zijn breed toegankelijk, veilig en voldoende onderhouden (NEN-2767).
- Wij zorgen – fasegewijs - voor duurzame gebouwen.
- Wij zorgen voor een goede dienstverlening aan onze interne en externe klanten.
- Wij investeren in aanpassingen van gebouwen aan de eisen van de tijd ("upgrading"), renovatie, verbreding van de functionaliteit.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. In een aantal trajecten hebben we de onderzocht hoe we de eerste jaarschijf van het bezuinigingstraject kunnen invullen. Daarbij zijn de eerste successen te melden op het gebied van opbrengstverhoging, met name bij maycrete-woningen en exploitatieverbetering door nog kritischer te sturen op het onderhoud en verzekeringen en het niet invullen van uitgestroomde beheercapaciteit. We hebben ook een aantal gemeentelijke gebouwen onder de loep genomen op mogelijkheden om een hogere opbrengst en bezettingsgraad te bereiken. Uiteindelijk willen we alle gebouwen op deze wijze onderzoeken. De optuiging van het stedelijk voorzieningenplan en het makelpunt hebben daarbij goede ideeën voortgebracht.

Verder hebben we in 2014 een aantal concrete projecten uitgevoerd.
Dit betreft met name de renovatie van de St. Stevenstoren, de eerste fase van de aanpassingen aan de Vereeniging en de nieuwbouw van Doornroosje en voorzieningenhart Waterkwartier, de Biezantijn. Daarnaast is er hard gewerkt aan de renovatie van wijkcentrum Meijhorst en zijn de plannen voor de Jan Massinkhal en het DSB-gebouw nu gereed om uitgevoerd te worden.

Indicatoren

Bezoekersaantallen Accommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Bezoekersaantallen Jan Massinkhal	112.000	115.000	112.000
4.2 Bezoekersaantallen Leemkuil en Brakkefort	137.000	110.000	142.000
4.3 Bezoekersaantallen Wijkcentra incl Jongerencentra	1.023.000	1.169.000	965.000
4.4 Bezoekersaantallen Voorzieningenharten	1.530.000	1.235.000	1.512.000

Toelichting Bezoekersaantallen
De realisatie 2014 (lager dan de doelstelling) bij de wijkcentra/jongerencentra is terug te voeren op de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg, het tijdelijk onderkomen van het gemeenschapshuis Waterkwartier in Sonnehaert en doordat er minder 'accommodatie-gebonden' jongerenwerk is uitgevoerd door Tandem.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
In 2014 zijn we gestart om onze Vastgoedportefeuille in zijn geheel door te lichten. Dit ter uitvoering van de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. Deze is als volgt geformuleerd:

Onderzoeksopdracht Maatschappelijk vastgoed
Het maatschappelijk vastgoed is een belangrijk instrument om beleid mede vorm te geven. Dit moet dan wel zo effectief en efficiënt mogelijk. Hoe kunnen wij bezuinigen door na te gaan hoe de huisvesting van groepen en instellingen, die wij subsidiëren, slimmer kan, ook in panden die niet van de gemeente zijn. Om naar de toekomst toe te komen tot een optimale invulling en verdeling van voorzieningen met door de gemeente ondersteunde groepen en instellingen, gaan we het volgende onderzoeken:
Welke maatregelen kunnen worden genomen om het gebruik van gebouwen, die binnen het domein van maatschappelijk vastgoed vallen, te optimaliseren. Wij verstaan onder gebouwen in dit kader zowel de gemeentelijke eigendommen als eigendommen van derden met een publiek gebruik. Ons doel is om minder gebouwen effectiever en efficiënter te gebruiken tegen lagere kosten en/of hogere inkomsten. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan het beter benutten van leegstaande ruimten via het makelpunt, het spreiden of juist bundelen van activiteiten, dan wel het stimuleren van zelfbeheer of beter verhuren, dan wel uiteindelijk afstoten van maatschappelijk vastgoed/accommodaties.

Deze maatregelen zullen uiteindelijk leiden tot een aanzienlijke bezuiniging van € 800.000 in 2017. Op de marapmomenten zal hieromtrent worden gerapporteerd.

In 2014 hebben wij de winkel van het maatschappelijk vastgoed open gehouden (verhuur, onderhoud, projecten) en daarnaast hebben we ons gericht op de Onderzoeksopdracht Maatschappelijk Vastgoed (Bezuiniging). Eerste financiële resultaten moeten in 2015 gerealiseerd worden. In 2014 hebben we ons daarop voorbereid door een Makelpunt in te stellen waardoor er veel meer zicht op vraag en aanbod is ontstaan.
We hebben de informatie beter op orde gebracht door het Vastgoedinformatiesysteem Planon nog beter in te richten,
We hebben diverse deelopdrachten uitgevoerd (beheerskosten, cultureel vastgoed, huurcontracten open breken en panden opnieuw in de markt zetten) en de eerste resultaten mogen begin 2015 verwacht worden.

Bovenop de bezuinigingsopdracht hebben we geconstateerd bij de najaarsnota dat steeds meer huurders van ons moeite krijgen om de huur te betalen, waardoor het risico op financiële tegenvallers toeneemt. In 2015 doen we onderzoek naar mogelijke ontwikkelingen en trends waar we in de toekomst rekening mee kunnen of moeten houden.

In vogelvlucht vermelden we hierna de belangrijkste activiteiten, die we vanuit het programma Facilitaire zaken voor de verschillende soorten objecten hebben gedaan:

Cultuur
Nieuwbouw Doornroosje
Op 1 november 2014 is de nieuwbouw van Doornroosje, de studentenwoningen van SSHN en het fietstransferium opgeleverd. Doornroosje is per 1 oktober in gebruik genomen, de studentenwoningen per 1 november. Een aantal restpunten moet nog worden opgelost. Wegens de restpunten en verschil van mening met de aannemer zal de juridische en financiële afronding van dit project in 2015 doorlopen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De Vereeniging
Het eerste deel van de renovatie (fase 1a) heeft in de zomerperiode van 2014 plaatsgevonden, binnen planning en budget. De klimaatinstallatie van de grote zaal is vernieuwd, samen met de theater technische installaties en de zolderverdieping. Tegelijkertijd is het tweede deel van de renovatie verder uitgewerkt. Dit deel wordt in de zomerperiode van 2015 uitgevoerd.

Vasim
Cultuurspinnerij De Vasim is gevestigd in het gelijknamige gebouw en biedt onderdak aan ruim 40 kunstenaars en culturele bedrijven met verschillende achtergronden, maar met een gemene deler: kunst en cultuur beoefenen in een creatieve economie. VSA beheert in opdracht van Grondbeleid het gebouw.
Er zijn in 2014 gesprekken gevoerd met de Cultuurspinnerij om te komen tot een samenwerking met het Vrijheidsmuseum. In november is het besluit gevallen om het Vrijheidsmuseum definitief niet te vestigen in Nijmegen. Dat betekent dat we (i.c. vanuit programma Grondbeleid)opnieuw in overleg gaan met de Cultuurspinnerij.

Cultuurhistorie
De Bastei
De Raad is akkoord gegaan met de realisatie van De Bastei. Het bestemmingsplan is in werking. De omgevingsvergunning is gepubliceerd. De verwachting is dat in januari 2015 gestart kan worden met de bouw. De einddatum voor de bouw is naar verwachting eind 2015.

Mariënburgkapel
Het Huis van de Nijmeegse geschiedenis is gevestigd in de Mariënburgkapel. Het huis heeft een aantal succesvolle tentoonstellingen (over bombardement 1944, 25 jaar archeologie in Nijmegen), lezingen en bijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in meer dan 25.000 bezoekers. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het Huis voor de komende jaren gecontinueerd wordt in de Mariënburgkapel.

Besiendershuis
2014 is het laatste jaar voor het AIR Besiendershuisproject. In het Besiendershuis zijn bijzondere projecten tot stand gekomen voor de stad die veel bezoekers hebben getrokken: o.a een samenwerkingsproject met filmfestival Go Short, een samenwerkingsproject met de stg. Valkhofkwartier over de beleving van het Valkhofkwartier, een orgelconcert met videomapping in de St. Stevenskerk, de Gelderlanderconcerten, openstelling Open Monumentendag en Kunstnacht. In de jaren 2015-2018 zal het Besiendershuis worden benut als Huis voor de creatieve stad.

Onderwijs en Jeugd
We beheren en verhuren een aantal panden ten behoeve van onderwijshuisvesting. Dit betreft o.a. onderwijsvoorzieningen in de voorzieningenharten De Klif en De Ster in Nijmegen noord, en het voorzieningenhart 't Hert in Willemskwartier. Het voorzieningenhart De Biezantijn in het Waterkwartier is opgeleverd in september 2014. Hierin zijn twee schoollocaties van Aquamarijn opgenomen.
Daarnaast beheren en verhuren we ook schoolvoorzieningen in zelfstandige gebouwen, zoals de school Petrus Canisius, een gedeelte van de scholen NSVII en Hazensprong aan Jagerspad 2, een pand aan de Hatertseweg 400 voor Kristallis, het pand van Eigenwijs aan de Dobbelmanweg en een pand aan het Flexcollege aan de Streekweg. Daarnaast beheren wij 10 jongerencentra

In het kader van het bewegingsonderwijs beheren en verhuren we sporthallen en gymzalen. Voor de komende jaren treedt op basis van de jongste cijfers nog geen capaciteitstekort op.
Wel heeft de sterke groei van het aantal leerlingen in het Citadel College in Nijmegen als gevolg, dat de capaciteit van het bewegingsonderwijs in sporthal De Triangel sneller dan gepland vol zit. De komende jaren verwachten we toch dat er nog voldoende capaciteit beschikbaar is. Daarbij gaan we uit van een bezetting van 40 klokuren per zaal/week.
De sportzaal van de Stichting Lindenhout in Neerbosch is in gebruik bij de school van Kristallis. De huur van deze zaal is gecontinueerd tot 2015. We zijn met De stichting Lindenhout in onderhandeling over aankoop van de sportzaal en terrein. Deze zaal is in gebruik ten behoeve van de leerlingen van Kristallis aan de Scherpenkampweg. In het Programma Onderwijs is een investeringskrediet opgenomen van € 950.000 voor het bewegingsonderwijs van de school aan de Scherpenkampweg. Indien tot aankoop van de bestaande sportzaal wordt overgegaan, wordt dit investeringskrediet ingezet voor renovatie van deze sportzaal.

Wijken
Nijmegen heeft 27 wijkcentra, voorzieningenharten, buurthuizen en dependances. De accommodaties zijn over de stad verspreid te vinden. Met onze accommodaties sluiten we aan op de diversiteit in de wijken en geven daarmee ruimte aan leefbaarheid en dragen bij aan sociale cohesie. Dit geven wij vorm door het assortiment van producten en voorzieningen in de accommodaties af te stemmen op de gebruikers en de bewoners van de wijk.

De volgende doelen hadden wij voor 2014 voor ogen:
- een goede spreiding en laagdrempeligheid van onze accommodaties
- multifunctioneel gebruik
- bestendiging van het aantal gebruikers en bezoekers in 2014
- betrokkenheid van bewoners en de sociale cohesie in wijken versterken
- beheerders uitrusten voor de eisen in de nabije toekomst.

Deze doelen streven onze beheerders continu in hun dagelijkse werkzaamheden na. Het komt echter voor dat, in het streven naar een evenwichtige exploitatie, de ruimte voor multifunctioneel gebruik in omvang afneemt. De ruimte wordt dan permanent verhuurd aan maatschappelijke organisaties, die actief zijn in de stad. Daarmee blijft het gebruik van de accommodaties in ieder geval gericht op de sociale cohesie in Nijmegen.
Verder blijven wij ernaar streven allochtone zelforganisaties, die nu nog beschikken over een 'eigen onderkomen', een plek te geven binnen de wijkaccommodaties.

Burgerparticipatie
Burgerparticipatie is voor ons een belangrijke bouwsteen in hoe we willen aansluiten op de wijken. We startten in 2013 met pilots burgerparticipatie binnen accommodaties en hebben die in 2014 verder vormgegeven. We vragen daarbij bewoners meer en vaker om zelf een rol te nemen in de accommodatie. We organiseren geen activiteiten vóór wijkbewoners, maar stimuleren ze om zelf activiteiten te organiseren en bieden de faciliteiten. Het verst zijn we daarbij in de ontwikkeling van Wijkatelier Lindenholt. Met de vorming van het Wijkatelier hebben we een ontmoetingsplek weten te scheppen die gemaakt wordt voor en door wijkbewoners van Lindenholt. Samenkomen, elkaar samen vinden op één gezamenlijke plek met als doel onderlinge binding vergroten, het versterken van maatschappelijke participatie en, juist door deze positieve impulsen, sociaal isolement tot een minimum te beperken, liefst helemaal te voorkomen.
Los van het Wijkatelier Lindenholt geven we ook op andere plaatsen de gelegenheid actief bezig te zijn met participatie. Daar waar bewonersinitiatieven op de grenzen van wet- en regelgeving stuiten, zoeken we actief naar de mogelijkheden om die initiatieven vooral te laten slagen. We werpen zo min mogelijk belemmeringen op maar kijken wat en hoe iets kan.

De voor 2014 geplande evaluatie van de klantenpanels heeft niet plaatsgevonden. Het meten van klanttevredenheid willen we echter zeker vorm blijven geven. We geven in 2015 aan hoe we dat het liefste doen.

Waar mogelijk, hebben we met bewoners uit de wijk ontwikkeld om zo tot een, op de behoefte van de wijk aansluitend, activiteiten-aanbod te komen.

Planmatig onderhoud
Op basis van een onderhoudsplanning onderhouden wij de diverse wijkaccommodaties. Urgente aanpassingen krijgen voorrang als die noodzakelijk zijn en als het verantwoord is de planning aan te passen. In 2014 hebben we een nieuwe Europese aanbesteding voorbereid die in januari 2015 van start zal gaan.

Kwaliteitsimpuls
Upgrading van de wijkaccommodaties is een doorlopend proces. Elk jaar proberen we een accommodatie aan te pakken. In 2014 zetten we de renovatie van het wijkcentrum Dukenburg voort en zijn aanpassingen aan De Ster in gang gezet.

Voorzieningenhart Waterkwartier/ de Biezen
We hebben in 2014 de Biezantijn, het nieuwe voorzieningenhart in het Waterkwartier mogen openen. Het gebouw sluit aan op de behoeften van de buurt door de onmiddellijke nabijheid van de zorgwoningen boven het voorzieningenhart.
Er is een programmaraad in wording waarin wijkbewoners in combinatie met professionals de programmering voor het voorzieningenhart vorm gaan geven.
Multifunctionaliteit en gerichte programmering van de accommodaties geven een positieve impuls aan de bezoekersaantallen.

Sport
Sportpark Brakkenstein
De vervanging van de toplaag + infill van het kunstgrasveld is uitgevoerd.

Jan Massinkhal
In 2014 zijn de plannen voor de verbouwing van de Jan Massinkhal uitgewerkt.
Deze wordt in 2015 verbouwd om de exploitatie voor zowel sport-als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de hele voorgevel vernieuwd en wordt de ingang, kantine en kleedkamers verplaatst. .

Talent Centraal
In november 2014 is definitief besloten om het top- en breedtesportcentrum Talent Centraal Nijmegen op sportpark de Dennen te bouwen. In Talent Centraal worden STJN (judo), de Hazenkamp (turnen), en talentbegeleiding (Topsport Gelderland)gehuisvest. In 2015 wordt gestart met de bouw, in 2016 wordt Talent Centraal Nijmegen opgeleverd.

Zwembad Dukenburg
De energievoorziening voor het zwembad en wijkcentrum Meijhorst is gecombineerd. Deze installatie dient vervangen te worden. De voorbereiding van de aanbesteding is in gang gezet en er wordt ingezet op vervanging van de warmtekrachtkoppeling in de zomer van 2015.

Facilitaire Diensten
Binnen dit programma valt het beheer en onderhoud van 530 objecten van de Gemeente Nijmegen.
We hebben in 2014 een begin gemaakt met het kritisch doornemen van onze contracten en een onderzoek naar hoe we de exploitaties van onze gebouwen kunnen verbeteren. Echte leegstand hebben we niet, maar er zijn een aantal gebouwen met ingebruikgevingscontracten. Daar kijken we hoe we hier meer opbrengst kunnen genereren. We zijn ook in 2014 gestart met de nieuwe aanbesteding van ons onderhoud. Deze zal in de eerste helft van 2015 zijn beslag krijgen. In het kader van duurzaamheid voerden we het masterplan duurzaamheid uit. Voorts hebben we met ons bulkkrediet van € 750.000 een aantal gebouwen in het kader van veiligheid en wettelijke aanpassingen kunnen verbeteren. Ten slotte werd medio september 2014 van NEC vernomen dat deze voetbalclub door de degradatie uit de eredivisie in mei 2014 niet in staat is om aan de huurverplichtingen jegens de gemeente te voldoen. Daardoor zijn er achterstanden ontstaan in de huurbetalingen voor het Goffertstadion en amateurcomplex De Eendracht.
Na besluitvorming in college en raad volgen we de volgende marsroute binnen de door de raad aangegeven kaders:

Voor het seizoen 2014-2015 uitstel van betaling geven tot 1 juli 2015, mits voldoende is geborgd dat huurbetaling daarna weer begint en de huurachterstand daarna ook nog op een nader te bepalen manier wordt ingelopen. Met NEC is afgesproken dat de huurbetaling over de zogenaamde eredivisie periode
voor 1 juli 2015 is ingelopen.

In vervolg op de motie van 7 maart 2012 “Onderzoek verkoop Goffertstadion” en het gestelde in het coalitieakkoord, de komende tijd gebruiken om in onderhandeling te gaan met NEC over verkoop van het stadion. Bij verkoop zal een geëigende taxatiemethode worden gehanteerd.

Het voorkómen van staatssteun zal hierbij een belangrijke randvoorwaarde zijn, ook tegen de achtergrond van het lopende onderzoek door de Europese Commissie naar staatssteun bij de Eendracht-overeenkomst uit 2011. We zijn in afwachting zijn van een besluit van deze Commissie, tot op heden is hierover nog geen uitsluitsel gegeven.

Grondbeleid
Wij voeren het “tijdelijk beheer” over de aangekochte panden, die op termijn gesloopt dienen te worden in het kader van de herontwikkeling. Ze zijn opgenomen in planexploitaties.
Wij zorgen daarbij voor veiligheid in en rondom leegstaande panden. Daarnaast hebben we als doel voorkoming van kraakacties en ongestoorde uitvoering van sloopwerkzaamheden.

Mobiliteit

Voor het programma mobiliteit wordt het onderhoud verricht aan onze parkeergarages en fietsenstallingen. In 2014 hebben we 200 parkeerplaatsen in gebruik genomen onder Plein 44 en het fietstransferium bij Doornroosje.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0		0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Toelichting financiën

Het programma Facilitaire Diensten sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,1 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,3%. Het negatieve resultaat op het programma bestaat uit een nadeel van € 26.000 bij het product Onderzoek en Statistiek en een nadeel van € 121.000 bij het product Maatschappelijk Vastgoed. Het resultaat wordt vooral bepaald door forse dalingen in de verhuur en horeca-opbrengsten in onze accommodaties, het tekort op het externe projectvolume en een niet begrote verkoopopbrengst aan het einde van het jaar. We lichten de belangrijkste verschillen hieronder verder toe.

-83.000	De gemeente huurde een pand aan de Berg en Dalseweg en verhuurde dit door. Dit contract is in de zomer 2014 beëindigd
84.000	Lagere energiekosten door zachte winter en doordat er in het kader van duurzaamheid voorzieningen in de gemeentelijke panden zijn aangebracht. De lagere energiekosten i.v.m. duurzaamheid zijn al in de begroting 2015 e.v. verwerkt
-89.000	Effect aanbesteding schoonmaken. Aan de SocialReturn voorwaarde bij de aanbesteding is invulling gegeven door de inzet van Breed-medewerkers. Voor de kosten van begeleiding, coördinatie en vervanging bij ziekte van deze medewerkers brengt de contractpartij kosten in rekening.
-126.000	Bij de horeca-activiteiten is een algemene tendens van een lagere omzet. De recessie heeft een duidelijke invloed op de bestedingen o.a. door het wegvallen van horeca gevoelige activiteiten als bijvoorbeeld bingo's.
-55.000	Hogere kapitaallasten. Dit is een begrotingstechnisch effect.
95.000	Door diverse renovaties van gebouwen vallen de kosten voor huurdersonderhoud in een aantal panden lager uit
-258.000	Door de economische situatie is het volume van de externe opdrachten van bijvoorbeeld kinderopvang en politie lager. Een aanzienlijk deel van de geraamde opbrengsten is daardoor niet gerealiseerd.
-50.000	De accommodaties van de gemeente kunnen onder vastgestelde voorwaarde met name als het activiteiten voor en door de wijk zijn tegen het 0-tarief worden gehuurd. Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Dit hangt ook samen met het beleid waarbij de wijken en hun bewoners meer zelf aan zet zijn.

-90.000	De verhuur in onze accommodaties trekt weer licht aan maar is nog niet op het niveau van 2011. Daarnaast ondervinden we nog steeds het effect van de bezuinigingen op de gesubsidieerde instellingen. De daardoor vervallen huuropbrengsten kunnen slechts deels worden opgevangen.
381.000	Er is eind 2014 een pand, en verder een aantal grondstroken, verkocht. Door het moment van verkoop waren deze netto baten niet begroot.
44.000	Diverse kleine verschillen

Gespecificeerd en gesplitst naar lasten en baten is het beeld als volgt:

Lasten (Nadeel € 302.000):

133.000	Beëindiging huur/verhuur Berg en Dalseweg
84.000	Energie
-89.000	Aanbesteding schoonmaak
33.000	Lagere omzet horeca
-55.000	Hogere kapitaallasten
95.000	Renovaties van gebouwen/lagere kosten
-36.000	Verkoop pand en grondstroken
-485.000	Specifieke en additionele opdrachten van derden o.a. Veiligheidsregio en GEM-Waalsprong welke niet zijn begroot. Deze zijn volledig in rekening gebracht
18.000	Diverse kleine verschillen

Baten (Voordeel € 155.000):

-216.000	Beëindiging huur/verhuur Berg en Dalseweg
-159.000	Lagere omzet horeca accommodaties
-258.000	Lager projectvolume externe opdrachten
-50.000	Effect 0-tarief gemeentelijke accommodaties
-90.000	Lagere huuropbrengsten gemeentelijke accommodaties
417.000	Verkoop pand en grondstroken
485.000	Opbrengsten specifieke en additionele opdrachten van derden o.a. Veiligheidsregio en GEM-Waalsprong welke niet zijn begroot. Zie ook lasten.
26.000	Diverse kleine verschillen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1043 Facilitaire diensten **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				38.876	46.880	8.005
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.234	-1.828	406
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-27	-27
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-400		400
Totaal Wijzigingen				**-2.634**	**-1.855**	**779**
Eindtotaal				**36.242**	**45.025**	**8.784**

Risico's

De volgende risico's zijn nog steeds actueel:

- De uitkomst van een aanbesteding valt tegen. De tegenvallende aanbesteding kan als gevolg hebben dat een oorspronkelijk plan/ontwerp/traject heroverwogen wordt en dat er mogelijk -(te) dure- elementen uit het oorspronkelijke idee, bewust worden geschrapt.

- Door onvolledigheden en of onvolkomenheden in het inkoopproces wordt een claim ingediend wat leidt tot financiële schade voor de gemeente.
- Een nieuwbouwpand komt niet tijdig beschikbaar wat leidt tot de noodzaak om tijdelijke voorzieningen te treffen waaraan financiële gevolgen voor de gemeente zijn verbonden.
- De economische situatie al dan niet gecombineerd met tariefsverhogingen en/of subsidieverlagingen leidt ertoe dat in gebouwen (Welzijn, Sport, Vastgoed) leegstand ontstaat. Dit leidt tot minder huuropbrengsten voor de gemeente.
- Na de ingebruikname van een sport- of welzijnsaccommodatie blijken de kosten in de beheerfase hoog te zijn wat leidt tot structurele financiële nadelen voor de gemeente.
- Het aantreffen van asbest in één van de gemeentelijke gebouwen. Asbest is schadelijk voor de gezondheid en dient, in bepaalde gevallen, onmiddellijk verwijderd te worden.
- Een gebruiker van een gemeentelijke sport- of welzijnsaccommodatie raakt besmet met legionella, wordt ziek, met tijdelijke of blijvende gevolgen, wat leidt tot claims bij en imago-verslechtering van de gemeente.
- Door gewijzigde richtlijnen stijgt het aantal verplichte overdrachten van objecten vanuit het ontwikkelbedrijf (geen ontwikkel- plannen meer of ontwikkeling afgerond en pand gaat in exploitatie) of vanuit Onderwijs (object heeft geen onderwijsfunctie meer) naar VSA. De vereiste middelen zijn niet altijd beschikbaar hetgeen leidt tot een tekort. Als de budgetten voor bijv. onderhoud, ozb, waterschap e.d. ontoereikend leidt dit tot structureel financieel tekort. Dit geldt ook als een pand zonder huurder over komt naar VSA (dus leegstand) maar er in de Stadsbegroting wel huurbaten zijn opgenomen.

Daarnaast achten wij het niet nakomen van de afspraken in het NEC-dossier een risico.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

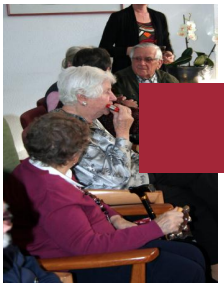

Programma Zorg & Welzijn

ALGEMEEN

In 2014 is het nieuwe beleidskader Wmo & Jeugd 2015-2018 vastgesteld door college en raad, waarmee we vasthouden aan de ingezette koers. Belangrijk element in deze koers is het wijkgerichte werken, dat in 2014 is doorontwikkeld. Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken; informele zorg; informatie en advies (Stips); hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil) en regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we fors ingezet op meer samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijk offertetraject voor de W4, waarbij voor 2015 ook MEE is aangesloten.
Met de infrastructuur van Stips, sociale wijkteams en regieteams hebben we een belangrijke basis gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn.

Wat betreft de langdurige en specialistische ondersteuning, zijn in het laatste kwartaal van 2014 in regionaal verband contracten gesloten met aanbieders op het gebied van jeugdhulp, de nieuwe Wmo (begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen). Dit is uitgemond in lokale contracten per gemeente voor ambulante begeleiding/jeugdhulp, kortdurend verblijf en dagbesteding en regionale contracten voor jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en beschermd wonen. Arbeidsmatige dagbesteding is ondergebracht bij het regionale werkbedrijf. Subsidies zijn lokaal door gemeente Nijmegen verleend aan het netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en aan het RIBW en Ixta Noa voor de inloopvoorzieningen GGZ. De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De aparte meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling zijn samengevoegd en op 1 januari 2015 start het samengevoegde meldpunt onder de naam Veilig Thuis.

Het convenant met Coöperatie VGZ heeft een nauwe relatie met het werken in wijknetwerken. Diverse doelen van de vier thema's uit het convenant (sociaal wijkteam, GGZ, Ouderen en Preventie) zijn behaald. Zo is het aantal praktijkondersteuners GGZ bij de huisartsenpraktijken (POH'ers), die participeren in de sociale wijkteams, fors toegenomen en wordt de ouderenmodule (screening, plan en zorg) in veel huisartsenpraktijken ingezet. Samen met de regiogemeenten is in goed overleg met de Coöperatie VGZ de inkoop van de wijkverpleegkundige inzet in het sociaal wijkteam voor 2015 geregeld. Wat betreft gezondheidspreventie hebben weer diverse gezonde leefstijlactiviteiten plaatsgevonden dankzij de inzet van gezondheids- en beweegmakelaars in wijken en op scholen.

De reguliere activiteiten gingen in 2014 gewoon door. Tal van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties voor bijvoorbeeld ouderen zijn we in 2014 blijven ondersteunen. En Nijmegen kent een gedegen netwerk met organisaties voor vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Voor de uitbreiding van jongerencentra in de Waalsprong is een krediet voor uitbreiding en nieuwbouw in Oosterhout en Lent beschikbaar gesteld.

In 2014 hebben we in tegenstelling tot veel andere gemeenten het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen, waaronder hulp bij het huishouden, niet gewijzigd. De klanttevredenheid over individuele Wmo-voorzieningen is stabiel gebleven. Dankzij de succesvolle aanvraag en toekenning van de Toelage Hulp bij het Huishouden in 2014 kunnen wij ook in 2015 de hulp bij het huishouden op hetzelfde peil houden.

In het beleidskader Wmo en Jeugd 2015-2018 is diversiteit opgenomen als rode draad door het gehele aanbod heen. We vinden het belangrijk dat organisaties die zorg bieden, kunnen omgaan met culturele en seksuele diversiteit en dit hebben we dan ook als voorwaarde opgenomen in de afgesloten contracten met zorgaanbieders. Betrokken instellingen in de stad (zoals het Inter-Lokaal, Vluchtelingenwerk, IVC en Intercity) werken aan het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van vluchtelingen, migranten en andere kwetsbare burgers. Deze instellingen werken merkbaar meer samen waardoor het aanbod efficiënter wordt ingezet. Om de maatschappelijke acceptatie van homoseksualiteit te bevorderen zijn diverse projecten ondersteund zoals Roze woensdag, Theater AanZ, stichting Dito, het Roze Huis en SchoolsOUT. Naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten hebben we naast de noodopvang een opvangvoorziening met bed, bad en brood voor uitgeprocedeerden in de steigers staan, die in januari 2015 open gaat.

Tot slot hebben we ook in 2014 voorzieningen beschikbaar gesteld waarmee dak- en thuislozen, zwerfjongeren en slachtoffers van huiselijk geweld konden worden opgevangen en hebben we begeleiding en nazorg aan ex-gedetineerden geboden. Met IrisZorg hebben we de omslag naar werken in trajecten per 2015 voorbereid. De cliënt en zijn maatschappelijk herstel staan hierbij centraal in het werk, niet de voorziening. Door het Meldpunt Bijzondere Zorg, Iriszorg, Pro Persona en de RIBW is bemoeizorg geleverd aan zorgmijdende dak- en thuislozen. We hebben drie vernieuwende projecten voor (tijdelijke) huisvesting opgestart: Housing First, Tijdelijk Wonen en het Huis om te Zijn, en we hebben stappen gezet voor de realisatie van de zorgwoningen Weezenhof.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

- Inwoners van Nijmegen kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen, leven en deelnemen aan de samenleving, uitgaand van zelfregie of met inzet van de sociale omgeving.
- Jongeren benutten hun individuele mogelijkheden optimaal en ouders nemen hun verantwoordelijkheid.
- Nijmegenaren zijn bereid om elkaar te helpen en mensen kunnen een beroep doen op hun sociale omgeving als ze hulp nodig hebben
- De gezondheidsverschillen tussen mensen met hoge en lage opleiding nemen niet toe.
- Inwoners met verschillende achtergronden voelen zich thuis in Nijmegen en participeren in de samenleving.
- De tevredenheid van onze Wmo-cliënten over de verstrekking van individuele voorzieningen blijft ruim voldoende.
- Sociaal kwetsbare mensen zijn onder dak en hebben weer perspectief; de maatschappelijke overlast die sommigen uit deze doelgroepen veroorzaken, vermindert.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	**Stimuleren participatie**
H2	**Optimale kansen voor de jeugd**
H3	**Bevorderen gezondheid**
H4	**Gelijke kansen voor iedereen**
H5	**Zelfstandig wonen en leven**
H6	**Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren**

Hoofddoelstelling 1

Stimuleren participatie

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners van Nijmegen, mensen zonder en met beperkingen, leven zo zelfstandig mogelijk en participeren in de samenleving. Wij bevorderen de leefbaarheid en sociale samenhang in de stad en in de wijken.
We kiezen voor onderstaande indicator uit de Stads- en Wijkmonitor die is opgebouwd uit de volgende onderdelen: ik kan goed voor mezelf zorgen; ik kan alles goed aan; ik kan prima voor mezelf opkomen en ik krijg hulp van mensen uit mijn omgeving.

Wat hebben we bereikt?

Vanuit het principe 'zo dichtbij mogelijk' is in 2014 het wijkgerichte werken doorontwikkeld. Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken, informele zorg, informatie en advies (Stips), hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil), regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we ingezet op samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen.

In 2014 zijn zes van de negen Stips ingericht en is de wijkoverstijgende Info- en advieslijn (digitaal en telefonisch) in werking getreden, die vanaf oktober 2014 fungeerde als helpdesk voor vragen over de veranderingen in de zorg. De Stips verschillen in grootte: twee Stips XL (Wijkcentrum Dukenburg en Wijkcentrum Titus Brandsma), waar meer gespecialiseerde kennis en diensten aanwezig zijn. Deze Stips XL functioneren tevens als back office voor de andere Stips. Dit geldt ook voor de Info- en advieslijn. In de Stips werkt een groot aantal professionele instellingen en vrijwilligersorganisaties samen, waaronder onderdelen van de gemeentelijke dienstverlening (Loket Zorg & Wonen en de Sociaal Raadslieden). Iedere Stip bestaat uit een groep vrijwilligers en een coördinator. De Stips en Sociale Wijkteams zijn zoveel mogelijk op dezelfde locatie gehuisvest. De Stips nemen de enkelvoudige en informatie- en adviesvragen voor hun rekening, terwijl de sociale wijkteams zich op de meervoudige en complexere vragen richten.

In korte tijd zijn de Sociale Wijkteams een begrip geworden in Nijmegen. De teams blijken een vliegwiel te zijn voor verandering in de wijk. De sociale wijkteams hebben een spilfunctie in het realiseren van onze Wmo-doelstellingen, maar staan er zeker niet alleen voor. De sociale wijkteams richten zich op alle doelgroepen en mensen met meervoudige vragen: van 0 tot 100 jaar. Het accent van de sociale wijkteams heeft in de eerste periode gelegen op individuele ondersteuning (vraagverheldering, netwerkgesprekken, kortdurende ondersteuning), maar de sociale wijkteams richten zich zeker ook op het aanjagen en faciliteren van wijkactiviteiten. In 2014 zijn 10 sociale wijkteams operationeel geworden. Hiermee is er een stadsdekkend netwerk van sociale wijkteams actief in Nijmegen: in Lindenholt, Hatert, Noord, Midden, Oud-West, in Dukenburg, Oost, Centrum, Nieuw-West en Zuid. In de pilot en daarna ook bij de nieuwe teams is een groot accent gelegd op het ontwikkelen van een andere attitude van de werkers. Met inzet van de Sonestra-methode, de sociale netwerkstrategie, en het actieleren van de HAN is geïnvesteerd in het “kantelen”.

Met deze infrastructuur van Stips, sociale wijkteams en regieteams hebben we een belangrijke basis gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn. De sociale wijk- en regieteams kunnen vanaf 2015 samen met huis- en jeugdartsen volwassenen en jeugdigen toeleiden naar zwaardere zorgtrajecten en -voorzieningen: Wmo-maatwerkvoorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen.

Met ingang van 2015 wordt het welzijnsdomein uitgebreid een aantal taken. In de regio Nijmegen is er voor gekozen de volgende nieuwe taken lokaal in te kopen en lokaal te organiseren: de cliëntondersteuning voor mensen met een beperking, de basisdagbesteding ouderen en de inloopfunctie GGZ. In 2014 hebben we de opdrachtformulering en subsidiëring van deze functies voorbereid en gerealiseerd.

Indicatoren

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1. Ik kan goed voor mezelf zorgen etc.	90%	90%	--*

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben voor 2014 een overeenkomst met de W4-organisaties afgesloten op basis van een gezamenlijke meerjarige offerte. Tevens is de subsidieverlening voor 2015 voorbereid. De W4 heeft op basis van de gemaakte afspraken in 2014 op uitvoeringsniveau in toenemende mate een coördinerende en regisserende verantwoordelijkheid op de domeinen van de Basisinfrastructuur Welzijn op zich genomen. In het bijzonder ten aanzien van de Stips, de Sociale wijkteams en de Dagbesteding ouderen.
- In 2014 zijn zes Stips gerealiseerd en is de Stip -Informatie en Advieslijn operationeel. Voor 2015 is een werkplan opgesteld voor de verdere uitrol en doorontwikkeling van de Stips, met als aandachtspunten onder meer de afstemming van de inzet van vrijwilligers en de meer gespecialiseerde ondersteuning en de aansluiting van de Stips op de huidige wijkstructuren, onder meer de sociale wijkteams.
- In 2014 heeft de uitrol plaatsgevonden van alle 10 sociale wijkteams. Hiermee komt een eind aan de pilotfase waarin experimenteren centraal stond en de regie hierop primair bij de gemeente Nijmegen lag. Vanaf 2015 opereren de sociale wijkteams regulier in het hart van de Basisstructuur Welzijn en verschuift de uitvoeringsregie van de gemeente meer naar de samenwerkende partners. Hiervoor is het exploitatieplan sociale wijkteams 2015 opgesteld, dat begin 2015 wordt bekrachtigd middels het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst tussen de samenwerkende partners, waaronder de gemeente Nijmegen. Met ingang van 1 januari 2015 krijgen de sociale wijkteams er in het kader van de transitie sociaal domein een taak bij: het toeleiden naar zorg en ondersteuning. Hiertoe is een privacyconvenant opgesteld, waarin de afspraken staan voor de gegevensverwerking tussen sociale wijkteamleden en tussen sociale wijkteams en derden.
- De Basisstructuur Welzijn wordt per 2015 uitgebreid met de cliëntondersteuning voor mensen met een beperking van MEE Gelderse Poort. Op basis van het regionale transitie-arrangement hebben we afspraken gemaakt over de inbedding van de producten van MEE in de Basisstructuur Welzijn. De producten van MEE zijn inhoudelijk meegenomen in de subsidieaanvraag van de W4 2015 om zodoende de inbedding in Basisstructuur nader vorm te geven.
- We hebben Swon het seniorennetwerk gevraagd het voortouw te nemen in het opstellen van een gezamenlijke plan en een offerte voor de organisatie van de basisdagbesteding ouderen als algemene voorziening, ingebed in de Basisstructuur Welzijn. De aanbieders hebben zich in 2014 verenigd in het Netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en gecommitteerd aan het bieden van zorggarantie in 2015 en de gezamenlijke ontwikkeltaak voor 2015 en verder.
- Voor de inloopvoorzieningen GGZ, die ook nieuw zijn in de Wmo, is aan de betrokken instellingen, het RIBW en Ixta Noa, gevraagd om in samenwerking met het Zelfregiecentrum één offerte en plan in te dienen. Op basis van dit plan is subsidie verleend.
- Tot slot hebben we de structurele ondersteuning van tal van kleine en grotere maatschappelijke organisaties voortgezet. deze organisaties zetten zich in voor de participatie en ondersteuning van mensen met een beperking, kwetsbare ouderen, bewonersinitiatieven, mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk etc. (onder meer De Vrijwiligerscentrale, de Hobbywerkplaatsen, De Hulpdienst, vrijwilligersorganisaties voor ouderen en gehandicapten). In 2014 is tevens gestart met het toekennen van een persoonlijke blijk van waardering door de burgemeester voor vrijwilligers voor hun bijdrage aan het welzijn van de stad tijdens de uitreiking van Het Lokale Compliment.

Hoofddoelstelling 2

Optimale kansen voor de jeugd

Wat willen wij bereiken?

Binnen deze hoofddoelstelling formuleren we de volgende doelstellingen:

- wij willen dat jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot zelfredzame volwassenen. Wij bieden jeugdigen daarom perspectief op zinvolle activiteiten, opleiding of werk. Risicojongeren hebben daarbij onze speciale aandacht;
- Wij willen een positief opvoedklimaat creëren en ouders stimuleren maximale verantwoordelijkheid voor hun kinderen te nemen bij het opvoeden;
- wij bieden eerstelijns hulp en ondersteuning aan jeugdigen van 0-23 jaar en hun gezinnen, die dat nodig hebben. We doen dat zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk, waarbij we ernaar streven de instroom in de tweedelijns zorg gerichter in te zetten.

Wat hebben we bereikt?

Nijmegen kent een gedegen netwerk met algemeen voorzieningenniveau van vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Jongerenwerk in de wijken zorgt ervoor dat jongeren een aanspreekpunt hebben en op een positieve manier kunnen meedoen in de wijk. Het voorkomt in veel gevallen zwaardere problematiek en helpt jongeren om op school te blijven, werk te behouden of te vinden. Om die reden zijn er structureel € 200.000 extra ingezet voor jongerenwerk in de wijken. We richten ons daarbij op individuele begeleiding van jongeren in Nijmegen Noord en in andere wijken in Nijmegen waar ondersteuning hard nodig is. In 2014 is het besluit genomen voor de realisatie van een jongerencentrum als aanbouw bij De Ster in Lent en een inpandige uitbreiding van het jongerencentrum in De Klif te Oosterhout. Binnen de voorzieningen bieden we jeugdigen de gelegenheid om hun individuele mogelijkheden optimaal te benutten. Er is een pilot gedraaid met jongerencentra in meer of mindere mate van zelfbeheer. Ook de ondersteuning van het vrijwillig jeugdwerk in de wijken, zoals de scouting en bouwdorpen, houden we overeind.

We hebben daarnaast invulling gegeven aan de acties uit de Wmo-uitvoeringsnotitie Jeugd- en jongerenwerk. Het jongerenwerk werkt meer samen met het onderwijs, richt zich meer op preventie, met een focus op jongere kinderen in de schakelleeftijd. Tegelijkertijd worden met projecten als Op Jezelf en de training van jongerencoaches uit het eigen netwerk oudere jongeren niet losgelaten en ondersteund bij activiteiten. Meiden en kwetsbare jongeren krijgen meer aandacht. Overlast en opschaling werkt naar tevredenheid van de partners. Men weet elkaar goed te vinden en elkaars professionaliteit goed in te zetten rondom specifieke casussen.

De aansluiting met het onderwijs is verder versterkt. Er zijn in het kader van passend onderwijs op twee momenten wettelijk verplichte bestuurlijke overleggen gevoerd met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en er zijn afspraken gemaakt over de aansluiting van de schoolinterne zorgstructuur op en toeleiding naar de sociale wijkteams. Ditzelfde geldt voor de zorgstructuur 0-4 jarigen. De zorgcoördinatoren van Kijk op Kleintjes werken samen in het jeugdnetwerk. Er zijn afspraken gemaakt met kinderopvangorganisaties en zorgaanbieders over het ontwikkelen van passende kinderopvang in Nijmegen. Op het gebied van schoolmaatschappelijk werk is in 2014 gestart met de voorbereiding van een evaluatie. Ook deze functie moet naadloos aansluiten op de nieuwe zorgstructuur.

In 2014 zijn de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) geïntegreerd in het grotere geheel van de Wmo. De sociale wijkteams en de regieteams vormen vanaf 1 januari 2015 de spil bij het bieden van en toeleiden naar hulp en ondersteuning op alle leefgebieden en voor alle leeftijden. Deze teams werken nauw samen met de vindplaatsen, zoals scholen en kinderopvang. In 2014 is met het oog op de transitie van de Jeugdzorg extra geïnvesteerd in de versterking van de inzet en expertise op het gebied van jeugd in de sociale wijkteams. Ook de basisvoorzieningen, zoals de jeugdgezondheidszorg en het (school)maatschappelijk werk vervullen hierin een belangrijke functie.

In 2014 is verder gewerkt aan de herijking van het preventief jeugdbeleid op basis van de in 2013 vastgestelde Wmo-uitvoeringsnotitie Preventief Jeugdbeleid. Een solide preventief jeugdbeleid is de basis voor de transitie van de jeugdzorg, jeugd-GGz en jeugd-LVG. 2014 stond voor een belangrijk deel in het teken van de implementatie en voorbereiding van de daadwerkelijke transitiedatum van 1 januari 2015. Er zijn contracten gesloten met aanbieders op het gebied van ambulante trajecten, dagbesteding, dagbehandeling, (semi)residentiële zorg, pleegzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering . Er is een functioneel Programma van Eisen vastgesteld voor de inrichting van het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis Gelderland-Zuid. Vanaf 1 januari 2015 start de uitvoering door de GGD. Voor het gedwongen kader zijn werkprocessen ontwikkeld en is door de Gecertificeerde Instellingen een transitieplan opgesteld. Aan een verdere transformatie in 2015 wordt gewerkt.

Vanwege de oververtegenwoordiging van allochtone jongeren in de zware vormen van Jeugdzorg is met het EIF-project ingezet op het verbeteren van de toegankelijkheid van preventieve jeugdvoorzieningen voor allochtone ouders. Ook is met de aan de regio Nijmegen toegekende middelen uit het provinciale Programma Regionale Sociale Agenda en de processubsidie Risicojongeren 16 – 23 jaar ingezet op de groep overbelaste jongeren met een groot risico op maatschappelijke uitval, waaronder tienermoeders en meiden.

Bezuinigingen
De Onderzoeksopdracht Onderwijs en Ondersteuning Jeugd is in 2014 afgerond. De mogelijkheden zijn in beeld gebracht om functies effectiever te benutten en zo efficiënt mogelijk in te richten. Om het belangrijke aanbod van vrijwillig jeugdwerk in de wijken overeind te houden is besloten om de taakstelling voor dit onderdeel binnen de onderzoeksopdracht met € 100.000 te verlagen. In 2014 zijn afspraken gemaakt met de schoolbesturen over structurele bezuinigingsmogelijkheden m.i.v. 2015. Voor het product jeugd heeft de uitwerking van de onderzoeksopdracht geen inhoudelijke gevolgen.

Indicatoren

Optimale kansen voor de jeugd	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Jeugdigen dat zich probleemrijk vindt	11	13	-- *
2.2 Ouders dat aangeeft behoefte te hebben aan opvoedsteun	9%	9%	8%**

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).
** Kindermonitor 2013-2014

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De wijkraden, Tandem, de jongeren en diverse wijkbewoners zijn op verschillende momenten en manieren nauw betrokken bij het traject voorafgaand aan het besluit tot realisatie en uitbreiding van de twee jongerenvoorzieningen in Nijmegen-Noord. Op 3 november 2014 is in Lent nog een aparte informatiebijeenkomst gehouden voor inwoners van Lent om de optie van aanbouw De Ster voor te leggen. Deze aanbouw is door de aanwezigen positief ontvangen. De jongeren worden in 2015 nauw betrokken bij de inrichting en programmering van de nieuwe accommodaties. Er wordt in kaart gebracht welke jongerenvoorzieningen er aanwezig zijn en welke er nog nodig zijn in het stadsdeel Nijmegen-Noord.
- Het jongerenwerk en preventief jeugdbeleid in de stad wordt uitgevoerd op basis van de afspraken met de W4, de Wmo-uitvoeringsnotitie jongerenwerk 2013, de uitvoeringsnotitie preventief jeugdbeleid en het Beleidsplan Wmo en Jeugd dat in 2014 is vastgesteld. Met de partners in het jongerenwerk is de Wmo-uitvoeringsnotitie nog eens op status van activiteiten en afspraken nagelopen. Hierbij is vastgesteld dat de belangrijkste activiteiten inmiddels worden uitgevoerd zoals dit eerder is afgesproken.
- In 2014 is er op twee momenten bestuurlijk op overeenstemming gericht overleg gevoerd over passend onderwijs tussen de 17 betrokken gemeenten en de bestuurders van samenwerkingsverbanden passend onderwijs in regio 25.07. Ter voorbereiding op dit overleg zijn verschillende inhoudelijke werksessies georganiseerd met professionals uit de praktijk van onderwijs en zorg. Ook is intensief geÏnvesteerd in het

proces van intergemeentelijke en bestuurlijke afstemming, zowel met de wethouders Onderwijs als de wethouders Zorg en Welzijn.

- Binnen de gemeente Nijmegen is een aantal partijen aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een nieuwe manier van werken binnen de kinderopvang. Een manier van werken die aansluit bij transities en de ontwikkelingen binnen het Passend onderwijs. Er ligt inmiddels een notitie die door alle betrokken partijen (kinderopvang, instellingen, GGD) gedragen wordt. Werksessies, werkgroepbijeenkomsten en regelmatig overleg zijn hieraan vooraf gegaan. Nu de notitie er ligt is er ruimte voor doorontwikkeling en uitvoering in 2015.
- Sinds 2008 is 'Kijk op Kleintjes' een vast onderdeel van de Nijmeegse zorgstructuur. Deze werkwijze past binnen de sluitende zorgketen voor jeugdigen van 0 tot 23 jaar en past dus in het Wmo-beleid (Voorschoolse Voorzieningen). 'Kijk op Kleintjes' is een werkwijze voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Binnen deze structuur zijn zorgcoördinatoren werkzaam. Deze coördinatoren signaleren ontwikkelingsproblemen bij kinderen op kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Zij verwijzen kinderen door en verlenen hulp aan kinderen en hun ouders van 0 tot 4 jaar. Door vroegtijdig ontwikkelingsproblemen vast te stellen, kan zwaardere hulp op latere leeftijd voorkomen worden. Het gaat om gemiddeld 800 consultaties bij kinderen per jaar en met de opvoedhulp betreft het gemiddeld 400 kinderen per jaar.
- De verbinding en aansluiting met de zorgcoördinatoren en ZAT's wordt steeds beter gelegd. Momenteel loopt er een stuur- en werkgroep om de 'Kijk op Kleintjes' ook in de nieuwe zorgstructuur door te laten lopen.
- Belangrijk voor de sociale wijkteams is de pilot NIM & BJZ, waarin medewerkers jeugdhulpverlening van BJZ werden toegevoegd aan de lokale teams van NIM. Om zo de expertise om breed te kijken naar opgroei en opvoedproblematiek en de ernst in te schatten over te dragen naar medewerkers van NIM. Voor de verdere directe versterking van expertise jeugd in de sociale wijkteams zullen begin 2015 nieuwe medewerkers met ervaring en expertise in de Jeugdzorg in dienst worden genomen bij NIM. Deze medewerkers worden toegevoegd aan de Sociale Wijkteams. Zij werken vanuit de Sociale Wijkteams en hebben daarnaast de taak om hun collega's van NIM te coachen in jeugd en opvoedingszaken.
- Binnen het gedwongen kader hebben in 2014 veel ontwikkelingen plaats gevonden. Er zijn uitgebreid voorbereidingen getroffen voor de inrichting van het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis Gelderland-Zuid. De GGD heeft de begroting voor Veilig Thuis Gelderland-Zuid opgesteld en er is budget beschikbaar gesteld aan de GGD om uitvoering mogelijk te maken in 2015. Daarnaast heeft zijn er werkprocessen ontwikkeld voor het gedwongen kader, ligt er van de Gecertificeerde Instellingen een transitieplan en wordt er gewerkt aan verdere transformatie in 2015.
- In 2014 hebben we zowel ambtelijk als bestuurlijk intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd. De grootste uitdaging was om op basis van deze gesprekken te komen tot afspraken over bezuinigingsmogelijkheden, steeds met functiebehoud op alle onderdelen als uitgangspunt.

Hoofddoelstelling 3

Bevorderen gezondheid

Wat willen wij bereiken?

Met het vaststellen van de nota "Samen gezond verder" gezondheidsbeleid 2013-2016 blijven wij ons inzetten op:

1. Het verminderen van overgewicht / stimuleren van een gezonde leefstijl
2. Het tegengaan van alcoholgebruik door jongeren
3. Het versterken van de mentale gezondheid
4. Het verkleinen van gezondheidsverschillen

Gezondheidsverbetering is vooral gericht op verandering van gedrag. Gedragsverandering is niet snel en eenvoudig te realiseren. Daarmee kent gezondheidsbeleid doelstellingen voor langere termijn, langer dan 4 jaar.

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben uitvoering gegeven aan de het gezondheidsbeleid 2013-2016 "Samen gezond verder". Tevens is er een uitvoeringsprogramma Gezond ouder worden, gezamenlijk opgesteld door partijen in het veld, vastgesteld en gestart.
De GGD heeft uitvoering gegeven aan de wettelijke taken, zoals infectieziekten-bestrijding en de jeugdgezondheidszorg.
Uit de evaluatie van de samenwerking tussen gemeente en Coöperatie VGZ blijkt dat we diverse doelen van onze gezamenlijke thema's (sociaal wijkteam, GGZ, Ouderen en Preventie) hebben bereikt. Zo is het aantal praktijkondersteuners (POH) GGZ bij de huisartsenpraktijken fors toegenomen en wordt de ouderenmodule (screening, plan en zorg) in veel huisartsenpraktijken ingezet. De samenwerking krijgt een vervolg in 2015.
Samen met de regio gemeenten is in goed overleg met de Coöperatie VGZ de inkoop van de wijkverpleegkundige inzet in het Sociaal Wijkteam voor 2015 geregeld.

Indicatoren

Bevorderen gezondheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge opl. vs lage opl.)	89% - 59%	-	-
3.2 Jeugdigen met overgewicht	13,1%	-	13,7%*

Indicator 3.1 wordt elke twee jaar gemeten via de Stadspeiling. Over 2014 zijn daarom geen cijfers bekend en is dan ook geen doel gesteld.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Door de inzet van gezondheidsmakelaars/beweegmakelaars zijn in de wijken en op scholen weer diverse activiteiten geweest om een gezonde leefstijl te bevorderen. Van beweegprogramma's voor kinderen en volwassen met obesitas, tot schoolmoestuinen en een vernieuwd schoolplein voor Kandinsky College. Van valpreventie maand tot Stoptober, waarbij met verschillende activiteiten mensen ondersteund werden om een maand te stoppen met roken.
- Zowel primair als voortgezet onderwijs als het ROC zijn afgelopen jaar op verschillende manieren bezig geweest met het realiseren van een gezonde schoolomgeving. Op diverse scholen is gebruik gemaakt van beweeggames en het Europese programma om fruit eten te stimuleren. Scholen hebben meegedaan aan scoren voor gezondheid en Sportieve gezonde school XL. De scholen zijn daarin onder andere ondersteund door de GGD Gelderland-Zuid en Sportservice Nijmegen.
- Het extra contactmoment voor adolescenten is ingevoerd door de GGD. Naast individuele contacten bestaat dit ook uit extra inzet op VO-scholen en ROC voor collectieve preventieve activiteiten en tegengaan van ziekteverzuim.
- Vanuit het alcoholmatigingsproject Durf Nu zijn weer diverse activiteiten georganiseerd. De focus lag met name op het voorlichten, ondersteunen, adviseren en begeleiden van horeca, supermarkten en sportkantine om de naleving van de leeftijdsgrens te verbeteren. Uit de in 2014 uitgevoerde Mystery Kids- onderzoek, waar jongeren van 17 jaar een poging doen om alcohol te kopen, blijkt dat in 62% van de (poging tot) aankopen in Nijmegen sprake is van geen naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar.
- De gemeente Nijmegen doet mee met het "Gezond in"- programma vanuit het ministerie van VWS. Het programma richt zich met name op gezondheidsachterstanden. Begin 2015 zal hiervoor een uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld.

Hoofddoelstelling 4

Gelijke kansen voor iedereen

Wat willen wij bereiken?

Onze ambitie is dat inwoners met verschillende achtergronden zich thuis voelen in Nijmegen en volwaardig kunnen participeren. Er is ruimte voor diversiteit en er zijn gelijke kansen voor iedereen, ongeacht leeftijd, afkomst, uiterlijk, beperking, geslacht of seksuele voorkeur. Mensen kunnen zichzelf zijn in Nijmegen.

Om dit te bereiken streven wij ernaar dat er binnen reguliere instellingen en in onze eigen gemeentelijke dienstverlening erkenning is voor de diversiteit in de Nijmeegse bevolking.
We hebben daarbij het voornemen om diversiteit aandacht te geven in alle programma's van de gemeente. Zo werken we integraal aan het bevorderen van gelijke behandeling van alle inwoners en aan preventie van discriminatie.

We hanteren de volgende doelstellingen:

- Participatie en interactie
  Wij streven naar een verhoging van de maatschappelijke participatie van nieuwe Nijmegenaren. Doel is een stijging van het percentage Turkse, Marokkaanse en overige niet-westerse Nijmegenaren dat vrijwilligerswerk doet van 36 % in 2012 naar 40 %.
- Seksuele diversiteit en vrouwenemancipatie
  Wij willen dat Nijmegen een stad is waarin homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen en transgenders maatschappelijk geaccepteerd worden. Doel is handhaving van het percentage inwoners dat in de stadspeiling 2012 aangeeft dat homo's en lesbiennes hun eigen leven moeten kunnen leiden op 96%. Landelijk willen wij onze koploperspositie handhaven. Daarnaast streven we naar emancipatie van vrouwen en richten ons daarbij vooral op vrouwen met een andere culturele achtergrond.
- Vluchtelingen en asielzoekers
  Nijmegen blijft een stad die vluchtelingen en asielzoekers een warm welkom biedt. We willen dat nieuwkomende statushouders conform de landelijke taakstelling snel en adequaat gehuisvest worden en begeleiding krijgen die van korte duur – maximaal één jaar - is. We streven daarbij naar een goede doorverwijzing van alle verblijfsgerechtigde vluchtelingen naar de reguliere diensten en instellingen in de stad.

Wat hebben we bereikt?

Om gelijke kansen te waarborgen en discriminatie tegen te gaan, hebben wij in 2014 afspraken gemaakt met Bureau Gelijke Behandeling Gelderland-Zuid 'Ieder1Gelijk' over de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt. Dit wordt uitgevoerd in samenwerking met de afdeling Werk.
In het beleidskader Wmo en Jeugd 2015-2018 is diversiteit opgenomen als rode draad door het gehele aanbod heen. We vinden het belangrijk dat organisaties die zorg bieden kunnen omgaan met culturele en seksuele diversiteit.
Diverse instellingen in de stad (zoals het Inter-Lokaal, Vluchtelingenwerk, IVC, Intercity) werken aan het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van vluchtelingen, migranten en andere kwetsbare burgers. Met deze inzet zijn ca. 4000 burgers bereikt. De instellingen in de stad werken merkbaar meer samen waardoor het aanbod efficiënter wordt ingezet.
Door de hoge instroom van vluchtelingen is de huisvestingstaakstelling van statushouders in 2014 verhoogd. Door de betrokken instellingen is het gelukt deze taakstelling te halen en zijn er 156 vluchtelingen in Nijmegen gehuisvest en kregen maatschappelijke begeleiding gericht op zelfredzaamheid.
In samenwerking met de uitvoeringspartners hebben wij uitvoering gegeven aan het seksuele diversiteitsbeleid. De aandacht voor diversiteit was zichtbaar in de stad op bijeenkomsten als de Roze Meimaand, Roze Woensdag en de ComingOut day (11 oktober).
De aandacht voor seksuele diversiteit, bespreekbaarheid van verschillen en veiligheid en sociale acceptatie is een terugkerend onderwerp op de scholen in Nijmegen (van basisscholen tot en met ROC), mede dankzij het project SchoolsOUT van de GGD dat door het programma onderwijs wordt gefinancierd.
De goede naam van het Nijmeegse diversiteitsbeleid was voor minister Bussemaker reden om Nijmegen als gastheer te laten optreden voor de aftrapbijeenkomst van de Regenboogsteden-regeling (een nieuwe financiële regeling voor koplopergemeenten in het LHBT-beleid).

Indicatoren

Gelijke kansen voor iedereen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 % Niet-westerse allochtonen dat meer contacten zou willen hebben	29%	25%	- *

***** Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 ontvingen 16 zelforganisaties een subsidie. Vijf hiervan zijn zelforganisaties van relatieve nieuwkomers (van met name Afrikanen). Daarnaast hebben vijf zelforganisaties subsidie ontvangen voor het organiseren van activiteiten voor ouderen.
- Ter bevordering van de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers hebben wij in 2014 subsidies verleend aan diverse welzijnsinstellingen zoals Het Inter-lokaal (W4), de stichting IVC-Intercity (Step) en Vluchtelingenwerk Oost Nederland. Dit ten behoeve van laagdrempelige sociaal juridische ondersteuning (m.n. in de Stips), trainingen, cursussen, taalles, outreachend aanbod (b.v. huisbezoeken), jongerenactiviteiten, begeleiding, interculturele advisering etc.
- In de opdrachtverlening aan de W4 en in de bestekken voor de nieuwe taken Wmo en Jeugd voor hebben we diversiteit als criterium opgenomen. Dit gaan we in 2015 verder uitwerken.
- Wij hebben in 2014 gestuurd op een samenwerking tussen het IVC-Intercity en het ROC, met als doel een gedifferentieerd taalondersteuningsaanbod in de stad dat aansluit op de behoefte van de doelgroep. Het resultaat is dat er meer aandacht is voor de lesvorm dat aansluit bij de deelnemer.
- Naar aanleiding van de stijgende instroom van vluchtelingen uit Syrie en Eritrea is samen met betrokken partijen gekeken naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden, hiervoor worden in 2015 verdere plannen gemaakt en in gang gezet.
- Om discriminatie op de werkvloer tegen te gaan heeft Bureau Ieder1gelijk in 2014 trainingen gegeven aan medewerkers van de afdeling Werk om discriminatie te signaleren bij werkgevers en hoe hier mee om te gaan.
- Met het Eif-project realiseren we dat preventieve voorzieningen beter toegankelijk worden voor allochtone jongeren/gezinnen, zodat ze eerder worden bereikt en niet direct aangewezen zijn op zwaardere en ingrijpende vormen van zorg.
- In laatste kwartaal van 2014 zijn door het college gesprekken gevoerd met een groot aantal religieuze en zelforganisaties in Nijmegen over de maatschappelijke onrust die is ontstaan naar aanleiding van de strijd in Syrië. Deze gesprekken zullen in 2015 een vervolg krijgen.
- Om maatschappelijke acceptatie van LHBT-ers te bevorderen hebben wij diverse projecten en groepen ondersteund die projecten uitvoeren gericht op zichtbaarheid en bespreekbaarheid: zoals de Roze Meimaand, Roze woensdag (vierdaagse), jongerenorganisatie D!to, de Transgenderwerkgroep en het Pride Photo Award project en de ComingOut-day
- Als opvolger van de Koplopersregeling is door het ministerie van OCW een vervolg in het leven geroep voor de jaren 2015-2017 Regenboogsteden. Op voorwaarde van gemeentelijke inzet financieel en personeel, krijgen de Regenboogsteden extra middelen om het beleid te versterken. In 2015 zal onze beleidsnotitie worden geactualiseerd.

Hoofddoelstelling 5

Zelfstandig wonen en leven

Wat willen wij bereiken?

- Inwoners met een beperking kunnen zelfstandig wonen, zich verplaatsen en deelnemen aan de samenleving.
- De tevredenheid over de individuele Wmo-voorzieningen neemt toe (Cliënttevredenheidsonderzoek SGBO).

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen niet gewijzigd. Desondanks hebben wij een overschot op de begroting voor individuele Wmo-voorzieningen gerealiseerd terwijl aan de andere kant de klanttevredenheid stabiel is gebleven. Nijmegen heeft weer een Wmo klantonderzoek uit laten voeren door BMC. De conclusie was dat de nieuwe manier van werken werkt. Gemeente Nijmegen is met de vorming van de sociale wijkteams vergevorderd op het gebied van de Kanteling. Brede vraagverheldering is belegd bij het sociaal (wijk)team. Ook hebben wij een hoge score ten aanzien van klanttevredenheid omtrent Hulp bij het Huishouden. Respondenten met zorg in natura geven gemiddeld een 7,7.
Nijmegen heeft van het Rijk de Toelage Hulp bij het Huishouden (HHT) toegekend gekregen. De gemeenten in de regio Nijmegen kiezen voor een model waarbij hulp bij het huishouden via maatwerkvoorzieningen wordt gecombineerd met een nieuw te creëren algemene voorziening huishoudelijke hulp toelage. De inzet van de HHT heeft als doel de werkgelegenheid binnen de sector van de huishoudelijke ondersteuning te behouden, waarbij de inhoudelijke doelstelling aansluit bij het gemeentelijk beleid: het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van de inwoners. Gemeente Nijmegen wil twee doelgroepen met de HHT bedienen: huidige en nieuw klanten die aanvullende ondersteuning inkopen en overbelaste mantelzorgers. Nijmegen ontvangt als toelage in 2015 en in 2016 een bedrag van € 1.422.200,-.
Tot slot is de gemeente is hulpmiddelen gaan huren in plaats van kopen. Dit geldt bijvoorbeeld voor scootmobielen, fiets- en woonvoorzieningen.
Op basis van een voorstel van mantelzorgers (via het Coördinatiepunt Mantelzorgondersteuning) hebben wij een lokaal mantelzorgcompliment ingesteld van € 150 euro dat het landelijke mantelzorgcompliment vervangt.

Indicatoren

Zelfstandig wonen en leven	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Hulpmiddel draagt bij aan zelfstandig kunnen wonen	Nnb	93	--*

* Het klantonderzoek Wmo over 2014 wordt in maart afgenomen en is in juli 2014 gereed.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 hebben we de voorbereidingen getroffen voor een gekantelde toegang tot de oude en nieuwe (begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf) Wmo-maatwerkvoorzieningen (per 1 januari 2015 is de benaming van Wmo-voorzieningen gewijzigd van individuele in maatwerkvoorzieningen). De regionale transitienota Kracht door Verbinding en de nieuwe landelijke Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is vertaald in een lokaal beleidsplan Wmo & Jeugd 2015-2018, een nieuwe Wmo-verordening, nieuwe Wmo-beleidsregels en werkprocessen en werkinstructies voor de sociale wijkteams, regieteams en het veiligheidshuis.
- In 2014 zijn stapsgewijs de Wmo-consulenten van het gemeentelijke bureau Voorzieningen Wmogeïntegreerd in de sociale wijkteams en zijn de voorbereidingen getroffen voor de omvorming van het bureau Voorzieningen Wmo in een backoffice voor de sociale wijkteams.
- Er zijn contracten gesloten met zo'n 150 (kleine) aanbieders van het leveren van nieuwe Wmo-voorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen. Daarnaast is één contract gesloten met De Combinatie waarin 18 zorgaanbieders zijn verenigd

Hoofddoelstelling 6

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren

Wat willen we bereiken?

Voor de prestatievelden 7, 8 en 9 van de Wmo hebben wij de volgende doelstellingen geformuleerd :

- Het terugdringen van het aantal dak- en thuislozen.
- Het bieden van beter aansluitende zorg voor de meest kwetsbare mensen zoals multiprobleemhuishoudens, slachtoffers van huiselijk geweld en dak- en thuislozen.
- Het consolideren en waar mogelijk terugdringen van de maatschappelijke overlast veroorzaakt door dak- en thuislozen.

In het Wmo-beleidsplan vormen de openbare geestelijke gezondheidszorg, de maatschappelijke en vrouwenopvang en de verslavingspreventie het bovenwijks vangnet voor de groep mensen met zulke complexe problematiek dat deze niet in de eigen omgeving en met inzet van het eigen netwerk op te lossen is. De omvang van deze groep is ongeveer 1% van de bevolking.

De doelstellingen en activiteiten op het gebied van maatschappelijke opvang dragen bij aan de speerpunten op het gebied van integrale veiligheid. Vanuit maatschappelijke opvang bieden we opvang, begeleiding en nazorg voor ex-gedetineerden. We financieren het steunpunt huiselijk geweld, de opvang voor daders en zorg aan slachtoffers van huiselijk geweld. Door overlast door een deel van de doelgroep dak- en thuislozen terug te dringen, dragen we bij aan het gevoel van veiligheid van Nijmegenaren.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 heeft ook in de opvang en zorg voor sociaal kwetsbaren de voorbereiding op de decentralisaties centraal gestaan. Het belangrijkste resultaat dat we bereikt hebben is dat we er klaar voor zijn.
De regieteams overlast- en multiprobleemhuishoudens zijn goed ingebed als onderdeel van de lokale toegangspoort tot zorg en ondersteuning. De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De functie Begeleiding als onderdeel van de maatschappelijke opvang is geïntegreerd in de afspraken met de opvanginstellingen en door inzet van middelen uit de verschillende functies die gedecentraliseerd worden, hebben we een toekomstbestendige financiering voor de zwerfjongerenopvang Vince gerealiseerd. Het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling AMHK is neergezet en start op 1 januari 2015 onder de naam Veilig Thuis. Naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten hebben we naast de noodopvang een opvangvoorziening met bed, bad en brood voor uitgeprocedeerden in de steigers staan, die in januari 2015 open gaat.
Tijdens de voorbereiding op al deze veranderingen is de bestaande inzet onverminderd voortgezet. We hebben de voorzieningen voor opvang, voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld, aanpak van multiprobleemhuishoudens en zorgmijders in de regio Nijmegen & Rivierenland op peil gehouden en zijn gestart met een verdere uitbreiding en differentiatie van voorzieningen. Het bestemmingplan en buurtbeheerplan voor de zorgwoningen Weezenhof zijn vastgesteld.

Indicatoren

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Aantal dak- en thuislozen in traject	449	90%	411
6.2 Burgers die vinden dat overlast van zwervers/daklozen vaak voorkomt in de woonbuurt	3%	3%	- *

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De regieteams (voor overlast- en multiprobleemhuishoudens) kunnen zich door de dekking van sociale wijkteams in de stad, steeds meer focussen op de zware multiproblemcases met drang en dwang. Dit heeft een efficiëntere inzet van zorg tot gevolg.
- We hebben drie vernieuwende projecten voor (tijdelijke) huisvesting opgestart: Housing First, Tijdelijk Wonen en het Huis om te Zijn. Binnen het project Housing First is een team gevormd van professionals van verschillende instellingen, om de vraag van chronisch dak- en thuislozen zo goed mogelijk te beantwoorden. Er wordt tijdelijke huisvesting geboden, onder de voorwaarden dat er geen overlast plaats vindt en de huur wordt betaald. Het eerste huis wordt in 2015 in gebruik genomen. Tijdelijk Wonen is bedoeld voor dak- en thuisloze jongeren die een plek nodig hebben om hun leven opnieuw in te richten. Het eerste huis is in november opgestart, en er wonen nu vier jongeren die hulpverlening ontvangen van verschillende instanties. Het Huis om te Zijn is bedoeld voor jongens met problemen waardoor ze niet meer thuis kunnen wonen. Het Huis om te Zijn biedt de veiligheid en een stabiele gezinssituatie met begeleiding door getrainde gezinsouders. Op dit moment wonen er vijf jongens.

De tijdelijke huisvestingsprojecten dragen bij aan bovenstaande doelstellingen. Ze zorgen voor het terugdringen van dak- en thuislozen op straat en zorgen voor inzet van een persoonlijk afgestemd hulpaanbod. Daarnaast dragen de projecten bij aan de afname van de instroom in de residentiële jeugdzorg of de zwaardere opvang voor dak- en thuislozen.

- Voor de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers is de noodopvang voortgezet. Ook zijn gesprekken gevoerd met betrokken hulporganisaties over een bed, bad en broodvoorziening en kosten voor medicatie. In 2015 zal deze opvangvoorziening van start gaan.
- We hebben stappen gezet voor de realisatie van de zorgwoningen Weezenhof. Het gewijzigde bestemmingsplan is aan de raad voorgelegd en vastgesteld. Met alle betrokken partijen is een buurtbeheerplan gemaakt dat ook is vastgesteld.
- Bij het maken van de begroting voor 2014, was nog niet bekend dat de functie beschermd wonen GGZ per 1 januari 2015 gedecentraliseerd zou worden naar de centrumgemeenten maatschappelijke opvang. In 2014 hebben we veel energie gestoken in de voorbereiding van deze decentralisatie. We hebben met alle aanbieders van beschermd wonen contracten afgesloten zodat we alle mensen die beschermd wonen continuïteit van zorg kunnen bieden. De beleidsregels voor opvang & beschermd wonen zijn opgesteld en bij de GGD is de toegangspoort tot beschermd wonen ingericht. Bij de voorbereiding van deze decentralisatie hebben we als centrumgemeente geïnvesteerd in de regionale samenwerking.
- Op het gebied van de maatschappelijke opvang hebben we met IrisZorg de omslag naar werken in trajecten per 2015 voorbereid. De cliënt en zijn maatschappelijk herstel staat centraal in het werk, niet de voorziening. In de maatschappelijke opvang wordt ook zorg ingezet die per 2015 gedecentraliseerd wordt: individuele begeleiding en inloop GGZ. Deze functies hebben we geïntegreerd in ons subsidiearrangement en de prestatieafspraken met IrisZorg. Ook zijn we erin geslaagd om door inzet van middelen uit de Jeugdhulp, inloop GGZ en beschermd wonen GGZ, een toekomstbestendige en sluitende dekking voor Vince te realiseren. Vince is begin 2014 verhuisd.
- We hebben opvang, begeleiding en nazorg aan ex-gedetineerden geboden.
- We hebben voorzieningen beschikbaar gesteld waarmee dak- en thuislozen, zwerfjongeren, dakloze gezinnen en slachtoffers van huiselijk geweld konden worden opgevangen.
- Er is door het MBZ, Iriszorg, Pro Persona en de RIBW bemoeizorg geleverd aan zorgmijdende dak- en thuislozen.
- Er is een start gemaakt met de uitvoering van de Regionale Agenda OGGZ. Positionering van OGGZ aanbod binnen de nieuwe Zorg&Welzijnsstructuur heeft daarbij vorm gekregen. Er zijn daardoor betere randvoorwaarden gecreëerd om eenduidige sturing op de begeleiding bij multiproblematiek te organiseren.
- Er zijn voorbereidingen getroffen voor de inrichting van het Advies Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Dat heeft er in geresulteerd dat per 1 januari 2015 het AMHK Veilig Thuis operationeel is.
- Er is een start gemaakt met de opstelling van een Regiovisie Huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wat heeft het gekost?

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136

Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Toelichting financiën

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten op het programma zijn € 1,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is te verklaren door de onderstaande oorzaken:

- We zijn, net als voorgaande jaren, terughoudend geweest bij het verlenen van subsidies en het aangaan van nieuwe subsidierelaties. Een aantal verwachte subsidieverleningen heeft uiteindelijk niet geleid tot een daadwerkelijke subsidieverlening en/of er is sprake van een lagere subsidieverlening in 2014. Per saldo levert dit op de diverse producten binnen het programma een voordeel op van € 0,3 miljoen (0,9% van het subsidiebudget).
- Ook dit jaar zijn er subsidiegelden terugontvangen doordat subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar definitief lager zijn vastgesteld; deze terugvorderingen leveren een voordeel op van € 0,04 miljoen.
- Niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel (bijvoorbeeld: Regionale Sociale Agenda en Provinciale bijdragen voor de transities), leveren door een wijziging van de geplande inzet een voordeel op van 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op baten niveau.
- Bij het product individuele voorzieningen hebben we te maken met een onderschrijding van de lasten van € 1,1 miljoen. Vanaf 2013 laten de kosten voor individuele voorzieningen een daling zien, deze ontwikkeling heeft zich in 2014 voortgezet. We werken via keukentafelgesprekken in de sociale wijkteams. We nemen in het gesprek nadrukkelijk mee wat de mogelijkheden zijn om het probleem te verhelpen met behulp van het eigen netwerk. Hierdoor leidt een aanvraag niet altijd tot een verstrekking. Door de extramuralisering en vergrijzing, neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen toe. Hierdoor is de vraag naar woningaanpassingen gestegen. Per voorziening zien we de volgende resultaten:
- Bij huishoudelijke hulp inclusief PGB € 0,9 miljoen (voordeel)
- Bij rolstoelen € 0,1 miljoen (voordeel)
- Bij de vervoersvoorzieningen € 0,5 miljoen (voordeel)
- Bij de woningaanpassingen € 0,1 miljoen (nadeel)
- Bij de overige kosten € 0,2 miljoen (nadeel)
- Overige afwijkingen op het programma leveren per saldo een voordeel op van € 0,2 miljoen. Dit bedrag is een optelsom van diverse voordelen bij de verschillende producten binnen het programma en is 0,3% van de totaal begrote lasten.

Toelichting op de baten

De baten op het programma zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- vanwege niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel is er minder aan de daarvoor bestemde ‘voorzieningen’ onttrokken. Dit levert een nadeel op van € 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op lastenniveau.

- een lagere ontvangst van de eigen bijdrage individuele voorzieningen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) voor de gemeente int. Dit nadeel bedraagt € 0,3 miljoen.
- een voordeel van € 0,04 miljoen door de ontvangst van compensabele BTW over het jaar 2013 van de GGD.

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:
- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Melding najaarsnota
Bij de najaarsnota is via een budgetoverheveling een bedrag van € 1,8 miljoen toegevoegd aan het programma, product Welzijn. Het overgehevelde bedrag is nodig om de a-structurele kosten die we in 2015 maken voor de sociale wijkteams te bekostigen.

Ten opzichte van de najaarsnota is het resultaat in 2014 hoger uitgevallen. De belangrijkste afwijking heeft zich voorgedaan bij het product Individuele voorzieningen. Op dit product vallen de uitgaven op individuele voorzieningen nog lager uit dan bij de najaarsnota, doordat de trend van daling van het aantal HH-uren is voortgezet . Daarnaast zijn we bij de hulpmiddelen (bv rolstoelen) per 1 juni 2014 overgegaan van 'koop' naar 'huur'. Dit heeft een groter positief effect gehad op de kosten. Daarnaast heeft de verwachte inzet van subsidiebudgetten uiteindelijk niet altijd geleid tot subsidieverleningen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1051 Zorg & Welzijn bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.183	66.425	60.242
Wijzigingen						
BW-01309 Subsidie Schoolmaatschappelijk werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs transitie Jeugdzorg AWBZ '14-'15	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 EIF subsidie (Europees Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-450	-450
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.070	1.131	61
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-249	-249	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-236	-1.970	-1.734
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		194	194
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
Totaal Wijzigingen				**1.890**	**-127**	**-2.017**
Eindtotaal				**8.073**	**66.298**	**58.226**

Risico's

- Voor het product Maatschappelijke Opvang geldt dat de voorzieningen vol zitten. Oorzaken hiervan zijn deels lastig te duiden, een verband tussen de economische omstandigheden (crisis) en de mate van uitval van mensen mag worden verondersteld. Daarnaast melden zich door de uitspraak van het ECSR dat de Nederlandse overheid moet voorzien in bed, bad en brood, ook voor mensen die niet in aanmerking komen voor sociale voorzieningen in Nederland, meer mensen bij de opvang, onder meer uitgeprocedeerde asielzoekers en mensen uit midden en oost Europa. Het gevolg is meer verkommerde mensen in de stad, meer

overlast en/of gevoel van onveiligheid. Daarnaast kosten van (eventueel noodgedwongen) uitbreiding van de opvangcapaciteit.

- Jeugd: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Jeugdhulptaken hebben we een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar jeugdhulp de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast onderkennen we een aantal risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zogenaamd 'peiljaarproblematiek'), mogelijke wijziging doelgroep Wet langdurige zorg, beheersing van het PGB-budget, kostenbeheersing in verband met de diagnosticering-systematiek en de invoering van het objectief verdeelmodel. Het gevolg van deze risico's is overschrijding van het budget voor de Jeugdhulp.
- Wmo: ook voor de nieuwe Wmo-taken hebben we met het inkoop- en subsidiemodel een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar Wmo-ondersteuning de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast zien we risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zogenaamd 'peiljaarproblematiek') beheersing van het PGB-budget, het niet realiseren van de eigen bijdrage en de invoering van het objectief verdeelmodel. Het gevolg van deze risico's is overschrijding van het Wmo-budget.
- Beschermd wonen: De kans is zeer groot dat de vraag naar beschermd wonen de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarvoor hebben we de volgende aanwijzingen: In de behandelGGZ worden plaatsen afgebouwd. Tot nu toe stroomden deze mensen door naar beschermd wonen. Er verblijven ruim 60 cliënten met een behandelindicatie in beschermde woonvormen. Van 19 van hen loopt in 2015 de indicatie af. Zij komen waarschijnlijk niet in aanmerking voor een indicatie Wet langdurige zorg. Er zijn in onze regio circa 200 personen met een indicatie voor beschermd wonen die deze niet verzilveren, maar dat wel kunnen gaan doen. De afgelopen jaren zijn de uitgaven voor beschermd wonen sterker gestegen (o.m. door verzwaring) dan de groei-index voor 2015 van het rijk. Met een aantal zorgaanbieders hebben we nog geen contracten afgesloten; zij kunnen mogelijk geleverde zorg declareren. De opbrengst van de eigen bijdragen is nog onzeker. Gevolg is overschrijding van het budget, zeker omdat het om dure ondersteuning gaat, de gemiddelde kosten zijn per persoon per jaar € 58.000. Andere gevolgen zijn wachtlijsten voor een beschermd wonen plaats en negatieve publiciteit, het gaat om zeer kwetsbare mensen.
- De adviesfunctie GR'en heeft een kader voor weerstandsvermogen opgesteld dat is vastgesteld door de negen colleges van B&W regio Nijmegen. Dat kader leidt ertoe dat GR'en geen eigen weerstandsvermogen nodig hebben. De risico's worden meegenomen in de risico's bij de gemeente. Wel is een genormeerde buffer voor bedrijfsvoeringsrisico's afgesproken. Deze buffer is lager dan de risico-inventarisatie van de GGD. De risico's hebben hoofdzakelijk betrekking op bedrijfsvoerings-risico's maar ook op het uitbreken van een grieppandemie of andere calamiteit. Voor GR'en geldt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor een GR: bij jaarlijkse financiële tekorten in de exploitatie staan de deelnemende gemeente garant en leveren een financiële bijdrage in dit financiële tekort. Daarmee behoort dus bij gemeenten de weerstandscapaciteit voor de risico's van de GR aanwezig te zijn.

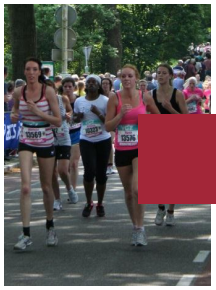

Programma Sport

ALGEMEEN

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging. Daarbij blijven we sportverenigingen ondersteunen, maar verkennen we ook de mogelijkheden om meer samen te werken met andere organisatievormen. Om sporten en bewegen mogelijk te blijven maken, richten we ons op het in stand houden van een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. Daarmee willen wij de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- Nijmegenaren kunnen deelnemen aan en genieten van een gevarieerd aanbod van sport- en beweegactiviteiten.
- Het behouden en verbeteren van de gezondheid en het welzijn van inwoners van Nijmegen, door het bevorderen van sport en bewegen.
- De sportverenigingen in Nijmegen zijn van goed niveau.
- Een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties in Nijmegen en een openbare ruimte die uitnodigt om te sporten en bewegen.
- Sportieve talenten kunnen zich optimaal ontwikkelen in Nijmegen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Sportstimulering
H2	Versterken sportverenigingen
H3	Kwalitatief goede sportaccommodaties
H4	Ondersteuning topsportklimaat

Hoofddoelstelling 1

Sportstimulering

Wat willen we bereiken?

Wij willen de sport- en beweegdeelname in samenwerking met andere programma's en andere partijen minimaal op het huidige niveau houden. Daarnaast streven wij naar een verhoging van het aantal Nijmegenaren dat voldoende beweegt ('beweegnorm'). Om te peilen hoe hoog de sport- en beweegdeelname is, wordt gebruik gemaakt van de Stads- en Wijkmonitor, de Sportverenigingsmonitor en de gezondheidsmonitoringcyclus van de GGD. Voorts wordt gebruik gemaakt van de managementrapportage van Sportservice Nijmegen.

Het programma Sport wil deze doelstelling uit de nieuwe Sportnota vertalen in indicatoren. Deze indicatoren zullen derhalve zowel de sportdeelname als de beweegdeelname inzichtelijk maken. In de primitieve begroting nemen we deze indicatoren op.

Wat hebben we bereikt?

Uit de geactualiseerde stadsmonitor blijkt dat het aandeel volwassenen dat aan sport doet, opnieuw is toegenomen. Het aandeel dat wekelijks sport is licht gestegen: van 60% in 2011 naar 62% in 2013. Het aandeel dat één of enkele keren per maand sport is veel sterker gestegen: van 7% in 2011 naar 14% in 2013. In totaal doet nu 76% van de Nijmegenaren minstens één keer per maand aan sport (tegenover 65% in 2009 en 67% in 2011). Een belangrijke reden voor de toegenomen sportdeelname is dat de stijging van het aantal fietsende, wandelende en hardlopende Nijmegenaren zich sterk heeft doorgezet. Zo geeft nu 23% aan langere afstanden te wandelen, tegenover 8% in 2007. En 27% geeft aan bezig te zijn met toerfietsen, wielrennen of mountainbiken, tegenover 12% in 2007.

Toename sportdeelname relatief groot bij 65-plussers en in aandachtsgebieden

In de afgelopen tien jaar is de sportdeelname het sterkst gestegen bij de 65-plussers. Inmiddels is ruim zestig procent van hen minstens één keer per maand aan het sporten (tegenover 76% van alle volwassen Nijmegenaren).

In 2011 is geconstateerd dat de groei van de sportdeelname in de voorgaande twee jaar relatief laag was in de aandachtsgebieden (de gebieden die bij de wijkaanpak extra aandacht krijgen vanwege het relatief grote aantal problemen/achterstanden). Deze keer is de groei juist relatief sterk in die aandachtsgebieden. Hierbij aansluitend zien we dat de sportdeelname relatief sterk is toegenomen bij mensen, die laag of middelbaar opgeleid zijn; van hen doet nu 64% minstens één keer per maand aan sport, tegenover 84% van de hoogopgeleiden.

Special Olympics Nationale Spelen 2016

Medio juni 2014 is bekend geworden dat de Special Olympics Nationale Spelen in 2016 in de gemeenten Wijchen, Groesbeek en Nijmegen plaats zal vinden. Naast het binnenhalen van een fantastisch evenement biedt dit ons de unieke kans om het aangepast sporten in onze regio de komende twee jaar een impuls te geven.

Indicatoren

Sportstimulering	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Basisscholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	68% (1)		
1.2 % Middelbare scholieren dat aan sport doet	88% (4)		
1.3 % Middelbare scholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	67% (4)		
1.4 % Volwassenen dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet	76% (2)		
1.5 % Volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm	66% (3)		

(1) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 72%. Dit cijfer komt uit de Kindermonitor 2009.
Inmiddels zijn de uitkomsten van de Kindermonitor 2013 beschikbaar en daar komt de 68% uit.
(2) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 67%. Dit cijfer komt uit onze Burgerpeiling 2011.
De 76% komt uit de Burgerpeiling 2013 (percentage sporters onder volwassenen is fors gestegen in de afgelopen jaren).
(3) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 74%. Dit is berekend op basis van de Volwassenenmonitor 2008/2009 en de Ouderenmonitor 2010. Beide onderzoeken zijn in 2012 samengevoegd tot de gezondheidsmonitor volwassenen GGD. De 66% komt uit dit nieuwe onderzoek, waarbij een iets andere vraagmethodiek is gehanteerd.
(4) E-MOVO 2011, GGD

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door middel van gerichte sportstimuleringsactiviteiten gedurende de laatste jaren voor verschillende doelgroepen in de wijken hebben wij een toename van het aandeel Nijmegenaren dat sport gerealiseerd. In samenwerking met andere programma's en organisaties hebben we de interventies beter op elkaar afgestemd en hebben wij steeds meer zicht op welke interventies succesvol zijn. Onze wijkgerichte en vraaggerichte aanpak levert een wezenlijke bijdrage aan de sporttoename bij onze inwoners. Middels de uitgevoerde tussenevaluatie van huidige regeling combinatiefunctionaris kunnen we toekomstige inzet verder optimaliseren.

Special Day
Samen met NEC Doelbewust, Special Heroes, HAN, CIOS en sportverenigingen hebben we voor leerlingen uit het speciaal onderwijs de Special Day georganiseerd.

Dag van de Nijmeegse Sport
In mei 2014 hebben we de Dag van de Nijmeegse Sport georganiseerd. Naast de uitreiking van de Nijmeegse Sportprijzen hebben we middels een grote verscheidenheid aan workshops de Nijmeegse verenigingen handvatten geboden om met concrete ambities en knelpunten aan de slag te gaan.

Vernieuwende beweeginitiatieven ondersteund
Met hulp van de gemeente Nijmegen heeft GTV Hazenkamp in Nijmegen het Beweegdiploma geïntroduceerd.

Uniek Sporten
We zijn de voorbereidingen gestart, zodat we in het eerste kwartaal van 2015, samen met de gemeenten Wijchen en Groesbeek, het concept Uniek Sporten kunnen invoeren. Uniek Sporten wordt een sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten. In samenwerking met partners vanuit het (speciaal) onderwijs, zorg en overheden willen wij hiermee zoveel mogelijk mensen met een beperking in deze regio aan het sporten krijgen.

Watersport in de Nevengeul
Samen met de stichting Watersport Nijmegen en de Rijksuniversiteit Nijmegen zijn verschillende scenario's onderzocht voor faciliteiten ten behoeve van watersporten in de Nevengeul. De huidige verwachting is dat twee scenario's in de eerste helft van 2015 in gedetailleerde exploitatieplannen worden uitgewerkt.

Zwemvaardigheid
Eind 2014 hebben we het Zwemfonds tussentijds geëvalueerd. Tevens zijn in het laatste kwartaal van 2014 projecten ontwikkeld om de zwemvaardigheid te verhogen. Via de inzet van 1 combinatiefunctionaris starten we in het eerste kwartaal van 2015 twee specifieke zwemprojecten op. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de collega’s die in het kader van sportstimulering/ bewegingsonderwijs actief zijn op de basisscholen. Zij werken mee als initiator en aanjager om op maat gemaakte projecten te starten. Het is van belang dat zwemprojecten aansluiten bij de behoefte van de school zelf, door school- of wijkbrede zwemprojecten te realiseren. Hierdoor is de kans van slagen het grootst en is het realiseren van een ketenaanpak haalbaar. Bij het inrichten van de zwemprojecten betrekken we zo veel mogelijk partners, zoals school, GGD, zwemlesaanbieders, ouders/verzorgers en medewerkers van Sportservice Nijmegen. Daarnaast bereiden we een communicatiecampagne voor gericht op zwemvaardigheid en om het gebruik van het Zwemfonds te stimuleren.

Kwalificatiewedstrijden WK Floorball
Van 27 januari tot en met 1 februari 2014 zijn in de Jan Massinkhal de kwalificatiewedstrijden voor het WK Floorball gehouden.

Hoofddoelstelling 2

Versterken sportverenigingen

Wat willen wij bereiken?
Samen met de sportverenigingen willen wij de kwaliteit van de verenigingen verder verbeteren. Tevens willen wij de samenwerking met 'lichte verbanden', andere vormen van georganiseerde sport, versterken indien en voor zover daar behoefte aan bestaat.

Wat hebben we bereikt?
Eind 2013/begin 2014 is de tweejaarlijkse sportverenigingsmonitor uitgevoerd. Ult deze monitor blijkt dat de belangstelling voor sportverenigingen bij volwassenen op peil is gebleven en is bij jongeren nog iets gestegen. Het percentage verenigingen met te weinig vrijwilligers is in vergelijking met 2009 licht afgenomen. Tegelijk is het percentage volwassen Nijmegenaren dat zich inzet voor sportclubs licht gestegen. Wel is nog steeds een meerderheid van de verenigingen op zoek naar vrijwilligers voor allerlei taken. Ten opzichte van de vorige meting (2009) hebben meer verenigingen hun financiële situatie zien verslechteren. Bij circa veertig procent van de verenigingen is de huidige financiële situatie niet gezond. Financiën is het belangrijkste knelpunt geworden.

Indicatoren

Versterken sportverenigingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Basisscholieren dat lid is van een sportvereniging	70% (1)		
2.2 % Middelbare scholieren dat lid is van een sportvereniging	71% (2)		
2.3 % Volwassenen dat lid is van een sportvereniging	23% (3)		
2.4 % Volwassenen dat buiten sportverenigingen en commerciële sportscholen om aan sport doet.	60% (3)		

(1) Kindermonitor 2013, GGD
(2) E-MOVO 2011, GGD
(3) Burgerpeiling 2013, O&S

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door de inzet van 15 combinatiefunctionarissen bij 25 sportverenigingen en 13 scholen werken wij blijvend aan de ondersteuning van de sportverenigingen met als doel structurele kwaliteitsverbetering. Omdat de sportverenigingen een belangrijk fundament zijn voor het beoefenen van sport, hebben wij getracht de sportverenigingen zoveel als mogelijk te ontzien bij de uitwerking van de bezuinigingen binnen het programma Sport. Desondanks hebben wij in 2014 een tariefsverhoging moeten doorvoeren bij de huren van verenigingen en is de OZB-compensatieregeling per eind 2013 afgelopen.

Uitvoeren motie 'sporten met zonne-energie'
In de periode november 2013 tot oktober 2014 heeft MVO met LeV in opdracht van de gemeente Nijmegen bij 29 Nijmeegse sportverenigingen energiescans uitgevoerd en advies gegeven over duurzame maatregelen die ze kunnen nemen. Hierdoor hebben de verenigingen een scherper beeld van het totale energieverbruik en inzicht in de potentiële besparingen daarin.

Wij onderzoeken de mogelijkheden voor een vervolgtraject met b.v. collectieve inkoop, financieringsconstructies en overige stimulering van energiebesparing. Daarbij wordt de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de afschaffing van de ecotax-regeling meegenomen.

Diverse acties

In 2014 hebben we onder meer:

- door het verstrekken van een borgstelling hockeyvereniging Union ondersteund bij het ontwikkelen van een robuuste oplossing bij dreigende liquiditeitsproblemen.
- met een subsidie voor tafeltennisvereniging Nijmegen tijd en ruimte gecreëerd om de komende jaren toe te werken naar een sluitende exploitatiebegroting.
- oplossingsrichtingen uitgewerkt voor accommodatievraagstukken van nieuwe verenigingen.
- diverse sportverenigingen geadviseerd en ondersteund in het aanvraagtraject voor Sportimpuls.
- een eerste aanzet gemaakt om de benodigde sportvoorzieningen in Nijmegen-Noord de komende decennia in beeld te krijgen.
- samen met de Nijmeegse hockeyverenigingen een werkwijze voorbereid om de noodzakelijk vervangingsinvesteringen voor kunstgrasvelden mogelijk te maken.

Hoofddoelstelling 3

Kwalitatief goede sportaccommodaties

Wat willen wij bereiken?

Wij willen een kwalitatief goede basisinfrastructuur van sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen met voldoende spreiding over de stad.
Vanwege de blijvende groei van nieuwe beweging- en organisatievormen in de openbare ruimte willen wij in samenwerking met andere beleidsterreinen meer nadruk leggen op de inrichting van de openbare ruimte, die meer uitnodigt tot sporten en bewegen, en het combineren van functies zoals onderwijs(gebouwen) en sport.
In de primitieve begroting nemen we nieuwe indicatoren op welke aansluiten bij de doelstellingen uit de nieuwe Sportnota.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we de kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde gehouden en een aantal verbeteringen doorgevoerd, zoals het vervangen van de toplaag en infill van het kunstgrasveld op Sportpark Brakkenstein. In diverse langer lopende processen op het gebied van sportaccommodaties hebben wij stappen in de ontwikkeling gezet, zoals bij de Jan Massinkhal, Talent Centraal, Zwembad Dukenburg, Waalhalla en voetbalvereniging Oranje Blauw.

Indicatoren

Kwalitatief goede sportaccommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Bezettingsgraad gemeentelijke gymnastieklokalen (verhuurde uren gedeeld door beschikbare uren)	57%*		54%
3.2 Bezettingsgraad gemeentelijke sportzalen	65%*		61%
3.3 Bezettingsgraad gemeentelijke sporthallen**	63%*		62%
3.4 Aantal bezoekers zwembaden			
3.4a Zwembad West			225.776
3.4b Zwembad Oost			181.104
3.4c Zwembad Dukenburg			52.388
3.4d Zwembad Goffert			45.079
3.5 Aantal bezoekers Triavium			
3.5a Recreatief	115.174		116.719
3.5b Verenigingsgebruik	54.071		50.275

* In 2014 is een gestandardiseerde berekeningswijze toegepast. De cijfers 2013 zijn hierop aangepast.
** Exclusief Jan Massinkhal gezien de combi evenementen en sport.
*** Inclusief zomerevenementen in Triavium

Wat hebben we ervoor gedaan?

Sportpark Brakkenstein
De vervanging van de toplaag + infill van het kunstgrasveld is uitgevoerd.

Jan Massinkhal
Evenementenhal de Jan Massinkhal wordt in 2015 verbouwd om de exploitatie voor zowel sport-als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de hele voorgevel vernieuwd en wordt de ingang, kantine en kleedkamers verplaatst. Eind december wordt de verbouwde Jan Massinkhal opgeleverd.

Talent Centraal
In november 2014 is definitief besloten om het top- en breedtesportcentrum Talent Centraal Nijmegen op sportpark de Dennen te bouwen. In Talent Centraal worden STJN (judo), de Hazenkamp (turnen), en talentbegeleiding (Topsport Gelderland)gehuisvest. In 2015 wordt gestart met de bouw, in 2016 wordt Talent Centraal Nijmegen opgeleverd.

Zwembad Dukenburg
De energievoorziening voor het zwembad en wijkcentrum Meijhorst is gecombineerd. Deze installatie dient vervangen te worden. De voorbereiding van de aanbesteding is in gang gezet en er wordt ingezet op vervanging van de warmtekrachtkoppeling in de zomer van 2015.

Ten aanzien van exploitatie en beheer van zwembad Dukenburg hebben wij in 2014 samen met gebruikers, vertegenwoordigers van de wijk en zwembadexploitanten de mogelijkheden voor het invoeren van een vorm van zelfbeheer in zwembad Dukenburg verkend. De concrete haalbaarheid hiervan wordt in het eerste kwartaal van 2015 onderzocht. Wij streven er naar om in het verlengde daarvan, in de eerste helft van 2015 besluiten over het beheer van zwembad Dukenburg te nemen.

Waalhalla
We zijn in overleg met de initiatiefnemers van Waalhalla gestart met onderzoek naar de vraag of en hoe er vervangende huisvesting voor Waalhalla gerealiseerd kan worden.

Uitvoeren motie 'Houdt Oranje Blauw in beweging'
Met de vereniging heeft overleg plaatsgevonden over concreet te nemen maatregelen om de accommodatie te verbeteren. Het gaat onder meer om het plaatsen van zogenaamde lockers en een hekwerk. Afstemming heeft plaatsgevonden met de wijkraad en de overige sportclubs die zijn gehuisvest op sportpark Staddijk. De maatregelen worden in het 1e kwartaal van 2015 uitgevoerd.

Hoofddoelstelling 4

Ondersteuning topsportklimaat

Wat willen wij bereiken?

Topsport- en breedtesport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Breedtesport vormt de basis voor de top, tegelijkertijd is topsport een stimulans voor de breedtesport. Door middel van talentontwikkeling, gericht evenementenbeleid en partnerships willen wij de topsport en de relatie tussen breedte- en topsport versterken. In de primitieve begroting nemen we nieuwe indicatoren op welke aansluiten bij de doelstellingen uit de nieuwe Sportnota.

Wat hebben we bereikt?
Met de Zevenheuvelenloop, Marikenloop en Nijmegen Global Athletics hebben we succesvolle topsportevenementen in de stad Nijmegen gehad. We hebben provinciale subsidie toegekend gekregen voor het project Talent Centraal Nijmegen. In samenwerking met Topsport Gelderland zetten we een combinatiefunctionaris in specifiek voor talentontwikkeling.

Indicatoren

Ondersteuning topsportklimaat	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status			
4.2 Aantal talenten uit de regio Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen			
4.3 Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau			
4.4 Aantal grote sportevenementen			

Wat hebben we ervoor gedaan?

Thermometer topsportevenementen
We hebben een thermometer topsportevenementen ontwikkeld. Dit is een set van criteria die bij een afweging kunnen worden gebruikt. Ieder topsportevenement heeft zijn eigen specifieke betekenis en waarde voor de sport en de stad. Dat maakt dat een keuze om een evenement al dan niet te ondersteunen niet mogelijk is op basis van een specifiek beleidskader. Iedere afweging is en blijft maatwerk. Juist daarom kiezen wij ervoor om een 'Thermometer Topsportevenementen' te hanteren. Kenmerken van een thermometer is dat zij een dynamisch karakter heeft. Op basis van de criteria van de thermometer kunnen goed onderbouwde keuzes worden gemaakt.

EK voetbal 2017
Wij hebben middels een goed aanbod getracht voor het EK vrouwenvoetbal in 2017 speelstad te worden. De KNVB heeft begin oktober 2014, op basis van het aanbod van diverse potentiële speelsteden, een keuze gemaakt voor de stadions en de speelsteden. Nijmegen is helaas reserve-speelstad geworden. Belangrijkste reden hiervoor is de samenloop van de poulefase van het toernooi met de Vierdaagse.

Giro d'Italia 2016
In samenwerking met het programma Citymarketing en Economie & Toerisme hebben we een uitgebreid onderzoek uitgevoerd om finishstad te zijn voor de 1e etappe van de Giro d'Italia. In het eerste kwartaal van 2015 zal hierover bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0		0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Toelichting financiën

Het programma Sport sluit het jaar 2014 af met een klein negatief resultaat. Het negatieve resultaat op het programma lichten we gezien de kleine omvang niet verder toe.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1052 Sport bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.220	17.044	14.824
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-87	-87
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-9	-9
Totaal Wijzigingen					**-96**	**-96**
Eindtotaal				**2.220**	**16.948**	**14.728**

Risico's

We leggen initiatieven en verantwoordelijkheden in de stad. Sportverenigingen zijn met hun sport- en beweegaanbod bij uitstek organisaties die deze rol van oudsher vervullen. Het aantal vrijwilligers in de sport- en beweegsector is enorm. We verwachten steeds meer van sportverenigingen. De instrumentele functie van sport en bewegen wordt meer en meer benadrukt, de gedachte hierbij is dat sport een krachtige bijdrage aan gemeentebrede doelen (zoals participatie en gezondheid) kan leveren. Bij de (vrijwilligers in de) sport ontstaat echter een ‘stapeling van rollen en functies’. Organisaties zijn hiervoor echter niet altijd en nog niet voldoende toegerust. Clubs worden naast gemeentelijke bezuinigingen geconfronteerd met lastenverzwaring als gevolg van wet- en regelgeving en teruglopende sponsorinkomsten. Effect van dit alles is dat de positie van de sportverenigingen steeds lastiger wordt. Verdere teruggang heeft ingrijpende effecten op (de kwaliteit van) het sport- en beweegaanbod. Daarnaast heeft een eventuele terugloop ook gevolgen voor de exploitatie van gemeentelijke accommodaties.

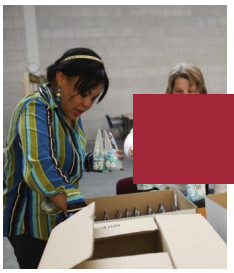

Programma Werk & Inkomen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In Nijmegen hebben zoveel mogelijk inwoners een fatsoenlijk bestaan, bij voorkeur door middel van een baan en anders door de inzet van inkomens(aanvullende) maatregelen en schuldhulpverlening.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden
H2	Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen
H3	Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverl.
H4	Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid

Hoofddoelstelling 1

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden

Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is en blijft om de omvang van het bijstandsvolume in Nijmegen te beperken en in Nijmegen een positievere bijstandsvolumeontwikkeling te realiseren dan gemiddeld in Nederland.

Voor de periode 2014-2017 verwachten we tekorten op de Wwb-uitkeringen. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door de arbeidsmarkt in onze regio, die zich slechter ontwikkelt dan op landelijk niveau. Zie voor een overzicht van de geraamde financiële effecten de paragraaf recente budgetwijzigingen.

Om de tekorten zo laag mogelijk te houden, gaan we optimaal gebruik maken van onze interventies rondom werk, re-integratie en handhaving.

Wat hebben we bereikt?

1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden

We zijn in 2014 in onze doelstelling geslaagd de groei van het aantal bijstandsgerechtigden te beperken. Er zijn eind 2014 6.581 bijstandsgerechtigden (Wet werk en bijstand). Dit is een toename van 1,7% ten opzichte van het begin van 2014. Dit is een gunstig resultaat, gezien het feit dat het aantal bijstandsgerechtigden in de referentiegemeenten met 4,4% is gestegen. Ten aanzien van jongeren in de bijstand (bijstandsgerechtigden tot 27 jaar) geldt overigens dat het aantal in 2014 is gedaald: in januari 2014 ontvingen 817 jongeren een bijstandsuitkering, eind december 2014 waren dit er 767.

1.2 Percentage afwijzing aanvragen
Circa 20% van de ingediende aanvragen voor een bijstandsuitkering wordt afgewezen. De redenen voor afwijzing zijn divers: mensen vinden alsnog werk of uit nader onderzoek blijkt de aanvrager voldoende inkomsten en/of eigen vermogen te hebben. Ook komt het voor dat mensen de aanvraag intrekken.
Deze indicator is opgenomen, omdat deze iets zegt over de werking van de poortwachtersfunctie In 2014 is 23% van de ingediende aanvragen afgewezen.

1.3 Uitstroom naar werk onder uitstromers
In 2014 hebben we een uitstroom naar werk bereikt van 38% (ten opzichte van de gehele uitstroom). 756 mensen in de bijstand zijn volledig uitgestroomd naar werk. We hebben de doelstelling ten aanzien van arbeidsinschakeling daarmee ruimschoots gerealiseerd.

1.4 Percentage bijstandsgerechtigden ten opzichte van beroepsbevolking in Nijmegen
De Nijmeegse beroepsbevolking omvat 86.000 personen, het percentage bijstandsgerechtigden daarvan is 7,6%. Dit cijfer is iets lager dan in 2013. Dit is een positieve ontwikkeling.

1.5 Ontheffingen arbeidsplicht
Deze indicator drukt het percentage uit van het aantal bijstandsgerechtigden dat is ontheven van de arbeidsplicht. We streven er naar dat maximaal 30% van de bijstandsgerechtigden ontheffing van de arbeidsplicht heeft. In 2014 had 28% van de bijstandsgerechtigden ontheffing van de arbeidsplicht.

1.6 Jeugdwerklozen ten opzichte van niet-werkende werkzoekenden
De cijfers van deze indicator zijn afkomstig van het UWV. In Nijmegen is dit cijfer afgenomen van 13,8% in 2013 naar 12,8% in 2014.

Indicatoren

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden (excl. WIJ/IOAW/IOAZ/BZ)	6.470	6.813	6.581
1.2 % Afwijziging aanvragen	24%	20%	23%
1.3 Uitstroom % naar werk onder uitstromers	30%	30%	38%
1.4 % Bijstandsgerechtigden tov beroepsbevolking in Nijmegen	8%	8,8%	7,6%
1.5 % Ontheffingen arbeidsplicht	30%	30%	28%
1.6 % Jeugdwerklozen tov niet-werkende werkzoekenden in Nijmegen	13,8%	12%	12,8%

Wat hebben we ervoor gedaan?
De ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden in Nijmegen is gunstig. We hebben het afgelopen jaar een geringe stijging van het aantal bijstandsgerechtigden gezien. De ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden is het resultaat van de instroom en uitstroom van bijstandsgerechtigden. Daarmee zijn de beperking van de instroom en de bevordering van de uitstroom dé knoppen waaraan we kunnen draaien om die bijstandsontwikkeling te beïnvloeden. Waarbij we ons er terdege van bewust zijn dat onze interventies altijd beoordeeld moeten worden tegen de achtergrond van de economische conjunctuur.

1. Beperking instroom in de bijstand
We hebben bereikt dat 23% (2013: 24%) van het aantal nieuwe bijstandsaanvragen niet heeft geleid tot verlening van een uitkering. De 'nieuwe poort' lijkt een goed middel om onwenselijke instroom te voorkomen. In 2014 waren er circa 2.050 mensen die in de bijstand zijn gestroomd. De redenen van instroom zijn divers: echtscheiding, werkverlies, einde WW-uitkeringen (werklozenuitkering), einde school en studie, verhuizing. We hebben de instroom beperkt door enerzijds handhavingsactiviteiten en anderzijds door een actieve benadering van nieuwe

werkzoekenden. De handhavingsactiviteiten zijn een cluster van alertheid van de medewerkers voor voorliggende voorzieningen en rechtmatigheid. De actieve benadering van nieuwe werkzoekenden is ingericht rondom de zoekperiode van vier weken, ook voor werkzoekenden ouder dan 27 jaar. Werkzoekenden worden vanaf het aanvraagmoment gestimuleerd en gefaciliteerd om te zoeken naar werk. In groepsbijeenkomsten worden ze onder andere op de hoogte gebracht van hun rechten en plichten.

2. Bevorderen van de (partiële) uitstroom vanuit bijstandsuitkering
De uitstroom naar werk is van 558 in 2013 gestegen naar 756 in 2014. De stijging verklaren wij door een combinatie van activiteiten. Er is niet één methode die werkt, juist vanwege de diversiteit van de doelgroep. De zelfredzaamheid van werkzoekenden is zeer verschillend en bepalend voor de mate van gemeentelijke inzet. De afdeling Werk voert de activiteiten in nauwe samenwerking met de stad en bedrijven uit. De belangrijkste ontwikkelingen die hebben bijgedragen aan de uitstroom naar werk zijn:

Bedrijfsdienstverlening
- Social return op een aanzienlijk deel van de gemeentelijke aanbestedingen leidt tot veel werkkansen voor WWB, WSW en WW.
- Werkgeversbenadering via de belangrijkste werkgeversnetwerken in de stad, zoals bedrijventerreinen.
- Samenwerking met Economische Zaken bij acquisitie.
- Samenwerking met UWV in het werkgeversservicepunt.
- Uitbreiding van de capaciteit voor de bedrijfsdienstverlening.

Benadering van werkzoekenden
- Intensieve en activerende benadering van mensen direct na de inkomensaanvraag leidt tot preventie aan de poort.
- Intensieve bemiddeling van werkfitte kandidaten.
- Specifieke benaderingen:
    - jongerenadviseurs voeren actieve bemiddeling uit naar school, werk of zorg.
    - Consulenten in het actiecentrum in de wijk bereikt mensen in de wijken Hatert en Dukenburg met meervoudige problematiek.
    - Voor (ex)inburgeraars wordt een gecombineerde aanpak scholing en begeleiding ingezet.
    - Mensen met partiële inkomsten uit arbeid worden geholpen met delaatste stap naar volledig eigen inkomsten uit arbeid te verwerven.
    - Speciale aanpak voor moeilijke klanten samen met inkomen gericht op signalering fraude en onvoldoende naleving van de plichten.
- Diverse trainingen, scholing en diagnoses.
- Begeleiding van starters voor een eigen bedrijf.
- Toepassing van het maatregelenbeleid.

Instrumenten cq voorzieningen
- 130 startersbanen voor jongeren
- Extra inzet op de matching van kandidaten op (leer)werkplekken: werkmarken, matchingstool, extra interne capaciteit, groepsvoorlichtingen over vacatures.
- Re-integratie op werkvloer door het scheppen van 500 leerwerkplekken waarmee in 2014 ongeveer 1200 kandidaten bereikt worden
- Activeringsplekken voor kandidaten met erg grote afstand tot de arbeidsmarkt
- Starterbeurzen voor jongeren
- Loonkostensubsidies voor 27+
- Inschakeling externe jobcoaching

3. Sociale werkvoorziening
Ons SW-bedrijf Breed had voor 2014 de doelstelling om 1.125 standaardeenheden (dit komt ongeveer overeen met arbeidsplaatsen) te realiseren voor de gemeente Nijmegen. Met een realisatie van 1.125 is hier precies aan voldaan. Naast het realiseren van de taakstelling, werkt Breed aan het uitvoeren van de strategie om zo veel mogelijk SW-medewerkers buiten de muren van het SW-bedrijf, dus bij een reguliere werkgever, te laten werken. De realisatie eind 2014 is daarbij dat 50% van de SW-medewerkers 'buiten' Breed werkt; de doelstelling is dat dit in 2017 85% zal zijn.

4. Regionale samenwerking
Het jaar 2014 was ook het jaar waarin de intentie in de regio Rijk van Nijmegen om nauw samen te werken op het domein Werk verder vorm heeft gekregen. In februari 2014 heeft de raad van Nijmegen de nota Sterke Werkwoorden én de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen vastgesteld. Per 1 juli 2014 is de MGR operationeel en de eerste module, het Werkbedrijf, is per 1 januari 2015 operationeel.

Hoofddoelstelling 2

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen

Wat willen wij bereiken?
Een rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen op grond van de Wwb, de Ioaw, de Ioaz en het besluit Bz.

Met rechtmatig bedoelen we het tijdig en correct verstrekken van de juiste uitkering aan de juiste persoon. Rechtmatigheid realiseren we door het voorkomen en opsporen van uitkeringsfraude en het tijdig en correct verstrekken van uitkeringen. Doelmatigheid is erop gericht dat we alleen een uitkering verstrekken aan mensen die hem nodig hebben. Wie kan werken helpen we aan het werk, wie daartoe niet in staat is en een uitkering nodig heeft, kan daarop aanspraak maken. Daarbij proberen we klanten te ondersteunen bij hun pogingen om belemmeringen zoals gebrek aan scholing, werkervaring of problematische schulden op te lossen.

Wat hebben we bereikt?

2.1 Percentage tekortkomingen in rechtmatige uitkeringsverstrekking
Het percentage tekortkoming in de rechtmatigheid is lager dan 1%. Hiermee hebben we voldaan aan de normering van deze indicator.

2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost
De investeringen om fraude op te sporen en te bestrijden heeft in 2014 meer opgeleverd dan het heeft gekost. De totale investering in de vaste formatie in 2014 is onveranderd ten opzichte van 2013, dus iets minder dan € 1 miljoen. In 2014 is er géén planexploitatie meer (deze was in 2013 nog € 200.000). Wel heeft de afdeling Inkomen in 2014 (net als in 2013) een bedrag van € 280.000 uit het P-budget ontvangen, wederom ingezet voor preventie en activiteiten aan de poort. De totale lasten worden hiermee in 2014 lager ten opzichte van 2013, namelijk € 1,28 miljoen om € 1,48 miljoen. In 2014 is € 1,9 miljoen opgespoord in 113 zaken, dit is iets minder dan in 2013 (toen was in 85 zaken € 1,9 miljoen opgespoord). Dit is verklaarbaar doordat we de inspanning aan de voorkant onverminderd hebben voorgezet. Qua besparingen komen we dit jaar uit op € 2,5 miljoen in 308 zaken.

2.3 Percentage aanvragen met besluit binnen 8 weken
Dit jaar is deze indicator weer iets gestegen (ten opzichte van 2013). Maar ook dit jaar is de gestelde norm niet gehaald. De norm is dat we 95% van alle aanvragen binnen 8 weken afhandelen. Van de bijstandsaanvragen is in 2014 91% (2013: 89%) binnen 8 weken afgehandeld. Er is weer een duidelijke stijgende lijn te zien. Overigens ondervinden klanten geen hinder van de langere afhandeltermijn, omdat we problemen oplossen door op verzoek voorschotten te verstrekken.

Indicatoren

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Tekortkomingen in rechtmatigheid uitkeringsverstrekking	<1%	<1%	<1%
2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost	+	+	+
2.3 % Aanvragen met besluit binnen 8 weken	89%	95%	91%

Wat hebben we ervoor gedaan?

We verstrekken zoveel als mogelijk tijdig en correct de juiste uitkering aan de juiste persoon. Hiertoe zetten wij diverse handhavingsactiviteiten in. Deze zijn te categoriseren naar preventieve en repressieve activiteiten. De eerste activiteiten komen neer op het geven van voorlichting bij de contacten met klanten en de uitvoering van de controle op maat bij de uitkeringsaanvraag. De repressieve activiteiten bestaan ook uit controles op maat, maar dan gedurende de uitkeringsperiode. Deze controles worden uitgevoerd naar aanleiding van signalen.

In 2014 hebben we door een stringente aanpak op de onderdelen Inkomen en Werk ook dit jaar een relatief hoog aantal maatregelen opgelegd van 1.208 (2013: 1.591) maatregelen. Daarnaast hebben we 524 boetes opgelegd.

In 2014 hebben de aanpak aan de poort voorgezet. We zijn vanaf april 2013 begonnen met het strenger controleren aan de poort ter voorkoming van instroom en een versnelde uitstroom naar werk. Deze intensieve aanpak van de rechtmatigheid en doelmatigheid hebben we in 2014 voortgezet. Zie ook doelstelling 1. Halverwege 2014 is de Participatiewet aangenomen. De Participatiewet vervangt de Wet werk en bijstand en is een samenvoeging van de Wet sociale werkvoorziening en de Wajong. Op het terrein van Inkomen (en armoedebestrijding) is in de tweede helft van 2014 de invoering van de nieuwe wetgeving voorbereid.

Hoofddoelstelling 3

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening

Wat willen wij bereiken?

De gemeente Nijmegen kent traditioneel een ruimhartig minimabeleid. Dit willen we, ondanks de bezuinigingen die op ons af komen, zoveel mogelijk overeind houden.
Voor 2014 is het onze doelstelling om minimaal 80% van de Nijmeegse personen met een laag inkomen te bereiken met onze inkomensaanvullende maatregelen. In ons huidige minimabeleid hebben we enkele speerpunten geformuleerd. Daarnaast hebben we tijdens de werkconferentie samen tegen armoede veel inspiratie opgedaan voor een vernieuwde armoedeagenda. Hieronder sommen we enkele belangrijke aandachtspunten voor 2014 op:

- Prioritaire doelgroepen: kinderen, chronisch zieken, gehandicapten en ouderen;
- Wijkgericht: dicht bij de mensen, verbinding met de STIPS en de sociaal wijkteams;
- Preventief: zeker bij schulden is vroeg signaleren en aanpakken van belang;
- Focus op participatie: meedoen staat centraal, armoedeval moet voorkomen worden;
- Niet-gebruik tegengaan: regelingen moeten duidelijk zijn en eenvoudig aan te vragen;
- Efficiënte uitvoering: geld moet zoveel mogelijk terecht komen bij de doelgroep;
- Integraal beleid: samenhang met andere beleidsterreinen, met name met de Wmo;
- Particulier initiatief: er gebeurt veel in de stad, we stimuleren en faciliteren dit;
- Stapelingseffecten bezuinigingen: we houden dit in beeld en anticiperen hierop.

Schulden benoemen we apart omdat we daar, gezien de omvang van de problematiek extra op willen blijven inzetten. We bieden in 2014 twee typen dienstverlening:

- Een brede laagdrempelige basisdienstverlening voor financiële ondersteuning;
- Een beperkte specialistische gemeentelijke schuldhulpverlening.

Wat hebben we bereikt?

3.1 Bereikte huishoudens met een laag inkomen
Onderstaande tabel geeft het gebruik in 2014 aan van de inkomensondersteunende regelingen. Voor de kinderfondsregelingen geldt dat de cijfers een indicatie zijn:

Aantal verstrekkingen per regeling	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Cultuurbijdrage kinderfonds	1.478	1.378
Sportbijdrage kinderfonds	2.512	2.435
Ouderbijdrage kinderfonds	1.817	2.218
Verstrekkingen Langdurigheidstoeslag	4.087	5.273
Toekenningen bijzondere bijstand	12.927	14.281
Deelnemers aan Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering	5.954	6.370
Verstrekkingen regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen	3.314	4.050
Totaal aantal verstrekkingen	**32.089**	**36.005**
Totaal aantal verstrekkingen aan unieke personen	**14.257**	**14.696**
Aantal inwoners met inkomen tot 110% bijstandsnorm	**17.700**	**18.700**
Percentage bereikte personen met 110% bijstandsnorm	**81%**	**79%**

We bereiken nog een groot aantal minima middels de subsidies die we verstrekken aan de Voedselbank (± 560 gezinnen), de Kledingbank (± 500 gezinnen), de werkcorporatie Maatschappelijke Dienstverlening (± 700 voorzieningenchecks) en de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en heffingen.

Tot slot hebben we in 2014 de (rijks)regeling koopkrachttoeslag aan minima uitgevoerd. U heeft in het najaar de (rijks)middelen ter beschikking gesteld. We hebben in 2014 aan circa 10.100 minima een toeslag uitgekeerd. Dit is vrijwel gelijk aan onze raming indertijd (10.500).

3.2 Toename percentage nieuwe bereikte klanten
In 2014 hebben we 79% van de huishoudens (2013: 81%) met een laag inkomen (110% van het sociaal minimum bereikt. Absoluut is het aantal bereikte unieke personen gestegen ten opzichte van het aantal in 2013 (van 14.257 personen in 2013 naar 14.696 in 2014). Relatief gezien is er sprake van een lichte daling van het percentage. Een mogelijke verklaring voor de lichte relatieve daling is de dynamiek in deze laag van de beroepsbevolking vanwege werkverlies en werkaanvaarding. Inzet op het bereiken van zoveel mogelijk mensen met een laag inkomen blijft noodzakelijk.

3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst (en 3.4 aantal aanmeldingen schuldhulpverlening)
Vanuit de schuldhulpverlening hebben we in 2014 1.529 Nijmegenaren met financiële problemen ondersteund. Dat zijn er wat meer dat we als doel hebben geformuleerd (1.500), maar minder dan in 2013 (1.828). Deze realisatie onderzoeken we in het eerste kwartaal van 2015 nader. 289 huishoudens hebben we geholpen aan een schuldenvrije toekomst.

Indicatoren

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % Bereikte huishoudens met een laag inkomen	81%	80%	79%
3.2 Toename % nieuwe bereikte klanten	onbekend	geen doelstelling	geen doelstelling
3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst	206	225	289
3.4 Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening	1.828	1.250	1.529

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
In de schuldhulpverlening ondersteunen we op verschillende wijzen burgers om zelf weer de regie te nemen bij financiële problemen en te voorkomen dat financiële problemen groter worden. We hebben in Nijmegen een brede, laagdrempelige basisdienstverlening voor ondersteuning bij financiële problemen enerzijds en een beperkte, specialistische, gemeentelijke schuldhulpverlening anderzijds.

Vanuit de schuldhulpverlening hebben we in 2014 1529 Nijmegenaren met financiële problemen ondersteund.

Bureau Schuldhulpverlening (de specialistische gemeentelijke schuldhulpverlening) heeft 289 huishoudens in 2014 aan een schuldenvrije toekomst geholpen. Bureau Schuldhulpverlening heeft daarnaast in 2014 georganiseerd:

- 190 (2013: 212) individuele informatie & adviesgesprekken;
- 2 workshops, 14 dag- en avondcursussen aan burgers;
- 9 bijeenkomsten groepsvoorlichting aan professionals in het maatschappelijk middenveld;
- 18 groepsgerichte en 93 individuele preventieactiviteiten voor jongeren.

In de laagdrempelige basisdienstverlening bij financiële problemen heeft Het Inter-lokaal 434 stabilisatietrajecten uitgevoerd. Het Inter-lokal heeft een conferentie over jongeren en schulden georganiseerd. Ook corporatie Talis heeft een bijeenkomst georganiseerd onder te titel ´Samen werken aan betaalbaarheid".

Met groepsgewijze activiteiten zijn meer dan 1400 (2013: 900) burgers (waaronder jongeren) en professionals ondersteund. We hebben onze preventieactiviteiten voor het grootste deel geconcentreerd op jongeren, onder meer door spreekuren en gastlessen op scholen, de screening van inkomsten en uitgaven, het opstellen van budgetplannen en het aanschrijven van schuldeisers.

Het Inter-lokaal en Bureau Schuldhulpverlening hebben de pilot budgetbeheer/budgetcoaching opgezet. Daarin worden cliënten die eerder naar bewindvoering zouden zijn doorverwezen, geholpen met de betaling van de vaste lasten (budgetbeheer) en gedragsgerichte beïnvloeding (budgetcoaching). Inmiddels zijn 90 personen aangemeld. Per maand stromen momenteel rond 20 personen in, dat betekent dat ongeveer in de zomer van 2016 400 trajectplaatsen gevuld zijn.

Humanitas heeft gedurende 2014 156 (2013:148) Nijmegenaren begeleid in het project 'Thuisadministratie'. We hebben Stuurman BV gevraagd om voor 150 werkzoekenden met een Wwb-uitkering coachingtrajecten te organiseren gericht op het verbeteren van financiële vaardigheden en motivatie met als doel duurzaam aan het werk te gaan.

Bureau Schuldhulpverlening en Stuurman BV hebben in het kader van een pilot 400 bijstandsgerechtigden, die vanwege betalingsachterstanden bij het betalen van de zorgverzekeringspremie in de bronheffing zitten, uitgenodigd voor een analyse- en adviesgesprek. Bijna de helft van de genodigden heeft gebruik gemaakt van dit aanbod. We zijn eind van het jaar begonnen met het uitvoeren van een tweetal korte pilots die ons moeten helpen om te bepalen in welke situaties we screeningsinstrument Mesis willen inzetten en hoe we de schuldhulvperlening beter aan de sociale wijkteams kunnen koppelen.

In 2014 hebben we op een aantal terreinen de ketensamenwerking in de schuldhulpverlening versterkt. We organiseren gemeenschappelijke casusoverleggen tussen bureau Schuldhulpverlening en Het Inter-lokaal met als doel het verbeteren van de samenwerking.

Ook hebben we de inzet van schuldhulpverlening ten behoeve van de multiproblem-huishoudens in Hatert en bij het Meldpunt Bijzondere Zorg gecontinueerd. Hierdoor hebben we een kleine 50 gezinnen kunnen ondersteunen. Daarnaast hebben we ca. 140 keer informatie en advies gegeven ter ondersteuning van gezinnen.Het Noodfonds om dreigende uithuiszettingen en afsluitingen van gas/water/licht te voorkomen is in 2014 voortgezet.

Overleg met de corporaties heeft geleid tot afspraken over het uitvoering van analyses voor 80 casussen in Hatert. Met de AWBZ-instellingen hebben we besproken hoe we de financiële dienstverlening voor kwetsbare burgers in de toekomst kunnen beter kunnen organiseren. We hebben twee strategische discussiebijeenkomsten met ketenpartners in de schuldhulpverlening en armoedebestrijding georganiseerd ter oplading van het nieuwe Aanvalsplan Armoede en Schulden, waarvan we eind van dit jaar een eerste versie van hebben vastgesteld.

Hoofddoelstelling 4

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid

Wat willen wij bereiken?

Onze hoofddoelstelling 'dynamiek in de gesubsidieerde arbeid' is een direct uitvloeisel van ons coalitieakkoord *Werken aan een duurzame toekomst*. In dat akkoord hebben we ons ten doel gesteld de oude vormen van gesubsidieerde arbeid te moderniseren, wat tot uitdrukking komt in de reductie van het aantal gesubsidieerde banen tot circa 200 banen eind 2012.

Tegelijkertijd hebben we ons in het coalitieakkoord uitgesproken voor nieuwe vormen van leren en werken in werkcorporaties en/of bij ondernemers in de stad. We willen een professionele werkomgeving bieden waar werkzoekenden met behoud van uitkering werkervaring en –ritme kunnen opdoen. Indien noodzakelijk wordt aan de kandidaten scholing geboden.

De doelstelling 'Afname gesubsidieerde arbeid' hebben we ultimo 2012 gerealiseerd. Dit onderdeel is daarmee niet meer actueel voor de begroting 2014.

De doelstelling gericht op het verwerven van leerwerkplekken in werkcorporaties en/of bij ondernemers valt onder het bredere geheel van onze re-integratieactiviteiten van hoofddoelstelling 1 'Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden'. Het creëren van leerwerkplekken draagt namelijk bij in onze doelstelling om werkzoekenden uit te laten stromen naar reguliere arbeid.

Wat hebben we bereikt?

De afbouw van de gesubsidieerde arbeid is reeds gerealiseerd, hierop hebben geen activiteiten meer plaatsgevonden in 2014.

De resultaten van de activiteiten om voldoende leerwerkplekken bij werkcorporaties en/of bij ondernemers te creëren, hebben wij beschreven bij hoofddoelstelling 1.

Indicatoren

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Afname gesubsidieerde arbeid	111	-	
4.2 Werkcorporaties	5623	500	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voor de afbouw van de gesubsidieerde arbeid zijn in 2014 geen specifieke acties ondernomen; dit proces was immers eerder al afgerond. De maatregelen gericht op het creëren van leerwerkplekken hebben wij beschreven onder hoofddoelstelling 1.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Toelichting

Het programma Werk en Inkomen sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 7,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 19,8%. Uitgedrukt als percentage van de totale lastenbegroting is de afwijking overigens een stuk lager (3,8%).
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 3,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is per saldo veroorzaakt door:

- meer uitgaven voor re-integratieactiviteiten (waar extra baten tegenover staan)
- lagere lasten op de Buig-uitkeringen a.g.v. gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden (met name aantal WWB-ers). Per saldo (lasten en baten) voordeel van € 2,7 miljoen ten opzichte van de begroting.
- lagere lasten bijstand declarabele regelingen (gecompenseerd door lagere baten)
- hogere lasten met betrekking tot minimaregelingen

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- inzet van extra middelen ter dekking van de stijging van de re-integratieuitgaven
- eenmalig voordeel a.g.v. verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van groter worden van aandeel ‘kleine debiteuren’ (+ € 2,0 miljoen)
- eenmalig voordeel a.g.v. het grotendeels kunnen laten vrijval van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen; + € 2,7 miljoen) in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek.

Het resultaat van per saldo € 7,3 miljoen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door: lagere lasten uitkeringen (m.n. WWB) alsmede tweetal eenmalige voordelen als gevolg van 1) verlaging voorzieningspercentage bijstandsdebiteuren en 2) kunnen laten vrijvallen van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen).

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Product werk

x € 1.000	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil
Lasten	48.876	50.621	-1.745
Baten	43.423	45.240	1.817
Saldo	**5.453**	**5.381**	**72**

6

In 2014 laat het product Werk een positief saldo zien van zo'n € 0,072 miljoen. Binnen het product Werk vinden met name de re-integratie activiteiten in het kader van het Participatiebudget en de Wet Sociale Werkvoorziening plaats. Bij de uitvoering van de genoemde activiteiten is er per saldo dus een klein verschil opgetreden tussen begrote en gerealiseerde budgetten. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de terug betaalde voorschotten (voorgaande jaren) bij de kinderopvang.

In 2014 hebben wij voor € 18,620 miljoen aan re-integratie uitgegeven. Het betreft hier zowel kosten van de uitvoerende organisatie als de uitgaven van inzet van re-integratie-instrumenten. De herkomst van de aangewende middelen is als volgt (respectievelijk in % en in miljoen):

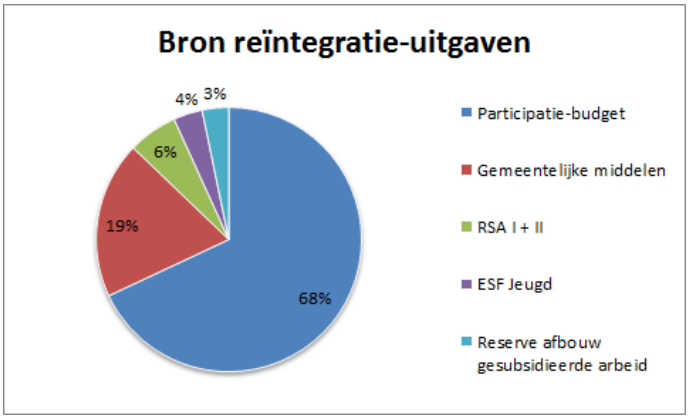

x € 1 mln	
Participatiebudget	12,670
Gemeentelijke middelen	3,557
RSA I + II	1,125
ESF Jeugd	0,660
Reserve afbouw gesubsidieerde arbeid	0.607
Totaal	**18,620**

De niet aangewende middelen uit het Participatiebudget van voorgaande jaren (2 miljoen) en de geprogrammeerde gelden 2015 van RSA I en II en ESF Jeugd zijn als een 'reservering' via zogenaamde OMBD's ultimo 2014 op de balans gezet.
Bij de subsidieverstrekking in het kader van de WSW is geen financiële afwijking opgetreden. De bijdragen die de Gemeente Nijmegen heeft verstrekt voor de reorganisatie bij Breed is, in zover die afweek van het tempo van realisatie bij Breed c.q. de dekkingsmiddelen bij de gemeente Nijmegen (ic € 1,9 miljoen) geactiveerd op de balans van de gemeente.

Product inkomen

x € 1 mln	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil	
Lasten	122,0	116,7	5,3	
Baten	108,3	109,6	-1,3	
Saldo	**13,8**	**7,2**	**6,6**	6

Bij het product Inkomen realiseren wij een voordeel van € 6,6 miljoen (afgerond € 5,3 miljoen voordeel op de lasten en € 1,3 miljoen voordeel op de baten). In grote lijnen gaat het om de volgende drie voordelen:

- voordeel op regulier budget BUIG (de uitkeringen) van € 2,7 miljoen als gevolg van gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden;
- eenmalig voordeel van € 1,7 miljoen als gevolg van het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren onder andere als gevolg van het groter worden van het aandeel 'kleine debiteuren';
- en tot slot een eenmalig voordeel van 2,2 miljoen als gevolg van het grotendeels kunnen laten vrijvallen van een verplichting aan het Rijk inzake de BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen); dit in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek.

Product armoedebestrijding

x € 1 mln	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil	
Lasten	18,7	19,3	-0,6	
Baten	1,3	2,0	0,7	
Saldo	**17,4**	**17,3**	**0,1**	6

Bij het product Armoedebestrijding realiseren wij een voordeel van € 0,1 miljoen (€ 0,6 miljoen nadeel op de lasten en € 0,7 miljoen voordeel op de baten).
Dit per saldo beperkte voordeel is onder andere het resultaat van een incidenteel voordeel van ruim € 0,3 miljoen als gevolg van een aanpassing van het voorzieningspercentage voor de bijstandsdebiteuren (leenbijstand).
Exclusief dat voordeel komen wij uit op een nadeel van ruim € 0,2 miljoen.
Het nadeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat we veel meer mensen met onze inkomensondersteunende regelingen hebben bereikt dan bij de opstelling van de begroting voorzien. Dit is een risico wat inherent is aan open-einde regelingen. Tegenover een financieel nadelig resultaat staat wél dat we conform onze inhoudelijke doelstellingen veel mensen met een laag inkomen op één of andere manier hebben kunnen ondersteunen.

Binnen programma Bestuur en Middelen realiseren wij op de aan Armoedebestrijding gerelateerde 'stelpost Klijnsmamiddelen' een voordeel van een kleine € 0,4 miljoen (€ 377.000). Dit voordeel moet feitelijk 'gekoppeld' worden aan het hier gepresenteerde nadeel. Rekening houdend met het voordeel binnen programma Bestuur & Middelen gaat het feitelijk dus om een voordeel van een kleine € 0,2 miljoen. Omdat het resultaat op de afdeling Inkomen ook licht negatief is, komt daarmee de 'stelpost Klijnsmamiddelen' niet in aanmerking voor overheveling naar 2015.

Product inburgering
Geen relevante afwijkingen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1061 Werk & Inkomen **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				150.359	184.553	34.194
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13- '14	Raad	29 jan '14	4/2014		92	92
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	1.349	1.025
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70

BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	928	1.214	286
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-31	-31
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		182	182
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	431	288
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		921	921
Totaal Wijzigingen				**3.631**	**6.324**	**2.693**
Eindtotaal				**153.990**	**190.877**	**36.887**

Risico's

- Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat. Deze prognose is moeilijk 100% op realiteitswaarde in te schatten.
  Dit leidt tot het risico van over- of onderuitputting van budgetten voor individuele regelingen of het product Armoedebestrijding (1061-03)
- De exploitatie van Breed staat in 2014 en 2015 onder druk. Het gevolg hiervan is dat de eerder verwachte positieve exploitatieresultaten niet worden gerealiseerd. Een negatief bedrijfsresultaat in 2014 en 2015 kan Breed grotendeels opvangen uit haar reserves; de bijdrage aan de reorganisatievoorziening welke in de Nijmeegse begroting gedekt werden door de verwachte positieve saldi van Breed, zal door de individuele gemeenten moeten worden opgebracht. Indien de exploitatie van Breed inderdaad negatief wordt, heeft Nijmegen onvoldoende middelen geraamd om haar bijdrage aan de reorganisatievoorziening te kunnen bekostigen. Dit geldt ook voor dát deel van het exploitatietekort 2015 van Breed dat haar beschikbare reserves te boven gaat.
  De door Breed geraamde verbetering van de bedrijfsresultaten op middellange termijn zijn ambitieus. Bovendien staan de subsidie-inkomsten onder druk, deze zullen ook na de periode van de in de begroting weergegeven meerjarenraming verder teruglopen. Op basis van de geconstateerde risico's in de bedrijfsvoering van Breed brengt het ontbreken van exploitatiebijdragen aan het sw-bedrijf in het meerjarenperspectief van de gemeenten een risico met zich mee. Hiermee ontstaat het risico voor de gemeente om alsnog een bijdrage aan de reorganisatie-kosten én een bijdrage aan het exploitatietekort van het SW-bedrijf te leveren.
- Onze uitgaven voor bijstandsuitkeringen (WWB) kunnen hoger of lager liggen dan de Rijksuitkering a.g.v.: 1) veranderingen in het verdeelmodel/ wijzigingen in financieringssystematiek, 2) onze gemiddelde prijs per uitkering of 3) ons aantal uitkeringen. De financieringssystematiek is recent (eind sept 2014 bekend gemaakt) per 2015 gewijzigd en valt voor Nijmegen ongunstig uit.
  Vanwege een geleidelijke invoering van deze nieuwe verdeelsystematiek wordt dit nadelige effect in het eerste jaar (2015) gedempt. Op dit moment (januari 2015) lopen er nog diverse trajecten inzake het nieuwe verdeelmodel, waaronder een bezwaarschrift op de beschikking 2015 alsmede een landelijke evaluatie/verbetertraject op het zojuist ingevoerde nieuwe verdeelmodel. Het is de verwachting dat het model naar de nabije toekomst aangepast gaat worden. Vooralsnog passen wij de financiële risicomelding nog niet aan omdat de nadelen binnen de bestaande melding 'passen'. Dit leidt tot het risico dat we als gemeente meer uitgeven aan uitkeringen dan we van het rijk ontvangen en de gemeente dus een tekort heeft.
- Invoering van nieuwe financieringssystematiek BBZ per 1/1/2013 (BBZ/ kredietverlening --> bonus/malus). Dit kan leiden tot een positief of negatief financieel resultaat.
  De ingeslagen weg van de regionale samenwerking brengt voorbereiding- en frictiekosten met zich mee. De daadwerkelijke kosten overschrijden de begrote uitgaven. Hierdoor ontstaan niet voorziene budgetoverschrijdingen.
- In het jaarrekeningresultaat van 2014 hebben wij een incidenteel resultaat gemeld inzake vrijval balanspost 'verhaalbare bijstand' (BBZ uitkeringen aan zelfstandigen); dit in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek. In de toelichting bij deze melding is opgenomen dat deze vrijval is gebaseerd op impliciete aannames en een expliciete melding van het Rijk ontbreekt. Daarom houden we vooralsnog een

risicomelding aan t.a.v. dit dossier. Het is onze verwachting dat dit risico met de loop der tijd zal kunnen komen te vervallen. De hoogte van dit risico (max) is overigens iets lager, nl. € 2,0 miljoen, dan het gerapporteerde voordeel in 2014 van € 2,7 miljoen. Zie voor meer details het gemaakte onderzoeksrapport. Dit leidt tot het risico van mogelijk alsnog terugbetalen van de eerder opgenomen verplichting aan het Rijk.

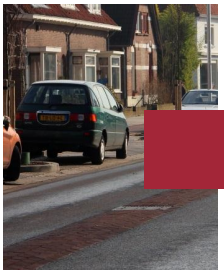

Programma Openbare Ruimte

ALGEMEEN

Wij beogen een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen, een duurzame en leefbare stad voor onze burgers. Een stad waarin onze burgers zich thuis voelen. We stimuleren actief burgerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen in duurzaam beheer een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners. We houden rekening met sociale veiligheid en toegankelijkheid bij herinrichtingen, wijkbeheersplannen en bel- en herstellijn werkzaamheden zoals snoeien van overhangend groen. Het is noodzakelijk om ook op dit programma te bezuinigingen. Onderhoud aan wegen, openbare verlichting en openbaar groen willen we echter zoveel mogelijk ontzien, we zoeken bezuinigingsmogelijkheden vooral in de niveaus van beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door meer te differentiëren in het dagelijks beheer. We hebben een taakstelling gerealiseerd van 3,2 miljoen euro in 2014.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Dit programma omvat het beheer en onderhoud van de openbare ruimte alsmede het toezicht op het gebruik van die openbare ruimte en de inzameling van het huishoudelijk afval.
Wij beogen een schone, hele en veilige openbare ruimte in Nijmegen. Een duurzame en leefbare stad waar onze burgers, ondernemers, maatschappelijke instellingen alsmede bezoekers zich thuis voelen, is speerpunt van ons beleid.
We willen actief burgerschap meer stimuleren want een schone, hele en veilige openbare ruimte is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen de burgers en ondernemers de ruimte geven om deze verantwoordelijkheid nog meer op te pakken.
We willen een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners ten aanzien van duurzaam beheer.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Een schone, hele en veilige openbare ruimte

Hoofddoelstelling 1

Een schone, hele en veilige openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Wij zorgen voor een schone, hele en veilige openbare ruimte.
We willen een schone stad. We onderzoeken de burgertevredenheid eens in de twee jaar met de stadspeiling. (1.1 en 1.2) Onze doelstelling is om beide percentages op 70% te houden. In tijden van bezuinigingen vinden we het een goed streven dat ruim twee derde van de bewoners tevreden is. Daarnaast meten we maandelijks de kwaliteit van de reiniging volgens de beeldsystematiek van het schouwboekje “Nijmegen: schoon, heel & veilig” voor onder andere zwerfvuil. (1.3.1 en 1.3.2)
We streven naar een hele en veilige openbare ruimte in Nijmegen (1.5.1 en 1.5.2). Onze doelstelling is om de komende jaren een gelijkblijvend percentage te houden. De onderhoudskwaliteit zetten we af tegenover het percentage van burgers dat tevreden is over het onderhoud op wegen en fietspaden dat we eens in de twee jaar

bij de stadspeiling meten (1.4). In de volgende stadspeiling zullen wij de tevredenheid van de burgers over de fietspaden en de wegen apart uitvragen.
We willen de betrokkenheid van de burgers met hun openbare ruimte vergroten en hun beleving over deze openbare ruimte positief beïnvloeden. In de wijkbeheerplannen die we in iedere wijk eens per vier jaar opstellen, maken we afspraken met burgers en overige betrokkenen in de wijk over welke projecten en wanneer worden uitgevoerd. Daarbij is het essentieel dat we de acties die we in de wijkbeheerplannen afspreken ook daadwerkelijk uitvoeren. (1.6) Wij willen een goede service bieden aan onze burgers door meldingen over de openbare ruimte via de Bel- & Herstellijn zo snel mogelijk af te handelen. (1.7) Bij de stadsrekening zullen we de top drie vermelden van de soort meldingen zodat we daar lering uit kunnen trekken voor de vervolgjaren.

Wat hebben we bereikt?

1.1 en 1.2 Nijmegen schoon volgens de stadspeiling;
In 2014 hebben we geen stadspeiling uitgevoerd. De percentages voor 2013 gelden ook voor 2014. Dat betekent dat zes op de tien inwoners Nijmegen een schone stad vindt. Hiermee hebben we de 70% niet gehaald. Dit komt vooral door de andere manier van enquêtering in 2013 (digitale ondervraging). Meer mensen zijn geneigd om neutraal te antwoorden (in 2011 gaf 17% een neutraal antwoord, in 2013 is dat 30%).
Met 75% van de Nijmegenaren die hun buurt schoon vinden zitten we wel 5% boven onze ambitie van 70%.

1.3 Schoon volgens beeldsystematiek schouwboekje;
1.3.1 Centrum
Naast de burgertevredenheid die we meten bij de stadspeiling hebben we onze eigen (technische) eisen van de beeldkwaliteit van de reiniging op basis van het schouwboekje “Nijmegen Schoon, heel en veilig”. Deze gegevens hebben we wel specifiek voor 2014. Voor het centrum zitten we voor het vierde jaar op de afgesproken beeldkwaliteit met een 8,7. De beeldkwaliteit in de Benedenstad en het Centrum voldoet 96% aan onze eisen voor het zwerfafval. Voor onkruid is dat eveneens 96%. Gemiddeld komen we voor alle onderdelen uit op ruim 87%.
1.3.2 Rest stad
Voor de wijken is de gemiddelde beeldkwaliteit een 7,5 ten opzichte van een 7,4 in 2013. Hiermee hebben we weer voldaan aan de vereiste beeldkwaliteit. Voor het thema zwerfafval zitten we voor de wijken op bijna 96%. Voor onkruid is dat 93%. Gemiddeld komen we op 93% voor alle onderdelen van het schouwboekje.

1.4.1 en 1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad en wegen in de buurt;
Vorig jaar is voor het eerst bij de stadspeiling gevraagd naar de mening van Nijmegenaren over het onderhoud van de fietspaden in de stad. Een meerderheid (60%) vindt dat deze goed worden onderhouden, bijna een kwart (23%) reageert neutraal en 14% is van mening dat er geen sprake is van goed onderhoud.
Ongeveer twee derde (63%) van de bevolking vindt dat de wegen in hun buurt goed worden onderhouden.

1.5.1 en 1.5.2 Onderhoudsniveau fietspaden en wegen (technisch);
We bepalen de technisch kwaliteit van de wegen en fietspaden door de inspecties die we regelmatig uitvoeren. De technische kwaliteit bepalen we op basis van onze technische normen. Dit vertalen we in de onderhoudsbehoefte. De onderhoudsbehoefte kan variëren van het dichten van scheuren tot het compleet vervangen van het asfalt of het herstraten van een klinkerweg. Onze doelstelling in 2014 was dat 76% van onze fietspaden in de stad en wegen in de buurt aan onze technische kwaliteit voldoet. Deze doelstelling hebben we gehaald.

- **Fietspaden**: Van de technische kwaliteit van de fietspaden voldoet 87% aan onze norm.
- **Asfaltwegen**: We hebben in 2014 weer een aantal grote hoofdwegen verbeterd zoals de wegen van de van Boetbergweg, Oude Groenestraat en Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg. 82% van de hoofdwegen voldoen aan onze technische eisen. Dit is gelijk aan vorig jaar. Het gepleegde onderhoud en de normale slijtage van de wegen heffen elkaar op. Voor de overige asfaltwegen is het gemiddeld 76% ten opzichte van 73% vorig jaar. Hieronder vallen ook de woonstraten die in asfalt zijn uitgevoerd. Voor deze woonstaten zoeken we naar momenten om aan te sluiten bij riolerings- en ontwikkelprojecten om werk met werk te maken en zo optimale efficiency te halen.
- **Klinkerwegen en trottoirs**: Van de klinkerwegen en trottoirs voldoet 77% ten opzichte van 76% in 2013.

1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen;
De doelstelling om 90% van de acties van de wijkbeheerplannen uit te voeren, hebben we gehaald. We zitten op gemiddeld 91% voor alle wijken in 2014.

1.7 Tijdig afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn;
In het eerste halfjaar heeft 84,5% van de melders een terugmelding gehad binnen 5 werkdagen. Een uitschieter was er februari met 91,6%. In het laatste half jaar is dit teruggevallen naar 74%. Over het hele jaar is het gemiddelde 79%. Hiermee is onze doelstelling niet gehaald. We blijven sturen op de stijgende lijn die is ingezet om onze doelstelling het komende jaar wel te halen.

Indicatoren

Een schone, hele en veilige openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Nijmegenaren dat Nijmegen schoon vindt	60%	70%	60%
1.2 Nijmegenaren dat de eigen buurt schoon vindt	75%	70%	75%
1.3.1 Centrum - beeldkwaliteit goed	88%	83%	87%
1.3.2 Rest stad - beeldkwaliteit basis	93%	95%	93%
1.4.1 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad	60%	65%	60%
1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt	63%	76%	63%
1.5.1 Onderhoudskwaliteitsniveau fietspaden (technisch)	87%	76%	87%
1.5.2 Onderhoudskwaliteitsniveau wegen (technisch)	76%	76%	77%
1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen	87%	90%	91%
1.7 Tijdig (binnen 5 werkdagen) afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn	75%	85%	79%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleidsnota "Geef ze de (openbare) ruimte"
In 2014 is verder vorm gegeven aan de vernieuwing van onze manier van werken en rolverdeling tussen bewoners, ondernemers, uitvoerende partijen en de gemeente. In de beleidsnota was al aangegeven dat de uitwerking op de 4 beleidspijlers een zoektocht is: in nauw overleg met de samenwerkende partners krijgt de nieuwe manier van werken stap voor stap vorm. In het tweede jaar zijn de volgende resultaten en ervaringen geboekt:

- Het aantal projecten en initiatieven op de participatiekaart.nl/nijmegen is verder doorgestegen naar 163. De wijkbeheerders en wijkopzichters slagen er steeds beter om bewoners te enthousiasmeren en faciliteren , maar zien ook dat ze in diverse gevallen een initiatiefnemende rol moeten pakken;
- We hebben proeven uitgevoerd om de wijkbeheerplannen te vernieuwen: in Altrade zijn bewoners ook via social media benaderd om mee te denken; in de Kampwijken hebben bewoners kennis gemaakt met gedifferentieerd beheer, waaruit een aantal nieuwe participatie-initiatieven zijn voortgekomen;
- Ons college heeft in het voorjaar het Marikenniveau vastgesteld en een inspiratieboekje waarin we laten zien wat mogelijk is als bewoners zelf op bepaalde plekken het onderhoud willen doen.
- In de uitvoering krijgt het “werken op regie” samen met Dar steeds duidelijker vorm. Met minder geld worden dezelfde resultaten op straat gerealiseerd door Dar. Dar heeft in 2014 de reiniging en het groen- en grijsonderhoud in 3 stadsdelen uitgevoerd.

Afvalbeleidsnota
In de afvalbeleidsnota "Creatief met Afval 2013-2020" zijn de strategie en de aanpak vastgesteld om de inzameling van huishoudelijke afvalstromen te verbeteren en de mate van hergebruik verder te vergroten. De nadruk ligt

daarbij op het verbeteren van de service en het scheidingsgemak voor onze inwoners. In 2013 was het percentage hergebruik van het huishoudelijk afval 62,7%. Voor 2014 is dit nog niet bekend.
In 2014 zijn de volgende activiteiten gerealiseerd:

- De milieustraat aan de Kanaalstraat is volledig verbouwd en gemoderniseerd;
- De pilot inzameling drankkartons in Bottendaal is succesvol afgerond;
- Binnen MARN-verband zijn afspraken gemaakt met ARN/Remondis om drankkartons én blik gezamenlijk met het plastic afval in de plastic hero zak in te zamelen en deze stroom vervolgens uit te sorteren. Daarbij zijn gegarandeerde hergebruikspercentages overeengekomen. In 2015 voeren we dit in.
- Het projectplan om de inzameling van oud papier bij laagbouwwoningen met minicontainers uit te voeren is in 2014 vastgesteld en wordt nu verder uitgerold;
- In 2014 hebben we deelgenomen aan een afvalbenchmark. Hieruit blijkt wederom dat Nijmegen (binnen haar stedelijkheidsklasse) na Maastricht de hoogste mate van afvalscheiding behaalt en dat tegen zeer lage afvalbeheerkosten.

Reclamebeleid
De beleidskadernota 'Reclameboodschap' is in 2013 vastgesteld en is één integrale beleidsnota voor reclame, uitingen en aankondigingen op zowel openbaar als particulier terrein en gevels. In 2014 hebben we dit verder vertaald in een uitwerkingsnota die we begin 2015 vast gaan stellen.

Elektrische oplaadpunten
Het aantal (deels) elektrisch aangedreven auto's is ook in 2014 verder gegroeid; vooral als gevolg van gunstige fiscale maatregelen voor ondernemers. Daarmee gepaard gaat een stijgende vraag naar elektrische oplaadpunten in de openbare ruimte. Nijmegen heeft deelgenomen aan een aanbestedingstraject van de stadsregio met als doel de selectie van een concessiehouder voor de exploitatie van elektrische oplaadpunten. Deze aanbesteding is inmiddels afgerond. Ons voornemen is om begin 2015 een overeenkomst met de geselecteerde concessiehouder aan te gaan.

Bel- & Herstellijn
De Bel- & Herstellijn, bestaande uit een front- en backoffice, biedt de inwoners van Nijmegen een laagdrempelige mogelijkheid om een melding over de openbare ruimte in te dienen. Dit kan zowel telefonisch, via internet of via de Bel & Herstel-app. De Bel&Herstel-app is begin 2013 gelanceerd en is bedoeld om kapotte stoeptegels, scheve lantaarnpalen en andere mankementen in het straatbeeld te melden. De afhandeling van meldingen is te volgen via de app.
Het aantal meldingen van de Bel- &Herstellijn komt dit jaar op 13.284. Dit zijn zowel de meldingen via de Bel&Herstel-app, internetmeldingen (via het webformulier), als de telefonische meldingen. De Bel&Herstel-app was in 2014 goed voor zo'n 3769 (ruim 28%) meldingen. In 2013 waren er totaal ongeveer 12.800 meldingen. De drie categorieën waarop we de meeste meldingen binnen kregen zijn: Trottoirs en verharding (2411), verlichting (2138) en Bomen en bos ((1365). Ongeveer gelijk aan vorig jaar.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Openbare verlichting
We hebben LED verlichting aangebracht op de Groenestraat, Dobbelmanweg, Ubbergseweg en Grootstalselaan. Op de Grootstalselaan hebben we dit uitgebreid met licht op aanvraag. Het gaat in totaal om 159 LED-vervangingen. Daarnaast hebben we bijna 13 km kabelnet vervangen.

Gladheidsbeheersing
We hadden in 2014 een zachte winter met veel matige nachtvorst. Hierdoor waren na verhouding onevenredig veel preventieve strooiacties noodzakelijk. We hebben een beperkt aantal meldingen doorgekregen van gladheid. Voor de tweede winter achtereen zijn we echter wel verrast door zeer plaatselijke gladheid. Dit heeft geleid tot zeer lokale meldingen. Vanuit de resultaten van de infraroodmeldingen uit 2013 hebben we de 'bruggenroute' uitgebreid met koude plekken. Hierdoor kunnen we beter inspelen op de eerste gladheid. Het strooiareaal is verder uitgebreid met de Verlengde Energieweg, stadsbrug de Oversteek, Graaf Alardsingel en de Magaretha van Megchelenstraat. Door de komst van de stadsbrug is Nijmegen-Noord ook beter en sneller bereikbaar geworden voor de gladheidbestrijding. Het aantal zoutkisten nam toe van 100 naar 150 stuks.

Wegen
In 2014 is de Kwakkenbergweg deels heringericht, ter hoogte van het Erica Terpstra zwembad. Ook is de St. Jacobslaan fase 2 uitgevoerd, net als Stijn Buysstraat fase 1 en Kanaalstraat fase 2. De snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en deze wordt snel uitgebreid over de Muntmeesterlaan. Poort Neerbosch is in 2014 opgestart en wordt in 2015 afgerond. Verder is er groot asfaltonderhoud gepleegd aan de van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg & Terwindtstraat, rotonde Griftdijk, Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg, Koolemans Beynenstraat en Oude Groenestraat. Ook is het asfalt vervangen van de woonstraten van Slichtenhorststraat, Dr. Jan Berendsstraat en Zwanenveld 21^{e} straat. Daarnaast is de snelfietsroute RijnWaalpad afgerond door op de Visveldsestraat een rode asfaltdeklaag aan te brengen. Ook is het fietspad langs de meubelboulevard aan de Wijchenseweg geasfalteerd, evenals het fietspad aan de Kelfkensbos. In de Einsteinstraat is het versleten asfalt vervangen door betonstenen en wordt in 2015 de tweede fase uitgevoerd.

Openbaar groen
Het bomenbestand van Nijmegen bestond in het najaar van 2014 uit 58.184 bomen; de hoeveelheid bomen in de hoofdstructuur is nagenoeg gelijk gebleven. De werkcorporatie voor het Goffertpark en de parken in West draaien goed. Deze werkcorporatie is een samenwerkingsverband tussen Dar en Breed (social return). In het Goffertpark zijn we in 2014 verder gegaan met het dunnen van het bos. In 2014 hebben we BRIM-subsidies toegewezen

gekregen (rijkssubsidie voor de instandhouding en het onderhoud van monumenten) voor de parken Brakkenstein, Kronenburgerpark en Valkhofpark voor de komende 6 jaar. In 2014 is ruim 35.000 m2 openbaar groen door burgers zelf onderhouden en zijn 388 geregistreerde boomspiegels bij ons bekend.

Project Groen Geregeld
In 2014 zijn ongeveer 45 gevallen van illegaal grondgebruik beëindigd of omgezet in legaal gebruik. Voor nog eens 140 adressen lopen acties om het illegaal grondgebruik te beëindigen. Deze acties lopen uiteen van onderhandeling met particuliere eigenaren (65 gevallen), onderhandelingen met een vastgoedbelegger (35 percelen) en met woningcorporaties (40 percelen). Het project Groen Geregeld heeft daarmee ook in 2014 positieve resultaten laten zien en biedt goede vooruitzichten dat dit in 2015 wordt gecontinueerd.

Toezicht
In 2014 hebben we het project 'Afval dump je niet' uitgevoerd. Het betreft hier een pilot met als doel:

- Met een aantal quick wins een signaal af te geven dat zwerfafval en illegale dumpingen niet getolereerd worden.
- Een halt toe te roepen aan de dumpingen door met name de hot spots aan te pakken en hier intensief over te communiceren.
- De hoeveelheid gedumpt afval terug te dringen.
- Waarnemingen in de wijk zo snel mogelijk aan partners door te geven, handhavende acties combineren met het opruimen van de rommel.

De pilot is goed verlopen en dusdanig succesvol dat we hier in 2015 vervolgacties op uitzetten samen met Dar.

Wat heeft het gekost?

Openbare ruimte * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Toelichting financiën

Het programma Openbare Ruimte sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 19.000. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,05%.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Bij een aantal producten zien we een grote afwijking bij lasten en baten. Deze verschillen zijn nagenoeg budgettair neutraal en hebben vooral betrekking op projecten die vallen onder de integrale samenwerking van Openbare Ruimte met andere programma's. De kosten van deze projecten worden verantwoord bij Openbare Ruimte en verrekend met andere programma's waar de budgetten beschikbaar zijn gesteld. Omdat niet van al deze projecten de lasten en baten binnen het programma Openbare Ruimte zijn aangepast, ontstaat een administratief verschil tussen begroting en realisatie.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.
Naast bovengenoemde verklaring is het nadeel op de lasten veroorzaakt doordat een bezuiniging bij de lasten is geraamd, terwijl deze bij de baten is gerealiseerd. Bij de lasten levert dit daarmee een nadeel op.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.
Naast bovengenoemde verklaring is het voordeel op de baten veroorzaakt door de bij de lasten geraamde bezuiniging. Bij de baten levert dit daarmee een voordeel op. Daarnaast is er meer ontvangen voor het ingezamelde plastic afval.
Deze opbrengsten zijn erg aan fluctuaties onderhevig en daarom lastig exact te ramen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1062 Openbare ruimte bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.328	48.387	35.059
Wijzigingen						
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.076	1.168	92
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	250	250	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-200		200
Totaal Wijzigingen				**1.126**	**1.405**	**279**
Eindtotaal				**14.455**	**49.792**	**35.338**

Risico's

Er zijn geen wijzigingen ten aanzien van de risico's zoals gemeld bij de Stadsbegroting 2015-2018.
Derhalve zijn de volgende zes risico's nog steeds actueel:

- ARN heeft onvoldoende aanvoer van afval, waardoor te lage omzet wordt gerealiseerd en verlies wordt geleden. Indien de door MARN aan ARN afgegeven garanties moeten worden aangesproken, kan dit leiden tot een financieel nadeel voor de gemeente Nijmegen.
- Aanbestedingsprocedure is niet correct verlopen wat leidt tot claims, vertraging, imagoschade.
- Er gebeurt een ongeval in de openbare ruimte wat leidt tot letsel en materiële schade bij een gebruiker van de openbare ruimte die de gemeente daarvoor aansprakelijk stelt. Als gevolg van slecht onderhoud en/of achterstallig onderhoud kan een ongeval zich voordoen, wat leidt tot claims, vertraging en imagoschade.
- Er treedt een natuurramp op wat leidt tot blokkades van wegen, overlast voor burgers, materiële schade voor de gemeente. Dit kan leiden tot claims, vertraging en imagoschade.
- Verborgen gebreken komen in beeld, wat leidt tot claims, vertraging en imagoschade.

- Benodigd onderhoud aan inrichtingselementen van de openbare ruimte (asfalt, openbare verlichting en bomen) moet door beperkt budget achterwegen blijven. Dit kan leiden tot schade, claims, vertraging en imagoschade.

Over het geheel kunnen we melden dat er zich in 2014 geen risico's hebben voorgedaan.

Programma Wijken

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met het programma Wijken streven we naar leefbare en veilige wijken, met goede sociale relaties en samenhang in buurten.
Leefbaarheid en veiligheid richten zich zowel op de fysieke als op de sociale kwaliteit van de wijken.
Goede sociale relaties en samenhang in buurten dragen bij aan de zgn. collectieve zelfredzaamheid. Participatie van bewoners, eigen initiatief van bewoners, elkaar onderling hulp aanbieden of aanspreken op gedrag wordt daardoor bevorderd.

Het programma is gericht op alle wijken:

- het op peil houden van wijken waar het goed gaat
- het aanpakken van achterstanden in deelgebieden die achterblijven
- stimuleren van participatie

Het programma omvat een samenhangende aanpak van sociale en fysieke kansen en problemen in de wijken. Dit doen we in samenwerking met bewoners en ondernemers, woningcorporaties, politie, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties en andere betrokken partijen in de wijken. Intern zijn er relaties met de meeste gemeentelijke programma's. Veiligheid, Zorg- en Welzijn, Wonen en Openbare Ruimte zijn de belangrijkste daarvan. Door de samenwerking en het optimaal benutten van netwerken wordt het mogelijk bruggen te slaan tussen bewoners en bewonersgroepen onderling, tussen bewoners en instanties en vanuit deze samenwerking initiatieven en ontwikkelingen in gang te zetten die bijdragen aan het doel van dit programma.

Het bereiken van doelstellingen wordt gemeten via de stads- en wijkmonitor. Deze komt om de twee jaar uit. Voorjaar 2012 was de meest recente, gebaseerd op metingen in 2011. Voorjaar 2014 komt de nieuwe wijkmonitor uit. De gegevens konden nog niet worden meegenomen in deze begroting. Wel is er een analyse gemaakt door O&S op basis van de landelijke leefbarometer. Deze analyse is hieronder verwerkt bij de indicatoren leefbaarheid en sociaal economische situatie.

Nijmegen kent 9 stadsdelen en 44 wijken, in de Wijkmonitor worden 35 woonwijken besproken. Dieper inzoomend zie we dat binnen de Nijmeegse wijken er ca. 65 deelgebieden aanwijsbaar zijn waar gebiedsproblemen spelen. De meeste behoren tot de bekende aandachtsgebieden, maar er zijn enkele andere kleine risicogebieden. Via het wijkmanagement houden we ook in die gebieden vinger aan de pols. Gebiedsproblematiek in Nijmegen kenmerkt zich vooral door sociale problematiek, gekoppeld aan een dominantie van lage sociaaleconomische status en kenmerken van de woningvoorraad.

AANDACHTSGEBIEDEN

We onderscheiden 6 groepen van aandachtsgebieden:

1. Aandachtsgebieden Oude stadswijken: Biezen, Wolfskuil, Willemskwartier in Nije Veld) en Kolpingbuurt (in Goffert);
2. Aandachtsgebieden Nieuw-West: Neerbosch-Oost en Heseveld;
3. Aandachtsgebied in Zuid: Hatert;
4. Aandachtsgebieden Dukenburg: Zwanenveld, Malvert, Meijhorst, Aldenhof en Tolhuis 52-78 (in Tolhuis);
5. Aandachtsgebieden Lindenholt: Zellersacker, Voorstenkamp, Gildekamp, Leuvensbroek;
6. Aandachtsgebied Centrum: Stadscentrum en Benedenstad

ALGEMENE TOELICHTING OP INDICATOREN

Bij de Programmarekening 2011 en de Stadsbegroting 2013 is al toegelicht dat er vanaf 2011 een gewijzigde meetmethode is. Daardoor treedt er een trendbreuk op in het onderzoek, kunnen de scores op de indicatoren vanaf 2011 niet meer goed vergeleken worden met de jaren daarvoor en zijn de cijfers voor de buurten en wijken niet meer beschikbaar. De onderzoeksgegevens (Stads- en wijkmonitor, veiligheidsmonitor) blijven om de twee jaar verschijnen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	**Verbetering leefbaarheid**
H2	**Sociale cohesie**
H3	**Veilig voelen in eigen buurt**
H4	**Sociaal-economisch perspectief**

Hoofddoelstelling 1

Verbetering leefbaarheid

Wat willen we bereiken?

Wij willen de leefbaarheid in de Nijmeegse wijken op peil houden en verbeteren daar waar achterstanden zijn. Deze ambitie drukken we uit in de indicator 'bewonerswaardering voor woon- en leefklimaat' en een algemeen rapportcijfer van bewoners voor de eigen buurt/woonomgeving.
De indicator Bewonerswaardering woon- en leefklimaat is opgemaakt uit vragen met betrekking tot het totaaloordeel over de eigen buurt: het plezier waarmee men in de buurt woont, de eventuele (dringende) wens om uit de buurt te verhuizen en de gehechtheid aan de buurt.
De indicator woonomgeving is het gemiddelde rapportcijfer dat Nijmegenaren van 15 jaar en ouder hebben gegeven aan hun woonomgeving.

De ambities voor 2014 drukken we uit in

0	handhaven op zelfde niveau
-	lichte afname
--	sterke daling
+	lichte stijging
++	sterke stijging

Op basis van aanduidingen op Leefbaarometer.nl op het gebied van leefbaarheidsrisico's, en de ontwikkeling van kleine deelgebieden in de periode 2010 tot en met 2012, worden hier indicaties geven op het gebied van leefbaarheid.

Algemeen beeld: leefbaarheidsrisico's in de aandachtsgebieden blijven aanwezig maar lijken in brede zin verminderd, soms in aard (de mate), soms in omvang (van het gebied).

- Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum: leefbaarheidsrisico's (Kop Bloemerstraat) zijn verdwenen; Benedenstad leefbaarheid positief en stabiel, Stadscentrum matig positief en stabiel;
- Aandachtsgebieden oude stadswijken: risico's zijn er in inmiddels veel kleinere gebieden, aard en intensiteit blijven vergelijkbaar; Leefbaarheid in Biezen positief (was matig positief), Wolfskuil, Willemskwartier en Kolpingbuurt blijven matig positief;
- Aandachtsgebieden Nieuw West: leefbaarheidsrisico's in grote lijnen vergelijkbaar, doch wat minder intensief; Leefbaarheid in de wijken matig positief en stabiel;
- Aandachtsgebied Hatert: leefbaarheid matig positief en stabiel; in deelgebieden is de aard en omvang van leefbaarheidsrisico's in brede zin verminderd. Opvallend is een nieuw aandachtsgebied: omgeving HAT-complex (van Talis), gelegen tegen De Winkelsteeg;
- Aandachtsgebieden Dukenburg: leefbaarheidsscores blijven op wijkniveau matig positief; aard en omvang van leefbaarheidsrisico's zijn binnen deelgebieden in brede zin verminderd;
- Aandachtsgebieden Lindenholt: leefbaarheidsscores zijn op wijkniveau verbeterd (van matig positief naar positief); leefbaarheidsrisico's in deelgebieden zijn minder intensief.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
1.1 Bewonerswaardering woon- en leefklimaat (schaalscore evaluatie buurt)				
1.1 stad	7,5	0	7,6	0
1.1a aandachtsgebiedenNijmegen-centrum	7,3	0	7,3	0
1.1b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	+	6,8	+
1.1c aandachtsgebieden Nieuw west	6,8	+	6,9	+
1.1d Hatert	6,7	+	6,9	+
1.1e aandachtsgebieden Dukenburg	6,4	+	6,8	+
1.2 rapportcijfer woonomgeving				
1.2 Stad	7,5	0	7,5	0
1.2a aandachtsgebieden Nijmegen-centrum	7,4	0	7,5	0
1.2b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	0	7,0	0
1.2c aandachtsgebieden Nieuw west	6,9	0	7,0	0
1.2d aandachtsgebied Hatert	6,9	0	7,2	0
1.2e aandachtsgebieden Dukenburg	6,8	0	6,9	0
1.2f aandachtsgebieden Lindenholt	6,9	+	7,0	+

De stads- en wijkmonitor verschijnt eens in de twee jaar. Over 2014 zijn er geen realisatiecijfers beschikbaar. Vanaf 2011 is een breuk in de onderzoekslijn ontstaan door een andere gebiedsclustering en meetmethode. De tabel toont de trend en de ambitie 2014.

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 2

Sociale cohesie

Wat willen wij bereiken?

Wij willen dat meer bewoners zich in 2013 verantwoordelijkheid voelen voor de eigen buurt. Daarmee streven we ernaar de stijgende lijn van de afgelopen jaren, die we in veel wijken hebben gezien te handhaven. In veel aandachtswijken en stadsdelen kunnen derhalve de ambitie voor de betrokkenheid en het zelforganiserende vermogen (collectieve zelfredzaamheid) van de bewoners bij hun dagelijkse woon- en leefomgeving worden opgehoogd.

De indicator waarmee dit wordt weergegeven is een percentage van bewoners dat zich verantwoordelijk voelt. Deze indicator Sociale kwaliteit woonomgeving is opgemaakt uit vragen met betrekking tot de sociale kwaliteit

van de eigen buurt: kennen de mensen in de buurt elkaar, hoe gaan mensen in de buurt met elkaar om, de saamhorigheid en de mate waarin mensen zich thuis voelen bij anderen.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
2. Schaalscore sociale kwaliteit woonomgeving				
2. Stad	5,9	0	5,9	0
2.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	4,9	0	4,8	0
2.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	5,6	+	5,5	+
2.c aandachtsgebieden Nieuw west	5,3	+	5,5	+
2.d aandachtsgebied Hatert	5,4	0	5,8	0
2.e aandachtsgebieden Dukenburg	5,3	+	5,6	+
2.f aandachtsgebieden en Lindenholt	5,1	+	5,4	+

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 3

Veilig voelen in eigen buurt

Wat willen wij bereiken?

Wij willen dat bewoners zich veilig voelen in hun buurt. Mede door de integrale aanpak van de veiligheid zien we een (gunstige) vermindering van het onveiligheidsgevoel en is de ambitie voor 2013 om onveiligheidsgevoelens verder terug te brengen.
De indicator wordt uitgedrukt in het percentage bewoners dat aangeeft zich onveilig te voelen.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
3. % onveilig voelen in eigen buurt				
3. Stad	19%		18 %	
3.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	26,4%	-	27 %	-
3.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	23%	- -	26 %	- -
3.c aandachtsgebieden Nieuw west	26,5%	-	25 %	-
3.d aandachtsgebied Hatert	24,7%	-	25 %	-
3.e aandachtsgebieden Dukenburg	29,6%	-	24 %	-
3.f aandachtsgebieden Lindenholt	23,5%	0	24 %	0

De stads- en wijkmonitor verschijnt eens in de twee jaar. Over 2014 zijn er geen realisatiecijfers beschikbaar. Vanaf 2011 is een breuk in de onderzoekslijn ontstaan door een andere gebiedsclustering en meetmethode. De tabel toont de trend en de ambitie 2014.

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 4

Sociaal-economisch perspectief

Wat willen wij bereiken?

Vanuit het programma wijken kunnen we op beperkte schaal een bijdrage leveren aan de verbetering van de sociaal-economische situatie van mensen. We hebben hier immers te maken met problematiek waarvoor niet alleen andere beleidsterreinen, zoals werk en inkomen en onderwijs maar ook andere schaalniveaus dan de wijk (de stad, regio, landelijk) aan zet zijn.
We monitoren in ieder geval de ontwikkelingen in de zwakkere wijken en buurten op dit vlak en we houden daar sterker een vinger aan de pols. Daar waar nodig nemen we de regie in handen om samen met betrokken beleidsdisciplines tot een gewenste verbetering te komen. De indicatoren bestaan uit het percentage leerlingen op havo/vwo en het percentage uitkeringen van de WWB.

Het sociaal-economisch perspectief in veel aandachtsgebieden lijkt zich op basis van het onderwijsniveau van leerlingen te verbeteren. Deze gebieden worden echter harder dan gemiddeld getroffen door de opkomende werkloosheid. Vooral aandachtsgebied Hatert en de aandachtsgebieden in Lindenholt later een behoorlijke toename zien van het percentage WWBers. Ook het beeld in de aandachtsgebieden Nieuw West en Dukenburg verslechtert bovengemiddeld.

Indicatoren

% leerlingen 3 HAVO/VWO 3e leerjaar	2008/2010	2011/2013	ontwikkeling	ontwikkeling
Nijmegen	44.7%	51,9%	+ 7,2	
Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum	42,9%	47,3%	+4,4	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)
Aandachtsgebieden oude stadswijken	20,0%	29,9%	+9,9	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Nieuw West	31,2%	44,7%	+13,5	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebied Hatert	20,5%	43,7%	+23,2	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Dukenburg	21,7%	32,8%	+11,1	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Lindenholt	27,4%	33,0%	+5,6	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)

De cijfers zijn een gemiddelde per periode. De cijfers voor 2014/2016 zijn nog niet beschikbaar.

% WWB in beroepsbevolking	2009	2012	ontwikkeling	ontwikkeling
Nijmegen	4,3%	5,2%	+0,9	
Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum	3,9%	4,7%	+0,8	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)
Aandachtsgebieden oude stadswijken	6,9%	8,1%	+1,2	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Nieuw West	6,3%	7,8%	+1,5	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebied Hatert	6,7%	8,6%	+1,9	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Dukenburg	7,5%	9,1%	+1,6	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Lindenholt	5,5%	7,3%	+1,8	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)

De cijfers voor 2014 zijn nog niet beschikbaar.

Samengevat voor de stadsdelen Wat hebben we bereikt en Wat hebben we ervoor gedaan?

Samenvattend willen we bereiken op de 4 hoofddoelstellingen:

- Dat de leefbaarheid en veiligheid in de Nijmeegse wijken op peil blijft en verbetert daar waar achterstanden zijn.
- Dat meer bewoners zich verantwoordelijkheid voelen voor de eigen buurt.
- Dat bewoners zich veilig voelen in hun buurt.
- Dat de sociaal economische situatie van bewoners verbetert.

- Betreft toelichting op activiteiten voor alle hoofddoelstellingen.
- In 2014 werkten we verder aan het op peil houden van de leefbaarheid en veiligheid in de wijken en het versterken van de betrokkenheid van bewoners bij hun eigen woon- en leefomgeving. Dit deden we via beproefde lijnen:
- in de aandachtsgebieden en in probleembuurten realiseren we (integrale) wijk/buurt aanpak programma's in samenwerking met bewoners en ondernemers, gemeente- afdelingen en instanties zoals woningcorporaties, politie, zorg- en welzijns instellingen, scholen etc. Kennis over ontwikkelingen en netwerken in de wijken ontsluiten we voor alle betrokken partijen.
- In alle stadsdelen zorgden we dat we weten wat er speelt en dat gebeurt wat nodig is!
- We organiseren samenwerkingsverbanden
- We ondersteunen en stimuleren bewonersinitiatieven
- We investeren in bestaande en nieuwe contacten met alle wijken; met de bewoners, ondernemers en de in de wijken werkzame organisaties
- We voeren de regie op de aanpak van jongerenoverlast en woonoverlast- en multiprobleemhuishoudens
- We stimuleren nieuwe en noodzakelijke ontwikkelingen op het brede terrein van leefbaarheid en veiligheid in de wijken
- We zorgen voor voldoende speelvoorzieningen en stimuleren het gebruik en (vormen van) zelfbeheer
- We zijn alert op kansen voor de wijk en brengen partijen bij elkaar
- We zijn expliciet gericht op kansen voor de wijk, meer initiatief en participatie.
- We doen dit o.a. door te investeren in het vinden en verbinden op wijkniveau zelf: vraag en aanbod en informatie bij elkaar brengen via interactieve websites, social media, wijkbladen, netwerkbijeenkomsten, een wijkenmarkt , faciliteren van wijkondernemerschap etc.
- Onze subsidievoorwaarden zijn gebaseerd op flexibiliteit/ tijdelijkheid en doelgerichtheid. We ondersteunen stimuleren met onze subsidies initiatief en participatie. Daarbij streven we naar het op 'eigen benen' staan. Optimale financiële onafhankelijkheid en eigen verantwoordelijkheid is het uitgangspunt. Vanzelfsprekend passen we hier maatwerk toe.
- Er is vertrouwen in de eigen kracht van de wijkgemeenschap, al heeft die af en toe wat hulp nodig.
- We dragen eraan bij dat de komst van stips en sociale wijkteams in 2014 op een goede manier 'landen' in de wijken en goed aansluiten op bestaande netwerken in de wijken.

Toelichting op specifieke activiteiten in de wijken

Noord

- Vervolg 1 wijk 1 plan: Wijkprofiel, wijknetwerk en wijkagenda staan nu op de facebookpagina Nijmegen Noord en worden up- to –date gehouden met informatie van bewoners en professionele partners. In het wijkaanpakprogramma aandacht voor het sociaal domein, de zorg en de ruimtelijke en economische ontwikkelingen in het gebied. De gesprekken met de wijkmedia- vrijwilligers in Noord verlopen positief. Wijkraden en platform Waalsprong willen een pro-actieve en meedenkende rol spelen bij de gevolgen van de stagnerende ontwikkeling van het gebied
- De uitkomsten van het pilotproject Noorderstroom, met daarbinnen maatschappelijk opdrachtgeverschap als thema, zijn gepubliceerd op de facebook- pagina van de gemeente en voor veel bewoners toegankelijk geworden.
- We leveren een bijdrage aan samenwerking van scholen, ouders, bewoners, jongeren en professionals bij de voorbereidingen op de te verwachte grote groep kinderen/ jongeren in Noord in de komende 10 jaar (van plm. 1.500 naar plm. 3.000).
- We hebben projectondersteuning geregeld om te kunnen komen tot uitbreiding van de moestuin Lentse Aarde. Voor de carnavalsverenigingen zoeken we naar “bouwruimte” nu de meeste grote loodsen zijn afgebroken.
- De afzonderlijke initiatieven (Lentse Aarde, Co- Bomen, Historische tuin Lent, Natuurspeeltuin Vieze Broek e.a.) hebben vooralsnog de focus op het verstevigen/ uitbreiden van het eigen initiatief. We leverden een bijdrage aan de realisatie van jongerenvoorzieningen o.a. uitbreidig van de Ster en werkten aan verplaatsing Jop Visveld naar een nieuwe locatie (nabij Lentmark) en inmiddels aangevuld met een trapveldje.
- Ten slotte is aan een groot aantal initiatieven van bewoners ondersteuning verleend (verbindingen, subsidies)

Centrum

We ondersteunden diverse bewonersinitiatieven zoals:

- De bewonerswerkgroep Sociaal Wijkteam die met het rapport “Schouder aan Schouder” bijdroeg aan bewonersbetrokkenheid bij start en ontwikkeling van het sociaal wijkteam en Stip eb de verbinding met de wijkmedia.
- De Beweegtuin aan de Waalkade trekt vanaf het begin veel gebruikers uit alle leeftijdsgroepen. De beweegtuin speelt een rol in projecten van het Gezondheidscentrum ter bestrijding van obesitas en eenzaamheid maar wordt bijvoorbeeld ook gebruikt door de leerlingen van de Petrus Canisiusschool. De bewonerswerkgroep houdt een oogje in het zeil bij het beheer van de voorziening.
- Een andere bewonerswerkgroep werkt samen met de joodse gemeenschap aan een namenmonument voor joodse Nijmegenaren die in de tweede wereldoorlog zijn vermoord.
  Het bewonersplatform Centrum heeft een constructieve rol gespeeld bij de gesprekken over woonzorgcentrum Doddendaal en het realiseren van nabije zorgvoorzieningen in het Centrum.
- De activiteitencommissie Benedenstad is als vanouds zeer actief geweest (bouwdorp, sinterklaasfeest, jongerenactiviteiten, kaartavonden, gespreksgroepen, kookactiviteiten). De commissie heeft een constructieve rol gespeeld bij inzet van Buurtcentrum het Oude Weeshuis voor het sociaal domein. Hierdoor kunnen kansrijke verbindingen worden gelegd tussen het Gezondheidscentrum, het Sociaal Wijkteam, het informatiepunt en allerlei activiteiten die in het buurtcentrum worden georganiseerd. De wijkwebsite heeft het eerste jaar achter de rug en kreeg stap voor stap meer bezoekers. Het bewonersplatform Centrum vormt de “draaischijf” voor veel werkgroepen van bewoners. De Vrienden van het Kronenburgerpark zijn actief als altijd. De stichting heeft groot onderhoud van de voliere op het verlanglijstje gezet.
- Beheersing van drugsoverlast (straatdealen en overlast vanuit coffeeshops) blijft aandacht vragen. De aanpak in het Kronenburgerpark heeft positief uitgewerkt. Een aanpak van deze overlast in de Bloemerstraat en directe omgeving (waterbed- effect) is voorbereid en zal in samenhang met de fysieke aanpak van deze straat worden uitgevoerd. Daarbij staat het tegengaan van deze overlast in woonstraten centraal. Bij Kelfkensbos/ Gerard Noodtstraat is een overlastprobleem in samenwerking met politie, toezicht en wijkbeheer aangepakt.

- Aanpak uitgaansoverlast in en om de horecaconcentratiegebieden i.s.m. bewoners, ondernemers, politie en toezicht. en waar nodig met de afdeling Veiligheid (bestuurlijke maatregelen). Het gaat om Wintersoord, Grotestraat, Peperstraat, Priemstraat, Smetiusstraat/ Bloemerstraat, van Broekhuizenstraat/ Klein Marienburg.
- Tenslotte is een bijeenkomst voorbereid waarbij bewonersgroepen die uitgaansoverlast ervaren met horeca-ondernemers en handhavers in gesprek gaan.
  De bestaande afspraken over toezicht en handhaving in en om de verslaafdenopvang MFC (van Schevichavestraat) worden voortgezet. Dit is de uitkomst van de overleggen met Buurtbeheergroep MFC. Deze groep met onafhankelijk voorzitter bestaat uit bewoners, ondernemers, MFC, politie, toezicht, beleidsafdeling en wijkmanagement, bestaat al 10 jaar.
  Er is een bewoners bijeenkomst over inbraakpreventie georganiseerd. Daarnaast is er een pilot ondersteund om te komen tot vermindering van winkeldiefstal. Hierbij is samengewerkt met Centrummanagement, Economische zaken, politie en toezicht. Een voorlichtingsbijeenkomst voor ondernemers zal begin 2015 plaatsvinden. Het tegengaan van fietsendiefstal is onderwerp geweest van twee acties op het stationsplein.

  In het afstemmingsoverleg Veiligheid Centrum (8 x per jaar) zijn alle veiligheidskwesties besproken en waar nodig zijn afspraken gemaakt over ieders rol en inzet.

  De veiligheidssituatie in de Stadswaard (eigenlijk Nijmegen oost) is met betrokken partners besproken. Hierbij speelt de toegenomen toegankelijkheid van dit gebied en de toenemende drukte (onder meer door De Kaai) een rol. Overlast door enkele zwervers in de Stadswaard is bestreden. De verrommeling door feestjes op de Waalstrandjes is met een spontane opruimactie door gebruikers zelf opgelost

Oost

- De nieuwe locatie voor de sportkooi aan de Diemerbroeckstraat is gerealiseerd en wordt nog half verhard. Het participatieproject Spoorkuil Bottendaal kan na wat vertraging door. Het Seinhuisje is op de aandachtslijst voor monumenten geplaatst.
- Jongerencentrum Exposure heeft een belangrijke rol gespeeld in het tegengaan van jongerenoverlast in Oost (Limos/ Hobbemaplein/ van Langeveldstraat). Er was geen draagvlak onder de jongerengroep voor zelfbeheer. Het onderwerp staat nog op de agenda.
- In het kader van 1 wijk 1 plan is een wijkprofiel voorbereid en is overzicht ontstaan van het wijknetwerk. De wijkagenda in dit grote gebied met 8 wijken is vol en we bekijken hoe deze overzichtelijk kan blijven.
- Het voorbereidingsproces met betrekking tot wonen, zorg en welzijn in Oost is afgerond. Inmiddels wordt samen met bewoners gewerkt aan de komst van een STIP in Hengstdal.
- Bewoners(groepen) in Nijmegen Oost organiseren door het jaar heen veel activiteiten in de buurt. Bijvoorbeeld:
  het kunstwerk Neptunusring op de kruising Hengstdalseweg/ Broerdijk waar een relatief kleine groep bewoners veel activiteiten heeft georganiseerd waarmee veel bewoners zijn bereikt.
  Het buur(t)ontmoetingsfeest Hengstdal in samenwerking tussen bewoners, het AZC, woningstichting de Gemeenschap en jongerenwerk. Een activiteit die voor de tweede keer is georganiseerd en veel deelnemers en bezoekers op de been bracht.
  bewonersplatform Kwakkenberg heeft een agenda opgesteld, waaraan medewerking is verleend samen met wijkbeheer, toezicht en politie.
- We werkten samen met de corporaties Standvast Wonen en De Gemeenschap bij het realiseren van hun verbeterplannen voor de sociale huurwoningen in Hengstdal.
- De bijeenkomsten over het nieuwe zorgstelsel hebben verbindingen opgeleverd met zzp-ers die op dat terrein in Oost werkzaam zijn.
- We hebben bijgedragen aan het ontstaan van het Platform Kamerbreed dat zich richt op het tegengaan van overlast van kamerverhuurbedrijven o.a. door zelf actie te ondernemen bijvoorbeeld: Pimp je Voortuin in de van Oldenbarneveltstraat.

- bewoners en ondernemers/ verenigingen van Groenewoud/ d'Almarasweg/ Park Brakkenstein hebben inbreng gehad in het locatiegebonden beleid voor deze gebieden.
- We stuurden op beheersing van de jongerenoverlast in de LIMOS, Spoorbuurt, Rode Dorp en Hengstdal Hiervoor werkten we samen met de partners: draaiboek Mooi Weer en de risico- analyse voor Oud en Nieuw zijn concrete producten. Daarnaast is met betrokkenheid van bewoners jongerenoverlast op enkele locaties (o.a. Limos) aangepakt.

Oud West

- Er zijn 15 nieuwe straatambassadeurs gevonden. We gaven opdracht aan Tandem om tot verbreding van het bewonersnetwerk te komen o.a. als informele sociale schil rond het sociaal wijkteam en het steun en informatiepunt (STIP)
- We faciliteerden de wijkraden Ons Waterkwartier en Wolfskuil, de wijkwebsite en het wijkblad de Wester en het ZZP-netwerk in de vorm van subsidies, informatie en advies
- We werkten aan de invulling aan 1 wijk, 1 plan door het opstellen van een wijkprofiel in filmvorm. Gefilmd wijkprofiel Bruisend Biezen gereed. Start filmprofiel Wolfskuil gestart., een digitale doorlopende wijkagenda, netwerkbijeenkomsten voor bewoners en professionals, het stroomlijnen van wijk processen (zoals samengaan ontwikkeling sociaal wijkteam, STIP en straatambassadeurs, wijkaanpakprogramma en wijkbeheerplan)
- aanpak jongerenoverlast via draaiboek risicolocaties; regie op de uitvoering er was speciale aandacht voor het Ridderspoor
- We volgden de woningbouwontwikkelingen: Bouw Nachtegaalplein gestart. Herontwikkeling Rozenbuurt in voorbereiding (hier nog geen sloop). Jacobsterrein Molenweg is nu leeg en kan starten. Diverse kraaksituaties in particuliere panden beëindigd ism eigenaren, politie.
- Faciliteren 2 wijkenfonds: voor een bedrag van € 20.000,- gaat een vertegenwoordiging van de wijkraden Wolfskuil/Waterkwartier zelf actief buurtinitiatieven werven en begeleiden en voor subsidie voordragen. De samenstelling van de begeleidingsgroep zal elke 2 jaar vernieuwen.
- Ondersteunen van de vernieuwing programmaraad (leden en programmering afspiegeling van een wijk in transformatie) van het voorzieningenhart de Biezantijn (opdracht aan Tandem) en introduceren eigen budget t.b.v. communicatie en programmering.
- Contacten gelegd met afdeling CMV van de HAN (vestiging in Honig) die ter ondersteuning van dit proces een kwartiermaker kunnen gaan leveren.Doel: VZH meer vebinden met totale vraag/aanbod in de wijk en communicatie/programmastrategie neerzetten.
- Alle nieuwe bewoners in De Biezen kregen een welkom pakket uitgereikt door leden van Ons Waterkwartier met allerhande wijk informatie.
- Uitvoering wijkaanpakprogramma Biezen:
  Gestart met maken van nieuw WAP, afronding in 2015
  Uitvoering wijkaanpakprogramma Wolfskuil:
  In 2014 nieuwe wijkaanpakprogramma gereed, uitvoering acties in 2015
- Begeleiden bedrijfsplan en faciliteren van de Wijkfabriek: plan voor maatschappelijk ondernemen, buurtactiviteiten, ondersteuning coöperatieve wijkinitiatieven (inkoop energie etc) voor heel Oud West; Startsubsidie verstrekt. Twee lege woningen van Portaal zijn beschikbaar. Intern traject tbv omgevingsvergunning voorbereid.
- Stimuleren van (door) ontwikkeling wijkevenementen. Wijkevenementen dragen bij aan verbindingen tussen bewoners, organisaties en versterken van het imago. Het Waterkwartier heeft al een bouwdorp en doorkomst Vierdaagse, Het Westerpark is een interessante locatie voor een wijkevenement. Ideeën die nu ontstaan ondersteunen (oprichting activiteitengroep, ondersteunen activiteiten o.a. openlucht bioscoop).
- Vrienden van Westerpark opgericht: heropening park, multiculti festival, openlucht Wolfskuil. Start verkenning draagvlak cultureel evenement in de wolfskuil rondom Sterke Verhalen. Vrienden van Florapark in oprichting.

Nieuw West

- In 2014 is de koerswijziging voor het platform Heseveld ingezet. In kader van nieuw WAP worden gesprekken gevoerd in de wijk over andere vorm van overleg.
- In Neerbosch-Oost is gestart met een nieuwe vorm van het bewonersoverleg.
- We ondersteunden bewonersiniitatieven zoals: het jongerenproject in winkelcentrum Notenhout, het wijkonderzoek rondom de nieuwbouw brede school, de bewonersgroepen rondom groen en moestuinen, de vrijwilligers bij Het Octaaf en Schalmei. We begeleidden de ontwikkeling van de bewonersbudgetgroep Neerbosch-Oost
- In Neerbosch-Oost is ontmoeting georganiseerd tussen verschillende voorzieningen, elke keer op andere locatie (OpMaat, Honinghoeve, Schalmei etc).
- In heel Nieuw-West is gestart met de wekelijkse bloklunch door het nieuwe SWT.
- In kader van de gezamenlijke toekomstagenda zijn de banden met de 4 corporaties in Neerbosch-Oost aangehaald (afstemming gebiedsvisies).
- Gewerkt aan het goed neerzetten van nieuwsvoorziening: Neij West is ls wijkblad in Heseveld en Neerbosch-Oost goed verankerd. Hees houdt haar eigen blad. Goede wisselwerking buurtverbinders met Neij West en bewonersoverleg.
- Op Maat functioneert als STIP voor Neerbosch-Oost en heeft nauwe banden met het nieuwe SWT, vanaf september 2014 opererend vanuit Daniëlsplein. Dit jaar is gestart met een zoektocht naar een STIP voor Heseveld/Hees, in overleg met bewoners.
- Het jongerenloket in NBO is dit jaar in voorjaar 2014 gestart. Er zijn spreekuren georganiseerd in wijkcentrum De Schalmei. Jongerenwerk, OpMaat en gemeente (werk, opleiding, schuldhulpverlening) werken hierin samen. De eerste resultaten zijn hoopgevend, evaluatie in februari 2015. Jongeren uit Heseveld behoren ook tot de doelgroep.
- Versterken van de betrokkenheid van bewoners bij het thema veiligheid blijft een belangrijk thema. Het Klantenpanel Veiligheid NBO vervult goede functie in de prioritering. Goed nieuws is dat er sinds oktober 2014 een nieuwe buurtpreventiegroep in voorbereiding is: De Baron. In januari zullen zij starten met een groep van 8 vrijwilligers (4 duo's). Zij worden ondersteund door wijkmanagement, politie, toezicht en corporaties.
- We faciliteerden de bewonersklankbordgroep Dennenstraat e.o. (in relatie tot de aanleg snelle fietsroute en ontwikkeling sportpark De Dennen) en de actiegroep west wil groene buffer.
- Diverse kraaksituaties zijn beëindigd ism eigenaren en politie/ODRN.
- We hadden net als eerdere jaren extra aandacht voor het Tubaplein en omgeving In overleg met een tiental actieve bewoners is de herinrichting van het Tubaplein tot stand gekomen.

Midden

- Bewoners in het Willemskwartier werkten aan meer groen in de wijk.
- bewoners en gemeente onderzoeken of een vorm van een programma raad gewenst is voor het voorzieningenhart, na de stop van de vorige.
- We leverden een bijdrage aan proces en communicatie bij de plannen van Nedtrain voor een onderhoudsloods In de spoorkuil en bij de nieuwbouwontwikkeling ter hoogte van de Genestetlaan.
- We werkten samen met de de wijkraad van Willemskwartier die zicht richt op bewonersactiviteiten in 't Hert en de participatiewet in relatie tot vrijwilligerswerk in de wijk.
- De jongerenoverlast is door intensieve samenwerking met bewoners, politie, straatcoaches, jongerenwerk, beheer 't Hert en Futsal Chabbab aangepakt. heeft geleidt tot rust op straat, eenduidige kaders naar de jongeren en een gezamenlijke aanpak bij overschrijding daarvan.
- We leverden een bijdrage aan de start van sociaal wijkteam en voorbereiding voor de komst van een STIP.
- We faciliteerden diverse participatie-initiatieven en projecten, zoals o.a. wijkfeest Landbouwbuurt , parkeerregulering op maat voor St. Anna, Hazenhulp en de Kunstbus.
- Het wijkcentrum de Klokkentoren heeft Pluryn als nieuwe huurder. De groep NAH (niet aangeboren hersenletsel) heeft daar zijn dagactiviteiten. Er zijn verbindingen gelegd met bewoners uit de Muntenbuurt, die meedoen aan deze activiteiten.

- In de Kolping gaat het wijkaanpakprogramma onverminderd door. Talis werkt aan een toekomstvisie: renovatie of gedeeltelijke sloop en nieuwbouw van. De gemeente sluit aan vanuit diverse afdelingen zoals wijkbeheer, wonen, stedenbouw en wijkmanagement.
- Dankzij de buurtbeheergroep is er weinig overlast van de bewoners uit het Domushuis. Deelnemende buren en bedrijven werken goed samen en treden gelijk op bij kleine incidenten.

Zuid

- We onderhielden contacten met de verschillende culturele en godsdienstige instellingen (Islamitsch Centrum, Turks Cultuur Centrum, stichting SEMA en basisschool Hidaya) en bespraken hun betrokkenheid bij de wijk.
- We leverden een bijdrage aan de wijkwebsites: via www.mijnnijmegenzuid.nl krijgt het digitaal platform steeds meer inhoud en kleur. Gelukkig doet Brakkenstein nu ook mee. Er zijn nu 3 buurtverbinders en zij zijn zeker in Hatert onderdeel van het wijknetwerk (STIP, wijkkrant, wijkplatform, SWT). In de andere 3 wijken krijgt dit komend jaar meer vorm.
- Uitvoering en borgen van wijkaanpak Hatert: voortgang realiseren op de bouwstenen burgerkracht, imago en woningmarkt. Betere inzet op bestrijding werkloosheid en bevorderen gezondheid. (Zie voortgangsbericht Hatert 2.0)
- Afgelopen jaar zijn er grote stappen gezet op thema burgerkracht: mijnbuurtje, vrijwilligers stip, zichtbaar maken bewonersinitiatieven, nieuwe projecten (oa dagbesteding voor ouderen in wijkcentrum) en activiteiten in kader van gewoon meedoen (via SWT). Wat betreft imago: extra boost aan Hatert door facelift van de winkelstrip Couwenbergstraat. Daarnaast open dag wijkcentrum, Kleurrijk Hatert, Dag van het Park, wijklunch door Brede School en positieve aandacht in plaatselijke media. Met de werkgroep Imagoverbetering worden nu voorbereidingen getroffen voor De Week van Hatert (laatste week van juni 2015). Een week van verantwoording maar vooral een bruisende week met tal van activiteiten. Werkloosheid en gezondheid: stappen gezet om Hatert Werkt en Sociaal Wijkteam veel meer met elkaar te vervlechten, vooral op terrein van schuldhulpverlening en jongeren (onderwijs en arbeidsmarkt).
- Uitvoering integrale buurtaanpak Kastelenbuurt in Hatert (2013 – 2015): i.s.m. Hatert Werkt, Sociaal Wijkteam en Portaal. Doel: participatie en perspectief van huishoudens en individuen verbeteren.
- Het stimuleren van bredere bewonersparticipatie in Grootstal en Hatertse Hei (ondersteunen van beide wijkraden)
- Vooral in Hatertse Hei zijn er nieuwe initiatieven gestimuleerd zoals de moestuin en de klusploeg bij De Mix. Ook zijn er bewoners gefaciliteerd bij de opzet van nieuw gebruik openbaar groen. Beide wijkraden hebben enkele nieuwe leden gekregen en wijkmanagement is gestart met een gezamenlijk overleg met beide wijkraden over wijkoverstijgende thema's als herinrichting St.Jacobslaan, STIP en SWT. Het 40-jarig jubileum van wijkkrant De Heistal is ondersteund en ook de uitbreiding van de redactie. Komend jaar zal opbouwwerk vanuit het nieuwe SWT meer mogelijkheden hebben om de bewonersparticipatie echt een niveau hoger te brengen. Dit is samenhang met de ontwikkeling van de STIP in dit gebied. Bovendien is het proces rondom 1 wijk 1 plan gestart, wat ook weer een impuls zal geven aan participatie en het zichtbaar maken ervan.
- We leverden een bijdrage aan de vernieuwing van de Mix tot ontmoetingsruimte in combinatie met zelfbeheer (samenwerking gemeente, wijkraad en Tandem)
- De gerichte aanpak op bepaalde straten en delen van Grootstal en Hatertse Hei (in relatie tot zorg en overlast en botsing van leefstijlen) is nog niet van start gegaan. Uiteraard pakt het regieteam haar verantwoordelijkheid voor de lopende casussen en is er een eerste analyse gemaakt, op basis van de wijkenmonitor en gesprekken met bewoners en beroepskrachten. In 2015 zal de aanpak starten en vooral gericht zijn op Grootstal.
- In Brakkenstein zijn afgelopen jaar mooie initiatieven ondersteund. Het breicafé in Brakkefort; de commissie kloostertuin en het foto-project Wondere Wijk zijn hier voorbeelden van. De wijkraad is ook ondersteund in haar rol als intermediair tussen gemeente en bewoners, bijvoorbeeld op de dossiers nieuwbouw basisschool , nieuwbouw kerk en klooster en vernieuwing winkelcentrum De Feste. Eind van 2014 is ook in Brakkenstein het proces rondom 1 wijk 1 plan gestart, in samenwerking met wijkraad en andere bewoners/ondernemers. Ook is gestart (ism Talis) met het zoeken naar nieuwe gebruikers voor ontmoetingsruimte De Kannunik, nu de ZZG daaruit weg gaat. Het nieuwe SWT en ook de STIP-ontwikkeling wordt hierbij betrokken.

Dukenburg

- We zetten extra in op de 40-er straten in Zwanenveld door o.a. het regieteam aanpak woonoverlast en multiprobleemhuishoudens. De inzet van het regieteam zorgt voor het beheersen van problematische thuissituaties, soms huisuitzettingen en voor minder overlast. De successen zijn soms van korte duur omdat in vrijgekomen woningen vaak nieuwe problematische huurders hun intrek nemen, hiervoor is inmiddels een convenant voor politiescreening afgesloten.
- Twee jongerencentra (De Horizon en Zwanenhoek) sloten de deuren in 2014. Een deel van de activiteiten kreeg een plek in de Lindenberg Aldenhof. Alle andere activiteiten kregen nieuwe plekken op onder meer de scholen en in de sportzalen. Deze trend past in het nieuwe jeugdbeleid waarin niet meer de accommodatie uitgangspunt is, maar de activiteiten.
- De integrale jongeren aanpak, door alle professionals en de buurtbewoners (buurtpreventieteam, wijkveiligheidspanel)wierp zijn vruchten af want in 2014 was het rustig in Dukenburg.
- In Malvert, Zwanenveld en Meijhorst betrokken we bewoners, jongeren en professionals bij het verplaatsen van jongerenfaciliteiten zoals jops en voetbalveldjes. In de Meijhorst ligt inmiddels een nieuwe voetbalkooi.
- In 2014 namen meer dan honderd nieuwe huishoudens hun intrek in de vernieuwde maisonnettes in Malvert. Een nieuwe bewonerscommissie boog over de inrichting van de openbare ruimte.
- We ondersteunden de communicatie met de wijk over nieuwbouwontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen. (Malvert, Meijhorst en Zwanenveld).
- We faciliteren de activiteitencommissie en het zelfbeheer in het wijkcentrum de Grondel.. De kinderclub uit Zwanenveld kreeg alternatieve ruimte aangeboden in wijkcentrum de Grondel.
- In 2014 zijn de wijkaanpakprogramma's in Tolhuis en Meijhorst geactualiseerd.
- Het winkelcentrum Meijhorst kreeg een kleine opknapbeurt, in samenwerking met de ondernemers.
- Er was extra aandacht voor de Tolhuis 52^{e}-75^{e} straat en de sfeer is verbeterd.
- In 2014 opende de STIP XL haar tijdelijke deuren in Meijhorst. Vanwege de verbouwing van het wijkcentrum kon de STIP pas in december naar haar definitieve plek. Er is intensieve samenwerking met het sociale wijkteam. In het eerste jaar werden veel nieuwe vrijwilligers opgeleid en bouwden de medewerkers aan een nieuw netwerk.
- In 2014 hebben Dukenburgers weer veel dromen gerealiseerd. In 2014 kwamen er verschillende moestuinen bij, en boekte de stichting die in Dukenburg een dekkend systeem van levensreddende AED's wil organiseren, grote progressie. Er was een bewonersfietstocht, een gedichtenbundel en het Dukenburgbrede bewonersfestival "Dit is Dukenburg" kende zijn eerste editie.
- Bewoners en professionals maakten een gezamenlijke start voor het jubileumjaar 2016, als Dukenburg 50 jaar bestaat. Diverse werkgroepen zijn aan de slag met het organseren van activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, groen en geschiedenis.

Lindenholt

- We ondersteunden verschillende initiatieven in de wijk:
  In het begin van het jaar hebben bewoners en professionals samen de wijkagenda gemaakt. Er zijn een 10-tal thema's benoemd die spelen in de wijk
- Lindenholt maakt Geschiedenis: bewoners werken aan wijkontwikkeling vanuit cultuurhistorisch perspectief; vrijwel de hele route door de wijk is in kaart gebracht en wordt in 2015 geopend.
- Betere benutting van wijkcentrum De Brack
- Bewoners en 6 instellingen zijn samen de pilot Wijkatelier gestart; een voormalige school die gebruikt wordt voor ontmoeting en dagactiviteiten: zoals Soepie doen, Eat & Meet, Kledingherstel en Repaircafe.
- We leverden een bijdrage aan de vergunningsprocedure voor het initiatief voor een 2ehands kledingwinkel met kleding van en voor bewoners uit de wijk. De eventuele opbrengsten worden weer ingezet bij wijkactiviteiten. De aanvraag voor tijdelijke afwijking van het bestemmingsplan is net voor het eind van het jaar ingediend.
- Vanuit het Gezondheidscentrum Horstacker zijn de ontmoetingslunches met werkers uit de wijk weer gestart. Via de pilot GGZ-hulpverlening Lindenholt is het swt nauwe samenwerking aangegaan met andere instanties in

de wijk. Doel van de pilot was meer samenhang te creëren in het aanbod en het liefst in de wijk zelf aan bewoners een passend aanbod kunnen aanbieden.
- Het STIP is na de zomer begonnen en heeft al veel vrijwilligers uit de wijk weten te bereiken.
- Regie op de aanpak van jongerenoverlast via het draaiboek aanpak jongerenoverlast op risicolocaties; en aanpak overmatig drugsgebruik onder jongeren in de wijk aan te pakken.
- faciliteren doorontwikkeling nieuwsvoorziening Lindenholt (wijkblad, website, nieuwe media) en het verbinden van deze wijkmedia (self supporting) De afstemming tussen wijkblad en wijkwebsite is versterkt doordat een paar redactieleden deelnemen aan beide media.
- Voor de aandachtswijken
  regie op de uitvoering van het wijkaanpakprogramma Voorstenkamp en Gildekamp. Opgesteld i.s.m. bewoners, Interlokaal, politie, Talis, Standvast,, Portaal, Tandem, 't Kompas (basischolen): geheel van 32 maatregelen/aandachtspunten op het vlak van schoon, heel, veilig, verkeer/parkeren, wonen, ontmoetingsplekken en buurtactiviteiten.
- Monitoren van de leefbaarheidssituatie en maatwerk in andere aandachtsbuurten (Drieskesacker, Hillekensacker, Leuvensbroek, Horstacker).
- Het regieteam overlast en multiprobleemhuishoudens pakt met name casuïstiek uit bovengenoemde gebieden op.

Voor Wijkaccommodaties
Wijkaccommodaties zijn tevens een onderdeel van het product Maatschappelijk Vastgoed en worden eveneens toegelicht bij het programma Facilitaire Zaken.
- Genoemd kan worden in het kader van het programma Wijken dat ook in 2014 is gestreefd naar inzet op én evenwichtige exploitaties én stimuleren van sociale cohesie. Dat uit zich met name door het vaker zelf een rol nemen van bewoners in de accommodaties, actieve afstemming van activiteitenaanbod op de behoefte van de wijk en het onverminderd streven allochtone zelforganisaties een plek te geven. Als geslaagd voorbeeld kan het Wijkatelier Lindenholt dienen.
- In 2015 zullen we aangeven hoe we de klanttevredenheid willen meten.
- In de risico's (mn op leegstand) zijn geen wijzigingen opgetreden, gepast kan zijn om nogmaals te wijzen op opzeggingen vanuit de kinderopvang.

Voor Speelvoorzieningen
- De speeltuinen en speelplekken staan er overwegend goed bij. De plekken worden minder frequent onderhouden en schoongemaakt dan in voorgaande jaren. Ook van bewoners wordt verwacht dat zij de plekken mede schoonhouden. Uiteraard voldoen alle speeltoestellen aan Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (WAS). De ingeslagen weg van bewonersparticipatie zijn we verder gaan uitbreiden; niet de speelnorm, maar de bewonersparticipatie is leidend bij de nieuw aan te leggen speelplekken. In Nijmegen Noord hebben we 5 nieuwe speelplekken op deze manier gerealiseerd, waarvan één plek met jongeren vormgegeven. De ingeslagen weg om samen met bewoners de speelplekken beter toegankelijk en bespeelbaar gemaakt voor kinderen met een beperking hebben we voortgezet.
- Bij alle kinderboerderijen in de stad stimuleren we de verbetering van het dierenwelzijn. De milieu-educatieve functie van de kinderboerderijen wordt versterkt. Voorts is bij de 3 kinderboerderijen die de gemeente in beheer heeft, onderzocht of het dagelijks beheer kan worden overgedragen aan zorginstellingen in de stad. Per 1 januari 2015 is dat een feit.
- De inzet van bewoners bij de wijkspeeltuinen is wisselend, maar in 2015 zijn meer middelen beschikbaar voor professioneel beheer van deze wijkspeeltuinen. Wel worden de wijkspeeltuinen nog altijd goed bezocht en staan er goed bij.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Wijkposten	0	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Flexibele wijkaanpak	0	0	0	0
Dukenburg-wijkaanpak	0	0	0	0
Lindenholt-wijkaanpak	0	0	0	0
Midden-wijkaanpak	0	0	0	0
Nieuw-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Oost-wijkaanpak	0	0		0
Oud-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Stadscentrum-wijkaanpak	0	0		0
Nijm-Noord-wijkaanpak	0	0	0	0
Zuid-wijkaanpak	0	0		0
Wijkposten	0	0		0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Toelichting financiën

Het programma sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,4 %.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,04 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- 2 opdrachten in de openbare ruimte, aanpak Tubaplein en voetbalveldje Bottendaal, blijken grotendeels in 2015 te worden uitgevoerd

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,01 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- investeren in speeltoestellen Brakkenfort waarvoor een bijdrage is ontvangen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1063 Wijken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.533	14.227	11.694
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		7	7
Totaal Wijzigingen					**7**	**7**
Eindtotaal				**2.533**	**14.234**	**11.701**

Risico's

- Foutieve afwikkeling van subsidies met bewonersorganisaties, wat leidt tot te hoge subsidieverstrekking, te weinig controle, onduidelijke afspraken en fouten in het beschikkingentraject.

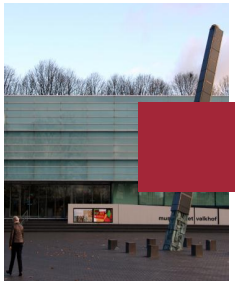

Programma Cultuur

ALGEMEEN

Met onze culturele infrastructuur zorgen we voor een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele festivals en evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en versterken waar mogelijk.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met kunst en cultuur doen mensen persoonlijke ervaringen op, vermaken en ontwikkelen zich. Maar kunst en cultuur leveren ook nadrukkelijk een bijdrage aan het maatschappelijk debat in de stad en versterken de economische kracht, de leefbaarheid en het vestigingsklimaat. Daarom zorgen wij ervoor dat het totale culturele basisaanbod op orde is. In de nieuwe kunst- en cultuurvisie ligt de nadruk meer op toegankelijkheid van en samenwerking in en met de culturele sector.

Wij streven naar een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en versterken waar mogelijk. Verwacht kan worden dat de cultuurparticipatie, onder invloed van recessie en bezuinigingen, eerder afneemt dan toeneemt. Met deze achtergrond als uitgangspunt spreken we de ambitie uit de cultuurparticipatie op eenzelfde niveau te handhaven; dat zou al een prestatie ‘an sich’ zijn.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Toegankelijke en open culturele ketens
H2	Talent, excellentie en experiment
H3	Cultuureducatie en amateurkunst

Hoofddoelstelling 1

Toegankelijke en open culturele ketens

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur blijven voor iedereen toegankelijk. De passieve deelname aan cultuur is groot en dat willen we zo houden. Amateurkunst en kunst- en cultuureducatie zijn daar belangrijke aanjagers voor. Om de toegankelijkheid

te behouden versterken we de culturele ketens. Meer dan ooit zetten we in op het verbinden van kunst en cultuur met andere beleidsterreinen. Waar kunst en cultuur van belang zijn voor de stad om deze sterker, socialer en duurzamer te maken, zetten we daarop in.

Wat hebben we bereikt?

Wij zien dat het werken in ketens vorm begint te krijgen. Wij hebben een kwalitatief onderzoek uitlaten voeren naar (on) mogelijkheden van bezuinigingen op het culturele veld door Lawson en Luiten
Het rapport "onderzoek hervorming culturele sector" schetst het volgende beeld van het culturele veld: "*Het gemeentebestuur staat van oudsher positief tegenover de cultuursector en beschouwt kunst en cultuur als wezenlijk onderdeel van de stad. Dit heeft geleid tot een gedegen culturele infrastructuur met professionele instellingen, die gezamenlijk zorgen voor een divers, kwalitatief hoogstaand en toegankelijk cultureel aanbod. Van erfgoed tot theater, van amateurkunst tot film, van internationale avant-garde tot lokale urban arts: de inwoners van Nijmegen hebben het allemaal binnen handbereik. Ze kunnen ervan genieten, ze kunnen erover leren en ze kunnen het zelf beoefenen. In sommige sectoren heeft de stad een (inter)nationale positie: op het gebied van popmuziek, dance, archeologie en film bijvoorbeeld.*". Wij mogen dus trots zijn op onze culturele klimaat. Diverse clubs groot en klein weten elkaar beter te vinden en dat leidt tot nieuwe verrassende samenwerkingen en producties.
Het aantal bezoekers van gesubsidieerde podia gezamenlijk is 5% hoger dan vorig jaar. Dat is in lijn met de landelijke trend. Per instelling zijn er wel verschillen. Zo trekken LUX, Doornroosje en het Openluchttheater meer bezoekers, terwijl Schouwburg&Vereeniging en het Lindenberg Theater minder bezoekers trokken dan het jaar ervoor. Alle instellingen blijven binnen de bandbreedte van de afgesproken prestaties.
Museum het Valkhof heeft iets meer bezoekers getrokken dan in 2013, maar blijft wel nog onder de afgesproken 100.000. Het Natuurmuseum scoort beduidend beter dan in 2013 maar haalt met 15.000 bezoekers niet het afgesproken aantal van 20.000. Dit heeft onder meer te maken met de transitie naar de Bastei.
De uitleningen van de bibliotheek zijn lager dan het jaar ervoor. Er is een verschuiving merkbaar van uitleningen per categorie. Zo daalt dat voor volwassenen, maar stijgt het aantal uitleningen via Bibliotheek op School (BOS) De totale daling(4,5%) is niet zo sterk als de landelijke trend (8%).De stijging van het aantal uitleningen via BOS geeft aan dat dit concept steeds meer kinderen bereikt en is daarmee succesvol is te noemen.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal bezoekers gesubsidieerde podia	464.301	540.000	488.513
1.2 Aantal bezoekers musea	107.680	125.000	117.548
1.3 Aantal uitleningen bibliotheek	1.1501.105	1.340.000	1.207.121
1.4 Aantal oefenruimten	8	12	8

1.1 Aantal bezoekers van gesubsidieerde podia is als volgt opgebouwd: LUX 216.147 (doelstelling 200.000); Vereeniging&Schouwburg 139.334 (doelstelling 125.000) ;Lindenberg 36.238 (doelstelling 44.000); Doornroosje 89.433 (doelstelling 60.000) ; Open Lucht Theater 7.361 (doelstelling 8.000). Met de podia hebben we als doelstelling afgesproken om in zijn totaliteit 437.000 bezoekers te trekken. Met een totaal van 488.513 voldoen zij daar ruimschoots aan. We blijven streven naar 540.000 bezoekers.
1.2 Aantal bezoekers musea is al volgt opgebouwd: Museum Valkhof 92.548 (doelstelling 100.000); Natuurmuseum ±. 15.000 (doelstelling 20.00); Stratemakerstoren ± 10.000 (geen doelstelling).
1.3 Het aantal uitleningen is inclusief de uitleningen via Bibliotheek op school (BOS)
1.4 Het aantal oefenruimtes is al jarenlang 8.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- **Subsidies aan de vijf ketenintendanten:** Wij hebben met de vijf ketenintendanten bestuurlijk overleg gevoerd over de behaalde prestaties, de invulling van het ketenintendantschap en de code cultural governance. Bij vier van de vijf instellingen hebben we de subsidie met een jaar verlengd. Bij de verlenging van de subsidie is de bezuiniging van de perspectiefnota (PPN) 2013 en 2014 verwerkt. De meerjaren budgetsubsidie van Museum het Valkhof hebben we opengebroken om de bezuinigingen uit PPN 2013 en

2014 door te voeren. Met de instellingen hebben wij gesproken over de invulling van de peer-review en de rol die zij hierbij vervullen. Hieronder volgt een opsomming van de highlights per instelling:

- **Schouwburg en Vereeniging:** Naast de eenjarige subsidie, verleenden wij een eenmalige subsidie voor de aanpassing van de trekkenwand in de Schouwburg. In de zomer startte de renovatie van de Vereeniging. Voor de renovatie hebben wij samen met de provincie Gelderland een subsidie verstrekt van 6,1 miljoen euro. De helft van dit bedrag is in fase 1 gebruikt voor de vervanging van de luchtbehandelingsinstallatie, isolatie, theatertechnische installaties en de akoestische panelen in de Grote Zaal. In 2015 wordt verder gegaan met de tweede fase waarbij de renovatie van de publieksruimten centraal staat. Er zijn minder musicals opgevoerd in 2014. In het genre Opera/muziektheater zijn meer voorstellingen geweest in het kader van het jubileumjaar van het Nijmeegse Opera en Operette Gezelschap. De première van het muziektheaterproject Dissus van Theatergroep Kwatta zorgde ervoor dat ruim 1.000 schoolkinderen uit Nijmegen en omstreken de schouwburg bezochten.
- **Museum het Valkhof** : Het museum is druk geweest met het voorbereiden van de ingrijpende verbouwing die in 2015 start. De verbouwing maakt het gebouw opener, toegankelijker, duurzamer en aantrekkelijker. Ook wordt nadrukkelijk de verbinding met de stad gezocht. In het najaar is gestart met een personele reorganisatie. Eind 2014 is aan het MHV een subsidie verleend als bijdrage aan de frictiekosten die samenhangen met deze reorganisatie. In het kader van het ketenintendantschap heeft het museum voor de keten 'Beeldende kunst' een aantal goedbezochte bijeenkomsten georganiseerd. Met een bijeenkomst in het museum startte op 30 maart het Nijmeegse Karel de Grote jaar. Aanhakend bij de herdenking van 70 jaar Market Garden werd op 20 september de succesvolle tentoonstelling Ontmoetingen in Oorlogstijd geopend.
- **Doornroosje**: Na een vlekkeloos verlopen verhuizing werd op 1 oktober het nieuwe poppodium van Doornroosje feestelijk geopend. Uit de bezoekersaantallen blijkt dat muziekliefhebbers in grote getale de weg naar het nieuwe gebouw weten te vinden. Sinds de opening hebben al meer mensen Doornroosje bezocht dan in volledige jaren daarvoor.
- **Arthouse LUX**: LUX werkt ook in 2014 veel samen met partners zoals de Radboud Universiteit, de balie uit Amsterdam voor maatschappelijk relevant debat en IFFR, IDFA, GOSHORT, DZIGA voor film en N1 en de Gelderlander op het gebied van media. Ook biedt het een podium voor theatermakers gericht op kleinschalige en spraakmakend theater. In het project LUX wijkt uit zijn diverse filmvoorstellingen op locatie geweest, waaronder de film "De nieuwe wildernis", die in diverse verzorgingstehuizen is vertoond. In DROOMvillaLUX biedt LUX samen met de Driestroom gezamenlijke diensten aan. De financiële situatie van LUX lijkt zich te stabiliseren. Het negatief eigen vermogen is verder terug gedrongen. Als gevolg van de bezuinigingen is er een kleine personele reorganisatie geweest. De frictiekosten als gevolg hiervan hebben we gedeeltelijk gesubsidieerd.
- **Bibliotheek (OBGZ):** Er is veel energie gaan zitten in een grootschalige reorganisatie van het personeel. Deze reorganisatie was nodig om de bibliotheek toekomstbestendig te maken en de personele lasten te verlagen als gevolg van de bezuiniging van € 600.000. Functieprofielen zijn aangepast en veel medewerkers zijn opnieuw geplaatst. Ook zijn er medewerkers ontslagen. Dit zorgde voor veel onrust. Desondanks is de dienstverlening gewoon doorgegaan en werd op 1 november gezamenlijk gestart met de nieuwe organisatie. De invoering van het concept Bibliotheek op School (BOS) verloopt volgens schema. Op 12 scholen is BOS volledig geïmplementeerd en nog eens 10 scholen staan aan het begin van de implementatie van BOS. In het kader van cultureel ondernemerschap heeft OBGZ bij de entree van de locatie op de Mariënburg een deel van het pand onderverhuurd aan een horecaondernemer en aan het poëziecentrum Nederland. Samenwerking met het Stadsarchief heeft er 2014 toe geleid dat er een doorbraak gerealiseerd is tussen het pand van de OBGZ en het Stadsarchief. Doel is om de leden en bezoekers te verleiden om bij beide instellingen gemakkelijk binnen te lopen en gebruik te maken van de aangeboden diensten. In de keten Literatuur, waar de OBGZ de rol van ketenintendant vervult, wordt met diverse partners (Wintertuin, SLAN, Poëziecentrum etc.) activiteiten (boekenfeest, lezen met de sterren, literaire borrel) uitgevoerd, die bijdragen aan de speerpunten uit onze cultuurvisie.

- **Bezuinigingen**
  - In februari hebben wij het rapport "onderzoek hervorming culturele sector" afgerond. In dit rapport is door Lawson en Luiten een kwalitatief onderzoek gedaan naar het culturele veld in Nijmegen en met name naar de zes grote culturele instellingen. Per instelling is een feitelijke beschrijving gemaakt en worden scenario's beschreven over de (on)mogelijkheden van de bezuinigingen, in relatie met de reeds opgelegde bezuinigingen (PPN 2013, PPN 2014 en de generieke kortingen). Op basis van dit rapport is in het coalitieakkoord de bezuiniging op de zes grote instellingen gehalveerd naar € 350.000. De zes instellingen hebben gezamenlijk een adviesbureau ingehuurd om te kijken naar de mogelijkheden van kostenbesparing op gebouwgebonden kosten, shared service en de scenario's zoals beschreven in het rapport van Lawson en Luiten.
  - Naast de onderzoeksopdracht om € 700.000 te bezuinigen loopt een onderzoek de mogelijkheden om € 200.000 op cultureel vastgoed te bezuinigen.

Hoofddoelstelling 2

Talent, excellentie en experiment

Wat willen wij bereiken?

Nijmegenaren zijn geen doorsnee cultuurconsumenten. Nijmegenaren houden van verrassingen en zijn op zoek naar talenten en kunst en cultuur op speciale en onverwachte plaatsen. Dan moeten we die talenten wel een podium geven en actief op zoek gaan naar ruimten waar experimenten een kans kunnen krijgen.
En natuurlijk zijn we blijvend op zoek naar excellente artiesten, gezelschappen en kunstenaars die onze stad (blijvend) kleur geven.

Wat hebben we bereikt?

Van de activiteitensubsidie van € 200.000 hebben een 19 tal kleine cultuurondernemers tal van activiteiten aangeboden. Van jazzconcerten tot kunstinstallaties, experimentele muziekoptredens dansavonden en tentoonstellingen. Ook het tekenfestival Big Draw was een succes, met een groot bereik en veel samenwerkingen met diverse culturele partners. Festivals zoals het Wintertuinfestival, Gebroeders van Limburgfestival, Music Meeting, Go Short en productiehuizen als Dziga en Kwatta hebben wederom veel publiek getrokken. Aan het Besiendershuis hebben wij in 2014 een andere opdracht gegeven. Wij vragen hen om het creatieve netwerk te stimuleren en meer zichtbaar te maken door de sectoren cultuur, cultuurhistorie, kennis/innovatie en bedrijfsleven met elkaar te verbinden. Het Besiendershuis fungeert als een soort bruggenbouwer/verbinder en levert daarmee een bijdrage aan de creatieve stad.
Er zijn zeven openbare kunstwerken gerealiseerd waaronder de film Lights Crossing over de brug de Oversteek en de muurschilderingen in het fietstransferium onder het nieuwe Doornroosje.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal stipendia voor jonge talenten	nvt	pm	0
2.2 Aantal te verstrekken subsidies i.h.k.v. de SCIN	nvt	pm	19
2.3 Aantal excellente en experimentele producties	nvt	pm	5
2.4 Aantal culturele evenementen	30	25	36
2.5 Aantal bezoekers culturele evenementen	225.000	225.000	239.500
2.6 Aantal werkenden in de creatieve industrie	3.371	pm	3.223

2.1: In afwachting van de invulling van de stroomlijning van subsidies, is geen stipendium uitgereikt.
2.2: In het kader van de subsidieregeling voor culturele activiteiten is aan 19 aanvragers een subsidie toegekend.
2.3: Van de 19 toegekende subsidie van de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen, zijn er 6 excellent/experimenteel te noemen.

2.4: Bij het aantal culturele evenementen tellen we de culturele instellingen die wij subsidiëren vanuit de subsidieregeling de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen. Het aantal activiteiten/optredens/tentoonstellingen van de 36 instellingen tellen op tot 318.
2.5: Dit geldt ook voor de bezoekers van de activiteiten zoals genoemd onder 2.4.
2.6: Het aantal werkenden in de creatieve industrie halen we uit de provinciale werkgelegenheid enquête. (PWE). De creatieve industrie bestaat uit de sectoren: kunsten en cultureel erfgoed, media en entertainmentindustrie en creatieve zakelijke dienstverlening. T.o.v. 2013 is dit aantal met 4% gedaald. Deze daling wordt met name veroorzaakt door de sterke daling bij de creatieve zakelijke dienstverlening specifiek bij het onderdeel vormgeving en ontwerp. Wij scoren gemiddeld als het gaat om het percentage banen in de creatieve industrie (3,6% van alle banen in de stad en ook 3,6% van alle banen in Nederland.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij hebben voor de tweede maal de aanvragen voor SCIN subsidie (uitvoering in 2015) beoordeeld. Er waren dit jaar nog meer aanvragen dan het jaar ervoor. Wij zien een vernieuwing in de aanvragen, zowel wat betreft inhoud als wat betreft degene die aanvraagt. Wij hanteren een maximum plafond van € 230.000 en hebben voor dit bedrag aan 30 van de 61 aanvragers een subsidie toegekend.
- Wij subsidiëren meerjarig negen festivals en acht productiehuizen. Met hen voeren we jaarlijks bestuurlijk overleg gevoerd over hun bijdrage aan het culturele klimaat in de stad.
- Aan Nijmegen1 hebben we eenmalig een extra subsidie verleend om het negatieve eigen vermogen gedeeltelijk aan te zuiveren en camera's te kopen.
- We hebben besluitvorming voor de aanmoedigingsprijs voorbereid.
- We hebben ontmoetingen gefaciliteerd tussen het culturele veld uit Duisburg en het veld in Nijmegen. Hieruit zijn enkele samenwerkingen ontstaan.
- Wij hebben de afgelopen editie van Blikwisseling met als thema ‘Waves’ ondersteund door een aantal beurzen te financieren en door een aantal programmaonderdelen te verzorgen. Met de deelname aan Blikwisseling hebben wij niet alleen geïnvesteerd in jong talent (studenten), maar ook bestaand talent (werkenden in de cultuursector) kansen gegeven om zich verder te ontwikkelen en om het creatieve denken te stimuleren. Onder begeleiding van medewerkers van het befaamde Massachusetts Institute for Technology (MIT) werd de samenwerkingen tussen kunst, wetenschap en techniek actief gestimuleerd.
- Wij hebben meegedaan aan het onderzoek naar de mogelijkheden om een Vrijheidsmuseum te realiseren in de Vasim.
- Wij hebben een zevental openbare kunstwerken gerealiseerd. Het gaat op de volgende werken:
    - In het fietstransferium, naast het Centraal Station, is het kunstwerk TALIA van Jan van der Ploeg opgenomen. Op de vloeren, wanden en plafonds is een abstract lijnenspel met intense kleuren gecreëerd dat bijdraagt aan een optimistisch en positief gebruik van de ruimte.
    - Filmmaker Martijn Schinkel kreeg de opdracht om een film te maken over het kunstwerk Lights Crossing op stadsbrug De Oversteek. Het doel was tweeledig, een film als kunstwerk, en het onder de aandacht brengen van het kunstwerk Lights Crossing.
    - In 1951 werd het herdenkingsmonument voor de gesneuvelde Nederlandse militairen uit de Tweede Wereldoorlog van kunstenaar Jac Maris op plein 1944 geplaatst. Het werk is opnieuw uitgevoerd in brons.
    - Verder zijn; op het Honigterrein de letters CLXIII, het Romeinse schrift voor het getal 163 aangebracht; in het Waalfront is Romance Confidence, een zitsculptuur gerealiseerd; op de rotonde Broerdijk/Hengstdalseweg is een werk van Alphons ter Avest gerealiseerd en is het kunstwerk de Neptunusring geplaatst.
- In 2014 is gewerkt aan de uitvoering van de projecten uit het beleidsplan kunst in de openbare ruimte 2011-2013. Een aantal projecten wordt pas in 2015 afgerond en nemen wij mee in het Uitvoeringsplan kunst in de openbare ruimte 2015. De bijbehorende middelen zijn toegevoegd aan de reserve percentage regeling beeldende kunst.

Hoofddoelstelling 3

Cultuureducatie en amateurkunst

Wat willen wij bereiken?

Cultuureducatie en amateurkunst hebben als belangrijke kenmerken het bewust maken van jong en oud van de 'lol' en betekenis van kunst en cultuur, zowel in productieve als in consumptieve zin. En natuurlijk is het de bedoeling dat deze kinderen 'hun leven lang' kunst en cultuur beleven.

Wat hebben we bereikt?

De cursisten voor kunsteducatie zijn gedaald. Met name de belangstelling voor het cursusaanbod van de afdeling beeldend kent een sterke terugval. Mogelijk heeft dat te maken met de andere opzet van de afdeling beeldend voor de volwasseneneducatie. De belangstelling voor het theateraanbod is gestegen. Het aanbod van de cursussen van Grote Broer zijn inmiddels volledig opgenomen in het cursus aanbod en dat blijkt een succes. De muzieklessen blijven ongekend populair en vormen het grootste deel van het cursusaanbod.
Met de regeling cultuureducatie met kwaliteit wordt inmiddels op zes basisscholen gewerkt aan de kwalitatieve versterking van de cultuureducatie in de school. De komende jaren zullen er ieder jaar zes nieuwe scholen worden toegevoegd. Cultuureducatie op de brede scholen wordt door de schoolbesturen nog steeds grotendeels ingekocht bij de Lindenberg . Via Cultuur en School, het bemiddelingspunt van vraag en aanbod van cultuureducatie, worden bijna alle scholen in Nijmegen bereikt. Met de uitvoering van het Nijmeegse educatieproject rondom Market Garden in het kader van het cultuurpact van de provincie Gelderland, hebben we jongeren op een aansprekende manier bij de geschiedenis van de stad betrokken.
Door het vaststellen van het nieuwe subsidiehuis voor amateurs versterken we de interactie tussen amateurs en bewoners van de gemeente Nijmegen. In deze nieuwe regeling subsidiëren we activiteiten in plaats van verenigingen om zo de actieve cultuurparticipatie te stimuleren. Met de nieuwe regeling worden nieuwe initiatieven ondersteund die voorheen niet in aanmerking kwamen voor subsidie, zoals initiatieven op het gebied van samba, elektronische muziek en (instrumentale) popmuziek. Van de 54 aanvragen hebben we er 51 toegekend.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal bij de Lindenberg ingeschreven cursisten- jeugd tot 18 jaar	1856	1.750	1761
3.2 Aantal amateurgezelschappen	81	pm	86

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De Lindenberg heeft de kunsteducatie aan volwassenen anders opgezet. Daarmee was in 2013 al gestart en dit is in het voorjaar van 2014 definitief vorm gegeven. De kunsteducatie aan kinderen kent diverse verschuivingen in de belangstelling. Zo is de belangstelling voor de cursussen beeldend sterk gedaald en is de belangstelling voor het theateraanbod, mede door de cursussen die door Grote Broer verzorgd worden, sterk gestegen. We nemen deel aan de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2013-2016, waarbij de Lindenberg in samenwerking met Grote Broer Kunsteducatie, zorg draagt voor de uitvoering in het onderwijs. In het kader van de landelijke impulsregeling Combinatiefuncties wordt deze formatie (2 FTE) door de Lindenberg stimulerend ingezet voor het onderwijs. Cultuur en School Nijmegen(CESN) heeft hun aanbod verder uitgebreid in overleg met de scholen voor basis- en voortgezet onderwijs.
- Conform de uitvoering van het amendement "Cultuureducatie op de brede scholen" is de subsidie voor de lessen cultuureducatie op de brede scholen verleend aan de schoolbesturen.
- Wij hebben mee gedaan met het cultuurpact van de provincie Gelderland. Een educatieproject rondom Market Garden.

- Wij hebben het subsidiehuis voor de amateurkunst vastgesteld. Aan de Hafabra's hebben wij een vierjarige subsidie verleend. De overige amateurclubs kunnen een aanvraag indienen voor een activiteitensubsidie. Van de 54 aanvragen hebben wij er 51 gehonoreerd.

Wat heeft het gekost?

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Toelichting financiën

Het programma Cultuur sluit het jaar 2014 af met een nagenoeg neutraal resultaat. Er zijn geen significante afwijkingen ten opzichte van de begrotingscijfers.
In de bovenstaande cijfers is de toevoeging aan de reserve 1% regeling van € 208.000,- financieel verwerkt.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1071 Cultuur bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				589	19.725	19.136
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	220	42	-178
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-23	-23
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Totaal Wijzigingen				**220**	**19**	**-201**
Eindtotaal				**809**	**19.744**	**18.935**

Risico's

- De grote zes culturele instellingen hebben de afgelopen jaren diverse generieke en specifieke bezuinigingen opgelegd gekregen. Deze zijn tot nu toe gerealiseerd zonder verlies van prestaties, maar heeft de financiële positie van de instellingen verslechterd.
  De nog te realiseren bezuiniging vanuit de perspectiefnota 2014 van € 350.000, die op 1 januari 2016 zijn beslag krijgt, zet nog meer druk op de financiële positie van de zes instellingen. Hierdoor stijgt de kans op exploitatietekorten en verschraalt het culturele aanbod. Het culturele aanbod in de stad is mede bepalend voor het woon- en vestigingsklimaat. Een verslechtering van dit aanbod heeft hier een negatieve invloed op.

Programma Mobiliteit

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij willen een betrouwbare lokale en regionale bereikbaarheid van Nijmegen, die een bijdrage levert aan de economische vitaliteit van de stad. Ook streven we naar voldoende en toegankelijke parkeergelegenheid en zo hoog mogelijke verkeersveiligheid; dit alles binnen de krappere financiële kaders in verband met de bezuinigingen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Vergroten bereikbaarheid en doorstroming
H2	Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen
H3	Verkeersveiligheid
H4	Stimuleren deelname openbaar vervoer
H5	Stimuleren fietsgebruik

Hoofddoelstelling 1

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een goede bereikbaarheid van Nijmegen van buiten de stad en van de bestemmingen in de stad en naar een goede doorstroming van het autoverkeer, zodat wij inwoners, bezoekers en ondernemers in onze stad de gelegenheid bieden die vervoersmodaliteit te kiezen, die bij hun situatie past.

Wat hebben we bereikt?

Door de opening van De Oversteek is de bereikbaarheid van de stad met de auto enorm verbeterd. De vertragingen op de hoofdwegen rond de stad zijn aanmerkelijk afgenomen. Buiten de spitsen heeft de nieuwe structuur geleid tot een hogere reissnelheid, met name op delen van de S100 en de Graafseweg; in de spitsen is de gemiddelde reistijd ongeveer gelijk gebleven. De betrouwbaarheid van het verkeerssysteem met name op de waaloverschrijdende verbindingen is enorm verbeterd. De grootste winst op dit vlak wordt gehaald op het traject knooppunt Ressen – Keizer Karelplein, waar de variatie in reistijd meer dan gehalveerd is. Verbeteringen zijn nog mogelijk als de werkzaamheden rond Poort Neerbosch zijn afgerond en de fietstunnel onder de Prins Mauritssingel bij de Laauwikstraat is gerealiseerd. Wij hebben uw Raad over deze ontwikkelingen geïnformeerd.

Na de opening van De Oversteek is sprake van een robuuster wegennet en zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen.
We hebben de hinder van bouwverkeer van projecten zoals bij Poort Neerbosch, station Goffert en Koningsdaal door duidelijke afspraken op een acceptabel niveau weten te houden.
Wij hebben stevig geparticipeerd in de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Dit opent de weg naar een forse co-financiering

vanuit het Rijk voor een verdergaande beperking van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging van het vervoersgedrag.

We zijn gestart met de werkzaamheden voor het project Poort Neerbosch. Voor het P&R-terrein bij Ressen hebben wij een optimale win-win-oplossing gekozen door dit terrein te combineren met de parkeerfunctie van Cinemec en te verplaatsen naar de zuidzijde van de Dorpensingel.

Wij hebben samen met de gemeente Lingewaard een tracéverkenning verricht voor de Dorpensingel. De Raad van de gemeente Lingewaard heeft besloten maximaal € 1,5 mln. beschikbaar te stellen voor de aanleg van deze verbinding

Indicatoren

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Gemiddelde reistijd tijdens de spits (tussen haakjes:variatie in reistijd) in minuten	7 (1,7)		7 (1,1)
1.1a Knooppunt Ressen - Keizer Karelplein	13 (1,7)	12 (4)	11 (0,7)
1.1b Keizer Karelplein - Knooppunt Ressen	10 (0,7)	9 (1)	12 (1,1)
1.1c Keizer Karelplein - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.1d Goffert - Keizer Karelplein	6 (0,6)	7 (1)	6 (0,4)
1.1e Goffert - knooppunt Neerbosch	6 (0,4)	6 (0)	6 (0,4)
1.1f knooppunt Neerbosch - Goffert	5 (0,5)	5 (1)	5 (0,5)
1.1g Goffert - afslag Lindenholt	6 (0,6)	7 (1)	5 (0,3)
1.1h AfslagLindenholt - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.2 Waardering bezoekers bereikbaarheid van de stad	6,4	6,1	

De gemiddelde reistijd in de spits is redelijk gelijk gebleven. Op het traject Keizer Karelplein – knooppunt Ressen is die met 2 minuten toegenomen, ivm de –tijdelijke- gelijkvloerse afwikkeling van het langzaam verkeer over de Prins Mauritssingel bij station Lent (Laauwikstraat). Medio 2015 zal hierin met de fiets-voetgangerstunnel ter plaatse verbetering optreden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 hebben wij op en rond de S100 een aantal maatregelen getroffen die de doorstroming nog verder moeten verbeteren, zoals dynamische snelheidsadvisering en DRIS-panelen waarop routeadviezen worden geboden.

Wij hebben intensief meegewerkt aan de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Nadruk van het Rijk ligt hierbij op het beperken van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging van het vervoersgedrag. Voor Nijmegen hebben wij daarbij een link gelegd met ons beleid ten aanzien van het bevorderen van het fiets- en OV-gebruik, het accent op bewonersparticipatie en concreet op de bereikbaarheidsproblematiek in het kader van het groot onderhoud aan de Waalbrug.

Doordat het wegennet na de opening van De Oversteek robuuster is geworden, zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen. Vanaf september 2014 nemen wij samen met de gemeente Arnhem, de Provincie en Rijkswaterstaat deel aan een pilot met stedelijke weginspecteurs op motoren. Met behulp van deze weginspecteurs hebben wij een scherper beeld van de aard, impact en volume van de incidenten op onze belangrijkste lokale wegen en wordt als gevolg van die inzet de verkeershinder beperkt. Deze proef loopt door tot de zomer van 2015.

Bij evenementen, wegwerkzaamheden en calamiteiten hebben wij door de inzet van DRIS-panelen, regel scenario's en verkeersbegeleiders het verkeer beter kunnen managen.

Tegelijk zijn wij doorgegaan met het beperken van de hinder van bouwverkeer van projecten door vooraf afspraken te maken over routes, tijden en maatregelen zoals bij Poort Neerbosch, station Goffert en Koningsdaal.

Hoofddoelstelling 2

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen

Wat willen wij bereiken?

Wij zetten in op een verantwoord en acceptabel evenwicht tussen de vraag naar en aanbod van parkeerplaatsen. Belangrijke randvoorwaarden daarbij zijn een goede bereikbaarheid, een aantrekkelijke binnenstad en een leefbare woonomgeving. Wij streven naar één beschikbare parkeerplaats voor iedere woonadres en naar een passend parkeeraanbod voor forens, ondernemer of bezoeker van onze stad.

Wat hebben we bereikt?

In algemene zin is de parkeerdruk in de avonduren op straat gedaald terwijl de bezetting van de parkeergarages is toegenomen. Garages worden beter gebruikt en ook het transferium wordt in het weekend beter gevonden. Afgeleid gevolg is dat de parkeerdruk zich meer en beter spreidt. Dit heeft een positief effect op de bereikbaarheid van de binnenstad en de mogelijkheid een vrije parkeerplaats voor een laag bedrag te vinden. Hierdoor is het rustiger geworden op straat en is het voor de bewoners weer mogelijk om na thuiskomst in de directe omgeving van de woning een vrije parkeerplaats te vinden. Ook de visite van de binnenstadsbewoners vinden gemakkelijker een vrije parkeerplaats in de buurt van hun bezoekadres. De parkeerder heeft het avondparkeren geaccepteerd, dit komt mede doordat er goedkope alternatieven in de parkeergarages en terreinen zijn.
We hebben de parkeervoorziening Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen. Tevens hebben we de parkeergarage onder Plein 1944 opgeleverd en worden er abonnementen uitgegeven (ongeveer 75% van de beschikbare openbare parkeerplaatsen is uitgegeven). Door in de ringstraten enkel kortparkeren toe te staan tijdens de kernwinkeltijden hebben we een goede doorstroming van het parkeren in deze straten bereikt en behouden. Hiermee bereiken we een optimale benutting van het parkeerareaal in dit bijzondere winkelgebied en garanderen we het winkelend publiek een parkeerplaats tijdens de winkeltijden en kunnen de bewoners makkelijker een plek vinden bij thuiskomt doordat het publiek dat 's avonds de stad bezoekt een goedkoop parkeeralternatief in de garages heeft.
We hebben de blauwe zone geëvalueerd en geconstateerd dat die werkt voor specifieke locaties met winkelconcentraties.

Indicatoren

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Parkeeraanbod Centrum (1.1)			
2.1a Straatparkeren (1.1)	3.450	3.700 (1.2)	3.700
2.1b Garageparkeren (1.1)	2.050	2.500 (1.3)	2.500
2.1c Transferia	550 (1.4)	550 (1.4)	550
2.2 Piekbezettingsgraad centrum (2.1)			
2.2a Straatparkeren(2.2)	65%	76%	69%
2.2b Garageparkeren (2.3	1.256	1.100	1.821
2.3 Betalingsgraad (3.1)	90%	94%	94%
2.4 Tevredenheid (4)	5,8	5,8	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Sinds de invoering van het nieuwe parkeerbeleid in januari 2013, zijn er diverse wijzigingen doorgevoerd die hebben geleid tot een andere manier van parkeren in onze stad. In 2014 hebben we:

- De proef met de blauwe zone is geëvalueerd waarin geconcludeerd wordt dat we de bestaande zones handhaven en eventuele nieuwe zones uitsluitend weloverwogen en randvoorwaardelijk in gaan richten.
- De centrumgebieden A, C en D zijn samengevoegd tot één vergunninggebied “centrum” en de overige vergunninggebieden zijn in overeenstemming gebracht met de tariefgebieden (eerste ring en tweede ring oost en tweede ring west).
- In woongebieden hebben wij het parkeren in de directe woonomgeving zoveel mogelijk beschikbaar gehouden voor de bewoners. Waar dit onder druk komt, voeren we betaald parkeren in. Dit doen we alleen op verzoek van de bewoners zelf. In 2014 is besloten om betaald parkeren in te gaan voeren in de wijk st-Anna.
- Wij hebben effectief toezicht gehouden in de gereguleerde parkeergebieden en hebben daarbij oog voor de klant. Vanwege een hoge betalingsbereidheid zijn er in 2014 substantieel minder naheffingsaanslagen opgelegd.
- Het parkeervergunninguitgifte programma is vervangen waardoor de verdere digitalisering van de parkeerproducten mogelijk wordt.
- Het aantal uitgegeven vergunningen in het voetgangersgebied is opgehoogd naar 100% voor bewoners en 50% voor zakelijk belanghebbenden. Voor deze laatste groep is de wachtlijst opgeheven.
- De aanbesteding voor de vervanging van de parkeerapparatuur Mariënburggarage is gestart. Begin 2015 wordt overgegaan tot gunning.
- Wij hebben ons beleid voortgezet om de parkeeroverlast rondom de Goffert tegen te gaan.
- De opwaardering van het parkeerterrein Oude Stad is gerealiseerd en het terrein is in gebruik genomen.
- De parkeergarage onder Plein 1944 is in gebruik genomen.
- Zoals uit onderstaande tabel blijkt, is er in 2014 wederom een toename van het aantal parkeertransacties ten opzichte van 2012 en 2013. We kunnen dan ook stellen dat er overdag geen terugloop is in het aantal bezoekers aan de stad. De verschuivingen van straat naar garage doen zich dan ook met name in de avonduren voor, dit is in overeenstemming met de doelstellingen van het begin 2013 ingezette beleidslijn.

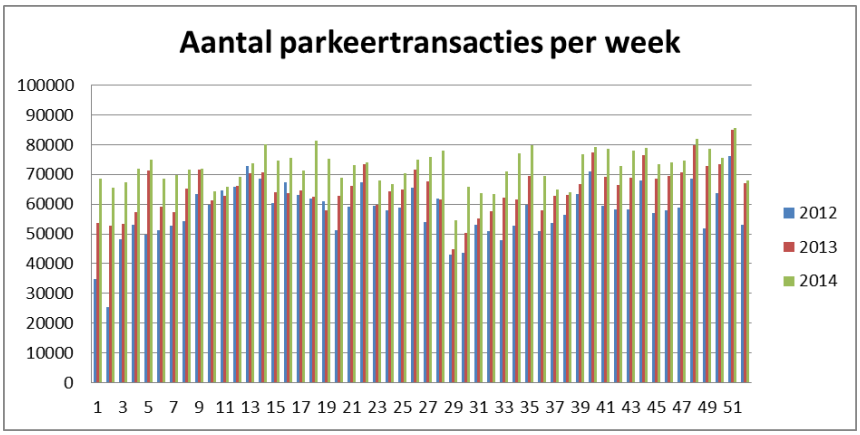

Hoofddoelstelling 3

Verkeersveiligheid

Wat willen wij bereiken?

De wegen in Nijmegen voldoen zoveel mogelijk aan de criteria van Duurzaam Veilig. Wij streven naar zo min mogelijk verkeersdoden en ongevallen met ziekenhuisgewonden in het verkeer.
Afgelopen jaren is relatief veel infrastructuur ontworpen en veel projecten zijn reeds uitgevoerd of worden op korte termijn uitgevoerd. In de ontwerpfase is consequent ingezet op het realiseren van de ontwerpprincipes van duurzaam veilig: scheiden van snel- en langzaam verkeer, rotondes en met verkeerslichten geregelde kruispunten, autoluwe woongebieden, essentiële herkenbaarheidskenmerken, etc. Ook de komende jaren zullen we hierop inzetten.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben wij het verkeersveiligheidsbeleid verder gecontinueerd. Een groot aantal vragen van burgers mbt verkersveiligheid is beantwoord. Bij die vragen gaat het vaak om de subjectieve beleving van verkeersveiligheid. Wij kunnen dit subjectieve gevoel steeds vaker wegnemen met feiten die afkomstig zijn in een landelijke database met geregistreerde ongevallen. Deze database voorziet in een betrouwbare registratie van de dodelijke ongevallen en ook van de ernstige gewonden inclusief ziekenhuisoppnamen. Uit die registratie blijkt dat Nijmegen over het algemeen relatief veilig is dwz niet ongunstig afsteekt ten opzichte van de ons omliggende steden en van de landelijke gemiddelden.
In Nijmegen zijn op dit moment geen zogenaamde black spots meer te vinden, d.w.z plaatsen waar in de afgelopen drie jaar 6 letselongevallen of meer hebben plaatsgevonden. Nieuwe wegen worden duurzaam veilig aangelegd en bestaande wegen passen wij zoveel mogelijk bij reconstructie aan. In dat verband hebben wij in 2014 het tweede deel van de st Jacobslaan duurzaam veilig gemaakt.

Indicatoren

Verkeersveiligheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal doden in het verkeer	4	4	nog niet bekend
3.2 Aantal ongevallen met ziekenhuisopname	onbekend	26	nog niet bekend

Wat hebben we ervoor gedaan?

Over verkeersveiligheid voeren wij regelmatig overleg in het Regionaal Overleg Verkeersveiligheid. Daar worden de regionale problemen van verkeersveiligheid besproken. Vanuit dit overleg zijn twee acties in 2014 gehouden met een groot bereik:

1. In het kader van de verkeerscampagnes hebben wij dit jaar wederom ingezet op de Drive Experience waarmee beginnende automobilisten (18 -20 jaar) nog extra rijvaardigheden kunnen opdoen en zo meer ervaring opdoen in het kader van beheersing van hun voertuig. De deelname in 2014 bestond uit ongeveer 90 beginnende automobilisten.
2. Ook hebben wij dit jaar weer ingezet op de verlichtingsacties waarbij fietsers of een leuke attentie krijgen ofwel een functionerende verlichting krijgen aangeboden. In totaal gaat het daarbij om 5 acties met een totaal bereik van ongeveer 1000 fietsen die weer verkeers- en verlichtingsveilig de weg op kunnen. Ongeveer 600 fietsers hebben een presentje gekregen omdat hun verlichting in orde was. Het totaalbereik in 2014 betrof 1600 fietsers. Met de politie stemmen wij jaarlijks af over de inzet van de verkeersbrigadiers van Veilig Verkeer Nederland (VVN) . VVN stelt de mensen beschikbaar. De politie instrueert en verzorgt een presentje. Verkeersbrigadiers worden ingezet bij scholen in het basisonderwijs om een veilige oversteek te waarborgen.
Verder hebben wij de reguliere contacten met basisscholen gehad mbt uitvoering van verkeersmaatregelen.

Hoofddoelstelling 4

Stimuleren deelname openbaar vervoer

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een absolute groei van het openbaar-vervoergebruik. Het openbaar vervoer vormt een gelijkwaardig alternatief ten opzichte van andere vervoerswijzen, vooral ten opzichte van de auto. De belangrijkste knooppunten en bestemmingsgebieden worden op een hoogwaardige manier met elkaar verbonden.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Nijmegen is één van de spelers die werkt aan een beter openbaar vervoer, maar de gemeente heeft geen bevoegdheid voor de kwaliteit van het lijnennet. Als wegbeheerder kunnen we daar wel een bijdrage aan leveren. OV-bedrijf Hermes is de concessiehouder van het openbaar vervoer in de regio Arnhem Nijmegen en de Stadsregio Arnhem Nijmegen was in 2014 opdrachtgever van Hermes.In 2015 gaat die verantwoordelijkheid over naar de provincie Gelderland.

2014 was een jaar waarin veel projecten op het gebied van openbaar vervoer zijn afgerond en in gebruik genomen. De belangrijkste daarvan:

- Uitbreiding van het aantal fietsenklemmen en verbetering van de kwaliteit van de stationsomgeving van station Nijmegen Heyendaal;
- Opening van het fietstransferium Doornroosje bij Nijmegen Centraal Station;
- Ingebruikname van station Nijmegen Goffert, inclusief nieuwe bushalten;
- De start van de latere treinen tussen Nijmegen, Arnhem en Utrecht op vrijdag- en zaterdagnacht, zodat we een nog betere verbinding met de Randstad hebben gekregen;
- Ingebruikname van de busbaan Woenderskamp in Nijmegen Noord, vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
- Afronding van de busbaan langs de Prins Mauritssingel stadinwaarts;
- In samenspraak met de vervoerder infrastructurele aanpassingen doorgevoerd om de doorstroming en het comfort van het openbaar vervoer te verbeteren;
- Een start gemaakt met het vervangen van een aangepaste verkeerslichtenbeïnvloeding door middel van Korte Afstand Radio (KAR) waardoor de impact van het openbaar vervoer op de doorstroming van het overig verkeer beperkt wordt. Daar gaan we in 2015 en 2016 mee door.
- In 2014 zijn de werkzaamheden aan Poort Neerbosch gestart, met voorzieningen voor het openbaar vervoer en de aanleg van een P&R-terrein. Deze werkzaamheden worden in 2015 afgerond.

Busmaatschappij Breng heeft aangegeven dat het openbaar-vervoergebruik in de regio stijgt. Die groei is het grootste op de HOV-lijnen 300 en 331, waar we de afgelopen jaren fors hebben geïnvesteerd in de kwaliteit, en op enkele corridors, zoals Druten – Nijmegen.

Indicatoren

Stimuleren deelname openbaar vervoer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aandeel OV in woon-werkverkeer, Nijmegenaren die in Nijmegen werken		4%	4%
4.2 Aandeel OV binnenstadsbezoek op werkdagen		22%	22%
4.3 Tevredenheid openbaar vervoer		91%	geen meting

Wat hebben we ervoor gedaan?

Naast de uitvoering van de genoemde projecten, waarvoor de voorbereidingen vaak al in 2013 zijn gestart en waarbij is samengewerkt met diverse partijen zoals de Stadsregio Arnhem Nijmegen, Provincie Gelderland, ProRail, NS en bewoners, zijn er nog andere werkzaamheden uitgevoerd ter verbetering van het openbaar vervoer:

- We zijn in overleg met Rijkswaterstaat en potentiële subsidiegevers geweest om zowel een verbreed fietspad aan de westzijde en een busbaan aan de oostzijde van de Waalbrug te realiseren. Omdat de benodigde financiën hiervoor niet op tijd beschikbaar kwamen, is uiteindelijk gekozen om alleen het fietspad aan te leggen.
- De Nijmeegse 65-plussers konden tussen medio november en medio december weer een goedkoop busabonnement aanschaffen, voor een eigen bijdrage van € 22,50 per jaar.
- We hebben de bushaltes herkenbaarder gemaakt door de Breng-tegels aan te leggen. De informatievoorziening is verbeterd door de plaatsing van extra DRIS-panelen met dynamische reisinformatie.
- We zijn met ProRail en NS gestart met de planvorming voor station Nijmegen CS. Het betreft de invoering van Programma Hoogfrequent Spoor, waarvoor onder meer een extra perron, een vergroting van de transfercapaciteit en een betere positionering van de stijgpunten nodig zijn. De wens van de gemeente om de voetgangerstunnel door te trekken om een volwaardige westelijke entree te realiseren, wordt daarin meegenomen. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om het stationsplein te verbeteren, waarbij onderscheid wordt gemaakt in maatregelen op korte termijn en op langere termijn.
- In 2014 hebben we gewerkt aan een definitieve oplossing voor het transferium Waalsprinter bij de Ovatonde, mede in relatie tot de Landschapszone, Cinemec, HOV, PDV-locatie en Dorpensingel Oost.
- Ook in 2014 hebben we kleinere verbeterpunten aangepakt met een flexibel budget (‘Shortlist OV’). Dat blijkt een goede manier te zijn om flexibel om te springen met kleinere knelpunten die in de loop van het jaar duidelijk worden.

Hoofddoelstelling 5

Stimuleren fietsgebruik

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een groei van het fietsgebruik voor verplaatsingen binnen de stad. Fietsen levert een bijdrage aan gezondheid, leefbaarheid en bereikbaarheid.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben wij opnieuw belangrijke stappen gezet om te komen tot een netwerk van hoogwaardige snelfietsroutes, conform de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar. We zijn op meerdere fronten voor meerdere projecten bezig met realisatie, planvoorbereiding en planvorming, mede in regionaal verband. In 2014 zijn belangrijke stappen gezet om de komende jaren de westelijke fietsvoorziening op de bestaande Waalbrug te kunnen verbreden. Met cofinanciers zijn afspraken gemaakt.
Belangrijke uitvoeringsprojecten waren de fietsstraat Dennenstraat en fietstunnel Poort Neerbosch (snelfietsroute Nijmegen-Beuningen), de Wijchenseweg (snelfietsroute Nijmegen-Wijchen) en de start van de werkzaamheden fietstunnel Prins Mauritssingel-Laauwikstraat in Lent (oa. RijnWaalpad).
De snelfietsroute op Nijmeegs grondgebied is afgerond. In 2015 wordt het RijnWaalpad opgeleverd.
In december 2014 hebben wij het nieuwe fietstransferium naast station Nijmegen geopend, onderdeel van het plan Doornroosje. In de voorziening zijn ruim 3500 plaatsen beschikbaar voor treinreizigers die per fiets naar het

station komen en bezoekers aan het poppodium. De voorziening is van hoge kwaliteit en is dag en nacht geopend en gratis te gebruiken.
De werkzaamheden aan de fietstunnel in het kader van project Poort Neerbosch zijn in volle gang en worden in 2015 opgeleverd
Met de provincie en stadsregio zijn afspraken gemaakt over de cofinanciering van een nieuw verbreed fietspad langs de Waalbrug, waarbij fietsers in twee richtingen kunnen rijden
De fietsstraat Dennenstraat is in april 2014 beschikbaar gekomen voor scholieren en ander fietsverkeer
Het besluit tot aanleg van de 2e fase is genomen en uitwerkingen zijn gemaakt. Voor het gedeelte door het Goffertpark hebben wij extra werk verricht om te kunnen komen tot een zorgvuldige inpassing, zoals een gebruikersenquete.
In regionale samenspraak zijn aanvullende middelen voor realisatie van de fietsbrug bij Mook-Cuijk gevonden binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg
In samenwerking met de stadsregio, de gemeente Arnhem en provincie Gelderland hebben wij ons vol ingezet om het grote internationale fietscongres Velo-city naar Arnhem Nijmegen te halen. In december is bekendgemaakt dat onze inzet wordt beloond, en dat het congres Velo-city in 2017 in Arnhem Nijmegen wordt gehouden!
Wij hebben de fietsoversteek over de singels verbeterd door de verkeerslichten gunstiger af te stellen
De fietsenstalling onder Plein 1944 is een nu een jaar open en wordt goed gebruikt. Voor de verbetering van de fietsbereikbaarheid zijn voorbereidende studies verricht, ondermeer voor de verbinding Tunnelweg-Plein 1944
In 2014 is de 2e fase van de St.Jacobslaan uitgevoerd met vrijliggende fietspaden.

Indicatoren

Stimuleren fietsgebruik	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aandeel fiets in woon-werkverkeer in de stad	64%	66%	64%
5.2 Aandeel fiets in het binnenstadbezoek	65%	63%	65%
5.3 Waardering bereikbaarheid fiets	7,7	8,0	7,8
5.4 Waardering fietsstalling	6,1	7,1	6,1

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben ons gericht op regionale samenwerking fiets, om de gezamenlijke aanpak en financiering van de snelfietsroutes zoals Beuningen-Campus, het verlengd RijnWaalpad, en de fietsbrug in de snelfietsroute Nijmegen Cuijk mogelijk te maken.
- We zijn in overleg met Rijkswaterstaat en potentiële subsidiegevers geweest om zowel een verbreed fietspad aan de westzijde van de Waalbrug te realiseren, met een lengte van 500 m.
- Door een open en doelgerichte regionale samenwerking hebben wij het vermaarde internationale fietscongres Velo-city 2017 toegewezen gekregen (wereldcongres)
- Binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg hebben belangrijke middelen ter beschikking gekregen vanuit de *fietsimpuls*
- Door samenwerking met ProRail en cofinanciering vanuit het Ministerie van I&M komt in het fietstransferium een fietsverwijssysteem, ter verbetering van de benutting van de stalling, de gebruiksvriendelijkheid en een efficiënte bedrijfsvoering.
- Wij hebben bewoners en andere belanghebbenden betrokken bij de planvorming van snelfietsroutes
- Wij hebben een gebruikersenquete in het Goffertpark gedaan om een beeld te krijgen van het huidige gebruik en het draagvlak voor verbeteringen
- We zijn gestart met de opzet van het *fietsstimuleringsplan* zoals aangekondigd in het coalitieakkoord
- We hebben voorbereidingen getroffen voor de aanpak van delen snelfietsroutes uit het netwerk zoals beschreven in de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar, zoals de verwerving van subsidies en de benodigde voorbereidende werkzaamheden.
- We ontvangen met regelmaat buitenlandse bezoekers die het Nijmeegse fietsbeleid en hoogwaardige fietsinfrastructuur willen ervaren en als inspiratie willen gebruiken

Wat heeft het gekost?

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Toelichting financiën

Het programma Mobiliteit sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 91.000. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 7%.
Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 64.000 hoger uitgevallen dan begroot. Er zijn nadelen bij de producten Parkeren en Verkeer. Bij het product Parkeren is er een overschrijding van € 1 ton op het budget voor vernielingen en diefstal en we hebben een inhaalafschrijving van € 1 ton op het transferium Ressen in de jaarcijfers verwerkt. Op dit transferium is afgelopen jaren te weinig afgeschreven. Verder hebben we ontvangen bijdragen van € 1,5 ton in het bereikbaarheidsfonds gestort. Het gaat om bijdragen in het kader van de compensatieregeling voor het niet of gedeeltelijk realiseren van de parkeereis (zie ook toelichting op de baten). Deze nadelen hebben we deels kunnen compenseren met een voordeel van € 1 ton op het budget fiets, door de vertraagde openingstelling van de fietsenstalling Doornroosje, en met een voordeel op elektriciteitskosten van eveneens € 1 ton.
Bij het product Verkeer is er een nadeel ontstaan voornamelijk door de uitvoering van het subsidieproject "Snelfietsroute Nijmegen-Wijchen - aanpak Wijchenseweg". De start van dit project was bij de najaarsnota nog voorzien voor 2015. Verder ging een in 2014 geplande bijdrage aan de snelfietsroute Nijmegen-Cuijk niet door; door vertraging in de regionale afstemming zal de voorbereiding van dit project pas in 2015 starten. Hierdoor kwam ruimte vrij voor een extra bijdrage aan de investering Groene Route (S-100) om het wegvallen van subsidies te compenseren. Bij het product Openbaar vervoer is er een voordeel door de verschuiving van een aantal openbaar vervoer projecten naar 2015: "Kleine Openbaar Vervoer-maatregelen 2014" en "Opwaarderen dynamisch busstation CS". Ook de met deze projecten gemoeide subsidies zijn naar 2015 doorgeschoven (zie nadeel baten). De uitvoering van bushalte Station Goffert (bij de najaarsnota nog voorzien voor begin 2015) heeft wel in 2014 plaatsgevonden.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 27.000 lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is met name veroorzaakt bij het product Openbaar vervoer: subsidies van doorgeschoven openbaar vervoer projecten worden pas in 2015 als baten geboekt (zie analyse lasten). Het voordeel op de baten van het product Parkeren wordt veroorzaakt door bijdragen in het kader van de compensatieregeling voor het niet of gedeeltelijk realiseren van de parkeereis. Het gaat met name om bijdragen van een appartementencomplex in de Broerstraat. De bouwactiviteiten hiervan zijn in het najaar 2014 gestart. Daarnaast hebben we € 1 ton hogere opbrengsten door de succesvolle verkoop van vergunningen voor de nieuwe parkeergarage Plein '44. Er zijn inmiddels 200 vergunningen verkocht waarmee deze garage vrijwel volledig bezet is. De inkomsten uit parkeerboetes blijven ongeveer € 2 ton achter op de begroting. Dit komt door de hoge betalingsgraad (de mate waarin parkeerders betalen); de betalingsgraad is toegenomen van 90% in 2013

naar 94% in 2014. En door de afname van het straatparkeren ten gunste van het parkeren in de garage. Het voordeel op de baten bij het product Verkeer hangt vooral samen met subsidies op het project "Snelfietsroute Nijmegen-Wijchen - aanpak Wijchenseweg" (zie analyse lasten).

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1072 Mobiliteit bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				16.742	19.165	2.424
Wijzigingen						
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.721	1.721	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	345	-391	-737
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-28	-28
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	-50	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		101	101
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	640	130	-510
Totaal Wijzigingen				**2.656**	**1.483**	**-1.174**
Eindtotaal				**19.398**	**20.648**	**1.250**

Risico's

- Het uitvallen van de binnenstadafsluiting wat kan leiden tot een chaotische en onveilige verkeerssituatie, slechte bereikbaarheid van winkels, overlast voor de bewoners en eventuele schadeclaims.
- Een toezichthouder wordt agressief bejegend door een derde wat leidt tot geestelijk en/of lichamelijk letsel bij de medewerker. Dit kan leiden tot geestelijk en/of lichamelijk letsel bij de medewerker.
- De communicatiemiddelen vallen uit. Dit kan leiden tot mogelijke onveilige situaties voor toezichthouders en het risico dat toezichthouders wegens onbereikbaarheid niet meer goed ingezet kunnen worden bij calamiteiten.
- Als gevolg van bijvoorbeeld de economische crisis, maar ook gewijzigd inkoopgedrag door de opkomst van internetaankopen, kunnen de parkeeropbrengsten tegenvallen. Zo'n terugval kan zich snel voordoen, terwijl beheersmaatregelen meestal meer tijd kosten.
- Files als gevolg van grote werkzaamheden en/of calamiteiten. Dit kan leiden tot economische verlies. Daarnaast kunnen files ook leiden tot bestuurlijk imago-afbreuk door een slechtere economische bereikbaarheid van de stad.
- Stroomuitval of er doet zich een calamiteit voor in een parkeergarage.
- Het niet meer weken van de parkeerautomaten door een ICT-probleem waardoor er geen parkeergeld meer geïnd kan worden.
- Stroomuitval Verkeers Management Centrale (VMC): De roadbarriers werken dan niet meer waardoor het toelatingsbeleid niet geëffectueerd kan worden. Het reizigersinformatiesysteem kan niet meer beheerd worden waardoor de er geen of verkeerde informatie op de borden komt te staan. Er worden geen storingsmeldingen meer gedaan waardoor de onderhoudsploegen niet aangestuurd kunnen worden en er meer storingen aan parkeerapparatuur blijven bestaan. Er is geen communicatie meer met de diverse locaties waardoor de parkeergarages niet meer op afstand bediend kunnen worden. Tenslotte kunnen de beveiligings- en de verkeerscamera's niet worden uitgekeken waardoor onveilige situaties kunnen optreden en het nemen van verkeersmaatregelen niet langer mogelijk is.
- Het huidige P&R Noord heeft een tijdelijke bestemming.Het terrein zal in verband met gebiedsontwikkeling Ressen naar verwachting in 2016 of 2017 een andere bestemming krijgen. We lopen een financieel risico omdat P&R Noord dan nog niet volledig is afgeschreven.

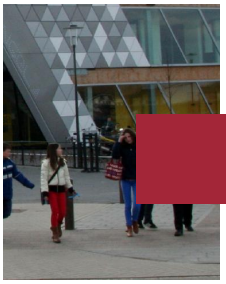

Programma Onderwijs

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In het programma Onderwijs werken we samen met ouders, schoolbesturen en kinderopvangaanbieders aan goede opvang- en onderwijsvoorzieningen in de stad, die de talentontwikkeling van Nijmeegse kinderen bevorderen.
We streven naar adequate en kwalitatief goede schoolgebouwen, met een evenwichtige spreiding over de stad, passend bij de demografische ontwikkelingen in stad en regio.

We willen dat de Nijmeegse jonge kinderen van kwalitatief goede en veilige voorschoolse voorzieningen gebruik kunnen maken, die minimaal voldoen aan de wettelijke eisen. Dit aanbod van voorschoolse voorzieningen moet toegankelijk zijn en voldoende divers, zodat ouders kunnen kiezen. We willen dat jonge kinderen met lage startkansen extra educatief aanbod krijgen zodat ze voldoende toegerust zijn om een goede start te kunnen maken op de basisschool.

We streven naar gemengde, brede basisscholen, voor kinderen van 0-12, met doorlopende ontwikkelings- en zorglijnen. Het schoolse en buitenschoolse aanbod op de brede scholen sluit aan bij de behoeften en talenten van kinderen en ouders. We streven naar gelijke kansen voor kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs.

We willen dat jongeren goed voorbereid de arbeidsmarkt kunnen betreden. Dit betekent dat alle jongeren het onderwijs verlaten met een diploma, zo mogelijk een startkwalificatie, diploma HAVO of MBO niveau 2.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Zorgplicht onderwijshuisvesting
H2	Stimuleren ontwikkelingskansen
H3	Bestrijden voortijdig schoolverlaten

Hoofddoelstelling 1

Zorgplicht onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Wij willen kwalitatief goede onderwijshuisvesting. Voor het basisonderwijs geldt dat wij brede scholen willen realiseren, centraal gelegen in de wijk, goed bereikbaar voor ouders en kinderen uit de wijk. Voor het voortgezet onderwijs willen we dat er in elk stadsdeel minimaal één voorziening voor voortgezet onderwijs is, waarbij ook voor het VMBO een goede spreiding over de stad wenselijk is.

Zorgplicht onderwijshuisvesting en doordecentralisatie

In 2008 is een groot gedeelte van de onderwijshuisvesting in Nijmegen, met name in de bestaande stad, doorgedecentraliseerd. De gemeente heeft nog wel de zorgplicht voor de scholen Kristallis, Tarcisius en Hidaya. Voor Nijmegen Noord geldt dat De Geldershof, De Verwondering en het Citadel College (zonder de VMBO-locatie) zijn doorgedecentraliseerd; basisscholen het Talent en de Oversteek zijn niet doorgedecentraliseerd. Bij de school Kleurrijk zijn de leerlingen doorgedecentraliseerd. Het schoolbestuur huurt de school die gevestigd is in het voorzieningenhart 't Hert in Willemskwartier.
Bij de doordecentralisatie is de gezamenlijke ambitie uitgesproken, om binnen 40 jaar 70% van de bestaande scholen te vervangen door nieuwbouw en 30% te renoveren, evenwichtig verspreid over de stad en passend bij de ontwikkeling van leerlingenaantallen. Bij de start van de doordecentralisatie is afgesproken om elke vijf jaar de ontwikkeling van de doordecentralisatie te evalueren. Het is de bedoeling de eindrapportage van de eerste evaluatie vast te stellen in januari 2014.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn we doorgegaan met de ondersteuning van de brede schoolvoorzieningen binnen de bestaande locaties voor basisonderwijs. Daarbij streven we naar gemengde, brede basisscholen voor kinderen van 0-12 met doorlopende ontwikkelings- en zorglijnen. Er zijn inmiddels 18 brede scholen gerealiseerd.

In het voortgezet onderwijs is er in elk stadsdeel minimaal één voorziening voor voortgezet onderwijs is. De ontwikkelingen binnen het VMBO volgen we op de voet.

De wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting wordt door de schoolbesturen volgens de doordecentralisatieovereenkomsten uitgevoerd. Evaluatie van deze overeenkomsten heeft plaats gevonden in 2013. In februari 2014 zijn de resultaten hiervan gepresenteerd. De belangrijkste conclusie is dat de afgelopen jaren veel is bereikt. Zowel wat betreft de huisvesting, als op de inhoudelijke prestatieafspraken. In totaal is 16% van de totale oppervlakte van de doorgedecentraliseerde scholen de afgelopen jaren vernieuwd. Er zijn sinds de invoering van de doordecentralisatie in 2008 een 20-tal projecten van nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen gerealiseerd of onderhanden. Met de niet-doorgedecentraliseerde schoolbesturen is steeds overleg gevoerd over het op peil houden van de huisvestingsvoorzieningen. Tegelijkertijd constateren we een aantal aandachtspunten in de uitvoering van de overeenkomst. Samen met het onderwijs starten we in 2015 het gesprek om op basis van de evaluatie doordecentralisatie te komen tot een herijking van de doordecentralisatie.

De effecten van de hierboven beschreven uitname uit het gemeentefonds voor onderwijshuisvesting zijn vertaald naar de onderzoeksopdracht Onderwijs en Jeugd. In 2014 hebben we hierover intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs. . We zijn ervan overtuigd dat met de gevolgde aanpak het maximale financiële resultaat hebben behaald zónder dat belangrijke functies voor de leerlingen in de stad verloren zijn gegaan. Het resultaat van deze gesprekken is dat er door de schoolbesturen voorstellen zijn gedaan voor bezuinigingen ter grootte van € 1,55 miljoen. Deze voorstellen bieden voldoende aanknopingspunten voor een structureel vervolg. Functiebehoud op alle onderdelen is hierbij steeds het uitgangspunt.

We realiseren ons dat hiermee niet de gehele taakstelling van de onderzoeksopdracht wordt ingevuld. Meer bezuinigingen, bovenop de al ingeboekte bezuinigingen uit de perspectiefnota 2013 zou echter betekenen dat

belangrijke basisfuncties verloren gaan. Wij vinden dit ongewenst en zullen daarom in 2015 met een voorstel voor de resterende financiële taakstelling komen. Vervolgstap is dat deze bezuinigen in 2015 worden geeffectueerd en we vervolgens in gesprek gaan over de evaluatie van de doordecentralisatie en het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie met als doel deze toekomstbestendig te maken.

In 2014 is tenslotte een voorstel voor wetswijziging aangenomen. Hierdoor komt de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van scholen voor Primair Onderwijs bij de schoolbesturen te liggen. We hebben besprekingen gevoerd met de PO-schoolbesturen over de gevolgen voor de vergoeding doordecentralisatie en huurovereenkomsten en de uitvoering daarvan. In 2015 besluiten we over de uitvoering van de te nemen maatregelen.

Indicatoren

Zorgplicht onderwijshuisvesting	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Totaal bedrag uitbetaalde doordecentralisatievergoedingen	€ 14,7 mln	€ 15,0 mln	€ 14,9 mln
1.2 % Gerealiseerde nieuwbouwscholen die zijn gedoordecentraliseerd	7,9 %	19,2 %	16%
1.3 Aantal gerealiseerde nieuwbouwscholen Nijmegen-Noord	1	2	1
1.4 % Uitbreidingen/renovaties	7,5 %	10,1 %	7,5%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Realisatie niet-doorgedecentraliseerde onderwijshuisvesting:
Bij de Islamitische basisschool hebben we middelen beschikbaar gesteld voor onderhoud aan de bestaande school en uitbreiding met twee semipermanente groepslokalen. De uitbreiding is gestart in 2014 en komt in 2015 gereed.

Bij Kristallis hebben we gesprekken gevoerd over de huisvesting in de bestaande locatie aan de Scherpenkampweg en Hatertseweg 400. We verkennen gezamenlijk een aantal opties, die we vervolgens uitwerken op inhoudelijke en financiële consequenties. Besluitvorming hierover volgt in 2015.

Realisatie doorgedecentraliseerde huisvesting
In 2014 zijn de volgende scholen gerealiseerd:

- vervangende nieuwbouw van de twee locaties van basisschool Aquamarijn in het Voorzieningenhart Waterkwartier;
- de nieuwbouw van basisschool De Verwondering in Lent-oost;

- de vervangende nieuwbouw van het Mondial College in Lindenholt noord
- Eerste fase Montessori College aan de Kwakkenbergweg is gereed. De tweede fase is gestart en zal medio 2015 gereed komen.
- Tevens is de nieuwbouw van het PRO College aan de Dennenstraat én het Canisius College aan de Berg en Dalseweg in 2014 gestart. De nieuwbouw van deze scholen zullen in 2015 gereed komen.

Onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd

In 2014 hebben we intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd. De grootste uitdaging was om te komen tot afspraken over bezuinigingsmogelijkheden, steeds met functiebehoud op alle onderdelen als uitgangspunt. De financiële opgave op het gebied van onderwijshuisvesting is hierbij primair als zoekrichting gehanteerd. Al snel werd duidelijk dat niet het gehele te bezuinigen bedrag uit het budget voor onderwijshuisvesting gerealiseerd kon worden, omdat de taken en middelen voor het grootste deel zijn doorgedecentraliseerd middels een privaatrechtelijke overeenkomst en veelal vastzitten in kapitaallasten, contractvoorwaarden, heffingen, etc. We zijn daarom samen met de schoolbesturen op zoek gegaan naar slimme combinaties op die onderdelen waar we een gezamenlijk belang en/of gedeelde verantwoordelijkheid hebben.

Hoofddoelstelling 2

Stimuleren ontwikkelingskansen

Wat willen wij bereiken?

Wij bevorderen ontwikkelingskansen van kinderen en volwassenen op het gebied van taal en op voorzieningenniveau.

- **Voorschoolse periode**
  We willen dat alle kinderopvang en peuterarrangementen voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. We zorgen voor een goed gespreid, voldoende divers en financieel toegankelijk aanbod van peuterarrangementen voor alle 2- en 3 jarigen in Nijmegen. We streven naar 100% bereik van 2- en 3 jarigen met een lage startkans met een VVE-programma. We streven naar een algehele verbetering van de pedagogisch-didactische kwaliteit in de voorschoolse voorzieningen, met name in de VVE locaties. We willen een goede aansluiting van de voorschoolse voorzieningen op het basisonderwijs.
- **Basisonderwijs**
  Jaarlijks krijgen 200 leerlingen extra taalstimulering via een schakelklas. We streven ernaar dat in 2015 25 basisscholen in Nijmegen brede school zijn. We bevorderen dat kinderen een basisschool in de eigen wijk bezoeken, waarbij we ernaar streven dat 80% van de kinderen een basisschool bezoekt die niet meer dan 300 meter verder van hun huis ligt dan de dichtstbijzijnde school.
- **Voortgezet Onderwijs**
  Scholen die deelnemen aan het onderwijsachterstandenbeleid besteden systematisch aandacht aan de taalontwikkeling van leerlingen. Daarnaast is er aanbod van schakelklassen voor 80 leerlingen, waar leerlingen met taalachterstand (o.a. nieuwkomers) tijdelijk worden opgevangen.
- Het gemiddeld aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in het derde leerjaar havo/vwo stijgt naar 38 %, waarbij wij ons realiseren dat er verschillen zijn tussen de verschillende etnische groepen.
- **Leerlingenvervoer**
  Het leerlingenvervoer wordt conform het contract uitgevoerd en naar tevredenheid van ouders, leerlingen en scholen. We streven ernaar dat 95% van de ouders het leerlingenvervoer een ruime voldoende (7,5) geeft.
- **Voorlichting seksuele diversiteit**
  Op álle scholen in Nijmegen, zowel basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en het ROC, wordt voorlichting gegeven over seksuele diversiteit en de voorlichting wordt met de jaren steeds verder geïntensiveerd.
- **Volwasseneneducatie**
  Wij zullen in goed overleg met het ROC blijven streven naar een goed bereik van doelgroepen, waarbij het accent net als de afgelopen jaren zal liggen op laaggeletterdheid. In 2013 verwachten wij een

samenwerkingsovereenkomst tussen de vrijwilligersorganisaties die taalondersteuning aanbieden en het ROC te kunnen presenteren, gericht op een groter bereik van de doelgroep laaggeletterden.

Wat hebben we bereikt?

Voorschoolse periode

We hebben stevig ingezet op het bereiken van 100% van de peuters met een VVE programma. Dit is bereikt door instandhouding van aanbodsubsidiëring voor 16 VVE-locaties en beschikbaarstelling van een VVE-subsidie voor reguliere kinderdagverblijven en peuterarrangementen. Kinderopvangaanbieders die VVE subsidie ontvangen dienen een VVE-programma aan te bieden dat door het Nederlands Jeugdinstituut is erkend als effectief instrument. Daarmee hebben we de kwaliteit van het aanbod in 2014 verder verhoogd. De Inspectie van het Onderwijs heeft positief geoordeeld over de kwaliteit van VVE in onze gemeente. We hebben de financiële toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen geborgd door ouders die daarvoor in aanmerking kwamen de mogelijkheid te bieden gebruik te maken van onze subsidieregeling 'peutertoeslag'.

Basisonderwijs

Net als in 2013 hebben we het aantal schakelklassen uitgebreid, omdat we het ambitieniveau hebben verhoogd in G33 verband. Het gaat in 2014 in totaal om 40 schakelklassen in het primair onderwijs, waarbij 500 kinderen extra ondersteuning kregen op het gebied van taal. Met betrekking tot de doelstelling om kinderen in de eigen wijk (binnen 300 m) naar school te laten gaan, hebben we het volgende bereikt:

	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Dichtbijzijnd	50%	50%	50%
Maximaal 300 m verder	19%	19%	18%
Meer dan 300 m verder	31%	31%	32%

In totaal 68% van alle Nijmeegse basisschoolleerlingen gaat naar een school die niet meer dan 300 m verder weg is van hun woonadres dan de dichtstbijzijnde school.

Voortgezet Onderwijs

Scholen die deelnemen aan het onderwijsachterstandenbeleid hebben systematisch aandacht besteed aan de taalontwikkeling van leerlingen. De subsidie voor het onderwijsachterstandenbeleid wordt voor een belangrijk deel ingezet voor de Internationale Schakelklas VO, waar voor 120 leerlingen met taalachterstand (nieuwkomers en vluchtelingen) een stimuleringsprogramma wordt aangeboden en waar zij kennis maken met de Nederlandse cultuur. De subsidie voor het ISK zal bij de bezuinigingen als gevolg van de uitkomsten van de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd worden ontzien.

Passend onderwijs

Wij volgen de ontwikkelingen op het gebied van passend onderwijs nauwlettend en zorgen samen met de onderwijspartijen voor een goede afstemming met de transitie van de Jeugdzorg en Awbz. Onze inzet is om zorg en ondersteuning zoveel mogelijk in samenhang in te zetten volgens het principe 'één kind, één gezin, één plan'. Dit vraagt om afstemming en concretisering van datgene wat de onderwijsbesturen en de gemeente, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, bieden aan zorg en ondersteuning. Er is een duidelijke relatie met het programma Zorg & Welzijn, waarbinnen de subsidies worden verleend voor onder andere het schoolmaatschappelijk werk, de ondersteuning van de Zorg Advies Teams op de scholen en hun relatie met de sociale wijkteams.

In 2014 is conform de vereisten uit de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet op twee momenten Op Overeenstemming Gerichte Overleggen (OOGO) met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Als resultaat zijn ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden en de jeugdplannen van de betrokken gemeenten vastgesteld. De bestuurders hebben een gezamenlijke ontwikkelagenda vastgesteld over onderwerpen als leerplicht, thuiszitters, participatie, leerlingenvervoer en dyslexie. Ook zijn er afspraken gemaakt over de uitgangspunten die gelden bij het toeleiden naar zorg en ondersteuning. Dit is een belangrijke stap om de

ondersteuning op school en thuis beter op elkaar af te stemmen. Voor het speciaal (voortgezet en basis-) onderwijs gelden specifieke uitwerkingsacties, die in 2015 moeten worden uitgevoerd. Andere uitwerkingsacties die in 2014 zijn uitgevoerd, zijn:

- het concretiseren van de door de gemeente gefinancierde basisfuncties (waaronder leerplicht, jeugdgezondheidszorg en schoolmaatschappelijk werk) die voor de scholen beschikbaar zijn, en
- er is een overzicht opgesteld met de contactgegevens van alle sociale (wijk)teams in Nijmegen en de regio.

Innovatie agenda iedereen heeft talent
In 2014 is de Innovatieagenda iedereen heeft talent afgerond, een coproductie met onze partners vanuit het onderwijs en de kinderopvang. De ambities uit de agenda hebben tot doel om met een ontwikkelingsgerichte aanpak alle kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden zich optimaal te ontwikkelen tot veelzijdige, sociale en verantwoordelijke burgers. Dit sluit aan bij de ambities van de gemeente. Wij hebben dan ook ingestemd met de innovatie-agenda en laten daarmee onze waardering zien voor de samenwerking en commitment van het gehele Nijmeegse onderwijsveld. Het is van belang dat de ambities uit de innovatie-agenda in 2015 en verder worden geoperationaliseerd en uitgevoerd.

Leerlingenvervoer
In 2014 hebben we de evaluatie van het leerlingenvervoer over de periode 2009-2013 vastgesteld. Uit de evaluatie blijkt dat het percentage ouders dat het taxivervoer als goed heeft beoordeeld flink is gestegen. Tevens is de tevredenheid onder ouders van leerlingen die gebruik maken van het openbaar vervoer en eigen vervoer geëvalueerd. De tevredenheid is groot. In vergelijking tot de vorige evaluatie in 2009 is de waardering voor het taxivervoer flink gestegen: 92% geeft als totaal-oordeel “goed” of “voldoende. Omdat de contracten voor het verzorgen van het leerlingenvervoer per juli 2015 eindigen, is in het najaar van 2014 een start gemaakt met de Europese aanbesteding van het leerlingenvervoer samen met de gemeenten Beuningen en Wijchen. Bij de aanbesteding van het leerlingenvervoer wordt waar mogelijk rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen zoals passend onderwijs en verkenningen naar (stads)regionaal doelgroepenvervoer.

Voorlichting seksuele diversiteit
Via het project SchoolsOUT van de GGD worden contacten onderhouden met alle scholen in Nijmegen: de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het ROC. SchoolsOUT heeft de scholen ondersteund en geïnspireerd om blijvend aandacht te besteden aan het onderwerp en het bespreekbaar maken van verschillen in de seksuele identiteit, waardoor de sociale acceptatie wordt bevorderd. Op de landelijke Regenboogstedenbijeenkomst in Nijmegen in oktober is SchoolsOUT als voorbeeld gepresenteerd aan collega regenboogsteden.

Volwasseneneducatie
In 2014 was er een budget beschikbaar om in totaal 484 trajecten volwasseneneducatie in te kunnen zetten. Tot en met het derde kwartaal (30 september) zijn hiervan 278 trajecten gerealiseerd of gestart. Het laatste kwartaal is er een groot aantal inwoners gestart met educatie. Het is de verwachting van ROC Nijmegen als uitvoerende partij dat we het aantal beschikbare trajecten volledig realiseren. Deze cijfers zijn eind januari 2015 bekend.

In het tweede halfjaar is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) gewijzigd. De wijzigingen hebben gevolgen voor de wijze waarop gemeenten vanaf 2015 volwasseneneducatie inzetten en vormgeven. We krijgen meer beleidsvrijheid. Belangrijkste wijzigingen zijn:

de verplichte inzet van rijksmiddelen bij de Regionale Opleidingscentra (ROC’s) wordt afgebouwd, en
het Rijk keert het budget voor volwasseneneducatie per arbeidsmarktregio aan de contactgemeente uit.

Voor de arbeidsmarktregio ‘Rijk van Nijmegen’ is Nijmegen aangewezen als contactgemeente. We hebben onze rol in dit proces genomen en hebben de samenwerking met de regiogemeenten in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen vormgegeven. Samen werken we in 2015 toe naar een goede inzet van middelen in 2016. Voor 2015 kopen we onze educatie nog volledig in bij ROC Nijmegen.

Indicatoren

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % 2/3 jarigen dat deelneemt aan peuterarragementen, vve en kinderopvang	85%	85 %	85%
2.2 % Kindercentra dat voldoet aan wettelijke kwaliteitseisen	-	100 %	92%
2.3 Totaal aantal kinderschakelklas PO en VO	nnb	300	500
2.4 Aantal brede scholen	15	18	18
2.5 % leerlingen naar dichtbije basisschool	69%	76 %	68%
2.6 % ouders dat leerlingenvervoer ruime voldoende geeft	95%	95 %	92%
2.7 Bereik voorlichting seksuele diversiteit	100 %	60 %	100%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voorschoolse periode

We streven naar een groot bereik van 2- en 3-jarigen met een voorschoolse voorziening. Om de toegankelijkheid te borgen, hebben we sinds 2014 de peutertoeslag en subsidiëren wij de 16 VVE-locaties. Tevens zetten we de GGD in die ouders stimuleert tot deelname aan voorschoolse voorzieningen en kinderen met een taal- en of ontwikkelingsachterstand indiceert voor VVE.

In 2012 hebben we samen met de andere grote gemeenten een bestuursakkoord gesloten met het Rijk, waarin we afspraken hebben gemaakt over verbetering van de kwaliteit van VVE en over uitbreiding van het aantal schakelklassen in het primair onderwijs. In 2014 hebben we, evenals in 2013, hiervoor subsidie verleend aan twee kinderopvangaanbieders die VVE bieden en aan de schoolbesturen in het primair onderwijs. Dit heeft ertoe geleid dat in het schooljaar 2014/2015 onder meer het aantal schakelklassen is uitgebreid, het aantal pedagogisch medewerkers met een VVE scholing is gestegen en het aantal HBO-ers in de voorschool is toegenomen.

Kinderopvangaanbieders hebben in 2014 gewerkt aan een kwaliteitsconvenant. Dit naar aanleiding van het beleidskader voorschoolse voorzieningen “Grote ambities voor de allerkleinsten”. Door ondertekening van het convenant willen de organisaties van kinderopvang samen met de gemeente en de GGD werken aan optimale kwaliteit van de opvang, waarbij de wettelijke kaders gezien worden als minimale basis. Naar verwachting zal de ondertekening en implementatie in het eerste kwartaal van 2015 plaatsvinden.

Basisonderwijs

We streven naar 25 Brede scholen in 2015. In 2013 zijn de eerste scholen Brede scholen geworden. Er zijn inmiddels 15 Brede Scholen, waar 16 basisscholen deel van uitmaken. De ontwikkeling van integrale kindcentra (de meest ambitieuze vorm van de Brede School) raakt ook onze gemeente. Afgelopen jaar hebben wij met de schoolbesturen gesproken over integrale kindcentra. Er zijn drie van start gegaan. Komend jaar werken wij onze visie op integratie kindcentra uit in relatie tot onze doelstellingen.

Voortgezet Onderwijs

In het kader van het onderwijsachterstandenbeleid ondersteunen we de scholen met leerlingen met taalachterstanden, en in het bijzonder de Internationale Schakelklas VO met ca. 120 leerlingen. Daarnaast hebben wij projecten ondersteund voor kinderen in achterstandsituaties, zoals als Playing for Success en de Weekendschool . In het Junior Technovium kunnen e leerlingen kennis maken met de moderne wereld van de techniek en technische beroepen.

Passend Onderwijs

In 2014 is er op twee momenten bestuurlijk op overeenstemming gericht overleg gevoerd) tussen de 17 betrokken gemeenten en de bestuurders van samenwerkingsverbanden passend onderwijs in regio 25.07. Ter voorbereiding op dit overleg zijn verschillende inhoudelijke werksessies georganiseerd met professionals uit de praktijk van onderwijs en zorg. Ook is intensief geïnvesteerd in het proces van intergemeentelijke en bestuurlijke afstemming, zowel met de wethouders Onderwijs als de wethouders Zorg en Welzijn.

Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent".
De innovatie-agenda is tot stand gekomen als coproductie van gemeente, onderwijsveld en kinderopvangorganisaties. Dit onder leiding van een stuurgroep, waarbij de gemeente met name een faciliterende rol heeft gespeeld. Dit is logisch omdat een groot deel van de inhoudelijke punten in de innovatieagenda vallen onder de verantwoordelijkheid van het onderwijs en de kinderopvang. Op 10 februari 2014 zijn de ambities uit de innovatie-agenda gepresenteerd tijdens een onderwijsconferentie. In 2015 zal de huidige stuurgroep blijven bestaan.

Leerlingenvervoer
In 2013 is het leerlingenvervoer geëvalueerd; 92% van de ouders gaven het leerlingenvervoer een ruime voldoende. Wij willen dit graag zo houden. Om die reden worden de aanbevelingen en reacties uit de evaluatie meegenomen in de aanbesteding van het leerlingenvervoer m.i.v. augustus 2015.

Voorlichting seksuele diversiteit
Wij ondersteunen SchoolsOUT van de GGD. In dit project worden scholen gestimuleerd en ondersteund in het bespreekbaar maken van seksuele diversiteit en het bevorderen van de acceptie van LHBT-ers. Dat gebeurt in de hoogste klassen van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en op het ROC

Volwasseneneducatie
Het goed bereiken van de doelgroep stond centraal. Dit doel is bereikt, gelet op de verwachting dat alle voor 2014 beschikbare trajecten ook benut zijn. Het ROC Nijmegen heeft door middel van voorlichting en contacten met de gemeente gewerkt aan een beter bereik. De aanpak van laaggeletterdheid stond hierin voorop. We hebben samen met ROC Nijmegen binnen de afdeling Werk een pilot uitgevoerd om laaggeletterdheid bij werkzoekenden die zich bij de gemeente melden, te herkennen en indien nodig, door te geleiden naar volwasseneducatie bij ROC Nijmegen. Daarnaast is in samenwerking tussen de afdeling Inkomen en ROC Nijmegen een cursus tot stand gekomen die inwoners ondersteunt bij het gebruik maken van de digitale omgeving van de gemeente, onder meer voor het aanvragen van een uitkering of inkomensondersteuning.
In 2014 hebben ROC Nijmegen en Step (voorheen IVC-Intercity) de gesprekken met elkaar hervat om de samenwerking rond taalondersteuning vorm te geven. Dit proces lag in 2013 stil vanwege de fusie van IVC en Intercity, die van beide organisaties veel aandacht vroeg.
In februari 2014 is het Bondgenootschap Laaggeletterdheid regio Nijmegen gestart. De gemeente Nijmegen levert hiervoor een regiomanager. Het doel van dit bondgenootschap is bekendheid geven aan het maatschappelijk probleem van laaggeletterdheid, communicatie vereenvoudigen en laaggeletterden doorverwijzen naar volwasseneducatie. Op dit moment zijn er ruim 30 bondgenoten bestaande uit gemeenten, welzijnsinstellingen, onderwijsinstellingen, gezondheidszorg en bedrijfsleven.

Hoofddoelstelling 3

Bestrijden voortijdig schoolverlaten

Wat willen wij bereiken?
Wij streven naar zo min mogelijk voortijdig schoolverlaters in het Voortgezet Onderwijs (VO) en in Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO). We blijven aansluiten bij de landelijke ambitie en hebben samen met de scholen voor onze RMC-regio een nieuw regionaal convenant afgesloten met het Rijk voor de periode 2012-2015.

Wat hebben we bereikt?
In 2014 hebben we ons gezamenlijk met de onderwijsinstellingen ingezet voor het verlagen van het aantal vsv-ers. Op basis van voorlopige cijfers over schooljaar 2013-2014 blijkt dat het aantal vsv-ers in de subregio Nijmegen met 13% is gedaald van 543 naar 473. Ook in de gehele RMC-regio Arnhem-Nijmegen is het aantal vsv-ers gedaald (4%). Voor het ROC Nijmegen als geheel geldt dat er sprake is van een daling van 14% in schooljaar 2013-2014. De gezamenlijke inzet van de onderwijsinstellingen en gemeente werpt zijn vruchten af. De in 2013 ingezette daling

van vsv op het MBO lijkt hiermee door te zetten. De definitieve cijfers verschijnen medio 2015. De indicatoren betreffen de doelstelling en realisatie van schooljaar 2012-2013, aangezien dit de definitieve cijfers zijn.

Indicatoren

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % VSVers in het VO	1,0	1,0	0,5
3.2 % VSVers op het MBO	12,5	7,5	7,6
3.3 % VO Onderbouw		1,0	0,1
3.4 % Vmbo bovenbouw		4,0	1,6
3.5 % Havo/Vwo bovenbouw		0,5	0,6
3.6 % Mbo niveau 1		32,5	37,4
3.7 % Mbo niveau 2		13,5	12,9
3.8 % Mbo niveau 3/4		4,25	5,0

Toelichting: Realisatie 2014 betreft de definitieve cijfers van het schooljaar 2012-2013.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 hebben we ons samen met de onderwijsinstellingen ingezet om het aantal vsv-ers terug te dringen. Op grond van voorlopige cijfers kunnen we stellen dat we daarin stappen maken. Maar we zijn er nog niet. De ingezette maatregelen op het MBO zullen op de langere termijn hun effect op het verder verlagen van het aantal vsv-ers moeten aantonen.

We hebben met VO en MBO ook gesproken over de ontwikkelingen als passend onderwijs, de invoering van de Entree-opleiding op het MBO, de transitie van de jeugdzorg en invoering van de participatiewet. Bij passend onderwijs hebben we afspraken kunnen maken over de aansluiting van de interne zorgstructuur van de school op de externe zorgstructuur, zoals het Sociaal Wijkteam. Bij de invoering van de Entree-opleiding hebben we met VO en MBO gesproken over de effecten hiervan voor doelgroepen leerlingen. Om te voorkomen dat leerlingen in de overgang van VO naar MBO tussen wal en schip dreigen te komen, hebben we afgesproken dat er een warme overdracht plaatsvindt tussen onderwijsinstellingen of richting bureau Leerplicht of Jongerenloket. In voorbereiding op de invoering van de Participatiewet hebben we samen met het programma Werk & Inkomen met scholen (met name VSO en Praktijkonderwijs) afspraken gemaakt over wat dit voor hun leerlingen zal betekenen en op welke wijze we deze leerlingen ondersteunen in het vinden van een passende werkplek. Om resultaten structureel te borgen, blijven deze ontwikkelingen ook in 2015 onderwerp van gesprek in (bestuurlijke) overleggen met het onderwijs.

Leerplicht

Over schooljaar 2013-2014 zijn door bureau Leerplicht 2.383 meldingen ontvangen en afgehandeld. In schooljaar 2012-2013 waren er nog 2.705 meldingen. Dat het aantal meldingen daalt, is volledig toe te schrijven aan een verbeterde administratie door scholen. De scholen hebben hun administraties rond de in- en uitschrijvingen (absoluut verzuim) en ongeoorloofd verzuim (relatief verzuim) beter op orde, waardoor ze deze mutaties op tijd doorgeven. Administratief onjuiste meldingen zijn er dus uitgefilterd. Onder andere de scholenbenadering en verzuimprotocollen hebben bijgedragen in deze ontwikkeling. Het aantal (terechte) meldingen waar de leerplichtambtenaar actie op moet ondernemen, is niet afgenomen.
Met de invoering van Passend Onderwijs verwachtten we een toename van het aantal kinderen dat als ‘thuiszitter’ geregistreerd staat wegens het ontbreken van een passende onderwijsvoorziening. Over het eerste halfjaar van schooljaar 2014-2015 kunnen we nog niet voldoende stellen dat dit ook zo is. Bureau Leerplicht monitort deze ontwikkeling. Zij onderhoudt hierbij het contact met de scholen en spreekt hen aan op hun verantwoordelijkheden. De leerplichtambtenaar denkt hierbij actief mee in het vinden van passende oplossingen.

Binnen het VO zijn schoolbezoeken afgelegd. Doelstelling is om samen met de scholen te werken aan een optimale aanpak van verzuim. Dit doen we enerzijds als onderdeel van onze wettelijke taak, maar vooral ook om scholen te ondersteunen in het versterken van een preventieve aanpak. In 2015 evalueren we deze aanpak met de scholen.

In 2014 zijn de werkzaamheden van het aanjaagteam op ROC Nijmegen voortgezet. Het aanjaagteam heeft als onderdeel van bureau Leerplicht op de locaties van ROC Nijmegen opleidingsteams ondersteund in het verbeteren

van de verzuimregistratie. Dit heeft een preventieve werking. Door een vroegtijdige signalering is de onderwijsinstelling beter in staat jongeren te behoeden voor voortijdig schoolverlaten (vsv). Dit heeft medio 2014 geresulteerd in het opstellen van een gezamenlijk verzuimprotocol. Doelstelling voor 2015 is dat ook AOC Helicon hier op aansluit. De werkzaamheden van het aanjaagteam worden tot en met schooljaar 2014-2015 voortgezet.

Ten slotte hebben we medio 2014 samen met de regiogemeenten uit de arbeidsmarktregio 'Rijk van Nijmegen' stappen gezet om te komen tot een nieuw regionaal beleidskader Leerplicht. We verwachten dit uiterlijk medio 2015 aan de gemeenteraden ter vaststelling voor te leggen.

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
De RMC-regio Arnhem-Nijmegen is verantwoordelijk voor het beperken van vsv. Binnen de subregio Nijmegen worden de RMC-taken uitgevoerd door het RMC-Trajectbureau op ROC Nijmegen en bij het Regionaal Jongerenloket Nijmegen.

In 2014 hebben het RMC-Trajectbureau, het Regionaal Jongerenloket Nijmegen en bureau Leerplicht Nijmegen gezamenlijk onderzocht op welke wijze de samenwerking tussen partijen versterkt kan worden, zodat we nog beter in staat zijn vsv te voorkomen of toe te leiden richting onderwijs of werk. Dit doen we onder andere door het jaarlijks opstellen van een RMC-werkagenda waarin benoemd wordt welke doelstellingen we nastreven, hoe we deze gaan bereiken en wat dit kost. Deze agenda wordt besproken in de Taskforce Jeugdwerkloosheid en vastgesteld door het Regionaal Portefeuillehoudersoverleg Onderwijs & Jeugd. Deze agenda zal voor schooljaar 2015-2016 voor het eerst opgesteld worden.

Het RMC-Trajectbureau heeft over het schooljaar 2013-2014 760 verzuimmeldingen 18+ ontvangen van jongeren die woonachtig zijn in onze regio. Dit is een daling van 4% ten opzichte van voorgaand schooljaar. We zien dat het aantal verzuimmeldingen van ROC Nijmegen wat daalt. Voorlopige verklaring is dat de verbeterde preventieve aanpak van verzuim binnen de opleidingen aanslaat. Het verzuim wordt door de opleiding eerder gesignaleerd en opgepakt, waardoor minder meldingen bij het RMC-Trajectbureau terecht komen. Vanuit andere ROC's is er juist sprake van een toename van het aantal verzuimmeldingen. Dit betreft met name ROC Rijn-IJssel. Verklaring hiervoor is dat ROC Rijn-IJssel sinds schooljaar 2012-2013 actiever verzuimbeleid heeft. Dit leidt vaak eerst tot een stijging van het aantal meldingen, vóórdat de preventieve aanpak binnen opleidingen in ingebed. Dit moment heeft ROC NIjmegen reeds gehad. Het RMC-Trajectbureau heeft met ROC Rijn-IJssel afspraken gemaakt over het afhandelen van deze meldingen, zodat jongeren snel kunnen worden bediend en dreigende schooluitval mogelijk kan worden voorkomen.

Het Regionaal Jongerenloket heeft in 2014 jaar 839 vsv-ers begeleid. Dit is een daling van 20% ten opzichte van 2013. Toen zijn 1.046 vsv-ers begeleid. Deze daling is te verklaren door de daling van het aantal vsv-ers in het onderwijs. Doordat met name op het MBO het aantal vsv-ers daalt, melden zich ook minder jongeren als vsv-er bij het Jongerenloket. In totaal is 74% van de vsv-ers begeleidt naar een opleiding (41%), werk (12%) of is ingestroomd in de Wajong (11%). De overige 36% wordt momenteel nog begeleid, valt niet meer onder de doelgroep (ouder dan 23jr. of verhuisd), of wordt nog contact mee gezocht.

Flex College
De resultaten van het Flex College monitoren we jaarlijks via een vsv-monitor. Ook over schooljaar 2013-2014 blijkt dat het Flex College wederom van belang is voor overbelaste jongeren. Tegelijkertijd hebben we ervaren dat er ontwikkelingen zijn die de positie van het Flex College beïnvloeden. Zo heeft ROC Nijmegen de AKA-opleidingen bij het Flex College beëindigd. De AKA-opleiding is overgegaan in de Entree-opleiding, die ROC Nijmegen op eigen locaties vormgeeft. Daarmee is ook een einde gekomen aan de samenwerking tussen beide partijen. Daarnaast is er de doelstelling van passend onderwijs om meer jongeren binnen het reguliere onderwijs te houden. Het samenwerkingsverband VO heeft aangegeven de komende jaren te bekijken op welke wijze hierbij de expertise en het aanbod van het Flex College voor jongeren van toegevoegde blijft. Gelet op deze veranderingen, blijven wij ook in 2015 aandacht besteden aan de resultaten en positie van het Flex College, met als doel om jongeren in een kwetsbare positie optimale kansen te blijven bieden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Toelichting financiën

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,7%. Dit positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,1 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel bestaat uit diverse niet-significante en derhalve niet nader toegelichte afwijkingen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 1,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is vrijwel volledig veroorzaakt door de vrijval van niet tot inzet gekomen rijksmiddelen ten behoeve van de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2012 en 2013 is de OMBD Onderwijs & Minderheden onder andere gevoed door de specifieke rijksuitkering OAB. Tot en met jaareinde 2013 zijn niet op de voorschool tot inzet gekomen middelen in deze OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels kunnen we op grond van de van het Ministerie van OC&W ontvangen subsidievaststelling 2013 vaststellen, dat het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 niet meer aan de orde is. Concluderend kunnen we stellen, dat het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen kan vrijvallen en kan worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1073 Onderwijs bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.197	35.262	29.065
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	101	176	75
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-1.034	-1.034
Totaal Wijzigingen				**101**	**-858**	**-959**
Eindtotaal				**6.298**	**34.404**	**28.106**

Risico's

- Het ontstaan van een nieuw bestuur dat voldoet aan de stichtingsnorm waardoor een school gesticht kan gaan worden. Dit kan leiden tot extra kosten die deels ook ten koste gaan van de andere besturen en wellicht leidt tot leerlingenkrimp bij de andere besturen.
- Huisvesting niet-doorgedecentraliseerd onderwijs blijft verantwoordelijkheid van de gemeente. De Verordening bij deze scholen is nog actief. Dit kan leiden tot kostenclaims en/of leveringsverplichtingen.
- Onbehoorlijk bestuur openbaar onderwijs; gemeente heeft zorgplicht t.a.v. voortzetting aanbod openbaar onderwijs. In geval van faillissement openbaar onderwijs dient dit voor kosten gemeente voortgezet te worden.
- Er bestaat een geschil binnen de dossiers Ingroeiregeling onderwijshuisvesting. Hierdoor kan er een nadeel voor de gemeente ontstaan, zowel structureel als eventueel met terugwerkende kracht betalen.
- Het regeerakkoord 2013 "Bruggen slaan" heeft wijzigingen op het gebied van o.a. onderwijshuisvesting en buitenonderhoud tot gevolg. Ondanks afspraken met de schoolbesturen over structurele bezuinigingen, het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie, de doordecentralisatie van het buitenonderhoud en de gemeentelijke garantstelling bij schatkistbankieren kan dit op onderdelen tot kosten voor de gemeente leiden. Rondom het bewegingsonderwijs is er tenslotte veel onduidelijkheid. Er kan een financieel knelpunt ontstaan omdat er taken bijkomen en geen extra geld beschikbaar komt.
- Vanwege de steeds veranderende woningbouwprognoses en demografische ontwikkelingen in Nijmegen en de omliggende regio is de ontwikkeling van het leerlingenaantal ongewis. De dekking voor de jaarlijks aan De Verwondering te betalen doordecentralisatievergoeding is echter gebaseerd op de aanname dat het totale leerlingenaantal PO in de stad niet wijzigt. Indien de komende jaren wel een absolute stijging of daling van het PO-leerlingenaantal blijkt, heeft dit een negatief respectievelijk positief effect op de begroting van het product onderwijshuisvesting.
- Na 2015 loopt zowel de rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van € 2,7 miljoen als de aanvulling hierop vanuit de in het bestuursakkoord G33 vastgelegde afspraken voor de voor- en vroegschool (VVE) van € 1,3 miljoen af. We verwachten vooral op het gebied van de voortzetting van de bestuursafspraken G33 een verlaging omdat de VNG momenteel in overleg met de minister de mogelijkheden verkent tot een bredere verdeling van deze middelen over de G86-gemeenten. Hierdoor kan een significante verdunning van de beschikbare middelen ontstaan. Daarnaast is het Rijk voornemens middelen uit het gemeentefonds ten behoeve van de dekking voor het reguliere peuterspeelzaalwerk voor kinderen van werkende ouders vanaf 2016 over te hevelen naar het rijk. Dit zou betekenen dat we deze decentralisatie-uitkering van ruim € 0,2 miljoen in het kader van de Wet Oké kwijtraken.
  Indien het Rijk daadwerkelijk besluit deze uitkeringen te verlagen of te schrappen ontstaat vanaf 2016 een risico in de gemeentelijke begroting doordat de met kinderopvangaanbieders gemaakte en vastgelegde afspraken doorlopen tot 1 augustus 2017.
  We lopen het risico dat we hiermee noodgedwongen afbreken wat de afgelopen jaren aan voorschools aanbod, toegankelijkheid, samenwerking met het onderwijs en kwaliteit is opgebouwd en dat doelgroepkinderen die nu naar de voorschoolse voorziening gaan voortijdig moeten stoppen of dat onderwijsachterstanden weer oplopen. Uit de eerste rapportages van de inspectie van het Onderwijs blijkt immers dat het ingezette beleid succesvol is. We hebben ons gemeentelijke beleid goed op orde en zijn op onderdelen, waaronder het ouderbeleid en de kwaliteitszorg aan kinderen, zelfs een voorbeeld voor andere gemeenten.

Aanleveren begrotingswijziging

Steller	Michel Jansen
BW	BW-01396 jaarrek. 2014 invest
Soort wijziging	Begrotingswijziging
Soort besluit	BESL-COLL
Besluitperiode	201501
Omschrijving	jaarrek. 2014 invest

Verrekeningen debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Verrekeningen credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed
Totaal debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed

kpl / product	product specificatie	kosten-soort	wijk	functie	Deb / Cred	2014	2015	2016	2017	2018	Omschrijving
Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
Document soort						WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	
I000296	AA000	43009	D		D	5312,5					verrekening kredieten 2014
I000297	AA000	43009	D		D	-200021,47	200021,47				overheveling kredieten 2014
I000298	AA000	43009	D		D	-10709,95					verrekening kredieten 2014
I000718	AA000	43009	D		D	-228000	228000				overheveling kredieten 2014
I000762	AA000	43009	D		D	-28099,14	28099,14				overheveling kredieten 2014
I001154	AA000	43009	D		D	-17550,58					verrekening kredieten 2014
I001508	AA000	43009	D		D	52042,29					verrekening kredieten 2014
I001529	AA000	43009	D		D	-106590,55	106590,55				overheveling kredieten 2014
I001624	AA000	43009	D		D	-341499,4					verrekening kredieten 2014
I001626	AA000	43009	D		D	-187.320,45					verrekening kredieten 2014
I001929	AA000	43009	D		D	-724.883,90	724.883,90				overheveling kredieten 2014
I002020	AA000	43009	D		D	-1.524.999,00	1.524.999,00				overheveling kredieten 2014
I002041	AA000	43009	D		D	-315.481,41					verrekening kredieten 2014
I002151	AA000	43009	D		D	-263.738,52	263.738,52				overheveling kredieten 2014
I002151	AA000	84012	D		D	-0,78	0,78				overheveling kredieten 2014
I002273	AA000	43009	D		D	-5.702.879,62	5.702.879,62				overheveling kredieten 2014
I002273	AA000	84012	D		D	3.500.000,00	-3.500.000,00				overheveling kredieten 2014
I002274	AA000	43009	D		D	-60.888,47					verrekening kredieten 2014
I002317	AA000	43009	D		D	-5.985,00	5.985,00				overheveling kredieten 2014
I002341	AA000	43009	D		D	10.000,00					verrekening kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002350	AA000	43009	D		D	-250.000,00	250.000,00				overheveling kredieten 2014
I002351	AA000	43009	D		D	-47.108,78	47.108,78				overheveling kredieten 2014
I002372	AA000	43009	D		D	-90.412,85					verrekening kredieten 2014
I002377	AA000	43009	D		D	-46.537,54					verrekening kredieten 2014
I002407	AA000	43009	D		D	-150.000,00	150.000,00				overheveling kredieten 2014
I002413	AA000	43009	D		D	130.029,01					verrekening kredieten 2014
I002415	AA000	43009	D		D	5.397,45					verrekening kredieten 2014
I002415	AA000	43009	D		D	-28.687,01	28.687,01				overheveling kredieten 2014
I002435	AA000	43009	D		D	-240.473,33	240.473,33				overheveling kredieten 2014
I002435	AA000	84012	D		D	250.000,00	-250.000,00				overheveling kredieten 2014
I002438	AA000	43009	D		D	-301.136,57	301.136,57				overheveling kredieten 2014
I002455	AA000	43009	D		D	-4.292.382,65	4.292.382,65				overheveling kredieten 2014
I002455	AA000	84012	D		D	2.890.996,97	-2.890.996,97				overheveling kredieten 2014
I002456	AA000	43009	D		D	-571.153,59	571.153,59				overheveling kredieten 2014
I002456	AA000	84012	D		D	68.750,00	-68.750,00				overheveling kredieten 2014
I002457	AA000	43009	D		D	-1.930,00	1.930,00				overheveling kredieten 2014
I002457	AA000	84012	D		D	100.000,00	-100.000,00				overheveling kredieten 2014
I002458	AA000	43009	D		D	-257,00	257,00				overheveling kredieten 2014
I002458	AA000	84012	D		D	200.000,00	-200.000,00				overheveling kredieten 2014
I002459	AA000	84012	D		D	100.000,00	-100.000,00				overheveling kredieten 2014
I002460	AA000	84012	D		D	-25.000,00					verrekening kredieten 2014
I002478	AA000	43009	D		D	-10.122,23					verrekening kredieten 2014
I002481	AA000	43009	D		D	11.535,80					verrekening kredieten 2014
I002488	AA000	43009	D		D	30.208,20					verrekening kredieten 2014
I002490	AA000	84012	D		D	1.176.113,30	-1.176.113,30				overheveling kredieten 2014
I002490	AA000	43009	D		D	-2.376.113,30	2.376.113,30				overheveling kredieten 2014
I002492	AA000	43009	D		D	-500.000,00	500.000,00				overheveling kredieten 2014
I002531	AA000	43009	D		D	44.077,71					verrekening kredieten 2014
I002534	AA000	43009	D		D	329,38					verrekening kredieten 2014
I002535	AA000	43009	D		D	1.471,70					verrekening kredieten 2014
I002541	AA000	43009	D		D	124,68					verrekening kredieten 2014
I002543	AA000	43009	D		D	-49.038,74					verrekening kredieten 2014
I002553	AA000	43009	D		D	-707.515,70	707.515,70				overheveling kredieten 2014
I002554	AA000	43009	D		D	-415.202,51	415.202,51				overheveling kredieten 2014
I002555	AA000	43009	D		D	411.903,37	-411.903,37				overheveling kredieten 2014
I002556	AA000	43009	D		D	-248.724,55	248.724,55				overheveling kredieten 2014
I002558	AA000	43009	D		D	22.429,59	-22.429,59				overheveling kredieten 2014
I002561	AA000	43009	D		D	-1.297.512,00	1.297.512,00				overheveling kredieten 2014
I002563	AA000	43009	D		D	-2.700.000,00	2.700.000,00				overheveling kredieten 2014
I002565	AA000	43009	D		D	-1.000.000,00	1.000.000,00				overheveling kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002573	AA000	43009	D		D	-34.797,39	34.797,39				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	43009	D		D	-1.898.215,00	1.898.215,00				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	84012	D		D	1.000.000,00	-1.000.000,00				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	84045	D		D	898.215,00	-898.215,00				overheveling kredieten 2014
I002575	AA000	43009	D		D	-40.000,00	40.000,00				overheveling kredieten 2014
I002578	AA000	43009	D		D	58.847,35	-58.847,35				overheveling kredieten 2014
I002583	AA000	43009	D		D	-37.088,65					verrekening kredieten 2014
I002584	AA000	43009	D		D	37.088,65					verrekening kredieten 2014
I002584	AA000	43009	D		D	-122.079,52	122.079,52				overheveling kredieten 2014
I002586	AA000	43009	D		D	-8.633.400,00	8.633.400,00				overheveling kredieten 2014
I002587	AA000	43009	D		D	-700.000,00	700.000,00				overheveling kredieten 2014
I002588	AA000	84012	D		D	4.333.400,00	-4.333.400,00				overheveling kredieten 2014
I002589	AA000	43009	D		D	-110.000,00	110.000,00				overheveling kredieten 2014
I002590	AA000	43009	D		D	-345.444,00	345.444,00				overheveling kredieten 2014
I002593	AA000	43009	D		D	-259.099,17	259.099,17				overheveling kredieten 2014
I002594	AA000	43009	D		D	14.227,34					verrekening kredieten 2014
I002595	AA000	43009	D		D	-7.054,52					verrekening kredieten 2014
I002596	AA000	43009	D		D	-4.478,07					verrekening kredieten 2014
I002597	AA000	43009	D		D	417,21					verrekening kredieten 2014
I002598	AA000	43009	D		D	-38.781,12					verrekening kredieten 2014
I002599	AA000	43009	D		D	-581.567,25					verrekening kredieten 2014
I002601	AA000	43009	D		D	-100.000,00					verrekening kredieten 2014
I002603	AA000	43009	D		D	-50.000,00					verrekening kredieten 2014
I002604	AA000	43009	D		D	-32.449,00					verrekening kredieten 2014
I002605	AA000	43009	D		D	-95.829,07					verrekening kredieten 2014
I002606	AA000	43009	D		D	-64.060,04					verrekening kredieten 2014
I002607	AA000	43009	D		D	-81.902,06					verrekening kredieten 2014
I002608	AA000	43009	D		D	-40.000,00					verrekening kredieten 2014
I002609	AA000	43009	D		D	-150.000,00					verrekening kredieten 2014
I002610	AA000	43009	D		D	35.814,84					verrekening kredieten 2014
I002611	AA000	43009	D		D	-388.000,00					verrekening kredieten 2014
I002612	AA000	43009	D		D	89.388,33					verrekening kredieten 2014
I002613	AA000	43009	D		D	-100.609,38					verrekening kredieten 2014
I002614	AA000	43009	D		D	-118.455,58					verrekening kredieten 2014
I002615	AA000	43009	D		D	-290.184,30					verrekening kredieten 2014
I002616	AA000	43009	D		D	-141.527,92					verrekening kredieten 2014
I002618	AA000	43009	D		D	-34.100,00					verrekening kredieten 2014
I002620	AA000	43009	D		D	-48.020,41	48.020,41				overheveling kredieten 2014
I002622	AA000	43009	D		D	-905.719,67	905.719,67				overheveling kredieten 2014
I002627	AA000	43009	D		D	4.606,30					verrekening kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002628	AA000	43009	D		D	2.089,54					verrekening kredieten 2014
I002629	AA000	43009	D		D	154,90					verrekening kredieten 2014
I002632	AA000	43009	D		D	-15.871,73					verrekening kredieten 2014
I002633	AA000	43009	D		D	-5.430,55					verrekening kredieten 2014
I002634	AA000	43009	D		D	12.624,27					verrekening kredieten 2014
I002635	AA000	43009	D		D	3.228,45					verrekening kredieten 2014
I002637	AA000	43009	D		D	2.563,79					verrekening kredieten 2014
I002638	AA000	43009	D		D	-173,84					verrekening kredieten 2014
I002639	AA000	43009	D		D	-1.353,00					verrekening kredieten 2014
I002641	AA000	43009	D		D	2.601,66					verrekening kredieten 2014
I002646	AA000	43009	D		D	-19.129,71	19.129,71				overheveling kredieten 2014
I002647	AA000	43009	D		D	-73.555,35	73.555,35				overheveling kredieten 2014
I002648	AA000	43009	D		D	159.377,43	-159.377,43				overheveling kredieten 2014
I002659	AA000	43009	D		D	-960.695,85	960.695,85				overheveling kredieten 2014
I002661	AA000	84012	D		D	985.079,46	-985.079,46				overheveling kredieten 2014
I002662	AA000	43009	D		D	-95,40					verrekening kredieten 2014
I002663	AA000	43009	D		D	-895.000,00	895.000,00				overheveling kredieten 2014
I002666	AA000	43009	D		D	-300.000,00	300.000,00				overheveling kredieten 2014
I002667	AA000	43009	D		D	-397,00					verrekening kredieten 2014
I002668	AA000	43009	D		D	-5.000,00	5.000,00				overheveling kredieten 2014
I002673	AA000	43009	D		D	-399.010,00	399.010,00				overheveling kredieten 2014
I002675	AA000	43009	D		D	-861,43					verrekening kredieten 2014
I002676	AA000	43009	D		D	1.580,00					verrekening kredieten 2014
I002677	AA000	43009	D		D	-6.014,00					verrekening kredieten 2014
I002678	AA000	43009	D		D	652,64					verrekening kredieten 2014
I002682	AA000	43009	D		D	-300.000,00	300.000,00				overheveling kredieten 2014
I002685	AA000	43009	D		D	-45.400,00	45.400,00				overheveling kredieten 2014
I002686	AA000	43009	D		D	-91.600,00	91.600,00				overheveling kredieten 2014
I002687	AA000	43009	D		D	-8.000,00	8.000,00				overheveling kredieten 2014
K000032	AA000	43009	D		D	-142.686,63					verrekening kredieten 2014
K000051	AA000	43009	D		D	-4.525,53					verrekening kredieten 2014
K000051	AA000	43009	D		D	4.525,53	-4.525,53				overheveling kredieten 2014
K000067	AA000	43009	D		D	2.322.248,21					verrekening kredieten 2014
K000067	AA000	43009	D		D	-2.322.248,21	2.322.248,21				overheveling kredieten 2014
K000069	AA000	43009	D		D	792.258,97					verrekening kredieten 2014
K000069	AA000	43009	D		D	-792.258,97	792.258,97				overheveling kredieten 2014
K000083	AA000	43009	D		D	-410.000,00	410.000,00				overheveling kredieten 2014
K000149	AA000	43009	D		D	-0,17	0,17				overheveling kredieten 2014
K000161	AA000	43009	D		D	60.888,47					verrekening kredieten 2014
K000161	AA000	43009	D		D	-2.369.866,96	2.369.866,96				overheveling kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
K000169	AA000	43009	D		D	-10.000,00					verrekening kredieten 2014
K000179	AA000	43009	D		D	95,40					verrekening kredieten 2014
K000189	AA000	43009	D		D	-200.000,00	200.000,00				overheveling kredieten 2014
K000194	AA000	43009	D		D	-1.015.000,00	1.015.000,00				overheveling kredieten 2014
K000199	AA000	43009	D		D	25.000,00					verrekening kredieten 2014
K000199	AA000	43009	D		D	-27.000,00	27.000,00				overheveling kredieten 2014
K000207	AA000	43009	D		D	-950.000,00	950.000,00				overheveling kredieten 2014
´0711	D	D	D		D	32.034.297,35	-32.034.297,35				overheveling kredieten 2014
I000764	AA000	43009	D		D	-342,00					vrijval kredieten 2014
I001072	AA000	43009	D		D	64.248,72					vrijval kredieten 2014
I001072	AA000	84012	D		D	-268.756,00					vrijval kredieten 2014
I001076	AA000	43009	D		D	47.617,18					vrijval kredieten 2014
I001528	AA000	43009	D		D	518,82					vrijval kredieten 2014
I001921	AA000	43009	D		D	0,01					vrijval kredieten 2014
I002275	AA000	84012	D		D	548.350,00					vrijval kredieten 2014
I002275	AA000	43009	D		D	-654.703,11					vrijval kredieten 2014
I002302	AA000	43009	D		D	-137.796,12					vrijval kredieten 2014
I002302	AA000	84012	D		D	141.130,09					vrijval kredieten 2014
I002341	AA000	43009	D		D	3.174,66					vrijval kredieten 2014
I002371	AA000	43009	D		D	57.287,45					vrijval kredieten 2014
I002411	AA000	43009	D		D	-4.422,12					vrijval kredieten 2014
I002417	AA000	43009	D		D	2.533,30					vrijval kredieten 2014
I002487	AA000	43009	D		D	4.959,30					vrijval kredieten 2014
I002562	AA000	43009	D		D	-151,73					vrijval kredieten 2014
I002564	AA000	43009	D		D	-1.500.000,00					vrijval kredieten 2014
I002567	AA000	43009	D		D	-1.073.000,00					vrijval kredieten 2014
I002649	AA000	43009	D		D	-1.475,03					vrijval kredieten 2014
I002650	AA000	43009	D		D	234,11					vrijval kredieten 2014
I002651	AA000	43009	D		D	1.197,65					vrijval kredieten 2014
I002652	AA000	43009	D		D	-187,68					vrijval kredieten 2014
I002653	AA000	43009	D		D	-1.238,32					vrijval kredieten 2014
I002654	AA000	43009	D		D	1.237,41					vrijval kredieten 2014
I002655	AA000	43009	D		D	-210,68					vrijval kredieten 2014
I002656	AA000	43009	D		D	-4.231,00					vrijval kredieten 2014
I002657	AA000	43009	D		D	24.673,54					vrijval kredieten 2014
I002669	AA000	43009	D		D	-1.361,21					vrijval kredieten 2014
I002670	AA000	43009	D		D	225,58					vrijval kredieten 2014
I002671	AA000	43009	D		D	-16.137,06					vrijval kredieten 2014
I002679	AA000	43009	D		D	-813,12					vrijval kredieten 2014
I002680	AA000	43009	D		D	-720,30					vrijval kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002681	AA000	43009	D		D	5.145,82					vrijval kredieten 2014
I002684	AA000	43009	D		D	-2.710,88					vrijval kredieten 2014
K000032	AA000	43009	D		D	27.135,34					vrijval kredieten 2014
K000083	AA000	43009	D		D	-20.126,64					vrijval kredieten 2014
K000144	AA000	43009	D		D	-68.577,00					vrijval kredieten 2014
K000179	AA000	43009	D		D	-178.095,40					vrijval kredieten 2014
0711	D	D	D		D	3.005.386,42					vrijval kredieten 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Communicatie en Representatie

GEMEENTE Nijmegen

P E R S B E R I C H T

Datum	Nummer persbericht
1 april 2015	150401L

Stadsrekening Nijmegen: positief resultaat, maar nog wel zorgen voor de toekomst

De gemeente Nijmegen sluit het boekjaar 2014 af met een positief resultaat van 10,1 miljoen euro. Dat is 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dat staat in de Stadsrekening die de accountant deze week officieel goedkeurt. In de Stadsrekening legt het college van burgemeester en wethouders beleidsinhoudelijk en financieel verantwoording af over 2014.

Wethouder Financiën Harriët Tiemens is tevreden met dit resultaat, maar waarschuwt voor vroegtijdig optimisme. “De Stadsrekening laat zien dat de gemeente een verantwoord financieel beleid voert. We doen dat bovendien zonder extra bezuinigingen. Maar in 2014 waren de gevolgen van de economische crisis en bezuinigingen vanuit het Rijk nog goed voelbaar voor de gemeente en Nijmegenaren. Het herstel van de economie en de woningmarkt is broos en we hebben nog steeds grote opgaven voor ons. Zo ligt er een ‘oude’ bezuinigingsopdracht van 30 miljoen euro. Maar ook de exacte gevolgen van decentralisaties in de zorg zijn onzeker evenals de grondexploitaties.”

Om de verwachte financiële risico’s op te kunnen vangen, kiest het college ervoor om het positieve resultaat grotendeels te gebruiken om de saldireserve te versterken. Dat is de algemene buffer waarmee de gemeente toekomstige financiële problemen kan opvangen. Die buffer is hard nodig. Zo moest de gemeente onlangs 5,3 miljoen euro uit de reserves halen om verwachte verliezen op de grondexploitatie op te vangen. Dat werd al eerder gemeld in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP).

Een deel van de financiële meevaller gebruikt de gemeente om mogelijke tegenvallers in de Wmo en de Jeugdzorg op te vangen. De Rijksoverheid verschuift taken op dit terrein naar de gemeenten en het is nog niet precies duidelijk wat de financiële gevolgen daarvan zijn.

Wethouder Tiemens: “Juist door nu verantwoorde financiële buffers op te bouwen, verkleinen we de kans dat er in de toekomst plotseling toch extra bezuinigingen nodig zijn op bijvoorbeeld armoedebeleid, onderhoud van wegen of onderwijs.”

De Stadsrekening is te vinden op pcportal.nijmegen.nl

Noot voor de pers (niet voor publicatie):
Voor meer informatie kunt u terecht bij de woordvoerder van wethouder Tiemens:
Freico Amberg, tel 06-46344481 of f.amberg@nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeente Nijmegen
Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Rapportage aan de gemeenteraad

1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP
Meander 861
6825 MH Arnhem, Netherlands
Postbus 30116
6803 AC Arnhem, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 60 05
ey.com

Gemeenteraad van gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Arnhem, 1 april 2015

NENN-9V68GF/JD/mb

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van gemeente Nijmegen. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- Uitkomsten jaarrekeningcontrole.
- Kwaliteit beheersorganisatie.
- Wensen en aandachtspunten.
- Onafhankelijkheid en controleproces.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van gemeente Nijmegen. De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van de gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is d.d. 23 maart 2015 besproken met de portefeuillehouder financiën en de concerncontroller. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze controle	5
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	7
Kwaliteit beheersorganisatie	13
Rechtmatigheidsbeheer	16
Wensen en aandachtspunten	19
Bijlagen	
1. Onafhankelijkheid en controleproces	22
2. Overzicht controleverschillen	24
3. SiSa-bijlage	25

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Kernpunten uit onze controle

Kernpunten uit onze controle

De kernpunten uit onze controle kunnen als volgt worden samengevat		
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2014 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende verklaring te verstrekken. De ongecorrigeerde fouten en onzekerheden blijven binnen onze controletolerantie. Naar aanleiding van onze controle rapporteren wij onder andere over de volgende belangrijke onderwerpen: ▸ Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes. ▸ Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen. ▸ Kavelprijzen op onderwijshuisvesting verdienen scherpe monitoring.
	Kwaliteit beheersorganisatie	Om u inzicht te verschaffen in de kwaliteit van de administratieve organisatie van gemeente Nijmegen hebben wij de belangrijkste voor onze controle significante processen van gemeente Nijmegen aan de hand van een aantal criteria beoordeeld en vergeleken met de norm. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van gemeente Nijmegen in opzet voldoende tot goed scoort. Een aantal belangrijke processen verdienen op onderdelen nog aandacht. Onze bevindingen hebben wij nader toegelicht in onze boardletter gericht aan het college.
	Rechtmatigheidsbeheer	Inkoop- en aanbestedingen Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013 € 0,4 miljoen).
	Wensen en aandachtspunten	Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. Ten aanzien van uw specifieke aandachtspunten concluderen wij het volgende: ▸ De gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting heeft de gemeente reeds op hoofdlijnen in beeld. ▸ Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties. ▸ De gemeente heeft voldoende maatregelen getroffen om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Uw opdracht aan ons

U hebt ons de opdracht gegeven tot controle van de jaarrekening. Wij hebben de afspraken met u voor de controle van het boekjaar 2014 vastgelegd in onze opdrachtbevestiging van 18 november 2014. In deze opdrachtbevestiging hebben wij u geïnformeerd over:

- Verantwoordelijkheden EY.
- Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.
- Rapportage door EY.
- Overige afspraken.
- Honorarium.
- Bevestiging.

Onze controleaanpak

Door uw opdracht te aanvaarden nemen wij de taak op ons om als onafhankelijke deskundige een oordeel uit te spreken over:

- de getrouwe weergave in de jaarrekening van de baten en de lasten en de activa en passiva per 31 december 2014;
- de rechtmatigheid van de totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten en balansmutaties.

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Voorts beoordelen wij of de jaarrekening voldoet aan de eisen gesteld in het BBV. Het jaarverslag toetsen wij marginaal op tegenstrijdigheden met de jaarrekening.

De planning en uitvoering van onze controle en de daaraan gerelateerde advieswerkzaamheden zijn voornamelijk gericht op:

- het geven van feedback aan het college over onze bevindingen betreffende de interne beheersing van de bedrijfsprocessen en de kwaliteit van de verbijzonderde interne controle;
- beoordeling van het jaarverslag;
- controle van de jaarrekening 2014;
- het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2014;
- ondersteunen van de controlerende rol van de gemeenteraad door het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In onze boardletter gericht aan het college hebben wij invulling gegeven aan het eerste onderwerp. In deze rapportage geven wij invulling aan de overige onderwerpen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Via dit verslag wijzen wij u erop dat het BBV in de balans een expliciete uitsplitsing vereist van de materiële vaste activa naar:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Deze uitsplitsing is in de balans niet opgenomen. Hiermee is in formele zin niet voldaan aan het BBV. Uit de toelichting in de jaarrekening op de materiële vaste activa is deze uitsplitsing wel op te maken.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. De belangrijkste schattingen betreffen de waardering van uw deelnemingen en de waardering van de bouwgrondexploitaties en de niet in exploitatiegenomen gronden. De schattingen binnen gemeente Nijmegen komen op een prudente wijze tot stand en daarbij worden voorzichtige uitgangspunten gehanteerd. Wij kunnen instemmen met de door het college gemaakt schattingen binnen de jaarrekening 2014.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Waardering grondexploitaties

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties was een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Daarnaast hebben wij een interne expert ingeschakeld om de waardering en de daarbij gehanteerde veronderstellingen te beoordelen.

Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes

In vergelijking met verschillende rapporten over de woningmarkt in Nijmegen vallen de geplande woningaantallen van Nijmegen (gemiddeld 879 per jaar tot en met 2020) binnen de bandbreedte (625-905). Er lijkt voor bepaalde woningtypes die het ontwikkelingsbedrijf ontwikkelt geen goede aansluiting te zijn op de vraag, vergroot het risico op financiële tegenvallers bij ongewijzigd beleid (€ 12,7 – 16,9 miljoen) en laat mogelijke kansen tot optimalisering liggen. De gemeente dient na te gaan wat de kansen zijn indien vraag en aanbod voor de verschillende woningtypes beter op elkaar afgestemd worden.

Het college geeft hier invulling aan via een driejaarlijkse verkenning naar de woningbehoefte. In het VGP februari 2015 valt te lezen dat het veldwerk van deze verkenning nu loopt en naar verwachting de verkenning begin 2016 is afgerond.

Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen

Gekeken naar de ontwikkelplannen in de regio blijven de uitgiftes substantieel achter bij de vraagverwachting. De gemeente heeft op basis van deze gegevens in 2013 enkele maatregelen genomen waardoor de uitgifte meer gelijkmatig over de tijd verspreid is met 6 ha per jaar.
Het risico hierbij is echter dat er op korte termijn ook al wordt uitgegaan van 6 ha per jaar, terwijl de cijfers over het afgelopen paar jaar substantieel lagere getallen laten zien en dit ook voor 2014 het geval is geweest.
In het licht van de gevulde pijplijn voor 2015 lijken de geplande uitgiftes en het uitgifte tempo voor 2015 voor gemeente Nijmegen haalbaar en lijkt derhalve een verlaging van het uitgifte tempo op korte termijn niet nodig. Ingeval de lopende contractonderhandelingen op niets uitlopen en de uitgifte in 2015 0 ha zou zijn, wordt € 400.000,- aan rente dekking gemist. Uit een op onze verzoek uitgevoerde simulatie van de afzet van bedrijventerreinen, uitgaande van een aangepaste fasering van de (gemiddelde) jaarlijkse uitgifte van 6 ha blijkt een forse verdamping van de geprognosticeerde winsten.

Kavelprijzen op onderwijshuisvesting

kavelprijzen voor de woningontwikkeling binnen Onderwijshuisvesting hebben we gechallenged met benchmarkgegevens. Hiertoe hebben we onder meer gebruik gemaakt van het Brinkrapport voor de Waalsprong (“Toelichting grondexploitatie 2013 en risicoanalyse”), marktgegevens en onze eigen ervaring. De meeste geplande ontwikkelingen vallen binnen de gevonden bandbreedtes (met een schattingsmarge van + of – 10%), behalve voor de grondgebonden woningen in een straat. In dat geval zouden substantieel lagere kavelprijzen realistischer zijn dan de huidige kavelprijzen en loopt gemeente Nijmegen met de huidige kavelprijs mogelijk een financieel risico. Wij adviseren u de woningontwikkeling binnen onderwijshuisvesting scherp te monitoren.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

WNT en SiSA

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2014 heeft de organisatie een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens is vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500,- indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000,- is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000,- en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000,- is;
- € 125.000,- indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000,- is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 3 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Verwerking eigen bijdrage op investeringsprojecten

Wij vragen uw aandacht voor de in de onderhanden projecten opgenomen gemeentelijke bijdrage van afgerond € 35 miljoen uit de exploitatie of reserves. De gemeentelijke bijdrage op investeringsprojecten met economische nut (bijvoorbeeld Bastei) dienen op basis van de verslaggevingsregels bij activering naar vaste activa gesplitst te worden in het bruto investeringsbedrag en een reserve ter dekking voor kapitaallasten.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt toe

Van de totale reserves ter hoogte van € 88,5 miljoen is € 68,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van 2014 gestegen met € 6,2 miljoen.

Per saldo is gedurende 2014 € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze dotatie (ten laste van het resultaat) vormt samen met het resultaat voor bestemming (€ 8,8 miljoen) het resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen.

Het eigen vermogen heeft zich vanaf 2012 als volgt ontwikkeld:

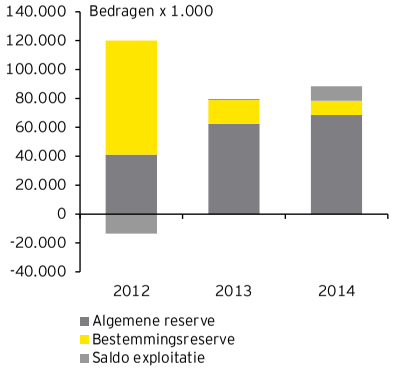

Solvabiliteit

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeente bedraagt 8,2% (2013: 7,3%).

Risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2014 is gevoerd.

Geconcludeerd moet worden dat op dit moment de aanwezige reserves niet op het niveau zijn van de door de raad gewenste doelstelling van een verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen van 1,0 (ratio weerstandsvermogen 0,85, 2013: 0,7). Rekening houdend met het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014 van € 10,1 miljoen komt de ratio weerstandsvermogen uit op afgerond 1.

De omvangrijke risico's (welke overigens zijn gekwantificeerd en opgenomen in het weerstandsvermogen conform de huidige situatie) binnen de lopende grondexploitaties en de BUIG regelingen worden intern de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen nauw bewaakt.

Door de gemeente zijn maatregelen getroffen om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te krijgen. Hierbij is het nodig om de maatregelen die zijn getroffen om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te krijgen strak te monitoren.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

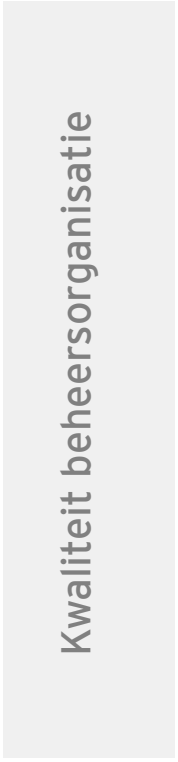

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze boardletter, uitgebracht aan het college op 18 november 2014, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2014 opgenomen. Onze belangrijkste boodschappen uit de boardletter zijn:

- Planning & controlcyclus voldoet aan de daaraan te stellen vereisten.
- Aanscherping van COS 610 maakt dat wij voor het controlejaar 2014 niet steunen op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VBIC).
- Uw processen zijn in de basis op orde, er zijn op onderdelen verbeterslagen mogelijk.
- Volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen.

Wij hebben geconstateerd dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel uw eigen interne controle als de controle door ons als accountant zichtbaar door uw organisatie worden gevolgd.

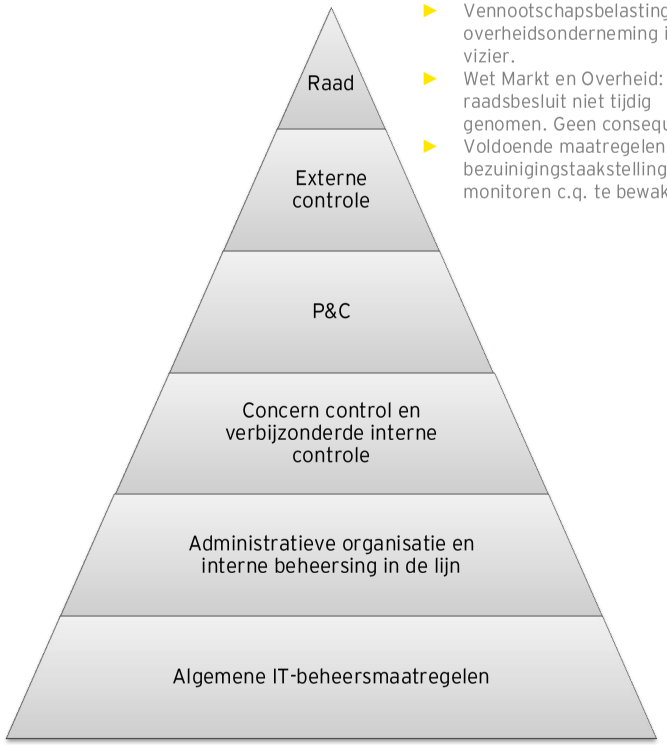

Uw speerpunten:

- Vennootschapsbelastingplicht overheidsonderneming in het vizier.
- Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.
- Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole hebben wij een toetsing uitgevoerd op de beheersing op en rondom IT-systemen ondersteunend aan bedrijfsprocessen die van materieel belang zijn voor de jaarrekeningcontrole. De in scope zijnde applicaties voor 2014 betreffen:

- CODA (financiën en inkoop).
- GouwBelastingen (belastingen).
- GWS4all (sociaal domein).
- SAGITTA (urenregistratie).

Voor de genoemde applicaties hebben wij de IT-beheerprocessen wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging onderzocht. Daarnaast hebben wij de continuïteit van de gegevensverwerking getoetst.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden voor zijn wij van mening dat het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar. Met name op het vlak van het doorvoeren van wijzigingen in de applicaties merken wij een verbetering op waarbij meer aandacht wordt besteed aan het vastleggen van testwerkzaamheden en onderlinge communicatie tussen de applicatiebeheerder, systeembeheerder en eindgebruikers. Ook merken wij op dat bij de functioneel-applicatiebeheerders meer bewustzijn aanwezig is voor de nut en noodzaak van het gestructureerd vastleggen van uitgevoerde werkzaamheden.

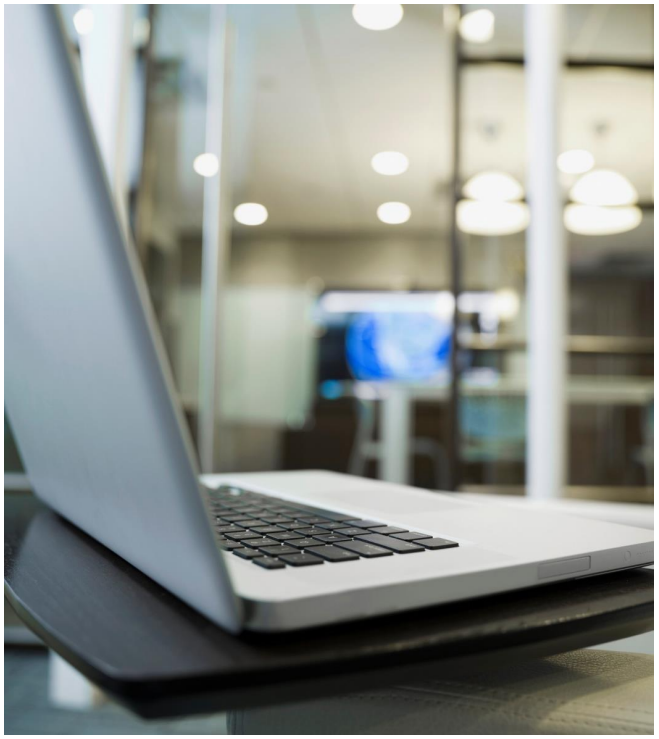

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2014 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2014 van gemeente Nijmegen. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- Het rechtmatigheidsbeheer.
- De naleving van het voorwaardencriterium.
- De begrotingsrechtmatigheid.
- De kredieten.
- Mutaties in de reserves.
- Het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium.
- De niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd.
Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

De raad autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Door een goede inrichting van de planning & controlcyclus zorgt het college er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan de raad, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door de raad worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.
Derhalve hebben wij deze overschrijdingen als rechtmatig aangemerkt.

Rechtmatigheidsbeheer

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting:

Onderdeel programmarekening	Gewijzigde begroting	Rekening 2014	Overschrijding
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293
Wonen	1.165	1.952	787
Groen en Water	16.853	17.280	427
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302
Openbare ruimte	49.792	49.972	180

De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.

Naleving aanbestedingsprocedures

Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013: 0,4 miljoen).

Wij hebben uw college geadviseerd maatregelen te nemen om een volledige registratie binnen het contractenregistratiesysteem CODA te realiseren en te waarborgen. Daarnaast dient invulling te worden gegeven aan het contractmanagement.

Tevens hebben wij het college geadviseerd de aandacht rondom een adequate dossiervorming te verscherpen en blijvend alert te zijn op het naleven van de interne afspraken omtrent inkopen en aanbestedingen.

Schatkistbankieren

Gemeenten zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen. Hierbij wordt een drempelbedrag gehanteerd welke voor gemeente Nijmegen voor 2014 gesteld is op € 4,3 miljoen. Conform de toelichting in de jaarrekening 2014 is de drempel in het derde en vierde kwartaal overschreden.
Onrechtmatigheden inzake overschrijding van het drempelbedrag worden alleen gerapporteerd en wegen niet mee naar het accountantsoordeel inzake de rechtmatigheid.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.
Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.
Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen van gemeente Nijmegen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wensen en aandachtspunten

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Aandachtspunten van de raad

Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. U heeft ons gevraagd dit jaar specifiek aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen.
- Wet Markt en Overheid.
- Bezuinigingen.

Gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld

Voor overheidsondernemingen ontstaat op 1 januari 2016 op basis van het aanhangig wetsvoorstel "Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen" belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting ("Vpb").

De nieuwe regeling op hoofdlijnen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen.
Veel kapitaaldeelnemingen, waaronder BV's en NV's worden zelfs belastingplichtig voor ál hun activiteiten. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

Gevolgen

Ondernemingsactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met Vpb belast worden vanaf 1 januari 2016.

Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages. Over de jaarlijkse (fiscale) winst is Vpb verschuldigd tegen een tarief van 25%, met een tariefsopstapje van 20% over de eerste € 200.000,-. Met deze belastinglast zal jaarlijks rekening moeten worden gehouden in de begroting en jaarrekening. Ook zal uiteraard jaarlijks aangifte Vpb moeten worden gedaan.

Bij het ontstaan van Vpb-plicht per 1 januari 2016 zal een fiscale openingsbalans moeten worden opgesteld. De samenstelling van deze openingsbalans is essentieel voor de Vpb-positie in toekomstige jaren en verdient dan ook serieuze aandacht. De activa en passiva die toerekenbaar zijn aan de belaste activiteiten komen als hoofdregel voor de waarde in het economische verkeer op de fiscale openingsbalans. Deze waarde komt doorgaans niet overeen met de waarde in de jaarrekening. Daarom zal een gedegen proces moeten worden ingericht om ieder jaar van de jaarrekening tot een juiste aangifte vennootschapsbelasting te komen.

Wij constateren dat de gemeente de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld heeft, daarmee loopt zij voor op andere vergelijkbare decentrale overheden.
Zo heeft gemeente Nijmegen op een basis van een quick scan een viertal aandachtsgebieden in kaart gebracht. Op basis van een verkenning op de aandachtsgebieden Parkeren, Vastgoed, Grondexploitatie en verbonden partijen bestaat volgens uw gemeente de verwachting dat gemeentebreed sprake zal zijn van een verliessituatie in fiscale zin. Dit zou betekenen dat uiteindelijk geen VPB hoeven afgedragen hoeft te worden.

Tevens is ook een plan van aanpak opgesteld om eind 2015 met een fiscale openingsbalans te komen en tot een fiscale optimalisatie van de belaste activiteiten. We complimenteren u met deze aanpak.

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.

Uw gemeente is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. Uw gemeente heeft hier op geanticipeerd door middel van het uitvoeren van een inventarisatie waarbij mogelijk concurrerende activiteiten in kaart zijn gebracht. Uit deze inventarisatie is gebleken dat voor een aantal economische activiteiten geen doorberekening van de integrale kosten plaatsvindt. Uw raad heeft door middel van een raadsvoorstel bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden, waardoor uw gemeente voldoet aan de vereisten van de wet. We constateren dat dit raadsbesluit niet tijdig (vóór 1 juli 2014) is genomen. In de kadernota rechtmatigheid is echter aangegeven dat de accountant dit niet als financiële onrechtmatigheid behoeft te wegen en kan volstaan met een formele opmerking in haar accountantsverslag. Derhalve heeft dit geen consequenties voor de strekking van de controleverklaring.

Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Uw gemeente staat voor een enorme uitdaging voor wat betreft de aankomende bezuinigingen waarbij de komende jaren de budgetten gelijk zullen blijven of krimpen en steeds meer taken, zoals rijks en provinciale activiteiten, overgeheveld worden naar gemeenten. De totale opgave die vanaf 2015 nog moet worden ingevuld in het jaar 2015 bedraagt circa € 15 miljoen oplopend naar circa € 24 miljoen in 2018. Maatregelen om deze opgave te realiseren, zijn binnen uw gemeente volop in voorbereiding.

Monitoring

De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. In de reguliere bestuursrapportages (twee keer per jaar) wordt richting de raad gerapporteerd.
Voorafgaand aan deze rapportages worden de bezuinigingsmaatregelen door de afdeling financiën besproken met de betreffende afdelingen. Eventuele afwijkingen tussen realisatie en begroting worden hier ook besproken.

Financiële voortgang

Van de opgaven voor 2014 is conform de jaarrekening 2014 99% ingevuld, waarvan het merendeel structureel. Ingevuld houdt hierbij in dat een bezuinigingsopgave volledig is afgewikkeld, zowel door het nemen van inhoudelijke maatregelen, als door het op een juiste manier verwerken in de administratie, inclusief – waar dat nodig is – het aframen van loonsom en van formatie.

Wij zijn van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen in de organisatie om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken en (indien noodzakelijk) tijdig te signaleren wanneer niet aan de taakstellingen wordt voldaan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- Langdurige betrokkenheid.
- Samenloop van dienstverlening.
- Geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurancediensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurancedienst niet:

- subjectief of niet-routinematig is;
- een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is;
- leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100,-. Wij hebben geen geschenken ontvangen.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van gemeente Nijmegen.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in Artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Controleaanpak en -uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Fraude

Wij dienen de raad te informeren over fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Er is ons niets gebleken van zaken die dienen te worden gemeld.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management en de audit commitee over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen zijn een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2014 onderkend, te weten:

- Financiële positie en kwaliteit resultaat.
- Schattingen en toelichtingen in de jaarrekening.
- Waardering grondexploitaties en vastgoed.
- Verbonden partijen.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De goedkeuringstolerantie zijn vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming gebracht van de raad. Op 3 maart 2015 is het normenkader bijgesteld, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 8,1 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 24,3 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 100.000,-.

Overzicht controleverschillen

Bijlage 2

Controleverschillen en bevindingen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Onderstaand is een overzicht van de materiële verschillen opgenomen, die zijn geconstateerd tijdens onze controle en welke zijn aangepast door het college. Wij hebben geëvalueerd in hoeverre onderstaande verschillen voortkomen uit een tekortkoming in de interne beheersing.

Tevens is een overzicht opgenomen van de onjuistheden die wij tot aan de datum van dit verslag hebben gesignaleerd en niet door de gemeente zijn gecorrigeerd.

Overzicht controleverschillen		
Post/omschrijving verschil	Bedrag in miljoenen euro's	Toelichting
Vrijval boekwaarde dijkteruglegging	1,7 Voordeel	Het restant van de negatieve boekwaarde dijkteruglegging in de grondexploitaties is een reservering voor nog te maken interne kosten. Hieraan is geen verplichting gekoppeld zodat deze positie vrij dient te vallen. Dit heeft een resultaat verhogend effect van € 1,7 miljoen. Deze vrijval heeft niet plaatsgevonden.

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	-		
D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	-		
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2013 (OAB)	-		
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	-		
E6B	Bodemsanering (exclusief Bedrijvenregling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	-		
E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden	-		
E30	Quick wins binnenhavens	-		
G1	Wet sociale werkvoorziening gemeente	-		
G1A	Wet sociale werkvoorziening totaal 2012	-		
G2	Gebundelde uitkering op grond van Artikel 69 WWB gemeente 2013	-		

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	-		
G5	Wet participatiebudget gemeente 2013	-		
G7	Verzameluitkering SZW	-		
H1	Ministeriele regeling heroïnebehandeling	-		

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: gemeente Nijmegen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen (pagina 189 tot en met pagina 252) gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van Artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij collegebesluit ter kennisgeving aangeboden.
Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Nijmegen een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Benadrukking van een onzekerheid in de waardering voorraden en bij de bepaling van de voorziening voor verbonden partijen

Wij vestigen de aandacht op de toelichting op de balans in de jaarrekening bij de post voorraden bestaande uit gronden in exploitatie en gronden niet in exploitatie (pagina 204/205) en de post voorzieningen (pagina 211/215). Hierin zijn de onzekerheden uiteengezet met betrekking tot schattingen en gehanteerde uitgangspunten bij de waardering van de grondexploitaties van gemeente Nijmegen en de bepaling van de voorziening voor de verbonden partijen Waalsprong, Waalfront en Bergerden.

De bepaling van de voorziening verbonden partijen Bergerden, Waalfront en Waalsprong heeft plaatsgevonden op basis van de jaarrekening 2013/2014 van de verbonden partijen en/of de inzichten van begin 2015 zoals verwerkt in de herziene grondexploitaties inclusief de uitkomsten van de bijbehorende risico-analyse. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door de nodige risico's die periodiek moeten worden herzien en waarbij de hoogte van de voorziening zowel positief als negatief zal moeten worden bijgesteld. Genoemde omstandigheden doen geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

GEMEENTE Nijmegen

Gemeenteraad
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Gemeenteraad Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
22-04-2015	BM50/	Mirande Heffels
Onderwerp	Datum uw brief	Doorkiesnummer
Advies van de auditcommissie over de Stadsrekening 2014		3292520

Geachte raadsleden,

Op 31 maart 2015 heeft het college van B&W de Stadsrekening 2014 vastgesteld. Naast deze Stadsrekening waarin we terugblikken op het voorgaande jaar, maken de Zomernota (voor het zomerreces), de Stadsbegroting (november) en de Slotwijzigingen (december) deel uit van de zogenaamde planning en control cyclus (p&c cyclus), zoals we die in Nijmegen kennen (initiatiefvoorstel, 9 juli 2014). De kamerbehandeling van de Stadsrekening 2014 vindt plaats tijdens de Politieke Avond van 29 april 2015. De besluitvorming in de gemeenteraad staat gepland tijdens de Politieke Avond van 27 mei aanstaande.

De auditcommissie is onder andere belast met de voorbereiding van de besluitvorming van de raad over het vaststellen van de jaarrekening en het jaarverslag. Daarom brengt de auditcommissie jaarlijks advies uit aan de gemeenteraad. Het advies over de Stadsrekening 2014 treft u in deze brief aan. We richten ons vooral op het verslag van bevindingen van Ernst & Young van 1 april 2015, de interim controle 2014 van 18 november 2014 en het gesprek dat wij met de accountant hadden op 13 april jongstleden. De accountant adviseert de raadsleden vooral kennis te nemen van de verschillende programma's, zie het hoofdstuk Bestuursagenda en het hoofdstuk 'Paragrafen'.

Specifieke aandachtspunten controle jaarrekening 2014
Jaarlijks geeft de auditcommissie de accountant, conform de opdracht van de raad, een aantal specifieke aandachtspunten mee bij de jaarrekeningcontrole. In onze brief aan de raad van 19 november 2014 hebben wij u gemeld dat wij opdracht hebben gegeven extra aandacht te schenken aan:

- de stand van zaken van de invoering **Wet Markt en Overheid;**
- de gevolgen van de invoering van de **Wet op de Vennootschapsbelasting**, die met ingang van januari 2016 van kracht wordt. De focus ligt op de vraag of de noodzakelijke maatregelen getroffen zijn;
- en de stand van zaken van de uit te voeren **bezuinigingen**.

Over deze drie onderwerpen heeft de accountant in zijn verslag gerapporteerd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeente Nijmegen
Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

Vervolgvel
1

De onderstaande onderwerpen worden in deze brief behandeld:

1. Getrouwheid en rechtmatigheid
2. Financiële positie
3. Grondexploitatie
4. Drie decentralisaties
5. Kwaliteit beheersorganisatie
   a) Interne beheersing
   b) Automatisering
6. Aandachtspunten van de raad
   a) Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen
   b) Wet Markt en Overheid
   c) Bezuinigingen

1. Getrouwheid en rechtmatigheid

De auditcommissie wil haar waardering uitspreken voor het feit dat het dit jaar het college en de ambtelijke organisatie opnieuw is gelukt om een goedkeurende accountantsverklaring te verkrijgen ten aanzien van zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

2. Financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente Nijmegen neemt toe. Van de totale reserves ter hoogte van € 88,5 miljoen is € 68,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzicht van 2013 gestegen met € 6,2 miljoen. Per saldo is gedurende 2014 € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking vormt samen met het resultaat vóór bestemming (€ 8,8 miljoen) het resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen (2013: € 3 miljoen). Waar de accountant in 2013 aandacht vroeg voor het solvabiliteitspercentage (is er voldoende eigen vermogen om schulden en leningen terug te betalen) bedraagt het huidige solvabiliteitspercentage 8,2%, in 2013 was dit 7,3%.
De accountant concludeert echter dat op dit moment de aanwezige reserves niet op het niveau zijn van de door de raad gewenste doelstelling van een verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen van 1,0 (ratio weerstandsvermogen is 0,85 tegenover 0,7 in 2013).
Rekening houdend met het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014 van € 10,1 miljoen, komt de ratio weerstandsvermogen uit op afgerond 1. Het college maakt hierbij terecht de kanttekening dat in de programmabegroting enkele stevige risico's zitten (o.a. BUIG). Door de gemeente zijn maatregelen getroffen om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te krijgen. De accountant adviseert de maatregelen die zijn getroffen om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te krijgen strak te monitoren.
Het college geeft op een aantal plekken in de Jaarrekening (pagina 27, pagina 179) aan, dat het reëel lijkt om bij de bepaling van het risicoprofiel rekening te houden met winsten die kunnen optreden bij bepaalde projecten. Concreet wordt dan verwezen naar Bijsterhuizen, Hessenberg, de Stadsbrug en de Waalsprong. De accountant heeft in het gesprek met de auditcommissie aangegeven dat het niet verstandig is om bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen (het risicoprofiel) rekening te houden met nog niet gerealiseerde winsten, aangezien het maar de vraag is of die winsten ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden. Alleen als er winstverwachtingen zijn bij projecten die ook grote risico's kennen, kunnen deze projectgerelateerde risico's neerwaarts worden bijgesteld, aldus de accountant. Heeft het college echter de verwachting dat met bijvoorbeeld de toekomstige winsten op bedrijventerreinen andere risico's (niet direct te relateren aan bedrijventerreinen) kunnen worden afgedekt, dan is dat volgens de accountant niet wenselijk. De accountant heeft echter van de organisatie begrepen, dat dit laatste niet het geval is. De auditcommissie adviseert, om bij de methodiek om het

risicoprofiel te bepalen, een consistente lijn te volgen en daarbij de Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2013) als uitgangspunt te nemen. Indien er omstandigheden zijn die vragen om een wijzigingen in de gangbare methodiek, dan is het van belang die transparant aan de raad voor te leggen.

3. Grondexploitatie

De grondexploitatie blijft een belangrijk aandachtspunt voor de raad. De accountant geeft aan dat de waardering van de grondexploitaties een significant risico was in de controleaanpak. Dat komt door de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Zij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Daarnaast hebben zij een interne expert ingeschakeld om de waardering en de daarbij gehanteerde veronderstellingen te beoordelen. Een aantal zaken vallen op:

- *Er lijkt in het woningbouwprogramma een mismatch te zijn tussen vraag en programma, met name op het gebied van huur- en koopwoningen.* Dit vergroot het risico op financiële tegenvallers bij ongewijzigd beleid (€ 12,7 - € 16,9 miljoen) en laat mogelijke kansen tot optimalisering liggen. Het college geeft hier echter invulling aan via een driejaarlijkse verkenning naar de woningbehoefte. In het VGP februari 2015 valt te lezen dat het veldwerk van deze verkenning nu loopt deze zal naar verwachting begin 2016 afgerond zijn.
- *De uitgifte van bedrijventerreinen blijft substantieel achter bij de verwachting.* Er zit jaarlijks een aanbod van 6 hectare in de plannen. De afgelopen jaren is de uitgifte echter aanzienlijk minder geweest. Landelijk zie je dat de woningmarkt aantrekt, maar dat de uitgifte van bedrijventerreinen achterblijft. Omdat er bij de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Mercuriuspark nog winstpotentie zit, leidt dit niet tot onmiddellijke financiële problemen. In het licht van de gevulde pijplijn voor 2015 lijken de geplande uitgiftes en het uitgifte tempo voor 2015 voor de gemeente Nijmegen haalbaar en lijkt een verlaging van het uitgifte tempo op korte termijn niet nodig volgens de accountant.
- *Ondanks eerdere afboekingen blijft er een stevig risico bestaan bij de planexploitatie onderwijshuisvesting.* Wat de beoogde opbrengst van de grond (verkoopprijzen van de kavels) zit Nijmegen aan de hoge kant in de benchmark van de accountant. Het betreft de voorgenomen verkoopprijs die opgenomen wordt in de plannen. Als je deze als gemeente niet realiseert, dan betekent dit dat je een verlies gaat maken. Daar zit een risico. De accountant adviseert om dit goed te blijven monitoren.
- Naast de bovenstaande opmerkingen van de accountant is het van belang dat de raad inzicht krijgt in wat de 'Ladder voor duurzame verstedelijking' voor invloed kan hebben op de grondexploitatie. Het college is over de toepassing van de duurzaamheidsladder in gesprek met de provincie Gelderland, ook met het beoogde nieuwe college van Gedeputeerde Staten. Naar verwachting is er bij de Stadsbegroting meer inzicht en kunnen de risico's dan nader worden geduid.
- Bergerden laat een verbetering zien in vergelijking met vorig jaar. De verkopen in Waalsprong lopen goed. De planningen worden gehaald. Bij de beoordeling van Waalfront is de accountant in gesprek gegaan met de accountant van Waalfront en zijn zij uitgegaan van de grondexploitatie van de directie en de inzage in alle discussiepunten. De gegevens geven in totaliteit een positief beeld.

4. Drie decentralisaties

Over 2014 heeft de accountant met betrekking tot de decentralisaties naar twee zaken gekeken. Kan worden voldaan aan de aanlevering van gegevens volgens IV3 aan het CBS en de afgesloten inkoopcontracten. Beiden zijn akkoord bevonden door de accountant. Voor 2015 is het van belang om de decentralisaties goed te monitoren. Daarbij is het noodzakelijk dat er goede en

gecontroleerde informatie beschikbaar is om te kunnen sturen op de uitgaven en de verantwoording van deze uitgaven na afloop. De belangrijkste risico's hebben betrekking op:

- de bevoorschotting van de zorgaanbieders. Kunnen zorgaanbieders deze voorschotten achteraf op de juiste wijze verantwoorden;
- de rechtmatigheid van het gehele proces van beschikking tot verantwoording van bereikte resultaten. Welke doestellingen worden vooraf gesteld in het gezinsplan (de beschikking) en wat kan achteraf worden verantwoord over het bereikte resultaat. De accountant zal controleren of er wordt voldaan aan de opgestelde spelregels.

Met andere woorden, er moet een juiste verhouding zijn tussen 'outcome indicatoren' en 'output indicatoren'. De raad moet zich volgens de accountant twee vragen stellen, namelijk wat wil de raad weten in het kader van sturing op outcome en wat wil de raad weten op basis van de financiële afrekening.

5. Kwaliteit beheersorganisatie

a) Interne beheersing

In de Managementletter interim-controle 2014 van 18 november 2014 meldt de accountant dat:

- de planning & control cyclus voldoet aan de daaraan te stellen vereisten;
- de aanscherping van COS 610 maakt, dat de accountant voor het controlejaar 2014 niet mag steunen op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VBIC). In de praktijk maken ze echter, wel zoveel mogelijk gebruik van de verrichte werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle;
- de processen in de basis op orde zijn, maar er op onderdelen verbeterslagen mogelijk zijn;
- het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing gestegen is.

De auditcommissie heeft van de accountant vernomen dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel de eigen interne controle als de controle door de accountant zichtbaar door de organisatie gevolgd wordt.

b) Automatisering

In het verslag van bevindingen meldt de accountant dat hij voor de applicaties CODA (financiën en inkoop), GouwBelastingen (belastingen), GWS4all (sociaal domein), SAGITTA (urenregistratie) de IT-beheerprocessen wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging heeft onderzocht. Daarnaast heeft de accountant de continuïteit van de gegevensverwerking getoetst. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden is de accountant van mening dat het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar.

6. Aandachtspunten raad

a) Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen. Ondernemersactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met vennootschapsbelasting belast worden vanaf 1 januari 2016. Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages.
De gemeente heeft de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting op hoofdlijnen in beeld, waarmee zij voorloopt op andere vergelijkbare decentrale overheden. De gemeente Nijmegen heeft op basis van een quick scan een viertal aandachtsgebieden in kaart gebracht. Op basis van een verkenning op de aandachtsgebieden Parkeren, Vastgoed, Grondexploitatie en Verbonden Partijen bestaat de verwachting dat gemeentebreed sprake zal zijn van een verliessituatie in fiscale zin. Dit zou betekenen dat uiteindelijk geen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

vennootschapsbelasting afgedragen hoeft te worden. Er is vooruitlopend op de definitieve landelijke besluitvorming in Nijmegen al een plan van aanpak opgesteld om eind 2015 met een fiscale openingsbalans en tot een fiscale optimalisatie van de belaste activiteiten te komen.

b) Wet Markt en Overheid
De gemeente Nijmegen is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. De gemeente heeft hier op geanticipeerd door middel van het uitvoeren van een inventarisatie waarbij mogelijk concurrerende activiteiten in kaart zijn gebracht. Uit deze inventarisatie is gebleken dat voor een aantal economische activiteiten geen doorberekening van de integrale kosten plaatsvindt. De raad heeft door middel van een raadsvoorstel bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden, waardoor de gemeente voldoet aan de vereisten van de wet. De accountant heeft echter geconstateerd dat dit raadsbesluit niet tijdig (vóór 1 juli 2014) is genomen. Er is volstaan met een formele opmerking in het accountantsverslag en heeft daarmee geen consequenties voor de strekking van de controleverklaring.

c) Bezuinigingen
De totale bezuinigingsopgave die vanaf 2015 nog moet worden ingevuld in het jaar 2015 bedraagt circa €15 miljoen oplopend naar €24 miljoen in 2018. Maatregelen om deze opgave te realiseren zijn volgens de accountant binnen de gemeente volop in voorbereiding. De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. In de reguliere bestuursrapportages wordt de raad geïnformeerd. Van de opgaven voor 2014 is conform de jaarrekening 2014 99% ingevuld, waarvan het merendeel structureel. De auditcommissie is naar aanleiding van het gesprek met de accountant van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen in de organisatie om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken en tijdig te signaleren wanneer niet aan de taakstellingen wordt voldaan.

Tenslotte melden wij u dat wij het college en de rekenkamer een afschrift van het advies hebben toegezonden.

Met vriendelijke groet,
namens de auditcommissie,

Mw. R.M.G. Brouwer
Voorzitter Auditcommissie

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën
Concernexperts

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
28 april 2015	FA20 / 15.0004386	Clemens Rutten
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Antwoorden schriftelijke vragen Stadsrekening 2014	-	(024) 3292596

Geachte leden van de Raad,

De fracties van uw Raad hebben schriftelijke vragen gesteld over de Stadsrekening 2014.

Bijgaand geven wij het overzicht van de gestelde vragen met daarbij de antwoorden van ons College.

Hoogachtend,

college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: 1

Antwoorden op raadsvragen Stadsrekening 2014

Inhoud per programma

Dienstverlening en Burgerzaken 2
Ruimte & Cultuurhistorie 3
Veiligheid 4
Wonen 6
Economie & Toerisme 6
Bestuur & Middelen 8
Facilitaire diensten 9
Zorg & Welzijn 11
Sport 13
Werk & Inkomen 16
Openbare ruimte 18
Wijken 19
Cultuur 21
Mobiliteit 21
Onderwijs 23
Grondbeleid 25
Paragraaf Bedrijfsvoering 25

Geen raadsvragen op de volgende programma's:

- Citymarketing & Externe betrekkingen
- Klimaat & Energie
- Groen & Water

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Dienstverlening en Burgerzaken

1: Hoe verklaart u dat slechts 58% van de ingekomen (niet digitale post) binnen de streeftermijn administratief is afgehandeld via het registratiesysteem? Is de gemeente nog wel goed toegerust op de afhandeling van niet digitale post?
(blz.: 35)

Antwoord:
De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn **administratief** afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. Het geeft alleen de administratieve afboeking in het systeem Corsa aan, hetzij door de steller, hetzij door de registratieafdeling. Medewerkers zijn niet altijd even consequent in het afmelden van hun post, mogelijk omdat zij niet de toegevoegde waarde ervan zien. Bij de registratieafdeling ligt veel post te wachten op afboeking in het systeem en hoort tot de normale werkvoorraad.
Uit het genoemde percentage kan daarom zeker niet geconcludeerd worden dat 42 % van de post niet wordt beantwoord, maar slechts dat er geen prioriteit wordt gegeven aan de administratieve afboeking.

2: Het cijfer dienstverlening Burgerzaken, waar komt dit cijfer vandaan? En is die steekproef representatief of niet?
(blz.: 36)

Antwoord:
Klanttevredenheidsonderzoek balies Stadswinkel:
Voor 2014 scoort de fysieke dienstverlening in de Stadswinkel het cijfer 8,3 en dit cijfer is wat hoger dan in 2013, maar niet vergelijkbaar. De onderzoeksmethode verschilt. Klanten worden eerst bevraagd op losse aspecten van de dienstverlening en dan volgt een eindoordeel. Bij een eindoordeel wordt dan de positieve of negatieve associatie die bij de losse vragen van toepassing waren buiten beschouwing gelaten. Ook kwamen er minder mensen dan vorig jaar voor een complex product, maar meer voor een algemeen product. Het is de eerste keer dat de gemeente dit onderzoek zelf moet uitvoeren en daarom is pas tegen de zomerperiode gestart. Nijmegen scoort het gemiddelde cijfer. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Hier scoren we wat lager dan in 2013. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) wordt goed gewaardeerd door de klant.
Wat betreft de representativiteit: het onderzoek wordt doorlopend uitgevoerd bij bezoekers aan de Stadswinkel, op basis van vrijwilligheid, conform de voorschriften van de landelijke Benchmark Publiekszaken.

3: Ik zie geen informatie over het aantal klachten die bij Burgerzaken binnenkomen. Hoeveel klachten waren er in 2014? En waar gingen de klachten voornamelijk over?
(blz.: 36)

Antwoord:
In 2014 werden er 121 klachten ingediend die betrekking hadden op het terrein van de afdeling Publiekszaken. In totaliteit hadden Stadswinkel en Klantcontactcentrum ruim 400.000 klantcontacten.
Het waren alle klachten op het gebied van zorgvuldigheid, van de organisatie, van de procesgang en van de individuele medewerker, veelal in de administratieve sfeer: onjuiste of onduidelijke

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Dienstverlening en Burgerzaken

informatie verstrekt, doorgegeven informatie niet juist of tijdig verwerkt, onvriendelijke bejegening. In goed overleg met de afdeling Juridische Zaken worden klachten zo snel mogelijk en waar mogelijk informeel (via telefonisch contact) opgelost, worden fouten hersteld en wordt nagegaan of de klacht aanleiding kan zijn tot (proces)verbetering.

Ruimte & Cultuurhistorie

1: Indicatoren 'Kwaliteit openbare ruimte': 2.4 en 2.5 'Waardering ondernemers voor bedrijfsomgeving en positie ranglijst steden voor wb het toeristische imago': Bij realisatie 2013 staat "wordt opnieuw gemeten in 2014". Er staat een doelstelling bij 2014, maar geen realisatie. Wat is de realisatie voor 2013?
(blz.: 59)

Antwoord:
Indicator 2.4: 'Waardering ondernemers voor bedrijfsomgeving':
Het definitieve cijfer voor de waardering van de directe bedrijfsomgeving in 2013 is een 7,0 en voor 2014 is dit een 6,9 (bron: Monitor Vestigingsklimaat).

De indicatoren komen eveneens terug bij het programma Economie en Toerisme, waar een soortgelijke vraag gesteld is.

De 'Monitor Vestigingsklimaat' is klaar en openbaar. De waardering voor de bedrijfsomgeving is gemiddeld genomen ruim voldoende en stabiel: een rapportcijfer 6,9. Wel een licht dalende trend na 2010, vooral in Winkelsteeg en NOK.
http://www2.nijmegen.nl/ondernemen/_pid/center1/_rp_center1_elementId/1_1639832

De algemene waardering voor de bedrijfsomgeving scoort met een 6,9 vergelijkbaar als in 2012. Hier stijgen vooral de waardering voor bereikbaarheid van bedrijfslocatie voor het vrachtverkeer en de samenwerking tussen de bedrijven. De werkgebieden Heijendaal (7,6), de Brabantse Poort (7,2) en de Grift (7,0) scoren hoger dan in 2012. Bijsterhuizen (7,1), de binnenstadskern (6,6), Dukenburg (6,5), Westkanaaldijk (7) en de Stationsomgeving worden ongeveer hetzelfde gewaardeerd als in de vorige monitor. De Winkelsteeg (6,6), Noord- en Oostkanaalhavens (6,5) en de rest van de stad (7,1) dalen licht.

De waardering voor de bedrijfsomgeving van de afgelopen jaren: 2006/6,8; 2008/6,7; 2010/7,1; 2012/7,0 en 2014/6,9.

Indicator 2.5: 'Positie ranglijst steden voor wb het toeristische imago':
Hiervoor geldt het volgende en dit is vorig jaar in de brief aan de raad over de jaarrekening 2013 gemeld:

In 2012 werd nog gebruik gemaakt van een onderzoek waarbij een relatieve ranglijst werd opgesteld die afhankelijk was van de steden die meededen. Aangezien dit wisselend was, waren de uitkomsten van dit onderzoek niet erg betrouwbaar. Om die reden hebben we gekozen om de indicatoren te onderbouwen met de bevindingen uit de tweejaarlijkse stadsmonitor. We kijken dan naar toeristische indicatoren als aantal hotel-overnachtingen, werkgelegenheid in de toeristische sector, waarderingscijfers bezoekers binnenstad (=Nijmeegs belangrijkste toeristisch product), ontwikkelingen in aanbod hotels.(zie indicatoren bij het programma economie en toerisme 3.1 tot en met 3.5, bladzijde 68 van de stadsrekening). In het 2e kwartaal komt de Stadscentrummonitor 2014/2015 beschikbaar.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Veiligheid

1: In de paragraaf veiligheid is te lezen “Verder werken we aan een aantal zelfstandige veiligheidsprojecten, zoals tijdelijk cameratoezicht, woninginbraakpreventie en buurtbemiddeling”. Kan het college een lijst geven van alle veiligheidsprojecten en de middelen die hiervoor worden ingezet?
(blz.: 37)

Antwoord:
Het flexibel Integrale Veiligheidsbudget in de programmabegroting Veiligheid zetten we in ten behoeve van diverse losse projecten. Zo is het budget afgelopen jaren naast de hierboven genoemde projecten ook gebruikt voor maatregelen tijdens de jaarwisseling, voor extra voorzieningen tijdens grote evenementen en voor het project horecadeurenbeleid. Ook financieren we hieruit onze bijdragen aan Burgernet, aan het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) in het kader van de samenwerking bij de bestuursrechtelijke aanpak van criminaliteit en onze jaarlijkse bijdrage aan Slachtofferhulp. Tevens is onze bijdrage aan het preventief supportersproject van NEC (onderdeel van het veiligheidsbeleid van de club) hieruit gefinancierd, evenals tijdelijk extra inzet van straatcoaches in de zomermaanden.

2: Wat zijn de financiële cijfers wat betreft de brandweer? Hoeveel geven wij uit aan de brandweer?
(blz.: 39)

Antwoord:
In raadsvoorstel 141/2012 met als onderwerp: regionalisering brandweer, in de raadsvergadering van 14 november 2012 conform vastgesteld, is een meerjarig totaaloverzicht opgenomen van de gemeentelijke bijdragen aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor de jaren 2013-2016, met daarin ook vastgelegd de precieze financiële bijdrage aan de brandweer. Conform die opgave bedroeg onze bijdrage aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid in 2014 een bedrag van:
€ 10.248.385,-. Hiervan was de Nijmeegse bijdrage aan de regionale brandweer:
€ 10.096.680,-. De resterende anderhalve ton diende als bijdrage voor de GHOR van de Veiligheidsregio. Conform onze jaarrekening is in 2014 de werkelijke bijdrage van Nijmegen op een totaal van: € 10,3 miljoen uitgekomen.

3: Hoeveel geld is er begroot en uitgegeven specifiek aan handhaving van brandveiligheid?
(blz.: 39)

Antwoord:
In de begroting van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vallen risicobeheersing en incidentbestrijding samen in het programma Crisis- en Rampenbestrijding. In 2014 was in dit programma regiobreed € 41.200.000,- begroot. De programmabegroting geeft vervolgens inzicht in de kostenplaatsen, waaronder: personeel, huisvesting, kantoormiddelen, wagenpark, kapitaallasten etc. De kostenplaatsen zijn dus niet uitgesplitst volgens parameters die inzicht geven in de precieze verdeling tussen de uitgaven voor risicobeheersing (waaronder: handhaving brandveiligheid) en incidentbestrijding.

Het lokaal pakket brandweerzorg voor de gemeente Nijmegen is met raadsvoorstel 141/2012 (zie: antwoord op vraag 2) vastgesteld. Hieronder een overzicht van de activiteiten die de regionale brandweer voor Nijmegen verricht op de taakgebieden proactie, preventie en repressie.

Veiligheid

Proactie

- Advisering gemeentelijke diensten (o.a. op het gebied van ruimtelijke ordening) op de aspecten bereikbaarheid, bluswatervoorziening en (eventueel) zelfredzaamheid.
- Advisering in het kader van de Routering gevaarlijke stoffen (op grond van een verzoek tot ontheffing).

Preventie

- Adviseren op aanvragen omgevingsvergunning bouwen en milieu.
- Adviseren op aanvragen omgevingsvergunning brandveilig gebruik.
- Adviseren op aanvragen evenementenvergunningen.
- Adviseren op aanvragen gebruiksvergunning inrichtingen (Bbv).
- Uitvoeren van controles op de naleving van brandveiligheidsvoorschriften bij bouwprojecten (voortvloeiend uit aanvraag omgevingsvergunning bouwen), onder regie van de gemeente.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op de naleving van vigerende gebruiksvergunningen en vigerende gebruiksmeldingen.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op basis van (nieuwe) gebruiksmeldingen.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op de naleving van brandveilig gebruik van bouwwerken en inrichtingen.
- Het geven van voorlichting op het gebied van brandveiligheid.
- Afhandelen van klachten en meldingen met betrekking tot brandveiligheid.
- Deelnemen aan gemeentelijke projectteams bij grootschalige projecten.
- Restcategorie: algemene advisering op verzoek van gemeentelijke afdelingen.

Repressie

- Brandbestrijding inclusief de inzet van redvoertuigen en/of hulpverleningsvoertuigen en de daarbij behorende operationele leiding.
- Hulpverlening inclusief de inzet van redvoertuigen en/of hulpverleningsvoertuigen en de daarbij behorende operationele leiding.
- Bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
- Bestrijding van waterongevallen.

4: Is bekend hoeveel aangiftes er via het internet binnen kwamen en hoeveel er op het politiebureau binnen kwamen? En hoe is dit ten opzichte van 2013?
(blz.: 38)

Antwoord:
De politie is momenteel bezig met een inhaalslag op haar digitale systeem om de zuivere cijfers ten aanzien van internetaangifte te kunnen genereren. Schattenderwijs kan de politie op dit moment slechts aangeven dat internetaangiften ongeveer een kwart uitmaken van de aangiftecijfers. De toezegging is gedaan dat, zodra de zuivere cijfers voor Nijmegen te genereren zijn, de gemeente die krijgt toegestuurd. Indien ze tijdig beschikbaar zijn, kan de portefeuillehouder die melden bij de bespreking van de jaarrekening in de Raad.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wonen

1: In 2013 zijn 713 woningen opgeleverd. Er wordt melding gemaakt van het aantal opgeleverde goedkope huurwoningen (391). Hoe ziet de totale verdeling eruit? Kan het college van het aantal gerealiseerde woningen aangeven hoeveel middeldure en dure koop- en huurwoningen zijn gerealiseerd?
(blz.: 45)

Antwoord:

Waalsprong	293	goedkope huurwoningen	391	goedkope koop	41
Herstruc	290	dure huurwoningen	64	middeldure koop	144
Bestaande stad	130	**totaal**	**455**	dure koop	73
totaal	**713**			**totaal**	**258**
eenheden	563	wonen en zorg	44 eenheden en 50 woningen		

2: Het aantal gerealiseerde woningen met zorg blijft fors achter bij de doelstelling. In de Stadsrekening wordt dit geweten aan terughoudendheid bij partijen vanwege transities in de zorg. Speelde dat ook niet al in 2013, toen er veel meer zorgwoningen zijn gerealiseerd? Zo ja, hoe verklaart u de scherpe daling.
(blz.: 45)

Antwoord:
Ook in 2013 speelde veranderingen in de zorg. Echter in 2014 is de scheiding van wonen met zorg sterker doorgevoerd. Risico's en onzekerheden bij zowel corporaties als zorgpartijen werden groter. Veel ontwikkelingen die op stapel stonden zijn aangehouden en opnieuw beoordeeld.

Economie & Toerisme

1: Kan het college de ontwikkeling van de werkgelegenheid ook in een ratio uitdrukken gerelateerd aan de groei van het aantal inwoners in 2013 en 2014?
(Blz: 68)

Antwoord:
Ontwikkeling van de werkgelegenheid uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal inwoners in Nijmegen

Jaar	**aantal inwoners**	**arbeidsplaatsen**	**ratio**
2013	166.443	96.970	58%
2014	168.344	96.310	57%

Uit bovengenoemde ratio blijkt dat het aantal inwoners harder stijgt dan het aantal arbeidsplaatsen. Deze ratio zegt verder niet zoveel omdat niet alle arbeidsplaatsen worden ingevuld door Nijmeegse inwoners en niet alle inwoners werken (gepensioneerd, volgen onderwijs/opleiding etc. etc.). Anderzijds werkt ook een flink deel van de Nijmegenaren buiten de stad.

2: Kan het college een overzicht geven van verloren arbeidsplaatsen door vertrek van bedrijven uit Nijmegen en gewonnen arbeidsplaatsen door nieuwe vestiging in Nijmegen voor bedrijven groter dan 50 werknemers?
(Blz: 68)

Economie & Toerisme

Antwoord:

De cijfers over bedrijfsmigratie kunnen vanaf 2012 niet (meer) uit de Kamer van Koophandel registratie afgeleid worden. We hebben voor de beantwoording gebruik gemaakt van de gegevens uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête Gelderland, periode 1 april 2013 - 1 april 2014.

De meeste dynamiek in arbeidsplaatsen vindt plaats door oprichting en opheffing van bedrijven en door groei en krimp van bestaande bedrijven (zie onderstaand overzicht).

Bedrijfsverplaatsingen van grotere bedrijven (≥ 50 arbeidsplaatsen) over grotere afstanden komen weinig voor.

Arbeidsplaatsen april 2013			96.970
erbij door	oprichting	3.336	
	vestiging	633	
	groei binnen bestaande bedrijven	8.590	
	overige redenen, correcties	109	
totaal erbij			12.668
eraf door	opheffing	8.397	
	vertrek	121	
	krimp bij bestaande bedrijven	4715	
	overige redenen	92	
totaal eraf			13.325
Arbeidsplaatsen april 2014			96.313

Saldi 2013-2104	Oprichting -/- opheffing	-5.061
	Immigratie -/- emigratie	512
	groei en krimp bestaande vestigingen	3.875
	andere redenen, correcties	17
	totaal saldo	-657

Bron: Provinciale Werkgelegenheids- Enquête 1 april 2013 – 1 april 2014, Provincie Gelderland.

De PWE kent als peildatum 1 april van elk jaar. Bovenstaande cijfers zijn over de periode 1 april 2013 - 1 april 2014. Hierin zijn enkele grote verschuivingen opgenomen:

- Het vertrek van arbeidsplaatsen ten gevolge van het verdwijnen van de thuishulp Axxicom uit Nijmegen en de administratieve registratie van de medewerkers van Vérian uit Nijmegen in Apeldoorn;
- De komst van arbeidsplaatsen doordat de stichting Plureyn haar hoofdzetel in Nijmegen heeft gekozen, en de opening van de vestiging van de Primark.

Na 1 april 2014 zijn vooral het vertrek van de Belastingdienst en de Douane nog grote wijzigingen. Het verlies van deze arbeidsplaatsen zal in 2015 in de PWE-statistieken verwerkt zijn.

3: Indicatoren 'Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid". Cijfer waardering directe bedrijfsomgeving, begin 2015 bekend. Wat is de waardering?
(blz.: 68)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Economie & Toerisme

Antwoord:
De definitieve waardering voor de directe bedrijfsomgeving is 6,9.
Bron: Monitor Vestigingsklimaat 2014

Bestuur & Middelen

1: Er is een toename geweest van het aantal bezwaarschriften door de zogenaamde No-Cure-no-Pay bedrijven. Kunt u aangeven hoeveel bezwaar en beroep schriften er de afgelopen jaren (2012-2013-2014) zijn geweest en wat de verwachting is voor de komende jaren? En hoeveel kosten zijn hier per jaar mee gemoeid?
(blz.: 73)

Belasting-	Woningen				Niet woningen				Kosten
jaar	Bezwaar		Beroep		Bezwaar		Beroep		Totaal
	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	(boekjaa
2012	2226	380	52	4	747	151	27	2	€ 46.000
2013	2187	512	85	20	661	177	37	7	€ 51.000
2014	1540	474	53	30	971	216	20	14	€ 127.000

De uitsplitsing van de kosten naar No cure no pay en overig is helaas niet te maken. Zo worden proceskosten niet uitgekeerd aan deze bedrijven, maar aan de belanghebbende zelf. Daarbij worden de kosten niet per belastingjaar geregistreerd zoals dat wel bij bezwaren en beroepen zelf het geval is. Daardoor is een vergelijking moeilijk te maken. Verder beperken we ons tot de daadwerkelijke kosten bezwaar en beroep (kostensoort 43055) en zijn de boekingen i.h.k.v. de voorziening bezwaar en beroep daar buiten gelaten.

Van de beroepszaken zijn er een aantal nog niet afgewikkeld, deze zaken zijn wel in bovenstaande cijfers verwerkt omdat het een indicatie geeft over de aantallen zaken per belastingjaar. Echter nog niet afgewikkelde zaken hebben nog niet geleid tot proceskosten.

Ontwikkelingen:
Het aantal woz-bezwaren 2015 dat op dit moment is ingeboekt is een stuk lager dan voorgaande jaren. We ontvingen tot op heden 644 woningbezwaren (waarvan 82 ingediend door een NCNP) en 487 bezwaren niet-woningen (115 door NCNP). Er liggen nog wel pro-forma bezwaren en nog niet alle objecten zijn beschikt. Het is moeilijk aan te geven wat de verwachting voor de komende jaren zal zijn. Met het vaststellen van het woningwaarderingsstelsel door de Tweede Kamer is de WOZ-waarde ook van belang geworden voor het vaststellen van de maximale huur. Daarmee krijgen huurders van woningen ook weer een belang bij de verkrijging van de WOZ-waarde. En dat kan/zal tot meer bezwaren leiden. Daarnaast verandert de bezwaar- en beroepsprocedure mogelijk wezenlijk van karakter. Het zal regelmatig voorkomen dat huurder en verhuurder tegengestelde belangen hebben (huurder heeft voordeel bij lage waarde, verhuurder bij hoge waarde). Een dergelijke “driehoeksverhouding” is in fiscale en woz-situaties tot nog toe onbekend. Ook dit heeft mogelijk aanzienlijke, kostenverhogende, gevolgen voor de bezwaar- en beroepsprocedures.

2: De doelstelling voor het percentage gegrond verklaarde bezwaarschriften is 18%. Hoe is dat % tot stand gekomen?
(blz: 71)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bestuur & Middelen

Antwoord:
De doelstelling van een percentage gegrond verklaarde bezwaren van maximaal 18% is destijds op basis van landelijke ervaringen en benchmark als acceptabel vastgesteld. Sinds het cijfer wordt gehanteerd is op basis van verdere benchmarks geen aanleiding gezien om dit bij te stellen. Echter dit cijfer wordt gehanteerd bij de bezwaren niet zijnde bezwaren belastingen

Facilitaire diensten

1: Het risico op financiële tegenvallers neemt toe doordat huurders moeite krijgen om de huur te betalen. Kunt u aangeven in welk segment deze huurders zitten, wat ze van de gemeente huren en om welk bedrag het zou kunnen gaan?
(blz.: 77)

Antwoord:
Een indicatie voor genoemd risico is de betalingsachterstand van huurders langer dan een maand. Per peildatum 1 april 2015 bedraagt deze voor de objecten die vanuit het programma Facilitaire Diensten worden beheerd , exclusief het NEC Stadion, bijna € 240.000. De huurders kunnen in de volgende segmenten worden ingedeeld:

Betalingsachterstanden > 1 maand, exclusief Stadion

Som van Fact.bedrag	
Categorie	**Totaal**
Cultuur	10.048
Kinderopvang	6.189
Maatsch Instelling	86.191
Ondernemer - Evenementen	11.237
Ondernemer - Houtbouw	3.158
Ondernemer - Vergaderzalen	32.614
Ondernemer- Horeca	41.407
Ondernemer - Overig	25.804
Sportvereniging	15.422
Wonen - Particulieren	6.420
Eindtotaal	**€ 238.490**

Het betreft de (ver) huur van diverse soorten objecten zoals bijvoorbeeld Voorzieningenharten, Wijkcentra, Sporthallen/Gymzalen, Grond, Woningen. Daarnaast ontvangt de Gemeente een toenemend aantal verzoeken van maatschappelijke groeperingen om huurverlaging.

2: Kunt u de baten maatschappelijk vastgoed specificeren? Maw wat komt er binnen aan huur en aan andere inkomsten zoals bijv horeca?
(blz.: 78)

Antwoord:
De baten Maatschappelijk Vastgoed over 2014 kunnen we als volgt nader specificeren:

Facilitaire diensten

Specificatie Baten product Maatschappelijk Vastgoed 2014

	Begroting 2014	Werkelijk 2014	Resultaat 2014
Int Verrekeningen	19.568.069	19.715.649	147.580
Huren	11.953.613	11.463.288	-490.325
Horeca omzet	1.348.349	1.189.387	-158.962
Servicekosten	704.849	1.021.202	316.353
Externe Projecten	1.087.078	981.801	-105.277
Entree Recreatie	948.023	951.765	3.742
Personeel bij derden	220.237	210.535	-9.702
Overige opbrengsten	248.867	341.965	93.098
4-daagse camping	125.579	91.150	-34.429
Verkoopopbrengsten	0	417.470	417.470
	36.204.664	**36.384.212**	**179.548**

De inkomsten niet afkomstig uit Huren en Horeca lichten we hieronder kort toe.

- *Interne Verrekeningen:* Dit betreft bijdragen vanuit andere programma's, die bij de betreffende programma's dus lasten vormen.
- *Servicekosten:* Dit betreft o.a. energie en facilitaire dienstverlening. Hiervoor worden voorschotnota's in rekening gebracht en volgt een eindafrekening. Tegenover deze opbrengsten staan dus ook kosten.
- *Externe Projecten:* De opbrengsten uit de projecten voor bijvoorbeeld GEM, Ontwikkelbedrijf Waalfront, Veiligheidsregio, Bibliotheken.
- *Entree Recreatie:* Entree opbrengsten bij Triavium en onze speeltuinen De Leemkuil en Brakkefort.
- *Personeel bij derden:* Dit betreft de inzet van combinatiefunctionarissen en sportdocenten op scholen.
- *Overige opbrengsten:* Tot deze categorie rekenen wij onder andere deelnemersbijdragen aan activiteiten van Sportservice, vergoeding gebruik sportmaterialen, en opstalrechtvergoedingen bij buitensport.
- *4-daagse Camping*: Tegenover deze lagere opbrengsten staan aan de lastenkant ook minder uitgaven.
- *Verkoopopbrengsten:* Dit betreft eenmalige opbrengsten voor een woning en enkele gronden die aan het einde van het jaar zijn gerealiseerd en gezien het tijdstip niet begroot konden worden.

3: Heeft het college een overzicht vaan leegstaand maatschappelijk vastgoed in 2014 en mag de raad deze dan ontvangen? In dien ja, wanneer kunnen wij dit overzicht verwachten? Indien nee, waarom niet?
(blz.: 89)

Antwoord:
De Gemeente Nijmegen laat geen panden leeg staan. Wel is het zo dat een aantal van onze Maatschappelijk Vastgoedpanden in gebruik gegeven zijn aan bijvoorbeeld Stichting SLAK dan wel als anti-kraak door G.M.C. (een anti kraak beheersorganisatie) worden beheerd.

Ter illustratie: Van in totaal circa 650 objecten heeft VSA momenteel 48 in gebruikgevingen voor Vastgoed, waarvan 16 terreinen. Daarnaast zijn er voor het Ontwikkelingsbedrijf 39 objecten, die een herbestemming krijgen, in gebruik gegeven waarvan 6 terreinen. In totaal zijn er 5 objecten ingevuld via G.M.C. Beheer.

Facilitaire diensten

Deze objecten zijn daarmee niet daadwerkelijk tegen de reguliere huurprijs verhuurd. We laten een onderzoek uitvoeren naar de huurmarktontwikkelingen van de Vastgoedportefeuille van de gemeente Nijmegen. De uitkomsten daarvan zijn voor 1 juli 2015 gereed. Verder onderzoeken we in het kader van de Onderzoeksopdracht Maatschappelijk Vastgoed op welke wijze wij het aantal in-gebruik-gevingen en anti-kraak situaties kunnen omzetten in reguliere verhuur.

Zorg & Welzijn

1: 'Bevorderen gezondheid': doelstellingen 3.1 en 3.2 zijn voor 2014 ntb (nog te bepalen), realisatie is nog niet bekend. De doelstelling voor 2014 moet bekend zijn. Wat is de doelstelling voor 2014?
(blz.: 81)

Antwoord:
Eind 2013 is het volgende met de raad afgesproken: In de nota "Samen gezond verder" zijn voor de verschillende prioriteiten indicatoren bepaald op output en op outcome. Voor de begroting beperken wij ons tot indicatoren die een trend laten zien, dit hebben we afgesproken met de Auditcommissie. In de tekstuele toelichting zal bij de verantwoording aangegeven worden welke activiteiten in een jaar ondernomen zijn. Gezondheidsbevordering kost tijd en heeft meerdere jaren nodig om ook effect te laten zien op populatieniveau. Daarom is er ook niet elk jaar een gezondheidsmonitor, maar wordt elke vier jaar een monitor uitgevoerd. De ambities voor 2014 en volgende jaren drukken we uit in:

0 handhaven op zelfde niveau
- lichte afname
-- sterke daling
+ lichte stijging
++ sterke stijging

Voor de begroting en stadsrekening 2014 hebben wij ons beperkt tot twee indicatoren:

	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
3.1. volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge/lage opleiding)	89%/59%	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar*
3.2. jeugdigen met overgewicht: lichte daling t.o.v.	13,1%	Lichte afname	13,7%

3.1.: Voor deze indicator wordt tweejaarlijks een meting gedaan via de Stadspeiling. Bij de totstandkoming van de Stadsbegroting 2014 waren de meetresultaten van de Stadspeiling 2013 nog niet bekend. Deze zijn wel opgenomen in de Stadsrekening 2013.
3.2.: Alleen voor de groep 5-jarigen heeft een daling van jeugd met overgewicht plaatsgevonden; de groep 10/11 jarigen en 13/14 jarigen laat een toename zien, daarvoor is de doelstelling niet gehaald.

2: 'Zelfstandig wonen en leven':
A) Doelstelling 2014 staat '93'. Kunt u dit getal duiden?
B) Mbt. realisatie 2014 wordt gezegd dat onderzoek juli 2014 gereed is. Kunt u de cijfers geven tav realisatie geven?
(blz.: 81)

Zorg & Welzijn

Antwoord:
Hier is sprake van een typefout. Het onderzoek over 2014 vindt op dit moment plaats en de gegevens zijn in juli 2015 beschikbaar.

3: 'Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren', '6.1: Aantal dak- en thuislozen in traject': realisatie 2013: 449. Kunt u dit getal duiden?
(Blz: 81)

Antwoord:
Hiermee zijn bedoeld de mensen die in 2013 in een vorm van 24-uursopvang verbleven hebben en daar begeleid werden naar weer zelfstandig wonen of zorg met verblijf. Het aantal is gebaseerd op de verantwoordingsgegevens van de opvanginstellingen. Personen die gebruik gemaakt hebben van ander aanbod zonder traject, zoals nachtopvang of activiteiten i.h.k.v. verslavingspreventie, zijn niet meegeteld.

4: Er is een voordeel van €1.4 miljoen. Als belangrijkste oorzaak wordt genoemd het achterblijven van de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. Kan men verklaren waarom er achtergebleven wordt met deze aanvragen? (Het antwoord zou moeten zijn omdat de burger bij god niet weet hoe ze iets aan moeten vragen)
(Blz: 25)

Antwoord:
Het voordeel heeft meerdere oorzaken:
De instelling van de eigen bijdrage leidt tot hogere inkomsten en anderzijds beperkt het de instroom, meer mensen naar oplossingen in hun eigen omgeving als gevolg van alle ontwikkelingen binnen de Wmo, waarbij steeds de samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid wordt benadrukt.
De doorvoering van de kanteling (wat helpt echt ipv waar is recht op) en de werkwijze bij het bureau Wmo (keukentafelgesprekken in de wijk ipv aanvraagafhandelingen centraal) werpt zijn vruchten af. We kijken eerst naar waar de mensen echt mee geholpen zijn, wat ze daarin zelf kunnen, hoe hun omgeving hen daarbij kan helpen en welke collectieve voorzieningen we kennen alvorens we overgaan tot het verstrekken van een individuele voorziening, zoals de huishoudelijke hulp.

5: Het college verwacht in de komende jaren een nadelig resultaat binnen het programma WMO-Jeugd. Kunt u dit verwachte tekort nader duiden, zowel inhoudelijk (achtergronden/factoren) als financieel: om welke omvang gaat het?
(Blz. 80)

Antwoord:
Wij hebben bij de toelichting op het voorstel om € 1,4 miljoen in de Reserve WMO en Jeugd te storten aangegeven dat we "in 2014 gelden overhouden op dit beleidsterrein maar verwachten in de komende jaren geld tekort te komen". We doelen hiermee op de onzekerheden over de ontwikkeling van de budgetten en de mogelijke schommelingen daarin. Pas bij de komende meicirculaire verwachten we hier meer zekerheid over te krijgen. Daarnaast is 2015 het eerste jaar waarin we de nieuwe taken uitvoeren en zullen we in de tweede helft van dit jaar pas meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de zorgvraag en de werking van de lokale toegangspoort daarin.

Zorg & Welzijn

In de weergave van de begrotingsrisico's hebben wij geschetst welke onzekerheden en risico's wij zien bij de uitvoering van de nieuwe Wmo en Jeugdwet. De risico's voor Zorg en Welzijn zijn via de gebruikelijke Narissystematiek vertaald in ons weerstandsvermogen, i.c. de Saldireserve. Daarbij wordt de formule kans x effect gehanteerd. Wij zullen u op de gebruikelijke momenten (bijv. Zomernota, begroting) informeren over de ontwikkeling van deze risico's. Voor het eerste jaar van uitvoering van de nieuwe Wmo en Jeugdwet, 2015, komen we hier bij de Zomernota in juni van dit jaar op terug.

6: Er is een flink overschot bij de individuele voorzieningen. Hoe is dit overschot te verklaren: minder hulpvragen, zorg mijden? Of komt dit door de nieuwe werkwijze waardoor gerichter hulp kan worden geboden? In hoeverre is hier sprake van een structureel effect ? (Ook in 2013 was er een fors overschot)

Antwoord:
Het voordeel heeft meerdere oorzaken:
De eigen bijdrage leidt enerzijds tot hogere inkomsten en anderzijds beperkt het de instroom, meer mensen zoeken naar oplossingen in hun eigen omgeving als gevolg van alle ontwikkelingen binnen de Wmo, waarbij steeds de samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid wordt benadrukt.
De doorvoering van de kanteling (wat helpt echt ipv waar is recht op) en de werkwijze bij het bureau Wmo (keukentafelgesprekken in de wijk ipv aanvraagafhandelingen
centraal) werpt zijn vruchten af. We kijken eerst naar waar de mensen echt mee geholpen zijn, wat ze daarin zelf kunnen, hoe hun omgeving hen daarbij kan helpen en welke collectieve voorzieningen we kennen alvorens we overgaan tot het verstrekken van een individuele voorziening, zoals de huishoudelijke hulp.

Sport

1: 'Kwalitatief goede sportaccommodaties': 3.4a t/m 3.4d: Realisatie 2013 en doelstelling 2014 mbt bezoeksaantallen zwembaden ontbreken? Wat waren de bezoekersaantallen in 2013 en wat was de daarbij behorende doelstelling?
(blz.: 85)

Antwoord:
Bezoekersaantallen:

	Realisatie 2013	Doelstelling* 2014	Realisatie 2014
West	229.521	223.592	225.776
Oost / Erica Terpstra	169.641	163.672	181.104
Dukenburg	58.322	61.525	52.388
Goffert	53.830	55.243	45.079

*: deze doelstelling is in het kader van de beantwoording van deze vraag overgenomen uit de begroting Sportfondsen 2014. De begroting Sportfondsen 2014 was niet beschikbaar op het moment van opstellen van de Stadsbegroting 2014. De doelstelling vanuit het programma Sport is om de bezoekersaantallen op peil te houden en de dalende trend om te buigen. Het is echter een gegeven dat het zwembadbezoek (landelijk) terugloopt.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Sport

2: Bij de voetnoten staan '***', maar deze zijn niet in de tabel terug te vinden. Waar horen de '***' bij?
(blz.: 85)

Antwoord: hoort bij 3.5a (recreatief)

3: ' Het binnenhalen van de Special Olympic biedt ons de unieke kans om het aangepast sporten een impuls te geven' . Wat heeft het college reeds gedaan ter voorbereiding hierop? Wat zijn de plannen voor dit jaar?
(blz.: 83)

Antwoord:
Uniek Sporten

In 2014 zijn we gestart met de voorbereidingen voor Uniek Sporten, een sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten. Op de Dag van de Nijmeegse Sport is in februari 2015 Uniek Sporten officieel van start gegaan. Binnen Uniek Sporten willen wij, in samenwerking met partners vanuit het (speciaal) onderwijs, zorg en andere overheden zoveel mogelijk mensen met een beperking in deze regio aan het sporten krijgen.

Special Olympics Regionale Spelen 2015

Op zaterdag 27 juni 2015 vindt in de gemeenten Groesbeek, Wijchen en Nijmegen de Special Olympics Regionale Spelen 2015 plaats. Dit jaarlijkse, eendaagse toernooi is een opmaat voor de meerdaagse nationale spelen die in 2016 plaats gaan vinden in de drie gemeenten.

Nulmeting aangepast sporten

In afstemming met Stichting Special Olympics Nationale Spelen 2016 (SONS2016) wordt een nulmeting aangepast sporten uitgevoerd. Een reeds ontwikkelde vragenlijst van Uniek Sporten wordt als basis gebruikt en aangevuld met specifieke vragen gericht op SONS 2016. De verwachting is dat in de zomer de uitkomsten bekend worden. De uitkomsten vormen, samen met de input vanuit sportaanbieders én input vanuit het platform Aangepast Sporten, de basis van uitvoeringsplannen tot 2018/2019.

Olympic Moves

Bij de speciaal voortgezet onderwijs scholen (SVO) hebben we de interesse gepeild om, gelijktijdig/in samenwerking met Olympic Moves, een groot schoolsportevenement te organiseren. Deelname aan een scholencompetitie zoals Olympic Moves zien de SVO scholen niet zitten, i.v.m. diversiteiten van beperkingen en niveau. Ook een parallel evenement gelijktijdig met een evenement als Olympic Moves levert voor veel kinderen van het speciaal voortgezet onderwijs veel prikkels op, waarvoor voldoende voorzieningen beschikbaar moeten zijn (bv een eigen kleedlokaal als er een kind een time-out nodig heeft). Bij een groot evenement is dit vaak niet haalbaar. Dit heeft dus niet de voorkeur van het speciaal voortgezet onderwijs.

In overleg met de speciaal voortgezet onderwijs organiseren we begin september één Special Day voor het speciaal basisonderwijs (SBO) én het speciaal voortgezet onderwijs (SVO), in samenwerking met Special Heroes en NEC Doelbewust. Wij ondersteunen vanuit de gemeente middels Sportservice Nijmegen dit initiatief door de inzet van combinatiefunctionarissen. In de ochtend zal de Special Day voor het SBO plaatsvinden, in de middag voor het SVO.

4: ' Wij hebben getracht de sportverenigingen zoveel mogelijk te ontzien bij de uitwerking van de bezuiniging' . Kan het college dit preciezer invullen? Wat betekent 'zo veel mogelijk' ? Kan dit met cijfers worden uitgelegd?
(blz.: 116)

Sport

Antwoord:
De eerdere opgelegde bezuiniging zou op meerdere manieren kunnen worden uitgewerkt. Vanwege het doel i.c. de kwaliteitsverbetering is echter besloten niet te bezuinigen op de ondersteuningsstructuur. Wel is besloten een tariefsverhoging door te voeren bij de huren. In dat kader wordt verwezen naar de Perspectiefnota 2012.

5: Hoe ziet 'het eerste aanzet gemaakt om de benodigde sportvoorzieningen in Nijmegen-Noord de komende decennia in beeld te krijgen' eruit?
(blz.: 117)

Antwoord:
Met de betrokken afdelingen en programma's (bv. Onderwijs) heeft overleg plaatsgevonden. E.e.a. heeft geresulteerd in een eerste beeld m.b.t. de planning en programmering van binnensportvoorzieningen i.c. gymnastieklokalen voor het onderwijs.

6: Kan het college de daling in de bezettingsgraad van de gemeentelijke gymnastiekzalen verklaren?
(blz.: 117)

Antwoord:
De tariefsverhoging vertaalt zich m.n. in een kritische blik van de clubs –vooraf- m.b.t. de te huren uren, daarnaast geeft men eerder uren terug.

7: Kan het college de daling in de bezettingsgraad van de gemeentelijke sportzalen verklaren?
(blz.: 117)

Antwoord:
Zie ook vraag 6. Aanvullend: Gebruik naschoolse opvang loopt terug (KION).

8: Het tabel 'indicatoren ondersteuning topsportklimaat' is helemaal leeg. Waarom is dit?
(Blz: 119)

Antwoord:
Deze tabel is abusievelijk niet ingevuld. Bij deze de ingevulde tabel. In de begroting 2014 zijn per abuis geen doelstellingen ten aanzien van deze indicatoren geformuleerd. Dit zal worden hersteld bij opstellen van de begroting 2016.

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	19
	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	Circa 10

Sport

Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	6
Aantal grote sportevenementen	5	Geen doelstelling geformuleerd	7

10: Wat heeft u in 2014 met Waalhalla besproken? M.a.w.: wat i de stand van zaken?
(Blz: 118)

Antwoord:
De verkenning naar de toekomst voor Waalhalla bevindt zich in een afrondende fase.
We komen op korte termijn met nadere informatie.

11: Ik mis bij veel indicatoren ofwel de doelstelling ofwel de realisatie. Waarom is dat? Op welke wijze kan het beleid nu wel op effectiviteit worden getoetst?

Antwoord:
Er vindt geen jaarlijkse meting plaats waardoor indicatoren ook niet jaarlijks kunnen worden gevuld in de rekening. Het beleid toetsen we over een meerjarig periode.

Werk & Inkomen

1: Er is een voordeel behaald van € 2,0 mln als gevolg van de neerwaartse bijstelling van de voorziening bijstands debiteuren. Kunt u hier iets meer over uitleggen en kunt u aangeven hoe het saldi verloop is over de afgelopen jaren mbt de bijstandsdebiteuren?
(blz.: 89)

Antwoord:
Eenmalig voordeel als gevolg van het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van het groter worden van het aandeel 'kleine debiteuren';

In detail:
Jaarlijks bepalen wij de hoogte van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren middels een steekproef over het debiteurenbestand. De uitkomsten van deze steekproef zijn nu aanleiding op het voorzieningspercentage te verlagen van 52% naar 46%. Op een debiteurenvolume van ruim € 33 mln. betekent dit een voordeel van ongeveer € 2,0 mln. Een deel van dit voordeel (€ 0,3 mln) betreft bijzondere bijstand (leenbijstand) en valt daarmee onder product Armoedebestrijding. Een ander deel (ook € 0,3 mln) betreft BBZ, o.a. kapitaalverstrekking aan zelfstandigen, en valt daarmee onder de declarabele regelingen). Het merendeel van de debiteuren, waaronder fraudedebiteuren, heeft betrekking op de BUIG en gaat in dit geval om een voordeel van ruim € 1,4 mln.
Een van oorzaken voor het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage heeft te maken met het aandeel van kleine debiteuren (= debiteur met schuldpositie lager dan € 10.000) in het totale bestand. Dit aandeel is aan het groeien, waardoor het totale percentage voor de voorziening kan dalen. Zo gaan we er nu van uit dat we op de kleine debiteuren zo'n 85% weten terug te vorderen terwijl dat percentage voor de grote debiteuren (= schuldpositie groter dan € 100.000) met 25% beduidend lager ligt.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Werk & Inkomen

Saldiverloop bijstandsdebiteuren:

In afgelopen is het openstaande debiteurenvolume ligt gestegen (van ruim € 26 mln. (2007) naar nu € 33 mln.). In het afgelopen jaar is het debiteurenvolume overigens voor het eerst sinds jaren gestabiliseerd. Jaarlijks worden gemiddeld (over afgelopen 7 hele jaren) ongeveer 6 miljoen euro 'netto' debiteuren opgevoerd (nieuwe debiteuren) en wordt er ongeveer 5 miljoen terugontvangen van debiteuren. Daarom ook de stijging van gemiddeld 1 miljoen per jaar van de openstaande debiteuren (stijging van 2007, 26 miljoen naar 2014, 33 miljoen).

2: Kan het college een specificatie geven van de vordering bijstandswet zoals in de balans opgenomen ten bedrage van 17.903?

Antwoord:
Totale openstaande bijstandsdebiteuren volume per 31/12/2014: € 33,153 miljoen. Voorziening bijstandsdebiteuren is verlaagd naar 46% en is dus € 15,250 miljoen. Gecorrigeerd voor de voorziening verwachten wij dus 54%, nl. € 17,903 miljoen naar de toekomst toe te ontvangen. Het gaat om een mix van 'bijstandsdebiteuren', waaronder fraudedebiteuren, leenbijstand en bijstand aan zelfstandigen (o.a. kapitaalverstrekkingen).

3: Kan het college de realisatie 2014 m.b.t. werkcorporaties aangeven? De cijfers realisatie ontbreken.
(blz: 89)

Antwoord:
In 2014 zijn er **987** kandidaten gestart met een leerwerk-traject. Dit betreft alle vormen van leerwerkplekken; leerwerkplekken zonder en met begeleidingsvergoeding (waaronder de leerwerkplekken bij werkcorporaties). De indicator in de stadsrekening geldt voor alle leerwerkplekken, we maken hierbij geen onderscheid.

Onderdeel armoedebestrijding (4-6):
4) in de welverdiende van de rekening staat dat de stelpost kleinsmamiddelen niet wordt overgeheveld naar 2015. Hoe groot is die stelpost?

Antwoord:
Grootte van die stelpost: € 377.000: in de stadsrekening hebben we ter toelichting hierop het volgende vermeld:
"Binnen programma Bestuur en Middelen realiseren wij op de aan Armoedebestrijding gerelateerde 'stelpost Klijnsmamiddelen' een voordeel van een kleine € 0,4 miljoen (€ 377.000). Dit voordeel moet feitelijk 'gekoppeld' worden aan het hier [armoedebestrijding] gepresenteerde nadeel [€ 0,2 miljoen]. Rekening houdend met het voordeel binnen programma Bestuur & Middelen gaat het feitelijk dus [gemeentebreed per saldo] om een voordeel van een kleine € 0,2 miljoen. Omdat het resultaat op de afdeling Inkomen ook licht negatief is, komt daarmee de 'stelpost Klijnsmamiddelen' niet in aanmerking voor overheveling naar 2015."
Immers, onderaan streep is er geen voordeel wat een voorwaarde is voor budgetoverheveling.

Werk & Inkomen

5) in het financieel overzicht staat de post 61072 maatschappelijke participatie begroot op 813 en gerealiseerd op 670. Wat is de verklaring van dat verschil?

Antwoord:
Verschil wordt vooral veroorzaakt doordat er nog geen uitvoering is gegeven aan de middelen (ongeveer € 130.000) inzake volwassenen participatie.

6) in de omschrijving van het product armoedebestrijding staat eea over kwetsbare groepen w.o. kinderen en chronisch zieken en gehandicapten. Deze groepen zijn niet uitgesplitst in de cijfers. Op welke wijze wordt de steun aan deze groepen vastgesteld?

Antwoord:

- De wijze waarop steun aan kinderen wordt vastgesteld is door het aantal verstrekkingen (cultuurbijdrage, sportbijdrage en ouderbijdrage) van het kinderfonds te registreren. In 2014 was het aantal verstrekkingen vanuit het Kinderfonds voor de cultuurbijdrage 1.378, het aantal verstrekkingen sportbijdrage 2.435 en het aantal verstrekkingen ouderbijdrage 2.218.
- De wijze waarop steun aan chronisch zieken, gehandicapten en ouderen wordt vastgesteld is door het aantal verstrekkingen te registreren die kenmerkend zijn voor deze doelgroep. Het aantal verstrekkingen voor deze doelgroep is opgesplitst in twee componenten: de lokale regeling voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen ter compensatie van de meerkosten waar deze doelgroep geconfronteerd wordt (een tegemoetkoming van € 300 per jaar per huishouden) en de incidentele uitkeringen voor noodzakelijke bijzondere kosten van deze doelgroep. In 2014 was het aantal verstrekkingen van deze twee componenten samen 4.050.

Openbare ruimte

1: Het college geeft aan dat zes op de tien inwoners Nijmegen een schone stad vindt en dus de doelstelling van 70% niet behaald wordt. U wijt dit aan de manier van enquêtering. Echter, 75% van de mensen vindt hun buurt wel schoon, dus 5 % meer dan de 70% die u had verwacht. Bij dit positieve resultaat wordt er niets gezegd over de manier van enquêtering. Hoe verklaart u dit? Hoe betrouwbaar is het percentage van 75%?
(blz.: 135)

Antwoord:
Voor de vragen over de buurt in de wijkmonitor zijn we in 2011 al overgegaan van mondeling enquêteren naar digitaal enquêteren. Dit had als resultaat dat het tevredenheidspercentage was gedaald van 80% in 2009 naar 69% in 2011. In 2013/2014 is dit tevredenheidspercentage gestegen naar 75%. Een andere manier van enquêteren is daar niet de oorzaak van. De mensen vinden hun buurt nu schoner dan 2 jaar geleden.
De stad- en wijkmonitor is een betrouwbaar instrument om de tevredenheid te meten.

2: Kan het college verklaren waarom er zo'n groot verschil is tussen haar ambities en de behaalde resultaten m.b.t. de indicatoren ' Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt' ?
(blz.: 136)

Openbare ruimte

Antwoord:
Dit gaat over de woonstraten in hun eigen buurt. Voor deze woonstaten zoeken we naar momenten om aan te sluiten bij rioleringsprojecten, aanleg nieuwe snelfietsroute of stadsvernieuwingsprojecten om werk met werk te maken en zo optimale efficiency te halen. We stellen daarom het onderhoud van de woonstraten in een aantal gevallen uit en dat merken de bewoners. Hoewel de woonstraten nog steeds voor 76% voldoen aan de technische norm, neemt de burgertevredenheid niet toe en blijft deze steken op 63%.

4: Kan het college de terugval in de 2e helft van het haar verklaren m.b.t. ' Tijdig afgehandelde meldingen Bel- en Herstellijn'?
(Blz: 136)

Antwoord:
Het percentage van de tijdig afgehandelde meldingen bestaat uit terugmeldingen van onze eigen organisatie maar ook van Dar en externe partijen zoals ZIUT. In de 2de helft van het jaar heeft vooral de ZIUT de afspraken niet waar kunnen maken en dat zien we meteen terug in de cijfers. Inmiddels zijn met ZIUT nieuwe afspraken mee gemaakt en is het cijfer in 2015 weer flink in de stijgende lijn.

5: Het college geeft aan verrast te zijn door de zeer plaatselijke gladheid. Kan het college deze ; verraste houding' verklaren?
(Blz: 138)

Antwoord:
Zeer plaatselijk gladheid is puur meteorologie. Dit kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door het plaatselijk openbreken van het wolkendek. Hier hebben we dus geen invloed op. Op de weerbeelden van MeteoConsult en onze eigen meetstations is dit dus ook niet waarneembaar. Je kunt het ook vergelijken met plaatselijke regen. Het hoeft immers niet overal in Nijmegen te regenen. Plaatselijke gladheid is erg vervelend maar komt gelukkig niet te vaak voor.

Wijken

1: Kunt u de lasten voor wijkaccommodaties uitsplitsen?
(blz.: 97)

Antwoord:
De gemaakte kosten voor het programma Wijken met het product wijkaccommodaties bedroegen voor het jaar 2014 € 9.498.100. Deze kosten zijn als volgt te verdelen:

- € 6.440.900, programmabijdrage aan het uitvoeringsprogramma 1043 Facilitaire Diensten voor de Wijkaccommodaties (67,8%) en
- € 2.874.200 programmabijdrage aan het uitvoeringsprogramma 1043 Facilitaire Diensten voor de Voorzieningenharten (30,3%).
- € 96.900 (1%) aan bijdrage centrale overhead en andere doorbelastingen:
- € 86.100 aan kapitaallasten (0,9%)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken

2: Noord: wat is de stand van zaken m.b.t. de 'bouwruimte' voor carnavalsverenigingen?
(blz.: 148)

Antwoord:
De carnavalsverenigingen hebben behoefte aan een permanente bouw- en opslagruimte. Momenteel onderzoeken we of we hiervoor in Nijmegen-Noord een voorziening kunnen treffen. Hiervoor zijn echter in de gemeentelijke begroting geen middelen gereserveerd. Momenteel zijn ze tijdelijk ondergebracht in een voormalige bedrijfshal aan de Lijnbaanstraat.

3: Wat heeft het college in 2014 gedaan m.b.t.de drugsoverlast in Bloemerstraat en directe omgeving?
(blz.: 148)

Antwoord:
De camerabeveiliging in en rondom het Kronenburgerpark heeft de overlast aldaar flink teruggedrongen. Het park kan weer normaal worden gebruikt. Het was de verwachting dat drugsgerelateerde overlast zich zou verplaatsen (waterbedeffect). Aanvankelijk leek dat mee te vallen.
In het gebied Bloemerstraat / Smetiusstraat werden in de periode van 1 september 2013 tot 1 september 2014 vijfendertig bekeuringen uitgedeeld door de politie.

Locatie	Politie (Tobias)	Politie (BVH)	Bureau Toezicht
Bloemenburgerhof	4X winldplassen		
Bloemerstraat	4X wildplassen, 1X verblijfsontzegging, 1Xuitjouwen	1X bezit harddrugs 2X overlast jeugd 2X verward persoon 4X overlast alcohol/drugs 2X overlast zwervers 3X vernielingen	
Doddendaal	2X Wildplassen		
Karrengas	9X Wildplassen 2X alcohol drinken op straat	5X overlast Alcohol/drugs 1X Overlast zwervers 4X vernielingen	1X afval op de bodem brengen
Piersonstraat	1X Wildplassen	1X Overlast jeugd 1X Overlast Alcohol/drugs	1X Wildplassen
Regulierstraat	1X Wildplassen	2X Overlast Alcohol/drugs	

Na deze "relatief rustige" periode namen de overlastsignalen van bewoners en ondernemers in dit gebied, vanaf september 2014, toe. De kern van deze overlast bevindt zich rondom de kruising Bloemerstraat/ Smetiusstraat met de Eerste Walstraat. De overlast waaiert uit naar omliggende hoven en straatjes (Bloemenburgerhof, Zeshuizenhof, Karrengas, Piersonstraat, Regulierstraat). Bij de aanpak overlast Kronenburgerpark ging het om drugsoverlast. Hier gaat het echter om een combinatie van drugs- en uitgaansoverlast, tot uiting komend in geluidsoverlast, wildplassen, intimiderend gedrag op straat. Soms hangen daklozen in portieken.

Medio oktober 2014 is wijkmanagement in samenwerking met de politie, toezicht, wijkbeheer en afdeling veiligheid gestart met intensieve aanpak van de overlast in Bloemerstraat en omgeving. Voor de korte termijn legden politie en toezicht de focus op de aanpak van overtredingen. Inmiddels zijn twee cafe's gesloten (Rozay en Macka). In de Karrengas werd de ernstige overlast vooral veroorzaakt door uitgaanspubliek van een cafe in de Eerste Walstraat en (in mindere mate) van uitgaanspubliek van de cafe's aan de Molenstraat. Met de bewoners Karrengas en de eigenaar van het cafe in de

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken
Eerste Walstraat zijn plannen gemaakt voor een aanpak. Voor een onderdeel (Light Challenge), wordt op dit moment de uitvoering voorbereid. Voor de lange termijn gaat het om maatregelen waarmee dealers en uitgaanspubliek minder tot overlastgevend gedrag worden uitgenodigd. Hierbij is afstemming gezocht met het project om de Bloemerstraat in zijn geheel op te knappen en bewoners en ondernemers zijn betrokken. Een gezamenlijke veiligheidsschouw heeft verbeterpunten opgeleverd. Hierbij moet u denken aan het verbeteren van verlichting op verschillende locaties, afsluiten (deel van) Bloemenburgerhof, wijzigen fietsenstallingen en onderzoek naar mogelijke maatregelen tegen eigenaren om verloedering panden tegen te gaan.

Cultuur
1: Kunt u aangeven hoeveel uitleningen er via Bibliotheek zelf gedaan zijn en hoeveel via BoS? En wat zijn de verwachtingen voor 2015 ev? (blz.: 101) *Antwoord:* Van de in totaal gerealiseerde uitleningen in 2014, zijn er 40.475 via BoS gerealiseerd (in 2013: 22.329 uitleningen via BOS); naar verwachting zal dit aantal BoS-uitleningen toenemen omdat het aantal Bibliotheken op school toeneemt. 2: In de begroting staat als realisatie uitleningen voor 2013: 1.1501.105. Wat is het juiste getal en kunt u dat ook uitsplitsen in BoS en Biebliotheek? (blz.: 101) *Antwoord:* Het juiste getal is 1.151.105. Hiervan zijn 40.475 uitleningen via BoS gerealiseerd. 3: waarom is het aantal van 12 oefenruimtes niet gehaald? *Antwoord:* Wij subsidiëren geen oefenruimtes meer en kunnen er derhalve ook niet meer op sturen; in de begroting 2016 zal deze indicator niet meer opgenomen worden. Het beheren van oefenruimtes is met succes door de markt overgenomen en we zien dat er naast de genoemde 8 (voorheen gesubsidieerde) oefenruimtes een voldoende divers aanbod is om aan de vraag te kunnen voldoen.

Mobiliteit
1: Kunt u de baten en lasten van de post Parkeren + Regulering specificeren? (blz.: 107) *Antwoord:* In onderstaande tabellen is een specificatie van lasten en baten over 2014 van het product Parkeren en Regulering opgenomen:

Mobiliteit

In € miljoen*	Dynamische begroting	Realisatie	Resultaat
Kapitaallasten	2,7	2,8	-0,1
OZB en overige belastingen	0,5	0,5	-
Gemeentebrede overhead	2,5	2,5	-
Directe kosten toezicht en parkeerbeheer	3,4	3,5	-0,1
Exploitatielasten parkeren (onder andere onderhoud en schoonmaak van garages, huren, gas water en licht en inningskosten parkeergelden)	2,9	2,8	0,1
Uitvoeringskosten overige afdelingen	0,8	0,8	-
Verkeersmanagementcentrale	0,6	0,6	-
Omzetafdracht derden	0,6	0,6	-
Fiets	0,7	0,6	0,1
Inzet reserve bereikbaarheidsfonds voor de aanschaf van de parkeergarage Plein '44	1,4	1,4	-
Overige	0,1	0,2	-0,1
Totaal lasten	**16,2**	**16,3**	**-0,1**

In € miljoen*	Dynamische begroting	Realisatie	Resultaat
Inkomsten kort parkeren	-12,9	-12,8	-0,1
Inkomsten fiscalisering	-1,3	-1,1	-0,2
Inkomsten parkeervergunningen	-2,0	-2,1	0,1
Onttrekking reserves*	-1,9	-1,9	-
Overige	-0,3	-0,5	0,2
Totaal baten	**-18,4**	**-18,4**	**-**

*Inclusief onttrekking bereikbaarheidsfonds van € 1,4 mln. voor de aanschaf van de parkeergarage Plein '44, zie ook lasten

Bij de besluitvorming over de begroting 2014-2017 heeft de raad in de motie 'Laat parkeren renderen' het college gevraagd om te onderzoeken of de lasten op het product Parkeren en Regulering verlaagd kunnen worden. In de beantwoording van deze motie hebben wij een nadere detaillering van en toelichting op de begrote lasten 2014 van het product Parkeren en Regulering gegeven. Alhoewel de bedragen inmiddels enigszins afwijken is de toelichting op de verschillende posten nog steeds van toepassing. Hiervoor verwijzen we naar de beantwoording van de motie 'Laat parkeren renderen'.

2: Er staan investeringen in het programma mobiliteit waar geen uitleg voor is gegeven. Het betreft "Waalkade afsluiting busbaan" en "Marienburg Parkeerapparatuur" Kunt u die uitleg alsnog geven?
(blz.: 126)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Mobiliteit

Antwoord:
Waalkade afsluiting busbaan:
Het krediet Busbaan Waalkade van € 2 ton is overbodig geworden omdat dit project meegenomen is met de opknappen van de damwand. Bij de Stadsbegroting 2015 heeft de raad besloten dit krediet te prioriteren voor de Groene Route. Hiermee dekken we het uitblijven van een deel van de verwachte subsidies op de Groene Route.

Marienburg Parkeerapparatuur:
Dit betreft de vervanging van nieuwe parkeerapparatuur die nu daadwerkelijk plaatsvindt.

Onderwijs

1: Bij volwasseneneducatie staat: "Het is de verwachting van ROC Nijmegen als uitvoerende partij dat we het aantal beschikbare trajecten volledig realiseren. Deze cijfers zijn eind januari 2015 bekend." Als deze cijfers eind januari 2015 bekend zijn geworden, waarom zijn ze niet opgenomen? En kunnen ze alsnog bekend worden gemaakt?
(blz.: 110)

Antwoord:
Als gevolg van de strakke interne planning van de jaarrekening 2014 (de inhoudelijke tekst moest al vroeg in januari opgeleverd worden) konden de cijfers van ROC Nijmegen, die pas later in de maand bekend waren, niet meer meegenomen worden. Uit deze cijfers wordt duidelijk dat er in 2014 565 educatietrajecten zijn uitgevoerd.

2: Mbt VSV wordt aangegeven dat we nog niet overal op landelijk niveau zitten, maar dat het de goede kant op gaat. Wat zijn de landelijke cijfers per aangaande vroegtijdig schoolverlaters per schoolonderdeel (VO, MBO, VO onderbouw, VMBO bovenbouw, Have/VWO bovenbouw, MBO niveau 1, MBO niveau 2, MBO niveau 3/4)?
(blz.: 110)

Antwoord:
De VSV-cijfers voor Nijmegen i.r.t. de landelijke gemiddelden voor schooljaar 2012/2013 zijn:

Bestrijden voortijdig schoolverlaten		Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014	Landelijk gemiddelde 2014
3.1	% vsv-ers in het VO	1	1	0,5	0,5
3.2	% vsv-ers in het MBO	12,5	7,5	7,6	5,7
3.3	% VO Onderbouw		1	0,1	0,2
3.4	% Vmbo bovenbouw		4	1,6	1,3
3.5	% Havo/VWO bovenbouw		0,5	0,6	0,5
3.6	% Mbo niveau 1		32,5	37,4	29
3.7	% Mbo niveau 2		13,5	12,9	10,5
3.8	% Mbo niveau 3/4		4,25	5	3,3

Toelichting: Realisatie 2014 betreft de definitieve cijfers van het schooljaar 2012-2013.

Onderwijs

3: Tabel punt 2.7: bereik voorlichting op scholen mbt seksuele geaardheid. Doelstelling voor 2014 was 60%. Realisatie in 2014 was 100%. Wordt er dan enkel gedoeld op PO, VO en ROC? Lag de doelstelling voor 2014 niet hoger, namelijk een uitbreiding naar de HAN en de radboud universiteit, zie roze stembusakkoord febr 2015?
(blz.: 110)

Antwoord:
In de jaarrekening informeren we de raad of de doelstellingen van de actuele beleidsplannen zijn gehaald. In het beleidsplan SchoolsOut 2012-2015 is het doel om de leerlingen uit de hoogste klassen van het basisonderwijs, VO en ROC te bereiken. Dit beleid gaan we na de zomer evalueren en een nieuwe plan vaststellen. Dan zullen de ambities van het roze stembusakkoord ook worden meegenomen

4: 8% kindercentra die niet voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. Hoe zit dat?

Antwoord:
Het gemelde percentage is gebaseerd op het aantal handhavingsbrieven dat in 2014 aan kindercentra is verstuurd. Deze handhavingsbrieven zijn overwegend gericht op lichte overtredingen (bijvoorbeeld overtredingen van administratieve aard), waarbij de veiligheid van de kinderen niet in het geding is. Onze ambitie is dat 100% van de kindercentra voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen. In de praktijk kan het altijd voorkomen dat een kindercentrum op een bepaald moment niet aan alle eisen voldoet. We merken dat vooral bij veranderingen in wet- en regelgeving en bij nieuwe aanbieders, die enige tijd nodig hebben om zich de gestelde eisen eigen te maken.

5: % leerlingen dichtbij naar basisschool, waardoor wordt dat niet behaald?

Antwoord:
Ca. 70 % van de basisschoolkinderen gaat dichtbij naar school. Het niet behalen van de door de Raad geformuleerde doelstelling om 80 % van de leerlingen dichtbij naar school te laten gaan heeft verschillende oorzaken:

- De voorkeur van ouders is het belangrijkste “verdeelmechanisme”. Ongeveer 95% van de Nijmeegse kinderen, die worden aangemeld voor het basisonderwijs krijgt een plaatsingsadvies op hun 1e voorkeur. Het aandeel ouders dat kiest voor een school die wat verder weg ligt (om wat voor reden dan ook: levensovertuiging, onderwijsconcept of bijvoorbeeld te weinig vertrouwen in de buurtschool) is al jaren constant. Ongeveer 30% van de ouders kiest niet voor een nabije school. In de afgelopen jaren zijn er onder andere ouderinitiatieven geweest en scholentochten ingezet om ouders meer bewust te maken van de schoolkeuze, bij voorkeur voor een buurtschool.
- Bij de overige 5% van de nieuwe leerlingen gelden voorrangsregels. De voorrangsregels (waarmee de beleidsdoelen in de buurt naar school en gemengd naar school nagestreefd worden) worden maar in een beperkt aantal gevallen ingezet: namelijk wanneer er meer aanmeldingen dan plaatsen op een school zijn. Dan worden kinderen geplaatst via de voorrangsregels: eerst broertjes/zusjes, dan buurtkinderen. Per jaar gaan er als gevolg van de voorrangsregels 20 tot 25 kinderen (op een totaal van ongeveer 1600 nieuwe leerlingen) meer naar een school in de buurt dan zonder deze regels het geval zou zijn.

Onderwijs

	dichtst bij	maximaal 300m verder	meer dan 300m verder
2006-2007	49%	21%	30%
2009-2010	50%	20%	30%
2011-2012	50%	19%	31%
2012-2013	50%	19%	31%
2013-2014	50%	18%	32%
rond scholen met 50%+ lage startkans	38%	18%	44%
rond scholen met 30-50%	32%	19%	49%
rond scholen met -30% lage startkans	57%	18%	25%

Grondbeleid

1: Kan er een specificatie van pio's komen?

Antwoord:
Pio's worden opgenomen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten wanneer plannen zijn gepresenteerd in een buurt door een ontwikkelaar of op een andere manier al in de publiciteit zijn gekomen. Gekozen is voor een inhoudelijke rapportage zodat voor de Raad actuele en controleerbare informatie beschikbaar komt. Na afronding van de haalbaarheidsstudie wordt een voorstel aan de Raad gedaan, de vaststelling van de planexploitatie.

Paragraaf Bedrijfsvoering

1: Op pagina 141 schrijft u dat een gedetailleerd overzicht van alle bezuinigingsopgaven vanaf het begin van deze raadsperiode beschikbaar is, inclusief alle gereed gemelde bezuinigingen in 2014. Kunt u dat overzicht verstrekken?
(blz.: 141)

Antwoord:
De gevraagde informatie is opgenomen in het hiernavolgende bezuinigingsoverzicht die als bijlage is bijgevoegd.

Bijlage bij paragraaf Bedrijfsvoering

Basisbestand bezuinigingen / stand 31 december 2014

Wat is ingevuld in 2014, en wat staat open voor 2015?

Opgemaakt 26 februari 2015, 17.00 uur

Samenvatting		Jr2014	Jr2015	Jr2016	Jr2017	Jr2018		
Totaal van alle opgaven, vanaf 1 jan 2010 tot heden (december 2014)		48.546	66.384	72.699	76.335	76.667		100%
Hiervan gerealiseerd/ gereed* tot aan peildatum 31 december 2013	AF	41.390	41.664	41.784	41.784	41.784		
Stand per 31 dec 2013/ 1 jan 2014		7.156	24.720	30.915	34.551	34.883		
Gerealiseerd in 2014 tot 1 september (tot aan de NJN 2014)	AF	6.353	6.756	7.664	7.899	7.899		
		803	17.964	23.251	26.652	26.984		
Gerealiseerd in periode 1 sept - 31 december 2014 >								
Teruggedraaid door het Rijk (I-08 pol ambtsdragers)	AF	-	580	580	580	580	G1	
Gerealiseerd in 2014 periode 1 sept- 31 dec (gereed gemeld jaarrekening 2014)	AF	703	2.006	2.144	2.174	2.335	G2	
Eenmalig ' verlies' in 2014 ten laste van rekeningresultaat		100						
Staat nog open per 31 dec 2014/ 1 januari 2015		-	15.378	20.527	23.898	24.069	ng = nog niet gereed	31%

* Onder 'gereed' verstaan we > inhoudelijke maatregelen zijn genomen, en de opdracht is financieel én formatief goed verwerkt in de administratie (coda en pof)

totaal ingevuld in 2014	7.056	9.342	10.388	10.653	10.814	
% van de opgave	99%					

	N	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	Progr	PM/ AF	Portef.h	Bus.controlle	jr201	jr201	jr201	jr201	jr201		BRON	STAND 31 DECEMBER 2014
F	F-05	Vermindering inhuur - aandeel W&I vanaf 2015	afd werk	Derks Carole	Tankir	Houten v		896	896	896	896	ng		vanaf 2015 betrekken bij ontvlechting werkbedr.
I	I-08	vermindering politieke ambtsdragers, deels teruggedraaid	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	580	580	580	580	G1	is (deels) door Rijk teruggedraaid	oorspr 764.000 vanaf 2014; teruggedraaid 580 blijft 184
I	I-08	dualiseringskorting, restant decembercirculaire 2012	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	184	184	184	184	ng	Restant na dec.circulaire 2012	oorspr 764.000 vanaf 2014; teruggedraaid 580 blijft 184
K	K-03	Contributie Stadsregio vanaf 2015	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	215	330	330	330	ng	SB 2013 pagina 44	verwerken bij nieuwe opzet regionale samenwerking
K	K-10	Toezicht/ handh. beperken tot (zeer) hoog risico 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden	100					G2	SB 2013 pagina 73	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
K	K-10	Toezicht/ handhaving beperken tot (zeer) hoog risico	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden		100	100	100	100	ng	SB 2013 pagina 73	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-12	Verhogen tarief toeristenbelasting (10%) vanaf 2015	1041 Econ. &T	Zandschulp	Tankir	Verbeek	-	10	25	25	25	G2	SB 2013 pagina 86	nog admin verwerken; daarna gereed
K	K-18	Herstructureren veld maatsch instellingen deel 2	1051 Zorg &W	Leenders	Frings	vHulst-vRooij	-	250	250	250	250	ng	SB 2013 pagina 117; loopt	ligt op schema wordt verwerkt in budgetsubs 2015
K	K-27	Extra opbrengsten reclamebeleid	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	500	500	500	500	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-30	Hervormen MARN vanaf 2015	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd		300	300	300	300	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-31	Reinigingsniveau Centrum en Benedenstad	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	200	200	200	200	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-32	Minder toezicht APV OR	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	100	100	100	100	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-35	Tariefsverhoging wijkaccomm. zakelijk tarief van 2015	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets		37	37	37	37	ng	SB 2013 pagina 146; loopt	nog admin verwerken; daarna gereed
K	K-41	Bezuiniging cultuur; niet bibliotheek (amend.20-6-12)	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	200	350	350	350	ng	SB 2013 pagina 150	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-03	Kostenbewuster Citymarketing	1013 Citym &EB	Oerle van	van Hees	Smeets	75	150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-04	Verminderen rol gemeente bij Stedenbanden	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	29	29	29	29	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-05	Afschaffen (bouw)projectadvisering	1021 Wonen	Donné	Frings	vd Velden	35	35	35	35	35	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed 7-14 materieel
N	N-06	Afschaffen bemoeienis woonruimteverdeling	1021 Wonen	Donné	Frings	vd Velden	35	35	35	35	35	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed 7-14 deel matetrieel, deels formatie 0,25 fte
N	N-09	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2014	1022 Klimaat &E	Hustinx	Tiemens	Weijers	150					G2	PN 2014 pag 61-63	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
N	N-09	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase	1022 Klimaat &E	Hustinx	Tiemens	Weijers		150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	invulling wordt opgepakt samen met ODRN
N	N-12	Verminderen woonmilieuverbeteringen	1023 Groen &W	Derckx	Tiemens	Weijers	38	75	113	150	150	G2	PN 2014 pag 61-63	structureel afgeraamd in SB 2015-2018
N	N-13	Minimaliseren monumentenbeleid 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden	70					G2	PN 2014 pag 61-63	eenmalig in 2014; vanaf 2015 nog BW
N	N-13	Minimaliseren monumentenbeleid vanaf 2015	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden		70	70	70	70	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-14	Geen nieuwe projecten Verleden Verbeeld	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden	-	70	70	70	70	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-15	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden	100					G2	PN 2014 pag 61-63	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
N	N-15	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2015	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden		100	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-19	Verminderen formatie bedrijvenloket	1041 Econ. &T	Zandschulp	Tankir	Verbeek	25	25	25	25	25	ng	PN 2014 pag 61-63	onderdeel van grotere taakstelling EZ
N	N-20	Sobere ondersteuning Raad en College	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	125	250	375	375	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt
N	N-21	Verminderen materiele indexering 0,5%	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Weijers	-	400	400	400	400	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt verwerkt
N	N-22	Verhogen rioolheffing woningen € 11	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	838	838	838	838	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-23	Verhogen afvalstoffenheffing € 11	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	734	734	734	734	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-24	Beëidigen kwijtschelden hondenbelasting	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	-	110	110	110	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-25	Rioolheffing niet-woningen	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	134	134	134	134	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-26	Verhoging plafond bedrijven in rioolrecht	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	70	70	140	140	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-28	Minder investeren	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Weijers	-	500	675	850	850	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt verwerkt
N	N-37	Verhogen eigen bijdrage hobbywerkplaatsen	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	50	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	overleg met veld is gaande, ligt op schema
N	N-38	Verminderen huur voor Huisvesting JGZ	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	-	-	89	89	ng	PN 2014 pag 61-63	wijze van invulling nog in onderzoek

	N	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	Progr	PM/AF	Portefjh	Bus.controll	jr201	jr201	jr201	jr201	jr201		BRON	STAND 31 DECEMBER 2014
N	N-48	Sluiten of zelfbeheer zwembad Dukenburg; vanaf 2015	1052 Sport	Boxtel v.	Helmer	Scholten		200	200	200	200	ng	PN 2014 pag 61-63	alleen 2014 gereed; va 2015 onderzoek
N	N-51	Versoberen budget Tegengaan Niet-gebruik	1061 Werk&Ink	Braam	Tankir	Kolsh/vHouten	-	50	50	50	50	ng	PN 2014 pag 61-63	ligt op schema; voorstel eind 2014
N	N-55	Verhogen actief burgerschap/ verminderen ambitieniveau	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	300	800	800	800	ng	PN 2014 pag 61-63	plan van aanpak
N	N-56	Verminderen wijkbudgetten '1 wijk 1 wijkbudget'	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets	50	50	50	50	50	G2	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken
N	N-57	Efficienter onderhoud speeltuinen jr 2014	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets	75	-	-	-	-	G2	PN 2014 pag 61-63	vanaf 2015 teruggedraaid
N	N-59	Verminderen Artist inrecidence	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	30	30	30	30	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-60	Afwijzen astructurele subsidie Culton	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	50	25	-	-	-	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed
N	N-61	Het Valkhof en Lux theater en muziek	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-63	Geen nieuw beleid mobiliteit, deel 2	1072 Mobiliteit	Ruta	Tiemens	Tiemens		77	77	77	77	ng	PN 2014 pag 61-63	voorstel aframen formatie volgt
N	N-66	Bundelen Leerplicht en RMC/jongerenloket	1073 Onderwijs	Emons	Helmer	Verbeek	-	100	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	in bewerking; er loopt een onderzoek
O	O-01	PN 2014 - stelpost Progr Onderwijs	1073 Onderwijs	Emons	Helmer	Verbeek	-	3.200	3.200	3.200	3.200	ng	PN 2014 pag 61-63	aan invulling wordt hard gewerkt; College 15-12-14
O	O-02	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Ondersteuning Jeugd	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	-	-	385	385	ng	PN 2014 pag 61-63	plannen in de maak; brede afweging met O-01
O	O-02	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Ondersteuning Jeugd	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	100-	100-	100-	100-	ng		deels terugdraaien bij Coalitieakkoord 2014
O	O-03	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Indiv.voorz. Huish. hul	1051 Zorg &W	Leenders	Frings	vHulst-vRooij	-	3.136	5.104	5.104	5.104	ng	PN 2014 p61, correctie SB14 p	voorstel volgt, dekking binnen product indiv voorz.
O	O-04	PN 2014 - stelpost Progr Cultuur - Modernisering culturele veld	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	-	700	700	700	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-04	PN 2014 - stelpost Progr Cultuur - Modernisering culturele veld	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	-	350-	350-	350-	ng		deels terugdraaien bij Coalitieakkoord 2014
O	O-05	PN 2014 - stelpost Progr Facilitaire diensten - Vastgoed & accom	1043 Fac.dienste	Boon v Osta	Helmer	Scholten	-	200	500	800	800	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt; deels formatie deels inhuur
O	O-07	Bezuin organisatie - Facilitaire zaken	afd fac z	Wetenkamp		Baal van	-	303	566	869	869	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-08	Bezuin organisatie - Financiën	afd fin	Wamel van		Weijers	-	419	783	1.200	1.200	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-09	Bezuin organisatie - I & A	afd i&a	Gemert v		Hurk vd	-	488	582	785	947	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-10	Bezuin organisatie - Communicatie	afd comm	Vorst vd		Baal van	-	103	192	294	294	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-11	Bezuin organisatie - Juridische zaken	afd jur z	Roos de		Terlingen	-	115	214	328	328	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-12	Bezuin organisatie - Personeel en Organisatie	afd p&o	Kluver		Baal van	-	178	334	512	512	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-13	Bezuin organisatie - Reductie leidinggevenden PIOFZ	x	Peter Kluver		Baal van	-	70	140	280	280	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-14	Bezuin organisatie - Opgave 0-014, invulling maatwerk (968-807	x		Gemert v		Hurk vd	-	-	-	-	161	G2	ingevuld door fasering maatwerkvoorziening
O	O-15	Bezuin organisatie - BJC	x	Tom Merckx		x	-	57	57	101	101	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-16	Bezuin organisatie - Beleid	x	Jos Sprangers		x	-	-	140	140	140	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-17	Bezuin organisatie - Programma en lijnmanagement	x	Jos Sprangers		x	-	180	180	320	320	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-18	Bezuin organisatie - Stroomlijnen (samenv. O-14 + O-18)	x	Marion Wetzels		Kokshoorn	-	251	872	1.468	1.307	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-19	Bezuin organisatie - vermindering beleidscapaciteit	x	Jos Sprangers		x	-	160	160	200	200	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-20	Reserve/ sluitpost	x				-	-	-	77-	77-	G2	verwerkt	
P	P-01	Coalitieakk 2014 - cultuuractiviteiten stroomlijnen	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	40	40	40	40	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-02	Coalitieakk 2014 - uitvoering citymarketing	1013 Citym &EB	Oerle van	van Hees	Smeets	-	250	250	250	250	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-03	Coalitieakk 2014 - bezuin beheer en onderh 1 jr naar voren	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	500	-	-	-	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-04	Coalitieakk 2014 - veiligheid deregulering en minder admin	1012 Veiligheid	Boelaars	burgemeester	Rooij van	-	-	-	-	150	ng	Coalitie-akk pag. 31	Pas vanaf 2018 150.000
P	P-05	Coalitieakk 2014 - stedenbanden subsidie afbouwen	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	20	40	60	80	ng	Coalitie-akk pag. 31	Jaar 2018 80.000
P	P-06	Coalitieakk 2014 - budget verkeers maatregelen verlagen	1072 Mobiliteit	Ruta	Tiemens	Tiemens	-	250	250	250	250	ng	Coalitie-akk pag. 31	
							175	10.802	15.311	18.216	18.548			

SAMENVATTING

Teruggedraaid door het Rijk (I-08 pol ambtsdragers)		580	580	580	580	**G1**
Gerealiseerd in 2014 periode 1 sept- 31 dec (gereed gemeld jaarrekening 2014)	703	2.006	2.144	2.174	2.335	**G2**
eenmalig 'verlies' in 2014 ten laste van rekeningresultaat	100					
nog invullen per 1 jan 2015 / nog niet gereed		15.378	20.527	23.898	24.069	**ng**
	803	17.964	23.251	26.652	26.984	

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Van: Scholten, Gerrit [mailto:g.scholten@gelderland.nl]
Verzonden: donderdag 12 maart 2015 9:00
Aan: griffier@buren.nl; Wim van Beem (Buren); Griffie Culemborg; Patrick Peters ; Wim van Beem (w.beem@culemborg.nl); Griffier Lochem; Griffier Maasdriel; 'h.van.ommeren@maasdriel.nl'; Waltraut Vroege-Bootsman; Griffie Neder-Betuwe; Griffie Neerijnen; Griffie; Heffels, Mirande BM50; Griffier Tiel ; Griffie Zaltbommel; Monique Muurling
Onderwerp: Update databank financieel toezicht

Goedemorgen,

Zou u zo vriendelijk willen zijn onderstaande mailtekst door te sturen aan de raadsleden en –volgers in uw gemeente. De betreffende website bevat veel informatie over de financiën van Gelderse gemeenten en kan raadsleden wellicht ondersteunen bij hun werkzaamheden.

Op de website http://ftgelderland.databank.nl presenteren wij diverse financiële gegevens van de Gelderse gemeenten. Cijfers afkomstig uit door de gemeenteraden vastgestelde (meerjaren)begrotingen en jaarrekeningen + balans. Gegevens die wij in het kader van het financieel toezicht beoordelen en verzamelen.

Recent is de website ge-update met gegevens uit de begrotingen 2015. Bovendien heeft de website een facelift ondergaan en is gebruikersvriendelijker gemaakt. Een goede aanleiding de website weer eens te bezoeken.

Vooruitlopend op regelgeving hebben wij in de begrotingsbrieven 2015 kengetallen opgenomen die iets zeggen over de financiële structuur van gemeenten. Aan de kengetallen zijn oordelen verbonden. In een document op de website hebben wij deze oordelen per kengetal en per gemeente opgenomen. Hierdoor is het voor u mogelijk uw gemeente met andere te vergelijken.

Net als vorig jaar is er ook weer een factsheet gemaakt met de financiële ontwikkelingen op Gelders niveau. Deze factsheet is ook op de website terug te vinden.

Tweemaal per jaar wordt de databank uitgebreid met begrotings- of jaarrekening gegevens. Onze contacten bij gemeenten stellen wij dan op de hoogte. Op de website is echter meer relevante informatie te vinden met betrekking tot gemeentefinanciën. Regelmatig worden documenten of nieuwsitems toegevoegd. Als u hiervan ook een bericht wilt ontvangen, kunt u uw e-mailadres achterlaten op de website. U ontvangt dan van ons een bericht wanneer er nieuwe items op de website staan.

Met vriendelijke groeten,
Provincie Gelderland
Afdeling Kwaliteit Openbaar Bestuur / IBT

Met vriendelijke groeten,

Gerrit Scholten
Adviseur Gemeentefinanciën | Afdeling Kwaliteit Openbaar Bestuur (KOB)| Team Interbestuurlijk Toezicht (IBT) | 026-359 98 72 | Werkdagen ma t/m vr van 07.30-16.00 uur | g.scholten@gelderland.nl |Meer informatie: www.gelderland.nl/financieeltoezicht

provincie Gelderland

postadres: Postbus 9090, 6800 GX Arnhem
PS: De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De financiële gegevens van Gelderse gemeenten on-line vergelijken? Kijk op http://ftgelderland.databank.nl/

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print!

**** Disclaimer ****

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel "Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen"

Van:	College van B&W d.d. 31 maart		
Doel:	Besluitvorming		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Met dit voorstel verzoekt het college aan de raad akkoord te gaan met opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen in 2015 nadat voorzien is in een adequate rechtsopvolging. **2. Achtergrond** In een brief d.d. 26 februari 2015 gericht aan college en raad heeft het College van Bestuur van de Stadsregio Arnhem Nijmegen verzocht om voor 1 mei 2015 een formeel opheffingsbesluit te nemen, conform de daartoe geldende procedures en wettelijke voorschriften, teneinde een opheffingsbesluit van de Stadsregioraad in juni 2015 mogelijk te maken. In het voorliggende raadsvoorstel wordt hiermee in principe ingestemd, waarbij een aantal randvoorwaarden genoemd worden.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Hans van Oerle h.van.oerle@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 - 329 2313
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel 'instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen d.d. 7 april 2015 2. Brief d.d. 26 februari 2015 van de Stadsregio Arnhem Nijmegen inzake Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen 3. Brief d.d. 4 februari van de raad aan de Stuurgroep regionale samenwerking inzake 'Reactie Nijmeegse gemeenteraad op voorstel Stuurgroep' 4. Brief van de raad aan het college inzake 'Wensen en Bedenkingen inzake 'Voorstel Stuurgroep Regionale Samenwerking Arnhem Nijmegen' d.d. 28 januari 2015 Raadsbesluit d.d. 29 april 2015		

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Voorstel aan de Raad

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
29 april 2015 / 54/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen

Programma
Bestuur & Middelen

Portefeuillehouder
H.M.F. Bruls

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
7 april 2015

Samenvatting
In een brief d.d. 26 februari 2015 gericht aan college en raad heeft het College van Bestuur van de Stadsregio Arnhem Nijmegen verzocht om voor 1 mei 2015 een formeel opheffingsbesluit te nemen, conform de daartoe geldende procedures en wettelijke voorschriften, teneinde een opheffingsbesluit van de Stadsregioraad in juni 2015 mogelijk te maken. In het voorliggende raadsvoorstel wordt hiermee in principe ingestemd, waarbij een aantal randvoorwaarden benoemd worden.

Voorstel om te besluiten

Akkoord te gaan met opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen in 2015 nadat voorzien is in een adequate rechtsopvolging.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Hans van Oerle, 2313, h.van.oerle@nijmegen.nl

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

Op 28 januari 2015 heeft uw raad in principe ingestemd met het vormen van een Gemeenschappelijk Orgaan als rechtsopvolger van de WGR Stadsregio Arnhem Nijmegen. Uw raad heeft daar de nodige wensen en bedenkingen bij geformuleerd en uitgesproken dat de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling haar voorkeur zou hebben gehad.

Op 5 maart 2015 heeft in een eerste Constituerend Beraad de Stuurgroep Regionale Samenwerking de contouren geschetst van het beoogde G.O., bij welke gelegenheid door de Nijmeegse vertegenwoordiger opnieuw de wensen en bedenkingen van uw raad naar voren zijn gebracht. Een tweede Constituerend Beraad is voorzien voor 28 april aanstaande. Dit beraad zal wederom een informerend en geen besluitvormend karakter hebben.

In de maanden april en mei worden overleggen georganiseerd van de portefeuillehouders economie, wonen en mobiliteit die moeten leiden tot helderheid over werkwijze en taakstelling voor de onder het G.O. vallende portefeuilleoverleggen.

Parallel aan de ontwikkeling van een G.O. met tenminste drie portefeuilleoverleggen wordt in samenwerking met kennisinstellingen en bedrijfsleven gewerkt aan het tot stand brengen van een triple helix stichting. Het bestuur van de Stadsregio heeft zichzelf ten doel gesteld om de huidige organisatie per 1 juli 2015 te hebben geliquideerd en alle nog doorlopende taken en verplichtingen te hebben overgedragen aan rechtsopvolgers.

Het bestuur van de Stadsregio heeft zich per brief van 26 februari jl. gewend tot de colleges en raden van alle deelnemende gemeenten met het verzoek om voor 1 mei 2015 een formeel besluit te nemen in te stemmen met de opheffing van de gemeenschappelijke regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen, opdat de Stadsregioraad op 18 juni 2015 conform de procedure zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (artikel 45) tot opheffing kan besluiten.

Er wordt van ons college en uw raad m.a.w. gevraagd al formeel in te stemmen met opheffing zonder dat er duidelijkheid is over de financiële aspecten van de liquidatie, over de overdracht van doorlopende taken en verplichtingen naar rechtsopvolgers, over vorm, werkwijzen en financiële aspecten van het op te richten Gemeenschappelijk Orgaan en de Stichting Triple Helix i.o.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

De wet waarbij de WGR-plus regio's per 1 januari 2015 zijn opgeheven biedt het gehele kalenderjaar 2015 als overgangsjaar. In dat jaar kan besloten worden de regionale samenwerking in een normale gemeenschappelijke regeling voort te zetten dan wel de gemeenschappelijke regeling op te heffen en de regionale samenwerking op een andere leest te schoeien.

Na het besluit van de Stadsregioraad in juni is nog een goedkeuringsbesluit nodig van Gedeputeerde Staten van Gelderland. De provincie is zelf direct belanghebbende vanwege het

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

feit dat een deel van de huidige taken, financiële middelen en personeel van de WGR Stadsregio naar de provincie gaan.
Het sociaal plan van de Stadsregio dat door de directie van de Stadsregio is opgesteld vergt nog goedkeuring van de deelnemende gemeenten.

1.2 Relatie met programma

Bestuur en Middelen en met het thema Regionale Samenwerking.

2 Doelstelling

Beoogd wordt een goede en verantwoorde overgang van de regionale samenwerking op de schaal van het stedelijk netwerk Arnhem Nijmegen onder de WGR Stadsregio naar nieuwe constructies als het Gemeenschappelijk Orgaan en de stichting Triple Helix.

3 Argumenten

Ons college en uw raad hebben eerder zich in principe akkoord verklaard met het voorstel van de Stuurgroep Regionale Samenwerking tot het vormen van een Gemeenschappelijk Orgaan en een Triple Helix organisatie. Dat voorstel impliceerde opheffing van de bestaande Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen en liquidatie van de Stadsregio-organisatie. Er zijn - nu er nog volop gewerkt wordt aan de totstandkoming van het Gemeenschappelijk Orgaan en van de Triple Helix organisatie - geen argumenten om die in principe instemming terug te nemen. Aan uw raad stellen we dan ook voor om uit te spreken in principe akkoord te gaan met opheffing, nadat voorzien is in een adequate rechtsopvolging.

Voor het gevraagde formele besluit (ongeclausuleerd) in te stemmen met de opheffing zijn nog enkele belemmeringen te noemen:

- college en raad hebben aan de Stuurgroep een groot aantal wensen en bedenkingen voorgelegd. Het is nog onvoldoende duidelijk in hoeverre aan die wensen en bedenkingen bij de uitwerking tegemoet gekomen wordt.
- college en raad hebben als voorwaarde voor het definitief omarmen van het compromis gesteld dat er voldoende draagvlak in de regio verkregen moet worden. Het eerste Constituerend Beraad liet zien dat er bij veel deelnemers nog bezwaren, twijfels en vragen leven.
- Bij het opheffen en liquideren past een goed inzicht in de financiële afwikkeling en in de overdracht van doorlopende taken en verplichtingen naar rechtsopvolgers. Dat inzicht is nog onvolledig.

Het feit dat het bestuur van de Stadsregio om een besluit voor 1 mei 2015 vraagt, hangt samen met de intentie om uiterlijk 1 juli 2015 de gemeenschappelijke regeling op te heffen en de organisatie geliquideerd te hebben. Wettelijk is voorzien in een overgangsfase na het opheffen van de wgr-plus status die het gehele kalenderjaar 2015 omvat.

Uw raad heeft op 28 januari 2015 de volgende bedenking uitgesproken: "… dat indien het GO geen goede constructie blijkt voor een werkgeverschap en voor heldere afspraken op het gebied

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

van mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen met een democratische legitimatie, dat er dan gestreefd moet worden naar een GR op de schaal van het Rijk van Nijmegen met het middengebied." Die toets van de concrete voorstellen moet nog plaatsvinden.

Formele opheffing van de gemeenschappelijke regeling Stadsregio per 1 juli 2015 is om een aantal praktische redenen vermoedelijk niet haalbaar. Zo moet bijvoorbeeld een jaarrekening 2015 worden opgemaakt, gecontroleerd en vastgesteld.

4 Risico's

Er zijn aan dit voorstel geen risico's verbonden.

5 Financiën

Aan dit voorstel zijn geen financiële risico's verbonden. Indien de formele opheffing van de gemeenschappelijke regeling per 1 juli 2015 niet haalbaar blijkt, is daarmee nog geen hindernis opgeworpen tegen het in praktische zin liquideren van de organisatie en overdragen van taken en verplichtingen.

6 Participatie en Communicatie

Dit voorstel kan aan de orde komen tijdens een Kamerronde. Het Tweede Constituerend Beraad vindt plaats in Nijmegen en is toegankelijk voor raadsleden, als toehoorders.

7 Uitvoering en evaluatie

Na de besluitvorming door uw raad zal ons college het bestuur van de Stadsregio en de Stuurgroep regionale Samenwerking informeren.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage(n): Brief van stadsregio
Reactie raad op voorstel stuurgroep

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

12. **Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen (54/2015)**

Raadsvoorstel d.d. 7 april 2015
Akkoord te gaan met opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen in 2015 nadat voorzien is in een adequate rechtsopvolging.

Raadsbesluit d.d. 29 april 2015
Conform besloten

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Bestuurskwaliteit en -advies
Strategie

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 96 10
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
04-02-2015	BA40/	Hans van Oerle
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
reactie Nijmeegse gemeenteraad op voorstel Stuurgroep		(024) 3292313

Geachte leden van de Stuurgroep,

De Raad der Gemeente Nijmegen in haar vergadering van 28 januari 2015 heeft uw voorstel behandeld. In principe stemt de Raad in met het vormen van een Gemeenschappelijk Orgaan en een Triple Helix organisatie, zij het met de kanttekening dat de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling haar voorkeur zou hebben gehad. De Raad heeft de hierna volgende wensen en een bedenking vastgesteld en aan ons meegegeven voor de beantwoording van uw verzoek.

De gemeenteraad spreekt de wens uit alvorens definitief in te stemmen met Nijmeegse participatie in een nog te vormen Gemeenschappelijk Orgaan en/of de Triple Helix, eerst een overzicht van jaarlijkse kosten voor deelnemende gemeenten aan beide samenwerkingsvormen aan de Nijmeegse Raad ter goedkeuring voorgelegd te krijgen.

De gemeenteraad spreekt de wens uit dat de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden in de nieuwe samenwerkingsverbanden gewaarborgd blijft en dat zij voorafgaand aan enige vorm van besluitvorming een voorstel krijgt over de democratische legitimiteit van zowel het Gemeenschappelijk Orgaan als de Triple Helix.

De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming duidelijkheid komt over de positie van Bureau Brussel en dat er een goede werknemers- en werkgeversconstructie wordt bedacht.

De raad spreekt de wens uit dat het doelgroepenvervoer en afspraken rondom mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen thuishoren op het niveau van de regio Arnhem-Nijmegen en dat het college voor besluitvorming met een plan van aanpak komt voor het doelgroepenvervoer.

De raad spreekt de wens uit om ten minste op het niveau van een Gemeenschappelijk Orgaan in de regio met elkaar te gaan samenwerken op de beleidsterreinen economie, wonen en mobiliteit.

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Gemeente Nijmegen
Bestuurskwaliteit en -advies
Strategie

Vervolgvel
1

De gemeenteraad spreekt de wens uit dat het Gemeenschappelijk Orgaan wordt aangevuld met een agendacommissie waarin raadsleden zitting hebben, om regionale samenwerkingsvormen ook op democratische wijze gelegitimeerd te krijgen.

De gemeenteraad spreekt de wens uit een evaluatie te willen zien van de nieuwe samenwerkingsvorm binnen anderhalf jaar. Deze evaluatie dient om vorm en inhoud bij te sturen waar dit nodig kan blijken.

De raad spreekt de wens uit duidelijkheid te krijgen over de manier waarop de overheids-vertegenwoordigers in de Triple Helix terugkoppeling verzorgen naar de raden en wenst antwoord op de vraag met welk mandaat de overheidsvertegenwoordigers deelnemen aan de Triple Helix.

De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming een overzicht komt van de bestuurlijke en ambtelijke ondersteuning. Met andere woorden: wie voert welke taken uit? Maar ook welke taken er door de nieuwe samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix) worden uitgevoerd en welke door bijvoorbeeld de provincie?

De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming een overzicht komt met de deelnemende gemeenten aan beide samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix). De raad vindt een breed draagvlak in de regio cruciaal en is van mening dat niet alleen Arnhem en Nijmegen hierin een rol spelen, maar juist ook de zogenaamde kleinere gemeenten.

De raad spreekt de bedenking uit dat indien het GO geen goede constructie blijkt voor een werkgeverschap en voor heldere afspraken op het gebied van mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen met een democratische legitimatie, dat er dan gestreefd moet worden naar een GR op de schaal van het Rijk van Nijmegen met het middengebied.

De wensen van de Nijmeegse gemeenteraad worden door ons college gedeeld. Ons college is van oordeel dat dit compromis, dat niet de eerste voorkeur van Nijmegen is, in principe omarmd moet worden, mits het voldoende draagvlak in de regio krijgt. Een sterke stad heeft een sterke regio nodig en andersom. Voor een duurzame ruimtelijk economische ontwikkeling van stad en regio zijn hartelijke relaties tussen stad en regiogemeenten van essentieel belang. Het Nijmeegse gemeentebestuur vindt het belangrijk om de regio op de schaal van de Stadsregio bijeen te houden en niet uiteen te laten vallen in een Nijmeegs en een Arnhems deel. Buiten de regio willen we voortgaan met het profileren van de *city region Arnhem Nijmegen*, een gebied met grote potenties en 800.000 inwoners, omdat Nijmegen daar meer profijt van heeft dan van een profilering als stad met ommelanden.

De Burgemeester van Nijmegen,

drs. H.M.F. Bruls

De griffier van de Nijmeegse Raad

mevrouw T. Mientjes

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

uw kenmerk
ons kenmerk **15.0000973**
Behandelaar Gemma Vink
projectnummer 1101.000.001
betreft Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen

bijlage(n) 1

Aan het de Colleges en Gemeenteraden van de
Stadsregiogemeenten

Nijmegen, 26 februari 2015

Geacht College / geachte Gemeenteraad,

In de gecombineerde Commissievergadering van 12 februari jongstleden hebben de Commissieleden gesproken over het raadsvoorstel "Voornemen tot opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen" (raadsvoorstel 2015.002). De Commissie is unaniem over het voorstel en heeft besloten dit voorstel in het kader van spoedige afwikkeling alvast aan u toe te zenden zodat alle bestuursorganen van uw gemeente een formeel opheffingsbesluit kunnen nemen. Dit alles onder voorbehoud van instemming van de Stadsregioraad met dit voorstel op 5 maart 2015.

In de bijlage treft u het raadsvoorstel aan op basis waarvan wij u vragen om een formeel opheffingsbesluit te nemen, conform de procedure zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen, artikel 45.
Wij verzoeken u hierover voor 1 mei 2015 een formeel besluit te nemen en ons hier schriftelijk over te informeren, zodat in de Stadsregioraad van 18 juni een formeel opheffingsbesluit kan worden genomen.

Hoogachtend,
Het College van Bestuur Stadsregio Arnhem Nijmegen

de secretaris

Roel Wever

de voorzitter

Wim Dijkstra

Naam bijlage:
1. Raadsvoorstel voornemen tot opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen

Postbus 6578
6503 GB Nijmegen
Stationsplein 26
6512 AB Nijmegen
T 024 - 329 79 79
F 024 - 329 79 70
info@destadsregio.nl
www.destadsregio.nl

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

Voorstel aan Stadsregioraad nr. 2015.02
15.0000514

datum	5 maart 2015
portefeuillehouder(s)	Wim Dijkstra
beleidsterrein(en)	Bestuur en Organisatie
Productnummer	1101.000.001
onderwerp	Voornemen tot opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen
samenvatting	Met dit voorstel vragen wij de Stadsregioraad in te stemmen met het voornemen tot opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen per 1 juli 2015. De definitieve besluitvorming is afhankelijk van instemming van de bestuursorganen van alle deelnemende gemeenten, de uitkomsten van het constituerend beraad van het Gemeenschappelijk Orgaan en een verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.
voorstel	1. In te stemmen met het voornemen tot de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen per 1 juli 2015, of de eerst mogelijke datum daarna dat aan de vereisten voor opheffing is voldaan. 2. Dit voornemen voor besluitvorming voor te leggen aan de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten 3. Dit voornemen voor te leggen aan Gedeputeerde Staten en hen te verzoeken een verklaring van geen bezwaar af te geven.
toelichting	In de Stadsregioraad van december heeft u kennis genomen van de besluitvormingsmomenten die in het kader van de liquidatie van de stadsregio nog volgen. Hierin is aangeven dat het College van Bestuur streeft naar afronding van de transitie van de stadsregio per 1 juli 2015. Met dit raadsvoorstel vragen wij u in te stemmen met het voornemen tot de juridische ontbinding van de Stadsregio Arnhem Nijmegen per 1 juli 2015, waarna de Stadsregio Arnhem Nijmegen formeel *in liquidatie* is. Hierna zullen wij toelichten wat dit betekent. Als gevolg van de intrekking van de Wgr-plus wordt het samenwerkingsverband de Stadsregio Arnhem Nijmegen opgeheven. De intrekkingswet bepaalt dat er overgangsjaar is waarin de gemeenten in de regio's hun koers voor vervolg van de samenwerking kunnen bepalen. In de regio Arnhem-Nijmegen hebben de gemeenten de intentie uitgesproken op een andere voet samen te gaan werken en de bestaande gemeenschappelijk regeling te liquideren. Met dit raadsvoorstel wordt een formele stap gezet en uitvoering gegeven aan artikel XXII van de wet afschaffing plusregio's met inachtneming van artikel 9 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De procedure voor opheffing volgt verder artikel 45 van de Gemeenschappelijke regeling. Waarin beschreven staat dat GS om een verklaring van geen bezwaar voor deze voorgenomen opheffing dient te worden gevraagd en dit voornemen tot opheffing voor definitieve besluitvorming voor zal worden gelegd aan de bestuursorganen van alle deelnemende gemeenten.

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

Aan het college van burgemeester en
wethouders van de gemeente Nijmegen

G e m e e n t e r a a d
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Uw kenmerk	Contactpersoon
28 januari 2015	BM50/15.0000935	BK40/14.0013908	Sophie Bruins
		Datum uw brief	Doorkiesnummer
		16 december 2014	2520

Onderwerp
Wensen en bedenkingen t.a.v.
Voorstel Stuurgroep Regionale
Samenwerking Arnhem en Nijmegen

Geacht college,

Bij brief van 16 december 2014 stelt u de gemeenteraad in de gelegenheid wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen ten aanzien van het voorstel van de Stuurgroep Regionale Samenwerking Arnhem en Nijmegen.

De gemeenteraad heeft kennis genomen van uw brief en heeft in zijn vergadering van 28 januari 2015 besloten de volgende wensen en bedenkingen ter kennis te willen brengen van uw college;

1. De gemeenteraad spreekt de wens uit alvorens definitief in te stemmen met Nijmeegse participatie in een nog te vormen Gemeenschappelijk Orgaan en/of de Triple Helix, eerst een overzicht van jaarlijkse kosten voor deelnemende gemeenten aan beide samenwerkingsvormen aan de Nijmeegse Raad ter goedkeuring voorgelegd te krijgen.

2. De gemeenteraad spreekt de wens uit dat de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden in de nieuwe samenwerkingsverbanden gewaarborgd blijft en voorafgaand aan enige vorm van besluitvorming een voorstel krijgt over de democratische legitimiteit van zowel het Gemeenschappelijk Orgaan als de Triple Helix.

3. De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming duidelijkheid komt over de positie van Bureau Brussel en dat er een goede werknemers- en werkgeversconstructie wordt bedacht.

4. De raad spreekt de wens uit dat het doelgroepenvervoer en afspraken rondom mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen thuishoren op het niveau van Arnhem-Nijmegen en dat het college voor besluitvorming met een plan van aanpak komt met betrekking tot het doelgroepenvervoer.

5. De gemeenteraad spreekt de wens uit om ten minste op het niveau van een Gemeenschappelijk Orgaan in de regio met elkaar te gaan samenwerken op de beleidsterreinen economie, wonen en mobiliteit.

6. De gemeenteraad spreekt de wens uit dat het Gemeenschappelijk Orgaan wordt aangevuld met een agendacommissie waarin raadsleden zitting hebben, om regionale samenwerkingsvormen ook op democratische wijze gelegitimeerd te krijgen.

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Gemeente Nijmegen
Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

Vervolgvel
1

7. De gemeenteraad spreekt de wens uit een evaluatie te willen zien van de nieuwe samenwerkingsvorm binnen anderhalf jaar. Deze evaluatie dient om vorm en inhoud bij te sturen waar dit nodig kan blijken.

8. De gemeenteraad spreekt de wens uit duidelijkheid te krijgen over de manier waarop de overheidsvertegenwoordigers in de Triple Helix terugkoppeling verzorgen naar de gemeenteraden en wenst antwoord op de vraag met welk mandaat de overheidsvertegenwoordigers deelnemen aan de Triple Helix?

9. De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming een overzicht komt van de bestuurlijke en ambtelijke ondersteuning. Met andere woorden: wie voert welke taken uit? Maar ook welke taken er door de nieuwe samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix) worden uitgevoerd en welke door bijvoorbeeld de provincie?

10. De raad spreekt de wens uit dat het college haar visie en plannen met betrekking tot de economische ontwikkeling met de raad deelt. Nu er een andere vorm van samenwerking komt zou D66 graag de plannen van het college ontvangen met betrekking tot de economische kansen voor zowel Nijmegen als de regio. Hoe gaan we onze economische kansen benutten? Wat kan dit bijvoorbeeld betekenen voor de werkgelegenheid in Nijmegen en de regio?

11. De raad spreekt de wens uit dat de begrote gelden voor de Stadsregio in het huidige coalitiekoord niet in een ‘algemeen potje’ komen maar ook daadwerkelijk worden gebruikt voor de economische versterking van Nijmegen en de regio. Hierbij valt te denken aan city-marketing maar ook als inleg voor de nieuwe samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix).

12. De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming een overzicht komt met de deelnemende gemeenten aan beide samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix). D66 vindt een breed draagvlak in de regio cruciaal en is van mening dat niet alleen Arnhem en Nijmegen hierin een rol spelen, maar juist ook de zogenaamde kleinere gemeenten.

13. De raad spreekt de bedenking uit dat indien de GO geen goede constructie blijkt voor een werkgeverschap en voor heldere afspraken op het gebied van mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen met een democratische legitimatie, dat er dan gestreefd moet worden naar een GR op de schaal van het Rijk van Nijmegen met het middengebied.

Wij gaan er van uit u middels deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
de Raad der Gemeente Nijmegen,

de Voorzitter, De Griffier,

drs. H.M.F. Bruls drs. M.M.V. Mientjes

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Agenda voor de bijeenkomst in de Gebroeders Van Limburgkamer

Datum: woensdag 29 april 2015
Aanvang: 17:30
Documenten: Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording (pdf)

Burgerronde

Geen programma

Kamerronde

Programma Zorg & Welzijn
Twee personen per fractie

Programma Werk & Inkomen
Twee personen per fractie

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

Programma Cultuur

Programma Economie & Toerisme

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Geen programma

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Programma Zorg & Welzijn
Twee personen per fractie

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Programma Werk & Inkomen
Twee personen per fractie

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Programma Cultuur

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing GR Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Programma Economie & Toerisme

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel "Vaststellen Stadsrekening 2014"

Van:	Het college van B&W van 31 maart 2015		
Doel:	Opinievorming (Staat als debatstuk geagendeerd op 27 mei 2015)		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** De Stadsrekening 2014 wordt op 29 april 2015 behandeld in de raadskamer. Daarbij is zoals elk jaar het uitgangspunt dat elk programma (al dan niet samen met een ander programma) wordt behandeld in de raadskamer. **2. Wijze van agendering** De planning is gemaakt met het oog op een goede en efficiënte behandeling, waarbij er vier kamerrondes parallel plaatsvinden tussen 18.00 uur en 21.30 uur. **3. Raadkamers waar 2 personen per fractie plaats mogen nemen:** Bij de bespreking van de programma's Zorg & Welzijn, Werk & Inkomen en de gecombineerde bespreking van de programma's Grondbeleid, Ruimte & Cultuurhistorie en de programma's Groen & Water en Klimaat & Energie, is het vanwege de aard van de bespreking toegestaan met 2 personen per fractie aan de bespreking deel te nemen. **4. Brief Auditcommissie inzake Stadsrekening 2014 – NAZENDING -** De auditcommissie stuurt ook dit jaar een adviesbrief over de Stadsrekening. Deze brief volgt zo spoedig mogelijk en kan betrokken worden bij de bespreking van het programma Bestuur & Middelen. **5. Brief college inzake Beantwoording technische vragen Stadsrekening -NAZENDING-** Technische vragen konden gesteld worden tot 14 april. Op 28 april zal de beantwoording van de technische vragen door het college worden vastgesteld. **6. Link naar de webversie van de Stadsrekening inclusief programmatoelichtingen** Via de volgende link is de webversie van de Stadsrekening inclusief programmatoelichtingen bereikbaar, voor zowel PC als tablet via: www.nijmegen.nl/jaarverslag. **7. Financiële kengetallen Provincie Gelderland** Vanaf 2010 worden de financiële kengetallen van gemeenten gepresenteerd op internet. Op de website http://ftgelderland.databank.nl vindt u gegevens over begrotingen, belastingen, jaarrekeningen, reserves en de schuldpositie van gemeenten. Deze site is ge-update met gegevens uit de begrotingen 2015 en jaarrekeningen 2013 van Gelderse gemeenten. Vooruitlopend op de regelgeving heeft de Provincie Gelderland in de begrotingsbrieven 2015 kengetallen opgenomen over de financiële structuur van gemeenten. Tevens zijn gegevens over de grondexploitatie opgenomen en is er een factsheet raadpleegbaar waarin Gelderse ontwikkelingen opgenomen zijn die uit de diverse jaarrekeningen zijn gedestilleerd.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Peggy van Gemert p3.van.gemert@nijmegen.nl Clemens Rutten c2.rutten@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 – 329 31 87 024 - 329 2596
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel "Vaststellen Stadsrekening 2014" d.d. 31 maart 2015 2. Stadsrekening 2014 3. Accountantsrapportage Ernst & Young aan de gemeenteraad d.d. 1 april inzake "Uitkomsten controle en overige informatie 2014" 4. Brief accountant Ernst & Young aan gemeenteraad d.d. 1 april inzake "Accountantsverklaring rekening 2014" Nazending 5. Brief van de auditcommissie inzake "Advies van de auditcommissie over de		

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	Stadsrekening 2014” 6. Beantwoording technische vragen Stadsrekening door college van B&W d.d. 28 april 2015 Achtergrondinformatie 7. Mail Provincie Gelderland - Update databank financieel toezicht d.d. 12 maart 2015 8. Raadsbesluit d.d. 29 april 2015

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel

27 mei 2015 / 53/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp

Vaststellen Stadsrekening 2014

Programma

Bestuur & Middelen

Portefeuillehouder

H. Tiemens

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.

31 maart 2015

Samenvatting

In de Stadsrekening legt ons College beleidsinhoudelijk en financieel verantwoording af over 2014. Onderaan de streep houden we € 10,1 miljoen over, € 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dit resultaat is positief, maar vraagt om een nuancering. Allereerst omdat we net door een bijdrage uit de reserves een tekort van € 5,3 miljoen in de grondexploitaties hebben moeten aanzuiveren. Daarnaast is de 'plus' ook het gevolg van incidentele meevallers en zien we nog veel risico's in de toekomst. Daarom stelt ons College voor om het positieve resultaat grotendeels te benutten om de saldireserve als onze algemene buffer te versterken.

Voorstel om te besluiten

1. De Stadsrekening 2014 vast te stellen.

2. Het voordelige saldo van € 10.104.843 als volgt te bestemmen:
   a. Vanuit het voordeel binnen het programma Zorg & Welzijn € 1.374.000 te storten in de bestemde reserve Wmo-jeugd.
   b. Het restant voordelige saldo van € 8.730.843 toe te voegen aan de saldireserve.

3. Een reservering van € 1.723.000 voor nog te maken kosten project Dijkteruglegging vrij te laten vallen en toe te voegen aan de saldireserve.

4. De begrotingswijziging over investeringskredieten vast te stellen (BW-01396).

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail

Clemens Rutten, 2596, c2.rutten@nijmegen.nl
Peggy van Gemert, 3187, p3.van.gemert@nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

In de Stadsrekening legt ons College verantwoording af over het gevoerde beleid in 2014. Deze leggen we ter vaststelling voor aan uw Raad.

Ook in 2014 waren de gevolgen van de economische crisis nog duidelijk merkbaar. Vooral binnen de grondexploitaties was de impact groot en zijn toekomstverwachtingen verder neerwaarts bijgesteld. Dit hebben we vertaald in hogere voorzieningen om verwachte verliezen op te kunnen vangen. Daardoor hebben we in maart 2015 een tekort binnen de grondexploitaties gerapporteerd in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). Vanuit de saldireserve is dit tekort meteen aangezuiverd.

Dit raadsvoorstel gaat bij de argumenten in op het positieve resultaat over 2014 en wat we voorstellen hiermee te doen. Hierbij gaan we ook in op de vraag of onze reserves groot genoeg zijn om toekomstige risico's op te vangen.

De Stadsrekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. De accountant heeft de jaarrekening gecontroleerd en zal wederom een goedkeurende verklaring afgeven. Bevindingen uit de accountantscontrole zal zij aan u rapporteren.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

De Stadsrekening wordt als verantwoordingsdocument ter vaststelling voorgelegd aan uw Raad. Dit gebeurt op basis van de:

- Gemeentewet (artikel 156)
- Verordening 212 (opgesteld op basis van art. 212 Gemeentewet). Hierin staan de uitgangspunten van ons financieel beleid en beheer.
- Verslaggevingsvoorschriften volgens het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)

1.2 Relatie met programma

In de Stadsrekening wordt per programma verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid.

2 Doelstelling

De doelstelling van de Stadsrekening is om uw Raad inzicht te geven in de uitkomsten van het gevoerde beleid in 2014. Dit zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Door de Stadsrekening vast te stellen wordt ons College decharge verleend.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

3 Argumenten

Bij beslispunt 1:
1.1 Door de Stadsrekening vast te stellen verleent uw Raad decharge aan ons College

Ons College is verantwoordelijk voor het opstellen van de Stadsrekening. Hieronder valt dat de cijfers juist en volledig moeten zijn en volgens de regels tot stand moeten komen.

De Stadsrekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag is beleidsinhoudelijk; de jaarrekening financieel.

In het jaarverslag staat de bestuursagenda centraal waarin per programma een korte verantwoording is opgenomen. Daarnaast wordt in het jaarverslag beschreven hoe Nijmegen er financieel voor staat en zijn paragrafen opgenomen over gemeentebrede onderwerpen die de programma's overschrijden.
Als PDF-versie is op www.nijmegen.nl een uitgebreide programmaverantwoording beschikbaar.

In de jaarrekening staan de bezittingen en schulden in de balans en de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) in het 'overzicht van baten en lasten'. De SiSa-bijlage maakt ook onderdeel uit van de jaarrekening.

De Stadsrekening wordt digitaal beschikbaar gesteld via pcportal.nijmegen.nl. Speerpunten hierbij zijn toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Zo gaat navigeren sneller, wordt meer ondersteund met grafieken en is een nadere verdiepingsniveau beschikbaar.

1.2 De accountant zegt dat de cijfers kloppen en volgens de regels tot stand zijn gekomen

De accountant doet onderzoek naar het getrouwe beeld en de rechtmatige totstandkoming van de cijfers in de jaarrekening. Wij zijn verheugd dat wij weer een goedkeurende controleverklaring zullen ontvangen van de accountant. Dit zowel op de getrouwheid als de rechtmatigheid. Dit betekent dat de jaarrekening geen zodanige fouten en/of onzekerheden bevat dat het oordeel van de gebruiker wordt beïnvloed.
Het verslag van bevindingen wordt aangeboden aan uw Raad. Ons College neemt de hierin opgenomen adviezen ter harte.

Bij beslispunt 2:
2.1 Resultaat positief, maar nuancering op z'n plaats

In de jaarrekening zijn de kosten en opbrengsten per programma weergegeven. Het saldo is het resultaat. Onderstaand wordt het behaalde resultaat afgezet tegen het begrote resultaat. Het verschil is de afwijking.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
3

Bedragen x € 1 mln

	Begroot	Realisatie	Afwijking
Resultaat vóór	10,6 V	8,8 V	-1,7 N
Mutaties reserves (+ =storting, -/- =onttrekking)	6,0	-1,3	-7,3
Resultaat ná	**4,6 V**	**10,1 V**	**5,5 V**

	Begroot	Realisatie	Afwijking
Zorg & Welzijn	-58,2 N	-56,9 N	1,4 V
Werk & Inkomen	-36,9 N	-29,6 N	7,3 V
Onderwijs	-28,1 N	-26,5 N	1,6 V
Grondbeleid	-5,9 N	-5,9 N	0,0 V
Klimaat & Energie	-5,9 N	-5,5 N	0,3 V
Ruimte & Cultuurhistorie	-5,6 N	-4,3 N	1,3 V
Wonen	-0,0 N	-0,6 N	-0,6 N
Bestuur & Middelen	263,0 V	257,2 V	-5,9 N
Overige programma's met afwijking < € 250.000	**-117,8 N**	**-117,8 N**	**-0,0 N**
Eindtotaal	**4,6 V**	**10,1 V**	**5,5 V**

Onderaan de streep houden we € 10,1 miljoen over, € 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dit is positief, maar vraagt om een nuancering.

Allereerst door het tekort van € 5,3 miljoen in de grondexploitaties. Dit tekort is al aangezuiverd vanuit onze reserves, waardoor het behaalde resultaat van het programma Grondbeleid in de Stadsrekening gelijk is aan de begroting. Deze bijdrage uit de reserves doet de ‘plus’ in de Stadsrekening deels teniet. Immers, we kunnen nu een ‘plus’ in onze reserves storten terwijl we er net geld uit hebben gehaald.

Daarnaast kon een voorziening naar beneden worden bijgesteld en is duidelijk geworden dat een tweetal oude verplichtingen aan het Rijk niet meer hoeven te worden terugbetaald. Deze voordelen binnen de programma’s Onderwijs (€ 1,5 miljoen) en Werk & Inkomen (€ 4,7 miljoen) verklaren voor een groot deel het positieve resultaat van € 10,1 miljoen én de meevaller ten opzichte van de begroting. Echter, deze voordelen zijn wel incidenteel.
Hier tegenover staat het nadeel op het programma Bestuur & Middelen. Dit wordt veroorzaakt door nagekomen afrekeningen van het gemeentefonds over voorgaande jaren, een wijziging in OZB-waarderingsgrondslagen en een gevormde pensioenvoorziening voor onze wethouders.

Tot slot hebben we financiële risico’s in beeld die ons in de toekomst geld kunnen gaan kosten. Om ervoor te zorgen dat we genoeg buffers hebben om dit om dit op te vangen is het belangrijk om onze saldireserve te blijven versterken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

2.2 Algemene buffer voor risico's lijkt bijna groot genoeg, maar voorzichtigheid blijft geboden

De toekomst gaat gepaard met onzekerheden, daarom brengen we risico's op financiële tegenvallers in beeld. Als we een betrouwbare inschatting kunnen maken zetten we voorzichtigheidshalve geld opzij in een voorziening. Een goed voorbeeld hiervan zijn de verliesvoorzieningen die we treffen voor verwachte verliezen in de grondexploitaties. Voor de meeste risico's geldt dat als ze zich voordoen, we ze op moeten vangen met de saldireserve als onze algemene buffer. De bestemmingsreserves kunnen we hierin niet meenemen omdat deze een specifieke bestemming hebben. Door uw Raad is uitgesproken dat de verhouding tussen risico's en saldireserve 1,0 moet zijn. Afgesproken is dat dit doel in 2018 zal zijn bereikt.

Als we de geïnventariseerde risico's afzetten tegen de hoogte van de saldireserve dan krijgen we het volgende beeld.

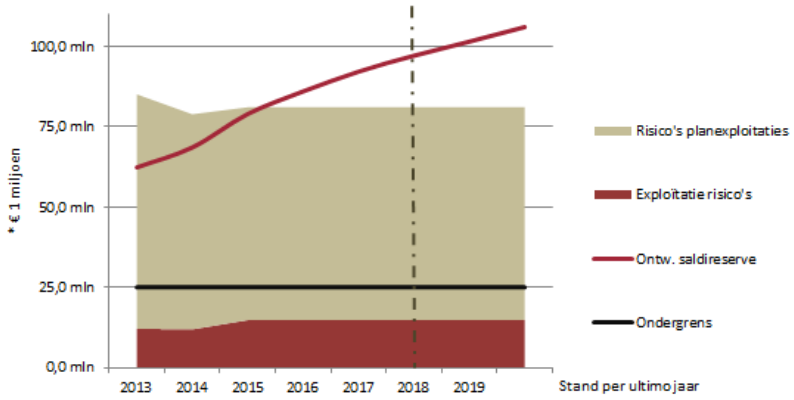

Uit de rode stijgende lijn kunnen we afleiden dat de saldireserve eind 2014 een omvang heeft van € 68,6 miljoen. Hier tegenover staan de risico's in de gearceerde vlakken die vragen om een buffer van € 80,9 miljoen. Oftewel, onze algemene buffer is nog niet voldoende om de betrokken risico's op te kunnen vangen. Kanttekening hierbij is dat het risicoprofiel uit twee onderdelen bestaat. Het kleinste (rood gekleurde) onderdeel gaat om de risico's binnen alle programma's afgezien van het Grondbeleid. Het overgrote deel van de risico's komt echter voort uit de grondexploitaties, bovenop de al gevormde verliesvoorzieningen. Kenmerkend van deze risico's is een langere horizon tot wel 15 jaar. Om die reden vindt ons College het acceptabel als de saldireserve in de toekomst groot genoeg is om de geïnventariseerde risico's af te dekken. Uit bovenstaande grafiek lijkt dit eind 2015 al het geval te zijn, mits de voorgestelde storting in de saldireserve van € 8,7 miljoen door uw Raad wordt overgenomen.

Hoewel de groei van de saldireserve de goede kant op lijkt te gaan, is een waarschuwing wel op zijn plaats. In de risico-inventarisatie zijn enkele risico's opgenomen die, als ze zich voordoen op korte termijn, een fors verlies met zich meebrengen. Genoemd worden de risico's bij het BUIG-budget en enkele risico's in de grondexploitaties. Er zijn dus positieve bewegingen te onderkennen, maar voorzichtigheid blijft gewenst. Hier komen we bij de zomernota op terug.

2.2 Voordelig saldo naar algemene buffer, met uitzondering van voordeel Zorg & Welzijn

Het jaar 2014 sluiten we af met een voordelig saldo van € 10,1 miljoen. Hierin is al rekening gehouden met bedragen die, met uw goedkeuring, uit onze reserves zijn gehaald of er in zijn gestort.

Totdat de saldireserve het gewenste niveau heeft bereikt, wil ons College positieve resultaten zoveel mogelijk in de saldireserve storten. Dit om onze algemene buffer te versterken en risico's in de toekomst op te kunnen vangen. Een uitzondering willen we maken voor het voordeel binnen het programma Zorg en Welzijn. In het Coalitieakkoord is afgesproken om voordelen binnen het programma Zorg en Welzijn te storten in de bestemmingsreserve Wmo-jeugd. Daartoe is deze reserve bij de Stadsbegroting 2015 ingesteld. Reden hiervoor is dat we dit jaar weliswaar gelden overhouden op dit beleidsterrein, maar ook zeker weten dat we volgende jaren geld tekort komen. Daarom stelt ons College voor om het voordeel van bijna € 1,4 binnen het programma Zorg & Welzijn te storten in de bestemmingsreserve Wmo-jeugd. De rest van het voordelige saldo van € 8,7 miljoen stellen we voor om toe te voegen aan de saldireserve.

Bij beslispunt 3:
3.1 Er kan een bedrag aan nog te maken kosten vrijvallen

De accountant heeft bij haar controle geconstateerd dat voor het project Dijkteruglegging een bedrag aan € 1,7 miljoen aan nog te maken kosten is opgenomen zonder dat hieronder een harde verplichting ligt. Het project Dijkteruglegging is een project wat door de gemeente Nijmegen voor rekening en risico van Rijkswaterstaat wordt uitgevoerd. De uitgaven en inkomsten die onder het contract met Rijkswaterstaat vallen, zijn op de juiste wijze verantwoord en in de Stadsrekening verwerkt. Daarnaast is er een bedrag opgenomen voor waarschijnlijk nog te maken kosten als gevolg van de Dijkteruglegging. Aangezien de Dijkteruglegging geen grondexploitatie is, moeten de boekhoudregels voor gewone projecten gevolgd worden. Dit betekent dat kosten pas genomen worden op het moment dat de gemeente verplichtingen met derden is aangegaan. Wij hebben in eerste instantie dit geld beschouwd als grondexploitatiegeld. Nu dit anders geïnterpreteerd moet worden, stellen wij voor dit geld vrij te laten vallen in de saldireserve. Dit betekent vrijval in 2015 en niet verwerken in de stadsrekening 2014. Effect is dat de saldireserve direct na besluitvorming wordt verhoogd met € 1,7 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bij beslispunt 4:
4.1 Voor opgeleverde investeringen hebben we € 2,9 miljoen minder nodig gehad

Om investeringen te kunnen plegen stelt uw Raad kredieten beschikbaar. Uitgaven hierop lopen vaak over het jaar heen. In de paragraaf Investeringen van het jaarverslag is aangegeven hoeveel geld we nog nodig denken te hebben voor de komende jaren. In een begrotingswijziging (BW-01396) is per krediet aangegeven of het budget naar volgend jaar moet worden overgeheveld of vrij kan vallen.
Bij de oplevering van een investering kijken we of we meer of minder hebben uitgegeven dan de hoogte van het krediet. In 2014 hebben we hierbij € 2,9 miljoen minder nodig gehad dan aan krediet beschikbaar was. Daarom laten we dit kredietbedrag vrijvallen.

4 Risico's
De Stadsrekening moet tijdig worden ingediend bij de Provincie.
Dit geldt ook voor de SiSa-bijlage in de Stadsrekening. Hierin leggen we verantwoording af over de besteding van specifieke uitkeringen van het Rijk.

5 Participatie en Communicatie
Over de stadsrekening 2014 zal op de gebruikelijke wijze gecommuniceerd worden.

6 Uitvoering en evaluatie
Na vaststelling van de Stadsrekening dienen we de Stadsrekening en de SiSa-bijlage in bij de provincie / het Rijk.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage(n): Stadsrekening 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

11. Stadsrekening 2014 (53/2015)

Raadsvoorstel d.d. 31 maart 2015
1. De Stadsrekening 2014 vast te stellen.
2. Het voordelige saldo van € 10.104.843 als volgt te bestemmen:
a. Vanuit het voordeel binnen het programma Zorg & Welzijn € 1.374.000 te storten in de bestemde reserve Wmo-jeugd.
b. Het restant voordelige saldo van € 8.730.843 toe te voegen aan de saldireserve.
3. Een reservering van € 1.723.000 voor nog te maken kosten project Dijkteruglegging vrij te laten vallen en toe te voegen aan de saldireserve.
4. De begrotingswijziging over investeringskredieten vast te stellen (BW-01396).

Het voorstel wordt geagendeerd als debatstuk op 27 mei 2015

Stadsrekening 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Jaarverslag

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorwoord

De stadsrekening 2014 bestaat uit twee onderdelen. Het Jaarverslag en de Jaarrekening.

In het jaarverslag staat de bestuursagenda centraal waarin per programma een korte verantwoording is opgenomen. Daarnaast wordt in het jaarverslag beschreven hoe Nijmegen er financieel voor staat en zijn paragrafen opgenomen over gemeentebrede onderwerpen die de programma's overschrijden

In de jaarrekening staan de bezittingen en schulden in de balans en de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) in het 'overzicht van baten en lasten'. De SiSa-bijlage maakt ook onderdeel uit van de jaarrekening.

De uitgebreide programmaverantwoording over de dingen die in Nijmegen zoal gedaan zijn, is opgenomen als een PDF bestand. Dit biedt de mogelijkheid om vanuit programma's in te zoomen op de onderliggende producten. Deze versie is te vinden op www.nijmegen.nl

De Stadsrekening wordt digitaal beschikbaar gesteld via pcportal.nijmegen.nl . Speerpunten hierbij zijn toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Zo gaat navigeren sneller, wordt meer ondersteund met grafieken en is een nader verdiepingsniveau beschikbaar.

Het College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 3
Voorwoord 5
Inhoudsopgave 7
Inleiding 9
Samenstelling van het bestuur 11
Nijmegen in cijfers 21
Nijmegen financieel 2014 23
Bestuursagenda 33
Paragrafen 113

JAARREKENING **189**
Balans 191
Overzicht van baten en lasten 194
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 197
Toelichting op de balans 203
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 221
Toelichting op het overzicht van baten en lasten 223
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 245
Begrotingsrechtmatigheid 247

BIJLAGEN **249**
Sisa bijlage 250
Gemeentefonds 253
Kasgeldlimiet 255
Renterisiconorm 257
Subsidiestaat 259
Lijst met afkortingen 261
Colofon 265

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inleiding

Deze stadsrekening 2014 is de eerste van het huidig college. Na de verkiezingen in maart zijn de onderhandelingen gestart en hebben wij op 14 mei ons Coalitieakkoord 2014-2018 "Samen voor Nijmegen, sociaal, duurzaam en ondernemend" vastgesteld.

Het jaar 2014 wordt gekenmerkt door een licht herstel van de economie. De begroting 2015 kent geen extra bezuinigingen en deze jaarrekening geeft ook een tamelijk stabiel beeld. Terugkijkend hebben we een goede start kunnen maken met het uitvoeren van het coalitieakkoord en zien we voldoende mogelijkheden deze koers dit jaar vast te houden.

We hebben afgelopen jaar geïnvesteerd in een sterk, sociaal en duurzaam Nijmegen. We zien dat sectorale oplossingen niet meer werken: we verbinden economie met sociaal en onderwijs, binnenstad met stad en regio, wonen met zorg en welzijn. In onze stad werken burgers, instellingen, bedrijven en overheid samen aan een sociale samenleving. Deze coalitie heeft zorg voor elkaar hoog in het vaandel staan en kiest daarbij voor de menselijke maat. Nijmegen is een ‘wij-stad’, waar niemand buiten de boot valt.

De ambities die wij in dit coalitieakkoord hebben verwoord, zijn opgenomen in een strategische agenda waarmee we actief kunnen sturen op de thema's die we voor komende jaren centraal hebben gesteld.

1. Zorgzame stad
2 .Woon- en groeistad
3. Stad die werkt en leert
4. Duurzame stad
5. Bruisende binnenstad
6. Stad in de regio.

In 2014 zijn we aan de slag gegaan met deze thema's en in de begroting 2015 zijn deze verwerkt. Nu voeren we het debat met de raad en de stad over de wijze waarop we kunnen sturen op deze thema’s. In 2015 zal dit concreter worden.
Aangezien de programma's het niveau zijn gebleven waarop de gemeentelijke middelen worden geautoriseerd door uw raad is dit de basis van de verantwoording 2014.

Een van de grote klussen waarvoor we ons in 2014 geplaatst zagen, was het invoeren van de zogenoemde 3 D's, de decentralisatie jeugdzorg, Wet Maatschappelijke ondersteuning en de participatie wet. De MGR werkbedrijf is opgericht en er zijn contracten afgesloten waarmee we op 1 januari klaar stonden voor de nieuwe taken die op de gemeente zijn afgekomen We hebben dit in samenwerking met de regiogemeenten opgepakt waarmee we ook invulling hebben gegeven aan de ideeën rondom regionalisering.
Tot dusverre is de transitie conform de verwachting verlopen maar we blijven alert of iedereen de zorg kan krijgen die nodig is. Daarom stellen we voor om uit het rekeningoverschot bijna € 1,4 miljoen te bestemmen voor de reserve Wmo- jeugd. Ook zijn er natuurlijk zorgen over de ontwikkeling van het BUIG-budget, maar daarover meer in paragraaf weerstandsvermogen.

In de stad wordt nog volop gebouwd en worden plannen ontwikkeld. Desondanks hebben we ook dit jaar weer verliezen moeten nemen op onze planexploitaties. In totaal hebben we € 5,3 miljoen aan verlies genomen, waarbij we wel aantekenen dat hiervan € 4 miljoen al was voorzien en opzij was gezet in ons Coalitieakkoord.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Kijkend naar de uitvoering van onze begroting hebben we verschillende investeringen gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld Doornroosje en hebben we aan onze gereed gemelde investeringen nog een bedrag over gehouden van € 2,9 miljoen.

Het rekeningresultaat bedraagt € 10,1 miljoen voordelig, terwijl we bij de najaarsnota nog € 4,6 miljoen voordeel dachten te realiseren. Dit extra voordeel wordt veroorzaakt door incidentele meevallers en dan vooral door in het verleden ontvangen rijksgelden die we niet meer terug hoeven te betalen, maar mogen houden.

In 2014 hebben we de saldireserve, onze buffer voor tegenvallers, toe zien nemen van € 62,4 miljoen naar € 68,6 miljoen. Dit ondanks de verliezen in de planexploitaties, waarvoor we eerder al € 5,3 miljoen uit de saldireserve hebben gehaald. Hiermee is de saldireserve nog niet geheel voldoende om alle risico's op te vangen, maar na toevoeging van het rekeningresultaat is het gewenste weerstandsvermogen bijna gehaald. Op basis van de huidige inzichten hebben wij er vertrouwen in dat wij, conform afspraak met uw raad in 2018 de gewenste verhouding tussen risico's en saldireserve bereiken.

Ten slotte willen wij niet onvermeld laten dat de bezuinigingsopdracht die wij mee hebben gekregen vanuit de vorige periode gehaald is. Dat betekent dat we ruim € 7 miljoen aan bezuinigen hebben gerealiseerd in 2014.

Ons College legt deze stadsrekening 2014 voor aan uw raad en ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Samenstelling van het bestuur

De raad in Nijmegen heeft 39 leden. Het college bestaat uit de burgemeester en zes wethouders. De gemeentesecretaris, de heer B. (Berend) van der Ploeg is altijd aanwezig bij collegevergaderingen als adviseur. Hubert Bruls is burgemeester van de gemeente Nijmegen.
De burgemeester is niet alleen voorzitter van het College, maar ook van de raad. De Raad wordt bijgestaan door de griffier, mevrouw M.M.V. (Tine) Mientjes. Uiteindelijk is de burgemeester hoofdverantwoordelijk voor het functioneren van de raad. De na de verkiezingen gevormde coalitie bestaat uit:

SAMENSTELLING COLLEGE

Burgemeester H.M.F.(Hubert) Bruls
Portefeuille: Openbare orde & Veiligheid, Dienstverlening & Burgerzaken, Externe Betrekkingen, Juridische Zaken, Communicatie en Onderzoek & Statistiek.

Wethouder mevrouw R.D. (Renske) Helmer-Englebert, SP, 1e loco
Portefeuille: Wijken, Openbare Ruimte, Onderwijs, Sport en Accommodaties

Wethouder B.(Bert) Frings, GroenLinks, *2e loco*
Portefeuille: Zorg, Welzijn, Wonen.

Wethouder T. (Turgay)Tankir, PvdA, 3*e loco*
Portefeuille: Werk, Inkomen, Vroegtijdig schoolverlaten, Economie & Toerisme.

Wethouder H.B.W. (Ben) van Hees, De Nijmeegse Fractie, *4e loco*
Portefeuille: Binnenstad, Citymarketing, Evenementen, Cultuurhistorie, Parkeren, Personeel & Organisatie, ICT en Faciliteiten.

Wethouder B. (Bert) Velthuis, SP, *5e loco*
Portefeuille: Stedelijke ontwikkeling, Grondbeleid, Cultuur.

Wethouder mevrouw H.(Harriet) Tiemens, GroenLinks, *6e loco*
Financiën, Duurzaamheid (Klimaat & Energie), Groen & Water, Mobiliteit

Gemeentesecretaris de heer B. (Berend) van der Ploeg

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

SAMENSTELLING GEMEENTERAAD 2014

De gemeenteraad wordt bijgestaan door de griffier, mevrouw M.M.V. (Tine) Mientjes.

Hieronder vindt u een kort overzicht van de zetelverdeling in de Raad tot 19 maart 2014 (gemeenteraadsverkiezingen) en na 19 maart 2014.

zetelverdeling

politieke partij	tot 19 maart	ná 19 maart
Partij van de Arbeid	8	4
GroenLinks	7	8
D66	6	7
Socialistische Partij	5	8
VVD	4	3
De Nijmeegse Fractie	4	2
Gewoon Nijmegen	2	2
CDA	1	2
Verenigde Senioren Partij	1	2
Fractie Witsenhuijsen	1	0
Fractie Eigenhuijsen	0	1
totaal	**39**	**39**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

SP (8 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 71
E-mail: fractie@sp.nijmegen.nl

J.W.H. van Hooft (Hans) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 348 04 08
E-mail: hvhooft@sp.nl

C. van Norel (Cor)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-81289796
E-mail: cs.norel@hetnet.nl

B. van Berkel (Bart)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail:bart.berkel@gmail.com

P.J. Molenaar (Petra)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-11125457
E-mail: petramolenaar@gmail.com

M.A.L. Sweep (Maarten)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-29594303
E-mail: maartensweep@gmail.com

A. van den Berg (Annelieke)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: a.van.den.berg@sp.nijmegen.nl

S. Vat (Stijn)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: s.vat@sp.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

T. Postema (Tatum)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: tatum.postema@gmail.com

GROENLINKS (8 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 70
E-mail: fractie@groenlinks.nijmegen.nl

P.H.J. Boekhorst (Pepijn) - fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-51754256
E-mail: pepijnboekhorst@gmail.com

E.M. Westerveld (Lisa)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-42375501
E-mail: l.westerveld@groenlinks.nijmegen.nl

N.P. Vergunst (Noël)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-15002866
E-mail: vergunst@gmail.com

C.M.H. Daemen (Cilia)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: c.daemen@groenlinks.nijmegen.nl

P.R. Oomen (Pepijn)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-19072657
E-mail: pepijnoomen@gmail.com

J. F. Reinhoudt (Jos)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-20408049
E-mail: jos@reinhoudt.com

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

B. Friesen (Bram)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: bram.friesen@gmail.com

A.B. Ranshuijsen (April)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: a.ranshuijsen@gmail.com

D66 (7 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 69
E-mail: fractie@d66.nijmegen.nl

De heer R.A.A. Jetten (Rob) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: robjetten@d66nijmegen.nl

De heer T.F.A. van Elferen (Tobias)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-15656338
E-mail: tobiasvanelferen@d66nijmegen.nl

De heer M. Groothuizen (Maarten)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: groothuizenm@gmail.com

Mevrouw G. Visser (Grete)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-12407920
E-mail: gretevisser@hotmail.com

Mevrouw C.B.M. Lamers (Kristie)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-48386780
E-mail: kristielamers@d66nijmegen.nl

De heer R. El Hafi (Rachid)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-85282732
E-mail: r.el.hafi@d66.nijmegen.nl

Mevrouw R.M.G. Brouwer (Rachel)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-24298558
E-mail: rachelbrouwer@d66nijmegen.nl

PVDA (4 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 67
E-mail: fractie@pvda.nijmegen.nl

M.J.M. van Nijnatten (Marc) - Fractievoorzitter
Rouaanstraat 5
6515 CD Nijmegen
Tel. 06-10316085
E-mail: m.van.nijnatten@pvda.nijmegen.nl

G.M.M. Schellekens (Giselle)
p/a fractiesecretariaat PvdA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-39775000
E-mail: g.schellekens@pvda.nijmegen.nl

R.S. Zwart (Rutger)
Korte Bredestraat 18
6543 ZR Nijmegen
Tel. (024) 373 33 39
E-mail: r.zwart@pvda.nijmegen.nl

A. Selman (Ammar)
p/a fractiesecretariaat PvdA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: a.selman@pvda.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VVD (3 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. (024) 329 23 68
E-mail: fractie@vvd.nijmegen.nl

I.M. van Dijk (Inge) - fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-27478668
E-mail: i.van.dijk@vvd.nijmegen.nl

P. Huliselan (Patrick)
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-42915699
E-mail: p.huliselan@vvd.nijmegen.nl

M.F. KOSSEN (FLEUR)
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: f.kossen@vvd.nijmegen.nl

CDA (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
E-mail: fractie@nijmegen.cda.nl

M.T. (Mark) Buck - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat CDA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-26298076
E-mail: **mark.buck@nijmegen.cda.nl**

J.M. (Judith) Rotink
p/a fractiesecretariaat CDA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-18214620
E-mail: judith.rotink@nijmegen.cda.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

GEWOON NIJMEGEN (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr: (024) 329 96 22
E-mail: fractie@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

J.L.J. Janssen (Jo) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat Gewoon Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 329 96 22
E-mail: fractie@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

R.A.P. Klein Hemmink (Ruud)
p/a fractiesecretariaat Gewoon Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 329 96 22
E-mail: r.kleinhemmink@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

DE NIJMEEGSE FRACTIE (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 29 93
E-mail: info@denijmeegsefractie.nijmegen.nl

A.H.W Hillen (Albaer) - Fractievoorzitter
p/a Fractiesecretariaat De Nijmeegse Fractie
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-20972666
E-mail: ahillen@panet.nl

W. Grutters (Wendy)
p/a Fractiesecretariaat De Nijmeegse Fractie
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-50202030
E-mail: w.grutters@denijmeegsefractie.nijmegen.nl

VERENIGDE SENIOREN PARTIJ (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 24
E-mail: fractie@vsp.nijmegen.nl

M.J.I. Hulskorte (Michel) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat VSP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: fractie@vsp.nijmegen.nl

J.V.J. van Deurzen (Hans)
p/a fractiesecretariaat VSP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: h1.van.deurzen@vsp.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

FRACTIE EIGENHUIJSEN (1 ZETEL)

P.A. Eigenhuijsen (Paul)
p/a fractie Eigenhuijsen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: pauleigenhuijsen@gmail.com

De gemeenteraad bestaat nu uit 14 vrouwen en 25 mannen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Nijmegen in cijfers

Bevolking

Leeftijd	2010	2011	2012	2013	2014
0-14 jaar	23.652	23.714	23.854	23.792	23.911
15-24 jaar	28.278	28.487	28.681	29.345	30.411
25-49 jaar	59.753	59.857	59.526	59.184	58.884
50-64 jaar	29.636	30.069	30.232	30.493	30.847
65 jaar e.o.	21.717	22.138	22.953	23.629	24.281
Geslacht					
vrouwen	84.902	85.652	86.129	86.788	87.647
mannen	78.134	78.613	79.117	79.655	80.697
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

Bevolking - etniciteit

Herkomst	2010	2011	2012	2013	2014
Nederland	122.947	123.662	124.089	124.894	126.461
Westerse landen	19.802	20.143	20.275	20.328	20.280
Niet-Westerse landen	20.287	20.460	20.882	21.221	21.603
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

Bevolking - etniciteit

Herkomst	2010	2011	2012	2013	2014
Nederland	122.947	123.662	124.089	124.894	126.641
Suriname	1.506	1.519	1.523	1.524	1.557
Antillen/Aruba	2.048	2.045	2.066	2.095	2.098
Turkije	5.281	5.288	5.313	5.331	5.351
Marokko	3.391	3.440	3.500	3.513	3.570
Overige	27.863	28.311	28.755	29.086	29.127
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

De etnische herkomst volgens de CBS-definitie wordt bepaald door het geboorteland van de persoon zelf en van de ouders van deze persoon.

Bouwen en wonen - woningvoorraad - voorraad naar soort woongelegenheid

Woningvoorraad	2010	2011	2012	2013	2014
Nieuwbouw koop:					
- laagbouw	175	137	200	227	220
- etage	385	32	100	225	38
Nieuwbouw huur:					
- laagbouw	20	82	200	80	117
- etage	251	106	750	528	338
Totaal woningen per 1 jan (CBS)	70.402	71.083	71.774	72.916	72.524
Wooneenheden per 1 jan (CBS)	4.571	4.597	4.620	4.620	4.642
Woonschepen	44	41	41	46	47
Woonwagens	103	103	103	83	83
Totaal	**75.120**	**75.824**	**76.538**	**77.665**	**77.296**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/woningmarkt)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Huishoudens naar soort

Huishoudens	2010	2011	2012	2013	2014
Alleenwonend	24.887	25.251	25.434	26.006	26.304
Echtpaar/samenwonend	18.954	18.969	18.960	19.279	19.558
1-oudergezin	4.689	4.725	4.851	4.907	5.052
2-oudergezin	15.230	15.424	15.487	15.479	15.445
Vrij huis	2.862	2.928	2.961	3.066	3.233
anders	1.175	1.130	1.162	916	920
Totaal	**67.797**	**68.427**	**68.855**	**69.653**	**70.542**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/woningmarkt/voorraad)

Scholing en vorming - wetenschappelijk onderwijs - hoger beroepsonderwijs

Onderwijs	2010	2011	2012	2013	2014
HBO-studenten					
Gezondheid	10.725	11.621	11.993	12.484	12.559
Economie	3.455	3.557	3.898	4.101	4.550
Educatie	3.209	3.348	3.407	3.364	3.530
Techniek	642	722	815	880	1.081
Communicatie	26	0	0	0	0
Totaal Hbo-studenten	**18.057**	**19.248**	**20.113**	**20.829**	**21.720**
WO-studenten					
A-faculteiten	5.948	5.967	5.743	5.279	5.516
B-faculteiten	5.323	5.432	5.521	5.615	5.876
C-faculteiten	6.824	7.158	7.026	6.796	6.910
Overig en onbekend	155	197	189	156	157
Totaal WO-studenten	**18.250**	**18.754**	**18.479**	**17.846**	**18.459**
Nijmeegse studenten HBO	4.150	3.929	3.868	3.570	4.003
Nijmeegse studenten WO	8.777	8.302	7.764	6.584	onbekend
Totaal studenten HBO en WO	**36.307**	**38.002**	**38.592**	**38.675**	**40.179**

Nijmeegse studenten: volgen een studie in Nijmegen en zijn woonachtig in Nijmegen

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/onderwijs) cijfers WO studenten zijn met terugwerkende kracht aangepast; bron nu DUO; was Radboud

Nijmegen financieel 2014

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe Nijmegen er in 2014 financieel voorstaat.
We gaan in op het behaalde financiële resultaat en de analyse ten opzichte van de begroting, de verwachting in de voorjaarsnota en het geprognosticeerde resultaat bij de najaarsnota. Daarnaast behandelen we de vermogenspositie ultimo 2014 en geven we een doorkijk naar het weerstandsvermogen voor de komende jaren. Tot slot geven we een analyse van de personeelskosten en inhuur evenals de gerealiseerde bezuinigingen in 2014.

In 2014 is de stadsrekening afgesloten met een voordelig saldo van € 10,1 miljoen.

Ten tijde van de najaarsnota dachten we nog af te gaan sluiten met een voordelig saldo van € 4,6 miljoen, maar door verschillende mee- en tegenvallers van per saldo € 5,5 miljoen voordelig hebben we de jaarrekening af kunnen sluiten met genoemde € 10,1 miljoen.

FINANCIËLE ANALYSE

De begroting 2014 sloot met een voordelig saldo van € 2,7 miljoen. De ontstane begrotingsruimte is gehandhaafd en niet ingezet door het voormalig college en raad. Reden hiervoor was dat de meerjarige doorkijk niet onverdeeld positief was en de saldireserve nog niet op peil. Voorzichtigheidshalve is het positieve saldo gehandhaafd en hiermee werd ook ruimte gecreëerd voor de nieuw te vormen coalitie. Bij het coalitieakkoord kon dan ook gestart worden met een voordelig begrotingsresultaat van ruim € 2,7 miljoen. Deze ruimte is a-structureel benut om enkele noodzakelijke aanvullende voorzieningen te treffen voor onderwijshuisvesting en Bergerden. Al met al is hiervoor bij het coalitieakkoord € 4 miljoen opzij gezet. Deze effecten zijn niet in de begroting 2014 verwerkt, maar zijn in het VGP verantwoord en in deze stadsrekening meegenomen.
Bij de voorjaarsnota is een voordeel gemeld van € 6,5 ton en daarmee kwam het voordelige begrotingssaldo uit op € 3,4 miljoen. Tot slot is bij de najaarsnota een programmavoordeel van ruim € 4 miljoen ten opzichte van de gewijzigde begroting gemeld, waarmee het voordelig saldo uit zou komen op ongeveer € 7,4 miljoen. Een aantal van de gemelde voordelen (€ 1,2 miljoen) werden echter veroorzaakt doordat enkele werkzaamheden die in 2014 zijn gestart nog niet afgerond waren. Verder is geconstateerd dat het bij Zorg en Welzijn verwachte voordeel van € 1,8 miljoen hard nodig is om de a-structurele kosten voor sociale wijkteams in 2015 te dekken. Deze redenen hebben ertoe geleid dat er € 3 miljoen aan budget is overgeheveld naar 2015. Rekening houdend met incidentele voorstellen met een financieel effect van € 1,5 ton is het uiteindelijk verwachte rekeningresultaat in de bijgewerkte begroting uitgekomen op € 4,6 miljoen.

Het rekeningresultaat is uiteindelijk uitgekomen op € 10,1 miljoen voordelig. Dit is € 5,5 miljoen meer dan bij de najaarsnota werd verwacht.

De grootste voordelen zijn ontstaan door vrijval van een aantal bedragen waarvoor de terugbetalingsverplichting aan het Rijk is vervallen. Dit gaat om een totaalbedrag van ca. € 4,2 miljoen. Daarentegen is er een tegenvaller in de gemeentefondsuitkering van € 2,4 miljoen als gevolg van het aanpassen van enkele rekenregels waardoor de uitkering 2012 -2014 lager uit zijn gevallen dan was geraamd. Deze gegevens zijn pas in december bekend geworden.
Verder heeft de trend dat de kosten voor individuele voorzieningen WMO teruglopen zich ook in 2014 gemanifesteerd. Naast de gemelde voordelen bij de najaarsnota heeft zich hierbij nog een voordeel voorgedaan van € 1,1 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De aantallen bijstandsgerechtigden hebben zich gunstig ontwikkeld en hierdoor is er € 2,7 miljoen over op het uitkeringenbudget. Schommelingen in de aantallen en de moeilijke exacte voorspelbaarheid hiervan is ook wel het kenmerk van dergelijke regelingen. Uiteraard worden de aantallen en het verloop hiervan wel goed gemonitord. Voor verdere analyse van de reguliere programmaresultaten wordt verwezen naar de onderstaande tabel.

Naast de reguliere programma's heeft ook grondbeleid financiële gevolgen voor de gemeente. In de loop van het jaar worden de ramingen voor grondexploitaties niet aangepast. Wel worden in diverse verantwoordingsdocumenten aangegeven hoe de stand van zaken is rondom grondexploitaties. Zo wordt in oktober een risiconota ontwikkelbedrijf uitgebracht en in februari een voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). In de begroting 2014 werd er vanuit gegaan dat de grondexploitaties een winst zouden genereren van € 1,5 miljoen. Zoals in het coalitieakkoord al aangekondigd, was de verwachting toen dat er zeker € 4 miljoen nadeel op zou treden bij de exploitatieopzetten voor onderwijshuisvesting en voor de gemeenschappelijke regeling Bergerden. Het VGP van februari 2015 heeft laten zien dat de planexploitaties uiteindelijk een verlies hebben opgeleverd van € 5,3 miljoen. Naast het bij het coalitieakkoord reeds voorziene verlies van € 4 miljoen heeft m.n. een extra verlies op het waalfront geleid tot dit verlies. In de jaarrekening is dit verlies direct gecompenseerd door een bijdrage uit de saldireserve. Anders gezegd, de nadelen uit grondexploitatie geven geen nadelig resultaat in de programmakosten, maar zorgen wel voor een lagere stand (verlaging € 6,8 miljoen) van de saldireserve.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van programmaresultaten en de afwijking ten opzichte van de dynamische begroting. De dynamische begroting wil zeggen de begroting met inachtneming van alle begrotingswijzigingen tot en met 31 december 2014.

Het gaat hier over de resultaten op programmaniveau na toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves. Het betreft nadelige saldi per programma. Alleen het programma Bestuur en Middelen kent een positief resultaat omdat hier de belastingopbrengsten en de gemeentefondsuitkering verantwoord wordt.

Voor de programma's met een afwijking groter dan € 250.000 wordt een korte toelichting gegeven.

Programma In € 1.000	dynamische begroting 2014	realisatie 2014	afwijking
Klimaat en Energie	5.855	5.547	308 V
Ruimte & cultuurhistorie	5.620	4.290	1.330 V
Wonen	15	567	552 N
Bestuur & Middelen	-263.023	-257.165	5.858 N
Zorg & Welzijn	58.226	56.851	1.375 V
Werk & Inkomen	36.887	29.590	7.297 V
Onderwijs	28.106	26.510	1.596 V
De overige programma's	123.727	123.707	20 V
	4.587 V	**10.103 V**	**5.516 V**

Programma Klimaat en energie

In dit programma is een eenmalig voordeel ontstaan door diverse oorzaken. Als meest in het oog springende oorzaak wordt de lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Particuliere Woningen vermeld. Aanvragers van deze subsidies kunnen gebruik maken van andere subsidieregelingen en hierdoor is de aanspraak op de gemeentelijke middelen lager uitgevallen. In de najaarsnota was dit positieve risico al gemeld.

Programma Ruimte en Cultuurhistorie

Het voordeel is nagenoeg geheel ontstaan door hogere legesopbrengsten van € 1,4 miljoen Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Wonen

Bij de voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente- effect zou optreden bij het verstrekken van startersleningen. Dit voordeel is weliswaar opgetreden, maar brengt geen programmavoordeel met zich mee. De rentevoor - en nadelen op startersleningen worden namelijk volgens afspraak verrekend met het fonds startersleningen. Het programma kent dus geen voordeel, wel is het fonds hoger dan was verwacht. Omdat het gemelde voordeel wel als programmavoordeel ten tijde van de voorjaarsnota was ingeboekt, levert het nu in de realisatie een (optisch) nadeel op.

Programma Bestuur en middelen

In het programma bestuur en middelen is een nadeel opgetreden van € 5,9 miljoen. In dit programma worden de gemeentefondsuitkering en de belastingheffingen verantwoord, maar zijn ook stelposten, financieringsresultaten, bedrijfsvoeringsresultaten en een post onvoorzien opgenomen. Hiermee geven we ook aan dat de afwijkingen zeer divers van aard zijn.
De gemeentefondsuitkering was in de najaarsnota al met bijna € 1,8 miljoen naar beneden bijgesteld op grond van een lagere uitkeringsfactor en negatieve bijstelling aan bijstandsontvangers. Na de najaarsnota heeft met terugwerkende kracht tot 2012 een bijstelling van de maatstaven plaatsgevonden waardoor de uitkering nog eens € 2,4 miljoen lager is uitgevallen. De belastingheffingen zijn ongeveer € 1,0 miljoen lager als gevolg van een arrest door de Hoge Raad waarin bepaald is dat verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien moeten worden, maar deels als woning. Verder is bij de begroting, op grond van ervaring, rekening gehouden met een voordelig rekeningresultaat. Hiervoor was een negatieve stelpost van € 1,8 miljoen op dit programma opgenomen. In de stadsrekening zorgt deze stelpost voor een nadelige afwijking van € 1,8 miljoen op dit programma.
Hiertegenover zijn er bij andere programma's voordelen opgetreden. Gebleken is dat het in eigen beheer regelen van het wethouderspensioen voordeliger is dan het verzekeren van wethouderspensioenen. De oude verzekeringen blijven wel bestaan, maar aanvullingen en nieuwe rechten worden in eigen beheer geregeld. De keuze eigen beheer heeft, door het vormen van een voorziening voor wethouderspensioenen, in 2014 tot een eenmalig nadeel geleid van € 1,2 miljoen.
Als voordeel leidt het niet gebruiken van de post onvoorzien tot een voordeel van € 0,4 miljoen. Verder zijn er nog diverse voor- en nadelen die geringer van omvang zijn en per saldo een nadeel hebben opgeleverd van ongeveer € 0,1 miljoen.

Programma Zorg en Welzijn

Het programma kent een voordeel van € 1,4 miljoen. Nadat in de najaarsnota een voordeel van ca. 1,8 miljoen op dit programma is gemeld, waarvan besloten is om dit als budget over te hevelen naar 2015 in verband met de voorziene problemen, heeft zich nu bij dezelfde onderdelen een extra onderuitputting gemanifesteerd tot een totaalbedrag van € 1,4 miljoen. Belangrijkste oorzaak is het achterblijven van de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. Gebruikelijker wijs valt het voordeel vrij in het rekeningresultaat. Bijzonderheid is dat we weten dat er tekorten op zullen treden in 2015. De nieuwe WMO taken zijn ingekocht op basis van het voorlopige rijksbudget januari 2014. De bij de septembercirculaire 2014 gepubliceerde definitieve budgetten 2015 lieten echter een neerwaartse bijstelling zien van € 2,0 miljoen. Deze bijstelling hebben we deels kunnen oplossen, maar voor € 1,3 miljoen niet. In 2015 worden we daarom geconfronteerd met een tekort van € 1,3 miljoen op de Wmo. In het Coalitieakkoord is de bestemmingsreserve Wmo - jeugd opgenomen (formeel ingesteld in de stadsbegroting 2015) waar vrijvallende middelen binnen zorg en welzijn worden vastgehouden en incidentele tekorten uit worden opgevangen. Omdat het doel van de reserve, de beschikbare overtollige middelen en de wetenschap dat er een tekort zal zijn op de WMO taken hier bij elkaar komen, stellen wij voor om het overschot van € 1.374.000 uit het programma Zorg en Welzijn toe te voegen aan de bestemmingsreserve Wmo- jeugd.

Programma werk en inkomen

Het voordeel op het programma werk en inkomen is voor het grootste deel incidenteel. De uitkeringen worden voor een groot deel gedekt door een rijksbudget. Nu is dat een vastgesteld budget en voor- en nadelen vallen binnen het programma. In het verleden ontvingen we een bijdrage van het rijk op basis van verstrekte uitkeringen waarop terugontvangsten van uitkeringsgerechtigden in mindering werden gebracht. Toen de regeling door het rijk gewijzigd is, hebben wij een bedrag gereserveerd voor het geval wij de terugontvangende van oude

bijstandsdebiteuren alsnog aan het rijk terug zouden moeten betalen. Deze post staat inmiddels zolang gereserveerd dat wij van mening zijn dat we deze post vrij kunnen laten vallen. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 2,7 miljoen. Wanneer wij van de bijstandsgerechtigden geld terugvorderen, is de praktijk dat niet alle gelden terugkomen. Hier houden wij rekening mee door het opnemen van een voorziening dubieuze debiteuren. Tot 2014 werd rekening gehouden met een percentage oninbaar van 52%. Het blijkt echter dat door verschillende oorzaken, onder meer een sterk incassobeleid (proberen het geld binnen te krijgen) en streng voor de deurbeleid bij het verstrekken van de uitkering (dan hoeft er ook minder teruggevorderd te worden)het percentage teruggebracht kan worden naar 46% oninbaar. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 2 miljoen.
Verder hebben we € 2,7 miljoen minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt dan het budget wat we hiervoor van het Rijk ontvingen. Verdere verschillen op dit programma zijn gering van omvang.

Programma Onderwijs

Het voordeel op het programma onderwijs is bijna helemaal ontstaan door een vrijval van een schuld aan het Rijk. Vorig jaar dachten we nog dat deze gelden terugbetaald moesten worden, maar dit jaar is gebleken dat we deze mogen houden en daarmee valt dit bedrag vrij.

ANALYSE VERMOGENSPOSITIE

De vermogenspositie van de gemeente Nijmegen wordt bepaald door de stand van het eigen vermogen ultimo boekjaar. In de balans wordt inzicht gegeven in de mutaties binnen het eigen vermogen. Mutaties in het eigen vermogen worden verwerkt aan de hand van raadsbesluiten. Het eigen vermogen bestaat uit:

	31-12-2014	31-12-2013
Algemene reserve	68.572	62.369
Bestemmingsreserve	9.783	16.552
Rekeningresultaat	10.103	717
Totaal	**88.458**	**79.638**

Het eigen vermogen is ten opzichte van 2013 toegenomen met € 8,8 miljoen toegenomen tot bijna € 88,5 miljoen. Een belangrijke toename wordt veroorzaakt door het rekeningresultaat van € 10,1 miljoen.

ANALYSE WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Het gewenste weerstandsvermogen wordt berekend met behulp van ons risicobeheersingssysteem.
De afspraken rondom zekerheidspercentages en risicobeheersing hebben wij vastgelegd in de kadernota "risicomanagement en weerstandsvermogen" Wij kunnen met 80% zekerheid zeggen dat wij om de risico's van zowel de programma's (€ 14,6 miljoen) als van de planexploitaties (€ 66,3 miljoen) af te dekken een weerstandsvermogen nodig hebben van € 80,9 miljoen.

Op dit moment is de saldireserve nog niet van voldoende omvang om alle risico's af te dekken.
In de hierna volgende grafiek is echter aangegeven hoe de saldireserve zich in de loop van de tijd ontwikkelt. Bijzonderheid bij de optelsom van begrotingsrisico's (€ 14,6 miljoen) en planexploitatierisico's (€ 66,3 miljoen) is de verschillende spreiding in de tijd. De planexploitaties hebben een horizon die zo'n 15 jaar verder kan liggen, bijvoorbeeld de oplevering van de Waalsprong is nu berekend op 2028/2029. De bijsturingsmogelijkheden en externe invloeden op het risicoprofiel zijn voor planexploitaties dan ook veel groter dan van de programmarisico's. Dat is dan ook de reden dat wij het verantwoord achten om een groeipad voor de saldireserve uit te stippelen, zodat de saldireserve op termijn en overeenkomstig afspraak met uw raad uiterlijk 2018 op niveau is om alle risico's af te kunnen dekken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Ook willen wij u nog een bijzonderheid bij de analyse van het weerstandsvermogen meegeven. Voor dekking van toekomstige verliezen in de planexploitaties zijn voorzieningen gevormd. Voorzieningen worden gevormd door het nemen van verliezen en deze bedragen opzij te zetten in een voorziening. Mocht op termijn blijken dat de verwachte verliezen zich positief ontwikkelen, dan vallen deze bedragen weer vrij. Populair gezegd hebben we naast de spaarpot die saldireserve heet, nog een andere spaarpot in de vorm van voorzieningen (€ 70,4 miljoen eind 2014) Alleen heeft deze laatste spaarpot een stevig slot en mag enkel en alleen besteed worden om de verliezen in planexploitaties op te vangen.

Bij de herziening van de planexploitaties wordt gekeken welke risico's zich voor kunnen doen, (risicoprofiel € 66,3 miljoen) welke verliezen er verwacht worden (verliesvoorziening € 70,4 miljoen), maar ook kan het voorkomen dat er een winstverwachting is. Volgens de spelregels van winstnemen bij planexploitaties wordt winst pas genomen op het moment dat er feitelijk "geld in de pot "zit. We weten al langer dat er winst aan gaat komen, maar daar doen we pas iets mee op het moment van winstuitkering. Datzelfde geldt voor de winstuitkering door een verbonden partij. Op dat moment wordt de winst in de prognose van de saldireserve opgenomen.
De bijzonderheid van de risicomeldingen is dat risico's onmiddellijk een claim op de saldireserve leggen, terwijl ze niet onmiddellijk en tegelijkertijd zullen optreden, terwijl winstverwachtingen, die met een grote mate van zekerheid worden verwacht pas in de toekomst genomen worden. In het licht van het voorzichtigheidsprincipe is dat een goede zaak. Het lijkt echter wel reëel om bij de omvang van het benodigd weerstandsvermogen, nu al rekening te houden met de winstverwachtingen.(winstverwachtingen uit te keren in de periode 2015 tot 2027 ruim € 15 miljoen)

De grafiek laat de verwachte ontwikkeling van de Saldireserve zien.

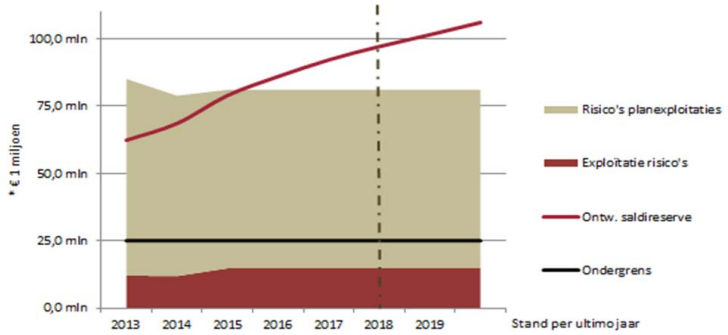

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
Volgens afspraak met uw Raad is de gewenste doelstelling van verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen 1,0. Tevens is de afspraak gemaakt dat deze stand bereikt zal zijn in 2018. Die ratio is eind 2014 nog niet bereikt. De risico's zijn hoger dan de beschikbare saldireserve en hiermee komt de ratio eind 2014 neer op 0,85. Wanneer we echter het rekeningresultaat 2014, waarover bij vaststellen van deze rekening nog besloten moet worden, bij de saldireserve eind 2014 optellen dan is de gewenste ratio al bijna bereikt. In het bovenstaande overzicht is het rekeningresultaat 2014 in de prognose 2015 van de saldireserve verwerkt.
Bij deze berekening moeten nog wel wat kanttekeningen gemaakt worden. Wij hebben op een serieuze manier werk gemaakt van onze risico-inventarisatie en daarmee is het risicoprofiel goed onderbouwd, MAAR: van de geduide programmarisico's is bijvoorbeeld het risico op BUIG zodanig dat het zich al heel snel en tot forse omvang kan manifesteren. Ook de risico's bij planexploitaties zijn zodanig dat wanneer een risico bewaarheid wordt, de effecten groot zijn. Hier lopen nog wat discussies met diverse partijen. Deze discussies zijn in een zodanig stadium dat verliesnemen prematuur is, maar een waarschuwing wel op zijn plaats is.
De conclusie is dat er voorzichtige positieve bewegingen te onderkennen zijn, maar dat deze nog zo broos zijn, dat inzetten hiervan niet verantwoord wordt geacht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VOORSTEL TOT BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

resultaat 2014		
werkelijke uitgaven 2014	794.877	
werkelijke inkomsten 2014	803.695	
Saldo van baten en lasten	8.818	V
reservemutaties volgens dynamische begroting (onttrekking uit reserves)	5.974	N
resultaat na reservemutaties begroting	2.844	V
mutaties volgens reeds genomen besluiten		
a. effecten VGP raadsbesluit 18 maart 2015 uit saldireserve	6.832	V
b. onttrekking uit de reserve focus citymarketing	254	V
c. hogere onttrekking uit de reserve gesubsidieerde arbeid	607	V
d. lagere storting 1% regeling beeldende kunst	-208	N
e .ISV gelden minder uit de bestemmingsreserve ISV	-72	N
f. minder uit de reserve bereikbaarheidsfonds	-153	N
resultaat na reservemutaties besluitvorming over 2014	**10.103**	**V**
Winstbestemmingsvoorstel		
Voordeel Z&W storten in de bestemmingsreserve WMo en jeugd	1.374	
Restant voordelig saldo storten in de saldireserve	8.729	
	10.103	**V**

Toelichting op mutaties volgens besluitvorming

a. De VGP is op 18 maart door de Raad vastgesteld. Hierin zijn verliezen op grondexploitaties opgenomen, maar ook nog een winstname op een aantal projecten. Per saldo is er een bedrag van € 5,3 miljoen ten laste van de saldireserve gebracht. Aangezien in de dynamische begroting een storting in de saldireserve was geraamd, heeft vaststelling van de VGP uiteindelijk geleid tot de genoemde correctie van € 6,8 miljoen.

b. tot en met f. Er zijn een aantal bestemmingsreserves waarbij de regels zodanig zijn, dat pas na afloop van het jaar bepaald kan worden of er een toevoeging dan wel onttrekking aan deze reserves gedaan moet worden en tot welk bedrag. In de begroting wordt een zo goed mogelijke schatting gedaan van de mutaties in de reserve, maar pas bij het opmaken van de rekening kan het definitieve bedrag worden bepaald. De hier vermelde mutaties zijn geheel conform de door de Raad vastgestelde spelregels van de betreffende reserve.

Winstbestemmingsvoorstel:
Zoals hierboven bij de toelichting op het programma Zorg en Welzijn is aangegeven, wordt voorgesteld om het voordeel op het programma Zorg en Welzijn in de reserve Wmo en jeugd te storten in verband met het tekort in het budget 2015 voor de reeds aangegane WMO contracten.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

WAAR KWAM HET GELD IN 2014 VANDAAN?

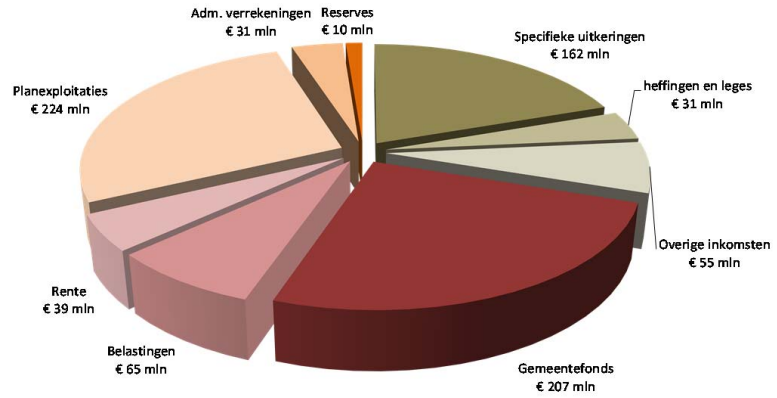

Gemeentefonds € 207 miljoen
De belangrijkste inkomstenbron is het Gemeentefonds. Via dat fonds geeft het Rijk aan de gemeente middelen om de gemeentelijke taken uit te kunnen voeren. De keuze hoe de gemeente dit geld besteedt, is aan de gemeenteraad.

Specifieke uitkeringen € 162 miljoen
Van diverse Ministeries krijgen we geld voor speciale taken en projecten. Dit geld is specifiek bestemd voor het aangegeven doel en kan niet aan iets anders worden besteed. De bijdrage voor het verstrekken van uitkeringen in het kader van de Wet Werk en Bijstand (Wwb) en de bijdrage voor de WSW maken het grootste deel uit van dit bedrag. Ook provinciale subsidies zijn onder specifieke uitkeringen meegenomen.

Belastingen en heffingen € 96 miljoen
De belangrijkste eigen belastingen van de gemeente zijn de OZB, de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing. Daarnaast zijn er allerlei heffingen en leges, waarvan de bouwleges de grootste is.

Planexploitaties € 224 miljoen
Planexploitaties zijn grote, meerjarige ontwikkelingsprojecten, waarvoor de gemeenteraad een aparte begroting vaststelt voor de hele looptijd van het project. De boekhoudregels schrijven voor dat ook van planexploitaties de baten en lasten van het betreffende jaar in de Stadsbegroting worden opgenomen.

Rente en winstuitkeringen € 39 miljoen
Onder deze categorie rekenen we de rente op onze reserves, toegerekende rente op onze investeringen, rente op uitgezette leningen en de dividenden.

Reserves € 10 miljoen
Uit bestemmingsreserves en uit de saldireserve worden soms – bij raadsbesluit – bedragen gehaald als dekking voor de begroting. Dat is per definitie tijdelijke dekking. Bij de lasten zal blijken dat er ook weer bedragen ín de reserves worden gestort.

Administratieve verrekening € 31 miljoen
Soms worden binnen de rekening bedragen verrekend tussen producten. Bijvoorbeeld de huren van sportaccommodaties, die binnenkomen bij beheer vastgoed en van daaruit overgeboekt worden naar het programma Sport. Om te voorkomen dat die bedragen dubbel worden geteld, krijgen ze een apart kenmerk mee.

WAAR GING HET GELD IN 2014 NAARTOE?

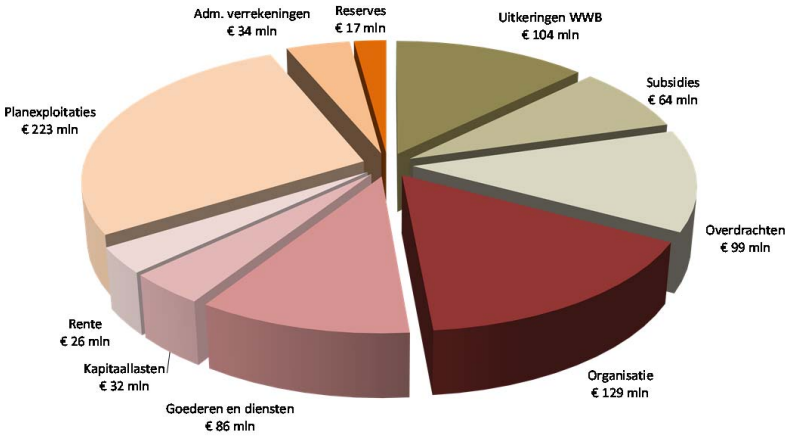

Organisatie € 129 miljoen
De totale kosten van de gemeentelijke organisatie bedragen € 129 miljoen. Daarin zitten de personeelskosten van ambtenaren en bestuurders plus alle andere kosten die de eigen organisatie nodig heeft om te kunnen functioneren, exclusief de organisatiekosten die bij de planexploitaties en investeringen terecht komen.

Kapitaallasten € 32 miljoen
Kapitaallasten bestaan uit de rente en de aflossing van investeringen. Het gaat hier om de kapitaallasten voor beleidsinvesteringen die op de programma's worden geboekt.

Goederen en diensten € 86 miljoen
Onder goederen en diensten wordt alles geboekt wat anderen tegen betaling in onze opdracht uitvoeren of leveren. Bijna 80% van het totale bedrag komt voor rekening van de programma's Werk & Inkomen, Openbare ruimte, Mobiliteit en Facilitaire diensten. Dan gaat het om trajecten voor uitstroom en participatie, het contract met de DAR, onderhoud aan wegen en aan openbaar groen en beheer en onderhoud van accommodaties.

Planexploitaties € 223 miljoen
Zoals we bij de baten schreven, schrijven de boekhoudregels voor dat van planexploitaties de baten en lasten van het betreffende jaar in de Stadsbegroting worden opgenomen.

Rente € 26 miljoen
Schreven we bij de baten dat we rente ontvangen op onze reserves, tegelijkertijd betalen we rente op onze leningen. In het treasurybeleid wordt steeds geprobeerd een zo gunstig mogelijke financiering te behalen. De rente op onze reserves dient als voeding voor de saldireserve.

Reserves € 17 miljoen
Reserves zijn net als een spaarpot. Als er geld over is, gaat dat naar de reserves. En als er –tijdelijk – extra geld nodig is, kan dat weer uit de reserves worden gehaald. Voor beide is altijd een uitdrukkelijk raadsbesluit nodig. Hier, aan de lastenkant, staan de middelen die we in de reserve storten.
De saldireserve dient als buffer voor de risico's in de lopende begroting. De andere reserves zijn bestemmingsreserves: ze zijn ingericht met een bepaald doel. Als de Raad dat doel laat vervallen, kunnen de middelen worden toegevoegd aan de saldireserve.

Administratieve verrekening € 34 miljoen
Net als bij de baten staan hier de interne verrekeningen apart opgenomen.

Uitkeringen Wwb € 104 miljoen
De lasten van de feitelijke Wwb-uitkeringen zijn € 104 miljoen geweest.

Subsidies € 64 miljoen
Subsidies zijn middelen die wij aan andere organisaties geven die activiteiten voor Nijmeegse burgers uitvoeren.

Overdrachten € 99 miljoen
Onder overdrachten zitten middelen die wij aan andere organisaties of individuen geven maar die niet tot de subsidies of de Wwb-uitkeringen behoren. De grote overdrachten zijn Wmo verstrekkingen, minimabeleid, regionale brandweer en trajecten binnen het product werk.

BEZUINIGINGEN

Bij deze jaarrekening wordt gerapporteerd over de verdere afwikkeling in het jaar 2014 van de bezuinigingen naar de stand van 31 december 2014. Tevens wordt kort teruggekeken naar de invulling van de bezuinigingen in het afgelopen jaar.
Het beeld is dat de invulling in 2014 goed is verlopen. De opgave voor 2014 bedroeg totaal € 7,2 miljoen. Dit bedrag kunnen we nu bijna volledig gereed melden.
Bij de Voorjaarsnota meldden we € 4,4 miljoen, vervolgens in de Najaarsnota aanvullend € 2 miljoen. En nu bij de Jaarrekening komt daar nog eens € 0,7 miljoen bij. In de paragraaf bedrijfsvoering gaan we uitgebreid in op het ontstaan van de bezuinigingen en de invulling hiervan. Voor deze nadere detaillering verwijzen wij u dan ook naar deze paragraaf.

KOSTENPLAATSRESULTAAT 2014

Om de gemeente als organisatie te laten functioneren moeten er kosten worden gemaakt in de sfeer van de bedrijfsvoering. Denk hierbij aan personeelskosten, inhuur, huisvestingskosten en overige apparaatskosten. Deze kosten worden verdeeld over de beleidsprogramma's, de investeringen en de grondexploitaties.
Op de bedrijfsvoering wordt altijd strak gestuurd, zodat de uitvoering binnen de toegestane budgetten plaatsvindt op een, zo efficiënt mogelijke wijze. Strakke sturing is nodig omdat deze budgetten fors onder druk staan door oude en nieuwe bezuinigingen .In 2014 is een nadelig kostenplaatsresultaat ontstaan van ongeveer € 4 ton. Gezien de totale omvang van uitgaven voor de organisatie namelijk bijna € 150 miljoen is dit een afwijking van nog geen 0,3%.

PERSONEELSKOSTEN EN FORMATIE

De loonkosten maken een belangrijk onderdeel uit van de uitgaven van de gemeente. Onderstaand geven wij aan welke lasten geraamd waren en wat is uitgegeven, afgezet tegen vorig jaar en in relatie gebracht met de formatie. Bij de Fte's is de begrote, toegestane formatie naast de gerealiseerde formatie gezet.

In deze tabel staat weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de begroting over de jaren 2013 en 2014.

bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot	Fte begroot 31-12	Fte werkelijk 31-12	Boventalligen	Vacatures
2013	103.803	109.285	-5.482	1.608	1.488	43	163
2014	101.079	98.811	-2.268	1.562	1.475	33	120
Gemiddeld in 2014				1.568	1.478	29	119

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Zowel de begroting als de realisatie is afgenomen ten opzichte van 2013. Bij de realisatie veroorzaakt het vertrek van een aantal medewerkers eind 2013 op grond van het vertrekarrangement een verlaging van de loonsom. Hoewel een deel van de vacatures opgevuld is, is ook een aantal vacatures ingevuld door inhuurkrachten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de zogenoemde flexibele schil. Verder zijn er enkele vacatures niet vervuld in het kader van de bezuinigingen die ingevuld moeten worden.

Bestuursagenda

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

Algemeen

Binnen dit programma worden de wettelijke taken van burgerzaken uitgevoerd en de telefonische dienstverlening via 14024. Wij zorgen voor een snelle en zorgvuldige afhandeling van al onze klantcontacten.

Wat hebben we bereikt?

We hebben ervoor gezorgd dat onze klanten tijdig en goed werden geholpen aan de balies en de telefoon.
We realiseerden een telefonische bereikbaarheid die verschilt met de realisatie van 2013. Dit wordt veroorzaakt door een stijgend aanbod van complexe vragen op het zorgdomein. De gespreksduur en wachttijd namen toe. Het totaal aantal telefoontjes is, ondanks de afname van het aantal gesprekken over de omgevingsvergunning, stabiel gebleven ten opzichte van 2013.

Het waarderingscijfer voor de dienstverlening in de Stadswinkel is een 8,3. Dit cijfer is hoger dan in 2013, maar door een andere onderzoeksmethode niet vergelijkbaar. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) werd door de klant hoog gewaardeerd.

Wij hielpen 85% van onze klanten binnen 15 minuten. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe ten opzichte van 2013.

Het Rijk heeft de termijn voor de modernisering van de bevolkingsadministratie (operatie Basisregistratie Personen e-overheid) verlengd van eind 2016 naar eind 2018**.** In opdracht van het ministerie van BZK wordt de Gemeentelijke Basisadministratie vervangen. Daarvoor in de plaats komt de Basisregistratie Personen die sneller en plaats-onafhankelijk werken mogelijk maakt. De BRP bevat persoonsgegevens van zowel alle ingezetenen van Nederland als van de niet-ingezetenen. We werken samen met de regio om deze modernisering in te voeren.

Onze gemeentelijke basisregistratie personen voldoet aan de wettelijke vereisten en werd continue geactualiseerd.

De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn **administratief** afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. De overige post wordt door de proceseigenaren zelf gemeten in hun processysteem.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tijdige (binnen wettelijke termijn) afhandeling ontvangen berichten	78%	90%	58%
1.2 Telefonische bereikbaarheid 14024 80% < 30 seconden	79%< 30 sec.	80% < 30 sec.	74,33%

Zorgvuldige, tijdige, klantgerichte dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Cijfer dienstverlening Burgerzaken	7,9	7,5	8,3
2.2 Wachttijd Burgerzaken 80% < 15 minuten	85,3% < 15 min	80% < 15 min.	85%
2.3 Wachttijden klanten Burgerzaken vrije inloop gem. 15 minuten	12,2 min	15 min.	13,5 min.
2.4 Wachttijd klanten Burgerzaken op afspraak gem. 5 minuten	5,3 min	5 min.	6,2 min.

Financiën

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Veiligheid

Algemeen

De veiligheid in een stad is het resultaat van de sociale, fysieke en economische ontwikkeling van de maatschappij. Sturing is dan ook complex. De gemeente heeft slechts invloed op een beperkt aantal factoren en kan alleen proberen deze positief te beïnvloeden, met name door domeinen te verbinden en budgetten te koppelen.

De kern van een succesvol lokaal veiligheidsbeleid ligt in de samenwerking die we met de maatschappelijke partners organiseren. Is die samenwerking goed, dan worden de partners ook effectief in stelling gebracht om de gewenste resultaten te boeken. Een goede en effectieve samenwerking is dan ook ons belangrijkste doel. Vanuit het programma Veiligheid stimuleren we daarom de multidisciplinaire samenwerking op de terreinen sociale en fysieke veiligheid in Nijmegen, met de gemeente als regisseur van die samenwerking.
Verder adviseren we het gemeentebestuur over de ontwikkelingen op het veiligheidsdomein. Daarnaast adviseren en ondersteunen we de burgemeester bij zijn wettelijke bevoegdheden voor de openbare orde en veiligheid. Ook zijn we verantwoordelijk voor de vergunningverlening op basis van de APV (met name evenementen) en de Bijzondere Wetten (Drank- en Horecawet, prostitutie en kansspelen).

Wat hebben we bereikt?

Op het sociale veiligheidsdomein staat de aanpak van veelvoorkomende criminaliteit en ernstige overlast centraal. Dat vraagt intensieve samenwerking tussen gemeente, strafrechtpartners, zorg- en hulpverleners en soms ook de burger. In het Veiligheidshuis hebben we die samenwerking succesvol opgebouwd en bevinden we ons in een positie waarin we dicht op alle relevante informatie zitten en snel kunnen bijsturen. Het Veiligheidshuis is dan ook de kern van ons sociale veiligheidsbeleid. Bij veel partners - justitie en politie, maar ook jeugdzorg – vinden overigens ingrijpende veranderingen plaats, waardoor het voortdurende aandacht vraagt om de resultaten die we in het Veiligheidshuis boeken vast te blijven houden.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat politie en toezichthouders zichtbaar aanwezig zijn. Daarop hebben we vooral geïnvesteerd door de inzet van straatcoaches en Veiliger Wijkteams (VWT's). Zij zoeken het contact met wijkbewoners en investeren in communicatie en onderling vertrouwen. VWT's zijn een samenwerking tussen politie en Bureau Toezicht & Handhaving op wijkniveau, actief in de wijken Hatert, Meijhorst en Neerbosch-Oost/Heseveld. Verder werken we ook aan een aantal zelfstandige veiligheidsprojecten, zoals tijdelijk cameratoezicht, woninginbraakpreventie en buurtbemiddeling.

Op het fysieke veiligheidsdomein leggen we veel nadruk op het bevorderen van naleefstrategieën. Die kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de reductie van de gevolgen van incidenten. Met de vorming van de regionale brandweer en van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is krachtig geïnvesteerd in kosteneffectiviteit (brandweer) en kwaliteit van de vergunning- en handhavingsprocessen (ODRN). Op basis van de Stadsvisie 2020 zijn we op het fysieke veiligheidsdomein de uitdaging aangegaan om meer te handelen vanuit het vertrouwen in de burger. Een beter risicobewustzijn, meer eigen verantwoordelijkheid en als gevolg daarvan een (pro)actief naleefgedrag zijn de ankers voor het voorkomen van incidenten. Dat heeft geleid tot het afslanken van het vergunningsproces voor de evenementen. Ook de vraagstukken rondom Tijdelijk Anders Bestemmen (TAB-)projecten benaderen we vanuit dit uitgangspunt. Daarbij zorgen we voor een goede verbinding met de uitgangspunten van het programma Dienstverlening.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
1.1 Voelt zich vaak onveilig (in het algemeen)	2,5%	<4%	nb
1.2 Voelt zich soms/vaak/zelden onveilig	17,7%	<36%	nb
1.3 Voelt zich vaak onveilig in de buurt	2,5%	4%	nb

Reductie van het aantal incidenten	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
2.1 Aangiften bij de politie	14.130	<16.500	12.247
2.2 Meldingen bij de brandweer	1.1382	<1.816	1.351

Het gevoel van onveiligheid wordt in Nijmegen tweejaarlijks gemeten. De cijfers voor 2013 zijn gebaseerd op de landelijke Veiligheidsmonitor (indicator 1.1.) en onze eigen Burgerpeiling (indicatoren 1.2 en 1.3). Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd. De laatste jaren zien we een gunstige ontwikkeling ten aanzien van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger.

Het aantal aangiften bij de politie is significant gedaald ten opzichte van 2013 en ligt daarmee ook substantieel onder de doelstelling. Over het algemeen dalen de cijfers in alle aangiftecategorieën, maar de grootste daling zien we bij woninginbraken (- 492), diefstal uit/vanaf voertuigen (- 540) en diefstal (brom- en snor)fietsen (- 359). Met het aantal meldingen bij de brandweer scoren we significant gunstig ten opzichte van de doelstelling. Vanaf het begin van dit decennium zien we een flinke daling van het aantal meldingen: van 1766 in 2010 naar 1351 in 2014.

Financiën

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**
Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Het programma Veiligheid sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Dit resultaat is vrijwel geheel behaald op het product Organisatie van de Rampenbestrijding.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

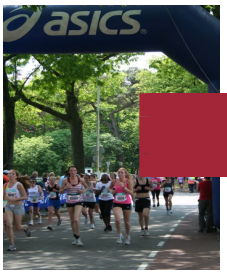

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

Algemeen

In dit programma wordt door promotie van de stad, coördinatie van het evenementenbeleid, belangenbehartiging en lobby voor de stad en deelname aan stedelijke netwerken gewerkt aan versterking van ons vestigingsklimaat. We streven naar betrokkenheid van provincie, Rijk en Europa bij Nijmeegse plannen en ambities, zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Door de naam en faam van Nijmegen nationaal en internationaal onder de aandacht te brengen, onder andere met onze evenementen, bevorderen we dat anderen graag met ons geassocieerd worden. We blijven Nijmegen als oudste stad en als innovatieve kennisstad promoten met aandacht voor ons aanbod aan (loop)sport, cultuur, groen en met name voor de grote projecten en voor Nijmegen omarmt de Waal. We participeren actief in netwerken, lokaal, regionaal, nationaal en internationaal en houden daarbij contact met onze kennisinstellingen en topbedrijven.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 werd de kadernota Europa ‘Onbegrensd en Onbevangen’ door de Raad vastgesteld. In het verlengde daarvan hebben we in samenspraak met de delegatie van de Raad in de Euregioraad de Strategische Agenda van de Euregio behandeld en beïnvloed. Met de andere steden in Overijssel en Gelderland en met de twee provinciale overheden in het Landsdeel Oost hebben we actief gewerkt aan het opstellen van een Operationeel Programma EFRO 2015-2020, dat in 2014 is vastgesteld door de Europese Commissie. Het accent van dit programma ligt op innovatie en duurzaamheid; ook in de komende 7 jaar kunnen we projecten voor financiering aandragen. In de Euregio hebben we het initiatief genomen voor een versterkte samenwerking met de grootste Duitse stad: Duisburg.

In 2014 hebben we de samenwerking met de provincie Gelderland geïntensiveerd in bestuurlijke en ambtelijke overleggen rondom het provinciale stedenbeleid. Nijmegen was vooral actief in het bouwen van samenwerking tussen de vier grote steden en de provincie (GelreStad), maar ook als één van de acht Gelderse steden waarmee de provincie Stadscontracten heeft afgesloten. Nijmegen heeft via de Robuuste Investeringsimpuls van de provincie en uit verschillende provinciale programma's steun ontvangen voor meerdere projecten en stedelijke instellingen, zoals voor de renovatie van De Vereniging en het sleutelproject Waalsprong

Nijmegen heeft met Delft en Leiden en de VSNU het initiatief genomen om het netwerk Kennissteden (steden met een universiteit) nieuw leven in te blazen, wat in 2015 moet leiden tot een actieve deelname aan het debat rondom de "Agenda Stad" van het Rijk. Langs deze weg lobbyen we actief voor de kennis- en studentenstad Nijmegen. Dat gaat van stimulering van kennisvalorisatie tot het bevorderen van OV en studentenhuisvesting.

In 2014 hebben we in goed overleg met de raadsdelegatie in de Stadsregioraad doorgewerkt aan de toekomst van de stadsregionale samenwerking na het opheffen van de Wgr-plusstatus. De intrekkingswet is eind 2014 door de Eerste Kamer goedgekeurd. Eind 2014 werd door de burgemeesters van Nijmegen en Arnhem een voorstel aan de 19 gemeenten in het gebied voorgelegd dat de instelling in 2015 beoogt van een Gemeenschappelijk Orgaan (de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling) op het vlak van economie, mobiliteit en wonen en een Triple Helixorganisatie, mits daartoe voldoende regionaal draagvlak bestaat.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In de G32 en in de VNG waren we in 2014 actief om tegenspel te bieden aan het Rijk bij het doorvoeren van de decentralisaties in het sociale domein en de daarmee gepaard gaande bezuinigingen. In het Rijk van Nijmegen hebben we in 2013, anticiperend op die decentralisaties, het overleg geïnitieerd en begeleid met acht buurgemeenten voor het opzetten van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling. De eerste module is uitgewerkt rondom het werkbedrijf. In de verdere uitwerking in 2014 hebben we met name aandacht gegeven aan de democratische legitimatie van deze MGR middels een agendacommissie waar raadsleden zitting in hebben.

In 2014 hebben we in samenwerking met universiteit en NXP met succes de uitreiking voorbereid van de derde Vrede van Nijmegen Penning aan mevrouw Nelie Kroes, oud-Eurocommissaris.

In 2014 vond wederom een groot aantal evenementen plaats in Nijmegen. Naast onze evenementen die jaarlijks terugkomen (o.a. de vierdaagse, grote popconcerten, kleinere festivals en de hardloopevenementen), was de herdenking van Operatie Market Garden – die in september exact 70 jaar geleden plaatsvond – een blikvanger in de landelijke media. De dijkteruglegging krijgt in toenemende mate aandacht, o.a. via steeds meer werkbezoeken van overheidsdelegaties uit binnen- en buitenland.

Financiën

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Coordinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coordinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Het programma sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,02 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,6 %.

Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- bij *de stedenbanden* is nog eenmalig een geringe onderuitputting omdat het werkbezoek Gaziantep verplaatst is naar 2015 en de cie. Gaziantep minder subsidieaanvragen heeft ingediend. Gegeven de afbouw van de stedenbanden in de coalitieperiode zal dit vanaf 2015 niet meer optreden.
- Op het product *coördinatie evenementen beleid* doet zich een geringe overschrijding voor vanwege extra capaciteitsinzet en inzet op communicatie.
- door het technisch niet adequaat begroten van de geprognotiseerde uitgaven bij de NJN van *focus citymarketing*, product promotie, is er een overschrijding van afgerond € 0,3 miljoen. De bestedingen zijn geheel conform het door de Raad en B&W vastgestelde meerjaren- bestedingenplan. (Zie de corresponderende baten bij het product Internationale samenwerking & public affairs en zie de toelichting bij Begrotingsrechtmatigheid). Het leeuwendeel van de bestedingen betreffen Market garden en de Vrede van Nijmegen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Conform het door de Raad vastgestelde meerjaren bestedingenplan *focus citymarketing* worden de uitgaven geëgaliseerd door middel van de door de Raad vastgestelde reserve focus citymarketing. De onttrekking uit de reserve wordt technisch geboekt op het deelproduct *mutatie reserves* dat een onderdeel is van het product internationale samenwerking & public affairs
- Op het product promotie zelf is een gering voordeel vanwege externe ontvangsten. Deze externe ontvangsten maken ook deel uit van het vastgestelde uitvoeringsprogramma citymarketing 2013-2014. Aangezien de externe ontvangsten niet altijd gelijke tred houden in enig jaar met de corresponderende uitgaven, kan er in een boekjaar een afwijking optreden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

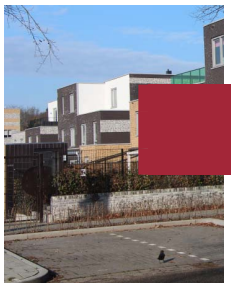

Programma Wonen

Algemeen

In een land met krimpende en groeiende regio's is Nijmegen één van de steden die de komende jaren bevolkingsgroei zal kennen. De woningvraag die hier mee samenhangt moet worden ingevuld. Dat betekent een forse woningbouwopgave. We willen daarbij een ongedeelde stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op wijkniveau. Andere taakvelden zijn de aanpak van kwaliteitsachterstanden van delen van de bestaande woningvoorraad met renovatie sloop en vervangende nieuwbouw, de verduurzaming van woningen en de huisvesting van specifieke doelgroepen met een inhaalslag op het gebied van wonen en zorg. Vrijkomende woonruimte in de schaarse voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld, scheefwonen willen we tegengaan. De effecten van het woonruimteverdelingsbeleid worden gemonitord. De gevolgen van de economische recessie lijken we achter ons te laten. In 2014 vertoonde de koopmarkt herstel, de prijsdaling is gestopt en het aantal transacties neemt toe. In de huursector is sprake van stijgende huren en stagnerende inkomens van huurders . Betaalbaarheid staat daarmee weer op de agenda. Het programma is voor realisatie afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties, zorginstellingen , instellingen voor hoger onderwijs en andere overheden. In dat netwerk sturen wij actief door het vaststellen van ambities, overleg en afspraken. Het programma Wonen kent een sterke relatie met de programma's Ruimte & Cultuurhistorie, Klimaat & Energie en Zorg & Welzijn.

Wat hebben we bereikt?

- In 2014 zijn in totaal 713 woningen opgeleverd. Dat is opnieuw een goed resultaat. Het aantal opgeleverde woningen is 100 meer dan destijds begroot. Het effect van het herstel van de koopmarkt op de productie zal pas na 2014 zichtbaar zijn. De productie bestond voor het grootste deel uit goedkope huurwoningen (391), o.a. Malvert maisonettes, voorzieningenhart Waterkwartier, Onder Onnes en Lentseveld. Het grootse deel van de productie is in de Waalsprong gerealiseerd, 420 woningen. Daarvan zijn 61 kavels voor zelfbouwers. Daarmee levert zelfbouw 19% van de totale kavelverkoop in 2014 in de Waalsprong, en 25% van de omzet in euro's.
- Door vertraging in de herstructurering (Rozenbuurt, Wolfskuil) zijn er minder woningen gesloopt.
- Voor studenten zijn in 2014 totaal 519 eenheden gerealiseerd. Het grootste en meest in het oog springende project was de realisatie van het complex Talia, 354 eenheden van de SSHN boven het nieuwe Doornroosje bij Nijmegen CS. De gezamenlijke kamercampagne van SSHN, HAN en Radboud Universiteit heeft in 2014 199 extra kamers opgeleverd. Vanwege afnemende acceptatie van kamerverhuur in een aantal delen van de stad is er in overleg met het platform Kamerbreed, dat de overlast van kamerverhuur wil tegengaan, en de studentenvakbond AKKU een notitie met beleidsvarianten opgesteld. De oude raad heeft aanpak van dit dossier aan de nieuwe raad overgelaten.
- Op het terrein van wonen en zorg zijn er 50 woningen en 44 eenheden opgeleverd. Het gaat om de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en aan de Tollensstraat. Dit is minder dan de 135 die begroot waren De grote transities in de zorg maakten partijen terughoudend om te investeren. Hierdoor vertraagt planvorming en realisatie. Dit moet veranderen om gelijke tred te houden met de vergrijzing.
- De uitvoering van de woonruimteverdeling voor mensen met een zorgbehoefte verliep in 2014 zonder grote problemen. De slaagkansen van de verschillende doelgroepen zijn vrij constant door de jaren heen. 20% van

het verdeelde aantal woningen ging via loting. We hebben in regionaal verband gewerkt aan een noodzakelijke aanpassing van de regionale huisvestingsverordening waarover in 2015 besloten zal worden. Met een starnotitie is de aftrap gegeven voor een nieuwe woonvisie die eveneens in 2015 zal worden opgeleverd.

Indicatoren

Realisatie woningbouwprogramma	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal woningen	1000	600	713
1.2 Aantal woningen in bestaande stad	619	200	293
1.3 Aantal woningen in Waalsprong	381	400	420
1.4 Toevoegingen goedkope huurwoningen	488	200	391
1.5 Toevoegingen goedkope koopwoningen	54	50	41
1.6 Aantal appartementen wonen boven winkels	47	5	5
1.7 Sloop	-	75	5

Studenteneenheden en woonservice gebieden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal woningen met zorg	130	135	94
2.2. Aantal eenheden voor studenten	0	500	519
2.3 Gemiddelde wachttijd SSHN kamer V'veld +H'veld (in maanden)	6	5	5,5
2.4 Gemiddelde wachttijd SSHN voorkeurscomplexen 1p onzelfstandigen.(in maanden)	37	35	42

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Woningen naar starters	46%	> 40%	42%
3.2 Woningen naar primaire doelgroep	82%	> 75%	79%
3.3 Gemiddelde slaagkans	0,09	>= 0,12	0,11
3.4 Slaagkans starters	0,08	>= 0,10	0,07
3.5 Slaagkans primaire doelgroep	0,09	>= 0,12	0,09
3.6 Slaagkans senioren	0,20	>=0,25	0,26

Financiën

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen.

Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.
- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot. Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Klimaat & Energie

Algemeen

In 2045 willen we een energieneutrale stad zijn. Nijmegen voorziet daarbij zelf in zijn stedelijke energiebehoefte door enerzijds energie te besparen en anderzijds duurzame energie op te wekken.
Deze doelstelling moet resulteren in het tegengaan van de 'Nijmeegse bijdrage' aan de mondiale klimaatverandering en het minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen en van olieproducerende landen. We willen de energielasten voor de bewoners en bedrijven beperken en investeren in een lokale, duurzame economie en werkgelegenheid.

Daarnaast willen we vanuit de bestaande wet- en regelgeving de gewenste basis milieukwaliteit waarborgen, zodat de inwoners van Nijmegen nu en in de toekomst in een gezonde en veilige leefomgeving kunnen verkeren. Inbreuken hierop voorkomen we zoveel mogelijk. Concreet betekent dit dat we met dit wettelijke instrumentarium de overlast en hinder beperken, de veiligheid verhogen, en een optimale bodemkwaliteit en goede luchtkwaliteit realiseren.

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2014 is gebleken dat veel Nijmegenaren energie willen steken in het verduurzamen van de stad. Bijzonder was onze deelname aan de verkiezing tot EU Green Capital 2016. Vrij onverwacht drongen we al bij onze eerste deelname door tot de finale. Bij de voorbereiding en presentatie in Kopenhagen was de support vanuit de stad royaal aanwezig. En een grote groep sporters nam het initiatief om wandelend, fietsend en roeiend naar Kopenhagen te gaan om de Nijmeegse deelname kracht bij te zetten en werd hierbij financieel ondersteund door het bedrijfsleven. Hoewel Ljubljana uiteindelijk de titel EU Green Capital mag voeren in 2016, was de jury was bijzonder lovend over de Nijmeegse presentatie. De Europese "technical review" op een twaalftal milieuthema's zal ons beleid en onze communicatie verder aanscherpen.

Ook landelijke krijgen de Nijmeegse ambities en initiatieven erkenning. Op de Lokale duurzaamheidsmeter heeft Nijmegen voor het eerst de koppositie bereikt. Staatssecretaris Mansveld heeft de bijbehorende trofee in maart aan onze wethouder overhandigd. Daarnaast zijn we samen met Amsterdam uitgeroepen tot Solarcity.

De vergunningverlening en aanleg van het warmtenet zijn vlotter verlopen dan verwacht. Hoewel we pas in maart 2015 het warmtenet officieel zullen openen, is het net feitelijk al in het najaar in gebruik gesteld. Bij de boringen onder het Maaswaalkanaal en de Waal hebben zich geen grote knelpunten voorgedaan. In 2015 zal de focus liggen op het verder uitbreiden van het warmtenet. Diverse bedrijven op bedrijventerrein TPN-West hebben belangstelling getoond om warmte uit het net te gebruiken of warmte in te voeden op het net.

Het bestemmingsplan voor 5 windturbines langs de A15 hebben we met grote eensgezindheid vastgesteld. De beroepsprocedure loopt nog. De coöperatie Windpower Nijmegen telt inmiddels zo'n 400 leden.

Op grond van het SER Energie akkoord gaat de Nijmeegse kolencentrale eind 2015 dicht. Mede vanwege de gunstige ligging ontwikkelt GDF Suez plannen voor een "Groene Delta" voor duurzame energie op dit terrein. De plannen voor een biomassacentrale, een LNG station (schone brandstof voor vrachtverkeer en scheepvaart) en windenergie zijn het meest concreet.

In 2014 zijn de walstroomvoorzieningen aan de Waalkade opgeleverd. Hierdoor hoeven cruiseschepen niet meer van dieselaggregaten gebruik te maken als ze zijn afgemeerd aan de kade.

Teleurstellend in 2014 is het faillissement van Milieu-educatiecentrum. Door terugloop van opdrachten heeft het bestuur van het MEC het faillissement moeten aanvragen. Onze jaarlijkse budgetsubsidie voor de uitvoering van milieu-educatietaken hebben we eind augustus 2014 stopgezet. We hebben deze taak inmiddels ondergebracht bij de Bastei (in oprichting).

We liggen op koers met onze aanpak van de Nijmeegse woningvoorraad. Onze premieregeling en de isolatiesubsidie van de provincie dragen daar stevig aan bij. Woningbezitters worden ondersteund door het gemeentelijke Loket Duurzaam Wonen, waarbij ook informatie wordt verstrekt over het afkoppelen van regenwater en groene daken. Ook onze buurtgerichte aanpak heeft een vervolg gekregen met het Energieplein Nijmegen. We werken nog slimmere ondersteuningsconstructies uit en zullen daartoe de raad in de eerste helft van 2015 een voorstel doen. Met woningcorporaties zijn we in overleg hoe we onze doelstelling kunnen realiseren om sociale huurwoningen op energielabel B te brengen.

We zorgen met behulp van rijksmiddelen voor een goede geluidsisolatie van woningen langs drukken wegen en ook voor een vlotte en goede uitvoering van bodemsaneringen. Voor wat betreft dit laatste heeft de aanleg van de nevengeul en de ruimtelijke ontwikkeling in de Waalsprong en het Waalfront een groot accent gehad in 2014.

De ODRN verleent in onze opdracht de omgevingsvergunningen aan bedrijven. Het gaat jaarlijks om tientallen vergunningen. Verder hebben de inspecteurs van de ODRN ruim 500 controlebezoeken gebracht. De bezuinigingstaakstelling op milieutaken van € 150 k is gerealiseerd.

Indicatoren

Nijmegen klimaat- en energieneutraal	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.0 Energiebesparing stad (t.o.v. 2008)	6,8%	8%	nog niet bekend
1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr)	971	1000	nog niet bekend
1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008)	6,28%	6%	nog niet bekend
1.3 10 MW windenergie	bp in procedure	bp in procedure	bp vastgesteld
1.4 Percentage corporatiewoningen met label A of B	29%	26%	nog niet bekend
1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen	1332	1500	1641

1.6 Percentage duurzaam inkopen	94%	75-100%	94%

Bevorderen kwaliteit leefomgeving	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage geluidsoverlast in buurt door wegverkeer	21%	<21%	nog niet bekend
2.2 Aantal km wegvak met overschrijding grenswaarde stikstofdioxide (NO2)	0,7 km	<0,5 km	nog niet bekend (*)
2.3 Percentage waar men stank of vieze lucht ervaart in de buurt	18%	<20%	nog niet bekend

(*)wordt jaarlijks gemonitord; nog niet bekend door 1 jaar "vertraging" door landelijk vastgelegde methodiek. We constateren een dalende trend. Sinds 2012 (resultaten uit 2011) werden geen overschrijdingen meer voorspeld voor 2015. In 2015 mogen we conform de wetgeving de grenswaarde niet meer overschrijden.

Aanpak bodemverontreiniging	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Ernstig verontreinigde locaties met humane risico's zijn beheerst in 2015	75%	90%	90%

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Uitgevoerde geplande bedrijfsbezoeken	85%	>90%	93%

Financiën

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Het programma Klimaat & Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%. Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Groen & Water

Algemeen

In het Programma Groen & Water staan de kwaliteit, de spreiding over de stad en de toegankelijkheid van het groen (inclusief waterpartijen) centraal. Groen heeft grote betekenis voor de leefkwaliteit en gezondheid en is van essentieel belang voor de aantrekkelijkheid van Nijmegen, zeker ook voor kennisbedrijven en -werkers.
Samen met een goed uitgevoerd integraal waterbeheer verbeteren wij de leefomgeving en beschermen wij de volksgezondheid.
Rondom de inrichting en beheer van ons stedelijk groen is er zeer veel participatie. Deze betrokkenheid heeft als belangrijke opbrengst ook sociale cohesie: Mensen voelen zich samen verantwoordelijk, zetten er samen de schouders onder en genieten samen van het vele mooie groen.
Voor de duurzame kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad zijn groen en water essentieel, zoals vastgelegd in onder meer de Structuurvisie en in het Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong.

Wat hebben we bereikt?

Ook met dit programma zetten wij vooral in op concrete resultaten. Zo willen wij meer groen in onze stenige wijken, conform onze indicator '0,5 aaneengesloten openbaar groen binnen 300 meter van iedere woning'. Daarvoor zetten wij ook de opbrengst van verkoop van een deel van Heumensoord in. In 2014 hebben wij het Truus Mastpark feestelijk geopend. Omwonenden zijn nauw betrokken bij planvorming en inrichting; een werkgroep neemt bovendien het onderhoud van enkele plantvakken voor haar rekening. Bovendien zijn wij in 2014 gestart met planvorming voor buurtparken in Enkstraat, Sperwerstraat en Tollensstraat. Ook daar staat participatie vanuit de buurten voorop. En dat geldt ook voor onze ambitie 'Groene Linten' waarvoor wij per 2015 jaarlijks budget hebben: we hebben een campagne opgesteld met als missie 'groen van, door en voor de bewoners van onze stad'. Bovendien streven wij daarbij naar een verbinding tussen wijkinitiatieven en de vele professionele groene organisaties die onze stad rijk is.
Groen hebben wij ook ontwikkeld in het kader van Woonmilieuverbetering: bomen langs de Jacobslaan, verbetering groenstructuur in Park De Omloop (Lindenholt), en een plantsoen op de -stenige- Hessenberg naast het Weeshuis. En ons investeringsproject voor toekomstbestendige Goffert hebben wij afgerond, behoudens de laatste hand aan het nieuwe onderkomen voor de Bijenhoudersvereniging. Het Rosarium is grondig gerenoveerd en er is nu een verbinding tussen Natuurtuin en Kinderboerderij.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voor onze inwoners is ook het groen buiten de stad van belang. Buiten onze gemeentegrenzen zijn wij onder meer nauw betrokken bij de realisatie van Park Lingezegen en hebben wij financieel bijgedragen aan het recreatieve fietspad in het Land van Maas en Waal. En in Heumensoord houden wij de vinger aan de pols: Natuurmonumenten meldt in haar jaarlijkse verslag de erg hoge en diverse gebruiksdruk. En verder: De wandelpaden, ruiterpaden en ATB-route zijn opgeknapt; routebordjes en ondergrond worden onderhouden. Met de Nijmeegse wielerclub Klein Verzet is een overeenkomst gesloten over gebruik van enkele paden buiten de reguliere ATB-route. Het Hondenlosloopgebied is uitgebreid met het open terreindeel dat wordt gebruikt voor het Vierdaagsekamp. De samenwerking met de organisatoren van de Mariekenloop is goed, eveneens met Defensie over het Vierdaagsekamp. Natuurmonumenten heeft de voormalige werkschuur van Breed aan de Scheidingsweg van de gemeente gekocht. Bovendien ondersteunen wij in onze regio initiatieven voor grensoverschrijdend natuur- en landschapsbehoud, onder meer geëntameerd door Natuurmuseum/Bastei, dat samenwerking ontwikkelt met Naturschutzstation Kleve.

Groen en Water achten wij essentieel in de duurzame ontwikkeling van onze stad. Eind 2014 hebben wij het convenant Mayors Adapt ondertekend, met de belofte strategieën voor klimaatadaptatie op te nemen in te actualiseren plannen, zoals het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan. Wij hebben geparticipeerd in de totstandkoming van het nationale Deltaprogramma, met name bij de hoofdthema's waterveiligheid (binnen- en buitendijks), zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stad. Het Deltaprogramma is eind 2014 afgesloten. Nijmegen heeft net als vele andere gemeenten de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie ondertekend, gericht op het doel 'klimaatbestendige stad in 2050'.
Wat betreft afvalwaterbeheer zien wij dat wij er goed in slagen de restlevensduur van onze rioolstelsel op peil te houden. En de regionale samenwerking in afvalwaterbeheer krijgt steeds meer gestalte. Onze samenwerking met de MUG-gemeentes wordt uitgebreid met gemeentes westelijk van onze stad.

In 2014 heeft de raad besloten tot opheffing van het programma Groen & Water per 1 januari 2015 en verdeling van de drie producten aan respectievelijk programma Duurzaamheid en programma Openbare Ruimte.

Indicatoren

Versterken groene en blauwe allure	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tevredenheid over groenvoorzieningen (incl stadswater) in % , resp. Nijmegen geheel en Nijmegen-Oud-west	67%	75%; 64%	niet gemeten
1.2 Ontwikkeling Nijmeegs woonareaal zonder 0,5 ha aaneengesloten vlakgroen (incl waterpartijen) binnen 300 meter, in %punten ten opzichte van 1 januari 2011	zie tekst	-25%	goeddeels behaald; zie tekst
1.3 Saldo Nijmeegs groenareaal, in hectares	2 hectare (= -0,25%)	0 of positief	positief; zie tekst
1.4 Toename aandeel duurzame bomen in lanen van hoofdboomstructuur in %punt	-0,85% punt	toename	-1%

Rioolbeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Stabiele restlevensduur	1%	0%	+0,8%

in de programmarekening staat een uitgebreide toelichting op de indicatoren. Onze begroting voor 2015 bevat de indicatoren 1.1, 1.2 en 2.1; maar de indicatoren 1.3 en 1.4 vervallen: de zeggingskracht van deze indicatoren over ons groenbeleid is relatief beperkt. Wat betreft indicator 1.4: deze indicator werd ingesteld als maatstaf voor de kwaliteit van ons groen. Het aandeel duurzame boomsoorten in onze hoofdboomstructuur ligt reeds boven de 80%. Jaarlijkse stijging of daling van dit percentage is erg gevoelig voor afzonderlijke projecten. Als kwaliteitsmaatstaf voor ons algehele groen en groenbeleid schiet deze indicator tekort.

Financiën

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Het programma Groen en Water sluit 2014 af met een nadelig resultaat van €0,01 miljoen en is incidenteel.
Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van afgerond 0,3%.
De afwijking is onder de € 1,0 ton norm en wordt als zodanig niet toegelicht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Ruimte & Cultuurhistorie

Algemeen

Met het programma Ruimte & Cultuurhistorie willen we bereiken dat Nijmegen voldoende, passende en veilige huisvesting biedt aan (groepen) bewoners en ondernemers, en dat de stad in ruimtelijk opzicht aantrekkelijk is om te wonen, te werken, te recreëren, te bezoeken en zich te vestigen. Daarbij streven we in het bijzonder naar een evenwichtige ruimtelijke structuur, een krachtige stedelijke identiteit, met name in het centrum, rondom de Waal, in de stedelijke entrees en knopen. We staan voor goede dienstverlening op gebied van vergunningverlening en handhaving. We streven naar een goed samengaan van cultuurhistorische rijkdom en eigentijdse ontwikkeling en geven daarmee een positieve bijdrage aan het woon- en vestigingsklimaat, het toerisme en de identiteit. Wij streven naar vergroting van de cultuurhistorische kennis van de inwoners van Nijmegen en daarmee naar hun betrokkenheid bij de stad en hun onderlinge verbondenheid. In samenspraak en op advies van de auditcommissie van de Raad zijn de indicatoren bij de verschillende doelstellingen aangepast.

Wat hebben we bereikt?

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling

De wettelijk vereiste actualisatiecyclus van bestemmingsplannen is voortgezet. Daarnaast zijn diverse bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt.
De handhaving van bestemmingsplannen gebeurt structureel, systematisch en planmatig. Waarnemingen, controles, dwangsombeschikkingen en deelname aan multidisciplinaire projecten passen binnen het opgestelde jaarprogramma.

Kwaliteit openbare ruimte

De vaststelling van de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit heeft er toe bijgedragen dat Commissie Beeldkwaliteit een duidelijk en inspirerend kader had om initiatieven op beeldkwaliteit te begeleiden en te toetsen. Dit heeft geleid tot een kwalitatieve verbetering van de oorspronkelijke ideeën en werd door de initiatiefnemers gewaardeerd. De stedenbouwkundige begeleiding vanuit kennis van de stad en de Nijmeegse context van bouwplannen en inrichtingsplannen, heeft er voor gezorgd dat nieuwe ontwikkelingen goed aansluiten bij hun omgeving. Bij de realisatie van delen van de grote ontwikkelingen in de Waalsprong, het Waalfront, de Dijkteruglegging , het Stationsgebied en het Valkhofkwartier is nauw samengewerkt met alle stakeholders in de stad (bewoners, ondernemers, woningcorporaties, projectontwikkelaars en architecten). Participatie en cocreatie waren hierbij een belangrijk onderdeel. Dit was ook het geval bij het mogelijk maken van een aantal bewonersinitiatieven (parkjes) en reconstructies/herinrichtingen van wegen en straten in samenwerking met programma's Mobiliteit en Openbare Ruimte, Groen en water. Er zijn beeldkwaliteitsplannen en ambitiedocumenten en stedenbouwkundige-inrichtings- en bouwplannen gemaakt voor herstructureringslocaties, schoollocaties en andere initiatieven in samenwerking met het programma Grondbeleid. Er is vormgegeven aan de ruimtelijke inpassing van infrastructurele projecten, zoals de verbetering van de stadsentree bij het knooppunt Neerbosch. Duurzame stedenbouw is bij alle projecten een belangrijk aspect.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Goed en veilig bouwen

Het handhavingskader is opgesteld en dient nog vastgesteld te worden. Aan de beoogde bezuinigingen wordt nog gewerkt en kunnen pas gerealiseerd worden bij vaststelling van het nieuwe handhavingskader. Het bestaande handhavingskader van de voorgaande jaren is door de ODRN uitgevoerd.
De werkprocessen van zowel de ODRN als van de adviserende partners van de gemeente zijn het afgelopen jaar in projectvorm tegen het licht gehouden om efficiënter met mensen en middelen om te gaan.
Voor het archeologisch bedrijf was 2014 een goed jaar. In wetenschappelijk opzicht was het een vruchtbaar jaar, hetgeen tot uitdrukking komt in de 20 briefrapporten en 7 (soms erg) grote rapporten die dit jaar zijn afgeleverd. De nadruk van de werkzaamheden lag in 2014 op de rapportages van het onderzoek in het gebied van de Dijkteruglegging en de afronding van de rapportages over de onderzoeken aan de Rijn- en Lekstraat en op de Hessenberg. Deze onderzoeken hebben onze kennis over de oudste geschiedenis van onze stad en over haar ontwikkeling in de Middeleeuwen zeer versterkt en zijn in de wetenschappelijke wereld goed ontvangen.

Cultuurhistorische waarden

Ook in 2014 trok het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis weer meer bezoekers: ruim 26.000. Dankzij het Huis, dankzij de publieksopgraving in het Waalfront, maar zeker ook dankzij de 24 uur van de Nijmeegse Geschiedenis en Open Monumentendag is de geschiedenis van Nijmegen in 2014 weer nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van burgers en bezoekers. Ons cultuurhistorisch erfgoed levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van onze stad als woon- en verblijfplaats.
Op het gebied van beleid is in 2014 het facetbestemmingsplan archeologie door de raad vastgesteld. Daarnaast is verder gewerkt aan de aandachtslijst, die met grote inbreng vanuit de stad tot stand komt. We hebben wederom bijgedragen aan bestemmingsplannen, waarmee ons cultuurhistorisch erfgoed een belangrijke rol heeft en houdt in de ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad. De inzet van onze kennis en expertise ten behoeve van de eigenaren van monumenten en ontwikkelaars levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van ons gebouwde historisch erfgoed en de inpassing ervan in nieuwe ontwikkelingen, zodat het waardevolle uit het verleden een bijdrage kan blijven leveren aan onze toekomst.

Borging publiek geheugen

Wij hebben samen met anderen de kennis van de lokale en regionale geschiedenis vergroot. Onze bronnen zijn door een breed publiek veelvuldig gebruikt. Door een versterking van het historisch besef zijn de betrokkenheid van de inwoners bij hun stad en streek, de sociale cohesie en de identiteit van stad en streek vergroot.
Wij hebben inwoners de mogelijkheid geboden om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden,

om rechtmatige besluitvorming controleerbaar te laten plaatsvinden, om evenwichtige beleidsontwikkeling in historisch perspectief te laten plaatsvinden en om historisch onderzoek te verrichten.
Wij hebben zorg gedragen voor het inspecteren, acquireren, beheren en beschikbaar stellen van archieven, collecties en andere informatiebronnen om de toegankelijkheid van het publiek geheugen te borgen. Deze taken hebben wij niet alleen uitgevoerd voor de gemeente Nijmegen, maar ook voor gemeenten in de regio waarmee een dienstverleningsovereenkomst is aangegaan en voor gemeenschappelijke regelingen waarvan Nijmegen de centrumgemeente is.

Indicatoren

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen	4	5	12
1.2 Idem m.b.t. actualisatieplannen	13	10	0
1.3 Het percentage van het Nijmeegse grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar in de bestaande stad (Nijmegen Zuid)	100	100	100
1.4 Idem voor Nijmegen Noord	80	80	80

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage bewoners dat Nijmegen een mooie stad vindt	87	87	Nieuwe meting najaar 2015
2.2 Percentage bewoners dat Nijmegen een prettige stad om in te wonen vindt	91	97	idem
2.3 Waardering bewoners voor Nijmegen als woon- en leefgemeente (gemiddelde rapportcijfer)	7,6	7,5	idem
2.4 Waardering van ondernemers voor bedrijfsomgeving (gemiddeld rapportcijfer)	Nieuwe meting in 2014	7,1	
2.5 Positie in de ranglijst steden voor wat betreft het toeristisch imago	Nieuwe meting in 2014	4	(1)

Goed en veilig bouwen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal klachten	92	70	65
3.2 Percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving (waaronder controles)	100	70	95
3.3 Het aantal autonome handhavingsacties (waaronder controles)	2277	1900	2021
3.4 Het aantal handhavingsacties (waaronder controles) leidende tot maatregelen zoals		190	255
3.5 Percentage gegronde bezwaarschriften	11,5	10	n.n.b.

Cultuurhistorische waarden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal panden restauratie- en onderhoudssubsidie	2	4	3
4.2 Aantal archeologische, architectuur- en bouwhistorieonderzoek	42	80	27
4.3 Aantal visualisaties	2	2	2
4.4 Aantal procedures bescherming gemeentelijke monumenten en stadsbeelden	0	20	0

Borging publiek geheugen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aantal bezoeken aan het RAN (Regionaal Archief Nijmegen)	6.320	5.500	6.250
5.2 Aantal bezoekers van de website van het RAN	195.000	180.000	200.000
5.3 Percentage van de Nijmeegse scholen dat het RAN bezoekt	65%	70%	70%

Financiën

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	1.654	1.642	1.252	390
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is 'dienstbaar' aan ruimtelijk beleid en sectoraal beleid zoals wonen, werken, mobiliteit en recreëren. Voor het programma Grondbeleid is de belangrijkste uitdaging om maatschappelijk gewenst grondgebruik te realiseren met een goede verdeling van kosten en opbrengsten.

Wat hebben we bereikt?

Een kleine opsomming van een aantal projecten.
De realisering van de verschillende opgaven op de TPG locatie naderen hun afronding. Poppodium Doornroosje (concertzalen voor respectievelijk 400 en 1100 bezoekers) is reeds sinds 1 oktober 2014 in gebruik. Het fietstransferium (4000 plaatsen) wordt officieel geopend op 10 december 2014. De officiële opening van de studentenhuisvesting van SSHN – in totaal 430 eenheden - is gepland voor februari 2015.
De eigenaar van de witte spoorwegloods aan het Ooijse Sluispad is halverwege 2014 gestart met het herstel van dit monument.
Voor Knoop Winkelsteeg kan worden gemeld dat begin december 2014 station Nijmegen Goffert is geopend.
Voor de locatie aan de Streekweg geldt dat het plan voor de vestiging van een uitvaartcentrum onherroepelijk is geworden.
De herstructurering van het maisonnettegebied in Dukenburg is inmiddels ook in volle gang. De gerenoveerde woningen zijn opgeleverd en inmiddels al weer bewoond. De bouw van het Mondial College in Lindenholt Noord is gereed en de school is in gebruik genomen.
Ook de bouw van het voorzieningenhart Waterkwartier is gereed gekomen. De nieuwbouw van het Canisius College aan de Berg en Dalseweg is medio 2014 gestart. Tevens is het PRO College gestart met de nieuwbouwwerkzaamheden op de Dennenstraat.
De herontwikkeling van Plein '44 is gereed, over de kwaliteit van de bestrating op het plein is de gemeente nog in overleg met ING Real Estate.
In de Waalsprong zijn in 2014 de werkzaamheden voor het Splitsingspunt Lent en Westelijke Parallelroute afgerond. De tijdelijke fietsbrug over de Prins Mauritssingel is verwijderd en heeft plaats gemaakt voor de ontwikkeling van hotel Van der Valk. Voor deze hotelontwikkeling is op 3 september 2014 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden en is de grond verkocht in 2014. In knoop Ressen is de koopovereenkomst getekend met Cinemec voor de realisatie van een bioscoop.
De realisatie van de Stadsbrug en de reconstructie van de Energieweg is gereed.
Het project Ruimte voor de Waal - Nijmegen is volop in realisatie. De fysieke resultaten zijn in het projectgebied goed zichtbaar. Vrijwel alle objecten zijn in uitvoering en lopen conform planning.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De inrichting van de kade is in volle gang en dit levert een mooi beeld van het eindresultaat op.
In het Valkhofkwartier is oktober 2014 de nieuwe brug over 't Meertje, te weten de Ooypoort, in gebruik genomen. Tevens is het bestemmingsplan voor de nieuwbouw van de Bastei, het museum voor natuur en cultuurhistorie, onherroepelijk geworden en kan in februari 2015 worden gestart met de bouw.
In het Waalfront is de bouw van het eerste deelplan, te weten de Handelskade gestart. Hier wordt een programma van 534 appartementen en commerciële voorzieningen gerealiseerd. De eerste woningen op de Handelskade zullen in 2016 worden opgeleverd.

De uitkomsten van de onderzoeken naar de woningmarktsituatie (WoON 2012 en Facton) betekenen dat een nadere overweging van de woningbouw programmering noodzakelijk is, vooral kwalitatief.
Dit leidt er toe dat wij inzetten om sommige projecten te gaan temporiseren, omzetten of uitstellen.
Enkele voorbeelden hiervan in de bestaande stad waar inmiddels op is ingezet:

- Van Schuijlenburgweg: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Spoorzone/westzijde (UWV locatie): tijdelijke inzet voor studenten/starters.
- Zwanenveld/ROC: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Hart van Dukenburg: locaties waar geen zorg voorzien is niet actief op de markt brengen
- Groesbeekse-/Heijendaalseweg; minder woningen; (bijna) geen appartementen meer.
- Woontoren Eerste Oude Heselaan: doorgeschoven (2020)

Voor de onderwijshuisvesting is specifiek per deelproject gekeken of temporiseren, omzetten of uitstellen m.b.t. de woningbouwprogrammering mogelijk is.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is onlangs al door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5,3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1,4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:
Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting op de lasten

De lasten zijn in totaal € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten planexploitaties, de toelichting op de projecten is uitgebreid in de vgp februari 2015 opgenomen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere baten planexploitaties, voor een toelichting op de projecten zie het vgp februari 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Economie & Toerisme

Algemeen

Onze activiteiten zijn gericht op het initiëren en aanjagen van de economische ontwikkeling van de stad met als doel: duurzame werkgelegenheidsgroei en het verbeteren van ons ondernemers- en vestigingsklimaat.
De werkgelegenheid heeft ook het afgelopen jaar onder druk gestaan. Oorzaak is de lang aanhoudende mondiaal economische crisis. We hebben ons maximaal ingespannen om bedrijven (en daarmee werkgelegenheid) voor Nijmegen te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. We zien ook dat het aantal nieuwe bedrijfsvestigingen is toegenomen en ruimschoots het gestelde doel overtreft. Deze groei komt vooral door de groei van het aantal starters en ZZP-ers. Toch is de totale werkgelegenheid in 2014 volgens de laatste prognose nog beperkt gedaald (- 0,7 %). Voor 2015 verwachten we weer een lichte groei van de werkgelegenheid.
Positief is dat de werkgelegenheidsdaling in onze speerpuntsectoren Health, Semiconductors en Energie en Milieutechnologie tot stilstand lijkt te zijn gekomen en weer lijkt te stabiliseren. Dit ondanks een optredend banenverlies in de sector gezondheidszorg. Onze speerpuntsectoren zorgen nog steeds voor een derde deel van de werkgelegenheid in onze stad. Ook positief is dat de werkgelegenheid in de sectoren detailhandel en horeca (de sectoren die vooral in de binnenstad zijn terug te vinden) is toegenomen. Daarnaast is de werkgelegenheid in de toeristische sector nagenoeg stabiel gebleven.
We hebben ervoor gezorgd dat de kwaliteit van het vestigingsklimaat voor ondernemers op peil is gebleven. De waardering voor het ondernemersklimaat is een 6,5. De directe bedrijfsomgeving werd door ondernemers met een 6,9 gewaardeerd. Ook de waardering van bezoekers voor de belangrijkste toeristische pijler, de Nijmeegse binnenstad, hebben we weten vast te houden (7,4 in Stadsmonitor 2013).

Wat hebben we bereikt?

Op Novio Tech Campus hebben zich 15 (nieuwe) bedrijven gevestigd. Om NTC verder te promoten zijn in samenwerking met betrokken partijen verschillende bijeenkomsten georganiseerd. De sloop van de oude ICN4-fabriek en het herontwikkelen van gebouw A tot 2e bedrijfsverzamelgebouw op de NTC zijn gestart.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Daarnaast hebben zich diverse bedrijven op andere werklocaties gevestigd, zoals Cheap Cargo en Motorcycle Support. Ook 2dA en Capter kozen voor Nijmegen.
We hebben werkgelegenheid voor Nijmegen weten te behouden, zoals Innovio Papers (ontstaan uit Sappi), Triavion en Capter. Daarmee zijn circa 700 banen behouden voor de stad. Daarnaast zijn bedrijven als Synthon, Mead Johnson en Bovemij begeleid in hun uitbreidingsplannen.
Met het Economisch Collectief Nijmegen en de Industriële Kring Nijmegen trekken we gezamenlijk op bij de aanpak van diverse thema's, zoals de gezamenlijke zorg voor het creëren van banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.
We faciliteerden de groei van het ondernemerschap. Zo hebben we zowel in ons Actieplan Economisch Offensief voor de binnenstad, als in onze Economische Innovatie Agenda 2020, specifieke aandacht voor ZZP-ers. Ook in het om te vormen Ondernemersfonds wordt meer ruimte gecreëerd voor kleine initiatieven en ZZP-ers. Afgelopen jaar is de ZZP pagina op onze website 2404 keer bekeken door 1448 bezoekers.
In 2014 is het Ondernemersfonds met een budget van € 600.000 opengesteld. De Taskforce Ondernemersfonds heeft inmiddels advies uitgebracht tot het toekennen van bijdragen aan 12 projecten voor een bedrag van € 545.000. Daarnaast hebben we overleg gevoerd met onze stakeholders over het omvormen van het Ondernemersfonds .

In het voorjaar 2014 hebben we onze Economische Innovatie Agenda 2020 vastgesteld en voor de uitvoering hiervan zijn met ingang van 2015 ook financiële middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van de Economische Agenda 2020 hebben we een meerjarige cyclische aanpak uitgewerkt met als vaste onderdelen een Innovatiebarometer én scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering. Voor de projecten die hieruit ontstaan hebben we aanvullende financiering aangevraagd bij het provinciale programma Topsectoren en Innovatie.

We willen ruimte bieden voor vernieuwing in de binnenstad en het transformatieproces in de binnenstad van "place to buy" naar "place to meet" faciliteren. Daarvoor hebben een Agenda voor de binnenstad opgesteld, gebaseerd op 3 pijlers: versterken van aanbod en ambiance, aantrekken van meer bezoekers naar de binnenstad en aanpak van de leegstand. We hebben verder uitvoering gegeven aan activiteiten/projecten uit het Actieplan Economisch Offensief Binnenstad.
De nieuwe terrassennota geeft ondernemers meer verantwoordelijkheid en minder regels. Er is een spreekuur ingericht voor ondernemers, eigenaren en bewoners van de binnenstad. We hebben gesprekken gevoerd met ondernemers, eigenaren en bewoners over de aanpak van de Bloemerstraat. Samen met de Centrale Vereniging

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

van Ambulante Handel hebben we gewerkt aan een kwaliteitsslag voor de centrummarkt, dit mondt uit in een modernisering van de markt en een nieuwe marktverordening in 2015.
We zien dan dat de zuivere winkelleegstand (winkel-m2's leegstand)in het stadscentrum is toegenomen naar 10,6%. Het totale leegstandscijfer voor het stadscentrum is gestegen van 13% naar 15 %. We zijn gestart met de voorbereiding van een nieuwe visie op transformatie/krimp (hierin vindt een uitgebreide analyse van de leegstand plaats en wordt een aanpak voor de leegstand gepresenteerd).
We zijn vergevorderd met het analyse-deel voor de Detailhandelsstructuurvisie en deze wordt In de loop van 2015 opgeleverd. Per 1 december 2013 is de nieuwe Winkeltijdenverordening 2014 in werking getreden. Afgelopen najaar zijn we begonnen met de evaluatie van de nieuwe verordening.
Het verblijfstoerisme blijft het goed doen, eind 2013 was het aantal overnachtingen 149.938, we verwachten dat het aantal overnachtingen in 2014 nog iets hoger zal uitvallen. Grote evenementen als 4 Daagse, Gebroeders van Limburgfestival, maar ook initiatieven als de 2-daagse promotie van het Huis voor de Binnenstad, dragen daaraan bij. In het voorjaar van 2014 zijn de speerpunten in het kader van de toeristische herpositionering van het Rijk van Nijmegen vastgesteld, inclusief een investeringsagenda.
In juni 2014 is het investeringsproject Damwand Waalkade opgeleverd. Vanaf dat moment waren de beperkingen voor de cruisevaart en de 4 Daagse opgeheven. Dit zien we terug in de cijfers voor de cruisevaart, het aantal cruiseschepen (480) en daarmee het aantal passagiers (49.490), kwam weer op een vergelijkbaar niveau met 2012. Ook hebben we de herinrichting van de Lindenberghaven aanbesteed, daarmee krijgt de oostelijke Waalkade een impuls.

We monitoren jaarlijks vraag en aanbod van voorraad bedrijventerreinen. De uitgebreidere vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen uit 2013 heeft geresulteerd in een bijstelling van de gemiddelde jaarlijkse vraagbehoefte naar maximaal 6 ha per jaar en een aanpassing van de fasering van een aantal bedrijventerreinen.
Afgelopen jaar hebben we 1,2 ha bedrijventerrein uitgegeven. Daar staat tegenover dat er, naast de beoogde vestiging van een grote logistieke dienstverlener op de Grift Noord, nog eens belangstelling van verschillende bedrijven is voor ongeveer 10 ha. Daarnaast hebben verschillende bedrijven op grond van economische motieven ervoor gekozen om zich in bestaand vastgoed te vestigen. We hebben gewerkt aan een ambitiedocument voor bedrijventerrein de Grift en zijn gestart met de voorbereiding van het bestemmingsplan voor de Grift Noord.
We zorgen er permanent voor dat de kwaliteit van onze bedrijvenlocaties op orde blijft. Daarvoor ondersteunden we verschillende bedrijven- en ondernemersverenigingen met een financiële bijdrage uit het Ondernemersfonds voor werklocatiemanagement.
We hebben diverse promotie en marketingactiviteiten uitgevoerd (w.o. de Provada). Om onze bedrijventerreinen en werklocaties onder de aandacht van marktpartijen te brengen staan de Nijmeegse bedrijfskavels op Gemeentekavel.nl. We zijn ambassadeur voor het Logistiek Expertise Centrum (LEC) regio Nijmegen dat tot doel heeft de logistiek in de volle breedte te ontwikkelen in de regio Nijmegen. Samen met Provincie en de drie LEC's (Rivierenland, Nijmegen en Liemers) nemen we deel aan de vorming van Logistics Valley waarmee de regio Zuid Gelderland aantrekkelijker wordt gemaakt voor grote internationale bedrijven.
De kantorenmarkt in Nijmegen staat er wat leegstand betreft, beter voor dan landelijk (17,5 %). Toch nam de leegstand in Nijmegen toe van 13,8% naar 15,6 % . De toename is voor het grootste deel te wijten aan het (weer) op de markt komen van oude kantoorpanden en de ontwikkeling van het nieuwe werken. We zijn terughoudend geweest met nieuwe kantorenlocaties en passen de duurzaamheidsladder toe. In overleg met de markt onderzoeken we hierbij ook de mogelijkheden om leegstaande panden te transformeren naar andere functies (zoals Metterswane, het UWV-gebouw en het oude belastingkantoor).

Indicatoren

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 prognose ontwikkeling werkgelegenheid [1]	96.970	96.825 [1]	96.310
1.2 Waardering ondernemersklimaat [2]	6,6	6,8	6,5 [2]
1.3 Aantal nieuwe bedrijfsinveseringen [3]	760	678	796

[1] Indicator 1.1 ontwikkeling werkgelegenheid. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 96.825. Begroting 2014: 99.138

[2] Het waarderingscijfer voor het ondernemersklimaat in 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar.

[3] Indicator 1.3 het saldo bedrijfsvestigingen is de resultante van de toename van het aantal bedrijfsvestigingen (starters, oprichtingen en verplaatsingen naar Nijmegen) en afname van het aantal bedrijfsvestigingen (opheffingen en vertrek van bedrijven). De cijfers over verplaatsers naar Nijmegen en vertrekkende bedrijven uit Nijmegen worden sinds 2012 niet meer geregistreerd.

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 prognose aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en semiconductors [1]	30.567	30.600 [1]	31.548
2.2 Prognose het aandeel banen in de clusters EMT, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen [2]	31,5%	31.6 % [2]	32,8 %

[1] Indicator 2.1 Aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 30.600. Begroting 2014: 33.747

[2] Indicator 2.2 Het aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen. In begroting 2015 bijgesteld naar 31,6 %. Begroting 2014: 34 %.

Vitale (binnen-)stad en groei toeristische sector	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Waardering binnenstad Nijmegen	7,4	7,5	nog niet beschikbaar
3.2 prognose aantal banen in cluster toerisme en recreatie [1]	5.700	5.700 [1]	5.750
3.3 Aantal hotelovernachtingen [2]	149.938	149.643	nog niet beschikbaar
3.4 Leegstand kernwinkelgebied [3]	13%	11%	15%
3.5 Zuivere leegstand kernwinkelgebied [4]	8,7 % (afg. 9 %)	-	10,6 %

[1] Indicator 3.2 Aantal banen in cluster toerisme en recreatie. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 5.700. Begroting 2014: 6.332

[2] Het aantal hotelovernachtingen in 2014 is nog niet bekend. Dit heeft te maken met een andere wijze van heffen van de toeristenbelasting.

[3] Indicator 3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de totale leegstand in het kernwinkelgebied: het aantal m2's (winkel-)panden dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's (winkel-)panden in het kernwinkelgebied.

[4] Indicator 3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de zuivere leegstand binnen het kernwinkelgebied : uitsluitend het aantal m2's detailhandel dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's detailhandel in het kernwinkelgebied.

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen [1]	33	27	31,8
4.2 Aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein [2]	15 ha	6-8 ha	--
4.3 Waardering directe bedrijfsomgeving [3]	7,0	7,2	6,9 [3]
4.4 Vraagbehoefte aantal ha bedrijventerrein [4]	0	6	1,2
4.5 Leegstand kantoren [5]	13,8%	9,2%	15,6 %

[1] Indicator 4.1 is een weergave van het aantal ha direct uitgeefbaar bedrijventerrein. Dit betekent dat het ontsloten is en dat het bestemmingsplan zover is dat bouwvergunningen kunnen worden verleend. In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[2] Indicator 4.2 is een weergave van het aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein. Zodra de herstructurering van een terrein afgerond is (o.a. bestemmingsplan zover gereed is dat bouwvergunningen verleend kunnen worden) wordt het terstond uitgeefbaar aanbod. Het gemeentelijk beleid is er op gericht eerst in te zetten op herstructurering voordat tot nieuwe planontwikkeling wordt overgegaan. Met deze indicator wordt de voortgang en realisatie op het gebied van herstructurering gevolgd. Voor het stadsbrugtracé van de Oversteek is in totaal 15 ha bruto

geherstructureerd, waarvan ongeveer 8 ha netto voor uitgifte beschikbaar is. Doordat het bestemmingsplan voor Mercuriuspark vertraagd is, is er in 2014 nog geen uitgifte op Mercuriuspark gerealiseerd.

[3] Het waarderingscijfer voor de directe bedrijfsomgeving 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar

[4] Indicator 4.4 is de vraagbehoefte voor het aantal ha bedrijventerrein (uitgifteverwachting) is gebaseerd op de samenhang tussen de stedelijke banengroei en terreinuitgifte sinds 1996. Vanuit de verwachte banengroei voor de komende vijf jaar (Provinciaal Economische Verkenning 2013-2018)) wordt de toekomstige vraag naar bedrijventerrein ingeschat.
In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[5] Indicator 4.5 het aantal m2's kantoren dat leegstaat en onmiddellijk beschikbaar is voor derden, uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's kantoren.
Peildatum: 1 januari van het betreffende jaar
Bron: de Vastgoedrapportage

Financiën

Economie & Toerisme * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Bestuur & Middelen

Algemeen

We willen bereiken dat het voor burgers goed inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Burgers hebben er vertrouwen in dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We willen onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid waarmaken.

Wat hebben we bereikt?

Lokale verkiezingen in maart 2014

Op 19 maart hebben we de lokale verkiezingen georganiseerd. Sindsdien hebben we een nieuwe raad.
In april is een coalitieakkoord opgesteld voor de nieuwe raadsperiode. We hebben afspraken gemaakt over gezamenlijke sturing op zestal grote begrotingsthema's en over te hanteren werkwijzen bij de besluitvormingsprocessen (B&V-cyclus herijkt, de raadscommissie Waalsprong ingesteld, de procedure wensen en bedenkingen aangescherpt).

Vorming van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Ook in 2014 hebben we actief relaties en allianties onderhouden met bedrijven, bedrijvenorganisaties, gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en een aantal gemeenten binnen de Euregio.

De samenwerking met de regiogemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek,
Heumen, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nijmegen, Ubbergen en Wijchen heeft geleid tot de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).
We hebben hierbij een goed samenspel en rolverdeling tussen de Raad en het College nagestreefd en bijzondere aandacht besteed aan het aspect van democratische legitimatie.
Het regionale Werkbedrijf is de eerste module die is ondergebracht in de MGR en op 1 januari 2015 van start gegaan. Naast het Werkbedrijf zijn we in 2014 ook gestart met samenwerkingsvorm op het gebied van ICT die naar verwachting een volgende module binnen de MGR wordt.

Flexibele organisatie

We hebben verder gewerkt aan een organisatie met kwalitatief goed toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt. Dit vanuit een veranderende overheidsrol. We streven naar een flexibele en professionele organisatie die ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. We hebben de dienstverlening daarbij op peil gehouden en/of verder verbeterd.
In 2014 is ook aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken, een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen een goede mix van jong en oud in onze organisatie te krijgen.

Indicatoren

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Vertrouwen in het college	34%	+	meeting in 2015
1.2 Vertrouwen in de raad	32%	+	idem
1.3 Participatie	5,4	+	idem
1.4 Adequate contacten met burgers/bedrijven	5,7	+	idem

Legitiem en integer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal afgehandelde klachten	300	244	309
2.2 Aantal gegrond verklaarde klachten	1%	5%	1,6%
2.3 Aantal afgehandelde bezwaarschriften	1494	1611	1.482
2.4 Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	16,5%	18%	16%

B&V-cyclus als centraal kader	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Begrotingsonrechtmatigheid <=1%		<= 0,5 mln	

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 RM: oordeel accountant jaarrekening	gk	gk	onderhanden
4.2 DM: 1x per jaar een bedrijfsdoorlichting van een organ.onderdeel i.r.t. art. 213 a onderzoeken	irt.art. 213a	irt.art. 213a	bedrijfsvoering

Flexibele organisatie en informatiebeleid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Mobiliteit doorstroom		7%	7,2%
5.2 Zorg-, ziekteverzuim	4,9%	4,4%	3,9%
5.3 Budgettaire afwijking loonsom incl. inhuur		0%	3,5%
5.4 Tevredenheid- rapportcijfer voor de gemeente als werkgever		7	7,1

Gemeentelijke belastingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Niet meer op de eerste plaats op de ranglijst van OZB-tarieven voor bedrijven (eigenaar en gebruiker)	2	2	3
6.2 Positie op de ranglijst van woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een eigen woning		-	20

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,8 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.

Het negatieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- Wij hebben een pensioenvoorziening voor onze wethouders op moeten nemen, hetgeen € 1,2 miljoen aan kosten met zich mee heeft gebracht. Deze post is incidenteel.
- Wij hebben een lagere uitkering van het gemeentefonds van € 2,4 miljoen ontvangen. In november-december heeft met terugwerkende kracht van 2012-2014 een bijstelling van maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens met een laag inkomen en omgevingsadressendichtheid.
- Wij hebben € 1,0 miljoen minder heffingen minder ontvangen wat vooral voortvloeit uit een arrest van de hoge raad die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden maar nu ook deels als woning. Daarnaast is € 0,3 miljoen meer kosten gemaakt voor bezwaar-en beroepschriften over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Wij nemen in de begroting een stelpost op van € 1,8 miljoen negatief, omdat we rekening houden met minder uitgaven op de overige programma's. Anders gezegd: er wordt een voorschot genomen op een verwacht voordelig rekeningresultaat. In de realisatie zijn de uitgaven op een dergelijke stelpost bij het programma bestuur en middelen uiteraard 0, en levert op dit programma een nadeel op van € 1,8 miljoen. Bij andere programma's zijn de voordelen opgetreden en maken onderdeel uit van het totale rekeningresultaat.
- Wij hebben in het programma het nadelig bedrijfskostenplaatsresultaat van € 0,4 miljoen verwerkt. Voor de analyse verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfskostenresultaat van het jaarverslag.
- Op enkele fiscale dossiers hebben wij inmiddels een afwikkeling ontvangen hetgeen een voordeel op heeft geleverd van € 0,3 miljoen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- De voordelen uit financiering van ruim € 0,4 miljoen zijn veroorzaakt doordat wij onze langlopende leningen tegen gunstige rentevoorwaarden hebben aan kunnen trekken.
- De raming voor onvoorziene uitgaven van ruim € 0,4 miljoen is niet aangesproken en levert derhalve een voordeel op.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Facilitaire diensten

Algemeen

Onderzoek en Statistiek

Wij verzorgen objectieve, betrouwbare en bruikbare maatschappelijke informatie en kennis over de stad, de wijken en de effecten van het beleid. Het doel is een goede onderbouwing te bieden voor de beleidsprogrammering, de beleidsuitvoering en de gemeentelijke dienstverlening en daarmee bij te dragen aan kwaliteit en de ontwikkeling van de stad en de wijken.

Middelenafdelingen

Tot de middelenafdelingen behoren de afdelingen Facilitaire Zaken, Financiën, Personeel en Organisatie en Informatie en Automatisering. Deze faciliterende afdelingen vormen de vanzelfsprekende partner voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van alle ondersteunende diensten. Een organisatie waar onze klanten en de medewerkers trots op zijn. De ambitie is: de juiste service op de juiste plaats op het juiste tijdstip.

Communicatie

Wij leveren een bijdrage aan burgers die tevreden zijn over de informatie over de gemeentelijke organisatie en haar producten en diensten en over de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Wij leveren inzicht in het democratische proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Daarmee bieden wij:

- een basis voor interactie met diezelfde groepen,
- draagvlak voor de uitvoering van ons beleid,
- een positief beeld van de gemeente,
- medewerkers die tevreden zijn over de informatie over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen

Maatschappelijk Vastgoed

Met Maatschappelijk Vastgoed maken wij mogelijk dat maatschappelijke effecten worden gerealiseerd via een groot aantal gemeentelijke programma's. Met de gebouwen faciliteren en accommoderen we maatschappelijke instellingen. Steeds met het maatschappelijk doel voor ogen zoals dat door de beleidsinhoudelijke programma's wordt geformuleerd. In de kadernota Vastgoed hebben wij de condities vastgelegd waaronder de gemeente Nijmegen over eigen vastgoed beschikt. Bij het uitvoeren van de beleidsvoornemens geven wij eveneens uitvoering aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed, die tot doel heeft om het vastgoed efficiënter te benutten en een hogere opbrengst te genereren.

Wat hebben we bereikt?

Onderzoek en Statistiek

In het onderzoeksprogramma 2014 waren 65 door O&S uit te voeren projecten opgenomen. De meeste hiervan zijn uitgevoerd en afgerond, een aantal loopt nog door in 2015. Enkele projecten zijn in overleg met portefeuillehouders/programmamanagers niet uitgevoerd, omdat nut en noodzaak bij nader inzien anders werd ingeschat. Mede hierdoor was er ruimte om verzoeken voor onderzoeken die in de loop van 2014 binnen kwamen

uit te voeren.
Alle afgeronde onderzoeksrapporten zijn gepubliceerd op de gemeentelijke website. Enkele voorbeelden daarvan zijn de het Mediaonderzoek 2014, de evaluatie van de Politieke Avond, een peiling over de winkel-openingstijden en een evaluatie van het leerlingenvervoer in Nijmegen.

Middelenafdelingen
In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan een deel van de onderzoeksopdracht Organisatie. In een aantal trajecten hebben we de bezuinigingen op de middelenafdeling voor 2014 gerealiseerd en de mogelijkheden voor bezuinigingen in de nog komende jaren onderzocht. Daarnaast hebben we stappen gezet in de regionalisering van de ICT-functie en zijn een aantal middelenafdelingen samengevoegd.

Communicatie
We informeerde inwoners, en relaties in en buiten de stad tijdig en begrijpelijk over de voor hen relevante onderwerpen,
We nodigden uit tot dialoog. We hebben veel werk gemaakt van de woordvoering in de media en van de optredens van bestuurders in de stad. We zijn de slag aan het maken naar een communicatieve organisatie. In plaats van beleid begrijpelijk maken, begrijpelijk beleid maken. Dit doen we aan de hand van Factor C, een communicatiemethodiek dier door en voor het Rijks is ontwikkeld maar inmiddels door een groot aantal gemeenten is omarmd. Bij de transitie in het sociale domein is er veel werk gemaakt van de dienstverleningscommunicatie zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn en bij wie ze met hun hulpvraag terecht kunnen.
Bij de dijk-teruglegging doen we veel aan communicatie, citymarketing en promotie van het project. De doelgroepen variëren hier van internationale media tot de schoolklas. Dit leidt ook tot wereldwijde media-aandacht voor het bijzondere project . Er is een onderzoek verricht naar het gebruik onze media. We zien een stijgende belangstelling voor online media maar de papieren informatiebronnen zijn nog steeds koploper informatievoorziening.

Maatschappelijk Vastgoed
Het realiseren van beleidsdoelen vindt nog steeds plaats in een uiterst sober financieel klimaat.
Er is voor het maatschappelijk vastgoed een specifieke onderzoeksopdracht geformuleerd. Wij zien in dat kader de volgende mogelijkheden: kritisch oog voor de exploitatie, verminderen leegstand, reduceren beheerskosten, via het makelpunt effectiever zoeken naar klanten voor onze gebouwen en panden waar geen maatschappelijk doel mee bereikt kan worden afstoten.
We hebben inmiddels onze vastgoedportefeuille doorgelicht, waarbij exploitatie, kwaliteit en relevantie voor beleidsprogramma's belangrijke ijkpunten waren. We zijn met onze onderzoeksopdracht financieel goed op koers. De eerste resultaten worden in 2015 in de begroting verwerkt. Dit betreft opbrengstverhoging, met name bij maycrete-woningen en exploitatieverbetering door nog kritischer te sturen op onderhoud en verzekeringen en het niet invullen van uitgestroomde beheercapaciteit.
Daarnaast was ook de verduurzaming van de Vastgoedportefeuille wederom een belangrijk item in 2014 en hebben we de voorbereidingen getroffen voor de nieuwe aanbesteding van het onderhoud in 2015.

Ook hebben we concrete projecten opgepakt:
De nieuwbouw voor Doornroosje en het voorzieningenhart in het Waterkwartier/De Biezen zijn gereed gekomen. We zijn er trots op.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De renovatie van de St. Stevenstoren is in volle gang en de ingrijpende verbetering van wijkcentrum Meijhorst verkeert in de laatste fase.
De eerste fase van de omvangrijke aanpassingen in Vereeniging is eveneens in 2014 binnen de beperkte tijd en het budget goed afgerond. Ten slotte vermeldenswaard zijn de afspraken over de huurachterstanden van NEC en de mogelijkheden tot verkoop van het Goffert-stadion.

Andere belangrijke ontwikkelingen:
De plannen voor de Bastei, Jan Massinkhal en Talent Centraal zijn uitgewerkt en nu gereed om uitgevoerd te worden. Dit geldt eveneens voor het DSB-gebouw, dat we ingrijpend gaan verbouwen voor een nieuwe huurder.
Het Huis van de Nijmeegse geschiedenis in de Mariënburgkapel heeft een aantal succesvolle tentoonstellingen (over bombardement 1944, 25 jaar archeologie in Nijmegen), lezingen en bijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in meer dan 25.000 bezoekers. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het Huis voor de komende jaren gecontinueerd wordt op deze locatie.
Daarentegen hebben we bij de najaarsnota wel moeten constateren dat steeds meer van onze huurders moeite krijgen om de huur te betalen, waardoor het risico op financiële tegenvallers toeneemt. In 2015 doen we onderzoek naar mogelijke ontwikkelingen en trends in dit kader.
In november is het besluit gevallen om het Vrijheidsmuseum definitief niet in de Vasim te vestigen.
We zijn erin geslaagd om de pandeninformatie beter op orde te brengen door het Vastgoedinformatiesysteem Planon nog beter in te richten.

Indicatoren

Bezoekersaantallen Accommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Bezoekersaantallen Jan Massinkhal	112.000	115.000	112.000
4.2 Bezoekersaantallen Leemkuil en Brakkefort	137.000	110.000	142.000
4.3 Bezoekersaantallen Wijkcentra incl. Jongerencentra	1.023.000	1.169.000	965.000
4.4 Bezoekersaantallen Voorzieningenharten	1.530.000	1.235.000	1.512.000

Toelichting Bezoekersaantallen
De realisatie 2014 (lager dan de doelstelling) bij de wijkcentra/jongerencentra is terug te voeren op de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg, het tijdelijk onderkomen van het gemeenschapshuis Waterkwartier in Sonnehaert en doordat er minder 'accommodatie-gebonden' jongerenwerk is uitgevoerd door Tandem.

Financiën

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0	0	0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Zorg & Welzijn

Algemeen

2014 heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen op de veranderingen in de zorg. Met het oog hierop hebben college en raad in 2014 het nieuwe beleidskader Wmo & Jeugd 2015-2018 vastgesteld, waarmee we vasthouden aan de eerder ingezette koers. Belangrijk element in deze koers is het wijkgerichte werken, dat in 2014 is doorontwikkeld en waarmee we een belangrijke basis hebben gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn. De Stips, de sociale wijkteams en de regieteams vormen de spil van het wijkgerichte werken. Hieraan worden in 2015 de ambulante ondersteuningsteams voor langdurige en specialistische Wmo- en Jeugdhulp toegevoegd die we in 2014 hebben gecontracteerd.

Wat hebben we bereikt?

Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken; informele zorg; informatie en advies (Stips); hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil) en regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we fors ingezet op meer samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijk offertetraject voor de W4, waarbij voor 2015 ook MEE is aangesloten.

In 2014 zijn zes van de negen Stips ingericht en is de wijkoverstijgende Info- en advieslijn (digitaal en telefonisch) in werking getreden, waar Nijmegenaren terecht kunnen met al hun vragen en ideeën. Vanaf oktober 2014 heeft de Stip-informatielijn ook fungeert als helpdesk voor vragen van onze inwoners over de veranderingen in de zorg. De sociale wijkteams zijn in 2014 stadsdekkend uitgerold. In totaal zijn per saldo 10 Nijmeegse sociale wijkteams operationeel. Ze leggen huisbezoeken af bij mensen en werken samen met bewoners bij het organiseren van wijkactiviteiten. De regieteams functioneerden al stadsdekkend en hebben ook in 2014 multiprobleemhuishoudens toegeleid naar zorg en woonoverlast aangepakt.

Zoals in de regionale transitienota Kracht door verbinding (2013) is aangegeven, kunnen de sociale wijk- en regieteams en het veiligheidshuis vanaf 2015 samen met huis- en jeugdartsen Nijmeegse volwassenen en jeugdigen toeleiden naar zwaardere zorgtrajecten en -voorzieningen: Wmo-maatwerkvoorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen. Hiervoor zijn in 2014 de nodige voorbereidingen getroffen middels het inrichten van onder meer werkprocessen, het vaststellen van de verordeningen en beleidsregels Wmo & Jeugdhulp, de opstelling van een handleiding voor consultatie & advies ('hulplijnen') en het geven van werkinstructies en trainingen. Een groot deel van de genoemde 'instrumenten' is in samenwerking met de gemeenten in onze regio tot stand gekomen. Ook is in 2014 met het oog op de transitie van de jeugdzorg extra geïnvesteerd in de versterking van de inzet en expertise op het gebied van jeugd in de sociale wijkteams.

Wat betreft de langdurige en specialistische ondersteuning zijn in het laatste kwartaal van 2014 in regionaal verband contracten gesloten met aanbieders op het gebied van jeugdhulp, de nieuwe Wmo (begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen). Arbeidsmatige dagbesteding is ondergebracht bij het regionale werkbedrijf.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Subsidies zijn lokaal door gemeente Nijmegen verleend aan het netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en aan het RIBW en Ixta Noa voor de inloopvoorzieningen GGZ. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de inrichting van een regionaal ondersteuningsbureau (ROB). Een belangrijke taak van het ROB is de coördinatie van het contractmanagement van de regionale contracten.

De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De functies begeleiding en inloop GGZ zijn als onderdeel van de maatschappelijke opvang geïntegreerd in de subsidieafspraken met de opvanginstellingen. Met inzet van middelen uit de verschillende functies die gedecentraliseerd worden, hebben we een toekomstbestendige financiering voor de zwerfjongerenopvang Vince kunnen realiseren die in 2014 is verhuisd. De aparte meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling zijn samengevoegd: op 1 januari 2015 start bij de GGD, vanwege de relatie met Meldpunt Bijzondere Zorg, het samengevoegde meldpunt onder de naam Veilig Thuis.

In 2014 hebben we op allerlei verschillende manieren gecommuniceerd met onze inwoners over de veranderingen in de zorg: van wijkinloopavonden en informatie op de website tot publicaties in de Brug, persoonlijke brieven en de inrichting van een helpdesk bij de Stipinformatielijn.

Per saldo zijn we in Nijmegen goed voorbereid op de nieuwe taken. Dit neemt niet weg dat het een complexe operatie betreft die niet vlekkeloos kan en zal verlopen. Hierop zijn we aanspreekbaar en we zorgen dat we flexibel kunnen reageren als het nodig is om te zorgen dat cliënten de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

Ook de reguliere activiteiten gingen in 2014 gewoon door. Tal van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties voor bijvoorbeeld kwetsbare ouderen en mensen met een beperking zijn we in 2014 blijven ondersteunen. In 2014 hebben we in tegenstelling tot veel andere gemeenten het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen, waaronder hulp bij het huishouden, niet gewijzigd. Desondanks hebben wij een overschot op de begroting voor individuele Wmo-voorzieningen gerealiseerd terwijl aan de andere kant de klanttevredenheid stabiel is gebleven.

Nijmegen kent een gedegen netwerk met organisaties voor vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Een solide preventief jeugdbeleid, zoals in 2013 vastgesteld in een uitvoeringsnotitie, is de basis voor de transitie van de jeugdzorg. Jongerenwerk in de wijken zorgt ervoor dat jongeren een aanspreekpunt hebben en op een positieve manier kunnen meedoen in de wijk. Het voorkomt in veel gevallen zwaardere problematiek en helpt jongeren om op school te blijven, werk te behouden of te vinden. Om die reden hebben wij er voor gekozen om structureel € 200.000 extra in te zetten voor jongerenwerk in de wijken. We richten ons daarbij op individuele begeleiding van jongeren in Nijmegen Noord en in andere wijken in Nijmegen waar ondersteuning hard nodig is. In 2014 is het besluit genomen om in Lent bij de Ster een jongerencentrum te realiseren en om het jongerencentrum in De Klif in Oosterhout uit te breiden.

Indicatoren

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1. Ik kan goed voor mezelf zorgen etc.	90%	90%	--*

Optimale kansen voor de jeugd	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Jeugdigen dat zich probleemrijk vindt	11	13	--*
2.2 Ouders dat aangeeft behoefte te hebben aan opvoedsteun	9%	9%	8%

Bevorderen gezondheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge opl. vs lage opl.)	89% - 59%	ntb	-
3.2 Jeugdigen met overgewicht	13,1%	ntb	pm

Gelijke kansen voor iedereen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 % Niet-westerse allochtonen dat meer contacten zou willen hebben	29%	25%	- *

Zelfstandig wonen en leven	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Hulpmiddel draagt bij aan zelfstandig kunnen wonen	Nnb	93	-**

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Aantal dak- en thuislozen in traject	449	90%	pm
6.2 Burgers die vinden dat overlast van zwervers/daklozen vaak voorkomt in de woonbuurt	3%	3%	-*

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

** Het klantonderzoek Wmo over 2014 wordt in maart afgenomen en is in juli 2014 gereed.

Financiën

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136
Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:

- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

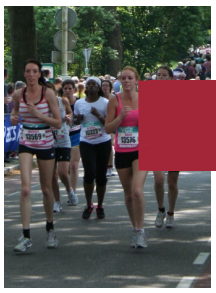

Programma Sport

Algemeen

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging. Daarbij blijven we sportverenigingen ondersteunen, maar verkennen we ook de mogelijkheden om meer samen te werken met andere organisatievormen. Om sporten en bewegen mogelijk te blijven maken, richten we ons op het in stand houden van een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties.

Wat hebben we bereikt?

Sportstimulering

Ons doel binnen het programma Sport is het op peil houden van de sportdeelname en het versterken van de beweegdeelname. Uit de stadsmonitor blijkt dat het aandeel volwassenen dat aan sport doet, toeneemt (cijfers 2013, nieuwe cijfers komen in 2015 beschikbaar). Een belangrijke reden voor de toegenomen sportdeelname is dat steeds meer mensen sportief fietsen, wandelen en hardlopen. Deze trend, waarbij meestal buiten verenigingsverband gesport/bewogen wordt, proberen wij te ondersteunen.

In 2014 is bekend geworden dat de Special Olympics Nationale Spelen in 2016 in de gemeenten Wijchen, Groesbeek en Nijmegen plaats zal vinden. Naast het binnenhalen van een fantastisch evenement biedt dit ons de unieke kans om het aangepast sporten in onze regio de komende twee jaar een impuls te geven.

Versterken sportverenigingen

Eind 2013/begin 2014 is de tweejaarlijkse sportverenigingsmonitor uitgevoerd. Uit deze monitor blijkt dat de belangstelling voor sportverenigingen bij volwassenen op peil is gebleven en is bij jongeren nog iets gestegen. Het percentage verenigingen met te weinig vrijwilligers is in vergelijking met 2009 licht afgenomen. Tegelijk is het

percentage volwassen Nijmegenaren dat zich inzet voor sportclubs licht gestegen. Wel is nog steeds een meerderheid van de verenigingen op zoek naar vrijwilligers voor allerlei taken. Ten opzichte van de vorige meting (2009) hebben meer verenigingen hun financiële situatie zien verslechteren. Bij circa veertig procent van de verenigingen is de huidige financiële situatie niet gezond. Financiën is het belangrijkste knelpunt geworden.

Kwalitatief goede sportaccommodaties
In 2014 hebben we de kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde gehouden en een aantal verbeteringen doorgevoerd, zoals het vervangen van de toplaag en infill van het kunstgrasveld op Sportpark Brakkenstein. In diverse langer lopende processen op het gebied van sportaccommodaties hebben wij stappen in de ontwikkeling gezet, zoals bij de Jan Massinkhal, Talent Centraal, Zwembad Dukenburg, Waalhalla en voetbalvereniging Oranje Blauw.

Ondersteuning topsportklimaat
Topsport is een inspiratiebron voor vele sporters; topsporters en topclubs zijn een belangrijke samenwerkingspartner voor de breedtesport. Met de Zevenheuvelenloop, Marikenloop en Nijmegen Global Athletics hebben we succesvolle topsportevenementen in de stad Nijmegen gehad. We hebben provinciale subsidie toegekend gekregen voor het project Talent Centraal Nijmegen. In samenwerking met Topsport Gelderland zetten we een combinatiefunctionaris in specifiek voor talentontwikkeling.

Indicatoren

Sportstimulering	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Basisscholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	68% (1)		
1.2 % Middelbare scholieren dat aan sport doet	88% (4)		
1.3 % Middelbare scholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	67% (4)		
1.4 % Volwassenen dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet	76% (2)		
1.5 % Volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm	66% (3)		

(1) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 72%. Dit cijfer komt uit de Kindermonitor 2009.
Inmiddels zijn de uitkomsten van de Kindermonitor 2013 beschikbaar en daar komt de 68% uit.
(2) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 67%. Dit cijfer komt uit onze Burgerpeiling 2011.
De 76% komt uit de Burgerpeiling 2013 (percentage sporters onder volwassenen is fors gestegen in de afgelopen jaren).
(3) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 74%. Dit is berekend op basis van de Volwassenenmonitor 2008/2009 en de Ouderenmonitor 2010. Beide onderzoeken zijn in 2012 samengevoegd tot de gezondheidsmonitor volwassenen GGD. De 66% komt uit dit nieuwe onderzoek, waarbij een iets andere vraagmethodiek is gehanteerd.
(4) E-MOVO 2011, GGD

Versterken sportverenigingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Basisscholieren dat lid is van een sportvereniging	70% (1)		
2.2 % Middelbare scholieren dat lid is van een sportvereniging	71% (2)		
2.3 % Volwassenen dat lid is van een sportvereniging	23% (3)		
2.4 % Volwassenen dat buiten sportverenigingen en commerciële sportscholen om aan sport doet.	60% (3)		

(1) Kindermonitor 2013, GGD
(2) E-MOVO 2011, GGD
(3) Burgerpeiling 2013, O&S

Kwalitatief goede sportaccommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Bezettingsgraad gemeentelijke gymnastieklokalen (verhuurde uren gedeeld door beschikbare uren)	57%*		54%
3.2 Bezettingsgraad gemeentelijke sportzalen	65%*		61%
3.3 Bezettingsgraad gemeentelijke sporthallen**	63%*		62%
3.4 Aantal bezoekers zwembaden			
3.4a Zwembad West			225.776
3.4b Zwembad Oost			181.104
3.4c Zwembad Dukenburg			52.388
3.4d Zwembad Goffert			45.079
3.5 Aantal bezoekers Triavium			
3.5a Recreatief	115.174		116.719
3.5b Verenigingsgebruik	54.071		50.275

* In 2014 is een gestandaardiseerde berekeningswijze toegepast. De cijfers 2013 zijn hierop aangepast.
** Exclusief Jan Massinkhal gezien de combi evenementen en sport.
*** Inclusief zomerevenementen in Triavium

Ondersteuning topsportklimaat	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status			
4.2 Aantal talenten uit de regio Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen			
4.3 Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau			
4.4 Aantal grote sportevenementen			

Financiën

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0	0	0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

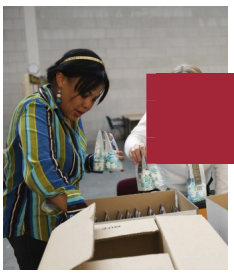

Programma Werk & Inkomen

Algemeen

Werk biedt mensen perspectief, werkzoekenden hebben recht op ondersteuning naar werk. Wie (nog) niet aan het werk kan, bieden we een sociaal vangnet in de vorm van een uitkering. Uitgangspunt is dat een uitkering tijdelijk is, werk staat voorop.
De resultaten van ons programma Werk en Inkomen staan onder invloed van autonome ontwikkelingen, zoals de economische crisis. Meer mensen moeten een bijstandsuitkering aanvragen, terwijl het voor mensen die al in de bijstand zitten extra lastig is om aan werk te komen. Andere ontwikkelingen zijn voorgenomen structuur- en wetswijzigingen in het landelijke kader van werk en inkomen (Participatiewet, Sociaal Akkoord, Werkbedrijven, tegenprestatie, bijzondere bijstand en kostendelersnorm). In 2014 is veel inzet gepleegd deze wijzigingen per 1 januari 2015 door te voeren.

Wat hebben we bereikt?

Werk staat voorop: meer bijstandsgerechtigden aan het werk
In 2014 zijn 756 mensen in de bijstand aan het werk gegaan. In het licht van de arbeidsmarktsituatie en de resultaten in andere jaren zijn we heel tevreden met dit aantal. Het aantal overstijgt ons gestelde doel voor 2014 (600 mensen). Ten opzichte van het totaal aantal uitstromers uit de bijstand, is het aantal uitstromers naar werk 38%. Dit overstijgt ons doel.
Het op peil houden van de uitstroom naar werk van mensen in de bijstand met een grote afstand tot werk, vergt in deze tijden investeringen van bedrijven, werkzoekenden én overheid. Wij hebben in 2013 circa 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor werk en re-integratie. We hebben deze middelen geïnvesteerd in onder andere (leer)werkplekken bij werkcorporaties en bedrijven, loonkostensubsidies, opleidingen, trainingen, workshops en werkmarkten voor de realisering van de match tussen werkgever en werkzoekende.
De samenwerking met Economische Zaken, Werk en Onderwijs is in het afgelopen jaar verder geïntensiveerd, onder andere tot uiting komend in de komst van een nieuw programma Economie en Werk per 1 januari 2015.

Stijging van het aantal bijstandsgerechtigden valt mee
Het jaar 2014 begon met sombere verwachtingen: we hadden in de begroting 2014 een tekort op de bijstandsuitgaven begroot (van 1,2 miljoen euro). Door een combinatie van interventies en meevallers is het uiteindelijke financiële resultaat op de bijstandsuitkering positief, namelijk 2,7 miljoen euro. Ook in de aantallen scoren we positief ten opzichte van andere gemeenten: Eind 2014 waren er 6.581 bijstandsgerechtigden. Dit is een toename van 1,7% ten opzichte van het begin van 2014. De referentiegemeenten zagen hun bijstandsbestand met gemiddeld 4,4% stijgen. Ten aanzien van jongeren in de bijstand (bijstandsgerechtigden tot 27 jaar) geldt zelfs dat het aantal in 2014 is gedaald: in januari 2014 ontvingen 817 jongeren een bijstandsuitkering, eind december 2014 waren dit er 767.

Toenemend beroep op minimaregelingen
In 2014 hebben weer meer mensen een beroep gedaan op één van onze minimaregelingen dan in 2013 (namelijk 439 mensen). Het gaat hier om regelingen zoals het Kinderfonds, de langdurigheidstoeslag, bijzondere bijstand en

de regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. De toename van het absolute aantal is overigens ook een teken dat het aantal arme huishoudens in Nijmegen, net als in de rest van Nederland ook in 2014 weer is gestegen. Het toenemend gebruik van deze open-einderegelingen heeft ook geleid tot een tekort.

Druk op de keten van schulden en armoede
We zijn erin geslaagd om in Nijmegen, net als bij ons minimabeleid, een redelijk aanbod voor schuldhulpverlening overeind te houden. Dit aanbod bestaat uit curatieve en preventieve instrumenten, we maken onderscheid in een laagdrempelige basisvoorziening én een specialistische dienstverlening. We hebben begin dit jaar gerichte investeringen gedaan om de druk op de schuldhulpverleningsketen te verlichten. Eind 2014 hebben we een ontwerp-notitie over de wijze waarop we schulden en armoede in Nijmegen willen keren voor inspraakreacties openbaar gemaakt.

Stappen voorwaarts in samenwerken in het Rijk van Nijmegen
In 2014 zijn de besluiten genomen om te komen tot één regionaal Werkbedrijf waarin naast de regiogemeenten ook het SW-bedrijf Breed werkt aan arbeidsbemiddeling, bedrijfsdienstverlening en kandidaatsbenadering.

Indicatoren

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden (excl. WIJ/IOAW/IOAZ/BZ)	6.470	6.813	6.581
1.2 % Afwijzing aanvragen	24%	20%	23%
1.3 Uitstroom % naar werk onder uitstromers	30%	30%	38%
1.4 % Bijstandsgerechtigden tov beroepsbevolking in Nijmegen	8%	8,8%	7,6%
1.5 % Ontheffingen arbeidsplicht	30%	30%	28%
1.6 % Jeugdwerklozen tov niet-werkende werkzoekenden in Nijmegen	13,8%	12%	12,8%

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Tekortkomingen in rechtmatigheid uitkeringsverstrekking	<1%	<1%	<1%
2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost	+	+	+
2.3 % Aanvragen met besluit binnen 8 weken	89%	95%	91%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % Bereikte huishoudens met een laag inkomen	81%	80%	79%
3.2 Toename % nieuwe bereikte klanten	onbekend	geen doelstelling	geen doelstelling
3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst	206	225	289
3.4 Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening	1.828	1.250	1.529

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Afname gesubsidieerde arbeid	111	-	-
4.2 Werkcorporaties	5623	500	-

Financiën

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Bij het programma Werk en Inkomen is een voordeel ontstaan van bijna € 7,3 miljoen euro. Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere lasten op de bijstandsuitkeringen, en twee andere incidentele meevallers. Deze lichten we hieronder kort toe.

Werk
Bij het product Werk is een klein positief saldo te zien.

Inkomen
Bij het product Inkomen realiseren we een fors voordeel van 7,1 miljoen euro. Oorzaken:

- minder uitgaven aan bijstandsuitkeringen dan budget van het Rijk hiervoor ontvangen (€ 2,7 miljoen).
- eenmalig voordeel als gevolg van een neerwaartse bijstelling van de voorziening bijstandsdebiteuren (€ 2,0 miljoen).
- eenmalig voordeel als gevolg van de vrijval van een verplichting aan het Rijk (€ 2,7 miljoen).

Armoedebestrijding
Bij het product armoedebestrijding realiseren we per saldo een voordeel van 0,1 miljoen euro.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

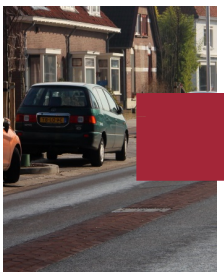

Programma Openbare Ruimte

Algemeen

Wij beogen een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen, een duurzame en leefbare stad voor onze burgers. Een stad waarin onze burgers zich thuis voelen. We stimuleren actief burgerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen in duurzaam beheer een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners. We houden rekening met sociale veiligheid en toegankelijkheid bij herinrichtingen, wijkbeheersplannen en bel- en herstellijn werkzaamheden zoals snoeien van overhangend groen. Het is noodzakelijk om ook op dit programma te bezuinigingen. Onderhoud aan wegen, openbare verlichting en openbaar groen willen we echter zoveel mogelijk ontzien, we zoeken bezuinigingsmogelijkheden vooral in de niveaus van beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door meer te differentiëren in het dagelijks beheer. We hebben een taakstelling gerealiseerd van 3,2 miljoen euro in 2014.

Wat hebben we bereikt?

2014 is het tweede uitvoeringsjaar van onze beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'. De focus ligt daarbij op het meer betrekken van onze bewoners bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. We gebruiken daarbij de participatiekaart.nl/nijmegen als instrument om inzichtelijk te maken hoeveel participatieprojecten we hebben in de stad. Het aantal initiatieven is dit jaar gestegen naar 163. Daarnaast hebben we het Marikenniveau vastgesteld als basisonderhoudsniveau en een inspiratieboekje gemaakt waarin we laten zien wat mogelijk is als bewoners zelf op bepaalde plekken het onderhoud willen doen. In de uitvoering krijgt het “werken op regie” samen met Dar steeds duidelijker vorm. Met minder geld worden dezelfde resultaten op straat gerealiseerd door Dar. Dar heeft in 2014 de reiniging en het groen- en grijsonderhoud in 3 stadsdelen uitgevoerd.
In 2014 hebben we deelgenomen aan een afvalbenchmark. Hieruit blijkt wederom dat Nijmegen (binnen haar stedelijkheidsklasse) na Maastricht de hoogste mate van afvalscheiding behaalt (62,7% in 2013) en dat tegen zeer lage afvalbeheerkosten. Verder hebben we de milieustraat aan de Kanaalstraat volledig verbouwd en gemoderniseerd.
De bel-& herstelapp is goed ingeburgerd. Dit jaar hebben we weer meer meldingen via de app ontvangen. Ruim 28% van de totale meldingen gaat via de bel-&herstelapp. Vorig jaar was dat nog 19%. De inhaalslag op het onderhoud van de wegen en het kabelnet voor de openbare verlichting hebben we doorgezet. We hebben groot onderhoud gepleegd op onder ander de Van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg en Terwindtstaat. Ook de snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en het RijnWaalpad is afgerond. We hebben LED-verlichting (159 stuks) geplaatst op diverse wegen en we hebben dertien kilometer kabelnet vervangen voor de openbare verlichting. Op de Grootstalselaan hebben we licht op aanvraag aangebracht.
Het nieuwe beleid voor gladheidsbestrijding, ‘Grip op gladheid’, werpt nog steeds zijn vruchten af: de strooiroutes zijn verbeterd, er zijn minder klachten en de zoutkisten zijn een succes. Het project ‘Groen geregeld’ is succesvol en heeft geleid tot het oplossen van 45 gevallen van grondannexatie.
We hebben de pilot 'Afval dump je niet' uitgevoerd op 3 locaties. Deze pilot is goed verlopen en we gaan verder met deze werkwijze in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Een schone, hele en veilige openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Nijmegenaren dat Nijmegen schoon vindt	60%	70%	60%
1.2 Nijmegenaren dat de eigen buurt schoon vindt	75%	70%	75%
1.3.1 Centrum - beeldkwaliteit goed	88%	83%	87%
1.3.2 Rest stad - beeldkwaliteit basis	93%	95%	93%
1.4.1 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad	60%	65%	60%
1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt	63%	76%	63%
1.5.1 Onderhoudskwaliteitsniveau fietspaden (technisch)	87%	76%	87%
1.5.2 Onderhoudskwaliteitsniveau wegen (technisch)	76%	76%	77%
1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen	87%	90%	91%
1.7 Tijdig (binnen 5 werkdagen) afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn	75%	85%	79%

In 2014 hebben we geen stadspeiling uitgevoerd. Dit betekent dat de percentages voor 2013 ook gelden voor 2014 voor de indicatoren 1.1, 1.2, 1.4.1 en 1.4.2.

Financiën

Openbare ruimte * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**

			Stadsrekening 2014	
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Wijken

Algemeen

Het programma Wijkontwikkeling zet in op een samenhangende aanpak van kansen en problemen op het terrein van leefbaarheid en veiligheid in de wijken. We werken daarvoor samen met bewoners, ondernemers en professionele netwerken in de wijken (o.a. rondom wonen en woonomgeving, overlast en veiligheid, onderwijs, zorg en hulp) We stimuleren verbindingen van deze buitenwereld met onze eigen organisatie en tussen de verschillende netwerken in de wijk (o.a. via wijkmedia). We maken wijkaanpakprogramma's. We vertrouwen op de kracht van de wijkgemeenschap, al heeft die af en toe wat hulp nodig: financieel of met raad en daad. Daar waar nodig interveniëren we: bijvoorbeeld als wijken en buurten achterblijven of als er overlast is.

Wat hebben we bereikt?

Hoewel het jaar 2014 nog niet via de stads – en wijkmonitor in beeld is, hebben we de indruk dat leefbaarheids- en veiligheidsrisico's weliswaar in een aantal aandachtsgebieden en in kleinere probleemgebiedjes aanwezig blijven, maar in algemene zin zijn verminderd. Daarnaast zien we vele vormen van bewonersparticipatie ontstaan: al dan niet in georganiseerd verband, tijdelijk en structureel, succesvol en minder geslaagd. Een trend is wel dat bewoners minder aan vaste structuren hechten, maar liever actief zijn met concrete acties en eigen netwerken vormen. We zien daarbij een toenemend gebruik van social media. We hebben daarom de ontwikkeling van buurtsites volgens het "Mijnbuurtje" format ondersteund. Bewoners kiezen de vorm die het beste bij hen past. Ook de 'analoge' wijkbladen blijven ook een belangrijke vorm van communicatie in de wijk.
We ontwikkelden nieuwe stijl wijkaanpakprogramma's : 1 wijk, 1 plan. Daarbij gaan we steeds meer 'online'. Het zijn geen alles omvattende integrale statische visies. Met de wijkaanpakprogramma's nieuwe stijl ontsluiten we kennis van de wijknetwerken, van de ontwikkelingen in de wijken en de inzet van allerlei partijen, waaronder bewoners. Daarmee helpen we contact binnen de wijk en tussen de wijk, de gemeente en andere instanties te vergemakkelijken en voorzien we partijen van inspiratie om in beweging te komen, om mee te bouwen aan het leefklimaat in de wijk
We hielpen de STIPs en Sociale Wijkteams op een goede manier 'te landen' in de wijken en zorgden mede dat ze goed aansluiten op de bestaande netwerken in de wijken. We zijn actief betrokken geweest bij het formuleren van het bestek voor de inzet van de W4 partijen in de wijken.
De speeltuinen en speelvoorzieningen staan er overwegend goed bij. We laten ons niet meer door de speelnorm, maar door bewonersparticipatie leiden bij het aanleggen van nieuwe speelplekken. Bij de kinderboerderijen is de milieu-educatiefunctie versterkt. Het dagelijks beheer van 3 kinderboerderijen is per 1 januari 2015 overgedragen aan zorginstellingen in de stad.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
1.1 Bewonerswaardering woon- en leefklimaat (schaalscore evaluatie buurt)				
1.1 stad	7,5	0	7,6	0
1.1a aandachtsgebiedenNijmegen-centrum	7,3	0	7,3	0
1.1b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	+	6,8	+
1.1c aandachtsgebieden Nieuw west	6,8	+	6,9	+
1.1d Hatert	6,7	+	6,9	+
1.1e aandachtsgebieden Dukenburg	6,4	+	6,8	+
1.2 rapportcijfer woonomgeving				
1.2 Stad	7,5	0	7,5	0
1.2a aandachtsgebieden Nijmegen-centrum	7,4	0	7,5	0
1.2b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	0	7,0	0
1.2c aandachtsgebieden Nieuw west	6,9	0	7,0	0
1.2d aandachtsgebied Hatert	6,9	0	7,2	0
1.2e aandachtsgebieden Dukenburg	6,8	0	6,9	0
1.2f aandachtsgebieden Lindenholt	6,9	+	7,0	+

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
2. Schaalscore sociale kwaliteit woonomgeving				
2. Stad	5,9	0	5,9	0
2.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	4,9	0	4,8	0
2.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	5,6	+	5,5	+
2.c aandachtsgebieden Nieuw west	5,3	+	5,5	+
2.d aandachtsgebied Hatert	5,4	0	5,8	0
2.e aandachtsgebieden Dukenburg	5,3	+	5,6	+
2.f aandachtsgebieden en Lindenholt	5,1	+	5,4	+

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
3. % onveilig voelen in eigen buurt				
3. Stad	19%		18 %	
3.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	26,4%	-	27 %	-
3.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	23%	- -	26 %	- -
3.c aandachtsgebieden Nieuw west	26,5%	-	25 %	-
3.d aandachtsgebied Hatert	24,7%	-	25 %	-
3.e aandachtsgebieden Dukenburg	29,6%	-	24 %	-
3.f aandachtsgebieden Lindenholt	23,5%	0	24 %	0

Voor een overzicht van de indicatoren van de stads- en wijkmonitor verwijzen we naar de programmatekst. Voor 2014 zijn geen recente cijfers beschikbaar, de wijkmonitor komt maar 1 keer per 2 jaar uit. De meest recente was 2013.

Financiën

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Het programma sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,4 %.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn € 0,04 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- 2 opdrachten in de openbare ruimte, aanpak Tubaplein en voetbalveldje Bottendaal, blijken grotendeels in 2015 te worden uitgevoerd

Toelichting op de baten
De baten zijn € 0,01 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- investeren in speeltoestellen Brakkenfort waarvoor een bijdrage is ontvangen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

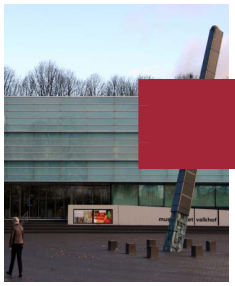

Programma Cultuur

Algemeen

Met onze culturele infrastructuur zorgen we voor een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele festivals en evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en waar mogelijk versterken.

Wat hebben we bereikt?

Ons streven naar toegankelijkheid en openheid in de culturele ketens zien wij langzaam vorm krijgen. Diverse clubs groot en klein weten elkaar beter te vinden en dat leidt tot nieuwe verrassende samenwerkingen en producties. Wij hebben een kwalitatief onderzoek uitlaten voeren naar (on) mogelijkheden van bezuinigingen op het culturele veld door Lawson en Luiten.
Het rapport "Onderzoek hervorming culturele sector" schetst het volgende beeld van het culturele veld: "*Het gemeentebestuur staat van oudsher positief tegenover de cultuursector en beschouwt kunst en cultuur als wezenlijk onderdeel van de stad. Dit heeft geleid tot een gedegen culturele infrastructuur met professionele instellingen, die gezamenlijk zorgen voor een divers, kwalitatief hoogstaand en toegankelijk cultureel aanbod. Van erfgoed tot theater, van amateurkunst tot film, van internationale avant-garde tot lokale urban arts: de inwoners van Nijmegen hebben het allemaal binnen handbereik. Ze kunnen ervan genieten, ze kunnen erover leren en ze kunnen het zelf beoefenen. In sommige sectoren heeft de stad een (inter)nationale positie: op het gebied van popmuziek, dance, archeologie en film bijvoorbeeld.*".

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wij mogen dus trots zijn op onze culturele klimaat. Als kanttekening geeft het rapport aan dat het publieksaanbod goed ontwikkeld is, maar dat de artistieke productie matig is te noemen. Het ontbreken van een ketenintendant cultuurhistorie wordt, voor de oudste stad van Nederland, een gemiste kans genoemd. Het rapport van Lawson en Luiten heeft er mede voor gezorgd dat in het coalitieakkoord de onderzoeksopdracht naar bezuinigingen op het culturele veld van € 700.000 gehalveerd is naar € 350.000. Uitgangspunt bij deze bezuiniging is dat dit zo min mogelijk ten koste van culturele activiteiten mag gaan en dat eerst gekeken wordt naar de mogelijkheden van bezuinigingen op gebouwgebonden kosten, shared service en andere niet-programmagebonden bezuinigingen.
De mate van (actieve en passieve) cultuurparticipatie willen wij minimaal gelijk houden of verhogen. Het feit dat het aantal bezoekers van gesubsidieerde podia 5% hoger is dan vorig jaar geeft aan dat we daarin slagen. Voor de bibliotheek streven we naar bereikcijfers, die minimaal de landelijke trend volgen. Deze trend is al jaren dalend. De uitleningen van de bibliotheek zijn wederom lager dan vorig jaar. Er is wel een verschuiving merkbaar van uitleningen per categorie. Zo daalt dat voor volwassenen, maar stijgt het aantal uitleningen via Bibliotheek op School (BOS). De totale daling (4,5%) is niet zo sterk als de landelijke trend (8%).De stijging van het aantal uitleningen via BOS geeft aan dat dit concept meer kinderen bereikt en daarmee succesvol is te noemen. Hiermee bereiken wij ons doel om meer kinderen te laten lezen en dragen we bij aan het voorkomen van laaggeletterdheid.
Via onze subsidieregeling waar we alleen nog culturele activiteiten subsidiëren hebben wij bijgedragen aan verrassende en experimentele culturele activiteiten. Van jazzconcerten tot kunstinstallaties op het Driftfestival, experimentele muziekoptredens, dansavonden en tentoonstellingen. Ook het tekenfestival Big Draw was een succes, met een groot bereik en veel samenwerkingen met en tussen diverse culturele partners. Ter stimulering van de creatieve stad, hebben wij aan het Besiendershuis een andere opdracht gegeven. Wij vragen hen het creatieve netwerk te stimuleren en meer zichtbaar te maken door de sectoren cultuur, cultuurhistorie, kennis/innovatie en bedrijfsleven te verbinden. Het Besiendershuis fungeert als een soort bruggenbouwer/verbinder en levert daarmee een bijdrage aan de creatieve stad.
Met de zeven openbare kunstwerken die zijn gerealiseerd, zoals de film Lights Crossing over de brug de Oversteek en de muurschilderingen in het fietstransferium onder het nieuwe Doornroosje, leveren we een bijdrage aan de (culturele)kwaliteit en beleving van de stedelijke omgeving.
Het zelf beoefenen van amateurkunst draagt bij aan verankering van kunst en cultuur. Op de Lindenberg subsidiëren wij daarom kunst- en cultuureducatie aan jongeren. Wij zien dat de belangstelling voor de kunsteducatie in de vrije tijd is afgenomen en de belangstelling voor cultuureducatie op scholen toeneemt. Met name de belangstelling voor het cursusaanbod van de afdeling beeldend kent een sterke terugval. De belangstelling voor het theateraanbod voor de jeugd is sterk gestegen. Het aanbod van de cursussen van Grote Broer zijn inmiddels volledig opgenomen in het cursus aanbod van de Lindenberg en dat blijkt een succes. De muzieklessen blijven ongekend populair en vormen het grootste deel van het cursusaanbod.
Met de regeling cultuureducatie met kwaliteit wordt inmiddels op zes basisscholen gewerkt aan de kwalitatieve versterking van de cultuureducatie in de school. De komende jaren zullen er ieder jaar zes nieuwe scholen worden toegevoegd. Door het vaststellen van het nieuwe subsidiehuis voor amateurs hebben we de interactie tussen amateurs en bewoners van de gemeente Nijmegen versterkt en meer ruimte gegeven meer diverse amateurgezelschappen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal bezoekers gesubsidieerde podia	464.301	540.000	488.513
1.2 Aantal bezoekers musea	107.680	125.000	117.548
1.3 Aantal uitleningen bibliotheek	1.1501.105	1.340.000	1.207.121
1.4 Aantal oefenruimten	8	12	8

1.1 Aantal bezoekers van gesubsidieerde podia is als volgt opgebouwd: LUX 216.147 (doelstelling 200.000); Vereeniging&Schouwburg 139.334 (doelstelling 125.000) ;Lindenberg 36.238 (doelstelling 44.000); Doornroosje 89.433 (doelstelling 60.000) ; Open Lucht Theater 7.361 (doelstelling 8.000). Met de podia hebben we als doelstelling afgesproken om in zijn totaliteit 437.000 bezoekers te trekken. Met een totaal van 488.513 voldoen zij daar ruimschoots aan. We blijven streven naar 540.000 bezoekers
1.2 Aantal bezoekersmusea is al volgt opgebouwd: Museum Valkhof 92.548 (doelstelling 100.000) Natuurmuseum ±. 15.000 (doelstelling 20.000); Stratemakerstoren ± 10.000 (geen doelstelling).
1.3 Het aantal uitleningen is inclusief de uitleningen via Bibliotheek op school (BOS)
1.4 Het aantal oefenruimte is al jarenlang 8.

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal stipendia voor jonge talenten	nvt	pm	0
2.2 Aantal te verstrekken subsidies i.h.k.v. de SCIN	nvt	pm	19
2.3 Aantal excellente en experimentele producties	nvt	pm	6
2.4 Aantal culturele evenementen	30	25	36
2.5 Aantal bezoekers culturele evenementen	225.000	225.000	239.500
2.6 Aantal werkenden in de creatieve industrie	nvt	pm	pm

2.1: In afwachting van de invulling van de stroomlijning van subsidies, is geen stipendium uitgereikt.
2.2: In het kader van de subsidieregeling voor culturele activiteiten is aan 19 aanvragers een subsidie toegekend.
2.3: Van de 19 toegekende subsidie van de SCIN zijn er 5 excellent/experimenteel te noemen.
2.4 : Bij het aantal culturele evenementen tellen we de culturele instellingen die wij subsidiëren vanuit de subsidieregeling de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen. Het aantal activiteiten/optredens/tentoonstellingen van de 36 instellingen tellen op tot 318.
2.5: Dit geldt ook voor de bezoekers van de activiteiten zoals genoemd onder 2.4.
2.6: Het aantal werkenden in de creatieve industrie halen we uit de provinciale werkgelegenheid enquête. (PWE). De creatieve industrie bestaat uit de sectoren: kunsten en cultureel erfgoed, media en entertainmentindustrie en creatieve zakelijke dienstverlening. T.o.v. 2013 is dit aantal met 4% gedaald. Deze daling wordt met name veroorzaakt door de sterke daling bij de creatieve zakelijke dienstverlening specifiek bij het onderdeel vormgeving en ontwerp. Wij scoren gemiddeld als het gaat om het percentage banen in de creatieve industrie (3,6% van alle banen in de stad en ook 3,6% van alle banen in Nederland.

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal bij de Lindenberg ingeschreven cursisten- jeugd tot 18 jaar	1.856	1750	1.761
3.2 Aantal amateurgezelschappen	81	pm	86

Financiën

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Mobiliteit

Algemeen

Wij willen een betrouwbare lokale en regionale bereikbaarheid van Nijmegen, die een bijdrage levert aan de economische vitaliteit van de stad. Ook streven we naar voldoende en toegankelijke parkeergelegenheid en zo hoog mogelijke verkeersveiligheid. Wij bieden inwoners, bezoekers en ondernemers in onze stad de gelegenheid om die vervoersmodaliteit te kiezen, die bij hun situatie past.

Wat hebben we bereikt?

bereikbaarheid

Door de opening van De Oversteek is de bereikbaarheid van de stad met de auto enorm verbeterd. De vertragingen op de hoofdwegen rond de stad zijn aanmerkelijk afgenomen. Buiten de spitsen heeft de nieuwe structuur geleid tot een hogere reissnelheid, met name op delen van de S100 en de Graafseweg. De betrouwbaarheid van het verkeerssysteem met name op de waaloverschrijdende verbindingen is enorm verbeterd. Ook zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen.
Wij hebben stevig geparticipeerd in de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Dit opent de weg naar een forse co-financiering vanuit het Rijk voor een verdergaande beperking van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging en verduurzaming van het vervoersgedrag.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

We zijn gestart met de werkzaamheden voor het project Poort Neerbosch. Voor het P&R-terrein bij Ressen hebben wij een optimale win-win-oplossing gekozen door dit terrein te combineren met de parkeerfunctie van Cinemec en te verplaatsen naar de zuidzijde van de Dorpensingel.

Wij hebben samen met de gemeente Lingewaard een tracéverkenning verricht voor de Dorpensingel. De Raad van de gemeente Lingewaard heeft besloten maximaal € 1,5 mln. beschikbaar te stellen voor de aanleg van deze verbinding

Parkeren
De parkeerdruk in de avonduren op straat gedaald terwijl de bezetting van de parkeergarages is toegenomen. Garages worden beter gebruikt en ook het transferium wordt in het weekend beter gevonden. Dit heeft een positief effect op de bereikbaarheid van de binnenstad en de mogelijkheid een vrije parkeerplaats voor een laag bedrag te vinden. De parkeerder heeft het avondparkeren geaccepteerd, dit komt mede doordat er goedkope alternatieven in de parkeergarages en terreinen zijn.
We hebben de parkeervoorziening Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen. Tevens hebben we de parkeergarage onder Plein 1944 opgeleverd en worden er abonnementen uitgegeven (ongeveer 75% van de beschikbare openbare parkeerplaatsen is uitgegeven).
We hebben de blauwe zone geëvalueerd en geconstateerd dat deze werkt voor specifieke locaties buiten het centrum met winkelconcentraties.

Verkeersveiligheid
In 2014 hebben wij het verkeersveiligheidsbeleid verder gecontinueerd. Een groot aantal vragen van burgers mbt verkeersveiligheid is beantwoord. Bij die vragen gaat het vaak om de subjectieve beleving van verkeersveiligheid. Wij kunnen dit subjectieve gevoel steeds vaker wegnemen met feiten die afkomstig zijn in een landelijke database met geregistreerde ongevallen. Deze database voorziet in een betrouwbare registratie van de dodelijke ongevallen en ook van de ernstige gewonden inclusief ziekenhuisopnamen. In Nijmegen zijn op dit moment geen zogenaamde black spots meer te vinden, dat wil zeggen plaatsen waar in de afgelopen drie jaar 6 letselongevallen of meer hebben plaatsgevonden. Nieuwe wegen worden duurzaam veilig aangelegd en bestaande wegen passen wij zoveel mogelijk bij reconstructie aan. In dat verband hebben wij in 2014 het tweede deel van de St. Jacobslaan duurzaam veilig gemaakt. Wij blijven aan het werk om de gebieden rondom scholen zoveel mogelijk autoluw te maken.

Openbaar vervoer
Uit cijfers van Breng blijkt dat het openbaar-vervoergebruik in de regio stijgt. Die groei is het grootste op de HOV-lijnen 300 en 331, waar we de afgelopen jaren fors hebben geïnvesteerd in de kwaliteit, en op enkele corridors, zoals Druten – Nijmegen.
OV-bedrijf Hermes is de concessiehouder van het openbaar vervoer in de regio Arnhem Nijmegen en de Stadsregio Arnhem Nijmegen was in 2014 opdrachtgever van Hermes. In 2015 gaat die verantwoordelijkheid over naar de provincie Gelderland.

2014 was een jaar waarin veel projecten op het gebied van openbaar vervoer zijn afgerond en in gebruik genomen. De belangrijkste daarvan:
- verbetering van de kwaliteit van de stationsomgeving van station Nijmegen Heyendaal;
- opening van het fietstransferium Doornroosje bij Nijmegen Centraal Station;
- ingebruikname van station Nijmegen Goffert, inclusief nieuwe bushaltes;
- de start van de latere treinen tussen Nijmegen, Arnhem en Utrecht op vrijdag- en zaterdagnacht, zodat we een nog betere verbinding met de Randstad hebben gekregen;
- Ingebruikname van de busbaan Woenderskamp in Nijmegen Noord, vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
- afronding van de busbaan langs de Prins Mauritssingel stadinwaarts;

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- een start gemaakt met het vervangen van een aangepaste verkeerslichtenbeïnvloeding door middel van Korte Afstand Radio (KAR) waardoor de impact van het openbaar vervoer op de doorstroming van het overig verkeer beperkt wordt. Daar gaan we in 2015 en 2016 mee door.
- in 2014 zijn de werkzaamheden aan Poort Neerbosch gestart, met voorzieningen voor het openbaar vervoer en de aanleg van een P&R-terrein. Deze werkzaamheden worden in 2015 afgerond.

Fiets

In 2014 hebben wij opnieuw belangrijke stappen gezet om te komen tot een netwerk van hoogwaardige snelfietsroutes, conform de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar.
Het RijnWaalpad op Nijmeegs grondgebied is afgerond. In 2015 wordt het RijnWaalpad opgeleverd.
In december 2014 hebben wij het nieuwe fietstransferium naast station Nijmegen geopend, onderdeel van het plan Doornroosje. In de voorziening zijn ruim 3500 plaatsen beschikbaar voor treinreizigers die per fiets naar het station komen en bezoekers aan het poppodium. De voorziening is van hoge kwaliteit en is dag en nacht geopend en gratis te gebruiken.
Met de provincie en stadsregio zijn afspraken gemaakt over de cofinanciering van een nieuw verbreed fietspad langs de Waalbrug, waarbij fietsers in twee richtingen kunnen rijden
De fietsstraat Dennenstraat is in april 2014 beschikbaar gekomen voor scholieren en ander fietsverkeer Het besluit tot aanleg van de 2e fase is genomen en uitwerkingen zijn gemaakt. Voor het gedeelte door het Goffertpark hebben wij extra werk verricht om te kunnen komen tot een zorgvuldige inpassing, zoals een gebruikers enquête.
In regionale samenspraak zijn aanvullende middelen voor realisatie van de fietsbrug bij Mook-Cuijk gevonden binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg
In samenwerking met de stadsregio, de gemeente Arnhem en provincie Gelderland hebben wij ons vol ingezet om het grote internationale fietscongres Velo-city naar Arnhem Nijmegen te halen. In december is bekendgemaakt dat onze inzet wordt beloond, en dat het congres Velo-city in 2017 in Arnhem-Nijmegen wordt gehouden!
Wij hebben de fietsoversteek over de singels verbeterd door de verkeerslichten gunstiger af te stellen.

Indicatoren

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Gemiddelde reistijd tijdens de spits (tussen haakjes:variatie in reistijd) in minuten	7 (1,7)		7 (1,1)
1.1a Knooppunt Ressen - Keizer Karelplein	13 (1,7)	12 (4)	11 (0,7)
1.1b Keizer Karelplein - Knooppunt Ressen	10 (0,7)	9 (1)	12 (1,1)
1.1c Keizer Karelplein - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.1d Goffert - Keizer Karelplein	6 (0,6)	7 (1)	6 (0,4)
1.1e Goffert - knooppunt Neerbosch	6 (0,4)	6 (0)	6 (0,4)
1.1f knooppunt Neerbosch - Goffert	5 (0,5)	5 (1)	5 (0,5)
1.1g Goffert - afslag Lindenholt	6 (0,6)	7 (1)	5 (0,3)
1.1h AfslagLindenholt - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.2 Waardering bezoekers bereikbaarheid van de stad	6,4	6,1	

De **gemiddelde reistijd in de spits** is redelijk gelijk gebleven. Op het traject Keizer Karelplein – knooppunt Ressen is die met 2 minuten toegenomen, ivm de –tijdelijke- gelijkvloerse afwikkeling van het langzaam verkeer over de Prins Mauritssingel bij station Lent (Laauwikstraat). Medio 2015 zal hierin met de fiets-voetgangerstunnel ter plaatse verbetering optreden

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Parkeeraanbod Centrum (1.1)			
2.1a Straatparkeren (1.1)	3.450 (1.3)	3.000	3.700
2.1b Garageparkeren (1.1)	2.050 (1.5)	3.000	2.500
2.1c Transferia	550 (1.9)	550 (1.4)	550
2.2 Piekbezettingsgraad centrum (2.1)	3776		
2.2a Straatparkeren(2.2)	65%	78%	69%
2.2b Garageparkeren (2.3)	1.256	1.100	1.821
2.3 Betalingsgraad(3.1)	90%	94%	94%
2.4 Tevredenheid (4)	5.8	5,8	

Indicator 2.1 Parkeeraanbod centrum

1. 1. Het parkeeraanbod centrum omvat straatparkeren en garageparkeren.
Straatparkeren: De centrumgebieden A, B gezamenlijk (gebied ten zuiden van de Waal en binnen de singels) en de invloedsgebieden rond het centrum (centrum eerste ring).
Garageparkeren: Optelsom van alle centrumgarages exclusief de Stadhuisgarage omdat deze vanwege het huidige gebruik weinig invloed heeft op de parkeerbalans.

1.2. Het parkeerterrein Oude Stad is in gebruik genomen.

1.3. De verhoging volgt uit de oplevering van de garage Plein ’44 (418 stuks).

1.4. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar nieuwe transferia kan dit cijfer in de komende jaren wijzigen.

Indicator 2.2 Piekbezettingsgraad centrum

2.1. Als moment van piekdrukte wordt de zaterdagmiddag aangehouden (bron: ECORYS rapport Parkeerdrukmeting april 2013), weergeven wordt het aantal op dat moment geparkeerde voertuigen op straat en in de garages.

2.2. De centrumgebieden A en B gezamenlijk (gebied ten zuiden van de Waal en binnen de singels). In voorgaande telling 2653 voertuigen , in 2013: 2250 geparkeerde voertuigen op de zaterdagmiddag. Deze afname is gevolg van de beleidsdoelstelling om parkeerders te verleiden meer gebruik te maken van de garages en wordt in 2013 dan ook volledig gecompenseerd door een toename van het aantal garage parkeerders.

2.3. De optelsom van alle gemeentelijke centrumgarages waarbij de Stadhuisgarage niet is meegenomen. Het referentiekader: Op basis van een onderzoek van Empaction dat gebaseerd is op 100 exploitaties van parkeergarages blijkt een gemiddelde bezetting van 1.200 uur aan kortparkeerders op jaarbasis afgenomen uren per parkeerplaats een reëel gemiddelde bezettingsgraad. Het aantal uren neemt toe al naargelang de garage ouder is. Door het goedkope avondtarief zijn de bezettingscijfers enorm gaan stijgen. Wordt de bezetting van de abonnementhouders meegerekend dan wordt de bezetting per parkeerplaats 2642 uur.

Indicator 2.3 Betalingsgraad

3.1. Betalingsgraad is de mate waarin parkeerders betalen. Wij onderscheiden de betalingsgraad in enerzijds sec kortparkeren en anderzijds inclusief vergunningen. Kortparkeren zegt iets over de ‘betaalbereidheid’ van de bezoeker, inclusief vergunningen geeft een indicatie over het rechtmatig gebruik van het straatparkeren.

Indicator 2.4 Tevredenheid parkeren

4.1. De indicator heeft betrekking op de waardering van het aantal parkeerplaatsen (de parkeercapaciteit) in het centrum door bezoekers in de vorm van een rapportcijfer (Bron: Stadscentrummonitor 2013).

Verkeersveiligheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal doden in het verkeer	4	4	nog niet bekend
3.2 Aantal ongevallen met ziekenhuisopname	onbekend	26	nog niet bekend

Stimuleren deelname openbaar vervoer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aandeel OV in woon-werkverkeer, Nijmegenaren die in Nijmegen werken		4%	4%
4.2 Aandeel OV binnenstadsbezoek op werkdagen		22%	22%
4.3 Tevredenheid openbaar vervoer		91%	geen meting

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stimuleren fietsgebruik	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aandeel fiets in woon-werkverkeer in de stad	64%	66%	64%
5.2 Aandeel fiets in het binnenstadbezoek	65%	63%	65%
5.3 Waardering bereikbaarheid fiets	7,7	8,0	7,8
5.4 Waardering fietsstalling	6,1	7,1	6,1

Financiën

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

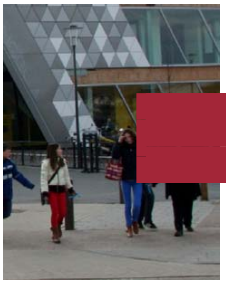

Programma Onderwijs

Algemeen

Ons programma staat in het teken van het stimuleren van de ontwikkelingskansen van jonge mensen. Met de zorgplicht onderwijshuisvesting zorgen we voor goede randvoorwaarden voor huisvesting. We dragen zorg voor het aanbod van vroeg- en voorschoolse educatie (VVE), handhaven op de kwaliteit van de kinderopvang en bieden leerlingenvervoer aan. Met de uitvoering van leerplicht richten we ons op de mogelijkheden voor kinderen om hun recht op onderwijs optimaal te benutten. Voor volwassenen bieden we de mogelijkheid om zich via een aanbod in volwasseneneducatie te ontwikkelen en bestrijden we laaggeletterdheid.

Het afgelopen jaar stond voor het programma Onderwijs vooral in het teken van het uitvoeren van de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd, de invoering van de Wet Passend Onderwijs en het verder verlagen van het aantal jongeren dat het onderwijs voortijdig verlaat.

Wat hebben we bereikt?

Door intensieve gesprekken met de bestuurders van het Primair en Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd is het gelukt om tot voorstellen te komen voor bezuinigingsmogelijkheden. Functiebehoud op alle onderdelen, waaronder brede scholen, onderwijsachterstandenbeleid en schoolmaatschappelijk werk, is daarbij steeds als uitgangspunt gehanteerd We hebben bereikt dat het Primair en Voortgezet Onderwijs bereid zijn hiervoor meer eigen middelen in te zetten. Ook het Flex-College blijft als voorziening beschikbaar voor (overbelaste) leerlingen. Deze uitkomst leidt ertoe dat we de kwaliteit van het Nijmeegse onderwijs, ook voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, overeind

houden. Van de totale onderzoeksopdracht opdracht van €3,2 miljoen (per 2017) hebben we met het onderwijs afspraken kunnen maken voor € 1,55 miljoen. In 2016 zullen we de bezuinigingen effectueren. We hebben met de schoolbesturen ook afspraken gemaakt over herijking van de overeenkomst doordecentralisatie in 2015.

De invoering van de Wet Passend Onderwijs betekent voor het onderwijs een grote verandering. Scholen hebben nu de verantwoordelijkheid om alle kinderen een passende plek te bieden, ongeacht hun ondersteuningsbehoefte. Scholen kunnen dit echter niet alleen, soms is ook professionele ondersteuning buiten de school nodig. Daarom hebben we bij de invoering van de wet samen met de regiogemeenten en de samenwerkingsverbanden van het PO en VO opgetrokken en afspraken gemaakt over bijvoorbeeld de aansluiting van de interne zorgstructuur op de school op de externe zorgstructuur van bijvoorbeeld het sociaal wijkteam. In 2015 gaan we samen met de samenwerkingsverbanden aan de slag net thema's als thuiszitters en voortijdig schoolverlaten (vsv).

Het aantal jongeren dat het onderwijs voortijdig verlaat, is voor het tweede jaar op rij gedaald. Met name op het MBO daalt het aantal vsv-ers. We halen nog niet altijd de (landelijke) norm, maar zijn goed op weg de aansluiting te realiseren. Ook in het bestrijden van laaggeletterdheid hebben we stappen gezet. We hebben een bondgenootschap laaggeletterdheid opgericht. Door het (ver)binden van instellingen en bedrijven, staat het onderwerp ook in Nijmegen op de kaart. Alle cursussen voor versterking van taal- en digitale vaardigheden zijn afgelopen jaar benut.

Indicatoren

Zorgplicht onderwijshuisvesting	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Totaal bedrag uitbetaalde doordecentralisatievergoedingen	€ 14,7 mln	€ 15,0 mln	€ 14,9 mln
1.2 % Gerealiseerde nieuwbouwscholen die zijn gedoordecentraliseerd	7,9 %	19,2 %	16%
1.3 Aantal gerealiseerde nieuwbouwscholen Nijmegen-Noord	1	2	1
1.4 % Uitbreidingen/renovaties	7,5 %	10,1 %	7,5%

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % 2/3 jarigen dat deelneemt aan peuterarrangementen, vve en kinderopvang	85%	85 %	85%
2.2 % Kindercentra dat voldoet aan wettelijke kwaliteitseisen	-	100 %	92%
2.3 Totaal aantal kinderschakelklas PO en VO	nnb	300	500
2.4 Aantal brede scholen	15	18	18
2.5 % leerlingen naar dichtbije basisschool	69%	76 %	68%
2.6 % ouders dat leerlingenvervoer ruime voldoende geeft	95%	95 %	92%
2.7 Bereik voorlichting seksuele diversiteit	100 %	60 %	100%

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % VSVers in het VO	1,0	1,0	0,5
3.2 % VSVers op het MBO	12,5	7,5	7,6
3.3 % VO Onderbouw		1,0	0,1
3.4 % Vmbo bovenbouw		4,0	1,6
3.5 % Havo/Vwo bovenbouw		0,5	0,6
3.6 % Mbo niveau 1		32,5	37,4
3.7 % Mbo niveau 2		13,5	12,9
3.8 % Mbo niveau 3/4		4,25	5,0

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen; niet ingezette rijksmiddelen met een meerjarig bestedingsdoel uit de OMBD Onderwijs & Minderheden leiden door een vrijval tot een voordeel op de begrote opbrengsten van € 1,5 miljoen. Doordat de middelen uit de specifieke rijksuitkering Onderwijsachterstandenbestrijding in 2012 en 2013 niet op de voorschool tot inzet zijn gekomen, zijn deze middelen in de OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels hebben we de subsidievaststelling 2013 van het Ministerie van OC&W ontvangen, waardoor het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 is komen te vervallen. Hierdoor kan het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen vrijvallen en worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragrafen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Investeringen

Investeringen en planexploitaties zijn de middelen waarmee in de stad verandering, verbetering en vernieuwing kan wordt gecreëerd. In de gebiedsontwikkelingen worden de investeringen veelal via de planexploitaties gerealiseerd en na gereedkomen verrekend met het investeringsbudget. De overige investeringen worden binnen de programma's zelf uitgevoerd of aanbesteed.

In de Najaarsnota hebben we een tabel opgenomen over de oplevering van de investeringen (zie blz. 51 van de Najaarsnota). Het algemene beeld is dat die planning niet is veranderd. In bovenstaande tabel geven we per krediet een financiële verantwoording van de besteding. In de volgende hoofdstukken gaan we per programma inhoudelijk op de besteding in.

De overheveling van kredieten (Kolom "Budget 2015-2018") en de vrijval van kredieten (zie kolom "Vrijval") hebben we meegenomen in begrotingswijziging BW-01396 (zie Raadsvoorstel Stadsrekening 2014).

Bedragen * €.1 000

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1023 Groen & Water						
Woonomgevingsverbeteringen	375		379		-5	
Groot-en vervangingsonderhoud Riool	6.209		3.887		2.322	
Stelselverbetering Riool	1.072		280		792	
Valkhofpark/Hunnerpark	1.657	9	-76		1.725	
Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP)	600	571	35		0	-5
Park Lingezegen	2.423	2.413			0	10
De Bastei	500				500	
Goffertpark	300	46	231		28	-5
Uitbreidingsinvesteringen Riool Waalsprong	3.043		1.746		1.297	
Bastei	0	-70			70	
Vergroening Stedelijk Gebied	1.000				1.000	
1031 Ruimte & Cultuurhistorie						
Masterplan oude stad	435		101		335	
Cultuurhistorie	1.000	308	292		400	
1032 Grondbeleid						
Stadsbrug	25.400	24.163	1.237		0	
Vasim	2.700				2.700	
Mercuriuspark	1.500				0	1.500
Toe te rekenen plankosten	5.500	1.000	3.427		0	1.073
1041 Economie & Toerisme						
Waalkade	18.214	5.381	10.908	1.176	3.101	
Baggeren Havens	1.775	1.684	94			-3
1043 Facilitaire diensten						
Gemeentelijke accommodaties	750		750		0	
Vastgoed Rendabel	1.307		1.128		0	179
Wijkcentrum Dukenburg	2.500	27	2.473		0	
Duurzaamheid	3.841		2.881		959	
Stevenstoren	1.300	2	337		961	
1051 Zorg & Welzijn						
Skaeve Huse	300				300	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400				400	
1052 Sport						
Ondersteuning Quick	1.000	655			345	
Talent Centraal	5.000			4.333	9.333	
Kunstgrasvelden	1.300		237		1.063	
Revitalisering Binnensportaccomm	1.000	105			895	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400				400	
1063 Wijken						
Voorzieningshart Waterkwartier	4.000	613	3.387		0	
Sport- en Speelplekken Noord	150		130		20	
1071 Cultuur						
Nieuwbouw Doornroosje	12.519	29	12.490		0	
Keizer Karel Podia	1.500	293	1.286	1.000	921	

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bedragen * €.1 000

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1072 Mobiliteit						
Fiets	5.784	5.543	427		-159	-27
Ophogen bushaltes	163	68	-7		0	103
Selectief toegangssysteem	813	817	5		-9	
HOV/verkeerstructuur Waalsprong	2.172	2.029	70		0	73
Doorsteek Visveld	35	172	-136		0	
Fietstunnels Waalsprong	7.318	567	1.914	3.500	8.336	
Marienburggarage Parkeerapparatuur	300				300	
Parkeerverwijssysteem	495	495	5		0	-5
Waalkade afsluiting (busbaan)	200				200	
Aanleg Dorpensingel	140		194		-59	
Groene Route	2.530	2.302	-1.305	3.309	4.842	
Parkeren Hezelpoort	2.598		2.523	1.898	1.973	
Parkeergarage Plein 44	2.950		2.828		122	
1073 Onderwijs						
Bewegingsonderwijs Kristallis	950		0		950	
Uitbreiding BS Hidaya	274		15		259	
Kostenplaatsen						
Bedrijfsinvesteringen	4.381	0	3.517	0	907	-43
Totaal	**142.074**	**49.220**	**57.690**	**15.217**	**47.525**	**2.850**

Investeringen worden in de begroting gedekt door kapitaallasten (rente en afschrijving) Tot aan moment van gereedkomen wordt de rente bijgeschreven op de investering. In het jaar na gereedkomen komen de kapitaallasten ten laste van het desbetreffende programma. De ontwikkeling van de kapitaallasten ziet er voor 2014 als volgt uit:

Krediet	Begroting	Realisatie	Verschil
Stand Primitieve begroting	41,7		
- aankoop parkeerplaatsen Plein '44	0,1		
- voorjaarsnota / vrijval	-4,1		
- najaarsnota	0.2		
Totaal	**37,9**	**38,1**	**-0,2**

Het verschil dat zich voordoet wordt voor het merendeel veroorzaakt door een inhaalafschrijving op het parkeerdek Ovatonde. De oorspronkelijk verwachte levensduur was langer dan economisch haalbaar en de boekwaarde is hierop gecorrigeerd.

Investeringen programma Groen & Water

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1. Specifiek						
Valkhofpark/Hunnerpark	1.657	9	-76	0	1.725	
Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP)	600	571	35	0	0	-5
Park Lingezegen	2.423	2.413	0	0	0	10
De Bastei	500	0	0	0	500	
Goffertpark	300	46	231		28	-5
Vergroening Stedelijk Gebied	0	-70	0	0	70	
Nijmegen West Groene Buffer	1.000	0	0	0	1.000	
2. Bulk						
Woonomgevingsverbeteringen	375	0	379	0	-5	
Rioolinvesteringen Waalsprong	3.043	0	1.746	0	1.297	
3. Eigen dekking						
Groot-en vervangingsonderhoud	6.209	0	3.887	0	2.322	
Stelselverbetering	1.072	-	280	-	792	
Totaal	**17.180**	**2.967**	**6.482**	**-**	**7.729**	**-**

Krediet Valkhofpark/Hunnerpark
De voortgang is afhankelijk van besluitvorming en eventuele bouw van de Donjon en De Bastei (Stratemakerstoren). Het budget wordt besteed aan het opknappen van het Valkhofpark. De bouw van De Bastei vindt plaats in 2015. De Donjon bevindt zich in de ontwerpfase.

Krediet LOP
Door Stichting Via Natura zijn met Nijmeegse gemeentelijke bijdrage en bijdragen van derden een wandelverbinding annex ecologische verbindingszone en de visualisatie van het Romeinse waterwerk gerealiseerd.

Krediet Park Lingezegen
Op 1 december 2010 is de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen van start gegaan. Onze investeringsbijdrage is gerealiseerd. Het resterende budget is besteed aan realisatie brug ’t Meertje. Voorbereiding en aanbesteding hebben plaatsgevonden, de uitvoering is gerealiseerd in 2013. Administratieve afhandeling was in 2014.

Krediet Goffertpark
In 2013 hebben wij veel tijd en energie gestoken in samenspraak met en tussen de partijen die in Volkspark De Goffert actief zijn. Dit heeft geleid tot een gezamenlijke gedragen projectenlijst ter verbetering van het park; de uitvoering van deze projecten is goeddeels afgerond; deze projecten betalen wij uit het krediet voor De Goffert. Bovendien heeft de samenspraak geleid tot meer betrokkenheid tussen met name de 'groene' organisaties en weten zij elkaar beter te vinden.
De werkzaamheden zijn afgerond behoudens eindoplevering onderkomen Bijenhoudersvereniging. De afwikkeling vindt in het voorjaar van 2015 plaats.

Vergroening Stedelijk Gebied
Aanleg parkje Enkstraat is gestart; aanleg parkje Tollensstraat en park Spechtstraat zijn in voorbereiding. In 2014 is het terrein aan de Spechtstraat aangekocht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Krediet De Bastei
Besluitvorming omtrent inzet krediet voor realisatie Bastei is afgerond. Realisatie in 2015.

Krediet Nijmegen-West Groene Buffer
De raad heeft, bij motie van 5 september 2012, besloten om € 1 miljoen te reserveren vanuit de exploitatie van de Stadsbrug in een "Groenfonds" om maatregelen te nemen betreffende de luchtkwaliteit en geluid na oplevering van de Energieweg en de stadsbrug de Oversteek. Is er geen overlast, dan wordt het bedrag bestemd voor meer groen in Nijmegen-West. Uiterlijk 2018 zal dan een plan worden opgesteld. Bij de oplading van de stadsbegroting 2014 zijn uitgaven in de planexploitaties omgezet naar investeringen, waaronder ook dit bedrag. Het krediet was in eerste instantie opgenomen binnen het totaalkrediet Investeringen in Planexploitaties bij het Programma Grondbeleid en is verplaatst naar het Programma Groen & Water.

Krediet Woonomgevingsverbeteringen
Beoogde projecten zijn opgestart en in 2014 afgerond. De budgetoverschrijding met ruim €4.500 wordt in 2015 gecompenseerd.

Krediet Rioolinvesteringen Waalsprong
In de loop van 2013 is ook de financiering van uitbreidingsinvesteringen van de Riolering in de Waalsprong ondergebracht in programma Groen & Water. Er is een apart krediet (K000212) beschikbaar gesteld voor deze investeringen. De uitbreidingsinvesteringen worden door de GEM Waalsprong bij de gemeente in rekening gebracht.

Krediet Groot – en Vervangingsonderhoud/Krediet Stelselverbetering
De voor 2014 geprogrammeerde projecten zijn in gang gezet. De Najaarsnota meldde dat in 2014 voor €4,5 miljoen -ex rioolinvesteringen Waalsprong- zou worden gerealiseerd. Uiteindelijk komt de realisatie uit op €4.167.000. Het in 2014 beschikbare gestelde krediet bedroeg €3.487.000, naast het restantkrediet ad €3.794.000 van voorgaande jaren. Het restantkrediet per 31-12-2014 bedraagt €3.114.000 (waarvan €889.000 reeds verplicht). Dit betekent €680.000 minder restantkrediet dan een jaar geleden.

Investeringen programma Economie & Toerisme

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Waalkade	18.214	5.381	10.908	1.176	3.101	
Baggeren Havens	1.775	1.684	94	-		-3
Totaal	**19.989**	**7.065**	**11.002**	**1.176**	**3.101**	**3**

Waalkade
Dit project omvat de investeringen in de nieuwe kademuur van de westelijke Waalkade en de werkzaamheden aan de Lindenberghaven als onderdeel van de menukaart oostelijke Waalkade.

Damwand Waalkade
De uitvoering van dit investeringsproject kwam door niet-voorziene ontwikkelingen (o.a. aangetroffen archeologische objecten en verontreiniging in de ondergrond) onder druk te staan. Zo werden we gedurende de uitvoeringsfase geconfronteerd met risico's op overschrijding van de geplande kosten en de doorlooptijd. In de voorjaarsnota is het krediet hiervoor uitgebreid met € 4,9 miljoen.

Het project is op 27 juni 2014 opgeleverd. Daarmee is het risico op verdere negatieve gevolgen voor de cruisevaart, horeca en de Vierdaagse vermeden. Sindsdien sturen we nadrukkelijk op de financiële afwikkeling van dit investeringsproject in nauwe samenspraak met de aannemerscombinatie. In de najaarsnota 2014 is hierover aan de gemeenteraad gemeld, dat de exacte effecten op de gemeentelijke begroting na de afwikkeling van dat proces kunnen worden geduid, maar dat wij verwachtten binnen het beschikbare investeringsbudget te blijven.

Van het beschikbare budget resteert bij de jaarafsluiting 2014 nog € 0,7 miljoen. Naar verwachting is dit voldoende om in 2015 tot de afwikkeling van in 2015 nog doorlopende acties op dit investeringsproject te komen. Het gaat daarbij om:

1. De definitieve administratieve afwikkeling van de aannemerskosten zal in 2015 plaatsvinden. De totale aannemerskosten van het investeringsproject komen overeen met de prognose uit de voorjaarsnota 2014;
2. De afwikkeling van ingediende nadeelcompensatieclaims. Er zijn meer verzoeken om nadeelcompensatie ontvangen dan bij de voorjaarsnota ingeschat. Een deel van de ingediende claims is inmiddels afgehandeld, een deel is nog in behandeling. De afhandeling daarvan is o.a. afhankelijk van jaarcijfers van verzoekers over het jaar 2014 en kan daarom nog geruime tijd doorlopen;
3. In 2015 worden nog activiteiten verricht die noodzakelijk zijn voor de afronding van het project. Het gaat daarbij om het opstellen van archeologische (eind)rapportages over het tijdens het project uitgevoerde veldwerk;
4. De afronding van het subsidieproces walstroom. Binnen het investeringsproject zijn werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de realisatie van walstroom. Hiervoor is subsidie toegekend door de Stadsregio. Dit subsidieproces zal in 2015 worden afgerond.

Onderzoek Oostelijke Waalkade
Beoogde resultaten:

- ontwikkeling van de Lindenberghaven ten behoeve van historische schepen
- investering in de openbare ruimte rond de Waalkade conform menukaart bij het masterplan Waalkade, afhankelijk besluitvorming door de raad

Doel is om het toeristisch bezoek aan de Waalkade te stimuleren en de relatie tussen Waalkade met binnenstad en de Waal te versterken. In 2013 is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de mogelijkheden om de Oostelijke Waalkade op te waarderen (als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Valkhofkwartier). Resultaat hiervan is een Schetsboek met verbetervoorstellen: de zogeheten menukaart. Dit schetsontwerp (SO) is de afgelopen periode verder uitgewerkt waarbij de inpassing en afstemming met andere projecten en werkzaamheden en afstemming met betrokken partners heeft plaatsgevonden. Momenteel is het voorlopig ontwerp (VO) bijna klaar met definitieve projectraming en zal het project conform planning gaan uitvoeren. Eind 2015 is de uitvoering gereed, hiervoor is nog een budget van € 1,2 miljoen beschikbaar.

Baggeren Havens
Dit project omvat het op diepte baggeren van de Waalhaven, Lindenberghaven en 't Meertje. Het project is conform planning in 2013 gereed gekomen en de kosten zijn geactiveerd. In 2014 zijn ook alle nagekomen verplichtingen afgewikkeld en hebben wij bij de voorjaarsnota 2014 het resterende budget van € 125.000 ingezet voor de knelpunten op het investeringsproject Damwand Waalkade.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Ruimte & Cultuurhistorie

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Masterplan oude stad	435	0	101	0	335	
Cultuurhistorie	1.000	308	292	0	400	
Totaal	**1.435**	**308**	**392**	**-**	**735**	**-**

Masterplan Oude Stad

Het krediet betreft een bedrag uit de restantkredieten 2006 en heeft betrekking op het masterplan oude stad (subsidieregeling voor gevelverbetering). De afspraken met betrokkenen zijn gemaakt op grond van de toenmalige subsidieverordening. Uitgaven treden pas op na het indienen van declaraties. Ultimo 2014 zijn er nog tot een bedrag van € 335.000 afspraken gemaakt.

Cultuurhistorie

De raad heeft op 9 mei (raadsbesluit 42/2012) eenmalig een krediet van 1 miljoen euro ter beschikking gesteld voor het programma Ruimte en Cultuurhistorie in 2013, in te zetten voor cultuurhistorische projecten.

Bij raadsbrief van 18 februari 2014 is de Raad, zoals toegezegd, over de voortgang van het krediet van 1 miljoen euro nader geïnformeerd.

Overzicht projecten	Inzet middelen
1a. Visualisatie 'Verloren toren' Plein 1944	€300.000
1b. Bijdrage kosten herbouw Donjon	€250.000
1c. Stratemakerstoren	€150.000
1d. Herdenkingsmonument soldaat Plein 1944	€25.000
1e. Publieksopgraving Waalfront	€150.000
1e. Route bombardement/market garden & openstelling Valkhofbunker	€25.000
1e. Bijdrage voor Stevenskerk	€100.000
Totaal	**€1.000.000**

Ultimo 2014 staan er financieel gezien nog twee kredieten open. Te weten de bijdrage kosten herbouw Don Jon en de herontwikkeling Stratemakerstoren. De afronding wordt in 2015 verwacht.

Investeringen programma Grondbeleid

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Stadsbrug	25.400	24.163	1.237	0	0	
Vasim	2.700	0	0	0	2.700	
Mercuriuspark	1.500	0	0	0	0	1.500
Toe te rekenen plankosten	5.500	1.000	3.427	0	0	1.073
Totaal	**34.100**	**25.163**	**4.664**	**-**	**4.200**	**2.573**

Stadsbrug
De nieuwe stadsbrug, gedoopt De Oversteek, verbindt de beide stadshelften aan de Waal. Dit traject, uitgevoerd middels een planexploitatie, heeft enkele jaren in beslag genomen en geleid tot een moderne stadsverbinding over de Waal. Behalve dat de nieuwe brug een noodzakelijke verbetering van de infrastructuur betekent, is er ook veel symboliek rond de brug. De soldaten die bij het oversteken van de Waal werden gedood, worden herdacht met een lichtkunstwerk op de brug. Het kunstwerk bestaat uit 48 paar lantaarnpalen, hetzelfde aantal als de gesneuvelde militairen, die iedere avond bij het invallen van de avond als eerbetoon een voor een van zuid naar noord aan gaan. Ook de naam van de brug De Oversteek refereert aan de bevrijders van Nijmegen. Bij de opening waren nabestaanden van de gesneuvelde soldaten aanwezig.

Vasim
Het terrein rond het Vasim gebouw en onder De Oversteek (20 september plein) zal worden (her)ingericht. Het terrein rond de Vasim maakt onderdeel uit van de westelijke entree van onze stad. De ontwikkeling van het “Vrijheidskwartier” is in 2014 verder ter hand genomen en zal met de toevoeging van het zg. CP Kelco terrein in 2015 verder ter hand worden genomen. Huidige verwachte einddatum 2017

Mercuriuspark
Na oplevering van “de Oversteek” start de herontwikkeling en uitgifte van werklocatie Mercuriuspark (werktitel). De investering is gereed, het resterende krediet kan vrijvallen.

Toe te rekenen Plankosten
Dit krediet bestaat uit een aantal onderdelen. De bijdrage voor de groene Route heeft in 2013 plaatsgevonden. Verder is het binnen dit krediet geld voor meerwerk voor de pijlers van de Stadsbrug uitgegeven in het kader van de dijkteruglegging en diverse plankosten.
De investering is gereed, het resterende krediet kan vrijvallen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Facilitaire Diensten

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1. Specifiek						
Wijkcentrum Dukenburg	2.500	27	2.473	0	0	
Stevenstoren	1.300	2	337	0	961	
2. Bulk						
Gemeentelijke accommodaties	750	0	750	0	0	
3. Eigen dekking						
Vastgoed Rendabel	1.307	0	1.128	0	0	178
Duurzaamheid	3.841	0	2.881	0	959	
Totaal	**9.697**	**29**	**7.570**	**-**	**1.920**	**178**

Wijkcentrum Dukenburg
De renovatie van het Wijkcentrum Dukenburg is nagenoeg afgerond. Er zijn geen overschrijdingen.

Stevenstoren
Voor de restauratie van de Stevenskerk en –toren en is een totaalbedrag geraamd van € 2,4 miljoen. Hiervoor is in de Stadsbegroting voor 2014 een krediet van € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld door Uw Raad en heeft de provincie in het kader van de “Robuuste Investeringsimpuls” een subsidie van € 1,1 miljoen toegekend aan de Stichting Stevenskerk. De Stichting Stevenskerk draagt de verantwoordelijkheid voor de verantwoording aan de Provincie. De provinciale bijdrage moet eind 2015 in zijn geheel zijn besteed.
In het kader van het restauratieproject trekt de gemeente gezamenlijk op met het bestuur van de Stichting Stevenskerk. Door het gelijktijdig en slim uitvoeren van de werkzaamheden kunnen de kosten mogelijk worden gereduceerd en kan op die manier mogelijk uitvoering aan de motie ‘Werk met werk voor toren en kerk’ (raadsvoorstel perspectiefnota 2014, 12 juni 2013). Daarbij combineren we de restauratie werkzaamheden voor de Stevenskerk en de Stevenstoren zoveel mogelijk. Met de aannemer is afgesproken dat de restauratiewerkzaamheden vóór 1 juli 2015 zijn afgerond.

Gemeentelijke Accommodaties
Het jaarlijks terugkerende bulkkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 750.000 is in 2014 volledig besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, wetgeving of het verbeteren van de gebruiksmogelijkheden. De inzet betreft o.a. aanpassingen aan wijkcentra de Piramide en de Brack, de ontmoetingsruimte in voorzieningenhart de Ster, bijdragen aan de renovatie van wijkcentrum en zwembad Meijhorst, inrichting van het plein bij de Schouwburg en het opknappen van de toren van de kerk in de Dorpsstraat.

Vastgoed Rendabel
Uw Raad heeft een jaarlijks krediet van € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor rendabele investeringen, ook genaamd investeringen met eigen dekking. Denk daarbij aan aanpassingen van gebouwen, waarbij de kapitaallasten worden gedekt door een hogere opbrengsten of lagere (overige) kosten. In 2014 is het beschikbare bedrag in totaal € 872.000 ingezet om in Voorzieningenhart de Biezantijn, Wijkcentrum Dukenburg en Sporthal de Triangel aanpassingen aan te brengen ten behoeve van (extra) verhuur. Daarnaast is € 50.000 ingezet voor de Doorbraak tussen het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) en de Bibliotheek.

Duurzaamheid
Er is geïnvesteerd in initiatieven in het Stadhuis, diverse accommodaties en bij de Vereeniging en in Wijkcentrum Dukenburg. Op basis van het masterplan zijn initiatieven gerealiseerd voor monitoring van klimaatsystemen, duurzame verlichting en installaties waarbij de behaalde energiebezuiniging de kosten van de investering terugverdient.

Investeringen programma Sport

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Ondersteuning Quick	1.000	655	0	0	345	
Talent Centraal	5.000	0	0	4.333	9.333	
Kunstgrasvelden	1.300	0	237	0	1.063	
Revitalisering Binnensportaccomm	1.000	105	0	0	895	
Totaal	**8.675**	**760**	**237**	**4.334**	**11.637**	**-**

Ondersteuning Quick
Om het PRO-college en Talent Centraal op het Sportpark Quick mogelijk te maken zijn reeds verschillende aanpassingen doorgevoerd. Met de verwachte start van de bouw van Talent Centraal in 2015 zal het komende jaar het resterende investeringskrediet ingezet worden.

Talent Centraal
De start van de bouw van Talent Centraal staat gepland voor eind 2015/ begin 2016. Hiervoor ontvangen we van de provincie een investeringsbijdrage van € 4,3 mln. De komende twee jaar zal het investeringsbudget gerealiseerd worden.

Kunstgrasvelden
Conform planning is in 2014 de toplaag vervangen en de infill vernieuwd van het kunstgrasveld op sportpak Brakkenstein. Uit onderzoek van ISA/Middelkoop bleek dat het veld niet meer aan de gebruiksnorm van de KNVB voldeed. Uit datzelfde onderzoek blijkt dat de kunstgrasvelden op sportparken de 'Kluis' en 'Vossepels' op korte termijn aan vervanging toe zijn.

Revitalisering Binnensportaccommodaties
Het beschikbare budget wordt in 2015 ingezet om de evenementen/sporthal Jan Massinkhal te verbouwen om de exploitatie voor zowel sport als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de voorgevel vernieuwd, de toegang tot de hal verplaatst en het sportoppervlak en de bergingen vergroot. Daarnaast worden de kantine en kleedkamers vernieuwd. Verwachting is dat de verbouw van de Jan Massinkhal in juni start en eind 2015 wordt opgeleverd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Wijken

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Voorzieningshart Waterkwartier	4.000	613	3.387	0	0	
Sport- en Speelplekken Noord	150	0	150	0	0	
Bestaande voorzieningenharten	200	0	55	0	145	
Totaal	**4.350**	**613**	**3.592**	**-**	**145**	**-**

Voorzieningenhart Waterkwartier
Het voorzieningenhart De Biezantijn in het Waterkwartier is volledig gerealiseerd en in gebruik genomen in 2014.

Sport- en Speelplekken Noord
Aanpassen en aanleg van speelplekken aan de Floralaan, Navarrastraat, Golden Delicious, Annabelstraat, Jo Everstraat, Serge Gainburgstraat, De Rietgraaf en Ewartstraat. Aanleg van een natuurspeelplek aan de Yves Montandstraat en het aanpassen van de JongerenOntmoetingsPlek aan de Visveldsestraat en totumpaal Thermionpark.

Bestaande Voorzieningenharten
In een aantal accommodaties zijn er problemen met het binnenklimaat. Daarnaast willen we het ontmoeten in de wijken bevorderen. De invulling van dit krediet betreft het verbeteren van het klimaat in de voorzieningenharten 't Hert, de Klif en de Ster en in Wijkcentrum Dukenburg. In wijkcentrum Dukenburg treffen we bovendien voorzieningen om het ontmoeten te bevorderen. Hiermee is in 2014 een start gemaakt en de werkzaamheden lopen in 2015 door.

Investeringen programma Cultuur

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Nieuwbouw Doornroosje	12.519	29	12.490	0	0	
Keizer Karel Podia	1.500	293	1.286	1.000	921	
Totaal	**14.019**	**322**	**13.776**	**1.000**	**921**	**-**

Doornroosje
Op 1 november 2014 is de nieuwbouw van Doornroosje, de studentenwoningen van SSH en de fietsenstalling opgeleverd. Doornroosje is per 1 oktober in gebruik genomen, de studentenwoningen per 1 november. Het beschikbaar gestelde krediet voor de nieuwbouw Doornroosje is volledig benut.

Keizer Karel Podia
Het eerste deel van de renovatie van de Vereeniging heeft in de zomerperiode van 2014 plaatsgevonden, binnen planning en budget. De klimaatinstallatie van de grote zaal is vernieuwd, samen met de theater- technische installaties en de zolderverdieping.

Investeringen programma Mobiliteit

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Fiets	5.784	5.543	427	0	-159	-27
Ophogen bushaltes	163	68	-7	0	0	103
Selectief toegangssysteem	813	817	5	250	-9	
HOV/verkeerstructuur Waalsprong	2.172	2.029	70	0	0	73
Doorsteek Visveld	35	172	-136	0	0	
Fietstunnels Waalsprong	7.318	567	1.914	3.500	8.336	
Waalkade afsluiting busbaan	200				200	
Marienburg Parkeerappartuur	300				300	
Parkeerverwijssysteem	495	495	5	0	0	-5
Aanleg Dorpensingel	140	0	199	0	-59	
Groene Route	2.530	2.302	-1.305	3.309	4.842	
Parkeren Hezelpoort	2.598	0	2.523	1.898	75	
Parkeergarage Plein 44	2.950	-	2.828	-	122	
Totaal	**25.498**	**11.993**	**6.523**	**8.957**	**13.648**	**144**

Fiets
De uitvoering van de zuidelijke snelfietsroute Beuningen (fietsstraat Dennenstraat) is in 2013 gestart en is in de eerste helft van 2014 afgerond. Deze route wordt gefinancierd met 50% cofinanciering.
Voor 2015 staat de uitvoering van de 2e fase (Muntmeesterlaan-Campus Heyendaal) gepland.

Ophogen Bushaltes
Sinds 2006 zijn we in Nijmegen samen met de Stadsregio bezig om het openbaar vervoer zo in te richten dat iedereen hier meer en beter gebruik van kan maken. In dit kader zijn in de afgelopen jaren de bushaltes zodanig ingericht dat ze voldoen aan de criteria van optimale haltetoegankelijkheid.
De laatste bushaltes zijn in 2013 aangepast.
De subsidiedeclaratie is in 2014 ingediend. Het project en krediet worden afgesloten en het restant krediet valt vrij.

Selectief Toegangssysteem
Dit krediet betreft de vervanging van het selectief toegangssysteem van de binnenstad (STS) en het daarmee samenhangende project Upgrading Verkeersmanagementcentrale (VMC). De vervanging van het STS is opgeleverd. De Stadsregio heeft een subsidie toegekend van € 250.000 voor een monitoring- en handhavingsmodule. Met deze module krijgen we inzicht in het aantal voertuigen dat zich buiten de venstertijden in het voetgangersgebied ophoudt zonder de benodigde ontheffingen en hebben we de mogelijkheid om hier op een efficiënte wijze handhavend tegen op te treden. Dit budget zetten we in 2015 in.

HOV/Verkeerstructuur Waalsprong
Er zijn in 2013 verschillende HOV-projecten in de Waalsprong gerealiseerd binnen de grondexploitatie:
- busbaan stadinwaarts tussen noordelijke projectgrens Knoop Lent en Kruispunt PMS en Graaf Alardsingel en busbaan tweerichtingen tussen splitsingspunt en kruispunt PMS-Laauwickstraat incl. haltes;
- busbaan staduitwaarts tussen kruispunt PMS-Laauwickstraat-splitsingspunt;
- kruispuntoptimalisatie VRI's';
- HOV-baan tweerichtingen langs Graaf-Alardsingel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2014 heeft de verrekening met het Ontwikkelingsbedrijf plaatsgevonden. Het krediet kan daarmee afgesloten worden. De subsidiedeclaratie volgt in 2015 en het restant krediet valt vrij.

Dooorsteek Visveld
In plaats van de doorsteek Visveld (gepland in 2010) zijn enkele kleinere OV-projecten uitgevoerd in Nijmegen Noord:
- aanleg busbaan staduitwaarts
- aanpassing VRI's op kruising Laauwikstraat – Prins Mauritssingel
- OV-vriendelijke inrichting Visveld

Deze werkzaamheden zijn afgerond. De subsidiedeclaratie is ingediend. Het krediet kan afgesloten worden.

Fietstunnels Waalsprong
In 2013 is het westelijke tracé van de snelfietsroute naar Arnhem (RijnWaalpad) opgeleverd. Belangrijk onderdeel daarin is de fietsbrug over de Graaf Alardsingel. De kosten hiervan worden tot 50% gedekt door een subsidie met een maximum van 2,4 miljoen euro. De verrekening met het Ontwikkelingsbedrijf heeft in 2014 plaatsgevonden. De subsidiedeclaratie volgt in 2015.
In het kader van de verkeersdoorstroming en veiligheid in Lent is in 2013 gestart met de voorbereiding van de fietstunnel Laauwikstraat. Uitvoering zal plaatsvinden in de eerste helft van 2015.

Parkeerverwijssysteem
Het parkeerverwijssysteem is in het najaar van 2013 vervangen en in november 2013 in gebruik genomen.
Op de realisatie van een paar kleine restpunten na is het klaar. Begin 2014 is het opgeleverd.
Het project en het krediet is afgesloten.

Aanleg Dorpensingel
De aanleg van de Dorpensingel (nieuw aan te leggen weg tussen de Prins Mauritssingel en Bemmel) staat gepland voor 2015 en 2016. In 2014 zijn diverse voorbereidende activiteiten uitgevoerd om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst tussen de Gemeente Nijmegen en Gemeente Lingewaard. De tracémogelijkheden zijn verkend en doorgerekend. De gemeente Lingewaard is bereid maximaal € 1,5mln. bij te dragen in het project; de besprekingen met de provincie over cofinanciering zijn in een positieve sfeer verlopen, maar hebben helaas nog niet geleid tot concrete toezeggingen.
Deze investering is in de voorbereidingsfase met een verwachte einddatum 2016.

Groene Route
De doorstromingsmaatregelen (Dynamisch verkeersmanagement) zijn grotendeels in 2013 gerealiseerd; een deel volgde nog in de loop van 2014. In 2015 volgt de afronding, incl. het monitoren en evalueren van de effecten van de maatregelen en de subsidiedeclaratie. Binnen het project zijn werkzaamheden uitgevoerd (m.n. asfaltering), gefinancierd uit het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte.
In 2014 is de uitvoering gestart van het project Poort Neerbosch; afronding hiervan is gepland op 1 mei 2015.
Bij de invalsweg aan de westzijde van de stad wordt een kruispunt gerealiseerd dat de doorstroming voor autoverkeer beter faciliteert. Er wordt een transferium aangelegd en geïnvesteerd in HOV en de snelfietsroute Nijmegen-Beuningen.
Het uitblijven van verwachte subsidies van de Stadsregio voor de S100 kon opgevangen worden door het toevoegen van het krediet Afsluiting Busbaan Waalkade (2 ton) aan krediet Groene Route (Stadsbegroting 2015-2018) en extra dekking uit product Verkeer. We verwachten het krediet zonder tekort te kunnen afsluiten.
De verwachte einddatum is 2015.

Parkeren Hezelpoort
In 2014 is het Hezelpoortterrein opnieuw ingericht als parkeerterrein en aangesloten op het parkeerroute informatie systeem (PRIS). Ook zijn de tijdelijke parkeerplaatsen op het Joris Ivensplein opgeheven zodat het plein weer de oorspronkelijke uitstraling krijgt. Zodra de nieuwbouw Handelskade (de eerste nieuwbouw van het

Waalfront op het voormalige terrein van De Gelderlander) wordt gerealiseerd, naar verwachting in 2016/2017, kan het aantal parkeerplaatsen worden uitgebreid door middel van een parkeerdek.
De projecten worden uitgevoerd in de grondexploitatie en na afloop verrekend met Mobiliteit.
De verwachte einddatum is 2017
Maaiveldparkeren is gereed. Dit deel van de investering wordt in 2014 afgesloten

Parkeergarage Plein 44
De oplevering van de parkeergarage heeft in 2014 plaatsgevonden. We zetten het restant van het krediet in voor enkele bouwkundige aanpassingen en sluiten het krediet in 2015 af.

Investeringen programma Onderwijs

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Bewegingsonderwijs Kristallis	950	0	0	0	950	
Uitbreiding BS Hidaya	274	0	15	0	259	
Totaal	**1.224**	**-**	**15**	**-**	**1.209**	**-**

Bewegingsonderwijs Kristallis
We zijn met Kristallis in gesprek over verschillende scenario's over de nieuwbouw of renovatie van een gymzaal. In 2014 zijn gesprekken gevoerd met Kristallis. De besprekingen met het schoolbestuur verlopen moeizaam. Begin 2015 wordt hierover een besluit genomen. Verwacht wordt dat ontwikkeling in 2015 zal plaatsvinden.

Uitbreiding Basisschool Hidaya
Het investeringsverzoek van € 274.000 ten behoeve van aanpassingen en tijdelijke uitbreiding basisschool Hidaya is door College/Raad in februari 2014 vastgesteld. Van de aanpassingen is in 2014 een bedrag van € 5.000 incl. BTW gerealiseerd en de bouwvoorbereidingen zijn gestart. Daarvan is een bedrag van € 10.000 incl. BTW gerealiseerd. De oorspronkelijke bouwplannen moesten opnieuw worden ingediend, omdat geen bouwvergunning werd verleend. Gereedkomen van de uitbreiding wordt verwacht rond augustus 2015.

Investeringen programma Zorg en Welzijn

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Skaeve Huse	300	0	0	0	300	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400	0	0	0	400	
Totaal	**700**	**-**	**-**	**-**	**700**	**-**

Skaeve Huse
In het Stedelijk Kompas heeft de Raad op 19 november 2008 besloten om in Nijmegen 15 zogenaamde Skaeve Huse te realiseren. Dit zijn woningen voor mensen die al lang dakloos zijn en niet inpasbaar zijn in een gewone woning of de voorzieningen voor opvang en wonen die we in Nijmegen hebben. De locatie aan de Stadbroekseweg is na onderzoek als meest geschikt uit de bus gekomen. Aan de Stadbroekseweg zullen de eerste 8 zorgwoningen en een beheerderswoning worden gerealiseerd. Voor de andere 7 units wordt naar een locatie in Nijmegen Noord gezocht. De gemeente, de woningcorporaties WoonGenoot en De Gemeenschap en de zorginstellingen RIBW en Iriszorg leveren een bijdrage aan de realisatie van de Zorgwoningen aan de Stadbroekseweg. Het vrijgegeven

krediet van € 300.000 wordt ingezet voor investeringen met betrekking tot de inrichting van het terrein aan de Stadbroekseweg en bijkomende plankosten. De investering loopt door in 2015 en 2016.

Jongerencentrum Nijmegen Noord
Nijmegen-Noord is een groeiend stadsdeel met steeds meer jongeren. Hierdoor is er behoefte aan een jongerenaccommodatie in zowel Oosterhout als Lent. Op basis van input en wensen van wijkbewoners en jongeren in Nijmegen-Noord wordt in Oosterhout de huidige jongerenaccommodatie in 'De Klif' uitgebreid en wordt in Lent in voorzieningenhart 'De Ster' een jongerenaccommodatie gerealiseerd. De investering loopt door in 2015.

Investeringen programma Bedrijfsinvesteringen

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Bedrijfsinvesteringen	4.381	0	3.517	0	907	-43
Totaal	**4.381**	**-**	**3.517**	**-**	**907**	**-45**

Bedrijfsinvesteringen

Afgelopen jaar is een vervolg gegeven aan het traject Werken in Minder Gebouwen en flexibele werkomgeving. Hier is het grootste gedeelte van het budget aan besteed, zowel voor verbouwing, herinrichting als de ICT-investeringen die hiervoor nodig waren. Dit traject loopt door in 2015 voor de gebouwen Marienburg, Marienbeurs en Dukenburgseweg, hiervoor hevelen we de daarvoor benodigde bedragen over naar 2015.
In Triavium is de warmtepomp vernieuwd en andere aanpassingen gedaan, zoals het vervangen van het camera-systeem. De Vidiwall is volledig opgeleverd, net als de busjes op groen gas, beide gestart in 2013.
Daarnaast zijn er aanpassingen gedaan in de wijkcentra en jeugdcentra, vernieuwing bewegingsmelders en aanbrengen LED-verlichting, als mede vervanging van inventaris.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie op hoofdlijnen over het gevoerde beleid en wat dit voor de lokale belastingplichtige betekende. Per belastingsoort is er een opgave van gerealiseerde opbrengsten welke worden afgezet tegen de raming in de Stadsbegroting 2014-2017. Daarnaast geven wij informatie over het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

DE WOONLASTEN

Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) heeft in 2014 een overzicht Kerngegevens Belastingen Grote Gemeenten uitgebracht, waarin de woonlasten van 35 grote gemeenten in kaart zijn gebracht en zijn vergeleken. Onder woonlasten werd in dit verband verstaan de OZB van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde en Rioolheffing en Reinigingsheffing op basis van een meerpersoonshuishouden.

Op basis van de Coelo overzichten hebben wij de duurste en goedkoopste gemeenten van de afgelopen jaren naast elkaar gezet. Ook geven wij aan wat de plaats van Nijmegen op de ranglijst is en wat onze woonlasten in het betreffende jaar zijn.

COELO OVERZICHT GEMIDDELDE WOONLASTEN GROTE GEMEENTEN 2011-2014

Duurste gemeente	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Emmen		€ 769		
Groningen	€ 731			
Zaanstad			€ 785	€ 804
Nijmegen	€ 626	€ 654	€ 686	€ 694
Rangorde	(25)	(22)	(21)	(20)
Goedkoopste gemeente				
Alkmaar	€ 526	€ 542	€ 545	
Tilburg				€ 532

Woningen

Voor eigenaren van woningen stond Nijmegen in 2014 bij de woonlasten landelijk gezien op de 20e plaats van boven met € 694 aan woonlasten. Dit betekent dat er 19 steden duurder zijn. Gemiddeld bedroegen de woonlasten in de grote gemeenten €669. Dat is 0,4 procent meer dan het jaar er voor. Met onze woonlasten zaten we hiermee iets boven het landelijk gemiddelde.
Voor gebruikers van woningen, de huurders, stond Nijmegen qua woonlasten op de laatste plaats van de 35 onderzochte gemeenten. Dit komt doordat we een laag tarief Afvalstoffenheffing hadden in 2014.

Bedrijven

Het Coelo heeft voor eigenaren van bedrijven onderzoek gedaan naar de hoogte van het OZB tarief eigenaar en gebruiker en naar het tarief Rioolheffing. Uit het OZB overzicht 2014 blijkt dat Nijmegen - voor eigenaren van niet woningen met 0,4340% het op twee na hoogste OZB-tarief had. Lelystad heeft het hoogste tarief met 0,4752%. In 2012 stond Nijmegen nog op de bovenste plaats. Het was de doelstelling om van de eerste plaats af te komen. Die doelstelling hebben we hiermee weer behaald. Voor gebruikers van niet woningen had Leiden met 0,38358% - evenals de voorgaande jaren - het hoogste tarief en stond Nijmegen op de 2e plaats met een tarief van 0,33640%.Meer informatie over het Coelo-overzicht 2014 is terug te vinden op www.coelo.nl.

Hierna behandelen we de woonlasten per belastingsoort.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Onroerende zaakbelasting

De OZB wordt conform wetgeving opgelegd naar een percentage van de WOZ waarde. Voor de WOZ waarde wordt de waardepeildatum van 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar gehanteerd. Voor belastingjaar 2014 is deze peildatum dus 1 januari 2013. Voor de op te leggen aanslag OZB is de situatie op 1 januari van het betreffende belastingjaar bepalend. In het kader van de herwaardering WOZ 2014 zijn er 90.352 WOZ-beschikkingen afgegeven. Naar aanleiding van deze beschikkingen is er tegen 2.313 objecten waarvoor een WOZ beschikking is afgegeven een bezwaarschrift ingediend. Procentueel uitgedrukt is er tegen 2,56% van de opgelegde beschikkingen bezwaar ingediend. Van deze bezwaren is 28% geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. Wij zijn in staat geweest om 98,2% van de WOZ bezwaren in 2014 af te handelen. Van de nog niet afgedane bezwaren was de wettelijke termijn op 31 december 2014 nog niet verlopen, loopt er nog een beroepsprocedure of is in overleg met de belanghebbende besloten het bezwaar aan te houden. De Waarderingskamer heeft aan ons op 15 januari 2014 een goedkeurende verklaring afgegeven, zodat de waardebeschikkingen over het belastingjaar 2015 afgegeven konden worden.

Opbrengst OZB	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	63.297
Begrotingsbehandeling	600
Primitieve begroting 2014	63.897
Voorjaarsnota 2014	0
Najaarsnota 2014	0
Dynamische begroting 2014	63.897
Minderopbrengst in Stadsrekening 2014 (belastingjaar 2014)	-169
Opbrengst OZB in stadsrekening 2014	**63.728**

Rioolheffing

Binnen onze gemeente is de rioolheffing voor woningen en niet-woningen een eigenaarsheffing. Rioolheffing wordt opgelegd als percentage van de WOZ waarde (tarief 2014 0,0693%). Daarnaast hanteren we een aftoppingsgrens van €3 miljoen. Dit betekent dat aan rioolheffing per object maximaal € 2.079 is opgelegd. Het aantal objecten in 2014 boven de aftoppingsgrens bedroeg 226. Rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Kostendekkend betekent dat de opbrengsten de kosten niet mogen overstijgen. Voor 2014 is het tarief rioolheffing licht gestegen en is tot stand gekomen door een combinatie van een herberekening van het GRP, veranderende WOZ-waarden en verwerking van de indexatie 2014. De herberekening van het GRP is het gevolg van een lagere vrijval uit de voorziening riolering. Op 14 oktober 2009 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen 2010-2016 vastgesteld. Dit plan geeft invulling aan de wettelijke gemeentelijk zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater(overlast). Het GRP beschrijft welke activiteiten en hoeveel geld en personeel nodig zijn om deze zorgplichten uit te voeren.

Opbrengst Rioolheffing	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	11.929
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2014	11.929
Voorjaarsnota 2014	0
Najaarsnota 2014	-250
Dynamische begroting 2014	11.679
Meeropbrengst in Stadsrekening 2014	46
Opbrengst Rioolheffing in stadsrekening 2014	**11.725**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Afvalstoffenheffing

Voor afvalstoffenheffing hanteren wij een gedifferentieerd tarief voor één- en meerpersoonshuishoudens. Naast de afvalstoffenheffing kennen wij een tarief voor de groene (grote) en een rode (kleine) vuilniszak. Dat tarief was in 2014 respectievelijk € 0,93 en € 0,62 per stuk. Sinds 2010 wordt plastic afval apart ingezameld. Dit in het kader van hergebruik van plastic verpakkingsmateriaal. De verstrekking van de zakken voor inzameling van plastic afval is gratis.
Voor 2014 is het tarief voor de gebruiker van een pand met de inflatiecorrectie van 2,5% verhoogd. Dit volgens de uitgangspunten zoals in het coalitieakkoord en de Perspectiefnota 2014 verwoord. De Afvalstoffenheffing inclusief de groene zak 2014 heeft hierdoor een kostendekkendheid van 60% bereikt.

In de onderstaande tabel geven wij de geraamde kosten en opbrengsten in hoofdlijnenweer.

Opbrengst Afvalstoffenheffing	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	6.331
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2014	6.331
Voorjaarsnota 2014	55
Najaarsnota 2014	-300
Dynamische begroting 2014	6.086
Meeropbrengst in Stadsrekening 2014	124
Opbrengst Afvalstoffenheffing in stadsrekening 2014	**6.210**

Parkeerbelasting

Parkeerbelasting wordt geheven in het kader van regulering van parkeren. De gemeentelijke parkeerinkomsten bestaan uit Parkeerbelastingopbrengsten en Privaatrechtelijke opbrengsten. Privaatrechtelijke opbrengsten zijn vooral de opbrengsten die gegenereerd worden op afgesloten parkeerterreinen en parkeergarages. Onze parkeerbelastingverordening maakt onderscheid tussen kort parkeren, parkeervergunningen en naheffingsaanslagen.

Sinds de invoering van het nieuwe parkeerbeleid zijn er diverse wijzigingen doorgevoerd die hebben geleid tot een andere manier van parkeren in onze stad.
Zo hebben we/zo zijn:

- de vergunninggebieden deels samengevoegd en daarmee in overeenstemming gebracht met de betaald parkeren gebieden;
- het parkeerterrein Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen;
- de garage onder Plein 1944 in gebruik genomen;
- meer vergunningen uitgegeven in het voetgangersgebied;
- de bezoekersaantallen in 2014 verder gestegen tov voorgaande jaren;
- een nieuw vergunning uitgiftesysteem in gebruik genomen waarna we over kunnen gaan op digitalisering van de parkeerproducten.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt in rekening gebracht bij degene die bepaalde voorwerpen op, onder of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft. De grondslag is het aantal vierkante meters dat in gebruik is. Het aantal vierkante meters maal het tarief bepaalt de te innen belasting. De opbrengst precariobelasting is onder andere afhankelijk van het aantal evenementen dat plaats vindt. Ook wordt precario geheven over het gebruik van gemeentegrond door bijvoorbeeld aannemers bij bouwactiviteiten en het gebruik van terrassen op gemeentegrond.
In 2011 is een beleidswijziging toegepast voor niet culturele commerciële evenementen in de openbare ruimte. In overleg met een aantal organisatoren is besloten dat het aan hen verhuren van een terrein een betere optie is dan het heffen van precariobelasting. Het geeft partijen meer financiële zekerheid en meer flexibiliteit. In 2014 hebben we dit geraamd op €11.000 aan inkomsten. In 2014 was de verhuuropbrengst €33.000.

Hondenbelasting
Hondenbelasting is een algemene belasting voor het houden van 1 of meer honden. Er hoeft dus geen relatie te bestaan tussen de kosten van bijvoorbeeld uitlaatplaatsen of perceptiekosten en de opbrengst. De grondslag is het aantal honden dat een houder heeft. Bij het vaststellen van de hondenbelasting wordt een progressief tarief gehanteerd.

Marktgelden
De marktgeldverordening is gekoppeld aan de Marktverordening, waarin is opgenomen welke terreinen zijn aangewezen voor het houden van markten. De Marktgeldverordening regelt dat de gebruiker van die terreinen een recht verschuldigd is gedurende de uren dat er markt is.

Toeristenbelasting
Toeristenbelasting kan worden geheven indien er binnen de gemeente verblijf gehouden wordt door personen die niet als inwoner In de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente zijn ingeschreven.

Overige leges en rechten
Uitgangspunt in onze gemeente is dat de leges, rechten en tarieven maximaal kostendekkend zijn. Dit wil zeggen dat de op de belastingplichtige te verhalen kosten in de tarieven dienen te worden opgenomen. Hiertoe wordt de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening leges en tarieven gehanteerd. Onze tarieven worden planmatig aan de hand van deze richtlijn getoetst. De kostendekkendheid van gemeentelijke leges is dynamisch. Veranderingen in de gemeentelijke organisatie en/of processen dan wel aanpassing van de legestarieven hebben gevolgen voor de kostendekkendheid. Op dit moment voldoen wij met de huidige kostendekkendheid aan de opbrengstennorm van artikel 229b van de Gemeentewet.

Nijmegen kent een vijftal verordeningen waarbij de regel geldt dat de geraamde baten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Dit zijn de verordeningen rioolheffing, marktgelden, leges, scheepvaartrechten en de reinigingsheffing.

Totaaloverzicht belastingopbrengsten 2014

bedragen x € 1 mln	Begroot SB 2014-2017	Begroot dynamisch	Opbrengst 2014
Onroerende zaakbelasting	63,3	63,9	63,7
Afvalstoffenheffing	6,3	6,1	6,2
Rioolheffing	11,9	11,7	11,7
Parkeergelden	14,4	14,9	14,9
Leges bouwvergunningen	5,3	3,9	5,5
Opbrengst groene zakken	2,9	2,9	2,7
Leges burgerzaken	3,4	3,3	3,3
Hondenbelasting	1,1	1,1	1,1
Parkeerboetes	1,9	1,3	1,1
Precariobelasting	0,5	0,5	0,6
Reinigingsrecht	0,7	0,7	0,7
Scheepvaartrechten	0,1	0,6	0,5
Marktgelden	0,3	0,3	0,2
Toeristenbelasting	0,5	0,3	0,3
Overige leges	1,1	1,2	1,1
Totaal	**113,7**	**112,6**	**113,8**

Kwijtschelding
Bij een inkomen op bijstandsniveau kon een belastingplichtige ook in 2014 onder bepaalde omstandigheden in aanmerking komen voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing, hondenbelasting (uitsluitend voor de eerste hond) en de leges voor de aanvraag gehandicaptenparkeerkaart. De mensen die in aanmerking kwamen voor

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

kwijtschelding afvalstoffenheffing kwamen automatisch in aanmerking voor compensatie van de kosten van de groene huisvuilzakken (meerpersoonshuishoudens € 23,30 en eenpersoonshuishoudens € 11,25).
Voor kwijtschelding afvalstoffenheffing en de compensatieregeling is in de Stadsbegroting 2014-2017 een bedrag van in totaal € 674.000 begroot. De kosten hiervan bedroegen in 2014 € 663.000. Voor de kwijtschelding van de hondenbelasting (uitsluitend kwijtschelding voor de eerste hond) is een bedrag begroot van €110.000. De kosten voor kwijtschelding hondenbelasting bedroegen in 2014 € 112.000.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

paragraaf Bedrijfsvoering

ORGANISATIEONTWIKKELING

De omgeving waarin gemeenten de komende jaren opereren is complex. Denk aan de omvangrijke en snelle decentralisatie van rijkstaken, de aanhoudende economische crisis en complexe maatschappelijke vraagstukken. Ook in onze stad staan we de komende jaren voor grote opgaven: meer regionalisering, afronding van de dijkteruglegging, de ontwikkeling van Waalsprong en Waalfront, nieuwe taken op het gebied van de AWBZ, de Jeugdzorg en de Wet Werken naar Vermogen. Dit alles vindt plaats in combinatie met grootschalige bezuinigingen.

Al deze opgaven vragen om een organisatie waarin mensen samenwerken, verantwoordelijkheid krijgen en nemen, zich snel en flexibel richten op de actuele vraagstukken in de stad, waar professioneel en efficiënt wordt gewerkt.

We hebben werk gemaakt van onze veranderende rol als overheid middels managementontmoetingen, carrouselbijeenkomsten, workshops en contacten met burgers, partners en ondernemers, zodat we zelf meer vanuit de regie gaan opereren.

We hebben voorts de doorontwikkeling van onze organisatie ter hand genomen om kwaliteit en dienstverlening te kunnen blijven bieden aan onze stad. We hebben werk gemaakt van de samenvoeging van een aantal middelen afdelingen, die we eind dit jaar hebben afgerond. Daarnaast hebben we de herinrichting van het ruimtelijk domein ter hand genomen wat geresulteerd heeft in een nieuw te vormen afdeling structuur. Dit proces wordt in 2015 voortgezet.
Op het gebied van regionalisering hebben we stappen gezet tot de verdere vorming van het Werkbedrijf en IRVN én hebben we ons gastheerschap met de ODRN geëvalueerd en bijgesteld.

Met de organisatieontwikkeling hebben we beoogd de gemeentelijke organisatie zo in te richten dat de dienstverlening naar bestuur en burger optimaal verloopt. We hebben in 2014 gewerkt aan een moderne netwerkorganisatie zijn, die van buiten naar binnen werkt. De wensen en behoeften van de mensen die in Nijmegen wonen, werken, ondernemen en samenleven, staan daarbij centraal. We werken aan vraagstukken vanuit een veranderende rol waarbij we meer initiatief laten aan de stad en zelf meer vanuit de regiefunctie zullen opereren. Duurzaamheid, prioritering en kosteneffectief staan daarbij voorop.

PERSONEELSKOSTEN, FORMATIEBEHEER EN INHUUR

Om de gemeente als organisatie te laten functioneren moeten er kosten worden gemaakt in de sfeer van de bedrijfsvoering. Denk hierbij aan personeelskosten, inhuur, huisvestingskosten en overige apparaatskosten. Deze kosten worden verdeeld over de beleidsprogramma's, de investeringen en de grondexploitaties.
Op de bedrijfsvoering wordt altijd strak gestuurd, zodat de uitvoering binnen de toegestane budgetten plaatsvindt op een, zo efficiënt mogelijke wijze. Strakke sturing is nodig omdat deze budgetten fors onder druk staan door oude en nieuwe bezuinigingen.

Ook dit jaar zijn we met het oog op bezuinigingen zeer terughoudend geweest met het invullen van vacatures. Dat betekent wel dat we soms meer gebruik hebben gemaakt van de flexibele schil. Tijdelijke inhuur is een voorzichtige manier van werken wanneer dat afgezet wordt tegen het in dienst nemen van personeel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de begroting over de jaren 2013 en 2014. Het betreft de totale loonsombegroting inclusief loonsom bestuurders. Dat wil zeggen College, Raad, fracties en oud-wethouders

Bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot
2013	106.260	111.414	-5.154
2014	103.756	101.366	-2.390

.

In onderstaande tabel is de loonsom en de Fte's exclusief bestuurders vermeld. Bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot	Fte begroot 31-12	Fte werkelijk 31-12	Boventalligen	Vacatures
2013	103.803	109.285	-5.482	1.608	1.488	43	163
2014	101.079	98.811	-2.268	1.562	1.475	33	120
Gemiddeld in 2014				1.568	1.478	29	119

De bovenstaande tabel behoeft enige toelichting als het gaat om de verwerking van het vertrekarrangement 2013. Vorig jaar hebben 115 medewerkers de organisatie verlaten. Dit heeft kosten met zich meegebracht die in de komende jaren terugverdiend gaan worden. Om dit te kunnen realiseren is de loonsomraming voor de vertrekkende medewerkers gehandhaafd. In werkelijkheid behoeft geen salaris meer te worden betaald en daarmee worden de kosten ingelopen. Uiteraard is het niet zo dat vacatures van vertrokken medewerkers niet opgevuld worden. Maar er wordt gemeentebreed wel minder en anders ingevuld, waardoor bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden.
Om diezelfde reden is de toegestane formatie dan ook gehandhaafd op het oude niveau. Dus aantal FTE van 1.562 en de loonsom van € 103,7 miljoen is inclusief raming voor reeds vertrokken medewerkers. De realisatie is uiteraard zonder de vertrokken medewerkers, maar daarentegen inclusief diegenen die de opengevallen plaatsen hebben opgevuld. De raming was dat er per saldo in 2014 € 2,5 miljoen minder aan salariskosten (of andere bezuinigingen op afdelingen) gemaakt zouden worden ter dekking van de kosten van het vertrekarrangement.

De realisatie loonsom is lager dan de raming. De oorzaken voor deze lagere salariskosten bestaan uit een combinatie van hogere en lagere kosten salderend naar lagere kosten en lichten we hieronder toe.

Prijsverschillen
De loonsombudgetten zijn gebaseerd op de op één na hoogste periodiek van de loonsomschalen. Dit heeft tot gevolg dat er prijsverschillen kunnen ontstaan ten opzichte van deze norm. Deze kunnen zowel positief als negatief zijn. Een jonge startende ambtenaar zal lagere loonkosten dan geraamd met zich meebrengen en een oudere ambtenaar die het maximum van zijn schaal heeft bereikt, brengt meer loonkosten met zich mee. Onze organisatie heeft nog steeds relatief veel ouder personeel in dienst en daarmee zitten veel medewerkers op het maximum van de schaal. De begroting is gebaseerd op het toegestane functiegebouw. Het kan echter voorkomen dat de werkelijk inschaling afwijkt van de formatieve inschaling bijvoorbeeld op grond van bestaande rechten. Het totaal van deze prijsverschillen leidt tot een hogere realisatie van € 2,3 miljoen

Tot de prijsverschillen moet ook de cao verhoging en de eenmalige uitkering worden gerekend. Deze elementen zijn niet in de loonsomraming meegenomen, maar elders op een stelpost geraamd. In de realisatie is dit uiteraard wel onderdeel van de loonsom geworden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Boventalligen/ herschikkers
Medewerkers die herschikker zijn geworden als gevolg van bezuinigingen nemen we niet op in de begroting . Deze kosten moeten binnen de bestaande begroting worden opgevangen. In de praktijk betekent dit dat wij in 2014 gemiddeld 29 medewerkers hebben betaald, die niet in onze loonsombegroting zijn opgenomen. De loonsomrealisatie is hierdoor met ca. € 2 miljoen overschreden. Dekking van dit bedrag loopt door de gehele rekening heen.

Opbrengsten
Voor de genoemde boventalligen proberen we om deze medewerkers zodanig in te zetten, dat ze hun eigen opbrengsten genereren. Hetzelfde geldt ook voor medewerkers die rendabel werken. Dit betekent dat zij zelf hun loonkosten moeten 'verdienen'. Ook hier zijn de kosten als werkelijke loonkosten verantwoord maar staan er opbrengsten tegenover.

Vacatureruimte
In 2014 hadden we gemiddeld 119 vacatures; dit is het verschil tussen de begrote en de werkelijke fte's met daarbij opgeteld de boventalligen. In geld uitgedrukt geeft dit een loonsomruimte van € 7,2 miljoen. Om onze organisatie flexibel te laten functioneren, vullen we de vacatures waar mogelijk met een flexibele schil in. Daarnaast gebruiken we de vrijkomende middelen uit de vacatureruimte om de hierboven beschreven prijseffecten te compenseren. En voor een belangrijk deel wordt het in te verdienen bedrag van € 2,5 miljoen in verband met het vertrekarrangement hiermee gedekt.

INHUURKOSTEN
In onderstaand overzicht staat weergegeven voor welke categorie er is ingehuurd.
Als onderdeel van de bedrijfsvoering heeft de inhuur onze bijzondere aandacht. We streven ernaar om de uitgaven beperkt te houden binnen de afgesproken spelregels. Alvorens er extern wordt ingehuurd, wordt altijd eerst gekeken naar interne oplossingen. Zo worden inhuurverzoeken in eerste instantie besproken binnen het ambtelijk Mobiliteitsoverleg en indien mogelijk intern ingevuld. Inhuur wordt kritisch beoordeeld en alleen ingezet wanneer dit noodzakelijk is. Soms wordt er ingehuurd als tijdelijke invulling van een vacature, soms omdat er voor een bepaald project specifieke kennis noodzakelijk is en zo zijn er nog een aantal criteria. Van belang is om te weten of alle inhuur gedekt is, hetzij door vacatureruimte, hetzij door opbrengsten.

Hoewel we inhuur tot een noodzakelijk minimum willen beperken, vinden wij het ook belangrijk om onze organisatie flexibel te houden. In tijd van krimp kan het aantrekken van tijdelijk personeel door in te huren dan ook een keuze zijn. In onderstaand overzicht staat weergegeven voor welke categorie er is ingehuurd.

Bedragen in € 1.000

Categorie	begroting 2013	begroting 2014	realisatie 2013	realisatie 2014
Programma's	1.378	1.464	1.706	1.969
Investeringen	0	0	0	15
Kostenplaatsen	6.990	6.412	9.233	13.303
Planexploitaties	0	0	1.981	1.328
Totale inhuur	**8.368**	**7.876**	**12.920**	**16.615**

Uit het overzicht blijkt dat we in de realisatie op de kostenplaatsen een stijging van de inhuur zien. Gezien de bovenstaande toelichting op de keuze voor inzet flexibele schil is dit logisch. De inhuur op kostenplaatsen is € 6,9 miljoen meer geweest dan was geraamd. Van deze extra inhuur is een deel ingezet voor de afdeling werk. Deze extra inhuur is ingezet voor de bevordering van uitstroom naar werk en beheersing van het bijstandsvolume. Deze middelen worden gedekt door rijksbudgetten. Als dan in ogenschouw wordt genomen dat de beschikbare vacatureruimte € 7,2 miljoen was, mag geconcludeerd worden dat de inhuur gedekt is door externe opdrachten en budgetten ofwel is gebruikt als flexibele schil.

STRATEGISCH PERSONEELSBELEID

Doelstelling

We zorgen voor kwalitatief beter toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt vanuit een veranderende overheidsrol, een goede werkomgeving, werkgever en een prettige werksfeer. Deze doelstellingen dragen bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de burger.

Activiteiten

Met onze jaarlijkse HRM-agenda spelen wij in op de ontwikkelingen en veranderingen die op de gemeente afkomen. Ook dit jaar hebben we onze organisatie ondersteund en geadviseerd bij de verdere organisatieontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. We hebben daarbij gebruik gemaakt van onze maandelijkse personeelsplanning.
We doen dit door ons fundament op orde te hebben. Daarbij hebben we de leiderschapsestafette afgerond door leidinggevenden te laten reflecteren op het leiderschapsproces. We hebben de verdiepingstrainingen met Insights verder vervolgd en we hebben de keuze gemaakt om verder te gaan met het nieuwe functiegebouw HR21.

Ook in 2014 hebben we aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken; een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen op deze manier het hoofd te bieden aan de gevolgen van de bezuinigingen, waarbij we streven naar een goede mix van jong en oud in onze organisatie. Leren en ontwikkelen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt. Voorts hebben we een analyse gemaakt van het gebruik en het aantrekken van onze flexibele schil.

Daarnaast is er aandacht voor onze lopende zaken. We hebben de voorbereidingen voor de werkkostenregeling afgerond zodat we deze kunnen invoeren per 2015.
Op het Arbo-terrein hebben we een besluit genomen over de aanpak van de RI&E; is er een begin gemaakt met de uitrol van de kadernota agressie in de organisatie en hebben we de scholing op dit gebied aanbesteed en zijn we gestart met de cursussen.
Op het gebied van arbeidszaken zijn de onderhandelingen hervat voor een nieuwe lokale CAO; daarbij overleggen we onder meer over aanpassing van het Sociaal Statuut en de leidraad bij privatisering en het KIAN. De voorbereiding van de invoering van het Individueel Keuze Budget en een nieuwe salarisregeling per 2016 loopt. De mogelijkheden voor een generatiepact worden in beeld gebracht.
Tot slot zijn we aan de slag geweest met doorlopende activiteiten als een nieuwe organisatieregeling; formatiebeheer en de digitalisering van onze processen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

BEZUINIGINGEN

Jaarlijks bij de stadsrekening rapporteren wij over realisatie van de bezuinigingsopgaven in het voorafgaande jaar. Antwoorden op de vragen: wat is van het bezuinigingsprogramma 2014 daadwerkelijk ingevuld en wat is gereed gemeld?
Een bezuiniging beschouwen we als 'gereed', als die volledig is ingevuld en afgewikkeld, door het nemen van inhoudelijke maatregelen, en door het op een juiste manier verwerken in de administratie, inclusief – waar dat nodig is – het aframen van formatie en loonsom.

In de Najaarsnota hebben een melding gedaan naar de stand per 1 september 2014. We meldden toen 89% gereed. Thans rapporteren we over de stand op het einde van het jaar.

Het eindbeeld is dat de invulling over 2014 goed is verlopen. Het totaal van de bezuinigingsopgaven voor het jaar 2014 bedroeg € 7.156.000. Van dit bedrag kunnen we uiteindelijk € 7.056.000 gereed melden, of te wel 99%.
Bij de Voorjaarsnota en Najaarsnota meldden we reeds € 6,4 miljoen. En nu bij de Jaarrekening komt daar nog eens € 0,7 miljoen bij. Slechts een klein bedrag van € 100.000 is (nog) niet van een echte invulling voorzien, en wordt a-structureel verwerkt in het rekeningresultaat 2014. We lichten dat hieronder toe.

De cijfers in een overzicht (bedragen x € 1000)

Bezuinigingsopgaven	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Totaal van alle opgaven, vanaf 1 januari 2010 tot heden (dec 2014) (A)	48.546	66.384	72.699	76.335	76.667
Af: reeds eerder gereed gemeld tot aan 31 december 2013	41.390	41.664	41.784	41.784	41.784
Stand per 31 dec 2013/ 1 januari 2014	7.156	24.720	30.915	34.551	34.883
DE AFWIKKELING IN 2014					
Gerealiseerd tot 1 september 2014 (gemeld in de Voorjaarsnota en Najaarsnota)	6.353	6.756	7.664	7.899	7.899
Gerealiseerd in de periode 1 sept – 31 dec:					
- teruggedraaid door het Rijk (bezuiniging op vermindering politieke ambtsdragers)	0	580	580	580	580
- ingevuld tot 31 december	703	2.006	2.144	2.174	2.335
Totaal gerealiseerd in 2014	**7.056**	**9.342**	**10.388**	**10.653**	**10.814**
Verlies in 2014 (zie onder)	100				
Resteert = stand 31 dec 2014	**0**	**15.378**	**20.527**	**23.898**	**24.069**

Een gedetailleerd overzicht van alle bezuinigingsopgaven vanaf het begin van deze raadsperiode is beschikbaar. In dat overzicht ook een opsomming van alle gereed gemelde bezuinigingen in 2014.

Sinds de laatste melding van de Najaarsnota (stand 1 september) kunnen we de volgende opgaven gereed melden (bedragen jaarschijf 2014):

Bezuinigingsopgaven	bedrag	omschrijving
K-10	100	Toezicht/ handhaving beperken tot een zeer hoog risico
N-05	35	Afschaffen (bouw)projectadvisering
N-06	35	Afschaffen bemoeienis woonruimteverdeling
N-09	150	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase programma Klimaat en energie
N-12	38	Verminderen woonmilieuverbeteringen
N-13	70	Minimaliseren monumentenbeleid
N-15	100	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase programma Ruimte en Cult.
N-56	50	Verminderen wijkbudgetten '1 wijk 1 wijkbudget'
N-57	75	Efficiënter onderhoud speeltuinen
N-60	50	Afwijzen a-structurele subsidie Culton
	703	**Gerealiseerd sept-dec 2014**

Omdat invulling complicaties opleverde, konden we de volgende opgaven in 2014 nog niet invullen. Uiteraard werken we eraan omdat vanaf 2015 wel te laten gebeuren. Voor nu een eenmalig verlies.

Bezuinigingsopgaven	bedrag	omschrijving
N-03	75	Kostenbewuster citymarketing
N-19	25	Verminderen formatie bedrijvenloket
	100	

Aan de invulling van de bezuinigingsopgaven die vanaf 2015 nog op de rol staan, wordt inmiddels voortvarend gewerkt. Bij de Zomernota komen we daar – zoals gebruikelijk - uitgebreid op terug.

INFORMATIEBELEID

Het integrale Strategisch InformatieBeleid 2012-2015 "Afmaken waarmee we begonnen zijn" is eind 2012 door het College vastgesteld. Met dit I-beleid slaan we een brug tussen de ambities van de publieke dienstverlening, bedrijfsvoering en de innovatieve ICT-ontwikkelingen.
Dit SIB is ook de basis voor het gemeentelijk projectportfolio 2014, de projectkalender wordt "gevuld obv plannen en ontwikkelingen binnen programma's en/of afdelingen, externe (landelijke) ontwikkelingen en wijzigingen in wet- en regelgeving met name de decentralisatie binnen het sociale domein. De projecten zijn geprioriteerd obv de, middels het SIB, vastgestelde criteria.
Het ingerichte thematisch SIB-sturingsmodel is in 2014 geëvalueerd en aangepast aan de nieuwe organisatie van Gemeente Nijmegen en de zich ontwikkelende regionalisering. Daarbij is het lijnmanagement nadrukkelijk betrokken.
Met innovatieve I-projecten hebben we op diverse plekken de dienstverlening aan de burger en de efficiency van de werkprocessen verbeterd door deze zaakgericht en volgens (landelijke) architectuur principes in te richten.

- De informatievoorziening voor de ondersteuning van het werkproces voor het Regionaal Werkbedrijf Regio Nijmegen is ingericht.
- De software voor de informatievoorziening van de Sociale Wijkteams wordt voorbereid voor de implementatie begin 2015. Ook de regiogemeenten zijn aangesloten bij deze ontwikkeling.
- Er is een adviesrapport opgesteld door Nijmegen en goedgekeurd door het MT van de ODRN over de toekomst van de informatievoorziening en de digitale ondersteuning van de werkprocessen verggunningverlening en handhaving. De implementatie en realisatie van het adviesrapport volgt in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- De uitbreiding van taken voor de ondersteuning van de AWBZ en Jeugdbeleid is mogelijk gemaakt, door de aanpassing van bestaande informatiesystemen en de implementatie van een nieuwe beveiligde informatie uitwisseling (CORV, gegevensknooppunt).
- Implementatie BGT: voor de gemeenten van Rijk van Nijmegen is de Basisregistratie Grootschalige Topografie in ontwikkeling, die in 2015 wordt geïmplementeerd.
- De Belastingorganisatie wordt ondersteund door een nieuwe applicatie, waarmee efficiëntere inning gerealiseerd wordt, die tevens aangesloten is op de landelijke basisregistraties WOZ en BAG. Daarnaast wordt gekeken naar inzet van moderne communicatiemiddelen bij de afwikkeling van bezwaren (Skype & chatfuncties).
- Diverse digitaliseringprojecten zijn gerealiseerd waardoor efficiencyvoordelen zijn behaald in de backoffice processen (bv Milieu, Grondzaken, Griffie, aanvragen WWB, verhuisaangifte).
- Er is het afgelopen jaar een volledig nieuw Front- en Midoffice geïmplementeerd, waardoor Gemeente Nijmegen de komende jaren E-dienstverlening kan moderniseren en uitbreiden.
- De landelijke I-NUP voorzieningen als E-Herkenning en digimelding zijn geïmplementeerd en de aansluiting op de Berichtenbox is in voorbereiding.
- De baseline voor informatiebeveiliging is vertaald naar de Nijmeegse situatie als basis voor het in 2015 nog vast te stellen informatieveiligheidsbeleid.
- Het sociaal intranet (iNsite), de vervanging van het oude “Binnenwerk” is in 2014 in productie gegaan en nog met nieuwe functionaliteiten uitgebreid. Daarnaast is gestart met de introductie van een nieuwe digitaal samenwerkingssysteem (Sharepoint), waarmee het zowel in de gemeentelijke organisatie als met (keten- en project)partners gemakkelijker wordt informatie te delen en te verrijken.
- Er is verder gebouwd aan het netwerk van glaskabels, binnen de regio rijk van Nijmegen en in de regio Arnhem. Waardoor goede en beveiligde informatie uitwisseling wordt ondersteund.
- Vele honderden werkplekken zijn overgegaan naar de serverbasedcomputing-omgeving CITRIX, waarmee de flexibilisering van de werkomgeving (plaats- en apparaat onafhankelijk) zijn voltooiing nadert.
- In april zijn alle Windows-XP werkplekken vervangen door de nieuwe Windows-omgeving WIN7 onder Citrix.
- Diverse efficiency slagen zijn gerealiseerd door intelligente scan- en herkenningssoftware beschikbaar te stellen (formulieren inkomensondersteuning, etc).
- Er is gestart met pilots voor het onderzoeken van de mogelijkheden van nieuwe methodieken op basis van BigData. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar vraagstukken rond fraudebestrijding (in samenhang met privacy aspecten), duurzaamheid (sensortechnieken). Samen met de gemeente Utrecht en Eindhoven worden daar ook in 2015 verdere stappen in gezet.

De ICT-infrastructuur is verder doorontwikkeld om tijd-, plaats- en apparaat onafhankelijk werken, incl het “Choose- of Bring-Your-Own-Device”-principe verder vorm te geven. Hierdoor is de basis gelegd om Het Nieuwe (Samen)Werken zowel op het gebied van huisvesting (herinrichting van het gehele Stadhuis en Marienbeurs) als op het gebied van de organisatieontwikkeling (MeeAnder) te realiseren.
Er zijn zeer grote stappen gezet voor de regionale ICT-samenwerking door het eind 2013 door de zeven colleges vastgestelde bedrijfsplan “ICT-Rijk van Nijmegen”, op basis waarvan in de loop van 2014 de samenwerking operationeel van start is gegaan met de benoeming van de kwartiermaker en de start van iRvN per 1 oktober in de lichte vorm.
Een aantal regiogemeenten wordt inmiddels al actief ondersteund: Mook en Middelaar uitvoering en beheer Inkomen/GWS, Heumen opbouw bestanden grootschalige topografie, Wijchen vaste- en mobiele telefonie, enkele gemeenten advisering inrichting DMS, BGT etc.
In het kader van de organisatieontwikkeling is onze afdeling InformatieManagement & Automatisering, de “toekomstbestendigheid” ervan bezien in het licht van de gemeentelijke en landelijke ambities. Ook met het oog op de noodzakelijke bezuinigingen is de afdeling kwalitatief en kwantitatief geanalyseerd door bureau PWC (PriceWaterhouse&Coopers). De positieve uitkomst inclusief de 11 aanbevelingen zijn in april gepresenteerd aan de Directieraad en door de directieraad overgenomen.

JURIDISCHE ZAKEN

Doelstelling
De juridische functie bevordert de juridische kwaliteit van het gemeentelijk handelen en ondersteunt het bestuur en de organisatie met juridische advisering bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering.

Activiteiten
De afdeling Juridische Zaken heeft in 2014 op het terrein van de bedrijfsvoering het accent op de volgende activiteiten gelegd.

Rechtsbescherming
- 92% van de bezwaarschriften en 90% van de klachten zijn afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Het streven was respectievelijk 70% en 80%.
- We hebben met succes binnen bepaalde categorieënbezwaren de informele aanpak ingezet.
- Met de digitalisering van de afhandeling van bezwaren uit het sociale domein is het werkproces opnieuw bekeken en verbeterd, om zo ook termijnoverschrijding tegen te gaan.
- Er heeft steeds terugkoppeling van de bevindingen in bezwaar naar de primaire afdelingen plaatsgevonden door middel van tussenrapportages, maar ook door middel van casuïstiek.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.

Juridische advisering
- Juridische inhuur is verder substantieel teruggedrongen en er is regie gevoerd op de inzet van de stadsadvocaat.
- We hebben de goede balans bewaakt tussen de vraag vanuit het bestuur en de organisatie en het aanbod van de afdeling. Het maken van regelgeving ten behoeve van de transitie binnen het sociale domein heeft extra inspanning gekost.
- We hebben ervoor gezorgd dat we op tijd aan tafel kwamen bij juridische adviseringsvraagstukken en we hebben de verbinding gemaakt met de advisering van andere ondersteunende afdelingen. In 2014 heeft het accent gelegen op de decentralisatie-opgave binnen het sociale domein.

FINANCIËN

Doelstelling
Binnen de organisatie voorziet de financiële functie alle actoren (raad, college en ambtelijke organisatie) van tijdige en volledige financiële informatie, om hiermee de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering maximaal te ondersteunen. De financiële functie richt zich op een gezonde financiële gemeentelijke huishouding. Dat gebeurt binnen de financiële kaders en spelregels zoals door uw raad vastgesteld.

Activiteiten
Kernactiviteit is de vormgeving van de jaarlijkse documenten van de planning en control-cyclus. Met deze documenten wordt uw raad in staat gesteld om te sturen.

Op 9 juli 2014 is het initiatiefvoorstel van de raadswerkgroep P&C “Thema- en programma-indeling Stadsbegroting 2015 en de herinrichting van de Planning & Controlcyclus” door uw raad vastgesteld. Hiermee is besloten tot een vernieuwing in de P&C-cyclus, waarbij er is gekozen voor themasturing; u heeft daarbij 6 thema’s vastgesteld die voor uw raad in de komende bestuursperiode de belangrijke opgaven vormen.
Ook is met ingang van de stadsbegroting 2015 de volgende P&C-cyclus vastgesteld:
- Zomernota voor het zomerreces

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- Stadsbegroting in november
- Slotwijzigingen in december
- Stadsrekening – en jaarverslag in april

Verder worden de risiconota ontwikkelbedrijf en de Voortgangs rapportage Grote projecten (VGP) in de cyclus meegenomen.
Het aantal programma's is met ingang van de stadsbegroting 2015 teruggebracht van 19 naar 16 en de programma's zijn inhoudelijk ook beperkter van omvang en het aantal onderliggende producten is teruggebracht van 100 naar 50.

In de eerste helft van 2014 hebben we de stadsrekening 2013 uitgebracht voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant. Daarnaast in juni 2013 ook de perspectiefbrief 2014 die uw raad de mogelijkheid bood om te komen tot een integrale afweging van beschikbare middelen in relatie tot de te bereiken maatschappelijke doelen. Andere documenten die we hebben uitgebracht zijn de bestuurlijke rapportages (voorjaarsnota en najaarsnota) over de uitvoering van de lopende begroting, met gelegenheid voor uw raad om tussentijds bij te sturen. Tot slot in november de stadsbegroting voor het daaropvolgende jaar. In deze stadsbegroting 2015 is een eerste aanzet gemaakt voor de themasturing waarbij het coalitieakkoord als uitgangspunt gold. In komende P&C-documenten worden deze thema's verder vormgegeven. Ook hebben we een stap kunnen zetten op het digitale vlak , door zowel van de stadsrekening 2013 als de stadsbegroting 2015 een digitale versie te maken waardoor alle gegevens snel, overzichtelijk en transparant te benaderen zijn. Ondertussen werken we ook door aan verdere transparantie, toegankelijkheid en afslanking van de producten waarmee we uw raad informeren; de insteek hierbij is verdere digitalisering en standaardisering.

CONTROL

Doelstelling
Control toetst het rechtmatig, doelmatig en doeltreffend functioneren van de organisatie en geeft op basis van deze bevindingen verbeteradviezen aan directieraad, gemeentesecretaris en aan ons College. Control is actief betrokken als adviseur en ondersteuner bij de uitwerking en implementatie van verbeteradviezen.

Activiteiten
- Op het gebied van de financiële rechtmatigheid zijn in 2014 alle financieel materiële processen gecontroleerd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor de accountantscontrole bij de jaarrekening 2014. Hierbij is aandacht voor alle gemeentebrede processen waaronder de processen inkoop en aanbestedingen. Acties zijn erop gericht geweest om ook bij de jaarrekening 2014 zowel een goedkeurende verklaring voor de getrouwheid als een volledig goedkeurende verklaring voor de rechtmatigheid te verkrijgen.
- Op het gebied van risicomanagement is in 2014 uitvoering gegeven aan het door uw Raad vastgestelde beleid met betrekking tot risicomanagement. Met behulp van het gemeentebrede risicomanagementsysteem NARIS hebben de verschillende organisatieonderdelen inzicht gegeven in de actuele risico's en beheersmaatregelen. Bij gelegenheid van de begroting en jaarrekening heeft risicobeoordeling plaats gevonden en is de top-10 conform de nota risicomanagement en weerstandsvermogen aan uw Raad gepresenteerd. Tussentijds zijn relevante wijzigingen in de risicopositie aan uw Raad gemeld.
- Op het gebied van doelmatigheid is in 2014 uitvoering gegeven aan het collegeonderzoeksprogramma, bedrijfsvoering, artikel 213a Gemeentewet. De resultaten van de verschillende onderdelen zijn gedurende 2014 aan ons College gepresenteerd.
- In samenwerking met de auditcommissie is de coördinatie en begeleiding van de accountantscontrole (interim-controle en jaarrekeningcontrole) verzorgd.
- Er is getoetst op de voortgang van de vastgestelde verbeteracties naar aanleiding van eerdere audits, 213-a onderzoeken, accountantsrapportages, rekenkameronderzoeken. Hierover is gerapporteerd via de auditcommissie aan uw Raad.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

FISCALE MAATREGELEN

Ondernemers betalen vennootschapsbelasting over hun winst. Overheden niet, terwijl ook de gemeente Nijmegen activiteiten uitvoert zonder hiervoor een wettelijke taak te hebben. Of activiteiten waarbij de gemeente concurreert met het bedrijfsleven. Om een gelijk speelveld te creëren heeft de EU bij de Nederlandse Regering aangedrongen op een nieuwe wet die dit gelijk trekt. Deze nieuwe wet moet op 1 januari 2016 in werking treden en verplicht gemeenten om een aangifte Vennootschapsbelasting te doen over deze ondernemersactiviteiten. De gemeente bereidt zich voor op deze aankomende wet.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderwerpen:

- Sturing en Control Verbonden Partijen;
- de definitie die wij hanteren voor verbonden partijen;
- visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen.

Daarna volgt een toelichting per verbonden partij.

Sturing en Control Verbonden Partijen

De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op verbonden partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij uw Raad periodiek geïnformeerd. Het actueel houden van de specifieke kaders per verbonden partij blijft een continu punt van aandacht.

Definitie Verbonden Partijen

Wij spreken van een verbonden partij daar waar het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft[1]. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het Raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie en beleid

Visie en beleid zijn vastgelegd in de 'Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen', door uw Raad vastgesteld op 17 september 2014. De kadernota is de basis voor de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en helpt bij het verhelderen van de afwegingen die wij in Nijmegen maken bij het aangaan, volgen en beëindigen van deelnemingen in het bijzonder. Wij vatten visie en beleid zoals vastgelegd in de kadernota als volgt samen.

De Kadernota is een richtinggevend document met algemene uitgangspunten en beleidsregels. Deze regels zijn onder te brengen in drie hoofdgroepen:

1. Beleidsmatige afwegingen bij het oprichten van en deelname aan een verbonden partij;
2. Sturing en control op verbonden partijen;
3. Beëindiging van de deelname aan, opheffing van of vervreemding van een verbonden partij.

1 Deze definitie is ontleend aan de handreiking 'De raad en de paragrafen - deel Verbonden Partijen', Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, juli 2005

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Hierna volgen de toelichtingen per verbonden partij. Eerst komen de gemeenschappelijke regelingen aan bod, daarna volgen de private rechtspersonen. Met ingang van 2012 hebben we voor wat betreft de informatievoorziening ten behoeve van de verbonden partijen onderscheid gemaakt in statische en dynamische informatie. De statische informatie betreft informatie omtrent juridische vorm, vestigingsplaats, bestuurlijk belang en dergelijke. De dynamische informatie betreft bijvoorbeeld informatie omtrent risico's en doelstellingen.
Bij deze stadsrekening is de dynamische informatie opgenomen in het vervolg van deze paragraaf. Tot slot, voor de statische informatie van de verbonden partijen verwijzen we naar de hyperlink:
http://www.nijmegen.nl/verbondenpartijen

Ontwikkelingen

Wij hebben in 2013 het besluit genomen om toe te treden tot de GR Park Lingezegen. Deze GR heeft als doelstelling de ontwikkeling van het parkgebied tussen Arnhem en Nijmegen. In 2014 is onze deelname door de andere deelnemers van de reeds bestaande GR bekrachtigd, en vanaf nu zullen we op de gebruikelijke wijze over deze GR rapporteren.

Daarnaast is in 2014 de modulaire gemeenschappelijke regeling, "MGR Werkbedrijf," opgericht. Vanaf 2015 zullen hier taken vanuit de Participatiewet worden uitgevoerd voor de gemeenten Rijk van Nijmegen. Ook hiervan is een uitgebreidere toelichting opgenomen onder de gemeenschappelijke regelingen.

De constatering dat de normering van de vermogenspositie binnen diverse gemeenschappelijke regelingen nogal divers is, heeft de wethouders financiën uit de regio doen besluiten om een kader op te stellen voor de gewenste vermogenspositie van gemeenschappelijke regelingen. Dit kader is in 2014 vastgesteld door ons college en de andere colleges in de regio.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	Stadsregio Arnhem Nijmegen
Programma	Citymarketing en Externe Betrekkingen
Openbaar belang	De Stadsregio Arnhem Nijmegen was een *wgr plus regeling* met wettelijke bevoegdheden op het vlak van mobiliteit en bereikbaarheid. Op 16 december heeft de eerste kamer het wetsvoorstel *afschaffing wgr-plus regio's* aangenomen en per 1 januari 2015 bekrachtigd. De BDU Mobiliteit is per 1 januari overgegaan naar de provincie. Daarmee is het openbaar lichaam Stadsregio als gemeenschappelijke regeling nog niet beëindigd; het staat het openbaar lichaam vrij om als gemeenschappelijke regeling door te gaan. Maar het proces van liquidatie voor de Stadsregio is in gang gezet. Er wordt gekoerst om per 1-7-2015 het verband te beëindigen en soepel over te schakelen op de nieuwe regionale verbanden (nieuwe gemeenschappelijke regeling, triple helix).
Gemeentelijk belang	Via de Stadsregio is de afgelopen jaren voor vele miljoenen geïnvesteerd in de bereikbaarheid van de stad en in een duurzame mobiliteit.Voor Nijmegen is van belang dat de relevante projecten doorgang blijven vinden en dat de nieuwe regionale samenwerkingen tot stand komen, waardoor evenwicht in de regio wordt geborgd en er meer mogelijkheden zijn om politieke ambities te realiseren.
Financiële Kerngegevens	Enkele kengetallen uit de jaarrekening 2013 (jaarrekening 2014 nog niet beschikbaar): **EV: € 5,8 miljoen;** bestaat met name uit het weerstandsvermogen € 2,7 miljoen, bestemmingsreserve wonen € 1,2 miljoen en stimulering € 1,1 miljoen. Ten opzichte van 2012 is het EV ca 10 miljoen afgenomen wat vrijwel volledig verklaard wordt door de uitkeringen en betrokken gemeenten van de bestemmingsreserve BWS. **VV: € 161 miljoen;** waarvan € 147 vooruitontvangen middelen en € 13 miljoen aan langlopende verplichtingen en overige schulden **Liquide middelen**: **Resultaat 2013**: voordeel van 0,5 miljoen is grotendeels toegevoegd aan het weerstandsvermogen
De gemeentelijke financiële bijdrage	Nijmegen heeft in 2014 een contributie betaald van € 510.752,83 (166.369 inwoners á € 3,07). Daarnaast is er een bijdrage van € 4.500,- betaald voor Bureau Brussel
(Financiële) risico's	Conform de statuten vindt de verdeling van vermogen en schulden plaats onder de deelnemende gemeenten. De Stadsregio heeft een weerstandsvermogen opgebouwd in 2014 van € 3.138.990,-. Ondanks dat risico's bij liquidatie zijn meegenomen is het weerstandsvermogen waarschijnlijk ontoereikend. Er dient rekening gehouden te worden met een maximaal risico van € 1,4 miljoen. voor Nijmegen is dat € 316.890,- Nijmegen heeft hierdoor een financieel risico vanaf 2015. Het beschikbare budget voor contributie (na bezuiniging) van € 285.000,- in 2015 (en € 170.000,- vanaf 2016) zal ontoereikend zijn om de liquidatie en de nieuwe samenwerkingsvormen te betalen.
Doel	Een efficiënte regionale samenwerking.
Ontwikkelingen	Reeds beschreven.

Naam	De Euregio te Kleve
Programma	Citymarketing en Externe Betrekkingen
Openbaar belang	De Euregio Rijn Waal is een vrijwillig verband van meer dan 50 gemeenten aan weerszijden van de Nederlands-Duitse grens, die alle binnen het werkingsgebied vallen van het Europese Structuurfonds Interreg IVA.
Gemeentelijk belang	Nijmegen is met Duisburg de grootste deelnemer in de Euregio. Ten behoeve van het Nijmeegse belang bevordert de Euregio: De toegang tot subsidieregelingen waarmee ook het belang van de Nijmeegse burgers is gediend. Het innovatief vermogen. Een lobby richting Duitse en Nederlandse ministeries met als doel om hinderpalen voor samenwerking te slechten. De grensoverschrijdende samenwerking en de Europese integratie in brede zin.
Financiële Kerngegevens	De goedgekeurde jaarrekening 2013 van de Euregio toont een evenwichtige financiële situatie met een eigen vermogen van € 1,3 miljoen, vreemd vermogen van € 2,4 miljoen, materiële vaste activa van € 1,1 miljoen en liquide middelen van ca € 2 miljoen. De vermogenspositie vertoont door de jaren heen een stabiel beeld.

Stadsrekening 2014

De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2014 is de contributie ad € 27.900 betaald.
(Financiële) risico's	De Euregio Rijn- Waal heeft tot nu toe een gezonde bedrijfssituatie getoond blijkende de externe beoordelingen bij de jaarrekeningen. De rol bij de Europese projectsubsidies is qua financiële risico's beperkt; deze worden vanuit Brussel verstrekt op basis van Europese regelgeving, toetsingskaders en AO. De risico's bij de projectsubsidies liggen met name bij de uitvoerders (aan beide zijde van de grens) en uiteindelijk bij de Bezirksregierung Düsseldorf en de Nederlandse Staat. Ook over 2014 zijn geen actuele risico's van enige omvang bekend.
Doel	Het mede mogelijk maken van economisch structuur versterkende projecten, ontwikkelen van (kleinere) grensoverschrijdende sociaal-culturele initiatieven, invulling geven aan de kadernota Onbegrensd en Onbevangen en de Economische Innovatie Agenda 2020
Ontwikkelingen	Inspelen op nieuwe INTERREG V A programma en de daaraan gekoppelde Strategische Agenda 2020

Naam	**Breed (Werkvoorzieningschap Nijmegen e.o.) te Nijmegen**
Programma	Werk en Inkomen
Openbaar belang	Breed is een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling.
Gemeentelijk belang	Het aandeel van de Gemeente Nijmegen in Breed bedraagt circa 52% (op basis van het aantal inwoners). Voor 2014 had Nijmegen een taakstelling van 1.141 SE (afgerond, na uitruil). Breed heeft in 2014 een taakstelling van 1.142 SE voor Nijmegen gerealiseerd. Eind 2014 stonden 193 mensen uit Nijmegen met een SW-indicatie op de wachtlijst voor een dienstverband bij Breed. Deze mensen kunnen, als gevolg van invoering van de Participatiewet, niet meer instromen in een arbeidscontract op basis van de WSW. Wel heeft deze groep voorrang bij het inzetten van instrumenten op basis van de Participatiewet. De betrokken personen worden hierover geïnformeerd door het regionaal werkbedrijf.
Financiële Kerngegevens	Enkele kerngegevens (x €1.000,-) op basis van de begroting 2014 Breed: Subsidieresultaat: -/- 3.630 Subsidieresultaat bestaat uit de inkomsten subsidie Wsw van de gemeenten (€ 50.559) minus de salarissen en kosten tbv de SW-medewerkers (€ 54.189). Bedrijfsresultaat: 3.618 Bedrijfsresultaat bestaat uit de netto bedrijfsopbrengsten (€ 13.480) minus de totale bedrijfskosten (€ 9.862). Gemeentelijke bijdragen: 0 euro aan de lopende exploitatie, daarnaast € 1,3 miljoen voor reorganisatiekosten Om aansluiting te houden bij eerdere jaarrekeningen, zijn hierboven de cijfers uit de begroting 2014 gebruikt. Voor de realisatie 2014 zijn de definitieve cijfers nodig, deze zijn op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet beschikbaar. Breed heeft echter in het najaar van 2014 informatie aan de gemeenten verstrekt, waaruit blijkt dat de begroting 2014 niet gerealiseerd kon worden in 2014. Er is sprake van een exploitatietekort (prognose bij 3e kwartaal) van € 1,3 miljoen in 2014.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Breed ontvangt van alle deelnemende gemeenten subsidie ad € 49,0 miljoen (prognose). Nijmegen heeft voor 2014 € 29,6 miljoen beschikt aan Breed. Het betreft de reguliere subsidie waarvoor de gemeente van het ministerie van SZW rijksmiddelen ontvangt. Verder hebben de deelnemende gemeenten in 2014 een bijdrage in de exploitatietekorten, bestuurs- en beheerskosten en reorganisatiekosten geleverd. Voor Nijmegen kwam deze bijdrage uit op € 1,3 miljoen. Dit is conform het eerder vastgestelde transitieplan van Breed (transformatie naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf).
(Financiële) risico's	Om aansluiting te houden bij eerdere jaarrekeningen, zijn hierboven de cijfers uit de begroting 2014 gebruikt. Voor de realisatie 2014 zijn de definitieve cijfers nodig, deze zijn op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet beschikbaar. Zoals hierboven vermeld is, is de prognose voor 2014 dat er sprake zal zijn van een exploitatietekort van € 1,3 miljoen in 2014. Om dit verwachte negatieve resultaat op te vangen, wordt bekeken of Breed bestaande reserves en voorzieningen kan inzetten. Voor de langere termijn biedt de integratie met het Werkbedrijf kansen ten aanzien van efficiëntie, maar we moeten daarnaast rekening blijven houden met onzekerheid op het gebied van de inkomsten uit de bedrijfsactiviteiten. Breed heeft een strategie ingezet en een daarbij behorende reorganisatie uitgevoerd, waarbij Breed zich ontwikkelt tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf. De SW-medewerkers worden hierbij zoveel mogelijk gedetacheerd. Het succes van deze werkwijze hangt van vele factoren af, onder andere de marktomstandigheden en de

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	mogelijkheden om samenwerking met andere bedrijven (waar SW-medewerkers werken of gaan werken) aan te gaan.
Doel	De deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening gedelegeerd aan de GR Breed. De gemeenten zijn: Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Ubbergen, West Maas en Waal en Wijchen. Breed heeft in 2014 circa 2.300 medewerkers met een SW-indicatie (1.974 standaard eenheden, waarvan 39 voor gemeenten buiten de GR Breed). Breed streeft er naar om zoveel mogelijk SW-medewerkers zo regulier mogelijk aan het werk te stellen. Hierbij werkt Breed aan de doelstelling om in 2017 85% van de SW-medewerkers in een vorm van detachering of begeleid werken te laten werken, dat wil zeggen bij een reguliere werkgever/opdrachtgever.
Ontwikkelingen	Breed zal in het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen worden opgenomen. In juli 2014 zijn voor de integratie Breed en Werkbedrijf een aantal uitgangspunten vastgesteld. De raad heeft zijn wensen en bedenkingen geuit op deze uitgangspunten. In de loop van 2015 zal dit proces worden voortgezet en zal nadere (uitwerkings)besluitvorming plaatsvinden. De inhoudelijke koers, waarin Breed zich ontwikkelt tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf, wordt voortgezet conform eerdere besluitvorming.

Naam	**Gemeenschappelijke Regeling Gezondheidszorg regio Nijmegen**
Programma	1051: Zorg en Welzijn
Openbaar belang	Beschermen en bevorderen van de volksgezondheid in Gelderland-Zuid.
Gemeentelijk belang	Uitvoering van de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid. Deze taken bekostigen we via een gemeentelijke bijdrage per inwoner. Naast de wettelijke taken voert de GGD Gelderland-Zuid ook andere taken uit zoals op het gebied van maatschappelijke opvang en jeugd. Vier keer per jaar vindt een overleg van het Algemeen Bestuur plaats.
Financiële Kerngegevens	Er zijn nog geen definitieve cijfers beschikbaar over 2014.Op basis van de halfjaarrapportage t/m juni 2014 is het verwachte resultaat € 382.000. Op 31 december 2013 was de vermogenspositie van de GGD regio Gelderland Zuid als volgt: Eigen vermogen € 1.792.000 Vreemd vermogen € 6.011.000 Totaal vermogen € 7.803.000 Het financiële resultaat over begrotingsjaar 2013 was € 462.000 Aantal fte's in 2013 was 196,3.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeentelijke bijdrage, inclusief subsidies, in 2014 aan de GGD was € 7,8 miljoen. Voor de gemeentelijke bijdrage in 2014 aan de GGD zijn de volgende bedragen in de begroting opgenomen: • Jeugdgezondheidszorg € 1.937.000 • Verplicht takenpakket: € 2.955.000 • Jeugdgezondheidszorg maatwerk: € 154.000 • Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg: € 323.000 • Totaal € 5.369.000 Naast de gemeentelijke bijdrage voor de wettelijke taken subsidieert de gemeente Nijmegen in 2014 nog afzonderlijke projecten, zoals gezondheidsmakelaars, Alcoholmatigingsproject, Veelplegers, inzet MBZ etc.
(Financiële) risico's	De wettelijk verplichte fusie van GGD Regio Nijmegen en GGD Rivierenland had frictiekosten bij Regio Rivierenland en fusiekosten tot gevolg. Hiervoor is subsidie aangevraagd bij het Ministerie van VWS. Er is nog geen reactie ontvangen op de subsidie-aanvraag.
Doel	De GGD Gelderland-Zuid is partner in de uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid “Samen gezond verder” 2013-2016. De GGD onderschrijft de prioriteiten van het beleid en draagt door de uitvoering op diverse terreinen (gezondheidsmakelaar, alcoholmatiging, jeugdgezondheidszorg) bij aan de realisatie. De uitvoering van de wettelijke taken is basis van het gezondheidsbeleid.
Ontwikkelingen	De transitie van de AWBZ en de Jeugdzorg en de Kanteling en de wijkgericht werkwijze met lokale netwerken / sociale wijkteams hebben invloed op de uitvoering van het werk van de GGD Gelderland-Zuid. Wij houden aansluiting bij deze ontwikkelingen.

Naam	**Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland Zuid**
Programma	1012 Veiligheid
Openbaar belang	Belang van fysieke veiligheid, door het voorbereiden en bestrijden van incidenten, rampen en zware ongevallen.
Gemeentelijk belang	De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio’s, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg. Ten aanzien van de ambulancezorg geldt dat de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de organisatie en het waarborgen van een adequaat niveau van ambulancezorg een verantwoordelijkheid van de gemeenten is, maar de financiering een taak van de Nederlandse Zorgautoriteit.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Financiële Kerngegevens	(uit jaarrekening 2013) Eigen vermogen: 8.336.000 Vreemd vermogen: € 42.361.000 Omzet: € 58.435.000 Personeelsomvang: 544 medewerkers Op basis van de tussentijdse rapportages 2014 wordt een positief resultaat van circa €1 miljoen verwacht.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente heeft in 2014 een bijdrage van € 9.603.334 betaald aan de Veiligheidsregio.
(Financiële) risico's	Als de Veiligheidsregio een tekort heeft zal een beroep gedaan worden op de deelnemende gemeenten waaronder Nijmegen.
Doel	Veiligheid en hulpverlening in Gelderland-Zuid.
Ontwikkelingen	Als organisatie bestaat de VRGZ nu 10 jaar. Markant mijlpaal hierbij blijft nog steeds dat er sinds 1 januari 2013 sprake is van een geregionaliseerde brandweer. Hiermee werd een goede basis gelegd voor de huidige doorontwikkeling van de organisatie. Op het programma voor komend jaar staat het aanpakken van de structuur van de brandweerorganisatie. Dit betekent een reorganisatie van risicobeheersing, incidentbestrijding, operationele voorbereiding en bedrijfsvoering van de brandweer. Ook is het afgelopen jaar hard gewerkt aan een regionale stafsectie bevolkingszorg die nu volledig operationeel is. Eind 2013 is het programma versterking crisiscommunicatie vastgesteld en daarvan is iedereen inmiddels opgeleid en getraind. Het resultaat is dat per 1 januari 2015 er twee stevig opgeleide en gecertificeerde kolommen bevolkingszorg en crisiscommunicatie staan.

Naam	**Milieusamenwerking en Afvalverwerking (MARN)**
Programma	1062: Openbare Ruimte
Gemeentelijk belang	Via de Marn participeren wij in de ARN. Hierdoor hebben wij een zekere invloed op de gehele keten van afvalinzameling en verwerking.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Aangezien de kosten van de GR Marn worden gedekt uit de verhuur van terreinen aan ARN, zijn er binnen de gemeente geen lasten begroot. Binnen het programma Openbare Ruimte is een bezuiniging gesteld met de afbouw van taken van MARN van € 0,3 miljoen vanaf 2014. We gaan er vanuit dat positieve resultaten worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten, waarbij de Gemeente Nijmegen een aandeel van 50% heeft. In 2014 is deze taakstelling gerealiseerd zij het dankzij een tweetal eenmalige meevallers.

	Resultaat begroting MARN	Uitkeringen aan Nijmegen	Bezuinigings-taakstelling	Resultaat
2014	293.000	334.000	300.000	34.000
2015	338.000	172.000	300.000	128.000 -/-
2016 en verder	399.000	233.000	300.000	67.000 -/-

	In 2015 ontstaat een groot tekort op onze bezuinigingstaakstelling. Voor het meerjarenperspectief (2016 en verder) kan het tekort worden teruggedrongen doordat een aantal bezuinigingsmaatregelen dan hun effect zullen hebben. Het tekort blijft desalniettemin substantieel.
(Financiële) risico's	De deelnemende gemeenten staan garant voor rente en aflossing van leningen van de GR MARN en voor garanties die de GR MARN heeft gegeven aan ARN BV. Ultimo 2013 betekent dat voor de gemeente Nijmegen een garantstelling van circa € 4,2 mln. Vanwege aflossing van leningen door ARN BV zal het risico eind 2015 zijn gereduceerd tot een bedrag van € 2,2 mln. Het risico dat de ARN verplichtingen niet na kan komen, schatten wij laag in. ARN is een indirect verbonden partij. De ARN heeft meerdere aandeelhouders; een van deze aandeelhouders is de MARN. Door de getrapte vertegenwoordiging heeft de gemeente Nijmegen een beperkte invloed op het beleid van ARN BV. Vanuit dat perspectief volgen wij de ontwikkelingen bij de ARN aandachtig. In geval van faillissement van ARN BV loopt de gemeente Nijmegen het risico, dat haar relatieve aandeel (via de MARN) in het aandelenvermogen moet worden afgeschreven. Bovendien is de MARN voor haar exploitatie afhankelijk van de verhuuropbrengsten van de grond aan ARN BV (jaaromzet € 0,7 miljoen). Een faillissement van ARN BV betekent op korte termijn voor de MARN een hogere exploitatielast van € 0,7 miljoen waaraan de gemeente Nijmegen op grond van de gemeenschappelijke regeling ongeveer de helft zal moeten bijdragen. Overigens schatten wij de kans dat de ARN failliet gaat laag in.
Doel	Het nastreven van een doelmatige en milieu hygiënische verantwoorde verwerking van afvalstoffen en het toezien op de continuïteit in de afvalverwerking.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	GR Bergerden te Lingewaard
Programma	1032 Grondbeleid
Openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de glastuinbouw en daarmee verband houdende bedrijvigheid door het ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig, duurzaam en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk glastuinbouwgebied.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de glastuinbouw. Nijmegen neemt voor 50% deel in de daarvoor opgerichte gemeenschappelijke regeling.
Financiële Kerngegevens	• De GR heeft een grondexploitatie met een negatief financieel resultaat. Per 31 -12-2013 is de verbonden partij volledig met vreemd vermogen gefinancierd voor €29,9 miljoen. De onderhandenwerk positie bedraagt dan € 18,7 miljoen. De grondexploitatie 2014 bevat het nieuwe toekomstperspectief voor Bergerden en heeft een nadelig resultaat van € -10,1 miljoen netto contant per 1-1-2014. • Het risicoprofiel in de grondexploitatie 2014 (concept) bedraagt totaal € 4,3 miljoen, aandeel gemeente Nijmegen € 2,2 miljoen.
De gemeentelijke financiële bijdrage	• Er is een voorziening getroffen voor het tekort dat voor rekening van de Gemeente Nijmegen is voor ca. € 5,3 mln (netto contant per 1-1-2015) • In het coalitieakkoord 2014-2018 was voor Bergerden al rekening gehouden met een **extra** voorziening van € 2,0 miljoen en verlaging van het weerstandsvermogen van € 5,0 miljoen naar € 2,5 miljoen (Coalitieakkoord 2014 en Risiconota 2014).
(Financiële) risico's	• Uit een inventarisatie vanuit de projectdirectie Bergerden zijn een 16-tal risico's in beeld gebracht. De belangrijkste 5 risico's met de hoogste bijdrage aan de benodigde weerstandscapaciteit zijn: • Verlaging van de grondprijzen • Vertraging van de uitgifte vanwege diverse redenen • Het niet verkopen van de laatste hectare t.b.v. glas • Het niet verkopen van de laatste hectare t.b.v. agrobusiness • Het niet sluiten van exploitatieovereenkomsten Al bij de opstart van Bergerden, in de bestemmingsplanfase, is rekening gehouden met een achtervangconstructie. De provincie Gelderland heeft namelijk toegezegd om medewerking te verlenen om een gedeelte van het gebied om- c.q. breder te bestemmen naar glas plus agro-business indien dit financieel nodig was. Uitgangspunt in deze grondexploitatie is de uitgifte van grond t.b.v. glastuinbouw en het ombestemmen van 7 ha glastuinbouw naar agro-business hoog. Het nieuwe toekomstperspectief van Bergerden gaat verder uit van verbreding van een deel van het gebied van glastuinbouw naar agro-business laag (ca. 20 ha). Bovendien wordt een deel van de nog niet verworven gronden (ca. 21 ha) niet meer actief omgezet naar glastuinbouw en is de uitgifte van glas vertraagd. De grondexploitatie 2014 bevat al deze uitgangspunten.
Ontwikkelingen	Het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie op basis van het nieuwe toekomstperspectief is inmiddels uitgewerkt en is door het DB van de GR Bergerden vastgesteld (incl. de goedkeurende verklaring van de accountant). De raden worden nu in staat gesteld wensen en bedenkingen in te brengen in jaarstukken, begroting en businessplan, waarna het AB het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie definitief kan vaststellen en toezending naar GS kan plaatsvinden. In de planexploitatie op basis van het nieuwe toekomstperspectief is de looptijd van de exploitatie verlengd naar 2025. De grondprijs voor glastuinbouw is verlaagd en een deel van het glastuinbouwgebied, te weten 27 ha wordt uit marktoverwegingen herbestemd tot agrobusiness. Tevens is de totale hoeveelheid beschikbare grond voor glas verkleind en vertraagd en is de opbrengstenstijging van glas op nul gezet. De planexploitatie komt met deze wijzigingen uit op een financieel negatief eindresultaat van € -10,1 mln, netto contant per 1-1-2014. Hiervan komt de helft voor rekening (€ 5 miljoen) van de gemeente Nijmegen. De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de saldireserve. Tevens is het risicoprofiel opnieuw bepaald. Het totale risicoprofiel van Bergerden is gewaardeerd op € 4,3 miljoen, dit betekent dus Nijmegen in haar weerstandscapaciteit rekening moet houden met € 2,2 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	GR Bijsterhuizen
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid voor Nijmegen.
Financiële Kerngegevens	De GR is geheel extern gefinancierd (via de gemeente Wijchen). De grondexploitatie januari 2014 heeft een positief financieel resultaat van ca. € 21,6 miljoen op Contante Waarde 1-1-2014. De deelnemende gemeenten (gemeente Nijmegen en gemeente Wijchen) houden rekening met een winstuitkering in de toekomst. Deze winstuitkering zal worden gestort in de Saldireserve.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente levert geen financiële bijdrage aan de GR. De GR draait een grondexploitatie met een positief financieel resultaat. Winstuitkeringen worden ten gunste van de Saldireserve gebracht. Aanpassing van het schema van uitbetaling van de winstuitkeringen wordt in de raming van de Saldireserve verwerkt, het gaat dan om een bedrag van in totaal ruim EUR 11 mln.
(Financiële) risico's	Financiële risico's worden niet voorzien voor de GR Bijsterhuizen. De economische crisis heeft weliswaar ook op dat terrein z'n consequenties, maar dat leidt niet tot problemen. De economische crisis heeft wel consequenties voor de verwachte winstuitkeringen. Winstuitkering is pas mogelijk indien deze gerealiseerd is.
Doel	
Ontwikkelingen	Door het beschikbaar komen van extra uitgeefbaar terrein (0,9 hectare) en de regionale fasering van de bedrijventerreinen is de looptijd van de planexploitatie met 1 jaar verlengd tot en met 2023. De totale hoogte van de winstverwachting is iets gestegen door vergroting van het uitgeefbaar gebied.

Naam	ODRN
Programma	1022-Klimaat & Energie 1031-Ruimte & Cultuurhistorie
Openbaar belang	Het doel van de vorming van de ORN is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken tegen lagere kosten: sneller, beter, goedkoper. Om dit te bereiken zijn verschillende VTH-taken van de 6 gemeenten in de regio Nijmegen en de provincie Gelderland gebundeld in de ODRN. Door deze bundeling van taken kan zowel de kwaliteit van de uitvoering vergroot worden alsook de efficiency. De inbreng varieert in de regio Nijmegen: Alle Gemeenten brengen de milieutaken in, de provincie en Nijmegen brengen naast milieu ook hun bouwtaken (Wabo-breed) in. Vanaf 2015 brengt de nieuwe gemeente Berg en Dal (MUG) ook de taken Wabo-breed in. Deelname aan de ODRN dient een publiek belang. Immers de kwaliteit en de efficiency van de vergunningverlening, toezicht en handhaving neemt toe.
Gemeentelijk belang	De ODRN voert een gemêleerd takenpakket uit dat bestaat uit een verplicht basistakenpakket (het volledige milieupakket) voor alle opdrachtgevers. Voor de gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland worden bovendien vrijwillige taken op het gebied van de WABO - vanwege verwachte grotere schaalvoordelen (collegebesluit 12-9-2011) - uitgevoerd.
Financiële Kerngegevens	Enkele kengetallen uit de jaarrekening 2013 (jaarrekening 2014 nog niet beschikbaar): EV: € 609.000; hiervan is in 2014 € 300.000 terugbetaald aan de deelnemers. Voor Nijmegen was dat een bedrag van € 185.000 VV; nihil Resultaat 2013; voordeel van 0,6 miljoen, waarvan € 0,3 miljoen in 2014 is terugbetaald aan de deelnemers.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente heeft in 2014 een bijdrage van € 5,6 miljoen betaald. Na aftrek van de terugontvangen bijdrage 2013 is er € 5,4 miljoen netto overgemaakt aan de ODRN in 2014.
(Financiële) risico's	Voor het begrotingsjaar 2014 lagen er diverse taakstellingen die grotendeels door de ODRN ingevuld moesten worden. A-structureel zijn deze taakstellingen - financieel gezien - in 2014 gerealiseerd. Ook in meerjarenbegroting van 2015-2018 zijn deze taakstellingen verwerkt. De taakstellingen hebben betrekking op enerzijds minder toezicht en handhaving bij Milieu en Bouwen (PPN14) en anderzijds op een verwachte terugloop van de bouwleges (SB2014-2017). Wij zijn actief in overleg met de ODRN over de structurele invulling van de noodzakelijke bezuinigingen.
Doel	Voor de gemeente Nijmegen verzorgen van de Wabo-vergunningverlening. Dat betekent de uitvoering van zowel de vergunningverlening voor de zogenaamde BRIKS-taken (bouwen, reclame, inritten, kappen en slopen) als ook de vergunningverlening voor milieu. Voor 2014 is de beoogde uitvoering door de ODRN gerealiseerd.
Ontwikkelingen	Naast de afwikkeling van diverse taakstellingen (zie risico's) zijn/komen er landelijke ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op handhaving, toezicht en vergunningen. Hierbij moet gedacht worden aan

meer of andere richtlijnen voor vergunningvrij bouwen, private kwaliteitsborging (toets aan bouwbesluit) en diverse wijzigingen voortkomende uit de aankomende Omgevingswet.

Naam	**MGR (werkbedrijf) Nijmegen**
Programma	Werk en Inkomen (vanaf 2015: Economie en Werk)
Openbaar belang	De arbeidsinschakeling van werkzoekenden die onder de doelgroepen van de Participatiewet (voorheen: Wet werk en bijstand) vallen. Tevens voert het Werkbedrijf de regie over de uitvoerders van de arbeidsmatige dagbesteding. De MGR is in bredere zin een platform voor samenwerking in de regio Rijk van Nijmegen, dit betekent dat samenwerking op nog meer inhoudelijke terreinen via de MGR mogelijk is, zoals ICT.
Gemeentelijk belang	Gemeente Nijmegen is een van de deelnemende gemeente in de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) van het Rijk van Nijmegen. Het Werkbedrijf is de eerste module van deze MGR. De gemeente heeft de taken in het kader van de arbeidsinschakeling op grond van de Participatiewet gemandateerd en een aantal gedelegeerd aan de MGR. Nijmegen ontvangt van het Rijk binnen het deelfonds Sociaal een budget voor de uitvoering van de arbeidsinschakeling van de zogenoemde onderkant van de arbeidsmarkt. Deze middelen betalen we door aan de MGR. Daarnaast dragen we de middelen uit het Inkomensdeel voor de regulier en beschutte werkplekken over aan het Werkbedrijf (loonkostensubsidie). De gemeente Nijmegen is de gastheer voor de uitvoering van de ondersteunende functies van het Werkbedrijf.
Financiële Kerngegevens	2015 is het eerste operationele jaar van de MGR en het Werkbedrijf. Over het jaar 2014 is er dus nog geen jaarrekening. 2015 zal in het teken staan van de nadere inrichting en invoering van de dienstverlening door het Werkbedrijf aan de kandidaten (werkzoekenden) en klanten (werkgevers). Er is geen eigen vermogen binnen de MGR Werkbedrijf. Het Regionaal Werkbedrijf stelt in 2015 een Notitie weerstandsvermogen en risico-inventarisatie op. Het Werkbedrijf heeft – gelet op de middelen van het geoormerkte deel van het deelfonds sociaal – geen mogelijkheid om een weerstandsvermogen op te bouwen. De middelen zijn wel tijdelijk te reserveren. Het Werkbedrijf mag deze middelen alleen inzetten voor het doel waarvoor ze door de rijksoverheid worden verstrekt. De totale begroting van het Werkbedrijf bedraagt in 2015 € 21,8 miljoen. Dit is inclusief een geraamd budget voor de arbeidsmatige dagbesteding in het Rijk van Nijmegen (omvang: € 3,7 miljoen) en inclusief rijksmiddelen voor de uitvoering van de (wettelijke) loonkostensubsidieregeling ogv de Participatiewet (omvang: € 0,5 miljoen in 2015).
De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2015 gaat het voor Nijmegen om een Participatiebudget van circa € 11,6 miljoen. Daarnaast maakt Nijmegen een bedrag van € 2,8 miljoen over voor de uitvoering van Nijmeegs maatwerk. Dit wordt geregeld in een overeenkomst met het Werkbedrijf. Een belangrijk onderdeel wordt gevormd door de opdracht aan het Werkbedrijf een loonkostensubsidieregeling uit te voeren voor een brede doelgroep werkzoekenden. Verder draagt Nijmegen de middelen voor de uitvoering van de (wettelijke) loonkostensubsidie over aan het Werkbedrijf en de middelen voor de realisering van de begeleiding van mensen op de arbeidsmatige dagbesteding.
(Financiële) risico's	Uitgangspunt voor het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen is het budgettaire kader dat de deelnemende gemeenten meegeven. Desondanks zijn er als gevolg van de nieuwe wetgeving (Participatiewet) elementen die een mogelijk financieel risico kunnen betekenen. Deze risico's hangen nauw samen met de voorziening Beschut Werk op grond van de Participatiewet. Deze zijn vooralsnog niet te kwantificeren. Andere mogelijke risico's hangen samen met tegenvallende resultaten van het Werkbedrijf om kandidaten uit de bijstand naar werk toe te leiden. Dit kan een negatief effect hebben voor het programma Inkomen en Armoedebestrijding (meer mensen in de bijstand dan de landelijke tendens). Daarnaast bestaan er risico's in de uitvoering van de nieuwe taak arbeidsmatige dagbesteding. Deze taak gaan we in 2015 voor het eerst uitvoeren, omdat klanten hun oude rechten nog voor maximaal één jaar blijven behouden kan de beoogde volumevermindering minder gunstig uitpakken dan verwacht.
Doel	De doelen op hoofdlijnen van het Werkbedrijf luiden als volgt: · zoveel mogelijk (leer)werkplekken ophalen en vervullen; · zoveel mogelijk kandidaten naar (leer) werkplekken toeleiden; · kandidaten met verminderde loonwaarde ondersteuning bieden op een (leer) werkplek.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Ontwikkelingen	In de 2014 zijn we begonnen met (voorbereiding van) de transitie van tien organisaties, namelijk de afdelingen Werk van de negen* deelnemende gemeenten en het SW-bedrijf Breed naar één organisatie: het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen. *Vanaf 1-1-2015 is er, als gevolg van herindeling Groesbeek, Millingen en Ubbergen, sprake van 7 gemeenten.
Agenda	· integratie tussen GR Breed en MGR Werkbedrijf. · afronden van selectie van personeel. · nadere inrichting van het bedrijf. · nadere vormgeving van de dienstverlening. · verder professionaliseren van het opdrachtgeverschap (in afstemming met het gemeentelijk opdrachtgeverschap)
Beslispunten	Niet van toepassing.

Naam	**GR Park Lingezegen**
Programma	1023-Groen en Water
Openbaar belang	Park Lingezegen zal voor de bewoners van Nijmegen, en in het bijzonder Nijmegen Noord, in de toekomst van groot belang zijn, zeker gezien de toenemende verstedelijkingsdruk op het gebied tussen Arnhem en Nijmegen. Met toetreding tot de GR Park Lingezegen waarborgen wij de belangen (recreatie, natuur). Verwacht wordt dat het park ultimo 2018 gereed is; reeds nu worden delen van het park beheerd.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van leefbaarheid, leefmilieu en vestigingsklimaat van Nijmegen, en in de Waalsprong in het bijzonder, waarbij Park Lingezegen voorziet in een uitloopgebied voor de bewoners van Nijmegen-noord, samen met De Waaijer, dijkteruglegging en natuur langs de Waal. Behouden van een groene buffer binnen de verstedelijking Rijn en Waal. Bijdragen dat de verstedelijking tussen Rijn en Waal een groene contramal en buffer heeft en behoudt.
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 sluit met een tekort van afgerond €10 miljoen, afgerond €3 miljoen lager dan was begroot. De belangrijkste verschillen worden veroorzaakt door verschuiving van activiteiten over de jaarschijven. Conform de richtlijnen wordt het tekort onttrokken aan de algemene reserve. Na onttrekking bedraagt de reserve afgerond €15 miljoen. De algemene reserves worden afgebouwd gedurende de realisatie van het park. Na afronding van het park resteert de volgende jaren beheer van het park. De meerjarige begroting heeft een sluitende exploitatie. De begroting 2015-2017 en (door de accountant goedgekeurde) jaarrekening 2013 zijn in het Algemeen Bestuur vastgesteld.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Wij droegen eenmalig € 3,8 miljoen bij voor de aanleg van het park. Wij dragen jaarlijks € 240.000, exclusief indexering, bij in de beheerskosten van het park.
(Financiële) risico's	De GR heeft een deugdelijke risico-inventarisatie en daarop gebaseerde adequate beheersing die geen aanspraken bevat op extra bijdragen van gemeente Nijmegen . In het laatste kwartaal van 2014 worden de risico's herijkt.
Doel	De realisatie van het park is vastgelegd in de bestuursovereenkomst; in het uitvoeringsprogramma zijn de projecten beschreven. De tijdsplanning gaat uit van allerlaatste afsluitende werkzaamheden in 2018 . In de voortschrijdende managementrapportage per 30-9-2014 is de financiële voortgang neergelegd. De verwachting is dat de uitvoering conform begroting wordt gerealiseerd.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing
Agenda	De agenda en data van het dagelijks en algemeen bestuur voor 2015 zijn nog niet bekend. De verwachting is dat in juni-juli de begroting 2016 en jaarrekening 2014 in het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.
Beslispunten	Niet van toepassing

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

PRIVATE RECHTSPERSONEN

Naam	**Nazorg Bodem**
Programma	1022-Klimaat & Energie
Openbaar belang	Nazorg Bodem verricht diensten op locaties met bodemverontreiniging en voert langdurig beheer van niet (volledig) gesaneerde bodemverontreinigingslocaties en stortplaatsen. De nazorgactiviteiten en bodemsaneringen, waartoe ook grondwatersaneringen behoren, hebben vaak een lange looptijd tot 30 jaar, waarbij Nazorg Bodem tegen betaling de verantwoordelijkheid voor de werkzaamheden en het resultaat overneemt. Het zwaartepunt van de activiteiten ligt momenteel duidelijk in Gelderland. In het verlengde van het landelijke beleid en regelgeving om bodemverontreiniging voldoende te saneren en te beheersen is er maatschappelijk gezien behoefte aan de werkzaamheden die Nazorg Bodem uitvoert.
Gemeentelijk belang	Nazorg Bodem heeft momenteel geen projecten in Nijmegen. Wel heeft de gemeente Nijmegen heeft een project dat eventueel in aanmerking zou komen om door Nazorg Bodem of een dergelijke partij te worden uitgevoerd. Daarnaast heeft de gemeente Nijmegen als bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming er eveneens belang bij dat de wettelijke langdurige nazorgverplichtingen van andere partijen en bedrijven in Nijmegen goed worden uitgevoerd. Er is behoefte aan een partij die de activiteiten van Nazorg Bodem uitvoert. Voor ontwikkelingen hieromtrent verwijzen wij naar de tekst hierna.
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 of een tussentijdse prognose is niet beschikbaar. De jaarrekening 2013 sluit af met een klein netto negatief resultaat (€2018). Dit is te herleiden tot lage rendementen van beleggingen Nazorg Bodem Holding BV is een vennootschap zonder winstoogmerk. Winsten vloeien af naar de Waarborgfonds BV, ten behoeve van de risicoafdekking. Het eigen vermogen is ultimo 2013 met €2.019 afgenomen en bedraagt bij het begin van het begrotingsjaar 2014 € 351.662. De kortlopende schulden bedragen ultimo 2013 € 133.658. Nijmegen heeft ingestemd met de vaststelling van de jaarrekening 2013 en met het decharge verlenen aan directie en RvC voor het gevoerde beleid en het gehouden toezicht
De gemeentelijke financiële bijdrage	Nijmegen is voor 28,7% aandeelhouder van Nazorg Bodem Holding BV.
(Financiële) risico's	Het financieel risico is beperkt tot de deelname in het aandelenkapitaal
Doel	Nazorg Bodem heeft eind 2013 8 afgekochte projecten op even zoveel locaties met een totale afkoopsom van ca. 7,9 mln euro. Daarnaast zijn nog voor 2 andere locaties nazorgverplichtingen overgenomen voor een relatief korte periode en zonder gegarandeerde afkoop. In de begroting voor 2014 (die is opgesteld in de eerste helft van 2013) is uitgegaan van 3 nieuwe projecten in 2014 met een gezamenlijk startkapitaal van circa 1,7 mln. euro.
Ontwikkelingen	Nazorg Bodem heeft momenteel geen projecten in Nijmegen en daar is ook geen concreet zicht op. Dus behartigt Nazorg Bodem geen Nijmeegs belang, dat nodig maakt dat wij aandeelhouder zijn. Nazorg Bodem zit in een proces met drie landelijke organisaties en het ministerie van I&M gericht op samenvoeging van deze organisaties. Wij verwachten dat dit onderwerp in 2015 voorgelegd zal worden aan de aandeelhouders van Nazorg Bodem. Een samengaan van Nazorg Bodem met andere organisaties kan voor ons een natuurlijk moment zijn om ons aandeelhouderschap te beëindigen.
Agenda	Jaarlijks vindt in juni een aandeelhoudersvergadering plaats.

Naam	**DAR NV**
Programma	1062: Openbare Ruimte
Gemeentelijk belang	
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 is nog niet vastgesteld. In de AVA van december is een prognose afgegeven van rond de € 4 ton. het eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar (op basis van de jaarrekening 2013) bedraagt € 13,9 mln. het vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar (op basis van de jaarrekening 2013) bedraagt € 12,7 mln. het rekeningresultaat 2013 bedraagt: € 1 mln.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Stadsbegroting 2014 De onderhandelingen voor de DVO van 2014 zijn begin dit jaar afgerond. De hoogte van de aanneemsom is voor 2014 € 16,2 mln. (2013: € 16,6 mln). DAR NV ontvangt geen financiële bijdrage in de exploitatie van de gemeente Nijmegen als aandeelhouder. Stadsrekening 2014 Dar heeft in 2014 naar tevredenheid geopereerd wat betreft afvalinzameling, reiniging en gladheidsbestrijding. De verrekening van de DVO 2014 moet nog plaatsvinden nadat de jaarrekening

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	van DAR over 2014 is vastgesteld.
(Financiële) risico's	De grootste opdrachtgever voor DAR is de gemeente Nijmegen. Begin 2012 zijn de meeste regiogemeenten als aandeelhouder toegetreden tot Dar NV . Daarmee is een sterke en brede basis gelegd voor de toekomst van Dar NV en zijn de risico's beperkt. Voor de gemeente Nijmegen als aandeelhouder beperkt het risico zich tot de hoogte van de participatie van € 1,13 mln. euro. Daarnaast heeft de gemeente ook enkele leningen uitstaan. Het risico met betrekking tot deze leningen is beperkt door toetreding van andere aandeelhouders en het feit dat we ook opdrachtgever zijn.
Doel	<u>Stadsbegroting 2014</u> Per 2012 hebben diverse gemeenten besloten het gemeentelijk afvalbeheer bij DAR onder te brengen. Het is aan Dar om de hierbij horende regiefunctie waar te maken en haar organisatie daar verder op in te richten. Daarnaast is een belangrijk streven van DAR de kostprijzen op een scherp niveau te brengen en te houden.
Ontwikkelingen	Met de toetreding van de regiogemeenten tot DAR wordt gebouwd aan één regionaal afvalinzamelbedrijf. In 2015 zijn hierin de volgende stappen gezet. • De milieustraat aan de Kanaalstraat is verbouwd en gemoderniseerd in lijn met het nieuwe toelatings- en acceptatiebeleid. Eerder was dat al voor de milieustraat op industrieterrein Bijsterhuizen het geval. Het is de bedoeling dat beide milieustraat ook voor alle andere regiogemeenten toegankelijk wordt. • Er is een plan uitgewerkt om de textielinzameling regionaal te organiseren en harmoniseren. Tevens is een plan opgesteld voor een regionaal sorteerbedrijf uitgewerkt waar al het in de regio ingezamelde textiel zal worden uitgesorteerd ten behoeve van hergebruik. Bij de uiteindelijke realisatie van het sorteerbedrijf zal social return een belangrijke component gaan vormen. • Alle regiogemeenten hebben hun taken op het gebied van afvalinzameling en -verwerking aan DAR uitbesteed. Daarmee zijn de voorwaarden geschapen voor DAR om uit te groeien tot dé regionale regisseur voor de uitvoering van ons afvalbeleid. • De regiogemeenten hebben bij toetreding bedongen dat zij in 2016 het aandeelhouderschap van Dar kunnen heroverwegen. Daartoe is in 2014 een tussenevaluatie gehouden zodat eventuele verbeterpunten tijdig kunnen worden opgepakt. Hieruit is gebleken dat de regiogemeenten een positief beeld hebben van Dar en tevreden zijn over de door Dar uitgevoerde werkzaamheden. • Binnen DAR is een werkcorporatie ingericht voor de uitvoering van groentaken. Met de werkcorporatie is 'social return' een expliciete doelstelling van DAR geworden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	Indigo B.V.
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	De gemeente wenst haar klimaatambities te realiseren, onder meer door het tegengaan van het gebruik van fossiele brandstoffen en de reductie van de uitstoot van CO2.
Gemeentelijk belang	Aandelenparticipatie is 5%, € 300.000. Hiervoor heeft de gemeente op een aantal vraagstukken binnen Indigo strategische zeggenschap op basis van unanieme besluitvorming van de aandeelhouders.
Financiële Kerngegevens	(bron: jaarrekening 2013): Eigen vermogen: € 4,9 miljoen. Dat is een daling van € 1 miljoen ten opzichte van 2012. Oorzaak daarvoor is een bijzondere waardevermindering in verband met een vertraging van de woningbouw. Overigens wijst de bijgestelde business case 2015 er op dat het eigen vermogen weer deels zal aanhelen, vanwege de uitbreiding van de concessie aan Nuon in het gebied Handelskade. Daardoor treedt een versnelling en geringe verruiming van het aantal aansluitingen op. Vreemd Vermogen: € 5,2 miljoen. Betreft met name vooruitontvangen opbrengsten. Resultaat 2013: Een verlies van € 1 miljoen veroorzaakt door de bijzondere waardevermindering.
De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2014 heeft Nijmegen conform overeenkomsten € 1,25 miljoen Green Deal en € 3,5 miljoen subsidie uitgekeerd aan Indigo BV.
(Financiële) risico's	De financiële risico's voor Nijmegen zijn beperkt door de minderheidsdeelneming van 5%; het leeuwendeel van het risicoprofiel wordt afgedekt door de 95% aandeelhouder Alliander. De gemeente Nijmegen kan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor het aangaan van financiële verplichtingen. Indigo BV vangt risico's op door middel van de werkwijze van de achtergestelde lening bij de provincie (pas betalen bij voldoende woningaansluitingen en voldoende cashflow)) en door posten onvoorzien in het budget voor de investeringsfase. Daarbij staat Alliander garant voor overschrijding van het investeringsbudget. Aangezien het warmtenet is aangelegd en de installatie in gebruik is genomen per 25 november 2014 kon een deel van deze post onvoorzien ad ca € 0,8 miljoen vrijvallen. Deze informatie is bekend en ook gedeeld in de AVA. Vertraging in woningbouw en het niet kunnen benutten van kansen op nieuwe aansluitingen vormen wel nog een risico.
Doel	Het warmtenet draagt voor een belangrijk deel bij aan de klimaatambitie om in 2045 een energieneutrale stad te zijn.
Ontwikkelingen	Een knelpunt met de ARN rondom de risico's van het WOS wordt opgelost. Tevens wordt de glasvezelverbinding onder de Waal verkocht aan Alliander Telecom en weer voor eigen gebruik bij hen gehuurd. Huurinkomsten van deze glasvezel worden gedeeld. 2015 zal in het teken staan van het verder voorbereiden en uitwerken van weer nieuwe aansluitingen

Naam	Recreatiegemeenschap Veluwe (RGV)
Programma	1041: Economie & Toerisme
Openbaar belang	Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.
Gemeentelijk belang	De gemeente Nijmegen is voor 16,74% aandeelhouder van RGV Holding B.V. (RGV). De gemeente Nijmegen verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij én er wordt geen dividend uitgekeerd.
Financiële Kerngegevens	Er zijn geen gegevens over 2014 bekend. Eigen vermogen primo 2013: € 43,4 mln. Eigen vermogen ultimo 2013: € 49,9 mln. Vreemd vermogen primo 2013: € 24,1 mln. Vreemd vermogen ultimo 2013: € 20,8 mln. Resultaat 2013: € 3,6 mln. winst
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse financiële bijdrage is in 2001 met een eenmalige bijdrage afgekocht.
(Financiële) risico's	Het financiële risico is voor de gemeente Nijmegen nihil. Hoogstens een risico ter hoogte van 16,74% van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal ad € 181.600.
Doel	Op 5 juni 2014 vond de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering (AVA) plaats. Belangrijke agendapunten waren het vaststellen van de jaarrekening 2013 en een voorstel tot statutenwijziging.
Ontwikkelingen	Het RGV onderzoekt de mogelijkheid tot nauwere samenwerking met andere (recreatie) ondernemers en partijen. Per 2016 eindigt de huidige lockup-periode en is het mogelijk om de aandelen over te dragen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	Brabantse Poort BV
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Realisatie van bedrijvigheidsfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. In een Publiek Private Samenwerking de ontwikkeling en realisatie van vastgoed in het gebied Brabantse Poort ter hand nemen. Hiervoor worden bouwlocaties aangekocht in het gebied van de Brabantse Poort te Nijmegen en onroerend goed (woningen, winkels en bedrijfsmatig onroerend goed) binnen dit gebied ontwikkeld, gerealiseerd en verkocht. Deelname in een uitvoerende organisatie verschaft maximale invloed op de realisatie van dit beeldbepalende stedelijke project. De werkwijze is vastgelegd in de kadernota grondbeleid.
Gemeentelijk belang	aandelenparticicpatie is 10% EUR 34.033
Financiële Kerngegevens	- In de jaarrekening 2013 zijn de cijfers als volgt: eigen vermogen begin jaar EUR 1.292.011 eind jaar EUR 1.268.281 vreemd vermogen begin jaar EUR 53.498 eind jaar EUR 50.191 - het resultaat over 2013 is EUR -23.730 na belastingen.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal
Doel	Opheffing van de BV.
Ontwikkelingen	Tussen gemeente en BV is een oplossing gevonden voor een pompput t.b.v. het wooncomplex aan de Draaiom (Zwanenstraat). De gemeente zal de put in eigendom en beheer overnemen. De BV betaalt een afkoopsom om een en ander mogelijk te maken. Voor kavel F (Wijchenseweg) wordt een kandidaat gezocht. Procedure tussen BV en T&L is in hoger beroepsfase beland. Zal dus nog enige tijd aanlopen.

Naam	Mariënburg BV
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	
Gemeentelijk belang	aandelenparticicpatie is EUR 18.151.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
Doel	Opheffing BV is in gang gezet
Agenda	

Naam	GEM Waalsprong Beheer BV
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Eind 2012 heeft de aandeelhoudersvergadering van de GEM Waalsprong besloten om te onderzoeken of de GEM minnelijk kon worden ontbonden. Dit heeft geleid tot onderhandeling tussen de gemeente en betrokken marktpartijen en de ondertekening van een Vaststellingsovereenkomst (VOK) Hierin is afgesproken dat partijen de aandelen in GEM Waalsprong CV en GEM Waalsprong Beheer BV overdragen aan de gemeente Nijmegen. Dit heeft plaatsgevonden voor de zomer van 2013. Daarmee is de gemeente 100% aandeelhouder geworden in de GEM Waalsprong en heeft de gemeente daarmee de volledige regie over de ontwikkeling van de Waalsprong op zich genomen.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 54.454. Nijmegen is 100% aandeelhouder
Financiële Kerngegevens	De indirect verbonden partij Waalsprong cv is per 31-12-2013 nagenoeg geheel met vreemd vermogen (€ 298 miljoen, verstrekt door Nijmegen) gefinancierd. De onderhanden werk positie op dat moment bedraagt € 48,8 miljoen. Het resultaat van de grondexploitatie van GEM Waalsprong 2014 is -€ 27,1 miljoen netto contant per 1-1-2015.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV (rente op aandelenkapitaal) worden ten laste van de Saldireserve gebracht.
(Financiële) risico's	de risicoanalyse geactualiseerd voor de grondexploitatie van GEM Waalsprong. Het risicoprofiel bij 80% zekerheid bedraagt € 51,2 miljoen (exclusief dempingsfactor van 10%).
Doel	De ontwikkeling van de Waalsprong.
Ontwikkelingen	In het plangebied Grote Boel (zuidelijk deel Groot-Oosterhout) is gestart met het bouwrijp maken van het gebied en de verkoop van de eerste 175 kavels. Naar verwachting zal in 2015 gestart worden met de bouw van de woningen. De planuitwerking van Grote Boel is verder gebracht op basis van de nieuwe planopzet en het nieuwe beeldkwaliteitsplan. Dit is het eerste grote deelgebied dat vanuit een meer vraaggerichte strategie wordt ontwikkeld en zal een belangrijk ontwikkelingsgebied in de Waalsprong worden nu binnen een paar jaar Laauwik en het Nijland zo goed als gerealiseerd zijn. Ook wordt paralel aan de ontwikkeling van dit plandeel de realisatie van een school in het noordelijk deel van de Grote Boel voorbereid.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voor het plangebied De Stelt is in 2014 het beeldkwaliteitsplan vastgesteld en het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. De planopzet is in overleg met de omwonenden uitgewerkt, de voorbereidingen voor het bouwrijpmaken zijn gestart, en er is begonnen met de verkoop van kavels. Naast de VOK-partijen, die een deel afnemen, is er ook belangstelling bij andere marktpartijen voor dit plandeel.
In Lauwe en het Nijland zijn de beoogde woningen voor een groot deel gerealiseerd, in aanbouw of in optie. De kavels voor particuliere bouw (vrije kavels) en de delen die beoogd zijn voor appartementen gaan langzamer van de hand. Een aantal onderdelen in Lauwe en het Nijland zijn en worden herontwikkeld. Hier worden de woningen de komende 2 jaar gebouwd.
Er is nog steeds enthousiasme rond het zelfbouwproject 'Plant je Vlag' in het plangebied Vossenpels-Zuid. In dit gebied is de verkoop dit jaar toegenomen. Op een aantal kavels in dit gebied zijn al woningen gerealiseerd, en voor de meeste andere kavels zijn de voorbereidingen al ver gevorderd. Dit zal in 2015 verder zijn vervolg krijgen. Zo kan ook de woningdifferentiatie worden bevorderd en dit sluit aan op de ambitie om meer vraaggericht te ontwikkelen.
Er is ook nog steeds belangstelling voor de IBBN-regeling (Ik Bouw Betaalbaar Nijmegen). Zowel in de Vossenpels-zuid als in Laauwik wordt dit IBBN-concept toegepast. Voortzetting van de toepassing van IBBN of alternatieve stimulerende regelingen wordt verkend.
In het Coalitie-akkoord is de versnelling van de woningbouw opgenomen in de Waalsprong. Op het eerste gezicht lijken de locaties met een meer stedelijk milieu (Hof van Holland, deel Broodkorf) hiervoor het meest geschikt, wellicht zijn er ook nog andere versnellingsmogelijkheden in andere woonsegementen. Voor het gebied Hof van Holland/Broodkorf is gestart met de werkzaamheden voor het ambitiedocument. Deze zal naar verwachting medio 2015 aan de gemeenteraad worden aangeboden. In dit ambitiedocument worden de ontwikkelingsmogelijkheden, de te realiseren woonmilieu's en voorzieningen en de marktbenaderingsstrategie in beeld gebracht. Wel is het van belang om bij de ontwikkeling in de komende jaren goed af te wegen om (potentieel) geschikte locaties voor etagebouw, in te zetten voor grondgebonden woningen. Door potentieel goede locaties te reserveren kan dit segment bediend worden als de markt hier wel klaar voor is.
In 2014 is een breed pallet aan initiatieven voor Tijdelijk Anders Bestemmen (TAB) tot ontplooing gekomen in de Waalsprong. Gekeken zal worden of er nog meer kansen liggen voor TAB, ook als "placemaking" voor nog tot ontwikkeling te brengen deelgebieden.

Naam	**BV Land over de Waal**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	Realisatie stadsdeel Waalsprong door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van het verwerven van gronden, het bouw- en woonrijp maken ervan, het realiseren van boven- en binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en de bijbehorende centrumvoorzieningen. De vennootschap is opgericht om fiscaal transparant financieel deel te nemen in de commanditaire vennootschap GEM Waalsprong CV.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 18.160, het gestorte commanditair vermogen bedraagt € 272.268. De gemeente Nijmegen is 100% aandeelhouder
De gemeentelijke financiële bijdrage	- De jaarlijkse kosten van de BV (m.n. rente op aandelenkapitaal) worden ten laste van de Saldireserve gebracht.
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het aandelenkapitaal
Doel	Deelname in de CV.
Ontwikkelingen	Voortzetting deelname in de CV

Naam	**Ontwikkelingsbedrijf Waalfront Beheer BV**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	Realisatie van het stadsdeel Waalfront door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van het verwerven van gronden en panden, het bouw- en woonrijp maken ervan, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en bijbehorende voorzieningen. De vennootschap (OBW Beheer BV) is opgericht om als beherend vennoot deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). De vennootschap neemt voor 2% deel in de CV. De overige deelnemers in de CV zijn Waalfront BV (100% eigendom Gemeente Nijmegen) en Rabo Vastgoed ieder voor 49%. De beherend vennoot stuurt de ontwikkelingen en activiteiten binnen OBW CV. Wij voeren een actief grondbeleid mede door participaties in Publiek Private Samenwerking en realisatie van bedrijvigheidfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. Deze werkwijze is vastgelegd in de

	herziene Kadernota Grondbeleid, door uw raad op 30 juni 2010 vastgesteld. De BV blijft contractueel in stand gedurende de hele realisatieperiode van het Waalfront en de levensduur van Ontwikkelingsbedrijf Waalsprong CV. Vooralsnog is de looptijd van de gebiedsontwikkeling tot 2029.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 45.000. Nijmegen is 50% aandeelhouder. Andere aandeelhouder is Rabo Vastgoed, ook voor 50%. De BV draagt bij de oprichting van OBW CV € 160.000 bij in het eigen vermogen van de CV en is voor 2 % aandeelhouder in de CV.
Financiële Kerngegevens	De indirect de verbonden partij Waalfront ontwikkeling cv heeft per 31-12-2013 een schuldpositie van 21,8 miljoen tegenover een negatief eigen vermogen van € 21 miljoen. Er was op dat moment geen onderhanden werk. De conceptgrondexploitatie van OBWaalfront 2014 is nog niet vastgesteld. Op basis van de conceptgrex en de second opinion is een voorziening getroffen van € 17,2 mln., 50% van het tekort netto contant per 1-1-2015. De toename van het tekort wordt met name veroorzaakt door lagere grondopbrengsten en het wegvallen van deelplannen(minder woningen).
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de Saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Het aandeel van de gemeente Nijmegen in de geactualiseerde risicoanalyse voor de grondexploitatie OB Waalfront 2014 bedraagt € 11,7 mln.
Doel	
Ontwikkelingen	Op 14 maart 2014 is de eerste paal geslagen voor de nieuwbouw Handelskade en is begonnen met de realisatie van de nieuwbouw van 534 appartementen. In 2014 is het concept van TAB in het Honig complex verder uitgewerkt. Inmiddels is het uitgegroeid naar een creatieve broedplaats in Nijmegen en zijn er diverse ondernemingen op basis van een tijdelijke huurovereenkomst van maximaal 8 jaar gevestigd. Op dit moment is circa 90% van de beschikbare 30.000 m2 bezet. Voor het deelplan Koningsdaal is het bestemmingsplan inmiddels onherroepelijk, zijn de ontwikkelaars geselecteerd en is het eerste blok van in totaal 45 woningen in verkoop gebracht.

Naam	**Waalfront BV**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	De vennootschap is opgericht om fiscaal transparant financieel deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). Binnen deze CV is Bouwfonds Ontwikkeling BV partner op basis van 50/50 zeggenschap en risico. Wij voeren een actief grondbeleid mede door participaties in Publiek Private Samenwerking en realisatie van bedrijvigheidfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. Deze werkwijze is vastgelegd in de Kadernota Grondbeleid 2009, door uw raad vastgesteld op 30 juni 2010.
Gemeentelijk belang	Aandelenkapitaal is € 18.000. Nijmegen is 100% aandeelhouder. Het commanditair vermogen bedraagt € 4.000.000.
Financiële Kerngegevens	Het eigen vermogen van de BV bedraagt € 18.000
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal (€ 18.000) en het commanditair vermogen ad €4.000.000
Doel	Voortzetting deelname in de CV. Uitwerking gemeentelijke doelstellingen Waalfront vindt plaats in OBW Waalfront Beheer BV. Hiernaar wordt verwezen.
Ontwikkelingen	zie toelichting bij OBW Waalfront Beheer BV
Agenda	zie toelichting bij OBW Waalfront Beheer BV

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten
Programma	1042: Bestuur & Middelen
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Gemeentelijk belang	Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 100 miljoen aandelen van € 2,50 nominaal, waarvan 55.690.720 aandelen zijn geplaatst en volgestort. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente Nijmegen bezit 193.479 aandelen.
Financiële Kerngegevens	Per 30 juni 2014 - Eigen vermogen: € 3.609 miljoen (eind 2013: € 3.430 miljoen) - Totaal verplichtingen: € 136.622 miljoen (eind 2013: € 127.753) - Netto winst eerste half jaar: € 153 miljoen (2013 volledig jaar: €283 miljoen)
(Financiële) risico's	Doordat de BNG als sectorbank actief is binnen de publieke sector loopt zij minder risico dan commerciële banken. Het terugbetalingsrisico is in deze sector lager.
Doel	BNG vertaalt haar missie in de volgende doelstellingen: - het behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein; - het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.
Ontwikkelingen	De BNG bank heeft in het najaar van 2014 zonder problemen de stresstest van de Europese Centrale Bank doorstaan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

KAPITAALGOEDEREN IN DE OPENBARE RUIMTE

Algemeen

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we onder andere de wegen en civiele kunstwerken, openbare verlichting, riolering, het water en het groen in de stad. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, technische vervanging en renovatie. Voor kapitaalgoederen in de openbare ruimte hanteren wij afschrijvingstermijnen, op basis van de technische levensduur. Onder de kapitaalgoederen hebben wij zowel investeringen van maatschappelijk als van economisch nut opgenomen. Ook op de investeringen van maatschappelijk nut wordt op basis van de levensduur afgeschreven.

Integraal beheer openbare ruimte

Beleidskader: Begin 2013 is de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' vastgesteld. Deze nota gaat niet meer uit van A en B - niveaus maar van één basisniveau, het Marikenniveau. Het Marikenniveau voldoet aan de wettelijke kaders van de gemeente- en wegenwet. Accenten kunnen worden gelegd op plekken die belangrijk zijn voor bewoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en de gemeente (als het gaat om het algemene belang). In 2014 is dit Marikenniveau door ons College vastgesteld.
Dit betekent dat we voor een aantal beheeronderdelen de technische norm loslaten en de grens opzoeken van wat technisch aanvaardbaar is en voor de bewoners nog acceptabel. Voor een aantal beheeronderdelen blijft de technische norm leidend, zoals bij asfaltwegen, omdat een lager niveau van onderhoud negatieve financiële consequenties heeft in de toekomst.

Areaalmutaties

De woningdichtheid van Nijmegen groeit de komende jaren en de openbare ruimte verandert voortdurend. Dit brengt veranderende beheerkosten met zich mee. Areaaluitbreiding, functieverandering van de openbare ruimte en de hieruit voortvloeiende hogere beheerkosten moeten structureel in de begroting worden opgenomen. Deze structurele uitbreiding van het beheerbudget is nodig om onze stad te beheren en onderhouden zoals we voor ogen hebben bij de inrichting en ontwikkeling. Voor iedere woning die we opleveren, nemen we vanaf 2012 een bedrag op in de begroting. Als onderdeel van de reguliere cyclus van begroten en verantwoorden beoordelen we periodiek of de ontwikkeling van de beschikbare middelen gelijke tred houdt met de benodigde lasten op het programma. In 2014 is € 0,2 miljoen aan de begroting toegevoegd.

Wegen

Beleidskader: Vanaf begin 2013 geldt de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' als beleidskader. In deze nota is gekozen voor één basisniveau voor de hele stad, het zogenaamde Marikenniveau. Dit heeft geen invloed op onze kapitaalgoederen, de grote asfaltwegen. Hier blijft de technisch norm leidend.
Beleidsrealisatie: In 2014 is de Kwakkenbergweg deels heringericht, ter hoogte van het Erica Terpstra zwembad. Ook is de St. Jacobslaan fase 2 uitgevoerd, net als Stijn Buysstraat fase 1 en Kanaalstraat fase 2. De snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en deze wordt snel uitgebreid over de Muntmeesterlaan.
Poort Neerbosch is in 2014 opgestart en wordt in 2015 afgerond. Verder is er groot asfaltonderhoud gepleegd aan de van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg & Terwindtstraat, rotonde Griftdijk, Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg, Koolemans Beynenstraat en Oude Groenestraat. Ook is het asfalt vervangen van de woonstraten van Slichtenhorststraat, Dr. Jan Berendsstraat en Zwanenveld 21e straat. Daarnaast is de snelfietsroute RijnWaalpad afgerond; de Visveldsestraat is voorzien van een rode asfaltdeklaag. Ook is het fietspad langs de meubelboulevard aan de Wijchenseweg geasfalteerd, evenals het fietspad aan de Kelfkensbos. In de Einsteinstraat is het versleten asfalt vervangen door betonstenen. In 2015 wordt fase 2 van de Einsteinstraat uitgevoerd. Het groot onderhoud van de Nieuwe Dukenburgseweg en de Daalseweg is doorgeschoven naar 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiële realisatie: Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken is begroot in het programma Openbare Ruimte. In 2014 besteedden wij € 8,1 miljoen aan onderhoud en vervanging van verhardingen en civiele kunstwerken.

Openbare verlichting

Beleidskader: Voor Openbare verlichting hebben we een apart beleidskader vastgesteld eind 2011. Met deze beleidsnota hebben we een duidelijk kader voor de openbare verlichting in de komende jaren, waarin aandacht is voor de balans tussen veiligheid, beeldkwaliteit, duurzaamheid, burgertevredenheid en kosten. Met verschillende maatregelen zorgen we voor zo laag mogelijk energieverbruik van de openbare verlichting, zonder in te leveren op verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Zo zullen bij nieuwe ontwikkelingen alleen nog laag energetische verlichting zoals LED worden toegepast, passen we 'licht op maat' toe en experimenteren we met reflecterend asfalt. Het kabelnet voor openbare verlichting heeft een onderhoudsachterstand. We gaan deze achterstand de komende 20 jaar wegwerken door 18 km kabel per jaar te vervangen.
Beleidsrealisatie: In het kader van het nieuwe beleidsplan vervangen we steeds meer verlichting door LED verlichting in de stad. We hebben LED verlichting aangebracht op de Groenestraat, Dobbelmanweg, Ubbergseweg en Grootstalselaan. Op de Grootstalselaan hebben we dit uitgebreid met licht op aanvraag. Het gaat in totaal om 159 vervangingen. Daarnaast hebben we bijna 13 km kabelnet vervangen. Daarmee hebben we de slechtste kabels vervangen van het oude kabelnet. De in het beleidsplan opgenomen 18 km was niet haalbaar binnen ons budget.
Financiële realisatie: We hadden 66 kabelstoringen met totale kosten van € 156.000, tegen 110 vorig jaar voor € 375.000. Dit komt vooral doordat het een overwegend droog jaar was met weinig vorst en sneeuw.
€ 250.000 per jaar is gangbaar met ons kabelnet. In totaal is voor € 2,7 miljoen besteed aan onderhoud en vervanging voor openbare verlichting in 2014.

Riolering

Beleidskader: Gemeentelijk rioleringsplan 2010-2016. In 2009 heeft uw Raad dit beleidskader vastgesteld. Het accent ligt op planmatig onderhoud gericht op behoud van restlevensduur van ons rioolstelsel. Dit in tegenstelling tot het voorgaande rioleringsplan 2005-2009 waarin de nadruk lag op statistisch bepaalde investeringsbehoefte.
Beleidsrealisatie: De restlevensduur bedroeg aan het begin van 2014 47,746 jaar. Per 31 december 2014 bedraagt de indicator 48,130 jaar. Dat is ongeveer 0,4 jaar hoger dan begin 2014. 96,4% Van de Nijmeegse riolen is nu eenmaal geïnspecteerd. Als het gros van de riolen ten minste twee maal is geïnspecteerd, met meerdere jaren tijd tussen twee inspecties, wordt de veroudering van de riolen goed zichtbaar en kan de gemiddelde restlevensduur van de Nijmeegse riolering betrouwbaarder en nauwkeuriger bepaald worden. Tot die tijd zijn jaarlijkse door statistiek veroorzaakte variaties in de gemiddelde restlevensduur onvermijdelijk.
Voor de volledigheid:

- gemiddelde restlevensduur is bijna 50 jaar;
- gemiddelde ouderdom is circa 40 jaar;

De gemiddelde levensverwachting van onze riolen is daarmee momenteel bijna 90 jaar.
Financiële realisatie: Het beheer en onderhoud van ons rioolstelsel is begroot in het programma Groen & Water. In 2014 besteedden wij aan rioolstelsel en watersysteem circa €12 miljoen waarvan circa €4,16 miljoen voor vervangingsinvesteringen.

Water
Beleidskader: Waterplan 2001. Doel is duurzaam omgaan met water en waterpartijen in de stad: schoonhouden van het stadswater, verbeteren van de (grond)waterkwaliteit, water zichtbaar maken in de openbare ruimte en verminderen van het waterverbruik. Het beleidskader is uitgewerkt in het actieplan 2005 met daarin een vertaling van de ambities. In het waterplan is een planning opgenomen van projecten die in de geplande periode uitgewerkt worden in deelplannen.
Beleidsrealisatie: Wij hebben gewerkt aan stelselverbetering in Dukenburg en in Neerbosch-Oost.
Financiële realisatie: Het onderhoud van water en waterpartijen in de stad is begroot in het programma Groen & Water. In 2014 besteedden wij aan rioolstelsel en watersysteem circa € 12 miljoen waarvan circa € 4,16 miljoen voor vervangingsinvesteringen

Groen
Beleidskader: De Groene Draad (2007), Groene Allure Binnenstad (2007), Handboek Stadsbomen (2009), Groenaanpakplan Dukenburg (2010), Hoofdlijnennotitie Groenvisie Lindenholt (2012), Richtlijn Natuur Nijmegen (2004), Uitvoeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing (2013), Natuurtoets en beheerkalender (2005), Beheervisie Heumensoord (2011).
Beleidsrealisatie: We hebben geen specifiek nieuw groenbeleid ontwikkeld; wel hebben wij onze beleidskaders toegepast bij de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad. Daarnaast zijn we begonnen met de inhoudelijke uitwerking van de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'. In 2014 hebben we Marikenniveau vastgesteld. Verder hebben we conform de plannen uitvoering gegeven aan het dagelijkse beheer en onderhoud van het groen in de stad. Hiervoor en voor de diverse gerealiseerde projecten verwijzen wij naar het programma Groen & Water en het programma Openbare Ruimte. Voor het onderhoud van de bomen en het bosplantsoen hebben we de technische norm leidend gehouden, vanwege de fysieke en sociale veiligheid. In 2014 hebben we de achterstand op het onderhoud voor bosplantsoenen weggewerkt. Dit betekent dat we op het openbaar groen geen onderhoudsachterstanden meer hebben.
Financiële realisatie: Het dagelijks onderhoud van het groen is begroot in het programma Openbare Ruimte. In 2014 besteedden wij € 6,1 miljoen.
In 2014 investeerden we circa €0,7 miljoen in groen vanuit ISV en € 0,375 vanuit Woonmilieuverbetering.

ONDERHOUD GEBOUWEN

Beleidskader en realisatie
Uw Raad heeft middelen beschikbaar gesteld om onze gebouwen structureel te onderhouden. De planning van de werkzaamheden is vastgelegd in een meerjaren-onderhoudsplan voor onze panden. De daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud wordt gebaseerd op de vaststelling van het jaarplan onderhoud.
Voor het meten en bewaken van de onderhoudsstaat hanteren wij de landelijke NEN-norm 2767 (Nederlands Normalisatie-instituut) voor gebouwen. Wij hebben steekproefsgewijs een conditiemeting conform deze NEN-norm laten uitvoeren.

Op basis van het jaarplan is ook in 2014 het onderhoud uitgevoerd. Het onderhoud vertoont in absolute zin, als gevolg van werkelijk uit te voeren onderhoud, in de verschillende jaren grote fluctuaties. Middels een egalisatievoorziening vertoont de feitelijke belasting van de begroting een stabiel beeld; wij middelen de lasten van het onderhoud over een periode van 20 jaren. Het meerjaren onderhoudsplan wordt periodiek geactualiseerd.

Uitbesteding regietaken onderhoud
Het onderhoud van onze gemeentelijke panden is sinds 2008 uitbesteed aan RHDHV.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Elk jaar actualiseert RHDHV in overleg met de gemeente het meerjarenonderhoudsplan (MOP) Hierin is het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren vastgelegd.
Het jaarbedrag zoals dat nu in de begroting is opgenomen gaat uit van het 20-jarig gemiddelde.

Jaarlijks stellen we de uitvoeringsplanning vast met de bijbehorende kostenraming.
De bedragen kunnen jaarlijks sterk fluctueren. We vangen de financiële effecten daarvan op via de Voorziening POG (Planmatig Onderhoud Gebouwen). Met het vaststellen van het jaarplan voldoen we aan de voorschriften voor rechtmatigheid van de uitgaven.

We kunnen met het onderhoudsbudget de gemeentelijke gebouwen in stand houden, maar het is niet bestemd en ook niet toereikend om er renovaties en verbeteringen qua materialengebruik, installaties of qua functionaliteit mee aan te brengen. De aanwending van het bedrag, dat in de begroting beschikbaar is voor het uitvoeren van het onderhoud, zal dan ook steeds kritisch moeten worden afgewogen om het noodzakelijke instandhoudingsonderhoud structureel te kunnen blijven uitvoeren. De onderhoudsuitgaven (realisatie 2014) staan in onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2014	Realisatie 2014	Storting 2014
Facilitaire gebouwen	1.644	1.617	27
Wijk- en sportgebouwen	2.126	1.852	274
Overig vastgoed	1.629	2.339	-710
Buitensport	513	432	81
Totaal voorziening	**5.912**	**6.240**	-328

Het verschil tussen begroting en realisatie kan worden verklaard door de voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwe aanbesteding van het onderhoud voor de komende tien jaar en verder door extra uitgaven voor asbest, legionella en brandveiligheid, een bijdrage aan de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg en de effecten van de overdracht Brandweerposten.

Realisatie investeringen
Naast het reguliere technisch onderhoud is er een aantal , dat invloed hebben op het gebruik en het onderhoud van de gemeentelijke panden. Hieronder lichten wij uw Raad de belangrijkste toe.

Diverse wettelijke aanpassingen aan gebouwen
Het jaarlijks terugkerende bulkkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 750.000 is in 2014 volledig besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, wetgeving of het verbeteren van de gebruiksmogelijkheden. De inzet betreft o.a. aanpassingen aan wijkcentra de Piramide en de Brack, de ontmoetingsruimte in voorzieningenhart de Ster, bijdragen aan de renovatie van wijkcentrum en zwembad Meijhorst, inrichting van het plein bij de Schouwburg en het opknappen van de toren van de kerk in de Dorpsstraat.

Rendabele investeringen
Uw Raad heeft een jaarlijks krediet van € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor rendabele investeringen, ook genaamd investeringen met eigen dekking. Denk daarbij aan aanpassingen van gebouwen, waarbij de kapitaallasten worden gedekt door een hogere opbrengsten of lagere (overige) kosten. In 2014 is het beschikbare bedrag in totaal € 872.000 ingezet om in Voorzieningenhart de Biezantijn, Wijkcentrum Dukenburg en Sporthal de Triangel aanpassingen aan te brengen ten behoeve van (extra) verhuur. Daarnaast is € 50.000 ingezet voor de Doorbraak tussen het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) en de Bibliotheek.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen in duurzaamheid
In 2014 is voor in totaal circa € 3 miljoen geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid waaronder € 300.000 bij de Vereeniging en € 230.000 in Wijkcentrum Dukenburg. Wij hebben dit gedaan op basis van de Raadsbesluiten Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed d.d. 5 september 2012 en Uitvoeringsplan Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed 2014 d.d. 29 mei 2013.

Buitensportaccommodaties
Ook voor het onderhoud van de opstallen op onze buitensportaccommodaties hanteren wij sinds 2007 een meerjarig onderhoudsplanning. Deze werkwijze is gericht op het borgen van voldoende onderhoudsmiddelen voor de betreffende accommodaties. Het onderhoud heeft betrekking op kleedkamers, omheining en straatwerk.

ONDERWIJSHUISVESTING

Beleidskader
Op 19 december 2007 heeft de Raad een besluit genomen over de doordecentralisatie van onderwijshuisvestingsmiddelen van de gemeente naar de schoolbesturen. Met dit besluit is de zorg voor onderwijshuisvesting met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd overgedragen van de gemeente aan de schoolbesturen.
We streven er samen met schoolbesturen naar in de periode 2008-2048 70% van de doorgedecentraliseerde schoolgebouwen te vernieuwen en 30% te renoveren, goed gespreid over de stad en passend bij de ontwikkeling van leerlingenaantallen. T/m 2013 is daarvan gerealiseerd aan nieuwbouw 16,0 % en aan renovaties 7,5 % .

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2013 zijn we gestart met de evaluatie van de doordecentralisatie. In de evaluatie nemen we naast allerlei andere zaken ook mee de staat van het onderhoud van de aan de gemeente over te dragen scholen. Het eindrapport van deze evaluatie is in februari 2014 vastgesteld.

Doorgedecentraliseerd.
Met name in de bestaande stad zijn vrijwel alle voorzieningen doorgedecentraliseerd. Het streven was om in 2014 een doordecentralisatiepercentage van 92,3% te bereiken. In de praktijk hebben we een percentage doordecentralisatie van 94,9 % van alle leerlingen in Nijmegen (incl. Voortgezet Onderwijs) gerealiseerd.
In de DDC-overeenkomst is geen bepaling opgenomen over de onderhoudsstaat bij oplevering van gebouwen naar de gemeente. De meeste schoolbesturen beschikken over een meerjaren onderhoudsplan voor hun gebouwen. Er is bij de start van de DDC geen 0-meting gedaan over de staat van onderhoud van de panden. Het risico bestaat dat schoolbesturen als gevolg van de stapeling van financiële tegenvallers gaan bezuinigen op het onderhoud van hun gebouwen, die zij op termijn willen afstoten. Dit risico is in het bijzonder relevant wanneer een locatie met een nog niet afgeschreven gebouw na beëindiging van de school wordt aangeboden aan de gemeente. In 2015 vindt een herijking va de overeenkomst plaats, waarin o.a. aandacht wordt besteed aan dit aspect.

Niet-doorgedecentraliseerd
Drie schoolbesturen in de bestaande stad , de Stichting Simonscholen, Kristallis en de Stichting Speciaal Onderwijs zijn niet doorgedecentraliseerd.
Voor Nijmegen Noord geldt dat alleen voor De Oversteek, Het Talent en de VMBO locatie van het Citadel College. We streven ernaar om in principe alle voorzieningen voor onderwijshuisvesting door te decentraliseren. In augustus 2014 is in Nijmegen Noord de basisschool De Verwondering opgeleverd. Ook voor deze school is een overeenkomst doordecentralisatie afgesloten.

Onderhoud schoolgebouwen
Het binnenonderhoud is voor alle onderwijs sectoren geregeld via de Materiële Instandhouding door het Rijk(OC&W).
In het Voortgezet Onderwijs ligt vanaf 2005 de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud geheel bij de schoolbesturen. De bekostiging vindt rechtstreeks plaats door het Rijk Verantwoording over deze middelen vindt plaats middels overleggen accountscontrole aan het Rijk.
Voor het Primair Onderwijs valt het (groot) buitenonderhoud grotendeels onder de regeling van de Doordecentralisatie. Inzet van deze middelen controleren wij bij de monitoring van de doordecentralisatie.
Het (buiten)onderhoud van de niet-doorgedecentraliseerde scholen valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Bij twee besturen, Kristallis en Tarcisius, hebben we deze verantwoordelijkheid doorgesluisd via een overeenkomst doordecentralisatie buitenonderhoud. Alleen de Islamitische Basisschool Hidaya volgt nog de methode van aanvragen voor onderhoud conform de procedure van het IHP. De school heeft voor het programma 2014 een aanvraag ingediend voor onderhoud. Deze aanvraag is in februari 2014 aan de school toegekend samen met een aanvraag voor uitbreiding met twee semipermanente lokalen.
2014 is het laatste jaar dat het buiten onderhoud bij PO-scholen via de gemeente wordt bekostigd. In 2014 is een wetswijziging aangenomen waardoor de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud geheel bij de schoolbesturen komt te liggen met ingang van 1 januari 2015.
Vanaf 1 januari 2015 heeft de gemeente geen verplichting meer voor het buitenonderhoud van scholen.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting
Het totale budget voor onderwijshuisvesting bedroeg in 2014 € 18,4 miljoen. Daarvan is in 2014 € 18,4 miljoen gerealiseerd.
De overdracht van het buitenonderhoud van de PO-scholen in 2015, heeft gevolgen voor de vergoeding doordecentralisatie. De doordecentralisatievergoeding wordt , conform de overeenkomst, verlaagd naar rato van de uitname in het gemeentefonds. De onderhoudsstaat van de opgeleverde gebouwen wordt meegenomen in de herijking van de doordecentralisatie overeenkomst in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Grondbeleid

VISIE OP GRONDBELEID

Het programma Grondbeleid neemt fysiek ruimtelijke projecten in ontwikkeling en voert deze uit. Hierbij is er een relatie met andere programma's binnen de gemeentelijke begroting. Belangrijke programma's zijn onder meer: Ruimte & Cultuurhistorie, Wonen, Economie & Toerisme, Onderwijs, Mobiliteit, Stedelijke Ontwikkeling, Zorg en Welzijn, Sport en Accommodaties.
De beoogde maatschappelijke effecten van dit Grondbeleid zijn:

- Een groter aanbod van woningen voor de doelgroepen die daar het meeste behoefte aan hebben, door middel van de productie van bouwrijpe grond en de ontwikkeling van stedenbouwkundige plannen.
- Scheppen van fysieke ruimte voor de realisatie van voorzieningen, scholen, kantoren, bedrijfshuisvesting en andere werkgelegenheidsobjectenlocaties.
- Realisatie van structuurbepalende, stedelijke ontwikkelingsprojecten, zoals de Stadsbrug, de Waalsprong, Plein 1944, Parkeergarages, NTC, Centraal Station, Waalfront en die initiërend zijn voor de lange termijn ontwikkeling van de stad.

De manier waarop we dit grondbeleid uitvoeren is uitgebreid omschreven in de Kadernota Grondbeleid die in 2010 door uw Raad is vastgesteld. Hierin gaan we niet alleen uit van faciliterend grondbeleid, waarbij we gebruik maken van "publieke" instrumenten, maar kiezen we ook soms voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in een PPS, zoals Waalfront, of via een gemeenschappelijke regeling, zoals Bijsterhuizen. In de actieve rol verwerven we gronden, ontwikkelen we plannen en maken we terreinen bouwrijp en verkopen deze.
Projecten worden door het gemeentelijk Ontwikkelingsbedrijf voorbereid, tot uitvoering gebracht en financieel afgewikkeld.
De planexploitaties van deze projecten, die altijd meerdere jaren doorlooptijd kennen, leggen we als document ter vaststelling aan uw Raad voor.
Bij veel van deze projecten speelt grondbeleid een belangrijke rol. Grote projecten als de Waalsprong, Waalfront, TPG/Doornroosje, Winckelsteegh en Nijmegen Centraal zijn in dit verband belangrijke projecten.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voortgangsrapportage Grote Projecten

De planexploitaties van de gemeente Nijmegen worden jaarlijks opgenomen in een Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). Besloten is dat het VGP voortaan bij kort voor de rekening verschijnt, waarbij de peildatum 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar is. De ontwikkeling van de boekwaarde tussen 1 oktober en 1 januari wordt ook bij de rekening gerapporteerd. Een tussenmelding van het VGP in de vorm van mogelijk verwachte grotere afwijkingen vindt dan plaats in het kader van de begroting waarbij ook wordt gerapporteerd over de ontwikkeling van de risico's van het programma Grondbeleid en de toe te passen parameters voor de planexploitaties voor de eerstvolgende herziening.

Ontwikkelingen

In voorgaande jaren waren de verwachtingen over de ontwikkeling van de economie vaak negatief. In 2014 lijkt echter sprake van een voorzichtig economisch herstel. De verwachtingen zijn positief en een structurele groei lijkt zichtbaar. Het consumentenvertrouwen groeit langzaam en aan de daling in de orderportefeuilles van bouwbedrijven lijkt een einde te komen. Wel blijft het herstel van de economie onzeker. Lange termijn-voorspellingen zijn schaars en ook op korte termijn wordt een slag om de arm gehouden. Partijen erkennen de omslag in de economie, maar de mate van groei blijft onzeker.

Nijmegen omarmt de Waal

Het accent ligt bij de uitvoering van projecten die onderdeel uitmaken van het grotere kader “Nijmegen omarmt de Waal”. Een opgave die bestaat uit een aantal grote gebiedsontwikkelingen, te weten: Waalsprong, Waalfront, de Oversteek en de dijkteruglegging. In de Waalsprong bouwen we nog zo’n 8.000 tot 9.000 woningen tot medio 2027. De woningbouw in de Waalsprong is weer verder op gang gekomen met de voorbereiding van de Grote Boel en De Stelt. De uitvoering van de Waaijer (Landschapszone) krijgt verder zijn beslag. Begin 2014 is de eerste paal voor de Handelskade, terrein De Gelderlander (ca. 540 Woningen en 2800 m2 comm. voorzieningen) geslagen.
De dijkteruglegging is in 2013 in uitvoering genomen en is in 2014 goed op stoom gekomen.

Maatschappelijk Vastgoedprojecten

De realisering van de Donjon is weer een stap dichterbij met het tekenen van contracten. In overleg met de Rijksdienst voor Monumentenzorg en een aantal marktpartijen werken we verder aan de voorbereiding van dit project en het zichtbaar maken van de cultuurhistorie van Nijmegen. De voorbereiding van het nieuwe bestemmingsplan Valkhofpark en Donjon is in volle gang.
De nieuwbouw van Doornroosje met daarboven studentenwoningen is in 2014 opgeleverd. Het voorzieningenhart voor het Waterkwartier, De Byzantyn, is in 2014 opgeleverd en geopend.
Definitieve besluitvorming over de nieuwbouw van de Bastei heeft begin 2014 plaatsgevonden.

Reserves en risicobeoordeling

Eind 2014 zijn er ongeveer 48 planexploitaties in uitvoering. Daarnaast zijn er planexploitaties in ontwikkeling (de PIO's), die bij gebleken haalbaarheid en uitvoerbaarheid ter vaststelling aan uw Raad worden aangeboden of leiden tot, door het College af te sluiten, overeenkomsten.
Om de risico’s van deze exploitaties af te dekken analyseren we deze. Hierbij schatten we de kans dat een risico optreedt en wat het effect kan zijn. Per project bekijken we dan de negatieve risico’s zoals bijvoorbeeld kostenstijgingen, hogere verwervingsprijzen, opbrengstverlaging (markt) en de bijsturingsmogelijkheden.
Dit leggen we naast een beoordeling van de totale projectenportefeuille. Wat vervolgens aan gekwantificeerde financiële risico’s overblijft, moet kunnen worden afgedekt in het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen in de vorm van de Saldireserve.

Op basis van de Risiconota Ontwikkelingsbedrijf 2014, die in het najaar van 2014 is vastgesteld door uw Raad, zijn de risico’s binnen de lopende planexploitaties opnieuw tegen het licht gehouden. Dit alles in het licht van de economische omstandigheden. Hierin zijn aanvullende maatregelen en beheersmaatregelen opgenomen, die er voor moeten zorgen dat de lopende planexploitaties de komende jaren adequaat en onder beheersbare condities kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft ook consequenties voor het weerstandsvermogen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Parameters planexploitaties

Er is in de Risiconota 2014 uitvoerig ingegaan op de economische situatie met cijfers en feiten. Er wordt geen verslechtering verwacht, in vergelijking met de inschattingen ten tijde van de Risiconota 2013. Ondanks de positievere vooruitzichten wordt geadviseerd om de uitgangspunten of parameters uit de Risiconota 2013 voorzichtigheidshalve te handhaven. De stijgende prijzen van bestaande woningen vertalen zich niet direct door naar (grond)prijzen van nieuwbouwwoningen, het economisch herstel is nog broos door onder meer de restschuld van huiseigenaren en de hoge werkeloosheid en ook het wegvallen van aanbestedingsvoordelen dient meegewogen te worden.
Op grond van de raadsmotie 'Parameters maken in de Waalsprong' van 26 juni 2013 zijn de voorgestelde parameters op plausibiliteit getoetst door de accountant.
Gelet op de onzekerheid van de economische ontwikkeling zijn in de Risiconota alternatieve scenario's getoond: een negatief scenario, een scenario van voortdurende stagnatie en een positief scenario. Jaarlijks wordt een Risiconota opgesteld.

Winst- en verliesneming

Voor winst- en verliesneming binnen het Ontwikkelingsbedrijf hanteren we het voorzichtigheidsbeginsel: bij te verwachten verliezen treffen we direct een voorziening. Een verwachte winst nemen we pas aan het eind van een project, wanneer de winst is gerealiseerd. Tussentijdse winstneming passen we alleen toe, indien de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is en er dus een bijna zeker voordelig financieel resultaat gaat ontstaan. Deze tussentijds te nemen winst wordt bepaald door de negatieve boekwaarde van het onderhanden werk te verminderen met de contante waarde van de nog te maken kosten in de planexploitatie. Hierbij wordt tevens een risicobeoordeling gemaakt, die mede bepaalt of tussentijdse winstneming mogelijk is.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2013	investeringen 2014	opbrengsten 2014	resultaatname 2014	boekwaarde 31-12-2014
stedelijke ontwikkelingsprojecten	2.783	18.997	-23.358	812	-766
bedrijvigheidsprojecten	4.923	2.054	-4.115		2.862
woningbouwprojecten	82	884	-1.041	398	323
Herstructurering	-71	1.387	-6.776	100	-5.360
Stadscentrum	5.817	4.511	-8.780	-137	1.411
Waalsprong	81.608	6.969	-9.333		79.244
dijkteruglegging	-6.261	73.829	-69.291		-1.723
Maatschappelijk Vastgoed	21.127	16.034	-11.405		25.756
Koers West	60.927	12.771	-18.809		54.889
Gem.Exploitaties Land over de Waal	207.561	8.428	-44.780		171.209
Opdrachten	-468	1.018	-561		-11
AF: Voorzieningen	-14.296	-4.245	242		-18.299
Totaal	**363.732**	**142.637**	**-198.007**	**1.173**	**309.535**

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2014	nog te realiseren lasten	nog te realiseren baten	niet in boekwaarde	inkomsten nog te verwerken	voorziening	rente voorziening	eindresultaat
stedelijke ontwikkelingsprojecten	-766	1.112	-2.113	1.762				-5
bedrijvigheidsprojecten	2.862	12.646	-11.138	-52		-2.534	-1.785	-1
woningbouwprojecten	323	1.691	-2.041			-19	-1	-47
Herstructurering	-5.360	7.833	-3.297	955	-296			-165
Stadscentrum	1.411	12.310	-12.153			-1.988	-614	-1.034
Waalsprong	79.244	83.286	-159.448	-5.125				-2.043
dijkteruglegging	-1.723			1.723				0
Maatschappelijk Vastgoed	25.756	32.644	-41.516			-13.759	-3.136	-11
Koers West	54.889	18.816	-18.704	-58.112				-3.111
Gem.Exploitaties Land over de Waal	171.209			-171.209				0
Opdrachten	-11			11				0
AF: Voorzieningen	-18.299							
Totaal	**309.535**	**170.338**	**-250.410**	**-230.047**	**-296**	**-18.300**	**-5.536**	**-6.417**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Bij de stadsbegroting 2014 is een kadernota "Risicomanagement en weerstandsvermogen" door uw Raad vastgesteld.
In de voorliggende paragraaf geven wij een actueel beeld van risicobeheersing en weerstandsvermogen, langs de lijnen van de kadernota.

RISICOBEHEERSING

In de nieuwe kadernota leggen we opnieuw de spelregels vast, die we de afgelopen jaren hebben ontwikkeld rond risicobeheersing. Waar we tot nu toe een min of meer gescheiden regelgeving hanteerden voor begroting en planexploitaties, gaan we nu uit van één kader. Onderscheid tussen begroting en planexploitaties wordt nog slechts gemaakt voor zover de aard van de activiteiten dat noodzakelijk maakt.
Belangrijkste is dat we risico's steeds gestructureerd inventariseren en monitoren. Daarvoor maken we gebruik van één risicomanagementsysteem, om risico's van meer dan € 1 ton te registreren en te volgen.
Belangrijkste doel van risicomanagement is risico's beter te beheersen. Doordat we ze kennen en in de gaten houden, zijn we beter in staat maatregelen te nemen om te voorkomen dat risico's werkelijkheid worden of om de financiële gevolgen te beperken.
Met Monte Carlo-simulaties bepalen we wat het effect van die risico's is voor de bepaling van de gewenste weerstandscapaciteit.

WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Het weerstandsvermogen geeft de mate van robuustheid aan. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet.

Benodigde weerstandscapaciteit
Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit gaan we voor alle risico's uit van de uitkomst van de Monte Carlo-simulaties bij een zekerheidspercentage van 80%.
Voor de planexploitaties hanteren we eveneens een 80% zekerheid. Wel passen we hier een dempingsfactor toe van 10%, om rekening te houden met het feit dat niet alle risico's tegelijk optreden en vanwege het meerjarig, langlopend karakter van de risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat volgens de regels uit de reservepositie, de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves.
Sinds lange tijd gaan wij er van uit dat de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves nauwelijks soelaas bieden of in elk geval niet op de korte termijn kunnen worden ingezet.
Van de reservepositie kan slechts een deel beschouwd worden als vrije reserves.
Immers bestemmingsreserves zijn onlosmakelijk verbonden aan het doel waarover een raadsbesluit is genomen. Bestemmingsreserves zijn daarmee slechts door middel van een nieuw raadsbesluit inzetbaar, wanneer de noodzaak zich zou voordoen.
Daarmee achten wij alleen de Saldireserve direct inzetbaar als afdekking van algemene risico's. Dat houdt in dat de beschikbare weerstandscapaciteit geheel bepaald wordt door de omvang van de Saldireserve.

INVENTARISATIE RISICO'S

Hierboven hebben we kort weergegeven wat de kaders zijn voor onze risicobeheersing. Nu geven we een overzicht van de risico's waar we als gemeente mee te maken hebben.
Daarbij hanteren we het onderscheid tussen begrotingsrisico's en planexploitatierisico's van het Ontwikkelingsbedrijf, vanwege de beschreven verschillen in aard en looptijd van de risico's.

Risico's Ontwikkelingsbedrijf

In de planexploitaties van het Ontwikkelingsbedrijf spelen ontwikkelingen van markt en economie een belangrijke rol. Sinds enkele jaren leggen we daarom aan uw Raad de Risiconota Ontwikkelingsbedrijf voor, waarin de we de rekenparameters zoals grondprijzen voor de planexploitaties opnieuw wegen en zo nodig aanpassen.
Daarbij bepalen wij wat het effect van de nieuwe parameters op de resultaten van de planexploitaties is, zodat we op basis van de Risiconota een nieuw risicoprofiel kunnen bepalen. De Risiconota Ontwikkelingsbedrijf 2014 is in september 2014 door uw Raad vastgesteld. Overigens was dat de laatste risiconota in deze vorm. In het kader van de vernieuwing P&C cyclus heeft uw Raad besloten om de uitgangspunten en risico's via een update per peildatum 1 juli in de stadsbegroting op te nemen en besluitvorming bij de stadsbegroting plaats te laten vinden.

De risico's 2013 van het Ontwikkelbedrijf zijn voor een bedrag van 73 miljoen in de stadsrekening 2013 opgenomen en aan de hand van deze risico's is het benodigd weerstandsvermogen bepaald. Ten tijde van het Coalitieakkoord, zijn enkele risico's tegen het licht gehouden en bij de bepaling van de benodigde saldireserve is rekening gehouden met een risicoprofiel van € 70,1 miljoen voor planexploitaties. In de risiconota 2014 is het profiel naar beneden bijgesteld naar € 67 miljoen. De actualisering van de grexen en het opnieuw tegen het licht houden van de deelnemingen ten tijde van het samenstellen van het VGP februari 2015 heeft geleid tot aanpassing van het risicoprofiel naar € 66,3 miljoen. Dit bedrag is basis voor het benodigd weerstandsvermogen in deze stadsrekening.

Bij herziening van planexploitaties wordt beoordeeld of een planexploitatie winst of verlies zal opleveren bij oplevering. Indien toepassing van de parameters en andere ontwikkelingen leidt tot een verliesverwachting, dan wordt een voorziening getroffen. Het voorzichtigheidsprincipe schrijft dan voor dat we een verlies in de, soms verre, toekomst nu moeten nemen. Die bedragen worden dan opgenomen in een voorziening voor verliezen. Mocht in de toekomst blijken dat het toch meevalt, dan vallen die bedragen weer vrij. De voorziening mag dan ook beschouwd worden als een soort spaarpot, maar wel een met een stevig slot er op. Gelden zijn niet te besteden voor andere doeleinden dan de berekende verliezen.
Over het algemeen leidt het nemen van een verlies en dus het vormen van een voorziening, tegelijk tot een afname van het risicoprofiel. In de Stadsrekening 2013 was er voor € 61,4 miljoen aan verliesvoorzieningen getroffen voor planexploitaties. In het Coalitieakkoord is een verlies voor de GR Bergerden van € 2 miljoen extra voorzien en voor onderwijshuisvesting is € 2 miljoen verlies voorzien. Deze bedragen zijn op dat moment als claim op de saldireserve opgenomen. Ook hier heeft de actualisatie ten tijde van het VGP februari 2015 geleid tot het aanpassen van de verliesvoorziening. Ten opzichte van de stadsrekening 2013, zijn de voorzieningen met bijna € 9 miljoen toegenomen tot € 70,4 miljoen. Van deze 9 miljoen was dus al € 4 miljoen geclaimd in het coalitieakkoord en is het overige bepaald op grond van de herzieningen.

Zoals vermeld wordt bij de herziening van de planexploitaties gekeken welke risico's zich voor kunnen doen, welke verliezen er verwacht worden, maar ook kan het voorkomen dat er een winstverwachting is. Volgens de spelregels van winstnemen bij planexploitaties wordt winst pas genomen op het moment dat er feitelijk "geld in de pot "zit. We weten al langer dat er winst aan gaat komen, maar daar doen we pas iets mee op het moment van winstuitkering. Datzelfde geldt voor de winstuitkering door een verbonden partij. Op dat moment wordt de winst in de prognose van de saldireserve opgenomen.
De bijzonderheid van de risicomeldingen is dat risico's onmiddellijk een claim op de saldireserve leggen, terwijl ze niet onmiddellijk en tegelijkertijd zullen optreden, terwijl winstverwachtingen, die met een grote mate van zekerheid worden verwacht pas in de toekomst genomen worden. In het licht van het voorzichtigheidsprincipe is

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

dat een goede zaak. Het lijkt echter wel reëel om bij de omvang van het benodigd weerstandsvermogen, nu al rekening te houden met de winstverwachtingen.
In het VGP van februari zijn de volgende majeure winstverwachtingen opgenomen:

- Hessenberg in 2015 € 1 miljoen
- Stadsbrug in 2019 € 3,1 miljoen
- Bijsterhuizen, Nijmeegse aandeel uiterlijk in 2023 € 10 miljoen
- Waalsprong in 2027 ca € 1,2 miljoen.

Samengevat levert verwerking van het VGP het volgende beeld op:

x € 1.000	stadsrekening 2014
risicoprofiel ontwikkelingsbedrijf	66.300
saldireserve ultimo 2014	68.572
voorziening voor planexploitaties	70.363

Hieronder is het verloop weergegeven van stadsrekening 2013, coalitieakkoord mei 2014 , risiconota oktober 2014 en tot slot de stadsrekening 2014 waarin het VGP februari 2015 is opgenomen.

	stadsrekening 2013	coalitieakkoord		risiconota 2014		stadsrekening 2014	
Project	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel
Waalsprong GEM	50.300		50.300	-4.300	46.000	-800	45.200
Waalsprong gemeentelijk deel	4.620		4.620	370	4.990	2710	7.700
Dukenburg	217		217	8	225	20	245
Knoop Winkelsteeg	646		646	-400	245	-118	127
Onderwijshuisvesting	2.204	400	1.804	353	2.157	93	2.250
Hezelpoort parkeergarage	2.108		2.108		2.071	-381	1.690
Nieuwe Dukenburgseweg/ Compaq	20		20	5	25	-25	-
Spoorzone	1.293		1.293	35	1.328	-574	754
Overige projecten	668	220	442	438	880	904	1.784
Waalfront	14.000		14.000		14.000	-2200	11.800
Bergerden	5.000	2.500	2.500		2.500	-350	2.150
Subtotaal	**81.076**	**3.120**	**77.950**	**-3.491**	**74.421**	**-721**	**73.700**
Dempingsfactor	10%		10%		10%		10%
Totaal	**73.000**		**70.100**		**67.000**		**66.300**

	stadsrekening 2013	coalitieakkoord		stadsrekening 2014	
Project	voorziening	mutatie	voorziening	mutaties*	voorziening
Waalsprong GEM	26.623		26.623	433	27.056
Waalsprong gemeentelijk deel	217		217	-217	0
Dukenburg					
Knoop Winkelsteeg					
Onderwijshuisvesting	8.341	2.000	10.341	1.105	11.446
Hezelpoort parkeergarage	996		996	631	1.627
Nieuwe Dukenburgseweg Compaq	2.216		2.216	378	2.533
Spoorzone					
Overige projecten	2.526		2.526	167	2.693
Waalfront	14.500		14.500	2.017	16.517
Waalfront extra afspraak	3.175		3.175	40	3.215
Bergerden	2.849	2.000	4.849	427	5.276
Totaal voorzieningen planexploitaties	**61.443**	4.000	**65.443**	4.981	**70.363**

*De mutaties in de voorziening zijn inclusief de toevoeging rente.

Begrotingsrisico's

Voor deze Stadsrekening hebben we de risico-inventarisatie in ons risicomanagementsysteem geactualiseerd. De risico-inventarisatie heeft 69 geïdentificeerde risico's opgeleverd, die voldoen aan de afgesproken criteria:

• risico's met grote financiële gevolgen,

• waarvoor de kans redelijk groot is dat deze zich ook daadwerkelijk manifesteren en

• waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's die al zijn afgedekt door maatregelen laten we buiten beschouwing. Voor schulden met een onzekere omvang, voor het egaliseren van jaarlijks terugkerende lasten met een wisselende omvang en voor nog niet bestede ontvangen subsidies zijn voorzieningen gevormd. Het deel van financiële risico's dat is afgedekt door verzekeringen laten we eveneens buiten beschouwing.

Hieronder geven we de top-10 met de belangrijkste risico's. In de eerste kolom geven we een korte omschrijving van het risico. Daarnaast geven we het maximale bedrag dat het risico als nadeel in de begroting tot gevolg kan hebben.

Onder 'kans' schatten we hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. De cijfers in deze twee kolommen kunnen niet zomaar vermenigvuldigd worden. Op basis van de geschatte kans en van het maximale bedrag voert Naris een statistische analyse uit, waarmee wij kunnen beoordelen of ons weerstandsvermogen toereikend is om met een redelijke zekerheid deze risico's op te kunnen vangen.

Als een risico zich daadwerkelijk voordoet, dan zullen we eerst de directe effecten in de lopende begroting proberen op te vangen, alvorens een beroep te doen op de Saldireserve. Is er sprake van structurele effecten, dan zullen we in de volgende zomernota beleidsmaatregelen voor de nieuwe begrotingsperiode moeten voorstellen, om deze effecten op te vangen.

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief Ontwikkelingsbedrijf	maximaal gevolg * € 1 milj.	kans
Wmo: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Wmo-taken sturen we in de regio Nijmegen op minder concurrentie en meer samenwerking in de zorg. We hebben een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar Wmo-ondersteuning de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast zien we risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zgn. 'peiljaarproblematiek') beheersing van het PGB-budget, het niet realiseren van de eigen bijdrage en de invoering van het objectief verdeelmodel.	4,4	90%
Onze uitgaven voor bijstandsuitkeringen (WWB) kunnen hoger of lager liggen dan de Rijksuitkering a.g.v.: 1) veranderingen in het verdeelmodel/ wijzigingen in financieringssystematiek, 2) onze gemiddelde. prijs per uitkering of 3) ons aantal uitkeringen. De financieringssystematiek is recent (eind sept 2014 bekend gemaakt) per 2015 gewijzigd en valt voor Nijmegen ongunstig uit. Vanwege een geleidelijke invoering van deze nieuwe verdeelsystematiek wordt dit nadelige effect in het eerste jaar (2015) gedempt. Op dit moment (januari 2015) lopen er nog diverse trajecten inzake het nieuwe verdeelmodel, waaronder een bezwaarschrift op de beschikking 2015 alsmede een landelijke evaluatie/verbetertraject op het zojuist ingevoerde nieuwe verdeelmodel. Het is de verwachting dat het model naar de nabije toekomst aangepast gaat worden. Vooralsnog passen wij de financiële risicomelding nog niet aan omdat de nadelen binnen de bestaande melding 'passen'.	5,0	70%
Jeugd: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Jeugdhulptaken sturen we in de regio Nijmegen op minder concurrentie en meer samenwerking in de zorg. We hebben een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar jeugdhulp de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast onderkennen we een aantal , dat te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zgn. 'peiljaarproblematiek'), mogelijke wijziging doelgroep Wet langdurige zorg, beheersing van het PGB-budget, kostenbeheersing in verband met de diagnosticeringssystematiek en de invoering van het objectief verdeelmodel.	3,8	90%
Het regeerakkoord 2013 "Bruggen slaan" heeft wijzigingen op het gebied van o.a. onderwijshuisvesting en buitenonderhoud tot gevolg. Ondanks afspraken met de schoolbesturen over structurele bezuinigingen, het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie, de doordecentralisatie van het buitenonderhoud en de gemeentelijke garantstelling bij schatkistbankieren kan dit op onderdelen tot kosten voor de gemeente leiden.	3,0	90%

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief Ontwikkelingsbedrijf	maximaal gevolg * € 1 milj.	kans
Rondom het bewegingsonderwijs is er ten slotte veel onduidelijkheid. Er kan een financieel knelpunt ontstaan omdat er taken bijkomen en geen extra geld beschikbaar komt.		
Beschermd wonen: De kans is zeer groot dat de vraag naar beschermd wonen de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarvoor hebben we de volgende aanwijzingen: In de behandel GGZ worden plaatsen afgebouwd. Tot nu toe stroomden deze mensen door naar beschermd wonen; er verblijven ruim 60 cliënten met een behandelindicatie in beschermde woonvormen. Van 19 van hen loopt in 2015 de indicatie af. Zij komen waarschijnlijk niet in aanmerking voor een Wlz-indicatie; er zijn in onze regio ca. 200 personen met een indicatie voor beschermd wonen die deze niet verzilveren, maar dat wel kunnen gaan doen; de afgelopen jaren zijn de uitgaven voor beschermd wonen sterker gestegen (o.m. door verzwaring) dan de groei-index voor 2015 van het rijk; met een aantal zorgaanbieders hebben we nog geen contracten afgesloten. Zij kunnen mogelijk geleverde zorg declareren; de opbrengst van de eigen bijdragen is nog onzeker.	0,9	90%
Na 2015 loopt zowel de rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van € 2,7 miljoen als de aanvulling hierop vanuit de in het bestuursakkoord G33 vastgelegde afspraken voor de voor- en vroegschool (VVE) van € 1,3 miljoen af. We verwachten vooral op het gebied van de voortzetting van de bestuursafspraken G33 een verlaging, omdat de VNG momenteel in overleg met de minister de mogelijkheden verkent tot een bredere verdeling van deze middelen over de G86-gemeenten. Hierdoor kan een significante verdunning van de beschikbare middelen ontstaan. Daarnaast is het Rijk voornemens middelen uit het gemeentefonds ten behoeve van de dekking voor het reguliere peuterspeelzaalwerk voor kinderen van werkende ouders vanaf 2016 over te hevelen naar het rijk. Dit zou betekenen dat we deze decentralisatie-uitkering van ruim € 0,2 miljoen in het kader van de Wet Oké kwijtraken.	2,5	30%
Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat. Deze prognose is moeilijk 100% op realiteitswaarde in te schatten.	1,0	70%
De exploitatie van Breed staat in 2014 en 2015 onder druk. Het gevolg hiervan is dat de eerder verwachte positieve exploitatieresultaten niet worden gerealiseerd. Een negatief bedrijfsresultaat in 2014 en 2015 kan Breed grotendeels opvangen uit haar reserves; de bijdrage aan de reorganisatievoorziening welke in de Nijmeegse begroting gedekt werden door de verwachte positieve saldi van Breed, zal door de individuele gemeenten moeten worden opgebracht. Indien de exploitatie van Breed inderdaad negatief wordt, heeft Nijmegen onvoldoende middelen geraamd om haar bijdrage aan de reorganisatievoorziening te kunnen bekostigen. Dit geldt ook voor dát deel van het exploitatietekort 2015 van Breed dat haar beschikbare reserves te boven gaat.	3,0	90%
Er bestaat een geschil binnen de dossiers Ingroeiregeling onderwijshuisvesting. Hierdoor kan er een nadeel voor de gemeente ontstaan, zowel structureel als eventueel met terugwerkende kracht. terugbetalen.	2,0	30%
De ingeslagen weg van de regionale samenwerking brengt voorbereiding- en frictiekosten met zich mee. De daadwerkelijke kosten overschrijden de begrote uitgaven.	0,6	90%

Bij een zekerheidspercentage van 80% komt uit de Monte Carlo-simulaties € 14,6 miljoen. Dat is hoger dan in de Stadsbegroting 2015-2018, toen we op € 12,8 miljoen uitkwamen bij 80%. Bij de Stadsbegroting 2016-2019 voeren we weer een actualisatie uit van alle risico's.

Benodigde weerstandscapaciteit

De risico's voor de planexploitaties zijn berekend op € 66,3 miljoen. Tellen we daar de programmarisico's van € 14,6 miljoen bij op, dan komen we op een benodigd weerstandsvermogen van € 80,9 miljoen.

SALDIRESERVE

De ontwikkeling van de Saldireserve laat het volgende beeld zien. We hebben al rekening gehouden met de besluitvorming tot begin 2015.

bedragen * € 1 miljoen		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Structureel								
Structurele voeding		2,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Exploitatie KKG	Begr 2012	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
Bespaarde rente reserves		4,3	4,3	4,8	5,0	5,3	5,5	5,7
- opgenomen in begroting		4,3	4,4	4,5	4,8	5,1	5,1	5,1
- berekening rente reserves			0,0	0,2	0,2	0,2	0,4	0,6
Incidenteel								
Overheveling vanuit reserve Waalsprong			0,5					
Inzetten opschonen reserves en voorzieningen	PN 2012	-1,6						
Treasuryresultaat	PN 2012			1,2				
Inzet ruimte boven de saldigrens	PN 2013		-2,0					
Ingezette voordelen 2013	PN 2014	-2,5	-1,0					
Maatwerkinterventie	BW-01299	2,5	2,4	2,2	2,0			
Bijdrage plein'44		-0,1	-0,1					
Exploitatie panden VJN 2014		0,2						
Onderuitputting kapitaallasten 2014		3,8						
Rekeningresultaat 2013		0,7						
Overboeking RSI		2,4						
Rekeningresultaat 2014			8,8					
VGP 2104								
- voorziening Vlierestraat opgenomen	Coalitieakkoord	-2,0						
- aanvulling voorziening Bergerden	Coalitieakkoord	-2,0						
- overige mutaties VGP		-1,3	1,1	0,1	0,3	0,8		
Overhevelingen								
Amendement Huurdersbalie dec 2010		0,0						
Stim.van laagopgeleide vrouwen naar Werk	BW-01149	-0,1						
Warmte net en Bastei	Rek 2013	-3,3	-1,3					
Armoedebestrijding	Rek 2013	-0,3						
Oveheveling GIDS naar 2015	14 => '15	0,2	-0,1	-0,1				
Budget mantelzorg naar 2015	14 => '15	0,1	-0,1					
Bluswatervoorziening naar 2015	14 => '15	0,4	-0,4					
ICT budget naar 2015	14 => '15	0,5	-0,5					
WMO onderuitputting naar 2015	14 => '15	1,8	-1,8					
Budget USV naar 2015	14 => '15	0,3	-0,3					
Opgenomen claims en verwachtingen								
Toegankelijkheid gebouwen			-0,4					
Koers West				-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Planexploitatie Waalsprong				-1,0	-1,1	-1,1	-1,2	-1,2
Planexploitatie Stadsbrug								
Verkoop gronden Waalfront								
Mutatie saldireserve		**6,2**	**10,4**	**7,0**	**6,2**	**5,0**	**4,4**	**4,6**
Stand saldireserve ultimo	**62,4**	**68,6**	**79,0**	**86,0**	**92,2**	**97,1**	**101,5**	**106,1**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De grafiek laat de verwachte ontwikkeling van de Saldireserve zien.

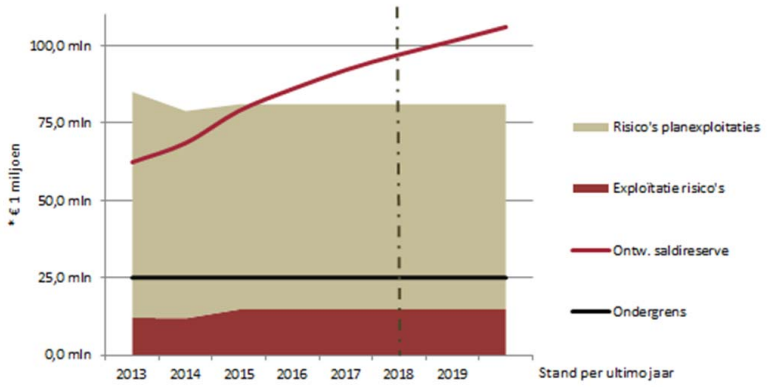

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Volgens afspraak met uw Raad is de gewenste doelstelling van verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen 1,0. Tevens is de afspraak gemaakt dat deze stand bereikt zal zijn in 2018. Die ratio is eind 2014 nog niet bereikt. De risico's zijn hoger dan de beschikbare saldireserve en hiermee komt de ratio eind 2014 neer op 0,85. Wanneer we echter het rekeningresultaat 2014, waarover bij vaststellen van deze rekening nog besloten moet worden, bij de saldireserve eind 2014 optellen dan is de gewenste ratio al bijna bereikt. In het bovenstaande overzicht is het rekeningresultaat 2014 inde prognose 2015 van de saldireserve verwerkt.

Bij deze berekening moeten nog wel wat kanttekeningen gemaakt worden. Wij hebben op een serieuze manier werk gemaakt van onze risico-inventarisatie en daarmee is het risicoprofiel goed onderbouwd, MAAR: van de geduide programmarisico's is bijvoorbeeld het risico op BUIG zodanig dat het zich al heel snel en tot forse omvang kan manifesteren. Ook de risico's bij planexploitaties zijn zodanig dat wanneer een risico bewaarheid wordt, de effecten groot zijn. Hier lopen nog wat discussies met diverse partijen. Deze discussies zijn in een zodanig stadium dat verliesnemen prematuur is, maar een waarschuwing wel op zijn plaats is.

Daartegenover zijn er winstuitkeringen in de planexploitaties geraamd die op termijn ingezet kunnen worden om het weerstandsvermogen te verstevigen.

De conclusie is dat er voorzichtige positieve bewegingen te onderkennen zijn, maar dat deze nog zo broos zijn, dat inzetten hiervan niet verantwoord wordt geacht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Financiering

Doel

De gemeente Nijmegen financiert haar bezittingen met eigen middelen en met geleend geld. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de financieringspositie van de gemeente Nijmegen. Op basis hiervan worden de financieringsactiviteiten in 2014 beschreven. Daarna wordt ingegaan op de rente, verkregen zekerheden en risico's. Afsluitend worden actuele ontwikkelingen besproken.

Financieringspositie

De financieringsbehoefte van de gemeente Nijmegen ontstaat voornamelijk door investeringen in materiële vaste activa, uitgaven binnen grondexploitaties en aan derden verstrekte leningen. In deze financieringsbehoefte wordt voorzien door, naast de eigen reserves en voorzieningen, geld te lenen.
Hieronder hebben we vanuit de balans in de jaarrekening een overzicht gemaakt van onze bezittingen (links) en de manier waarop we deze betalen (rechts).

Bedragen x € 1 miljoen	Financieringsbehoefte (activa)			Financieringsmiddelen (activa)	
	1 jan '14	31 dec '14		1 jan '14	31 dec '14
Operationeel					
Investeringen materiële vast activa	368	402	Reserves	80	88
Grond(exploitatie)	373	319	Voorzieningen	66	72
Financiering					
Verstrekte langlopende	393	382	Opgenomen langlopende leningen	688	674
-/- Teruggeleend door GEM Waalsprong	-204	-160			
	189	222			
Verstrekte kortlopende leningen	10	17	Opgenomen kortlopende leningen	153	140
Overige activa	154	123	Overige passiva	107	110
Totaal	**1.094**	**1.084**		**1.094**	**1.084**

Op hoofdlijnen valt hieruit af te leiden dat de aangetrokken langlopende leningen de volgende drie bestemmingen hebben:

- Leningen aan derden, waaronder grondexploitaties in deelnemingen
- Grondexploitaties in eigen beheer
- Investeringen in materiële vaste activa.

Van het totaal aan langlopende leningen van € 674 miljoen wordt € 382 miljoen (60%) doorgeleend aan derden, waaronder de deelneming GEM Waalsprong C.V. voor de gelijknamige grondexploitatie. Dit laatste is nodig omdat bij grondexploitaties de kosten voor de baten uitgaan en daarom het saldo (= boekwaarde) moet worden gefinancierd. Om diezelfde reden wordt ook € 94 miljoen geleend voor de grondexploitaties in eigen beheer. Hierna resteert van de langlopende leningen nog ongeveer € 200 miljoen. Dit wordt ingezet voor de investeringen in materiële vaste activa.

Zowel de boekwaarde van de grondexploitaties in eigen beheer (eind 2014: € 319 miljoen) als die van de investeringen in materiële vaste activa (eind 2014: € 402 miljoen) worden deels gefinancierd met langlopende leningen. Deze leningen hebben een looptijd van 1 jaar of langer. De resterende financieringsbehoefte wordt ingevuld met kortlopende leningen (eind 2014: € 140 miljoen) en de eigen reserves en voorzieningen (eind 2014: € 160 miljoen). De kortlopende leningen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar.

In vergelijking met begin 2014 wordt zichtbaar dat langlopende leningen die in 2014 afliepen niet volledig zijn geherfinancierd met nieuwe langlopende leningen. Dit komt doordat zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van korte financiering in de vorm van kasgeld.

Hierna volgt een nadere toelichting op de balansposten vanuit de financieringsactiviteiten.

Financieringsactiviteiten

Verstrekte langlopende leningen

De langlopende leningen die de gemeente Nijmegen verstrekt gaan hoofdzakelijk naar de deelneming GEM Waalsprong C.V., voor de gelijknamige grondexploitatie, en naar woningcorporaties. De deelneming GEM Waalsprong leent een gedeelte van dit geld weer terug aan de gemeentelijke planexploitatie ten behoeve van de Waalsprong, waarmee de gronden worden gekocht. Deze gemeentelijke planexploitatie wordt weliswaar buiten de gemeente geadministreerd, maar wél in de balans van de gemeente Nijmegen opgenomen. In voorgaande cijferopstelling wordt daarom het totaal aan verstrekte langlopende leningen (eind 2014: € 382 miljoen) verminderd met het geld wat de GEM Waalsprong weer terug leent (eind 2014: € 160 miljoen).

Hierna volgt een specificatie van de verstrekte leningen.

Bedragen x € 1 miljoen	1 jan '14	31 dec '14	Verstrekking -/- aflossing
Deelneming GEM Waalsprong C.V.	280	280	0
Waalfront BV	0	4	4
DAR NV	6	5	0
Woningcorporaties	57	45	-12
NUON*	40	37	-3
Overige instellingen met een publieke taak	11	11	0
Totaal verstrekte langlopende leningen	**393**	**382**	**-11**

* Bij de verkoop van aandelen Nuon in 1998 is een deel van het door de Zuid Gelderse Nutsbedrijven verschuldigde bedrag omgezet in een lening.

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat verstrekte leningen en ontvangen aflossingen per saldo hebben geleid tot een afname van € 11 miljoen in 2014 (2013: toename van € 21 miljoen). Dit komt hoofdzakelijk door aflossingen van woningcorporaties.

GEM WAALSPRONG

Eind 2014 is een aflopende lening van € 30 miljoen vervangen door een nieuwe lening met dezelfde omvang. Het totaal van langlopende leningen aan de GEM Waalsprong (€ 280 miljoen) is daarmee gelijk gebleven. Daarnaast mag de GEM Waalsprong € 20 miljoen kort lenen. Het totale kredietplafond bedraagt € 300 miljoen. Dit is in 2014 tijdelijk verhoogd naar € 320 miljoen. Hoewel deze extra financieringsruimte niet nodig is gebleken zit de financiering van de GEM Waalsprong eind 2014 dicht tegen het kredietplafond aan. Op basis van de verwachtingen in 2015 is deze extra financieringsruimte tot eind 2015 beschikbaar gesteld.

OB WAALFRONT

Door de gemeente Nijmegen bouwrijp gemaakte gronden worden aan het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront verkocht. Bouwfonds participeert samen met de gemeente Nijmegen in deze PPS-constructie. Met de gefaseerde overdracht van gronden door de gemeente naar het OB Waalfront is in 2014 begonnen. In overeenstemming met de samenwerkingsovereenkomst financieren de gemeente Nijmegen en Bouwfonds ieder de helft. Daarom heeft de gemeente Nijmegen in 2014 een lening verstrekt van € 4 miljoen.

WONINGCORPORATIES
Het leningenpakket aan woningcorporaties is in 2014 afgenomen tot € 45 miljoen door aflossingen op bestaande leningen. Sinds de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) verstrekken gemeenten niet meer zelf leningen aan woningcorporaties, maar staan zij garant voor leningen die het WSW verstrekt. Daarmee is deze directe financiering een aflopende zaak.

OVERIGE INSTELLINGEN MET EEN PUBLIEKE TAAK
In 2014 zijn geen leningen verstrekt aan overige instellingen met een publieke taak**.** Wel is een garantstelling verstrekt om een financieel knelpunt bij hockeyvereniging Union op te lossen. De leden van de hockeyvereniging hebben voor de helft een bijdrage geleverd. Daarnaast is een gedeeltelijke garantstelling verstrekt aan een bank, waardoor hockeyvereniging Union een beroep kon doen op een rekening-courantkrediet. Stichting Waarborgfonds Sport staat hiervoor ook gedeeltelijk garant. De risicoverdeling tussen de bank, de gemeente en Stichting Waarborgfonds Sport is gebaseerd op de verhouding in de bestaande financiering.

ONTWIKKELINGSBEDRIJF
Binnen de gemeente is € 94 miljoen beschikbaar gesteld aan het Ontwikkelingsbedrijf van de gemeente. Dit is nodig omdat bij grondexploitaties de kosten voor de baten uitgaan en daarom het saldo (= boekwaarde) moet worden gefinancierd. Op gemeenteniveau is dit echter geen verstrekking van een lening aan een derde partij. Daardoor is dit geen vordering op de gemeentelijke balans.
Een groot deel van het geld is voor de gemeentelijke verwervingen binnen het project Waalfront (€ 59 miljoen). Naarmate de verwervingen voor de Waalfront bouwrijp worden overgedragen aan het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront, gaat ook een deel van de leningen mee.

Opgenomen leningen
De schuldpositie van de gemeente Nijmegen bestaat uit langlopende en kortlopende leningen. Deze is in 2014 met € 27 miljoen afgenomen naar € 814 miljoen (eind 2013: € 841 miljoen). Hierna volgt een toelichting op de langlopende en kortlopende leningen.

LANGLOPENDE LENINGEN
Ter financiering van investeringen in materiële vaste activa, uitgaven binnen grondexploitaties en het verstrekken van leningen aan derden leent de gemeente Nijmegen geld. Langlopende leningen zijn afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten en de provincie Groningen. Het saldo van opgenomen langlopende leningen is gedaald naar € 674 miljoen (eind 2013: € 688 miljoen). Deze daling van € 14 miljoen is het saldo van nieuwe leningen en aflossingen op bestaande leningen. In dit saldo zijn nieuwe leningen inbegrepen van in totaal 65 miljoen, waaronder € 35 miljoen voor eigen financiering. Het restant van € 30 miljoen betreft herfinancieren van leningen die afliepen voor de GEM Waalsprong. Deze leningen zijn één-op-één doorverstrekt aan de GEM Waalsprong.

KORTLOPENDE LENINGEN
Tijdelijke liquiditeitstekorten worden opgevangen met kortlopende leningen, bestaande uit kasgeldleningen met een looptijd van meestal korter dan 1 maand. Kortlopende leningen worden via geldmakelaars vaak afgesloten bij verzekeraars, pensioenfondsen en provincies die voor korte tijd geld beschikbaar stellen. Hierbij houden wij rekening met de wettelijke kasgeldlimiet die de omvang van leningen met een looptijd van korter dan 1 jaar maximeert (limiet 2014: € 67 miljoen). Dit om de gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Bijzonderheid is dat de gemeente Nijmegen in januari 2014 van Rijkswaterstaat een voorschot heeft ontvangen van ongeveer € 100 miljoen voor uitgaven binnen het project Dijkteruglegging in 2014. Doordat dit geld pas gedurende of zelfs aan het einde van het jaar is uitgeven hoefden we minder kort te lenen. Hiermee hadden we de ruimte om langlopende leningen die afliepen tijdelijk op te vangen met goedkoper kort geld. Eind 2014 hebben we hiervoor alsnog langlopende leningen aangetrokken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Rente & risico's

Zowel de korte rente op de geldmarkt als de lange rente op de kapitaalmarkt zijn in 2014 verder gedaald. Bij kasgeldleningen met een looptijd van enkele weken kregen we er zelfs geld op toe. Binnen de wettelijke kasgeldlimiet profiteren we hier maximaal van. Daarnaast hoefden we met voornoemd voorschot van Rijkswaterstaat aflopende langlopende leningen niet meteen te vervangen door nieuwe langlopende leningen. Dit samen heeft geleid tot rentevoordelen die we in tussentijdse rapportages hebben gemeld.

Bij het opnieuw financieren van een lening bestaat het risico van een hogere rente. Om dit risico te beperken sturen we aan op een meerjarige spreiding van leningbedragen die vervallen in een jaar. Dit doen we door te variëren in looptijden. De renterisiconorm maximeert de totale aflossing (en renteherziening) in een jaar op 20% van het begrotingstotaal. Voor langlopende leningen kiezen we, mede afhankelijk van de renteverwachting, voor looptijden van 1 tot 10 jaar. Hiermee blijven we ruimschoots onder de renterisiconorm, zoals blijkt uit de bijlage.

Het risico dat partijen waaraan de gemeente geld heeft verstrekt niet aan hun rente- en aflossingsverplichtingen kunnen voldoen, wordt zoveel mogelijk beperkt door het stellen van zekerheden en het verkrijgen van borgstellingen van Waarborgfondsen. Leningen aan woningbouwcorporaties (eind '14: € 45 miljoen) zijn volledig geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), waarbij de gemeente een achtervangpositie inneemt. Leningen aan sportclubs worden voor 50% geborgd door de Stichting Waarborgfonds Sport.

Actuele ontwikkelingen

Gemeenten zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen, tegen een minimale rentevergoeding. De gemeente Nijmegen beschikt niet structureel over overtollige middelen. Daarom zijn de financiële consequenties voor ons beperkt. Echter, voor het dagelijks geldverkeer moeten we buffers aanhouden. Bedragen boven een drempelbedrag van € 4,3 miljoen parkeren we bij het Rijk. Niet elk kwartaal is het gemiddeld saldo onder de drempel gebleven.

Jaarrekening

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Balans

Stadsrekening 2014

ACTIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		**426**		**652**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	426		652	
Materiële vaste activa		**402.423**		**368.105**
Investeringen met een economisch nut				
- overige investeringen met een economisch nut	323.930		285.398	
Investeringen met een maatschappelijk nut	78.493		82.707	
Financiële vaste activa		**250.320**		**217.183**
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- Activa in eigendom van derden	12.673		13.074	
- deelnemingen	6.122		6.122	
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	44.778		56.752	
- deelnemingen	129.981		82.538	
- overige verbonden partijen				
Overige leningen u/g	48.004		51.841	
Overige uitzettingen > 1 jaar (beleggingen)	8.762		6.856	
TOTAAL VASTE ACTIVA		**653.169**		**585.940**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**318.838**		**372.992**
Grondexploitaties	308.734		362.660	
Gronden niet in exploitatie	9.932		10.143	
Grond- en hulpstoffen	99		107	
Voorraad gereed product	73		82	
Kortlopende vorderingen		**84.300**		**94.143**
Rekening-courant derden	0		996	
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		33.765	
Vorderingen bijstandswet	17.903		15.989	
Belastingdebiteuren	7.438		10.547	
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.026	
Debiteuren	7.604		7.393	
Overige vorderingen	2.613		2.070	
Kasgeldlening overige	17.000		10.462	
Te vorderen rente	6.418		6.894	
Liquide middelen		**11.570**		**31.124**
Kassaldi	160		126	
Bank en girosaldi	11.410		30.998	
Overlopende activa		**15.309**		**10.117**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**430.417**		**508.375**
TOTAAL ACTIVA		**1.083.187**		**1.094.315**

PASSIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE PASSIVA				
Eigen Vermogen		**88.458**		**79.638**
Algemene reserves	68.572		62.369	
Bestemmingsreserves	9.783		16.552	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	10.103		717	
Voorzieningen		**70.939**		**65.932**
Voorzieningen en verplichtingen, verliezen en risico's	55.543		49.950	
Egalisatievoorzieningen	11.061		10.624	
middelen van derden met bestedingsdoel	4.335		5.357	
Langlopende schulden		**674.356**		**687.881**
Onderhandse leningen van:				
-Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	57.244		22.479	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	616.950		665.230	
Waarborgsommen	161		171	
TOTAAL VASTE PASSIVA		**833.753**		**833.451**
VLOTTENDE PASSIVA				
Kortlopende schulden		**172.753**		**174.466**
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000		0	
Kasgeldleningen overig	100.000		153.000	
Crediteuren	18.406		8.022	
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982		10.089	
Verhaalbare bijstand	0		2.659	
Door derden belegde gelden	635		696	
Rekening-courant derden	5.730		0	
Bank- en girosaldi		**188**		**38.187**
Overlopende passiva		**76.493**		**48.211**
Te betalen rente	9.487		10.097	
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040		1.282	
Nog te betalen bedragen	18.277		22.913	
Vooruitontvangen bedragen openbare lichamen	66		449	
Gelden van derden met specifiek bestedingsdoel	47.623		13.471	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**249.434**		**260.864**
TOTAAL PASSIVA		**1.083.187**		**1.094.315**

Totaal gewaarborgde en gegarandeerde geldleningen en overige zekerheidstellingen ultimo 2014 **602.165**

Overzicht van baten en lasten

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.079	-3.460	3.619	7.274	-3.560	3.714
1012	Veiligheid	15.442	-469	14.972	14.441	-244	14.197
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.693	-323	3.370	3.689	-207	3.482
1021	Wonen	2.045	-253	1.792	966	-452	514
1022	Klimaat & Energie	7.394	-1.823	5.570	7.634	-1.779	5.855
1023	Groen & Water	16.831	-12.072	4.759	16.853	-12.232	4.621
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.772	-6.984	5.788	12.603	-6.984	5.620
1032	Grondbeleid	200.437	-195.437	5.000	210.199	-202.603	7.596
1041	Economie & Toerisme	4.600	-2.364	2.236	4.240	-2.148	2.091
1042	Bestuur & Middelen	44.734	-314.438	-269.703	41.696	-316.465	-274.768
1043	Facilitaire diensten	46.744	-38.850	7.894	44.889	-36.216	8.673
1051	Zorg & Welzijn	66.425	-6.183	60.242	66.298	-8.073	58.226
1052	Sport	17.044	-2.197	14.847	16.948	-2.197	14.751
1061	Werk & Inkomen	184.553	-150.309	34.244	190.877	-153.616	37.261
1062	Openbare ruimte	48.387	-13.328	35.059	49.792	-14.455	35.338
1063	Wijken	14.227	-2.533	11.694	14.234	-2.533	11.701
1071	Cultuur	19.725	-479	19.246	19.744	-479	19.265
1072	Mobiliteit	19.065	-16.310	2.756	20.648	-17.496	3.152
1073	Onderwijs	35.262	-6.152	29.110	34.404	-6.254	28.150
Saldo van lasten en baten		**766.459**	**-773.964**	**-7.505**	**777.431**	**-787.992**	**-10.561**

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	0	0	0	0	0
1021	Wonen	0	-1.324	-1.324	199	-698	-499
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	-1.000	-1.000
1032	Grondbeleid	1.669	-1.125	544	1.715	-3.424	-1.709
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	13.749	-6.748	7.001	16.566	-4.821	11.745
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	136	-26	110
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	-23	-23
1061	Werk & Inkomen	0	-50	-50	0	-374	-374
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	0	-110	-110	0	-330	-330
1072	Mobiliteit	100	-432	-332	0	-1.902	-1.902
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	-44	-44
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**15.654**	**-10.882**	**4.772**	**18.617**	**-12.642**	**5.974**
Gerealiseerd resultaat		**782.113**	**-784.846**	**-2.733**	**796.048**	**-800.634**	**-4.587**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.271	-3.627	3.644	3	67	70
1012	Veiligheid	14.248	-280	13.968	193	37	229
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.982	-225	3.757	-293	17	-275
1021	Wonen	1.753	-759	994	-787	307	-480
1022	Klimaat & Energie	7.090	-1.543	5.547	544	-236	308
1023	Groen & Water	17.280	-12.646	4.634	-427	414	-13
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.041	-7.751	4.290	562	767	1.330
1032	Grondbeleid	230.264	-215.866	14.398	-20.065	13.263	-6.802
1041	Economie & Toerisme	4.020	-1.882	2.138	219	-266	-46
1042	Bestuur & Middelen	44.200	-313.110	-268.911	-2.503	-3.354	-5.858
1043	Facilitaire diensten	45.191	-36.370	8.821	-302	155	-148
1051	Zorg & Welzijn	64.537	-7.686	56.851	1.761	-387	1.374
1052	Sport	16.962	-2.199	14.762	-13	2	-11
1061	Werk & Inkomen	187.426	-156.854	30.571	3.451	3.238	6.689
1062	Openbare ruimte	49.972	-14.615	35.357	-180	161	-19
1063	Wijken	14.198	-2.544	11.655	36	11	46
1071	Cultuur	19.562	-501	19.062	182	22	204
1072	Mobiliteit	20.559	-17.469	3.090	89	-27	63
1073	Onderwijs	34.321	-7.766	26.554	83	1.513	1.596
Saldo van lasten en baten		**794.877**	**-803.695**	**-8.818**	**-17.446**	**15.703**	**-1.743**

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	-254	-254	0	254	254
1021	Wonen	199	-626	-427	0	-72	-72
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	0	0
1032	Grondbeleid	1.715	-10.256	-8.541	0	6.832	6.832
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	16.566	-4.821	11.745	0	0	0
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	0	0	0
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	0	0
1061	Werk & Inkomen	0	-981	-981	0	607	607
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	208	-330	-122	-208	0	-208
1072	Mobiliteit	153	-1.902	-1.749	-153	0	-153
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**18.978**	**-20.263**	**-1.285**	**-361**	**7.621**	**7.259**
Gerealiseerd resultaat		**813.855**	**-823.959**	**-10.103**	**-17.808**	**23.324**	**5.517**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

INLEIDING

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN DE JAARREKENING

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Baten en winsten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum gerealiseerd zijn.
Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het betreffende jaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet gedacht worden aan componenten zoals ziektekostenpremies van gepensioneerden, overlopende vakantiegelden, verlofaanspraken en dergelijke.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANS

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de geactiveerde kosten waarbij voor de kosten van het sluiten van geldleningen en disagio een afschrijvingsduur geldt die maximaal gelijk is aan de looptijd van de lening. Voor kosten van onderzoek en ontwikkeling geldt een afschrijvingsduur van 5 jaar.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de brutoverkrijgings- of vervaardigingsprijs eventueel verminderd met bijdragen van derden en verminderd met afschrijvingen. Indien de BTW compensabel is dan geldt waardering tegen brutobedrag verminderd met de BTW-component. Indien een materieel vast actief een blijvend lagere marktwaarde heeft, is het actief afgewaardeerd.
De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. De rente over het tijdvak van de vervaardiging van het actief wordt ten laste van de investering gebracht tot moment van de start van de afschrijving,
Bij de materiële vaste activa is onderscheid gemaakt naar investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.
Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de aanschaffingswaarde, gebaseerd op de gemiddelde levensduur van de activa. Afschrijving vindt lineair plaats, tenzij in uitzonderingsgevallen bij raadsbesluit is afgeweken en besloten is tot annuïtaire afschrijving. De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de richtlijn "investeren & waarderen, activeren en afschrijven activa".

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de volgende afschrijvingstermijnen in jaren:

Categorie	Afschrijvings termijn	Omschrijving	Economisch/ Maatschappelijk
Materiële vaste activa			
Gronden en terreinen	40	Landgoederen	Economisch
	25	Parken	Maatschappelijk
	0	Gronden en terreinen	Economisch/ Maatschappelijk
	0	Gronden uitgegeven in erfpacht	Economisch
Woonruimten	40	Woonruimten	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud Woonruimten	Economisch
Bedrijfsgebouwen	40	Wijkcentra	Economisch
	40	Schoolgebouwen	Economisch
	40	Gebouwen t.b.v. eigen organisatie	Economisch
	40	Overige bedrijfsgebouwen	Economisch
	40	Parkeergarages	Economisch
	50	Ondergrondse parkeergarages	Economisch
	40	Sport- en jeugdaccommodaties	Economisch
	20	Eerste inrichting bij nieuwbouw	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud gebouwen	Economisch
	15	Technische installaties gebouwen	Economisch
	10	Noodgebouwen	Economisch
Grond, weg en waterbouwkundige werken	40	Uitbreidingsinvesteringen Riolering	Economisch
	40	Riolering (vervanging) + besluitvorming Gemeentelijk Rioleringsplan	Economisch
	40	Bruggen	Maatschappelijk
	40	Havens en kaden	Maatschappelijk/ Economisch
	40	Sloop- en grondwerkzaamheden	Maatschappelijk
	40	Tunnel	Maatschappelijk
	25	Busbanen	Maatschappelijk
	25	Viaduct	Maatschappelijk
	20	Sport en recreatievelden	Economisch
	20	Blackspots	Maatschappelijk
	20	Parkeerterreinen	Economisch/ maatschappelijk
	15	Rijbanen	Maatschappelijk
	15	Fietspaden	Maatschappelijk
	15	Trottoirs	Maatschappelijk
	15	Groenvoorziening	Maatschappelijk
	15	Herinrichting straten, verbetering woonomgeving	Maatschappelijk
	10	Speelvoorzieningen	Maatschappelijk/ economisch
	10	Geluidsarm asfalt	Maatschappelijk
Vervoermiddelen	5	Bestel- en personenauto's	Economisch
	10	Vrachtwagens en tractoren	Economisch
Machines, installaties en apparatuur	20	Openbare verlichting	Maatschappelijk
	15	Verkeersinstallaties	Maatschappelijk
	10	Parkeerapparatuur	Economisch
Automatisering	8	Telefooncentrale	Economisch
	5	Grote computersystemen (bijv. NFIS)	Economisch
	3	Mobiele telefoons	Economisch
	5	Automatiseringsinfrastructuur	Economisch

	5	Aanschaf software licenties	Economisch
	5	PC's	Economisch
	3	printers, servers, back-up apparatuur, UPS	Economisch
	5	Beeldschermen	Economisch
	3	Softwaretools voor onderhoud en monitoring systemen	Economisch

Overige materiële vaste activa	10	Meubilair en inventaris	Economisch
	10	Fietsenstallingen	Economisch
	5	Gereedschappen	Economisch
	5	Motormaaiers	Economisch
	5	Keet- en schaftwagen	Economisch
	5	Kunstwerken zonder historische waarde	Economisch/ Maatschappelijk

Immateriële vaste activa

Kosten geldleningen	Maximaal looptijd van de lening	Kosten sluiten van geldleningen en disagio
Onderzoek en Ontwikkeling	5	Onderzoek en Ontwikkelingskosten van een actief

Financiële vaste activa

Bijdrage aan activa in eigendom van derden	Afhankelijk van soort investering	Bijdrage aan activa in eigendom van derden

LENINGEN U/G

De leningen u/g zijn opgenomen voor het nominale openstaande saldo, verminderd met het totaal van de getroffen voorzieningen in verband met risico's van oninbaarheid.

DEELNEMINGEN

De deelnemingen bestaan uit aandelen en participaties en zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Elk jaar vindt een beoordeling plaats of een afwaardering noodzakelijk zou zijn op grond van een structurele waardedaling van de aandelen.

VOORRADEN

De voorraden zijn gewaardeerd tegen inkoopprijs of lagere marktwaarde.
De in de exploitatie opgenomen gronden van het Ontwikkelingsbedrijf, opgenomen onder de post "voorraden" op de balans, zijn gewaardeerd tegen het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten minus de voorziening t.b.v. een eventueel nadelig resultaat.
Onder de kosten wordt in dit verband verstaan de verwervingskosten, sloopkosten, kosten van bouw- en woonrijp maken rentekosten en diverse plankosten.
De planexploitaties in ontwikkeling zijn eveneens op deze grondslag gewaardeerd.

ONDERHANDEN WERK

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen aanschafwaarde, eventueel verminderd met getroffen voorzieningen.

GRONDEN NIET IN EXPLOITATIE

De gronden niet in exploitatie zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs.

KORTLOPENDE VORDERINGEN

De vorderingen op derden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.
De op balansdatum openstaande vorderingen zijn op hun volwaardigheid beoordeeld.
Voor zover noodzakelijk zijn voorzieningen getroffen ter dekking van de risico's van dubieusheid of oninbaarheid.
Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op het saldo van de vorderingen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De vorderingen inzake belastingen zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde (de opgelegde aanslagen) verminderd met de op balans¬datum ingeschatte verplichtingen in verband met verminderingen, kwijtscheldingen en oninbaarheid van belastingposten.
De vorderingen op inwoners inzake gevorderde terugbetaling van teveel uitbetaalde uitkeringen en subsidies zijn gewaardeerd op nominale waarde verminderd met de op balansdatum ingeschatte mate van oninbaarheid, verwachte kwijtscheldingen en indien er sprake is van een afbetalingsschema contant gemaakt tegen de geldende rekenrente.

OVERLOPENDE ACTIVA
De onder overlopende activa opgenomen posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

LIQUIDE MIDDELEN
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

EIGEN VERMOGEN
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.

VOORZIENINGEN
Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en of risico's voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten dan wel van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed. Ook voor kosten die in een volgend jaar gemaakt worden, maar hun oorsprong vinden in het betreffende jaar waarbij de voorziening dient tot kostenegalisatie. Voorzieningen waarvan de omvang wordt bepaald op basis van beheers- of onderhoudsplannen worden berekend op basis van de laatst bekende geactualiseerde plannen. De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

VOORZIENING GEMEENTELIJKE RIOLERINGS PLAN (GRP)
Binnen de bestaande regels en wetgeving kiezen we voor een zo eenduidig en eenvoudig mogelijke en transparante financiële structuur. Er is daarom gekozen voor een geïntegreerde voorziening waarin de drie componenten voor spaardeel voor investeringen, onderhoud en jaarlijkse financiële resultaten in samenhang met elkaar, maar wel apart zichtbaar worden, en gescheiden geregistreerd en beheerd worden.

LANGLOPENDE SCHULDEN
Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een vervaltermijn langer dan een jaar. Deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

VLOTTENDE PASSIVA
De posten opgenomen onder de vlottende passiva zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

BATEN EN LASTEN
In de concernjaarrekening worden de baten en lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten als de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden conform begroting, dan wel expliciete besluitvorming door de Raad, rechtstreeks op de reserves gemuteerd. Bij de presentatie van het rekeningsaldo zijn wel alle mutaties afzonderlijk gepresenteerd in het kader van de nieuwe verslaggevingsvoorschriften.

PLANEXPLOITATIES ONTWIKKELINGSBEDRIJF
Verwachte nadelige resultaten worden door middel van het vormen van een voorziening op basis van contante waarde als verlies genomen. Verliezen worden genomen zodra zij voorzienbaar c.q. te verwachten zijn.

Verwachte voordelige resultaten worden in principe genomen bij het afsluiten van de planexploitatie. Tussentijdse winstneming wordt alleen toegepast indien de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is. De tussentijds te nemen winst wordt bepaald door de negatieve boekwaarde van het onderhanden werk te verminderen met de contante waarde van nog te maken kosten. Baten worden genomen zodra zij zijn gerealiseerd.

KOSTENPLAATSSALDI

In 2014 zijn de bedrijfsvoeringskosten overeenkomstig de begroting over de programma's verdeeld. Een bij de rekening blijkend voor- of nadelig saldo is als bedrijfskostenresultaat op het programma Bestuur en middelen verantwoord.

GEMEENTELIJK RIOLERINGS PLAN (GRP) *Financiële resultaten op de exploitatie*

De werkelijke lasten en baten zullen afwijken van de ramingen.

Deze worden gestort/onttrokken in/aan een voorziening GRP. Wij willen transparant laten zien dat alle geïnde rioolrechten ook daadwerkelijk worden aangewend voor werkzaamheden voortvloeiend uit het GRP. Ons argument daarvoor is dat de burger helder moet kunnen zien dat het geld daadwerkelijk wordt besteed waarvoor het wordt opgehaald.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting op de Balans

Activa

Alle bedragen x €1.000

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar.

Immateriële vaste activa	boekwaarde 31-12-2013	Investeringen	Afschrijvingen	boekwaarde 31-12-2014
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	652	0	226	426
Totaal	**652**	**0**	**226**	**426**

De investeringen betreffen de onderzoekskosten voor de realisatie van het Erica Terpstra Sportfondsenbad.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Boekwaarde per	31-12-2013	31-12-2014
In erfpacht gegeven gronden	620	620
overige investeringen met economisch nut	284.778	323.309
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	82.707	78.494
Totaal	**368.105**	**402.423**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer en tevens is aangegeven of het investeringen met maatschappelijk nut (M) of economisch nut (E) zijn:

Materiële vaste activa	Boek-waarde 31-12-'13 E	Boek-waarde 31-12-'13 M	Investe-ringen	Desinves-teringen	afschrij-vingen	bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-'14 E	Boek-waarde 31-12-'14 M
Gronden in erfpacht	620						620	
Gronden en terreinen	27.646	6.034	3.829	500	5		30.971	6.032
Bedrijfsgebouwen	181.617		29.506		7.721	4.591	198.780	
Woonruimten	3.810				147		3.663	
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	18.845	72.907	33.489		5.038	17.135	31.997	71.102
Riolering	31.178		3.829		5.798		29.209	
Vervoermiddelen	1.197		262		227	55	1.177	
machines, apparaten, installaties	5.351	- 109	657		650		5.344	-95
overige activa	12.814		4.688		3.200	8	14.259	35
activa in ontwikkeling	2.321	3.876	3.134				7.911	1.420
Totaal	**285.398**	**82.708**	**79.394**		**22.786**	**21.789**	**323.929**	**78.494**

De grootste investeringen in 2014 zijn damwand Waalkade, Doornroosje, wijkcentrum Dukenburg, voorzieningenhart Waterkwartier, fietstunnel Waalsprong, parkeren Hezelpoort, parkeergarage Plein 1944, rioolinvesteringen en investeringen in duurzaamheid.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De specificatie naar categorieën is in de balans weergegeven. Van het onderdeel kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is onderstaand een specificatie opgenomen. Hierbij is tevens aangegeven welke dividenduitkeringen deze deelnemingen hebben gegenereerd.

Kapitaalverstrekkingen verbonden partijen. (bedragen in €'s)	% deelneming	boekwaarde 31-12-2013	Vermeer-deringen	vermindе-ringen	Boekwaarde 31-12-2014	Opbrengst 2014
NV Bank Nederlandse Gemeenten	0.3%	483.698			483.698	245.718
DAR	86,87%	985.497			985.497	923.390
Brabantse Poort	10%	34.034			34.034	
Mariënburg B.V.	100%	18.151			18.151	
B.V. Land over de Waal	100%	290.419			290.419	
Waalfront BV	100%	3.938.000			3.938.000	
GEM Waalsprong beheer	100%	27.227			27.227	
OBW Beheer B.V	50%	45.000			45.000	
Indigo B.V.	5%	300.000			300.000	
Totaal		**6.122.026**	**0**	**0**	**6.122.026**	**1.169.108**

VOORRADEN

Van de in de balans onder voorraden opgenomen categorieën worden de grondexploitaties en de niet in exploitatie genomen gronden nader gespecificeerd.
Het verloop en de samenstelling van de grondexploitaties is ingedeeld naar hoofdgroepen van complexen. Ten behoeve van de bepaling van de boekwaarde van de complexen zijn de exploitatieopzetten geactualiseerd. Deze actualisatie is met inachtneming van de uitgangspunten in de risiconota ontwikkelbedrijf en latere besluitvorming. Verliesverwachtingen hebben geleid tot het opnemen van een voorziening als correctie op de boekwaarde.
In de grondexploitaties van de gemeente Nijmegen bestaat onzekerheid over de in de verschillende grondexploitaties na boekjaar 2014 opgenomen nog te realiseren kostenposten en opbrengstenposten. Hoewel de kostenposten met een hogere mate van zekerheid zijn te voorspellen en te beïnvloeden, liggen de grootste risico's aan de opbrengstenkant. Het in de berekeningen van de grondexploitaties gehanteerde uitgiftetempo blijft, zeker gezien de economische omstandigheden en demografische ontwikkelingen, onzeker. Ook is het onzeker of de in de grondexploitaties gehanteerde en doorgerekende uitgifteprijzen in de toekomst zullen worden gerealiseerd. Deze risico's zijn inzichtelijk gemaakt in de paragraaf Grondbeleid.

In de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Grondexploitaties	308.734	362.660
Gronden niet in exploitatie	9.932	10.143
grond- en hulpstoffen	99	107
Voorraad gereed product	73	82
Totaal	**318.838**	**372.992**

Specificatie van de grondexploitaties.

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2013	Investeringen 2014	Opbrengsten 2014	Resultaatname	Boekwaarde 31-12-2014
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	2.783	18.997	23.358	812	-766
Bedrijvigheidsprojecten	4.923	2.054	4.115		2.862
Woningbouwprojecten	82	884	1.041	398	323
Herstructurering	-71	1.387	6.776	100	-5.360
Stadscentrum	5.817	4.511	8.780	-137	1.411
Waalsprong	81.608	6.969	9.333		79.244
Dijkteruglegging	-6.261	73.829	69.291		-1.723
Maatschappelijk Vastgoed	21.127	16.034	11.405		25.756
Koers West	60.927	12.771	18.809		54.889
Gem.Exploitaties Land over de Waal	207.561	8.428	44.780		171.209
Opdrachten	-468	1.018	561		-11
Projecten in ontwikkeling (pio's)	-1.074	5.064	4.791		-801
Voorzieningen	-14.297	-4.245	-242	0	-18.299
Netto boekwaarde	**362.660**	**147.702**	**202.798**	**1.173**	**308.734**

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en de paragraaf weerstandsvermogen.

Specificatie van de niet in exploitatie genomen bouwgronden.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden	Boekwaarde 31-12-2013	correctie rubricering	desinves-teringen	Afwaar-dering	Boekwaarde 31-12-2014	verwervings-prijs per m2
Erfpachtgronden	82	-82			0	
verhuurde terreinen	1.774	-1.774			0	
verspreid liggende terreinen	159				159	1
overige terreinen en panden	5.163	4.821	165	45	5.118	49
nog in ontwikkeling te nemen	2.965	-2.965				
Totaal	**10.143**	**0**	**165**	**45**	**9.932**	

KORTLOPENDE VORDERINGEN

Specificatie vorderingen met een looptijd korter dan één jaar:

Boekwaarde per	31-12-2014 bruto	Af: voorziening oninbaarheid	31-12-2014 netto	31-12-2013
Rekening-courant derden	0		0	996
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		18.816	33.765
Vorderingen bijstandswet	33.153	15.250	17.903	15.989
Belastingdebiteuren	4.441	560	3.881	3.131
Nog op te leggen belastingaanslagen	3.557		3.557	7.415
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.508	6.026
Debiteuren	7.748	144	7.604	7.393
Overige vorderingen	2.613		2.613	2.070
Verstrekte kasgeldleningen	17.000		17.000	10.462
Te vorderen rente	6.418		6.418	6.894
Totaal	**100.254**	**15.954**	**84.300**	**94.143**

De rekening courant derden bestaan uit:

Rekening-courant derden	31-12-2014	31-12-2013
Planexploitaties Waalsprong	0	996
Totaal	**0**	**996**

De vordering op openbare lichamen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdienst	17.271	31.803
Gemeentefonds	1.467	1.498
Overige vorderingen	77	464
Totaal	**18.816**	**33.765**

Van de kortlopende vorderingen wordt van enkele posten een nadere toelichting gegeven.

De vordering op openbare lichamen bestaat vooral uit de vordering op de belastingdienst inzake het BCF en de BTW-aangifte over het 4e kwartaal 2014.

Bijstandsdebiteuren	boekwaarde	voorziening oninbaarheid/ aansprakelijkheid rijk	31-12-2014	31-12-2013
vorderingen WWB	21.031	9.674	11.357	10.091
vorderingen IOAW/IOAZ/BBZv	12.122	5.576	6.546	5.898
Totaal	**33.153**	**15.250**	**17.903**	**15.989**

De vorderingen op bijstanddebiteuren zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde verminderd met de voorziening voor dubieus of oninbaar. De waardering op de balans vindt dus plaats tegen een reële waarde. Met toepassing van de spelregels voor de bandbreedte voorziening dubieuze bijstanddebiteuren hanteren we in de jaarrekening 2014 het voorzieningspercentage voor bijstandsvorderingen van 46%. Het percentage van de voorziening wijzigen we niet wanneer de financiële afwijking tussen het tweejaarsgemiddelde van de huidige en voorgaande inschatting (getoetste steekproefuitkomst) én het geldende voorzieningspercentage minder is dan 3% van het totaal van openstaande bijstanddebiteuren.
Op basis van een steekproef bleek de afwijking groter te zijn en is het percentage van 52% zoals in 2013 werd gehanteerd, teruggebracht naar 46% voor 2014.

Belastingdebiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdebiteuren	4.441	3.525
Af: voorziening inzake vermindering, kwijtschelding en oninbaarheid	-560	-393
Nog op te leggen aanslagen	3.557	7.415
Totaal	**7.438**	**10.547**

De belastingdebiteuren hebben betrekking op gemeentelijke heffingen, zoals onder meer de OZB. Op de nominale vorderingen wordt een voorziening voor vermindering kwijtschelding en oninbaarheid in rekening gebracht. De nog op te leggen aanslagen die betrekking hebben op 2014 en eventueel voorgaande jaren worden hier eveneens verantwoord.

De vordering grondverkopen bestaat uit:

Vordering grondverkopen	31-12-2014	31-12-2013
Vordering grondverkopen per 1 januari	6.026	2.570
Bij: Verkopen	22.245	7.928
AF: Gepasseerde akten	-21.763	-4.472
Saldo vorderingen grondverkopen	**6.508**	**6.026**

Bij de waardering van de overige debiteuren is de voorziening bepaald op basis van een ouderdomsanalyse, evenals een beoordeling van enkele benoemde posten:

Debiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen waaronder verhuur, vervallen termijnen leningen e.d.	7.749	7.559
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-145	-166
Saldo overige vorderingen per 31 december	**7.604**	**7.393**

De ouderdom van de debiteurenpost is op balansdatum:

Totaal debiteurensaldo	>30 dagen	30-60 dagen	60-90 dagen	> 90 dagen
7.749	4.707	1.111	478	1.453

De overige vorderingen bestaan uit:

Overige vorderingen	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen GKB, openbare ruimte en vastgoed	2.357	1.804
GEM Waalsprong	71	56
Vorderingen eigen personeel pc privé, fiets, levensloop, UWV	185	210
Totaal	**2.613**	**2.070**

OVERLOPENDE ACTIVA

Het saldo overlopende activa bestaat uit de volgende componenten:

Overlopende activa	31-12-2014	31-12-2013
Nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties	8.993	3.366
Overige nog te ontvangen bedragen	6.316	6.751
Totaal	**15.309**	**10.117**

Hieronder staat een specificatie weergegeven van het verloop van de nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties van 1 januari tot en met 31 december 2014 ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Vervolgens geven we per onderwerp een inhoudelijke toelichting.

Gelden van derden	Boekwaarde 31-12-2013	Nog te ontvangen	Ontvangen	Boekwaarde 31-12-2014
O033 ZonMw project Gezonde voeding	30		30	0
O034 klimaatneutrale steden	9		162	171
O044 experiment jeugdzorg dichtbij	12		12	0
O045 jeugd aan de slag	-321	514		193
O049 drempels en kuilen	183	8		191
O053 vangnetgevallen De Kat	42	1		43
O059 SFR Rijnwaalpad	266		266	0
O060 SFR Beuningen	60	44		104
O062 begeleiding jongeren 16-23 jaar	-39		59	20
O065 projecten openbaar vervoer 2013	760		1.638	2.398
O066 Dennenstraat		371		371
O067 poort Neerbosch	-540		857	317
O069 groene oever	-104		111	7
O070 dynamisch verkeersmanagement			2.523	2.523
O075 fietsprojecten 2013	1.925		554	2.479
O085 verkeersprojecten		175		175
O023/O072 was activa, nu passiva*	78			
O045/O062/O067/O069 was passiva, nu activa *	1.004			
Eindtotaal	**3.366**	**1.113**	**6.212**	**8.993**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

ZonMw project Gezonde Voeding

Honorering door ZonMw (Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie) voor ons project “Gezonde voeding”. De bijdrage is € 150.000 over de periode 2010-2013. We verlenen met deze middelen een budgetsubsidie aan de GGD regio Nijmegen voor de uitvoering van het project "Gezonde voeding". Dit project is afgewikkeld in 2014.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Klimaatneutrale steden
Met het project "De groene Hub" willen we een stap zetten richting klimaatneutraliteit en invulling geven aan duurzaam vervoer en de daarbij gewenste transitie naar alternatieve brandstoffen. Vanuit het Ministerie van Infrastructuur & Milieu is een bijdrage van € 0,8 miljoen beschikbaar gesteld en wordt ingezet voor duurzame mobiliteit. De Gemeente Nijmegen wordt afgerekend op inspanning en op resultaat. Er wordt een proces ingericht om projectdoelen voor groen gas, duurzame logistiek en kennisdeling te realiseren.

Experiment Jeugdzorg dichtbij
In dit experiment krijgt de cliënt de hulpverlening die hij of zij nodig heeft, zo dichtbij mogelijk, zo tijdig mogelijk, zo ambulant mogelijk en zoveel mogelijk op basis van "de kracht" van het eigen sociale netwerk. Hiervoor is een eenmalige subsidieverlening door de provincie van maximaal € 60.000 toegezegd i.h.k.v. afstemming Jeugdzorg Jeugdbeleid, project experiment jeugdzorg dichtbij. Afrekening met de Provincie heeft in 2014 plaatsgevonden.

Jeugd aan de Slag
Voor het project “Jeugd aan de Slag Extra” zijn meerdere toekenningen gedaan. Voor de oude periode wordt een af te rekenen bedrag gereserveerd. Voor 2014 tot medio 2015 is een toekenning gedaan, maar zijn nog geen voorschotten verstrekt. De gemaakte kosten zijn als vordering opgenomen.

Drempels en Kuilen
Dit betreft een investeringsbijdrage ten behoeve van het verhelpen van drempels en kuilen in de weg. Afrekening van de subsidie wordt in 2015 verwacht.

Vangnetgevallen de Kat
Dit betreft een bijdrage die wij ontvangen ten behoeve van de bodemsanering van de Kat.

Snel Fiets Route Rijnwaalpad
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Arnhem en Nijmegen.

Snel Fiets Route Beuningen
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Beuningen en Nijmegen.

Begeleiding jongeren 16-23 jaar
Dit betreft een subsidie ten behoeve van activiteiten voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar in de regio Nijmegen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt met als doel ze weer deel te laten nemen. We ontvangen een eenmalige subsidie ter hoogte van max. € 100.000. Hiervan is 80% bevoorschot (40% in 2012 en 40% in 2013). Het project dient te zijn afgerond op 1 november 2014; verzoek tot vaststelling dient uiterlijk op 1 februari 2015 te zijn ingediend.

Projecten openbaar vervoer
Dit betreft subsidies van de Stadsregio voor projecten ter verbetering van het openbaar vervoer.
Van de huidige projecten worden uiterlijk in 2015 de subsidiedeclaraties ingediend.

Dennenstraat
Nog te ontvangen bijdragen aan Snelfietsroute Nijmegen-Beuningen, onderdeel Dennenstraat.
Het project is in 2014 afgerond. Afwikkeling subsidie volgt in 2015.

Poort Neerbosch
Vooruit ontvangen subsidiebijdrage voor Poort Neerbosch. Project is in 2013 voorbereid en grotendeels in 2014 uitgevoerd. Subsidiedeclaratie zal in 2015 plaatsvinden.

Groene Oever
Bouw van 123 energiezuinige woningen in de Waalsprong, als voorbeeldproject voor klimaatvriendelijke woningbouw. Het project moet op 1 april 2015 zijn afgerond. Het verzoek tot subsidievaststelling moet uiterlijk 1 juli 2015 zijn ingediend bij de provincie.

Verkeersmanagement
Nog te ontvangen subsidiebijdrage voor Dynamisch verkeersmanagement (S100). Uitvoering in 2013/2015. Subsidie wordt in 2015 gedeclareerd.

Fietsprojecten
Nog te ontvangen bijdrage snelfietsroute Nijmegen-Wijchen en Rijnwaalpad west / brug Graaf Allardsingel. Subsidiedeclaratie in 2015.

Verkeersprojecten
Van de Stadsregio Arnhem Nijmegen te ontvangen bijdrage verkeerslichtregelinstallatie Wijchenseweg. Subsidiedeclaratie in 2015.

Passiva
Alle bedragen x €1.000

EIGEN VERMOGEN
Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Algemene reserve	68.572	62.369
Bestemmingsreserve	9.783	16.552
Rekeningresultaat	10.103	717
Totaal	**88.458**	**79.638**

Het resultaat over 2014 is als volgt opgebouwd:

Rekeningresultaat 2014	
Lasten	794.877
Baten	-803.695
Saldo van lasten en baten	**-8.818**
Reservemutaties:	
Storting in de reserves	18.978
Onttrekking uit de reserves	-20.263
Per saldo onttrekking uit reserves	**-1.285**
Resultaat voor winstbestemming	**Voordelig 10.103**

Het verloop van de reserves in 2014 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:
De mutaties hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de besluitvorming door de raad zoals verwerkt in de dynamische begroting. Hieronder volgt per reserve een korte toelichting naar aard en reden van de reserves.

Reserves	Boekwaarde 31-12-2013	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2013	Boekwaarde 31-12-2014
F022 Saldireserve	62.369	20.724	15.238	717	68.572
Subtotaal Algemene reserve	***62.369***	***20.724***	***15.238***	***717***	***68.572***
F002 Reserve Strategische Investeringen	2.442		2.442		0
F003 Reserve Waalsprong	1.912		715		1.197
F004 1%-regeling Beeldende Kunst	422	208	320		311
F029 Reserve onderwijshuisvesting	2.134		44		2.090
F040 Reserve ISV	1.182		626		556
F046 Reserve afschrijving	894		59		835
F047 Reserve bereikbaarheidsfonds	1.440	153	1.400		193
F051 Reserve Focus citymarketing	625		254		371
F052 Reserve gesubsidieerde arbeid	2.833		607		2.226
F054 reserve ondernemersfonds	450				450
F055 Reserve volkshuisvesting		199			199
F056 Reserve Groen in W-Wijken	2.098		1.000		1.098
F057 Reserve Duurzaamheidsmaatregelen	120	136			256
Subtotaal Overige bestemmingsreserve	***16.553***	***697***	***7.468***		***9.783***
Totaal reserves	**78.922**	**21.421**	**22.706**	**717**	**78.355**

Saldireserve
De saldireserve is een algemene reserve en is bedoeld om risico's op te kunnen vangen. De saldireserve maakt een belangrijk deel uit van het weerstandsvermogen. De saldireserve wordt gevoed vanuit een voordelig rekeningresultaat en/of aan de hand van een expliciet besluit van de gemeenteraad. De hoogte van de saldireserve beweegt zich binnen een bepaalde bandbreedte, bestaande uit een "harde" ondergrens en een flexibele bovengrens. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Reserve Strategische Investeringen
In het coalitieakkoord 2014-2018 "Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend" is besloten het saldo van de reserve te storten in de saldireserve.

Reserve Waalsprong
Deze reserve heeft als doel om de exploitatieverschillen van het uitbreidingsplan Nijmegen-Noord op te vangen. In 2010 stemde uw Raad in met uitbreiding van de Brandweer met Post Noord. Dat was een van de laatste besluiten, dat op basis van het Voorzieningenplan Waalsprong werd genomen. Dekking werd voor € 0,7 miljoen gevonden in de reserve Waalsprong. Nu is duidelijk dat die reserve daarvoor nog ruimte biedt tot en met 2015. Bij de jaarrekening 2012 is voorgesteld deze reserve eind 2015 op te heffen en het restant van ongeveer € 0,5 miljoen aan de saldireserve toe te voegen.

1%-regeling Beeldende Kunst
Bij het raadsbesluit van 23 februari 2006, is besloten de reserve 1%-regeling Beeldende kunst te handhaven. In de praktijk is gebleken dat bij sommige projecten waarop de regeling van toepassing was een kunstopdracht weinig zinvol zou zijn, terwijl bij de andere projecten het budget voor een passende opdracht ontoereikend was. Dit was de reden om de in de bouwkredieten gereserveerde "procentgelden" los te koppelen van de locatie/het project waarvoor ze vrijkwamen. Er werd één fonds gevormd, dat werd gevoed door alle percentagegelden die vrijkwamen. De advisering over de plaatsen waar, hoe en met welke kunstenaar een kunstopdrachtprocedure in gang zou worden gezet is in handen van de Commissie Beeldende Kunst.
De beschikking over een reserve is financieel-technisch de eenvoudigste manier om te werken aan kunstopdrachten. Tegenover de gelden die via de regeling gereserveerd worden, wordt een programma van projecten opgesteld. De grilligheid van de projecten in hun verloop- de ene opdracht duurt veel langer dan de andere en elk opdrachtproces verloopt weer anders- maakt "flexibele" beschikbaarheid van de middelen nodig.

Reserve onderwijshuisvesting
Het doel van de reserve Onderwijshuisvesting is het oormerken van gelden voor het onderwijshuisvestingsveld. Aangezien de decentralisatie nog niet geheel afgerond is, kan deze reserve nog niet opgeheven worden.

Reserve ISV
Om het door de Raad goedgekeurde ISV-programma goed uit te voeren is in 2011 een reserve ingesteld waarin geldstromen met elkaar worden verrekend. Het uitvoeringsprogramma liep t/m 2014.

Reserve Afschrijving
Bij het vaststellen van de stadsrekening 2009 is besloten om deze reserve in te stellen omdat dit verplicht is vanuit de BBV-voorschriften. Bij investeringen met een economisch nut mogen bepaalde inkomsten (verzekeringsgelden na bijv. brand, de opbrengst uit verkoop van een pand, etc.) niet in mindering worden gebracht op de nieuwe investering. Bijdragen die geen directe relatie met de nieuwe investering hebben, kunnen in de reserve afschrijving gestort worden. Via onttrekkingen uit deze reserve kunnen de met die investering samenhangende kapitaallasten verlaagd worden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Reserve Bereikbaarheidsfonds

De reserve parkeerbijdrage is in 2005 ingesteld. Het doel van deze reserve is om gelden, die ontvangen worden op grond van de bouwverordening ten behoeve van alternatieve parkeervoorzieningen, beschikbaar te houden voor de realisatie van die parkeervoorzieningen. Met het **Raadsvoorstel "Kiezen én Delen, Parkeren in Nijmegen,** is de Verordening Bereikbaarheidsfonds gemeente Nijmegen aangepast. Belangrijkste aanpassing is dat de bestemming van dit fonds verruimd is. Voorheen was de inzet beperkt tot parkeervoorzieningen en nu gaat het om een bijdrage bereikbaarheidsbeleid in bredere zin. De parkeerbijdrage heeft als doel bij te dragen in de financiering van het bereikbaarheidsbeleid van de gemeente Nijmegen indien een nieuwe ontwikkeling er zelf niet in slaagt om de parkeerbehoefte op eigen terrein op te lossen.

Reserve Focus citymarketing

De raad heeft middelen vrij gemaakt voor het meerjarenprogramma citymarketingactiviteiten. Op grond daarvan stelt ons college het (meerjarige) uitvoeringsprogramma Citymarketing vast. Het bestedingsplan is hierop gebaseerd.

Reserve gesubsidieerde arbeid

Bestemd voor het egaliseren van uitgaven die verband houden met de afbouw van gesubsidieerde arbeid. Bij de besluitvorming over de vaststelling van de "Beleidsregels afbouw gesubsidieerde banen" is de programmering van de inzet van de beschikbare gemeentelijke middelen vastgesteld. In 2012 realiseerden we hiervan met name de uitvoering van het Sociaal Plan WIW en de vergoeding (aan instellingen) van begeleidings- en scholingskosten. Het restant budget wordt ingezet voor de financiering van de overige beleidsregels: financiële ondersteuning van organisaties voor de kosten die voortvloeien uit CAO-afspraken of gerechtelijke uitspraken en een surplus op de WW-uitkering bij personen van 62 jaar en ouder.

Reserve ondernemersfonds inzake lastenverlaging

De middelen uit het ondernemersfonds beschikbaar houden voor de ondernemers. Indien het ondernemersfonds op enig moment een onderbesteding kent, dan behoort dit ingezet te worden voor verlaging gebruikerstarief OZB niet woningen. Dekking vindt plaats door onderuitputting van middelen uit het ondernemersfonds.

Reserve Groen In W-Wijken

Deze reserve is in 2013 ingesteld met als doel dekking te geven voor groenaanleg investeringen in stenige wijken. Hiervoor is een aantal investeringen benoemd. Voeding van de reserve heeft in 2013 plaatsgevonden door de verkoop van Heumensoord.

Reserve Duurzaamheidsmaatregelen

De Reserve is in 2013 ingesteld en heeft ten doel om, ter uitvoering van het vliegwielprincipe "duurzaamheid voor duurzaamheid", de besparingen uit duurzaamheidsmaatregelen te reserveren als dekking voor de bijbehorende (kapitaal)lasten en voor toekomstige vervangingsinvesteringen.

VOORZIENINGEN

Hieronder staat het verloop van de voorzieningen gedurende 2014 weergegeven. In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van lasten en baten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Hierna is per voorziening een toelichting op de aard, noodzakelijke omvang en de mutaties in 2014 weergegeven.

Voorziening	31-12-2013	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	31-12-2014
voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
V002 Bezwaar en Beroep heffingen	763	861	765		859
V025 Bergerden	2.849	2.427			5.276
V036 Pensioeninhouding wethouders	65	1.131			1.196
V040 Spaarverlof	290		23		267
V091 IBB (ik bouw betaalbaar)	262	200	13		449
V094 Waalfront	17.675	2.057			19.732
V095 Ziekengeldverplichting Uitzicht	20				20
V096 Waalsprong GEM-deel	26.623	1.073		640	27.056
V097 Voorziening BWS	1.403		715		688
Subtotaal	***49.950***	***7.749***	***1.515***	***640***	***55.543***
Egalisatievoorzieningen					
V017 Onderhoudsvoorziening panden	6.079	4.351	4.679		5.751
V019 Ruiming Explosieven	2.822	1.226	224		3.824
V085 Onderhoudsvoorziening Triavium	312		85		227
V086 Verbetering toegankelijkheid openbare gebouwen	208		106		102
V087 Beheerkosten startersleningen	1.204	66	531		739
V101 Onderhoudsvoorziening stadsbrug		549	131		418
Subtotaal	**10.624**	**6.192**	**5.756**		**11.061**
Voorziening middelen van derden met specifiek bestedingsdoel					
V050 GRP-nieuw	5.357	8.945	9.967		4.335
subtotaal	***5.357***	***8.945***	***9.967***		***4.335***
Totaal	**65.931**	**22.886**	**17.238**	**640**	**70.939**

Voorziening bezwaar en beroep heffingen

Deze voorziening dient ter afhandeling van lopende bezwaar- en beroepsprocedures met betrekking tot gemeentelijke heffingen. Bij gegrondverklaring van het bezwaar of beroep volgt een correctie op de aanslag wat kan leiden tot (gedeeltelijke) terugbetaling.

Voorziening Bergerden

Deze voorziening dient ter afdekking van een tekort van de deelname in de GR Bergerden. De financiële en economische crisis heeft ook de glastuinbouw geraakt. De verkoop van bouwrijp terrein is geruime tijd nagenoeg stilgevallen.

In 2014 zijn onderzoeken uitgevoerd naar kansrijke marktsegmenten en naar prijsvorming voor gronden in die segmenten. De uitkomsten van deze activiteiten en een consultatieronde bij de raden van Nijmegen en Lingewaard zijn input voor het maken van een nieuw businessplan dat in 2014 gereed is gekomen en inzicht geeft in de toekomststrategie voor dit gebied. De raden van beide deelnemende gemeenten zijn op de hoogte gehouden van de stand van zaken rond de GR Bergerden en de plannen voor de toekomst.

Het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie is inmiddels uitgewerkt en zal door het bestuur van de GR worden vastgesteld nadat de raden in staat zijn gesteld wensen en bedenkingen in te brengen. In de laatste planexploitatie is de looptijd van de exploitatie verlengd naar 2025. De grondprijs voor glastuinbouw is verlaagd en een deel van het glastuinbouwgebied, te weten 27 ha wordt uit marktoverwegingen herbestemd tot agrobusiness. Tevens is de totale hoeveelheid beschikbare grond voor glas verkleind. De planexploitatie komt met deze wijzigingen uit op een financieel negatief eindresultaat van € -10,1 miljoen, netto contant per 1-1-2014. Hiervan komt de helft voor rekening (€ 5 miljoen) van de gemeente Nijmegen (besluitvorming heeft reeds plaatsgevonden in het Coalitieakkoord), per 1-1-2015 is dit € 5,276 miljoen. De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de saldireserve. Tevens is het risicoprofiel opnieuw bepaald. Het totale risicoprofiel van Bergerden is gewaardeerd op € 4,3 miljoen, dit betekent dat Nijmegen in haar weerstandscapaciteit rekening moet houden met € 2,2 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Pensioeninhouding wethouders
Deze voorziening betreft een berekende waarde van de uit te keren wethouderspensioenen in die gevallen waar een verzekering niet mogelijk is. In de overige gevallen worden de met wethouderspensioenen samenhangende verzekeringspremies ten laste van de gemeente genomen.

Voorziening spaarverlof
Deze voorziening is in 1993 ingesteld met als doel het realiseren van financiële middelen om de kosten van inhuur van personeel af te kunnen dekken op het moment dat een ambtenaar spaarverlof opneemt. Dit is een aflopende regeling. Er is alleen nog aanwending van de bestaande voorziening, er worden geen nieuwe aanspraken meer opgebouwd.

Voorziening ik bouw betaalbaar
Deze voorziening is bedoeld om te bereiken dat zelfbouw voor een breed scala aan huishoudens en doelgroepen en ook voor de minder koopkrachtige huishoudens mogelijk is.

Waalfront
Het doel van deze voorziening is afdekking van het aandeel van de gemeente Nijmegen in het tekort van de gebiedsontwikkeling Waalfront. De grondexploitatie 2014 kent als eindresultaat een tekort van -€ 32 miljoen NCW per juli 2014, en een looptijd tot en met 2029.
Op basis van de GREX 2013 spraken wij de verwachting uit dat het destijds geraamde eindresultaat van -/- € 29 miljoen netto contante waarde nog niet helemaal de ondergrens zou zijn. We besloten daarom de GREX 2013 te typeren als **basisvariant**. En hebben vervolgens ook een **minimumvariant** benoemd, waarin reeds een afslag is gedaan van 6% op de verwachte opbrengsten op de grond, waardoor de GREX robuuster wordt gemaakt. Op basis van de basisvariant GREX 2013 is door de gemeente een voorziening getroffen van 50% x € -/- € 29 miljoen = € 14,5 miljoen. Vervolgens is op basis van de minimumvariant GREX 2013 het tekort vergroot tot € 40,4 miljoen (NCW 2013). De financiële uitkomsten van de basisvariant en de minimumvariant zijn destijds in de rekening 2013 als volgt opgenomen:

- De voorziening voor Waalfront van in totaal € 14,5 miljoen + € 3,175 miljoen (onderhandelingsresulaat Handelskade) = € 18 miljoen
- Het risicoprofiel van Waalfront te verhogen met € 5,7 miljoen tot in totaal € 14 miljoen, waardoor in het weerstandsvermogen al rekening wordt gehouden met de minimumvariant.

De directie OB Waalfront heeft in het derde kwartaal van 2014 de aandeelhouders in de GEM Waalfront een concept GREX 2014 aangeboden. Deze GREX borduurt voort op de GREX 2013, met dit verschil dat nog sterker de kosten worden teruggedrongen, de grondprijzen worden aangepast aan de marktomstandigheden en het aantal te bouwen woningen verder wordt gereduceerd van de eerdere 2060 (GREX 2013) naar 1810 (Concept GREX 2014). Voorts wordt in overweging gegeven om delen van het plangebied niet meer te ontwikkelen (bijvoorbeeld het Eiland) of verder in de tijd te verschuiven. Ook over deze GREX 2014 is door de gemeente een second opinion uitgevraagd. De uitkomsten daarvan zijn zodanig dat we kunnen vaststellen dat onze eerdere aanname over de minimumvariant GREX 2013 bewaarheid is geworden. De eerder getroffen voorziening wordt opgehoogd naar € 16,5 miljoen, het risicoprofiel is naar beneden bijgesteld naar € 11,8 miljoen, dit is 50% van het risicoprofiel. Wij verwachten de definitieve besluitvorming over de GREX 2014 in het tweede kwartaal van 2015 af te kunnen ronden.
Naast deze risicovoorziening van € 16,5 miljoen, hebben wij een extra bedrag van € 3,175 miljoen (prijspeil 1 januari 2014) in de voorziening opgenomen. Op grond van gemaakte afspraken is dit bedrag opgenomen omdat Nijmegen hiervoor wordt belast indien in 2026 mocht blijken dat de grondexploitatie Waalfront sluit met een nadelig saldo.

Ziekengeldverplichting Uitzicht
Egaliseren van de uitgaven ziekengeld van (ex-) medewerkers van Uitzicht. De Gemeente Nijmegen heeft van de Belastingdienst premies ziekengeld m.b.t. (ex-) medewerkers Stichting Uitzicht terugontvangen. Deze premies zijn in een voorziening gestort. Vervolgens worden de doorbelaste (ziekengeld) kosten van het UWV ten laste van deze

voorziening gebracht. Ultimo 2013 bleek dat het risico van het betalen van ziekengeldkosten zich beperkt (e) tot 3 personen. De betreffende kosten zijn in 2013 ten laste van de voorziening gebracht. Daarna is het restant van de voorziening – onder aftrek van de kosten die in 2014 nog worden verwacht – vrijgevallen.

Waalsprong GEM deel

Deze voorziening van € 27,1 miljoen dient ter dekking van het tekort in de planexploitatie van de GEM Waalsprong. De gemeente Nijmegen is in 2013 volledig eigenaar van de GEM Waalsprong geworden .Inmiddels is de grondexploitatie 2014 geactualiseerd naar situatie na 1 oktober 2014 en is het gecalculeerd verlies berekend op € 27,1 miljoen netto contante waarde. Dit gecalculeerd verlies is geheel voorzien.

Voorziening BWS

Het Besluit Woninggebonden Subsidies was een subsidieregeling van het rijk voor betaalbare nieuwbouw. De regeling is in 2000 beëindigd. Door het systeem van jaarlijkse bijdragen liepen de betalingen aan opdrachtgevers voor woningbouw nog een groot aantal jaren door. De Stadsregioraad heeft in 2012 besloten tot uitkering van die voordelen aan de deelnemende gemeenten. Deze gelden worden uitgekeerd onder de voorwaarde dat ze worden besteed in het kader van de volkshuisvesting.

Onderhoudsvoorziening panden

De voorziening onderhoud panden is bedoeld als egalisatievoorziening voor de jaarlijkse uitgaven voor groot onderhoud. Het betreft het planmatig onderhoud aan panden voor bijvoorbeeld kamerverhuur, gemeentelijke panden zoals de brandweerkazerne, woonwagens en standplaatsen, parkeergarages, wijkcentra, sporthallen en -zalen, de Keizer Karel Podia, de Lindenberg, panden op het gebied van het cultureel erfgoed, etc. Dit onderhoud kan jaarlijks fluctueren en teneinde de jaarlijkse lasten gelijkmatig te verdelen is de voorziening gevormd.

Voorziening ruimen explosieven

Jaarlijks wordt voor elke opgeleverde (nieuwe) woning als onderdeel van de gemeentefondsuitkering een bedrag ontvangen ter dekking van de kosten van ruiming van explosieven opgenomen in deze voorziening. Het voorzieningenplan toont dat de kosten van ruimen een zeer lange looptijd kan hebben.

Onderhoudsvoorziening Triavium

Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van 10 jarig POG onderhoudsschema ingedeeld naar nut en noodzaak. Dit geeft in enig jaar een dal of een piek in de (groot) onderhoudskosten.
Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is deze voorziening opgenomen.

Voorziening toegankelijkheid gebouwen

Deze voorziening is ingesteld met als doel gebouwen beter toegankelijk te maken voor invaliden en minder mobiele ouderen.

Voorziening beheerskosten startersleningen

Deze voorziening dient ter dekking van de rentelasten voor het aantrekken van middelen in de eerste jaren en de beheerskosten Stichting Volkshuisvesting Nederland. Op deze manier kunnen we de eenmalige BWS middelen inzetten om de aanloopverliezen van een structurele starterslening faciliteit in te stellen.

Onderhoudsvoorziening stadsbrug

Het onderhoud aan de Stadsbrug is afgekocht. De betalingen per jaar fluctueren. Deze zijn vastgelegd in een betaalschema en laten in enig jaar een dal of een piek zien. Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is een voorziening gemaakt.

Voorziening GRP-nieuw

Deze voorziening is ingesteld op 8 juni 2005 en heeft als doel een meerjarige evenwichtige tariefsopbouw van de rioolrechten. Het bestedingsplan is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2016.
De gemeenteraad van de gemeente Nijmegen heeft op 14 oktober 2009 het GRP 2010-2016 vastgesteld. In het GRP 2010-2016 wordt jaarlijks door middel van de rioolheffing een vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen begroot. Dit bedrag wordt aan de voorziening toegevoegd. De vervangingsinvestering wordt geactiveerd. De

vervangingsbijdrage wordt daarop in mindering gebracht volgens de navolgende systematiek. Het bedrag van € 6,9 miljoen wordt ingezet voor de dekking van de kapitaallasten (afschrijving en rente) van de investeringen. Het bedrag dat resteert wordt ingezet voor extra afschrijvingen op de investeringen. Zo wordt toegewerkt naar een boekwaarde van nihil in het jaar 2030. Met betrekking tot de jaren 2010-2013 is de vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen als volgt aangewend voor kapitaallasten, reguliere afschrijving , versnelde afschrijving en rente (in €1000):

Jaar	Spaar component			Totaal kapitaallasten	Afschrijving regulier	Afschrijving extra/versneld	Rente
	GRP	primitieve begroting	dynamische begroting			412	2.060
2010	6.909	6.909	6.970	6.970	1.093	4.480	1.397
2011	6.909	6.970	6.708	6.708	911	4.437	1.360
2012	6.909	6.708	6.694	6.694	877	4.396	1.421
2013	6.909	6.694	6.687	6.687	790	4.596	1.301
2014	6.909	6.687	6.687	6.687	737	4.920	1.030

De voorziening GRP bestaat uit de onder vermelde componenten.

Voorziening GRP	31-12-2013	Toevoegingen	Bestedingen	31-12-2014
Restant voorziening investeringen te verrekenen in tarief	4.422	-1.950*	412	2.060
Restant voorziening onderhoud te verrekenen in tarief	1.560		260	1.300
Exploitatieresultaat (verschil begroot-realisatie) te verrekenen in tarief	926		309	617
Spaarcomponent ter dekking investeringen en kapitaallasten	0	6.687	6.687	0
Voorziening onderhoud	-1.550	1.950* 2.257	2.299	358
Totaal voorziening	**5.357**	8.944	9.967	4.335

LANGLOPENDE SCHULDEN

De met de langlopende leningen samenhangende rentelast in 2014 bedraagt € 21,8 miljoen.
In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2014:

Ten aanzien van de leningen kan de volgende toelichting gegeven worden:

langlopende schulden	31-12-2013	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2014
Onderhandse leningen	687.710	65.000	78.515	674.195
Waarborgsommen	171		10	161
Totaal	**687.881**	65.000	78.525	674.356

De waarborgsommen per balansdatum zijn als volgt opgebouwd:

Waarborgsommen	31-12-2014	31-12-2013
Beheer objecten, GB	45	38
Parkeerbadges	43	44
Sleutelgeld accommodaties	18	29
Vastgoed management panden en woningen	55	60
Totaal	**161**	**171**

VLOTTENDE PASSIVA

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

kortlopende schulden	31-12-2014	31-12-2013
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000	0
Kasgeldleningen overige	100.000	153.000
Crediteuren	18.406	8.022
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982	10.089
Verhaalbare bijstand	0	2.659
Door derden belegde gelden	635	696
Rekening-courantverhouding derden	5.730	0
Totaal	**172.753**	**174.466**

Liquide middelen

Het saldo liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	31-12-2014	31-12-2013
Saldi bij bankinstellingen	188	38.187
Totaal	**188**	**38.187**

Vanwege de negatieve stand van de banken op balansdatum is deze onder de passiva opgenomen.
Op basis van de wettelijke regeling schatkistbankieren parkeren wij tijdelijke overtollige middelen boven een drempelbedrag van € 4,3 miljoen bij het Rijk .

Overzicht schatkistbankieren

bedragen in miljoenen €	1w kw	2e kw	3e kw	4e kw
gemiddeld dagsaldo per kwartaal	3,4	3,7	8,2	7,3
Af: drempelbedrag	4,3	4,3	4,3	4,3
overschrijding (-/-) / ruimte (+)	**0,9**	**0,6**	**-3,9**	**-3,0**

OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

overlopende passiva	31-12-2014	31-12-2013
Gelden van overheden met meerjarig bestedingsdoel	47.623	13.471
Vooruitontvangen bedragen	449	448
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040	1.282
Nog te betalen bedragen	17.894	22.913
Nog te betalen rente onderhandse leningen	9.487	10.097
Totaal	**76.493**	**48.211**

Van de overlopende passiva wordt hierna het verloop van de van derden ontvangen gelden en de besteding daarvan weergegeven. Verder wordt per onderwerp een toelichting gegeven. Het gaat hier om van andere overheden ontvangen gelden met een specifieke aanwendingsrichting. De restant boekwaarden zijn nog uit te geven bedragen voor dat doel, dan wel nog af te rekenen bedragen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

naam gelden van derden	31-12-2013	toevoeging	Onttrekking	31-12-2014
O005 Onderwijs en minderheden	2.203	5.161	7.030	334
O006 Participatiebudget (Educatie, inburgering en re-integratie)	3.770	12.274	16.044	0
O009 BDU Sociaal, integratie & Veiligheid	842		390	451
O015 Impuls regeling .combinatiefuncties	491		126	364
O016 RSP	6	1.906	1.912	0
O023 EFRO en ESF	-25	49		24
O037 EU-richtlijn omgevingslawaai	7	81	25	63
O039 Medische heroïnebehandeling	31		31	0
O043 Isolatiefonds Gelderland	393	2	336	59
O047 Francia media	43	22		65
O052 Subsidie TIP	500		500	0
O054 Onderzoek scheepvaart	6		3	3
O055 Effectonderzoek stadsverwarming	10			10
O056 vervolg Nijmegen West Weurt	58		42	16
O057 Regiocontract Provincie	1.903	1.070	1887	1.086
O058 Stadscontract Provincie	615	3.945	3.925	635
O061 E-scooters	160		17	143
O063 ringstraten	64		64	0
O068 walstroom	338		310	28
O071 Transitie Jeugdzorg Prov. Gelderland	641		573	68
O072 Vinac	-53	200	104	43
O073 RVMK Zuid	7	58	37	28
O074 Participatie migrantenjeugd/EIF	378		278	100
O076 aanpak jeugdwerkeloosheid 2014-2015		142		142
O077 project deelname CLINSH		50		50
O078 regioarcheologie		20		20
O079 SSV gevelisolatie		754	4	750
O081 transitie jeugdzorg en AWBZ		320	246	74
O082 begeleiding ex-gedetineerden		51		51
O083 woninginbraken		31		31
O084 dijkteruglegging		42.946		42.946
O086 instandhouding monumenten Nijmegen		40		40
O023/O045/O062/O067/O069/O072*	1.083			
Eindtotaal	**13.471**	**69.122**	**33.887**	**47.623**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

Onderwijs en minderheden

De middelen hebben betrekking op de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten en onderwijsachterstanden Deze post is gevoed met rijksmiddelen uit de beleidsvelden RMC en OAB en met Europese subsidie (ESF).

Participatiebudget

Het participatiebudget betreft één budget waarbij de rijksmiddelen voor re-integratie, educatie en inburgering worden ontvangen. Ook al betreft het één budget, de middelen worden vanuit de vakministeries BZK (voorheen WWI), OCW en SZW aan het budget toegevoegd, en worden lokaal ingezet voor de realisatie van doelstellingen op het terrein van re-integratie, educatie en inburgering.

BDU Sociaal, Integratie & Veiligheid

Dit betreft restant middelen ten behoeve van de uitvoering inburgering in 2015.

Impulsregeling combinatiefuncties

Dit is bedoeld voor de implementatie impulsregeling brede scholen, sport en cultuur. Met het invoeren van combinatiefuncties wordt de verbinding en samenwerking tussen onderwijs, sport en cultuur versterkt. Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever maar werkzaam is voor twee of meer sectoren. Het Rijk heeft een bijdrage verstrekt om de impulsregeling te realiseren. De combinatiefunctionaris gaat de komende jaren de sportverenigingen versterken, het dagelijkse sport- en beweegaanbod vergroten, het bewegingsonderwijs vernieuwen en de samenwerking tussen sportverenigingen en

onderwijs intensiveren. De ontvangen rijksmiddelen zijn bestemd voor de uitvoering van de Impulsregeling combinatiefuncties.

RSP
In het kader van het Regionaal Samenwerkingsprogramma 2008-2011 van de Provincie Gelderland heeft Nijmegen als regiofunctie bijdragen ontvangen met betrekking tot maatschappelijke opvang, het risico- en probleemgericht onderwijsbeleid en het risico- en probleemgericht jeugdbeleid. Subsidie is eind 2012 vastgesteld, restant is vrijgevallen in 2014 ten gunste van de algemene middelen.

EFRO en ESF
Dit betreft de balansregistratie van de Europese middelen voor:
-Uitvoeringsprogramma EFRO Kanaalgebied
-Cool breaks (Europees geld voor euregionale samenwerking)
Het verschil tussen enerzijds de uitgaven aan projectuitvoerders en anderzijds de ontvangsten van BZK/Europa wordt op deze balanspost bijgehouden.

EU-richtlijn omgevingslawaai
Dit betreft een bijdrage ten behoeve van het opstellen van geluidbelastingkaarten en actieplannen. Deze plannen lopen door tot in 2015.

Medische heroïne behandeling
Dit betreft een subsidie voor het ondersteunen van de verslaafden bij het op een volwaardige wijze gaan deelnemen aan de samenleving. Dit wordt gerealiseerd via dagopvang, werk en huisvesting en het geven van psychische begeleiding en mentale zorg, looptijd van het project tot en met 2015.

Isolatiefonds Gelderland
Deze bijdrage is bestemd voor het energiezuinig maken van particuliere woningen, via subsidiëring energiebesparende maatregelen door eigenaren. Past binnen klimaatdoelstellingen Nijmegen en Gelderland. De regeling is verlengd tot 31 december 2015.

Francia Media
Het Valkhof wordt onderdeel van de Europese erfgoedroute. De gemeente Nijmegen gaat met Het Valkhof deelnemen aan het Europese project Francia Media, een project dat zich richt op de vroege middeleeuwen en de periode van het Frankische Middenrijk. Belangrijk onderdeel van het project is een erfgoedroute langs tien plekken die in de tweede helft van de 9e eeuw van groot cultuurhistorisch belang waren. Het Valkhof wordt een van de plekken van de erfgoedroute. Nijmegen ontvangt voor de deelname aan Francia Media in totaal een Europese subsidie van € 160.000. We hebben een voorschot ontvangen van € 65.000.

Subsidie TIP
Voor de realisatie van het huis van de Topsport (TIP) is een voorschot ontvangen op een Europese subsidie. Ten gevolge van het stopzetten van TIP was deze subsidie als terugbetalingsverplichting opgenomen. De terugbetalingsverplichting is echter vervallen en hiermee is dit bedrag vrijgevallen.

Onderzoek scheepvaart
Subsidie ten behoeve van het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering schonere scheepvaart.

Effectonderzoek stadsverwarming
Bijdrage voor het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via een onderzoek om het effect van stadsverwarming op de luchtkwaliteit in beeld te brengen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Vervolg Nijmegen West Weurt
Uitvoering gemeenschappelijke milieumaatregelen in Nijmegen-West en Weurt door Nijmegen, Beuningen en provincie Gelderland. Vervolg op Milieuprogramma Nijmegen-West Weurt 2007-2010. Einddatum van dit vervolgtraject is naar verwachting in de loop van 2015 wanneer de middelen volledig zijn uitgeput.

Regiocontract Provincie
Dit betreft een provinciale bijdrage van € 15 miljoen aan regionale projecten. Bij drie van deze projecten heeft de gemeente Nijmegen een trekkende rol: de uitvoering van de Regionale Sociale Agenda binnen de regio Nijmegen (€ 1,9 miljoen), de voortzetting van de Groene HUB 2013-2015 (€ 0,5 miljoen) en de koppeling van de regionale - niet-commerciële - glasvezelnetwerken van Nijmegen en Arnhem (€ 0,2 miljoen) .Daarnaast is in 2013 de 2e tranche voor de Sociale Agenda subregio Nijmegen beschikt met projectnummer 1307.008 voor een bedrag van € 2,3 miljoen (kenmerk 130002677).
In 2014 hebben wij een beschikking ontvangen voor het project TPN West (kenmerk 14.0001640) voor een bedrag van € 60.000. Hiervoor hebben we in 2014 een voorschot van € 30.000 ontvangen.
De projectperiode loopt door tot eind 2015. Afrekening volgt in 2016.

Stadscontract Provincie
Voor de periode 2012 tot en met 2015 is een provinciale subsidie toegezegd van ruim €14 miljoen. De uitgaven lopen t/m 2015 en de definitieve verantwoording dient voor 1 juli 2016 te worden ingediend bij de provincie.

E-scooters
Bijdrage van de Stadsregio om te kunnen voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering van aanschaf elektrische scooters.

Ringstraten
Het subsidieproject Ringstraten is afgerond. Subsidie is in 2014 definitief vastgesteld.

Walstroom
Vermindering schadelijke luchtemissies door aan de Waalkade aangemeerde schepen via de aanleg van walstroom van elektriciteit te voorzien. De werkzaamheden zijn in 2014 afgerond. Financiële afronding in de 1e helft 2015.

Transitie jeugdzorg provincie Gelderland
Van de provincie ontvangen we een subsidie voor het project Regionale jeugdzorg en AWBZ-begeleiding waaraan ook de regiogemeenten bijdragen. Afronding is voorzien in 2016.

VINAC
Betreft subsidie Provincie voor sanering bodemverontreinigingen op diverse locaties.

Regionale verkeersmilieukaart zuid
Jaarlijkse actualisatie van de Regionale Verkeersmilieukaart. Nijmegen is hierbij project- en procesleider en verantwoordelijk voor de uitgaven.

Project participatie migrantenjeugd
Het project richt zich op de verbetering van de toegang en participatie van migranten in de zorgsector. De gemeente Nijmegen is penvoerder en subsidieaanvrager voor het project. Het project wordt uitgevoerd samen met deelnemende gemeenten en externe partners.

Aanpak jeugdwerkeloosheid
Dit heeft betrekking op de Provinciale subsidie voor het project “Aanpak Jeugdwerkloosheid 2014-2015”. In het kader van het provinciale programma Robuuste Investeringsimpuls (bron NUON middelen) wordt er ook in de jeugdwerkgelegenheid in Nijmegen geïnvesteerd. Er wordt een eenmalige subsidie verleend van € 552.500, waarbij geen sprake is van co-financiering. Voorschotten in 3 fasen: 2014 € 142.000, 2015 € 300.000. Resterende 20% van de subsidie wordt na vaststelling van de subsidie uitgekeerd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Project deelname CLINCH
Terugdringen van lokale luchtvervuiling door schepen. Nijmegen is gevraagd projectpartner te worden binnen het Europese project CLINSH (Clean INland SHipping). Dit project loopt t/m 2016.

Regioarcheologie
Het adviseren van gemeenten op het gebied van de archeologie; het initiëren voorlichting, educatie en bevorderen draagvlak; het beoordelen van de kwaliteit van archeologisch onderzoek; inbedding archeologie in ro-beleid; advisering beheer en behoud archeologische monumenten voor de periode 2014-2016. De subsidie wordt in 3 delen in voorschotten uitbetaald. De kosten zijn niet gelijk verdeeld over de jaren.

SSV gevelisolatie
Aanbrengen van geluidwerende maatregelen aan particuliere woningen. De bij de start ontvangen subsidiemiddelen zijn voor apparaatskosten t.b.v. voorbereiding en begeleiding van de latere uitvoering door een aannemer. Voor de uitvoeringsfase door de aannemer worden aanvullende subsidiemiddelen door het ministerie verstrekt. De maatregelen voor subsidieproject ISVG moeten 1-1-2017 zijn afgerond; waarna het verslag 1-3-2017 moet zijn ingediend bij het Rijk.

Transitie jeugdzorg en AWBZ
Het project omvat het inrichten van een uitvoeringspraktijk AMHK (Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling)en het ontwikkelen van informatievoorziening voor een lokale toegangspoort. De projectperiode loopt van 29-09-2014 tot en met 31-12-2016. Vaststellingsrapportage over de gehele projectperiode dient uiterlijk 31-03-2017 ingediend te zijn.

Begeleiding ex-gedetineerden
De subsidieverlening is gebaseerd op artikel 34 van de Wet Justitie-subsidies. De subsidietoekenning vindt plaats conform het subsidiebeleidskader begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken voor 2014. De projectperiode loopt tot 1 juli 2016.

Woninginbraken
Een ontvangen rijkssubsidie te besteden aan een fenomeenanalyse terugdringen woninginbraken, overvallen en straatroven . Het onderzoek waar deze bijdrage voor is ontvangen zal in 2015 worden afgerond.

Dijkteruglegging
De ontvangen rijksmiddelen ten behoeve van de dijkteruglegging worden verantwoord bij de grondexploitaties. De rijksmiddelen die nog niet besteed zijn, worden hier als OMBD verantwoord en worden zodra de uitgaven zijn gedaan, weer ten gunste van het project dijkteruglegging gebracht.

Instandhouding monumenten Nijmegen
Het verlenen van subsidies aan eigenaren van gemeentelijke monumenten voor de instandhouding van deze monumenten op basis van de gemeentelijke subsidieregeling.
De subsidie wordt in 3 termijnen betaald.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Bij het opstellen van de balans is de volgende gedragslijn gevolgd:
In de balans zijn niet opgenomen de op grond van beschikkingen, overeenkomsten (huur/lease), toezeggingen etc. te baseren toekomstige vorderingen en/of schulden. Tevens zijn geen voorzieningen getroffen voor toekomstige verplichtingen betreffende vakantietoelagen, verlof, wachtgelden en dergelijke. Uitgangspunt daarbij is altijd geweest dat de lasten in verband met deze verplichtingen in de toekomst zullen optreden structureel gedekt zijn in de meerjarenbegroting. Voor voorzienbare en calculeerbare toekomstige risico's zijn in de balans voorzieningen opgenomen.
Buiten de telling zijn bij de balans vermeld welke zakelijke zekerheidstellingen en gewaarborgde geldleningen de gemeente kent.

bedragen x € 1.000

gewaarborgde leningen	percentage door de gemeente te waarborgen	boekwaarde 31-12-2014	boekwaarde 31-12-2013
Woningbouwvereniging Gelderland	50%	21	46
Eigen woningverbetering met 50% deelname Rijk	50%	578.224	531.228
Krediethypotheken	100%	669	620
Hypotheken woonverenigingen en particulieren	100%	21.955	24.550
overige zakelijke zekerheidstellingen	100%	1.296	1.357
TOTAAL		**602.165**	**557.801**

Deelnemingen

BREED
Bij de GR Breed (werkvoorzieningschap Nijmegen e.o.) vindt een reorganisatie plaats. De kosten die Breed hiervoor moet maken zal leiden tot een negatief vermogen bij Breed. De werkelijke kosten van de reorganisatie zijn berekend op € 11,3 miljoen. Gemeenten zullen meerjarig een subsidie verstrekken ten behoeve van de versterking van het eigen vermogen van Breed.

ODRN
De GR ODRN heeft in het kader van een vertrekregeling afscheid genomen van 8 mensen. De betaalde afkoopsom komt volgens afspraak voor rekening van de gemeente Nijmegen. Daartegenover staat dat de vervallen salariskosten in mindering worden gebracht op de bijdrage van de gemeente Nijmegen. Op deze wijze worden de kosten van de vertrekregeling in de komende 4 jaar inverdiend. In de meerjarenbegroting van de gemeente Nijmegen is een bijdrage aan de ODRN opgenomen waarmee de kosten van de vertrekregeling met de ODRN worden verrekend.

Langlopende huurcontracten

Marienburg 75 (Elckerlijc en Stadswinkel)en Arsenaalgas 8 (Kantoordeel boven P-garage Arsenaalgas 7) loopt t/m 31-12-2032 en Arsenaalgas 7 (P-garage) en 7a (fietsenstalling) loopt t/m 31-7-2034 voor een bedrag van ca. € 1,0 miljoen
Triavium contract tot en met 23 september 2033 voor een bedrag van ca. € 1,1 miljoen

Inkoopcontracten groter dan € 1 miljoen inkoopwaarde

De gemeente Nijmegen heeft diverse contracten afgesloten die elk een inkoopwaarde hebben van meer dan € 1 miljoen. Hieronder staan de categorieën aan kosten waarvoor contracten zijn afgesloten.

- meubilair
- energie (minder dan 1 mio per contract)
- koffieautomaten e.d.
- beveiliging
- schoonmaken
- onderhoud stadsbrug
- ICT hardware
- opleiding
- WMO hulp
- openbare verplichting
- route informatie systeem
- gebiedsontwikkeling en werken
- onderhoudscontract parkeergarage
- beveiliging parkeergarages en fietsenstallingen
- printers

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording is een uitgebreide inhoudelijke toelichting gegeven op de programmaresultaten. De toelichting in de programmaverantwoording gaat over de saldi, na verrekening met de reserves. In deze toelichting op de programmarekening wordt ingegaan op de afwijkingen tussen primitieve begroting, dynamische begroting en realisatie en wordt aandacht besteed aan resultaten voor en na reservemutaties.

Tevens wordt hier de verantwoording over de Wet Normering Topinkomens opgenomen.

Onderstaand in totalen de uitgaven en inkomsten voor en na reservemutaties

x € 1.000	primitieve begroting	dynamische begroting	realisatie
Uitgaven 2014	766.459 L	777.431 L	794.877 L
Inkomsten 2014	774.023 B	787.992 B	803.695 B
Gerealiseerd saldo van lasten en baten	7.564 V	10.561 V	8.818 V
Toevoegingen aan reserves	15.654 L	18.617 L	18.978 L
Onttrekkingen uit reserves	10.824 B	12.642 B	20.263 B
Gerealiseerd resultaat	**2.733 V**	**4.587 V**	**10.103 V**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Van primitief naar dynamische begroting

Onderstaand wordt in totaal aangegeven wat de begrotingswijzigingen zijn geweest van primitief naar dynamisch. De meeste wijzigingen zijn afkomstig uit de voor en najaarsnota en daarenboven nog enkele overige raadsbesluiten met financiële consequenties. In de toelichting per programma worden de wijzigingen op programmaniveau weergegeven.

Begroting van primitief naar dynamisch **Bedragen * € 1.000**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agenda**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				784.846	782.113	-2.733
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrst Werk en Armoedebestr.13-14	Raad	29 jan '14	4/2014		0	0
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.839	1.839	0
BW-01309 Subsidie Schoolmaatsch. werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs. transitie Jeugdzorg AWBZ'14-'5	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 Opramen van F sub.(Eur.Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplver14	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	324	0
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 14-15	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01335 Invulling bezuiniging Persp'14	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-137	-788	-650
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		0	0
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-738	-738	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	224	162
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	7.018	5.798	-1.220
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	143	0
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskn jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		0	0
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		0	0
BW-01375 Budgetoverh.gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**15.788**	**13.935**	**-1.854**
Eindtotaal				**800.634**	**796.048**	**-4.587**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Per programma van primitief naar dynamisch

1011 Dienstverlening & Burgerzaken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				3.460	7.079	3.619
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota technische wijziging en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	294	389	95
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-194	-194	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**195**	**95**
Eindtotaal				**3.560**	**7.274**	**3.714**

1012 Veiligheid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				469	15.442	14.972
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	-120	-321	-201
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-105	-105	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		228	228
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-802	-802
Totaal Wijzigingen				**-225**	**-1.001**	**-775**
Eindtotaal				**244**	**14.441**	**14.197**

1013 Citymarketing & Externe betrekkingen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				323	3.693	3.370
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-65	-52	13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-2	-2
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	50	100
Totaal Wijzigingen				**-115**	**-4**	**111**
Eindtotaal				**207**	**3.689**	**3.482**

1021 Wonen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.577	2.045	468
Wijzigingen						
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-254	-648	-394
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-372	-151	221
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	199	-81	-280
Totaal Wijzigingen				**-427**	**-880**	**-453**
Eindtotaal				**1.150**	**1.165**	**15**

1022 Klimaat & Energie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.823	7.394	5.570
Wijzigingen						
BW-01335 Invulling bezuiniging Perspectiefnota 2014	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		469	469
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-212	-380	-168
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-4	-4
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
Totaal Wijzigingen				**-44**	**241**	**285**
Eindtotaal				**1.779**	**7.634**	**5.855**

1023 Groen & Water bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.072	16.831	3.759
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-20	-223	-203
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		65	65
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	180	180	0
Totaal Wijzigingen				**160**	**22**	**-138**
Eindtotaal				**13.232**	**16.853**	**3.621**

1031 Ruimte & Cultuurhistorie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.984	12.772	5.788
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-43	-43
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-113	-113
Totaal Wijzigingen					**-169**	**-169**
Eindtotaal				**6.984**	**12.603**	**5.620**

1032 Grondbeleid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt.	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				196.562	202.106	5.544
Wijzigingen						
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	813	-69	-883
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	5.401	6.627	1.226
Totaal Wijzigingen				**9.465**	**9.808**	**343**
Eindtotaal				**206.027**	**211.914**	**5.887**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

1041 Economie & Toerisme bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.364	4.600	2.236
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-588	-588
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-8	-8
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-3	-3
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		233	233
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-216	6	222
Totaal Wijzigingen				**-216**	**-360**	**-144**
Eindtotaal				**2.148**	**4.240**	**2.091**

1042 Bestuur & Middelen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				321.186	58.483	-262.703
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13 en '14	Raad	29 jan '14	4/2014		-92	-92
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	118	118	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-575	-575
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.294	-1.135	1.159
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		153	153
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	-337	-400
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	1.893	2.730	837
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014		-288	-288
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		-194	-194
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		-921	-921
BW-01375 Budgoverh gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**-221**	**-320**
Eindtotaal				**321.286**	**58.263**	**-263.023**

1043 Facilitaire diensten bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				38.876	46.880	8.005
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.234	-1.828	406
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-27	-27
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-400		400
Totaal Wijzigingen				**-2.634**	**-1.855**	**779**
Eindtotaal				**36.242**	**45.025**	**8.784**

1051 Zorg & Welzijn bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.183	66.425	60.242
Wijzigingen						
BW-01309 Subsidie Schoolmaatschappelijk werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs transitie Jeugdzorg AWBZ '14-'15	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 EIF subsidie (Europees Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-450	-450
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.070	1.131	61
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-249	-249	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-236	-1.970	-1.734
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		194	194
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
Totaal Wijzigingen				**1.890**	**-127**	**-2.017**
Eindtotaal				**8.073**	**66.298**	**58.226**

1052 Sport bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.220	17.044	14.824
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-87	-87
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-9	-9
Totaal Wijzigingen					**-96**	**-96**
Eindtotaal				**2.220**	**16.948**	**14.728**

1061 Werk & Inkomen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				150.359	184.553	34.194
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13- '14	Raad	29 jan '14	4/2014		92	92
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	1.349	1.025
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	928	1.214	286
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-31	-31
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		182	182
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	431	288
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		921	921
Totaal Wijzigingen				**3.631**	**6.324**	**2.693**
Eindtotaal				**153.990**	**190.877**	**36.887**

1062 Openbare ruimte bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.328	48.387	35.059
Wijzigingen						
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.076	1.168	92
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	250	250	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-200		200
Totaal Wijzigingen				**1.126**	**1.405**	**279**
Eindtotaal				**14.455**	**49.792**	**35.338**

1063 Wijken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.533	14.227	11.694
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		7	7
Totaal Wijzigingen					**7**	**7**
Eindtotaal				**2.533**	**14.234**	**11.701**

1071 Cultuur bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				589	19.725	19.136
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	220	42	-178
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-23	-23
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Totaal Wijzigingen				**220**	**19**	**-201**
Eindtotaal				**809**	**19.744**	**18.935**

1072 Mobiliteit bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				16.742	19.165	2.424
Wijzigingen						
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.721	1.721	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	345	-391	-737
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-28	-28
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	-50	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		101	101
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	640	130	-510
Totaal Wijzigingen				**2.656**	**1.483**	**-1.174**
Eindtotaal				**19.398**	**20.648**	**1.250**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

1073 Onderwijs bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.197	35.262	29.065
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	101	176	75
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-1.034	-1.034
Totaal Wijzigingen				**101**	**-858**	**-959**
Eindtotaal				**6.298**	**34.404**	**28.106**

Van dynamisch begroting naar realisatie

De afwijkingen op programmaniveau tussen dynamische begroting en realisatie zijn onderstaand weergegeven. Per programma wordt de dynamische begroting, realisatie en afwijkingen aangegeven. De afwijkingen op saldoniveau van meer dan € 250.000 worden uitgebreid toegelicht. De programma's met afwijkingen boven de € 250.000 zijn onderstaand eerst in een tabel opgenomen.

Programma In € 1.000	dynamische begroting 2014	realisatie 2014	afwijking
Klimaat en Energie	5.855	5.547	308 V
Ruimte & cultuurhistorie	5.620	4.290	1.330 V
Wonen	15	567	552 N
Bestuur & Middelen	-263.023	-257.165	5.858 N
Zorg & Welzijn	58.226	56.851	1.375 V
Werk & Inkomen	36.887	29.590	7.297 V
Onderwijs	28.106	26.510	1.596 V
De overige programma's	123.727	123.707	20 V
	4.587 V	**10.103 V**	**5.516 V**

Per programma

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**
Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Coördinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coördinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen. Het negatieve resultaat op het programma lichten we hierna toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.

- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot.
  Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Het programma Klimaat & Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%. Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM). Aanvragers van de PEM kunnen gebruikmaken van andere subsidieregelingen waardoor het beslag op de gemeentelijke middelen lager is uitgevallen. Bij de najaarsnota is een positief risico gemeld van € 0,15 mln.
- € 0,1 miljoen lagere kosten voor milieuvergunningen en –handhaving door niet geclaimde kosten derden.
- € 0,1 miljoen voordeel op ISV3-Geluid door vertraging in de uitvoering van de gevelisolatieprojecten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de ISV-reserve.
- € 0,1 miljoen lagere bijdrage aan het onderdeel walstroom binnen het project damwandvervanging Waalkade, in afwachting van de administratieve afronding van dit project (tegenover dit voordeel staan lagere subsidie-opbrengsten); de resterende bijdrage volgt in 2015.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen nadeel door minder externe opdrachten dan begroot.
- € 0,1 miljoen lagere subsidie-opbrengsten voor de aanleg van walstroom op de Waalkade (vanwege lagere lasten).

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0		0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.

- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is in maart 2015 door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5.3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1.4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Voor een toelichting op de lasten en baten wordt verwezen naar het VGP. Hierin zijn per planexploitatie de lasten en baten vermeld en toegelicht.

Economie & Toerisme * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,9 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- De lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 1,2 miljoen hoger door pensioenverplichtingen van (oud) wethouders.
- Op product Heffingen zien we aan de lastenkant een nadeel van € 0,3 miljoen. De oorzaak hiervan zit in de kosten voor bezwaar en beroep over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Concern Verrekeningen: De hogere lasten van € 1,0 miljoen is een optelsom van meerdere deelproducten.
    - Financieringskosten: Wij hebben door de gunstige kapitaalmarkt onze langlopende leningen kunnen aantrekken onder gunstige rentevoorwaarden. De rentelasten zijn daardoor € 0,3 miljoen lager.
    - Taakstellingen & stelposten: Binnen het product zijn een aantal taakstellingen & stelposten opgenomen die deels niet zijn geëffectueerd cq geclaimd en binnen andere programma's tot voordelen leiden. Grootste post hierbij is de negatieve stelpost van € 1,8 miljoen welke hier jaarlijks als verwachte onderuitputting op diverse programma's wordt geraamd. Binnen het programma middelen levert dit een nadeel (realisatie 0 ;raming 1,8 miljoen) op van € 1,8 miljoen welke op andere programma's tot niet aanwijsbare voordelen leidt.
    - het niet benutten van de post onvoorzien van € 0,4 miljoen geeft een voordeel op dit programma.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- Heffingen: we hebben € 1,0 miljoen minder belastinginkomsten dan begroot. Dit zit voornamelijk op de OZB voor niet-woningen. De oorzaak moet met name gezocht worden in de woondelenvrijstelling vastgesteld in het Arrest van de Hoge Raad van 15 november 2013. Die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden, maar nu ook deels als woning. Gevolg hiervan is minder inkomsten doordat het woningtarief aanzienlijk lager ligt dan het niet-woning tarief. Deze maatregel heeft een terugwerkende kracht. Dit nadeel vloeit derhalve voort uit meerdere belastingjaren.
- Concern-inkomsten: wij hebben van het gemeentefonds een lagere uitkering van € 2,4 miljoen ontvangen. Er heeft over de jaren 2012 - 2014 bijstelling van een aantal maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens laag inkomen en omgevingsadressendichtheid. De bijstelling heeft in december plaatsgevonden en was ten tijde van de najaarsnota niet bekend.
- Concernverrekeningen: De hogere baten zijn beperkt maar worden voortschrijdend toegelicht vanwege de melding in de najaarsnota. Het resultaat is een optelsom van meerdere deelproducten:
    - Belastingdossiers Rijksbelastingdienst: Bij de Najaarsnota hebben wij een positief risico gemeld van € 0,7 miljoen voor de afwikkeling van belastingdossiers. Wij hebben hierop per saldo € 0,3 miljoen ontvangen.
    - Rentebaten: Wij hebben hogere rente ontvangsten geboekt voor een bedrag van € 0,1 miljoen.
    - Kostenplaatsresultaat: het kostenplaatsresultaat, de organisatiekosten die niet direct aan programma's toegerekend konden worden, van € 0,4 miljoen nadelig is hier verantwoord. Veroorzaakt door verschillende geringere afwijkingen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere analyse gegeven van enkele elementen uit het kostenplaatsresultaat.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0		0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136
Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten op het programma zijn € 1,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is te verklaren door de onderstaande oorzaken:

- We zijn, net als voorgaande jaren, terughoudend geweest bij het verlenen van subsidies en het aangaan van nieuwe subsidierelaties. Een aantal verwachte subsidieverleningen heeft uiteindelijk niet geleid tot een daadwerkelijke subsidieverlening en/of er is sprake van een lagere subsidieverlening in 2014. Per saldo levert dit op de diverse producten binnen het programma een voordeel op van € 0,3 miljoen (0,9% van het subsidiebudget).

- Ook dit jaar zijn er subsidiegelden terugontvangen doordat subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar definitief lager zijn vastgesteld; deze terugvorderingen leveren een voordeel op van € 0,04 miljoen.
- Niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel (bijvoorbeeld: Regionale Sociale Agenda en Provinciale bijdragen voor de transities), leveren door een wijziging van de geplande inzet een voordeel op van 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op baten niveau.
- Bij het product individuele voorzieningen hebben we te maken met een onderschrijding van de lasten van € 1,1 miljoen. Vanaf 2013 laten de kosten voor individuele voorzieningen een daling zien, deze ontwikkeling heeft zich in 2014 voortgezet. We werken via keukentafelgesprekken in de sociale wijkteams. We nemen in het gesprek nadrukkelijk mee wat de mogelijkheden zijn om het probleem te verhelpen met behulp van het eigen netwerk. Hierdoor leidt een aanvraag niet altijd tot een verstrekking. Door de extramuralisering en vergrijzing, neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen toe. Hierdoor is de vraag naar woningaanpassingen gestegen. Per voorziening zien we de volgende resultaten:
    * Bij huishoudelijke hulp inclusief PGB € 0,9 miljoen (voordeel)
    * Bij rolstoelen € 0,1 miljoen (voordeel)
    * Bij de vervoersvoorzieningen € 0,5 miljoen (voordeel)
    * Bij de woningaanpassingen € 0,1 miljoen (nadeel)
    * Bij de overige kosten € 0,2 miljoen (nadeel)
- Overige afwijkingen op het programma leveren per saldo een voordeel op van € 0,2 miljoen. Dit bedrag is een optelsom van diverse voordelen bij de verschillende producten binnen het programma en is 0,3% van de totaal begrote lasten.

Toelichting op de baten

De baten op het programma zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- vanwege niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel is er minder aan de daarvoor bestemde 'voorzieningen' onttrokken. Dit levert een nadeel op van € 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op lastenniveau.
- een lagere ontvangst van de eigen bijdrage individuele voorzieningen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) voor de gemeente int. Dit nadeel bedraagt € 0,3 miljoen.
- een voordeel van € 0,04 miljoen door de ontvangst van compensabele BTW over het jaar 2013 van de GGD.

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:

- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Melding najaarsnota

Bij de najaarsnota is via een budgetoverheveling een bedrag van € 1,8 miljoen toegevoegd aan het programma, product Welzijn. Het overgehevelde bedrag is nodig om de a-structurele kosten die we in 2015 maken voor de sociale wijkteams te bekostigen.

Ten opzichte van de najaarsnota is het resultaat in 2014 hoger uitgevallen. De belangrijkste afwijking heeft zich voorgedaan bij het product Individuele voorzieningen. Op dit product vallen de uitgaven op individuele voorzieningen nog lager uit dan bij de najaarsnota, doordat de trend van daling van het aantal HH-uren is voortgezet . Daarnaast zijn we bij de hulpmiddelen (bv rolstoelen) per 1 juni 2014 overgegaan van 'koop' naar 'huur'. Dit heeft een groter positief effect gehad op de kosten. Daarnaast heeft de verwachte inzet van subsidiebudgetten uiteindelijk niet altijd geleid tot subsidieverleningen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0		0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Het programma Werk en Inkomen sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 7,3 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is per saldo veroorzaakt door:

- meer uitgaven voor re-integratieactiviteiten (waar extra baten tegenover staan)
- lagere lasten op de Buig-uitkeringen
- lagere lasten bijstand declarabele regelingen (gecompenseerd door lagere baten)
- hogere lasten met betrekking tot regeling voor Chronisch zieken

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- inzet van extra middelen ter dekking van de stijging van de re-integratieuitgaven
- een nadeel dat grotendeels wordt veroorzaakt door de aan bijstandsdebiteuren gerelateerde baten (terug ontvangsten op uitstaande vorderingen). Hier zien wij lagere baten dan begroot.
- Eenmalig voordeel a.g.v. verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren
- Eenmalig voordeel a.g.v. het grotendeels kunnen laten vrijval van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen)

Het positieve resultaat van per saldo € 7,3 miljoen. wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- het resultaat op de Buig-uitkeringen als gevolg van gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden (+ € 2,7 miljoen). Betreft een incidenteel voordeel.

- alsmede een tweetal eenmalige voordelen, te weten 1) verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van grotere worden van aandeel 'kleine debiteuren' (+ € 2,0 miljoen) en 2) het grotendeels kunnen laten vrijval van de verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen) in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek (+ € 2,7 mln.).

Onderstaand een analyse van de voor- en nadelen op de producten van dit programma
In 2014 laat het product Werk een positief saldo zien van bijna € 0,1 miljoen. Binnen het product Werk vinden met name de re-integratie activiteiten in het kader van het Participatiebudget en de Wet Sociale Werkvoorziening plaats. Bij de uitvoering van de genoemde activiteiten is er per saldo dus een klein verschil opgetreden tussen begrote en gerealiseerde budgetten. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de terug betaalde voorschotten (voorgaande jaren) bij de kinderopvang.
In 2014 hebben wij voor € 18,6 miljoen aan re-integratie uitgegeven. Het betreft hier zowel kosten van de uitvoerende organisatie als de uitgaven van inzet van re-integratie-instrumenten.

Bij het product Inkomen realiseren wij een voordeel van € 7,1 miljoen .De op programma optredende voordelen zijn bijna geheel veroorzaakt door het product inkomen. Voor een toelichting wordt dan ook naar de programmatoelichting verwezen.

Bij het product Armoedebestrijding realiseren wij door diverse oorzaken een gering voordeel van € 0,1 miljoen.

Openbare ruimte * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Wijkposten	0	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Flexibele wijkaanpak	0	0	0	0
Dukenburg-wijkaanpak	0	0	0	0
Lindenholt-wijkaanpak	0	0	0	0
Midden-wijkaanpak	0	0	0	0
Nieuw-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Oost-wijkaanpak	0	0		0
Oud-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Stadscentrum-wijkaanpak	0	0		0
Nijm-Noord-wijkaanpak	0	0	0	0
Zuid-wijkaanpak	0	0		0
Wijkposten	0	0		0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,7%. Dit positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.
De baten zijn € 1,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is vrijwel volledig veroorzaakt door de vrijval van niet tot inzet gekomen rijksmiddelen ten behoeve van de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2012 en 2013 is de OMBD Onderwijs & Minderheden onder andere gevoed door de specifieke rijksuitkering OAB. Tot en met jaareinde 2013 zijn niet op de voorschool tot inzet gekomen middelen in deze OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels kunnen we op grond van de van het Ministerie van OC&W ontvangen subsidievaststelling 2013 vaststellen, dat het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 niet meer aan de orde is. Concluderend kunnen we stellen, dat het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen kan vrijvallen en kan worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Reservemutaties

In de staat van reserves is aangegeven welke mutaties per programma per reserve in de begroting en realisatie zijn opgetreden. In de reservefiches welke als bijlagen in de webversie zijn opgenomen, is per reserve aangegeven welke mutaties er zijn geweest en op welke besluitvorming dit is gebaseerd.
In deze paragraaf wordt aangegeven waar het verschil tussen de realisatie reservemutaties (€ 1.285.000 onttrekking) en de in de dynamische begroting (€ 5.974.000 storting) opgenomen reservemutaties bestaat:

Reservemutaties volgens dynamische begroting (onttrekking uit reserve)		
a. effecten VGP raadsbesluit 18 maart 2015 uit saldireserve	O	6.832.000
b. citymarketing	O	254.000
c. Bereikbaarheidsfonds	S	153.000
d. 1% regeling beeldende kunst volgens regels bestemmingsreserve	S	208.000
e. ISV gelden volgens regels bestemmingsreserve ISV	S	72.000
f. gesubsidieerde arbeid	O	607.000
TOTAAL meer onttrekkingen uit reserve		**7.260.000**

Toelichting op mutaties volgens besluitvorming
a. De VGP is op 18 maart 2015 door de Raad vastgesteld. Hierin zijn verliezen op grondexploitaties opgenomen, maar ook nog een winstname op een tweetal projecten. Per saldo is er een bedrag van € 5,3 miljoen ten laste van de saldireserve gebracht. Aangezien een deel van deze mutaties reeds verwerkt was in de dynamische begroting, heeft vaststelling van de VGP uiteindelijk geleid tot de genoemde correctie van € 6,8 miljoen. Overigens was voor een bedrag van 4 miljoen reeds een besluit genomen bij het coalitieakkoord.

b. tot en met f. Er zijn een aantal bestemmingsreserves waarbij de regels zodanig zijn, dat pas na afloop van het jaar bepaald kan worden of er een toevoeging dan wel onttrekking aan deze reserves gedaan moet worden. De hier vermelde mutaties zijn geheel conform de door de Raad vastgestelde spelregels van de betreffende reserve.

WNT

In het kader van de Wet Normering Topinkomens die in werking is getreden per 1 januari 2013, zijn wij verplicht om gegevens van aangewezen topfunctionarissen, i.c. de gemeentesecretaris en de griffier te vermelden, ook wanneer zij beneden de norm worden betaald. In Nijmegen blijven deze functionarissen onder de norm en worden dus enkele en alleen op grond van wettelijke voorschriften vermeld.
Voor het overige hebben wij geen(top) functionarissen boven norm in dienst.

Naam	mevrouw M.M.V. Mientjes
Functie:	Griffier
Beloning	€ 105.876
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen n.v.t.	
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 17.679
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 januari 1990; 36 uur per week

Naam	de heer B. van der Ploeg
Functie	Gemeentesecretaris
Beloning	€ 127.723
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 566
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 21.399
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 augustus 2010; 36 uur per week

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

n dit onderdeel wordt inzicht geboden in de algemene dekkingsmiddelen. Met algemene dekkingsmiddelen worden de in komsten bedoeld die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de Onroerend zaak belasting en de algemene uitkering Gemeentefonds.

Algemene dekkingsmiddelen x € 1.000	Primitieve begroting 2014	Dynamische begroting 2014	Realisatie 2014
Lokale heffingen			
-Onroerend zaakbelasting	63.910	64.510	65.267
-Hondenbelasting	1.145	1.145	1.149
-Precariobelasting	663	663	650
Toeristenbelasting	339	339	339
Gemeentefonds	206.791	209.593	207.226
Dividend	523	1.169	1.169
Saldo financieringsfunctie	4.960	7.360	7.805
Totaal	278.331	284.779	283.605

Voor een nadere toelichting op de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen. Hierin staan alle belastingopbrengsten vermeld, ook de kostengerelateerde heffingen zoals bijvoorbeeld de rioolheffing.

De bedragen genoemd in de paragraaf en de bovengenoemde bedragen kunnen afwijken. In bovenvermelde staat zijn de bruto-opbrengsten in totaliteit opgenomen. Dat wil zeggen inclusief afrekeningen voorgaande jaren. Daarentegen is geen rekening gehouden met kwijtscheldingen, verminderingen e.d. In de paragraaf heffingen wordt waar mogelijk wel rekening gehouden met kwijtscheldingen en wordt alleen het belastingjaar 2014 opgenomen.

Onvoorzien

De raming onvoorzien van € 441.000 is niet aangesproken en valt dus vrij als voordeel ten opzichte van de begroting.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingsrechtmatigheid

Op grond van de Gemeentewet zijn alle overschrijdingen op de lasten ten opzichte van de begroting onrechtmatig. Teneinde een afweging te kunnen maken van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium “passend binnen het door de Raad uitgezette beleid” van belang. Omdat het van belang is dat de Raad de criteria hieromtrent bepaalt, is bij vaststelling van het normen en toetsingskader rechtmatigheid, een spelregel voorgelegd en vastgesteld door de Raad. Deze regel is gebaseerd op de kadernota Rechtmatigheid zoals uitgegeven door de commissie BBV. Met toepassing van deze uitgangspunten is geconstateerd dat er op zeven programma's een lastenoverschrijding groter dan € 100.000 is geweest. Van deze overschrijding is beoordeeld in hoeverre deze uitgaven rechtmatig dan wel onrechtmatig zijn.
Verder is bezien of er investeringen zijn gedaan die het gevoteerde krediet met meer dan € 100.000 hebben overschreden. Er zijn geen materiële overschrijdingen op investeringen geweest.
In onderstaande tabel zijn de lastenoverschrijdingen > € 100.000 opgenomen per programma met vermelding van de kwalificatie rechtmatig of onrechtmatig.

Programma in 1.000 euro's	Lasten Dynamische begroting	Lasten Realisatie	Overschrijding lasten	Rechtmatig/ onrechtmatig
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293	rechtmatig
Wonen	1.165	1.952	787	rechtmatig
Groen en Water	16.853	17.280	427	rechtmatig
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065	rechtmatig
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503	rechtmatig
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302	rechtmatig
Openbare ruimte	49.792	49.972	180	rechtmatig

Toelichting per programma:

Programma citymarketing en externe betrekkingen overschrijding € 0,3 miljoen rechtmatig

De overschrijding doet zich voor bij de besteding voor Focus citymarketing. De uitgaven zijn geheel conform het vastgestelde bestedingsplan. De lasten die uit de reserve worden bekostigd, zijn niet aan de lastenzijde begroot. De batenzijde laat een compenserende overschrijding zien.

Programma wonen overschrijding € 0,8 miljoen rechtmatig

De overschrijding valt uiteen in een aantal componenten:
Voor 0,1 miljoen is er een lagere onttrekking dan was geraamd aan de ISV reserve, daar staat een voordeel tegenover bij het programma Klimaat en energie. (rechtmatig) De hogere baten uit de eigen bijdrage startersleningen worden in de voorziening IBB gestort. De toevoeging aan de voorziening is dus een door baten gecompenseerde last (rechtmatig). In de voorjaarsnota is een voordelig rente effect bij startersleningen gemeld en verwerkt. Volgens de afspraken van het revolverend fonds moeten deze voordelen in de voorziening gestort worden. Doordat bij de VJN het voordeel in de begroting als lagere last was verwerkt, ontstaat nu een overschrijding. De overschrijding wordt echter veroorzaakt door het naleven van de spelregels en kan hiermee als rechtmatig worden gekwantificeerd. Het restant van de overschrijding is veroorzaakt doordat er meer ambtelijke uren verantwoord zijn op dit programma. Dit betreft echter een interne doorberekening en geldt dan ook niet als onrechtmatige uitgaaf.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma groen en water overschrijding € 0,4 miljoen rechtmatig
De overschrijding op de lasten is m.n. ontstaan doordat er hogere baten integraal waterbeheer zijn gerealiseerd. Aangezien de lasten en baten een gesloten systeem zijn, zijn de meerdere baten in de voorziening gestort en veroorzaken hiermee hogere lasten.

Programma Grondbeleid overschrijding € 20 miljoen rechtmatig
Bij het programma grondbeleid worden de mutaties in het onderhanden werk verantwoord. Dat wil zeggen dat van alle grondexploitaties de werkelijke uitgaven en ontvangsten verantwoord worden. Het saldo van de mutaties wordt via het programma naar de balanspost voorraad grondexploitaties geboekt. In het programma is dit dan ook budgettair neutraal. Er zijn in 2014 meer daadwerkelijke ontvangsten geweest (de boekwaarde van de grondexploitaties is gedaald) en dan is de boeking naar de balans een uitgavenpost. De overschrijding van 20 miljoen is hiermee als rechtmatig te beschouwen.

Programma bestuur en Middelen € 2,5 miljoen rechtmatig
Als gevolg van een wetswijziging heeft de gemeente de keuze gemaakt om zelf zorg te gaan dragen voor wethouderspensioenen. Hierdoor is een verplichte voorziening opgenomen voor wethouderspensioenen. Dit heeft in 2014 een eenmalige storting tot gevolg van € 1,2 miljoen. In volgende jaren wordt deze post telkenmale geactualiseerd. Voorheen was er een jaarlijkse premie in de begroting opgenomen. Aangezien deze last op grond van wetswijziging is genomen, wordt deze als rechtmatig beschouwd.
Een overschrijding bij heffingen (0,3 miljoen) wordt veroorzaakt door het gegeven dat er veel meer kosten voor bezwaar en beroep zijn gemaakt dan was geraamd. Deze kosten zijn een gevolg van meer bezwaar en beroepsprocedures en kunnen niet beïnvloed worden door de gemeente en moeten afgewikkeld worden. De overschrijding wordt dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Verder is bij de begroting, op grond van ervaring voorgaande jaren en overeenkomstig gebruik in voorgaande jaren, rekening gehouden met een voordelig rekeningresultaat. Hiervoor was In de begroting een negatieve stelpost opgenomen van € 1,8 miljoen. Uiteraard levert deze stelpost op dit programma een nadeel op. Hiertegenover staan voordelen op andere programma's. Deze post is dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Met deze posten is meer dan 2,5 miljoen overschrijding verklaard en hiermee is de totale lastenoverschrijding als rechtmatig te kwalificeren.

Programma facilitaire diensten € 0,3 miljoen rechtmatig
Voor een bedrag van € 485.000 zijn er externe opdrachten uitgevoerd, welke geheel door baten worden gedekt. Hiermee zijn de uitgaven als rechtmatig te kwalificeren.

Programma openbare ruimte € 0,2 miljoen rechtmatig
Aan de lastenzijde was een bezuinigingstelpost opgenomen van € 0,2 miljoen. De realisatie van deze bezuiniging is als bate verwerkt. Hiermee is er dus geen sprake van een lastenoverschrijding.

Bijlagen

Sisa bijlage

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 03*	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 04*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 05*	Toelichting afwijking *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 06*
			1 2013-005141	€ 104.236	€ 0	€ 257.474	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 07*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 08*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 09*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 10*	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 11*	
			1 2013-005141	Nee				
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 02*				
			€ 1.166.807	€ 633.601				
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 04*		
			€ 2.608.254	€ 1.417.014	€ 0	€ 0		
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai (inclusief bestrijding spoorweglawaai) Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 04*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	
			1 IenMBSK-2014/242475	€ 0	€ 0	Nee	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 06*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*		
			1 IenMBSK-2014/242475	€ 0	€ 0	€ 0		
I&M	E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden) Tussen provincie en gemeenten afgesloten convenanten/overeenkomsten voor onderzoek en sanering van ernstig verontreinigde locaties Gemeenten (SiSa tussen	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 02*	Besteding (jaar T) aan samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 03*	Besteding (jaar T) exclusief samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 04*	Aandeel provincie in de besteding (jaar T) na aftrek van de lasten van samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 05*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 06*
			1 2008-021337	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 41.573
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 07*	Cumulatieve besteding aan samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 08*	Cumulatieve besteding exclusief samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 09*	Cumulatief aandeel provincie in de besteding na aftrek van de lasten van samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 10*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 11*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 12*
			1 2008-021337	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
I&M	E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden (Proefprojecten) Regeling eenmalige uitkering planstudies en proefprojecten IKS Gemeenten	Besteding ten laste van rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E7A / 01*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E7A / 02*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E7A / 03*			
			€ 161.584	Ja	€ 850.828			
I&M	E30	Quick wins binnenhavens Tijdelijke regeling Quick Wins Binnenvaart Provincies en gemeenten	Herronder per regel één projectaanduiding en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E30 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 04
			1 5000001202	€ 766.765	€ 766.765	Ja
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Ww)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01 0,00	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 02 Nee		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Ww)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01 1 60268 Nijmegen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02 1149,18	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03 42,10	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01 € 96.151.671	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02 € 1.592.573	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03 € 4.438.043	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04 € 30.626	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05 € 377.083	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06 € 536
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07 € 1.075.219	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08 € 75.301	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10 Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2014 Besluit bijstandverlening	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01 € 710.320	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02 € 259.665	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03 € 107.695	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04 € 599.164	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05 € 83.012	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06 € 48.044
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07 € 11.372	Bostading (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09 Ja			
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contracturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07 Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01 4.954						
			Besteding (jaar T) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 02 € 14.011.527	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03 € 690.669	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04 € 0	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05 € 0	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06 Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07 Ja
SZW	G7	Verzameluitkering SZW Regeling verzameluitkering Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G7 / 01 € 550.000					
VWS	H1	Ministeriële regeling herolmebehandeling Regeling herolmebehandeling Gemeenten	Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Afspraak Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 01 25	Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Realisatie Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 02 21	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: H1 / 03 € 873.750			

Gemeentefonds

omschrijving	aantal	bedrag p/e	bedrag € 1,-
Sociaal			
Inwoners	168.292	133,14	22.406.000
Eenouderhuishoudens	5.681	147,72	839.000
Jongeren < 20 jaar	34.689	225,23	7.813.000
Ouderen 65+	24.286	83,55	2.029.000
Ouderen 75-85 jaar	7.754	27,63	214.000
Lage inkomens 65-	29.112	86,94	2.531.000
Huishouden met laag inkomen (drempel)	21.005	368,10	7.732.000
Bijstandsontvangers	6.772	1.587,10	10.748.000
ABW schaalnadeel	1	112.742,99	107.000
ABW schaalvoordeel	2.152	3.717,53	7.998.000
Uitkeringsontvangers	16.708	108,76	1.817.000
Minderheden	13.330	305,06	4.066.000
Centrum functie			
Klanten potentieel lokaal	195.509	51,45	10.059.000
Klanten potentieel regionaal	343.501	15,49	5.321.000
Leerlingen VO	11.666	475,41	5.546.000
Leerlingen (V)SO	5.538	315,82	1.749.000
Extra groei leerlingen VO	273	221,81	61.000
Infrastructuur			
land	5.355	32,83	176.000
Land bodemfactor gemeente	5.355	31,35	168.000
binnenwater	398	41,92	17.000
Oppervlakte bebouwing	698	478,28	334.000
Opp bebouwing in woonkernen* bodemfactor	648	3.322,69	2.153.000
Opp bebouwing buitengebied* bodemfactor	64	1.646,31	105.000
Woonruimten	81.072	178,49	14.471.000
Nieuwbouwwoningen (ruimen explosieven)	639	1.292,90	826.000
Woonruimten* Bodemfactor	81.072	27,77	2.251.000
Historische kern	20	3.352,42	67.000
Historische woningen in bewoonde oorden 1930	16.196	31,13	504.000
Historische woningen in bewoonde kernen	14.335	87,70	1.257.000
ISV (a) stadsvernieuwing	1,13%	14.824.166,19	168.000
ISV (b) herstructurering	1,41%	9.316.642,46	131.000
Omgevingsadressendichtheid	181.601	63,17	11.472.000
Oeverlengte * Bodemfactor gemeente	1.419	7,15	10.000
Oeverlengte * Bodemf. Gem.*dichtheidsfactor	41.510	3,55	147.000
Meerkernigheid	3	9.592,05	29.000
kernen met minstens 500 adressen	2	28.180,76	56.000
Meerkernigheid *Bodemfactor buitengebied	3	14.910,99	45.000
Bedrijfsvestigingen	9.257	114,54	1.060.000
OZB niet woningen	3.179	312,00	992.000
Algemeen			
Vast bedrag	1	270.000	270.000
Bedrag in basis			127.745.000
Punten uitkerings factor	1,48		61.318.426
Subtotaal uitgavenijkingen			**189.063.426**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

WOZ Woning eigenaar	-12489.000
O.Z.B. niet-woningen eigenaar	-4.376.000
O.Z.B. niet woningen gebruiker incl. De Pater	-3.494.000
Subtotaal Algemene Uitkering.	168.704.426
Suppletieregeling afschaffing OZB woningen gebruiker	2.595.343
Decentralisatie-uitkeringen	
Beeldende kunst en vormgeving	150.000
WoON oversampling	18.995
maatschappelijke opvang	7.713.171
mantelzorg	60.223
gezond in de stad	242.000
erfgoed en ruimte	6.000
versterking peuterspeelzaalwerk (2010 >)	237.660
preventieve lokale jeugdbeleid (2010 >)	605.273
bodemsanering (2010-2014)	346.395
vrouwenopvang 2011 ev	2.507.622
implementatie participatiewet	100.000
ISV (2011-2014)	2.306.876
jeugd en gezin	3.549.700
faciliteitenbesluit opvangcentra	65.855
Invoeringskosten Jeugdzorg 2012	243.257
LHBT-emancipatiebeleid	30.000
zichtbare schakel	204.150
veiligheidshuizen	218.680
koopkrachttegemoetkoming	920.664
Integratieuitkeringen	
Integratie-uitkering W.M.O. Huishoudelijke verz.	16.941.996
Impuls brede school sport en cultuur	538.720
Totaal gemeentefonds 2014	**208.665.314**
restitutie voorgaande jaren (2012-2013)	-1.438.746
Totaal verantwoord 2014	**207.226.568**

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de toegestane kortlopende financiering. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de liquiditeitspositie weer in realisatie tot de kasgeldlimiet per kwartaal in 2014.

Gegevens liquiditeitspositie over het jaar 2014 (modelstaat A)
Provincie Gelderland, gemeente Nijmegen

Berekening liquiditeitspositie bedragen x € 1.000,-

1.	Vlottende (korte) schuld	jan	75.000	apr	80.000	jul	114.000	okt	147.000
		feb	70.000	mei	95.000	aug	106.000	nov	142.000
		mrt	65.000	jun	63.000	sep	128.000	dec	140.000
2.	Vlottende middelen	jan	13.000	apr	32.000	jul	50.000	okt	36.000
		feb	14.000	mei	26.000	aug	31.000	nov	26.000
		mrt	19.000	jun	46.000	sep	31.000	dec	23.000
3.	Netto vlottende schuld (+)/Overschot vlottende middelen (-) (1-2)	jan	62.000	apr	48.000	jul	64.000	okt	111.000
		feb	63.000	mei	69.000	aug	75.000	nov	116.000
		mrt	53.000	jun	17.000	sep	97.000	dec	117.000
4.	Gemiddelde netto vlottende schuld (+)/Gemiddelde overschot vlottende middelen (-)		59.333		44.667		78.667		114.667
5.	Kasgeldlimiet		66.000		66.000		66.000		66.000
6a.	Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		6.667		21.333				
6b.	Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)						-12.667		-48.667

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Renterisiconorm

BEREKENEN RENTERISICO OP DE VASTE SCHULD

Op deze staat dient eenmaal per jaar over het voorgaande jaar het renterisico op de vaste schuld te worden gerapporteerd. Het gaat hierbij om het renterisico van het gehele openbaar lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Deze staat wordt jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf bij het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden.

		x € 1.000
[1]	Renteherzieningen	2.732
[2]	Aflossingen	14.324
[3]	Renterisico (1+2)	17.056
[4]	Renterisiconorm	152.200
[5a] = [4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	135.144
[5b] = [3>4]	Overschrijding renterisiconorm	
	Berekening: Begrotingstotaal jaar 2014	
[4a]	Begrotingstotaal	761.000
[4b]	Percentage regeling	20%
[4] = [4a] x [4b]/100	Renterisiconorm	152.200

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Subsidiestaat

Programma/ product	Begroot	Betaald	Restant
Personeel en Organisatie	5.000	0	5.000
Totaal programma Bestuur en Middelen	**5.000**	**0**	**5.000**
Coördinatie evenementen beleid	513.792	513.792	0
Stedenbanden	72.698	33.699	39.000
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**586.490**	**547.491**	**39.000**
Culturele infrastructuur	12.355.480	12.351.443	4.037
Cultuureducatie en amateurkunst	4.168.302	4.159.690	8.612
Ontwikkeling van de Kunsten	1.050.969	1.040.225	10.744
Totaal programma Cultuur	**17.574.751**	**17.551.358**	**23.393**
Stimulering bedrijvigheid	732.683	775.493	-42.811
Totaal programma Economie & Toerisme	**732.683**	**775.493**	**-42.811**
Groen, natuur en landschap	343.829	270.699	73.130
Totaal programma Groen & Water	**343.829**	**270.699**	**73.130**
Klimaat	1.054.199	946.149	108.050
Lucht	28.250	22.965	5.285
Totaal programma Klimaat & Energie	**1.082.449**	**969.113**	**113.336**
Verkeer	0	8.000	-8.000
Totaal programma Mobiliteit	**0**	**8.000**	**-8.000**
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	913.689	1.047.797	-134.108
Stimuleren ontwikkelingskansen	7.785.783	7.646.027	139.756
Totaal programma Onderwijs	**8.699.472**	**8.693.824**	**5.648**
Integraal beheer openbare ruimte	0	6.589	-6.589
Totaal programma openbare Ruimte	**0**	**6.589**	**-6.589**
Cultuurhistorie	43.000	50.000	-7.000
Totaal programma Ruimte & Cultuurhistorie	**43.000**	**50.000**	**-7.000**
Kwalitatief goede sportaccommodaties	2.035.473	2.029.442	6.031
Ondersteuning topsportklimaat	47.845	47.845	0
Sportstimulering	93.875	85.133	8.742
Versterken sportverenigingen	179.911	145.769	34.142
Totaal programma Sport	**2.357.104**	**2.308.189**	**48.915**
Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid	40.000	40.000	0
Totaal per programma Veiligheid	**40.000**	**40.000**	**0**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Programma/ product	Begroot	Betaald	Restant
Armoedebestrijding	1.688.583	1.567.066	121.517
Inburgering	170.000	170.000	0
Werk	604.974	450.102	154.872
Totaal programma Werk & Inkomen	**2.463.557**	**2.187.168**	**276.389**
Flexibele wijkaanpak		33.463	-33.463
Dukenburg-wijkaanpak	94.540	67.174	27.366
Lindenholt-wijkaanpak	79.992	51.593	28.399
Midden-wijkaanpak	86.940	27.343	59.597
Nieuw-West-wijkaanpak	45.832	39.077	6.755
Nijm-Noord-wijkaanpak	24.511	19.131	5.380
Oost-wijkaanpak	54.905	44.439	10.466
Oud-West-wijkaanpak	75.007	59.087	15.920
Speelvoorzieningen	7.306	7.000	306
Stadscentrum-wijkaanpak	34.748	31.685	3.063
Zuid-wijkaanpak	47.892	27.037	20.855
Totaal programma Wijken	**551.673**	**407.029**	**144.644**
Woningbouwbeleid en herstructurering	14.970	10.540	4.430
Doelgroepen	143.474	127.686	15.788
Totaal programma Wonen	**158.444**	**138.226**	**20.218**
Diversiteit	1.216.905	1.208.105	8.800
Jeugd	4.261.160	4.251.856	9.304
Maatschappelijke opvang	13.231.610	12.993.182	238.428
Publieke Gezondheid	554.146	554.146	0
Welzijn	11.467.052	11.463.460	3.592
Totaal programma Zorg & Welzijn	**30.730.873**	**30.470.749**	**260.124**
Totalen per jaar	**65.369.325**	**64.423.929**	**945.396**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Lijst met afkortingen

A&M	Archeologie en Monumenten
ABR	Algemene Bedrijfsreserve van het Ontwikkelingsbedrijf
ACN	Architectuurcentrum Nijmegen
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVA	Algemene vergadering van Aandeelhouders
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
AWBZ	Algemene Wet bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
b	baten
BAG	Basisregistraties adressen en gebouwen
Bbz	Bijstandsbesluit zelfstandigen
BDU	Brede Doeluitkering
BDU-SIV	Brede Doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid
BGR	Basisgebouwenregistratie
BimM	Bureau Interim-management
BNG	Bank der Nederlandse Gemeenten
BoWo	Bouwen en Wonen
BRA	Basisregistratie adressen
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BRP	Basisregistratie Personen
BRW	Brandweer
BSN	Burgerservicenummer
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BTWCF	BTW Compensatiefonds
BV	Besloten Vennootschap
BW	Begrotingswijziging
BWN	Belangenbehartiging WAO Nijmegen
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
CPB	Centraal Planbureau
CPI	Consumentenprijsindex
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CV	Commanditaire Vennootschap
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DCO	Directie Concern
DGG	Directie Grondgebied
DIW	Directie Inwoners
DRIS	Dynamisch Reizigers Informatie Systeem
DSB	Directie Stadsbedrijven
DU	Decentralisatie-uitkering
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
DWS	Directie Wijk en Stad
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ELI	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EMT	Energie en Milieu Technologie
EPN	Energie Prestatie Norm
ESF	Europees Sociaal Fonds
FES	Fonds Economische Structuurversterking
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
FIP	Financieel Investeringsplan
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag

FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GEM	Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij
GF	Gemeentefonds
GFT	Groente, Fruit en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GPLK	Gepantserde papier-loodkabel
GR	Gemeenschappelijke Regeling
Grex	Grondexploitatie
GRHV	Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GSB	Grotestedenbeleid
GSO	Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid
HAN	Hogeschool Arnhem Nijmegen
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HRM	Human Resource Management
I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ID-baan	Instroom-Doorstroom-Baan
IOAW	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOS	Internationale Ontwikkelingssamenwerking
IP	Investeringsplan
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investering Stedelijke Vernieuwing
IU	Integratie-uitkering
IV	Integrale Veiligheid
Jeugd-GGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
JGO	Jeugdgroepenoverleg
JOP	Jongerenontmoetingsplaats
KB	bureau Kwaliteitsbeheer, valt onder de afdeling Stadsbeheer
KCC	Klantcontactcentrum
kiEMT	Kennis en Innovatie in Energie en Milieutechnologie
KKP	Keizer Karel Podia
KPL	Kostenplaats
l	lasten
Leningen o/g	Leningen opgenomen geld
Leningen u/g	Leningen uitgeleend geld
MARN	Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen
MFC	Multifunctioneel Centrum
MHB	Medische Heroïnebehandeling
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MTC	Multi Transportcentrum
MVG	Maatschappelijk Vastgoed
n	nadeel
NASB	Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NFIA	Netherlands Foreign Investment Agency
NFIS	Nijmeegs Financieel Informatiesysteem
NJN	Najaarsnota
NKS	Nijmeegse Kaderverordening Subsidieverstrekking
NTC	Novio Tech Campus
nugger	Niet-uitkeringsgerechtigde; iemand zonder een uitkering
NVM	Nederlandse Vereniging voor Makelaars
O&S	Onderzoek en Statistiek

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OAV	Onderwijs aan vreemdelingen
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
OBW	Ontwikkelingsbedrijf Waalfront
OHV	Onderwijshuisvesting
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OM	Openbaar Ministerie
OMBD	Overheidsgelden met meerjarig bestedingsdoel
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OR	Openbare ruimte
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&O	Personeel & Organisatie
PDV	Perifere Detailhandel Vestiging
PG	Productgroep
PIO	Planexploitatie In Ontwikkeling
PM	Pro Memorie: Als stelpost opgenomen, de werkelijke waarde is nog niet bekend
PN	Perspectiefnota
PPS	Publiek Private Samenwerking
R&A	Randvoorwaarden en Aanbevelingen
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBGZ	Regionale Brandweer Gelderland Zuid
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RNI	Register Niet-Ingezetenen
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
RSI	Reserve Strategische Investeringen
RSP	Regionaal Samenwerkingsprogramma
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RVV	Reglement verkeersregels en verkeertekens
SB	Stadsbegroting
SCE	Sportclub Excelsior
SD	Stadsdeel
Soza	Sociale Zaken
SSHN	Stichting Studentenhuisvesting Nijmegen
SSNM	Stichting Stedenband Nijmegen - Masaya
SSNP	Stichting Stedenband Nijmegen - Pskov
STIP	Stedelijk InformatiePunt
SU	Specifieke Uitkering
SW	Sociale Werkvoorziening
TIP	Topsport- en Innovatiepark
UMC	Universitair Medisch Centrum
UPOR	Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
USV	Uitvoeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
v	voordeel
VG A&O	Vastgoed Advies en Onderhoud
VGP	Voortgangsrapportage Grote Projecten
VIR	Verwijsindex Risicojongeren
VJN	Voorjaarsnota
VMC	Verkeersmanagementcentrale
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOF	Vennootschap onder firma
VOP	Voetgangersoversteekplaats
VRI	Verkeersregelinstallatie

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VSA	Afdeling Vastgoed, Sportservice en Accommodaties
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
Vzh	Voorzieningenhart
VZP	Stedelijk Voorzieningenplan
W&I	Programma Werk & Inkomen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAP	Wijkaanpakplan; Wijkactieplan
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
WGA	Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
Wgr	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Wij	Wet Investeren In Jongeren
WIW	Wet inschakeling werkzoekenden
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WO2	Tweede Wereldoorlog
WOO	Wijkoverstijgend onderhoud
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
Wsnp	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
Wth	Wet Tijdelijk Huisverbod
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
Wwb	Wet Werk en Bijstand
WWNV	Wet Werken Naar Vermogen
Z&W	Programma Zorg & Welzijn
ZAT	Zorgadviesteam
ZOR	Zorgoverleg Risicojongeren

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Colofon

UITGAVE
Gemeente Nijmegen

OMSLAG
OptimaForma, Nijmegen

FOTOGRAFIE
Ellen van de Waterbeemd
Marianne van den Heuvel (foto Green Capital, progr.Klimaat & Energie)

DRUK
DPN, Nijmegen

maart 2015

Stadsrekening 2014

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

- Het optimaliseren van de publieke dienstverlening door een betere bereikbaarheid en door een snelle en efficiënte dienstverlening.
- Wij dragen zorg voor goed geïnformeerde burgers en bedrijven ten aanzien van de gemeentelijke dienstverlening.
- Wij dragen zorg voor het optimaliseren van de persoonsinformatievoorziening en de daaraan gerelateerde dienstverlening.
- We willen bereiken dat de burgers, bedrijven en instellingen tevreden zijn over de dienstverlening van de gemeente.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Doelmatige en doeltreffende dienstverlening
H2	Zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening
H3	Verbeteren persoonsinformatievoorziening

Hoofddoelstelling 1

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Wij leveren onze burgers en bedrijven op doelmatige en doeltreffende wijze onze diensten en producten tegen zo laag mogelijke kosten.

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben aan onze burgers en bedrijven op doelmatige en doeltreffende wijze onze diensten en producten geleverd. We realiseerden een telefonische bereikbaarheid van ruim 74% in 30 seconden. Het totaal aantal telefoontjes is, ondanks de afname van het aantal gesprekken over de omgevingsvergunning, stabiel gebleven ten opzichte van 2013.

Indicatoren

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tijdige (binnen wettelijke termijn) afhandeling ontvangen berichten	78%	90%	58%
1.2 Telefonische bereikbaarheid 14024 80% < 30 seconden	79%< 30 sec.	80% < 30 sec.	74,33%

Toelichting indicatoren
We realiseerden een telefonische bereikbaarheid die verschilt met de realisatie van 2013. Dit wordt veroorzaakt door een stijgend aanbod van complexe vragen op het zorgdomein. De gespreksduur en wachttijd namen toe.

De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn administratief afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. De overige post wordt door de proceseigenaren zelf gemeten in hun processysteem.

Wat hebben we ervoor gedaan?
We zorgden ervoor dat de meeste telefonische vragen via 14024 in één keer werden beantwoord. Met de informatie van de vakafdelingen actualiseerden we onze kennisbank en de teksten op het digitaal loket. Alle teksten op het digitaal loket werden voor onze websitebezoeker beter leesbaar gemaakt.

Hoofddoelstelling 2

Zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening

Wat willen wij bereiken?
Wij zorgen voor een zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening door Burgerzaken. Burgerzaken heeft immers verreweg de meeste klanten van de gemeente Nijmegen. Meer dan 200.000 burgers nemen op jaarbasis een dienst af van Burgerzaken, fysiek, schriftelijk, telefonisch of via internet. Ongeveer 150.000 burgers bezoeken de balies van Burgerzaken.

Wat hebben we bereikt?
Wij zorgden voor een zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening in de Stadswinkel en het Steunpunt Stadswinkel.De dienstverlening in de Stadswinkel (balie) werd gewaardeerd met een 8,3. In 2014 werd 85% van de klanten binnen 15 minuten geholpen. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe.

Indicatoren

Zorgvuldige, tijdige, klantgerichte dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Cijfer dienstverlening Burgerzaken	7,9	7,5	8,3
2.2 Wachttijd Burgerzaken 80% < 15 minuten	85,3% < 15 min	80% < 15 min.	85%
2.3 Wachttijden klanten Burgerzaken vrije inloop gem. 15 minuten	12,2 min	15 min.	13,5 min.
2.4 Wachttijd klanten Burgerzaken op afspraak gem. 5 minuten	5,3 min	5 min.	6,2 min.

Toelichting indicatoren
Het waarderingscijfer voor de dienstverlening is een 8,3. Dit cijfer is hoger dan in 2013, maar door een andere onderzoeksmethode niet vergelijkbaar. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) werd door de klant hoog gewaardeerd. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe ten opzichte van 2013. Van de klanten die op vrije inloop kwamen werd een percentage van 68% binnen 15 minuten geholpen.

Wat hebben we ervoor gedaan?
- Het Steunpunt Stadswinkel werd verbouwd en klanten werden in een andere locatie ontvangen.
- In een aantal gevallen bedienden we de klant op maat, zoals de inschrijving van buitenlandse studenten in de Stadswinkel. Dat zorgde in de maanden februari en september voor een extra toeloop in de Stadswinkel. Voor het eerst planden studenten zelf een afspraak in. De procedure om een burgerservicenummer uit te reiken werd versneld. In plaats van een wachttijd van 2 à 3 weken, werd het nummer nu direct uitgereikt. Daarnaast

reikten we reisdocumenten uit aan bedlegerige inwoners. We regelden dat de woningbouwcorporaties voor huurders die een woning huren of naar een andere woning verhuizen, bij de corporatie hun verhuizing doorgaven.

- Vanaf 1 januari werden alle klantcontacten voor de specialistische vragen burgerzaken, bijvoorbeeld naturalisaties, alleen maar op afspraak afgehandeld. Dit leidde tot minder fysieke contactmomenten, omdat vóór 2014 klanten vaak onvoorbereid kwamen en weer terug moesten komen. De fysieke informatievraag is verschoven naar telefonische contacten met de specialisten.
- Om de klantenstroom te reguleren namen we een aantal maatregelen, zoals extra avondopenstellingen voor de zomerpiek, de klant stimuleren om op afspraak te komen, tijdig op de hoogte stellen van het verlopen van de geldigheid van reisdocumenten, het attenderen op het gebruik van de website.
- Ten opzichte van vorig jaar liepen de wachttijden op, maar de klanten werden binnen de normtijd geholpen. Dit resultaat is gerealiseerd door het inzetten van stagiaires, participatiebanen en oproepkrachten die vooral de standaardwerkzaamheden uitvoerden, zodat de klantenstroom beheersbaar bleef.
- Vanaf januari konden er ook huwelijken worden gesloten in de daarvoor ingerichte trouwkamer in de Stadswinkel. Dit hielp om de logistieke problemen die zich voordeden in het Stadhuis te verminderen en prijsdifferentiatie mogelijk te maken.
- Bruidsparen ontvingen vanaf februari een digitale enquête waarin zij hun waardering konden geven over de huwelijksvoltrekking/registratie. We ontvingen 70 reacties met een waardering van een 7,5 voor de dienstverlening. Een aantal klanten was niet tevreden over de ondertrouw aan de balie. Deze opmerkingen hebben ertoe geleid dat de ondertrouw weer in de spreekkamer plaatsvindt.
- Onderstaande aantallen legesproducten burgerzaken zijn verstrekt in 2014:

Leges product	Aantallen 2010	Aantallen 2011	Aantallen 2012	Aantallen 2013	Aantallen 2014
Uittreksels Burgerlijke Stand	9.045	8.836	9.104	8.471	**7.684**
Huwelijken	600	602	510	536	**509**
Diverse uittreksels Basisregistratie					
Personen	15.698	14.501	14.501	10.747	**9.930**
Naturalisaties	374	299	358	304	**219**
Paspoorten en ID-kaarten	33.599	36.474	38.011	32.435	**34.011**
Vermissing reisdocumenten	2.026	1.984	2.098	2.182	**227**
Rijbewijs	16.132	14.663	11.300	10.784	**11.269**
Vermissing rijbewijs	1.234	1.340	1.265	1.333	**1.349**
Verklaring omtrent het gedrag (VOG)	6.464	7.107	7.418	7.041	**5.902**

Daarnaast werden ook wettelijke taken verricht waarvoor geen leges gevraagd mogen worden, bijvoorbeeld het verwerken van de verhuizingen, geboorte-aangiften, overlijdensaangiften, adresonderzoeken.

Hoofddoelstelling 3

Verbeteren persoonsinformatievoorziening

Wat willen wij bereiken?

Het verbeteren en verder ontwikkelen van de persoonsinformatievoorziening.

Wat hebben we bereikt?

De gemeentelijke basisadministratie personen voldoet aan de wettelijke eisen en is geactualiseerd aan de hand van onderzoeken en signalen van burgers, overheidsinstanties en onze eigen waarnemingen. We zijn geslaagd voor de kwaliteitscontrole reisdocumenten. In onze administratie is 98% van de gegevens juist. De gemeentelijke regelgeving (verordeningen en beleidsregels) voldoet aan de nieuwe wet Basisregistratie Personen (was GBA).

Indicatoren

Er zijn geen indicatoren bij deze hoofddoelstelling opgenomen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij hebben een scherpere controle op identiteitsfraude uitgevoerd. Er is speciale apparatuur aangeschaft waarmee we alle buitenlandse documenten extra controleren.

- Er heeft een kwaliteitscontrole voor de reisdocumenten plaatsgevonden (zelfevaluatie reisdocumenten). We zijn ruim geslaagd binnen de norm en kwaliteit.
- Vanaf januari is het Register Niet-Ingezetenen ingevoerd. Meer dan 6.000 Niet-Ingezetenen kwam op afspraak bij het loket om een registratienummer te ontvangen. Van al deze Niet-Ingezetenen stond alleen het adres in het buitenland geregistreerd. Vanaf september doen we mee met de landelijke pilot en registeren we nu ook het tijdelijk adres in Nederland.
- Er zijn extra adresonderzoeken uitgevoerd. De nieuwe Wet Basisregistratie Personen verplicht dat iedere emigrant zich in persoon aan de balie meldt. De wet richt zich op het voorkomen van kindontvoeringen.In de praktijk kwamen vooral expats en studenten en dat bracht extra administratieve werkzaamheden met zich mee. Nijmegen heeft samen met andere gemeenten een brief gestuurd naar de Minister waarin aandacht wordt gevraagd voor deze problematiek.
- Nijmegen heeft het initiatief genomen om medewerkers van Ede, Apeldoorn en Arnhem en Nijmegen op te leiden door de marechaussee, zodat zij zelf opleidingen aan collega's kunnen geven in de regio op het gebied van de bestrijding van identiteitsfraude.
- In 2014 organiseerden we twee verkiezingen. In maart vond de verkiezing voor de Gemeenteraad plaats met een opkomstpercentage van 54,64%. In mei waren de verkiezingen voor het Europees Parlement met een opkomstpercentage van 39,90%.

Wat heeft het gekost?

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Toelichting financiën

Het programma Dienstverlening en Burgerzaken sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,07 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 1,9%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten wijken nagenoeg niet af. De afdrachten van de rijksleges waren iets hoger en de extra rijksbijdrage RNI werd niet uitgegeven.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,07 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Hogere legesopbrengsten (gemeentelijke-leges en rijksleges);
- Hogere rijksbijdrage Register Niet-Ingezetenen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1011 Dienstverlening & Burgerzaken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				3.460	7.079	3.619
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota technische wijziging en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	294	389	95
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-194	-194	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**195**	**95**
Eindtotaal				**3.560**	**7.274**	**3.714**

Risico's

- Bij tussentijdse landelijke verkiezingen van de Tweede Kamer moet een begrotingswijziging worden gemaakt, omdat hier geen geld voor is gereserveerd.
- Er vindt landelijk overleg plaats of de activiteit naturalisaties wordt overgedragen naar de IND of dat er een centrumgemeente wordt aangewezen deze taken uit te gaan voeren.
- Maximaliseren van rijkswege van te heffen legestarieven rijbewijzen met ingang van 2014. Dit leidt tot minder legesinkomsten Burgerzaken waarvoor vanaf 2016 naar dekking gezocht moet worden.

Programma Veiligheid

ALGEMEEN

De zorg van de overheid voor de veiligheid van burger is verankerd in de kernwaarden van de rechtsstaat. Geen vrijheid, geen gelijkwaardigheid, geen solidariteit zonder een veilige publieke ruimte. Veiligheid is daarmee een kerntaak van de overheid.

In Nijmegen staan daarbij vooral thema's centraal die het veiligheidsgevoel van de burger het meest beïnvloeden. De aanpak van overvallen, inbraak en diefstal, maar ook het tegengaan van overlast en intimidatie, jeugdoverlast en huiselijk geweld zijn traditioneel belangrijke veiligheidsvraagstukken in onze stad. Daarnaast besteden we veel aandacht aan een veilige fysieke leefomgeving en aan veilige evenementen en horeca. En tot slot liggen fundamentele taken bij de bestrijding van rampen en crises, bij de brandweerzorg en ten aanzien van de handhaving van de openbare orde.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

De veiligheid in een stad is het resultaat van de sociale, fysieke en economische ontwikkeling van de maatschappij. Sturing op veiligheid is daarmee heel complex. De vraag naar de maakbaarheid van de samenleving staat hierbij centraal. Er zijn veel beïnvloedbare factoren die de veiligheid in Nijmegen bepalen. Er zijn echter nog meer factoren die de veiligheid bepalen, maar waarop een gemeente geen directe invloed heeft. De gemeente bepaalt de veiligheid in een stad dus niet, maar probeert deze positief te beïnvloeden.

De afgelopen jaren heeft veiligheid voor het lokale bestuur hoge prioriteit gehad. De kwalitatieve en kwantitatieve inzet van organisaties die iets kunnen betekenen voor de veiligheid in de stad is toegenomen. De meerwaarde is vooral te halen uit (de intensivering van) de samenwerking tussen die partners. Het algemene programmadoel van het programma Veiligheid is daarom 'samenwerken aan meer veiligheid in Nijmegen'. Daar ligt de veronderstelling onder dat iedereen al heel veel doet aan veiligheid, maar dat de winst de komende jaren te vinden is in (verdere) samenwerking.

Succesvolle voorbeelden daarvan zijn de persoonsgerichte aanpak, vooral ten aanzien van zeer actieve veelplegers, huiselijk geweld, jeugdoverlast en woonoverlast als gevolg van intimidatie. En ook de samenwerking tussen brandweer en politie, waardoor de geïntegreerde meldkamer van de grond is gekomen.

Overigens gelden op verzoek van de Auditcommissie van de gemeenteraad met ingang van de Stadsbegroting 2015 nieuwe prestatie-indicatoren voor het programma Veiligheid. In de Auditcommissie is begin 2013 met de portefeuillehouder en de programmamanager besproken om de indicatoren beter aan te passen op de rol die het programma Veiligheid heeft bij het verwezenlijken van lokaal veiligheidsbeleid. Uitgangspunt daarbij is de generieke regierol van de gemeente op het veiligheidsdomein en wat dat betekent voor de vraag op basis van welke indicatoren we de resultaten van die regierol ook daadwerkelijk kunnen meten, en wat dit vervolgens dan betekent voor prestaties die veiligheidspartners leveren op de doelstellingen van ons lokale veiligheidsbeleid.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger
H2	Reductie van het aantal incidenten
H3	Reductie van de gevolgen van incidenten

Hoofddoelstelling 1

Vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger

Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft slechts voor een deel invloed op het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. Dat wat de gemeente echter wel kan beïnvloeden moet direct of indirect gericht zijn op het vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. We meten het veiligheidsgevoel tweejaarlijks met de Stadspeiling en de veiligheidsmonitor.

Wat hebben we bereikt?

Het gevoel van onveiligheid wordt in Nijmegen gemeten op basis van de landelijke Veiligheidsmonitor en onze eigen Burgerpeiling. Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd.

Het beleidskader voor ons lokale veiligheidsbeleid loopt tot en met het jaar 2015. Dat betekent dat de doelstellingen voor het vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger dan ook gerealiseerd moeten zijn. De onderstaande cijfers geven aan dat we al in 2013 ten opzichte van de doelstellingen gunstig scoren. In de Veiligheidsbrief, d.d. 1 juli 2014 (besproken tijdens de raadsvergadering van 17 september 2014), is al aan de orde geweest dat het met de veiligheidsgevoelens in Nijmegen de goede kant opgaat; en dat Nijmegen ook gunstig scoort in de stedenvergelijking van de landelijke Veiligheidsmonitor. Ofschoon de cijfers over het veiligheidsgevoel over 2014 nog niet beschikbaar zijn, zien we wel dat de criminaliteit in 2014 is afgenomen (zie: hoofddoelstelling 2). Dat rechtvaardigt de verwachting dat de gunstige trend ten aanzien van het veiligheidsgevoel zich ook vorig jaar heeft doorgezet. Overigens blijven we benadrukken dat er geen enkelvoudig causaal verband valt te leggen tussen enerzijds de inzet van de gemeente en anderzijds het effect daarvan op het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. Dat gevoel wordt immers door zoveel meer factoren bepaald dan alleen de inzet van de gemeente, dat de indicator slechts als indicatief kan worden gezien.

Indicatoren

Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
1.1 Voelt zich vaak onveilig (in het algemeen)	2,5%	<4%	nb
1.2 Voelt zich soms/vaak/zelden onveilig	17,7%	<36%	nb
1.3 Voelt zich vaak onveilig in de buurt	2,5%	4%	nb

De cijfers voor 2013 zijn gebaseerd op de landelijke Veiligheidsmonitor (indicator 1.1.) en onze eigen Burgerpeiling (indicatoren 1.2 en 1.3). Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De persoons-, groeps- en systeemgerichte aanpak in het Veiligheidshuis is en blijft de basis bij de aanpak van sociale veiligheidsvraagstukken, waarin we focussen op het tegengaan van veelvoorkomende criminaliteit en overlast. Daar waar de Nijmegenaar actief kan bijdragen aan zijn eigen veiligheid – denk bijvoorbeeld aan

preventie bij woninginbraak – dragen we actief bij aan bewustwording en *empowerment*. Ten aanzien van fysieke veiligheid zetten we vooral in op risicogestuurd controleren en toezicht. Het bevorderen van naleefstrategieën staat hierin centraal, omdat dat bijdraagt aan preventie en zelfregie.

Hoofddoelstelling 2

Reductie van het aantal incidenten

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een reductie van het aantal incidenten in Nijmegen. Ook hiervoor geldt dat er geen één-op-één relatie ligt tussen de inzet en regie van de gemeente op het terrein van veiligheid en het aantal incidenten dat in de stad plaatsvindt. Wij richten onze inzet wel op het verminderen van het aantal incidenten. Daarom moet deze indicator ook als indicatief beschouwd worden.

Wat hebben we bereikt?

Het aantal aangiften bij de politie is significant gedaald ten opzichte van 2013 en ligt daarmee ook substantieel onder de doelstelling. Over het algemeen dalen de cijfers in alle aangiftecategorieën, maar de grootste daling zien we bij woninginbraken (- 492), diefstal uit/vanaf voertuigen (- 540) en diefstal (brom- en snor)fietsen (- 359).

De daling van de woninginbraken valt te verklaren uit de integrale dadergerichte aanpak, het Donkere Dagen Offensief (DDO) en de inzet van het Targetteam. De daling van de diefstal uit/vanaf voertuigen kunnen verklaard worden door aanpassingen in de inrichting van de infrastructuur, zoals: het wegvallen van onbewaakte parkeermogelijkheden aan de Nassausingel, de komst van parkeergarage Keizer Karelplein, het betaald avondparkeren in combinatie met meer toezichthouders op straat, maar ook het DDO. Ook zaten in 2014 een aantal notoire autokrakers vast. De daling van fietsendiefstal is lastiger te verklaren. In het centrum wordt nu wel de lokfiets ingezet.

Met het aantal meldingen bij de brandweer scoren we significant gunstig ten opzichte van de doelstelling. Vanaf het begin van dit decennium zien we een flinke daling van het aantal meldingen: van 1766 in 2010 naar 1351 in 2014. Overigens bestaat een substantieel deel uit zogeheten loze meldingen – in 2014: 596. Dat betekent dat het vorig jaar in slechts 755 gevallen daadwerkelijk om brandbestrijding en overige hulpverlening ging. Kijken we ook hier naar de lange termijn dan daalt ook het aantal loze meldingen de afgelopen jaren significant: in 2010 ging het nog om in totaal 858 loze meldingen en rukte de brandweer in 908 gevallen terecht uit.

Indicatoren

Reductie van het aantal incidenten	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
2.1 Aangiften bij de politie	14.130	<16.500	12.247
2.2 Meldingen bij de brandweer	1.382	<1.816	1.351

Wat hebben we ervoor gedaan?

We zetten sterk in op een persoons-, groeps- en systeemgerichte aanpak van criminaliteit en overlast in het Veiligheidshuis Nijmegen. Hier organiseren we de verbinding politie, Openbaar Ministerie en de reclasseringsorganisatie enerzijds en de zorginstellingen anderzijds. Daarmee leveren we een bijdrage aan de bestrijding van veel voorkomende vormen van criminaliteit en overlast. Met de Top-150-aanpak kunnen we dynamisch en flexibel inspelen op het veiligheidsbeeld en die daders aanpakken die het meest actief zijn. Daarmee kunnen we een substantiële bijdrage leveren aan de reductie van het aantal incidenten.

Ook hebben we in 2014 met het project ENNUWEG ingezet op bewustwording onder de omvangrijke studentenpopulatie waar het gaat om brandveiligheid in relatie tot de kamerverhuur, maar eveneens met het tegengaan van onnodige risico's van woninginbraak en het tegengaan van risico's op straatroof. Dit project is positief geëvalueerd en zullen we ook gaan voortzetten.

Hoofddoelstelling 3

Reductie van de gevolgen van incidenten

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar verlaging van de gevolgen van incidenten. Door proactieve en preventieve activiteiten dragen we bij aan de beperking van de gevolgen van incidenten. Door preparatieactiviteiten bereiden we ons voor op een adequate repressieve taakuitvoering. Concreet betekent dit onder meer bijzondere aandacht voor aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten van objecten. Door repressieactiviteiten dragen we bij aan het beperken van schade aan de gezondheid van slachtoffers en het beperken van de materiële schade. We evalueren de gevolgen van de incidenten en de aanpak daarvan om de effectiviteit van de activiteiten te kunnen meten en verbeteren. De gemeente treedt hierbij veelal op als regisseur van processen.

Wat hebben we bereikt?

Uit de bovenstaande cijfers blijkt dat het aantal incidenten ruim onder de geformuleerde doelstelling ligt. Daarmee leveren we ook een belangrijke bijdrage aan het verminderen van de gevolgen van incidenten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Hierboven is reeds onze inzet in op de aanpak van criminaliteit en overlast gemeld. Daarnaast besteden we ook aandacht aan preventie daar waar het veiligheidsbeeld of een specifieke doelgroep hiervoor aanleiding geeft. Een voorbeeld daarvan is het project ENNUWEG, waarbij we ons vooral gericht hebben op de doelgroep studenten.

Wat heeft het gekost?

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**

Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Toelichting financiën

Het programma Veiligheid sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 1,6%.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- De kosten van het project bluswatervoorzieningen zijn begroot op € 510.000; we verwachtten in 2014 € 100.000 uit te geven maar dat is niet gebeurd. Daardoor is er in 2014 een overschot van € 100.000 en verwachten we een tekort van € 100.000 in 2015.
- De bijdrage aan de veiligheidsregio was € 60.000 lager dan begroot; dit is een incidenteel voordeel.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 37.000 hoger uitgevallen dan begroot;.er is geen noemenswaardig verschil tussen de begroting en de realisatie

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere lasten; dit zijn Incidentele voordelen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1012 Veiligheid **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				469	15.442	14.972
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-120	-321	-201
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-105	-105	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		228	228
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-802	-802
Totaal Wijzigingen				**-225**	**-1.001**	**-775**
Eindtotaal				**244**	**14.441**	**14.197**

Risico's

- Vertrouwelijke informatie komt terecht op de verkeerde plek, wat leidt tot een schadeclaim van degene die daardoor gedupeerd wordt.

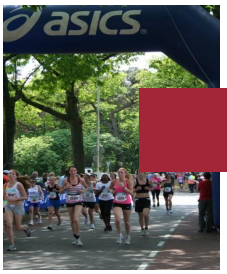

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij bevorderen dat onze inspanningen op het vlak van citymarketing en externe betrekkingen meerwaarde opleveren voor onze andere gemeentelijke programma's, voor maatschappelijke instellingen, bedrijven en burgers. Daarnaast wordt hiermee een bijdrage geleverd aan een sterker vestigingsklimaat. De opbrengst is een grotere betrokkenheid van Europa, rijk en provincie bij Nijmeegse plannen en ontwikkelingen met als effect inhoudelijke en financiële steun. Daarnaast willen we met Nijmegen en Nijmeegse ontwikkelingen vaker en positief in het nieuws komen, en streven we succesvolle evenementen na.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	(Internationale) samenwerking en public affairs
H2	Promotie
H3	Coördinatie evenementen
H4	Stedenbanden
H5	Coördinatie van het stedenbeleid van rijk en provincie

Hoofddoelstelling 1

(Internationale) samenwerking en public affairs

Wat willen we bereiken?

We beogen een grote betrokkenheid, inhoudelijk en financieel, van Europa, rijk en provincie bij Nijmeegse plannen en ontwikkelingen. De Nijmeegse belangen brengen we goed en gestructureerd onder de aandacht. Waar mogelijk sluiten we aan op belangen die op (inter)nationaal en provinciaal niveau spelen. Daarvoor ondernemen we activiteiten op het vlak van externe oriëntatie, subsidieacquisitie, gerichte lobby en public affairs.

Wat hebben we bereikt?

Aandacht voor de steden binnen het Operationaal Programma EFRO, de nieuwe periode vanaf 2015. Aandacht in de Strategische Agenda 2015-2021 van de Euregio Rijn Waal. Hierdoor is de kans op het succesvol kunnen indienen van projectvoorstellen door of vanuit e stad Nijmegen vergroot. De start van het stedelijk netwerk GelreStad wat bijdraagt aan aandacht voor de grote steden bij de provinciale overheid. Uitbouw van het Europese netwerk te Brussel. Samenwerking met Duisburg (BRD/NRW). Versterking regionale samenwerking in het Rijk van Nijmegen (MGR). Voorbereiding toekomst regionale samenwerking op de schaal van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen.

Indicatoren

Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Deelname aan de verschillende overleggen van G32, VNG, Gelrestad, Stadsregio en Rijk van Nijmegen. Inzet en begeleiding voor het EDIC. Inzet voor en advisering van de Stuurgroep Arnhem Nijmegen, het College van Bestuur van de Stadsregio en de Nijmeegse delegatie in de Stadsregioraad. Idem van het Bestuur van de Euregio en de Nijmeegse delegatie in de Euregiopraad. Regelmatig overleg met Euregiokantoor te Kleve en Bureau Brussel City Region Arnhem Nijmegen te Brussel ten aanzien van Europese kansen en mogelijkheden (o.a. Green Capital, Velocity, Wissensallianz). Lobbyactiviteiten in het netwerk Kennissteden.

Hoofddoelstelling 2

Promotie

Wat willen wij bereiken?
Met promotie, wij spreken liever van citybranding en -marketing, willen we door bijzondere en nieuwswaardige projecten en activiteiten het merk Nijmegen niet alleen neerzetten als historische stad, maar ook als dynamische kennisstad, waar veel (loop)sport, groen en cultuur te vinden is. Daarbij gebruiken wij ook de onderscheidende en innovatieve bouwprojecten die in uitvoering zijn. Het beeldmerk en de slogan Altijd Nijmegen is daarbij de pay off.

Wat hebben we bereikt?
We hebben het profiel van Nijmegen als historische en kennisstad verder versterkt door twee grootschalige, nieuwswaardige activiteiten te realiseren. Het betreft de derde editie van de Vrede van Nijmegen Penning en het programma voor 70 jaar Market Garden. Beide activiteiten hebben extra en bijzonder bezoek naar de stad getrokken en onderstrepen Nijmegen als historische en kennisstad. Tevens is er nationaal en internationaal positieve publiciteit over deze gebeurtenissen geweest (zoals rechtstreekse NOS-uitzending en publiciteit in de New York Times). Uit een geactualiseerde benchmark in januari, met steden met een vergelijkbaar bleek dat Nijmegen relatief weinig middelen en menskracht op dit beleidsterrein inzet. Een andere conclusie was dat citymarketing een kwestie is van volhouden en lange adem hebben. Alleen door over een lange periode consequent aan een city-marketingbeleid vast te houden, kan een stad effect sorteren.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Op basis van het uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 hebben we samen met de partners in de stad verder invulling gegeven aan de focus van de Nijmeegse citymarketing: het profileren van Nijmegen als historische en kennisstad. Ondanks de doorgevoerde bezuinigingen hebben we daarvoor de momenten benut die daarvoor de bewijsvoering leveren. Die momenten waren in 2014: de Vrede van Nijmegen Penning en 70 jaar Market Garden. Deze twee projecten zijn in de vorm van een publiek private samenwerking met de betreffende partners gerealiseerd, waarbij de partners een evenredige financiële bijdrage hebben geleverd.

Vrede van Nijmegen Penning 2014
De uitreiking van de Penning 2014 maakte deel uit van ons uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 en draagt dan ook bij aan de citymarketingdoelstellingen om Nijmegen als historische én internationale kennisstad te profileren. De Vrede van Nijmegen Penning is een tweejaarlijkse prijs die wordt uitgereikt aan een internationale hoofdrolspeler die zich ingezet heeft voor Europa. In 2010 ontving Jacques Delors de Penning en in 2012 prof. Umberto Eco. Op 7 mei 2014 is de Vrede van Nijmegen Penning in de Sint Stevenskerk uitgereikt aan Neelie Kroes en het was de derde succesvolle editie van de Vrede van Nijmegen Penning. De gemeente Nijmegen organiseert en realiseert deze gebeurtenis met partners Radboud Universiteit en NXP Semiconductors.

Evaluatie 70 jaar Market Garden
Het zwaartepunt van de activiteiten van 70 jaar Market Garden kwam te liggen in het weekend van 20 en 21 september. Op 20 september bestonden de activiteiten uit een officiële herdenking aan de Oosterhoutsedijk, de

opening van de tentoonstelling Ontmoeting in Oorlogstijd in Museum het Valkhof, een presentatie van re-enactors op het Valkhof en een intocht en openluchtexpositie van 600 historische voertuigen en een vaartocht op de Waal van amfibievoertuigen door de Stichting Operatie Market Garden.

Op 21 september vonden het Vrijheidsfestival bij De Oversteek en het 20 Septemberplein én de Crossing over de Waal plaats. Daarnaast was er een stakeholdersbuffet Vrijheidsmuseum en een optreden van het Gelders Orkest, opvoering Waalrequiem, in de Sint Stevenskerk.

Vooruitlopend op de eindevaluatie van het Uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 hebben we In februari 2014 de raad via een tussenrapportage en een presentatie daarvan geïnformeerd over de resultaten. De eindevaluatie zal in het voorjaar van 2015 aan de raad worden aangeboden.

We zijn, in het kader van de uitvoering van de Economische Innovatie Agenda 2020, die in maart 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld, gestart om met de partners in de Economische Raad Nijmegen invulling te geven aan de internationale profilering van Nijmegen als kennisstad. Internationale Profilering is één van de programmalijnen uit onze Economische Innovatie Agenda. Een voorbeeld van een gestart project dat vanuit dit spoor ondersteund wordt is het Dutch International Science Film Festival (InScience).

Hoofddoelstelling 3

Coördinatie evenementen

Wat willen wij bereiken?

- We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen;
- We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden;
- We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren.

Wat hebben we bereikt?

1. We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen
   Nationaal wordt de naamsbekendheid van de stad gekoppeld aan de Vierdaagsefeesten en de Vierdaagse afstandsmarsen. In 2013, bij de 97e editie van de Vierdaagsemarsen en de 44e editie van de Vierdaagsefeesten is over de hele week een bezoekersaantal van 2.350.000 geteld. De Vierdaagse was in 2013 weer het grootste, gratis toegankelijke evenement in 2013 in het onderzoek van Respons. Er zijn nog geen gegevens van Respons over 2014 bekend. Wel weten we dat in 2014, bij de 98e editie van de Vierdaagse afstandsmarsen bijna 40.000 deelnemers de finish passeerden en bij de 45e editie van de Vierdaagsefeesten een bezoekersaantal van 1.442.000 werd geteld.
   We gebruiken evenementen ook om het beeldmerk en slogan Altijd Nijmegen aan te koppelen of om herhalingsbezoek te genereren. Met evenementenorganisaties hebben wij convenanten of samenwerkingsovereenkomsten over de samenwerking gesloten. In twee van dergelijke convenanten (MOJO/LOC7000) en Zevenheuvelenloop) zijn ook afspraken opgenomen over gezamenlijke citymarketingactiviteiten. In het convenant met de stichting DE4DAAGSE en defensie en de samenwerkingsovereenkomst met de stichting Vierdaagsefeesten is citymarketing eveneens een thema waarop gezamenlijk wordt ingezet.
2. We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden
   Met onze evenementenkalender sturen we op de spreiding van evenementen in onze stad. Daarbij nemen we de voorrangsregels, die in de nota *Event Full* zijn vastgelegd, in acht. Met subsidies ondersteunen we evenementen waaraan we vanuit cultureel, economisch, sportief en/of sociaal oogpunt extra waarde toekennen. Ook zijn we actief in het werven van evenementen, zoals het EK vrouwenvoetbal en de Giro

d'Italia. We zijn gestart met de uitwerking van het locatiegebonden evenementenbeleid. Daarmee maken we enerzijds zichtbaar wat de stad te bieden heeft aan evenementenlocaties en houden we daarnaast rekening met de belasting van evenementen voor de omgeving.

3. We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren.
   We hebben het vergunningenproces voor evenementen ingrijpend gewijzigd en de dienstverlening verbeterd. Organisatoren krijgen sneller en beter antwoord en worden wegwijs gemaakt in de mogelijkheden en grenzen voor evenementen.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
1. We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen;
   We benadrukken het belang van de Vierdaagse voor de stad, door het subsidiëren van activiteiten van de Vierdaagseorganisatoren en het faciliteren bij de uitvoering van het evenement in de stad. Daarbij zoeken we steeds naar de gezamenlijkheid en naar mogelijkheden om efficiënter te zijn. We geven daarnaast een subsidie aan de Oranjestichting en het Comité 4 en 5 mei, zodat zij zekerheid hebben over het voortzetten van hun werk.
   In 2013 hebben we gewerkt aan de uitvoering en verdere uitwerking van de doelstellingen en acties uit de evenementennota *Event Full*. Daarbij hebben we extra aandacht gegeven aan duurzaamheid. Er is een duurzaamheidsstandaard ontwikkeld waarover we in gesprek zijn met organisatoren van evenementen. In 2014 is overlegd met de organisatoren van een aantal grote Nijmeegse evenementen in het Nijmeegs Evenementen Overleg, onder voorzitterschap van de stichting Vierdaagsefeesten. De gemeente is gesprekspartner in het overleg en dient als platform voor kennis- en informatie-uitwisseling en voor bredere samenwerking op een aantal thema's.
2. We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden
   In 2014 is in het kader van het locatiegebonden evenementenbeleid een pilot afgerond van drie evenementenlocaties Stadspark De Goffert, park Brakkenstein en Mariënburgplein. In samenspraak met organisatoren, omwonenden en gemeente zijn daarvoor locatieprofielen opgesteld. Daarnaast hebben we in kaart gebracht welke evenementen locaties er zijn, welke evenementen er jaarlijks in Nijmegen plaatsvinden en waar knelpunten ontstaan tussen vraag en aanbod. Aan de hand van de ervaringen met de pilotlocaties is in 2014 verder gewerkt aan profielen voor de andere locaties en worden beleidskaders, waar nodig, aangepast.
3. We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren
   Het nieuwe evenementenproces dat in 2013 was ontwikkeld, is in 2014 geïmplementeerd. We hebben nu één gemeentelijk aanspreekpunt voor organisatoren gerealiseerd in de vorm van een evenementenadviseur, die de centrale intake van vergunningaanvragen verzorgt en ook de kansen voor nieuwe aanvragers onderzoekt.

Hoofddoelstelling 4

Stedenbanden

Wat willen wij bereiken?
Wij willen dat onze internationale stedenbandrelaties bijdragen aan een sfeer van sympathie, betrokkenheid en toenemend wederzijds begrip tussen de inwoners van Nijmegen en die van onze zustersteden.

Wat hebben we bereikt?
Onderhoud van de relaties met de zustersteden Pskov en Gaziantep. Start gesprekken over onderlinge samenwerking tussen stedenbandorganisaties te Nijmegen en het COS Gelderland. Realisatie bezuinigingen.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Subsidieverlening aan projecten te Gaziantep via begeleiding gemeentelijke Adviescommissie. Subsidieverlening aan de Stichting Stedenband Nijmegen Pskov.

Hoofddoelstelling 5

Coördinatie van het Stedenbeleid van rijk en provincie

Wat willen wij bereiken?
Wij willen dat Nijmegen gebruik kan blijven maken van aanzienlijke geldstromen die rijk en provincie in het kader van hun stedenbeleid ter beschikking stellen.

Wat hebben we bereikt?
Een stevige vertegenwoordiging van Nijmegen in de G32 en de VNG. Start stedelijk netwerk GelreStad. Goedkeurende verklaring op de midterm rapportage van het Stadscontract 2012-2015/2017. Investeringen vanuit de provinciale Investeringsimpuls. Samenwerking met provinciale vertegenwoordiging te Brussel.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Begeleiding en advisering, kandidaatstelling Nijmeegse bestuurders voor werkgroepen en bestuur VNG en G32.

Wat heeft het gekost?

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Coordinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coordinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Toelichting financiën
Het programma sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,02 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,6 %.
Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- bij *de stedenbanden* is nog eenmalig een geringe onderuitputting omdat het werkbezoek Gaziantep verplaatst is naar 2015 en de cie. Gaziantep minder subsidieaanvragen heeft ingediend. Gegeven de afbouw van de stedenbanden in de coalitieperiode zal dit vanaf 2015 niet meer optreden.
- Op het product *coördinatie evenementen beleid* doet zich een geringe overschrijding voor vanwege extra capaciteitsinzet en inzet op communicatie.
- door het technisch niet adequaat begroten van de geprognotiseerde uitgaven bij de NJN van *focus citymarketing*, product promotie, is er een overschrijding van afgerond € 0,3 miljoen. De bestedingen zijn geheel conform het door de Raad en B&W vastgestelde meerjaren- bestedingenplan. (Zie de corresponderende baten bij het product Internationale samenwerking & public affairs en zie de toelichting bij Begrotingsrechtmatigheid). Het leeuwendeel van de bestedingen betreffen Market garden en de Vrede van Nijmegen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Conform het door de Raad vastgestelde meerjaren bestedingenplan *focus citymarketing* worden de uitgaven geëgaliseerd door middel van de door de Raad vastgestelde reserve focus citymarketing. De onttrekking uit de reserve wordt technisch geboekt op het deelproduct *mutatie reserves* dat een onderdeel is van het product internationale samenwerking & public affairs
- Op het product promotie zelf is een gering voordeel vanwege externe ontvangsten. Deze externe ontvangsten maken ook deel uit van het vastgestelde uitvoeringsprogramma citymarketing 2013-2014. Aangezien de externe ontvangsten niet altijd gelijke tred houden in enig jaar met de corresponderende uitgaven, kan er in een boekjaar een afwijking optreden.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1013 Citymarketing & Externe betrekkingen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				323	3.693	3.370
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-65	-52	13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-2	-2
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	50	100
Totaal Wijzigingen				**-115**	**-4**	**111**
Eindtotaal				**207**	**3.689**	**3.482**

Risico's

- Een of enkele evenementen zijn een fiasco en maken de bestuurlijke verwachtingen in de verste verte niet waar. Gevolg kan zijn mogelijk grote imagoschade voor het bestuur.
- Onvoldoende beheer subsidie(programma's) en als gevolg daarvan het niet declarabel kunnen maken van kosten.
- Een deel van de personeelsformatie wordt geacht zichzelf door het verwerven van externe middelen terug te verdienen. De mogelijkheden daartoe zijn de afgelopen jaren door bezuinigingen bij de Rijksoverheid sterk afgenomen (Rendabele formatie). Hierdoor treedt het risico op van ongedekte personeelslasten wat kan leiden tot frictiekosten.
- De kans dat we onvoldoende grip hebben op het tempo waarin een bestuurlijke structuurverandering wordt doorgezet (in ieder geval het afschaffen van de wgr + regeling), waardoor de (financiële) gevolgen van de omvorming van de Stadsregionale samenwerking groter blijken te zijn dan we hadden verwacht.

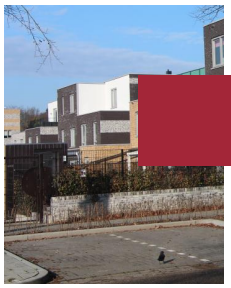

Programma Wonen

ALGEMEEN

In een land met krimpende en groeiende regio's is Nijmegen één van de steden die de komende jaren bevolkingsgroei zal kennen. De woningvraag die hier mee samenhangt moet worden ingevuld. Dat betekent een forse woningbouwopgave. We willen daarbij een stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op stedelijk niveau en met variatie op wijkniveau. Andere taakvelden zijn de herstructurering van delen van de bestaande woningvoorraad, de verduurzaming van woningen en de huisvesting van specifieke doelgroepen met een inhaalslag op het gebied van wonen en zorg. Vrijkomende woonruimte in de schaarse voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld, scheefwonen willen we tegengaan. De effecten van het woonruimteverdelingsbeleid worden gemonitord. De gevolgen van de economische recessie lijken we achter ons te laten. In 2014 vertoonde de koopmarkt herstel, de prijsdaling is gestopt en het aantal transacties neemt toe. In de huursector is sprake van stijgende huren en stagnerende inkomens. Betaalbaarheid staat daarmee weer op de agenda. Het programma is voor realisatie afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties, zorginstellingen , instellingen voor hoger onderwijs en andere overheden. In dat netwerk sturen wij actief met overleg en afspraken. Het programma Wonen kent een sterke relatie met de programma's Ruimte & Cultuurhistorie, Klimaat & Energie en Zorg & Welzijn.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Het programma wonen levert een bijdrage aan de aantrekkelijkheid van de stad door de huidige en toekomstige inwoners van Nijmegen te laten wonen in een positief gewaardeerde woonomgeving. Goed wonen is een cruciale voorwaarde voor leefbare en vitale buurten en wijken. Dat dit werkt blijkt uit de stads- en wijkmonitor. Daarnaast is van belang dat een goede woonkwaliteit bijdraagt aan de economische aantrekkelijkheid van de stad. Onze nieuwbouwopgave is gericht op het inlopen van het woningtekort. En de herstructurering van delen van de bestaande voorraad verbetert kwaliteit en leefbaarheid in de wijken. We willen een ongedeelde stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op stedelijk niveau en met variatie op wijkniveau. Goede kwaliteit en energiezuinigheid zijn daarbij belangrijk. Met het toevoegen van combinaties van wonen en zorg wordt rekening gehouden met de vraag van de ouder wordende bevolking en de extra muralisering. Het realiseren van woonruimte voor jongeren en studenten draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Nijmegen als stad om te studeren. Ook dat is een belangrijke voorwaarde voor stedelijke vitaliteit en dynamiek. Zolang er schaarste is, is woonruimteverdeling een maatschappelijk belang. Vrijkomende woonruimte in de voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld. Bijzondere en kwetsbare doelgroepen krijgen daarbij extra aandacht.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Realisatie woningbouwprogramma
H2	Studenteneenheden en woonservicegebieden
H3	Rechtvaardige verdeling van huurwoningen

Hoofddoelstelling 1

Realisatie woningbouwprogramma

Wat willen we bereiken?

We willen woningen blijven bouwen om aan de vraag te voldoen en de dynamiek in de stedelijke ontwikkeling te behouden. Dat valt op dit moment niet mee door de voortdurende crisis op de woningmarkt. De resultaten van het in 2012 gehouden woningmarktonderzoek (WoON2012) zijn richtinggevend voor de planning en programmering van de woningbouw. Maar de realisatie is mede afhankelijk van de economische situatie. Dat maakt de woningproductie voor 2014 en de jaren daarna onzeker. Voor 2014 lijkt realisatie van 600 woningen haalbaar. De bouw daarvan is voor een deel al in 2013 gestart. Dat is een relatief hoog aantal. Het zijn voor een flink deel huurwoningen. Die hebben niet te maken met voorverkooppercentages alvorens de bouw start, zoals bij koopwoningen wel het geval is. Ook worden koopwoningen in huurwoningen omgezet.
De nieuwbouw in de bestaande stad betreft onder andere het project Malvert-maisonnettes, de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en Huize Rosa. De grootste productie vindt plaats in de Waalsprong waar met name in het deelgebied Laauwik de bouw gestaag vordert.

Meer vraaggericht bouwen verbetert de verkoop van woningen. Daarom is er ook meer aandacht voor (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap, conform de nota Particulier Opdrachtgeverschap uit 2010. Zowel in Nijland als in het gebied Vossenpels Zuid wordt hieraan invulling gegeven. De eerste resultaten zijn al zichtbaar. In 2014 zal de productie hier nog meer op stoom komen. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt om de productie van goedkope huurwoningen op peil te houden, ondanks hun afnemende investeringsruimte als gevolg van maatregelen van het kabinet. 2014 is ook het laatste jaar waarin we met bijdragen uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing betaalbare woningbouw kunnen stimuleren.
De afspraak met de SSHN om in 2015 1.250 eenheden voor studenten te realiseren wordt gehaald. We verwachten in 2014 de oplevering van ca. 500 eenheden voor studenten, o.a. TPG en Sonnehaert. Met de verwachte productie in 2015 van nog eens 350 eenheden in het project Mariënbosch en kleinschalige uitbreidingen en verbouw aan SSHN- complexen staat de teller dan op 1.250 en zijn de grootste tekorten voor studenten weggewerkt. Zeker omdat we voor de komende jaren ook meewerken aan de bouw van een aantal particuliere projecten voor jongeren en studenten. Maar we volgen de vraag- en aanbodontwikkelingen op de voet.

Het stoppen van het ISV betekent dat 2014 het laatste jaar is waarin we binnen het programma wonen betaalbare woningbouw financieel kunnen stimuleren, en er geld beschikbaar is voor wonen boven winkels.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn in totaal 713 woningen opgeleverd. Dat is opnieuw een goed resultaat. Het aantal opgeleverde woningen is 100 meer dan destijds begroot. Het lijkt erop dat we de crisis op de woningmarkt achter de rug hebben. 2014 gaat de boeken in als het jaar waarin het herstel aanhoudt en in ieder geval de koopmarkt weer opgeleefd is. De prijsdalingen zijn gestopt, het aantal transacties is toegenomen. Lage rente, toegenomen consumentenvertrouwen en wat betere economische vooruitzichten liggen hieraan ten grondslag. Het effect op de productie in de koopsector zal pas na 2014 zichtbaar zijn. De productie bestond nu voor het grootste deel uit goedkope huurwoningen (391), o.a. Malvert maisonettes, voorzieningenhart Waterkwartier, Onder Onnes en Lentseveld. Het grootse deel van de productie is in de Waalsprong gerealiseerd, 420 woningen. Daarvan zijn 49 kavels voor zelfbouwers van vrijstaande woningen, en 12 kavels voor IBBN rijwoningen in Laauwik. Daarmee levert zelfbouw 19% van de totale kavelverkoop in 2014 in de Waalsprong, en 25% van de omzet in euro's. Van de in totaal 30 beschikbare IBBN leningen zijn er nu 15 verstrekt, en 6 in behandeling. Door vertraging in de herstructurering (Rozenbuurt, Wolfskuil) zijn er minder woningen gesloopt.

Indicatoren

Realisatie woningbouwprogramma	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal woningen	1000	600	713
1.2 Aantal woningen in bestaande stad	619	200	293
1.3 Aantal woningen in Waalsprong	381	400	420
1.4 Toevoegingen goedkope huurwoningen	488	200	391
1.5 Toevoegingen goedkope koopwoningen	54	50	41
1.6 Aantal appartementen wonen boven winkels	47	5	5
1.7 Sloop	-	75	5

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om de woningproductie mogelijk te maken hebben we voor nieuwe locaties ambitiedocumenten opgesteld, en vanuit het programma wonen bijgedragen aan het opstellen van bestemmingsplannen. Met de woningcorporaties is periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd over de voortgang in de prestatieafspraken, de agenda voor de woonvisie en actuele beleidsontwikkelingen. In maart 2014 is een goedbezochte Woonbeurs georganiseerd met bijna 1.600 bezoekers. Het hoogste aantal in de drie jaar dat we dit al doen. Op deze beurs presenteren ontwikkelaars en makelaars het actuele aanbod aan nieuwbouwwoningen. Verder zijn er 116 startersleningen aangevraagd en 84 verstrekt, een record. Er zijn 15 IBBN leningen voor betaalbare zelfbouw verleend en 6 nieuwe in behandeling genomen. Met deze regelingen worden mensen direct geholpen. In de bestaande bouw leveren we zo ook een bijdrage aan meer doorstroming doordat elke koop een verhuisketen van gemiddeld 4 verhuizingen oplevert. 2014 was ook het jaar waarin de laatste ISV middelen voor betaalbare woningbouw beschikbaar waren. In totaal is de afgelopen 5 jaren het hele bedrag van € 3.675.000 besteed aan totaal 741 betaalbare huurwoningen, de gemiddelde bijdrage komt daarmee op een kleine € 5.000 per woning .

Hoofddoelstelling 2

Studenteneenheden en woonservicegebieden

Wat willen wij bereiken?

Voor studenten realiseren we tussen 2010 en 2015 1.250 eenheden om de groeiende vraag op te vangen. De SSHN is daarbij onze partner Overigens woont 75% van de uitwonende studenten op de particuliere kamermarkt. Op die particuliere markt zijn door de recessie ook andere marktpartijen zich gaan richten op het segment jongeren/studenten. Deze initiatieven zijn welkom zolang ze voldoende kwaliteit op de juiste locatie toevoegen. In dat geval vergroten ze de kwaliteit van het aanbod voor jongeren en studenten en verdringen ze slechter particulier kameraanbod. Kansen die zich voordoen om bestaande gebouwen te transformeren tot huisvesting voor studenten en jongeren, zoals Mariënbosch, Sonnehaerdt en Villa Karel, willen we daarnaast blijven benutten. De extra taakstelling voor nog eens 1.000 studenteneenheden uit het Coalitieakkoord is met een productie van 1.250 eenheden door de SSHN voor een kwart ingevuld. Meer lijkt vooralsnog niet noodzakelijk. Dit blijkt uit ramingen van de instellingen voor hoger onderwijs. Wel houden we de vinger scherp aan de pols, want bij de prognoses van de vraagkant spelen veel variabelen een rol. We willen een stedelijke dekking van woonservicegebieden. Er moet een voldoende voorraad woningen bestaan die geschikt is voor bewoners die een beroep doen op zorg. Dit verg een extra inspanning van diverse partijen vanwege de toenemende extramuralisering in de komende periode. Ouderen en gehandicapten moeten in voldoende mate gehuisvest kunnen worden en starters moeten een reële kans op de woningmarkt hebben. Daarnaast dragen we vanuit het programma Wonen ook bij aan de realisatie van voorzieningen voor maatschappelijke opvang.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn totaal 519 eenheden voor studenten gerealiseerd. Het grootste en meest in het oog springende project was de realisatie van het complex Talia, 354 eenheden van de SSHN boven het nieuwe Doornroosje bij Nijmegen CS. De productie betekende een forse toevoeging van prima studentenhuisvesting op een goede locatie. De afspraak om voor 2015 1.250 nieuwe eenheden te bouwen wordt iets later ingevuld. Dat is het geval als het

project Mariënbosch, met 350 eenheden, dat nu in aanbouw is, eind maart 2015 wordt opgeleverd. De gezamenlijke kamercampagne van SSHN, HAN en Radboud Universiteit heeft in 2014 199 extra kamers opgeleverd. Vanwege afnemende acceptatie van kamerverhuur in een aantal delen van de stad is er in overleg met het platform Kamerbreed, dat de overlast van kamerverhuur wil tegengaan, en de studentenvakbond AKKU een notitie met beleidsvarianten opgesteld. De oude raad heeft aanpak van dit dossier aan de nieuwe raad overgelaten.
Op het terrein van wonen en zorg zijn er 50 woningen en 44 eenheden opgeleverd. Het gaat om de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en aan de Tollensstraat. Dit is minder dan oorspronkelijk begroot. De grote transities in de zorg maakten partijen terughoudend om te investeren. Hierdoor vertraagd planvorming en realisatie.
Voor de verbetering van de toegankelijkheid van openbare gebouwen zijn in 2014 5 aanvragen ingediend,3 voorlopig toegekend en 9 definitief toegekend. Het beschikbare budget is daarmee in 2014 vrijwel geheel uitgeput.

Indicatoren

Studenteneenheden en woonservice gebieden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal woningen met zorg	130	135	94
2.2. Aantal eenheden voor studenten	0	500	519
2.3 Gemiddelde wachttijd SSHN kamer V'veld +H'veld (in maanden)	6	5	5,5
2.4 Gemiddelde wachttijd SSHN voorkeurscomplexen 1p onzelfstandigen.(in maanden)	37	35	42

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben bestuurlijk overleg gevoerd met de SSHN en de instellingen voor hoger onderwijs over studentenhuisvesting . De voortgang van projecten en het monitoren van de ontwikkeling van vraag en aanbod zijn hier de belangrijkste thema's. De prestatieafspraak met de SSHN is met een jaar verlengd tot 1 januari 2015 om zo weer in de pas te lopen met de overige corporaties. De Stichting Huurteams die controleert op te hoge huren in de particuliere sector, hebben we financieel ondersteund.
Het planningskader voor wonen met zorg is in 2014 vastgesteld. Dit kader vormt de basis voor verdere uitwerking en concretisering in de 4 prioriteitsgebieden waar we in 2014 mee zijn gestart (Lindenholt, Centrum Oost/Noord en Midden). Daarbij werken we samen met woningcorporaties en zorgaanbieders.

Hoofddoelstelling 3

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een rechtvaardige en transparante verdeling van vrijkomende huurwoningen met evenredige kansen op woonruimte voor de diverse doelgroepen. Bijzondere doelgroepen worden apart bemiddeld, de huisvesting van statushouders is daarin een belangrijk onderdeel. De nieuwe Regionale Huisvestingsverordening 2013 biedt daarvoor de kaders. Uitvoering ligt bij de woningcorporaties. Meer kansen voor starters, bevorderen van doorstroming, aanpak van problemen in de leefbaarheid op complex niveau en beperking van scheefwonen zijn belangrijke punten. Conform de Perspectiefnota 2014 bemoeien we ons niet langer actief met de woonruimteverdeling, maar zullen wel rapporteren over de effecten daarvan.

Wat hebben we bereikt?

De uitvoering van de woonruimteverdeling verliep in 2014 zonder grote problemen. Een jaar na invoering van de nieuwe verordening is er geen substantieel resultaat in termen van meer kansen voor starters en meer doorstroming. De slaagkansen van de verschillende doelgroepen zijn vrij constant door de jaren heen. De gemiddelde slaagkans is in 2014 iets hoger, voor starters wat lager, maar voor senioren juist hoger. Oorzaak zit in een combinatie van factoren: het aantal reacties op een vrijkomende woning varieert (starters reageren vaker), en het aantal vrijkomende varieert. 20% van het verdeelde aantal woningen ging via loting.

Indicatoren

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Woningen naar starters	46%	> 40%	42%
3.2 Woningen naar primaire doelgroep	82%	> 75%	79%
3.3 Gemiddelde slaagkans	0,09	>= 0,12	0,11
3.4 Slaagkans starters	0,08	>= 0,10	0,07
3.5 Slaagkans primaire doelgroep	0,09	>= 0,12	0,09
3.6 Slaagkans senioren	0,20	>=0,25	0,26

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om in een aantal complexen met grote leefbaarheidsproblemen aanvullende eisen te kunnen stellen aan nieuwe huurders is een aanvraag gedaan op basis van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet). Door het van kracht worden van de nieuwe Huisvestingswet per 1 januari 2015 is in regionaal verband gewerkt aan een noodzakelijke aanpassing van de Regionale huisvestingsverordening.
Door de oorlog in het Midden Oosten is de taakstelling voor het huisvesten van statushouders in 2015 bijna verdubbeld (2014: 154, 2015: 278). Na overleg met de woningcorporaties, die de huisvesting bieden, is besloten om in 2014 te anticiperen op de hogere taakstelling door actief te zoeken naar extra mogelijkheden voor opvang in leegkomende panden.Een aantal concrete opties zijn en worden verder verkend.

Wat heeft het gekost?

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Toelichting financiën

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.
- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot.
- Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente

dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:
- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1021 Wonen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.577	2.045	468
Wijzigingen						
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-254	-648	-394
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-372	-151	221
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	199	-81	-280
Totaal Wijzigingen				**-427**	**-880**	**-453**
Eindtotaal				**1.150**	**1.165**	**15**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Risico's

De risico's die samenhangen met een vertraagde planontwikkeling in de Waalsprong en het Waalfront zijn door het aantrekken van de woningmarkt enigszins geslonken. In 2014 hebben zich geen nieuwe risico's aangediend. De beëindiging van de ISV subsidies voor betaalbare woningbouw en de aantasting van de investeringscapaciteit van de corporaties bemoeilijkt realisatie van betaalbare huurwoningen.

Programma Klimaat & Energie

ALGEMEEN

Binnen het programma Klimaat & Energie wordt gewerkt aan een duurzame toekomst. We investeren de komende jaren fors in duurzaamheid. Niet alleen door ons aan te passen aan het veranderende klimaat, zoals met de dijkteruglegging gebeurt, maar ook door een forse bijdrage te leveren aan het tegengaan van verdere klimaatverandering. Duurzame energie heeft de toekomst en samen met energiebesparing zal dit programma de komende jaren flinke stappen zetten in de richting van een energieneutrale gemeente in 2045.

Binnen dit programma werken we ook aan een veilige en gezonde leefomgeving van de Nijmegenaren. Daartoe voeren we alle wettelijke milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening, handhaving, bodem, lucht en geluid die aan onze gemeente zijn opgedragen. We beperken zoveel mogelijk de geluid-, stof- en stankhinder en voorkomen veiligheids- en gezondheidsrisico's van (bedrijfs)activiteiten. We zijn zuinig op bodem, water, lucht en grondstoffen.

De acties uit dit programma komen zo veel mogelijk tot stand in overleg met andere overheden, milieu- en bewonersorganisaties en het bedrijfsleven. We realiseren klimaat- en milieudoelen ook binnen andere programma's. Het gaat hierbij met name om de programma's Mobiliteit (verbetering luchtkwaliteit, beperken CO_2-uitstoot), Economie & Toerisme (duurzame bedrijventerreinen, schone stedelijke distributie en bedrijvigheid), Veiligheid (gevaarlijke stoffen en bijzondere handhaving), Ruimte & Cultuurhistorie (duurzame stedelijke ontwikkeling, duurzaam bouwen en adviseren ruimtelijke plannen), Wonen (afspraken over energiebesparing met woningcorporaties), Grondbeleid (duurzame gebiedsontwikkeling), Openbare Ruimte (duurzame inrichting en beheer openbare ruimte), Groen & Water (klimaatadaptatie) en Facilitaire diensten (duurzame inkoop). Naast zelf doen verschuift onze inzet naar het zelf laten doen.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In 2045 willen we een energieneutrale gemeente zijn. Nijmegen voorziet daarbij zelf in zijn stedelijke energiebehoefte met duurzame energie. Deze doelstelling moet resulteren in het tegengaan van de 'Nijmeegse bijdrage' aan de mondiale klimaatverandering die een bedreiging vormt voor onze veiligheid, voedselvoorziening, biodiversiteit, waterhuishouding, maar ook onze economie. De stijging van de energielasten voor Nijmegenaren wordt hiermee beperkt.
Daarnaast willen we vanuit de bestaande wet- en regelgeving de gewenste basis milieukwaliteit waarborgen, zodat de inwoners van Nijmegen nu en in de toekomst in een gezonde en veilige leefomgeving kunnen verkeren. Inbreuken hierop voorkomen we zoveel mogelijk. Concreet betekent dit dat we met dit wettelijke instrumentarium de overlast en hinder beperken, de veiligheid verhogen, en een optimale bodemkwaliteit en goede luchtkwaliteit realiseren.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Nijmegen klimaat- en energieneutraal
H2	Bevorderen kwaliteit leefomgeving
H3	Aanpak bodemverontreiniging
H4	Beperken hinder bedrijfsmatige activiteiten

Hoofddoelstelling 1

Nijmegen klimaat- en energieneutraal

Wat willen we bereiken?

In 2045 zijn we een energieneutrale, zelfvoorzienende, gemeente (raadsbesluit 27 april 2011, vaststelling Duurzaamheidsagenda).
De eigen organisatie is klimaatneutraal in 2015 en energieneutraal in 2030.

In deze coalitieperiode (2010-2014) gaan we onverminderd door deze doelstellingen te bereiken. De vast te stellen route naar energieneutraliteit, ('Roadmap Nijmegen Energieneutraal 2045') krijgt voor de korte termijn een nader in te vullen uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma staan de prioriteiten voor de komende jaren, waarmee we rekening houden met onze bezuinigingstaakstelling. Het geeft een concrete uitwerking van de vijf sporen die in de Duurzaamheidsagenda zijn geformuleerd:

- Energieneutrale stad: forse energiebesparing van de gebouwde omgeving (3% per jaar, met 2% als ondergrens) en de energietransitie van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen (15% in 2020).
- Duurzame stedelijke ontwikkeling: klimaatbestendige stad, nieuwbouwplannen.
- Duurzame economie: bedrijventerreinen, groene economie, werkgelegenheid.
- Duurzame mobiliteit: logistiek, energietransitie in mobiliteit, meer en beter openbaar vervoer, snelfietsroutes.

Klimaatneutrale organisatie: bereikt in 2015. Vervolgens zetten we in op energieneutrale organisatie in 2030.

Wat hebben we bereikt?

Binnen de vijf sporen hebben we afgelopen jaar projecten opgezet en uitgevoerd in samenwerking met onze partners Er is veel draagvlak bij bewoners en bedrijven en instellingen zoals scholen en sportverenigingen. Zij investeren in duurzaamheid, in een context van economische crisis en bezuinigingen. We ondersteunen initiatieven, geven ruimte geven, leggen verbindingen en investeren ook in duurzaamheidsmaatregelen.

In onze nota "Duurzaamheid in uitvoering" (2013) hebben we beschreven wat we in de afgelopen periode hebben bereikt, waar we nu staan en welke kansen we zien om onze stad nog verder te verduurzamen. Onze ambitie om nationaal koploper te zijn, maken we waar. Op de landelijke Duurzaamheidsmeter staan we bovenaan de lijst. Bovendien hebben we - als enige Nederlandse stad - de finale van de EU Green Capital Award 2016 bereikt.
De Stichting de Vierdaagse heeft in samenwerking met diverse andere Nijmeegse partijen de nationale conferentie "Circular Economy BOOSTcamp naar onze stad gehaald, waardoor we volgend jaar hotspot op het gebied van de circulaire economie zijn. Op de valreep van dit jaar is ook bekend geworden dat Arnhem en Nijmegen het internationale fietscongres VeloCity in 2017 mogen organiseren.

Het energieverbruik in de stad is over de periode 2008- 2013 met 6.8% afgenomen. De gegevens over 2014 hebben we nog niet, maar we verwachten dat deze dalende trend zich ook dit jaar heeft doorgezet. Vooral het aardgasverbruik van particulieren neemt gestaag af.

Het verduurzamen van woningen door particulieren en woningcorporaties draagt hieraan bij. Net als vorig jaar was de Premieregeling Energiebesparende Maatregelen een succes. In totaal hebben ruim 1.600 particulieren hun woning verduurzaamd met behulp van onze subsidie. De 1641 woningeigenaren hebben gezamenlijk voor €8.045.000 in maatregelen geïnvesteerd. Wij hebben €1.208.000 uitbetaald. Nog eens ruim 1.150 mensen hebben gebruik gemaakt van de subsidie woningisolatie van de provincie Gelderland, een regeling die wij uitvoeren en 134 woningeigenaren hebben de Duurzaamheidslening afgesloten.

Sinds begin 2014 kunnen bewoners van Nijmegen bij het Loket Duurzaam Wonen terecht voor vragen en informatie over energiezuinig wonen en subsidieregelingen. Het (voormalig) Waterservicepunt is hier ook in opgegaan, waardoor mensen ook naar het loket gaan voor informatie over goed riool- en watergebruik, afkoppelen van hemelwater en groendaken. Bewoners maken goed gebruik van het loket. Voor wat betreft energiebesparing en duurzame energie zijn er 952 en voor watergerelateerde zaken zijn er 1.063 contactmomenten geweest. Het nationale Energie-akkoord stimuleert een dergelijke aanpak.

Dit najaar is Energieplein Nijmegen gestart. Dit project heeft als doel om groepen bewoners te enthousiasmeren om gezamenlijk aan de slag te gaan met het verduurzamen van de woning. Gekozen is om in de wijken Hees en Heseveld te starten. Met enthousiaste bewoners wordt een aanpak op maat ontwikkeld om grote groepen mensen in deze wijken aan te zetten tot actie.

De aanleg van het Warmtenet is gestart. Momenteel zijn 4.000 bestaande woningen in de Waalsprong aangesloten op deze duurzame warmtevoorziening. De 10.000 nog te bouwen woningen in de Waalsprong en Waalfront worden hiermee ook van warmte voorzien.

In stadsregionaal verband hebben we in het kader van Het Groene Akkoord ervaring opgedaan met de meetmethodiek GPR. Hiermee borgen we dat de duurzaamheid van nieuwe stedelijke ontwikkelingen worden getoetst.

We willen windturbines realiseren langs de A15. Het bestemmingsplan is 1 oktober 2014 bijna unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. Windpower Nijmegen zorgt ervoor dat Nijmegenaren ook financieel kunnen participeren in het project. Deze coöperatie heeft momenteel bijna 400 leden. We hebben windmetingen uitgevoerd, waaruit blijkt dat de windopbrengst iets hoger is dan verwacht werd. De business case kan voor de windturbines nu beter onderbouwd worden.

De provincie Gelderland heeft besloten geld aan de ODRN beschikbaar te stellen om in 2015 branchegewijs bedrijven te handhaven op energiebesparing. Hiermee krijgt onze aanpak van afgelopen jaren navolging in Nijmegen en in andere gemeenten.

Ook op het gebied van duurzame mobiliteit is succes geboekt. Doordat de stadsbussen op groen gas rijden heeft de stadsregio Arnhem Nijmegen met 17 gram CO2 per reizigerskilometer veruit de laagste van uitstoot van Nederland. Dit blijkt uit onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het KpVV. Verder hebben we deelgenomen aan een landelijke lobby en dat heeft ertoe geleid dat de mixed strategy en in het bijzonder groen gas een plaats heeft gekregen in de Visie en het Actieplan Duurzame Brandstoffenmix dat als onderdeel van het SER-Energieakkoord door het Ministerie van I&M is opgesteld. Op 4 juni 2014 heeft de landelijke Topsectoren Kennis en Innovatie bijeenkomst over gas (TKI Gas) in de regio plaatsgevonden. Dit heeft onder meer geleid tot het bezoek van het Ministerie van Economische Zaken aan Nijmegen.

Afgelopen jaar is het Milieu Educatiecentrum Nijmegen (MEC) failliet verklaard. MEC voerde taken uit op het gebied van natuur- en milieu onderwijs en diende als makelaar tussen scholen en de aanbieders van NME. Stichting de Bastei gaat de werkzaamheden per 2015 voortzetten. De afspraken hebben we in een uitvoeringsovereenkomst vastgelegd. Op die manier kunnen scholen zonder onderbreking hun onderwijsprojecten voortzetten.

Indicatoren

Nijmegen klimaat- en energieneutraal	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.0 Energiebesparing stad (t.o.v. 2008)	6,8%	8%	nog niet bekend
1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr)	971	1000	nog niet bekend
1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008)	6,28%	6%	nog niet bekend
1.3 10 MW windenergie	bp in procedure	bp in procedure	bp vastgesteld
1.4 Percentage corporatiewoningen met label A of B	29%	26%	nog niet bekend
1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen	1332	1500	1641
1.6 Percentage duurzaam inkopen	94%	75-100%	94%

Indicatoren:

1.0 energiebesparing stad t.o.v. 2008:
Het fossiele energieverbruik van de stad Nijmegen is over de periode 2008- 2013 met 6,8 afgenomen, ondanks de bevolkingsgroei.

1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr):
De gegevens van 2014 hebben we nog niet, wel die van 2013. Volgens de CO2 footprint was in 2013 de CO2 uitstoot 971 ton. Dat is een daling ten opzichte van het jaar daarvoor. De tussentijdse doelstelling halen we en we liggen goed op koers om de doelstelling in 2015 te halen. Met de komst van een energieregistratie- en monitoringsysteem begin 2015 krijgen we het komende jaar een betrouwbaarder beeld van ons energieverbruik. Op het moment dat we dit hebben bepalen we opnieuw het uitgangspunt voor deze indicator.

1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008):
In 2014 kregen we de gegevens van ons eigen energieverbruik van 2013. Opnieuw hebben we energie in onze kantoren, accommodaties en openbare ruimte bespaard (6,28%) ten opzichte van het startjaar 2008. De investeringen in het verduurzamen van de panden van afgelopen jaren – waaronder in het stadhuis - lijken dus een trendbreuk te hebben veroorzaakt.

1.3 10 MW windenergie:
In de structuurvisie zijn zoekzones voor windenergie opgenomen. Voor de locatie A15 in de Grift is het bestemmingsplan met een overgrote meerderheid door de raad vastgesteld. In 2015 worden nog enkele beroepen afgehandeld en de vergunningprocedure afgerond.

1.4 Verhoging percentage corporatiewoningen met label A of B of verbetering met 2 labelsprongen:
In 2013 had 29% van de corporatiewoningen een label A of B. Cijfers over 2014 zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Deze cijfers volgen bij de monitoring van prestatieafspraken in het eerste deel van 2014. Conform het coalitieakkoord willen we dat alle sociale huurwoningen in 2018 minimaal energielabel B hebben. We zijn met de corporaties in gesprek hoe we deze ambitie gaan realiseren en of we ondersteuning kunnen bieden.

1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen:
Net als vorig jaar was de Premieregeling Energiebesparende Maatregelen een succes. In totaal hebben ruim 1.600 particulieren hun woning verduurzaamd met behulp van onze subsidie. De 1641 woningeigenaren hebben gezamenlijk voor €8.045.000 in maatregelen geïnvesteerd. Wij hebben €1.208.000 uitbetaald.

1.6 Percentage duurzaam inkopen:
We kopen voor 94% duurzaam in, aldus het monitoringsinstrument van AgentschapNL van 2010. We hebben sindsdien geen nieuwe gegevens gekregen. In deze monitoring worden alle aanbestedingen van meer dan € 100.000,- voor diensten en leveringen, en meer dan € 500.000,- voor werken, meegenomen. Opdrachten onder deze drempelwaarde vallen buiten de monitoring omdat hier centraal geen gegevens over duurzaamheid worden bijgehouden. Verder hebben we de Duurzaamheidladder, de door ons ontwikkelde methodiek voor duurzaam inkopen en aanbestedingen toegepast.

Wat hebben we ervoor gedaan?
We hebben verder gewerkt aan de uitvoering de nota Duurzaamheid in Uitvoering. Daarbij spelen onze partners in de stad (onderzoek, onderwijs, ondernemers, overheid en bewoners) de hoofdrol. Het is dus de stad die het doet, wij hebben daarbij partijen verbonden, processen gefaciliteerd en private investeringen gestimuleerd.

We hebben deelgenomen aan de European Green Capital Award en zaten bij de laatste vijf steden die zich voor een internationale jury in Kopenhagen konden presenteren**.** Bijzonder was de steun van de duurzame estafette. Ondersteund door ondernemers uit de stad, brachten Nijmeegse sporters de Nijmeegse presentatie (usb-stick verwerkt in estafettestokje) door middel van wandelen, roeien en fietsen naar Kopenhagen. Het estafettestokje is daarna een symbool voor duurzaamheid geworden. Om de paar weken krijgt de ontwikkelaar van een nieuw duurzaam initiatief het estafettestokje in bezit en die mag het stokje weer doorgeven aan een volgende initiatiefnemer.

Een Nijmeegse werkgroep, bestaande uit vrijwilligers, is opgericht en wil de titel “Fairtrade Nijmegen” behalen. Sinds begin 2014 ondersteunen we deze werkgroep.

De stadsregio Arnhem-Nijmegen als overheidsorgaan verdwijnt in 2015 en de MARN is afgeslankt. Om de projecten als de Groene Hub te continueren en toekomstige regionale projecten mogelijk te maken, zijn we in 2014 in regionaal verband gestart met het verkennen van nieuwe samenwerkingsmogelijkheden.

Bestaande bouw
We hebben de Nijmeegse Energieaanpak gecontinueerd. Met het Loket Duurzaam Wonen en het participatieproject Energieplein Nijmegen ontzorgen en faciliteren we (groepen) bewoners, die hun woning willen verduurzamen. De subsidieregelingen zorgen voor een extra stimulans.
Conform het coalitieakkoord willen we dat alle sociale huurwoningen in 2018 minimaal energielabel B hebben. We zijn met de corporaties in gesprek hoe we deze ambitie gaan realiseren en of we ondersteuning kunnen bieden. Ondertussen gaan de corporaties verder met het uitvoeren van hun reeds geplande werkzaamheden. Zo heeft Talis het appartementencomplex in Meijhorst gerenoveerd, waardoor 270 woningen naar energielabel B zijn gegaan.

Dertig Nijmeegse sportverenigingen hebben gebruik gemaakt van een energiescan, die we hebben aangeboden. Ze besparen door de genomen maatregelen in totaal minimaal € 25.000 per jaar.

We zijn gestart met het onderzoek of we een betere constructie kunnen hanteren om burgers, maar ook bedrijven, sportverenigingen, scholen en maatschappelijke instellingen te ontzorgen als zij hun panden willen verduurzamen. We bekijken daarbij ook naar financiële constructies en betrekken stakeholders hierbij. De eerste resultaten zijn aan de raad gepresenteerd en in 2015 volgt de besluitvorming.

Duurzame energievoorziening
In 2014 is een warmtevisie voor Nijmegen vastgesteld voor de uitbreidingsmogelijkheden van het warmtenet in de bestaande stad (de campus en het bezit van de woningcorporaties). In 2014 is gestart met de haalbaarheid van het aansluiten van de campus. Samen met de provincie, gemeente Arnhem, Alliander en Nuon bekijken we ook de mogelijkheden en de belemmeringen om het warmtenet door te trekken richting Bergerden en Arnhem en te komen tot een regionaal warmtenet voor 90.000 woningen (of equivalenten daarvan).

In het SER Energieakkoord is de sluiting van de kolencentrales per 2016 aangekondigd waaronder die van GDF Suez in Nijmegen. GDF Suez ziet deze sluiting ook als kans en samen hebben we de mogelijkheden bekeken om de locatie te herontwikkelingen voor een “Groene Delta” en voor het opwekken van lokale en duurzame energie. Een eerste stap hierin is de realisatie van een veld met 4.000 zonnepanelen op het terrein van GDF Suez waarin hun klanten een aandeel kunnen nemen.

Stedelijke ontwikkeling
We hebben de Nijmeegse principes van duurzame stedelijke ontwikkeling bij ruimtelijke ontwikkelingen gebruikt; duurzaamheid is als een van de leidende principes verankerd in de in 2013 vastgestelde Structuurvisie. We hebben aan klimaatadaptatie (o.a. de dijkteruglegging) gewerkt en de samenwerking met de Rijksoverheid en Provincie op dit thema gezocht. Bij nieuwbouwprojecten zetten we in op duurzaam en energiezuinig bouwen, onder andere door de GPR methodiek te gebruiken.

Bedrijven
Ook dit jaar werkten marktpartijen, maatschappelijke organisatie, particulieren en overheden In Power2Nijmegen werken gezamenlijk aan een transitie van fossiele- naar duurzame energie. Op dit moment zijn er zo'n 200 deelnemers die zo'n 60 organisaties vertegenwoordigen. Hoe Nijmegen energieneutraal wil worden is vastgelegd in de Power2Nijmegen routekaart 2045. Power2Nijmegen zet ideeën om in concrete projecten en zoekt daarbij financiering, formuleert nieuwe projecten en verbindt initiatieven. Naar aanleiding van een evaluatie verkennen we hoe de aansturing van Power2Nijmegen kan worden versterkt. Een mogelijkheid is het instellen van een regiegroep, waarin verschillende deelnemers vertegenwoordigd zijn. De Economische Raad Nijmegen (ERN) heeft Power2Nijmegen geadopteerd en heeft een primaire rol bij de voortzetting van dit co-creatieproces.

Ook in 2014 hebben we deelgenomen aan het Nijmeegs Energieconvenant. Samen met 18 grote bedrijven en instellingen wisselen we kennis en ervaring uit om de CO2 in de eigen bedrijfsvoering stevig terug te dringen. In 2014 hebben enkele nieuwe partijen zich aangemeld waarbij ze zich committeren aan een zelf vastgestelde doelstelling voor CO2-reductie.

Eigen organisatie
We investeren zelf ook in duurzaamheid. Zo is de uitvoering van het Masterplan Verduurzamen Gemeentelijk Vastgoed gecontinueerd. In het stadhuis, maar ook in andere panden zijn maatregelen getroffen. De exploitatievoordelen leveren middelen op voor nieuwe investeringen in duurzaamheid van gemeentelijke panden. We nemen duurzaamheidscriteria op bij aanbestedingen. Zo zijn we met onze buurgemeenten gestart met de voorbereidingen voor Europese aanbesteding voor energie voor ons eigen verbruik. We onderzoeken daarin op welke manier we het aandeel regionaal duurzaam opgewekte energie kunnen vergroten. Verder zijn we partner in FSC-Nederland en stimuleren de productie en het gebruik van duurzaam hout door dit in aanbestedingen op te nemen.

Mobiliteit
We maken ons met regionale partners sterk om het rijden op groen gas en duurzame mobiliteit in de regio te stimuleren.

- We hebben samen met Arnhem bidbook ingediend bij de European Cyclist' Federation en als winnaar mogen wij het internationale fietscongres VeloCity in 2017 organiseren.
- In november 2014 is de landelijke Green Deal Zero Emission Stadslogistiek ondertekend. Naast gemeente Nijmegen hebben ook de koplopende, Nijmeegse bedrijven Binnenstadservice, Combipakt en de afvalverwerker DAR de Green Deal onderschreven.
- Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om biomassa te importeren, omdat niet alle ambities met regionale biomassa kunnen worden verwezenlijkt. Uitkomst is dat de regio potentie heeft om een regionale en bovenregionale hub te worden van biomassa-aanvoer, verwerking en cascadering. De CO2-uitstoot van het transport van biomassa naar de stadsregio blijkt zeer klein ten opzichte van de te behalen CO2-reductie door inzet van de biomassa als vervanger van fossiele brandstoffen.
- In het kader van Beter Benutten is er een regionale prijsvraag uitgeschreven om het regionale goederenvervoer efficiënter, schoner en betrouwbaarder te maken. Vijf consortia hebben gewonnen en gebruiken 2014 om ervaring op te doen met hun concepten. De evaluatie hiervan volgt nog.

Hoofddoelstelling 2

Bevorderen kwaliteit leefomgeving

Wat willen wij bereiken?

We bevorderen de kwaliteit in de leefomgeving door huidige knelpunten met betrekking tot geluid en lucht aan te pakken en knelpunten in de toekomstige situatie te voorkomen. Ondanks autonome ontwikkelingen willen we de geluidoverlast in de buurt door wegverkeer niet laten toenemen. Zo kunnen we ruimtelijke ontwikkelingen en mobiliteit in Nijmegen op een verantwoorde manier mogelijk maken.

De hierna genoemde indicatoren voor geluidoverlast en stank worden tweejaarlijks via de stadmonitor gemeten. De indicator voor luchtkwaliteit (normoverschrijding stikstofoxide (NO_2) wordt jaarlijks gemonitord.

Wat hebben we bereikt?

Bij nieuwbouwontwikkelingen op geluidbelaste locaties hebben wij meegedacht met de ontwikkelende partijen om de kans op geluidsoverlast zo klein mogelijk te houden. De Wet geluidhinder en het Nijmeegse geluidsbeleid zijn daarbij het uitganspunt. Eind 2013 is de Oversteek geopend en in 2014 zijn we begonnen met de meerjarige monitoring van de geluidsbelasting door het verkeer op de Energieweg
De luchtkwaliteit is verder verbeterd. Overschrijding van de wettelijke normen voor NOx is ten opzichte van voorgaande jaren verder afgenomen tot 0,7 km wegvak.

Indicatoren

Bevorderen kwaliteit leefomgeving	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage geluidsoverlast in buurt door wegverkeer	21%	<21%	nog niet bekend
2.2 Aantal km wegvak met overschrijding grenswaarde stikstofdioxide (NO2)	0,7 km	<0,5 km	nog niet bekend (*)
2.3 Percentage waar men stank of vieze lucht ervaart in de buurt	18%	<20%	nog niet bekend

**Aantal km met overschrijding NOx (wordt jaarlijks gemonitord); nog niet bekend door 1 jaar ''vertraging'' door landelijk vastgelegde methodiek. We constateren een dalende trend. Sinds 2012 (resultaten uit 2011) werden geen overschrijdingen meer voorspeld voor 2015. In 2015 mogen we conform de wetgeving de grenswaarde niet meer overschrijden.*

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 hebben we 48 woningen gesaneerd, bij 15 van deze woningen zijn geluidsisolerende maatregelen aangebracht.
- We hebben Ruimtelijke ontwikkelingen getoetst aan de Wet geluidhinder en het gemeentelijke geluidsbeleid.
- Het geluid afkomstig van gezoneerde industrieterreinen is in 2014 binnen de vastgestelde normen gebleven. De 50 dB(A) grens wordt nergens overschreden.
- Op basis van het Actieplan geluid wordt bij vervanging van wegdek op de doorgaande 50 km wegen SMA NL5 toegepast. Dit is een licht geluid reducerend wegdektype (reductie ca. 1,5 dB ten opzichte standaard asfalt). In 2014 is er vooral gewerkt aan 30 km wegen en zijn er geen doorgaande wegen (50 km/uur) voorzien van stiller asfalt. Op deze wegen is stil asfalt niet zinvol.
- In 2014 zijn er 63 elektrische scooters gekocht met subsidie. Hiermee verminderen we de geluidsoverlast en verbeteren we de luchtkwaliteit niet substantieel, maar we hopen een beweging in gang te zetten.
- In 2014 zijn we verder gegaan met het project 'schoner varen' om schonere en efficiëntere scheepvaart te bevorderen en de luchtkwaliteit te verbeteren. We hebben ervoor gezorgd dat op de Waalkade walstroomvoorzieningen zijn aangelegd. Hierdoor hoeft de cruisevaart niet meer van dieselaggregaten gebruik te kmaken als ze aangemeerd zijn. Ook zijn we gestart met de voorbereidingen van walstroomvoorzieningen in de Waalhaven en Lindenberghaven. Verder is de Stadsregio gestart met een subsidieregeling voor nageschakelde technieken op bestaande schepen om de uitstoot van luchtverontreiniging te reduceren. Ook hebben we in 2014 financiering verworven voor het stimuleren van realisatie van een LNG-vulpunt voor

scheepvaart in de regio (Interreg IVa en Interreg V).Tenslotte hebben we ons aangesloten bij een Europees consortium voor onderzoek naar schone scheepvaartmethoden en omzetting in Europese regelgeving voor scheepvaart (CLINSH). In Nijmegen zullen met name pilots voor walstroomvoorzieningen uitgevoerd worden.

- We hebben doorstromingsmaatregelen uitgevoerd (Dynamische Verkeer Management) op de Groene route.
- We hebben CO_2 koeling op vrachtwagens bevorderd bij transporteurs in Nijmegen.
- We hebben ons eigen wagenpark uitgebreid op groen gas. Van de 69 voertuigen rijden er nu 55 voertuigen op groen gas, 1 elektrisch en 1 hybride.
- We hebben het fietsgebruik bevorderd.
- We hebben de overstap van taxi's en andere bedrijven op aardgas of elektrisch rijden gestimuleerd.In totaal is er tot nu toe aan 34 aardgastaxi's subsidie uitgekeerd. Er konden in 2014 geen nieuwe aanvragen voor onze Nijmeegse subsidie op aardgastaxi's meer worden ingediend. Wel hebben we subsidies uitgekeerd aan nog lopende aanvragen. Daarnaast hebben we subsidies verleend voor de aanschaf van e-scooters voor bedrijven en particulieren (zie hierboven). Deze subsidie is in het voorjaar 2014 gestopt.
- We bevorderden duurzame en schonere stadsdistributie. We hebben ons daartoe in 2014 aangesloten bij de landelijke Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek (ZES).
- Geurdoelstellingen worden vaak behaald door bedrijfsbeëindiging of verplaatsingen en strengere vergunningvoorschriften. Voor het Slachthuis wordt vanwege verdergaande maatregelen een reductie van de geuremissie verwacht.
- De uitvoering van de raadsmotie "West wil groene buffer" gaf in 2014 aanleiding om het bestaande meetnet voor fijn stof en NO_2 voort te zetten en verder te optimaliseren. Hierdoor kunnen we o.a. onze maatregelen monitoren. Vanuit bewoners- en milieuorganisaties is er een sterke behoefte om via het meetnet geïnformeerd te blijven over de milieukwaliteiten binnen Nijmegen-West Weurt. Deze informatie is te zien op de in 2014 geheel herziene website www.westenweurt.nl

Hoofddoelstelling 3

Aanpak bodemverontreiginging

Wat willen wij bereiken?

We werken aan een gezonde en duurzame ondergrond, waarbij we gezondheidsrisico's en risico's voor ecologie voorkomen, wegnemen of beheersen, waardoor huidige en toekomstige gebruiksfuncties mogelijk zijn en blijven. We streven ernaar dat de bodemkwaliteit in Nijmegen minimaal gelijk blijft en/of op termijn verbetert.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we tientallen bodemsaneringen begeleid. Daarmee hebben we mogelijke volksgezondheidsrisico's teruggebracht en verspreidingsrisico's beperkt. Wij voerden zelf saneringen uit op de Eerste Oude Heselaan (parkeerterrein), het Mercuriuspark, voormalig bedrijventerrein Lent (Thermionterrein) en het Voorzieningenhart Waterkwartier. Ook hebben we ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt zoals woningbouw en hebben we ook veel saneringen uitgevoerd voor de realisatie van projecten binnen Nijmegen Omarmt de Waal zoals de Waalkade, de Beethovenstraat 6, HOV Woenderskamp en in de Dijkteruglegging.
We hebben alle bodemsaneringen die zijn uitgevoerd minimaal één keer integraal gecontroleerd op alle bodemaspecten. Bij de Dijkteruglegging is wekelijks toezicht gehouden en hebben we meegedacht om problemen met bodemverontreiniging op te lossen.

Indicatoren

Aanpak bodemverontreiniging	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Ernstig verontreinigde locaties met humane risico's zijn beheerst in 2015	75%	90%	90%

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben uitvoering gegeven aan de activiteiten die zijn opgenomen in het Convenant Bodem. Zo hebben we onderzoek naar de mogelijkheden voor Bodemenergie op Campus Heyendaal (met RUN, UMC, HAN en ROC, Vitens en Provincie) afgerond.
- Bodemsaneringen mogen geen belemmering vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen. In 2014 hebben we 20 beschikkingen opgesteld en afgehandeld. Daarnaast hebben we 70 meldingen in het kader van BUS beoordeeld.
- T.b.v. ruimtelijke projecten (stedelijke ontwikkeling) hebben we voor de Dijkteruglegging saneringen uitgevoerd, evenals saneringen ten behoeve van infrastructurele projecten in de Waalsprong zoals HOV Woenderskamp. Om in 2015 de risico's van alle spoedeisende locaties met ernstige bodemverontreiniging te hebben beheerst dan wel te hebben gesaneerd is de bodemsanering Mercuriuspark het derde jaar ingegaan en is het 5e jaar van de grootschalige grondwatersanering Philips Waalsprong uitgevoerd. Daarnaast ook Voorzieningenhart Waterkwartier, Zwembad Oost. Hiermee zetten we, met behulp van de inzet van ISV-gelden, belangrijke stappen om indicator 3.1 te realiseren.
- In het kader van de zorgplicht zijn in 2014 4 nieuwe bodemverontreinigingen gemeld. Het gaat om de locaties Waterstraat, Goethestraat, Tarweweg en Nijverheidsweg. Op 3 locaties is de verontreiniging gesaneerd, op de 4e is de sanering nog in uitvoering.
- Energiebesparende mogelijkheden van de ondergrond. We hebben een verkenning van de mogelijkheden om de onttrekkingsputten van het waterwingebied Nieuwe Markt (dit waterwingebied sluit in 2015) te benutten voor koude levering afgerond. Op verzoek van campus Heijendaal tbv het opstellen van een Masterplan, hebben we onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor Bodemenergie op Campus Heyendaal (met RUN, UMC, HAN en ROC, Vitens en Provincie). Voor het Warmtenet hebben we in 2014 adviezen uitgebracht en milieu/duurzaamheidsaspecten ingebracht.

Hoofddoelstelling 4

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit

Wat willen wij bereiken?

We beperken de risico's en hinder van bedrijfsmatige activiteiten op de leefomgeving.
We houden hierbij rekening met belangen van bedrijven die gebaat zijn met een goede dienstverlening en geen last willen hebben van onnodige regeldruk.
We werken voortdurend aan verbetering van de kwaliteit en efficiency van onze vergunningverlening en handhaving.

Wat hebben we bereikt?

Sinds 1 april 2013 worden de integrale bedrijfscontroles verricht door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In 2014 hebben zij 519 Integrale bedrijfscontroles uitgevoerd. Daarmee zijn de mogelijk risico's en hinder van bedrijfsmatige activiteiten op de leefomgeving tot een minimum beperkt. Hierbij is rekening gehouden met de belangen van bedrijven die gebaat zijn bij een goede dienstverlening en geen last willen hebben van onnodige regeldruk.

Indicatoren

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Uitgevoerde geplande bedrijfsbezoeken	85%	>90%	93%

Indicator 2014: In 2014 is de doelstelling om meer dan 90% van de geplande controles uit te voeren ruimschoots gehaald.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben 8 omgevingsvergunningen met de activiteit milieu verleend (uitgebreide procedures voor oprichting en verandering van de inrichting of revisie van de vergunning) (2013: 12).

- We hebben daarnaast 23 omgevingsvergunningen verleend met een verkorte procedure (Omgevingsvergunning beperkte milieutoets en verandering zonder milieugevolgen) (2013: 9).
- We hebben 116 meldingen in het kader van het Activiteitenbesluit beoordeeld (2013: 108).
- We hebben 519 bedrijfcontroles, uitgevoerd (93% van de planning). Hieronder vallen ook 54 controles van het Horeca-actieteam (HAT), 13 vuurwerkverkooppunten en 104 niet geplande controles.
- We voldoen voor 100% aan de landelijke handhavingscriteria.
- We hebben bij de 2 Brzo-bedrijven onder bevoegd gezag van Nijmegen Brzo-inspecties uitgevoerd.
- We hebben 301 milieugerelateerde klachten afgehandeld, waarvan 91% binnen de termijn van twee werkdagen.

Wat heeft het gekost?

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Toelichting financiën

Het programma Klimaat&Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM). Aanvragers van de PEM kunnen gebruikmaken van andere subsidieregelingen waardoor het beslag op de gemeentelijke middelen lager is uitgevallen. Bij de najaarsnota is een positief risico gemeld van € 0,15 mln.
- € 0,1 miljoen lagere kosten voor milieuvergunningen en –handhaving door niet geclaimde kosten derden.
- € 0,1 miljoen voordeel op ISV3-Geluid door vertraging in de uitvoering van de gevelisolatieprojecten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de ISV-reserve.
- € 0,1 miljoen lagere bijdrage aan het onderdeel walstroom binnen het project damwandvervanging Waalkade, in afwachting van de administratieve afronding van dit project (tegenover dit voordeel staan lagere subsidie-opbrengsten); de resterende bijdrage volgt in 2015.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen nadeel door minder externe opdrachten dan begroot.
- € 0,1 miljoen lagere subsidie-opbrengsten voor de aanleg van walstroom op de Waalkade (vanwege lagere lasten).

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1022 Klimaat & Energie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.823	7.394	5.570
Wijzigingen						
BW-01335 Invulling bezuiniging Perspectiefnota 2014	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		469	469
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-212	-380	-168
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-4	-4
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
Totaal Wijzigingen				**-44**	**241**	**285**
Eindtotaal				**1.779**	**7.634**	**5.855**

Risico's

- Een situatie waarin zich een calamiteit/incident voor doet in relatie tot de uitvoering van vergunningverlening en handhaving wat leidt tot juridische kosten en/of aansprakelijkheidskosten.
- Een situatie waarin, zonder melding vooraf, een grondsanering en/of grondverplaatsing plaats vindt waarbij de wet- en regelgeving niet in acht is genomen wat leidt tot milieuvervuiling in de gemeente.
- Een situatie waarin een ondeugdelijk besluit 'bodem' wordt genomen wat leidt tot schade.
- Er is vastgesteld dat Nijmegen niet voldoet aan de (toekomstige) Europese en nationale milieu-eisen op het gebied van lucht en geluid wat leidt tot beperkingen aangaande de toegestane ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Nederland heeft van Brussel uitstel gekregen tot 2015 om te voldoen aan de Europese stikstofnormen, omdat er uitvoering wordt gegeven aan een nationaal luchtplan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Groen & Water

ALGEMEEN

In het Programma Groen & Water staan de kwaliteit, de spreiding over de stad en de toegankelijkheid van het groen (inclusief waterpartijen) centraal. Groen heeft grote betekenis voor de leefkwaliteit en gezondheid en is van essentieel belang voor de aantrekkelijkheid van Nijmegen, zeker ook voor kennisbedrijven en -werkers.
Samen met een goed uitgevoerd integraal waterbeheer verbeteren wij de leefomgeving en beschermen wij de volksgezondheid.
Rondom de inrichting en beheer van ons stedelijk groen is er zeer veel participatie. Deze betrokkenheid heeft als belangrijke opbrengst ook sociale cohesie: Mensen voelen zich samen verantwoordelijk, zetten er samen de schouders onder en genieten samen van het vele mooie groen.
Voor de duurzame kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad zijn groen en water essentieel, zoals vastgelegd in onder meer de Structuurvisie en in het Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We willen met voldoende, goed over de stad verspreide en goed toegankelijke groenstructuren van hoge kwaliteit en goed beleefbare waterpartijen werken aan een duurzame en gezonde stad, aantrekkelijk voor wonen, werken en recreëren.
Zodoende willen wij ook vanuit dit programma eraan bijdragen dat Nijmegen zijn landschappelijk unieke ligging op de stuwwal en aan de Waal optimaal benut.
Wij willen zoveel mogelijk aanhaken op initiatieven vanuit de stad en zoveel mogelijk stimuleren dat (groepen) burgers zich verantwoordelijk stellen voor inrichting en beheer van groen.
Met ons rioolbeheer, dat gericht is op duurzame instandhouding van ons rioolstelsel, willen wij bijdragen aan de gezondheid van onze burgers. Ons rioolbeheer stemmen wij bovendien nauwlettend af op ontwikkelingen in onze overige programma's en op ontwikkelingen in de stad, zoals reconstructies van buurten, opdat het rendement van onze investeringen in het rioolstelsel optimaal samenlopen met overige investeringen in onze stad.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Versterken groene en blauwe allure
H2	Rioolbeheer

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Hoofddoelstelling 1

Versterken groene en blauwe allure

Wat willen we bereiken?

Wij versterken de groene en blauwe allure van Nijmegen en betrekken de burgers hierbij.
Met ons Programma Groen & Water streven we er naar dat de bewoners en bedrijven optimaal en duurzaam kunnen profiteren van de unieke landschappelijke en natuurlijke gegevenheden en de historisch gegroeide groenstructuur (waartoe we ook de stadswateren rekenen); dat impliceert dat de zorg voor het openbare groen en water niet alleen een zaak en belang van de gemeente kan zijn.

We richten ons in 2014 op de volgende speerpunten:

1. We streven naar een betere verdeling van het groen over de stad, waarbij we ook kijken naar de kwaliteit en de beleefbaarheid van het groen en water.
2. We streven naar duurzame ontwikkeling van onze stad, zowel door inpassing van groen en water bij ruimtelijke projecten als door onze specifieke groen- en waterprojecten binnen dit programma.
3. Bij herinrichting van groen en water alsook bij groenbeheer stimuleren we het benutten van de kansen om de natuurwaarden in de stad te versterken.
4. We blijven de betrokkenheid van burgers, bedrijven en andere organisaties bij het gebruik, beheer en inrichting van het openbare groen en water stimuleren en ontwikkelen zo nodig nieuwe werkwijzen.
5. We streven naar meer ruimtelijke overzichtelijkheid en naar vereenvoudiging van ons beleid.

Wat hebben we bereikt?

Ad indicator 1.1: in 2014 geen Stad- en wijkmonitor; indicator is daarom niet gemeten.
Ad indicator 1.2: In 2014 is Truus Mastpark gerealiseerd, waardoor ‘de rode vlek’ in Nijmegen oost voor een groot deel naar groen omslaat. Er resteren elders in onze stad nog enkele rode vlekken die we goeddeels elimineren met groenprojecten die in 2014 zijn opgestart.
Ad indicator 1.3: door aanleg van Truus Mastpark en door 'groen voor grijs' neemt het areaal groen ten zuiden van de Waal met circa 1 hectare toe; bovendien is er administratief een aantal hectares groen toegevoegd (onder meer bij De Oversteek).
Ad indicator 1.4: onze hoofdgroenstructuur bestaat uit parken en de belangrijkste lanen. Het totaal aantal bomen nam er toe van 26.304 naar 27.029. In de lanen daalde het aantal bomen van 17.755 naar 17.394, terwijl het aantal bomen van niet-duurzame soorten er toenam van 2.652 naar 2.820. In de laanstructuren daalde het aantal bomen van duurzame soorten met -1%. (In 2013 daalde het aandeel duurzame bomen in de lanen van de hoofdboomstructuur iets; desalniettemin steeg toen het absolute aantal duurzame bomen.)
Tot de duurzame boomsoorten behoren beuk, eik, acacia, linde; tot de niet-duurzame soorten wilg, populier, sierkers.

Indicatoren

Versterken groene en blauwe allure	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tevredenheid over groenvoorzieningen (incl stadswater) in % , resp. Nijmegen geheel en Nijmegen-Oud-west	67%	75%; 64%	niet gemeten
1.2 Ontwikkeling Nijmeegs woonareaal zonder 0,5 ha aaneengesloten vlakgroen (incl waterpartijen) binnen 300 meter, in %punten ten opzichte van 1 januari 2011	zie tekst	-25%	goeddeels behaald; zie tekst
1.3 Saldo Nijmeegs groenareaal, in hectares	2 hectare (= -0,25%)	0 of positief	positief; zie tekst
1.4 Toename aandeel duurzame bomen in lanen van hoofdboomstructuur in %punt	-0,85% punt	toename	-1%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?

Onze speerpunten hebben we vertaald we in concrete activiteiten, onderverdeeld in 'beleid' en 'projecten' die hieronder de revue laten passeren.

Beleid

- Ook in 2014 hebben wij gewerkt aan de optimale afstemming tussen ons stedelijke groen en de ruimtelijke ontwikkelingen, en aan optimale afstemming van beheer, sport, spel, initiatieven voor stadslandbouw en wensen voor eetbaar openbaar groen.
- In 2014 hebben wij verder gewerkt aan locatiegebonden evenementenbeleid, waarbij speciale aandacht voor de belangen van ons groen.
- Bij al onze ruimtelijke projecten, bestemmingsplannen en andere beleidsdocumenten hebben we gezorgd voor de doorwerking van ons groenbeleid en van wetgeving zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet, met als belangrijk oogmerk duurzame stedelijke ontwikkeling, en uiteraard mede bepaald door de woningbouwmarkt.
- Buiten onze gemeentegrenzen zijn wij onder meer nauw betrokken bij de realisatie van Park Lingezegen en hebben wij financieel bijgedragen aan het recreatieve fietspad in het Land van Maas en Waal. Eveneens buiten onze gemeente heeft Natuurmonumenten Heumensoord beheerd, en meldt in haar jaarlijkse verslag onder meer een erg hoge en diverse gebruiksdruk, veel illegale vuilstorten, veel schade aan toegangsbordjes; ook meldt Natuurmonumenten dat er momenteel 13 vrijwilligers werken; een langdurig werkloze is mede op initiatief van gemeente Nijmegen nu in dienst is als leerling-boswachter. De wandelpaden, ruiterpaden en ATB-route zijn opgeknapt; routebordjes en ondergrond worden onderhouden. Met de Nijmeegse wielerclub Klein Verzet is een overeenkomst gesloten over gebruik van enkele paden buiten de reguliere ATB-route. Het Hondenlosloopgebied is uitgebreid met het open terreindeel dat wordt gebruikt voor het Vierdaagsekamp. De samenwerking met de organisatoren van de Mariekenloop is goed, eveneens met Defensie over het Vierdaagsekamp. Natuurmonumenten heeft de voormalige werkschuur van Breed aan de Scheidingsweg van de gemeente gekocht.
- Bij realisatie van groen- en waterprojecten staat participatie voorop. Op wens van bewoners zijn we bezig met aanleg van natuurvriendelijke oevers in Neerbosch-Oost; de eerste fase is nu afgerond.
- Ook vanuit dit programma oriënteren wij ons op internationale ontwikkelingen en geldstromen. Eind 2014 hebben wij de convenant Mayors Adapt ondertekend, met de belofte strategieën voor klimaatadaptatie op te nemen in te actualiseren plannen, zoals het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan. In onze regio ondersteunen wij initiatieven voor grensoverschrijdend natuur- en landschapsbehoud, onder meer geëntameerd door Natuurmuseum/Bastei, dat samenwerking ontwikkelt met Naturschutzstation Kleve.
- Op basis van de actualisatie (2013) van ons Waterplan zijn nu de laatste projecten in uitvoering (oevers, duikers Malvert en stuw Dukenburg).
- Wij hebben geparticipeerd in de totstandkoming van het nationale Deltaprogramma, met name bij de hoofdthema's waterveiligheid (binnen- en buitendijks), zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stad. Het Deltaprogramma is eind 2014 afgesloten. Nijmegen heeft net als vele andere gemeenten de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie ondertekend, gericht op het doel 'klimaatbestendige stad in 2050'.
- In samenwerking met het Waterschap hebben we projecten in het watersysteem (zie hierboven) uitgevoerd en behartigen we effectief en efficiënt de waterbelangen bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Voor onze ambitie 'Groene Linten' hebben wij per 2015 jaarlijks geld begroot. In 2014 hebben wij deze ambitie nader uitgewerkt. Participatie stellen wij centraal. Bovendien streven wij daarbij naar een verbinding tussen wijkinitiatieven en de vele professionele groene organisaties die onze stad rijk is. In.het begin van 2015 informeren wij hierover de raad en starten wij de communicatie met de stad.

Projecten

- De besteding van de opbrengst van verkoop van een deel van Heumensoord hebben wij in 2014 voortvarend opgepakt met planvorming op de locaties Enkstraat, Tollensstraat en Spechtstraat; de locatie Spechtstraat hebben wij aangekocht.

- Wij onderzochten samen met Natuurmonumenten de mogelijkheid om, zoals in Heumensoord, ook onze overige bosgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur via erfpacht in beheer van Natuurmonumenten te geven. Uitkomst is dat Natuurmonumenten komende jaren eerst Heumensoord 'beter in de vingers wil krijgen'.
- In het kader van Woonmilieuverbetering hebben wij conform onze programmering geïnvesteerd in aanleg van een recreatief fietspad in Land van Maas en Waal, in bomen langs de Jacobslaan, vervolg aan de groenaanpak Lindenholt, waar we de groenstructuur in Park De Omloop verbeterden.
- Dankzij middelen uit ISV konden wij in 2014 het Truus Mastpark (locatie voormalig zwembad Oost) realiseren en feestelijk openen.
- Bij planvorming en aanleg van groen zien wij grote betrokkenheid van bewoners. Zo hebben buurtbewoners meegewerkt aan aanleg van het Truus Mastpark en gaan zij enkele plantvakken onderhouden.
- Wij hebben ons investeringsproject voor toekomstbestendige Goffert afgerond, behoudens dat wij nog de laatste hand leggen aan het nieuwe onderkomen voor de Nederlandse Bijenhoudersvereniging afdeling Nijmegen e.o. Afgerond zijn de grondige renovatie van het Rosarium en de verbinding tussen Natuurtuin en Kinderboerderij.
- Wij werkten verder aan de projecten Donjon, renovatie Valkhofpark, bouw Natuur- en Cultuurhistorisch Centrum in de Stratemakerstoren/Bastei. Deze projecten zien we, samen met de brug over 't Meertje, in onderlinge samenhang (Valkhofkwartier/Oostelijke Waalkade) en in samenhang met hun omgeving zoals Nijmegen omarmt de Waal en Waalweelde.
- Via dit programma hebben wij een substantieel deel van het kunstwerk Romeins Aquaduct, op de rotonde Broerdijk-Hengstdalseweg, mogelijk gemaakt.

Hoofddoelstelling 2

Rioolbeheer

Wat willen wij bereiken?

Ons beheer van regen- en afvalwater richt zich op beschermen van de volksgezondheid,
streven naar een duurzaam milieu (voorkomen van ongewenste emissies naar oppervlaktewater en bodem) en handhaven van een goede leefomgeving (beperken van overlast voor de omgeving).
Deze doelstelling streven we na binnen ons rioolbeheer. Voor ons rioolbeheer geldt met ingang van 2011 als indicator 'minimaal gelijkblijvende restlevensduur': dit betekent dat op het eind van een jaar de kwaliteit van ons stelsel op zijn minst op hetzelfde niveau is als aan het begin van dat jaar. Deze kwaliteit is op dit moment goed te noemen.

Wat hebben we bereikt?

Volgens onze verder verfijnde berekeningsmethodiek bedroeg de restlevensduur aan het begin van 2014 47,746 jaar. Per 31 december 2014 bedraagt de indicator 48,130 jaar. Dat is ongeveer 0,4 jaar hoger dan begin 2014.
96,4% Van de Nijmeegse riolen is nu éénmaal geïnspecteerd. Als het gros van de riolen ten minste twee maal is geïnspecteerd, met meerdere jaren tijd tussen twee inspecties, wordt de veroudering van de riolen goed zichtbaar en kan de gemiddelde restlevensduur van de Nijmeegse riolering betrouwbaarder en nauwkeuriger bepaald worden. Tot die tijd zijn jaarlijkse door statistiek veroorzaakte variaties in de gemiddelde restlevensduur onvermijdelijk.
Voor de volledigheid:

- gemiddelde restlevensduur is bijna 50 jaar;
- gemiddelde ouderdom is circa 40 jaar;

dus: gemiddelde levensverwachting van onze riolen is momenteel bijna 90 jaar.

Indicatoren

Rioolbeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Stabiele restlevensduur	1%	0%	+0,8%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
Wij gaven uitvoering aan het Gemeentelijk rioleringsplan 2010-2016. De koers van onze rioleringszorg is met dit plan flink bijgesteld. Ons rioleringsplan richt zich op instandhouding van ons als goed te kwalificeren rioolstelsel. Bovendien voorziet het plan in verbetering van ons stelsel, mede gebaseerd op optimalisatiestudies.

Belangrijkste activiteiten:

- We hebben vier hectare verhard oppervlak afgekoppeld van de riolering, waarvan 0,5 hectare door particulieren via de subsidieregeling groendaken/afkoppelen.
- Wij werkten risicogestuurd, wijkgericht en kostenbewust met bijvoorbeeld (25% besparing op het inspectiebudget, door middel van een beter bestek.
- We gaven invulling aan de in 2013 aangegane samenwerkingsovereenkomst (afval)waterketen met de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek en waterschap Rivierenland. De regionale samenwerking in de afvalwaterketen is uitgebreid met de gemeenten aan de westkant van Nijmegen. Voor deze samenwerkingsregio is becijferd dat al voldaan wordt aan de financiële besparingsdoelstelling voor 2020. De samenwerking legt daarom nadruk op verbeteren van kwaliteit en beperken van kwetsbaarheid. Eind 2014 is gebleken dat de landelijke visitatiecommissie anders oordeelt over het besparingsresultaat; dit resultaat valt volgens haar in de periode voor 2010, het referentiejaar voor de commissie.
- We hebben projecten uitgevoerd om de kwaliteit van ons afvalwaterstelsel in stand te houden, waarbij we nadrukkelijk de bewoners van buurten en straten betrokken en rekening hielden met overige investeringsplannen van gemeente en derden en waarbij we eveneens nadrukkelijk rekening houden met bereikbaarheid en verkeersdoorstroming. Afgerond in 2014 zijn onder meer rioolvernieuwing Frans Halsstraat-gedeelte Daalseweg (met speciale aandacht voor vermindering wateroverlast bij hevige regenval), Ananasstraat en omgeving, Tijgerstraat en omgeving.
- We hebben zeer gericht de informatievoorziening aan burgers en bedrijven over het voorkómen van regenwateroverlast verbeterd.
- We hebben een aantal bevindingen van de tussenevaluatie (2013) in onze werkzaamheden verwerkt en legden de basis onder de in 2015 op te stellen en voorjaar 2016 vast te stellen GRP 2017-2023.
- We hebben, conform de Perspectiefnota 2014, de nieuwbouwrioolinvesteringen in de Waalsprong geïntegreerd in het programma Groen & Water

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0		0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Toelichting financiën

Het programma Groen en Water sluit 2014 af met een nadelig resultaat van €0,01 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van afgerond 0,3%.
Het negatief resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn €0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door uitgaven aan interne producten, die intern worden verrekend en waar dus hogere bijdragen tegenover staan (zie ook baten).

Toelichting op de baten

De baten zijn €0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door opbrengsten van interne producten waar dus ook hogere lasten tegenover staan (zie ook lasten).
De afwijking is incidenteel.

In de Najaarsnota melden we dat we €250.000 minder aan rioolheffing binnen zouden krijgen. Uiteindelijk hebben we nog een plusje gerealiseerd van €50.000 ten opzichte van de Najaarsnota. De lagere inkomsten zijn veroorzaakt door een lichte afwijking in het tarief van de rioolheffing.
De eventuele gevolgen voor 2015 kunnen we op dit moment niet inschatten en daar komen we in de Zomernota 2015 op terug.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1023 Groen & Water bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.072	16.831	3.759
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-20	-223	-203
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		65	65
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	180	180	0
Totaal Wijzigingen				**160**	**22**	**-138**
Eindtotaal				**13.232**	**16.853**	**3.621**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Risico's

Situaties van ongewenste / foutieve lozingen door bedrijven of bewoners op riool of watersysteem, leidend tot niet-verhaalbare onkosten. Reden: veroorzaker onbekend of veroorzaker bekend, maar niet verzekerd en onvermogend om de kosten te verhalen.

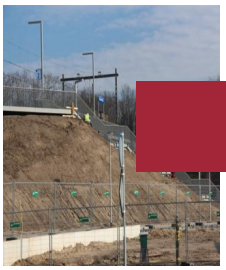

Programma Ruimte & Cultuurhistorie

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met het programma Ruimte & Cultuurhistorie willen we bereiken dat Nijmegen voldoende, passende en veilige huisvesting biedt aan (groepen) bewoners en ondernemers, en dat de stad in ruimtelijk opzicht aantrekkelijk is om te wonen, te werken, te recreëren, te bezoeken en zich te vestigen. Daarbij streven we in het bijzonder naar een evenwichtige ruimtelijke structuur, een krachtige stedelijke identiteit, met name in het centrum, rondom de Waal, in de stedelijke entrees en knopen. We staan voor goede dienstverlening op gebied van vergunningverlening en handhaving. We streven naar een goed samengaan van cultuurhistorische rijkdom en eigentijdse ontwikkeling en geven daarmee een positieve bijdrage aan het woon- en vestigingsklimaat, het toerisme en de identiteit. Wij streven naar vergroting van de cultuurhistorische kennis van de inwoners van Nijmegen en daarmee naar hun betrokkenheid bij de stad en hun onderlinge verbondenheid. In samenspraak en op advies van de auditcommissie van de Raad zijn de indicatoren bij de verschillende doelstellingen aangepast.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling
H2	Kwaliteit openbare ruimte
H3	Goed en veilig bouwen
H4	Cultuurhistorische waarden
H5	Borging publiek geheugen

Hoofddoelstelling 1

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

We stimuleren een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarin de programmatische doelen uit het coalitieakkoord optimaal tot hun recht komen: een duurzame bereikbaarheid, een ongedeelde stad, realisatie van het woningbouwprogramma, versterken van de groene en blauwe allure, realisatie van Waalfront, Waalsprong, de Dijkteruglegging, een fraaie spoorzone, duurzame groei van economische bedrijvigheid en voldoende voorzieningen voor sport, cultuur, welzijn en zorg.
We bieden individuele bewoners en ondernemers op een rechtvaardige manier de ruimte die ze nodig hebben met in achtneming van het beleid en de ambities die in het algemeen belang zijn geformuleerd in het coalitieakkoord.
In onze bestemmingsplanprocedures worden in een zorgvuldig proces alle belangen afgewogen en onze bestemmingsplannen zijn van een hoge juridische kwaliteit. Daarmee worden onnodige vertraging van gebiedsontwikkeling en onnodige procedurele kosten voorkomen.
In combinatie met adequate handhaving zorgen we ervoor dat de ontwikkelingen het ruimtelijk evenwicht in de stad niet verstoren. De Structuurvisie hanteren we daarbij als de ruimtelijke agenda op stedelijk niveau.

Omdat de ontwikkelingen in Waalfront en Waalsprong vertragen zoeken we naar mogelijkheden om tijdelijke initiatieven ("placemaking") in leegstaande gebouwen en open ruimtes te faciliteren en zo toch ontwikkeling te stimuleren.

Wat hebben we bereikt?

De wettelijk vereiste actualisatiecyclus van bestemmingsplannen is voortgezet. Daarnaast zijn diverse bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt.
De handhaving van bestemmingsplannen gebeurt structureel, systematisch en planmatig. Waarnemingen, controles, dwangsombeschikkingen en deelname aan multidisciplinaire projecten passen binnen het opgestelde jaarprogramma.

Toelichting op de indicatoren.
Het percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen en actualisatieplannen is 12% respectievelijk 0%.

Het percentage voor de postzegelplannen is hoger dan geraamd (12% t.o.v. 5% als doelstelling). Dit is minder opmerkelijk dan het wellicht op het eerste gezicht lijkt: er zijn diverse postzegelbestemmingsplannen gemaakt met een behoorlijke impact op de omgeving (bijvoorbeeld het plan voor de windtubines in de Waalsprong en het plan voor de Skaevehuse in de bestaande stad). Dergelijke plannen leiden meestal tot meerdere beroepschriften.

Het percentage voor de actualisatieplannen is lager dan geraamd. Dit percentage geeft echter een vertekend beeld, aangezien er in 2014 één actualisatieplan is vastgesteld waartegen geen beroepen zijn ingesteld. Het feit dat er minder actualisatieplannen zijn vastgesteld dan verwacht, hangt samen met het gegeven dat de personele capaciteit in 2014 lager lag dan in 2013 en doordat de personele capaciteit voor de actualisatieplannen deels is ingezet op de grote postzegelbestemmingsplannen (zoals Mercuriuspark en het Waalfront). Bovendien zijn er in 2013 juist veel grote actualisatieplannen vastgesteld. Wel is in 2014 gewerkt aan de voorbereiding van de plannen Nijmegen Midden, Nijmegen Oud West en Nijmegen Prins Mauritssingel. Deze plannen worden binnenkort verder in procedure gebracht.

Bij de postzegelplannen zijn in 17 gevallen zienswijzen ingediend waarvan in 4 gevallen tevens beroep. In totaal leverde dat 138 zienswijzen en 16 beroepen op.

Tegen het actualisatieplan zijn 4 zienswijzen ingediend. Er is geen beroep ingesteld.

Het percentage van het Nijmeegs grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar is conform raming.

Indicatoren

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen	4	5	12
1.2 Idem m.b.t. actualisatieplannen	13	10	0
1.3 Het percentage van het Nijmeegse grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar in de bestaande stad (Nijmegen Zuid)	100	100	100
1.4 Idem voor Nijmegen Noord	80	80	80

Wat hebben we ervoor gedaan?

De actualisatie van de structuurvisie is afgerond en in het najaar van 2013 vastgesteld. De structuurvisie vormt de ruimtelijke agenda op stedelijk niveau.

Er zijn 7 ambitiedocumenten opgesteld. In de Waalsprong voor De Grift en in de bestaande stad voor de Prins Clausschool in de Weezenhof, voor het winkelcentrum in de Weezenhof, voor de Aldi aan de Molenweg, voor het Talisgebouw in de Wezenlaan, voor het Albertinum en voor schoolgebouw De Buut. Tevens zijn er 4 nieuwe ambitiedocumenten in voorbereiding. Voor het gebouw Metterswane, voor De Octaaf, voor het Belastingkantoor en voor de Vondelstraat.

Andere planologische resultaten zijn bijvoorbeeld Haalbaarheid Pathe Wedren, Analyse aankoop Spoorkuil Bottendaal, Locatie onderzoek Skaeve Huse Noord, Plan van aanpak Hof van Holland, Broodkorf, Woenderskamp, Planvorming Ooijse Dijk Sluispad, Planvorming Kinderdorp Neerbosch,
Bijdrage Vrijheidsmuseum, Mirt Onderzoek Stadsregio Arnhem Nijmegen, Bijdrage provincie omgevingsagenda, Strategisch RO overleg Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn, Ede-Wageningen, locatieonderzoek voor de Eyup Sultan Moskee en de binnenstedelijke bioscoop, en TAB.

In totaal zijn in 2014 27 bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt. Een onverminderd hoog aantal, waarbij het resultaat van 2013 zelfs nog is overtroffen (25).

Voor de afwikkeling van planschadeclaims is deskundigenadvies ingewonnen. Daar waar claims terecht bleken, zijn financiële vergoedingen toegekend. Er zijn in 2014 15 planschadeclaims in behandeling genomen.

Er zijn 21 verzoeken om handhaving binnengekomen en 57 controlebezoeken verricht. Dit heeft geresulteerd in 29 vooraanschrijvingen, 12 bestuursaanschrijvingen, en 1 invordering.

Hoofddoelstelling 2

Kwaliteit openbare ruimte

Wat willen wij bereiken?

Wij bevorderen en bewaken een hoogwaardige en duurzame ruimtelijke kwaliteit, en een op de locatie toegesneden situering en beeldkwaliteit van de bebouwing.
Ruimtelijke kwaliteit is nauwelijks te objectiveren, maar we zien de beleving van de stad door de inwoners, ondernemers en toeristen als maatstaf. Deze blijkt uit de Stads- en Wijkmonitor. We houden tenminste de positieve waardering vast: 86% vindt Nijmegen een mooie stad. We vergroten de transparantie en openbaarheid van de beeldkwaliteits-toetsing voor de burger.
We zoeken in nauwe afstemming met de betrokken programma's continu naar een optimale stedebouwkundige en planologische inpassing in de actuele en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingsplannen en in de bestemmingsplannen. In de huidige periode van financiële krapte en verhoogde risico's vinden heroverwegingen plaats met betrekking tot ruimtelijke plannen zoals deelgebieden uit de Waalsprong als Citadel, Vossenpels, Hoge Bongerd, en deelgebieden Waalfront. Juist dan is het van groot belang om de meest optimale oplossingen te vinden om binnen de krappere financiële kaders de kwaliteitsambities zoveel mogelijk te behouden.
We zorgen hierbij voor nauwe afstemming tussen de programma's Groen & Water, Sport, Openbare Ruimte, Mobiliteit & Economie en Toerisme.

Wat hebben we bereikt?

De Stads- en Wijkmonitor die de meting doet voor de Indicatoren 2.1 t/m 2.3 wordt in 2015 pas weer uitgevoerd en komt dit najaar beschikbaar. Realisatie 2014 is dus op dit moment niet aan te geven.

Indicatoren

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage bewoners dat Nijmegen een mooie stad vindt	87	87	Nieuwe meting najaar 2015
2.2 Percentage bewoners dat Nijmegen een prettige stad om in te wonen vindt	91	97	idem
2.3 Waardering bewoners voor Nijmegen als woon- en leefgemeente (gemiddelde rapportcijfer)	7,6	7,5	idem
2.4 Waardering van ondernemers voor bedrijfsomgeving (gemiddeld rapportcijfer)	Nieuwe meting in 2014	7,1	
2.5 Positie in de ranglijst steden voor wat betreft het toeristisch imago	Nieuwe meting in 2014	4	(1)

(1) In 2014 heeft Nijmegen (Economische Zaken) niet meegedaan aan het toeristisch imago onderzoek van LAgroup.
In plaats daarvan zou het volgende gemeld kunnen worden:
In 2014 staan we op plaats 5 in de ranglijst van de van beste binnenlandse stedentrips met een score van 8,34 (bron: Zoover). Het gaat hier om een ranglijst voor alle steden. (bij het toeristisch imago onderzoek van LAgroup scoorde Nijmegen 4^{e} van de 18 deelnemende steden).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Na de vaststelling in 2013 van de Kadernota Beeldkwaliteit hebben we gewerkt aan de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit die het concrete kader vormt voor de uitvoering van het vastgestelde beleid. Het is tegelijkertijd een actualisatie van de vorige Uitwerkingsnota uit 2004 en vormt een actueel, informatief en inspirerend document voor ontwerpers/initiatiefnemers. Het is een transparant en duidelijk kader voor de welstands beoordeling van bouwplannen door de Commissie Beeldkwaliteit en de Ruimtelijke KwaliteitsTeams (RKT's). We hebben meegewerkt aan de Kadernota Reclamebeleid.
We hebben de Commissie Beeldkwaliteit ondersteund in 26 vergaderingen, waarin er 410 unieke dossiers zijn behandeld waarbij 567 adviezen behoren. Er zijn 211 positieve adviezen die in 1 keer zijn gegeven. In ca.60% van de gevallen wordt direct positief geadviseerd bij de eerste behandeling. Na 1 of meer behandelingen is dit percentage 94%. De begeleiding en advisering door de Cie. Beeldkwaliteit en de RKT's leidt tot een kwalitatieve verbetering van de oorspronkelijke ideeen en wordt in het algemeen door de initiatiefnemers gewaardeerd. We ondersteunden de commissie en de RKT's met stedebouwkundige expertise vanuit de Nijmeegse context en grote kennis van de stad.
We hebben beeldkwaliteitsplannen en ambitiedocumenten gemaakt voor diverse ontwikkelingen en initiatieven. Er is een aantal ruimtelijke visies gemaakt en studies voor verdere uitwerking van deelgebieden in de Waalsprong op basis van de strategisch ruimtelijke Ontwikkelingsvisie Waalsprong. In het proces is hiervoor uitvoerig samengewerkt met de diverse stakeholders, bewoners, woningcorporaties, architecten en projectontwikkelaars. Participatie was hierbij een belangrijk onderdeel. Naast verdere begeleiding bij de uitvoering van lopende (bouw)plannen in Laauwik en Vossenpels , diverse ontwikkelingen en verkenningen in de knoop Ressen, (Cinemec, Hornbach) en infrastructurele plannen, is onder andere gewerkt aan De Stelt en De Grote Boel als nieuwe woongebieden. Ook werden hiervoor de ruimtelijke bijdragen aan de bestemmingsplannen geleverd. We hebben de realisatie verder begeleid van de Dijkteruglegging, de ideevorming rond het eiland Veur Lent en de bruggen hiernaartoe. En we werkten actief mee aan de begeleiding van de realisatie van de Handelskade en de verdere planvorming van de eerste fase Brugkwartier (Waalfront). We hebben verder meegewerkt aan de uitwerking van de invulling van het Mercuriuspark, de verkenning van de mogelijkheid museum WOII in het Vasim te realiseren. Daarnaast is en worden de mogelijkheden onderzocht gebouwen en gebieden Tijdelijk Anders te Bestemmen (TAB). We werkten mee aan diverse locatiekeuze onderzoeken voor allerlei initiatieven en functies, zoals bioscopen, hotels, studentenhuisvesting. We hebben stedebouwkundige-,inrichtings- en bouwplannen gemaakt en begeleid voor herstructureringslocaties, schoollocaties en andere initiatieven. Voor de Oostelijke Waalkade en het Valkhofpark met de Donjon zijn we de deskundige sparringpartner van de externe partijen. Ditzelfde geldt voor de ontwikkelingen in het Stationsgebied en de Spoorzone. De verbetering van de stadsentree bij het knooppunt Neerbosch hebben we in ruimtelijke zin begeleid in het aanbestedingstraject en in de uitvoering. Dit geldt ook voor de knoop (station) Goffert. We hebben vorm gegeven aan de ruimtelijke inpassing van infrastructurele projecten, waaronder de snelfietsroutes en herstructurering van straten en wegen. Dit alles in nauwe samenwerking met de programma's Mobiliteit, Openbare Ruimte, Groen en Water, Economie en Toerisme.

We hebben de ruimtelijke- en stedebouwkundige adviezen gegeven ten behoeve van de bouwaanvragen/vergunningverlening door de ODRN en de (actualisatie van) bestemmingsplannen.
In participatietrajecten hebben we de ideeën van bewoners en ondernemers begeleid en gefaciliteerd.
We hebben het ArchitectuurCentrum Nijmegen (ACN) ondersteund (o.a. programmaraad en subsidie) bij zijn activiteiten.
We hebben meegewerkt aan het verder implementeren en concreet maken van duurzame stedebouw in de ontwikkelingen en projecten.

Hoofddoelstelling 3

Goed en veilig bouwen

Wat willen wij bereiken?

Wij zorgen ervoor dat de ruimtelijke, bouw- en milieutechnische kwaliteit en de veiligheid van woon- en werkpanden voldoen aan de wettelijke eisen en voorschriften.
Het traject van vergunningverlening organiseren we zo efficiënt en klantvriendelijk mogelijk. De invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsvergunning (Wabo) heeft hier fors aan bijgedragen. We bieden aanvragers meer mogelijkheden tot (voor)overleg. Van de aanvrager verwachten we dat de plannen conform het bestemmingsplan en de verleende vergunningen worden uitgevoerd. Met toezicht en handhaving zien we daar op toe. De beschikbare handhavingscapaciteit zal programmaoverstijgend ingezet worden: de risicoanalyse is hierin leidend. In het kader van de bezuinigingen zal in het integrale handhavingsprogramma scherper geprioriteerd worden op basis van een integrale risicoanalyse hetgeen betekent dat wij in de praktijk bij een aantal branches minder structurele inspecties uitvoeren en alleen handhavend optreden bij klachten. In het uitvoeringsprogramma integrale handhaving wordt een prioriteitenvolgorde van branches weergegeven.
De gevolgen van de tweede ronde bezuinigingen (Perspectiefnota 2013) op het terrein van de handhaving, toezicht en inspectie verwerken we in het handhavingsprogramma over 2014. In dit door ons nog vast te stellen handhavingsprogramma worden de taken en prioriteiten op het gebied van handhaving, toezicht en inspectie over 2014 vastgesteld en geven wij inzicht in de daaruit voortvloeiende besparingen.
De voormalige afdeling Omgevingskwaliteit is per 1 april 2013 opgegaan in de nieuwe Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en verzorgt o.a. de vergunningverlening- en handhavingstaken voor dit programma. De ODRN werkt hierbij nauw samen met andere afdelingen binnen de gemeente en met andere handhavingspartners om een goed naleefgedrag te bewerkstelligen.
Met de oprichting van de ODRN zal door het efficiënter werken ook een gedeeltelijke bezuiniging worden gerealiseerd.

Wat hebben we bereikt?

Het handhavingskader is opgesteld en dient nog vastgesteld te worden. Aan de beoogde bezuinigingen wordt nog gewerkt en kunnen pas gerealiseerd worden bij vaststelling van het nieuwe handhavingskader. Het bestaande handhavingskader van de voorgaande jaren is door de ODRN uitgevoerd.

De werkprocessen van zowel de ODRN als van de adviserende partners van de gemeente zijn het afgelopen jaar in projectvorm tegen het licht gehouden om efficiënter met mensen en middelen om te gaan.

Toelichting op de indicatoren.
Het aantal klachten, het percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving zijn (nagenoeg) conform raming. Het aantal handhavingsacties leidende tot maatregelen is hoger dan geraamd. Met het aanpassen van het handhavingskader (naar minder en ander toezicht) kan in de komende jaren weer zorgen van een toename van het aantal klachten en handhavingsacties.

Indicatoren

Goed en veilig bouwen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal klachten	92	70	65
3.2 Percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving (waaronder controles)	100	70	95
3.3 Het aantal autonome handhavingsacties (waaronder controles)	2277	1900	2021
3.4 Het aantal handhavingsacties (waaronder controles) leidende tot maatregelen zoals		190	255
3.5 Percentage gegronde bezwaarschriften	11,5	10	n.n.b.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 is ook een toename van het aantal aanvragen voor Omgevingsvergunning (activiteit Bouwen) geconstateerd. Er is een toename van 27% ten opzichte van het voorgaande jaar.

Hoofddoelstelling 4

Cultuurhistorische waarden

Wat willen wij bereiken?

We willen de specifieke Nijmeegse identiteit en eigenheid behouden, versterken en zorgvuldig beheren en vooral: nog meer zichtbaar maken. Waar mogelijk zetten we cultuurhistorie in als inspiratiebron in de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. We behouden en beschermen het cultuurhistorisch erfgoed van de stad voor de huidige en toekomstige generaties. We vergroten de kennis over en de actieve waardering voor de rijke cultuurhistorie van Nijmegen, zowel bij de eigen burgers als bij (potentiële) bezoekers van buiten. We willen ook in het cultuurhistoriebeleid duurzaamheid concreet invullen, bijvoorbeeld door herbestemming en hergebruik van historische panden te stimuleren en creatieve manieren te vinden om energiebesparing te combineren met behoud van de cultuurhistorische waarde.
In het kader van de bezuinigingen willen we het Archeologisch Bedrijf volledig rendabel laten draaien en tegelijkertijd het bureau en de daarin aanwezige kennis voor Nijmegen te behouden. We zullen ook al zoveel mogelijk voorsorteren op de situatie dat er na 2014 geen ISV middelen meer beschikbaar zijn door de mogelijkheden voor (mede)financiering op de langere termijn te onderzoeken.We zorgen voor nauwe afstemming met de programma's de programma's Economie & Toerisme, Citymarketing, Cultuur, Energie & Klimaat, Openbare Ruimte, Wijken en Grondbeleid.

Wat hebben we bereikt?

Voor het archeologisch bedrijf was 2014 een goed jaar. In wetenschappelijk opzicht was het een vruchtbaar jaar, hetgeen tot uitdrukking komt in de 20 briefrapporten en 7 (soms erg) grote rapporten die dit jaar zijn afgeleverd. De nadruk van de werkzaamheden lag in 2014 op de rapportages van het onderzoek in het gebied van de Dijkteruglegging en de afronding van de rapportages over de onderzoeken aan de Rijn- en Lekstraat en op de Hessenberg. Deze onderzoeken hebben onze kennis over de oudste geschiedenis van onze stad en over haar ontwikkeling in de Middeleeuwen zeer versterkt en zijn in de wetenschappelijke wereld goed ontvangen.

Ook in 2014 trok het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis weer meer bezoekers: ruim 26.000. Dankzij het Huis, dankzij de publieksopgraving in het Waalfront, maar zeker ook dankzij de 24 uur van de Nijmeegse Geschiedenis en Open Monumentendag is de geschiedenis van Nijmegen in 2014 weer nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van burgers en bezoekers. Ons cultuurhistorisch erfgoed levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van onze stad als woon- en verblijfplaats.

Op het gebied van beleid is in 2014 het facetbestemmingsplan archeologie door de raad vastgesteld. Daarnaast is verder gewerkt aan de aandachtslijst, die met grote inbreng vanuit de stad tot stand komt. We hebben wederom bijgedragen aan bestemmingsplannen, waarmee ons cultuurhistorisch erfgoed een belangrijke rol heeft en houdt in de ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad. De inzet van onze kennis en expertise ten behoeve van de eigenaren

van monumenten en ontwikkelaars levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van ons gebouwde historisch erfgoed en de inpassing ervan in nieuwe ontwikkelingen, zodat het waardevolle uit het verleden een bijdrage kan blijven leveren aan onze toekomst.

Toelichting op de indicatoren.
2014 is het laatste jaar waarin restauratiesubsidies ter beschikking worden gesteld. Drie aanvragen hebben tot een beschikking geleid, ten bedrage van in totaal bijna € 90.000. Het aantal archeologische onderzoeken hang direct samen met de bouwactiviteiten en is mede afhankelijk van de vraag uit de markt. Aangezien de bouwsector bij uitstek is getroffen door de economische crisis is het aantal door de gemeente uitgevoerde onderzoeken lager dan hetgeen oorspronkelijk was geraamd. Vanwege het inmiddels ingevoerde beleid om terughoudend om te gaan met het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten en de beperkte ambtelijke capaciteit zijn in 2014 geen nieuwe gemeentelijke monumenten aangewezen.

Indicatoren

Cultuurhistorische waarden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal panden restauratie- en onderhoudssubsidie	2	4	3
4.2 Aantal archeologische, architectuur- en bouwhistorieonderzoek	42	80	27
4.3 Aantal visualisaties	2	2	2
4.4 Aantal procedures bescherming gemeentelijke monumenten en stadsbeelden	0	20	0

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid
In 2014 is door de Raad het Facetbestemmingsplan Archeologie definitief vastgesteld. Daarmee is het archeologiebeleid voor het gehele grondgebied van de gemeente gelijkgetrokken en geactualiseerd. De concept-aandachtslijst is in 2014 ter inzage gegeven en heeft veel reacties opgeleverd Deze zijn verwerkt in een zienswijzennota en de lijst zal begin 2015 ter vaststelling aan de Raad worden voorgelegd. Ook in 2014 hebben we ambtelijke ondersteuning geboden aan de nieuwe Stichting Valkhofkwartier, die de verschillende partijen rond het Valkhof verenigt, en zijn we nauw betrokken bij de restauratie van de Stevenskerk. De Stevenskerk heeft vanuit het programma, zoals eerder door de Raad was besloten, een bijdrage gekregen van 100.000, o.a. voor de realisering van een nieuw tochtportaal.

Verleden verbeeld
Het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis heeft in 2014 opnieuw een record aantal bezoekers getrokken. Meer dan 26.000 bezoekers zagen o.a. mooie tentoonstellingen over het bombardement op Nijmegen in 1944 en 25 jaar Nijmeegse stadsarcheologie, maar daarnaast waren er tal van (lunch-)lezingen en veel activiteiten voor kinderen en scholieren. Ook in de komende bestuursperiode zal het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis blijven bestaan. We zijn in overleg met externe partijen om de financiering van het programma rond te krijgen; de bijdrage van de gemeente zal in de komende bestuursperiode vooral bestaan uit het gebouw zelf en ambtelijke inzet.
Verleden Verbeeld kende ook in andere opzichten een succesvol 2014. De grote aandachttrekker was de publieksopgraving bij de Honig-fabriek. Er was veel aandacht van pers en publiek, en bezoekers hebben op deze unieke manier kennis kunnen maken met het rijke archeologische verleden van onze stad. Daarnaast hebben we in 2014 het Karel de Grote-jaar gevierd; ook dat was een activiteit die breed in de stad gedragen werd, waar vele organisaties aan hebben bijgedragen en een activiteit die op veel publiciteit heeft mogen rekenen. Vanuit het programma is o.a. bijgedragen aan de organisatie en aan de tentoonstelling over historische documenten met betrekking tot de grote keizer die in de Stratemakerstoren is gehouden. In het kader van het project Francia Media is een nieuw standaardwerk verschenen over de geschiedenis van het Valkhof: een prachtig boek, waaraan door de gemeente in grote mate is bijgedragen, en waarin vanuit verschillende disciplines de geschiedenis voor een groot publiek toegankelijk wordt gemaakt. Ook in het kader van dit project hebben we bijgedragen aan een grote tentoonstelling over Francia Media in het Belgische Ename, die in 2014 door de Europese voorzitter Herman van Rompuy werd geopend. Ten slotte hebben we wederom de organisatie van de 24 uur van de Nijmeegse

geschiedenis en de 26e Open Monumentendag gefaciliteerd; beide evenementen waren met respectievelijk bijna 4.000 en 10.000 bezoekers weer een succes. Ook in de komende bestuursperiode zal Verleden Verbeeld, zij het op bescheidener schaal dan in de afgelopen jaren, worden voortgezet.

Op Plein 1944 is het beeld van de gevallen soldaat teruggekeerd. De bronzen uitvoering vormt, samen met de verloren toren in de fietsenkelder, een tastbare herinnering aan de woelige geschiedenis van de plek. Op de Broerdijk is, gesteund en begeleid door de gemeente, op initiatief van de buurtbewoners een prachtig monument verrezen ter herinnering aan het Romeinse aquaduct dat daar ooit liep: een prima voorbeeld van succesvolle samenwerking tussen bewoners en overheid.

Archeologie
Het archeologisch bedrijf heeft het in 2014 druk gehad. Naast de publieksopgraving is o.a. een groot onderzoek uitgevoerd op het terrein van het voormalige verpleeghuis Margriet. In 2014 zijn 27 onderzoeken uitgewerkt, resulterend in 20 briefrapporten en 7 rapporten. Ook dit jaar is met name in de regionale pers met grote regelmaat aandacht besteed aan de resultaten van het archeologisch onderzoek. De samenwerking met de regiogemeenten is in 2014 voortgezet; met steun van de provincie zal Nijmegen ook in de periode 2014-2016 door middel van een regioarcheoloog de omliggende gemeenten bijstaan bij de afhandeling van vergunningen en de ontwikkeling van archeologiebeleid, om zo de samenwerking en eenheid van beleid in de regio te bevorderen.

Monumenten
Geheel in lijn met de bezuinigingsdoelstelling om terughoudend om te gaan met de aanwijzing van nieuwe gemeentelijke monumenten zijn in 2014 geen nieuwe monumenten aangewezen. Veel capaciteit is besteed aan het verder complementeren en verwerken van de aandachtslijst. Daarnaast is onze inzet zoals altijd van belang gebleven bij de doorlopende planontwikkeling voor o.a. de Donjon, de Bastei en de Waalkade en spelen we onze rol als deskundig adviseur voor de eigenaren van monumenten bij hun plannen voor verbouwingen of ontwikkelingen.

Hoofddoelstelling 5

Borging publiek geheugen

Wat willen wij bereiken?
Wij streven er naar dat de inwoners de mogelijkheid hebben om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden, dat rechtmatige besluitvorming controleerbaar plaatsvindt, dat evenwichtige beleidsontwikkeling plaatsvindt in historisch perspectief en dat historisch onderzoek verricht kan worden.
Wij willen samen met anderen de kennis van de lokale geschiedenis vergroten. Wij streven er naar dat onze bronnen door een breed publiek zoveel mogelijk gebruikt worden, waarbij speciale aandacht uitgaat naar de doelgroep scholieren.
Wij streven naar vergroting van het aantal digitale bezoekers en de interactie met de klant via internet door een verdere verbetering van de digitale bereikbaarheid en toegankelijkheid van onze bronnen.
We doen dit in nauwe afstemming met de programma's Citymarketing en Externe betrekkingen, Economie en Toerisme en Onderwijs.

Wat hebben we bereikt?
Wij hebben samen met anderen de kennis van de lokale en regionale geschiedenis vergroot. Onze bronnen zijn door een breed publiek veelvuldig gebruikt. Door een versterking van het historisch besef zijn de betrokkenheid van de inwoners bij hun stad en streek, de sociale cohesie en de identiteit van stad en streek vergroot.
Wij hebben inwoners de mogelijkheid geboden om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden, om rechtmatige besluitvorming controleerbaar te laten plaatsvinden, om evenwichtige beleidsontwikkeling in historisch perspectief te laten plaatsvinden en om historisch onderzoek te verrichten.
Wij hebben zorg gedragen voor het inspecteren, acquireren, beheren en beschikbaar stellen van archieven, collecties en andere informatiebronnen om de toegankelijkheid van het publiek geheugen te borgen. Deze taken

hebben wij niet alleen uitgevoerd voor de gemeente Nijmegen, maar ook voor gemeenten in de regio waarmee een dienstverleningsovereenkomst is aangegaan en voor gemeenschappelijke regelingen waarvan Nijmegen de centrumgemeente is.

Indicatoren

Borging publiek geheugen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aantal bezoeken aan het RAN (Regionaal Archief Nijmegen)	6.320	5.500	6.250
5.2 Aantal bezoeken aan de website van het RAN	195.000	180.000	200.000
5.3 Percentage van de Nijmeegse scholen dat het RAN bezoekt	65%	70%	70%

Wat hebben we ervoor gedaan?

In onze archiefbewaarplaats zijn ongeveer 14.500 meter archieven en collecties opgenomen, waarvan ongeveer 2.800 meter van gemeenten in de regio. De oudste archieven stammen uit de 12^{e} eeuw, archieven en collecties zijn afkomstig van zowel overheden als van particulieren en particuliere organisaties en variëren wat vorm betreft van perkament tot digitaal.
In 2014 hebben wij 650 meter archief toegankelijk gemaakt. Wij zijn verantwoordelijk voor het duurzaam beheer en de ontsluiting van de fysieke (papieren) archieven en collecties. Er is momenteel nog een werkvoorraad van naar schatting 4.800 meter, zowel op het gebied van oud archief als op het gebied van semistatisch archief, zowel voor de gemeente Nijmegen als voor een aantal regiogemeenten.

Wij hebben in 2014 230 nieuwe particuliere archieven en collecties en aanvullingen op reeds in beheer zijnde archieven en collecties in het Regionaal Archief opgenomen.

Onze studiezaal is in 2014 6.250 maal bezocht door genealogen en historisch onderzoekers die daar onze archiefbronnen hebben bestudeerd. Wij hebben hen daar zoveel mogelijk wegwijs gemaakt in onze bronnen.

In samenwerking met andere instellingen hebben wij onze bronnen op een aantrekkelijke en laagdrempelige wijze gepresenteerd voor speciale doelgroepen, met name het onderwijs. Wij hebben in 2014 ongeveer 1.350 scholieren en ruim 500 studenten van het ROC, de Radboud Universiteit en de Hogeschool Arnhem-Nijmegen in ons Regionaal Archief mogen ontvangen, waar zij kennis hebben genomen van ons bronnenmateriaal. Ook hebben wij het gebruik van onze bronnen via de sociale media bevorderd.

Wij hebben onze bronnen beschikbaar gesteld voor ongeveer 50 manifestaties, evenementen en tentoonstellingen op cultuurhistorisch gebied die in de stad zijn georganiseerd, waaronder de “24 uur Nijmeegse Geschiedenis”, de Open Monumentendag en tentoonstellingen in het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis en Museum Het Valkhof. Op deze manier konden wij onze bronnen op een laagdrempelige wijze onder de aandacht brengen van een groot publiek, waardoor de naamsbekendheid van het Regionaal Archief werd vergroot. Daarnaast hebben wij onze bronnen beschikbaar gesteld voor ongeveer 40 publicaties, waaronder veel krantenartikelen.

Onze belangrijkste partners in de stad waarmee wij hebben samengewerkt waren verwante organisaties in het culturele en cultuurhistorische erfgoedveld (zoals de Vereniging Numaga, het Cultuurhistorisch Platform Rijk van Nijmegen en Nijmegen Blijft in Beeld), de Radboud Universiteit, het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, Museum Het Valkhof en de Openbare Bibliotheek. Aan de samenwerking met de Openbare Bibliotheek werd extra gestalte gegeven door het realiseren van de doorbraak van een muur tussen beide locaties.

De “digitale studiezaal” heeft ook in 2014 weer meer vorm gekregen. In de “digitale studiezaal” kan de bezoeker in één keer zoeken naar foto’s, films, boeken, krantenartikelen of indexen met gegevens over personen. Door een verdere verbetering van de digitale bereikbaarheid en digitale toegankelijkheid konden onze archieven en collecties nog vaker worden geraadpleegd via de website en/of in de fysieke studiezaal. In 2014 vonden circa 200.000 bezoeken aan onze website plaats.

Wij hebben ons verder voorbereid op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om duurzame digitale

opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Daarbij streven wij er naar om zoveel mogelijk aan te sluiten op de landelijke ontwikkelingen.
Het zwaartepunt van de archiefinspecties is de laatste jaren verlegd naar het toetsen van de digitale (archief)beheersomgeving. De archiefinspectie voerde voor de gemeente Nijmegen, voor 7 gemeenten in de regio en voor 6 gemeenschappelijke regelingen 29 KPI-audits uit (Kritische Prestatie Indicatoren), hield 72 (monitor)inspectiebezoeken en verrichtte 25 kaderstellingen en afhandelingen van verplichte meldingen. De kaderstellingen waren vooral gericht op digitaal werken en digitaal archiveren en de gevolgen van organisatieveranderingen op het informatiebeheer.

Wat heeft het gekost?

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	1.654	1.642	1.252	390
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Toelichting financiën

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1031 Ruimte & Cultuurhistorie **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				6.984	12.772	5.788
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-43	-43
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-113	-113
Totaal Wijzigingen					**-169**	**-169**
Eindtotaal				**6.984**	**12.603**	**5.620**

Risico's

- Als de klimaatbeheersing en brandveiligheid/diefstalpreventie van de archiefbewaarplaats en de depots niet of onvoldoende gewaarborgd zijn leidt dit of kan dit leiden tot schade en/of het verloren gaan van archiefbescheiden.
- Wanneer het beheersprogramma Atlantis uitvalt of niet goed werkt, leidt dit tot informatieverlies, stagnatie van de werkprocessen en ontoegankelijkheid van de archieven en collecties.
- Wij bereiden ons voor op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om de duurzame opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Als de aansluiting van de bedrijfsvoering op het E-depot niet tijdig genoeg tot stand komt kan overheidsinformatie verloren gaan, onvindbaar raken, niet meer juist geïnterpreteerd worden of onbedoeld in de openbaarheid komen.

(Naris:)

- De afgifte van bouwvergunningen of de hoogte van de bouwsommen loopt terug en daarnaast neemt de kans op bezwaar- en beroepschriften toe wat leidt tot een financiële tegenvaller voor de gemeente omdat de legesopbrengsten lager zijn dan begroot.
- Als de klimaatbeheersing en brandveiligheid / diefstal-preventie van de archiefbewaarplaats en de depots niet of onvoldoende gewaarborgd zijn leidt dit, of kan dit leiden, tot schade en /of het verloren gaan van archiefbescheiden.
- Wanneer het beheersprogramma Atlantis uitvalt of niet goed werkt wat leidt tot informatieverlies, stagnatie van de werkprocessen en ontoegankelijkheid van de archieven en collecties.
- Er kan bij archeologisch onderzoek een majeure vondst gedaan worden die vraagt om permanente tentoonstelling aan het publiek. Hiervoor is geen dekking in de stadsbegroting. Er ontstaat grote publieke druk om de tentoonstelling/visualisering toch te realiseren. In de huidige omstandigheden van schaarse middelen zal niet snel dekking gevonden worden (ook niet bij betrokken andere partijen) en zal het mogelijk niet gerealiseerd worden. Niet realiseren leidt tot imagoschade voor de "oudste stad van Nederland".
- Er kan bij archeologisch onderzoek een vondst worden gedaan waar de kosten van het onderzoek en de rapportage voor de initiatiefnemer excessief zijn en hij op basis van de wet (artikel 4.2 WABO) een

schadevergoeding kan claimen. Als dit een reële schadeclaim is (zo mogelijk na een toets door de rechter) dan moet er betaald worden.

- Het archeologisch opgravingsbedrijf moet zijn financiële dekking halen uit opdrachten van derden. Als er te weinig opdrachten zijn kan dit leiden tot een tekort aan financiële dekking van de geraamde kosten.
- Wij bereiden ons voor op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om de duurzame opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Als de aansluiting van de bedrijfsvoering op het E-depot niet tijdig tot stand komt kan overheidsinformatie verloren gaan, onvindbaar raken, niet meer juist geïnterpreteerd worden of onbedoeld in de openbaarheid komen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

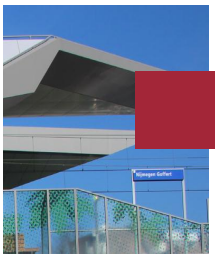

Programma Grondbeleid

ALGEMEEN

Binnen het programma Grondbeleid nemen wij vastgoedprojecten en gebieden in ontwikkeling. Deze voeren wij uit voor gemeentelijk sectoraal beleid met een fysiek-ruimtelijke component. Het gaat daarbij onder meer om wonen, bedrijvigheid, herstructurering van wijken, cultuur, onderwijs, milieu en sport. De uitvoering van dit grondbeleid is omschreven in de Kadernota Grondbeleid die uw Raad op 30 juni 2010 heeft vastgesteld. De uitgangspunten vanuit het Coalitieakkoord staan hierbij centraal.

Nijmegen ontwikkelt zich verder! Vernieuwing, groei en ontwikkeling van de stad is noodzakelijk om de kwaliteiten en het voorzieningenniveau van de stad te behouden en waar mogelijk te versterken. Centraal hierbij staat het economisch perspectief, een kwalitatief goede woning, in een ongedeelde stad die goed bereikbaar is, met duurzaamheid als een belangrijk leitmotiv.
Meer concreet betekent ditr: behoud en versterking van groen -geen nieuwbouwprojecten op groene plekken- kritisch kijken naar lopende plannen, , planontwikkeling voor herinrichting Stationsgebied en verder ontwikkeling Winkelsteeg/De Goffert.
Bij de uitvoering van het programma Grondbeleid is er altijd een relatie met andere programma's. Belangrijke programma's zijn onder meer: Ruimte & Bouwen, Wonen, Economie, Sport, Onderwijs, en Mobiliteit.
Wij gaan uit van een zogenoemd faciliterend grondbeleid en kiezen in voorkomende situaties expliciet voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in een Publiek Private Samenwerking (PPS) zoals bij het Waalfront.
In de actieve rol verwerven wij gronden, ontwikkelen plannen, maken terreinen bouwrijp en verkopen deze, zoals bijvoorbeeld het Limosterrein. Het gemeentelijk Ontwikkelingsbedrijf bereidt deze projecten voor, voert ze uit en wikkelt ze financieel af.

Risicobeheer
Om de risico's van deze projecten af te dekken is de Saldireserve beschikbaar. Deze reservepositie is erg belangrijk om tegenvallers bij de uitvoering van de projecten op te kunnen vangen. Zeker in economisch mindere tijden is een adequate reservevoorziening essentieel.
Gelet op de huidige economische vooruitzichten met betrekking tot de vastgoedmarkt en het belang om een integraal inzicht te krijgen in de financiële risico's met betrekking tot de lopende planexploitaties, wordt uw Raad separaat geadviseerd in de risiconota Ontwikkelingsbedrijf. Op basis van dit voorstel met bijbehorende economische scenario's worden risico's, beheersmaatregelen, sturingsmaatregelen met bijbehorende financiële consequenties voor het programma Grondbeleid in beeld gebracht.

Voortgangsrapportage Grote Projecten
Jaarlijks rapporteren wij in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP) over de voortgang van de projecten, zowel inhoudelijk als financieel. Hierin signaleren wij ook de ontwikkeling binnen de deelnemingen en het benodigd weerstandsvermogen voor de projecten
Naar aanleiding van de motie "Beter sturen door betere informatie" is er in het najaar van 2012 een discussie geweest met uw Raad hoe deze VGP verder te verbeteren qua informatievoorziening, inzichten in risico's, beheersmaatregelen en de afstemming tussen de belangrijkste beleidsprogramma's en de planexploitaties.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij scheppen fysieke ruimte voor de realisatie van een groot aantal woningen, scholen, wegen, bedrijfshuisvesting en andere maatschappelijke voorzieningen, en maken hierover afspraken met partijen. Wij initiëren en realiseren langjarige stedelijke ontwikkelingsprojecten zoals Waalsprong en Koers West.

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is 'dienstbaar' aan ruimtelijk beleid en sectoraal beleid zoals wonen, werken, mobiliteit en recreëren. Voor het programma Grondbeleid is de belangrijkste uitdaging om maatschappelijk gewenst grondgebruik te realiseren met een goede verdeling van kosten en opbrengsten.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik
H2	Verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik
H3	Rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten

Hoofddoelstelling 1

Bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik

Wat willen we bereiken?

Wij bevorderen het maatschappelijk gewenst grondgebruik waarbij sectorale programma's (zoals Wonen, Sport, Economie) de input vormen voor de te ontwikkelen projecten. Daarnaast zorgen wij voor het tijdig kunnen realiseren van de bouwlocaties die nodig zijn voor deze projecten en de procesaansturing.
Ter bevordering van het maatschappelijk gewenst grondgebruik vormt het grondbeleid een instrument om eenmaal gekozen wijzigingen in bestemmingen te realiseren. Dat gaat verder dan het via het bestemmingsplan mogelijk maken van nieuwe functies. Het leidt tot het verwerven van gronden, het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen en uitgeven van bouwrijpe terreinen voor de realisering van woningbouw, bedrijven, wegen, parken, bijzondere doeleinden, etc. Van belang is daarbij dat de ontwikkeling tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten plaats vindt.
Voor deze hoofddoelstelling hebben wij geen indicatoren kunnen ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Bij raadsbesluit zijn er keuzes gemaakt voor wat betreft het meest wenselijk geacht maatschappelijk grondgebruik in Nijmegen. Deze projecten worden uitgevoerd op basis van planexploitaties (instrument in het kader van de uitvoering van het grondbeleid).

Wat hebben we ervoor gedaan?

We zijn actief met haalbaarheidsonderzoeken, het beoordelen van ontwerpen van bouwplannen en/of plannen openbare ruimte en infrastructuur en financiële zekerheidsstelling voor het kunnen realiseren van projecten. Opstellen en beheren van contracten, het voeren van procedures, toetsen van plannen door de gemeentelijke organisatie, sturen op tijd, kwaliteit en geld. Bij deelnemingen en samenwerkingen zoals de Gemeenschappelijke Regelingen Bijsterhuizen en Bergerden of de GEM Waalfront sturen we actief op het gewenste gemeentelijk resultaat, met inbegrip van een adequate risicobeoordeling en -afweging.
Hiervoor worden voortgangsgesprekken gevoerd en rapportages gemaakt. Deze zijn bestuurlijk vertaald richting de Voortgangsrapportage Grote Projecten waarin wordt beschreven hoe de lopende projecten er voor staan. Hierbij wordt aandacht besteed aan de planning, de eventuele wijzigingen op eerdere besluiten,t de financiële uitkomsten en wat er in het programma (woningen, bedrijvigheid, detailhandel, parkeren, groen, sportvelden, voorzieningen, e.d.) is gerealiseerd en wordt gepland.
In 2013 hebben we een analyse van de bedrijventerreinen gestart om een betere afstemming te krijgen tussen de verwachte marktvraag en ons gemeentelijk aanbod. Op basis hiervan zijn exploitaties aangepast zodanig dat we nu

uitgaan van een jaarlijkse afzet van max. 6 ha aan bedrijventerreinen. In 2014 is ruim 1 ha verkocht. Op dit moment wordt er over ruim 10 hectare gesproken met diverse partijen. De verwachting is dat een deel hiervan ook tot daadwerkelijk transactie zal gaan leiden.

Hoofddoelstelling 2

Verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik

Wat willen wij bereiken?

Wij verhogen de kwaliteit van het ruimtegebruik en de zeggenschap voor de burgers door maximale regie te voeren bij de ontwikkeling van projecten.Kwaliteit van de leefomgeving (bijvoorbeeld Park West) en zeggenschap voor de burger bij de planvorming zijn begrippen die de laatste jaren sterk aan belang hebben gewonnen. Projecten als Dobbelman, LIMOS, Hessenberg en Plein ‘44 kennen een bewonersparticipatie die zonder een actief grondbeleid niet mogelijk was geweest.De realisatie van een gebied als de Waalsprong maar ook de aanpak van andere lange termijn ontwikkelingen, zoals de herstructurering van wijken en Koers West komt niet van de grond zonder gemeentelijke initiatieven en gemeentelijke aankoop van terreinen en panden. Om ontwikkelingen in gang te zetten dient het initiatief in de praktijk bij de gemeente te liggen. Op dit moment wordt herontwikkeling van de westelijke zijde van de spoorzone overwogen. Hierover zijn samenwerkingsafspraken tussen Prorail, VROM en de gemeente Nijmegen.
Voor deze hoofddoelstelling hebben wij geen indicatoren kunnen ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Een kleine opsomming van een aantal projecten.
De realisering van de verschillende opgaven op de TPG locatie naderen hun afronding. Poppodium Doornroosje (concertzalen voor respectievelijk 400 en 1100 bezoekers) is reeds sinds 1 oktober 2014 in gebruik. Het fietstransferium (4000 plaatsen) wordt officieel geopend op 10 december 2014. De officiële opening van de studentenhuisvesting van SSHN – in totaal 430 eenheden - is gepland voor februari 2015.
De eigenaar van de witte spoorwegloods aan het Ooijse Sluispad is halverwege 2014 gestart met het herstel van dit monument.
Voor Knoop Winkelsteeg kan worden gemeld dat Begin december 2014 station Nijmegen Goffert is geopend.
Voor de locatie aan de Streekweg geldt dat het plan voor de vestiging van een uitvaartcentrum onherroepelijk zijn geworden.
De herstructurering van het maisonnettegebied is inmiddels ook in volle gang. De gerenoveerde woningen zijn opgeleverd en inmiddels al weer bewoond. De bouw van het Mondial College in Lindenholt Noord is gereed en de school is in gebruik genomen.
Ook de bouw van het voorzieningenhart Waterkwartier is gereed gekomen. De nieuwbouw van het Canisus College aan de Berg en Dalseweg is medio 2014 gestart. Tevens is het PRO college gestart met de nieuwbouwwerkzaamheden op de Dennenstraat.
De herontwikkeling van Plein ’44 is gereed, over de kwaliteit van de bestrating op het plein is de gemeente nog in overleg met ING Realestate. In 2014 zijn de werkzaamheden voor het Splitsingspunt Lent en Westelijke Parallelrroute afgerond. De tijdelijke fietsbrug over de Prins Mauritssingel is verwijderd en heeft plaats gemaakt voor de ontwikkeling van hotel Van der Valk. Voor deze hotelontwikkeling is op 3 september 2014 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden en is de grond verkocht in 2014. De realisatie van de Stadsbrug en de reconstructie van de Energieweg is gereed. Het project Ruimte voor de Waal - Nijmegen is volop in realisatie. De fysieke resultaten zijn in het projectgebied goed zichtbaar. Vrijwel alle objecten zijn in uitvoering en lopen conform planning. De inrichting van de kade is in volle gang en dit levert een mooi beeld van het eindresultaat op.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Als belangrijkste ruimtelijk strategisch kader is het Kansenboek vastgesteld door de gemeenteraad. Ook de Structuurvisie voor Nijmegen is in deze een belangrijk kader.
Hierin zijn de beleidskaders en ontwikkeling van de stad op hoofdlijnen vastgelegd.
Met gebruikmaking van ons instrumentarium, zoals genoemd in de kadernota grondbeleid, wordt dit beleid uitgevoerd. We sluiten anterieure overeenkomsten met ontwikkelaars/beleggers, maken afspraken met woningcorporaties, verkopen grond, kopen grond aan, nemen deel aan samenwerkingsverbanden (PPS) als waalfront, verwerven zonodig strategische gronden, en bewaken projecten op prijs, kwaliteit en tijd.
Terughoudendheid is op deze beleidsambities evenwel aan de orde vanwege de economische situatie, het financieel onder druk komen van de planexploitaties en het verder teruglopen van subsidiemogelijkheden.. Om een sluitende grondexploitatie te houden zijn er verschillende mogelijkheden. Zo zijn voor de grondexploitatie GEM Waalsprong in de perspectiefnota al aanvullende middelen vrij gemaakt. Een andere optie is afboeken" op kwaliteitsonderdelen als bijv. de openbare ruimte, afwerkingsniveau bij projecten, maar ook projecten niet meer verder gaan uitwerken en/of uitvoeren. De uitkomsten van de onderzoeken naar de woningmarktsituatie (WoON 2012 en Facton) betekenen dat een nadere overweging van de woningbouw programmering noodzakelijk is, vooral kwalitatief.
Dit leidt er toe dat wij inzetten om sommige projecten te gaan temporiseren, omzetten of uitstellen.
Enkele voorbeelden hiervan in de bestaande stad waar inmiddels op is ingezet:

- Van Schuijlenburgweg: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Spoorzone/westzijde (UWV locatie): tijdelijke inzet voor studenten/starters.
- Zwanenveld/ROC: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Hart van Dukenburg: locaties waar geen zorg voorzien is niet actief op de markt brengen
- Groesbeekse-/Heijendaalseweg; minder woningen; (bijna) geen appartementen meer.
- Woontoren Eerste Oude Heselaan: doorgeschoven (2020)

Voor de onderwijshuisvesting is specifiek per deelproject gekeken of temporiseren, omzetten of uitstellen m.b.t. de woningbouwprogrammering mogelijk is.

Hoofddoelstelling 3

Rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten

Wat willen wij bereiken?
Wij streven naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, exploitanten, eigenaren en overheid. Op de grond- en vastgoedmarkt spelen grote financiële en maatschappelijke belangen. Agrarische grond die een woonbestemming krijgt, stijgt enorm in waarde, maar anderzijds gaat 'groene' ruimte verloren. Relatief profijtelijke woonlocaties leveren (ook de gemeente) veel geld op, maar herstructureringsplannen kosten de gemeenschap in de regel veel geld. Het grondbeleid is er op gericht de kosten en de baten meer in één hand te leggen, zodat een meer rechtvaardige verdeling mogelijk wordt en het risico voor de gemeente wordt geminimaliseerd.

Wat hebben we bereikt?
De rol van het Ontwikkelingsbedrijf is om tot een redelijk kostenverhaal te komen en waar mogelijk te komen tot afroming van bovenmatige winsten welke door externe partijen door ontwikkelingsprojecten kunnen worden gerealiseerd. Dit gebeurt door gebruik te maken van planexploitaties met rekenmodellen welke een en ander inzichtelijk maken. De inzet van de zgn. anterieure overeenkomsten is hierbij eveneens essentieel alsook de eventuele opstelling van een exploitatieplan op basis van de Wro, dat tot doel heeft kosten te kunnen verhalen op particuliere partijen.
Extra opbrengsten vloeien in de Saldireserve voor een goed risicobeheer en geeft financiële ruimte voor het opstarten en realiseren van maatschappelijke projecten welke de gemeente wil realiseren.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2014 heeft het aantal planexploitaties zich gestabiliseerd. Het aantal planexploitaties in ontwikkeling (pio's) loopt terug. De daling is verklaarbaar vanuit de economische omstandigheden. Verder zagen we ook in 2014 een stabilisatie voor wat betreft de activiteiten als grondverwervingen, verkopen, onteigeningen en deelnemingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het kader van de risicobeheersing hebben we op basis van een aantal economische scenario's de ontwikkelingsportefeuille doorgenomen. Uitgaande van het basisscenario (in 2014 gaan we weer iets meer woningen realiseren en de economie trekt in 2015 weer licht aan) kunnen we de risico's nog steeds voldoende beheersen. Wanneer het scenario in een nog slechtere vorm gaat ontwikkelen, het zogeheten "zwarte scenario", dan hebben we nog een slag te maken.

Wat heeft het gekost?

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Toelichting financiën

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is onlangs al door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5.3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1.4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:

Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn in totaal € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten planexploitaties, de toelichting op de projecten is uitgebreid in het vgp februari 2015 opgenomen.

Toelichting op de baten
De baten zijn € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere baten planexploitaties, voor een toelichting op de projecten zie het vgp februari 2015.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1032 Grondbeleid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt.	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				196.562	202.106	5.544
Wijzigingen						
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	813	-69	-883
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	5.401	6.627	1.226
Totaal Wijzigingen				**9.465**	**9.808**	**343**
Eindtotaal				**206.027**	**211.914**	**5.887**

Programma Economie & Toerisme

ALGEMEEN

Het programma Economie en Toerisme omvat het initiëren, aanjagen en het ontwikkelen van de economische ontwikkeling van de Stad. Nijmegen werkt aan een duurzame en innovatieve economie. Daarbij maken wij optimaal gebruik van de sterke punten van de stad: de hoogopgeleide bevolking, de aanwezigheid van kennisinstellingen en innovatieve bedrijven. Een goed vestigingsklimaat waaronder een goede bereikbaarheid, is een essentiële voorwaarde voor bedrijven. Een goede woonomgeving, groen, culturele activiteiten en een bruisende stad zijn belangrijk voor onze economische ambitie.
Wij zoeken nadrukkelijk samenwerking met partijen in de stad en belangrijke kennis- en innovatiecentra in andere regio's die onze economische positie kunnen versterken en maken gebruik van (regionale) uitvoeringsorganisaties bij het realiseren van onze economische ambities.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

De activiteiten binnen het programma Economie zijn alle gericht op duurzame groei en behoud van werkgelegenheid. Werkgelegenheid die kansen en ontwikkelingsmogelijkheden biedt voor al onze inwoners. Door de groei van de beroepsbevolking is het essentieel om werkgelegenheid uit te breiden. Hierbij ligt het accent op innovatieve en kennisintensieve bedrijvigheid. Voorwaarde hiervoor is het creëren van de juiste omstandigheden om te kunnen ondernemen in Nijmegen. Daarnaast geven we aandacht aan het continu verbeteren van het vestigings- en productieklimaat voor ondernemers en de zorg voor voldoende en kwalitatieve ruimte voor groei van bedrijvigheid.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid
H2	Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap
H3	Vitale (binnen-) stad en groei toeristische sector
H4	Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid

Hoofddoelstelling 1

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid

Wat willen we bereiken?

Door de hardnekkig aanhoudende crisis hebben veel bedrijven het erg moeilijk en staan de in 2010 geformuleerde werkgelegenheidsdoelstellingen en de groei van het aantal nieuwe bedrijfshuisvestigingen onder druk. De groei van het aantal arbeidsplaatsen houdt geen gelijke tred met de verwachte groei van onze beroepsbevolking, dit betekent dat de werkloosheid in Nijmegen - net als elders in Nederland- gaat toenemen. Daarom is het cruciaal dat we ons maximaal inspannen om het aantal opheffingen of vertrek van bedrijven zo beperkt als mogelijk te houden en inspelend op de kracht van Nijmegen nieuwe competitieve bedrijven aan te trekken. We willen ons

ondernemersklimaat op een concurrerend niveau houden, kansen bieden aan nieuwe starters en ZZP'ers, bedrijfsuitbreidingen begeleiden en acquisitie inspanningen gericht op aantrekken van nieuwe werkgelegenheid intensiveren. Daarnaast willen we dreigend werkgelegenheidsverlies (bedrijven in problemen) zo vroeg als mogelijk in beeld hebben om te bezien of vanuit andere programma's (Werk en Inkomen) beschikbare instrumenten zijn in te zetten.
Verder willen een concurrerend ondernemersklimaat voor bedrijven in Nijmegen. Dat geldt ook voor onze tarieven. We toetsen het resultaat van onze inspanningen tweejaarlijks via een monitor Vestigingsklimaat. De uitkomst van de laatste monitor was een waardering van 6,6 voor het ondernemersklimaat. Bij de volgende meting in 2014 streven we naar een waardering van 6,8.

Wat hebben we bereikt?

Zoals we in 2013 al verwachtten, heeft de werkgelegenheid ook in 2014 onder druk gestaan. Oorzaak is de lang aanhoudende mondiaal economische crisis. We hebben ons maximaal ingespannen om bedrijven (en daarmee werkgelegenheid) voor Nijmegen te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. Toch is de werkgelegenheid ook in 2014 volgens de laatste prognose nog beperkt gedaald (daling van - 0,7 % ten opzichte van 2013). Vergeleken met de provinciale werkgelegenheidscijfers (- 1,2 %), de Stadsregio Arnhem Nijmegen (-1,2 %) en de steden Arnhem (- 1,8 %) en Apeldoorn (-1,8 %) doen we het echter beter.
Naar sectoren gezien, doen vooral de sectoren detailhandel, onderwijs, vervoer en horeca het goed. Uit de werkgelegenheidscijfers blijkt verder dat de werkgelegenheid in de sector gezondheidszorg is gedaald . Voor een groot deel kan deze daling worden verklaard doordat circa 1.100 banen in de (thuis)zorg administratief tijdelijk buiten de gemeentegrenzen geregistreerd zijn. Op termijn worden deze banen echter weer over de feitelijke vestigingslocaties verdeeld en vindt administratieve correctie plaats. Als we dit administratieve effect buiten beschouwing laten, dan is er sprake van een kleine daling van 180 banen in de sector gezondheidszorg (-0,6%). Minder goed gaat het ook nog steeds in de bouwnijverheid en groothandel, daarentegen stabiliseert de industrie. In de sector logistieke dienstverlening is het aantal banen gestegen met 2,7%.
Vanaf 2015 verwachten we weer een lichte groei van de totale werkgelegenheid.
We hebben ervoor gezorgd dat de kwaliteit van het vestigingsklimaat voor ondernemers op peil is gebleven. De waardering voor het ondernemersklimaat scoort wederom ruim voldoende (6,5).
Ook constateren we dat het aantal nieuwe bedrijfsvestigingen weer is toegenomen en ruimschoots het gestelde doel overtreft. We zien dat deze nieuwe aanwas vooral wordt veroorzaakt door de groei van het aantal starters en ZZP-ers: onder invloed van de economische crisis startten steeds meer mensen een eigen bedrijf.

Indicatoren

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Prognose ontwikkeling werkgelegenheid [1]	96.970	96.825 [1]	96.310
1.2 Waardering ondernemersklimaat [2]	6,6	6,8	6,5 [2]
1.3 Aantal nieuwe bedrijfsvestigingen [3]	760	678	796

[1] Indicator 1.1 ontwikkeling werkgelegenheid. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 96.825. Begroting 2014: 99.138.

[2] Het waarderingscijfer voor het ondernemersklimaat voor 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar.

[3] Indicator 1.3 het saldo bedrijfsvestigingen is de resultante van de toename van het aantal bedrijfsvestigingen (starters, oprichtingen en verplaatsingen naar Nijmegen) en afname van het aantal bedrijfsvestigingen (opheffingen en vertrek van bedrijven). De cijfers over verplaatsers naar Nijmegen en vertrekkende bedrijven uit Nijmegen worden sinds 2012 niet meer geregistreerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Onze inspanningen voor acquisitie/accountmanagement resulteerden in de vestiging van veel nieuwe bedrijven. Met name op Novio Tech Campus zijn in 2014 veel bedrijven gevestigd (15), maar ook elders in de stad. Cheap Cargo en Motorcycle Support hebben zich in Nijmegen gevestigd en 2dA en Capter kozen voor Nijmegen.

De gerichte inzet van ons accountmanagement heeft verschillende nieuwe samenwerkingen tussen ondernemingen onderling en tussen ondernemingen en de kennisinstellingen opgeleverd. Ook hebben we werkgelegenheid voor Nijmegen weten te behouden o.a. Innovio Papers, ontstaan uit Sappi, daarmee zijn circa 400 directe en indirecte banen behouden voor de stad. Andere bedrijven die behouden zijn voor de stad zijn Triavion en Capter (150 banen behouden en 150 banen vanuit Hilversum). Daarnaast zijn bedrijven als Synthon, Mead Johnson en Bovemij begeleid en gefaciliteerd in hun uitbreidingsplannen.

Samen met het bedrijfsleven, waaronder het Economisch Collectief Nijmegen en de Industriële Kring Nijmegen trekken we samen op in de aanpak van diverse thema's die voor ondernemend Nijmegen van belang zijn, zoals o.a. de bereikbaarheid, de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en de gezamenlijke zorg voor het creëren van banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

We besteedden bijzondere aandacht aan de alsmaar groter wordende groep ZZP-ers in de stad. Van de informatie voor ZZP-ers op onze website werd veelvuldig gebruik gemaakt. Afgelopen jaar is de ZZP pagina 2404 keer bekeken door 1448 bezoekers. Op deze website worden ZZP'ers geïnformeerd over regelingen, huisvesting en netwerken die speciaal voor ZZP'ers zijn. Daarnaast hebben we zowel in ons Actieplan Economisch Offensief voor de binnenstad, als in onze Economische Innovatie Agenda 2020, specifieke aandacht voor ZZP-ers. Ook in het om te vormen Ondernemersfonds wordt meer ruimte gecreëerd voor kleine initiatieven en ZZP-ers.

Ons Bedrijvenloket had in 2014 ruim 1000 klantcontacten met bedrijven. Daarbij ging het om vragen met betrekking tot het starten van een eigen bedrijf, bedrijfsuitbreidingen, beschikbare bedrijvenlocaties, vergunningen en procedures etc. Innovatief ondernemerschap stimuleerden we vanuit het Ondernemersfonds. We hebben bijvoorbeeld 50 generieke IkStartSmart voor starters en ZZP-ers mogelijk gemaakt (periode 2013-2015). Eind 2014 zijn er 34 starters/ZZP-ers uit Nijmegen begeleid in een IkStartSmart traject en waren er nog 16 trajecten beschikbaar.
Ter ondersteuning van startende bedrijven en ZZP-ers hebben we o.a. deelgenomen aan de startersdag van de Kamer van Koophandel. Daarnaast hebben we meerdere bijeenkomsten over ons aanbestedingsbeleid georganiseerd voor het MKB, o.a. voor MKB-ers in de Bouw en ICT. Vanuit ons Bedrijvenloket hebben we 184 starters geholpen bij de 1e stappen naar nieuw ondernemerschap.

Hoofddoelstelling 2

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap

Wat willen wij bereiken?
We willen de ontwikkel- en innovatiekracht van Nijmeegse ondernemers stimuleren, zodat we krachtiger uit de crisis komen. We willen optimaal gebruik maken van ons onderscheidend vermogen door onze economische kerncompetenties te benutten en uit te bouwen. We zetten in op versterking van de stuwende sector Health en Technology en op dwarsverbanden met de sectoren zoals Semiconductors en Energie en Milieutechnologie. We willen dit vormgeven samen met de partners in de stad. De Economische Raad Nijmegen vervult hierin een cruciale rol. Ook buiten Nijmegen worden nieuwe samenwerkingsvormen en allianties aangegaan die bijdragen aan een meer toekomstbestendige economische structuur. Ten opzichte van het uitgangsjaar 2010 streven we over een periode van 4 jaar naar een gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal banen in de clusters Health, Energie en Milieutechnologie en Semiconductors met 2 %. Gedurende de coalitieperiode willen we het aandeel banen in de genoemde clusters ten opzichte van het totaal aantal banen laten toenemen van 31,1% in 2010 naar 34% in 2014.

Wat hebben we bereikt?

Samen met partners in de stad en regio, waaronder de Economische Raad Nijmegen, hebben we gewerkt aan versterking van de groei sectoren Health, Semiconductors en Energie en Milieutechnologie. Tot 2012 groeide de werkgelegenheid in deze sectoren. Als gevolg van de economische crisis daalde in 2013 het aantal arbeidsplaatsen in deze sectoren echter ook. In 2014 lijkt de werkgelegenheid in onze speerpuntclusters weer te stabiliseren. Dit ondanks een optredend banenverlies in de sector gezondheidszorg, dat echter voor een deel verklaard kan worden door administratieve wijzigingen in de registratie (zie H1). Het aandeel banen in de speerpunt clusters ten opzichte van de totale werkgelegenheid is in 2014 32,8 %, dat percentage ligt weer iets hoger ten opzichte het percentage in 2013 (31,5 %) en dat is positief. Deze sectoren zorgen daarmee nog steeds voor een derde deel van de werkgelegenheid in onze stad.

Indicatoren

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Prognose aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en semiconductors [1]	30.567	30.600 [1]	31.548
2.2 Prognose het aandeel banen in de clusters EMT, Health en Semiconductors tov het totale aantal banen [2]	31,5%	31,6 % [2]	32,8 %

[1] Indicator 2.1 Aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 30.600. Begroting 2014: 33.747.

[2] Indicator 2.2 Het aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen. In begroting 2015 bijgesteld naar 31,6 %. Begroting 2014: 34 %.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het voorjaar 2014 hebben we onze Economische Innovatie Agenda 2020 vastgesteld. Met ingang van 2015 zijn voor de uitvoering van deze agenda gemeentelijke financiële middelen beschikbaar gesteld. Met de samenwerkingspartners van de Economische Raad Nijmegen hebben we een groot aantal projecten opgestart die invulling geven aan onze Economische Agenda 2020. Voorbeelden zijn onder meer: ontwikkelen huisvesting voor expats; het ontwikkelen van scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering; de doorontwikkeling van het NTC; Power 2 Nijmegen en een verkenning naar een congresfaciliteit.

Voor de uitvoering van de Economische Agenda 2020 hebben we een meerjarige gestructureerde cyclische aanpak uitgewerkt. Vaste en terugkerende onderdelen zijn een Innovatiebarometer én scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering. Hieruit ontstaan projecten die invulling geven aan de doelstellingen van de Economische Agenda 2020. Voor aanvullende financiering van deze projecten hebben we een aanvraag ingediend bij het provinciale programma Topsectoren en Innovatie.

Onze specifieke acquisitie inzet voor de speerpuntsectoren heeft tot de vestiging van de volgende bedrijven op Novio Tech Campus geleid: qPharmetra, Avivia, Rosmalen Consulancy, Mellon Medical, Air Products, Tokyo FutureStyle Inc., Photronics, GynNext, Rhumbline Consultancy, Echo Pharmaceuticals, NovioSense, Business Cluster Semiconductors Netherlands, Fluke, Health Valley en Tandheelkunde (contract getekend). Hierbij gaat het in totaal om 90 arbeidsplaatsen.

Om NTC verder te promoten en vermarkten zijn in samenwerking met betrokken partijen verschillende bijeenkomsten georganiseerd (waaronder het Dutch Life Science Congres), zijn beurzen bezocht (waaronder de Medicabeurs in Düsseldorf) en is de website van NTC vernieuwd en verbeterd.

Station Goffert is inmiddels operationeel, de ontsluiting van dit station op NTC vrijwel gereed en de sloop van de oude ICN4-fabriek is in gang gezet. Ook is begonnen met het herontwikkelen van gebouw A tot een tweede bedrijfsverzamelgebouw op de NTC.

In 2014 is het Ondernemersfonds met een beschikbaar budget van € 600.000 opengesteld gedurende de periode 1 maart t/m 31 augustus. Dit heeft geleid tot 40 aanvragen voor in totaal bijna € 2,8 miljoen (8 aanvragen voor werklocatie-management, 14 aanvragen binnen het speerpunt toerisme, 3 aanvragen binnen het speerpunt Health en Technology, 4 aanvragen binnen het speerpunt Energie en Milieutechnologie en 11 overige aanvragen). De Taskforce Ondernemersfonds heeft inmiddels advies uitgebracht tot het toekennen van bijdragen aan 12 projecten voor een bedrag van € 545.000. Bestuurlijke besluitvorming hierover vindt plaats begin 2015.
Daarnaast hebben we overleg gevoerd met onze stakeholders over het omvormen van het Ondernemersfonds conform ons coalitieakkoord. In het eerste kwartaal van 2015 wordt hierover een voorstel aan uw Raad aangeboden.

Hoofddoelstelling 3

Vitale (binnen-) stad en groei toeristische sector

Wat willen wij bereiken?

De Nijmeegse binnenstad is met meer dan 14.500 arbeidsplaatsen een belangrijke werkgelegenheidslocatie en is ook het gezicht en het hart van de stad en essentieel voor de toeristische infrastructuur. De toeristische sector is goed voor circa 6.000 banen, ongeveer 6 % van de totale werkgelegenheid.
We willen met extra inspanningen de consumentenbestedingen in de Nijmeegse binnenstad bevorderen. Echter, we constateren dat de consumentenbestedingen het afgelopen jaar gelijk zijn gebleven. Dat het economisch minder gaat, ervaren ook de ondernemers in de binnenstad. Voor 2014 gaan we uit van hoogstens een stabilisatie van de bestedingen op het niveau van 2010. De leegstand in het kernwinkelgebied is de afgelopen periode toegenomen. Het leegstandspercentage van het kernwinkelgebied bedroeg in 2012 13 % (binnen dit leegstandspercentage voor het hele kernwinkelgebied bedroeg het leegstandspercentage voor winkels 9,1 %). Voor 2013 hebben we ons een leegstandspercentage van het kernwinkelgebied van 11 % ten doel gesteld. De verwachting is dat we dit niet gaan halen. We streven voor 2014 dan ook hoogstens naar een stabilisatie van het leegstandspercentage op 11 %.
We willen de komende jaren dat het aantal toeristische bezoekers en het aantal hotelovernachtingen weer zal toenemen. Eveneens willen we het aantal cruisevaartpassagiers en de daarmee samenhangende bestedingen in Nijmegen vergroten. Uiteindelijk doel blijft groei en behoud van werkgelegenheid in de cluster toerisme en recreatie.
Tweejaarlijks wordt de waardering van de binnenstad gemeten. In de loop van 2013 vindt een nieuwe meting plaats. We willen de waardering van de binnenstad in 2014 minimaal op hetzelfde peil houden als in 2013.

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2014 zien we dat de binnenstad aan het veranderen is. Winkelmeters staan onder druk door algemene trends als toename van internetverkoop, vergrijzing van de bevolking, economische stagnatie. Leegstand neemt toe. Tegelijkertijd zijn er ook kansen. Mensen blijven naar de binnenstad komen omdat daar iets te beleven valt. Functies als horeca, evenementen, cultuur worden steeds belangrijker en nemen een steeds belangrijkere plaats in.
Ondanks dat ook Nijmegen nog steeds last heeft van de economische recessie, zien we in 2014 dat de werkgelegenheid in de sectoren detailhandel en horeca groeit. De werkgelegenheid in de detailhandel is met 510 banen toegenomen en in de horeca met 120 banen. Horeca en detailhandel zijn sectoren die vooral in de binnenstad zijn terug te vinden. Ook de werkgelegenheid in de toeristische sector is wat betreft het aantal arbeidsplaatsen in 2014 nagenoeg stabiel gebleven (5.750 arbeidsplaatsen).

Het transformatieproces in de binnenstad van “place to buy” naar “place to meet” willen we faciliteren en ondersteunen waar dat nodig is. Om onze ambities te realiseren hebben we drie pijlers geformuleerd waarlangs we de komende tijd te werk gaan en waarmee we in 2014 een begin hebben gemaakt:

1. We versterken aanbod en ambiance in de binnenstad
2. We zetten in op het aantrekken van meer bezoekers naar de binnenstad
3. We pakken de leegstand in de binnenstad aan

Het streven was om de waardering van bezoekers voor de Nijmeegse binnenstad vast te houden. De toeristische bezoeker gaf de binnenstad een waarderingscijfer 7,4 (2013). In maart 2015 verschijnt de nieuwe Stadscentrummonitor, met hierin het nieuwe waarderingscijfer.
In de Stadscentrummonitor 2013 die voorjaar 2014 is vastgesteld, is een zuivere leegstand in het stadscentrum (winkel-m2 meters leegstand) van 8,7% (afgerond 9%) geconstateerd. Nieuwe peildatum voor leegstand is 31 december 2014. We zien dan dat de zuivere winkelleegstand is toegenomen naar 10,6%. De gemiddelde zuivere leegstand in andere vergelijkbare steden is eveneens duidelijk toegenomen van 8,5% naar 9,5%. De steden Enschede (13,,9%) en Arnhem (10,6 %) zitten, net als Nijmegen wat boven dit stedengemiddelde. Leiden (7,8 %) en Maastricht (8 %) wat eronder.

Het totale leegstandscijfer voor het stadscentrum is gestegen van 13% naar 15 %.
In de aangekondigde Visie op transformatie/krimp zal een uitgebreide analyse van de leegstand plaatsvinden en presenteren we een aanpak voor de leegstand.

Gegevens over het aantal hotelovernachtingen in 2014 zijn nog niet beschikbaar. Eind 2013 was het aantal overnachtingen 149.938. De verwachting is dat het aantal overnachtingen in 2014 ten opzichte van 2013 licht zal zijn gestegen. Verblijfstoerisme is nog steeds een groeimarkt. Grote evenementen uit 2014 dragen daaraan bij. Ook initiatieven als de 2-daagse promotie van het Huis voor de Binnenstad zijn er op gericht bezoekers langer (dus met overnachtingen) vast te houden in de stad. Hier staat tegenover dat de eerder aangekondigde komst van grote hotels achterblijft. Zo is de komst van o.a. hotel Van der Valk (140 kamers) uitgesteld tot 2016 als gevolg van een juridische (bestemming)planprocedure.
Het aantal cruiseschepen dat in 2014 aanmeerde aan de Waalkade bedroeg 480 cruiseschepen en daarmee bezochten 49.490 passagiers de stad (in 2013 waren dat 256 cruiseschepen en 27.000 passagiers).

Indicatoren

Vitale (binnen-)stad en groei toeristische sector	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Waardering binnenstad Nijmegen	7,4	7,5	nog niet beschikbaar
3.2 Prognose aantal banen in cluster toerisme en recreatie [1]	5.700	5.700 [1]	5.750
3.3 Aantal hotelovernachtingen [2]	149.938	149.643	nog niet beschikbaar [2]
3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum [3]	13%	11%	15%
3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum [4]	8,7% (afg. 9%)	--	10,6%

[1] Indicator 3.2 Aantal banen in cluster toerisme en recreatie. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 5.700. Begroting 2014: 6.332

[2] Het aantal hotelovernachtingen in 2014 is nog niet bekend. Dit heeft te maken met een andere wijze van heffen van de toeristenbelasting.

[3] Indicator 3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de totale leegstand in het kernwinkelgebied: het aantal m2’s (winkel-)panden dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2’s (winkel-)panden in het kernwinkelgebied.

[4] Indicator 3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de zuivere leegstand binnen het kernwinkelgebied : uitsluitend het aantal m2's detailhandel dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's detailhandel in het kernwinkelgebied.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het coalitie-akkoord hebben we de binnenstad benoemd als een van de speerpunten. Op basis hiervan hebben we een agenda voor de binnenstad opgesteld. Deze wordt begin 2015 voorgelegd aan de Raad.

In samenwerking met o.m. het Huis voor de Binnenstad hebben we een vervolg gegeven aan de uitvoering van het "Actieplan Economisch Offensief Binnenstad": Wifi is in de Marikenstraat uitgerold, het organiserend vermogen is versterkt door o.m. een activiteitenbudget voor ondernemersverenigingen, de werkgroep vastgoed is heringericht, de stadscentrummonitor 2013 is vastgesteld en samen met Stichting Atelier Slak en Makelaardij zijn 5 panden ingevuld met startende ondernemers.Aanpak van leegstand vraagt om inzet van alle partijen in de binnenstad. De Werkgroep Vastgoed -met belanghebbende partijen als de vastgoedeigenaren, financiële wereld instellingen, brouwerijen en het Huis voor de Binnenstad is nieuw leven ingeblazen.We hebben een spreekuur ingericht, waar ondernemers, eigenaren en bewoners in de binnenstad terecht kunnen en gaan actief de stad in om met ondernemers in gesprek te gaan.

In het coalitie-akkoord hebben we middelen gereserveerd om het vestigingsklimaat in de Bloemerstraat-Smetiusstraat te verbeteren. We zijn in 2014 in gesprek gegaan met ondernemers, eigenaren en bewoners om kansen te benoemen en komen begin 2015 met een aanpak voor de Bloemerstraat.

We komen dit voorjaar met een visie op de binnenstad, waarin de aanpak van leegstand en het ondersteunen van het transformatieproces in de binnenstad centraal staan. We kijken daarbij ook naar instrumenten die we in 2014 hebben toegepast. Zo hebben we in 2014 een investeringsregeling voor gevelaanpak inclusief een sfeerbeeldenboek vastgesteld, om eigenaren aan te zetten tot investeren in hun panden.

Met de Primark en andere winkels/bedrijven die zich in de loop van 2014 op Plein 1944 vestigden hebben we contacten onderhouden om maatwerk te leveren voor het aantrekken van personeel. Zo heeft Primark Nijmegen door bemiddeling van het UWV/Afdeling Werk en Werkgevers Servicepunt Rijk van Nijmegen 155 personen een contract aangeboden.

In het voorjaar van 2014 hebben we de nieuwe terrassennota vastgesteld. Insteek van de nota is dat de verantwoordelijkheid voor een aantrekkelijk terras meer bij de ondernemer is neergelegd. In de Terrassennota is dan ook uitgegaan van meer algemene regels en is de procedure rond de terrasvergunning voor ondernemers
In de Horecanota "Gastvrij Nijmegen" ligt ons horecabeleid voor het toestaan van nieuwe horeca vast. Aanvullend daarop hebben we in 2013 de beleidslijn lichte horeca vastgesteld, waardoor de komst van kleinschalige horeca-concepten in de randen van het stadscentrum mogelijk werd gemaakt. Dit heeft de afgelopen periode geleid tot het ontstaan van diverse nieuwe horeca-initiatieven. We zijn inmiddels gestart met de voorbereiding van een visie op transformatie/krimp in de binnenstad. Onderdeel van deze visie is dat ook gekeken wordt naar beleidslijnen voor horeca in het stadscentrum.

We zijn vergevorderd met het analyse-deel voor de Detailhandelsstructuurvisie. In de loop van 2015 wordt de Detailhandelsstructuurvisie opgeleverd. Voor de locatie Vlek 14/Ressen hebben we een bestemmingsplan in voorbereiding om een grootschalige bouwmarkt en aanvullende voorzieningen mogelijk te maken. Het retail-programma voor deze locatie blijft hierin beperkt tot het mogelijk maken van de komst van een grootschalige bouwmarkt. We geven daarmee uitvoering aan het amendement "Tijd voor regie".

Per 1 december 2013 is de nieuwe Winkeltijdenverordening 2014 in werking getreden. Afgelopen najaar zijn we begonnen met de evaluatie van de nieuwe verordening : het stadspanel is gevraagd naar ervaringen en wensen en het Huis voor de Binnenstad heeft een enquête onder ondernemers gehouden. In december 2014 zijn de uitkomsten uit het stadspanel en de uitkomsten van de enquête van het Huis voor de Binnenstad gepresenteerd

aan bewonersorganisaties en ondernemersverenigingen. De resultaten van deze evaluatie bieden we begin 2015 aan de raad aan.
Over de wenselijke kwaliteitsimpulsen van de markt en modernisering en de Marktverordening hebben we gesprekken gevoerd met de Marktcommissie. Deze gesprekken vervolgen we de komende periode en vormen de basis voor de nieuwe marktverordening in het 2e kwartaal van 2015 en een gewijzigde marktopstelling in het 3e kwartaal van 2015.

In het voorjaar van 2014 zijn de speerpunten in het kader van de toeristische herpositionering van het Rijk van Nijmegen vastgesteld, inclusief een investeringsagenda voor de korte en middellange termijn.
In het kader van het "Actieplan Economisch Offensief Binnenstad" hebben we het definitief ontwerp voor het aanpassen van de (toeristische) voetgangersbewegwijzering in de binnenstad vastgesteld. Aan de Nationale Bewegwijzeringsdienst hebben we opdracht verleend om de bewegwijzering voor de zomer 2015 te realiseren.
Met grote en kleine evenementenorganisatoren hebben we overleg gevoerd om dwarsverbanden aan te brengen. Met als resultaat dat onder meer "Altijd Nijmegen"-uitingen door de organisatoren van evenementen in de communicatie worden gebruikt (bijv. Vierdaagse, 7Heuvelloop). Daarnaast verleiden we bezoekers aan evenementen om langer te blijven en vaker terug te komen d.m.v. het aanbieden en vermarkten van verblijfsmogelijkheden.
Het hotelonderzoek wordt in 2015 geactualiseerd. Op basis van resultaten van het onderzoek beoordelen we dan of de huidige beleidslijn met betrekking tot hotels nog steeds actueel is.

In juni 2014 is het investeringsproject Damwand Waalkade opgeleverd. Vanaf dat moment waren de beperkingen voor de cruisevaart en de 4 Daagse opgeheven. Dit zien we terug in de cijfers voor de cruisevaart, het aantal cruiseschepen , en daarmee het aantal passagiers, kwam weer op een vergelijkbaar niveau met 2012.
De ontwikkeling van de Lindenberghaven tot historische haven is onderdeel van het project Oostelijke Waalkade, één van de sleutelprojecten waarvoor we € 1.2 miljoen van de provincie hebben ontvangen. We hebben de herinrichting van de Lindenberghaven aanbesteed. Naast herinrichting van de haven is besloten (een groot deel van) de 'groene loper' als onderdeel van de aangrenzende openbare ruimte te ontwikkelen en een lift bij de Veerpoorttrappen te realiseren.

Hoofddoelstelling 4

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid

Wat willen wij bereiken?

Wij zorgen voor goede en voldoende ruimte voor bedrijvigheid in Nijmegen. Dit impliceert eveneens dat de werklocaties goed bereikbaar zijn. De kwalitatieve en kwantitatieve voorraad ruimte voor bedrijvigheid moet voldoende zijn om groei van bedrijvigheid te kunnen ondersteunen. We zien de werkgebieden Heijendaal en Winkelsteeg (Novio Tech Campus) als de locaties voor kennisintensieve en innovatieve bedrijvigheid. We willen zoveel mogelijk bestaand terrein eerst benutten, dan wel herstructureren voordat we overgaan tot de aanleg van nieuw bedrijventerrein. In regionaal verband dragen we bij aan het in balans brengen van vraag naar en aanbod van bedrijventerreinen (Regionaal Programma Bedrijventerreinen).
In 2013 gingen we uit van een licht economisch herstel en een gemiddelde vraagbehoefte van 8.5 ha. Inmiddels blijkt dat de economische crisis langer aanhoudt en dit heeft zijn effect op de uitgifte van bedrijventerreinen. Voor de komende 10 jaar stellen we de jaarlijkse gemiddelde vraagbehoefte bij naar 6 ha per jaar. Voor 2014 verwachten we echter deze gemiddelde jaarlijkse vraag niet te kunnen realiseren als gevolg van de voortgaande economische recessie.
De waardering voor het Nijmeegse vestigingsklimaat wordt bepaald door de fysieke bedrijfsomgeving. Dan gaat het naast kwaliteit van bedrijvenlocaties ook om aspecten als een goede bereikbaarheid, een adequate infrastructuur en een veilige bedrijfsomgeving. In 2013 is de waardering van ondernemers voor de directe bedrijfsomgeving 7,0. Bij de volgende peiling in 2014 streven we naar een waardering van 7,2.

Het leegstandspercentage kantoren bedroeg in 2012 7,1 %. Inmiddels is de leegstand in Nijmegen toegenomen en zal dit percentage naar verwachting in 2013 stijgen naar 9,2%. We streven er naar het leegstandpercentage in 2014 niet hoger te laten uitkomen dan 9,2%.

Wat hebben we bereikt?

We monitoren vraag en aanbod van voorraad bedrijventerreinen jaarlijks. Het uit de pas lopen van vraag en aanbod is voor ons aanleiding geweest om in 2013 een uitgebreidere vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen te maken. Dit heeft geresulteerd in een bijstelling van de gemiddelde jaarlijkse vraagbehoefte naar maximaal 6 ha per jaar en een aanpassing van de fasering van een aantal bedrijventerreinen.
Afgelopen jaar hebben we 1,2 ha bedrijventerrein uitgegeven. Daar staat tegenover dat er, naast de beoogde vestiging van een grote logistieke dienstverlener op de Grift Noord, nog eens belangstelling van verschillende bedrijven is voor ongeveer 10 ha. Doordat bestemmingsplanprocedures voor o.a. Mercuriuspark wat meer tijd vergen, zijn er nog geen definitieve transacties gesloten. Verschillende bedrijven hebben er op grond van economische motieven voor gekozen om zich in bestaand vastgoed te vestigen (zoals 2dA, stichting Motorcycle Support, Capter, Isatis, Asrock, Dolmans, Cheap Cargo).
We zorgen er permanent voor dat de kwaliteit van onze bedrijvenlocaties op orde blijft. Daarvoor ondersteunden we verschillende bedrijven- en ondernemersverenigingen met een financiële bijdrage uit het Ondernemersfonds voor werklocatie management. Ondernemers waarderen hun directe fysieke bedrijfsomgeving met een 6,9.
De kantorenmarkt in Nijmegen staat er, wat leegstand betreft, beter voor dan landelijk (17,5 %), desondanks is de problematiek wel groter geworden. Ondanks onze inspanningen nam de leegstand toe van 13,8% (2013) naar 15,6 % van de voorraad eind 2014. De toename is voor het grootste deel te wijten aan het (weer) op de markt komen van oude kantoorpanden en de ontwikkeling van het nieuwe werken waarmee door efficiency en flexibiliteit minder vierkante meters zijn benodigd dan voorheen.

Indicatoren

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen [1]	33	27	31,8
4.2 Aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein [2]	15 ha	6-8 ha	--
4.3 Waardering directe bedrijfsomgeving [3]	7,0	7,2	6,9 [3]
4.4 Vraagbehoefte aantal ha bedrijventerrein [4]	0	6	1,2
4.5 Leegstand kantoren [5]	13,8%	9,2%	15,6 %

[1] Indicator 4.1 is een weergave van het aantal ha direct uitgeefbaar bedrijventerrein. Dit betekent dat het ontsloten is en dat het bestemmingsplan zover is dat bouwvergunningen kunnen worden verleend. In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[2] Indicator 4.2 is een weergave van het aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein. Zodra de herstructurering van een terrein afgerond is (o.a. bestemmingsplan zover gereed is dat bouwvergunningen verleend kunnen worden) wordt het terstond uitgeefbaar aanbod. Het gemeentelijk beleid is er op gericht eerst in te zetten op herstructurering voordat tot nieuwe planontwikkeling wordt overgegaan. Met deze indicator wordt de voortgang en realisatie op het gebied van herstructurering gevolgd. Voor het stadsbrugtracé van de Oversteek is in totaal 15 ha bruto geherstructureerd, waarvan ongeveer 8 ha netto voor uitgifte beschikbaar is. Doordat het bestemmingsplan voor Mercuriuspark vertraagd is, is er in 2014 nog geen uitgifte op Mercuriuspark gerealiseerd.

[3] Het waarderingscijfer voor de directe bedrijfsomgeving voor 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar

[4] Indicator 4.4 is de vraagbehoefte voor het aantal ha bedrijventerrein (uitgifteverwachting) is gebaseerd op de samenhang tussen de stedelijke banengroei en terreinuitgifte sinds 1996. Vanuit de verwachte banengroei voor de komende vijf jaar (Provinciaal Economische Verkenning 2013-2018)) wordt de toekomstige vraag naar bedrijventerrein ingeschat.
In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[5] Indicator 4.5 het aantal m2's kantoren dat leegstaat en onmiddellijk beschikbaar is voor derden, uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's kantoren.
Peildatum: 1 januari van het betreffende jaar
Bron: de Vastgoedrapportage

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2013 hebben we een uitgebreide vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen opgesteld. Deze notitie “Vraag- aanbodanalyse, een actualisatie van het bedrijventerreinenbeleid” hebben we begin 2014 vastgesteld. Daarmee is de uitgifteverwachting voor de komende jaren bijgesteld naar gemiddeld 6 ha per jaar. Ook is de programmering en fasering van de individuele planexploitaties van onze bedrijventerreinen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten bijgesteld (Bijsterhuizen, Winkelsteeg, Mercuriuspark, de Grift).

Elke 2 jaar wordt het Regionaal Programma Bedrijventerreinen op basis van de jaarlijkse voortgangsrapportage(s) aangepast. Het RPB is in 2013 aangepast en vastgesteld door de stadsregioraad. Door cijfermatige verschillen tussen RPB en IBIS (het provinciale registratiesysteem voor bedrijventerreinen) heeft de Provincie Gelderland het aangepaste RPB 2013 nog niet kunnen vaststellen. Begin 2015 is het RPB 2013 alsnog door de provincie vastgesteld. Voor 2015 staat er een herijking van het RPB op de agenda, daarbij zullen de cijfers uit IBIS de leidraad zijn.

Om onze bedrijventerreinen en werklocaties onder de aandacht van marktpartijen te brengen staan de Nijmeegse bedrijfskavels, even als Bijsterhuizen op Gemeentekavel.nl. We hebben diverse promotie en marketingactiviteiten uitgevoerd, waaronder bijvoorbeeld deelname aan de Provada. Voor onze acquisitie- en accountmanagementactiviteiten maakten we gebruik van ons netwerk in de stad en regio, w.o. NTC BV, kennisinstellingen, lokale en regionale vastgoedpartijen, makelaars, Oost NV en de NFIA (Netherlands Foreign Investment Agency).

We liggen langs belangrijke transportassen als De Waal, de (doortrekking van de) A15 en de Betuweroute. Het transport over deze aders biedt belangrijke kansen voor verdere economische ontwikkeling en nieuwe werkgelegenheid. Daarom zijn we ambassadeur voor het Logistiek Expertise Centrum (LEC) regio Nijmegen. Het LEC heeft als doelstelling om de logistiek in de volle breedte te ontwikkelen als een economische activiteit in de regio Nijmegen. Vanuit de provincie hebben de bestaande drie LEC’s (Rivierenland, Nijmegen en Liemers) in samenwerking met de gemeentelijke overheden een start gemaakt met de vorming van Logistics Valley zodat de regio Zuid Gelderland aantrekkelijker wordt gemaakt voor grote internationale bedrijven. We promoten via het LEC regio Nijmegen en via Logistics Valley de stad Nijmegen als logistieke hotspot.

We hebben gewerkt aan een ambitiedocument voor bedrijventerrein de Grift. In dit ambitiedocument zijn de ambities, hoofdlijnen en aandachtspunten voor de ontwikkeling van het gebied uiteengezet. Het is daarmee een voorloper op de bestemmingsplannen die de ontwikkeling planologisch mogelijk moeten maken.
De voorbereiding van het 1e bestemmingsplan voor de Grift Noord is versneld opgestart om de beoogde vestiging van een logistieke dienstverlener in 2017 mogelijk te maken.

We zagen de leegstand in kantoren de afgelopen jaren toenemen ondanks het schrappen van kantoorruimte in de planvoorraad van met name het aantal vierkante meters in de Waalsprong. We passen de duurzaamheidsladder toe. We kijken eerst naar bestaande panden en locaties en zijn zeer terughoudend met nieuwe kantorenlocaties. In overleg met de markt onderzoeken we hierbij ook de mogelijkheden om leegstaande panden te transformeren naar andere functies. Voorbeelden hiervan zijn Metterswane, het UWV-gebouw en het oude belastingkantoor aan de Stieltjesstraat.

We ondersteunden ook dit jaar verschillende ondernemers- en bedrijvenverenigingen met een financiële bijdrage voor werklocatie management. Voor het Ondernemersfonds, tranche 2014/2015 zijn 8 project aanvragen voor werklocatie-management ingediend. Daarmee continueren we het investeren in het op orde houden van onze bedrijfsomgeving en daarmee de kwaliteit van ons vestigingsmilieu.

Wat heeft het gekost?

Economie & Toerisme * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Toelichting financiën

Het programma Economie & Toerisme sluit het jaar 2014 af met een nadelig resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2%. Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten en baten

De lasten en baten zijn respectievelijk € 0,2 miljoen (voordeel) en € 0,3 miljoen (nadeel) lager uitgevallen dan begroot. Dit effect is veroorzaakt door niet tot inzet gekomen GSO-middelen met betrekking tot het Actieplan “Versterking Economische Structuur Binnenstad 2012-2015". De in 2014 op zowel lasten- als batenniveau begrote GSO-bijdrage van € 0,4 miljoen is voor circa € 0,15 miljoen gerealiseerd, waardoor het financieel effect € 0,25 miljoen bedraagt op zowel lastenniveau (voordeel) als batenniveau (nadeel). Dit restant zetten we conform het Actieplan in 2015 opnieuw in. Het resterend saldo bestaat ten slotte uit diverse niet-significante en derhalve niet nader toegelichte afwijkingen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1041 Economie & Toerisme bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.364	4.600	2.236
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-588	-588
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-8	-8
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-3	-3
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		233	233
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-216	6	222
Totaal Wijzigingen				**-216**	**-360**	**-144**
Eindtotaal				**2.148**	**4.240**	**2.091**

Risico's

Een economische conjuncturele neergang wat leidt tot een afname van de baten als gevolg van negatieve volume effecten.

Programma Bestuur & Middelen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We willen bereiken dat het voor burgers goed inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Burgers hebben er vertrouwen in dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We willen onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid waarmaken.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer
H2	Legitiem en integer
H3	Stadsbegroting als centraal kader
H4	Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid
H5	Flexibele organisatie en informatiebeleid
H6	Gemeentelijke belastingen

Hoofddoelstelling 1

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer

Wat willen we bereiken?

We werken op basis van de uitgangspunten van good governance, waarbij we uitgaan een goed samenspel tussen College, Raad en Burgemeester. We zijn een toegankelijk en transparant bestuur, dat samenwerkt met bewoners, instellingen en bedrijven. Wij besturen de gemeente Nijmegen op een kwalitatief goede wijze.

Wat hebben we bereikt?

In het eerste kwartaal 2014 hebben we de verkiezingscampagne gefaciliteerd, daar waar het faciliteren van alle aan de verkiezingen deelnemende partijen betreft, en de lokale verkiezingen in maart 2104 georganiseerd.
Na de verkiezingen hebben we gewerkt aan een goed samenspel tussen het College, de Gemeenteraad en de Burgemeester. We hebben afspraken gemaakt over gezamenlijke sturing op zestal grote begrotingsthema's en over te hanteren werkwijzen bij de besluitvormingsprocessen.

Om onze ambitie voor een toegankelijk en transparant stadsbestuur te realiseren, dat samenwerkt met bewoners, organisaties en maatschappelijke instellingen, hebben we in 2014 ingezet op het bevorderen van werken op basis van de uitgangspunten van good governance, zowel binnen de gemeentelijke

organisatie als bij de gesubsidieerde instellingen. Good governance behoorde tot een van de relevante criteria bij de beoordeling van subsidieaanvragen van alle maatschappelijke instellingen.

2014 was het jaar van de grote decentralisaties op het gebied van Werk-, Zorg- en Jeugdbeleid, zogeheten 3D. In dit jaar zijn wij samen met burgers, organisaties en bedrijven op zoek geweest naar nieuwe verhoudingen die passen bij de koers die in de Stadsvisie is beschreven en bij een nieuwe rol die de gemeente binnen de grote decentralisatie heeft gekregen. Om aan deze nieuwe verhoudingen een gewenste inhoud te geven hebben we een reeks bijeenkomsten, ontmoetingen en rondetafelgesprekken georganiseerd, zowel met de burgers, deskundigen en verschillende klanten- en adviesgroepen als met vrijwilligers, verenigingen en maatschappelijke instellingen.

In 2014 hebben wij verder gewerkt aan de versterking van relaties en allianties met bedrijven, bedrijvenorganisaties, gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en een aantal gemeenten binnen de Euregio (in het bijzonder met de gemeente Kleef en Duisburg).
Samenwerking met de regiogemeenten heeft geleid tot de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) en daarbinnen de oprichting van het regionale Werkbedrijf. Bij alle regionaliseringstrajecten hebben wij een goed samenspel en rolverdeling tussen de Raad en het College nagestreefd en bijzondere aandacht besteed aan het aspect van democratische legitimatie.

Indicatoren

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Vertrouwen in het college	34%	+	Meeting in 2015
1.2 Vertrouwen in de raad	32%	+	idem
1.3 Participatie	5,4	+	idem
1.4 Adequate contacten met burgers/bedrijven	5,7	+	idem

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De verkiezingscampagne gefaciliteerd en de lokale verkiezingen georganiseerd.
- Bij de subsidietoekenningen de criteria van good governance gehanteerd..
- Een reeks van interactieve bijeenkomsten in het kader van de grote decentralisaties georganiseerd.
- Een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling en daarbinnen onder meer het regionale Werkbedrijf opgericht.
- Actief samenwerkt met de gemeenten in de regio.

Hoofddoelstelling 2

Legitiem en integer

Wat willen wij bereiken?

Het handelen en functioneren van de gemeente voldoet aan de wettelijke voorschriften en de eisen van legitimiteit en integriteit. Voor wat betreft de positie van de gemeente in het rechtsverkeer optimaliseren we de kansen en minimaliseren we de risico's.

Wat hebben we bereikt?

Bij de afhandeling van bezwaren en klachten hebben we de indicatoren ten aanzien van percentages gegrond-verklaringen ruimschoots gehaald. We handelden meer klachten dan voorzien was. De instroom van klachten steeg dan ook van 302 in 2013 naar 334 in 2014. We handelden 309 klachten af in 2014. Daarnaast handelden we 1482 bezwaren af. De instroom van bezwaren was praktisch even groot als in 2013. In laatstgenoemd jaar ontvingen we 1515 bezwaren, in 2014 waren dat er 1520. Zowel voor klachten als voor bezwaren geldt dat we te maken hebben met een wettelijke termijn voor afhandeling. We handelden 92% van de bezwaren binnen de wettelijke termijn af. De doelstelling hiervoor is minimaal 70%. Voor klachten streven we naar een percentage van minimaal 80% afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Ook dat streven haalden we ruimschoots, met 90%.

Indicatoren

Legitiem en integer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal afgehandelde klachten	300	244	309
2.2 Aantal gegrond verklaarde klachten	1%	5%	1,6%
2.3 Aantal afgehandelde bezwaarschriften	1494	1611	1.482
2.4 Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	16,5%	18%	16%

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben maandelijks de instroom en het percentage gegrond verklaarde bezwaren per afdeling in beeld als bijdrage voor het dashboard van kritische procesindicatoren.
- We hebben de verschillende betrokken afdelingen gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de in- en uitstroom van bezwaren en klachten door middel van tussenrapportages die we waar nodig mondeling hebben toegelicht. Daarnaast heeft ook terugkoppeling plaatsgevonden op basis van casuïstiek.
- We hebben binnen de organisatie, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten, aandacht gevraagd voor de rol die afdelingen kunnen spelen bij een informele aanpak waar conflicten met burgers dreigen, om op die manier de dienstverlening aan de burger te verbeteren en daarnaast de instroom van bezwaren te beperken.
- We hebben voor de bezwaren binnen het sociale domein, ongeveer 65% van de totale instroom, de digitale werkwijze geïmplementeerd. Binnen het fysieke domein bestond deze werkwijze al.
- Bij voornoemde digitalisering hebben we het afhandelingsproces op punten aangepast om een efficiënte en tijdige afhandeling te bevorderen.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.
- We hebben de kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen op een aantal algemene criteria getoetst.
- We hebben gevraagd en ongevraagd bestuurlijk en juridisch advies aan het bestuur, de griffie en de gemeentelijke organisatie gegeven
- We hebben maandelijks de instroom en het percentage gegrond verklaarde bezwaren per afdeling in beeld als bijdrage voor het dashboard van kritische procesindicatoren.
- We hebben de verschillende betrokken afdelingen gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de in- en uitstroom van bezwaren en klachten door middel van tussenrapportages die we waar nodig mondeling hebben toegelicht. Daarnaast heeft ook terugkoppeling plaatsgevonden op basis van casuïstiek.
- We hebben binnen de organisatie, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten, aandacht gevraagd voor de rol die afdelingen kunnen spelen bij een informele aanpak waar conflicten met burgers dreigen, om op die manier de dienstverlening aan de burger te verbeteren en daarnaast de instroom van bezwaren te beperken.
- We hebben voor de bezwaren binnen het sociale domein, ongeveer 65% van de totale instroom, de digitale werkwijze geïmplementeerd. Binnen het fysieke domein bestond deze werkwijze al.
- Bij voornoemde digitalisering hebben we het afhandelingsproces op punten aangepast om een efficiënte en tijdige afhandeling te bevorderen.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.
- We hebben de kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen op een aantal algemene criteria getoetst.
- We hebben gevraagd en ongevraagd bestuurlijk en juridisch advies aan het bestuur, de griffie en de gemeentelijke organisatie gegeven.

Hoofddoelstelling 3

B&V-cyclus als centraal kader

Wat willen wij bereiken?

De begrotings- en verantwoordingscyclus functioneert om het centrale kader vast te stellen, de uitvoering te volgen en verantwoording af te leggen.
Met de Perspectiefnota geven we de inhoudelijke en financiële kaders voor de opstelling van de Stadsbegroting. Samen met de Perspectiefnota vormt de Stadsbegroting het centrale beleidskader voor de gemeentelijke organisatie en de jaarlijkse toewijzing van middelen voor bestuurlijke programma's. We volgen de uitvoering in de Voor- en Najaarsnota. In de Stadsrekening leggen we verantwoording af over zowel de inhoud als de inzet van middelen. De gemeentelijke organisatie voert haar taken uit binnen de gemeenschappelijke kaders en doelen.

Wat hebben we bereikt?

Het jaar 2014 was een bijzonder jaar door de start van een nieuwe raadsperiode en de vorming van een nieuw college. In maart/april is een coalitieakkoord opgesteld voor de nieuwe raadsperiode. Op basis daarvan hebben we in mei de Perspectiefbrief 2015 uitgebracht. Verder hebben we in het voorjaar 2014 verantwoording afgelegd over het jaar 2013. In oktober hebben we de Stadsbegroting 2015 uitgebracht. En ten slotte hebben we twee keer- bij de Voorjaarsnota en bij de Najaarsnota – tussentijds verantwoording afgelegd over de uitvoering van de begroting 2014. In 2014 is de digitale vormgeving en daarmee de toegankelijkheid van jaarrekening en stadsbegroting verder verbeterd. Voor het eerst zijn webversies gemaakt, met doorklikmogelijkheden. In juli 2014 heeft de gemeenteraad een besluit genomen om vanaf 2015 de planning- en controlcyclus nog verder te stroomlijnen Ons jaarverslag 2013 is genomineerd voor de “Kordes Award”, de toonaangevende prijs voor het beste jaarverslag in de publieke sector.

Indicatoren

B&V-cyclus als centraal kader	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Begrotingsonrechtmatigheid <=1%		<= 0,5 mln	Binnen de norm

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben op een efficiënte wijze uitvoering gegeven aan de jaarcyclus. Conform de jaarplanning hebben we alle planning- en controldocumenten tijdig en op een kwalitatief goed niveau opgeleverd. De perspectiefnota hebben we in 2014 vervangen door een (beperkte) perspectiefbrief.

Hoofddoelstelling 4

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid

Wat willen wij bereiken?

De beleidsuitvoering en verantwoording voldoen aan de eisen van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid.

Wat hebben we bereikt?

Evenals voorgaande jaren hebben wij de doelstellingen met het predicaat getrouw, rechtmatig en volledigheid gerealiseerd.

Indicatoren

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 RM: oordeel accountant jaarrekening	gk	gk	onderhanden
4.2 DM: 1x per jaar een bedrijfsdoorlichting van een organisatie onderdeel i.r.t. art. 213 a onderzoeken	irt.art. 213a	irt.art. 213a	bedrijfsvoering

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Op het gebied van de financiële rechtmatigheid zijn ook in 2014 alle financiële materiële processen gecontroleerd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor de accountantscontrole bij de jaarrekening 2014. Hierbij is aandacht voor alle gemeentebrede processen waaronder de processen inkoop en aanbestedingen. Verder is de financiële rechtmatigheid van de Verbonden Partijen getoetst.
- Op het gebied van risicomanagement is in 2014 uitvoering gegeven aan het door uw Raad vastgestelde beleid met betrekking tot risicomanagement: met behulp van het gemeentebrede risicomanagementsysteem NARIS hebben de verschillende organisatieonderdelen inzicht gegeven in de actuele risico's en beheersmaatregelen.
- Op het gebied van doelmatigheid is in 2014 uitvoering gegeven aan het college onderzoeksprogramma, bedrijfsvoering, artikel 213a Gemeentewet. De resultaten van de verschillende onderdelen zijn gedurende 2014 aan ons College gepresenteerd.

Hoofddoelstelling 5

Flexibele organisatie en informatiebeleid

Wat willen wij bereiken?

We zorgen voor kwalitatief beter toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt vanuit een veranderende overheidsrol, een goede werkomgeving, werkgever en een prettige werksfeer. Deze doelstellingen dragen bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de burger.
Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie die vanuit een veranderende rolverdeling meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. De dienstverlening dient daarbij uiteraard op peil te blijven.

Wat hebben we bereikt?

Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie voor jong en oud, die vanuit een regierol meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. De dienstverlening dient daarbij uiteraard op peil te blijven. We blijven de organisatie ondersteunen en adviseren bij het verankeren van de organisatie-ontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. Onze activiteiten om dit te verwezenlijken zijn opgenomen in de vastgestelde HRM-agenda 2013-2017 en rapportage hierover is terug te zien in ons sociaal jaarverslag.

Indicatoren

Flexibele organisatie en informatiebeleid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Mobiliteit doorstroom		7%	7,2%
5.2 Zorg-, ziekteverzuim	4,9%	4,4%	3,9%
5.3 Budgettaire afwijking loonsom incl. inhuur		0%	3,5%
5.4 Tevredenheid- rapportcijfer voor de gemeente als werkgever		7	7,1

Wat hebben we ervoor gedaan?

Ook dit jaar hebben we onze organisatie ondersteund en geadviseerd bij de verdere organisatieontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. We hebben daarbij gebruik gemaakt van onze maandelijkse personeelsplanning. We doen dit door ons fundament op orde te hebben. Daarbij hebben we de leiderschapsestafette afgerond door leidinggevenden te laten reflecteren op het leiderschapsproces. We hebben de verdiepingscursussen via Insights verder vervolgd en we hebben de keuze gemaakt om verder te gaan met het nieuwe functiegebouw HR21.
Ook na het vertrekarrangement in 2013 hebben we aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken; een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen op deze manier het hoofd te bieden aan de gevolgen van de bezuinigingen, waarbij we streven naar een goede mix van jong en oud in onze organisatie. Leren en ontwikkelen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt.
Voorts hebben we een analyse gemaakt van het gebruik en het aantrekken van onze flexibele schil.
Daarnaast is er aandacht voor onze lopende zaken. We hebben de voorbereidingen voor de werkkostenregeling afgerond zodat we deze kunnen invoeren per 2015.

Op het Arbo-terrein hebben we een besluit genomen over de aanpak van de RI&E; is er een begin gemaakt met de uitrol van de kadernota agressie in de organisatie en hebben we de scholing op dit gebied aanbesteed en zijn we gestart met de cursussen.
Op het gebied van arbeidszaken zijn de onderhandelingen hervat voor een nieuwe lokale CAO; daarbij overleggen we onder meer over aanpassing van het Sociaal Statuut en de leidraad bij privatisering en het KIAN. De voorbereiding van de invoering van het Individueel Keuze Budget en een nieuwe salarisregeling per 2016 loopt. De mogelijkheden voor een generatiepact worden in beeld gebracht.
Tot slot zijn we aan de slag geweest met doorlopende activiteiten als een nieuwe organisatieregeling; formatiebeheer en de digitalisering van onze processen.

Hoofddoelstelling 6

Gemeentelijke belastingen

Wat willen we bereiken?

We heffen gemeentelijke belastingen om financiële middelen te genereren voor ons lokaal beleid. We streven naar een redelijke verdeling van lokale lasten tussen burgers en bedrijven. We gaan daarbij uit van het principe “de gebruiker betaalt” en het uitgangspunt dat de sterkste schouders zwaarder belast kunnen worden. We zetten in op een verlaging van de OZB-tarieven voor bedrijven om niet meer de duurste stad te zijn voor bedrijven.

Wat hebben we bereikt?

Door het heffen van lokale belastingen hebben wij financiële middelen gegenereerd om lokaal beleid te realiseren. Voor 2014 stond Nijmegen voor OZB eigenaren van niet -woningen in het Coelo overzicht (belastingoverzicht grote gemeenten) op de derde plaats. Ten opzichte van 2013 betekent dat we één plaats gedaald zijn. Voor OZB gebruiker niet-woningen stond Nijmegen, net als 2013, op de tweede plaats na Leiden.

Indicatoren

Gemeentelijke belastingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Niet meer op de eerste plaats op de ranglijst van OZB-tarieven voor bedrijven (eigenaar en gebruiker)	2	2	3
6.2 Positie op de ranglijst van woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een eigen woning		-	20

Wat hebben we ervoor gedaan?

De volgende acties hebben wij ondernomen;

- Wij hebben eind februari 2014 95,1% van de WOZ-beschikkingen/gecombineerde belastingaanslagen over 2014 verzonden. Op 31-12-2014 was 98,9% van de WOZ-beschikkingen/gecombineerde Belastingaanslagen over 2014 verzonden.
- Van de 2.313 ingediende bezwaarschriften WOZ 2014 hebben wij 98,2% afgehandeld.
- Van de 2.271 afgedane WOZ bezwaren 2014 was 72% ongegrond.
- De gegevens aan derden, zoals het Waterschap Rivierenland en de belastingdienst, hebben wij binnen de gestelde termijnen verstrekt.
- De Waarderingskamer heeft ons wederom een goedkeurende verklaring gegeven. Dit betekent dat de processen en de modellen voor het modelmatig waarderen goedgekeurd zijn en dat wij de OZB aanslagen mochten opleggen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Toelichting financiën

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,8 miljoen.
Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- De lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 1,2 miljoen hoger door pensioenverplichtingen van (oud) wethouders.
- Op product Heffingen zien we aan de lastenkant een nadeel van € 0,3 miljoen. De oorzaak hiervan zit in de kosten voor bezwaar en beroep over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Concern Verrekeningen: De hogere lasten van € 1,0 miljoen is een optelsom van meerdere deelproducten.
- Financieringskosten: Wij hebben door de gunstige kapitaalmarkt onze langlopende leningen kunnen aantrekken onder gunstige rentevoorwaarden. De rentelasten zijn daardoor € 0,3 miljoen lager.
- Taakstellingen & stelposten: Binnen het product zijn een aantal taakstellingen & stelposten opgenomen die deels niet zijn geëffectueerd cq geclaimd en binnen andere programma's tot voordelen leiden. Grootste post hierbij is de negatieve stelpost van € 1,8 miljoen welke hier jaarlijks als verwachte onderuitputting op diverse programma's wordt geraamd. Binnen het programma middelen levert dit een nadeel (realisatie 0 ;raming 1,8 miljoen) op van € 1,8 miljoen welke op andere programma's tot niet aanwijsbare voordelen leidt.
- het niet benutten van de post onvoorzien van € 0,4 miljoen geeft een voordeel op dit programma.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- Heffingen: we hebben € 1,0 miljoen minder belastinginkomsten dan begroot. Dit zit voornamelijk op de OZB voor niet-woningen. De oorzaak moet met name gezocht worden in de woondelenvrijstelling vastgesteld in het Arrest van de Hoge Raad van 15 november 2013. Die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden, maar nu ook deels als woning. Gevolg hiervan is minder inkomsten doordat het woningtarief aanzienlijk lager ligt dan het niet-woning tarief. Deze maatregel heeft een terugwerkende kracht. Dit nadeel vloeit derhalve voort uit meerdere belastingjaren.
- Concern-inkomsten: wij hebben van het gemeentefonds een lagere uitkering van € 2,4 miljoen ontvangen. Er heeft over de jaren 2012 - 2014 bijstelling van een aantal maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens laag inkomen en omgevingsadressendichtheid. De bijstelling heeft in december plaatsgevonden en was ten tijde van de najaarsnota niet bekend.
- Concernverrekeningen: De hogere baten zijn beperkt maar worden voortschrijdend toegelicht vanwege de melding in de najaarsnota. Het resultaat is een optelsom van meerdere deelproducten:
- Belastingdossiers Rijksbelastingdienst: Bij de Najaarsnota hebben wij een positief risico gemeld van € 0,7 miljoen voor de afwikkeling van belastingdossiers. Wij hebben hierop per saldo € 0,3 miljoen ontvangen.
- Rentebaten: Wij hebben hogere rente ontvangsten geboekt voor een bedrag van € 0,1 miljoen.
- Kostenplaatsresultaat: het kostenplaatsresultaat, de organisatiekosten die niet direct aan programma's toegerekend konden worden, van € 0,4 miljoen nadelig is hier verantwoord. Veroorzaakt door verschillende geringere afwijkingen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere analyse gegeven van enkele elementen uit het kostenplaatsresultaat.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1042 Bestuur & Middelen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				321.186	58.483	-262.703
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13 en '14	Raad	29 jan '14	4/2014		-92	-92
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	118	118	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-575	-575
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.294	-1.135	1.159
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		153	153
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	-337	-400
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	1.893	2.730	837
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014		-288	-288
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		-194	-194
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		-921	-921
BW-01375 Budgoverh gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**-221**	**-320**
Eindtotaal				**321.286**	**58.263**	**-263.023**

Risico's

- Als de rente stijgt boven het in de meerjarenbegroting opgenomen rentepercentage zijn de rentekosten bij herfinanciering hoger dan waarmee in de meerjarenbegroting rekening is gehouden.
- Als gevolg van personele bezuinigingen bestaat het risico op frictiekosten. We baseren de hoogte van het risico op het aantal te bezuinigen fte in het komende jaar. Verwachting is dat voor ca. 30 fte, ca 1,1 mln, potentieel frictierisico wordt gelopen. De verwachting is dat dit voor ca 50% binnen de afdelingsbudgetten kan worden bijgestuurd.
- Fiscale Afwikkeling: Er is een positief risico waarbij er gelden vrij kunnen vallen. De gemeente Nijmegen heeft de Belastingdienst in meerdere dossiers verzocht om teruggave van in verleden betaalde BTW.
- We voeren al een aantal jaar een strijd met een object van aanzienlijke grootte over de WOZ waarde. Nu zijn we zover dat er een financieel compromis wordt gesloten.
- Werktuigenvrijstelling ziekenhuizen. Bij het bepalen van de WOZ waarde van de ziekenhuizen mogen voortaan niet alle ‘werktuigen’ meegenomen worden. Gevolg is dus een lagere waarde en voor 2015 een eventueel lagere opbrengst. Momenteel is deze maatregel in procedure bij de Hoge raad.

Programma Facilitaire diensten

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Onderzoek en Statistiek
Wij verzorgen objectieve, betrouwbare en bruikbare maatschappelijke informatie en kennis over de stad, de wijken en de effecten van het beleid. Het doel is een goede onderbouwing te bieden voor de beleidsprogrammering, de beleidsuitvoering en de gemeentelijke dienstverlening en daarmee bij te dragen aan kwaliteit en de ontwikkeling van de stad en de wijken.

Middelenafdelingen
De middelenafdelingen vormen de vanzelfsprekende partner voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van alle ondersteunende diensten. Een organisatie waar onze klanten en de medewerkers trots op zijn. De ambitie is: de juiste service op de juiste plaats op het juiste tijdstip.

Communicatie
Wij leveren een bijdrage aan burgers die tevreden zijn over de informatie over de gemeentelijke organisatie en haar producten en diensten en over de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Wij leveren inzicht in het democratische proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Daarmee bieden wij:

- een basis voor interactie met diezelfde groepen,
- draagvlak voor de uitvoering van ons beleid,
- een positief beeld van de gemeente,
- medewerkers die tevreden zijn over de informatie over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen

Maatschappelijk Vastgoed
Met Maatschappelijk Vastgoed maken wij mogelijk dat maatschappelijke effecten worden gerealiseerd via een groot aantal gemeentelijke programma's. Met de gebouwen faciliteren en accommoderen we maatschappelijke instellingen. Steeds met het maatschappelijk doel voor ogen zoals dat door de beleidsinhoudelijke programma's wordt geformuleerd. In de kadernota Vastgoed hebben wij de condities vastgelegd waaronder de gemeente Nijmegen over eigen vastgoed beschikt. Bij het uitvoeren van de beleidsvoornemens zullen wij eveneens uitvoering geven aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed, die tot doel heeft om het vastgoed efficiënter te benutten en een hogere opbrengst te genereren.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Onderzoek & Statistiek
H2	Middelenafdelingen
H3	Communicatie
H4	Maatschappelijk Vastgoed

Hoofddoelstelling 1

Onderzoek en statistiek

Wat willen we bereiken?

We voeren de regie op het gemeentelijk onderzoek; vanuit kennis en ervaring adviseren we over -het al dan niet zelf uitvoeren van- onderzoek. We zijn een efficiënt kenniscentrum ten behoeve van gemeentelijk beleid en de dienstverlening aan de Nijmeegse burgers. We stellen hiertoe jaarlijks een onderzoeksprogramma samen en dragen zorg voor een tijdige uitvoering van de onderzoeken hierin.

We voeren de metingen die ten grondslag liggen aan de bepaling van de klanttevredenheid niet meer op de traditionele manier uit. Via onze netwerken krijgen we efficiënt en doelmatig in beeld hoe het staat met de tevredenheid van onze klanten en kunnen we sneller inspelen op eventuele wijzigingen in klantenwensen.

Wat hebben we bereikt?

In het onderzoeksprogramma 2014 waren 65 door O&S uit te voeren projecten opgenomen. De meeste hiervan zijn uitgevoerd en afgerond, een aantal loopt nog door in 2015. Enkele projecten zijn in overleg met portefeuillehouders/programmamanagers niet uitgevoerd, omdat nut en noodzaak bij nader inzien anders werd ingeschat. Mede hierdoor was er ruimte om verzoeken voor onderzoeken die in de loop van 2014 binnen kwamen uit te voeren.
Alle afgeronde onderzoeksrapporten zijn gepubliceerd op de gemeentelijke website. Enkele voorbeelden daarvan zijn de het Mediaonderzoek 2014, de evaluatie van de Politieke Avond, een peiling over de winkel-openingstijden en een evaluatie van het leerlingenvervoer in Nijmegen.

Hoofddoelstelling 2

Middelenafdelingen

Wat willen wij bereiken?

We willen een organisatie die effectief, efficiënt, transparant, toegankelijk en aanspreekbaar functioneert. We richten ons daarbij op onze kerntaken en doen dit met onze vaste, kwalitatief hoogwaardige medewerkers. Zij vormen het ‘kapitaal’ van onze organisatie.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan een deel van de onderzoeksopdracht Organisatie. In een aantal trajecten hebben we de bezuinigingen op de middelenafdeling voor 2014 gerealiseerd en de mogelijkheden voor bezuinigingen in de nog komende jaren onderzocht. Daarnaast hebben we stappen gezet in de regionalisering van de ICT-functie en zijn een aantal middelenafdelingen samengevoegd.

Indicatoren
Geen

Wat hebben we ervoor gedaan?
We hebben gewerkt aan projecten om onze organisatie verder te professionaliseren. Dit betreffen projecten als de invoering van meer uniforme functieprofielen (HR21), de invoering van de werkkostenregeling, verminderen van dienstgebouwen door middel van strategische huisvesting, verdere optimalisatie van ons betaalproces en de regionalisering van ICT.

Hoofddoelstelling 3

Communicatie

Wat willen wij bereiken?
Met onze communicatie dragen wij bij aan:

- een open relatie met de inwoners van Nijmegen;
- een duurzame relatie met het bedrijfsleven, het onderwijs, maatschappelijke organisaties en andere overheden;
- de tevredenheid van inwoners van Nijmegen over de informatie over het bestuur, het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke producten;
- inzicht in het democratisch proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties en een basis voor interactie met diezelfde groepen;
- betrokkenheid bij en draagvlak voor ons beleid;
- bekendheid van, waardering voor en vertrouwen in ons bestuur;
- een positief beeld van de gemeente;
- communicatiebewustzijn en -competenties van de ambtelijke organisatie.
- effectieve communicatie en informatieverstrekking aan in- en externe belanghebbenden.

Wat hebben we bereikt?
We informeerde inwoners, en relaties in en buiten de stad tijdig en begrijpelijk over de voor hen relevante onderwerpen,
We nodigden uit tot dialoog. We hebben veel werk gemaakt van de woordvoering in de media en van de optredens van bestuurders in de stad. We zijn de slag aan het maken naar een communicatieve organisatie. In plaats van beleid begrijpelijk maken, begrijpelijk beleid maken. Dit doen we aan de hand van Factor C, een communicatiemethodiek dier door en voor het Rijks is ontwikkeld maar inmiddels door een groot aantal gemeenten is omarmd. Bij de transitie in het sociale domein is er veel werk gemaakt van de dienstverleningscommunicatie zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn en bij wie ze met hun hulpvraag terecht kunnen.
Bij de dijk-teruglegging doen we veel aan communicatie, citymarketing en promotie van het project. De doelgroepen variëren hier van internationale media tot de schoolklas. Dit leidt ook tot wereldwijde media-aandacht voor het bijzondere project . Er is een onderzoek verricht naar het gebruik onze media. We zien een stijgende belangstelling voor online media maar de papieren informatiebronnen zijn nog steeds koploper informatievoorziening.

Hoofddoelstelling 4

Maatschappelijk vastgoed

Wat willen wij bereiken?

In de Kadernota Maatschappelijk Vastgoed beschrijven we hoe we omgaan met ons huidige vastgoed en langs welke lijnen we maatschappelijk vastgoedbeleid verder vorm gaan geven. Hierdoor krijgt het stadsbestuur meer inzicht in wat er is, waarom het er is en wat er zou moeten zijn aan gemeentelijk bezit. Dit werken we uit aan de hand van de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. Deze beoogt het effectiever en efficiënter inzetten en gebruiken van ons maatschappelijk vastgoed en het slimmer en compacter huisvesten van door ons gesubsidieerde groepen en instellingen. We denken daarbij aan het beter benutten van leegstaande ruimten of het spreiden of juist bundelen van voorzieningen.

Onze basisuitgangspunten zijn als volgt:

- We faciliteren en accommoderen de beleidsprogramma's en maatschappelijke instellingen. Dat doen we door ons Maatschappelijk Vastgoed in te zetten voor maatschappelijke doelen van de programma's Sport, Wijken, Cultuur, Cultuurhistorie, Welzijn, Onderwijs, Jeugd, Mobiliteit, Grondbeleid, Veiligheid en Facilitaire Diensten.
- We optimaliseren het maatschappelijk rendement tegen zo min mogelijk kosten (financieel rendement) en beheersen daarbij alle kosten van de totale levensduur van een gebouw.
- Onze gebouwen zijn breed toegankelijk, veilig en voldoende onderhouden (NEN-2767).
- Wij zorgen – fasegewijs - voor duurzame gebouwen.
- Wij zorgen voor een goede dienstverlening aan onze interne en externe klanten.
- Wij investeren in aanpassingen van gebouwen aan de eisen van de tijd ("upgrading"), renovatie, verbreding van de functionaliteit.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. In een aantal trajecten hebben we de onderzocht hoe we de eerste jaarschijf van het bezuinigingstraject kunnen invullen. Daarbij zijn de eerste successen te melden op het gebied van opbrengstverhoging, met name bij maycrete-woningen en exploitatieverbetering door nog kritischer te sturen op het onderhoud en verzekeringen en het niet invullen van uitgestroomde beheercapaciteit. We hebben ook een aantal gemeentelijke gebouwen onder de loep genomen op mogelijkheden om een hogere opbrengst en bezettingsgraad te bereiken. Uiteindelijk willen we alle gebouwen op deze wijze onderzoeken. De optuiging van het stedelijk voorzieningenplan en het makelpunt hebben daarbij goede ideeën voortgebracht.

Verder hebben we in 2014 een aantal concrete projecten uitgevoerd.
Dit betreft met name de renovatie van de St. Stevenstoren, de eerste fase van de aanpassingen aan de Vereeniging en de nieuwbouw van Doornroosje en voorzieningenhart Waterkwartier, de Biezantijn. Daarnaast is er hard gewerkt aan de renovatie van wijkcentrum Meijhorst en zijn de plannen voor de Jan Massinkhal en het DSB-gebouw nu gereed om uitgevoerd te worden.

Indicatoren

Bezoekersaantallen Accommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Bezoekersaantallen Jan Massinkhal	112.000	115.000	112.000
4.2 Bezoekersaantallen Leemkuil en Brakkefort	137.000	110.000	142.000
4.3 Bezoekersaantallen Wijkcentra incl Jongerencentra	1.023.000	1.169.000	965.000
4.4 Bezoekersaantallen Voorzieningenharten	1.530.000	1.235.000	1.512.000

Toelichting Bezoekersaantallen
De realisatie 2014 (lager dan de doelstelling) bij de wijkcentra/jongerencentra is terug te voeren op de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg, het tijdelijk onderkomen van het gemeenschapshuis Waterkwartier in Sonnehaert en doordat er minder 'accommodatie-gebonden' jongerenwerk is uitgevoerd door Tandem.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
In 2014 zijn we gestart om onze Vastgoedportefeuille in zijn geheel door te lichten. Dit ter uitvoering van de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. Deze is als volgt geformuleerd:

Onderzoeksopdracht Maatschappelijk vastgoed
Het maatschappelijk vastgoed is een belangrijk instrument om beleid mede vorm te geven. Dit moet dan wel zo effectief en efficiënt mogelijk. Hoe kunnen wij bezuinigen door na te gaan hoe de huisvesting van groepen en instellingen, die wij subsidiëren, slimmer kan, ook in panden die niet van de gemeente zijn. Om naar de toekomst toe te komen tot een optimale invulling en verdeling van voorzieningen met door de gemeente ondersteunde groepen en instellingen, gaan we het volgende onderzoeken:
Welke maatregelen kunnen worden genomen om het gebruik van gebouwen, die binnen het domein van maatschappelijk vastgoed vallen, te optimaliseren. Wij verstaan onder gebouwen in dit kader zowel de gemeentelijke eigendommen als eigendommen van derden met een publiek gebruik. Ons doel is om minder gebouwen effectiever en efficiënter te gebruiken tegen lagere kosten en/of hogere inkomsten. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan het beter benutten van leegstaande ruimten via het makelpunt, het spreiden of juist bundelen van activiteiten, dan wel het stimuleren van zelfbeheer of beter verhuren, dan wel uiteindelijk afstoten van maatschappelijk vastgoed/accommodaties.

Deze maatregelen zullen uiteindelijk leiden tot een aanzienlijke bezuiniging van € 800.000 in 2017. Op de marapmomenten zal hieromtrent worden gerapporteerd.

In 2014 hebben wij de winkel van het maatschappelijk vastgoed open gehouden (verhuur, onderhoud, projecten) en daarnaast hebben we ons gericht op de Onderzoeksopdracht Maatschappelijk Vastgoed (Bezuiniging). Eerste financiële resultaten moeten in 2015 gerealiseerd worden. In 2014 hebben we ons daarop voorbereid door een Makelpunt in te stellen waardoor er veel meer zicht op vraag en aanbod is ontstaan.
We hebben de informatie beter op orde gebracht door het Vastgoedinformatiesysteem Planon nog beter in te richten,
We hebben diverse deelopdrachten uitgevoerd (beheerskosten, cultureel vastgoed, huurcontracten open breken en panden opnieuw in de markt zetten) en de eerste resultaten mogen begin 2015 verwacht worden.

Bovenop de bezuinigingsopdracht hebben we geconstateerd bij de najaarsnota dat steeds meer huurders van ons moeite krijgen om de huur te betalen, waardoor het risico op financiële tegenvallers toeneemt. In 2015 doen we onderzoek naar mogelijke ontwikkelingen en trends waar we in de toekomst rekening mee kunnen of moeten houden.

In vogelvlucht vermelden we hierna de belangrijkste activiteiten, die we vanuit het programma Facilitaire zaken voor de verschillende soorten objecten hebben gedaan:

Cultuur
Nieuwbouw Doornroosje
Op 1 november 2014 is de nieuwbouw van Doornroosje, de studentenwoningen van SSHN en het fietstransferium opgeleverd. Doornroosje is per 1 oktober in gebruik genomen, de studentenwoningen per 1 november. Een aantal restpunten moet nog worden opgelost. Wegens de restpunten en verschil van mening met de aannemer zal de juridische en financiële afronding van dit project in 2015 doorlopen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De Vereeniging
Het eerste deel van de renovatie (fase 1a) heeft in de zomerperiode van 2014 plaatsgevonden, binnen planning en budget. De klimaatinstallatie van de grote zaal is vernieuwd, samen met de theater technische installaties en de zolderverdieping. Tegelijkertijd is het tweede deel van de renovatie verder uitgewerkt. Dit deel wordt in de zomerperiode van 2015 uitgevoerd.

Vasim
Cultuurspinnerij De Vasim is gevestigd in het gelijknamige gebouw en biedt onderdak aan ruim 40 kunstenaars en culturele bedrijven met verschillende achtergronden, maar met een gemene deler: kunst en cultuur beoefenen in een creatieve economie. VSA beheert in opdracht van Grondbeleid het gebouw.
Er zijn in 2014 gesprekken gevoerd met de Cultuurspinnerij om te komen tot een samenwerking met het Vrijheidsmuseum. In november is het besluit gevallen om het Vrijheidsmuseum definitief niet te vestigen in Nijmegen. Dat betekent dat we (i.c. vanuit programma Grondbeleid)opnieuw in overleg gaan met de Cultuurspinnerij.

Cultuurhistorie
De Bastei
De Raad is akkoord gegaan met de realisatie van De Bastei. Het bestemmingsplan is in werking. De omgevingsvergunning is gepubliceerd. De verwachting is dat in januari 2015 gestart kan worden met de bouw. De einddatum voor de bouw is naar verwachting eind 2015.

Mariënburgkapel
Het Huis van de Nijmeegse geschiedenis is gevestigd in de Mariënburgkapel. Het huis heeft een aantal succesvolle tentoonstellingen (over bombardement 1944, 25 jaar archeologie in Nijmegen), lezingen en bijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in meer dan 25.000 bezoekers. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het Huis voor de komende jaren gecontinueerd wordt in de Mariënburgkapel.

Besiendershuis
2014 is het laatste jaar voor het AIR Besiendershuisproject. In het Besiendershuis zijn bijzondere projecten tot stand gekomen voor de stad die veel bezoekers hebben getrokken: o.a een samenwerkingsproject met filmfestival Go Short, een samenwerkingsproject met de stg. Valkhofkwartier over de beleving van het Valkhofkwartier, een orgelconcert met videomapping in de St. Stevenskerk, de Gelderlanderconcerten, openstelling Open Monumentendag en Kunstnacht. In de jaren 2015-2018 zal het Besiendershuis worden benut als Huis voor de creatieve stad.

Onderwijs en Jeugd
We beheren en verhuren een aantal panden ten behoeve van onderwijshuisvesting. Dit betreft o.a. onderwijsvoorzieningen in de voorzieningenharten De Klif en De Ster in Nijmegen noord, en het voorzieningenhart 't Hert in Willemskwartier. Het voorzieningenhart De Biezantijn in het Waterkwartier is opgeleverd in september 2014. Hierin zijn twee schoollocaties van Aquamarijn opgenomen.
Daarnaast beheren en verhuren we ook schoolvoorzieningen in zelfstandige gebouwen, zoals de school Petrus Canisius, een gedeelte van de scholen NSVII en Hazensprong aan Jagerspad 2, een pand aan de Hatertseweg 400 voor Kristallis, het pand van Eigenwijs aan de Dobbelmanweg en een pand aan het Flexcollege aan de Streekweg. Daarnaast beheren wij 10 jongerencentra

In het kader van het bewegingsonderwijs beheren en verhuren we sporthallen en gymzalen. Voor de komende jaren treedt op basis van de jongste cijfers nog geen capaciteitstekort op.
Wel heeft de sterke groei van het aantal leerlingen in het Citadel College in Nijmegen als gevolg, dat de capaciteit van het bewegingsonderwijs in sporthal De Triangel sneller dan gepland vol zit. De komende jaren verwachten we toch dat er nog voldoende capaciteit beschikbaar is. Daarbij gaan we uit van een bezetting van 40 klokuren per zaal/week.
De sportzaal van de Stichting Lindenhout in Neerbosch is in gebruik bij de school van Kristallis. De huur van deze zaal is gecontinueerd tot 2015. We zijn met De stichting Lindenhout in onderhandeling over aankoop van de sportzaal en terrein. Deze zaal is in gebruik ten behoeve van de leerlingen van Kristallis aan de Scherpenkampweg. In het Programma Onderwijs is een investeringskrediet opgenomen van € 950.000 voor het bewegingsonderwijs van de school aan de Scherpenkampweg. Indien tot aankoop van de bestaande sportzaal wordt overgegaan, wordt dit investeringskrediet ingezet voor renovatie van deze sportzaal.

Wijken
Nijmegen heeft 27 wijkcentra, voorzieningenharten, buurthuizen en dependances. De accommodaties zijn over de stad verspreid te vinden. Met onze accommodaties sluiten we aan op de diversiteit in de wijken en geven daarmee ruimte aan leefbaarheid en dragen bij aan sociale cohesie. Dit geven wij vorm door het assortiment van producten en voorzieningen in de accommodaties af te stemmen op de gebruikers en de bewoners van de wijk.

De volgende doelen hadden wij voor 2014 voor ogen:
- een goede spreiding en laagdrempeligheid van onze accommodaties
- multifunctioneel gebruik
- bestendiging van het aantal gebruikers en bezoekers in 2014
- betrokkenheid van bewoners en de sociale cohesie in wijken versterken
- beheerders uitrusten voor de eisen in de nabije toekomst.

Deze doelen streven onze beheerders continu in hun dagelijkse werkzaamheden na. Het komt echter voor dat, in het streven naar een evenwichtige exploitatie, de ruimte voor multifunctioneel gebruik in omvang afneemt. De ruimte wordt dan permanent verhuurd aan maatschappelijke organisaties, die actief zijn in de stad. Daarmee blijft het gebruik van de accommodaties in ieder geval gericht op de sociale cohesie in Nijmegen.
Verder blijven wij ernaar streven allochtone zelforganisaties, die nu nog beschikken over een 'eigen onderkomen', een plek te geven binnen de wijkaccommodaties.

Burgerparticipatie
Burgerparticipatie is voor ons een belangrijke bouwsteen in hoe we willen aansluiten op de wijken. We startten in 2013 met pilots burgerparticipatie binnen accommodaties en hebben die in 2014 verder vormgegeven. We vragen daarbij bewoners meer en vaker om zelf een rol te nemen in de accommodatie. We organiseren geen activiteiten vóór wijkbewoners, maar stimuleren ze om zelf activiteiten te organiseren en bieden de faciliteiten. Het verst zijn we daarbij in de ontwikkeling van Wijkatelier Lindenholt. Met de vorming van het Wijkatelier hebben we een ontmoetingsplek weten te scheppen die gemaakt wordt voor en door wijkbewoners van Lindenholt. Samenkomen, elkaar samen vinden op één gezamenlijke plek met als doel onderlinge binding vergroten, het versterken van maatschappelijke participatie en, juist door deze positieve impulsen, sociaal isolement tot een minimum te beperken, liefst helemaal te voorkomen.
Los van het Wijkatelier Lindenholt geven we ook op andere plaatsen de gelegenheid actief bezig te zijn met participatie. Daar waar bewonersinitiatieven op de grenzen van wet- en regelgeving stuiten, zoeken we actief naar de mogelijkheden om die initiatieven vooral te laten slagen. We werpen zo min mogelijk belemmeringen op maar kijken wat en hoe iets kan.

De voor 2014 geplande evaluatie van de klantenpanels heeft niet plaatsgevonden. Het meten van klanttevredenheid willen we echter zeker vorm blijven geven. We geven in 2015 aan hoe we dat het liefste doen.

Waar mogelijk, hebben we met bewoners uit de wijk ontwikkeld om zo tot een, op de behoefte van de wijk aansluitend, activiteiten-aanbod te komen.

Planmatig onderhoud
Op basis van een onderhoudsplanning onderhouden wij de diverse wijkaccommodaties. Urgente aanpassingen krijgen voorrang als die noodzakelijk zijn en als het verantwoord is de planning aan te passen. In 2014 hebben we een nieuwe Europese aanbesteding voorbereid die in januari 2015 van start zal gaan.

Kwaliteitsimpuls
Upgrading van de wijkaccommodaties is een doorlopend proces. Elk jaar proberen we een accommodatie aan te pakken. In 2014 zetten we de renovatie van het wijkcentrum Dukenburg voort en zijn aanpassingen aan De Ster in gang gezet.

Voorzieningenhart Waterkwartier/ de Biezen
We hebben in 2014 de Biezantijn, het nieuwe voorzieningenhart in het Waterkwartier mogen openen. Het gebouw sluit aan op de behoeften van de buurt door de onmiddellijke nabijheid van de zorgwoningen boven het voorzieningenhart.
Er is een programmaraad in wording waarin wijkbewoners in combinatie met professionals de programmering voor het voorzieningenhart vorm gaan geven.
Multifunctionaliteit en gerichte programmering van de accommodaties geven een positieve impuls aan de bezoekersaantallen.

Sport
Sportpark Brakkenstein
De vervanging van de toplaag + infill van het kunstgrasveld is uitgevoerd.

Jan Massinkhal
In 2014 zijn de plannen voor de verbouwing van de Jan Massinkhal uitgewerkt.
Deze wordt in 2015 verbouwd om de exploitatie voor zowel sport-als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de hele voorgevel vernieuwd en wordt de ingang, kantine en kleedkamers verplaatst. .

Talent Centraal
In november 2014 is definitief besloten om het top- en breedtesportcentrum Talent Centraal Nijmegen op sportpark de Dennen te bouwen. In Talent Centraal worden STJN (judo), de Hazenkamp (turnen), en talentbegeleiding (Topsport Gelderland)gehuisvest. In 2015 wordt gestart met de bouw, in 2016 wordt Talent Centraal Nijmegen opgeleverd.

Zwembad Dukenburg
De energievoorziening voor het zwembad en wijkcentrum Meijhorst is gecombineerd. Deze installatie dient vervangen te worden. De voorbereiding van de aanbesteding is in gang gezet en er wordt ingezet op vervanging van de warmtekrachtkoppeling in de zomer van 2015.

Facilitaire Diensten
Binnen dit programma valt het beheer en onderhoud van 530 objecten van de Gemeente Nijmegen.
We hebben in 2014 een begin gemaakt met het kritisch doornemen van onze contracten en een onderzoek naar hoe we de exploitaties van onze gebouwen kunnen verbeteren. Echte leegstand hebben we niet, maar er zijn een aantal gebouwen met ingebruikgevingscontracten. Daar kijken we hoe we hier meer opbrengst kunnen genereren. We zijn ook in 2014 gestart met de nieuwe aanbesteding van ons onderhoud. Deze zal in de eerste helft van 2015 zijn beslag krijgen. In het kader van duurzaamheid voerden we het masterplan duurzaamheid uit. Voorts hebben we met ons bulkkrediet van € 750.000 een aantal gebouwen in het kader van veiligheid en wettelijke aanpassingen kunnen verbeteren. Ten slotte werd medio september 2014 van NEC vernomen dat deze voetbalclub door de degradatie uit de eredivisie in mei 2014 niet in staat is om aan de huurverplichtingen jegens de gemeente te voldoen. Daardoor zijn er achterstanden ontstaan in de huurbetalingen voor het Goffertstadion en amateurcomplex De Eendracht.
Na besluitvorming in college en raad volgen we de volgende marsroute binnen de door de raad aangegeven kaders:

Voor het seizoen 2014-2015 uitstel van betaling geven tot 1 juli 2015, mits voldoende is geborgd dat huurbetaling daarna weer begint en de huurachterstand daarna ook nog op een nader te bepalen manier wordt ingelopen. Met NEC is afgesproken dat de huurbetaling over de zogenaamde eredivisie periode
voor 1 juli 2015 is ingelopen.

In vervolg op de motie van 7 maart 2012 “Onderzoek verkoop Goffertstadion” en het gestelde in het coalitieakkoord, de komende tijd gebruiken om in onderhandeling te gaan met NEC over verkoop van het stadion. Bij verkoop zal een geëigende taxatiemethode worden gehanteerd.

Het voorkómen van staatssteun zal hierbij een belangrijke randvoorwaarde zijn, ook tegen de achtergrond van het lopende onderzoek door de Europese Commissie naar staatssteun bij de Eendracht-overeenkomst uit 2011. We zijn in afwachting zijn van een besluit van deze Commissie, tot op heden is hierover nog geen uitsluitsel gegeven.

Grondbeleid
Wij voeren het “tijdelijk beheer” over de aangekochte panden, die op termijn gesloopt dienen te worden in het kader van de herontwikkeling. Ze zijn opgenomen in planexploitaties.
Wij zorgen daarbij voor veiligheid in en rondom leegstaande panden. Daarnaast hebben we als doel voorkoming van kraakacties en ongestoorde uitvoering van sloopwerkzaamheden.

Mobiliteit

Voor het programma mobiliteit wordt het onderhoud verricht aan onze parkeergarages en fietsenstallingen. In 2014 hebben we 200 parkeerplaatsen in gebruik genomen onder Plein 44 en het fietstransferium bij Doornroosje.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0		0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Toelichting financiën

Het programma Facilitaire Diensten sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,1 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,3%. Het negatieve resultaat op het programma bestaat uit een nadeel van € 26.000 bij het product Onderzoek en Statistiek en een nadeel van € 121.000 bij het product Maatschappelijk Vastgoed. Het resultaat wordt vooral bepaald door forse dalingen in de verhuur en horeca-opbrengsten in onze accommodaties, het tekort op het externe projectvolume en een niet begrote verkoopopbrengst aan het einde van het jaar. We lichten de belangrijkste verschillen hieronder verder toe.

-83.000	De gemeente huurde een pand aan de Berg en Dalseweg en verhuurde dit door. Dit contract is in de zomer 2014 beëindigd
84.000	Lagere energiekosten door zachte winter en doordat er in het kader van duurzaamheid voorzieningen in de gemeentelijke panden zijn aangebracht. De lagere energiekosten i.v.m. duurzaamheid zijn al in de begroting 2015 e.v. verwerkt
-89.000	Effect aanbesteding schoonmaken. Aan de SocialReturn voorwaarde bij de aanbesteding is invulling gegeven door de inzet van Breed-medewerkers. Voor de kosten van begeleiding, coördinatie en vervanging bij ziekte van deze medewerkers brengt de contractpartij kosten in rekening.
-126.000	Bij de horeca-activiteiten is een algemene tendens van een lagere omzet. De recessie heeft een duidelijke invloed op de bestedingen o.a. door het wegvallen van horeca gevoelige activiteiten als bijvoorbeeld bingo's.
-55.000	Hogere kapitaallasten. Dit is een begrotingstechnisch effect.
95.000	Door diverse renovaties van gebouwen vallen de kosten voor huurdersonderhoud in een aantal panden lager uit
-258.000	Door de economische situatie is het volume van de externe opdrachten van bijvoorbeeld kinderopvang en politie lager. Een aanzienlijk deel van de geraamde opbrengsten is daardoor niet gerealiseerd.
-50.000	De accommodaties van de gemeente kunnen onder vastgestelde voorwaarde met name als het activiteiten voor en door de wijk zijn tegen het 0-tarief worden gehuurd. Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Dit hangt ook samen met het beleid waarbij de wijken en hun bewoners meer zelf aan zet zijn.

-90.000	De verhuur in onze accommodaties trekt weer licht aan maar is nog niet op het niveau van 2011. Daarnaast ondervinden we nog steeds het effect van de bezuinigingen op de gesubsidieerde instellingen. De daardoor vervallen huuropbrengsten kunnen slechts deels worden opgevangen.
381.000	Er is eind 2014 een pand, en verder een aantal grondstroken, verkocht. Door het moment van verkoop waren deze netto baten niet begroot.
44.000	Diverse kleine verschillen

Gespecificeerd en gesplitst naar lasten en baten is het beeld als volgt:

Lasten (Nadeel € 302.000):

133.000	Beëindiging huur/verhuur Berg en Dalseweg
84.000	Energie
-89.000	Aanbesteding schoonmaak
33.000	Lagere omzet horeca
-55.000	Hogere kapitaallasten
95.000	Renovaties van gebouwen/lagere kosten
-36.000	Verkoop pand en grondstroken
-485.000	Specifieke en additionele opdrachten van derden o.a. Veiligheidsregio en GEM-Waalsprong welke niet zijn begroot. Deze zijn volledig in rekening gebracht
18.000	Diverse kleine verschillen

Baten (Voordeel € 155.000):

-216.000	Beëindiging huur/verhuur Berg en Dalseweg
-159.000	Lagere omzet horeca accommodaties
-258.000	Lager projectvolume externe opdrachten
-50.000	Effect 0-tarief gemeentelijke accommodaties
-90.000	Lagere huuropbrengsten gemeentelijke accommodaties
417.000	Verkoop pand en grondstroken
485.000	Opbrengsten specifieke en additionele opdrachten van derden o.a. Veiligheidsregio en GEM-Waalsprong welke niet zijn begroot. Zie ook lasten.
26.000	Diverse kleine verschillen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1043 Facilitaire diensten **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				38.876	46.880	8.005
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.234	-1.828	406
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-27	-27
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-400		400
Totaal Wijzigingen				**-2.634**	**-1.855**	**779**
Eindtotaal				**36.242**	**45.025**	**8.784**

Risico's

De volgende risico's zijn nog steeds actueel:

- De uitkomst van een aanbesteding valt tegen. De tegenvallende aanbesteding kan als gevolg hebben dat een oorspronkelijk plan/ontwerp/traject heroverwogen wordt en dat er mogelijk -(te) dure- elementen uit het oorspronkelijke idee, bewust worden geschrapt.

- Door onvolledigheden en of onvolkomenheden in het inkoopproces wordt een claim ingediend wat leidt tot financiële schade voor de gemeente.
- Een nieuwbouwpand komt niet tijdig beschikbaar wat leidt tot de noodzaak om tijdelijke voorzieningen te treffen waaraan financiële gevolgen voor de gemeente zijn verbonden.
- De economische situatie al dan niet gecombineerd met tariefsverhogingen en/of subsidieverlagingen leidt ertoe dat in gebouwen (Welzijn, Sport, Vastgoed) leegstand ontstaat. Dit leidt tot minder huuropbrengsten voor de gemeente.
- Na de ingebruikname van een sport- of welzijnsaccommodatie blijken de kosten in de beheerfase hoog te zijn wat leidt tot structurele financiële nadelen voor de gemeente.
- Het aantreffen van asbest in één van de gemeentelijke gebouwen. Asbest is schadelijk voor de gezondheid en dient, in bepaalde gevallen, onmiddellijk verwijderd te worden.
- Een gebruiker van een gemeentelijke sport- of welzijnsaccommodatie raakt besmet met legionella, wordt ziek, met tijdelijke of blijvende gevolgen, wat leidt tot claims bij en imago-verslechtering van de gemeente.
- Door gewijzigde richtlijnen stijgt het aantal verplichte overdrachten van objecten vanuit het ontwikkelbedrijf (geen ontwikkel- plannen meer of ontwikkeling afgerond en pand gaat in exploitatie) of vanuit Onderwijs (object heeft geen onderwijsfunctie meer) naar VSA. De vereiste middelen zijn niet altijd beschikbaar hetgeen leidt tot een tekort. Als de budgetten voor bijv. onderhoud, ozb, waterschap e.d. ontoereikend leidt dit tot structureel financieel tekort. Dit geldt ook als een pand zonder huurder over komt naar VSA (dus leegstand) maar er in de Stadsbegroting wel huurbaten zijn opgenomen.

Daarnaast achten wij het niet nakomen van de afspraken in het NEC-dossier een risico.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

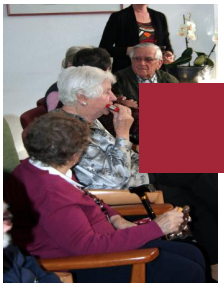

Programma Zorg & Welzijn

ALGEMEEN

In 2014 is het nieuwe beleidskader Wmo & Jeugd 2015-2018 vastgesteld door college en raad, waarmee we vasthouden aan de ingezette koers. Belangrijk element in deze koers is het wijkgerichte werken, dat in 2014 is doorontwikkeld. Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken; informele zorg; informatie en advies (Stips); hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil) en regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we fors ingezet op meer samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijk offertetraject voor de W4, waarbij voor 2015 ook MEE is aangesloten.
Met de infrastructuur van Stips, sociale wijkteams en regieteams hebben we een belangrijke basis gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn.

Wat betreft de langdurige en specialistische ondersteuning, zijn in het laatste kwartaal van 2014 in regionaal verband contracten gesloten met aanbieders op het gebied van jeugdhulp, de nieuwe Wmo (begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen). Dit is uitgemond in lokale contracten per gemeente voor ambulante begeleiding/jeugdhulp, kortdurend verblijf en dagbesteding en regionale contracten voor jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en beschermd wonen. Arbeidsmatige dagbesteding is ondergebracht bij het regionale werkbedrijf. Subsidies zijn lokaal door gemeente Nijmegen verleend aan het netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en aan het RIBW en Ixta Noa voor de inloopvoorzieningen GGZ. De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De aparte meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling zijn samengevoegd en op 1 januari 2015 start het samengevoegde meldpunt onder de naam Veilig Thuis.

Het convenant met Coöperatie VGZ heeft een nauwe relatie met het werken in wijknetwerken. Diverse doelen van de vier thema's uit het convenant (sociaal wijkteam, GGZ, Ouderen en Preventie) zijn behaald. Zo is het aantal praktijkondersteuners GGZ bij de huisartsenpraktijken (POH'ers), die participeren in de sociale wijkteams, fors toegenomen en wordt de ouderenmodule (screening, plan en zorg) in veel huisartsenpraktijken ingezet. Samen met de regiogemeenten is in goed overleg met de Coöperatie VGZ de inkoop van de wijkverpleegkundige inzet in het sociaal wijkteam voor 2015 geregeld. Wat betreft gezondheidspreventie hebben weer diverse gezonde leefstijlactiviteiten plaatsgevonden dankzij de inzet van gezondheids- en beweegmakelaars in wijken en op scholen.

De reguliere activiteiten gingen in 2014 gewoon door. Tal van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties voor bijvoorbeeld ouderen zijn we in 2014 blijven ondersteunen. En Nijmegen kent een gedegen netwerk met organisaties voor vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Voor de uitbreiding van jongerencentra in de Waalsprong is een krediet voor uitbreiding en nieuwbouw in Oosterhout en Lent beschikbaar gesteld.

In 2014 hebben we in tegenstelling tot veel andere gemeenten het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen, waaronder hulp bij het huishouden, niet gewijzigd. De klanttevredenheid over individuele Wmo-voorzieningen is stabiel gebleven. Dankzij de succesvolle aanvraag en toekenning van de Toelage Hulp bij het Huishouden in 2014 kunnen wij ook in 2015 de hulp bij het huishouden op hetzelfde peil houden.

In het beleidskader Wmo en Jeugd 2015-2018 is diversiteit opgenomen als rode draad door het gehele aanbod heen. We vinden het belangrijk dat organisaties die zorg bieden, kunnen omgaan met culturele en seksuele diversiteit en dit hebben we dan ook als voorwaarde opgenomen in de afgesloten contracten met zorgaanbieders. Betrokken instellingen in de stad (zoals het Inter-Lokaal, Vluchtelingenwerk, IVC en Intercity) werken aan het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van vluchtelingen, migranten en andere kwetsbare burgers. Deze instellingen werken merkbaar meer samen waardoor het aanbod efficiënter wordt ingezet. Om de maatschappelijke acceptatie van homoseksualiteit te bevorderen zijn diverse projecten ondersteund zoals Roze woensdag, Theater AanZ, stichting Dito, het Roze Huis en SchoolsOUT. Naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten hebben we naast de noodopvang een opvangvoorziening met bed, bad en brood voor uitgeprocedeerden in de steigers staan, die in januari 2015 open gaat.

Tot slot hebben we ook in 2014 voorzieningen beschikbaar gesteld waarmee dak- en thuislozen, zwerfjongeren en slachtoffers van huiselijk geweld konden worden opgevangen en hebben we begeleiding en nazorg aan ex-gedetineerden geboden. Met IrisZorg hebben we de omslag naar werken in trajecten per 2015 voorbereid. De cliënt en zijn maatschappelijk herstel staan hierbij centraal in het werk, niet de voorziening. Door het Meldpunt Bijzondere Zorg, Iriszorg, Pro Persona en de RIBW is bemoeizorg geleverd aan zorgmijdende dak- en thuislozen. We hebben drie vernieuwende projecten voor (tijdelijke) huisvesting opgestart: Housing First, Tijdelijk Wonen en het Huis om te Zijn, en we hebben stappen gezet voor de realisatie van de zorgwoningen Weezenhof.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

- Inwoners van Nijmegen kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen, leven en deelnemen aan de samenleving, uitgaand van zelfregie of met inzet van de sociale omgeving.
- Jongeren benutten hun individuele mogelijkheden optimaal en ouders nemen hun verantwoordelijkheid.
- Nijmegenaren zijn bereid om elkaar te helpen en mensen kunnen een beroep doen op hun sociale omgeving als ze hulp nodig hebben
- De gezondheidsverschillen tussen mensen met hoge en lage opleiding nemen niet toe.
- Inwoners met verschillende achtergronden voelen zich thuis in Nijmegen en participeren in de samenleving.
- De tevredenheid van onze Wmo-cliënten over de verstrekking van individuele voorzieningen blijft ruim voldoende.
- Sociaal kwetsbare mensen zijn onder dak en hebben weer perspectief; de maatschappelijke overlast die sommigen uit deze doelgroepen veroorzaken, vermindert.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	**Stimuleren participatie**
H2	**Optimale kansen voor de jeugd**
H3	**Bevorderen gezondheid**
H4	**Gelijke kansen voor iedereen**
H5	**Zelfstandig wonen en leven**
H6	**Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren**

Hoofddoelstelling 1

Stimuleren participatie

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners van Nijmegen, mensen zonder en met beperkingen, leven zo zelfstandig mogelijk en participeren in de samenleving. Wij bevorderen de leefbaarheid en sociale samenhang in de stad en in de wijken.
We kiezen voor onderstaande indicator uit de Stads- en Wijkmonitor die is opgebouwd uit de volgende onderdelen: ik kan goed voor mezelf zorgen; ik kan alles goed aan; ik kan prima voor mezelf opkomen en ik krijg hulp van mensen uit mijn omgeving.

Wat hebben we bereikt?

Vanuit het principe 'zo dichtbij mogelijk' is in 2014 het wijkgerichte werken doorontwikkeld. Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken, informele zorg, informatie en advies (Stips), hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil), regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we ingezet op samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen.

In 2014 zijn zes van de negen Stips ingericht en is de wijkoverstijgende Info- en advieslijn (digitaal en telefonisch) in werking getreden, die vanaf oktober 2014 fungeerde als helpdesk voor vragen over de veranderingen in de zorg. De Stips verschillen in grootte: twee Stips XL (Wijkcentrum Dukenburg en Wijkcentrum Titus Brandsma), waar meer gespecialiseerde kennis en diensten aanwezig zijn. Deze Stips XL functioneren tevens als back office voor de andere Stips. Dit geldt ook voor de Info- en advieslijn. In de Stips werkt een groot aantal professionele instellingen en vrijwilligersorganisaties samen, waaronder onderdelen van de gemeentelijke dienstverlening (Loket Zorg & Wonen en de Sociaal Raadslieden). Iedere Stip bestaat uit een groep vrijwilligers en een coördinator. De Stips en Sociale Wijkteams zijn zoveel mogelijk op dezelfde locatie gehuisvest. De Stips nemen de enkelvoudige en informatie- en adviesvragen voor hun rekening, terwijl de sociale wijkteams zich op de meervoudige en complexere vragen richten.

In korte tijd zijn de Sociale Wijkteams een begrip geworden in Nijmegen. De teams blijken een vliegwiel te zijn voor verandering in de wijk. De sociale wijkteams hebben een spilfunctie in het realiseren van onze Wmo-doelstellingen, maar staan er zeker niet alleen voor. De sociale wijkteams richten zich op alle doelgroepen en mensen met meervoudige vragen: van 0 tot 100 jaar. Het accent van de sociale wijkteams heeft in de eerste periode gelegen op individuele ondersteuning (vraagverheldering, netwerkgesprekken, kortdurende ondersteuning), maar de sociale wijkteams richten zich zeker ook op het aanjagen en faciliteren van wijkactiviteiten. In 2014 zijn 10 sociale wijkteams operationeel geworden. Hiermee is er een stadsdekkend netwerk van sociale wijkteams actief in Nijmegen: in Lindenholt, Hatert, Noord, Midden, Oud-West, in Dukenburg, Oost, Centrum, Nieuw-West en Zuid. In de pilot en daarna ook bij de nieuwe teams is een groot accent gelegd op het ontwikkelen van een andere attitude van de werkers. Met inzet van de Sonestra-methode, de sociale netwerkstrategie, en het actieleren van de HAN is geïnvesteerd in het “kantelen”.

Met deze infrastructuur van Stips, sociale wijkteams en regieteams hebben we een belangrijke basis gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn. De sociale wijk- en regieteams kunnen vanaf 2015 samen met huis- en jeugdartsen volwassenen en jeugdigen toeleiden naar zwaardere zorgtrajecten en -voorzieningen: Wmo-maatwerkvoorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen.

Met ingang van 2015 wordt het welzijnsdomein uitgebreid een aantal taken. In de regio Nijmegen is er voor gekozen de volgende nieuwe taken lokaal in te kopen en lokaal te organiseren: de cliëntondersteuning voor mensen met een beperking, de basisdagbesteding ouderen en de inloopfunctie GGZ. In 2014 hebben we de opdrachtformulering en subsidiëring van deze functies voorbereid en gerealiseerd.

Indicatoren

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1. Ik kan goed voor mezelf zorgen etc.	90%	90%	--*

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben voor 2014 een overeenkomst met de W4-organisaties afgesloten op basis van een gezamenlijke meerjarige offerte. Tevens is de subsidieverlening voor 2015 voorbereid. De W4 heeft op basis van de gemaakte afspraken in 2014 op uitvoeringsniveau in toenemende mate een coördinerende en regisserende verantwoordelijkheid op de domeinen van de Basisinfrastructuur Welzijn op zich genomen. In het bijzonder ten aanzien van de Stips, de Sociale wijkteams en de Dagbesteding ouderen.
- In 2014 zijn zes Stips gerealiseerd en is de Stip -Informatie en Advieslijn operationeel. Voor 2015 is een werkplan opgesteld voor de verdere uitrol en doorontwikkeling van de Stips, met als aandachtspunten onder meer de afstemming van de inzet van vrijwilligers en de meer gespecialiseerde ondersteuning en de aansluiting van de Stips op de huidige wijkstructuren, onder meer de sociale wijkteams.
- In 2014 heeft de uitrol plaatsgevonden van alle 10 sociale wijkteams. Hiermee komt een eind aan de pilotfase waarin experimenteren centraal stond en de regie hierop primair bij de gemeente Nijmegen lag. Vanaf 2015 opereren de sociale wijkteams regulier in het hart van de Basisstructuur Welzijn en verschuift de uitvoeringsregie van de gemeente meer naar de samenwerkende partners. Hiervoor is het exploitatieplan sociale wijkteams 2015 opgesteld, dat begin 2015 wordt bekrachtigd middels het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst tussen de samenwerkende partners, waaronder de gemeente Nijmegen. Met ingang van 1 januari 2015 krijgen de sociale wijkteams er in het kader van de transitie sociaal domein een taak bij: het toeleiden naar zorg en ondersteuning. Hiertoe is een privacyconvenant opgesteld, waarin de afspraken staan voor de gegevensverwerking tussen sociale wijkteamleden en tussen sociale wijkteams en derden.
- De Basisstructuur Welzijn wordt per 2015 uitgebreid met de cliëntondersteuning voor mensen met een beperking van MEE Gelderse Poort. Op basis van het regionale transitie-arrangement hebben we afspraken gemaakt over de inbedding van de producten van MEE in de Basisstructuur Welzijn. De producten van MEE zijn inhoudelijk meegenomen in de subsidieaanvraag van de W4 2015 om zodoende de inbedding in Basisstructuur nader vorm te geven.
- We hebben Swon het seniorennetwerk gevraagd het voortouw te nemen in het opstellen van een gezamenlijke plan en een offerte voor de organisatie van de basisdagbesteding ouderen als algemene voorziening, ingebed in de Basisstructuur Welzijn. De aanbieders hebben zich in 2014 verenigd in het Netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en gecommitteerd aan het bieden van zorggarantie in 2015 en de gezamenlijke ontwikkeltaak voor 2015 en verder.
- Voor de inloopvoorzieningen GGZ, die ook nieuw zijn in de Wmo, is aan de betrokken instellingen, het RIBW en Ixta Noa, gevraagd om in samenwerking met het Zelfregiecentrum één offerte en plan in te dienen. Op basis van dit plan is subsidie verleend.
- Tot slot hebben we de structurele ondersteuning van tal van kleine en grotere maatschappelijke organisaties voortgezet. deze organisaties zetten zich in voor de participatie en ondersteuning van mensen met een beperking, kwetsbare ouderen, bewonersinitiatieven, mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk etc. (onder meer De Vrijwiligerscentrale, de Hobbywerkplaatsen, De Hulpdienst, vrijwilligersorganisaties voor ouderen en gehandicapten). In 2014 is tevens gestart met het toekennen van een persoonlijke blijk van waardering door de burgemeester voor vrijwilligers voor hun bijdrage aan het welzijn van de stad tijdens de uitreiking van Het Lokale Compliment.

Hoofddoelstelling 2

Optimale kansen voor de jeugd

Wat willen wij bereiken?

Binnen deze hoofddoelstelling formuleren we de volgende doelstellingen:

- wij willen dat jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot zelfredzame volwassenen. Wij bieden jeugdigen daarom perspectief op zinvolle activiteiten, opleiding of werk. Risicojongeren hebben daarbij onze speciale aandacht;
- Wij willen een positief opvoedklimaat creëren en ouders stimuleren maximale verantwoordelijkheid voor hun kinderen te nemen bij het opvoeden;
- wij bieden eerstelijns hulp en ondersteuning aan jeugdigen van 0-23 jaar en hun gezinnen, die dat nodig hebben. We doen dat zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk, waarbij we ernaar streven de instroom in de tweedelijns zorg gerichter in te zetten.

Wat hebben we bereikt?

Nijmegen kent een gedegen netwerk met algemeen voorzieningenniveau van vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Jongerenwerk in de wijken zorgt ervoor dat jongeren een aanspreekpunt hebben en op een positieve manier kunnen meedoen in de wijk. Het voorkomt in veel gevallen zwaardere problematiek en helpt jongeren om op school te blijven, werk te behouden of te vinden. Om die reden zijn er structureel € 200.000 extra ingezet voor jongerenwerk in de wijken. We richten ons daarbij op individuele begeleiding van jongeren in Nijmegen Noord en in andere wijken in Nijmegen waar ondersteuning hard nodig is. In 2014 is het besluit genomen voor de realisatie van een jongerencentrum als aanbouw bij De Ster in Lent en een inpandige uitbreiding van het jongerencentrum in De Klif te Oosterhout. Binnen de voorzieningen bieden we jeugdigen de gelegenheid om hun individuele mogelijkheden optimaal te benutten. Er is een pilot gedraaid met jongerencentra in meer of mindere mate van zelfbeheer. Ook de ondersteuning van het vrijwillig jeugdwerk in de wijken, zoals de scouting en bouwdorpen, houden we overeind.

We hebben daarnaast invulling gegeven aan de acties uit de Wmo-uitvoeringsnotitie Jeugd- en jongerenwerk. Het jongerenwerk werkt meer samen met het onderwijs, richt zich meer op preventie, met een focus op jongere kinderen in de schakelleeftijd. Tegelijkertijd worden met projecten als Op Jezelf en de training van jongerencoaches uit het eigen netwerk oudere jongeren niet losgelaten en ondersteund bij activiteiten. Meiden en kwetsbare jongeren krijgen meer aandacht. Overlast en opschaling werkt naar tevredenheid van de partners. Men weet elkaar goed te vinden en elkaars professionaliteit goed in te zetten rondom specifieke casussen.

De aansluiting met het onderwijs is verder versterkt. Er zijn in het kader van passend onderwijs op twee momenten wettelijk verplichte bestuurlijke overleggen gevoerd met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en er zijn afspraken gemaakt over de aansluiting van de schoolinterne zorgstructuur op en toeleiding naar de sociale wijkteams. Ditzelfde geldt voor de zorgstructuur 0-4 jarigen. De zorgcoördinatoren van Kijk op Kleintjes werken samen in het jeugdnetwerk. Er zijn afspraken gemaakt met kinderopvangorganisaties en zorgaanbieders over het ontwikkelen van passende kinderopvang in Nijmegen. Op het gebied van schoolmaatschappelijk werk is in 2014 gestart met de voorbereiding van een evaluatie. Ook deze functie moet naadloos aansluiten op de nieuwe zorgstructuur.

In 2014 zijn de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) geïntegreerd in het grotere geheel van de Wmo. De sociale wijkteams en de regieteams vormen vanaf 1 januari 2015 de spil bij het bieden van en toeleiden naar hulp en ondersteuning op alle leefgebieden en voor alle leeftijden. Deze teams werken nauw samen met de vindplaatsen, zoals scholen en kinderopvang. In 2014 is met het oog op de transitie van de Jeugdzorg extra geïnvesteerd in de versterking van de inzet en expertise op het gebied van jeugd in de sociale wijkteams. Ook de basisvoorzieningen, zoals de jeugdgezondheidszorg en het (school)maatschappelijk werk vervullen hierin een belangrijke functie.

In 2014 is verder gewerkt aan de herijking van het preventief jeugdbeleid op basis van de in 2013 vastgestelde Wmo-uitvoeringsnotitie Preventief Jeugdbeleid. Een solide preventief jeugdbeleid is de basis voor de transitie van de jeugdzorg, jeugd-GGz en jeugd-LVG. 2014 stond voor een belangrijk deel in het teken van de implementatie en voorbereiding van de daadwerkelijke transitiedatum van 1 januari 2015. Er zijn contracten gesloten met aanbieders op het gebied van ambulante trajecten, dagbesteding, dagbehandeling, (semi)residentiële zorg, pleegzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering . Er is een functioneel Programma van Eisen vastgesteld voor de inrichting van het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis Gelderland-Zuid. Vanaf 1 januari 2015 start de uitvoering door de GGD. Voor het gedwongen kader zijn werkprocessen ontwikkeld en is door de Gecertificeerde Instellingen een transitieplan opgesteld. Aan een verdere transformatie in 2015 wordt gewerkt.

Vanwege de oververtegenwoordiging van allochtone jongeren in de zware vormen van Jeugdzorg is met het EIF-project ingezet op het verbeteren van de toegankelijkheid van preventieve jeugdvoorzieningen voor allochtone ouders. Ook is met de aan de regio Nijmegen toegekende middelen uit het provinciale Programma Regionale Sociale Agenda en de processubsidie Risicojongeren 16 – 23 jaar ingezet op de groep overbelaste jongeren met een groot risico op maatschappelijke uitval, waaronder tienermoeders en meiden.

Bezuinigingen
De Onderzoeksopdracht Onderwijs en Ondersteuning Jeugd is in 2014 afgerond. De mogelijkheden zijn in beeld gebracht om functies effectiever te benutten en zo efficiënt mogelijk in te richten. Om het belangrijke aanbod van vrijwillig jeugdwerk in de wijken overeind te houden is besloten om de taakstelling voor dit onderdeel binnen de onderzoeksopdracht met € 100.000 te verlagen. In 2014 zijn afspraken gemaakt met de schoolbesturen over structurele bezuinigingsmogelijkheden m.i.v. 2015. Voor het product jeugd heeft de uitwerking van de onderzoeksopdracht geen inhoudelijke gevolgen.

Indicatoren

Optimale kansen voor de jeugd	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Jeugdigen dat zich probleemrijk vindt	11	13	-- *
2.2 Ouders dat aangeeft behoefte te hebben aan opvoedsteun	9%	9%	8%**

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).
** Kindermonitor 2013-2014

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De wijkraden, Tandem, de jongeren en diverse wijkbewoners zijn op verschillende momenten en manieren nauw betrokken bij het traject voorafgaand aan het besluit tot realisatie en uitbreiding van de twee jongerenvoorzieningen in Nijmegen-Noord. Op 3 november 2014 is in Lent nog een aparte informatiebijeenkomst gehouden voor inwoners van Lent om de optie van aanbouw De Ster voor te leggen. Deze aanbouw is door de aanwezigen positief ontvangen. De jongeren worden in 2015 nauw betrokken bij de inrichting en programmering van de nieuwe accommodaties. Er wordt in kaart gebracht welke jongerenvoorzieningen er aanwezig zijn en welke er nog nodig zijn in het stadsdeel Nijmegen-Noord.
- Het jongerenwerk en preventief jeugdbeleid in de stad wordt uitgevoerd op basis van de afspraken met de W4, de Wmo-uitvoeringsnotitie jongerenwerk 2013, de uitvoeringsnotitie preventief jeugdbeleid en het Beleidsplan Wmo en Jeugd dat in 2014 is vastgesteld. Met de partners in het jongerenwerk is de Wmo-uitvoeringsnotitie nog eens op status van activiteiten en afspraken nagelopen. Hierbij is vastgesteld dat de belangrijkste activiteiten inmiddels worden uitgevoerd zoals dit eerder is afgesproken.
- In 2014 is er op twee momenten bestuurlijk op overeenstemming gericht overleg gevoerd over passend onderwijs tussen de 17 betrokken gemeenten en de bestuurders van samenwerkingsverbanden passend onderwijs in regio 25.07. Ter voorbereiding op dit overleg zijn verschillende inhoudelijke werksessies georganiseerd met professionals uit de praktijk van onderwijs en zorg. Ook is intensief geÏnvesteerd in het

proces van intergemeentelijke en bestuurlijke afstemming, zowel met de wethouders Onderwijs als de wethouders Zorg en Welzijn.

- Binnen de gemeente Nijmegen is een aantal partijen aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een nieuwe manier van werken binnen de kinderopvang. Een manier van werken die aansluit bij transities en de ontwikkelingen binnen het Passend onderwijs. Er ligt inmiddels een notitie die door alle betrokken partijen (kinderopvang, instellingen, GGD) gedragen wordt. Werksessies, werkgroepbijeenkomsten en regelmatig overleg zijn hieraan vooraf gegaan. Nu de notitie er ligt is er ruimte voor doorontwikkeling en uitvoering in 2015.
- Sinds 2008 is 'Kijk op Kleintjes' een vast onderdeel van de Nijmeegse zorgstructuur. Deze werkwijze past binnen de sluitende zorgketen voor jeugdigen van 0 tot 23 jaar en past dus in het Wmo-beleid (Voorschoolse Voorzieningen). 'Kijk op Kleintjes' is een werkwijze voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Binnen deze structuur zijn zorgcoördinatoren werkzaam. Deze coördinatoren signaleren ontwikkelingsproblemen bij kinderen op kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Zij verwijzen kinderen door en verlenen hulp aan kinderen en hun ouders van 0 tot 4 jaar. Door vroegtijdig ontwikkelingsproblemen vast te stellen, kan zwaardere hulp op latere leeftijd voorkomen worden. Het gaat om gemiddeld 800 consultaties bij kinderen per jaar en met de opvoedhulp betreft het gemiddeld 400 kinderen per jaar.
- De verbinding en aansluiting met de zorgcoördinatoren en ZAT's wordt steeds beter gelegd. Momenteel loopt er een stuur- en werkgroep om de 'Kijk op Kleintjes' ook in de nieuwe zorgstructuur door te laten lopen.
- Belangrijk voor de sociale wijkteams is de pilot NIM & BJZ, waarin medewerkers jeugdhulpverlening van BJZ werden toegevoegd aan de lokale teams van NIM. Om zo de expertise om breed te kijken naar opgroei en opvoedproblematiek en de ernst in te schatten over te dragen naar medewerkers van NIM. Voor de verdere directe versterking van expertise jeugd in de sociale wijkteams zullen begin 2015 nieuwe medewerkers met ervaring en expertise in de Jeugdzorg in dienst worden genomen bij NIM. Deze medewerkers worden toegevoegd aan de Sociale Wijkteams. Zij werken vanuit de Sociale Wijkteams en hebben daarnaast de taak om hun collega's van NIM te coachen in jeugd en opvoedingszaken.
- Binnen het gedwongen kader hebben in 2014 veel ontwikkelingen plaats gevonden. Er zijn uitgebreid voorbereidingen getroffen voor de inrichting van het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis Gelderland-Zuid. De GGD heeft de begroting voor Veilig Thuis Gelderland-Zuid opgesteld en er is budget beschikbaar gesteld aan de GGD om uitvoering mogelijk te maken in 2015. Daarnaast heeft zijn er werkprocessen ontwikkeld voor het gedwongen kader, ligt er van de Gecertificeerde Instellingen een transitieplan en wordt er gewerkt aan verdere transformatie in 2015.
- In 2014 hebben we zowel ambtelijk als bestuurlijk intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd. De grootste uitdaging was om op basis van deze gesprekken te komen tot afspraken over bezuinigingsmogelijkheden, steeds met functiebehoud op alle onderdelen als uitgangspunt.

Hoofddoelstelling 3

Bevorderen gezondheid

Wat willen wij bereiken?

Met het vaststellen van de nota "Samen gezond verder" gezondheidsbeleid 2013-2016 blijven wij ons inzetten op:

1. Het verminderen van overgewicht / stimuleren van een gezonde leefstijl
2. Het tegengaan van alcoholgebruik door jongeren
3. Het versterken van de mentale gezondheid
4. Het verkleinen van gezondheidsverschillen

Gezondheidsverbetering is vooral gericht op verandering van gedrag. Gedragsverandering is niet snel en eenvoudig te realiseren. Daarmee kent gezondheidsbeleid doelstellingen voor langere termijn, langer dan 4 jaar.

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben uitvoering gegeven aan de het gezondheidsbeleid 2013-2016 "Samen gezond verder". Tevens is er een uitvoeringsprogramma Gezond ouder worden, gezamenlijk opgesteld door partijen in het veld, vastgesteld en gestart.
De GGD heeft uitvoering gegeven aan de wettelijke taken, zoals infectieziekten-bestrijding en de jeugdgezondheidszorg.
Uit de evaluatie van de samenwerking tussen gemeente en Coöperatie VGZ blijkt dat we diverse doelen van onze gezamenlijke thema's (sociaal wijkteam, GGZ, Ouderen en Preventie) hebben bereikt. Zo is het aantal praktijkondersteuners (POH) GGZ bij de huisartsenpraktijken fors toegenomen en wordt de ouderenmodule (screening, plan en zorg) in veel huisartsenpraktijken ingezet. De samenwerking krijgt een vervolg in 2015.
Samen met de regio gemeenten is in goed overleg met de Coöperatie VGZ de inkoop van de wijkverpleegkundige inzet in het Sociaal Wijkteam voor 2015 geregeld.

Indicatoren

Bevorderen gezondheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge opl. vs lage opl.)	89% - 59%	-	-
3.2 Jeugdigen met overgewicht	13,1%	-	13,7%*

Indicator 3.1 wordt elke twee jaar gemeten via de Stadspeiling. Over 2014 zijn daarom geen cijfers bekend en is dan ook geen doel gesteld.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Door de inzet van gezondheidsmakelaars/beweegmakelaars zijn in de wijken en op scholen weer diverse activiteiten geweest om een gezonde leefstijl te bevorderen. Van beweegprogramma's voor kinderen en volwassen met obesitas, tot schoolmoestuinen en een vernieuwd schoolplein voor Kandinsky College. Van valpreventie maand tot Stoptober, waarbij met verschillende activiteiten mensen ondersteund werden om een maand te stoppen met roken.
- Zowel primair als voortgezet onderwijs als het ROC zijn afgelopen jaar op verschillende manieren bezig geweest met het realiseren van een gezonde schoolomgeving. Op diverse scholen is gebruik gemaakt van beweeggames en het Europese programma om fruit eten te stimuleren. Scholen hebben meegedaan aan scoren voor gezondheid en Sportieve gezonde school XL. De scholen zijn daarin onder andere ondersteund door de GGD Gelderland-Zuid en Sportservice Nijmegen.
- Het extra contactmoment voor adolescenten is ingevoerd door de GGD. Naast individuele contacten bestaat dit ook uit extra inzet op VO-scholen en ROC voor collectieve preventieve activiteiten en tegengaan van ziekteverzuim.
- Vanuit het alcoholmatigingsproject Durf Nu zijn weer diverse activiteiten georganiseerd. De focus lag met name op het voorlichten, ondersteunen, adviseren en begeleiden van horeca, supermarkten en sportkantine om de naleving van de leeftijdsgrens te verbeteren. Uit de in 2014 uitgevoerde Mystery Kids- onderzoek, waar jongeren van 17 jaar een poging doen om alcohol te kopen, blijkt dat in 62% van de (poging tot) aankopen in Nijmegen sprake is van geen naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar.
- De gemeente Nijmegen doet mee met het "Gezond in"- programma vanuit het ministerie van VWS. Het programma richt zich met name op gezondheidsachterstanden. Begin 2015 zal hiervoor een uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld.

Hoofddoelstelling 4

Gelijke kansen voor iedereen

Wat willen wij bereiken?

Onze ambitie is dat inwoners met verschillende achtergronden zich thuis voelen in Nijmegen en volwaardig kunnen participeren. Er is ruimte voor diversiteit en er zijn gelijke kansen voor iedereen, ongeacht leeftijd, afkomst, uiterlijk, beperking, geslacht of seksuele voorkeur. Mensen kunnen zichzelf zijn in Nijmegen.

Om dit te bereiken streven wij ernaar dat er binnen reguliere instellingen en in onze eigen gemeentelijke dienstverlening erkenning is voor de diversiteit in de Nijmeegse bevolking.
We hebben daarbij het voornemen om diversiteit aandacht te geven in alle programma's van de gemeente. Zo werken we integraal aan het bevorderen van gelijke behandeling van alle inwoners en aan preventie van discriminatie.

We hanteren de volgende doelstellingen:

- Participatie en interactie
  Wij streven naar een verhoging van de maatschappelijke participatie van nieuwe Nijmegenaren. Doel is een stijging van het percentage Turkse, Marokkaanse en overige niet-westerse Nijmegenaren dat vrijwilligerswerk doet van 36 % in 2012 naar 40 %.
- Seksuele diversiteit en vrouwenemancipatie
  Wij willen dat Nijmegen een stad is waarin homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen en transgenders maatschappelijk geaccepteerd worden. Doel is handhaving van het percentage inwoners dat in de stadspeiling 2012 aangeeft dat homo's en lesbiennes hun eigen leven moeten kunnen leiden op 96%. Landelijk willen wij onze koploperspositie handhaven. Daarnaast streven we naar emancipatie van vrouwen en richten ons daarbij vooral op vrouwen met een andere culturele achtergrond.
- Vluchtelingen en asielzoekers
  Nijmegen blijft een stad die vluchtelingen en asielzoekers een warm welkom biedt. We willen dat nieuwkomende statushouders conform de landelijke taakstelling snel en adequaat gehuisvest worden en begeleiding krijgen die van korte duur – maximaal één jaar - is. We streven daarbij naar een goede doorverwijzing van alle verblijfsgerechtigde vluchtelingen naar de reguliere diensten en instellingen in de stad.

Wat hebben we bereikt?

Om gelijke kansen te waarborgen en discriminatie tegen te gaan, hebben wij in 2014 afspraken gemaakt met Bureau Gelijke Behandeling Gelderland-Zuid 'Ieder1Gelijk' over de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt. Dit wordt uitgevoerd in samenwerking met de afdeling Werk.
In het beleidskader Wmo en Jeugd 2015-2018 is diversiteit opgenomen als rode draad door het gehele aanbod heen. We vinden het belangrijk dat organisaties die zorg bieden kunnen omgaan met culturele en seksuele diversiteit.
Diverse instellingen in de stad (zoals het Inter-Lokaal, Vluchtelingenwerk, IVC, Intercity) werken aan het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van vluchtelingen, migranten en andere kwetsbare burgers. Met deze inzet zijn ca. 4000 burgers bereikt. De instellingen in de stad werken merkbaar meer samen waardoor het aanbod efficiënter wordt ingezet.
Door de hoge instroom van vluchtelingen is de huisvestingstaakstelling van statushouders in 2014 verhoogd. Door de betrokken instellingen is het gelukt deze taakstelling te halen en zijn er 156 vluchtelingen in Nijmegen gehuisvest en kregen maatschappelijke begeleiding gericht op zelfredzaamheid.
In samenwerking met de uitvoeringspartners hebben wij uitvoering gegeven aan het seksuele diversiteitsbeleid. De aandacht voor diversiteit was zichtbaar in de stad op bijeenkomsten als de Roze Meimaand, Roze Woensdag en de ComingOut day (11 oktober).
De aandacht voor seksuele diversiteit, bespreekbaarheid van verschillen en veiligheid en sociale acceptatie is een terugkerend onderwerp op de scholen in Nijmegen (van basisscholen tot en met ROC), mede dankzij het project SchoolsOUT van de GGD dat door het programma onderwijs wordt gefinancierd.
De goede naam van het Nijmeegse diversiteitsbeleid was voor minister Bussemaker reden om Nijmegen als gastheer te laten optreden voor de aftrapbijeenkomst van de Regenboogsteden-regeling (een nieuwe financiële regeling voor koplopergemeenten in het LHBT-beleid).

Indicatoren

Gelijke kansen voor iedereen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 % Niet-westerse allochtonen dat meer contacten zou willen hebben	29%	25%	- *

***** Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 ontvingen 16 zelforganisaties een subsidie. Vijf hiervan zijn zelforganisaties van relatieve nieuwkomers (van met name Afrikanen). Daarnaast hebben vijf zelforganisaties subsidie ontvangen voor het organiseren van activiteiten voor ouderen.
- Ter bevordering van de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers hebben wij in 2014 subsidies verleend aan diverse welzijnsinstellingen zoals Het Inter-lokaal (W4), de stichting IVC-Intercity (Step) en Vluchtelingenwerk Oost Nederland. Dit ten behoeve van laagdrempelige sociaal juridische ondersteuning (m.n. in de Stips), trainingen, cursussen, taalles, outreachend aanbod (b.v. huisbezoeken), jongerenactiviteiten, begeleiding, interculturele advisering etc.
- In de opdrachtverlening aan de W4 en in de bestekken voor de nieuwe taken Wmo en Jeugd voor hebben we diversiteit als criterium opgenomen. Dit gaan we in 2015 verder uitwerken.
- Wij hebben in 2014 gestuurd op een samenwerking tussen het IVC-Intercity en het ROC, met als doel een gedifferentieerd taalondersteuningsaanbod in de stad dat aansluit op de behoefte van de doelgroep. Het resultaat is dat er meer aandacht is voor de lesvorm dat aansluit bij de deelnemer.
- Naar aanleiding van de stijgende instroom van vluchtelingen uit Syrie en Eritrea is samen met betrokken partijen gekeken naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden, hiervoor worden in 2015 verdere plannen gemaakt en in gang gezet.
- Om discriminatie op de werkvloer tegen te gaan heeft Bureau Ieder1gelijk in 2014 trainingen gegeven aan medewerkers van de afdeling Werk om discriminatie te signaleren bij werkgevers en hoe hier mee om te gaan.
- Met het Eif-project realiseren we dat preventieve voorzieningen beter toegankelijk worden voor allochtone jongeren/gezinnen, zodat ze eerder worden bereikt en niet direct aangewezen zijn op zwaardere en ingrijpende vormen van zorg.
- In laatste kwartaal van 2014 zijn door het college gesprekken gevoerd met een groot aantal religieuze en zelforganisaties in Nijmegen over de maatschappelijke onrust die is ontstaan naar aanleiding van de strijd in Syrië. Deze gesprekken zullen in 2015 een vervolg krijgen.
- Om maatschappelijke acceptatie van LHBT-ers te bevorderen hebben wij diverse projecten en groepen ondersteund die projecten uitvoeren gericht op zichtbaarheid en bespreekbaarheid: zoals de Roze Meimaand, Roze woensdag (vierdaagse), jongerenorganisatie D!to, de Transgenderwerkgroep en het Pride Photo Award project en de ComingOut-day
- Als opvolger van de Koplopersregeling is door het ministerie van OCW een vervolg in het leven geroep voor de jaren 2015-2017 Regenboogsteden. Op voorwaarde van gemeentelijke inzet financieel en personeel, krijgen de Regenboogsteden extra middelen om het beleid te versterken. In 2015 zal onze beleidsnotitie worden geactualiseerd.

Hoofddoelstelling 5

Zelfstandig wonen en leven

Wat willen wij bereiken?

- Inwoners met een beperking kunnen zelfstandig wonen, zich verplaatsen en deelnemen aan de samenleving.
- De tevredenheid over de individuele Wmo-voorzieningen neemt toe (Cliënttevredenheidsonderzoek SGBO).

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen niet gewijzigd. Desondanks hebben wij een overschot op de begroting voor individuele Wmo-voorzieningen gerealiseerd terwijl aan de andere kant de klanttevredenheid stabiel is gebleven. Nijmegen heeft weer een Wmo klantonderzoek uit laten voeren door BMC. De conclusie was dat de nieuwe manier van werken werkt. Gemeente Nijmegen is met de vorming van de sociale wijkteams vergevorderd op het gebied van de Kanteling. Brede vraagverheldering is belegd bij het sociaal (wijk)team. Ook hebben wij een hoge score ten aanzien van klanttevredenheid omtrent Hulp bij het Huishouden. Respondenten met zorg in natura geven gemiddeld een 7,7.
Nijmegen heeft van het Rijk de Toelage Hulp bij het Huishouden (HHT) toegekend gekregen. De gemeenten in de regio Nijmegen kiezen voor een model waarbij hulp bij het huishouden via maatwerkvoorzieningen wordt gecombineerd met een nieuw te creëren algemene voorziening huishoudelijke hulp toelage. De inzet van de HHT heeft als doel de werkgelegenheid binnen de sector van de huishoudelijke ondersteuning te behouden, waarbij de inhoudelijke doelstelling aansluit bij het gemeentelijk beleid: het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van de inwoners. Gemeente Nijmegen wil twee doelgroepen met de HHT bedienen: huidige en nieuw klanten die aanvullende ondersteuning inkopen en overbelaste mantelzorgers. Nijmegen ontvangt als toelage in 2015 en in 2016 een bedrag van € 1.422.200,-.
Tot slot is de gemeente is hulpmiddelen gaan huren in plaats van kopen. Dit geldt bijvoorbeeld voor scootmobielen, fiets- en woonvoorzieningen.
Op basis van een voorstel van mantelzorgers (via het Coördinatiepunt Mantelzorgondersteuning) hebben wij een lokaal mantelzorgcompliment ingesteld van € 150 euro dat het landelijke mantelzorgcompliment vervangt.

Indicatoren

Zelfstandig wonen en leven	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Hulpmiddel draagt bij aan zelfstandig kunnen wonen	Nnb	93	--*

* Het klantonderzoek Wmo over 2014 wordt in maart afgenomen en is in juli 2014 gereed.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 hebben we de voorbereidingen getroffen voor een gekantelde toegang tot de oude en nieuwe (begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf) Wmo-maatwerkvoorzieningen (per 1 januari 2015 is de benaming van Wmo-voorzieningen gewijzigd van individuele in maatwerkvoorzieningen). De regionale transitienota Kracht door Verbinding en de nieuwe landelijke Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is vertaald in een lokaal beleidsplan Wmo & Jeugd 2015-2018, een nieuwe Wmo-verordening, nieuwe Wmo-beleidsregels en werkprocessen en werkinstructies voor de sociale wijkteams, regieteams en het veiligheidshuis.
- In 2014 zijn stapsgewijs de Wmo-consulenten van het gemeentelijke bureau Voorzieningen Wmogeïntegreerd in de sociale wijkteams en zijn de voorbereidingen getroffen voor de omvorming van het bureau Voorzieningen Wmo in een backoffice voor de sociale wijkteams.
- Er zijn contracten gesloten met zo'n 150 (kleine) aanbieders van het leveren van nieuwe Wmo-voorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen. Daarnaast is één contract gesloten met De Combinatie waarin 18 zorgaanbieders zijn verenigd

Hoofddoelstelling 6

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren

Wat willen we bereiken?

Voor de prestatievelden 7, 8 en 9 van de Wmo hebben wij de volgende doelstellingen geformuleerd :

- Het terugdringen van het aantal dak- en thuislozen.
- Het bieden van beter aansluitende zorg voor de meest kwetsbare mensen zoals multiprobleemhuishoudens, slachtoffers van huiselijk geweld en dak- en thuislozen.
- Het consolideren en waar mogelijk terugdringen van de maatschappelijke overlast veroorzaakt door dak- en thuislozen.

In het Wmo-beleidsplan vormen de openbare geestelijke gezondheidszorg, de maatschappelijke en vrouwenopvang en de verslavingspreventie het bovenwijks vangnet voor de groep mensen met zulke complexe problematiek dat deze niet in de eigen omgeving en met inzet van het eigen netwerk op te lossen is. De omvang van deze groep is ongeveer 1% van de bevolking.

De doelstellingen en activiteiten op het gebied van maatschappelijke opvang dragen bij aan de speerpunten op het gebied van integrale veiligheid. Vanuit maatschappelijke opvang bieden we opvang, begeleiding en nazorg voor ex-gedetineerden. We financieren het steunpunt huiselijk geweld, de opvang voor daders en zorg aan slachtoffers van huiselijk geweld. Door overlast door een deel van de doelgroep dak- en thuislozen terug te dringen, dragen we bij aan het gevoel van veiligheid van Nijmegenaren.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 heeft ook in de opvang en zorg voor sociaal kwetsbaren de voorbereiding op de decentralisaties centraal gestaan. Het belangrijkste resultaat dat we bereikt hebben is dat we er klaar voor zijn.
De regieteams overlast- en multiprobleemhuishoudens zijn goed ingebed als onderdeel van de lokale toegangspoort tot zorg en ondersteuning. De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De functie Begeleiding als onderdeel van de maatschappelijke opvang is geïntegreerd in de afspraken met de opvanginstellingen en door inzet van middelen uit de verschillende functies die gedecentraliseerd worden, hebben we een toekomstbestendige financiering voor de zwerfjongerenopvang Vince gerealiseerd. Het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling AMHK is neergezet en start op 1 januari 2015 onder de naam Veilig Thuis. Naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten hebben we naast de noodopvang een opvangvoorziening met bed, bad en brood voor uitgeprocedeerden in de steigers staan, die in januari 2015 open gaat.
Tijdens de voorbereiding op al deze veranderingen is de bestaande inzet onverminderd voortgezet. We hebben de voorzieningen voor opvang, voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld, aanpak van multiprobleemhuishoudens en zorgmijders in de regio Nijmegen & Rivierenland op peil gehouden en zijn gestart met een verdere uitbreiding en differentiatie van voorzieningen. Het bestemmingplan en buurtbeheerplan voor de zorgwoningen Weezenhof zijn vastgesteld.

Indicatoren

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Aantal dak- en thuislozen in traject	449	90%	411
6.2 Burgers die vinden dat overlast van zwervers/daklozen vaak voorkomt in de woonbuurt	3%	3%	- *

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De regieteams (voor overlast- en multiprobleemhuishoudens) kunnen zich door de dekking van sociale wijkteams in de stad, steeds meer focussen op de zware multiproblemcases met drang en dwang. Dit heeft een efficiëntere inzet van zorg tot gevolg.
- We hebben drie vernieuwende projecten voor (tijdelijke) huisvesting opgestart: Housing First, Tijdelijk Wonen en het Huis om te Zijn. Binnen het project Housing First is een team gevormd van professionals van verschillende instellingen, om de vraag van chronisch dak- en thuislozen zo goed mogelijk te beantwoorden. Er wordt tijdelijke huisvesting geboden, onder de voorwaarden dat er geen overlast plaats vindt en de huur wordt betaald. Het eerste huis wordt in 2015 in gebruik genomen. Tijdelijk Wonen is bedoeld voor dak- en thuisloze jongeren die een plek nodig hebben om hun leven opnieuw in te richten. Het eerste huis is in november opgestart, en er wonen nu vier jongeren die hulpverlening ontvangen van verschillende instanties. Het Huis om te Zijn is bedoeld voor jongens met problemen waardoor ze niet meer thuis kunnen wonen. Het Huis om te Zijn biedt de veiligheid en een stabiele gezinssituatie met begeleiding door getrainde gezinsouders. Op dit moment wonen er vijf jongens.

De tijdelijke huisvestingsprojecten dragen bij aan bovenstaande doelstellingen. Ze zorgen voor het terugdringen van dak- en thuislozen op straat en zorgen voor inzet van een persoonlijk afgestemd hulpaanbod. Daarnaast dragen de projecten bij aan de afname van de instroom in de residentiële jeugdzorg of de zwaardere opvang voor dak- en thuislozen.

- Voor de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers is de noodopvang voortgezet. Ook zijn gesprekken gevoerd met betrokken hulporganisaties over een bed, bad en broodvoorziening en kosten voor medicatie. In 2015 zal deze opvangvoorziening van start gaan.
- We hebben stappen gezet voor de realisatie van de zorgwoningen Weezenhof. Het gewijzigde bestemmingsplan is aan de raad voorgelegd en vastgesteld. Met alle betrokken partijen is een buurtbeheerplan gemaakt dat ook is vastgesteld.
- Bij het maken van de begroting voor 2014, was nog niet bekend dat de functie beschermd wonen GGZ per 1 januari 2015 gedecentraliseerd zou worden naar de centrumgemeenten maatschappelijke opvang. In 2014 hebben we veel energie gestoken in de voorbereiding van deze decentralisatie. We hebben met alle aanbieders van beschermd wonen contracten afgesloten zodat we alle mensen die beschermd wonen continuïteit van zorg kunnen bieden. De beleidsregels voor opvang & beschermd wonen zijn opgesteld en bij de GGD is de toegangspoort tot beschermd wonen ingericht. Bij de voorbereiding van deze decentralisatie hebben we als centrumgemeente geïnvesteerd in de regionale samenwerking.
- Op het gebied van de maatschappelijke opvang hebben we met IrisZorg de omslag naar werken in trajecten per 2015 voorbereid. De cliënt en zijn maatschappelijk herstel staat centraal in het werk, niet de voorziening. In de maatschappelijke opvang wordt ook zorg ingezet die per 2015 gedecentraliseerd wordt: individuele begeleiding en inloop GGZ. Deze functies hebben we geïntegreerd in ons subsidiearrangement en de prestatieafspraken met IrisZorg. Ook zijn we erin geslaagd om door inzet van middelen uit de Jeugdhulp, inloop GGZ en beschermd wonen GGZ, een toekomstbestendige en sluitende dekking voor Vince te realiseren. Vince is begin 2014 verhuisd.
- We hebben opvang, begeleiding en nazorg aan ex-gedetineerden geboden.
- We hebben voorzieningen beschikbaar gesteld waarmee dak- en thuislozen, zwerfjongeren, dakloze gezinnen en slachtoffers van huiselijk geweld konden worden opgevangen.
- Er is door het MBZ, Iriszorg, Pro Persona en de RIBW bemoeizorg geleverd aan zorgmijdende dak- en thuislozen.
- Er is een start gemaakt met de uitvoering van de Regionale Agenda OGGZ. Positionering van OGGZ aanbod binnen de nieuwe Zorg&Welzijnsstructuur heeft daarbij vorm gekregen. Er zijn daardoor betere randvoorwaarden gecreëerd om eenduidige sturing op de begeleiding bij multiproblematiek te organiseren.
- Er zijn voorbereidingen getroffen voor de inrichting van het Advies Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Dat heeft er in geresulteerd dat per 1 januari 2015 het AMHK Veilig Thuis operationeel is.
- Er is een start gemaakt met de opstelling van een Regiovisie Huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wat heeft het gekost?

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136

Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Toelichting financiën

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten op het programma zijn € 1,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is te verklaren door de onderstaande oorzaken:

- We zijn, net als voorgaande jaren, terughoudend geweest bij het verlenen van subsidies en het aangaan van nieuwe subsidierelaties. Een aantal verwachte subsidieverleningen heeft uiteindelijk niet geleid tot een daadwerkelijke subsidieverlening en/of er is sprake van een lagere subsidieverlening in 2014. Per saldo levert dit op de diverse producten binnen het programma een voordeel op van € 0,3 miljoen (0,9% van het subsidiebudget).
- Ook dit jaar zijn er subsidiegelden terugontvangen doordat subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar definitief lager zijn vastgesteld; deze terugvorderingen leveren een voordeel op van € 0,04 miljoen.
- Niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel (bijvoorbeeld: Regionale Sociale Agenda en Provinciale bijdragen voor de transities), leveren door een wijziging van de geplande inzet een voordeel op van 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op baten niveau.
- Bij het product individuele voorzieningen hebben we te maken met een onderschrijding van de lasten van € 1,1 miljoen. Vanaf 2013 laten de kosten voor individuele voorzieningen een daling zien, deze ontwikkeling heeft zich in 2014 voortgezet. We werken via keukentafelgesprekken in de sociale wijkteams. We nemen in het gesprek nadrukkelijk mee wat de mogelijkheden zijn om het probleem te verhelpen met behulp van het eigen netwerk. Hierdoor leidt een aanvraag niet altijd tot een verstrekking. Door de extramuralisering en vergrijzing, neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen toe. Hierdoor is de vraag naar woningaanpassingen gestegen. Per voorziening zien we de volgende resultaten:
- Bij huishoudelijke hulp inclusief PGB € 0,9 miljoen (voordeel)
- Bij rolstoelen € 0,1 miljoen (voordeel)
- Bij de vervoersvoorzieningen € 0,5 miljoen (voordeel)
- Bij de woningaanpassingen € 0,1 miljoen (nadeel)
- Bij de overige kosten € 0,2 miljoen (nadeel)
- Overige afwijkingen op het programma leveren per saldo een voordeel op van € 0,2 miljoen. Dit bedrag is een optelsom van diverse voordelen bij de verschillende producten binnen het programma en is 0,3% van de totaal begrote lasten.

Toelichting op de baten

De baten op het programma zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- vanwege niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel is er minder aan de daarvoor bestemde ‘voorzieningen’ onttrokken. Dit levert een nadeel op van € 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op lastenniveau.

- een lagere ontvangst van de eigen bijdrage individuele voorzieningen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) voor de gemeente int. Dit nadeel bedraagt € 0,3 miljoen.
- een voordeel van € 0,04 miljoen door de ontvangst van compensabele BTW over het jaar 2013 van de GGD.

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:
- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Melding najaarsnota
Bij de najaarsnota is via een budgetoverheveling een bedrag van € 1,8 miljoen toegevoegd aan het programma, product Welzijn. Het overgehevelde bedrag is nodig om de a-structurele kosten die we in 2015 maken voor de sociale wijkteams te bekostigen.

Ten opzichte van de najaarsnota is het resultaat in 2014 hoger uitgevallen. De belangrijkste afwijking heeft zich voorgedaan bij het product Individuele voorzieningen. Op dit product vallen de uitgaven op individuele voorzieningen nog lager uit dan bij de najaarsnota, doordat de trend van daling van het aantal HH-uren is voortgezet . Daarnaast zijn we bij de hulpmiddelen (bv rolstoelen) per 1 juni 2014 overgegaan van 'koop' naar 'huur'. Dit heeft een groter positief effect gehad op de kosten. Daarnaast heeft de verwachte inzet van subsidiebudgetten uiteindelijk niet altijd geleid tot subsidieverleningen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1051 Zorg & Welzijn bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.183	66.425	60.242
Wijzigingen						
BW-01309 Subsidie Schoolmaatschappelijk werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs transitie Jeugdzorg AWBZ '14-'15	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 EIF subsidie (Europees Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-450	-450
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.070	1.131	61
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-249	-249	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-236	-1.970	-1.734
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		194	194
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
Totaal Wijzigingen				**1.890**	**-127**	**-2.017**
Eindtotaal				**8.073**	**66.298**	**58.226**

Risico's

- Voor het product Maatschappelijke Opvang geldt dat de voorzieningen vol zitten. Oorzaken hiervan zijn deels lastig te duiden, een verband tussen de economische omstandigheden (crisis) en de mate van uitval van mensen mag worden verondersteld. Daarnaast melden zich door de uitspraak van het ECSR dat de Nederlandse overheid moet voorzien in bed, bad en brood, ook voor mensen die niet in aanmerking komen voor sociale voorzieningen in Nederland, meer mensen bij de opvang, onder meer uitgeprocedeerde asielzoekers en mensen uit midden en oost Europa. Het gevolg is meer verkommerde mensen in de stad, meer

overlast en/of gevoel van onveiligheid. Daarnaast kosten van (eventueel noodgedwongen) uitbreiding van de opvangcapaciteit.

- Jeugd: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Jeugdhulptaken hebben we een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar jeugdhulp de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast onderkennen we een aantal risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zogenaamd 'peiljaarproblematiek'), mogelijke wijziging doelgroep Wet langdurige zorg, beheersing van het PGB-budget, kostenbeheersing in verband met de diagnosticering-systematiek en de invoering van het objectief verdeelmodel. Het gevolg van deze risico's is overschrijding van het budget voor de Jeugdhulp.
- Wmo: ook voor de nieuwe Wmo-taken hebben we met het inkoop- en subsidiemodel een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar Wmo-ondersteuning de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast zien we risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zogenaamd 'peiljaarproblematiek') beheersing van het PGB-budget, het niet realiseren van de eigen bijdrage en de invoering van het objectief verdeelmodel. Het gevolg van deze risico's is overschrijding van het Wmo-budget.
- Beschermd wonen: De kans is zeer groot dat de vraag naar beschermd wonen de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarvoor hebben we de volgende aanwijzingen: In de behandelGGZ worden plaatsen afgebouwd. Tot nu toe stroomden deze mensen door naar beschermd wonen. Er verblijven ruim 60 cliënten met een behandelindicatie in beschermde woonvormen. Van 19 van hen loopt in 2015 de indicatie af. Zij komen waarschijnlijk niet in aanmerking voor een indicatie Wet langdurige zorg. Er zijn in onze regio circa 200 personen met een indicatie voor beschermd wonen die deze niet verzilveren, maar dat wel kunnen gaan doen. De afgelopen jaren zijn de uitgaven voor beschermd wonen sterker gestegen (o.m. door verzwaring) dan de groei-index voor 2015 van het rijk. Met een aantal zorgaanbieders hebben we nog geen contracten afgesloten; zij kunnen mogelijk geleverde zorg declareren. De opbrengst van de eigen bijdragen is nog onzeker. Gevolg is overschrijding van het budget, zeker omdat het om dure ondersteuning gaat, de gemiddelde kosten zijn per persoon per jaar € 58.000. Andere gevolgen zijn wachtlijsten voor een beschermd wonen plaats en negatieve publiciteit, het gaat om zeer kwetsbare mensen.
- De adviesfunctie GR'en heeft een kader voor weerstandsvermogen opgesteld dat is vastgesteld door de negen colleges van B&W regio Nijmegen. Dat kader leidt ertoe dat GR'en geen eigen weerstandsvermogen nodig hebben. De risico's worden meegenomen in de risico's bij de gemeente. Wel is een genormeerde buffer voor bedrijfsvoeringsrisico's afgesproken. Deze buffer is lager dan de risico-inventarisatie van de GGD. De risico's hebben hoofdzakelijk betrekking op bedrijfsvoerings-risico's maar ook op het uitbreken van een grieppandemie of andere calamiteit. Voor GR'en geldt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor een GR: bij jaarlijkse financiële tekorten in de exploitatie staan de deelnemende gemeente garant en leveren een financiële bijdrage in dit financiële tekort. Daarmee behoort dus bij gemeenten de weerstandscapaciteit voor de risico's van de GR aanwezig te zijn.

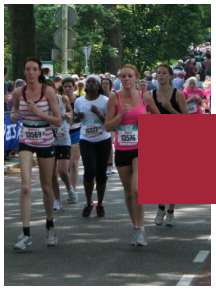

Programma Sport

ALGEMEEN

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging. Daarbij blijven we sportverenigingen ondersteunen, maar verkennen we ook de mogelijkheden om meer samen te werken met andere organisatievormen. Om sporten en bewegen mogelijk te blijven maken, richten we ons op het in stand houden van een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. Daarmee willen wij de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- Nijmegenaren kunnen deelnemen aan en genieten van een gevarieerd aanbod van sport- en beweegactiviteiten.
- Het behouden en verbeteren van de gezondheid en het welzijn van inwoners van Nijmegen, door het bevorderen van sport en bewegen.
- De sportverenigingen in Nijmegen zijn van goed niveau.
- Een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties in Nijmegen en een openbare ruimte die uitnodigt om te sporten en bewegen.
- Sportieve talenten kunnen zich optimaal ontwikkelen in Nijmegen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Sportstimulering
H2	Versterken sportverenigingen
H3	Kwalitatief goede sportaccommodaties
H4	Ondersteuning topsportklimaat

Hoofddoelstelling 1

Sportstimulering

Wat willen we bereiken?

Wij willen de sport- en beweegdeelname in samenwerking met andere programma's en andere partijen minimaal op het huidige niveau houden. Daarnaast streven wij naar een verhoging van het aantal Nijmegenaren dat voldoende beweegt ('beweegnorm'). Om te peilen hoe hoog de sport- en beweegdeelname is, wordt gebruik gemaakt van de Stads- en Wijkmonitor, de Sportverenigingsmonitor en de gezondheidsmonitoringcyclus van de GGD. Voorts wordt gebruik gemaakt van de managementrapportage van Sportservice Nijmegen.

Het programma Sport wil deze doelstelling uit de nieuwe Sportnota vertalen in indicatoren. Deze indicatoren zullen derhalve zowel de sportdeelname als de beweegdeelname inzichtelijk maken. In de primitieve begroting nemen we deze indicatoren op.

Wat hebben we bereikt?

Uit de geactualiseerde stadsmonitor blijkt dat het aandeel volwassenen dat aan sport doet, opnieuw is toegenomen. Het aandeel dat wekelijks sport is licht gestegen: van 60% in 2011 naar 62% in 2013. Het aandeel dat één of enkele keren per maand sport is veel sterker gestegen: van 7% in 2011 naar 14% in 2013. In totaal doet nu 76% van de Nijmegenaren minstens één keer per maand aan sport (tegenover 65% in 2009 en 67% in 2011). Een belangrijke reden voor de toegenomen sportdeelname is dat de stijging van het aantal fietsende, wandelende en hardlopende Nijmegenaren zich sterk heeft doorgezet. Zo geeft nu 23% aan langere afstanden te wandelen, tegenover 8% in 2007. En 27% geeft aan bezig te zijn met toerfietsen, wielrennen of mountainbiken, tegenover 12% in 2007.

Toename sportdeelname relatief groot bij 65-plussers en in aandachtsgebieden

In de afgelopen tien jaar is de sportdeelname het sterkst gestegen bij de 65-plussers. Inmiddels is ruim zestig procent van hen minstens één keer per maand aan het sporten (tegenover 76% van alle volwassen Nijmegenaren).

In 2011 is geconstateerd dat de groei van de sportdeelname in de voorgaande twee jaar relatief laag was in de aandachtsgebieden (de gebieden die bij de wijkaanpak extra aandacht krijgen vanwege het relatief grote aantal problemen/achterstanden). Deze keer is de groei juist relatief sterk in die aandachtsgebieden. Hierbij aansluitend zien we dat de sportdeelname relatief sterk is toegenomen bij mensen, die laag of middelbaar opgeleid zijn; van hen doet nu 64% minstens één keer per maand aan sport, tegenover 84% van de hoogopgeleiden.

Special Olympics Nationale Spelen 2016

Medio juni 2014 is bekend geworden dat de Special Olympics Nationale Spelen in 2016 in de gemeenten Wijchen, Groesbeek en Nijmegen plaats zal vinden. Naast het binnenhalen van een fantastisch evenement biedt dit ons de unieke kans om het aangepast sporten in onze regio de komende twee jaar een impuls te geven.

Indicatoren

Sportstimulering	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Basisscholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	68% (1)		
1.2 % Middelbare scholieren dat aan sport doet	88% (4)		
1.3 % Middelbare scholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	67% (4)		
1.4 % Volwassenen dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet	76% (2)		
1.5 % Volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm	66% (3)		

(1) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 72%. Dit cijfer komt uit de Kindermonitor 2009.
Inmiddels zijn de uitkomsten van de Kindermonitor 2013 beschikbaar en daar komt de 68% uit.
(2) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 67%. Dit cijfer komt uit onze Burgerpeiling 2011.
De 76% komt uit de Burgerpeiling 2013 (percentage sporters onder volwassenen is fors gestegen in de afgelopen jaren).
(3) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 74%. Dit is berekend op basis van de Volwassenenmonitor 2008/2009 en de Ouderenmonitor 2010. Beide onderzoeken zijn in 2012 samengevoegd tot de gezondheidsmonitor volwassenen GGD. De 66% komt uit dit nieuwe onderzoek, waarbij een iets andere vraagmethodiek is gehanteerd.
(4) E-MOVO 2011, GGD

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door middel van gerichte sportstimuleringsactiviteiten gedurende de laatste jaren voor verschillende doelgroepen in de wijken hebben wij een toename van het aandeel Nijmegenaren dat sport gerealiseerd. In samenwerking met andere programma's en organisaties hebben we de interventies beter op elkaar afgestemd en hebben wij steeds meer zicht op welke interventies succesvol zijn. Onze wijkgerichte en vraaggerichte aanpak levert een wezenlijke bijdrage aan de sporttoename bij onze inwoners. Middels de uitgevoerde tussenevaluatie van huidige regeling combinatiefunctionaris kunnen we toekomstige inzet verder optimaliseren.

Special Day
Samen met NEC Doelbewust, Special Heroes, HAN, CIOS en sportverenigingen hebben we voor leerlingen uit het speciaal onderwijs de Special Day georganiseerd.

Dag van de Nijmeegse Sport
In mei 2014 hebben we de Dag van de Nijmeegse Sport georganiseerd. Naast de uitreiking van de Nijmeegse Sportprijzen hebben we middels een grote verscheidenheid aan workshops de Nijmeegse verenigingen handvatten geboden om met concrete ambities en knelpunten aan de slag te gaan.

Vernieuwende beweeginitiatieven ondersteund
Met hulp van de gemeente Nijmegen heeft GTV Hazenkamp in Nijmegen het Beweegdiploma geïntroduceerd.

Uniek Sporten
We zijn de voorbereidingen gestart, zodat we in het eerste kwartaal van 2015, samen met de gemeenten Wijchen en Groesbeek, het concept Uniek Sporten kunnen invoeren. Uniek Sporten wordt een sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten. In samenwerking met partners vanuit het (speciaal) onderwijs, zorg en overheden willen wij hiermee zoveel mogelijk mensen met een beperking in deze regio aan het sporten krijgen.

Watersport in de Nevengeul
Samen met de stichting Watersport Nijmegen en de Rijksuniversiteit Nijmegen zijn verschillende scenario's onderzocht voor faciliteiten ten behoeve van watersporten in de Nevengeul. De huidige verwachting is dat twee scenario's in de eerste helft van 2015 in gedetailleerde exploitatieplannen worden uitgewerkt.

Zwemvaardigheid
Eind 2014 hebben we het Zwemfonds tussentijds geëvalueerd. Tevens zijn in het laatste kwartaal van 2014 projecten ontwikkeld om de zwemvaardigheid te verhogen. Via de inzet van 1 combinatiefunctionaris starten we in het eerste kwartaal van 2015 twee specifieke zwemprojecten op. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de collega’s die in het kader van sportstimulering/ bewegingsonderwijs actief zijn op de basisscholen. Zij werken mee als initiator en aanjager om op maat gemaakte projecten te starten. Het is van belang dat zwemprojecten aansluiten bij de behoefte van de school zelf, door school- of wijkbrede zwemprojecten te realiseren. Hierdoor is de kans van slagen het grootst en is het realiseren van een ketenaanpak haalbaar. Bij het inrichten van de zwemprojecten betrekken we zo veel mogelijk partners, zoals school, GGD, zwemlesaanbieders, ouders/verzorgers en medewerkers van Sportservice Nijmegen. Daarnaast bereiden we een communicatiecampagne voor gericht op zwemvaardigheid en om het gebruik van het Zwemfonds te stimuleren.

Kwalificatiewedstrijden WK Floorball
Van 27 januari tot en met 1 februari 2014 zijn in de Jan Massinkhal de kwalificatiewedstrijden voor het WK Floorball gehouden.

Hoofddoelstelling 2

Versterken sportverenigingen

Wat willen wij bereiken?
Samen met de sportverenigingen willen wij de kwaliteit van de verenigingen verder verbeteren. Tevens willen wij de samenwerking met 'lichte verbanden', andere vormen van georganiseerde sport, versterken indien en voor zover daar behoefte aan bestaat.

Wat hebben we bereikt?
Eind 2013/begin 2014 is de tweejaarlijkse sportverenigingsmonitor uitgevoerd. Ult deze monitor blijkt dat de belangstelling voor sportverenigingen bij volwassenen op peil is gebleven en is bij jongeren nog iets gestegen. Het percentage verenigingen met te weinig vrijwilligers is in vergelijking met 2009 licht afgenomen. Tegelijk is het percentage volwassen Nijmegenaren dat zich inzet voor sportclubs licht gestegen. Wel is nog steeds een meerderheid van de verenigingen op zoek naar vrijwilligers voor allerlei taken. Ten opzichte van de vorige meting (2009) hebben meer verenigingen hun financiële situatie zien verslechteren. Bij circa veertig procent van de verenigingen is de huidige financiële situatie niet gezond. Financiën is het belangrijkste knelpunt geworden.

Indicatoren

Versterken sportverenigingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Basisscholieren dat lid is van een sportvereniging	70% (1)		
2.2 % Middelbare scholieren dat lid is van een sportvereniging	71% (2)		
2.3 % Volwassenen dat lid is van een sportvereniging	23% (3)		
2.4 % Volwassenen dat buiten sportverenigingen en commerciële sportscholen om aan sport doet.	60% (3)		

(1) Kindermonitor 2013, GGD
(2) E-MOVO 2011, GGD
(3) Burgerpeiling 2013, O&S

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door de inzet van 15 combinatiefunctionarissen bij 25 sportverenigingen en 13 scholen werken wij blijvend aan de ondersteuning van de sportverenigingen met als doel structurele kwaliteitsverbetering. Omdat de sportverenigingen een belangrijk fundament zijn voor het beoefenen van sport, hebben wij getracht de sportverenigingen zoveel als mogelijk te ontzien bij de uitwerking van de bezuinigingen binnen het programma Sport. Desondanks hebben wij in 2014 een tariefsverhoging moeten doorvoeren bij de huren van verenigingen en is de OZB-compensatieregeling per eind 2013 afgelopen.

Uitvoeren motie 'sporten met zonne-energie'
In de periode november 2013 tot oktober 2014 heeft MVO met LeV in opdracht van de gemeente Nijmegen bij 29 Nijmeegse sportverenigingen energiescans uitgevoerd en advies gegeven over duurzame maatregelen die ze kunnen nemen. Hierdoor hebben de verenigingen een scherper beeld van het totale energieverbruik en inzicht in de potentiële besparingen daarin.

Wij onderzoeken de mogelijkheden voor een vervolgtraject met b.v. collectieve inkoop, financieringsconstructies en overige stimulering van energiebesparing. Daarbij wordt de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de afschaffing van de ecotax-regeling meegenomen.

Diverse acties

In 2014 hebben we onder meer:

- door het verstrekken van een borgstelling hockeyvereniging Union ondersteund bij het ontwikkelen van een robuuste oplossing bij dreigende liquiditeitsproblemen.
- met een subsidie voor tafeltennisvereniging Nijmegen tijd en ruimte gecreëerd om de komende jaren toe te werken naar een sluitende exploitatiebegroting.
- oplossingsrichtingen uitgewerkt voor accommodatievraagstukken van nieuwe verenigingen.
- diverse sportverenigingen geadviseerd en ondersteund in het aanvraagtraject voor Sportimpuls.
- een eerste aanzet gemaakt om de benodigde sportvoorzieningen in Nijmegen-Noord de komende decennia in beeld te krijgen.
- samen met de Nijmeegse hockeyverenigingen een werkwijze voorbereid om de noodzakelijk vervangingsinvesteringen voor kunstgrasvelden mogelijk te maken.

Hoofddoelstelling 3

Kwalitatief goede sportaccommodaties

Wat willen wij bereiken?

Wij willen een kwalitatief goede basisinfrastructuur van sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen met voldoende spreiding over de stad.
Vanwege de blijvende groei van nieuwe beweging- en organisatievormen in de openbare ruimte willen wij in samenwerking met andere beleidsterreinen meer nadruk leggen op de inrichting van de openbare ruimte, die meer uitnodigt tot sporten en bewegen, en het combineren van functies zoals onderwijs(gebouwen) en sport.
In de primitieve begroting nemen we nieuwe indicatoren op welke aansluiten bij de doelstellingen uit de nieuwe Sportnota.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we de kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde gehouden en een aantal verbeteringen doorgevoerd, zoals het vervangen van de toplaag en infill van het kunstgrasveld op Sportpark Brakkenstein. In diverse langer lopende processen op het gebied van sportaccommodaties hebben wij stappen in de ontwikkeling gezet, zoals bij de Jan Massinkhal, Talent Centraal, Zwembad Dukenburg, Waalhalla en voetbalvereniging Oranje Blauw.

Indicatoren

Kwalitatief goede sportaccommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Bezettingsgraad gemeentelijke gymnastieklokalen (verhuurde uren gedeeld door beschikbare uren)	57%*		54%
3.2 Bezettingsgraad gemeentelijke sportzalen	65%*		61%
3.3 Bezettingsgraad gemeentelijke sporthallen**	63%*		62%
3.4 Aantal bezoekers zwembaden			
3.4a Zwembad West			225.776
3.4b Zwembad Oost			181.104
3.4c Zwembad Dukenburg			52.388
3.4d Zwembad Goffert			45.079
3.5 Aantal bezoekers Triavium			
3.5a Recreatief	115.174		116.719
3.5b Verenigingsgebruik	54.071		50.275

* In 2014 is een gestandardiseerde berekeningswijze toegepast. De cijfers 2013 zijn hierop aangepast.
** Exclusief Jan Massinkhal gezien de combi evenementen en sport.
*** Inclusief zomerevenementen in Triavium

Wat hebben we ervoor gedaan?

Sportpark Brakkenstein
De vervanging van de toplaag + infill van het kunstgrasveld is uitgevoerd.

Jan Massinkhal
Evenementenhal de Jan Massinkhal wordt in 2015 verbouwd om de exploitatie voor zowel sport-als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de hele voorgevel vernieuwd en wordt de ingang, kantine en kleedkamers verplaatst. Eind december wordt de verbouwde Jan Massinkhal opgeleverd.

Talent Centraal
In november 2014 is definitief besloten om het top- en breedtesportcentrum Talent Centraal Nijmegen op sportpark de Dennen te bouwen. In Talent Centraal worden STJN (judo), de Hazenkamp (turnen), en talentbegeleiding (Topsport Gelderland)gehuisvest. In 2015 wordt gestart met de bouw, in 2016 wordt Talent Centraal Nijmegen opgeleverd.

Zwembad Dukenburg
De energievoorziening voor het zwembad en wijkcentrum Meijhorst is gecombineerd. Deze installatie dient vervangen te worden. De voorbereiding van de aanbesteding is in gang gezet en er wordt ingezet op vervanging van de warmtekrachtkoppeling in de zomer van 2015.

Ten aanzien van exploitatie en beheer van zwembad Dukenburg hebben wij in 2014 samen met gebruikers, vertegenwoordigers van de wijk en zwembadexploitanten de mogelijkheden voor het invoeren van een vorm van zelfbeheer in zwembad Dukenburg verkend. De concrete haalbaarheid hiervan wordt in het eerste kwartaal van 2015 onderzocht. Wij streven er naar om in het verlengde daarvan, in de eerste helft van 2015 besluiten over het beheer van zwembad Dukenburg te nemen.

Waalhalla
We zijn in overleg met de initiatiefnemers van Waalhalla gestart met onderzoek naar de vraag of en hoe er vervangende huisvesting voor Waalhalla gerealiseerd kan worden.

Uitvoeren motie 'Houdt Oranje Blauw in beweging'
Met de vereniging heeft overleg plaatsgevonden over concreet te nemen maatregelen om de accommodatie te verbeteren. Het gaat onder meer om het plaatsen van zogenaamde lockers en een hekwerk. Afstemming heeft plaatsgevonden met de wijkraad en de overige sportclubs die zijn gehuisvest op sportpark Staddijk. De maatregelen worden in het 1e kwartaal van 2015 uitgevoerd.

Hoofddoelstelling 4

Ondersteuning topsportklimaat

Wat willen wij bereiken?

Topsport- en breedtesport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Breedtesport vormt de basis voor de top, tegelijkertijd is topsport een stimulans voor de breedtesport. Door middel van talentontwikkeling, gericht evenementenbeleid en partnerships willen wij de topsport en de relatie tussen breedte- en topsport versterken. In de primitieve begroting nemen we nieuwe indicatoren op welke aansluiten bij de doelstellingen uit de nieuwe Sportnota.

Wat hebben we bereikt?
Met de Zevenheuvelenloop, Marikenloop en Nijmegen Global Athletics hebben we succesvolle topsportevenementen in de stad Nijmegen gehad. We hebben provinciale subsidie toegekend gekregen voor het project Talent Centraal Nijmegen. In samenwerking met Topsport Gelderland zetten we een combinatiefunctionaris in specifiek voor talentontwikkeling.

Indicatoren

Ondersteuning topsportklimaat	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status			
4.2 Aantal talenten uit de regio Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen			
4.3 Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau			
4.4 Aantal grote sportevenementen			

Wat hebben we ervoor gedaan?

Thermometer topsportevenementen
We hebben een thermometer topsportevenementen ontwikkeld. Dit is een set van criteria die bij een afweging kunnen worden gebruikt. Ieder topsportevenement heeft zijn eigen specifieke betekenis en waarde voor de sport en de stad. Dat maakt dat een keuze om een evenement al dan niet te ondersteunen niet mogelijk is op basis van een specifiek beleidskader. Iedere afweging is en blijft maatwerk. Juist daarom kiezen wij ervoor om een 'Thermometer Topsportevenementen' te hanteren. Kenmerken van een thermometer is dat zij een dynamisch karakter heeft. Op basis van de criteria van de thermometer kunnen goed onderbouwde keuzes worden gemaakt.

EK voetbal 2017
Wij hebben middels een goed aanbod getracht voor het EK vrouwenvoetbal in 2017 speelstad te worden. De KNVB heeft begin oktober 2014, op basis van het aanbod van diverse potentiële speelsteden, een keuze gemaakt voor de stadions en de speelsteden. Nijmegen is helaas reserve-speelstad geworden. Belangrijkste reden hiervoor is de samenloop van de poulefase van het toernooi met de Vierdaagse.

Giro d'Italia 2016
In samenwerking met het programma Citymarketing en Economie & Toerisme hebben we een uitgebreid onderzoek uitgevoerd om finishstad te zijn voor de 1e etappe van de Giro d'Italia. In het eerste kwartaal van 2015 zal hierover bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0		0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Toelichting financiën

Het programma Sport sluit het jaar 2014 af met een klein negatief resultaat. Het negatieve resultaat op het programma lichten we gezien de kleine omvang niet verder toe.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1052 Sport bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.220	17.044	14.824
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-87	-87
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-9	-9
Totaal Wijzigingen					**-96**	**-96**
Eindtotaal				**2.220**	**16.948**	**14.728**

Risico's

We leggen initiatieven en verantwoordelijkheden in de stad. Sportverenigingen zijn met hun sport- en beweegaanbod bij uitstek organisaties die deze rol van oudsher vervullen. Het aantal vrijwilligers in de sport- en beweegsector is enorm. We verwachten steeds meer van sportverenigingen. De instrumentele functie van sport en bewegen wordt meer en meer benadrukt, de gedachte hierbij is dat sport een krachtige bijdrage aan gemeentebrede doelen (zoals participatie en gezondheid) kan leveren. Bij de (vrijwilligers in de) sport ontstaat echter een ‘stapeling van rollen en functies’. Organisaties zijn hiervoor echter niet altijd en nog niet voldoende toegerust. Clubs worden naast gemeentelijke bezuinigingen geconfronteerd met lastenverzwaring als gevolg van wet- en regelgeving en teruglopende sponsorinkomsten. Effect van dit alles is dat de positie van de sportverenigingen steeds lastiger wordt. Verdere teruggang heeft ingrijpende effecten op (de kwaliteit van) het sport- en beweegaanbod. Daarnaast heeft een eventuele terugloop ook gevolgen voor de exploitatie van gemeentelijke accommodaties.

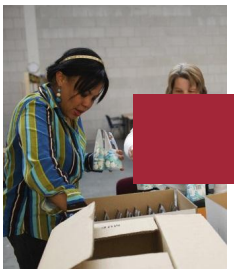

Programma Werk & Inkomen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In Nijmegen hebben zoveel mogelijk inwoners een fatsoenlijk bestaan, bij voorkeur door middel van een baan en anders door de inzet van inkomens(aanvullende) maatregelen en schuldhulpverlening.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden
H2	Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen
H3	Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverl.
H4	Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid

Hoofddoelstelling 1

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden

Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is en blijft om de omvang van het bijstandsvolume in Nijmegen te beperken en in Nijmegen een positievere bijstandsvolumeontwikkeling te realiseren dan gemiddeld in Nederland.

Voor de periode 2014-2017 verwachten we tekorten op de Wwb-uitkeringen. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door de arbeidsmarkt in onze regio, die zich slechter ontwikkelt dan op landelijk niveau. Zie voor een overzicht van de geraamde financiële effecten de paragraaf recente budgetwijzigingen.

Om de tekorten zo laag mogelijk te houden, gaan we optimaal gebruik maken van onze interventies rondom werk, re-integratie en handhaving.

Wat hebben we bereikt?

1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden

We zijn in 2014 in onze doelstelling geslaagd de groei van het aantal bijstandsgerechtigden te beperken. Er zijn eind 2014 6.581 bijstandsgerechtigden (Wet werk en bijstand). Dit is een toename van 1,7% ten opzichte van het begin van 2014. Dit is een gunstig resultaat, gezien het feit dat het aantal bijstandsgerechtigden in de referentiegemeenten met 4,4% is gestegen. Ten aanzien van jongeren in de bijstand (bijstandsgerechtigden tot 27 jaar) geldt overigens dat het aantal in 2014 is gedaald: in januari 2014 ontvingen 817 jongeren een bijstandsuitkering, eind december 2014 waren dit er 767.

1.2 Percentage afwijzing aanvragen
Circa 20% van de ingediende aanvragen voor een bijstandsuitkering wordt afgewezen. De redenen voor afwijzing zijn divers: mensen vinden alsnog werk of uit nader onderzoek blijkt de aanvrager voldoende inkomsten en/of eigen vermogen te hebben. Ook komt het voor dat mensen de aanvraag intrekken.
Deze indicator is opgenomen, omdat deze iets zegt over de werking van de poortwachtersfunctie In 2014 is 23% van de ingediende aanvragen afgewezen.

1.3 Uitstroom naar werk onder uitstromers
In 2014 hebben we een uitstroom naar werk bereikt van 38% (ten opzichte van de gehele uitstroom). 756 mensen in de bijstand zijn volledig uitgestroomd naar werk. We hebben de doelstelling ten aanzien van arbeidsinschakeling daarmee ruimschoots gerealiseerd.

1.4 Percentage bijstandsgerechtigden ten opzichte van beroepsbevolking in Nijmegen
De Nijmeegse beroepsbevolking omvat 86.000 personen, het percentage bijstandsgerechtigden daarvan is 7,6%. Dit cijfer is iets lager dan in 2013. Dit is een positieve ontwikkeling.

1.5 Ontheffingen arbeidsplicht
Deze indicator drukt het percentage uit van het aantal bijstandsgerechtigden dat is ontheven van de arbeidsplicht. We streven er naar dat maximaal 30% van de bijstandsgerechtigden ontheffing van de arbeidsplicht heeft. In 2014 had 28% van de bijstandsgerechtigden ontheffing van de arbeidsplicht.

1.6 Jeugdwerklozen ten opzichte van niet-werkende werkzoekenden
De cijfers van deze indicator zijn afkomstig van het UWV. In Nijmegen is dit cijfer afgenomen van 13,8% in 2013 naar 12,8% in 2014.

Indicatoren

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden (excl. WIJ/IOAW/IOAZ/BZ)	6.470	6.813	6.581
1.2 % Afwijziging aanvragen	24%	20%	23%
1.3 Uitstroom % naar werk onder uitstromers	30%	30%	38%
1.4 % Bijstandsgerechtigden tov beroepsbevolking in Nijmegen	8%	8,8%	7,6%
1.5 % Ontheffingen arbeidsplicht	30%	30%	28%
1.6 % Jeugdwerklozen tov niet-werkende werkzoekenden in Nijmegen	13,8%	12%	12,8%

Wat hebben we ervoor gedaan?
De ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden in Nijmegen is gunstig. We hebben het afgelopen jaar een geringe stijging van het aantal bijstandsgerechtigden gezien. De ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden is het resultaat van de instroom en uitstroom van bijstandsgerechtigden. Daarmee zijn de beperking van de instroom en de bevordering van de uitstroom dé knoppen waaraan we kunnen draaien om die bijstandsontwikkeling te beïnvloeden. Waarbij we ons er terdege van bewust zijn dat onze interventies altijd beoordeeld moeten worden tegen de achtergrond van de economische conjunctuur.

1. Beperking instroom in de bijstand
We hebben bereikt dat 23% (2013: 24%) van het aantal nieuwe bijstandsaanvragen niet heeft geleid tot verlening van een uitkering. De 'nieuwe poort' lijkt een goed middel om onwenselijke instroom te voorkomen. In 2014 waren er circa 2.050 mensen die in de bijstand zijn gestroomd. De redenen van instroom zijn divers: echtscheiding, werkverlies, einde WW-uitkeringen (werklozenuitkering), einde school en studie, verhuizing. We hebben de instroom beperkt door enerzijds handhavingsactiviteiten en anderzijds door een actieve benadering van nieuwe

werkzoekenden. De handhavingsactiviteiten zijn een cluster van alertheid van de medewerkers voor voorliggende voorzieningen en rechtmatigheid. De actieve benadering van nieuwe werkzoekenden is ingericht rondom de zoekperiode van vier weken, ook voor werkzoekenden ouder dan 27 jaar. Werkzoekenden worden vanaf het aanvraagmoment gestimuleerd en gefaciliteerd om te zoeken naar werk. In groepsbijeenkomsten worden ze onder andere op de hoogte gebracht van hun rechten en plichten.

2. Bevorderen van de (partiële) uitstroom vanuit bijstandsuitkering
De uitstroom naar werk is van 558 in 2013 gestegen naar 756 in 2014. De stijging verklaren wij door een combinatie van activiteiten. Er is niet één methode die werkt, juist vanwege de diversiteit van de doelgroep. De zelfredzaamheid van werkzoekenden is zeer verschillend en bepalend voor de mate van gemeentelijke inzet. De afdeling Werk voert de activiteiten in nauwe samenwerking met de stad en bedrijven uit. De belangrijkste ontwikkelingen die hebben bijgedragen aan de uitstroom naar werk zijn:

Bedrijfsdienstverlening
- Social return op een aanzienlijk deel van de gemeentelijke aanbestedingen leidt tot veel werkkansen voor WWB, WSW en WW.
- Werkgeversbenadering via de belangrijkste werkgeversnetwerken in de stad, zoals bedrijventerreinen.
- Samenwerking met Economische Zaken bij acquisitie.
- Samenwerking met UWV in het werkgeversservicepunt.
- Uitbreiding van de capaciteit voor de bedrijfsdienstverlening.

Benadering van werkzoekenden
- Intensieve en activerende benadering van mensen direct na de inkomensaanvraag leidt tot preventie aan de poort.
- Intensieve bemiddeling van werkfitte kandidaten.
- Specifieke benaderingen:
    - jongerenadviseurs voeren actieve bemiddeling uit naar school, werk of zorg.
    - Consulenten in het actiecentrum in de wijk bereikt mensen in de wijken Hatert en Dukenburg met meervoudige problematiek.
    - Voor (ex)inburgeraars wordt een gecombineerde aanpak scholing en begeleiding ingezet.
    - Mensen met partiële inkomsten uit arbeid worden geholpen met delaatste stap naar volledig eigen inkomsten uit arbeid te verwerven.
    - Speciale aanpak voor moeilijke klanten samen met inkomen gericht op signalering fraude en onvoldoende naleving van de plichten.
- Diverse trainingen, scholing en diagnoses.
- Begeleiding van starters voor een eigen bedrijf.
- Toepassing van het maatregelenbeleid.

Instrumenten cq voorzieningen
- 130 startersbanen voor jongeren
- Extra inzet op de matching van kandidaten op (leer)werkplekken: werkmarken, matchingstool, extra interne capaciteit, groepsvoorlichtingen over vacatures.
- Re-integratie op werkvloer door het scheppen van 500 leerwerkplekken waarmee in 2014 ongeveer 1200 kandidaten bereikt worden
- Activeringsplekken voor kandidaten met erg grote afstand tot de arbeidsmarkt
- Starterbeurzen voor jongeren
- Loonkostensubsidies voor 27+
- Inschakeling externe jobcoaching

3. Sociale werkvoorziening
Ons SW-bedrijf Breed had voor 2014 de doelstelling om 1.125 standaardeenheden (dit komt ongeveer overeen met arbeidsplaatsen) te realiseren voor de gemeente Nijmegen. Met een realisatie van 1.125 is hier precies aan voldaan. Naast het realiseren van de taakstelling, werkt Breed aan het uitvoeren van de strategie om zo veel mogelijk SW-medewerkers buiten de muren van het SW-bedrijf, dus bij een reguliere werkgever, te laten werken. De realisatie eind 2014 is daarbij dat 50% van de SW-medewerkers 'buiten' Breed werkt; de doelstelling is dat dit in 2017 85% zal zijn.

4. Regionale samenwerking
Het jaar 2014 was ook het jaar waarin de intentie in de regio Rijk van Nijmegen om nauw samen te werken op het domein Werk verder vorm heeft gekregen. In februari 2014 heeft de raad van Nijmegen de nota Sterke Werkwoorden én de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen vastgesteld. Per 1 juli 2014 is de MGR operationeel en de eerste module, het Werkbedrijf, is per 1 januari 2015 operationeel.

Hoofddoelstelling 2

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen

Wat willen wij bereiken?
Een rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen op grond van de Wwb, de Ioaw, de Ioaz en het besluit Bz.

Met rechtmatig bedoelen we het tijdig en correct verstrekken van de juiste uitkering aan de juiste persoon. Rechtmatigheid realiseren we door het voorkomen en opsporen van uitkeringsfraude en het tijdig en correct verstrekken van uitkeringen. Doelmatigheid is erop gericht dat we alleen een uitkering verstrekken aan mensen die hem nodig hebben. Wie kan werken helpen we aan het werk, wie daartoe niet in staat is en een uitkering nodig heeft, kan daarop aanspraak maken. Daarbij proberen we klanten te ondersteunen bij hun pogingen om belemmeringen zoals gebrek aan scholing, werkervaring of problematische schulden op te lossen.

Wat hebben we bereikt?

2.1 Percentage tekortkomingen in rechtmatige uitkeringsverstrekking
Het percentage tekortkoming in de rechtmatigheid is lager dan 1%. Hiermee hebben we voldaan aan de normering van deze indicator.

2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost
De investeringen om fraude op te sporen en te bestrijden heeft in 2014 meer opgeleverd dan het heeft gekost. De totale investering in de vaste formatie in 2014 is onveranderd ten opzichte van 2013, dus iets minder dan € 1 miljoen. In 2014 is er géén planexploitatie meer (deze was in 2013 nog € 200.000). Wel heeft de afdeling Inkomen in 2014 (net als in 2013) een bedrag van € 280.000 uit het P-budget ontvangen, wederom ingezet voor preventie en activiteiten aan de poort. De totale lasten worden hiermee in 2014 lager ten opzichte van 2013, namelijk € 1,28 miljoen om € 1,48 miljoen. In 2014 is € 1,9 miljoen opgespoord in 113 zaken, dit is iets minder dan in 2013 (toen was in 85 zaken € 1,9 miljoen opgespoord). Dit is verklaarbaar doordat we de inspanning aan de voorkant onverminderd hebben voorgezet. Qua besparingen komen we dit jaar uit op € 2,5 miljoen in 308 zaken.

2.3 Percentage aanvragen met besluit binnen 8 weken
Dit jaar is deze indicator weer iets gestegen (ten opzichte van 2013). Maar ook dit jaar is de gestelde norm niet gehaald. De norm is dat we 95% van alle aanvragen binnen 8 weken afhandelen. Van de bijstandsaanvragen is in 2014 91% (2013: 89%) binnen 8 weken afgehandeld. Er is weer een duidelijke stijgende lijn te zien. Overigens ondervinden klanten geen hinder van de langere afhandeltermijn, omdat we problemen oplossen door op verzoek voorschotten te verstrekken.

Indicatoren

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Tekortkomingen in rechtmatigheid uitkeringsverstrekking	<1%	<1%	<1%
2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost	+	+	+
2.3 % Aanvragen met besluit binnen 8 weken	89%	95%	91%

Wat hebben we ervoor gedaan?

We verstrekken zoveel als mogelijk tijdig en correct de juiste uitkering aan de juiste persoon. Hiertoe zetten wij diverse handhavingsactiviteiten in. Deze zijn te categoriseren naar preventieve en repressieve activiteiten. De eerste activiteiten komen neer op het geven van voorlichting bij de contacten met klanten en de uitvoering van de controle op maat bij de uitkeringsaanvraag. De repressieve activiteiten bestaan ook uit controles op maat, maar dan gedurende de uitkeringsperiode. Deze controles worden uitgevoerd naar aanleiding van signalen.

In 2014 hebben we door een stringente aanpak op de onderdelen Inkomen en Werk ook dit jaar een relatief hoog aantal maatregelen opgelegd van 1.208 (2013: 1.591) maatregelen. Daarnaast hebben we 524 boetes opgelegd.

In 2014 hebben de aanpak aan de poort voorgezet. We zijn vanaf april 2013 begonnen met het strenger controleren aan de poort ter voorkoming van instroom en een versnelde uitstroom naar werk. Deze intensieve aanpak van de rechtmatigheid en doelmatigheid hebben we in 2014 voortgezet. Zie ook doelstelling 1. Halverwege 2014 is de Participatiewet aangenomen. De Participatiewet vervangt de Wet werk en bijstand en is een samenvoeging van de Wet sociale werkvoorziening en de Wajong. Op het terrein van Inkomen (en armoedebestrijding) is in de tweede helft van 2014 de invoering van de nieuwe wetgeving voorbereid.

Hoofddoelstelling 3

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening

Wat willen wij bereiken?

De gemeente Nijmegen kent traditioneel een ruimhartig minimabeleid. Dit willen we, ondanks de bezuinigingen die op ons af komen, zoveel mogelijk overeind houden.
Voor 2014 is het onze doelstelling om minimaal 80% van de Nijmeegse personen met een laag inkomen te bereiken met onze inkomensaanvullende maatregelen. In ons huidige minimabeleid hebben we enkele speerpunten geformuleerd. Daarnaast hebben we tijdens de werkconferentie samen tegen armoede veel inspiratie opgedaan voor een vernieuwde armoedeagenda. Hieronder sommen we enkele belangrijke aandachtspunten voor 2014 op:

- Prioritaire doelgroepen: kinderen, chronisch zieken, gehandicapten en ouderen;
- Wijkgericht: dicht bij de mensen, verbinding met de STIPS en de sociaal wijkteams;
- Preventief: zeker bij schulden is vroeg signaleren en aanpakken van belang;
- Focus op participatie: meedoen staat centraal, armoedeval moet voorkomen worden;
- Niet-gebruik tegengaan: regelingen moeten duidelijk zijn en eenvoudig aan te vragen;
- Efficiënte uitvoering: geld moet zoveel mogelijk terecht komen bij de doelgroep;
- Integraal beleid: samenhang met andere beleidsterreinen, met name met de Wmo;
- Particulier initiatief: er gebeurt veel in de stad, we stimuleren en faciliteren dit;
- Stapelingseffecten bezuinigingen: we houden dit in beeld en anticiperen hierop.

Schulden benoemen we apart omdat we daar, gezien de omvang van de problematiek extra op willen blijven inzetten. We bieden in 2014 twee typen dienstverlening:

- Een brede laagdrempelige basisdienstverlening voor financiële ondersteuning;
- Een beperkte specialistische gemeentelijke schuldhulpverlening.

Wat hebben we bereikt?

3.1 Bereikte huishoudens met een laag inkomen
Onderstaande tabel geeft het gebruik in 2014 aan van de inkomensondersteunende regelingen. Voor de kinderfondsregelingen geldt dat de cijfers een indicatie zijn:

Aantal verstrekkingen per regeling	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Cultuurbijdrage kinderfonds	1.478	1.378
Sportbijdrage kinderfonds	2.512	2.435
Ouderbijdrage kinderfonds	1.817	2.218
Verstrekkingen Langdurigheidstoeslag	4.087	5.273
Toekenningen bijzondere bijstand	12.927	14.281
Deelnemers aan Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering	5.954	6.370
Verstrekkingen regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen	3.314	4.050
Totaal aantal verstrekkingen	**32.089**	**36.005**
Totaal aantal verstrekkingen aan unieke personen	**14.257**	**14.696**
Aantal inwoners met inkomen tot 110% bijstandsnorm	**17.700**	**18.700**
Percentage bereikte personen met 110% bijstandsnorm	**81%**	**79%**

We bereiken nog een groot aantal minima middels de subsidies die we verstrekken aan de Voedselbank (± 560 gezinnen), de Kledingbank (± 500 gezinnen), de werkcorporatie Maatschappelijke Dienstverlening (± 700 voorzieningenchecks) en de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en heffingen.

Tot slot hebben we in 2014 de (rijks)regeling koopkrachttoeslag aan minima uitgevoerd. U heeft in het najaar de (rijks)middelen ter beschikking gesteld. We hebben in 2014 aan circa 10.100 minima een toeslag uitgekeerd. Dit is vrijwel gelijk aan onze raming indertijd (10.500).

3.2 Toename percentage nieuwe bereikte klanten
In 2014 hebben we 79% van de huishoudens (2013: 81%) met een laag inkomen (110% van het sociaal minimum bereikt. Absoluut is het aantal bereikte unieke personen gestegen ten opzichte van het aantal in 2013 (van 14.257 personen in 2013 naar 14.696 in 2014). Relatief gezien is er sprake van een lichte daling van het percentage. Een mogelijke verklaring voor de lichte relatieve daling is de dynamiek in deze laag van de beroepsbevolking vanwege werkverlies en werkaanvaarding. Inzet op het bereiken van zoveel mogelijk mensen met een laag inkomen blijft noodzakelijk.

3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst (en 3.4 aantal aanmeldingen schuldhulpverlening)
Vanuit de schuldhulpverlening hebben we in 2014 1.529 Nijmegenaren met financiële problemen ondersteund. Dat zijn er wat meer dat we als doel hebben geformuleerd (1.500), maar minder dan in 2013 (1.828). Deze realisatie onderzoeken we in het eerste kwartaal van 2015 nader. 289 huishoudens hebben we geholpen aan een schuldenvrije toekomst.

Indicatoren

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % Bereikte huishoudens met een laag inkomen	81%	80%	79%
3.2 Toename % nieuwe bereikte klanten	onbekend	geen doelstelling	geen doelstelling
3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst	206	225	289
3.4 Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening	1.828	1.250	1.529

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
In de schuldhulpverlening ondersteunen we op verschillende wijzen burgers om zelf weer de regie te nemen bij financiële problemen en te voorkomen dat financiële problemen groter worden. We hebben in Nijmegen een brede, laagdrempelige basisdienstverlening voor ondersteuning bij financiële problemen enerzijds en een beperkte, specialistische, gemeentelijke schuldhulpverlening anderzijds.

Vanuit de schuldhulpverlening hebben we in 2014 1529 Nijmegenaren met financiële problemen ondersteund.

Bureau Schuldhulpverlening (de specialistische gemeentelijke schuldhulpverlening) heeft 289 huishoudens in 2014 aan een schuldenvrije toekomst geholpen. Bureau Schuldhulpverlening heeft daarnaast in 2014 georganiseerd:

- 190 (2013: 212) individuele informatie & adviesgesprekken;
- 2 workshops, 14 dag- en avondcursussen aan burgers;
- 9 bijeenkomsten groepsvoorlichting aan professionals in het maatschappelijk middenveld;
- 18 groepsgerichte en 93 individuele preventieactiviteiten voor jongeren.

In de laagdrempelige basisdienstverlening bij financiële problemen heeft Het Inter-lokaal 434 stabilisatietrajecten uitgevoerd. Het Inter-lokal heeft een conferentie over jongeren en schulden georganiseerd. Ook corporatie Talis heeft een bijeenkomst georganiseerd onder te titel ´Samen werken aan betaalbaarheid".

Met groepsgewijze activiteiten zijn meer dan 1400 (2013: 900) burgers (waaronder jongeren) en professionals ondersteund. We hebben onze preventieactiviteiten voor het grootste deel geconcentreerd op jongeren, onder meer door spreekuren en gastlessen op scholen, de screening van inkomsten en uitgaven, het opstellen van budgetplannen en het aanschrijven van schuldeisers.

Het Inter-lokaal en Bureau Schuldhulpverlening hebben de pilot budgetbeheer/budgetcoaching opgezet. Daarin worden cliënten die eerder naar bewindvoering zouden zijn doorverwezen, geholpen met de betaling van de vaste lasten (budgetbeheer) en gedragsgerichte beïnvloeding (budgetcoaching). Inmiddels zijn 90 personen aangemeld. Per maand stromen momenteel rond 20 personen in, dat betekent dat ongeveer in de zomer van 2016 400 trajectplaatsen gevuld zijn.

Humanitas heeft gedurende 2014 156 (2013:148) Nijmegenaren begeleid in het project 'Thuisadministratie'. We hebben Stuurman BV gevraagd om voor 150 werkzoekenden met een Wwb-uitkering coachingtrajecten te organiseren gericht op het verbeteren van financiële vaardigheden en motivatie met als doel duurzaam aan het werk te gaan.

Bureau Schuldhulpverlening en Stuurman BV hebben in het kader van een pilot 400 bijstandsgerechtigden, die vanwege betalingsachterstanden bij het betalen van de zorgverzekeringspremie in de bronheffing zitten, uitgenodigd voor een analyse- en adviesgesprek. Bijna de helft van de genodigden heeft gebruik gemaakt van dit aanbod. We zijn eind van het jaar begonnen met het uitvoeren van een tweetal korte pilots die ons moeten helpen om te bepalen in welke situaties we screeningsinstrument Mesis willen inzetten en hoe we de schuldhulvperlening beter aan de sociale wijkteams kunnen koppelen.

In 2014 hebben we op een aantal terreinen de ketensamenwerking in de schuldhulpverlening versterkt. We organiseren gemeenschappelijke casusoverleggen tussen bureau Schuldhulpverlening en Het Inter-lokaal met als doel het verbeteren van de samenwerking.

Ook hebben we de inzet van schuldhulpverlening ten behoeve van de multiproblem-huishoudens in Hatert en bij het Meldpunt Bijzondere Zorg gecontinueerd. Hierdoor hebben we een kleine 50 gezinnen kunnen ondersteunen. Daarnaast hebben we ca. 140 keer informatie en advies gegeven ter ondersteuning van gezinnen.Het Noodfonds om dreigende uithuiszettingen en afsluitingen van gas/water/licht te voorkomen is in 2014 voortgezet.

Overleg met de corporaties heeft geleid tot afspraken over het uitvoering van analyses voor 80 casussen in Hatert. Met de AWBZ-instellingen hebben we besproken hoe we de financiële dienstverlening voor kwetsbare burgers in de toekomst kunnen beter kunnen organiseren. We hebben twee strategische discussiebijeenkomsten met ketenpartners in de schuldhulpverlening en armoedebestrijding georganiseerd ter oplading van het nieuwe Aanvalsplan Armoede en Schulden, waarvan we eind van dit jaar een eerste versie van hebben vastgesteld.

Hoofddoelstelling 4

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid

Wat willen wij bereiken?

Onze hoofddoelstelling 'dynamiek in de gesubsidieerde arbeid' is een direct uitvloeisel van ons coalitieakkoord *Werken aan een duurzame toekomst*. In dat akkoord hebben we ons ten doel gesteld de oude vormen van gesubsidieerde arbeid te moderniseren, wat tot uitdrukking komt in de reductie van het aantal gesubsidieerde banen tot circa 200 banen eind 2012.

Tegelijkertijd hebben we ons in het coalitieakkoord uitgesproken voor nieuwe vormen van leren en werken in werkcorporaties en/of bij ondernemers in de stad. We willen een professionele werkomgeving bieden waar werkzoekenden met behoud van uitkering werkervaring en –ritme kunnen opdoen. Indien noodzakelijk wordt aan de kandidaten scholing geboden.

De doelstelling 'Afname gesubsidieerde arbeid' hebben we ultimo 2012 gerealiseerd. Dit onderdeel is daarmee niet meer actueel voor de begroting 2014.

De doelstelling gericht op het verwerven van leerwerkplekken in werkcorporaties en/of bij ondernemers valt onder het bredere geheel van onze re-integratieactiviteiten van hoofddoelstelling 1 'Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden'. Het creëren van leerwerkplekken draagt namelijk bij in onze doelstelling om werkzoekenden uit te laten stromen naar reguliere arbeid.

Wat hebben we bereikt?

De afbouw van de gesubsidieerde arbeid is reeds gerealiseerd, hierop hebben geen activiteiten meer plaatsgevonden in 2014.

De resultaten van de activiteiten om voldoende leerwerkplekken bij werkcorporaties en/of bij ondernemers te creëren, hebben wij beschreven bij hoofddoelstelling 1.

Indicatoren

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Afname gesubsidieerde arbeid	111	-	
4.2 Werkcorporaties	5623	500	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voor de afbouw van de gesubsidieerde arbeid zijn in 2014 geen specifieke acties ondernomen; dit proces was immers eerder al afgerond. De maatregelen gericht op het creëren van leerwerkplekken hebben wij beschreven onder hoofddoelstelling 1.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Toelichting

Het programma Werk en Inkomen sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 7,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 19,8%. Uitgedrukt als percentage van de totale lastenbegroting is de afwijking overigens een stuk lager (3,8%).
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 3,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is per saldo veroorzaakt door:

- meer uitgaven voor re-integratieactiviteiten (waar extra baten tegenover staan)
- lagere lasten op de Buig-uitkeringen a.g.v. gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden (met name aantal WWB-ers). Per saldo (lasten en baten) voordeel van € 2,7 miljoen ten opzichte van de begroting.
- lagere lasten bijstand declarabele regelingen (gecompenseerd door lagere baten)
- hogere lasten met betrekking tot minimaregelingen

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- inzet van extra middelen ter dekking van de stijging van de re-integratieuitgaven
- eenmalig voordeel a.g.v. verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van groter worden van aandeel ‘kleine debiteuren’ (+ € 2,0 miljoen)
- eenmalig voordeel a.g.v. het grotendeels kunnen laten vrijval van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen; + € 2,7 miljoen) in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek.

Het resultaat van per saldo € 7,3 miljoen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door: lagere lasten uitkeringen (m.n. WWB) alsmede tweetal eenmalige voordelen als gevolg van 1) verlaging voorzieningspercentage bijstandsdebiteuren en 2) kunnen laten vrijvallen van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen).

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Product werk

x € 1.000	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil
Lasten	48.876	50.621	-1.745
Baten	43.423	45.240	1.817
Saldo	**5.453**	**5.381**	**72**

6

In 2014 laat het product Werk een positief saldo zien van zo'n € 0,072 miljoen. Binnen het product Werk vinden met name de re-integratie activiteiten in het kader van het Participatiebudget en de Wet Sociale Werkvoorziening plaats. Bij de uitvoering van de genoemde activiteiten is er per saldo dus een klein verschil opgetreden tussen begrote en gerealiseerde budgetten. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de terug betaalde voorschotten (voorgaande jaren) bij de kinderopvang.

In 2014 hebben wij voor € 18,620 miljoen aan re-integratie uitgegeven. Het betreft hier zowel kosten van de uitvoerende organisatie als de uitgaven van inzet van re-integratie-instrumenten. De herkomst van de aangewende middelen is als volgt (respectievelijk in % en in miljoen):

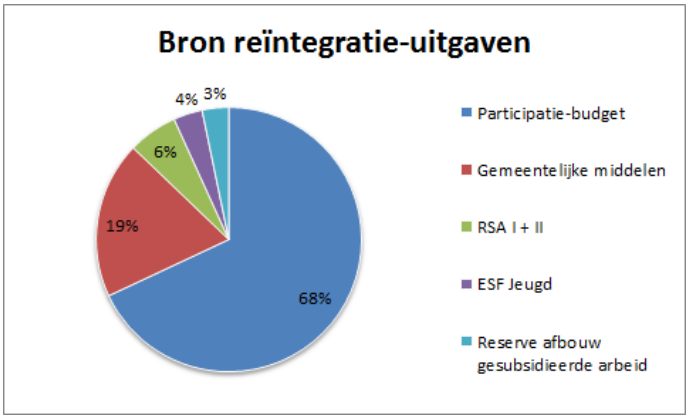

x € 1 mln	
Participatiebudget	12,670
Gemeentelijke middelen	3,557
RSA I + II	1,125
ESF Jeugd	0,660
Reserve afbouw gesubsidieerde arbeid	0.607
Totaal	**18,620**

De niet aangewende middelen uit het Participatiebudget van voorgaande jaren (2 miljoen) en de geprogrammeerde gelden 2015 van RSA I en II en ESF Jeugd zijn als een 'reservering' via zogenaamde OMBD's ultimo 2014 op de balans gezet.
Bij de subsidieverstrekking in het kader van de WSW is geen financiële afwijking opgetreden. De bijdragen die de Gemeente Nijmegen heeft verstrekt voor de reorganisatie bij Breed is, in zover die afweek van het tempo van realisatie bij Breed c.q. de dekkingsmiddelen bij de gemeente Nijmegen (ic € 1,9 miljoen) geactiveerd op de balans van de gemeente.

Product inkomen

x € 1 mln	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil	
Lasten	122,0	116,7	5,3	
Baten	108,3	109,6	-1,3	
Saldo	**13,8**	**7,2**	**6,6**	6

Bij het product Inkomen realiseren wij een voordeel van € 6,6 miljoen (afgerond € 5,3 miljoen voordeel op de lasten en € 1,3 miljoen voordeel op de baten). In grote lijnen gaat het om de volgende drie voordelen:

- voordeel op regulier budget BUIG (de uitkeringen) van € 2,7 miljoen als gevolg van gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden;
- eenmalig voordeel van € 1,7 miljoen als gevolg van het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren onder andere als gevolg van het groter worden van het aandeel 'kleine debiteuren';
- en tot slot een eenmalig voordeel van 2,2 miljoen als gevolg van het grotendeels kunnen laten vrijvallen van een verplichting aan het Rijk inzake de BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen); dit in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek.

Product armoedebestrijding

x € 1 mln	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil	
Lasten	18,7	19,3	-0,6	
Baten	1,3	2,0	0,7	
Saldo	**17,4**	**17,3**	**0,1**	6

Bij het product Armoedebestrijding realiseren wij een voordeel van € 0,1 miljoen (€ 0,6 miljoen nadeel op de lasten en € 0,7 miljoen voordeel op de baten).
Dit per saldo beperkte voordeel is onder andere het resultaat van een incidenteel voordeel van ruim € 0,3 miljoen als gevolg van een aanpassing van het voorzieningspercentage voor de bijstandsdebiteuren (leenbijstand).
Exclusief dat voordeel komen wij uit op een nadeel van ruim € 0,2 miljoen.
Het nadeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat we veel meer mensen met onze inkomensondersteunende regelingen hebben bereikt dan bij de opstelling van de begroting voorzien. Dit is een risico wat inherent is aan open-einde regelingen. Tegenover een financieel nadelig resultaat staat wél dat we conform onze inhoudelijke doelstellingen veel mensen met een laag inkomen op één of andere manier hebben kunnen ondersteunen.

Binnen programma Bestuur en Middelen realiseren wij op de aan Armoedebestrijding gerelateerde 'stelpost Klijnsmamiddelen' een voordeel van een kleine € 0,4 miljoen (€ 377.000). Dit voordeel moet feitelijk 'gekoppeld' worden aan het hier gepresenteerde nadeel. Rekening houdend met het voordeel binnen programma Bestuur & Middelen gaat het feitelijk dus om een voordeel van een kleine € 0,2 miljoen. Omdat het resultaat op de afdeling Inkomen ook licht negatief is, komt daarmee de 'stelpost Klijnsmamiddelen' niet in aanmerking voor overheveling naar 2015.

Product inburgering
Geen relevante afwijkingen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1061 Werk & Inkomen **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				150.359	184.553	34.194
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13- '14	Raad	29 jan '14	4/2014		92	92
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	1.349	1.025
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70

BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	928	1.214	286
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-31	-31
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		182	182
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	431	288
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		921	921
Totaal Wijzigingen				**3.631**	**6.324**	**2.693**
Eindtotaal				**153.990**	**190.877**	**36.887**

Risico's

- Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat. Deze prognose is moeilijk 100% op realiteitswaarde in te schatten.
  Dit leidt tot het risico van over- of onderuitputting van budgetten voor individuele regelingen of het product Armoedebestrijding (1061-03)
- De exploitatie van Breed staat in 2014 en 2015 onder druk. Het gevolg hiervan is dat de eerder verwachte positieve exploitatieresultaten niet worden gerealiseerd. Een negatief bedrijfsresultaat in 2014 en 2015 kan Breed grotendeels opvangen uit haar reserves; de bijdrage aan de reorganisatievoorziening welke in de Nijmeegse begroting gedekt werden door de verwachte positieve saldi van Breed, zal door de individuele gemeenten moeten worden opgebracht. Indien de exploitatie van Breed inderdaad negatief wordt, heeft Nijmegen onvoldoende middelen geraamd om haar bijdrage aan de reorganisatievoorziening te kunnen bekostigen. Dit geldt ook voor dát deel van het exploitatietekort 2015 van Breed dat haar beschikbare reserves te boven gaat.
  De door Breed geraamde verbetering van de bedrijfsresultaten op middellange termijn zijn ambitieus. Bovendien staan de subsidie-inkomsten onder druk, deze zullen ook na de periode van de in de begroting weergegeven meerjarenraming verder teruglopen. Op basis van de geconstateerde risico's in de bedrijfsvoering van Breed brengt het ontbreken van exploitatiebijdragen aan het sw-bedrijf in het meerjarenperspectief van de gemeenten een risico met zich mee. Hiermee ontstaat het risico voor de gemeente om alsnog een bijdrage aan de reorganisatie-kosten én een bijdrage aan het exploitatietekort van het SW-bedrijf te leveren.
- Onze uitgaven voor bijstandsuitkeringen (WWB) kunnen hoger of lager liggen dan de Rijksuitkering a.g.v.: 1) veranderingen in het verdeelmodel/ wijzigingen in financieringssystematiek, 2) onze gemiddelde prijs per uitkering of 3) ons aantal uitkeringen. De financieringssystematiek is recent (eind sept 2014 bekend gemaakt) per 2015 gewijzigd en valt voor Nijmegen ongunstig uit.
  Vanwege een geleidelijke invoering van deze nieuwe verdeelsystematiek wordt dit nadelige effect in het eerste jaar (2015) gedempt. Op dit moment (januari 2015) lopen er nog diverse trajecten inzake het nieuwe verdeelmodel, waaronder een bezwaarschrift op de beschikking 2015 alsmede een landelijke evaluatie/verbetertraject op het zojuist ingevoerde nieuwe verdeelmodel. Het is de verwachting dat het model naar de nabije toekomst aangepast gaat worden. Vooralsnog passen wij de financiële risicomelding nog niet aan omdat de nadelen binnen de bestaande melding 'passen'. Dit leidt tot het risico dat we als gemeente meer uitgeven aan uitkeringen dan we van het rijk ontvangen en de gemeente dus een tekort heeft.
- Invoering van nieuwe financieringssystematiek BBZ per 1/1/2013 (BBZ/ kredietverlening --> bonus/malus). Dit kan leiden tot een positief of negatief financieel resultaat.
  De ingeslagen weg van de regionale samenwerking brengt voorbereiding- en frictiekosten met zich mee. De daadwerkelijke kosten overschrijden de begrote uitgaven. Hierdoor ontstaan niet voorziene budgetoverschrijdingen.
- In het jaarrekeningresultaat van 2014 hebben wij een incidenteel resultaat gemeld inzake vrijval balanspost 'verhaalbare bijstand' (BBZ uitkeringen aan zelfstandigen); dit in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek. In de toelichting bij deze melding is opgenomen dat deze vrijval is gebaseerd op impliciete aannames en een expliciete melding van het Rijk ontbreekt. Daarom houden we vooralsnog een

risicomelding aan t.a.v. dit dossier. Het is onze verwachting dat dit risico met de loop der tijd zal kunnen komen te vervallen. De hoogte van dit risico (max) is overigens iets lager, nl. € 2,0 miljoen, dan het gerapporteerde voordeel in 2014 van € 2,7 miljoen. Zie voor meer details het gemaakte onderzoeksrapport. Dit leidt tot het risico van mogelijk alsnog terugbetalen van de eerder opgenomen verplichting aan het Rijk.

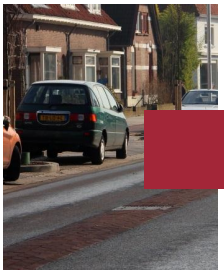

Programma Openbare Ruimte

ALGEMEEN

Wij beogen een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen, een duurzame en leefbare stad voor onze burgers. Een stad waarin onze burgers zich thuis voelen. We stimuleren actief burgerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen in duurzaam beheer een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners. We houden rekening met sociale veiligheid en toegankelijkheid bij herinrichtingen, wijkbeheersplannen en bel- en herstellijn werkzaamheden zoals snoeien van overhangend groen. Het is noodzakelijk om ook op dit programma te bezuinigingen. Onderhoud aan wegen, openbare verlichting en openbaar groen willen we echter zoveel mogelijk ontzien, we zoeken bezuinigingsmogelijkheden vooral in de niveaus van beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door meer te differentiëren in het dagelijks beheer. We hebben een taakstelling gerealiseerd van 3,2 miljoen euro in 2014.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Dit programma omvat het beheer en onderhoud van de openbare ruimte alsmede het toezicht op het gebruik van die openbare ruimte en de inzameling van het huishoudelijk afval.
Wij beogen een schone, hele en veilige openbare ruimte in Nijmegen. Een duurzame en leefbare stad waar onze burgers, ondernemers, maatschappelijke instellingen alsmede bezoekers zich thuis voelen, is speerpunt van ons beleid.
We willen actief burgerschap meer stimuleren want een schone, hele en veilige openbare ruimte is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen de burgers en ondernemers de ruimte geven om deze verantwoordelijkheid nog meer op te pakken.
We willen een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners ten aanzien van duurzaam beheer.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Een schone, hele en veilige openbare ruimte

Hoofddoelstelling 1

Een schone, hele en veilige openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Wij zorgen voor een schone, hele en veilige openbare ruimte.
We willen een schone stad. We onderzoeken de burgertevredenheid eens in de twee jaar met de stadspeiling. (1.1 en 1.2) Onze doelstelling is om beide percentages op 70% te houden. In tijden van bezuinigingen vinden we het een goed streven dat ruim twee derde van de bewoners tevreden is. Daarnaast meten we maandelijks de kwaliteit van de reiniging volgens de beeldsystematiek van het schouwboekje “Nijmegen: schoon, heel & veilig” voor onder andere zwerfvuil. (1.3.1 en 1.3.2)
We streven naar een hele en veilige openbare ruimte in Nijmegen (1.5.1 en 1.5.2). Onze doelstelling is om de komende jaren een gelijkblijvend percentage te houden. De onderhoudskwaliteit zetten we af tegenover het percentage van burgers dat tevreden is over het onderhoud op wegen en fietspaden dat we eens in de twee jaar

bij de stadspeiling meten (1.4). In de volgende stadspeiling zullen wij de tevredenheid van de burgers over de fietspaden en de wegen apart uitvragen.
We willen de betrokkenheid van de burgers met hun openbare ruimte vergroten en hun beleving over deze openbare ruimte positief beïnvloeden. In de wijkbeheerplannen die we in iedere wijk eens per vier jaar opstellen, maken we afspraken met burgers en overige betrokkenen in de wijk over welke projecten en wanneer worden uitgevoerd. Daarbij is het essentieel dat we de acties die we in de wijkbeheerplannen afspreken ook daadwerkelijk uitvoeren. (1.6) Wij willen een goede service bieden aan onze burgers door meldingen over de openbare ruimte via de Bel- & Herstellijn zo snel mogelijk af te handelen. (1.7) Bij de stadsrekening zullen we de top drie vermelden van de soort meldingen zodat we daar lering uit kunnen trekken voor de vervolgjaren.

Wat hebben we bereikt?

1.1 en 1.2 Nijmegen schoon volgens de stadspeiling;
In 2014 hebben we geen stadspeiling uitgevoerd. De percentages voor 2013 gelden ook voor 2014. Dat betekent dat zes op de tien inwoners Nijmegen een schone stad vindt. Hiermee hebben we de 70% niet gehaald. Dit komt vooral door de andere manier van enquêtering in 2013 (digitale ondervraging). Meer mensen zijn geneigd om neutraal te antwoorden (in 2011 gaf 17% een neutraal antwoord, in 2013 is dat 30%).
Met 75% van de Nijmegenaren die hun buurt schoon vinden zitten we wel 5% boven onze ambitie van 70%.

1.3 Schoon volgens beeldsystematiek schouwboekje;
1.3.1 Centrum
Naast de burgertevredenheid die we meten bij de stadspeiling hebben we onze eigen (technische) eisen van de beeldkwaliteit van de reiniging op basis van het schouwboekje “Nijmegen Schoon, heel en veilig”. Deze gegevens hebben we wel specifiek voor 2014. Voor het centrum zitten we voor het vierde jaar op de afgesproken beeldkwaliteit met een 8,7. De beeldkwaliteit in de Benedenstad en het Centrum voldoet 96% aan onze eisen voor het zwerfafval. Voor onkruid is dat eveneens 96%. Gemiddeld komen we voor alle onderdelen uit op ruim 87%.
1.3.2 Rest stad
Voor de wijken is de gemiddelde beeldkwaliteit een 7,5 ten opzichte van een 7,4 in 2013. Hiermee hebben we weer voldaan aan de vereiste beeldkwaliteit. Voor het thema zwerfafval zitten we voor de wijken op bijna 96%. Voor onkruid is dat 93%. Gemiddeld komen we op 93% voor alle onderdelen van het schouwboekje.

1.4.1 en 1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad en wegen in de buurt;
Vorig jaar is voor het eerst bij de stadspeiling gevraagd naar de mening van Nijmegenaren over het onderhoud van de fietspaden in de stad. Een meerderheid (60%) vindt dat deze goed worden onderhouden, bijna een kwart (23%) reageert neutraal en 14% is van mening dat er geen sprake is van goed onderhoud.
Ongeveer twee derde (63%) van de bevolking vindt dat de wegen in hun buurt goed worden onderhouden.

1.5.1 en 1.5.2 Onderhoudsniveau fietspaden en wegen (technisch);
We bepalen de technisch kwaliteit van de wegen en fietspaden door de inspecties die we regelmatig uitvoeren. De technische kwaliteit bepalen we op basis van onze technische normen. Dit vertalen we in de onderhoudsbehoefte. De onderhoudsbehoefte kan variëren van het dichten van scheuren tot het compleet vervangen van het asfalt of het herstraten van een klinkerweg. Onze doelstelling in 2014 was dat 76% van onze fietspaden in de stad en wegen in de buurt aan onze technische kwaliteit voldoet. Deze doelstelling hebben we gehaald.

- **Fietspaden**: Van de technische kwaliteit van de fietspaden voldoet 87% aan onze norm.
- **Asfaltwegen**: We hebben in 2014 weer een aantal grote hoofdwegen verbeterd zoals de wegen van de van Boetbergweg, Oude Groenestraat en Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg. 82% van de hoofdwegen voldoen aan onze technische eisen. Dit is gelijk aan vorig jaar. Het gepleegde onderhoud en de normale slijtage van de wegen heffen elkaar op. Voor de overige asfaltwegen is het gemiddeld 76% ten opzichte van 73% vorig jaar. Hieronder vallen ook de woonstraten die in asfalt zijn uitgevoerd. Voor deze woonstaten zoeken we naar momenten om aan te sluiten bij riolerings- en ontwikkelprojecten om werk met werk te maken en zo optimale efficiency te halen.
- **Klinkerwegen en trottoirs**: Van de klinkerwegen en trottoirs voldoet 77% ten opzichte van 76% in 2013.

1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen;
De doelstelling om 90% van de acties van de wijkbeheerplannen uit te voeren, hebben we gehaald. We zitten op gemiddeld 91% voor alle wijken in 2014.

1.7 Tijdig afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn;
In het eerste halfjaar heeft 84,5% van de melders een terugmelding gehad binnen 5 werkdagen. Een uitschieter was er februari met 91,6%. In het laatste half jaar is dit teruggevallen naar 74%. Over het hele jaar is het gemiddelde 79%. Hiermee is onze doelstelling niet gehaald. We blijven sturen op de stijgende lijn die is ingezet om onze doelstelling het komende jaar wel te halen.

Indicatoren

Een schone, hele en veilige openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Nijmegenaren dat Nijmegen schoon vindt	60%	70%	60%
1.2 Nijmegenaren dat de eigen buurt schoon vindt	75%	70%	75%
1.3.1 Centrum - beeldkwaliteit goed	88%	83%	87%
1.3.2 Rest stad - beeldkwaliteit basis	93%	95%	93%
1.4.1 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad	60%	65%	60%
1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt	63%	76%	63%
1.5.1 Onderhoudskwaliteitsniveau fietspaden (technisch)	87%	76%	87%
1.5.2 Onderhoudskwaliteitsniveau wegen (technisch)	76%	76%	77%
1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen	87%	90%	91%
1.7 Tijdig (binnen 5 werkdagen) afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn	75%	85%	79%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleidsnota "Geef ze de (openbare) ruimte"
In 2014 is verder vorm gegeven aan de vernieuwing van onze manier van werken en rolverdeling tussen bewoners, ondernemers, uitvoerende partijen en de gemeente. In de beleidsnota was al aangegeven dat de uitwerking op de 4 beleidspijlers een zoektocht is: in nauw overleg met de samenwerkende partners krijgt de nieuwe manier van werken stap voor stap vorm. In het tweede jaar zijn de volgende resultaten en ervaringen geboekt:

- Het aantal projecten en initiatieven op de participatiekaart.nl/nijmegen is verder doorgestegen naar 163. De wijkbeheerders en wijkopzichters slagen er steeds beter om bewoners te enthousiasmeren en faciliteren , maar zien ook dat ze in diverse gevallen een initiatiefnemende rol moeten pakken;
- We hebben proeven uitgevoerd om de wijkbeheerplannen te vernieuwen: in Altrade zijn bewoners ook via social media benaderd om mee te denken; in de Kampwijken hebben bewoners kennis gemaakt met gedifferentieerd beheer, waaruit een aantal nieuwe participatie-initiatieven zijn voortgekomen;
- Ons college heeft in het voorjaar het Marikenniveau vastgesteld en een inspiratieboekje waarin we laten zien wat mogelijk is als bewoners zelf op bepaalde plekken het onderhoud willen doen.
- In de uitvoering krijgt het “werken op regie” samen met Dar steeds duidelijker vorm. Met minder geld worden dezelfde resultaten op straat gerealiseerd door Dar. Dar heeft in 2014 de reiniging en het groen- en grijsonderhoud in 3 stadsdelen uitgevoerd.

Afvalbeleidsnota
In de afvalbeleidsnota "Creatief met Afval 2013-2020" zijn de strategie en de aanpak vastgesteld om de inzameling van huishoudelijke afvalstromen te verbeteren en de mate van hergebruik verder te vergroten. De nadruk ligt

daarbij op het verbeteren van de service en het scheidingsgemak voor onze inwoners. In 2013 was het percentage hergebruik van het huishoudelijk afval 62,7%. Voor 2014 is dit nog niet bekend.
In 2014 zijn de volgende activiteiten gerealiseerd:

- De milieustraat aan de Kanaalstraat is volledig verbouwd en gemoderniseerd;
- De pilot inzameling drankkartons in Bottendaal is succesvol afgerond;
- Binnen MARN-verband zijn afspraken gemaakt met ARN/Remondis om drankkartons én blik gezamenlijk met het plastic afval in de plastic hero zak in te zamelen en deze stroom vervolgens uit te sorteren. Daarbij zijn gegarandeerde hergebruikspercentages overeengekomen. In 2015 voeren we dit in.
- Het projectplan om de inzameling van oud papier bij laagbouwwoningen met minicontainers uit te voeren is in 2014 vastgesteld en wordt nu verder uitgerold;
- In 2014 hebben we deelgenomen aan een afvalbenchmark. Hieruit blijkt wederom dat Nijmegen (binnen haar stedelijkheidsklasse) na Maastricht de hoogste mate van afvalscheiding behaalt en dat tegen zeer lage afvalbeheerkosten.

Reclamebeleid
De beleidskadernota 'Reclameboodschap' is in 2013 vastgesteld en is één integrale beleidsnota voor reclame, uitingen en aankondigingen op zowel openbaar als particulier terrein en gevels. In 2014 hebben we dit verder vertaald in een uitwerkingsnota die we begin 2015 vast gaan stellen.

Elektrische oplaadpunten
Het aantal (deels) elektrisch aangedreven auto's is ook in 2014 verder gegroeid; vooral als gevolg van gunstige fiscale maatregelen voor ondernemers. Daarmee gepaard gaat een stijgende vraag naar elektrische oplaadpunten in de openbare ruimte. Nijmegen heeft deelgenomen aan een aanbestedingstraject van de stadsregio met als doel de selectie van een concessiehouder voor de exploitatie van elektrische oplaadpunten. Deze aanbesteding is inmiddels afgerond. Ons voornemen is om begin 2015 een overeenkomst met de geselecteerde concessiehouder aan te gaan.

Bel- & Herstellijn
De Bel- & Herstellijn, bestaande uit een front- en backoffice, biedt de inwoners van Nijmegen een laagdrempelige mogelijkheid om een melding over de openbare ruimte in te dienen. Dit kan zowel telefonisch, via internet of via de Bel & Herstel-app. De Bel&Herstel-app is begin 2013 gelanceerd en is bedoeld om kapotte stoeptegels, scheve lantaarnpalen en andere mankementen in het straatbeeld te melden. De afhandeling van meldingen is te volgen via de app.
Het aantal meldingen van de Bel- &Herstellijn komt dit jaar op 13.284. Dit zijn zowel de meldingen via de Bel&Herstel-app, internetmeldingen (via het webformulier), als de telefonische meldingen. De Bel&Herstel-app was in 2014 goed voor zo'n 3769 (ruim 28%) meldingen. In 2013 waren er totaal ongeveer 12.800 meldingen. De drie categorieën waarop we de meeste meldingen binnen kregen zijn: Trottoirs en verharding (2411), verlichting (2138) en Bomen en bos ((1365). Ongeveer gelijk aan vorig jaar.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Openbare verlichting
We hebben LED verlichting aangebracht op de Groenestraat, Dobbelmanweg, Ubbergseweg en Grootstalselaan. Op de Grootstalselaan hebben we dit uitgebreid met licht op aanvraag. Het gaat in totaal om 159 LED-vervangingen. Daarnaast hebben we bijna 13 km kabelnet vervangen.

Gladheidsbeheersing
We hadden in 2014 een zachte winter met veel matige nachtvorst. Hierdoor waren na verhouding onevenredig veel preventieve strooiacties noodzakelijk. We hebben een beperkt aantal meldingen doorgekregen van gladheid. Voor de tweede winter achtereen zijn we echter wel verrast door zeer plaatselijke gladheid. Dit heeft geleid tot zeer lokale meldingen. Vanuit de resultaten van de infraroodmeldingen uit 2013 hebben we de 'bruggenroute' uitgebreid met koude plekken. Hierdoor kunnen we beter inspelen op de eerste gladheid. Het strooiareaal is verder uitgebreid met de Verlengde Energieweg, stadsbrug de Oversteek, Graaf Alardsingel en de Magaretha van Megchelenstraat. Door de komst van de stadsbrug is Nijmegen-Noord ook beter en sneller bereikbaar geworden voor de gladheidbestrijding. Het aantal zoutkisten nam toe van 100 naar 150 stuks.

Wegen
In 2014 is de Kwakkenbergweg deels heringericht, ter hoogte van het Erica Terpstra zwembad. Ook is de St. Jacobslaan fase 2 uitgevoerd, net als Stijn Buysstraat fase 1 en Kanaalstraat fase 2. De snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en deze wordt snel uitgebreid over de Muntmeesterlaan. Poort Neerbosch is in 2014 opgestart en wordt in 2015 afgerond. Verder is er groot asfaltonderhoud gepleegd aan de van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg & Terwindtstraat, rotonde Griftdijk, Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg, Koolemans Beynenstraat en Oude Groenestraat. Ook is het asfalt vervangen van de woonstraten van Slichtenhorststraat, Dr. Jan Berendsstraat en Zwanenveld 21^{e} straat. Daarnaast is de snelfietsroute RijnWaalpad afgerond door op de Visveldsestraat een rode asfaltdeklaag aan te brengen. Ook is het fietspad langs de meubelboulevard aan de Wijchenseweg geasfalteerd, evenals het fietspad aan de Kelfkensbos. In de Einsteinstraat is het versleten asfalt vervangen door betonstenen en wordt in 2015 de tweede fase uitgevoerd.

Openbaar groen
Het bomenbestand van Nijmegen bestond in het najaar van 2014 uit 58.184 bomen; de hoeveelheid bomen in de hoofdstructuur is nagenoeg gelijk gebleven. De werkcorporatie voor het Goffertpark en de parken in West draaien goed. Deze werkcorporatie is een samenwerkingsverband tussen Dar en Breed (social return). In het Goffertpark zijn we in 2014 verder gegaan met het dunnen van het bos. In 2014 hebben we BRIM-subsidies toegewezen

gekregen (rijkssubsidie voor de instandhouding en het onderhoud van monumenten) voor de parken Brakkenstein, Kronenburgerpark en Valkhofpark voor de komende 6 jaar. In 2014 is ruim 35.000 m2 openbaar groen door burgers zelf onderhouden en zijn 388 geregistreerde boomspiegels bij ons bekend.

Project Groen Geregeld
In 2014 zijn ongeveer 45 gevallen van illegaal grondgebruik beëindigd of omgezet in legaal gebruik. Voor nog eens 140 adressen lopen acties om het illegaal grondgebruik te beëindigen. Deze acties lopen uiteen van onderhandeling met particuliere eigenaren (65 gevallen), onderhandelingen met een vastgoedbelegger (35 percelen) en met woningcorporaties (40 percelen). Het project Groen Geregeld heeft daarmee ook in 2014 positieve resultaten laten zien en biedt goede vooruitzichten dat dit in 2015 wordt gecontinueerd.

Toezicht
In 2014 hebben we het project 'Afval dump je niet' uitgevoerd. Het betreft hier een pilot met als doel:

- Met een aantal quick wins een signaal af te geven dat zwerfafval en illegale dumpingen niet getolereerd worden.
- Een halt toe te roepen aan de dumpingen door met name de hot spots aan te pakken en hier intensief over te communiceren.
- De hoeveelheid gedumpt afval terug te dringen.
- Waarnemingen in de wijk zo snel mogelijk aan partners door te geven, handhavende acties combineren met het opruimen van de rommel.

De pilot is goed verlopen en dusdanig succesvol dat we hier in 2015 vervolgacties op uitzetten samen met Dar.

Wat heeft het gekost?

Openbare ruimte * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Toelichting financiën

Het programma Openbare Ruimte sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 19.000. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,05%.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Bij een aantal producten zien we een grote afwijking bij lasten en baten. Deze verschillen zijn nagenoeg budgettair neutraal en hebben vooral betrekking op projecten die vallen onder de integrale samenwerking van Openbare Ruimte met andere programma's. De kosten van deze projecten worden verantwoord bij Openbare Ruimte en verrekend met andere programma's waar de budgetten beschikbaar zijn gesteld. Omdat niet van al deze projecten de lasten en baten binnen het programma Openbare Ruimte zijn aangepast, ontstaat een administratief verschil tussen begroting en realisatie.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.
Naast bovengenoemde verklaring is het nadeel op de lasten veroorzaakt doordat een bezuiniging bij de lasten is geraamd, terwijl deze bij de baten is gerealiseerd. Bij de lasten levert dit daarmee een nadeel op.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.
Naast bovengenoemde verklaring is het voordeel op de baten veroorzaakt door de bij de lasten geraamde bezuiniging. Bij de baten levert dit daarmee een voordeel op. Daarnaast is er meer ontvangen voor het ingezamelde plastic afval.
Deze opbrengsten zijn erg aan fluctuaties onderhevig en daarom lastig exact te ramen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1062 Openbare ruimte bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.328	48.387	35.059
Wijzigingen						
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.076	1.168	92
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	250	250	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-200		200
Totaal Wijzigingen				**1.126**	**1.405**	**279**
Eindtotaal				**14.455**	**49.792**	**35.338**

Risico's

Er zijn geen wijzigingen ten aanzien van de risico's zoals gemeld bij de Stadsbegroting 2015-2018.
Derhalve zijn de volgende zes risico's nog steeds actueel:

- ARN heeft onvoldoende aanvoer van afval, waardoor te lage omzet wordt gerealiseerd en verlies wordt geleden. Indien de door MARN aan ARN afgegeven garanties moeten worden aangesproken, kan dit leiden tot een financieel nadeel voor de gemeente Nijmegen.
- Aanbestedingsprocedure is niet correct verlopen wat leidt tot claims, vertraging, imagoschade.
- Er gebeurt een ongeval in de openbare ruimte wat leidt tot letsel en materiële schade bij een gebruiker van de openbare ruimte die de gemeente daarvoor aansprakelijk stelt. Als gevolg van slecht onderhoud en/of achterstallig onderhoud kan een ongeval zich voordoen, wat leidt tot claims, vertraging en imagoschade.
- Er treedt een natuurramp op wat leidt tot blokkades van wegen, overlast voor burgers, materiële schade voor de gemeente. Dit kan leiden tot claims, vertraging en imagoschade.
- Verborgen gebreken komen in beeld, wat leidt tot claims, vertraging en imagoschade.

- Benodigd onderhoud aan inrichtingselementen van de openbare ruimte (asfalt, openbare verlichting en bomen) moet door beperkt budget achterwegen blijven. Dit kan leiden tot schade, claims, vertraging en imagoschade.

Over het geheel kunnen we melden dat er zich in 2014 geen risico's hebben voorgedaan.

Programma Wijken

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met het programma Wijken streven we naar leefbare en veilige wijken, met goede sociale relaties en samenhang in buurten.
Leefbaarheid en veiligheid richten zich zowel op de fysieke als op de sociale kwaliteit van de wijken.
Goede sociale relaties en samenhang in buurten dragen bij aan de zgn. collectieve zelfredzaamheid. Participatie van bewoners, eigen initiatief van bewoners, elkaar onderling hulp aanbieden of aanspreken op gedrag wordt daardoor bevorderd.

Het programma is gericht op alle wijken:

- het op peil houden van wijken waar het goed gaat
- het aanpakken van achterstanden in deelgebieden die achterblijven
- stimuleren van participatie

Het programma omvat een samenhangende aanpak van sociale en fysieke kansen en problemen in de wijken. Dit doen we in samenwerking met bewoners en ondernemers, woningcorporaties, politie, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties en andere betrokken partijen in de wijken. Intern zijn er relaties met de meeste gemeentelijke programma's. Veiligheid, Zorg- en Welzijn, Wonen en Openbare Ruimte zijn de belangrijkste daarvan. Door de samenwerking en het optimaal benutten van netwerken wordt het mogelijk bruggen te slaan tussen bewoners en bewonersgroepen onderling, tussen bewoners en instanties en vanuit deze samenwerking initiatieven en ontwikkelingen in gang te zetten die bijdragen aan het doel van dit programma.

Het bereiken van doelstellingen wordt gemeten via de stads- en wijkmonitor. Deze komt om de twee jaar uit. Voorjaar 2012 was de meest recente, gebaseerd op metingen in 2011. Voorjaar 2014 komt de nieuwe wijkmonitor uit. De gegevens konden nog niet worden meegenomen in deze begroting. Wel is er een analyse gemaakt door O&S op basis van de landelijke leefbarometer. Deze analyse is hieronder verwerkt bij de indicatoren leefbaarheid en sociaal economische situatie.

Nijmegen kent 9 stadsdelen en 44 wijken, in de Wijkmonitor worden 35 woonwijken besproken. Dieper inzoomend zie we dat binnen de Nijmeegse wijken er ca. 65 deelgebieden aanwijsbaar zijn waar gebiedsproblemen spelen. De meeste behoren tot de bekende aandachtsgebieden, maar er zijn enkele andere kleine risicogebieden. Via het wijkmanagement houden we ook in die gebieden vinger aan de pols. Gebiedsproblematiek in Nijmegen kenmerkt zich vooral door sociale problematiek, gekoppeld aan een dominantie van lage sociaaleconomische status en kenmerken van de woningvoorraad.

AANDACHTSGEBIEDEN

We onderscheiden 6 groepen van aandachtsgebieden:

1. Aandachtsgebieden Oude stadswijken: Biezen, Wolfskuil, Willemskwartier in Nije Veld) en Kolpingbuurt (in Goffert);
2. Aandachtsgebieden Nieuw-West: Neerbosch-Oost en Heseveld;
3. Aandachtsgebied in Zuid: Hatert;
4. Aandachtsgebieden Dukenburg: Zwanenveld, Malvert, Meijhorst, Aldenhof en Tolhuis 52-78 (in Tolhuis);
5. Aandachtsgebieden Lindenholt: Zellersacker, Voorstenkamp, Gildekamp, Leuvensbroek;
6. Aandachtsgebied Centrum: Stadscentrum en Benedenstad

ALGEMENE TOELICHTING OP INDICATOREN

Bij de Programmarekening 2011 en de Stadsbegroting 2013 is al toegelicht dat er vanaf 2011 een gewijzigde meetmethode is. Daardoor treedt er een trendbreuk op in het onderzoek, kunnen de scores op de indicatoren vanaf 2011 niet meer goed vergeleken worden met de jaren daarvoor en zijn de cijfers voor de buurten en wijken niet meer beschikbaar. De onderzoeksgegevens (Stads- en wijkmonitor, veiligheidsmonitor) blijven om de twee jaar verschijnen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	**Verbetering leefbaarheid**
H2	**Sociale cohesie**
H3	**Veilig voelen in eigen buurt**
H4	**Sociaal-economisch perspectief**

Hoofddoelstelling 1

Verbetering leefbaarheid

Wat willen we bereiken?

Wij willen de leefbaarheid in de Nijmeegse wijken op peil houden en verbeteren daar waar achterstanden zijn. Deze ambitie drukken we uit in de indicator 'bewonerswaardering voor woon- en leefklimaat' en een algemeen rapportcijfer van bewoners voor de eigen buurt/woonomgeving.
De indicator Bewonerswaardering woon- en leefklimaat is opgemaakt uit vragen met betrekking tot het totaaloordeel over de eigen buurt: het plezier waarmee men in de buurt woont, de eventuele (dringende) wens om uit de buurt te verhuizen en de gehechtheid aan de buurt.
De indicator woonomgeving is het gemiddelde rapportcijfer dat Nijmegenaren van 15 jaar en ouder hebben gegeven aan hun woonomgeving.

De ambities voor 2014 drukken we uit in

0	handhaven op zelfde niveau
-	lichte afname
--	sterke daling
+	lichte stijging
++	sterke stijging

Op basis van aanduidingen op Leefbaarometer.nl op het gebied van leefbaarheidsrisico's, en de ontwikkeling van kleine deelgebieden in de periode 2010 tot en met 2012, worden hier indicaties geven op het gebied van leefbaarheid.

Algemeen beeld: leefbaarheidsrisico's in de aandachtsgebieden blijven aanwezig maar lijken in brede zin verminderd, soms in aard (de mate), soms in omvang (van het gebied).

- Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum: leefbaarheidsrisico's (Kop Bloemerstraat) zijn verdwenen; Benedenstad leefbaarheid positief en stabiel, Stadscentrum matig positief en stabiel;
- Aandachtsgebieden oude stadswijken: risico's zijn er in inmiddels veel kleinere gebieden, aard en intensiteit blijven vergelijkbaar; Leefbaarheid in Biezen positief (was matig positief), Wolfskuil, Willemskwartier en Kolpingbuurt blijven matig positief;
- Aandachtsgebieden Nieuw West: leefbaarheidsrisico's in grote lijnen vergelijkbaar, doch wat minder intensief; Leefbaarheid in de wijken matig positief en stabiel;
- Aandachtsgebied Hatert: leefbaarheid matig positief en stabiel; in deelgebieden is de aard en omvang van leefbaarheidsrisico's in brede zin verminderd. Opvallend is een nieuw aandachtsgebied: omgeving HAT-complex (van Talis), gelegen tegen De Winkelsteeg;
- Aandachtsgebieden Dukenburg: leefbaarheidsscores blijven op wijkniveau matig positief; aard en omvang van leefbaarheidsrisico's zijn binnen deelgebieden in brede zin verminderd;
- Aandachtsgebieden Lindenholt: leefbaarheidsscores zijn op wijkniveau verbeterd (van matig positief naar positief); leefbaarheidsrisico's in deelgebieden zijn minder intensief.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
1.1 Bewonerswaardering woon- en leefklimaat (schaalscore evaluatie buurt)				
1.1 stad	7,5	0	7,6	0
1.1a aandachtsgebiedenNijmegen-centrum	7,3	0	7,3	0
1.1b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	+	6,8	+
1.1c aandachtsgebieden Nieuw west	6,8	+	6,9	+
1.1d Hatert	6,7	+	6,9	+
1.1e aandachtsgebieden Dukenburg	6,4	+	6,8	+
1.2 rapportcijfer woonomgeving				
1.2 Stad	7,5	0	7,5	0
1.2a aandachtsgebieden Nijmegen-centrum	7,4	0	7,5	0
1.2b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	0	7,0	0
1.2c aandachtsgebieden Nieuw west	6,9	0	7,0	0
1.2d aandachtsgebied Hatert	6,9	0	7,2	0
1.2e aandachtsgebieden Dukenburg	6,8	0	6,9	0
1.2f aandachtsgebieden Lindenholt	6,9	+	7,0	+

De stads- en wijkmonitor verschijnt eens in de twee jaar. Over 2014 zijn er geen realisatiecijfers beschikbaar. Vanaf 2011 is een breuk in de onderzoekslijn ontstaan door een andere gebiedsclustering en meetmethode. De tabel toont de trend en de ambitie 2014.

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 2

Sociale cohesie

Wat willen wij bereiken?

Wij willen dat meer bewoners zich in 2013 verantwoordelijkheid voelen voor de eigen buurt. Daarmee streven we ernaar de stijgende lijn van de afgelopen jaren, die we in veel wijken hebben gezien te handhaven. In veel aandachtswijken en stadsdelen kunnen derhalve de ambitie voor de betrokkenheid en het zelforganiserende vermogen (collectieve zelfredzaamheid) van de bewoners bij hun dagelijkse woon- en leefomgeving worden opgehoogd.

De indicator waarmee dit wordt weergegeven is een percentage van bewoners dat zich verantwoordelijk voelt. Deze indicator Sociale kwaliteit woonomgeving is opgemaakt uit vragen met betrekking tot de sociale kwaliteit

van de eigen buurt: kennen de mensen in de buurt elkaar, hoe gaan mensen in de buurt met elkaar om, de saamhorigheid en de mate waarin mensen zich thuis voelen bij anderen.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
2. Schaalscore sociale kwaliteit woonomgeving				
2. Stad	5,9	0	5,9	0
2.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	4,9	0	4,8	0
2.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	5,6	+	5,5	+
2.c aandachtsgebieden Nieuw west	5,3	+	5,5	+
2.d aandachtsgebied Hatert	5,4	0	5,8	0
2.e aandachtsgebieden Dukenburg	5,3	+	5,6	+
2.f aandachtsgebieden en Lindenholt	5,1	+	5,4	+

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 3

Veilig voelen in eigen buurt

Wat willen wij bereiken?

Wij willen dat bewoners zich veilig voelen in hun buurt. Mede door de integrale aanpak van de veiligheid zien we een (gunstige) vermindering van het onveiligheidsgevoel en is de ambitie voor 2013 om onveiligheidsgevoelens verder terug te brengen.
De indicator wordt uitgedrukt in het percentage bewoners dat aangeeft zich onveilig te voelen.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
3. % onveilig voelen in eigen buurt				
3. Stad	19%		18 %	
3.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	26,4%	-	27 %	-
3.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	23%	- -	26 %	- -
3.c aandachtsgebieden Nieuw west	26,5%	-	25 %	-
3.d aandachtsgebied Hatert	24,7%	-	25 %	-
3.e aandachtsgebieden Dukenburg	29,6%	-	24 %	-
3.f aandachtsgebieden Lindenholt	23,5%	0	24 %	0

De stads- en wijkmonitor verschijnt eens in de twee jaar. Over 2014 zijn er geen realisatiecijfers beschikbaar. Vanaf 2011 is een breuk in de onderzoekslijn ontstaan door een andere gebiedsclustering en meetmethode. De tabel toont de trend en de ambitie 2014.

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 4

Sociaal-economisch perspectief

Wat willen wij bereiken?

Vanuit het programma wijken kunnen we op beperkte schaal een bijdrage leveren aan de verbetering van de sociaal-economische situatie van mensen. We hebben hier immers te maken met problematiek waarvoor niet alleen andere beleidsterreinen, zoals werk en inkomen en onderwijs maar ook andere schaalniveaus dan de wijk (de stad, regio, landelijk) aan zet zijn.
We monitoren in ieder geval de ontwikkelingen in de zwakkere wijken en buurten op dit vlak en we houden daar sterker een vinger aan de pols. Daar waar nodig nemen we de regie in handen om samen met betrokken beleidsdisciplines tot een gewenste verbetering te komen. De indicatoren bestaan uit het percentage leerlingen op havo/vwo en het percentage uitkeringen van de WWB.

Het sociaal-economisch perspectief in veel aandachtsgebieden lijkt zich op basis van het onderwijsniveau van leerlingen te verbeteren. Deze gebieden worden echter harder dan gemiddeld getroffen door de opkomende werkloosheid. Vooral aandachtsgebied Hatert en de aandachtsgebieden in Lindenholt later een behoorlijke toename zien van het percentage WWBers. Ook het beeld in de aandachtsgebieden Nieuw West en Dukenburg verslechtert bovengemiddeld.

Indicatoren

% leerlingen 3 HAVO/VWO 3e leerjaar	2008/2010	2011/2013	ontwikkeling	ontwikkeling
Nijmegen	44.7%	51,9%	+ 7,2	
Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum	42,9%	47,3%	+4,4	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)
Aandachtsgebieden oude stadswijken	20,0%	29,9%	+9,9	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Nieuw West	31,2%	44,7%	+13,5	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebied Hatert	20,5%	43,7%	+23,2	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Dukenburg	21,7%	32,8%	+11,1	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Lindenholt	27,4%	33,0%	+5,6	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)

De cijfers zijn een gemiddelde per periode. De cijfers voor 2014/2016 zijn nog niet beschikbaar.

% WWB in beroepsbevolking	2009	2012	ontwikkeling	ontwikkeling
Nijmegen	4,3%	5,2%	+0,9	
Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum	3,9%	4,7%	+0,8	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)
Aandachtsgebieden oude stadswijken	6,9%	8,1%	+1,2	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Nieuw West	6,3%	7,8%	+1,5	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebied Hatert	6,7%	8,6%	+1,9	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Dukenburg	7,5%	9,1%	+1,6	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Lindenholt	5,5%	7,3%	+1,8	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)

De cijfers voor 2014 zijn nog niet beschikbaar.

Samengevat voor de stadsdelen Wat hebben we bereikt en Wat hebben we ervoor gedaan?

Samenvattend willen we bereiken op de 4 hoofddoelstellingen:

- Dat de leefbaarheid en veiligheid in de Nijmeegse wijken op peil blijft en verbetert daar waar achterstanden zijn.
- Dat meer bewoners zich verantwoordelijkheid voelen voor de eigen buurt.
- Dat bewoners zich veilig voelen in hun buurt.
- Dat de sociaal economische situatie van bewoners verbetert.

- Betreft toelichting op activiteiten voor alle hoofddoelstellingen.
- In 2014 werkten we verder aan het op peil houden van de leefbaarheid en veiligheid in de wijken en het versterken van de betrokkenheid van bewoners bij hun eigen woon- en leefomgeving. Dit deden we via beproefde lijnen:
- in de aandachtsgebieden en in probleembuurten realiseren we (integrale) wijk/buurt aanpak programma's in samenwerking met bewoners en ondernemers, gemeente- afdelingen en instanties zoals woningcorporaties, politie, zorg- en welzijns instellingen, scholen etc. Kennis over ontwikkelingen en netwerken in de wijken ontsluiten we voor alle betrokken partijen.
- In alle stadsdelen zorgden we dat we weten wat er speelt en dat gebeurt wat nodig is!
- We organiseren samenwerkingsverbanden
- We ondersteunen en stimuleren bewonersinitiatieven
- We investeren in bestaande en nieuwe contacten met alle wijken; met de bewoners, ondernemers en de in de wijken werkzame organisaties
- We voeren de regie op de aanpak van jongerenoverlast en woonoverlast- en multiprobleemhuishoudens
- We stimuleren nieuwe en noodzakelijke ontwikkelingen op het brede terrein van leefbaarheid en veiligheid in de wijken
- We zorgen voor voldoende speelvoorzieningen en stimuleren het gebruik en (vormen van) zelfbeheer
- We zijn alert op kansen voor de wijk en brengen partijen bij elkaar
- We zijn expliciet gericht op kansen voor de wijk, meer initiatief en participatie.
- We doen dit o.a. door te investeren in het vinden en verbinden op wijkniveau zelf: vraag en aanbod en informatie bij elkaar brengen via interactieve websites, social media, wijkbladen, netwerkbijeenkomsten, een wijkenmarkt , faciliteren van wijkondernemerschap etc.
- Onze subsidievoorwaarden zijn gebaseerd op flexibiliteit/ tijdelijkheid en doelgerichtheid. We ondersteunen stimuleren met onze subsidies initiatief en participatie. Daarbij streven we naar het op 'eigen benen' staan. Optimale financiële onafhankelijkheid en eigen verantwoordelijkheid is het uitgangspunt. Vanzelfsprekend passen we hier maatwerk toe.
- Er is vertrouwen in de eigen kracht van de wijkgemeenschap, al heeft die af en toe wat hulp nodig.
- We dragen eraan bij dat de komst van stips en sociale wijkteams in 2014 op een goede manier 'landen' in de wijken en goed aansluiten op bestaande netwerken in de wijken.

Toelichting op specifieke activiteiten in de wijken

Noord

- Vervolg 1 wijk 1 plan: Wijkprofiel, wijknetwerk en wijkagenda staan nu op de facebookpagina Nijmegen Noord en worden up- to –date gehouden met informatie van bewoners en professionele partners. In het wijkaanpakprogramma aandacht voor het sociaal domein, de zorg en de ruimtelijke en economische ontwikkelingen in het gebied. De gesprekken met de wijkmedia- vrijwilligers in Noord verlopen positief. Wijkraden en platform Waalsprong willen een pro-actieve en meedenkende rol spelen bij de gevolgen van de stagnerende ontwikkeling van het gebied
- De uitkomsten van het pilotproject Noorderstroom, met daarbinnen maatschappelijk opdrachtgeverschap als thema, zijn gepubliceerd op de facebook- pagina van de gemeente en voor veel bewoners toegankelijk geworden.
- We leveren een bijdrage aan samenwerking van scholen, ouders, bewoners, jongeren en professionals bij de voorbereidingen op de te verwachte grote groep kinderen/ jongeren in Noord in de komende 10 jaar (van plm. 1.500 naar plm. 3.000).
- We hebben projectondersteuning geregeld om te kunnen komen tot uitbreiding van de moestuin Lentse Aarde. Voor de carnavalsverenigingen zoeken we naar “bouwruimte” nu de meeste grote loodsen zijn afgebroken.
- De afzonderlijke initiatieven (Lentse Aarde, Co- Bomen, Historische tuin Lent, Natuurspeeltuin Vieze Broek e.a.) hebben vooralsnog de focus op het verstevigen/ uitbreiden van het eigen initiatief. We leverden een bijdrage aan de realisatie van jongerenvoorzieningen o.a. uitbreidig van de Ster en werkten aan verplaatsing Jop Visveld naar een nieuwe locatie (nabij Lentmark) en inmiddels aangevuld met een trapveldje.
- Ten slotte is aan een groot aantal initiatieven van bewoners ondersteuning verleend (verbindingen, subsidies)

Centrum

We ondersteunden diverse bewonersinitiatieven zoals:

- De bewonerswerkgroep Sociaal Wijkteam die met het rapport “Schouder aan Schouder” bijdroeg aan bewonersbetrokkenheid bij start en ontwikkeling van het sociaal wijkteam en Stip eb de verbinding met de wijkmedia.
- De Beweegtuin aan de Waalkade trekt vanaf het begin veel gebruikers uit alle leeftijdsgroepen. De beweegtuin speelt een rol in projecten van het Gezondheidscentrum ter bestrijding van obesitas en eenzaamheid maar wordt bijvoorbeeld ook gebruikt door de leerlingen van de Petrus Canisiusschool. De bewonerswerkgroep houdt een oogje in het zeil bij het beheer van de voorziening.
- Een andere bewonerswerkgroep werkt samen met de joodse gemeenschap aan een namenmonument voor joodse Nijmegenaren die in de tweede wereldoorlog zijn vermoord.
  Het bewonersplatform Centrum heeft een constructieve rol gespeeld bij de gesprekken over woonzorgcentrum Doddendaal en het realiseren van nabije zorgvoorzieningen in het Centrum.
- De activiteitencommissie Benedenstad is als vanouds zeer actief geweest (bouwdorp, sinterklaasfeest, jongerenactiviteiten, kaartavonden, gespreksgroepen, kookactiviteiten). De commissie heeft een constructieve rol gespeeld bij inzet van Buurtcentrum het Oude Weeshuis voor het sociaal domein. Hierdoor kunnen kansrijke verbindingen worden gelegd tussen het Gezondheidscentrum, het Sociaal Wijkteam, het informatiepunt en allerlei activiteiten die in het buurtcentrum worden georganiseerd. De wijkwebsite heeft het eerste jaar achter de rug en kreeg stap voor stap meer bezoekers. Het bewonersplatform Centrum vormt de “draaischijf” voor veel werkgroepen van bewoners. De Vrienden van het Kronenburgerpark zijn actief als altijd. De stichting heeft groot onderhoud van de voliere op het verlanglijstje gezet.
- Beheersing van drugsoverlast (straatdealen en overlast vanuit coffeeshops) blijft aandacht vragen. De aanpak in het Kronenburgerpark heeft positief uitgewerkt. Een aanpak van deze overlast in de Bloemerstraat en directe omgeving (waterbed- effect) is voorbereid en zal in samenhang met de fysieke aanpak van deze straat worden uitgevoerd. Daarbij staat het tegengaan van deze overlast in woonstraten centraal. Bij Kelfkensbos/ Gerard Noodtstraat is een overlastprobleem in samenwerking met politie, toezicht en wijkbeheer aangepakt.

- Aanpak uitgaansoverlast in en om de horecaconcentratiegebieden i.s.m. bewoners, ondernemers, politie en toezicht. en waar nodig met de afdeling Veiligheid (bestuurlijke maatregelen). Het gaat om Wintersoord, Grotestraat, Peperstraat, Priemstraat, Smetiusstraat/ Bloemerstraat, van Broekhuizenstraat/ Klein Marienburg.
- Tenslotte is een bijeenkomst voorbereid waarbij bewonersgroepen die uitgaansoverlast ervaren met horeca-ondernemers en handhavers in gesprek gaan.
  De bestaande afspraken over toezicht en handhaving in en om de verslaafdenopvang MFC (van Schevichavestraat) worden voortgezet. Dit is de uitkomst van de overleggen met Buurtbeheergroep MFC. Deze groep met onafhankelijk voorzitter bestaat uit bewoners, ondernemers, MFC, politie, toezicht, beleidsafdeling en wijkmanagement, bestaat al 10 jaar.
  Er is een bewoners bijeenkomst over inbraakpreventie georganiseerd. Daarnaast is er een pilot ondersteund om te komen tot vermindering van winkeldiefstal. Hierbij is samengewerkt met Centrummanagement, Economische zaken, politie en toezicht. Een voorlichtingsbijeenkomst voor ondernemers zal begin 2015 plaatsvinden. Het tegengaan van fietsendiefstal is onderwerp geweest van twee acties op het stationsplein.

  In het afstemmingsoverleg Veiligheid Centrum (8 x per jaar) zijn alle veiligheidskwesties besproken en waar nodig zijn afspraken gemaakt over ieders rol en inzet.

  De veiligheidssituatie in de Stadswaard (eigenlijk Nijmegen oost) is met betrokken partners besproken. Hierbij speelt de toegenomen toegankelijkheid van dit gebied en de toenemende drukte (onder meer door De Kaai) een rol. Overlast door enkele zwervers in de Stadswaard is bestreden. De verrommeling door feestjes op de Waalstrandjes is met een spontane opruimactie door gebruikers zelf opgelost

Oost

- De nieuwe locatie voor de sportkooi aan de Diemerbroeckstraat is gerealiseerd en wordt nog half verhard. Het participatieproject Spoorkuil Bottendaal kan na wat vertraging door. Het Seinhuisje is op de aandachtslijst voor monumenten geplaatst.
- Jongerencentrum Exposure heeft een belangrijke rol gespeeld in het tegengaan van jongerenoverlast in Oost (Limos/ Hobbemaplein/ van Langeveldstraat). Er was geen draagvlak onder de jongerengroep voor zelfbeheer. Het onderwerp staat nog op de agenda.
- In het kader van 1 wijk 1 plan is een wijkprofiel voorbereid en is overzicht ontstaan van het wijknetwerk. De wijkagenda in dit grote gebied met 8 wijken is vol en we bekijken hoe deze overzichtelijk kan blijven.
- Het voorbereidingsproces met betrekking tot wonen, zorg en welzijn in Oost is afgerond. Inmiddels wordt samen met bewoners gewerkt aan de komst van een STIP in Hengstdal.
- Bewoners(groepen) in Nijmegen Oost organiseren door het jaar heen veel activiteiten in de buurt. Bijvoorbeeld:
  het kunstwerk Neptunusring op de kruising Hengstdalseweg/ Broerdijk waar een relatief kleine groep bewoners veel activiteiten heeft georganiseerd waarmee veel bewoners zijn bereikt.
  Het buur(t)ontmoetingsfeest Hengstdal in samenwerking tussen bewoners, het AZC, woningstichting de Gemeenschap en jongerenwerk. Een activiteit die voor de tweede keer is georganiseerd en veel deelnemers en bezoekers op de been bracht.
  bewonersplatform Kwakkenberg heeft een agenda opgesteld, waaraan medewerking is verleend samen met wijkbeheer, toezicht en politie.
- We werkten samen met de corporaties Standvast Wonen en De Gemeenschap bij het realiseren van hun verbeterplannen voor de sociale huurwoningen in Hengstdal.
- De bijeenkomsten over het nieuwe zorgstelsel hebben verbindingen opgeleverd met zzp-ers die op dat terrein in Oost werkzaam zijn.
- We hebben bijgedragen aan het ontstaan van het Platform Kamerbreed dat zich richt op het tegengaan van overlast van kamerverhuurbedrijven o.a. door zelf actie te ondernemen bijvoorbeeld: Pimp je Voortuin in de van Oldenbarneveltstraat.

- bewoners en ondernemers/ verenigingen van Groenewoud/ d'Almarasweg/ Park Brakkenstein hebben inbreng gehad in het locatiegebonden beleid voor deze gebieden.
- We stuurden op beheersing van de jongerenoverlast in de LIMOS, Spoorbuurt, Rode Dorp en Hengstdal Hiervoor werkten we samen met de partners: draaiboek Mooi Weer en de risico- analyse voor Oud en Nieuw zijn concrete producten. Daarnaast is met betrokkenheid van bewoners jongerenoverlast op enkele locaties (o.a. Limos) aangepakt.

Oud West

- Er zijn 15 nieuwe straatambassadeurs gevonden. We gaven opdracht aan Tandem om tot verbreding van het bewonersnetwerk te komen o.a. als informele sociale schil rond het sociaal wijkteam en het steun en informatiepunt (STIP)
- We faciliteerden de wijkraden Ons Waterkwartier en Wolfskuil, de wijkwebsite en het wijkblad de Wester en het ZZP-netwerk in de vorm van subsidies, informatie en advies
- We werkten aan de invulling aan 1 wijk, 1 plan door het opstellen van een wijkprofiel in filmvorm. Gefilmd wijkprofiel Bruisend Biezen gereed. Start filmprofiel Wolfskuil gestart., een digitale doorlopende wijkagenda, netwerkbijeenkomsten voor bewoners en professionals, het stroomlijnen van wijk processen (zoals samengaan ontwikkeling sociaal wijkteam, STIP en straatambassadeurs, wijkaanpakprogramma en wijkbeheerplan)
- aanpak jongerenoverlast via draaiboek risicolocaties; regie op de uitvoering er was speciale aandacht voor het Ridderspoor
- We volgden de woningbouwontwikkelingen: Bouw Nachtegaalplein gestart. Herontwikkeling Rozenbuurt in voorbereiding (hier nog geen sloop). Jacobsterrein Molenweg is nu leeg en kan starten. Diverse kraaksituaties in particuliere panden beëindigd ism eigenaren, politie.
- Faciliteren 2 wijkenfonds: voor een bedrag van € 20.000,- gaat een vertegenwoordiging van de wijkraden Wolfskuil/Waterkwartier zelf actief buurtinitiatieven werven en begeleiden en voor subsidie voordragen. De samenstelling van de begeleidingsgroep zal elke 2 jaar vernieuwen.
- Ondersteunen van de vernieuwing programmaraad (leden en programmering afspiegeling van een wijk in transformatie) van het voorzieningenhart de Biezantijn (opdracht aan Tandem) en introduceren eigen budget t.b.v. communicatie en programmering.
- Contacten gelegd met afdeling CMV van de HAN (vestiging in Honig) die ter ondersteuning van dit proces een kwartiermaker kunnen gaan leveren.Doel: VZH meer vebinden met totale vraag/aanbod in de wijk en communicatie/programmastrategie neerzetten.
- Alle nieuwe bewoners in De Biezen kregen een welkom pakket uitgereikt door leden van Ons Waterkwartier met allerhande wijk informatie.
- Uitvoering wijkaanpakprogramma Biezen:
  Gestart met maken van nieuw WAP, afronding in 2015
  Uitvoering wijkaanpakprogramma Wolfskuil:
  In 2014 nieuwe wijkaanpakprogramma gereed, uitvoering acties in 2015
- Begeleiden bedrijfsplan en faciliteren van de Wijkfabriek: plan voor maatschappelijk ondernemen, buurtactiviteiten, ondersteuning coöperatieve wijkinitiatieven (inkoop energie etc) voor heel Oud West; Startsubsidie verstrekt. Twee lege woningen van Portaal zijn beschikbaar. Intern traject tbv omgevingsvergunning voorbereid.
- Stimuleren van (door) ontwikkeling wijkevenementen. Wijkevenementen dragen bij aan verbindingen tussen bewoners, organisaties en versterken van het imago. Het Waterkwartier heeft al een bouwdorp en doorkomst Vierdaagse, Het Westerpark is een interessante locatie voor een wijkevenement. Ideeën die nu ontstaan ondersteunen (oprichting activiteitengroep, ondersteunen activiteiten o.a. openlucht bioscoop).
- Vrienden van Westerpark opgericht: heropening park, multiculti festival, openlucht Wolfskuil. Start verkenning draagvlak cultureel evenement in de wolfskuil rondom Sterke Verhalen. Vrienden van Florapark in oprichting.

Nieuw West

- In 2014 is de koerswijziging voor het platform Heseveld ingezet. In kader van nieuw WAP worden gesprekken gevoerd in de wijk over andere vorm van overleg.
- In Neerbosch-Oost is gestart met een nieuwe vorm van het bewonersoverleg.
- We ondersteunden bewonersiniitatieven zoals: het jongerenproject in winkelcentrum Notenhout, het wijkonderzoek rondom de nieuwbouw brede school, de bewonersgroepen rondom groen en moestuinen, de vrijwilligers bij Het Octaaf en Schalmei. We begeleidden de ontwikkeling van de bewonersbudgetgroep Neerbosch-Oost
- In Neerbosch-Oost is ontmoeting georganiseerd tussen verschillende voorzieningen, elke keer op andere locatie (OpMaat, Honinghoeve, Schalmei etc).
- In heel Nieuw-West is gestart met de wekelijkse bloklunch door het nieuwe SWT.
- In kader van de gezamenlijke toekomstagenda zijn de banden met de 4 corporaties in Neerbosch-Oost aangehaald (afstemming gebiedsvisies).
- Gewerkt aan het goed neerzetten van nieuwsvoorziening: Neij West is ls wijkblad in Heseveld en Neerbosch-Oost goed verankerd. Hees houdt haar eigen blad. Goede wisselwerking buurtverbinders met Neij West en bewonersoverleg.
- Op Maat functioneert als STIP voor Neerbosch-Oost en heeft nauwe banden met het nieuwe SWT, vanaf september 2014 opererend vanuit Daniëlsplein. Dit jaar is gestart met een zoektocht naar een STIP voor Heseveld/Hees, in overleg met bewoners.
- Het jongerenloket in NBO is dit jaar in voorjaar 2014 gestart. Er zijn spreekuren georganiseerd in wijkcentrum De Schalmei. Jongerenwerk, OpMaat en gemeente (werk, opleiding, schuldhulpverlening) werken hierin samen. De eerste resultaten zijn hoopgevend, evaluatie in februari 2015. Jongeren uit Heseveld behoren ook tot de doelgroep.
- Versterken van de betrokkenheid van bewoners bij het thema veiligheid blijft een belangrijk thema. Het Klantenpanel Veiligheid NBO vervult goede functie in de prioritering. Goed nieuws is dat er sinds oktober 2014 een nieuwe buurtpreventiegroep in voorbereiding is: De Baron. In januari zullen zij starten met een groep van 8 vrijwilligers (4 duo's). Zij worden ondersteund door wijkmanagement, politie, toezicht en corporaties.
- We faciliteerden de bewonersklankbordgroep Dennenstraat e.o. (in relatie tot de aanleg snelle fietsroute en ontwikkeling sportpark De Dennen) en de actiegroep west wil groene buffer.
- Diverse kraaksituaties zijn beëindigd ism eigenaren en politie/ODRN.
- We hadden net als eerdere jaren extra aandacht voor het Tubaplein en omgeving In overleg met een tiental actieve bewoners is de herinrichting van het Tubaplein tot stand gekomen.

Midden

- Bewoners in het Willemskwartier werkten aan meer groen in de wijk.
- bewoners en gemeente onderzoeken of een vorm van een programma raad gewenst is voor het voorzieningenhart, na de stop van de vorige.
- We leverden een bijdrage aan proces en communicatie bij de plannen van Nedtrain voor een onderhoudsloods In de spoorkuil en bij de nieuwbouwontwikkeling ter hoogte van de Genestetlaan.
- We werkten samen met de de wijkraad van Willemskwartier die zicht richt op bewonersactiviteiten in 't Hert en de participatiewet in relatie tot vrijwilligerswerk in de wijk.
- De jongerenoverlast is door intensieve samenwerking met bewoners, politie, straatcoaches, jongerenwerk, beheer 't Hert en Futsal Chabbab aangepakt. heeft geleidt tot rust op straat, eenduidige kaders naar de jongeren en een gezamenlijke aanpak bij overschrijding daarvan.
- We leverden een bijdrage aan de start van sociaal wijkteam en voorbereiding voor de komst van een STIP.
- We faciliteerden diverse participatie-initiatieven en projecten, zoals o.a. wijkfeest Landbouwbuurt , parkeerregulering op maat voor St. Anna, Hazenhulp en de Kunstbus.
- Het wijkcentrum de Klokkentoren heeft Pluryn als nieuwe huurder. De groep NAH (niet aangeboren hersenletsel) heeft daar zijn dagactiviteiten. Er zijn verbindingen gelegd met bewoners uit de Muntenbuurt, die meedoen aan deze activiteiten.

- In de Kolping gaat het wijkaanpakprogramma onverminderd door. Talis werkt aan een toekomstvisie: renovatie of gedeeltelijke sloop en nieuwbouw van. De gemeente sluit aan vanuit diverse afdelingen zoals wijkbeheer, wonen, stedenbouw en wijkmanagement.
- Dankzij de buurtbeheergroep is er weinig overlast van de bewoners uit het Domushuis. Deelnemende buren en bedrijven werken goed samen en treden gelijk op bij kleine incidenten.

Zuid

- We onderhielden contacten met de verschillende culturele en godsdienstige instellingen (Islamitsch Centrum, Turks Cultuur Centrum, stichting SEMA en basisschool Hidaya) en bespraken hun betrokkenheid bij de wijk.
- We leverden een bijdrage aan de wijkwebsites: via www.mijnnijmegenzuid.nl krijgt het digitaal platform steeds meer inhoud en kleur. Gelukkig doet Brakkenstein nu ook mee. Er zijn nu 3 buurtverbinders en zij zijn zeker in Hatert onderdeel van het wijknetwerk (STIP, wijkkrant, wijkplatform, SWT). In de andere 3 wijken krijgt dit komend jaar meer vorm.
- Uitvoering en borgen van wijkaanpak Hatert: voortgang realiseren op de bouwstenen burgerkracht, imago en woningmarkt. Betere inzet op bestrijding werkloosheid en bevorderen gezondheid. (Zie voortgangsbericht Hatert 2.0)
- Afgelopen jaar zijn er grote stappen gezet op thema burgerkracht: mijnbuurtje, vrijwilligers stip, zichtbaar maken bewonersinitiatieven, nieuwe projecten (oa dagbesteding voor ouderen in wijkcentrum) en activiteiten in kader van gewoon meedoen (via SWT). Wat betreft imago: extra boost aan Hatert door facelift van de winkelstrip Couwenbergstraat. Daarnaast open dag wijkcentrum, Kleurrijk Hatert, Dag van het Park, wijklunch door Brede School en positieve aandacht in plaatselijke media. Met de werkgroep Imagoverbetering worden nu voorbereidingen getroffen voor De Week van Hatert (laatste week van juni 2015). Een week van verantwoording maar vooral een bruisende week met tal van activiteiten. Werkloosheid en gezondheid: stappen gezet om Hatert Werkt en Sociaal Wijkteam veel meer met elkaar te vervlechten, vooral op terrein van schuldhulpverlening en jongeren (onderwijs en arbeidsmarkt).
- Uitvoering integrale buurtaanpak Kastelenbuurt in Hatert (2013 – 2015): i.s.m. Hatert Werkt, Sociaal Wijkteam en Portaal. Doel: participatie en perspectief van huishoudens en individuen verbeteren.
- Het stimuleren van bredere bewonersparticipatie in Grootstal en Hatertse Hei (ondersteunen van beide wijkraden)
- Vooral in Hatertse Hei zijn er nieuwe initiatieven gestimuleerd zoals de moestuin en de klusploeg bij De Mix. Ook zijn er bewoners gefaciliteerd bij de opzet van nieuw gebruik openbaar groen. Beide wijkraden hebben enkele nieuwe leden gekregen en wijkmanagement is gestart met een gezamenlijk overleg met beide wijkraden over wijkoverstijgende thema's als herinrichting St.Jacobslaan, STIP en SWT. Het 40-jarig jubileum van wijkkrant De Heistal is ondersteund en ook de uitbreiding van de redactie. Komend jaar zal opbouwwerk vanuit het nieuwe SWT meer mogelijkheden hebben om de bewonersparticipatie echt een niveau hoger te brengen. Dit is samenhang met de ontwikkeling van de STIP in dit gebied. Bovendien is het proces rondom 1 wijk 1 plan gestart, wat ook weer een impuls zal geven aan participatie en het zichtbaar maken ervan.
- We leverden een bijdrage aan de vernieuwing van de Mix tot ontmoetingsruimte in combinatie met zelfbeheer (samenwerking gemeente, wijkraad en Tandem)
- De gerichte aanpak op bepaalde straten en delen van Grootstal en Hatertse Hei (in relatie tot zorg en overlast en botsing van leefstijlen) is nog niet van start gegaan. Uiteraard pakt het regieteam haar verantwoordelijkheid voor de lopende casussen en is er een eerste analyse gemaakt, op basis van de wijkenmonitor en gesprekken met bewoners en beroepskrachten. In 2015 zal de aanpak starten en vooral gericht zijn op Grootstal.
- In Brakkenstein zijn afgelopen jaar mooie initiatieven ondersteund. Het breicafé in Brakkefort; de commissie kloostertuin en het foto-project Wondere Wijk zijn hier voorbeelden van. De wijkraad is ook ondersteund in haar rol als intermediair tussen gemeente en bewoners, bijvoorbeeld op de dossiers nieuwbouw basisschool , nieuwbouw kerk en klooster en vernieuwing winkelcentrum De Feste. Eind van 2014 is ook in Brakkenstein het proces rondom 1 wijk 1 plan gestart, in samenwerking met wijkraad en andere bewoners/ondernemers. Ook is gestart (ism Talis) met het zoeken naar nieuwe gebruikers voor ontmoetingsruimte De Kannunik, nu de ZZG daaruit weg gaat. Het nieuwe SWT en ook de STIP-ontwikkeling wordt hierbij betrokken.

Dukenburg

- We zetten extra in op de 40-er straten in Zwanenveld door o.a. het regieteam aanpak woonoverlast en multiprobleemhuishoudens. De inzet van het regieteam zorgt voor het beheersen van problematische thuissituaties, soms huisuitzettingen en voor minder overlast. De successen zijn soms van korte duur omdat in vrijgekomen woningen vaak nieuwe problematische huurders hun intrek nemen, hiervoor is inmiddels een convenant voor politiescreening afgesloten.
- Twee jongerencentra (De Horizon en Zwanenhoek) sloten de deuren in 2014. Een deel van de activiteiten kreeg een plek in de Lindenberg Aldenhof. Alle andere activiteiten kregen nieuwe plekken op onder meer de scholen en in de sportzalen. Deze trend past in het nieuwe jeugdbeleid waarin niet meer de accommodatie uitgangspunt is, maar de activiteiten.
- De integrale jongeren aanpak, door alle professionals en de buurtbewoners (buurtpreventieteam, wijkveiligheidspanel)wierp zijn vruchten af want in 2014 was het rustig in Dukenburg.
- In Malvert, Zwanenveld en Meijhorst betrokken we bewoners, jongeren en professionals bij het verplaatsen van jongerenfaciliteiten zoals jops en voetbalveldjes. In de Meijhorst ligt inmiddels een nieuwe voetbalkooi.
- In 2014 namen meer dan honderd nieuwe huishoudens hun intrek in de vernieuwde maisonnettes in Malvert. Een nieuwe bewonerscommissie boog over de inrichting van de openbare ruimte.
- We ondersteunden de communicatie met de wijk over nieuwbouwontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen. (Malvert, Meijhorst en Zwanenveld).
- We faciliteren de activiteitencommissie en het zelfbeheer in het wijkcentrum de Grondel.. De kinderclub uit Zwanenveld kreeg alternatieve ruimte aangeboden in wijkcentrum de Grondel.
- In 2014 zijn de wijkaanpakprogramma's in Tolhuis en Meijhorst geactualiseerd.
- Het winkelcentrum Meijhorst kreeg een kleine opknapbeurt, in samenwerking met de ondernemers.
- Er was extra aandacht voor de Tolhuis 52^{e}-75^{e} straat en de sfeer is verbeterd.
- In 2014 opende de STIP XL haar tijdelijke deuren in Meijhorst. Vanwege de verbouwing van het wijkcentrum kon de STIP pas in december naar haar definitieve plek. Er is intensieve samenwerking met het sociale wijkteam. In het eerste jaar werden veel nieuwe vrijwilligers opgeleid en bouwden de medewerkers aan een nieuw netwerk.
- In 2014 hebben Dukenburgers weer veel dromen gerealiseerd. In 2014 kwamen er verschillende moestuinen bij, en boekte de stichting die in Dukenburg een dekkend systeem van levensreddende AED's wil organiseren, grote progressie. Er was een bewonersfietstocht, een gedichtenbundel en het Dukenburgbrede bewonersfestival "Dit is Dukenburg" kende zijn eerste editie.
- Bewoners en professionals maakten een gezamenlijke start voor het jubileumjaar 2016, als Dukenburg 50 jaar bestaat. Diverse werkgroepen zijn aan de slag met het organseren van activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, groen en geschiedenis.

Lindenholt

- We ondersteunden verschillende initiatieven in de wijk:
  In het begin van het jaar hebben bewoners en professionals samen de wijkagenda gemaakt. Er zijn een 10-tal thema's benoemd die spelen in de wijk
- Lindenholt maakt Geschiedenis: bewoners werken aan wijkontwikkeling vanuit cultuurhistorisch perspectief; vrijwel de hele route door de wijk is in kaart gebracht en wordt in 2015 geopend.
- Betere benutting van wijkcentrum De Brack
- Bewoners en 6 instellingen zijn samen de pilot Wijkatelier gestart; een voormalige school die gebruikt wordt voor ontmoeting en dagactiviteiten: zoals Soepie doen, Eat & Meet, Kledingherstel en Repaircafe.
- We leverden een bijdrage aan de vergunningsprocedure voor het initiatief voor een 2ehands kledingwinkel met kleding van en voor bewoners uit de wijk. De eventuele opbrengsten worden weer ingezet bij wijkactiviteiten. De aanvraag voor tijdelijke afwijking van het bestemmingsplan is net voor het eind van het jaar ingediend.
- Vanuit het Gezondheidscentrum Horstacker zijn de ontmoetingslunches met werkers uit de wijk weer gestart. Via de pilot GGZ-hulpverlening Lindenholt is het swt nauwe samenwerking aangegaan met andere instanties in

de wijk. Doel van de pilot was meer samenhang te creëren in het aanbod en het liefst in de wijk zelf aan bewoners een passend aanbod kunnen aanbieden.
- Het STIP is na de zomer begonnen en heeft al veel vrijwilligers uit de wijk weten te bereiken.
- Regie op de aanpak van jongerenoverlast via het draaiboek aanpak jongerenoverlast op risicolocaties; en aanpak overmatig drugsgebruik onder jongeren in de wijk aan te pakken.
- faciliteren doorontwikkeling nieuwsvoorziening Lindenholt (wijkblad, website, nieuwe media) en het verbinden van deze wijkmedia (self supporting) De afstemming tussen wijkblad en wijkwebsite is versterkt doordat een paar redactieleden deelnemen aan beide media.
- Voor de aandachtswijken
  regie op de uitvoering van het wijkaanpakprogramma Voorstenkamp en Gildekamp. Opgesteld i.s.m. bewoners, Interlokaal, politie, Talis, Standvast,, Portaal, Tandem, 't Kompas (basischolen): geheel van 32 maatregelen/aandachtspunten op het vlak van schoon, heel, veilig, verkeer/parkeren, wonen, ontmoetingsplekken en buurtactiviteiten.
- Monitoren van de leefbaarheidssituatie en maatwerk in andere aandachtsbuurten (Drieskesacker, Hillekensacker, Leuvensbroek, Horstacker).
- Het regieteam overlast en multiprobleemhuishoudens pakt met name casuïstiek uit bovengenoemde gebieden op.

Voor Wijkaccommodaties
Wijkaccommodaties zijn tevens een onderdeel van het product Maatschappelijk Vastgoed en worden eveneens toegelicht bij het programma Facilitaire Zaken.
- Genoemd kan worden in het kader van het programma Wijken dat ook in 2014 is gestreefd naar inzet op én evenwichtige exploitaties én stimuleren van sociale cohesie. Dat uit zich met name door het vaker zelf een rol nemen van bewoners in de accommodaties, actieve afstemming van activiteitenaanbod op de behoefte van de wijk en het onverminderd streven allochtone zelforganisaties een plek te geven. Als geslaagd voorbeeld kan het Wijkatelier Lindenholt dienen.
- In 2015 zullen we aangeven hoe we de klanttevredenheid willen meten.
- In de risico's (mn op leegstand) zijn geen wijzigingen opgetreden, gepast kan zijn om nogmaals te wijzen op opzeggingen vanuit de kinderopvang.

Voor Speelvoorzieningen
- De speeltuinen en speelplekken staan er overwegend goed bij. De plekken worden minder frequent onderhouden en schoongemaakt dan in voorgaande jaren. Ook van bewoners wordt verwacht dat zij de plekken mede schoonhouden. Uiteraard voldoen alle speeltoestellen aan Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (WAS). De ingeslagen weg van bewonersparticipatie zijn we verder gaan uitbreiden; niet de speelnorm, maar de bewonersparticipatie is leidend bij de nieuw aan te leggen speelplekken. In Nijmegen Noord hebben we 5 nieuwe speelplekken op deze manier gerealiseerd, waarvan één plek met jongeren vormgegeven. De ingeslagen weg om samen met bewoners de speelplekken beter toegankelijk en bespeelbaar gemaakt voor kinderen met een beperking hebben we voortgezet.
- Bij alle kinderboerderijen in de stad stimuleren we de verbetering van het dierenwelzijn. De milieu-educatieve functie van de kinderboerderijen wordt versterkt. Voorts is bij de 3 kinderboerderijen die de gemeente in beheer heeft, onderzocht of het dagelijks beheer kan worden overgedragen aan zorginstellingen in de stad. Per 1 januari 2015 is dat een feit.
- De inzet van bewoners bij de wijkspeeltuinen is wisselend, maar in 2015 zijn meer middelen beschikbaar voor professioneel beheer van deze wijkspeeltuinen. Wel worden de wijkspeeltuinen nog altijd goed bezocht en staan er goed bij.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Wijkposten	0	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Flexibele wijkaanpak	0	0	0	0
Dukenburg-wijkaanpak	0	0	0	0
Lindenholt-wijkaanpak	0	0	0	0
Midden-wijkaanpak	0	0	0	0
Nieuw-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Oost-wijkaanpak	0	0		0
Oud-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Stadscentrum-wijkaanpak	0	0		0
Nijm-Noord-wijkaanpak	0	0	0	0
Zuid-wijkaanpak	0	0		0
Wijkposten	0	0		0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Toelichting financiën

Het programma sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,4 %.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,04 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- 2 opdrachten in de openbare ruimte, aanpak Tubaplein en voetbalveldje Bottendaal, blijken grotendeels in 2015 te worden uitgevoerd

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,01 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- investeren in speeltoestellen Brakkenfort waarvoor een bijdrage is ontvangen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1063 Wijken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.533	14.227	11.694
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		7	7
Totaal Wijzigingen					**7**	**7**
Eindtotaal				**2.533**	**14.234**	**11.701**

Risico's

- Foutieve afwikkeling van subsidies met bewonersorganisaties, wat leidt tot te hoge subsidieverstrekking, te weinig controle, onduidelijke afspraken en fouten in het beschikkingentraject.

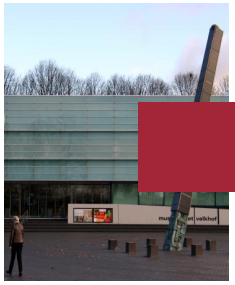

Programma Cultuur

ALGEMEEN

Met onze culturele infrastructuur zorgen we voor een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele festivals en evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en versterken waar mogelijk.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met kunst en cultuur doen mensen persoonlijke ervaringen op, vermaken en ontwikkelen zich. Maar kunst en cultuur leveren ook nadrukkelijk een bijdrage aan het maatschappelijk debat in de stad en versterken de economische kracht, de leefbaarheid en het vestigingsklimaat. Daarom zorgen wij ervoor dat het totale culturele basisaanbod op orde is. In de nieuwe kunst- en cultuurvisie ligt de nadruk meer op toegankelijkheid van en samenwerking in en met de culturele sector.

Wij streven naar een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en versterken waar mogelijk. Verwacht kan worden dat de cultuurparticipatie, onder invloed van recessie en bezuinigingen, eerder afneemt dan toeneemt. Met deze achtergrond als uitgangspunt spreken we de ambitie uit de cultuurparticipatie op eenzelfde niveau te handhaven; dat zou al een prestatie ‘an sich’ zijn.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Toegankelijke en open culturele ketens
H2	Talent, excellentie en experiment
H3	Cultuureducatie en amateurkunst

Hoofddoelstelling 1

Toegankelijke en open culturele ketens

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur blijven voor iedereen toegankelijk. De passieve deelname aan cultuur is groot en dat willen we zo houden. Amateurkunst en kunst- en cultuureducatie zijn daar belangrijke aanjagers voor. Om de toegankelijkheid

te behouden versterken we de culturele ketens. Meer dan ooit zetten we in op het verbinden van kunst en cultuur met andere beleidsterreinen. Waar kunst en cultuur van belang zijn voor de stad om deze sterker, socialer en duurzamer te maken, zetten we daarop in.

Wat hebben we bereikt?

Wij zien dat het werken in ketens vorm begint te krijgen. Wij hebben een kwalitatief onderzoek uitlaten voeren naar (on) mogelijkheden van bezuinigingen op het culturele veld door Lawson en Luiten
Het rapport "onderzoek hervorming culturele sector" schetst het volgende beeld van het culturele veld: "*Het gemeentebestuur staat van oudsher positief tegenover de cultuursector en beschouwt kunst en cultuur als wezenlijk onderdeel van de stad. Dit heeft geleid tot een gedegen culturele infrastructuur met professionele instellingen, die gezamenlijk zorgen voor een divers, kwalitatief hoogstaand en toegankelijk cultureel aanbod. Van erfgoed tot theater, van amateurkunst tot film, van internationale avant-garde tot lokale urban arts: de inwoners van Nijmegen hebben het allemaal binnen handbereik. Ze kunnen ervan genieten, ze kunnen erover leren en ze kunnen het zelf beoefenen. In sommige sectoren heeft de stad een (inter)nationale positie: op het gebied van popmuziek, dance, archeologie en film bijvoorbeeld.*". Wij mogen dus trots zijn op onze culturele klimaat. Diverse clubs groot en klein weten elkaar beter te vinden en dat leidt tot nieuwe verrassende samenwerkingen en producties.
Het aantal bezoekers van gesubsidieerde podia gezamenlijk is 5% hoger dan vorig jaar. Dat is in lijn met de landelijke trend. Per instelling zijn er wel verschillen. Zo trekken LUX, Doornroosje en het Openluchttheater meer bezoekers, terwijl Schouwburg&Vereeniging en het Lindenberg Theater minder bezoekers trokken dan het jaar ervoor. Alle instellingen blijven binnen de bandbreedte van de afgesproken prestaties.
Museum het Valkhof heeft iets meer bezoekers getrokken dan in 2013, maar blijft wel nog onder de afgesproken 100.000. Het Natuurmuseum scoort beduidend beter dan in 2013 maar haalt met 15.000 bezoekers niet het afgesproken aantal van 20.000. Dit heeft onder meer te maken met de transitie naar de Bastei.
De uitleningen van de bibliotheek zijn lager dan het jaar ervoor. Er is een verschuiving merkbaar van uitleningen per categorie. Zo daalt dat voor volwassenen, maar stijgt het aantal uitleningen via Bibliotheek op School (BOS) De totale daling(4,5%) is niet zo sterk als de landelijke trend (8%).De stijging van het aantal uitleningen via BOS geeft aan dat dit concept steeds meer kinderen bereikt en is daarmee succesvol is te noemen.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal bezoekers gesubsidieerde podia	464.301	540.000	488.513
1.2 Aantal bezoekers musea	107.680	125.000	117.548
1.3 Aantal uitleningen bibliotheek	1.1501.105	1.340.000	1.207.121
1.4 Aantal oefenruimten	8	12	8

1.1 Aantal bezoekers van gesubsidieerde podia is als volgt opgebouwd: LUX 216.147 (doelstelling 200.000); Vereeniging&Schouwburg 139.334 (doelstelling 125.000) ;Lindenberg 36.238 (doelstelling 44.000); Doornroosje 89.433 (doelstelling 60.000) ; Open Lucht Theater 7.361 (doelstelling 8.000). Met de podia hebben we als doelstelling afgesproken om in zijn totaliteit 437.000 bezoekers te trekken. Met een totaal van 488.513 voldoen zij daar ruimschoots aan. We blijven streven naar 540.000 bezoekers.
1.2 Aantal bezoekers musea is al volgt opgebouwd: Museum Valkhof 92.548 (doelstelling 100.000); Natuurmuseum ±. 15.000 (doelstelling 20.00); Stratemakerstoren ± 10.000 (geen doelstelling).
1.3 Het aantal uitleningen is inclusief de uitleningen via Bibliotheek op school (BOS)
1.4 Het aantal oefenruimtes is al jarenlang 8.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- **Subsidies aan de vijf ketenintendanten:** Wij hebben met de vijf ketenintendanten bestuurlijk overleg gevoerd over de behaalde prestaties, de invulling van het ketenintendantschap en de code cultural governance. Bij vier van de vijf instellingen hebben we de subsidie met een jaar verlengd. Bij de verlenging van de subsidie is de bezuiniging van de perspectiefnota (PPN) 2013 en 2014 verwerkt. De meerjaren budgetsubsidie van Museum het Valkhof hebben we opengebroken om de bezuinigingen uit PPN 2013 en

2014 door te voeren. Met de instellingen hebben wij gesproken over de invulling van de peer-review en de rol die zij hierbij vervullen. Hieronder volgt een opsomming van de highlights per instelling:

- **Schouwburg en Vereeniging:** Naast de eenjarige subsidie, verleenden wij een eenmalige subsidie voor de aanpassing van de trekkenwand in de Schouwburg. In de zomer startte de renovatie van de Vereeniging. Voor de renovatie hebben wij samen met de provincie Gelderland een subsidie verstrekt van 6,1 miljoen euro. De helft van dit bedrag is in fase 1 gebruikt voor de vervanging van de luchtbehandelingsinstallatie, isolatie, theatertechnische installaties en de akoestische panelen in de Grote Zaal. In 2015 wordt verder gegaan met de tweede fase waarbij de renovatie van de publieksruimten centraal staat. Er zijn minder musicals opgevoerd in 2014. In het genre Opera/muziektheater zijn meer voorstellingen geweest in het kader van het jubileumjaar van het Nijmeegse Opera en Operette Gezelschap. De première van het muziektheaterproject Dissus van Theatergroep Kwatta zorgde ervoor dat ruim 1.000 schoolkinderen uit Nijmegen en omstreken de schouwburg bezochten.
- **Museum het Valkhof** : Het museum is druk geweest met het voorbereiden van de ingrijpende verbouwing die in 2015 start. De verbouwing maakt het gebouw opener, toegankelijker, duurzamer en aantrekkelijker. Ook wordt nadrukkelijk de verbinding met de stad gezocht. In het najaar is gestart met een personele reorganisatie. Eind 2014 is aan het MHV een subsidie verleend als bijdrage aan de frictiekosten die samenhangen met deze reorganisatie. In het kader van het ketenintendantschap heeft het museum voor de keten 'Beeldende kunst' een aantal goedbezochte bijeenkomsten georganiseerd. Met een bijeenkomst in het museum startte op 30 maart het Nijmeegse Karel de Grote jaar. Aanhakend bij de herdenking van 70 jaar Market Garden werd op 20 september de succesvolle tentoonstelling Ontmoetingen in Oorlogstijd geopend.
- **Doornroosje**: Na een vlekkeloos verlopen verhuizing werd op 1 oktober het nieuwe poppodium van Doornroosje feestelijk geopend. Uit de bezoekersaantallen blijkt dat muziekliefhebbers in grote getale de weg naar het nieuwe gebouw weten te vinden. Sinds de opening hebben al meer mensen Doornroosje bezocht dan in volledige jaren daarvoor.
- **Arthouse LUX**: LUX werkt ook in 2014 veel samen met partners zoals de Radboud Universiteit, de balie uit Amsterdam voor maatschappelijk relevant debat en IFFR, IDFA, GOSHORT, DZIGA voor film en N1 en de Gelderlander op het gebied van media. Ook biedt het een podium voor theatermakers gericht op kleinschalige en spraakmakend theater. In het project LUX wijkt uit zijn diverse filmvoorstellingen op locatie geweest, waaronder de film "De nieuwe wildernis", die in diverse verzorgingstehuizen is vertoond. In DROOMvillaLUX biedt LUX samen met de Driestroom gezamenlijke diensten aan. De financiële situatie van LUX lijkt zich te stabiliseren. Het negatief eigen vermogen is verder terug gedrongen. Als gevolg van de bezuinigingen is er een kleine personele reorganisatie geweest. De frictiekosten als gevolg hiervan hebben we gedeeltelijk gesubsidieerd.
- **Bibliotheek (OBGZ):** Er is veel energie gaan zitten in een grootschalige reorganisatie van het personeel. Deze reorganisatie was nodig om de bibliotheek toekomstbestendig te maken en de personele lasten te verlagen als gevolg van de bezuiniging van € 600.000. Functieprofielen zijn aangepast en veel medewerkers zijn opnieuw geplaatst. Ook zijn er medewerkers ontslagen. Dit zorgde voor veel onrust. Desondanks is de dienstverlening gewoon doorgegaan en werd op 1 november gezamenlijk gestart met de nieuwe organisatie. De invoering van het concept Bibliotheek op School (BOS) verloopt volgens schema. Op 12 scholen is BOS volledig geïmplementeerd en nog eens 10 scholen staan aan het begin van de implementatie van BOS. In het kader van cultureel ondernemerschap heeft OBGZ bij de entree van de locatie op de Mariënburg een deel van het pand onderverhuurd aan een horecaondernemer en aan het poëziecentrum Nederland. Samenwerking met het Stadsarchief heeft er 2014 toe geleid dat er een doorbraak gerealiseerd is tussen het pand van de OBGZ en het Stadsarchief. Doel is om de leden en bezoekers te verleiden om bij beide instellingen gemakkelijk binnen te lopen en gebruik te maken van de aangeboden diensten. In de keten Literatuur, waar de OBGZ de rol van ketenintendant vervult, wordt met diverse partners (Wintertuin, SLAN, Poëziecentrum etc.) activiteiten (boekenfeest, lezen met de sterren, literaire borrel) uitgevoerd, die bijdragen aan de speerpunten uit onze cultuurvisie.

- **Bezuinigingen**
  - In februari hebben wij het rapport "onderzoek hervorming culturele sector" afgerond. In dit rapport is door Lawson en Luiten een kwalitatief onderzoek gedaan naar het culturele veld in Nijmegen en met name naar de zes grote culturele instellingen. Per instelling is een feitelijke beschrijving gemaakt en worden scenario's beschreven over de (on)mogelijkheden van de bezuinigingen, in relatie met de reeds opgelegde bezuinigingen (PPN 2013, PPN 2014 en de generieke kortingen). Op basis van dit rapport is in het coalitieakkoord de bezuiniging op de zes grote instellingen gehalveerd naar € 350.000. De zes instellingen hebben gezamenlijk een adviesbureau ingehuurd om te kijken naar de mogelijkheden van kostenbesparing op gebouwgebonden kosten, shared service en de scenario's zoals beschreven in het rapport van Lawson en Luiten.
  - Naast de onderzoeksopdracht om € 700.000 te bezuinigen loopt een onderzoek de mogelijkheden om € 200.000 op cultureel vastgoed te bezuinigen.

Hoofddoelstelling 2

Talent, excellentie en experiment

Wat willen wij bereiken?

Nijmegenaren zijn geen doorsnee cultuurconsumenten. Nijmegenaren houden van verrassingen en zijn op zoek naar talenten en kunst en cultuur op speciale en onverwachte plaatsen. Dan moeten we die talenten wel een podium geven en actief op zoek gaan naar ruimten waar experimenten een kans kunnen krijgen.
En natuurlijk zijn we blijvend op zoek naar excellente artiesten, gezelschappen en kunstenaars die onze stad (blijvend) kleur geven.

Wat hebben we bereikt?

Van de activiteitensubsidie van € 200.000 hebben een 19 tal kleine cultuurondernemers tal van activiteiten aangeboden. Van jazzconcerten tot kunstinstallaties, experimentele muziekoptredens dansavonden en tentoonstellingen. Ook het tekenfestival Big Draw was een succes, met een groot bereik en veel samenwerkingen met diverse culturele partners. Festivals zoals het Wintertuinfestival, Gebroeders van Limburgfestival, Music Meeting, Go Short en productiehuizen als Dziga en Kwatta hebben wederom veel publiek getrokken. Aan het Besiendershuis hebben wij in 2014 een andere opdracht gegeven. Wij vragen hen om het creatieve netwerk te stimuleren en meer zichtbaar te maken door de sectoren cultuur, cultuurhistorie, kennis/innovatie en bedrijfsleven met elkaar te verbinden. Het Besiendershuis fungeert als een soort bruggenbouwer/verbinder en levert daarmee een bijdrage aan de creatieve stad.
Er zijn zeven openbare kunstwerken gerealiseerd waaronder de film Lights Crossing over de brug de Oversteek en de muurschilderingen in het fietstransferium onder het nieuwe Doornroosje.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal stipendia voor jonge talenten	nvt	pm	0
2.2 Aantal te verstrekken subsidies i.h.k.v. de SCIN	nvt	pm	19
2.3 Aantal excellente en experimentele producties	nvt	pm	5
2.4 Aantal culturele evenementen	30	25	36
2.5 Aantal bezoekers culturele evenementen	225.000	225.000	239.500
2.6 Aantal werkenden in de creatieve industrie	3.371	pm	3.223

2.1: In afwachting van de invulling van de stroomlijning van subsidies, is geen stipendium uitgereikt.
2.2: In het kader van de subsidieregeling voor culturele activiteiten is aan 19 aanvragers een subsidie toegekend.
2.3: Van de 19 toegekende subsidie van de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen, zijn er 6 excellent/experimenteel te noemen.

2.4: Bij het aantal culturele evenementen tellen we de culturele instellingen die wij subsidiëren vanuit de subsidieregeling de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen. Het aantal activiteiten/optredens/tentoonstellingen van de 36 instellingen tellen op tot 318.
2.5: Dit geldt ook voor de bezoekers van de activiteiten zoals genoemd onder 2.4.
2.6: Het aantal werkenden in de creatieve industrie halen we uit de provinciale werkgelegenheid enquête. (PWE). De creatieve industrie bestaat uit de sectoren: kunsten en cultureel erfgoed, media en entertainmentindustrie en creatieve zakelijke dienstverlening. T.o.v. 2013 is dit aantal met 4% gedaald. Deze daling wordt met name veroorzaakt door de sterke daling bij de creatieve zakelijke dienstverlening specifiek bij het onderdeel vormgeving en ontwerp. Wij scoren gemiddeld als het gaat om het percentage banen in de creatieve industrie (3,6% van alle banen in de stad en ook 3,6% van alle banen in Nederland.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij hebben voor de tweede maal de aanvragen voor SCIN subsidie (uitvoering in 2015) beoordeeld. Er waren dit jaar nog meer aanvragen dan het jaar ervoor. Wij zien een vernieuwing in de aanvragen, zowel wat betreft inhoud als wat betreft degene die aanvraagt. Wij hanteren een maximum plafond van € 230.000 en hebben voor dit bedrag aan 30 van de 61 aanvragers een subsidie toegekend.
- Wij subsidiëren meerjarig negen festivals en acht productiehuizen. Met hen voeren we jaarlijks bestuurlijk overleg gevoerd over hun bijdrage aan het culturele klimaat in de stad.
- Aan Nijmegen1 hebben we eenmalig een extra subsidie verleend om het negatieve eigen vermogen gedeeltelijk aan te zuiveren en camera's te kopen.
- We hebben besluitvorming voor de aanmoedigingsprijs voorbereid.
- We hebben ontmoetingen gefaciliteerd tussen het culturele veld uit Duisburg en het veld in Nijmegen. Hieruit zijn enkele samenwerkingen ontstaan.
- Wij hebben de afgelopen editie van Blikwisseling met als thema ‘Waves’ ondersteund door een aantal beurzen te financieren en door een aantal programmaonderdelen te verzorgen. Met de deelname aan Blikwisseling hebben wij niet alleen geïnvesteerd in jong talent (studenten), maar ook bestaand talent (werkenden in de cultuursector) kansen gegeven om zich verder te ontwikkelen en om het creatieve denken te stimuleren. Onder begeleiding van medewerkers van het befaamde Massachusetts Institute for Technology (MIT) werd de samenwerkingen tussen kunst, wetenschap en techniek actief gestimuleerd.
- Wij hebben meegedaan aan het onderzoek naar de mogelijkheden om een Vrijheidsmuseum te realiseren in de Vasim.
- Wij hebben een zevental openbare kunstwerken gerealiseerd. Het gaat op de volgende werken:
    - In het fietstransferium, naast het Centraal Station, is het kunstwerk TALIA van Jan van der Ploeg opgenomen. Op de vloeren, wanden en plafonds is een abstract lijnenspel met intense kleuren gecreëerd dat bijdraagt aan een optimistisch en positief gebruik van de ruimte.
    - Filmmaker Martijn Schinkel kreeg de opdracht om een film te maken over het kunstwerk Lights Crossing op stadsbrug De Oversteek. Het doel was tweeledig, een film als kunstwerk, en het onder de aandacht brengen van het kunstwerk Lights Crossing.
    - In 1951 werd het herdenkingsmonument voor de gesneuvelde Nederlandse militairen uit de Tweede Wereldoorlog van kunstenaar Jac Maris op plein 1944 geplaatst. Het werk is opnieuw uitgevoerd in brons.
    - Verder zijn; op het Honigterrein de letters CLXIII, het Romeinse schrift voor het getal 163 aangebracht; in het Waalfront is Romance Confidence, een zitsculptuur gerealiseerd; op de rotonde Broerdijk/Hengstdalseweg is een werk van Alphons ter Avest gerealiseerd en is het kunstwerk de Neptunusring geplaatst.
- In 2014 is gewerkt aan de uitvoering van de projecten uit het beleidsplan kunst in de openbare ruimte 2011-2013. Een aantal projecten wordt pas in 2015 afgerond en nemen wij mee in het Uitvoeringsplan kunst in de openbare ruimte 2015. De bijbehorende middelen zijn toegevoegd aan de reserve percentage regeling beeldende kunst.

Hoofddoelstelling 3

Cultuureducatie en amateurkunst

Wat willen wij bereiken?

Cultuureducatie en amateurkunst hebben als belangrijke kenmerken het bewust maken van jong en oud van de 'lol' en betekenis van kunst en cultuur, zowel in productieve als in consumptieve zin. En natuurlijk is het de bedoeling dat deze kinderen 'hun leven lang' kunst en cultuur beleven.

Wat hebben we bereikt?

De cursisten voor kunsteducatie zijn gedaald. Met name de belangstelling voor het cursusaanbod van de afdeling beeldend kent een sterke terugval. Mogelijk heeft dat te maken met de andere opzet van de afdeling beeldend voor de volwasseneneducatie. De belangstelling voor het theateraanbod is gestegen. Het aanbod van de cursussen van Grote Broer zijn inmiddels volledig opgenomen in het cursus aanbod en dat blijkt een succes. De muzieklessen blijven ongekend populair en vormen het grootste deel van het cursusaanbod.
Met de regeling cultuureducatie met kwaliteit wordt inmiddels op zes basisscholen gewerkt aan de kwalitatieve versterking van de cultuureducatie in de school. De komende jaren zullen er ieder jaar zes nieuwe scholen worden toegevoegd. Cultuureducatie op de brede scholen wordt door de schoolbesturen nog steeds grotendeels ingekocht bij de Lindenberg . Via Cultuur en School, het bemiddelingspunt van vraag en aanbod van cultuureducatie, worden bijna alle scholen in Nijmegen bereikt. Met de uitvoering van het Nijmeegse educatieproject rondom Market Garden in het kader van het cultuurpact van de provincie Gelderland, hebben we jongeren op een aansprekende manier bij de geschiedenis van de stad betrokken.
Door het vaststellen van het nieuwe subsidiehuis voor amateurs versterken we de interactie tussen amateurs en bewoners van de gemeente Nijmegen. In deze nieuwe regeling subsidiëren we activiteiten in plaats van verenigingen om zo de actieve cultuurparticipatie te stimuleren. Met de nieuwe regeling worden nieuwe initiatieven ondersteund die voorheen niet in aanmerking kwamen voor subsidie, zoals initiatieven op het gebied van samba, elektronische muziek en (instrumentale) popmuziek. Van de 54 aanvragen hebben we er 51 toegekend.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal bij de Lindenberg ingeschreven cursisten- jeugd tot 18 jaar	1856	1.750	1761
3.2 Aantal amateurgezelschappen	81	pm	86

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De Lindenberg heeft de kunsteducatie aan volwassenen anders opgezet. Daarmee was in 2013 al gestart en dit is in het voorjaar van 2014 definitief vorm gegeven. De kunsteducatie aan kinderen kent diverse verschuivingen in de belangstelling. Zo is de belangstelling voor de cursussen beeldend sterk gedaald en is de belangstelling voor het theateraanbod, mede door de cursussen die door Grote Broer verzorgd worden, sterk gestegen. We nemen deel aan de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2013-2016, waarbij de Lindenberg in samenwerking met Grote Broer Kunsteducatie, zorg draagt voor de uitvoering in het onderwijs. In het kader van de landelijke impulsregeling Combinatiefuncties wordt deze formatie (2 FTE) door de Lindenberg stimulerend ingezet voor het onderwijs. Cultuur en School Nijmegen(CESN) heeft hun aanbod verder uitgebreid in overleg met de scholen voor basis- en voortgezet onderwijs.
- Conform de uitvoering van het amendement "Cultuureducatie op de brede scholen" is de subsidie voor de lessen cultuureducatie op de brede scholen verleend aan de schoolbesturen.
- Wij hebben mee gedaan met het cultuurpact van de provincie Gelderland. Een educatieproject rondom Market Garden.

- Wij hebben het subsidiehuis voor de amateurkunst vastgesteld. Aan de Hafabra's hebben wij een vierjarige subsidie verleend. De overige amateurclubs kunnen een aanvraag indienen voor een activiteitensubsidie. Van de 54 aanvragen hebben wij er 51 gehonoreerd.

Wat heeft het gekost?

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Toelichting financiën

Het programma Cultuur sluit het jaar 2014 af met een nagenoeg neutraal resultaat. Er zijn geen significante afwijkingen ten opzichte van de begrotingscijfers.
In de bovenstaande cijfers is de toevoeging aan de reserve 1% regeling van € 208.000,- financieel verwerkt.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1071 Cultuur bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				589	19.725	19.136
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	220	42	-178
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-23	-23
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Totaal Wijzigingen				**220**	**19**	**-201**
Eindtotaal				**809**	**19.744**	**18.935**

Risico's

- De grote zes culturele instellingen hebben de afgelopen jaren diverse generieke en specifieke bezuinigingen opgelegd gekregen. Deze zijn tot nu toe gerealiseerd zonder verlies van prestaties, maar heeft de financiële positie van de instellingen verslechterd.
  De nog te realiseren bezuiniging vanuit de perspectiefnota 2014 van € 350.000, die op 1 januari 2016 zijn beslag krijgt, zet nog meer druk op de financiële positie van de zes instellingen. Hierdoor stijgt de kans op exploitatietekorten en verschraalt het culturele aanbod. Het culturele aanbod in de stad is mede bepalend voor het woon- en vestigingsklimaat. Een verslechtering van dit aanbod heeft hier een negatieve invloed op.

Programma Mobiliteit

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij willen een betrouwbare lokale en regionale bereikbaarheid van Nijmegen, die een bijdrage levert aan de economische vitaliteit van de stad. Ook streven we naar voldoende en toegankelijke parkeergelegenheid en zo hoog mogelijke verkeersveiligheid; dit alles binnen de krappere financiële kaders in verband met de bezuinigingen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Vergroten bereikbaarheid en doorstroming
H2	Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen
H3	Verkeersveiligheid
H4	Stimuleren deelname openbaar vervoer
H5	Stimuleren fietsgebruik

Hoofddoelstelling 1

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een goede bereikbaarheid van Nijmegen van buiten de stad en van de bestemmingen in de stad en naar een goede doorstroming van het autoverkeer, zodat wij inwoners, bezoekers en ondernemers in onze stad de gelegenheid bieden die vervoersmodaliteit te kiezen, die bij hun situatie past.

Wat hebben we bereikt?

Door de opening van De Oversteek is de bereikbaarheid van de stad met de auto enorm verbeterd. De vertragingen op de hoofdwegen rond de stad zijn aanmerkelijk afgenomen. Buiten de spitsen heeft de nieuwe structuur geleid tot een hogere reissnelheid, met name op delen van de S100 en de Graafseweg; in de spitsen is de gemiddelde reistijd ongeveer gelijk gebleven. De betrouwbaarheid van het verkeerssysteem met name op de waaloverschrijdende verbindingen is enorm verbeterd. De grootste winst op dit vlak wordt gehaald op het traject knooppunt Ressen – Keizer Karelplein, waar de variatie in reistijd meer dan gehalveerd is. Verbeteringen zijn nog mogelijk als de werkzaamheden rond Poort Neerbosch zijn afgerond en de fietstunnel onder de Prins Mauritssingel bij de Laauwikstraat is gerealiseerd. Wij hebben uw Raad over deze ontwikkelingen geïnformeerd.

Na de opening van De Oversteek is sprake van een robuuster wegennet en zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen.
We hebben de hinder van bouwverkeer van projecten zoals bij Poort Neerbosch, station Goffert en Koningsdaal door duidelijke afspraken op een acceptabel niveau weten te houden.
Wij hebben stevig geparticipeerd in de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Dit opent de weg naar een forse co-financiering

vanuit het Rijk voor een verdergaande beperking van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging van het vervoersgedrag.

We zijn gestart met de werkzaamheden voor het project Poort Neerbosch. Voor het P&R-terrein bij Ressen hebben wij een optimale win-win-oplossing gekozen door dit terrein te combineren met de parkeerfunctie van Cinemec en te verplaatsen naar de zuidzijde van de Dorpensingel.

Wij hebben samen met de gemeente Lingewaard een tracéverkenning verricht voor de Dorpensingel. De Raad van de gemeente Lingewaard heeft besloten maximaal € 1,5 mln. beschikbaar te stellen voor de aanleg van deze verbinding

Indicatoren

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Gemiddelde reistijd tijdens de spits (tussen haakjes:variatie in reistijd) in minuten	7 (1,7)		7 (1,1)
1.1a Knooppunt Ressen - Keizer Karelplein	13 (1,7)	12 (4)	11 (0,7)
1.1b Keizer Karelplein - Knooppunt Ressen	10 (0,7)	9 (1)	12 (1,1)
1.1c Keizer Karelplein - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.1d Goffert - Keizer Karelplein	6 (0,6)	7 (1)	6 (0,4)
1.1e Goffert - knooppunt Neerbosch	6 (0,4)	6 (0)	6 (0,4)
1.1f knooppunt Neerbosch - Goffert	5 (0,5)	5 (1)	5 (0,5)
1.1g Goffert - afslag Lindenholt	6 (0,6)	7 (1)	5 (0,3)
1.1h AfslagLindenholt - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.2 Waardering bezoekers bereikbaarheid van de stad	6,4	6,1	

De gemiddelde reistijd in de spits is redelijk gelijk gebleven. Op het traject Keizer Karelplein – knooppunt Ressen is die met 2 minuten toegenomen, ivm de –tijdelijke- gelijkvloerse afwikkeling van het langzaam verkeer over de Prins Mauritssingel bij station Lent (Laauwikstraat). Medio 2015 zal hierin met de fiets-voetgangerstunnel ter plaatse verbetering optreden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 hebben wij op en rond de S100 een aantal maatregelen getroffen die de doorstroming nog verder moeten verbeteren, zoals dynamische snelheidsadvisering en DRIS-panelen waarop routeadviezen worden geboden.

Wij hebben intensief meegewerkt aan de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Nadruk van het Rijk ligt hierbij op het beperken van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging van het vervoersgedrag. Voor Nijmegen hebben wij daarbij een link gelegd met ons beleid ten aanzien van het bevorderen van het fiets- en OV-gebruik, het accent op bewonersparticipatie en concreet op de bereikbaarheidsproblematiek in het kader van het groot onderhoud aan de Waalbrug.

Doordat het wegennet na de opening van De Oversteek robuuster is geworden, zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen. Vanaf september 2014 nemen wij samen met de gemeente Arnhem, de Provincie en Rijkswaterstaat deel aan een pilot met stedelijke weginspecteurs op motoren. Met behulp van deze weginspecteurs hebben wij een scherper beeld van de aard, impact en volume van de incidenten op onze belangrijkste lokale wegen en wordt als gevolg van die inzet de verkeershinder beperkt. Deze proef loopt door tot de zomer van 2015.

Bij evenementen, wegwerkzaamheden en calamiteiten hebben wij door de inzet van DRIS-panelen, regel scenario's en verkeersbegeleiders het verkeer beter kunnen managen.

Tegelijk zijn wij doorgegaan met het beperken van de hinder van bouwverkeer van projecten door vooraf afspraken te maken over routes, tijden en maatregelen zoals bij Poort Neerbosch, station Goffert en Koningsdaal.

Hoofddoelstelling 2

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen

Wat willen wij bereiken?

Wij zetten in op een verantwoord en acceptabel evenwicht tussen de vraag naar en aanbod van parkeerplaatsen. Belangrijke randvoorwaarden daarbij zijn een goede bereikbaarheid, een aantrekkelijke binnenstad en een leefbare woonomgeving. Wij streven naar één beschikbare parkeerplaats voor iedere woonadres en naar een passend parkeeraanbod voor forens, ondernemer of bezoeker van onze stad.

Wat hebben we bereikt?

In algemene zin is de parkeerdruk in de avonduren op straat gedaald terwijl de bezetting van de parkeergarages is toegenomen. Garages worden beter gebruikt en ook het transferium wordt in het weekend beter gevonden. Afgeleid gevolg is dat de parkeerdruk zich meer en beter spreidt. Dit heeft een positief effect op de bereikbaarheid van de binnenstad en de mogelijkheid een vrije parkeerplaats voor een laag bedrag te vinden. Hierdoor is het rustiger geworden op straat en is het voor de bewoners weer mogelijk om na thuiskomst in de directe omgeving van de woning een vrije parkeerplaats te vinden. Ook de visite van de binnenstadsbewoners vinden gemakkelijker een vrije parkeerplaats in de buurt van hun bezoekadres. De parkeerder heeft het avondparkeren geaccepteerd, dit komt mede doordat er goedkope alternatieven in de parkeergarages en terreinen zijn.
We hebben de parkeervoorziening Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen. Tevens hebben we de parkeergarage onder Plein 1944 opgeleverd en worden er abonnementen uitgegeven (ongeveer 75% van de beschikbare openbare parkeerplaatsen is uitgegeven). Door in de ringstraten enkel kortparkeren toe te staan tijdens de kernwinkeltijden hebben we een goede doorstroming van het parkeren in deze straten bereikt en behouden. Hiermee bereiken we een optimale benutting van het parkeerareaal in dit bijzondere winkelgebied en garanderen we het winkelend publiek een parkeerplaats tijdens de winkeltijden en kunnen de bewoners makkelijker een plek vinden bij thuiskomt doordat het publiek dat 's avonds de stad bezoekt een goedkoop parkeeralternatief in de garages heeft.
We hebben de blauwe zone geëvalueerd en geconstateerd dat die werkt voor specifieke locaties met winkelconcentraties.

Indicatoren

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Parkeeraanbod Centrum (1.1)			
2.1a Straatparkeren (1.1)	3.450	3.700 (1.2)	3.700
2.1b Garageparkeren (1.1)	2.050	2.500 (1.3)	2.500
2.1c Transferia	550 (1.4)	550 (1.4)	550
2.2 Piekbezettingsgraad centrum (2.1)			
2.2a Straatparkeren(2.2)	65%	76%	69%
2.2b Garageparkeren (2.3	1.256	1.100	1.821
2.3 Betalingsgraad (3.1)	90%	94%	94%
2.4 Tevredenheid (4)	5,8	5,8	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Sinds de invoering van het nieuwe parkeerbeleid in januari 2013, zijn er diverse wijzigingen doorgevoerd die hebben geleid tot een andere manier van parkeren in onze stad. In 2014 hebben we:

- De proef met de blauwe zone is geëvalueerd waarin geconcludeerd wordt dat we de bestaande zones handhaven en eventuele nieuwe zones uitsluitend weloverwogen en randvoorwaardelijk in gaan richten.
- De centrumgebieden A, C en D zijn samengevoegd tot één vergunninggebied “centrum” en de overige vergunninggebieden zijn in overeenstemming gebracht met de tariefgebieden (eerste ring en tweede ring oost en tweede ring west).
- In woongebieden hebben wij het parkeren in de directe woonomgeving zoveel mogelijk beschikbaar gehouden voor de bewoners. Waar dit onder druk komt, voeren we betaald parkeren in. Dit doen we alleen op verzoek van de bewoners zelf. In 2014 is besloten om betaald parkeren in te gaan voeren in de wijk st-Anna.
- Wij hebben effectief toezicht gehouden in de gereguleerde parkeergebieden en hebben daarbij oog voor de klant. Vanwege een hoge betalingsbereidheid zijn er in 2014 substantieel minder naheffingsaanslagen opgelegd.
- Het parkeervergunninguitgifte programma is vervangen waardoor de verdere digitalisering van de parkeerproducten mogelijk wordt.
- Het aantal uitgegeven vergunningen in het voetgangersgebied is opgehoogd naar 100% voor bewoners en 50% voor zakelijk belanghebbenden. Voor deze laatste groep is de wachtlijst opgeheven.
- De aanbesteding voor de vervanging van de parkeerapparatuur Mariënburggarage is gestart. Begin 2015 wordt overgegaan tot gunning.
- Wij hebben ons beleid voortgezet om de parkeeroverlast rondom de Goffert tegen te gaan.
- De opwaardering van het parkeerterrein Oude Stad is gerealiseerd en het terrein is in gebruik genomen.
- De parkeergarage onder Plein 1944 is in gebruik genomen.
- Zoals uit onderstaande tabel blijkt, is er in 2014 wederom een toename van het aantal parkeertransacties ten opzichte van 2012 en 2013. We kunnen dan ook stellen dat er overdag geen terugloop is in het aantal bezoekers aan de stad. De verschuivingen van straat naar garage doen zich dan ook met name in de avonduren voor, dit is in overeenstemming met de doelstellingen van het begin 2013 ingezette beleidslijn.

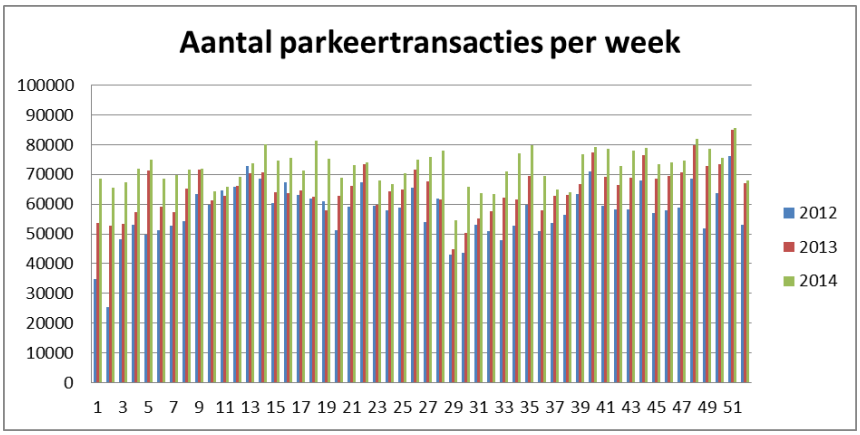

Hoofddoelstelling 3

Verkeersveiligheid

Wat willen wij bereiken?

De wegen in Nijmegen voldoen zoveel mogelijk aan de criteria van Duurzaam Veilig. Wij streven naar zo min mogelijk verkeersdoden en ongevallen met ziekenhuisgewonden in het verkeer.
Afgelopen jaren is relatief veel infrastructuur ontworpen en veel projecten zijn reeds uitgevoerd of worden op korte termijn uitgevoerd. In de ontwerpfase is consequent ingezet op het realiseren van de ontwerpprincipes van duurzaam veilig: scheiden van snel- en langzaam verkeer, rotondes en met verkeerslichten geregelde kruispunten, autoluwe woongebieden, essentiële herkenbaarheidskenmerken, etc. Ook de komende jaren zullen we hierop inzetten.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben wij het verkeersveiligheidsbeleid verder gecontinueerd. Een groot aantal vragen van burgers mbt verkersveiligheid is beantwoord. Bij die vragen gaat het vaak om de subjectieve beleving van verkeersveiligheid. Wij kunnen dit subjectieve gevoel steeds vaker wegnemen met feiten die afkomstig zijn in een landelijke database met geregistreerde ongevallen. Deze database voorziet in een betrouwbare registratie van de dodelijke ongevallen en ook van de ernstige gewonden inclusief ziekenhuisoppnamen. Uit die registratie blijkt dat Nijmegen over het algemeen relatief veilig is dwz niet ongunstig afsteekt ten opzichte van de ons omliggende steden en van de landelijke gemiddelden.
In Nijmegen zijn op dit moment geen zogenaamde black spots meer te vinden, d.w.z plaatsen waar in de afgelopen drie jaar 6 letselongevallen of meer hebben plaatsgevonden. Nieuwe wegen worden duurzaam veilig aangelegd en bestaande wegen passen wij zoveel mogelijk bij reconstructie aan. In dat verband hebben wij in 2014 het tweede deel van de st Jacobslaan duurzaam veilig gemaakt.

Indicatoren

Verkeersveiligheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal doden in het verkeer	4	4	nog niet bekend
3.2 Aantal ongevallen met ziekenhuisopname	onbekend	26	nog niet bekend

Wat hebben we ervoor gedaan?

Over verkeersveiligheid voeren wij regelmatig overleg in het Regionaal Overleg Verkeersveiligheid. Daar worden de regionale problemen van verkeersveiligheid besproken. Vanuit dit overleg zijn twee acties in 2014 gehouden met een groot bereik:

1. In het kader van de verkeerscampagnes hebben wij dit jaar wederom ingezet op de Drive Experience waarmee beginnende automobilisten (18 -20 jaar) nog extra rijvaardigheden kunnen opdoen en zo meer ervaring opdoen in het kader van beheersing van hun voertuig. De deelname in 2014 bestond uit ongeveer 90 beginnende automobilisten.
2. Ook hebben wij dit jaar weer ingezet op de verlichtingsacties waarbij fietsers of een leuke attentie krijgen ofwel een functionerende verlichting krijgen aangeboden. In totaal gaat het daarbij om 5 acties met een totaal bereik van ongeveer 1000 fietsen die weer verkeers- en verlichtingsveilig de weg op kunnen. Ongeveer 600 fietsers hebben een presentje gekregen omdat hun verlichting in orde was. Het totaalbereik in 2014 betrof 1600 fietsers. Met de politie stemmen wij jaarlijks af over de inzet van de verkeersbrigadiers van Veilig Verkeer Nederland (VVN) . VVN stelt de mensen beschikbaar. De politie instrueert en verzorgt een presentje. Verkeersbrigadiers worden ingezet bij scholen in het basisonderwijs om een veilige oversteek te waarborgen.
Verder hebben wij de reguliere contacten met basisscholen gehad mbt uitvoering van verkeersmaatregelen.

Hoofddoelstelling 4

Stimuleren deelname openbaar vervoer

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een absolute groei van het openbaar-vervoergebruik. Het openbaar vervoer vormt een gelijkwaardig alternatief ten opzichte van andere vervoerswijzen, vooral ten opzichte van de auto. De belangrijkste knooppunten en bestemmingsgebieden worden op een hoogwaardige manier met elkaar verbonden.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Nijmegen is één van de spelers die werkt aan een beter openbaar vervoer, maar de gemeente heeft geen bevoegdheid voor de kwaliteit van het lijnennet. Als wegbeheerder kunnen we daar wel een bijdrage aan leveren. OV-bedrijf Hermes is de concessiehouder van het openbaar vervoer in de regio Arnhem Nijmegen en de Stadsregio Arnhem Nijmegen was in 2014 opdrachtgever van Hermes.In 2015 gaat die verantwoordelijkheid over naar de provincie Gelderland.

2014 was een jaar waarin veel projecten op het gebied van openbaar vervoer zijn afgerond en in gebruik genomen. De belangrijkste daarvan:

- Uitbreiding van het aantal fietsenklemmen en verbetering van de kwaliteit van de stationsomgeving van station Nijmegen Heyendaal;
- Opening van het fietstransferium Doornroosje bij Nijmegen Centraal Station;
- Ingebruikname van station Nijmegen Goffert, inclusief nieuwe bushalten;
- De start van de latere treinen tussen Nijmegen, Arnhem en Utrecht op vrijdag- en zaterdagnacht, zodat we een nog betere verbinding met de Randstad hebben gekregen;
- Ingebruikname van de busbaan Woenderskamp in Nijmegen Noord, vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
- Afronding van de busbaan langs de Prins Mauritssingel stadinwaarts;
- In samenspraak met de vervoerder infrastructurele aanpassingen doorgevoerd om de doorstroming en het comfort van het openbaar vervoer te verbeteren;
- Een start gemaakt met het vervangen van een aangepaste verkeerslichtenbeïnvloeding door middel van Korte Afstand Radio (KAR) waardoor de impact van het openbaar vervoer op de doorstroming van het overig verkeer beperkt wordt. Daar gaan we in 2015 en 2016 mee door.
- In 2014 zijn de werkzaamheden aan Poort Neerbosch gestart, met voorzieningen voor het openbaar vervoer en de aanleg van een P&R-terrein. Deze werkzaamheden worden in 2015 afgerond.

Busmaatschappij Breng heeft aangegeven dat het openbaar-vervoergebruik in de regio stijgt. Die groei is het grootste op de HOV-lijnen 300 en 331, waar we de afgelopen jaren fors hebben geïnvesteerd in de kwaliteit, en op enkele corridors, zoals Druten – Nijmegen.

Indicatoren

Stimuleren deelname openbaar vervoer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aandeel OV in woon-werkverkeer, Nijmegenaren die in Nijmegen werken		4%	4%
4.2 Aandeel OV binnenstadsbezoek op werkdagen		22%	22%
4.3 Tevredenheid openbaar vervoer		91%	geen meting

Wat hebben we ervoor gedaan?

Naast de uitvoering van de genoemde projecten, waarvoor de voorbereidingen vaak al in 2013 zijn gestart en waarbij is samengewerkt met diverse partijen zoals de Stadsregio Arnhem Nijmegen, Provincie Gelderland, ProRail, NS en bewoners, zijn er nog andere werkzaamheden uitgevoerd ter verbetering van het openbaar vervoer:

- We zijn in overleg met Rijkswaterstaat en potentiële subsidiegevers geweest om zowel een verbreed fietspad aan de westzijde en een busbaan aan de oostzijde van de Waalbrug te realiseren. Omdat de benodigde financiën hiervoor niet op tijd beschikbaar kwamen, is uiteindelijk gekozen om alleen het fietspad aan te leggen.
- De Nijmeegse 65-plussers konden tussen medio november en medio december weer een goedkoop busabonnement aanschaffen, voor een eigen bijdrage van € 22,50 per jaar.
- We hebben de bushaltes herkenbaarder gemaakt door de Breng-tegels aan te leggen. De informatievoorziening is verbeterd door de plaatsing van extra DRIS-panelen met dynamische reisinformatie.
- We zijn met ProRail en NS gestart met de planvorming voor station Nijmegen CS. Het betreft de invoering van Programma Hoogfrequent Spoor, waarvoor onder meer een extra perron, een vergroting van de transfercapaciteit en een betere positionering van de stijgpunten nodig zijn. De wens van de gemeente om de voetgangerstunnel door te trekken om een volwaardige westelijke entree te realiseren, wordt daarin meegenomen. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om het stationsplein te verbeteren, waarbij onderscheid wordt gemaakt in maatregelen op korte termijn en op langere termijn.
- In 2014 hebben we gewerkt aan een definitieve oplossing voor het transferium Waalsprinter bij de Ovatonde, mede in relatie tot de Landschapszone, Cinemec, HOV, PDV-locatie en Dorpensingel Oost.
- Ook in 2014 hebben we kleinere verbeterpunten aangepakt met een flexibel budget (‘Shortlist OV’). Dat blijkt een goede manier te zijn om flexibel om te springen met kleinere knelpunten die in de loop van het jaar duidelijk worden.

Hoofddoelstelling 5

Stimuleren fietsgebruik

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een groei van het fietsgebruik voor verplaatsingen binnen de stad. Fietsen levert een bijdrage aan gezondheid, leefbaarheid en bereikbaarheid.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben wij opnieuw belangrijke stappen gezet om te komen tot een netwerk van hoogwaardige snelfietsroutes, conform de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar. We zijn op meerdere fronten voor meerdere projecten bezig met realisatie, planvoorbereiding en planvorming, mede in regionaal verband. In 2014 zijn belangrijke stappen gezet om de komende jaren de westelijke fietsvoorziening op de bestaande Waalbrug te kunnen verbreden. Met cofinanciers zijn afspraken gemaakt.
Belangrijke uitvoeringsprojecten waren de fietsstraat Dennenstraat en fietstunnel Poort Neerbosch (snelfietsroute Nijmegen-Beuningen), de Wijchenseweg (snelfietsroute Nijmegen-Wijchen) en de start van de werkzaamheden fietstunnel Prins Mauritssingel-Laauwikstraat in Lent (oa. RijnWaalpad).
De snelfietsroute op Nijmeegs grondgebied is afgerond. In 2015 wordt het RijnWaalpad opgeleverd.
In december 2014 hebben wij het nieuwe fietstransferium naast station Nijmegen geopend, onderdeel van het plan Doornroosje. In de voorziening zijn ruim 3500 plaatsen beschikbaar voor treinreizigers die per fiets naar het

station komen en bezoekers aan het poppodium. De voorziening is van hoge kwaliteit en is dag en nacht geopend en gratis te gebruiken.
De werkzaamheden aan de fietstunnel in het kader van project Poort Neerbosch zijn in volle gang en worden in 2015 opgeleverd
Met de provincie en stadsregio zijn afspraken gemaakt over de cofinanciering van een nieuw verbreed fietspad langs de Waalbrug, waarbij fietsers in twee richtingen kunnen rijden
De fietsstraat Dennenstraat is in april 2014 beschikbaar gekomen voor scholieren en ander fietsverkeer
Het besluit tot aanleg van de 2e fase is genomen en uitwerkingen zijn gemaakt. Voor het gedeelte door het Goffertpark hebben wij extra werk verricht om te kunnen komen tot een zorgvuldige inpassing, zoals een gebruikersenquete.
In regionale samenspraak zijn aanvullende middelen voor realisatie van de fietsbrug bij Mook-Cuijk gevonden binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg
In samenwerking met de stadsregio, de gemeente Arnhem en provincie Gelderland hebben wij ons vol ingezet om het grote internationale fietscongres Velo-city naar Arnhem Nijmegen te halen. In december is bekendgemaakt dat onze inzet wordt beloond, en dat het congres Velo-city in 2017 in Arnhem Nijmegen wordt gehouden!
Wij hebben de fietsoversteek over de singels verbeterd door de verkeerslichten gunstiger af te stellen
De fietsenstalling onder Plein 1944 is een nu een jaar open en wordt goed gebruikt. Voor de verbetering van de fietsbereikbaarheid zijn voorbereidende studies verricht, ondermeer voor de verbinding Tunnelweg-Plein 1944
In 2014 is de 2e fase van de St.Jacobslaan uitgevoerd met vrijliggende fietspaden.

Indicatoren

Stimuleren fietsgebruik	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aandeel fiets in woon-werkverkeer in de stad	64%	66%	64%
5.2 Aandeel fiets in het binnenstadbezoek	65%	63%	65%
5.3 Waardering bereikbaarheid fiets	7,7	8,0	7,8
5.4 Waardering fietsstalling	6,1	7,1	6,1

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben ons gericht op regionale samenwerking fiets, om de gezamenlijke aanpak en financiering van de snelfietsroutes zoals Beuningen-Campus, het verlengd RijnWaalpad, en de fietsbrug in de snelfietsroute Nijmegen Cuijk mogelijk te maken.
- We zijn in overleg met Rijkswaterstaat en potentiële subsidiegevers geweest om zowel een verbreed fietspad aan de westzijde van de Waalbrug te realiseren, met een lengte van 500 m.
- Door een open en doelgerichte regionale samenwerking hebben wij het vermaarde internationale fietscongres Velo-city 2017 toegewezen gekregen (wereldcongres)
- Binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg hebben belangrijke middelen ter beschikking gekregen vanuit de *fietsimpuls*
- Door samenwerking met ProRail en cofinanciering vanuit het Ministerie van I&M komt in het fietstransferium een fietsverwijssysteem, ter verbetering van de benutting van de stalling, de gebruiksvriendelijkheid en een efficiënte bedrijfsvoering.
- Wij hebben bewoners en andere belanghebbenden betrokken bij de planvorming van snelfietsroutes
- Wij hebben een gebruikersenquete in het Goffertpark gedaan om een beeld te krijgen van het huidige gebruik en het draagvlak voor verbeteringen
- We zijn gestart met de opzet van het *fietsstimuleringsplan* zoals aangekondigd in het coalitieakkoord
- We hebben voorbereidingen getroffen voor de aanpak van delen snelfietsroutes uit het netwerk zoals beschreven in de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar, zoals de verwerving van subsidies en de benodigde voorbereidende werkzaamheden.
- We ontvangen met regelmaat buitenlandse bezoekers die het Nijmeegse fietsbeleid en hoogwaardige fietsinfrastructuur willen ervaren en als inspiratie willen gebruiken

Wat heeft het gekost?

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Toelichting financiën

Het programma Mobiliteit sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 91.000. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 7%.
Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 64.000 hoger uitgevallen dan begroot. Er zijn nadelen bij de producten Parkeren en Verkeer. Bij het product Parkeren is er een overschrijding van € 1 ton op het budget voor vernielingen en diefstal en we hebben een inhaalafschrijving van € 1 ton op het transferium Ressen in de jaarcijfers verwerkt. Op dit transferium is afgelopen jaren te weinig afgeschreven. Verder hebben we ontvangen bijdragen van € 1,5 ton in het bereikbaarheidsfonds gestort. Het gaat om bijdragen in het kader van de compensatieregeling voor het niet of gedeeltelijk realiseren van de parkeereis (zie ook toelichting op de baten). Deze nadelen hebben we deels kunnen compenseren met een voordeel van € 1 ton op het budget fiets, door de vertraagde openingstelling van de fietsenstalling Doornroosje, en met een voordeel op elektriciteitskosten van eveneens € 1 ton.
Bij het product Verkeer is er een nadeel ontstaan voornamelijk door de uitvoering van het subsidieproject "Snelfietsroute Nijmegen-Wijchen - aanpak Wijchenseweg". De start van dit project was bij de najaarsnota nog voorzien voor 2015. Verder ging een in 2014 geplande bijdrage aan de snelfietsroute Nijmegen-Cuijk niet door; door vertraging in de regionale afstemming zal de voorbereiding van dit project pas in 2015 starten. Hierdoor kwam ruimte vrij voor een extra bijdrage aan de investering Groene Route (S-100) om het wegvallen van subsidies te compenseren. Bij het product Openbaar vervoer is er een voordeel door de verschuiving van een aantal openbaar vervoer projecten naar 2015: "Kleine Openbaar Vervoer-maatregelen 2014" en "Opwaarderen dynamisch busstation CS". Ook de met deze projecten gemoeide subsidies zijn naar 2015 doorgeschoven (zie nadeel baten). De uitvoering van bushalte Station Goffert (bij de najaarsnota nog voorzien voor begin 2015) heeft wel in 2014 plaatsgevonden.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 27.000 lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is met name veroorzaakt bij het product Openbaar vervoer: subsidies van doorgeschoven openbaar vervoer projecten worden pas in 2015 als baten geboekt (zie analyse lasten). Het voordeel op de baten van het product Parkeren wordt veroorzaakt door bijdragen in het kader van de compensatieregeling voor het niet of gedeeltelijk realiseren van de parkeereis. Het gaat met name om bijdragen van een appartementencomplex in de Broerstraat. De bouwactiviteiten hiervan zijn in het najaar 2014 gestart. Daarnaast hebben we € 1 ton hogere opbrengsten door de succesvolle verkoop van vergunningen voor de nieuwe parkeergarage Plein '44. Er zijn inmiddels 200 vergunningen verkocht waarmee deze garage vrijwel volledig bezet is. De inkomsten uit parkeerboetes blijven ongeveer € 2 ton achter op de begroting. Dit komt door de hoge betalingsgraad (de mate waarin parkeerders betalen); de betalingsgraad is toegenomen van 90% in 2013

naar 94% in 2014. En door de afname van het straatparkeren ten gunste van het parkeren in de garage. Het voordeel op de baten bij het product Verkeer hangt vooral samen met subsidies op het project "Snelfietsroute Nijmegen-Wijchen - aanpak Wijchenseweg" (zie analyse lasten).

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1072 Mobiliteit bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				16.742	19.165	2.424
Wijzigingen						
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.721	1.721	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	345	-391	-737
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-28	-28
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	-50	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		101	101
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	640	130	-510
Totaal Wijzigingen				**2.656**	**1.483**	**-1.174**
Eindtotaal				**19.398**	**20.648**	**1.250**

Risico's

- Het uitvallen van de binnenstadafsluiting wat kan leiden tot een chaotische en onveilige verkeerssituatie, slechte bereikbaarheid van winkels, overlast voor de bewoners en eventuele schadeclaims.
- Een toezichthouder wordt agressief bejegend door een derde wat leidt tot geestelijk en/of lichamelijk letsel bij de medewerker. Dit kan leiden tot geestelijk en/of lichamelijk letsel bij de medewerker.
- De communicatiemiddelen vallen uit. Dit kan leiden tot mogelijke onveilige situaties voor toezichthouders en het risico dat toezichthouders wegens onbereikbaarheid niet meer goed ingezet kunnen worden bij calamiteiten.
- Als gevolg van bijvoorbeeld de economische crisis, maar ook gewijzigd inkoopgedrag door de opkomst van internetaankopen, kunnen de parkeeropbrengsten tegenvallen. Zo'n terugval kan zich snel voordoen, terwijl beheersmaatregelen meestal meer tijd kosten.
- Files als gevolg van grote werkzaamheden en/of calamiteiten. Dit kan leiden tot economische verlies. Daarnaast kunnen files ook leiden tot bestuurlijk imago-afbreuk door een slechtere economische bereikbaarheid van de stad.
- Stroomuitval of er doet zich een calamiteit voor in een parkeergarage.
- Het niet meer weken van de parkeerautomaten door een ICT-probleem waardoor er geen parkeergeld meer geïnd kan worden.
- Stroomuitval Verkeers Management Centrale (VMC): De roadbarriers werken dan niet meer waardoor het toelatingsbeleid niet geëffectueerd kan worden. Het reizigersinformatiesysteem kan niet meer beheerd worden waardoor de er geen of verkeerde informatie op de borden komt te staan. Er worden geen storingsmeldingen meer gedaan waardoor de onderhoudsploegen niet aangestuurd kunnen worden en er meer storingen aan parkeerapparatuur blijven bestaan. Er is geen communicatie meer met de diverse locaties waardoor de parkeergarages niet meer op afstand bediend kunnen worden. Tenslotte kunnen de beveiligings- en de verkeerscamera's niet worden uitgekeken waardoor onveilige situaties kunnen optreden en het nemen van verkeersmaatregelen niet langer mogelijk is.
- Het huidige P&R Noord heeft een tijdelijke bestemming.Het terrein zal in verband met gebiedsontwikkeling Ressen naar verwachting in 2016 of 2017 een andere bestemming krijgen. We lopen een financieel risico omdat P&R Noord dan nog niet volledig is afgeschreven.

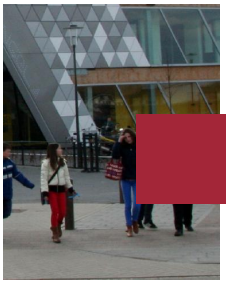

Programma Onderwijs

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In het programma Onderwijs werken we samen met ouders, schoolbesturen en kinderopvangaanbieders aan goede opvang- en onderwijsvoorzieningen in de stad, die de talentontwikkeling van Nijmeegse kinderen bevorderen.
We streven naar adequate en kwalitatief goede schoolgebouwen, met een evenwichtige spreiding over de stad, passend bij de demografische ontwikkelingen in stad en regio.

We willen dat de Nijmeegse jonge kinderen van kwalitatief goede en veilige voorschoolse voorzieningen gebruik kunnen maken, die minimaal voldoen aan de wettelijke eisen. Dit aanbod van voorschoolse voorzieningen moet toegankelijk zijn en voldoende divers, zodat ouders kunnen kiezen. We willen dat jonge kinderen met lage startkansen extra educatief aanbod krijgen zodat ze voldoende toegerust zijn om een goede start te kunnen maken op de basisschool.

We streven naar gemengde, brede basisscholen, voor kinderen van 0-12, met doorlopende ontwikkelings- en zorglijnen. Het schoolse en buitenschoolse aanbod op de brede scholen sluit aan bij de behoeften en talenten van kinderen en ouders. We streven naar gelijke kansen voor kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs.

We willen dat jongeren goed voorbereid de arbeidsmarkt kunnen betreden. Dit betekent dat alle jongeren het onderwijs verlaten met een diploma, zo mogelijk een startkwalificatie, diploma HAVO of MBO niveau 2.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Zorgplicht onderwijshuisvesting
H2	Stimuleren ontwikkelingskansen
H3	Bestrijden voortijdig schoolverlaten

Hoofddoelstelling 1

Zorgplicht onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Wij willen kwalitatief goede onderwijshuisvesting. Voor het basisonderwijs geldt dat wij brede scholen willen realiseren, centraal gelegen in de wijk, goed bereikbaar voor ouders en kinderen uit de wijk. Voor het voortgezet onderwijs willen we dat er in elk stadsdeel minimaal één voorziening voor voortgezet onderwijs is, waarbij ook voor het VMBO een goede spreiding over de stad wenselijk is.

Zorgplicht onderwijshuisvesting en doordecentralisatie

In 2008 is een groot gedeelte van de onderwijshuisvesting in Nijmegen, met name in de bestaande stad, doorgedecentraliseerd. De gemeente heeft nog wel de zorgplicht voor de scholen Kristallis, Tarcisius en Hidaya. Voor Nijmegen Noord geldt dat De Geldershof, De Verwondering en het Citadel College (zonder de VMBO-locatie) zijn doorgedecentraliseerd; basisscholen het Talent en de Oversteek zijn niet doorgedecentraliseerd. Bij de school Kleurrijk zijn de leerlingen doorgedecentraliseerd. Het schoolbestuur huurt de school die gevestigd is in het voorzieningenhart 't Hert in Willemskwartier.
Bij de doordecentralisatie is de gezamenlijke ambitie uitgesproken, om binnen 40 jaar 70% van de bestaande scholen te vervangen door nieuwbouw en 30% te renoveren, evenwichtig verspreid over de stad en passend bij de ontwikkeling van leerlingenaantallen. Bij de start van de doordecentralisatie is afgesproken om elke vijf jaar de ontwikkeling van de doordecentralisatie te evalueren. Het is de bedoeling de eindrapportage van de eerste evaluatie vast te stellen in januari 2014.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn we doorgegaan met de ondersteuning van de brede schoolvoorzieningen binnen de bestaande locaties voor basisonderwijs. Daarbij streven we naar gemengde, brede basisscholen voor kinderen van 0-12 met doorlopende ontwikkelings- en zorglijnen. Er zijn inmiddels 18 brede scholen gerealiseerd.

In het voortgezet onderwijs is er in elk stadsdeel minimaal één voorziening voor voortgezet onderwijs is. De ontwikkelingen binnen het VMBO volgen we op de voet.

De wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting wordt door de schoolbesturen volgens de doordecentralisatieovereenkomsten uitgevoerd. Evaluatie van deze overeenkomsten heeft plaats gevonden in 2013. In februari 2014 zijn de resultaten hiervan gepresenteerd. De belangrijkste conclusie is dat de afgelopen jaren veel is bereikt. Zowel wat betreft de huisvesting, als op de inhoudelijke prestatieafspraken. In totaal is 16% van de totale oppervlakte van de doorgedecentraliseerde scholen de afgelopen jaren vernieuwd. Er zijn sinds de invoering van de doordecentralisatie in 2008 een 20-tal projecten van nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen gerealiseerd of onderhanden. Met de niet-doorgedecentraliseerde schoolbesturen is steeds overleg gevoerd over het op peil houden van de huisvestingsvoorzieningen. Tegelijkertijd constateren we een aantal aandachtspunten in de uitvoering van de overeenkomst. Samen met het onderwijs starten we in 2015 het gesprek om op basis van de evaluatie doordecentralisatie te komen tot een herijking van de doordecentralisatie.

De effecten van de hierboven beschreven uitname uit het gemeentefonds voor onderwijshuisvesting zijn vertaald naar de onderzoeksopdracht Onderwijs en Jeugd. In 2014 hebben we hierover intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs. . We zijn ervan overtuigd dat met de gevolgde aanpak het maximale financiële resultaat hebben behaald zónder dat belangrijke functies voor de leerlingen in de stad verloren zijn gegaan. Het resultaat van deze gesprekken is dat er door de schoolbesturen voorstellen zijn gedaan voor bezuinigingen ter grootte van € 1,55 miljoen. Deze voorstellen bieden voldoende aanknopingspunten voor een structureel vervolg. Functiebehoud op alle onderdelen is hierbij steeds het uitgangspunt.

We realiseren ons dat hiermee niet de gehele taakstelling van de onderzoeksopdracht wordt ingevuld. Meer bezuinigingen, bovenop de al ingeboekte bezuinigingen uit de perspectiefnota 2013 zou echter betekenen dat

belangrijke basisfuncties verloren gaan. Wij vinden dit ongewenst en zullen daarom in 2015 met een voorstel voor de resterende financiële taakstelling komen. Vervolgstap is dat deze bezuinigen in 2015 worden geeffectueerd en we vervolgens in gesprek gaan over de evaluatie van de doordecentralisatie en het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie met als doel deze toekomstbestendig te maken.

In 2014 is tenslotte een voorstel voor wetswijziging aangenomen. Hierdoor komt de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van scholen voor Primair Onderwijs bij de schoolbesturen te liggen. We hebben besprekingen gevoerd met de PO-schoolbesturen over de gevolgen voor de vergoeding doordecentralisatie en huurovereenkomsten en de uitvoering daarvan. In 2015 besluiten we over de uitvoering van de te nemen maatregelen.

Indicatoren

Zorgplicht onderwijshuisvesting	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Totaal bedrag uitbetaalde doordecentralisatievergoedingen	€ 14,7 mln	€ 15,0 mln	€ 14,9 mln
1.2 % Gerealiseerde nieuwbouwscholen die zijn gedoordecentraliseerd	7,9 %	19,2 %	16%
1.3 Aantal gerealiseerde nieuwbouwscholen Nijmegen-Noord	1	2	1
1.4 % Uitbreidingen/renovaties	7,5 %	10,1 %	7,5%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Realisatie niet-doorgedecentraliseerde onderwijshuisvesting:
Bij de Islamitische basisschool hebben we middelen beschikbaar gesteld voor onderhoud aan de bestaande school en uitbreiding met twee semipermanente groepslokalen. De uitbreiding is gestart in 2014 en komt in 2015 gereed.

Bij Kristallis hebben we gesprekken gevoerd over de huisvesting in de bestaande locatie aan de Scherpenkampweg en Hatertseweg 400. We verkennen gezamenlijk een aantal opties, die we vervolgens uitwerken op inhoudelijke en financiële consequenties. Besluitvorming hierover volgt in 2015.

Realisatie doorgedecentraliseerde huisvesting
In 2014 zijn de volgende scholen gerealiseerd:

- vervangende nieuwbouw van de twee locaties van basisschool Aquamarijn in het Voorzieningenhart Waterkwartier;
- de nieuwbouw van basisschool De Verwondering in Lent-oost;

- de vervangende nieuwbouw van het Mondial College in Lindenholt noord
- Eerste fase Montessori College aan de Kwakkenbergweg is gereed. De tweede fase is gestart en zal medio 2015 gereed komen.
- Tevens is de nieuwbouw van het PRO College aan de Dennenstraat én het Canisius College aan de Berg en Dalseweg in 2014 gestart. De nieuwbouw van deze scholen zullen in 2015 gereed komen.

Onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd

In 2014 hebben we intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd. De grootste uitdaging was om te komen tot afspraken over bezuinigingsmogelijkheden, steeds met functiebehoud op alle onderdelen als uitgangspunt. De financiële opgave op het gebied van onderwijshuisvesting is hierbij primair als zoekrichting gehanteerd. Al snel werd duidelijk dat niet het gehele te bezuinigen bedrag uit het budget voor onderwijshuisvesting gerealiseerd kon worden, omdat de taken en middelen voor het grootste deel zijn doorgedecentraliseerd middels een privaatrechtelijke overeenkomst en veelal vastzitten in kapitaallasten, contractvoorwaarden, heffingen, etc. We zijn daarom samen met de schoolbesturen op zoek gegaan naar slimme combinaties op die onderdelen waar we een gezamenlijk belang en/of gedeelde verantwoordelijkheid hebben.

Hoofddoelstelling 2

Stimuleren ontwikkelingskansen

Wat willen wij bereiken?

Wij bevorderen ontwikkelingskansen van kinderen en volwassenen op het gebied van taal en op voorzieningenniveau.

- **Voorschoolse periode**
  We willen dat alle kinderopvang en peuterarrangementen voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. We zorgen voor een goed gespreid, voldoende divers en financieel toegankelijk aanbod van peuterarrangementen voor alle 2- en 3 jarigen in Nijmegen. We streven naar 100% bereik van 2- en 3 jarigen met een lage startkans met een VVE-programma. We streven naar een algehele verbetering van de pedagogisch-didactische kwaliteit in de voorschoolse voorzieningen, met name in de VVE locaties. We willen een goede aansluiting van de voorschoolse voorzieningen op het basisonderwijs.
- **Basisonderwijs**
  Jaarlijks krijgen 200 leerlingen extra taalstimulering via een schakelklas. We streven ernaar dat in 2015 25 basisscholen in Nijmegen brede school zijn. We bevorderen dat kinderen een basisschool in de eigen wijk bezoeken, waarbij we ernaar streven dat 80% van de kinderen een basisschool bezoekt die niet meer dan 300 meter verder van hun huis ligt dan de dichtstbijzijnde school.
- **Voortgezet Onderwijs**
  Scholen die deelnemen aan het onderwijsachterstandenbeleid besteden systematisch aandacht aan de taalontwikkeling van leerlingen. Daarnaast is er aanbod van schakelklassen voor 80 leerlingen, waar leerlingen met taalachterstand (o.a. nieuwkomers) tijdelijk worden opgevangen.
- Het gemiddeld aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in het derde leerjaar havo/vwo stijgt naar 38 %, waarbij wij ons realiseren dat er verschillen zijn tussen de verschillende etnische groepen.
- **Leerlingenvervoer**
  Het leerlingenvervoer wordt conform het contract uitgevoerd en naar tevredenheid van ouders, leerlingen en scholen. We streven ernaar dat 95% van de ouders het leerlingenvervoer een ruime voldoende (7,5) geeft.
- **Voorlichting seksuele diversiteit**
  Op álle scholen in Nijmegen, zowel basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en het ROC, wordt voorlichting gegeven over seksuele diversiteit en de voorlichting wordt met de jaren steeds verder geïntensiveerd.
- **Volwasseneneducatie**
  Wij zullen in goed overleg met het ROC blijven streven naar een goed bereik van doelgroepen, waarbij het accent net als de afgelopen jaren zal liggen op laaggeletterdheid. In 2013 verwachten wij een

samenwerkingsovereenkomst tussen de vrijwilligersorganisaties die taalondersteuning aanbieden en het ROC te kunnen presenteren, gericht op een groter bereik van de doelgroep laaggeletterden.

Wat hebben we bereikt?

Voorschoolse periode

We hebben stevig ingezet op het bereiken van 100% van de peuters met een VVE programma. Dit is bereikt door instandhouding van aanbodsubsidiëring voor 16 VVE-locaties en beschikbaarstelling van een VVE-subsidie voor reguliere kinderdagverblijven en peuterarrangementen. Kinderopvangaanbieders die VVE subsidie ontvangen dienen een VVE-programma aan te bieden dat door het Nederlands Jeugdinstituut is erkend als effectief instrument. Daarmee hebben we de kwaliteit van het aanbod in 2014 verder verhoogd. De Inspectie van het Onderwijs heeft positief geoordeeld over de kwaliteit van VVE in onze gemeente. We hebben de financiële toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen geborgd door ouders die daarvoor in aanmerking kwamen de mogelijkheid te bieden gebruik te maken van onze subsidieregeling 'peutertoeslag'.

Basisonderwijs

Net als in 2013 hebben we het aantal schakelklassen uitgebreid, omdat we het ambitieniveau hebben verhoogd in G33 verband. Het gaat in 2014 in totaal om 40 schakelklassen in het primair onderwijs, waarbij 500 kinderen extra ondersteuning kregen op het gebied van taal. Met betrekking tot de doelstelling om kinderen in de eigen wijk (binnen 300 m) naar school te laten gaan, hebben we het volgende bereikt:

	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Dichtbijzijnd	50%	50%	50%
Maximaal 300 m verder	19%	19%	18%
Meer dan 300 m verder	31%	31%	32%

In totaal 68% van alle Nijmeegse basisschoolleerlingen gaat naar een school die niet meer dan 300 m verder weg is van hun woonadres dan de dichtstbijzijnde school.

Voortgezet Onderwijs

Scholen die deelnemen aan het onderwijsachterstandenbeleid hebben systematisch aandacht besteed aan de taalontwikkeling van leerlingen. De subsidie voor het onderwijsachterstandenbeleid wordt voor een belangrijk deel ingezet voor de Internationale Schakelklas VO, waar voor 120 leerlingen met taalachterstand (nieuwkomers en vluchtelingen) een stimuleringsprogramma wordt aangeboden en waar zij kennis maken met de Nederlandse cultuur. De subsidie voor het ISK zal bij de bezuinigingen als gevolg van de uitkomsten van de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd worden ontzien.

Passend onderwijs

Wij volgen de ontwikkelingen op het gebied van passend onderwijs nauwlettend en zorgen samen met de onderwijspartijen voor een goede afstemming met de transitie van de Jeugdzorg en Awbz. Onze inzet is om zorg en ondersteuning zoveel mogelijk in samenhang in te zetten volgens het principe 'één kind, één gezin, één plan'. Dit vraagt om afstemming en concretisering van datgene wat de onderwijsbesturen en de gemeente, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, bieden aan zorg en ondersteuning. Er is een duidelijke relatie met het programma Zorg & Welzijn, waarbinnen de subsidies worden verleend voor onder andere het schoolmaatschappelijk werk, de ondersteuning van de Zorg Advies Teams op de scholen en hun relatie met de sociale wijkteams.

In 2014 is conform de vereisten uit de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet op twee momenten Op Overeenstemming Gerichte Overleggen (OOGO) met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Als resultaat zijn ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden en de jeugdplannen van de betrokken gemeenten vastgesteld. De bestuurders hebben een gezamenlijke ontwikkelagenda vastgesteld over onderwerpen als leerplicht, thuiszitters, participatie, leerlingenvervoer en dyslexie. Ook zijn er afspraken gemaakt over de uitgangspunten die gelden bij het toeleiden naar zorg en ondersteuning. Dit is een belangrijke stap om de

ondersteuning op school en thuis beter op elkaar af te stemmen. Voor het speciaal (voortgezet en basis-) onderwijs gelden specifieke uitwerkingsacties, die in 2015 moeten worden uitgevoerd. Andere uitwerkingsacties die in 2014 zijn uitgevoerd, zijn:

- het concretiseren van de door de gemeente gefinancierde basisfuncties (waaronder leerplicht, jeugdgezondheidszorg en schoolmaatschappelijk werk) die voor de scholen beschikbaar zijn, en
- er is een overzicht opgesteld met de contactgegevens van alle sociale (wijk)teams in Nijmegen en de regio.

Innovatie agenda iedereen heeft talent
In 2014 is de Innovatieagenda iedereen heeft talent afgerond, een coproductie met onze partners vanuit het onderwijs en de kinderopvang. De ambities uit de agenda hebben tot doel om met een ontwikkelingsgerichte aanpak alle kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden zich optimaal te ontwikkelen tot veelzijdige, sociale en verantwoordelijke burgers. Dit sluit aan bij de ambities van de gemeente. Wij hebben dan ook ingestemd met de innovatie-agenda en laten daarmee onze waardering zien voor de samenwerking en commitment van het gehele Nijmeegse onderwijsveld. Het is van belang dat de ambities uit de innovatie-agenda in 2015 en verder worden geoperationaliseerd en uitgevoerd.

Leerlingenvervoer
In 2014 hebben we de evaluatie van het leerlingenvervoer over de periode 2009-2013 vastgesteld. Uit de evaluatie blijkt dat het percentage ouders dat het taxivervoer als goed heeft beoordeeld flink is gestegen. Tevens is de tevredenheid onder ouders van leerlingen die gebruik maken van het openbaar vervoer en eigen vervoer geëvalueerd. De tevredenheid is groot. In vergelijking tot de vorige evaluatie in 2009 is de waardering voor het taxivervoer flink gestegen: 92% geeft als totaal-oordeel “goed” of “voldoende. Omdat de contracten voor het verzorgen van het leerlingenvervoer per juli 2015 eindigen, is in het najaar van 2014 een start gemaakt met de Europese aanbesteding van het leerlingenvervoer samen met de gemeenten Beuningen en Wijchen. Bij de aanbesteding van het leerlingenvervoer wordt waar mogelijk rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen zoals passend onderwijs en verkenningen naar (stads)regionaal doelgroepenvervoer.

Voorlichting seksuele diversiteit
Via het project SchoolsOUT van de GGD worden contacten onderhouden met alle scholen in Nijmegen: de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het ROC. SchoolsOUT heeft de scholen ondersteund en geïnspireerd om blijvend aandacht te besteden aan het onderwerp en het bespreekbaar maken van verschillen in de seksuele identiteit, waardoor de sociale acceptatie wordt bevorderd. Op de landelijke Regenboogstedenbijeenkomst in Nijmegen in oktober is SchoolsOUT als voorbeeld gepresenteerd aan collega regenboogsteden.

Volwasseneneducatie
In 2014 was er een budget beschikbaar om in totaal 484 trajecten volwasseneneducatie in te kunnen zetten. Tot en met het derde kwartaal (30 september) zijn hiervan 278 trajecten gerealiseerd of gestart. Het laatste kwartaal is er een groot aantal inwoners gestart met educatie. Het is de verwachting van ROC Nijmegen als uitvoerende partij dat we het aantal beschikbare trajecten volledig realiseren. Deze cijfers zijn eind januari 2015 bekend.

In het tweede halfjaar is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) gewijzigd. De wijzigingen hebben gevolgen voor de wijze waarop gemeenten vanaf 2015 volwasseneneducatie inzetten en vormgeven. We krijgen meer beleidsvrijheid. Belangrijkste wijzigingen zijn:

de verplichte inzet van rijksmiddelen bij de Regionale Opleidingscentra (ROC’s) wordt afgebouwd, en
het Rijk keert het budget voor volwasseneneducatie per arbeidsmarktregio aan de contactgemeente uit.

Voor de arbeidsmarktregio ‘Rijk van Nijmegen’ is Nijmegen aangewezen als contactgemeente. We hebben onze rol in dit proces genomen en hebben de samenwerking met de regiogemeenten in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen vormgegeven. Samen werken we in 2015 toe naar een goede inzet van middelen in 2016. Voor 2015 kopen we onze educatie nog volledig in bij ROC Nijmegen.

Indicatoren

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % 2/3 jarigen dat deelneemt aan peuterarragementen, vve en kinderopvang	85%	85 %	85%
2.2 % Kindercentra dat voldoet aan wettelijke kwaliteitseisen	-	100 %	92%
2.3 Totaal aantal kinderschakelklas PO en VO	nnb	300	500
2.4 Aantal brede scholen	15	18	18
2.5 % leerlingen naar dichtbije basisschool	69%	76 %	68%
2.6 % ouders dat leerlingenvervoer ruime voldoende geeft	95%	95 %	92%
2.7 Bereik voorlichting seksuele diversiteit	100 %	60 %	100%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voorschoolse periode

We streven naar een groot bereik van 2- en 3-jarigen met een voorschoolse voorziening. Om de toegankelijkheid te borgen, hebben we sinds 2014 de peutertoeslag en subsidiëren wij de 16 VVE-locaties. Tevens zetten we de GGD in die ouders stimuleert tot deelname aan voorschoolse voorzieningen en kinderen met een taal- en of ontwikkelingsachterstand indiceert voor VVE.

In 2012 hebben we samen met de andere grote gemeenten een bestuursakkoord gesloten met het Rijk, waarin we afspraken hebben gemaakt over verbetering van de kwaliteit van VVE en over uitbreiding van het aantal schakelklassen in het primair onderwijs. In 2014 hebben we, evenals in 2013, hiervoor subsidie verleend aan twee kinderopvangaanbieders die VVE bieden en aan de schoolbesturen in het primair onderwijs. Dit heeft ertoe geleid dat in het schooljaar 2014/2015 onder meer het aantal schakelklassen is uitgebreid, het aantal pedagogisch medewerkers met een VVE scholing is gestegen en het aantal HBO-ers in de voorschool is toegenomen.

Kinderopvangaanbieders hebben in 2014 gewerkt aan een kwaliteitsconvenant. Dit naar aanleiding van het beleidskader voorschoolse voorzieningen “Grote ambities voor de allerkleinsten”. Door ondertekening van het convenant willen de organisaties van kinderopvang samen met de gemeente en de GGD werken aan optimale kwaliteit van de opvang, waarbij de wettelijke kaders gezien worden als minimale basis. Naar verwachting zal de ondertekening en implementatie in het eerste kwartaal van 2015 plaatsvinden.

Basisonderwijs

We streven naar 25 Brede scholen in 2015. In 2013 zijn de eerste scholen Brede scholen geworden. Er zijn inmiddels 15 Brede Scholen, waar 16 basisscholen deel van uitmaken. De ontwikkeling van integrale kindcentra (de meest ambitieuze vorm van de Brede School) raakt ook onze gemeente. Afgelopen jaar hebben wij met de schoolbesturen gesproken over integrale kindcentra. Er zijn drie van start gegaan. Komend jaar werken wij onze visie op integratie kindcentra uit in relatie tot onze doelstellingen.

Voortgezet Onderwijs

In het kader van het onderwijsachterstandenbeleid ondersteunen we de scholen met leerlingen met taalachterstanden, en in het bijzonder de Internationale Schakelklas VO met ca. 120 leerlingen. Daarnaast hebben wij projecten ondersteund voor kinderen in achterstandsituaties, zoals als Playing for Success en de Weekendschool . In het Junior Technovium kunnen e leerlingen kennis maken met de moderne wereld van de techniek en technische beroepen.

Passend Onderwijs

In 2014 is er op twee momenten bestuurlijk op overeenstemming gericht overleg gevoerd) tussen de 17 betrokken gemeenten en de bestuurders van samenwerkingsverbanden passend onderwijs in regio 25.07. Ter voorbereiding op dit overleg zijn verschillende inhoudelijke werksessies georganiseerd met professionals uit de praktijk van onderwijs en zorg. Ook is intensief geïnvesteerd in het proces van intergemeentelijke en bestuurlijke afstemming, zowel met de wethouders Onderwijs als de wethouders Zorg en Welzijn.

Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent".
De innovatie-agenda is tot stand gekomen als coproductie van gemeente, onderwijsveld en kinderopvangorganisaties. Dit onder leiding van een stuurgroep, waarbij de gemeente met name een faciliterende rol heeft gespeeld. Dit is logisch omdat een groot deel van de inhoudelijke punten in de innovatieagenda vallen onder de verantwoordelijkheid van het onderwijs en de kinderopvang. Op 10 februari 2014 zijn de ambities uit de innovatie-agenda gepresenteerd tijdens een onderwijsconferentie. In 2015 zal de huidige stuurgroep blijven bestaan.

Leerlingenvervoer
In 2013 is het leerlingenvervoer geëvalueerd; 92% van de ouders gaven het leerlingenvervoer een ruime voldoende. Wij willen dit graag zo houden. Om die reden worden de aanbevelingen en reacties uit de evaluatie meegenomen in de aanbesteding van het leerlingenvervoer m.i.v. augustus 2015.

Voorlichting seksuele diversiteit
Wij ondersteunen SchoolsOUT van de GGD. In dit project worden scholen gestimuleerd en ondersteund in het bespreekbaar maken van seksuele diversiteit en het bevorderen van de acceptie van LHBT-ers. Dat gebeurt in de hoogste klassen van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en op het ROC

Volwasseneneducatie
Het goed bereiken van de doelgroep stond centraal. Dit doel is bereikt, gelet op de verwachting dat alle voor 2014 beschikbare trajecten ook benut zijn. Het ROC Nijmegen heeft door middel van voorlichting en contacten met de gemeente gewerkt aan een beter bereik. De aanpak van laaggeletterdheid stond hierin voorop. We hebben samen met ROC Nijmegen binnen de afdeling Werk een pilot uitgevoerd om laaggeletterdheid bij werkzoekenden die zich bij de gemeente melden, te herkennen en indien nodig, door te geleiden naar volwasseneducatie bij ROC Nijmegen. Daarnaast is in samenwerking tussen de afdeling Inkomen en ROC Nijmegen een cursus tot stand gekomen die inwoners ondersteunt bij het gebruik maken van de digitale omgeving van de gemeente, onder meer voor het aanvragen van een uitkering of inkomensondersteuning.
In 2014 hebben ROC Nijmegen en Step (voorheen IVC-Intercity) de gesprekken met elkaar hervat om de samenwerking rond taalondersteuning vorm te geven. Dit proces lag in 2013 stil vanwege de fusie van IVC en Intercity, die van beide organisaties veel aandacht vroeg.
In februari 2014 is het Bondgenootschap Laaggeletterdheid regio Nijmegen gestart. De gemeente Nijmegen levert hiervoor een regiomanager. Het doel van dit bondgenootschap is bekendheid geven aan het maatschappelijk probleem van laaggeletterdheid, communicatie vereenvoudigen en laaggeletterden doorverwijzen naar volwasseneducatie. Op dit moment zijn er ruim 30 bondgenoten bestaande uit gemeenten, welzijnsinstellingen, onderwijsinstellingen, gezondheidszorg en bedrijfsleven.

Hoofddoelstelling 3

Bestrijden voortijdig schoolverlaten

Wat willen wij bereiken?
Wij streven naar zo min mogelijk voortijdig schoolverlaters in het Voortgezet Onderwijs (VO) en in Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO). We blijven aansluiten bij de landelijke ambitie en hebben samen met de scholen voor onze RMC-regio een nieuw regionaal convenant afgesloten met het Rijk voor de periode 2012-2015.

Wat hebben we bereikt?
In 2014 hebben we ons gezamenlijk met de onderwijsinstellingen ingezet voor het verlagen van het aantal vsv-ers. Op basis van voorlopige cijfers over schooljaar 2013-2014 blijkt dat het aantal vsv-ers in de subregio Nijmegen met 13% is gedaald van 543 naar 473. Ook in de gehele RMC-regio Arnhem-Nijmegen is het aantal vsv-ers gedaald (4%). Voor het ROC Nijmegen als geheel geldt dat er sprake is van een daling van 14% in schooljaar 2013-2014. De gezamenlijke inzet van de onderwijsinstellingen en gemeente werpt zijn vruchten af. De in 2013 ingezette daling

van vsv op het MBO lijkt hiermee door te zetten. De definitieve cijfers verschijnen medio 2015. De indicatoren betreffen de doelstelling en realisatie van schooljaar 2012-2013, aangezien dit de definitieve cijfers zijn.

Indicatoren

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % VSVers in het VO	1,0	1,0	0,5
3.2 % VSVers op het MBO	12,5	7,5	7,6
3.3 % VO Onderbouw		1,0	0,1
3.4 % Vmbo bovenbouw		4,0	1,6
3.5 % Havo/Vwo bovenbouw		0,5	0,6
3.6 % Mbo niveau 1		32,5	37,4
3.7 % Mbo niveau 2		13,5	12,9
3.8 % Mbo niveau 3/4		4,25	5,0

Toelichting: Realisatie 2014 betreft de definitieve cijfers van het schooljaar 2012-2013.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 hebben we ons samen met de onderwijsinstellingen ingezet om het aantal vsv-ers terug te dringen. Op grond van voorlopige cijfers kunnen we stellen dat we daarin stappen maken. Maar we zijn er nog niet. De ingezette maatregelen op het MBO zullen op de langere termijn hun effect op het verder verlagen van het aantal vsv-ers moeten aantonen.

We hebben met VO en MBO ook gesproken over de ontwikkelingen als passend onderwijs, de invoering van de Entree-opleiding op het MBO, de transitie van de jeugdzorg en invoering van de participatiewet. Bij passend onderwijs hebben we afspraken kunnen maken over de aansluiting van de interne zorgstructuur van de school op de externe zorgstructuur, zoals het Sociaal Wijkteam. Bij de invoering van de Entree-opleiding hebben we met VO en MBO gesproken over de effecten hiervan voor doelgroepen leerlingen. Om te voorkomen dat leerlingen in de overgang van VO naar MBO tussen wal en schip dreigen te komen, hebben we afgesproken dat er een warme overdracht plaatsvindt tussen onderwijsinstellingen of richting bureau Leerplicht of Jongerenloket. In voorbereiding op de invoering van de Participatiewet hebben we samen met het programma Werk & Inkomen met scholen (met name VSO en Praktijkonderwijs) afspraken gemaakt over wat dit voor hun leerlingen zal betekenen en op welke wijze we deze leerlingen ondersteunen in het vinden van een passende werkplek. Om resultaten structureel te borgen, blijven deze ontwikkelingen ook in 2015 onderwerp van gesprek in (bestuurlijke) overleggen met het onderwijs.

Leerplicht

Over schooljaar 2013-2014 zijn door bureau Leerplicht 2.383 meldingen ontvangen en afgehandeld. In schooljaar 2012-2013 waren er nog 2.705 meldingen. Dat het aantal meldingen daalt, is volledig toe te schrijven aan een verbeterde administratie door scholen. De scholen hebben hun administraties rond de in- en uitschrijvingen (absoluut verzuim) en ongeoorloofd verzuim (relatief verzuim) beter op orde, waardoor ze deze mutaties op tijd doorgeven. Administratief onjuiste meldingen zijn er dus uitgefilterd. Onder andere de scholenbenadering en verzuimprotocollen hebben bijgedragen in deze ontwikkeling. Het aantal (terechte) meldingen waar de leerplichtambtenaar actie op moet ondernemen, is niet afgenomen.
Met de invoering van Passend Onderwijs verwachtten we een toename van het aantal kinderen dat als ‘thuiszitter’ geregistreerd staat wegens het ontbreken van een passende onderwijsvoorziening. Over het eerste halfjaar van schooljaar 2014-2015 kunnen we nog niet voldoende stellen dat dit ook zo is. Bureau Leerplicht monitort deze ontwikkeling. Zij onderhoudt hierbij het contact met de scholen en spreekt hen aan op hun verantwoordelijkheden. De leerplichtambtenaar denkt hierbij actief mee in het vinden van passende oplossingen.

Binnen het VO zijn schoolbezoeken afgelegd. Doelstelling is om samen met de scholen te werken aan een optimale aanpak van verzuim. Dit doen we enerzijds als onderdeel van onze wettelijke taak, maar vooral ook om scholen te ondersteunen in het versterken van een preventieve aanpak. In 2015 evalueren we deze aanpak met de scholen.

In 2014 zijn de werkzaamheden van het aanjaagteam op ROC Nijmegen voortgezet. Het aanjaagteam heeft als onderdeel van bureau Leerplicht op de locaties van ROC Nijmegen opleidingsteams ondersteund in het verbeteren

van de verzuimregistratie. Dit heeft een preventieve werking. Door een vroegtijdige signalering is de onderwijsinstelling beter in staat jongeren te behoeden voor voortijdig schoolverlaten (vsv). Dit heeft medio 2014 geresulteerd in het opstellen van een gezamenlijk verzuimprotocol. Doelstelling voor 2015 is dat ook AOC Helicon hier op aansluit. De werkzaamheden van het aanjaagteam worden tot en met schooljaar 2014-2015 voortgezet.

Ten slotte hebben we medio 2014 samen met de regiogemeenten uit de arbeidsmarktregio 'Rijk van Nijmegen' stappen gezet om te komen tot een nieuw regionaal beleidskader Leerplicht. We verwachten dit uiterlijk medio 2015 aan de gemeenteraden ter vaststelling voor te leggen.

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
De RMC-regio Arnhem-Nijmegen is verantwoordelijk voor het beperken van vsv. Binnen de subregio Nijmegen worden de RMC-taken uitgevoerd door het RMC-Trajectbureau op ROC Nijmegen en bij het Regionaal Jongerenloket Nijmegen.

In 2014 hebben het RMC-Trajectbureau, het Regionaal Jongerenloket Nijmegen en bureau Leerplicht Nijmegen gezamenlijk onderzocht op welke wijze de samenwerking tussen partijen versterkt kan worden, zodat we nog beter in staat zijn vsv te voorkomen of toe te leiden richting onderwijs of werk. Dit doen we onder andere door het jaarlijks opstellen van een RMC-werkagenda waarin benoemd wordt welke doelstellingen we nastreven, hoe we deze gaan bereiken en wat dit kost. Deze agenda wordt besproken in de Taskforce Jeugdwerkloosheid en vastgesteld door het Regionaal Portefeuillehoudersoverleg Onderwijs & Jeugd. Deze agenda zal voor schooljaar 2015-2016 voor het eerst opgesteld worden.

Het RMC-Trajectbureau heeft over het schooljaar 2013-2014 760 verzuimmeldingen 18+ ontvangen van jongeren die woonachtig zijn in onze regio. Dit is een daling van 4% ten opzichte van voorgaand schooljaar. We zien dat het aantal verzuimmeldingen van ROC Nijmegen wat daalt. Voorlopige verklaring is dat de verbeterde preventieve aanpak van verzuim binnen de opleidingen aanslaat. Het verzuim wordt door de opleiding eerder gesignaleerd en opgepakt, waardoor minder meldingen bij het RMC-Trajectbureau terecht komen. Vanuit andere ROC's is er juist sprake van een toename van het aantal verzuimmeldingen. Dit betreft met name ROC Rijn-IJssel. Verklaring hiervoor is dat ROC Rijn-IJssel sinds schooljaar 2012-2013 actiever verzuimbeleid heeft. Dit leidt vaak eerst tot een stijging van het aantal meldingen, vóórdat de preventieve aanpak binnen opleidingen in ingebed. Dit moment heeft ROC NIjmegen reeds gehad. Het RMC-Trajectbureau heeft met ROC Rijn-IJssel afspraken gemaakt over het afhandelen van deze meldingen, zodat jongeren snel kunnen worden bediend en dreigende schooluitval mogelijk kan worden voorkomen.

Het Regionaal Jongerenloket heeft in 2014 jaar 839 vsv-ers begeleid. Dit is een daling van 20% ten opzichte van 2013. Toen zijn 1.046 vsv-ers begeleid. Deze daling is te verklaren door de daling van het aantal vsv-ers in het onderwijs. Doordat met name op het MBO het aantal vsv-ers daalt, melden zich ook minder jongeren als vsv-er bij het Jongerenloket. In totaal is 74% van de vsv-ers begeleidt naar een opleiding (41%), werk (12%) of is ingestroomd in de Wajong (11%). De overige 36% wordt momenteel nog begeleid, valt niet meer onder de doelgroep (ouder dan 23jr. of verhuisd), of wordt nog contact mee gezocht.

Flex College
De resultaten van het Flex College monitoren we jaarlijks via een vsv-monitor. Ook over schooljaar 2013-2014 blijkt dat het Flex College wederom van belang is voor overbelaste jongeren. Tegelijkertijd hebben we ervaren dat er ontwikkelingen zijn die de positie van het Flex College beïnvloeden. Zo heeft ROC Nijmegen de AKA-opleidingen bij het Flex College beëindigd. De AKA-opleiding is overgegaan in de Entree-opleiding, die ROC Nijmegen op eigen locaties vormgeeft. Daarmee is ook een einde gekomen aan de samenwerking tussen beide partijen. Daarnaast is er de doelstelling van passend onderwijs om meer jongeren binnen het reguliere onderwijs te houden. Het samenwerkingsverband VO heeft aangegeven de komende jaren te bekijken op welke wijze hierbij de expertise en het aanbod van het Flex College voor jongeren van toegevoegde blijft. Gelet op deze veranderingen, blijven wij ook in 2015 aandacht besteden aan de resultaten en positie van het Flex College, met als doel om jongeren in een kwetsbare positie optimale kansen te blijven bieden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Toelichting financiën

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,7%. Dit positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,1 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel bestaat uit diverse niet-significante en derhalve niet nader toegelichte afwijkingen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 1,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is vrijwel volledig veroorzaakt door de vrijval van niet tot inzet gekomen rijksmiddelen ten behoeve van de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2012 en 2013 is de OMBD Onderwijs & Minderheden onder andere gevoed door de specifieke rijksuitkering OAB. Tot en met jaareinde 2013 zijn niet op de voorschool tot inzet gekomen middelen in deze OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels kunnen we op grond van de van het Ministerie van OC&W ontvangen subsidievaststelling 2013 vaststellen, dat het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 niet meer aan de orde is. Concluderend kunnen we stellen, dat het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen kan vrijvallen en kan worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1073 Onderwijs bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.197	35.262	29.065
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	101	176	75
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-1.034	-1.034
Totaal Wijzigingen				**101**	**-858**	**-959**
Eindtotaal				**6.298**	**34.404**	**28.106**

Risico's

- Het ontstaan van een nieuw bestuur dat voldoet aan de stichtingsnorm waardoor een school gesticht kan gaan worden. Dit kan leiden tot extra kosten die deels ook ten koste gaan van de andere besturen en wellicht leidt tot leerlingenkrimp bij de andere besturen.
- Huisvesting niet-doorgedecentraliseerd onderwijs blijft verantwoordelijkheid van de gemeente. De Verordening bij deze scholen is nog actief. Dit kan leiden tot kostenclaims en/of leveringsverplichtingen.
- Onbehoorlijk bestuur openbaar onderwijs; gemeente heeft zorgplicht t.a.v. voortzetting aanbod openbaar onderwijs. In geval van faillissement openbaar onderwijs dient dit voor kosten gemeente voortgezet te worden.
- Er bestaat een geschil binnen de dossiers Ingroeiregeling onderwijshuisvesting. Hierdoor kan er een nadeel voor de gemeente ontstaan, zowel structureel als eventueel met terugwerkende kracht betalen.
- Het regeerakkoord 2013 "Bruggen slaan" heeft wijzigingen op het gebied van o.a. onderwijshuisvesting en buitenonderhoud tot gevolg. Ondanks afspraken met de schoolbesturen over structurele bezuinigingen, het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie, de doordecentralisatie van het buitenonderhoud en de gemeentelijke garantstelling bij schatkistbankieren kan dit op onderdelen tot kosten voor de gemeente leiden. Rondom het bewegingsonderwijs is er tenslotte veel onduidelijkheid. Er kan een financieel knelpunt ontstaan omdat er taken bijkomen en geen extra geld beschikbaar komt.
- Vanwege de steeds veranderende woningbouwprognoses en demografische ontwikkelingen in Nijmegen en de omliggende regio is de ontwikkeling van het leerlingenaantal ongewis. De dekking voor de jaarlijks aan De Verwondering te betalen doordecentralisatievergoeding is echter gebaseerd op de aanname dat het totale leerlingenaantal PO in de stad niet wijzigt. Indien de komende jaren wel een absolute stijging of daling van het PO-leerlingenaantal blijkt, heeft dit een negatief respectievelijk positief effect op de begroting van het product onderwijshuisvesting.
- Na 2015 loopt zowel de rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van € 2,7 miljoen als de aanvulling hierop vanuit de in het bestuursakkoord G33 vastgelegde afspraken voor de voor- en vroegschool (VVE) van € 1,3 miljoen af. We verwachten vooral op het gebied van de voortzetting van de bestuursafspraken G33 een verlaging omdat de VNG momenteel in overleg met de minister de mogelijkheden verkent tot een bredere verdeling van deze middelen over de G86-gemeenten. Hierdoor kan een significante verdunning van de beschikbare middelen ontstaan. Daarnaast is het Rijk voornemens middelen uit het gemeentefonds ten behoeve van de dekking voor het reguliere peuterspeelzaalwerk voor kinderen van werkende ouders vanaf 2016 over te hevelen naar het rijk. Dit zou betekenen dat we deze decentralisatie-uitkering van ruim € 0,2 miljoen in het kader van de Wet Oké kwijtraken.
  Indien het Rijk daadwerkelijk besluit deze uitkeringen te verlagen of te schrappen ontstaat vanaf 2016 een risico in de gemeentelijke begroting doordat de met kinderopvangaanbieders gemaakte en vastgelegde afspraken doorlopen tot 1 augustus 2017.
  We lopen het risico dat we hiermee noodgedwongen afbreken wat de afgelopen jaren aan voorschools aanbod, toegankelijkheid, samenwerking met het onderwijs en kwaliteit is opgebouwd en dat doelgroepkinderen die nu naar de voorschoolse voorziening gaan voortijdig moeten stoppen of dat onderwijsachterstanden weer oplopen. Uit de eerste rapportages van de inspectie van het Onderwijs blijkt immers dat het ingezette beleid succesvol is. We hebben ons gemeentelijke beleid goed op orde en zijn op onderdelen, waaronder het ouderbeleid en de kwaliteitszorg aan kinderen, zelfs een voorbeeld voor andere gemeenten.

Aanleveren begrotingswijziging

Steller	Michel Jansen
BW	BW-01396 jaarrek. 2014 invest
Soort wijziging	Begrotingswijziging
Soort besluit	BESL-COLL
Besluitperiode	201501
Omschrijving	jaarrek. 2014 invest

Verrekeningen debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Verrekeningen credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed
Totaal debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed

kpl / product	product specificatie	kosten-soort	wijk	functie	Deb / Cred	2014	2015	2016	2017	2018	Omschrijving
Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
Document soort						WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	
I000296	AA000	43009	D		D	5312,5					verrekening kredieten 2014
I000297	AA000	43009	D		D	-200021,47	200021,47				overheveling kredieten 2014
I000298	AA000	43009	D		D	-10709,95					verrekening kredieten 2014
I000718	AA000	43009	D		D	-228000	228000				overheveling kredieten 2014
I000762	AA000	43009	D		D	-28099,14	28099,14				overheveling kredieten 2014
I001154	AA000	43009	D		D	-17550,58					verrekening kredieten 2014
I001508	AA000	43009	D		D	52042,29					verrekening kredieten 2014
I001529	AA000	43009	D		D	-106590,55	106590,55				overheveling kredieten 2014
I001624	AA000	43009	D		D	-341499,4					verrekening kredieten 2014
I001626	AA000	43009	D		D	-187.320,45					verrekening kredieten 2014
I001929	AA000	43009	D		D	-724.883,90	724.883,90				overheveling kredieten 2014
I002020	AA000	43009	D		D	-1.524.999,00	1.524.999,00				overheveling kredieten 2014
I002041	AA000	43009	D		D	-315.481,41					verrekening kredieten 2014
I002151	AA000	43009	D		D	-263.738,52	263.738,52				overheveling kredieten 2014
I002151	AA000	84012	D		D	-0,78	0,78				overheveling kredieten 2014
I002273	AA000	43009	D		D	-5.702.879,62	5.702.879,62				overheveling kredieten 2014
I002273	AA000	84012	D		D	3.500.000,00	-3.500.000,00				overheveling kredieten 2014
I002274	AA000	43009	D		D	-60.888,47					verrekening kredieten 2014
I002317	AA000	43009	D		D	-5.985,00	5.985,00				overheveling kredieten 2014
I002341	AA000	43009	D		D	10.000,00					verrekening kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002350	AA000	43009	D		D	-250.000,00	250.000,00				overheveling kredieten 2014
I002351	AA000	43009	D		D	-47.108,78	47.108,78				overheveling kredieten 2014
I002372	AA000	43009	D		D	-90.412,85					verrekening kredieten 2014
I002377	AA000	43009	D		D	-46.537,54					verrekening kredieten 2014
I002407	AA000	43009	D		D	-150.000,00	150.000,00				overheveling kredieten 2014
I002413	AA000	43009	D		D	130.029,01					verrekening kredieten 2014
I002415	AA000	43009	D		D	5.397,45					verrekening kredieten 2014
I002415	AA000	43009	D		D	-28.687,01	28.687,01				overheveling kredieten 2014
I002435	AA000	43009	D		D	-240.473,33	240.473,33				overheveling kredieten 2014
I002435	AA000	84012	D		D	250.000,00	-250.000,00				overheveling kredieten 2014
I002438	AA000	43009	D		D	-301.136,57	301.136,57				overheveling kredieten 2014
I002455	AA000	43009	D		D	-4.292.382,65	4.292.382,65				overheveling kredieten 2014
I002455	AA000	84012	D		D	2.890.996,97	-2.890.996,97				overheveling kredieten 2014
I002456	AA000	43009	D		D	-571.153,59	571.153,59				overheveling kredieten 2014
I002456	AA000	84012	D		D	68.750,00	-68.750,00				overheveling kredieten 2014
I002457	AA000	43009	D		D	-1.930,00	1.930,00				overheveling kredieten 2014
I002457	AA000	84012	D		D	100.000,00	-100.000,00				overheveling kredieten 2014
I002458	AA000	43009	D		D	-257,00	257,00				overheveling kredieten 2014
I002458	AA000	84012	D		D	200.000,00	-200.000,00				overheveling kredieten 2014
I002459	AA000	84012	D		D	100.000,00	-100.000,00				overheveling kredieten 2014
I002460	AA000	84012	D		D	-25.000,00					verrekening kredieten 2014
I002478	AA000	43009	D		D	-10.122,23					verrekening kredieten 2014
I002481	AA000	43009	D		D	11.535,80					verrekening kredieten 2014
I002488	AA000	43009	D		D	30.208,20					verrekening kredieten 2014
I002490	AA000	84012	D		D	1.176.113,30	-1.176.113,30				overheveling kredieten 2014
I002490	AA000	43009	D		D	-2.376.113,30	2.376.113,30				overheveling kredieten 2014
I002492	AA000	43009	D		D	-500.000,00	500.000,00				overheveling kredieten 2014
I002531	AA000	43009	D		D	44.077,71					verrekening kredieten 2014
I002534	AA000	43009	D		D	329,38					verrekening kredieten 2014
I002535	AA000	43009	D		D	1.471,70					verrekening kredieten 2014
I002541	AA000	43009	D		D	124,68					verrekening kredieten 2014
I002543	AA000	43009	D		D	-49.038,74					verrekening kredieten 2014
I002553	AA000	43009	D		D	-707.515,70	707.515,70				overheveling kredieten 2014
I002554	AA000	43009	D		D	-415.202,51	415.202,51				overheveling kredieten 2014
I002555	AA000	43009	D		D	411.903,37	-411.903,37				overheveling kredieten 2014
I002556	AA000	43009	D		D	-248.724,55	248.724,55				overheveling kredieten 2014
I002558	AA000	43009	D		D	22.429,59	-22.429,59				overheveling kredieten 2014
I002561	AA000	43009	D		D	-1.297.512,00	1.297.512,00				overheveling kredieten 2014
I002563	AA000	43009	D		D	-2.700.000,00	2.700.000,00				overheveling kredieten 2014
I002565	AA000	43009	D		D	-1.000.000,00	1.000.000,00				overheveling kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002573	AA000	43009	D		D	-34.797,39	34.797,39				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	43009	D		D	-1.898.215,00	1.898.215,00				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	84012	D		D	1.000.000,00	-1.000.000,00				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	84045	D		D	898.215,00	-898.215,00				overheveling kredieten 2014
I002575	AA000	43009	D		D	-40.000,00	40.000,00				overheveling kredieten 2014
I002578	AA000	43009	D		D	58.847,35	-58.847,35				overheveling kredieten 2014
I002583	AA000	43009	D		D	-37.088,65					verrekening kredieten 2014
I002584	AA000	43009	D		D	37.088,65					verrekening kredieten 2014
I002584	AA000	43009	D		D	-122.079,52	122.079,52				overheveling kredieten 2014
I002586	AA000	43009	D		D	-8.633.400,00	8.633.400,00				overheveling kredieten 2014
I002587	AA000	43009	D		D	-700.000,00	700.000,00				overheveling kredieten 2014
I002588	AA000	84012	D		D	4.333.400,00	-4.333.400,00				overheveling kredieten 2014
I002589	AA000	43009	D		D	-110.000,00	110.000,00				overheveling kredieten 2014
I002590	AA000	43009	D		D	-345.444,00	345.444,00				overheveling kredieten 2014
I002593	AA000	43009	D		D	-259.099,17	259.099,17				overheveling kredieten 2014
I002594	AA000	43009	D		D	14.227,34					verrekening kredieten 2014
I002595	AA000	43009	D		D	-7.054,52					verrekening kredieten 2014
I002596	AA000	43009	D		D	-4.478,07					verrekening kredieten 2014
I002597	AA000	43009	D		D	417,21					verrekening kredieten 2014
I002598	AA000	43009	D		D	-38.781,12					verrekening kredieten 2014
I002599	AA000	43009	D		D	-581.567,25					verrekening kredieten 2014
I002601	AA000	43009	D		D	-100.000,00					verrekening kredieten 2014
I002603	AA000	43009	D		D	-50.000,00					verrekening kredieten 2014
I002604	AA000	43009	D		D	-32.449,00					verrekening kredieten 2014
I002605	AA000	43009	D		D	-95.829,07					verrekening kredieten 2014
I002606	AA000	43009	D		D	-64.060,04					verrekening kredieten 2014
I002607	AA000	43009	D		D	-81.902,06					verrekening kredieten 2014
I002608	AA000	43009	D		D	-40.000,00					verrekening kredieten 2014
I002609	AA000	43009	D		D	-150.000,00					verrekening kredieten 2014
I002610	AA000	43009	D		D	35.814,84					verrekening kredieten 2014
I002611	AA000	43009	D		D	-388.000,00					verrekening kredieten 2014
I002612	AA000	43009	D		D	89.388,33					verrekening kredieten 2014
I002613	AA000	43009	D		D	-100.609,38					verrekening kredieten 2014
I002614	AA000	43009	D		D	-118.455,58					verrekening kredieten 2014
I002615	AA000	43009	D		D	-290.184,30					verrekening kredieten 2014
I002616	AA000	43009	D		D	-141.527,92					verrekening kredieten 2014
I002618	AA000	43009	D		D	-34.100,00					verrekening kredieten 2014
I002620	AA000	43009	D		D	-48.020,41	48.020,41				overheveling kredieten 2014
I002622	AA000	43009	D		D	-905.719,67	905.719,67				overheveling kredieten 2014
I002627	AA000	43009	D		D	4.606,30					verrekening kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002628	AA000	43009	D		D	2.089,54					verrekening kredieten 2014
I002629	AA000	43009	D		D	154,90					verrekening kredieten 2014
I002632	AA000	43009	D		D	-15.871,73					verrekening kredieten 2014
I002633	AA000	43009	D		D	-5.430,55					verrekening kredieten 2014
I002634	AA000	43009	D		D	12.624,27					verrekening kredieten 2014
I002635	AA000	43009	D		D	3.228,45					verrekening kredieten 2014
I002637	AA000	43009	D		D	2.563,79					verrekening kredieten 2014
I002638	AA000	43009	D		D	-173,84					verrekening kredieten 2014
I002639	AA000	43009	D		D	-1.353,00					verrekening kredieten 2014
I002641	AA000	43009	D		D	2.601,66					verrekening kredieten 2014
I002646	AA000	43009	D		D	-19.129,71	19.129,71				overheveling kredieten 2014
I002647	AA000	43009	D		D	-73.555,35	73.555,35				overheveling kredieten 2014
I002648	AA000	43009	D		D	159.377,43	-159.377,43				overheveling kredieten 2014
I002659	AA000	43009	D		D	-960.695,85	960.695,85				overheveling kredieten 2014
I002661	AA000	84012	D		D	985.079,46	-985.079,46				overheveling kredieten 2014
I002662	AA000	43009	D		D	-95,40					verrekening kredieten 2014
I002663	AA000	43009	D		D	-895.000,00	895.000,00				overheveling kredieten 2014
I002666	AA000	43009	D		D	-300.000,00	300.000,00				overheveling kredieten 2014
I002667	AA000	43009	D		D	-397,00					verrekening kredieten 2014
I002668	AA000	43009	D		D	-5.000,00	5.000,00				overheveling kredieten 2014
I002673	AA000	43009	D		D	-399.010,00	399.010,00				overheveling kredieten 2014
I002675	AA000	43009	D		D	-861,43					verrekening kredieten 2014
I002676	AA000	43009	D		D	1.580,00					verrekening kredieten 2014
I002677	AA000	43009	D		D	-6.014,00					verrekening kredieten 2014
I002678	AA000	43009	D		D	652,64					verrekening kredieten 2014
I002682	AA000	43009	D		D	-300.000,00	300.000,00				overheveling kredieten 2014
I002685	AA000	43009	D		D	-45.400,00	45.400,00				overheveling kredieten 2014
I002686	AA000	43009	D		D	-91.600,00	91.600,00				overheveling kredieten 2014
I002687	AA000	43009	D		D	-8.000,00	8.000,00				overheveling kredieten 2014
K000032	AA000	43009	D		D	-142.686,63					verrekening kredieten 2014
K000051	AA000	43009	D		D	-4.525,53					verrekening kredieten 2014
K000051	AA000	43009	D		D	4.525,53	-4.525,53				overheveling kredieten 2014
K000067	AA000	43009	D		D	2.322.248,21					verrekening kredieten 2014
K000067	AA000	43009	D		D	-2.322.248,21	2.322.248,21				overheveling kredieten 2014
K000069	AA000	43009	D		D	792.258,97					verrekening kredieten 2014
K000069	AA000	43009	D		D	-792.258,97	792.258,97				overheveling kredieten 2014
K000083	AA000	43009	D		D	-410.000,00	410.000,00				overheveling kredieten 2014
K000149	AA000	43009	D		D	-0,17	0,17				overheveling kredieten 2014
K000161	AA000	43009	D		D	60.888,47					verrekening kredieten 2014
K000161	AA000	43009	D		D	-2.369.866,96	2.369.866,96				overheveling kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
K000169	AA000	43009	D		D	-10.000,00					verrekening kredieten 2014
K000179	AA000	43009	D		D	95,40					verrekening kredieten 2014
K000189	AA000	43009	D		D	-200.000,00	200.000,00				overheveling kredieten 2014
K000194	AA000	43009	D		D	-1.015.000,00	1.015.000,00				overheveling kredieten 2014
K000199	AA000	43009	D		D	25.000,00					verrekening kredieten 2014
K000199	AA000	43009	D		D	-27.000,00	27.000,00				overheveling kredieten 2014
K000207	AA000	43009	D		D	-950.000,00	950.000,00				overheveling kredieten 2014
´0711	D	D	D		D	32.034.297,35	-32.034.297,35				overheveling kredieten 2014
I000764	AA000	43009	D		D	-342,00					vrijval kredieten 2014
I001072	AA000	43009	D		D	64.248,72					vrijval kredieten 2014
I001072	AA000	84012	D		D	-268.756,00					vrijval kredieten 2014
I001076	AA000	43009	D		D	47.617,18					vrijval kredieten 2014
I001528	AA000	43009	D		D	518,82					vrijval kredieten 2014
I001921	AA000	43009	D		D	0,01					vrijval kredieten 2014
I002275	AA000	84012	D		D	548.350,00					vrijval kredieten 2014
I002275	AA000	43009	D		D	-654.703,11					vrijval kredieten 2014
I002302	AA000	43009	D		D	-137.796,12					vrijval kredieten 2014
I002302	AA000	84012	D		D	141.130,09					vrijval kredieten 2014
I002341	AA000	43009	D		D	3.174,66					vrijval kredieten 2014
I002371	AA000	43009	D		D	57.287,45					vrijval kredieten 2014
I002411	AA000	43009	D		D	-4.422,12					vrijval kredieten 2014
I002417	AA000	43009	D		D	2.533,30					vrijval kredieten 2014
I002487	AA000	43009	D		D	4.959,30					vrijval kredieten 2014
I002562	AA000	43009	D		D	-151,73					vrijval kredieten 2014
I002564	AA000	43009	D		D	-1.500.000,00					vrijval kredieten 2014
I002567	AA000	43009	D		D	-1.073.000,00					vrijval kredieten 2014
I002649	AA000	43009	D		D	-1.475,03					vrijval kredieten 2014
I002650	AA000	43009	D		D	234,11					vrijval kredieten 2014
I002651	AA000	43009	D		D	1.197,65					vrijval kredieten 2014
I002652	AA000	43009	D		D	-187,68					vrijval kredieten 2014
I002653	AA000	43009	D		D	-1.238,32					vrijval kredieten 2014
I002654	AA000	43009	D		D	1.237,41					vrijval kredieten 2014
I002655	AA000	43009	D		D	-210,68					vrijval kredieten 2014
I002656	AA000	43009	D		D	-4.231,00					vrijval kredieten 2014
I002657	AA000	43009	D		D	24.673,54					vrijval kredieten 2014
I002669	AA000	43009	D		D	-1.361,21					vrijval kredieten 2014
I002670	AA000	43009	D		D	225,58					vrijval kredieten 2014
I002671	AA000	43009	D		D	-16.137,06					vrijval kredieten 2014
I002679	AA000	43009	D		D	-813,12					vrijval kredieten 2014
I002680	AA000	43009	D		D	-720,30					vrijval kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002681	AA000	43009	D		D	5.145,82					vrijval kredieten 2014
I002684	AA000	43009	D		D	-2.710,88					vrijval kredieten 2014
K000032	AA000	43009	D		D	27.135,34					vrijval kredieten 2014
K000083	AA000	43009	D		D	-20.126,64					vrijval kredieten 2014
K000144	AA000	43009	D		D	-68.577,00					vrijval kredieten 2014
K000179	AA000	43009	D		D	-178.095,40					vrijval kredieten 2014
0711	D	D	D		D	3.005.386,42					vrijval kredieten 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Communicatie en Representatie

GEMEENTE Nijmegen

P E R S B E R I C H T

Datum	Nummer persbericht
1 april 2015	150401L

Stadsrekening Nijmegen: positief resultaat, maar nog wel zorgen voor de toekomst

De gemeente Nijmegen sluit het boekjaar 2014 af met een positief resultaat van 10,1 miljoen euro. Dat is 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dat staat in de Stadsrekening die de accountant deze week officieel goedkeurt. In de Stadsrekening legt het college van burgemeester en wethouders beleidsinhoudelijk en financieel verantwoording af over 2014.

Wethouder Financiën Harriët Tiemens is tevreden met dit resultaat, maar waarschuwt voor vroegtijdig optimisme. “De Stadsrekening laat zien dat de gemeente een verantwoord financieel beleid voert. We doen dat bovendien zonder extra bezuinigingen. Maar in 2014 waren de gevolgen van de economische crisis en bezuinigingen vanuit het Rijk nog goed voelbaar voor de gemeente en Nijmegenaren. Het herstel van de economie en de woningmarkt is broos en we hebben nog steeds grote opgaven voor ons. Zo ligt er een ‘oude’ bezuinigingsopdracht van 30 miljoen euro. Maar ook de exacte gevolgen van decentralisaties in de zorg zijn onzeker evenals de grondexploitaties.”

Om de verwachte financiële risico’s op te kunnen vangen, kiest het college ervoor om het positieve resultaat grotendeels te gebruiken om de saldireserve te versterken. Dat is de algemene buffer waarmee de gemeente toekomstige financiële problemen kan opvangen. Die buffer is hard nodig. Zo moest de gemeente onlangs 5,3 miljoen euro uit de reserves halen om verwachte verliezen op de grondexploitatie op te vangen. Dat werd al eerder gemeld in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP).

Een deel van de financiële meevaller gebruikt de gemeente om mogelijke tegenvallers in de Wmo en de Jeugdzorg op te vangen. De Rijksoverheid verschuift taken op dit terrein naar de gemeenten en het is nog niet precies duidelijk wat de financiële gevolgen daarvan zijn.

Wethouder Tiemens: “Juist door nu verantwoorde financiële buffers op te bouwen, verkleinen we de kans dat er in de toekomst plotseling toch extra bezuinigingen nodig zijn op bijvoorbeeld armoedebeleid, onderhoud van wegen of onderwijs.”

De Stadsrekening is te vinden op pcportal.nijmegen.nl

Noot voor de pers (niet voor publicatie):
Voor meer informatie kunt u terecht bij de woordvoerder van wethouder Tiemens:
Freico Amberg, tel 06-46344481 of f.amberg@nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeente Nijmegen
Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Rapportage aan de gemeenteraad

1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP
Meander 861
6825 MH Arnhem, Netherlands
Postbus 30116
6803 AC Arnhem, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 60 05
ey.com

Gemeenteraad van gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Arnhem, 1 april 2015

NENN-9V68GF/JD/mb

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van gemeente Nijmegen. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- Uitkomsten jaarrekeningcontrole.
- Kwaliteit beheersorganisatie.
- Wensen en aandachtspunten.
- Onafhankelijkheid en controleproces.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van gemeente Nijmegen. De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van de gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is d.d. 23 maart 2015 besproken met de portefeuillehouder financiën en de concerncontroller. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze controle	5
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	7
Kwaliteit beheersorganisatie	13
Rechtmatigheidsbeheer	16
Wensen en aandachtspunten	19
Bijlagen	
1. Onafhankelijkheid en controleproces	22
2. Overzicht controleverschillen	24
3. SiSa-bijlage	25

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Kernpunten uit onze controle

Kernpunten uit onze controle

De kernpunten uit onze controle kunnen als volgt worden samengevat		
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2014 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende verklaring te verstrekken. De ongecorrigeerde fouten en onzekerheden blijven binnen onze controletolerantie. Naar aanleiding van onze controle rapporteren wij onder andere over de volgende belangrijke onderwerpen: ▸ Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes. ▸ Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen. ▸ Kavelprijzen op onderwijshuisvesting verdienen scherpe monitoring.
	Kwaliteit beheersorganisatie	Om u inzicht te verschaffen in de kwaliteit van de administratieve organisatie van gemeente Nijmegen hebben wij de belangrijkste voor onze controle significante processen van gemeente Nijmegen aan de hand van een aantal criteria beoordeeld en vergeleken met de norm. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van gemeente Nijmegen in opzet voldoende tot goed scoort. Een aantal belangrijke processen verdienen op onderdelen nog aandacht. Onze bevindingen hebben wij nader toegelicht in onze boardletter gericht aan het college.
	Rechtmatigheidsbeheer	Inkoop- en aanbestedingen Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013 € 0,4 miljoen).
	Wensen en aandachtspunten	Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. Ten aanzien van uw specifieke aandachtspunten concluderen wij het volgende: ▸ De gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting heeft de gemeente reeds op hoofdlijnen in beeld. ▸ Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties. ▸ De gemeente heeft voldoende maatregelen getroffen om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Uw opdracht aan ons

U hebt ons de opdracht gegeven tot controle van de jaarrekening. Wij hebben de afspraken met u voor de controle van het boekjaar 2014 vastgelegd in onze opdrachtbevestiging van 18 november 2014. In deze opdrachtbevestiging hebben wij u geïnformeerd over:

- Verantwoordelijkheden EY.
- Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.
- Rapportage door EY.
- Overige afspraken.
- Honorarium.
- Bevestiging.

Onze controleaanpak

Door uw opdracht te aanvaarden nemen wij de taak op ons om als onafhankelijke deskundige een oordeel uit te spreken over:

- de getrouwe weergave in de jaarrekening van de baten en de lasten en de activa en passiva per 31 december 2014;
- de rechtmatigheid van de totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten en balansmutaties.

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Voorts beoordelen wij of de jaarrekening voldoet aan de eisen gesteld in het BBV. Het jaarverslag toetsen wij marginaal op tegenstrijdigheden met de jaarrekening.

De planning en uitvoering van onze controle en de daaraan gerelateerde advieswerkzaamheden zijn voornamelijk gericht op:

- het geven van feedback aan het college over onze bevindingen betreffende de interne beheersing van de bedrijfsprocessen en de kwaliteit van de verbijzonderde interne controle;
- beoordeling van het jaarverslag;
- controle van de jaarrekening 2014;
- het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2014;
- ondersteunen van de controlerende rol van de gemeenteraad door het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In onze boardletter gericht aan het college hebben wij invulling gegeven aan het eerste onderwerp. In deze rapportage geven wij invulling aan de overige onderwerpen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Via dit verslag wijzen wij u erop dat het BBV in de balans een expliciete uitsplitsing vereist van de materiële vaste activa naar:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Deze uitsplitsing is in de balans niet opgenomen. Hiermee is in formele zin niet voldaan aan het BBV. Uit de toelichting in de jaarrekening op de materiële vaste activa is deze uitsplitsing wel op te maken.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. De belangrijkste schattingen betreffen de waardering van uw deelnemingen en de waardering van de bouwgrondexploitaties en de niet in exploitatiegenomen gronden. De schattingen binnen gemeente Nijmegen komen op een prudente wijze tot stand en daarbij worden voorzichtige uitgangspunten gehanteerd. Wij kunnen instemmen met de door het college gemaakt schattingen binnen de jaarrekening 2014.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Waardering grondexploitaties

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties was een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Daarnaast hebben wij een interne expert ingeschakeld om de waardering en de daarbij gehanteerde veronderstellingen te beoordelen.

Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes

In vergelijking met verschillende rapporten over de woningmarkt in Nijmegen vallen de geplande woningaantallen van Nijmegen (gemiddeld 879 per jaar tot en met 2020) binnen de bandbreedte (625-905). Er lijkt voor bepaalde woningtypes die het ontwikkelingsbedrijf ontwikkelt geen goede aansluiting te zijn op de vraag, vergroot het risico op financiële tegenvallers bij ongewijzigd beleid (€ 12,7 – 16,9 miljoen) en laat mogelijke kansen tot optimalisering liggen. De gemeente dient na te gaan wat de kansen zijn indien vraag en aanbod voor de verschillende woningtypes beter op elkaar afgestemd worden.

Het college geeft hier invulling aan via een driejaarlijkse verkenning naar de woningbehoefte. In het VGP februari 2015 valt te lezen dat het veldwerk van deze verkenning nu loopt en naar verwachting de verkenning begin 2016 is afgerond.

Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen

Gekeken naar de ontwikkelplannen in de regio blijven de uitgiftes substantieel achter bij de vraagverwachting. De gemeente heeft op basis van deze gegevens in 2013 enkele maatregelen genomen waardoor de uitgifte meer gelijkmatig over de tijd verspreid is met 6 ha per jaar.
Het risico hierbij is echter dat er op korte termijn ook al wordt uitgegaan van 6 ha per jaar, terwijl de cijfers over het afgelopen paar jaar substantieel lagere getallen laten zien en dit ook voor 2014 het geval is geweest.
In het licht van de gevulde pijplijn voor 2015 lijken de geplande uitgiftes en het uitgifte tempo voor 2015 voor gemeente Nijmegen haalbaar en lijkt derhalve een verlaging van het uitgifte tempo op korte termijn niet nodig. Ingeval de lopende contractonderhandelingen op niets uitlopen en de uitgifte in 2015 0 ha zou zijn, wordt € 400.000,- aan rente dekking gemist. Uit een op onze verzoek uitgevoerde simulatie van de afzet van bedrijventerreinen, uitgaande van een aangepaste fasering van de (gemiddelde) jaarlijkse uitgifte van 6 ha blijkt een forse verdamping van de geprognosticeerde winsten.

Kavelprijzen op onderwijshuisvesting

kavelprijzen voor de woningontwikkeling binnen Onderwijshuisvesting hebben we gechallenged met benchmarkgegevens. Hiertoe hebben we onder meer gebruik gemaakt van het Brinkrapport voor de Waalsprong (“Toelichting grondexploitatie 2013 en risicoanalyse”), marktgegevens en onze eigen ervaring. De meeste geplande ontwikkelingen vallen binnen de gevonden bandbreedtes (met een schattingsmarge van + of – 10%), behalve voor de grondgebonden woningen in een straat. In dat geval zouden substantieel lagere kavelprijzen realistischer zijn dan de huidige kavelprijzen en loopt gemeente Nijmegen met de huidige kavelprijs mogelijk een financieel risico. Wij adviseren u de woningontwikkeling binnen onderwijshuisvesting scherp te monitoren.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

WNT en SiSA

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2014 heeft de organisatie een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens is vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500,- indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000,- is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000,- en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000,- is;
- € 125.000,- indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000,- is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 3 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Verwerking eigen bijdrage op investeringsprojecten

Wij vragen uw aandacht voor de in de onderhanden projecten opgenomen gemeentelijke bijdrage van afgerond € 35 miljoen uit de exploitatie of reserves. De gemeentelijke bijdrage op investeringsprojecten met economische nut (bijvoorbeeld Bastei) dienen op basis van de verslaggevingsregels bij activering naar vaste activa gesplitst te worden in het bruto investeringsbedrag en een reserve ter dekking voor kapitaallasten.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt toe

Van de totale reserves ter hoogte van € 88,5 miljoen is € 68,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van 2014 gestegen met € 6,2 miljoen.

Per saldo is gedurende 2014 € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze dotatie (ten laste van het resultaat) vormt samen met het resultaat voor bestemming (€ 8,8 miljoen) het resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen.

Het eigen vermogen heeft zich vanaf 2012 als volgt ontwikkeld:

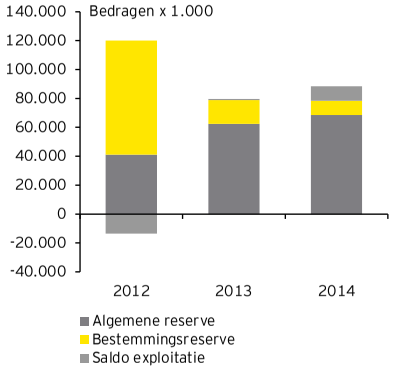

Solvabiliteit

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeente bedraagt 8,2% (2013: 7,3%).

Risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2014 is gevoerd.

Geconcludeerd moet worden dat op dit moment de aanwezige reserves niet op het niveau zijn van de door de raad gewenste doelstelling van een verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen van 1,0 (ratio weerstandsvermogen 0,85, 2013: 0,7). Rekening houdend met het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014 van € 10,1 miljoen komt de ratio weerstandsvermogen uit op afgerond 1.

De omvangrijke risico's (welke overigens zijn gekwantificeerd en opgenomen in het weerstandsvermogen conform de huidige situatie) binnen de lopende grondexploitaties en de BUIG regelingen worden intern de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen nauw bewaakt.

Door de gemeente zijn maatregelen getroffen om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te krijgen. Hierbij is het nodig om de maatregelen die zijn getroffen om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te krijgen strak te monitoren.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

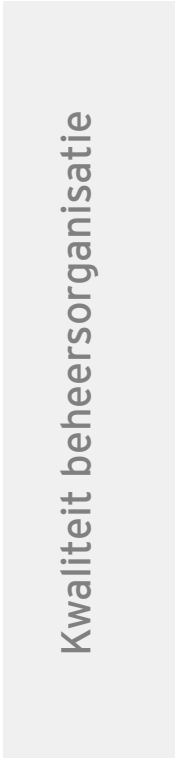

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze boardletter, uitgebracht aan het college op 18 november 2014, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2014 opgenomen. Onze belangrijkste boodschappen uit de boardletter zijn:

- Planning & controlcyclus voldoet aan de daaraan te stellen vereisten.
- Aanscherping van COS 610 maakt dat wij voor het controlejaar 2014 niet steunen op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VBIC).
- Uw processen zijn in de basis op orde, er zijn op onderdelen verbeterslagen mogelijk.
- Volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen.

Wij hebben geconstateerd dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel uw eigen interne controle als de controle door ons als accountant zichtbaar door uw organisatie worden gevolgd.

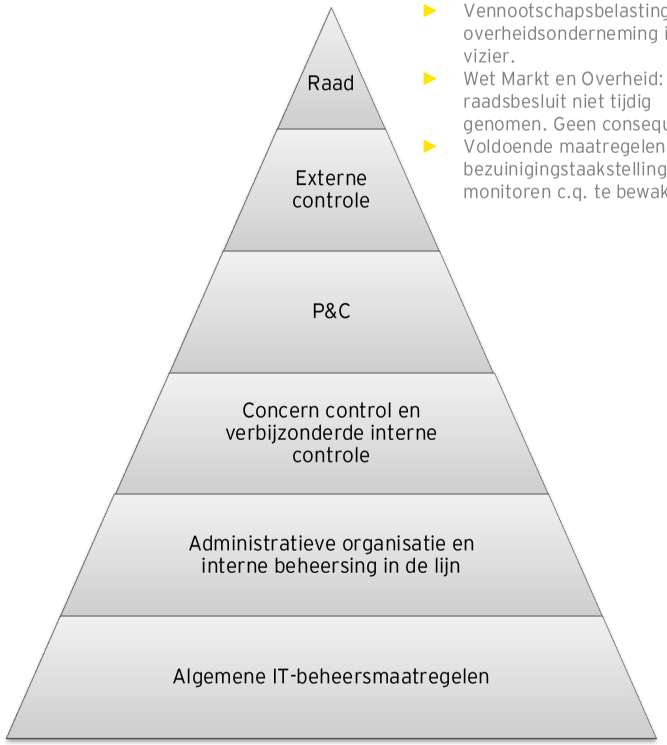

Uw speerpunten:

- Vennootschapsbelastingplicht overheidsonderneming in het vizier.
- Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.
- Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole hebben wij een toetsing uitgevoerd op de beheersing op en rondom IT-systemen ondersteunend aan bedrijfsprocessen die van materieel belang zijn voor de jaarrekeningcontrole. De in scope zijnde applicaties voor 2014 betreffen:

- CODA (financiën en inkoop).
- GouwBelastingen (belastingen).
- GWS4all (sociaal domein).
- SAGITTA (urenregistratie).

Voor de genoemde applicaties hebben wij de IT-beheerprocessen wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging onderzocht. Daarnaast hebben wij de continuïteit van de gegevensverwerking getoetst.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden voor zijn wij van mening dat het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar. Met name op het vlak van het doorvoeren van wijzigingen in de applicaties merken wij een verbetering op waarbij meer aandacht wordt besteed aan het vastleggen van testwerkzaamheden en onderlinge communicatie tussen de applicatiebeheerder, systeembeheerder en eindgebruikers. Ook merken wij op dat bij de functioneel-applicatiebeheerders meer bewustzijn aanwezig is voor de nut en noodzaak van het gestructureerd vastleggen van uitgevoerde werkzaamheden.

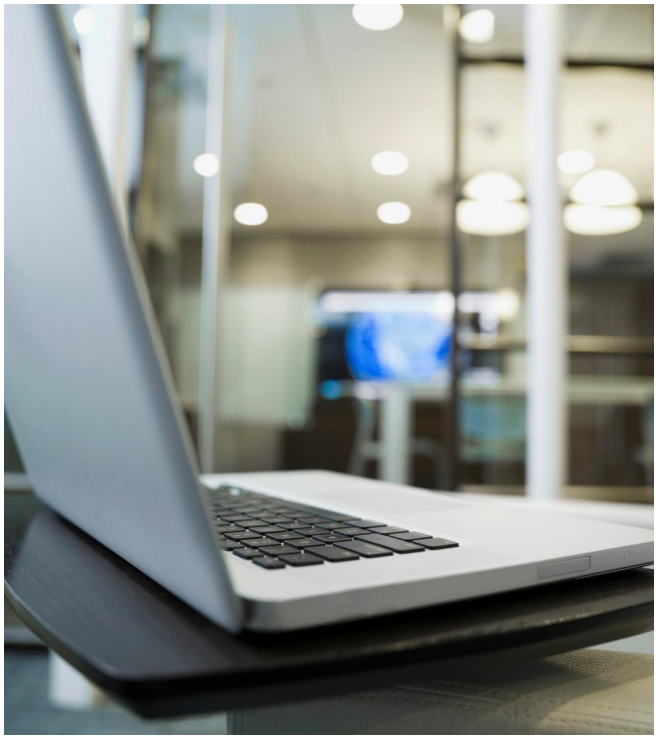

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2014 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2014 van gemeente Nijmegen. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- Het rechtmatigheidsbeheer.
- De naleving van het voorwaardencriterium.
- De begrotingsrechtmatigheid.
- De kredieten.
- Mutaties in de reserves.
- Het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium.
- De niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd.
Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

De raad autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Door een goede inrichting van de planning & controlcyclus zorgt het college er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan de raad, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door de raad worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.
Derhalve hebben wij deze overschrijdingen als rechtmatig aangemerkt.

Rechtmatigheidsbeheer

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting:

Onderdeel programmarekening	Gewijzigde begroting	Rekening 2014	Overschrijding
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293
Wonen	1.165	1.952	787
Groen en Water	16.853	17.280	427
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302
Openbare ruimte	49.792	49.972	180

De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.

Naleving aanbestedingsprocedures

Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013: 0,4 miljoen).

Wij hebben uw college geadviseerd maatregelen te nemen om een volledige registratie binnen het contractenregistratiesysteem CODA te realiseren en te waarborgen. Daarnaast dient invulling te worden gegeven aan het contractmanagement.

Tevens hebben wij het college geadviseerd de aandacht rondom een adequate dossiervorming te verscherpen en blijvend alert te zijn op het naleven van de interne afspraken omtrent inkopen en aanbestedingen.

Schatkistbankieren

Gemeenten zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen. Hierbij wordt een drempelbedrag gehanteerd welke voor gemeente Nijmegen voor 2014 gesteld is op € 4,3 miljoen. Conform de toelichting in de jaarrekening 2014 is de drempel in het derde en vierde kwartaal overschreden.
Onrechtmatigheden inzake overschrijding van het drempelbedrag worden alleen gerapporteerd en wegen niet mee naar het accountantsoordeel inzake de rechtmatigheid.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.
Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.
Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen van gemeente Nijmegen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wensen en aandachtspunten

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Aandachtspunten van de raad

Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. U heeft ons gevraagd dit jaar specifiek aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen.
- Wet Markt en Overheid.
- Bezuinigingen.

Gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld

Voor overheidsondernemingen ontstaat op 1 januari 2016 op basis van het aanhangig wetsvoorstel "Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen" belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting ("Vpb").

De nieuwe regeling op hoofdlijnen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen.
Veel kapitaaldeelnemingen, waaronder BV's en NV's worden zelfs belastingplichtig voor ál hun activiteiten. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

Gevolgen

Ondernemingsactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met Vpb belast worden vanaf 1 januari 2016.

Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages. Over de jaarlijkse (fiscale) winst is Vpb verschuldigd tegen een tarief van 25%, met een tariefsopstapje van 20% over de eerste € 200.000,-. Met deze belastinglast zal jaarlijks rekening moeten worden gehouden in de begroting en jaarrekening. Ook zal uiteraard jaarlijks aangifte Vpb moeten worden gedaan.

Bij het ontstaan van Vpb-plicht per 1 januari 2016 zal een fiscale openingsbalans moeten worden opgesteld. De samenstelling van deze openingsbalans is essentieel voor de Vpb-positie in toekomstige jaren en verdient dan ook serieuze aandacht. De activa en passiva die toerekenbaar zijn aan de belaste activiteiten komen als hoofdregel voor de waarde in het economische verkeer op de fiscale openingsbalans. Deze waarde komt doorgaans niet overeen met de waarde in de jaarrekening. Daarom zal een gedegen proces moeten worden ingericht om ieder jaar van de jaarrekening tot een juiste aangifte vennootschapsbelasting te komen.

Wij constateren dat de gemeente de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld heeft, daarmee loopt zij voor op andere vergelijkbare decentrale overheden.
Zo heeft gemeente Nijmegen op een basis van een quick scan een viertal aandachtsgebieden in kaart gebracht. Op basis van een verkenning op de aandachtsgebieden Parkeren, Vastgoed, Grondexploitatie en verbonden partijen bestaat volgens uw gemeente de verwachting dat gemeentebreed sprake zal zijn van een verliessituatie in fiscale zin. Dit zou betekenen dat uiteindelijk geen VPB hoeven afgedragen hoeft te worden.

Tevens is ook een plan van aanpak opgesteld om eind 2015 met een fiscale openingsbalans te komen en tot een fiscale optimalisatie van de belaste activiteiten. We complimenteren u met deze aanpak.

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.

Uw gemeente is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. Uw gemeente heeft hier op geanticipeerd door middel van het uitvoeren van een inventarisatie waarbij mogelijk concurrerende activiteiten in kaart zijn gebracht. Uit deze inventarisatie is gebleken dat voor een aantal economische activiteiten geen doorberekening van de integrale kosten plaatsvindt. Uw raad heeft door middel van een raadsvoorstel bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden, waardoor uw gemeente voldoet aan de vereisten van de wet. We constateren dat dit raadsbesluit niet tijdig (vóór 1 juli 2014) is genomen. In de kadernota rechtmatigheid is echter aangegeven dat de accountant dit niet als financiële onrechtmatigheid behoeft te wegen en kan volstaan met een formele opmerking in haar accountantsverslag. Derhalve heeft dit geen consequenties voor de strekking van de controleverklaring.

Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Uw gemeente staat voor een enorme uitdaging voor wat betreft de aankomende bezuinigingen waarbij de komende jaren de budgetten gelijk zullen blijven of krimpen en steeds meer taken, zoals rijks en provinciale activiteiten, overgeheveld worden naar gemeenten. De totale opgave die vanaf 2015 nog moet worden ingevuld in het jaar 2015 bedraagt circa € 15 miljoen oplopend naar circa € 24 miljoen in 2018. Maatregelen om deze opgave te realiseren, zijn binnen uw gemeente volop in voorbereiding.

Monitoring

De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. In de reguliere bestuursrapportages (twee keer per jaar) wordt richting de raad gerapporteerd.
Voorafgaand aan deze rapportages worden de bezuinigingsmaatregelen door de afdeling financiën besproken met de betreffende afdelingen. Eventuele afwijkingen tussen realisatie en begroting worden hier ook besproken.

Financiële voortgang

Van de opgaven voor 2014 is conform de jaarrekening 2014 99% ingevuld, waarvan het merendeel structureel. Ingevuld houdt hierbij in dat een bezuinigingsopgave volledig is afgewikkeld, zowel door het nemen van inhoudelijke maatregelen, als door het op een juiste manier verwerken in de administratie, inclusief – waar dat nodig is – het aframen van loonsom en van formatie.

Wij zijn van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen in de organisatie om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken en (indien noodzakelijk) tijdig te signaleren wanneer niet aan de taakstellingen wordt voldaan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- Langdurige betrokkenheid.
- Samenloop van dienstverlening.
- Geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurancediensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurancedienst niet:

- subjectief of niet-routinematig is;
- een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is;
- leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100,-. Wij hebben geen geschenken ontvangen.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van gemeente Nijmegen.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in Artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Controleaanpak en -uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Fraude

Wij dienen de raad te informeren over fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Er is ons niets gebleken van zaken die dienen te worden gemeld.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management en de audit commitee over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen zijn een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2014 onderkend, te weten:

- Financiële positie en kwaliteit resultaat.
- Schattingen en toelichtingen in de jaarrekening.
- Waardering grondexploitaties en vastgoed.
- Verbonden partijen.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De goedkeuringstolerantie zijn vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming gebracht van de raad. Op 3 maart 2015 is het normenkader bijgesteld, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 8,1 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 24,3 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 100.000,-.

Overzicht controleverschillen

Bijlage 2

Controleverschillen en bevindingen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Onderstaand is een overzicht van de materiële verschillen opgenomen, die zijn geconstateerd tijdens onze controle en welke zijn aangepast door het college. Wij hebben geëvalueerd in hoeverre onderstaande verschillen voortkomen uit een tekortkoming in de interne beheersing.

Tevens is een overzicht opgenomen van de onjuistheden die wij tot aan de datum van dit verslag hebben gesignaleerd en niet door de gemeente zijn gecorrigeerd.

Overzicht controleverschillen		
Post/omschrijving verschil	Bedrag in miljoenen euro's	Toelichting
Vrijval boekwaarde dijkteruglegging	1,7 Voordeel	Het restant van de negatieve boekwaarde dijkteruglegging in de grondexploitaties is een reservering voor nog te maken interne kosten. Hieraan is geen verplichting gekoppeld zodat deze positie vrij dient te vallen. Dit heeft een resultaat verhogend effect van € 1,7 miljoen. Deze vrijval heeft niet plaatsgevonden.

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	-		
D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	-		
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2013 (OAB)	-		
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	-		
E6B	Bodemsanering (exclusief Bedrijvenregling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	-		
E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden	-		
E30	Quick wins binnenhavens	-		
G1	Wet sociale werkvoorziening gemeente	-		
G1A	Wet sociale werkvoorziening totaal 2012	-		
G2	Gebundelde uitkering op grond van Artikel 69 WWB gemeente 2013	-		

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	-		
G5	Wet participatiebudget gemeente 2013	-		
G7	Verzameluitkering SZW	-		
H1	Ministeriele regeling heroïnebehandeling	-		

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: gemeente Nijmegen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen (pagina 189 tot en met pagina 252) gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van Artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij collegebesluit ter kennisgeving aangeboden.
Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Nijmegen een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Benadrukking van een onzekerheid in de waardering voorraden en bij de bepaling van de voorziening voor verbonden partijen

Wij vestigen de aandacht op de toelichting op de balans in de jaarrekening bij de post voorraden bestaande uit gronden in exploitatie en gronden niet in exploitatie (pagina 204/205) en de post voorzieningen (pagina 211/215). Hierin zijn de onzekerheden uiteengezet met betrekking tot schattingen en gehanteerde uitgangspunten bij de waardering van de grondexploitaties van gemeente Nijmegen en de bepaling van de voorziening voor de verbonden partijen Waalsprong, Waalfront en Bergerden.

De bepaling van de voorziening verbonden partijen Bergerden, Waalfront en Waalsprong heeft plaatsgevonden op basis van de jaarrekening 2013/2014 van de verbonden partijen en/of de inzichten van begin 2015 zoals verwerkt in de herziene grondexploitaties inclusief de uitkomsten van de bijbehorende risico-analyse. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door de nodige risico's die periodiek moeten worden herzien en waarbij de hoogte van de voorziening zowel positief als negatief zal moeten worden bijgesteld. Genoemde omstandigheden doen geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

GEMEENTE Nijmegen

Gemeenteraad
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Gemeenteraad Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
22-04-2015	BM50/	Mirande Heffels
Onderwerp	Datum uw brief	Doorkiesnummer
Advies van de auditcommissie over de Stadsrekening 2014		3292520

Geachte raadsleden,

Op 31 maart 2015 heeft het college van B&W de Stadsrekening 2014 vastgesteld. Naast deze Stadsrekening waarin we terugblikken op het voorgaande jaar, maken de Zomernota (voor het zomerreces), de Stadsbegroting (november) en de Slotwijzigingen (december) deel uit van de zogenaamde planning en control cyclus (p&c cyclus), zoals we die in Nijmegen kennen (initiatiefvoorstel, 9 juli 2014). De kamerbehandeling van de Stadsrekening 2014 vindt plaats tijdens de Politieke Avond van 29 april 2015. De besluitvorming in de gemeenteraad staat gepland tijdens de Politieke Avond van 27 mei aanstaande.

De auditcommissie is onder andere belast met de voorbereiding van de besluitvorming van de raad over het vaststellen van de jaarrekening en het jaarverslag. Daarom brengt de auditcommissie jaarlijks advies uit aan de gemeenteraad. Het advies over de Stadsrekening 2014 treft u in deze brief aan. We richten ons vooral op het verslag van bevindingen van Ernst & Young van 1 april 2015, de interim controle 2014 van 18 november 2014 en het gesprek dat wij met de accountant hadden op 13 april jongstleden. De accountant adviseert de raadsleden vooral kennis te nemen van de verschillende programma's, zie het hoofdstuk Bestuursagenda en het hoofdstuk 'Paragrafen'.

Specifieke aandachtspunten controle jaarrekening 2014
Jaarlijks geeft de auditcommissie de accountant, conform de opdracht van de raad, een aantal specifieke aandachtspunten mee bij de jaarrekeningcontrole. In onze brief aan de raad van 19 november 2014 hebben wij u gemeld dat wij opdracht hebben gegeven extra aandacht te schenken aan:

- de stand van zaken van de invoering **Wet Markt en Overheid;**
- de gevolgen van de invoering van de **Wet op de Vennootschapsbelasting**, die met ingang van januari 2016 van kracht wordt. De focus ligt op de vraag of de noodzakelijke maatregelen getroffen zijn;
- en de stand van zaken van de uit te voeren **bezuinigingen**.

Over deze drie onderwerpen heeft de accountant in zijn verslag gerapporteerd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeente Nijmegen
Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

Vervolgvel
1

De onderstaande onderwerpen worden in deze brief behandeld:

1. Getrouwheid en rechtmatigheid
2. Financiële positie
3. Grondexploitatie
4. Drie decentralisaties
5. Kwaliteit beheersorganisatie
   a) Interne beheersing
   b) Automatisering
6. Aandachtspunten van de raad
   a) Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen
   b) Wet Markt en Overheid
   c) Bezuinigingen

1. Getrouwheid en rechtmatigheid

De auditcommissie wil haar waardering uitspreken voor het feit dat het dit jaar het college en de ambtelijke organisatie opnieuw is gelukt om een goedkeurende accountantsverklaring te verkrijgen ten aanzien van zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

2. Financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente Nijmegen neemt toe. Van de totale reserves ter hoogte van € 88,5 miljoen is € 68,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzicht van 2013 gestegen met € 6,2 miljoen. Per saldo is gedurende 2014 € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking vormt samen met het resultaat vóór bestemming (€ 8,8 miljoen) het resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen (2013: € 3 miljoen). Waar de accountant in 2013 aandacht vroeg voor het solvabiliteitspercentage (is er voldoende eigen vermogen om schulden en leningen terug te betalen) bedraagt het huidige solvabiliteitspercentage 8,2%, in 2013 was dit 7,3%.
De accountant concludeert echter dat op dit moment de aanwezige reserves niet op het niveau zijn van de door de raad gewenste doelstelling van een verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen van 1,0 (ratio weerstandsvermogen is 0,85 tegenover 0,7 in 2013).
Rekening houdend met het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014 van € 10,1 miljoen, komt de ratio weerstandsvermogen uit op afgerond 1. Het college maakt hierbij terecht de kanttekening dat in de programmabegroting enkele stevige risico's zitten (o.a. BUIG). Door de gemeente zijn maatregelen getroffen om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te krijgen. De accountant adviseert de maatregelen die zijn getroffen om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te krijgen strak te monitoren.
Het college geeft op een aantal plekken in de Jaarrekening (pagina 27, pagina 179) aan, dat het reëel lijkt om bij de bepaling van het risicoprofiel rekening te houden met winsten die kunnen optreden bij bepaalde projecten. Concreet wordt dan verwezen naar Bijsterhuizen, Hessenberg, de Stadsbrug en de Waalsprong. De accountant heeft in het gesprek met de auditcommissie aangegeven dat het niet verstandig is om bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen (het risicoprofiel) rekening te houden met nog niet gerealiseerde winsten, aangezien het maar de vraag is of die winsten ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden. Alleen als er winstverwachtingen zijn bij projecten die ook grote risico's kennen, kunnen deze projectgerelateerde risico's neerwaarts worden bijgesteld, aldus de accountant. Heeft het college echter de verwachting dat met bijvoorbeeld de toekomstige winsten op bedrijventerreinen andere risico's (niet direct te relateren aan bedrijventerreinen) kunnen worden afgedekt, dan is dat volgens de accountant niet wenselijk. De accountant heeft echter van de organisatie begrepen, dat dit laatste niet het geval is. De auditcommissie adviseert, om bij de methodiek om het

risicoprofiel te bepalen, een consistente lijn te volgen en daarbij de Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2013) als uitgangspunt te nemen. Indien er omstandigheden zijn die vragen om een wijzigingen in de gangbare methodiek, dan is het van belang die transparant aan de raad voor te leggen.

3. Grondexploitatie

De grondexploitatie blijft een belangrijk aandachtspunt voor de raad. De accountant geeft aan dat de waardering van de grondexploitaties een significant risico was in de controleaanpak. Dat komt door de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Zij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Daarnaast hebben zij een interne expert ingeschakeld om de waardering en de daarbij gehanteerde veronderstellingen te beoordelen. Een aantal zaken vallen op:

- *Er lijkt in het woningbouwprogramma een mismatch te zijn tussen vraag en programma, met name op het gebied van huur- en koopwoningen.* Dit vergroot het risico op financiële tegenvallers bij ongewijzigd beleid (€ 12,7 - € 16,9 miljoen) en laat mogelijke kansen tot optimalisering liggen. Het college geeft hier echter invulling aan via een driejaarlijkse verkenning naar de woningbehoefte. In het VGP februari 2015 valt te lezen dat het veldwerk van deze verkenning nu loopt deze zal naar verwachting begin 2016 afgerond zijn.
- *De uitgifte van bedrijventerreinen blijft substantieel achter bij de verwachting.* Er zit jaarlijks een aanbod van 6 hectare in de plannen. De afgelopen jaren is de uitgifte echter aanzienlijk minder geweest. Landelijk zie je dat de woningmarkt aantrekt, maar dat de uitgifte van bedrijventerreinen achterblijft. Omdat er bij de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Mercuriuspark nog winstpotentie zit, leidt dit niet tot onmiddellijke financiële problemen. In het licht van de gevulde pijplijn voor 2015 lijken de geplande uitgiftes en het uitgifte tempo voor 2015 voor de gemeente Nijmegen haalbaar en lijkt een verlaging van het uitgifte tempo op korte termijn niet nodig volgens de accountant.
- *Ondanks eerdere afboekingen blijft er een stevig risico bestaan bij de planexploitatie onderwijshuisvesting.* Wat de beoogde opbrengst van de grond (verkoopprijzen van de kavels) zit Nijmegen aan de hoge kant in de benchmark van de accountant. Het betreft de voorgenomen verkoopprijs die opgenomen wordt in de plannen. Als je deze als gemeente niet realiseert, dan betekent dit dat je een verlies gaat maken. Daar zit een risico. De accountant adviseert om dit goed te blijven monitoren.
- Naast de bovenstaande opmerkingen van de accountant is het van belang dat de raad inzicht krijgt in wat de 'Ladder voor duurzame verstedelijking' voor invloed kan hebben op de grondexploitatie. Het college is over de toepassing van de duurzaamheidsladder in gesprek met de provincie Gelderland, ook met het beoogde nieuwe college van Gedeputeerde Staten. Naar verwachting is er bij de Stadsbegroting meer inzicht en kunnen de risico's dan nader worden geduid.
- Bergerden laat een verbetering zien in vergelijking met vorig jaar. De verkopen in Waalsprong lopen goed. De planningen worden gehaald. Bij de beoordeling van Waalfront is de accountant in gesprek gegaan met de accountant van Waalfront en zijn zij uitgegaan van de grondexploitatie van de directie en de inzage in alle discussiepunten. De gegevens geven in totaliteit een positief beeld.

4. Drie decentralisaties

Over 2014 heeft de accountant met betrekking tot de decentralisaties naar twee zaken gekeken. Kan worden voldaan aan de aanlevering van gegevens volgens IV3 aan het CBS en de afgesloten inkoopcontracten. Beiden zijn akkoord bevonden door de accountant. Voor 2015 is het van belang om de decentralisaties goed te monitoren. Daarbij is het noodzakelijk dat er goede en

gecontroleerde informatie beschikbaar is om te kunnen sturen op de uitgaven en de verantwoording van deze uitgaven na afloop. De belangrijkste risico's hebben betrekking op:

- de bevoorschotting van de zorgaanbieders. Kunnen zorgaanbieders deze voorschotten achteraf op de juiste wijze verantwoorden;
- de rechtmatigheid van het gehele proces van beschikking tot verantwoording van bereikte resultaten. Welke doestellingen worden vooraf gesteld in het gezinsplan (de beschikking) en wat kan achteraf worden verantwoord over het bereikte resultaat. De accountant zal controleren of er wordt voldaan aan de opgestelde spelregels.

Met andere woorden, er moet een juiste verhouding zijn tussen 'outcome indicatoren' en 'output indicatoren'. De raad moet zich volgens de accountant twee vragen stellen, namelijk wat wil de raad weten in het kader van sturing op outcome en wat wil de raad weten op basis van de financiële afrekening.

5. Kwaliteit beheersorganisatie

a) Interne beheersing

In de Managementletter interim-controle 2014 van 18 november 2014 meldt de accountant dat:

- de planning & control cyclus voldoet aan de daaraan te stellen vereisten;
- de aanscherping van COS 610 maakt, dat de accountant voor het controlejaar 2014 niet mag steunen op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VBIC). In de praktijk maken ze echter, wel zoveel mogelijk gebruik van de verrichte werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle;
- de processen in de basis op orde zijn, maar er op onderdelen verbeterslagen mogelijk zijn;
- het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing gestegen is.

De auditcommissie heeft van de accountant vernomen dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel de eigen interne controle als de controle door de accountant zichtbaar door de organisatie gevolgd wordt.

b) Automatisering

In het verslag van bevindingen meldt de accountant dat hij voor de applicaties CODA (financiën en inkoop), GouwBelastingen (belastingen), GWS4all (sociaal domein), SAGITTA (urenregistratie) de IT-beheerprocessen wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging heeft onderzocht. Daarnaast heeft de accountant de continuïteit van de gegevensverwerking getoetst. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden is de accountant van mening dat het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar.

6. Aandachtspunten raad

a) Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen. Ondernemersactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met vennootschapsbelasting belast worden vanaf 1 januari 2016. Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages.
De gemeente heeft de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting op hoofdlijnen in beeld, waarmee zij voorloopt op andere vergelijkbare decentrale overheden. De gemeente Nijmegen heeft op basis van een quick scan een viertal aandachtsgebieden in kaart gebracht. Op basis van een verkenning op de aandachtsgebieden Parkeren, Vastgoed, Grondexploitatie en Verbonden Partijen bestaat de verwachting dat gemeentebreed sprake zal zijn van een verliessituatie in fiscale zin. Dit zou betekenen dat uiteindelijk geen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

vennootschapsbelasting afgedragen hoeft te worden. Er is vooruitlopend op de definitieve landelijke besluitvorming in Nijmegen al een plan van aanpak opgesteld om eind 2015 met een fiscale openingsbalans en tot een fiscale optimalisatie van de belaste activiteiten te komen.

b) Wet Markt en Overheid
De gemeente Nijmegen is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. De gemeente heeft hier op geanticipeerd door middel van het uitvoeren van een inventarisatie waarbij mogelijk concurrerende activiteiten in kaart zijn gebracht. Uit deze inventarisatie is gebleken dat voor een aantal economische activiteiten geen doorberekening van de integrale kosten plaatsvindt. De raad heeft door middel van een raadsvoorstel bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden, waardoor de gemeente voldoet aan de vereisten van de wet. De accountant heeft echter geconstateerd dat dit raadsbesluit niet tijdig (vóór 1 juli 2014) is genomen. Er is volstaan met een formele opmerking in het accountantsverslag en heeft daarmee geen consequenties voor de strekking van de controleverklaring.

c) Bezuinigingen
De totale bezuinigingsopgave die vanaf 2015 nog moet worden ingevuld in het jaar 2015 bedraagt circa €15 miljoen oplopend naar €24 miljoen in 2018. Maatregelen om deze opgave te realiseren zijn volgens de accountant binnen de gemeente volop in voorbereiding. De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. In de reguliere bestuursrapportages wordt de raad geïnformeerd. Van de opgaven voor 2014 is conform de jaarrekening 2014 99% ingevuld, waarvan het merendeel structureel. De auditcommissie is naar aanleiding van het gesprek met de accountant van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen in de organisatie om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken en tijdig te signaleren wanneer niet aan de taakstellingen wordt voldaan.

Tenslotte melden wij u dat wij het college en de rekenkamer een afschrift van het advies hebben toegezonden.

Met vriendelijke groet,
namens de auditcommissie,

Mw. R.M.G. Brouwer
Voorzitter Auditcommissie

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën
Concernexperts

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
28 april 2015	FA20 / 15.0004386	Clemens Rutten
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Antwoorden schriftelijke vragen Stadsrekening 2014	-	(024) 3292596

Geachte leden van de Raad,

De fracties van uw Raad hebben schriftelijke vragen gesteld over de Stadsrekening 2014.

Bijgaand geven wij het overzicht van de gestelde vragen met daarbij de antwoorden van ons College.

Hoogachtend,

college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: 1

Antwoorden op raadsvragen Stadsrekening 2014

Inhoud per programma

Dienstverlening en Burgerzaken 2
Ruimte & Cultuurhistorie 3
Veiligheid 4
Wonen 6
Economie & Toerisme 6
Bestuur & Middelen 8
Facilitaire diensten 9
Zorg & Welzijn 11
Sport 13
Werk & Inkomen 16
Openbare ruimte 18
Wijken 19
Cultuur 21
Mobiliteit 21
Onderwijs 23
Grondbeleid 25
Paragraaf Bedrijfsvoering 25

Geen raadsvragen op de volgende programma's:

- Citymarketing & Externe betrekkingen
- Klimaat & Energie
- Groen & Water

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Dienstverlening en Burgerzaken

1: Hoe verklaart u dat slechts 58% van de ingekomen (niet digitale post) binnen de streeftermijn administratief is afgehandeld via het registratiesysteem? Is de gemeente nog wel goed toegerust op de afhandeling van niet digitale post?
(blz.: 35)

Antwoord:
De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn **administratief** afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. Het geeft alleen de administratieve afboeking in het systeem Corsa aan, hetzij door de steller, hetzij door de registratieafdeling. Medewerkers zijn niet altijd even consequent in het afmelden van hun post, mogelijk omdat zij niet de toegevoegde waarde ervan zien. Bij de registratieafdeling ligt veel post te wachten op afboeking in het systeem en hoort tot de normale werkvoorraad.
Uit het genoemde percentage kan daarom zeker niet geconcludeerd worden dat 42 % van de post niet wordt beantwoord, maar slechts dat er geen prioriteit wordt gegeven aan de administratieve afboeking.

2: Het cijfer dienstverlening Burgerzaken, waar komt dit cijfer vandaan? En is die steekproef representatief of niet?
(blz.: 36)

Antwoord:
Klanttevredenheidsonderzoek balies Stadswinkel:
Voor 2014 scoort de fysieke dienstverlening in de Stadswinkel het cijfer 8,3 en dit cijfer is wat hoger dan in 2013, maar niet vergelijkbaar. De onderzoeksmethode verschilt. Klanten worden eerst bevraagd op losse aspecten van de dienstverlening en dan volgt een eindoordeel. Bij een eindoordeel wordt dan de positieve of negatieve associatie die bij de losse vragen van toepassing waren buiten beschouwing gelaten. Ook kwamen er minder mensen dan vorig jaar voor een complex product, maar meer voor een algemeen product. Het is de eerste keer dat de gemeente dit onderzoek zelf moet uitvoeren en daarom is pas tegen de zomerperiode gestart. Nijmegen scoort het gemiddelde cijfer. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Hier scoren we wat lager dan in 2013. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) wordt goed gewaardeerd door de klant.
Wat betreft de representativiteit: het onderzoek wordt doorlopend uitgevoerd bij bezoekers aan de Stadswinkel, op basis van vrijwilligheid, conform de voorschriften van de landelijke Benchmark Publiekszaken.

3: Ik zie geen informatie over het aantal klachten die bij Burgerzaken binnenkomen. Hoeveel klachten waren er in 2014? En waar gingen de klachten voornamelijk over?
(blz.: 36)

Antwoord:
In 2014 werden er 121 klachten ingediend die betrekking hadden op het terrein van de afdeling Publiekszaken. In totaliteit hadden Stadswinkel en Klantcontactcentrum ruim 400.000 klantcontacten.
Het waren alle klachten op het gebied van zorgvuldigheid, van de organisatie, van de procesgang en van de individuele medewerker, veelal in de administratieve sfeer: onjuiste of onduidelijke

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Dienstverlening en Burgerzaken

informatie verstrekt, doorgegeven informatie niet juist of tijdig verwerkt, onvriendelijke bejegening. In goed overleg met de afdeling Juridische Zaken worden klachten zo snel mogelijk en waar mogelijk informeel (via telefonisch contact) opgelost, worden fouten hersteld en wordt nagegaan of de klacht aanleiding kan zijn tot (proces)verbetering.

Ruimte & Cultuurhistorie

1: Indicatoren 'Kwaliteit openbare ruimte': 2.4 en 2.5 'Waardering ondernemers voor bedrijfsomgeving en positie ranglijst steden voor wb het toeristische imago': Bij realisatie 2013 staat "wordt opnieuw gemeten in 2014". Er staat een doelstelling bij 2014, maar geen realisatie. Wat is de realisatie voor 2013?
(blz.: 59)

Antwoord:
Indicator 2.4: 'Waardering ondernemers voor bedrijfsomgeving':
Het definitieve cijfer voor de waardering van de directe bedrijfsomgeving in 2013 is een 7,0 en voor 2014 is dit een 6,9 (bron: Monitor Vestigingsklimaat).

De indicatoren komen eveneens terug bij het programma Economie en Toerisme, waar een soortgelijke vraag gesteld is.

De 'Monitor Vestigingsklimaat' is klaar en openbaar. De waardering voor de bedrijfsomgeving is gemiddeld genomen ruim voldoende en stabiel: een rapportcijfer 6,9. Wel een licht dalende trend na 2010, vooral in Winkelsteeg en NOK.
http://www2.nijmegen.nl/ondernemen/_pid/center1/_rp_center1_elementId/1_1639832

De algemene waardering voor de bedrijfsomgeving scoort met een 6,9 vergelijkbaar als in 2012. Hier stijgen vooral de waardering voor bereikbaarheid van bedrijfslocatie voor het vrachtverkeer en de samenwerking tussen de bedrijven. De werkgebieden Heijendaal (7,6), de Brabantse Poort (7,2) en de Grift (7,0) scoren hoger dan in 2012. Bijsterhuizen (7,1), de binnenstadskern (6,6), Dukenburg (6,5), Westkanaaldijk (7) en de Stationsomgeving worden ongeveer hetzelfde gewaardeerd als in de vorige monitor. De Winkelsteeg (6,6), Noord- en Oostkanaalhavens (6,5) en de rest van de stad (7,1) dalen licht.

De waardering voor de bedrijfsomgeving van de afgelopen jaren: 2006/6,8; 2008/6,7; 2010/7,1; 2012/7,0 en 2014/6,9.

Indicator 2.5: 'Positie ranglijst steden voor wb het toeristische imago':
Hiervoor geldt het volgende en dit is vorig jaar in de brief aan de raad over de jaarrekening 2013 gemeld:

In 2012 werd nog gebruik gemaakt van een onderzoek waarbij een relatieve ranglijst werd opgesteld die afhankelijk was van de steden die meededen. Aangezien dit wisselend was, waren de uitkomsten van dit onderzoek niet erg betrouwbaar. Om die reden hebben we gekozen om de indicatoren te onderbouwen met de bevindingen uit de tweejaarlijkse stadsmonitor. We kijken dan naar toeristische indicatoren als aantal hotel-overnachtingen, werkgelegenheid in de toeristische sector, waarderingscijfers bezoekers binnenstad (=Nijmeegs belangrijkste toeristisch product), ontwikkelingen in aanbod hotels.(zie indicatoren bij het programma economie en toerisme 3.1 tot en met 3.5, bladzijde 68 van de stadsrekening). In het 2e kwartaal komt de Stadscentrummonitor 2014/2015 beschikbaar.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Veiligheid

1: In de paragraaf veiligheid is te lezen “Verder werken we aan een aantal zelfstandige veiligheidsprojecten, zoals tijdelijk cameratoezicht, woninginbraakpreventie en buurtbemiddeling”. Kan het college een lijst geven van alle veiligheidsprojecten en de middelen die hiervoor worden ingezet?
(blz.: 37)

Antwoord:
Het flexibel Integrale Veiligheidsbudget in de programmabegroting Veiligheid zetten we in ten behoeve van diverse losse projecten. Zo is het budget afgelopen jaren naast de hierboven genoemde projecten ook gebruikt voor maatregelen tijdens de jaarwisseling, voor extra voorzieningen tijdens grote evenementen en voor het project horecadeurenbeleid. Ook financieren we hieruit onze bijdragen aan Burgernet, aan het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) in het kader van de samenwerking bij de bestuursrechtelijke aanpak van criminaliteit en onze jaarlijkse bijdrage aan Slachtofferhulp. Tevens is onze bijdrage aan het preventief supportersproject van NEC (onderdeel van het veiligheidsbeleid van de club) hieruit gefinancierd, evenals tijdelijk extra inzet van straatcoaches in de zomermaanden.

2: Wat zijn de financiële cijfers wat betreft de brandweer? Hoeveel geven wij uit aan de brandweer?
(blz.: 39)

Antwoord:
In raadsvoorstel 141/2012 met als onderwerp: regionalisering brandweer, in de raadsvergadering van 14 november 2012 conform vastgesteld, is een meerjarig totaaloverzicht opgenomen van de gemeentelijke bijdragen aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor de jaren 2013-2016, met daarin ook vastgelegd de precieze financiële bijdrage aan de brandweer. Conform die opgave bedroeg onze bijdrage aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid in 2014 een bedrag van:
€ 10.248.385,-. Hiervan was de Nijmeegse bijdrage aan de regionale brandweer:
€ 10.096.680,-. De resterende anderhalve ton diende als bijdrage voor de GHOR van de Veiligheidsregio. Conform onze jaarrekening is in 2014 de werkelijke bijdrage van Nijmegen op een totaal van: € 10,3 miljoen uitgekomen.

3: Hoeveel geld is er begroot en uitgegeven specifiek aan handhaving van brandveiligheid?
(blz.: 39)

Antwoord:
In de begroting van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vallen risicobeheersing en incidentbestrijding samen in het programma Crisis- en Rampenbestrijding. In 2014 was in dit programma regiobreed € 41.200.000,- begroot. De programmabegroting geeft vervolgens inzicht in de kostenplaatsen, waaronder: personeel, huisvesting, kantoormiddelen, wagenpark, kapitaallasten etc. De kostenplaatsen zijn dus niet uitgesplitst volgens parameters die inzicht geven in de precieze verdeling tussen de uitgaven voor risicobeheersing (waaronder: handhaving brandveiligheid) en incidentbestrijding.

Het lokaal pakket brandweerzorg voor de gemeente Nijmegen is met raadsvoorstel 141/2012 (zie: antwoord op vraag 2) vastgesteld. Hieronder een overzicht van de activiteiten die de regionale brandweer voor Nijmegen verricht op de taakgebieden proactie, preventie en repressie.

Veiligheid

Proactie

- Advisering gemeentelijke diensten (o.a. op het gebied van ruimtelijke ordening) op de aspecten bereikbaarheid, bluswatervoorziening en (eventueel) zelfredzaamheid.
- Advisering in het kader van de Routering gevaarlijke stoffen (op grond van een verzoek tot ontheffing).

Preventie

- Adviseren op aanvragen omgevingsvergunning bouwen en milieu.
- Adviseren op aanvragen omgevingsvergunning brandveilig gebruik.
- Adviseren op aanvragen evenementenvergunningen.
- Adviseren op aanvragen gebruiksvergunning inrichtingen (Bbv).
- Uitvoeren van controles op de naleving van brandveiligheidsvoorschriften bij bouwprojecten (voortvloeiend uit aanvraag omgevingsvergunning bouwen), onder regie van de gemeente.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op de naleving van vigerende gebruiksvergunningen en vigerende gebruiksmeldingen.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op basis van (nieuwe) gebruiksmeldingen.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op de naleving van brandveilig gebruik van bouwwerken en inrichtingen.
- Het geven van voorlichting op het gebied van brandveiligheid.
- Afhandelen van klachten en meldingen met betrekking tot brandveiligheid.
- Deelnemen aan gemeentelijke projectteams bij grootschalige projecten.
- Restcategorie: algemene advisering op verzoek van gemeentelijke afdelingen.

Repressie

- Brandbestrijding inclusief de inzet van redvoertuigen en/of hulpverleningsvoertuigen en de daarbij behorende operationele leiding.
- Hulpverlening inclusief de inzet van redvoertuigen en/of hulpverleningsvoertuigen en de daarbij behorende operationele leiding.
- Bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
- Bestrijding van waterongevallen.

4: Is bekend hoeveel aangiftes er via het internet binnen kwamen en hoeveel er op het politiebureau binnen kwamen? En hoe is dit ten opzichte van 2013?
(blz.: 38)

Antwoord:
De politie is momenteel bezig met een inhaalslag op haar digitale systeem om de zuivere cijfers ten aanzien van internetaangifte te kunnen genereren. Schattenderwijs kan de politie op dit moment slechts aangeven dat internetaangiften ongeveer een kwart uitmaken van de aangiftecijfers. De toezegging is gedaan dat, zodra de zuivere cijfers voor Nijmegen te genereren zijn, de gemeente die krijgt toegestuurd. Indien ze tijdig beschikbaar zijn, kan de portefeuillehouder die melden bij de bespreking van de jaarrekening in de Raad.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wonen

1: In 2013 zijn 713 woningen opgeleverd. Er wordt melding gemaakt van het aantal opgeleverde goedkope huurwoningen (391). Hoe ziet de totale verdeling eruit? Kan het college van het aantal gerealiseerde woningen aangeven hoeveel middeldure en dure koop- en huurwoningen zijn gerealiseerd?
(blz.: 45)

Antwoord:

Waalsprong	293	goedkope huurwoningen	391	goedkope koop	41
Herstruc	290	dure huurwoningen	64	middeldure koop	144
Bestaande stad	130	**totaal**	**455**	dure koop	73
totaal	**713**			**totaal**	**258**
eenheden	563	wonen en zorg	44 eenheden en 50 woningen		

2: Het aantal gerealiseerde woningen met zorg blijft fors achter bij de doelstelling. In de Stadsrekening wordt dit geweten aan terughoudendheid bij partijen vanwege transities in de zorg. Speelde dat ook niet al in 2013, toen er veel meer zorgwoningen zijn gerealiseerd? Zo ja, hoe verklaart u de scherpe daling.
(blz.: 45)

Antwoord:
Ook in 2013 speelde veranderingen in de zorg. Echter in 2014 is de scheiding van wonen met zorg sterker doorgevoerd. Risico's en onzekerheden bij zowel corporaties als zorgpartijen werden groter. Veel ontwikkelingen die op stapel stonden zijn aangehouden en opnieuw beoordeeld.

Economie & Toerisme

1: Kan het college de ontwikkeling van de werkgelegenheid ook in een ratio uitdrukken gerelateerd aan de groei van het aantal inwoners in 2013 en 2014?
(Blz: 68)

Antwoord:
Ontwikkeling van de werkgelegenheid uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal inwoners in Nijmegen

Jaar	**aantal inwoners**	**arbeidsplaatsen**	**ratio**
2013	166.443	96.970	58%
2014	168.344	96.310	57%

Uit bovengenoemde ratio blijkt dat het aantal inwoners harder stijgt dan het aantal arbeidsplaatsen. Deze ratio zegt verder niet zoveel omdat niet alle arbeidsplaatsen worden ingevuld door Nijmeegse inwoners en niet alle inwoners werken (gepensioneerd, volgen onderwijs/opleiding etc. etc.). Anderzijds werkt ook een flink deel van de Nijmegenaren buiten de stad.

2: Kan het college een overzicht geven van verloren arbeidsplaatsen door vertrek van bedrijven uit Nijmegen en gewonnen arbeidsplaatsen door nieuwe vestiging in Nijmegen voor bedrijven groter dan 50 werknemers?
(Blz: 68)

Economie & Toerisme

Antwoord:

De cijfers over bedrijfsmigratie kunnen vanaf 2012 niet (meer) uit de Kamer van Koophandel registratie afgeleid worden. We hebben voor de beantwoording gebruik gemaakt van de gegevens uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête Gelderland, periode 1 april 2013 - 1 april 2014.

De meeste dynamiek in arbeidsplaatsen vindt plaats door oprichting en opheffing van bedrijven en door groei en krimp van bestaande bedrijven (zie onderstaand overzicht).

Bedrijfsverplaatsingen van grotere bedrijven (≥ 50 arbeidsplaatsen) over grotere afstanden komen weinig voor.

Arbeidsplaatsen april 2013			96.970
erbij door	oprichting	3.336	
	vestiging	633	
	groei binnen bestaande bedrijven	8.590	
	overige redenen, correcties	109	
totaal erbij			12.668
eraf door	opheffing	8.397	
	vertrek	121	
	krimp bij bestaande bedrijven	4715	
	overige redenen	92	
totaal eraf			13.325
Arbeidsplaatsen april 2014			96.313

Saldi 2013-2104	Oprichting -/- opheffing	-5.061
	Immigratie -/- emigratie	512
	groei en krimp bestaande vestigingen	3.875
	andere redenen, correcties	17
	totaal saldo	-657

Bron: Provinciale Werkgelegenheids- Enquête 1 april 2013 – 1 april 2014, Provincie Gelderland.

De PWE kent als peildatum 1 april van elk jaar. Bovenstaande cijfers zijn over de periode 1 april 2013 - 1 april 2014. Hierin zijn enkele grote verschuivingen opgenomen:

- Het vertrek van arbeidsplaatsen ten gevolge van het verdwijnen van de thuishulp Axxicom uit Nijmegen en de administratieve registratie van de medewerkers van Vérian uit Nijmegen in Apeldoorn;
- De komst van arbeidsplaatsen doordat de stichting Plureyn haar hoofdzetel in Nijmegen heeft gekozen, en de opening van de vestiging van de Primark.

Na 1 april 2014 zijn vooral het vertrek van de Belastingdienst en de Douane nog grote wijzigingen. Het verlies van deze arbeidsplaatsen zal in 2015 in de PWE-statistieken verwerkt zijn.

3: Indicatoren 'Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid". Cijfer waardering directe bedrijfsomgeving, begin 2015 bekend. Wat is de waardering?
(blz.: 68)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Economie & Toerisme

Antwoord:
De definitieve waardering voor de directe bedrijfsomgeving is 6,9.
Bron: Monitor Vestigingsklimaat 2014

Bestuur & Middelen

1: Er is een toename geweest van het aantal bezwaarschriften door de zogenaamde No-Cure-no-Pay bedrijven. Kunt u aangeven hoeveel bezwaar en beroep schriften er de afgelopen jaren (2012-2013-2014) zijn geweest en wat de verwachting is voor de komende jaren? En hoeveel kosten zijn hier per jaar mee gemoeid?
(blz.: 73)

Belasting-	Woningen				Niet woningen				Kosten
jaar	Bezwaar		Beroep		Bezwaar		Beroep		Totaal
	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	(boekjaa
2012	2226	380	52	4	747	151	27	2	€ 46.000
2013	2187	512	85	20	661	177	37	7	€ 51.000
2014	1540	474	53	30	971	216	20	14	€ 127.000

De uitsplitsing van de kosten naar No cure no pay en overig is helaas niet te maken. Zo worden proceskosten niet uitgekeerd aan deze bedrijven, maar aan de belanghebbende zelf. Daarbij worden de kosten niet per belastingjaar geregistreerd zoals dat wel bij bezwaren en beroepen zelf het geval is. Daardoor is een vergelijking moeilijk te maken. Verder beperken we ons tot de daadwerkelijke kosten bezwaar en beroep (kostensoort 43055) en zijn de boekingen i.h.k.v. de voorziening bezwaar en beroep daar buiten gelaten.

Van de beroepszaken zijn er een aantal nog niet afgewikkeld, deze zaken zijn wel in bovenstaande cijfers verwerkt omdat het een indicatie geeft over de aantallen zaken per belastingjaar. Echter nog niet afgewikkelde zaken hebben nog niet geleid tot proceskosten.

Ontwikkelingen:
Het aantal woz-bezwaren 2015 dat op dit moment is ingeboekt is een stuk lager dan voorgaande jaren. We ontvingen tot op heden 644 woningbezwaren (waarvan 82 ingediend door een NCNP) en 487 bezwaren niet-woningen (115 door NCNP). Er liggen nog wel pro-forma bezwaren en nog niet alle objecten zijn beschikt. Het is moeilijk aan te geven wat de verwachting voor de komende jaren zal zijn. Met het vaststellen van het woningwaarderingsstelsel door de Tweede Kamer is de WOZ-waarde ook van belang geworden voor het vaststellen van de maximale huur. Daarmee krijgen huurders van woningen ook weer een belang bij de verkrijging van de WOZ-waarde. En dat kan/zal tot meer bezwaren leiden. Daarnaast verandert de bezwaar- en beroepsprocedure mogelijk wezenlijk van karakter. Het zal regelmatig voorkomen dat huurder en verhuurder tegengestelde belangen hebben (huurder heeft voordeel bij lage waarde, verhuurder bij hoge waarde). Een dergelijke “driehoeksverhouding” is in fiscale en woz-situaties tot nog toe onbekend. Ook dit heeft mogelijk aanzienlijke, kostenverhogende, gevolgen voor de bezwaar- en beroepsprocedures.

2: De doelstelling voor het percentage gegrond verklaarde bezwaarschriften is 18%. Hoe is dat % tot stand gekomen?
(blz: 71)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bestuur & Middelen

Antwoord:
De doelstelling van een percentage gegrond verklaarde bezwaren van maximaal 18% is destijds op basis van landelijke ervaringen en benchmark als acceptabel vastgesteld. Sinds het cijfer wordt gehanteerd is op basis van verdere benchmarks geen aanleiding gezien om dit bij te stellen. Echter dit cijfer wordt gehanteerd bij de bezwaren niet zijnde bezwaren belastingen

Facilitaire diensten

1: Het risico op financiële tegenvallers neemt toe doordat huurders moeite krijgen om de huur te betalen. Kunt u aangeven in welk segment deze huurders zitten, wat ze van de gemeente huren en om welk bedrag het zou kunnen gaan?
(blz.: 77)

Antwoord:
Een indicatie voor genoemd risico is de betalingsachterstand van huurders langer dan een maand. Per peildatum 1 april 2015 bedraagt deze voor de objecten die vanuit het programma Facilitaire Diensten worden beheerd , exclusief het NEC Stadion, bijna € 240.000. De huurders kunnen in de volgende segmenten worden ingedeeld:

Betalingsachterstanden > 1 maand, exclusief Stadion

Som van Fact.bedrag	
Categorie	**Totaal**
Cultuur	10.048
Kinderopvang	6.189
Maatsch Instelling	86.191
Ondernemer - Evenementen	11.237
Ondernemer - Houtbouw	3.158
Ondernemer - Vergaderzalen	32.614
Ondernemer- Horeca	41.407
Ondernemer - Overig	25.804
Sportvereniging	15.422
Wonen - Particulieren	6.420
Eindtotaal	**€ 238.490**

Het betreft de (ver) huur van diverse soorten objecten zoals bijvoorbeeld Voorzieningenharten, Wijkcentra, Sporthallen/Gymzalen, Grond, Woningen. Daarnaast ontvangt de Gemeente een toenemend aantal verzoeken van maatschappelijke groeperingen om huurverlaging.

2: Kunt u de baten maatschappelijk vastgoed specificeren? Maw wat komt er binnen aan huur en aan andere inkomsten zoals bijv horeca?
(blz.: 78)

Antwoord:
De baten Maatschappelijk Vastgoed over 2014 kunnen we als volgt nader specificeren:

Facilitaire diensten

Specificatie Baten product Maatschappelijk Vastgoed 2014

	Begroting 2014	Werkelijk 2014	Resultaat 2014
Int Verrekeningen	19.568.069	19.715.649	147.580
Huren	11.953.613	11.463.288	-490.325
Horeca omzet	1.348.349	1.189.387	-158.962
Servicekosten	704.849	1.021.202	316.353
Externe Projecten	1.087.078	981.801	-105.277
Entree Recreatie	948.023	951.765	3.742
Personeel bij derden	220.237	210.535	-9.702
Overige opbrengsten	248.867	341.965	93.098
4-daagse camping	125.579	91.150	-34.429
Verkoopopbrengsten	0	417.470	417.470
	36.204.664	**36.384.212**	**179.548**

De inkomsten niet afkomstig uit Huren en Horeca lichten we hieronder kort toe.

- *Interne Verrekeningen:* Dit betreft bijdragen vanuit andere programma's, die bij de betreffende programma's dus lasten vormen.
- *Servicekosten:* Dit betreft o.a. energie en facilitaire dienstverlening. Hiervoor worden voorschotnota's in rekening gebracht en volgt een eindafrekening. Tegenover deze opbrengsten staan dus ook kosten.
- *Externe Projecten:* De opbrengsten uit de projecten voor bijvoorbeeld GEM, Ontwikkelbedrijf Waalfront, Veiligheidsregio, Bibliotheken.
- *Entree Recreatie:* Entree opbrengsten bij Triavium en onze speeltuinen De Leemkuil en Brakkefort.
- *Personeel bij derden:* Dit betreft de inzet van combinatiefunctionarissen en sportdocenten op scholen.
- *Overige opbrengsten:* Tot deze categorie rekenen wij onder andere deelnemersbijdragen aan activiteiten van Sportservice, vergoeding gebruik sportmaterialen, en opstalrechtvergoedingen bij buitensport.
- *4-daagse Camping*: Tegenover deze lagere opbrengsten staan aan de lastenkant ook minder uitgaven.
- *Verkoopopbrengsten:* Dit betreft eenmalige opbrengsten voor een woning en enkele gronden die aan het einde van het jaar zijn gerealiseerd en gezien het tijdstip niet begroot konden worden.

3: Heeft het college een overzicht vaan leegstaand maatschappelijk vastgoed in 2014 en mag de raad deze dan ontvangen? In dien ja, wanneer kunnen wij dit overzicht verwachten? Indien nee, waarom niet?
(blz.: 89)

Antwoord:
De Gemeente Nijmegen laat geen panden leeg staan. Wel is het zo dat een aantal van onze Maatschappelijk Vastgoedpanden in gebruik gegeven zijn aan bijvoorbeeld Stichting SLAK dan wel als anti-kraak door G.M.C. (een anti kraak beheersorganisatie) worden beheerd.

Ter illustratie: Van in totaal circa 650 objecten heeft VSA momenteel 48 in gebruikgevingen voor Vastgoed, waarvan 16 terreinen. Daarnaast zijn er voor het Ontwikkelingsbedrijf 39 objecten, die een herbestemming krijgen, in gebruik gegeven waarvan 6 terreinen. In totaal zijn er 5 objecten ingevuld via G.M.C. Beheer.

Facilitaire diensten

Deze objecten zijn daarmee niet daadwerkelijk tegen de reguliere huurprijs verhuurd. We laten een onderzoek uitvoeren naar de huurmarktontwikkelingen van de Vastgoedportefeuille van de gemeente Nijmegen. De uitkomsten daarvan zijn voor 1 juli 2015 gereed. Verder onderzoeken we in het kader van de Onderzoeksopdracht Maatschappelijk Vastgoed op welke wijze wij het aantal in-gebruik-gevingen en anti-kraak situaties kunnen omzetten in reguliere verhuur.

Zorg & Welzijn

1: 'Bevorderen gezondheid': doelstellingen 3.1 en 3.2 zijn voor 2014 ntb (nog te bepalen), realisatie is nog niet bekend. De doelstelling voor 2014 moet bekend zijn. Wat is de doelstelling voor 2014?
(blz.: 81)

Antwoord:
Eind 2013 is het volgende met de raad afgesproken: In de nota "Samen gezond verder" zijn voor de verschillende prioriteiten indicatoren bepaald op output en op outcome. Voor de begroting beperken wij ons tot indicatoren die een trend laten zien, dit hebben we afgesproken met de Auditcommissie. In de tekstuele toelichting zal bij de verantwoording aangegeven worden welke activiteiten in een jaar ondernomen zijn. Gezondheidsbevordering kost tijd en heeft meerdere jaren nodig om ook effect te laten zien op populatieniveau. Daarom is er ook niet elk jaar een gezondheidsmonitor, maar wordt elke vier jaar een monitor uitgevoerd. De ambities voor 2014 en volgende jaren drukken we uit in:

0 handhaven op zelfde niveau
- lichte afname
-- sterke daling
+ lichte stijging
++ sterke stijging

Voor de begroting en stadsrekening 2014 hebben wij ons beperkt tot twee indicatoren:

	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
3.1. volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge/lage opleiding)	89%/59%	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar*
3.2. jeugdigen met overgewicht: lichte daling t.o.v.	13,1%	Lichte afname	13,7%

3.1.: Voor deze indicator wordt tweejaarlijks een meting gedaan via de Stadspeiling. Bij de totstandkoming van de Stadsbegroting 2014 waren de meetresultaten van de Stadspeiling 2013 nog niet bekend. Deze zijn wel opgenomen in de Stadsrekening 2013.
3.2.: Alleen voor de groep 5-jarigen heeft een daling van jeugd met overgewicht plaatsgevonden; de groep 10/11 jarigen en 13/14 jarigen laat een toename zien, daarvoor is de doelstelling niet gehaald.

2: 'Zelfstandig wonen en leven':
A) Doelstelling 2014 staat '93'. Kunt u dit getal duiden?
B) Mbt. realisatie 2014 wordt gezegd dat onderzoek juli 2014 gereed is. Kunt u de cijfers geven tav realisatie geven?
(blz.: 81)

Zorg & Welzijn

Antwoord:
Hier is sprake van een typefout. Het onderzoek over 2014 vindt op dit moment plaats en de gegevens zijn in juli 2015 beschikbaar.

3: 'Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren', '6.1: Aantal dak- en thuislozen in traject': realisatie 2013: 449. Kunt u dit getal duiden?
(Blz: 81)

Antwoord:
Hiermee zijn bedoeld de mensen die in 2013 in een vorm van 24-uursopvang verbleven hebben en daar begeleid werden naar weer zelfstandig wonen of zorg met verblijf. Het aantal is gebaseerd op de verantwoordingsgegevens van de opvanginstellingen. Personen die gebruik gemaakt hebben van ander aanbod zonder traject, zoals nachtopvang of activiteiten i.h.k.v. verslavingspreventie, zijn niet meegeteld.

4: Er is een voordeel van €1.4 miljoen. Als belangrijkste oorzaak wordt genoemd het achterblijven van de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. Kan men verklaren waarom er achtergebleven wordt met deze aanvragen? (Het antwoord zou moeten zijn omdat de burger bij god niet weet hoe ze iets aan moeten vragen)
(Blz: 25)

Antwoord:
Het voordeel heeft meerdere oorzaken:
De instelling van de eigen bijdrage leidt tot hogere inkomsten en anderzijds beperkt het de instroom, meer mensen naar oplossingen in hun eigen omgeving als gevolg van alle ontwikkelingen binnen de Wmo, waarbij steeds de samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid wordt benadrukt.
De doorvoering van de kanteling (wat helpt echt ipv waar is recht op) en de werkwijze bij het bureau Wmo (keukentafelgesprekken in de wijk ipv aanvraagafhandelingen centraal) werpt zijn vruchten af. We kijken eerst naar waar de mensen echt mee geholpen zijn, wat ze daarin zelf kunnen, hoe hun omgeving hen daarbij kan helpen en welke collectieve voorzieningen we kennen alvorens we overgaan tot het verstrekken van een individuele voorziening, zoals de huishoudelijke hulp.

5: Het college verwacht in de komende jaren een nadelig resultaat binnen het programma WMO-Jeugd. Kunt u dit verwachte tekort nader duiden, zowel inhoudelijk (achtergronden/factoren) als financieel: om welke omvang gaat het?
(Blz. 80)

Antwoord:
Wij hebben bij de toelichting op het voorstel om € 1,4 miljoen in de Reserve WMO en Jeugd te storten aangegeven dat we "in 2014 gelden overhouden op dit beleidsterrein maar verwachten in de komende jaren geld tekort te komen". We doelen hiermee op de onzekerheden over de ontwikkeling van de budgetten en de mogelijke schommelingen daarin. Pas bij de komende meicirculaire verwachten we hier meer zekerheid over te krijgen. Daarnaast is 2015 het eerste jaar waarin we de nieuwe taken uitvoeren en zullen we in de tweede helft van dit jaar pas meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de zorgvraag en de werking van de lokale toegangspoort daarin.

Zorg & Welzijn

In de weergave van de begrotingsrisico's hebben wij geschetst welke onzekerheden en risico's wij zien bij de uitvoering van de nieuwe Wmo en Jeugdwet. De risico's voor Zorg en Welzijn zijn via de gebruikelijke Narissystematiek vertaald in ons weerstandsvermogen, i.c. de Saldireserve. Daarbij wordt de formule kans x effect gehanteerd. Wij zullen u op de gebruikelijke momenten (bijv. Zomernota, begroting) informeren over de ontwikkeling van deze risico's. Voor het eerste jaar van uitvoering van de nieuwe Wmo en Jeugdwet, 2015, komen we hier bij de Zomernota in juni van dit jaar op terug.

6: Er is een flink overschot bij de individuele voorzieningen. Hoe is dit overschot te verklaren: minder hulpvragen, zorg mijden? Of komt dit door de nieuwe werkwijze waardoor gerichter hulp kan worden geboden? In hoeverre is hier sprake van een structureel effect ? (Ook in 2013 was er een fors overschot)

Antwoord:
Het voordeel heeft meerdere oorzaken:
De eigen bijdrage leidt enerzijds tot hogere inkomsten en anderzijds beperkt het de instroom, meer mensen zoeken naar oplossingen in hun eigen omgeving als gevolg van alle ontwikkelingen binnen de Wmo, waarbij steeds de samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid wordt benadrukt.
De doorvoering van de kanteling (wat helpt echt ipv waar is recht op) en de werkwijze bij het bureau Wmo (keukentafelgesprekken in de wijk ipv aanvraagafhandelingen
centraal) werpt zijn vruchten af. We kijken eerst naar waar de mensen echt mee geholpen zijn, wat ze daarin zelf kunnen, hoe hun omgeving hen daarbij kan helpen en welke collectieve voorzieningen we kennen alvorens we overgaan tot het verstrekken van een individuele voorziening, zoals de huishoudelijke hulp.

Sport

1: 'Kwalitatief goede sportaccommodaties': 3.4a t/m 3.4d: Realisatie 2013 en doelstelling 2014 mbt bezoeksaantallen zwembaden ontbreken? Wat waren de bezoekersaantallen in 2013 en wat was de daarbij behorende doelstelling?
(blz.: 85)

Antwoord:
Bezoekersaantallen:

	Realisatie 2013	Doelstelling* 2014	Realisatie 2014
West	229.521	223.592	225.776
Oost / Erica Terpstra	169.641	163.672	181.104
Dukenburg	58.322	61.525	52.388
Goffert	53.830	55.243	45.079

*: deze doelstelling is in het kader van de beantwoording van deze vraag overgenomen uit de begroting Sportfondsen 2014. De begroting Sportfondsen 2014 was niet beschikbaar op het moment van opstellen van de Stadsbegroting 2014. De doelstelling vanuit het programma Sport is om de bezoekersaantallen op peil te houden en de dalende trend om te buigen. Het is echter een gegeven dat het zwembadbezoek (landelijk) terugloopt.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Sport

2: Bij de voetnoten staan '***', maar deze zijn niet in de tabel terug te vinden. Waar horen de '***' bij?
(blz.: 85)

Antwoord: hoort bij 3.5a (recreatief)

3: ' Het binnenhalen van de Special Olympic biedt ons de unieke kans om het aangepast sporten een impuls te geven' . Wat heeft het college reeds gedaan ter voorbereiding hierop? Wat zijn de plannen voor dit jaar?
(blz.: 83)

Antwoord:
Uniek Sporten

In 2014 zijn we gestart met de voorbereidingen voor Uniek Sporten, een sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten. Op de Dag van de Nijmeegse Sport is in februari 2015 Uniek Sporten officieel van start gegaan. Binnen Uniek Sporten willen wij, in samenwerking met partners vanuit het (speciaal) onderwijs, zorg en andere overheden zoveel mogelijk mensen met een beperking in deze regio aan het sporten krijgen.

Special Olympics Regionale Spelen 2015

Op zaterdag 27 juni 2015 vindt in de gemeenten Groesbeek, Wijchen en Nijmegen de Special Olympics Regionale Spelen 2015 plaats. Dit jaarlijkse, eendaagse toernooi is een opmaat voor de meerdaagse nationale spelen die in 2016 plaats gaan vinden in de drie gemeenten.

Nulmeting aangepast sporten

In afstemming met Stichting Special Olympics Nationale Spelen 2016 (SONS2016) wordt een nulmeting aangepast sporten uitgevoerd. Een reeds ontwikkelde vragenlijst van Uniek Sporten wordt als basis gebruikt en aangevuld met specifieke vragen gericht op SONS 2016. De verwachting is dat in de zomer de uitkomsten bekend worden. De uitkomsten vormen, samen met de input vanuit sportaanbieders én input vanuit het platform Aangepast Sporten, de basis van uitvoeringsplannen tot 2018/2019.

Olympic Moves

Bij de speciaal voortgezet onderwijs scholen (SVO) hebben we de interesse gepeild om, gelijktijdig/in samenwerking met Olympic Moves, een groot schoolsportevenement te organiseren. Deelname aan een scholencompetitie zoals Olympic Moves zien de SVO scholen niet zitten, i.v.m. diversiteiten van beperkingen en niveau. Ook een parallel evenement gelijktijdig met een evenement als Olympic Moves levert voor veel kinderen van het speciaal voortgezet onderwijs veel prikkels op, waarvoor voldoende voorzieningen beschikbaar moeten zijn (bv een eigen kleedlokaal als er een kind een time-out nodig heeft). Bij een groot evenement is dit vaak niet haalbaar. Dit heeft dus niet de voorkeur van het speciaal voortgezet onderwijs.

In overleg met de speciaal voortgezet onderwijs organiseren we begin september één Special Day voor het speciaal basisonderwijs (SBO) én het speciaal voortgezet onderwijs (SVO), in samenwerking met Special Heroes en NEC Doelbewust. Wij ondersteunen vanuit de gemeente middels Sportservice Nijmegen dit initiatief door de inzet van combinatiefunctionarissen. In de ochtend zal de Special Day voor het SBO plaatsvinden, in de middag voor het SVO.

4: ' Wij hebben getracht de sportverenigingen zoveel mogelijk te ontzien bij de uitwerking van de bezuiniging' . Kan het college dit preciezer invullen? Wat betekent 'zo veel mogelijk' ? Kan dit met cijfers worden uitgelegd?
(blz.: 116)

Sport

Antwoord:
De eerdere opgelegde bezuiniging zou op meerdere manieren kunnen worden uitgewerkt. Vanwege het doel i.c. de kwaliteitsverbetering is echter besloten niet te bezuinigen op de ondersteuningsstructuur. Wel is besloten een tariefsverhoging door te voeren bij de huren. In dat kader wordt verwezen naar de Perspectiefnota 2012.

5: Hoe ziet 'het eerste aanzet gemaakt om de benodigde sportvoorzieningen in Nijmegen-Noord de komende decennia in beeld te krijgen' eruit?
(blz.: 117)

Antwoord:
Met de betrokken afdelingen en programma's (bv. Onderwijs) heeft overleg plaatsgevonden. E.e.a. heeft geresulteerd in een eerste beeld m.b.t. de planning en programmering van binnensportvoorzieningen i.c. gymnastieklokalen voor het onderwijs.

6: Kan het college de daling in de bezettingsgraad van de gemeentelijke gymnastiekzalen verklaren?
(blz.: 117)

Antwoord:
De tariefsverhoging vertaalt zich m.n. in een kritische blik van de clubs –vooraf- m.b.t. de te huren uren, daarnaast geeft men eerder uren terug.

7: Kan het college de daling in de bezettingsgraad van de gemeentelijke sportzalen verklaren?
(blz.: 117)

Antwoord:
Zie ook vraag 6. Aanvullend: Gebruik naschoolse opvang loopt terug (KION).

8: Het tabel 'indicatoren ondersteuning topsportklimaat' is helemaal leeg. Waarom is dit?
(Blz: 119)

Antwoord:
Deze tabel is abusievelijk niet ingevuld. Bij deze de ingevulde tabel. In de begroting 2014 zijn per abuis geen doelstellingen ten aanzien van deze indicatoren geformuleerd. Dit zal worden hersteld bij opstellen van de begroting 2016.

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	19
	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	Circa 10

Sport

Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	6
Aantal grote sportevenementen	5	Geen doelstelling geformuleerd	7

10: Wat heeft u in 2014 met Waalhalla besproken? M.a.w.: wat i de stand van zaken?
(Blz: 118)

Antwoord:
De verkenning naar de toekomst voor Waalhalla bevindt zich in een afrondende fase.
We komen op korte termijn met nadere informatie.

11: Ik mis bij veel indicatoren ofwel de doelstelling ofwel de realisatie. Waarom is dat? Op welke wijze kan het beleid nu wel op effectiviteit worden getoetst?

Antwoord:
Er vindt geen jaarlijkse meting plaats waardoor indicatoren ook niet jaarlijks kunnen worden gevuld in de rekening. Het beleid toetsen we over een meerjarig periode.

Werk & Inkomen

1: Er is een voordeel behaald van € 2,0 mln als gevolg van de neerwaartse bijstelling van de voorziening bijstands debiteuren. Kunt u hier iets meer over uitleggen en kunt u aangeven hoe het saldi verloop is over de afgelopen jaren mbt de bijstandsdebiteuren?
(blz.: 89)

Antwoord:
Eenmalig voordeel als gevolg van het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van het groter worden van het aandeel 'kleine debiteuren';

In detail:
Jaarlijks bepalen wij de hoogte van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren middels een steekproef over het debiteurenbestand. De uitkomsten van deze steekproef zijn nu aanleiding op het voorzieningspercentage te verlagen van 52% naar 46%. Op een debiteurenvolume van ruim € 33 mln. betekent dit een voordeel van ongeveer € 2,0 mln. Een deel van dit voordeel (€ 0,3 mln) betreft bijzondere bijstand (leenbijstand) en valt daarmee onder product Armoedebestrijding. Een ander deel (ook € 0,3 mln) betreft BBZ, o.a. kapitaalverstrekking aan zelfstandigen, en valt daarmee onder de declarabele regelingen). Het merendeel van de debiteuren, waaronder fraudedebiteuren, heeft betrekking op de BUIG en gaat in dit geval om een voordeel van ruim € 1,4 mln.
Een van oorzaken voor het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage heeft te maken met het aandeel van kleine debiteuren (= debiteur met schuldpositie lager dan € 10.000) in het totale bestand. Dit aandeel is aan het groeien, waardoor het totale percentage voor de voorziening kan dalen. Zo gaan we er nu van uit dat we op de kleine debiteuren zo'n 85% weten terug te vorderen terwijl dat percentage voor de grote debiteuren (= schuldpositie groter dan € 100.000) met 25% beduidend lager ligt.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Werk & Inkomen

Saldiverloop bijstandsdebiteuren:

In afgelopen is het openstaande debiteurenvolume ligt gestegen (van ruim € 26 mln. (2007) naar nu € 33 mln.). In het afgelopen jaar is het debiteurenvolume overigens voor het eerst sinds jaren gestabiliseerd. Jaarlijks worden gemiddeld (over afgelopen 7 hele jaren) ongeveer 6 miljoen euro 'netto' debiteuren opgevoerd (nieuwe debiteuren) en wordt er ongeveer 5 miljoen terugontvangen van debiteuren. Daarom ook de stijging van gemiddeld 1 miljoen per jaar van de openstaande debiteuren (stijging van 2007, 26 miljoen naar 2014, 33 miljoen).

2: Kan het college een specificatie geven van de vordering bijstandswet zoals in de balans opgenomen ten bedrage van 17.903?

Antwoord:
Totale openstaande bijstandsdebiteuren volume per 31/12/2014: € 33,153 miljoen. Voorziening bijstandsdebiteuren is verlaagd naar 46% en is dus € 15,250 miljoen. Gecorrigeerd voor de voorziening verwachten wij dus 54%, nl. € 17,903 miljoen naar de toekomst toe te ontvangen. Het gaat om een mix van 'bijstandsdebiteuren', waaronder fraudedebiteuren, leenbijstand en bijstand aan zelfstandigen (o.a. kapitaalverstrekkingen).

3: Kan het college de realisatie 2014 m.b.t. werkcorporaties aangeven? De cijfers realisatie ontbreken.
(blz: 89)

Antwoord:
In 2014 zijn er **987** kandidaten gestart met een leerwerk-traject. Dit betreft alle vormen van leerwerkplekken; leerwerkplekken zonder en met begeleidingsvergoeding (waaronder de leerwerkplekken bij werkcorporaties). De indicator in de stadsrekening geldt voor alle leerwerkplekken, we maken hierbij geen onderscheid.

Onderdeel armoedebestrijding (4-6):
4) in de welverdiende van de rekening staat dat de stelpost kleinsmamiddelen niet wordt overgeheveld naar 2015. Hoe groot is die stelpost?

Antwoord:
Grootte van die stelpost: € 377.000: in de stadsrekening hebben we ter toelichting hierop het volgende vermeld:
"Binnen programma Bestuur en Middelen realiseren wij op de aan Armoedebestrijding gerelateerde 'stelpost Klijnsmamiddelen' een voordeel van een kleine € 0,4 miljoen (€ 377.000). Dit voordeel moet feitelijk 'gekoppeld' worden aan het hier [armoedebestrijding] gepresenteerde nadeel [€ 0,2 miljoen]. Rekening houdend met het voordeel binnen programma Bestuur & Middelen gaat het feitelijk dus [gemeentebreed per saldo] om een voordeel van een kleine € 0,2 miljoen. Omdat het resultaat op de afdeling Inkomen ook licht negatief is, komt daarmee de 'stelpost Klijnsmamiddelen' niet in aanmerking voor overheveling naar 2015."
Immers, onderaan streep is er geen voordeel wat een voorwaarde is voor budgetoverheveling.

Werk & Inkomen

5) in het financieel overzicht staat de post 61072 maatschappelijke participatie begroot op 813 en gerealiseerd op 670. Wat is de verklaring van dat verschil?

Antwoord:
Verschil wordt vooral veroorzaakt doordat er nog geen uitvoering is gegeven aan de middelen (ongeveer € 130.000) inzake volwassenen participatie.

6) in de omschrijving van het product armoedebestrijding staat eea over kwetsbare groepen w.o. kinderen en chronisch zieken en gehandicapten. Deze groepen zijn niet uitgesplitst in de cijfers. Op welke wijze wordt de steun aan deze groepen vastgesteld?

Antwoord:

- De wijze waarop steun aan kinderen wordt vastgesteld is door het aantal verstrekkingen (cultuurbijdrage, sportbijdrage en ouderbijdrage) van het kinderfonds te registreren. In 2014 was het aantal verstrekkingen vanuit het Kinderfonds voor de cultuurbijdrage 1.378, het aantal verstrekkingen sportbijdrage 2.435 en het aantal verstrekkingen ouderbijdrage 2.218.
- De wijze waarop steun aan chronisch zieken, gehandicapten en ouderen wordt vastgesteld is door het aantal verstrekkingen te registreren die kenmerkend zijn voor deze doelgroep. Het aantal verstrekkingen voor deze doelgroep is opgesplitst in twee componenten: de lokale regeling voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen ter compensatie van de meerkosten waar deze doelgroep geconfronteerd wordt (een tegemoetkoming van € 300 per jaar per huishouden) en de incidentele uitkeringen voor noodzakelijke bijzondere kosten van deze doelgroep. In 2014 was het aantal verstrekkingen van deze twee componenten samen 4.050.

Openbare ruimte

1: Het college geeft aan dat zes op de tien inwoners Nijmegen een schone stad vindt en dus de doelstelling van 70% niet behaald wordt. U wijt dit aan de manier van enquêtering. Echter, 75% van de mensen vindt hun buurt wel schoon, dus 5 % meer dan de 70% die u had verwacht. Bij dit positieve resultaat wordt er niets gezegd over de manier van enquêtering. Hoe verklaart u dit? Hoe betrouwbaar is het percentage van 75%?
(blz.: 135)

Antwoord:
Voor de vragen over de buurt in de wijkmonitor zijn we in 2011 al overgegaan van mondeling enquêteren naar digitaal enquêteren. Dit had als resultaat dat het tevredenheidspercentage was gedaald van 80% in 2009 naar 69% in 2011. In 2013/2014 is dit tevredenheidspercentage gestegen naar 75%. Een andere manier van enquêteren is daar niet de oorzaak van. De mensen vinden hun buurt nu schoner dan 2 jaar geleden.
De stad- en wijkmonitor is een betrouwbaar instrument om de tevredenheid te meten.

2: Kan het college verklaren waarom er zo'n groot verschil is tussen haar ambities en de behaalde resultaten m.b.t. de indicatoren ' Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt' ?
(blz.: 136)

Openbare ruimte

Antwoord:
Dit gaat over de woonstraten in hun eigen buurt. Voor deze woonstaten zoeken we naar momenten om aan te sluiten bij rioleringsprojecten, aanleg nieuwe snelfietsroute of stadsvernieuwingsprojecten om werk met werk te maken en zo optimale efficiency te halen. We stellen daarom het onderhoud van de woonstraten in een aantal gevallen uit en dat merken de bewoners. Hoewel de woonstraten nog steeds voor 76% voldoen aan de technische norm, neemt de burgertevredenheid niet toe en blijft deze steken op 63%.

4: Kan het college de terugval in de 2e helft van het haar verklaren m.b.t. ' Tijdig afgehandelde meldingen Bel- en Herstellijn'?
(Blz: 136)

Antwoord:
Het percentage van de tijdig afgehandelde meldingen bestaat uit terugmeldingen van onze eigen organisatie maar ook van Dar en externe partijen zoals ZIUT. In de 2de helft van het jaar heeft vooral de ZIUT de afspraken niet waar kunnen maken en dat zien we meteen terug in de cijfers. Inmiddels zijn met ZIUT nieuwe afspraken mee gemaakt en is het cijfer in 2015 weer flink in de stijgende lijn.

5: Het college geeft aan verrast te zijn door de zeer plaatselijke gladheid. Kan het college deze ; verraste houding' verklaren?
(Blz: 138)

Antwoord:
Zeer plaatselijk gladheid is puur meteorologie. Dit kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door het plaatselijk openbreken van het wolkendek. Hier hebben we dus geen invloed op. Op de weerbeelden van MeteoConsult en onze eigen meetstations is dit dus ook niet waarneembaar. Je kunt het ook vergelijken met plaatselijke regen. Het hoeft immers niet overal in Nijmegen te regenen. Plaatselijke gladheid is erg vervelend maar komt gelukkig niet te vaak voor.

Wijken

1: Kunt u de lasten voor wijkaccommodaties uitsplitsen?
(blz.: 97)

Antwoord:
De gemaakte kosten voor het programma Wijken met het product wijkaccommodaties bedroegen voor het jaar 2014 € 9.498.100. Deze kosten zijn als volgt te verdelen:

- € 6.440.900, programmabijdrage aan het uitvoeringsprogramma 1043 Facilitaire Diensten voor de Wijkaccommodaties (67,8%) en
- € 2.874.200 programmabijdrage aan het uitvoeringsprogramma 1043 Facilitaire Diensten voor de Voorzieningenharten (30,3%).
- € 96.900 (1%) aan bijdrage centrale overhead en andere doorbelastingen:
- € 86.100 aan kapitaallasten (0,9%)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken

2: Noord: wat is de stand van zaken m.b.t. de 'bouwruimte' voor carnavalsverenigingen?
(blz.: 148)

Antwoord:
De carnavalsverenigingen hebben behoefte aan een permanente bouw- en opslagruimte. Momenteel onderzoeken we of we hiervoor in Nijmegen-Noord een voorziening kunnen treffen. Hiervoor zijn echter in de gemeentelijke begroting geen middelen gereserveerd. Momenteel zijn ze tijdelijk ondergebracht in een voormalige bedrijfshal aan de Lijnbaanstraat.

3: Wat heeft het college in 2014 gedaan m.b.t.de drugsoverlast in Bloemerstraat en directe omgeving?
(blz.: 148)

Antwoord:
De camerabeveiliging in en rondom het Kronenburgerpark heeft de overlast aldaar flink teruggedrongen. Het park kan weer normaal worden gebruikt. Het was de verwachting dat drugsgerelateerde overlast zich zou verplaatsen (waterbedeffect). Aanvankelijk leek dat mee te vallen.
In het gebied Bloemerstraat / Smetiusstraat werden in de periode van 1 september 2013 tot 1 september 2014 vijfendertig bekeuringen uitgedeeld door de politie.

Locatie	Politie (Tobias)	Politie (BVH)	Bureau Toezicht
Bloemenburgerhof	4X winldplassen		
Bloemerstraat	4X wildplassen, 1X verblijfsontzegging, 1Xuitjouwen	1X bezit harddrugs 2X overlast jeugd 2X verward persoon 4X overlast alcohol/drugs 2X overlast zwervers 3X vernielingen	
Doddendaal	2X Wildplassen		
Karrengas	9X Wildplassen 2X alcohol drinken op straat	5X overlast Alcohol/drugs 1X Overlast zwervers 4X vernielingen	1X afval op de bodem brengen
Piersonstraat	1X Wildplassen	1X Overlast jeugd 1X Overlast Alcohol/drugs	1X Wildplassen
Regulierstraat	1X Wildplassen	2X Overlast Alcohol/drugs	

Na deze "relatief rustige" periode namen de overlastsignalen van bewoners en ondernemers in dit gebied, vanaf september 2014, toe. De kern van deze overlast bevindt zich rondom de kruising Bloemerstraat/ Smetiusstraat met de Eerste Walstraat. De overlast waaiert uit naar omliggende hoven en straatjes (Bloemenburgerhof, Zeshuizenhof, Karrengas, Piersonstraat, Regulierstraat). Bij de aanpak overlast Kronenburgerpark ging het om drugsoverlast. Hier gaat het echter om een combinatie van drugs- en uitgaansoverlast, tot uiting komend in geluidsoverlast, wildplassen, intimiderend gedrag op straat. Soms hangen daklozen in portieken.

Medio oktober 2014 is wijkmanagement in samenwerking met de politie, toezicht, wijkbeheer en afdeling veiligheid gestart met intensieve aanpak van de overlast in Bloemerstraat en omgeving. Voor de korte termijn legden politie en toezicht de focus op de aanpak van overtredingen. Inmiddels zijn twee cafe's gesloten (Rozay en Macka). In de Karrengas werd de ernstige overlast vooral veroorzaakt door uitgaanspubliek van een cafe in de Eerste Walstraat en (in mindere mate) van uitgaanspubliek van de cafe's aan de Molenstraat. Met de bewoners Karrengas en de eigenaar van het cafe in de

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken
Eerste Walstraat zijn plannen gemaakt voor een aanpak. Voor een onderdeel (Light Challenge), wordt op dit moment de uitvoering voorbereid. Voor de lange termijn gaat het om maatregelen waarmee dealers en uitgaanspubliek minder tot overlastgevend gedrag worden uitgenodigd. Hierbij is afstemming gezocht met het project om de Bloemerstraat in zijn geheel op te knappen en bewoners en ondernemers zijn betrokken. Een gezamenlijke veiligheidsschouw heeft verbeterpunten opgeleverd. Hierbij moet u denken aan het verbeteren van verlichting op verschillende locaties, afsluiten (deel van) Bloemenburgerhof, wijzigen fietsenstallingen en onderzoek naar mogelijke maatregelen tegen eigenaren om verloedering panden tegen te gaan.

Cultuur
1: Kunt u aangeven hoeveel uitleningen er via Bibliotheek zelf gedaan zijn en hoeveel via BoS? En wat zijn de verwachtingen voor 2015 ev? (blz.: 101) *Antwoord:* Van de in totaal gerealiseerde uitleningen in 2014, zijn er 40.475 via BoS gerealiseerd (in 2013: 22.329 uitleningen via BOS); naar verwachting zal dit aantal BoS-uitleningen toenemen omdat het aantal Bibliotheken op school toeneemt. 2: In de begroting staat als realisatie uitleningen voor 2013: 1.1501.105. Wat is het juiste getal en kunt u dat ook uitsplitsen in BoS en Biebliotheek? (blz.: 101) *Antwoord:* Het juiste getal is 1.151.105. Hiervan zijn 40.475 uitleningen via BoS gerealiseerd. 3: waarom is het aantal van 12 oefenruimtes niet gehaald? *Antwoord:* Wij subsidiëren geen oefenruimtes meer en kunnen er derhalve ook niet meer op sturen; in de begroting 2016 zal deze indicator niet meer opgenomen worden. Het beheren van oefenruimtes is met succes door de markt overgenomen en we zien dat er naast de genoemde 8 (voorheen gesubsidieerde) oefenruimtes een voldoende divers aanbod is om aan de vraag te kunnen voldoen.

Mobiliteit
1: Kunt u de baten en lasten van de post Parkeren + Regulering specificeren? (blz.: 107) *Antwoord:* In onderstaande tabellen is een specificatie van lasten en baten over 2014 van het product Parkeren en Regulering opgenomen:

Mobiliteit

In € miljoen*	Dynamische begroting	Realisatie	Resultaat
Kapitaallasten	2,7	2,8	-0,1
OZB en overige belastingen	0,5	0,5	-
Gemeentebrede overhead	2,5	2,5	-
Directe kosten toezicht en parkeerbeheer	3,4	3,5	-0,1
Exploitatielasten parkeren (onder andere onderhoud en schoonmaak van garages, huren, gas water en licht en inningskosten parkeergelden)	2,9	2,8	0,1
Uitvoeringskosten overige afdelingen	0,8	0,8	-
Verkeersmanagementcentrale	0,6	0,6	-
Omzetafdracht derden	0,6	0,6	-
Fiets	0,7	0,6	0,1
Inzet reserve bereikbaarheidsfonds voor de aanschaf van de parkeergarage Plein '44	1,4	1,4	-
Overige	0,1	0,2	-0,1
Totaal lasten	**16,2**	**16,3**	**-0,1**

In € miljoen*	Dynamische begroting	Realisatie	Resultaat
Inkomsten kort parkeren	-12,9	-12,8	-0,1
Inkomsten fiscalisering	-1,3	-1,1	-0,2
Inkomsten parkeervergunningen	-2,0	-2,1	0,1
Onttrekking reserves*	-1,9	-1,9	-
Overige	-0,3	-0,5	0,2
Totaal baten	**-18,4**	**-18,4**	**-**

*Inclusief onttrekking bereikbaarheidsfonds van € 1,4 mln. voor de aanschaf van de parkeergarage Plein '44, zie ook lasten

Bij de besluitvorming over de begroting 2014-2017 heeft de raad in de motie 'Laat parkeren renderen' het college gevraagd om te onderzoeken of de lasten op het product Parkeren en Regulering verlaagd kunnen worden. In de beantwoording van deze motie hebben wij een nadere detaillering van en toelichting op de begrote lasten 2014 van het product Parkeren en Regulering gegeven. Alhoewel de bedragen inmiddels enigszins afwijken is de toelichting op de verschillende posten nog steeds van toepassing. Hiervoor verwijzen we naar de beantwoording van de motie 'Laat parkeren renderen'.

2: Er staan investeringen in het programma mobiliteit waar geen uitleg voor is gegeven. Het betreft "Waalkade afsluiting busbaan" en "Marienburg Parkeerapparatuur" Kunt u die uitleg alsnog geven?
(blz.: 126)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Mobiliteit

Antwoord:
Waalkade afsluiting busbaan:
Het krediet Busbaan Waalkade van € 2 ton is overbodig geworden omdat dit project meegenomen is met de opknappen van de damwand. Bij de Stadsbegroting 2015 heeft de raad besloten dit krediet te prioriteren voor de Groene Route. Hiermee dekken we het uitblijven van een deel van de verwachte subsidies op de Groene Route.

Marienburg Parkeerapparatuur:
Dit betreft de vervanging van nieuwe parkeerapparatuur die nu daadwerkelijk plaatsvindt.

Onderwijs

1: Bij volwasseneneducatie staat: "Het is de verwachting van ROC Nijmegen als uitvoerende partij dat we het aantal beschikbare trajecten volledig realiseren. Deze cijfers zijn eind januari 2015 bekend." Als deze cijfers eind januari 2015 bekend zijn geworden, waarom zijn ze niet opgenomen? En kunnen ze alsnog bekend worden gemaakt?
(blz.: 110)

Antwoord:
Als gevolg van de strakke interne planning van de jaarrekening 2014 (de inhoudelijke tekst moest al vroeg in januari opgeleverd worden) konden de cijfers van ROC Nijmegen, die pas later in de maand bekend waren, niet meer meegenomen worden. Uit deze cijfers wordt duidelijk dat er in 2014 565 educatietrajecten zijn uitgevoerd.

2: Mbt VSV wordt aangegeven dat we nog niet overal op landelijk niveau zitten, maar dat het de goede kant op gaat. Wat zijn de landelijke cijfers per aangaande vroegtijdig schoolverlaters per schoolonderdeel (VO, MBO, VO onderbouw, VMBO bovenbouw, Have/VWO bovenbouw, MBO niveau 1, MBO niveau 2, MBO niveau 3/4)?
(blz.: 110)

Antwoord:
De VSV-cijfers voor Nijmegen i.r.t. de landelijke gemiddelden voor schooljaar 2012/2013 zijn:

Bestrijden voortijdig schoolverlaten		Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014	Landelijk gemiddelde 2014
3.1	% vsv-ers in het VO	1	1	0,5	0,5
3.2	% vsv-ers in het MBO	12,5	7,5	7,6	5,7
3.3	% VO Onderbouw		1	0,1	0,2
3.4	% Vmbo bovenbouw		4	1,6	1,3
3.5	% Havo/VWO bovenbouw		0,5	0,6	0,5
3.6	% Mbo niveau 1		32,5	37,4	29
3.7	% Mbo niveau 2		13,5	12,9	10,5
3.8	% Mbo niveau 3/4		4,25	5	3,3

Toelichting: Realisatie 2014 betreft de definitieve cijfers van het schooljaar 2012-2013.

Onderwijs

3: Tabel punt 2.7: bereik voorlichting op scholen mbt seksuele geaardheid. Doelstelling voor 2014 was 60%. Realisatie in 2014 was 100%. Wordt er dan enkel gedoeld op PO, VO en ROC? Lag de doelstelling voor 2014 niet hoger, namelijk een uitbreiding naar de HAN en de radboud universiteit, zie roze stembusakkoord febr 2015?
(blz.: 110)

Antwoord:
In de jaarrekening informeren we de raad of de doelstellingen van de actuele beleidsplannen zijn gehaald. In het beleidsplan SchoolsOut 2012-2015 is het doel om de leerlingen uit de hoogste klassen van het basisonderwijs, VO en ROC te bereiken. Dit beleid gaan we na de zomer evalueren en een nieuwe plan vaststellen. Dan zullen de ambities van het roze stembusakkoord ook worden meegenomen

4: 8% kindercentra die niet voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. Hoe zit dat?

Antwoord:
Het gemelde percentage is gebaseerd op het aantal handhavingsbrieven dat in 2014 aan kindercentra is verstuurd. Deze handhavingsbrieven zijn overwegend gericht op lichte overtredingen (bijvoorbeeld overtredingen van administratieve aard), waarbij de veiligheid van de kinderen niet in het geding is. Onze ambitie is dat 100% van de kindercentra voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen. In de praktijk kan het altijd voorkomen dat een kindercentrum op een bepaald moment niet aan alle eisen voldoet. We merken dat vooral bij veranderingen in wet- en regelgeving en bij nieuwe aanbieders, die enige tijd nodig hebben om zich de gestelde eisen eigen te maken.

5: % leerlingen dichtbij naar basisschool, waardoor wordt dat niet behaald?

Antwoord:
Ca. 70 % van de basisschoolkinderen gaat dichtbij naar school. Het niet behalen van de door de Raad geformuleerde doelstelling om 80 % van de leerlingen dichtbij naar school te laten gaan heeft verschillende oorzaken:

- De voorkeur van ouders is het belangrijkste “verdeelmechanisme”. Ongeveer 95% van de Nijmeegse kinderen, die worden aangemeld voor het basisonderwijs krijgt een plaatsingsadvies op hun 1e voorkeur. Het aandeel ouders dat kiest voor een school die wat verder weg ligt (om wat voor reden dan ook: levensovertuiging, onderwijsconcept of bijvoorbeeld te weinig vertrouwen in de buurtschool) is al jaren constant. Ongeveer 30% van de ouders kiest niet voor een nabije school. In de afgelopen jaren zijn er onder andere ouderinitiatieven geweest en scholentochten ingezet om ouders meer bewust te maken van de schoolkeuze, bij voorkeur voor een buurtschool.
- Bij de overige 5% van de nieuwe leerlingen gelden voorrangsregels. De voorrangsregels (waarmee de beleidsdoelen in de buurt naar school en gemengd naar school nagestreefd worden) worden maar in een beperkt aantal gevallen ingezet: namelijk wanneer er meer aanmeldingen dan plaatsen op een school zijn. Dan worden kinderen geplaatst via de voorrangsregels: eerst broertjes/zusjes, dan buurtkinderen. Per jaar gaan er als gevolg van de voorrangsregels 20 tot 25 kinderen (op een totaal van ongeveer 1600 nieuwe leerlingen) meer naar een school in de buurt dan zonder deze regels het geval zou zijn.

Onderwijs

	dichtst bij	maximaal 300m verder	meer dan 300m verder
2006-2007	49%	21%	30%
2009-2010	50%	20%	30%
2011-2012	50%	19%	31%
2012-2013	50%	19%	31%
2013-2014	50%	18%	32%
rond scholen met 50%+ lage startkans	38%	18%	44%
rond scholen met 30-50%	32%	19%	49%
rond scholen met -30% lage startkans	57%	18%	25%

Grondbeleid

1: Kan er een specificatie van pio's komen?

Antwoord:
Pio's worden opgenomen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten wanneer plannen zijn gepresenteerd in een buurt door een ontwikkelaar of op een andere manier al in de publiciteit zijn gekomen. Gekozen is voor een inhoudelijke rapportage zodat voor de Raad actuele en controleerbare informatie beschikbaar komt. Na afronding van de haalbaarheidsstudie wordt een voorstel aan de Raad gedaan, de vaststelling van de planexploitatie.

Paragraaf Bedrijfsvoering

1: Op pagina 141 schrijft u dat een gedetailleerd overzicht van alle bezuinigingsopgaven vanaf het begin van deze raadsperiode beschikbaar is, inclusief alle gereed gemelde bezuinigingen in 2014. Kunt u dat overzicht verstrekken?
(blz.: 141)

Antwoord:
De gevraagde informatie is opgenomen in het hiernavolgende bezuinigingsoverzicht die als bijlage is bijgevoegd.

Bijlage bij paragraaf Bedrijfsvoering

Basisbestand bezuinigingen / stand 31 december 2014

Wat is ingevuld in 2014, en wat staat open voor 2015?

Opgemaakt 26 februari 2015, 17.00 uur

Samenvatting		Jr2014	Jr2015	Jr2016	Jr2017	Jr2018		
Totaal van alle opgaven, vanaf 1 jan 2010 tot heden (december 2014)		48.546	66.384	72.699	76.335	76.667		100%
Hiervan gerealiseerd/ gereed* tot aan peildatum 31 december 2013	AF	41.390	41.664	41.784	41.784	41.784		
Stand per 31 dec 2013/ 1 jan 2014		7.156	24.720	30.915	34.551	34.883		
Gerealiseerd in 2014 tot 1 september (tot aan de NJN 2014)	AF	6.353	6.756	7.664	7.899	7.899		
		803	17.964	23.251	26.652	26.984		
Gerealiseerd in periode 1 sept - 31 december 2014 >								
Teruggedraaid door het Rijk (I-08 pol ambtsdragers)	AF	-	580	580	580	580	G1	
Gerealiseerd in 2014 periode 1 sept- 31 dec (gereed gemeld jaarrekening 2014)	AF	703	2.006	2.144	2.174	2.335	G2	
Eenmalig ' verlies' in 2014 ten laste van rekeningresultaat		100						
Staat nog open per 31 dec 2014/ 1 januari 2015		-	15.378	20.527	23.898	24.069	ng = nog niet gereed	31%

* Onder 'gereed' verstaan we > inhoudelijke maatregelen zijn genomen, en de opdracht is financieel én formatief goed verwerkt in de administratie (coda en pof)

totaal ingevuld in 2014	7.056	9.342	10.388	10.653	10.814	
% van de opgave	99%					

	N	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	Progr	PM/ AF	Portef.h	Bus.controlle	jr201	jr201	jr201	jr201	jr201		BRON	STAND 31 DECEMBER 2014
F	F-05	Vermindering inhuur - aandeel W&I vanaf 2015	afd werk	Derks Carole	Tankir	Houten v		896	896	896	896	ng		vanaf 2015 betrekken bij ontvlechting werkbedr.
I	I-08	vermindering politieke ambtsdragers, deels teruggedraaid	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	580	580	580	580	G1	is (deels) door Rijk teruggedraaid	oorspr 764.000 vanaf 2014; teruggedraaid 580 blijft 184
I	I-08	dualiseringskorting, restant decembercirculaire 2012	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	184	184	184	184	ng	Restant na dec.circulaire 2012	oorspr 764.000 vanaf 2014; teruggedraaid 580 blijft 184
K	K-03	Contributie Stadsregio vanaf 2015	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	215	330	330	330	ng	SB 2013 pagina 44	verwerken bij nieuwe opzet regionale samenwerking
K	K-10	Toezicht/ handh. beperken tot (zeer) hoog risico 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden	100					G2	SB 2013 pagina 73	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
K	K-10	Toezicht/ handhaving beperken tot (zeer) hoog risico	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden		100	100	100	100	ng	SB 2013 pagina 73	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-12	Verhogen tarief toeristenbelasting (10%) vanaf 2015	1041 Econ. &T	Zandschulp	Tankir	Verbeek	-	10	25	25	25	G2	SB 2013 pagina 86	nog admin verwerken; daarna gereed
K	K-18	Herstructureren veld maatsch instellingen deel 2	1051 Zorg &W	Leenders	Frings	vHulst-vRooij	-	250	250	250	250	ng	SB 2013 pagina 117; loopt	ligt op schema wordt verwerkt in budgetsubs 2015
K	K-27	Extra opbrengsten reclamebeleid	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	500	500	500	500	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-30	Hervormen MARN vanaf 2015	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd		300	300	300	300	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-31	Reinigingsniveau Centrum en Benedenstad	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	200	200	200	200	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-32	Minder toezicht APV OR	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	100	100	100	100	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-35	Tariefsverhoging wijkaccomm. zakelijk tarief van 2015	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets		37	37	37	37	ng	SB 2013 pagina 146; loopt	nog admin verwerken; daarna gereed
K	K-41	Bezuiniging cultuur; niet bibliotheek (amend.20-6-12)	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	200	350	350	350	ng	SB 2013 pagina 150	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-03	Kostenbewuster Citymarketing	1013 Citym &EB	Oerle van	van Hees	Smeets	75	150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-04	Verminderen rol gemeente bij Stedenbanden	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	29	29	29	29	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-05	Afschaffen (bouw)projectadvisering	1021 Wonen	Donné	Frings	vd Velden	35	35	35	35	35	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed 7-14 materieel
N	N-06	Afschaffen bemoeienis woonruimteverdeling	1021 Wonen	Donné	Frings	vd Velden	35	35	35	35	35	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed 7-14 deel matetrieel, deels formatie 0,25 fte
N	N-09	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2014	1022 Klimaat &E	Hustinx	Tiemens	Weijers	150					G2	PN 2014 pag 61-63	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
N	N-09	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase	1022 Klimaat &E	Hustinx	Tiemens	Weijers		150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	invulling wordt opgepakt samen met ODRN
N	N-12	Verminderen woonmilieuverbeteringen	1023 Groen &W	Derckx	Tiemens	Weijers	38	75	113	150	150	G2	PN 2014 pag 61-63	structureel afgeraamd in SB 2015-2018
N	N-13	Minimaliseren monumentenbeleid 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden	70					G2	PN 2014 pag 61-63	eenmalig in 2014; vanaf 2015 nog BW
N	N-13	Minimaliseren monumentenbeleid vanaf 2015	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden		70	70	70	70	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-14	Geen nieuwe projecten Verleden Verbeeld	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden	-	70	70	70	70	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-15	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden	100					G2	PN 2014 pag 61-63	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
N	N-15	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2015	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden		100	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-19	Verminderen formatie bedrijvenloket	1041 Econ. &T	Zandschulp	Tankir	Verbeek	25	25	25	25	25	ng	PN 2014 pag 61-63	onderdeel van grotere taakstelling EZ
N	N-20	Sobere ondersteuning Raad en College	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	125	250	375	375	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt
N	N-21	Verminderen materiele indexering 0,5%	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Weijers	-	400	400	400	400	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt verwerkt
N	N-22	Verhogen rioolheffing woningen € 11	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	838	838	838	838	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-23	Verhogen afvalstoffenheffing € 11	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	734	734	734	734	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-24	Beëidigen kwijtschelden hondenbelasting	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	-	110	110	110	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-25	Rioolheffing niet-woningen	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	134	134	134	134	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-26	Verhoging plafond bedrijven in rioolrecht	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	70	70	140	140	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-28	Minder investeren	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Weijers	-	500	675	850	850	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt verwerkt
N	N-37	Verhogen eigen bijdrage hobbywerkplaatsen	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	50	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	overleg met veld is gaande, ligt op schema
N	N-38	Verminderen huur voor Huisvesting JGZ	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	-	-	89	89	ng	PN 2014 pag 61-63	wijze van invulling nog in onderzoek

	N	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	Progr	PM/AF	Portefjh	Bus.controll	jr201	jr201	jr201	jr201	jr201		BRON	STAND 31 DECEMBER 2014
N	N-48	Sluiten of zelfbeheer zwembad Dukenburg; vanaf 2015	1052 Sport	Boxtel v.	Helmer	Scholten		200	200	200	200	ng	PN 2014 pag 61-63	alleen 2014 gereed; va 2015 onderzoek
N	N-51	Versoberen budget Tegengaan Niet-gebruik	1061 Werk&Ink	Braam	Tankir	Kolsh/vHouten	-	50	50	50	50	ng	PN 2014 pag 61-63	ligt op schema; voorstel eind 2014
N	N-55	Verhogen actief burgerschap/ verminderen ambitieniveau	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	300	800	800	800	ng	PN 2014 pag 61-63	plan van aanpak
N	N-56	Verminderen wijkbudgetten '1 wijk 1 wijkbudget'	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets	50	50	50	50	50	G2	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken
N	N-57	Efficienter onderhoud speeltuinen jr 2014	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets	75	-	-	-	-	G2	PN 2014 pag 61-63	vanaf 2015 teruggedraaid
N	N-59	Verminderen Artist inrecidence	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	30	30	30	30	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-60	Afwijzen astructurele subsidie Culton	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	50	25	-	-	-	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed
N	N-61	Het Valkhof en Lux theater en muziek	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-63	Geen nieuw beleid mobiliteit, deel 2	1072 Mobiliteit	Ruta	Tiemens	Tiemens		77	77	77	77	ng	PN 2014 pag 61-63	voorstel aframen formatie volgt
N	N-66	Bundelen Leerplicht en RMC/jongerenloket	1073 Onderwijs	Emons	Helmer	Verbeek	-	100	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	in bewerking; er loopt een onderzoek
O	O-01	PN 2014 - stelpost Progr Onderwijs	1073 Onderwijs	Emons	Helmer	Verbeek	-	3.200	3.200	3.200	3.200	ng	PN 2014 pag 61-63	aan invulling wordt hard gewerkt; College 15-12-14
O	O-02	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Ondersteuning Jeugd	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	-	-	385	385	ng	PN 2014 pag 61-63	plannen in de maak; brede afweging met O-01
O	O-02	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Ondersteuning Jeugd	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	100-	100-	100-	100-	ng		deels terugdraaien bij Coalitieakkoord 2014
O	O-03	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Indiv.voorz. Huish. hul	1051 Zorg &W	Leenders	Frings	vHulst-vRooij	-	3.136	5.104	5.104	5.104	ng	PN 2014 p61, correctie SB14 p	voorstel volgt, dekking binnen product indiv voorz.
O	O-04	PN 2014 - stelpost Progr Cultuur - Modernisering culturele veld	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	-	700	700	700	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-04	PN 2014 - stelpost Progr Cultuur - Modernisering culturele veld	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	-	350-	350-	350-	ng		deels terugdraaien bij Coalitieakkoord 2014
O	O-05	PN 2014 - stelpost Progr Facilitaire diensten - Vastgoed & accom	1043 Fac.dienste	Boon v Osta	Helmer	Scholten	-	200	500	800	800	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt; deels formatie deels inhuur
O	O-07	Bezuin organisatie - Facilitaire zaken	afd fac z	Wetenkamp		Baal van	-	303	566	869	869	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-08	Bezuin organisatie - Financiën	afd fin	Wamel van		Weijers	-	419	783	1.200	1.200	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-09	Bezuin organisatie - I & A	afd i&a	Gemert v		Hurk vd	-	488	582	785	947	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-10	Bezuin organisatie - Communicatie	afd comm	Vorst vd		Baal van	-	103	192	294	294	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-11	Bezuin organisatie - Juridische zaken	afd jur z	Roos de		Terlingen	-	115	214	328	328	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-12	Bezuin organisatie - Personeel en Organisatie	afd p&o	Kluver		Baal van	-	178	334	512	512	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-13	Bezuin organisatie - Reductie leidinggevenden PIOFZ	x	Peter Kluver		Baal van	-	70	140	280	280	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-14	Bezuin organisatie - Opgave 0-014, invulling maatwerk (968-807	x		Gemert v		Hurk vd	-	-	-	-	161	G2	ingevuld door fasering maatwerkvoorziening
O	O-15	Bezuin organisatie - BJC	x	Tom Merckx		x	-	57	57	101	101	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-16	Bezuin organisatie - Beleid	x	Jos Sprangers		x	-	-	140	140	140	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-17	Bezuin organisatie - Programma en lijnmanagement	x	Jos Sprangers		x	-	180	180	320	320	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-18	Bezuin organisatie - Stroomlijnen (samenv. O-14 + O-18)	x	Marion Wetzels		Kokshoorn	-	251	872	1.468	1.307	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-19	Bezuin organisatie - vermindering beleidscapaciteit	x	Jos Sprangers		x	-	160	160	200	200	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-20	Reserve/ sluitpost	x				-	-	-	77-	77-	G2	verwerkt	
P	P-01	Coalitieakk 2014 - cultuuractiviteiten stroomlijnen	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	40	40	40	40	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-02	Coalitieakk 2014 - uitvoering citymarketing	1013 Citym &EB	Oerle van	van Hees	Smeets	-	250	250	250	250	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-03	Coalitieakk 2014 - bezuin beheer en onderh 1 jr naar voren	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	500	-	-	-	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-04	Coalitieakk 2014 - veiligheid deregulering en minder admin	1012 Veiligheid	Boelaars	burgemeester	Rooij van	-	-	-	-	150	ng	Coalitie-akk pag. 31	Pas vanaf 2018 150.000
P	P-05	Coalitieakk 2014 - stedenbanden subsidie afbouwen	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	20	40	60	80	ng	Coalitie-akk pag. 31	Jaar 2018 80.000
P	P-06	Coalitieakk 2014 - budget verkeers maatregelen verlagen	1072 Mobiliteit	Ruta	Tiemens	Tiemens	-	250	250	250	250	ng	Coalitie-akk pag. 31	
							175	10.802	15.311	18.216	18.548			

SAMENVATTING

Teruggedraaid door het Rijk (I-08 pol ambtsdragers)		580	580	580	580	**G1**
Gerealiseerd in 2014 periode 1 sept- 31 dec (gereed gemeld jaarrekening 2014)	703	2.006	2.144	2.174	2.335	**G2**
eenmalig 'verlies' in 2014 ten laste van rekeningresultaat	100					
nog invullen per 1 jan 2015 / nog niet gereed		15.378	20.527	23.898	24.069	**ng**
	803	17.964	23.251	26.652	26.984	

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Van: Scholten, Gerrit [mailto:g.scholten@gelderland.nl]
Verzonden: donderdag 12 maart 2015 9:00
Aan: griffier@buren.nl; Wim van Beem (Buren); Griffie Culemborg; Patrick Peters ; Wim van Beem (w.beem@culemborg.nl); Griffier Lochem; Griffier Maasdriel; 'h.van.ommeren@maasdriel.nl'; Waltraut Vroege-Bootsman; Griffie Neder-Betuwe; Griffie Neerijnen; Griffie; Heffels, Mirande BM50; Griffier Tiel ; Griffie Zaltbommel; Monique Muurling
Onderwerp: Update databank financieel toezicht

Goedemorgen,

Zou u zo vriendelijk willen zijn onderstaande mailtekst door te sturen aan de raadsleden en –volgers in uw gemeente. De betreffende website bevat veel informatie over de financiën van Gelderse gemeenten en kan raadsleden wellicht ondersteunen bij hun werkzaamheden.

Op de website http://ftgelderland.databank.nl presenteren wij diverse financiële gegevens van de Gelderse gemeenten. Cijfers afkomstig uit door de gemeenteraden vastgestelde (meerjaren)begrotingen en jaarrekeningen + balans. Gegevens die wij in het kader van het financieel toezicht beoordelen en verzamelen.

Recent is de website ge-update met gegevens uit de begrotingen 2015. Bovendien heeft de website een facelift ondergaan en is gebruikersvriendelijker gemaakt. Een goede aanleiding de website weer eens te bezoeken.

Vooruitlopend op regelgeving hebben wij in de begrotingsbrieven 2015 kengetallen opgenomen die iets zeggen over de financiële structuur van gemeenten. Aan de kengetallen zijn oordelen verbonden. In een document op de website hebben wij deze oordelen per kengetal en per gemeente opgenomen. Hierdoor is het voor u mogelijk uw gemeente met andere te vergelijken.

Net als vorig jaar is er ook weer een factsheet gemaakt met de financiële ontwikkelingen op Gelders niveau. Deze factsheet is ook op de website terug te vinden.

Tweemaal per jaar wordt de databank uitgebreid met begrotings- of jaarrekening gegevens. Onze contacten bij gemeenten stellen wij dan op de hoogte. Op de website is echter meer relevante informatie te vinden met betrekking tot gemeentefinanciën. Regelmatig worden documenten of nieuwsitems toegevoegd. Als u hiervan ook een bericht wilt ontvangen, kunt u uw e-mailadres achterlaten op de website. U ontvangt dan van ons een bericht wanneer er nieuwe items op de website staan.

Met vriendelijke groeten,
Provincie Gelderland
Afdeling Kwaliteit Openbaar Bestuur / IBT

Met vriendelijke groeten,

Gerrit Scholten
Adviseur Gemeentefinanciën | Afdeling Kwaliteit Openbaar Bestuur (KOB)| Team Interbestuurlijk Toezicht (IBT) | 026-359 98 72 | Werkdagen ma t/m vr van 07.30-16.00 uur | g.scholten@gelderland.nl |Meer informatie: www.gelderland.nl/financieeltoezicht

provincie Gelderland

postadres: Postbus 9090, 6800 GX Arnhem
PS: De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De financiële gegevens van Gelderse gemeenten on-line vergelijken? Kijk op http://ftgelderland.databank.nl/

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print!

**** Disclaimer ****

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Agenda voor de bijeenkomst in de Raadzaal

Datum: woensdag 29 april 2015
Aanvang: 17:30

Burgerronde

Inspraak van burgers

Kamerronde

Debatstuk GroenLinks: Lokale variant op basisinkomen

Debatstuk GroenLinks Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront: Hoe maken we van de oudste stad de mooiste stad?

Brief: Notitie groei en krimp

Inspectie en handhaving bebouwing n.a.v. brand OC Huismanstraat
Op verzoek van D66

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inspraak van burgers

Bijlage - Overzicht burgerronde 29 april 2015 (pdf)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Debatstuk GroenLinks: Lokale variant op basisinkomen
Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen (pdf)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Debatstuk GroenLinks Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront: Hoe maken we van de oudste stad de mooiste stad?

Voorstel - Debatstuk besluitronde Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront Hoe maken we van de oudste stad de mooiste stad (pdf)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Brief: Notitie groei en krimp
Brief aan de raad - Notitie Groei en Krimp (pdf)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inspectie en handhaving bebouwing n.a.v. brand OC Huismanstraat
Op verzoek van D66
Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. Huismanstraat (pdf)
Brief aan de raad - Vos Commentaar brand De Notenhout (pdf)
Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie (pdf)
Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout (pdf)
Brief aan de raad - Vos opnieuw desinformatie gemeenteraad over brand De notenhout (pdf)
Brief aan de raad - Vos Urgente noodsituatie brandweerzorg Nijmegen e.o. (pdf)
Brief aan de raad - Ontvangstbevestiging aan dhr.Vos over brief inzake brand O.C.Huismanstraat (pdf)
Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ (pdf)

Bijlage - Overzicht burgerronde 29 april 2015

Overzicht

van insprekers en vragen vragenhalfuurtje

aangemeld voor de Politieke Avond
van de Raad van de gemeente Nijmegen
op woensdag **29 april**
in het Stadhuis.

INSPREKERS Raadzaal 17.30 – 18.00 uur

Debatstuk GroenLinks: Lokale variant op basisinkomen

- De heer P.J.H.M. Theeuwen
- De heer A. Peters
- De heer F. Fonk
- Mevrouw L. Beentjes

D22 d.d. 24 maart 2015 van de burgemeester inzake Burgerjaarverslag 2014 en Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen (54/2015)

- R. Barends, namens PSP '92 en Nieuw Democratisch Nijmegen

VRAGENHALFUURTJE BURGERRONDE Traianuskamer 17:30 – 18:00 uur

Vragen Liberaal Nijmegen:

De bestrating van Plein 44 is al lange tijd een zorgen kindje voor de hele stad. Voor alle mensen is dit plein lastig begaanbaar. In de kamerronde van 15 april jl. hebben we gevraagd aan de wethouder om, tijdelijk, rubberen matten of iets dergelijks neer te leggen zodat in ieder geval een aantal stroken begaanbaar zijn. Het antwoord hierop van de wethouder was negatief.
Maar aangezien de bestrating waarschijnlijk pas na de zomer opnieuw wordt gelegd en we graag willen dat het plein voor iedereen begaanbaar wordt willen we u de volgende vragen stellen

1. Waarom is het college zo stellig in haar weigering om dit plein begaanbaar te maken?
2. Er hebben tijdelijk rode matten gelegen op het plein, die maakte het plein nog slechter begaanbaar. Waarom konden deze matten wel en nieuwe, goed begaanbare (rubberen) matten niet?
3. Kan de wethouder aangeven wat de kosten zouden zijn om een paar stroken met rubberen matten neer te leggen zodat het plein weer voor iedereen begaanbaar is?

Vragen PvdA:

De reacties op het artikel gepubliceerd in de Gelderlander van 21 april jl. ('de Waalkade van 35 jaar geleden') over de versnelde oplevering van de Lentse nevengeul en het rivierpark eromheen, waren uitsluitend positief.

Dit bevestigt de urgentie. Het is meer dan duidelijk dat we aan de slag moeten, dat we een ander terrein moeten vinden voor evenementen en de Waalkade moeten teruggeven wat ze verdient: Schoonheid. Niets meer dan lof dat er daarom een ambtelijke werkgroep mee aan de slag is gegaan.

Echter, de wethouder heeft bevestigd dat de nieuwe Waalkade, aan de nevengeul, eerder klaar is dan verwacht. Eind dit jaar wordt het al opgeleverd. Hiervoor is dan ook een denkgroep samengesteld, bestaande uit andere ambtelijke krachten dan de werkgroep voor de Waalkade.

De fractie van de Partij van de Arbeid zou het goed vinden om de ontwikkeling van de oude Waalkade en de nieuwe Waalkade samen te voegen. De twee zijn immers onlosmakelijk aan elkaar verbonden en kunnen elkaar juist versterken, mits goed afgestemd.

Om versterking te realiseren lijkt het ons daarom goed om op een vroeg stadium al optimale afstemming te realiseren. Dit leidt tot de volgende vragen aan het college:

1. Bent u het eens dat de oude Waalkade en de nieuwe Waalkade niet twee op zichzelf staande projecten zijn maar onlosmakelijk aan elkaar zijn verbonden?
2. Zou het college het een meerwaarde vinden om de werkgroep en de denktank samen te voegen en zo met een integraal plan komen voor beide kades?

Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen

Toelichting over de behandeling van:

Debatstuk "Lokale variant op basisinkomen"

Van:	Lisa Westerveld en April Ranshuijsen (GroenLinks)		
Doel:	Opinievorming		
Toelichting:	**1. Debatstuk GroenLinks "Lokale variant op basisinkomen"** Namens de fractie van GroenLinks hebben Lisa Westerveld en April Ranshuijsen het debatstuk "Pilot lokaal experiment basisinkomen" ingediend. De fractie van GroenLinks wisselt over de inhoud van dit stuk graag in een kamerronde van gedachten met de andere fracties. Vanwege de motivatie om met andere fracties van gedachten te wisselen en daarbij geen portefeuillehouder uit te nodigen heeft de agendacommissie besloten dit debatstuk ook op die wijze te programmeren. **2. Samenvatting** GroenLinks voert in het stuk een aantal redenen op voor invoering van een pilot van een ander systeem van sociale zekerheid, oftewel een 'lokale variant op het basisinkomen'. De fractie voert over de wenselijkheid daarvan graag een discussie met de andere fracties. GroenLinks concludeert dat een eenvoudiger systeem gewenst is. Minder regels zorgen volgens de fractie voor minder bureaucratie, eenvoudiger aanvraagprocedures, en minder stress bij de aanvragers. Ook wil GroenLinks een systeem dat volgens de fractie meer kansen biedt. Op basis van de 'Participatiewet art. 83. Innovatie' kan worden afgeweken van landelijke wetgeving in het kader van het uitvoeren van een experiment. Daarom wil de fractie graag van gedachten wisselen over de mogelijkheid om een lokale proef uit te voeren waarbij bijstandsgerechtigden een vast bedrag per maand krijgen, die in tegenstelling tot de huidige situatie onvoorwaardelijk is. Een andere of aanvullende optie is om zzp'ers mee te nemen in de proef. Tijdens deze proef worden een aantal zaken gemeten: 1. Nemen de uitvoeringslasten voor de gemeente af wanneer deze proef wordt uitgevoerd 2. Vinden de deelnemers eerder werk of starten ze eerder een eigen bedrijf op 3. Verbetert het welbevinden van de deelnemers De fractie van GroenLinks legt de volgende vragen voor aan de andere Nijmeegse fracties: 1. Bent u het met GroenLinks eens dat het wenselijk is om een minder bureaucratisch en ingewikkeld systeem van sociale zekerheid in te richten? 2. Wat zijn uw ideeën ten aanzien van het voorstel dat wij hiervoor schetsen en welke doelstellingen zou u willen voorstellen? 3. Wanneer is een dergelijk experiment volgens u geslaagd? **3. Procedure ten aanzien van een debat in de kamerronde** Op grond van artikel 15 lid 3 van de Verordening burgerronde en raadskamers kunnen raadsleden of fractievolgers een verzoek doen om een debat over een bepaald onderwerp te voeren in de kamerronde. Dat verzoek dient te worden ondersteund door tenminste één raadslid of fractievolger van een andere fractie. In dit geval wordt het verzoek ondersteund door de fractie van de PvdA. Ook dient aan het debat een schriftelijk stuk ten grondslag te liggen. Dat is in dit geval het discussiestuk "Lokale variant op basisinkomen". Tijdens de kamerbespreking kunnen de fracties over dit discussiestuk van gedachten wisselen. De raadskamer kan aan het einde van de kamerbespreking indien gewenst een behandeladvies geven ten aanzien van het vervolg.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Lisa Westerveld l.westerveld@groenlinks.nijmegen.nl April Ranshuijsen a.ranshuijsen@gmail.com	**Tel. steller:**	06 42375501 06 18146327
Bijlagen:	1. Debatstuk 'Lokale variant op basisinkomen' van L. Westerveld en A. Ranshuijsen (GroenLinks) inclusie bijlagen		

Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen

Debatstuk lokale variant op basisinkomen

Debatstuk ten behoeve van gedachtewisseling tussen de fracties in de gemeenteraad van Nijmegen op 29 april

Inleiding

Nederland heeft een ingewikkeld stelsel van sociale zekerheid, uitgewerkt in een veelvoud van wet- en regelgeving. We kennen bijvoorbeeld regelingen voor mensen die (deels) arbeidsongeschikt zijn zoals de WWB, WAZ, WGA, WIA en Wajong. Er zijn (subsidie)regelingen voor ouderen zoals de AOW, subsidieregelingen voor minima zoals huur- en zorgtoeslag. En daarnaast kennen we ook allerlei andere regels die afhangen van iemands leeftijd en omstandigheden. Schoolgeld, studiefinanciering en kindgebonden toeslagen zijn hier voorbeelden van. Om het extra ingewikkeld te maken ligt de uitvoering van een aantal regelingen bij het rijk, voor de uitvoering van andere regelingen is de gemeente verantwoordelijk. Vaak hangt de aanspraak op toeslagen af van het al dan niet toekennen van weer andere subsidies. Dat maakt het systeem ingewikkeld, bureaucratisch en ondoorzichtig. In bijlage 1 hebben wij een aantal voorbeelden op een rij gezet.

Nu gemeenten steeds meer verantwoordelijkheden krijgen op het gebied van arbeidsmarktparticipatie, merken we als Nijmeegse raad ook hoe ingewikkeld het systeem is en hoe moeilijk beoogde doelstellingen zijn te meten.

Een van de grote kritiekpunten is dat zowel de uitvoerders als de ontvangers met een enorme bureaucratische last worden opgezadeld. Hoe meer ondersteuning iemand nodig heeft, hoe meer tijd die persoon kwijt is met het opzoeken van informatie, het invullen van formulieren en het langsgaan bij instanties. Tekenend voor de complexiteit van het systeem is de formulierenbrigade van het Interlokaal. Zij helpen mensen die recht hebben op toeslagen met de aanvraag en wijzen mensen op het bestaan van deze toeslagen.

Wanneer iemand gebruik maakt van een regeling, zitten hier allerlei voorwaarden aan. Bijna altijd zijn dat financiële voorwaarden (een inkomen mag dan niet boven een bepaald bedrag uitkomen), maar vaak gaan de eisen die de overheid stelt verder. Zo worden in toenemende mate voorwaarden gesteld aan (het inkomen van) inwonende kinderen of andere huisgenoten.

Een duidelijk voorbeeld van mensen die gebruik maken van een sociale regeling en daardoor aan tal van normen en regels moeten voldoen, zijn de uitkeringsgerechtigden. Deze regels kunnen voor mensen uit deze groep forse financiële gevolgen hebben wanneer zij (bewust of onbewust) een misstap maken. Het verkeerd zetten van een vinkje kan als gevolg hebben dat iemand wekenlang bezig is om dit weer recht te zetten. De vraag is of dit systeem - gebaseerd op repressie en wantrouwen - wel langer houdbaar is. Diverse onderzoeken zetten hier vraagtekens bij. Onderzoek van de Ombudsman[1] inzake de fraudewet laat bijvoorbeeld zien dat steeds groter wordende repressie en stressfactoren juist het tegenovergestelde bereiken.

[1] *Geen fraudeur, toch boete,* Nationale Ombudsman, december 2014

Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen

Daarnaast is het huidige systeem eenzijdig gefocust op het vinden van fulltime, betaald werk. Ander werk dat nuttig is voor zowel de ontwikkeling van iemand zelf als ook de maatschappij, wordt juist ontmoedigd. Mensen worden nu gestraft als ze actief worden en bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of deels betaald werk willen doen. Terwijl het in onze ogen juist goed is om ondernemerschap en actief burgerschap zoveel als mogelijk te stimuleren.

Onze conclusie is dat ook dat een eenvoudiger systeem is gewenst. Minder regels zorgen voor minder bureaucratie, eenvoudigere aanvraagprocedures, en minder stress bij de aanvragers. En we willen een systeem dat mensen kansen biedt.

Basisinkomen

Het begrip ‘basisinkomen’ houdt kort gezegd in dat mensen een bepaalde geldsom krijgen die voldoende is om van te leven. Zonder dat voorwaarden worden gesteld. Op steeds meer plaatsen ontstaat een discussie over lokale pilots met het basisinkomen. Partijcongressen van GroenLinks, D66 en PvdA hebben moties aangenomen over dit onderwerp.

Er zijn een aantal argumenten voor een basisinkomen: (1) de inkomensondersteuning (met alle verschillende regelingen) vereenvoudigen en (2) rechtvaardiger maken en het gemakkelijker maken voor mensen om geheel of gedeeltelijk weer te participeren aan de samenleving (al dan niet via betaald of vrijwilligerswerk).

GroenLinks Nijmegen vindt het de moeite waard om te kijken of een lokale variant op het basisinkomen, in onze stad wenselijk is. Meer over de ideeën die wij daarbij hebben staan in de tweede bijlage, die de tekst bevat van een opinieartikel dat wij schreven voor De Gelderlander op 26 januari 2015. Dit artikel en andere berichtgeving heeft veel stof doen opwaaien en inmiddels heeft GroenLinks zo’n 150 mailadressen van personen die op de hoogte willen worden gehouden van ons voorstel een lokale pilot met het basisinkomen mogelijk te maken. Dit zijn bijstandsgerechtigden, maar ook ondernemers en andere betrokken Nijmegenaren. Het thema leeft in Nijmegen en samen met inwoners denken wij graag na over een ander systeem. Daarnaast hebben we enkele tientallen voorbeelden verzameld van mensen die gebaat zijn bij een ander systeem van inkomensondersteuning.

Op een door GroenLinks georganiseerde discussieavond in februari wisselden wij met de aanwezigen van gedachten over de voorwaarden van een lokaal experiment. Hier werd duidelijk voorkeur gegeven aan een proef met een brede groep Nijmegenaren, ook om de proef zuiver te houden.

Landelijke regelgeving

Een van de beren op de weg is landelijke wetgeving. Gemeenten zijn verplicht een aantal wetten uit te voeren en mogen hier niet zomaar van afwijken. Een mogelijke kans om in Nijmegen een innovatief experiment te doen wordt geboden door Artikel 83 van de participatiewet (bijlage 3). Dit artikel zegt dat gemeenten met een experiment mogen afwijken van bepaalde voorwaarden in de wet.

Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen

Participatiewet, artikel 83, lid 1:
Bij algemene maatregel van bestuur kan bij wijze van experiment, met het oog op het onderzoeken van mogelijkheden om deze wet met betrekking tot de arbeidsinschakeling en de financiering doeltreffender uit te voeren, worden afgeweken van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 6 tot en met 10, 31, tweede lid, en paragraaf 7.1. Bij toepassing van de eerste volzin wordt bij algemene maatregel van bestuur geregeld op welke wijze en gedurende welke periode van welke artikelen van de wet wordt afgeweken.

Het gaat hier om een limitatieve opsomming van zaken waar geëxperimenteerd mee mag worden, zoals arbeidsinschakeling, sociale activering, de startkwalificatie en loonkostensubsidie (art. 6, lid 1). Voor zover wij nu kunnen beoordelen mag - omdat artikel 83 een gelimiteerde opsomming geeft – niet worden geëxperimenteerd met onderwerpen zoals de inlichtingenplicht, boetes en maatregelen (of het afschaffen daarvan) en uitkeringsnormen. Terwijl wij deze zaken juist van belang vinden in een proef die gaat kijken of administratieve lasten en uitvoeringskosten omlaag gaan.

Daarom zal de uiteindelijke uitvoering van een lokaal experiment, afhangen van de bereidwilligheid om deze wet aan te passen. Er zijn inmiddels verschillende groepen actief die bezig zijn met een actieve lobby richting het Ministerie van Sociale Zaken.

Terug naar Nijmegen
In Nijmegen hebben we momenteel rond de 15.000 werkzoekenden, ongeveer 6500 personen kregen in 2014 een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB)

Met deze notitie beogen wij geen discussie in de Nijmeegse raad over de wenselijkheid van een basisinkomen voor alle Nederlanders, of zelfs voor alle Nijmegenaren. Zelfs al zou de raad hier positief tegenover staan, dan nog is dit niet uitvoerbaar. Wel voeren wij graag een discussie over de wenselijkheid van een ander systeem van sociale zekerheid. Wij hebben de volgende uitgangspunten voor ogen:

- Vriendelijker, dus de benadering van uitkeringsgerechtigden is positiever;
- Eenvoudiger, dus een vermindering aan regels waardoor het systeem transparanter wordt, minder administratieve lasten met zich meebrengt en daardoor ook minder uitvoeringskosten;
- Uitgaat van wat mensen kunnen; vrijwilligerswerk, mantelzorg, het opzetten van een bedrijf, (kleine of tijdelijke) betaalde banen en ondernemerschap worden gestimuleerd in plaats van ontmoedigd.

We beseffen ons terdege dat deze discussie raakt aan de vraag hoeveel geld we willen investeren om iemand aan een baan te helpen. Daar willen wij alvast een voorschot op nemen: wat GroenLinks betreft heeft de gemeente een belangrijke verantwoordelijkheid bij het helpen van mensen om een baan te vinden. Wij vragen ons wel af of we het juiste doen om mensen te helpen en denken dat een andere aanpak wenselijk is.

Daarom wisselen wij graag van gedachten over de mogelijkheid een lokale proef uit te voeren waarbij bijstandsgerechtigden een vast bedrag per maand krijgen (bijvoorbeeld minimaal het bedrag van de huidige uitkering). In tegenstelling tot de huidige situatie krijgen zij dit bedrag onvoorwaardelijk: dat wil zeggen dat zij niet verplicht zijn te

solliciteren, vrijwilligerswerk te verrichten of een tegenprestatie te doen. Bedragen die worden verdiend naast deze uitkering, mogen de deelnemers tot een bepaald bedrag, houden en worden niet afgetrokken.

Een andere of aanvullende optie is om ZZP'ers mee te nemen in deze proef. Dit zijn vaak mensen met onzekere en wisselende inkomsten. Een basisinkomen kan mensen uit deze groep ook helpen om financieel een stabielere situatie te krijgen.

Tijdens deze proef worden een aantal zaken gemeten:

- of de uitvoeringslasten voor de gemeente afnemen wanneer deze proef wordt uitgevoerd;
- of de deelnemers eerder werk vinden of eerder een eigen bedrijf opstarten;
- of het welbevinden van de deelnemers verbetert.

GroenLinks is voornemens om een initiatiefvoorstel te maken samen met betrokkenen en deskundigen. Graag horen van de andere Nijmeegse raadsfracties het volgende:

- Bent u het met GroenLinks eens dat het wenselijk is om een minder bureaucratisch en ingewikkeld systeem van sociale zekerheid in te richten?
- Wat zijn uw ideeën ten aanzien van het voorstel dat wij hiervoor schetsen en welke doelstellingen zou u willen voorstellen?
- Wanneer is een dergelijk experiment volgens u geslaagd?

Wij hopen op een constructieve bespreking.

Met vriendelijke groet,

Namens de fractie van GroenLinks Nijmegen

Lisa Westerveld en April Ranshuijsen

Bijlage 1) een aantal feiten en cijfers

Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen

Regelingen
"Veel regelingen zijn speciaal gericht op mensen met inkomens rond het minimum. Ze hebben een laag inkomen dat op allerlei manieren wordt aangevuld met voorzieningen vanuit de gemeente of rijksoverheid. Voor al die voorzieningen gelden specifieke voorwaarden. Valt één van die voorzieningen weg, dan is het budget direct niet meer sluitend; reserves zijn er zelden. Het op orde houden van dit inkomen vergt meer inzicht in, en vaardigheid met, al die regelingen dan veel van de betrokkenen hebben. Het goed beheren van het huishoudbudget is zo behoorlijk lastig. Door allerlei verrekeningen, verhogingen vanwege betalingsachterstanden en steeds hogere sancties vanwege het niet voldoen aan steeds ingewikkelder administratieve verplichtingen, komen mensen nog sneller in (onnodig) grote problemen." *Bron: 'In het krijt bij de overheid', Nationale Ombudsman 2013*

Voorbeeld gezinsbudget alleenstaande ouder

Het gezinsbudget van een alleenstaande ouder (twee kinderen van 9 en 16 jaar) met een deeltijdbaan en een aanvullende bijstandsuitkering (WWB) met een huurwoning kan er zo uitzien: loon aanvullende WWB, voorlopige teruggave, heffingskortingen, huurtoeslag, zorgtoeslag, kinderbijslag, kindgebonden budget, belastingteruggave n.a.v. aangifte, tegemoetkoming studiekosten, kwijtschelding gemeentelijke en waterschapsbelasting, sportbijdrage en langdurigheidstoeslag.

Deze alleenstaande ouder ontvangt twaalf inkomenselementen, afkomstig van acht instanties. Daarvoor moeten achttien (digitale) formulieren per jaar worden ingevuld en ontvangt het gezin tachtig betalingen per jaar. De administratieve lasten voor iemand met een minimuminkomen zijn daardoor enorm hoog.[16]

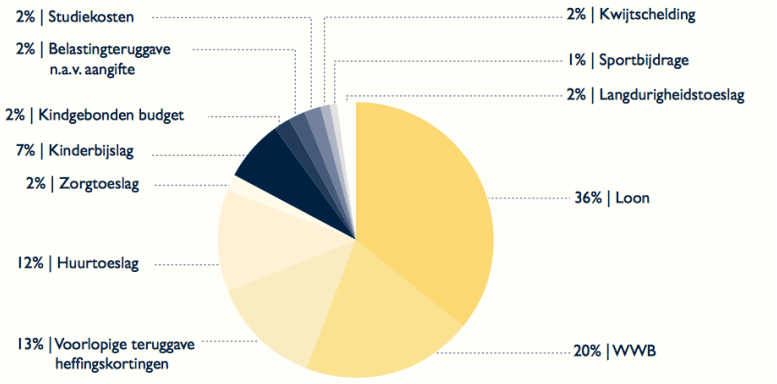

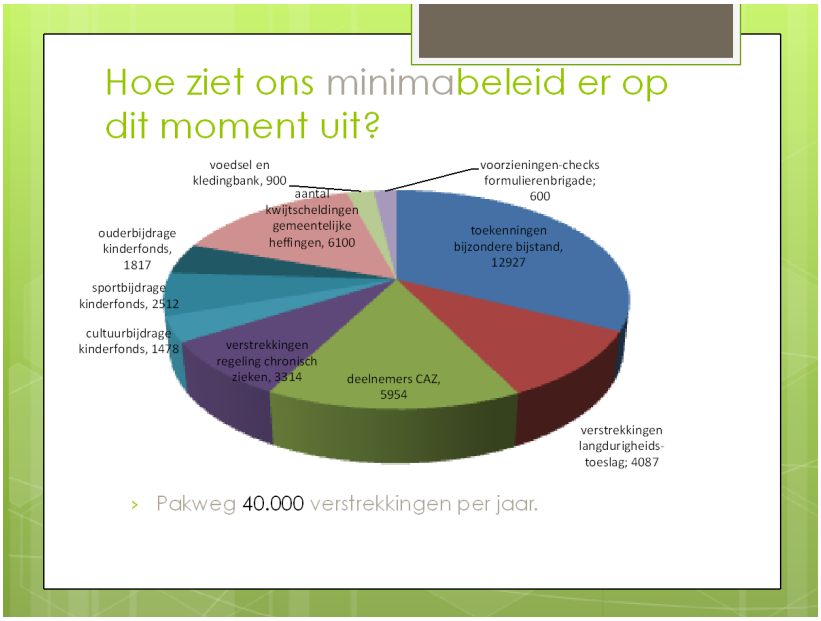

Bron: Gemeentebegroting

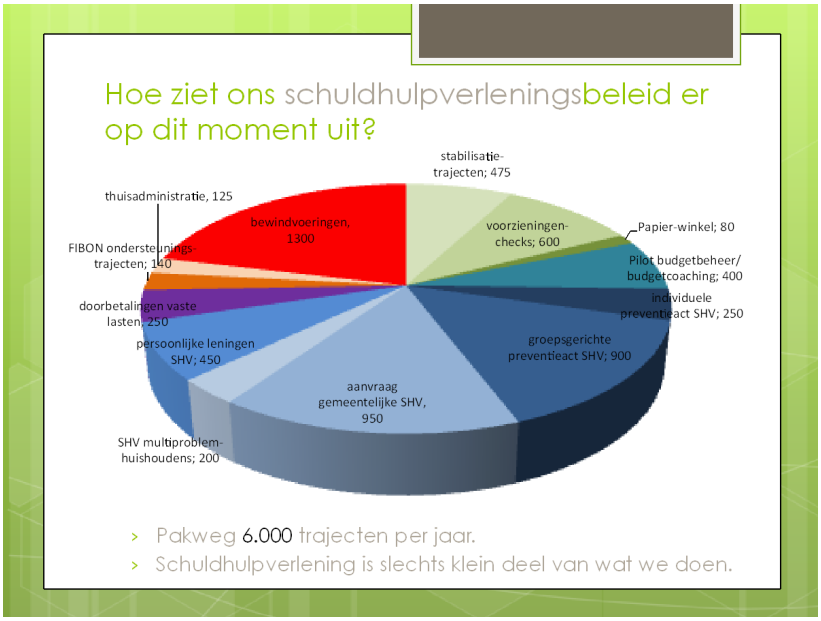

Bron: Gemeentebegroting

Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen

De totale begrote lasten van het programma Inkomen en Armoedebestrijding komen uit op € 144,4 mln (2015). Veruit het grootste deel (€ 125,8 mln) betreft de budgetten voor uitkeringsgerechtigden en minima (diverse uitkeringen, verstrekkingen, schuldhulpverlening). De gemeentelijke uitvoeringslasten bedragen per saldo ongeveer € 18,6 mln.

Inkomen & Armoedebestrijding	Rekening	Begroot				
Bedragen * 1.000.000	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Financiële Lasten per product						
Armoedebestrijding	16,9	17,5	18,4	18,3	18,2	18,2
Inkomen	111,5	121,8	125,9	125,8	122,5	122,4
Totaal Lasten Programma	**128,4**	**139,3**	**144,4**	**144,1**	**140,7**	**140,6**
Financiële Baten per product						
Armoedebestrijding	1,4	1,3	0,9	0,9	0,9	0,9
Inkomen	99,3	108,3	112,4	113,0	110,6	110,6
Totaal Baten Programma	**100,7**	**109,5**	**113,3**	**114,0**	**111,5**	**111,5**
Totaal programma	**-27,7**	**-29,8**	**-31,1**	**-30,1**	**-29,1**	**-29,1**

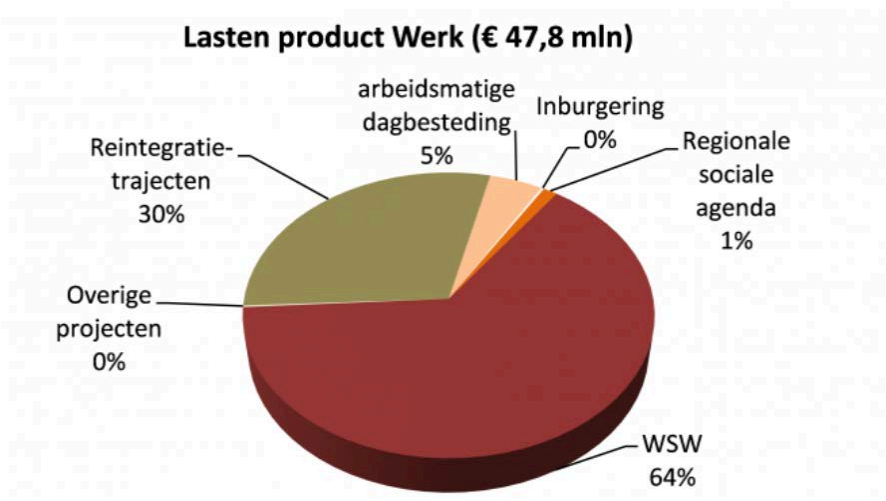

Bron: Gemeentebegroting 2015 - 2018

Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen

Bijlage 2) Opinieartikel De Gelderlander – 26 januari 2015

De voordelen van minder regels

De Nijmeegse gemeenteraad spreekt woensdag 28 januari wederom over de Participatiewet. Verschillende notities en verordeningen moeten nog worden vastgesteld om te voldoen aan de door het Kabinet doorgevoerde Participatiewet die per 1 januari is ingegaan.

De wet is vooral bekend vanwege de omstreden tegenprestatie, de verhuisverplichting en de keiharde sancties. Ook wordt de kostendelersnorm ingevoerd: wanneer een bijstandsgerechtigde met één of meer personen boven de 21 jaar in huis woont wordt de uitkering in veel gevallen lager. In Nijmegen worden het komende halfjaar ongeveer 1300 situaties opnieuw beoordeeld. Een flinke klus met de verwachting dat een groot deel van deze mensen gekort wordt op hun uitkering.

Bovenstaande laat zien wat mis is met ons stelsel van sociale zekerheid. We hebben een ingewikkeld, inefficiënt en bureaucratisch systeem opgetuigd dat uitgaat van wantrouwen en onwil. Het ontvangen van een uitkering is aan enorm veel regels gebonden. En wie regels stelt moet ze kunnen handhaven. Daardoor is een heel circuit aan bureaucratische en logge controlemechanismen opgetuigd. De Fraudewet die zijn doel totaal voorbij is geschoten is hier ook een goed voorbeeld van.

Op onze oproep om een lokale proef met het basisinkomen te starten (Gelderlander, 10 januari) kregen we een stroom aan reacties. Van principieel voorstanders van een onvoorwaardelijk basisinkomen, tot mensen met een uitkering die tegen regels aanlopen. Zo mailde iemand: "*…pogingen om zelf een klein beetje geld te verdienen worden nou niet bepaald gewaardeerd. De kleinste administratieve fout wordt afgestraft en op je inkomen gekort (…) Als je pech hebt krijg je een boete gelijk aan het bruto inkomen voor die periode".* Dit kan volgens ons nooit de bedoeling zijn.

Het begrip 'basisinkomen' houdt kort gezegd in dat mensen een bepaalde geldsom krijgen die voldoende is om van te leven. Zonder dat voorwaarden worden gesteld. De discussie ontstaat recent weer op verschillende plaatsen. In Zwitserland zijn ze al een stap verder, daar wordt binnenkort een referendum uitgeschreven voor het landelijk invoeren van een onvoorwaardelijk basisinkomen voor iedereen. Steeds meer mensen ervaren dat het huidige systeem niet langer houdbaar is. Dat de tijd rijp is voor verandering. En omdat verandering vaak van onderop moet komen, willen wij dat Nijmegen een van de pioniers is.

Een lokaal experiment is interessant omdat de gemeente verantwoordelijkheid is voor mensen in de bijstand en de begeleiding naar werk. In de regio Nijmegen waren in 2014 rond de 15.000 mensen werkloos en ontvingen ruim 6500 van hen een Wwb-uitkering. Jaarlijks geeft Nijmegen bijna 17 miljoen uit aan alles wat met re-integratie te maken heeft. Rond de 600 personen vinden hierdoor (tijdelijk) werk. Reden genoeg om te kijken naar de effectiviteit van de bestaande instrumenten.

Wij denken dat een versimpeling van regelgeving, gebaseerd op belonen en vertrouwen, meer uit mensen haalt en uiteindelijk goedkoper is dan het huidig systeem. Daarom willen wij graag een proef met een variant op het basisinkomen, alleen hierdoor kunnen we zien of het werkt. Te denken valt aan een kleinschalige variant met bijvoorbeeld bijstandsgerechtigden die zich vrijwillig aanmelden.

Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen

Dit levert een aantal voordelen op:

- Een versimpeling van het inkomenssysteem;
- Stimuleren van creativiteit en ondernemerschap;
- Stimulering van eigen regie, verantwoordelijkheid en participatie;
- Vermindering van problemen;
- Minder kosten voor de gemeente aan (schuld)hulpverlening. Zorgkosten dalen wanneer mensen beter hun in vel zitten. Minder kosten voor controles en re-integratie.

Ook zijn er risico's:

- Doordat de arbeidsmarkt er niet goed voor staat is het moeilijk extra inkomen te verwerven;
- Het is onbekend wat de uitvoeringskosten zijn, dus eenmalig moet de gemeente geld vrij maken;
- Oneerlijke concurrentie, vooral in het geval iemand zo veel bijverdient dat zijn inkomen die van fulltime werkenden overstijgt. Dat kan worden ondervangen door in de pilot voorwaarden te stellen waardoor oneerlijke concurrentie zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Over bovenstaand idee moet goed worden gesproken met belanghebbenden en experts. En er moet breed draagvlak voor zijn. Haagse wetgeving staat nog in de weg, maar ook daar zullen ze moeten inzien dat verandering nodig is. Open staan voor innovatieve experimenten wordt makkelijker als vanuit de samenleving de roep om verandering groter wordt. Laten we vooral starten met een goede en constructieve discussie.

April Ranshuijsen & Lisa Westerveld, GroenLinks Nijmegen

Bijlage 3) Participatiewet Artikel 83. Innovatie

- 1. Bij algemene maatregel van bestuur kan bij wijze van experiment, met het oog op het onderzoeken van mogelijkheden om deze wet met betrekking tot de arbeidsinschakeling en de financiering doeltreffender uit te voeren, worden afgeweken van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 6 tot en met 10, 31, tweede lid, en paragraaf 7.1. Bij toepassing van de eerste volzin wordt bij algemene maatregel van bestuur geregeld op welke wijze en gedurende welke periode van welke artikelen van de wet wordt afgeweken.

- 2. Een experiment als bedoeld in het eerste lid duurt ten hoogste drie jaar. Indien, voor een experiment is afgelopen, een voorstel van wet is ingediend bij de Staten-Generaal om het experiment om te zetten in een structurele wettelijke regeling, kan het experiment worden verlengd tot het tijdstip waarop het voorstel van wet in werking treedt. De tweede volzin van het eerste lid is van overeenkomstige toepassing.

Voorstel - Debatstuk GroenLinks Lokale variant basisinkomen

- 3. Onze Minister kan op hun verzoek gemeenten aanwijzen die deelnemen aan een experiment. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld met betrekking tot de toepassing van deze bevoegdheid.

- 4. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de uitvoering van een experiment en voorzieningen worden getroffen voor zich gedurende een experiment voordoende onvoorziene gevallen.

- 5. Onze Minister zendt uiterlijk drie maanden voor het einde van een experiment aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van het experiment in de praktijk alsmede een standpunt inzake de voortzetting ervan anders dan als experiment. Indien een experiment eerder wordt beëindigd dan oorspronkelijk beoogd, zendt Onze Minister, in afwijking van de eerste volzin, uiterlijk twee maanden na de beëindiging van dat experiment een verslag als bedoeld in de eerste volzin aan de Staten-Generaal.

- 6. De voordracht voor krachtens dit artikel vast te stellen algemene maatregelen van bestuur wordt niet eerder gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd.

Voorstel - Debatstuk besluitronde Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront Hoe . . .

Toelichting over de behandeling van:

Debatstuk "Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront: Hoe maken van de oudste de mooiste stad?"

Van:	Noël Vergunst (GroenLinks) d.d. 9 april 2015		
Doel:	Opinievorming		
Toelichting:	**1. Debatstuk GroenLinks "Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront: Hoe maken van de oudste de mooiste stad?"** Namens de fractie van GroenLinks heeft Noël Vergunst het debatstuk "Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront: Hoe maken van de oudste de mooiste stad?" ingediend. Met dit debatstuk wil GroenLinks graag met de andere fracties van gedachten wisselen over de ruimtelijke en cultuurhistorische ambities in het Waalfront. **2. Samenvatting** In het debatstuk schetst de steller eerst een historisch overzicht van de ontwikkelingen van het Waalfront. Daarna wordt ingegaan op welke acties tot nu toe zijn ondernomen naar aanleiding van de wensen, besluiten en uitspraken van de raad inzake ruimtelijke en cultuurhistorische ontwikkeling in het gebied. Zo wijst de indiener onder meer op de unaniem aangenomen motie van september 2014 'Groen Verbindt' over het groen en de aansluiting van de omgeving. GroenLinks wil met andere fracties in gesprek in hoeverre de raad tevreden kan zijn over de uitvoering van de motie. Het debatstuk eindigt met acht vragen aan de andere fracties onder meer over de uitvoering van geuite wensen en ambities in het Waalfront. **3. Procedure ten aanzien van een debat in de kamerronde** Op grond van artikel 15 lid 3 van de Verordening burgerronde en raadskamers kunnen raadsleden of fractievolgers een verzoek doen om een debat over een bepaald onderwerp te voeren in de kamerronde. Dat verzoek dient te worden ondersteund door tenminste één raadslid of fractievolger van een andere fractie. In dit geval wordt het verzoek ondersteund door de fractie van de D66. Ook dient aan het debat een schriftelijk stuk ten grondslag te liggen. Dat is in dit geval het discussiestuk "Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront: Hoe maken van de oudste de mooiste stad?" Tijdens de kamerbespreking kunnen de fracties over dit discussiestuk van gedachten wisselen. De raadskamer kan aan het einde van de kamerbespreking indien gewenst een behandeladvies geven ten aanzien van het vervolg.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Noël Vergunst vergunst@gmail.com	**Tel. steller:**	06 15002866
Bijlagen:	1. Debatstuk 'Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront: Hoe maken van de oudste de mooiste stad?' van N. Vergunst d.d. 9 april 2015 2. Motie GroenLinks – Groen verbindt: een groene brug tussen Waterkwartier en de Waal d.d. 17 september 2014		

Voorstel - Debatstuk besluitronde Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront Hoe . . .

Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront
Hoe maken we van de oudste stad de mooiste stad?

Debatstuk over de bouwplannen en cultuurhistorie in Waalfront

Noël Vergunst (GroenLinks Nijmegen)

9 april 2015

Van Masterplan tot Brugkwartier

Inleiding
We bouwen in het Waalfront een bijzondere wijk, waar wonen, recreëren, werken en cultuur gecombineerd wordt op een unieke locatie. Het is echter ook vanuit cultuurhistorisch oogpunt een bijzonder gebied. In dit debatstuk wil ik met andere fracties in gesprek over de ruimtelijke en cultuurhistorische ambities van het Waalfront. In september 2014 heeft de raad unaniem een motie aangenomen over het groen en de aansluiting van de omgeving. Ik wil met andere fracties in gesprek in hoeverre de raad tevreden kan zijn over de uitvoering hiervan. Eerst schets ik een kort historisch overzicht van de ontwikkelingen van het Waalfront. Dan laat ik zien hoe weinig er tot nu toe is gedaan met de wensen, besluiten en uitspraken van de raad. Op het einde leg ik de fracties enkele vragen voor die ik graag beantwoord zou willen zien. Dit kunnen we doen in een hiervoor belegde raadskamer.

Masterplan Waalfront 2007
'Gisteren was ik op de Waal, het was een godendag, de lucht helder en diep blauw, zoo'n dag waarop het fijn is op je rug in het water te liggen en naar boven te kijken en dat je met je hoofd plotseling

Voorstel - Debatstuk besluitronde Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront Hoe . . .

schudt, je armen wijd uit; dat je een kracht in je zelf voelt groeien – een ruim gevoel van vrijheid, 't is net alsof je steeds dieper in het blauw kijkt, - als in oogen wil je erin kijken - een oneindigheid. Deze dagen ben ik eigenlijk een leelijke nietsdoener'.
bron: Joris Ivens in een brief aan Miep Balguerie-Guerin, 1922. Europese Stichting Joris Ivens, Nijmegen

Met dit citaat van de bekendste Nijmeegse kunstenaar Joris Ivens begint het Masterplan Waalfront in 2007[1]. Zo'n honderd jaar heeft het industriegebied Nijmegen-West op afstand gehouden van de Waal. Met het Waalfront wordt niet alleen een industriegebied getransformeerd tot een nieuwe wijk om te wonen, werken en recreëren, het slecht de barrière tussen het Waterkwartier en het water. Met het Waalfront zou gebouwd worden op de plek waar ooit de Romeinse stad Ulpia Noviomagus lag. Rond 1880 was de slechting van de stadsmuren een bevrijding voor de stad en het begin van een historische uitleg die nog steeds het karakter van Nijmegen sterk heeft mede bepaald. Met het Waalfront bevrijdt Nijmegen-West zich en kan zich ontwikkelen tot een aantrekkelijk stadsdeel. De oorspronkelijke ambities van het Waalfront waren:

- het bouwen van 2600 woningen;
- een open en groene omgeving;
- verbinding van de stad met de Waal;
- het Romeinse verleden zou terugkomen in de bouwplannen;
- er zou veel aandacht zijn voor de cultuurhistorie van het landschap, de hoogteverschillen en oude archeologische resten, zoals Fort Krayenhoff.

Verder heeft de gemeente veel moeite gedaan om bewoners te betrekken bij de planvorming. De plannen zijn uiteindelijk goed ontvangen door de stad en gemeenteraad. Na het ontwikkelen van de Waalsprong, zou Nijmegen ook vanuit het Zuiden de Waal benaderen. Na eeuwen met de rug geleefd te hebben naar het water, werd ook door de realisatie van de Nevengeul gesproken van 'Nijmegen omarmt de Waal'[2].

Waalfront 1.2
Na het vaststellen van het masterplan ging de gemeente over tot het verwerven van de grond om te kunnen bouwen. Verder werd hard gewerkt aan de bouw van de nieuwe stadsbrug de Oversteek. Voordat de eerste schop in de grond ging in het Waalfront, werden de gevolgen van de economische crisis duidelijk. Het eerste project, Handelskade, kwam maar niet van de grond. Bovendien moest de gemeente opnieuw in gesprek met het Bouwfonds (tegenwoordig BPD en onderdeel van de Rabo Vastgoedgroep) om de grondexploitatie sluitend te krijgen. Daarop werd het oorspronkelijk masterplan aangepast in een ontwikkelvisie Waalfront 1.2[3] De oorspronkelijk plannen zijn aangepast:

- minder woningen;
- organische ontwikkeling;
- parkeren op straat;
- meer huur- en minder (dure) koopwoningen;
- meer uitgaan van bestaande karakteristieken (gebouwen, groen, plaveisel);
- ontwikkeling van west naar oost;
- dure ontwikkelingen (fort, eiland, kader, waalfrontweg) worden later uitgevoerd (maar zijn niet geschrapt);
- ruimte voor tijdelijk anders bestemmen.

Tegelijkertijd zouden de volgende ambities behouden blijven: behoud waardevolle gebouwen en veel aandacht voor groen en de openbare ruimte. In Waalfront 1.2 worden expliciet de volgende uitgangspunten geformuleerd:

---

[1] Zie http://www2.nijmegen.nl/content/80586/waalfront_krijgt_vorm
[2] http://www2.nijmegen.nl/content/728433/nijmegen_omarmt_de_waal
[3] Zie http://www2.nijmegen.nl/mmbase/attachments/1352060/R20120905IS_d11_CollegeB_W_ontwikkelingsvisie_Waalfront_1.2_en_concept_GREX_2012_en_geheimhouding.pdf

- verbinden van Waterkwartier met Waalfront;
- cultuurhistorie (Romeinen, fort en industrie) komen in de volle breedte terug;
- Waalfront als verlengstuk van de 'levendige' binnenstad;
- Park West verbinden met de Waal.

Op 24 oktober 2012 stelde de raad 21 wensen & bedenkingen[4] vast op de ontwikkelingsvisie Waalfront 1.2, waaronder:
'- De gemeenteraad spreekt de wens uit dat tijdens toekomstige bouwplannen per bouwlocatie (vlek) aan de gemeenteraad inhoudelijke en financiële keuzes voorgelegd worden die de gemeenteraad in staat stellen om zelf een afweging te maken tussen verschillende ruimtelijke kwaliteitsniveaus, zoals parkeerplaatsen, type woningen, openbare ruimte en groen.
- De gemeenteraad spreekt de wens uit dat in kaart gebracht gaat worden hoe de openbare ruimte er uit gaat zien.
- De gemeenteraad spreekt de wens uit dat er voldoende aandacht moet zijn voor cultuurhistorie in de voorliggende Ontwikkelingsvisie.
- De gemeenteraad spreekt de wens uit dat het Cultuurhistorisch Platform Rijk van Nijmegen (CPRN) een serieuze rol krijgt in het kader van de advisering over de omgang met cultuurhistorie binnen het Waalfront.
- De gemeenteraad spreekt de bedenking uit dat het een cultuurhistorische verarming zou zijn als het principe van "*een stratenpatroon geïnspireerd op het geometrisch patroon van wegen zoals de Romeinen dat toepasten in hun steden"* zoals opgenomen in het Masterplan Waalfront 2007 volledig losgelaten zou worden.
- De gemeenteraad spreekt de wens uit dat cultureel ondernemerschap gestimuleerd wordt als tijdelijke invulling qua gebruik van leegstaande panden.
- De gemeenteraad spreekt de wens uit dat ingezet wordt op een permanente "culturele route" door het Waalfront vanaf de Oversteek naar de binnenstad.'

Begin 2014 wordt bekend dat de handelskade eindelijk gebouwd kan worden[5]. De opluchting bij raad en college is groot. Eindelijk komt er geld binnen. Het plan zelf heeft ook brede steun: een compact bouwen dicht bij het water en dicht bij de stad met veel, waaronder ook betaalbare, (huur)woningen.

Bestemmingsplan Brugkwartier
Begin 2014 presenteert het college de planen voor het Brugkwartier[6]. Dit is het eerste nieuwe plan sinds de Handelskade. De reacties zijn teleurstellend. De woonblokken zijn gesloten, ze zorgen niet voor de gewenste verbindingen met de Waal en er wordt niets gedaan met de cultuurhistorie. Het stratenpatroon uit Nijmegen-Oost wordt hier toegepast[7]. In juni 2014 bespreekt de gemeenteraad het stedenbouwkundig programma van eisen en bestemmingsplan Brugkwartier. Uiteindelijk neemt de raad in september unaniem een motie[8] aan waarin het college wordt opgeroepen:
'1. Het groen dat gepland is op de wegen, zodanig aan te leggen dat er sprake is van zoveel mogelijk brede en aaneengesloten groene zones die ook goed aansluiten bij het al aanwezige groen;
2. Daar waar mogelijk openingen te maken in enkele van de nog te realiseren woonblokken in het zuidelijke gedeelte van het plangebied (tussen Waalbandijk en Weurtseweg);

[4] http://www2.nijmegen.nl/mmbase/attachments/1367853/R2012-134wensen_en_bedenkingen_Ontwikkelingsvisie_Waalfront_1.2.pdf
[5] http://www.gelderlander.nl/regio/nijmegen-e-o/nijmegen/bouw-handelskade-bij-waalhaven-start-1.4177705
[6] Voor de bewonerspresentatie zie http://www2.nijmegen.nl/mmbase/attachments/1533923/presentatie_Brugkwartier_inspraakavond_14_januari_2014
[7] De projectontwikkelaar refereert expliciet aan Bottendaal. http://www.koningsdaal.nl/koningsdaal
[8] http://nijmegen.notudoc.nl/cgi-bin/motie.cgi/action=view/id=8221

3. Bij de verdere invulling van het noordelijke gedeelte van het plangebied (tussen Waal en Waalbandijk) voldoende aandacht te geven aan het creëren van groene verbindingszones;
4. Indien het realiseren van de groene ambities van de raad in dit plangebied en de rest van het Waalfront leidt tot obstakels, bijvoorbeeld ten aanzien van de grondexploitatie en de opstelling van projectontwikkelaars, hiervan de raad op de hoogte te brengen en een oplossing aan de raad voor te leggen.'

Ambtelijke navraag over de uitvoering van de motie in januari en in maart 2015 leert dat er tussen blok 5 en 6 een 'groene' verbinding gerealiseerd wordt, door voortuinen en bomen tussen geparkeerde auto's aan weerszijden van de weg. Dit zou nog voorgelegd worden aan de raad en is tot op heden niet gebeurd. De ambtenaar spreekt de verwachting uit, dat er in mei/juni duidelijkheid is en dat dit dan ook aan de raad gemeld kan worden. Dit is de informatie over de uitvoering van beslispunt 1 van de motie. In een gesprek in april met een ambtenaar ontving de indiener van de motie te horen dat er geen concrete informatie beschikbaar over de uitvoering van de beslispunten 2 tot en met 4 van de motie.

Cultuurhistorisch Platform Nijmegen en Wijkvereniging Ons Waterkwartier
In februari 2015 luidden het CPRN en de wijkvereniging de noodklok[9] [10]. De kritiek komt er op neer dat er een wijk wordt gebouwd zonder relatie met de omgeving en de cultuurhistorie. Dit staat haaks op alle eerder geuite ambities van raad en college.

Hoe verder met het Waalfront?

Een unieke ontwikkeling op een unieke locatie?
Ondanks de besluiten van de raad, koersen de gemeente en de projectontwikkelaar op het verder ontwikkelen van het Waalfront volgens het concept van gesloten huizenblokken zonder aansluiting bij de ruimte en cultuurhistorie. Ook wordt er nauwelijks kwalitatief hoogwaardig openbaar groen gerealiseerd. In het Brugkwartier wordt simpelweg een kopie gerealiseerd van Nijmegen-Oost. Er is veel vraag naar dit soort woningen. De vraag is of het de meest geschikte locatie is voor deze woningen. Waarom bouwen we deze woningen niet in de Waalsprong op plekken die zich niet lenen om relaties te leggen met de omgeving (water en ruimte)? Op deze manier concurreert het Waalfront met het Waalsprong. Het zou beter zijn om het Waalfront te ontwikkelen op een manier die past voor het gebied en het daardoor uniek maakt. Hier kun je iets bouwen, dat in de Waalsprong niet gerealiseerd kan worden. Zo voorkomen je ongewenste concurrentie tussen deze twee gebieden. Het Waalfront is onder andere uniek vanwege:

- ligging aan de Waal;
- hoogteverschillen;
- Romeins verleden (Ulpia Noviomagus);
- industriële gebouwen die geschikt zijn voor hergebruik;
- organische ontwikkeling;
- functiemening (wonen, cultuur, recreatie, horeca en andere economie);
- ligging vlakbij het stadscentrum.

Maak van deze elementen gebruik in de verdere ontwikkeling van het gebied. Dat maakt het aantrekkelijk. Uiteindelijk levert kwaliteit geld op.

[9] http://www.gelderlander.nl/regio/nijmegen-e-o/nijmegen/wijk-en-cultuurhistorisch-platform-tegen-bouwplan-waalfront-west-1.4780505
[10] http://www.cprn.nl/nieuws/leesverder.asp?p=2&t=1&n=21754,4177777778

Voorstel - Debatstuk besluitronde Ruimtelijke ontwikkeling Waalfront Hoe . . .

Vragen aan de andere fracties in de raad:

1. Wat vindt de raad van de bouwplannen in het Waalfront? Doen deze voldoende recht aan de oorspronkelijke en bijgestelde ambities?
2. Is de raad tevreden over de uitvoering van de wensen en bedenkingen zoals geuit bij Waalfront 1.2 in oktober 2012? Zo nee, wat wil de raad hier aan doen?
3. Is de raad tevreden over de uitvoering van de ingediende motie bij het bestemmingsplan Brugkwartier in september 2014? Zo nee, wat wil de raad hier aan doen?
4. Vindt de raad dat experts, CPRN en de buurt voldoende betrokken bij de ontwikkeling van het gebied? Zo nee, wat kunnen we doen om dit te veranderen?
5. Wat vindt de raad van de balans tussen ruimtelijke en cultuurhistorische ambitie en financiën (grondexploitatie)? Vindt de raad de grondexploitatie en de wensen van de projectontwikkelaar niet te veel leidend ten koste van de inhoudelijke wensen en ambities?
6. Wordt op deze plek iets gebouwd waar Nijmegen later trots op kan zijn? Of is er sprake van een gemiste kans?
7. Hoe kan de raad beter sturen op de ruimtelijke ambities voor dit gebied?
8. Hoe zorgen we ervoor dat we in het Waalfront iets ontwikkelen dat uniek is en ook niet concurreert met bijvoorbeeld de Waalsprong?

GROENLINKS

Motie: Groen verbindt: een groene brug tussen Waterkwartier en de Waal

Eerste indiener: Noël Vergunst (GroenLinks)

Agendapunt 10: Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan "Brugkwartier (Waalfront-2) Raadsvoorstel 44/2014"

De raad van de gemeente Nijmegen in vergadering bijeen op woensdag 17 september 2014

Overwegende dat:
- vanaf het begin van de planvorming van het Waalfront de ambitie is opgenomen om groene verbindingszones en open zichtlijnen te realiseren vanaf het Westerpark naar de Waal en het nieuwe te realiseren park 't Fort;
- deze verbindingszones bijdragen aan een groene en ruimtelijke beleving van dit nieuw te ontwikkelen gebied en kansen bieden voor flora en fauna en het gebied aantrekkelijk maakt voor recreanten en bezoekers;
- in Waalfront 1.2 de ambities voor compact bouwen en een kwalitatief hoge groene openbare ruimte met open verbindingen weliswaar zijn bijgesteld, maar nog steeds overeind zijn gebleven;
- in het voorgestelde bestemmingsplan de geplande groene en open verbindingen niet voldoende zijn verankerd;
- deze groene verbindingszones gerealiseerd kunnen worden door het groen in de wegprofielen te versterken en door niet alle woonblokken en andere bebouwing helemaal gesloten te maken, maar ook openingen te creëren;

Spreekt uit dat:
- het gewenst is in het plangebied van dit bestemmingsplan kwalitatief sterke en open groene verbindingszones te realiseren tussen enerzijds Westerpark en Waterkwartier en anderzijds de Waal en park 't Fort;
- deze aanpassingen gerealiseerd worden binnen de financiële kaders van de grondexploitatie van het Waalfront;

Roept het college op om:
1. Het groen dat gepland is op de wegen, zodanig aan te leggen dat er sprake is van zoveel mogelijk brede en aaneengesloten groene zones die ook goed aansluiten bij het al aanwezige groen;
2. Daar waar mogelijk openingen te maken in enkele van de nog te realiseren woonblokken in het zuidelijke gedeelte van het plangebied (tussen Waalbandijk en Weurtseweg);
3. Bij de verdere invulling van het noordelijke gedeelte van het plangebied (tussen Waal en Waalbandijk) voldoende aandacht te geven aan het creëren van groene verbindingszones;
4. Indien het realiseren van de groene ambities van de raad in dit plangebied en de rest van het Waalfront leidt tot obstakels, bijvoorbeeld ten aanzien van de grondexploitatie en de opstelling van projectontwikkelaars, hiervan de raad op de hoogte te brengen en een oplossing aan de raad voor te leggen.

GroenLinks	SP	PvdA
Noël Vergunst	Bart van Berkel	Giselle Schellekens
De Nijmeegse Fractie	D66	VVD
VSP	CDA	Gewoon Nijmegen

Voor:

Tegen:

unaniem aanvaard

Brief aan de raad - Notitie Groei en Krimp

Toelichting over de behandeling van:

Brief: notitie Groei en Krimp

Van:	College van B&W		
Doel:	Opinievorming		
Toelichting:	**1. Brief: Notitie Groei en Krimp** Het college spreekt in de brief aan de raad de verwachting uit dat op langere termijn de bevolkingsgroei van Nijmegen niet zal aanhouden. Na 2030 zal de groei stagneren en uiteindelijk afnemen. Dat is over zo'n 20 jaar, maar investeringsbeslissingen van bijvoorbeeld corporaties worden gebaseerd op een termijn van 50 jaar. In de voorbereiding op de vast te stellen Woonvisie ontstond bij het college de vraag hoe bij het invullen van de uitbreidingsopgave nu al rekening gehouden moet worden met krimp. Het college wisselt over deze thematiek graag met de raadsfracties van gedachten. In dit verband doet het college een voorzet aan de hand van een korte notitie met een aantal vraagpunten die daarbij aan de orde kunnen komen. Aan bod komen onder andere het tijdelijk bouwen als oplossing, gevolgen voor de wijken, financiering en geschetste toekomstbeelden. **2. Proces Woonvisie** Bespreking van deze thematiek past in het traject dat moet leiden tot besluitvorming van de raad over een nieuwe Woonvisie. De themagroep Wonen & GREX heeft deze stap en de aangekondigde notitie opgenomen in de te volgen processtappen voorafgaand aan de aanbieding van de Woonvisie.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Wim van der Velde w.van.der.velde@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024-329 3437
Bijlagen:	1. Brief College van B&W d.d. 14 april 2015 inzake 'Groei en Krimp' 2. Notitie Groei en Krimp. Einde van de groei komt langzaam in zicht.		

Brief aan de raad - Notitie Groei en Krimp

Milieu
Bureau Wonen

Ingekomen stuk D17 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 95 81
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
14 april 2015	ML40/15.0003449	Wim van der Velde
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Groei en krimp	-	(024) 3293437

Geachte leden van de raad,

In het traject van de woonvisie werden we geconfronteerd met de verwachting dat op de langere termijn de bevolkingsgroei van onze stad niet zal aanhouden. Na 2030 zal de groei stagneren en uiteindelijk afnemen. Dat is over zo'n 20 jaar. Maar investeringsbeslissingen van bijvoorbeeld corporaties worden gebaseerd op een termijn van 50 jaar. We lopen er dus nu al tegenaan.

Over deze thematiek, die overigens breder is dan het thema wonen, willen we graag met uw raad van gedachten wisselen. In dat verband hebben we een korte notitie gemaakt met een aantal vraagpunten die in die gedachtewisseling aan de orde kunnen komen.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Bijlage: Notitie Groei en Krimp

Brief aan de raad - Notitie Groei en Krimp

Notitie groei en krimp.
Einde van de groei komt langzaam in zicht.

De huidige woningvoorraad is het resultaat van decennialang bouwen en verbouwen. De motor was en is de groei van bevolking en de huishoudensverdunning. Maar demografische prognoses wijzen uit dat hier op den duur een eind aan komt. De babyboomgeneratie gaat nu al met pensioen, en rond 2030 vlakt de groei af. Een stijgend sterftecijfer zal op langere termijn leiden tot een veel groter vrijkomend aanbod van woningen in de bestaande woningvoorraad. Het Planbureau voor de Leefomgeving wees daar al op in diverse rapporten.
Groei en krimp variëren sterk over het land. Er zijn regio's met sterke groei en krimpregio's. Steden zijn in trek en blijven groeien, zeker studentensteden. Nijmegen blijft volgens de prognoses groeien tot zeker 2030. Het aantal huishoudens vlakt daarna af (verdunning) en zal uiteindelijk gaan dalen. Dat is over een goede 20 jaar. De levensduur van een woning van baksteen is veel langer. Gemiddeld zelfs meer dan 100 jaar. Woningcorporaties rekenen met een exploitatieduur van 50 jaar. Het raakt dus nu al aan hun investeringsbeslissingen en portfoliobeleid.
In het proces van de woonvisie ontstond dan ook de vraag of we bij het invullen van de uitbreidingsopgave (we groeien nog), nu al rekening moeten houden met andere tijden waarin we niet meer groeien en zelfs teruglopen in inwoneraantal. Moeten we tijdelijk bouwen of juist flexibel? We zien nu al dat sommige stadsdelen vergrijzen en licht krimpen (Dukenburg) en andere sterk groeien (Noord). Deze ontwikkelingen zorgen voor overschotten en tekorten aan scholen, sportvoorzieningen, winkelcentra en wijk- en zorgvoorzieningen. Dat is de dynamiek van de stad. Maar die dynamiek is voortaan anders dan de doorgaande groei na WOII. Dat levert een aantal nieuwe vragen en dilemma's op:

Vraag 1. Tijdelijk bouwen als oplossing
Zijn tijdelijke oplossingen het middel om te anticiperen op krimp? Tijdelijke woningbouw bedient gewoonlijk een smalle doelgroep van starters, jongeren en studenten. Zij verhuizen vaak , maar dat geldt veel minder voor andere huishoudens. Ook ruimtelijke, stedenbouwkundige en financiële/exploitatie implicaties goed afwegen . Waar bouw je dan, en wat doen we dan met de grond ?
Waarom is de oude strategie om gewoon goede woningen toe te blijven voegen, en op den duur de slechte delen te slopen niet langer houdbaar ?

Vraag 2. Gevolgen voor de wijken
Er is een risico dat kwetsbare wijken versneld in een neerwaartse spiraal belanden en dat de scheiding tussen goede en slechte wijken scherper wordt. Met alle gevolgen voor een ongedeelde stad . Of kan sloop en verdunning juist een impuls voor de kwaliteit zijn van die wijken door meer groen in de wijk ? Op welk peil komt het voorzieningenniveau ? Blijven corporaties investeren of trekken ze zich terug in de courante gebieden ? Stemmen ze onderling af op wijkniveau ? En wat doen we met "overtollig" particulier bezit ?

Vraag 3. Wat kost het en wie betaalt ?
Bij sloop moet de woningeigenaar, afhankelijk van de restant boekwaarde , meer of minder afboeken. Vrijgekomen locaties moet worden heringericht, en genereert daarmee alleen kosten en geen opbrengsten. Dit gaat dus in de papieren lopen. Moeten we tijdig een sloopfonds gaan vormen, samen met de corporaties ?

Vraag 4. Is het wel een probleem ?
Het duurt nog ca. 20 jaar en dan eindelijk eens een meer ontspannen, ruimere woningmarkt. Met lagere prijzen, korte wachttijden en genoeg ruimte voor studenten, statushouders etc.
Of is dit naïef en ontstaat er leegstand, en zonder adquaat beleid verloedering en verkrotting? .

Duidelijk is dat de focus de komende jaren, naast de uitbreidingsopgave, ook nadrukkelijk op de bestaande voorraad moet liggen.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Toelichting over de behandeling van:

Inspectie en handhaving bebouwing n.a.v. brand OC Huismanstraat

Van:	College van B&W		
Doel:	Opinievorming		
Toelichting:	**1. Achtergrond** Tijdens de Politieke Avond van 1 april jl. heeft uw raad een toelichting gekregen op de brief van het college van B&W van 19 maart 2015 inzake “Brand wooncentrum Notenhout” incl. het bijgevoegde dossieronderzoek. Tijdens deze toelichting heeft de portefeuillehouder de volgende toezegging gedaan: *De portefeuillehouder komt terug op de consequenties die het nader bekijken van soortgelijke constructies met zich meebrengt.* De notitie waarmee de burgemeester deze toezegging gestand zal doen wordt naar verwachting op 21 april vastgesteld door het college van B&W en daarna direct aan u doorgezonden zodat u deze kunt betrekken bij deze kamerbespreking. **2. Motivatie** Op verzoek van de fractie van D66 is het onderwerp geagendeerd met de volgende motivatie: *“D66 wil graag de politieke discussie voeren over de lessen die getrokken kunnen worden naar aanleiding van de brand in het Notenhoutcomplex. De ouderenzorg is in transitie; ouderen blijven zo lang mogelijk thuis wonen en/of verhuizen naar een complex als het Notenhoutcomplex. Zijn andere fracties het met ons eens dat het zinvol is om in kaart te brengen om hoeveel van dergelijke complexen het in Nijmegen gaat? Graag willen wij vervolgens in discussie gaan over de vraag of het huidige bouw – en vergunningentoezicht nog voldoet aan de eisen van deze tijd.*		
Naam steller: **E-mail steller:**	Erik Boelaars e.boelaars@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024-329 9145
Bijlagen:	1. Brief van het college van B&W d.d. 21 april 2015 inzake ‘Scenario’s inspectie en handhaving bebouwde omgeving’ (volgt in nazending) **Achtergrondinformatie** 1. Brief College van B&W d.d. 19 maart 2015 inzake Brand wooncentrum Notenhout (OC Huismanstraat) 2. Dossieronderzoek brand O.C. Huismanstraat 268 en 70-210 Nijmegen d.d. 5 maart 2015 3. Brief van de burgemeester d.d. 2 april 2015 inzake ‘Aanbieding rapport Instituut Fysieke Veiligheid IFV Brandweeracademie’ 4. Brief van het college van B&W d.d. 15 april 2015 ‘Brand wooncomplex De Notenhout – naar aanleiding van publicatie de Gelderlander van zaterdag 11 april 2015’		

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Stadsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 95 80
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum
21 april 2015

Ons kenmerk
SO00/15.0003877

Contactpersoon
Loes van Wersch,
Wim Engelen

Onderwerp
Scenario's inspectie en handhaving bebouwde omgeving

Datum uw brief

Doorkiesnummer
(024) 3299139

Geachte leden van de raad,

Bij de presentatie rondom de brand aan de OC Huismanstraat hebben wij u toegezegd terug te komen op de consequenties die het nader bekijken van soortgelijke situaties met zich meebrengt. In deze brief geven wij hiertoe een eerste aanzet en informeren wij u over onze aanpak. Wij werken aan een raadsvoorstel waarin wij u dit najaar uitgewerkte keuzes, voorzien van financiële consequenties, willen voorleggen.

Wij gaan hier kort in op de vastgestelde beleidsuitgangspunten en het financiële kader en besteden achtereenvolgens aandacht aan de volgende onderwerpen:
1. Inspectie- en handhavingsbeleid bebouwde omgeving
2. Inzet van integrale risicoanalyse
3. Faciliteren eigen verantwoordelijkheid eigenaren en gebruikers

Uitgangspunten van ons beleid rondom vergunningverlening, handhaving en toezicht [1]

1. In het proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving hebben we aandacht voor eenvoud, transparantie en vermindering van onnodige administratieve lasten voor bewoners en ondernemers. Voor bewoners en ondernemers moet altijd duidelijk zijn wat waarom geregeld moet worden en wat daarbij van hen verwacht wordt.
2. Daarbij geldt dat de feitelijke risico's onze primaire oriëntatie zijn. De burger en de ondernemer maken we met een laagdrempelige benadering bewust van die risico's, zodat we hun eigen verantwoordelijkheid en naleefgedrag maximaal ondersteunen.

[1] Deze uitgangspunten zijn vastgelegd in het Beleidskader Integrale Veiligheid 2016-2018 (raadsvoorstel nr. 28/2015), op 4 maart 2015 in uw Raad besloten. Ze waren al najaar 2014 met ODRN en regionale brandweer overeengekomen als advies voor het College van B&W.

3. We kiezen voor klantgericht handelen. Wet- en regelgeving kan behoorlijk ingewikkeld in elkaar zitten. Dan is het belangrijk om oog te hebben voor functionaliteit, proportionaliteit, transparantie en laagdrempeligheid bij de toepassing daarvan. Met het oog op naleefgedrag is het functioneler en proportioneler om regels goed uit te leggen en vervolgens helder en beknopt in besluitvorming vast te leggen.
4. We kiezen voor verminderen van regeldruk. Wet- en regelgeving is geen doel op zichzelf, maar een middel waarmee het bevoegde gezag een specifiek omschreven einddoel wil bereiken.
5. We kiezen voor digitaliseren waar het kan, menselijk contact waar het moet. Veel zaken kunnen bewoners en ondernemers thuis achter de computer afhandelen. Dat is prettig en ook laagdrempelig. Maar de menselijke maat moet wel centraal blijven staan. We willen immers dat burgers en ondernemers begrijpen wat we van hen verwachten en waarom dat belangrijk is.

Financieel kader

Taakstellingen
Voor Wabo-vergunningverlening en -handhaving is een bezuinigingstaakstelling van structureel € 1,65 miljoen geformuleerd. Deze bestaat uit een bedrag van € 2,5 ton in de Perspectiefnota 2014 door het consequenter doorvoeren van het beleidsuitgangspunt van eigen verantwoordelijkheid voor eigenaren en gebruikers, waardoor er minder gehandhaafd wordt, en een bedrag van € 1,4 miljoen vanwege de verwachte terugloop in legesinkomsten. Daarnaast heeft de ODRN bij oprichting een efficiëntietaakstelling van 10% gekregen, te realiseren in 4 jaar.

De totale begrote kosten voor de Wabo-VTH taken in 2014 waren € 6,1 miljoen (€ 5,4 miljoen gemeentelijke inbreng aan de ODRN en € 7 ton overige kosten van de gemeente). De ODRN zorgt hierbij voor de vergunningverlening en handhaving met betrekking tot:

- milieu bij bedrijven (€ 1,8 miljoen)
- bouwen, reclame, inrit, kappen, slopen en kamerbewoning (€ 3,6 miljoen)

Binnen dit budget voert de ODRN ook een aantal projecten uit, al dan niet in samenwerking met de gemeente en VRGZ, zoals bij horecacontroles en de vierdaagse.

Voor het behalen van de bezuinigingstaakstellingen zijn samen met de ODRN projectmatig besparingsopties onderzocht. Er zijn diverse verbeteringen in de werkprocessen doorgevoerd die leiden tot een betere dienstverlening en tot besparingen. Daarmee wordt naar de huidige inschatting maximaal 15% van de taakstelling ingevuld. Het restant van de taakstelling zal naar verwachting dus moeten komen door aanpassingen in het beleid. Een andere mogelijkheid om invulling te geven aan de taakstelling is het verhogen van inkomsten.

Verder is in het coalitieakkoord een bezuinigingsbedrag van € 1,5 ton structureel opgenomen als bezuiniging op de regionale brandweer (Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, VRGZ), gekoppeld aan meer risicogestuurde handhaving in het fysiek veiligheidsdomein door de VRGZ, te realiseren in 2018. [2]

[2] Coalitieakkoord 2014-2018 - Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend – pp. 33.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Relatie met de inkomsten uit leges
Om de kosten te dekken brengen wij leges in rekening. Uit de analyse van inzet in relatie tot legesinkomsten blijkt inmiddels dat:

1. De legesinkomsten in 2014 hoger zijn dan begroot. Naar verwachting zal ook de komende jaren wel sprake zijn van mindere legeskosten, maar deze daling zal minder diep zijn dan eerder verwacht. Dit geeft aanleiding tot het bijstellen van de taakstelling.
2. Door wijzigingen van landelijke regelgeving komt er meer werk binnen waar geen legesinkomsten tegenover mogen staan. Een financieringssystematiek van leges die zuiver de gemaakte kosten dekken is hierdoor lastiger haalbaar.
3. De bouwvergunningen, ondanks teruggang in inkomsten, nog steeds ruimschoots kostendekkend zijn. Maar de 'winst' op bouwprojecten wordt benut voor tekortschietende leges op kappen, inritten, afwijken van bestemmingsplan, maatregelen tav monument of beschermd stadsgezicht en brandveilig gebruik. Hoewel ook deze 'verliesgevende' procedures overall in aantal afnemen is deze afname minder dan van de 'renderende' procedures. Het aandeel 'verliesgevende' procedures neemt daarom toe. De legesverdeling vraagt daarom om een nadere beschouwing.

1. Inspectie- en handhavingsbeleid bebouwde omgeving

De ODRN voert namens de gemeente Nijmegen de taken uit voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het terrein van de Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht (VTH-Wabo). De VRGZ heeft daarbij een advies- en inspectierol ten aanzien van de brandveiligheid. In het kader van een goede opdrachtverlening moet een duidelijk uitvoeringsniveau voor inspectie en handhaving vastgesteld worden.

Het is van belang dat de financiële gevolgen van nieuw beleid voor inspectie en handhaving hierin worden meegewogen en vervolgens begroot. De afgelopen jaren is de personele capaciteit op handhaving en inspectie afgenomen, zonder dat dit gepaard is gegaan met beleidsbijstelling. Wij hebben de belangrijkste keuzes voor de uitvoering van de inspecties in 3 scenario's samengevat.

Scenario's
Een scenario is opgebouwd uit verschillende onderdelen waarop gecontroleerd kan worden en staat voor een bepaald beheersniveau. Op het gebied van brandveiligheid werkt de ODRN samen met de Veiligheidsregio Gelderland Zuid. Maar het afwegingskader van de scenario's is breder dan veiligheid alleen. Het gaat ook om aspecten voor beeldkwaliteit, archeologie, verkeer en milieu. De scenario's hebben overigens alleen betrekking op inspectie en handhaving, niet op de vergunningverlening.

1. Scenario 1 (hoog beheersniveau) gaat uit van een inzet waarbij alle vergunningen na verlening (en in de meeste gevallen na realisatie) op locatie worden gecontroleerd en de bestaande bouw projectmatig wordt gecontroleerd. Kosten: € 2,4 miljoen (€ 9 ton extra).
2. Scenario 2 (gemiddeld beheersniveau) gaat uit van een meer steekproefsgewijze controle ter plaatse waarbij vooral de kleine bouwprojecten minder worden bezocht. De bestaande bouw wordt alleen in geval van een klacht gecontroleerd. Aan de hand van pilots wordt onderzocht wat de mogelijkheden en gevolgen zijn van een verdere verlaging van het beheersniveau. Dit kan een opmaat naar de keuze voor scenario 3 zijn. De kosten hiervan zijn € 1,8 miljoen. Dit is € 3 ton extra ten opzichte van het huidige budget; hieruit blijkt dat de vermindering op de

loonsom vanwege de vertrekregeling geen gelijke tred heeft gehouden met benodigde aanpassingen in de opdracht.
3. Scenario 3 (laag beheersniveau) gaat uit van een hoge verantwoordelijkheid van eigenaren en gebruikers en voert de steekproefsgewijze benadering verder door naar de middelgrote bouwprojecten en monumenten. Daarnaast worden er minder handhavingsprojecten voor bestaande bouw gedaan. Vanwege de verwachte toename is hier meer capaciteit voor klachten gereserveerd, en wordt tegelijkertijd een klachtenprotocol ingevoerd om deze inzet te beheersen. Kosten: € 1,5 miljoen (conform huidige begroting)

Kosten van de scenario's
Dekking van eventuele extra kosten voor inspectie kan gezocht worden door de kostenkant te verlagen. Deze besparingen zijn echter al ingezet voor invulling van de taakstelling. Een andere optie is om de inkomsten te verhogen. Verdere besparing op uitvoeringskosten kunnen we nog behalen door minder beleidseisen te stellen of minder 'genuanceerd' beleid te formuleren. Het toetsingskader voor vergunningverlening wordt dan eenvoudiger, maar ook minder flexibel. Aan de inkomstenkant tenslotte kunnen de leges worden verhoogd voor de nu onrendabele vergunningen. In de zomernota komen wij hierop terug.

Afweging van de scenario's en strategische vraag
1. Scenario 1 waarbij we kiezen voor een hoog beheersniveau sluit niet aan bij de huidige principes van vertrouwen en eigen verantwoordelijkheid van eigenaren en gebruikers.
2. Scenario 2 sluit het meeste aan bij de huidige uitvoeringspraktijk (maar is daar niet helemaal aan gelijk) is daarmee een veilige keuze en biedt eventueel een opmaat naar scenario 3.
3. In scenario 3 treden we als overheid verder terug en gaan we uit van meer eigen verantwoordelijkheid en ruimte voor de samenleving.

Controle bestaande bebouwing
In geen van de scenario's is voorzien in pro- actieve controles van de bestaande bebouwing. In de huidige praktijk vinden deze controles niet plaats. Bestaande situaties worden alleen bezocht bij klachten of eventueel als onderdeel van een integraal handhavingsproject (bijv. horeca, of kamerverhuur). Veel bouwactiviteiten zijn inmiddels vergunningvrij en worden dus niet meer bezocht. Als we als gemeente beter zicht zouden willen hebben op de kwaliteit van de gebouwde omgeving zal dit, gezien de omvang, leiden tot extra kosten. Er kan eventueel gekozen worden om bepaalde bestaande gevoelige functies (zoals ons bekende seniorenwoningen, wijkcentra of kamerverhuur) vanuit het aspect veiligheid te controleren of om bij bestaande bebouwing actief voorlichting te geven (bijvoorbeeld bij wetswijziging) en eigenaren en gebruikers te wijzen op eigen verantwoordelijkheden. Maar ook dit zal leiden tot extra kosten. Zie hiervoor ook onder punt 2 en 3 van deze brief.

2. Inzet van integrale risicoanalyse

Om te komen tot een efficiëntere inzet van middelen, betere taakverdeling en prioritering werken we momenteel samen met ODRN en VRGZ aan een integrale risicoanalyse.[3] Uitgangspunt daarbij: een optimale inzet op het gebied van veiligheid begint met een weging van het risico en

[3] Zie ook onze aanbiedingsbrief, d.d. 24 februari 2015 (ons kenmerk: VH10/15.0001227) , bij het brand- en hulpverleningsprofiel van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ).

Gemeente Nijmegen
Stadsontwikkeling

een beschouwing van enerzijds de factoren die bijdragen aan de kans op een incident en anderzijds factoren die het effect en eventuele escalatie daarvan bepalen.
Daarbij willen we zoeken naar een verantwoorde afweging tussen het verkleinen van de kans dat een incident optreedt (risicobeheersing) in nauw evenwicht met het beperken van het effect (risicobeheersing en incidentbestrijding). Op die manier kunnen we capaciteit van ODRN en VRGZ efficiënter inzetten daar waar risico's om die inzet vragen. Dat betekent ook: vooral kijken naar feitelijke risico's - en daar waar gelijkwaardigheid in de oplossing nuttiger is dan het formeel volgen van in wet- en regelgeving vastgelegde eisen ook voor de maatwerkoplossing durven kiezen. Een goed voorbeeld hiervan is onze benadering van de brandveiligheid in het Honigcomplex in het kader van tijdelijk anders bestemmen. Die benadering vraagt tegelijkertijd ook om meer eigen verantwoordelijkheid bij eigenaar en gebruikers (zie hieronder).

In dit verband is het ook nuttig om te wijzen op de omslag die we de laatste jaren maken en die valt samen te vatten als: van repressie naar preventie. Voor deze bestuursperiode is ook door uw raad vastgelegd dat handhaving in de fysieke leefomgeving meer een verantwoordelijkheid mag worden van bewoners en ondernemers.[4] Ruim een jaar geleden, op 29 januari 2014, heeft uw raad de regionale brandweervisie voor Gelderland-Zuid vastgesteld [5], die er in de kern op neerkomt dat de manier waarop in de behoefte aan zorg voor fysieke veiligheid wordt voorzien zal veranderen. Naast het slimmer aanpakken van de inzet op incidenten vooral ook door aandacht voor het verminderen van de kans op brand, dus het voorkomen van incidenten. Hiermee staat preventie dus prominent op de agenda. In dat kader zet de VRGZ met het programma "Brandveilig leven" in op informatievoorziening via voorlichtingscampagnes.

De integrale risico-analyse is tevens bedoeld om taken en verantwoordelijkheden (weer) helder beleggen met het oog op een multidisciplinaire benadering. Hierbij bekijken we wat dit zou kunnen betekenen voor de huidige taakverdeling tussen ODRN en VRGZ, vooral ook met het oog op samenhang, en daarmee dus ook synergie en effectiviteit. Mogelijk kunnen taken beter verdeeld, c.q. toegedeeld worden. En wellicht ook kan het scala aan interventies worden aangepast. Bijvoorbeeld bij objecten waar we meer risicobewustzijn en naleefgedrag bij eigenaren of gebruikers kunnen organiseren met (doelgroepgerichte) voorlichting in plaats van met arbeidsintensieve controles (zie ook punt 3).

We verwachten deze exercitie in het najaar helemaal rond te hebben voor de belangrijkste risico-objecten (waaronder: kamergewijze verhuur, woongebouwen met een zorgfunctie, verpleeghuizen, kinderdagopvang, klinieken en logiesfuncties). Afhankelijk van de uitkomsten van deze inventarisatie willen we ook beoordelen wat dit betekent voor de in het coalitieakkoord vastgelegde bezuinigingstaakstelling op de VRGZ. Daarbij nemen we ook nog eens nadrukkelijk de rol van de VRGZ onder de loep ten aanzien van preventie en preparatie op de gebruiks- en brandveiligheid van objecten en locaties bij evenementen en in de horeca. Tot voor kort was het gebruik dat de brandweer hierbij adviseerde op elke vergunningaanvraag. In het kader van deregulering en vermindering van administratieve lasten zijn we hier afgelopen jaren steeds kritischer op geworden. Vooral bij kleine evenementen (de bulk van de ruim 300 jaarlijkse aanvragen) volstaan algemene voorschriften en proberen we te sturen op maatwerkadviezen bij

[4] Coalitieakkoord 2014-2018 - Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend – pp. 20. Hieraan is in het coalitieakkoord ook de hierboven aangehaalde bezuiniging gekoppeld van € 1,5 ton structureel op de regionale brandweer (Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, VRGZ).
[5] Raadsvoorstel 1/2014

Gemeente Nijmegen
Stadsontwikkeling

de top-15 van de risicovolle evenementen. Ook zijn we begonnen met maatwerkadviezen in het kader van vergunningverlening, controles en handhaving in de horeca, waardoor er ook een minder beroep kan worden gedaan op de regionale brandweer.

Doordat de VRGZ bestuurd wordt door de 16 gemeenten in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid zal realisatie van de in het coalitieakkoord opgenomen bezuiniging onderdeel zijn van gezamenlijke besluitvorming. Het staat op dit moment overigens nog niet vast dat de overige 15 gemeenten onze visie delen; veel zal ook afhangen van de resultaten van de integrale risicoanalyse en de ruimte die dat biedt voor intensievere samenwerking tussen ODRN en VRGZ, waarvan het onze ambitie is om de resultaten ook in een regionaal kader in te bedden.

3. Faciliteren van eigen verantwoordelijkheid eigenaren en gebruikers

Zoals hierboven reeds gezegd; vanuit onze benadering van ruimte geven aan de samenleving, kiezen wij voor meer inzet op preventie. Zo laten we onze partners in de stad, of het nu gaat om burgers, bedrijven of instellingen, in hun rol van eindverantwoordelijke voor de zaken waar zij mee bezig zijn. En zo doen wij ook recht aan de wens uit de samenleving en uit uw raad om tijdelijk anders bestemmen ruimhartig een plek te bieden.
Het inspecteren en handhaven van regels is immers slechts één van de middelen om het gewenste doel (een veilige leef-en woonomgeving) te bereiken. Effectiever, zowel op inhoud als als op kosten, is het als eigenaren en gebruikers zélf verantwoordelijkheid nemen. Wij kunnen daar een faciliterende rol in vervullen door het geven van voorlichting over deze regels en het wijzen van eigenaren en gebruikers op de eigen rol.
Zoals ook onder punt 2 aangegeven is onze insteek nu om in eerste instantie in beeld te brengen welke kwetsbare doelgroepen er in Nijmegen zijn en hoe en met wie (welke instellingen) deze doelgroepen bereikt kunnen worden via gerichte voorlichting over de regels die hun veiligheid betreffen. Hiervoor maken we gebruik van de integrale risicoanalyse die onder 2 is vermeld. Meer sturen op eigen verantwoordelijkheid van eigenaren en gebruikers kan zowel in de fase van nieuwbouw als bij bestaande bebouwing (zie ook punt 1). De mogelijkheden hiervoor gaan wij nu verder uitwerken.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Veiligheid

Ingekomen stuk D 7 (PA 1 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) Openingstijden=
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
19 maart 2015	VH10/15.0002856	Erik Boelaars
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Brand wooncentrum Notenhout (OC Huismanstraat)		(024) 3299145

Geachte leden van de raad,

In de vroege ochtend van vrijdag 20 februari vond in het wooncentrum Notenhout aan de OC Huismanstraat een brand plaats met een voor inmiddels vier bewoners noodlottige afloop. Het is daarom goed om stil te staan bij het leed voor nabestaanden en overige slachtoffers alvorens over te gaan tot de zakelijke inhoud.

Voor veel mensen zal, helaas, vrijdag 20 februari 2015 onuitwisbaar in hun herinnering blijven als de dag waarop ze totaal onverwacht hun geliefden kwijtraakten, uit hun woonomgeving gerukt werden en alle heftige emoties ondergingen die bij zo'n ernstig ongeluk horen. Ook bij hulpverleners van politie, brandweer, ambulance maar ook anderen die rechtstreeks assistentie verleenden, hebben de gebeurtenissen grote indruk gemaakt. Op deze plaats past daarom in de allereerste plaats medeleven met de slachtoffers en respect voor de hulpverleners.

De oorzaak van de brand is nog onopgehelderd. Uit eerste onderzoek lijken er geen aanwijzingen voor opzettelijke brandstichting. Het Openbaar Ministerie (OM) is inmiddels een vervolgonderzoek gestart, in eerste instantie gericht op het reconstrueren van de feiten. Het OM kan nu nog niet aangeven hoelang de resultaten op zich laten wachten. Evenmin is het duidelijk of hieruit uiteindelijk nog een strafrechtelijk onderzoek voortkomt.

De Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en regionale brandweer (VRGZ) hebben de vergunningverlening en handhaving onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zijn op donderdag 19 maart in een bijeenkomst met de bewoners van de Notenhout besproken. U treft het rapport als bijlage bij deze brief. Het rapport geeft inzicht in het beleid en het handelen van

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Gemeente Nijmegen
Veiligheid

Vervolgvel
1

de gemeente rondom de vergunningverlening en het toezicht en de handhaving op de regelgeving. En daarmee ligt in elk geval de basis voor een verantwoording tegenover uw Raad.

Een aspect van bijgaande notitie die anderhalve week geleden in het college besproken is, blijkt voor meerdere interpretaties vatbaar. Daarom is opdracht gegeven dit aspect nader te laten onderzoeken.

Op vervolgvel 4 van het dossieronderzoek onder het kopje Ontvluchtingssituatie/Vluchtwegen is te lezen dat er sprake is van een met het bouwbesluit strijdige situatie. Wij hebben besloten dit onderdeel door de Brandweeracademie nader te laten onderzoeken. Dit betekent dat op dit onderdeel binnenkort een nader standpunt volgt. De conclusie op vervolgvel 7, derde bolletje, is daarmee ook onder voorbehoud.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

drs. H.M.F. Bruls

De Gemeentesecretaris,

drs. B. van der Ploeg

BIJLAGE: rapport ODRN en VRGZ.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Memorandum

ODRN
Vergunningverlening 1

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

Aan
College van Burgemeester en Wethouders

Datum
5 maart 2015

Opgesteld door, telefoonnummer
Ronald van Hal, 7735

Onderwerp
Dossieronderzoek brand O.C. Huismanstraat 268 en 70-210 Nijmegen.

Hieronder vindt u het resultaat van dossieronderzoek naar aanleiding van de brand aan de OC Huismanstraat 268 en 70-210 te Nijmegen. Het betreft concreet twee bouwvergunningsdossiers: één voor de bouw van de snackbar op nummer 268 en één voor de bouw van het appartementencomplex op nummer 70-210. Beide vergunningaanvragen zijn destijds behandeld door de toenmalige afdeling Bouwen en Wonen van de gemeente Nijmegen. Bepalend voor de toepasselijkheid van voorschriften is de datum waarop een aanvraag wordt ingediend. De afdeling Bouwen en Wonen droeg zorg voor de toetsing van het bouwplan op bouwkundige, esthetische en planologische aspecten. De beoordeling op aspecten van brandveiligheid vond plaats door de Brandweer Nijmegen, destijds nog een onderdeel van de gemeente Nijmegen. Het eindresultaat van beide beoordelingen, en de in dat kader noodzakelijke voorwaarden, werd samengevoegd in één besluit: de bouwvergunning. Inmiddels is de afdeling Bouwen en Wonen van de gemeente Nijmegen overgegaan in de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en is de Brandweer Nijmegen overgegaan in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ).

I. Dossieronderzoek Omgevingsdienst Regio Nijmegen (bouw)

Omschrijving dossiersonderzoek ODRN (bouw)

Het pand aan de O.C. Huismanstraat 268 betreft een snackbar. Deze snackbar is gebouwd in 1967-1968 (vergunning 4 oktober 1967). Vervolgens is de snackbar uitgebreid aan de straatzijde. De bouwvergunning voor de uitbreiding is aangevraagd op 15 maart 1994 en vergund op 13 juni 1994.
De bouwvergunning voor het appartementencomplex aan de O.C. Huismanstraat 70-210 is aangevraagd op 28 september 1992, vergund op 18 oktober 1993 en gebouwd in de periode 1994-1995.
Voor de volledigheid: het winkelcentrum De Notenhout bestond al op het moment dat het appartementencomplex werd gerealiseerd.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Memorandum

Controles tijdens de bouwwerkzaamheden
Uit de beide vergunningendossiers blijkt dat er inspecties hebben plaatsgevonden. Tijdens de bouw van het appartementencomplex zijn er zelfs meer dan 10 inspecties uitgevoerd. Uit de inspectie-rapportages komt niet naar voren dat er is afgeweken van de (voorwaarden in de) verleende bouwvergunningen.

Tussentijdse controles
In het algemeen geldt dat een bouwvergunning (thans omgevingsvergunning voor de activiteit “bouwen”) eindig is: na gereedmelding houdt deze in feite op te bestaan. Na gereedmelding en oplevering van de beide voornoemde bouwwerken hebben ter plaatse geen bouwkundige controles meer plaatsgevonden. Bouwkundige controle van bestaande bouwwerken vindt namelijk alleen plaats als er sprake is van klachten óf als burgemeester en wethouders ter zake een actief handhavingsbeleid hebben vastgesteld.

<u>Klachten en eventueel daarop volgende bestuursrechtelijke handhavingsacties</u>
Uit de beschikbare gegevens blijkt dat er in 2001 een klacht is binnengekomen betreffende een doorvalbeveiliging en in 2009 betreffende tocht. De wettelijke taak om klachten te behandelen beperkt zich sec tot de betreffende concrete klacht en houdt niet in dat een pand aan een volledige bouwkundige inspectie moet worden onderworpen.
Deze klachten hebben geen relatie met deze calamiteit en zijn telkens binnen de gestelde hersteltermijnen beëindigd.

Constructief
De snackbar mag als constructief verloren worden beschouwd. Dit geldt niet voor het appartementencomplex. Door de brand heeft de betonvloer van de eerste verdieping schade ondervonden. Het betreft een betonvloer 700 mm dik met voorspanning. Deze betonvloer is opgelegd op een verloren bekisting. De voorspanstrengen van deze verloren bekisting zijn zichtbaar doordat de beton door de hitte eraf is gespat. Deze verloren bekisting kan eventueel worden verwijderd. De randligger van deze vloerconstructie vertoont “langsscheuren” op halve hoogte. De sterkte van de randligger is constructief niet voor de lange termijn gegarandeerd en de herstelwerkzaamheden kunnen met de volgende onderhoudsronde worden meegenomen. Hiervoor zijn herstelwerkzaamheden noodzakelijk. Voorlopig is wel sprake van een stabiele situatie.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Memorandum

II. Dossieronderzoek Veiligheidsregio Gelderland Zuid, Brandweer cluster Nijmegen

Uitbreiding Snackbar

Het betreffende gebouw is nu (na de brand) voor wat betreft enkele onderdelen opnieuw beoordeeld op basis van wet en regelgeving (Woningwet, Bouwbesluit 1992, bouwverordening) die gold ten tijde van de vergunningaanvraag betreffende de uitbreiding (1994). In de vergunning zijn destijds voorwaarden gesteld. Een van deze voorwaarden was dat de dakconstructie een brandwerendheid moest bezitten van tenminste 30 minuten.
Uit de naar aanleiding van de brand uitgevoerde inspectie, blijkt dat aan de eis dat de dakconstructie brandwerendheid moest bezitten van tenminste 30 minuten is voldaan (zie hieronder).
De eis in de huidige wet- en regelgeving is voor wat betreft *nieuwbouw* op dit punt onveranderd, alleen de wijze waarop dat wordt bepaald is veranderd (op basis van gewijzigde NEN-normen e.d.). Voor wat betreft *bestaande* bouw is de norm voor brandwerendheid lager geworden, te weten: tenminste 20 minuten.

Controles en eventueel daarop volgende bestuursrechtelijke handhavingsacties
Uit de beschikbare gegevens blijkt dat er in 2004 en 2012 een controle heeft plaatsgevonden. Hierbij zijn geen gebreken geconstateerd.

Bouw Appartementencomplex Notenhout

Dit gebouw is nu (na de brand) opnieuw beoordeeld op basis van wet- en regelgeving (Woningwet, Bouwverordening 1992, NEN-norm 3000 serie en AROR) die gold ten tijde van de oorspronkelijke vergunningaanvraag (september 1992).

Brandoverslag
Tussen de snackbar en het bovengelegen appartementencomplex moet een brandwerendheid aanwezig zijn van tenminste 60 minuten. De constructie van het platte dak van de snackbar is uitgevoerd met een 30 minuten brandwerendheid. Omdat er ruimte is tussen het dak van de snackbar en de vloer van het appartementencomplex (buitenlucht) mag er echter een reductie worden toegepast op de eis van 60 minuten, naar 30 minuten. Dat betekent dus dat de brandwerende constructie tussen snackbar en appartementencomplex geen 60 maar 30 minuten hoeft te bezitten. De brandwerendheid tussen beide bouwwerken was dus - op basis van toen geldende wet- en regelgeving - voldoende.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Memorandum

Uit de naar aanleiding van de brand uitgevoerde inspectie, blijkt dat het platte dak van de snackbar aan de brandwerendheidseis van 30 minuten voldeed. Een deel van dit dak was namelijk nog intact. Op basis van de vergunning uit 1994 (uitbreiding snackbar naar straatzijde) zou er steenwol in het gehele dak worden verwerkt. Omdat een deel van dit dak nog intact was was de opbouw van de dakconstructie nog te herleiden. Bij voornoemde inspectie is een laag steenwol aangetroffen in het oorspronkelijke gedeelte van de snackbar. Daaruit blijkt dat er destijds dus inderdaad is voldaan aan de vergunning voorwaarden.

De eis op in de huidige wet- en regelgeving (Woningwet, Bouwbesluit 2012 e.d.) is voor wat betreft niveau *nieuwbouw* op dit punt onveranderd, alleen de wijze waarop dat wordt bepaald is veranderd (op basis van gewijzigde NEN-normen e.d.). Voor wat betreft niveau *bestaande* bouw is de norm voor brandwerendheid tenminste 20 minuten.

<u>Branddoorslag</u>
De snackbar was voorzien van een afvoerkanaal voor bakdampen. Dit ventilatiekanaal was gesitueerd in het platte dak en liep vervolgens door een schacht in de galerij van het appartementencomplex. Dit ventilatiekanaal was middels een brandwerende constructie (schacht) afgescheiden van de galerij.
Een dergelijke schacht moet zijn samengesteld uit onbrandbaar materiaal en een brandwerendheid bezitten die ten minste gelijk is aan de helft van de brandwerendheid die vereist is voor de wand en/of vloer waar deze schacht doorheen wordt gevoerd, met een minimum van 20 minuten. Op de bij de bouwvergunning behorende en gewaarmerkte tekeningen is aangegeven dat het ventilatiekanaal een brandwerendheid dient te bezitten van 30 minuten. Deze voorwaarde in de oorspronkelijke vergunning komt overeen met wet- en regelgeving die destijds gold.

Of de vergunningvoorwaarden ook praktisch in de bouw zijn toegepast is niet met zekerheid aan te geven. Tijdens de naar aanleiding van de brand uitgevoerde inspectie bleek namelijk dat ter plaatse niet meer te herleiden was of hier destijds bij de bouw ook aan de toepassingseisen is voldaan. De schade als gevolg van de brand was hiervoor simpelweg té groot.

De betreffende eis is in de thans geldende wet- en regelgeving (Woningwet, Bouwbesluit 2012) voor het niveau *nieuwbouw* aangescherpt naar tenminste 60 minuten. Voor wat betreft niveau *bestaande* bouw is de norm voor brandwerendheid tenminste 20 minuten.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Memorandum

Ontvluchtingssituatie
Vluchtwegen:
De ontvluchtingssituatie is opnieuw beoordeeld op basis van de wet en regelgeving die ten tijde van de oorspronkelijke aanvraag bouwvergunning gold (Woningwet, bouwverordening 1992, NEN-norm 3000 serie en AROR). Bij een calamiteit moesten personen te allen tijde de mogelijkheid hebben om vanuit het appartement twee kanten op te vluchten (dus: twee vluchtwegen). En deze vluchtwegen moesten leiden naar een veilige plaats. Hieraan werd destijds dus inderdaad voldaan, omdat de vluchtwegen leidden naar een ander brand- en/of rookcompartiment. Zie tekening 1.

Vóór in werking treden van het Bouwbesluit 1992 moest een vluchtweg lopen naar *een veilige plaats*. Hierop is het appartementencomplex beoordeeld. Na in werking treden van Bouwbesluit 1992 en vóór de herziening van het Bouwbesluit in 2003 moest een vluchtweg leiden *tot het aansluitende terrein*. Vanaf de herziening van het Bouwbesluit in 2003 moet een vluchtweg lopen naar het aansluitende terrein *en vandaar naar de openbare weg*.

Volgens de huidige wet- en regelgeving (Woningwet, Bouwbesluit 2012, NEN-norm 6000 serie) geldt, zowel voor *nieuwbouw* als voor *bestaande* bouw, dat het noodtrappenhuis aan de korte zijde van het complex dient door te lopen tot het aansluitende terrein én de openbare weg. Dat is op dit moment echter niet het geval. Als gevolg van de brand werd het centrale trappenhuis onbruikbaar en ontstond er in de rechtervleugel van het complex een probleem bij het vluchten. Zie tekening 2. Omdat niet wordt voldaan aan genoemd voorschrift, is er formeel sprake van een met het bouwbesluit strijdige situatie, op basis waarvan het college van burgemeester en wethouders een grondslag heeft om handhavend op te treden.

Andere voorschriften die gelden voor vluchtroutes:
Artikel 2.111, lid 1 Bouwbesluit 2012 (aansturingsartikel): een bestaand bouwwerk heeft zodanige vluchtroutes dat bij brand *een veilige plaats* kan worden bereikt.
Artikel 2.112 lid 1 Bouwbesluit 2012: op elk punt van een voor personen bestemd gedeelte van een vloer begint *een vluchtroute die leidt naar het aansluitende terrein en vandaar naar de openbare weg*.
Artikel 2.117 lid 1 Bouwbesluit 2012: de volgens NEN 6075 bepaalde weerstand tegen rookdoorgang tussen een besloten ruimte waardoor een beschermde route of extra beschermde vluchtroute voert en de in de vluchtrichting aansluitende besloten ruimte is ten minste 20 minuten.
Artikel 2.117 lid 2 Bouwbesluit 2012: de volgens NEN 6068 bepaalde weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag tussen twee vluchtroutes, is ten minste 20 minuten.
Artikel 2.112 lid 4 Bouwbesluit 2012: een vluchtroute heeft een vrije doorgang met ten minste 0,5 meter breed en een hoogte van 1,7 meter.

Artikel 2.112 lid 6 Bouwbesluit 2012: een niet besloten ruimte waardoor een vluchtroute voert heeft een zodanige capaciteit voor de afvoer van warmte en rook, en de toevoer van verse lucht dat die ruimte tijdens brand gedurende langere tijd kan worden gebruikt om te vluchten en voor het uitvoeren van reddings- en bluswerkzaamheden.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Memorandum

Artikel 7.12 lid 1 Bouwbesluit 2012: een deur op een vluchtroute is bij aanwezigheid van personen in het bouwwerk uitsluitend gesloten indien die deur tijdens het vluchten, zonder gebruik te moeten maken van een sleutel onmiddellijk over de ten minste vereiste breedte kan worden geopend.

Brand- en rookscheidingen :
Tijdens de naar aanleiding van de brand uitgevoerde inspectie bleek dat niet alle brand- en/of rookscheidingen aan de eisen voldeden. De brandwerende deuren nabij de trappenhuizen voldeden wél. De rookwerende deuren op de galerijen in het appartementengebouw zijn wel aangebracht, maar zijn niet allemaal deugdelijk uitgevoerd. Dat komt doordat aan de bovenzijde van sommige deuren kabelgoten zijn aangebracht en er dus openingen boven deze deuren zijn ontstaan. Deze zijn niet overal op een correcte manier dichtgezet, met rookverspreiding als gevolg. Tot slot zijn niet alle deuren zelfsluitend uitgevoerd (voorzien van deurdrangers e.d.).

Zorgplicht voor eigenaar en gebruiker op basis van de Woningwet.
De wetgever heeft in de Woningwet willen neerleggen dat niet alleen eigenaar zélf, en - onder omstandigheden – zelfs de gebruiker van een bouwwerk, verantwoordelijk is voor de (controle op) naleving van voorschriften en een eigen verantwoordelijkheid heeft om het ontstaan of voortduren van een onveilige of ongezonde situaties, als gevolg van de staat of het gebruik van een bouwwerk, te voorkomen.

Artikel 1a Woningwet:
Lid 1. De eigenaar van een bouwwerk (…..), of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het daaraan treffen van voorzieningen, draagt er *zorg* voor dat als gevolg van de staat van dat bouwwerk (….) geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt;
Lid 2. Een ieder die een bouwwerk (….), gebruikt, laat gebruiken (….) draagt er, voor zover dat in diens vermogen ligt, *zorg* voor dat als gevolg van dat (…..) gebruik (….) geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt.

Artikel 1b Woningwet:
Lid 2. Het is verboden een bestaand bouwwerk (….) in een staat te brengen, te laten komen of te houden die niet voldoet aan de op de staat van dat bouwwerk (….) van toepassing zijnde voorschriften, bedoeld in artikel 2, eerste lid, aanhef en onderdeel b (….).

Artikel 2 lid 1 Woningwet:
Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur (= Bouwbesluit 2012) worden technische voorschriften gegeven omtrent:
a. het bouwen van een bouwwerk;
b. de *staat* van een *bestaand* bouwwerk;
c. het in gebruik nemen of *gebruiken* van een bouwwerk.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Memorandum

Vervolgvel
6

III. Dossieronderzoek Omgevingsdienst Regio Nijmegen (milieu)

Wet milieubeheer / Activiteitenbesluit
Informatie betreffende een horecagelegenheid op het adres *Otto C. Huismanstraat 268 Nijmegen* (Bron: digitaal dossier gemeente Nijmegen)

Vergunningen Hinderwet (nu: Wet milieubeheer) en meldingen Besluit horecabedrijven milieubeheer (nu: Activiteitenbesluit)
In 1982 is een (revisie-) hinderwetvergunning verleend voor een snackbar annex eetgelegenheid.
In 1996 is een schriftelijke melding gedaan op grond van het (toen van toepassing geworden) 'Besluit horecabedrijven milieubeheer' omdat vastgesteld werd dat nog niet aan de administratieve verplichting was voldaan om deze veranderingen (naar aanleiding van de in 1994 verleende bouwvergunning voor die veranderingen) te melden.

Controles en eventueel daarop volgende bestuursrechtelijke handhavingsacties
Uit de beschikbare gegevens blijkt dat vanaf 1996 vijf controles hebben plaatsgevonden, namelijk in 1996, 2002, 2005, in 2008 en in 2010.
Tijdens de controles in 1996 en 2005 zijn enkele (kleine) overtredingen vastgesteld op het vlak van (het ontbreken van een volledige) administratie, het nalaten van het doen van een melding, afvalwaterbehandeling en het (niet tijdig) keuren van brandblusmiddelen. Deze overtredingen zijn telkens binnen de gestelde herstelltermijnen beëindigd. Tijdens de overige controles werden geen overtredingen vastgesteld.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Memorandum

Vervolgvel
7

Samenvatting/conclusie

- Uit bovenstaande blijkt niet dat niet voldaan is aan de voorschriften op basis van de destijds geldende wet- en regelgeving. (zowel voor wat betreft milieu als voor wat betreft brandveiligheid);
- Voor wat betreft de brandwerendheid kan worden gesteld dat aan de thans geldende wettelijke eisen wordt voldaan voor het niveau *bestaande* bouw;
- Voor wat betreft de vluchtroutes moet worden vastgesteld dat één van de drie trappenhuizen niet geheel voldoet aan de huidige voorschriften: een vluchtweg moet **nu** zowel voor het niveau *nieuwbouw* als het niveau *bestaande* bouw, leiden naar het aansluitende terrein en de openbare weg. Aan de korte zijde van het appartementencomplex is dat op dit moment niet het geval. Hier is formeel sprake van een met de voorschriften strijdige situatie, op basis waarvan het college van burgemeester en wethouders een grondslag heeft om handhavend op te treden.
- Gemeente Nijmegen heeft geen actief opsporings- en handhavingsbeleid ten aanzien van bestaande appartementencomplexen (zie hierboven onder “Bouw appartementencomplex Notenhout).
- De eigenaar (of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het treffen van voorzieningen) van een bestaand gebouw heeft een *plicht* om er voor te zorgen dat er geen gevaar ontstaat (of voortduurt) voor de veiligheid of gezondheid, als gevolg van de staat van dat gebouw of het gebruik daarvan (= *zorgplicht*).
- Ook een ieder die een bouwwerk (….), gebruikt (….) draagt er, voor zover dat in diens vermogen ligt, *zorg* voor dat als gevolg van dat (…..) gebruik (….) geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt.
- Het is verboden om een bestaand bouwwerk in een staat te laten komen (of te houden) die niet voldoet aan de op de staat van dat bouwwerk van toepassing zijnde voorschriften in het Bouwbesluit 2012. Dit is een rechtstreeks werkend verbod, gericht aan de eigenaar van dat bouwwerk (of degene die uit anderen hoofde bevoegd is).

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Veiligheid

Ingekomen stuk D24 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) Openingstijden=
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

De gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
02-04-2015	VH00/15.0003626	Erik Boelaars
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Aanbieding rapport IVF (Brandweeracademie)		(024) 3299145

Geachte leden van de Raad,

Conform mijn toezegging tijdens de burgerronde van de Politieke Avond die gisteren plaatsvond, stuur ik u met deze brief het rapport toe van het Instituut Fysieke Veiligheid met daarin de onderzoeksresultaten ten aanzien van de vluchtsituatie in het wooncomplex De Notenhout aan de OC Huismanstraat.

Zoals ik u gisteravond tijdens de burgerronde al heb meegedeeld, is de conclusie van het rapport dat de vluchtsituatie met betrekking tot het trappenhuis dat niet tot het aansluitende terrein doorloopt geen strijd oplevert met de actuele bouwregelgeving

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
De Burgemeester van Nijmegen,

drs. H.M.F. Bruls

BIJLAGE: Brief Instituut Fysieke Veiligheid (Brandweeracademie), d.d. 31 maart 2015, met de rapportage over de vluchtsituatie in De Notenhout

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

BRANDWEER
Brandweeracademie

Instituut Fysieke Veiligheid
Brandweeracademie
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.ifv.nl
Info@ifv.nl
026 355 24 00

Gemeente Nijmegen
Burgemeester H.M.F. Bruls
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Doorkiesnummer
2322
Inlichtingen bij
drs. C. Tonnaer
Ons kenmerk
BA150073

Datum 31 maart 2015
Onderwerp Onderzoek De Notenhout

Geachte heer Bruls,

Hierbij doe ik u de rapportage toekomen van het door ons uitgevoerde onderzoek naar de vluchtsituatie in wooncomplex De Notenhout te Nijmegen.

Onderzoeksvraag
In de vroege ochtend van vrijdag 20 februari vond in het wooncentrum Notenhout aan de OC Huismanstraat een brand plaats. De Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) hebben de vergunningverlening en handhaving onderzocht. Door de ODRN en VRGZ is daartoe dossieronderzoek gedaan. Het betrof concreet twee bouwvergunningsdossiers: één voor de bouw van de snackbar op nummer 268 en één voor de bouw van het appartementencomplex op nummer 70-210. In de voorlopige conclusie van dat dossieronderzoek wordt door de onderzoekers aangegeven:

- *Dat voor wat betreft de vluchtroutes moet worden vastgesteld dat één van de drie trappenhuizen niet geheel voldoet aan de huidige voorschriften*
- *Een vluchtweg moet nu zowel voor het niveau nieuwbouw als het niveau bestaande bouw, leiden naar het aansluitende terrein en de openbare weg. Aan de korte zijde van het appartementencomplex is dat op dit moment niet het geval. Hier is formeel sprake van een met de voorschriften strijdige situatie, op basis waarvan het college van burgemeester en wethouders een grondslag heeft om handhavend op te treden.*

U heeft de Brandweeracademie gevraagd om de vluchtsituatie in het appartementencomplex met voorrang te onderzoeken vooruitlopend op het lopende onderzoek van de Brandweeracademie en de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid om daarmee de verschillende zienswijzen op dit punt in het juiste perspectief te kunnen plaatsen.

De concrete onderzoeksvraag luidt:
Is het volgens de ten tijde van de afgifte van de bouwvergunning geldende regelgeving en op basis van de op dit ogenblik van toepassing zijnde regelgeving mogelijk om de noodtrap niet door te laten lopen naar het aansluitende terrein (maaiveld), maar te laten aansluiten op de gemeenschappelijke gang van de tweede bouwlaag (eerste verdieping).

Het beantwoorden van deze vraag is bezien vanuit de ruimtelijke situatie en niet vanuit de feitelijke kwaliteit van de constructieonderdelen. Dat wil zeggen dat er bij de beantwoording van deze vraag vanuit wordt gegaan dat de benodigde brand- en rookwerendheden, zelfsluitendheid van deuren en dergelijke die geëist zijn, ook als zodanig functioneren. In het genoemde lopende onderzoek van de Brandweeracademie en Brandweer Gelderland-Zuid wordt nader ingegaan op de ontvluchtingsmogelijkheden in relatie tot de feitelijke situatie van de staat van de brandpreventieve voorzieningen, de brand- en rookontwikkeling tijdens het incident en de ontvluchting van de bewoners.

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag is een bezoek aan het pand gebracht, zijn de bouwvergunningsaanvraag, het advies van brandweer Nijmegen en de verleende bouwvergunning bestudeerd en zijn de destijds en vandaag de dag geldende wettelijke regelingen beschouwd. De op basis hiervan door de Brandweeracademie getrokken conclusies zijn voor een second opinion voorgelegd aan een bouwregelgevingsdeskundige. Zijn reactie en conclusie is verwerkt in dit rapport.

Toetsingskader verleende bouwvergunning
Het Bouwbesluit 1992 is op 1 oktober 1992 in werking getreden. De aanvraag voor de bouwvergunning is 2 weken daarvoor ingediend. Er bestond toen de mogelijkheid om de bouwvergunning onder de vigerende voorschriften uit te voeren, of alvast te anticiperen op de voorwaarden conform het Bouwbesluit.

De ten tijde van de bouwaanvraag geldende bouwregelgeving was vastgelegd in de bouwverordening van de gemeente Nijmegen. Veelal waren deze gemeentelijke bouwverordeningen een rechtstreekse overname van de model-bouwverordening, uitgegeven door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). In de verleende bouwvergunning staat echter dat de eisen van het Bouwbesluit gevolgd moeten worden. Bij het beoordelen van de rechtmatigheid van de onderhavige situatie met een niet tot aan het maaiveld doorlopend trappenhuis, wordt het Bouwbesluit 1992 dan ook als uitgangspunt genomen.

De situatie in relatie tot de verleende bouwvergunning (Bouwbesluit 1992)
In het Bouwbesluit 1992 werd voor de brandveiligheid van woningen en woongebouwen rechtstreeks verwezen naar de norm NEN 6082. In artikel 16 van het Bouwbesluit 1992 wordt aangegeven:

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Een woning met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m²en een woongebouw moeten, opdat bij brand vanuit die woning of dat gebouw op veilige wijze het aansluitende terrein kan worden bereikt, zijn voorzien van vluchtmogelijkheden die wat aantal, situering en inrichting betreft, ten minste voldoen aan het daaromtrent gestelde in NEN 6082.

Ten aanzien van vluchtrappenhuizen zegt de norm NEN 6082 in artikel 4.1.2.6: '*Een vluchtrappenhuis moet rechtstreeks of via een portaal uitkomen op de toegang van het woongebouw*'. Het is volgens NEN 6082 (en daarmee dus volgens het Bouwbeslult 1992) niet mogelijk het trappenhuis zoals uitgevoerd in het pand, te laten eindigen op de 2e bouwlaag (1e verdieping), omdat daardoor niet wordt voldaan aan de eis 'een vluchtrappenhuis moet rechtstreeks of via een portaal uitkomen op de toegang van het woongebouw'.

Maar het Bouwbesluit 1992 introduceerde een gelijkwaardigheidsbepaling (Bouwbesluit 1992, artikel 21). Indien door het niet laten doorlopen van het trappenhuis, op de tweede bouwlaag de vluchtweg via de gang doorliep en er zodoende ook het aansluitende terrein kon worden bereikt (vla trappenhuis nr. 3, zie tekening), en deze vluchtweg onafhankelijk was van de andere vluchtweg (via trappenhuis nr. 2) lag het toestaan van deze situatie op basis van gelijkwaardigheid voor de hand. Dit is een in die tijd veel toegepaste gelijkwaardigheldssituatle. De deuren tussen de gangen en trappenhuis nr. 2 zorgen voor deze onafhankelijkheid.

Voldoet de situatie aan de verleende bouwvergunning (Bouwbesluit 1992)?
De situatie met het trappenhuls dat niet doorloopt tot het aansluitende terrein is in beginsel strijdig met de eisen zoals die op basis van het Bouwbesluit 2012 zijn opgenomen in de norm NEN 6082. Echter, met toepassing van artikel 21 van het Bouwbesluit 1992 (gelijkwaardigheldsartikel) is aannemelijk dat de situatie met de verleende bouwvergunning is geaccepteerd op basis van gelijkwaardigheid.

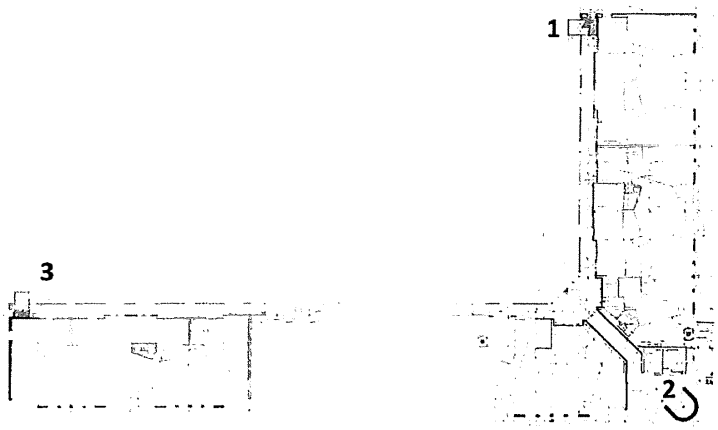

Figuur 1

De situatie in relatie tot de huidige eisen (Bouwbesluit 2012)
Het Bouwbesluit 2012 regelt in paragraaf 2.12.2 de ontvluchtingseisen voor bestaande gebouwen. In deze paragraaf geeft artikel 2.112 (vluchtroute) in lid 1 aan dat een vluchtroute moet leiden naar het aansluitend terrein en vandaar naar de openbare weg. Een vluchtroute mag dus niet uitkomen op bijvoorbeeld een binnenplaats zonder doorgang naar de openbare weg. Hiermee wordt voorkomen dat men uiteindelijk toch nog door de brand ingesloten raakt. Nergens wordt gesteld dat een trappenhuis, als onderdeel van een vluchtroute, rechtstreeks moet doorlopen tot het aansluitende terrein. Een vluchtroute mag dus lopen over een gang, daarna door een trappenhuis en daarvandaan weer verder lopen over een gang die op zijn beurt weer leidt naar een trappenhuis dat op het aansluitende terrein uitkomt. Dat is bij dit pand het geval. Vanaf het trappenhuis nr. 1 (zie tekening), kan verder gevlucht worden over de gang naar trappenhuis 3, dat wel uitkomt op het aansluitende terrein.

Het Bouwbesluit regelt in artikel 2.116 dat deze hierboven geschetste vluchtroute onafhankelijk moet zijn van de andere vluchtroute vanuit de woningen, de route die loopt via trappenhuis nr. 2. Artikel 2.117 lid 2 bepaalt dat de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag tussen twee (onafhankelijke) vluchtroutes ten minste 20 minuten moet zijn. De deuren tussen de gangen en trappenhuis 2 zorgen voor deze onafhankelijkheid.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

CONCLUSIE

Voldoet de situatie aan de huidige eisen (Bouwbesluit 2012)?
De situatie met het trappenhuis dat niet doorloopt tot het aansluitende terrein is niet strijdig met de huidige voorschriften in de bouwregelgeving. Zowel wat betreft toetsing aan de eisen voor bestaande bouw, maar ook bij toetsing aan de eisen voor nieuwbouw. Zoals eerder gesteld: de kwaliteit van de uitvoering van de vluchtroutes is geen onderdeel van dit onderzoek. De conclusie heeft dus louter betrekking op de ruimtelijke uitvoering van het trappenhuis en de daarop uitkomende en aansluitende vluchtroutes.

Met vriendelijke groet,

drs. C.S.M. Tonnaer
Onderzoeker-advlseur Brandweeracademie

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Veiligheid

Ingekomen stuk D21 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) Openingstijden=
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
15 april 2015	VH10/15.0003996	Erik Boelaars
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Brand wooncomplex De Notenhout - naar aanleiding van publicatie De Gelderlander van zaterdag 11 april 2015	-	(024) 3299145

Geachte leden van de Raad,

Afgelopen zaterdag publiceerde De Gelderlander een artikel, waarin de krant suggereert dat in het dossieronderzoek dat wij uw Raad eerder toestuurden fouten met vergunningen verdoezeld zijn. Niet alleen een zware aantijging richting ons en de ODRN en regionale brandweer (VRGZ), maar naar onze mening eveneens pijnlijk voor de slachtoffers en hun nabestaanden.

Met deze brief sluiten wij aan bij de eerdere rapportages van respectievelijk ODRN/VRGZ (regionale brandweer) en het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV, Brandweeracademie). Er zijn dus geen afwijkende conclusies en argumenten ten opzichte van wat wij u eerder bericht hebben. In onderstaande zullen we dat toelichten.

Zoals u bekend hebben wij een dossieronderzoek laten uitvoeren naar de toepassing van de bouwregelgeving ten tijde van de vergunningverlening. Bepalend voor de toepasselijkheid van voorschriften is de datum waarop een aanvraag wordt ingediend. Bij de vergunningverlening is uitgegaan van het samengaan van de woonfunctie van het appartementencomplex en van de bedrijfsmatige activiteit van het cafetaria. Daarbij is men tot de slotsom gekomen dat de beide functies veilig in elkaars verlengde konden bestaan. In de wet- en regelgeving was en is niet dwingend aangegeven op welke wijze en in hoeverre in elkaar grijpende (brand)scenario's moeten worden beschreven. Juist die in elkaar grijpende scenario's leidden op 20 februari tot een uiteindelijk noodlottige uitkomst.

De twee belangrijkste items daarbij in relatie tot de kritiek zijn:
1. De ontluchtingsschacht van het cafetaria is ten tijde van de vergunningverlening beschouwd als ontluchtingskanaal; en er is geen scenario beschreven waarin de ontluchtingsschacht bij brand als schoorsteen kan werken.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

2. Ten aanzien van de ontvluchtingssituatie heeft het IFV geconcludeerd dat elke woning in De Notenhout beschikt over minimaal twee onafhankelijke vluchtroutes die leiden naar het aansluitende terrein en vervolgens naar de openbare weg; en deze vluchtroutes zijn bovendien beschermd.

Deze twee items waren conform de toen geldende regelgeving. Daarbij is het belangrijk te bedenken dat in het concrete geval in de regelgeving ook steeds sprake is van interpretatieruimte – geen twee gevallen zijn immers gelijk - wat dus altijd de mogelijkheid voor discussie openlaat.

Niettemin heeft de naar onze mening correcte toepassing van de regelgeving in het proces van vergunningverlening hetgeen zich op 20 februari in De Notenhout afspeelde niet kunnen voorkomen. Een brand, waarvan de oorzaak onbekend is, die zich enige tijd – en we weten niet hoe lang - onopgemerkt in het cafetaria heeft kunnen ontwikkelen en daarbij ook de ontluchtingsschacht heeft verhit. Nadat de brand door het dak van het cafetaria sloeg, kon die zich, doordat de schacht als schoorsteen werkte, vervolgens razendsnel verplaatsen. Dit had tot gevolg dat binnen korte tijd alle verdiepingen in de rook stonden, waardoor ontvluchtingsroutes moeilijk bereikbaar waren.

Uiteraard onderkennen we het ongemak dat gevoeld wordt bij de conclusies van ons dossieronderzoek. We kijken immers terug op wetgeving en uitvoeringspraktijk van een kleine kwart eeuw geleden, terwijl intussen veel geleerd is wat zijn weg heeft gevonden in nieuwe regelgeving en uitvoering. Dan blijft het lastig om met enige afstand te kijken naar hoe we het bijna 25 jaar geleden deden, omdat we niet anders kunnen dan met de kennis en inzichten van het heden de situatie te beschouwen. Wij begrijpen de discussies die dat genereert. Dat staat los van onze conclusie dat het dossieronderzoek zorgvuldig en transparant heeft plaatsgevonden. Mede daarom betreuren we ten zeerste dat in de pers daaraan de conclusie is verbonden dat er niet integer gehandeld zou zijn. Van die slotsom nemen we dan ook afstand.

Ons dossieronderzoek had tot doel om te toetsen of op het moment van het indienen van de bouwaanvraag van het appartementencomplex de op dat moment geldende wet- en regelgeving juist zijn toegepast. Dat is naar onze mening het geval. Zoals uit het dossier blijkt, is de aanvraag getoetst aan de op het moment van het indienen van de aanvraag geldende bouwregelgeving zoals de Woningwet, de bouwverordening, de NEN norm 3000 serie en de AROR (Algemene Richtlijnen Ontvluchting en Redding).

Dit uitgangspunt om bouwaanvragen te toetsen aan de ten tijde van het indienen van de aanvraag geldende bouwregelgeving vloeide voort uit artikel 130 van de Woningwet 1992 en artikel 399 van de destijds geldende Nijmeegse bouwverordening. Uit deze bepalingen volgde dat, op een aanvraag om een bouwvergunning die was ingediend voor het tijdstip van het van kracht worden van een gewijzigde bouwverordening en waarop op genoemd tijdstip nog niet was beschikt, de bepalingen van de (oude) bouwverordening van toepassing bleven - tenzij de aanvrager te kennen had gegeven dat de gewijzigde bepalingen moesten worden toegepast. Deze werkwijze is – nadien - ook vastgelegd in de artikelen 7.1 van het Bouwbesluit 2003 en 9.1 van het Bouwbesluit 2012.

Brief aan de raad - Inspectie en hadhaving bebouwing nav brand O.C. . . .

Op dit moment onderzoekt het IFV in opdracht van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) de oorzaak en het verloop van de brand. Daarbij worden ook de brandpreventiemaatregelen nog eens tegen het licht gehouden. En het Openbaar Ministerie is, zoals u bekend, bezig met een oriënterend feitenonderzoek, waarbij het IFV ook input zal leveren. In beide gevallen betreft het uitgebreide onderzoeken, waarbij de vragen die nog openstaan ongetwijfeld een plaats zullen krijgen.

Hoogachtend,

college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Vos Commentaar brand De Notenhout

reg.nr.: 15.0003216
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
24 MAART 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 75
afgedaan

B1

Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: maandag 23 maart 2015 15:14
Aan: Griffie
Onderwerp: commentaar brand De Notenhout

Geachte leden van de gemeenteraad en B&W,
Op vriendelijk advies van de burgemeester gebruikte ik dit e-mail adres van de griffie.

Een bericht van de website (De Gelderlander) in reactie op uitlatingen van de burgemeester; van mijn hand:

"De burgemeester:"Hoe hard het ook klinkt, het gaat om kansberekening. Een brand kun je nooit 100 procent uitsluiten." Dat zou dan ook geen redelijk denkend mens ooit willen/kunnen beweren! Het is een antwoord op een onzinnige (zelf) bedachte vraag als versluierende 'bezweringsformule' naar de burger. De wettelijke brandweerzorg is gericht op: 'het voorkomen beperken en het bestrijden van brand, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt." Deze aloude wettekst laat al zien dat brand niet altijd te voorkomen is; anders hoefde het beperken en bestrijden er niet te staan! Er wordt niet gestreefd naar een kans op het ontstaan van brand en er wordt geen kansrekening op losgelaten. De burgemeester zou moeten kunnen verklaren dat hij zeker weet dat het juiste beleid is opgesteld, dat de juiste en tijdige prestatiemetingen zijn gehouden in het algemeen (gehele gemeente) en dat voor De Notenhout in het bijzonder: de brandwerendheid van de snackbar (inclusief de dakdoorvoer en de ingang van de afvoer schacht), de brandwerendheid van de gevel direct daarboven, de maximale gifgas- en rookproductie, van de daarbij gebruikte bouwmaterialen is voorgeschreven en gecontroleerd. Dan ook moet zijn gecontroleerd: wettelijke voorgeschreven opkomsttijd van de brandweer, voldoende aanwezig (en gebruikt?) bluswater, voldoende bereikbaarheid en opstelplaatsen voor de brandweer, een redelijke inzettijd van de blussing en redding, etc, etc. Waarmee de gemeenteraad voor 'verantwoording' nu wordt geconfronteerd is verregaand onvolledig en op punten ook onjuist."

Ook nog een historische analyse van mijn hand, voor de jongere generaties, van de website Brandpreventieforum.nl:

"Ja, Duiveltje ik begrijp uw standpunt maar voel mij genoodzaakt dit met een historische analyse aan te vullen.

Ook is uw citaat uit de brandweerzorg taak onvolledig: *het voorkomen, **beperken** en bestrijden van brand.*
Vanouds was het: voorkomen, beperken en de preparatie van het bestrijden integraal gedefinieerd als: brandpreventie.

De Brandweerwet 1985 bevatte ook de verplichting tot het vaststellen (gemeenteraad) van diverse verordeningen die de reikwijdte van de brandweerzorg (BBV) en de organisatie en het beheer (taken) van de brandweer moesten bevatten (inclusief periodieke toetsing op resultaten). Tevens werden er 'in elk geval' taken voor de regionale brandweer wettelijk voorgeschreven w.o. brandpreventie adviezen; vooraf aan vergunning verlening door B&W.

De Bouwverordening volgens de Woningwet 1992 verplichtte *'brandveiligheid'* daarin op te nemen voor**'gebruik'**; het algemeen begrip 'veiligheid' in het begin van die wet sloeg dus uitsluitend op bouwen en slopen.
Doch zie het merkwaardige standpunt, door semantische verwarring, in het 'onderzoek' aan het begin van deze draad.
De Woningwet was, door de (overigens t.o.v. de wettelijke brandweerzorg ongedefinieerd gelaten)*brandveiligheid* uit te zonderen van deze wet, weer 'in lijn' met de Brandweerwet. De oude Woningwet 1952 bevatte immers nog de specifieke termen uit de brandweerzorg die in 1985 exclusief aan de BBV werden toegewezen.

Brief aan de raad - Vos Commentaar brand De Notenhout

In deze Babylonische spraakverwarring ontstonden in 1992 ook het nieuwe Bouwbesluit en de model BBV en de model Bouwverordening (VNG). In het Bouwbesluit werd, in strijd met beide wetten(!!), hele stukken uit de AROR (decentraal tot stand gekomen en gepraktiseerd brandweerontwerp uit de jaren daarvoor) geplagieerd.
De Woningwet schreef voor dat brandveiligheid voor **het gebruik** van bouwwerken moest worden opgenomen in de Bouwverordening, het Bouwbesluit deed dat gewoon effe anders. Daartoe bevatte de Woningwet niet de voorwaardelijk toekenning van de bevoegdheid van de minster in die wet om deze AMvB uit te vaardigen. Het kan liggen aan het goochelen met data van uitbrengen vooraf/in 1992; dat heb ik nooit scherp kunnen krijgen.

Dan kon men bijvoorbeeld: het Bouwbesluit 1992 baseren op de oude te vervangen Woningwet 1952 in dat zelfde jaar. Aanwijzingen daartoe zie ik ook in het totstandkomen van het Gebruiksbesluit dat weer snel werd ingetrokken (na mijn kritiek op het ministerie?) nu dan met het Bouwbesluit 2012.

Dat Gebruiksbesluit was gebaseerd op een wettelijke 'uniformeringsbevoegdheid' van de minister voor de inhoud van de Bouwverordening en dat is nu weer in het Bouwbesluit; waarvoor de minster geen bevoegdheid heeft om zich uit te laten over de brandweerzorg en/of het gebruik van gebouwen. De Woningwet gaat over de algemene (niet specifieke 'brand') veiligheid tijdens het bouwen en slopen. (Dat is in het Bouwbesluit 2012 desondanks, zonder wettelijke bevoegdheid voor brandweerzorg en gebruik, door de minister allemaal op een intellectueel ondoorzichtige hoop terechtgekomen.)

In de model verordeningen (BBV en Bouw-) van na 1992 (VNG) stond in de pragraaf opsporing en handhaving de identieke tekst dat *in ieder geval* officieren van de brandweer werden aanwezen voor de opsporing van het strafbaar gestelde overtreden van de inhoud van deze verordeningen- en vergunningsvoorschriften. Dat strafbaar stellen stond in de Brandweerwet (nu wet veiligheidsregio's.)
De opleiding tot beroepsbrandweer officier (van voor 1985) die ik heb gevolgd en geleid leidde dan ook op tot (brandpreventief) opsporingsambtenaar. Dat ook ambtenaren van BWT werden ingezet is begrijpelijk op gemeentelijk niveau (destijds vele kleine gemeenten met 1 officier brw.)' maar omdat brandpreventie adviezen de *'in elk geval'* taak moest worden (1985) van de regionale brandweer cdt. lag dat praktisch niet meer voor de hand.
Wat moet men die brandweer officieren dan dagelijks anders laten doen; nietwaar?

Wel weet ik dat er binnen het VNG een sterke weerstand was tegen de uitvoering van de Brandweerwet 1985; men verdedigde daar de oude BWT positie met een sterke lobby vanuit het land; sterker dan die vanuit de 'jonge' brandweer.
In 1988(?) besloten de gemeentelijke en regionale cdt.-en, in strijd met de wet, om het brandweeradvies te laten bij de gemeentelijke cdt-en. Men publiceerde dat ongegeneerd in Brand en Brandweer. Die lokale cdt.-en waren meestens slecht of niet opgeleid dus.....Gaat u dan maar voor BWT; dat is wel zo comfortabel aan inspanning voor de brandweerofficieren!

Inmiddels is er ook meer gemakzucht; de lector brandpreventie van het IFV verklaarde in zijn rede: *Het kerkje van Spaarnwoude* (2005) dat het te onzinnig voor woorden is om over (de kwaliteit van) brandpreventie voorschriften te praten; hij deed ook verder maar niets om daar enige verbetering in te brengen; kunt u nagaan wat de kwaliteit van de leerstof daar zal zijn.
Waar de brandweer het laat liggen springt VROM in de bres. Goed bedoeld maar niet goed opgeleid/geïnformeerd over ontwikkelde literatuur (voorschriften) en zonder terugkoppeling over de integraleveiligheidsketen; na brand(rampen).
Dan krijgt men de situaties met tekort aan bluswater, opstelplaatsen, op deskundigheid ongetoetste bouwmaterialen, afwezige aanvalsplannen, etc. Inderdaad: Volendam, Enschede, Schiphol, De Punt, Chemie-pack, de Notenhout en:

Wie volgt bij brand?"

Met vriendelijke groet,
Fred Vos.

Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

reg.nr.: 15.0003620
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
02 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: donderdag 2 april 2015 9:41
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

Geachte dames en heren van B&W en gemeenteraad,

FYI.
Onderstaande tekst plaatste ik op de website van De Gelderlander:

"Het verslag waarin IFV tot het ter beschikking 'hebben' van 2 vluchtwegen wordt geconcludeerd volgens de heer Bruls vond ik niet. 'Ipse digit'? (Het is zo omdat ik het zeg?)

Een sommetje voor politici (bestuurders) en kritische burgers:
Er waren 3 trappen huizen voor ontvluchting; 1 centraal en de 2 andere aan de uiteinden van de gebouwvleugels. Die aan de kortere vleugel liep niet door naar een veilige ruimte. Omdat alle afgesloten galerijgangen en zeker die van de laagste verdiepingen en het sterkst richting centrale trappenhuis, vol giftige dampen werden gepompt door een brand (die pas later werd bestreden!) had men toen geen 2e vluchtweg. Dit dankzij een al, direct bij het ontstaan van de brand, afwezige brandwerendheid van de dakconstructie (snackbar) en ook die van de onderste verdieping (schacht).

1 vluchtweg die niet voldoet aan die benaming en 1 vluchtweg die niet bereikbaar is door afwezige brandwerendheid = 0 vluchtwegen.
Dan zonder eventuele, al dan niet volledig filterende vluchtmaskers en gebrek aan zuurstof daarbij.

Ik zou de IFV rekenkunde op (welke?) artikelen uit het Bouwbesluit en de toen heersende Nijmeegse Bouwverordening wel eens uitgeschreven willen zien. Dan kan men meteen de eisen van bereikbaarheid uit de toen heersende Handreikingen: 'Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid' uitrekenen.

Uit de onderzoeksopdracht van het IFV op hun site blijkt dat niemand interesse toont voor het bestrijdend reddende optreden van de brandweer na het ontstaan van de brand; daar zijn op internet beelden nogal wat indringende vragen te stellen; voor een onbevangen waarnemer."

Het is voor mij onbegrijpelijk dat het bestuur van de regionale brandweer (Veiligheidsregio) noch de brandweercdt. daarvan behoefte heeft aan een integrale beoordeling van alle schakels uit de zogenaamde: 'Veiligheidsketen'.
Dit dan volgens het model format evaluatieonderzoek (monodisciplinair brandweeroptreden) van de brancheorganisatie (toen NVBR, nu: Brandweer NL).

Het is mijn overtuiging dat u, als wettelijk aanvezen verantwoordelijke bestuurders voor de uitvoering van de brandweerzorg, niet in staat bent om zonder een dergelijke, op criteria toetsbare en integrale beoordeling, uw bestuurlijke verantwoordelijkheid te kunnen waarmaken.

Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

Uit de afwezigheid van eigen initiatieven tot objectieve beoordeling van de zijde van de brandweercdt. kunt u al afleiden dat dit uitvoerend brandweerorgaan, dat naar uw vastgesteld en periodiek getoetst beleid tot (wettelijk) vereiste prestaties zou hebben moeten komen, niets wenst te leren!

Het was al voor 99% goed gegaan 'wist' uw cdt.; zonder enige feitelijke onderbouwing.

Ik raad u aan om verantwoordelijk 'wakker' te worden op deze punten. Het is mijn indruk dat u met gefaseerde 'hapklare brokken' van werkelijk (en compleet integraal) inzicht wordt weggehouden door de belanghebbenden; bij een ondoorzichtig gelaten maar dan daarmee toch zogenaamd 'positieve' situatie binnen de brandweerzorg.

Met vriendelijke groet,
Fred Vos.

Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: donderdag 2 april 2015 10:42
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: reactie site De Gelderlander over de gemeenteraad en B&W

Geachte dames en heren van B&W en gemeenteraad.

Hierbij nog een reactie van de site:
"De gemeenten hebben al tientallen jaren het geld voor de integrale brandweerzog (inclusief handhaven) ontvangen (gemeentefonds)! Wat het gemeentebestuur daarbij mogelijk heeft nagelaten is de brandweer te toetsen op prestatie (resultaat) en deze daarop ook niet aan te sturen (en dan zwijgt de brandweer!?). Interessant is wet weten wat de brandweer of de gemeente met al het geld wel of niet heeft gedaan. En, als men al jaren niet nauwelijks handhaaft, waar is dan de bekwaamheid en ervaringskennis opbouw gebleven? Het sprookje van Baron von Munchhausen?"

Met vriendelijke groet,
Fred Vos.

Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: donderdag 2 april 2015 15:23
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: website discussie politiek en De Notenboom

Geachte dames en heren,

Het onderstaand acht ik voor uw informatiepositie nog van belang:

"Bruls is als burgemeester (mede)verantwoordelijk voor het vaststellen van beleid (welke prestaties moet de brandweer per gemeente leveren en hij moet aantonen (controle gemeenteraad) dat deze brandweer jaarlijks is gecontroleerd op de prestaties; als doelgerichte organisatie. 'Value for money' te bewaken t.b.v. de belastingbetaler; zeg maar. Als (ook) voorzitter van het bestuur van de veiligheidsregio (regionale brandweer) is hij dus voor de doelmatige en doelgerichte uitvoering van taken (value for money) van de nu nog slechts regionale brandweer uitvoerend verantwoordelijk. Dan zijn de burgmeesters ook nog lid van het Veiligheidsberaad waaruit het dagelijks bestuur van het IFV wordt samengesteld. Het 'onderzoeksbureau' (IFV is feitelijk geen onderzoeksbureau naar brandweerprestaties) staat dus onder leiding van burgemeesters en leidt de uitvoerende officieren op!

Wiens brood men eet....wiens taal men spreekt!

De gemeenteraad heeft al tientallen jaren boter op het hoofd (niet/onvoldoende bestuurlijk aansturen brandweer m.b.v. vastgesteld beleid en periodieke toetsing) die willen dus alleen nog 'leren voor de toekomst'; het verleden toont immers vrijwel totale verzaking m.b.t. hun brandweerzorg taak. Hoe een organisatie, die (zwijgend) mede inhoudelijk heeft verzaakt, dan plotseling bij nog meer belastinggeld, de verwaarloosde kennis en bekwaamheid tevoorschijn tovert: 'dat zien we dan later wel weer.' Wie volgt?"

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

reg.nr.: 15.00040688
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
14 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 75'
afgedaan:

Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: zondag 12 april 2015 12:49
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: Re: IFV; na gemeentelijke dossierraportage De Notenhout

'Open brief'

Geachte dames en heren (B&W en gemeenteraad),

Het zal u, voor of na lezing van deze 'open brief', opvallen dat ik van oordeel ben dat u als gemeenteraadsleden (democratisch gekozen, beleid makende en op uitvoering controlerende bestuurders) in plaats van wordt geïnformeerd, feitelijk inhoudelijk wordt gedesinformeerd; via/door de burgemeester, door de regionale diensthoofden en een anonieme IFV-er.
Een dergelijk ernstig oordeel moet uiteraard worden onderbouwd: zoals hieronder wordt beoogd.

1. Hoe behoort het te gaan bij onderzoek?
Het genereren van informatie, voor inhoudelijke en bestuurlijke (maatschappelijke) verantwoording na een ernstig brandincident is, als noodzaak, een kwestie van gezond verstand en bestuurlijke ethische integriteit en als methode al jaren geleden beschreven in een 'model format' van de NVBR (brancheorganisatie brandweer NL).
Elk redelijk denkend en (enigszins) bekwaam persoon op het gebied van brandweerzorg zal dan verbaasd/verbijsterd zijn dat deze (integrale) methode niet direct wordt gehanteerd en naar de redenen daarvan willen gaan gissen.
Zelfs indien die wordt uitgevoerd met ondersteuning van het IFV , dat voor de kwaliteit van de leerstof en de officiers opleidingen verantwoordelijk is en dus niet zonder meer als onafhankelijk kan worden beschouwd, dan kan wel het integer volgen van de methode (model format) worden beoordeeld. Dat is nu voor de preventie en preparatie al verlaten.

Bovendien behoort, bij de huidige wettelijke taak- en bestuursverdeling, het initiatief tot een dergelijke integrale evaluatie direct uit te gaan van het bestuur van de Veiligheidsregio. De kwaliteit van de brandweerzorg is immers, na een casus in een gemeente, niet uitsluitend van belang voor de gemeente Nijmegen; binnen deze regio.
Uiteraard blijft daarop elk gemeentebestuur in de regio het apparaat van democratische bestuurscontrole op de specifieke lokale brandweerzorg (die immers voor uitvoering is 'uitbesteed' aan de regionale brandweer; zonder democratisch gekozen bestuur); de *algemene* brandweerzorg valt onder de Inspectietaak en bevoegdheid van de minister (V&J; IOOV).

Het antwoord op vraag 1 moet dan ook logisch dwingend leiden tot:
Het gaat, v.w.b. de waarheidsvinding (informatieverschaffing) na deze ernstige brand, formeel en methodologisch niet zoals het behoort in Nijmegen.

2. Wat is tot nu toe, zij het op formeel en methodologisch onbehoorlijk wijze, dan toch als (des)informatie gepresenteerd aan de gemeenteraad?

2.1 Aanloop
Bij brief van 19 maart 2015, 2 weken na het afronden van een meegezonden gezamenlijk memorandum van de Omgevingsdienst en de regionale brandweer, worden gegevens verstrekt over een *'dossieronderzoek'*.
Het memorandum wordt dan ook wel genoemd als *'rapport'* en als *'notitie'*; *'what's in a word?'*

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Het document is niet ondertekend; maar wordt wel door de directeur van de ODRN en de cdt. reg. brandweer (VRGZ) daarop in het openbaar (ook voor uw raad) toegelicht en dus verdedigt; mogelijk is dit dan toch nog voldoende voor een juridisch verantwoorde formele status als document.

B&W wil uw raad o.m. doen geloven dat: *"Het rapport geeft inzicht in het beleid en het handelen van de gemeente rondom vergunning verlening en het toezicht en de handhaving op de regelgeving."*
Dat doet dit memorandum/rapport/notitie nu juist niet; c.q. verregaand onvolledig! (Zie onder.)

In de brief meldt B&W ook, dat een aspect van deze '*notitie'* voor meerdere interpretaties vatbaar blijkt en dat "*wij"* (Wie? B&W + gemeenteraad?) hebben besloten dit onderdeel (aspect) door de Brandweeracademie te laten onderzoeken. Voor een conclusie op het laatste blad van het '*memorandum/rapport/notitie*' wordt dan een voorbehoud gemaakt.

Welke '*meerdere interpretaties'* dat dan zijn - eerst ontstaan na het uitbrengen van het memorandum; dat immers geen enkele twijfel over de enkelvoudige interpretaties daarvan of over 'conclusies' vermeldde - en door wie die (bekwaam?) dan zijn vastgesteld, maakt B&W niet expliciet en dus zijn die, gehanteerd nota bene als **argumenten voor betaald extern onderzoek, oncontroleerbaar**. (Zie bespreking van dat externe onderzoek.)

2.2 Het memorandum (ODRN en VRGZ)
Het 'dossier' blijkt (vrijwillig?) beperkt te blijven tot 2 'bouwvergunningsdossiers'.
Of er ook gebruiksvergunning dossiers waren, en die had(den) er moeten zijn voor de snackbar en/of de bijeenkomst zaal van het appartementen complex, wordt desinfornatief niet vermeld. De noodzakelijke vergunning voorschriften uit de aan de Brandweerwet 1985 verbonden verordeningen en al deze verordeningen zelf worden niet eens genoemd!

"De beoordeling op aspecten van brandveiligheid vond plaats door de brandweer Nijmegen.."
Het begrip brandveiligheid is ongedefinieerd en suggereert mogelijk een ideale gevaarloze situatie.
Semantisch juister ware het om het minder pretentieuze begrip *brandbeveiliging* te hanteren; dat uit de Brandweerweet 1985 voor de bestuurlijke aansturing van de brandweerzorg werd overgenomen van het in de brandweerwereld destijds ontwikkelde (model) Brandbeveiligingsverordening (inclusief AROR).

2.2.1 De ontbrekende objectieve beoordelingscriteria; vooraf aan en tijdens het dossieronderzoek
Niet in het minst vanwege de ernstige gevolgen van deze brand, maar ook voorwaardelijk voor een politiek en maatschappelijk transparante waarheidsvinding, is het, om slechts logische conclusies te presenteren die op grond van objectieve en volledige criteria eenvoudig kunnen worden getoetst/gecontroleerd; om 'ware' van 'onware' premissen op hun logische weg naar de conclusies, te kunnen onderscheiden/evalueren.

Dergelijke criteria vindt men niet op het (laagste) abstractie niveau van de vergunning voorschriften; maar uiteraard slechts op het niveau wan de wet- en regelgeving en 'handreikingen' die die vergunningen en hun voorschriften/voorwaarden inhoud operationeel aansturen.
Het valt dan ook op dat dit niveau van de criteria zo goed als geheel onbesproken blijft in het memorandum van de verantwoordelijke uitvoerende regionale diensten.
Hierdoor worden alle gepresenteerde 'conclusies', qua 'ware premissen' en logica, oncontroleerbaar en dus futiel.
Bestuurlijk ethisch, gelet op de brandweerzorg beleidstaak van de gemeenteraad, acht ik dit onacceptabel; om over het gebrek aan respect wat daaruit blijkt naar de (ook toekomstige) slachtoffers nog maar te zwijgen.

De criteria hadden moeten worden geïnventariseerd vanuit de destijds van toepassing zijnde (centrale) wetten en daarin voorgeschreven (decentrale) gemeentelijke verordeningen; met normen en handreikingen om de prestatie (toetsbare) eisen te kunnen genereren/aanwijzen (door de wettelijk adviseur).
Het betreft voor de brandweerzorg tenminste 2 wetten, 1 AMvB, 3 gemeentelijke verordeningen en kastenvol normen en handreikingen; hierover wordt door de diensthoofden en de burgemeester, voor een kenner 'oorverdovend', gezwegen.
Dit, wettelijk op de '*in elk geval taken*' voor de regionale brandweer die, in expliciete afwijking van de wet gemeenschappelijke regelingen, door de wetgever verplicht waren gesteld (Art. 3 (oud) Brandweerwet 1985 met de MvT), w.o.: het geven van brandpreventie adviezen (vooraf aan vergunningen).

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Indien de diensthoofden wel betrouwbaar zouden kunnen lezen en rapporteren (i.t.t. dat wat het IFV en de heer Scholten daarover nu achteraf beweren) dan hadden, vanuit de (toen nog slechts) functionele eisen, in de volgens hen gehanteerde Bouwverordening en Brandbeveiligingsverodening (AROR), prestatie eisen moeten worden opgesteld; door een daartoe bekwaam en bevoegd persoon (na 1985 de cdt. regionale brandweer).
Dit als het daarop uitgebrachte wettelijk voorgeschreven *advies* door de wettelijk adviseur (cdt. reg. brw.); sinds 1985 de *'wettelijk adviseur'* (AwB) voor brandpreventie vooraf aan vergunningen (MvT).
Over dat noodzakelijke, voorwaardelijk en volledige advies, dan ook aangevuld voor de integrale brandweerzorg met uiteraard dan ook wettelijke uitgebreide eisen van buiten de Bouwverordening i.v.m. de vereiste bestuurlijke 'zorgvuldigheid' van de beschikking (vergunning), wordt met geen woord gerept!

Opkomende vragen:
Zijn al die wettelijk voorgeschreven gemeentelijke brandweerzorg verordeningen, die veel meer
relevante, dan slechts de specifiek bouwkundige, aspecten voor de operationele uitvoering van de wettelijk brandweerzorg bevatten, wel tijdig vastgesteld en geïmplementeerd door het gemeentebestuur van Nijmegen?
Als dat niet zo is (ik vond ze in ieder geval niet op de website) waarom zwegen (gevraagd en ongevraagd advies aan het gemeentebestuur) de brandweer leidinggevenden dan (tientallen) jarenlang daarover?

2.2.2. Het ambtelijk 'onderzoek' zonder methodologie en zonder objectieve expliciete criteria; oftewel: 'de lamme helpt de blinde'

De 'onderzoekende' hoofden van dienst beperken zich vrijwillig(?) tot 1 soort (bouw)vergunning.
Vandaar d
at de gehouden inspecties, op overigens ook niet genoemde criteria, betekenisloos zijn voor brandpreventie.
De voor de brandweerzorg irrelevante Hinderwet vergunning (snackbar) reken ik daarbij uiteraard niet mee voor de wettelijke brandweerzorg; wegens het ontbreken van materiële normen daartoe in die (raam)wetgeving.
De, mogelijk tweemaal, van toepassing zijnde Gebruiksvergunning, met vooral interessante criteria voor redding en ontvluchting uit het appartementen complex aan de onderzijde bij de niet doorlopende vluchttrap, blijft voor de waarheidsvinding verzwegen.

Dat houdt ook in dat in het memorandum slechts de Bouwverordening wordt genoemd; waarmee dan expliciet die van 1992 wordt bedoeld. Niet wordt vermeld of deze (model) Bouwverordening ook al in 1992 door de gemeenteraad van Nijmegen als zodanig was vastgesteld.
De (model) Bouwverordening en AROR, van voor die tijd, bevatte nauwelijks prestatie (operationeel toetsbare) criteria of de aansturende functie eisen om de complete brandweerzorg aan te sturen. Men beperkt, a-priori en vrijwillig, zich zeer sterk voor evaluatief 'onderzoek'; in vergelijking tot het model format (NVBR), voor dergelijke, en eerst dan enigszins serieuze en toetsbare evaluatie pogingen.

Voor *'redding en ontvluchting'* moest men dan destijds de AROR (algemene regels voor redding en ontvluchting); als Bijlage bij de Brandbeveiligingsverordening, raadplegen om überhaupt een advies t.a.v. operationele/prestatie (bouw)voorschriften te kunnen opstellen.
Een expliciete vergunning tekst (advies) is niet gegeven door de 'onderzoekers'. Hiermee staat geenszins vast, noch is controleerbaar gesteld, of destijds een 'zorgvuldig' (en dus expliciet overwogen) besluit ten grondslag heeft gelegen aan de situatie met de doodlopende vluchttrap.

Daarbij kan het logischerwijs dan ook niet zo zijn dat men achteraf bepaalt of iets aan de voorschriften voldoet; zonder dat dit uit de toen verstrekte vergunning documenten (adviezen en/of gemotiveerde afwijkingen daarvan) expliciet blijkt.
Het gaat om de expliciete afwegingen die toen willens en wetens moeten zijn gemaakt; die bepalen immers formeel of aan de voorschriften destijds is voldaan en dus of er formeel ook een zorgvuldig besluit is genomen.
Wat er achteraan zoal materieel kan worden goedgepraat.....?

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Intermezzo
In 1992 werden wat stukken uit die AROR 'geknipt en geplakt' naar het Bouwbesluit 1992 en werden de model verordeningen daar dan weer op aangepast door het VNG.
De door de wetgever na de 2e wereldoorlog expliciet beoogde ***decentrale*** *brandweerzorg werd zodoende, langs ondemocratische weg, naar* ***'centraal'*** *gebracht. Dat werd door geleidelijke aanpassing van Besluiten na 1992 en uiteindelijk ook nu de Woningwet, na het uitgebrachte en weer snel ingetrokken Gebruiksbesluit 2008, feitelijk achteraf stapsgewijs gelegitimeerd, echter zonder de nog steeds 'decentrale' Brandweerwet 1985 (nu Wet Veiligheidsregio's) aan te passen.*

2.2.2.1 De gegevens na 'onderzoek' in het memorandum; als (des)informatie voor de gemeenteraad

Voor de toch dringend aan de orde zijnde formele en materiële staat van de vluchtwegen (draairichting, sluitwerk, richtingaanwijzing, rookvrij en brandvrij) en het afleggen van verantwoordelijkheid daarover, worden er slechts wat WBDBO krabbels op een bouwtekening vermeld door 'de brandweer' (i.p.v. door de wettelijk regionale adviseur!); de uitvoering daarvan is daarop nooit tijdens of na de bouw gecontroleerd. Niets is gebleken van het, per wettelijk advies (geregeld in andere dan de bouwverordening), ook nog voorzien in opstelplaatsen, bluswater en bereikbaarheid: ***'is that all there is'?***
De huidige cdt reg. brw. wil doen geloven dat het kunnen bereiken van een ander brandcompartiment (doodlopend trappenhuis) hetzelfde is als: ***'een veilige plaats bereiken'.***
Dit stuit op 3 bedenkingen
:
1) Waarom is het andere trappenhuis dan ook niet, net zo 'makkelijk' en consequent, als doodlopende *'veilige plaats'* uitgevoerd?
2) Aan de voorschriften van destijds wordt formeel pas voldaan als die destijds ook expliciet in de vergunningsvoorwaarden zo zijn vermeld!
3) Is/was het destijds (of nu) psychologisch verantwoord om mensen in hun vluchtneigingen vast te laten lopen in een doodlopend trappenhuis met als onoverzichtelijke mogelijkheid een verdieping galerijgang te kiezen (hoe?) om dan tegen de draai- en sluitrichting, (einde definitie vluchtweg) over te grote afstand een 2e vluchtroute te vinden?

Op een vraag van een raadslid, tijdens de presentatie van het memo voor uw raad over de aanwezigheid van een brandklep in de afvoer vanuit de snackbar door dat dak, werd geantwoord: dat deze er niet was!
Dat kan dan ook, als eerst achteraf expliciet geworden feitelijk resultaat van het 'onderzoek', worden bijgeschreven.

De zeer betekenisvolle conclusie uit dit feitelijk gegeven werd echter niet getrokken; omdat het diensthoofd van de ODRN de raad wilde doen geloven dat dit in de wetgeving van destijds niet werd geëist!
Hij werd daarbij ook niet eens door de aanwezige wettelijke brandpreventie adviseur (cdt. reg. brw.) gecorrigeerd!
Feit is echter dat 'de wet' - volgens de diensthoofden toen onvolledig genoemd als slechts de Bouwverordening + AROR (BBV); maar dit later ook in het Bouwbesluit - vele 'functie' eisen stelde. Dit zijn algemene (doel)omschrijvingen van te eisen voorzieningen.
Die worden daarop rechtstreeks, of in wettelijke adviezen, geformuleerd als meetbare en dus toetsbare '*prestatie*' eisen; die moeten dan ook daadwerkelijk op 'voorwaarde' worden gebouwd/gemaakt/gerealiseerd. (Zo ook in vele NEN normen.)
Dus naast deze functionele eis, voor theoretische brandwerendheid, volgens de diensthoofden zo in de bouwvergunningtekening gesteld aan het ventilatiekanaal, als doorvoer van het ook zo uit te voeren dak (*'tenminste 30 minuten brandwerend'*), had het bevoegd gezag (op aangeven van de cdt. reg. brw.; als wettelijk adviseur) de toetsbare prestatie eis moeten stellen, door deze zelf te formuleren of door te verwijzen naar NEN 6077,1991; voor de brandklep(pen).

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Hieruit, uit de eerst nu door mij verstrekte informatie, blijkt dan meteen de onverantwoorde onwetendheid of onwelwillendheid bij de diensthoofden; waardoor de raad eerder al werd gedesinformeerd. Door te stellen (beide diensthoofden): dat een brandklep niet in de wet was voorzien, maken zij zich schuldig aan semantische misleiding (impliciet staat de brandklep immers als brandwerendheid eis wel in de wet: als onderdeel van de integraal (!!) uit te voeren brandwerende dakconstructie.
Of zij moeten zich nu achteraf beroepen op onwetendheid/incompetentie t.a.v. brandpreventie.

Dat laatste is zeker voor de cdt. reg. brw. eenvoudig te doen. (Zie IOOV/TU Delft rapport: '***Risicodomein brandweer***'; voor de al in 2006 gebleken incompetentie van hogere brandweerofficieren (IFV opgeleid!); met name op het gebied van brandpreventie.

Volgens deze 'dossieronderzoekers' was er dus wel een brandwerendheid 'functie' vereist (als voorwaarde gesteld) voor de afvoer op de bouwtekening bij de vergunning, maar zij verzwegen de daarbij behorende *prestatie eis* (brandklep) die tot voorwaardelijk uit te voeren bouwkundige specificaties leidt. Dat is op gezond verstand en/of enige kennis van de testomstandigheden van de brandwerendheid van bouwmaterialen ook op zich al logisch dwingend noodzakelijk; en een 'prestatie eis' voor uw adviseurs.

Elk doorvoer (zelfs zo klein als die rond kabeldoorvoering: een 'sparing') door een wand of dak van een compartiment, heft de brandwerendheid van de integraal beoordeelde constructie acuut als geheel op!
Met een zo grote doorvoer als een ventilatie bakluchtpijp is dat logischerwijs, of op gezond verstand, dan zeker ook zo.
Dat heeft 'historisch' internationaal de '*fire damper*' of 'automatische brandklep' in het leven geroepen.

Voor een wettelijk zorgvuldig opererende brandpreventie adviseur was er, bij gebrek aan parate kennis, nog altijd:
"*Een brandveilig gebouw installeren"* van de Nederlandse Brandweer Federatie (w.o. brandkleppen).
Zelfs voor een leek is het, op eenvoudige logica, toch ook evident dat een dakconstructie, hoewel (mogelijk deels!) met geteste brandwerende materialen uitgevoerd, door de daarin aanwezige open doorgangen, vlammen en rook al direct bij elke daadwerkelijke vuurbelasting, bij voorkeur door die opening en dan ongehinderd in de tijd, zullen doorlaten.

Het afwezig zijn van brandkleppen in lucht(afvoer)kanalen maakt dus zeer voorspelbaar brandtechnisch een einde aan elke beoogde en voorgeschreven brandwerendheid van de totale dakconstructie (effectieve brandwerendheid dakconstructie = 0 minuten).
Daarbij wordt nog geen enkele ambtelijke 'onderzoek' belangstelling getoond voor de al dan niet aanwezige brandwerendheid van de ook nog direct daarboven brandwerend uit te voeren onderste ingang van de schacht in de flat; die daarna de beoogd brandwerende betonnen vloeren (compartimenten) allen ongeremd doorkruist en 'opent'.
Dit zou bij juiste uitvoering de warmteoverdracht rond de lucht kanalen met brandklep in de schacht hebben moeten vertragen.
Evenmin is er ook maar enige belangstelling voor de (afwezige) brandwerende afdichting van de brandbare buitenwand tegen de verdieping vloeren en voor de vuurbelasting in de snackbar; om te verifiëren hoeveel meer de brandwerendheid er zou moeten zijn boven: '*tenminste*'. En men wil desondanks leren na onderzoek? Waarmee dan?

2.2.2.2 De 'Samenvatting/conclusie' van de diensthoofden (dit commentaar volgt de oorspronkelijke volgorde)

- De benadrukte dubbele ontkenning is slechts een inhoudsloze bewering (desinformatie). Als *niet blijkt dat niet voldaan is* aan de wet- en regelgeving kan het, bij het vrijwillig ingezet gebrek aan expliciete onderzoekscriteria en ontbrekende brandpreventieve bekwaamheid, ook liggen aan het daarmee

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

uiterst gebrekkig uitgevoerd 'onderzoek'. Men had moeten/behoren te rapporteren: waar toetsbaar wel aan was voldaan.

- Het ontbreken van de brandkleppen in het dak van de snackbar, de afwezig gelaten informatie over de onderzijde van de schacht en het slechts voor een deel van het dak achteraf aangetroffen steenwol (geen woord over de afwerking van de stalen draagbalken als 'warmtebruggen' naar het houten/bitumen dak), maakt deze bewering niet alleen vaktechnisch onverantwoord maar ook bestuurlijk desinformatief. De diensthoofden wilden uw raad ook doen geloven dat er een open ruimte was tussen het dak van de snackbar en de onderst vloer van het complex. Dat is ook onwaar. Om dan daarop de brandwerendheid ook nog te verlagen is onverantwoord, Immers, de holle ruimte, waar ook de ventilatie afvoer liep, was aan de 'zichtzijde' cosmetisch op houten latwerk afgetimmerd. Hierdoor kon zich daar extreem veel warmte ophopen tot in de schacht; totdat deze cosmetische aftimmering werd verbrand. Intussen werd dan alle warmte van de brand, vanaf het begin van ontstaan, afgevoerd naar alle verdiepingen (vluchtwegen) van de flat; eerst in en toen rond de afvoer.
- Dat de gemeente Nijmegen geen opsporing- en handhavingbeleid heeft voor appartementscomplexen is in strijd met de wet/verordeningen/jurisprudentie. Ik vond op geen enkel ander terrein iets dergelijks op uw website! Dit is verbijsterend na de rampen (Volendam, Enschede, Schiphol) die tot landelijke aansturing en financiering van verbeterde handhaving zouden hebben moeten

leidden.

Het BZK rapport: "

BZK / Versterking inrichting van het toezicht brandveilig gebruik bouwwerken / versie 2.1 / 31-12-2003" was blijkbaar niet aan bestuurlijk Nijmegen besteed. Dit meldden de diensthoofden niet!

- Het citeren van slechts de Woningwet is, naar het gemeentebestuur (die geacht wordt de wet te kennen), paternalistisch doch vooral onverantwoord onvolledig te noemen. Het richt daarbij ook slechts de aandacht op derden. Indien daaruit een strafrechtelijk of bestuursrechtelijk verwijt valt te formuleren: dan zou uw raad daarover toch acuut en expliciet moeten worden geïnformeerd. De gebruiker ontvangt na de bouw het gebouw zoals het dan is. Indien deze gebruiker niet over paranormale helderziende gaven beschikt kan hij nooit de ontbrekende brandklep bij de buren waarnemen en evenmin de ontbrekende brandwerende afdichting van de door de bouw aan het oog onttrokken onderzijde schacht en de cosmetische wand eromheen.
- Opnieuw wordt een buitenstaander (niet gemeente of regionale bestuurder/ambtenaar waar dit evaluatie onderzoek primair over zou moeten gaan) direct al als mogelijke zondebok aangewezen. Welk '*gevaar*' bedoelen de diensthoofden dan expliciet? En welke inschatting daarvan ligt dan '*in het vermogen'* (bekwaamheid) van de gebruiker/eigenaar; zoals de Woningwet stelt? Voor brandpreventie, uit een specifiek gerichte andere wet, bestaan speciale (voor)opleidingen; die zijn niet zomaar toegankelijk. Daarbij komt dan nog de wettelijke bevoegdheid/ getoetste (vooraf) bekwaamheid.
- Het impliciete verwijt op eventuele overtreding van de voorschriften (welke?) uit het Bouwbesluit 2012 slaat, gelet op de voorgaande (memo) tekst, op het door hen eerst daarop ondeugdelijk bevonden trappenhuis. Het IFV weerspreekt dan weer dit verwijt en de heer Scholten en ikzelf weerspreken, onafhankelijk van elkaar, weer de anonieme IFV 'deskundige'.

- De nu schrijnend ontbrekende conclusies zouden moeten getrokken moeten worden over o.m.:
- het feitelijk vastgestelde giftige en brandvoortplantende gedrag van de wanden van de verkeersruimten over alle verdiepingen bij ontbrekende brandwerende montage per verdieping (compartiment scheiding); dit na de onverantwoord ongeremd gelaten branddoorslag vanuit de snackbar (geen brandklep).
- De vrijwel afwezige bereikbaarheid vanaf de achterzijde voor red- en blusvoertuigen en de kennelijk als zodanig ervaren noodzaak tot contra

productief tijdrovend bluswater transport; over (onnodig en tactisch contraproductief) lange afstand.

3 Het (voorspelbare) brandontwikkeling scenario op eigen onderzoek:
De warmte overdracht vanaf de brand en binnen de ventilatiedoorvoer(en) naar het complex wordt direct effectief; bij een onverantwoord afwezige brandklep. Dit al vanaf het begin van het ontstaan van de brand (schoorsteeneffect).
De warmte wordt door die metalen kanalen vrijwel onvertraagd doorgestraald naar de binnenzijde van de brand- gif- en rook producerende schacht in alle verkeersruimten van de flat.
Deze schacht bestond, driehoekig, uit brandbare en rook- en gif verspreidende kunststof (metalen sandwich) platen.
Deze vormden ook de binnenzijde van de daar op alle verdiepingen centraal (richting trappenhuis/lift) samenkomend beoogde vluchtwegen.
De warmteoverdracht via de schacht zal nog efficiënter verlopen (straling en convectie) dan via het ventilatiekanaal (alleen straling); totdat het kanaal het begeeft door lineaire uitzetting en daardoor losbreken van de bevestiging ('instorting'?).
De aansluitingen van de schachtplaten, op de betonnen beoogd compartiment scheidende vloeren, waren, voor elke belangstellende direct zichtbaar, ook verre van rook- en brandwerend.
Hierdoor kon de warmte. rook en gifgassen, gegenereerd vanaf elke verdieping, snel gedeeld worden met de overige verdieping galerijen; gelet op de sporen aan en in het gebouw zijn die vluchtwegen gevuld met uiterst giftige rook: nog voordat de brand uitslaand werd via de rest van het snackbar dak. Daarna (uitslaande brand uit het dak) verminderde die warmtetoevoer (drukverschil) weer sterk; via de afvoer(schacht).
Hierdoor werd het centraal gelegen hoofdtrappenhuis als vluchtroute al zeer snel moeilijk/niet bereikbaar.

De (wettelijk) vereiste twee richtingen voor ontvluchting, vanuit elke woning (of algemene verblijfsruimte), was volgens de diensthoofden niet verplicht aanwezig; in de door hen van toepassing verklaarde wet- en regelgeving (Bouwvergunning; AROR).
Dat roept direct de kritische vraag op: waarom de bouwer de kosten en moeite daarop niet bespaart om een dergelijk, ook 'wettelijk' onnodige volgens de diensthoofden, voor vluchten zelfstandig geschikt trappenhuis dan toch maar weer wel aan een andere zijde te bouwen? Op analogie inconsequent; is het minst wat men daarvan kan zeggen.
Volgens het anonieme deel van het IFV verhaal was dit op '*gelijkwaardigheid*'; daar kom ik nog op terug: zie onder.

3.1 Mijn Conclusies
Hiermee is dan ook aangetoond dat de, voor objectief en methodologisch verantwoord en volledig onderzoek voorwaardelijke, wet- regelgeving, verregaand onvolledig is gevolgd in het memorandum van de diensthoofden en daarmee mogelijk ook, in strijd met de centrale (raam)wetten, (deels) niet eens beschikbaar was in Nijmegen. Verzaakte 1e wettelijke taak: beleid vaststellen?

Er blijkt geen enkele toetsbaar verkregen deskundigheid op brandpreventief gebied bij de ambtelijke 'onderzoekers'.
Methodologisch voorspelbare desinformatie naar de gemeenteraad is dan het resultaat van dit ambtelijk 'onderzoek'.
Dit wordt nu, door onderzoek van ondergetekende (ook kort ter plaatse), enigszins gecompenseerd, om toch nog wat te kunnen leren; zeg maar.
Het ontbreken van een cruciale brandklep in het als brandwerend beoogde dak van de snackbar, het negeren van de al dan niet aanwezige brandwerend uitgevoerde onderste opening van de schacht, met de onverantwoord onbeoordeeld gelaten brand- en rook-producerende eigenschappen; als de uiterst kwalijke eigenschappen van gebruikte bouwmaterialen als wanden van de uitsluitend beschikbare verkeersruimte als vluchtroute

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

van het wooncomplex daar direct boven,
heeft daardoor in ieder geval onnodig en brandpreventief als feit van algemene bekendheid onverantwoord, causaal en relatief kort na het ontstaan van brand tot de slachtoffers geleid.

De 'discussie' (gevoerd door de burgemeester) over het niet geheel kunnen voorkomen van brand is zonder inhoud, respectloos naar de (toekomstige) slachtoffers en ontwijkend/belemmerend voor eerlijk en onbevangen onderzoek naar leermomenten.
De wettelijke brandweerzorg tekst erkent dat dan ook al bijna een eeuw: *"het voorkomen, beperken en bestrijden van brand..."* Men ging er dus met 'gezond verstand' altijd al vanuit dat niet elke brand te voorkomen was en dat om te vluchten een voorspelbare *beperking en bestrijding* altijd moest volgen.
Daar ging het technisch onnodig fout in de wettelijk brandweerzorg; als monopolistische overheidstaak!
Internationaal wordt dan ook niet het (leken)begrip 'brandveiligheid' gebruikt (te definiëren als de irreële afwezigheid van brandgevaar) maar: 'brandbeveiliging' (Fire Protection).

De redelijke en 'beproefd gevestigde' brandpreventieve eisen, waaraan deze samenstelling van gebouwen had moeten voldoen, waren dan ook al tientallen jaren, juist voor het verkrijgen van integrale constructieve brandwerendheid, bekend in (internationale)normen en vakliteratuur. Dit gevolg was geheel en al voorspelbaar.

Welke rol en prestaties de repressieve brandweer nog heeft gespeeld en geleverd bij de de afwegingen van noodzaak, nauwkeurig in de tijd beschreven, tot inzet voor blussing/redding, de (niet) beschikbare opstelplaatsen (bereikbaarheid) en het tijdrovend opbouwen van een (transport)bluswatervoorziening in relatie tot het ontstaan of beperken van het aantal en de ernst van slachtoffers in die tijd, ook door parallel aan de redding brand te blussen met de nodige watercapaciteit en (ook daarmee) rook te verdrijven uit de vluchtwegen, verdient nog nauwkeurig onafhankelijk onderzoek. Nabij elke verkeersweg waren ideale aansluitpunten op minimale afstanden om de brand en de rook snel te bestrijden. Dit ook gelijktijdig als rugdekking voor redding.
Waarom zijn deze niet direct gebruikt/effectief geworden? Waarom was er geen aanvalsplan voor dit centrum?

4. Het IFV 'onderzoek'

4.1 Inleiding
De ironische leestekens in de titel geven al aan dat er dusdanige methodologische problemen kleven aan dat 'rapport' dat het die naam m.i. niet verdiend.
Zo voldoet de 'onderzoeker' op geen enkel wijze aan de noodzakelijke bekwaamheid of ervaring op het gebied van brandpreventie.
Mogelijk vanuit dit eigen defect, besluit hij een anonieme(!) 'bouwregelgevingdeskundige' (geen brandpreventist; zoals de lector brandpreventie betaald aanwezig op het IFV!) om een 'second opinion' te vragen; of beter hem de leiding van het onderzoek toewijzen.
Met nu als resultaat van de 'verkozen' anonieme figuur: "*Zijn reactie en conclusie is* (zijn; FV) *verwerkt in dit rapport.*"

Af te leiden is dan dat deze 'second opinion' andersluidend was dan de (zelfs niet impliciet weergegeven) 'first opinion'; anders had immers kunnen worden volstaan met: *'deze was in (volledige) overeenstemming'.*
Qua waarheidsvinding is het onbegrijpelijk dat er op het IFV met anonieme bronnen wordt gewerkt; mede gelet op de mogelijk forensische consequenties. Onbegrijpelijk van de leiding op het IFV is ook dat een dergelijk kennis deficiënte 'onderzoeker' op het gebied van brandpreventie, met een verantwoordelijke en consequenties dragende brandpreventieve meta beoordeling van ervaren, bevoegde en daarbij

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

voorwaardelijk bekwame diensthoofden wordt opgescheept. Dit vanuit het instituut dat (ook commercieel) de opleidingen en examens tot die wettelijk verplichte bekwaamheid verzorgd.
De burgemeester geloofde vooraf in de expertise van het IFV. Waar dat geloof, gelet op de IOOV rapportages over gebrek aan bekwaamheid en competentie bij de brandweer, met ook nog openbaar gerapporteerd gebrekkige leerstof, dat *nota bene* is veroorzaakt/niet verhinderd door dit instituut, dan op zou kunnen zijn gebaseerd, blijft mij een raadsel.

De vraag die werd gesteld ontstond bij B&W van Nijmegen op het memorandum van twee regionale diensthoofden.
Opmerkelijk is hierbij dat de twijfel niet eerst direct werd teruggekoppeld met bijvoorbeeld de eenvoudige vraag:
"Weten jullie het wel zeker van dat pas later geldige Bouwbesluit; waardoor de eigenaar van het gebouw mogelijk in ernstige gebreke is gebleven en wij tot eerdere aanschrijving zouden moeten zijn overgegaan?"
Nee: *'de vuile (regionale) was ging meteen de deur uit'*.

4.2 Resultaten van IFV 'onderzoek': '
Babylon revisited'

4.2.1 Als eerste resultaat wordt gemeld dat niet de Bouwverordening maar toch het Bouwbesluit van toepassing was op de vluchtwegen en dus impliciet: dat de regionale diensthoofden niet in staat blijken te zijn om de vergunning voorwaarden zorgvuldig/begrijpend te kunnen lezen.
Dit zou betekenen dat de vergunning verlening uit 1993 als '*onzorgvuldig genomen beschikking*' zou kunnen worden aangemerkt en eventueel secundair eerst achteraf het verwijt aan de eigenaar kon worden gericht; waaruit dan direct weer een jarenlang onderhouden gebrek aan wettelijk verplichte handhaving door de met de brandweerzorg belaste overheid blijkt.

4.2.2 Als tweede resultaat wordt vermeld dat inderdaad het trappenhuis 1 niet voldoet aan de (prestatie; FV) norm uit het Bouwbesluit.
Dan wordt, via de anonymus op het IFV, via de zogenaamde '*gelijkwaardigheid*', de gemeente als '*kool*' en de eigenaar als '*geit*' '*in een klap'* mogelijk toch weer '*gespaard';* in 1 duizelingwekkende 'redenering'.

Dan maar eerst het BZK infoblad gelijkwaardigheid Bouwbesluit:
"*Gelijkwaardigheid moet aan het bevoegd gezag voldoende aannemelijk worden gemaakt. Wanneer in een vergunning aanvraag voor het bouwen of een vergunning aanvraag of melding voor brandveilig gebruik van een gebouw een beroep op gelijkwaardigheid wordt gedaan, wordt gelijkwaardigheid betrokken bij de beoordeling van die vergunning aanvraag/melding.*"

Het gaat dan om '*gelijkwaardige'* prestatie-eisen waar door de aanvrager een gemotiveerd beroep wordt gedaan.
Terwijl de eisen te stellen aan vluchtwegen in het Bouwbesluit vooral ook gesteld zijn op het niveau van functionele eisen! Hoe dan ook, in de vergunning van 1993 zou dan expliciet de discussie over '*gelijkwaardige*' prestatie-eisen eerst die uit het Bouwbesluit, vanuit het regionale brandweeradvies (prestatie eisen) en daarop de alternatief door de bouwer voorgestelde '*gelijkwaardige*' eisen, voorwaardelijk tot hetzelfde functionele resultaat leidende, met uiteindelijk de expliciet gemotiveerde beslissing door het bevoegd gezag.

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Iets dergelijks, zo fundamenteel voor bestuurlijke en maatschappelijke beoordeling, wordt in geen van de 'onderzoeken', expliciet en dus toetsbaar (*transparant,* zegt men ook wel), gesteld.

Hoe kan dan de anonieme gelaten 'deskundige' bij het IFV beweren dat; het *" is aannemelijk (*Sic!*) dat de situatie met de verleende bouwvergunning is geaccepteerd op basis van gelijkwaardigheid."*
'Aannemelijke' achteraf verzonnen '*gelijkwaardigheid'* zonder de formele motivering en expliciete vastlegging daarvan?
Hoe gaat dan zoiets in zijn werk? Ik geloof er geen barst van!
(Op de zeer slechte kopie van de tekening (Figuur 1; IFV) meen ik te zien dat er geknoeid is op die tekening in de trappenhuizen 1 en 3; waardoor mogelijk belangrijke gegevens voor duiding zijn 'verdwenen'.)

Het toppunt van krompraat tot Babylonische spraakverwarring en daarmee desinformatie zit in de staart van de IFV brief:
"de kwaliteit van de uitvoering van de vluchtroutes is geen onderdeel van dit onderzoek."
Laat ik nu op mijn logisch denken en gezond verstand oordelen dat een vluchtroute pas een vluchtroute genoemd mag worden, en meegeteld als zodanig aanwezig, indien deze eerst aan die uitvoeringseisen voldoet! (De verzamelingenleer schrijft dit mij immers ook logisch dwingend voor!)
Dit denken ligt op het IFV en in bestuurlijk Nijmegen dan kennelijk nog wel eens anders; is mij in verbijstering duidelijk geworden.

De conclusie van de burgemeester uit het IFV 'rapport': *"dat de vluchtsituatie (*Sic!*) met betrekking tot het trappenhuis dat niet tot het aansluitend terrein doorloopt geen strijd oplevert met de actuele bouwregelgeving."* is onwaar op premisse niveau!
Dat was zelfs ook al wel impliciet het geval; doordat de vluchtroute niet op daadwerkelijke uitvoering werd beoordeeld als op uitvoering geschikt bevonden .....vluchtroute.....kon deze nooit aan de *bouwregelgeving* voldoen!
De door de IFV anonymus blootgelegde 'leesblindheid' of gebrekkig begrijpend lezen voor vergunning voorwaarden bij de regionale diensthoofden is in bestuurlijk Nijmegen mogelijk besmettelijk geworden?

Die 'vluchtroute' is dan, zonder verantwoorde toets op geschiktheid, nog steeds geen werkelijke vluchtroute en kan dus nooit voldoen aan enige regelgeving daaromtrent! (Een verplicht opgelegd zorgvuldig woordgebruik zou Babylon kunnen genezen.)

Maar bovendien is die '*gelijkwaardigheid*' nooit tijdig als alternatief van het wettelijk advies gesteld en formeel (reg, brw. cdt.) beoordeeld en daarop gemotiveerd door het bevoegd gezag, al dan niet conform het advies, gemotiveerd bekrachtigd.
Dan pas is er, beoogd bekwaam en bevoegd beoordeeld, '*gelijkwaardigheid*' en dan pas is er geen *strijd met de voorschriften* meer.

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Als er dan ook andere prestatie eisen moeten zijn gesteld, zoals gespecificeerde draairichting, zelfsluitendheid en (richting eenzijdig!) 'paniek' sluitwerk, rook- en brandvrije verkeersruimten en bewegwijzering, dan is het voor mij ondenkbaar, wat men toch maar anoniem op het IFV achteraf weet te bedenken, om mensen eerst met de (draai- en sluit- en bewegwijzering-) richting mee..... en vervolgens via het trappenhuis, een traject tegen de (draai- en sluitrichting!) in, zich over grotere afstanden (over welke verdieping ?) een onbekende weg, ook eerst tegen de bewegwijzering in, te doen zoeken.
Ja, dan wordt niet gelet op de brand- en rookvrije eigenschappen van materialen die voorwaardelijk een vluchtweg tot vluchtweg maken. Dit in een richting die, indien de gang door rookhinder niet is te gebruiken, ook het andere mogelijke vluchttrappenhuis acuut onbereikbaar maakt.
Deze Babylonische spraakverwarring, die vooraf aan de bouw had moeten worden ontdekt en beëindigd, wordt nu opgestart op belastinggelden; eerst nadat de gebouwde situatie ernstig gevolgen heeft veroorzaakt. Kan men daarop dan wat leren?

Formeel voldoet iets pas aan de brandpreventie voorschriften, en is daarmee niet meer *in strijd*, als dat expliciet en tijdig (vooraf) door het bevoegd gezag is gemotiveerd en bekrachtigd; moet dat nog worden voorgehouden?
Logischerwijs kan men ook geen conclusie betwijfelen of vervangen; zonder de waarde en dus de waarheid van de onderliggende feiten/premissen te beoordelen; moet dat nog iemand worden voorgehouden na de eeuw van Verlichting?

Ik vertrouw erop u naar behoren te hebben geïnformeerd en hoop dat u uw collega's in de andere gemeenten van uw brandweerregio ook laat delen in deze informatie.

Bovendien zou u het OM kunnen/moeten informeren hiermee; gelet op de duidelijke praktijk en theorie, die zich over vrijwel een eeuw in brandpreventie wetgeving, vakliteratuur en normen heeft gevestigd, zijn zeker deze gebouwen (welk nog meer?) voor verantwoorde en al zeer beproefde wettelijke brandweerzorg verzaakt.
Dit voor een bekwaam opgesteld advies (van de wettelijk adviseur), een expliciet geformuleerd besluit daarop, voor een oplevering inspectie na elke (ver)bouw en voor handhaving op de strafbaarheid van overtredingen, die voor opsporing operationeel moet worden gemaakt (BOA's brandweer) via de van toepassing zijnde de gemeentelijke verordeningen (w.o. de BBV).
Een redelijk vermoeden van voorwaardelijke opzet, schuld, nalatigheid, plichtsverzuim, in relatie tot de wettelijke brandweerzorg kan inhoudelijk op toetsbare criteria worden gevormd; via de inhoud van de van toepassing zijnde (vooral voor uitvoering ook decentrale) wetgeving.
Waarbij de eventuele nalatigheid, t.a.v. de wettelijk verplichte vaststelling van die decentrale wetgeving (verordeningen), een mogelijke (deel)verklaring voor uitvoerende verzaking met zich brengt; wegen dan ontbrekende bestuurlijke aansturing (formeel beleid). Zie ook: *Bestuurlijke aansturing brandweer, IOOV* ; herhaalde rapportage over dit ernstige probleem in NL.

Brief aan de raad - Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Dan had ik het nog niet over de bestrijding fase; dat houdt u nog te goed.

Beter (te) laat dan nooit; zeg maar.

Met verschuldigde hoogachting,
w.g.

Drs. F.W.J. Vos (F.I. Fire E.)
Mergelkamp 38
D 47559 Kranenburg
Duitsland

Brief aan de raad - Vos opnieuw desinformatie gemeenteraad over brand De . . .

reg.nr.: 15.0004213
procesverantw.: BM50 BJ4
INGEKOMEN
16 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
cl. 75'
afgem.

Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: donderdag 16 april 2015 15:16
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: opnieuw desinformatie gemeenteraad over brand de notenhout

Geachte leden van de gemeenteraad,

U is uiteraard bekend met de 2 rapporten waarover ik u al uitgebreid van informatief commentaar voorzag.

Nu ik de bouwvergunningen voor de bouw van de snackbar met de voorwaarden onder ogen heb gekregen is mij ook op een andere wijze gebleken dat u 'grondig' wordt gedesinformeerd.

De regionale diensthoofden verklaarden dat voor de bouwvergunning (flat) niet het Bouwbesluit maar de (oude) Bouwverordening geldig was. Een desinformerende onwaarheid.
Het brandweeradvies waarna wordt verwezen, als voorwaarde 5, (niet te vinden op aanvraag De Gelderlander) was van 1989 en dat kan dan dus ook slechts op de (oude) Bouwverordening berusten.
De algemene verwijzing (voorwaarde 1) betreft echter weer wel het Bouwbesluit!

Hoe kunnen de regionale diensthoofden (medewerkers) dat nu in het vergunningen dossier onderzoek (2 A4-tjes vergunning)) over het hoofd hebben gezien?

En hoe kan dan daarop de IFV anonymus, wiens bevindingen en conclusies zijn '*verwerkt*' in het rapport wel gelezen hebben dat onder 1 (juridisch ongenuanceerd) werd verwezen naar het Bouwbesluit, maar dan weer niet gelezen hebben dat onder 5 verwezen werd naar een brandweer advies van 1989?
De Brandweeracademie (IFV) heeft bij 'onderzoek' geen interesse in het brandweer advies? Interessant.

Hoe kon het IFV rapport de stelling bevatten dat het '***aannemelijk'*** was dat er op '*gelijkwaardigheid*' uit het Bouwbesluit (na 1992)!
het expliciet daarin niet toegestane doodlopende trappenhuis toch wel weer was toegestaan?
Het bij de vergunning behorende brandweeradvies kan (chrono)logisch immers geen '*gelijkwaardigheid*' uit het Bouwbesluit 1992 bevatten: het is van 1989!

Politiek blijft het dan interessant om te weten hoe, op die volstrekt onmogelijk en onlogische '*aannemelijkheid*', de zo pijnlijke twijfel van B&W, over noodzakelijk gebleken handhaving op het Bouwbesluit, 'denkend' kon worden geaccepteerd en als betrouwbare 'informatie' aan uw raad kon worden voorgesteld.

Voor een wetenschapper zijn er grenzen aan de hoeveelheid onzin die hij bereid is serieus te verdragen, voor politieke controleurs ligt dat mogelijk toch anders; ben ik bang.

In vertrouwen u naar behoren te hebben geïnformeerd en met verschuldigde hoogachting,

Fred Vos.

Brief aan de raad - Vos Urgente noodsituatie brandweerzorg Nijmegen e.o.

reg.nr.: 15.0004398
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
21 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
claszenr.: 751
afgedaan:

B

Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: dinsdag 21 april 2015 12:26
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen; Robbert ter Weijden
Onderwerp: urgente noodsituatie brandweerzorg Nijmegen e.o.

'Open brief' URGENT!

Geachte leden van het college B&W, geachte leden van de gemeenteraad,

Hedenmorgen (na 9 uur) besloot ik om de burgmeester telefonisch (urgent!) te informeren: omtrent de m.i. uit mijn onderzoek van de vergunningen, inspecties en adviezen, afgegeven t.b.v. de cafetaria en het flatgebouw aan de O.C. Huismanstraat en van de (afwezige!) handhaving op opzettelijk gemaakt beleid(!) t.b.v. de bouwvergunningen voor woongebouwen in Nijmegen, gebleken uiterst onzekere situatie; nu dan ook in en rond vergelijkbare en andere panden in uw verzorgingsgebied.

Uw burgemeester is heden '*slecht te bereiken*'; zei de secretaresse; maar een ambtenaar zou mij mogelijk terugbellen.
Het is te hopen dat dit bij een echte brandcalamiteit beter en vooral sneller gaat.

Eerder (enige weken) probeert ik uw regionale brandweercommandant te interesseren voor beter onderzoek d.m.v. verbeterde gegevensverzameling.
Hij weigerde mij te woord te staan; omdat ik met uitspraken al in de pers was geweest. Dat mag dus niet?

Ook vroeg ik telefonisch, na oeverloos doorsturen via diensten, om een afschrift van het onderzoeksrapport (TBO) naar de brandoorzaak; uiteindelijk dan maar aan de pers communicator. Iets dergelijks is er (nog) niet; zei hij.
Het verbaasde mij dat uw regionale commandant in het openbaar (ook aan uw raad) daar toch expliciete mededelingen over deed/vermoedens uitte.
Tijdrovend wachten op het OM feiten onderzoek is zeker geen oplossing; nog afgezien van de onbekende onderzoeksaandacht en brandweerzorg bekwaamheid daarbinnen.

Enige 'snelle' conclusies uit mijn onderzoek (ook ter plaatse) deel(de) ik (eerder) met de pers en tv media(De Gelderlander; De Monitor; De Gelderlander hielp mij actief met feitelijke gegevensverzameling m.b.v. documenten via uw gemeente) deze 1e conclusies waren uitsluitend op de al empirisch door mij beoordeelde feiten/sporen gebaseerd.

Vandaar mijn toen al uitgesproken conclusies op dit empirisch onderzoek: ***dit complex kan niet aan de (juiste) regelgeving voldoen en dan zijn er dus onnodig slachtoffers gevallen***!
Deze conclusies op empirische feiten/sporen werden door uw burgemeester, na zijn 'onderzoek' en 'op de man gespeeld' tegengesproken; dit zonder met een empirisch onderbouwde falsificatie op de proppen te kunnen/willen komen.
Onwetenschappelijk qua aanpak en voor de brandweerzorg contraproductief; lijkt mij.

Deze 'interactieve' wijze met methodologisch mankerend (gemeentelijk) onderzoek werkt helaas, door desinformatie via uw bestuur, nogal vertragend.
Media kennen, naast hun onafhankelijkheid, uiteraard daarbij ook hun eigen 'urgente' tempo van openbaarmaking.

Brief aan de raad - Vos Urgente noodsituatie brandweerzorg Nijmegen e.o.

Daarom meen ik nu al tussentijds, op de voor u verzwegen feiten uit documenten en nog even zonder expliciete feitelijke onderbouwing daarvan, daar haast is geboden, ook nog te moeten oordelen dat:
uw Nijmeegse (regionale) gebouwenbestand, naast het flatgebouw en de cafetaria, op extrapolatie niet toetsbaar voorzien is van minimale en geborgde preventieve en preparatieve brandweerzorgmaatregelen.

De ontdekking van deze onverantwoorde situatie is opgehouden door 'onderzoek' via de burgemeester; dit zal ik bij gelegenheid nog verder onderbouwen en dan uitsluitend via de media uiteraard; bij afwezige uitvoerende brandweerzorg belangstelling te Nijmegen.
Communicatie met uw hoogste brandweerzorg ambtenaar werd mij immers door hem geweigerd; deze is blijkbaar niet benieuwd naar tegenspraak.
Uw burgemeester nodigde mij al vanaf het begin schriftelijk uit openlijk te communiceren met B&W en met de gemeenteraad; vandaar.

Nu weet ik ook wel dat de frequentie van (dodelijke) ongevallen bij brand statistisch (gelukkig) niet in de grote getallen valt.
Maar daar is de wettelijke brandweerzorg ook niet op gebaseerd. Dus neemt uw zorg verantwoordelijkheid op 'aantallen' niet af.
Tja, als men de wet verandert..... En daarmee dus ook niet de financiële verantwoording van de al tientallen jarenlang ruim bestede gelden aan die zorg.

Hoe dan ook, het lijkt mij van de hoogste urgentie voor het gemeentebestuur en dat mag m.i. niet afhangen van vertragend onderzoek en/of media timing, juist ook bij een '*slecht bereikbare*' burgemeester bij een 'noodoproep', dat:

het gebouwenbestand in Nijmegen (en elders in de regio ?) bekwaam (wie zijn dat nog?) en zeer snel wordt getoetst op de implementatie van de ter zake te (ge)geven (complete?) bouw-, gebruiks- en preparatie brandweerzorg adviezen van de wettelijke brandweeradviseur. Dan zult u als bestuur zelf (zij het onverantwoord laat) ook ontdekken dat u tientallen jaren heeft verzaakt op de wettelijk verplichte aansturing en controle van de (handhaving)zorg; binnen alle(!) daartoe wettelijk voorgeschreven en exclusief door u vast te stellen verordeningen.

U kunt ervan op aan dat ik, bij leven en welzijn, de gang van zaken op het gebied van wettelijke brandweerzorg en de wettelijk verplichte bestuurlijke aansturing en controle(!) daarvan aandachtig blijf volgen.

Met verschuldigde hoogachting,

Drs. F.W.J. Vos.

Om 12:00 uur kreeg ik van de secretaresse bevestigd dat de ambtenaar mij even zou bellen; (nog) niet dus.
De urgentie die ik wilde overbrengen kan bij de burgmeester en zijn ambtenaren mogelijk uitsluitend via 112.
Dat bleek voor de bewoners van De Notenhout (slachtoffers) geen 'redding' te brengen en bij verzaakte brandpreventie in een volgend geval voorspelbaar ook weer niet. ***Who cares?***

Brief aan de raad - Ontvangstbevestiging aan dhr.Vos over brief inzake brand . . .

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

GEMEENTE Nijmegen

G e m e e n t e r a a d
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

De heer F.W.J. Vos
Mergelkamp 38
D 47559 Kranenburg
Duitsland

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
24-04-2015	BM50/15.0004511	Marjolein de Groot
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Ontvangstbevestiging van uw brief aan de Gemeenteraad Nijmegen	22-04-2015	329 2952

Geachte meneer Vos,

U stuurde op 22 april jl. een brief aan de gemeenteraad over Reactie op burgemeester en wethouder in de Gelderlander (De Notenhout etc.)

Wij zullen de raad op de hoogte stellen van uw brief voor de vergadering van 29 april a.s. zodat zij deze brief kunnen betrekken bij de voorbereiding van de kamerbespreking m.b.t. dit onderwerp.
De brief wordt geplaatst op de agenda van de raadvergadering van 27 mei a.s. onder de rubriek Ingekomen Stukken. Het advies aan de raad is om de brief voor kennisgeving aan te nemen. Op deze wijze wordt de Raad geïnformeerd over de inhoud ervan.

Mocht de gemeenteraad op 27 mei a.s. aangeven te willen reageren op uw brief dan informeren wij u zo spoedig mogelijk.

Heeft u nog vragen? Belt u dan gerust met de Raadsgriffie.
Het telefoonnummer is 024 - 329 90 30.

Namens de gemeenteraad van de gemeente Nijmegen,

Met vriendelijke groet,

Marjolein de Groot
Assistent raadsadviseur

www.nijmegen.nl
Uw brief aan de raad wordt openbaar gemaakt, ook via internet. Als u er bezwaar tegen heeft dat bepaalde persoonlijke gegevens uit uw brief op internet komen, kunt u dat laten weten aan de Raadsgriffie, telefoon 024-3292952.

Uw handtekening wordt in ieder geval onleesbaar gemaakt ter vermijding van misbruik door derden.

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel Visie op doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Van:	Het college van B&W van 10 december 2013		
Doel:	Behandeladvies geven voor de besluitronde		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Door middel van voorliggend raadsvoorstel verzoekt het college van B&W de gemeenteraad om de visie op de brandweerzorg Gelderland-Zuid vast te stellen. **2. Achtergrond** Sinds 1 januari 2013 zijn de gemeentelijke brandweren samengegaan in de Veiligheidsregio Gederland-Zuid. Met deze samenvoeging is een belangrijke stap gezet om als brandweer de toekomstige ontwikkeling gezamenlijk op te pakken. Het college geeft aan dat het, om een moderne en toekomstbestendige organisatie te kunnen worden, noodzakelijk is om vanuit eenzelfde kader te gaan denken. Daarom heeft de Veiligheidsregio een visie opgesteld waarin richting wordt gegeven aan de ontwikkeling van de brandweerzorg voor de komende jaren. Tijdens de burgerronde (18.30 – 19.00 uur, Barbarossakamer) zullen burgemeester Bruls en de regionaal commandant van de Brandweer Gelderland-Zuid, de heer van Zanten, een toelichting geven op de aan de raad voorgelegde visie.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Ellen Jansen e.jansen@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024- 329 93 17
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel “Visie op doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid” **Ter inzage via Dropbox, internet, de Raadsgriffie en de Informatiebalie** 1. Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid		

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Voorstel aan de Raad

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
29 januari 2014 / 1/2014

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
Visie op doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Programma / Programmanummer
Veiligheid / 1012

Portefeuillehouder
H.M.F. Bruls

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
10 december 2013

Samenvatting
Sinds 1 januari 2013 zijn de gemeentelijke brandweren samengegaan in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Daarmee is een belangrijke stap gezet om als brandweer de verdere ontwikkeling gezamenlijk op te pakken.
Om een moderne en toekomstbestendige organisatie te worden is het noodzakelijk om vanuit eenzelfde kader te gaan denken. Daarom heeft de Veiligheidsregio een visie ontwikkelt op de richting die aan de ontwikkeling van de brandweer moet worden gegeven de komende jaren.

Voorstel om te besluiten
1. De visie op de brandweerzorg Gelderland-Zuid vast te stellen.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Ellen Jansen, 9317, e.jansen@nijmegen.nl

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

Om een moderne en toekomstbestendige organisatie te worden is het noodzakelijk dat er vanuit eenzelfde kader wordt gedacht. Met deze visie op de brandweerzorg wordt richting gegeven aan deze ontwikkeling. Verder geeft de visie een aantal strategische doelen aan die uit deze visie voorvloeien.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

De Wet veiligheidsregio\s geeft aan wat de taken zijn en stelt wettelijke normen voor de manier waarop de brandweerzorg moet worden geleverd. Deze wet vormt het kader voor deze visie.

1.2 Relatie met programma

De brandweerzorg valt binnen het programma Veiligheid.

2 Doelstelling

Met deze visie op de brandweerzorg wordt een kader gegeven waarbinnen de ontwikkeling in de nieuwe organisatie plaats kan vinden. Het doel van deze visie is juist om te zorgen dat binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vanuit eenzelfde kader wordt gedacht.

3 Argumenten

Het is goed om hier met elkaar over van gedachten te wisselen en hierbij gebruik te maken van ideeën en bijdragen van iedereen. Dit om te zorgen voor een gedragen document dat niet alleen star van bovenaf wordt opgelegd.

4 Risico's

Aan dit voorstel zijn geen bijzondere risico's verbonden.

5 Financiën

Aan dit voorstel zijn geen kosten verbonden. Wel dwingt ook de forse bezuinigingstaakstelling van de gemeente om te komen tot een andere aanpak en moet de regionale brandweer bezuinigen met een taakstelling van 5 procent. Het halen van deze taakstelling zet aan tot overwegingen hoe binnen de wettelijke kaders en regelgeving taken opnieuw kunnen worden vormgegeven of zelfs kunnen worden afgestoten..

6 Participatie en Communicatie

Vanuit de Veiligheidsregio is besloten om deze visie afzonderlijk aan alle gemeenteraden voor te leggen en te vragen om deze vast te stellen.

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
2

7 Uitvoering en evaluatie
De resultaten van deze bespreking zullen worden teruggekoppeld aan de Veiligheidsregio.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage(n): Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Visie op de brandweerzorg Gelderland-Zuid

Vooraf
Sinds 1 januari 2013 zijn de gemeentelijke brandweren samengegaan in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Daarmee is een belangrijke stap gezet om als brandweer de verdere ontwikkeling gezamenlijk op te pakken en de fysieke veiligheid in onze regio te versterken. Willen wij een moderne en toekomstbestendige organisatie worden, dan is het noodzakelijk om vanuit eenzelfde kader te gaan denken. Met deze visie op de brandweerzorg geven wij dat kader en geven wij richting aan de ontwikkeling van de brandweer in de komende jaren.

Wat hieronder volgt is niet “in beton gegoten”. De visie wil niet een star document zijn, opgelegd van boven, maar geeft de richting aan die wij gezamenlijk verder moeten uitwerken. Daarbij willen wij gebruik maken van de ideeën en bijdragen van iedereen.

Ons vertrekpunt
Het huidige organisatieplan waarop de regio gebouwd is, vormt het vertrekpunt voor de verdere ontwikkeling van de brandweer. In de omgeving van onze organisatie is echter alweer zoveel veranderd, dat dit plan eigenlijk al door de ontwikkelingen ingehaald is. Voor het werk nu voldoet dat nog als basis, maar met het organisatieplan zijn wij niet klaar voor de toekomst. De veranderingen in onze omgeving zijn in de afgelopen periode steeds meer zichtbaar geworden en hebben een steeds groter effect gekregen op onze brandweer. Wij hebben het dan over:
- de regionalisering zelf;
- de landelijke visie op de brandweer ‘Brandweer over morgen’ die van ons vraagt om anders te kijken naar de brandweerzorg;
- de Wet veiligheidsregio’s;
- bezuinigingen die de gemeenten moeten doorvoeren en die ook doorvertaald worden naar de Veiligheidsregio.
- de adviezen van de commissie Hoekstra
- de ontwikkeling van de nationale politie
- de toenemende netwerksamenwerking tussen partners belast met fysieke en sociale veiligheid
- de toenemende aandacht voor zelfredzaamheid van burgers
- onderzoeken naar verbetering van brandveiligheid dat verder gaat dan alleen het halen van opkomsttijden (Rembrand fase 1 en 2)
- de ontwikkeling van regionale omgevingsdiensten
- de toenemende netwerksamenwerking op het terrein van veiligheid (sociaal en fysiek), waarbij gemeenten de regie voeren
- Verschuiving van de aandacht van de repressieve bestrijding naar risicobeheersing aan de voorkant

Waarom ook al weer regionaliseren
Bedoeling van de regionalisering is vooral om de brandweerkorpsen vergaand te laten samenwerken. De huidige minister heeft dat formeel gemaakt door regionalisering te verplichten. Doelen zijn vooral om goed voorbereid te zijn op incidenten, rampen en crisis en om geld, materiaal en mensen efficiënter te kunnen inzetten. Dat alles om de fysieke veiligheid in onze gemeenschap te bevorderen. Binnen de veiligheidsregio zijn wij met onze partners dan ook een belangrijke speler in het werken aan een veilige leefomgeving. Voordeel van de regionalisering is verder dat de regionale brandweer Gelderland-Zuid nu meer ‘massa’ heeft om in te spelen op de veranderingen om ons heen.

Toekomstvisie van de brandweer
Brandweer Nederland heeft een visie ontwikkeld op de toekomst van de brandweer, ‘Brandweer over morgen’, die wij ook als regio onderschrijven. Kernboodschap van deze toekomstvisie is: de behoefte aan zorg voor fysieke veiligheid blijft. Maar de manier waarop in deze behoefte wordt voorzien zal veranderen. Wij zullen ons takenpakket op doelmatigheid moeten bekijken en waar nodig moeten ombuigen.
Belangrijke rode draad in de visie, is de mogelijkheid tot verscheidenheid: als er verschillende risico’s zijn in een verzorgingsgebied, dan moet ook differentiatie in de operationele organisatie een mogelijkheid zijn. De brandweer hoeft niet altijd, overal, op precies dezelfde manier de brandweerzorg

te leveren. Plaats en ligging, risico's, bevolkingssamenstelling en tijd kunnen reden zijn om maatwerk toe te passen.
Verder geeft de visie aan dat de brandweer meer moet inzetten op het verminderen van de kans op brand, dus het voorkomen van incidenten. Er moet sterk ingezet worden op preventie. Tegelijk moeten aan de kant van repressie ook de effecten van incidenten slimmer aangepakt worden, zo stelt de visie. Innovatie in de repressieve slagkracht is dan ook belangrijk.
Onze basishouding mag ook veranderen. Wij blijven wel de gedreven en gemotiveerde hulpverlener, maar de brandweer moet niet meer denken alles voor iedereen op te kunnen lossen: burgers, organisaties, bedrijven moeten zelf meer bewust worden van risico's, eigen verantwoordelijkheid nemen en zelfredzaamheid bevorderen en creëren. Algemene conclusie uit de landelijke visie is dan ook, dat investeren in het huidige bedrijfsmodel van de brandweer ons niet meer verder brengt. Het is tijd om onze strategische doelen, de manier waarop wij daaraan vorm geven en de organisatie die daarbij past, anders te gaan bekijken.

Wet Veiligheidsregio's
Als de brandweer gaat veranderen, moet dat natuurlijk wel binnen de grenzen van de wet gebeuren. De Wet veiligheidsregio's geeft aan wat onze taken zijn en stelt wettelijke normen voor de manier waarop wij de brandweerzorg moeten leveren. Zo zijn er normen voor opkomsttijden, maar wordt er tegelijk ruimte geboden om daarvan gemotiveerd af te wijken. Die motivatie is gelegen in het risicoprofiel van een gebied of gebouw en in de afweging van kosten om de wettelijke normen te halen. Het bestuur van de Veiligheidsregio mag daarover besluiten en moet gemotiveerde afwijkingen van de norm vastleggen in een dekkingsplan. Ook maakt de wet het mogelijk om op basis van argumentatie af te wijken van een standaardbezetting van een tankautospuit.
Wij hebben dan ook de belangrijke taak om een goed afwegingskader op te zetten, waarmee wij deze afwijkingen beargumenteerd kunnen bepalen. Daar hoort ook een realistische kosten-batenanalyse bij. In zo'n afwegingskader worden aspecten meegenomen als veiligheid, werkbaarheid, doelmatigheid, legitimiteit, haalbaarheid en proportionaliteit.

Bezuinigingen
Geld is niet de drijfveer om te veranderen, bezuinigingen zijn niet de reden om zaken anders te gaan doen. Maar het is wel logisch dat wij zorgvuldig met gemeenschapsgeld moeten omgaan. Wij kunnen er ook niet omheen dat een forse bezuinigingstaakstelling van de gemeenten ons tot een andere aanpak dwingt. De regionale brandweer heeft nu een taakstelling van vijf procent. Het halen van die taakstelling zet ons aan tot overwegingen hoe wij onze taken binnen wettelijke kaders en regelgeving opnieuw kunnen vormgeven of zelfs kunnen afstoten. Bezuinigingen versnellen daardoor de ontwikkeling om de toekomstperspectieven in te voeren.

Gezien deze ontwikkelingen kunnen wij niet langer afwachten wat er op ons afkomt. Het is noodzaak om zelf de regie te pakken en onze organisatie voor te bereiden op de toekomst, voordat anderen dat doen voor ons.

Anders kijken
De optelsom van de hierboven geschetste ontwikkelingen vraagt om anders kijken naar de manier waarop wij de brandweerzorg hebben georganiseerd: anders kijken naar het afdekken van risico's, anders kijken naar adviseren en controleren, anders kijken naar het bieden van slagkracht, anders kijken naar opkomsttijden. Dat zorgt ervoor dat wij ook anders kunnen gaan kijken naar een gelijkwaardig veiligheidsniveau. Als er verschillende risico's binnen de regio bestaan, kunnen wij ook beargumenteerd afwijken van wat wij nu nog overal hetzelfde doen. Daarvoor is wel een ander bestuurlijk uitgangspunt nodig en ook het bestuur moet over afwijkingen een besluit nemen.

Om misverstanden te voorkomen: de vraag of het anders kan, betekent niet dat wij het nu niet goed doen of hebben gedaan. Belangrijkste reden blijft dat wij nog niet voldoende mee zijn veranderd in datgene wat de omgeving van ons vraagt. Wij blijven klaar staan voor onze samenleving om fysieke veiligheid te bieden, binnen de mogelijkheden die de brandweer daarvoor heeft. Onze twee hoofdproducten, risicobeheersing en incidentbestrijding, blijven dan ook gewoon bestaan. Maar de inrichting ervan gaat wel veranderen.

De uitgangspunten voor het opnieuw inrichten van die twee hoofdproducten zijn:

- Ruimte voor ons vakmanschap: wat ondersteunt ons vakmanschap en wat niet.
- Een realistische kijk op wat wij wel en wat wij niet kunnen en willen.
- Een realistische kijk op risico's, waarbij wij de ruimte nemen om te differentiëren. Wij gaan meer maatwerk toepassen.
- Kijken naar wat onze omgeving wil en afstemmen van onze diensten en mogelijkheden op de behoeften van onze omgeving. Daarmee moeten wij ook een bredere kijk op maatschappelijk rendement krijgen.
- Streven naar een optimale prijs-kwaliteitverhouding
- Integrale samenwerking met andere partners (gemeenten, veiligheidspartners, omgevingsdiensten etc.)
- Een versterkte aandacht gaat uit naar proactie en preventie om onveilige situaties te voorkomen. Er vindt een accentverschuiving plaats van minder standaard repressief optreden naar meer proactief en preventief optreden. Het toekomstig repressief optreden wordt gekenmerkt als slimmer repressief optreden.

Het is niet altijd mogelijk om bij elk product 'hard' aan te geven wat de brandweer kan leveren. Voor die onderdelen waarbij wij dat wel kunnen, gaan wij een resultaatverplichting aan. Dat geldt in elk geval voor de basisbrandweerzorg, waar wij brand en hulpverlening onder verstaan. Wij durven bij deze basiszorg harde afspraken te maken over te behalen resultaten, waarop wij mogen worden afgerekend. Deze taken passen binnen ons vakmanschap en sluiten realistisch aan op de aanwezige risico's. De benodigde kennis en kunde hiervoor kunnen wij onderhouden en wij hebben de benodigde middelen.
Er zijn ook diensten en producten, die onder het begrip 'afwijkingen' vallen. Hierbij hanteren wij een inspanningsverplichting: wij leveren de best mogelijke inspanningen om de diensten zo goed mogelijk te leveren. Maar wij kunnen geen garanties geven dat wij het probleem voor honderd procent oplossen. Deze 'afwijkingen' pakken wij zo goed mogelijk aan, vanuit de basis van ons vakmanschap, maar flexibiliteit en improvisatievermogen zijn er ook een onderdeel van.

Risicobeheersing
Hierboven is onder de kop 'Ons vertrekpunt' op hoofdlijn geschetst hoe de omgeving van de brandweer verandert. Voor risicobeheersing zijn er nog enkele specifieke redenen om zich op de toekomst voor te bereiden. Zo wordt er door de Rijksoverheid wetgeving voorbereid die het mogelijk maakt voor private partijen om bouwplantoetsing uit te voeren. Dit is nu nog een publieke taak van de vergunningverlener, waarbij de brandweer een grote rol heeft voor het onderdeel brandveiligheid. Deze wetgeving brengt onzekerheden met zich mee voor de taken van de brandweer op dat gebied. Ook hebben wij te maken met de vorming van regionale uitvoeringsdiensten, in onze regio de Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) en de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN).
Deze hebben de taken rondom de milieuvergunning overgenomen van de gemeenten en bij sommige gemeenten ook de taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht. Dit heeft ook zijn effect op taken en rol van de brandweer en de relatie tot de nieuwe partners.
Gezien de veranderingen in onze omgeving, hebben wij de hieronder beschreven visie op risicobeheersing ontwikkeld.

Risicobeheersing gaat over het voorkomen en beperken van fysieke veiligheidsrisico's. De Brandweer Gelderland-Zuid is daarbij een expert waar het gaat om brandveiligheidsrisico's. Wij zijn in staat om vanuit risico's te denken, deze juist in te schatten en onze afnemers te voorzien van een kwalitatief hoogwaardig advies dat aansluit bij de behoefte van onze afnemers. Verder zoekt de Brandweer Gelderland-Zuid naar mogelijkheden om maximale invloed uit te oefenen op het voorkomen van onveilige situaties, beperken van risico's en beperken van gevolgen van incidenten. Wij doen dat niet alleen door wettelijke taken uit te voeren, maar ook door een belangrijke speler te zijn in de niet-wettelijke taken.

Door de nieuwe visie op de aard van de werkzaamheden van de brandweer, de medeverantwoordelijkheid van de burger voor zijn veiligheid en te bekijken welke inzet efficiënt is vindt er een verschuiving plaats van minder repressie naar meer proactie en preventie. Dit houdt onder meer in dat bij een repressieve inzet slimmer wordt uitgerukt. Het is dan ook geen vanzelfsprekend in de toekomst om met een tankautospuit uit te rukken waarin zes brandweermensen zitten als hetzelfde effect ook kan worden bereikt door op een andere slimme manier repressief op te

treden. Dit kan in voorkomende situaties leiden dat repressief wordt opgetreden met een zogenaamd " voertuig op maat"

Verder uitgewerkt betekent dat:
- Vooraan de veiligheidsketen is de meeste winst te behalen. Wij richten ons eerst op het voorkomen van structurele oorzaken van onveiligheid. Vervolgens richt de brandweer zich op het borgen van veiligheidsmaatregelen die incidenten kunnen voorkomen of de gevolgen daarvan beperken en het vergroten van het risicobewustzijn en zelfredzaamheid. Voorlichting en communicatie aan inwoners, bedrijven en instellingen zijn hierin belangrijke aspecten, geschaard onder de noemer 'Brandveilig Leven'. Wij gaan daar op regionaal niveau invulling aan geven.
- Brandweer Gelderland-Zuid kenmerkt zich door specifieke expertise over brandveiligheid. Vanuit deze expertise zijn wij van meerwaarde voor zowel de interne organisatie als externe partners en afnemers van adviezen.
- De brandweer voorziet vragen en verzoeken van een passend advies of antwoord, afgestemd op de vraag. Daarbij hechten wij grote waarde aan consistente en uniforme advisering.
- De brandweer levert producten van een hoogwaardige kwaliteit, waarmee wij ons onderscheiden van marktpartijen. Deze hoogwaardige kwaliteit is niet alleen belangrijk voor de positionering van de brandweer, maar vooral ook vanuit de trots op het vak en de ideële doelstelling om veiligheid te bevorderen.
- Wij sturen op activiteiten die in relatie tot de kosten voor de samenleving het hoogste maatschappelijke rendement opleveren.

Voortvloeiend uit de visie stellen wij ons als strategische doelen:
- Voldoen aan de wettelijke taken zoals benoemd in de wet Veiligheidsregio's, waarbij wij de risicobenadering toepassen op alle onderdelen van het brandweervak.
- Als gevolg van onze veranderende rol naar onze partners, een rolverschuiving doormaken van controleur naar adviseur op het gebied van (brand-)veiligheid, waarbij een integrale aanpak en klantgerichtheid centraal staan. Naast de wettelijke taken biedt het inzetten op de niet-wettelijke adviestaak hiervoor goede mogelijkheden.
- Meer gaan netwerken en de samenwerking versterken met incidentbestrijding (intern), veiligheidspartners, gemeenten, omgevingsdiensten en andere partijen in de meest brede zin.
- Uniformiteit creëren in en kwaliteit versterken van alle producten, door het centraal inrichten van de werkprocessen en het blijvend ontwikkelen van medewerkers.

Een belangrijk onderdeel in de doorontwikkeling is het bepalen en inrichten van de niet-wettelijke adviestaak. Daarmee bedoelen wij de adviestaak van de brandweer op grond van de wet, waarbij de brandweer geen verplichte wettelijk adviseur is, maar wel een wettelijke taak vervult. Wij gaan een inventarisatie en analyse uitvoeren van huidige activiteiten op het gebied van de niet-wettelijke adviestaak. Op grond daarvan en van een nog op te stellen brandrisicoprofiel willen wij prioriteiten stellen in deze taken en meer uniformiteit in deze taken creëren.

Om de ontwikkelingen vorm te kunnen geven, is het noodzakelijk om risicobeheersing centraal aan te sturen. Op die manier kan prioritering, uniformiteit en kwaliteit beter geborgd worden. Centrale sturing betekent niet dat medewerkers niet meer lokaal kunnen zitten. In de clusters blijven medewerkers nodig voor de contacten met de gemeenten, maar ook omdat zij vaak een repressieve koppeling hebben.

Tot eind 2013 zijn wij bezig met het verder uitwerken van deze visie op risicobeheersing en het uitzetten van de koers. Tegelijkertijd gaan wij in 2013 de organisatie verder 'in control' brengen: op basis van de huidige dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) voeren wij een inventarisatie uit en wij analyseren de resultaten in relatie tot de beschikbare capaciteit. Verder richten wij de werkprocessen in, zoals de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), in de nieuwe ICT-werkomgeving.
In 2014 gaan wij het nieuwe beleid invoeren en krijgt de organisatie van risicobeheersing haar toekomstvaste vorm. De gevolgen van de ombuigingen worden in dat jaar vertaald naar capaciteit en prioritering van de doelstellingen.
Na het inrichten van de organisatie zijn de doelstellingen en middelen en de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van medewerkers helder. In 2015 kan de organisatie zich dan verder 'zetten' en ontwikkelen.

Incidentbestrijding
De doorontwikkeling van incidentbestrijding vraagt om een andere aanpak en om meer tijd dan die van risicobeheersing. Dit traject is veelomvattend en complexer, zodat wij meer tijd nodig hebben om eerst de inhoud te bepalen: wat willen wij bereiken en hoe gaan wij dat doen? Als die inhoud duidelijk is, gaan wij bekijken of de organisatie op die veranderde werkwijze aangepast moet worden. Hieronder schetsen wij de visie op incidentbestrijding.

Uitgangspunten
De belangrijkste uitgangspunten voor de verdere ontwikkeling van de brandweer zijn:
- Wij willen zoveel als mogelijk kazernes behouden. Het uitgangspunt is dus niet om kazernes te gaan sluiten. Dat vraagt wel om een andere bedrijfsvoering op en rondom de kazernes.
- De brandweer gaat van aanbodsturing naar vraagsturing. Dat betekent dat wij niet overal hetzelfde pakket leveren, ongeacht de situatie, maar dat wij uitgaan van de vraag: wat is waar nodig?
- Die vraag moet vertaald worden in taken en klussen, waar de repressieve slagkracht op afgestemd moet worden.
- Wij richten ons op een sterke basiszorg en minder op de afwijkingen.

In onze visie moeten de basisproducten Brand en Hulpverlening op alle kazernes aanwezig zijn. Maar dat wil niet zeggen dat de brandweerzorg overal op dezelfde manier georganiseerd moet zijn. Op grond van risicodifferentiatie kunnen er verschillen voorkomen in drie wezenlijke onderdelen van de incidentbestrijding: de bezetting waarmee uitgerukt wordt op het voertuig, de voertuigen zelf en de kazerne. Daarbij gelden als drie kernbegrippen: risicodifferentiatie, maatwerk en flexibiliteit.

Risicoprofiel en dekkingsplan
Om de verschillen in de regio te kunnen bepalen, gaan wij eerst een brand- en hulpverleningsrisicoprofiel opstellen, zodat wij inzicht krijgen in de risico's in de verschillende gebieden. Dit gebeurt in 2014, gericht op de kerntaken brand en hulpverlening. Het risicoprofiel bestaat uit een risico-inventarisatie en de analyse daarvan. Vanuit dit risicoprofiel wordt de basiszorg vervolgens ingericht: hoe voldoen wij aan de vraag en kunnen wij risico's bestrijden in een bepaald gebied, waarbij maatwerk mogelijk moet zijn.

Dit vormt mede de basis voor een vernieuwd dekkingsplan. Daarin is vastgelegd waar brandweerposten zich bevinden, welke bezetting daar vandaan uitrukt en hoe snel de brandweer ergens kan zijn. Dit dekkingsplan, op te stellen in 2015, is afgestemd op risico's en kan vervolgens ook gaan anticiperen op veranderingen binnen de regio. Het vernieuwde dekkingsplan is daardoor niet meer statisch, zoals nu, maar wordt dynamisch.

Brandweerzorg op maat
Wij gaan taakgericht uitrukken. Dat betekent dat wij de slagkracht, mensen en middelen, gaan bepalen die voor bepaalde taken en klussen nodig is en dat wij die werkwijze ook gaan invoeren. Wij doen dat in twee stappen, eerst de mensen en dan de middelen.
In 2014 gaan wij bepalen hoeveel mensen nodig zijn om welke brandweerklussen te klaren: bezetting op maat. Dit is nog niet gekoppeld aan risico's, maar gaat uit van de incidenten zelf. Wij rukken dan nog wel uit met de tankautospuit (TS), maar de bezetting daarop wordt flexibel[1].
In 2015 wordt dit uitgebreid door te bekijken of de TS nog wel nodig is, daar waar meestal een andere bezetting uitrukt: voertuig op maat. Dit is wel gekoppeld aan het brand- en hulpverleningsvoertuig-risicoprofiel. Het overzicht van risico's in de regio kan leiden tot een verschil in wat er nodig is voor incidentbestrijding. Als gevolg daarvan kan een verscheidenheid in voertuigen ontstaan. Uit onderzoek blijkt namelijk dat in meer dan tachtig procent van de incidenten de brandweer niet een TS6 nodig heeft om die te bestrijden. Een snel interventievoertuig met twee personen (SIV2) of TS, bemensd met vier personen, is vaak al voldoende. Zijn er wel meer mensen nodig, direct bij de melding of als het incident zich uitbreidt, dan kan opgeschaald worden. Opschaling is nu al voor ons bekend, maar in het nieuwe concept knippen wij de basiseenheid op in meerdere kleinere eenheden.

Dit alles samen, risicodifferentiatie, bezetting en voertuig op maat, leidt ertoe dat wij uiteindelijk verschillende kazerneprofielen krijgen, die wij bijvoorbeeld A, B en C noemen: kazerne op maat. Over

[1] Tot nu toe bestaat de bezetting van een tankautospuit uit zes personen

de gehele regio gezien krijgen wij dan een samenstelling van A-, B- en C-kazernes, die gezamenlijk een verantwoorde dekking vormen om de basisbrandweerzorg te kunnen leveren. De kazernes kunnen tijdig hulp blijven bieden en blijven onderdeel van opschaling bij crisis- en rampenbestrijding. Hoe die kazerneprofielen bepaald worden, is afhankelijk van twee zaken: het brandrisicoprofiel en de kazerneprofielen van de omliggende posten, in verband met de opschaling. Een voorbeeld: een C-kazerne, waar geen TS staat, zal op bepaalde meldingen per direct assistentie krijgen van omliggende kazernes. Het gaat immers om de slagkracht die geleverd wordt. Dat hoeft niet per se een TS6 te zijn: een SIV2 met een TS4 kan deze slagkracht ook leveren.

Specialismen
Hierboven is telkens gesproken over de basiszorg. Het onderscheid met specialismen hebben wij helder willen neerzetten, omdat wij onze specialistische taken (bijvoorbeeld inzet gaspakkeneenheid, groot watertransport en schuimblusfunctie) willen heroverwegen. De vraag is namelijk wat basiszorg met een specialistische component is en wat echt een specialistische en dus afwijkende taak is. De specialistische taken worden heroverwogen met de vragen of de brandweer die wel moet doen, of wij dat effectief en veilig doen en of kosten en baten wel tegen elkaar opwegen. Wij gaan hiervoor nieuw beleid opstellen.

Andere ontwikkelingen
Behalve slagkracht, voertuigen en kazernes zijn er nog twee zaken die in deze doorontwikkeling aandacht krijgen: ondersteuning van de posten en operationele voorbereiding. Bij ondersteuning van posten gaat het om een ander concept voor onderhoud en beheer van materiaal, waarbij het idee van servicecentra verder uitgewerkt wordt. Door dit op een groter schaalniveau te organiseren, valt er veel te bezuinigen zonder verlies aan kwaliteit en slagkracht.
Bij operationele voorbereiding gaat het om twee zaken. Ten eerste om een verandertraject van vakbekwaam blijven. Wij gaan regiobreed de taken binnen de basisbrandweerzorg uniform beoefenen en daarin een kwaliteitsslag maken. Ten tweede gaan wij ons operationeel voorbereiden op de veranderingen als gevolg van de doorontwikkeling. Onze operationele plannen gaan wij daarop aanpassen en onze mensen gaan wij bijscholen.
In schema ziet de doorontwikkeling incidentbestrijding er als volgt uit:

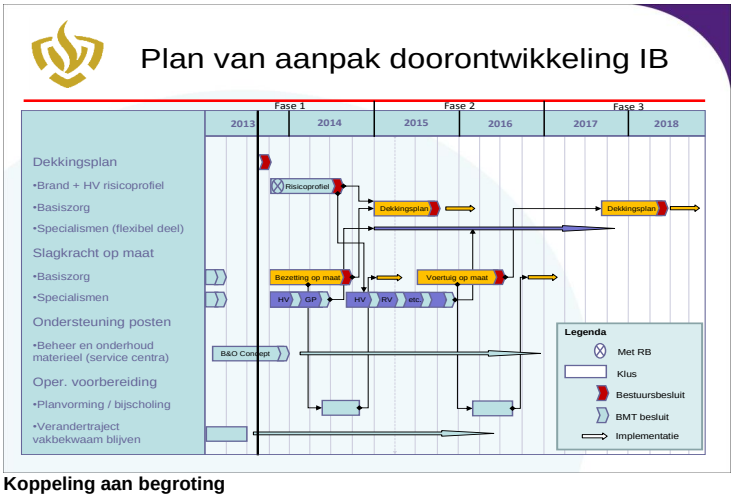

Koppeling aan begroting
Zoals bij de noodzaak tot veranderen gezegd is, komt de doorontwikkeling niet voort uit bezuinigingen. De inhoudelijke ontwikkeling is ons uitgangspunt: het primaire proces staat centraal! Aan de andere kant moeten wij voldoen aan een bezuinigingstaakstelling, zodat die onderdeel is van de visie. Wij willen die taakstelling dan ook behalen op een manier die past binnen de doorontwikkeling. En andersom: als de taakstelling behaald is, stopt de doorontwikkeling niet. De inhoudelijke ontwikkeling kan er dan ook toe leiden, dat wij de middelen anders inzetten. Een prestatiebegroting maakt daarbij inzichtelijk welke resultaten worden behaald en welke gevolgen dit heeft voor de inzet van middelen.

Voor 2014 is de taakstelling al ingevuld. Maar de Veiligheidsregio moet in 2013 ook al een begroting opstellen voor 2015. In fase 1, tot en met 2014, moeten wij dus de doorontwikkeling vormgeven, maar ook al weten hoe wij de taakstelling invullen voor 2015 en verder. Daarom geeft de brandweer nu de eerste veranderingen in de bedrijfsvoering aan, waarvan wij verwachten dat die inpasbaar zijn in de toekomstvisie. Dat betekent dat wij op basis van nu gemaakte analyses, die soms nog wat abstract zijn, toch al keuzen hebben gemaakt. Op grond van inventarisaties, mogelijkheden voor schaalvergroting en efficiënter inrichten, denken wij dat te kunnen doen. Mogelijkheden daarvoor zijn in alle rode organisatieonderdelen gezocht, zoals opleidingen, materieel, formatie en management.

Vanaf 2015, in fase 2, gaan wij meer onderzoek doen en verdiepende analyses maken om tot besluitvorming te komen voor de jaren daarna. Dan moeten keuzen gemaakt worden, waarmee de begroting echt omgebogen wordt.
In fase 3 hebben wij de nieuwe organisatie staan, die kan inspelen op de behoeften van de omgeving. De toekomstige (prestatie)begrotingen zijn gebaseerd op deze organisatie.
Hieronder zijn deze fasen in combinatie met de doorontwikkeling in beeld gebracht:

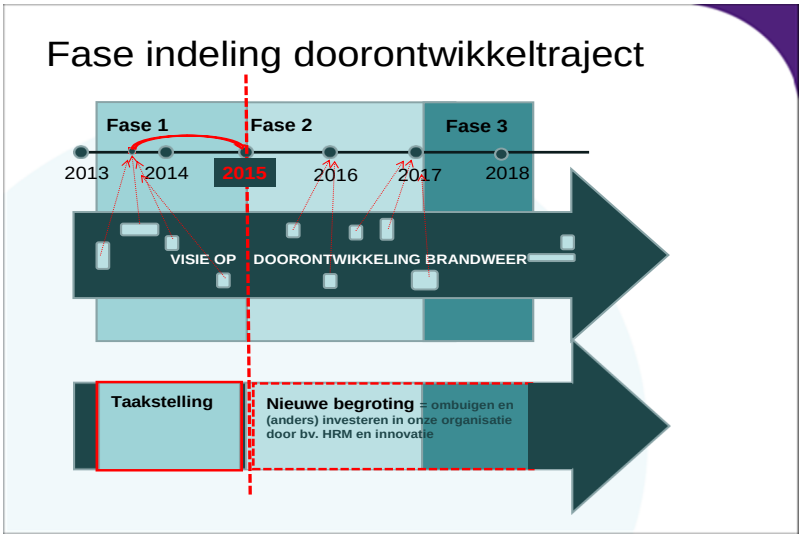

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Agenda voor de bijeenkomst in de Raadzaal

Datum: woensdag 29 april 2015
Aanvang: 22:00

1. **Opening en mededelingen**
2. **Agendavaststelling inclusief de orde van de vergadering**
3. **Vaststelling besluitenlijst van de vergadering van 1 april 2015**
4. **Vaststelling notulen van de vergadering van 18 maart 2015**
5. **Besluitvorming behandeladviezen van de raadskamers van 15 en 29 april**
6. **Vaststellen van de voorstellen waarover geen spreektijd gevraagd is**
7. **Vragen van raadsleden aan het college**
8. **Benoeming tot fractievolger op voordracht van de fractie van VVD (58/2015)**
9. **Debatstuk Liberaal Nijmegen: Een zomer vol waalkadegasten deel 2** *(DEBATSTUK)*

Besluitvorming agendapunten Politieke Avond van 15 april 2015

10. **Raadsvoorstel Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet (48/2015)** *(DEBATSTUK)*

Besluitvorming agendapunten Politieke Avond van 29 april 2015

11. **Stadsrekening 2014 (53/2015)**
12. **Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen (54/2015)**

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Hamerstukken

13. Raadsvoorstel Overdracht brandweerposten Centrum en West (50/2015)

14. Raadsvoorstel Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders (57/2015)

15. Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC) en vaststelling beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus (55/2015)

16. Ingekomen stukken

Brieven ter afdoening door het college van B&W (tenzij anders vermeld)

A1. d.d. 20 maart 2015 van de heer Labijt inzake Vraag betaling vrijwilligerswerk

A2. d.d. 21 maart 2015 van de heer Berkhoff inzake Verzoek om oplossing t.a.v. overlast maaimachine Hillekensacker.

A3. d.d. 26 maart 2015 van de heer Maassen inzake Wandelpad langs singel tussen Laauwikpad en Bekkersland

A4. d.d. 30 maart 2015 van MARN inzake Begroting 2016, Meerjarenraming 2017-2019

A5. d.d. 30 maart 2015 van MARN inzake Jaarrekening MARN 2014

A6. d.d. 30 maart 2015 van Park Lingezegen inzake Jaarrekening 2014 en begrotingen 2016-2018

A7. d.d. 31 maart 2015 van Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

A8. d.d. 31 maart 2015 van Omgevingsdienst Regio Nijmegen inzake Programmabegroting 2016

A9. d.d. 31 maart 2015 van Omgevingsdienst Regio Nijmegen inzake Programmarekening 2014

A10. d.d. 31 maart 2015 van MARN inzake Verzoek tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN

A11. d.d. 1 april 2015 van de heer Hulsman inzake Fietsenstallingen binnenstad

A12. d.d. 2 april 2015 van de heer Kranenburg inzake Straatnamen

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A13. d.d. 27 maart 2015 en d.d. 8 april 2015 van de heer Van Munster inzake Melding gevaarlijke kruising, foto's onveilige kruising en opening doorgang tunnel.

A14. d.d. 8 april 2015 van de heer/mevrouw Vrolijks inzake Gevaarlijke verkeerssituatie voetgangers in Weezenhof

A15. d.d. 11 april 2015 van de heer Van Gaal inzake Brandstichtingsrisco papiercontainers

A16. d.d. 12 april 2015 van de heer Van Munster inzake Veiligheid van de bussen van Breng

A17. d.d. 13 april 2015 van MGR Rijk van Nijmegen inzake Uitredingsregeling MGR

Brief A17 wordt geagendeerd tijdens een volgende Politieke Avond

A18. d.d. 15 april 2015 van Breed inzake Jaarstukken 2014

Brieven ter kennisgeving aan te nemen

B1. d.d. 23 maart 2015 van de heer Vos inzake Commentaar brand De Notenhout

Brief B1 kunt u betrekken bij de kamerbespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

B2. d.d. 23 maart 2015 van het Regionaal Archief Nijmegen inzake Jaarverslag 2014

B3. d.d. 23 maart 2015 van Sterk Bestuur in Gelderland inzake Aanbieding rapportage regio Nijmegen

B4. d.d. 25 maart 2015 van Fractie VVD inzake ontslagbrief fractievolger de heer F.J.J. Cornelissen

B5. d.d. 25 maart 2015 van de heer Essers inzake Kanttekeningen bij informatie van de wethouder

Brief B5 kon betrokken worden bij het debatstuk op de Politieke Avond van 1 april 2015

B6. d.d. 1 april 2015 van de heer Janssen inzake Initiatief G1000

B7. d.d. 2 april 2015 van de heer Vos inzake Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief B7 kunt u betrekken bij de kamerbespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

B8. d.d. 13 maart 2015 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken Koninkrijkrelaties inzake Agenda Lokale Democratie

B9. d.d. 1 april 2015 van de provincie Gelderland inzake Informatie over begroting 2016-2019

Deze brief wordt besproken in de auditcommissie

B10. d.d. 1 april 2015 van Ernst & Young Accountants LLP inzake Controleverklaring van de onafhankelijke accountant en Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Brief B10 kunt u betrekken bij de behandeling van de Stadsrekening 2014. Deze brief wordt tevens besproken in de auditcommissie

B11. d.d. 10 april 2015 van CPRN inzake CPRN jubileumseminar

B12. d.d. 12 april 2015 van de heer Vos inzake Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Brief B12 kunt u betrekken bij de kamerbespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

B13. d.d. 15 april 2015 van de fractie PvdA inzake Ontslagbrief fractievolger de heer P. Kubben

B14. d.d. 16 april 2015 van de heer Vos inzake Opnieuw desinformatie gemeenteraad over brand de notenhout

Brieven nog in behandeling

C1. d.d. 30 maart 2015 van ChristenUnie Nijmegen inzake burgerinitiatief Voorkomen misstanden in de Prostitutie

De procedure volgens de Verordening burgerinitiatief wordt in gang gezet

Brieven van het college van B&W ter kennisname (tenzij anders vermeld)

D1. d.d. 24 maart 2015 inzake Beschrijving proces en product Wijkaanpakprogramma "Wolfskuil voor elkaar"

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D2. d.d. 27 maart 2015 inzake monitor vestigingsklimaat 2014

D3. d.d. 31 maart 2015 inzake Beantwoording "Motie ontdek je plekje bij station Lent"

D4. d.d. 31 maart 2015 inzake Voortgang Shelter City Nijmegen

D5. d.d. 31 maart 2015 inzake Uitvoeringskader regeling combinatiefuncties

D6. d.d. 31 maart 2015 inzake Jaarbrief Werk & Inkomen; Bijstandsontwikkeling 2014

D7. d.d. 31 maart 2015 inzake Aanbieden onderzoeksopzet Workfast

Brief D7 stond geagendeerd op de Politieke Avond van 15 april 2015

D8. d.d. 31 maart 2015 inzake Maatwerkoplossing Pro College

D9. d.d. 31 maart 2015 inzake Fase 1 aanpak Hof van Holland/Woenderskamp/Broodkorf

Brief D9 stond geagendeerd in de Commissie Waalsprong op 15 april 2015

D10. d.d. 31 maart 2015 inzake Tussenrapportage NEC huurbetaling en verkoop

D11. d.d. 31 maart 2015 inzake Startnotitie "Binnenstad van de toekomst"

Brief D11 is besproken in de kamerronde van de Politieke Avond op 15 april 2015

D12. d.d. 31 maart 2015 inzake Samenwerkingsovereenkomst Giro d'Italia 2016

D13. d.d. 3 april 2015 inzake Prijsvraag naamgeving van de nevengeul en de 'promenadebrug'

D14. d.d. 7 april 2015 inzake Uitvoering SP motie: "Horen, zien, maar niet zwijgen"

D15. d.d. 7 april 2015 inzake Sociaal Jaarverslag 2014

D16. d.d. 7 april 2015 inzake Uitvoering nieuwe zorgtaken en Regionaal Ondersteuningsbureau

D17. d.d. 14 april 2015 inzake Groei en krimp

Brief D17 wordt besproken op de Politieke Avond van 29 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D18. d.d. 14 april 2015 inzake Milieuverslag 2014

D19. d.d. 14 april 2015 inzake Duurzame exploitatie en zelfbeheer zwembad Dukenburg

D20. d.d. 14 april 2015 inzake Verdeelmodel BUIG

D21. d.d. 15 april 2015 inzake Brand wooncomplex De Notenhout - naar aanleiding van publicatie De Gelderlander van zaterdag 11 april 2015

Brief D21 wordt betrokken bij de bespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

Brieven van interne organen en adviescommissies

D22. d.d. 24 maart 2015 van de burgemeester inzake Burgerjaarverslag 2014

D23. d.d. 26 maart 2015 van de Rekenkamer inzake Jaarverslag 2014

D24. d.d. 2 april 2015 van de burgemeester inzake Aanbieding rapport IFV (Brandweeracademie)

Brief D24 wordt betrokken bij de bespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

1. Opening en mededelingen

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

2. Agendavaststelling inclusief de orde van de vergadering

Bijlage - Nagekomen ingekomen stukken Politieke Avond 29 april 2015 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

3. Vaststelling besluitenlijst van de vergadering van 1 april 2015

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

4. Vaststelling notulen van de vergadering van 18 maart 2015

Raadsnotulen van 18 maart 2015 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

5. Besluitvorming behandeladviezen van de raadskamers van 15 en 29 april

Bijlage - Behandeladviezen Politieke Avond 29 april (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

6. Vaststellen van de voorstellen waarover geen spreektijd gevraagd is

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

7. Vragen van raadsleden aan het college

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

8. Benoeming tot fractievolger op voordracht van de fractie van VVD (58/2015)
Voorstel - Benoeming fractievolger VVD op voordracht fractie VVD (pdf)

a. Besluit tot toelating gemeenteraadslid de heer J.A.R. Brom (61/2015)
Voorstel - Besluit tot toelating gemeenteraadslid dhr. J.A.R. Brom (pdf)

b. Motie buiten de orde CDA, GroenLinks en D66: Bed, Bad en Brood *(DEBATSTUK)*
Actuele moties CDA D66 GroenLinks - Bed bad en brood (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

9. Debatstuk Liberaal Nijmegen: Een zomer vol waalkadegasten deel 2 *(DEBATSTUK)*

Voorstel - Debatstuk besluitronde Een zomer vol waalkadegasten deel 2 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

10. Raadsvoorstel Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet (48/2015)
(DEBATSTUK)
Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

11. Stadsrekening 2014 (53/2015)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

12. Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen (54/2015)

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

13. Raadsvoorstel Overdracht brandweerposten Centrum en West (50/2015)
Voorstel - Overdracht brandweerposten Centrum en West (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

14. Raadsvoorstel Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders (57/2015)
Voorstel - Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

15. **Raadsvoorstel vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC) en vaststelling beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus (55/2015)**
Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC beeldkwaliteitplan Novio Tech Centrum (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brieven ter afdoening door het college van B&W (tenzij anders vermeld)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A1. d.d. 20 maart 2015 van de heer Labijt inzake Vraag betaling vrijwilligerswerk
Brief aan de raad - Labijt betaling vrijwilligerswerk (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A2. d.d. 21 maart 2015 van de heer Berkhoff inzake Verzoek om oplossing t.a.v. overlast maaimachine Hillekensacker.
Brief aan de raad - Berkhoff oplossing t.a.v. overlast maaimachine Hillekensacker (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A3. d.d. 26 maart 2015 van de heer Maassen inzake Wandelpad langs singel tussen Laauwikpad en Bekkersland
Brief aan de raad - Maassen Wandelpad singel tussen Laauwikpad en Bekkersland (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A4. d.d. 30 maart 2015 van MARN inzake Begroting 2016, Meerjarenraming 2017-2019
Brief aan de raad - GR MARN Begroting 2016 Meerjarenraming 2017-2019 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A5. d.d. 30 maart 2015 van MARN inzake Jaarrekening MARN 2014
Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A6. d.d. 30 maart 2015 van Park Lingezegen inzake Jaarrekening 2014 en begrotingen 2016-2018
Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen 2016-2018 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A7. d.d. 31 maart 2015 van Breed inzake Gewijzigde begroting 2015
Brief aan de raad - GR Breed inzake Gewijzigde begroting 2015 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A8. d.d. 31 maart 2015 van Omgevingsdienst Regio Nijmegen inzake Programmabegroting 2016
Brief aan de raad - GR Omgevingsdienst Regio Nijmegen ODRN Programmabegroting 2016 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A9. d.d. 31 maart 2015 van Omgevingsdienst Regio Nijmegen inzake Programmarekening 2014
Brief aan de raad - GR Omgevingsdienst Regio Nijmegen ODRN Programmarekening 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A10. d.d. 31 maart 2015 van MARN inzake Verzoek tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN
Brief aan de raad - GR MARN Verzoek wijziging tekst gemeenschappelijke regeling MARN (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A11. d.d. 1 april 2015 van de heer Hulsman inzake Fietsenstallingen binnenstad
Brief aan de raad - Hulsman Fietsenstallingen binnenstad (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A12. d.d. 2 april 2015 van de heer Kranenburg inzake Straatnamen
Brief aan de raad - Kranenburg inzake Straatnamen (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A13. d.d. 27 maart 2015 en d.d. 8 april 2015 van de heer Van Munster inzake Melding gevaarlijke kruising, foto's onveilige kruising en opening doorgang tunnel.
Brief aan de raad - dhr. Van Munster melding gevaarlijke kruising fotos onveilige kruising en opening doorgang tunnel (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A14. d.d. 8 april 2015 van de heer/mevrouw Vrolijks inzake Gevaarlijke verkeerssituatie voetgangers in Weezenhof
Brief aan de raad - Vrolijks gevaarlijke verkeerssituatie voetgangers in Weezenhof (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A15. d.d. 11 april 2015 van de heer Van Gaal inzake Brandstichtingsrisco papiercontainers
Brief aan de raad - dhr. van Gaal Brandstichtingsrisco papiercontainers (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A16. d.d. 12 april 2015 van de heer Van Munster inzake Veiligheid van de bussen van Breng
Brief aan de raad - dhr. Van Munster Veiligheid van de bussen van Breng (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A17. d.d. 13 april 2015 van MGR Rijk van Nijmegen inzake Uitredingsregeling MGR
Brief aan de raad - MGR Rijk van Nijmegen Uitredingsregeling MGR (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief A17 wordt geagendeerd tijdens een volgende Politieke Avond

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

A18. d.d. 15 april 2015 van Breed inzake Jaarstukken 2014
Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brieven ter kennisgeving aan te nemen

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B1. d.d. 23 maart 2015 van de heer Vos inzake Commentaar brand De Notenhout
Brief aan de raad - Vos Commentaar brand De Notenhout (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief B1 kunt u betrekken bij de kamerbespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B2. d.d. 23 maart 2015 van het Regionaal Archief Nijmegen inzake Jaarverslag 2014
Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B3. d.d. 23 maart 2015 van Sterk Bestuur in Gelderland inzake Aanbieding rapportage regio Nijmegen
Brief aan de raad - Sterk Bestuur in Gelderland Aanbieding rapportage regio Nijmegen (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B4. d.d. 25 maart 2015 van Fractie VVD inzake ontslagbrief fractievolger de heer F.J.J. Cornelissen
Brief aan de raad - Fractie VVD ontslagbrief fractievolger dhr Cornelissen (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B5. d.d. 25 maart 2015 van de heer Essers inzake Kanttekeningen bij informatie van de wethouder
Brief aan de raad - Essers Kanttekeningen bij informatie van wethouder (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief B5 kon betrokken worden bij het debatstuk op de Politieke Avond van 1 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B6. d.d. 1 april 2015 van de heer Janssen inzake Initiatief G1000
Brief aan de raad - Janssen initiatief G1000 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B7. d.d. 2 april 2015 van de heer Vos inzake Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie
Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief B7 kunt u betrekken bij de kamerbespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B8. d.d. 13 maart 2015 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken Koninkrijkrelaties inzake Agenda Lokale Democratie
Brief aan de raad - Min. van BiZK Agenda Lokale Democratie (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B9. d.d. 1 april 2015 van de provincie Gelderland inzake Informatie over begroting 2016-2019
Brief aan de raad - GS Provincie Gelderland Informatie over begroting 2016-2019 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Deze brief wordt besproken in de auditcommissie

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B10. d.d. 1 april 2015 van Ernst & Young Accountants LLP inzake Controleverklaring van de onafhankelijke accountant en Uitkomsten controle en overige informatie 2014
Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring onafhankelijke accountant - Uitkomsten controle 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief B10 kunt u betrekken bij de behandeling van de Stadsrekening 2014. Deze brief wordt tevens besproken in de auditcommissie

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B11. d.d. 10 april 2015 van CPRN inzake CPRN jubileumseminar
Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B12. d.d. 12 april 2015 van de heer Vos inzake Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout
Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief B12 kunt u betrekken bij de kamerbespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B13. d.d. 15 april 2015 van de fractie PvdA inzake Ontslagbrief fractievolger de heer P. Kubben
Brief aan de raad - Fractie PvdA ontslagbrief fractievolger dhr. P. Kubben (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

B14. d.d. 16 april 2015 van de heer Vos inzake Opnieuw desinformatie gemeenteraad over brand de notenhout
Brief aan de raad - dhr. Vos opnieuw desinformatie gemeenteraad over brand De notenhout (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brieven nog in behandeling

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

C1. d.d. 30 maart 2015 van ChristenUnie Nijmegen inzake burgerinitiatief Voorkomen misstanden in de Prostitutie
Initiatiefvoorstel - ChristenUnie Nijmegen burgerinitiatief Voorkomen misstanden in de Prostitutie (pdf)
Brief aan de raad - Burgemeester reactie op burgerinitiatief - Voorkomen Misstanden in de Prostitutie (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

De procedure volgens de Verordening burgerinitiatief wordt in gang gezet

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brieven van het college van B&W ter kennisname (tenzij anders vermeld)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D1. d.d. 24 maart 2015 inzake Beschrijving proces en product Wijkaanpakprogramma "Wolfskuil voor elkaar"
Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D2. d.d. 27 maart 2015 inzake monitor vestigingsklimaat 2014
Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D3. d.d. 31 maart 2015 inzake Beantwoording "Motie ontdek je plekje bij station Lent"
Brief aan de raad - Beantwoording motie ontdek je plekje bij station - Lent Parkeren Hoge Bongerd Het Witte Huis (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D4. d.d. 31 maart 2015 inzake Voortgang Shelter City Nijmegen
Brief aan de raad - Intrekking subsidie COS Gelderland en Subsidieverlening de Driestroom inzake Shelter City Nijmegen (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D5. d.d. 31 maart 2015 inzake Uitvoeringskader regeling combinatiefuncties
Brief aan de raad - Uitvoeringskader combinatiefuncties-buurtsportcoach 2015 e.v.
(pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D6. d.d. 31 maart 2015 inzake Jaarbrief Werk & Inkomen; Bijstandsontwikkeling 2014
Brief aan de raad - Bijstandsontwikkeling 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D7. d.d. 31 maart 2015 inzake Aanbieden onderzoeksopzet Workfast
Brief aan de raad - Vaststellen Onderzoeksopzet Workfast (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief D7 stond geagendeerd op de Politieke Avond van 15 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D8. d.d. 31 maart 2015 inzake Maatwerkoplossing Pro College
Brief aan de raad - Garantstelling Pro College (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D9. d.d. 31 maart 2015 inzake Fase 1 aanpak Hof van Holland/Woenderskamp/Broodkorf
Brief aan de raad - Fase 1 Plan van Aanpak Hof van Holland Broodkorf Woenderskamp - analyse- en perspectiefdocument (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief D9 stond geagendeerd in de Commissie Waalsprong op 15 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D10. d.d. 31 maart 2015 inzake Tussenrapportage NEC huurbetaling en verkoop
Brief aan de raad - Tussenrapportage NEC huurbetaling en verkoop Stadion (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D11. d.d. 31 maart 2015 inzake Startnotitie "Binnenstad van de toekomst"
Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief D11 is besproken in de kamerronde van de Politieke Avond op 15 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D12. d.d. 31 maart 2015 inzake Samenwerkingsovereenkomst Giro d'Italia 2016
Brief aan de raad - Bijstelling Samenwerkingsovereenkomst Voorbereidingsfase Giro d Italia (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D13. d.d. 3 april 2015 inzake Prijsvraag naamgeving van de nevengeul en de 'promenadebrug'
Brief aan de raad - Prijsvraag naamgeving Nevengeul en promenadebrug (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D14. d.d. 7 april 2015 inzake Uitvoering SP motie: "Horen, zien, maar niet zwijgen"
Brief aan de raad - Uitvoering SP motie Horen zien maar niet zwijgen (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D15. d.d. 7 april 2015 inzake Sociaal Jaarverslag 2014
Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D16. d.d. 7 april 2015 inzake Uitvoering nieuwe zorgtaken en Regionaal Ondersteuningsbureau
Brief aan de raad - Formatie nieuwe taken Wmo Jeugdzorg en Beschermd Wonen - SOK Regionaal Ondersteuningsbureau ROB (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D17. d.d. 14 april 2015 inzake Groei en krimp
Brief aan de raad - Notitie Groei en Krimp (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief D17 wordt besproken op de Politieke Avond van 29 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D18. d.d. 14 april 2015 inzake Milieuverslag 2014
Brief aan de raad - Milieujaarverslag 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D19. d.d. 14 april 2015 inzake Duurzame exploitatie en zelfbeheer zwembad Dukenburg
Brief aan de raad - Duurzame exploitatie en zelfbeheer zwembad Dukenburg (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D20. d.d. 14 april 2015 inzake Verdeelmodel BUIG
Brief aan de raad - Verdeelmodel BUIG (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D21. d.d. 15 april 2015 inzake Brand wooncomplex De Notenhout - naar aanleiding van publicatie De Gelderlander van zaterdag 11 april 2015
Brief aan de raad - Brand wooncomplex De Notenhout nav publicatie De Gelderlander zaterdag 11 april 2015 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief D21 wordt betrokken bij de bespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brieven van interne organen en adviescommissies

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D22. d.d. 24 maart 2015 van de burgemeester inzake Burgerjaarverslag 2014
Brief aan de raad - Burgerjaarverslag 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D23. d.d. 26 maart 2015 van de Rekenkamer inzake Jaarverslag 2014
Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014 (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

D24. d.d. 2 april 2015 van de burgemeester inzake Aanbieding rapport IFV (Brandweeracademie)
Brief aan de raad - Burgemeester Aanbieding rapport Instituut Fysieke Veiligheid IFv Brandweeracademie (pdf)

Voorstel - Visie doorontwikkeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid VRGZ

Brief D24 wordt betrokken bij de bespreking op de Politieke Avond van 29 april 2015

Bijlage - Nagekomen ingekomen stukken Politieke Avond 29 april 2015

OVERZICHT VAN NAGEKOMEN INGEKOMEN STUKKEN (ONTVANGEN NA 17 april 2015)

Agendering zal plaatsvinden op 27 mei 2015

A Brieven ter afdoening door het college van B&W (tenzij anders vermeld)

Geen brieven

B Brieven ter kennisgeving aan te nemen

B1 d.d. 21 april 2015 van de heer Vos inzake Urgente noodsituatie brandweerzorg Nijmegen e.o.

B2 d.d. 22 april 2015 van de heer Vos inzake Reactie op burgemeester en wethouder in de De Gelderlander

B3 d.d. 22 april 2015 van Platform Waalsprong inzake Voortgang bouwen in Nijmegen Noord

B4 d.d. 23 april 2015 van LOC zeggenschap in Zorg inzake Notitie medezeggenschap

B5 d.d. 24 april 2015 van mevrouw Rutjes inzake Bussen van Breng

B6 d.d. 24 april 2015 van de heer De Wijse inzake Bussen van Breng

C Brieven nog in behandeling

Geen brieven

D Brieven van het college van B&W ter kennisname (tenzij anders vermeld)

D1 d.d. 21 april 2015 inzake Beperken hinder snor- en bromfietsen

D2 d.d. 21 april 2015 inzake Scenario's inspectie en handhaving bebouwde omgeving

D3 d.d. 24 april 2015 inzake Integrale MIRT-agenda

D4 d.d. 28 april 2015 inzake Kwalitatieve informatie ingekomen vragen EDIC

D5 d.d. 28 april 2015 inzake Resultaten Huurteams 2014

D6 d.d. 28 april 2015 inzake Resultaten starterslening 2014

Bijlage - Nagekomen ingekomen stukken Politieke Avond 29 april 2015

D7	d.d. 28 april 2015 inzake Vernieuwde vervoersregeling
D8	d.d. 28 april 2015 inzake Uitvoering motie 'De Goffert is voor iedereen'
D9	d.d. 28 april 2015 inzake Antwoorden schriftelijke vragen Stadsrekening 2014
D10	d.d. 28 april 2015 inzake Projecten en proces stationsomgeving Nijmegen CS
D11	d.d. 28 april 2015 inzake Waalkade
	Brieven van interne organen en adviescommissies
D12	d.d. 22 april 2015 van de Auditcommissie inzake Advies van de auditcommissie over de Stadsrekening 2014

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Besluitenlijst

van de besluitronde van de Politieke Avond
van de Raad van de gemeente Nijmegen
op woensdag **1 april 2015** om **20:30 uur**
in het stadhuis.

Afwezig: A. Hillen

M. Groothuizen

Omnummer: 29

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

1. Opening en mededelingen

- De heer A. Hillen is afwezig
- De heer M. Groothuizen is afwezig

Zijn er nog afmeldingen?

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

2. Agendavaststelling inclusief de orde van de vergadering

Via de vergadermappen van de raadsapplicatie zijn de volgende stukken verspreid:

- Overzicht van nagekomen ingekomen stukken

Wat de orde van de vergadering betreft:

- Toegevoegd is agendapunt 12a inzake Bekrachtiging geheimhouding ingekomen brief van Stichting Vérian.
- Toegevoegd is agendapunt 12b inzake Bekrachtiging geheimhouding concept GREX Waalfront 2014, second opinion en voortgang besprekingen.
- Toegevoegd is agendapunt 12c inzake Ter beschikking stellen geheime brief NEC/Goffertstadion aan verkenner.

De volgende punten zijn niet in de raadskamers behandeld en voorgesteld wordt om deze als hamerstuk te behandelen:
3, 4 en 11 t/m 13

3. Vaststelling besluitenlijst van de openbare vergaderingen van 18 maart 2015
4. Vaststelling notulen van de openbare vergadering van 4 maart 2015
11. Raadsvoorstel Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan 'Nijmegen Dukenburg – 11 (Meijhorst Horizon)' (46/2015)
12. Raadsvoorstel Geluidsisolatieprojecten (47/2015)
12a. Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding ingekomen brief van Stichting Vérian (49/2015)
12b. Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding concept GREX Waalfront 2014, second opinion en voortgang besprekingen (51/2015)
12c. Raadsvoorstel Ter beschikking stellen geheime brief NEC/Goffertstadion aan verkenner (52/2015)
13. Ingekomen stukken

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Voorstel aanvaard

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

3. Vaststelling besluitenlijst van de openbare vergadering van 18 maart 2015

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

4. Vaststelling notulen van de openbare vergadering van 4 maart 2015

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

5. Besluitvorming behandeladviezen van de raadskamers

Er zijn geen behandeladviezen

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt | Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

6. Vaststellen van punten waarover geen spreektijd is aangevraagd

Voor de punten 3, 4, 11 t/m 13 is geen spreektijd gevraagd en daarmee is ingestemd met de voorstellen.

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Voorstellen aanvaard

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

7. Vragen van raadsleden aan het college

- Er zijn geen vragen gesteld

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

8. Raadsvoorstel Straatnaamgeving in het woningbouwproject Koningsdaal (40/2015)

Raadsvoorstel d.d. 24 februari 2015

1. Het thema Indische Nijmegenaren toe te wijzen als thema voor de straatnamen in het woningbouwproject Koningsdaal, in de wijken Biezen en Haven- en industrieterrein in de woonplaats Nijmegen.
2. Overeenkomstig bijgaande tekening met nummer 474391, versie 2, aan de grijs gearceerde straten en het grijs gearceerde terrein in de wijken Biezen en Haven- en industrieterrein in de woonplaats Nijmegen de volgende namen te geven: Wilhelm Linnemannstraat / Albert Trouwborststraat / Nono Wardenaarstraat / Ferry Portierstraat / Bataviapark
3. Voor de in de toekomst aan te leggen straten in het noorddeel van deze buurt(Koningsdaal fase 2) in de wijken Biezen en Haven- en industrieterrein, de volgende straatnamen vast te stellen: Jan Nieraethstraat / Jack Hompestraat / Jans Kloppenburgstraat
4. Overeenkomstig bijgaande tekening met nummer 474391, versie 2, aan de grijs gearceerde verbindingswegen door het Waalfront, in de wijken Biezen en Haven- en industrieterrein, in de woonplaats Nijmegen, de namen Laan van Oost-Indië en Nymaweg te geven.
5. Overeenkomstig bijgaande tekening met nummer 474731, versie 1, de grijs gerasterde delen van de Waalbandijk te onttrekken aan de straatnaamgeving, onder intrekking van de raadsbesluiten d.d. 9 september 1976 en d.d. 10 juni 2009, waar het de Waalbandijk betreft
6. Het college te machtigen:
a. de exacte ligging en begrenzing van de Waalbandijk te zijner tijd opnieuw nader vast te stellen;
b. binnen de kaders van dit besluit en ten behoeve van de vaststelling van de onder 6a. bedoelde ligging en begrenzing, zo nodig eerdere raadsbesluiten betreffende de desbetreffende naamgeving in te trekken.
7. Het college te machtigen de in punt 3 vastgestelde straatnamen over de toekomstige straten in het noorddeel van het woningbouwproject Koningsdaal te verdelen.
8. Het college te machtigen om de exacte ligging en begrenzing van de in beslispunt 3 en 4 genoemde straten te zijner tijd vast te stellen
9. De tekst voor de onderschriften van de straatnaamborden als volgt te bepalen:

(m.b.t.) Wilhelm Linnemann
Militair cartograaf 1895-1968

Albert Antonius Trouwborst 1928-2007
Antropoloog

Jozef Wardenaar 1935-2002
Organisator Indische activiteiten

Ernst Ferdinand Portier 1916-2008
Dwangarbeider Birmaspoorlijn en verzetsstrijder

Johanna Maria Carolina Kloppenburg-Versteegh 1862-1948
Kruidengeneeskundige en schrijfster

Jan Napoleon Nieraeth 1916-1993
Organisator Indische activiteiten

Jacobus August Hompe 1917-2000
Indoloog

(m.b.t. Bataviapark)

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Voormalige buitenplaats, herberg en fort

Oost-Indiën - voormalig fort en herberg

Kunstzijdespinnerij Nyma, in bedrijf 1929-1969

Amendement GroenLinks en De Nijmeegse Fractie: "Te goeder naam en faam bekend staan"
1e twee indieners: N. Vergunst en W. Grutters

De gemeenteraad van Nijmegen in vergadering bijeen op 1 april 2015,

Overwegende dat:
- Het een goed idee is om het thema Indische Nijmegenaren te gebruiken voor straatnamen in Nijmegen;
- Door betrokkenen uit de buurt ook andere thema's zijn aangedragen voor straatnamen in het te ontwikkelen Waalfront, zoals verwijzingen naar het Romeinse en industriële verleden en de haven en het water;
- Er voldoende ruimte is in het gebied om deze thema's een plaats te geven;
- We het van belang vinden om buurtbewoners goed te betrekken bij het proces van straatnaamgeving;
- Er in het voorliggende raadsvoorstel concrete afspraken ontbreken over de betrokkenheid van de wijkbewoners voor de verdere voortgang van het project;
- Het voorliggende raadsvoorstel de toewijzing van de wijknaam Batavia niet definitief vast stelt;
- De naam Koningsdaal niet passend is voor deze wijk en daarom ook niet meer gebruikt dient te worden in officiële stukken van en andere communicatie vanuit de gemeente;
- Het officieel toekennen van de buurtnaam Batavia van belang is voor de duidelijkheid in de communicatie voor en over deze buurt, zodat tevens de naam Koningsdaal niet meer gebruikt wordt;
- Er ook behoefte is om in het Waalfront straatnamen te benoemen die verwijzen naar het Romeinse en industriële verleden, de haven en het water;
- Hiervoor nog geen ruimten zijn aangewezen;
- Het nu tijd wordt om deze thema's een plek te geven in het gebied, om te voorkomen dat
- ongewenste namen door derden geïntroduceerd worden;
- In de Waalspróng op voorhand ook de thema's zijn benoemd op basis waarvan straatnamen benoemd worden en we deze systematiek ook voor het Waalfront kunnen gebruiken, zodat we duidelijkheid hebben voor de komende jaren;

Besluit aan het raadsbesluit de volgende beslispunten toe te voegen:
10. Het college informeert buurtbewoners en de wijkraad over toekomstige gebeurtenissen van deze wijk, inclusief de nog te ontwikkelen buurten van het Waalfront en blijft met hen in gesprek.

11. Overeenkomstig bijgaande tekening met nummer 474391, versie 3, voor het rood omlijnde gebied, gelegen in de wijken Biezen en Haven- en industrieterrein in de woonplaats Nijmegen, de buurtnaam Batavia vast te stellen.

12. Het college legt voor het einde van 2015 de raad een raadsvoorstel voor met thema's voor straatnamen voor de overige gebieden in het te ontwikkelen Waalfront en betrekt hierbij buurtbewoners en de wijkraad, waarbij in ieder geval plaats is voor het Romeinse en industriële verleden van dit gebied en de haven en het water. Het gaat hierbij nog niet om de definitieve vaststelling van buurtnamen; pas als de bouwplannen verder zijn uitgewerkt worden deze buurtnamen en bijbehorende straatnamen definitief vastgesteld.

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

En gaat over tot de orde van de dag.

Bijlage tekening buurt Batavia in de wijk Biezen

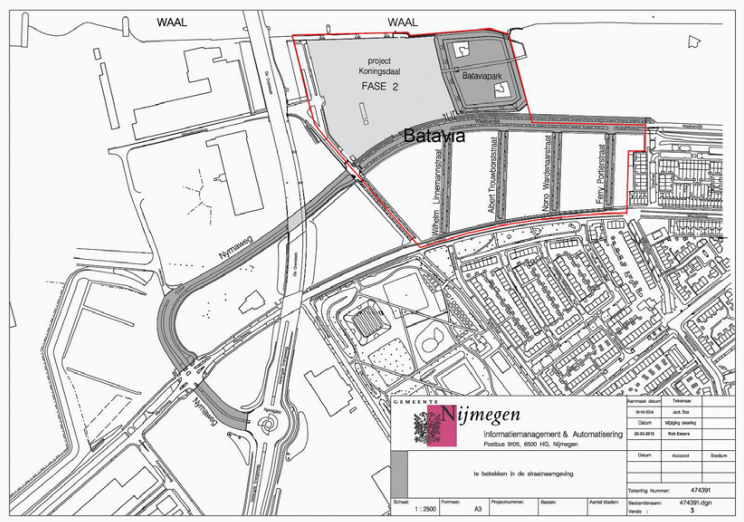

Amendement unaniem aanvaard

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Voorstel unaniem aanvaard

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

9. Brieven inzake Ateliers Pijkestraat

Motie Gewoon Nijmegen: "Gun de coalitie haar woningwens als gemeente zelf te bouwen en te ontwikkelen"
1e indiener: R. Klein Hemmink (Gewoon Nijmegen)

De Raad der Gemeente Nijmegen, bijeen in openbare vergadering, op 1 april 2015

Constaterende dat:

- Het college opteert om het onroerend goed Pijkestraat 27 voor 1 euro te verkopen aan een projectontwikkelaar om daarmee mede financieel de renovatie van het pand "Belgisch consulaat " mogelijk te maken;
- Op dit moment is de betreffende projectontwikkelaar GEEN eigenaar van het Belgisch consulaat;
- Bij de voorgenomen verkoop, met als doel de renovatie mogelijk te maken, ondermijnt de gemeente Nijmegen haar eigen subsidieverordening, waarin een maximale subsidie van € 100.000 is toegestaan voor de renovatie van het Belgisch consulaat;
- Tijdens de kamerronde op de Politieke Avond van 18 maart jl. bleek dat naast de kunstenaars er een vraag was om na renovatie/verbouwing van het betreffende pand, dit pand (voor een deel) tevens geschikt te maken voor een woongroep voor mensen met een autistische stoornis;
- Dit de mogelijkheid biedt om als gemeente als eigenaar en verhuurder een rendabele exploitatie van het onroerend goed te ontwikkelen;
- In het coalitieakkoord staat dat de coalitie (eventueel) zelf woningen wil ontwikkelen en bouwen: met dit gebouw doet zich daarom een unieke kans voor een eerste stap om deze wens in te vullen;

Overwegende dat:
- Dergelijke werkwijzen en de daarbij te verwachten precedentwerking ongewenst is en financieel negatief voor de gemeente;
- De gemeente Nijmegen zich als een goed verhuurder/eigenaar dient te gedragen t.a.v. haar huurders in het pand Pijkestraat 27;
- De gemeente particulieren/ontwikkelaars bij achterstallig onderhoud gewoon volgens geldende procedures aan dient te schrijven en daarop te handhaven;
- Het niet wenselijk is dat de gemeente op de voorgestelde wijze de renovatie van het Belgisch consulaat (particulier eigendom) mede gaat financieren.

Roept het College van B&W op om
1. Het betreffende pand Pijkestraat 27 niet te verkopen voor 1 euro aan de betreffende projectontwikkelaar;
2. De renovatie en realisatie van ateliers en een woongroep voor mensen met een autistische stoornis als gemeente te ontwikkelen en te realiseren in voornoemd pand;
3. De investering te dekken uit de toekomstige huuropbrengsten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Voor 2 Gewoon Nijmegen
Tegen 35 SP, GroenLinks, D66, PvdA, VVD, CDA, De Nijmeegse Fractie, VSP, Liberaal Nijmegen

Motie verworpen

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Motie D66: "Plan voor je uitwerkt"
1e indiener: T. van Elferen (D66)

De gemeenteraad, bijeen op 1 april 2015, *overwegende dat:*

- Dat in het Coalitieakkoord is afgesproken' dat er een atelierbeleid wordt opgesteld;
- Dit beleid volgens het akkoord dient bij te dragen aan een levendige en creatieve binnenstad;
- Deze zinsnede direct lijkt te slaan op de destijds al voorgenomen ontwikkelingen aan de Pijkestraat;

Roept het College van Burgemeester en Wethouders op:
- Verdere voortgang van de ontwikkelingen die effect hebben op ateliers in de driehoek Pijkestraat, Lange Hezelstraat en Parkweg op te schorten tot er door College en Raad een Atelierbeleid is vastgesteld.

En gaat over tot de orde van de dag.

Voor 14 D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen
Tegen 23 SP, GroenLinks, PvdA, De Nijmeegse Fractie, VSP

Motie verworpen

Moties D66: "Hol de rechten van de gemeenteraad niet uit"
1e indiener: T. van Elferen

De gemeenteraad, bijeen op 1 april 2015,

overwegende dat:
- Het College, door bijvoorbeeld uitspraken van wethouder Velthuis in het dagblad De Gelderlander', blijk geeft van kennis over de impact die een besluit over de Pijkestraat heeft;
- Het College niet bevoegd is privaatrechtelijke overeenkomsten te sluiten dan nadat de gemeenteraad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen in geval van ingrijpende besluiten voor de gemeente2;
- Deze zinsnede direct lijkt te slaan op de destijds al voorgenomen ontwikkelingen aan de Pijkestraat;

Roept het College van Burgemeester en Wethouders op:
- Verdere voortgang van de ontwikkelingen die voortvloeien uit het Collegebesluit tot verkoop van de ateliers in de driehoek Pijkestraat, Lange Hezelstraat en Parkweg op te schorten tot er door de gemeenteraad wensen en bedenkingen zijn vastgesteld vastgesteld.

En gaat over tot de orde van de dag.

Voor 14 D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen
Tegen 23 SP, GroenLinks, PvdA, De Nijmeegse Fractie, VSP

Motie verworpen

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Motie GroenLinks: "Behoud genoeg ruimte voor kunst in de binnenstad"
1e indiener: C. Daemen

De gemeenteraad van Nijmegen in openbare vergadering bijeen op 1 april 2015,

Overwegende dat
- Een levendig cultureel klimaat bijdraagt aan de aantrekkingskracht van Nijmegen;
- Het atelierbeleid dat komend jaar wordt ontwikkeld, bijdraagt aan een levendige en creatieve binnenstad;
- We moeten voorkomen dat, na het vertrek van De Olifant, nog meer plekken voor kunst en cultuur in het centrum verdwijnen;
- Het opknappen van de ateliers aan de Pijkestraat nodig is om ze te behouden voor toekomstige generaties kunstenaars;
- Duidelijkheid voor de huidige groep kunstenaars en omwonenden wenselijk is;
- Voor de aanwezige bewoners bij de informatie bijeenkomst van Hermon op donderdag 26 maart jongstleden vele vragen en onzekerheden zijn weggenomen;

Constaterende dat
- Een aantal van de voorgestelde atelierruimtes die terugkeren in de Pijkestraat slechts 30 m2 groot zijn (zie plattegrond nieuwe situatie bij brief van College B&W d.d. 10 februari 2015) ;
- Kunstenaars aangeven dat grotere ateliers nodig zijn, zodat het beoefenen van verschillende vormen van kunst, de opslag van werk en materialen en het geven van cursussen mogelijk zijn;
- De afmetingen op de tekeningen nog niet definitief zijn;

Verzoekt het college
- Te regelen dat er ateliers komen van dermate grootte dat er verschillende activiteiten kunnen plaatsvinden;
- De huurprijs betaalbaar te houden voor kunstenaars door deze te stellen op een prijs die vergelijkbaar is met andere ateliers in de stad die door SLAK worden beheerd;
- Een periode van huurgewenning voor de huidige kunstenaars in te stellen als zij terugkeren in de nieuwe ateliers.
- De gemeenteraad te informeren over de definitieve invulling van het plan zodra dat bekend is.

Voor 23 SP, GroenLinks, PvdA, De Nijmeegse Fractie, VSP
Tegen 14 D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, Liberaal Nijmegen

Motie aanvaard

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt | Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

10. Brief: Fietsparkeren bewoners binnenstad

Motie CDA: "Aanvalsplan voor de fiets"
1e indiener: J.M. Rotink

De Raad van de Gemeente Nijmegen in vergadering bijeen op 1 april 2015,

Overwegende dat:
- Nijmegenaren steeds vaker voor de fiets als vervoermiddel kiezen,
- De Nijmeegse Raad dit in meerderheid toejuicht,
- De toenemende populariteit van de fiets vraagt om voldoende ruimte om fietsen te parkeren op een praktische wijze,
- Er op dit moment in de binnenstad een tekort aan fietsparkeerplaatsen is,
- Het college in een brief aan de gemeenteraad schrijft: *"Fietsparkeren is een belangrijk thema als het gaat om het stimuleren van meer fietsgebruik. De gemeente streeft het aanbieden van voldoende, veilige en kwalitatief goede plaatsen na als het gaat om fietsparkeren in de binnenstad en rondom het station."*
- Uit het Fietscirculatieplan Binnenstad (oktober 2013) blijkt dat het aantal bezoekers van de binnenstad dat op de fiets komt al jaren stijgt: van 2010 tot 2013 met 10%, - Uit het Fietscirculatieplan Binnenstad blijkt dat de fietsende bezoeker van de binnenstad zich steeds netter begint te gedragen,
- Verreweg de meeste bezoekers hun fiets in de daarvoor bestemde klemmen parkeren,
- Ondanks deze stijgingen het aantal fietsklemmen in het kernwinkelgebied tussen 2009 en 2012 met 30% is gedaald,
- Uit het Fietscirculatieplan blijkt dat er een grote discrepantie is tussen de vraag naar een fietsparkeerplek en het aanbod van deze plekken: op populaire locaties in de binnenstad stonden tijdens de metingen tot 2,5 keer zoveel fietsen als dat er klemmen waren,
- Er niet alleen een kwantitatief tekort is aan fietsparkeerplekken, maar ook een tekort aan klemmen op bepaalde locaties,
- Sommige ondernemers slecht bereikbaar zijn voor de binnenstadbezoeker, - Een betere spreiding van fietsenstallingen wenselijk is,
- Er derhalve behoefte is aan een sterke uitbreiding van het aantal fietsparkeerplaatsen voor kort en lang parkeren,
- Een 'schone' binnenstad ook van eminent belang is,
- Laatsgenoemde twee wensen elkaar niet hoeven te bijten,

Roept het College op om:
1. Uit te zoeken wat de kosten zijn om grondige schoonmaakacties periodiek uit te (laten) voeren, waarbij een stallingsgebied volledig wordt gereinigd en alle overgebleven fietsen worden verwijderd en deze informatie terug te koppelen aan de gemeenteraad.
2. Betere naleving van de 15-minuten-regel (fietsen mogen 15 minuten geparkeerd staan zonder weggehaald te worden) door de AFAC te waarborgen
3. Te onderzoeken of extra fietsenrekken plaatsen (spitsrekken) op drukke plekken bij evenementen, in weekenden of andere drukke momenten haalbaar is. (Dit geldt bijvoorbeeld voor situaties rondom warenhuizen, grootwinkelbedrijven, markt en sport- en cultuurvoorzieningen.1)
4. Te kiezen voor duidelijke markering van een parkeervrij vak zodat tussenliggende doorgangen vrij blijven. Zo bewerkstelligen we dat de doorgangen en hoeken van de straat vrij en toegankelijk blijven voor voetgangers, kinderwagens en rolstoelgebruikers. Daarbij houden we winkelpanden toegankelijk en etalages zichtbaar. Zo zorgen we dat fietsen de binnenstad niet zodanig vervuilen dat de veiligheid in gevaar komt.
5. Markering en verwijzing van de ondergrondse parkeergarage te optimaliseren.
6. Te zoeken naar duurzame oplossing voor het fietsparkeren van binnenstad-bewoners. Hierbij valt te denken aan inpandige buurtstallingen.

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

7. Voor september 2015 met maatregelen in de stad te komen en de werking van deze maatregelen te evalueren met de raad.

En gaat over tot de orde van de dag,

Beslispunt 1 en 2
Voor 15 D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen 21 SP, GroenLinks, PvdA, De Nijmeegse Fractie

Beslispunten verworpen

Beslispunt 3 t/m 7

Beslispunten unaniem aanvaard

Motie GroenLinks: "Ga toch fietsen
1e indiener: L. Westerveld

De Raad van de Gemeente Nijmegen in vergadering bijeen op woensdag 2 april 2015

Overwegende dat:
- Fietsen gezond en goedkoop is, zorgt voor minder luchtvervuiling en lawaai;
- we in Nijmegen het gebruik van de fiets moeten stimuleren;
- het veilig kunnen stallen van een fiets bijdraagt aan de keuze de fiets te kiezen in plaats van een ander vervoersmiddel.

Constaterende dat:
- bewoners en bezoekers van de Binnenstad vaak te weinig ruimte hebben om hun fiets te stallen;
-GroenLinks in mei 2014 schriftelijke vragen stelde over fietsparkeren in het centrum en het onderwerp in oktober 2014 in de raad is besproken;
- het college erkent dat er problemen zijn met het fietsparkeren, maar er nog geen concrete plannen zijn om het op te lossen;

Roept het college op om:
1. Te inventariseren welke leegstaande panden geschikt zijn om tijdelijk te gebruiken voor stalling;
2. enkele parkeerplaatsen op straat om te bouwen tot fietsenstallingen voor bewoners, bijvoorbeeld in de ringstraten en de Van Schevichavenstraat;
3. verenigingen van eigenaren en bewoners aan te schrijven om met hen te inventariseren of, en zo ja waar behoefte is aan fietsentrommels;
4. te inventariseren op welke plaatsen fietsenrekken bijgezet kunnen worden;
5. op drukbezochte tijdstippen een proef te houden met tijdelijke fietszones.
6. onderzoek te doen naar de wenselijkheid bewoners en ondernemers uit de binnenstad te betrekken bij acties om langdurig ongebruikte fietsen te verwijderen. Bijvoorbeeld dmv een campagne waarbij wordt gewerkt met verschillende kleuren stickers.
7. de raad voor de zomer te informeren over de plannen en een overzicht te sturen van de kosten.

En gaat over tot de orde van de dag

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Beslispunt 2
Voor 30 SP, GroenLinks, D66, PvdA, VVD, De Nijmeegse Fractie
Tegen 6 CDA, Gewoon Nijmegen, VSP, Liberaal Nijmegen

Beslispunt aanvaard

Beslispunt 3 t/m 7
Voor 34 SP, GroenLinks, D66, PvdA, VVD, CDA, De Nijmeegse Fractie, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen 2 Gewoon Nijmegen

Beslispunten aanvaard

Motie D66: "Geef binnenstadsbewoners een plek voor hun fiets"
1e indiener: R. Jetten

De raad van Nijmegen, in vergadering bijeen op woensdag 1 april 2015,

Overwegende dat:
- mede door de toegenomen verkamering in de binnenstad er op deze locatie veel fietsen bij zijn gekomen de afgelopen decennia;
- door de komst van de parkeergarages onder Plein '44 en het nieuwe pand van Doornroosje veel fietsklemmen juist zijn verwijderd;
- de fietsenstalling onder Plein '44 maandag tot en met woensdag gesloten is tussen 24.00u en 08.00u en donderdag tot en met zaterdag tussen 05.00u en 08.00u;
- het fietstransferium onder Doornroosje nog weinig bekendheid heeft en bovendien relatief ver verwijderd is van locaties in de binnenstad waar veel mensen wonen;
- door de bovenstaande punten voor bewoners het aantal mogelijkheden om hun fiets buiten hun pand in de buurt van hun woning te stallen, sterk zijn afgenomen;
- de vernieuwde fietsenstalling voor bewoners onder de Molenstraat nog steeds niet geheel gevuld is;

Roept het College van Burgemeester en Wethouders op:

1. in overleg met bewoners en belangenorganisaties nog voor de zomer een aantal hofjes aan te wijzen waar fietsklemmen geplaatst kunnen worden;

2. bewoners c.q. pandeigenaren tegelijkertijd aan te schrijven en/of anderszins te wijzen op het vigerend fietsparkeerbeleid in de binnenstad, op te roepen hun fiets zoveel mogelijk in eigen pand te stallen en hen daarnaast te wijzen op de mogelijkheid van het huren van een plek in de fietsenstalling onder de Molenstraat;

En gaat over tot de orde van de dag.

Beslispunt 1
Voor 33 SP, GroenLinks, D66, PvdA, VVD, CDA, De Nijmeegse Fractie, Liberaal Nijmegen
Tegen 3 Gewoon Nijmegen, VSP

Beslispunt aanvaard

Beslispunt 2
Voor 13 D66, VVD, CDA, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen 31 SP, GroenLinks, PvdA, De Nijmeegse Fractie, Gewoon Nijmegen

Beslispunt verworpen

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

11. Raadsvoorstel Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan 'Nijmegen Dukenburg – 11 (Meijhorst Horizon)' (46/2015)

Raadsvoorstel d.d. 17 maart 2015
1. Het bestemmingsplan "Nijmegen Dukenburg – 11 (Meijhorst Horizon)" gewijzigd vast te stellen, overeenkomstig de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0268.BP4011-VG01.gml met bijbehorende bestanden, waarbij voor de locatie van de geometrische planobjecten gebruik is gemaakt van een ondergrond van de GBK 2014-07-09;
2. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening.

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

12. Raadsvoorstel Geluidsisolatieprojecten (47/2015)

Raadsvoorstel d.d. 17 maart 2015
1. De lasten en baten van € 500.000 aan het programma Duurzaamheid toe te voegen.
2. De begrotingswijziging BW-01408 vast te stellen.

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

12a Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding ingekomen brief van Stichting Vérian (49/2015)

Raadsvoorstel d.d. 22 februari 2015
1. De geheimhouding op de ingekomen brief d.d. 3 maart 2015 van Stichting Vérian, nummer 15.0002867, te bekrachtigen.

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt | Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

12b. Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding concept GREX Waalfront 2014, second opinion en voortgang besprekingen (51/2015)

Raadsvoorstel d.d. 31 maart 2015
1. Met betrekking tot het aan de raad aangeboden brief van het College d.d. 31 maart 2015 met kenmerk D 1517695890 op grond van art. 25 derde lid Gemeentewet en art. 10 tweede lid onder b en g, van de Wet Openbaarheid van Bestuur de door het College van B&W 31 maart 2015 opgelegde geheimhouding te bekrachtigen

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

12c. Raadsvoorstel Ter beschikking stellen geheime brief NEC/Gofferstadion aan verkenner (52/2015)

Raadsvoorstel d.d. 31 maart 2015
1. De geheime brief van de gemeenteraad dd. 17 december 2014, bevattende de wensenen bedenkingen t.a.v. NEC/Goffertstadion, onder geheimhouding ter beschikking te stellen aan de verkenner.

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

13. Ingekomen stukken

A Brieven ter afdoening door het college van B&W (tenzij anders vermeld)

A1 d.d. 4 maart 2015 van de heer Van Munster inzake Storingen informatieborden station Nijmegen

A2 d.d. 6 maart 2015 van de heer Essers inzake Verzoek om informatie en klacht

Ter afdoening door de voorzitter van de raad

A3 d.d. 9 maart 2015 van Stichting Circus Renaissance inzake Verzoek ten behoeve van Circus Renaissance en andere Nederlandse circussen

A4 d.d. 16 maart 2015 van GGD Gelderland-Zuid inzake Concept jaarstukken 2014

A5 d.d. 17 maart 2015 van Stichting Behoud Uiterwaardenlandschap inzake Natuurcompensatie 2de stadsbrug

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

B Brieven ter kennisgeving aan te nemen

B1 d.d. 22 december 2014 van Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

B2 d.d. 26 februari 2015 van de heer Essers inzake Kanttekeningen bij raadsvoorstel 40/2015 Straatnaamgeving in het woningbouwproject Koningsdaal

Brief B2 kon u betrekken bij de voorbereiding op het debatstuk op de Politiek Avond van 1 april 2015

B3 d.d. 4 maart 2015 van de fractie Gewoon Nijmegen inzake Ontslagbrief fractievolger mevrouw F.M. Hanlon

B4 d.d. 4 maart 2015 van de fractie Gewoon Nijmegen inzake Ontslagbrief fractievolger de heer M. Moors

B5 d.d. 10 maart 2015 van Wijkraad Oosterhout inzake Platform Waalsprong

B6 d.d. 10 maart 2015 van de heer Pompe inzake Gedoogbeleid van de cannabis Sativa

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

B7 d.d. 13 maart 2015 van de heer Eigenhuijsen inzake nieuwe fractienaam Liberaal Nijmegen

B8 d.d. 13 maart 2015 van de heer/mevrouw Hoek inzake Contract voor (on) bepaalde tijd

B9 d.d. 16 maart 2015 van GGD Gelderland-Zuid inzake Kaderbrief Begroting 2016

B9 d.d. 17 maart 2015 van VVE Pijkestraat/Lange Hezelstraat en huurder ateliercomplex Pijkestraat 27 inzake Collegevoorstel: Verkoop panden Pijkestraat en Priemstraat-Lage Markt

Brief B9 kon u betrekken bij de voorbereiding op het debatstuk op de Politieke Avond van 1 april 2015

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

C Brieven nog in behandeling

Geen brieven

D Brieven van het college van B&W ter kennisname (tenzij anders vermeld)

D1 d.d. 10 maart 2015 inzake Evaluatie Schoolmaatschappelijk Werk

D2 d.d. 10 maart 2015 inzake Beslissing op aanvraag Rotterdamwet

D3 d.d. 17 maart 2015 inzake Beleidsregels verplichtingen en maatregelen Participatiewet 2015

D4 d.d. 17 maart 2015 inzake Jaarwisseling 2014-2015 en vuurwerk

D5 d.d. 17 maart 2015 inzake Uitvoering van de aangenomen moties tijdens de Politieke Avond van 28 januari en 11 februari 2015

D6 d.d. 17 maart 2015 inzake Bestrating Plein 1944

D7 d.d. 19 maart 2015 inzake Brand wooncentrum Notenhout (OC Huismanstraat)

Raadsbesluit d.d. 1 april 2015
Conform besloten

Raadsbesluitenlijst van 1 april 2015

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 1 april 2015

Brieven van interne organen en adviescommissies

Geen brieven

De voorzitter,

drs. H.M.F. Bruls

De raadsgriffier,

drs. M.A.H. Heffels

Raadsnotulen van 18 maart 2015

Verslag van de
OPENBARE BESLUITRONDE POLITIEKE AVOND
van de
gemeenteraad van Nijmegen
d.d. 18 maart 2015

***Aanwezig zijn**:*

de leden: mw. A van den Berg, dhr. B.K. van Berkel, dhr. P.H.J. Boekhorst, mw. R.M.G. Brouwer, dhr. M.T. Buck, mw. C.M.H Daemen, dhr. J.V.J. van Deurzen, mw. I.M. van Dijk, dhr. P.A. Eigenhuijsen, dhr. T.F.A. van Elferen, dhr. B.G. Friesen, dhr. R. El Hafi, mw. W. Grutters, dhr. A.H.W. Hillen, dhr. J.W.H. van Hooft, dhr. P. Huliselan, dhr. M.J.I. Hulskorte, dhr. J.L.J. Janssen, dhr. R.A.A. Jetten, dhr. R.A.P. Klein Hemmink, mw. M.F. Kossen, mw. C.B.M. Lamers, mw. P.J. Molenaar, dhr. M.J.M. van Nijnatten, dhr. C. van Norel, dhr. P.R. Oomen, mw. T. Postema, dhr. J.F. Reinhoudt, mw. J.M. Rotink, mw. G.M.M. Schellekens. dhr. A. Selman, dhr. M.A.L. Sweep, dhr. S. Vat, dhr. N.P. Vergunst, mw. G. Visser, mw. E.M. Westerveld en dhr. R.S. Zwart

Voorzitter: dhr. H.M.F. Bruls

Griffier: mw. H. Heffels

Wethouders: dhr. L.C.M. Frings, dhr. H.B.W. van Hees, mw. R.D. Helmer-Englebert, dhr. T. Tankir, mw. H. Tiemens en dhr. B.J.H.M. Velthuis

Bericht van verhindering van: dhr. M. Groothuizen, mw. A.B. Ranshuijsen,

Notulist: dhr. J.P.P.A. Wijnen

---

1. Opening en mededelingen

De ***voorzitter***: De vergadering van de raad is geopend (21.30 uur).
De heer Eigenhuijsen heeft per brief een naamswijziging doorgegeven van zijn fractie, namelijk Liberaal Nijmegen.
Mevrouw Ranshuijsen is afwezig en dat geldt ook voor de heer Groothuizen. Verder heb ik geen afmeldingen ontvangen.
Er zijn verder geen mededelingen.

2. Agendavaststelling inclusief de orde van de vergadering

De ***voorzitter***: U hebt via de vergadermappen van de raadsapplicatie het volgende stuk gezien:
- Het overzicht van de nagekomen ingekomen stukken.

De fractie van D66 verzoekt om brief D10 inzake ‘Fairtrade gemeente: stand van zaken’ in een volgende kamerronde te agenderen.
Stemt u hiermee in? Dat is het geval.

Wat de orde van de vergadering betreft heeft de heer Buck zich kort voor de vergadering gemeld voor een ordevoorstel.

Dhr. ***Buck***: Dank u, voorzitter. Ik wil een ordevoorstel indienen om agendapunt 9 'Raadsvoorstel Aandachtslijst cultureel erfgoed' tijdelijk van de agenda af te voeren. Niet omdat ik het niet eens zou zijn met dat stuk of iets dergelijks, maar omdat er onduidelijkheid is gerezen omtrent de communicatie rond dat stuk. Het gaat dan vooral om de criteria en de gevolgen. Er waren moties in voorbereiding om er achteraf over te communiceren, maar het lijkt mij beter om eerst te communiceren en dan pas tot besluitvorming over te gaan. Ik weet dat er al gecommuniceerd is, maar dat had beter gekund. Het stuk verdraagt best een aantal weken uitstel, het liefst twee weken. Daarom stel ik voor om het te agenderen op een volgende Politieke Avond.

De ***voorzitter***: Dat is helder. Het ordevoorstel is dus om dit raadsvoorstel te agenderen voor een volgende vergadering. Ik kijk even rond of iemand hierover het woord wil of dat u ermee kunt instemmen. De heer Reinhoudt van GroenLinks.

Dhr. ***Reinhoudt***: Wij willen het onderwerp het liefst vandaag afhandelen. Opnieuw communiceren heeft wat ons betreft niet veel zin. Je geeft de mensen om wie het gaat valse hoop en je gaat het werk dat al is gedaan opnieuw doen en dat lijkt ons niet nodig.

De ***voorzitter***: Andere fracties? De heer Jetten van D66.

Dhr. ***Jetten***: Voorzitter, volgens mij gaat het niet zozeer over valse hoop creëren, maar wel om burgers van deze stad de mogelijkheid te bieden de stukken goed tot zich te nemen en ook de mogelijkheid van inspraak te benutten. Daarom is volgens mij twee weken uitstel billijk voor iedereen.

De ***voorzitter***: Anderen nog? Wie is het verder eens met het ordevoorstel? De heer Van Hooft van de SP.

Dhr. ***Van Hooft***: Ik ben het er niet mee eens en wel om het laatste punt dat de heer Jetten inbrengt. De inspraak is al geweest en dat betekent dat we nog een rondje inspraak moeten doen. Volgens mij voegt dat niets toe en wij gaan er vervolgens als raad over twee weken mee instemmen. Dat is precies de valse hoop die we volgens mij niet moeten wekken. Wat we wel moeten doen – maar dat staat volgens mij heel helder in een motie van De Nijmeegs Fractie – is even duidelijk communiceren wat de portee van de lijst betekent voor de betrokken mensen. Daarover waren nogal wat misverstanden.

De ***voorzitter***: Ik krijg langzamerhand het gevoel dat we beter het debat kunnen voeren, want dit gaat verder dan sec communiceren. Met alle respect, meneer Buck, ik hoor nu inhoudelijke argumenten over en weer gaan.

Dhr. ***Buck***: Voorzitter, we kunnen het ordevoorstel toch in stemming brengen?

De ***voorzitter***: Het is een goed gebruik om even te bekijken of uw raadscollega's er ook iets van vinden. Uiteraard vinden we er zo meteen iets van. Als niemand er iets aan wil toevoegen, gaan we erover stemmen. Het ordevoorstel van de heer Buck is om het agendapunt van de agenda af te voeren. Wie het eens is met het ordevoorstel moet 'ja' intoetsen. De overigen uiteraard 'nee'.
De meerderheid is tegen het ordevoorstel. Daarmee blijft agendapunt 9 op de agenda staan.

De volgende punten zijn niet in de raadskamer behandeld en voorgesteld wordt om deze als hamerstuk te behandelen: 3, 4 en 16 tot en met 25.
Stemt u daarmee in? Dat is het geval.

5. Besluitvorming behandeladviezen van de raadskamers

De ***voorzitter***:
Behandeladviezen Politieke Avond 18 maart 2015:

- Raadsvoorstel Straatnaamgeving in het woningbouwproject Koningsdaal: dat is een debatstuk op 1 april.
- Raadsvoorstel Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Midden-15 (Vossenlaan 76): dat is een hamerstuk op 18 maart.
- Raadsvoorstel Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Midden-16 (Vossenlaan 88-90): dat is een hamerstuk op 18 maart.
- Brieven inzake Ateliers Pijkestraat: dat is een debatstuk op 1 april.
- Brief Fietsparkeren bewoners binnenstad: dat is een debatstuk op 1 april.

Stemt u daarmee in? Dat is het geval.

6. Vaststellen van de voorstellen waarover geen spreektijd gevraagd is

De ***voorzitter***: Over de punten 3, 4 en 14 tot en met 25 is geen spreektijd gevraagd en daarmee is ingestemd met de voorstellen.

7. Vragen van raadsleden aan het college

De ***voorzitter***: Er zijn geen vragen gesteld.

8. Raadsvoorstel Benoeming fractievolger fractie Liberaal Nijmegen

De ***voorzitter***: Het voorstel is om de heer A. Kuilman te benoemen. Voordat we dat doen, geef ik uiteraard eerst het woord aan de heer Reinhoudt namens de Commissie voor de Geloofsbrieven.

Dhr. ***Reinhoudt***: Dank u wel, voorzitter. Het is een grote eer om dit namens de Commissie voor de Geloofsbrieven te mogen doen. Onder de inspirerende leiding van onze voorzitter, de heer Van Elferen, hebben we vandaag vergaderd over de geloofsbrieven van de heer A. Kuilman. Hij is voorgedragen door zijn fractie, de fractie Liberaal Nijmegen om lid te worden van een raadscommissie niet zijnde raadslid, in de wandelgangen fractievolger genoemd. De Commissie voor de Geloofsbrieven heeft alle voorwaarden bekeken die zijn verwoord in artikel C van het reglement van orde. U weet dat u daarvan bij mevrouw Rotink om details kunt vragen. We hebben alle stukken onderzocht en in orde bevonden. Mocht de raad daarmee akkoord gaan, willen wij als Commissie voor de Geloofsbrieven de heer Kuilman als eerste feliciteren met zijn benoeming als fractievolger.

De ***voorzitter***: Dat voorrecht is aan mij. U loopt de kans dat raadsleden aan mevrouw Rotink echt allerlei vervelende vragen gaan stellen na deze uitlokking. Wil er iemand stemming over het voorstel? Ik neem aan van niet. Dan is het voorstel aangenomen en feliciteer ik, mede namens de Commissie voor de Geloofsbrieven en u allen, de heer Kuilman met zijn benoeming.
(Applaus.)

9. Raadsvoorstel Aandachtslijst cultureel erfgoed

De ***voorzitter***: Wie mag ik het woord geven? De heer Hillen van De Nijmeegse Fractie.

Dhr. ***Hillen***: Voorzitter, dank u wel. Dit raadsvoorstel komt voort uit het feit dat wij als raad, maar zeker ook onze stad, altijd heel erg bezig zijn met ons cultureel erfgoed. Toen het bijvoorbeeld ging over het oude Margriet of de Piushove, leverde dat heftige discussies op. Die discussies gingen er vooral om dat we heel veel lijsten hebben waarmee we monumenten en identiteitsbepalende objecten in de stad proberen te beschermen tegen ongewenste ontwikkelingen als het gaat om ons cultureel erfgoed. Toch konden sommige panden opeens gesloopt worden waarbij we als stad dan tegen elkaar zeiden: hadden we daar niet nog eens voorzichtig over moeten nadenken? De Bond Heemschut is een groep

van zeer deskundige burgers en die heeft ons daar ook verschillende keren op gewezen. We hebben daar in de raad heftige debatten over gevoerd, zeker over Margriet maar ook over Piushove trouwens. Dat betekent dat wij, volgens mij met elkaar, in de raad hebben afgesproken dat er een lijst moet komen die als functie heeft om bij ons een belletje te laten rinkelen op het moment dat een bepaald pand dat wij niet beschermd hebben, opeens voor sloop naar voren komt.
Het gaat er dan vooral om dat de ODRN bij ons op dat moment een belletje laat rinkelen van: dat pand staat wel op de lijst en dat vinden we eigenlijk wel een belangrijk pand, maar jullie hebben het niet beschermd. Willen jullie daar nog over nadenken of niet? Dat hebben we met elkaar bediscussieerd en toen kwamen we met elkaar tot de conclusie dat we een lijst moeten hebben die bij ons een belletje laat rinkelen. Dat heeft het college netjes uitgevoerd en het heeft samen met bewuste burgers, zoals van de Bond Heemschut, een lijst gemaakt die ons dan waarschuwt.
Bij de inspraak zijn er verhalen naar voren gekomen waaruit blijkt dat er bij sommige burgers misverstanden waren over de status en de werking van die lijst. Dat was lang niet bij iedereen het geval, want er waren verschillende mensen die heel goed in de gaten hadden waar het over ging. Er waren ook burgers die, ook al waren ze het er niet mee eens, bij de inspraak heel eerlijk zeiden: inderdaad, het gebeurt dat er gesloopt wordt en dat er bewust gesloopt wordt.
Dat gehoord hebbend – dat is geen kritiek op de communicatie van het college – vind ik het wel zorgvuldig dat we naar iedereen die nu op die lijst komt nog eens de draagwijdte, de status en de werking van die lijst duidelijk maken. Bij dezen dien ik een motie in om, als wij vanavond dit besluit nemen, de betrokken mensen nog een keer via een brief helderheid te verschaffen over de status en de werking van deze aandachtslijst zodat daarover geen enkele ruis meer kan ontstaan. Dat is de reden voor deze motie.

Motie **Aandachtslijst cultureel erfgoed**
1e indiener: A. Hillen (De Nijmeegse Fractie)
De gemeenteraad van Nijmegen, in vergadering bijeen op 18 maart 2015,
overwegende dat:
- tijdens de inspraak op de aandachtslijst cultureel erfgoed duidelijk werd dat er veel misverstanden bestaan met betrekking tot status en werking van de aandachtslijst cultureel erfgoed;
- deze lijst slechts en signaalfunctie heeft wat betreft sloop en niet vanuit zichzelf bijvoorbeeld beperkend kan werken bij het energiezuiniger maken van woningen etc.;
- het voor het draagvlak voor deze lijst het van belang is dat burgers weten wat de juridische status van de lijst is.

Roept het college op om:
- na vaststelling door de raad van deze lijst de betreffende pand-eigenaren een brief te sturen met daarin een heldere uiteenzetting over status en werking van de aandachtslijst.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Ik kijk of er nog andere woordmeldingen zijn bij dit agendapunt. De heer Reinhoudt, GroenLinks.

Dhr. ***Reinhoudt***: Dank u wel, voorzitter. Wij kunnen ons helemaal aansluiten bij wat de heer Hillen hierover zegt. We zijn blij dat die lijst vandaag vastgesteld kan worden. We zijn er eigenlijk wel trots op dat dit uit de stad zelf is gekomen. Je ziet toch dat veel Nijmegenaren trots zijn op hun stukje van de stad. We leggen vandaag vast dat dit niet zomaar gesloopt mag worden.

De ***voorzitter***: De heer Buck, CDA.

Dhr. ***Buck***: Voorzitter, laat ik beginnen met me aan te sluiten bij de woorden van de heer Hillen die zegt dat het goed is dat er een dergelijk stuk komt naar aanleiding van de problematiek die we hebben gezien bij Margriet. We waren het daar in algemene zin wel mee eens. Vervolgens moet je wel constateren dat in de aanloop ernaartoe problemen gerezen zijn; miscommunicatie en dat kan overal voorkomen. Miscommunicatie over de manier waarop de lijst tot stand is gekomen, de criteria die daarvoor zijn gebruikt en de gevolgen in financiële zin en in materiële zin. Je moet dan goed gaan nadenken over welk soort stad je bent – zoals zojuist al werd aangehaald door de heer Reinhoudt – en hoe je om wilt gaan met participatie en met inwoners.

Je kunt dan twee dingen zeggen. Je kunt zeggen dat we mensen vooraf nog een keer goed gaan informeren over de gevolgen, want het is een belangrijk stuk, maar in de komende twee weken gaat er niets gebeuren dat dit stuk mogelijk nodig zou maken. Of je kunt zeggen, en dat is wat ik zojuist hoorde: het ligt aan u, burgers, want er waren ook mensen die het wel begrepen hebben en als u het dus niet begrepen hebt, dan ligt het aan u zelf; ga eens beter lezen. Mijn fractie past daarvoor. Mijn fractie past voor een lijn waarin we eerst besluiten nemen en achteraf zeggen dat we een verduidelijkende brief sturen naar belanghebbenden, want daar gaat het om. Daarom zullen we tegen het stuk stemmen en dan niet omdat we het er niet mee eens zijn – dat hebben we al eerder gezegd – maar wel omwille van de manier waarop het gaat.
Volgens mij wil de heer Boekhorst interrumperen, voorzitter.

De ***voorzitter***: Ik had niet de indruk. U bent klaar met uw inbreng, meneer Buck? Dank u wel. Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Vat, SP.

Dhr. ***Vat***: Dank u wel, voorzitter. Onze fractie is het ook eens met het stuk. U bent het misschien niet van onze partij gewend, maar wij gaan daarom toch voorstemmen. Het lijkt ons goed dat we snel aan de slag gaan met het voorstel dat de heer Hillen hier doet en dat de mensen dus snel een brief thuis krijgen waarin staat waar ze aan toe zijn. Volgens ons is er behoefte aan duidelijkheid en ik denk dat het voorstel van de heer Hillen daar prima in voorziet.

De ***voorzitter***: Dank u wel. De heer Huliselan, VVD.

Dhr. ***Huliselan***: Voorzitter, dank u wel. Ik heb toch een iets ander geluid dan mijn voorgangers. Het zal u niet verbazen, maar mijn fractie is niet zo enthousiast over deze aandachtslijst. Volgens mij vinden we allemaal in deze stad cultureel erfgoed belangrijk en hebben we daar de monumentenlijst voor vastgesteld. Nu gaan we nog een extra lijstje toevoegen en gaan we de overheidsingrepen nog meer vergroten en daar zijn we niet voor.
Ik laat dan nog even in het midden dat in de aanloop naar deze vaststelling van de lijst nogal wat, hoe zal ik het zacht uitdrukken? Ik heb er eigenlijk geen woorden voor. Misschien is het dat wel; ik kan er helemaal geen woorden voor verzinnen over hoe die lijst hier tot stand is gekomen. Eigenaren die juist wel op de lijst wilden, staan er niet op. Eigenaren die niet op de lijst wilden, staan er wel op. Het riekt een beetje naar willekeur en dat is volgens mij niet een overheid die we met elkaar moeten willen hebben.
Kortom, mijn fractie zal tegen het voorstel zijn en tegen de motie. Dank u wel.

De ***voorzitter***: De heer Jetten, D66.

Dhr. ***Jetten***: Dank u wel, voorzitter. Een aandachtslijst cultureel erfgoed. Als je de titel leest, dan denk je dat daar in Nijmegen niemand op tegen zal zijn. Toch heeft dit voorstel in onze fractie tot heftige debatten geleid, kan ik u melden. Niet zozeer omdat we tegen het concept van een aandachtslijst cultureel erfgoed zijn om mooie panden, zoals in het verleden Margriet en nu Piushove, te behoeden voor sloop waar we eigenlijk met ons allen tegen zijn. De discussies in onze fractie gingen aan de ene kant over het proces dat is doorlopen om tot deze aandachtslijst te komen, maar ook om het effect van deze aandachtslijst.
Allereerst over het proces. Als je de stukken leest, met name de bijlage, dan zie je dat we eigenlijk ooit met een heel mooi idee zijn gestart, namelijk dat we met burgerparticipatie en een interactief proces op zoek gaan naar die plekken in de stad waarvan we zeggen: die moeten we echt behoeden voor sloop en die moeten op zo'n aandachtslijst geplaatst worden. Als je die bijlage goed leest, dan zie je dat er allerlei subjectieve criteria zijn benoemd. Er is dus niet echt een set van objectieve criteria vastgesteld op basis waarvan we gebouwen op die aandachtslijst plaatsen. Als je dan kijkt naar allerlei zienswijzen die op de lijst zijn ingediend, dan zijn er antwoorden gegeven door de gemeente als: we hebben uw inzending globaal getoetst; het is een globale toetsing. Er staat dan een heel verhaal bij waarom het een globale toetsing is en dat het allemaal geen effect heeft.
Als je dan kijkt naar een aantal bedrijven dat heeft gereageerd, dan zegt Smit aan de Groenestraat bijvoorbeeld: Deze aandachtslijst heeft voor ons economische gevolgen want wij willen wellicht ooit nieuwe ontwikkelingen doen op die plek, ontwikkelingen bijvoorbeeld om banen te kunnen behouden

of ontwikkelingen om op die locatie nieuwe bedrijvigheid of wonen mogelijk te maken. Als u nu echter mijn bedrijf op die aandachtslijst zet, dan heeft dat consequenties voor de verkoopbaarheid van die locatie of wat ik daar zelf als eigenaar mee kan doen.
In de motie van De Nijmeegse Fractie wordt dan mooi gezegd dat we naar de burgers moeten communiceren wat de juridische status van deze lijst is en helder uiteen moeten zetten wat de status en de werking van de aandachtslijst is. Beste collega's, we weten zelf eigenlijk niet wat de status en de uitwerking van deze lijst is, want we weten zelf niet of die status nu wel of niet tot economische schade leidt. We weten met ons allen hier eigenlijk ook niet zo heel goed op basis van welke criteria we die aandachtslijst nu hebben opgesteld. Er staan in de bijlage zelfs gebouwen waar de bewoner op heeft gereageerd en dan was het antwoord: het had niet op de lijst moeten staan; we halen het er snel vanaf. Dat geeft natuurlijk geen vertrouwen als je zo'n aandachtslijst wilt hebben. Het is dan ook eigenlijk een valse start van een onderwerp dat we met ons allen zo ontzettend belangrijk vinden. Mijn advies zou dus zijn: ga vooral door met het idee om een aandachtslijst cultureel erfgoed te realiseren, maar doe even een stapje terug. Benoem een aantal objectieve criteria en ga vervolgens een fatsoenlijk proces in waarin burgers, belanghebbenden, ook tijdig worden geïnformeerd en fatsoenlijk de mogelijkheid krijgen om hun zienswijze hierop te uiten.
Wat ons betreft is dit voorstel nu onvoldoende uitgewerkt en zullen wij dan ook tegenstemmen.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: Zijn er nog andere woordmeldingen? Zo niet, dan geef ik wethouder Van Hees het woord.

Wethouder ***Van Hees***: Dank u wel, voorzitter. De heer Hillen heeft al redelijk duidelijk uitgelegd waarom deze lijst van belang is. Het is een proces dat op uitdrukkelijk verzoek van de raad al een paar jaar loopt. Een van de uitgangspunten hierbij was dat je hier sinds 2012 geen sloopvergunning meer hoeft te hebben, maar dat je een sloopmelding doet en dat je dan binnen vier weken kunt slopen. Binnen vier weken kunnen we niet zien, onze deskundigen tenminste niet, of iets het waard is om te bewaren. Vandaar die oproep naar de gemeenschap. Het is prachtig dat vijfhonderd objecten en panden zijn aangemeld. Je moet dan wel goed kijken hoe het proces verder gelopen is. Er is inderdaad iets geweest als een quickscan. Let wel, meneer Jetten, als wij alles hadden moeten beoordelen zoals je een monument beoordeelt, dan waren we tien jaar verder geweest. We kunnen per jaar maar tien monumenten op de lijst zetten omdat we daarvoor niet meer capaciteit hebben. Het is een heel ingewikkelde en uitgebreide procedure. Vandaar dat dit een voortraject is waarbij volgens mij in brieven tegen iedereen duidelijk is gezegd – wat helaas toch niet overal zo is overgekomen – dat het niets meer en niets minder betekent dan dat het een voorportaal is en dat, als het een sloop betreft, we eerst met u gaan praten of we het pand wel zullen slopen en dan gaan we het verder goed bekijken. Ondertussen hebben veel mensen gedacht: ik kan niet verbouwen, ik kan dit en ik kan dat niet. Dat valt er helemaal buiten. Alles wat je verder wilt doen, valt erbuiten maar dat valt natuurlijk wel onder bouwvergunningen en toezicht. Er was een inspreker die zei dat hij zijn kozijnen niet mocht veranderen. Aan de achterkant mocht dat wel, maar aan de voorkant niet omdat vanuit de Beeldkwaliteitscommissie gezegd werd: dat mag niet.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Voorzitter?

De ***voorzitter***: Ter interruptie de heer Eigenhuijsen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Stel nu dat ik zo'n pand heb, wethouder. Stel dat ik het wil slopen en stel dat ik de vergunning ga aanvragen. Stel dat u met mij wilt praten en dat ik toch wil slopen. Hoe gaat u mij dan tegenhouden?

Wethouder ***Van Hees***: Ik ga niet met u praten, maar ik weet wat u bedoelt. Als u een vraag neerlegt omdat u het pand wilt slopen, gaat op dat moment een procedure in werking omdat u op deze lijst staat en dan gaan we met u praten waarom u wilt slopen, hoe het pand eruitziet etc. en dan start de procedure.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: We gaan heel erg lang praten, maar ik wil toch slopen. Hoe gaat u mij dan tegenhouden?

Wethouder ***Van Hees***: Het lijkt mij dat we die sloop dan kunnen tegenhouden; dan krijgt u geen vergunning.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Volgens mij is het zo dat u moet toetsen aan de wettelijke eisen en daarin staat niets over deze aandachtslijst. Dus als ik wil slopen, dan sloop ik, zoals Margriet.

Wethouder ***Van Hees***: Als dat zo is, waarom maakt u zich dan druk? Als deze lijst helemaal niets voorstelt, dan hoeft u zich toch niet druk te maken?

Dhr. ***Buck***: Voorzitter?

De ***voorzitter***: De heer Buck.

Dhr. ***Buck***: Voorzitter, we zitten niet met elkaar in de kroeg. De heer Eigenhuijsen stelt een serieuze vraag aan een representant van het college. Hij vraagt: wat gebeurt er? De wethouder geeft een antwoord. De heer Eigenhuijsen zegt: volgens mij gebeurt het niet. Dan zegt de wethouder: dan gebeurt het niet. Kan de wethouder even duidelijkheid verschaffen over wat er gebeurt als hij dat hypothetische pand dat hij zou hebben, wil slopen?

Wethouder ***Van Hees***: Dan dient hij een sloopaanvraag in en dan kan hij niet direct slopen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Voorzitter, ik kan niet direct slopen, maar volgens mij heeft deze wethouder geen enkele juridische bevoegdheid om mij tegen te houden als ik mijn pand wil slopen. Sterker nog, volgens mij hebben we in een vergadering van 2013 erover gesproken dat er misschien een spoedprocedure zou komen in de Monumentenverordening. Die Monumentenverordening is sinds 2012 niet aangepast, wethouder. U maakt een lijst; u zadelt ondernemers en burgers op met extra rechten en extra plichten en u hebt geen enkele juridische haalbaarheid. Het is een flutlijst.

Wethouder ***Van Hees***: Dat mag u vinden. Ik ga door met mijn verhaal. Ik was bij die 500 inzendingen die er geweest zijn waarvan er 300 geëffectueerd zijn. Daar zaten inderdaad fouten bij en die zijn er daarna ook weer uitgehaald. Er zijn 48 zienswijzen ingediend, ook positieve, 11 aanpassingen en uiteindelijk zijn er 9 insprekers geweest waarvan er 3 positief tegenover het verhaal stonden en 6 niet. Dat leidt bij mij tot de conclusie dat de meeste mensen toch geweten hebben wat er hier aan de hand was en dat ze daarover redelijk goede informatie hebben gehad.
Dan over de motie van de heer Hillen van De Nijmeegse Fractie. Uiteraard waren we van plan om, als dit voorstel door de raad wordt goedgekeurd, iedereen nog eens een uitgebreide brief te sturen met hoe het er nu bij staat. Dat ze wel kunnen verbouwen, dat ze kunnen slopen binnen de wettelijke termen natuurlijk en dat het niet erom gaat dat ze zeker niet kunnen slopen, maar dat op dat moment wordt bekeken of je kunt slopen of niet.
Er was nog een vraag over de communicatie en de monumentenlijst. Willekeur is er niet geweest. Als we er allemaal monumenten van hadden moeten maken, dan waren we zeker twintig tot dertig jaar verder geweest.
Richting D66 zeg ik nog dat het helaas een globale toets was en blijft.

De ***voorzitter***: Ik kijk of er nog behoefte is aan een tweede termijn van de raad. De heer Jetten.

Dhr. ***Jetten***: Dank u wel, voorzitter. Natuurlijk loopt dit proces anders dan wanneer je voor de monumentenlijst gaat. Volgens mij heeft ook niemand in deze raad vanavond gezegd: had dezelfde procedure doorlopen als met de monumentenlijst. We begrijpen allemaal dat dit te ingrijpend is.
Mijn probleem is vooral dat voor deze aandachtslijst het gat met de monumentenlijst wel heel erg groot is. Je hebt of heel zware objectieve criteria of je hebt een paar subjectieve criteria waarbij we dan als gemeente een globale toetsing doen. Ik vind dat nogal een groot verschil. Zeker als u zegt, ook in de brief, dat alle gebouwen en objecten die op de aandachtslijst staan, potentiële monumenten

of potentiële identiteitsbepalende objecten zijn. Voor dat soort potentiële monumenten of identiteitsbepalende objecten is het toch ook wel prettig om te weten of er verbouwd gaat worden. Een heftige verbouwing kan ook zomaar de monumentenstatus of het identiteitsbepalende van zo'n object afhalen. Ik vind het dus nog steeds een beetje zwak.
Voorzitter, ik zou het college toch willen vragen om wat uitgebreider in te gaan op de vraag van de heer Eigenhuijsen, want in de kritiek tijdens de inspraak en in de motie van De Nijmeegse Fractie wordt gezegd dat het van belang is dat burgers weten wat de juridische status van deze lijst is. De heer Eigenhuijsen heeft volgens mij zojuist heel duidelijk gevraagd wat de juridische status is van deze lijst en hoe de gemeente sloop tegen kan houden als een pand op deze lijst staat. Het antwoord van het college was: "Dat mag u vinden." Ik denk dat het gezien de motie wel van belang is dat we ook een fatsoenlijk antwoord krijgen op de vraag: Wat is de juridische status en hoe kan het college sloop tegenhouden van panden die op de aandachtslijst komen?

De ***voorzitter***: Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Buck en daarna de heer Eigenhuijsen.

Dhr. ***Buck***: Voorzitter, ik kan me niet genoeg aansluiten bij de woorden die de heer Jetten zojuist gesproken heeft. Als het stuk dan zo belangrijk is voor het college en voor de coalitie schragende partijen dat het vanavond behandeld dient te worden, laten we dan ook duidelijkheid krijgen. Ik was al niet te spreken over de laconieke manier waarop gesproken wordt over insprekers op dit onderwerp, maar als ik daadwerkelijk de beantwoording van de wethouder hoor op dit dossier, dan vind ik dat echt laconiek. Dat past niet bij een college dat zegt cultuurhistorie zo belangrijk te vinden.

De ***voorzitter***: De heer Eigenhuijsen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Dank u wel, voorzitter. Deze lijst is tot stand gekomen na een conflict over verpleeghuis Margriet. Dat is gesloopt terwijl we met ons allen in deze raad vonden dat dit behouden moest worden. Naar aanleiding daarvan is deze lijst samengesteld. Ik ben verschrikkelijk benieuwd of de wethouder mij nu een antwoord kan geven op de vraag wat er zou zijn gebeurd als verpleeghuis Margriet op deze lijst had gestaan. Wat was er dan feitelijk gebeurd? Dan had de eigenaar van Margriet een sloopvergunning aangevraagd – mijn veronderstelling – en dan was de buurt in protest gekomen – mijn veronderstelling – en vervolgens was het alsnog gesloopt omdat u niets kan.
Ik zou graag van u uitleg willen over wat er nu echt veranderd zou zijn in de situatie van verpleeghuis Margriet als het op deze lijst had gestaan en wat u juridisch, wethouder, had kunnen doen om de sloop door de eigenaar van het pand tegen te houden.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: Anderen nog vragen of opmerkingen? De heer Reinhoudt.

Dhr. ***Reinhoudt***: Dank u wel, voorzitter. Ik vind het fantastisch om te horen dat alle partijen hier in de raad in ieder geval zeggen op te komen voor de cultuurhistorie van de stad, maar het valt me dan toch vreselijk van ze tegen dat ze niet bereid zijn om zoiets als een aandachtslijst – met de beperkte juridische status die dat heeft – te steunen. Dat vind ik erg jammer. In concludeer dat hier ter linkerzijde van mij – fysiek gezien dan – er echt veel woorden zijn op het gebied van cultuurhistorie en bescherming, maar heel weinig daden. Dat vind ik ontzettend jammer.

Dhr. ***Jetten***: Voorzitter?

Dhr. ***Reinhoudt***: Ik wil er nog een punt aan toevoegen, als het mag?

De ***voorzitter***: Er zijn twee interrupties, maar wel kort graag want ik weet dat er bij de volgende agendapunten ook nog wat wensen zijn. Allereerst de heer Jetten.

Dhr. ***Jetten***: Voorzitter, het is natuurlijk heel interessant wat de heer Reinhoudt hier zegt. Hij zei zojuist in het ordevoorsteldebat dat we geen valse hoop mogen wekken en beloftes doen richting de Nijmeegse burger. Ik heb nog steeds geen antwoord gekregen, net zoals mijn collega's, op wat de juridische status van deze lijst is. Als we het dus over beloftes aan de bewoners van deze stad heb-

ben, als we dan cultureel erfgoed willen behoeden, dan is het toch heel logisch, meneer Reinhoudt, dat we dan een lijst maken die we ook daadwerkelijk kunnen effectueren?

Dhr. ***Reinhoudt***: Dank u wel, meneer Jetten, dat u mij een mooi bruggetje geeft naar de tweede helft van mijn betoog.

De ***voorzitter***: Eerst de heer Buck nog met een interruptie op hetzelfde punt.

Dhr. ***Buck***: Dank u wel, voorzitter. U bent niet de enige die opkijkt als er in deze raadzaal Feyenoordtaal wordt gebezigd. De heer Reinhoudt zegt: geen woorden, maar daden. Kan hij mij toezeggen welke daden de Nijmegenaren zullen zien – dat is eigenlijk ook een antwoord op de vraag van de heer Eigenhuijsen – als we dit stuk vandaag aannemen?

De ***voorzitter***: De heer Reinhoudt.

Dhr. ***Reinhoudt***: Dank u wel, voorzitter. Welke daden? Laten we in ieder geval stap 1 zetten, hoe klein dat stapje ook is, en dat is deze aandachtslijst vaststellen. Een vervolgstap zou heel goed kunnen zijn – daar kwam de heer Eigenhuijsen mee – een spoedprocedure voor een monumentenlijst. Dus als er dan een nieuw geval als Margriet komt, dan …

Dhr. ***Eigenhuijsen***: In 2013, meneer Reinhoudt, heeft uw collega gezegd: we moeten die spoedprocedure hebben. Toen heeft de toenmalig wethouder gezegd: misschien moeten we daar eens naar kijken. Hij heeft toen al aangegeven dat er geen juridische grondslag is voor deze lijst. We zijn inmiddels bijna twee jaar verder. Het is een wassen neus, maar dat is een beetje typerend voor Havanna, namelijk dat we allemaal regels gaan opleggen aan burgers en bedrijven zonder enige juridische basis.

De ***voorzitter***: Meneer Reinhoudt, het lijkt me verstandig dat u uw betoog vervolgt en dat u gaat afronden.

Dhr. ***Reinhoudt***: Dat is altijd verstandig, voorzitter, dank u wel.
Nogmaals, ik ben erg blij met het goede geheugen van de heer Eigenhuijsen. Ik vind het dan teleurstellend, dat mag ik hem dan nageven, dat het college nog niet is gekomen tot een spoedprocedure want ik denk dat dit een heel mooie tweede stap zou zijn in het beschermen van de cultuurhistorie van Nijmegen. Het gaat bij de cultuurhistorie van Nijmegen om meer dan particulier vastgoedbelang. Een gebouw van Smit is private equity. Smit zit ergens ver weg in Duitsland en heeft totaal geen belang bij onze stad.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Meneer Reinhoudt …

De ***voorzitter***: Heel kort, meneer Eigenhuijsen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Heel kort, voorzitter. Meneer Reinhoudt, u kunt niets doen. Als Smit morgen een sloopvergunning aanvraagt, dan wordt er gesloopt. U wekt verschrikkelijk veel valse hoop. Ook met uw stap 2 schiet u niets op. U kunt helemaal niets. Het is puur valse hoop wekken.

De ***voorzitter***: Dat is helder. De heer Reinhoudt.

Dhr. ***Reinhoudt***: Ter afronding dan, voorzitter. Helaas is het niet zo gemakkelijk om een mooi gebouw te beschermen als het gesloopt dreigt te worden, maar laten we alsjeblieft doen wat we kunnen. Wat we nu kunnen doen, is die lijst vaststellen. Een vervolgstap zou best iets als een snelle procedure kunnen zijn om iets alsnog tot monument te bestempelen. Ik vraag de wethouder of hij daarvoor een keer een nieuw voorstel wil uitwerken.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Hillen.

Dhr. ***Hillen***: Heel kort, voorzitter. U vraagt erom. De globale toetsing was bedoeld om vooral niet te doen alsof wij een juridisch zwaar instrument zouden opschalen, zoals de lijst die we al hebben. Dat ten eerste. Het tweede is dat wij met elkaar hadden afgesproken dat we zouden bekijken dat we er niet meer door overvallen zouden worden. Meneer Eigenhuijsen, de centrale kwestie in dezen is dat de burgers en wij als raad en college niet overvallen worden door een sloopaanvraag, want die kan met de nieuwe regels – dat heeft de wethouder aangegeven – gewoon bij de ODRN worden aangevraagd en dan gaat die er ongezien doorheen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Voorzitter?

Dhr. ***Hillen***: Het enige wat wij willen, is dat op het juiste moment een belletje rinkelt zodat het college in gesprek kan gaan met de betreffende aanvrager en kan zeggen: u hebt dat nu aangevraagd; geef mij nog eens een helder beeld. Kunnen we nog iets voor u betekenen? Kunnen we niet met elkaar afspreken dat we het anders gaan doen? Daarmee zorgen we in ieder geval ervoor dat we er niet meer door overvallen worden.

De ***voorzitter***: Nog een vraag van de heer Eigenhuijsen of is het al geregeld?

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Ik wil de vraag nog graag even stellen aan de heer Hillen. Meneer Hillen, volgens mij was de hele intentie van deze lijst inderdaad dat er een belletje ging rinkelen en dat we dan zouden bekijken of we slopen zouden kunnen tegengaan. Dat was de intentie van deze lijst. Mijn enige vraag – die zal ik dan ook aan u stellen – is: welke juridische haalbaarheid hebt u nu met deze lijst – als we die gaan aannemen – dat u slopen kunt tegengaan? Nogmaals, volgens mij hebt u nog steeds geen enkele …

De ***voorzitter***: De vraag is helder, meneer Eigenhuijsen. Daar hoort dan een vraagteken achter en niet een uitroepteken. De heer Hillen.

Dhr. ***Hillen***: Voorzitter, ik kan niet helderder zijn over waar we deze lijst voor bedoeld hebben, namelijk om te voorkomen dat we erdoor overvallen worden en dat we niet met elkaar in gesprek gaan over of het überhaupt nodig is om te slopen. Nogmaals, als u vindt dat hier aan deze lijst zwaardere juridische mogelijkheden om in te grijpen, moeten worden toegevoegd, dan hebt u de heer Reinhoudt aan uw zijde want dan moeten we als raad aan het college vragen om die zwaardere juridische kwesties toe te voegen. Dat betekent echter ook dat we dan meer doen dan een globale toetsing van deze lijst, want dan gaan we de zaak met veel hardere criteria, zoals de geachte collega van D66 aangeeft, en met veel hardere procedures aanpakken. Dat wilden wij als raad helemaal niet toen wij het op die manier erover hadden.

De ***voorzitter***: Dat is helder. De heer Huliselan.

Dhr. ***Huliselan***: Voorzitter, dank u wel. Ik zal het nog een keer herhalen. Wij hebben een monumentenlijst en het effect daarvan is dat we panden niet mogen slopen. Nu gaan we een aandachtslijst vaststellen en in de praktijk zal het effect zijn dat die panden niet gesloopt mogen worden. Dat zijn de woorden van deze wethouder. Ik wil een serieus beroep op hem doen om de vraag van de heer Eigenhuijsen echt goed te beantwoorden over wat nu het effect in de praktijk is, even los van juridische discussies en spelletjes en grote werkzaamheden en kleine werkzaamheden. Om mijn argument kracht bij te zetten: we benoemen hier een pand pas na tien tot vijftien jaar tot een monument. Dat zegt u zelf. Dat is een heel zorgvuldige procedure. Dat is het verschil met de aandachtslijst. Het effect in de praktijk is hetzelfde. Dat is niet oké.

De ***voorzitter***: Als er verder geen vragen meer zijn, dan kijk ik nog even naar de wethouder om een laatste vraag te beantwoorden.

Wethouder ***Van Hees***: De laatste punten. Deze lijst is in ieder geval niet zomaar samengesteld maar uit een heel aantal gremia, onder andere een lijst van naoorlogse woonpanden. Het is dus niet zomaar even bij elkaar geraapt. Het effect is dat iedereen zich ook bewust ervan wordt.

Dan nog richting de heer Eigenhuijsen. Het is helemaal niet zo dat, als een pand op die lijst staat en er wordt sloop aangevraagd, we dan meteen zeggen: nee, dat mag niet. Het staat ook in het voorstel: we gaan praten met mensen. Waarom wil je slopen en zou je slopen etc.? Het enige wat ik tegen u kan zeggen, is: wat is dan uw alternatief om al die panden straks toch goed in beeld te krijgen?

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Het wordt heel opmerkelijk, voorzitter. Ik kan …

De ***voorzitter***: Het was een retorische vraag aan het einde van de termijn van de wethouder. Als u nog een interruptie wilt plaatsen, dan mag dat uiteraard.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Ik wil graag een interruptie plaatsen, voorzitter. Ik heb een concrete vraag gesteld aan de wethouder, namelijk wat nu daadwerkelijk het verschil zou zijn als verpleeghuis Margriet op deze lijst had gestaan.

De ***voorzitter***: Dan vraag ik de wethouder die vraag nog te beantwoorden, want die was inderdaad nog opengebleven. Wethouder Van Hees nogmaals.

Wethouder ***Van Hees***: Ik zou het niet weten. We zouden met Margriet gaan praten, zeker. U kunt daarom lachen, maar in ieder geval had het dan op een lijst gestaan en was er veel eerder aandacht voor geweest en was er misschien veel eerder reuring over geweest en hadden mensen eerder erover nagedacht of het wel of niet moest worden gesloopt.

Dhr. ***Jetten***: Voorzitter, als ik dan nogmaals mag? Mijn vraag was heel concreet. Kan de wethouder – meer dan het antwoord 'dat mag u vinden' – fatsoenlijk antwoord geven op de vraag wat de juridische status is van deze lijst en welk juridisch drukmiddel de gemeente heeft als iemand een verzoek tot sloop indient? Er is nog steeds geen antwoord gegeven op die vraag.

De ***voorzitter***: Nog eenmaal dan en dan gaan we stemmen, stel ik voor.

Wethouder ***Van Hees***: Wij gaan dan praten met die eigenaar en volgens mij kunnen we dan alsnog een procedure starten om de sloop tegen te gaan.

Dhr. ***Jetten***: Voorzitter, ik vind het echt bijna triest dat we hier voor de tweede keer dit debat voeren in zeer korte tijd en dat de antwoorden gewoon niet verder komen dan 'dat mag u vinden' of 'volgens mij'. Als het college schorsing nodig heeft om ambtelijk navraag te doen om hier fatsoenlijk antwoord op te geven, dan vind ik het prima maar op deze manier kun je een debat met elkaar niet afsluiten. Er zitten mensen op de tribune, mensen luisteren thuis mee en die willen graag weten wat de juridische status is van wat in deze motie staat. Dat antwoord wordt gewoon niet gegeven in het debat. Ik vind het gênant.

De ***voorzitter***: Er is wel een antwoord gegeven. Ik stel voor dat we tot stemming overgaan, want nieuwe inzichten …

Dhr. ***Jetten***: Voorzitter, ik ben niet de enige die het heeft gevraagd, er zijn meerdere fracties die hebben gevraagd wat de juridische status is van deze lijst. Er zijn fracties die ernaar verwijzen, maar eigenlijk kennen die het antwoord ook nog niet. Ik ga er toch van uit dat, als het college een voorstel naar de raad stuurt, u als college dan ook zelf hebt getoetst wat de juridische status is. Het zou dus niet heel moeilijk moeten zijn om dat antwoord nu even op te lepelen met elkaar.

De ***voorzitter***: De vraag is of het een ander antwoord oplevert. Ik kijk nog een keer naar de wethouder, want er is …

Dhr. ***Jetten***: Een ander antwoord? Het is een antwoord, maar we hebben geen echt antwoord gehad.

De ***voorzitter***: Het is helder. Het antwoord is gegeven, maar u twist over de kwaliteit en dat is mij duidelijk. Het antwoord is gegeven. Ik kijk nog een keer naar de wethouder, want anders gaan we stem-

men. Ik bedoel, als er geen ander antwoord komt, dan is het dat. Dat kan ik nu ook niet veranderen voor u. De heer Reinhoudt heeft nog een …

Dhr. ***Reinhoudt***: Voorzitter, ik vind het wel jammer dat er stofwolken opgeworpen worden. Ik heb het stuk hier voor mij. Er staat glashelder wat de bedoeling en de status is van die lijst. Je moet gewoon de stukken lezen. Je moet gewoon beter voorbereid naar de vergadering komen.

De ***voorzitter***: Ik geloof niet dat dit helpt. We gaan dit stoppen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Voorzitter? Voorzitter, nogmaals …

De ***voorzitter***: Nee, we gaan hiermee stoppen. Iedereen heeft recht op een opvatting over de kwaliteit van het antwoord, maar ik denk dat de argumenten en opvattingen goed zijn gewisseld en dat is waar ik het als voorzitter mee kan doen.
Ik stel voor om te gaan stemmen.
Allereerst de motie die is ingediend door De Nijmeegse Fractie met de titel Aandachtslijst cultureel erfgoed. Uw stemmen graag over die motie.
Met 23 stemmen voor en 14 stemmen tegen is die motie aanvaard.

Dat brengt me bij het raadsvoorstel Aandachtslijst cultureel erfgoed. Uw stemmen graag.
Met 23 stemmen voor en 14 stemmen tegen is het raadsvoorstel aanvaard.
Dank u wel.

10. Raadsvoorstel Agenda voor de Binnenstad 2015 e.v.

De ***voorzitter***: Ik weet dat hierover een aantal wensen en oproepen in de maak is, maar zoals altijd gaat u eerst iets vragen aan het college voordat dit gebeurt. Dat wetende, verzoek ik iedereen toch de compactheid in acht te nemen waarin u altijd zo goed bedreven bent. Wie mag ik het eerst het woord geven? Mevrouw Van Dijk, VVD.

Mw. ***Van Dijk***: Dank u wel, voorzitter. We bespreken hier vanavond de Agenda voor de Binnenstad 2015 e.v. Daarin stelt het college een aantal pijlers en een daarvan is de leegstand. We hebben het daar twee weken geleden uitvoerig over gehad en we kwamen eigenlijk met ons allen tot de conclusie dat de situatie aangaande de aanpak van leegstand absoluut onze aandacht verdient. Het gaat niet goed in Nijmegen. Waar we zien dat de leegstand landelijk met ongeveer 1% is gestegen, zien we dat die in Nijmegen met 1,9% is gestegen. Het is tijd voor actie. We moeten echt werk maken van de binnenstad en we moeten die leegstand aanpakken. De ambitie die dit college formuleert, vinden wij onvoldoende. Er moet meer ambitie worden getoond. We willen ons vergelijken met steden die hetzelfde niveau hebben als Nijmegen. Of dat nu kennissteden zijn of steden met een aantrekkelijke binnenstad, we moeten ons vergelijken met steden en daarnaartoe werken. We moeten een hoge ambitie stellen en daarnaartoe werken met ons allen. Het is tijd dat we ook echt aandacht gaan besteden aan deze binnenstad. Daartoe dient de VVD dan ook samen met GroenLinks en een aantal andere partijen een motie in waarin we oproepen om in elk geval duidelijk te maken met welke steden wij ons willen vergelijken. We zien in de stukken namelijk dan een keer Breda, dan een keer Den Bosch, dan een keer Maastricht en dan een keer Arnhem terugkomen. Maak aan de raad duidelijk met welke binnensteden u zich wilt vergelijken op het gebied van leegstand en ga vervolgens aan de slag om die leegstand terug te schroeven. Die leegstand moet absoluut onder het gemiddelde van de kennissteden of de steden waarmee wij ons willen vergelijken.
Daarnaast zien wij, daar zijn we heel blij mee, dat er aandacht komt voor de Bloemerstraat. Die heeft die aandacht ook heel hard nodig. We zijn het volgens mij raadsbreed erover eens dat het heel goed is dat dit nu wordt aangepakt. Naast de Bloemerstraat zijn er echter nog veel meer ringstraten die onze aandacht verdienen. De afgelopen jaren is daar al werk van gemaakt. We hebben in 2013 met ons allen afgesproken dat die ringstraten bij de binnenstad horen en dat we dat ook als een geheel zien. Alleen de woorden ‘de ringstaten verdienen onze aandacht’ zijn wat ons betreft niet voldoende. We moeten naast die Bloemerstraat ook alle andere ringstraten echt daadwerkelijk onze aandacht

geven. Wij roepen daarom het college op om met een visie te komen aangaande alle ringstraten om te bekijken hoe we ze kunnen opknappen, hoe we ervoor kunnen zorgen dat ze allemaal een eigen indruk en een eigen uitstraling krijgen. Dat opknappen en die visie zien wij dan ook graag tegemoet en ook daarvoor dienen wij een motie in.
Dank u wel.

Motie **Ambitie voor de binnenstad**
1e indiener: I.M. van Dijk (VVD) en L. Westerveld (GroenLinks)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
constaterende dat:
- de leegstand in de Nijmeegse binnenstad een probleem is dat onze onverdeelde aandacht verdient;
- het leegstandpercentage in de Nijmeegse binnenstad hoger is dan het landelijke gemiddelde;
- het leegstandpercentage in de Nijmeegse binnenstad hoger is dan in vergelijkbare (kennis)steden met een aantrekkelijke binnenstad (bijv. Maastricht, Leiden, Utrecht e.a.);
- het leegstandpercentage in vergelijkbare (kennis)steden met een aantrekkelijke binnenstad lager is dan het landelijke gemiddelde;
- het college voornemens is met een plan van aanpak te komen voor de zomer 2015 aangaande het tegengaan van de leegstand in de binnenstad;
- het college streeft naar een leegstandspercentage dat gelijk is aan het gemiddelde leegstandpercentage van vergelijkbare (kennis)steden;
- het niet duidelijk is met welke kennissteden het college Nijmegen vergelijkt.

Overwegende dat:
- ambitie een streven is naar het verkrijgen van een betere positie;
- het nodig is de positie van de binnenstad m.b.t. leegstand te verbeteren;
- het college hier een eenduidige en heldere ambitie over uit moet spreken;
- de situatie van Nijmegen objectief moet kunnen worden vergeleken met andere kennissteden.

Roept het college op:
1) Een goede en vooraf bepaalde benchmark te ontwikkelen waarbij de resultaten in Nijmegen vergeleken kunnen worden met andere steden.
2) Duidelijk voorafgaand aan de benchmark aan de Raad voor te leggen met welke (kennis)steden Nijmegen zich wenst te vergelijken in de benchmark.
3) Een ambitie uit te spreken m.b.t. het terugdringen van de leegstand die minimaal vergelijkbaar is met het gemiddelde van de steden waar Nijmegen zich mee vergelijkt in de benchmark.
4) Een leegstandsregister voor de binnenstad te ontwikkelen en van daaruit verder te werken naar een leegstandsregister voor de hele stad en de Raad voor het zomerreces te informeren over de voortgang hiervan.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie **Visie voor de ringstraten**
1e indiener: I.M. van Dijk (VVD)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
constaterende dat:
- gebieden rond de A1 winkellocaties in de binnenstad het moeilijk hebben;
- in deze gebieden we veelal bedrijven aantreffen met een Nijmeegse karakter;
- we juist deze bedrijven moeten koesteren omdat zij het specifieke Nijmeegse karakter tonen en daarmee belangrijk zijn voor de diversiteit van de binnenstad;
- deze gebieden derhalve onze onverdeelde aandacht verdienen.

Overwegende dat:
- met het opknappen van de Bloemerstraat een begin wordt gemaakt met het opknappen van een ringstraat;
- alle ringstraten onze aandacht verdienen;
- een concrete en duidelijke visie voor de ringstraten gewenst is;
- er verschillende scenario's denkbaar zijn voor de ringstraten en dat de raad hier gaarne over geïnformeerd wordt.

Roept het college op:
- Een visie aangaande de ringstraten aan de raad voor te leggen alsmede een aantal scenario's incl. kosten voor het opknappen en aanpakken van de ringstraten. Dit zodat de raad zich kan uitspreken over de wenselijkheid en prioritering in het opknappen en aanpakken van de ringstraten.

En gaat over tot de orde van de dag.

De ***voorzitter***: Dank u. Ik zie dat de tweede motie wordt rondgedeeld. Ik geef het woord aan mevrouw Schellekens, PvdA.

Mw. ***Schellekens***: Dank u wel, voorzitter. Ook wij willen graag een binnenstad die onderscheidend is zoals de VVD-fractie zojuist benoemde. We willen een binnenstad als een 'place to meet' zoals de wethouder het zelf benoemt in zijn stuk en we willen de binnenstad graag een upgrade geven, zoals het ook staat in het stuk. BRO schreef in zijn rapport dat de kwaliteit van een binnenstad wordt bepaald door de beleving en door de authenticiteit. Wij geloven erin dat Nijmegen dit in zich heeft. Wij geloven erin dat Nijmegen rijk is aan creatieve en innovatieve ondernemers, zie de Honig en zie de Kaai. Wij willen dit echter ook naar de binnenstad brengen. Daarom hebben wij een motie geschreven. Een motie voor drie pilotstandplaatsen voor Food Trucks. Food Trucks is een uniek en onderscheidend concept waarin ondernemers voedsel kunnen verkopen op straat, dat is net even iets anders.
Kortom, wij willen de binnenstad de gelegenheid geven voor dezelfde creativiteit en innovativiteit als wij in Nijmegen op andere plekken geven en wij willen de binnenstad geven wat men verdient en dat is authenticiteit. Daarvoor hebben we een motie geschreven en die wordt, denk ik, uitgedeeld.

Motie **Haal creativiteit naar de binnenstad en geef de binnenstad ruimte voor creativiteit**
1e indiener: G.M.M. Schellekens (PvdA)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
constaterende dat:
- *Food Trucks* eetkarren zijn waarin ondernemers hun eigengemaakte voedsel kunnen verkopen;
- we elders in het land zien dat gemeente met het toestaan van deze Food Trucks ruimte creëert voor creatieve en innovatieve ondernemers met origineel en onderscheidend assortiment;
- dit de aantrekkelijkheid, beleving en authenticiteit van de binnenstad ten goede komt.

Overwegende dat:
- het college de binnenstad wil onderscheiden en transformeren naar 'Place to meet';
- de binnenstad een steuntje in de rug verdient;
- de binnenstadondernemers de gelegenheid moeten krijgen op innovatieve en creatieve manier een bijdrage te mogen leveren;
- Nijmegen rijk is aan talloze innovatieve en creatieve ondernemers;
- de wethouder graag de binnenstad een upgrade wil geven;
- de gemeente deze Food Trucks toestemming zou kunnen geven voor tijdelijke standplaatsen;
- er mogelijkheden bestaan voor afgifte vergunningen voor incidentele standplaatsen, zoals bijvoorbeeld gebeurt met standplaatsen waar drie maanden per jaar oliebollenkramen staan;
- bij een Food Truck te denken valt aan een standplaats voor maximaal 4 weken aaneengesloten (ongelimiteerd aantal dagen per week), zodat meerdere initiatieven de gelegenheid krijgen hun waar te verkopen.

Roept het college op om:
- vóór 1 juni een 1-jarige pilot uit te schrijven voor drie 'Food truck standplaatsen';
- de pilot bij voorkeur te laten invullen door Nijmeegse ondernemers;
- in het kader van de pilot een aantal noodzakelijke regels op leggen m.b.t. veiligheid en hygiëne maar zo min mogelijk hindernissen op te werpen voor de ondernemer;
- de raad te informeren over de aanpak en de evaluatie van deze pilot.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Ik kijk even of er nog andere woordmeldingen zijn. Mevrouw Lamers, D66.

Mw. ***Lamers***: Dank u wel, voorzitter. We spreken over de agenda voor de binnenstad. Er is al een uitgebreide kamerronde geweest. D66 vindt de binnenstad heel erg belangrijk. Daarom is het misschien wel heel erg mooi dat er ook een wethouder Binnenstad is en dat dit college aangeeft dat het de binnenstad erg belangrijk vindt. In de kamerronde gaf ik al aan dat er heel veel overzichten zijn. We willen graag dat er meer daadkracht komt, meer uitwerking met plannen. Wellicht is deze agenda voor de binnenstad een mooi begin. Daarom zullen wij een agenda natuurlijk altijd steunen en we zijn ook erg blij met de kortetermijnagenda die we naderhand nog van de wethouder gekregen hebben zodat we als raad nu een overzicht hebben van welke kant we opgaan. Zoals ik in de kamerronde aangaf, vindt D66 wel dat het tijd is om keuzes te maken. Daarom heb ik een drietal moties.
De eerste motie heeft de titel 'Invloed van buiten op de binnenstad'. We kunnen mooie analyses maken over die binnenstad, maar we moeten natuurlijk niet doen alsof het een gebied is waar een muur omheen staat. Er is constant interactie met andere gebieden; denk aan de Vasim en de Honig, maar denk ook aan de ontwikkelingen richting Arnhem, wat er in Ressen gaat gebeuren. Wij vinden het heel belangrijk dat al die ontwikkelingen meegenomen worden over alle plannen die we voor de binnenstad gaan schrijven de komende tijd. Dat is dus mijn eerste motie.
Daarnaast heb ik een tweede motie met de titel 'Van krimp naar kracht'. Het is duidelijk, alle cijfers laten het zien: we hebben lijstjes dat er sprake is van krimp. We zien het als je door de stad loopt dat er toch een soort gatenkaas ontstaat in de binnenstad. Wij willen graag de wethouder oproepen om een SWOT-analyse te maken over wat goede gebieden en wat minder goede gebieden zijn en waar kansen liggen, maar ook om vervolgens scenario's te maken zodat we met ons allen daadwerkelijk een keuze kunnen maken. Misschien moeten er wel minder vierkante meters aan winkelgebied komen, willen we die binnenstad levendig houden. Dat is dus mijn tweede motie.
Mijn derde motie heeft de titel 'Belevingsmarkt in een cultuurhistorisch jasje'. Dit behoeft misschien een klein beetje uitleg. Het gaat over de markt en ik sluit helemaal aan op de kortetermijnagenda van de wethouder, want die gaat in gesprek met de markt en er komt ook een marktvisie. Een heel belangrijk stukje markt waar heel veel mensen zich op dit moment toch aan ergeren, is de markt op het Kelfkensbos, op een unieke locatie midden in het hart van het Valkhofkwartier. Het is natuurlijk de biologische warenmarkt, maar het is ook de plek waar op zaterdag mensen naar het museum gaan. Daardoor ontstaat wrijving en ik vind het belangrijk om bij dat bijzondere gebied, waar sprake is van cultuurhistorie, te bekijken of we die markt en al die andere zaken eromheen, zoals het Valkhofmuseum en ik denk ook aan de Stichting Donjon en het Valkhofpark, een rol kunnen geven in dat overleg over hoe we die zaken een stukje aantrekkelijker kunnen maken. De wethouder mag dit van mij meenemen in de marktvisie. Ik zal u een kleine inkijk geven in de dingen die ik dan bedenk. Stel dat er een mooie tentoonstelling is over de Romeinen in Het Valkhof, dan kan er misschien wel een kraam van dat Valkhof ook op die markt staan. Misschien kun je wel een Romein tegenkomen als je daar een blokje kaas gaat halen. Ik heb het hier niet helemaal uitgewerkt omdat ik het vooral belangrijk vind dat de mensen aan tafel samen kunnen bekijken waar die kracht ligt.

De ***voorzitter***: Een interruptie van mevrouw Westerveld.

Mw. ***Westerveld***: Dank u wel, voorzitter. Ik zou graag een vraag willen stellen aan D66 en die vraag is waarom dit via een motie geregeld zou moeten worden. Waarom kunnen de mensen van Het Valkhof, mensen van Lindenberg, mensen van de markt niet zelf de hoofden bij elkaar steken om dit soort initiatieven zelf van de grond te krijgen?

Mw. ***Lamers***: Dank u wel, mevrouw Westerveld. Het is eigenlijk een beetje hetzelfde zoals GroenLinks al lang bezig is met een markthal. Ik denk dat het belangrijk is dat de wethouder daar aan tafel gaat zitten en met dit soort ideeën komt, want dan kun je faciliteren. Dan kun je er ook voor zorgen dat die mensen inderdaad aan tafel komen tijdens het overleg over die markt en dat je dus niet alleen met de traditionele partners gaat praten, maar dat je die tafel wat groter maakt. Daarom roep ik daar graag toe op met deze motie.

De ***voorzitter***: Dat was het, mevrouw Lamers?

Mw. ***Lamers***: Ik kan nog heel kort zeggen dat wij de moties van de VVD zullen steunen en ook de motie van de Partij van de Arbeid.

Motie **Invloed van buiten op de binnenstad**
1e indiener: C.B.M. Lamers (D66)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
constaterende dat:
- bij de ontwikkeling van de visie op de binnenstad geen rekening is gehouden met bestaande en toekomstige locaties met winkel, horeca, cultuur en evenementen, zoals de Honig, de Vasim, andere winkelcentra in de regio en toekomstige ontwikkelingen als de Spoorallee in Zevenaar en Ressen.

Overwegende dat:
- elke euro maar 1x kan worden uitgegeven en andere locaties dan ook van invloed zijn op de besteding van consumenten in de Nijmeegse binnenstad.

Verzoekt het college:
1. Bij Economisch beleid en beleid voor de binnenstad altijd rekening te houden met de kansen en risico's voor de binnenstad door winkel-, cultuur- en evenementenlocaties in de regio Arnhem-Nijmegen.
2. De raad voor het zomerreces middels een brief te informeren op welke wijze de ontwikkelingen in de Vasim en Honig zich verhouden tot de binnenstad.

Motie **Belevingsmarkt in een cultuurhistorisch jasje**
1e indiener: C.B.M. Lamers (D66)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
constaterende dat:
- de zaterdagmarkt op het Kelfkensbos in het Valkhofkwartier ligt;
- de zaterdagmarkt er onbedoeld voor zorgt dat Museum Het Valkhof helemaal verstopt zit achter de warenmarkt;
- de zaterdagmarkt in haar aanbod nu al een uniek karakter heeft.

Overwegende dat:
- in de korte termijn visie binnenstad wordt aangeven dat in het derde kwartaal van dit jaar er een nieuwe marktverordening komt;
- het Valkhofkwartier o.a. door haar cultuurhistorische waarde een belangrijke plek voor toeristen in Nijmegen is;
- het waardevol is om cultuur, cultuurhistorie en ondernemerschap met elkaar te verbinden en van elkaar te laten profiteren.

Roept het college op:
1. Om in de uitwerking van de nieuwe markt verordening een scenario te maken waarin de zaterdagmarkt op het Kelfkensbos een nieuwe uitstraling heeft, die aansluit bij de omgeving waar de markt gesitueerd is.

Motie **Van krimp naar kracht**
1e indiener: C.B.M. Lamers (D66)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
constaterende dat:
- veranderd gedrag van consumenten leidt tot minder behoefte aan winkeloppervlakte;
- een compacte binnenstad met een duidelijke looproute meer concurrentiekracht heeft;
- verschillende onderzoeken reeds hebben aangegeven dat een aantal straten in Nijmegen niet levensvatbaar is als al deze straten winkelgebied blijven.

Overwegende dat:
- de gemeente Nijmegen een faciliterende en aanjagende rol kan vervullen bij het compacter maken van de Nijmeegse binnenstad, bijv. door winkeliers en pandeigenaren te helpen met versterken van straten, het verhuizen van detailhandel en het bieden van alternatieve bestemmingen op leegkomende panden.

Verzoekt het college:

1. een SWOT-analyse te maken gericht op krimp van de Nijmeegse binnenstad en daarbij specifiek in te gaan op de straten, Hertogstraat, Van de Brugghenstraat, Bloemenstraat, In de Betouwstraat en de Smetiusstraat;
2. de raad een aantal scenario's te bieden voor een compactere binnenstad

De ***voorzitter***: Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Buck had zich gemeld. De heer Buck, CDA.

Dhr. ***Buck***: Dank u wel, voorzitter. Het is verkiezingsavond en dan ben je als CDA tot vandaag gewend om terug te kijken, maar begin jaren negentig maakte het CDA in Nijmegen het aanvalsplan 'Sla acht op de binnenstad'. Dat stond vol met controversiële plannen zoals het aanpakken van de warenmarkt, het opwaarderen van het Centrum 2000-gebied, het opwaarderen van de Waalkade, geen bussen door de Burchtstraat en al dat soort andere innovatieve ideeën die je tegenwoordig nooit meer hoort. Vanavond, zo'n 25 jaar later, spreken we over de agenda van de binnenstad. Ik ben het eens met mevrouw Lamers. Het is goed dat het stuk er eindelijk is. Het laat zich het best lezen als een managementsamenvatting van de plannen die we tot nu toe hebben gemaakt met een klein beetje een doorkijk naar de uitvoering daarvan. Het is een agenda waar we lang op hebben moeten wachten, een jaar, en het is een agenda waarin veel acties staan die snel nodig zijn; acties die niet langer uitstel verdragen. Daarom roept het CDA vandaag op: sla opnieuw acht op de binnenstad. Ik zal er ook een motie toe indienen. De wethouder heeft namelijk met ons een, wat hij zelf noemt, kortetermijnplanning gedeeld, maar die loopt door tot 2018 en ik ben blij te weten dat zijn scope verder gaat dan dat. In die kortetermijnplanning staan twee acties waar de raad toestemming over moet geven, gepland voor de zomer zoals dat heet. Het betreft de aanpak van de Waalkade en het betreft de aanpak van de leegstand. Er wordt ontzettend hard gewerkt, daar twijfel ik niet aan, maar ik weet een beetje hoe het gaat. In de zomer is het af, in september komt het uit het college, in oktober hebben we het erover als raad en in november vriest het en dan kunnen we dus niets met de Waalkade en dan gaan we er in maart 2016 mee aan de slag. Het kan niet de bedoeling zijn dat we daar nog een jaar op moeten wachten. Daarom zeggen wij: probeer er nu in ieder geval voor te zorgen – want het blijft een motie – dat die twee acties, namelijk het plan van aanpak voor de leegstand en het plan van aanpak van de Waalkade, in ieder geval voor de zomer door de raad zijn zodat we er in de zomer al mee aan de slag kunnen gaan. Dat is een stuk prioritering maar ik denk dat het enorm belangrijk is om die twee belangrijke punten aan te pakken.
Daarnaast wil ik ook een amendement indienen. Dat is misschien wat vreemd bij een stuk zoals een agenda, maar vanavond is in een ander verband al gesproken over de problematiek van het fietsparkeren in de binnenstad en ook zijdelings de handhaving daarop. Het zijn niet alleen inwoners en bezoekers, maar ook ondernemers die klagen over het wel erg stringente beleid van de AFAC als het gaat over het weghalen van fietsen. Tot mijn grote verbazing wil de wethouder een verdere uitbreiding van de handhaving door de AFAC onderzoeken. Het CDA zou zeggen: laten we eerst even de boel zoals die nu is op orde brengen en daarna bekijken of we misschien extra kunnen handhaven. Dit is absoluut niet het moment om nu al te gaan bekijken nog meer fietsen te laten weghalen in de binnenstad; dat kan echt niet de bedoeling zijn.
Voor de rest zou ik zeggen: de ideeën zijn er al sinds de jaren negentig. Het is nu tijd om de handen uit de mouwen te steken en echt aan de slag te gaan met de binnenstad.

Motie **Sla acht op de binnenstad!**
1e indiener: M.T. Buck (CDA)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
overwegende dat:
a) de binnenstad voor alle partijen in de raad een onderwerp van belang vormt;
b) de Agenda voor de Binnenstad vooral aanzetten geeft tot nog te vormen beleid, maar nog niet concreet tot actie aanzet;
c) thema's zoals de aanpak van de leegstand en een toekomstvisie voor de Waalkade, voortvloeiend uit de Agenda voor de Binnenstad niet langer oponthoud verdragen;
d) acties uit de nagezonden tijdsplanning goedkeuring van de raad behoeven en dit proces ook de nodige tijd behoeft;

e) raadsbesluiten doorgaans twee Politieke Avonden behoeven om tot definitieve besluitvorming over te gaan;
f) het nemen van raadsbesluiten met betrekking tot enkele thema's pas in oktober onwenselijk is.

Roept het college op om:
1) de acties die in de tijdsplanning omschreven staan in de zomer maar toestemming dan wel bespreking van de raad behoeven reeds voor het zomerreces aan te leveren, en wel zo dat besluitvorming voor het zomerreces plaats kan vinden.

N.B.: Het betreft hier:
a) Het plan van Aanpak Leegstand.
b) Toekomstvisie Waalkade.

En gaat over tot de orde van de dag.

Amendement Zet fietsers niet klem
1e indiener: M.T. Buck (CDA)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
overwegende dat:
a) het fietsparkeren in de binnenstad reeds geruime tijd de gemoederen bezighoudt;
b) het college zelf heeft aangegeven dat op enkele plekken in de binnenstad op dit moment onvoldoende ruimte is om fietsen te parkeren;
c) het stringente fietshandhaafbeleid eveneens van tijd tot tijd reden is voor discussie in de Raad;
d) de Agenda voor de Binnenstad voorziet in een onderzoek naar uitbreiding van het handhavingsregime door de AFAC.

Besluit:
1) aan het beslispunt toe te voegen: 'met dien verstande dat de zinsnede 'Uitbreiding van de handhaving rond het fietsparkeren' op pagina 12 geschrapt wordt.'

En gaat over tot de orde van de dag.

De ***voorzitter***: De geest van Jacques Trum waart rond. Wie kan ik verder het woord geven? Mevrouw Westerveld, GroenLinks.

Mw. ***Westerveld***: Dank u wel, voorzitter. Twee weken geleden voerden wij een stevig debat over de agenda voor de binnenstad. GroenLinks gaf toen aan dat we blij waren dat er een agenda was, maar dat de plannen best wat concreter mochten zijn en dat Nijmegen wat meer ambitie mag tonen als het bijvoorbeeld gaat om het aanpakken van leegstand. We wilden er een motie over indienen, de VVD deed dat ook en uiteindelijk zijn we blij dat we ons konden aansluiten bij die motie. Als we kijken naar de binnenstad, dan gaan we uit van durf en vertrouwen. Wij geloven dat mooie initiatieven elkaar juist versterken. Daarom willen we juist ondernemers zoals in de Honig de ruimte geven, maar we zien dat wel los van de agenda voor de binnenstad. Die staat namelijk al vol met mooie plannen, maar een aantal daarvan zou wat ons betreft wat meer duidelijkheid mogen krijgen over wanneer die plannen worden uitgevoerd. Daarom zijn we ook blij met de aanvulling die kwam van het college met een soort agenda over wanneer die plannen nu worden uitgevoerd.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Voorzitter, mag ik mevrouw Westerveld een vraag stellen?

De ***voorzitter***: Uiteraard. De heer Eigenhuijsen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Welke ambitie straalt uw motie eigenlijk precies uit, als ik vragen mag?

Mw. ***Westerveld***: Sorry, welke motie?

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Welke ambitie? U zegt dat er weinig ambitie en weinig visie is, maar volgens mij gaat u gewoon een onderzoek beginnen.

Mw. ***Westerveld***: Nee, we hebben al eerder gezegd dat in de agenda voor de binnenstad staat dat wij met betrekking tot leegstand op het gemiddelde van vergelijkbare kennissteden willen zitten. Wij heb-

ben gezegd: dat kan beter en laten we nu eens eerst goed bekijken waarmee we ons precies willen vergelijken. Wat kunnen we nu precies doen, bijvoorbeeld een leegstandsregister ontwikkelen, om concreet aan de slag te gaan met het aanpakken van die leegstand?
Ik was bijna aan het einde van mijn betoog. Mijn laatste zin was dat we vooral uitkijken naar de uitvoering van de mooie plannen die hier liggen voor de binnenstad.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Hulskorte, VSP.

Dhr. ***Hulskorte***: Dank u wel, voorzitter. Ik zal niet zo lang praten. Op de eerste plaats wil ik de wethouder bedanken voor de lijst die hij heeft samengesteld. Er zijn 22 items die hij op korte termijn wil effectueren. We zijn er erg content mee. We zijn trouwens ook content erover dat er nu een wethouder is gekomen voor de binnenstad. Als we even teruggaan naar een jaar geleden, toen hebben wij gesproken over de Marikenstraat. Toen we tien, twaalf jaar geleden de Marikenstraat gingen bebouwen, heb ik gezegd dat het een parel aan een ijzerdraadje was. Met dat ijzerdraadje bedoelde ik de ringstraten, want daar was niets aan gebeurd en daar was al veel leegstand. We kwamen met een prachtige straat, maar daarin zijn fouten gemaakt. Daarbij komt dat de Marikenstraat dusdanige huren vraagt dat je ziet dat er steeds meer winkels sluiten of weggaan of dat er nieuwe komen. Ze moeten de huren naar beneden bijstellen. Ik ben blij dat er nu eindelijk beleid komt in de binnenstad. Daar gaat het in wezen om. Ik wil afwachten wat de wethouder zegt ten aanzien van de moties die zijn ingediend en aan de hand daarvan zullen we onze houding bepalen.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Eigenhuijsen, Liberaal Nijmegen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Dank u wel, voorzitter. Ambitie en visie. Ik geloof dat ik het iedereen hier hoor zeggen. Dat is inderdaad wat ik mis in de binnenstad. Ik mis echt daadkracht; gewoon nu doen. Daarmee ga ik dus ook twee moties indienen en ik hoop dat ze alle twee gesteund worden, waarbij we nu iets kunnen doen, namelijk vanaf nu gratis parkeren op zondag in de hele stad om te bekijken of we daarmee de binnenstad een boost kunnen geven. Wat ik ook graag wil is dat, als er een evenement wordt georganiseerd, dit samen gebeurt met een Nijmeegse partner. Een Nijmeegse partner en dat mag een culturele instelling zijn of een ondernemer of een horecabedrijf, maar in ieder geval samenwerken met een Nijmeegse partner. Het kan niet zo zijn dat we een evenement in Nijmegen organiseren dat direct concurrerend is met de horeca en dat geen Nijmegenaar daar überhaupt iets van afweet.
Ambitie en visie. De moties die ik ga steunen, heb ik mede ingediend. Dat zijn dus de moties van D66 en van de PvdA. De motie van de Partij van de Arbeid dien ik mee in omdat die visie heeft, omdat die ambitie uitstraalt. Ik heb wel angst en dat heb ik ook al van tevoren tegen mevrouw Schellekens gezegd. Ik hoop dat Nijmeegse ondernemers meekijken naar de live-uitzending en dat ze zich massaal gaan inschrijven voor die Food Trucks en dat ze massaal die Food Trucks gaan bemannen want ik zit niet te wachten op een soepboer uit Zwolle die hier in Kelfkensbos zijn waar gaat verkopen. Ik hoop dus dat de Nijmeegse ondernemers dit heel snel gaan doen. Maar er wordt in ieder geval iets gedaan; er is in ieder geval ambitie en er is in ieder geval visie.
De motie van D66 dien ik mee ik. De moties van de VVD en GroenLinks kan ik helaas niet steunen omdat – op het moment dat je zegt dat we gaan kijken naar leegstand – ik zou zeggen: loop door de stad en dan zie je dat er leegstand is en laten we er iets aan gaan doen.
De visie aangaande de ringstraten behelst ook de Lange Hezelstraat en behelst ook de Houtstraat en behelst ook de Hertogstraat. We kunnen niet meer spreken over dé ringstraat maar we moeten kijken naar de straten op zich. Ik denk dat je voor de Houtstraat en de Lange Hezelstraat een totaal andere visie moet ontwikkelen als voor de Hertogstraat.
Dank u wel.

Motie **Gastvrije (binnen)stad op zondag**
1e indiener: P.A. Eigenhuijsen (Liberaal Nijmegen)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
overwegende dat:

- de afname van het bezoek aan de binnenstad op donderdagavond en zaterdag deels gecompenseerd wordt door een toename van het bezoek op de koopzondag;
- het voor het bereiken van de binnenstad als 'place to meet' op koopzondagen, van belang is dat zo veel mogelijk (kleine) winkeliers meedoen;
- de tijdsbesteding van consumenten aan het veranderen is;
- het veel onduidelijkheid oplevert voor bewoners in en rond het centrum wanneer er nu betaald moet worden voor het parkeren op zondag;
- er nu toegewerkt wordt naar gratis parkeren op 2 zondagen en beperking van het aantal koopzondagen;
- dit de onduidelijkheid (voor bewoners en bezoekers) nog meer in de hand werkt;
- het getuigt van transparantie en gastvrijheid om geen parkeergeld meer te heffen op zondag;
- de kosten hiervoor minimaal € 1,1 miljoen bedragen, waarvan al € 150.000 is opgenomen in de begroting;
- voor de bekostiging de verlaging eigen bijdrage 65+ voor de bus kan worden teruggedraaid (€ 800.000 per 2016) en daarnaast een beroep gedaan wordt op de extra middelen voor duurzaamheid (€ 500.000 vanaf 2015 en € 600.000 vanaf 2016 en verder).

Roept het college op:

- Om op geen enkele zondag parkeergeld te heffen en dit, voor 2016, te dekken door de verlaging eigen bijdrage 65+ voor de bus en voor het benodigde restant een beroep te doen op de extra middelen die gereserveerd zijn voor duurzaamheid.
- Voor 2015 dit te dekken uit de (extra) middelen die gereserveerd zijn voor duurzaamheid.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie **Nijmeegse evenementen**
1e indiener: P.A. Eigenhuijsen (Liberaal Nijmegen)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
constaterende dat:

- het college bezig is met een omslag voor de binnenstad van 'place to buy' naar 'place to meet';
- de samenwerking tussen organisatoren, detailhandel, horeca en culturele instellingen as het gaat om evenementen belangrijk is;
- er nu evenementen georganiseerd worden, met subsidie, waar geen enkel Nijmeegs bedrijf bij betrokken is.

Roept het college op:

Om bij het evenementenbeleid mee te nemen dat een organisator van een evenement met minimaal 1 Nijmeegs bedrijf samen werkt.

En gaat over tot de order van de dag

De ***voorzitter***: Dank u. Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Vat. Ik zag uw pen wel, maar ik dacht dat u misschien iets wilde opschrijven. U wilt het woord. De heer Vat, SP.

Dhr. ***Vat***: Ik wil de pen best weglaten als u dat liever hebt. Dank u wel. Wij zijn ook blij met het stuk dat er nu ligt. We denken dat het een goede uitwerking is van het coalitieakkoord. Verschillende fracties hebben al gezegd dat we snel aan de slag willen en de haast die het CDA heeft met de uitwerking van de plannen deel ik eigenlijk wel een beetje. Ik zou graag van de wethouder horen of het voorstel van het CDA om die voorstellen voor de zomer nog naar de raad te brengen, gaat lukken. We willen er zelf namelijk ook graag snel mee aan de slag.
Wat het voorstel van de VVD en GroenLinks betreft om een benchmark in te voeren, zeg ik dat wij natuurlijk ook de leegstand willen aanpakken en daarvoor willen we het gebruiksdeel van de ozb verschuiven, zoals we in het coalitieakkoord hebben afgesproken. Dat is volgens ons een efficiënte manier om dat te doen. Stel dat je een benchmark ontwikkelt, wat gaan we dan vervolgens met die gegevens doen? Stel dat blijkt dat wij het beter doen dan andere steden, zijn we dan al klaar? Volgens mij moeten we altijd blijven streven naar een weerstandpercentage dat zo dicht mogelijk bij 0% ligt. In die zin zou ik graag van GroenLinks en van de VVD een toelichting daarop willen horen. Een benchmark, heel leuk, dan hebben we nog een rapport erbij, maar verandert dat ook daadwerkelijk ons beleid?

Tot slot de motie van de PvdA. Die willen we graag steunen, maar we willen daarbij wel graag aan het college vragen om goed te kijken naar de uitwerking daarvan. Het is leuk dat die Food Trucks naar de stad komen en dat steunen wij van harte, maar het mag op die plekken geen extra concurrentie opleveren voor de ondernemers die daar al zitten. We willen dus het college vragen om daar goed naar te kijken bij de uitvoering van die motie en dan ondersteunen we de motie van harte.

De ***voorzitter***: Er is enige discussie helemaal rechts van mij, maar de heer Janssen belooft nu beterschap en dan geef ik het woord aan mevrouw Westerveld voor een interruptie.

Mw. ***Westerveld***: Er zijn nu door twee fracties vragen gesteld over de benchmark. Als we de motie goed lezen, dan staat er dat er een benchmark moet komen maar dat van daaruit gekeken moet worden naar een ambitie die hoger ligt dan de ambitie die we nu stellen op het gebied van leegstand. In een agenda voor de binnenstad staan plannen en die plannen staan daar natuurlijk om te worden uitgevoerd. Dan kun je die ambitie heel laag leggen, maar je kunt ook zeggen: we gaan een aantal steden zoeken en ons daarmee vergelijken en we leggen die ambitie wat hoger. Wat ons betreft beginnen we daarmee.
Het leegstandsregister is natuurlijk een heel mooie manier om veel beter in kaart te brengen waar nu die leegstand zit en daar direct met partners over te praten en ervoor te zorgen dat we ook op die manier die leegstand tegengaan.

De ***voorzitter***: Het was een lange interruptie, een explicatie zal ik maar zeggen. Zijn er nog andere woordmeldingen? Niet? Dan geef ik het woord aan de wethouder voor een reactie op een aantal vragen en de moties en het amendement uiteraard. Wethouder Van Hees.

Wethouder ***Van Hees***: Als u het goed vindt, voorzitter, dan zal ik een korte inleiding houden en dan aan de hand van de moties de vragen van de partijen beantwoorden, want anders gaat het wel erg door elkaar lopen.
De agenda voor de binnenstad. We hebben er twee weken geleden over gesproken en hier en daar was er wat onvrede over wat het nu is en wat je nu doet. We hebben toen de lijsten aangeleverd met waar we allemaal mee bezig zijn, want het leek erop dat de agenda het verhaal was – de agenda lag daar – maar we zijn natuurlijk vanaf dag 1 met de ambtenaren gestart om heel veel projecten op te zetten. Dat lijstje hebt u. De meeste van die projecten en zaken die we uitzoeken, komen voor het zomerreces naar u toe. Een van de aardigste zaken, vind ik zelf, die we hopelijk volgende week al in het college krijgen, is de startnotitie Transformatie aan leegstand, een van de belangrijkste stukken. Als dat lukt en die door het college komt, dan hoop ik dat we die binnen twee, drie weken in de raad hebben. Ik wil juist heel veel met u en met het veld bespreken en niet zomaar kant en klare stukken over de schutting gooien en zeggen: hier mag je ook wat van zeggen. We hebben dus niet stilgezeten; we hebben hard gewerkt.
Met een aantal van de projecten dat is aangegeven, kunnen we echt aan de slag. In het verhaal van de agenda voor de binnenstad zitten juist drie pijlers, dat kunt u ook lezen, en onder die pijlers hangen projecten over wat we gaan doen. Met name de pijler over de leegstand is de belangrijkste en de eerste die we aanpakken.
De raad heeft veel moties ingediend en eigenlijk ben ik er heel blij om. Sommige mensen denken wel eens: hé. Ik ben er blij om, want het betekent dat u als raad ontzettend geïnteresseerd bent in die binnenstad en dat wij, als dit verhaal er straks doorheen komt, met ons allen laat ik zeggen bijna schouder aan schouder aan die binnenstad kunnen werken. Dat doen wij bijvoorbeeld al met het Huis voor de Binnenstad met allerlei partijen en gremia waarmee we continu contact hebben. Ik zie het dan ook als een uitdaging om samen door te gaan. Ik wil dan toch maar de moties behandelen, als het goed is, want dan pakken we meteen de inhoud mee.
De eerste motie over evenementen van de heer Eigenhuijsen. Het beeld dat er nu evenementen georganiseerd worden waarbij geen enkel Nijmeegs bedrijf betrokken is, herkennen we niet. We weten dat in de praktijk veelvuldig wordt samengewerkt met Nijmeegse ondernemers. Hoewel we de lokale economie uiteraard willen steunen, willen we deze motie ontraden want er spelen twee zaken. Door dit te formaliseren in je subsidieregelingen loop je het risico dat je leuke en heel aparte evenementen zou missen. Ten tweede moeten we, als je dit gaat doorvoeren, voor alle evenementen – al dan niet gesubsidieerd – onnodig een toetsingskader neerleggen en we zitten er niet op te wachten om dat te

doen. Ten derde denk ik dat het waarschijnlijk de juridische toets niet zal doorstaan omdat je dit waarschijnlijk juridisch niet zal mogen. Dat heb ik nog niet laten onderzoeken, maar uit mijn verleden weet ik dat. Het college ontraadt dus deze motie.
Dan de motie over de gastvrije binnenstad op zondag. Die kan ik eigenlijk meteen ontraden want in het coalitieakkoord hebben we andere afspraken gemaakt. Bovendien heb ik aangegeven dat we zeer binnenkort met een notitie komen – die er nog steeds ligt – over de Winkeltijdenwet, de koopzondagen en de nachtwinkel in één pakket. Daarin zullen we verder ingaan op het verhaal over de koopzondagen. Die motie ontraden we dus zeker.
Dan de motie 'Haal creativiteit naar de binnenstad en geef de binnenstad ruimte voor creativiteit'. Die motie is heel interessant en we hebben dat ook besproken. Food Trucks is een nieuw fenomeen, het is een interessant fenomeen maar het dient meerdere heren. Het is een vernieuwing, het gaat ook over gezond voedsel en op andere plaatsen voedsel uitreiken, maar ook hier zitten heel veel haken en ogen aan. Je kunt dat niet zomaar doen. Het valt ook onder de APV en we zullen daarin zaken moeten opnemen. Bovendien, dat heb ik ook van tevoren al gezegd tegen de indienster toen we het erover hadden, zijn wij bezig met een standplaatsennotitie die ook zeer binnenkort komt en waarin we dit geheel meenemen. Je hebt dan een integraal verhaal. De SP gaf zojuist ook al aan dat er toch wel beren op de weg te zien zijn. Amsterdam heeft dit verhaal nu al, maar daar wordt zelfs gezegd: in de binnenstad mag het niet; daar staan we het niet toe. Voor buiten de binnenstad heeft Amsterdam vier tot vijf pagina's met bepalingen waaraan je moet voldoen. Ik denk dat we eerst met ons allen daarover moeten praten.

Mw. ***Schellekens***: Voorzitter?

De ***voorzitter***: Mevrouw Schellekens.

Mw. ***Schellekens***: Dank u wel. Ik heb een korte interruptievraag. Het gaat hier over een voorstel, een pilot, van slechts drie standplaatsen. U zegt dat er een APV moet komen. Zoals u in mijn voorstel kunt lezen, pleit ik juist voor zo min mogelijk regels zodat er juist zo veel mogelijk ruimte is voor creativiteit en innovativiteit. We hebben nog vier maanden te gaan tot de datum in de motie. De motie heeft de volle steun van de andere fracties. Ik zie weinig bezwaren. We hebben inderdaad een vooroverleg gehad en u vond het een leuk idee en u had naar mijn weten vooral moeite met de datum 1 juni.
Is er iets of mis ik iets?

De ***voorzitter***: Het woord 'vooroverleg' gaf wat ophef.

Mw. ***Schellekens***: Excuus.

De ***voorzitter***: Ik was er in ieder geval niet bij en veel mensen in deze raad niet.

Mw. ***Schellekens***: Het was niet zozeer een vooroverleg, maar meer informatief.

De ***voorzitter***: Gaat u verder.

Mw. ***Schellekens***: Ik ben dus een beetje verrast. Wat mij betreft lijkt het wel haalbaar binnen die vier maanden. Nogmaals, zoals ik al aangaf, het liefst zo min mogelijk regels en dat lijkt mij het juist nog meer uitvoerbaar te maken.

Wethouder ***Van Hees***: Het was geen vooroverleg maar u vroeg mij hoe dit in elkaar steekt omdat we daar natuurlijk ambtelijk ook iets van weten. Het college vindt dat het een integraal verhaal moet zijn, want de vraag omtrent de standplaatsen is ook niet gemakkelijk. We hebben er een aantal en we bekijken ook wat je moet doen, of het niet te veel is, of het te weinig is en waar de plaatsen zijn waar je het neer kunt zetten. U wilt dit voor 1 juni hebben geregeld en ik denk dat we die pilot voor 1 juni niet halen. Ik kijk dan toch even naar de voorzitter van de raad. Ik denk niet dat het mogelijk is om zomaar even snel dingen te doen en dan de APV voorbij te fietsen. Ik zou eigenlijk zeggen: houdt u dit aan. We nemen die pilot mee in het hele verhaal over de standplaatsen. Als u mij aan 1 juni wilt houden, dan zeg ik dat ik denk dat het onmogelijk zal zijn.

Mw. ***Schellekens***: Mag ik daar dan toch nog een korte vraag over stellen?

De ***voorzitter***: Zeker. Mevrouw Schellekens.

Mw. ***Schellekens***: U geeft aan dat u het heel graag in het hele plaatje wilt zetten. Wat mij betreft kan dat integrale plan daarnaast lopen en kunnen we juist bekijken wat de effecten zijn van een pilot en dat meenemen bij het ontwerp van alle standplaatsen en hoe je daarmee omgaat. Ik denk juist dat het mooi is om de komende zomer al de gelegenheid te geven voor die ondernemers. Nogmaals, ik denk echt dat de ondernemers erom vragen en er behoefte aan hebben. We moeten ze op zo kort mogelijke termijn een podium als dit geven. Als u aangeeft dat 1 juni niet mogelijk is, hoor ik graag van u wat wel een haalbare datum is.

Wethouder ***Van Hees***: Dat vind ik nogal moeilijk, want we zijn er hard mee bezig. Amsterdam heeft ook niet voor niets heel lang erover gedaan om het fenomeen dat u hier aangeeft in goede banen te leiden. Het komt aan de orde bij de nota Standplaatsenbeleid maar het is natuurlijk iets heel anders dan als je ergens een vaste kraam hebt. Er moet om de drie uur worden gewisseld zoals u zelf hebt opgeschreven. Dus nogmaals, het is zeer sympathiek en we staan er goed tegenover, we gaan er hard aan werken, maar ik zou willen vragen om de motie aan te houden. Ik zeg u dat ik de datum van 1 juni niet kan halen, want ik heb ook nog met ambtelijke capaciteit te maken. U ziet wat we allemaal beloofd hebben om voor het zomerreces aan te leveren. Er is gelukkig al een groot aantal zaken op de rit, maar ik wil straks niet door de raad op mijn vingers getikt worden met: u hebt dat beloofd en dat lukt allemaal niet. Daar wil ik het even bij laten. U moet zelf weten of u de motie wilt aanhouden of niet.
Dan de motie Visie voor de ringstraten. Op korte termijn komt het college met een visie op de transformatie en de aanpak van leegstand – dat heb ik u gezegd – en hopelijk binnen twee weken zelfs met een startnotitie. Een analyse van de verschillende deelgebieden in de stad is een onderdeel van die visie. De ringstraten maken daar deel van uit. Op basis van die analyse wordt een plan van aanpak opgesteld dat zich richt op de gehele binnenstad. Het kan zijn dat voor bepaalde delen verschillende maatregelen van toepassing zijn. Ik denk zelf dat we kijken naar een pandenbank over waar veel leegstand is en dan met oplossingen komen zoals gebiedsstraatprofielen, waarbij we bekijken welke concepten je daarbij zou moeten aantrekken. Dat kan per straat verschillen. Op voorhand de analyse en de visie beperken tot alleen de ringstraten, is dus niet gewenst. Vanuit de filosofie van de agenda voor de binnenstad die geldt voor de gehele binnenstad is dat niet gewenst. Ook meer centraal gelegen gebieden kampen met leegstandsproblematiek en dienen te worden meegenomen.
U roept op om te beginnen met het opknappen van de ringstraten. Volgens mij zijn we in 2008 begonnen met het ringstratenprogramma. Als laatste is nu de Bloemerstraat aan bod. U zegt dat dit de eerste straat is, maar het is de laatste. Daarvoor hebben we nu geld vrijgemaakt. De andere ringstraten zijn in ieder geval fysiek op orde gebracht. Dat we bij die ringstraten bekijken welke kant het op moet, of het goed loopt of niet en welk straatprofiel we eraan geven – dan noem ik alleen maar de Bloemerstraat, maar uiteraard geeft de Hertogstraat ons en u grote zorgen – is iets anders dan dat we nu ringstraten gaan opknappen want dat is absoluut niet aan de orde.

Mw. ***Van Dijk***: Voorzitter?

De ***voorzitter***: Mevrouw Van Dijk.

Mw. ***Van Dijk***: Dank u wel, voorzitter. Het is niet zo dat wij zeggen dat morgen de schop in de grond moet en dat we gaan opknappen. Ik wil graag een visie voorgelegd krijgen waarbij we verschillende scenario's gepresenteerd krijgen zodat wij ons als raad erover kunnen uitspreken wat wij nu willen met die ringstraten en welke aandacht die ringstraten verdienen volgens ons. Dat is waar deze motie toe oproept.

Wethouder ***Van Hees***: Letterlijk staat er toch iets anders. Ik zei al dat we met die visie op transformatie en de aanpak van leegstand komen en dat gaat over de gehele stad. We gaan rond de tafel zitten met de startnotitie en dan gaan we bekijken wat de oplossingen zijn. Ik heb al zaken in mijn hoofd,

maar ik wil dat liever met u bespreken. Wat dat betreft zou ik deze motie niet willen overnemen ondanks uw goede intenties. Ik denk dat we dat uit zullen werken in de visie die ik al aangekondigd heb.
Dan de motie Ambitie voor de binnenstad, ook van de VVD, van mevrouw Van Dijk. Het college deelt uw opvatting dat monitoring van leegstand de aandacht verdient en we laten dat thema ook weer terugkomen in de visie op transformatie en de aanpak van leegstand. We hebben een abonnement, dat heb ik al eerder gezegd, op de winkelinventarisatie van Locatus b.v., dat is de meest gangbare bron in Nederland. Die cijfers gebruiken we ook. Het aardige is – ik wil u dat niet onthouden want het zijn dagcijfers – dat we de vorige keer vanaf 8,7% op 10,6% stonden naar ik meen. Uit de laatste cijfers van Locatus van 16 maart blijkt – ik noem drie steden – dat Nijmegen op 9,8% leegstand staat – dus zijn we weer gezakt – dat Arnhem op 10,6% staat en dat Breda op 10,1% staat. We doen het dus nu weer beter dan die andere steden. Vraag mij niet hoe dat kan fluctueren; dat zou je bij Locatus moeten navragen. Iedere maand komen die cijfers. Alles in de stad wordt geteld en daar kom je dan op uit. Vergeet niet dat, als je kijkt naar Intersport waarvan het gebouw leegstaat, op het moment dat het gebouw gevuld wordt, de cijfers weer omhoog- of omlaaggaan. Ik hecht dus niet zo aan die cijfers. Wij gaan door met waar me mee bezig zijn en dat betekent dat ik in ieder geval de punten 1 tot en met 3 kan ondersteunen. Wat punt 4 betreft, het leegstandsregister, als ik dat mag lezen als de cijfers van Locatus gekoppeld aan onze pandenbank straks, dan geldt dat voor ons hier voor de binnenstad en niet voor de hele stad, want daar ga ik ook niet over. Ik beperk me nu tot de binnenstad. Voor onze pandenbank gaan we bekijken welke panden leegstaan, maar ook wat die aan huur kosten en wat je in die straten zou willen met je gebiedsprofielen, want dan kun je echt meters maken.
Dan de motie Sla acht op de binnenstad, van het CDA. Ik heb u de lijst gegeven. U zegt dat u voor de vakantie meters wilt maken en beslissingen wilt nemen. Ik heb gezegd dat het plan van aanpak voor de leegstand in het tweede kwartaal moet komen en dat zou dus voor het zomerreces moeten komen. Volgende week of de week daarna hebben we al de startnotitie voorliggen en ik hoop daarvoor veel input te krijgen van u maar ook uit het veld. Wat de toekomst van de Waalkade betreft, daarover heb ik u geïnformeerd. U krijgt daar volgende week nog een brief over van de projectleider over hoe dat project precies in elkaar steekt. Het is een uitvoerig project waaraan hard gewerkt wordt met alle gremia en dat zal niet voor de zomervakantie rond zijn. Ik kan u dus niet beloven dat u dat krijgt in het tweede kwartaal. Het spijt me zeer, maar dat gaat niet. Ik kan geen ijzer met handen breken.
Dan de motie Invloed van buiten op de binnenstad.

De ***voorzitter***: Een vraag van mevrouw Westerveld.

Mw. ***Westerveld***: Een vraag aan de wethouder. Wanneer denkt u dat u dat wel aan de raad kunt sturen?

Wethouder ***Van Hees***: Het is mij toegezegd en dat staat ook in uw lijstje, dat dit in de zomervakantie is. Ik hoop dus echt dat we dit voor het eind van de zomervakantie, meteen in september, kunnen oppakken. Het wordt een goed en zorgvuldig onderzoek.
De motie Invloed van buiten op de binnenstad. Die willen we overnemen. Ik heb er nog een hele toelichting bij. Bij het economisch beleid voor de binnenstad wordt standaard rekening gehouden met alle ontwikkelingen. We hebben daar in het verleden als raad ook om gevraagd, niet alleen over de binnenstad en niet alleen over de Hof van Holland, maar ook over Dukenburg en alle andere zaken. Die ontwikkelingen worden dus in een breder perspectief bekeken en momenteel wordt er heel hard gewerkt aan de nieuwe Detailhandelsstructuurvisie. Die moet binnen een maand of twee klaar zijn. Dat ligt bij mijn collega de wethouder Economische Zaken. Het gaat over de gehele stad en dan krijgt u een blik over de gehele stad.
De motie Van krimp naar kracht. Dat is een mooie term maar ik vraag me het volgende af. U zegt in de constatering dat verschillende onderzoeken al hebben aangegeven dat een aantal straten in Nijmegen niet levensvatbaar is als deze straten winkelgebied blijven. Dat er problemen zijn met straten weten we, dat is in heel Nederland het geval, en we kunnen ook wel ongeveer aanwijzen waar dat is en dat is niet direct in het kernwinkelgebied. We gaan daar ook hard aan werken. Ik ken echter de onderzoeken niet en de conclusie kan ik niet direct volgen dat ik nu al – daar komt het op neer – straten zou moeten opgeven als winkelgebied.

Mw. ***Lamers***: Voorzitter?

De ***voorzitter***: Mevrouw Lamers.

Mw. ***Lamers***: Er is een analyse over het weerstandsvermogen van de binnenstad. Het gaat dan over de levensvatbaarheid van de detailhandel en natuurlijk niet over de levensvatbaarheid van die hele straten. In dat onderzoek – volgens mij een onderzoek uit 2012 of 2013, ik heb dat hier nu niet paraat op mijn iPad – wordt de conclusie getrokken dat de detailhandel daar in zwaar weer zit.

Wethouder ***Van Hees***: Uiteraard zit de detailhandel daar in zwaar weer, dat weten we. Hele straten daaraan toevoegen in dit stadium gaat mij iets te ver want dan jaag ik toch een aantal detaillisten en winkeliers helemaal de gordijnen in. Het eerste onderdeel betreft een visie op transformatie en de aanpak van leegstand, waarbij een analyse wordt gemaakt van de huidige situatie in de verschillende deelgebieden van het centrum. Dat houdt sterkte- en zwaktepunten in en kansen voor die gebieden. Dat gaan we doen. Er wordt ook gewerkt aan de actualisatie van de weerbaarheidsanalyse die u kent, zodat we daarvan weer nieuwe cijfers krijgen. De genoemde straten maken daar deel van uit en dat kunnen we dus positief benaderen en dat nemen we over.
Punt 2, uw tweede vraag om de raad een aantal scenario's aan te bieden voor een compactere binnenstad. Uiteraard komen we met scenario's vanuit de analyse, maar of dat nu een compacter beeld wordt of niet? Ik zou zeggen: wacht u met deel 2 van uw motie, scenario's aanbieden. Dat komt vanzelf, hoop ik samen met u, uit de leegstandsanalyse.
Dan heb ik nog de motie Belevingsmarkt in een cultuurhistorisch jasje. Ik ben het helemaal met u eens, want waar zijn we op dit moment mee bezig? Wij praten met de marktkooplui. Dat is soms niet gemakkelijk. Wij praten met de ondernemers op Kelfkensbos. We praten uiteraard uitgebreid met het museum Het Valkhof. We hebben ook gevraagd om in de marktcommissie plaats te nemen. Al die zaken staan nu op de rol. Ik kan u alvast zeggen dat we met Kelfkensbos bezig zijn om de wagens van de kooplieden straks van het plein te halen omdat we dan een betere uitstraling krijgen en we geen verrommeling hebben. We zijn bezig met de betere zichtlijnen op het museum. Dat gebeurt in samenspraak met het museum zodat het museum goed in de picture komt en er komt zelfs een gedeeltelijke herinrichting, hoop ik, met plantenbakken of met losse planten want er zit een garage onder en dan kun je daar niet alles mee doen.
Dan nog het amendement Zet fietsers niet klem. Ik zou aan de indiener willen vragen om dit over twee weken mee te nemen, want dan praten we over het fietsen en anders gaan we nu erover praten en dan over twee weken weer. Misschien is het handiger om dit mee te nemen voor de behandeling over twee weken.

De ***voorzitter***: Goed. Ik kijk even of u een tweede termijn wenst. De moties zijn uitvoerig toegelicht en er is door het college op gereageerd. De heer Buck toch?

Dhr. ***Buck***: Ja, want de wethouder vraagt eigenlijk om onze beide stukken aan te houden. Wat de motie betreft omdat het niet zou kunnen. Ik blijf bij de grote zorgen die ik met name over de Waalkade heb. Ik ben blij dat op het gebied van leegstand dingen gaan gebeuren, maar de grote zorgen die ik heb omtrent de Waalkade en de besluiten die de raad daarover moet nemen, blijven. Ik zeg ook niet dat de Waalkade af moet zijn in de zomer. Ik zeg dat de raad de besluiten die nodig zijn vóór het zomerreces moet hebben genomen zodat we aan de slag kunnen met die Waalkade voordat we dadelijk weer slecht weer, hoog water en ik weet niet wat allemaal nog meer hebben waardoor we niet aan de slag kunnen. Daar maak ik me gewoon zorgen over.
Als het gaat om het amendement, dan zegt de wethouder: hou het alsjeblieft aan want we gaan over twee weken over fietsparkeren spreken. Dat zou ik graag doen, maar in zijn stuk staat nu expliciet dat hij het handhaven van het fietsparkeren wil uitbreiden, dat hij in ieder geval onderzoek daarnaar wil doen. Dan kan ik niet instemmen met het stuk. Ik wil dat er dus heel graag uit hebben en dan wil ik over twee weken gerust met hem praten over wanneer dan wel en hoe dan wel en wat de modaliteiten zijn, maar in dit stuk hoort het dan ook echt niet thuis.
Ik dien dus de motie en het amendement wel in.

De ***voorzitter***: Dat is helder. Zijn er nog andere woordmeldingen? Mevrouw Van Dijk.

Mw. ***Van Dijk***: Dank u wel, voorzitter. Ik ben verbaasd over de reactie van de wethouder. We zijn nu een jaar onderweg; dit college is een jaar onderweg. We bespreken hier de agenda voor de binnenstad en ik hoor over de ene na de andere motie dat het niet haalbaar is, dat de wethouder meer tijd nodig heeft en dat het niet voor de zomer kan. Ik hoor dat bij het voorstel van mevrouw Schellekens van de PvdA en dat hoor ik bij de voorstellen van de heer Buck van het CDA. Ik vind dat ongelooflijk. Dan kom ik ook nog even terug op onze eigen motie. Ik heb gehoord dat de wethouder van plan is met een hele visie te komen ook aangaande de ringstraten. Ik zou dus willen voorstellen om onze motie aangaande de visie voor de ringstraten dan ook aan te houden. De motie 'Ambitie voor de binnenstad' blijft gewoon staan en die wordt in haar geheel in stemming gebracht.

De ***voorzitter***: Dan is de motie 'Visie voor de ringstraten' aangehouden en dan stemmen we daar zo meteen niet over. Mevrouw Lamers nog?

Mw. ***Lamers***: Dank u wel, voorzitter. Ik heb de antwoorden van de wethouder gehoord. Ik ben heel blij dat hij twee moties van mij kan ondersteunen. Het antwoord gehoord hebbende, wil ik de motie 'Van krimp naar kracht' graag aanhouden tot die analyse er is.
Daarbij wil ik het laten.

De ***voorzitter***: Dan wordt de motie 'Van krimp naar kracht' ook aangehouden, zoals zojuist is gemeld. Zijn er nog meer woordmeldingen in de tweede termijn? De heer Vat.

Dhr. ***Vat***: Ik hoor mevrouw Van Dijk zojuist zeggen dat ze het voorstel integraal in stemming wil brengen. Ik wil haar en mevrouw Westerveld toch vragen of ze niet willen overwegen om dat gescheiden in stemming te brengen, namelijk de eerste drie samen, want dan zouden wij drie van de vier punten wel willen steunen.

De ***voorzitter***: Daar kan dan nog even over nagedacht worden en dat kan dan zo meteen worden aangegeven bij de stemming, waarvoor dank. Mevrouw Schellekens.

Mw. ***Schellekens***: Dank u wel, voorzitter. Ik wil de wethouder bedanken voor zijn reactie. Ik vind het wel jammer dat het college meer beren op de weg ziet dan kansen in dit geval. Daarom zou ik deze motie nog steeds in stemming willen brengen omdat ik toch hoop dat de wethouder het voor elkaar weet te krijgen om zo snel mogelijk, wat mij betreft het liefst deze zomer nog, tot realisatie van Food Trucks in de binnenstad van Nijmegen te komen.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Zijn er verder geen woordmeldingen meer? Jawel, de heer Eigenhuijsen.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: We hebben geen spreektijden, dus ik mag nog eventjes.

De ***voorzitter***: Dat is gevaarlijk hoor; bederf het nu niet voor de volgende keer. Gaat u door.

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Jammer, wethouder, dat u de motie waarmee ik oproep om mee te werken met een Nijmeegse ondernemer niet steunt. Ik snap wel degelijk uw beperkingen in de stad, uw bezwaren, maar wat ik hier weer mis, is een klein beetje ambitie, een klein beetje visie. Even terugkomend op de eerste motie: als het al gebeurt, waarom zou u dit dan niet steunen? Het maakt niet uit.
Mijn tweede motie over het parkeren. Ik had graag een argumentatie gehad die anders luidt dan: dat hebben we in de coalitie afgesproken. Maar goed, het is niet anders. Ik ga niet over uw antwoorden.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: Mooi. Er zijn nog een paar punten. Ik kijk nog even naar de wethouder.

Wethouder ***Van Hees***: Even kort. Richting de heer Eigenhuijsen over het laatste. Ik heb u gezegd dat we zeer binnenkort komen met een notitie over de koopzondagen, de nachtwinkel en de winkeltijden. Daar zit het geheel in en dan krijgen we daar een debat over. Ik hoop dat u daar even op kunt wachten.

Wat het CDA betreft …

Dhr. ***Eigenhuijsen***: Voorzitter, ik hoop dat de binnenstad erop kan wachten. Dank u.

De ***voorzitter***: Dank u wel, meneer Eigenhuijsen.

Wethouder ***Van Hees***: Wat het CDA betreft, heb ik aangegeven dat een van de twee dingen die u vraagt, dat staat ook in de stukken die ik al aangeleverd heb, zeker voor het zomerreces naar ik hoop in ieder geval naar het college komt en dan hoop ik dat het verder op tijd naar de raad komt.
Wat het tweede stuk betreft, heb ik u duidelijk gezegd – dat zeggen de ambtenaren – dat u deze week een brief krijgt over wat er allemaal gebeurt op de Waalkade met die onderzoeken. Ik kan niet zeggen dat dit voor het zomerreces komt. Ik ga u geen dingen beloven die niet haalbaar zijn.
De VVD zegt over de visie ringstraten: we zijn een jaar onderweg. Ik gaf u zojuist aan dat wij bij die motie de punten 1, 2 en 3 zeker kunnen steunen. Bij punt 4, het leegstandsregister, de ambitie voor de binnenstad, heb ik aangegeven dat dit ook het Locatus-verhaal kan zijn met een pandenbank en dat dit voor de binnenstad moet gelden en niet voor de gehele stad want daar ga ik op dit moment niet over en dat ga ik u dus ook niet toezeggen. Ik hoop dat dit soort stukken zullen komen bij de Detailhandelsstructuurvisie.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Dan gaan we over naar de stemming. Er was een verzoek om iets gescheiden in stemming te brengen. Als u het er beiden nog over wilt hebben, dan stel ik voor …
Mevrouw Westerveld.

Mw. ***Westerveld***: Ik wil vragen of wij twee minuten kunnen schorsen. Er is namelijk best wel veel gezegd en we willen graag nog heel even met elkaar overleggen.

De ***voorzitter***: Dan schorsen we even voor een paar minuten, twee om precies te zijn.

(Schorsing van 22.55 uur tot 22.57 uur.)

De ***voorzitter***: Er was een schorsing aangevraagd door mevrouw Westerveld. Ik geef haar even het woord. U kunt wellicht vooral iets zeggen over het verzoek om de motie ‘Ambitie voor de binnenstad’ gescheiden in stemming brengen. Mevrouw Westerveld.

Mw. ***Westerveld***: De motie ‘Ambitie voor de binnenstad’ gaan we niet gescheiden in stemming brengen.

De ***voorzitter***: Oké.

Mw. ***Westerveld***: Ik wil graag een stemverklaring afleggen bij de motie van het CDA, ‘Sla acht op de binnenstad’.

De ***voorzitter***: Zijn er nog anderen die een stemverklaring willen afleggen op de moties, het amendement of het voorstel? Eenmaal andermaal, dan wil alleen mevrouw Westerveld dat. Wilt u dat nu al doen of op het moment dat de stemming van de motie aan de orde is? Als u het nu doet, dan onthoud ik het, dat zeg ik heel eerlijk.

Mw. ***Westerveld***: Als de motie er is.

De ***voorzitter***: Als de motie er is. U weet hoe snel ik soms kan zijn, maar u herinnert mij er wel aan. Goed zo.
Dan gaan we stemmen en uiteraard eerst over de moties.

De allereerste motie betreft op volgorde van de indiening ‘Ambitie voor de binnenstad’ ingediend door de VVD, GroenLinks en het CDA. Uw stemmen graag.
Met 32 stemmen voor en 5 stemmen tegen is die motie aanvaard.

De tweede motie die daarna was ingediend, is aangehouden.
Dat brengt me bij de motie ‘Haal creativiteit naar de binnenstad en geef de binnenstad ruimte voor creativiteit’ die door heel veel partijen, met als eerste de PvdA, is ingediend. Uw stemmen graag.
Met 37 stemmen voor en 0 stemmen tegen is deze motie unaniem aanvaard.

Dat brengt me bij de motie ‘Invloed van buiten op de binnenstad’, ingediend op de eerste plaats door D66. Uw stemmen graag.
Met 30 stemmen voor en 7 stemmen tegen is de motie aanvaard.

De volgende motie betreft ‘Belevingsmarkt in een cultuurhistorisch jasje’, met als eerste indiener D66, mevrouw Lamers. Uw stemmen graag.
Ook die motie is aanvaard, maar dit keer met 28 stemmen voor en 9 stemmen tegen.

Dat brengt me bij de motie ‘Sla acht op de binnenstad’ met als eerste indiener de CDA-fractie. Hiervoor wordt een stemverklaring afgegeven. Wilt u die stemverklaring nu geven of achteraf, mevrouw Westerveld?

Mw. ***Westerveld***: Wij hebben al eerder gezegd dat wij ook de Waalkade in het plan van aanpak voor de leegstand heel erg belangrijk vinden. Waar we hiermee zitten, is dat de wethouder zegt: ik vind het niet haalbaar om voor de zomer met plannen te komen. Dat is de reden dat wij toch tegen deze motie gaan stemmen. Mocht het zo zijn dat het niet zo is dat de wethouder in de zomer met het plan komt, dan gaan we natuurlijk wel direct na de zomer, als we weer gaan vergaderen, het daar stevig over hebben en alsnog daarmee snel aan de slag.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Dan vraag ik u nu om te stemmen.

Dhr. ***Vat***: Voorzitter?

De ***voorzitter***: Nee, dat gaat niet meer, meneer Buck. We zijn volop bezig met de stemming en u had geen verzoek gedaan voor een stemverklaring.

Dhr. ***Vat***: Sorry, het verzoek kwam van mijn kant.

De ***voorzitter***: Sorry, maar het antwoord is hetzelfde, meneer Vat. Dat is het mooie. Het gaat niet. We zitten middenin de stemming en dit was een aangekondigde stemverklaring, dat mag, maar nu gaan we gewoon stemmen.

Dhr. ***Vat***: Prima.

De ***voorzitter***: Uw stemmen graag voor de motie ‘Sla acht op de binnenstad’.
Met 18 stemmen voor en 19 stemmen tegen is de motie verworpen.

De volgende motie is ‘Gastvrije (binnen)stad op zondag’ met als eerste indiener de heer Eigenhuijsen van Liberaal Nijmegen. Ik zie nu ook het mooie logo. Uw stemmen graag.
Met 6 stemmen voor en 31 stemmen tegen is de motie verworpen.

De laatste motie betreft de motie ‘Nijmeegse evenementen’ eveneens ingediend door Liberaal Nijmegen. Dat staat er ook boven, meneer Eigenhuijsen, zag ik nu. Uw stemmen graag.
Met 3 stemmen voor en 34 stemmen tegen is de motie verworpen.

Dan het amendement ‘Zet fietsers niet klem’ ingediend door het CDA en een aantal andere partijen. Uw stemmen graag.
Met 35 stemmen voor en 2 stemmen tegen is het amendement aanvaard.

Dat brengt me bij het raadsvoorstel als zodanig, het raadsvoorstel Agenda voor de Binnenstad 2015 e.v. Uw stemmen graag.
Met 37 stemmen voor en 0 stemmen tegen is het voorstel unaniem aanvaard.
Dank u wel.

11. Raadsvoorstel Voortgangsrapportage Grote Projecten

De ***voorzitter***: Wie kan ik daarover het woord geven? De heer Van Elferen, D66.

Dhr. ***Van Elferen***: Dank u wel, voorzitter. Mijn bijdrage zal gericht zijn op harmonie en snelheid. De Voortgangsrapportage Grote Projecten is in de afgelopen jaren het document geworden zoals we willen dat het is. Dat is in de kamerronde ook uitgebreid besproken. Bij voorbaat willen we dus onze steun voor het document uitspreken maar ook dank voor allen die eraan hebben meegewerkt.
Ik heb echter wel twee moties die ik graag zou willen aankondigen en zoals ik al zei, zijn die gemaakt voor de harmonie. De ene motie is eigenlijk om het idee van de heer Zwart gestalte te geven dat hij in de kamerronde naar voren bracht. Laten we voor het Waalfront ook proberen om ons zo goed te laten voorlichten als we gewend zijn bij de Waalsprong. Ik denk dat er grote behoefte is aan duidelijkheid over hoe de samenwerking met partners in elkaar zit en noem het allemaal maar op. We zouden dat graag terugzien. Dat kan in de vorm van een kwartaalrapportage die we ook kennen van de Waalsprong. Velen hebben mij gevraagd: kun je dan niet in die motie meteen verwerken dat we die hele boel ook in een commissie stoppen en dat we de commissie Waalsprong uitbreiden met Waalfront? Dat lijkt me een prima suggestie, maar laten we dat in een commissie of eventueel in een themagroep wonen bespreken en niet hier even per motie afdwingen. Ik sta daar positief tegenover, maar ik heb het niet toegevoegd aan de motie.
Ik heb nog een motie geschreven, namelijk de motie 'Uitgebreide inbreiding'. In het VGP-debatje had ik een klein debat met de heer Van Berkel over of je die inbreng nu eigenlijk moet willen. Hij zei: u kunt als oppositie wel zeggen dat die inbreiding maar even niet door moet gaan, maar dat moet u dan wel kunnen betalen. Ik heb hem toen verweten dat hij eigenlijk een visie op de stad zou moeten hebben in plaats van alleen maar over geld te praten. In algemene zin heeft hij natuurlijk een punt als hij zegt dat, als je keuzes wilt maken over inbreiding in de stad, je dan ook moet weten wat die keuzes kosten en dat je niet alleen maar moet roepen hoe stedelijke ontwikkeling eruitziet maar dat je ook weet welke effecten dat heeft op grondexploitaties. Daarom heb ik een motie geschreven die zegt: als je dan gaat inbreiden, zorg dan ervoor dat je kritisch bent over waarom je inbreidt – het is natuurlijk directe concurrentie met onze plannen voor de Waalsprong en het Waalfront – maar maak ook inzichtelijk wat je zou moeten doen of laten om het niet te doen. Daartoe roept die tweede motie op.
Verder zeg ik nog maar een keer, voorzitter, dat de VGP een ontzettend goed document is geworden waarmee ik de wethouder wil feliciteren.

Motie **Geen nieuwe black box in het Waalfront**
1e indiener: T. van Elferen (D66), R. Zwart (PvdA) en P. Oomen (GroenLinks)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
overwegende dat:

- de gemeenteraad zijn kaderstellende en budgetterende rol slechts waar kan maken indien hij inzicht heeft in financiën, risico's en samenwerkingsverhoudingen in het Waalfront;
- de gemeenteraad nu slechts op hoofdlijnen beeld heeft van de afspraken en risico's in het Waalfront;
- er tot tevredenheid van de gemeenteraad gerapporteerd wordt over de Waalsprong, middels de kwartaalrapportages;

Roept het college van Burgemeester en Wethouders op:

- om met een voorstel naar de gemeenteraad te komen over hoe zij de raad nauwer gaat betrekken bij de financiële situatie van het Waalfront;
- in dit voorstel de verslaglegging zoals die nu bij de Waalsprong bestaat (in de kwartaalrapportages) als voorbeeld neemt.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie **Uitgebreide inbreiding**
1e indiener: T. van Elferen (D66)
De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 18 maart 2015,
overwegende dat:
- projecten als de Waalsprong en het Waalfront ver achter liggen op schema;
- binnenstedelijke inbreiding een directe concurrentie vormt voor deze projecten;
- er in meerdere plannen toch steeds weer wordt gekozen voor inbreiding, meestal op uitsluitend financiële gronden.

Roept het college van burgemeester en wethouders op:
- kritisch te kijken naar de ruimtelijke wenselijkheid en noodzaak van de voorgenomen inbreidingslocaties en hierover verslag uit te brengen aan de gemeenteraad;
- de gemeenteraad een overzicht te sturen van de financiële consequenties van het stoppen van huidige inbreidingsplannen zoals die in de VGP worden benoemd, uitgesplitst per project.

En gaat over tot de orde van de dag.

De ***voorzitter***: Dank u wel. De heer Oomen, GroenLinks.

Dhr. ***Oomen***: Dank u wel, voorzitter. Een mooie harmonie. Ik vind het prima moties van de heer Van Elferen waarmee we als raad veel meer aan het begin, voorafgaand aan het proces, de duidelijkheid krijgen die we nodig hebben bij dit soort enorm grote financiële zaken.
Ik heb nog een vraag aan de wethouder over een bepaald aspect van de VGP. De heer Huliselan vroeg al in de kamer naar het Smitdraadterrein. Ik heb begrepen dat de Raad van State vandaag een uitspraak heeft gedaan inzake het Smitdraadterrein waarbij hij het bestemmingsplan heeft vernietigd, in ieder geval voor de bestemming ‘Gemengd - 1’ en de bestemming ‘Detailhandel’. Volgens mij is daarmee het bestemmingsplan voor het grootste deel vernietigd. Ik begrijp dat het college daar nu nog niet op kan reageren, maar ik wil wel graag dat het college ons heel snel informeert over wat er nu gaat gebeuren met het Smitdraadterrein.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: Dank u wel. Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Zwart, PvdA.

Dhr. ***Zwart***: Dank u wel, voorzitter. Ook mijn fractie is heel blij met de informatie die deze VGP oplevert; een schat aan informatie die we ook echt nodig hebben als raad om te kunnen sturen. Uiteraard zijn we minder blij met het globale beeld dat eruit blijkt, want er is ook wel slecht nieuws in deze VGP, namelijk dat we extra voorzieningen moeten treffen voor ongeveer 7 miljoen euro. Dat heeft direct effect op de saldireserve. Het is daarbij ook jammer dat het risicoprofiel dat we als gemeente in totaliteit hebben, amper afneemt. Dat zou eigenlijk wel moeten gebeuren als je extra voorzieningen treft. Dat is een zorgwekkend beeld dat hier ontstaat. Daar komt misschien nog wel bij wat de laatste week aan de orde is, namelijk de effecten van de ladder voor duurzame verstedelijking en wat dit betekent voor Ressen, De Grift en voor alle plannen die wij in de stad hebben. Dat zal het risicoprofiel ook geen goed doen. Maar goed, daar hoeven we nu denk ik niet verder over te spreken. Dat zal misschien bij de jaarrekening komen of anders op een ander moment.
Dan de motie van de heer Van Elferen. Ik ben heel blij dat hij dit verwoord heeft, want wij maken ons wel zorgen over het zicht dat wij als raad hebben op wat er gebeurt in het Waalfront. Het is toch een beetje een black box. In deze VGP wordt gesproken over een concept Grex 2014. Het is nu maart 2015. Er dus een concept Grex 2014. Die grex wordt elk jaar geüpdatet. Kennelijk is die grex nog niet vastgesteld. Er is een second opinion op geweest. De wethouder heeft toegezegd dat die stukken ook naar ons toekomen zodra dat kan, maar je zou toch willen dat dit niet al te ver in 2015 gebeurt. Meer in het algemeen is het een black box. Het gaat om grote financiële risico’s en we hebben er als raad geen zicht op. We hebben daar slechte ervaringen mee bij de Waalsprong. Dat is nu heel goed geregeld. De motie die wij samen met D66 indienen, roept op om daaromtrent ook iets te regelen voor het Waalfront en ik hoop dat het college daar snel mee aan de slag kan gaan.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: De heer Hillen, De Nijmeegse Fractie.

Dhr. ***Hillen***: Dank u wel, voorzitter. Inderdaad geeft de VGP ons goede sturingsinformatie. We hebben er lang om gevraagd en het is nu ook een echt mooi document. Ik ben heel blij met de woorden van de heer Zwart, maar ook met de woorden van de heer Van Elferen dat wij ook wat het Waalfront betreft veel meer helderheid moeten krijgen en dat we niet weer met een black box te maken krijgen. We hebben geleerd uit het verleden en daar moeten we bij het Waalfront ook onze lering uit trekken. Ik wil van de wethouder heel graag horen hoe hij naar die andere motie kijkt, kritisch kijken naar de voorgenomen inbreidingslocaties en de financiële consequenties daarvan. Het is natuurlijk prima, want dan kunnen wij als raad sturen en onze keuzes ook goed onderbouwen, maar we hebben – dat weet de heer Van Elferen ook – afgelopen week nog een uitgebreid exposé gehad over de ladder van duurzame ontwikkeling en verstedelijking. Dat staat wel op gespannen voet met elkaar. Wij moeten ons hier dus niet rijk rekenen en denken dat, als we dat helder op het netvlies hebben, dit ons zomaar even helpt om die ladder maar gewoon opzij te zetten. Dat zal namelijk niet het geval zijn hoe graag ik dat misschien ook zou willen, gezien de financiële situatie van onze stad en de financiële gevolgen die de ladder voor ons als stad kan betekenen.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Van Berkel, SP.

Dhr. ***Van Berkel***: Dank u wel, voorzitter. Wij steunen de motie 'Geen nieuwe black box in het Waalfront'. Het lijkt ons verstandig om ook op het Waalfront dezelfde focus te kunnen leggen die we doen op de Waalsprong.
De andere motie klinkt in eerste instantie heel goed. Ik bedoel dat daar natuurlijk een belangrijk onderwerp in zit, namelijk in hoeverre je wilt dat de inbreiding ten koste gaat van eventuele uitbreiding. Om daar goed zicht op te houden, lijkt de motie goed. Ik wacht wel nog even het antwoord van de wethouder af, want wellicht heeft de wethouder redenen om te zeggen dat hij op dit moment al genoeg informatie en genoeg richtlijnen heeft om goed uit de voeten te kunnen met die beslissingen. Misschien zegt de wethouder wel dat die motie een goed idee is. We wachten dat dus even af, maar in principe lijkt het ons goed om daar goed zicht op te houden.

De ***voorzitter***: De heer Huliselan, VVD.

Dhr. ***Huliselan***: Voorzitter, dank u wel. Mijn fractie kan beide moties steunen, we hebben ze ook mede ondertekend. Ik wil toch nog even terugkomen op de uitspraken van de wethouder in een kamerronde bij de behandeling van de VGP. Hij heeft daar gezegd, ik citeer uit mijn hoofd: "De duurzaamheidsladder kan ons wel eens tientallen miljoenen euro's gaan kosten." Dat waren uw letterlijke woorden en die hebt u volgens mij drie keer herhaald. We waren als fractie bij die informatieavond vorige week en toen is er geen woord over gerept. Ik vind het bijzonder hoe de heer Hillen nu tot zijn oordeel komt. Ik ben wel geïnteresseerd in wat dit betekent, die uitgebreide inbreiding. Ik wil ook graag van de wethouder weten wanneer wij nu op korte termijn geïnformeerd worden over die dreigende tientallen miljoenen euro's vanuit de duurzaamheidsladder, want het gevaar komt in dit geval vanuit de provincie. Misschien is het met de uitslag van de verkiezingen wel veranderd, maar ik wil graag wat kleuring van u en desnoods in vertrouwelijkheid over hoe u aan die tientallen miljoenen euro's komt, want dat zit mij niet lekker.

De ***voorzitter***: Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Van Deurzen, VSP.

Dhr. ***Van Deurzen***: Voorzitter, bedankt. Deze VGP is inderdaad een heel duidelijk stuk. Het is mooi en helder uitgelegd met niet al te moeilijke woorden.
Ik wil toch even ingaan op de moties van de heer Van Elferen en met name de motie 'Uitgebreide inbreiding'. De Waalsprong is eigenlijk ontwikkeld om juist geen inbreiding meer te doen in de bestaande stad. Dat was de oorspronkelijke bedoeling van de Waalsprong. Toch zien we – dat hebben we ook de achterliggende jaren gezien – dat dit wel is gebeurd. We hebben ook kunnen zien dat dit is gebeurd om de projectontwikkelaars die in de Waalsprong bezig waren en waarmee contracten waren dat ze juist niet in de stad mochten inbreiden aan je te binden. Wat is er gebeurd? Er zijn toch weer

heel veel projecten in de binnenstad waar men inbreiding heeft laten plaatsvinden. Meneer Van Elferen, u hebt het over het Waalfront maar ook over de Waalsprong. Ik zie dat nog niet zo snel gebeuren. Inbreiding in de Waalsprong kan natuurlijk ook op bepaalde gebieden, maar ik zou het meer betrekken op de bestaande stad. Ik wil toch ook even het antwoord van de wethouder afwachten hoe hij hier tegenover staat.
Hetzelfde geldt voor de black box in het Waalfront. Inderdaad is de commissie Waalsprong niet voor niets in het leven geroepen indertijd maar juist vanwege de problematiek die daar in het verleden is ontstaan. Ook daarbij verwijs ik weer naar het verleden. We willen zeker voorkomen dat diezelfde problematiek zich in het Waalfront gaat voordoen. Ik neig ernaar om die motie ook te steunen, maar ik wil toch ook even horen wat de wethouder hierop te zeggen heeft.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: Dan geef ik het woord aan wethouder Velthuis.

Wethouder ***Velthuis***: Dank u wel, voorzitter. Ik wil even bij de twee moties stilstaan. Inmiddels kunnen we vaststellen dat we het nee-tenzij-beleid uitvoeren. Ik moet opmerken dat dit aanvankelijk niet erg gemakkelijk was. U kunt zich voorstellen dat bepaalde projecten al in een heel ver gevorderd stadium waren en om daar dan nee tegen te zeggen, is natuurlijk niet heel erg gemakkelijk. Maar goed, het is een principe waar we dus nu mee werken en waar we nu ook de eerste resultaten van zien. Ik zou u wat dat betreft een soort tussenstap willen voorstellen waarin wij, wat het beleid van dat nee-tenzij betreft, eerst nog eens een keer toelichten wat daar precies aan de orde is en te bekijken hoe dat nu allemaal precies in elkaar zit met die projecten. Als ik de motie goed volg en als we die motie in die zin zouden uitvoeren, is het punt dat we het hebben over tientallen projecten die moeten worden onderzocht waar heel veel ambtelijke capaciteit in gaat zitten en waarvoor ook externe juridisch deskundigheid moet worden binnengehaald. Het is de vraag of we dat met ons allen moeten willen. Ik wil met de geest van de motie een heel eind meegaan en ik vind wat dat betreft dus dat u goed geïnformeerd dient te worden. We zullen u ook tal van voorbeelden kunnen laten zien over hoe het tot op heden werkt, maar gunt u mij dan heel even de tijd om dat in een voorstel bij u neer te leggen.
Ik wil ook heel even stilstaan bij de tweede motie. Ik vind het op zich natuurlijk een prima toevoeging. We hebben positieve denkbeelden over hoe het nu bij de Waalsprong is georganiseerd. Ik zou u hier een ding willen vragen, namelijk om mij heel even de tijd te gunnen om dit voorstel ook met onze partner te overleggen. We zitten in een PPS-constructie. Ik heb begin april overleg met, ik noem het maar even Bouwfonds, u begrijpt de PPS-constructie, de private partner. Het lijkt me wel zo fatsoenlijk om dat even te overleggen en dan kom ik er onmiddellijk mee terug.
Er waren nog een paar andere opmerkingen. Ook daar wil ik even bij stilstaan. Er werd mij gevraagd naar de ladder van duurzaamheid. Ik heb daar inderdaad bepaalde uitspraken over gedaan. Het is een inschatting. Als die ladder ons op alle punten gaat tegenwerken, als wij dus inderdaad last krijgen van het feit dat wij industriële ontwikkelingen moeten stoppen, als wij last krijgen van het feit dat wij ook met woningbouw goed vooruit kunnen gaan, dan mag u zelf een optelsom maken als dit soort grote projecten averij gaat oplopen. Dat is mijn winstwaarschuwing geweest zoals ik het op mijn manier heb verbeeld.
Ik wil even stilstaan bij wat de heer Oomen opmerkte. Die opmerking is mij ook vandaag ter ore gekomen of ten minste de informatie dat de Raad van State negatief heeft geoordeeld over het Smitdraadterrein. De juridische gevolgen en alles wat de uitspraak precies inhoudt, moeten nog worden bekeken. Ik zeg u toe dat ik, zo gauw ik hierover verdere informatie heb, die informatie met u zal delen.
Verder onderschrijf ik zoals de PvdA zegt, maar dat had ik ook in de kamer al gedaan, de zorg die ook ik heb ten aanzien van een aantal aspecten van de VGP.

De ***voorzitter***: Ik heb de indruk dat we, dit gezegd hebbende, wel over kunnen gaan naar de stemming. Of niet? Meneer Van Elferen, hebt u nog behoefte aan een tweede termijn?

Dhr. ***Van Elferen***: Ik denk dat dit ook wel fair is, toch? Er zijn redelijk wat woorden gewisseld over mijn aangekondigde moties nadat ik het woord had. Als u het goed vindt, dan wil ik daar nog graag op reageren.

De ***voorzitter***: Als u het heel kort kunt houden.

Dhr. ***Van Elferen***: Zeker, voorzitter. Om maar bij het begin te beginnen, namelijk de nee-tenzij-regeling zoals de wethouder die voorstelt en dat hij daar graag een toelichting op wil geven. Ik zie dat als een prima invulling van het eerste punt in de motie over uitgebreide inbreiding. Het tweede punt echter niet. Ik zou ook wel graag de financiële consequenties willen weten. Hij zegt dat hij allerlei ambtelijke capaciteit en externe juridische capaciteit nodig zou hebben om die vraag te beantwoorden. Dat denk ik toch echt niet. Ik denk dat hij prima weet hoe grondexploitaties in onze stad eruitzien en dat kan dan best wel worden uitgesplitst naar inbreidingslocaties en volgens mij is dat op een namiddag te doen door de eigen mensen. Wat dat betreft laat ik mijn motie wel in stand en ik hoop dus ook op de steun van de heer Van Berkel die daarmee ook in handen heeft wat hij volgens mij zou willen doen met mij, namelijk ruimtelijk beleid formuleren in deze stad.
Dan wat de andere motie betreft, 'Geen black box in het Waalfront'. Ik begrijp dat u daarover wilt overleggen. Ik zeg daar dan wel meteen bij: laten we deze motie in godsnaam aannemen en dan kunt u terugkoppelen als die onuitvoerbaar blijkt te zijn. Wat mij betreft lijkt het ons dat we dan ook een debat kunnen voeren over hoe de verhoudingen liggen in die PPS.
Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

De ***voorzitter***: Ik kijk even of er nog andere woordmeldingen zijn. U krijgt zo het woord, wethouder, voor zover dat nog nodig is. De heer Huliselan wenst nog even het woord.

Dhr. ***Huliselan***: Voorzitter, dank u wel. Ik kan de redenering van de heer Velthuis wel volgen als hij zegt dat de duurzaamheidsladder die effecten kan hebben. Dat wisten we natuurlijk al met elkaar. Ik wil graag weten, dat hoeft voor mij niet in de openbaarheid, hoe reëel die risico's nu zijn. Is dat 40%, 50%, 60%, 80%, 90%? U geeft in de kamerronde aan dat u gesprekken hebt gevoerd. U kunt daar een taxatie van maken. Ik ben benieuwd naar uw oordeel en wat dit dan betekent. Volgens mij zijn er meerdere mensen hier nieuwsgierig naar dat oordeel. Ik kan mij niet voorstellen dat we het zomaar laten gebeuren dat we tientallen miljoenen euro's of misschien wel twintigtallen miljoenen euro's zomaar afboeken. Ik wil nog even aankondigen dat, als we zo meteen over de VGP gaan stemmen, we zullen voorstemmen behalve over de onderdelen die over Ressen gaan.
Dank u wel.

De ***voorzitter***: De heer Van Berkel.

Dhr. ***Van Berkel***: Dank u wel, voorzitter. Wij zullen voor de motie 'Uitgebreide inbreiding' stemmen, maar dan wel met de opmerking erbij dat hier dus heel concreet staat: de financiële consequenties in kaart brengen. Daarmee geven wij als SP ook aan dat we verwachten dat er nog veel meer consequenties aan dit soort inbreidingsplannen kunnen zitten. Het is natuurlijk niet het enige waar we vervolgens op kunnen sturen. Aangevende dat het echt gaat over de financiële consequenties, kunnen we dit wel steunen.

De ***voorzitter***: De heer Zwart.

Dhr. ***Zwart***: Een korte opmerking nog, ook een beetje naar aanleiding van de opmerking van de heer Huliselan en ook ter bevestiging door de wethouder. Het is toch goed gebruik om bij de jaarrekening en bij de begroting het risicoprofiel in kaart te brengen? Dat gaat dan op basis van percentages. In deze VGP is dat nog niet meegenomen, maar ik mag aannemen – dat is dan de vraag aan de wethouder – dat dit op de reguliere wijze gebeurt bij de begrotingsdocumenten.

De ***voorzitter***: Zijn er nog andere woordmeldingen? De heer Van Hooft niet begrijp ik. Wethouder Velthuis.

Wethouder ***Velthuis***: Zoals ik heb geprobeerd uit te leggen, kan ik wat de tweede motie betreft ruimhartig ja zeggen; die gaan we uitvoeren.

Bij de eerste motie heb ik mijn bedenkingen gemaakt over het deel dat voor ons niet uitvoerbaar is. We gaan de motie uitvoeren, maar met de toevoeging dat waar het een extra grote inspanning kost, ik daarvan moet zeggen: dat moet ik ontraden.

De ***voorzitter***: Meneer Van Hooft, u wenst nog het woord? Nee. Dat vermoedde ik al. Het was ook een retorische vraag mijnerzijds.
Mijn voorstel is om tot stemming over te gaan. Er zijn twee moties.
Allereerst de motie 'Geen nieuwe black box in het Waalfront'. Uw stemmen graag.
Die motie is met 37 stemmen voor unaniem aanvaard.

Dan de motie 'Uitgebreide inbreiding', ook door D66 als eerste indiener ingediend. Uw stemmen graag.
Met 33 stemmen voor en 4 stemmen tegen is die motie aanvaard.

Ik neem aan dat iedereen kan instemmen met het raadsvoorstel, die indruk kreeg ik tenminste wel. Dan is het raadsvoorstel unaniem aanvaard. Dat klopt? Niemand is tegen.
Dank u wel.

12. Wensen en bedenkingen zienswijze financiële stukken GR Bergerden

De ***voorzitter***: Dit is een stemstuk. Uw stemmen graag over de wensen en bedenkingen GR Bergerden.
Die wensen en bedenkingen zijn unaniem aanvaard.
Dank u wel.

26. Sluiting

De ***voorzitter***: Daarmee komen we aan het eind van de vergadering. Het was een dag vol stemmingen. We hebben kunnen stemmen op het oudste bestuur van dit land. Voor degenen die dat niet weten: dat is niet de provincie. U hebt ook op de provincie kunnen stemmen en daar zal ik verder geen kwalificatie aan verbinden, maar hopelijk komen er vanaf morgen betere tijden. We hebben hier vanavond natuurlijk de democratie in de praktijk uitgeoefend en het mooiste was dat we de hele dag toch weer hebben zitten praten over de enige mensen op wie we deze keer niet mochten stemmen. Zo is het land eraan toe. Ik sluit de vergadering.

De vergadering is gesloten (23.25 uur).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijmegen
d.d. 29 april 2015

De voorzitter, De raadsgriffier,

drs. H.M.F. Bruls drs. M.A.H. Heffels

Bijlage - Behandeladviezen Politieke Avond 29 april

BEHANDELADVIEZEN POLITIEKE AVOND 15 april 2015	
Raadsvoorstel Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet	**DEBATSTUK 29 april**
BEHANDELADVIEZEN POLITIEKE AVOND 29 april 2015	
Stadsrekening 2014	**DEBATSTUK 27 mei**
Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen	**HAMERSTUK 29 april**

Voorstel - Benoeming fractievolger VVD op voordracht fractie VVD

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
29 april 2015 / 58/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:
N.v.t.

Onderwerp
Benoeming tot fractievolger op voordracht van de fractie van VVD

Programma / Programmanummer
Dienstverlening & Burgerzaken / 9110

Portefeuillehouder
H. Bruls

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
n.v.t.

Samenvatting
Op grond van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad kan uw raad fractievolgers benoemen (artikel 8b, sub 1). Deze fractievolgers kunnen deelnemen aan bijeenkomsten of andere activiteiten van of namens de raad die door de raad daartoe worden aangewezen (artikel 8b, lid 3).

In dit voorstel draagt de fractie van de VVD een kandidaat aan

---

Voorstel om te besluiten
Te benoemen tot fractievolger op voorwaarde dat de commissie voor geloofsbrieven een positief advies heeft gegeven.

Op voordracht van de VVD
- De heer A.K. de Graaf

Voorstel - Benoeming fractievolger VVD op voordracht fractie VVD

Agendapunt | Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

8. **Raadsvoorstel Benoeming tot fractievolger op voordracht van de fractie van VVD (58/2015)**

Raadsvoorstel d.d. 29 april 2015
Te benoemen tot fractievolger op voorwaarde dat de commissie voor geloofsbrieven een positief advies heeft gegeven.

Op voordracht van de VVD
- De heer A.K. de Graaf

Raadsbesluit d.d. 29 april 2015
Voorstel aanvaard

Voorstel - Besluit tot toelating gemeenteraadslid dhr. J.A.R. Brom

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
29 april 2015 / 61/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:
n.v.t.

Onderwerp
Besluit tot toelating gemeenteraadslid de heer J.A.R. Brom

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
n.v.t.

Samenvatting
De heer Hillen, lid van De Nijmeegse Fractie, heeft tijdelijk ontslag genomen als raadslid van de gemeente Nijmegen. De voorzitter van het Centraal Stembureau heeft vervolgens op grond van de Kieswet de heer J.A.R. Brom benoemd tot tijdelijke vervanging van de heer A.H.W. Hillen

De commissie voor geloofsbrieven adviseert de gemeenteraad op 29 april 2015 over de geloofsbrieven van de heer J.A.R. Brom.

Het is vervolgens aan de gemeenteraad om, mede op basis van dit advies, te besluit omtrent de toelating van de heer J.A.R. Brom.

Voorstel om te besluiten
1. De heer J.A.R. Brom per 29 april 2015 in de tijdelijk vrijgevallen vacature van de heer A.H.W. Hillen toe te laten tot lid van de gemeenteraad van de gemeente Nijmegen

Voorstel - Besluit tot toelating gemeenteraadslid dhr. J.A.R. Brom

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

8a. **Besluit tot toelating gemeenteraadslid de heer J.A.R. Brom (61/2015)**

Raadsvoorstel d.d. 29 april 2015
De heer J.A.R. Brom per 29 april 2015 in de tijdelijk vrijgevallen vacature van de heer A.H.W. Hillen toe te laten tot lid van de gemeenteraad van de gemeente Nijmegen.

Raadsbesluit d.d. 29 april 2015
Voorstel aanvaard

Actuele moties CDA D66 GroenLinks - Bed bad en brood

CDA Nijmegen

Motie: "Bed, bad & brood"

Agendapunt: Bed, bad & brood
Eerste indieners: M.T. Buck, R.A.A. Jetten, P. Boekhorst

De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 29 april 2015,

Overwegende dat:

- regeringspartijen PvdA en VVD besloten hebben uitgeprocedeerde asielzoekers onder te brengen in 5 grote gemeenten, voor beperkte tijd, mits ze meewerken aan hun terugkeer,
- de gemeente Nijmegen -conform het coalitieakkoord- een zogeheten 'bed, bad en brood'-voorziening biedt,
- het Europees Sociaal Comité zich duidelijk heeft uitgesproken dat Nederland moet voorzien in Bed, Bad en Brood-voorzieningen zonder dat daaraan voorwaarden worden verbonden,
- de overeenkomst tussen de landelijke regeringspartijen voornoemde voorziening onmogelijk maakt, door gemeenten als Nijmegen te verbieden de voorziening naar eigen inzicht te organiseren,
- het voor deze kwetsbare groep mensen van belang is rust te hebben (zoals blijkt uit bijvoorbeeld het Rotterdams model), en de door het kabinet gekozen oplossing juist onrust en onduidelijkheid veroorzaakt,

Spreekt uit dat:

- de door de regeringspartijen gemaakte afspraak onwenselijk, inhumaan en in strijd met internationale verdragen zijn
- de Raad in grote meerderheid de huidige Nijmeegse voorziening wil doorzetten,

Roept het College op:

- de huidige 'bed, bad en brood'-voorziening in Nijmegen te continueren.
- de Raad op te hoogte te stellen over mogelijke consequenties en wijzen om deze in Nijmegen op te vangen.
- Nijmegen moet samen optrekken met andere gemeenten, de VNG en het G32-netwerk om deze regeling zo snel als mogelijk van tafel te krijgen en de consequenties gezamenlijk aan te vechten

En gaat over tot de orde van de dag.

CDA M.T. Buck	GroenLinks P. Boekhorst	D66 R.A.A. Jetten
SP	PvdA	DNF

Actuele moties CDA D66 GroenLinks - Bed bad en brood

H. van Hooft

Liberaal Nijmegen

M. van Nijnatten

Gewoon Nijmegen

W. Grutters

VSP

P. Eigenhuijsen

VVD

Voorstel - Debatstuk besluitronde Een zomer vol waalkadegasten deel 2

Toelichting over de behandeling van:

Debatstuk besluitronde "Een zomer vol waalkadegasten deel 2"

Van:	Paul Eigenhuijsen (Liberaal Nijmegen)		
Doel:	Opinievorming		
Toelichting:	**1. Debatstuk "een zomer vol waalkadegasten deel 2"** Liberaal Nijmegen wil graag met de andere fracties van gedachten wisselen over parkeren op het evenemententerrein op de Waalkade tijdens de zomer. Deze fractie heeft daarom een debat aangevraagd en een motie voorbereid, welke dient als onderliggend stuk voor het debat. Liberaal Nijmegen heeft het voornemen deze in te dienen tijdens de besluitronde van 29 april. Deze motie roept het college op om het parkeerverbod op het evenemententerrein van de Waalkade tijdens de zomerperiode op te heffen, en de verordening Parkeerbelasting 2015 dusdanig aan te passen dat betaald parkeren op het betreffende terrein mogelijk wordt. **2. Procedure ten aanzien aanvraag van een debat in de besluitronde** Op grond van artikel 42 van het Reglement van Orde kunnen raadsleden een verzoek doen om een debat over een bepaald onderwerp te voeren in de besluitronde. Het verzoek dient gericht te worden aan de voorzitter, en uiterlijk 14 dagen voorafgaand aan de vergadering waarin de verzoeker het desbetreffende onderwerp geagendeerd wil zien, gedaan te worden. Dat verzoek dient ondersteund te worden door vijf andere raadsleden. In dit geval steunen de raadsleden van de fracties van het CDA en de VVD het verzoek.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Paul Eigenhuijsen p.eigenhuijsen@liberaal.nijmegen.nl	**Tel. steller:**	06 13016696
Bijlagen:	1. Debatstuk "Een zomer vol waalkadegasten deel 2" van P. Eigenhuijsen (Liberaal Nijmegen) d.d. 9 april 2015 **Achtergrondinformatie:** 2. Motie "Een zomer vol waalkadegasten" van W. Grutters (De Nijmeegse Fractie) d.d. 9 juli 2014 3. Brief college van B&W aan de raad "Verlenging parkeren op het evenemententerrein Waalkade" d.d. 26 augustus 2014		

Voorstel - Debatstuk besluitronde Een zomer vol waalkadegasten deel 2

Debatstuk: Een zomer vol waalkadegasten deel 2”

Nijmegen, 9 april 2015

Aan de Voorzitter van de Gemeenteraad

Geachte Voorzitter,

Op 09.07.2014 is er een motie aangenomen om het parkeren op de Waalkade ook in de zomermaanden toe te staan. Deze motie is, wegens vakantie, pas uitgevoerd na de zomer. Nu blijkt dat er in de zomermaanden weer een parkeerverbod geldt op het evenemententerrein op de Waalkade.

Liberaal Nijmegen vraagt op grond van artikel 42 van het Reglement van Orde een debat aan in de besluitronde van woensdag 29 april. Het verzoek voor het debat wordt ondersteund door de fractie van de VVD en CDA.

Liberaal Nijmegen wil graag met de andere fracties van gedachten wisselen om het verlies aan omzet door het niet kunnen parkeren in de zomer van 2014 voor de ondernemers te compenseren in 2015 door het parkeerverbod op te heffen en zo snel als mogelijk over te gaan tot betaald parkeren. Liberaal Nijmegen heeft daarom een motie voorbereid, dit dient als onderliggend stuk voor het debat.

Met vriendelijke groet,

Paul Eigenhuijsen
Liberaal Nijmegen

Voorstel - Debatstuk besluitronde Een zomer vol waalkadegasten deel 2

Motie: “Een zomer vol Waalkadegasten deel 2”

Eerste indiener: P. Eigenhuijsen (Liberaal Nijmegen)

Agendapunt 8: Een zomer vol Waalkade gasten deel 2

De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 29 april 2015,

Constaterende dat:
- Er veel onduidelijkheid is over het wel of niet mogen parkeren op de Waalkade;
- Er in de zomermaanden niet geparkeerd kan worden vanwege evenementen;
- Er weinig tot geen evenementen georganiseerd worden op de Waalkade;
- Als argument telkens wordt gebruikt dat het autovrij maken van het plein als er een evenement is complex is;
- Bij de huldiging van NEC de Wedren binnen 1 dag autovrij was;
- Er afgelopen 2e paasdag vele bekeuringen zijn uitgeschreven terwijl niet (helemaal) duidelijk was dat er niet geparkeerd kon worden.

Overwegende dat:
- De Waalkade voor langere tijd afgesloten is geweest wegens werkzaamheden. De daar aanwezige horecazaken ondervonden hier heel veel last van. Zaken zijn niet of slecht bereikbaar geweest derhalve is het parkeren op het evenementen terrein aan de Waalkade, buiten de reguliere periode van 01/11/14 tot 01/04/2014 toegestaan geweest gedurende de werkzaamheden aan de Waalkade.
- De Waalkade ondernemers ondanks die mogelijkheid toch economisch grote hinder hebben ondervonden van de langdurige werkzaamheden.
- De motie die is aangenomen op 09.07.2014 om parkeren gedurende de zomermaanden mogelijk te maken pas na het zomerreces van 2014 is uitgevoerd

Voorts overwegende dat:
- Er behoefte is aan een brede toekomstvisie voor dit gebied inclusief visieontwikkeling in samenhang met toekomstig stadseiland.
- En dat de Waalkade ondernemers wel een extra steuntje verdienen na de lange afsluiting en het niet (kunnen) uitvoeren van de aangenomen motie dd 09.07.2014

Roept het college op:

1.) Om het parkeerverbod op het evenemententerrein op de Waalkade in de zomermaanden per direct op te heffen;
2.) Zo snel mogelijk, maar in ieder geval voor 1 juni, met een raadsvoorstel te komen om de Verordening Parkeerbelastingen 2015 aan te passen zodat (betaald) parkeren mogelijk is op het evenemententerrein op de Waalkade.

En gaat over tot de orde van de dag

Liberaal Nijmegen P. A. Eigenhuijsen	D66	GroenLinks
SP	PVDA	CDA
VSP	Gewoon Nijmegen	De Nijmeegse Fractie
VVD		

Voorstel - Debatstuk besluitronde Een zomer vol waalkadegasten deel 2

GEWOON NIJMEGEN

SP

VSP Verenigde Senioren Partij Nijmegen

CDA Nijmegen

PARTIJ VAN DE ARBEID Nijmegen

Motie: "Een zomer vol waalkadegasten"

Agendapunt 8

Eerste indiener: W. Grutters

De Nijmeegse gemeenteraad in vergadering bijeen op woensdag 9 juli 2014,

Overwegende dat:

De Waalkade voor langere tijd afgesloten is wegens werkzaamheden. De daar aanwezige horecazaken ondervinden hier heel veel last van. Zaken zijn niet of slecht bereikbaar geweest derhalve is het parkeren op het evenementen terrein aan de Waalkade, buiten de reguliere periode van 1/11 tot 1/4 toegestaan geweest gedurende de werkzaamheden aan de Waalkade.

De Waalkdeondernemers ondanks die mogelijkheid toch economisch grote hinder hebben ondervonden van de langdurige werkzaamheden. Er staan 4 panden leeg, 3 panden staan ter overname.

Er is behoefte aan een brede toekomstvisie voor dit gebied inclusief visieontwikkeling in samenhang met toekomstig stadseiland.

Roept het college op om:

1. Vanaf heden t/m 31 oktober 2014 de parkeerverordening m.b.t. het Waalkade evenemententerrein niet te handhaven waardoor de huidige parkeermogelijkheid wordt verlengd met uitzondering tijdens evenementen op het evenemententerrein.
2. Er een toekomstvisie voor de Waalkade opgesteld wordt, waarbij in samenhang gekeken wordt naar bereikbaarheid (voor alle modaliteiten), aantrekkelijkheid voor het hele gebied van Waalkade, Oostelijke Waalkade, Bastei, Ooypolder bruggetje en de overkant naar het toekomstig stadseiland.

V 23
t 13
aanvaard

DNF **D66** **PvdA**

CDA **GroenLinks** **VVD**

SP **GN** **VSP**

Voorstel - Debatstuk besluitronde Een zomer vol waalkadegasten deel 2

Bestuurskwaliteit

Ingekomen stuk D16 (PA 17 september 2014)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
26 augustus 2014	BK00/14.0009407	E. Maessen
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Verlenging parkeren op het evenemententerrein Waalkade	-	(024) 3299436

Geachte leden van de Raad,

In de vergadering van 9 juli jl. heeft uw Raad de motie “Een zomer vol waalkadegasten” aangenomen. In deze motie vraagt u ons college onder meer om het parkeren op het evenemententerrein Waalkade tot en met 31 oktober 2014 mogelijk te maken en in deze periode niet handhavend op te treden.

In onze vergadering van 26 augustus 2014 hebben we besloten dit deel van uw motie uit te voeren, behalve het aspect van ‘niet handhavend optreden’. Niet handhavend optreden op dit parkeerterrein staat gelijk aan het mogelijk maken van gratis parkeren. Hierdoor kunnen zich parkeerexcessen voordoen. Om dit te voorkomen maken we het betaald parkeren op het evenemententerrein van vanaf 1 september 2014 tot en met 31 oktober 2014 mogelijk door het terugplaatsen van de bebording en de parkeerautomaat. Vanaf 1 november 2014 is het reguliere winterparkeren weer van kracht.

Ons college is tegen het parkeren op het evenemententerrein van de Waalkade in de zomermaanden. We respecteren echter het standpunt van de meerderheid van uw raad en daarom maken we het parkeren op dit evenemententerrein in de zomermaanden met ons besluit éénmalig mogelijk.

Over het tweede deel van uw motie, waaronder de contouren van een toekomstvisie voor de Waalkade, informeren wij u in januari 2015.

Hoogachtend,

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Voorstel - Debatstuk besluitronde Een zomer vol waalkadegasten deel 2

GEWOON NIJMEGEN

SP

VSP Verenigde Senioren Partij Nijmegen

CDA Nijmegen

PARTIJ VAN DE ARBEID Nijmegen

Motie: **"Een zomer vol waalkadegasten"**

Agendapunt 8

Eerste indiener: W. Grutters

De Nijmeegse gemeenteraad in vergadering bijeen op woensdag 9 juli 2014,

Overwegende dat:

De Waalkade voor langere tijd afgesloten is wegens werkzaamheden. De daar aanwezige horecazaken ondervinden hier heel veel last van. Zaken zijn niet of slecht bereikbaar geweest derhalve is het parkeren op het evenementen terrein aan de Waalkade, buiten de reguliere periode van 1/11 tot 1/4 toegestaan geweest gedurende de werkzaamheden aan de Waalkade.

De Waalkdeondernemers ondanks die mogelijkheid toch economisch grote hinder hebben ondervonden van de langdurige werkzaamheden. Er staan 4 panden leeg, 3 panden staan ter overname.

Er is behoefte aan een brede toekomstvisie voor dit gebied inclusief visieontwikkeling in samenhang met toekomstig stadseiland.

Roept het college op om:

1. Vanaf heden t/m 31 oktober 2014 de parkeerverordening m.b.t. het Waalkade evenemententerrein niet te handhaven waardoor de huidige parkeermogelijkheid wordt verlengd met uitzondering tijdens evenementen op het evenemententerrein.
2. Er een toekomstvisie voor de Waalkade opgesteld wordt, waarbij in samenhang gekeken wordt naar bereikbaarheid (voor alle modaliteiten), aantrekkelijkheid voor het hele gebied van Waalkade, Oostelijke Waalkade, Bastei, Ooypolder bruggetje en de overkant naar het toekomstig stadseiland.

V 23
t 13
aanvaard

DNF **D66** **PvdA**

CDA **GroenLinks** **VVD**

SP **GL** **VSP**

Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel "Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet"

Van:	College van B&W d.d. 17 maart 2015		
Doel:	Besluitvorming		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Met voorliggend voorstel verzoekt het college aan de raad het innen van de ouderbijdrage Jeugdwet inzake dag(deel)behandeling in de Jeugd-GGz stop te zetten tot na het debat in de Tweede Kamer over de ouderbijdrage. **2. Achtergrond** Tijdens de kamerronde van de Politieke Avond van 4 maart jl. heeft het college toegezegd een voorstel aan de raad voor te leggen inzake het stopzetten van het innen van de ouderbijdrage Jeugdwet. Wettelijk dient de bijdrage geïnd te worden over zorg met verblijf, voor zowel een dagdeel, een dag of een etmaal (24 uurs-zorg). In de raadskamer is gedebatteerd over de risico's van de ouderbijdrage voor de jeugdhulp. Een van de risico's is het risico op zorgmijding, welke vooral speelt in de dag(deel)behandeling Jeugd-GGz. Het voorstel tot het stopzetten van de inning beperkt zich daarom tot deze vormen van Jeugdhulp. De inning zal worden stopgezet tot aan het debat in de Tweede Kamer over deze kwestie.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Rik Verdellen r.verdellen@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 - 329 9134
Bijlagen:	Raadsvoorstel 'Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet' d.d. 17 maart 2015 Raadsbesluit d.d. 29 april 2015		

Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel

29 april 2015 / 48/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp

Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

Programma

Zorg & Welzijn

Portefeuillehouder

B. Frings

Voorstel van ons college van Burgemeester en Wethouders d.d.

17-03-2015

Samenvatting

Ons college heeft op 4 maart in het Raadskamerdebat over de Jeugdhulp toegezegd een voorstel aan uw Raad voor te leggen over het stopzetten van het innen van de ouderbijdrage Jeugdwet. Wettelijk dient de ouderbijdrage geïnd te worden voor zorg met verblijf, voor zowel een dagdeel, een dag of een etmaal (24uurs zorg). In de raadskamer is gedebatteerd over de risico's van de ouderbijdrage voor de jeugdhulp. Een risico is zorgmijding. Vooral in de dag(deel)-behandeling Jeugd-GGz speelt het risico op zorgmijding het meest. Vandaar dat het voorstel voor het stopzetten van de inning zich beperkt tot deze vormen van Jeugdhulp. We willen voorleggen de inning stop te zetten tot na het debat in de Tweede Kamer over deze kwestie.

Voorstel om te besluiten

Het innen van de ouderbijdrage Jeugdwet inzake dag(deel)behandeling in de Jeugd-GGz stop te zetten tot na het debat in de Tweede Kamer over de ouderbijdrage.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail

Rik Verdellen, 9134, r.verdellen@nijmegen.nl

Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

Ons college heeft op 4 maart in het Raadskamerdebat over de Jeugdhulp met uw raad gesproken over de dilemma's in de Jeugdwet. Een van de dilemma's is het innen van de ouderbijdrage. Wettelijk dient de ouderbijdrage geïnd te worden voor zorg met verblijf, voor zowel een dagdeel, een dag of een etmaal (24uurs zorg). Het idee hierachter is dat wanneer een kind niet thuis verblijft de ouders geen verzorgingskosten hebben. Hier kleven risico's aan. Een van de risico's is zorgmijding. Vooral in de dag(deel)behandeling Jeugd-GGz speelt het risico op zorgmijding het meest. We hebben hierover mondeling een aantal signalen ontvangen van instellingen uit de Jeugd GGz.

De fractie Eigenhuijsen en de fractie PvdA hebben aan ons college vragen gesteld over de risico's van de ouderbijdrage. Ons college heeft deze brieven (nrs MO10/15.0002121 en MO10/15.0002122) in haar vergadering van 03-03-2015 vastgesteld. De brieven zijn in de Raadskamer van 4 maart meegenomen door de fracties. Mede naar aanleiding daarvan is aan ons college gevraagd de inning stop te zetten voor dag(deel)behandeling Jeugd-GGz.

Ons college heeft toegezegd zo snel mogelijk een voorstel aan uw Raad voor te leggen over het stopzetten van het innen van de ouderbijdrage Jeugdwet. Het voorstel voor het stopzetten van de inning beperkt zich tot, zoals gezegd, de dag(deel)behandeling Jeugd-GGz. We leggen aan uw raad voor de inning stop te zetten tot aan het debat in de Tweede Kamer over deze kwestie. De verwachting is dat dit debat vlak voor de zomer in de Kamer gaat plaatsvinden. Dit doen zij op basis van een onderzoek van het Ministerie van VWS, dat op dit moment wordt uitgevoerd.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

Het is volgens de Jeugdwet wettelijk verplicht voor gemeenten om de ouderbijdrage over zorg met verblijf (24uurs, dag, dagdeel) te innen. De inning van de ouderbijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. Het CAK is degene die 'besluit' de ouderbijdrage niet te innen. Art. 8.2.3, tweede lid Jeugdwet bepaalt dat ons college onverwijld schriftelijk mededeling doet aan het CAK van de aanvang, de wijziging en de beëindiging van jeugdhulp waarvoor een ouderbijdrage is verschuldigd. Feitelijk stellen wij dus voor dat de gemeente geen mededeling doet aan het CAK van de aanvang van de dag(deel)behandeling in de jeugd-GGZ, zodat het CAK geen ouderbijdrage kan innen.

1.2 Relatie met programma

Zorg en Welzijn

2 Doelstelling

Het innen van de ouderbijdrage Jeugdwet inzake dag(deel)behandeling in de Jeugd-GGz stop te zetten tot na het debat in de Tweede Kamer over de ouderbijdrage.

Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
2

3 Argumenten

Ouderbijdrage
In de Jeugdwet is geregeld dat voor jeugdhulp met verblijf een ouderbijdrage is verschuldigd. Als een kind buiten het eigen gezin wordt verzorgd en opgevoed, of als het kind voor een dagdeel buitenshuis verblijft, dan wordt er een ouderbijdrage geheven.

Er zijn twee vormen van verblijf: etmalen en dagdelen. Bij een *etmaal* jeugdhulp met verblijf is de jeugdige niet alleen overdag, maar ook in de nacht in een accommodatie van een jeugdhulpverlener of bij een pleeggezin. Een jeugdige kan bij voltijds uithuisplaatsing 7 etmalen per week jeugdhulp ontvangen.
Bij *dagdelen* ontvangt de jeugdige alleen overdag jeugdhulp buitenshuis. Een dagdeel is een ochtend, een middag en/of een avond. Er is van uitgegaan dat een jeugdige in een week maximaal tien dagdelen jeugdhulp ontvangt. Bij tien dagdelen heeft een jeugdige een volledig weekprogramma. Ook bij meer dan tien dagdelen wordt uitgegaan van een volledig weekprogramma.

Zorgvormen
In onderstaande tabel is aangegeven voor welke zorgvormen, analoog aan ons inkoop en subsidiemodel, de ouderbijdrage geldt. Tevens is aangegeven voor welke zorgvormen er voorheen ook al een ouderbijdrage gold

	Ouderbijdrage etmaal	*Ouderbijdrage dagdeel*	*In de oude Wet jeugdzorg (2014) ook ouderbijdrage*
Individuele begeleiding			nee
Ambulante trajecten			nee
Belevingsgerichte dagbesteding		x	nee
Dag(deel)behandeling J&O en **Dag(deel)behandeling J-GGz (=dit voorstel)**		x	nee
Kortdurend verblijf	x		nee
Pleegzorg (Jeugdwet)	x		ja
Behandelgroep, gezinshuis Jeugd en Opvoedhulp	x		ja
Behandelgroep, gezinshuis, beschermd wonen, opname J-LVG en J-GGz	x		nee
Jeugdzorg Plus	x		ja
Jeugdbescherming en jeugdreclassering			nee

Voor jeugdigen die ten tijde van de inwerkingtreding van de Jeugdwet een indicatie of verwijzing ten laste van de (L)VG en/of GGZ-zorg hebben, geldt een overgangsperiode waarin er voor hen niets verandert en zij zich kunnen instellen op de nieuwe situatie.

Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

Voorstel aan de Raad

Cijfers
De cijfers zijn als volgt. Wanneer een kind in 24 uurs verblijfszorg (etmaal) zit kost dit ouders tussen de €75 en €132 per maand (afhankelijk van de leeftijd) op basis van een verblijf van 7 etmale per week. Wanneer een kind in dag- of dagdeelbehandeling/zorg zit kost dit ouders tussen de €38 en €66 per maand (afhankelijk van de leeftijd) op basis van 10 dagdelen per week.

In 24 uurs verblijfszorg verblijven in Nijmegen ongeveer 175 kinderen. In de deeltijdzorg (dag- of dagdeel) verblijven in Nijmegen ongeveer 200 kinderen. Dit komt in de jeugd en opvoedhulp, de jeugd-LVG (licht verstandelijk gehandicaptenzorg) en in de jeugd GGz voor. Voor de Jeugd GGz zijn dit ongeveer 50-80 kinderen in Nijmegen. Dit is exclusief dagbesteding.

In Nijmegen bedraagt de totale opbrengst van de ouderbijdrage maximaal €350.000 per jaar. Dit is een schatting op basis van gegevens van het Rijk. Wanneer we spreken over de dag(deel)behandeling in de Jeugd-GGz spreken we over een fractie van dit bedrag, max. €40.000.

Exacte financiële gegevens hebben we niet, omdat het CAK die niet beschikbaar stelt. Bijstandsgerechtigden en statushouders zijn vrijgesteld van de ouderbijdrage.

Argumenten: keuze voor dag(deel)behandeling J-GGz
De risico's op zorgmijding zitten vooral in de kosten die gemaakt moeten worden voor ouders met kinderen in zorg. Zodra ouders zelf aanzienlijke kosten dienen te maken bestaat het risico op zorgmijding. Deze signalen hebben wij gekregen (mondeling) van instellingen in de jeugd-GGz en ook landelijk zijn hierover diverse signalen uit de Jeugd-GGz gekomen.

Waarom kiezen we voor de Jeugd-GGz? We hebben specifieke signalen uit de GGz ontvangen, niet vanuit de andere sectoren. Bovendien denken wij dat het risico op zorgmijding in de GGz hoger is dan in bijvoorbeeld de (L)VG. Er heerst een groter taboe op GGz problematiek, deze is minder zichtbaar en minder langdurig, ofwel blijvend. De drempel om GGz zorg voor een kind in te zetten wordt doorgaans als hoger beschouwd dan wanneer het (licht) verstandelijk gehandicaptenzorg betreft.

We kiezen voor de dag(deel)behandeling en niet voor klinische opname/beschermd wonen in de J-GGz, omdat deze aantallen zeer laag zijn en het risico op zorgmijding bij opname geringer is, omdat er doorgaans sprake is van onhoudbare en zeer urgente situaties.

4 Risico's
Met dit voorstel voeren we een onderdeel van een vastgestelde Wet niet uit. We dienen ons hiervoor te verantwoorden aan het Rijk. Het besluit kan eventueel leiden tot een aanwijzing van het Rijk.

5 Financiën
Wanneer we de inning van de ouderbijdrage dag(deel)behandeling in de Jeugd-GGz een geheel jaar stopzetten heeft dat een inkomsten dervende werking van max. €30.000 (is minus 1 kwartaal, wanneer we uitgaan van de start per 1-4-2015). Omdat de ouderbijdrage,

Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

vanwege de onzekerheid over de hoogte van het bedrag, niet in de begroting is verwerkt, heeft het stopzetten van de inning geen direct effect op de begroting.

6 Participatie en Communicatie

We zullen het besluit op de website publiceren.
We gaan instellingen voor jeugd-GGz actief informeren.
We hebben een persbericht opgesteld (nr 150317). Dit willen we doen laten uitgaan.

7 Uitvoering en evaluatie

In overleg met instellingen voor Jeugd-GGz geven we uitvoering aan dit besluit.
We stoppen met de schriftelijke mededelingen aan het CAK van de aanvang, de wijziging en de beëindiging van de dag(deel)behandeling in de Jeugd-GGz waarvoor een ouderbijdrage is verschuldigd.

Na het debat in de Tweede Kamer over deze kwestie en afhankelijk van de uitkomst neemt ons college een besluit over het vervolg.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

Agendapunt | Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

10. Raadsvoorstel Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet (48/2015)

Raadsvoorstel d.d. 17 maart 2015
Het innen van de ouderbijdrage Jeugdwet inzake dag(deel)behandeling in de Jeugd-GGz stop te zetten tot na het debat in de Tweede Kamer over de ouderbijdrage.

Motie GroenLinks: "Eerlijke en duidelijke Haagse regels gewenst voor Nijmeegse jongeren en hun ouders"
1ste indiener: C. Daemen (GroenLinks)

De gemeenteraad van Nijmegen, in openbare vergadering bijeen op 29 april 2015

Constaterende dat:
- de gemeente Nijmegen, net als tientallen andere gemeenten, het innen van de ouderbijdrage jeugd-GGZ voornemens is op te schorten;
- we daarmee bestuurlijk ongehoorzaam zijn.

Overwegende dat:
- het innen van de ouderbijdrage een landelijke probleem is;
- het mijden van jeugdzorg met een landelijke maatregel in Den Haag voorkomen kan worden.

Spreekt uit om:
- als gemeenteraad een signaal te geven aan staatssecretaris van Rijn over de wenselijkheid van het schrappen van alle ouderbijdrages binnen de jeugdhulp, en te pleiten voor aanpassing van de Jeugdwet op dit punt.
- de griffier te vragen hiervoor een brief op te stellen die (na consultatie van de woordvoerders zorg en welzijn) op korte termijn verzonden wordt.

En gaat over tot de orde van de dag.

Voor 26 SP, GroenLinks, PvdA, CDA, De Nijmeegse Fractie, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen 9 D66, VVD, Gewoon Nijmegen

Motie aanvaard

Amendement PvdA: "Stop inning ouderbijdrage in de jeugdzorg"
1ste indiener: A. Selman

Raadsvergadering van woensdag 29 april 2015

Overwegende dat:
• Wij geen enkele belemmering voor de jeugd willen hebben om de zorg te kunnen vragen die ze nodig hebben.
• Een bijdrage vragen aan ouders kan leiden tot zorgmijding.
• Een landelijk onderzoek is gestart door de staatssecretaris waarin ouderbijdragen in de Jeugdwet kritisch tegen het licht worden gehouden.

Constaterende dat:
• Wij principieel geen onderscheid willen maken tussen Jeugd-GGZ en andere vormen van jeugdzorg.
• Onderscheid tussen verschillende vormen van Jeugdzorg onwenselijk en onverstandig vinden.

Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

Besluit:

- Om het beslispunt van het raadsvoorstel 'Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet' als volgt te wijzigden:
  Het innen van de ouderbijdrage Jeugdwet tijdelijk op te schorten voor Jeugd---GGZ en andere voren van jeugdzorg, dag behandeling
  en etmaal behandeling, tot dat de uitkomsten van het landelijk onderzoek naar de ouderbijdrage in de Jeugdzorg zijn bekend.

En gaat over tot de orde van de dag

Gedurende de beraadslaging is de tekst van de beslispunten gewijzigd. De nieuwe beslispunten zien er als volgt uit:

Besluit:

- Om het beslispunt van het raadsvoorstel 'Stopzetten innen ouderbijdragen Jeugdwet' als volgt te wijzigen:
  1) Het innen van de ouderbijdragen Jeugdwet tijdelijk op te schorten voor Jeugd---GGZ en andere vormen van Jeugdzorg dag behandeling.
  2) Ook etmaal behandeling op te schorten tot dat de uitkomsten van het landelijk onderzoek naar de ouderbijdrage in de Jeugdzorg bekend zijn.

Beslispunt 1
Voor 26 SP, GroenLinks, PvdA, De Nijmeegse Fractie, Gewoon Nijmegen, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen 9 D66, VVD, CDA

Beslispunt aanvaard

Beslispunt 2
Voor 16 SP, PvdA, De Nijmeegse Fractie, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen 19 GroenLinks, D66, VVD, CDA, Gewoon Nijmegen

Beslispunt verworpen

Raadsbesluit d.d. 29 april 2015
Voor 26 SP, GroenLinks, PvdA, De Nijmeegse Fractie, Gewoon Nijmegen, VSP, Liberaal Nijmegen
Tegen 9 D66, VVD, CDA

Voorstel aanvaard

Voorstel - Stopzetten innen ouderbijdrage Jeugdwet

Communicatie en Representatie

GEMEENTE Nijmegen

P E R S B E R I C H T

Datum
17 maart 2015

Nummer persbericht
150317

Nijmegen stopt inning ouderbijdrage Jeugd-GGz

Nijmegen stopt met het innen van de ouderbijdrage in de dagbehandeling Jeud-GGz. Vanaf 1 januari 2015 is in de nieuwe Jeugdwet geregeld dat ouders een ouderbijdrage betalen voor dag(deel)behandelingen van kinderen tot 18 jaar. Voorheen werd hiervoor geen ouderbijdrage geïnd. Een ouderbijdrage was wel gebruikelijk voor ouders van kinderen met vormen van 24-uurs residentiele zorg. Nijmegen stopt de inning van de ouderbijdrage voor de dag(deel)behandelingen, in afwachting van het onderzoek van het Ministerie van VWS en het debat over dit onderwerp in de Tweede Kamer.

Vanaf 1 januari zijn gemeenten verantwoordelijk voor de inkoop van Jeugdzorg. Wettelijk dient de ouderbijdrage geïnd te worden voor zorg met verblijf, voor zowel een dagdeel, een dag of een etmaal (24 uurszorg). Het risico van deze nieuwe eigen bijdrage is dat zorg door ouders wordt gemeden. In Nijmegen zijn er signalen bekend van ouders die ervoor kiezen om geen gebruik te maken van de dag(deel) behandeling Jeugd GGz. Het idee achter het innen van een ouderbijdrage is dat wanneer het kind niet thuis verblijft, ouders geen verzorgingskosten hebben.

In Nijmegen zijn er 50 tot 80 kinderen die gebruik maken van een (dag)behandeling zijn bij Jeugd GGz. De bijdrage voor een kind in de dag(deel)behandeling ligt tussen de 38 en 66 euro per maand. De bedragen zijn afhankelijk van de leeftijd en het aantal dagdelen zorg.
Voor ouders met een bijstandsinkomen geldt een vrijstelling van dit maandelijkse bedrag.

Noot voor de pers (niet voor publicatie):
Voor meer informatie kunt u terecht bij de woordvoerder van wethouder Bert Frings, Suzanne Baks: tel. 06-11360084 of s.baks@nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel "Vaststellen Stadsrekening 2014"

Van:	Het college van B&W van 31 maart 2015		
Doel:	Opinievorming (Staat als debatstuk geagendeerd op 27 mei 2015)		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** De Stadsrekening 2014 wordt op 29 april 2015 behandeld in de raadskamer. Daarbij is zoals elk jaar het uitgangspunt dat elk programma (al dan niet samen met een ander programma) wordt behandeld in de raadskamer. **2. Wijze van agendering** De planning is gemaakt met het oog op een goede en efficiënte behandeling, waarbij er vier kamerrondes parallel plaatsvinden tussen 18.00 uur en 21.30 uur. **3. Raadkamers waar 2 personen per fractie plaats mogen nemen:** Bij de bespreking van de programma's Zorg & Welzijn, Werk & Inkomen en de gecombineerde bespreking van de programma's Grondbeleid, Ruimte & Cultuurhistorie en de programma's Groen & Water en Klimaat & Energie, is het vanwege de aard van de bespreking toegestaan met 2 personen per fractie aan de bespreking deel te nemen. **4. Brief Auditcommissie inzake Stadsrekening 2014 – NAZENDING -** De auditcommissie stuurt ook dit jaar een adviesbrief over de Stadsrekening. Deze brief volgt zo spoedig mogelijk en kan betrokken worden bij de bespreking van het programma Bestuur & Middelen. **5. Brief college inzake Beantwoording technische vragen Stadsrekening -NAZENDING-** Technische vragen konden gesteld worden tot 14 april. Op 28 april zal de beantwoording van de technische vragen door het college worden vastgesteld. **6. Link naar de webversie van de Stadsrekening inclusief programmatoelichtingen** Via de volgende link is de webversie van de Stadsrekening inclusief programmatoelichtingen bereikbaar, voor zowel PC als tablet via: www.nijmegen.nl/jaarverslag. **7. Financiële kengetallen Provincie Gelderland** Vanaf 2010 worden de financiële kengetallen van gemeenten gepresenteerd op internet. Op de website http://ftgelderland.databank.nl vindt u gegevens over begrotingen, belastingen, jaarrekeningen, reserves en de schuldpositie van gemeenten. Deze site is ge-update met gegevens uit de begrotingen 2015 en jaarrekeningen 2013 van Gelderse gemeenten. Vooruitlopend op de regelgeving heeft de Provincie Gelderland in de begrotingsbrieven 2015 kengetallen opgenomen over de financiële structuur van gemeenten. Tevens zijn gegevens over de grondexploitatie opgenomen en is er een factsheet raadpleegbaar waarin Gelderse ontwikkelingen opgenomen zijn die uit de diverse jaarrekeningen zijn gedestilleerd.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Peggy van Gemert p3.van.gemert@nijmegen.nl Clemens Rutten c2.rutten@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 – 329 31 87 024 - 329 2596
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel "Vaststellen Stadsrekening 2014" d.d. 31 maart 2015 2. Stadsrekening 2014 3. Accountantsrapportage Ernst & Young aan de gemeenteraad d.d. 1 april inzake "Uitkomsten controle en overige informatie 2014" 4. Brief accountant Ernst & Young aan gemeenteraad d.d. 1 april inzake "Accountantsverklaring rekening 2014" Nazending 5. Brief van de auditcommissie inzake "Advies van de auditcommissie over de		

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	Stadsrekening 2014” 6. Beantwoording technische vragen Stadsrekening door college van B&W d.d. 28 april 2015 Achtergrondinformatie 7. Mail Provincie Gelderland - Update databank financieel toezicht d.d. 12 maart 2015 8. Raadsbesluit d.d. 29 april 2015

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel

27 mei 2015 / 53/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp

Vaststellen Stadsrekening 2014

Programma

Bestuur & Middelen

Portefeuillehouder

H. Tiemens

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.

31 maart 2015

Samenvatting

In de Stadsrekening legt ons College beleidsinhoudelijk en financieel verantwoording af over 2014. Onderaan de streep houden we € 10,1 miljoen over, € 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dit resultaat is positief, maar vraagt om een nuancering. Allereerst omdat we net door een bijdrage uit de reserves een tekort van € 5,3 miljoen in de grondexploitaties hebben moeten aanzuiveren. Daarnaast is de 'plus' ook het gevolg van incidentele meevallers en zien we nog veel risico's in de toekomst. Daarom stelt ons College voor om het positieve resultaat grotendeels te benutten om de saldireserve als onze algemene buffer te versterken.

Voorstel om te besluiten

1. De Stadsrekening 2014 vast te stellen.

2. Het voordelige saldo van € 10.104.843 als volgt te bestemmen:
   a. Vanuit het voordeel binnen het programma Zorg & Welzijn € 1.374.000 te storten in de bestemde reserve Wmo-jeugd.
   b. Het restant voordelige saldo van € 8.730.843 toe te voegen aan de saldireserve.

3. Een reservering van € 1.723.000 voor nog te maken kosten project Dijkteruglegging vrij te laten vallen en toe te voegen aan de saldireserve.

4. De begrotingswijziging over investeringskredieten vast te stellen (BW-01396).

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail

Clemens Rutten, 2596, c2.rutten@nijmegen.nl
Peggy van Gemert, 3187, p3.van.gemert@nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

In de Stadsrekening legt ons College verantwoording af over het gevoerde beleid in 2014. Deze leggen we ter vaststelling voor aan uw Raad.

Ook in 2014 waren de gevolgen van de economische crisis nog duidelijk merkbaar. Vooral binnen de grondexploitaties was de impact groot en zijn toekomstverwachtingen verder neerwaarts bijgesteld. Dit hebben we vertaald in hogere voorzieningen om verwachte verliezen op te kunnen vangen. Daardoor hebben we in maart 2015 een tekort binnen de grondexploitaties gerapporteerd in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). Vanuit de saldireserve is dit tekort meteen aangezuiverd.

Dit raadsvoorstel gaat bij de argumenten in op het positieve resultaat over 2014 en wat we voorstellen hiermee te doen. Hierbij gaan we ook in op de vraag of onze reserves groot genoeg zijn om toekomstige risico's op te vangen.

De Stadsrekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. De accountant heeft de jaarrekening gecontroleerd en zal wederom een goedkeurende verklaring afgeven. Bevindingen uit de accountantscontrole zal zij aan u rapporteren.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

De Stadsrekening wordt als verantwoordingsdocument ter vaststelling voorgelegd aan uw Raad. Dit gebeurt op basis van de:

- Gemeentewet (artikel 156)
- Verordening 212 (opgesteld op basis van art. 212 Gemeentewet). Hierin staan de uitgangspunten van ons financieel beleid en beheer.
- Verslaggevingsvoorschriften volgens het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)

1.2 Relatie met programma

In de Stadsrekening wordt per programma verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid.

2 Doelstelling

De doelstelling van de Stadsrekening is om uw Raad inzicht te geven in de uitkomsten van het gevoerde beleid in 2014. Dit zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Door de Stadsrekening vast te stellen wordt ons College decharge verleend.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

3 Argumenten

Bij beslispunt 1:
1.1 Door de Stadsrekening vast te stellen verleent uw Raad decharge aan ons College

Ons College is verantwoordelijk voor het opstellen van de Stadsrekening. Hieronder valt dat de cijfers juist en volledig moeten zijn en volgens de regels tot stand moeten komen.

De Stadsrekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag is beleidsinhoudelijk; de jaarrekening financieel.

In het jaarverslag staat de bestuursagenda centraal waarin per programma een korte verantwoording is opgenomen. Daarnaast wordt in het jaarverslag beschreven hoe Nijmegen er financieel voor staat en zijn paragrafen opgenomen over gemeentebrede onderwerpen die de programma's overschrijden.
Als PDF-versie is op www.nijmegen.nl een uitgebreide programmaverantwoording beschikbaar.

In de jaarrekening staan de bezittingen en schulden in de balans en de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) in het 'overzicht van baten en lasten'. De SiSa-bijlage maakt ook onderdeel uit van de jaarrekening.

De Stadsrekening wordt digitaal beschikbaar gesteld via pcportal.nijmegen.nl. Speerpunten hierbij zijn toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Zo gaat navigeren sneller, wordt meer ondersteund met grafieken en is een nadere verdiepingsniveau beschikbaar.

1.2 De accountant zegt dat de cijfers kloppen en volgens de regels tot stand zijn gekomen

De accountant doet onderzoek naar het getrouwe beeld en de rechtmatige totstandkoming van de cijfers in de jaarrekening. Wij zijn verheugd dat wij weer een goedkeurende controleverklaring zullen ontvangen van de accountant. Dit zowel op de getrouwheid als de rechtmatigheid. Dit betekent dat de jaarrekening geen zodanige fouten en/of onzekerheden bevat dat het oordeel van de gebruiker wordt beïnvloed.
Het verslag van bevindingen wordt aangeboden aan uw Raad. Ons College neemt de hierin opgenomen adviezen ter harte.

Bij beslispunt 2:
2.1 Resultaat positief, maar nuancering op z'n plaats

In de jaarrekening zijn de kosten en opbrengsten per programma weergegeven. Het saldo is het resultaat. Onderstaand wordt het behaalde resultaat afgezet tegen het begrote resultaat. Het verschil is de afwijking.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
3

Bedragen x € 1 mln

	Begroot	Realisatie	Afwijking
Resultaat vóór	10,6 V	8,8 V	-1,7 N
Mutaties reserves (+ =storting, -/- =onttrekking)	6,0	-1,3	-7,3
Resultaat ná	**4,6 V**	**10,1 V**	**5,5 V**

	Begroot	Realisatie	Afwijking
Zorg & Welzijn	-58,2 N	-56,9 N	1,4 V
Werk & Inkomen	-36,9 N	-29,6 N	7,3 V
Onderwijs	-28,1 N	-26,5 N	1,6 V
Grondbeleid	-5,9 N	-5,9 N	0,0 V
Klimaat & Energie	-5,9 N	-5,5 N	0,3 V
Ruimte & Cultuurhistorie	-5,6 N	-4,3 N	1,3 V
Wonen	-0,0 N	-0,6 N	-0,6 N
Bestuur & Middelen	263,0 V	257,2 V	-5,9 N
Overige programma's met afwijking < € 250.000	**-117,8 N**	**-117,8 N**	**-0,0 N**
Eindtotaal	**4,6 V**	**10,1 V**	**5,5 V**

Onderaan de streep houden we € 10,1 miljoen over, € 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dit is positief, maar vraagt om een nuancering.

Allereerst door het tekort van € 5,3 miljoen in de grondexploitaties. Dit tekort is al aangezuiverd vanuit onze reserves, waardoor het behaalde resultaat van het programma Grondbeleid in de Stadsrekening gelijk is aan de begroting. Deze bijdrage uit de reserves doet de ‘plus’ in de Stadsrekening deels teniet. Immers, we kunnen nu een ‘plus’ in onze reserves storten terwijl we er net geld uit hebben gehaald.

Daarnaast kon een voorziening naar beneden worden bijgesteld en is duidelijk geworden dat een tweetal oude verplichtingen aan het Rijk niet meer hoeven te worden terugbetaald. Deze voordelen binnen de programma’s Onderwijs (€ 1,5 miljoen) en Werk & Inkomen (€ 4,7 miljoen) verklaren voor een groot deel het positieve resultaat van € 10,1 miljoen én de meevaller ten opzichte van de begroting. Echter, deze voordelen zijn wel incidenteel.
Hier tegenover staat het nadeel op het programma Bestuur & Middelen. Dit wordt veroorzaakt door nagekomen afrekeningen van het gemeentefonds over voorgaande jaren, een wijziging in OZB-waarderingsgrondslagen en een gevormde pensioenvoorziening voor onze wethouders.

Tot slot hebben we financiële risico’s in beeld die ons in de toekomst geld kunnen gaan kosten. Om ervoor te zorgen dat we genoeg buffers hebben om dit om dit op te vangen is het belangrijk om onze saldireserve te blijven versterken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

2.2 Algemene buffer voor risico's lijkt bijna groot genoeg, maar voorzichtigheid blijft geboden

De toekomst gaat gepaard met onzekerheden, daarom brengen we risico's op financiële tegenvallers in beeld. Als we een betrouwbare inschatting kunnen maken zetten we voorzichtigheidshalve geld opzij in een voorziening. Een goed voorbeeld hiervan zijn de verliesvoorzieningen die we treffen voor verwachte verliezen in de grondexploitaties. Voor de meeste risico's geldt dat als ze zich voordoen, we ze op moeten vangen met de saldireserve als onze algemene buffer. De bestemmingsreserves kunnen we hierin niet meenemen omdat deze een specifieke bestemming hebben. Door uw Raad is uitgesproken dat de verhouding tussen risico's en saldireserve 1,0 moet zijn. Afgesproken is dat dit doel in 2018 zal zijn bereikt.

Als we de geïnventariseerde risico's afzetten tegen de hoogte van de saldireserve dan krijgen we het volgende beeld.

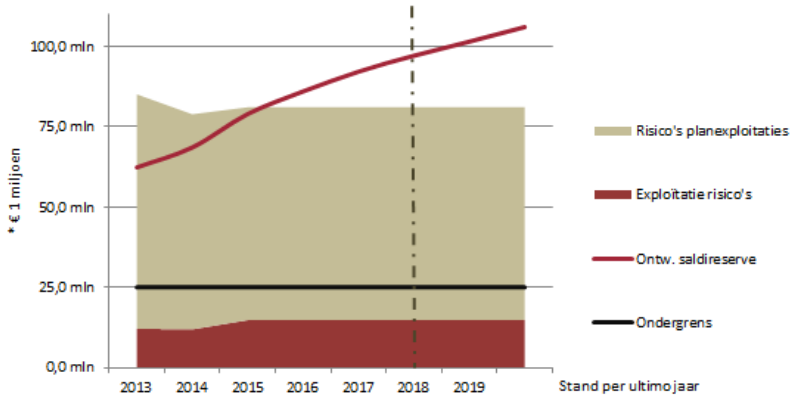

Uit de rode stijgende lijn kunnen we afleiden dat de saldireserve eind 2014 een omvang heeft van € 68,6 miljoen. Hier tegenover staan de risico's in de gearceerde vlakken die vragen om een buffer van € 80,9 miljoen. Oftewel, onze algemene buffer is nog niet voldoende om de betrokken risico's op te kunnen vangen. Kanttekening hierbij is dat het risicoprofiel uit twee onderdelen bestaat. Het kleinste (rood gekleurde) onderdeel gaat om de risico's binnen alle programma's afgezien van het Grondbeleid. Het overgrote deel van de risico's komt echter voort uit de grondexploitaties, bovenop de al gevormde verliesvoorzieningen. Kenmerkend van deze risico's is een langere horizon tot wel 15 jaar. Om die reden vindt ons College het acceptabel als de saldireserve in de toekomst groot genoeg is om de geïnventariseerde risico's af te dekken. Uit bovenstaande grafiek lijkt dit eind 2015 al het geval te zijn, mits de voorgestelde storting in de saldireserve van € 8,7 miljoen door uw Raad wordt overgenomen.

Hoewel de groei van de saldireserve de goede kant op lijkt te gaan, is een waarschuwing wel op zijn plaats. In de risico-inventarisatie zijn enkele risico's opgenomen die, als ze zich voordoen op korte termijn, een fors verlies met zich meebrengen. Genoemd worden de risico's bij het BUIG-budget en enkele risico's in de grondexploitaties. Er zijn dus positieve bewegingen te onderkennen, maar voorzichtigheid blijft gewenst. Hier komen we bij de zomernota op terug.

2.2 Voordelig saldo naar algemene buffer, met uitzondering van voordeel Zorg & Welzijn

Het jaar 2014 sluiten we af met een voordelig saldo van € 10,1 miljoen. Hierin is al rekening gehouden met bedragen die, met uw goedkeuring, uit onze reserves zijn gehaald of er in zijn gestort.

Totdat de saldireserve het gewenste niveau heeft bereikt, wil ons College positieve resultaten zoveel mogelijk in de saldireserve storten. Dit om onze algemene buffer te versterken en risico's in de toekomst op te kunnen vangen. Een uitzondering willen we maken voor het voordeel binnen het programma Zorg en Welzijn. In het Coalitieakkoord is afgesproken om voordelen binnen het programma Zorg en Welzijn te storten in de bestemmingsreserve Wmo-jeugd. Daartoe is deze reserve bij de Stadsbegroting 2015 ingesteld. Reden hiervoor is dat we dit jaar weliswaar gelden overhouden op dit beleidsterrein, maar ook zeker weten dat we volgende jaren geld tekort komen. Daarom stelt ons College voor om het voordeel van bijna € 1,4 binnen het programma Zorg & Welzijn te storten in de bestemmingsreserve Wmo-jeugd. De rest van het voordelige saldo van € 8,7 miljoen stellen we voor om toe te voegen aan de saldireserve.

Bij beslispunt 3:
3.1 Er kan een bedrag aan nog te maken kosten vrijvallen

De accountant heeft bij haar controle geconstateerd dat voor het project Dijkteruglegging een bedrag aan € 1,7 miljoen aan nog te maken kosten is opgenomen zonder dat hieronder een harde verplichting ligt. Het project Dijkteruglegging is een project wat door de gemeente Nijmegen voor rekening en risico van Rijkswaterstaat wordt uitgevoerd. De uitgaven en inkomsten die onder het contract met Rijkswaterstaat vallen, zijn op de juiste wijze verantwoord en in de Stadsrekening verwerkt. Daarnaast is er een bedrag opgenomen voor waarschijnlijk nog te maken kosten als gevolg van de Dijkteruglegging. Aangezien de Dijkteruglegging geen grondexploitatie is, moeten de boekhoudregels voor gewone projecten gevolgd worden. Dit betekent dat kosten pas genomen worden op het moment dat de gemeente verplichtingen met derden is aangegaan. Wij hebben in eerste instantie dit geld beschouwd als grondexploitatiegeld. Nu dit anders geïnterpreteerd moet worden, stellen wij voor dit geld vrij te laten vallen in de saldireserve. Dit betekent vrijval in 2015 en niet verwerken in de stadsrekening 2014. Effect is dat de saldireserve direct na besluitvorming wordt verhoogd met € 1,7 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bij beslispunt 4:
4.1 Voor opgeleverde investeringen hebben we € 2,9 miljoen minder nodig gehad

Om investeringen te kunnen plegen stelt uw Raad kredieten beschikbaar. Uitgaven hierop lopen vaak over het jaar heen. In de paragraaf Investeringen van het jaarverslag is aangegeven hoeveel geld we nog nodig denken te hebben voor de komende jaren. In een begrotingswijziging (BW-01396) is per krediet aangegeven of het budget naar volgend jaar moet worden overgeheveld of vrij kan vallen.
Bij de oplevering van een investering kijken we of we meer of minder hebben uitgegeven dan de hoogte van het krediet. In 2014 hebben we hierbij € 2,9 miljoen minder nodig gehad dan aan krediet beschikbaar was. Daarom laten we dit kredietbedrag vrijvallen.

4 Risico's
De Stadsrekening moet tijdig worden ingediend bij de Provincie.
Dit geldt ook voor de SiSa-bijlage in de Stadsrekening. Hierin leggen we verantwoording af over de besteding van specifieke uitkeringen van het Rijk.

5 Participatie en Communicatie
Over de stadsrekening 2014 zal op de gebruikelijke wijze gecommuniceerd worden.

6 Uitvoering en evaluatie
Na vaststelling van de Stadsrekening dienen we de Stadsrekening en de SiSa-bijlage in bij de provincie / het Rijk.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage(n): Stadsrekening 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

11. Stadsrekening 2014 (53/2015)

Raadsvoorstel d.d. 31 maart 2015
1. De Stadsrekening 2014 vast te stellen.
2. Het voordelige saldo van € 10.104.843 als volgt te bestemmen:
a. Vanuit het voordeel binnen het programma Zorg & Welzijn € 1.374.000 te storten in de bestemde reserve Wmo-jeugd.
b. Het restant voordelige saldo van € 8.730.843 toe te voegen aan de saldireserve.
3. Een reservering van € 1.723.000 voor nog te maken kosten project Dijkteruglegging vrij te laten vallen en toe te voegen aan de saldireserve.
4. De begrotingswijziging over investeringskredieten vast te stellen (BW-01396).

Het voorstel wordt geagendeerd als debatstuk op 27 mei 2015

Stadsrekening 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Jaarverslag

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorwoord

De stadsrekening 2014 bestaat uit twee onderdelen. Het Jaarverslag en de Jaarrekening.

In het jaarverslag staat de bestuursagenda centraal waarin per programma een korte verantwoording is opgenomen. Daarnaast wordt in het jaarverslag beschreven hoe Nijmegen er financieel voor staat en zijn paragrafen opgenomen over gemeentebrede onderwerpen die de programma's overschrijden

In de jaarrekening staan de bezittingen en schulden in de balans en de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) in het 'overzicht van baten en lasten'. De SiSa-bijlage maakt ook onderdeel uit van de jaarrekening.

De uitgebreide programmaverantwoording over de dingen die in Nijmegen zoal gedaan zijn, is opgenomen als een PDF bestand. Dit biedt de mogelijkheid om vanuit programma's in te zoomen op de onderliggende producten. Deze versie is te vinden op www.nijmegen.nl

De Stadsrekening wordt digitaal beschikbaar gesteld via pcportal.nijmegen.nl . Speerpunten hierbij zijn toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Zo gaat navigeren sneller, wordt meer ondersteund met grafieken en is een nader verdiepingsniveau beschikbaar.

Het College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 3
Voorwoord 5
Inhoudsopgave 7
Inleiding 9
Samenstelling van het bestuur 11
Nijmegen in cijfers 21
Nijmegen financieel 2014 23
Bestuursagenda 33
Paragrafen 113

JAARREKENING **189**
Balans 191
Overzicht van baten en lasten 194
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 197
Toelichting op de balans 203
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 221
Toelichting op het overzicht van baten en lasten 223
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 245
Begrotingsrechtmatigheid 247

BIJLAGEN **249**
Sisa bijlage 250
Gemeentefonds 253
Kasgeldlimiet 255
Renterisiconorm 257
Subsidiestaat 259
Lijst met afkortingen 261
Colofon 265

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inleiding

Deze stadsrekening 2014 is de eerste van het huidig college. Na de verkiezingen in maart zijn de onderhandelingen gestart en hebben wij op 14 mei ons Coalitieakkoord 2014-2018 "Samen voor Nijmegen, sociaal, duurzaam en ondernemend" vastgesteld.

Het jaar 2014 wordt gekenmerkt door een licht herstel van de economie. De begroting 2015 kent geen extra bezuinigingen en deze jaarrekening geeft ook een tamelijk stabiel beeld. Terugkijkend hebben we een goede start kunnen maken met het uitvoeren van het coalitieakkoord en zien we voldoende mogelijkheden deze koers dit jaar vast te houden.

We hebben afgelopen jaar geïnvesteerd in een sterk, sociaal en duurzaam Nijmegen. We zien dat sectorale oplossingen niet meer werken: we verbinden economie met sociaal en onderwijs, binnenstad met stad en regio, wonen met zorg en welzijn. In onze stad werken burgers, instellingen, bedrijven en overheid samen aan een sociale samenleving. Deze coalitie heeft zorg voor elkaar hoog in het vaandel staan en kiest daarbij voor de menselijke maat. Nijmegen is een ‘wij-stad’, waar niemand buiten de boot valt.

De ambities die wij in dit coalitieakkoord hebben verwoord, zijn opgenomen in een strategische agenda waarmee we actief kunnen sturen op de thema's die we voor komende jaren centraal hebben gesteld.

1. Zorgzame stad
2 .Woon- en groeistad
3. Stad die werkt en leert
4. Duurzame stad
5. Bruisende binnenstad
6. Stad in de regio.

In 2014 zijn we aan de slag gegaan met deze thema's en in de begroting 2015 zijn deze verwerkt. Nu voeren we het debat met de raad en de stad over de wijze waarop we kunnen sturen op deze thema’s. In 2015 zal dit concreter worden.
Aangezien de programma's het niveau zijn gebleven waarop de gemeentelijke middelen worden geautoriseerd door uw raad is dit de basis van de verantwoording 2014.

Een van de grote klussen waarvoor we ons in 2014 geplaatst zagen, was het invoeren van de zogenoemde 3 D's, de decentralisatie jeugdzorg, Wet Maatschappelijke ondersteuning en de participatie wet. De MGR werkbedrijf is opgericht en er zijn contracten afgesloten waarmee we op 1 januari klaar stonden voor de nieuwe taken die op de gemeente zijn afgekomen We hebben dit in samenwerking met de regiogemeenten opgepakt waarmee we ook invulling hebben gegeven aan de ideeën rondom regionalisering.
Tot dusverre is de transitie conform de verwachting verlopen maar we blijven alert of iedereen de zorg kan krijgen die nodig is. Daarom stellen we voor om uit het rekeningoverschot bijna € 1,4 miljoen te bestemmen voor de reserve Wmo- jeugd. Ook zijn er natuurlijk zorgen over de ontwikkeling van het BUIG-budget, maar daarover meer in paragraaf weerstandsvermogen.

In de stad wordt nog volop gebouwd en worden plannen ontwikkeld. Desondanks hebben we ook dit jaar weer verliezen moeten nemen op onze planexploitaties. In totaal hebben we € 5,3 miljoen aan verlies genomen, waarbij we wel aantekenen dat hiervan € 4 miljoen al was voorzien en opzij was gezet in ons Coalitieakkoord.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Kijkend naar de uitvoering van onze begroting hebben we verschillende investeringen gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld Doornroosje en hebben we aan onze gereed gemelde investeringen nog een bedrag over gehouden van € 2,9 miljoen.

Het rekeningresultaat bedraagt € 10,1 miljoen voordelig, terwijl we bij de najaarsnota nog € 4,6 miljoen voordeel dachten te realiseren. Dit extra voordeel wordt veroorzaakt door incidentele meevallers en dan vooral door in het verleden ontvangen rijksgelden die we niet meer terug hoeven te betalen, maar mogen houden.

In 2014 hebben we de saldireserve, onze buffer voor tegenvallers, toe zien nemen van € 62,4 miljoen naar € 68,6 miljoen. Dit ondanks de verliezen in de planexploitaties, waarvoor we eerder al € 5,3 miljoen uit de saldireserve hebben gehaald. Hiermee is de saldireserve nog niet geheel voldoende om alle risico's op te vangen, maar na toevoeging van het rekeningresultaat is het gewenste weerstandsvermogen bijna gehaald. Op basis van de huidige inzichten hebben wij er vertrouwen in dat wij, conform afspraak met uw raad in 2018 de gewenste verhouding tussen risico's en saldireserve bereiken.

Ten slotte willen wij niet onvermeld laten dat de bezuinigingsopdracht die wij mee hebben gekregen vanuit de vorige periode gehaald is. Dat betekent dat we ruim € 7 miljoen aan bezuinigen hebben gerealiseerd in 2014.

Ons College legt deze stadsrekening 2014 voor aan uw raad en ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Samenstelling van het bestuur

De raad in Nijmegen heeft 39 leden. Het college bestaat uit de burgemeester en zes wethouders. De gemeentesecretaris, de heer B. (Berend) van der Ploeg is altijd aanwezig bij collegevergaderingen als adviseur. Hubert Bruls is burgemeester van de gemeente Nijmegen.
De burgemeester is niet alleen voorzitter van het College, maar ook van de raad. De Raad wordt bijgestaan door de griffier, mevrouw M.M.V. (Tine) Mientjes. Uiteindelijk is de burgemeester hoofdverantwoordelijk voor het functioneren van de raad. De na de verkiezingen gevormde coalitie bestaat uit:

SAMENSTELLING COLLEGE

Burgemeester H.M.F.(Hubert) Bruls
Portefeuille: Openbare orde & Veiligheid, Dienstverlening & Burgerzaken, Externe Betrekkingen, Juridische Zaken, Communicatie en Onderzoek & Statistiek.

Wethouder mevrouw R.D. (Renske) Helmer-Englebert, SP, 1e loco
Portefeuille: Wijken, Openbare Ruimte, Onderwijs, Sport en Accommodaties

Wethouder B.(Bert) Frings, GroenLinks, *2e loco*
Portefeuille: Zorg, Welzijn, Wonen.

Wethouder T. (Turgay)Tankir, PvdA, 3*e loco*
Portefeuille: Werk, Inkomen, Vroegtijdig schoolverlaten, Economie & Toerisme.

Wethouder H.B.W. (Ben) van Hees, De Nijmeegse Fractie, *4e loco*
Portefeuille: Binnenstad, Citymarketing, Evenementen, Cultuurhistorie, Parkeren, Personeel & Organisatie, ICT en Faciliteiten.

Wethouder B. (Bert) Velthuis, SP, *5e loco*
Portefeuille: Stedelijke ontwikkeling, Grondbeleid, Cultuur.

Wethouder mevrouw H.(Harriet) Tiemens, GroenLinks, *6e loco*
Financiën, Duurzaamheid (Klimaat & Energie), Groen & Water, Mobiliteit

Gemeentesecretaris de heer B. (Berend) van der Ploeg

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

SAMENSTELLING GEMEENTERAAD 2014

De gemeenteraad wordt bijgestaan door de griffier, mevrouw M.M.V. (Tine) Mientjes.

Hieronder vindt u een kort overzicht van de zetelverdeling in de Raad tot 19 maart 2014 (gemeenteraadsverkiezingen) en na 19 maart 2014.

zetelverdeling

politieke partij	tot 19 maart	ná 19 maart
Partij van de Arbeid	8	4
GroenLinks	7	8
D66	6	7
Socialistische Partij	5	8
VVD	4	3
De Nijmeegse Fractie	4	2
Gewoon Nijmegen	2	2
CDA	1	2
Verenigde Senioren Partij	1	2
Fractie Witsenhuijsen	1	0
Fractie Eigenhuijsen	0	1
totaal	**39**	**39**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

SP (8 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 71
E-mail: fractie@sp.nijmegen.nl

J.W.H. van Hooft (Hans) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 348 04 08
E-mail: hvhooft@sp.nl

C. van Norel (Cor)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-81289796
E-mail: cs.norel@hetnet.nl

B. van Berkel (Bart)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail:bart.berkel@gmail.com

P.J. Molenaar (Petra)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-11125457
E-mail: petramolenaar@gmail.com

M.A.L. Sweep (Maarten)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-29594303
E-mail: maartensweep@gmail.com

A. van den Berg (Annelieke)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: a.van.den.berg@sp.nijmegen.nl

S. Vat (Stijn)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: s.vat@sp.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

T. Postema (Tatum)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: tatum.postema@gmail.com

GROENLINKS (8 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 70
E-mail: fractie@groenlinks.nijmegen.nl

P.H.J. Boekhorst (Pepijn) - fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-51754256
E-mail: pepijnboekhorst@gmail.com

E.M. Westerveld (Lisa)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-42375501
E-mail: l.westerveld@groenlinks.nijmegen.nl

N.P. Vergunst (Noël)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-15002866
E-mail: vergunst@gmail.com

C.M.H. Daemen (Cilia)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: c.daemen@groenlinks.nijmegen.nl

P.R. Oomen (Pepijn)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-19072657
E-mail: pepijnoomen@gmail.com

J. F. Reinhoudt (Jos)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-20408049
E-mail: jos@reinhoudt.com

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

B. Friesen (Bram)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: bram.friesen@gmail.com

A.B. Ranshuijsen (April)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: a.ranshuijsen@gmail.com

D66 (7 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 69
E-mail: fractie@d66.nijmegen.nl

De heer R.A.A. Jetten (Rob) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: robjetten@d66nijmegen.nl

De heer T.F.A. van Elferen (Tobias)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-15656338
E-mail: tobiasvanelferen@d66nijmegen.nl

De heer M. Groothuizen (Maarten)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: groothuizenm@gmail.com

Mevrouw G. Visser (Grete)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-12407920
E-mail: gretevisser@hotmail.com

Mevrouw C.B.M. Lamers (Kristie)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-48386780
E-mail: kristielamers@d66nijmegen.nl

De heer R. El Hafi (Rachid)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-85282732
E-mail: r.el.hafi@d66.nijmegen.nl

Mevrouw R.M.G. Brouwer (Rachel)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-24298558
E-mail: rachelbrouwer@d66nijmegen.nl

PVDA (4 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 67
E-mail: fractie@pvda.nijmegen.nl

M.J.M. van Nijnatten (Marc) - Fractievoorzitter
Rouaanstraat 5
6515 CD Nijmegen
Tel. 06-10316085
E-mail: m.van.nijnatten@pvda.nijmegen.nl

G.M.M. Schellekens (Giselle)
p/a fractiesecretariaat PvdA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-39775000
E-mail: g.schellekens@pvda.nijmegen.nl

R.S. Zwart (Rutger)
Korte Bredestraat 18
6543 ZR Nijmegen
Tel. (024) 373 33 39
E-mail: r.zwart@pvda.nijmegen.nl

A. Selman (Ammar)
p/a fractiesecretariaat PvdA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: a.selman@pvda.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VVD (3 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. (024) 329 23 68
E-mail: fractie@vvd.nijmegen.nl

I.M. van Dijk (Inge) - fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-27478668
E-mail: i.van.dijk@vvd.nijmegen.nl

P. Huliselan (Patrick)
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-42915699
E-mail: p.huliselan@vvd.nijmegen.nl

M.F. KOSSEN (FLEUR)
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: f.kossen@vvd.nijmegen.nl

CDA (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
E-mail: fractie@nijmegen.cda.nl

M.T. (Mark) Buck - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat CDA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-26298076
E-mail: **mark.buck@nijmegen.cda.nl**

J.M. (Judith) Rotink
p/a fractiesecretariaat CDA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-18214620
E-mail: judith.rotink@nijmegen.cda.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

GEWOON NIJMEGEN (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr: (024) 329 96 22
E-mail: fractie@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

J.L.J. Janssen (Jo) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat Gewoon Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 329 96 22
E-mail: fractie@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

R.A.P. Klein Hemmink (Ruud)
p/a fractiesecretariaat Gewoon Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 329 96 22
E-mail: r.kleinhemmink@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

DE NIJMEEGSE FRACTIE (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 29 93
E-mail: info@denijmeegsefractie.nijmegen.nl

A.H.W Hillen (Albaer) - Fractievoorzitter
p/a Fractiesecretariaat De Nijmeegse Fractie
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-20972666
E-mail: ahillen@panet.nl

W. Grutters (Wendy)
p/a Fractiesecretariaat De Nijmeegse Fractie
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-50202030
E-mail: w.grutters@denijmeegsefractie.nijmegen.nl

VERENIGDE SENIOREN PARTIJ (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 24
E-mail: fractie@vsp.nijmegen.nl

M.J.I. Hulskorte (Michel) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat VSP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: fractie@vsp.nijmegen.nl

J.V.J. van Deurzen (Hans)
p/a fractiesecretariaat VSP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: h1.van.deurzen@vsp.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

FRACTIE EIGENHUIJSEN (1 ZETEL)

P.A. Eigenhuijsen (Paul)
p/a fractie Eigenhuijsen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: pauleigenhuijsen@gmail.com

De gemeenteraad bestaat nu uit 14 vrouwen en 25 mannen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Nijmegen in cijfers

Bevolking

Leeftijd	2010	2011	2012	2013	2014
0-14 jaar	23.652	23.714	23.854	23.792	23.911
15-24 jaar	28.278	28.487	28.681	29.345	30.411
25-49 jaar	59.753	59.857	59.526	59.184	58.884
50-64 jaar	29.636	30.069	30.232	30.493	30.847
65 jaar e.o.	21.717	22.138	22.953	23.629	24.281
Geslacht					
vrouwen	84.902	85.652	86.129	86.788	87.647
mannen	78.134	78.613	79.117	79.655	80.697
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

Bevolking - etniciteit

Herkomst	2010	2011	2012	2013	2014
Nederland	122.947	123.662	124.089	124.894	126.461
Westerse landen	19.802	20.143	20.275	20.328	20.280
Niet-Westerse landen	20.287	20.460	20.882	21.221	21.603
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

Bevolking - etniciteit

Herkomst	2010	2011	2012	2013	2014
Nederland	122.947	123.662	124.089	124.894	126.641
Suriname	1.506	1.519	1.523	1.524	1.557
Antillen/Aruba	2.048	2.045	2.066	2.095	2.098
Turkije	5.281	5.288	5.313	5.331	5.351
Marokko	3.391	3.440	3.500	3.513	3.570
Overige	27.863	28.311	28.755	29.086	29.127
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

De etnische herkomst volgens de CBS-definitie wordt bepaald door het geboorteland van de persoon zelf en van de ouders van deze persoon.

Bouwen en wonen - woningvoorraad - voorraad naar soort woongelegenheid

Woningvoorraad	2010	2011	2012	2013	2014
Nieuwbouw koop:					
- laagbouw	175	137	200	227	220
- etage	385	32	100	225	38
Nieuwbouw huur:					
- laagbouw	20	82	200	80	117
- etage	251	106	750	528	338
Totaal woningen per 1 jan (CBS)	70.402	71.083	71.774	72.916	72.524
Wooneenheden per 1 jan (CBS)	4.571	4.597	4.620	4.620	4.642
Woonschepen	44	41	41	46	47
Woonwagens	103	103	103	83	83
Totaal	**75.120**	**75.824**	**76.538**	**77.665**	**77.296**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/woningmarkt)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Huishoudens naar soort

Huishoudens	2010	2011	2012	2013	2014
Alleenwonend	24.887	25.251	25.434	26.006	26.304
Echtpaar/samenwonend	18.954	18.969	18.960	19.279	19.558
1-oudergezin	4.689	4.725	4.851	4.907	5.052
2-oudergezin	15.230	15.424	15.487	15.479	15.445
Vrij huis	2.862	2.928	2.961	3.066	3.233
anders	1.175	1.130	1.162	916	920
Totaal	**67.797**	**68.427**	**68.855**	**69.653**	**70.542**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/woningmarkt/voorraad)

Scholing en vorming - wetenschappelijk onderwijs - hoger beroepsonderwijs

Onderwijs	2010	2011	2012	2013	2014
HBO-studenten					
Gezondheid	10.725	11.621	11.993	12.484	12.559
Economie	3.455	3.557	3.898	4.101	4.550
Educatie	3.209	3.348	3.407	3.364	3.530
Techniek	642	722	815	880	1.081
Communicatie	26	0	0	0	0
Totaal Hbo-studenten	**18.057**	**19.248**	**20.113**	**20.829**	**21.720**
WO-studenten					
A-faculteiten	5.948	5.967	5.743	5.279	5.516
B-faculteiten	5.323	5.432	5.521	5.615	5.876
C-faculteiten	6.824	7.158	7.026	6.796	6.910
Overig en onbekend	155	197	189	156	157
Totaal WO-studenten	**18.250**	**18.754**	**18.479**	**17.846**	**18.459**
Nijmeegse studenten HBO	4.150	3.929	3.868	3.570	4.003
Nijmeegse studenten WO	8.777	8.302	7.764	6.584	onbekend
Totaal studenten HBO en WO	**36.307**	**38.002**	**38.592**	**38.675**	**40.179**

Nijmeegse studenten: volgen een studie in Nijmegen en zijn woonachtig in Nijmegen

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/onderwijs) cijfers WO studenten zijn met terugwerkende kracht aangepast; bron nu DUO; was Radboud

Nijmegen financieel 2014

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe Nijmegen er in 2014 financieel voorstaat.
We gaan in op het behaalde financiële resultaat en de analyse ten opzichte van de begroting, de verwachting in de voorjaarsnota en het geprognosticeerde resultaat bij de najaarsnota. Daarnaast behandelen we de vermogenspositie ultimo 2014 en geven we een doorkijk naar het weerstandsvermogen voor de komende jaren. Tot slot geven we een analyse van de personeelskosten en inhuur evenals de gerealiseerde bezuinigingen in 2014.

In 2014 is de stadsrekening afgesloten met een voordelig saldo van € 10,1 miljoen.

Ten tijde van de najaarsnota dachten we nog af te gaan sluiten met een voordelig saldo van € 4,6 miljoen, maar door verschillende mee- en tegenvallers van per saldo € 5,5 miljoen voordelig hebben we de jaarrekening af kunnen sluiten met genoemde € 10,1 miljoen.

FINANCIËLE ANALYSE

De begroting 2014 sloot met een voordelig saldo van € 2,7 miljoen. De ontstane begrotingsruimte is gehandhaafd en niet ingezet door het voormalig college en raad. Reden hiervoor was dat de meerjarige doorkijk niet onverdeeld positief was en de saldireserve nog niet op peil. Voorzichtigheidshalve is het positieve saldo gehandhaafd en hiermee werd ook ruimte gecreëerd voor de nieuw te vormen coalitie. Bij het coalitieakkoord kon dan ook gestart worden met een voordelig begrotingsresultaat van ruim € 2,7 miljoen. Deze ruimte is a-structureel benut om enkele noodzakelijke aanvullende voorzieningen te treffen voor onderwijshuisvesting en Bergerden. Al met al is hiervoor bij het coalitieakkoord € 4 miljoen opzij gezet. Deze effecten zijn niet in de begroting 2014 verwerkt, maar zijn in het VGP verantwoord en in deze stadsrekening meegenomen.
Bij de voorjaarsnota is een voordeel gemeld van € 6,5 ton en daarmee kwam het voordelige begrotingssaldo uit op € 3,4 miljoen. Tot slot is bij de najaarsnota een programmavoordeel van ruim € 4 miljoen ten opzichte van de gewijzigde begroting gemeld, waarmee het voordelig saldo uit zou komen op ongeveer € 7,4 miljoen. Een aantal van de gemelde voordelen (€ 1,2 miljoen) werden echter veroorzaakt doordat enkele werkzaamheden die in 2014 zijn gestart nog niet afgerond waren. Verder is geconstateerd dat het bij Zorg en Welzijn verwachte voordeel van € 1,8 miljoen hard nodig is om de a-structurele kosten voor sociale wijkteams in 2015 te dekken. Deze redenen hebben ertoe geleid dat er € 3 miljoen aan budget is overgeheveld naar 2015. Rekening houdend met incidentele voorstellen met een financieel effect van € 1,5 ton is het uiteindelijk verwachte rekeningresultaat in de bijgewerkte begroting uitgekomen op € 4,6 miljoen.

Het rekeningresultaat is uiteindelijk uitgekomen op € 10,1 miljoen voordelig. Dit is € 5,5 miljoen meer dan bij de najaarsnota werd verwacht.

De grootste voordelen zijn ontstaan door vrijval van een aantal bedragen waarvoor de terugbetalingsverplichting aan het Rijk is vervallen. Dit gaat om een totaalbedrag van ca. € 4,2 miljoen. Daarentegen is er een tegenvaller in de gemeentefondsuitkering van € 2,4 miljoen als gevolg van het aanpassen van enkele rekenregels waardoor de uitkering 2012 -2014 lager uit zijn gevallen dan was geraamd. Deze gegevens zijn pas in december bekend geworden.
Verder heeft de trend dat de kosten voor individuele voorzieningen WMO teruglopen zich ook in 2014 gemanifesteerd. Naast de gemelde voordelen bij de najaarsnota heeft zich hierbij nog een voordeel voorgedaan van € 1,1 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De aantallen bijstandsgerechtigden hebben zich gunstig ontwikkeld en hierdoor is er € 2,7 miljoen over op het uitkeringenbudget. Schommelingen in de aantallen en de moeilijke exacte voorspelbaarheid hiervan is ook wel het kenmerk van dergelijke regelingen. Uiteraard worden de aantallen en het verloop hiervan wel goed gemonitord. Voor verdere analyse van de reguliere programmaresultaten wordt verwezen naar de onderstaande tabel.

Naast de reguliere programma's heeft ook grondbeleid financiële gevolgen voor de gemeente. In de loop van het jaar worden de ramingen voor grondexploitaties niet aangepast. Wel worden in diverse verantwoordingsdocumenten aangegeven hoe de stand van zaken is rondom grondexploitaties. Zo wordt in oktober een risiconota ontwikkelbedrijf uitgebracht en in februari een voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). In de begroting 2014 werd er vanuit gegaan dat de grondexploitaties een winst zouden genereren van € 1,5 miljoen. Zoals in het coalitieakkoord al aangekondigd, was de verwachting toen dat er zeker € 4 miljoen nadeel op zou treden bij de exploitatieopzetten voor onderwijshuisvesting en voor de gemeenschappelijke regeling Bergerden. Het VGP van februari 2015 heeft laten zien dat de planexploitaties uiteindelijk een verlies hebben opgeleverd van € 5,3 miljoen. Naast het bij het coalitieakkoord reeds voorziene verlies van € 4 miljoen heeft m.n. een extra verlies op het waalfront geleid tot dit verlies. In de jaarrekening is dit verlies direct gecompenseerd door een bijdrage uit de saldireserve. Anders gezegd, de nadelen uit grondexploitatie geven geen nadelig resultaat in de programmakosten, maar zorgen wel voor een lagere stand (verlaging € 6,8 miljoen) van de saldireserve.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van programmaresultaten en de afwijking ten opzichte van de dynamische begroting. De dynamische begroting wil zeggen de begroting met inachtneming van alle begrotingswijzigingen tot en met 31 december 2014.

Het gaat hier over de resultaten op programmaniveau na toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves. Het betreft nadelige saldi per programma. Alleen het programma Bestuur en Middelen kent een positief resultaat omdat hier de belastingopbrengsten en de gemeentefondsuitkering verantwoord wordt.

Voor de programma's met een afwijking groter dan € 250.000 wordt een korte toelichting gegeven.

Programma In € 1.000	dynamische begroting 2014	realisatie 2014	afwijking
Klimaat en Energie	5.855	5.547	308 V
Ruimte & cultuurhistorie	5.620	4.290	1.330 V
Wonen	15	567	552 N
Bestuur & Middelen	-263.023	-257.165	5.858 N
Zorg & Welzijn	58.226	56.851	1.375 V
Werk & Inkomen	36.887	29.590	7.297 V
Onderwijs	28.106	26.510	1.596 V
De overige programma's	123.727	123.707	20 V
	4.587 V	**10.103 V**	**5.516 V**

Programma Klimaat en energie

In dit programma is een eenmalig voordeel ontstaan door diverse oorzaken. Als meest in het oog springende oorzaak wordt de lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Particuliere Woningen vermeld. Aanvragers van deze subsidies kunnen gebruik maken van andere subsidieregelingen en hierdoor is de aanspraak op de gemeentelijke middelen lager uitgevallen. In de najaarsnota was dit positieve risico al gemeld.

Programma Ruimte en Cultuurhistorie

Het voordeel is nagenoeg geheel ontstaan door hogere legesopbrengsten van € 1,4 miljoen Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Wonen

Bij de voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente- effect zou optreden bij het verstrekken van startersleningen. Dit voordeel is weliswaar opgetreden, maar brengt geen programmavoordeel met zich mee. De rentevoor - en nadelen op startersleningen worden namelijk volgens afspraak verrekend met het fonds startersleningen. Het programma kent dus geen voordeel, wel is het fonds hoger dan was verwacht. Omdat het gemelde voordeel wel als programmavoordeel ten tijde van de voorjaarsnota was ingeboekt, levert het nu in de realisatie een (optisch) nadeel op.

Programma Bestuur en middelen

In het programma bestuur en middelen is een nadeel opgetreden van € 5,9 miljoen. In dit programma worden de gemeentefondsuitkering en de belastingheffingen verantwoord, maar zijn ook stelposten, financieringsresultaten, bedrijfsvoeringsresultaten en een post onvoorzien opgenomen. Hiermee geven we ook aan dat de afwijkingen zeer divers van aard zijn.
De gemeentefondsuitkering was in de najaarsnota al met bijna € 1,8 miljoen naar beneden bijgesteld op grond van een lagere uitkeringsfactor en negatieve bijstelling aan bijstandsontvangers. Na de najaarsnota heeft met terugwerkende kracht tot 2012 een bijstelling van de maatstaven plaatsgevonden waardoor de uitkering nog eens € 2,4 miljoen lager is uitgevallen. De belastingheffingen zijn ongeveer € 1,0 miljoen lager als gevolg van een arrest door de Hoge Raad waarin bepaald is dat verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien moeten worden, maar deels als woning. Verder is bij de begroting, op grond van ervaring, rekening gehouden met een voordelig rekeningresultaat. Hiervoor was een negatieve stelpost van € 1,8 miljoen op dit programma opgenomen. In de stadsrekening zorgt deze stelpost voor een nadelige afwijking van € 1,8 miljoen op dit programma.
Hiertegenover zijn er bij andere programma's voordelen opgetreden. Gebleken is dat het in eigen beheer regelen van het wethouderspensioen voordeliger is dan het verzekeren van wethouderspensioenen. De oude verzekeringen blijven wel bestaan, maar aanvullingen en nieuwe rechten worden in eigen beheer geregeld. De keuze eigen beheer heeft, door het vormen van een voorziening voor wethouderspensioenen, in 2014 tot een eenmalig nadeel geleid van € 1,2 miljoen.
Als voordeel leidt het niet gebruiken van de post onvoorzien tot een voordeel van € 0,4 miljoen. Verder zijn er nog diverse voor- en nadelen die geringer van omvang zijn en per saldo een nadeel hebben opgeleverd van ongeveer € 0,1 miljoen.

Programma Zorg en Welzijn

Het programma kent een voordeel van € 1,4 miljoen. Nadat in de najaarsnota een voordeel van ca. 1,8 miljoen op dit programma is gemeld, waarvan besloten is om dit als budget over te hevelen naar 2015 in verband met de voorziene problemen, heeft zich nu bij dezelfde onderdelen een extra onderuitputting gemanifesteerd tot een totaalbedrag van € 1,4 miljoen. Belangrijkste oorzaak is het achterblijven van de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. Gebruikelijker wijs valt het voordeel vrij in het rekeningresultaat. Bijzonderheid is dat we weten dat er tekorten op zullen treden in 2015. De nieuwe WMO taken zijn ingekocht op basis van het voorlopige rijksbudget januari 2014. De bij de septembercirculaire 2014 gepubliceerde definitieve budgetten 2015 lieten echter een neerwaartse bijstelling zien van € 2,0 miljoen. Deze bijstelling hebben we deels kunnen oplossen, maar voor € 1,3 miljoen niet. In 2015 worden we daarom geconfronteerd met een tekort van € 1,3 miljoen op de Wmo. In het Coalitieakkoord is de bestemmingsreserve Wmo - jeugd opgenomen (formeel ingesteld in de stadsbegroting 2015) waar vrijvallende middelen binnen zorg en welzijn worden vastgehouden en incidentele tekorten uit worden opgevangen. Omdat het doel van de reserve, de beschikbare overtollige middelen en de wetenschap dat er een tekort zal zijn op de WMO taken hier bij elkaar komen, stellen wij voor om het overschot van € 1.374.000 uit het programma Zorg en Welzijn toe te voegen aan de bestemmingsreserve Wmo- jeugd.

Programma werk en inkomen

Het voordeel op het programma werk en inkomen is voor het grootste deel incidenteel. De uitkeringen worden voor een groot deel gedekt door een rijksbudget. Nu is dat een vastgesteld budget en voor- en nadelen vallen binnen het programma. In het verleden ontvingen we een bijdrage van het rijk op basis van verstrekte uitkeringen waarop terugontvangsten van uitkeringsgerechtigden in mindering werden gebracht. Toen de regeling door het rijk gewijzigd is, hebben wij een bedrag gereserveerd voor het geval wij de terugontvangende van oude

bijstandsdebiteuren alsnog aan het rijk terug zouden moeten betalen. Deze post staat inmiddels zolang gereserveerd dat wij van mening zijn dat we deze post vrij kunnen laten vallen. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 2,7 miljoen. Wanneer wij van de bijstandsgerechtigden geld terugvorderen, is de praktijk dat niet alle gelden terugkomen. Hier houden wij rekening mee door het opnemen van een voorziening dubieuze debiteuren. Tot 2014 werd rekening gehouden met een percentage oninbaar van 52%. Het blijkt echter dat door verschillende oorzaken, onder meer een sterk incassobeleid (proberen het geld binnen te krijgen) en streng voor de deurbeleid bij het verstrekken van de uitkering (dan hoeft er ook minder teruggevorderd te worden)het percentage teruggebracht kan worden naar 46% oninbaar. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 2 miljoen.
Verder hebben we € 2,7 miljoen minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt dan het budget wat we hiervoor van het Rijk ontvingen. Verdere verschillen op dit programma zijn gering van omvang.

Programma Onderwijs

Het voordeel op het programma onderwijs is bijna helemaal ontstaan door een vrijval van een schuld aan het Rijk. Vorig jaar dachten we nog dat deze gelden terugbetaald moesten worden, maar dit jaar is gebleken dat we deze mogen houden en daarmee valt dit bedrag vrij.

ANALYSE VERMOGENSPOSITIE

De vermogenspositie van de gemeente Nijmegen wordt bepaald door de stand van het eigen vermogen ultimo boekjaar. In de balans wordt inzicht gegeven in de mutaties binnen het eigen vermogen. Mutaties in het eigen vermogen worden verwerkt aan de hand van raadsbesluiten. Het eigen vermogen bestaat uit:

	31-12-2014	31-12-2013
Algemene reserve	68.572	62.369
Bestemmingsreserve	9.783	16.552
Rekeningresultaat	10.103	717
Totaal	**88.458**	**79.638**

Het eigen vermogen is ten opzichte van 2013 toegenomen met € 8,8 miljoen toegenomen tot bijna € 88,5 miljoen. Een belangrijke toename wordt veroorzaakt door het rekeningresultaat van € 10,1 miljoen.

ANALYSE WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Het gewenste weerstandsvermogen wordt berekend met behulp van ons risicobeheersingssysteem.
De afspraken rondom zekerheidspercentages en risicobeheersing hebben wij vastgelegd in de kadernota "risicomanagement en weerstandsvermogen" Wij kunnen met 80% zekerheid zeggen dat wij om de risico's van zowel de programma's (€ 14,6 miljoen) als van de planexploitaties (€ 66,3 miljoen) af te dekken een weerstandsvermogen nodig hebben van € 80,9 miljoen.

Op dit moment is de saldireserve nog niet van voldoende omvang om alle risico's af te dekken.
In de hierna volgende grafiek is echter aangegeven hoe de saldireserve zich in de loop van de tijd ontwikkelt. Bijzonderheid bij de optelsom van begrotingsrisico's (€ 14,6 miljoen) en planexploitatierisico's (€ 66,3 miljoen) is de verschillende spreiding in de tijd. De planexploitaties hebben een horizon die zo'n 15 jaar verder kan liggen, bijvoorbeeld de oplevering van de Waalsprong is nu berekend op 2028/2029. De bijsturingsmogelijkheden en externe invloeden op het risicoprofiel zijn voor planexploitaties dan ook veel groter dan van de programmarisico's. Dat is dan ook de reden dat wij het verantwoord achten om een groeipad voor de saldireserve uit te stippelen, zodat de saldireserve op termijn en overeenkomstig afspraak met uw raad uiterlijk 2018 op niveau is om alle risico's af te kunnen dekken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Ook willen wij u nog een bijzonderheid bij de analyse van het weerstandsvermogen meegeven. Voor dekking van toekomstige verliezen in de planexploitaties zijn voorzieningen gevormd. Voorzieningen worden gevormd door het nemen van verliezen en deze bedragen opzij te zetten in een voorziening. Mocht op termijn blijken dat de verwachte verliezen zich positief ontwikkelen, dan vallen deze bedragen weer vrij. Populair gezegd hebben we naast de spaarpot die saldireserve heet, nog een andere spaarpot in de vorm van voorzieningen (€ 70,4 miljoen eind 2014) Alleen heeft deze laatste spaarpot een stevig slot en mag enkel en alleen besteed worden om de verliezen in planexploitaties op te vangen.

Bij de herziening van de planexploitaties wordt gekeken welke risico's zich voor kunnen doen, (risicoprofiel € 66,3 miljoen) welke verliezen er verwacht worden (verliesvoorziening € 70,4 miljoen), maar ook kan het voorkomen dat er een winstverwachting is. Volgens de spelregels van winstnemen bij planexploitaties wordt winst pas genomen op het moment dat er feitelijk "geld in de pot "zit. We weten al langer dat er winst aan gaat komen, maar daar doen we pas iets mee op het moment van winstuitkering. Datzelfde geldt voor de winstuitkering door een verbonden partij. Op dat moment wordt de winst in de prognose van de saldireserve opgenomen.
De bijzonderheid van de risicomeldingen is dat risico's onmiddellijk een claim op de saldireserve leggen, terwijl ze niet onmiddellijk en tegelijkertijd zullen optreden, terwijl winstverwachtingen, die met een grote mate van zekerheid worden verwacht pas in de toekomst genomen worden. In het licht van het voorzichtigheidsprincipe is dat een goede zaak. Het lijkt echter wel reëel om bij de omvang van het benodigd weerstandsvermogen, nu al rekening te houden met de winstverwachtingen.(winstverwachtingen uit te keren in de periode 2015 tot 2027 ruim € 15 miljoen)

De grafiek laat de verwachte ontwikkeling van de Saldireserve zien.

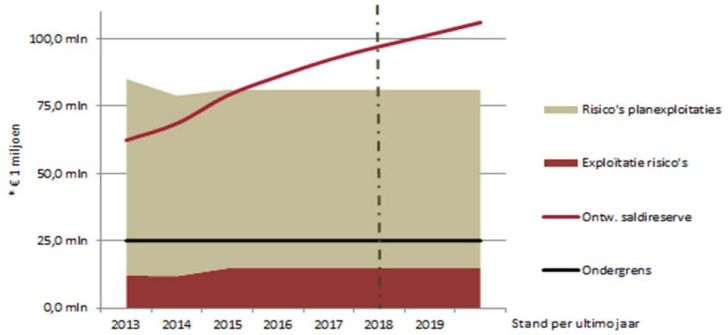

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
Volgens afspraak met uw Raad is de gewenste doelstelling van verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen 1,0. Tevens is de afspraak gemaakt dat deze stand bereikt zal zijn in 2018. Die ratio is eind 2014 nog niet bereikt. De risico's zijn hoger dan de beschikbare saldireserve en hiermee komt de ratio eind 2014 neer op 0,85. Wanneer we echter het rekeningresultaat 2014, waarover bij vaststellen van deze rekening nog besloten moet worden, bij de saldireserve eind 2014 optellen dan is de gewenste ratio al bijna bereikt. In het bovenstaande overzicht is het rekeningresultaat 2014 in de prognose 2015 van de saldireserve verwerkt.
Bij deze berekening moeten nog wel wat kanttekeningen gemaakt worden. Wij hebben op een serieuze manier werk gemaakt van onze risico-inventarisatie en daarmee is het risicoprofiel goed onderbouwd, MAAR: van de geduide programmarisico's is bijvoorbeeld het risico op BUIG zodanig dat het zich al heel snel en tot forse omvang kan manifesteren. Ook de risico's bij planexploitaties zijn zodanig dat wanneer een risico bewaarheid wordt, de effecten groot zijn. Hier lopen nog wat discussies met diverse partijen. Deze discussies zijn in een zodanig stadium dat verliesnemen prematuur is, maar een waarschuwing wel op zijn plaats is.
De conclusie is dat er voorzichtige positieve bewegingen te onderkennen zijn, maar dat deze nog zo broos zijn, dat inzetten hiervan niet verantwoord wordt geacht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VOORSTEL TOT BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

resultaat 2014		
werkelijke uitgaven 2014	794.877	
werkelijke inkomsten 2014	803.695	
Saldo van baten en lasten	8.818	V
reservemutaties volgens dynamische begroting (onttrekking uit reserves)	5.974	N
resultaat na reservemutaties begroting	2.844	V
mutaties volgens reeds genomen besluiten		
a. effecten VGP raadsbesluit 18 maart 2015 uit saldireserve	6.832	V
b. onttrekking uit de reserve focus citymarketing	254	V
c. hogere onttrekking uit de reserve gesubsidieerde arbeid	607	V
d. lagere storting 1% regeling beeldende kunst	-208	N
e .ISV gelden minder uit de bestemmingsreserve ISV	-72	N
f. minder uit de reserve bereikbaarheidsfonds	-153	N
resultaat na reservemutaties besluitvorming over 2014	**10.103**	**V**
Winstbestemmingsvoorstel		
Voordeel Z&W storten in de bestemmingsreserve WMo en jeugd	1.374	
Restant voordelig saldo storten in de saldireserve	8.729	
	10.103	**V**

Toelichting op mutaties volgens besluitvorming

a. De VGP is op 18 maart door de Raad vastgesteld. Hierin zijn verliezen op grondexploitaties opgenomen, maar ook nog een winstname op een aantal projecten. Per saldo is er een bedrag van € 5,3 miljoen ten laste van de saldireserve gebracht. Aangezien in de dynamische begroting een storting in de saldireserve was geraamd, heeft vaststelling van de VGP uiteindelijk geleid tot de genoemde correctie van € 6,8 miljoen.

b. tot en met f. Er zijn een aantal bestemmingsreserves waarbij de regels zodanig zijn, dat pas na afloop van het jaar bepaald kan worden of er een toevoeging dan wel onttrekking aan deze reserves gedaan moet worden en tot welk bedrag. In de begroting wordt een zo goed mogelijke schatting gedaan van de mutaties in de reserve, maar pas bij het opmaken van de rekening kan het definitieve bedrag worden bepaald. De hier vermelde mutaties zijn geheel conform de door de Raad vastgestelde spelregels van de betreffende reserve.

Winstbestemmingsvoorstel:
Zoals hierboven bij de toelichting op het programma Zorg en Welzijn is aangegeven, wordt voorgesteld om het voordeel op het programma Zorg en Welzijn in de reserve Wmo en jeugd te storten in verband met het tekort in het budget 2015 voor de reeds aangegane WMO contracten.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

WAAR KWAM HET GELD IN 2014 VANDAAN?

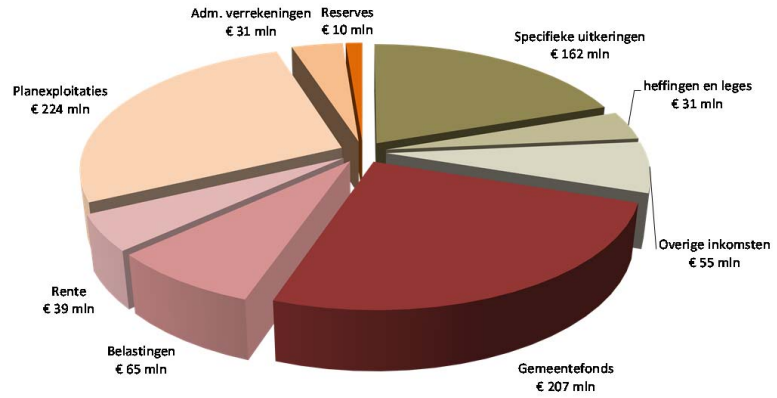

Gemeentefonds € 207 miljoen
De belangrijkste inkomstenbron is het Gemeentefonds. Via dat fonds geeft het Rijk aan de gemeente middelen om de gemeentelijke taken uit te kunnen voeren. De keuze hoe de gemeente dit geld besteedt, is aan de gemeenteraad.

Specifieke uitkeringen € 162 miljoen
Van diverse Ministeries krijgen we geld voor speciale taken en projecten. Dit geld is specifiek bestemd voor het aangegeven doel en kan niet aan iets anders worden besteed. De bijdrage voor het verstrekken van uitkeringen in het kader van de Wet Werk en Bijstand (Wwb) en de bijdrage voor de WSW maken het grootste deel uit van dit bedrag. Ook provinciale subsidies zijn onder specifieke uitkeringen meegenomen.

Belastingen en heffingen € 96 miljoen
De belangrijkste eigen belastingen van de gemeente zijn de OZB, de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing. Daarnaast zijn er allerlei heffingen en leges, waarvan de bouwleges de grootste is.

Planexploitaties € 224 miljoen
Planexploitaties zijn grote, meerjarige ontwikkelingsprojecten, waarvoor de gemeenteraad een aparte begroting vaststelt voor de hele looptijd van het project. De boekhoudregels schrijven voor dat ook van planexploitaties de baten en lasten van het betreffende jaar in de Stadsbegroting worden opgenomen.

Rente en winstuitkeringen € 39 miljoen
Onder deze categorie rekenen we de rente op onze reserves, toegerekende rente op onze investeringen, rente op uitgezette leningen en de dividenden.

Reserves € 10 miljoen
Uit bestemmingsreserves en uit de saldireserve worden soms – bij raadsbesluit – bedragen gehaald als dekking voor de begroting. Dat is per definitie tijdelijke dekking. Bij de lasten zal blijken dat er ook weer bedragen ín de reserves worden gestort.

Administratieve verrekening € 31 miljoen
Soms worden binnen de rekening bedragen verrekend tussen producten. Bijvoorbeeld de huren van sportaccommodaties, die binnenkomen bij beheer vastgoed en van daaruit overgeboekt worden naar het programma Sport. Om te voorkomen dat die bedragen dubbel worden geteld, krijgen ze een apart kenmerk mee.

WAAR GING HET GELD IN 2014 NAARTOE?

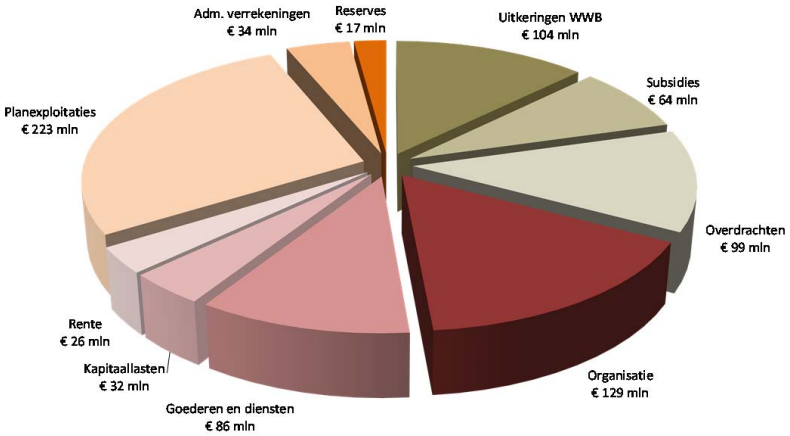

Organisatie € 129 miljoen
De totale kosten van de gemeentelijke organisatie bedragen € 129 miljoen. Daarin zitten de personeelskosten van ambtenaren en bestuurders plus alle andere kosten die de eigen organisatie nodig heeft om te kunnen functioneren, exclusief de organisatiekosten die bij de planexploitaties en investeringen terecht komen.

Kapitaallasten € 32 miljoen
Kapitaallasten bestaan uit de rente en de aflossing van investeringen. Het gaat hier om de kapitaallasten voor beleidsinvesteringen die op de programma's worden geboekt.

Goederen en diensten € 86 miljoen
Onder goederen en diensten wordt alles geboekt wat anderen tegen betaling in onze opdracht uitvoeren of leveren. Bijna 80% van het totale bedrag komt voor rekening van de programma's Werk & Inkomen, Openbare ruimte, Mobiliteit en Facilitaire diensten. Dan gaat het om trajecten voor uitstroom en participatie, het contract met de DAR, onderhoud aan wegen en aan openbaar groen en beheer en onderhoud van accommodaties.

Planexploitaties € 223 miljoen
Zoals we bij de baten schreven, schrijven de boekhoudregels voor dat van planexploitaties de baten en lasten van het betreffende jaar in de Stadsbegroting worden opgenomen.

Rente € 26 miljoen
Schreven we bij de baten dat we rente ontvangen op onze reserves, tegelijkertijd betalen we rente op onze leningen. In het treasurybeleid wordt steeds geprobeerd een zo gunstig mogelijke financiering te behalen. De rente op onze reserves dient als voeding voor de saldireserve.

Reserves € 17 miljoen
Reserves zijn net als een spaarpot. Als er geld over is, gaat dat naar de reserves. En als er –tijdelijk – extra geld nodig is, kan dat weer uit de reserves worden gehaald. Voor beide is altijd een uitdrukkelijk raadsbesluit nodig. Hier, aan de lastenkant, staan de middelen die we in de reserve storten.
De saldireserve dient als buffer voor de risico's in de lopende begroting. De andere reserves zijn bestemmingsreserves: ze zijn ingericht met een bepaald doel. Als de Raad dat doel laat vervallen, kunnen de middelen worden toegevoegd aan de saldireserve.

Administratieve verrekening € 34 miljoen
Net als bij de baten staan hier de interne verrekeningen apart opgenomen.

Uitkeringen Wwb € 104 miljoen
De lasten van de feitelijke Wwb-uitkeringen zijn € 104 miljoen geweest.

Subsidies € 64 miljoen
Subsidies zijn middelen die wij aan andere organisaties geven die activiteiten voor Nijmeegse burgers uitvoeren.

Overdrachten € 99 miljoen
Onder overdrachten zitten middelen die wij aan andere organisaties of individuen geven maar die niet tot de subsidies of de Wwb-uitkeringen behoren. De grote overdrachten zijn Wmo verstrekkingen, minimabeleid, regionale brandweer en trajecten binnen het product werk.

BEZUINIGINGEN

Bij deze jaarrekening wordt gerapporteerd over de verdere afwikkeling in het jaar 2014 van de bezuinigingen naar de stand van 31 december 2014. Tevens wordt kort teruggekeken naar de invulling van de bezuinigingen in het afgelopen jaar.
Het beeld is dat de invulling in 2014 goed is verlopen. De opgave voor 2014 bedroeg totaal € 7,2 miljoen. Dit bedrag kunnen we nu bijna volledig gereed melden.
Bij de Voorjaarsnota meldden we € 4,4 miljoen, vervolgens in de Najaarsnota aanvullend € 2 miljoen. En nu bij de Jaarrekening komt daar nog eens € 0,7 miljoen bij. In de paragraaf bedrijfsvoering gaan we uitgebreid in op het ontstaan van de bezuinigingen en de invulling hiervan. Voor deze nadere detaillering verwijzen wij u dan ook naar deze paragraaf.

KOSTENPLAATSRESULTAAT 2014

Om de gemeente als organisatie te laten functioneren moeten er kosten worden gemaakt in de sfeer van de bedrijfsvoering. Denk hierbij aan personeelskosten, inhuur, huisvestingskosten en overige apparaatskosten. Deze kosten worden verdeeld over de beleidsprogramma's, de investeringen en de grondexploitaties.
Op de bedrijfsvoering wordt altijd strak gestuurd, zodat de uitvoering binnen de toegestane budgetten plaatsvindt op een, zo efficiënt mogelijke wijze. Strakke sturing is nodig omdat deze budgetten fors onder druk staan door oude en nieuwe bezuinigingen .In 2014 is een nadelig kostenplaatsresultaat ontstaan van ongeveer € 4 ton. Gezien de totale omvang van uitgaven voor de organisatie namelijk bijna € 150 miljoen is dit een afwijking van nog geen 0,3%.

PERSONEELSKOSTEN EN FORMATIE

De loonkosten maken een belangrijk onderdeel uit van de uitgaven van de gemeente. Onderstaand geven wij aan welke lasten geraamd waren en wat is uitgegeven, afgezet tegen vorig jaar en in relatie gebracht met de formatie. Bij de Fte's is de begrote, toegestane formatie naast de gerealiseerde formatie gezet.

In deze tabel staat weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de begroting over de jaren 2013 en 2014.

bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot	Fte begroot 31-12	Fte werkelijk 31-12	Boventalligen	Vacatures
2013	103.803	109.285	-5.482	1.608	1.488	43	163
2014	101.079	98.811	-2.268	1.562	1.475	33	120
Gemiddeld in 2014				1.568	1.478	29	119

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Zowel de begroting als de realisatie is afgenomen ten opzichte van 2013. Bij de realisatie veroorzaakt het vertrek van een aantal medewerkers eind 2013 op grond van het vertrekarrangement een verlaging van de loonsom. Hoewel een deel van de vacatures opgevuld is, is ook een aantal vacatures ingevuld door inhuurkrachten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de zogenoemde flexibele schil. Verder zijn er enkele vacatures niet vervuld in het kader van de bezuinigingen die ingevuld moeten worden.

Bestuursagenda

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

Algemeen

Binnen dit programma worden de wettelijke taken van burgerzaken uitgevoerd en de telefonische dienstverlening via 14024. Wij zorgen voor een snelle en zorgvuldige afhandeling van al onze klantcontacten.

Wat hebben we bereikt?

We hebben ervoor gezorgd dat onze klanten tijdig en goed werden geholpen aan de balies en de telefoon.
We realiseerden een telefonische bereikbaarheid die verschilt met de realisatie van 2013. Dit wordt veroorzaakt door een stijgend aanbod van complexe vragen op het zorgdomein. De gespreksduur en wachttijd namen toe. Het totaal aantal telefoontjes is, ondanks de afname van het aantal gesprekken over de omgevingsvergunning, stabiel gebleven ten opzichte van 2013.

Het waarderingscijfer voor de dienstverlening in de Stadswinkel is een 8,3. Dit cijfer is hoger dan in 2013, maar door een andere onderzoeksmethode niet vergelijkbaar. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) werd door de klant hoog gewaardeerd.

Wij hielpen 85% van onze klanten binnen 15 minuten. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe ten opzichte van 2013.

Het Rijk heeft de termijn voor de modernisering van de bevolkingsadministratie (operatie Basisregistratie Personen e-overheid) verlengd van eind 2016 naar eind 2018**.** In opdracht van het ministerie van BZK wordt de Gemeentelijke Basisadministratie vervangen. Daarvoor in de plaats komt de Basisregistratie Personen die sneller en plaats-onafhankelijk werken mogelijk maakt. De BRP bevat persoonsgegevens van zowel alle ingezetenen van Nederland als van de niet-ingezetenen. We werken samen met de regio om deze modernisering in te voeren.

Onze gemeentelijke basisregistratie personen voldoet aan de wettelijke vereisten en werd continue geactualiseerd.

De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn **administratief** afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. De overige post wordt door de proceseigenaren zelf gemeten in hun processysteem.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tijdige (binnen wettelijke termijn) afhandeling ontvangen berichten	78%	90%	58%
1.2 Telefonische bereikbaarheid 14024 80% < 30 seconden	79%< 30 sec.	80% < 30 sec.	74,33%

Zorgvuldige, tijdige, klantgerichte dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Cijfer dienstverlening Burgerzaken	7,9	7,5	8,3
2.2 Wachttijd Burgerzaken 80% < 15 minuten	85,3% < 15 min	80% < 15 min.	85%
2.3 Wachttijden klanten Burgerzaken vrije inloop gem. 15 minuten	12,2 min	15 min.	13,5 min.
2.4 Wachttijd klanten Burgerzaken op afspraak gem. 5 minuten	5,3 min	5 min.	6,2 min.

Financiën

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Veiligheid

Algemeen

De veiligheid in een stad is het resultaat van de sociale, fysieke en economische ontwikkeling van de maatschappij. Sturing is dan ook complex. De gemeente heeft slechts invloed op een beperkt aantal factoren en kan alleen proberen deze positief te beïnvloeden, met name door domeinen te verbinden en budgetten te koppelen.

De kern van een succesvol lokaal veiligheidsbeleid ligt in de samenwerking die we met de maatschappelijke partners organiseren. Is die samenwerking goed, dan worden de partners ook effectief in stelling gebracht om de gewenste resultaten te boeken. Een goede en effectieve samenwerking is dan ook ons belangrijkste doel. Vanuit het programma Veiligheid stimuleren we daarom de multidisciplinaire samenwerking op de terreinen sociale en fysieke veiligheid in Nijmegen, met de gemeente als regisseur van die samenwerking.
Verder adviseren we het gemeentebestuur over de ontwikkelingen op het veiligheidsdomein. Daarnaast adviseren en ondersteunen we de burgemeester bij zijn wettelijke bevoegdheden voor de openbare orde en veiligheid. Ook zijn we verantwoordelijk voor de vergunningverlening op basis van de APV (met name evenementen) en de Bijzondere Wetten (Drank- en Horecawet, prostitutie en kansspelen).

Wat hebben we bereikt?

Op het sociale veiligheidsdomein staat de aanpak van veelvoorkomende criminaliteit en ernstige overlast centraal. Dat vraagt intensieve samenwerking tussen gemeente, strafrechtpartners, zorg- en hulpverleners en soms ook de burger. In het Veiligheidshuis hebben we die samenwerking succesvol opgebouwd en bevinden we ons in een positie waarin we dicht op alle relevante informatie zitten en snel kunnen bijsturen. Het Veiligheidshuis is dan ook de kern van ons sociale veiligheidsbeleid. Bij veel partners - justitie en politie, maar ook jeugdzorg – vinden overigens ingrijpende veranderingen plaats, waardoor het voortdurende aandacht vraagt om de resultaten die we in het Veiligheidshuis boeken vast te blijven houden.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat politie en toezichthouders zichtbaar aanwezig zijn. Daarop hebben we vooral geïnvesteerd door de inzet van straatcoaches en Veiliger Wijkteams (VWT's). Zij zoeken het contact met wijkbewoners en investeren in communicatie en onderling vertrouwen. VWT's zijn een samenwerking tussen politie en Bureau Toezicht & Handhaving op wijkniveau, actief in de wijken Hatert, Meijhorst en Neerbosch-Oost/Heseveld. Verder werken we ook aan een aantal zelfstandige veiligheidsprojecten, zoals tijdelijk cameratoezicht, woninginbraakpreventie en buurtbemiddeling.

Op het fysieke veiligheidsdomein leggen we veel nadruk op het bevorderen van naleefstrategieën. Die kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de reductie van de gevolgen van incidenten. Met de vorming van de regionale brandweer en van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is krachtig geïnvesteerd in kosteneffectiviteit (brandweer) en kwaliteit van de vergunning- en handhavingsprocessen (ODRN). Op basis van de Stadsvisie 2020 zijn we op het fysieke veiligheidsdomein de uitdaging aangegaan om meer te handelen vanuit het vertrouwen in de burger. Een beter risicobewustzijn, meer eigen verantwoordelijkheid en als gevolg daarvan een (pro)actief naleefgedrag zijn de ankers voor het voorkomen van incidenten. Dat heeft geleid tot het afslanken van het vergunningsproces voor de evenementen. Ook de vraagstukken rondom Tijdelijk Anders Bestemmen (TAB-)projecten benaderen we vanuit dit uitgangspunt. Daarbij zorgen we voor een goede verbinding met de uitgangspunten van het programma Dienstverlening.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
1.1 Voelt zich vaak onveilig (in het algemeen)	2,5%	<4%	nb
1.2 Voelt zich soms/vaak/zelden onveilig	17,7%	<36%	nb
1.3 Voelt zich vaak onveilig in de buurt	2,5%	4%	nb

Reductie van het aantal incidenten	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
2.1 Aangiften bij de politie	14.130	<16.500	12.247
2.2 Meldingen bij de brandweer	1.1382	<1.816	1.351

Het gevoel van onveiligheid wordt in Nijmegen tweejaarlijks gemeten. De cijfers voor 2013 zijn gebaseerd op de landelijke Veiligheidsmonitor (indicator 1.1.) en onze eigen Burgerpeiling (indicatoren 1.2 en 1.3). Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd. De laatste jaren zien we een gunstige ontwikkeling ten aanzien van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger.

Het aantal aangiften bij de politie is significant gedaald ten opzichte van 2013 en ligt daarmee ook substantieel onder de doelstelling. Over het algemeen dalen de cijfers in alle aangiftecategorieën, maar de grootste daling zien we bij woninginbraken (- 492), diefstal uit/vanaf voertuigen (- 540) en diefstal (brom- en snor)fietsen (- 359). Met het aantal meldingen bij de brandweer scoren we significant gunstig ten opzichte van de doelstelling. Vanaf het begin van dit decennium zien we een flinke daling van het aantal meldingen: van 1766 in 2010 naar 1351 in 2014.

Financiën

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**
Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Het programma Veiligheid sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Dit resultaat is vrijwel geheel behaald op het product Organisatie van de Rampenbestrijding.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

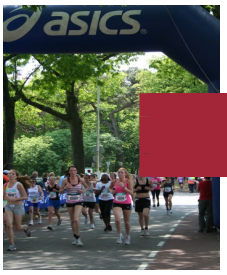

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

Algemeen

In dit programma wordt door promotie van de stad, coördinatie van het evenementenbeleid, belangenbehartiging en lobby voor de stad en deelname aan stedelijke netwerken gewerkt aan versterking van ons vestigingsklimaat. We streven naar betrokkenheid van provincie, Rijk en Europa bij Nijmeegse plannen en ambities, zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Door de naam en faam van Nijmegen nationaal en internationaal onder de aandacht te brengen, onder andere met onze evenementen, bevorderen we dat anderen graag met ons geassocieerd worden. We blijven Nijmegen als oudste stad en als innovatieve kennisstad promoten met aandacht voor ons aanbod aan (loop)sport, cultuur, groen en met name voor de grote projecten en voor Nijmegen omarmt de Waal. We participeren actief in netwerken, lokaal, regionaal, nationaal en internationaal en houden daarbij contact met onze kennisinstellingen en topbedrijven.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 werd de kadernota Europa ‘Onbegrensd en Onbevangen’ door de Raad vastgesteld. In het verlengde daarvan hebben we in samenspraak met de delegatie van de Raad in de Euregioraad de Strategische Agenda van de Euregio behandeld en beïnvloed. Met de andere steden in Overijssel en Gelderland en met de twee provinciale overheden in het Landsdeel Oost hebben we actief gewerkt aan het opstellen van een Operationeel Programma EFRO 2015-2020, dat in 2014 is vastgesteld door de Europese Commissie. Het accent van dit programma ligt op innovatie en duurzaamheid; ook in de komende 7 jaar kunnen we projecten voor financiering aandragen. In de Euregio hebben we het initiatief genomen voor een versterkte samenwerking met de grootste Duitse stad: Duisburg.

In 2014 hebben we de samenwerking met de provincie Gelderland geïntensiveerd in bestuurlijke en ambtelijke overleggen rondom het provinciale stedenbeleid. Nijmegen was vooral actief in het bouwen van samenwerking tussen de vier grote steden en de provincie (GelreStad), maar ook als één van de acht Gelderse steden waarmee de provincie Stadscontracten heeft afgesloten. Nijmegen heeft via de Robuuste Investeringsimpuls van de provincie en uit verschillende provinciale programma's steun ontvangen voor meerdere projecten en stedelijke instellingen, zoals voor de renovatie van De Vereniging en het sleutelproject Waalsprong

Nijmegen heeft met Delft en Leiden en de VSNU het initiatief genomen om het netwerk Kennissteden (steden met een universiteit) nieuw leven in te blazen, wat in 2015 moet leiden tot een actieve deelname aan het debat rondom de "Agenda Stad" van het Rijk. Langs deze weg lobbyen we actief voor de kennis- en studentenstad Nijmegen. Dat gaat van stimulering van kennisvalorisatie tot het bevorderen van OV en studentenhuisvesting.

In 2014 hebben we in goed overleg met de raadsdelegatie in de Stadsregioraad doorgewerkt aan de toekomst van de stadsregionale samenwerking na het opheffen van de Wgr-plusstatus. De intrekkingswet is eind 2014 door de Eerste Kamer goedgekeurd. Eind 2014 werd door de burgemeesters van Nijmegen en Arnhem een voorstel aan de 19 gemeenten in het gebied voorgelegd dat de instelling in 2015 beoogt van een Gemeenschappelijk Orgaan (de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling) op het vlak van economie, mobiliteit en wonen en een Triple Helixorganisatie, mits daartoe voldoende regionaal draagvlak bestaat.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In de G32 en in de VNG waren we in 2014 actief om tegenspel te bieden aan het Rijk bij het doorvoeren van de decentralisaties in het sociale domein en de daarmee gepaard gaande bezuinigingen. In het Rijk van Nijmegen hebben we in 2013, anticiperend op die decentralisaties, het overleg geïnitieerd en begeleid met acht buurgemeenten voor het opzetten van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling. De eerste module is uitgewerkt rondom het werkbedrijf. In de verdere uitwerking in 2014 hebben we met name aandacht gegeven aan de democratische legitimatie van deze MGR middels een agendacommissie waar raadsleden zitting in hebben.

In 2014 hebben we in samenwerking met universiteit en NXP met succes de uitreiking voorbereid van de derde Vrede van Nijmegen Penning aan mevrouw Nelie Kroes, oud-Eurocommissaris.

In 2014 vond wederom een groot aantal evenementen plaats in Nijmegen. Naast onze evenementen die jaarlijks terugkomen (o.a. de vierdaagse, grote popconcerten, kleinere festivals en de hardloopevenementen), was de herdenking van Operatie Market Garden – die in september exact 70 jaar geleden plaatsvond – een blikvanger in de landelijke media. De dijkteruglegging krijgt in toenemende mate aandacht, o.a. via steeds meer werkbezoeken van overheidsdelegaties uit binnen- en buitenland.

Financiën

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Coordinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coordinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Het programma sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,02 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,6 %.

Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- bij *de stedenbanden* is nog eenmalig een geringe onderuitputting omdat het werkbezoek Gaziantep verplaatst is naar 2015 en de cie. Gaziantep minder subsidieaanvragen heeft ingediend. Gegeven de afbouw van de stedenbanden in de coalitieperiode zal dit vanaf 2015 niet meer optreden.
- Op het product *coördinatie evenementen beleid* doet zich een geringe overschrijding voor vanwege extra capaciteitsinzet en inzet op communicatie.
- door het technisch niet adequaat begroten van de geprognotiseerde uitgaven bij de NJN van *focus citymarketing*, product promotie, is er een overschrijding van afgerond € 0,3 miljoen. De bestedingen zijn geheel conform het door de Raad en B&W vastgestelde meerjaren- bestedingenplan. (Zie de corresponderende baten bij het product Internationale samenwerking & public affairs en zie de toelichting bij Begrotingsrechtmatigheid). Het leeuwendeel van de bestedingen betreffen Market garden en de Vrede van Nijmegen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Conform het door de Raad vastgestelde meerjaren bestedingenplan *focus citymarketing* worden de uitgaven geëgaliseerd door middel van de door de Raad vastgestelde reserve focus citymarketing. De onttrekking uit de reserve wordt technisch geboekt op het deelproduct *mutatie reserves* dat een onderdeel is van het product internationale samenwerking & public affairs
- Op het product promotie zelf is een gering voordeel vanwege externe ontvangsten. Deze externe ontvangsten maken ook deel uit van het vastgestelde uitvoeringsprogramma citymarketing 2013-2014. Aangezien de externe ontvangsten niet altijd gelijke tred houden in enig jaar met de corresponderende uitgaven, kan er in een boekjaar een afwijking optreden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

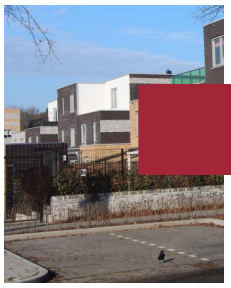

Programma Wonen

Algemeen

In een land met krimpende en groeiende regio's is Nijmegen één van de steden die de komende jaren bevolkingsgroei zal kennen. De woningvraag die hier mee samenhangt moet worden ingevuld. Dat betekent een forse woningbouwopgave. We willen daarbij een ongedeelde stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op wijkniveau. Andere taakvelden zijn de aanpak van kwaliteitsachterstanden van delen van de bestaande woningvoorraad met renovatie sloop en vervangende nieuwbouw, de verduurzaming van woningen en de huisvesting van specifieke doelgroepen met een inhaalslag op het gebied van wonen en zorg. Vrijkomende woonruimte in de schaarse voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld, scheefwonen willen we tegengaan. De effecten van het woonruimteverdelingsbeleid worden gemonitord. De gevolgen van de economische recessie lijken we achter ons te laten. In 2014 vertoonde de koopmarkt herstel, de prijsdaling is gestopt en het aantal transacties neemt toe. In de huursector is sprake van stijgende huren en stagnerende inkomens van huurders . Betaalbaarheid staat daarmee weer op de agenda. Het programma is voor realisatie afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties, zorginstellingen , instellingen voor hoger onderwijs en andere overheden. In dat netwerk sturen wij actief door het vaststellen van ambities, overleg en afspraken. Het programma Wonen kent een sterke relatie met de programma's Ruimte & Cultuurhistorie, Klimaat & Energie en Zorg & Welzijn.

Wat hebben we bereikt?

- In 2014 zijn in totaal 713 woningen opgeleverd. Dat is opnieuw een goed resultaat. Het aantal opgeleverde woningen is 100 meer dan destijds begroot. Het effect van het herstel van de koopmarkt op de productie zal pas na 2014 zichtbaar zijn. De productie bestond voor het grootste deel uit goedkope huurwoningen (391), o.a. Malvert maisonettes, voorzieningenhart Waterkwartier, Onder Onnes en Lentseveld. Het grootse deel van de productie is in de Waalsprong gerealiseerd, 420 woningen. Daarvan zijn 61 kavels voor zelfbouwers. Daarmee levert zelfbouw 19% van de totale kavelverkoop in 2014 in de Waalsprong, en 25% van de omzet in euro's.
- Door vertraging in de herstructurering (Rozenbuurt, Wolfskuil) zijn er minder woningen gesloopt.
- Voor studenten zijn in 2014 totaal 519 eenheden gerealiseerd. Het grootste en meest in het oog springende project was de realisatie van het complex Talia, 354 eenheden van de SSHN boven het nieuwe Doornroosje bij Nijmegen CS. De gezamenlijke kamercampagne van SSHN, HAN en Radboud Universiteit heeft in 2014 199 extra kamers opgeleverd. Vanwege afnemende acceptatie van kamerverhuur in een aantal delen van de stad is er in overleg met het platform Kamerbreed, dat de overlast van kamerverhuur wil tegengaan, en de studentenvakbond AKKU een notitie met beleidsvarianten opgesteld. De oude raad heeft aanpak van dit dossier aan de nieuwe raad overgelaten.
- Op het terrein van wonen en zorg zijn er 50 woningen en 44 eenheden opgeleverd. Het gaat om de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en aan de Tollensstraat. Dit is minder dan de 135 die begroot waren De grote transities in de zorg maakten partijen terughoudend om te investeren. Hierdoor vertraagt planvorming en realisatie. Dit moet veranderen om gelijke tred te houden met de vergrijzing.
- De uitvoering van de woonruimteverdeling voor mensen met een zorgbehoefte verliep in 2014 zonder grote problemen. De slaagkansen van de verschillende doelgroepen zijn vrij constant door de jaren heen. 20% van

het verdeelde aantal woningen ging via loting. We hebben in regionaal verband gewerkt aan een noodzakelijke aanpassing van de regionale huisvestingsverordening waarover in 2015 besloten zal worden. Met een starnotitie is de aftrap gegeven voor een nieuwe woonvisie die eveneens in 2015 zal worden opgeleverd.

Indicatoren

Realisatie woningbouwprogramma	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal woningen	1000	600	713
1.2 Aantal woningen in bestaande stad	619	200	293
1.3 Aantal woningen in Waalsprong	381	400	420
1.4 Toevoegingen goedkope huurwoningen	488	200	391
1.5 Toevoegingen goedkope koopwoningen	54	50	41
1.6 Aantal appartementen wonen boven winkels	47	5	5
1.7 Sloop	-	75	5

Studenteneenheden en woonservice gebieden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal woningen met zorg	130	135	94
2.2. Aantal eenheden voor studenten	0	500	519
2.3 Gemiddelde wachttijd SSHN kamer V'veld +H'veld (in maanden)	6	5	5,5
2.4 Gemiddelde wachttijd SSHN voorkeurscomplexen 1p onzelfstandigen.(in maanden)	37	35	42

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Woningen naar starters	46%	> 40%	42%
3.2 Woningen naar primaire doelgroep	82%	> 75%	79%
3.3 Gemiddelde slaagkans	0,09	>= 0,12	0,11
3.4 Slaagkans starters	0,08	>= 0,10	0,07
3.5 Slaagkans primaire doelgroep	0,09	>= 0,12	0,09
3.6 Slaagkans senioren	0,20	>=0,25	0,26

Financiën

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen.

Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.
- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot. Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Klimaat & Energie

Algemeen

In 2045 willen we een energieneutrale stad zijn. Nijmegen voorziet daarbij zelf in zijn stedelijke energiebehoefte door enerzijds energie te besparen en anderzijds duurzame energie op te wekken.
Deze doelstelling moet resulteren in het tegengaan van de 'Nijmeegse bijdrage' aan de mondiale klimaatverandering en het minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen en van olieproducerende landen. We willen de energielasten voor de bewoners en bedrijven beperken en investeren in een lokale, duurzame economie en werkgelegenheid.

Daarnaast willen we vanuit de bestaande wet- en regelgeving de gewenste basis milieukwaliteit waarborgen, zodat de inwoners van Nijmegen nu en in de toekomst in een gezonde en veilige leefomgeving kunnen verkeren. Inbreuken hierop voorkomen we zoveel mogelijk. Concreet betekent dit dat we met dit wettelijke instrumentarium de overlast en hinder beperken, de veiligheid verhogen, en een optimale bodemkwaliteit en goede luchtkwaliteit realiseren.

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2014 is gebleken dat veel Nijmegenaren energie willen steken in het verduurzamen van de stad. Bijzonder was onze deelname aan de verkiezing tot EU Green Capital 2016. Vrij onverwacht drongen we al bij onze eerste deelname door tot de finale. Bij de voorbereiding en presentatie in Kopenhagen was de support vanuit de stad royaal aanwezig. En een grote groep sporters nam het initiatief om wandelend, fietsend en roeiend naar Kopenhagen te gaan om de Nijmeegse deelname kracht bij te zetten en werd hierbij financieel ondersteund door het bedrijfsleven. Hoewel Ljubljana uiteindelijk de titel EU Green Capital mag voeren in 2016, was de jury was bijzonder lovend over de Nijmeegse presentatie. De Europese "technical review" op een twaalftal milieuthema's zal ons beleid en onze communicatie verder aanscherpen.

Ook landelijke krijgen de Nijmeegse ambities en initiatieven erkenning. Op de Lokale duurzaamheidsmeter heeft Nijmegen voor het eerst de koppositie bereikt. Staatssecretaris Mansveld heeft de bijbehorende trofee in maart aan onze wethouder overhandigd. Daarnaast zijn we samen met Amsterdam uitgeroepen tot Solarcity.

De vergunningverlening en aanleg van het warmtenet zijn vlotter verlopen dan verwacht. Hoewel we pas in maart 2015 het warmtenet officieel zullen openen, is het net feitelijk al in het najaar in gebruik gesteld. Bij de boringen onder het Maaswaalkanaal en de Waal hebben zich geen grote knelpunten voorgedaan. In 2015 zal de focus liggen op het verder uitbreiden van het warmtenet. Diverse bedrijven op bedrijventerrein TPN-West hebben belangstelling getoond om warmte uit het net te gebruiken of warmte in te voeden op het net.

Het bestemmingsplan voor 5 windturbines langs de A15 hebben we met grote eensgezindheid vastgesteld. De beroepsprocedure loopt nog. De coöperatie Windpower Nijmegen telt inmiddels zo'n 400 leden.

Op grond van het SER Energie akkoord gaat de Nijmeegse kolencentrale eind 2015 dicht. Mede vanwege de gunstige ligging ontwikkelt GDF Suez plannen voor een "Groene Delta" voor duurzame energie op dit terrein. De plannen voor een biomassacentrale, een LNG station (schone brandstof voor vrachtverkeer en scheepvaart) en windenergie zijn het meest concreet.

In 2014 zijn de walstroomvoorzieningen aan de Waalkade opgeleverd. Hierdoor hoeven cruiseschepen niet meer van dieselaggregaten gebruik te maken als ze zijn afgemeerd aan de kade.

Teleurstellend in 2014 is het faillissement van Milieu-educatiecentrum. Door terugloop van opdrachten heeft het bestuur van het MEC het faillissement moeten aanvragen. Onze jaarlijkse budgetsubsidie voor de uitvoering van milieu-educatietaken hebben we eind augustus 2014 stopgezet. We hebben deze taak inmiddels ondergebracht bij de Bastei (in oprichting).

We liggen op koers met onze aanpak van de Nijmeegse woningvoorraad. Onze premieregeling en de isolatiesubsidie van de provincie dragen daar stevig aan bij. Woningbezitters worden ondersteund door het gemeentelijke Loket Duurzaam Wonen, waarbij ook informatie wordt verstrekt over het afkoppelen van regenwater en groene daken. Ook onze buurtgerichte aanpak heeft een vervolg gekregen met het Energieplein Nijmegen. We werken nog slimmere ondersteuningsconstructies uit en zullen daartoe de raad in de eerste helft van 2015 een voorstel doen. Met woningcorporaties zijn we in overleg hoe we onze doelstelling kunnen realiseren om sociale huurwoningen op energielabel B te brengen.

We zorgen met behulp van rijksmiddelen voor een goede geluidsisolatie van woningen langs drukken wegen en ook voor een vlotte en goede uitvoering van bodemsaneringen. Voor wat betreft dit laatste heeft de aanleg van de nevengeul en de ruimtelijke ontwikkeling in de Waalsprong en het Waalfront een groot accent gehad in 2014.

De ODRN verleent in onze opdracht de omgevingsvergunningen aan bedrijven. Het gaat jaarlijks om tientallen vergunningen. Verder hebben de inspecteurs van de ODRN ruim 500 controlebezoeken gebracht. De bezuinigingstaakstelling op milieutaken van € 150 k is gerealiseerd.

Indicatoren

Nijmegen klimaat- en energieneutraal	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.0 Energiebesparing stad (t.o.v. 2008)	6,8%	8%	nog niet bekend
1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr)	971	1000	nog niet bekend
1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008)	6,28%	6%	nog niet bekend
1.3 10 MW windenergie	bp in procedure	bp in procedure	bp vastgesteld
1.4 Percentage corporatiewoningen met label A of B	29%	26%	nog niet bekend
1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen	1332	1500	1641

1.6 Percentage duurzaam inkopen	94%	75-100%	94%

Bevorderen kwaliteit leefomgeving	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage geluidsoverlast in buurt door wegverkeer	21%	<21%	nog niet bekend
2.2 Aantal km wegvak met overschrijding grenswaarde stikstofdioxide (NO2)	0,7 km	<0,5 km	nog niet bekend (*)
2.3 Percentage waar men stank of vieze lucht ervaart in de buurt	18%	<20%	nog niet bekend

(*)wordt jaarlijks gemonitord; nog niet bekend door 1 jaar "vertraging" door landelijk vastgelegde methodiek. We constateren een dalende trend. Sinds 2012 (resultaten uit 2011) werden geen overschrijdingen meer voorspeld voor 2015. In 2015 mogen we conform de wetgeving de grenswaarde niet meer overschrijden.

Aanpak bodemverontreiniging	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Ernstig verontreinigde locaties met humane risico's zijn beheerst in 2015	75%	90%	90%

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Uitgevoerde geplande bedrijfsbezoeken	85%	>90%	93%

Financiën

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Het programma Klimaat & Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%. Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Groen & Water

Algemeen

In het Programma Groen & Water staan de kwaliteit, de spreiding over de stad en de toegankelijkheid van het groen (inclusief waterpartijen) centraal. Groen heeft grote betekenis voor de leefkwaliteit en gezondheid en is van essentieel belang voor de aantrekkelijkheid van Nijmegen, zeker ook voor kennisbedrijven en -werkers.
Samen met een goed uitgevoerd integraal waterbeheer verbeteren wij de leefomgeving en beschermen wij de volksgezondheid.
Rondom de inrichting en beheer van ons stedelijk groen is er zeer veel participatie. Deze betrokkenheid heeft als belangrijke opbrengst ook sociale cohesie: Mensen voelen zich samen verantwoordelijk, zetten er samen de schouders onder en genieten samen van het vele mooie groen.
Voor de duurzame kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad zijn groen en water essentieel, zoals vastgelegd in onder meer de Structuurvisie en in het Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong.

Wat hebben we bereikt?

Ook met dit programma zetten wij vooral in op concrete resultaten. Zo willen wij meer groen in onze stenige wijken, conform onze indicator '0,5 aaneengesloten openbaar groen binnen 300 meter van iedere woning'. Daarvoor zetten wij ook de opbrengst van verkoop van een deel van Heumensoord in. In 2014 hebben wij het Truus Mastpark feestelijk geopend. Omwonenden zijn nauw betrokken bij planvorming en inrichting; een werkgroep neemt bovendien het onderhoud van enkele plantvakken voor haar rekening. Bovendien zijn wij in 2014 gestart met planvorming voor buurtparken in Enkstraat, Sperwerstraat en Tollensstraat. Ook daar staat participatie vanuit de buurten voorop. En dat geldt ook voor onze ambitie 'Groene Linten' waarvoor wij per 2015 jaarlijks budget hebben: we hebben een campagne opgesteld met als missie 'groen van, door en voor de bewoners van onze stad'. Bovendien streven wij daarbij naar een verbinding tussen wijkinitiatieven en de vele professionele groene organisaties die onze stad rijk is.
Groen hebben wij ook ontwikkeld in het kader van Woonmilieuverbetering: bomen langs de Jacobslaan, verbetering groenstructuur in Park De Omloop (Lindenholt), en een plantsoen op de -stenige- Hessenberg naast het Weeshuis. En ons investeringsproject voor toekomstbestendige Goffert hebben wij afgerond, behoudens de laatste hand aan het nieuwe onderkomen voor de Bijenhoudersvereniging. Het Rosarium is grondig gerenoveerd en er is nu een verbinding tussen Natuurtuin en Kinderboerderij.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voor onze inwoners is ook het groen buiten de stad van belang. Buiten onze gemeentegrenzen zijn wij onder meer nauw betrokken bij de realisatie van Park Lingezegen en hebben wij financieel bijgedragen aan het recreatieve fietspad in het Land van Maas en Waal. En in Heumensoord houden wij de vinger aan de pols: Natuurmonumenten meldt in haar jaarlijkse verslag de erg hoge en diverse gebruiksdruk. En verder: De wandelpaden, ruiterpaden en ATB-route zijn opgeknapt; routebordjes en ondergrond worden onderhouden. Met de Nijmeegse wielerclub Klein Verzet is een overeenkomst gesloten over gebruik van enkele paden buiten de reguliere ATB-route. Het Hondenlosloopgebied is uitgebreid met het open terreindeel dat wordt gebruikt voor het Vierdaagsekamp. De samenwerking met de organisatoren van de Mariekenloop is goed, eveneens met Defensie over het Vierdaagsekamp. Natuurmonumenten heeft de voormalige werkschuur van Breed aan de Scheidingsweg van de gemeente gekocht. Bovendien ondersteunen wij in onze regio initiatieven voor grensoverschrijdend natuur- en landschapsbehoud, onder meer geëntameerd door Natuurmuseum/Bastei, dat samenwerking ontwikkelt met Naturschutzstation Kleve.

Groen en Water achten wij essentieel in de duurzame ontwikkeling van onze stad. Eind 2014 hebben wij het convenant Mayors Adapt ondertekend, met de belofte strategieën voor klimaatadaptatie op te nemen in te actualiseren plannen, zoals het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan. Wij hebben geparticipeerd in de totstandkoming van het nationale Deltaprogramma, met name bij de hoofdthema's waterveiligheid (binnen- en buitendijks), zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stad. Het Deltaprogramma is eind 2014 afgesloten. Nijmegen heeft net als vele andere gemeenten de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie ondertekend, gericht op het doel 'klimaatbestendige stad in 2050'.
Wat betreft afvalwaterbeheer zien wij dat wij er goed in slagen de restlevensduur van onze rioolstelsel op peil te houden. En de regionale samenwerking in afvalwaterbeheer krijgt steeds meer gestalte. Onze samenwerking met de MUG-gemeentes wordt uitgebreid met gemeentes westelijk van onze stad.

In 2014 heeft de raad besloten tot opheffing van het programma Groen & Water per 1 januari 2015 en verdeling van de drie producten aan respectievelijk programma Duurzaamheid en programma Openbare Ruimte.

Indicatoren

Versterken groene en blauwe allure	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tevredenheid over groenvoorzieningen (incl stadswater) in % , resp. Nijmegen geheel en Nijmegen-Oud-west	67%	75%; 64%	niet gemeten
1.2 Ontwikkeling Nijmeegs woonareaal zonder 0,5 ha aaneengesloten vlakgroen (incl waterpartijen) binnen 300 meter, in %punten ten opzichte van 1 januari 2011	zie tekst	-25%	goeddeels behaald; zie tekst
1.3 Saldo Nijmeegs groenareaal, in hectares	2 hectare (= -0,25%)	0 of positief	positief; zie tekst
1.4 Toename aandeel duurzame bomen in lanen van hoofdboomstructuur in %punt	-0,85% punt	toename	-1%

Rioolbeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Stabiele restlevensduur	1%	0%	+0,8%

in de programmarekening staat een uitgebreide toelichting op de indicatoren. Onze begroting voor 2015 bevat de indicatoren 1.1, 1.2 en 2.1; maar de indicatoren 1.3 en 1.4 vervallen: de zeggingskracht van deze indicatoren over ons groenbeleid is relatief beperkt. Wat betreft indicator 1.4: deze indicator werd ingesteld als maatstaf voor de kwaliteit van ons groen. Het aandeel duurzame boomsoorten in onze hoofdboomstructuur ligt reeds boven de 80%. Jaarlijkse stijging of daling van dit percentage is erg gevoelig voor afzonderlijke projecten. Als kwaliteitsmaatstaf voor ons algehele groen en groenbeleid schiet deze indicator tekort.

Financiën

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Het programma Groen en Water sluit 2014 af met een nadelig resultaat van €0,01 miljoen en is incidenteel.
Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van afgerond 0,3%.
De afwijking is onder de € 1,0 ton norm en wordt als zodanig niet toegelicht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Ruimte & Cultuurhistorie

Algemeen

Met het programma Ruimte & Cultuurhistorie willen we bereiken dat Nijmegen voldoende, passende en veilige huisvesting biedt aan (groepen) bewoners en ondernemers, en dat de stad in ruimtelijk opzicht aantrekkelijk is om te wonen, te werken, te recreëren, te bezoeken en zich te vestigen. Daarbij streven we in het bijzonder naar een evenwichtige ruimtelijke structuur, een krachtige stedelijke identiteit, met name in het centrum, rondom de Waal, in de stedelijke entrees en knopen. We staan voor goede dienstverlening op gebied van vergunningverlening en handhaving. We streven naar een goed samengaan van cultuurhistorische rijkdom en eigentijdse ontwikkeling en geven daarmee een positieve bijdrage aan het woon- en vestigingsklimaat, het toerisme en de identiteit. Wij streven naar vergroting van de cultuurhistorische kennis van de inwoners van Nijmegen en daarmee naar hun betrokkenheid bij de stad en hun onderlinge verbondenheid. In samenspraak en op advies van de auditcommissie van de Raad zijn de indicatoren bij de verschillende doelstellingen aangepast.

Wat hebben we bereikt?

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling

De wettelijk vereiste actualisatiecyclus van bestemmingsplannen is voortgezet. Daarnaast zijn diverse bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt.
De handhaving van bestemmingsplannen gebeurt structureel, systematisch en planmatig. Waarnemingen, controles, dwangsombeschikkingen en deelname aan multidisciplinaire projecten passen binnen het opgestelde jaarprogramma.

Kwaliteit openbare ruimte

De vaststelling van de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit heeft er toe bijgedragen dat Commissie Beeldkwaliteit een duidelijk en inspirerend kader had om initiatieven op beeldkwaliteit te begeleiden en te toetsen. Dit heeft geleid tot een kwalitatieve verbetering van de oorspronkelijke ideeën en werd door de initiatiefnemers gewaardeerd. De stedenbouwkundige begeleiding vanuit kennis van de stad en de Nijmeegse context van bouwplannen en inrichtingsplannen, heeft er voor gezorgd dat nieuwe ontwikkelingen goed aansluiten bij hun omgeving. Bij de realisatie van delen van de grote ontwikkelingen in de Waalsprong, het Waalfront, de Dijkteruglegging , het Stationsgebied en het Valkhofkwartier is nauw samengewerkt met alle stakeholders in de stad (bewoners, ondernemers, woningcorporaties, projectontwikkelaars en architecten). Participatie en cocreatie waren hierbij een belangrijk onderdeel. Dit was ook het geval bij het mogelijk maken van een aantal bewonersinitiatieven (parkjes) en reconstructies/herinrichtingen van wegen en straten in samenwerking met programma's Mobiliteit en Openbare Ruimte, Groen en water. Er zijn beeldkwaliteitsplannen en ambitiedocumenten en stedenbouwkundige-inrichtings- en bouwplannen gemaakt voor herstructureringslocaties, schoollocaties en andere initiatieven in samenwerking met het programma Grondbeleid. Er is vormgegeven aan de ruimtelijke inpassing van infrastructurele projecten, zoals de verbetering van de stadsentree bij het knooppunt Neerbosch. Duurzame stedenbouw is bij alle projecten een belangrijk aspect.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Goed en veilig bouwen

Het handhavingskader is opgesteld en dient nog vastgesteld te worden. Aan de beoogde bezuinigingen wordt nog gewerkt en kunnen pas gerealiseerd worden bij vaststelling van het nieuwe handhavingskader. Het bestaande handhavingskader van de voorgaande jaren is door de ODRN uitgevoerd.
De werkprocessen van zowel de ODRN als van de adviserende partners van de gemeente zijn het afgelopen jaar in projectvorm tegen het licht gehouden om efficiënter met mensen en middelen om te gaan.
Voor het archeologisch bedrijf was 2014 een goed jaar. In wetenschappelijk opzicht was het een vruchtbaar jaar, hetgeen tot uitdrukking komt in de 20 briefrapporten en 7 (soms erg) grote rapporten die dit jaar zijn afgeleverd. De nadruk van de werkzaamheden lag in 2014 op de rapportages van het onderzoek in het gebied van de Dijkteruglegging en de afronding van de rapportages over de onderzoeken aan de Rijn- en Lekstraat en op de Hessenberg. Deze onderzoeken hebben onze kennis over de oudste geschiedenis van onze stad en over haar ontwikkeling in de Middeleeuwen zeer versterkt en zijn in de wetenschappelijke wereld goed ontvangen.

Cultuurhistorische waarden

Ook in 2014 trok het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis weer meer bezoekers: ruim 26.000. Dankzij het Huis, dankzij de publieksopgraving in het Waalfront, maar zeker ook dankzij de 24 uur van de Nijmeegse Geschiedenis en Open Monumentendag is de geschiedenis van Nijmegen in 2014 weer nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van burgers en bezoekers. Ons cultuurhistorisch erfgoed levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van onze stad als woon- en verblijfplaats.
Op het gebied van beleid is in 2014 het facetbestemmingsplan archeologie door de raad vastgesteld. Daarnaast is verder gewerkt aan de aandachtslijst, die met grote inbreng vanuit de stad tot stand komt. We hebben wederom bijgedragen aan bestemmingsplannen, waarmee ons cultuurhistorisch erfgoed een belangrijke rol heeft en houdt in de ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad. De inzet van onze kennis en expertise ten behoeve van de eigenaren van monumenten en ontwikkelaars levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van ons gebouwde historisch erfgoed en de inpassing ervan in nieuwe ontwikkelingen, zodat het waardevolle uit het verleden een bijdrage kan blijven leveren aan onze toekomst.

Borging publiek geheugen

Wij hebben samen met anderen de kennis van de lokale en regionale geschiedenis vergroot. Onze bronnen zijn door een breed publiek veelvuldig gebruikt. Door een versterking van het historisch besef zijn de betrokkenheid van de inwoners bij hun stad en streek, de sociale cohesie en de identiteit van stad en streek vergroot.
Wij hebben inwoners de mogelijkheid geboden om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden,

om rechtmatige besluitvorming controleerbaar te laten plaatsvinden, om evenwichtige beleidsontwikkeling in historisch perspectief te laten plaatsvinden en om historisch onderzoek te verrichten.
Wij hebben zorg gedragen voor het inspecteren, acquireren, beheren en beschikbaar stellen van archieven, collecties en andere informatiebronnen om de toegankelijkheid van het publiek geheugen te borgen. Deze taken hebben wij niet alleen uitgevoerd voor de gemeente Nijmegen, maar ook voor gemeenten in de regio waarmee een dienstverleningsovereenkomst is aangegaan en voor gemeenschappelijke regelingen waarvan Nijmegen de centrumgemeente is.

Indicatoren

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen	4	5	12
1.2 Idem m.b.t. actualisatieplannen	13	10	0
1.3 Het percentage van het Nijmeegse grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar in de bestaande stad (Nijmegen Zuid)	100	100	100
1.4 Idem voor Nijmegen Noord	80	80	80

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage bewoners dat Nijmegen een mooie stad vindt	87	87	Nieuwe meting najaar 2015
2.2 Percentage bewoners dat Nijmegen een prettige stad om in te wonen vindt	91	97	idem
2.3 Waardering bewoners voor Nijmegen als woon- en leefgemeente (gemiddelde rapportcijfer)	7,6	7,5	idem
2.4 Waardering van ondernemers voor bedrijfsomgeving (gemiddeld rapportcijfer)	Nieuwe meting in 2014	7,1	
2.5 Positie in de ranglijst steden voor wat betreft het toeristisch imago	Nieuwe meting in 2014	4	(1)

Goed en veilig bouwen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal klachten	92	70	65
3.2 Percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving (waaronder controles)	100	70	95
3.3 Het aantal autonome handhavingsacties (waaronder controles)	2277	1900	2021
3.4 Het aantal handhavingsacties (waaronder controles) leidende tot maatregelen zoals		190	255
3.5 Percentage gegronde bezwaarschriften	11,5	10	n.n.b.

Cultuurhistorische waarden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal panden restauratie- en onderhoudssubsidie	2	4	3
4.2 Aantal archeologische, architectuur- en bouwhistorieonderzoek	42	80	27
4.3 Aantal visualisaties	2	2	2
4.4 Aantal procedures bescherming gemeentelijke monumenten en stadsbeelden	0	20	0

Borging publiek geheugen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aantal bezoeken aan het RAN (Regionaal Archief Nijmegen)	6.320	5.500	6.250
5.2 Aantal bezoekers van de website van het RAN	195.000	180.000	200.000
5.3 Percentage van de Nijmeegse scholen dat het RAN bezoekt	65%	70%	70%

Financiën

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	1.654	1.642	1.252	390
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is 'dienstbaar' aan ruimtelijk beleid en sectoraal beleid zoals wonen, werken, mobiliteit en recreëren. Voor het programma Grondbeleid is de belangrijkste uitdaging om maatschappelijk gewenst grondgebruik te realiseren met een goede verdeling van kosten en opbrengsten.

Wat hebben we bereikt?

Een kleine opsomming van een aantal projecten.
De realisering van de verschillende opgaven op de TPG locatie naderen hun afronding. Poppodium Doornroosje (concertzalen voor respectievelijk 400 en 1100 bezoekers) is reeds sinds 1 oktober 2014 in gebruik. Het fietstransferium (4000 plaatsen) wordt officieel geopend op 10 december 2014. De officiële opening van de studentenhuisvesting van SSHN – in totaal 430 eenheden - is gepland voor februari 2015.
De eigenaar van de witte spoorwegloods aan het Ooijse Sluispad is halverwege 2014 gestart met het herstel van dit monument.
Voor Knoop Winkelsteeg kan worden gemeld dat begin december 2014 station Nijmegen Goffert is geopend.
Voor de locatie aan de Streekweg geldt dat het plan voor de vestiging van een uitvaartcentrum onherroepelijk is geworden.
De herstructurering van het maisonnettegebied in Dukenburg is inmiddels ook in volle gang. De gerenoveerde woningen zijn opgeleverd en inmiddels al weer bewoond. De bouw van het Mondial College in Lindenholt Noord is gereed en de school is in gebruik genomen.
Ook de bouw van het voorzieningenhart Waterkwartier is gereed gekomen. De nieuwbouw van het Canisius College aan de Berg en Dalseweg is medio 2014 gestart. Tevens is het PRO College gestart met de nieuwbouwwerkzaamheden op de Dennenstraat.
De herontwikkeling van Plein '44 is gereed, over de kwaliteit van de bestrating op het plein is de gemeente nog in overleg met ING Real Estate.
In de Waalsprong zijn in 2014 de werkzaamheden voor het Splitsingspunt Lent en Westelijke Parallelroute afgerond. De tijdelijke fietsbrug over de Prins Mauritssingel is verwijderd en heeft plaats gemaakt voor de ontwikkeling van hotel Van der Valk. Voor deze hotelontwikkeling is op 3 september 2014 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden en is de grond verkocht in 2014. In knoop Ressen is de koopovereenkomst getekend met Cinemec voor de realisatie van een bioscoop.
De realisatie van de Stadsbrug en de reconstructie van de Energieweg is gereed.
Het project Ruimte voor de Waal - Nijmegen is volop in realisatie. De fysieke resultaten zijn in het projectgebied goed zichtbaar. Vrijwel alle objecten zijn in uitvoering en lopen conform planning.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De inrichting van de kade is in volle gang en dit levert een mooi beeld van het eindresultaat op.
In het Valkhofkwartier is oktober 2014 de nieuwe brug over 't Meertje, te weten de Ooypoort, in gebruik genomen. Tevens is het bestemmingsplan voor de nieuwbouw van de Bastei, het museum voor natuur en cultuurhistorie, onherroepelijk geworden en kan in februari 2015 worden gestart met de bouw.
In het Waalfront is de bouw van het eerste deelplan, te weten de Handelskade gestart. Hier wordt een programma van 534 appartementen en commerciële voorzieningen gerealiseerd. De eerste woningen op de Handelskade zullen in 2016 worden opgeleverd.

De uitkomsten van de onderzoeken naar de woningmarktsituatie (WoON 2012 en Facton) betekenen dat een nadere overweging van de woningbouw programmering noodzakelijk is, vooral kwalitatief.
Dit leidt er toe dat wij inzetten om sommige projecten te gaan temporiseren, omzetten of uitstellen.
Enkele voorbeelden hiervan in de bestaande stad waar inmiddels op is ingezet:

- Van Schuijlenburgweg: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Spoorzone/westzijde (UWV locatie): tijdelijke inzet voor studenten/starters.
- Zwanenveld/ROC: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Hart van Dukenburg: locaties waar geen zorg voorzien is niet actief op de markt brengen
- Groesbeekse-/Heijendaalseweg; minder woningen; (bijna) geen appartementen meer.
- Woontoren Eerste Oude Heselaan: doorgeschoven (2020)

Voor de onderwijshuisvesting is specifiek per deelproject gekeken of temporiseren, omzetten of uitstellen m.b.t. de woningbouwprogrammering mogelijk is.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is onlangs al door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5,3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1,4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:
Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting op de lasten

De lasten zijn in totaal € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten planexploitaties, de toelichting op de projecten is uitgebreid in de vgp februari 2015 opgenomen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere baten planexploitaties, voor een toelichting op de projecten zie het vgp februari 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Economie & Toerisme

Algemeen

Onze activiteiten zijn gericht op het initiëren en aanjagen van de economische ontwikkeling van de stad met als doel: duurzame werkgelegenheidsgroei en het verbeteren van ons ondernemers- en vestigingsklimaat.
De werkgelegenheid heeft ook het afgelopen jaar onder druk gestaan. Oorzaak is de lang aanhoudende mondiaal economische crisis. We hebben ons maximaal ingespannen om bedrijven (en daarmee werkgelegenheid) voor Nijmegen te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. We zien ook dat het aantal nieuwe bedrijfsvestigingen is toegenomen en ruimschoots het gestelde doel overtreft. Deze groei komt vooral door de groei van het aantal starters en ZZP-ers. Toch is de totale werkgelegenheid in 2014 volgens de laatste prognose nog beperkt gedaald (- 0,7 %). Voor 2015 verwachten we weer een lichte groei van de werkgelegenheid.
Positief is dat de werkgelegenheidsdaling in onze speerpuntsectoren Health, Semiconductors en Energie en Milieutechnologie tot stilstand lijkt te zijn gekomen en weer lijkt te stabiliseren. Dit ondanks een optredend banenverlies in de sector gezondheidszorg. Onze speerpuntsectoren zorgen nog steeds voor een derde deel van de werkgelegenheid in onze stad. Ook positief is dat de werkgelegenheid in de sectoren detailhandel en horeca (de sectoren die vooral in de binnenstad zijn terug te vinden) is toegenomen. Daarnaast is de werkgelegenheid in de toeristische sector nagenoeg stabiel gebleven.
We hebben ervoor gezorgd dat de kwaliteit van het vestigingsklimaat voor ondernemers op peil is gebleven. De waardering voor het ondernemersklimaat is een 6,5. De directe bedrijfsomgeving werd door ondernemers met een 6,9 gewaardeerd. Ook de waardering van bezoekers voor de belangrijkste toeristische pijler, de Nijmeegse binnenstad, hebben we weten vast te houden (7,4 in Stadsmonitor 2013).

Wat hebben we bereikt?

Op Novio Tech Campus hebben zich 15 (nieuwe) bedrijven gevestigd. Om NTC verder te promoten zijn in samenwerking met betrokken partijen verschillende bijeenkomsten georganiseerd. De sloop van de oude ICN4-fabriek en het herontwikkelen van gebouw A tot 2e bedrijfsverzamelgebouw op de NTC zijn gestart.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Daarnaast hebben zich diverse bedrijven op andere werklocaties gevestigd, zoals Cheap Cargo en Motorcycle Support. Ook 2dA en Capter kozen voor Nijmegen.
We hebben werkgelegenheid voor Nijmegen weten te behouden, zoals Innovio Papers (ontstaan uit Sappi), Triavion en Capter. Daarmee zijn circa 700 banen behouden voor de stad. Daarnaast zijn bedrijven als Synthon, Mead Johnson en Bovemij begeleid in hun uitbreidingsplannen.
Met het Economisch Collectief Nijmegen en de Industriële Kring Nijmegen trekken we gezamenlijk op bij de aanpak van diverse thema's, zoals de gezamenlijke zorg voor het creëren van banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.
We faciliteerden de groei van het ondernemerschap. Zo hebben we zowel in ons Actieplan Economisch Offensief voor de binnenstad, als in onze Economische Innovatie Agenda 2020, specifieke aandacht voor ZZP-ers. Ook in het om te vormen Ondernemersfonds wordt meer ruimte gecreëerd voor kleine initiatieven en ZZP-ers. Afgelopen jaar is de ZZP pagina op onze website 2404 keer bekeken door 1448 bezoekers.
In 2014 is het Ondernemersfonds met een budget van € 600.000 opengesteld. De Taskforce Ondernemersfonds heeft inmiddels advies uitgebracht tot het toekennen van bijdragen aan 12 projecten voor een bedrag van € 545.000. Daarnaast hebben we overleg gevoerd met onze stakeholders over het omvormen van het Ondernemersfonds .

In het voorjaar 2014 hebben we onze Economische Innovatie Agenda 2020 vastgesteld en voor de uitvoering hiervan zijn met ingang van 2015 ook financiële middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van de Economische Agenda 2020 hebben we een meerjarige cyclische aanpak uitgewerkt met als vaste onderdelen een Innovatiebarometer én scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering. Voor de projecten die hieruit ontstaan hebben we aanvullende financiering aangevraagd bij het provinciale programma Topsectoren en Innovatie.

We willen ruimte bieden voor vernieuwing in de binnenstad en het transformatieproces in de binnenstad van "place to buy" naar "place to meet" faciliteren. Daarvoor hebben een Agenda voor de binnenstad opgesteld, gebaseerd op 3 pijlers: versterken van aanbod en ambiance, aantrekken van meer bezoekers naar de binnenstad en aanpak van de leegstand. We hebben verder uitvoering gegeven aan activiteiten/projecten uit het Actieplan Economisch Offensief Binnenstad.
De nieuwe terrassennota geeft ondernemers meer verantwoordelijkheid en minder regels. Er is een spreekuur ingericht voor ondernemers, eigenaren en bewoners van de binnenstad. We hebben gesprekken gevoerd met ondernemers, eigenaren en bewoners over de aanpak van de Bloemerstraat. Samen met de Centrale Vereniging

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

van Ambulante Handel hebben we gewerkt aan een kwaliteitsslag voor de centrummarkt, dit mondt uit in een modernisering van de markt en een nieuwe marktverordening in 2015.
We zien dan dat de zuivere winkelleegstand (winkel-m2's leegstand)in het stadscentrum is toegenomen naar 10,6%. Het totale leegstandscijfer voor het stadscentrum is gestegen van 13% naar 15 %. We zijn gestart met de voorbereiding van een nieuwe visie op transformatie/krimp (hierin vindt een uitgebreide analyse van de leegstand plaats en wordt een aanpak voor de leegstand gepresenteerd).
We zijn vergevorderd met het analyse-deel voor de Detailhandelsstructuurvisie en deze wordt In de loop van 2015 opgeleverd. Per 1 december 2013 is de nieuwe Winkeltijdenverordening 2014 in werking getreden. Afgelopen najaar zijn we begonnen met de evaluatie van de nieuwe verordening.
Het verblijfstoerisme blijft het goed doen, eind 2013 was het aantal overnachtingen 149.938, we verwachten dat het aantal overnachtingen in 2014 nog iets hoger zal uitvallen. Grote evenementen als 4 Daagse, Gebroeders van Limburgfestival, maar ook initiatieven als de 2-daagse promotie van het Huis voor de Binnenstad, dragen daaraan bij. In het voorjaar van 2014 zijn de speerpunten in het kader van de toeristische herpositionering van het Rijk van Nijmegen vastgesteld, inclusief een investeringsagenda.
In juni 2014 is het investeringsproject Damwand Waalkade opgeleverd. Vanaf dat moment waren de beperkingen voor de cruisevaart en de 4 Daagse opgeheven. Dit zien we terug in de cijfers voor de cruisevaart, het aantal cruiseschepen (480) en daarmee het aantal passagiers (49.490), kwam weer op een vergelijkbaar niveau met 2012. Ook hebben we de herinrichting van de Lindenberghaven aanbesteed, daarmee krijgt de oostelijke Waalkade een impuls.

We monitoren jaarlijks vraag en aanbod van voorraad bedrijventerreinen. De uitgebreidere vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen uit 2013 heeft geresulteerd in een bijstelling van de gemiddelde jaarlijkse vraagbehoefte naar maximaal 6 ha per jaar en een aanpassing van de fasering van een aantal bedrijventerreinen.
Afgelopen jaar hebben we 1,2 ha bedrijventerrein uitgegeven. Daar staat tegenover dat er, naast de beoogde vestiging van een grote logistieke dienstverlener op de Grift Noord, nog eens belangstelling van verschillende bedrijven is voor ongeveer 10 ha. Daarnaast hebben verschillende bedrijven op grond van economische motieven ervoor gekozen om zich in bestaand vastgoed te vestigen. We hebben gewerkt aan een ambitiedocument voor bedrijventerrein de Grift en zijn gestart met de voorbereiding van het bestemmingsplan voor de Grift Noord.
We zorgen er permanent voor dat de kwaliteit van onze bedrijvenlocaties op orde blijft. Daarvoor ondersteunden we verschillende bedrijven- en ondernemersverenigingen met een financiële bijdrage uit het Ondernemersfonds voor werklocatiemanagement.
We hebben diverse promotie en marketingactiviteiten uitgevoerd (w.o. de Provada). Om onze bedrijventerreinen en werklocaties onder de aandacht van marktpartijen te brengen staan de Nijmeegse bedrijfskavels op Gemeentekavel.nl. We zijn ambassadeur voor het Logistiek Expertise Centrum (LEC) regio Nijmegen dat tot doel heeft de logistiek in de volle breedte te ontwikkelen in de regio Nijmegen. Samen met Provincie en de drie LEC's (Rivierenland, Nijmegen en Liemers) nemen we deel aan de vorming van Logistics Valley waarmee de regio Zuid Gelderland aantrekkelijker wordt gemaakt voor grote internationale bedrijven.
De kantorenmarkt in Nijmegen staat er wat leegstand betreft, beter voor dan landelijk (17,5 %). Toch nam de leegstand in Nijmegen toe van 13,8% naar 15,6 % . De toename is voor het grootste deel te wijten aan het (weer) op de markt komen van oude kantoorpanden en de ontwikkeling van het nieuwe werken. We zijn terughoudend geweest met nieuwe kantorenlocaties en passen de duurzaamheidsladder toe. In overleg met de markt onderzoeken we hierbij ook de mogelijkheden om leegstaande panden te transformeren naar andere functies (zoals Metterswane, het UWV-gebouw en het oude belastingkantoor).

Indicatoren

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 prognose ontwikkeling werkgelegenheid [1]	96.970	96.825 [1]	96.310
1.2 Waardering ondernemersklimaat [2]	6,6	6,8	6,5 [2]
1.3 Aantal nieuwe bedrijfsinveseringen [3]	760	678	796

[1] Indicator 1.1 ontwikkeling werkgelegenheid. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 96.825. Begroting 2014: 99.138

[2] Het waarderingscijfer voor het ondernemersklimaat in 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar.

[3] Indicator 1.3 het saldo bedrijfsvestigingen is de resultante van de toename van het aantal bedrijfsvestigingen (starters, oprichtingen en verplaatsingen naar Nijmegen) en afname van het aantal bedrijfsvestigingen (opheffingen en vertrek van bedrijven). De cijfers over verplaatsers naar Nijmegen en vertrekkende bedrijven uit Nijmegen worden sinds 2012 niet meer geregistreerd.

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 prognose aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en semiconductors [1]	30.567	30.600 [1]	31.548
2.2 Prognose het aandeel banen in de clusters EMT, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen [2]	31,5%	31.6 % [2]	32,8 %

[1] Indicator 2.1 Aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 30.600. Begroting 2014: 33.747

[2] Indicator 2.2 Het aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen. In begroting 2015 bijgesteld naar 31,6 %. Begroting 2014: 34 %.

Vitale (binnen-)stad en groei toeristische sector	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Waardering binnenstad Nijmegen	7,4	7,5	nog niet beschikbaar
3.2 prognose aantal banen in cluster toerisme en recreatie [1]	5.700	5.700 [1]	5.750
3.3 Aantal hotelovernachtingen [2]	149.938	149.643	nog niet beschikbaar
3.4 Leegstand kernwinkelgebied [3]	13%	11%	15%
3.5 Zuivere leegstand kernwinkelgebied [4]	8,7 % (afg. 9 %)	-	10,6 %

[1] Indicator 3.2 Aantal banen in cluster toerisme en recreatie. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 5.700. Begroting 2014: 6.332

[2] Het aantal hotelovernachtingen in 2014 is nog niet bekend. Dit heeft te maken met een andere wijze van heffen van de toeristenbelasting.

[3] Indicator 3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de totale leegstand in het kernwinkelgebied: het aantal m2's (winkel-)panden dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's (winkel-)panden in het kernwinkelgebied.

[4] Indicator 3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de zuivere leegstand binnen het kernwinkelgebied : uitsluitend het aantal m2's detailhandel dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's detailhandel in het kernwinkelgebied.

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen [1]	33	27	31,8
4.2 Aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein [2]	15 ha	6-8 ha	--
4.3 Waardering directe bedrijfsomgeving [3]	7,0	7,2	6,9 [3]
4.4 Vraagbehoefte aantal ha bedrijventerrein [4]	0	6	1,2
4.5 Leegstand kantoren [5]	13,8%	9,2%	15,6 %

[1] Indicator 4.1 is een weergave van het aantal ha direct uitgeefbaar bedrijventerrein. Dit betekent dat het ontsloten is en dat het bestemmingsplan zover is dat bouwvergunningen kunnen worden verleend. In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[2] Indicator 4.2 is een weergave van het aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein. Zodra de herstructurering van een terrein afgerond is (o.a. bestemmingsplan zover gereed is dat bouwvergunningen verleend kunnen worden) wordt het terstond uitgeefbaar aanbod. Het gemeentelijk beleid is er op gericht eerst in te zetten op herstructurering voordat tot nieuwe planontwikkeling wordt overgegaan. Met deze indicator wordt de voortgang en realisatie op het gebied van herstructurering gevolgd. Voor het stadsbrugtracé van de Oversteek is in totaal 15 ha bruto

geherstructureerd, waarvan ongeveer 8 ha netto voor uitgifte beschikbaar is. Doordat het bestemmingsplan voor Mercuriuspark vertraagd is, is er in 2014 nog geen uitgifte op Mercuriuspark gerealiseerd.

[3] Het waarderingscijfer voor de directe bedrijfsomgeving 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar

[4] Indicator 4.4 is de vraagbehoefte voor het aantal ha bedrijventerrein (uitgifteverwachting) is gebaseerd op de samenhang tussen de stedelijke banengroei en terreinuitgifte sinds 1996. Vanuit de verwachte banengroei voor de komende vijf jaar (Provinciaal Economische Verkenning 2013-2018)) wordt de toekomstige vraag naar bedrijventerrein ingeschat.
In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[5] Indicator 4.5 het aantal m2's kantoren dat leegstaat en onmiddellijk beschikbaar is voor derden, uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's kantoren.
Peildatum: 1 januari van het betreffende jaar
Bron: de Vastgoedrapportage

Financiën

Economie & Toerisme * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Bestuur & Middelen

Algemeen

We willen bereiken dat het voor burgers goed inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Burgers hebben er vertrouwen in dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We willen onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid waarmaken.

Wat hebben we bereikt?

Lokale verkiezingen in maart 2014

Op 19 maart hebben we de lokale verkiezingen georganiseerd. Sindsdien hebben we een nieuwe raad.
In april is een coalitieakkoord opgesteld voor de nieuwe raadsperiode. We hebben afspraken gemaakt over gezamenlijke sturing op zestal grote begrotingsthema's en over te hanteren werkwijzen bij de besluitvormingsprocessen (B&V-cyclus herijkt, de raadscommissie Waalsprong ingesteld, de procedure wensen en bedenkingen aangescherpt).

Vorming van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Ook in 2014 hebben we actief relaties en allianties onderhouden met bedrijven, bedrijvenorganisaties, gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en een aantal gemeenten binnen de Euregio.

De samenwerking met de regiogemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek,
Heumen, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nijmegen, Ubbergen en Wijchen heeft geleid tot de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).
We hebben hierbij een goed samenspel en rolverdeling tussen de Raad en het College nagestreefd en bijzondere aandacht besteed aan het aspect van democratische legitimatie.
Het regionale Werkbedrijf is de eerste module die is ondergebracht in de MGR en op 1 januari 2015 van start gegaan. Naast het Werkbedrijf zijn we in 2014 ook gestart met samenwerkingsvorm op het gebied van ICT die naar verwachting een volgende module binnen de MGR wordt.

Flexibele organisatie

We hebben verder gewerkt aan een organisatie met kwalitatief goed toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt. Dit vanuit een veranderende overheidsrol. We streven naar een flexibele en professionele organisatie die ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. We hebben de dienstverlening daarbij op peil gehouden en/of verder verbeterd.
In 2014 is ook aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken, een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen een goede mix van jong en oud in onze organisatie te krijgen.

Indicatoren

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Vertrouwen in het college	34%	+	meeting in 2015
1.2 Vertrouwen in de raad	32%	+	idem
1.3 Participatie	5,4	+	idem
1.4 Adequate contacten met burgers/bedrijven	5,7	+	idem

Legitiem en integer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal afgehandelde klachten	300	244	309
2.2 Aantal gegrond verklaarde klachten	1%	5%	1,6%
2.3 Aantal afgehandelde bezwaarschriften	1494	1611	1.482
2.4 Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	16,5%	18%	16%

B&V-cyclus als centraal kader	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Begrotingsonrechtmatigheid <=1%		<= 0,5 mln	

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 RM: oordeel accountant jaarrekening	gk	gk	onderhanden
4.2 DM: 1x per jaar een bedrijfsdoorlichting van een organ.onderdeel i.r.t. art. 213 a onderzoeken	irt.art. 213a	irt.art. 213a	bedrijfsvoering

Flexibele organisatie en informatiebeleid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Mobiliteit doorstroom		7%	7,2%
5.2 Zorg-, ziekteverzuim	4,9%	4,4%	3,9%
5.3 Budgettaire afwijking loonsom incl. inhuur		0%	3,5%
5.4 Tevredenheid- rapportcijfer voor de gemeente als werkgever		7	7,1

Gemeentelijke belastingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Niet meer op de eerste plaats op de ranglijst van OZB-tarieven voor bedrijven (eigenaar en gebruiker)	2	2	3
6.2 Positie op de ranglijst van woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een eigen woning		-	20

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,8 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.

Het negatieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- Wij hebben een pensioenvoorziening voor onze wethouders op moeten nemen, hetgeen € 1,2 miljoen aan kosten met zich mee heeft gebracht. Deze post is incidenteel.
- Wij hebben een lagere uitkering van het gemeentefonds van € 2,4 miljoen ontvangen. In november-december heeft met terugwerkende kracht van 2012-2014 een bijstelling van maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens met een laag inkomen en omgevingsadressendichtheid.
- Wij hebben € 1,0 miljoen minder heffingen minder ontvangen wat vooral voortvloeit uit een arrest van de hoge raad die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden maar nu ook deels als woning. Daarnaast is € 0,3 miljoen meer kosten gemaakt voor bezwaar-en beroepschriften over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Wij nemen in de begroting een stelpost op van € 1,8 miljoen negatief, omdat we rekening houden met minder uitgaven op de overige programma's. Anders gezegd: er wordt een voorschot genomen op een verwacht voordelig rekeningresultaat. In de realisatie zijn de uitgaven op een dergelijke stelpost bij het programma bestuur en middelen uiteraard 0, en levert op dit programma een nadeel op van € 1,8 miljoen. Bij andere programma's zijn de voordelen opgetreden en maken onderdeel uit van het totale rekeningresultaat.
- Wij hebben in het programma het nadelig bedrijfskostenplaatsresultaat van € 0,4 miljoen verwerkt. Voor de analyse verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfskostenresultaat van het jaarverslag.
- Op enkele fiscale dossiers hebben wij inmiddels een afwikkeling ontvangen hetgeen een voordeel op heeft geleverd van € 0,3 miljoen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- De voordelen uit financiering van ruim € 0,4 miljoen zijn veroorzaakt doordat wij onze langlopende leningen tegen gunstige rentevoorwaarden hebben aan kunnen trekken.
- De raming voor onvoorziene uitgaven van ruim € 0,4 miljoen is niet aangesproken en levert derhalve een voordeel op.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Facilitaire diensten

Algemeen

Onderzoek en Statistiek

Wij verzorgen objectieve, betrouwbare en bruikbare maatschappelijke informatie en kennis over de stad, de wijken en de effecten van het beleid. Het doel is een goede onderbouwing te bieden voor de beleidsprogrammering, de beleidsuitvoering en de gemeentelijke dienstverlening en daarmee bij te dragen aan kwaliteit en de ontwikkeling van de stad en de wijken.

Middelenafdelingen

Tot de middelenafdelingen behoren de afdelingen Facilitaire Zaken, Financiën, Personeel en Organisatie en Informatie en Automatisering. Deze faciliterende afdelingen vormen de vanzelfsprekende partner voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van alle ondersteunende diensten. Een organisatie waar onze klanten en de medewerkers trots op zijn. De ambitie is: de juiste service op de juiste plaats op het juiste tijdstip.

Communicatie

Wij leveren een bijdrage aan burgers die tevreden zijn over de informatie over de gemeentelijke organisatie en haar producten en diensten en over de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Wij leveren inzicht in het democratische proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Daarmee bieden wij:

- een basis voor interactie met diezelfde groepen,
- draagvlak voor de uitvoering van ons beleid,
- een positief beeld van de gemeente,
- medewerkers die tevreden zijn over de informatie over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen

Maatschappelijk Vastgoed

Met Maatschappelijk Vastgoed maken wij mogelijk dat maatschappelijke effecten worden gerealiseerd via een groot aantal gemeentelijke programma's. Met de gebouwen faciliteren en accommoderen we maatschappelijke instellingen. Steeds met het maatschappelijk doel voor ogen zoals dat door de beleidsinhoudelijke programma's wordt geformuleerd. In de kadernota Vastgoed hebben wij de condities vastgelegd waaronder de gemeente Nijmegen over eigen vastgoed beschikt. Bij het uitvoeren van de beleidsvoornemens geven wij eveneens uitvoering aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed, die tot doel heeft om het vastgoed efficiënter te benutten en een hogere opbrengst te genereren.

Wat hebben we bereikt?

Onderzoek en Statistiek

In het onderzoeksprogramma 2014 waren 65 door O&S uit te voeren projecten opgenomen. De meeste hiervan zijn uitgevoerd en afgerond, een aantal loopt nog door in 2015. Enkele projecten zijn in overleg met portefeuillehouders/programmamanagers niet uitgevoerd, omdat nut en noodzaak bij nader inzien anders werd ingeschat. Mede hierdoor was er ruimte om verzoeken voor onderzoeken die in de loop van 2014 binnen kwamen

uit te voeren.
Alle afgeronde onderzoeksrapporten zijn gepubliceerd op de gemeentelijke website. Enkele voorbeelden daarvan zijn de het Mediaonderzoek 2014, de evaluatie van de Politieke Avond, een peiling over de winkel-openingstijden en een evaluatie van het leerlingenvervoer in Nijmegen.

Middelenafdelingen
In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan een deel van de onderzoeksopdracht Organisatie. In een aantal trajecten hebben we de bezuinigingen op de middelenafdeling voor 2014 gerealiseerd en de mogelijkheden voor bezuinigingen in de nog komende jaren onderzocht. Daarnaast hebben we stappen gezet in de regionalisering van de ICT-functie en zijn een aantal middelenafdelingen samengevoegd.

Communicatie
We informeerde inwoners, en relaties in en buiten de stad tijdig en begrijpelijk over de voor hen relevante onderwerpen,
We nodigden uit tot dialoog. We hebben veel werk gemaakt van de woordvoering in de media en van de optredens van bestuurders in de stad. We zijn de slag aan het maken naar een communicatieve organisatie. In plaats van beleid begrijpelijk maken, begrijpelijk beleid maken. Dit doen we aan de hand van Factor C, een communicatiemethodiek dier door en voor het Rijks is ontwikkeld maar inmiddels door een groot aantal gemeenten is omarmd. Bij de transitie in het sociale domein is er veel werk gemaakt van de dienstverleningscommunicatie zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn en bij wie ze met hun hulpvraag terecht kunnen.
Bij de dijk-teruglegging doen we veel aan communicatie, citymarketing en promotie van het project. De doelgroepen variëren hier van internationale media tot de schoolklas. Dit leidt ook tot wereldwijde media-aandacht voor het bijzondere project . Er is een onderzoek verricht naar het gebruik onze media. We zien een stijgende belangstelling voor online media maar de papieren informatiebronnen zijn nog steeds koploper informatievoorziening.

Maatschappelijk Vastgoed
Het realiseren van beleidsdoelen vindt nog steeds plaats in een uiterst sober financieel klimaat.
Er is voor het maatschappelijk vastgoed een specifieke onderzoeksopdracht geformuleerd. Wij zien in dat kader de volgende mogelijkheden: kritisch oog voor de exploitatie, verminderen leegstand, reduceren beheerskosten, via het makelpunt effectiever zoeken naar klanten voor onze gebouwen en panden waar geen maatschappelijk doel mee bereikt kan worden afstoten.
We hebben inmiddels onze vastgoedportefeuille doorgelicht, waarbij exploitatie, kwaliteit en relevantie voor beleidsprogramma's belangrijke ijkpunten waren. We zijn met onze onderzoeksopdracht financieel goed op koers. De eerste resultaten worden in 2015 in de begroting verwerkt. Dit betreft opbrengstverhoging, met name bij maycrete-woningen en exploitatieverbetering door nog kritischer te sturen op onderhoud en verzekeringen en het niet invullen van uitgestroomde beheercapaciteit.
Daarnaast was ook de verduurzaming van de Vastgoedportefeuille wederom een belangrijk item in 2014 en hebben we de voorbereidingen getroffen voor de nieuwe aanbesteding van het onderhoud in 2015.

Ook hebben we concrete projecten opgepakt:
De nieuwbouw voor Doornroosje en het voorzieningenhart in het Waterkwartier/De Biezen zijn gereed gekomen. We zijn er trots op.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De renovatie van de St. Stevenstoren is in volle gang en de ingrijpende verbetering van wijkcentrum Meijhorst verkeert in de laatste fase.
De eerste fase van de omvangrijke aanpassingen in Vereeniging is eveneens in 2014 binnen de beperkte tijd en het budget goed afgerond. Ten slotte vermeldenswaard zijn de afspraken over de huurachterstanden van NEC en de mogelijkheden tot verkoop van het Goffert-stadion.

Andere belangrijke ontwikkelingen:
De plannen voor de Bastei, Jan Massinkhal en Talent Centraal zijn uitgewerkt en nu gereed om uitgevoerd te worden. Dit geldt eveneens voor het DSB-gebouw, dat we ingrijpend gaan verbouwen voor een nieuwe huurder.
Het Huis van de Nijmeegse geschiedenis in de Mariënburgkapel heeft een aantal succesvolle tentoonstellingen (over bombardement 1944, 25 jaar archeologie in Nijmegen), lezingen en bijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in meer dan 25.000 bezoekers. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het Huis voor de komende jaren gecontinueerd wordt op deze locatie.
Daarentegen hebben we bij de najaarsnota wel moeten constateren dat steeds meer van onze huurders moeite krijgen om de huur te betalen, waardoor het risico op financiële tegenvallers toeneemt. In 2015 doen we onderzoek naar mogelijke ontwikkelingen en trends in dit kader.
In november is het besluit gevallen om het Vrijheidsmuseum definitief niet in de Vasim te vestigen.
We zijn erin geslaagd om de pandeninformatie beter op orde te brengen door het Vastgoedinformatiesysteem Planon nog beter in te richten.

Indicatoren

Bezoekersaantallen Accommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Bezoekersaantallen Jan Massinkhal	112.000	115.000	112.000
4.2 Bezoekersaantallen Leemkuil en Brakkefort	137.000	110.000	142.000
4.3 Bezoekersaantallen Wijkcentra incl. Jongerencentra	1.023.000	1.169.000	965.000
4.4 Bezoekersaantallen Voorzieningenharten	1.530.000	1.235.000	1.512.000

Toelichting Bezoekersaantallen
De realisatie 2014 (lager dan de doelstelling) bij de wijkcentra/jongerencentra is terug te voeren op de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg, het tijdelijk onderkomen van het gemeenschapshuis Waterkwartier in Sonnehaert en doordat er minder 'accommodatie-gebonden' jongerenwerk is uitgevoerd door Tandem.

Financiën

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0	0	0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Zorg & Welzijn

Algemeen

2014 heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen op de veranderingen in de zorg. Met het oog hierop hebben college en raad in 2014 het nieuwe beleidskader Wmo & Jeugd 2015-2018 vastgesteld, waarmee we vasthouden aan de eerder ingezette koers. Belangrijk element in deze koers is het wijkgerichte werken, dat in 2014 is doorontwikkeld en waarmee we een belangrijke basis hebben gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn. De Stips, de sociale wijkteams en de regieteams vormen de spil van het wijkgerichte werken. Hieraan worden in 2015 de ambulante ondersteuningsteams voor langdurige en specialistische Wmo- en Jeugdhulp toegevoegd die we in 2014 hebben gecontracteerd.

Wat hebben we bereikt?

Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken; informele zorg; informatie en advies (Stips); hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil) en regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we fors ingezet op meer samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijk offertetraject voor de W4, waarbij voor 2015 ook MEE is aangesloten.

In 2014 zijn zes van de negen Stips ingericht en is de wijkoverstijgende Info- en advieslijn (digitaal en telefonisch) in werking getreden, waar Nijmegenaren terecht kunnen met al hun vragen en ideeën. Vanaf oktober 2014 heeft de Stip-informatielijn ook fungeert als helpdesk voor vragen van onze inwoners over de veranderingen in de zorg. De sociale wijkteams zijn in 2014 stadsdekkend uitgerold. In totaal zijn per saldo 10 Nijmeegse sociale wijkteams operationeel. Ze leggen huisbezoeken af bij mensen en werken samen met bewoners bij het organiseren van wijkactiviteiten. De regieteams functioneerden al stadsdekkend en hebben ook in 2014 multiprobleemhuishoudens toegeleid naar zorg en woonoverlast aangepakt.

Zoals in de regionale transitienota Kracht door verbinding (2013) is aangegeven, kunnen de sociale wijk- en regieteams en het veiligheidshuis vanaf 2015 samen met huis- en jeugdartsen Nijmeegse volwassenen en jeugdigen toeleiden naar zwaardere zorgtrajecten en -voorzieningen: Wmo-maatwerkvoorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen. Hiervoor zijn in 2014 de nodige voorbereidingen getroffen middels het inrichten van onder meer werkprocessen, het vaststellen van de verordeningen en beleidsregels Wmo & Jeugdhulp, de opstelling van een handleiding voor consultatie & advies ('hulplijnen') en het geven van werkinstructies en trainingen. Een groot deel van de genoemde 'instrumenten' is in samenwerking met de gemeenten in onze regio tot stand gekomen. Ook is in 2014 met het oog op de transitie van de jeugdzorg extra geïnvesteerd in de versterking van de inzet en expertise op het gebied van jeugd in de sociale wijkteams.

Wat betreft de langdurige en specialistische ondersteuning zijn in het laatste kwartaal van 2014 in regionaal verband contracten gesloten met aanbieders op het gebied van jeugdhulp, de nieuwe Wmo (begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen). Arbeidsmatige dagbesteding is ondergebracht bij het regionale werkbedrijf.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Subsidies zijn lokaal door gemeente Nijmegen verleend aan het netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en aan het RIBW en Ixta Noa voor de inloopvoorzieningen GGZ. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de inrichting van een regionaal ondersteuningsbureau (ROB). Een belangrijke taak van het ROB is de coördinatie van het contractmanagement van de regionale contracten.

De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De functies begeleiding en inloop GGZ zijn als onderdeel van de maatschappelijke opvang geïntegreerd in de subsidieafspraken met de opvanginstellingen. Met inzet van middelen uit de verschillende functies die gedecentraliseerd worden, hebben we een toekomstbestendige financiering voor de zwerfjongerenopvang Vince kunnen realiseren die in 2014 is verhuisd. De aparte meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling zijn samengevoegd: op 1 januari 2015 start bij de GGD, vanwege de relatie met Meldpunt Bijzondere Zorg, het samengevoegde meldpunt onder de naam Veilig Thuis.

In 2014 hebben we op allerlei verschillende manieren gecommuniceerd met onze inwoners over de veranderingen in de zorg: van wijkinloopavonden en informatie op de website tot publicaties in de Brug, persoonlijke brieven en de inrichting van een helpdesk bij de Stipinformatielijn.

Per saldo zijn we in Nijmegen goed voorbereid op de nieuwe taken. Dit neemt niet weg dat het een complexe operatie betreft die niet vlekkeloos kan en zal verlopen. Hierop zijn we aanspreekbaar en we zorgen dat we flexibel kunnen reageren als het nodig is om te zorgen dat cliënten de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

Ook de reguliere activiteiten gingen in 2014 gewoon door. Tal van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties voor bijvoorbeeld kwetsbare ouderen en mensen met een beperking zijn we in 2014 blijven ondersteunen. In 2014 hebben we in tegenstelling tot veel andere gemeenten het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen, waaronder hulp bij het huishouden, niet gewijzigd. Desondanks hebben wij een overschot op de begroting voor individuele Wmo-voorzieningen gerealiseerd terwijl aan de andere kant de klanttevredenheid stabiel is gebleven.

Nijmegen kent een gedegen netwerk met organisaties voor vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Een solide preventief jeugdbeleid, zoals in 2013 vastgesteld in een uitvoeringsnotitie, is de basis voor de transitie van de jeugdzorg. Jongerenwerk in de wijken zorgt ervoor dat jongeren een aanspreekpunt hebben en op een positieve manier kunnen meedoen in de wijk. Het voorkomt in veel gevallen zwaardere problematiek en helpt jongeren om op school te blijven, werk te behouden of te vinden. Om die reden hebben wij er voor gekozen om structureel € 200.000 extra in te zetten voor jongerenwerk in de wijken. We richten ons daarbij op individuele begeleiding van jongeren in Nijmegen Noord en in andere wijken in Nijmegen waar ondersteuning hard nodig is. In 2014 is het besluit genomen om in Lent bij de Ster een jongerencentrum te realiseren en om het jongerencentrum in De Klif in Oosterhout uit te breiden.

Indicatoren

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1. Ik kan goed voor mezelf zorgen etc.	90%	90%	--*

Optimale kansen voor de jeugd	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Jeugdigen dat zich probleemrijk vindt	11	13	--*
2.2 Ouders dat aangeeft behoefte te hebben aan opvoedsteun	9%	9%	8%

Bevorderen gezondheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge opl. vs lage opl.)	89% - 59%	ntb	-
3.2 Jeugdigen met overgewicht	13,1%	ntb	pm

Gelijke kansen voor iedereen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 % Niet-westerse allochtonen dat meer contacten zou willen hebben	29%	25%	- *

Zelfstandig wonen en leven	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Hulpmiddel draagt bij aan zelfstandig kunnen wonen	Nnb	93	-**

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Aantal dak- en thuislozen in traject	449	90%	pm
6.2 Burgers die vinden dat overlast van zwervers/daklozen vaak voorkomt in de woonbuurt	3%	3%	-*

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

** Het klantonderzoek Wmo over 2014 wordt in maart afgenomen en is in juli 2014 gereed.

Financiën

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136
Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:

- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

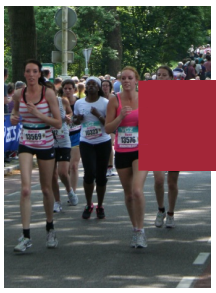

Programma Sport

Algemeen

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging. Daarbij blijven we sportverenigingen ondersteunen, maar verkennen we ook de mogelijkheden om meer samen te werken met andere organisatievormen. Om sporten en bewegen mogelijk te blijven maken, richten we ons op het in stand houden van een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties.

Wat hebben we bereikt?

Sportstimulering

Ons doel binnen het programma Sport is het op peil houden van de sportdeelname en het versterken van de beweegdeelname. Uit de stadsmonitor blijkt dat het aandeel volwassenen dat aan sport doet, toeneemt (cijfers 2013, nieuwe cijfers komen in 2015 beschikbaar). Een belangrijke reden voor de toegenomen sportdeelname is dat steeds meer mensen sportief fietsen, wandelen en hardlopen. Deze trend, waarbij meestal buiten verenigingsverband gesport/bewogen wordt, proberen wij te ondersteunen.

In 2014 is bekend geworden dat de Special Olympics Nationale Spelen in 2016 in de gemeenten Wijchen, Groesbeek en Nijmegen plaats zal vinden. Naast het binnenhalen van een fantastisch evenement biedt dit ons de unieke kans om het aangepast sporten in onze regio de komende twee jaar een impuls te geven.

Versterken sportverenigingen

Eind 2013/begin 2014 is de tweejaarlijkse sportverenigingsmonitor uitgevoerd. Uit deze monitor blijkt dat de belangstelling voor sportverenigingen bij volwassenen op peil is gebleven en is bij jongeren nog iets gestegen. Het percentage verenigingen met te weinig vrijwilligers is in vergelijking met 2009 licht afgenomen. Tegelijk is het

percentage volwassen Nijmegenaren dat zich inzet voor sportclubs licht gestegen. Wel is nog steeds een meerderheid van de verenigingen op zoek naar vrijwilligers voor allerlei taken. Ten opzichte van de vorige meting (2009) hebben meer verenigingen hun financiële situatie zien verslechteren. Bij circa veertig procent van de verenigingen is de huidige financiële situatie niet gezond. Financiën is het belangrijkste knelpunt geworden.

Kwalitatief goede sportaccommodaties
In 2014 hebben we de kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde gehouden en een aantal verbeteringen doorgevoerd, zoals het vervangen van de toplaag en infill van het kunstgrasveld op Sportpark Brakkenstein. In diverse langer lopende processen op het gebied van sportaccommodaties hebben wij stappen in de ontwikkeling gezet, zoals bij de Jan Massinkhal, Talent Centraal, Zwembad Dukenburg, Waalhalla en voetbalvereniging Oranje Blauw.

Ondersteuning topsportklimaat
Topsport is een inspiratiebron voor vele sporters; topsporters en topclubs zijn een belangrijke samenwerkingspartner voor de breedtesport. Met de Zevenheuvelenloop, Marikenloop en Nijmegen Global Athletics hebben we succesvolle topsportevenementen in de stad Nijmegen gehad. We hebben provinciale subsidie toegekend gekregen voor het project Talent Centraal Nijmegen. In samenwerking met Topsport Gelderland zetten we een combinatiefunctionaris in specifiek voor talentontwikkeling.

Indicatoren

Sportstimulering	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Basisscholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	68% (1)		
1.2 % Middelbare scholieren dat aan sport doet	88% (4)		
1.3 % Middelbare scholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	67% (4)		
1.4 % Volwassenen dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet	76% (2)		
1.5 % Volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm	66% (3)		

(1) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 72%. Dit cijfer komt uit de Kindermonitor 2009.
Inmiddels zijn de uitkomsten van de Kindermonitor 2013 beschikbaar en daar komt de 68% uit.
(2) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 67%. Dit cijfer komt uit onze Burgerpeiling 2011.
De 76% komt uit de Burgerpeiling 2013 (percentage sporters onder volwassenen is fors gestegen in de afgelopen jaren).
(3) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 74%. Dit is berekend op basis van de Volwassenenmonitor 2008/2009 en de Ouderenmonitor 2010. Beide onderzoeken zijn in 2012 samengevoegd tot de gezondheidsmonitor volwassenen GGD. De 66% komt uit dit nieuwe onderzoek, waarbij een iets andere vraagmethodiek is gehanteerd.
(4) E-MOVO 2011, GGD

Versterken sportverenigingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Basisscholieren dat lid is van een sportvereniging	70% (1)		
2.2 % Middelbare scholieren dat lid is van een sportvereniging	71% (2)		
2.3 % Volwassenen dat lid is van een sportvereniging	23% (3)		
2.4 % Volwassenen dat buiten sportverenigingen en commerciële sportscholen om aan sport doet.	60% (3)		

(1) Kindermonitor 2013, GGD
(2) E-MOVO 2011, GGD
(3) Burgerpeiling 2013, O&S

Kwalitatief goede sportaccommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Bezettingsgraad gemeentelijke gymnastieklokalen (verhuurde uren gedeeld door beschikbare uren)	57%*		54%
3.2 Bezettingsgraad gemeentelijke sportzalen	65%*		61%
3.3 Bezettingsgraad gemeentelijke sporthallen**	63%*		62%
3.4 Aantal bezoekers zwembaden			
3.4a Zwembad West			225.776
3.4b Zwembad Oost			181.104
3.4c Zwembad Dukenburg			52.388
3.4d Zwembad Goffert			45.079
3.5 Aantal bezoekers Triavium			
3.5a Recreatief	115.174		116.719
3.5b Verenigingsgebruik	54.071		50.275

* In 2014 is een gestandaardiseerde berekeningswijze toegepast. De cijfers 2013 zijn hierop aangepast.
** Exclusief Jan Massinkhal gezien de combi evenementen en sport.
*** Inclusief zomerevenementen in Triavium

Ondersteuning topsportklimaat	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status			
4.2 Aantal talenten uit de regio Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen			
4.3 Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau			
4.4 Aantal grote sportevenementen			

Financiën

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0	0	0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

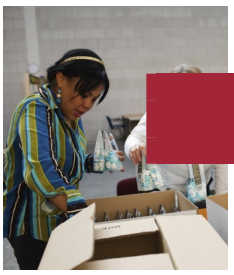

Programma Werk & Inkomen

Algemeen

Werk biedt mensen perspectief, werkzoekenden hebben recht op ondersteuning naar werk. Wie (nog) niet aan het werk kan, bieden we een sociaal vangnet in de vorm van een uitkering. Uitgangspunt is dat een uitkering tijdelijk is, werk staat voorop.
De resultaten van ons programma Werk en Inkomen staan onder invloed van autonome ontwikkelingen, zoals de economische crisis. Meer mensen moeten een bijstandsuitkering aanvragen, terwijl het voor mensen die al in de bijstand zitten extra lastig is om aan werk te komen. Andere ontwikkelingen zijn voorgenomen structuur- en wetswijzigingen in het landelijke kader van werk en inkomen (Participatiewet, Sociaal Akkoord, Werkbedrijven, tegenprestatie, bijzondere bijstand en kostendelersnorm). In 2014 is veel inzet gepleegd deze wijzigingen per 1 januari 2015 door te voeren.

Wat hebben we bereikt?

Werk staat voorop: meer bijstandsgerechtigden aan het werk
In 2014 zijn 756 mensen in de bijstand aan het werk gegaan. In het licht van de arbeidsmarktsituatie en de resultaten in andere jaren zijn we heel tevreden met dit aantal. Het aantal overstijgt ons gestelde doel voor 2014 (600 mensen). Ten opzichte van het totaal aantal uitstromers uit de bijstand, is het aantal uitstromers naar werk 38%. Dit overstijgt ons doel.
Het op peil houden van de uitstroom naar werk van mensen in de bijstand met een grote afstand tot werk, vergt in deze tijden investeringen van bedrijven, werkzoekenden én overheid. Wij hebben in 2013 circa 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor werk en re-integratie. We hebben deze middelen geïnvesteerd in onder andere (leer)werkplekken bij werkcorporaties en bedrijven, loonkostensubsidies, opleidingen, trainingen, workshops en werkmarkten voor de realisering van de match tussen werkgever en werkzoekende.
De samenwerking met Economische Zaken, Werk en Onderwijs is in het afgelopen jaar verder geïntensiveerd, onder andere tot uiting komend in de komst van een nieuw programma Economie en Werk per 1 januari 2015.

Stijging van het aantal bijstandsgerechtigden valt mee
Het jaar 2014 begon met sombere verwachtingen: we hadden in de begroting 2014 een tekort op de bijstandsuitgaven begroot (van 1,2 miljoen euro). Door een combinatie van interventies en meevallers is het uiteindelijke financiële resultaat op de bijstandsuitkering positief, namelijk 2,7 miljoen euro. Ook in de aantallen scoren we positief ten opzichte van andere gemeenten: Eind 2014 waren er 6.581 bijstandsgerechtigden. Dit is een toename van 1,7% ten opzichte van het begin van 2014. De referentiegemeenten zagen hun bijstandsbestand met gemiddeld 4,4% stijgen. Ten aanzien van jongeren in de bijstand (bijstandsgerechtigden tot 27 jaar) geldt zelfs dat het aantal in 2014 is gedaald: in januari 2014 ontvingen 817 jongeren een bijstandsuitkering, eind december 2014 waren dit er 767.

Toenemend beroep op minimaregelingen
In 2014 hebben weer meer mensen een beroep gedaan op één van onze minimaregelingen dan in 2013 (namelijk 439 mensen). Het gaat hier om regelingen zoals het Kinderfonds, de langdurigheidstoeslag, bijzondere bijstand en

de regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. De toename van het absolute aantal is overigens ook een teken dat het aantal arme huishoudens in Nijmegen, net als in de rest van Nederland ook in 2014 weer is gestegen. Het toenemend gebruik van deze open-einderegelingen heeft ook geleid tot een tekort.

Druk op de keten van schulden en armoede
We zijn erin geslaagd om in Nijmegen, net als bij ons minimabeleid, een redelijk aanbod voor schuldhulpverlening overeind te houden. Dit aanbod bestaat uit curatieve en preventieve instrumenten, we maken onderscheid in een laagdrempelige basisvoorziening én een specialistische dienstverlening. We hebben begin dit jaar gerichte investeringen gedaan om de druk op de schuldhulpverleningsketen te verlichten. Eind 2014 hebben we een ontwerp-notitie over de wijze waarop we schulden en armoede in Nijmegen willen keren voor inspraakreacties openbaar gemaakt.

Stappen voorwaarts in samenwerken in het Rijk van Nijmegen
In 2014 zijn de besluiten genomen om te komen tot één regionaal Werkbedrijf waarin naast de regiogemeenten ook het SW-bedrijf Breed werkt aan arbeidsbemiddeling, bedrijfsdienstverlening en kandidaatsbenadering.

Indicatoren

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden (excl. WIJ/IOAW/IOAZ/BZ)	6.470	6.813	6.581
1.2 % Afwijzing aanvragen	24%	20%	23%
1.3 Uitstroom % naar werk onder uitstromers	30%	30%	38%
1.4 % Bijstandsgerechtigden tov beroepsbevolking in Nijmegen	8%	8,8%	7,6%
1.5 % Ontheffingen arbeidsplicht	30%	30%	28%
1.6 % Jeugdwerklozen tov niet-werkende werkzoekenden in Nijmegen	13,8%	12%	12,8%

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Tekortkomingen in rechtmatigheid uitkeringsverstrekking	<1%	<1%	<1%
2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost	+	+	+
2.3 % Aanvragen met besluit binnen 8 weken	89%	95%	91%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % Bereikte huishoudens met een laag inkomen	81%	80%	79%
3.2 Toename % nieuwe bereikte klanten	onbekend	geen doelstelling	geen doelstelling
3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst	206	225	289
3.4 Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening	1.828	1.250	1.529

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Afname gesubsidieerde arbeid	111	-	-
4.2 Werkcorporaties	5623	500	-

Financiën

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Bij het programma Werk en Inkomen is een voordeel ontstaan van bijna € 7,3 miljoen euro. Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere lasten op de bijstandsuitkeringen, en twee andere incidentele meevallers. Deze lichten we hieronder kort toe.

Werk
Bij het product Werk is een klein positief saldo te zien.

Inkomen
Bij het product Inkomen realiseren we een fors voordeel van 7,1 miljoen euro. Oorzaken:

- minder uitgaven aan bijstandsuitkeringen dan budget van het Rijk hiervoor ontvangen (€ 2,7 miljoen).
- eenmalig voordeel als gevolg van een neerwaartse bijstelling van de voorziening bijstandsdebiteuren (€ 2,0 miljoen).
- eenmalig voordeel als gevolg van de vrijval van een verplichting aan het Rijk (€ 2,7 miljoen).

Armoedebestrijding
Bij het product armoedebestrijding realiseren we per saldo een voordeel van 0,1 miljoen euro.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

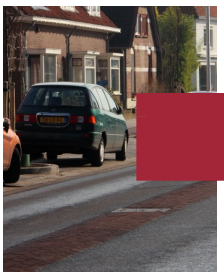

Programma Openbare Ruimte

Algemeen

Wij beogen een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen, een duurzame en leefbare stad voor onze burgers. Een stad waarin onze burgers zich thuis voelen. We stimuleren actief burgerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen in duurzaam beheer een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners. We houden rekening met sociale veiligheid en toegankelijkheid bij herinrichtingen, wijkbeheersplannen en bel- en herstellijn werkzaamheden zoals snoeien van overhangend groen. Het is noodzakelijk om ook op dit programma te bezuinigingen. Onderhoud aan wegen, openbare verlichting en openbaar groen willen we echter zoveel mogelijk ontzien, we zoeken bezuinigingsmogelijkheden vooral in de niveaus van beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door meer te differentiëren in het dagelijks beheer. We hebben een taakstelling gerealiseerd van 3,2 miljoen euro in 2014.

Wat hebben we bereikt?

2014 is het tweede uitvoeringsjaar van onze beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'. De focus ligt daarbij op het meer betrekken van onze bewoners bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. We gebruiken daarbij de participatiekaart.nl/nijmegen als instrument om inzichtelijk te maken hoeveel participatieprojecten we hebben in de stad. Het aantal initiatieven is dit jaar gestegen naar 163. Daarnaast hebben we het Marikenniveau vastgesteld als basisonderhoudsniveau en een inspiratieboekje gemaakt waarin we laten zien wat mogelijk is als bewoners zelf op bepaalde plekken het onderhoud willen doen. In de uitvoering krijgt het “werken op regie” samen met Dar steeds duidelijker vorm. Met minder geld worden dezelfde resultaten op straat gerealiseerd door Dar. Dar heeft in 2014 de reiniging en het groen- en grijsonderhoud in 3 stadsdelen uitgevoerd.
In 2014 hebben we deelgenomen aan een afvalbenchmark. Hieruit blijkt wederom dat Nijmegen (binnen haar stedelijkheidsklasse) na Maastricht de hoogste mate van afvalscheiding behaalt (62,7% in 2013) en dat tegen zeer lage afvalbeheerkosten. Verder hebben we de milieustraat aan de Kanaalstraat volledig verbouwd en gemoderniseerd.
De bel-& herstelapp is goed ingeburgerd. Dit jaar hebben we weer meer meldingen via de app ontvangen. Ruim 28% van de totale meldingen gaat via de bel-&herstelapp. Vorig jaar was dat nog 19%. De inhaalslag op het onderhoud van de wegen en het kabelnet voor de openbare verlichting hebben we doorgezet. We hebben groot onderhoud gepleegd op onder ander de Van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg en Terwindtstaat. Ook de snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en het RijnWaalpad is afgerond. We hebben LED-verlichting (159 stuks) geplaatst op diverse wegen en we hebben dertien kilometer kabelnet vervangen voor de openbare verlichting. Op de Grootstalselaan hebben we licht op aanvraag aangebracht.
Het nieuwe beleid voor gladheidsbestrijding, ‘Grip op gladheid’, werpt nog steeds zijn vruchten af: de strooiroutes zijn verbeterd, er zijn minder klachten en de zoutkisten zijn een succes. Het project ‘Groen geregeld’ is succesvol en heeft geleid tot het oplossen van 45 gevallen van grondannexatie.
We hebben de pilot 'Afval dump je niet' uitgevoerd op 3 locaties. Deze pilot is goed verlopen en we gaan verder met deze werkwijze in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Een schone, hele en veilige openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Nijmegenaren dat Nijmegen schoon vindt	60%	70%	60%
1.2 Nijmegenaren dat de eigen buurt schoon vindt	75%	70%	75%
1.3.1 Centrum - beeldkwaliteit goed	88%	83%	87%
1.3.2 Rest stad - beeldkwaliteit basis	93%	95%	93%
1.4.1 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad	60%	65%	60%
1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt	63%	76%	63%
1.5.1 Onderhoudskwaliteitsniveau fietspaden (technisch)	87%	76%	87%
1.5.2 Onderhoudskwaliteitsniveau wegen (technisch)	76%	76%	77%
1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen	87%	90%	91%
1.7 Tijdig (binnen 5 werkdagen) afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn	75%	85%	79%

In 2014 hebben we geen stadspeiling uitgevoerd. Dit betekent dat de percentages voor 2013 ook gelden voor 2014 voor de indicatoren 1.1, 1.2, 1.4.1 en 1.4.2.

Financiën

Openbare ruimte * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**

			Stadsrekening 2014	
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Wijken

Algemeen

Het programma Wijkontwikkeling zet in op een samenhangende aanpak van kansen en problemen op het terrein van leefbaarheid en veiligheid in de wijken. We werken daarvoor samen met bewoners, ondernemers en professionele netwerken in de wijken (o.a. rondom wonen en woonomgeving, overlast en veiligheid, onderwijs, zorg en hulp) We stimuleren verbindingen van deze buitenwereld met onze eigen organisatie en tussen de verschillende netwerken in de wijk (o.a. via wijkmedia). We maken wijkaanpakprogramma's. We vertrouwen op de kracht van de wijkgemeenschap, al heeft die af en toe wat hulp nodig: financieel of met raad en daad. Daar waar nodig interveniëren we: bijvoorbeeld als wijken en buurten achterblijven of als er overlast is.

Wat hebben we bereikt?

Hoewel het jaar 2014 nog niet via de stads – en wijkmonitor in beeld is, hebben we de indruk dat leefbaarheids- en veiligheidsrisico's weliswaar in een aantal aandachtsgebieden en in kleinere probleemgebiedjes aanwezig blijven, maar in algemene zin zijn verminderd. Daarnaast zien we vele vormen van bewonersparticipatie ontstaan: al dan niet in georganiseerd verband, tijdelijk en structureel, succesvol en minder geslaagd. Een trend is wel dat bewoners minder aan vaste structuren hechten, maar liever actief zijn met concrete acties en eigen netwerken vormen. We zien daarbij een toenemend gebruik van social media. We hebben daarom de ontwikkeling van buurtsites volgens het "Mijnbuurtje" format ondersteund. Bewoners kiezen de vorm die het beste bij hen past. Ook de 'analoge' wijkbladen blijven ook een belangrijke vorm van communicatie in de wijk.
We ontwikkelden nieuwe stijl wijkaanpakprogramma's : 1 wijk, 1 plan. Daarbij gaan we steeds meer 'online'. Het zijn geen alles omvattende integrale statische visies. Met de wijkaanpakprogramma's nieuwe stijl ontsluiten we kennis van de wijknetwerken, van de ontwikkelingen in de wijken en de inzet van allerlei partijen, waaronder bewoners. Daarmee helpen we contact binnen de wijk en tussen de wijk, de gemeente en andere instanties te vergemakkelijken en voorzien we partijen van inspiratie om in beweging te komen, om mee te bouwen aan het leefklimaat in de wijk
We hielpen de STIPs en Sociale Wijkteams op een goede manier 'te landen' in de wijken en zorgden mede dat ze goed aansluiten op de bestaande netwerken in de wijken. We zijn actief betrokken geweest bij het formuleren van het bestek voor de inzet van de W4 partijen in de wijken.
De speeltuinen en speelvoorzieningen staan er overwegend goed bij. We laten ons niet meer door de speelnorm, maar door bewonersparticipatie leiden bij het aanleggen van nieuwe speelplekken. Bij de kinderboerderijen is de milieu-educatiefunctie versterkt. Het dagelijks beheer van 3 kinderboerderijen is per 1 januari 2015 overgedragen aan zorginstellingen in de stad.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
1.1 Bewonerswaardering woon- en leefklimaat (schaalscore evaluatie buurt)				
1.1 stad	7,5	0	7,6	0
1.1a aandachtsgebiedenNijmegen-centrum	7,3	0	7,3	0
1.1b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	+	6,8	+
1.1c aandachtsgebieden Nieuw west	6,8	+	6,9	+
1.1d Hatert	6,7	+	6,9	+
1.1e aandachtsgebieden Dukenburg	6,4	+	6,8	+
1.2 rapportcijfer woonomgeving				
1.2 Stad	7,5	0	7,5	0
1.2a aandachtsgebieden Nijmegen-centrum	7,4	0	7,5	0
1.2b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	0	7,0	0
1.2c aandachtsgebieden Nieuw west	6,9	0	7,0	0
1.2d aandachtsgebied Hatert	6,9	0	7,2	0
1.2e aandachtsgebieden Dukenburg	6,8	0	6,9	0
1.2f aandachtsgebieden Lindenholt	6,9	+	7,0	+

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
2. Schaalscore sociale kwaliteit woonomgeving				
2. Stad	5,9	0	5,9	0
2.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	4,9	0	4,8	0
2.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	5,6	+	5,5	+
2.c aandachtsgebieden Nieuw west	5,3	+	5,5	+
2.d aandachtsgebied Hatert	5,4	0	5,8	0
2.e aandachtsgebieden Dukenburg	5,3	+	5,6	+
2.f aandachtsgebieden en Lindenholt	5,1	+	5,4	+

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
3. % onveilig voelen in eigen buurt				
3. Stad	19%		18 %	
3.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	26,4%	-	27 %	-
3.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	23%	- -	26 %	- -
3.c aandachtsgebieden Nieuw west	26,5%	-	25 %	-
3.d aandachtsgebied Hatert	24,7%	-	25 %	-
3.e aandachtsgebieden Dukenburg	29,6%	-	24 %	-
3.f aandachtsgebieden Lindenholt	23,5%	0	24 %	0

Voor een overzicht van de indicatoren van de stads- en wijkmonitor verwijzen we naar de programmatekst. Voor 2014 zijn geen recente cijfers beschikbaar, de wijkmonitor komt maar 1 keer per 2 jaar uit. De meest recente was 2013.

Financiën

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Het programma sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,4 %.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn € 0,04 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- 2 opdrachten in de openbare ruimte, aanpak Tubaplein en voetbalveldje Bottendaal, blijken grotendeels in 2015 te worden uitgevoerd

Toelichting op de baten
De baten zijn € 0,01 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- investeren in speeltoestellen Brakkenfort waarvoor een bijdrage is ontvangen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

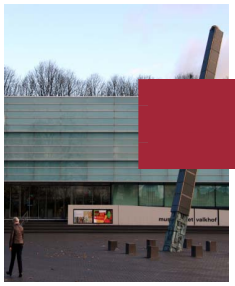

Programma Cultuur

Algemeen

Met onze culturele infrastructuur zorgen we voor een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele festivals en evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en waar mogelijk versterken.

Wat hebben we bereikt?

Ons streven naar toegankelijkheid en openheid in de culturele ketens zien wij langzaam vorm krijgen. Diverse clubs groot en klein weten elkaar beter te vinden en dat leidt tot nieuwe verrassende samenwerkingen en producties. Wij hebben een kwalitatief onderzoek uitlaten voeren naar (on) mogelijkheden van bezuinigingen op het culturele veld door Lawson en Luiten.
Het rapport "Onderzoek hervorming culturele sector" schetst het volgende beeld van het culturele veld: "*Het gemeentebestuur staat van oudsher positief tegenover de cultuursector en beschouwt kunst en cultuur als wezenlijk onderdeel van de stad. Dit heeft geleid tot een gedegen culturele infrastructuur met professionele instellingen, die gezamenlijk zorgen voor een divers, kwalitatief hoogstaand en toegankelijk cultureel aanbod. Van erfgoed tot theater, van amateurkunst tot film, van internationale avant-garde tot lokale urban arts: de inwoners van Nijmegen hebben het allemaal binnen handbereik. Ze kunnen ervan genieten, ze kunnen erover leren en ze kunnen het zelf beoefenen. In sommige sectoren heeft de stad een (inter)nationale positie: op het gebied van popmuziek, dance, archeologie en film bijvoorbeeld.*".

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wij mogen dus trots zijn op onze culturele klimaat. Als kanttekening geeft het rapport aan dat het publieksaanbod goed ontwikkeld is, maar dat de artistieke productie matig is te noemen. Het ontbreken van een ketenintendant cultuurhistorie wordt, voor de oudste stad van Nederland, een gemiste kans genoemd. Het rapport van Lawson en Luiten heeft er mede voor gezorgd dat in het coalitieakkoord de onderzoeksopdracht naar bezuinigingen op het culturele veld van € 700.000 gehalveerd is naar € 350.000. Uitgangspunt bij deze bezuiniging is dat dit zo min mogelijk ten koste van culturele activiteiten mag gaan en dat eerst gekeken wordt naar de mogelijkheden van bezuinigingen op gebouwgebonden kosten, shared service en andere niet-programmagebonden bezuinigingen.
De mate van (actieve en passieve) cultuurparticipatie willen wij minimaal gelijk houden of verhogen. Het feit dat het aantal bezoekers van gesubsidieerde podia 5% hoger is dan vorig jaar geeft aan dat we daarin slagen. Voor de bibliotheek streven we naar bereikcijfers, die minimaal de landelijke trend volgen. Deze trend is al jaren dalend. De uitleningen van de bibliotheek zijn wederom lager dan vorig jaar. Er is wel een verschuiving merkbaar van uitleningen per categorie. Zo daalt dat voor volwassenen, maar stijgt het aantal uitleningen via Bibliotheek op School (BOS). De totale daling (4,5%) is niet zo sterk als de landelijke trend (8%).De stijging van het aantal uitleningen via BOS geeft aan dat dit concept meer kinderen bereikt en daarmee succesvol is te noemen. Hiermee bereiken wij ons doel om meer kinderen te laten lezen en dragen we bij aan het voorkomen van laaggeletterdheid.
Via onze subsidieregeling waar we alleen nog culturele activiteiten subsidiëren hebben wij bijgedragen aan verrassende en experimentele culturele activiteiten. Van jazzconcerten tot kunstinstallaties op het Driftfestival, experimentele muziekoptredens, dansavonden en tentoonstellingen. Ook het tekenfestival Big Draw was een succes, met een groot bereik en veel samenwerkingen met en tussen diverse culturele partners. Ter stimulering van de creatieve stad, hebben wij aan het Besiendershuis een andere opdracht gegeven. Wij vragen hen het creatieve netwerk te stimuleren en meer zichtbaar te maken door de sectoren cultuur, cultuurhistorie, kennis/innovatie en bedrijfsleven te verbinden. Het Besiendershuis fungeert als een soort bruggenbouwer/verbinder en levert daarmee een bijdrage aan de creatieve stad.
Met de zeven openbare kunstwerken die zijn gerealiseerd, zoals de film Lights Crossing over de brug de Oversteek en de muurschilderingen in het fietstransferium onder het nieuwe Doornroosje, leveren we een bijdrage aan de (culturele)kwaliteit en beleving van de stedelijke omgeving.
Het zelf beoefenen van amateurkunst draagt bij aan verankering van kunst en cultuur. Op de Lindenberg subsidiëren wij daarom kunst- en cultuureducatie aan jongeren. Wij zien dat de belangstelling voor de kunsteducatie in de vrije tijd is afgenomen en de belangstelling voor cultuureducatie op scholen toeneemt. Met name de belangstelling voor het cursusaanbod van de afdeling beeldend kent een sterke terugval. De belangstelling voor het theateraanbod voor de jeugd is sterk gestegen. Het aanbod van de cursussen van Grote Broer zijn inmiddels volledig opgenomen in het cursus aanbod van de Lindenberg en dat blijkt een succes. De muzieklessen blijven ongekend populair en vormen het grootste deel van het cursusaanbod.
Met de regeling cultuureducatie met kwaliteit wordt inmiddels op zes basisscholen gewerkt aan de kwalitatieve versterking van de cultuureducatie in de school. De komende jaren zullen er ieder jaar zes nieuwe scholen worden toegevoegd. Door het vaststellen van het nieuwe subsidiehuis voor amateurs hebben we de interactie tussen amateurs en bewoners van de gemeente Nijmegen versterkt en meer ruimte gegeven meer diverse amateurgezelschappen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal bezoekers gesubsidieerde podia	464.301	540.000	488.513
1.2 Aantal bezoekers musea	107.680	125.000	117.548
1.3 Aantal uitleningen bibliotheek	1.1501.105	1.340.000	1.207.121
1.4 Aantal oefenruimten	8	12	8

1.1 Aantal bezoekers van gesubsidieerde podia is als volgt opgebouwd: LUX 216.147 (doelstelling 200.000); Vereeniging&Schouwburg 139.334 (doelstelling 125.000) ;Lindenberg 36.238 (doelstelling 44.000); Doornroosje 89.433 (doelstelling 60.000) ; Open Lucht Theater 7.361 (doelstelling 8.000). Met de podia hebben we als doelstelling afgesproken om in zijn totaliteit 437.000 bezoekers te trekken. Met een totaal van 488.513 voldoen zij daar ruimschoots aan. We blijven streven naar 540.000 bezoekers
1.2 Aantal bezoekersmusea is al volgt opgebouwd: Museum Valkhof 92.548 (doelstelling 100.000) Natuurmuseum ±. 15.000 (doelstelling 20.000); Stratemakerstoren ± 10.000 (geen doelstelling).
1.3 Het aantal uitleningen is inclusief de uitleningen via Bibliotheek op school (BOS)
1.4 Het aantal oefenruimte is al jarenlang 8.

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal stipendia voor jonge talenten	nvt	pm	0
2.2 Aantal te verstrekken subsidies i.h.k.v. de SCIN	nvt	pm	19
2.3 Aantal excellente en experimentele producties	nvt	pm	6
2.4 Aantal culturele evenementen	30	25	36
2.5 Aantal bezoekers culturele evenementen	225.000	225.000	239.500
2.6 Aantal werkenden in de creatieve industrie	nvt	pm	pm

2.1: In afwachting van de invulling van de stroomlijning van subsidies, is geen stipendium uitgereikt.
2.2: In het kader van de subsidieregeling voor culturele activiteiten is aan 19 aanvragers een subsidie toegekend.
2.3: Van de 19 toegekende subsidie van de SCIN zijn er 5 excellent/experimenteel te noemen.
2.4 : Bij het aantal culturele evenementen tellen we de culturele instellingen die wij subsidiëren vanuit de subsidieregeling de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen. Het aantal activiteiten/optredens/tentoonstellingen van de 36 instellingen tellen op tot 318.
2.5: Dit geldt ook voor de bezoekers van de activiteiten zoals genoemd onder 2.4.
2.6: Het aantal werkenden in de creatieve industrie halen we uit de provinciale werkgelegenheid enquête. (PWE). De creatieve industrie bestaat uit de sectoren: kunsten en cultureel erfgoed, media en entertainmentindustrie en creatieve zakelijke dienstverlening. T.o.v. 2013 is dit aantal met 4% gedaald. Deze daling wordt met name veroorzaakt door de sterke daling bij de creatieve zakelijke dienstverlening specifiek bij het onderdeel vormgeving en ontwerp. Wij scoren gemiddeld als het gaat om het percentage banen in de creatieve industrie (3,6% van alle banen in de stad en ook 3,6% van alle banen in Nederland.

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal bij de Lindenberg ingeschreven cursisten- jeugd tot 18 jaar	1.856	1750	1.761
3.2 Aantal amateurgezelschappen	81	pm	86

Financiën

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Mobiliteit

Algemeen

Wij willen een betrouwbare lokale en regionale bereikbaarheid van Nijmegen, die een bijdrage levert aan de economische vitaliteit van de stad. Ook streven we naar voldoende en toegankelijke parkeergelegenheid en zo hoog mogelijke verkeersveiligheid. Wij bieden inwoners, bezoekers en ondernemers in onze stad de gelegenheid om die vervoersmodaliteit te kiezen, die bij hun situatie past.

Wat hebben we bereikt?

bereikbaarheid

Door de opening van De Oversteek is de bereikbaarheid van de stad met de auto enorm verbeterd. De vertragingen op de hoofdwegen rond de stad zijn aanmerkelijk afgenomen. Buiten de spitsen heeft de nieuwe structuur geleid tot een hogere reissnelheid, met name op delen van de S100 en de Graafseweg. De betrouwbaarheid van het verkeerssysteem met name op de waaloverschrijdende verbindingen is enorm verbeterd. Ook zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen.
Wij hebben stevig geparticipeerd in de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Dit opent de weg naar een forse co-financiering vanuit het Rijk voor een verdergaande beperking van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging en verduurzaming van het vervoersgedrag.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

We zijn gestart met de werkzaamheden voor het project Poort Neerbosch. Voor het P&R-terrein bij Ressen hebben wij een optimale win-win-oplossing gekozen door dit terrein te combineren met de parkeerfunctie van Cinemec en te verplaatsen naar de zuidzijde van de Dorpensingel.

Wij hebben samen met de gemeente Lingewaard een tracéverkenning verricht voor de Dorpensingel. De Raad van de gemeente Lingewaard heeft besloten maximaal € 1,5 mln. beschikbaar te stellen voor de aanleg van deze verbinding

Parkeren
De parkeerdruk in de avonduren op straat gedaald terwijl de bezetting van de parkeergarages is toegenomen. Garages worden beter gebruikt en ook het transferium wordt in het weekend beter gevonden. Dit heeft een positief effect op de bereikbaarheid van de binnenstad en de mogelijkheid een vrije parkeerplaats voor een laag bedrag te vinden. De parkeerder heeft het avondparkeren geaccepteerd, dit komt mede doordat er goedkope alternatieven in de parkeergarages en terreinen zijn.
We hebben de parkeervoorziening Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen. Tevens hebben we de parkeergarage onder Plein 1944 opgeleverd en worden er abonnementen uitgegeven (ongeveer 75% van de beschikbare openbare parkeerplaatsen is uitgegeven).
We hebben de blauwe zone geëvalueerd en geconstateerd dat deze werkt voor specifieke locaties buiten het centrum met winkelconcentraties.

Verkeersveiligheid
In 2014 hebben wij het verkeersveiligheidsbeleid verder gecontinueerd. Een groot aantal vragen van burgers mbt verkeersveiligheid is beantwoord. Bij die vragen gaat het vaak om de subjectieve beleving van verkeersveiligheid. Wij kunnen dit subjectieve gevoel steeds vaker wegnemen met feiten die afkomstig zijn in een landelijke database met geregistreerde ongevallen. Deze database voorziet in een betrouwbare registratie van de dodelijke ongevallen en ook van de ernstige gewonden inclusief ziekenhuisopnamen. In Nijmegen zijn op dit moment geen zogenaamde black spots meer te vinden, dat wil zeggen plaatsen waar in de afgelopen drie jaar 6 letselongevallen of meer hebben plaatsgevonden. Nieuwe wegen worden duurzaam veilig aangelegd en bestaande wegen passen wij zoveel mogelijk bij reconstructie aan. In dat verband hebben wij in 2014 het tweede deel van de St. Jacobslaan duurzaam veilig gemaakt. Wij blijven aan het werk om de gebieden rondom scholen zoveel mogelijk autoluw te maken.

Openbaar vervoer
Uit cijfers van Breng blijkt dat het openbaar-vervoergebruik in de regio stijgt. Die groei is het grootste op de HOV-lijnen 300 en 331, waar we de afgelopen jaren fors hebben geïnvesteerd in de kwaliteit, en op enkele corridors, zoals Druten – Nijmegen.
OV-bedrijf Hermes is de concessiehouder van het openbaar vervoer in de regio Arnhem Nijmegen en de Stadsregio Arnhem Nijmegen was in 2014 opdrachtgever van Hermes. In 2015 gaat die verantwoordelijkheid over naar de provincie Gelderland.

2014 was een jaar waarin veel projecten op het gebied van openbaar vervoer zijn afgerond en in gebruik genomen. De belangrijkste daarvan:
- verbetering van de kwaliteit van de stationsomgeving van station Nijmegen Heyendaal;
- opening van het fietstransferium Doornroosje bij Nijmegen Centraal Station;
- ingebruikname van station Nijmegen Goffert, inclusief nieuwe bushaltes;
- de start van de latere treinen tussen Nijmegen, Arnhem en Utrecht op vrijdag- en zaterdagnacht, zodat we een nog betere verbinding met de Randstad hebben gekregen;
- Ingebruikname van de busbaan Woenderskamp in Nijmegen Noord, vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
- afronding van de busbaan langs de Prins Mauritssingel stadinwaarts;

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- een start gemaakt met het vervangen van een aangepaste verkeerslichtenbeïnvloeding door middel van Korte Afstand Radio (KAR) waardoor de impact van het openbaar vervoer op de doorstroming van het overig verkeer beperkt wordt. Daar gaan we in 2015 en 2016 mee door.
- in 2014 zijn de werkzaamheden aan Poort Neerbosch gestart, met voorzieningen voor het openbaar vervoer en de aanleg van een P&R-terrein. Deze werkzaamheden worden in 2015 afgerond.

Fiets

In 2014 hebben wij opnieuw belangrijke stappen gezet om te komen tot een netwerk van hoogwaardige snelfietsroutes, conform de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar.
Het RijnWaalpad op Nijmeegs grondgebied is afgerond. In 2015 wordt het RijnWaalpad opgeleverd.
In december 2014 hebben wij het nieuwe fietstransferium naast station Nijmegen geopend, onderdeel van het plan Doornroosje. In de voorziening zijn ruim 3500 plaatsen beschikbaar voor treinreizigers die per fiets naar het station komen en bezoekers aan het poppodium. De voorziening is van hoge kwaliteit en is dag en nacht geopend en gratis te gebruiken.
Met de provincie en stadsregio zijn afspraken gemaakt over de cofinanciering van een nieuw verbreed fietspad langs de Waalbrug, waarbij fietsers in twee richtingen kunnen rijden
De fietsstraat Dennenstraat is in april 2014 beschikbaar gekomen voor scholieren en ander fietsverkeer Het besluit tot aanleg van de 2e fase is genomen en uitwerkingen zijn gemaakt. Voor het gedeelte door het Goffertpark hebben wij extra werk verricht om te kunnen komen tot een zorgvuldige inpassing, zoals een gebruikers enquête.
In regionale samenspraak zijn aanvullende middelen voor realisatie van de fietsbrug bij Mook-Cuijk gevonden binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg
In samenwerking met de stadsregio, de gemeente Arnhem en provincie Gelderland hebben wij ons vol ingezet om het grote internationale fietscongres Velo-city naar Arnhem Nijmegen te halen. In december is bekendgemaakt dat onze inzet wordt beloond, en dat het congres Velo-city in 2017 in Arnhem-Nijmegen wordt gehouden!
Wij hebben de fietsoversteek over de singels verbeterd door de verkeerslichten gunstiger af te stellen.

Indicatoren

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Gemiddelde reistijd tijdens de spits (tussen haakjes:variatie in reistijd) in minuten	7 (1,7)		7 (1,1)
1.1a Knooppunt Ressen - Keizer Karelplein	13 (1,7)	12 (4)	11 (0,7)
1.1b Keizer Karelplein - Knooppunt Ressen	10 (0,7)	9 (1)	12 (1,1)
1.1c Keizer Karelplein - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.1d Goffert - Keizer Karelplein	6 (0,6)	7 (1)	6 (0,4)
1.1e Goffert - knooppunt Neerbosch	6 (0,4)	6 (0)	6 (0,4)
1.1f knooppunt Neerbosch - Goffert	5 (0,5)	5 (1)	5 (0,5)
1.1g Goffert - afslag Lindenholt	6 (0,6)	7 (1)	5 (0,3)
1.1h AfslagLindenholt - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.2 Waardering bezoekers bereikbaarheid van de stad	6,4	6,1	

De **gemiddelde reistijd in de spits** is redelijk gelijk gebleven. Op het traject Keizer Karelplein – knooppunt Ressen is die met 2 minuten toegenomen, ivm de –tijdelijke- gelijkvloerse afwikkeling van het langzaam verkeer over de Prins Mauritssingel bij station Lent (Laauwikstraat). Medio 2015 zal hierin met de fiets-voetgangerstunnel ter plaatse verbetering optreden

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Parkeeraanbod Centrum (1.1)			
2.1a Straatparkeren (1.1)	3.450 (1.3)	3.000	3.700
2.1b Garageparkeren (1.1)	2.050 (1.5)	3.000	2.500
2.1c Transferia	550 (1.9)	550 (1.4)	550
2.2 Piekbezettingsgraad centrum (2.1)	3776		
2.2a Straatparkeren(2.2)	65%	78%	69%
2.2b Garageparkeren (2.3)	1.256	1.100	1.821
2.3 Betalingsgraad(3.1)	90%	94%	94%
2.4 Tevredenheid (4)	5.8	5,8	

Indicator 2.1 Parkeeraanbod centrum

1. 1. Het parkeeraanbod centrum omvat straatparkeren en garageparkeren.
Straatparkeren: De centrumgebieden A, B gezamenlijk (gebied ten zuiden van de Waal en binnen de singels) en de invloedsgebieden rond het centrum (centrum eerste ring).
Garageparkeren: Optelsom van alle centrumgarages exclusief de Stadhuisgarage omdat deze vanwege het huidige gebruik weinig invloed heeft op de parkeerbalans.

1.2. Het parkeerterrein Oude Stad is in gebruik genomen.

1.3. De verhoging volgt uit de oplevering van de garage Plein ’44 (418 stuks).

1.4. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar nieuwe transferia kan dit cijfer in de komende jaren wijzigen.

Indicator 2.2 Piekbezettingsgraad centrum

2.1. Als moment van piekdrukte wordt de zaterdagmiddag aangehouden (bron: ECORYS rapport Parkeerdrukmeting april 2013), weergeven wordt het aantal op dat moment geparkeerde voertuigen op straat en in de garages.

2.2. De centrumgebieden A en B gezamenlijk (gebied ten zuiden van de Waal en binnen de singels). In voorgaande telling 2653 voertuigen , in 2013: 2250 geparkeerde voertuigen op de zaterdagmiddag. Deze afname is gevolg van de beleidsdoelstelling om parkeerders te verleiden meer gebruik te maken van de garages en wordt in 2013 dan ook volledig gecompenseerd door een toename van het aantal garage parkeerders.

2.3. De optelsom van alle gemeentelijke centrumgarages waarbij de Stadhuisgarage niet is meegenomen. Het referentiekader: Op basis van een onderzoek van Empaction dat gebaseerd is op 100 exploitaties van parkeergarages blijkt een gemiddelde bezetting van 1.200 uur aan kortparkeerders op jaarbasis afgenomen uren per parkeerplaats een reëel gemiddelde bezettingsgraad. Het aantal uren neemt toe al naargelang de garage ouder is. Door het goedkope avondtarief zijn de bezettingscijfers enorm gaan stijgen. Wordt de bezetting van de abonnementhouders meegerekend dan wordt de bezetting per parkeerplaats 2642 uur.

Indicator 2.3 Betalingsgraad

3.1. Betalingsgraad is de mate waarin parkeerders betalen. Wij onderscheiden de betalingsgraad in enerzijds sec kortparkeren en anderzijds inclusief vergunningen. Kortparkeren zegt iets over de ‘betaalbereidheid’ van de bezoeker, inclusief vergunningen geeft een indicatie over het rechtmatig gebruik van het straatparkeren.

Indicator 2.4 Tevredenheid parkeren

4.1. De indicator heeft betrekking op de waardering van het aantal parkeerplaatsen (de parkeercapaciteit) in het centrum door bezoekers in de vorm van een rapportcijfer (Bron: Stadscentrummonitor 2013).

Verkeersveiligheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal doden in het verkeer	4	4	nog niet bekend
3.2 Aantal ongevallen met ziekenhuisopname	onbekend	26	nog niet bekend

Stimuleren deelname openbaar vervoer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aandeel OV in woon-werkverkeer, Nijmegenaren die in Nijmegen werken		4%	4%
4.2 Aandeel OV binnenstadsbezoek op werkdagen		22%	22%
4.3 Tevredenheid openbaar vervoer		91%	geen meting

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stimuleren fietsgebruik	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aandeel fiets in woon-werkverkeer in de stad	64%	66%	64%
5.2 Aandeel fiets in het binnenstadbezoek	65%	63%	65%
5.3 Waardering bereikbaarheid fiets	7,7	8,0	7,8
5.4 Waardering fietsstalling	6,1	7,1	6,1

Financiën

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

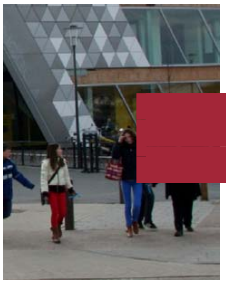

Programma Onderwijs

Algemeen

Ons programma staat in het teken van het stimuleren van de ontwikkelingskansen van jonge mensen. Met de zorgplicht onderwijshuisvesting zorgen we voor goede randvoorwaarden voor huisvesting. We dragen zorg voor het aanbod van vroeg- en voorschoolse educatie (VVE), handhaven op de kwaliteit van de kinderopvang en bieden leerlingenvervoer aan. Met de uitvoering van leerplicht richten we ons op de mogelijkheden voor kinderen om hun recht op onderwijs optimaal te benutten. Voor volwassenen bieden we de mogelijkheid om zich via een aanbod in volwasseneneducatie te ontwikkelen en bestrijden we laaggeletterdheid.

Het afgelopen jaar stond voor het programma Onderwijs vooral in het teken van het uitvoeren van de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd, de invoering van de Wet Passend Onderwijs en het verder verlagen van het aantal jongeren dat het onderwijs voortijdig verlaat.

Wat hebben we bereikt?

Door intensieve gesprekken met de bestuurders van het Primair en Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd is het gelukt om tot voorstellen te komen voor bezuinigingsmogelijkheden. Functiebehoud op alle onderdelen, waaronder brede scholen, onderwijsachterstandenbeleid en schoolmaatschappelijk werk, is daarbij steeds als uitgangspunt gehanteerd We hebben bereikt dat het Primair en Voortgezet Onderwijs bereid zijn hiervoor meer eigen middelen in te zetten. Ook het Flex-College blijft als voorziening beschikbaar voor (overbelaste) leerlingen. Deze uitkomst leidt ertoe dat we de kwaliteit van het Nijmeegse onderwijs, ook voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, overeind

houden. Van de totale onderzoeksopdracht opdracht van €3,2 miljoen (per 2017) hebben we met het onderwijs afspraken kunnen maken voor € 1,55 miljoen. In 2016 zullen we de bezuinigingen effectueren. We hebben met de schoolbesturen ook afspraken gemaakt over herijking van de overeenkomst doordecentralisatie in 2015.

De invoering van de Wet Passend Onderwijs betekent voor het onderwijs een grote verandering. Scholen hebben nu de verantwoordelijkheid om alle kinderen een passende plek te bieden, ongeacht hun ondersteuningsbehoefte. Scholen kunnen dit echter niet alleen, soms is ook professionele ondersteuning buiten de school nodig. Daarom hebben we bij de invoering van de wet samen met de regiogemeenten en de samenwerkingsverbanden van het PO en VO opgetrokken en afspraken gemaakt over bijvoorbeeld de aansluiting van de interne zorgstructuur op de school op de externe zorgstructuur van bijvoorbeeld het sociaal wijkteam. In 2015 gaan we samen met de samenwerkingsverbanden aan de slag net thema's als thuiszitters en voortijdig schoolverlaten (vsv).

Het aantal jongeren dat het onderwijs voortijdig verlaat, is voor het tweede jaar op rij gedaald. Met name op het MBO daalt het aantal vsv-ers. We halen nog niet altijd de (landelijke) norm, maar zijn goed op weg de aansluiting te realiseren. Ook in het bestrijden van laaggeletterdheid hebben we stappen gezet. We hebben een bondgenootschap laaggeletterdheid opgericht. Door het (ver)binden van instellingen en bedrijven, staat het onderwerp ook in Nijmegen op de kaart. Alle cursussen voor versterking van taal- en digitale vaardigheden zijn afgelopen jaar benut.

Indicatoren

Zorgplicht onderwijshuisvesting	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Totaal bedrag uitbetaalde doordecentralisatievergoedingen	€ 14,7 mln	€ 15,0 mln	€ 14,9 mln
1.2 % Gerealiseerde nieuwbouwscholen die zijn gedoordecentraliseerd	7,9 %	19,2 %	16%
1.3 Aantal gerealiseerde nieuwbouwscholen Nijmegen-Noord	1	2	1
1.4 % Uitbreidingen/renovaties	7,5 %	10,1 %	7,5%

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % 2/3 jarigen dat deelneemt aan peuterarrangementen, vve en kinderopvang	85%	85 %	85%
2.2 % Kindercentra dat voldoet aan wettelijke kwaliteitseisen	-	100 %	92%
2.3 Totaal aantal kinderschakelklas PO en VO	nnb	300	500
2.4 Aantal brede scholen	15	18	18
2.5 % leerlingen naar dichtbije basisschool	69%	76 %	68%
2.6 % ouders dat leerlingenvervoer ruime voldoende geeft	95%	95 %	92%
2.7 Bereik voorlichting seksuele diversiteit	100 %	60 %	100%

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % VSVers in het VO	1,0	1,0	0,5
3.2 % VSVers op het MBO	12,5	7,5	7,6
3.3 % VO Onderbouw		1,0	0,1
3.4 % Vmbo bovenbouw		4,0	1,6
3.5 % Havo/Vwo bovenbouw		0,5	0,6
3.6 % Mbo niveau 1		32,5	37,4
3.7 % Mbo niveau 2		13,5	12,9
3.8 % Mbo niveau 3/4		4,25	5,0

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen; niet ingezette rijksmiddelen met een meerjarig bestedingsdoel uit de OMBD Onderwijs & Minderheden leiden door een vrijval tot een voordeel op de begrote opbrengsten van € 1,5 miljoen. Doordat de middelen uit de specifieke rijksuitkering Onderwijsachterstandenbestrijding in 2012 en 2013 niet op de voorschool tot inzet zijn gekomen, zijn deze middelen in de OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels hebben we de subsidievaststelling 2013 van het Ministerie van OC&W ontvangen, waardoor het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 is komen te vervallen. Hierdoor kan het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen vrijvallen en worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragrafen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Investeringen

Investeringen en planexploitaties zijn de middelen waarmee in de stad verandering, verbetering en vernieuwing kan wordt gecreëerd. In de gebiedsontwikkelingen worden de investeringen veelal via de planexploitaties gerealiseerd en na gereedkomen verrekend met het investeringsbudget. De overige investeringen worden binnen de programma's zelf uitgevoerd of aanbesteed.

In de Najaarsnota hebben we een tabel opgenomen over de oplevering van de investeringen (zie blz. 51 van de Najaarsnota). Het algemene beeld is dat die planning niet is veranderd. In bovenstaande tabel geven we per krediet een financiële verantwoording van de besteding. In de volgende hoofdstukken gaan we per programma inhoudelijk op de besteding in.

De overheveling van kredieten (Kolom "Budget 2015-2018") en de vrijval van kredieten (zie kolom "Vrijval") hebben we meegenomen in begrotingswijziging BW-01396 (zie Raadsvoorstel Stadsrekening 2014).

Bedragen * €.1 000

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1023 Groen & Water						
Woonomgevingsverbeteringen	375		379		-5	
Groot-en vervangingsonderhoud Riool	6.209		3.887		2.322	
Stelselverbetering Riool	1.072		280		792	
Valkhofpark/Hunnerpark	1.657	9	-76		1.725	
Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP)	600	571	35		0	-5
Park Lingezegen	2.423	2.413			0	10
De Bastei	500				500	
Goffertpark	300	46	231		28	-5
Uitbreidingsinvesteringen Riool Waalsprong	3.043		1.746		1.297	
Bastei	0	-70			70	
Vergroening Stedelijk Gebied	1.000				1.000	
1031 Ruimte & Cultuurhistorie						
Masterplan oude stad	435		101		335	
Cultuurhistorie	1.000	308	292		400	
1032 Grondbeleid						
Stadsbrug	25.400	24.163	1.237		0	
Vasim	2.700				2.700	
Mercuriuspark	1.500				0	1.500
Toe te rekenen plankosten	5.500	1.000	3.427		0	1.073
1041 Economie & Toerisme						
Waalkade	18.214	5.381	10.908	1.176	3.101	
Baggeren Havens	1.775	1.684	94			-3
1043 Facilitaire diensten						
Gemeentelijke accommodaties	750		750		0	
Vastgoed Rendabel	1.307		1.128		0	179
Wijkcentrum Dukenburg	2.500	27	2.473		0	
Duurzaamheid	3.841		2.881		959	
Stevenstoren	1.300	2	337		961	
1051 Zorg & Welzijn						
Skaeve Huse	300				300	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400				400	
1052 Sport						
Ondersteuning Quick	1.000	655			345	
Talent Centraal	5.000			4.333	9.333	
Kunstgrasvelden	1.300		237		1.063	
Revitalisering Binnensportaccomm	1.000	105			895	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400				400	
1063 Wijken						
Voorzieningshart Waterkwartier	4.000	613	3.387		0	
Sport- en Speelplekken Noord	150		130		20	
1071 Cultuur						
Nieuwbouw Doornroosje	12.519	29	12.490		0	
Keizer Karel Podia	1.500	293	1.286	1.000	921	

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bedragen * €.1 000

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1072 Mobiliteit						
Fiets	5.784	5.543	427		-159	-27
Ophogen bushaltes	163	68	-7		0	103
Selectief toegangssysteem	813	817	5		-9	
HOV/verkeerstructuur Waalsprong	2.172	2.029	70		0	73
Doorsteek Visveld	35	172	-136		0	
Fietstunnels Waalsprong	7.318	567	1.914	3.500	8.336	
Marienburggarage Parkeerapparatuur	300				300	
Parkeerverwijssysteem	495	495	5		0	-5
Waalkade afsluiting (busbaan)	200				200	
Aanleg Dorpensingel	140		194		-59	
Groene Route	2.530	2.302	-1.305	3.309	4.842	
Parkeren Hezelpoort	2.598		2.523	1.898	1.973	
Parkeergarage Plein 44	2.950		2.828		122	
1073 Onderwijs						
Bewegingsonderwijs Kristallis	950		0		950	
Uitbreiding BS Hidaya	274		15		259	
Kostenplaatsen						
Bedrijfsinvesteringen	4.381	0	3.517	0	907	-43
Totaal	**142.074**	**49.220**	**57.690**	**15.217**	**47.525**	**2.850**

Investeringen worden in de begroting gedekt door kapitaallasten (rente en afschrijving) Tot aan moment van gereedkomen wordt de rente bijgeschreven op de investering. In het jaar na gereedkomen komen de kapitaallasten ten laste van het desbetreffende programma. De ontwikkeling van de kapitaallasten ziet er voor 2014 als volgt uit:

Krediet	Begroting	Realisatie	Verschil
Stand Primitieve begroting	41,7		
- aankoop parkeerplaatsen Plein '44	0,1		
- voorjaarsnota / vrijval	-4,1		
- najaarsnota	0.2		
Totaal	**37,9**	**38,1**	**-0,2**

Het verschil dat zich voordoet wordt voor het merendeel veroorzaakt door een inhaalafschrijving op het parkeerdek Ovatonde. De oorspronkelijk verwachte levensduur was langer dan economisch haalbaar en de boekwaarde is hierop gecorrigeerd.

Investeringen programma Groen & Water

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1. Specifiek						
Valkhofpark/Hunnerpark	1.657	9	-76	0	1.725	
Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP)	600	571	35	0	0	-5
Park Lingezegen	2.423	2.413	0	0	0	10
De Bastei	500	0	0	0	500	
Goffertpark	300	46	231		28	-5
Vergroening Stedelijk Gebied	0	-70	0	0	70	
Nijmegen West Groene Buffer	1.000	0	0	0	1.000	
2. Bulk						
Woonomgevingsverbeteringen	375	0	379	0	-5	
Rioolinvesteringen Waalsprong	3.043	0	1.746	0	1.297	
3. Eigen dekking						
Groot-en vervangingsonderhoud	6.209	0	3.887	0	2.322	
Stelselverbetering	1.072	-	280	-	792	
Totaal	**17.180**	**2.967**	**6.482**	**-**	**7.729**	**-**

Krediet Valkhofpark/Hunnerpark
De voortgang is afhankelijk van besluitvorming en eventuele bouw van de Donjon en De Bastei (Stratemakerstoren). Het budget wordt besteed aan het opknappen van het Valkhofpark. De bouw van De Bastei vindt plaats in 2015. De Donjon bevindt zich in de ontwerpfase.

Krediet LOP
Door Stichting Via Natura zijn met Nijmeegse gemeentelijke bijdrage en bijdragen van derden een wandelverbinding annex ecologische verbindingszone en de visualisatie van het Romeinse waterwerk gerealiseerd.

Krediet Park Lingezegen
Op 1 december 2010 is de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen van start gegaan. Onze investeringsbijdrage is gerealiseerd. Het resterende budget is besteed aan realisatie brug ’t Meertje. Voorbereiding en aanbesteding hebben plaatsgevonden, de uitvoering is gerealiseerd in 2013. Administratieve afhandeling was in 2014.

Krediet Goffertpark
In 2013 hebben wij veel tijd en energie gestoken in samenspraak met en tussen de partijen die in Volkspark De Goffert actief zijn. Dit heeft geleid tot een gezamenlijke gedragen projectenlijst ter verbetering van het park; de uitvoering van deze projecten is goeddeels afgerond; deze projecten betalen wij uit het krediet voor De Goffert. Bovendien heeft de samenspraak geleid tot meer betrokkenheid tussen met name de 'groene' organisaties en weten zij elkaar beter te vinden.
De werkzaamheden zijn afgerond behoudens eindoplevering onderkomen Bijenhoudersvereniging. De afwikkeling vindt in het voorjaar van 2015 plaats.

Vergroening Stedelijk Gebied
Aanleg parkje Enkstraat is gestart; aanleg parkje Tollensstraat en park Spechtstraat zijn in voorbereiding. In 2014 is het terrein aan de Spechtstraat aangekocht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Krediet De Bastei
Besluitvorming omtrent inzet krediet voor realisatie Bastei is afgerond. Realisatie in 2015.

Krediet Nijmegen-West Groene Buffer
De raad heeft, bij motie van 5 september 2012, besloten om € 1 miljoen te reserveren vanuit de exploitatie van de Stadsbrug in een "Groenfonds" om maatregelen te nemen betreffende de luchtkwaliteit en geluid na oplevering van de Energieweg en de stadsbrug de Oversteek. Is er geen overlast, dan wordt het bedrag bestemd voor meer groen in Nijmegen-West. Uiterlijk 2018 zal dan een plan worden opgesteld. Bij de oplading van de stadsbegroting 2014 zijn uitgaven in de planexploitaties omgezet naar investeringen, waaronder ook dit bedrag. Het krediet was in eerste instantie opgenomen binnen het totaalkrediet Investeringen in Planexploitaties bij het Programma Grondbeleid en is verplaatst naar het Programma Groen & Water.

Krediet Woonomgevingsverbeteringen
Beoogde projecten zijn opgestart en in 2014 afgerond. De budgetoverschrijding met ruim €4.500 wordt in 2015 gecompenseerd.

Krediet Rioolinvesteringen Waalsprong
In de loop van 2013 is ook de financiering van uitbreidingsinvesteringen van de Riolering in de Waalsprong ondergebracht in programma Groen & Water. Er is een apart krediet (K000212) beschikbaar gesteld voor deze investeringen. De uitbreidingsinvesteringen worden door de GEM Waalsprong bij de gemeente in rekening gebracht.

Krediet Groot – en Vervangingsonderhoud/Krediet Stelselverbetering
De voor 2014 geprogrammeerde projecten zijn in gang gezet. De Najaarsnota meldde dat in 2014 voor €4,5 miljoen -ex rioolinvesteringen Waalsprong- zou worden gerealiseerd. Uiteindelijk komt de realisatie uit op €4.167.000. Het in 2014 beschikbare gestelde krediet bedroeg €3.487.000, naast het restantkrediet ad €3.794.000 van voorgaande jaren. Het restantkrediet per 31-12-2014 bedraagt €3.114.000 (waarvan €889.000 reeds verplicht). Dit betekent €680.000 minder restantkrediet dan een jaar geleden.

Investeringen programma Economie & Toerisme

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Waalkade	18.214	5.381	10.908	1.176	3.101	
Baggeren Havens	1.775	1.684	94	-		-3
Totaal	**19.989**	**7.065**	**11.002**	**1.176**	**3.101**	**3**

Waalkade
Dit project omvat de investeringen in de nieuwe kademuur van de westelijke Waalkade en de werkzaamheden aan de Lindenberghaven als onderdeel van de menukaart oostelijke Waalkade.

Damwand Waalkade
De uitvoering van dit investeringsproject kwam door niet-voorziene ontwikkelingen (o.a. aangetroffen archeologische objecten en verontreiniging in de ondergrond) onder druk te staan. Zo werden we gedurende de uitvoeringsfase geconfronteerd met risico's op overschrijding van de geplande kosten en de doorlooptijd. In de voorjaarsnota is het krediet hiervoor uitgebreid met € 4,9 miljoen.

Het project is op 27 juni 2014 opgeleverd. Daarmee is het risico op verdere negatieve gevolgen voor de cruisevaart, horeca en de Vierdaagse vermeden. Sindsdien sturen we nadrukkelijk op de financiële afwikkeling van dit investeringsproject in nauwe samenspraak met de aannemerscombinatie. In de najaarsnota 2014 is hierover aan de gemeenteraad gemeld, dat de exacte effecten op de gemeentelijke begroting na de afwikkeling van dat proces kunnen worden geduid, maar dat wij verwachtten binnen het beschikbare investeringsbudget te blijven.

Van het beschikbare budget resteert bij de jaarafsluiting 2014 nog € 0,7 miljoen. Naar verwachting is dit voldoende om in 2015 tot de afwikkeling van in 2015 nog doorlopende acties op dit investeringsproject te komen. Het gaat daarbij om:

1. De definitieve administratieve afwikkeling van de aannemerskosten zal in 2015 plaatsvinden. De totale aannemerskosten van het investeringsproject komen overeen met de prognose uit de voorjaarsnota 2014;
2. De afwikkeling van ingediende nadeelcompensatieclaims. Er zijn meer verzoeken om nadeelcompensatie ontvangen dan bij de voorjaarsnota ingeschat. Een deel van de ingediende claims is inmiddels afgehandeld, een deel is nog in behandeling. De afhandeling daarvan is o.a. afhankelijk van jaarcijfers van verzoekers over het jaar 2014 en kan daarom nog geruime tijd doorlopen;
3. In 2015 worden nog activiteiten verricht die noodzakelijk zijn voor de afronding van het project. Het gaat daarbij om het opstellen van archeologische (eind)rapportages over het tijdens het project uitgevoerde veldwerk;
4. De afronding van het subsidieproces walstroom. Binnen het investeringsproject zijn werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de realisatie van walstroom. Hiervoor is subsidie toegekend door de Stadsregio. Dit subsidieproces zal in 2015 worden afgerond.

Onderzoek Oostelijke Waalkade
Beoogde resultaten:

- ontwikkeling van de Lindenberghaven ten behoeve van historische schepen
- investering in de openbare ruimte rond de Waalkade conform menukaart bij het masterplan Waalkade, afhankelijk besluitvorming door de raad

Doel is om het toeristisch bezoek aan de Waalkade te stimuleren en de relatie tussen Waalkade met binnenstad en de Waal te versterken. In 2013 is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de mogelijkheden om de Oostelijke Waalkade op te waarderen (als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Valkhofkwartier). Resultaat hiervan is een Schetsboek met verbetervoorstellen: de zogeheten menukaart. Dit schetsontwerp (SO) is de afgelopen periode verder uitgewerkt waarbij de inpassing en afstemming met andere projecten en werkzaamheden en afstemming met betrokken partners heeft plaatsgevonden. Momenteel is het voorlopig ontwerp (VO) bijna klaar met definitieve projectraming en zal het project conform planning gaan uitvoeren. Eind 2015 is de uitvoering gereed, hiervoor is nog een budget van € 1,2 miljoen beschikbaar.

Baggeren Havens
Dit project omvat het op diepte baggeren van de Waalhaven, Lindenberghaven en 't Meertje. Het project is conform planning in 2013 gereed gekomen en de kosten zijn geactiveerd. In 2014 zijn ook alle nagekomen verplichtingen afgewikkeld en hebben wij bij de voorjaarsnota 2014 het resterende budget van € 125.000 ingezet voor de knelpunten op het investeringsproject Damwand Waalkade.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Ruimte & Cultuurhistorie

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Masterplan oude stad	435	0	101	0	335	
Cultuurhistorie	1.000	308	292	0	400	
Totaal	**1.435**	**308**	**392**	**-**	**735**	**-**

Masterplan Oude Stad

Het krediet betreft een bedrag uit de restantkredieten 2006 en heeft betrekking op het masterplan oude stad (subsidieregeling voor gevelverbetering). De afspraken met betrokkenen zijn gemaakt op grond van de toenmalige subsidieverordening. Uitgaven treden pas op na het indienen van declaraties. Ultimo 2014 zijn er nog tot een bedrag van € 335.000 afspraken gemaakt.

Cultuurhistorie

De raad heeft op 9 mei (raadsbesluit 42/2012) eenmalig een krediet van 1 miljoen euro ter beschikking gesteld voor het programma Ruimte en Cultuurhistorie in 2013, in te zetten voor cultuurhistorische projecten.

Bij raadsbrief van 18 februari 2014 is de Raad, zoals toegezegd, over de voortgang van het krediet van 1 miljoen euro nader geïnformeerd.

Overzicht projecten	Inzet middelen
1a. Visualisatie 'Verloren toren' Plein 1944	€300.000
1b. Bijdrage kosten herbouw Donjon	€250.000
1c. Stratemakerstoren	€150.000
1d. Herdenkingsmonument soldaat Plein 1944	€25.000
1e. Publieksopgraving Waalfront	€150.000
1e. Route bombardement/market garden & openstelling Valkhofbunker	€25.000
1e. Bijdrage voor Stevenskerk	€100.000
Totaal	**€1.000.000**

Ultimo 2014 staan er financieel gezien nog twee kredieten open. Te weten de bijdrage kosten herbouw Don Jon en de herontwikkeling Stratemakerstoren. De afronding wordt in 2015 verwacht.

Investeringen programma Grondbeleid

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Stadsbrug	25.400	24.163	1.237	0	0	
Vasim	2.700	0	0	0	2.700	
Mercuriuspark	1.500	0	0	0	0	1.500
Toe te rekenen plankosten	5.500	1.000	3.427	0	0	1.073
Totaal	**34.100**	**25.163**	**4.664**	**-**	**4.200**	**2.573**

Stadsbrug
De nieuwe stadsbrug, gedoopt De Oversteek, verbindt de beide stadshelften aan de Waal. Dit traject, uitgevoerd middels een planexploitatie, heeft enkele jaren in beslag genomen en geleid tot een moderne stadsverbinding over de Waal. Behalve dat de nieuwe brug een noodzakelijke verbetering van de infrastructuur betekent, is er ook veel symboliek rond de brug. De soldaten die bij het oversteken van de Waal werden gedood, worden herdacht met een lichtkunstwerk op de brug. Het kunstwerk bestaat uit 48 paar lantaarnpalen, hetzelfde aantal als de gesneuvelde militairen, die iedere avond bij het invallen van de avond als eerbetoon een voor een van zuid naar noord aan gaan. Ook de naam van de brug De Oversteek refereert aan de bevrijders van Nijmegen. Bij de opening waren nabestaanden van de gesneuvelde soldaten aanwezig.

Vasim
Het terrein rond het Vasim gebouw en onder De Oversteek (20 september plein) zal worden (her)ingericht. Het terrein rond de Vasim maakt onderdeel uit van de westelijke entree van onze stad. De ontwikkeling van het “Vrijheidskwartier” is in 2014 verder ter hand genomen en zal met de toevoeging van het zg. CP Kelco terrein in 2015 verder ter hand worden genomen. Huidige verwachte einddatum 2017

Mercuriuspark
Na oplevering van “de Oversteek” start de herontwikkeling en uitgifte van werklocatie Mercuriuspark (werktitel). De investering is gereed, het resterende krediet kan vrijvallen.

Toe te rekenen Plankosten
Dit krediet bestaat uit een aantal onderdelen. De bijdrage voor de groene Route heeft in 2013 plaatsgevonden. Verder is het binnen dit krediet geld voor meerwerk voor de pijlers van de Stadsbrug uitgegeven in het kader van de dijkteruglegging en diverse plankosten.
De investering is gereed, het resterende krediet kan vrijvallen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Facilitaire Diensten

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1. Specifiek						
Wijkcentrum Dukenburg	2.500	27	2.473	0	0	
Stevenstoren	1.300	2	337	0	961	
2. Bulk						
Gemeentelijke accommodaties	750	0	750	0	0	
3. Eigen dekking						
Vastgoed Rendabel	1.307	0	1.128	0	0	178
Duurzaamheid	3.841	0	2.881	0	959	
Totaal	**9.697**	**29**	**7.570**	**-**	**1.920**	**178**

Wijkcentrum Dukenburg
De renovatie van het Wijkcentrum Dukenburg is nagenoeg afgerond. Er zijn geen overschrijdingen.

Stevenstoren
Voor de restauratie van de Stevenskerk en –toren en is een totaalbedrag geraamd van € 2,4 miljoen. Hiervoor is in de Stadsbegroting voor 2014 een krediet van € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld door Uw Raad en heeft de provincie in het kader van de “Robuuste Investeringsimpuls” een subsidie van € 1,1 miljoen toegekend aan de Stichting Stevenskerk. De Stichting Stevenskerk draagt de verantwoordelijkheid voor de verantwoording aan de Provincie. De provinciale bijdrage moet eind 2015 in zijn geheel zijn besteed.
In het kader van het restauratieproject trekt de gemeente gezamenlijk op met het bestuur van de Stichting Stevenskerk. Door het gelijktijdig en slim uitvoeren van de werkzaamheden kunnen de kosten mogelijk worden gereduceerd en kan op die manier mogelijk uitvoering aan de motie ‘Werk met werk voor toren en kerk’ (raadsvoorstel perspectiefnota 2014, 12 juni 2013). Daarbij combineren we de restauratie werkzaamheden voor de Stevenskerk en de Stevenstoren zoveel mogelijk. Met de aannemer is afgesproken dat de restauratiewerkzaamheden vóór 1 juli 2015 zijn afgerond.

Gemeentelijke Accommodaties
Het jaarlijks terugkerende bulkkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 750.000 is in 2014 volledig besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, wetgeving of het verbeteren van de gebruiksmogelijkheden. De inzet betreft o.a. aanpassingen aan wijkcentra de Piramide en de Brack, de ontmoetingsruimte in voorzieningenhart de Ster, bijdragen aan de renovatie van wijkcentrum en zwembad Meijhorst, inrichting van het plein bij de Schouwburg en het opknappen van de toren van de kerk in de Dorpsstraat.

Vastgoed Rendabel
Uw Raad heeft een jaarlijks krediet van € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor rendabele investeringen, ook genaamd investeringen met eigen dekking. Denk daarbij aan aanpassingen van gebouwen, waarbij de kapitaallasten worden gedekt door een hogere opbrengsten of lagere (overige) kosten. In 2014 is het beschikbare bedrag in totaal € 872.000 ingezet om in Voorzieningenhart de Biezantijn, Wijkcentrum Dukenburg en Sporthal de Triangel aanpassingen aan te brengen ten behoeve van (extra) verhuur. Daarnaast is € 50.000 ingezet voor de Doorbraak tussen het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) en de Bibliotheek.

Duurzaamheid
Er is geïnvesteerd in initiatieven in het Stadhuis, diverse accommodaties en bij de Vereeniging en in Wijkcentrum Dukenburg. Op basis van het masterplan zijn initiatieven gerealiseerd voor monitoring van klimaatsystemen, duurzame verlichting en installaties waarbij de behaalde energiebezuiniging de kosten van de investering terugverdient.

Investeringen programma Sport

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Ondersteuning Quick	1.000	655	0	0	345	
Talent Centraal	5.000	0	0	4.333	9.333	
Kunstgrasvelden	1.300	0	237	0	1.063	
Revitalisering Binnensportaccomm	1.000	105	0	0	895	
Totaal	**8.675**	**760**	**237**	**4.334**	**11.637**	**-**

Ondersteuning Quick
Om het PRO-college en Talent Centraal op het Sportpark Quick mogelijk te maken zijn reeds verschillende aanpassingen doorgevoerd. Met de verwachte start van de bouw van Talent Centraal in 2015 zal het komende jaar het resterende investeringskrediet ingezet worden.

Talent Centraal
De start van de bouw van Talent Centraal staat gepland voor eind 2015/ begin 2016. Hiervoor ontvangen we van de provincie een investeringsbijdrage van € 4,3 mln. De komende twee jaar zal het investeringsbudget gerealiseerd worden.

Kunstgrasvelden
Conform planning is in 2014 de toplaag vervangen en de infill vernieuwd van het kunstgrasveld op sportpak Brakkenstein. Uit onderzoek van ISA/Middelkoop bleek dat het veld niet meer aan de gebruiksnorm van de KNVB voldeed. Uit datzelfde onderzoek blijkt dat de kunstgrasvelden op sportparken de 'Kluis' en 'Vossepels' op korte termijn aan vervanging toe zijn.

Revitalisering Binnensportaccommodaties
Het beschikbare budget wordt in 2015 ingezet om de evenementen/sporthal Jan Massinkhal te verbouwen om de exploitatie voor zowel sport als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de voorgevel vernieuwd, de toegang tot de hal verplaatst en het sportoppervlak en de bergingen vergroot. Daarnaast worden de kantine en kleedkamers vernieuwd. Verwachting is dat de verbouw van de Jan Massinkhal in juni start en eind 2015 wordt opgeleverd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Wijken

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Voorzieningshart Waterkwartier	4.000	613	3.387	0	0	
Sport- en Speelplekken Noord	150	0	150	0	0	
Bestaande voorzieningenharten	200	0	55	0	145	
Totaal	**4.350**	**613**	**3.592**	**-**	**145**	**-**

Voorzieningenhart Waterkwartier
Het voorzieningenhart De Biezantijn in het Waterkwartier is volledig gerealiseerd en in gebruik genomen in 2014.

Sport- en Speelplekken Noord
Aanpassen en aanleg van speelplekken aan de Floralaan, Navarrastraat, Golden Delicious, Annabelstraat, Jo Everstraat, Serge Gainburgstraat, De Rietgraaf en Ewartstraat. Aanleg van een natuurspeelplek aan de Yves Montandstraat en het aanpassen van de JongerenOntmoetingsPlek aan de Visveldsestraat en totumpaal Thermionpark.

Bestaande Voorzieningenharten
In een aantal accommodaties zijn er problemen met het binnenklimaat. Daarnaast willen we het ontmoeten in de wijken bevorderen. De invulling van dit krediet betreft het verbeteren van het klimaat in de voorzieningenharten 't Hert, de Klif en de Ster en in Wijkcentrum Dukenburg. In wijkcentrum Dukenburg treffen we bovendien voorzieningen om het ontmoeten te bevorderen. Hiermee is in 2014 een start gemaakt en de werkzaamheden lopen in 2015 door.

Investeringen programma Cultuur

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Nieuwbouw Doornroosje	12.519	29	12.490	0	0	
Keizer Karel Podia	1.500	293	1.286	1.000	921	
Totaal	**14.019**	**322**	**13.776**	**1.000**	**921**	**-**

Doornroosje
Op 1 november 2014 is de nieuwbouw van Doornroosje, de studentenwoningen van SSH en de fietsenstalling opgeleverd. Doornroosje is per 1 oktober in gebruik genomen, de studentenwoningen per 1 november. Het beschikbaar gestelde krediet voor de nieuwbouw Doornroosje is volledig benut.

Keizer Karel Podia
Het eerste deel van de renovatie van de Vereeniging heeft in de zomerperiode van 2014 plaatsgevonden, binnen planning en budget. De klimaatinstallatie van de grote zaal is vernieuwd, samen met de theater- technische installaties en de zolderverdieping.

Investeringen programma Mobiliteit

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Fiets	5.784	5.543	427	0	-159	-27
Ophogen bushaltes	163	68	-7	0	0	103
Selectief toegangssysteem	813	817	5	250	-9	
HOV/verkeerstructuur Waalsprong	2.172	2.029	70	0	0	73
Doorsteek Visveld	35	172	-136	0	0	
Fietstunnels Waalsprong	7.318	567	1.914	3.500	8.336	
Waalkade afsluiting busbaan	200				200	
Marienburg Parkeerappartuur	300				300	
Parkeerverwijssysteem	495	495	5	0	0	-5
Aanleg Dorpensingel	140	0	199	0	-59	
Groene Route	2.530	2.302	-1.305	3.309	4.842	
Parkeren Hezelpoort	2.598	0	2.523	1.898	75	
Parkeergarage Plein 44	2.950	-	2.828	-	122	
Totaal	**25.498**	**11.993**	**6.523**	**8.957**	**13.648**	**144**

Fiets
De uitvoering van de zuidelijke snelfietsroute Beuningen (fietsstraat Dennenstraat) is in 2013 gestart en is in de eerste helft van 2014 afgerond. Deze route wordt gefinancierd met 50% cofinanciering.
Voor 2015 staat de uitvoering van de 2e fase (Muntmeesterlaan-Campus Heyendaal) gepland.

Ophogen Bushaltes
Sinds 2006 zijn we in Nijmegen samen met de Stadsregio bezig om het openbaar vervoer zo in te richten dat iedereen hier meer en beter gebruik van kan maken. In dit kader zijn in de afgelopen jaren de bushaltes zodanig ingericht dat ze voldoen aan de criteria van optimale haltetoegankelijkheid.
De laatste bushaltes zijn in 2013 aangepast.
De subsidiedeclaratie is in 2014 ingediend. Het project en krediet worden afgesloten en het restant krediet valt vrij.

Selectief Toegangssysteem
Dit krediet betreft de vervanging van het selectief toegangssysteem van de binnenstad (STS) en het daarmee samenhangende project Upgrading Verkeersmanagementcentrale (VMC). De vervanging van het STS is opgeleverd. De Stadsregio heeft een subsidie toegekend van € 250.000 voor een monitoring- en handhavingsmodule. Met deze module krijgen we inzicht in het aantal voertuigen dat zich buiten de venstertijden in het voetgangersgebied ophoudt zonder de benodigde ontheffingen en hebben we de mogelijkheid om hier op een efficiënte wijze handhavend tegen op te treden. Dit budget zetten we in 2015 in.

HOV/Verkeerstructuur Waalsprong
Er zijn in 2013 verschillende HOV-projecten in de Waalsprong gerealiseerd binnen de grondexploitatie:
- busbaan stadinwaarts tussen noordelijke projectgrens Knoop Lent en Kruispunt PMS en Graaf Alardsingel en busbaan tweerichtingen tussen splitsingspunt en kruispunt PMS-Laauwickstraat incl. haltes;
- busbaan staduitwaarts tussen kruispunt PMS-Laauwickstraat-splitsingspunt;
- kruispuntoptimalisatie VRI's';
- HOV-baan tweerichtingen langs Graaf-Alardsingel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2014 heeft de verrekening met het Ontwikkelingsbedrijf plaatsgevonden. Het krediet kan daarmee afgesloten worden. De subsidiedeclaratie volgt in 2015 en het restant krediet valt vrij.

Dooorsteek Visveld
In plaats van de doorsteek Visveld (gepland in 2010) zijn enkele kleinere OV-projecten uitgevoerd in Nijmegen Noord:
- aanleg busbaan staduitwaarts
- aanpassing VRI's op kruising Laauwikstraat – Prins Mauritssingel
- OV-vriendelijke inrichting Visveld

Deze werkzaamheden zijn afgerond. De subsidiedeclaratie is ingediend. Het krediet kan afgesloten worden.

Fietstunnels Waalsprong
In 2013 is het westelijke tracé van de snelfietsroute naar Arnhem (RijnWaalpad) opgeleverd. Belangrijk onderdeel daarin is de fietsbrug over de Graaf Alardsingel. De kosten hiervan worden tot 50% gedekt door een subsidie met een maximum van 2,4 miljoen euro. De verrekening met het Ontwikkelingsbedrijf heeft in 2014 plaatsgevonden. De subsidiedeclaratie volgt in 2015.
In het kader van de verkeersdoorstroming en veiligheid in Lent is in 2013 gestart met de voorbereiding van de fietstunnel Laauwikstraat. Uitvoering zal plaatsvinden in de eerste helft van 2015.

Parkeerverwijssysteem
Het parkeerverwijssysteem is in het najaar van 2013 vervangen en in november 2013 in gebruik genomen.
Op de realisatie van een paar kleine restpunten na is het klaar. Begin 2014 is het opgeleverd.
Het project en het krediet is afgesloten.

Aanleg Dorpensingel
De aanleg van de Dorpensingel (nieuw aan te leggen weg tussen de Prins Mauritssingel en Bemmel) staat gepland voor 2015 en 2016. In 2014 zijn diverse voorbereidende activiteiten uitgevoerd om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst tussen de Gemeente Nijmegen en Gemeente Lingewaard. De tracémogelijkheden zijn verkend en doorgerekend. De gemeente Lingewaard is bereid maximaal € 1,5mln. bij te dragen in het project; de besprekingen met de provincie over cofinanciering zijn in een positieve sfeer verlopen, maar hebben helaas nog niet geleid tot concrete toezeggingen.
Deze investering is in de voorbereidingsfase met een verwachte einddatum 2016.

Groene Route
De doorstromingsmaatregelen (Dynamisch verkeersmanagement) zijn grotendeels in 2013 gerealiseerd; een deel volgde nog in de loop van 2014. In 2015 volgt de afronding, incl. het monitoren en evalueren van de effecten van de maatregelen en de subsidiedeclaratie. Binnen het project zijn werkzaamheden uitgevoerd (m.n. asfaltering), gefinancierd uit het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte.
In 2014 is de uitvoering gestart van het project Poort Neerbosch; afronding hiervan is gepland op 1 mei 2015.
Bij de invalsweg aan de westzijde van de stad wordt een kruispunt gerealiseerd dat de doorstroming voor autoverkeer beter faciliteert. Er wordt een transferium aangelegd en geïnvesteerd in HOV en de snelfietsroute Nijmegen-Beuningen.
Het uitblijven van verwachte subsidies van de Stadsregio voor de S100 kon opgevangen worden door het toevoegen van het krediet Afsluiting Busbaan Waalkade (2 ton) aan krediet Groene Route (Stadsbegroting 2015-2018) en extra dekking uit product Verkeer. We verwachten het krediet zonder tekort te kunnen afsluiten.
De verwachte einddatum is 2015.

Parkeren Hezelpoort
In 2014 is het Hezelpoortterrein opnieuw ingericht als parkeerterrein en aangesloten op het parkeerroute informatie systeem (PRIS). Ook zijn de tijdelijke parkeerplaatsen op het Joris Ivensplein opgeheven zodat het plein weer de oorspronkelijke uitstraling krijgt. Zodra de nieuwbouw Handelskade (de eerste nieuwbouw van het

Waalfront op het voormalige terrein van De Gelderlander) wordt gerealiseerd, naar verwachting in 2016/2017, kan het aantal parkeerplaatsen worden uitgebreid door middel van een parkeerdek.
De projecten worden uitgevoerd in de grondexploitatie en na afloop verrekend met Mobiliteit.
De verwachte einddatum is 2017
Maaiveldparkeren is gereed. Dit deel van de investering wordt in 2014 afgesloten

Parkeergarage Plein 44
De oplevering van de parkeergarage heeft in 2014 plaatsgevonden. We zetten het restant van het krediet in voor enkele bouwkundige aanpassingen en sluiten het krediet in 2015 af.

Investeringen programma Onderwijs

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Bewegingsonderwijs Kristallis	950	0	0	0	950	
Uitbreiding BS Hidaya	274	0	15	0	259	
Totaal	**1.224**	**-**	**15**	**-**	**1.209**	**-**

Bewegingsonderwijs Kristallis
We zijn met Kristallis in gesprek over verschillende scenario's over de nieuwbouw of renovatie van een gymzaal. In 2014 zijn gesprekken gevoerd met Kristallis. De besprekingen met het schoolbestuur verlopen moeizaam. Begin 2015 wordt hierover een besluit genomen. Verwacht wordt dat ontwikkeling in 2015 zal plaatsvinden.

Uitbreiding Basisschool Hidaya
Het investeringsverzoek van € 274.000 ten behoeve van aanpassingen en tijdelijke uitbreiding basisschool Hidaya is door College/Raad in februari 2014 vastgesteld. Van de aanpassingen is in 2014 een bedrag van € 5.000 incl. BTW gerealiseerd en de bouwvoorbereidingen zijn gestart. Daarvan is een bedrag van € 10.000 incl. BTW gerealiseerd. De oorspronkelijke bouwplannen moesten opnieuw worden ingediend, omdat geen bouwvergunning werd verleend. Gereedkomen van de uitbreiding wordt verwacht rond augustus 2015.

Investeringen programma Zorg en Welzijn

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Skaeve Huse	300	0	0	0	300	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400	0	0	0	400	
Totaal	**700**	**-**	**-**	**-**	**700**	**-**

Skaeve Huse
In het Stedelijk Kompas heeft de Raad op 19 november 2008 besloten om in Nijmegen 15 zogenaamde Skaeve Huse te realiseren. Dit zijn woningen voor mensen die al lang dakloos zijn en niet inpasbaar zijn in een gewone woning of de voorzieningen voor opvang en wonen die we in Nijmegen hebben. De locatie aan de Stadbroekseweg is na onderzoek als meest geschikt uit de bus gekomen. Aan de Stadbroekseweg zullen de eerste 8 zorgwoningen en een beheerderswoning worden gerealiseerd. Voor de andere 7 units wordt naar een locatie in Nijmegen Noord gezocht. De gemeente, de woningcorporaties WoonGenoot en De Gemeenschap en de zorginstellingen RIBW en Iriszorg leveren een bijdrage aan de realisatie van de Zorgwoningen aan de Stadbroekseweg. Het vrijgegeven

krediet van € 300.000 wordt ingezet voor investeringen met betrekking tot de inrichting van het terrein aan de Stadbroekseweg en bijkomende plankosten. De investering loopt door in 2015 en 2016.

Jongerencentrum Nijmegen Noord
Nijmegen-Noord is een groeiend stadsdeel met steeds meer jongeren. Hierdoor is er behoefte aan een jongerenaccommodatie in zowel Oosterhout als Lent. Op basis van input en wensen van wijkbewoners en jongeren in Nijmegen-Noord wordt in Oosterhout de huidige jongerenaccommodatie in 'De Klif' uitgebreid en wordt in Lent in voorzieningenhart 'De Ster' een jongerenaccommodatie gerealiseerd. De investering loopt door in 2015.

Investeringen programma Bedrijfsinvesteringen

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Bedrijfsinvesteringen	4.381	0	3.517	0	907	-43
Totaal	**4.381**	**-**	**3.517**	**-**	**907**	**-45**

Bedrijfsinvesteringen

Afgelopen jaar is een vervolg gegeven aan het traject Werken in Minder Gebouwen en flexibele werkomgeving. Hier is het grootste gedeelte van het budget aan besteed, zowel voor verbouwing, herinrichting als de ICT-investeringen die hiervoor nodig waren. Dit traject loopt door in 2015 voor de gebouwen Marienburg, Marienbeurs en Dukenburgseweg, hiervoor hevelen we de daarvoor benodigde bedragen over naar 2015.
In Triavium is de warmtepomp vernieuwd en andere aanpassingen gedaan, zoals het vervangen van het camera-systeem. De Vidiwall is volledig opgeleverd, net als de busjes op groen gas, beide gestart in 2013.
Daarnaast zijn er aanpassingen gedaan in de wijkcentra en jeugdcentra, vernieuwing bewegingsmelders en aanbrengen LED-verlichting, als mede vervanging van inventaris.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie op hoofdlijnen over het gevoerde beleid en wat dit voor de lokale belastingplichtige betekende. Per belastingsoort is er een opgave van gerealiseerde opbrengsten welke worden afgezet tegen de raming in de Stadsbegroting 2014-2017. Daarnaast geven wij informatie over het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

DE WOONLASTEN

Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) heeft in 2014 een overzicht Kerngegevens Belastingen Grote Gemeenten uitgebracht, waarin de woonlasten van 35 grote gemeenten in kaart zijn gebracht en zijn vergeleken. Onder woonlasten werd in dit verband verstaan de OZB van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde en Rioolheffing en Reinigingsheffing op basis van een meerpersoonshuishouden.

Op basis van de Coelo overzichten hebben wij de duurste en goedkoopste gemeenten van de afgelopen jaren naast elkaar gezet. Ook geven wij aan wat de plaats van Nijmegen op de ranglijst is en wat onze woonlasten in het betreffende jaar zijn.

COELO OVERZICHT GEMIDDELDE WOONLASTEN GROTE GEMEENTEN 2011-2014

Duurste gemeente	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Emmen		€ 769		
Groningen	€ 731			
Zaanstad			€ 785	€ 804
Nijmegen	€ 626	€ 654	€ 686	€ 694
Rangorde	(25)	(22)	(21)	(20)
Goedkoopste gemeente				
Alkmaar	€ 526	€ 542	€ 545	
Tilburg				€ 532

Woningen

Voor eigenaren van woningen stond Nijmegen in 2014 bij de woonlasten landelijk gezien op de 20e plaats van boven met € 694 aan woonlasten. Dit betekent dat er 19 steden duurder zijn. Gemiddeld bedroegen de woonlasten in de grote gemeenten €669. Dat is 0,4 procent meer dan het jaar er voor. Met onze woonlasten zaten we hiermee iets boven het landelijk gemiddelde.
Voor gebruikers van woningen, de huurders, stond Nijmegen qua woonlasten op de laatste plaats van de 35 onderzochte gemeenten. Dit komt doordat we een laag tarief Afvalstoffenheffing hadden in 2014.

Bedrijven

Het Coelo heeft voor eigenaren van bedrijven onderzoek gedaan naar de hoogte van het OZB tarief eigenaar en gebruiker en naar het tarief Rioolheffing. Uit het OZB overzicht 2014 blijkt dat Nijmegen - voor eigenaren van niet woningen met 0,4340% het op twee na hoogste OZB-tarief had. Lelystad heeft het hoogste tarief met 0,4752%. In 2012 stond Nijmegen nog op de bovenste plaats. Het was de doelstelling om van de eerste plaats af te komen. Die doelstelling hebben we hiermee weer behaald. Voor gebruikers van niet woningen had Leiden met 0,38358% - evenals de voorgaande jaren - het hoogste tarief en stond Nijmegen op de 2e plaats met een tarief van 0,33640%.Meer informatie over het Coelo-overzicht 2014 is terug te vinden op www.coelo.nl.

Hierna behandelen we de woonlasten per belastingsoort.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Onroerende zaakbelasting

De OZB wordt conform wetgeving opgelegd naar een percentage van de WOZ waarde. Voor de WOZ waarde wordt de waardepeildatum van 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar gehanteerd. Voor belastingjaar 2014 is deze peildatum dus 1 januari 2013. Voor de op te leggen aanslag OZB is de situatie op 1 januari van het betreffende belastingjaar bepalend. In het kader van de herwaardering WOZ 2014 zijn er 90.352 WOZ-beschikkingen afgegeven. Naar aanleiding van deze beschikkingen is er tegen 2.313 objecten waarvoor een WOZ beschikking is afgegeven een bezwaarschrift ingediend. Procentueel uitgedrukt is er tegen 2,56% van de opgelegde beschikkingen bezwaar ingediend. Van deze bezwaren is 28% geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. Wij zijn in staat geweest om 98,2% van de WOZ bezwaren in 2014 af te handelen. Van de nog niet afgedane bezwaren was de wettelijke termijn op 31 december 2014 nog niet verlopen, loopt er nog een beroepsprocedure of is in overleg met de belanghebbende besloten het bezwaar aan te houden. De Waarderingskamer heeft aan ons op 15 januari 2014 een goedkeurende verklaring afgegeven, zodat de waardebeschikkingen over het belastingjaar 2015 afgegeven konden worden.

Opbrengst OZB	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	63.297
Begrotingsbehandeling	600
Primitieve begroting 2014	63.897
Voorjaarsnota 2014	0
Najaarsnota 2014	0
Dynamische begroting 2014	63.897
Minderopbrengst in Stadsrekening 2014 (belastingjaar 2014)	-169
Opbrengst OZB in stadsrekening 2014	**63.728**

Rioolheffing

Binnen onze gemeente is de rioolheffing voor woningen en niet-woningen een eigenaarsheffing. Rioolheffing wordt opgelegd als percentage van de WOZ waarde (tarief 2014 0,0693%). Daarnaast hanteren we een aftoppingsgrens van €3 miljoen. Dit betekent dat aan rioolheffing per object maximaal € 2.079 is opgelegd. Het aantal objecten in 2014 boven de aftoppingsgrens bedroeg 226. Rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Kostendekkend betekent dat de opbrengsten de kosten niet mogen overstijgen. Voor 2014 is het tarief rioolheffing licht gestegen en is tot stand gekomen door een combinatie van een herberekening van het GRP, veranderende WOZ-waarden en verwerking van de indexatie 2014. De herberekening van het GRP is het gevolg van een lagere vrijval uit de voorziening riolering. Op 14 oktober 2009 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen 2010-2016 vastgesteld. Dit plan geeft invulling aan de wettelijke gemeentelijk zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater(overlast). Het GRP beschrijft welke activiteiten en hoeveel geld en personeel nodig zijn om deze zorgplichten uit te voeren.

Opbrengst Rioolheffing	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	11.929
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2014	11.929
Voorjaarsnota 2014	0
Najaarsnota 2014	-250
Dynamische begroting 2014	11.679
Meeropbrengst in Stadsrekening 2014	46
Opbrengst Rioolheffing in stadsrekening 2014	**11.725**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Afvalstoffenheffing

Voor afvalstoffenheffing hanteren wij een gedifferentieerd tarief voor één- en meerpersoonshuishoudens. Naast de afvalstoffenheffing kennen wij een tarief voor de groene (grote) en een rode (kleine) vuilniszak. Dat tarief was in 2014 respectievelijk € 0,93 en € 0,62 per stuk. Sinds 2010 wordt plastic afval apart ingezameld. Dit in het kader van hergebruik van plastic verpakkingsmateriaal. De verstrekking van de zakken voor inzameling van plastic afval is gratis.
Voor 2014 is het tarief voor de gebruiker van een pand met de inflatiecorrectie van 2,5% verhoogd. Dit volgens de uitgangspunten zoals in het coalitieakkoord en de Perspectiefnota 2014 verwoord. De Afvalstoffenheffing inclusief de groene zak 2014 heeft hierdoor een kostendekkendheid van 60% bereikt.

In de onderstaande tabel geven wij de geraamde kosten en opbrengsten in hoofdlijnenweer.

Opbrengst Afvalstoffenheffing	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	6.331
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2014	6.331
Voorjaarsnota 2014	55
Najaarsnota 2014	-300
Dynamische begroting 2014	6.086
Meeropbrengst in Stadsrekening 2014	124
Opbrengst Afvalstoffenheffing in stadsrekening 2014	**6.210**

Parkeerbelasting

Parkeerbelasting wordt geheven in het kader van regulering van parkeren. De gemeentelijke parkeerinkomsten bestaan uit Parkeerbelastingopbrengsten en Privaatrechtelijke opbrengsten. Privaatrechtelijke opbrengsten zijn vooral de opbrengsten die gegenereerd worden op afgesloten parkeerterreinen en parkeergarages. Onze parkeerbelastingverordening maakt onderscheid tussen kort parkeren, parkeervergunningen en naheffingsaanslagen.

Sinds de invoering van het nieuwe parkeerbeleid zijn er diverse wijzigingen doorgevoerd die hebben geleid tot een andere manier van parkeren in onze stad.
Zo hebben we/zo zijn:

- de vergunninggebieden deels samengevoegd en daarmee in overeenstemming gebracht met de betaald parkeren gebieden;
- het parkeerterrein Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen;
- de garage onder Plein 1944 in gebruik genomen;
- meer vergunningen uitgegeven in het voetgangersgebied;
- de bezoekersaantallen in 2014 verder gestegen tov voorgaande jaren;
- een nieuw vergunning uitgiftesysteem in gebruik genomen waarna we over kunnen gaan op digitalisering van de parkeerproducten.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt in rekening gebracht bij degene die bepaalde voorwerpen op, onder of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft. De grondslag is het aantal vierkante meters dat in gebruik is. Het aantal vierkante meters maal het tarief bepaalt de te innen belasting. De opbrengst precariobelasting is onder andere afhankelijk van het aantal evenementen dat plaats vindt. Ook wordt precario geheven over het gebruik van gemeentegrond door bijvoorbeeld aannemers bij bouwactiviteiten en het gebruik van terrassen op gemeentegrond.
In 2011 is een beleidswijziging toegepast voor niet culturele commerciële evenementen in de openbare ruimte. In overleg met een aantal organisatoren is besloten dat het aan hen verhuren van een terrein een betere optie is dan het heffen van precariobelasting. Het geeft partijen meer financiële zekerheid en meer flexibiliteit. In 2014 hebben we dit geraamd op €11.000 aan inkomsten. In 2014 was de verhuuropbrengst €33.000.

Hondenbelasting
Hondenbelasting is een algemene belasting voor het houden van 1 of meer honden. Er hoeft dus geen relatie te bestaan tussen de kosten van bijvoorbeeld uitlaatplaatsen of perceptiekosten en de opbrengst. De grondslag is het aantal honden dat een houder heeft. Bij het vaststellen van de hondenbelasting wordt een progressief tarief gehanteerd.

Marktgelden
De marktgeldverordening is gekoppeld aan de Marktverordening, waarin is opgenomen welke terreinen zijn aangewezen voor het houden van markten. De Marktgeldverordening regelt dat de gebruiker van die terreinen een recht verschuldigd is gedurende de uren dat er markt is.

Toeristenbelasting
Toeristenbelasting kan worden geheven indien er binnen de gemeente verblijf gehouden wordt door personen die niet als inwoner In de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente zijn ingeschreven.

Overige leges en rechten
Uitgangspunt in onze gemeente is dat de leges, rechten en tarieven maximaal kostendekkend zijn. Dit wil zeggen dat de op de belastingplichtige te verhalen kosten in de tarieven dienen te worden opgenomen. Hiertoe wordt de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening leges en tarieven gehanteerd. Onze tarieven worden planmatig aan de hand van deze richtlijn getoetst. De kostendekkendheid van gemeentelijke leges is dynamisch. Veranderingen in de gemeentelijke organisatie en/of processen dan wel aanpassing van de legestarieven hebben gevolgen voor de kostendekkendheid. Op dit moment voldoen wij met de huidige kostendekkendheid aan de opbrengstennorm van artikel 229b van de Gemeentewet.

Nijmegen kent een vijftal verordeningen waarbij de regel geldt dat de geraamde baten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Dit zijn de verordeningen rioolheffing, marktgelden, leges, scheepvaartrechten en de reinigingsheffing.

Totaaloverzicht belastingopbrengsten 2014

bedragen x € 1 mln	Begroot SB 2014-2017	Begroot dynamisch	Opbrengst 2014
Onroerende zaakbelasting	63,3	63,9	63,7
Afvalstoffenheffing	6,3	6,1	6,2
Rioolheffing	11,9	11,7	11,7
Parkeergelden	14,4	14,9	14,9
Leges bouwvergunningen	5,3	3,9	5,5
Opbrengst groene zakken	2,9	2,9	2,7
Leges burgerzaken	3,4	3,3	3,3
Hondenbelasting	1,1	1,1	1,1
Parkeerboetes	1,9	1,3	1,1
Precariobelasting	0,5	0,5	0,6
Reinigingsrecht	0,7	0,7	0,7
Scheepvaartrechten	0,1	0,6	0,5
Marktgelden	0,3	0,3	0,2
Toeristenbelasting	0,5	0,3	0,3
Overige leges	1,1	1,2	1,1
Totaal	**113,7**	**112,6**	**113,8**

Kwijtschelding
Bij een inkomen op bijstandsniveau kon een belastingplichtige ook in 2014 onder bepaalde omstandigheden in aanmerking komen voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing, hondenbelasting (uitsluitend voor de eerste hond) en de leges voor de aanvraag gehandicaptenparkeerkaart. De mensen die in aanmerking kwamen voor

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

kwijtschelding afvalstoffenheffing kwamen automatisch in aanmerking voor compensatie van de kosten van de groene huisvuilzakken (meerpersoonshuishoudens € 23,30 en eenpersoonshuishoudens € 11,25).
Voor kwijtschelding afvalstoffenheffing en de compensatieregeling is in de Stadsbegroting 2014-2017 een bedrag van in totaal € 674.000 begroot. De kosten hiervan bedroegen in 2014 € 663.000. Voor de kwijtschelding van de hondenbelasting (uitsluitend kwijtschelding voor de eerste hond) is een bedrag begroot van €110.000. De kosten voor kwijtschelding hondenbelasting bedroegen in 2014 € 112.000.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

paragraaf Bedrijfsvoering

ORGANISATIEONTWIKKELING

De omgeving waarin gemeenten de komende jaren opereren is complex. Denk aan de omvangrijke en snelle decentralisatie van rijkstaken, de aanhoudende economische crisis en complexe maatschappelijke vraagstukken. Ook in onze stad staan we de komende jaren voor grote opgaven: meer regionalisering, afronding van de dijkteruglegging, de ontwikkeling van Waalsprong en Waalfront, nieuwe taken op het gebied van de AWBZ, de Jeugdzorg en de Wet Werken naar Vermogen. Dit alles vindt plaats in combinatie met grootschalige bezuinigingen.

Al deze opgaven vragen om een organisatie waarin mensen samenwerken, verantwoordelijkheid krijgen en nemen, zich snel en flexibel richten op de actuele vraagstukken in de stad, waar professioneel en efficiënt wordt gewerkt.

We hebben werk gemaakt van onze veranderende rol als overheid middels managementontmoetingen, carrouselbijeenkomsten, workshops en contacten met burgers, partners en ondernemers, zodat we zelf meer vanuit de regie gaan opereren.

We hebben voorts de doorontwikkeling van onze organisatie ter hand genomen om kwaliteit en dienstverlening te kunnen blijven bieden aan onze stad. We hebben werk gemaakt van de samenvoeging van een aantal middelen afdelingen, die we eind dit jaar hebben afgerond. Daarnaast hebben we de herinrichting van het ruimtelijk domein ter hand genomen wat geresulteerd heeft in een nieuw te vormen afdeling structuur. Dit proces wordt in 2015 voortgezet.
Op het gebied van regionalisering hebben we stappen gezet tot de verdere vorming van het Werkbedrijf en IRVN én hebben we ons gastheerschap met de ODRN geëvalueerd en bijgesteld.

Met de organisatieontwikkeling hebben we beoogd de gemeentelijke organisatie zo in te richten dat de dienstverlening naar bestuur en burger optimaal verloopt. We hebben in 2014 gewerkt aan een moderne netwerkorganisatie zijn, die van buiten naar binnen werkt. De wensen en behoeften van de mensen die in Nijmegen wonen, werken, ondernemen en samenleven, staan daarbij centraal. We werken aan vraagstukken vanuit een veranderende rol waarbij we meer initiatief laten aan de stad en zelf meer vanuit de regiefunctie zullen opereren. Duurzaamheid, prioritering en kosteneffectief staan daarbij voorop.

PERSONEELSKOSTEN, FORMATIEBEHEER EN INHUUR

Om de gemeente als organisatie te laten functioneren moeten er kosten worden gemaakt in de sfeer van de bedrijfsvoering. Denk hierbij aan personeelskosten, inhuur, huisvestingskosten en overige apparaatskosten. Deze kosten worden verdeeld over de beleidsprogramma's, de investeringen en de grondexploitaties.
Op de bedrijfsvoering wordt altijd strak gestuurd, zodat de uitvoering binnen de toegestane budgetten plaatsvindt op een, zo efficiënt mogelijke wijze. Strakke sturing is nodig omdat deze budgetten fors onder druk staan door oude en nieuwe bezuinigingen.

Ook dit jaar zijn we met het oog op bezuinigingen zeer terughoudend geweest met het invullen van vacatures. Dat betekent wel dat we soms meer gebruik hebben gemaakt van de flexibele schil. Tijdelijke inhuur is een voorzichtige manier van werken wanneer dat afgezet wordt tegen het in dienst nemen van personeel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de begroting over de jaren 2013 en 2014. Het betreft de totale loonsombegroting inclusief loonsom bestuurders. Dat wil zeggen College, Raad, fracties en oud-wethouders

Bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot
2013	106.260	111.414	-5.154
2014	103.756	101.366	-2.390

.

In onderstaande tabel is de loonsom en de Fte's exclusief bestuurders vermeld. Bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot	Fte begroot 31-12	Fte werkelijk 31-12	Boventalligen	Vacatures
2013	103.803	109.285	-5.482	1.608	1.488	43	163
2014	101.079	98.811	-2.268	1.562	1.475	33	120
Gemiddeld in 2014				1.568	1.478	29	119

De bovenstaande tabel behoeft enige toelichting als het gaat om de verwerking van het vertrekarrangement 2013. Vorig jaar hebben 115 medewerkers de organisatie verlaten. Dit heeft kosten met zich meegebracht die in de komende jaren terugverdiend gaan worden. Om dit te kunnen realiseren is de loonsomraming voor de vertrekkende medewerkers gehandhaafd. In werkelijkheid behoeft geen salaris meer te worden betaald en daarmee worden de kosten ingelopen. Uiteraard is het niet zo dat vacatures van vertrokken medewerkers niet opgevuld worden. Maar er wordt gemeentebreed wel minder en anders ingevuld, waardoor bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden.
Om diezelfde reden is de toegestane formatie dan ook gehandhaafd op het oude niveau. Dus aantal FTE van 1.562 en de loonsom van € 103,7 miljoen is inclusief raming voor reeds vertrokken medewerkers. De realisatie is uiteraard zonder de vertrokken medewerkers, maar daarentegen inclusief diegenen die de opengevallen plaatsen hebben opgevuld. De raming was dat er per saldo in 2014 € 2,5 miljoen minder aan salariskosten (of andere bezuinigingen op afdelingen) gemaakt zouden worden ter dekking van de kosten van het vertrekarrangement.

De realisatie loonsom is lager dan de raming. De oorzaken voor deze lagere salariskosten bestaan uit een combinatie van hogere en lagere kosten salderend naar lagere kosten en lichten we hieronder toe.

Prijsverschillen
De loonsombudgetten zijn gebaseerd op de op één na hoogste periodiek van de loonsomschalen. Dit heeft tot gevolg dat er prijsverschillen kunnen ontstaan ten opzichte van deze norm. Deze kunnen zowel positief als negatief zijn. Een jonge startende ambtenaar zal lagere loonkosten dan geraamd met zich meebrengen en een oudere ambtenaar die het maximum van zijn schaal heeft bereikt, brengt meer loonkosten met zich mee. Onze organisatie heeft nog steeds relatief veel ouder personeel in dienst en daarmee zitten veel medewerkers op het maximum van de schaal. De begroting is gebaseerd op het toegestane functiegebouw. Het kan echter voorkomen dat de werkelijk inschaling afwijkt van de formatieve inschaling bijvoorbeeld op grond van bestaande rechten. Het totaal van deze prijsverschillen leidt tot een hogere realisatie van € 2,3 miljoen

Tot de prijsverschillen moet ook de cao verhoging en de eenmalige uitkering worden gerekend. Deze elementen zijn niet in de loonsomraming meegenomen, maar elders op een stelpost geraamd. In de realisatie is dit uiteraard wel onderdeel van de loonsom geworden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Boventalligen/ herschikkers
Medewerkers die herschikker zijn geworden als gevolg van bezuinigingen nemen we niet op in de begroting . Deze kosten moeten binnen de bestaande begroting worden opgevangen. In de praktijk betekent dit dat wij in 2014 gemiddeld 29 medewerkers hebben betaald, die niet in onze loonsombegroting zijn opgenomen. De loonsomrealisatie is hierdoor met ca. € 2 miljoen overschreden. Dekking van dit bedrag loopt door de gehele rekening heen.

Opbrengsten
Voor de genoemde boventalligen proberen we om deze medewerkers zodanig in te zetten, dat ze hun eigen opbrengsten genereren. Hetzelfde geldt ook voor medewerkers die rendabel werken. Dit betekent dat zij zelf hun loonkosten moeten 'verdienen'. Ook hier zijn de kosten als werkelijke loonkosten verantwoord maar staan er opbrengsten tegenover.

Vacatureruimte
In 2014 hadden we gemiddeld 119 vacatures; dit is het verschil tussen de begrote en de werkelijke fte's met daarbij opgeteld de boventalligen. In geld uitgedrukt geeft dit een loonsomruimte van € 7,2 miljoen. Om onze organisatie flexibel te laten functioneren, vullen we de vacatures waar mogelijk met een flexibele schil in. Daarnaast gebruiken we de vrijkomende middelen uit de vacatureruimte om de hierboven beschreven prijseffecten te compenseren. En voor een belangrijk deel wordt het in te verdienen bedrag van € 2,5 miljoen in verband met het vertrekarrangement hiermee gedekt.

INHUURKOSTEN
In onderstaand overzicht staat weergegeven voor welke categorie er is ingehuurd.
Als onderdeel van de bedrijfsvoering heeft de inhuur onze bijzondere aandacht. We streven ernaar om de uitgaven beperkt te houden binnen de afgesproken spelregels. Alvorens er extern wordt ingehuurd, wordt altijd eerst gekeken naar interne oplossingen. Zo worden inhuurverzoeken in eerste instantie besproken binnen het ambtelijk Mobiliteitsoverleg en indien mogelijk intern ingevuld. Inhuur wordt kritisch beoordeeld en alleen ingezet wanneer dit noodzakelijk is. Soms wordt er ingehuurd als tijdelijke invulling van een vacature, soms omdat er voor een bepaald project specifieke kennis noodzakelijk is en zo zijn er nog een aantal criteria. Van belang is om te weten of alle inhuur gedekt is, hetzij door vacatureruimte, hetzij door opbrengsten.

Hoewel we inhuur tot een noodzakelijk minimum willen beperken, vinden wij het ook belangrijk om onze organisatie flexibel te houden. In tijd van krimp kan het aantrekken van tijdelijk personeel door in te huren dan ook een keuze zijn. In onderstaand overzicht staat weergegeven voor welke categorie er is ingehuurd.

Bedragen in € 1.000

Categorie	begroting 2013	begroting 2014	realisatie 2013	realisatie 2014
Programma's	1.378	1.464	1.706	1.969
Investeringen	0	0	0	15
Kostenplaatsen	6.990	6.412	9.233	13.303
Planexploitaties	0	0	1.981	1.328
Totale inhuur	**8.368**	**7.876**	**12.920**	**16.615**

Uit het overzicht blijkt dat we in de realisatie op de kostenplaatsen een stijging van de inhuur zien. Gezien de bovenstaande toelichting op de keuze voor inzet flexibele schil is dit logisch. De inhuur op kostenplaatsen is € 6,9 miljoen meer geweest dan was geraamd. Van deze extra inhuur is een deel ingezet voor de afdeling werk. Deze extra inhuur is ingezet voor de bevordering van uitstroom naar werk en beheersing van het bijstandsvolume. Deze middelen worden gedekt door rijksbudgetten. Als dan in ogenschouw wordt genomen dat de beschikbare vacatureruimte € 7,2 miljoen was, mag geconcludeerd worden dat de inhuur gedekt is door externe opdrachten en budgetten ofwel is gebruikt als flexibele schil.

STRATEGISCH PERSONEELSBELEID

Doelstelling

We zorgen voor kwalitatief beter toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt vanuit een veranderende overheidsrol, een goede werkomgeving, werkgever en een prettige werksfeer. Deze doelstellingen dragen bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de burger.

Activiteiten

Met onze jaarlijkse HRM-agenda spelen wij in op de ontwikkelingen en veranderingen die op de gemeente afkomen. Ook dit jaar hebben we onze organisatie ondersteund en geadviseerd bij de verdere organisatieontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. We hebben daarbij gebruik gemaakt van onze maandelijkse personeelsplanning.
We doen dit door ons fundament op orde te hebben. Daarbij hebben we de leiderschapsestafette afgerond door leidinggevenden te laten reflecteren op het leiderschapsproces. We hebben de verdiepingstrainingen met Insights verder vervolgd en we hebben de keuze gemaakt om verder te gaan met het nieuwe functiegebouw HR21.

Ook in 2014 hebben we aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken; een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen op deze manier het hoofd te bieden aan de gevolgen van de bezuinigingen, waarbij we streven naar een goede mix van jong en oud in onze organisatie. Leren en ontwikkelen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt. Voorts hebben we een analyse gemaakt van het gebruik en het aantrekken van onze flexibele schil.

Daarnaast is er aandacht voor onze lopende zaken. We hebben de voorbereidingen voor de werkkostenregeling afgerond zodat we deze kunnen invoeren per 2015.
Op het Arbo-terrein hebben we een besluit genomen over de aanpak van de RI&E; is er een begin gemaakt met de uitrol van de kadernota agressie in de organisatie en hebben we de scholing op dit gebied aanbesteed en zijn we gestart met de cursussen.
Op het gebied van arbeidszaken zijn de onderhandelingen hervat voor een nieuwe lokale CAO; daarbij overleggen we onder meer over aanpassing van het Sociaal Statuut en de leidraad bij privatisering en het KIAN. De voorbereiding van de invoering van het Individueel Keuze Budget en een nieuwe salarisregeling per 2016 loopt. De mogelijkheden voor een generatiepact worden in beeld gebracht.
Tot slot zijn we aan de slag geweest met doorlopende activiteiten als een nieuwe organisatieregeling; formatiebeheer en de digitalisering van onze processen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

BEZUINIGINGEN

Jaarlijks bij de stadsrekening rapporteren wij over realisatie van de bezuinigingsopgaven in het voorafgaande jaar. Antwoorden op de vragen: wat is van het bezuinigingsprogramma 2014 daadwerkelijk ingevuld en wat is gereed gemeld?
Een bezuiniging beschouwen we als 'gereed', als die volledig is ingevuld en afgewikkeld, door het nemen van inhoudelijke maatregelen, en door het op een juiste manier verwerken in de administratie, inclusief – waar dat nodig is – het aframen van formatie en loonsom.

In de Najaarsnota hebben een melding gedaan naar de stand per 1 september 2014. We meldden toen 89% gereed. Thans rapporteren we over de stand op het einde van het jaar.

Het eindbeeld is dat de invulling over 2014 goed is verlopen. Het totaal van de bezuinigingsopgaven voor het jaar 2014 bedroeg € 7.156.000. Van dit bedrag kunnen we uiteindelijk € 7.056.000 gereed melden, of te wel 99%.
Bij de Voorjaarsnota en Najaarsnota meldden we reeds € 6,4 miljoen. En nu bij de Jaarrekening komt daar nog eens € 0,7 miljoen bij. Slechts een klein bedrag van € 100.000 is (nog) niet van een echte invulling voorzien, en wordt a-structureel verwerkt in het rekeningresultaat 2014. We lichten dat hieronder toe.

De cijfers in een overzicht (bedragen x € 1000)

Bezuinigingsopgaven	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Totaal van alle opgaven, vanaf 1 januari 2010 tot heden (dec 2014) (A)	48.546	66.384	72.699	76.335	76.667
Af: reeds eerder gereed gemeld tot aan 31 december 2013	41.390	41.664	41.784	41.784	41.784
Stand per 31 dec 2013/ 1 januari 2014	7.156	24.720	30.915	34.551	34.883
DE AFWIKKELING IN 2014					
Gerealiseerd tot 1 september 2014 (gemeld in de Voorjaarsnota en Najaarsnota)	6.353	6.756	7.664	7.899	7.899
Gerealiseerd in de periode 1 sept – 31 dec:					
- teruggedraaid door het Rijk (bezuiniging op vermindering politieke ambtsdragers)	0	580	580	580	580
- ingevuld tot 31 december	703	2.006	2.144	2.174	2.335
Totaal gerealiseerd in 2014	**7.056**	**9.342**	**10.388**	**10.653**	**10.814**
Verlies in 2014 (zie onder)	100				
Resteert = stand 31 dec 2014	**0**	**15.378**	**20.527**	**23.898**	**24.069**

Een gedetailleerd overzicht van alle bezuinigingsopgaven vanaf het begin van deze raadsperiode is beschikbaar. In dat overzicht ook een opsomming van alle gereed gemelde bezuinigingen in 2014.

Sinds de laatste melding van de Najaarsnota (stand 1 september) kunnen we de volgende opgaven gereed melden (bedragen jaarschijf 2014):

Bezuinigingsopgaven	bedrag	omschrijving
K-10	100	Toezicht/ handhaving beperken tot een zeer hoog risico
N-05	35	Afschaffen (bouw)projectadvisering
N-06	35	Afschaffen bemoeienis woonruimteverdeling
N-09	150	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase programma Klimaat en energie
N-12	38	Verminderen woonmilieuverbeteringen
N-13	70	Minimaliseren monumentenbeleid
N-15	100	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase programma Ruimte en Cult.
N-56	50	Verminderen wijkbudgetten '1 wijk 1 wijkbudget'
N-57	75	Efficiënter onderhoud speeltuinen
N-60	50	Afwijzen a-structurele subsidie Culton
	703	**Gerealiseerd sept-dec 2014**

Omdat invulling complicaties opleverde, konden we de volgende opgaven in 2014 nog niet invullen. Uiteraard werken we eraan omdat vanaf 2015 wel te laten gebeuren. Voor nu een eenmalig verlies.

Bezuinigingsopgaven	bedrag	omschrijving
N-03	75	Kostenbewuster citymarketing
N-19	25	Verminderen formatie bedrijvenloket
	100	

Aan de invulling van de bezuinigingsopgaven die vanaf 2015 nog op de rol staan, wordt inmiddels voortvarend gewerkt. Bij de Zomernota komen we daar – zoals gebruikelijk - uitgebreid op terug.

INFORMATIEBELEID

Het integrale Strategisch InformatieBeleid 2012-2015 "Afmaken waarmee we begonnen zijn" is eind 2012 door het College vastgesteld. Met dit I-beleid slaan we een brug tussen de ambities van de publieke dienstverlening, bedrijfsvoering en de innovatieve ICT-ontwikkelingen.
Dit SIB is ook de basis voor het gemeentelijk projectportfolio 2014, de projectkalender wordt "gevuld obv plannen en ontwikkelingen binnen programma's en/of afdelingen, externe (landelijke) ontwikkelingen en wijzigingen in wet- en regelgeving met name de decentralisatie binnen het sociale domein. De projecten zijn geprioriteerd obv de, middels het SIB, vastgestelde criteria.
Het ingerichte thematisch SIB-sturingsmodel is in 2014 geëvalueerd en aangepast aan de nieuwe organisatie van Gemeente Nijmegen en de zich ontwikkelende regionalisering. Daarbij is het lijnmanagement nadrukkelijk betrokken.
Met innovatieve I-projecten hebben we op diverse plekken de dienstverlening aan de burger en de efficiency van de werkprocessen verbeterd door deze zaakgericht en volgens (landelijke) architectuur principes in te richten.

- De informatievoorziening voor de ondersteuning van het werkproces voor het Regionaal Werkbedrijf Regio Nijmegen is ingericht.
- De software voor de informatievoorziening van de Sociale Wijkteams wordt voorbereid voor de implementatie begin 2015. Ook de regiogemeenten zijn aangesloten bij deze ontwikkeling.
- Er is een adviesrapport opgesteld door Nijmegen en goedgekeurd door het MT van de ODRN over de toekomst van de informatievoorziening en de digitale ondersteuning van de werkprocessen verggunningverlening en handhaving. De implementatie en realisatie van het adviesrapport volgt in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- De uitbreiding van taken voor de ondersteuning van de AWBZ en Jeugdbeleid is mogelijk gemaakt, door de aanpassing van bestaande informatiesystemen en de implementatie van een nieuwe beveiligde informatie uitwisseling (CORV, gegevensknooppunt).
- Implementatie BGT: voor de gemeenten van Rijk van Nijmegen is de Basisregistratie Grootschalige Topografie in ontwikkeling, die in 2015 wordt geïmplementeerd.
- De Belastingorganisatie wordt ondersteund door een nieuwe applicatie, waarmee efficiëntere inning gerealiseerd wordt, die tevens aangesloten is op de landelijke basisregistraties WOZ en BAG. Daarnaast wordt gekeken naar inzet van moderne communicatiemiddelen bij de afwikkeling van bezwaren (Skype & chatfuncties).
- Diverse digitaliseringprojecten zijn gerealiseerd waardoor efficiencyvoordelen zijn behaald in de backoffice processen (bv Milieu, Grondzaken, Griffie, aanvragen WWB, verhuisaangifte).
- Er is het afgelopen jaar een volledig nieuw Front- en Midoffice geïmplementeerd, waardoor Gemeente Nijmegen de komende jaren E-dienstverlening kan moderniseren en uitbreiden.
- De landelijke I-NUP voorzieningen als E-Herkenning en digimelding zijn geïmplementeerd en de aansluiting op de Berichtenbox is in voorbereiding.
- De baseline voor informatiebeveiliging is vertaald naar de Nijmeegse situatie als basis voor het in 2015 nog vast te stellen informatieveiligheidsbeleid.
- Het sociaal intranet (iNsite), de vervanging van het oude “Binnenwerk” is in 2014 in productie gegaan en nog met nieuwe functionaliteiten uitgebreid. Daarnaast is gestart met de introductie van een nieuwe digitaal samenwerkingssysteem (Sharepoint), waarmee het zowel in de gemeentelijke organisatie als met (keten- en project)partners gemakkelijker wordt informatie te delen en te verrijken.
- Er is verder gebouwd aan het netwerk van glaskabels, binnen de regio rijk van Nijmegen en in de regio Arnhem. Waardoor goede en beveiligde informatie uitwisseling wordt ondersteund.
- Vele honderden werkplekken zijn overgegaan naar de serverbasedcomputing-omgeving CITRIX, waarmee de flexibilisering van de werkomgeving (plaats- en apparaat onafhankelijk) zijn voltooiing nadert.
- In april zijn alle Windows-XP werkplekken vervangen door de nieuwe Windows-omgeving WIN7 onder Citrix.
- Diverse efficiency slagen zijn gerealiseerd door intelligente scan- en herkenningssoftware beschikbaar te stellen (formulieren inkomensondersteuning, etc).
- Er is gestart met pilots voor het onderzoeken van de mogelijkheden van nieuwe methodieken op basis van BigData. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar vraagstukken rond fraudebestrijding (in samenhang met privacy aspecten), duurzaamheid (sensortechnieken). Samen met de gemeente Utrecht en Eindhoven worden daar ook in 2015 verdere stappen in gezet.

De ICT-infrastructuur is verder doorontwikkeld om tijd-, plaats- en apparaat onafhankelijk werken, incl het “Choose- of Bring-Your-Own-Device”-principe verder vorm te geven. Hierdoor is de basis gelegd om Het Nieuwe (Samen)Werken zowel op het gebied van huisvesting (herinrichting van het gehele Stadhuis en Marienbeurs) als op het gebied van de organisatieontwikkeling (MeeAnder) te realiseren.
Er zijn zeer grote stappen gezet voor de regionale ICT-samenwerking door het eind 2013 door de zeven colleges vastgestelde bedrijfsplan “ICT-Rijk van Nijmegen”, op basis waarvan in de loop van 2014 de samenwerking operationeel van start is gegaan met de benoeming van de kwartiermaker en de start van iRvN per 1 oktober in de lichte vorm.
Een aantal regiogemeenten wordt inmiddels al actief ondersteund: Mook en Middelaar uitvoering en beheer Inkomen/GWS, Heumen opbouw bestanden grootschalige topografie, Wijchen vaste- en mobiele telefonie, enkele gemeenten advisering inrichting DMS, BGT etc.
In het kader van de organisatieontwikkeling is onze afdeling InformatieManagement & Automatisering, de “toekomstbestendigheid” ervan bezien in het licht van de gemeentelijke en landelijke ambities. Ook met het oog op de noodzakelijke bezuinigingen is de afdeling kwalitatief en kwantitatief geanalyseerd door bureau PWC (PriceWaterhouse&Coopers). De positieve uitkomst inclusief de 11 aanbevelingen zijn in april gepresenteerd aan de Directieraad en door de directieraad overgenomen.

JURIDISCHE ZAKEN

Doelstelling
De juridische functie bevordert de juridische kwaliteit van het gemeentelijk handelen en ondersteunt het bestuur en de organisatie met juridische advisering bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering.

Activiteiten
De afdeling Juridische Zaken heeft in 2014 op het terrein van de bedrijfsvoering het accent op de volgende activiteiten gelegd.

Rechtsbescherming
- 92% van de bezwaarschriften en 90% van de klachten zijn afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Het streven was respectievelijk 70% en 80%.
- We hebben met succes binnen bepaalde categorieënbezwaren de informele aanpak ingezet.
- Met de digitalisering van de afhandeling van bezwaren uit het sociale domein is het werkproces opnieuw bekeken en verbeterd, om zo ook termijnoverschrijding tegen te gaan.
- Er heeft steeds terugkoppeling van de bevindingen in bezwaar naar de primaire afdelingen plaatsgevonden door middel van tussenrapportages, maar ook door middel van casuïstiek.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.

Juridische advisering
- Juridische inhuur is verder substantieel teruggedrongen en er is regie gevoerd op de inzet van de stadsadvocaat.
- We hebben de goede balans bewaakt tussen de vraag vanuit het bestuur en de organisatie en het aanbod van de afdeling. Het maken van regelgeving ten behoeve van de transitie binnen het sociale domein heeft extra inspanning gekost.
- We hebben ervoor gezorgd dat we op tijd aan tafel kwamen bij juridische adviseringsvraagstukken en we hebben de verbinding gemaakt met de advisering van andere ondersteunende afdelingen. In 2014 heeft het accent gelegen op de decentralisatie-opgave binnen het sociale domein.

FINANCIËN

Doelstelling
Binnen de organisatie voorziet de financiële functie alle actoren (raad, college en ambtelijke organisatie) van tijdige en volledige financiële informatie, om hiermee de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering maximaal te ondersteunen. De financiële functie richt zich op een gezonde financiële gemeentelijke huishouding. Dat gebeurt binnen de financiële kaders en spelregels zoals door uw raad vastgesteld.

Activiteiten
Kernactiviteit is de vormgeving van de jaarlijkse documenten van de planning en control-cyclus. Met deze documenten wordt uw raad in staat gesteld om te sturen.

Op 9 juli 2014 is het initiatiefvoorstel van de raadswerkgroep P&C “Thema- en programma-indeling Stadsbegroting 2015 en de herinrichting van de Planning & Controlcyclus” door uw raad vastgesteld. Hiermee is besloten tot een vernieuwing in de P&C-cyclus, waarbij er is gekozen voor themasturing; u heeft daarbij 6 thema’s vastgesteld die voor uw raad in de komende bestuursperiode de belangrijke opgaven vormen.
Ook is met ingang van de stadsbegroting 2015 de volgende P&C-cyclus vastgesteld:
- Zomernota voor het zomerreces

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- Stadsbegroting in november
- Slotwijzigingen in december
- Stadsrekening – en jaarverslag in april

Verder worden de risiconota ontwikkelbedrijf en de Voortgangs rapportage Grote projecten (VGP) in de cyclus meegenomen.
Het aantal programma's is met ingang van de stadsbegroting 2015 teruggebracht van 19 naar 16 en de programma's zijn inhoudelijk ook beperkter van omvang en het aantal onderliggende producten is teruggebracht van 100 naar 50.

In de eerste helft van 2014 hebben we de stadsrekening 2013 uitgebracht voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant. Daarnaast in juni 2013 ook de perspectiefbrief 2014 die uw raad de mogelijkheid bood om te komen tot een integrale afweging van beschikbare middelen in relatie tot de te bereiken maatschappelijke doelen. Andere documenten die we hebben uitgebracht zijn de bestuurlijke rapportages (voorjaarsnota en najaarsnota) over de uitvoering van de lopende begroting, met gelegenheid voor uw raad om tussentijds bij te sturen. Tot slot in november de stadsbegroting voor het daaropvolgende jaar. In deze stadsbegroting 2015 is een eerste aanzet gemaakt voor de themasturing waarbij het coalitieakkoord als uitgangspunt gold. In komende P&C-documenten worden deze thema's verder vormgegeven. Ook hebben we een stap kunnen zetten op het digitale vlak , door zowel van de stadsrekening 2013 als de stadsbegroting 2015 een digitale versie te maken waardoor alle gegevens snel, overzichtelijk en transparant te benaderen zijn. Ondertussen werken we ook door aan verdere transparantie, toegankelijkheid en afslanking van de producten waarmee we uw raad informeren; de insteek hierbij is verdere digitalisering en standaardisering.

CONTROL

Doelstelling
Control toetst het rechtmatig, doelmatig en doeltreffend functioneren van de organisatie en geeft op basis van deze bevindingen verbeteradviezen aan directieraad, gemeentesecretaris en aan ons College. Control is actief betrokken als adviseur en ondersteuner bij de uitwerking en implementatie van verbeteradviezen.

Activiteiten
- Op het gebied van de financiële rechtmatigheid zijn in 2014 alle financieel materiële processen gecontroleerd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor de accountantscontrole bij de jaarrekening 2014. Hierbij is aandacht voor alle gemeentebrede processen waaronder de processen inkoop en aanbestedingen. Acties zijn erop gericht geweest om ook bij de jaarrekening 2014 zowel een goedkeurende verklaring voor de getrouwheid als een volledig goedkeurende verklaring voor de rechtmatigheid te verkrijgen.
- Op het gebied van risicomanagement is in 2014 uitvoering gegeven aan het door uw Raad vastgestelde beleid met betrekking tot risicomanagement. Met behulp van het gemeentebrede risicomanagementsysteem NARIS hebben de verschillende organisatieonderdelen inzicht gegeven in de actuele risico's en beheersmaatregelen. Bij gelegenheid van de begroting en jaarrekening heeft risicobeoordeling plaats gevonden en is de top-10 conform de nota risicomanagement en weerstandsvermogen aan uw Raad gepresenteerd. Tussentijds zijn relevante wijzigingen in de risicopositie aan uw Raad gemeld.
- Op het gebied van doelmatigheid is in 2014 uitvoering gegeven aan het collegeonderzoeksprogramma, bedrijfsvoering, artikel 213a Gemeentewet. De resultaten van de verschillende onderdelen zijn gedurende 2014 aan ons College gepresenteerd.
- In samenwerking met de auditcommissie is de coördinatie en begeleiding van de accountantscontrole (interim-controle en jaarrekeningcontrole) verzorgd.
- Er is getoetst op de voortgang van de vastgestelde verbeteracties naar aanleiding van eerdere audits, 213-a onderzoeken, accountantsrapportages, rekenkameronderzoeken. Hierover is gerapporteerd via de auditcommissie aan uw Raad.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

FISCALE MAATREGELEN

Ondernemers betalen vennootschapsbelasting over hun winst. Overheden niet, terwijl ook de gemeente Nijmegen activiteiten uitvoert zonder hiervoor een wettelijke taak te hebben. Of activiteiten waarbij de gemeente concurreert met het bedrijfsleven. Om een gelijk speelveld te creëren heeft de EU bij de Nederlandse Regering aangedrongen op een nieuwe wet die dit gelijk trekt. Deze nieuwe wet moet op 1 januari 2016 in werking treden en verplicht gemeenten om een aangifte Vennootschapsbelasting te doen over deze ondernemersactiviteiten. De gemeente bereidt zich voor op deze aankomende wet.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderwerpen:

- Sturing en Control Verbonden Partijen;
- de definitie die wij hanteren voor verbonden partijen;
- visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen.

Daarna volgt een toelichting per verbonden partij.

Sturing en Control Verbonden Partijen

De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op verbonden partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij uw Raad periodiek geïnformeerd. Het actueel houden van de specifieke kaders per verbonden partij blijft een continu punt van aandacht.

Definitie Verbonden Partijen

Wij spreken van een verbonden partij daar waar het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft[1]. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het Raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie en beleid

Visie en beleid zijn vastgelegd in de 'Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen', door uw Raad vastgesteld op 17 september 2014. De kadernota is de basis voor de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en helpt bij het verhelderen van de afwegingen die wij in Nijmegen maken bij het aangaan, volgen en beëindigen van deelnemingen in het bijzonder. Wij vatten visie en beleid zoals vastgelegd in de kadernota als volgt samen.

De Kadernota is een richtinggevend document met algemene uitgangspunten en beleidsregels. Deze regels zijn onder te brengen in drie hoofdgroepen:

1. Beleidsmatige afwegingen bij het oprichten van en deelname aan een verbonden partij;
2. Sturing en control op verbonden partijen;
3. Beëindiging van de deelname aan, opheffing van of vervreemding van een verbonden partij.

1 Deze definitie is ontleend aan de handreiking 'De raad en de paragrafen - deel Verbonden Partijen', Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, juli 2005

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Hierna volgen de toelichtingen per verbonden partij. Eerst komen de gemeenschappelijke regelingen aan bod, daarna volgen de private rechtspersonen. Met ingang van 2012 hebben we voor wat betreft de informatievoorziening ten behoeve van de verbonden partijen onderscheid gemaakt in statische en dynamische informatie. De statische informatie betreft informatie omtrent juridische vorm, vestigingsplaats, bestuurlijk belang en dergelijke. De dynamische informatie betreft bijvoorbeeld informatie omtrent risico's en doelstellingen.
Bij deze stadsrekening is de dynamische informatie opgenomen in het vervolg van deze paragraaf. Tot slot, voor de statische informatie van de verbonden partijen verwijzen we naar de hyperlink:
http://www.nijmegen.nl/verbondenpartijen

Ontwikkelingen

Wij hebben in 2013 het besluit genomen om toe te treden tot de GR Park Lingezegen. Deze GR heeft als doelstelling de ontwikkeling van het parkgebied tussen Arnhem en Nijmegen. In 2014 is onze deelname door de andere deelnemers van de reeds bestaande GR bekrachtigd, en vanaf nu zullen we op de gebruikelijke wijze over deze GR rapporteren.

Daarnaast is in 2014 de modulaire gemeenschappelijke regeling, "MGR Werkbedrijf," opgericht. Vanaf 2015 zullen hier taken vanuit de Participatiewet worden uitgevoerd voor de gemeenten Rijk van Nijmegen. Ook hiervan is een uitgebreidere toelichting opgenomen onder de gemeenschappelijke regelingen.

De constatering dat de normering van de vermogenspositie binnen diverse gemeenschappelijke regelingen nogal divers is, heeft de wethouders financiën uit de regio doen besluiten om een kader op te stellen voor de gewenste vermogenspositie van gemeenschappelijke regelingen. Dit kader is in 2014 vastgesteld door ons college en de andere colleges in de regio.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	Stadsregio Arnhem Nijmegen
Programma	Citymarketing en Externe Betrekkingen
Openbaar belang	De Stadsregio Arnhem Nijmegen was een *wgr plus regeling* met wettelijke bevoegdheden op het vlak van mobiliteit en bereikbaarheid. Op 16 december heeft de eerste kamer het wetsvoorstel *afschaffing wgr-plus regio's* aangenomen en per 1 januari 2015 bekrachtigd. De BDU Mobiliteit is per 1 januari overgegaan naar de provincie. Daarmee is het openbaar lichaam Stadsregio als gemeenschappelijke regeling nog niet beëindigd; het staat het openbaar lichaam vrij om als gemeenschappelijke regeling door te gaan. Maar het proces van liquidatie voor de Stadsregio is in gang gezet. Er wordt gekoerst om per 1-7-2015 het verband te beëindigen en soepel over te schakelen op de nieuwe regionale verbanden (nieuwe gemeenschappelijke regeling, triple helix).
Gemeentelijk belang	Via de Stadsregio is de afgelopen jaren voor vele miljoenen geïnvesteerd in de bereikbaarheid van de stad en in een duurzame mobiliteit.Voor Nijmegen is van belang dat de relevante projecten doorgang blijven vinden en dat de nieuwe regionale samenwerkingen tot stand komen, waardoor evenwicht in de regio wordt geborgd en er meer mogelijkheden zijn om politieke ambities te realiseren.
Financiële Kerngegevens	Enkele kengetallen uit de jaarrekening 2013 (jaarrekening 2014 nog niet beschikbaar): **EV: € 5,8 miljoen;** bestaat met name uit het weerstandsvermogen € 2,7 miljoen, bestemmingsreserve wonen € 1,2 miljoen en stimulering € 1,1 miljoen. Ten opzichte van 2012 is het EV ca 10 miljoen afgenomen wat vrijwel volledig verklaard wordt door de uitkeringen en betrokken gemeenten van de bestemmingsreserve BWS. **VV: € 161 miljoen;** waarvan € 147 vooruitontvangen middelen en € 13 miljoen aan langlopende verplichtingen en overige schulden **Liquide middelen**: **Resultaat 2013**: voordeel van 0,5 miljoen is grotendeels toegevoegd aan het weerstandsvermogen
De gemeentelijke financiële bijdrage	Nijmegen heeft in 2014 een contributie betaald van € 510.752,83 (166.369 inwoners á € 3,07). Daarnaast is er een bijdrage van € 4.500,- betaald voor Bureau Brussel
(Financiële) risico's	Conform de statuten vindt de verdeling van vermogen en schulden plaats onder de deelnemende gemeenten. De Stadsregio heeft een weerstandsvermogen opgebouwd in 2014 van € 3.138.990,-. Ondanks dat risico's bij liquidatie zijn meegenomen is het weerstandsvermogen waarschijnlijk ontoereikend. Er dient rekening gehouden te worden met een maximaal risico van € 1,4 miljoen. voor Nijmegen is dat € 316.890,- Nijmegen heeft hierdoor een financieel risico vanaf 2015. Het beschikbare budget voor contributie (na bezuiniging) van € 285.000,- in 2015 (en € 170.000,- vanaf 2016) zal ontoereikend zijn om de liquidatie en de nieuwe samenwerkingsvormen te betalen.
Doel	Een efficiënte regionale samenwerking.
Ontwikkelingen	Reeds beschreven.

Naam	De Euregio te Kleve
Programma	Citymarketing en Externe Betrekkingen
Openbaar belang	De Euregio Rijn Waal is een vrijwillig verband van meer dan 50 gemeenten aan weerszijden van de Nederlands-Duitse grens, die alle binnen het werkingsgebied vallen van het Europese Structuurfonds Interreg IVA.
Gemeentelijk belang	Nijmegen is met Duisburg de grootste deelnemer in de Euregio. Ten behoeve van het Nijmeegse belang bevordert de Euregio: De toegang tot subsidieregelingen waarmee ook het belang van de Nijmeegse burgers is gediend. Het innovatief vermogen. Een lobby richting Duitse en Nederlandse ministeries met als doel om hinderpalen voor samenwerking te slechten. De grensoverschrijdende samenwerking en de Europese integratie in brede zin.
Financiële Kerngegevens	De goedgekeurde jaarrekening 2013 van de Euregio toont een evenwichtige financiële situatie met een eigen vermogen van € 1,3 miljoen, vreemd vermogen van € 2,4 miljoen, materiële vaste activa van € 1,1 miljoen en liquide middelen van ca € 2 miljoen. De vermogenspositie vertoont door de jaren heen een stabiel beeld.

Stadsrekening 2014

De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2014 is de contributie ad € 27.900 betaald.
(Financiële) risico's	De Euregio Rijn- Waal heeft tot nu toe een gezonde bedrijfssituatie getoond blijkende de externe beoordelingen bij de jaarrekeningen. De rol bij de Europese projectsubsidies is qua financiële risico's beperkt; deze worden vanuit Brussel verstrekt op basis van Europese regelgeving, toetsingskaders en AO. De risico's bij de projectsubsidies liggen met name bij de uitvoerders (aan beide zijde van de grens) en uiteindelijk bij de Bezirksregierung Düsseldorf en de Nederlandse Staat. Ook over 2014 zijn geen actuele risico's van enige omvang bekend.
Doel	Het mede mogelijk maken van economisch structuur versterkende projecten, ontwikkelen van (kleinere) grensoverschrijdende sociaal-culturele initiatieven, invulling geven aan de kadernota Onbegrensd en Onbevangen en de Economische Innovatie Agenda 2020
Ontwikkelingen	Inspelen op nieuwe INTERREG V A programma en de daaraan gekoppelde Strategische Agenda 2020

Naam	**Breed (Werkvoorzieningschap Nijmegen e.o.) te Nijmegen**
Programma	Werk en Inkomen
Openbaar belang	Breed is een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling.
Gemeentelijk belang	Het aandeel van de Gemeente Nijmegen in Breed bedraagt circa 52% (op basis van het aantal inwoners). Voor 2014 had Nijmegen een taakstelling van 1.141 SE (afgerond, na uitruil). Breed heeft in 2014 een taakstelling van 1.142 SE voor Nijmegen gerealiseerd. Eind 2014 stonden 193 mensen uit Nijmegen met een SW-indicatie op de wachtlijst voor een dienstverband bij Breed. Deze mensen kunnen, als gevolg van invoering van de Participatiewet, niet meer instromen in een arbeidscontract op basis van de WSW. Wel heeft deze groep voorrang bij het inzetten van instrumenten op basis van de Participatiewet. De betrokken personen worden hierover geïnformeerd door het regionaal werkbedrijf.
Financiële Kerngegevens	Enkele kerngegevens (x €1.000,-) op basis van de begroting 2014 Breed: Subsidieresultaat: -/- 3.630 Subsidieresultaat bestaat uit de inkomsten subsidie Wsw van de gemeenten (€ 50.559) minus de salarissen en kosten tbv de SW-medewerkers (€ 54.189). Bedrijfsresultaat: 3.618 Bedrijfsresultaat bestaat uit de netto bedrijfsopbrengsten (€ 13.480) minus de totale bedrijfskosten (€ 9.862). Gemeentelijke bijdragen: 0 euro aan de lopende exploitatie, daarnaast € 1,3 miljoen voor reorganisatiekosten Om aansluiting te houden bij eerdere jaarrekeningen, zijn hierboven de cijfers uit de begroting 2014 gebruikt. Voor de realisatie 2014 zijn de definitieve cijfers nodig, deze zijn op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet beschikbaar. Breed heeft echter in het najaar van 2014 informatie aan de gemeenten verstrekt, waaruit blijkt dat de begroting 2014 niet gerealiseerd kon worden in 2014. Er is sprake van een exploitatietekort (prognose bij 3e kwartaal) van € 1,3 miljoen in 2014.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Breed ontvangt van alle deelnemende gemeenten subsidie ad € 49,0 miljoen (prognose). Nijmegen heeft voor 2014 € 29,6 miljoen beschikt aan Breed. Het betreft de reguliere subsidie waarvoor de gemeente van het ministerie van SZW rijksmiddelen ontvangt. Verder hebben de deelnemende gemeenten in 2014 een bijdrage in de exploitatietekorten, bestuurs- en beheerskosten en reorganisatiekosten geleverd. Voor Nijmegen kwam deze bijdrage uit op € 1,3 miljoen. Dit is conform het eerder vastgestelde transitieplan van Breed (transformatie naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf).
(Financiële) risico's	Om aansluiting te houden bij eerdere jaarrekeningen, zijn hierboven de cijfers uit de begroting 2014 gebruikt. Voor de realisatie 2014 zijn de definitieve cijfers nodig, deze zijn op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet beschikbaar. Zoals hierboven vermeld is, is de prognose voor 2014 dat er sprake zal zijn van een exploitatietekort van € 1,3 miljoen in 2014. Om dit verwachte negatieve resultaat op te vangen, wordt bekeken of Breed bestaande reserves en voorzieningen kan inzetten. Voor de langere termijn biedt de integratie met het Werkbedrijf kansen ten aanzien van efficiëntie, maar we moeten daarnaast rekening blijven houden met onzekerheid op het gebied van de inkomsten uit de bedrijfsactiviteiten. Breed heeft een strategie ingezet en een daarbij behorende reorganisatie uitgevoerd, waarbij Breed zich ontwikkelt tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf. De SW-medewerkers worden hierbij zoveel mogelijk gedetacheerd. Het succes van deze werkwijze hangt van vele factoren af, onder andere de marktomstandigheden en de

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	mogelijkheden om samenwerking met andere bedrijven (waar SW-medewerkers werken of gaan werken) aan te gaan.
Doel	De deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening gedelegeerd aan de GR Breed. De gemeenten zijn: Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Ubbergen, West Maas en Waal en Wijchen. Breed heeft in 2014 circa 2.300 medewerkers met een SW-indicatie (1.974 standaard eenheden, waarvan 39 voor gemeenten buiten de GR Breed). Breed streeft er naar om zoveel mogelijk SW-medewerkers zo regulier mogelijk aan het werk te stellen. Hierbij werkt Breed aan de doelstelling om in 2017 85% van de SW-medewerkers in een vorm van detachering of begeleid werken te laten werken, dat wil zeggen bij een reguliere werkgever/opdrachtgever.
Ontwikkelingen	Breed zal in het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen worden opgenomen. In juli 2014 zijn voor de integratie Breed en Werkbedrijf een aantal uitgangspunten vastgesteld. De raad heeft zijn wensen en bedenkingen geuit op deze uitgangspunten. In de loop van 2015 zal dit proces worden voortgezet en zal nadere (uitwerkings)besluitvorming plaatsvinden. De inhoudelijke koers, waarin Breed zich ontwikkelt tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf, wordt voortgezet conform eerdere besluitvorming.

Naam	**Gemeenschappelijke Regeling Gezondheidszorg regio Nijmegen**
Programma	1051: Zorg en Welzijn
Openbaar belang	Beschermen en bevorderen van de volksgezondheid in Gelderland-Zuid.
Gemeentelijk belang	Uitvoering van de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid. Deze taken bekostigen we via een gemeentelijke bijdrage per inwoner. Naast de wettelijke taken voert de GGD Gelderland-Zuid ook andere taken uit zoals op het gebied van maatschappelijke opvang en jeugd. Vier keer per jaar vindt een overleg van het Algemeen Bestuur plaats.
Financiële Kerngegevens	Er zijn nog geen definitieve cijfers beschikbaar over 2014.Op basis van de halfjaarrapportage t/m juni 2014 is het verwachte resultaat € 382.000. Op 31 december 2013 was de vermogenspositie van de GGD regio Gelderland Zuid als volgt: Eigen vermogen € 1.792.000 Vreemd vermogen € 6.011.000 Totaal vermogen € 7.803.000 Het financiële resultaat over begrotingsjaar 2013 was € 462.000 Aantal fte's in 2013 was 196,3.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeentelijke bijdrage, inclusief subsidies, in 2014 aan de GGD was € 7,8 miljoen. Voor de gemeentelijke bijdrage in 2014 aan de GGD zijn de volgende bedragen in de begroting opgenomen: • Jeugdgezondheidszorg € 1.937.000 • Verplicht takenpakket: € 2.955.000 • Jeugdgezondheidszorg maatwerk: € 154.000 • Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg: € 323.000 • Totaal € 5.369.000 Naast de gemeentelijke bijdrage voor de wettelijke taken subsidieert de gemeente Nijmegen in 2014 nog afzonderlijke projecten, zoals gezondheidsmakelaars, Alcoholmatigingsproject, Veelplegers, inzet MBZ etc.
(Financiële) risico's	De wettelijk verplichte fusie van GGD Regio Nijmegen en GGD Rivierenland had frictiekosten bij Regio Rivierenland en fusiekosten tot gevolg. Hiervoor is subsidie aangevraagd bij het Ministerie van VWS. Er is nog geen reactie ontvangen op de subsidie-aanvraag.
Doel	De GGD Gelderland-Zuid is partner in de uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid “Samen gezond verder” 2013-2016. De GGD onderschrijft de prioriteiten van het beleid en draagt door de uitvoering op diverse terreinen (gezondheidsmakelaar, alcoholmatiging, jeugdgezondheidszorg) bij aan de realisatie. De uitvoering van de wettelijke taken is basis van het gezondheidsbeleid.
Ontwikkelingen	De transitie van de AWBZ en de Jeugdzorg en de Kanteling en de wijkgericht werkwijze met lokale netwerken / sociale wijkteams hebben invloed op de uitvoering van het werk van de GGD Gelderland-Zuid. Wij houden aansluiting bij deze ontwikkelingen.

Naam	**Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland Zuid**
Programma	1012 Veiligheid
Openbaar belang	Belang van fysieke veiligheid, door het voorbereiden en bestrijden van incidenten, rampen en zware ongevallen.
Gemeentelijk belang	De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio’s, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg. Ten aanzien van de ambulancezorg geldt dat de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de organisatie en het waarborgen van een adequaat niveau van ambulancezorg een verantwoordelijkheid van de gemeenten is, maar de financiering een taak van de Nederlandse Zorgautoriteit.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Financiële Kerngegevens	(uit jaarrekening 2013) Eigen vermogen: 8.336.000 Vreemd vermogen: € 42.361.000 Omzet: € 58.435.000 Personeelsomvang: 544 medewerkers Op basis van de tussentijdse rapportages 2014 wordt een positief resultaat van circa €1 miljoen verwacht.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente heeft in 2014 een bijdrage van € 9.603.334 betaald aan de Veiligheidsregio.
(Financiële) risico's	Als de Veiligheidsregio een tekort heeft zal een beroep gedaan worden op de deelnemende gemeenten waaronder Nijmegen.
Doel	Veiligheid en hulpverlening in Gelderland-Zuid.
Ontwikkelingen	Als organisatie bestaat de VRGZ nu 10 jaar. Markant mijlpaal hierbij blijft nog steeds dat er sinds 1 januari 2013 sprake is van een geregionaliseerde brandweer. Hiermee werd een goede basis gelegd voor de huidige doorontwikkeling van de organisatie. Op het programma voor komend jaar staat het aanpakken van de structuur van de brandweerorganisatie. Dit betekent een reorganisatie van risicobeheersing, incidentbestrijding, operationele voorbereiding en bedrijfsvoering van de brandweer. Ook is het afgelopen jaar hard gewerkt aan een regionale stafsectie bevolkingszorg die nu volledig operationeel is. Eind 2013 is het programma versterking crisiscommunicatie vastgesteld en daarvan is iedereen inmiddels opgeleid en getraind. Het resultaat is dat per 1 januari 2015 er twee stevig opgeleide en gecertificeerde kolommen bevolkingszorg en crisiscommunicatie staan.

Naam	**Milieusamenwerking en Afvalverwerking (MARN)**
Programma	1062: Openbare Ruimte
Gemeentelijk belang	Via de Marn participeren wij in de ARN. Hierdoor hebben wij een zekere invloed op de gehele keten van afvalinzameling en verwerking.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Aangezien de kosten van de GR Marn worden gedekt uit de verhuur van terreinen aan ARN, zijn er binnen de gemeente geen lasten begroot. Binnen het programma Openbare Ruimte is een bezuiniging gesteld met de afbouw van taken van MARN van € 0,3 miljoen vanaf 2014. We gaan er vanuit dat positieve resultaten worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten, waarbij de Gemeente Nijmegen een aandeel van 50% heeft. In 2014 is deze taakstelling gerealiseerd zij het dankzij een tweetal eenmalige meevallers.

	Resultaat begroting MARN	Uitkeringen aan Nijmegen	Bezuinigings-taakstelling	Resultaat
2014	293.000	334.000	300.000	34.000
2015	338.000	172.000	300.000	128.000 -/-
2016 en verder	399.000	233.000	300.000	67.000 -/-

	In 2015 ontstaat een groot tekort op onze bezuinigingstaakstelling. Voor het meerjarenperspectief (2016 en verder) kan het tekort worden teruggedrongen doordat een aantal bezuinigingsmaatregelen dan hun effect zullen hebben. Het tekort blijft desalniettemin substantieel.
(Financiële) risico's	De deelnemende gemeenten staan garant voor rente en aflossing van leningen van de GR MARN en voor garanties die de GR MARN heeft gegeven aan ARN BV. Ultimo 2013 betekent dat voor de gemeente Nijmegen een garantstelling van circa € 4,2 mln. Vanwege aflossing van leningen door ARN BV zal het risico eind 2015 zijn gereduceerd tot een bedrag van € 2,2 mln. Het risico dat de ARN verplichtingen niet na kan komen, schatten wij laag in. ARN is een indirect verbonden partij. De ARN heeft meerdere aandeelhouders; een van deze aandeelhouders is de MARN. Door de getrapte vertegenwoordiging heeft de gemeente Nijmegen een beperkte invloed op het beleid van ARN BV. Vanuit dat perspectief volgen wij de ontwikkelingen bij de ARN aandachtig. In geval van faillissement van ARN BV loopt de gemeente Nijmegen het risico, dat haar relatieve aandeel (via de MARN) in het aandelenvermogen moet worden afgeschreven. Bovendien is de MARN voor haar exploitatie afhankelijk van de verhuuropbrengsten van de grond aan ARN BV (jaaromzet € 0,7 miljoen). Een faillissement van ARN BV betekent op korte termijn voor de MARN een hogere exploitatielast van € 0,7 miljoen waaraan de gemeente Nijmegen op grond van de gemeenschappelijke regeling ongeveer de helft zal moeten bijdragen. Overigens schatten wij de kans dat de ARN failliet gaat laag in.
Doel	Het nastreven van een doelmatige en milieu hygiënische verantwoorde verwerking van afvalstoffen en het toezien op de continuïteit in de afvalverwerking.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	GR Bergerden te Lingewaard
Programma	1032 Grondbeleid
Openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de glastuinbouw en daarmee verband houdende bedrijvigheid door het ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig, duurzaam en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk glastuinbouwgebied.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de glastuinbouw. Nijmegen neemt voor 50% deel in de daarvoor opgerichte gemeenschappelijke regeling.
Financiële Kerngegevens	• De GR heeft een grondexploitatie met een negatief financieel resultaat. Per 31 -12-2013 is de verbonden partij volledig met vreemd vermogen gefinancierd voor €29,9 miljoen. De onderhandenwerk positie bedraagt dan € 18,7 miljoen. De grondexploitatie 2014 bevat het nieuwe toekomstperspectief voor Bergerden en heeft een nadelig resultaat van € -10,1 miljoen netto contant per 1-1-2014. • Het risicoprofiel in de grondexploitatie 2014 (concept) bedraagt totaal € 4,3 miljoen, aandeel gemeente Nijmegen € 2,2 miljoen.
De gemeentelijke financiële bijdrage	• Er is een voorziening getroffen voor het tekort dat voor rekening van de Gemeente Nijmegen is voor ca. € 5,3 mln (netto contant per 1-1-2015) • In het coalitieakkoord 2014-2018 was voor Bergerden al rekening gehouden met een **extra** voorziening van € 2,0 miljoen en verlaging van het weerstandsvermogen van € 5,0 miljoen naar € 2,5 miljoen (Coalitieakkoord 2014 en Risiconota 2014).
(Financiële) risico's	• Uit een inventarisatie vanuit de projectdirectie Bergerden zijn een 16-tal risico's in beeld gebracht. De belangrijkste 5 risico's met de hoogste bijdrage aan de benodigde weerstandscapaciteit zijn: • Verlaging van de grondprijzen • Vertraging van de uitgifte vanwege diverse redenen • Het niet verkopen van de laatste hectare t.b.v. glas • Het niet verkopen van de laatste hectare t.b.v. agrobusiness • Het niet sluiten van exploitatieovereenkomsten Al bij de opstart van Bergerden, in de bestemmingsplanfase, is rekening gehouden met een achtervangconstructie. De provincie Gelderland heeft namelijk toegezegd om medewerking te verlenen om een gedeelte van het gebied om- c.q. breder te bestemmen naar glas plus agro-business indien dit financieel nodig was. Uitgangspunt in deze grondexploitatie is de uitgifte van grond t.b.v. glastuinbouw en het ombestemmen van 7 ha glastuinbouw naar agro-business hoog. Het nieuwe toekomstperspectief van Bergerden gaat verder uit van verbreding van een deel van het gebied van glastuinbouw naar agro-business laag (ca. 20 ha). Bovendien wordt een deel van de nog niet verworven gronden (ca. 21 ha) niet meer actief omgezet naar glastuinbouw en is de uitgifte van glas vertraagd. De grondexploitatie 2014 bevat al deze uitgangspunten.
Ontwikkelingen	Het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie op basis van het nieuwe toekomstperspectief is inmiddels uitgewerkt en is door het DB van de GR Bergerden vastgesteld (incl. de goedkeurende verklaring van de accountant). De raden worden nu in staat gesteld wensen en bedenkingen in te brengen in jaarstukken, begroting en businessplan, waarna het AB het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie definitief kan vaststellen en toezending naar GS kan plaatsvinden. In de planexploitatie op basis van het nieuwe toekomstperspectief is de looptijd van de exploitatie verlengd naar 2025. De grondprijs voor glastuinbouw is verlaagd en een deel van het glastuinbouwgebied, te weten 27 ha wordt uit marktoverwegingen herbestemd tot agrobusiness. Tevens is de totale hoeveelheid beschikbare grond voor glas verkleind en vertraagd en is de opbrengstenstijging van glas op nul gezet. De planexploitatie komt met deze wijzigingen uit op een financieel negatief eindresultaat van € -10,1 mln, netto contant per 1-1-2014. Hiervan komt de helft voor rekening (€ 5 miljoen) van de gemeente Nijmegen. De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de saldireserve. Tevens is het risicoprofiel opnieuw bepaald. Het totale risicoprofiel van Bergerden is gewaardeerd op € 4,3 miljoen, dit betekent dus Nijmegen in haar weerstandscapaciteit rekening moet houden met € 2,2 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	GR Bijsterhuizen
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid voor Nijmegen.
Financiële Kerngegevens	De GR is geheel extern gefinancierd (via de gemeente Wijchen). De grondexploitatie januari 2014 heeft een positief financieel resultaat van ca. € 21,6 miljoen op Contante Waarde 1-1-2014. De deelnemende gemeenten (gemeente Nijmegen en gemeente Wijchen) houden rekening met een winstuitkering in de toekomst. Deze winstuitkering zal worden gestort in de Saldireserve.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente levert geen financiële bijdrage aan de GR. De GR draait een grondexploitatie met een positief financieel resultaat. Winstuitkeringen worden ten gunste van de Saldireserve gebracht. Aanpassing van het schema van uitbetaling van de winstuitkeringen wordt in de raming van de Saldireserve verwerkt, het gaat dan om een bedrag van in totaal ruim EUR 11 mln.
(Financiële) risico's	Financiële risico's worden niet voorzien voor de GR Bijsterhuizen. De economische crisis heeft weliswaar ook op dat terrein z'n consequenties, maar dat leidt niet tot problemen. De economische crisis heeft wel consequenties voor de verwachte winstuitkeringen. Winstuitkering is pas mogelijk indien deze gerealiseerd is.
Doel	
Ontwikkelingen	Door het beschikbaar komen van extra uitgeefbaar terrein (0,9 hectare) en de regionale fasering van de bedrijventerreinen is de looptijd van de planexploitatie met 1 jaar verlengd tot en met 2023. De totale hoogte van de winstverwachting is iets gestegen door vergroting van het uitgeefbaar gebied.

Naam	ODRN
Programma	1022-Klimaat & Energie 1031-Ruimte & Cultuurhistorie
Openbaar belang	Het doel van de vorming van de ORN is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken tegen lagere kosten: sneller, beter, goedkoper. Om dit te bereiken zijn verschillende VTH-taken van de 6 gemeenten in de regio Nijmegen en de provincie Gelderland gebundeld in de ODRN. Door deze bundeling van taken kan zowel de kwaliteit van de uitvoering vergroot worden alsook de efficiency. De inbreng varieert in de regio Nijmegen: Alle Gemeenten brengen de milieutaken in, de provincie en Nijmegen brengen naast milieu ook hun bouwtaken (Wabo-breed) in. Vanaf 2015 brengt de nieuwe gemeente Berg en Dal (MUG) ook de taken Wabo-breed in. Deelname aan de ODRN dient een publiek belang. Immers de kwaliteit en de efficiency van de vergunningverlening, toezicht en handhaving neemt toe.
Gemeentelijk belang	De ODRN voert een gemêleerd takenpakket uit dat bestaat uit een verplicht basistakenpakket (het volledige milieupakket) voor alle opdrachtgevers. Voor de gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland worden bovendien vrijwillige taken op het gebied van de WABO - vanwege verwachte grotere schaalvoordelen (collegebesluit 12-9-2011) - uitgevoerd.
Financiële Kerngegevens	Enkele kengetallen uit de jaarrekening 2013 (jaarrekening 2014 nog niet beschikbaar): EV: € 609.000; hiervan is in 2014 € 300.000 terugbetaald aan de deelnemers. Voor Nijmegen was dat een bedrag van € 185.000 VV; nihil Resultaat 2013; voordeel van 0,6 miljoen, waarvan € 0,3 miljoen in 2014 is terugbetaald aan de deelnemers.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente heeft in 2014 een bijdrage van € 5,6 miljoen betaald. Na aftrek van de terugontvangen bijdrage 2013 is er € 5,4 miljoen netto overgemaakt aan de ODRN in 2014.
(Financiële) risico's	Voor het begrotingsjaar 2014 lagen er diverse taakstellingen die grotendeels door de ODRN ingevuld moesten worden. A-structureel zijn deze taakstellingen - financieel gezien - in 2014 gerealiseerd. Ook in meerjarenbegroting van 2015-2018 zijn deze taakstellingen verwerkt. De taakstellingen hebben betrekking op enerzijds minder toezicht en handhaving bij Milieu en Bouwen (PPN14) en anderzijds op een verwachte terugloop van de bouwleges (SB2014-2017). Wij zijn actief in overleg met de ODRN over de structurele invulling van de noodzakelijke bezuinigingen.
Doel	Voor de gemeente Nijmegen verzorgen van de Wabo-vergunningverlening. Dat betekent de uitvoering van zowel de vergunningverlening voor de zogenaamde BRIKS-taken (bouwen, reclame, inritten, kappen en slopen) als ook de vergunningverlening voor milieu. Voor 2014 is de beoogde uitvoering door de ODRN gerealiseerd.
Ontwikkelingen	Naast de afwikkeling van diverse taakstellingen (zie risico's) zijn/komen er landelijke ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op handhaving, toezicht en vergunningen. Hierbij moet gedacht worden aan

meer of andere richtlijnen voor vergunningvrij bouwen, private kwaliteitsborging (toets aan bouwbesluit) en diverse wijzigingen voortkomende uit de aankomende Omgevingswet.

Naam	**MGR (werkbedrijf) Nijmegen**
Programma	Werk en Inkomen (vanaf 2015: Economie en Werk)
Openbaar belang	De arbeidsinschakeling van werkzoekenden die onder de doelgroepen van de Participatiewet (voorheen: Wet werk en bijstand) vallen. Tevens voert het Werkbedrijf de regie over de uitvoerders van de arbeidsmatige dagbesteding. De MGR is in bredere zin een platform voor samenwerking in de regio Rijk van Nijmegen, dit betekent dat samenwerking op nog meer inhoudelijke terreinen via de MGR mogelijk is, zoals ICT.
Gemeentelijk belang	Gemeente Nijmegen is een van de deelnemende gemeente in de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) van het Rijk van Nijmegen. Het Werkbedrijf is de eerste module van deze MGR. De gemeente heeft de taken in het kader van de arbeidsinschakeling op grond van de Participatiewet gemandateerd en een aantal gedelegeerd aan de MGR. Nijmegen ontvangt van het Rijk binnen het deelfonds Sociaal een budget voor de uitvoering van de arbeidsinschakeling van de zogenoemde onderkant van de arbeidsmarkt. Deze middelen betalen we door aan de MGR. Daarnaast dragen we de middelen uit het Inkomensdeel voor de regulier en beschutte werkplekken over aan het Werkbedrijf (loonkostensubsidie). De gemeente Nijmegen is de gastheer voor de uitvoering van de ondersteunende functies van het Werkbedrijf.
Financiële Kerngegevens	2015 is het eerste operationele jaar van de MGR en het Werkbedrijf. Over het jaar 2014 is er dus nog geen jaarrekening. 2015 zal in het teken staan van de nadere inrichting en invoering van de dienstverlening door het Werkbedrijf aan de kandidaten (werkzoekenden) en klanten (werkgevers). Er is geen eigen vermogen binnen de MGR Werkbedrijf. Het Regionaal Werkbedrijf stelt in 2015 een Notitie weerstandsvermogen en risico-inventarisatie op. Het Werkbedrijf heeft – gelet op de middelen van het geoormerkte deel van het deelfonds sociaal – geen mogelijkheid om een weerstandsvermogen op te bouwen. De middelen zijn wel tijdelijk te reserveren. Het Werkbedrijf mag deze middelen alleen inzetten voor het doel waarvoor ze door de rijksoverheid worden verstrekt. De totale begroting van het Werkbedrijf bedraagt in 2015 € 21,8 miljoen. Dit is inclusief een geraamd budget voor de arbeidsmatige dagbesteding in het Rijk van Nijmegen (omvang: € 3,7 miljoen) en inclusief rijksmiddelen voor de uitvoering van de (wettelijke) loonkostensubsidieregeling ogv de Participatiewet (omvang: € 0,5 miljoen in 2015).
De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2015 gaat het voor Nijmegen om een Participatiebudget van circa € 11,6 miljoen. Daarnaast maakt Nijmegen een bedrag van € 2,8 miljoen over voor de uitvoering van Nijmeegs maatwerk. Dit wordt geregeld in een overeenkomst met het Werkbedrijf. Een belangrijk onderdeel wordt gevormd door de opdracht aan het Werkbedrijf een loonkostensubsidieregeling uit te voeren voor een brede doelgroep werkzoekenden. Verder draagt Nijmegen de middelen voor de uitvoering van de (wettelijke) loonkostensubsidie over aan het Werkbedrijf en de middelen voor de realisering van de begeleiding van mensen op de arbeidsmatige dagbesteding.
(Financiële) risico's	Uitgangspunt voor het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen is het budgettaire kader dat de deelnemende gemeenten meegeven. Desondanks zijn er als gevolg van de nieuwe wetgeving (Participatiewet) elementen die een mogelijk financieel risico kunnen betekenen. Deze risico's hangen nauw samen met de voorziening Beschut Werk op grond van de Participatiewet. Deze zijn vooralsnog niet te kwantificeren. Andere mogelijke risico's hangen samen met tegenvallende resultaten van het Werkbedrijf om kandidaten uit de bijstand naar werk toe te leiden. Dit kan een negatief effect hebben voor het programma Inkomen en Armoedebestrijding (meer mensen in de bijstand dan de landelijke tendens). Daarnaast bestaan er risico's in de uitvoering van de nieuwe taak arbeidsmatige dagbesteding. Deze taak gaan we in 2015 voor het eerst uitvoeren, omdat klanten hun oude rechten nog voor maximaal één jaar blijven behouden kan de beoogde volumevermindering minder gunstig uitpakken dan verwacht.
Doel	De doelen op hoofdlijnen van het Werkbedrijf luiden als volgt: · zoveel mogelijk (leer)werkplekken ophalen en vervullen; · zoveel mogelijk kandidaten naar (leer) werkplekken toeleiden; · kandidaten met verminderde loonwaarde ondersteuning bieden op een (leer) werkplek.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Ontwikkelingen	In de 2014 zijn we begonnen met (voorbereiding van) de transitie van tien organisaties, namelijk de afdelingen Werk van de negen* deelnemende gemeenten en het SW-bedrijf Breed naar één organisatie: het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen. *Vanaf 1-1-2015 is er, als gevolg van herindeling Groesbeek, Millingen en Ubbergen, sprake van 7 gemeenten.
Agenda	· integratie tussen GR Breed en MGR Werkbedrijf. · afronden van selectie van personeel. · nadere inrichting van het bedrijf. · nadere vormgeving van de dienstverlening. · verder professionaliseren van het opdrachtgeverschap (in afstemming met het gemeentelijk opdrachtgeverschap)
Beslispunten	Niet van toepassing.

Naam	**GR Park Lingezegen**
Programma	1023-Groen en Water
Openbaar belang	Park Lingezegen zal voor de bewoners van Nijmegen, en in het bijzonder Nijmegen Noord, in de toekomst van groot belang zijn, zeker gezien de toenemende verstedelijkingsdruk op het gebied tussen Arnhem en Nijmegen. Met toetreding tot de GR Park Lingezegen waarborgen wij de belangen (recreatie, natuur). Verwacht wordt dat het park ultimo 2018 gereed is; reeds nu worden delen van het park beheerd.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van leefbaarheid, leefmilieu en vestigingsklimaat van Nijmegen, en in de Waalsprong in het bijzonder, waarbij Park Lingezegen voorziet in een uitloopgebied voor de bewoners van Nijmegen-noord, samen met De Waaijer, dijkteruglegging en natuur langs de Waal. Behouden van een groene buffer binnen de verstedelijking Rijn en Waal. Bijdragen dat de verstedelijking tussen Rijn en Waal een groene contramal en buffer heeft en behoudt.
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 sluit met een tekort van afgerond €10 miljoen, afgerond €3 miljoen lager dan was begroot. De belangrijkste verschillen worden veroorzaakt door verschuiving van activiteiten over de jaarschijven. Conform de richtlijnen wordt het tekort onttrokken aan de algemene reserve. Na onttrekking bedraagt de reserve afgerond €15 miljoen. De algemene reserves worden afgebouwd gedurende de realisatie van het park. Na afronding van het park resteert de volgende jaren beheer van het park. De meerjarige begroting heeft een sluitende exploitatie. De begroting 2015-2017 en (door de accountant goedgekeurde) jaarrekening 2013 zijn in het Algemeen Bestuur vastgesteld.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Wij droegen eenmalig € 3,8 miljoen bij voor de aanleg van het park. Wij dragen jaarlijks € 240.000, exclusief indexering, bij in de beheerskosten van het park.
(Financiële) risico's	De GR heeft een deugdelijke risico-inventarisatie en daarop gebaseerde adequate beheersing die geen aanspraken bevat op extra bijdragen van gemeente Nijmegen . In het laatste kwartaal van 2014 worden de risico's herijkt.
Doel	De realisatie van het park is vastgelegd in de bestuursovereenkomst; in het uitvoeringsprogramma zijn de projecten beschreven. De tijdsplanning gaat uit van allerlaatste afsluitende werkzaamheden in 2018 . In de voortschrijdende managementrapportage per 30-9-2014 is de financiële voortgang neergelegd. De verwachting is dat de uitvoering conform begroting wordt gerealiseerd.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing
Agenda	De agenda en data van het dagelijks en algemeen bestuur voor 2015 zijn nog niet bekend. De verwachting is dat in juni-juli de begroting 2016 en jaarrekening 2014 in het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.
Beslispunten	Niet van toepassing

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

PRIVATE RECHTSPERSONEN

Naam	**Nazorg Bodem**
Programma	1022-Klimaat & Energie
Openbaar belang	Nazorg Bodem verricht diensten op locaties met bodemverontreiniging en voert langdurig beheer van niet (volledig) gesaneerde bodemverontreinigingslocaties en stortplaatsen. De nazorgactiviteiten en bodemsaneringen, waartoe ook grondwatersaneringen behoren, hebben vaak een lange looptijd tot 30 jaar, waarbij Nazorg Bodem tegen betaling de verantwoordelijkheid voor de werkzaamheden en het resultaat overneemt. Het zwaartepunt van de activiteiten ligt momenteel duidelijk in Gelderland. In het verlengde van het landelijke beleid en regelgeving om bodemverontreiniging voldoende te saneren en te beheersen is er maatschappelijk gezien behoefte aan de werkzaamheden die Nazorg Bodem uitvoert.
Gemeentelijk belang	Nazorg Bodem heeft momenteel geen projecten in Nijmegen. Wel heeft de gemeente Nijmegen heeft een project dat eventueel in aanmerking zou komen om door Nazorg Bodem of een dergelijke partij te worden uitgevoerd. Daarnaast heeft de gemeente Nijmegen als bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming er eveneens belang bij dat de wettelijke langdurige nazorgverplichtingen van andere partijen en bedrijven in Nijmegen goed worden uitgevoerd. Er is behoefte aan een partij die de activiteiten van Nazorg Bodem uitvoert. Voor ontwikkelingen hieromtrent verwijzen wij naar de tekst hierna.
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 of een tussentijdse prognose is niet beschikbaar. De jaarrekening 2013 sluit af met een klein netto negatief resultaat (€2018). Dit is te herleiden tot lage rendementen van beleggingen Nazorg Bodem Holding BV is een vennootschap zonder winstoogmerk. Winsten vloeien af naar de Waarborgfonds BV, ten behoeve van de risicoafdekking. Het eigen vermogen is ultimo 2013 met €2.019 afgenomen en bedraagt bij het begin van het begrotingsjaar 2014 € 351.662. De kortlopende schulden bedragen ultimo 2013 € 133.658. Nijmegen heeft ingestemd met de vaststelling van de jaarrekening 2013 en met het decharge verlenen aan directie en RvC voor het gevoerde beleid en het gehouden toezicht
De gemeentelijke financiële bijdrage	Nijmegen is voor 28,7% aandeelhouder van Nazorg Bodem Holding BV.
(Financiële) risico's	Het financieel risico is beperkt tot de deelname in het aandelenkapitaal
Doel	Nazorg Bodem heeft eind 2013 8 afgekochte projecten op even zoveel locaties met een totale afkoopsom van ca. 7,9 mln euro. Daarnaast zijn nog voor 2 andere locaties nazorgverplichtingen overgenomen voor een relatief korte periode en zonder gegarandeerde afkoop. In de begroting voor 2014 (die is opgesteld in de eerste helft van 2013) is uitgegaan van 3 nieuwe projecten in 2014 met een gezamenlijk startkapitaal van circa 1,7 mln. euro.
Ontwikkelingen	Nazorg Bodem heeft momenteel geen projecten in Nijmegen en daar is ook geen concreet zicht op. Dus behartigt Nazorg Bodem geen Nijmeegs belang, dat nodig maakt dat wij aandeelhouder zijn. Nazorg Bodem zit in een proces met drie landelijke organisaties en het ministerie van I&M gericht op samenvoeging van deze organisaties. Wij verwachten dat dit onderwerp in 2015 voorgelegd zal worden aan de aandeelhouders van Nazorg Bodem. Een samengaan van Nazorg Bodem met andere organisaties kan voor ons een natuurlijk moment zijn om ons aandeelhouderschap te beëindigen.
Agenda	Jaarlijks vindt in juni een aandeelhoudersvergadering plaats.

Naam	**DAR NV**
Programma	1062: Openbare Ruimte
Gemeentelijk belang	
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 is nog niet vastgesteld. In de AVA van december is een prognose afgegeven van rond de € 4 ton. het eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar (op basis van de jaarrekening 2013) bedraagt € 13,9 mln. het vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar (op basis van de jaarrekening 2013) bedraagt € 12,7 mln. het rekeningresultaat 2013 bedraagt: € 1 mln.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Stadsbegroting 2014 De onderhandelingen voor de DVO van 2014 zijn begin dit jaar afgerond. De hoogte van de aanneemsom is voor 2014 € 16,2 mln. (2013: € 16,6 mln). DAR NV ontvangt geen financiële bijdrage in de exploitatie van de gemeente Nijmegen als aandeelhouder. Stadsrekening 2014 Dar heeft in 2014 naar tevredenheid geopereerd wat betreft afvalinzameling, reiniging en gladheidsbestrijding. De verrekening van de DVO 2014 moet nog plaatsvinden nadat de jaarrekening

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	van DAR over 2014 is vastgesteld.
(Financiële) risico's	De grootste opdrachtgever voor DAR is de gemeente Nijmegen. Begin 2012 zijn de meeste regiogemeenten als aandeelhouder toegetreden tot Dar NV . Daarmee is een sterke en brede basis gelegd voor de toekomst van Dar NV en zijn de risico's beperkt. Voor de gemeente Nijmegen als aandeelhouder beperkt het risico zich tot de hoogte van de participatie van € 1,13 mln. euro. Daarnaast heeft de gemeente ook enkele leningen uitstaan. Het risico met betrekking tot deze leningen is beperkt door toetreding van andere aandeelhouders en het feit dat we ook opdrachtgever zijn.
Doel	<u>Stadsbegroting 2014</u> Per 2012 hebben diverse gemeenten besloten het gemeentelijk afvalbeheer bij DAR onder te brengen. Het is aan Dar om de hierbij horende regiefunctie waar te maken en haar organisatie daar verder op in te richten. Daarnaast is een belangrijk streven van DAR de kostprijzen op een scherp niveau te brengen en te houden.
Ontwikkelingen	Met de toetreding van de regiogemeenten tot DAR wordt gebouwd aan één regionaal afvalinzamelbedrijf. In 2015 zijn hierin de volgende stappen gezet. • De milieustraat aan de Kanaalstraat is verbouwd en gemoderniseerd in lijn met het nieuwe toelatings- en acceptatiebeleid. Eerder was dat al voor de milieustraat op industrieterrein Bijsterhuizen het geval. Het is de bedoeling dat beide milieustraat ook voor alle andere regiogemeenten toegankelijk wordt. • Er is een plan uitgewerkt om de textielinzameling regionaal te organiseren en harmoniseren. Tevens is een plan opgesteld voor een regionaal sorteerbedrijf uitgewerkt waar al het in de regio ingezamelde textiel zal worden uitgesorteerd ten behoeve van hergebruik. Bij de uiteindelijke realisatie van het sorteerbedrijf zal social return een belangrijke component gaan vormen. • Alle regiogemeenten hebben hun taken op het gebied van afvalinzameling en -verwerking aan DAR uitbesteed. Daarmee zijn de voorwaarden geschapen voor DAR om uit te groeien tot dé regionale regisseur voor de uitvoering van ons afvalbeleid. • De regiogemeenten hebben bij toetreding bedongen dat zij in 2016 het aandeelhouderschap van Dar kunnen heroverwegen. Daartoe is in 2014 een tussenevaluatie gehouden zodat eventuele verbeterpunten tijdig kunnen worden opgepakt. Hieruit is gebleken dat de regiogemeenten een positief beeld hebben van Dar en tevreden zijn over de door Dar uitgevoerde werkzaamheden. • Binnen DAR is een werkcorporatie ingericht voor de uitvoering van groentaken. Met de werkcorporatie is 'social return' een expliciete doelstelling van DAR geworden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	Indigo B.V.
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	De gemeente wenst haar klimaatambities te realiseren, onder meer door het tegengaan van het gebruik van fossiele brandstoffen en de reductie van de uitstoot van CO2.
Gemeentelijk belang	Aandelenparticipatie is 5%, € 300.000. Hiervoor heeft de gemeente op een aantal vraagstukken binnen Indigo strategische zeggenschap op basis van unanieme besluitvorming van de aandeelhouders.
Financiële Kerngegevens	(bron: jaarrekening 2013): Eigen vermogen: € 4,9 miljoen. Dat is een daling van € 1 miljoen ten opzichte van 2012. Oorzaak daarvoor is een bijzondere waardevermindering in verband met een vertraging van de woningbouw. Overigens wijst de bijgestelde business case 2015 er op dat het eigen vermogen weer deels zal aanhelen, vanwege de uitbreiding van de concessie aan Nuon in het gebied Handelskade. Daardoor treedt een versnelling en geringe verruiming van het aantal aansluitingen op. Vreemd Vermogen: € 5,2 miljoen. Betreft met name vooruitontvangen opbrengsten. Resultaat 2013: Een verlies van € 1 miljoen veroorzaakt door de bijzondere waardevermindering.
De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2014 heeft Nijmegen conform overeenkomsten € 1,25 miljoen Green Deal en € 3,5 miljoen subsidie uitgekeerd aan Indigo BV.
(Financiële) risico's	De financiële risico's voor Nijmegen zijn beperkt door de minderheidsdeelneming van 5%; het leeuwendeel van het risicoprofiel wordt afgedekt door de 95% aandeelhouder Alliander. De gemeente Nijmegen kan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor het aangaan van financiële verplichtingen. Indigo BV vangt risico's op door middel van de werkwijze van de achtergestelde lening bij de provincie (pas betalen bij voldoende woningaansluitingen en voldoende cashflow)) en door posten onvoorzien in het budget voor de investeringsfase. Daarbij staat Alliander garant voor overschrijding van het investeringsbudget. Aangezien het warmtenet is aangelegd en de installatie in gebruik is genomen per 25 november 2014 kon een deel van deze post onvoorzien ad ca € 0,8 miljoen vrijvallen. Deze informatie is bekend en ook gedeeld in de AVA. Vertraging in woningbouw en het niet kunnen benutten van kansen op nieuwe aansluitingen vormen wel nog een risico.
Doel	Het warmtenet draagt voor een belangrijk deel bij aan de klimaatambitie om in 2045 een energieneutrale stad te zijn.
Ontwikkelingen	Een knelpunt met de ARN rondom de risico's van het WOS wordt opgelost. Tevens wordt de glasvezelverbinding onder de Waal verkocht aan Alliander Telecom en weer voor eigen gebruik bij hen gehuurd. Huurinkomsten van deze glasvezel worden gedeeld. 2015 zal in het teken staan van het verder voorbereiden en uitwerken van weer nieuwe aansluitingen

Naam	Recreatiegemeenschap Veluwe (RGV)
Programma	1041: Economie & Toerisme
Openbaar belang	Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.
Gemeentelijk belang	De gemeente Nijmegen is voor 16,74% aandeelhouder van RGV Holding B.V. (RGV). De gemeente Nijmegen verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij én er wordt geen dividend uitgekeerd.
Financiële Kerngegevens	Er zijn geen gegevens over 2014 bekend. Eigen vermogen primo 2013: € 43,4 mln. Eigen vermogen ultimo 2013: € 49,9 mln. Vreemd vermogen primo 2013: € 24,1 mln. Vreemd vermogen ultimo 2013: € 20,8 mln. Resultaat 2013: € 3,6 mln. winst
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse financiële bijdrage is in 2001 met een eenmalige bijdrage afgekocht.
(Financiële) risico's	Het financiële risico is voor de gemeente Nijmegen nihil. Hoogstens een risico ter hoogte van 16,74% van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal ad € 181.600.
Doel	Op 5 juni 2014 vond de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering (AVA) plaats. Belangrijke agendapunten waren het vaststellen van de jaarrekening 2013 en een voorstel tot statutenwijziging.
Ontwikkelingen	Het RGV onderzoekt de mogelijkheid tot nauwere samenwerking met andere (recreatie) ondernemers en partijen. Per 2016 eindigt de huidige lockup-periode en is het mogelijk om de aandelen over te dragen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	Brabantse Poort BV
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Realisatie van bedrijvigheidsfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. In een Publiek Private Samenwerking de ontwikkeling en realisatie van vastgoed in het gebied Brabantse Poort ter hand nemen. Hiervoor worden bouwlocaties aangekocht in het gebied van de Brabantse Poort te Nijmegen en onroerend goed (woningen, winkels en bedrijfsmatig onroerend goed) binnen dit gebied ontwikkeld, gerealiseerd en verkocht. Deelname in een uitvoerende organisatie verschaft maximale invloed op de realisatie van dit beeldbepalende stedelijke project. De werkwijze is vastgelegd in de kadernota grondbeleid.
Gemeentelijk belang	aandelenparticicpatie is 10% EUR 34.033
Financiële Kerngegevens	- In de jaarrekening 2013 zijn de cijfers als volgt: eigen vermogen begin jaar EUR 1.292.011 eind jaar EUR 1.268.281 vreemd vermogen begin jaar EUR 53.498 eind jaar EUR 50.191 - het resultaat over 2013 is EUR -23.730 na belastingen.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal
Doel	Opheffing van de BV.
Ontwikkelingen	Tussen gemeente en BV is een oplossing gevonden voor een pompput t.b.v. het wooncomplex aan de Draaiom (Zwanenstraat). De gemeente zal de put in eigendom en beheer overnemen. De BV betaalt een afkoopsom om een en ander mogelijk te maken. Voor kavel F (Wijchenseweg) wordt een kandidaat gezocht. Procedure tussen BV en T&L is in hoger beroepsfase beland. Zal dus nog enige tijd aanlopen.

Naam	Mariënburg BV
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	
Gemeentelijk belang	aandelenparticicpatie is EUR 18.151.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
Doel	Opheffing BV is in gang gezet
Agenda	

Naam	GEM Waalsprong Beheer BV
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Eind 2012 heeft de aandeelhoudersvergadering van de GEM Waalsprong besloten om te onderzoeken of de GEM minnelijk kon worden ontbonden. Dit heeft geleid tot onderhandeling tussen de gemeente en betrokken marktpartijen en de ondertekening van een Vaststellingsovereenkomst (VOK) Hierin is afgesproken dat partijen de aandelen in GEM Waalsprong CV en GEM Waalsprong Beheer BV overdragen aan de gemeente Nijmegen. Dit heeft plaatsgevonden voor de zomer van 2013. Daarmee is de gemeente 100% aandeelhouder geworden in de GEM Waalsprong en heeft de gemeente daarmee de volledige regie over de ontwikkeling van de Waalsprong op zich genomen.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 54.454. Nijmegen is 100% aandeelhouder
Financiële Kerngegevens	De indirect verbonden partij Waalsprong cv is per 31-12-2013 nagenoeg geheel met vreemd vermogen (€ 298 miljoen, verstrekt door Nijmegen) gefinancierd. De onderhanden werk positie op dat moment bedraagt € 48,8 miljoen. Het resultaat van de grondexploitatie van GEM Waalsprong 2014 is -€ 27,1 miljoen netto contant per 1-1-2015.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV (rente op aandelenkapitaal) worden ten laste van de Saldireserve gebracht.
(Financiële) risico's	de risicoanalyse geactualiseerd voor de grondexploitatie van GEM Waalsprong. Het risicoprofiel bij 80% zekerheid bedraagt € 51,2 miljoen (exclusief dempingsfactor van 10%).
Doel	De ontwikkeling van de Waalsprong.
Ontwikkelingen	In het plangebied Grote Boel (zuidelijk deel Groot-Oosterhout) is gestart met het bouwrijp maken van het gebied en de verkoop van de eerste 175 kavels. Naar verwachting zal in 2015 gestart worden met de bouw van de woningen. De planuitwerking van Grote Boel is verder gebracht op basis van de nieuwe planopzet en het nieuwe beeldkwaliteitsplan. Dit is het eerste grote deelgebied dat vanuit een meer vraaggerichte strategie wordt ontwikkeld en zal een belangrijk ontwikkelingsgebied in de Waalsprong worden nu binnen een paar jaar Laauwik en het Nijland zo goed als gerealiseerd zijn. Ook wordt paralel aan de ontwikkeling van dit plandeel de realisatie van een school in het noordelijk deel van de Grote Boel voorbereid.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voor het plangebied De Stelt is in 2014 het beeldkwaliteitsplan vastgesteld en het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. De planopzet is in overleg met de omwonenden uitgewerkt, de voorbereidingen voor het bouwrijpmaken zijn gestart, en er is begonnen met de verkoop van kavels. Naast de VOK-partijen, die een deel afnemen, is er ook belangstelling bij andere marktpartijen voor dit plandeel.
In Lauwe en het Nijland zijn de beoogde woningen voor een groot deel gerealiseerd, in aanbouw of in optie. De kavels voor particuliere bouw (vrije kavels) en de delen die beoogd zijn voor appartementen gaan langzamer van de hand. Een aantal onderdelen in Lauwe en het Nijland zijn en worden herontwikkeld. Hier worden de woningen de komende 2 jaar gebouwd.
Er is nog steeds enthousiasme rond het zelfbouwproject 'Plant je Vlag' in het plangebied Vossenpels-Zuid. In dit gebied is de verkoop dit jaar toegenomen. Op een aantal kavels in dit gebied zijn al woningen gerealiseerd, en voor de meeste andere kavels zijn de voorbereidingen al ver gevorderd. Dit zal in 2015 verder zijn vervolg krijgen. Zo kan ook de woningdifferentiatie worden bevorderd en dit sluit aan op de ambitie om meer vraaggericht te ontwikkelen.
Er is ook nog steeds belangstelling voor de IBBN-regeling (Ik Bouw Betaalbaar Nijmegen). Zowel in de Vossenpels-zuid als in Laauwik wordt dit IBBN-concept toegepast. Voortzetting van de toepassing van IBBN of alternatieve stimulerende regelingen wordt verkend.
In het Coalitie-akkoord is de versnelling van de woningbouw opgenomen in de Waalsprong. Op het eerste gezicht lijken de locaties met een meer stedelijk milieu (Hof van Holland, deel Broodkorf) hiervoor het meest geschikt, wellicht zijn er ook nog andere versnellingsmogelijkheden in andere woonsegementen. Voor het gebied Hof van Holland/Broodkorf is gestart met de werkzaamheden voor het ambitiedocument. Deze zal naar verwachting medio 2015 aan de gemeenteraad worden aangeboden. In dit ambitiedocument worden de ontwikkelingsmogelijkheden, de te realiseren woonmilieu's en voorzieningen en de marktbenaderingsstrategie in beeld gebracht. Wel is het van belang om bij de ontwikkeling in de komende jaren goed af te wegen om (potentieel) geschikte locaties voor etagebouw, in te zetten voor grondgebonden woningen. Door potentieel goede locaties te reserveren kan dit segment bediend worden als de markt hier wel klaar voor is.
In 2014 is een breed pallet aan initiatieven voor Tijdelijk Anders Bestemmen (TAB) tot ontplooing gekomen in de Waalsprong. Gekeken zal worden of er nog meer kansen liggen voor TAB, ook als "placemaking" voor nog tot ontwikkeling te brengen deelgebieden.

Naam	**BV Land over de Waal**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	Realisatie stadsdeel Waalsprong door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van het verwerven van gronden, het bouw- en woonrijp maken ervan, het realiseren van boven- en binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en de bijbehorende centrumvoorzieningen. De vennootschap is opgericht om fiscaal transparant financieel deel te nemen in de commanditaire vennootschap GEM Waalsprong CV.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 18.160, het gestorte commanditair vermogen bedraagt € 272.268. De gemeente Nijmegen is 100% aandeelhouder
De gemeentelijke financiële bijdrage	- De jaarlijkse kosten van de BV (m.n. rente op aandelenkapitaal) worden ten laste van de Saldireserve gebracht.
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het aandelenkapitaal
Doel	Deelname in de CV.
Ontwikkelingen	Voortzetting deelname in de CV

Naam	**Ontwikkelingsbedrijf Waalfront Beheer BV**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	Realisatie van het stadsdeel Waalfront door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van het verwerven van gronden en panden, het bouw- en woonrijp maken ervan, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en bijbehorende voorzieningen. De vennootschap (OBW Beheer BV) is opgericht om als beherend vennoot deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). De vennootschap neemt voor 2% deel in de CV. De overige deelnemers in de CV zijn Waalfront BV (100% eigendom Gemeente Nijmegen) en Rabo Vastgoed ieder voor 49%. De beherend vennoot stuurt de ontwikkelingen en activiteiten binnen OBW CV. Wij voeren een actief grondbeleid mede door participaties in Publiek Private Samenwerking en realisatie van bedrijvigheidfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. Deze werkwijze is vastgelegd in de

	herziene Kadernota Grondbeleid, door uw raad op 30 juni 2010 vastgesteld. De BV blijft contractueel in stand gedurende de hele realisatieperiode van het Waalfront en de levensduur van Ontwikkelingsbedrijf Waalsprong CV. Vooralsnog is de looptijd van de gebiedsontwikkeling tot 2029.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 45.000. Nijmegen is 50% aandeelhouder. Andere aandeelhouder is Rabo Vastgoed, ook voor 50%. De BV draagt bij de oprichting van OBW CV € 160.000 bij in het eigen vermogen van de CV en is voor 2 % aandeelhouder in de CV.
Financiële Kerngegevens	De indirect de verbonden partij Waalfront ontwikkeling cv heeft per 31-12-2013 een schuldpositie van 21,8 miljoen tegenover een negatief eigen vermogen van € 21 miljoen. Er was op dat moment geen onderhanden werk. De conceptgrondexploitatie van OBWaalfront 2014 is nog niet vastgesteld. Op basis van de conceptgrex en de second opinion is een voorziening getroffen van € 17,2 mln., 50% van het tekort netto contant per 1-1-2015. De toename van het tekort wordt met name veroorzaakt door lagere grondopbrengsten en het wegvallen van deelplannen(minder woningen).
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de Saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Het aandeel van de gemeente Nijmegen in de geactualiseerde risicoanalyse voor de grondexploitatie OB Waalfront 2014 bedraagt € 11,7 mln.
Doel	
Ontwikkelingen	Op 14 maart 2014 is de eerste paal geslagen voor de nieuwbouw Handelskade en is begonnen met de realisatie van de nieuwbouw van 534 appartementen. In 2014 is het concept van TAB in het Honig complex verder uitgewerkt. Inmiddels is het uitgegroeid naar een creatieve broedplaats in Nijmegen en zijn er diverse ondernemingen op basis van een tijdelijke huurovereenkomst van maximaal 8 jaar gevestigd. Op dit moment is circa 90% van de beschikbare 30.000 m2 bezet. Voor het deelplan Koningsdaal is het bestemmingsplan inmiddels onherroepelijk, zijn de ontwikkelaars geselecteerd en is het eerste blok van in totaal 45 woningen in verkoop gebracht.

Naam	**Waalfront BV**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	De vennootschap is opgericht om fiscaal transparant financieel deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). Binnen deze CV is Bouwfonds Ontwikkeling BV partner op basis van 50/50 zeggenschap en risico. Wij voeren een actief grondbeleid mede door participaties in Publiek Private Samenwerking en realisatie van bedrijvigheidfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. Deze werkwijze is vastgelegd in de Kadernota Grondbeleid 2009, door uw raad vastgesteld op 30 juni 2010.
Gemeentelijk belang	Aandelenkapitaal is € 18.000. Nijmegen is 100% aandeelhouder. Het commanditair vermogen bedraagt € 4.000.000.
Financiële Kerngegevens	Het eigen vermogen van de BV bedraagt € 18.000
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal (€ 18.000) en het commanditair vermogen ad €4.000.000
Doel	Voortzetting deelname in de CV. Uitwerking gemeentelijke doelstellingen Waalfront vindt plaats in OBW Waalfront Beheer BV. Hiernaar wordt verwezen.
Ontwikkelingen	zie toelichting bij OBW Waalfront Beheer BV
Agenda	zie toelichting bij OBW Waalfront Beheer BV

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten
Programma	1042: Bestuur & Middelen
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Gemeentelijk belang	Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 100 miljoen aandelen van € 2,50 nominaal, waarvan 55.690.720 aandelen zijn geplaatst en volgestort. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente Nijmegen bezit 193.479 aandelen.
Financiële Kerngegevens	Per 30 juni 2014 - Eigen vermogen: € 3.609 miljoen (eind 2013: € 3.430 miljoen) - Totaal verplichtingen: € 136.622 miljoen (eind 2013: € 127.753) - Netto winst eerste half jaar: € 153 miljoen (2013 volledig jaar: €283 miljoen)
(Financiële) risico's	Doordat de BNG als sectorbank actief is binnen de publieke sector loopt zij minder risico dan commerciële banken. Het terugbetalingsrisico is in deze sector lager.
Doel	BNG vertaalt haar missie in de volgende doelstellingen: - het behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein; - het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.
Ontwikkelingen	De BNG bank heeft in het najaar van 2014 zonder problemen de stresstest van de Europese Centrale Bank doorstaan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

KAPITAALGOEDEREN IN DE OPENBARE RUIMTE

Algemeen

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we onder andere de wegen en civiele kunstwerken, openbare verlichting, riolering, het water en het groen in de stad. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, technische vervanging en renovatie. Voor kapitaalgoederen in de openbare ruimte hanteren wij afschrijvingstermijnen, op basis van de technische levensduur. Onder de kapitaalgoederen hebben wij zowel investeringen van maatschappelijk als van economisch nut opgenomen. Ook op de investeringen van maatschappelijk nut wordt op basis van de levensduur afgeschreven.

Integraal beheer openbare ruimte

Beleidskader: Begin 2013 is de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' vastgesteld. Deze nota gaat niet meer uit van A en B - niveaus maar van één basisniveau, het Marikenniveau. Het Marikenniveau voldoet aan de wettelijke kaders van de gemeente- en wegenwet. Accenten kunnen worden gelegd op plekken die belangrijk zijn voor bewoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en de gemeente (als het gaat om het algemene belang). In 2014 is dit Marikenniveau door ons College vastgesteld.
Dit betekent dat we voor een aantal beheeronderdelen de technische norm loslaten en de grens opzoeken van wat technisch aanvaardbaar is en voor de bewoners nog acceptabel. Voor een aantal beheeronderdelen blijft de technische norm leidend, zoals bij asfaltwegen, omdat een lager niveau van onderhoud negatieve financiële consequenties heeft in de toekomst.

Areaalmutaties

De woningdichtheid van Nijmegen groeit de komende jaren en de openbare ruimte verandert voortdurend. Dit brengt veranderende beheerkosten met zich mee. Areaaluitbreiding, functieverandering van de openbare ruimte en de hieruit voortvloeiende hogere beheerkosten moeten structureel in de begroting worden opgenomen. Deze structurele uitbreiding van het beheerbudget is nodig om onze stad te beheren en onderhouden zoals we voor ogen hebben bij de inrichting en ontwikkeling. Voor iedere woning die we opleveren, nemen we vanaf 2012 een bedrag op in de begroting. Als onderdeel van de reguliere cyclus van begroten en verantwoorden beoordelen we periodiek of de ontwikkeling van de beschikbare middelen gelijke tred houdt met de benodigde lasten op het programma. In 2014 is € 0,2 miljoen aan de begroting toegevoegd.

Wegen

Beleidskader: Vanaf begin 2013 geldt de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' als beleidskader. In deze nota is gekozen voor één basisniveau voor de hele stad, het zogenaamde Marikenniveau. Dit heeft geen invloed op onze kapitaalgoederen, de grote asfaltwegen. Hier blijft de technisch norm leidend.
Beleidsrealisatie: In 2014 is de Kwakkenbergweg deels heringericht, ter hoogte van het Erica Terpstra zwembad. Ook is de St. Jacobslaan fase 2 uitgevoerd, net als Stijn Buysstraat fase 1 en Kanaalstraat fase 2. De snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en deze wordt snel uitgebreid over de Muntmeesterlaan.
Poort Neerbosch is in 2014 opgestart en wordt in 2015 afgerond. Verder is er groot asfaltonderhoud gepleegd aan de van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg & Terwindtstraat, rotonde Griftdijk, Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg, Koolemans Beynenstraat en Oude Groenestraat. Ook is het asfalt vervangen van de woonstraten van Slichtenhorststraat, Dr. Jan Berendsstraat en Zwanenveld 21e straat. Daarnaast is de snelfietsroute RijnWaalpad afgerond; de Visveldsestraat is voorzien van een rode asfaltdeklaag. Ook is het fietspad langs de meubelboulevard aan de Wijchenseweg geasfalteerd, evenals het fietspad aan de Kelfkensbos. In de Einsteinstraat is het versleten asfalt vervangen door betonstenen. In 2015 wordt fase 2 van de Einsteinstraat uitgevoerd. Het groot onderhoud van de Nieuwe Dukenburgseweg en de Daalseweg is doorgeschoven naar 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiële realisatie: Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken is begroot in het programma Openbare Ruimte. In 2014 besteedden wij € 8,1 miljoen aan onderhoud en vervanging van verhardingen en civiele kunstwerken.

Openbare verlichting

Beleidskader: Voor Openbare verlichting hebben we een apart beleidskader vastgesteld eind 2011. Met deze beleidsnota hebben we een duidelijk kader voor de openbare verlichting in de komende jaren, waarin aandacht is voor de balans tussen veiligheid, beeldkwaliteit, duurzaamheid, burgertevredenheid en kosten. Met verschillende maatregelen zorgen we voor zo laag mogelijk energieverbruik van de openbare verlichting, zonder in te leveren op verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Zo zullen bij nieuwe ontwikkelingen alleen nog laag energetische verlichting zoals LED worden toegepast, passen we 'licht op maat' toe en experimenteren we met reflecterend asfalt. Het kabelnet voor openbare verlichting heeft een onderhoudsachterstand. We gaan deze achterstand de komende 20 jaar wegwerken door 18 km kabel per jaar te vervangen.
Beleidsrealisatie: In het kader van het nieuwe beleidsplan vervangen we steeds meer verlichting door LED verlichting in de stad. We hebben LED verlichting aangebracht op de Groenestraat, Dobbelmanweg, Ubbergseweg en Grootstalselaan. Op de Grootstalselaan hebben we dit uitgebreid met licht op aanvraag. Het gaat in totaal om 159 vervangingen. Daarnaast hebben we bijna 13 km kabelnet vervangen. Daarmee hebben we de slechtste kabels vervangen van het oude kabelnet. De in het beleidsplan opgenomen 18 km was niet haalbaar binnen ons budget.
Financiële realisatie: We hadden 66 kabelstoringen met totale kosten van € 156.000, tegen 110 vorig jaar voor € 375.000. Dit komt vooral doordat het een overwegend droog jaar was met weinig vorst en sneeuw.
€ 250.000 per jaar is gangbaar met ons kabelnet. In totaal is voor € 2,7 miljoen besteed aan onderhoud en vervanging voor openbare verlichting in 2014.

Riolering

Beleidskader: Gemeentelijk rioleringsplan 2010-2016. In 2009 heeft uw Raad dit beleidskader vastgesteld. Het accent ligt op planmatig onderhoud gericht op behoud van restlevensduur van ons rioolstelsel. Dit in tegenstelling tot het voorgaande rioleringsplan 2005-2009 waarin de nadruk lag op statistisch bepaalde investeringsbehoefte.
Beleidsrealisatie: De restlevensduur bedroeg aan het begin van 2014 47,746 jaar. Per 31 december 2014 bedraagt de indicator 48,130 jaar. Dat is ongeveer 0,4 jaar hoger dan begin 2014. 96,4% Van de Nijmeegse riolen is nu eenmaal geïnspecteerd. Als het gros van de riolen ten minste twee maal is geïnspecteerd, met meerdere jaren tijd tussen twee inspecties, wordt de veroudering van de riolen goed zichtbaar en kan de gemiddelde restlevensduur van de Nijmeegse riolering betrouwbaarder en nauwkeuriger bepaald worden. Tot die tijd zijn jaarlijkse door statistiek veroorzaakte variaties in de gemiddelde restlevensduur onvermijdelijk.
Voor de volledigheid:

- gemiddelde restlevensduur is bijna 50 jaar;
- gemiddelde ouderdom is circa 40 jaar;

De gemiddelde levensverwachting van onze riolen is daarmee momenteel bijna 90 jaar.
Financiële realisatie: Het beheer en onderhoud van ons rioolstelsel is begroot in het programma Groen & Water. In 2014 besteedden wij aan rioolstelsel en watersysteem circa €12 miljoen waarvan circa €4,16 miljoen voor vervangingsinvesteringen.

Water
Beleidskader: Waterplan 2001. Doel is duurzaam omgaan met water en waterpartijen in de stad: schoonhouden van het stadswater, verbeteren van de (grond)waterkwaliteit, water zichtbaar maken in de openbare ruimte en verminderen van het waterverbruik. Het beleidskader is uitgewerkt in het actieplan 2005 met daarin een vertaling van de ambities. In het waterplan is een planning opgenomen van projecten die in de geplande periode uitgewerkt worden in deelplannen.
Beleidsrealisatie: Wij hebben gewerkt aan stelselverbetering in Dukenburg en in Neerbosch-Oost.
Financiële realisatie: Het onderhoud van water en waterpartijen in de stad is begroot in het programma Groen & Water. In 2014 besteedden wij aan rioolstelsel en watersysteem circa € 12 miljoen waarvan circa € 4,16 miljoen voor vervangingsinvesteringen

Groen
Beleidskader: De Groene Draad (2007), Groene Allure Binnenstad (2007), Handboek Stadsbomen (2009), Groenaanpakplan Dukenburg (2010), Hoofdlijnennotitie Groenvisie Lindenholt (2012), Richtlijn Natuur Nijmegen (2004), Uitvoeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing (2013), Natuurtoets en beheerkalender (2005), Beheervisie Heumensoord (2011).
Beleidsrealisatie: We hebben geen specifiek nieuw groenbeleid ontwikkeld; wel hebben wij onze beleidskaders toegepast bij de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad. Daarnaast zijn we begonnen met de inhoudelijke uitwerking van de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'. In 2014 hebben we Marikenniveau vastgesteld. Verder hebben we conform de plannen uitvoering gegeven aan het dagelijkse beheer en onderhoud van het groen in de stad. Hiervoor en voor de diverse gerealiseerde projecten verwijzen wij naar het programma Groen & Water en het programma Openbare Ruimte. Voor het onderhoud van de bomen en het bosplantsoen hebben we de technische norm leidend gehouden, vanwege de fysieke en sociale veiligheid. In 2014 hebben we de achterstand op het onderhoud voor bosplantsoenen weggewerkt. Dit betekent dat we op het openbaar groen geen onderhoudsachterstanden meer hebben.
Financiële realisatie: Het dagelijks onderhoud van het groen is begroot in het programma Openbare Ruimte. In 2014 besteedden wij € 6,1 miljoen.
In 2014 investeerden we circa €0,7 miljoen in groen vanuit ISV en € 0,375 vanuit Woonmilieuverbetering.

ONDERHOUD GEBOUWEN

Beleidskader en realisatie
Uw Raad heeft middelen beschikbaar gesteld om onze gebouwen structureel te onderhouden. De planning van de werkzaamheden is vastgelegd in een meerjaren-onderhoudsplan voor onze panden. De daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud wordt gebaseerd op de vaststelling van het jaarplan onderhoud.
Voor het meten en bewaken van de onderhoudsstaat hanteren wij de landelijke NEN-norm 2767 (Nederlands Normalisatie-instituut) voor gebouwen. Wij hebben steekproefsgewijs een conditiemeting conform deze NEN-norm laten uitvoeren.

Op basis van het jaarplan is ook in 2014 het onderhoud uitgevoerd. Het onderhoud vertoont in absolute zin, als gevolg van werkelijk uit te voeren onderhoud, in de verschillende jaren grote fluctuaties. Middels een egalisatievoorziening vertoont de feitelijke belasting van de begroting een stabiel beeld; wij middelen de lasten van het onderhoud over een periode van 20 jaren. Het meerjaren onderhoudsplan wordt periodiek geactualiseerd.

Uitbesteding regietaken onderhoud
Het onderhoud van onze gemeentelijke panden is sinds 2008 uitbesteed aan RHDHV.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Elk jaar actualiseert RHDHV in overleg met de gemeente het meerjarenonderhoudsplan (MOP) Hierin is het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren vastgelegd.
Het jaarbedrag zoals dat nu in de begroting is opgenomen gaat uit van het 20-jarig gemiddelde.

Jaarlijks stellen we de uitvoeringsplanning vast met de bijbehorende kostenraming.
De bedragen kunnen jaarlijks sterk fluctueren. We vangen de financiële effecten daarvan op via de Voorziening POG (Planmatig Onderhoud Gebouwen). Met het vaststellen van het jaarplan voldoen we aan de voorschriften voor rechtmatigheid van de uitgaven.

We kunnen met het onderhoudsbudget de gemeentelijke gebouwen in stand houden, maar het is niet bestemd en ook niet toereikend om er renovaties en verbeteringen qua materialengebruik, installaties of qua functionaliteit mee aan te brengen. De aanwending van het bedrag, dat in de begroting beschikbaar is voor het uitvoeren van het onderhoud, zal dan ook steeds kritisch moeten worden afgewogen om het noodzakelijke instandhoudingsonderhoud structureel te kunnen blijven uitvoeren. De onderhoudsuitgaven (realisatie 2014) staan in onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2014	Realisatie 2014	Storting 2014
Facilitaire gebouwen	1.644	1.617	27
Wijk- en sportgebouwen	2.126	1.852	274
Overig vastgoed	1.629	2.339	-710
Buitensport	513	432	81
Totaal voorziening	**5.912**	**6.240**	-328

Het verschil tussen begroting en realisatie kan worden verklaard door de voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwe aanbesteding van het onderhoud voor de komende tien jaar en verder door extra uitgaven voor asbest, legionella en brandveiligheid, een bijdrage aan de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg en de effecten van de overdracht Brandweerposten.

Realisatie investeringen
Naast het reguliere technisch onderhoud is er een aantal , dat invloed hebben op het gebruik en het onderhoud van de gemeentelijke panden. Hieronder lichten wij uw Raad de belangrijkste toe.

Diverse wettelijke aanpassingen aan gebouwen
Het jaarlijks terugkerende bulkkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 750.000 is in 2014 volledig besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, wetgeving of het verbeteren van de gebruiksmogelijkheden. De inzet betreft o.a. aanpassingen aan wijkcentra de Piramide en de Brack, de ontmoetingsruimte in voorzieningenhart de Ster, bijdragen aan de renovatie van wijkcentrum en zwembad Meijhorst, inrichting van het plein bij de Schouwburg en het opknappen van de toren van de kerk in de Dorpsstraat.

Rendabele investeringen
Uw Raad heeft een jaarlijks krediet van € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor rendabele investeringen, ook genaamd investeringen met eigen dekking. Denk daarbij aan aanpassingen van gebouwen, waarbij de kapitaallasten worden gedekt door een hogere opbrengsten of lagere (overige) kosten. In 2014 is het beschikbare bedrag in totaal € 872.000 ingezet om in Voorzieningenhart de Biezantijn, Wijkcentrum Dukenburg en Sporthal de Triangel aanpassingen aan te brengen ten behoeve van (extra) verhuur. Daarnaast is € 50.000 ingezet voor de Doorbraak tussen het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) en de Bibliotheek.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen in duurzaamheid
In 2014 is voor in totaal circa € 3 miljoen geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid waaronder € 300.000 bij de Vereeniging en € 230.000 in Wijkcentrum Dukenburg. Wij hebben dit gedaan op basis van de Raadsbesluiten Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed d.d. 5 september 2012 en Uitvoeringsplan Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed 2014 d.d. 29 mei 2013.

Buitensportaccommodaties
Ook voor het onderhoud van de opstallen op onze buitensportaccommodaties hanteren wij sinds 2007 een meerjarig onderhoudsplanning. Deze werkwijze is gericht op het borgen van voldoende onderhoudsmiddelen voor de betreffende accommodaties. Het onderhoud heeft betrekking op kleedkamers, omheining en straatwerk.

ONDERWIJSHUISVESTING

Beleidskader
Op 19 december 2007 heeft de Raad een besluit genomen over de doordecentralisatie van onderwijshuisvestingsmiddelen van de gemeente naar de schoolbesturen. Met dit besluit is de zorg voor onderwijshuisvesting met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd overgedragen van de gemeente aan de schoolbesturen.
We streven er samen met schoolbesturen naar in de periode 2008-2048 70% van de doorgedecentraliseerde schoolgebouwen te vernieuwen en 30% te renoveren, goed gespreid over de stad en passend bij de ontwikkeling van leerlingenaantallen. T/m 2013 is daarvan gerealiseerd aan nieuwbouw 16,0 % en aan renovaties 7,5 % .

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2013 zijn we gestart met de evaluatie van de doordecentralisatie. In de evaluatie nemen we naast allerlei andere zaken ook mee de staat van het onderhoud van de aan de gemeente over te dragen scholen. Het eindrapport van deze evaluatie is in februari 2014 vastgesteld.

Doorgedecentraliseerd.
Met name in de bestaande stad zijn vrijwel alle voorzieningen doorgedecentraliseerd. Het streven was om in 2014 een doordecentralisatiepercentage van 92,3% te bereiken. In de praktijk hebben we een percentage doordecentralisatie van 94,9 % van alle leerlingen in Nijmegen (incl. Voortgezet Onderwijs) gerealiseerd.
In de DDC-overeenkomst is geen bepaling opgenomen over de onderhoudsstaat bij oplevering van gebouwen naar de gemeente. De meeste schoolbesturen beschikken over een meerjaren onderhoudsplan voor hun gebouwen. Er is bij de start van de DDC geen 0-meting gedaan over de staat van onderhoud van de panden. Het risico bestaat dat schoolbesturen als gevolg van de stapeling van financiële tegenvallers gaan bezuinigen op het onderhoud van hun gebouwen, die zij op termijn willen afstoten. Dit risico is in het bijzonder relevant wanneer een locatie met een nog niet afgeschreven gebouw na beëindiging van de school wordt aangeboden aan de gemeente. In 2015 vindt een herijking va de overeenkomst plaats, waarin o.a. aandacht wordt besteed aan dit aspect.

Niet-doorgedecentraliseerd
Drie schoolbesturen in de bestaande stad , de Stichting Simonscholen, Kristallis en de Stichting Speciaal Onderwijs zijn niet doorgedecentraliseerd.
Voor Nijmegen Noord geldt dat alleen voor De Oversteek, Het Talent en de VMBO locatie van het Citadel College. We streven ernaar om in principe alle voorzieningen voor onderwijshuisvesting door te decentraliseren. In augustus 2014 is in Nijmegen Noord de basisschool De Verwondering opgeleverd. Ook voor deze school is een overeenkomst doordecentralisatie afgesloten.

Onderhoud schoolgebouwen
Het binnenonderhoud is voor alle onderwijs sectoren geregeld via de Materiële Instandhouding door het Rijk(OC&W).
In het Voortgezet Onderwijs ligt vanaf 2005 de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud geheel bij de schoolbesturen. De bekostiging vindt rechtstreeks plaats door het Rijk Verantwoording over deze middelen vindt plaats middels overleggen accountscontrole aan het Rijk.
Voor het Primair Onderwijs valt het (groot) buitenonderhoud grotendeels onder de regeling van de Doordecentralisatie. Inzet van deze middelen controleren wij bij de monitoring van de doordecentralisatie.
Het (buiten)onderhoud van de niet-doorgedecentraliseerde scholen valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Bij twee besturen, Kristallis en Tarcisius, hebben we deze verantwoordelijkheid doorgesluisd via een overeenkomst doordecentralisatie buitenonderhoud. Alleen de Islamitische Basisschool Hidaya volgt nog de methode van aanvragen voor onderhoud conform de procedure van het IHP. De school heeft voor het programma 2014 een aanvraag ingediend voor onderhoud. Deze aanvraag is in februari 2014 aan de school toegekend samen met een aanvraag voor uitbreiding met twee semipermanente lokalen.
2014 is het laatste jaar dat het buiten onderhoud bij PO-scholen via de gemeente wordt bekostigd. In 2014 is een wetswijziging aangenomen waardoor de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud geheel bij de schoolbesturen komt te liggen met ingang van 1 januari 2015.
Vanaf 1 januari 2015 heeft de gemeente geen verplichting meer voor het buitenonderhoud van scholen.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting
Het totale budget voor onderwijshuisvesting bedroeg in 2014 € 18,4 miljoen. Daarvan is in 2014 € 18,4 miljoen gerealiseerd.
De overdracht van het buitenonderhoud van de PO-scholen in 2015, heeft gevolgen voor de vergoeding doordecentralisatie. De doordecentralisatievergoeding wordt , conform de overeenkomst, verlaagd naar rato van de uitname in het gemeentefonds. De onderhoudsstaat van de opgeleverde gebouwen wordt meegenomen in de herijking van de doordecentralisatie overeenkomst in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Grondbeleid

VISIE OP GRONDBELEID

Het programma Grondbeleid neemt fysiek ruimtelijke projecten in ontwikkeling en voert deze uit. Hierbij is er een relatie met andere programma's binnen de gemeentelijke begroting. Belangrijke programma's zijn onder meer: Ruimte & Cultuurhistorie, Wonen, Economie & Toerisme, Onderwijs, Mobiliteit, Stedelijke Ontwikkeling, Zorg en Welzijn, Sport en Accommodaties.
De beoogde maatschappelijke effecten van dit Grondbeleid zijn:

- Een groter aanbod van woningen voor de doelgroepen die daar het meeste behoefte aan hebben, door middel van de productie van bouwrijpe grond en de ontwikkeling van stedenbouwkundige plannen.
- Scheppen van fysieke ruimte voor de realisatie van voorzieningen, scholen, kantoren, bedrijfshuisvesting en andere werkgelegenheidsobjectenlocaties.
- Realisatie van structuurbepalende, stedelijke ontwikkelingsprojecten, zoals de Stadsbrug, de Waalsprong, Plein 1944, Parkeergarages, NTC, Centraal Station, Waalfront en die initiërend zijn voor de lange termijn ontwikkeling van de stad.

De manier waarop we dit grondbeleid uitvoeren is uitgebreid omschreven in de Kadernota Grondbeleid die in 2010 door uw Raad is vastgesteld. Hierin gaan we niet alleen uit van faciliterend grondbeleid, waarbij we gebruik maken van "publieke" instrumenten, maar kiezen we ook soms voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in een PPS, zoals Waalfront, of via een gemeenschappelijke regeling, zoals Bijsterhuizen. In de actieve rol verwerven we gronden, ontwikkelen we plannen en maken we terreinen bouwrijp en verkopen deze.
Projecten worden door het gemeentelijk Ontwikkelingsbedrijf voorbereid, tot uitvoering gebracht en financieel afgewikkeld.
De planexploitaties van deze projecten, die altijd meerdere jaren doorlooptijd kennen, leggen we als document ter vaststelling aan uw Raad voor.
Bij veel van deze projecten speelt grondbeleid een belangrijke rol. Grote projecten als de Waalsprong, Waalfront, TPG/Doornroosje, Winckelsteegh en Nijmegen Centraal zijn in dit verband belangrijke projecten.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voortgangsrapportage Grote Projecten

De planexploitaties van de gemeente Nijmegen worden jaarlijks opgenomen in een Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). Besloten is dat het VGP voortaan bij kort voor de rekening verschijnt, waarbij de peildatum 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar is. De ontwikkeling van de boekwaarde tussen 1 oktober en 1 januari wordt ook bij de rekening gerapporteerd. Een tussenmelding van het VGP in de vorm van mogelijk verwachte grotere afwijkingen vindt dan plaats in het kader van de begroting waarbij ook wordt gerapporteerd over de ontwikkeling van de risico's van het programma Grondbeleid en de toe te passen parameters voor de planexploitaties voor de eerstvolgende herziening.

Ontwikkelingen

In voorgaande jaren waren de verwachtingen over de ontwikkeling van de economie vaak negatief. In 2014 lijkt echter sprake van een voorzichtig economisch herstel. De verwachtingen zijn positief en een structurele groei lijkt zichtbaar. Het consumentenvertrouwen groeit langzaam en aan de daling in de orderportefeuilles van bouwbedrijven lijkt een einde te komen. Wel blijft het herstel van de economie onzeker. Lange termijn-voorspellingen zijn schaars en ook op korte termijn wordt een slag om de arm gehouden. Partijen erkennen de omslag in de economie, maar de mate van groei blijft onzeker.

Nijmegen omarmt de Waal

Het accent ligt bij de uitvoering van projecten die onderdeel uitmaken van het grotere kader “Nijmegen omarmt de Waal”. Een opgave die bestaat uit een aantal grote gebiedsontwikkelingen, te weten: Waalsprong, Waalfront, de Oversteek en de dijkteruglegging. In de Waalsprong bouwen we nog zo’n 8.000 tot 9.000 woningen tot medio 2027. De woningbouw in de Waalsprong is weer verder op gang gekomen met de voorbereiding van de Grote Boel en De Stelt. De uitvoering van de Waaijer (Landschapszone) krijgt verder zijn beslag. Begin 2014 is de eerste paal voor de Handelskade, terrein De Gelderlander (ca. 540 Woningen en 2800 m2 comm. voorzieningen) geslagen.
De dijkteruglegging is in 2013 in uitvoering genomen en is in 2014 goed op stoom gekomen.

Maatschappelijk Vastgoedprojecten

De realisering van de Donjon is weer een stap dichterbij met het tekenen van contracten. In overleg met de Rijksdienst voor Monumentenzorg en een aantal marktpartijen werken we verder aan de voorbereiding van dit project en het zichtbaar maken van de cultuurhistorie van Nijmegen. De voorbereiding van het nieuwe bestemmingsplan Valkhofpark en Donjon is in volle gang.
De nieuwbouw van Doornroosje met daarboven studentenwoningen is in 2014 opgeleverd. Het voorzieningenhart voor het Waterkwartier, De Byzantyn, is in 2014 opgeleverd en geopend.
Definitieve besluitvorming over de nieuwbouw van de Bastei heeft begin 2014 plaatsgevonden.

Reserves en risicobeoordeling

Eind 2014 zijn er ongeveer 48 planexploitaties in uitvoering. Daarnaast zijn er planexploitaties in ontwikkeling (de PIO's), die bij gebleken haalbaarheid en uitvoerbaarheid ter vaststelling aan uw Raad worden aangeboden of leiden tot, door het College af te sluiten, overeenkomsten.
Om de risico’s van deze exploitaties af te dekken analyseren we deze. Hierbij schatten we de kans dat een risico optreedt en wat het effect kan zijn. Per project bekijken we dan de negatieve risico’s zoals bijvoorbeeld kostenstijgingen, hogere verwervingsprijzen, opbrengstverlaging (markt) en de bijsturingsmogelijkheden.
Dit leggen we naast een beoordeling van de totale projectenportefeuille. Wat vervolgens aan gekwantificeerde financiële risico’s overblijft, moet kunnen worden afgedekt in het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen in de vorm van de Saldireserve.

Op basis van de Risiconota Ontwikkelingsbedrijf 2014, die in het najaar van 2014 is vastgesteld door uw Raad, zijn de risico’s binnen de lopende planexploitaties opnieuw tegen het licht gehouden. Dit alles in het licht van de economische omstandigheden. Hierin zijn aanvullende maatregelen en beheersmaatregelen opgenomen, die er voor moeten zorgen dat de lopende planexploitaties de komende jaren adequaat en onder beheersbare condities kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft ook consequenties voor het weerstandsvermogen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Parameters planexploitaties

Er is in de Risiconota 2014 uitvoerig ingegaan op de economische situatie met cijfers en feiten. Er wordt geen verslechtering verwacht, in vergelijking met de inschattingen ten tijde van de Risiconota 2013. Ondanks de positievere vooruitzichten wordt geadviseerd om de uitgangspunten of parameters uit de Risiconota 2013 voorzichtigheidshalve te handhaven. De stijgende prijzen van bestaande woningen vertalen zich niet direct door naar (grond)prijzen van nieuwbouwwoningen, het economisch herstel is nog broos door onder meer de restschuld van huiseigenaren en de hoge werkeloosheid en ook het wegvallen van aanbestedingsvoordelen dient meegewogen te worden.
Op grond van de raadsmotie 'Parameters maken in de Waalsprong' van 26 juni 2013 zijn de voorgestelde parameters op plausibiliteit getoetst door de accountant.
Gelet op de onzekerheid van de economische ontwikkeling zijn in de Risiconota alternatieve scenario's getoond: een negatief scenario, een scenario van voortdurende stagnatie en een positief scenario. Jaarlijks wordt een Risiconota opgesteld.

Winst- en verliesneming

Voor winst- en verliesneming binnen het Ontwikkelingsbedrijf hanteren we het voorzichtigheidsbeginsel: bij te verwachten verliezen treffen we direct een voorziening. Een verwachte winst nemen we pas aan het eind van een project, wanneer de winst is gerealiseerd. Tussentijdse winstneming passen we alleen toe, indien de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is en er dus een bijna zeker voordelig financieel resultaat gaat ontstaan. Deze tussentijds te nemen winst wordt bepaald door de negatieve boekwaarde van het onderhanden werk te verminderen met de contante waarde van de nog te maken kosten in de planexploitatie. Hierbij wordt tevens een risicobeoordeling gemaakt, die mede bepaalt of tussentijdse winstneming mogelijk is.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2013	investeringen 2014	opbrengsten 2014	resultaatname 2014	boekwaarde 31-12-2014
stedelijke ontwikkelingsprojecten	2.783	18.997	-23.358	812	-766
bedrijvigheidsprojecten	4.923	2.054	-4.115		2.862
woningbouwprojecten	82	884	-1.041	398	323
Herstructurering	-71	1.387	-6.776	100	-5.360
Stadscentrum	5.817	4.511	-8.780	-137	1.411
Waalsprong	81.608	6.969	-9.333		79.244
dijkteruglegging	-6.261	73.829	-69.291		-1.723
Maatschappelijk Vastgoed	21.127	16.034	-11.405		25.756
Koers West	60.927	12.771	-18.809		54.889
Gem.Exploitaties Land over de Waal	207.561	8.428	-44.780		171.209
Opdrachten	-468	1.018	-561		-11
AF: Voorzieningen	-14.296	-4.245	242		-18.299
Totaal	**363.732**	**142.637**	**-198.007**	**1.173**	**309.535**

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2014	nog te realiseren lasten	nog te realiseren baten	niet in boekwaarde	inkomsten nog te verwerken	voorziening	rente voorziening	eindresultaat
stedelijke ontwikkelingsprojecten	-766	1.112	-2.113	1.762				-5
bedrijvigheidsprojecten	2.862	12.646	-11.138	-52		-2.534	-1.785	-1
woningbouwprojecten	323	1.691	-2.041			-19	-1	-47
Herstructurering	-5.360	7.833	-3.297	955	-296			-165
Stadscentrum	1.411	12.310	-12.153			-1.988	-614	-1.034
Waalsprong	79.244	83.286	-159.448	-5.125				-2.043
dijkteruglegging	-1.723			1.723				0
Maatschappelijk Vastgoed	25.756	32.644	-41.516			-13.759	-3.136	-11
Koers West	54.889	18.816	-18.704	-58.112				-3.111
Gem.Exploitaties Land over de Waal	171.209			-171.209				0
Opdrachten	-11			11				0
AF: Voorzieningen	-18.299							
Totaal	**309.535**	**170.338**	**-250.410**	**-230.047**	**-296**	**-18.300**	**-5.536**	**-6.417**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Bij de stadsbegroting 2014 is een kadernota "Risicomanagement en weerstandsvermogen" door uw Raad vastgesteld.
In de voorliggende paragraaf geven wij een actueel beeld van risicobeheersing en weerstandsvermogen, langs de lijnen van de kadernota.

RISICOBEHEERSING

In de nieuwe kadernota leggen we opnieuw de spelregels vast, die we de afgelopen jaren hebben ontwikkeld rond risicobeheersing. Waar we tot nu toe een min of meer gescheiden regelgeving hanteerden voor begroting en planexploitaties, gaan we nu uit van één kader. Onderscheid tussen begroting en planexploitaties wordt nog slechts gemaakt voor zover de aard van de activiteiten dat noodzakelijk maakt.
Belangrijkste is dat we risico's steeds gestructureerd inventariseren en monitoren. Daarvoor maken we gebruik van één risicomanagementsysteem, om risico's van meer dan € 1 ton te registreren en te volgen.
Belangrijkste doel van risicomanagement is risico's beter te beheersen. Doordat we ze kennen en in de gaten houden, zijn we beter in staat maatregelen te nemen om te voorkomen dat risico's werkelijkheid worden of om de financiële gevolgen te beperken.
Met Monte Carlo-simulaties bepalen we wat het effect van die risico's is voor de bepaling van de gewenste weerstandscapaciteit.

WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Het weerstandsvermogen geeft de mate van robuustheid aan. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet.

Benodigde weerstandscapaciteit
Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit gaan we voor alle risico's uit van de uitkomst van de Monte Carlo-simulaties bij een zekerheidspercentage van 80%.
Voor de planexploitaties hanteren we eveneens een 80% zekerheid. Wel passen we hier een dempingsfactor toe van 10%, om rekening te houden met het feit dat niet alle risico's tegelijk optreden en vanwege het meerjarig, langlopend karakter van de risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat volgens de regels uit de reservepositie, de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves.
Sinds lange tijd gaan wij er van uit dat de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves nauwelijks soelaas bieden of in elk geval niet op de korte termijn kunnen worden ingezet.
Van de reservepositie kan slechts een deel beschouwd worden als vrije reserves.
Immers bestemmingsreserves zijn onlosmakelijk verbonden aan het doel waarover een raadsbesluit is genomen. Bestemmingsreserves zijn daarmee slechts door middel van een nieuw raadsbesluit inzetbaar, wanneer de noodzaak zich zou voordoen.
Daarmee achten wij alleen de Saldireserve direct inzetbaar als afdekking van algemene risico's. Dat houdt in dat de beschikbare weerstandscapaciteit geheel bepaald wordt door de omvang van de Saldireserve.

INVENTARISATIE RISICO'S

Hierboven hebben we kort weergegeven wat de kaders zijn voor onze risicobeheersing. Nu geven we een overzicht van de risico's waar we als gemeente mee te maken hebben.
Daarbij hanteren we het onderscheid tussen begrotingsrisico's en planexploitatierisico's van het Ontwikkelingsbedrijf, vanwege de beschreven verschillen in aard en looptijd van de risico's.

Risico's Ontwikkelingsbedrijf
In de planexploitaties van het Ontwikkelingsbedrijf spelen ontwikkelingen van markt en economie een belangrijke rol. Sinds enkele jaren leggen we daarom aan uw Raad de Risiconota Ontwikkelingsbedrijf voor, waarin de we de rekenparameters zoals grondprijzen voor de planexploitaties opnieuw wegen en zo nodig aanpassen.
Daarbij bepalen wij wat het effect van de nieuwe parameters op de resultaten van de planexploitaties is, zodat we op basis van de Risiconota een nieuw risicoprofiel kunnen bepalen. De Risiconota Ontwikkelingsbedrijf 2014 is in september 2014 door uw Raad vastgesteld. Overigens was dat de laatste risiconota in deze vorm. In het kader van de vernieuwing P&C cyclus heeft uw Raad besloten om de uitgangspunten en risico's via een update per peildatum 1 juli in de stadsbegroting op te nemen en besluitvorming bij de stadsbegroting plaats te laten vinden.

De risico's 2013 van het Ontwikkelbedrijf zijn voor een bedrag van 73 miljoen in de stadsrekening 2013 opgenomen en aan de hand van deze risico's is het benodigd weerstandsvermogen bepaald. Ten tijde van het Coalitieakkoord, zijn enkele risico's tegen het licht gehouden en bij de bepaling van de benodigde saldireserve is rekening gehouden met een risicoprofiel van € 70,1 miljoen voor planexploitaties. In de risiconota 2014 is het profiel naar beneden bijgesteld naar € 67 miljoen. De actualisering van de grexen en het opnieuw tegen het licht houden van de deelnemingen ten tijde van het samenstellen van het VGP februari 2015 heeft geleid tot aanpassing van het risicoprofiel naar € 66,3 miljoen. Dit bedrag is basis voor het benodigd weerstandsvermogen in deze stadsrekening.

Bij herziening van planexploitaties wordt beoordeeld of een planexploitatie winst of verlies zal opleveren bij oplevering. Indien toepassing van de parameters en andere ontwikkelingen leidt tot een verliesverwachting, dan wordt een voorziening getroffen. Het voorzichtigheidsprincipe schrijft dan voor dat we een verlies in de, soms verre, toekomst nu moeten nemen. Die bedragen worden dan opgenomen in een voorziening voor verliezen. Mocht in de toekomst blijken dat het toch meevalt, dan vallen die bedragen weer vrij. De voorziening mag dan ook beschouwd worden als een soort spaarpot, maar wel een met een stevig slot er op. Gelden zijn niet te besteden voor andere doeleinden dan de berekende verliezen.
Over het algemeen leidt het nemen van een verlies en dus het vormen van een voorziening, tegelijk tot een afname van het risicoprofiel. In de Stadsrekening 2013 was er voor € 61,4 miljoen aan verliesvoorzieningen getroffen voor planexploitaties. In het Coalitieakkoord is een verlies voor de GR Bergerden van € 2 miljoen extra voorzien en voor onderwijshuisvesting is € 2 miljoen verlies voorzien. Deze bedragen zijn op dat moment als claim op de saldireserve opgenomen. Ook hier heeft de actualisatie ten tijde van het VGP februari 2015 geleid tot het aanpassen van de verliesvoorziening. Ten opzichte van de stadsrekening 2013, zijn de voorzieningen met bijna € 9 miljoen toegenomen tot € 70,4 miljoen. Van deze 9 miljoen was dus al € 4 miljoen geclaimd in het coalitieakkoord en is het overige bepaald op grond van de herzieningen.

Zoals vermeld wordt bij de herziening van de planexploitaties gekeken welke risico's zich voor kunnen doen, welke verliezen er verwacht worden, maar ook kan het voorkomen dat er een winstverwachting is. Volgens de spelregels van winstnemen bij planexploitaties wordt winst pas genomen op het moment dat er feitelijk "geld in de pot "zit. We weten al langer dat er winst aan gaat komen, maar daar doen we pas iets mee op het moment van winstuitkering. Datzelfde geldt voor de winstuitkering door een verbonden partij. Op dat moment wordt de winst in de prognose van de saldireserve opgenomen.
De bijzonderheid van de risicomeldingen is dat risico's onmiddellijk een claim op de saldireserve leggen, terwijl ze niet onmiddellijk en tegelijkertijd zullen optreden, terwijl winstverwachtingen, die met een grote mate van zekerheid worden verwacht pas in de toekomst genomen worden. In het licht van het voorzichtigheidsprincipe is

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

dat een goede zaak. Het lijkt echter wel reëel om bij de omvang van het benodigd weerstandsvermogen, nu al rekening te houden met de winstverwachtingen.
In het VGP van februari zijn de volgende majeure winstverwachtingen opgenomen:

- Hessenberg in 2015 € 1 miljoen
- Stadsbrug in 2019 € 3,1 miljoen
- Bijsterhuizen, Nijmeegse aandeel uiterlijk in 2023 € 10 miljoen
- Waalsprong in 2027 ca € 1,2 miljoen.

Samengevat levert verwerking van het VGP het volgende beeld op:

x € 1.000	stadsrekening 2014
risicoprofiel ontwikkelingsbedrijf	66.300
saldireserve ultimo 2014	68.572
voorziening voor planexploitaties	70.363

Hieronder is het verloop weergegeven van stadsrekening 2013, coalitieakkoord mei 2014 , risiconota oktober 2014 en tot slot de stadsrekening 2014 waarin het VGP februari 2015 is opgenomen.

	stadsrekening 2013	coalitieakkoord		risiconota 2014		stadsrekening 2014	
Project	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel
Waalsprong GEM	50.300		50.300	-4.300	46.000	-800	45.200
Waalsprong gemeentelijk deel	4.620		4.620	370	4.990	2710	7.700
Dukenburg	217		217	8	225	20	245
Knoop Winkelsteeg	646		646	-400	245	-118	127
Onderwijshuisvesting	2.204	400	1.804	353	2.157	93	2.250
Hezelpoort parkeergarage	2.108		2.108		2.071	-381	1.690
Nieuwe Dukenburgseweg/ Compaq	20		20	5	25	-25	-
Spoorzone	1.293		1.293	35	1.328	-574	754
Overige projecten	668	220	442	438	880	904	1.784
Waalfront	14.000		14.000		14.000	-2200	11.800
Bergerden	5.000	2.500	2.500		2.500	-350	2.150
Subtotaal	**81.076**	**3.120**	**77.950**	**-3.491**	**74.421**	**-721**	**73.700**
Dempingsfactor	10%		10%		10%		10%
Totaal	**73.000**		**70.100**		**67.000**		**66.300**

	stadsrekening 2013	coalitieakkoord		stadsrekening 2014	
Project	voorziening	mutatie	voorziening	mutaties*	voorziening
Waalsprong GEM	26.623		26.623	433	27.056
Waalsprong gemeentelijk deel	217		217	-217	0
Dukenburg					
Knoop Winkelsteeg					
Onderwijshuisvesting	8.341	2.000	10.341	1.105	11.446
Hezelpoort parkeergarage	996		996	631	1.627
Nieuwe Dukenburgseweg Compaq	2.216		2.216	378	2.533
Spoorzone					
Overige projecten	2.526		2.526	167	2.693
Waalfront	14.500		14.500	2.017	16.517
Waalfront extra afspraak	3.175		3.175	40	3.215
Bergerden	2.849	2.000	4.849	427	5.276
Totaal voorzieningen planexploitaties	**61.443**	4.000	**65.443**	4.981	**70.363**

*De mutaties in de voorziening zijn inclusief de toevoeging rente.

Begrotingsrisico's

Voor deze Stadsrekening hebben we de risico-inventarisatie in ons risicomanagementsysteem geactualiseerd. De risico-inventarisatie heeft 69 geïdentificeerde risico's opgeleverd, die voldoen aan de afgesproken criteria:

• risico's met grote financiële gevolgen,

• waarvoor de kans redelijk groot is dat deze zich ook daadwerkelijk manifesteren en

• waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's die al zijn afgedekt door maatregelen laten we buiten beschouwing. Voor schulden met een onzekere omvang, voor het egaliseren van jaarlijks terugkerende lasten met een wisselende omvang en voor nog niet bestede ontvangen subsidies zijn voorzieningen gevormd. Het deel van financiële risico's dat is afgedekt door verzekeringen laten we eveneens buiten beschouwing.

Hieronder geven we de top-10 met de belangrijkste risico's. In de eerste kolom geven we een korte omschrijving van het risico. Daarnaast geven we het maximale bedrag dat het risico als nadeel in de begroting tot gevolg kan hebben.

Onder 'kans' schatten we hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. De cijfers in deze twee kolommen kunnen niet zomaar vermenigvuldigd worden. Op basis van de geschatte kans en van het maximale bedrag voert Naris een statistische analyse uit, waarmee wij kunnen beoordelen of ons weerstandsvermogen toereikend is om met een redelijke zekerheid deze risico's op te kunnen vangen.

Als een risico zich daadwerkelijk voordoet, dan zullen we eerst de directe effecten in de lopende begroting proberen op te vangen, alvorens een beroep te doen op de Saldireserve. Is er sprake van structurele effecten, dan zullen we in de volgende zomernota beleidsmaatregelen voor de nieuwe begrotingsperiode moeten voorstellen, om deze effecten op te vangen.

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief Ontwikkelingsbedrijf	maximaal gevolg * € 1 milj.	kans
Wmo: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Wmo-taken sturen we in de regio Nijmegen op minder concurrentie en meer samenwerking in de zorg. We hebben een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar Wmo-ondersteuning de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast zien we risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zgn. 'peiljaarproblematiek') beheersing van het PGB-budget, het niet realiseren van de eigen bijdrage en de invoering van het objectief verdeelmodel.	4,4	90%
Onze uitgaven voor bijstandsuitkeringen (WWB) kunnen hoger of lager liggen dan de Rijksuitkering a.g.v.: 1) veranderingen in het verdeelmodel/ wijzigingen in financieringssystematiek, 2) onze gemiddelde. prijs per uitkering of 3) ons aantal uitkeringen. De financieringssystematiek is recent (eind sept 2014 bekend gemaakt) per 2015 gewijzigd en valt voor Nijmegen ongunstig uit. Vanwege een geleidelijke invoering van deze nieuwe verdeelsystematiek wordt dit nadelige effect in het eerste jaar (2015) gedempt. Op dit moment (januari 2015) lopen er nog diverse trajecten inzake het nieuwe verdeelmodel, waaronder een bezwaarschrift op de beschikking 2015 alsmede een landelijke evaluatie/verbetertraject op het zojuist ingevoerde nieuwe verdeelmodel. Het is de verwachting dat het model naar de nabije toekomst aangepast gaat worden. Vooralsnog passen wij de financiële risicomelding nog niet aan omdat de nadelen binnen de bestaande melding 'passen'.	5,0	70%
Jeugd: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Jeugdhulptaken sturen we in de regio Nijmegen op minder concurrentie en meer samenwerking in de zorg. We hebben een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar jeugdhulp de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast onderkennen we een aantal , dat te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zgn. 'peiljaarproblematiek'), mogelijke wijziging doelgroep Wet langdurige zorg, beheersing van het PGB-budget, kostenbeheersing in verband met de diagnosticeringssystematiek en de invoering van het objectief verdeelmodel.	3,8	90%
Het regeerakkoord 2013 "Bruggen slaan" heeft wijzigingen op het gebied van o.a. onderwijshuisvesting en buitenonderhoud tot gevolg. Ondanks afspraken met de schoolbesturen over structurele bezuinigingen, het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie, de doordecentralisatie van het buitenonderhoud en de gemeentelijke garantstelling bij schatkistbankieren kan dit op onderdelen tot kosten voor de gemeente leiden.	3,0	90%

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief Ontwikkelingsbedrijf	maximaal gevolg * € 1 milj.	kans
Rondom het bewegingsonderwijs is er ten slotte veel onduidelijkheid. Er kan een financieel knelpunt ontstaan omdat er taken bijkomen en geen extra geld beschikbaar komt.		
Beschermd wonen: De kans is zeer groot dat de vraag naar beschermd wonen de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarvoor hebben we de volgende aanwijzingen: In de behandel GGZ worden plaatsen afgebouwd. Tot nu toe stroomden deze mensen door naar beschermd wonen; er verblijven ruim 60 cliënten met een behandelindicatie in beschermde woonvormen. Van 19 van hen loopt in 2015 de indicatie af. Zij komen waarschijnlijk niet in aanmerking voor een Wlz-indicatie; er zijn in onze regio ca. 200 personen met een indicatie voor beschermd wonen die deze niet verzilveren, maar dat wel kunnen gaan doen; de afgelopen jaren zijn de uitgaven voor beschermd wonen sterker gestegen (o.m. door verzwaring) dan de groei-index voor 2015 van het rijk; met een aantal zorgaanbieders hebben we nog geen contracten afgesloten. Zij kunnen mogelijk geleverde zorg declareren; de opbrengst van de eigen bijdragen is nog onzeker.	0,9	90%
Na 2015 loopt zowel de rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van € 2,7 miljoen als de aanvulling hierop vanuit de in het bestuursakkoord G33 vastgelegde afspraken voor de voor- en vroegschool (VVE) van € 1,3 miljoen af. We verwachten vooral op het gebied van de voortzetting van de bestuursafspraken G33 een verlaging, omdat de VNG momenteel in overleg met de minister de mogelijkheden verkent tot een bredere verdeling van deze middelen over de G86-gemeenten. Hierdoor kan een significante verdunning van de beschikbare middelen ontstaan. Daarnaast is het Rijk voornemens middelen uit het gemeentefonds ten behoeve van de dekking voor het reguliere peuterspeelzaalwerk voor kinderen van werkende ouders vanaf 2016 over te hevelen naar het rijk. Dit zou betekenen dat we deze decentralisatie-uitkering van ruim € 0,2 miljoen in het kader van de Wet Oké kwijtraken.	2,5	30%
Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat. Deze prognose is moeilijk 100% op realiteitswaarde in te schatten.	1,0	70%
De exploitatie van Breed staat in 2014 en 2015 onder druk. Het gevolg hiervan is dat de eerder verwachte positieve exploitatieresultaten niet worden gerealiseerd. Een negatief bedrijfsresultaat in 2014 en 2015 kan Breed grotendeels opvangen uit haar reserves; de bijdrage aan de reorganisatievoorziening welke in de Nijmeegse begroting gedekt werden door de verwachte positieve saldi van Breed, zal door de individuele gemeenten moeten worden opgebracht. Indien de exploitatie van Breed inderdaad negatief wordt, heeft Nijmegen onvoldoende middelen geraamd om haar bijdrage aan de reorganisatievoorziening te kunnen bekostigen. Dit geldt ook voor dát deel van het exploitatietekort 2015 van Breed dat haar beschikbare reserves te boven gaat.	3,0	90%
Er bestaat een geschil binnen de dossiers Ingroeiregeling onderwijshuisvesting. Hierdoor kan er een nadeel voor de gemeente ontstaan, zowel structureel als eventueel met terugwerkende kracht. terugbetalen.	2,0	30%
De ingeslagen weg van de regionale samenwerking brengt voorbereiding- en frictiekosten met zich mee. De daadwerkelijke kosten overschrijden de begrote uitgaven.	0,6	90%

Bij een zekerheidspercentage van 80% komt uit de Monte Carlo-simulaties € 14,6 miljoen. Dat is hoger dan in de Stadsbegroting 2015-2018, toen we op € 12,8 miljoen uitkwamen bij 80%. Bij de Stadsbegroting 2016-2019 voeren we weer een actualisatie uit van alle risico's.

Benodigde weerstandscapaciteit

De risico's voor de planexploitaties zijn berekend op € 66,3 miljoen. Tellen we daar de programmarisico's van € 14,6 miljoen bij op, dan komen we op een benodigd weerstandsvermogen van € 80,9 miljoen.

SALDIRESERVE

De ontwikkeling van de Saldireserve laat het volgende beeld zien. We hebben al rekening gehouden met de besluitvorming tot begin 2015.

bedragen * € 1 miljoen		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Structureel								
Structurele voeding		2,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Exploitatie KKG	Begr 2012	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
Bespaarde rente reserves		4,3	4,3	4,8	5,0	5,3	5,5	5,7
- opgenomen in begroting		4,3	4,4	4,5	4,8	5,1	5,1	5,1
- berekening rente reserves			0,0	0,2	0,2	0,2	0,4	0,6
Incidenteel								
Overheveling vanuit reserve Waalsprong			0,5					
Inzetten opschonen reserves en voorzieningen	PN 2012	-1,6						
Treasuryresultaat	PN 2012			1,2				
Inzet ruimte boven de saldigrens	PN 2013		-2,0					
Ingezette voordelen 2013	PN 2014	-2,5	-1,0					
Maatwerkinterventie	BW-01299	2,5	2,4	2,2	2,0			
Bijdrage plein'44		-0,1	-0,1					
Exploitatie panden VJN 2014		0,2						
Onderuitputting kapitaallasten 2014		3,8						
Rekeningresultaat 2013		0,7						
Overboeking RSI		2,4						
Rekeningresultaat 2014			8,8					
VGP 2104								
- voorziening Vlierestraat opgenomen	Coalitieakkoord	-2,0						
- aanvulling voorziening Bergerden	Coalitieakkoord	-2,0						
- overige mutaties VGP		-1,3	1,1	0,1	0,3	0,8		
Overhevelingen								
Amendement Huurdersbalie dec 2010		0,0						
Stim.van laagopgeleide vrouwen naar Werk	BW-01149	-0,1						
Warmte net en Bastei	Rek 2013	-3,3	-1,3					
Armoedebestrijding	Rek 2013	-0,3						
Oveheveling GIDS naar 2015	14 => '15	0,2	-0,1	-0,1				
Budget mantelzorg naar 2015	14 => '15	0,1	-0,1					
Bluswatervoorziening naar 2015	14 => '15	0,4	-0,4					
ICT budget naar 2015	14 => '15	0,5	-0,5					
WMO onderuitputting naar 2015	14 => '15	1,8	-1,8					
Budget USV naar 2015	14 => '15	0,3	-0,3					
Opgenomen claims en verwachtingen								
Toegankelijkheid gebouwen			-0,4					
Koers West				-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Planexploitatie Waalsprong				-1,0	-1,1	-1,1	-1,2	-1,2
Planexploitatie Stadsbrug								
Verkoop gronden Waalfront								
Mutatie saldireserve		**6,2**	**10,4**	**7,0**	**6,2**	**5,0**	**4,4**	**4,6**
Stand saldireserve ultimo	**62,4**	**68,6**	**79,0**	**86,0**	**92,2**	**97,1**	**101,5**	**106,1**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De grafiek laat de verwachte ontwikkeling van de Saldireserve zien.

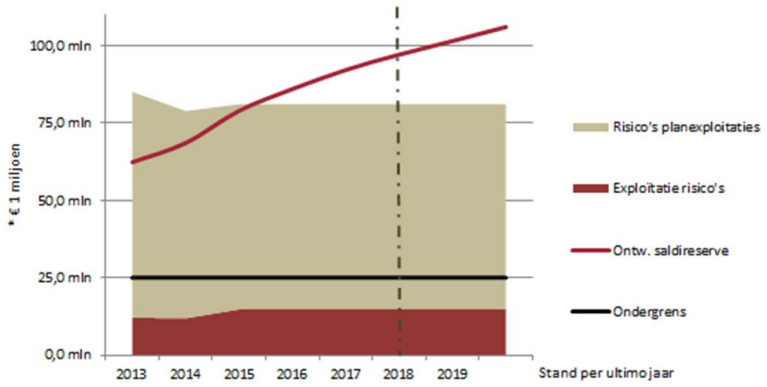

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Volgens afspraak met uw Raad is de gewenste doelstelling van verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen 1,0. Tevens is de afspraak gemaakt dat deze stand bereikt zal zijn in 2018. Die ratio is eind 2014 nog niet bereikt. De risico's zijn hoger dan de beschikbare saldireserve en hiermee komt de ratio eind 2014 neer op 0,85. Wanneer we echter het rekeningresultaat 2014, waarover bij vaststellen van deze rekening nog besloten moet worden, bij de saldireserve eind 2014 optellen dan is de gewenste ratio al bijna bereikt. In het bovenstaande overzicht is het rekeningresultaat 2014 inde prognose 2015 van de saldireserve verwerkt.

Bij deze berekening moeten nog wel wat kanttekeningen gemaakt worden. Wij hebben op een serieuze manier werk gemaakt van onze risico-inventarisatie en daarmee is het risicoprofiel goed onderbouwd, MAAR: van de geduide programmarisico's is bijvoorbeeld het risico op BUIG zodanig dat het zich al heel snel en tot forse omvang kan manifesteren. Ook de risico's bij planexploitaties zijn zodanig dat wanneer een risico bewaarheid wordt, de effecten groot zijn. Hier lopen nog wat discussies met diverse partijen. Deze discussies zijn in een zodanig stadium dat verliesnemen prematuur is, maar een waarschuwing wel op zijn plaats is.

Daartegenover zijn er winstuitkeringen in de planexploitaties geraamd die op termijn ingezet kunnen worden om het weerstandsvermogen te verstevigen.

De conclusie is dat er voorzichtige positieve bewegingen te onderkennen zijn, maar dat deze nog zo broos zijn, dat inzetten hiervan niet verantwoord wordt geacht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Financiering

Doel

De gemeente Nijmegen financiert haar bezittingen met eigen middelen en met geleend geld. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de financieringspositie van de gemeente Nijmegen. Op basis hiervan worden de financieringsactiviteiten in 2014 beschreven. Daarna wordt ingegaan op de rente, verkregen zekerheden en risico's. Afsluitend worden actuele ontwikkelingen besproken.

Financieringspositie

De financieringsbehoefte van de gemeente Nijmegen ontstaat voornamelijk door investeringen in materiële vaste activa, uitgaven binnen grondexploitaties en aan derden verstrekte leningen. In deze financieringsbehoefte wordt voorzien door, naast de eigen reserves en voorzieningen, geld te lenen.
Hieronder hebben we vanuit de balans in de jaarrekening een overzicht gemaakt van onze bezittingen (links) en de manier waarop we deze betalen (rechts).

Bedragen x € 1 miljoen	Financieringsbehoefte (activa)			Financieringsmiddelen (activa)	
	1 jan '14	31 dec '14		1 jan '14	31 dec '14
Operationeel					
Investeringen materiële vast activa	368	402	Reserves	80	88
Grond(exploitatie)	373	319	Voorzieningen	66	72
Financiering					
Verstrekte langlopende	393	382	Opgenomen langlopende leningen	688	674
-/- Teruggeleend door GEM Waalsprong	-204	-160			
	189	222			
Verstrekte kortlopende leningen	10	17	Opgenomen kortlopende leningen	153	140
Overige activa	154	123	Overige passiva	107	110
Totaal	**1.094**	**1.084**		**1.094**	**1.084**

Op hoofdlijnen valt hieruit af te leiden dat de aangetrokken langlopende leningen de volgende drie bestemmingen hebben:

- Leningen aan derden, waaronder grondexploitaties in deelnemingen
- Grondexploitaties in eigen beheer
- Investeringen in materiële vaste activa.

Van het totaal aan langlopende leningen van € 674 miljoen wordt € 382 miljoen (60%) doorgeleend aan derden, waaronder de deelneming GEM Waalsprong C.V. voor de gelijknamige grondexploitatie. Dit laatste is nodig omdat bij grondexploitaties de kosten voor de baten uitgaan en daarom het saldo (= boekwaarde) moet worden gefinancierd. Om diezelfde reden wordt ook € 94 miljoen geleend voor de grondexploitaties in eigen beheer. Hierna resteert van de langlopende leningen nog ongeveer € 200 miljoen. Dit wordt ingezet voor de investeringen in materiële vaste activa.

Zowel de boekwaarde van de grondexploitaties in eigen beheer (eind 2014: € 319 miljoen) als die van de investeringen in materiële vaste activa (eind 2014: € 402 miljoen) worden deels gefinancierd met langlopende leningen. Deze leningen hebben een looptijd van 1 jaar of langer. De resterende financieringsbehoefte wordt ingevuld met kortlopende leningen (eind 2014: € 140 miljoen) en de eigen reserves en voorzieningen (eind 2014: € 160 miljoen). De kortlopende leningen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar.

In vergelijking met begin 2014 wordt zichtbaar dat langlopende leningen die in 2014 afliepen niet volledig zijn geherfinancierd met nieuwe langlopende leningen. Dit komt doordat zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van korte financiering in de vorm van kasgeld.

Hierna volgt een nadere toelichting op de balansposten vanuit de financieringsactiviteiten.

Financieringsactiviteiten

Verstrekte langlopende leningen

De langlopende leningen die de gemeente Nijmegen verstrekt gaan hoofdzakelijk naar de deelneming GEM Waalsprong C.V., voor de gelijknamige grondexploitatie, en naar woningcorporaties. De deelneming GEM Waalsprong leent een gedeelte van dit geld weer terug aan de gemeentelijke planexploitatie ten behoeve van de Waalsprong, waarmee de gronden worden gekocht. Deze gemeentelijke planexploitatie wordt weliswaar buiten de gemeente geadministreerd, maar wél in de balans van de gemeente Nijmegen opgenomen. In voorgaande cijferopstelling wordt daarom het totaal aan verstrekte langlopende leningen (eind 2014: € 382 miljoen) verminderd met het geld wat de GEM Waalsprong weer terug leent (eind 2014: € 160 miljoen).

Hierna volgt een specificatie van de verstrekte leningen.

Bedragen x € 1 miljoen	1 jan '14	31 dec '14	Verstrekking -/- aflossing
Deelneming GEM Waalsprong C.V.	280	280	0
Waalfront BV	0	4	4
DAR NV	6	5	0
Woningcorporaties	57	45	-12
NUON*	40	37	-3
Overige instellingen met een publieke taak	11	11	0
Totaal verstrekte langlopende leningen	**393**	**382**	**-11**

* Bij de verkoop van aandelen Nuon in 1998 is een deel van het door de Zuid Gelderse Nutsbedrijven verschuldigde bedrag omgezet in een lening.

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat verstrekte leningen en ontvangen aflossingen per saldo hebben geleid tot een afname van € 11 miljoen in 2014 (2013: toename van € 21 miljoen). Dit komt hoofdzakelijk door aflossingen van woningcorporaties.

GEM WAALSPRONG

Eind 2014 is een aflopende lening van € 30 miljoen vervangen door een nieuwe lening met dezelfde omvang. Het totaal van langlopende leningen aan de GEM Waalsprong (€ 280 miljoen) is daarmee gelijk gebleven. Daarnaast mag de GEM Waalsprong € 20 miljoen kort lenen. Het totale kredietplafond bedraagt € 300 miljoen. Dit is in 2014 tijdelijk verhoogd naar € 320 miljoen. Hoewel deze extra financieringsruimte niet nodig is gebleken zit de financiering van de GEM Waalsprong eind 2014 dicht tegen het kredietplafond aan. Op basis van de verwachtingen in 2015 is deze extra financieringsruimte tot eind 2015 beschikbaar gesteld.

OB WAALFRONT

Door de gemeente Nijmegen bouwrijp gemaakte gronden worden aan het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront verkocht. Bouwfonds participeert samen met de gemeente Nijmegen in deze PPS-constructie. Met de gefaseerde overdracht van gronden door de gemeente naar het OB Waalfront is in 2014 begonnen. In overeenstemming met de samenwerkingsovereenkomst financieren de gemeente Nijmegen en Bouwfonds ieder de helft. Daarom heeft de gemeente Nijmegen in 2014 een lening verstrekt van € 4 miljoen.

WONINGCORPORATIES
Het leningenpakket aan woningcorporaties is in 2014 afgenomen tot € 45 miljoen door aflossingen op bestaande leningen. Sinds de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) verstrekken gemeenten niet meer zelf leningen aan woningcorporaties, maar staan zij garant voor leningen die het WSW verstrekt. Daarmee is deze directe financiering een aflopende zaak.

OVERIGE INSTELLINGEN MET EEN PUBLIEKE TAAK
In 2014 zijn geen leningen verstrekt aan overige instellingen met een publieke taak**.** Wel is een garantstelling verstrekt om een financieel knelpunt bij hockeyvereniging Union op te lossen. De leden van de hockeyvereniging hebben voor de helft een bijdrage geleverd. Daarnaast is een gedeeltelijke garantstelling verstrekt aan een bank, waardoor hockeyvereniging Union een beroep kon doen op een rekening-courantkrediet. Stichting Waarborgfonds Sport staat hiervoor ook gedeeltelijk garant. De risicoverdeling tussen de bank, de gemeente en Stichting Waarborgfonds Sport is gebaseerd op de verhouding in de bestaande financiering.

ONTWIKKELINGSBEDRIJF
Binnen de gemeente is € 94 miljoen beschikbaar gesteld aan het Ontwikkelingsbedrijf van de gemeente. Dit is nodig omdat bij grondexploitaties de kosten voor de baten uitgaan en daarom het saldo (= boekwaarde) moet worden gefinancierd. Op gemeenteniveau is dit echter geen verstrekking van een lening aan een derde partij. Daardoor is dit geen vordering op de gemeentelijke balans.
Een groot deel van het geld is voor de gemeentelijke verwervingen binnen het project Waalfront (€ 59 miljoen). Naarmate de verwervingen voor de Waalfront bouwrijp worden overgedragen aan het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront, gaat ook een deel van de leningen mee.

Opgenomen leningen
De schuldpositie van de gemeente Nijmegen bestaat uit langlopende en kortlopende leningen. Deze is in 2014 met € 27 miljoen afgenomen naar € 814 miljoen (eind 2013: € 841 miljoen). Hierna volgt een toelichting op de langlopende en kortlopende leningen.

LANGLOPENDE LENINGEN
Ter financiering van investeringen in materiële vaste activa, uitgaven binnen grondexploitaties en het verstrekken van leningen aan derden leent de gemeente Nijmegen geld. Langlopende leningen zijn afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten en de provincie Groningen. Het saldo van opgenomen langlopende leningen is gedaald naar € 674 miljoen (eind 2013: € 688 miljoen). Deze daling van € 14 miljoen is het saldo van nieuwe leningen en aflossingen op bestaande leningen. In dit saldo zijn nieuwe leningen inbegrepen van in totaal 65 miljoen, waaronder € 35 miljoen voor eigen financiering. Het restant van € 30 miljoen betreft herfinancieren van leningen die afliepen voor de GEM Waalsprong. Deze leningen zijn één-op-één doorverstrekt aan de GEM Waalsprong.

KORTLOPENDE LENINGEN
Tijdelijke liquiditeitstekorten worden opgevangen met kortlopende leningen, bestaande uit kasgeldleningen met een looptijd van meestal korter dan 1 maand. Kortlopende leningen worden via geldmakelaars vaak afgesloten bij verzekeraars, pensioenfondsen en provincies die voor korte tijd geld beschikbaar stellen. Hierbij houden wij rekening met de wettelijke kasgeldlimiet die de omvang van leningen met een looptijd van korter dan 1 jaar maximeert (limiet 2014: € 67 miljoen). Dit om de gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Bijzonderheid is dat de gemeente Nijmegen in januari 2014 van Rijkswaterstaat een voorschot heeft ontvangen van ongeveer € 100 miljoen voor uitgaven binnen het project Dijkteruglegging in 2014. Doordat dit geld pas gedurende of zelfs aan het einde van het jaar is uitgeven hoefden we minder kort te lenen. Hiermee hadden we de ruimte om langlopende leningen die afliepen tijdelijk op te vangen met goedkoper kort geld. Eind 2014 hebben we hiervoor alsnog langlopende leningen aangetrokken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Rente & risico's

Zowel de korte rente op de geldmarkt als de lange rente op de kapitaalmarkt zijn in 2014 verder gedaald. Bij kasgeldleningen met een looptijd van enkele weken kregen we er zelfs geld op toe. Binnen de wettelijke kasgeldlimiet profiteren we hier maximaal van. Daarnaast hoefden we met voornoemd voorschot van Rijkswaterstaat aflopende langlopende leningen niet meteen te vervangen door nieuwe langlopende leningen. Dit samen heeft geleid tot rentevoordelen die we in tussentijdse rapportages hebben gemeld.

Bij het opnieuw financieren van een lening bestaat het risico van een hogere rente. Om dit risico te beperken sturen we aan op een meerjarige spreiding van leningbedragen die vervallen in een jaar. Dit doen we door te variëren in looptijden. De renterisiconorm maximeert de totale aflossing (en renteherziening) in een jaar op 20% van het begrotingstotaal. Voor langlopende leningen kiezen we, mede afhankelijk van de renteverwachting, voor looptijden van 1 tot 10 jaar. Hiermee blijven we ruimschoots onder de renterisiconorm, zoals blijkt uit de bijlage.

Het risico dat partijen waaraan de gemeente geld heeft verstrekt niet aan hun rente- en aflossingsverplichtingen kunnen voldoen, wordt zoveel mogelijk beperkt door het stellen van zekerheden en het verkrijgen van borgstellingen van Waarborgfondsen. Leningen aan woningbouwcorporaties (eind '14: € 45 miljoen) zijn volledig geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), waarbij de gemeente een achtervangpositie inneemt. Leningen aan sportclubs worden voor 50% geborgd door de Stichting Waarborgfonds Sport.

Actuele ontwikkelingen

Gemeenten zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen, tegen een minimale rentevergoeding. De gemeente Nijmegen beschikt niet structureel over overtollige middelen. Daarom zijn de financiële consequenties voor ons beperkt. Echter, voor het dagelijks geldverkeer moeten we buffers aanhouden. Bedragen boven een drempelbedrag van € 4,3 miljoen parkeren we bij het Rijk. Niet elk kwartaal is het gemiddeld saldo onder de drempel gebleven.

Jaarrekening

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Balans

Stadsrekening 2014

ACTIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		**426**		**652**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	426		652	
Materiële vaste activa		**402.423**		**368.105**
Investeringen met een economisch nut				
- overige investeringen met een economisch nut	323.930		285.398	
Investeringen met een maatschappelijk nut	78.493		82.707	
Financiële vaste activa		**250.320**		**217.183**
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- Activa in eigendom van derden	12.673		13.074	
- deelnemingen	6.122		6.122	
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	44.778		56.752	
- deelnemingen	129.981		82.538	
- overige verbonden partijen				
Overige leningen u/g	48.004		51.841	
Overige uitzettingen > 1 jaar (beleggingen)	8.762		6.856	
TOTAAL VASTE ACTIVA		**653.169**		**585.940**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**318.838**		**372.992**
Grondexploitaties	308.734		362.660	
Gronden niet in exploitatie	9.932		10.143	
Grond- en hulpstoffen	99		107	
Voorraad gereed product	73		82	
Kortlopende vorderingen		**84.300**		**94.143**
Rekening-courant derden	0		996	
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		33.765	
Vorderingen bijstandswet	17.903		15.989	
Belastingdebiteuren	7.438		10.547	
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.026	
Debiteuren	7.604		7.393	
Overige vorderingen	2.613		2.070	
Kasgeldlening overige	17.000		10.462	
Te vorderen rente	6.418		6.894	
Liquide middelen		**11.570**		**31.124**
Kassaldi	160		126	
Bank en girosaldi	11.410		30.998	
Overlopende activa		**15.309**		**10.117**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**430.417**		**508.375**
TOTAAL ACTIVA		**1.083.187**		**1.094.315**

PASSIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE PASSIVA				
Eigen Vermogen		**88.458**		**79.638**
Algemene reserves	68.572		62.369	
Bestemmingsreserves	9.783		16.552	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	10.103		717	
Voorzieningen		**70.939**		**65.932**
Voorzieningen en verplichtingen, verliezen en risico's	55.543		49.950	
Egalisatievoorzieningen	11.061		10.624	
middelen van derden met bestedingsdoel	4.335		5.357	
Langlopende schulden		**674.356**		**687.881**
Onderhandse leningen van:				
-Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	57.244		22.479	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	616.950		665.230	
Waarborgsommen	161		171	
TOTAAL VASTE PASSIVA		**833.753**		**833.451**
VLOTTENDE PASSIVA				
Kortlopende schulden		**172.753**		**174.466**
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000		0	
Kasgeldleningen overig	100.000		153.000	
Crediteuren	18.406		8.022	
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982		10.089	
Verhaalbare bijstand	0		2.659	
Door derden belegde gelden	635		696	
Rekening-courant derden	5.730		0	
Bank- en girosaldi		**188**		**38.187**
Overlopende passiva		**76.493**		**48.211**
Te betalen rente	9.487		10.097	
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040		1.282	
Nog te betalen bedragen	18.277		22.913	
Vooruitontvangen bedragen openbare lichamen	66		449	
Gelden van derden met specifiek bestedingsdoel	47.623		13.471	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**249.434**		**260.864**
TOTAAL PASSIVA		**1.083.187**		**1.094.315**

Totaal gewaarborgde en gegarandeerde geldleningen en overige zekerheidstellingen ultimo 2014 **602.165**

Overzicht van baten en lasten

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.079	-3.460	3.619	7.274	-3.560	3.714
1012	Veiligheid	15.442	-469	14.972	14.441	-244	14.197
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.693	-323	3.370	3.689	-207	3.482
1021	Wonen	2.045	-253	1.792	966	-452	514
1022	Klimaat & Energie	7.394	-1.823	5.570	7.634	-1.779	5.855
1023	Groen & Water	16.831	-12.072	4.759	16.853	-12.232	4.621
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.772	-6.984	5.788	12.603	-6.984	5.620
1032	Grondbeleid	200.437	-195.437	5.000	210.199	-202.603	7.596
1041	Economie & Toerisme	4.600	-2.364	2.236	4.240	-2.148	2.091
1042	Bestuur & Middelen	44.734	-314.438	-269.703	41.696	-316.465	-274.768
1043	Facilitaire diensten	46.744	-38.850	7.894	44.889	-36.216	8.673
1051	Zorg & Welzijn	66.425	-6.183	60.242	66.298	-8.073	58.226
1052	Sport	17.044	-2.197	14.847	16.948	-2.197	14.751
1061	Werk & Inkomen	184.553	-150.309	34.244	190.877	-153.616	37.261
1062	Openbare ruimte	48.387	-13.328	35.059	49.792	-14.455	35.338
1063	Wijken	14.227	-2.533	11.694	14.234	-2.533	11.701
1071	Cultuur	19.725	-479	19.246	19.744	-479	19.265
1072	Mobiliteit	19.065	-16.310	2.756	20.648	-17.496	3.152
1073	Onderwijs	35.262	-6.152	29.110	34.404	-6.254	28.150
Saldo van lasten en baten		**766.459**	**-773.964**	**-7.505**	**777.431**	**-787.992**	**-10.561**

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	0	0	0	0	0
1021	Wonen	0	-1.324	-1.324	199	-698	-499
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	-1.000	-1.000
1032	Grondbeleid	1.669	-1.125	544	1.715	-3.424	-1.709
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	13.749	-6.748	7.001	16.566	-4.821	11.745
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	136	-26	110
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	-23	-23
1061	Werk & Inkomen	0	-50	-50	0	-374	-374
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	0	-110	-110	0	-330	-330
1072	Mobiliteit	100	-432	-332	0	-1.902	-1.902
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	-44	-44
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**15.654**	**-10.882**	**4.772**	**18.617**	**-12.642**	**5.974**
Gerealiseerd resultaat		**782.113**	**-784.846**	**-2.733**	**796.048**	**-800.634**	**-4.587**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.271	-3.627	3.644	3	67	70
1012	Veiligheid	14.248	-280	13.968	193	37	229
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.982	-225	3.757	-293	17	-275
1021	Wonen	1.753	-759	994	-787	307	-480
1022	Klimaat & Energie	7.090	-1.543	5.547	544	-236	308
1023	Groen & Water	17.280	-12.646	4.634	-427	414	-13
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.041	-7.751	4.290	562	767	1.330
1032	Grondbeleid	230.264	-215.866	14.398	-20.065	13.263	-6.802
1041	Economie & Toerisme	4.020	-1.882	2.138	219	-266	-46
1042	Bestuur & Middelen	44.200	-313.110	-268.911	-2.503	-3.354	-5.858
1043	Facilitaire diensten	45.191	-36.370	8.821	-302	155	-148
1051	Zorg & Welzijn	64.537	-7.686	56.851	1.761	-387	1.374
1052	Sport	16.962	-2.199	14.762	-13	2	-11
1061	Werk & Inkomen	187.426	-156.854	30.571	3.451	3.238	6.689
1062	Openbare ruimte	49.972	-14.615	35.357	-180	161	-19
1063	Wijken	14.198	-2.544	11.655	36	11	46
1071	Cultuur	19.562	-501	19.062	182	22	204
1072	Mobiliteit	20.559	-17.469	3.090	89	-27	63
1073	Onderwijs	34.321	-7.766	26.554	83	1.513	1.596
Saldo van lasten en baten		**794.877**	**-803.695**	**-8.818**	**-17.446**	**15.703**	**-1.743**

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	-254	-254	0	254	254
1021	Wonen	199	-626	-427	0	-72	-72
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	0	0
1032	Grondbeleid	1.715	-10.256	-8.541	0	6.832	6.832
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	16.566	-4.821	11.745	0	0	0
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	0	0	0
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	0	0
1061	Werk & Inkomen	0	-981	-981	0	607	607
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	208	-330	-122	-208	0	-208
1072	Mobiliteit	153	-1.902	-1.749	-153	0	-153
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**18.978**	**-20.263**	**-1.285**	**-361**	**7.621**	**7.259**
Gerealiseerd resultaat		**813.855**	**-823.959**	**-10.103**	**-17.808**	**23.324**	**5.517**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

INLEIDING

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN DE JAARREKENING

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Baten en winsten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum gerealiseerd zijn.
Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het betreffende jaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet gedacht worden aan componenten zoals ziektekostenpremies van gepensioneerden, overlopende vakantiegelden, verlofaanspraken en dergelijke.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANS

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de geactiveerde kosten waarbij voor de kosten van het sluiten van geldleningen en disagio een afschrijvingsduur geldt die maximaal gelijk is aan de looptijd van de lening. Voor kosten van onderzoek en ontwikkeling geldt een afschrijvingsduur van 5 jaar.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de brutoverkrijgings- of vervaardigingsprijs eventueel verminderd met bijdragen van derden en verminderd met afschrijvingen. Indien de BTW compensabel is dan geldt waardering tegen brutobedrag verminderd met de BTW-component. Indien een materieel vast actief een blijvend lagere marktwaarde heeft, is het actief afgewaardeerd.
De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. De rente over het tijdvak van de vervaardiging van het actief wordt ten laste van de investering gebracht tot moment van de start van de afschrijving,
Bij de materiële vaste activa is onderscheid gemaakt naar investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.
Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de aanschaffingswaarde, gebaseerd op de gemiddelde levensduur van de activa. Afschrijving vindt lineair plaats, tenzij in uitzonderingsgevallen bij raadsbesluit is afgeweken en besloten is tot annuïtaire afschrijving. De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de richtlijn "investeren & waarderen, activeren en afschrijven activa".

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de volgende afschrijvingstermijnen in jaren:

Categorie	Afschrijvings termijn	Omschrijving	Economisch/ Maatschappelijk
Materiële vaste activa			
Gronden en terreinen	40	Landgoederen	Economisch
	25	Parken	Maatschappelijk
	0	Gronden en terreinen	Economisch/ Maatschappelijk
	0	Gronden uitgegeven in erfpacht	Economisch
Woonruimten	40	Woonruimten	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud Woonruimten	Economisch
Bedrijfsgebouwen	40	Wijkcentra	Economisch
	40	Schoolgebouwen	Economisch
	40	Gebouwen t.b.v. eigen organisatie	Economisch
	40	Overige bedrijfsgebouwen	Economisch
	40	Parkeergarages	Economisch
	50	Ondergrondse parkeergarages	Economisch
	40	Sport- en jeugdaccommodaties	Economisch
	20	Eerste inrichting bij nieuwbouw	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud gebouwen	Economisch
	15	Technische installaties gebouwen	Economisch
	10	Noodgebouwen	Economisch
Grond, weg en waterbouwkundige werken	40	Uitbreidingsinvesteringen Riolering	Economisch
	40	Riolering (vervanging) + besluitvorming Gemeentelijk Rioleringsplan	Economisch
	40	Bruggen	Maatschappelijk
	40	Havens en kaden	Maatschappelijk/ Economisch
	40	Sloop- en grondwerkzaamheden	Maatschappelijk
	40	Tunnel	Maatschappelijk
	25	Busbanen	Maatschappelijk
	25	Viaduct	Maatschappelijk
	20	Sport en recreatievelden	Economisch
	20	Blackspots	Maatschappelijk
	20	Parkeerterreinen	Economisch/ maatschappelijk
	15	Rijbanen	Maatschappelijk
	15	Fietspaden	Maatschappelijk
	15	Trottoirs	Maatschappelijk
	15	Groenvoorziening	Maatschappelijk
	15	Herinrichting straten, verbetering woonomgeving	Maatschappelijk
	10	Speelvoorzieningen	Maatschappelijk/ economisch
	10	Geluidsarm asfalt	Maatschappelijk
Vervoermiddelen	5	Bestel- en personenauto's	Economisch
	10	Vrachtwagens en tractoren	Economisch
Machines, installaties en apparatuur	20	Openbare verlichting	Maatschappelijk
	15	Verkeersinstallaties	Maatschappelijk
	10	Parkeerapparatuur	Economisch
Automatisering	8	Telefooncentrale	Economisch
	5	Grote computersystemen (bijv. NFIS)	Economisch
	3	Mobiele telefoons	Economisch
	5	Automatiseringsinfrastructuur	Economisch

	5	Aanschaf software licenties	Economisch
	5	PC's	Economisch
	3	printers, servers, back-up apparatuur, UPS	Economisch
	5	Beeldschermen	Economisch
	3	Softwaretools voor onderhoud en monitoring systemen	Economisch

Overige materiële vaste activa	10	Meubilair en inventaris	Economisch
	10	Fietsenstallingen	Economisch
	5	Gereedschappen	Economisch
	5	Motormaaiers	Economisch
	5	Keet- en schaftwagen	Economisch
	5	Kunstwerken zonder historische waarde	Economisch/ Maatschappelijk

Immateriële vaste activa

Kosten geldleningen	Maximaal looptijd van de lening	Kosten sluiten van geldleningen en disagio
Onderzoek en Ontwikkeling	5	Onderzoek en Ontwikkelingskosten van een actief

Financiële vaste activa

Bijdrage aan activa in eigendom van derden	Afhankelijk van soort investering	Bijdrage aan activa in eigendom van derden

LENINGEN U/G

De leningen u/g zijn opgenomen voor het nominale openstaande saldo, verminderd met het totaal van de getroffen voorzieningen in verband met risico's van oninbaarheid.

DEELNEMINGEN

De deelnemingen bestaan uit aandelen en participaties en zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Elk jaar vindt een beoordeling plaats of een afwaardering noodzakelijk zou zijn op grond van een structurele waardedaling van de aandelen.

VOORRADEN

De voorraden zijn gewaardeerd tegen inkoopprijs of lagere marktwaarde.
De in de exploitatie opgenomen gronden van het Ontwikkelingsbedrijf, opgenomen onder de post "voorraden" op de balans, zijn gewaardeerd tegen het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten minus de voorziening t.b.v. een eventueel nadelig resultaat.
Onder de kosten wordt in dit verband verstaan de verwervingskosten, sloopkosten, kosten van bouw- en woonrijp maken rentekosten en diverse plankosten.
De planexploitaties in ontwikkeling zijn eveneens op deze grondslag gewaardeerd.

ONDERHANDEN WERK

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen aanschafwaarde, eventueel verminderd met getroffen voorzieningen.

GRONDEN NIET IN EXPLOITATIE

De gronden niet in exploitatie zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs.

KORTLOPENDE VORDERINGEN

De vorderingen op derden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.
De op balansdatum openstaande vorderingen zijn op hun volwaardigheid beoordeeld.
Voor zover noodzakelijk zijn voorzieningen getroffen ter dekking van de risico's van dubieusheid of oninbaarheid.
Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op het saldo van de vorderingen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De vorderingen inzake belastingen zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde (de opgelegde aanslagen) verminderd met de op balans¬datum ingeschatte verplichtingen in verband met verminderingen, kwijtscheldingen en oninbaarheid van belastingposten.
De vorderingen op inwoners inzake gevorderde terugbetaling van teveel uitbetaalde uitkeringen en subsidies zijn gewaardeerd op nominale waarde verminderd met de op balansdatum ingeschatte mate van oninbaarheid, verwachte kwijtscheldingen en indien er sprake is van een afbetalingsschema contant gemaakt tegen de geldende rekenrente.

OVERLOPENDE ACTIVA
De onder overlopende activa opgenomen posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

LIQUIDE MIDDELEN
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

EIGEN VERMOGEN
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.

VOORZIENINGEN
Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en of risico's voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten dan wel van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed. Ook voor kosten die in een volgend jaar gemaakt worden, maar hun oorsprong vinden in het betreffende jaar waarbij de voorziening dient tot kostenegalisatie. Voorzieningen waarvan de omvang wordt bepaald op basis van beheers- of onderhoudsplannen worden berekend op basis van de laatst bekende geactualiseerde plannen. De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

VOORZIENING GEMEENTELIJKE RIOLERINGS PLAN (GRP)
Binnen de bestaande regels en wetgeving kiezen we voor een zo eenduidig en eenvoudig mogelijke en transparante financiële structuur. Er is daarom gekozen voor een geïntegreerde voorziening waarin de drie componenten voor spaardeel voor investeringen, onderhoud en jaarlijkse financiële resultaten in samenhang met elkaar, maar wel apart zichtbaar worden, en gescheiden geregistreerd en beheerd worden.

LANGLOPENDE SCHULDEN
Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een vervaltermijn langer dan een jaar. Deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

VLOTTENDE PASSIVA
De posten opgenomen onder de vlottende passiva zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

BATEN EN LASTEN
In de concernjaarrekening worden de baten en lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten als de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden conform begroting, dan wel expliciete besluitvorming door de Raad, rechtstreeks op de reserves gemuteerd. Bij de presentatie van het rekeningsaldo zijn wel alle mutaties afzonderlijk gepresenteerd in het kader van de nieuwe verslaggevingsvoorschriften.

PLANEXPLOITATIES ONTWIKKELINGSBEDRIJF
Verwachte nadelige resultaten worden door middel van het vormen van een voorziening op basis van contante waarde als verlies genomen. Verliezen worden genomen zodra zij voorzienbaar c.q. te verwachten zijn.

Verwachte voordelige resultaten worden in principe genomen bij het afsluiten van de planexploitatie. Tussentijdse winstneming wordt alleen toegepast indien de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is. De tussentijds te nemen winst wordt bepaald door de negatieve boekwaarde van het onderhanden werk te verminderen met de contante waarde van nog te maken kosten. Baten worden genomen zodra zij zijn gerealiseerd.

KOSTENPLAATSSALDI

In 2014 zijn de bedrijfsvoeringskosten overeenkomstig de begroting over de programma's verdeeld. Een bij de rekening blijkend voor- of nadelig saldo is als bedrijfskostenresultaat op het programma Bestuur en middelen verantwoord.

GEMEENTELIJK RIOLERINGS PLAN (GRP) *Financiële resultaten op de exploitatie*

De werkelijke lasten en baten zullen afwijken van de ramingen.

Deze worden gestort/onttrokken in/aan een voorziening GRP. Wij willen transparant laten zien dat alle geïnde rioolrechten ook daadwerkelijk worden aangewend voor werkzaamheden voortvloeiend uit het GRP. Ons argument daarvoor is dat de burger helder moet kunnen zien dat het geld daadwerkelijk wordt besteed waarvoor het wordt opgehaald.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting op de Balans

Activa

Alle bedragen x €1.000

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar.

Immateriële vaste activa	boekwaarde 31-12-2013	Investeringen	Afschrijvingen	boekwaarde 31-12-2014
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	652	0	226	426
Totaal	**652**	**0**	**226**	**426**

De investeringen betreffen de onderzoekskosten voor de realisatie van het Erica Terpstra Sportfondsenbad.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Boekwaarde per	31-12-2013	31-12-2014
In erfpacht gegeven gronden	620	620
overige investeringen met economisch nut	284.778	323.309
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	82.707	78.494
Totaal	**368.105**	**402.423**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer en tevens is aangegeven of het investeringen met maatschappelijk nut (M) of economisch nut (E) zijn:

Materiële vaste activa	Boek-waarde 31-12-'13 E	Boek-waarde 31-12-'13 M	Investe-ringen	Desinves-teringen	afschrij-vingen	bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-'14 E	Boek-waarde 31-12-'14 M
Gronden in erfpacht	620						620	
Gronden en terreinen	27.646	6.034	3.829	500	5		30.971	6.032
Bedrijfsgebouwen	181.617		29.506		7.721	4.591	198.780	
Woonruimten	3.810				147		3.663	
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	18.845	72.907	33.489		5.038	17.135	31.997	71.102
Riolering	31.178		3.829		5.798		29.209	
Vervoermiddelen	1.197		262		227	55	1.177	
machines, apparaten, installaties	5.351	- 109	657		650		5.344	-95
overige activa	12.814		4.688		3.200	8	14.259	35
activa in ontwikkeling	2.321	3.876	3.134				7.911	1.420
Totaal	**285.398**	**82.708**	**79.394**		**22.786**	**21.789**	**323.929**	**78.494**

De grootste investeringen in 2014 zijn damwand Waalkade, Doornroosje, wijkcentrum Dukenburg, voorzieningenhart Waterkwartier, fietstunnel Waalsprong, parkeren Hezelpoort, parkeergarage Plein 1944, rioolinvesteringen en investeringen in duurzaamheid.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De specificatie naar categorieën is in de balans weergegeven. Van het onderdeel kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is onderstaand een specificatie opgenomen. Hierbij is tevens aangegeven welke dividenduitkeringen deze deelnemingen hebben gegenereerd.

Kapitaalverstrekkingen verbonden partijen. (bedragen in €'s)	% deelneming	boekwaarde 31-12-2013	Vermeer-deringen	vermindе-ringen	Boekwaarde 31-12-2014	Opbrengst 2014
NV Bank Nederlandse Gemeenten	0.3%	483.698			483.698	245.718
DAR	86,87%	985.497			985.497	923.390
Brabantse Poort	10%	34.034			34.034	
Mariënburg B.V.	100%	18.151			18.151	
B.V. Land over de Waal	100%	290.419			290.419	
Waalfront BV	100%	3.938.000			3.938.000	
GEM Waalsprong beheer	100%	27.227			27.227	
OBW Beheer B.V	50%	45.000			45.000	
Indigo B.V.	5%	300.000			300.000	
Totaal		**6.122.026**	**0**	**0**	**6.122.026**	**1.169.108**

VOORRADEN

Van de in de balans onder voorraden opgenomen categorieën worden de grondexploitaties en de niet in exploitatie genomen gronden nader gespecificeerd.
Het verloop en de samenstelling van de grondexploitaties is ingedeeld naar hoofdgroepen van complexen. Ten behoeve van de bepaling van de boekwaarde van de complexen zijn de exploitatieopzetten geactualiseerd. Deze actualisatie is met inachtneming van de uitgangspunten in de risiconota ontwikkelbedrijf en latere besluitvorming. Verliesverwachtingen hebben geleid tot het opnemen van een voorziening als correctie op de boekwaarde.
In de grondexploitaties van de gemeente Nijmegen bestaat onzekerheid over de in de verschillende grondexploitaties na boekjaar 2014 opgenomen nog te realiseren kostenposten en opbrengstenposten. Hoewel de kostenposten met een hogere mate van zekerheid zijn te voorspellen en te beïnvloeden, liggen de grootste risico's aan de opbrengstenkant. Het in de berekeningen van de grondexploitaties gehanteerde uitgiftetempo blijft, zeker gezien de economische omstandigheden en demografische ontwikkelingen, onzeker. Ook is het onzeker of de in de grondexploitaties gehanteerde en doorgerekende uitgifteprijzen in de toekomst zullen worden gerealiseerd. Deze risico's zijn inzichtelijk gemaakt in de paragraaf Grondbeleid.

In de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Grondexploitaties	308.734	362.660
Gronden niet in exploitatie	9.932	10.143
grond- en hulpstoffen	99	107
Voorraad gereed product	73	82
Totaal	**318.838**	**372.992**

Specificatie van de grondexploitaties.

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2013	Investeringen 2014	Opbrengsten 2014	Resultaatname	Boekwaarde 31-12-2014
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	2.783	18.997	23.358	812	-766
Bedrijvigheidsprojecten	4.923	2.054	4.115		2.862
Woningbouwprojecten	82	884	1.041	398	323
Herstructurering	-71	1.387	6.776	100	-5.360
Stadscentrum	5.817	4.511	8.780	-137	1.411
Waalsprong	81.608	6.969	9.333		79.244
Dijkteruglegging	-6.261	73.829	69.291		-1.723
Maatschappelijk Vastgoed	21.127	16.034	11.405		25.756
Koers West	60.927	12.771	18.809		54.889
Gem.Exploitaties Land over de Waal	207.561	8.428	44.780		171.209
Opdrachten	-468	1.018	561		-11
Projecten in ontwikkeling (pio's)	-1.074	5.064	4.791		-801
Voorzieningen	-14.297	-4.245	-242	0	-18.299
Netto boekwaarde	**362.660**	**147.702**	**202.798**	**1.173**	**308.734**

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en de paragraaf weerstandsvermogen.

Specificatie van de niet in exploitatie genomen bouwgronden.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden	Boekwaarde 31-12-2013	correctie rubricering	desinves-teringen	Afwaar-dering	Boekwaarde 31-12-2014	verwervings-prijs per m2
Erfpachtgronden	82	-82			0	
verhuurde terreinen	1.774	-1.774			0	
verspreid liggende terreinen	159				159	1
overige terreinen en panden	5.163	4.821	165	45	5.118	49
nog in ontwikkeling te nemen	2.965	-2.965				
Totaal	**10.143**	**0**	**165**	**45**	**9.932**	

KORTLOPENDE VORDERINGEN

Specificatie vorderingen met een looptijd korter dan één jaar:

Boekwaarde per	31-12-2014 bruto	Af: voorziening oninbaarheid	31-12-2014 netto	31-12-2013
Rekening-courant derden	0		0	996
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		18.816	33.765
Vorderingen bijstandswet	33.153	15.250	17.903	15.989
Belastingdebiteuren	4.441	560	3.881	3.131
Nog op te leggen belastingaanslagen	3.557		3.557	7.415
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.508	6.026
Debiteuren	7.748	144	7.604	7.393
Overige vorderingen	2.613		2.613	2.070
Verstrekte kasgeldleningen	17.000		17.000	10.462
Te vorderen rente	6.418		6.418	6.894
Totaal	**100.254**	**15.954**	**84.300**	**94.143**

De rekening courant derden bestaan uit:

Rekening-courant derden	31-12-2014	31-12-2013
Planexploitaties Waalsprong	0	996
Totaal	**0**	**996**

De vordering op openbare lichamen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdienst	17.271	31.803
Gemeentefonds	1.467	1.498
Overige vorderingen	77	464
Totaal	**18.816**	**33.765**

Van de kortlopende vorderingen wordt van enkele posten een nadere toelichting gegeven.

De vordering op openbare lichamen bestaat vooral uit de vordering op de belastingdienst inzake het BCF en de BTW-aangifte over het 4e kwartaal 2014.

Bijstandsdebiteuren	boekwaarde	voorziening oninbaarheid/ aansprakelijkheid rijk	31-12-2014	31-12-2013
vorderingen WWB	21.031	9.674	11.357	10.091
vorderingen IOAW/IOAZ/BBZv	12.122	5.576	6.546	5.898
Totaal	**33.153**	**15.250**	**17.903**	**15.989**

De vorderingen op bijstanddebiteuren zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde verminderd met de voorziening voor dubieus of oninbaar. De waardering op de balans vindt dus plaats tegen een reële waarde. Met toepassing van de spelregels voor de bandbreedte voorziening dubieuze bijstanddebiteuren hanteren we in de jaarrekening 2014 het voorzieningspercentage voor bijstandsvorderingen van 46%. Het percentage van de voorziening wijzigen we niet wanneer de financiële afwijking tussen het tweejaarsgemiddelde van de huidige en voorgaande inschatting (getoetste steekproefuitkomst) én het geldende voorzieningspercentage minder is dan 3% van het totaal van openstaande bijstanddebiteuren.
Op basis van een steekproef bleek de afwijking groter te zijn en is het percentage van 52% zoals in 2013 werd gehanteerd, teruggebracht naar 46% voor 2014.

Belastingdebiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdebiteuren	4.441	3.525
Af: voorziening inzake vermindering, kwijtschelding en oninbaarheid	-560	-393
Nog op te leggen aanslagen	3.557	7.415
Totaal	**7.438**	**10.547**

De belastingdebiteuren hebben betrekking op gemeentelijke heffingen, zoals onder meer de OZB. Op de nominale vorderingen wordt een voorziening voor vermindering kwijtschelding en oninbaarheid in rekening gebracht. De nog op te leggen aanslagen die betrekking hebben op 2014 en eventueel voorgaande jaren worden hier eveneens verantwoord.

De vordering grondverkopen bestaat uit:

Vordering grondverkopen	31-12-2014	31-12-2013
Vordering grondverkopen per 1 januari	6.026	2.570
Bij: Verkopen	22.245	7.928
AF: Gepasseerde akten	-21.763	-4.472
Saldo vorderingen grondverkopen	**6.508**	**6.026**

Bij de waardering van de overige debiteuren is de voorziening bepaald op basis van een ouderdomsanalyse, evenals een beoordeling van enkele benoemde posten:

Debiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen waaronder verhuur, vervallen termijnen leningen e.d.	7.749	7.559
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-145	-166
Saldo overige vorderingen per 31 december	**7.604**	**7.393**

De ouderdom van de debiteurenpost is op balansdatum:

Totaal debiteurensaldo	>30 dagen	30-60 dagen	60-90 dagen	> 90 dagen
7.749	4.707	1.111	478	1.453

De overige vorderingen bestaan uit:

Overige vorderingen	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen GKB, openbare ruimte en vastgoed	2.357	1.804
GEM Waalsprong	71	56
Vorderingen eigen personeel pc privé, fiets, levensloop, UWV	185	210
Totaal	**2.613**	**2.070**

OVERLOPENDE ACTIVA

Het saldo overlopende activa bestaat uit de volgende componenten:

Overlopende activa	31-12-2014	31-12-2013
Nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties	8.993	3.366
Overige nog te ontvangen bedragen	6.316	6.751
Totaal	**15.309**	**10.117**

Hieronder staat een specificatie weergegeven van het verloop van de nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties van 1 januari tot en met 31 december 2014 ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Vervolgens geven we per onderwerp een inhoudelijke toelichting.

Gelden van derden	Boekwaarde 31-12-2013	Nog te ontvangen	Ontvangen	Boekwaarde 31-12-2014
O033 ZonMw project Gezonde voeding	30		30	0
O034 klimaatneutrale steden	9		162	171
O044 experiment jeugdzorg dichtbij	12		12	0
O045 jeugd aan de slag	-321	514		193
O049 drempels en kuilen	183	8		191
O053 vangnetgevallen De Kat	42	1		43
O059 SFR Rijnwaalpad	266		266	0
O060 SFR Beuningen	60	44		104
O062 begeleiding jongeren 16-23 jaar	-39		59	20
O065 projecten openbaar vervoer 2013	760		1.638	2.398
O066 Dennenstraat		371		371
O067 poort Neerbosch	-540		857	317
O069 groene oever	-104		111	7
O070 dynamisch verkeersmanagement			2.523	2.523
O075 fietsprojecten 2013	1.925		554	2.479
O085 verkeersprojecten		175		175
O023/O072 was activa, nu passiva*	78			
O045/O062/O067/O069 was passiva, nu activa *	1.004			
Eindtotaal	**3.366**	**1.113**	**6.212**	**8.993**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

ZonMw project Gezonde Voeding

Honorering door ZonMw (Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie) voor ons project “Gezonde voeding”. De bijdrage is € 150.000 over de periode 2010-2013. We verlenen met deze middelen een budgetsubsidie aan de GGD regio Nijmegen voor de uitvoering van het project "Gezonde voeding". Dit project is afgewikkeld in 2014.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Klimaatneutrale steden
Met het project "De groene Hub" willen we een stap zetten richting klimaatneutraliteit en invulling geven aan duurzaam vervoer en de daarbij gewenste transitie naar alternatieve brandstoffen. Vanuit het Ministerie van Infrastructuur & Milieu is een bijdrage van € 0,8 miljoen beschikbaar gesteld en wordt ingezet voor duurzame mobiliteit. De Gemeente Nijmegen wordt afgerekend op inspanning en op resultaat. Er wordt een proces ingericht om projectdoelen voor groen gas, duurzame logistiek en kennisdeling te realiseren.

Experiment Jeugdzorg dichtbij
In dit experiment krijgt de cliënt de hulpverlening die hij of zij nodig heeft, zo dichtbij mogelijk, zo tijdig mogelijk, zo ambulant mogelijk en zoveel mogelijk op basis van "de kracht" van het eigen sociale netwerk. Hiervoor is een eenmalige subsidieverlening door de provincie van maximaal € 60.000 toegezegd i.h.k.v. afstemming Jeugdzorg Jeugdbeleid, project experiment jeugdzorg dichtbij. Afrekening met de Provincie heeft in 2014 plaatsgevonden.

Jeugd aan de Slag
Voor het project “Jeugd aan de Slag Extra” zijn meerdere toekenningen gedaan. Voor de oude periode wordt een af te rekenen bedrag gereserveerd. Voor 2014 tot medio 2015 is een toekenning gedaan, maar zijn nog geen voorschotten verstrekt. De gemaakte kosten zijn als vordering opgenomen.

Drempels en Kuilen
Dit betreft een investeringsbijdrage ten behoeve van het verhelpen van drempels en kuilen in de weg. Afrekening van de subsidie wordt in 2015 verwacht.

Vangnetgevallen de Kat
Dit betreft een bijdrage die wij ontvangen ten behoeve van de bodemsanering van de Kat.

Snel Fiets Route Rijnwaalpad
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Arnhem en Nijmegen.

Snel Fiets Route Beuningen
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Beuningen en Nijmegen.

Begeleiding jongeren 16-23 jaar
Dit betreft een subsidie ten behoeve van activiteiten voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar in de regio Nijmegen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt met als doel ze weer deel te laten nemen. We ontvangen een eenmalige subsidie ter hoogte van max. € 100.000. Hiervan is 80% bevoorschot (40% in 2012 en 40% in 2013). Het project dient te zijn afgerond op 1 november 2014; verzoek tot vaststelling dient uiterlijk op 1 februari 2015 te zijn ingediend.

Projecten openbaar vervoer
Dit betreft subsidies van de Stadsregio voor projecten ter verbetering van het openbaar vervoer.
Van de huidige projecten worden uiterlijk in 2015 de subsidiedeclaraties ingediend.

Dennenstraat
Nog te ontvangen bijdragen aan Snelfietsroute Nijmegen-Beuningen, onderdeel Dennenstraat.
Het project is in 2014 afgerond. Afwikkeling subsidie volgt in 2015.

Poort Neerbosch
Vooruit ontvangen subsidiebijdrage voor Poort Neerbosch. Project is in 2013 voorbereid en grotendeels in 2014 uitgevoerd. Subsidiedeclaratie zal in 2015 plaatsvinden.

Groene Oever
Bouw van 123 energiezuinige woningen in de Waalsprong, als voorbeeldproject voor klimaatvriendelijke woningbouw. Het project moet op 1 april 2015 zijn afgerond. Het verzoek tot subsidievaststelling moet uiterlijk 1 juli 2015 zijn ingediend bij de provincie.

Verkeersmanagement
Nog te ontvangen subsidiebijdrage voor Dynamisch verkeersmanagement (S100). Uitvoering in 2013/2015. Subsidie wordt in 2015 gedeclareerd.

Fietsprojecten
Nog te ontvangen bijdrage snelfietsroute Nijmegen-Wijchen en Rijnwaalpad west / brug Graaf Allardsingel. Subsidiedeclaratie in 2015.

Verkeersprojecten
Van de Stadsregio Arnhem Nijmegen te ontvangen bijdrage verkeerslichtregelinstallatie Wijchenseweg. Subsidiedeclaratie in 2015.

Passiva
Alle bedragen x €1.000

EIGEN VERMOGEN
Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Algemene reserve	68.572	62.369
Bestemmingsreserve	9.783	16.552
Rekeningresultaat	10.103	717
Totaal	**88.458**	**79.638**

Het resultaat over 2014 is als volgt opgebouwd:

Rekeningresultaat 2014	
Lasten	794.877
Baten	-803.695
Saldo van lasten en baten	**-8.818**
Reservemutaties:	
Storting in de reserves	18.978
Onttrekking uit de reserves	-20.263
Per saldo onttrekking uit reserves	**-1.285**
Resultaat voor winstbestemming	**Voordelig 10.103**

Het verloop van de reserves in 2014 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:
De mutaties hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de besluitvorming door de raad zoals verwerkt in de dynamische begroting. Hieronder volgt per reserve een korte toelichting naar aard en reden van de reserves.

Reserves	Boekwaarde 31-12-2013	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2013	Boekwaarde 31-12-2014
F022 Saldireserve	62.369	20.724	15.238	717	68.572
Subtotaal Algemene reserve	***62.369***	***20.724***	***15.238***	***717***	***68.572***
F002 Reserve Strategische Investeringen	2.442		2.442		0
F003 Reserve Waalsprong	1.912		715		1.197
F004 1%-regeling Beeldende Kunst	422	208	320		311
F029 Reserve onderwijshuisvesting	2.134		44		2.090
F040 Reserve ISV	1.182		626		556
F046 Reserve afschrijving	894		59		835
F047 Reserve bereikbaarheidsfonds	1.440	153	1.400		193
F051 Reserve Focus citymarketing	625		254		371
F052 Reserve gesubsidieerde arbeid	2.833		607		2.226
F054 reserve ondernemersfonds	450				450
F055 Reserve volkshuisvesting		199			199
F056 Reserve Groen in W-Wijken	2.098		1.000		1.098
F057 Reserve Duurzaamheidsmaatregelen	120	136			256
Subtotaal Overige bestemmingsreserve	***16.553***	***697***	***7.468***		***9.783***
Totaal reserves	**78.922**	**21.421**	**22.706**	**717**	**78.355**

Saldireserve
De saldireserve is een algemene reserve en is bedoeld om risico's op te kunnen vangen. De saldireserve maakt een belangrijk deel uit van het weerstandsvermogen. De saldireserve wordt gevoed vanuit een voordelig rekeningresultaat en/of aan de hand van een expliciet besluit van de gemeenteraad. De hoogte van de saldireserve beweegt zich binnen een bepaalde bandbreedte, bestaande uit een "harde" ondergrens en een flexibele bovengrens. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Reserve Strategische Investeringen
In het coalitieakkoord 2014-2018 "Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend" is besloten het saldo van de reserve te storten in de saldireserve.

Reserve Waalsprong
Deze reserve heeft als doel om de exploitatieverschillen van het uitbreidingsplan Nijmegen-Noord op te vangen. In 2010 stemde uw Raad in met uitbreiding van de Brandweer met Post Noord. Dat was een van de laatste besluiten, dat op basis van het Voorzieningenplan Waalsprong werd genomen. Dekking werd voor € 0,7 miljoen gevonden in de reserve Waalsprong. Nu is duidelijk dat die reserve daarvoor nog ruimte biedt tot en met 2015. Bij de jaarrekening 2012 is voorgesteld deze reserve eind 2015 op te heffen en het restant van ongeveer € 0,5 miljoen aan de saldireserve toe te voegen.

1%-regeling Beeldende Kunst
Bij het raadsbesluit van 23 februari 2006, is besloten de reserve 1%-regeling Beeldende kunst te handhaven. In de praktijk is gebleken dat bij sommige projecten waarop de regeling van toepassing was een kunstopdracht weinig zinvol zou zijn, terwijl bij de andere projecten het budget voor een passende opdracht ontoereikend was. Dit was de reden om de in de bouwkredieten gereserveerde "procentgelden" los te koppelen van de locatie/het project waarvoor ze vrijkwamen. Er werd één fonds gevormd, dat werd gevoed door alle percentagegelden die vrijkwamen. De advisering over de plaatsen waar, hoe en met welke kunstenaar een kunstopdrachtprocedure in gang zou worden gezet is in handen van de Commissie Beeldende Kunst.
De beschikking over een reserve is financieel-technisch de eenvoudigste manier om te werken aan kunstopdrachten. Tegenover de gelden die via de regeling gereserveerd worden, wordt een programma van projecten opgesteld. De grilligheid van de projecten in hun verloop- de ene opdracht duurt veel langer dan de andere en elk opdrachtproces verloopt weer anders- maakt "flexibele" beschikbaarheid van de middelen nodig.

Reserve onderwijshuisvesting
Het doel van de reserve Onderwijshuisvesting is het oormerken van gelden voor het onderwijshuisvestingsveld. Aangezien de decentralisatie nog niet geheel afgerond is, kan deze reserve nog niet opgeheven worden.

Reserve ISV
Om het door de Raad goedgekeurde ISV-programma goed uit te voeren is in 2011 een reserve ingesteld waarin geldstromen met elkaar worden verrekend. Het uitvoeringsprogramma liep t/m 2014.

Reserve Afschrijving
Bij het vaststellen van de stadsrekening 2009 is besloten om deze reserve in te stellen omdat dit verplicht is vanuit de BBV-voorschriften. Bij investeringen met een economisch nut mogen bepaalde inkomsten (verzekeringsgelden na bijv. brand, de opbrengst uit verkoop van een pand, etc.) niet in mindering worden gebracht op de nieuwe investering. Bijdragen die geen directe relatie met de nieuwe investering hebben, kunnen in de reserve afschrijving gestort worden. Via onttrekkingen uit deze reserve kunnen de met die investering samenhangende kapitaallasten verlaagd worden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Reserve Bereikbaarheidsfonds

De reserve parkeerbijdrage is in 2005 ingesteld. Het doel van deze reserve is om gelden, die ontvangen worden op grond van de bouwverordening ten behoeve van alternatieve parkeervoorzieningen, beschikbaar te houden voor de realisatie van die parkeervoorzieningen. Met het **Raadsvoorstel "Kiezen én Delen, Parkeren in Nijmegen,** is de Verordening Bereikbaarheidsfonds gemeente Nijmegen aangepast. Belangrijkste aanpassing is dat de bestemming van dit fonds verruimd is. Voorheen was de inzet beperkt tot parkeervoorzieningen en nu gaat het om een bijdrage bereikbaarheidsbeleid in bredere zin. De parkeerbijdrage heeft als doel bij te dragen in de financiering van het bereikbaarheidsbeleid van de gemeente Nijmegen indien een nieuwe ontwikkeling er zelf niet in slaagt om de parkeerbehoefte op eigen terrein op te lossen.

Reserve Focus citymarketing

De raad heeft middelen vrij gemaakt voor het meerjarenprogramma citymarketingactiviteiten. Op grond daarvan stelt ons college het (meerjarige) uitvoeringsprogramma Citymarketing vast. Het bestedingsplan is hierop gebaseerd.

Reserve gesubsidieerde arbeid

Bestemd voor het egaliseren van uitgaven die verband houden met de afbouw van gesubsidieerde arbeid. Bij de besluitvorming over de vaststelling van de "Beleidsregels afbouw gesubsidieerde banen" is de programmering van de inzet van de beschikbare gemeentelijke middelen vastgesteld. In 2012 realiseerden we hiervan met name de uitvoering van het Sociaal Plan WIW en de vergoeding (aan instellingen) van begeleidings- en scholingskosten. Het restant budget wordt ingezet voor de financiering van de overige beleidsregels: financiële ondersteuning van organisaties voor de kosten die voortvloeien uit CAO-afspraken of gerechtelijke uitspraken en een surplus op de WW-uitkering bij personen van 62 jaar en ouder.

Reserve ondernemersfonds inzake lastenverlaging

De middelen uit het ondernemersfonds beschikbaar houden voor de ondernemers. Indien het ondernemersfonds op enig moment een onderbesteding kent, dan behoort dit ingezet te worden voor verlaging gebruikerstarief OZB niet woningen. Dekking vindt plaats door onderuitputting van middelen uit het ondernemersfonds.

Reserve Groen In W-Wijken

Deze reserve is in 2013 ingesteld met als doel dekking te geven voor groenaanleg investeringen in stenige wijken. Hiervoor is een aantal investeringen benoemd. Voeding van de reserve heeft in 2013 plaatsgevonden door de verkoop van Heumensoord.

Reserve Duurzaamheidsmaatregelen

De Reserve is in 2013 ingesteld en heeft ten doel om, ter uitvoering van het vliegwielprincipe "duurzaamheid voor duurzaamheid", de besparingen uit duurzaamheidsmaatregelen te reserveren als dekking voor de bijbehorende (kapitaal)lasten en voor toekomstige vervangingsinvesteringen.

VOORZIENINGEN

Hieronder staat het verloop van de voorzieningen gedurende 2014 weergegeven. In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van lasten en baten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Hierna is per voorziening een toelichting op de aard, noodzakelijke omvang en de mutaties in 2014 weergegeven.

Voorziening	31-12-2013	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	31-12-2014
voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
V002 Bezwaar en Beroep heffingen	763	861	765		859
V025 Bergerden	2.849	2.427			5.276
V036 Pensioeninhouding wethouders	65	1.131			1.196
V040 Spaarverlof	290		23		267
V091 IBB (ik bouw betaalbaar)	262	200	13		449
V094 Waalfront	17.675	2.057			19.732
V095 Ziekengeldverplichting Uitzicht	20				20
V096 Waalsprong GEM-deel	26.623	1.073		640	27.056
V097 Voorziening BWS	1.403		715		688
Subtotaal	***49.950***	***7.749***	***1.515***	***640***	***55.543***
Egalisatievoorzieningen					
V017 Onderhoudsvoorziening panden	6.079	4.351	4.679		5.751
V019 Ruiming Explosieven	2.822	1.226	224		3.824
V085 Onderhoudsvoorziening Triavium	312		85		227
V086 Verbetering toegankelijkheid openbare gebouwen	208		106		102
V087 Beheerkosten startersleningen	1.204	66	531		739
V101 Onderhoudsvoorziening stadsbrug		549	131		418
Subtotaal	**10.624**	**6.192**	**5.756**		**11.061**
Voorziening middelen van derden met specifiek bestedingsdoel					
V050 GRP-nieuw	5.357	8.945	9.967		4.335
subtotaal	***5.357***	***8.945***	***9.967***		***4.335***
Totaal	**65.931**	**22.886**	**17.238**	**640**	**70.939**

Voorziening bezwaar en beroep heffingen

Deze voorziening dient ter afhandeling van lopende bezwaar- en beroepsprocedures met betrekking tot gemeentelijke heffingen. Bij gegrondverklaring van het bezwaar of beroep volgt een correctie op de aanslag wat kan leiden tot (gedeeltelijke) terugbetaling.

Voorziening Bergerden

Deze voorziening dient ter afdekking van een tekort van de deelname in de GR Bergerden. De financiële en economische crisis heeft ook de glastuinbouw geraakt. De verkoop van bouwrijp terrein is geruime tijd nagenoeg stilgevallen.

In 2014 zijn onderzoeken uitgevoerd naar kansrijke marktsegmenten en naar prijsvorming voor gronden in die segmenten. De uitkomsten van deze activiteiten en een consultatieronde bij de raden van Nijmegen en Lingewaard zijn input voor het maken van een nieuw businessplan dat in 2014 gereed is gekomen en inzicht geeft in de toekomststrategie voor dit gebied. De raden van beide deelnemende gemeenten zijn op de hoogte gehouden van de stand van zaken rond de GR Bergerden en de plannen voor de toekomst.

Het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie is inmiddels uitgewerkt en zal door het bestuur van de GR worden vastgesteld nadat de raden in staat zijn gesteld wensen en bedenkingen in te brengen. In de laatste planexploitatie is de looptijd van de exploitatie verlengd naar 2025. De grondprijs voor glastuinbouw is verlaagd en een deel van het glastuinbouwgebied, te weten 27 ha wordt uit marktoverwegingen herbestemd tot agrobusiness. Tevens is de totale hoeveelheid beschikbare grond voor glas verkleind. De planexploitatie komt met deze wijzigingen uit op een financieel negatief eindresultaat van € -10,1 miljoen, netto contant per 1-1-2014. Hiervan komt de helft voor rekening (€ 5 miljoen) van de gemeente Nijmegen (besluitvorming heeft reeds plaatsgevonden in het Coalitieakkoord), per 1-1-2015 is dit € 5,276 miljoen. De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de saldireserve. Tevens is het risicoprofiel opnieuw bepaald. Het totale risicoprofiel van Bergerden is gewaardeerd op € 4,3 miljoen, dit betekent dat Nijmegen in haar weerstandscapaciteit rekening moet houden met € 2,2 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Pensioeninhouding wethouders
Deze voorziening betreft een berekende waarde van de uit te keren wethouderspensioenen in die gevallen waar een verzekering niet mogelijk is. In de overige gevallen worden de met wethouderspensioenen samenhangende verzekeringspremies ten laste van de gemeente genomen.

Voorziening spaarverlof
Deze voorziening is in 1993 ingesteld met als doel het realiseren van financiële middelen om de kosten van inhuur van personeel af te kunnen dekken op het moment dat een ambtenaar spaarverlof opneemt. Dit is een aflopende regeling. Er is alleen nog aanwending van de bestaande voorziening, er worden geen nieuwe aanspraken meer opgebouwd.

Voorziening ik bouw betaalbaar
Deze voorziening is bedoeld om te bereiken dat zelfbouw voor een breed scala aan huishoudens en doelgroepen en ook voor de minder koopkrachtige huishoudens mogelijk is.

Waalfront
Het doel van deze voorziening is afdekking van het aandeel van de gemeente Nijmegen in het tekort van de gebiedsontwikkeling Waalfront. De grondexploitatie 2014 kent als eindresultaat een tekort van -€ 32 miljoen NCW per juli 2014, en een looptijd tot en met 2029.
Op basis van de GREX 2013 spraken wij de verwachting uit dat het destijds geraamde eindresultaat van -/- € 29 miljoen netto contante waarde nog niet helemaal de ondergrens zou zijn. We besloten daarom de GREX 2013 te typeren als **basisvariant**. En hebben vervolgens ook een **minimumvariant** benoemd, waarin reeds een afslag is gedaan van 6% op de verwachte opbrengsten op de grond, waardoor de GREX robuuster wordt gemaakt. Op basis van de basisvariant GREX 2013 is door de gemeente een voorziening getroffen van 50% x € -/- € 29 miljoen = € 14,5 miljoen. Vervolgens is op basis van de minimumvariant GREX 2013 het tekort vergroot tot € 40,4 miljoen (NCW 2013). De financiële uitkomsten van de basisvariant en de minimumvariant zijn destijds in de rekening 2013 als volgt opgenomen:

- De voorziening voor Waalfront van in totaal € 14,5 miljoen + € 3,175 miljoen (onderhandelingsresulaat Handelskade) = € 18 miljoen
- Het risicoprofiel van Waalfront te verhogen met € 5,7 miljoen tot in totaal € 14 miljoen, waardoor in het weerstandsvermogen al rekening wordt gehouden met de minimumvariant.

De directie OB Waalfront heeft in het derde kwartaal van 2014 de aandeelhouders in de GEM Waalfront een concept GREX 2014 aangeboden. Deze GREX borduurt voort op de GREX 2013, met dit verschil dat nog sterker de kosten worden teruggedrongen, de grondprijzen worden aangepast aan de marktomstandigheden en het aantal te bouwen woningen verder wordt gereduceerd van de eerdere 2060 (GREX 2013) naar 1810 (Concept GREX 2014). Voorts wordt in overweging gegeven om delen van het plangebied niet meer te ontwikkelen (bijvoorbeeld het Eiland) of verder in de tijd te verschuiven. Ook over deze GREX 2014 is door de gemeente een second opinion uitgevraagd. De uitkomsten daarvan zijn zodanig dat we kunnen vaststellen dat onze eerdere aanname over de minimumvariant GREX 2013 bewaarheid is geworden. De eerder getroffen voorziening wordt opgehoogd naar € 16,5 miljoen, het risicoprofiel is naar beneden bijgesteld naar € 11,8 miljoen, dit is 50% van het risicoprofiel. Wij verwachten de definitieve besluitvorming over de GREX 2014 in het tweede kwartaal van 2015 af te kunnen ronden.
Naast deze risicovoorziening van € 16,5 miljoen, hebben wij een extra bedrag van € 3,175 miljoen (prijspeil 1 januari 2014) in de voorziening opgenomen. Op grond van gemaakte afspraken is dit bedrag opgenomen omdat Nijmegen hiervoor wordt belast indien in 2026 mocht blijken dat de grondexploitatie Waalfront sluit met een nadelig saldo.

Ziekengeldverplichting Uitzicht
Egaliseren van de uitgaven ziekengeld van (ex-) medewerkers van Uitzicht. De Gemeente Nijmegen heeft van de Belastingdienst premies ziekengeld m.b.t. (ex-) medewerkers Stichting Uitzicht terugontvangen. Deze premies zijn in een voorziening gestort. Vervolgens worden de doorbelaste (ziekengeld) kosten van het UWV ten laste van deze

voorziening gebracht. Ultimo 2013 bleek dat het risico van het betalen van ziekengeldkosten zich beperkt (e) tot 3 personen. De betreffende kosten zijn in 2013 ten laste van de voorziening gebracht. Daarna is het restant van de voorziening – onder aftrek van de kosten die in 2014 nog worden verwacht – vrijgevallen.

Waalsprong GEM deel

Deze voorziening van € 27,1 miljoen dient ter dekking van het tekort in de planexploitatie van de GEM Waalsprong. De gemeente Nijmegen is in 2013 volledig eigenaar van de GEM Waalsprong geworden .Inmiddels is de grondexploitatie 2014 geactualiseerd naar situatie na 1 oktober 2014 en is het gecalculeerd verlies berekend op € 27,1 miljoen netto contante waarde. Dit gecalculeerd verlies is geheel voorzien.

Voorziening BWS

Het Besluit Woninggebonden Subsidies was een subsidieregeling van het rijk voor betaalbare nieuwbouw. De regeling is in 2000 beëindigd. Door het systeem van jaarlijkse bijdragen liepen de betalingen aan opdrachtgevers voor woningbouw nog een groot aantal jaren door. De Stadsregioraad heeft in 2012 besloten tot uitkering van die voordelen aan de deelnemende gemeenten. Deze gelden worden uitgekeerd onder de voorwaarde dat ze worden besteed in het kader van de volkshuisvesting.

Onderhoudsvoorziening panden

De voorziening onderhoud panden is bedoeld als egalisatievoorziening voor de jaarlijkse uitgaven voor groot onderhoud. Het betreft het planmatig onderhoud aan panden voor bijvoorbeeld kamerverhuur, gemeentelijke panden zoals de brandweerkazerne, woonwagens en standplaatsen, parkeergarages, wijkcentra, sporthallen en -zalen, de Keizer Karel Podia, de Lindenberg, panden op het gebied van het cultureel erfgoed, etc. Dit onderhoud kan jaarlijks fluctueren en teneinde de jaarlijkse lasten gelijkmatig te verdelen is de voorziening gevormd.

Voorziening ruimen explosieven

Jaarlijks wordt voor elke opgeleverde (nieuwe) woning als onderdeel van de gemeentefondsuitkering een bedrag ontvangen ter dekking van de kosten van ruiming van explosieven opgenomen in deze voorziening. Het voorzieningenplan toont dat de kosten van ruimen een zeer lange looptijd kan hebben.

Onderhoudsvoorziening Triavium

Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van 10 jarig POG onderhoudsschema ingedeeld naar nut en noodzaak. Dit geeft in enig jaar een dal of een piek in de (groot) onderhoudskosten.
Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is deze voorziening opgenomen.

Voorziening toegankelijkheid gebouwen

Deze voorziening is ingesteld met als doel gebouwen beter toegankelijk te maken voor invaliden en minder mobiele ouderen.

Voorziening beheerskosten startersleningen

Deze voorziening dient ter dekking van de rentelasten voor het aantrekken van middelen in de eerste jaren en de beheerskosten Stichting Volkshuisvesting Nederland. Op deze manier kunnen we de eenmalige BWS middelen inzetten om de aanloopverliezen van een structurele starterslening faciliteit in te stellen.

Onderhoudsvoorziening stadsbrug

Het onderhoud aan de Stadsbrug is afgekocht. De betalingen per jaar fluctueren. Deze zijn vastgelegd in een betaalschema en laten in enig jaar een dal of een piek zien. Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is een voorziening gemaakt.

Voorziening GRP-nieuw

Deze voorziening is ingesteld op 8 juni 2005 en heeft als doel een meerjarige evenwichtige tariefsopbouw van de rioolrechten. Het bestedingsplan is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2016.
De gemeenteraad van de gemeente Nijmegen heeft op 14 oktober 2009 het GRP 2010-2016 vastgesteld. In het GRP 2010-2016 wordt jaarlijks door middel van de rioolheffing een vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen begroot. Dit bedrag wordt aan de voorziening toegevoegd. De vervangingsinvestering wordt geactiveerd. De

vervangingsbijdrage wordt daarop in mindering gebracht volgens de navolgende systematiek. Het bedrag van € 6,9 miljoen wordt ingezet voor de dekking van de kapitaallasten (afschrijving en rente) van de investeringen. Het bedrag dat resteert wordt ingezet voor extra afschrijvingen op de investeringen. Zo wordt toegewerkt naar een boekwaarde van nihil in het jaar 2030. Met betrekking tot de jaren 2010-2013 is de vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen als volgt aangewend voor kapitaallasten, reguliere afschrijving , versnelde afschrijving en rente (in €1000):

Jaar	Spaar component			Totaal kapitaallasten	Afschrijving regulier	Afschrijving extra/versneld	Rente
	GRP	primitieve begroting	dynamische begroting			412	2.060
2010	6.909	6.909	6.970	6.970	1.093	4.480	1.397
2011	6.909	6.970	6.708	6.708	911	4.437	1.360
2012	6.909	6.708	6.694	6.694	877	4.396	1.421
2013	6.909	6.694	6.687	6.687	790	4.596	1.301
2014	6.909	6.687	6.687	6.687	737	4.920	1.030

De voorziening GRP bestaat uit de onder vermelde componenten.

Voorziening GRP	31-12-2013	Toevoegingen	Bestedingen	31-12-2014
Restant voorziening investeringen te verrekenen in tarief	4.422	-1.950*	412	2.060
Restant voorziening onderhoud te verrekenen in tarief	1.560		260	1.300
Exploitatieresultaat (verschil begroot-realisatie) te verrekenen in tarief	926		309	617
Spaarcomponent ter dekking investeringen en kapitaallasten	0	6.687	6.687	0
Voorziening onderhoud	-1.550	1.950* 2.257	2.299	358
Totaal voorziening	**5.357**	8.944	9.967	4.335

LANGLOPENDE SCHULDEN

De met de langlopende leningen samenhangende rentelast in 2014 bedraagt € 21,8 miljoen.
In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2014:

Ten aanzien van de leningen kan de volgende toelichting gegeven worden:

langlopende schulden	31-12-2013	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2014
Onderhandse leningen	687.710	65.000	78.515	674.195
Waarborgsommen	171		10	161
Totaal	**687.881**	65.000	78.525	674.356

De waarborgsommen per balansdatum zijn als volgt opgebouwd:

Waarborgsommen	31-12-2014	31-12-2013
Beheer objecten, GB	45	38
Parkeerbadges	43	44
Sleutelgeld accommodaties	18	29
Vastgoed management panden en woningen	55	60
Totaal	**161**	**171**

VLOTTENDE PASSIVA

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

kortlopende schulden	31-12-2014	31-12-2013
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000	0
Kasgeldleningen overige	100.000	153.000
Crediteuren	18.406	8.022
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982	10.089
Verhaalbare bijstand	0	2.659
Door derden belegde gelden	635	696
Rekening-courantverhouding derden	5.730	0
Totaal	**172.753**	**174.466**

Liquide middelen

Het saldo liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	31-12-2014	31-12-2013
Saldi bij bankinstellingen	188	38.187
Totaal	**188**	**38.187**

Vanwege de negatieve stand van de banken op balansdatum is deze onder de passiva opgenomen.
Op basis van de wettelijke regeling schatkistbankieren parkeren wij tijdelijke overtollige middelen boven een drempelbedrag van € 4,3 miljoen bij het Rijk .

Overzicht schatkistbankieren

bedragen in miljoenen €	1w kw	2e kw	3e kw	4e kw
gemiddeld dagsaldo per kwartaal	3,4	3,7	8,2	7,3
Af: drempelbedrag	4,3	4,3	4,3	4,3
overschrijding (-/-) / ruimte (+)	**0,9**	**0,6**	**-3,9**	**-3,0**

OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

overlopende passiva	31-12-2014	31-12-2013
Gelden van overheden met meerjarig bestedingsdoel	47.623	13.471
Vooruitontvangen bedragen	449	448
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040	1.282
Nog te betalen bedragen	17.894	22.913
Nog te betalen rente onderhandse leningen	9.487	10.097
Totaal	**76.493**	**48.211**

Van de overlopende passiva wordt hierna het verloop van de van derden ontvangen gelden en de besteding daarvan weergegeven. Verder wordt per onderwerp een toelichting gegeven. Het gaat hier om van andere overheden ontvangen gelden met een specifieke aanwendingsrichting. De restant boekwaarden zijn nog uit te geven bedragen voor dat doel, dan wel nog af te rekenen bedragen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

naam gelden van derden	31-12-2013	toevoeging	Onttrekking	31-12-2014
O005 Onderwijs en minderheden	2.203	5.161	7.030	334
O006 Participatiebudget (Educatie, inburgering en re-integratie)	3.770	12.274	16.044	0
O009 BDU Sociaal, integratie & Veiligheid	842		390	451
O015 Impuls regeling .combinatiefuncties	491		126	364
O016 RSP	6	1.906	1.912	0
O023 EFRO en ESF	-25	49		24
O037 EU-richtlijn omgevingslawaai	7	81	25	63
O039 Medische heroïnebehandeling	31		31	0
O043 Isolatiefonds Gelderland	393	2	336	59
O047 Francia media	43	22		65
O052 Subsidie TIP	500		500	0
O054 Onderzoek scheepvaart	6		3	3
O055 Effectonderzoek stadsverwarming	10			10
O056 vervolg Nijmegen West Weurt	58		42	16
O057 Regiocontract Provincie	1.903	1.070	1887	1.086
O058 Stadscontract Provincie	615	3.945	3.925	635
O061 E-scooters	160		17	143
O063 ringstraten	64		64	0
O068 walstroom	338		310	28
O071 Transitie Jeugdzorg Prov. Gelderland	641		573	68
O072 Vinac	-53	200	104	43
O073 RVMK Zuid	7	58	37	28
O074 Participatie migrantenjeugd/EIF	378		278	100
O076 aanpak jeugdwerkeloosheid 2014-2015		142		142
O077 project deelname CLINSH		50		50
O078 regioarcheologie		20		20
O079 SSV gevelisolatie		754	4	750
O081 transitie jeugdzorg en AWBZ		320	246	74
O082 begeleiding ex-gedetineerden		51		51
O083 woninginbraken		31		31
O084 dijkteruglegging		42.946		42.946
O086 instandhouding monumenten Nijmegen		40		40
O023/O045/O062/O067/O069/O072*	1.083			
Eindtotaal	**13.471**	**69.122**	**33.887**	**47.623**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

Onderwijs en minderheden

De middelen hebben betrekking op de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten en onderwijsachterstanden Deze post is gevoed met rijksmiddelen uit de beleidsvelden RMC en OAB en met Europese subsidie (ESF).

Participatiebudget

Het participatiebudget betreft één budget waarbij de rijksmiddelen voor re-integratie, educatie en inburgering worden ontvangen. Ook al betreft het één budget, de middelen worden vanuit de vakministeries BZK (voorheen WWI), OCW en SZW aan het budget toegevoegd, en worden lokaal ingezet voor de realisatie van doelstellingen op het terrein van re-integratie, educatie en inburgering.

BDU Sociaal, Integratie & Veiligheid

Dit betreft restant middelen ten behoeve van de uitvoering inburgering in 2015.

Impulsregeling combinatiefuncties

Dit is bedoeld voor de implementatie impulsregeling brede scholen, sport en cultuur. Met het invoeren van combinatiefuncties wordt de verbinding en samenwerking tussen onderwijs, sport en cultuur versterkt. Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever maar werkzaam is voor twee of meer sectoren. Het Rijk heeft een bijdrage verstrekt om de impulsregeling te realiseren. De combinatiefunctionaris gaat de komende jaren de sportverenigingen versterken, het dagelijkse sport- en beweegaanbod vergroten, het bewegingsonderwijs vernieuwen en de samenwerking tussen sportverenigingen en

onderwijs intensiveren. De ontvangen rijksmiddelen zijn bestemd voor de uitvoering van de Impulsregeling combinatiefuncties.

RSP
In het kader van het Regionaal Samenwerkingsprogramma 2008-2011 van de Provincie Gelderland heeft Nijmegen als regiofunctie bijdragen ontvangen met betrekking tot maatschappelijke opvang, het risico- en probleemgericht onderwijsbeleid en het risico- en probleemgericht jeugdbeleid. Subsidie is eind 2012 vastgesteld, restant is vrijgevallen in 2014 ten gunste van de algemene middelen.

EFRO en ESF
Dit betreft de balansregistratie van de Europese middelen voor:
-Uitvoeringsprogramma EFRO Kanaalgebied
-Cool breaks (Europees geld voor euregionale samenwerking)
Het verschil tussen enerzijds de uitgaven aan projectuitvoerders en anderzijds de ontvangsten van BZK/Europa wordt op deze balanspost bijgehouden.

EU-richtlijn omgevingslawaai
Dit betreft een bijdrage ten behoeve van het opstellen van geluidbelastingkaarten en actieplannen. Deze plannen lopen door tot in 2015.

Medische heroïne behandeling
Dit betreft een subsidie voor het ondersteunen van de verslaafden bij het op een volwaardige wijze gaan deelnemen aan de samenleving. Dit wordt gerealiseerd via dagopvang, werk en huisvesting en het geven van psychische begeleiding en mentale zorg, looptijd van het project tot en met 2015.

Isolatiefonds Gelderland
Deze bijdrage is bestemd voor het energiezuinig maken van particuliere woningen, via subsidiëring energiebesparende maatregelen door eigenaren. Past binnen klimaatdoelstellingen Nijmegen en Gelderland. De regeling is verlengd tot 31 december 2015.

Francia Media
Het Valkhof wordt onderdeel van de Europese erfgoedroute. De gemeente Nijmegen gaat met Het Valkhof deelnemen aan het Europese project Francia Media, een project dat zich richt op de vroege middeleeuwen en de periode van het Frankische Middenrijk. Belangrijk onderdeel van het project is een erfgoedroute langs tien plekken die in de tweede helft van de 9e eeuw van groot cultuurhistorisch belang waren. Het Valkhof wordt een van de plekken van de erfgoedroute. Nijmegen ontvangt voor de deelname aan Francia Media in totaal een Europese subsidie van € 160.000. We hebben een voorschot ontvangen van € 65.000.

Subsidie TIP
Voor de realisatie van het huis van de Topsport (TIP) is een voorschot ontvangen op een Europese subsidie. Ten gevolge van het stopzetten van TIP was deze subsidie als terugbetalingsverplichting opgenomen. De terugbetalingsverplichting is echter vervallen en hiermee is dit bedrag vrijgevallen.

Onderzoek scheepvaart
Subsidie ten behoeve van het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering schonere scheepvaart.

Effectonderzoek stadsverwarming
Bijdrage voor het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via een onderzoek om het effect van stadsverwarming op de luchtkwaliteit in beeld te brengen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Vervolg Nijmegen West Weurt
Uitvoering gemeenschappelijke milieumaatregelen in Nijmegen-West en Weurt door Nijmegen, Beuningen en provincie Gelderland. Vervolg op Milieuprogramma Nijmegen-West Weurt 2007-2010. Einddatum van dit vervolgtraject is naar verwachting in de loop van 2015 wanneer de middelen volledig zijn uitgeput.

Regiocontract Provincie
Dit betreft een provinciale bijdrage van € 15 miljoen aan regionale projecten. Bij drie van deze projecten heeft de gemeente Nijmegen een trekkende rol: de uitvoering van de Regionale Sociale Agenda binnen de regio Nijmegen (€ 1,9 miljoen), de voortzetting van de Groene HUB 2013-2015 (€ 0,5 miljoen) en de koppeling van de regionale - niet-commerciële - glasvezelnetwerken van Nijmegen en Arnhem (€ 0,2 miljoen) .Daarnaast is in 2013 de 2e tranche voor de Sociale Agenda subregio Nijmegen beschikt met projectnummer 1307.008 voor een bedrag van € 2,3 miljoen (kenmerk 130002677).
In 2014 hebben wij een beschikking ontvangen voor het project TPN West (kenmerk 14.0001640) voor een bedrag van € 60.000. Hiervoor hebben we in 2014 een voorschot van € 30.000 ontvangen.
De projectperiode loopt door tot eind 2015. Afrekening volgt in 2016.

Stadscontract Provincie
Voor de periode 2012 tot en met 2015 is een provinciale subsidie toegezegd van ruim €14 miljoen. De uitgaven lopen t/m 2015 en de definitieve verantwoording dient voor 1 juli 2016 te worden ingediend bij de provincie.

E-scooters
Bijdrage van de Stadsregio om te kunnen voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering van aanschaf elektrische scooters.

Ringstraten
Het subsidieproject Ringstraten is afgerond. Subsidie is in 2014 definitief vastgesteld.

Walstroom
Vermindering schadelijke luchtemissies door aan de Waalkade aangemeerde schepen via de aanleg van walstroom van elektriciteit te voorzien. De werkzaamheden zijn in 2014 afgerond. Financiële afronding in de 1e helft 2015.

Transitie jeugdzorg provincie Gelderland
Van de provincie ontvangen we een subsidie voor het project Regionale jeugdzorg en AWBZ-begeleiding waaraan ook de regiogemeenten bijdragen. Afronding is voorzien in 2016.

VINAC
Betreft subsidie Provincie voor sanering bodemverontreinigingen op diverse locaties.

Regionale verkeersmilieukaart zuid
Jaarlijkse actualisatie van de Regionale Verkeersmilieukaart. Nijmegen is hierbij project- en procesleider en verantwoordelijk voor de uitgaven.

Project participatie migrantenjeugd
Het project richt zich op de verbetering van de toegang en participatie van migranten in de zorgsector. De gemeente Nijmegen is penvoerder en subsidieaanvrager voor het project. Het project wordt uitgevoerd samen met deelnemende gemeenten en externe partners.

Aanpak jeugdwerkeloosheid
Dit heeft betrekking op de Provinciale subsidie voor het project “Aanpak Jeugdwerkloosheid 2014-2015”. In het kader van het provinciale programma Robuuste Investeringsimpuls (bron NUON middelen) wordt er ook in de jeugdwerkgelegenheid in Nijmegen geïnvesteerd. Er wordt een eenmalige subsidie verleend van € 552.500, waarbij geen sprake is van co-financiering. Voorschotten in 3 fasen: 2014 € 142.000, 2015 € 300.000. Resterende 20% van de subsidie wordt na vaststelling van de subsidie uitgekeerd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Project deelname CLINCH
Terugdringen van lokale luchtvervuiling door schepen. Nijmegen is gevraagd projectpartner te worden binnen het Europese project CLINSH (Clean INland SHipping). Dit project loopt t/m 2016.

Regioarcheologie
Het adviseren van gemeenten op het gebied van de archeologie; het initiëren voorlichting, educatie en bevorderen draagvlak; het beoordelen van de kwaliteit van archeologisch onderzoek; inbedding archeologie in ro-beleid; advisering beheer en behoud archeologische monumenten voor de periode 2014-2016. De subsidie wordt in 3 delen in voorschotten uitbetaald. De kosten zijn niet gelijk verdeeld over de jaren.

SSV gevelisolatie
Aanbrengen van geluidwerende maatregelen aan particuliere woningen. De bij de start ontvangen subsidiemiddelen zijn voor apparaatskosten t.b.v. voorbereiding en begeleiding van de latere uitvoering door een aannemer. Voor de uitvoeringsfase door de aannemer worden aanvullende subsidiemiddelen door het ministerie verstrekt. De maatregelen voor subsidieproject ISVG moeten 1-1-2017 zijn afgerond; waarna het verslag 1-3-2017 moet zijn ingediend bij het Rijk.

Transitie jeugdzorg en AWBZ
Het project omvat het inrichten van een uitvoeringspraktijk AMHK (Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling)en het ontwikkelen van informatievoorziening voor een lokale toegangspoort. De projectperiode loopt van 29-09-2014 tot en met 31-12-2016. Vaststellingsrapportage over de gehele projectperiode dient uiterlijk 31-03-2017 ingediend te zijn.

Begeleiding ex-gedetineerden
De subsidieverlening is gebaseerd op artikel 34 van de Wet Justitie-subsidies. De subsidietoekenning vindt plaats conform het subsidiebeleidskader begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken voor 2014. De projectperiode loopt tot 1 juli 2016.

Woninginbraken
Een ontvangen rijkssubsidie te besteden aan een fenomeenanalyse terugdringen woninginbraken, overvallen en straatroven . Het onderzoek waar deze bijdrage voor is ontvangen zal in 2015 worden afgerond.

Dijkteruglegging
De ontvangen rijksmiddelen ten behoeve van de dijkteruglegging worden verantwoord bij de grondexploitaties. De rijksmiddelen die nog niet besteed zijn, worden hier als OMBD verantwoord en worden zodra de uitgaven zijn gedaan, weer ten gunste van het project dijkteruglegging gebracht.

Instandhouding monumenten Nijmegen
Het verlenen van subsidies aan eigenaren van gemeentelijke monumenten voor de instandhouding van deze monumenten op basis van de gemeentelijke subsidieregeling.
De subsidie wordt in 3 termijnen betaald.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Bij het opstellen van de balans is de volgende gedragslijn gevolgd:
In de balans zijn niet opgenomen de op grond van beschikkingen, overeenkomsten (huur/lease), toezeggingen etc. te baseren toekomstige vorderingen en/of schulden. Tevens zijn geen voorzieningen getroffen voor toekomstige verplichtingen betreffende vakantietoelagen, verlof, wachtgelden en dergelijke. Uitgangspunt daarbij is altijd geweest dat de lasten in verband met deze verplichtingen in de toekomst zullen optreden structureel gedekt zijn in de meerjarenbegroting. Voor voorzienbare en calculeerbare toekomstige risico's zijn in de balans voorzieningen opgenomen.
Buiten de telling zijn bij de balans vermeld welke zakelijke zekerheidstellingen en gewaarborgde geldleningen de gemeente kent.

bedragen x € 1.000

gewaarborgde leningen	percentage door de gemeente te waarborgen	boekwaarde 31-12-2014	boekwaarde 31-12-2013
Woningbouwvereniging Gelderland	50%	21	46
Eigen woningverbetering met 50% deelname Rijk	50%	578.224	531.228
Krediethypotheken	100%	669	620
Hypotheken woonverenigingen en particulieren	100%	21.955	24.550
overige zakelijke zekerheidstellingen	100%	1.296	1.357
TOTAAL		**602.165**	**557.801**

Deelnemingen

BREED
Bij de GR Breed (werkvoorzieningschap Nijmegen e.o.) vindt een reorganisatie plaats. De kosten die Breed hiervoor moet maken zal leiden tot een negatief vermogen bij Breed. De werkelijke kosten van de reorganisatie zijn berekend op € 11,3 miljoen. Gemeenten zullen meerjarig een subsidie verstrekken ten behoeve van de versterking van het eigen vermogen van Breed.

ODRN
De GR ODRN heeft in het kader van een vertrekregeling afscheid genomen van 8 mensen. De betaalde afkoopsom komt volgens afspraak voor rekening van de gemeente Nijmegen. Daartegenover staat dat de vervallen salariskosten in mindering worden gebracht op de bijdrage van de gemeente Nijmegen. Op deze wijze worden de kosten van de vertrekregeling in de komende 4 jaar inverdiend. In de meerjarenbegroting van de gemeente Nijmegen is een bijdrage aan de ODRN opgenomen waarmee de kosten van de vertrekregeling met de ODRN worden verrekend.

Langlopende huurcontracten

Marienburg 75 (Elckerlijc en Stadswinkel)en Arsenaalgas 8 (Kantoordeel boven P-garage Arsenaalgas 7) loopt t/m 31-12-2032 en Arsenaalgas 7 (P-garage) en 7a (fietsenstalling) loopt t/m 31-7-2034 voor een bedrag van ca. € 1,0 miljoen
Triavium contract tot en met 23 september 2033 voor een bedrag van ca. € 1,1 miljoen

Inkoopcontracten groter dan € 1 miljoen inkoopwaarde

De gemeente Nijmegen heeft diverse contracten afgesloten die elk een inkoopwaarde hebben van meer dan € 1 miljoen. Hieronder staan de categorieën aan kosten waarvoor contracten zijn afgesloten.

- meubilair
- energie (minder dan 1 mio per contract)
- koffieautomaten e.d.
- beveiliging
- schoonmaken
- onderhoud stadsbrug
- ICT hardware
- opleiding
- WMO hulp
- openbare verplichting
- route informatie systeem
- gebiedsontwikkeling en werken
- onderhoudscontract parkeergarage
- beveiliging parkeergarages en fietsenstallingen
- printers

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording is een uitgebreide inhoudelijke toelichting gegeven op de programmaresultaten. De toelichting in de programmaverantwoording gaat over de saldi, na verrekening met de reserves. In deze toelichting op de programmarekening wordt ingegaan op de afwijkingen tussen primitieve begroting, dynamische begroting en realisatie en wordt aandacht besteed aan resultaten voor en na reservemutaties.

Tevens wordt hier de verantwoording over de Wet Normering Topinkomens opgenomen.

Onderstaand in totalen de uitgaven en inkomsten voor en na reservemutaties

x € 1.000	primitieve begroting	dynamische begroting	realisatie
Uitgaven 2014	766.459 L	777.431 L	794.877 L
Inkomsten 2014	774.023 B	787.992 B	803.695 B
Gerealiseerd saldo van lasten en baten	7.564 V	10.561 V	8.818 V
Toevoegingen aan reserves	15.654 L	18.617 L	18.978 L
Onttrekkingen uit reserves	10.824 B	12.642 B	20.263 B
Gerealiseerd resultaat	**2.733 V**	**4.587 V**	**10.103 V**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Van primitief naar dynamische begroting

Onderstaand wordt in totaal aangegeven wat de begrotingswijzigingen zijn geweest van primitief naar dynamisch. De meeste wijzigingen zijn afkomstig uit de voor en najaarsnota en daarenboven nog enkele overige raadsbesluiten met financiële consequenties. In de toelichting per programma worden de wijzigingen op programmaniveau weergegeven.

Begroting van primitief naar dynamisch **Bedragen * € 1.000**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agenda**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				784.846	782.113	-2.733
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrst Werk en Armoedebestr.13-14	Raad	29 jan '14	4/2014		0	0
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.839	1.839	0
BW-01309 Subsidie Schoolmaatsch. werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs. transitie Jeugdzorg AWBZ'14-'5	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 Opramen van F sub.(Eur.Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplver14	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	324	0
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 14-15	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01335 Invulling bezuiniging Persp'14	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-137	-788	-650
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		0	0
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-738	-738	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	224	162
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	7.018	5.798	-1.220
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	143	0
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskn jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		0	0
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		0	0
BW-01375 Budgetoverh.gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**15.788**	**13.935**	**-1.854**
Eindtotaal				**800.634**	**796.048**	**-4.587**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Per programma van primitief naar dynamisch

1011 Dienstverlening & Burgerzaken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				3.460	7.079	3.619
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota technische wijziging en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	294	389	95
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-194	-194	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**195**	**95**
Eindtotaal				**3.560**	**7.274**	**3.714**

1012 Veiligheid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				469	15.442	14.972
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	-120	-321	-201
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-105	-105	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		228	228
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-802	-802
Totaal Wijzigingen				**-225**	**-1.001**	**-775**
Eindtotaal				**244**	**14.441**	**14.197**

1013 Citymarketing & Externe betrekkingen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				323	3.693	3.370
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-65	-52	13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-2	-2
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	50	100
Totaal Wijzigingen				**-115**	**-4**	**111**
Eindtotaal				**207**	**3.689**	**3.482**

1021 Wonen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.577	2.045	468
Wijzigingen						
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-254	-648	-394
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-372	-151	221
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	199	-81	-280
Totaal Wijzigingen				**-427**	**-880**	**-453**
Eindtotaal				**1.150**	**1.165**	**15**

1022 Klimaat & Energie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.823	7.394	5.570
Wijzigingen						
BW-01335 Invulling bezuiniging Perspectiefnota 2014	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		469	469
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-212	-380	-168
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-4	-4
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
Totaal Wijzigingen				**-44**	**241**	**285**
Eindtotaal				**1.779**	**7.634**	**5.855**

1023 Groen & Water bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.072	16.831	3.759
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-20	-223	-203
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		65	65
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	180	180	0
Totaal Wijzigingen				**160**	**22**	**-138**
Eindtotaal				**13.232**	**16.853**	**3.621**

1031 Ruimte & Cultuurhistorie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.984	12.772	5.788
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-43	-43
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-113	-113
Totaal Wijzigingen					**-169**	**-169**
Eindtotaal				**6.984**	**12.603**	**5.620**

1032 Grondbeleid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt.	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				196.562	202.106	5.544
Wijzigingen						
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	813	-69	-883
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	5.401	6.627	1.226
Totaal Wijzigingen				**9.465**	**9.808**	**343**
Eindtotaal				**206.027**	**211.914**	**5.887**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

1041 Economie & Toerisme bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.364	4.600	2.236
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-588	-588
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-8	-8
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-3	-3
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		233	233
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-216	6	222
Totaal Wijzigingen				**-216**	**-360**	**-144**
Eindtotaal				**2.148**	**4.240**	**2.091**

1042 Bestuur & Middelen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				321.186	58.483	-262.703
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13 en '14	Raad	29 jan '14	4/2014		-92	-92
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	118	118	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-575	-575
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.294	-1.135	1.159
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		153	153
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	-337	-400
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	1.893	2.730	837
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014		-288	-288
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		-194	-194
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		-921	-921
BW-01375 Budgoverh gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**-221**	**-320**
Eindtotaal				**321.286**	**58.263**	**-263.023**

1043 Facilitaire diensten bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				38.876	46.880	8.005
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.234	-1.828	406
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-27	-27
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-400		400
Totaal Wijzigingen				**-2.634**	**-1.855**	**779**
Eindtotaal				**36.242**	**45.025**	**8.784**

1051 Zorg & Welzijn bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.183	66.425	60.242
Wijzigingen						
BW-01309 Subsidie Schoolmaatschappelijk werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs transitie Jeugdzorg AWBZ '14-'15	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 EIF subsidie (Europees Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-450	-450
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.070	1.131	61
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-249	-249	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-236	-1.970	-1.734
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		194	194
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
Totaal Wijzigingen				**1.890**	**-127**	**-2.017**
Eindtotaal				**8.073**	**66.298**	**58.226**

1052 Sport bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.220	17.044	14.824
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-87	-87
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-9	-9
Totaal Wijzigingen					**-96**	**-96**
Eindtotaal				**2.220**	**16.948**	**14.728**

1061 Werk & Inkomen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				150.359	184.553	34.194
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13- '14	Raad	29 jan '14	4/2014		92	92
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	1.349	1.025
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	928	1.214	286
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-31	-31
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		182	182
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	431	288
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		921	921
Totaal Wijzigingen				**3.631**	**6.324**	**2.693**
Eindtotaal				**153.990**	**190.877**	**36.887**

1062 Openbare ruimte bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.328	48.387	35.059
Wijzigingen						
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.076	1.168	92
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	250	250	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-200		200
Totaal Wijzigingen				**1.126**	**1.405**	**279**
Eindtotaal				**14.455**	**49.792**	**35.338**

1063 Wijken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.533	14.227	11.694
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		7	7
Totaal Wijzigingen					**7**	**7**
Eindtotaal				**2.533**	**14.234**	**11.701**

1071 Cultuur bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				589	19.725	19.136
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	220	42	-178
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-23	-23
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Totaal Wijzigingen				**220**	**19**	**-201**
Eindtotaal				**809**	**19.744**	**18.935**

1072 Mobiliteit bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				16.742	19.165	2.424
Wijzigingen						
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.721	1.721	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	345	-391	-737
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-28	-28
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	-50	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		101	101
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	640	130	-510
Totaal Wijzigingen				**2.656**	**1.483**	**-1.174**
Eindtotaal				**19.398**	**20.648**	**1.250**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

1073 Onderwijs bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.197	35.262	29.065
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	101	176	75
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-1.034	-1.034
Totaal Wijzigingen				**101**	**-858**	**-959**
Eindtotaal				**6.298**	**34.404**	**28.106**

Van dynamisch begroting naar realisatie

De afwijkingen op programmaniveau tussen dynamische begroting en realisatie zijn onderstaand weergegeven. Per programma wordt de dynamische begroting, realisatie en afwijkingen aangegeven. De afwijkingen op saldoniveau van meer dan € 250.000 worden uitgebreid toegelicht. De programma's met afwijkingen boven de € 250.000 zijn onderstaand eerst in een tabel opgenomen.

Programma In € 1.000	dynamische begroting 2014	realisatie 2014	afwijking
Klimaat en Energie	5.855	5.547	308 V
Ruimte & cultuurhistorie	5.620	4.290	1.330 V
Wonen	15	567	552 N
Bestuur & Middelen	-263.023	-257.165	5.858 N
Zorg & Welzijn	58.226	56.851	1.375 V
Werk & Inkomen	36.887	29.590	7.297 V
Onderwijs	28.106	26.510	1.596 V
De overige programma's	123.727	123.707	20 V
	4.587 V	**10.103 V**	**5.516 V**

Per programma

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**
Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Coördinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coördinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen. Het negatieve resultaat op het programma lichten we hierna toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.

- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot.
  Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Het programma Klimaat & Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%. Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM). Aanvragers van de PEM kunnen gebruikmaken van andere subsidieregelingen waardoor het beslag op de gemeentelijke middelen lager is uitgevallen. Bij de najaarsnota is een positief risico gemeld van € 0,15 mln.
- € 0,1 miljoen lagere kosten voor milieuvergunningen en –handhaving door niet geclaimde kosten derden.
- € 0,1 miljoen voordeel op ISV3-Geluid door vertraging in de uitvoering van de gevelisolatieprojecten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de ISV-reserve.
- € 0,1 miljoen lagere bijdrage aan het onderdeel walstroom binnen het project damwandvervanging Waalkade, in afwachting van de administratieve afronding van dit project (tegenover dit voordeel staan lagere subsidie-opbrengsten); de resterende bijdrage volgt in 2015.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen nadeel door minder externe opdrachten dan begroot.
- € 0,1 miljoen lagere subsidie-opbrengsten voor de aanleg van walstroom op de Waalkade (vanwege lagere lasten).

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0		0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.

- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is in maart 2015 door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5.3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1.4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Voor een toelichting op de lasten en baten wordt verwezen naar het VGP. Hierin zijn per planexploitatie de lasten en baten vermeld en toegelicht.

Economie & Toerisme * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,9 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- De lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 1,2 miljoen hoger door pensioenverplichtingen van (oud) wethouders.
- Op product Heffingen zien we aan de lastenkant een nadeel van € 0,3 miljoen. De oorzaak hiervan zit in de kosten voor bezwaar en beroep over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Concern Verrekeningen: De hogere lasten van € 1,0 miljoen is een optelsom van meerdere deelproducten.
    - Financieringskosten: Wij hebben door de gunstige kapitaalmarkt onze langlopende leningen kunnen aantrekken onder gunstige rentevoorwaarden. De rentelasten zijn daardoor € 0,3 miljoen lager.
    - Taakstellingen & stelposten: Binnen het product zijn een aantal taakstellingen & stelposten opgenomen die deels niet zijn geëffectueerd cq geclaimd en binnen andere programma's tot voordelen leiden. Grootste post hierbij is de negatieve stelpost van € 1,8 miljoen welke hier jaarlijks als verwachte onderuitputting op diverse programma's wordt geraamd. Binnen het programma middelen levert dit een nadeel (realisatie 0 ;raming 1,8 miljoen) op van € 1,8 miljoen welke op andere programma's tot niet aanwijsbare voordelen leidt.
    - het niet benutten van de post onvoorzien van € 0,4 miljoen geeft een voordeel op dit programma.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- Heffingen: we hebben € 1,0 miljoen minder belastinginkomsten dan begroot. Dit zit voornamelijk op de OZB voor niet-woningen. De oorzaak moet met name gezocht worden in de woondelenvrijstelling vastgesteld in het Arrest van de Hoge Raad van 15 november 2013. Die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden, maar nu ook deels als woning. Gevolg hiervan is minder inkomsten doordat het woningtarief aanzienlijk lager ligt dan het niet-woning tarief. Deze maatregel heeft een terugwerkende kracht. Dit nadeel vloeit derhalve voort uit meerdere belastingjaren.
- Concern-inkomsten: wij hebben van het gemeentefonds een lagere uitkering van € 2,4 miljoen ontvangen. Er heeft over de jaren 2012 - 2014 bijstelling van een aantal maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens laag inkomen en omgevingsadressendichtheid. De bijstelling heeft in december plaatsgevonden en was ten tijde van de najaarsnota niet bekend.
- Concernverrekeningen: De hogere baten zijn beperkt maar worden voortschrijdend toegelicht vanwege de melding in de najaarsnota. Het resultaat is een optelsom van meerdere deelproducten:
    - Belastingdossiers Rijksbelastingdienst: Bij de Najaarsnota hebben wij een positief risico gemeld van € 0,7 miljoen voor de afwikkeling van belastingdossiers. Wij hebben hierop per saldo € 0,3 miljoen ontvangen.
    - Rentebaten: Wij hebben hogere rente ontvangsten geboekt voor een bedrag van € 0,1 miljoen.
    - Kostenplaatsresultaat: het kostenplaatsresultaat, de organisatiekosten die niet direct aan programma's toegerekend konden worden, van € 0,4 miljoen nadelig is hier verantwoord. Veroorzaakt door verschillende geringere afwijkingen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere analyse gegeven van enkele elementen uit het kostenplaatsresultaat.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0		0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136
Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten op het programma zijn € 1,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is te verklaren door de onderstaande oorzaken:

- We zijn, net als voorgaande jaren, terughoudend geweest bij het verlenen van subsidies en het aangaan van nieuwe subsidierelaties. Een aantal verwachte subsidieverleningen heeft uiteindelijk niet geleid tot een daadwerkelijke subsidieverlening en/of er is sprake van een lagere subsidieverlening in 2014. Per saldo levert dit op de diverse producten binnen het programma een voordeel op van € 0,3 miljoen (0,9% van het subsidiebudget).

- Ook dit jaar zijn er subsidiegelden terugontvangen doordat subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar definitief lager zijn vastgesteld; deze terugvorderingen leveren een voordeel op van € 0,04 miljoen.
- Niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel (bijvoorbeeld: Regionale Sociale Agenda en Provinciale bijdragen voor de transities), leveren door een wijziging van de geplande inzet een voordeel op van 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op baten niveau.
- Bij het product individuele voorzieningen hebben we te maken met een onderschrijding van de lasten van € 1,1 miljoen. Vanaf 2013 laten de kosten voor individuele voorzieningen een daling zien, deze ontwikkeling heeft zich in 2014 voortgezet. We werken via keukentafelgesprekken in de sociale wijkteams. We nemen in het gesprek nadrukkelijk mee wat de mogelijkheden zijn om het probleem te verhelpen met behulp van het eigen netwerk. Hierdoor leidt een aanvraag niet altijd tot een verstrekking. Door de extramuralisering en vergrijzing, neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen toe. Hierdoor is de vraag naar woningaanpassingen gestegen. Per voorziening zien we de volgende resultaten:
    * Bij huishoudelijke hulp inclusief PGB € 0,9 miljoen (voordeel)
    * Bij rolstoelen € 0,1 miljoen (voordeel)
    * Bij de vervoersvoorzieningen € 0,5 miljoen (voordeel)
    * Bij de woningaanpassingen € 0,1 miljoen (nadeel)
    * Bij de overige kosten € 0,2 miljoen (nadeel)
- Overige afwijkingen op het programma leveren per saldo een voordeel op van € 0,2 miljoen. Dit bedrag is een optelsom van diverse voordelen bij de verschillende producten binnen het programma en is 0,3% van de totaal begrote lasten.

Toelichting op de baten

De baten op het programma zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- vanwege niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel is er minder aan de daarvoor bestemde 'voorzieningen' onttrokken. Dit levert een nadeel op van € 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op lastenniveau.
- een lagere ontvangst van de eigen bijdrage individuele voorzieningen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) voor de gemeente int. Dit nadeel bedraagt € 0,3 miljoen.
- een voordeel van € 0,04 miljoen door de ontvangst van compensabele BTW over het jaar 2013 van de GGD.

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:

- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Melding najaarsnota

Bij de najaarsnota is via een budgetoverheveling een bedrag van € 1,8 miljoen toegevoegd aan het programma, product Welzijn. Het overgehevelde bedrag is nodig om de a-structurele kosten die we in 2015 maken voor de sociale wijkteams te bekostigen.

Ten opzichte van de najaarsnota is het resultaat in 2014 hoger uitgevallen. De belangrijkste afwijking heeft zich voorgedaan bij het product Individuele voorzieningen. Op dit product vallen de uitgaven op individuele voorzieningen nog lager uit dan bij de najaarsnota, doordat de trend van daling van het aantal HH-uren is voortgezet . Daarnaast zijn we bij de hulpmiddelen (bv rolstoelen) per 1 juni 2014 overgegaan van 'koop' naar 'huur'. Dit heeft een groter positief effect gehad op de kosten. Daarnaast heeft de verwachte inzet van subsidiebudgetten uiteindelijk niet altijd geleid tot subsidieverleningen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0		0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Het programma Werk en Inkomen sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 7,3 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is per saldo veroorzaakt door:

- meer uitgaven voor re-integratieactiviteiten (waar extra baten tegenover staan)
- lagere lasten op de Buig-uitkeringen
- lagere lasten bijstand declarabele regelingen (gecompenseerd door lagere baten)
- hogere lasten met betrekking tot regeling voor Chronisch zieken

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- inzet van extra middelen ter dekking van de stijging van de re-integratieuitgaven
- een nadeel dat grotendeels wordt veroorzaakt door de aan bijstandsdebiteuren gerelateerde baten (terug ontvangsten op uitstaande vorderingen). Hier zien wij lagere baten dan begroot.
- Eenmalig voordeel a.g.v. verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren
- Eenmalig voordeel a.g.v. het grotendeels kunnen laten vrijval van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen)

Het positieve resultaat van per saldo € 7,3 miljoen. wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- het resultaat op de Buig-uitkeringen als gevolg van gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden (+ € 2,7 miljoen). Betreft een incidenteel voordeel.

- alsmede een tweetal eenmalige voordelen, te weten 1) verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van grotere worden van aandeel 'kleine debiteuren' (+ € 2,0 miljoen) en 2) het grotendeels kunnen laten vrijval van de verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen) in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek (+ € 2,7 mln.).

Onderstaand een analyse van de voor- en nadelen op de producten van dit programma
In 2014 laat het product Werk een positief saldo zien van bijna € 0,1 miljoen. Binnen het product Werk vinden met name de re-integratie activiteiten in het kader van het Participatiebudget en de Wet Sociale Werkvoorziening plaats. Bij de uitvoering van de genoemde activiteiten is er per saldo dus een klein verschil opgetreden tussen begrote en gerealiseerde budgetten. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de terug betaalde voorschotten (voorgaande jaren) bij de kinderopvang.
In 2014 hebben wij voor € 18,6 miljoen aan re-integratie uitgegeven. Het betreft hier zowel kosten van de uitvoerende organisatie als de uitgaven van inzet van re-integratie-instrumenten.

Bij het product Inkomen realiseren wij een voordeel van € 7,1 miljoen .De op programma optredende voordelen zijn bijna geheel veroorzaakt door het product inkomen. Voor een toelichting wordt dan ook naar de programmatoelichting verwezen.

Bij het product Armoedebestrijding realiseren wij door diverse oorzaken een gering voordeel van € 0,1 miljoen.

Openbare ruimte * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Wijkposten	0	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Flexibele wijkaanpak	0	0	0	0
Dukenburg-wijkaanpak	0	0	0	0
Lindenholt-wijkaanpak	0	0	0	0
Midden-wijkaanpak	0	0	0	0
Nieuw-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Oost-wijkaanpak	0	0		0
Oud-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Stadscentrum-wijkaanpak	0	0		0
Nijm-Noord-wijkaanpak	0	0	0	0
Zuid-wijkaanpak	0	0		0
Wijkposten	0	0		0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,7%. Dit positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.
De baten zijn € 1,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is vrijwel volledig veroorzaakt door de vrijval van niet tot inzet gekomen rijksmiddelen ten behoeve van de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2012 en 2013 is de OMBD Onderwijs & Minderheden onder andere gevoed door de specifieke rijksuitkering OAB. Tot en met jaareinde 2013 zijn niet op de voorschool tot inzet gekomen middelen in deze OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels kunnen we op grond van de van het Ministerie van OC&W ontvangen subsidievaststelling 2013 vaststellen, dat het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 niet meer aan de orde is. Concluderend kunnen we stellen, dat het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen kan vrijvallen en kan worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Reservemutaties

In de staat van reserves is aangegeven welke mutaties per programma per reserve in de begroting en realisatie zijn opgetreden. In de reservefiches welke als bijlagen in de webversie zijn opgenomen, is per reserve aangegeven welke mutaties er zijn geweest en op welke besluitvorming dit is gebaseerd.
In deze paragraaf wordt aangegeven waar het verschil tussen de realisatie reservemutaties (€ 1.285.000 onttrekking) en de in de dynamische begroting (€ 5.974.000 storting) opgenomen reservemutaties bestaat:

Reservemutaties volgens dynamische begroting (onttrekking uit reserve)		
a. effecten VGP raadsbesluit 18 maart 2015 uit saldireserve	O	6.832.000
b. citymarketing	O	254.000
c. Bereikbaarheidsfonds	S	153.000
d. 1% regeling beeldende kunst volgens regels bestemmingsreserve	S	208.000
e. ISV gelden volgens regels bestemmingsreserve ISV	S	72.000
f. gesubsidieerde arbeid	O	607.000
TOTAAL meer onttrekkingen uit reserve		**7.260.000**

Toelichting op mutaties volgens besluitvorming
a. De VGP is op 18 maart 2015 door de Raad vastgesteld. Hierin zijn verliezen op grondexploitaties opgenomen, maar ook nog een winstname op een tweetal projecten. Per saldo is er een bedrag van € 5,3 miljoen ten laste van de saldireserve gebracht. Aangezien een deel van deze mutaties reeds verwerkt was in de dynamische begroting, heeft vaststelling van de VGP uiteindelijk geleid tot de genoemde correctie van € 6,8 miljoen. Overigens was voor een bedrag van 4 miljoen reeds een besluit genomen bij het coalitieakkoord.

b. tot en met f. Er zijn een aantal bestemmingsreserves waarbij de regels zodanig zijn, dat pas na afloop van het jaar bepaald kan worden of er een toevoeging dan wel onttrekking aan deze reserves gedaan moet worden. De hier vermelde mutaties zijn geheel conform de door de Raad vastgestelde spelregels van de betreffende reserve.

WNT

In het kader van de Wet Normering Topinkomens die in werking is getreden per 1 januari 2013, zijn wij verplicht om gegevens van aangewezen topfunctionarissen, i.c. de gemeentesecretaris en de griffier te vermelden, ook wanneer zij beneden de norm worden betaald. In Nijmegen blijven deze functionarissen onder de norm en worden dus enkele en alleen op grond van wettelijke voorschriften vermeld.
Voor het overige hebben wij geen(top) functionarissen boven norm in dienst.

Naam	mevrouw M.M.V. Mientjes
Functie:	Griffier
Beloning	€ 105.876
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen n.v.t.	
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 17.679
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 januari 1990; 36 uur per week

Naam	de heer B. van der Ploeg
Functie	Gemeentesecretaris
Beloning	€ 127.723
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 566
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 21.399
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 augustus 2010; 36 uur per week

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

n dit onderdeel wordt inzicht geboden in de algemene dekkingsmiddelen. Met algemene dekkingsmiddelen worden de in komsten bedoeld die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de Onroerend zaak belasting en de algemene uitkering Gemeentefonds.

Algemene dekkingsmiddelen x € 1.000	Primitieve begroting 2014	Dynamische begroting 2014	Realisatie 2014
Lokale heffingen			
-Onroerend zaakbelasting	63.910	64.510	65.267
-Hondenbelasting	1.145	1.145	1.149
-Precariobelasting	663	663	650
Toeristenbelasting	339	339	339
Gemeentefonds	206.791	209.593	207.226
Dividend	523	1.169	1.169
Saldo financieringsfunctie	4.960	7.360	7.805
Totaal	278.331	284.779	283.605

Voor een nadere toelichting op de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen. Hierin staan alle belastingopbrengsten vermeld, ook de kostengerelateerde heffingen zoals bijvoorbeeld de rioolheffing.

De bedragen genoemd in de paragraaf en de bovengenoemde bedragen kunnen afwijken. In bovenvermelde staat zijn de bruto-opbrengsten in totaliteit opgenomen. Dat wil zeggen inclusief afrekeningen voorgaande jaren. Daarentegen is geen rekening gehouden met kwijtscheldingen, verminderingen e.d. In de paragraaf heffingen wordt waar mogelijk wel rekening gehouden met kwijtscheldingen en wordt alleen het belastingjaar 2014 opgenomen.

Onvoorzien

De raming onvoorzien van € 441.000 is niet aangesproken en valt dus vrij als voordeel ten opzichte van de begroting.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingsrechtmatigheid

Op grond van de Gemeentewet zijn alle overschrijdingen op de lasten ten opzichte van de begroting onrechtmatig. Teneinde een afweging te kunnen maken van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium “passend binnen het door de Raad uitgezette beleid” van belang. Omdat het van belang is dat de Raad de criteria hieromtrent bepaalt, is bij vaststelling van het normen en toetsingskader rechtmatigheid, een spelregel voorgelegd en vastgesteld door de Raad. Deze regel is gebaseerd op de kadernota Rechtmatigheid zoals uitgegeven door de commissie BBV. Met toepassing van deze uitgangspunten is geconstateerd dat er op zeven programma's een lastenoverschrijding groter dan € 100.000 is geweest. Van deze overschrijding is beoordeeld in hoeverre deze uitgaven rechtmatig dan wel onrechtmatig zijn.
Verder is bezien of er investeringen zijn gedaan die het gevoteerde krediet met meer dan € 100.000 hebben overschreden. Er zijn geen materiële overschrijdingen op investeringen geweest.
In onderstaande tabel zijn de lastenoverschrijdingen > € 100.000 opgenomen per programma met vermelding van de kwalificatie rechtmatig of onrechtmatig.

Programma in 1.000 euro's	Lasten Dynamische begroting	Lasten Realisatie	Overschrijding lasten	Rechtmatig/ onrechtmatig
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293	rechtmatig
Wonen	1.165	1.952	787	rechtmatig
Groen en Water	16.853	17.280	427	rechtmatig
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065	rechtmatig
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503	rechtmatig
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302	rechtmatig
Openbare ruimte	49.792	49.972	180	rechtmatig

Toelichting per programma:

Programma citymarketing en externe betrekkingen overschrijding € 0,3 miljoen rechtmatig

De overschrijding doet zich voor bij de besteding voor Focus citymarketing. De uitgaven zijn geheel conform het vastgestelde bestedingsplan. De lasten die uit de reserve worden bekostigd, zijn niet aan de lastenzijde begroot. De batenzijde laat een compenserende overschrijding zien.

Programma wonen overschrijding € 0,8 miljoen rechtmatig

De overschrijding valt uiteen in een aantal componenten:
Voor 0,1 miljoen is er een lagere onttrekking dan was geraamd aan de ISV reserve, daar staat een voordeel tegenover bij het programma Klimaat en energie. (rechtmatig) De hogere baten uit de eigen bijdrage startersleningen worden in de voorziening IBB gestort. De toevoeging aan de voorziening is dus een door baten gecompenseerde last (rechtmatig). In de voorjaarsnota is een voordelig rente effect bij startersleningen gemeld en verwerkt. Volgens de afspraken van het revolverend fonds moeten deze voordelen in de voorziening gestort worden. Doordat bij de VJN het voordeel in de begroting als lagere last was verwerkt, ontstaat nu een overschrijding. De overschrijding wordt echter veroorzaakt door het naleven van de spelregels en kan hiermee als rechtmatig worden gekwantificeerd. Het restant van de overschrijding is veroorzaakt doordat er meer ambtelijke uren verantwoord zijn op dit programma. Dit betreft echter een interne doorberekening en geldt dan ook niet als onrechtmatige uitgaaf.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma groen en water overschrijding € 0,4 miljoen rechtmatig
De overschrijding op de lasten is m.n. ontstaan doordat er hogere baten integraal waterbeheer zijn gerealiseerd. Aangezien de lasten en baten een gesloten systeem zijn, zijn de meerdere baten in de voorziening gestort en veroorzaken hiermee hogere lasten.

Programma Grondbeleid overschrijding € 20 miljoen rechtmatig
Bij het programma grondbeleid worden de mutaties in het onderhanden werk verantwoord. Dat wil zeggen dat van alle grondexploitaties de werkelijke uitgaven en ontvangsten verantwoord worden. Het saldo van de mutaties wordt via het programma naar de balanspost voorraad grondexploitaties geboekt. In het programma is dit dan ook budgettair neutraal. Er zijn in 2014 meer daadwerkelijke ontvangsten geweest (de boekwaarde van de grondexploitaties is gedaald) en dan is de boeking naar de balans een uitgavenpost. De overschrijding van 20 miljoen is hiermee als rechtmatig te beschouwen.

Programma bestuur en Middelen € 2,5 miljoen rechtmatig
Als gevolg van een wetswijziging heeft de gemeente de keuze gemaakt om zelf zorg te gaan dragen voor wethouderspensioenen. Hierdoor is een verplichte voorziening opgenomen voor wethouderspensioenen. Dit heeft in 2014 een eenmalige storting tot gevolg van € 1,2 miljoen. In volgende jaren wordt deze post telkenmale geactualiseerd. Voorheen was er een jaarlijkse premie in de begroting opgenomen. Aangezien deze last op grond van wetswijziging is genomen, wordt deze als rechtmatig beschouwd.
Een overschrijding bij heffingen (0,3 miljoen) wordt veroorzaakt door het gegeven dat er veel meer kosten voor bezwaar en beroep zijn gemaakt dan was geraamd. Deze kosten zijn een gevolg van meer bezwaar en beroepsprocedures en kunnen niet beïnvloed worden door de gemeente en moeten afgewikkeld worden. De overschrijding wordt dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Verder is bij de begroting, op grond van ervaring voorgaande jaren en overeenkomstig gebruik in voorgaande jaren, rekening gehouden met een voordelig rekeningresultaat. Hiervoor was In de begroting een negatieve stelpost opgenomen van € 1,8 miljoen. Uiteraard levert deze stelpost op dit programma een nadeel op. Hiertegenover staan voordelen op andere programma's. Deze post is dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Met deze posten is meer dan 2,5 miljoen overschrijding verklaard en hiermee is de totale lastenoverschrijding als rechtmatig te kwalificeren.

Programma facilitaire diensten € 0,3 miljoen rechtmatig
Voor een bedrag van € 485.000 zijn er externe opdrachten uitgevoerd, welke geheel door baten worden gedekt. Hiermee zijn de uitgaven als rechtmatig te kwalificeren.

Programma openbare ruimte € 0,2 miljoen rechtmatig
Aan de lastenzijde was een bezuinigingstelpost opgenomen van € 0,2 miljoen. De realisatie van deze bezuiniging is als bate verwerkt. Hiermee is er dus geen sprake van een lastenoverschrijding.

Bijlagen

Sisa bijlage

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 03*	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 04*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 05*	Toelichting afwijking *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 06*
			1 2013-005141	€ 104.236	€ 0	€ 257.474	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 07*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 08*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 09*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 10*	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 11*	
			1 2013-005141	Nee				
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 02*				
			€ 1.166.807	€ 633.601				
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 04*		
			€ 2.608.254	€ 1.417.014	€ 0	€ 0		
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai (inclusief bestrijding spoorweglawaai) Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 04*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	
			1 IenMBSK-2014/242475	€ 0	€ 0	Nee	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 06*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*		
			1 IenMBSK-2014/242475	€ 0	€ 0	€ 0		
I&M	E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden) Tussen provincie en gemeenten afgesloten convenanten/overeenkomsten voor onderzoek en sanering van ernstig verontreinigde locaties Gemeenten (SiSa tussen	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 02*	Besteding (jaar T) aan samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 03*	Besteding (jaar T) exclusief samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 04*	Aandeel provincie in de besteding (jaar T) na aftrek van de lasten van samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 05*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 06*
			1 2008-021337	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 41.573
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 07*	Cumulatieve besteding aan samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 08*	Cumulatieve besteding exclusief samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 09*	Cumulatief aandeel provincie in de besteding na aftrek van de lasten van samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 10*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 11*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 12*
			1 2008-021337	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
I&M	E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden (Proefprojecten) Regeling eenmalige uitkering planstudies en proefprojecten IKS Gemeenten	Besteding ten laste van rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E7A / 01*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E7A / 02*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E7A / 03*			
			€ 161.584	Ja	€ 850.828			
I&M	E30	Quick wins binnenhavens Tijdelijke regeling Quick Wins Binnenvaart Provincies en gemeenten	Herronder per regel één projectaanduiding en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E30 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 04
			1 5000001202	€ 766.765	€ 766.765	Ja
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Ww)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01 0,00	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 02 Nee		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Ww)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01 1 60268 Nijmegen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02 1149,18	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03 42,10	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01 € 96.151.671	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02 € 1.592.573	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03 € 4.438.043	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04 € 30.626	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05 € 377.083	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06 € 536
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07 € 1.075.219	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08 € 75.301	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10 Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2014 Besluit bijstandverlening	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01 € 710.320	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02 € 259.665	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03 € 107.695	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04 € 599.164	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05 € 83.012	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06 € 48.044
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07 € 11.372	Bostading (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09 Ja			
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contracturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07 Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01 4.954						
			Besteding (jaar T) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 02 € 14.011.527	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03 € 690.669	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04 € 0	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05 € 0	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06 Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07 Ja
SZW	G7	Verzameluitkering SZW Regeling verzameluitkering Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G7 / 01 € 550.000					
VWS	H1	Ministeriële regeling herolmebehandeling Regeling herolmebehandeling Gemeenten	Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Afspraak Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 01 25	Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Realisatie Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 02 21	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: H1 / 03 € 873.750			

Gemeentefonds

omschrijving	aantal	bedrag p/e	bedrag € 1,-
Sociaal			
Inwoners	168.292	133,14	22.406.000
Eenouderhuishoudens	5.681	147,72	839.000
Jongeren < 20 jaar	34.689	225,23	7.813.000
Ouderen 65+	24.286	83,55	2.029.000
Ouderen 75-85 jaar	7.754	27,63	214.000
Lage inkomens 65-	29.112	86,94	2.531.000
Huishouden met laag inkomen (drempel)	21.005	368,10	7.732.000
Bijstandsontvangers	6.772	1.587,10	10.748.000
ABW schaalnadeel	1	112.742,99	107.000
ABW schaalvoordeel	2.152	3.717,53	7.998.000
Uitkeringsontvangers	16.708	108,76	1.817.000
Minderheden	13.330	305,06	4.066.000
Centrum functie			
Klanten potentieel lokaal	195.509	51,45	10.059.000
Klanten potentieel regionaal	343.501	15,49	5.321.000
Leerlingen VO	11.666	475,41	5.546.000
Leerlingen (V)SO	5.538	315,82	1.749.000
Extra groei leerlingen VO	273	221,81	61.000
Infrastructuur			
land	5.355	32,83	176.000
Land bodemfactor gemeente	5.355	31,35	168.000
binnenwater	398	41,92	17.000
Oppervlakte bebouwing	698	478,28	334.000
Opp bebouwing in woonkernen* bodemfactor	648	3.322,69	2.153.000
Opp bebouwing buitengebied* bodemfactor	64	1.646,31	105.000
Woonruimten	81.072	178,49	14.471.000
Nieuwbouwwoningen (ruimen explosieven)	639	1.292,90	826.000
Woonruimten* Bodemfactor	81.072	27,77	2.251.000
Historische kern	20	3.352,42	67.000
Historische woningen in bewoonde oorden 1930	16.196	31,13	504.000
Historische woningen in bewoonde kernen	14.335	87,70	1.257.000
ISV (a) stadsvernieuwing	1,13%	14.824.166,19	168.000
ISV (b) herstructurering	1,41%	9.316.642,46	131.000
Omgevingsadressendichtheid	181.601	63,17	11.472.000
Oeverlengte * Bodemfactor gemeente	1.419	7,15	10.000
Oeverlengte * Bodemf. Gem.*dichtheidsfactor	41.510	3,55	147.000
Meerkernigheid	3	9.592,05	29.000
kernen met minstens 500 adressen	2	28.180,76	56.000
Meerkernigheid *Bodemfactor buitengebied	3	14.910,99	45.000
Bedrijfsvestigingen	9.257	114,54	1.060.000
OZB niet woningen	3.179	312,00	992.000
Algemeen			
Vast bedrag	1	270.000	270.000
Bedrag in basis			127.745.000
Punten uitkerings factor	1,48		61.318.426
Subtotaal uitgavenijkingen			**189.063.426**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

WOZ Woning eigenaar	-12489.000
O.Z.B. niet-woningen eigenaar	-4.376.000
O.Z.B. niet woningen gebruiker incl. De Pater	-3.494.000
Subtotaal Algemene Uitkering.	168.704.426
Suppletieregeling afschaffing OZB woningen gebruiker	2.595.343
Decentralisatie-uitkeringen	
Beeldende kunst en vormgeving	150.000
WoON oversampling	18.995
maatschappelijke opvang	7.713.171
mantelzorg	60.223
gezond in de stad	242.000
erfgoed en ruimte	6.000
versterking peuterspeelzaalwerk (2010 >)	237.660
preventieve lokale jeugdbeleid (2010 >)	605.273
bodemsanering (2010-2014)	346.395
vrouwenopvang 2011 ev	2.507.622
implementatie participatiewet	100.000
ISV (2011-2014)	2.306.876
jeugd en gezin	3.549.700
faciliteitenbesluit opvangcentra	65.855
Invoeringskosten Jeugdzorg 2012	243.257
LHBT-emancipatiebeleid	30.000
zichtbare schakel	204.150
veiligheidshuizen	218.680
koopkrachttegemoetkoming	920.664
Integratieuitkeringen	
Integratie-uitkering W.M.O. Huishoudelijke verz.	16.941.996
Impuls brede school sport en cultuur	538.720
Totaal gemeentefonds 2014	**208.665.314**
restitutie voorgaande jaren (2012-2013)	-1.438.746
Totaal verantwoord 2014	**207.226.568**

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de toegestane kortlopende financiering. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de liquiditeitspositie weer in realisatie tot de kasgeldlimiet per kwartaal in 2014.

Gegevens liquiditeitspositie over het jaar 2014 (modelstaat A)
Provincie Gelderland, gemeente Nijmegen

Berekening liquiditeitspositie bedragen x € 1.000,-

1.	Vlottende (korte) schuld	jan	75.000	apr	80.000	jul	114.000	okt	147.000
		feb	70.000	mei	95.000	aug	106.000	nov	142.000
		mrt	65.000	jun	63.000	sep	128.000	dec	140.000
2.	Vlottende middelen	jan	13.000	apr	32.000	jul	50.000	okt	36.000
		feb	14.000	mei	26.000	aug	31.000	nov	26.000
		mrt	19.000	jun	46.000	sep	31.000	dec	23.000
3.	Netto vlottende schuld (+)/Overschot vlottende middelen (-) (1-2)	jan	62.000	apr	48.000	jul	64.000	okt	111.000
		feb	63.000	mei	69.000	aug	75.000	nov	116.000
		mrt	53.000	jun	17.000	sep	97.000	dec	117.000
4.	Gemiddelde netto vlottende schuld (+)/Gemiddelde overschot vlottende middelen (-)		59.333		44.667		78.667		114.667
5.	Kasgeldlimiet		66.000		66.000		66.000		66.000
6a.	Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		6.667		21.333				
6b.	Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)						-12.667		-48.667

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Renterisiconorm

BEREKENEN RENTERISICO OP DE VASTE SCHULD

Op deze staat dient eenmaal per jaar over het voorgaande jaar het renterisico op de vaste schuld te worden gerapporteerd. Het gaat hierbij om het renterisico van het gehele openbaar lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Deze staat wordt jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf bij het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden.

		x € 1.000
[1]	Renteherzieningen	2.732
[2]	Aflossingen	14.324
[3]	Renterisico (1+2)	17.056
[4]	Renterisiconorm	152.200
[5a] = [4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	135.144
[5b] = [3>4]	Overschrijding renterisiconorm	
	Berekening: Begrotingstotaal jaar 2014	
[4a]	Begrotingstotaal	761.000
[4b]	Percentage regeling	20%
[4] = [4a] x [4b]/100	Renterisiconorm	152.200

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Subsidiestaat

Programma/ product	Begroot	Betaald	Restant
Personeel en Organisatie	5.000	0	5.000
Totaal programma Bestuur en Middelen	**5.000**	**0**	**5.000**
Coördinatie evenementen beleid	513.792	513.792	0
Stedenbanden	72.698	33.699	39.000
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**586.490**	**547.491**	**39.000**
Culturele infrastructuur	12.355.480	12.351.443	4.037
Cultuureducatie en amateurkunst	4.168.302	4.159.690	8.612
Ontwikkeling van de Kunsten	1.050.969	1.040.225	10.744
Totaal programma Cultuur	**17.574.751**	**17.551.358**	**23.393**
Stimulering bedrijvigheid	732.683	775.493	-42.811
Totaal programma Economie & Toerisme	**732.683**	**775.493**	**-42.811**
Groen, natuur en landschap	343.829	270.699	73.130
Totaal programma Groen & Water	**343.829**	**270.699**	**73.130**
Klimaat	1.054.199	946.149	108.050
Lucht	28.250	22.965	5.285
Totaal programma Klimaat & Energie	**1.082.449**	**969.113**	**113.336**
Verkeer	0	8.000	-8.000
Totaal programma Mobiliteit	**0**	**8.000**	**-8.000**
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	913.689	1.047.797	-134.108
Stimuleren ontwikkelingskansen	7.785.783	7.646.027	139.756
Totaal programma Onderwijs	**8.699.472**	**8.693.824**	**5.648**
Integraal beheer openbare ruimte	0	6.589	-6.589
Totaal programma openbare Ruimte	**0**	**6.589**	**-6.589**
Cultuurhistorie	43.000	50.000	-7.000
Totaal programma Ruimte & Cultuurhistorie	**43.000**	**50.000**	**-7.000**
Kwalitatief goede sportaccommodaties	2.035.473	2.029.442	6.031
Ondersteuning topsportklimaat	47.845	47.845	0
Sportstimulering	93.875	85.133	8.742
Versterken sportverenigingen	179.911	145.769	34.142
Totaal programma Sport	**2.357.104**	**2.308.189**	**48.915**
Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid	40.000	40.000	0
Totaal per programma Veiligheid	**40.000**	**40.000**	**0**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Programma/ product	Begroot	Betaald	Restant
Armoedebestrijding	1.688.583	1.567.066	121.517
Inburgering	170.000	170.000	0
Werk	604.974	450.102	154.872
Totaal programma Werk & Inkomen	**2.463.557**	**2.187.168**	**276.389**
Flexibele wijkaanpak		33.463	-33.463
Dukenburg-wijkaanpak	94.540	67.174	27.366
Lindenholt-wijkaanpak	79.992	51.593	28.399
Midden-wijkaanpak	86.940	27.343	59.597
Nieuw-West-wijkaanpak	45.832	39.077	6.755
Nijm-Noord-wijkaanpak	24.511	19.131	5.380
Oost-wijkaanpak	54.905	44.439	10.466
Oud-West-wijkaanpak	75.007	59.087	15.920
Speelvoorzieningen	7.306	7.000	306
Stadscentrum-wijkaanpak	34.748	31.685	3.063
Zuid-wijkaanpak	47.892	27.037	20.855
Totaal programma Wijken	**551.673**	**407.029**	**144.644**
Woningbouwbeleid en herstructurering	14.970	10.540	4.430
Doelgroepen	143.474	127.686	15.788
Totaal programma Wonen	**158.444**	**138.226**	**20.218**
Diversiteit	1.216.905	1.208.105	8.800
Jeugd	4.261.160	4.251.856	9.304
Maatschappelijke opvang	13.231.610	12.993.182	238.428
Publieke Gezondheid	554.146	554.146	0
Welzijn	11.467.052	11.463.460	3.592
Totaal programma Zorg & Welzijn	**30.730.873**	**30.470.749**	**260.124**
Totalen per jaar	**65.369.325**	**64.423.929**	**945.396**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Lijst met afkortingen

A&M	Archeologie en Monumenten
ABR	Algemene Bedrijfsreserve van het Ontwikkelingsbedrijf
ACN	Architectuurcentrum Nijmegen
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVA	Algemene vergadering van Aandeelhouders
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
AWBZ	Algemene Wet bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
b	baten
BAG	Basisregistraties adressen en gebouwen
Bbz	Bijstandsbesluit zelfstandigen
BDU	Brede Doeluitkering
BDU-SIV	Brede Doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid
BGR	Basisgebouwenregistratie
BimM	Bureau Interim-management
BNG	Bank der Nederlandse Gemeenten
BoWo	Bouwen en Wonen
BRA	Basisregistratie adressen
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BRP	Basisregistratie Personen
BRW	Brandweer
BSN	Burgerservicenummer
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BTWCF	BTW Compensatiefonds
BV	Besloten Vennootschap
BW	Begrotingswijziging
BWN	Belangenbehartiging WAO Nijmegen
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
CPB	Centraal Planbureau
CPI	Consumentenprijsindex
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CV	Commanditaire Vennootschap
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DCO	Directie Concern
DGG	Directie Grondgebied
DIW	Directie Inwoners
DRIS	Dynamisch Reizigers Informatie Systeem
DSB	Directie Stadsbedrijven
DU	Decentralisatie-uitkering
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
DWS	Directie Wijk en Stad
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ELI	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EMT	Energie en Milieu Technologie
EPN	Energie Prestatie Norm
ESF	Europees Sociaal Fonds
FES	Fonds Economische Structuurversterking
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
FIP	Financieel Investeringsplan
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag

FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GEM	Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij
GF	Gemeentefonds
GFT	Groente, Fruit en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GPLK	Gepantserde papier-loodkabel
GR	Gemeenschappelijke Regeling
Grex	Grondexploitatie
GRHV	Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GSB	Grotestedenbeleid
GSO	Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid
HAN	Hogeschool Arnhem Nijmegen
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HRM	Human Resource Management
I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ID-baan	Instroom-Doorstroom-Baan
IOAW	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOS	Internationale Ontwikkelingssamenwerking
IP	Investeringsplan
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investering Stedelijke Vernieuwing
IU	Integratie-uitkering
IV	Integrale Veiligheid
Jeugd-GGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
JGO	Jeugdgroepenoverleg
JOP	Jongerenontmoetingsplaats
KB	bureau Kwaliteitsbeheer, valt onder de afdeling Stadsbeheer
KCC	Klantcontactcentrum
kiEMT	Kennis en Innovatie in Energie en Milieutechnologie
KKP	Keizer Karel Podia
KPL	Kostenplaats
l	lasten
Leningen o/g	Leningen opgenomen geld
Leningen u/g	Leningen uitgeleend geld
MARN	Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen
MFC	Multifunctioneel Centrum
MHB	Medische Heroïnebehandeling
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MTC	Multi Transportcentrum
MVG	Maatschappelijk Vastgoed
n	nadeel
NASB	Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NFIA	Netherlands Foreign Investment Agency
NFIS	Nijmeegs Financieel Informatiesysteem
NJN	Najaarsnota
NKS	Nijmeegse Kaderverordening Subsidieverstrekking
NTC	Novio Tech Campus
nugger	Niet-uitkeringsgerechtigde; iemand zonder een uitkering
NVM	Nederlandse Vereniging voor Makelaars
O&S	Onderzoek en Statistiek

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OAV	Onderwijs aan vreemdelingen
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
OBW	Ontwikkelingsbedrijf Waalfront
OHV	Onderwijshuisvesting
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OM	Openbaar Ministerie
OMBD	Overheidsgelden met meerjarig bestedingsdoel
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OR	Openbare ruimte
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&O	Personeel & Organisatie
PDV	Perifere Detailhandel Vestiging
PG	Productgroep
PIO	Planexploitatie In Ontwikkeling
PM	Pro Memorie: Als stelpost opgenomen, de werkelijke waarde is nog niet bekend
PN	Perspectiefnota
PPS	Publiek Private Samenwerking
R&A	Randvoorwaarden en Aanbevelingen
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBGZ	Regionale Brandweer Gelderland Zuid
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RNI	Register Niet-Ingezetenen
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
RSI	Reserve Strategische Investeringen
RSP	Regionaal Samenwerkingsprogramma
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RVV	Reglement verkeersregels en verkeertekens
SB	Stadsbegroting
SCE	Sportclub Excelsior
SD	Stadsdeel
Soza	Sociale Zaken
SSHN	Stichting Studentenhuisvesting Nijmegen
SSNM	Stichting Stedenband Nijmegen - Masaya
SSNP	Stichting Stedenband Nijmegen - Pskov
STIP	Stedelijk InformatiePunt
SU	Specifieke Uitkering
SW	Sociale Werkvoorziening
TIP	Topsport- en Innovatiepark
UMC	Universitair Medisch Centrum
UPOR	Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
USV	Uitvoeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
v	voordeel
VG A&O	Vastgoed Advies en Onderhoud
VGP	Voortgangsrapportage Grote Projecten
VIR	Verwijsindex Risicojongeren
VJN	Voorjaarsnota
VMC	Verkeersmanagementcentrale
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOF	Vennootschap onder firma
VOP	Voetgangersoversteekplaats
VRI	Verkeersregelinstallatie

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VSA	Afdeling Vastgoed, Sportservice en Accommodaties
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
Vzh	Voorzieningenhart
VZP	Stedelijk Voorzieningenplan
W&I	Programma Werk & Inkomen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAP	Wijkaanpakplan; Wijkactieplan
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
WGA	Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
Wgr	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Wij	Wet Investeren In Jongeren
WIW	Wet inschakeling werkzoekenden
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WO2	Tweede Wereldoorlog
WOO	Wijkoverstijgend onderhoud
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
Wsnp	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
Wth	Wet Tijdelijk Huisverbod
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
Wwb	Wet Werk en Bijstand
WWNV	Wet Werken Naar Vermogen
Z&W	Programma Zorg & Welzijn
ZAT	Zorgadviesteam
ZOR	Zorgoverleg Risicojongeren

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Colofon

UITGAVE
Gemeente Nijmegen

OMSLAG
OptimaForma, Nijmegen

FOTOGRAFIE
Ellen van de Waterbeemd
Marianne van den Heuvel (foto Green Capital, progr.Klimaat & Energie)

DRUK
DPN, Nijmegen

maart 2015

Stadsrekening 2014

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

- Het optimaliseren van de publieke dienstverlening door een betere bereikbaarheid en door een snelle en efficiënte dienstverlening.
- Wij dragen zorg voor goed geïnformeerde burgers en bedrijven ten aanzien van de gemeentelijke dienstverlening.
- Wij dragen zorg voor het optimaliseren van de persoonsinformatievoorziening en de daaraan gerelateerde dienstverlening.
- We willen bereiken dat de burgers, bedrijven en instellingen tevreden zijn over de dienstverlening van de gemeente.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Doelmatige en doeltreffende dienstverlening
H2	Zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening
H3	Verbeteren persoonsinformatievoorziening

Hoofddoelstelling 1

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Wij leveren onze burgers en bedrijven op doelmatige en doeltreffende wijze onze diensten en producten tegen zo laag mogelijke kosten.

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben aan onze burgers en bedrijven op doelmatige en doeltreffende wijze onze diensten en producten geleverd. We realiseerden een telefonische bereikbaarheid van ruim 74% in 30 seconden. Het totaal aantal telefoontjes is, ondanks de afname van het aantal gesprekken over de omgevingsvergunning, stabiel gebleven ten opzichte van 2013.

Indicatoren

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tijdige (binnen wettelijke termijn) afhandeling ontvangen berichten	78%	90%	58%
1.2 Telefonische bereikbaarheid 14024 80% < 30 seconden	79%< 30 sec.	80% < 30 sec.	74,33%

Toelichting indicatoren
We realiseerden een telefonische bereikbaarheid die verschilt met de realisatie van 2013. Dit wordt veroorzaakt door een stijgend aanbod van complexe vragen op het zorgdomein. De gespreksduur en wachttijd namen toe.

De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn administratief afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. De overige post wordt door de proceseigenaren zelf gemeten in hun processysteem.

Wat hebben we ervoor gedaan?
We zorgden ervoor dat de meeste telefonische vragen via 14024 in één keer werden beantwoord. Met de informatie van de vakafdelingen actualiseerden we onze kennisbank en de teksten op het digitaal loket. Alle teksten op het digitaal loket werden voor onze websitebezoeker beter leesbaar gemaakt.

Hoofddoelstelling 2

Zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening

Wat willen wij bereiken?
Wij zorgen voor een zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening door Burgerzaken. Burgerzaken heeft immers verreweg de meeste klanten van de gemeente Nijmegen. Meer dan 200.000 burgers nemen op jaarbasis een dienst af van Burgerzaken, fysiek, schriftelijk, telefonisch of via internet. Ongeveer 150.000 burgers bezoeken de balies van Burgerzaken.

Wat hebben we bereikt?
Wij zorgden voor een zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening in de Stadswinkel en het Steunpunt Stadswinkel.De dienstverlening in de Stadswinkel (balie) werd gewaardeerd met een 8,3. In 2014 werd 85% van de klanten binnen 15 minuten geholpen. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe.

Indicatoren

Zorgvuldige, tijdige, klantgerichte dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Cijfer dienstverlening Burgerzaken	7,9	7,5	8,3
2.2 Wachttijd Burgerzaken 80% < 15 minuten	85,3% < 15 min	80% < 15 min.	85%
2.3 Wachttijden klanten Burgerzaken vrije inloop gem. 15 minuten	12,2 min	15 min.	13,5 min.
2.4 Wachttijd klanten Burgerzaken op afspraak gem. 5 minuten	5,3 min	5 min.	6,2 min.

Toelichting indicatoren
Het waarderingscijfer voor de dienstverlening is een 8,3. Dit cijfer is hoger dan in 2013, maar door een andere onderzoeksmethode niet vergelijkbaar. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) werd door de klant hoog gewaardeerd. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe ten opzichte van 2013. Van de klanten die op vrije inloop kwamen werd een percentage van 68% binnen 15 minuten geholpen.

Wat hebben we ervoor gedaan?
- Het Steunpunt Stadswinkel werd verbouwd en klanten werden in een andere locatie ontvangen.
- In een aantal gevallen bedienden we de klant op maat, zoals de inschrijving van buitenlandse studenten in de Stadswinkel. Dat zorgde in de maanden februari en september voor een extra toeloop in de Stadswinkel. Voor het eerst planden studenten zelf een afspraak in. De procedure om een burgerservicenummer uit te reiken werd versneld. In plaats van een wachttijd van 2 à 3 weken, werd het nummer nu direct uitgereikt. Daarnaast

reikten we reisdocumenten uit aan bedlegerige inwoners. We regelden dat de woningbouwcorporaties voor huurders die een woning huren of naar een andere woning verhuizen, bij de corporatie hun verhuizing doorgaven.

- Vanaf 1 januari werden alle klantcontacten voor de specialistische vragen burgerzaken, bijvoorbeeld naturalisaties, alleen maar op afspraak afgehandeld. Dit leidde tot minder fysieke contactmomenten, omdat vóór 2014 klanten vaak onvoorbereid kwamen en weer terug moesten komen. De fysieke informatievraag is verschoven naar telefonische contacten met de specialisten.
- Om de klantenstroom te reguleren namen we een aantal maatregelen, zoals extra avondopenstellingen voor de zomerpiek, de klant stimuleren om op afspraak te komen, tijdig op de hoogte stellen van het verlopen van de geldigheid van reisdocumenten, het attenderen op het gebruik van de website.
- Ten opzichte van vorig jaar liepen de wachttijden op, maar de klanten werden binnen de normtijd geholpen. Dit resultaat is gerealiseerd door het inzetten van stagiaires, participatiebanen en oproepkrachten die vooral de standaardwerkzaamheden uitvoerden, zodat de klantenstroom beheersbaar bleef.
- Vanaf januari konden er ook huwelijken worden gesloten in de daarvoor ingerichte trouwkamer in de Stadswinkel. Dit hielp om de logistieke problemen die zich voordeden in het Stadhuis te verminderen en prijsdifferentiatie mogelijk te maken.
- Bruidsparen ontvingen vanaf februari een digitale enquête waarin zij hun waardering konden geven over de huwelijksvoltrekking/registratie. We ontvingen 70 reacties met een waardering van een 7,5 voor de dienstverlening. Een aantal klanten was niet tevreden over de ondertrouw aan de balie. Deze opmerkingen hebben ertoe geleid dat de ondertrouw weer in de spreekkamer plaatsvindt.
- Onderstaande aantallen legesproducten burgerzaken zijn verstrekt in 2014:

Leges product	Aantallen 2010	Aantallen 2011	Aantallen 2012	Aantallen 2013	Aantallen 2014
Uittreksels Burgerlijke Stand	9.045	8.836	9.104	8.471	**7.684**
Huwelijken	600	602	510	536	**509**
Diverse uittreksels Basisregistratie					
Personen	15.698	14.501	14.501	10.747	**9.930**
Naturalisaties	374	299	358	304	**219**
Paspoorten en ID-kaarten	33.599	36.474	38.011	32.435	**34.011**
Vermissing reisdocumenten	2.026	1.984	2.098	2.182	**227**
Rijbewijs	16.132	14.663	11.300	10.784	**11.269**
Vermissing rijbewijs	1.234	1.340	1.265	1.333	**1.349**
Verklaring omtrent het gedrag (VOG)	6.464	7.107	7.418	7.041	**5.902**

Daarnaast werden ook wettelijke taken verricht waarvoor geen leges gevraagd mogen worden, bijvoorbeeld het verwerken van de verhuizingen, geboorte-aangiften, overlijdensaangiften, adresonderzoeken.

Hoofddoelstelling 3

Verbeteren persoonsinformatievoorziening

Wat willen wij bereiken?

Het verbeteren en verder ontwikkelen van de persoonsinformatievoorziening.

Wat hebben we bereikt?

De gemeentelijke basisadministratie personen voldoet aan de wettelijke eisen en is geactualiseerd aan de hand van onderzoeken en signalen van burgers, overheidsinstanties en onze eigen waarnemingen. We zijn geslaagd voor de kwaliteitscontrole reisdocumenten. In onze administratie is 98% van de gegevens juist. De gemeentelijke regelgeving (verordeningen en beleidsregels) voldoet aan de nieuwe wet Basisregistratie Personen (was GBA).

Indicatoren

Er zijn geen indicatoren bij deze hoofddoelstelling opgenomen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij hebben een scherpere controle op identiteitsfraude uitgevoerd. Er is speciale apparatuur aangeschaft waarmee we alle buitenlandse documenten extra controleren.

- Er heeft een kwaliteitscontrole voor de reisdocumenten plaatsgevonden (zelfevaluatie reisdocumenten). We zijn ruim geslaagd binnen de norm en kwaliteit.
- Vanaf januari is het Register Niet-Ingezetenen ingevoerd. Meer dan 6.000 Niet-Ingezetenen kwam op afspraak bij het loket om een registratienummer te ontvangen. Van al deze Niet-Ingezetenen stond alleen het adres in het buitenland geregistreerd. Vanaf september doen we mee met de landelijke pilot en registeren we nu ook het tijdelijk adres in Nederland.
- Er zijn extra adresonderzoeken uitgevoerd. De nieuwe Wet Basisregistratie Personen verplicht dat iedere emigrant zich in persoon aan de balie meldt. De wet richt zich op het voorkomen van kindontvoeringen.In de praktijk kwamen vooral expats en studenten en dat bracht extra administratieve werkzaamheden met zich mee. Nijmegen heeft samen met andere gemeenten een brief gestuurd naar de Minister waarin aandacht wordt gevraagd voor deze problematiek.
- Nijmegen heeft het initiatief genomen om medewerkers van Ede, Apeldoorn en Arnhem en Nijmegen op te leiden door de marechaussee, zodat zij zelf opleidingen aan collega's kunnen geven in de regio op het gebied van de bestrijding van identiteitsfraude.
- In 2014 organiseerden we twee verkiezingen. In maart vond de verkiezing voor de Gemeenteraad plaats met een opkomstpercentage van 54,64%. In mei waren de verkiezingen voor het Europees Parlement met een opkomstpercentage van 39,90%.

Wat heeft het gekost?

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Toelichting financiën

Het programma Dienstverlening en Burgerzaken sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,07 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 1,9%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten wijken nagenoeg niet af. De afdrachten van de rijksleges waren iets hoger en de extra rijksbijdrage RNI werd niet uitgegeven.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,07 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Hogere legesopbrengsten (gemeentelijke-leges en rijksleges);
- Hogere rijksbijdrage Register Niet-Ingezetenen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1011 Dienstverlening & Burgerzaken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				3.460	7.079	3.619
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota technische wijziging en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	294	389	95
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-194	-194	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**195**	**95**
Eindtotaal				**3.560**	**7.274**	**3.714**

Risico's

- Bij tussentijdse landelijke verkiezingen van de Tweede Kamer moet een begrotingswijziging worden gemaakt, omdat hier geen geld voor is gereserveerd.
- Er vindt landelijk overleg plaats of de activiteit naturalisaties wordt overgedragen naar de IND of dat er een centrumgemeente wordt aangewezen deze taken uit te gaan voeren.
- Maximaliseren van rijkswege van te heffen legestarieven rijbewijzen met ingang van 2014. Dit leidt tot minder legesinkomsten Burgerzaken waarvoor vanaf 2016 naar dekking gezocht moet worden.

Programma Veiligheid

ALGEMEEN

De zorg van de overheid voor de veiligheid van burger is verankerd in de kernwaarden van de rechtsstaat. Geen vrijheid, geen gelijkwaardigheid, geen solidariteit zonder een veilige publieke ruimte. Veiligheid is daarmee een kerntaak van de overheid.

In Nijmegen staan daarbij vooral thema's centraal die het veiligheidsgevoel van de burger het meest beïnvloeden. De aanpak van overvallen, inbraak en diefstal, maar ook het tegengaan van overlast en intimidatie, jeugdoverlast en huiselijk geweld zijn traditioneel belangrijke veiligheidsvraagstukken in onze stad. Daarnaast besteden we veel aandacht aan een veilige fysieke leefomgeving en aan veilige evenementen en horeca. En tot slot liggen fundamentele taken bij de bestrijding van rampen en crises, bij de brandweerzorg en ten aanzien van de handhaving van de openbare orde.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

De veiligheid in een stad is het resultaat van de sociale, fysieke en economische ontwikkeling van de maatschappij. Sturing op veiligheid is daarmee heel complex. De vraag naar de maakbaarheid van de samenleving staat hierbij centraal. Er zijn veel beïnvloedbare factoren die de veiligheid in Nijmegen bepalen. Er zijn echter nog meer factoren die de veiligheid bepalen, maar waarop een gemeente geen directe invloed heeft. De gemeente bepaalt de veiligheid in een stad dus niet, maar probeert deze positief te beïnvloeden.

De afgelopen jaren heeft veiligheid voor het lokale bestuur hoge prioriteit gehad. De kwalitatieve en kwantitatieve inzet van organisaties die iets kunnen betekenen voor de veiligheid in de stad is toegenomen. De meerwaarde is vooral te halen uit (de intensivering van) de samenwerking tussen die partners. Het algemene programmadoel van het programma Veiligheid is daarom 'samenwerken aan meer veiligheid in Nijmegen'. Daar ligt de veronderstelling onder dat iedereen al heel veel doet aan veiligheid, maar dat de winst de komende jaren te vinden is in (verdere) samenwerking.

Succesvolle voorbeelden daarvan zijn de persoonsgerichte aanpak, vooral ten aanzien van zeer actieve veelplegers, huiselijk geweld, jeugdoverlast en woonoverlast als gevolg van intimidatie. En ook de samenwerking tussen brandweer en politie, waardoor de geïntegreerde meldkamer van de grond is gekomen.

Overigens gelden op verzoek van de Auditcommissie van de gemeenteraad met ingang van de Stadsbegroting 2015 nieuwe prestatie-indicatoren voor het programma Veiligheid. In de Auditcommissie is begin 2013 met de portefeuillehouder en de programmamanager besproken om de indicatoren beter aan te passen op de rol die het programma Veiligheid heeft bij het verwezenlijken van lokaal veiligheidsbeleid. Uitgangspunt daarbij is de generieke regierol van de gemeente op het veiligheidsdomein en wat dat betekent voor de vraag op basis van welke indicatoren we de resultaten van die regierol ook daadwerkelijk kunnen meten, en wat dit vervolgens dan betekent voor prestaties die veiligheidspartners leveren op de doelstellingen van ons lokale veiligheidsbeleid.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger
H2	Reductie van het aantal incidenten
H3	Reductie van de gevolgen van incidenten

Hoofddoelstelling 1

Vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger

Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft slechts voor een deel invloed op het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. Dat wat de gemeente echter wel kan beïnvloeden moet direct of indirect gericht zijn op het vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. We meten het veiligheidsgevoel tweejaarlijks met de Stadspeiling en de veiligheidsmonitor.

Wat hebben we bereikt?

Het gevoel van onveiligheid wordt in Nijmegen gemeten op basis van de landelijke Veiligheidsmonitor en onze eigen Burgerpeiling. Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd.

Het beleidskader voor ons lokale veiligheidsbeleid loopt tot en met het jaar 2015. Dat betekent dat de doelstellingen voor het vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger dan ook gerealiseerd moeten zijn. De onderstaande cijfers geven aan dat we al in 2013 ten opzichte van de doelstellingen gunstig scoren. In de Veiligheidsbrief, d.d. 1 juli 2014 (besproken tijdens de raadsvergadering van 17 september 2014), is al aan de orde geweest dat het met de veiligheidsgevoelens in Nijmegen de goede kant opgaat; en dat Nijmegen ook gunstig scoort in de stedenvergelijking van de landelijke Veiligheidsmonitor. Ofschoon de cijfers over het veiligheidsgevoel over 2014 nog niet beschikbaar zijn, zien we wel dat de criminaliteit in 2014 is afgenomen (zie: hoofddoelstelling 2). Dat rechtvaardigt de verwachting dat de gunstige trend ten aanzien van het veiligheidsgevoel zich ook vorig jaar heeft doorgezet. Overigens blijven we benadrukken dat er geen enkelvoudig causaal verband valt te leggen tussen enerzijds de inzet van de gemeente en anderzijds het effect daarvan op het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. Dat gevoel wordt immers door zoveel meer factoren bepaald dan alleen de inzet van de gemeente, dat de indicator slechts als indicatief kan worden gezien.

Indicatoren

Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
1.1 Voelt zich vaak onveilig (in het algemeen)	2,5%	<4%	nb
1.2 Voelt zich soms/vaak/zelden onveilig	17,7%	<36%	nb
1.3 Voelt zich vaak onveilig in de buurt	2,5%	4%	nb

De cijfers voor 2013 zijn gebaseerd op de landelijke Veiligheidsmonitor (indicator 1.1.) en onze eigen Burgerpeiling (indicatoren 1.2 en 1.3). Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De persoons-, groeps- en systeemgerichte aanpak in het Veiligheidshuis is en blijft de basis bij de aanpak van sociale veiligheidsvraagstukken, waarin we focussen op het tegengaan van veelvoorkomende criminaliteit en overlast. Daar waar de Nijmegenaar actief kan bijdragen aan zijn eigen veiligheid – denk bijvoorbeeld aan

preventie bij woninginbraak – dragen we actief bij aan bewustwording en *empowerment*. Ten aanzien van fysieke veiligheid zetten we vooral in op risicogestuurd controleren en toezicht. Het bevorderen van naleefstrategieën staat hierin centraal, omdat dat bijdraagt aan preventie en zelfregie.

Hoofddoelstelling 2

Reductie van het aantal incidenten

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een reductie van het aantal incidenten in Nijmegen. Ook hiervoor geldt dat er geen één-op-één relatie ligt tussen de inzet en regie van de gemeente op het terrein van veiligheid en het aantal incidenten dat in de stad plaatsvindt. Wij richten onze inzet wel op het verminderen van het aantal incidenten. Daarom moet deze indicator ook als indicatief beschouwd worden.

Wat hebben we bereikt?

Het aantal aangiften bij de politie is significant gedaald ten opzichte van 2013 en ligt daarmee ook substantieel onder de doelstelling. Over het algemeen dalen de cijfers in alle aangiftecategorieën, maar de grootste daling zien we bij woninginbraken (- 492), diefstal uit/vanaf voertuigen (- 540) en diefstal (brom- en snor)fietsen (- 359).

De daling van de woninginbraken valt te verklaren uit de integrale dadergerichte aanpak, het Donkere Dagen Offensief (DDO) en de inzet van het Targetteam. De daling van de diefstal uit/vanaf voertuigen kunnen verklaard worden door aanpassingen in de inrichting van de infrastructuur, zoals: het wegvallen van onbewaakte parkeermogelijkheden aan de Nassausingel, de komst van parkeergarage Keizer Karelplein, het betaald avondparkeren in combinatie met meer toezichthouders op straat, maar ook het DDO. Ook zaten in 2014 een aantal notoire autokrakers vast. De daling van fietsendiefstal is lastiger te verklaren. In het centrum wordt nu wel de lokfiets ingezet.

Met het aantal meldingen bij de brandweer scoren we significant gunstig ten opzichte van de doelstelling. Vanaf het begin van dit decennium zien we een flinke daling van het aantal meldingen: van 1766 in 2010 naar 1351 in 2014. Overigens bestaat een substantieel deel uit zogeheten loze meldingen – in 2014: 596. Dat betekent dat het vorig jaar in slechts 755 gevallen daadwerkelijk om brandbestrijding en overige hulpverlening ging. Kijken we ook hier naar de lange termijn dan daalt ook het aantal loze meldingen de afgelopen jaren significant: in 2010 ging het nog om in totaal 858 loze meldingen en rukte de brandweer in 908 gevallen terecht uit.

Indicatoren

Reductie van het aantal incidenten	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
2.1 Aangiften bij de politie	14.130	<16.500	12.247
2.2 Meldingen bij de brandweer	1.382	<1.816	1.351

Wat hebben we ervoor gedaan?

We zetten sterk in op een persoons-, groeps- en systeemgerichte aanpak van criminaliteit en overlast in het Veiligheidshuis Nijmegen. Hier organiseren we de verbinding politie, Openbaar Ministerie en de reclasseringsorganisatie enerzijds en de zorginstellingen anderzijds. Daarmee leveren we een bijdrage aan de bestrijding van veel voorkomende vormen van criminaliteit en overlast. Met de Top-150-aanpak kunnen we dynamisch en flexibel inspelen op het veiligheidsbeeld en die daders aanpakken die het meest actief zijn. Daarmee kunnen we een substantiële bijdrage leveren aan de reductie van het aantal incidenten.

Ook hebben we in 2014 met het project ENNUWEG ingezet op bewustwording onder de omvangrijke studentenpopulatie waar het gaat om brandveiligheid in relatie tot de kamerverhuur, maar eveneens met het tegengaan van onnodige risico's van woninginbraak en het tegengaan van risico's op straatroof. Dit project is positief geëvalueerd en zullen we ook gaan voortzetten.

Hoofddoelstelling 3

Reductie van de gevolgen van incidenten

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar verlaging van de gevolgen van incidenten. Door proactieve en preventieve activiteiten dragen we bij aan de beperking van de gevolgen van incidenten. Door preparatieactiviteiten bereiden we ons voor op een adequate repressieve taakuitvoering. Concreet betekent dit onder meer bijzondere aandacht voor aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten van objecten. Door repressieactiviteiten dragen we bij aan het beperken van schade aan de gezondheid van slachtoffers en het beperken van de materiële schade. We evalueren de gevolgen van de incidenten en de aanpak daarvan om de effectiviteit van de activiteiten te kunnen meten en verbeteren. De gemeente treedt hierbij veelal op als regisseur van processen.

Wat hebben we bereikt?

Uit de bovenstaande cijfers blijkt dat het aantal incidenten ruim onder de geformuleerde doelstelling ligt. Daarmee leveren we ook een belangrijke bijdrage aan het verminderen van de gevolgen van incidenten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Hierboven is reeds onze inzet in op de aanpak van criminaliteit en overlast gemeld. Daarnaast besteden we ook aandacht aan preventie daar waar het veiligheidsbeeld of een specifieke doelgroep hiervoor aanleiding geeft. Een voorbeeld daarvan is het project ENNUWEG, waarbij we ons vooral gericht hebben op de doelgroep studenten.

Wat heeft het gekost?

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**

Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Toelichting financiën

Het programma Veiligheid sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 1,6%.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- De kosten van het project bluswatervoorzieningen zijn begroot op € 510.000; we verwachtten in 2014 € 100.000 uit te geven maar dat is niet gebeurd. Daardoor is er in 2014 een overschot van € 100.000 en verwachten we een tekort van € 100.000 in 2015.
- De bijdrage aan de veiligheidsregio was € 60.000 lager dan begroot; dit is een incidenteel voordeel.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 37.000 hoger uitgevallen dan begroot;.er is geen noemenswaardig verschil tussen de begroting en de realisatie

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere lasten; dit zijn Incidentele voordelen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1012 Veiligheid **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				469	15.442	14.972
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-120	-321	-201
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-105	-105	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		228	228
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-802	-802
Totaal Wijzigingen				**-225**	**-1.001**	**-775**
Eindtotaal				**244**	**14.441**	**14.197**

Risico's

- Vertrouwelijke informatie komt terecht op de verkeerde plek, wat leidt tot een schadeclaim van degene die daardoor gedupeerd wordt.

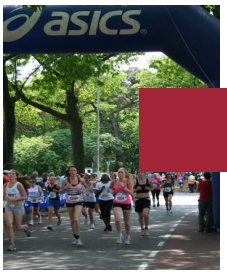

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij bevorderen dat onze inspanningen op het vlak van citymarketing en externe betrekkingen meerwaarde opleveren voor onze andere gemeentelijke programma's, voor maatschappelijke instellingen, bedrijven en burgers. Daarnaast wordt hiermee een bijdrage geleverd aan een sterker vestigingsklimaat. De opbrengst is een grotere betrokkenheid van Europa, rijk en provincie bij Nijmeegse plannen en ontwikkelingen met als effect inhoudelijke en financiële steun. Daarnaast willen we met Nijmegen en Nijmeegse ontwikkelingen vaker en positief in het nieuws komen, en streven we succesvolle evenementen na.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	(Internationale) samenwerking en public affairs
H2	Promotie
H3	Coördinatie evenementen
H4	Stedenbanden
H5	Coördinatie van het stedenbeleid van rijk en provincie

Hoofddoelstelling 1

(Internationale) samenwerking en public affairs

Wat willen we bereiken?

We beogen een grote betrokkenheid, inhoudelijk en financieel, van Europa, rijk en provincie bij Nijmeegse plannen en ontwikkelingen. De Nijmeegse belangen brengen we goed en gestructureerd onder de aandacht. Waar mogelijk sluiten we aan op belangen die op (inter)nationaal en provinciaal niveau spelen. Daarvoor ondernemen we activiteiten op het vlak van externe oriëntatie, subsidieacquisitie, gerichte lobby en public affairs.

Wat hebben we bereikt?

Aandacht voor de steden binnen het Operationaal Programma EFRO, de nieuwe periode vanaf 2015. Aandacht in de Strategische Agenda 2015-2021 van de Euregio Rijn Waal. Hierdoor is de kans op het succesvol kunnen indienen van projectvoorstellen door of vanuit e stad Nijmegen vergroot. De start van het stedelijk netwerk GelreStad wat bijdraagt aan aandacht voor de grote steden bij de provinciale overheid. Uitbouw van het Europese netwerk te Brussel. Samenwerking met Duisburg (BRD/NRW). Versterking regionale samenwerking in het Rijk van Nijmegen (MGR). Voorbereiding toekomst regionale samenwerking op de schaal van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen.

Indicatoren

Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Deelname aan de verschillende overleggen van G32, VNG, Gelrestad, Stadsregio en Rijk van Nijmegen. Inzet en begeleiding voor het EDIC. Inzet voor en advisering van de Stuurgroep Arnhem Nijmegen, het College van Bestuur van de Stadsregio en de Nijmeegse delegatie in de Stadsregioraad. Idem van het Bestuur van de Euregio en de Nijmeegse delegatie in de Euregiopraad. Regelmatig overleg met Euregiokantoor te Kleve en Bureau Brussel City Region Arnhem Nijmegen te Brussel ten aanzien van Europese kansen en mogelijkheden (o.a. Green Capital, Velocity, Wissensallianz). Lobbyactiviteiten in het netwerk Kennissteden.

Hoofddoelstelling 2

Promotie

Wat willen wij bereiken?
Met promotie, wij spreken liever van citybranding en -marketing, willen we door bijzondere en nieuwswaardige projecten en activiteiten het merk Nijmegen niet alleen neerzetten als historische stad, maar ook als dynamische kennisstad, waar veel (loop)sport, groen en cultuur te vinden is. Daarbij gebruiken wij ook de onderscheidende en innovatieve bouwprojecten die in uitvoering zijn. Het beeldmerk en de slogan Altijd Nijmegen is daarbij de pay off.

Wat hebben we bereikt?
We hebben het profiel van Nijmegen als historische en kennisstad verder versterkt door twee grootschalige, nieuwswaardige activiteiten te realiseren. Het betreft de derde editie van de Vrede van Nijmegen Penning en het programma voor 70 jaar Market Garden. Beide activiteiten hebben extra en bijzonder bezoek naar de stad getrokken en onderstrepen Nijmegen als historische en kennisstad. Tevens is er nationaal en internationaal positieve publiciteit over deze gebeurtenissen geweest (zoals rechtstreekse NOS-uitzending en publiciteit in de New York Times). Uit een geactualiseerde benchmark in januari, met steden met een vergelijkbaar bleek dat Nijmegen relatief weinig middelen en menskracht op dit beleidsterrein inzet. Een andere conclusie was dat citymarketing een kwestie is van volhouden en lange adem hebben. Alleen door over een lange periode consequent aan een city-marketingbeleid vast te houden, kan een stad effect sorteren.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Op basis van het uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 hebben we samen met de partners in de stad verder invulling gegeven aan de focus van de Nijmeegse citymarketing: het profileren van Nijmegen als historische en kennisstad. Ondanks de doorgevoerde bezuinigingen hebben we daarvoor de momenten benut die daarvoor de bewijsvoering leveren. Die momenten waren in 2014: de Vrede van Nijmegen Penning en 70 jaar Market Garden. Deze twee projecten zijn in de vorm van een publiek private samenwerking met de betreffende partners gerealiseerd, waarbij de partners een evenredige financiële bijdrage hebben geleverd.

Vrede van Nijmegen Penning 2014
De uitreiking van de Penning 2014 maakte deel uit van ons uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 en draagt dan ook bij aan de citymarketingdoelstellingen om Nijmegen als historische én internationale kennisstad te profileren. De Vrede van Nijmegen Penning is een tweejaarlijkse prijs die wordt uitgereikt aan een internationale hoofdrolspeler die zich ingezet heeft voor Europa. In 2010 ontving Jacques Delors de Penning en in 2012 prof. Umberto Eco. Op 7 mei 2014 is de Vrede van Nijmegen Penning in de Sint Stevenskerk uitgereikt aan Neelie Kroes en het was de derde succesvolle editie van de Vrede van Nijmegen Penning. De gemeente Nijmegen organiseert en realiseert deze gebeurtenis met partners Radboud Universiteit en NXP Semiconductors.

Evaluatie 70 jaar Market Garden
Het zwaartepunt van de activiteiten van 70 jaar Market Garden kwam te liggen in het weekend van 20 en 21 september. Op 20 september bestonden de activiteiten uit een officiële herdenking aan de Oosterhoutsedijk, de

opening van de tentoonstelling Ontmoeting in Oorlogstijd in Museum het Valkhof, een presentatie van re-enactors op het Valkhof en een intocht en openluchtexpositie van 600 historische voertuigen en een vaartocht op de Waal van amfibievoertuigen door de Stichting Operatie Market Garden.

Op 21 september vonden het Vrijheidsfestival bij De Oversteek en het 20 Septemberplein én de Crossing over de Waal plaats. Daarnaast was er een stakeholdersbuffet Vrijheidsmuseum en een optreden van het Gelders Orkest, opvoering Waalrequiem, in de Sint Stevenskerk.

Vooruitlopend op de eindevaluatie van het Uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 hebben we In februari 2014 de raad via een tussenrapportage en een presentatie daarvan geïnformeerd over de resultaten. De eindevaluatie zal in het voorjaar van 2015 aan de raad worden aangeboden.

We zijn, in het kader van de uitvoering van de Economische Innovatie Agenda 2020, die in maart 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld, gestart om met de partners in de Economische Raad Nijmegen invulling te geven aan de internationale profilering van Nijmegen als kennisstad. Internationale Profilering is één van de programmalijnen uit onze Economische Innovatie Agenda. Een voorbeeld van een gestart project dat vanuit dit spoor ondersteund wordt is het Dutch International Science Film Festival (InScience).

Hoofddoelstelling 3

Coördinatie evenementen

Wat willen wij bereiken?

- We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen;
- We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden;
- We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren.

Wat hebben we bereikt?

1. We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen
   Nationaal wordt de naamsbekendheid van de stad gekoppeld aan de Vierdaagsefeesten en de Vierdaagse afstandsmarsen. In 2013, bij de 97e editie van de Vierdaagsemarsen en de 44e editie van de Vierdaagsefeesten is over de hele week een bezoekersaantal van 2.350.000 geteld. De Vierdaagse was in 2013 weer het grootste, gratis toegankelijke evenement in 2013 in het onderzoek van Respons. Er zijn nog geen gegevens van Respons over 2014 bekend. Wel weten we dat in 2014, bij de 98e editie van de Vierdaagse afstandsmarsen bijna 40.000 deelnemers de finish passeerden en bij de 45e editie van de Vierdaagsefeesten een bezoekersaantal van 1.442.000 werd geteld.
   We gebruiken evenementen ook om het beeldmerk en slogan Altijd Nijmegen aan te koppelen of om herhalingsbezoek te genereren. Met evenementenorganisaties hebben wij convenanten of samenwerkingsovereenkomsten over de samenwerking gesloten. In twee van dergelijke convenanten (MOJO/LOC7000) en Zevenheuvelenloop) zijn ook afspraken opgenomen over gezamenlijke citymarketingactiviteiten. In het convenant met de stichting DE4DAAGSE en defensie en de samenwerkingsovereenkomst met de stichting Vierdaagsefeesten is citymarketing eveneens een thema waarop gezamenlijk wordt ingezet.
2. We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden
   Met onze evenementenkalender sturen we op de spreiding van evenementen in onze stad. Daarbij nemen we de voorrangsregels, die in de nota *Event Full* zijn vastgelegd, in acht. Met subsidies ondersteunen we evenementen waaraan we vanuit cultureel, economisch, sportief en/of sociaal oogpunt extra waarde toekennen. Ook zijn we actief in het werven van evenementen, zoals het EK vrouwenvoetbal en de Giro

d'Italia. We zijn gestart met de uitwerking van het locatiegebonden evenementenbeleid. Daarmee maken we enerzijds zichtbaar wat de stad te bieden heeft aan evenementenlocaties en houden we daarnaast rekening met de belasting van evenementen voor de omgeving.

3. We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren.
   We hebben het vergunningenproces voor evenementen ingrijpend gewijzigd en de dienstverlening verbeterd. Organisatoren krijgen sneller en beter antwoord en worden wegwijs gemaakt in de mogelijkheden en grenzen voor evenementen.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
1. We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen;
   We benadrukken het belang van de Vierdaagse voor de stad, door het subsidiëren van activiteiten van de Vierdaagseorganisatoren en het faciliteren bij de uitvoering van het evenement in de stad. Daarbij zoeken we steeds naar de gezamenlijkheid en naar mogelijkheden om efficiënter te zijn. We geven daarnaast een subsidie aan de Oranjestichting en het Comité 4 en 5 mei, zodat zij zekerheid hebben over het voortzetten van hun werk.
   In 2013 hebben we gewerkt aan de uitvoering en verdere uitwerking van de doelstellingen en acties uit de evenementennota *Event Full*. Daarbij hebben we extra aandacht gegeven aan duurzaamheid. Er is een duurzaamheidsstandaard ontwikkeld waarover we in gesprek zijn met organisatoren van evenementen. In 2014 is overlegd met de organisatoren van een aantal grote Nijmeegse evenementen in het Nijmeegs Evenementen Overleg, onder voorzitterschap van de stichting Vierdaagsefeesten. De gemeente is gesprekspartner in het overleg en dient als platform voor kennis- en informatie-uitwisseling en voor bredere samenwerking op een aantal thema's.
2. We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden
   In 2014 is in het kader van het locatiegebonden evenementenbeleid een pilot afgerond van drie evenementenlocaties Stadspark De Goffert, park Brakkenstein en Mariënburgplein. In samenspraak met organisatoren, omwonenden en gemeente zijn daarvoor locatieprofielen opgesteld. Daarnaast hebben we in kaart gebracht welke evenementen locaties er zijn, welke evenementen er jaarlijks in Nijmegen plaatsvinden en waar knelpunten ontstaan tussen vraag en aanbod. Aan de hand van de ervaringen met de pilotlocaties is in 2014 verder gewerkt aan profielen voor de andere locaties en worden beleidskaders, waar nodig, aangepast.
3. We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren
   Het nieuwe evenementenproces dat in 2013 was ontwikkeld, is in 2014 geïmplementeerd. We hebben nu één gemeentelijk aanspreekpunt voor organisatoren gerealiseerd in de vorm van een evenementenadviseur, die de centrale intake van vergunningaanvragen verzorgt en ook de kansen voor nieuwe aanvragers onderzoekt.

Hoofddoelstelling 4

Stedenbanden

Wat willen wij bereiken?
Wij willen dat onze internationale stedenbandrelaties bijdragen aan een sfeer van sympathie, betrokkenheid en toenemend wederzijds begrip tussen de inwoners van Nijmegen en die van onze zustersteden.

Wat hebben we bereikt?
Onderhoud van de relaties met de zustersteden Pskov en Gaziantep. Start gesprekken over onderlinge samenwerking tussen stedenbandorganisaties te Nijmegen en het COS Gelderland. Realisatie bezuinigingen.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Subsidieverlening aan projecten te Gaziantep via begeleiding gemeentelijke Adviescommissie. Subsidieverlening aan de Stichting Stedenband Nijmegen Pskov.

Hoofddoelstelling 5

Coördinatie van het Stedenbeleid van rijk en provincie

Wat willen wij bereiken?
Wij willen dat Nijmegen gebruik kan blijven maken van aanzienlijke geldstromen die rijk en provincie in het kader van hun stedenbeleid ter beschikking stellen.

Wat hebben we bereikt?
Een stevige vertegenwoordiging van Nijmegen in de G32 en de VNG. Start stedelijk netwerk GelreStad. Goedkeurende verklaring op de midterm rapportage van het Stadscontract 2012-2015/2017. Investeringen vanuit de provinciale Investeringsimpuls. Samenwerking met provinciale vertegenwoordiging te Brussel.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Begeleiding en advisering, kandidaatstelling Nijmeegse bestuurders voor werkgroepen en bestuur VNG en G32.

Wat heeft het gekost?

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Coordinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coordinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Toelichting financiën
Het programma sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,02 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,6 %.
Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- bij *de stedenbanden* is nog eenmalig een geringe onderuitputting omdat het werkbezoek Gaziantep verplaatst is naar 2015 en de cie. Gaziantep minder subsidieaanvragen heeft ingediend. Gegeven de afbouw van de stedenbanden in de coalitieperiode zal dit vanaf 2015 niet meer optreden.
- Op het product *coördinatie evenementen beleid* doet zich een geringe overschrijding voor vanwege extra capaciteitsinzet en inzet op communicatie.
- door het technisch niet adequaat begroten van de geprognotiseerde uitgaven bij de NJN van *focus citymarketing*, product promotie, is er een overschrijding van afgerond € 0,3 miljoen. De bestedingen zijn geheel conform het door de Raad en B&W vastgestelde meerjaren- bestedingenplan. (Zie de corresponderende baten bij het product Internationale samenwerking & public affairs en zie de toelichting bij Begrotingsrechtmatigheid). Het leeuwendeel van de bestedingen betreffen Market garden en de Vrede van Nijmegen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Conform het door de Raad vastgestelde meerjaren bestedingenplan *focus citymarketing* worden de uitgaven geëgaliseerd door middel van de door de Raad vastgestelde reserve focus citymarketing. De onttrekking uit de reserve wordt technisch geboekt op het deelproduct *mutatie reserves* dat een onderdeel is van het product internationale samenwerking & public affairs
- Op het product promotie zelf is een gering voordeel vanwege externe ontvangsten. Deze externe ontvangsten maken ook deel uit van het vastgestelde uitvoeringsprogramma citymarketing 2013-2014. Aangezien de externe ontvangsten niet altijd gelijke tred houden in enig jaar met de corresponderende uitgaven, kan er in een boekjaar een afwijking optreden.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1013 Citymarketing & Externe betrekkingen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				323	3.693	3.370
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-65	-52	13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-2	-2
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	50	100
Totaal Wijzigingen				**-115**	**-4**	**111**
Eindtotaal				**207**	**3.689**	**3.482**

Risico's

- Een of enkele evenementen zijn een fiasco en maken de bestuurlijke verwachtingen in de verste verte niet waar. Gevolg kan zijn mogelijk grote imagoschade voor het bestuur.
- Onvoldoende beheer subsidie(programma's) en als gevolg daarvan het niet declarabel kunnen maken van kosten.
- Een deel van de personeelsformatie wordt geacht zichzelf door het verwerven van externe middelen terug te verdienen. De mogelijkheden daartoe zijn de afgelopen jaren door bezuinigingen bij de Rijksoverheid sterk afgenomen (Rendabele formatie). Hierdoor treedt het risico op van ongedekte personeelslasten wat kan leiden tot frictiekosten.
- De kans dat we onvoldoende grip hebben op het tempo waarin een bestuurlijke structuurverandering wordt doorgezet (in ieder geval het afschaffen van de wgr + regeling), waardoor de (financiële) gevolgen van de omvorming van de Stadsregionale samenwerking groter blijken te zijn dan we hadden verwacht.

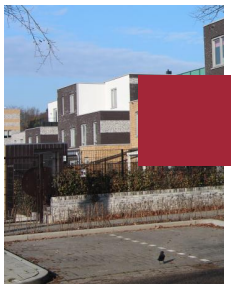

Programma Wonen

ALGEMEEN

In een land met krimpende en groeiende regio's is Nijmegen één van de steden die de komende jaren bevolkingsgroei zal kennen. De woningvraag die hier mee samenhangt moet worden ingevuld. Dat betekent een forse woningbouwopgave. We willen daarbij een stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op stedelijk niveau en met variatie op wijkniveau. Andere taakvelden zijn de herstructurering van delen van de bestaande woningvoorraad, de verduurzaming van woningen en de huisvesting van specifieke doelgroepen met een inhaalslag op het gebied van wonen en zorg. Vrijkomende woonruimte in de schaarse voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld, scheefwonen willen we tegengaan. De effecten van het woonruimteverdelingsbeleid worden gemonitord. De gevolgen van de economische recessie lijken we achter ons te laten. In 2014 vertoonde de koopmarkt herstel, de prijsdaling is gestopt en het aantal transacties neemt toe. In de huursector is sprake van stijgende huren en stagnerende inkomens. Betaalbaarheid staat daarmee weer op de agenda. Het programma is voor realisatie afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties, zorginstellingen , instellingen voor hoger onderwijs en andere overheden. In dat netwerk sturen wij actief met overleg en afspraken. Het programma Wonen kent een sterke relatie met de programma's Ruimte & Cultuurhistorie, Klimaat & Energie en Zorg & Welzijn.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Het programma wonen levert een bijdrage aan de aantrekkelijkheid van de stad door de huidige en toekomstige inwoners van Nijmegen te laten wonen in een positief gewaardeerde woonomgeving. Goed wonen is een cruciale voorwaarde voor leefbare en vitale buurten en wijken. Dat dit werkt blijkt uit de stads- en wijkmonitor. Daarnaast is van belang dat een goede woonkwaliteit bijdraagt aan de economische aantrekkelijkheid van de stad. Onze nieuwbouwopgave is gericht op het inlopen van het woningtekort. En de herstructurering van delen van de bestaande voorraad verbetert kwaliteit en leefbaarheid in de wijken. We willen een ongedeelde stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op stedelijk niveau en met variatie op wijkniveau. Goede kwaliteit en energiezuinigheid zijn daarbij belangrijk. Met het toevoegen van combinaties van wonen en zorg wordt rekening gehouden met de vraag van de ouder wordende bevolking en de extra muralisering. Het realiseren van woonruimte voor jongeren en studenten draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Nijmegen als stad om te studeren. Ook dat is een belangrijke voorwaarde voor stedelijke vitaliteit en dynamiek. Zolang er schaarste is, is woonruimteverdeling een maatschappelijk belang. Vrijkomende woonruimte in de voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld. Bijzondere en kwetsbare doelgroepen krijgen daarbij extra aandacht.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Realisatie woningbouwprogramma
H2	Studenteneenheden en woonservicegebieden
H3	Rechtvaardige verdeling van huurwoningen

Hoofddoelstelling 1

Realisatie woningbouwprogramma

Wat willen we bereiken?

We willen woningen blijven bouwen om aan de vraag te voldoen en de dynamiek in de stedelijke ontwikkeling te behouden. Dat valt op dit moment niet mee door de voortdurende crisis op de woningmarkt. De resultaten van het in 2012 gehouden woningmarktonderzoek (WoON2012) zijn richtinggevend voor de planning en programmering van de woningbouw. Maar de realisatie is mede afhankelijk van de economische situatie. Dat maakt de woningproductie voor 2014 en de jaren daarna onzeker. Voor 2014 lijkt realisatie van 600 woningen haalbaar. De bouw daarvan is voor een deel al in 2013 gestart. Dat is een relatief hoog aantal. Het zijn voor een flink deel huurwoningen. Die hebben niet te maken met voorverkooppercentages alvorens de bouw start, zoals bij koopwoningen wel het geval is. Ook worden koopwoningen in huurwoningen omgezet.
De nieuwbouw in de bestaande stad betreft onder andere het project Malvert-maisonnettes, de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en Huize Rosa. De grootste productie vindt plaats in de Waalsprong waar met name in het deelgebied Laauwik de bouw gestaag vordert.

Meer vraaggericht bouwen verbetert de verkoop van woningen. Daarom is er ook meer aandacht voor (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap, conform de nota Particulier Opdrachtgeverschap uit 2010. Zowel in Nijland als in het gebied Vossenpels Zuid wordt hieraan invulling gegeven. De eerste resultaten zijn al zichtbaar. In 2014 zal de productie hier nog meer op stoom komen. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt om de productie van goedkope huurwoningen op peil te houden, ondanks hun afnemende investeringsruimte als gevolg van maatregelen van het kabinet. 2014 is ook het laatste jaar waarin we met bijdragen uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing betaalbare woningbouw kunnen stimuleren.
De afspraak met de SSHN om in 2015 1.250 eenheden voor studenten te realiseren wordt gehaald. We verwachten in 2014 de oplevering van ca. 500 eenheden voor studenten, o.a. TPG en Sonnehaert. Met de verwachte productie in 2015 van nog eens 350 eenheden in het project Mariënbosch en kleinschalige uitbreidingen en verbouw aan SSHN- complexen staat de teller dan op 1.250 en zijn de grootste tekorten voor studenten weggewerkt. Zeker omdat we voor de komende jaren ook meewerken aan de bouw van een aantal particuliere projecten voor jongeren en studenten. Maar we volgen de vraag- en aanbodontwikkelingen op de voet.

Het stoppen van het ISV betekent dat 2014 het laatste jaar is waarin we binnen het programma wonen betaalbare woningbouw financieel kunnen stimuleren, en er geld beschikbaar is voor wonen boven winkels.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn in totaal 713 woningen opgeleverd. Dat is opnieuw een goed resultaat. Het aantal opgeleverde woningen is 100 meer dan destijds begroot. Het lijkt erop dat we de crisis op de woningmarkt achter de rug hebben. 2014 gaat de boeken in als het jaar waarin het herstel aanhoudt en in ieder geval de koopmarkt weer opgeleefd is. De prijsdalingen zijn gestopt, het aantal transacties is toegenomen. Lage rente, toegenomen consumentenvertrouwen en wat betere economische vooruitzichten liggen hieraan ten grondslag. Het effect op de productie in de koopsector zal pas na 2014 zichtbaar zijn. De productie bestond nu voor het grootste deel uit goedkope huurwoningen (391), o.a. Malvert maisonettes, voorzieningenhart Waterkwartier, Onder Onnes en Lentseveld. Het grootse deel van de productie is in de Waalsprong gerealiseerd, 420 woningen. Daarvan zijn 49 kavels voor zelfbouwers van vrijstaande woningen, en 12 kavels voor IBBN rijwoningen in Laauwik. Daarmee levert zelfbouw 19% van de totale kavelverkoop in 2014 in de Waalsprong, en 25% van de omzet in euro's. Van de in totaal 30 beschikbare IBBN leningen zijn er nu 15 verstrekt, en 6 in behandeling. Door vertraging in de herstructurering (Rozenbuurt, Wolfskuil) zijn er minder woningen gesloopt.

Indicatoren

Realisatie woningbouwprogramma	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal woningen	1000	600	713
1.2 Aantal woningen in bestaande stad	619	200	293
1.3 Aantal woningen in Waalsprong	381	400	420
1.4 Toevoegingen goedkope huurwoningen	488	200	391
1.5 Toevoegingen goedkope koopwoningen	54	50	41
1.6 Aantal appartementen wonen boven winkels	47	5	5
1.7 Sloop	-	75	5

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om de woningproductie mogelijk te maken hebben we voor nieuwe locaties ambitiedocumenten opgesteld, en vanuit het programma wonen bijgedragen aan het opstellen van bestemmingsplannen. Met de woningcorporaties is periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd over de voortgang in de prestatieafspraken, de agenda voor de woonvisie en actuele beleidsontwikkelingen. In maart 2014 is een goedbezochte Woonbeurs georganiseerd met bijna 1.600 bezoekers. Het hoogste aantal in de drie jaar dat we dit al doen. Op deze beurs presenteren ontwikkelaars en makelaars het actuele aanbod aan nieuwbouwwoningen. Verder zijn er 116 startersleningen aangevraagd en 84 verstrekt, een record. Er zijn 15 IBBN leningen voor betaalbare zelfbouw verleend en 6 nieuwe in behandeling genomen. Met deze regelingen worden mensen direct geholpen. In de bestaande bouw leveren we zo ook een bijdrage aan meer doorstroming doordat elke koop een verhuisketen van gemiddeld 4 verhuizingen oplevert. 2014 was ook het jaar waarin de laatste ISV middelen voor betaalbare woningbouw beschikbaar waren. In totaal is de afgelopen 5 jaren het hele bedrag van € 3.675.000 besteed aan totaal 741 betaalbare huurwoningen, de gemiddelde bijdrage komt daarmee op een kleine € 5.000 per woning .

Hoofddoelstelling 2

Studenteneenheden en woonservicegebieden

Wat willen wij bereiken?

Voor studenten realiseren we tussen 2010 en 2015 1.250 eenheden om de groeiende vraag op te vangen. De SSHN is daarbij onze partner Overigens woont 75% van de uitwonende studenten op de particuliere kamermarkt. Op die particuliere markt zijn door de recessie ook andere marktpartijen zich gaan richten op het segment jongeren/studenten. Deze initiatieven zijn welkom zolang ze voldoende kwaliteit op de juiste locatie toevoegen. In dat geval vergroten ze de kwaliteit van het aanbod voor jongeren en studenten en verdringen ze slechter particulier kameraanbod. Kansen die zich voordoen om bestaande gebouwen te transformeren tot huisvesting voor studenten en jongeren, zoals Mariënbosch, Sonnehaerdt en Villa Karel, willen we daarnaast blijven benutten. De extra taakstelling voor nog eens 1.000 studenteneenheden uit het Coalitieakkoord is met een productie van 1.250 eenheden door de SSHN voor een kwart ingevuld. Meer lijkt vooralsnog niet noodzakelijk. Dit blijkt uit ramingen van de instellingen voor hoger onderwijs. Wel houden we de vinger scherp aan de pols, want bij de prognoses van de vraagkant spelen veel variabelen een rol. We willen een stedelijke dekking van woonservicegebieden. Er moet een voldoende voorraad woningen bestaan die geschikt is voor bewoners die een beroep doen op zorg. Dit verg een extra inspanning van diverse partijen vanwege de toenemende extramuralisering in de komende periode. Ouderen en gehandicapten moeten in voldoende mate gehuisvest kunnen worden en starters moeten een reële kans op de woningmarkt hebben. Daarnaast dragen we vanuit het programma Wonen ook bij aan de realisatie van voorzieningen voor maatschappelijke opvang.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn totaal 519 eenheden voor studenten gerealiseerd. Het grootste en meest in het oog springende project was de realisatie van het complex Talia, 354 eenheden van de SSHN boven het nieuwe Doornroosje bij Nijmegen CS. De productie betekende een forse toevoeging van prima studentenhuisvesting op een goede locatie. De afspraak om voor 2015 1.250 nieuwe eenheden te bouwen wordt iets later ingevuld. Dat is het geval als het

project Mariënbosch, met 350 eenheden, dat nu in aanbouw is, eind maart 2015 wordt opgeleverd. De gezamenlijke kamercampagne van SSHN, HAN en Radboud Universiteit heeft in 2014 199 extra kamers opgeleverd. Vanwege afnemende acceptatie van kamerverhuur in een aantal delen van de stad is er in overleg met het platform Kamerbreed, dat de overlast van kamerverhuur wil tegengaan, en de studentenvakbond AKKU een notitie met beleidsvarianten opgesteld. De oude raad heeft aanpak van dit dossier aan de nieuwe raad overgelaten.
Op het terrein van wonen en zorg zijn er 50 woningen en 44 eenheden opgeleverd. Het gaat om de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en aan de Tollensstraat. Dit is minder dan oorspronkelijk begroot. De grote transities in de zorg maakten partijen terughoudend om te investeren. Hierdoor vertraagd planvorming en realisatie.
Voor de verbetering van de toegankelijkheid van openbare gebouwen zijn in 2014 5 aanvragen ingediend,3 voorlopig toegekend en 9 definitief toegekend. Het beschikbare budget is daarmee in 2014 vrijwel geheel uitgeput.

Indicatoren

Studenteneenheden en woonservice gebieden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal woningen met zorg	130	135	94
2.2. Aantal eenheden voor studenten	0	500	519
2.3 Gemiddelde wachttijd SSHN kamer V'veld +H'veld (in maanden)	6	5	5,5
2.4 Gemiddelde wachttijd SSHN voorkeurscomplexen 1p onzelfstandigen.(in maanden)	37	35	42

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben bestuurlijk overleg gevoerd met de SSHN en de instellingen voor hoger onderwijs over studentenhuisvesting . De voortgang van projecten en het monitoren van de ontwikkeling van vraag en aanbod zijn hier de belangrijkste thema's. De prestatieafspraak met de SSHN is met een jaar verlengd tot 1 januari 2015 om zo weer in de pas te lopen met de overige corporaties. De Stichting Huurteams die controleert op te hoge huren in de particuliere sector, hebben we financieel ondersteund.
Het planningskader voor wonen met zorg is in 2014 vastgesteld. Dit kader vormt de basis voor verdere uitwerking en concretisering in de 4 prioriteitsgebieden waar we in 2014 mee zijn gestart (Lindenholt, Centrum Oost/Noord en Midden). Daarbij werken we samen met woningcorporaties en zorgaanbieders.

Hoofddoelstelling 3

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een rechtvaardige en transparante verdeling van vrijkomende huurwoningen met evenredige kansen op woonruimte voor de diverse doelgroepen. Bijzondere doelgroepen worden apart bemiddeld, de huisvesting van statushouders is daarin een belangrijk onderdeel. De nieuwe Regionale Huisvestingsverordening 2013 biedt daarvoor de kaders. Uitvoering ligt bij de woningcorporaties. Meer kansen voor starters, bevorderen van doorstroming, aanpak van problemen in de leefbaarheid op complex niveau en beperking van scheefwonen zijn belangrijke punten. Conform de Perspectiefnota 2014 bemoeien we ons niet langer actief met de woonruimteverdeling, maar zullen wel rapporteren over de effecten daarvan.

Wat hebben we bereikt?

De uitvoering van de woonruimteverdeling verliep in 2014 zonder grote problemen. Een jaar na invoering van de nieuwe verordening is er geen substantieel resultaat in termen van meer kansen voor starters en meer doorstroming. De slaagkansen van de verschillende doelgroepen zijn vrij constant door de jaren heen. De gemiddelde slaagkans is in 2014 iets hoger, voor starters wat lager, maar voor senioren juist hoger. Oorzaak zit in een combinatie van factoren: het aantal reacties op een vrijkomende woning varieert (starters reageren vaker), en het aantal vrijkomende varieert. 20% van het verdeelde aantal woningen ging via loting.

Indicatoren

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Woningen naar starters	46%	> 40%	42%
3.2 Woningen naar primaire doelgroep	82%	> 75%	79%
3.3 Gemiddelde slaagkans	0,09	>= 0,12	0,11
3.4 Slaagkans starters	0,08	>= 0,10	0,07
3.5 Slaagkans primaire doelgroep	0,09	>= 0,12	0,09
3.6 Slaagkans senioren	0,20	>=0,25	0,26

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om in een aantal complexen met grote leefbaarheidsproblemen aanvullende eisen te kunnen stellen aan nieuwe huurders is een aanvraag gedaan op basis van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet). Door het van kracht worden van de nieuwe Huisvestingswet per 1 januari 2015 is in regionaal verband gewerkt aan een noodzakelijke aanpassing van de Regionale huisvestingsverordening.
Door de oorlog in het Midden Oosten is de taakstelling voor het huisvesten van statushouders in 2015 bijna verdubbeld (2014: 154, 2015: 278). Na overleg met de woningcorporaties, die de huisvesting bieden, is besloten om in 2014 te anticiperen op de hogere taakstelling door actief te zoeken naar extra mogelijkheden voor opvang in leegkomende panden.Een aantal concrete opties zijn en worden verder verkend.

Wat heeft het gekost?

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Toelichting financiën

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.
- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot.
- Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente

dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:
- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1021 Wonen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.577	2.045	468
Wijzigingen						
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-254	-648	-394
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-372	-151	221
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	199	-81	-280
Totaal Wijzigingen				**-427**	**-880**	**-453**
Eindtotaal				**1.150**	**1.165**	**15**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Risico's

De risico's die samenhangen met een vertraagde planontwikkeling in de Waalsprong en het Waalfront zijn door het aantrekken van de woningmarkt enigszins geslonken. In 2014 hebben zich geen nieuwe risico's aangediend. De beëindiging van de ISV subsidies voor betaalbare woningbouw en de aantasting van de investeringscapaciteit van de corporaties bemoeilijkt realisatie van betaalbare huurwoningen.

Programma Klimaat & Energie

ALGEMEEN

Binnen het programma Klimaat & Energie wordt gewerkt aan een duurzame toekomst. We investeren de komende jaren fors in duurzaamheid. Niet alleen door ons aan te passen aan het veranderende klimaat, zoals met de dijkteruglegging gebeurt, maar ook door een forse bijdrage te leveren aan het tegengaan van verdere klimaatverandering. Duurzame energie heeft de toekomst en samen met energiebesparing zal dit programma de komende jaren flinke stappen zetten in de richting van een energieneutrale gemeente in 2045.

Binnen dit programma werken we ook aan een veilige en gezonde leefomgeving van de Nijmegenaren. Daartoe voeren we alle wettelijke milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening, handhaving, bodem, lucht en geluid die aan onze gemeente zijn opgedragen. We beperken zoveel mogelijk de geluid-, stof- en stankhinder en voorkomen veiligheids- en gezondheidsrisico's van (bedrijfs)activiteiten. We zijn zuinig op bodem, water, lucht en grondstoffen.

De acties uit dit programma komen zo veel mogelijk tot stand in overleg met andere overheden, milieu- en bewonersorganisaties en het bedrijfsleven. We realiseren klimaat- en milieudoelen ook binnen andere programma's. Het gaat hierbij met name om de programma's Mobiliteit (verbetering luchtkwaliteit, beperken CO_2-uitstoot), Economie & Toerisme (duurzame bedrijventerreinen, schone stedelijke distributie en bedrijvigheid), Veiligheid (gevaarlijke stoffen en bijzondere handhaving), Ruimte & Cultuurhistorie (duurzame stedelijke ontwikkeling, duurzaam bouwen en adviseren ruimtelijke plannen), Wonen (afspraken over energiebesparing met woningcorporaties), Grondbeleid (duurzame gebiedsontwikkeling), Openbare Ruimte (duurzame inrichting en beheer openbare ruimte), Groen & Water (klimaatadaptatie) en Facilitaire diensten (duurzame inkoop). Naast zelf doen verschuift onze inzet naar het zelf laten doen.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In 2045 willen we een energieneutrale gemeente zijn. Nijmegen voorziet daarbij zelf in zijn stedelijke energiebehoefte met duurzame energie. Deze doelstelling moet resulteren in het tegengaan van de 'Nijmeegse bijdrage' aan de mondiale klimaatverandering die een bedreiging vormt voor onze veiligheid, voedselvoorziening, biodiversiteit, waterhuishouding, maar ook onze economie. De stijging van de energielasten voor Nijmegenaren wordt hiermee beperkt.
Daarnaast willen we vanuit de bestaande wet- en regelgeving de gewenste basis milieukwaliteit waarborgen, zodat de inwoners van Nijmegen nu en in de toekomst in een gezonde en veilige leefomgeving kunnen verkeren. Inbreuken hierop voorkomen we zoveel mogelijk. Concreet betekent dit dat we met dit wettelijke instrumentarium de overlast en hinder beperken, de veiligheid verhogen, en een optimale bodemkwaliteit en goede luchtkwaliteit realiseren.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Nijmegen klimaat- en energieneutraal
H2	Bevorderen kwaliteit leefomgeving
H3	Aanpak bodemverontreiniging
H4	Beperken hinder bedrijfsmatige activiteiten

Hoofddoelstelling 1

Nijmegen klimaat- en energieneutraal

Wat willen we bereiken?

In 2045 zijn we een energieneutrale, zelfvoorzienende, gemeente (raadsbesluit 27 april 2011, vaststelling Duurzaamheidsagenda).
De eigen organisatie is klimaatneutraal in 2015 en energieneutraal in 2030.

In deze coalitieperiode (2010-2014) gaan we onverminderd door deze doelstellingen te bereiken. De vast te stellen route naar energieneutraliteit, ('Roadmap Nijmegen Energieneutraal 2045') krijgt voor de korte termijn een nader in te vullen uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma staan de prioriteiten voor de komende jaren, waarmee we rekening houden met onze bezuinigingstaakstelling. Het geeft een concrete uitwerking van de vijf sporen die in de Duurzaamheidsagenda zijn geformuleerd:

- Energieneutrale stad: forse energiebesparing van de gebouwde omgeving (3% per jaar, met 2% als ondergrens) en de energietransitie van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen (15% in 2020).
- Duurzame stedelijke ontwikkeling: klimaatbestendige stad, nieuwbouwplannen.
- Duurzame economie: bedrijventerreinen, groene economie, werkgelegenheid.
- Duurzame mobiliteit: logistiek, energietransitie in mobiliteit, meer en beter openbaar vervoer, snelfietsroutes.

Klimaatneutrale organisatie: bereikt in 2015. Vervolgens zetten we in op energieneutrale organisatie in 2030.

Wat hebben we bereikt?

Binnen de vijf sporen hebben we afgelopen jaar projecten opgezet en uitgevoerd in samenwerking met onze partners Er is veel draagvlak bij bewoners en bedrijven en instellingen zoals scholen en sportverenigingen. Zij investeren in duurzaamheid, in een context van economische crisis en bezuinigingen. We ondersteunen initiatieven, geven ruimte geven, leggen verbindingen en investeren ook in duurzaamheidsmaatregelen.

In onze nota "Duurzaamheid in uitvoering" (2013) hebben we beschreven wat we in de afgelopen periode hebben bereikt, waar we nu staan en welke kansen we zien om onze stad nog verder te verduurzamen. Onze ambitie om nationaal koploper te zijn, maken we waar. Op de landelijke Duurzaamheidsmeter staan we bovenaan de lijst. Bovendien hebben we - als enige Nederlandse stad - de finale van de EU Green Capital Award 2016 bereikt.
De Stichting de Vierdaagse heeft in samenwerking met diverse andere Nijmeegse partijen de nationale conferentie "Circular Economy BOOSTcamp naar onze stad gehaald, waardoor we volgend jaar hotspot op het gebied van de circulaire economie zijn. Op de valreep van dit jaar is ook bekend geworden dat Arnhem en Nijmegen het internationale fietscongres VeloCity in 2017 mogen organiseren.

Het energieverbruik in de stad is over de periode 2008- 2013 met 6.8% afgenomen. De gegevens over 2014 hebben we nog niet, maar we verwachten dat deze dalende trend zich ook dit jaar heeft doorgezet. Vooral het aardgasverbruik van particulieren neemt gestaag af.

Het verduurzamen van woningen door particulieren en woningcorporaties draagt hieraan bij. Net als vorig jaar was de Premieregeling Energiebesparende Maatregelen een succes. In totaal hebben ruim 1.600 particulieren hun woning verduurzaamd met behulp van onze subsidie. De 1641 woningeigenaren hebben gezamenlijk voor €8.045.000 in maatregelen geïnvesteerd. Wij hebben €1.208.000 uitbetaald. Nog eens ruim 1.150 mensen hebben gebruik gemaakt van de subsidie woningisolatie van de provincie Gelderland, een regeling die wij uitvoeren en 134 woningeigenaren hebben de Duurzaamheidslening afgesloten.

Sinds begin 2014 kunnen bewoners van Nijmegen bij het Loket Duurzaam Wonen terecht voor vragen en informatie over energiezuinig wonen en subsidieregelingen. Het (voormalig) Waterservicepunt is hier ook in opgegaan, waardoor mensen ook naar het loket gaan voor informatie over goed riool- en watergebruik, afkoppelen van hemelwater en groendaken. Bewoners maken goed gebruik van het loket. Voor wat betreft energiebesparing en duurzame energie zijn er 952 en voor watergerelateerde zaken zijn er 1.063 contactmomenten geweest. Het nationale Energie-akkoord stimuleert een dergelijke aanpak.

Dit najaar is Energieplein Nijmegen gestart. Dit project heeft als doel om groepen bewoners te enthousiasmeren om gezamenlijk aan de slag te gaan met het verduurzamen van de woning. Gekozen is om in de wijken Hees en Heseveld te starten. Met enthousiaste bewoners wordt een aanpak op maat ontwikkeld om grote groepen mensen in deze wijken aan te zetten tot actie.

De aanleg van het Warmtenet is gestart. Momenteel zijn 4.000 bestaande woningen in de Waalsprong aangesloten op deze duurzame warmtevoorziening. De 10.000 nog te bouwen woningen in de Waalsprong en Waalfront worden hiermee ook van warmte voorzien.

In stadsregionaal verband hebben we in het kader van Het Groene Akkoord ervaring opgedaan met de meetmethodiek GPR. Hiermee borgen we dat de duurzaamheid van nieuwe stedelijke ontwikkelingen worden getoetst.

We willen windturbines realiseren langs de A15. Het bestemmingsplan is 1 oktober 2014 bijna unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. Windpower Nijmegen zorgt ervoor dat Nijmegenaren ook financieel kunnen participeren in het project. Deze coöperatie heeft momenteel bijna 400 leden. We hebben windmetingen uitgevoerd, waaruit blijkt dat de windopbrengst iets hoger is dan verwacht werd. De business case kan voor de windturbines nu beter onderbouwd worden.

De provincie Gelderland heeft besloten geld aan de ODRN beschikbaar te stellen om in 2015 branchegewijs bedrijven te handhaven op energiebesparing. Hiermee krijgt onze aanpak van afgelopen jaren navolging in Nijmegen en in andere gemeenten.

Ook op het gebied van duurzame mobiliteit is succes geboekt. Doordat de stadsbussen op groen gas rijden heeft de stadsregio Arnhem Nijmegen met 17 gram CO2 per reizigerskilometer veruit de laagste van uitstoot van Nederland. Dit blijkt uit onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het KpVV. Verder hebben we deelgenomen aan een landelijke lobby en dat heeft ertoe geleid dat de mixed strategy en in het bijzonder groen gas een plaats heeft gekregen in de Visie en het Actieplan Duurzame Brandstoffenmix dat als onderdeel van het SER-Energieakkoord door het Ministerie van I&M is opgesteld. Op 4 juni 2014 heeft de landelijke Topsectoren Kennis en Innovatie bijeenkomst over gas (TKI Gas) in de regio plaatsgevonden. Dit heeft onder meer geleid tot het bezoek van het Ministerie van Economische Zaken aan Nijmegen.

Afgelopen jaar is het Milieu Educatiecentrum Nijmegen (MEC) failliet verklaard. MEC voerde taken uit op het gebied van natuur- en milieu onderwijs en diende als makelaar tussen scholen en de aanbieders van NME. Stichting de Bastei gaat de werkzaamheden per 2015 voortzetten. De afspraken hebben we in een uitvoeringsovereenkomst vastgelegd. Op die manier kunnen scholen zonder onderbreking hun onderwijsprojecten voortzetten.

Indicatoren

Nijmegen klimaat- en energieneutraal	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.0 Energiebesparing stad (t.o.v. 2008)	6,8%	8%	nog niet bekend
1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr)	971	1000	nog niet bekend
1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008)	6,28%	6%	nog niet bekend
1.3 10 MW windenergie	bp in procedure	bp in procedure	bp vastgesteld
1.4 Percentage corporatiewoningen met label A of B	29%	26%	nog niet bekend
1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen	1332	1500	1641
1.6 Percentage duurzaam inkopen	94%	75-100%	94%

Indicatoren:

1.0 energiebesparing stad t.o.v. 2008:
Het fossiele energieverbruik van de stad Nijmegen is over de periode 2008- 2013 met 6,8 afgenomen, ondanks de bevolkingsgroei.

1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr):
De gegevens van 2014 hebben we nog niet, wel die van 2013. Volgens de CO2 footprint was in 2013 de CO2 uitstoot 971 ton. Dat is een daling ten opzichte van het jaar daarvoor. De tussentijdse doelstelling halen we en we liggen goed op koers om de doelstelling in 2015 te halen. Met de komst van een energieregistratie- en monitoringsysteem begin 2015 krijgen we het komende jaar een betrouwbaarder beeld van ons energieverbruik. Op het moment dat we dit hebben bepalen we opnieuw het uitgangspunt voor deze indicator.

1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008):
In 2014 kregen we de gegevens van ons eigen energieverbruik van 2013. Opnieuw hebben we energie in onze kantoren, accommodaties en openbare ruimte bespaard (6,28%) ten opzichte van het startjaar 2008. De investeringen in het verduurzamen van de panden van afgelopen jaren – waaronder in het stadhuis - lijken dus een trendbreuk te hebben veroorzaakt.

1.3 10 MW windenergie:
In de structuurvisie zijn zoekzones voor windenergie opgenomen. Voor de locatie A15 in de Grift is het bestemmingsplan met een overgrote meerderheid door de raad vastgesteld. In 2015 worden nog enkele beroepen afgehandeld en de vergunningprocedure afgerond.

1.4 Verhoging percentage corporatiewoningen met label A of B of verbetering met 2 labelsprongen:
In 2013 had 29% van de corporatiewoningen een label A of B. Cijfers over 2014 zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Deze cijfers volgen bij de monitoring van prestatieafspraken in het eerste deel van 2014. Conform het coalitieakkoord willen we dat alle sociale huurwoningen in 2018 minimaal energielabel B hebben. We zijn met de corporaties in gesprek hoe we deze ambitie gaan realiseren en of we ondersteuning kunnen bieden.

1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen:
Net als vorig jaar was de Premieregeling Energiebesparende Maatregelen een succes. In totaal hebben ruim 1.600 particulieren hun woning verduurzaamd met behulp van onze subsidie. De 1641 woningeigenaren hebben gezamenlijk voor €8.045.000 in maatregelen geïnvesteerd. Wij hebben €1.208.000 uitbetaald.

1.6 Percentage duurzaam inkopen:
We kopen voor 94% duurzaam in, aldus het monitoringsinstrument van AgentschapNL van 2010. We hebben sindsdien geen nieuwe gegevens gekregen. In deze monitoring worden alle aanbestedingen van meer dan € 100.000,- voor diensten en leveringen, en meer dan € 500.000,- voor werken, meegenomen. Opdrachten onder deze drempelwaarde vallen buiten de monitoring omdat hier centraal geen gegevens over duurzaamheid worden bijgehouden. Verder hebben we de Duurzaamheidladder, de door ons ontwikkelde methodiek voor duurzaam inkopen en aanbestedingen toegepast.

Wat hebben we ervoor gedaan?
We hebben verder gewerkt aan de uitvoering de nota Duurzaamheid in Uitvoering. Daarbij spelen onze partners in de stad (onderzoek, onderwijs, ondernemers, overheid en bewoners) de hoofdrol. Het is dus de stad die het doet, wij hebben daarbij partijen verbonden, processen gefaciliteerd en private investeringen gestimuleerd.

We hebben deelgenomen aan de European Green Capital Award en zaten bij de laatste vijf steden die zich voor een internationale jury in Kopenhagen konden presenteren**.** Bijzonder was de steun van de duurzame estafette. Ondersteund door ondernemers uit de stad, brachten Nijmeegse sporters de Nijmeegse presentatie (usb-stick verwerkt in estafettestokje) door middel van wandelen, roeien en fietsen naar Kopenhagen. Het estafettestokje is daarna een symbool voor duurzaamheid geworden. Om de paar weken krijgt de ontwikkelaar van een nieuw duurzaam initiatief het estafettestokje in bezit en die mag het stokje weer doorgeven aan een volgende initiatiefnemer.

Een Nijmeegse werkgroep, bestaande uit vrijwilligers, is opgericht en wil de titel “Fairtrade Nijmegen” behalen. Sinds begin 2014 ondersteunen we deze werkgroep.

De stadsregio Arnhem-Nijmegen als overheidsorgaan verdwijnt in 2015 en de MARN is afgeslankt. Om de projecten als de Groene Hub te continueren en toekomstige regionale projecten mogelijk te maken, zijn we in 2014 in regionaal verband gestart met het verkennen van nieuwe samenwerkingsmogelijkheden.

Bestaande bouw
We hebben de Nijmeegse Energieaanpak gecontinueerd. Met het Loket Duurzaam Wonen en het participatieproject Energieplein Nijmegen ontzorgen en faciliteren we (groepen) bewoners, die hun woning willen verduurzamen. De subsidieregelingen zorgen voor een extra stimulans.
Conform het coalitieakkoord willen we dat alle sociale huurwoningen in 2018 minimaal energielabel B hebben. We zijn met de corporaties in gesprek hoe we deze ambitie gaan realiseren en of we ondersteuning kunnen bieden. Ondertussen gaan de corporaties verder met het uitvoeren van hun reeds geplande werkzaamheden. Zo heeft Talis het appartementencomplex in Meijhorst gerenoveerd, waardoor 270 woningen naar energielabel B zijn gegaan.

Dertig Nijmeegse sportverenigingen hebben gebruik gemaakt van een energiescan, die we hebben aangeboden. Ze besparen door de genomen maatregelen in totaal minimaal € 25.000 per jaar.

We zijn gestart met het onderzoek of we een betere constructie kunnen hanteren om burgers, maar ook bedrijven, sportverenigingen, scholen en maatschappelijke instellingen te ontzorgen als zij hun panden willen verduurzamen. We bekijken daarbij ook naar financiële constructies en betrekken stakeholders hierbij. De eerste resultaten zijn aan de raad gepresenteerd en in 2015 volgt de besluitvorming.

Duurzame energievoorziening
In 2014 is een warmtevisie voor Nijmegen vastgesteld voor de uitbreidingsmogelijkheden van het warmtenet in de bestaande stad (de campus en het bezit van de woningcorporaties). In 2014 is gestart met de haalbaarheid van het aansluiten van de campus. Samen met de provincie, gemeente Arnhem, Alliander en Nuon bekijken we ook de mogelijkheden en de belemmeringen om het warmtenet door te trekken richting Bergerden en Arnhem en te komen tot een regionaal warmtenet voor 90.000 woningen (of equivalenten daarvan).

In het SER Energieakkoord is de sluiting van de kolencentrales per 2016 aangekondigd waaronder die van GDF Suez in Nijmegen. GDF Suez ziet deze sluiting ook als kans en samen hebben we de mogelijkheden bekeken om de locatie te herontwikkelingen voor een “Groene Delta” en voor het opwekken van lokale en duurzame energie. Een eerste stap hierin is de realisatie van een veld met 4.000 zonnepanelen op het terrein van GDF Suez waarin hun klanten een aandeel kunnen nemen.

Stedelijke ontwikkeling
We hebben de Nijmeegse principes van duurzame stedelijke ontwikkeling bij ruimtelijke ontwikkelingen gebruikt; duurzaamheid is als een van de leidende principes verankerd in de in 2013 vastgestelde Structuurvisie. We hebben aan klimaatadaptatie (o.a. de dijkteruglegging) gewerkt en de samenwerking met de Rijksoverheid en Provincie op dit thema gezocht. Bij nieuwbouwprojecten zetten we in op duurzaam en energiezuinig bouwen, onder andere door de GPR methodiek te gebruiken.

Bedrijven
Ook dit jaar werkten marktpartijen, maatschappelijke organisatie, particulieren en overheden In Power2Nijmegen werken gezamenlijk aan een transitie van fossiele- naar duurzame energie. Op dit moment zijn er zo'n 200 deelnemers die zo'n 60 organisaties vertegenwoordigen. Hoe Nijmegen energieneutraal wil worden is vastgelegd in de Power2Nijmegen routekaart 2045. Power2Nijmegen zet ideeën om in concrete projecten en zoekt daarbij financiering, formuleert nieuwe projecten en verbindt initiatieven. Naar aanleiding van een evaluatie verkennen we hoe de aansturing van Power2Nijmegen kan worden versterkt. Een mogelijkheid is het instellen van een regiegroep, waarin verschillende deelnemers vertegenwoordigd zijn. De Economische Raad Nijmegen (ERN) heeft Power2Nijmegen geadopteerd en heeft een primaire rol bij de voortzetting van dit co-creatieproces.

Ook in 2014 hebben we deelgenomen aan het Nijmeegs Energieconvenant. Samen met 18 grote bedrijven en instellingen wisselen we kennis en ervaring uit om de CO2 in de eigen bedrijfsvoering stevig terug te dringen. In 2014 hebben enkele nieuwe partijen zich aangemeld waarbij ze zich committeren aan een zelf vastgestelde doelstelling voor CO2-reductie.

Eigen organisatie
We investeren zelf ook in duurzaamheid. Zo is de uitvoering van het Masterplan Verduurzamen Gemeentelijk Vastgoed gecontinueerd. In het stadhuis, maar ook in andere panden zijn maatregelen getroffen. De exploitatievoordelen leveren middelen op voor nieuwe investeringen in duurzaamheid van gemeentelijke panden. We nemen duurzaamheidscriteria op bij aanbestedingen. Zo zijn we met onze buurgemeenten gestart met de voorbereidingen voor Europese aanbesteding voor energie voor ons eigen verbruik. We onderzoeken daarin op welke manier we het aandeel regionaal duurzaam opgewekte energie kunnen vergroten. Verder zijn we partner in FSC-Nederland en stimuleren de productie en het gebruik van duurzaam hout door dit in aanbestedingen op te nemen.

Mobiliteit
We maken ons met regionale partners sterk om het rijden op groen gas en duurzame mobiliteit in de regio te stimuleren.

- We hebben samen met Arnhem bidbook ingediend bij de European Cyclist' Federation en als winnaar mogen wij het internationale fietscongres VeloCity in 2017 organiseren.
- In november 2014 is de landelijke Green Deal Zero Emission Stadslogistiek ondertekend. Naast gemeente Nijmegen hebben ook de koplopende, Nijmeegse bedrijven Binnenstadservice, Combipakt en de afvalverwerker DAR de Green Deal onderschreven.
- Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om biomassa te importeren, omdat niet alle ambities met regionale biomassa kunnen worden verwezenlijkt. Uitkomst is dat de regio potentie heeft om een regionale en bovenregionale hub te worden van biomassa-aanvoer, verwerking en cascadering. De CO2-uitstoot van het transport van biomassa naar de stadsregio blijkt zeer klein ten opzichte van de te behalen CO2-reductie door inzet van de biomassa als vervanger van fossiele brandstoffen.
- In het kader van Beter Benutten is er een regionale prijsvraag uitgeschreven om het regionale goederenvervoer efficiënter, schoner en betrouwbaarder te maken. Vijf consortia hebben gewonnen en gebruiken 2014 om ervaring op te doen met hun concepten. De evaluatie hiervan volgt nog.

Hoofddoelstelling 2

Bevorderen kwaliteit leefomgeving

Wat willen wij bereiken?

We bevorderen de kwaliteit in de leefomgeving door huidige knelpunten met betrekking tot geluid en lucht aan te pakken en knelpunten in de toekomstige situatie te voorkomen. Ondanks autonome ontwikkelingen willen we de geluidoverlast in de buurt door wegverkeer niet laten toenemen. Zo kunnen we ruimtelijke ontwikkelingen en mobiliteit in Nijmegen op een verantwoorde manier mogelijk maken.

De hierna genoemde indicatoren voor geluidoverlast en stank worden tweejaarlijks via de stadmonitor gemeten. De indicator voor luchtkwaliteit (normoverschrijding stikstofoxide (NO_2) wordt jaarlijks gemonitord.

Wat hebben we bereikt?

Bij nieuwbouwontwikkelingen op geluidbelaste locaties hebben wij meegedacht met de ontwikkelende partijen om de kans op geluidsoverlast zo klein mogelijk te houden. De Wet geluidhinder en het Nijmeegse geluidsbeleid zijn daarbij het uitganspunt. Eind 2013 is de Oversteek geopend en in 2014 zijn we begonnen met de meerjarige monitoring van de geluidsbelasting door het verkeer op de Energieweg
De luchtkwaliteit is verder verbeterd. Overschrijding van de wettelijke normen voor NOx is ten opzichte van voorgaande jaren verder afgenomen tot 0,7 km wegvak.

Indicatoren

Bevorderen kwaliteit leefomgeving	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage geluidsoverlast in buurt door wegverkeer	21%	<21%	nog niet bekend
2.2 Aantal km wegvak met overschrijding grenswaarde stikstofdioxide (NO2)	0,7 km	<0,5 km	nog niet bekend (*)
2.3 Percentage waar men stank of vieze lucht ervaart in de buurt	18%	<20%	nog niet bekend

**Aantal km met overschrijding NOx (wordt jaarlijks gemonitord); nog niet bekend door 1 jaar ''vertraging'' door landelijk vastgelegde methodiek. We constateren een dalende trend. Sinds 2012 (resultaten uit 2011) werden geen overschrijdingen meer voorspeld voor 2015. In 2015 mogen we conform de wetgeving de grenswaarde niet meer overschrijden.*

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 hebben we 48 woningen gesaneerd, bij 15 van deze woningen zijn geluidsisolerende maatregelen aangebracht.
- We hebben Ruimtelijke ontwikkelingen getoetst aan de Wet geluidhinder en het gemeentelijke geluidsbeleid.
- Het geluid afkomstig van gezoneerde industrieterreinen is in 2014 binnen de vastgestelde normen gebleven. De 50 dB(A) grens wordt nergens overschreden.
- Op basis van het Actieplan geluid wordt bij vervanging van wegdek op de doorgaande 50 km wegen SMA NL5 toegepast. Dit is een licht geluid reducerend wegdektype (reductie ca. 1,5 dB ten opzichte standaard asfalt). In 2014 is er vooral gewerkt aan 30 km wegen en zijn er geen doorgaande wegen (50 km/uur) voorzien van stiller asfalt. Op deze wegen is stil asfalt niet zinvol.
- In 2014 zijn er 63 elektrische scooters gekocht met subsidie. Hiermee verminderen we de geluidsoverlast en verbeteren we de luchtkwaliteit niet substantieel, maar we hopen een beweging in gang te zetten.
- In 2014 zijn we verder gegaan met het project 'schoner varen' om schonere en efficiëntere scheepvaart te bevorderen en de luchtkwaliteit te verbeteren. We hebben ervoor gezorgd dat op de Waalkade walstroomvoorzieningen zijn aangelegd. Hierdoor hoeft de cruisevaart niet meer van dieselaggregaten gebruik te kmaken als ze aangemeerd zijn. Ook zijn we gestart met de voorbereidingen van walstroomvoorzieningen in de Waalhaven en Lindenberghaven. Verder is de Stadsregio gestart met een subsidieregeling voor nageschakelde technieken op bestaande schepen om de uitstoot van luchtverontreiniging te reduceren. Ook hebben we in 2014 financiering verworven voor het stimuleren van realisatie van een LNG-vulpunt voor

scheepvaart in de regio (Interreg IVa en Interreg V).Tenslotte hebben we ons aangesloten bij een Europees consortium voor onderzoek naar schone scheepvaartmethoden en omzetting in Europese regelgeving voor scheepvaart (CLINSH). In Nijmegen zullen met name pilots voor walstroomvoorzieningen uitgevoerd worden.

- We hebben doorstromingsmaatregelen uitgevoerd (Dynamische Verkeer Management) op de Groene route.
- We hebben CO_2 koeling op vrachtwagens bevorderd bij transporteurs in Nijmegen.
- We hebben ons eigen wagenpark uitgebreid op groen gas. Van de 69 voertuigen rijden er nu 55 voertuigen op groen gas, 1 elektrisch en 1 hybride.
- We hebben het fietsgebruik bevorderd.
- We hebben de overstap van taxi's en andere bedrijven op aardgas of elektrisch rijden gestimuleerd.In totaal is er tot nu toe aan 34 aardgastaxi's subsidie uitgekeerd. Er konden in 2014 geen nieuwe aanvragen voor onze Nijmeegse subsidie op aardgastaxi's meer worden ingediend. Wel hebben we subsidies uitgekeerd aan nog lopende aanvragen. Daarnaast hebben we subsidies verleend voor de aanschaf van e-scooters voor bedrijven en particulieren (zie hierboven). Deze subsidie is in het voorjaar 2014 gestopt.
- We bevorderden duurzame en schonere stadsdistributie. We hebben ons daartoe in 2014 aangesloten bij de landelijke Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek (ZES).
- Geurdoelstellingen worden vaak behaald door bedrijfsbeëindiging of verplaatsingen en strengere vergunningvoorschriften. Voor het Slachthuis wordt vanwege verdergaande maatregelen een reductie van de geuremissie verwacht.
- De uitvoering van de raadsmotie "West wil groene buffer" gaf in 2014 aanleiding om het bestaande meetnet voor fijn stof en NO_2 voort te zetten en verder te optimaliseren. Hierdoor kunnen we o.a. onze maatregelen monitoren. Vanuit bewoners- en milieuorganisaties is er een sterke behoefte om via het meetnet geïnformeerd te blijven over de milieukwaliteiten binnen Nijmegen-West Weurt. Deze informatie is te zien op de in 2014 geheel herziene website www.westenweurt.nl

Hoofddoelstelling 3

Aanpak bodemverontreiginging

Wat willen wij bereiken?

We werken aan een gezonde en duurzame ondergrond, waarbij we gezondheidsrisico's en risico's voor ecologie voorkomen, wegnemen of beheersen, waardoor huidige en toekomstige gebruiksfuncties mogelijk zijn en blijven. We streven ernaar dat de bodemkwaliteit in Nijmegen minimaal gelijk blijft en/of op termijn verbetert.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we tientallen bodemsaneringen begeleid. Daarmee hebben we mogelijke volksgezondheidsrisico's teruggebracht en verspreidingsrisico's beperkt. Wij voerden zelf saneringen uit op de Eerste Oude Heselaan (parkeerterrein), het Mercuriuspark, voormalig bedrijventerrein Lent (Thermionterrein) en het Voorzieningenhart Waterkwartier. Ook hebben we ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt zoals woningbouw en hebben we ook veel saneringen uitgevoerd voor de realisatie van projecten binnen Nijmegen Omarmt de Waal zoals de Waalkade, de Beethovenstraat 6, HOV Woenderskamp en in de Dijkteruglegging.
We hebben alle bodemsaneringen die zijn uitgevoerd minimaal één keer integraal gecontroleerd op alle bodemaspecten. Bij de Dijkteruglegging is wekelijks toezicht gehouden en hebben we meegedacht om problemen met bodemverontreiniging op te lossen.

Indicatoren

Aanpak bodemverontreiniging	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Ernstig verontreinigde locaties met humane risico's zijn beheerst in 2015	75%	90%	90%

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben uitvoering gegeven aan de activiteiten die zijn opgenomen in het Convenant Bodem. Zo hebben we onderzoek naar de mogelijkheden voor Bodemenergie op Campus Heyendaal (met RUN, UMC, HAN en ROC, Vitens en Provincie) afgerond.
- Bodemsaneringen mogen geen belemmering vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen. In 2014 hebben we 20 beschikkingen opgesteld en afgehandeld. Daarnaast hebben we 70 meldingen in het kader van BUS beoordeeld.
- T.b.v. ruimtelijke projecten (stedelijke ontwikkeling) hebben we voor de Dijkteruglegging saneringen uitgevoerd, evenals saneringen ten behoeve van infrastructurele projecten in de Waalsprong zoals HOV Woenderskamp. Om in 2015 de risico's van alle spoedeisende locaties met ernstige bodemverontreiniging te hebben beheerst dan wel te hebben gesaneerd is de bodemsanering Mercuriuspark het derde jaar ingegaan en is het 5e jaar van de grootschalige grondwatersanering Philips Waalsprong uitgevoerd. Daarnaast ook Voorzieningenhart Waterkwartier, Zwembad Oost. Hiermee zetten we, met behulp van de inzet van ISV-gelden, belangrijke stappen om indicator 3.1 te realiseren.
- In het kader van de zorgplicht zijn in 2014 4 nieuwe bodemverontreinigingen gemeld. Het gaat om de locaties Waterstraat, Goethestraat, Tarweweg en Nijverheidsweg. Op 3 locaties is de verontreiniging gesaneerd, op de 4e is de sanering nog in uitvoering.
- Energiebesparende mogelijkheden van de ondergrond. We hebben een verkenning van de mogelijkheden om de onttrekkingsputten van het waterwingebied Nieuwe Markt (dit waterwingebied sluit in 2015) te benutten voor koude levering afgerond. Op verzoek van campus Heijendaal tbv het opstellen van een Masterplan, hebben we onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor Bodemenergie op Campus Heyendaal (met RUN, UMC, HAN en ROC, Vitens en Provincie). Voor het Warmtenet hebben we in 2014 adviezen uitgebracht en milieu/duurzaamheidsaspecten ingebracht.

Hoofddoelstelling 4

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit

Wat willen wij bereiken?

We beperken de risico's en hinder van bedrijfsmatige activiteiten op de leefomgeving.
We houden hierbij rekening met belangen van bedrijven die gebaat zijn met een goede dienstverlening en geen last willen hebben van onnodige regeldruk.
We werken voortdurend aan verbetering van de kwaliteit en efficiency van onze vergunningverlening en handhaving.

Wat hebben we bereikt?

Sinds 1 april 2013 worden de integrale bedrijfscontroles verricht door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In 2014 hebben zij 519 Integrale bedrijfscontroles uitgevoerd. Daarmee zijn de mogelijk risico's en hinder van bedrijfsmatige activiteiten op de leefomgeving tot een minimum beperkt. Hierbij is rekening gehouden met de belangen van bedrijven die gebaat zijn bij een goede dienstverlening en geen last willen hebben van onnodige regeldruk.

Indicatoren

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Uitgevoerde geplande bedrijfsbezoeken	85%	>90%	93%

Indicator 2014: In 2014 is de doelstelling om meer dan 90% van de geplande controles uit te voeren ruimschoots gehaald.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben 8 omgevingsvergunningen met de activiteit milieu verleend (uitgebreide procedures voor oprichting en verandering van de inrichting of revisie van de vergunning) (2013: 12).

- We hebben daarnaast 23 omgevingsvergunningen verleend met een verkorte procedure (Omgevingsvergunning beperkte milieutoets en verandering zonder milieugevolgen) (2013: 9).
- We hebben 116 meldingen in het kader van het Activiteitenbesluit beoordeeld (2013: 108).
- We hebben 519 bedrijfcontroles, uitgevoerd (93% van de planning). Hieronder vallen ook 54 controles van het Horeca-actieteam (HAT), 13 vuurwerkverkooppunten en 104 niet geplande controles.
- We voldoen voor 100% aan de landelijke handhavingscriteria.
- We hebben bij de 2 Brzo-bedrijven onder bevoegd gezag van Nijmegen Brzo-inspecties uitgevoerd.
- We hebben 301 milieugerelateerde klachten afgehandeld, waarvan 91% binnen de termijn van twee werkdagen.

Wat heeft het gekost?

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Toelichting financiën

Het programma Klimaat&Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM). Aanvragers van de PEM kunnen gebruikmaken van andere subsidieregelingen waardoor het beslag op de gemeentelijke middelen lager is uitgevallen. Bij de najaarsnota is een positief risico gemeld van € 0,15 mln.
- € 0,1 miljoen lagere kosten voor milieuvergunningen en –handhaving door niet geclaimde kosten derden.
- € 0,1 miljoen voordeel op ISV3-Geluid door vertraging in de uitvoering van de gevelisolatieprojecten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de ISV-reserve.
- € 0,1 miljoen lagere bijdrage aan het onderdeel walstroom binnen het project damwandvervanging Waalkade, in afwachting van de administratieve afronding van dit project (tegenover dit voordeel staan lagere subsidie-opbrengsten); de resterende bijdrage volgt in 2015.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen nadeel door minder externe opdrachten dan begroot.
- € 0,1 miljoen lagere subsidie-opbrengsten voor de aanleg van walstroom op de Waalkade (vanwege lagere lasten).

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1022 Klimaat & Energie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.823	7.394	5.570
Wijzigingen						
BW-01335 Invulling bezuiniging Perspectiefnota 2014	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		469	469
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-212	-380	-168
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-4	-4
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
Totaal Wijzigingen				**-44**	**241**	**285**
Eindtotaal				**1.779**	**7.634**	**5.855**

Risico's

- Een situatie waarin zich een calamiteit/incident voor doet in relatie tot de uitvoering van vergunningverlening en handhaving wat leidt tot juridische kosten en/of aansprakelijkheidskosten.
- Een situatie waarin, zonder melding vooraf, een grondsanering en/of grondverplaatsing plaats vindt waarbij de wet- en regelgeving niet in acht is genomen wat leidt tot milieuvervuiling in de gemeente.
- Een situatie waarin een ondeugdelijk besluit 'bodem' wordt genomen wat leidt tot schade.
- Er is vastgesteld dat Nijmegen niet voldoet aan de (toekomstige) Europese en nationale milieu-eisen op het gebied van lucht en geluid wat leidt tot beperkingen aangaande de toegestane ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Nederland heeft van Brussel uitstel gekregen tot 2015 om te voldoen aan de Europese stikstofnormen, omdat er uitvoering wordt gegeven aan een nationaal luchtplan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Groen & Water

ALGEMEEN

In het Programma Groen & Water staan de kwaliteit, de spreiding over de stad en de toegankelijkheid van het groen (inclusief waterpartijen) centraal. Groen heeft grote betekenis voor de leefkwaliteit en gezondheid en is van essentieel belang voor de aantrekkelijkheid van Nijmegen, zeker ook voor kennisbedrijven en -werkers.
Samen met een goed uitgevoerd integraal waterbeheer verbeteren wij de leefomgeving en beschermen wij de volksgezondheid.
Rondom de inrichting en beheer van ons stedelijk groen is er zeer veel participatie. Deze betrokkenheid heeft als belangrijke opbrengst ook sociale cohesie: Mensen voelen zich samen verantwoordelijk, zetten er samen de schouders onder en genieten samen van het vele mooie groen.
Voor de duurzame kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad zijn groen en water essentieel, zoals vastgelegd in onder meer de Structuurvisie en in het Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We willen met voldoende, goed over de stad verspreide en goed toegankelijke groenstructuren van hoge kwaliteit en goed beleefbare waterpartijen werken aan een duurzame en gezonde stad, aantrekkelijk voor wonen, werken en recreëren.
Zodoende willen wij ook vanuit dit programma eraan bijdragen dat Nijmegen zijn landschappelijk unieke ligging op de stuwwal en aan de Waal optimaal benut.
Wij willen zoveel mogelijk aanhaken op initiatieven vanuit de stad en zoveel mogelijk stimuleren dat (groepen) burgers zich verantwoordelijk stellen voor inrichting en beheer van groen.
Met ons rioolbeheer, dat gericht is op duurzame instandhouding van ons rioolstelsel, willen wij bijdragen aan de gezondheid van onze burgers. Ons rioolbeheer stemmen wij bovendien nauwlettend af op ontwikkelingen in onze overige programma's en op ontwikkelingen in de stad, zoals reconstructies van buurten, opdat het rendement van onze investeringen in het rioolstelsel optimaal samenlopen met overige investeringen in onze stad.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Versterken groene en blauwe allure
H2	Rioolbeheer

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Hoofddoelstelling 1

Versterken groene en blauwe allure

Wat willen we bereiken?

Wij versterken de groene en blauwe allure van Nijmegen en betrekken de burgers hierbij.
Met ons Programma Groen & Water streven we er naar dat de bewoners en bedrijven optimaal en duurzaam kunnen profiteren van de unieke landschappelijke en natuurlijke gegevenheden en de historisch gegroeide groenstructuur (waartoe we ook de stadswateren rekenen); dat impliceert dat de zorg voor het openbare groen en water niet alleen een zaak en belang van de gemeente kan zijn.

We richten ons in 2014 op de volgende speerpunten:

1. We streven naar een betere verdeling van het groen over de stad, waarbij we ook kijken naar de kwaliteit en de beleefbaarheid van het groen en water.
2. We streven naar duurzame ontwikkeling van onze stad, zowel door inpassing van groen en water bij ruimtelijke projecten als door onze specifieke groen- en waterprojecten binnen dit programma.
3. Bij herinrichting van groen en water alsook bij groenbeheer stimuleren we het benutten van de kansen om de natuurwaarden in de stad te versterken.
4. We blijven de betrokkenheid van burgers, bedrijven en andere organisaties bij het gebruik, beheer en inrichting van het openbare groen en water stimuleren en ontwikkelen zo nodig nieuwe werkwijzen.
5. We streven naar meer ruimtelijke overzichtelijkheid en naar vereenvoudiging van ons beleid.

Wat hebben we bereikt?

Ad indicator 1.1: in 2014 geen Stad- en wijkmonitor; indicator is daarom niet gemeten.
Ad indicator 1.2: In 2014 is Truus Mastpark gerealiseerd, waardoor ‘de rode vlek’ in Nijmegen oost voor een groot deel naar groen omslaat. Er resteren elders in onze stad nog enkele rode vlekken die we goeddeels elimineren met groenprojecten die in 2014 zijn opgestart.
Ad indicator 1.3: door aanleg van Truus Mastpark en door 'groen voor grijs' neemt het areaal groen ten zuiden van de Waal met circa 1 hectare toe; bovendien is er administratief een aantal hectares groen toegevoegd (onder meer bij De Oversteek).
Ad indicator 1.4: onze hoofdgroenstructuur bestaat uit parken en de belangrijkste lanen. Het totaal aantal bomen nam er toe van 26.304 naar 27.029. In de lanen daalde het aantal bomen van 17.755 naar 17.394, terwijl het aantal bomen van niet-duurzame soorten er toenam van 2.652 naar 2.820. In de laanstructuren daalde het aantal bomen van duurzame soorten met -1%. (In 2013 daalde het aandeel duurzame bomen in de lanen van de hoofdboomstructuur iets; desalniettemin steeg toen het absolute aantal duurzame bomen.)
Tot de duurzame boomsoorten behoren beuk, eik, acacia, linde; tot de niet-duurzame soorten wilg, populier, sierkers.

Indicatoren

Versterken groene en blauwe allure	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tevredenheid over groenvoorzieningen (incl stadswater) in % , resp. Nijmegen geheel en Nijmegen-Oud-west	67%	75%; 64%	niet gemeten
1.2 Ontwikkeling Nijmeegs woonareaal zonder 0,5 ha aaneengesloten vlakgroen (incl waterpartijen) binnen 300 meter, in %punten ten opzichte van 1 januari 2011	zie tekst	-25%	goeddeels behaald; zie tekst
1.3 Saldo Nijmeegs groenareaal, in hectares	2 hectare (= -0,25%)	0 of positief	positief; zie tekst
1.4 Toename aandeel duurzame bomen in lanen van hoofdboomstructuur in %punt	-0,85% punt	toename	-1%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?

Onze speerpunten hebben we vertaald we in concrete activiteiten, onderverdeeld in 'beleid' en 'projecten' die hieronder de revue laten passeren.

Beleid

- Ook in 2014 hebben wij gewerkt aan de optimale afstemming tussen ons stedelijke groen en de ruimtelijke ontwikkelingen, en aan optimale afstemming van beheer, sport, spel, initiatieven voor stadslandbouw en wensen voor eetbaar openbaar groen.
- In 2014 hebben wij verder gewerkt aan locatiegebonden evenementenbeleid, waarbij speciale aandacht voor de belangen van ons groen.
- Bij al onze ruimtelijke projecten, bestemmingsplannen en andere beleidsdocumenten hebben we gezorgd voor de doorwerking van ons groenbeleid en van wetgeving zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet, met als belangrijk oogmerk duurzame stedelijke ontwikkeling, en uiteraard mede bepaald door de woningbouwmarkt.
- Buiten onze gemeentegrenzen zijn wij onder meer nauw betrokken bij de realisatie van Park Lingezegen en hebben wij financieel bijgedragen aan het recreatieve fietspad in het Land van Maas en Waal. Eveneens buiten onze gemeente heeft Natuurmonumenten Heumensoord beheerd, en meldt in haar jaarlijkse verslag onder meer een erg hoge en diverse gebruiksdruk, veel illegale vuilstorten, veel schade aan toegangsbordjes; ook meldt Natuurmonumenten dat er momenteel 13 vrijwilligers werken; een langdurig werkloze is mede op initiatief van gemeente Nijmegen nu in dienst is als leerling-boswachter. De wandelpaden, ruiterpaden en ATB-route zijn opgeknapt; routebordjes en ondergrond worden onderhouden. Met de Nijmeegse wielerclub Klein Verzet is een overeenkomst gesloten over gebruik van enkele paden buiten de reguliere ATB-route. Het Hondenlosloopgebied is uitgebreid met het open terreindeel dat wordt gebruikt voor het Vierdaagsekamp. De samenwerking met de organisatoren van de Mariekenloop is goed, eveneens met Defensie over het Vierdaagsekamp. Natuurmonumenten heeft de voormalige werkschuur van Breed aan de Scheidingsweg van de gemeente gekocht.
- Bij realisatie van groen- en waterprojecten staat participatie voorop. Op wens van bewoners zijn we bezig met aanleg van natuurvriendelijke oevers in Neerbosch-Oost; de eerste fase is nu afgerond.
- Ook vanuit dit programma oriënteren wij ons op internationale ontwikkelingen en geldstromen. Eind 2014 hebben wij de convenant Mayors Adapt ondertekend, met de belofte strategieën voor klimaatadaptatie op te nemen in te actualiseren plannen, zoals het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan. In onze regio ondersteunen wij initiatieven voor grensoverschrijdend natuur- en landschapsbehoud, onder meer geëntameerd door Natuurmuseum/Bastei, dat samenwerking ontwikkelt met Naturschutzstation Kleve.
- Op basis van de actualisatie (2013) van ons Waterplan zijn nu de laatste projecten in uitvoering (oevers, duikers Malvert en stuw Dukenburg).
- Wij hebben geparticipeerd in de totstandkoming van het nationale Deltaprogramma, met name bij de hoofdthema's waterveiligheid (binnen- en buitendijks), zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stad. Het Deltaprogramma is eind 2014 afgesloten. Nijmegen heeft net als vele andere gemeenten de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie ondertekend, gericht op het doel 'klimaatbestendige stad in 2050'.
- In samenwerking met het Waterschap hebben we projecten in het watersysteem (zie hierboven) uitgevoerd en behartigen we effectief en efficiënt de waterbelangen bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Voor onze ambitie 'Groene Linten' hebben wij per 2015 jaarlijks geld begroot. In 2014 hebben wij deze ambitie nader uitgewerkt. Participatie stellen wij centraal. Bovendien streven wij daarbij naar een verbinding tussen wijkinitiatieven en de vele professionele groene organisaties die onze stad rijk is. In.het begin van 2015 informeren wij hierover de raad en starten wij de communicatie met de stad.

Projecten

- De besteding van de opbrengst van verkoop van een deel van Heumensoord hebben wij in 2014 voortvarend opgepakt met planvorming op de locaties Enkstraat, Tollensstraat en Spechtstraat; de locatie Spechtstraat hebben wij aangekocht.

- Wij onderzochten samen met Natuurmonumenten de mogelijkheid om, zoals in Heumensoord, ook onze overige bosgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur via erfpacht in beheer van Natuurmonumenten te geven. Uitkomst is dat Natuurmonumenten komende jaren eerst Heumensoord 'beter in de vingers wil krijgen'.
- In het kader van Woonmilieuverbetering hebben wij conform onze programmering geïnvesteerd in aanleg van een recreatief fietspad in Land van Maas en Waal, in bomen langs de Jacobslaan, vervolg aan de groenaanpak Lindenholt, waar we de groenstructuur in Park De Omloop verbeterden.
- Dankzij middelen uit ISV konden wij in 2014 het Truus Mastpark (locatie voormalig zwembad Oost) realiseren en feestelijk openen.
- Bij planvorming en aanleg van groen zien wij grote betrokkenheid van bewoners. Zo hebben buurtbewoners meegewerkt aan aanleg van het Truus Mastpark en gaan zij enkele plantvakken onderhouden.
- Wij hebben ons investeringsproject voor toekomstbestendige Goffert afgerond, behoudens dat wij nog de laatste hand leggen aan het nieuwe onderkomen voor de Nederlandse Bijenhoudersvereniging afdeling Nijmegen e.o. Afgerond zijn de grondige renovatie van het Rosarium en de verbinding tussen Natuurtuin en Kinderboerderij.
- Wij werkten verder aan de projecten Donjon, renovatie Valkhofpark, bouw Natuur- en Cultuurhistorisch Centrum in de Stratemakerstoren/Bastei. Deze projecten zien we, samen met de brug over 't Meertje, in onderlinge samenhang (Valkhofkwartier/Oostelijke Waalkade) en in samenhang met hun omgeving zoals Nijmegen omarmt de Waal en Waalweelde.
- Via dit programma hebben wij een substantieel deel van het kunstwerk Romeins Aquaduct, op de rotonde Broerdijk-Hengstdalseweg, mogelijk gemaakt.

Hoofddoelstelling 2

Rioolbeheer

Wat willen wij bereiken?

Ons beheer van regen- en afvalwater richt zich op beschermen van de volksgezondheid,
streven naar een duurzaam milieu (voorkomen van ongewenste emissies naar oppervlaktewater en bodem) en handhaven van een goede leefomgeving (beperken van overlast voor de omgeving).
Deze doelstelling streven we na binnen ons rioolbeheer. Voor ons rioolbeheer geldt met ingang van 2011 als indicator 'minimaal gelijkblijvende restlevensduur': dit betekent dat op het eind van een jaar de kwaliteit van ons stelsel op zijn minst op hetzelfde niveau is als aan het begin van dat jaar. Deze kwaliteit is op dit moment goed te noemen.

Wat hebben we bereikt?

Volgens onze verder verfijnde berekeningsmethodiek bedroeg de restlevensduur aan het begin van 2014 47,746 jaar. Per 31 december 2014 bedraagt de indicator 48,130 jaar. Dat is ongeveer 0,4 jaar hoger dan begin 2014.
96,4% Van de Nijmeegse riolen is nu éénmaal geïnspecteerd. Als het gros van de riolen ten minste twee maal is geïnspecteerd, met meerdere jaren tijd tussen twee inspecties, wordt de veroudering van de riolen goed zichtbaar en kan de gemiddelde restlevensduur van de Nijmeegse riolering betrouwbaarder en nauwkeuriger bepaald worden. Tot die tijd zijn jaarlijkse door statistiek veroorzaakte variaties in de gemiddelde restlevensduur onvermijdelijk.
Voor de volledigheid:

- gemiddelde restlevensduur is bijna 50 jaar;
- gemiddelde ouderdom is circa 40 jaar;

dus: gemiddelde levensverwachting van onze riolen is momenteel bijna 90 jaar.

Indicatoren

Rioolbeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Stabiele restlevensduur	1%	0%	+0,8%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
Wij gaven uitvoering aan het Gemeentelijk rioleringsplan 2010-2016. De koers van onze rioleringszorg is met dit plan flink bijgesteld. Ons rioleringsplan richt zich op instandhouding van ons als goed te kwalificeren rioolstelsel. Bovendien voorziet het plan in verbetering van ons stelsel, mede gebaseerd op optimalisatiestudies.

Belangrijkste activiteiten:

- We hebben vier hectare verhard oppervlak afgekoppeld van de riolering, waarvan 0,5 hectare door particulieren via de subsidieregeling groendaken/afkoppelen.
- Wij werkten risicogestuurd, wijkgericht en kostenbewust met bijvoorbeeld (25% besparing op het inspectiebudget, door middel van een beter bestek.
- We gaven invulling aan de in 2013 aangegane samenwerkingsovereenkomst (afval)waterketen met de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek en waterschap Rivierenland. De regionale samenwerking in de afvalwaterketen is uitgebreid met de gemeenten aan de westkant van Nijmegen. Voor deze samenwerkingsregio is becijferd dat al voldaan wordt aan de financiële besparingsdoelstelling voor 2020. De samenwerking legt daarom nadruk op verbeteren van kwaliteit en beperken van kwetsbaarheid. Eind 2014 is gebleken dat de landelijke visitatiecommissie anders oordeelt over het besparingsresultaat; dit resultaat valt volgens haar in de periode voor 2010, het referentiejaar voor de commissie.
- We hebben projecten uitgevoerd om de kwaliteit van ons afvalwaterstelsel in stand te houden, waarbij we nadrukkelijk de bewoners van buurten en straten betrokken en rekening hielden met overige investeringsplannen van gemeente en derden en waarbij we eveneens nadrukkelijk rekening houden met bereikbaarheid en verkeersdoorstroming. Afgerond in 2014 zijn onder meer rioolvernieuwing Frans Halsstraat-gedeelte Daalseweg (met speciale aandacht voor vermindering wateroverlast bij hevige regenval), Ananasstraat en omgeving, Tijgerstraat en omgeving.
- We hebben zeer gericht de informatievoorziening aan burgers en bedrijven over het voorkómen van regenwateroverlast verbeterd.
- We hebben een aantal bevindingen van de tussenevaluatie (2013) in onze werkzaamheden verwerkt en legden de basis onder de in 2015 op te stellen en voorjaar 2016 vast te stellen GRP 2017-2023.
- We hebben, conform de Perspectiefnota 2014, de nieuwbouwrioolinvesteringen in de Waalsprong geïntegreerd in het programma Groen & Water

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0		0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Toelichting financiën

Het programma Groen en Water sluit 2014 af met een nadelig resultaat van €0,01 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van afgerond 0,3%.
Het negatief resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn €0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door uitgaven aan interne producten, die intern worden verrekend en waar dus hogere bijdragen tegenover staan (zie ook baten).

Toelichting op de baten

De baten zijn €0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door opbrengsten van interne producten waar dus ook hogere lasten tegenover staan (zie ook lasten).
De afwijking is incidenteel.

In de Najaarsnota melden we dat we €250.000 minder aan rioolheffing binnen zouden krijgen. Uiteindelijk hebben we nog een plusje gerealiseerd van €50.000 ten opzichte van de Najaarsnota. De lagere inkomsten zijn veroorzaakt door een lichte afwijking in het tarief van de rioolheffing.
De eventuele gevolgen voor 2015 kunnen we op dit moment niet inschatten en daar komen we in de Zomernota 2015 op terug.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1023 Groen & Water bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.072	16.831	3.759
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-20	-223	-203
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		65	65
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	180	180	0
Totaal Wijzigingen				**160**	**22**	**-138**
Eindtotaal				**13.232**	**16.853**	**3.621**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Risico's

Situaties van ongewenste / foutieve lozingen door bedrijven of bewoners op riool of watersysteem, leidend tot niet-verhaalbare onkosten. Reden: veroorzaker onbekend of veroorzaker bekend, maar niet verzekerd en onvermogend om de kosten te verhalen.

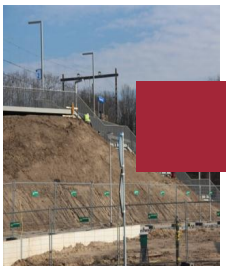

Programma Ruimte & Cultuurhistorie

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met het programma Ruimte & Cultuurhistorie willen we bereiken dat Nijmegen voldoende, passende en veilige huisvesting biedt aan (groepen) bewoners en ondernemers, en dat de stad in ruimtelijk opzicht aantrekkelijk is om te wonen, te werken, te recreëren, te bezoeken en zich te vestigen. Daarbij streven we in het bijzonder naar een evenwichtige ruimtelijke structuur, een krachtige stedelijke identiteit, met name in het centrum, rondom de Waal, in de stedelijke entrees en knopen. We staan voor goede dienstverlening op gebied van vergunningverlening en handhaving. We streven naar een goed samengaan van cultuurhistorische rijkdom en eigentijdse ontwikkeling en geven daarmee een positieve bijdrage aan het woon- en vestigingsklimaat, het toerisme en de identiteit. Wij streven naar vergroting van de cultuurhistorische kennis van de inwoners van Nijmegen en daarmee naar hun betrokkenheid bij de stad en hun onderlinge verbondenheid. In samenspraak en op advies van de auditcommissie van de Raad zijn de indicatoren bij de verschillende doelstellingen aangepast.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling
H2	Kwaliteit openbare ruimte
H3	Goed en veilig bouwen
H4	Cultuurhistorische waarden
H5	Borging publiek geheugen

Hoofddoelstelling 1

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

We stimuleren een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarin de programmatische doelen uit het coalitieakkoord optimaal tot hun recht komen: een duurzame bereikbaarheid, een ongedeelde stad, realisatie van het woningbouwprogramma, versterken van de groene en blauwe allure, realisatie van Waalfront, Waalsprong, de Dijkteruglegging, een fraaie spoorzone, duurzame groei van economische bedrijvigheid en voldoende voorzieningen voor sport, cultuur, welzijn en zorg.
We bieden individuele bewoners en ondernemers op een rechtvaardige manier de ruimte die ze nodig hebben met in achtneming van het beleid en de ambities die in het algemeen belang zijn geformuleerd in het coalitieakkoord.
In onze bestemmingsplanprocedures worden in een zorgvuldig proces alle belangen afgewogen en onze bestemmingsplannen zijn van een hoge juridische kwaliteit. Daarmee worden onnodige vertraging van gebiedsontwikkeling en onnodige procedurele kosten voorkomen.
In combinatie met adequate handhaving zorgen we ervoor dat de ontwikkelingen het ruimtelijk evenwicht in de stad niet verstoren. De Structuurvisie hanteren we daarbij als de ruimtelijke agenda op stedelijk niveau.

Omdat de ontwikkelingen in Waalfront en Waalsprong vertragen zoeken we naar mogelijkheden om tijdelijke initiatieven ("placemaking") in leegstaande gebouwen en open ruimtes te faciliteren en zo toch ontwikkeling te stimuleren.

Wat hebben we bereikt?

De wettelijk vereiste actualisatiecyclus van bestemmingsplannen is voortgezet. Daarnaast zijn diverse bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt.
De handhaving van bestemmingsplannen gebeurt structureel, systematisch en planmatig. Waarnemingen, controles, dwangsombeschikkingen en deelname aan multidisciplinaire projecten passen binnen het opgestelde jaarprogramma.

Toelichting op de indicatoren.
Het percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen en actualisatieplannen is 12% respectievelijk 0%.

Het percentage voor de postzegelplannen is hoger dan geraamd (12% t.o.v. 5% als doelstelling). Dit is minder opmerkelijk dan het wellicht op het eerste gezicht lijkt: er zijn diverse postzegelbestemmingsplannen gemaakt met een behoorlijke impact op de omgeving (bijvoorbeeld het plan voor de windtubines in de Waalsprong en het plan voor de Skaevehuse in de bestaande stad). Dergelijke plannen leiden meestal tot meerdere beroepschriften.

Het percentage voor de actualisatieplannen is lager dan geraamd. Dit percentage geeft echter een vertekend beeld, aangezien er in 2014 één actualisatieplan is vastgesteld waartegen geen beroepen zijn ingesteld. Het feit dat er minder actualisatieplannen zijn vastgesteld dan verwacht, hangt samen met het gegeven dat de personele capaciteit in 2014 lager lag dan in 2013 en doordat de personele capaciteit voor de actualisatieplannen deels is ingezet op de grote postzegelbestemmingsplannen (zoals Mercuriuspark en het Waalfront). Bovendien zijn er in 2013 juist veel grote actualisatieplannen vastgesteld. Wel is in 2014 gewerkt aan de voorbereiding van de plannen Nijmegen Midden, Nijmegen Oud West en Nijmegen Prins Mauritssingel. Deze plannen worden binnenkort verder in procedure gebracht.

Bij de postzegelplannen zijn in 17 gevallen zienswijzen ingediend waarvan in 4 gevallen tevens beroep. In totaal leverde dat 138 zienswijzen en 16 beroepen op.

Tegen het actualisatieplan zijn 4 zienswijzen ingediend. Er is geen beroep ingesteld.

Het percentage van het Nijmeegs grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar is conform raming.

Indicatoren

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen	4	5	12
1.2 Idem m.b.t. actualisatieplannen	13	10	0
1.3 Het percentage van het Nijmeegse grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar in de bestaande stad (Nijmegen Zuid)	100	100	100
1.4 Idem voor Nijmegen Noord	80	80	80

Wat hebben we ervoor gedaan?

De actualisatie van de structuurvisie is afgerond en in het najaar van 2013 vastgesteld. De structuurvisie vormt de ruimtelijke agenda op stedelijk niveau.

Er zijn 7 ambitiedocumenten opgesteld. In de Waalsprong voor De Grift en in de bestaande stad voor de Prins Clausschool in de Weezenhof, voor het winkelcentrum in de Weezenhof, voor de Aldi aan de Molenweg, voor het Talisgebouw in de Wezenlaan, voor het Albertinum en voor schoolgebouw De Buut. Tevens zijn er 4 nieuwe ambitiedocumenten in voorbereiding. Voor het gebouw Metterswane, voor De Octaaf, voor het Belastingkantoor en voor de Vondelstraat.

Andere planologische resultaten zijn bijvoorbeeld Haalbaarheid Pathe Wedren, Analyse aankoop Spoorkuil Bottendaal, Locatie onderzoek Skaeve Huse Noord, Plan van aanpak Hof van Holland, Broodkorf, Woenderskamp, Planvorming Ooijse Dijk Sluispad, Planvorming Kinderdorp Neerbosch,
Bijdrage Vrijheidsmuseum, Mirt Onderzoek Stadsregio Arnhem Nijmegen, Bijdrage provincie omgevingsagenda, Strategisch RO overleg Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn, Ede-Wageningen, locatieonderzoek voor de Eyup Sultan Moskee en de binnenstedelijke bioscoop, en TAB.

In totaal zijn in 2014 27 bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt. Een onverminderd hoog aantal, waarbij het resultaat van 2013 zelfs nog is overtroffen (25).

Voor de afwikkeling van planschadeclaims is deskundigenadvies ingewonnen. Daar waar claims terecht bleken, zijn financiële vergoedingen toegekend. Er zijn in 2014 15 planschadeclaims in behandeling genomen.

Er zijn 21 verzoeken om handhaving binnengekomen en 57 controlebezoeken verricht. Dit heeft geresulteerd in 29 vooraanschrijvingen, 12 bestuursaanschrijvingen, en 1 invordering.

Hoofddoelstelling 2

Kwaliteit openbare ruimte

Wat willen wij bereiken?

Wij bevorderen en bewaken een hoogwaardige en duurzame ruimtelijke kwaliteit, en een op de locatie toegesneden situering en beeldkwaliteit van de bebouwing.
Ruimtelijke kwaliteit is nauwelijks te objectiveren, maar we zien de beleving van de stad door de inwoners, ondernemers en toeristen als maatstaf. Deze blijkt uit de Stads- en Wijkmonitor. We houden tenminste de positieve waardering vast: 86% vindt Nijmegen een mooie stad. We vergroten de transparantie en openbaarheid van de beeldkwaliteits-toetsing voor de burger.
We zoeken in nauwe afstemming met de betrokken programma's continu naar een optimale stedebouwkundige en planologische inpassing in de actuele en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingsplannen en in de bestemmingsplannen. In de huidige periode van financiële krapte en verhoogde risico's vinden heroverwegingen plaats met betrekking tot ruimtelijke plannen zoals deelgebieden uit de Waalsprong als Citadel, Vossenpels, Hoge Bongerd, en deelgebieden Waalfront. Juist dan is het van groot belang om de meest optimale oplossingen te vinden om binnen de krappere financiële kaders de kwaliteitsambities zoveel mogelijk te behouden.
We zorgen hierbij voor nauwe afstemming tussen de programma's Groen & Water, Sport, Openbare Ruimte, Mobiliteit & Economie en Toerisme.

Wat hebben we bereikt?

De Stads- en Wijkmonitor die de meting doet voor de Indicatoren 2.1 t/m 2.3 wordt in 2015 pas weer uitgevoerd en komt dit najaar beschikbaar. Realisatie 2014 is dus op dit moment niet aan te geven.

Indicatoren

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage bewoners dat Nijmegen een mooie stad vindt	87	87	Nieuwe meting najaar 2015
2.2 Percentage bewoners dat Nijmegen een prettige stad om in te wonen vindt	91	97	idem
2.3 Waardering bewoners voor Nijmegen als woon- en leefgemeente (gemiddelde rapportcijfer)	7,6	7,5	idem
2.4 Waardering van ondernemers voor bedrijfsomgeving (gemiddeld rapportcijfer)	Nieuwe meting in 2014	7,1	
2.5 Positie in de ranglijst steden voor wat betreft het toeristisch imago	Nieuwe meting in 2014	4	(1)

(1) In 2014 heeft Nijmegen (Economische Zaken) niet meegedaan aan het toeristisch imago onderzoek van LAgroup.
In plaats daarvan zou het volgende gemeld kunnen worden:
In 2014 staan we op plaats 5 in de ranglijst van de van beste binnenlandse stedentrips met een score van 8,34 (bron: Zoover). Het gaat hier om een ranglijst voor alle steden. (bij het toeristisch imago onderzoek van LAgroup scoorde Nijmegen 4^{e} van de 18 deelnemende steden).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Na de vaststelling in 2013 van de Kadernota Beeldkwaliteit hebben we gewerkt aan de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit die het concrete kader vormt voor de uitvoering van het vastgestelde beleid. Het is tegelijkertijd een actualisatie van de vorige Uitwerkingsnota uit 2004 en vormt een actueel, informatief en inspirerend document voor ontwerpers/initiatiefnemers. Het is een transparant en duidelijk kader voor de welstands beoordeling van bouwplannen door de Commissie Beeldkwaliteit en de Ruimtelijke KwaliteitsTeams (RKT's). We hebben meegewerkt aan de Kadernota Reclamebeleid.
We hebben de Commissie Beeldkwaliteit ondersteund in 26 vergaderingen, waarin er 410 unieke dossiers zijn behandeld waarbij 567 adviezen behoren. Er zijn 211 positieve adviezen die in 1 keer zijn gegeven. In ca.60% van de gevallen wordt direct positief geadviseerd bij de eerste behandeling. Na 1 of meer behandelingen is dit percentage 94%. De begeleiding en advisering door de Cie. Beeldkwaliteit en de RKT's leidt tot een kwalitatieve verbetering van de oorspronkelijke ideeen en wordt in het algemeen door de initiatiefnemers gewaardeerd. We ondersteunden de commissie en de RKT's met stedebouwkundige expertise vanuit de Nijmeegse context en grote kennis van de stad.
We hebben beeldkwaliteitsplannen en ambitiedocumenten gemaakt voor diverse ontwikkelingen en initiatieven. Er is een aantal ruimtelijke visies gemaakt en studies voor verdere uitwerking van deelgebieden in de Waalsprong op basis van de strategisch ruimtelijke Ontwikkelingsvisie Waalsprong. In het proces is hiervoor uitvoerig samengewerkt met de diverse stakeholders, bewoners, woningcorporaties, architecten en projectontwikkelaars. Participatie was hierbij een belangrijk onderdeel. Naast verdere begeleiding bij de uitvoering van lopende (bouw)plannen in Laauwik en Vossenpels , diverse ontwikkelingen en verkenningen in de knoop Ressen, (Cinemec, Hornbach) en infrastructurele plannen, is onder andere gewerkt aan De Stelt en De Grote Boel als nieuwe woongebieden. Ook werden hiervoor de ruimtelijke bijdragen aan de bestemmingsplannen geleverd. We hebben de realisatie verder begeleid van de Dijkteruglegging, de ideevorming rond het eiland Veur Lent en de bruggen hiernaartoe. En we werkten actief mee aan de begeleiding van de realisatie van de Handelskade en de verdere planvorming van de eerste fase Brugkwartier (Waalfront). We hebben verder meegewerkt aan de uitwerking van de invulling van het Mercuriuspark, de verkenning van de mogelijkheid museum WOII in het Vasim te realiseren. Daarnaast is en worden de mogelijkheden onderzocht gebouwen en gebieden Tijdelijk Anders te Bestemmen (TAB). We werkten mee aan diverse locatiekeuze onderzoeken voor allerlei initiatieven en functies, zoals bioscopen, hotels, studentenhuisvesting. We hebben stedebouwkundige-,inrichtings- en bouwplannen gemaakt en begeleid voor herstructureringslocaties, schoollocaties en andere initiatieven. Voor de Oostelijke Waalkade en het Valkhofpark met de Donjon zijn we de deskundige sparringpartner van de externe partijen. Ditzelfde geldt voor de ontwikkelingen in het Stationsgebied en de Spoorzone. De verbetering van de stadsentree bij het knooppunt Neerbosch hebben we in ruimtelijke zin begeleid in het aanbestedingstraject en in de uitvoering. Dit geldt ook voor de knoop (station) Goffert. We hebben vorm gegeven aan de ruimtelijke inpassing van infrastructurele projecten, waaronder de snelfietsroutes en herstructurering van straten en wegen. Dit alles in nauwe samenwerking met de programma's Mobiliteit, Openbare Ruimte, Groen en Water, Economie en Toerisme.

We hebben de ruimtelijke- en stedebouwkundige adviezen gegeven ten behoeve van de bouwaanvragen/vergunningverlening door de ODRN en de (actualisatie van) bestemmingsplannen.
In participatietrajecten hebben we de ideeën van bewoners en ondernemers begeleid en gefaciliteerd.
We hebben het ArchitectuurCentrum Nijmegen (ACN) ondersteund (o.a. programmaraad en subsidie) bij zijn activiteiten.
We hebben meegewerkt aan het verder implementeren en concreet maken van duurzame stedebouw in de ontwikkelingen en projecten.

Hoofddoelstelling 3

Goed en veilig bouwen

Wat willen wij bereiken?

Wij zorgen ervoor dat de ruimtelijke, bouw- en milieutechnische kwaliteit en de veiligheid van woon- en werkpanden voldoen aan de wettelijke eisen en voorschriften.
Het traject van vergunningverlening organiseren we zo efficiënt en klantvriendelijk mogelijk. De invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsvergunning (Wabo) heeft hier fors aan bijgedragen. We bieden aanvragers meer mogelijkheden tot (voor)overleg. Van de aanvrager verwachten we dat de plannen conform het bestemmingsplan en de verleende vergunningen worden uitgevoerd. Met toezicht en handhaving zien we daar op toe. De beschikbare handhavingscapaciteit zal programmaoverstijgend ingezet worden: de risicoanalyse is hierin leidend. In het kader van de bezuinigingen zal in het integrale handhavingsprogramma scherper geprioriteerd worden op basis van een integrale risicoanalyse hetgeen betekent dat wij in de praktijk bij een aantal branches minder structurele inspecties uitvoeren en alleen handhavend optreden bij klachten. In het uitvoeringsprogramma integrale handhaving wordt een prioriteitenvolgorde van branches weergegeven.
De gevolgen van de tweede ronde bezuinigingen (Perspectiefnota 2013) op het terrein van de handhaving, toezicht en inspectie verwerken we in het handhavingsprogramma over 2014. In dit door ons nog vast te stellen handhavingsprogramma worden de taken en prioriteiten op het gebied van handhaving, toezicht en inspectie over 2014 vastgesteld en geven wij inzicht in de daaruit voortvloeiende besparingen.
De voormalige afdeling Omgevingskwaliteit is per 1 april 2013 opgegaan in de nieuwe Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en verzorgt o.a. de vergunningverlening- en handhavingstaken voor dit programma. De ODRN werkt hierbij nauw samen met andere afdelingen binnen de gemeente en met andere handhavingspartners om een goed naleefgedrag te bewerkstelligen.
Met de oprichting van de ODRN zal door het efficiënter werken ook een gedeeltelijke bezuiniging worden gerealiseerd.

Wat hebben we bereikt?

Het handhavingskader is opgesteld en dient nog vastgesteld te worden. Aan de beoogde bezuinigingen wordt nog gewerkt en kunnen pas gerealiseerd worden bij vaststelling van het nieuwe handhavingskader. Het bestaande handhavingskader van de voorgaande jaren is door de ODRN uitgevoerd.

De werkprocessen van zowel de ODRN als van de adviserende partners van de gemeente zijn het afgelopen jaar in projectvorm tegen het licht gehouden om efficiënter met mensen en middelen om te gaan.

Toelichting op de indicatoren.
Het aantal klachten, het percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving zijn (nagenoeg) conform raming. Het aantal handhavingsacties leidende tot maatregelen is hoger dan geraamd. Met het aanpassen van het handhavingskader (naar minder en ander toezicht) kan in de komende jaren weer zorgen van een toename van het aantal klachten en handhavingsacties.

Indicatoren

Goed en veilig bouwen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal klachten	92	70	65
3.2 Percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving (waaronder controles)	100	70	95
3.3 Het aantal autonome handhavingsacties (waaronder controles)	2277	1900	2021
3.4 Het aantal handhavingsacties (waaronder controles) leidende tot maatregelen zoals		190	255
3.5 Percentage gegronde bezwaarschriften	11,5	10	n.n.b.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 is ook een toename van het aantal aanvragen voor Omgevingsvergunning (activiteit Bouwen) geconstateerd. Er is een toename van 27% ten opzichte van het voorgaande jaar.

Hoofddoelstelling 4

Cultuurhistorische waarden

Wat willen wij bereiken?

We willen de specifieke Nijmeegse identiteit en eigenheid behouden, versterken en zorgvuldig beheren en vooral: nog meer zichtbaar maken. Waar mogelijk zetten we cultuurhistorie in als inspiratiebron in de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. We behouden en beschermen het cultuurhistorisch erfgoed van de stad voor de huidige en toekomstige generaties. We vergroten de kennis over en de actieve waardering voor de rijke cultuurhistorie van Nijmegen, zowel bij de eigen burgers als bij (potentiële) bezoekers van buiten. We willen ook in het cultuurhistoriebeleid duurzaamheid concreet invullen, bijvoorbeeld door herbestemming en hergebruik van historische panden te stimuleren en creatieve manieren te vinden om energiebesparing te combineren met behoud van de cultuurhistorische waarde.
In het kader van de bezuinigingen willen we het Archeologisch Bedrijf volledig rendabel laten draaien en tegelijkertijd het bureau en de daarin aanwezige kennis voor Nijmegen te behouden. We zullen ook al zoveel mogelijk voorsorteren op de situatie dat er na 2014 geen ISV middelen meer beschikbaar zijn door de mogelijkheden voor (mede)financiering op de langere termijn te onderzoeken.We zorgen voor nauwe afstemming met de programma's de programma's Economie & Toerisme, Citymarketing, Cultuur, Energie & Klimaat, Openbare Ruimte, Wijken en Grondbeleid.

Wat hebben we bereikt?

Voor het archeologisch bedrijf was 2014 een goed jaar. In wetenschappelijk opzicht was het een vruchtbaar jaar, hetgeen tot uitdrukking komt in de 20 briefrapporten en 7 (soms erg) grote rapporten die dit jaar zijn afgeleverd. De nadruk van de werkzaamheden lag in 2014 op de rapportages van het onderzoek in het gebied van de Dijkteruglegging en de afronding van de rapportages over de onderzoeken aan de Rijn- en Lekstraat en op de Hessenberg. Deze onderzoeken hebben onze kennis over de oudste geschiedenis van onze stad en over haar ontwikkeling in de Middeleeuwen zeer versterkt en zijn in de wetenschappelijke wereld goed ontvangen.

Ook in 2014 trok het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis weer meer bezoekers: ruim 26.000. Dankzij het Huis, dankzij de publieksopgraving in het Waalfront, maar zeker ook dankzij de 24 uur van de Nijmeegse Geschiedenis en Open Monumentendag is de geschiedenis van Nijmegen in 2014 weer nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van burgers en bezoekers. Ons cultuurhistorisch erfgoed levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van onze stad als woon- en verblijfplaats.

Op het gebied van beleid is in 2014 het facetbestemmingsplan archeologie door de raad vastgesteld. Daarnaast is verder gewerkt aan de aandachtslijst, die met grote inbreng vanuit de stad tot stand komt. We hebben wederom bijgedragen aan bestemmingsplannen, waarmee ons cultuurhistorisch erfgoed een belangrijke rol heeft en houdt in de ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad. De inzet van onze kennis en expertise ten behoeve van de eigenaren

van monumenten en ontwikkelaars levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van ons gebouwde historisch erfgoed en de inpassing ervan in nieuwe ontwikkelingen, zodat het waardevolle uit het verleden een bijdrage kan blijven leveren aan onze toekomst.

Toelichting op de indicatoren.
2014 is het laatste jaar waarin restauratiesubsidies ter beschikking worden gesteld. Drie aanvragen hebben tot een beschikking geleid, ten bedrage van in totaal bijna € 90.000. Het aantal archeologische onderzoeken hang direct samen met de bouwactiviteiten en is mede afhankelijk van de vraag uit de markt. Aangezien de bouwsector bij uitstek is getroffen door de economische crisis is het aantal door de gemeente uitgevoerde onderzoeken lager dan hetgeen oorspronkelijk was geraamd. Vanwege het inmiddels ingevoerde beleid om terughoudend om te gaan met het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten en de beperkte ambtelijke capaciteit zijn in 2014 geen nieuwe gemeentelijke monumenten aangewezen.

Indicatoren

Cultuurhistorische waarden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal panden restauratie- en onderhoudssubsidie	2	4	3
4.2 Aantal archeologische, architectuur- en bouwhistorieonderzoek	42	80	27
4.3 Aantal visualisaties	2	2	2
4.4 Aantal procedures bescherming gemeentelijke monumenten en stadsbeelden	0	20	0

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid
In 2014 is door de Raad het Facetbestemmingsplan Archeologie definitief vastgesteld. Daarmee is het archeologiebeleid voor het gehele grondgebied van de gemeente gelijkgetrokken en geactualiseerd. De concept-aandachtslijst is in 2014 ter inzage gegeven en heeft veel reacties opgeleverd Deze zijn verwerkt in een zienswijzennota en de lijst zal begin 2015 ter vaststelling aan de Raad worden voorgelegd. Ook in 2014 hebben we ambtelijke ondersteuning geboden aan de nieuwe Stichting Valkhofkwartier, die de verschillende partijen rond het Valkhof verenigt, en zijn we nauw betrokken bij de restauratie van de Stevenskerk. De Stevenskerk heeft vanuit het programma, zoals eerder door de Raad was besloten, een bijdrage gekregen van 100.000, o.a. voor de realisering van een nieuw tochtportaal.

Verleden verbeeld
Het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis heeft in 2014 opnieuw een record aantal bezoekers getrokken. Meer dan 26.000 bezoekers zagen o.a. mooie tentoonstellingen over het bombardement op Nijmegen in 1944 en 25 jaar Nijmeegse stadsarcheologie, maar daarnaast waren er tal van (lunch-)lezingen en veel activiteiten voor kinderen en scholieren. Ook in de komende bestuursperiode zal het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis blijven bestaan. We zijn in overleg met externe partijen om de financiering van het programma rond te krijgen; de bijdrage van de gemeente zal in de komende bestuursperiode vooral bestaan uit het gebouw zelf en ambtelijke inzet.
Verleden Verbeeld kende ook in andere opzichten een succesvol 2014. De grote aandachttrekker was de publieksopgraving bij de Honig-fabriek. Er was veel aandacht van pers en publiek, en bezoekers hebben op deze unieke manier kennis kunnen maken met het rijke archeologische verleden van onze stad. Daarnaast hebben we in 2014 het Karel de Grote-jaar gevierd; ook dat was een activiteit die breed in de stad gedragen werd, waar vele organisaties aan hebben bijgedragen en een activiteit die op veel publiciteit heeft mogen rekenen. Vanuit het programma is o.a. bijgedragen aan de organisatie en aan de tentoonstelling over historische documenten met betrekking tot de grote keizer die in de Stratemakerstoren is gehouden. In het kader van het project Francia Media is een nieuw standaardwerk verschenen over de geschiedenis van het Valkhof: een prachtig boek, waaraan door de gemeente in grote mate is bijgedragen, en waarin vanuit verschillende disciplines de geschiedenis voor een groot publiek toegankelijk wordt gemaakt. Ook in het kader van dit project hebben we bijgedragen aan een grote tentoonstelling over Francia Media in het Belgische Ename, die in 2014 door de Europese voorzitter Herman van Rompuy werd geopend. Ten slotte hebben we wederom de organisatie van de 24 uur van de Nijmeegse

geschiedenis en de 26e Open Monumentendag gefaciliteerd; beide evenementen waren met respectievelijk bijna 4.000 en 10.000 bezoekers weer een succes. Ook in de komende bestuursperiode zal Verleden Verbeeld, zij het op bescheidener schaal dan in de afgelopen jaren, worden voortgezet.

Op Plein 1944 is het beeld van de gevallen soldaat teruggekeerd. De bronzen uitvoering vormt, samen met de verloren toren in de fietsenkelder, een tastbare herinnering aan de woelige geschiedenis van de plek. Op de Broerdijk is, gesteund en begeleid door de gemeente, op initiatief van de buurtbewoners een prachtig monument verrezen ter herinnering aan het Romeinse aquaduct dat daar ooit liep: een prima voorbeeld van succesvolle samenwerking tussen bewoners en overheid.

Archeologie
Het archeologisch bedrijf heeft het in 2014 druk gehad. Naast de publieksopgraving is o.a. een groot onderzoek uitgevoerd op het terrein van het voormalige verpleeghuis Margriet. In 2014 zijn 27 onderzoeken uitgewerkt, resulterend in 20 briefrapporten en 7 rapporten. Ook dit jaar is met name in de regionale pers met grote regelmaat aandacht besteed aan de resultaten van het archeologisch onderzoek. De samenwerking met de regiogemeenten is in 2014 voortgezet; met steun van de provincie zal Nijmegen ook in de periode 2014-2016 door middel van een regioarcheoloog de omliggende gemeenten bijstaan bij de afhandeling van vergunningen en de ontwikkeling van archeologiebeleid, om zo de samenwerking en eenheid van beleid in de regio te bevorderen.

Monumenten
Geheel in lijn met de bezuinigingsdoelstelling om terughoudend om te gaan met de aanwijzing van nieuwe gemeentelijke monumenten zijn in 2014 geen nieuwe monumenten aangewezen. Veel capaciteit is besteed aan het verder complementeren en verwerken van de aandachtslijst. Daarnaast is onze inzet zoals altijd van belang gebleven bij de doorlopende planontwikkeling voor o.a. de Donjon, de Bastei en de Waalkade en spelen we onze rol als deskundig adviseur voor de eigenaren van monumenten bij hun plannen voor verbouwingen of ontwikkelingen.

Hoofddoelstelling 5

Borging publiek geheugen

Wat willen wij bereiken?
Wij streven er naar dat de inwoners de mogelijkheid hebben om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden, dat rechtmatige besluitvorming controleerbaar plaatsvindt, dat evenwichtige beleidsontwikkeling plaatsvindt in historisch perspectief en dat historisch onderzoek verricht kan worden.
Wij willen samen met anderen de kennis van de lokale geschiedenis vergroten. Wij streven er naar dat onze bronnen door een breed publiek zoveel mogelijk gebruikt worden, waarbij speciale aandacht uitgaat naar de doelgroep scholieren.
Wij streven naar vergroting van het aantal digitale bezoekers en de interactie met de klant via internet door een verdere verbetering van de digitale bereikbaarheid en toegankelijkheid van onze bronnen.
We doen dit in nauwe afstemming met de programma's Citymarketing en Externe betrekkingen, Economie en Toerisme en Onderwijs.

Wat hebben we bereikt?
Wij hebben samen met anderen de kennis van de lokale en regionale geschiedenis vergroot. Onze bronnen zijn door een breed publiek veelvuldig gebruikt. Door een versterking van het historisch besef zijn de betrokkenheid van de inwoners bij hun stad en streek, de sociale cohesie en de identiteit van stad en streek vergroot.
Wij hebben inwoners de mogelijkheid geboden om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden, om rechtmatige besluitvorming controleerbaar te laten plaatsvinden, om evenwichtige beleidsontwikkeling in historisch perspectief te laten plaatsvinden en om historisch onderzoek te verrichten.
Wij hebben zorg gedragen voor het inspecteren, acquireren, beheren en beschikbaar stellen van archieven, collecties en andere informatiebronnen om de toegankelijkheid van het publiek geheugen te borgen. Deze taken

hebben wij niet alleen uitgevoerd voor de gemeente Nijmegen, maar ook voor gemeenten in de regio waarmee een dienstverleningsovereenkomst is aangegaan en voor gemeenschappelijke regelingen waarvan Nijmegen de centrumgemeente is.

Indicatoren

Borging publiek geheugen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aantal bezoeken aan het RAN (Regionaal Archief Nijmegen)	6.320	5.500	6.250
5.2 Aantal bezoeken aan de website van het RAN	195.000	180.000	200.000
5.3 Percentage van de Nijmeegse scholen dat het RAN bezoekt	65%	70%	70%

Wat hebben we ervoor gedaan?

In onze archiefbewaarplaats zijn ongeveer 14.500 meter archieven en collecties opgenomen, waarvan ongeveer 2.800 meter van gemeenten in de regio. De oudste archieven stammen uit de 12^{e} eeuw, archieven en collecties zijn afkomstig van zowel overheden als van particulieren en particuliere organisaties en variëren wat vorm betreft van perkament tot digitaal.
In 2014 hebben wij 650 meter archief toegankelijk gemaakt. Wij zijn verantwoordelijk voor het duurzaam beheer en de ontsluiting van de fysieke (papieren) archieven en collecties. Er is momenteel nog een werkvoorraad van naar schatting 4.800 meter, zowel op het gebied van oud archief als op het gebied van semistatisch archief, zowel voor de gemeente Nijmegen als voor een aantal regiogemeenten.

Wij hebben in 2014 230 nieuwe particuliere archieven en collecties en aanvullingen op reeds in beheer zijnde archieven en collecties in het Regionaal Archief opgenomen.

Onze studiezaal is in 2014 6.250 maal bezocht door genealogen en historisch onderzoekers die daar onze archiefbronnen hebben bestudeerd. Wij hebben hen daar zoveel mogelijk wegwijs gemaakt in onze bronnen.

In samenwerking met andere instellingen hebben wij onze bronnen op een aantrekkelijke en laagdrempelige wijze gepresenteerd voor speciale doelgroepen, met name het onderwijs. Wij hebben in 2014 ongeveer 1.350 scholieren en ruim 500 studenten van het ROC, de Radboud Universiteit en de Hogeschool Arnhem-Nijmegen in ons Regionaal Archief mogen ontvangen, waar zij kennis hebben genomen van ons bronnenmateriaal. Ook hebben wij het gebruik van onze bronnen via de sociale media bevorderd.

Wij hebben onze bronnen beschikbaar gesteld voor ongeveer 50 manifestaties, evenementen en tentoonstellingen op cultuurhistorisch gebied die in de stad zijn georganiseerd, waaronder de “24 uur Nijmeegse Geschiedenis”, de Open Monumentendag en tentoonstellingen in het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis en Museum Het Valkhof. Op deze manier konden wij onze bronnen op een laagdrempelige wijze onder de aandacht brengen van een groot publiek, waardoor de naamsbekendheid van het Regionaal Archief werd vergroot. Daarnaast hebben wij onze bronnen beschikbaar gesteld voor ongeveer 40 publicaties, waaronder veel krantenartikelen.

Onze belangrijkste partners in de stad waarmee wij hebben samengewerkt waren verwante organisaties in het culturele en cultuurhistorische erfgoedveld (zoals de Vereniging Numaga, het Cultuurhistorisch Platform Rijk van Nijmegen en Nijmegen Blijft in Beeld), de Radboud Universiteit, het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, Museum Het Valkhof en de Openbare Bibliotheek. Aan de samenwerking met de Openbare Bibliotheek werd extra gestalte gegeven door het realiseren van de doorbraak van een muur tussen beide locaties.

De “digitale studiezaal” heeft ook in 2014 weer meer vorm gekregen. In de “digitale studiezaal” kan de bezoeker in één keer zoeken naar foto’s, films, boeken, krantenartikelen of indexen met gegevens over personen. Door een verdere verbetering van de digitale bereikbaarheid en digitale toegankelijkheid konden onze archieven en collecties nog vaker worden geraadpleegd via de website en/of in de fysieke studiezaal. In 2014 vonden circa 200.000 bezoeken aan onze website plaats.

Wij hebben ons verder voorbereid op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om duurzame digitale

opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Daarbij streven wij er naar om zoveel mogelijk aan te sluiten op de landelijke ontwikkelingen.
Het zwaartepunt van de archiefinspecties is de laatste jaren verlegd naar het toetsen van de digitale (archief)beheersomgeving. De archiefinspectie voerde voor de gemeente Nijmegen, voor 7 gemeenten in de regio en voor 6 gemeenschappelijke regelingen 29 KPI-audits uit (Kritische Prestatie Indicatoren), hield 72 (monitor)inspectiebezoeken en verrichtte 25 kaderstellingen en afhandelingen van verplichte meldingen. De kaderstellingen waren vooral gericht op digitaal werken en digitaal archiveren en de gevolgen van organisatieveranderingen op het informatiebeheer.

Wat heeft het gekost?

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	1.654	1.642	1.252	390
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Toelichting financiën

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1031 Ruimte & Cultuurhistorie **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				6.984	12.772	5.788
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-43	-43
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-113	-113
Totaal Wijzigingen					**-169**	**-169**
Eindtotaal				**6.984**	**12.603**	**5.620**

Risico's

- Als de klimaatbeheersing en brandveiligheid/diefstalpreventie van de archiefbewaarplaats en de depots niet of onvoldoende gewaarborgd zijn leidt dit of kan dit leiden tot schade en/of het verloren gaan van archiefbescheiden.
- Wanneer het beheersprogramma Atlantis uitvalt of niet goed werkt, leidt dit tot informatieverlies, stagnatie van de werkprocessen en ontoegankelijkheid van de archieven en collecties.
- Wij bereiden ons voor op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om de duurzame opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Als de aansluiting van de bedrijfsvoering op het E-depot niet tijdig genoeg tot stand komt kan overheidsinformatie verloren gaan, onvindbaar raken, niet meer juist geïnterpreteerd worden of onbedoeld in de openbaarheid komen.

(Naris:)

- De afgifte van bouwvergunningen of de hoogte van de bouwsommen loopt terug en daarnaast neemt de kans op bezwaar- en beroepschriften toe wat leidt tot een financiële tegenvaller voor de gemeente omdat de legesopbrengsten lager zijn dan begroot.
- Als de klimaatbeheersing en brandveiligheid / diefstal-preventie van de archiefbewaarplaats en de depots niet of onvoldoende gewaarborgd zijn leidt dit, of kan dit leiden, tot schade en /of het verloren gaan van archiefbescheiden.
- Wanneer het beheersprogramma Atlantis uitvalt of niet goed werkt wat leidt tot informatieverlies, stagnatie van de werkprocessen en ontoegankelijkheid van de archieven en collecties.
- Er kan bij archeologisch onderzoek een majeure vondst gedaan worden die vraagt om permanente tentoonstelling aan het publiek. Hiervoor is geen dekking in de stadsbegroting. Er ontstaat grote publieke druk om de tentoonstelling/visualisering toch te realiseren. In de huidige omstandigheden van schaarse middelen zal niet snel dekking gevonden worden (ook niet bij betrokken andere partijen) en zal het mogelijk niet gerealiseerd worden. Niet realiseren leidt tot imagoschade voor de "oudste stad van Nederland".
- Er kan bij archeologisch onderzoek een vondst worden gedaan waar de kosten van het onderzoek en de rapportage voor de initiatiefnemer excessief zijn en hij op basis van de wet (artikel 4.2 WABO) een

schadevergoeding kan claimen. Als dit een reële schadeclaim is (zo mogelijk na een toets door de rechter) dan moet er betaald worden.

- Het archeologisch opgravingsbedrijf moet zijn financiële dekking halen uit opdrachten van derden. Als er te weinig opdrachten zijn kan dit leiden tot een tekort aan financiële dekking van de geraamde kosten.
- Wij bereiden ons voor op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om de duurzame opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Als de aansluiting van de bedrijfsvoering op het E-depot niet tijdig tot stand komt kan overheidsinformatie verloren gaan, onvindbaar raken, niet meer juist geïnterpreteerd worden of onbedoeld in de openbaarheid komen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

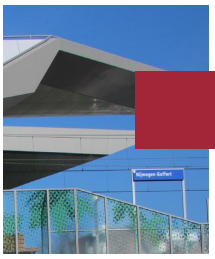

Programma Grondbeleid

ALGEMEEN

Binnen het programma Grondbeleid nemen wij vastgoedprojecten en gebieden in ontwikkeling. Deze voeren wij uit voor gemeentelijk sectoraal beleid met een fysiek-ruimtelijke component. Het gaat daarbij onder meer om wonen, bedrijvigheid, herstructurering van wijken, cultuur, onderwijs, milieu en sport. De uitvoering van dit grondbeleid is omschreven in de Kadernota Grondbeleid die uw Raad op 30 juni 2010 heeft vastgesteld. De uitgangspunten vanuit het Coalitieakkoord staan hierbij centraal.

Nijmegen ontwikkelt zich verder! Vernieuwing, groei en ontwikkeling van de stad is noodzakelijk om de kwaliteiten en het voorzieningenniveau van de stad te behouden en waar mogelijk te versterken. Centraal hierbij staat het economisch perspectief, een kwalitatief goede woning, in een ongedeelde stad die goed bereikbaar is, met duurzaamheid als een belangrijk leitmotiv.
Meer concreet betekent ditr: behoud en versterking van groen -geen nieuwbouwprojecten op groene plekken- kritisch kijken naar lopende plannen, , planontwikkeling voor herinrichting Stationsgebied en verder ontwikkeling Winkelsteeg/De Goffert.
Bij de uitvoering van het programma Grondbeleid is er altijd een relatie met andere programma's. Belangrijke programma's zijn onder meer: Ruimte & Bouwen, Wonen, Economie, Sport, Onderwijs, en Mobiliteit.
Wij gaan uit van een zogenoemd faciliterend grondbeleid en kiezen in voorkomende situaties expliciet voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in een Publiek Private Samenwerking (PPS) zoals bij het Waalfront.
In de actieve rol verwerven wij gronden, ontwikkelen plannen, maken terreinen bouwrijp en verkopen deze, zoals bijvoorbeeld het Limosterrein. Het gemeentelijk Ontwikkelingsbedrijf bereidt deze projecten voor, voert ze uit en wikkelt ze financieel af.

Risicobeheer
Om de risico's van deze projecten af te dekken is de Saldireserve beschikbaar. Deze reservepositie is erg belangrijk om tegenvallers bij de uitvoering van de projecten op te kunnen vangen. Zeker in economisch mindere tijden is een adequate reservevoorziening essentieel.
Gelet op de huidige economische vooruitzichten met betrekking tot de vastgoedmarkt en het belang om een integraal inzicht te krijgen in de financiële risico's met betrekking tot de lopende planexploitaties, wordt uw Raad separaat geadviseerd in de risiconota Ontwikkelingsbedrijf. Op basis van dit voorstel met bijbehorende economische scenario's worden risico's, beheersmaatregelen, sturingsmaatregelen met bijbehorende financiële consequenties voor het programma Grondbeleid in beeld gebracht.

Voortgangsrapportage Grote Projecten
Jaarlijks rapporteren wij in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP) over de voortgang van de projecten, zowel inhoudelijk als financieel. Hierin signaleren wij ook de ontwikkeling binnen de deelnemingen en het benodigd weerstandsvermogen voor de projecten
Naar aanleiding van de motie "Beter sturen door betere informatie" is er in het najaar van 2012 een discussie geweest met uw Raad hoe deze VGP verder te verbeteren qua informatievoorziening, inzichten in risico's, beheersmaatregelen en de afstemming tussen de belangrijkste beleidsprogramma's en de planexploitaties.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij scheppen fysieke ruimte voor de realisatie van een groot aantal woningen, scholen, wegen, bedrijfshuisvesting en andere maatschappelijke voorzieningen, en maken hierover afspraken met partijen. Wij initiëren en realiseren langjarige stedelijke ontwikkelingsprojecten zoals Waalsprong en Koers West.

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is 'dienstbaar' aan ruimtelijk beleid en sectoraal beleid zoals wonen, werken, mobiliteit en recreëren. Voor het programma Grondbeleid is de belangrijkste uitdaging om maatschappelijk gewenst grondgebruik te realiseren met een goede verdeling van kosten en opbrengsten.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik
H2	Verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik
H3	Rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten

Hoofddoelstelling 1

Bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik

Wat willen we bereiken?

Wij bevorderen het maatschappelijk gewenst grondgebruik waarbij sectorale programma's (zoals Wonen, Sport, Economie) de input vormen voor de te ontwikkelen projecten. Daarnaast zorgen wij voor het tijdig kunnen realiseren van de bouwlocaties die nodig zijn voor deze projecten en de procesaansturing.
Ter bevordering van het maatschappelijk gewenst grondgebruik vormt het grondbeleid een instrument om eenmaal gekozen wijzigingen in bestemmingen te realiseren. Dat gaat verder dan het via het bestemmingsplan mogelijk maken van nieuwe functies. Het leidt tot het verwerven van gronden, het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen en uitgeven van bouwrijpe terreinen voor de realisering van woningbouw, bedrijven, wegen, parken, bijzondere doeleinden, etc. Van belang is daarbij dat de ontwikkeling tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten plaats vindt.
Voor deze hoofddoelstelling hebben wij geen indicatoren kunnen ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Bij raadsbesluit zijn er keuzes gemaakt voor wat betreft het meest wenselijk geacht maatschappelijk grondgebruik in Nijmegen. Deze projecten worden uitgevoerd op basis van planexploitaties (instrument in het kader van de uitvoering van het grondbeleid).

Wat hebben we ervoor gedaan?

We zijn actief met haalbaarheidsonderzoeken, het beoordelen van ontwerpen van bouwplannen en/of plannen openbare ruimte en infrastructuur en financiële zekerheidsstelling voor het kunnen realiseren van projecten. Opstellen en beheren van contracten, het voeren van procedures, toetsen van plannen door de gemeentelijke organisatie, sturen op tijd, kwaliteit en geld. Bij deelnemingen en samenwerkingen zoals de Gemeenschappelijke Regelingen Bijsterhuizen en Bergerden of de GEM Waalfront sturen we actief op het gewenste gemeentelijk resultaat, met inbegrip van een adequate risicobeoordeling en -afweging.
Hiervoor worden voortgangsgesprekken gevoerd en rapportages gemaakt. Deze zijn bestuurlijk vertaald richting de Voortgangsrapportage Grote Projecten waarin wordt beschreven hoe de lopende projecten er voor staan. Hierbij wordt aandacht besteed aan de planning, de eventuele wijzigingen op eerdere besluiten,t de financiële uitkomsten en wat er in het programma (woningen, bedrijvigheid, detailhandel, parkeren, groen, sportvelden, voorzieningen, e.d.) is gerealiseerd en wordt gepland.
In 2013 hebben we een analyse van de bedrijventerreinen gestart om een betere afstemming te krijgen tussen de verwachte marktvraag en ons gemeentelijk aanbod. Op basis hiervan zijn exploitaties aangepast zodanig dat we nu

uitgaan van een jaarlijkse afzet van max. 6 ha aan bedrijventerreinen. In 2014 is ruim 1 ha verkocht. Op dit moment wordt er over ruim 10 hectare gesproken met diverse partijen. De verwachting is dat een deel hiervan ook tot daadwerkelijk transactie zal gaan leiden.

Hoofddoelstelling 2

Verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik

Wat willen wij bereiken?

Wij verhogen de kwaliteit van het ruimtegebruik en de zeggenschap voor de burgers door maximale regie te voeren bij de ontwikkeling van projecten.Kwaliteit van de leefomgeving (bijvoorbeeld Park West) en zeggenschap voor de burger bij de planvorming zijn begrippen die de laatste jaren sterk aan belang hebben gewonnen. Projecten als Dobbelman, LIMOS, Hessenberg en Plein ‘44 kennen een bewonersparticipatie die zonder een actief grondbeleid niet mogelijk was geweest.De realisatie van een gebied als de Waalsprong maar ook de aanpak van andere lange termijn ontwikkelingen, zoals de herstructurering van wijken en Koers West komt niet van de grond zonder gemeentelijke initiatieven en gemeentelijke aankoop van terreinen en panden. Om ontwikkelingen in gang te zetten dient het initiatief in de praktijk bij de gemeente te liggen. Op dit moment wordt herontwikkeling van de westelijke zijde van de spoorzone overwogen. Hierover zijn samenwerkingsafspraken tussen Prorail, VROM en de gemeente Nijmegen.
Voor deze hoofddoelstelling hebben wij geen indicatoren kunnen ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Een kleine opsomming van een aantal projecten.
De realisering van de verschillende opgaven op de TPG locatie naderen hun afronding. Poppodium Doornroosje (concertzalen voor respectievelijk 400 en 1100 bezoekers) is reeds sinds 1 oktober 2014 in gebruik. Het fietstransferium (4000 plaatsen) wordt officieel geopend op 10 december 2014. De officiële opening van de studentenhuisvesting van SSHN – in totaal 430 eenheden - is gepland voor februari 2015.
De eigenaar van de witte spoorwegloods aan het Ooijse Sluispad is halverwege 2014 gestart met het herstel van dit monument.
Voor Knoop Winkelsteeg kan worden gemeld dat Begin december 2014 station Nijmegen Goffert is geopend.
Voor de locatie aan de Streekweg geldt dat het plan voor de vestiging van een uitvaartcentrum onherroepelijk zijn geworden.
De herstructurering van het maisonnettegebied is inmiddels ook in volle gang. De gerenoveerde woningen zijn opgeleverd en inmiddels al weer bewoond. De bouw van het Mondial College in Lindenholt Noord is gereed en de school is in gebruik genomen.
Ook de bouw van het voorzieningenhart Waterkwartier is gereed gekomen. De nieuwbouw van het Canisus College aan de Berg en Dalseweg is medio 2014 gestart. Tevens is het PRO college gestart met de nieuwbouwwerkzaamheden op de Dennenstraat.
De herontwikkeling van Plein ’44 is gereed, over de kwaliteit van de bestrating op het plein is de gemeente nog in overleg met ING Realestate. In 2014 zijn de werkzaamheden voor het Splitsingspunt Lent en Westelijke Parallelrroute afgerond. De tijdelijke fietsbrug over de Prins Mauritssingel is verwijderd en heeft plaats gemaakt voor de ontwikkeling van hotel Van der Valk. Voor deze hotelontwikkeling is op 3 september 2014 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden en is de grond verkocht in 2014. De realisatie van de Stadsbrug en de reconstructie van de Energieweg is gereed. Het project Ruimte voor de Waal - Nijmegen is volop in realisatie. De fysieke resultaten zijn in het projectgebied goed zichtbaar. Vrijwel alle objecten zijn in uitvoering en lopen conform planning. De inrichting van de kade is in volle gang en dit levert een mooi beeld van het eindresultaat op.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Als belangrijkste ruimtelijk strategisch kader is het Kansenboek vastgesteld door de gemeenteraad. Ook de Structuurvisie voor Nijmegen is in deze een belangrijk kader.
Hierin zijn de beleidskaders en ontwikkeling van de stad op hoofdlijnen vastgelegd.
Met gebruikmaking van ons instrumentarium, zoals genoemd in de kadernota grondbeleid, wordt dit beleid uitgevoerd. We sluiten anterieure overeenkomsten met ontwikkelaars/beleggers, maken afspraken met woningcorporaties, verkopen grond, kopen grond aan, nemen deel aan samenwerkingsverbanden (PPS) als waalfront, verwerven zonodig strategische gronden, en bewaken projecten op prijs, kwaliteit en tijd.
Terughoudendheid is op deze beleidsambities evenwel aan de orde vanwege de economische situatie, het financieel onder druk komen van de planexploitaties en het verder teruglopen van subsidiemogelijkheden.. Om een sluitende grondexploitatie te houden zijn er verschillende mogelijkheden. Zo zijn voor de grondexploitatie GEM Waalsprong in de perspectiefnota al aanvullende middelen vrij gemaakt. Een andere optie is afboeken" op kwaliteitsonderdelen als bijv. de openbare ruimte, afwerkingsniveau bij projecten, maar ook projecten niet meer verder gaan uitwerken en/of uitvoeren. De uitkomsten van de onderzoeken naar de woningmarktsituatie (WoON 2012 en Facton) betekenen dat een nadere overweging van de woningbouw programmering noodzakelijk is, vooral kwalitatief.
Dit leidt er toe dat wij inzetten om sommige projecten te gaan temporiseren, omzetten of uitstellen.
Enkele voorbeelden hiervan in de bestaande stad waar inmiddels op is ingezet:

- Van Schuijlenburgweg: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Spoorzone/westzijde (UWV locatie): tijdelijke inzet voor studenten/starters.
- Zwanenveld/ROC: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Hart van Dukenburg: locaties waar geen zorg voorzien is niet actief op de markt brengen
- Groesbeekse-/Heijendaalseweg; minder woningen; (bijna) geen appartementen meer.
- Woontoren Eerste Oude Heselaan: doorgeschoven (2020)

Voor de onderwijshuisvesting is specifiek per deelproject gekeken of temporiseren, omzetten of uitstellen m.b.t. de woningbouwprogrammering mogelijk is.

Hoofddoelstelling 3

Rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten

Wat willen wij bereiken?
Wij streven naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, exploitanten, eigenaren en overheid. Op de grond- en vastgoedmarkt spelen grote financiële en maatschappelijke belangen. Agrarische grond die een woonbestemming krijgt, stijgt enorm in waarde, maar anderzijds gaat 'groene' ruimte verloren. Relatief profijtelijke woonlocaties leveren (ook de gemeente) veel geld op, maar herstructureringsplannen kosten de gemeenschap in de regel veel geld. Het grondbeleid is er op gericht de kosten en de baten meer in één hand te leggen, zodat een meer rechtvaardige verdeling mogelijk wordt en het risico voor de gemeente wordt geminimaliseerd.

Wat hebben we bereikt?
De rol van het Ontwikkelingsbedrijf is om tot een redelijk kostenverhaal te komen en waar mogelijk te komen tot afroming van bovenmatige winsten welke door externe partijen door ontwikkelingsprojecten kunnen worden gerealiseerd. Dit gebeurt door gebruik te maken van planexploitaties met rekenmodellen welke een en ander inzichtelijk maken. De inzet van de zgn. anterieure overeenkomsten is hierbij eveneens essentieel alsook de eventuele opstelling van een exploitatieplan op basis van de Wro, dat tot doel heeft kosten te kunnen verhalen op particuliere partijen.
Extra opbrengsten vloeien in de Saldireserve voor een goed risicobeheer en geeft financiële ruimte voor het opstarten en realiseren van maatschappelijke projecten welke de gemeente wil realiseren.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2014 heeft het aantal planexploitaties zich gestabiliseerd. Het aantal planexploitaties in ontwikkeling (pio's) loopt terug. De daling is verklaarbaar vanuit de economische omstandigheden. Verder zagen we ook in 2014 een stabilisatie voor wat betreft de activiteiten als grondverwervingen, verkopen, onteigeningen en deelnemingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het kader van de risicobeheersing hebben we op basis van een aantal economische scenario's de ontwikkelingsportefeuille doorgenomen. Uitgaande van het basisscenario (in 2014 gaan we weer iets meer woningen realiseren en de economie trekt in 2015 weer licht aan) kunnen we de risico's nog steeds voldoende beheersen. Wanneer het scenario in een nog slechtere vorm gaat ontwikkelen, het zogeheten "zwarte scenario", dan hebben we nog een slag te maken.

Wat heeft het gekost?

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Toelichting financiën

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is onlangs al door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5.3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1.4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:

Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn in totaal € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten planexploitaties, de toelichting op de projecten is uitgebreid in het vgp februari 2015 opgenomen.

Toelichting op de baten
De baten zijn € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere baten planexploitaties, voor een toelichting op de projecten zie het vgp februari 2015.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1032 Grondbeleid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt.	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				196.562	202.106	5.544
Wijzigingen						
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	813	-69	-883
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	5.401	6.627	1.226
Totaal Wijzigingen				**9.465**	**9.808**	**343**
Eindtotaal				**206.027**	**211.914**	**5.887**

Programma Economie & Toerisme

ALGEMEEN

Het programma Economie en Toerisme omvat het initiëren, aanjagen en het ontwikkelen van de economische ontwikkeling van de Stad. Nijmegen werkt aan een duurzame en innovatieve economie. Daarbij maken wij optimaal gebruik van de sterke punten van de stad: de hoogopgeleide bevolking, de aanwezigheid van kennisinstellingen en innovatieve bedrijven. Een goed vestigingsklimaat waaronder een goede bereikbaarheid, is een essentiële voorwaarde voor bedrijven. Een goede woonomgeving, groen, culturele activiteiten en een bruisende stad zijn belangrijk voor onze economische ambitie.
Wij zoeken nadrukkelijk samenwerking met partijen in de stad en belangrijke kennis- en innovatiecentra in andere regio's die onze economische positie kunnen versterken en maken gebruik van (regionale) uitvoeringsorganisaties bij het realiseren van onze economische ambities.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

De activiteiten binnen het programma Economie zijn alle gericht op duurzame groei en behoud van werkgelegenheid. Werkgelegenheid die kansen en ontwikkelingsmogelijkheden biedt voor al onze inwoners. Door de groei van de beroepsbevolking is het essentieel om werkgelegenheid uit te breiden. Hierbij ligt het accent op innovatieve en kennisintensieve bedrijvigheid. Voorwaarde hiervoor is het creëren van de juiste omstandigheden om te kunnen ondernemen in Nijmegen. Daarnaast geven we aandacht aan het continu verbeteren van het vestigings- en productieklimaat voor ondernemers en de zorg voor voldoende en kwalitatieve ruimte voor groei van bedrijvigheid.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid
H2	Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap
H3	Vitale (binnen-) stad en groei toeristische sector
H4	Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid

Hoofddoelstelling 1

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid

Wat willen we bereiken?

Door de hardnekkig aanhoudende crisis hebben veel bedrijven het erg moeilijk en staan de in 2010 geformuleerde werkgelegenheidsdoelstellingen en de groei van het aantal nieuwe bedrijfshuisvestigingen onder druk. De groei van het aantal arbeidsplaatsen houdt geen gelijke tred met de verwachte groei van onze beroepsbevolking, dit betekent dat de werkloosheid in Nijmegen - net als elders in Nederland- gaat toenemen. Daarom is het cruciaal dat we ons maximaal inspannen om het aantal opheffingen of vertrek van bedrijven zo beperkt als mogelijk te houden en inspelend op de kracht van Nijmegen nieuwe competitieve bedrijven aan te trekken. We willen ons

ondernemersklimaat op een concurrerend niveau houden, kansen bieden aan nieuwe starters en ZZP'ers, bedrijfsuitbreidingen begeleiden en acquisitie inspanningen gericht op aantrekken van nieuwe werkgelegenheid intensiveren. Daarnaast willen we dreigend werkgelegenheidsverlies (bedrijven in problemen) zo vroeg als mogelijk in beeld hebben om te bezien of vanuit andere programma's (Werk en Inkomen) beschikbare instrumenten zijn in te zetten.
Verder willen een concurrerend ondernemersklimaat voor bedrijven in Nijmegen. Dat geldt ook voor onze tarieven. We toetsen het resultaat van onze inspanningen tweejaarlijks via een monitor Vestigingsklimaat. De uitkomst van de laatste monitor was een waardering van 6,6 voor het ondernemersklimaat. Bij de volgende meting in 2014 streven we naar een waardering van 6,8.

Wat hebben we bereikt?

Zoals we in 2013 al verwachtten, heeft de werkgelegenheid ook in 2014 onder druk gestaan. Oorzaak is de lang aanhoudende mondiaal economische crisis. We hebben ons maximaal ingespannen om bedrijven (en daarmee werkgelegenheid) voor Nijmegen te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. Toch is de werkgelegenheid ook in 2014 volgens de laatste prognose nog beperkt gedaald (daling van - 0,7 % ten opzichte van 2013). Vergeleken met de provinciale werkgelegenheidscijfers (- 1,2 %), de Stadsregio Arnhem Nijmegen (-1,2 %) en de steden Arnhem (- 1,8 %) en Apeldoorn (-1,8 %) doen we het echter beter.
Naar sectoren gezien, doen vooral de sectoren detailhandel, onderwijs, vervoer en horeca het goed. Uit de werkgelegenheidscijfers blijkt verder dat de werkgelegenheid in de sector gezondheidszorg is gedaald . Voor een groot deel kan deze daling worden verklaard doordat circa 1.100 banen in de (thuis)zorg administratief tijdelijk buiten de gemeentegrenzen geregistreerd zijn. Op termijn worden deze banen echter weer over de feitelijke vestigingslocaties verdeeld en vindt administratieve correctie plaats. Als we dit administratieve effect buiten beschouwing laten, dan is er sprake van een kleine daling van 180 banen in de sector gezondheidszorg (-0,6%). Minder goed gaat het ook nog steeds in de bouwnijverheid en groothandel, daarentegen stabiliseert de industrie. In de sector logistieke dienstverlening is het aantal banen gestegen met 2,7%.
Vanaf 2015 verwachten we weer een lichte groei van de totale werkgelegenheid.
We hebben ervoor gezorgd dat de kwaliteit van het vestigingsklimaat voor ondernemers op peil is gebleven. De waardering voor het ondernemersklimaat scoort wederom ruim voldoende (6,5).
Ook constateren we dat het aantal nieuwe bedrijfsvestigingen weer is toegenomen en ruimschoots het gestelde doel overtreft. We zien dat deze nieuwe aanwas vooral wordt veroorzaakt door de groei van het aantal starters en ZZP-ers: onder invloed van de economische crisis startten steeds meer mensen een eigen bedrijf.

Indicatoren

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Prognose ontwikkeling werkgelegenheid [1]	96.970	96.825 [1]	96.310
1.2 Waardering ondernemersklimaat [2]	6,6	6,8	6,5 [2]
1.3 Aantal nieuwe bedrijfsvestigingen [3]	760	678	796

[1] Indicator 1.1 ontwikkeling werkgelegenheid. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 96.825. Begroting 2014: 99.138.

[2] Het waarderingscijfer voor het ondernemersklimaat voor 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar.

[3] Indicator 1.3 het saldo bedrijfsvestigingen is de resultante van de toename van het aantal bedrijfsvestigingen (starters, oprichtingen en verplaatsingen naar Nijmegen) en afname van het aantal bedrijfsvestigingen (opheffingen en vertrek van bedrijven). De cijfers over verplaatsers naar Nijmegen en vertrekkende bedrijven uit Nijmegen worden sinds 2012 niet meer geregistreerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Onze inspanningen voor acquisitie/accountmanagement resulteerden in de vestiging van veel nieuwe bedrijven. Met name op Novio Tech Campus zijn in 2014 veel bedrijven gevestigd (15), maar ook elders in de stad. Cheap Cargo en Motorcycle Support hebben zich in Nijmegen gevestigd en 2dA en Capter kozen voor Nijmegen.

De gerichte inzet van ons accountmanagement heeft verschillende nieuwe samenwerkingen tussen ondernemingen onderling en tussen ondernemingen en de kennisinstellingen opgeleverd. Ook hebben we werkgelegenheid voor Nijmegen weten te behouden o.a. Innovio Papers, ontstaan uit Sappi, daarmee zijn circa 400 directe en indirecte banen behouden voor de stad. Andere bedrijven die behouden zijn voor de stad zijn Triavion en Capter (150 banen behouden en 150 banen vanuit Hilversum). Daarnaast zijn bedrijven als Synthon, Mead Johnson en Bovemij begeleid en gefaciliteerd in hun uitbreidingsplannen.

Samen met het bedrijfsleven, waaronder het Economisch Collectief Nijmegen en de Industriële Kring Nijmegen trekken we samen op in de aanpak van diverse thema's die voor ondernemend Nijmegen van belang zijn, zoals o.a. de bereikbaarheid, de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en de gezamenlijke zorg voor het creëren van banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

We besteedden bijzondere aandacht aan de alsmaar groter wordende groep ZZP-ers in de stad. Van de informatie voor ZZP-ers op onze website werd veelvuldig gebruik gemaakt. Afgelopen jaar is de ZZP pagina 2404 keer bekeken door 1448 bezoekers. Op deze website worden ZZP'ers geïnformeerd over regelingen, huisvesting en netwerken die speciaal voor ZZP'ers zijn. Daarnaast hebben we zowel in ons Actieplan Economisch Offensief voor de binnenstad, als in onze Economische Innovatie Agenda 2020, specifieke aandacht voor ZZP-ers. Ook in het om te vormen Ondernemersfonds wordt meer ruimte gecreëerd voor kleine initiatieven en ZZP-ers.

Ons Bedrijvenloket had in 2014 ruim 1000 klantcontacten met bedrijven. Daarbij ging het om vragen met betrekking tot het starten van een eigen bedrijf, bedrijfsuitbreidingen, beschikbare bedrijvenlocaties, vergunningen en procedures etc. Innovatief ondernemerschap stimuleerden we vanuit het Ondernemersfonds. We hebben bijvoorbeeld 50 generieke IkStartSmart voor starters en ZZP-ers mogelijk gemaakt (periode 2013-2015). Eind 2014 zijn er 34 starters/ZZP-ers uit Nijmegen begeleid in een IkStartSmart traject en waren er nog 16 trajecten beschikbaar.
Ter ondersteuning van startende bedrijven en ZZP-ers hebben we o.a. deelgenomen aan de startersdag van de Kamer van Koophandel. Daarnaast hebben we meerdere bijeenkomsten over ons aanbestedingsbeleid georganiseerd voor het MKB, o.a. voor MKB-ers in de Bouw en ICT. Vanuit ons Bedrijvenloket hebben we 184 starters geholpen bij de 1e stappen naar nieuw ondernemerschap.

Hoofddoelstelling 2

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap

Wat willen wij bereiken?
We willen de ontwikkel- en innovatiekracht van Nijmeegse ondernemers stimuleren, zodat we krachtiger uit de crisis komen. We willen optimaal gebruik maken van ons onderscheidend vermogen door onze economische kerncompetenties te benutten en uit te bouwen. We zetten in op versterking van de stuwende sector Health en Technology en op dwarsverbanden met de sectoren zoals Semiconductors en Energie en Milieutechnologie. We willen dit vormgeven samen met de partners in de stad. De Economische Raad Nijmegen vervult hierin een cruciale rol. Ook buiten Nijmegen worden nieuwe samenwerkingsvormen en allianties aangegaan die bijdragen aan een meer toekomstbestendige economische structuur. Ten opzichte van het uitgangsjaar 2010 streven we over een periode van 4 jaar naar een gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal banen in de clusters Health, Energie en Milieutechnologie en Semiconductors met 2 %. Gedurende de coalitieperiode willen we het aandeel banen in de genoemde clusters ten opzichte van het totaal aantal banen laten toenemen van 31,1% in 2010 naar 34% in 2014.

Wat hebben we bereikt?

Samen met partners in de stad en regio, waaronder de Economische Raad Nijmegen, hebben we gewerkt aan versterking van de groei sectoren Health, Semiconductors en Energie en Milieutechnologie. Tot 2012 groeide de werkgelegenheid in deze sectoren. Als gevolg van de economische crisis daalde in 2013 het aantal arbeidsplaatsen in deze sectoren echter ook. In 2014 lijkt de werkgelegenheid in onze speerpuntclusters weer te stabiliseren. Dit ondanks een optredend banenverlies in de sector gezondheidszorg, dat echter voor een deel verklaard kan worden door administratieve wijzigingen in de registratie (zie H1). Het aandeel banen in de speerpunt clusters ten opzichte van de totale werkgelegenheid is in 2014 32,8 %, dat percentage ligt weer iets hoger ten opzichte het percentage in 2013 (31,5 %) en dat is positief. Deze sectoren zorgen daarmee nog steeds voor een derde deel van de werkgelegenheid in onze stad.

Indicatoren

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Prognose aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en semiconductors [1]	30.567	30.600 [1]	31.548
2.2 Prognose het aandeel banen in de clusters EMT, Health en Semiconductors tov het totale aantal banen [2]	31,5%	31,6 % [2]	32,8 %

[1] Indicator 2.1 Aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 30.600. Begroting 2014: 33.747.

[2] Indicator 2.2 Het aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen. In begroting 2015 bijgesteld naar 31,6 %. Begroting 2014: 34 %.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het voorjaar 2014 hebben we onze Economische Innovatie Agenda 2020 vastgesteld. Met ingang van 2015 zijn voor de uitvoering van deze agenda gemeentelijke financiële middelen beschikbaar gesteld. Met de samenwerkingspartners van de Economische Raad Nijmegen hebben we een groot aantal projecten opgestart die invulling geven aan onze Economische Agenda 2020. Voorbeelden zijn onder meer: ontwikkelen huisvesting voor expats; het ontwikkelen van scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering; de doorontwikkeling van het NTC; Power 2 Nijmegen en een verkenning naar een congresfaciliteit.

Voor de uitvoering van de Economische Agenda 2020 hebben we een meerjarige gestructureerde cyclische aanpak uitgewerkt. Vaste en terugkerende onderdelen zijn een Innovatiebarometer én scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering. Hieruit ontstaan projecten die invulling geven aan de doelstellingen van de Economische Agenda 2020. Voor aanvullende financiering van deze projecten hebben we een aanvraag ingediend bij het provinciale programma Topsectoren en Innovatie.

Onze specifieke acquisitie inzet voor de speerpuntsectoren heeft tot de vestiging van de volgende bedrijven op Novio Tech Campus geleid: qPharmetra, Avivia, Rosmalen Consulancy, Mellon Medical, Air Products, Tokyo FutureStyle Inc., Photronics, GynNext, Rhumbline Consultancy, Echo Pharmaceuticals, NovioSense, Business Cluster Semiconductors Netherlands, Fluke, Health Valley en Tandheelkunde (contract getekend). Hierbij gaat het in totaal om 90 arbeidsplaatsen.

Om NTC verder te promoten en vermarkten zijn in samenwerking met betrokken partijen verschillende bijeenkomsten georganiseerd (waaronder het Dutch Life Science Congres), zijn beurzen bezocht (waaronder de Medicabeurs in Düsseldorf) en is de website van NTC vernieuwd en verbeterd.

Station Goffert is inmiddels operationeel, de ontsluiting van dit station op NTC vrijwel gereed en de sloop van de oude ICN4-fabriek is in gang gezet. Ook is begonnen met het herontwikkelen van gebouw A tot een tweede bedrijfsverzamelgebouw op de NTC.

In 2014 is het Ondernemersfonds met een beschikbaar budget van € 600.000 opengesteld gedurende de periode 1 maart t/m 31 augustus. Dit heeft geleid tot 40 aanvragen voor in totaal bijna € 2,8 miljoen (8 aanvragen voor werklocatie-management, 14 aanvragen binnen het speerpunt toerisme, 3 aanvragen binnen het speerpunt Health en Technology, 4 aanvragen binnen het speerpunt Energie en Milieutechnologie en 11 overige aanvragen). De Taskforce Ondernemersfonds heeft inmiddels advies uitgebracht tot het toekennen van bijdragen aan 12 projecten voor een bedrag van € 545.000. Bestuurlijke besluitvorming hierover vindt plaats begin 2015.
Daarnaast hebben we overleg gevoerd met onze stakeholders over het omvormen van het Ondernemersfonds conform ons coalitieakkoord. In het eerste kwartaal van 2015 wordt hierover een voorstel aan uw Raad aangeboden.

Hoofddoelstelling 3

Vitale (binnen-) stad en groei toeristische sector

Wat willen wij bereiken?

De Nijmeegse binnenstad is met meer dan 14.500 arbeidsplaatsen een belangrijke werkgelegenheidslocatie en is ook het gezicht en het hart van de stad en essentieel voor de toeristische infrastructuur. De toeristische sector is goed voor circa 6.000 banen, ongeveer 6 % van de totale werkgelegenheid.
We willen met extra inspanningen de consumentenbestedingen in de Nijmeegse binnenstad bevorderen. Echter, we constateren dat de consumentenbestedingen het afgelopen jaar gelijk zijn gebleven. Dat het economisch minder gaat, ervaren ook de ondernemers in de binnenstad. Voor 2014 gaan we uit van hoogstens een stabilisatie van de bestedingen op het niveau van 2010. De leegstand in het kernwinkelgebied is de afgelopen periode toegenomen. Het leegstandspercentage van het kernwinkelgebied bedroeg in 2012 13 % (binnen dit leegstandspercentage voor het hele kernwinkelgebied bedroeg het leegstandspercentage voor winkels 9,1 %). Voor 2013 hebben we ons een leegstandspercentage van het kernwinkelgebied van 11 % ten doel gesteld. De verwachting is dat we dit niet gaan halen. We streven voor 2014 dan ook hoogstens naar een stabilisatie van het leegstandspercentage op 11 %.
We willen de komende jaren dat het aantal toeristische bezoekers en het aantal hotelovernachtingen weer zal toenemen. Eveneens willen we het aantal cruisevaartpassagiers en de daarmee samenhangende bestedingen in Nijmegen vergroten. Uiteindelijk doel blijft groei en behoud van werkgelegenheid in de cluster toerisme en recreatie.
Tweejaarlijks wordt de waardering van de binnenstad gemeten. In de loop van 2013 vindt een nieuwe meting plaats. We willen de waardering van de binnenstad in 2014 minimaal op hetzelfde peil houden als in 2013.

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2014 zien we dat de binnenstad aan het veranderen is. Winkelmeters staan onder druk door algemene trends als toename van internetverkoop, vergrijzing van de bevolking, economische stagnatie. Leegstand neemt toe. Tegelijkertijd zijn er ook kansen. Mensen blijven naar de binnenstad komen omdat daar iets te beleven valt. Functies als horeca, evenementen, cultuur worden steeds belangrijker en nemen een steeds belangrijkere plaats in.
Ondanks dat ook Nijmegen nog steeds last heeft van de economische recessie, zien we in 2014 dat de werkgelegenheid in de sectoren detailhandel en horeca groeit. De werkgelegenheid in de detailhandel is met 510 banen toegenomen en in de horeca met 120 banen. Horeca en detailhandel zijn sectoren die vooral in de binnenstad zijn terug te vinden. Ook de werkgelegenheid in de toeristische sector is wat betreft het aantal arbeidsplaatsen in 2014 nagenoeg stabiel gebleven (5.750 arbeidsplaatsen).

Het transformatieproces in de binnenstad van “place to buy” naar “place to meet” willen we faciliteren en ondersteunen waar dat nodig is. Om onze ambities te realiseren hebben we drie pijlers geformuleerd waarlangs we de komende tijd te werk gaan en waarmee we in 2014 een begin hebben gemaakt:

1. We versterken aanbod en ambiance in de binnenstad
2. We zetten in op het aantrekken van meer bezoekers naar de binnenstad
3. We pakken de leegstand in de binnenstad aan

Het streven was om de waardering van bezoekers voor de Nijmeegse binnenstad vast te houden. De toeristische bezoeker gaf de binnenstad een waarderingscijfer 7,4 (2013). In maart 2015 verschijnt de nieuwe Stadscentrummonitor, met hierin het nieuwe waarderingscijfer.
In de Stadscentrummonitor 2013 die voorjaar 2014 is vastgesteld, is een zuivere leegstand in het stadscentrum (winkel-m2 meters leegstand) van 8,7% (afgerond 9%) geconstateerd. Nieuwe peildatum voor leegstand is 31 december 2014. We zien dan dat de zuivere winkelleegstand is toegenomen naar 10,6%. De gemiddelde zuivere leegstand in andere vergelijkbare steden is eveneens duidelijk toegenomen van 8,5% naar 9,5%. De steden Enschede (13,,9%) en Arnhem (10,6 %) zitten, net als Nijmegen wat boven dit stedengemiddelde. Leiden (7,8 %) en Maastricht (8 %) wat eronder.

Het totale leegstandscijfer voor het stadscentrum is gestegen van 13% naar 15 %.
In de aangekondigde Visie op transformatie/krimp zal een uitgebreide analyse van de leegstand plaatsvinden en presenteren we een aanpak voor de leegstand.

Gegevens over het aantal hotelovernachtingen in 2014 zijn nog niet beschikbaar. Eind 2013 was het aantal overnachtingen 149.938. De verwachting is dat het aantal overnachtingen in 2014 ten opzichte van 2013 licht zal zijn gestegen. Verblijfstoerisme is nog steeds een groeimarkt. Grote evenementen uit 2014 dragen daaraan bij. Ook initiatieven als de 2-daagse promotie van het Huis voor de Binnenstad zijn er op gericht bezoekers langer (dus met overnachtingen) vast te houden in de stad. Hier staat tegenover dat de eerder aangekondigde komst van grote hotels achterblijft. Zo is de komst van o.a. hotel Van der Valk (140 kamers) uitgesteld tot 2016 als gevolg van een juridische (bestemming)planprocedure.
Het aantal cruiseschepen dat in 2014 aanmeerde aan de Waalkade bedroeg 480 cruiseschepen en daarmee bezochten 49.490 passagiers de stad (in 2013 waren dat 256 cruiseschepen en 27.000 passagiers).

Indicatoren

Vitale (binnen-)stad en groei toeristische sector	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Waardering binnenstad Nijmegen	7,4	7,5	nog niet beschikbaar
3.2 Prognose aantal banen in cluster toerisme en recreatie [1]	5.700	5.700 [1]	5.750
3.3 Aantal hotelovernachtingen [2]	149.938	149.643	nog niet beschikbaar [2]
3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum [3]	13%	11%	15%
3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum [4]	8,7% (afg. 9%)	--	10,6%

[1] Indicator 3.2 Aantal banen in cluster toerisme en recreatie. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 5.700. Begroting 2014: 6.332

[2] Het aantal hotelovernachtingen in 2014 is nog niet bekend. Dit heeft te maken met een andere wijze van heffen van de toeristenbelasting.

[3] Indicator 3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de totale leegstand in het kernwinkelgebied: het aantal m2’s (winkel-)panden dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2’s (winkel-)panden in het kernwinkelgebied.

[4] Indicator 3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de zuivere leegstand binnen het kernwinkelgebied : uitsluitend het aantal m2's detailhandel dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's detailhandel in het kernwinkelgebied.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het coalitie-akkoord hebben we de binnenstad benoemd als een van de speerpunten. Op basis hiervan hebben we een agenda voor de binnenstad opgesteld. Deze wordt begin 2015 voorgelegd aan de Raad.

In samenwerking met o.m. het Huis voor de Binnenstad hebben we een vervolg gegeven aan de uitvoering van het "Actieplan Economisch Offensief Binnenstad": Wifi is in de Marikenstraat uitgerold, het organiserend vermogen is versterkt door o.m. een activiteitenbudget voor ondernemersverenigingen, de werkgroep vastgoed is heringericht, de stadscentrummonitor 2013 is vastgesteld en samen met Stichting Atelier Slak en Makelaardij zijn 5 panden ingevuld met startende ondernemers.Aanpak van leegstand vraagt om inzet van alle partijen in de binnenstad. De Werkgroep Vastgoed -met belanghebbende partijen als de vastgoedeigenaren, financiële wereld instellingen, brouwerijen en het Huis voor de Binnenstad is nieuw leven ingeblazen.We hebben een spreekuur ingericht, waar ondernemers, eigenaren en bewoners in de binnenstad terecht kunnen en gaan actief de stad in om met ondernemers in gesprek te gaan.

In het coalitie-akkoord hebben we middelen gereserveerd om het vestigingsklimaat in de Bloemerstraat-Smetiusstraat te verbeteren. We zijn in 2014 in gesprek gegaan met ondernemers, eigenaren en bewoners om kansen te benoemen en komen begin 2015 met een aanpak voor de Bloemerstraat.

We komen dit voorjaar met een visie op de binnenstad, waarin de aanpak van leegstand en het ondersteunen van het transformatieproces in de binnenstad centraal staan. We kijken daarbij ook naar instrumenten die we in 2014 hebben toegepast. Zo hebben we in 2014 een investeringsregeling voor gevelaanpak inclusief een sfeerbeeldenboek vastgesteld, om eigenaren aan te zetten tot investeren in hun panden.

Met de Primark en andere winkels/bedrijven die zich in de loop van 2014 op Plein 1944 vestigden hebben we contacten onderhouden om maatwerk te leveren voor het aantrekken van personeel. Zo heeft Primark Nijmegen door bemiddeling van het UWV/Afdeling Werk en Werkgevers Servicepunt Rijk van Nijmegen 155 personen een contract aangeboden.

In het voorjaar van 2014 hebben we de nieuwe terrassennota vastgesteld. Insteek van de nota is dat de verantwoordelijkheid voor een aantrekkelijk terras meer bij de ondernemer is neergelegd. In de Terrassennota is dan ook uitgegaan van meer algemene regels en is de procedure rond de terrasvergunning voor ondernemers
In de Horecanota "Gastvrij Nijmegen" ligt ons horecabeleid voor het toestaan van nieuwe horeca vast. Aanvullend daarop hebben we in 2013 de beleidslijn lichte horeca vastgesteld, waardoor de komst van kleinschalige horeca-concepten in de randen van het stadscentrum mogelijk werd gemaakt. Dit heeft de afgelopen periode geleid tot het ontstaan van diverse nieuwe horeca-initiatieven. We zijn inmiddels gestart met de voorbereiding van een visie op transformatie/krimp in de binnenstad. Onderdeel van deze visie is dat ook gekeken wordt naar beleidslijnen voor horeca in het stadscentrum.

We zijn vergevorderd met het analyse-deel voor de Detailhandelsstructuurvisie. In de loop van 2015 wordt de Detailhandelsstructuurvisie opgeleverd. Voor de locatie Vlek 14/Ressen hebben we een bestemmingsplan in voorbereiding om een grootschalige bouwmarkt en aanvullende voorzieningen mogelijk te maken. Het retail-programma voor deze locatie blijft hierin beperkt tot het mogelijk maken van de komst van een grootschalige bouwmarkt. We geven daarmee uitvoering aan het amendement "Tijd voor regie".

Per 1 december 2013 is de nieuwe Winkeltijdenverordening 2014 in werking getreden. Afgelopen najaar zijn we begonnen met de evaluatie van de nieuwe verordening : het stadspanel is gevraagd naar ervaringen en wensen en het Huis voor de Binnenstad heeft een enquête onder ondernemers gehouden. In december 2014 zijn de uitkomsten uit het stadspanel en de uitkomsten van de enquête van het Huis voor de Binnenstad gepresenteerd

aan bewonersorganisaties en ondernemersverenigingen. De resultaten van deze evaluatie bieden we begin 2015 aan de raad aan.
Over de wenselijke kwaliteitsimpulsen van de markt en modernisering en de Marktverordening hebben we gesprekken gevoerd met de Marktcommissie. Deze gesprekken vervolgen we de komende periode en vormen de basis voor de nieuwe marktverordening in het 2e kwartaal van 2015 en een gewijzigde marktopstelling in het 3e kwartaal van 2015.

In het voorjaar van 2014 zijn de speerpunten in het kader van de toeristische herpositionering van het Rijk van Nijmegen vastgesteld, inclusief een investeringsagenda voor de korte en middellange termijn.
In het kader van het "Actieplan Economisch Offensief Binnenstad" hebben we het definitief ontwerp voor het aanpassen van de (toeristische) voetgangersbewegwijzering in de binnenstad vastgesteld. Aan de Nationale Bewegwijzeringsdienst hebben we opdracht verleend om de bewegwijzering voor de zomer 2015 te realiseren.
Met grote en kleine evenementenorganisatoren hebben we overleg gevoerd om dwarsverbanden aan te brengen. Met als resultaat dat onder meer "Altijd Nijmegen"-uitingen door de organisatoren van evenementen in de communicatie worden gebruikt (bijv. Vierdaagse, 7Heuvelloop). Daarnaast verleiden we bezoekers aan evenementen om langer te blijven en vaker terug te komen d.m.v. het aanbieden en vermarkten van verblijfsmogelijkheden.
Het hotelonderzoek wordt in 2015 geactualiseerd. Op basis van resultaten van het onderzoek beoordelen we dan of de huidige beleidslijn met betrekking tot hotels nog steeds actueel is.

In juni 2014 is het investeringsproject Damwand Waalkade opgeleverd. Vanaf dat moment waren de beperkingen voor de cruisevaart en de 4 Daagse opgeheven. Dit zien we terug in de cijfers voor de cruisevaart, het aantal cruiseschepen , en daarmee het aantal passagiers, kwam weer op een vergelijkbaar niveau met 2012.
De ontwikkeling van de Lindenberghaven tot historische haven is onderdeel van het project Oostelijke Waalkade, één van de sleutelprojecten waarvoor we € 1.2 miljoen van de provincie hebben ontvangen. We hebben de herinrichting van de Lindenberghaven aanbesteed. Naast herinrichting van de haven is besloten (een groot deel van) de 'groene loper' als onderdeel van de aangrenzende openbare ruimte te ontwikkelen en een lift bij de Veerpoorttrappen te realiseren.

Hoofddoelstelling 4

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid

Wat willen wij bereiken?

Wij zorgen voor goede en voldoende ruimte voor bedrijvigheid in Nijmegen. Dit impliceert eveneens dat de werklocaties goed bereikbaar zijn. De kwalitatieve en kwantitatieve voorraad ruimte voor bedrijvigheid moet voldoende zijn om groei van bedrijvigheid te kunnen ondersteunen. We zien de werkgebieden Heijendaal en Winkelsteeg (Novio Tech Campus) als de locaties voor kennisintensieve en innovatieve bedrijvigheid. We willen zoveel mogelijk bestaand terrein eerst benutten, dan wel herstructureren voordat we overgaan tot de aanleg van nieuw bedrijventerrein. In regionaal verband dragen we bij aan het in balans brengen van vraag naar en aanbod van bedrijventerreinen (Regionaal Programma Bedrijventerreinen).
In 2013 gingen we uit van een licht economisch herstel en een gemiddelde vraagbehoefte van 8.5 ha. Inmiddels blijkt dat de economische crisis langer aanhoudt en dit heeft zijn effect op de uitgifte van bedrijventerreinen. Voor de komende 10 jaar stellen we de jaarlijkse gemiddelde vraagbehoefte bij naar 6 ha per jaar. Voor 2014 verwachten we echter deze gemiddelde jaarlijkse vraag niet te kunnen realiseren als gevolg van de voortgaande economische recessie.
De waardering voor het Nijmeegse vestigingsklimaat wordt bepaald door de fysieke bedrijfsomgeving. Dan gaat het naast kwaliteit van bedrijvenlocaties ook om aspecten als een goede bereikbaarheid, een adequate infrastructuur en een veilige bedrijfsomgeving. In 2013 is de waardering van ondernemers voor de directe bedrijfsomgeving 7,0. Bij de volgende peiling in 2014 streven we naar een waardering van 7,2.

Het leegstandspercentage kantoren bedroeg in 2012 7,1 %. Inmiddels is de leegstand in Nijmegen toegenomen en zal dit percentage naar verwachting in 2013 stijgen naar 9,2%. We streven er naar het leegstandpercentage in 2014 niet hoger te laten uitkomen dan 9,2%.

Wat hebben we bereikt?

We monitoren vraag en aanbod van voorraad bedrijventerreinen jaarlijks. Het uit de pas lopen van vraag en aanbod is voor ons aanleiding geweest om in 2013 een uitgebreidere vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen te maken. Dit heeft geresulteerd in een bijstelling van de gemiddelde jaarlijkse vraagbehoefte naar maximaal 6 ha per jaar en een aanpassing van de fasering van een aantal bedrijventerreinen.
Afgelopen jaar hebben we 1,2 ha bedrijventerrein uitgegeven. Daar staat tegenover dat er, naast de beoogde vestiging van een grote logistieke dienstverlener op de Grift Noord, nog eens belangstelling van verschillende bedrijven is voor ongeveer 10 ha. Doordat bestemmingsplanprocedures voor o.a. Mercuriuspark wat meer tijd vergen, zijn er nog geen definitieve transacties gesloten. Verschillende bedrijven hebben er op grond van economische motieven voor gekozen om zich in bestaand vastgoed te vestigen (zoals 2dA, stichting Motorcycle Support, Capter, Isatis, Asrock, Dolmans, Cheap Cargo).
We zorgen er permanent voor dat de kwaliteit van onze bedrijvenlocaties op orde blijft. Daarvoor ondersteunden we verschillende bedrijven- en ondernemersverenigingen met een financiële bijdrage uit het Ondernemersfonds voor werklocatie management. Ondernemers waarderen hun directe fysieke bedrijfsomgeving met een 6,9.
De kantorenmarkt in Nijmegen staat er, wat leegstand betreft, beter voor dan landelijk (17,5 %), desondanks is de problematiek wel groter geworden. Ondanks onze inspanningen nam de leegstand toe van 13,8% (2013) naar 15,6 % van de voorraad eind 2014. De toename is voor het grootste deel te wijten aan het (weer) op de markt komen van oude kantoorpanden en de ontwikkeling van het nieuwe werken waarmee door efficiency en flexibiliteit minder vierkante meters zijn benodigd dan voorheen.

Indicatoren

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen [1]	33	27	31,8
4.2 Aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein [2]	15 ha	6-8 ha	--
4.3 Waardering directe bedrijfsomgeving [3]	7,0	7,2	6,9 [3]
4.4 Vraagbehoefte aantal ha bedrijventerrein [4]	0	6	1,2
4.5 Leegstand kantoren [5]	13,8%	9,2%	15,6 %

[1] Indicator 4.1 is een weergave van het aantal ha direct uitgeefbaar bedrijventerrein. Dit betekent dat het ontsloten is en dat het bestemmingsplan zover is dat bouwvergunningen kunnen worden verleend. In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[2] Indicator 4.2 is een weergave van het aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein. Zodra de herstructurering van een terrein afgerond is (o.a. bestemmingsplan zover gereed is dat bouwvergunningen verleend kunnen worden) wordt het terstond uitgeefbaar aanbod. Het gemeentelijk beleid is er op gericht eerst in te zetten op herstructurering voordat tot nieuwe planontwikkeling wordt overgegaan. Met deze indicator wordt de voortgang en realisatie op het gebied van herstructurering gevolgd. Voor het stadsbrugtracé van de Oversteek is in totaal 15 ha bruto geherstructureerd, waarvan ongeveer 8 ha netto voor uitgifte beschikbaar is. Doordat het bestemmingsplan voor Mercuriuspark vertraagd is, is er in 2014 nog geen uitgifte op Mercuriuspark gerealiseerd.

[3] Het waarderingscijfer voor de directe bedrijfsomgeving voor 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar

[4] Indicator 4.4 is de vraagbehoefte voor het aantal ha bedrijventerrein (uitgifteverwachting) is gebaseerd op de samenhang tussen de stedelijke banengroei en terreinuitgifte sinds 1996. Vanuit de verwachte banengroei voor de komende vijf jaar (Provinciaal Economische Verkenning 2013-2018)) wordt de toekomstige vraag naar bedrijventerrein ingeschat.
In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[5] Indicator 4.5 het aantal m2's kantoren dat leegstaat en onmiddellijk beschikbaar is voor derden, uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's kantoren.
Peildatum: 1 januari van het betreffende jaar
Bron: de Vastgoedrapportage

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2013 hebben we een uitgebreide vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen opgesteld. Deze notitie “Vraag- aanbodanalyse, een actualisatie van het bedrijventerreinenbeleid” hebben we begin 2014 vastgesteld. Daarmee is de uitgifteverwachting voor de komende jaren bijgesteld naar gemiddeld 6 ha per jaar. Ook is de programmering en fasering van de individuele planexploitaties van onze bedrijventerreinen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten bijgesteld (Bijsterhuizen, Winkelsteeg, Mercuriuspark, de Grift).

Elke 2 jaar wordt het Regionaal Programma Bedrijventerreinen op basis van de jaarlijkse voortgangsrapportage(s) aangepast. Het RPB is in 2013 aangepast en vastgesteld door de stadsregioraad. Door cijfermatige verschillen tussen RPB en IBIS (het provinciale registratiesysteem voor bedrijventerreinen) heeft de Provincie Gelderland het aangepaste RPB 2013 nog niet kunnen vaststellen. Begin 2015 is het RPB 2013 alsnog door de provincie vastgesteld. Voor 2015 staat er een herijking van het RPB op de agenda, daarbij zullen de cijfers uit IBIS de leidraad zijn.

Om onze bedrijventerreinen en werklocaties onder de aandacht van marktpartijen te brengen staan de Nijmeegse bedrijfskavels, even als Bijsterhuizen op Gemeentekavel.nl. We hebben diverse promotie en marketingactiviteiten uitgevoerd, waaronder bijvoorbeeld deelname aan de Provada. Voor onze acquisitie- en accountmanagementactiviteiten maakten we gebruik van ons netwerk in de stad en regio, w.o. NTC BV, kennisinstellingen, lokale en regionale vastgoedpartijen, makelaars, Oost NV en de NFIA (Netherlands Foreign Investment Agency).

We liggen langs belangrijke transportassen als De Waal, de (doortrekking van de) A15 en de Betuweroute. Het transport over deze aders biedt belangrijke kansen voor verdere economische ontwikkeling en nieuwe werkgelegenheid. Daarom zijn we ambassadeur voor het Logistiek Expertise Centrum (LEC) regio Nijmegen. Het LEC heeft als doelstelling om de logistiek in de volle breedte te ontwikkelen als een economische activiteit in de regio Nijmegen. Vanuit de provincie hebben de bestaande drie LEC’s (Rivierenland, Nijmegen en Liemers) in samenwerking met de gemeentelijke overheden een start gemaakt met de vorming van Logistics Valley zodat de regio Zuid Gelderland aantrekkelijker wordt gemaakt voor grote internationale bedrijven. We promoten via het LEC regio Nijmegen en via Logistics Valley de stad Nijmegen als logistieke hotspot.

We hebben gewerkt aan een ambitiedocument voor bedrijventerrein de Grift. In dit ambitiedocument zijn de ambities, hoofdlijnen en aandachtspunten voor de ontwikkeling van het gebied uiteengezet. Het is daarmee een voorloper op de bestemmingsplannen die de ontwikkeling planologisch mogelijk moeten maken.
De voorbereiding van het 1e bestemmingsplan voor de Grift Noord is versneld opgestart om de beoogde vestiging van een logistieke dienstverlener in 2017 mogelijk te maken.

We zagen de leegstand in kantoren de afgelopen jaren toenemen ondanks het schrappen van kantoorruimte in de planvoorraad van met name het aantal vierkante meters in de Waalsprong. We passen de duurzaamheidsladder toe. We kijken eerst naar bestaande panden en locaties en zijn zeer terughoudend met nieuwe kantorenlocaties. In overleg met de markt onderzoeken we hierbij ook de mogelijkheden om leegstaande panden te transformeren naar andere functies. Voorbeelden hiervan zijn Metterswane, het UWV-gebouw en het oude belastingkantoor aan de Stieltjesstraat.

We ondersteunden ook dit jaar verschillende ondernemers- en bedrijvenverenigingen met een financiële bijdrage voor werklocatie management. Voor het Ondernemersfonds, tranche 2014/2015 zijn 8 project aanvragen voor werklocatie-management ingediend. Daarmee continueren we het investeren in het op orde houden van onze bedrijfsomgeving en daarmee de kwaliteit van ons vestigingsmilieu.

Wat heeft het gekost?

Economie & Toerisme * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Toelichting financiën

Het programma Economie & Toerisme sluit het jaar 2014 af met een nadelig resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2%. Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten en baten

De lasten en baten zijn respectievelijk € 0,2 miljoen (voordeel) en € 0,3 miljoen (nadeel) lager uitgevallen dan begroot. Dit effect is veroorzaakt door niet tot inzet gekomen GSO-middelen met betrekking tot het Actieplan “Versterking Economische Structuur Binnenstad 2012-2015". De in 2014 op zowel lasten- als batenniveau begrote GSO-bijdrage van € 0,4 miljoen is voor circa € 0,15 miljoen gerealiseerd, waardoor het financieel effect € 0,25 miljoen bedraagt op zowel lastenniveau (voordeel) als batenniveau (nadeel). Dit restant zetten we conform het Actieplan in 2015 opnieuw in. Het resterend saldo bestaat ten slotte uit diverse niet-significante en derhalve niet nader toegelichte afwijkingen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1041 Economie & Toerisme bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.364	4.600	2.236
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-588	-588
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-8	-8
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-3	-3
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		233	233
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-216	6	222
Totaal Wijzigingen				**-216**	**-360**	**-144**
Eindtotaal				**2.148**	**4.240**	**2.091**

Risico's

Een economische conjuncturele neergang wat leidt tot een afname van de baten als gevolg van negatieve volume effecten.

Programma Bestuur & Middelen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We willen bereiken dat het voor burgers goed inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Burgers hebben er vertrouwen in dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We willen onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid waarmaken.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer
H2	Legitiem en integer
H3	Stadsbegroting als centraal kader
H4	Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid
H5	Flexibele organisatie en informatiebeleid
H6	Gemeentelijke belastingen

Hoofddoelstelling 1

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer

Wat willen we bereiken?

We werken op basis van de uitgangspunten van good governance, waarbij we uitgaan een goed samenspel tussen College, Raad en Burgemeester. We zijn een toegankelijk en transparant bestuur, dat samenwerkt met bewoners, instellingen en bedrijven. Wij besturen de gemeente Nijmegen op een kwalitatief goede wijze.

Wat hebben we bereikt?

In het eerste kwartaal 2014 hebben we de verkiezingscampagne gefaciliteerd, daar waar het faciliteren van alle aan de verkiezingen deelnemende partijen betreft, en de lokale verkiezingen in maart 2104 georganiseerd.
Na de verkiezingen hebben we gewerkt aan een goed samenspel tussen het College, de Gemeenteraad en de Burgemeester. We hebben afspraken gemaakt over gezamenlijke sturing op zestal grote begrotingsthema's en over te hanteren werkwijzen bij de besluitvormingsprocessen.

Om onze ambitie voor een toegankelijk en transparant stadsbestuur te realiseren, dat samenwerkt met bewoners, organisaties en maatschappelijke instellingen, hebben we in 2014 ingezet op het bevorderen van werken op basis van de uitgangspunten van good governance, zowel binnen de gemeentelijke

organisatie als bij de gesubsidieerde instellingen. Good governance behoorde tot een van de relevante criteria bij de beoordeling van subsidieaanvragen van alle maatschappelijke instellingen.

2014 was het jaar van de grote decentralisaties op het gebied van Werk-, Zorg- en Jeugdbeleid, zogeheten 3D. In dit jaar zijn wij samen met burgers, organisaties en bedrijven op zoek geweest naar nieuwe verhoudingen die passen bij de koers die in de Stadsvisie is beschreven en bij een nieuwe rol die de gemeente binnen de grote decentralisatie heeft gekregen. Om aan deze nieuwe verhoudingen een gewenste inhoud te geven hebben we een reeks bijeenkomsten, ontmoetingen en rondetafelgesprekken georganiseerd, zowel met de burgers, deskundigen en verschillende klanten- en adviesgroepen als met vrijwilligers, verenigingen en maatschappelijke instellingen.

In 2014 hebben wij verder gewerkt aan de versterking van relaties en allianties met bedrijven, bedrijvenorganisaties, gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en een aantal gemeenten binnen de Euregio (in het bijzonder met de gemeente Kleef en Duisburg).
Samenwerking met de regiogemeenten heeft geleid tot de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) en daarbinnen de oprichting van het regionale Werkbedrijf. Bij alle regionaliseringstrajecten hebben wij een goed samenspel en rolverdeling tussen de Raad en het College nagestreefd en bijzondere aandacht besteed aan het aspect van democratische legitimatie.

Indicatoren

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Vertrouwen in het college	34%	+	Meeting in 2015
1.2 Vertrouwen in de raad	32%	+	idem
1.3 Participatie	5,4	+	idem
1.4 Adequate contacten met burgers/bedrijven	5,7	+	idem

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De verkiezingscampagne gefaciliteerd en de lokale verkiezingen georganiseerd.
- Bij de subsidietoekenningen de criteria van good governance gehanteerd..
- Een reeks van interactieve bijeenkomsten in het kader van de grote decentralisaties georganiseerd.
- Een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling en daarbinnen onder meer het regionale Werkbedrijf opgericht.
- Actief samenwerkt met de gemeenten in de regio.

Hoofddoelstelling 2

Legitiem en integer

Wat willen wij bereiken?

Het handelen en functioneren van de gemeente voldoet aan de wettelijke voorschriften en de eisen van legitimiteit en integriteit. Voor wat betreft de positie van de gemeente in het rechtsverkeer optimaliseren we de kansen en minimaliseren we de risico's.

Wat hebben we bereikt?

Bij de afhandeling van bezwaren en klachten hebben we de indicatoren ten aanzien van percentages gegrond-verklaringen ruimschoots gehaald. We handelden meer klachten dan voorzien was. De instroom van klachten steeg dan ook van 302 in 2013 naar 334 in 2014. We handelden 309 klachten af in 2014. Daarnaast handelden we 1482 bezwaren af. De instroom van bezwaren was praktisch even groot als in 2013. In laatstgenoemd jaar ontvingen we 1515 bezwaren, in 2014 waren dat er 1520. Zowel voor klachten als voor bezwaren geldt dat we te maken hebben met een wettelijke termijn voor afhandeling. We handelden 92% van de bezwaren binnen de wettelijke termijn af. De doelstelling hiervoor is minimaal 70%. Voor klachten streven we naar een percentage van minimaal 80% afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Ook dat streven haalden we ruimschoots, met 90%.

Indicatoren

Legitiem en integer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal afgehandelde klachten	300	244	309
2.2 Aantal gegrond verklaarde klachten	1%	5%	1,6%
2.3 Aantal afgehandelde bezwaarschriften	1494	1611	1.482
2.4 Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	16,5%	18%	16%

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben maandelijks de instroom en het percentage gegrond verklaarde bezwaren per afdeling in beeld als bijdrage voor het dashboard van kritische procesindicatoren.
- We hebben de verschillende betrokken afdelingen gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de in- en uitstroom van bezwaren en klachten door middel van tussenrapportages die we waar nodig mondeling hebben toegelicht. Daarnaast heeft ook terugkoppeling plaatsgevonden op basis van casuïstiek.
- We hebben binnen de organisatie, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten, aandacht gevraagd voor de rol die afdelingen kunnen spelen bij een informele aanpak waar conflicten met burgers dreigen, om op die manier de dienstverlening aan de burger te verbeteren en daarnaast de instroom van bezwaren te beperken.
- We hebben voor de bezwaren binnen het sociale domein, ongeveer 65% van de totale instroom, de digitale werkwijze geïmplementeerd. Binnen het fysieke domein bestond deze werkwijze al.
- Bij voornoemde digitalisering hebben we het afhandelingsproces op punten aangepast om een efficiënte en tijdige afhandeling te bevorderen.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.
- We hebben de kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen op een aantal algemene criteria getoetst.
- We hebben gevraagd en ongevraagd bestuurlijk en juridisch advies aan het bestuur, de griffie en de gemeentelijke organisatie gegeven
- We hebben maandelijks de instroom en het percentage gegrond verklaarde bezwaren per afdeling in beeld als bijdrage voor het dashboard van kritische procesindicatoren.
- We hebben de verschillende betrokken afdelingen gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de in- en uitstroom van bezwaren en klachten door middel van tussenrapportages die we waar nodig mondeling hebben toegelicht. Daarnaast heeft ook terugkoppeling plaatsgevonden op basis van casuïstiek.
- We hebben binnen de organisatie, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten, aandacht gevraagd voor de rol die afdelingen kunnen spelen bij een informele aanpak waar conflicten met burgers dreigen, om op die manier de dienstverlening aan de burger te verbeteren en daarnaast de instroom van bezwaren te beperken.
- We hebben voor de bezwaren binnen het sociale domein, ongeveer 65% van de totale instroom, de digitale werkwijze geïmplementeerd. Binnen het fysieke domein bestond deze werkwijze al.
- Bij voornoemde digitalisering hebben we het afhandelingsproces op punten aangepast om een efficiënte en tijdige afhandeling te bevorderen.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.
- We hebben de kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen op een aantal algemene criteria getoetst.
- We hebben gevraagd en ongevraagd bestuurlijk en juridisch advies aan het bestuur, de griffie en de gemeentelijke organisatie gegeven.

Hoofddoelstelling 3

B&V-cyclus als centraal kader

Wat willen wij bereiken?

De begrotings- en verantwoordingscyclus functioneert om het centrale kader vast te stellen, de uitvoering te volgen en verantwoording af te leggen.
Met de Perspectiefnota geven we de inhoudelijke en financiële kaders voor de opstelling van de Stadsbegroting. Samen met de Perspectiefnota vormt de Stadsbegroting het centrale beleidskader voor de gemeentelijke organisatie en de jaarlijkse toewijzing van middelen voor bestuurlijke programma's. We volgen de uitvoering in de Voor- en Najaarsnota. In de Stadsrekening leggen we verantwoording af over zowel de inhoud als de inzet van middelen. De gemeentelijke organisatie voert haar taken uit binnen de gemeenschappelijke kaders en doelen.

Wat hebben we bereikt?

Het jaar 2014 was een bijzonder jaar door de start van een nieuwe raadsperiode en de vorming van een nieuw college. In maart/april is een coalitieakkoord opgesteld voor de nieuwe raadsperiode. Op basis daarvan hebben we in mei de Perspectiefbrief 2015 uitgebracht. Verder hebben we in het voorjaar 2014 verantwoording afgelegd over het jaar 2013. In oktober hebben we de Stadsbegroting 2015 uitgebracht. En ten slotte hebben we twee keer- bij de Voorjaarsnota en bij de Najaarsnota – tussentijds verantwoording afgelegd over de uitvoering van de begroting 2014. In 2014 is de digitale vormgeving en daarmee de toegankelijkheid van jaarrekening en stadsbegroting verder verbeterd. Voor het eerst zijn webversies gemaakt, met doorklikmogelijkheden. In juli 2014 heeft de gemeenteraad een besluit genomen om vanaf 2015 de planning- en controlcyclus nog verder te stroomlijnen Ons jaarverslag 2013 is genomineerd voor de “Kordes Award”, de toonaangevende prijs voor het beste jaarverslag in de publieke sector.

Indicatoren

B&V-cyclus als centraal kader	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Begrotingsonrechtmatigheid <=1%		<= 0,5 mln	Binnen de norm

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben op een efficiënte wijze uitvoering gegeven aan de jaarcyclus. Conform de jaarplanning hebben we alle planning- en controldocumenten tijdig en op een kwalitatief goed niveau opgeleverd. De perspectiefnota hebben we in 2014 vervangen door een (beperkte) perspectiefbrief.

Hoofddoelstelling 4

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid

Wat willen wij bereiken?

De beleidsuitvoering en verantwoording voldoen aan de eisen van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid.

Wat hebben we bereikt?

Evenals voorgaande jaren hebben wij de doelstellingen met het predicaat getrouw, rechtmatig en volledigheid gerealiseerd.

Indicatoren

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 RM: oordeel accountant jaarrekening	gk	gk	onderhanden
4.2 DM: 1x per jaar een bedrijfsdoorlichting van een organisatie onderdeel i.r.t. art. 213 a onderzoeken	irt.art. 213a	irt.art. 213a	bedrijfsvoering

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Op het gebied van de financiële rechtmatigheid zijn ook in 2014 alle financiële materiële processen gecontroleerd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor de accountantscontrole bij de jaarrekening 2014. Hierbij is aandacht voor alle gemeentebrede processen waaronder de processen inkoop en aanbestedingen. Verder is de financiële rechtmatigheid van de Verbonden Partijen getoetst.
- Op het gebied van risicomanagement is in 2014 uitvoering gegeven aan het door uw Raad vastgestelde beleid met betrekking tot risicomanagement: met behulp van het gemeentebrede risicomanagementsysteem NARIS hebben de verschillende organisatieonderdelen inzicht gegeven in de actuele risico's en beheersmaatregelen.
- Op het gebied van doelmatigheid is in 2014 uitvoering gegeven aan het college onderzoeksprogramma, bedrijfsvoering, artikel 213a Gemeentewet. De resultaten van de verschillende onderdelen zijn gedurende 2014 aan ons College gepresenteerd.

Hoofddoelstelling 5

Flexibele organisatie en informatiebeleid

Wat willen wij bereiken?

We zorgen voor kwalitatief beter toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt vanuit een veranderende overheidsrol, een goede werkomgeving, werkgever en een prettige werksfeer. Deze doelstellingen dragen bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de burger.
Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie die vanuit een veranderende rolverdeling meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. De dienstverlening dient daarbij uiteraard op peil te blijven.

Wat hebben we bereikt?

Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie voor jong en oud, die vanuit een regierol meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. De dienstverlening dient daarbij uiteraard op peil te blijven. We blijven de organisatie ondersteunen en adviseren bij het verankeren van de organisatie-ontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. Onze activiteiten om dit te verwezenlijken zijn opgenomen in de vastgestelde HRM-agenda 2013-2017 en rapportage hierover is terug te zien in ons sociaal jaarverslag.

Indicatoren

Flexibele organisatie en informatiebeleid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Mobiliteit doorstroom		7%	7,2%
5.2 Zorg-, ziekteverzuim	4,9%	4,4%	3,9%
5.3 Budgettaire afwijking loonsom incl. inhuur		0%	3,5%
5.4 Tevredenheid- rapportcijfer voor de gemeente als werkgever		7	7,1

Wat hebben we ervoor gedaan?

Ook dit jaar hebben we onze organisatie ondersteund en geadviseerd bij de verdere organisatieontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. We hebben daarbij gebruik gemaakt van onze maandelijkse personeelsplanning. We doen dit door ons fundament op orde te hebben. Daarbij hebben we de leiderschapsestafette afgerond door leidinggevenden te laten reflecteren op het leiderschapsproces. We hebben de verdiepingscursussen via Insights verder vervolgd en we hebben de keuze gemaakt om verder te gaan met het nieuwe functiegebouw HR21.
Ook na het vertrekarrangement in 2013 hebben we aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken; een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen op deze manier het hoofd te bieden aan de gevolgen van de bezuinigingen, waarbij we streven naar een goede mix van jong en oud in onze organisatie. Leren en ontwikkelen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt.
Voorts hebben we een analyse gemaakt van het gebruik en het aantrekken van onze flexibele schil.
Daarnaast is er aandacht voor onze lopende zaken. We hebben de voorbereidingen voor de werkkostenregeling afgerond zodat we deze kunnen invoeren per 2015.

Op het Arbo-terrein hebben we een besluit genomen over de aanpak van de RI&E; is er een begin gemaakt met de uitrol van de kadernota agressie in de organisatie en hebben we de scholing op dit gebied aanbesteed en zijn we gestart met de cursussen.
Op het gebied van arbeidszaken zijn de onderhandelingen hervat voor een nieuwe lokale CAO; daarbij overleggen we onder meer over aanpassing van het Sociaal Statuut en de leidraad bij privatisering en het KIAN. De voorbereiding van de invoering van het Individueel Keuze Budget en een nieuwe salarisregeling per 2016 loopt. De mogelijkheden voor een generatiepact worden in beeld gebracht.
Tot slot zijn we aan de slag geweest met doorlopende activiteiten als een nieuwe organisatieregeling; formatiebeheer en de digitalisering van onze processen.

Hoofddoelstelling 6

Gemeentelijke belastingen

Wat willen we bereiken?

We heffen gemeentelijke belastingen om financiële middelen te genereren voor ons lokaal beleid. We streven naar een redelijke verdeling van lokale lasten tussen burgers en bedrijven. We gaan daarbij uit van het principe “de gebruiker betaalt” en het uitgangspunt dat de sterkste schouders zwaarder belast kunnen worden. We zetten in op een verlaging van de OZB-tarieven voor bedrijven om niet meer de duurste stad te zijn voor bedrijven.

Wat hebben we bereikt?

Door het heffen van lokale belastingen hebben wij financiële middelen gegenereerd om lokaal beleid te realiseren. Voor 2014 stond Nijmegen voor OZB eigenaren van niet -woningen in het Coelo overzicht (belastingoverzicht grote gemeenten) op de derde plaats. Ten opzichte van 2013 betekent dat we één plaats gedaald zijn. Voor OZB gebruiker niet-woningen stond Nijmegen, net als 2013, op de tweede plaats na Leiden.

Indicatoren

Gemeentelijke belastingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Niet meer op de eerste plaats op de ranglijst van OZB-tarieven voor bedrijven (eigenaar en gebruiker)	2	2	3
6.2 Positie op de ranglijst van woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een eigen woning		-	20

Wat hebben we ervoor gedaan?

De volgende acties hebben wij ondernomen;

- Wij hebben eind februari 2014 95,1% van de WOZ-beschikkingen/gecombineerde belastingaanslagen over 2014 verzonden. Op 31-12-2014 was 98,9% van de WOZ-beschikkingen/gecombineerde Belastingaanslagen over 2014 verzonden.
- Van de 2.313 ingediende bezwaarschriften WOZ 2014 hebben wij 98,2% afgehandeld.
- Van de 2.271 afgedane WOZ bezwaren 2014 was 72% ongegrond.
- De gegevens aan derden, zoals het Waterschap Rivierenland en de belastingdienst, hebben wij binnen de gestelde termijnen verstrekt.
- De Waarderingskamer heeft ons wederom een goedkeurende verklaring gegeven. Dit betekent dat de processen en de modellen voor het modelmatig waarderen goedgekeurd zijn en dat wij de OZB aanslagen mochten opleggen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Toelichting financiën

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,8 miljoen.
Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- De lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 1,2 miljoen hoger door pensioenverplichtingen van (oud) wethouders.
- Op product Heffingen zien we aan de lastenkant een nadeel van € 0,3 miljoen. De oorzaak hiervan zit in de kosten voor bezwaar en beroep over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Concern Verrekeningen: De hogere lasten van € 1,0 miljoen is een optelsom van meerdere deelproducten.
- Financieringskosten: Wij hebben door de gunstige kapitaalmarkt onze langlopende leningen kunnen aantrekken onder gunstige rentevoorwaarden. De rentelasten zijn daardoor € 0,3 miljoen lager.
- Taakstellingen & stelposten: Binnen het product zijn een aantal taakstellingen & stelposten opgenomen die deels niet zijn geëffectueerd cq geclaimd en binnen andere programma's tot voordelen leiden. Grootste post hierbij is de negatieve stelpost van € 1,8 miljoen welke hier jaarlijks als verwachte onderuitputting op diverse programma's wordt geraamd. Binnen het programma middelen levert dit een nadeel (realisatie 0 ;raming 1,8 miljoen) op van € 1,8 miljoen welke op andere programma's tot niet aanwijsbare voordelen leidt.
- het niet benutten van de post onvoorzien van € 0,4 miljoen geeft een voordeel op dit programma.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- Heffingen: we hebben € 1,0 miljoen minder belastinginkomsten dan begroot. Dit zit voornamelijk op de OZB voor niet-woningen. De oorzaak moet met name gezocht worden in de woondelenvrijstelling vastgesteld in het Arrest van de Hoge Raad van 15 november 2013. Die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden, maar nu ook deels als woning. Gevolg hiervan is minder inkomsten doordat het woningtarief aanzienlijk lager ligt dan het niet-woning tarief. Deze maatregel heeft een terugwerkende kracht. Dit nadeel vloeit derhalve voort uit meerdere belastingjaren.
- Concern-inkomsten: wij hebben van het gemeentefonds een lagere uitkering van € 2,4 miljoen ontvangen. Er heeft over de jaren 2012 - 2014 bijstelling van een aantal maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens laag inkomen en omgevingsadressendichtheid. De bijstelling heeft in december plaatsgevonden en was ten tijde van de najaarsnota niet bekend.
- Concernverrekeningen: De hogere baten zijn beperkt maar worden voortschrijdend toegelicht vanwege de melding in de najaarsnota. Het resultaat is een optelsom van meerdere deelproducten:
- Belastingdossiers Rijksbelastingdienst: Bij de Najaarsnota hebben wij een positief risico gemeld van € 0,7 miljoen voor de afwikkeling van belastingdossiers. Wij hebben hierop per saldo € 0,3 miljoen ontvangen.
- Rentebaten: Wij hebben hogere rente ontvangsten geboekt voor een bedrag van € 0,1 miljoen.
- Kostenplaatsresultaat: het kostenplaatsresultaat, de organisatiekosten die niet direct aan programma's toegerekend konden worden, van € 0,4 miljoen nadelig is hier verantwoord. Veroorzaakt door verschillende geringere afwijkingen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere analyse gegeven van enkele elementen uit het kostenplaatsresultaat.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1042 Bestuur & Middelen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				321.186	58.483	-262.703
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13 en '14	Raad	29 jan '14	4/2014		-92	-92
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	118	118	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-575	-575
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.294	-1.135	1.159
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		153	153
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	-337	-400
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	1.893	2.730	837
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014		-288	-288
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		-194	-194
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		-921	-921
BW-01375 Budgoverh gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**-221**	**-320**
Eindtotaal				**321.286**	**58.263**	**-263.023**

Risico's

- Als de rente stijgt boven het in de meerjarenbegroting opgenomen rentepercentage zijn de rentekosten bij herfinanciering hoger dan waarmee in de meerjarenbegroting rekening is gehouden.
- Als gevolg van personele bezuinigingen bestaat het risico op frictiekosten. We baseren de hoogte van het risico op het aantal te bezuinigen fte in het komende jaar. Verwachting is dat voor ca. 30 fte, ca 1,1 mln, potentieel frictierisico wordt gelopen. De verwachting is dat dit voor ca 50% binnen de afdelingsbudgetten kan worden bijgestuurd.
- Fiscale Afwikkeling: Er is een positief risico waarbij er gelden vrij kunnen vallen. De gemeente Nijmegen heeft de Belastingdienst in meerdere dossiers verzocht om teruggave van in verleden betaalde BTW.
- We voeren al een aantal jaar een strijd met een object van aanzienlijke grootte over de WOZ waarde. Nu zijn we zover dat er een financieel compromis wordt gesloten.
- Werktuigenvrijstelling ziekenhuizen. Bij het bepalen van de WOZ waarde van de ziekenhuizen mogen voortaan niet alle ‘werktuigen’ meegenomen worden. Gevolg is dus een lagere waarde en voor 2015 een eventueel lagere opbrengst. Momenteel is deze maatregel in procedure bij de Hoge raad.

Programma Facilitaire diensten

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Onderzoek en Statistiek
Wij verzorgen objectieve, betrouwbare en bruikbare maatschappelijke informatie en kennis over de stad, de wijken en de effecten van het beleid. Het doel is een goede onderbouwing te bieden voor de beleidsprogrammering, de beleidsuitvoering en de gemeentelijke dienstverlening en daarmee bij te dragen aan kwaliteit en de ontwikkeling van de stad en de wijken.

Middelenafdelingen
De middelenafdelingen vormen de vanzelfsprekende partner voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van alle ondersteunende diensten. Een organisatie waar onze klanten en de medewerkers trots op zijn. De ambitie is: de juiste service op de juiste plaats op het juiste tijdstip.

Communicatie
Wij leveren een bijdrage aan burgers die tevreden zijn over de informatie over de gemeentelijke organisatie en haar producten en diensten en over de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Wij leveren inzicht in het democratische proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Daarmee bieden wij:

- een basis voor interactie met diezelfde groepen,
- draagvlak voor de uitvoering van ons beleid,
- een positief beeld van de gemeente,
- medewerkers die tevreden zijn over de informatie over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen

Maatschappelijk Vastgoed
Met Maatschappelijk Vastgoed maken wij mogelijk dat maatschappelijke effecten worden gerealiseerd via een groot aantal gemeentelijke programma's. Met de gebouwen faciliteren en accommoderen we maatschappelijke instellingen. Steeds met het maatschappelijk doel voor ogen zoals dat door de beleidsinhoudelijke programma's wordt geformuleerd. In de kadernota Vastgoed hebben wij de condities vastgelegd waaronder de gemeente Nijmegen over eigen vastgoed beschikt. Bij het uitvoeren van de beleidsvoornemens zullen wij eveneens uitvoering geven aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed, die tot doel heeft om het vastgoed efficiënter te benutten en een hogere opbrengst te genereren.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Onderzoek & Statistiek
H2	Middelenafdelingen
H3	Communicatie
H4	Maatschappelijk Vastgoed

Hoofddoelstelling 1

Onderzoek en statistiek

Wat willen we bereiken?

We voeren de regie op het gemeentelijk onderzoek; vanuit kennis en ervaring adviseren we over -het al dan niet zelf uitvoeren van- onderzoek. We zijn een efficiënt kenniscentrum ten behoeve van gemeentelijk beleid en de dienstverlening aan de Nijmeegse burgers. We stellen hiertoe jaarlijks een onderzoeksprogramma samen en dragen zorg voor een tijdige uitvoering van de onderzoeken hierin.

We voeren de metingen die ten grondslag liggen aan de bepaling van de klanttevredenheid niet meer op de traditionele manier uit. Via onze netwerken krijgen we efficiënt en doelmatig in beeld hoe het staat met de tevredenheid van onze klanten en kunnen we sneller inspelen op eventuele wijzigingen in klantenwensen.

Wat hebben we bereikt?

In het onderzoeksprogramma 2014 waren 65 door O&S uit te voeren projecten opgenomen. De meeste hiervan zijn uitgevoerd en afgerond, een aantal loopt nog door in 2015. Enkele projecten zijn in overleg met portefeuillehouders/programmamanagers niet uitgevoerd, omdat nut en noodzaak bij nader inzien anders werd ingeschat. Mede hierdoor was er ruimte om verzoeken voor onderzoeken die in de loop van 2014 binnen kwamen uit te voeren.
Alle afgeronde onderzoeksrapporten zijn gepubliceerd op de gemeentelijke website. Enkele voorbeelden daarvan zijn de het Mediaonderzoek 2014, de evaluatie van de Politieke Avond, een peiling over de winkel-openingstijden en een evaluatie van het leerlingenvervoer in Nijmegen.

Hoofddoelstelling 2

Middelenafdelingen

Wat willen wij bereiken?

We willen een organisatie die effectief, efficiënt, transparant, toegankelijk en aanspreekbaar functioneert. We richten ons daarbij op onze kerntaken en doen dit met onze vaste, kwalitatief hoogwaardige medewerkers. Zij vormen het ‘kapitaal’ van onze organisatie.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan een deel van de onderzoeksopdracht Organisatie. In een aantal trajecten hebben we de bezuinigingen op de middelenafdeling voor 2014 gerealiseerd en de mogelijkheden voor bezuinigingen in de nog komende jaren onderzocht. Daarnaast hebben we stappen gezet in de regionalisering van de ICT-functie en zijn een aantal middelenafdelingen samengevoegd.

Indicatoren
Geen

Wat hebben we ervoor gedaan?
We hebben gewerkt aan projecten om onze organisatie verder te professionaliseren. Dit betreffen projecten als de invoering van meer uniforme functieprofielen (HR21), de invoering van de werkkostenregeling, verminderen van dienstgebouwen door middel van strategische huisvesting, verdere optimalisatie van ons betaalproces en de regionalisering van ICT.

Hoofddoelstelling 3

Communicatie

Wat willen wij bereiken?
Met onze communicatie dragen wij bij aan:

- een open relatie met de inwoners van Nijmegen;
- een duurzame relatie met het bedrijfsleven, het onderwijs, maatschappelijke organisaties en andere overheden;
- de tevredenheid van inwoners van Nijmegen over de informatie over het bestuur, het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke producten;
- inzicht in het democratisch proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties en een basis voor interactie met diezelfde groepen;
- betrokkenheid bij en draagvlak voor ons beleid;
- bekendheid van, waardering voor en vertrouwen in ons bestuur;
- een positief beeld van de gemeente;
- communicatiebewustzijn en -competenties van de ambtelijke organisatie.
- effectieve communicatie en informatieverstrekking aan in- en externe belanghebbenden.

Wat hebben we bereikt?
We informeerde inwoners, en relaties in en buiten de stad tijdig en begrijpelijk over de voor hen relevante onderwerpen,
We nodigden uit tot dialoog. We hebben veel werk gemaakt van de woordvoering in de media en van de optredens van bestuurders in de stad. We zijn de slag aan het maken naar een communicatieve organisatie. In plaats van beleid begrijpelijk maken, begrijpelijk beleid maken. Dit doen we aan de hand van Factor C, een communicatiemethodiek dier door en voor het Rijks is ontwikkeld maar inmiddels door een groot aantal gemeenten is omarmd. Bij de transitie in het sociale domein is er veel werk gemaakt van de dienstverleningscommunicatie zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn en bij wie ze met hun hulpvraag terecht kunnen.
Bij de dijk-teruglegging doen we veel aan communicatie, citymarketing en promotie van het project. De doelgroepen variëren hier van internationale media tot de schoolklas. Dit leidt ook tot wereldwijde media-aandacht voor het bijzondere project . Er is een onderzoek verricht naar het gebruik onze media. We zien een stijgende belangstelling voor online media maar de papieren informatiebronnen zijn nog steeds koploper informatievoorziening.

Hoofddoelstelling 4

Maatschappelijk vastgoed

Wat willen wij bereiken?

In de Kadernota Maatschappelijk Vastgoed beschrijven we hoe we omgaan met ons huidige vastgoed en langs welke lijnen we maatschappelijk vastgoedbeleid verder vorm gaan geven. Hierdoor krijgt het stadsbestuur meer inzicht in wat er is, waarom het er is en wat er zou moeten zijn aan gemeentelijk bezit. Dit werken we uit aan de hand van de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. Deze beoogt het effectiever en efficiënter inzetten en gebruiken van ons maatschappelijk vastgoed en het slimmer en compacter huisvesten van door ons gesubsidieerde groepen en instellingen. We denken daarbij aan het beter benutten van leegstaande ruimten of het spreiden of juist bundelen van voorzieningen.

Onze basisuitgangspunten zijn als volgt:

- We faciliteren en accommoderen de beleidsprogramma's en maatschappelijke instellingen. Dat doen we door ons Maatschappelijk Vastgoed in te zetten voor maatschappelijke doelen van de programma's Sport, Wijken, Cultuur, Cultuurhistorie, Welzijn, Onderwijs, Jeugd, Mobiliteit, Grondbeleid, Veiligheid en Facilitaire Diensten.
- We optimaliseren het maatschappelijk rendement tegen zo min mogelijk kosten (financieel rendement) en beheersen daarbij alle kosten van de totale levensduur van een gebouw.
- Onze gebouwen zijn breed toegankelijk, veilig en voldoende onderhouden (NEN-2767).
- Wij zorgen – fasegewijs - voor duurzame gebouwen.
- Wij zorgen voor een goede dienstverlening aan onze interne en externe klanten.
- Wij investeren in aanpassingen van gebouwen aan de eisen van de tijd ("upgrading"), renovatie, verbreding van de functionaliteit.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. In een aantal trajecten hebben we de onderzocht hoe we de eerste jaarschijf van het bezuinigingstraject kunnen invullen. Daarbij zijn de eerste successen te melden op het gebied van opbrengstverhoging, met name bij maycrete-woningen en exploitatieverbetering door nog kritischer te sturen op het onderhoud en verzekeringen en het niet invullen van uitgestroomde beheercapaciteit. We hebben ook een aantal gemeentelijke gebouwen onder de loep genomen op mogelijkheden om een hogere opbrengst en bezettingsgraad te bereiken. Uiteindelijk willen we alle gebouwen op deze wijze onderzoeken. De optuiging van het stedelijk voorzieningenplan en het makelpunt hebben daarbij goede ideeën voortgebracht.

Verder hebben we in 2014 een aantal concrete projecten uitgevoerd.
Dit betreft met name de renovatie van de St. Stevenstoren, de eerste fase van de aanpassingen aan de Vereeniging en de nieuwbouw van Doornroosje en voorzieningenhart Waterkwartier, de Biezantijn. Daarnaast is er hard gewerkt aan de renovatie van wijkcentrum Meijhorst en zijn de plannen voor de Jan Massinkhal en het DSB-gebouw nu gereed om uitgevoerd te worden.

Indicatoren

Bezoekersaantallen Accommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Bezoekersaantallen Jan Massinkhal	112.000	115.000	112.000
4.2 Bezoekersaantallen Leemkuil en Brakkefort	137.000	110.000	142.000
4.3 Bezoekersaantallen Wijkcentra incl Jongerencentra	1.023.000	1.169.000	965.000
4.4 Bezoekersaantallen Voorzieningenharten	1.530.000	1.235.000	1.512.000

Toelichting Bezoekersaantallen
De realisatie 2014 (lager dan de doelstelling) bij de wijkcentra/jongerencentra is terug te voeren op de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg, het tijdelijk onderkomen van het gemeenschapshuis Waterkwartier in Sonnehaert en doordat er minder 'accommodatie-gebonden' jongerenwerk is uitgevoerd door Tandem.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
In 2014 zijn we gestart om onze Vastgoedportefeuille in zijn geheel door te lichten. Dit ter uitvoering van de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. Deze is als volgt geformuleerd:

Onderzoeksopdracht Maatschappelijk vastgoed
Het maatschappelijk vastgoed is een belangrijk instrument om beleid mede vorm te geven. Dit moet dan wel zo effectief en efficiënt mogelijk. Hoe kunnen wij bezuinigen door na te gaan hoe de huisvesting van groepen en instellingen, die wij subsidiëren, slimmer kan, ook in panden die niet van de gemeente zijn. Om naar de toekomst toe te komen tot een optimale invulling en verdeling van voorzieningen met door de gemeente ondersteunde groepen en instellingen, gaan we het volgende onderzoeken:
Welke maatregelen kunnen worden genomen om het gebruik van gebouwen, die binnen het domein van maatschappelijk vastgoed vallen, te optimaliseren. Wij verstaan onder gebouwen in dit kader zowel de gemeentelijke eigendommen als eigendommen van derden met een publiek gebruik. Ons doel is om minder gebouwen effectiever en efficiënter te gebruiken tegen lagere kosten en/of hogere inkomsten. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan het beter benutten van leegstaande ruimten via het makelpunt, het spreiden of juist bundelen van activiteiten, dan wel het stimuleren van zelfbeheer of beter verhuren, dan wel uiteindelijk afstoten van maatschappelijk vastgoed/accommodaties.

Deze maatregelen zullen uiteindelijk leiden tot een aanzienlijke bezuiniging van € 800.000 in 2017. Op de marapmomenten zal hieromtrent worden gerapporteerd.

In 2014 hebben wij de winkel van het maatschappelijk vastgoed open gehouden (verhuur, onderhoud, projecten) en daarnaast hebben we ons gericht op de Onderzoeksopdracht Maatschappelijk Vastgoed (Bezuiniging). Eerste financiële resultaten moeten in 2015 gerealiseerd worden. In 2014 hebben we ons daarop voorbereid door een Makelpunt in te stellen waardoor er veel meer zicht op vraag en aanbod is ontstaan.
We hebben de informatie beter op orde gebracht door het Vastgoedinformatiesysteem Planon nog beter in te richten,
We hebben diverse deelopdrachten uitgevoerd (beheerskosten, cultureel vastgoed, huurcontracten open breken en panden opnieuw in de markt zetten) en de eerste resultaten mogen begin 2015 verwacht worden.

Bovenop de bezuinigingsopdracht hebben we geconstateerd bij de najaarsnota dat steeds meer huurders van ons moeite krijgen om de huur te betalen, waardoor het risico op financiële tegenvallers toeneemt. In 2015 doen we onderzoek naar mogelijke ontwikkelingen en trends waar we in de toekomst rekening mee kunnen of moeten houden.

In vogelvlucht vermelden we hierna de belangrijkste activiteiten, die we vanuit het programma Facilitaire zaken voor de verschillende soorten objecten hebben gedaan:

Cultuur
Nieuwbouw Doornroosje
Op 1 november 2014 is de nieuwbouw van Doornroosje, de studentenwoningen van SSHN en het fietstransferium opgeleverd. Doornroosje is per 1 oktober in gebruik genomen, de studentenwoningen per 1 november. Een aantal restpunten moet nog worden opgelost. Wegens de restpunten en verschil van mening met de aannemer zal de juridische en financiële afronding van dit project in 2015 doorlopen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De Vereeniging
Het eerste deel van de renovatie (fase 1a) heeft in de zomerperiode van 2014 plaatsgevonden, binnen planning en budget. De klimaatinstallatie van de grote zaal is vernieuwd, samen met de theater technische installaties en de zolderverdieping. Tegelijkertijd is het tweede deel van de renovatie verder uitgewerkt. Dit deel wordt in de zomerperiode van 2015 uitgevoerd.

Vasim
Cultuurspinnerij De Vasim is gevestigd in het gelijknamige gebouw en biedt onderdak aan ruim 40 kunstenaars en culturele bedrijven met verschillende achtergronden, maar met een gemene deler: kunst en cultuur beoefenen in een creatieve economie. VSA beheert in opdracht van Grondbeleid het gebouw.
Er zijn in 2014 gesprekken gevoerd met de Cultuurspinnerij om te komen tot een samenwerking met het Vrijheidsmuseum. In november is het besluit gevallen om het Vrijheidsmuseum definitief niet te vestigen in Nijmegen. Dat betekent dat we (i.c. vanuit programma Grondbeleid)opnieuw in overleg gaan met de Cultuurspinnerij.

Cultuurhistorie
De Bastei
De Raad is akkoord gegaan met de realisatie van De Bastei. Het bestemmingsplan is in werking. De omgevingsvergunning is gepubliceerd. De verwachting is dat in januari 2015 gestart kan worden met de bouw. De einddatum voor de bouw is naar verwachting eind 2015.

Mariënburgkapel
Het Huis van de Nijmeegse geschiedenis is gevestigd in de Mariënburgkapel. Het huis heeft een aantal succesvolle tentoonstellingen (over bombardement 1944, 25 jaar archeologie in Nijmegen), lezingen en bijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in meer dan 25.000 bezoekers. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het Huis voor de komende jaren gecontinueerd wordt in de Mariënburgkapel.

Besiendershuis
2014 is het laatste jaar voor het AIR Besiendershuisproject. In het Besiendershuis zijn bijzondere projecten tot stand gekomen voor de stad die veel bezoekers hebben getrokken: o.a een samenwerkingsproject met filmfestival Go Short, een samenwerkingsproject met de stg. Valkhofkwartier over de beleving van het Valkhofkwartier, een orgelconcert met videomapping in de St. Stevenskerk, de Gelderlanderconcerten, openstelling Open Monumentendag en Kunstnacht. In de jaren 2015-2018 zal het Besiendershuis worden benut als Huis voor de creatieve stad.

Onderwijs en Jeugd
We beheren en verhuren een aantal panden ten behoeve van onderwijshuisvesting. Dit betreft o.a. onderwijsvoorzieningen in de voorzieningenharten De Klif en De Ster in Nijmegen noord, en het voorzieningenhart 't Hert in Willemskwartier. Het voorzieningenhart De Biezantijn in het Waterkwartier is opgeleverd in september 2014. Hierin zijn twee schoollocaties van Aquamarijn opgenomen.
Daarnaast beheren en verhuren we ook schoolvoorzieningen in zelfstandige gebouwen, zoals de school Petrus Canisius, een gedeelte van de scholen NSVII en Hazensprong aan Jagerspad 2, een pand aan de Hatertseweg 400 voor Kristallis, het pand van Eigenwijs aan de Dobbelmanweg en een pand aan het Flexcollege aan de Streekweg. Daarnaast beheren wij 10 jongerencentra

In het kader van het bewegingsonderwijs beheren en verhuren we sporthallen en gymzalen. Voor de komende jaren treedt op basis van de jongste cijfers nog geen capaciteitstekort op.
Wel heeft de sterke groei van het aantal leerlingen in het Citadel College in Nijmegen als gevolg, dat de capaciteit van het bewegingsonderwijs in sporthal De Triangel sneller dan gepland vol zit. De komende jaren verwachten we toch dat er nog voldoende capaciteit beschikbaar is. Daarbij gaan we uit van een bezetting van 40 klokuren per zaal/week.
De sportzaal van de Stichting Lindenhout in Neerbosch is in gebruik bij de school van Kristallis. De huur van deze zaal is gecontinueerd tot 2015. We zijn met De stichting Lindenhout in onderhandeling over aankoop van de sportzaal en terrein. Deze zaal is in gebruik ten behoeve van de leerlingen van Kristallis aan de Scherpenkampweg. In het Programma Onderwijs is een investeringskrediet opgenomen van € 950.000 voor het bewegingsonderwijs van de school aan de Scherpenkampweg. Indien tot aankoop van de bestaande sportzaal wordt overgegaan, wordt dit investeringskrediet ingezet voor renovatie van deze sportzaal.

Wijken
Nijmegen heeft 27 wijkcentra, voorzieningenharten, buurthuizen en dependances. De accommodaties zijn over de stad verspreid te vinden. Met onze accommodaties sluiten we aan op de diversiteit in de wijken en geven daarmee ruimte aan leefbaarheid en dragen bij aan sociale cohesie. Dit geven wij vorm door het assortiment van producten en voorzieningen in de accommodaties af te stemmen op de gebruikers en de bewoners van de wijk.

De volgende doelen hadden wij voor 2014 voor ogen:
- een goede spreiding en laagdrempeligheid van onze accommodaties
- multifunctioneel gebruik
- bestendiging van het aantal gebruikers en bezoekers in 2014
- betrokkenheid van bewoners en de sociale cohesie in wijken versterken
- beheerders uitrusten voor de eisen in de nabije toekomst.

Deze doelen streven onze beheerders continu in hun dagelijkse werkzaamheden na. Het komt echter voor dat, in het streven naar een evenwichtige exploitatie, de ruimte voor multifunctioneel gebruik in omvang afneemt. De ruimte wordt dan permanent verhuurd aan maatschappelijke organisaties, die actief zijn in de stad. Daarmee blijft het gebruik van de accommodaties in ieder geval gericht op de sociale cohesie in Nijmegen.
Verder blijven wij ernaar streven allochtone zelforganisaties, die nu nog beschikken over een 'eigen onderkomen', een plek te geven binnen de wijkaccommodaties.

Burgerparticipatie
Burgerparticipatie is voor ons een belangrijke bouwsteen in hoe we willen aansluiten op de wijken. We startten in 2013 met pilots burgerparticipatie binnen accommodaties en hebben die in 2014 verder vormgegeven. We vragen daarbij bewoners meer en vaker om zelf een rol te nemen in de accommodatie. We organiseren geen activiteiten vóór wijkbewoners, maar stimuleren ze om zelf activiteiten te organiseren en bieden de faciliteiten. Het verst zijn we daarbij in de ontwikkeling van Wijkatelier Lindenholt. Met de vorming van het Wijkatelier hebben we een ontmoetingsplek weten te scheppen die gemaakt wordt voor en door wijkbewoners van Lindenholt. Samenkomen, elkaar samen vinden op één gezamenlijke plek met als doel onderlinge binding vergroten, het versterken van maatschappelijke participatie en, juist door deze positieve impulsen, sociaal isolement tot een minimum te beperken, liefst helemaal te voorkomen.
Los van het Wijkatelier Lindenholt geven we ook op andere plaatsen de gelegenheid actief bezig te zijn met participatie. Daar waar bewonersinitiatieven op de grenzen van wet- en regelgeving stuiten, zoeken we actief naar de mogelijkheden om die initiatieven vooral te laten slagen. We werpen zo min mogelijk belemmeringen op maar kijken wat en hoe iets kan.

De voor 2014 geplande evaluatie van de klantenpanels heeft niet plaatsgevonden. Het meten van klanttevredenheid willen we echter zeker vorm blijven geven. We geven in 2015 aan hoe we dat het liefste doen.

Waar mogelijk, hebben we met bewoners uit de wijk ontwikkeld om zo tot een, op de behoefte van de wijk aansluitend, activiteiten-aanbod te komen.

Planmatig onderhoud
Op basis van een onderhoudsplanning onderhouden wij de diverse wijkaccommodaties. Urgente aanpassingen krijgen voorrang als die noodzakelijk zijn en als het verantwoord is de planning aan te passen. In 2014 hebben we een nieuwe Europese aanbesteding voorbereid die in januari 2015 van start zal gaan.

Kwaliteitsimpuls
Upgrading van de wijkaccommodaties is een doorlopend proces. Elk jaar proberen we een accommodatie aan te pakken. In 2014 zetten we de renovatie van het wijkcentrum Dukenburg voort en zijn aanpassingen aan De Ster in gang gezet.

Voorzieningenhart Waterkwartier/ de Biezen
We hebben in 2014 de Biezantijn, het nieuwe voorzieningenhart in het Waterkwartier mogen openen. Het gebouw sluit aan op de behoeften van de buurt door de onmiddellijke nabijheid van de zorgwoningen boven het voorzieningenhart.
Er is een programmaraad in wording waarin wijkbewoners in combinatie met professionals de programmering voor het voorzieningenhart vorm gaan geven.
Multifunctionaliteit en gerichte programmering van de accommodaties geven een positieve impuls aan de bezoekersaantallen.

Sport
Sportpark Brakkenstein
De vervanging van de toplaag + infill van het kunstgrasveld is uitgevoerd.

Jan Massinkhal
In 2014 zijn de plannen voor de verbouwing van de Jan Massinkhal uitgewerkt.
Deze wordt in 2015 verbouwd om de exploitatie voor zowel sport-als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de hele voorgevel vernieuwd en wordt de ingang, kantine en kleedkamers verplaatst. .

Talent Centraal
In november 2014 is definitief besloten om het top- en breedtesportcentrum Talent Centraal Nijmegen op sportpark de Dennen te bouwen. In Talent Centraal worden STJN (judo), de Hazenkamp (turnen), en talentbegeleiding (Topsport Gelderland)gehuisvest. In 2015 wordt gestart met de bouw, in 2016 wordt Talent Centraal Nijmegen opgeleverd.

Zwembad Dukenburg
De energievoorziening voor het zwembad en wijkcentrum Meijhorst is gecombineerd. Deze installatie dient vervangen te worden. De voorbereiding van de aanbesteding is in gang gezet en er wordt ingezet op vervanging van de warmtekrachtkoppeling in de zomer van 2015.

Facilitaire Diensten
Binnen dit programma valt het beheer en onderhoud van 530 objecten van de Gemeente Nijmegen.
We hebben in 2014 een begin gemaakt met het kritisch doornemen van onze contracten en een onderzoek naar hoe we de exploitaties van onze gebouwen kunnen verbeteren. Echte leegstand hebben we niet, maar er zijn een aantal gebouwen met ingebruikgevingscontracten. Daar kijken we hoe we hier meer opbrengst kunnen genereren. We zijn ook in 2014 gestart met de nieuwe aanbesteding van ons onderhoud. Deze zal in de eerste helft van 2015 zijn beslag krijgen. In het kader van duurzaamheid voerden we het masterplan duurzaamheid uit. Voorts hebben we met ons bulkkrediet van € 750.000 een aantal gebouwen in het kader van veiligheid en wettelijke aanpassingen kunnen verbeteren. Ten slotte werd medio september 2014 van NEC vernomen dat deze voetbalclub door de degradatie uit de eredivisie in mei 2014 niet in staat is om aan de huurverplichtingen jegens de gemeente te voldoen. Daardoor zijn er achterstanden ontstaan in de huurbetalingen voor het Goffertstadion en amateurcomplex De Eendracht.
Na besluitvorming in college en raad volgen we de volgende marsroute binnen de door de raad aangegeven kaders:

Voor het seizoen 2014-2015 uitstel van betaling geven tot 1 juli 2015, mits voldoende is geborgd dat huurbetaling daarna weer begint en de huurachterstand daarna ook nog op een nader te bepalen manier wordt ingelopen. Met NEC is afgesproken dat de huurbetaling over de zogenaamde eredivisie periode
voor 1 juli 2015 is ingelopen.

In vervolg op de motie van 7 maart 2012 “Onderzoek verkoop Goffertstadion” en het gestelde in het coalitieakkoord, de komende tijd gebruiken om in onderhandeling te gaan met NEC over verkoop van het stadion. Bij verkoop zal een geëigende taxatiemethode worden gehanteerd.

Het voorkómen van staatssteun zal hierbij een belangrijke randvoorwaarde zijn, ook tegen de achtergrond van het lopende onderzoek door de Europese Commissie naar staatssteun bij de Eendracht-overeenkomst uit 2011. We zijn in afwachting zijn van een besluit van deze Commissie, tot op heden is hierover nog geen uitsluitsel gegeven.

Grondbeleid
Wij voeren het “tijdelijk beheer” over de aangekochte panden, die op termijn gesloopt dienen te worden in het kader van de herontwikkeling. Ze zijn opgenomen in planexploitaties.
Wij zorgen daarbij voor veiligheid in en rondom leegstaande panden. Daarnaast hebben we als doel voorkoming van kraakacties en ongestoorde uitvoering van sloopwerkzaamheden.

Mobiliteit

Voor het programma mobiliteit wordt het onderhoud verricht aan onze parkeergarages en fietsenstallingen. In 2014 hebben we 200 parkeerplaatsen in gebruik genomen onder Plein 44 en het fietstransferium bij Doornroosje.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0		0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Toelichting financiën

Het programma Facilitaire Diensten sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,1 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,3%. Het negatieve resultaat op het programma bestaat uit een nadeel van € 26.000 bij het product Onderzoek en Statistiek en een nadeel van € 121.000 bij het product Maatschappelijk Vastgoed. Het resultaat wordt vooral bepaald door forse dalingen in de verhuur en horeca-opbrengsten in onze accommodaties, het tekort op het externe projectvolume en een niet begrote verkoopopbrengst aan het einde van het jaar. We lichten de belangrijkste verschillen hieronder verder toe.

-83.000	De gemeente huurde een pand aan de Berg en Dalseweg en verhuurde dit door. Dit contract is in de zomer 2014 beëindigd
84.000	Lagere energiekosten door zachte winter en doordat er in het kader van duurzaamheid voorzieningen in de gemeentelijke panden zijn aangebracht. De lagere energiekosten i.v.m. duurzaamheid zijn al in de begroting 2015 e.v. verwerkt
-89.000	Effect aanbesteding schoonmaken. Aan de SocialReturn voorwaarde bij de aanbesteding is invulling gegeven door de inzet van Breed-medewerkers. Voor de kosten van begeleiding, coördinatie en vervanging bij ziekte van deze medewerkers brengt de contractpartij kosten in rekening.
-126.000	Bij de horeca-activiteiten is een algemene tendens van een lagere omzet. De recessie heeft een duidelijke invloed op de bestedingen o.a. door het wegvallen van horeca gevoelige activiteiten als bijvoorbeeld bingo's.
-55.000	Hogere kapitaallasten. Dit is een begrotingstechnisch effect.
95.000	Door diverse renovaties van gebouwen vallen de kosten voor huurdersonderhoud in een aantal panden lager uit
-258.000	Door de economische situatie is het volume van de externe opdrachten van bijvoorbeeld kinderopvang en politie lager. Een aanzienlijk deel van de geraamde opbrengsten is daardoor niet gerealiseerd.
-50.000	De accommodaties van de gemeente kunnen onder vastgestelde voorwaarde met name als het activiteiten voor en door de wijk zijn tegen het 0-tarief worden gehuurd. Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Dit hangt ook samen met het beleid waarbij de wijken en hun bewoners meer zelf aan zet zijn.

-90.000	De verhuur in onze accommodaties trekt weer licht aan maar is nog niet op het niveau van 2011. Daarnaast ondervinden we nog steeds het effect van de bezuinigingen op de gesubsidieerde instellingen. De daardoor vervallen huuropbrengsten kunnen slechts deels worden opgevangen.
381.000	Er is eind 2014 een pand, en verder een aantal grondstroken, verkocht. Door het moment van verkoop waren deze netto baten niet begroot.
44.000	Diverse kleine verschillen

Gespecificeerd en gesplitst naar lasten en baten is het beeld als volgt:

Lasten (Nadeel € 302.000):

133.000	Beëindiging huur/verhuur Berg en Dalseweg
84.000	Energie
-89.000	Aanbesteding schoonmaak
33.000	Lagere omzet horeca
-55.000	Hogere kapitaallasten
95.000	Renovaties van gebouwen/lagere kosten
-36.000	Verkoop pand en grondstroken
-485.000	Specifieke en additionele opdrachten van derden o.a. Veiligheidsregio en GEM-Waalsprong welke niet zijn begroot. Deze zijn volledig in rekening gebracht
18.000	Diverse kleine verschillen

Baten (Voordeel € 155.000):

-216.000	Beëindiging huur/verhuur Berg en Dalseweg
-159.000	Lagere omzet horeca accommodaties
-258.000	Lager projectvolume externe opdrachten
-50.000	Effect 0-tarief gemeentelijke accommodaties
-90.000	Lagere huuropbrengsten gemeentelijke accommodaties
417.000	Verkoop pand en grondstroken
485.000	Opbrengsten specifieke en additionele opdrachten van derden o.a. Veiligheidsregio en GEM-Waalsprong welke niet zijn begroot. Zie ook lasten.
26.000	Diverse kleine verschillen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1043 Facilitaire diensten **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				38.876	46.880	8.005
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.234	-1.828	406
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-27	-27
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-400		400
Totaal Wijzigingen				**-2.634**	**-1.855**	**779**
Eindtotaal				**36.242**	**45.025**	**8.784**

Risico's

De volgende risico's zijn nog steeds actueel:

- De uitkomst van een aanbesteding valt tegen. De tegenvallende aanbesteding kan als gevolg hebben dat een oorspronkelijk plan/ontwerp/traject heroverwogen wordt en dat er mogelijk -(te) dure- elementen uit het oorspronkelijke idee, bewust worden geschrapt.

- Door onvolledigheden en of onvolkomenheden in het inkoopproces wordt een claim ingediend wat leidt tot financiële schade voor de gemeente.
- Een nieuwbouwpand komt niet tijdig beschikbaar wat leidt tot de noodzaak om tijdelijke voorzieningen te treffen waaraan financiële gevolgen voor de gemeente zijn verbonden.
- De economische situatie al dan niet gecombineerd met tariefsverhogingen en/of subsidieverlagingen leidt ertoe dat in gebouwen (Welzijn, Sport, Vastgoed) leegstand ontstaat. Dit leidt tot minder huuropbrengsten voor de gemeente.
- Na de ingebruikname van een sport- of welzijnsaccommodatie blijken de kosten in de beheerfase hoog te zijn wat leidt tot structurele financiële nadelen voor de gemeente.
- Het aantreffen van asbest in één van de gemeentelijke gebouwen. Asbest is schadelijk voor de gezondheid en dient, in bepaalde gevallen, onmiddellijk verwijderd te worden.
- Een gebruiker van een gemeentelijke sport- of welzijnsaccommodatie raakt besmet met legionella, wordt ziek, met tijdelijke of blijvende gevolgen, wat leidt tot claims bij en imago-verslechtering van de gemeente.
- Door gewijzigde richtlijnen stijgt het aantal verplichte overdrachten van objecten vanuit het ontwikkelbedrijf (geen ontwikkel- plannen meer of ontwikkeling afgerond en pand gaat in exploitatie) of vanuit Onderwijs (object heeft geen onderwijsfunctie meer) naar VSA. De vereiste middelen zijn niet altijd beschikbaar hetgeen leidt tot een tekort. Als de budgetten voor bijv. onderhoud, ozb, waterschap e.d. ontoereikend leidt dit tot structureel financieel tekort. Dit geldt ook als een pand zonder huurder over komt naar VSA (dus leegstand) maar er in de Stadsbegroting wel huurbaten zijn opgenomen.

Daarnaast achten wij het niet nakomen van de afspraken in het NEC-dossier een risico.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

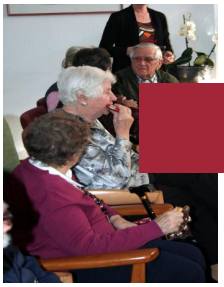

Programma Zorg & Welzijn

ALGEMEEN

In 2014 is het nieuwe beleidskader Wmo & Jeugd 2015-2018 vastgesteld door college en raad, waarmee we vasthouden aan de ingezette koers. Belangrijk element in deze koers is het wijkgerichte werken, dat in 2014 is doorontwikkeld. Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken; informele zorg; informatie en advies (Stips); hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil) en regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we fors ingezet op meer samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijk offertetraject voor de W4, waarbij voor 2015 ook MEE is aangesloten.
Met de infrastructuur van Stips, sociale wijkteams en regieteams hebben we een belangrijke basis gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn.

Wat betreft de langdurige en specialistische ondersteuning, zijn in het laatste kwartaal van 2014 in regionaal verband contracten gesloten met aanbieders op het gebied van jeugdhulp, de nieuwe Wmo (begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen). Dit is uitgemond in lokale contracten per gemeente voor ambulante begeleiding/jeugdhulp, kortdurend verblijf en dagbesteding en regionale contracten voor jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en beschermd wonen. Arbeidsmatige dagbesteding is ondergebracht bij het regionale werkbedrijf. Subsidies zijn lokaal door gemeente Nijmegen verleend aan het netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en aan het RIBW en Ixta Noa voor de inloopvoorzieningen GGZ. De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De aparte meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling zijn samengevoegd en op 1 januari 2015 start het samengevoegde meldpunt onder de naam Veilig Thuis.

Het convenant met Coöperatie VGZ heeft een nauwe relatie met het werken in wijknetwerken. Diverse doelen van de vier thema's uit het convenant (sociaal wijkteam, GGZ, Ouderen en Preventie) zijn behaald. Zo is het aantal praktijkondersteuners GGZ bij de huisartsenpraktijken (POH'ers), die participeren in de sociale wijkteams, fors toegenomen en wordt de ouderenmodule (screening, plan en zorg) in veel huisartsenpraktijken ingezet. Samen met de regiogemeenten is in goed overleg met de Coöperatie VGZ de inkoop van de wijkverpleegkundige inzet in het sociaal wijkteam voor 2015 geregeld. Wat betreft gezondheidspreventie hebben weer diverse gezonde leefstijlactiviteiten plaatsgevonden dankzij de inzet van gezondheids- en beweegmakelaars in wijken en op scholen.

De reguliere activiteiten gingen in 2014 gewoon door. Tal van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties voor bijvoorbeeld ouderen zijn we in 2014 blijven ondersteunen. En Nijmegen kent een gedegen netwerk met organisaties voor vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Voor de uitbreiding van jongerencentra in de Waalsprong is een krediet voor uitbreiding en nieuwbouw in Oosterhout en Lent beschikbaar gesteld.

In 2014 hebben we in tegenstelling tot veel andere gemeenten het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen, waaronder hulp bij het huishouden, niet gewijzigd. De klanttevredenheid over individuele Wmo-voorzieningen is stabiel gebleven. Dankzij de succesvolle aanvraag en toekenning van de Toelage Hulp bij het Huishouden in 2014 kunnen wij ook in 2015 de hulp bij het huishouden op hetzelfde peil houden.

In het beleidskader Wmo en Jeugd 2015-2018 is diversiteit opgenomen als rode draad door het gehele aanbod heen. We vinden het belangrijk dat organisaties die zorg bieden, kunnen omgaan met culturele en seksuele diversiteit en dit hebben we dan ook als voorwaarde opgenomen in de afgesloten contracten met zorgaanbieders. Betrokken instellingen in de stad (zoals het Inter-Lokaal, Vluchtelingenwerk, IVC en Intercity) werken aan het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van vluchtelingen, migranten en andere kwetsbare burgers. Deze instellingen werken merkbaar meer samen waardoor het aanbod efficiënter wordt ingezet. Om de maatschappelijke acceptatie van homoseksualiteit te bevorderen zijn diverse projecten ondersteund zoals Roze woensdag, Theater AanZ, stichting Dito, het Roze Huis en SchoolsOUT. Naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten hebben we naast de noodopvang een opvangvoorziening met bed, bad en brood voor uitgeprocedeerden in de steigers staan, die in januari 2015 open gaat.

Tot slot hebben we ook in 2014 voorzieningen beschikbaar gesteld waarmee dak- en thuislozen, zwerfjongeren en slachtoffers van huiselijk geweld konden worden opgevangen en hebben we begeleiding en nazorg aan ex-gedetineerden geboden. Met IrisZorg hebben we de omslag naar werken in trajecten per 2015 voorbereid. De cliënt en zijn maatschappelijk herstel staan hierbij centraal in het werk, niet de voorziening. Door het Meldpunt Bijzondere Zorg, Iriszorg, Pro Persona en de RIBW is bemoeizorg geleverd aan zorgmijdende dak- en thuislozen. We hebben drie vernieuwende projecten voor (tijdelijke) huisvesting opgestart: Housing First, Tijdelijk Wonen en het Huis om te Zijn, en we hebben stappen gezet voor de realisatie van de zorgwoningen Weezenhof.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

- Inwoners van Nijmegen kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen, leven en deelnemen aan de samenleving, uitgaand van zelfregie of met inzet van de sociale omgeving.
- Jongeren benutten hun individuele mogelijkheden optimaal en ouders nemen hun verantwoordelijkheid.
- Nijmegenaren zijn bereid om elkaar te helpen en mensen kunnen een beroep doen op hun sociale omgeving als ze hulp nodig hebben
- De gezondheidsverschillen tussen mensen met hoge en lage opleiding nemen niet toe.
- Inwoners met verschillende achtergronden voelen zich thuis in Nijmegen en participeren in de samenleving.
- De tevredenheid van onze Wmo-cliënten over de verstrekking van individuele voorzieningen blijft ruim voldoende.
- Sociaal kwetsbare mensen zijn onder dak en hebben weer perspectief; de maatschappelijke overlast die sommigen uit deze doelgroepen veroorzaken, vermindert.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	**Stimuleren participatie**
H2	**Optimale kansen voor de jeugd**
H3	**Bevorderen gezondheid**
H4	**Gelijke kansen voor iedereen**
H5	**Zelfstandig wonen en leven**
H6	**Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren**

Hoofddoelstelling 1

Stimuleren participatie

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners van Nijmegen, mensen zonder en met beperkingen, leven zo zelfstandig mogelijk en participeren in de samenleving. Wij bevorderen de leefbaarheid en sociale samenhang in de stad en in de wijken.
We kiezen voor onderstaande indicator uit de Stads- en Wijkmonitor die is opgebouwd uit de volgende onderdelen: ik kan goed voor mezelf zorgen; ik kan alles goed aan; ik kan prima voor mezelf opkomen en ik krijg hulp van mensen uit mijn omgeving.

Wat hebben we bereikt?

Vanuit het principe 'zo dichtbij mogelijk' is in 2014 het wijkgerichte werken doorontwikkeld. Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken, informele zorg, informatie en advies (Stips), hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil), regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we ingezet op samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen.

In 2014 zijn zes van de negen Stips ingericht en is de wijkoverstijgende Info- en advieslijn (digitaal en telefonisch) in werking getreden, die vanaf oktober 2014 fungeerde als helpdesk voor vragen over de veranderingen in de zorg. De Stips verschillen in grootte: twee Stips XL (Wijkcentrum Dukenburg en Wijkcentrum Titus Brandsma), waar meer gespecialiseerde kennis en diensten aanwezig zijn. Deze Stips XL functioneren tevens als back office voor de andere Stips. Dit geldt ook voor de Info- en advieslijn. In de Stips werkt een groot aantal professionele instellingen en vrijwilligersorganisaties samen, waaronder onderdelen van de gemeentelijke dienstverlening (Loket Zorg & Wonen en de Sociaal Raadslieden). Iedere Stip bestaat uit een groep vrijwilligers en een coördinator. De Stips en Sociale Wijkteams zijn zoveel mogelijk op dezelfde locatie gehuisvest. De Stips nemen de enkelvoudige en informatie- en adviesvragen voor hun rekening, terwijl de sociale wijkteams zich op de meervoudige en complexere vragen richten.

In korte tijd zijn de Sociale Wijkteams een begrip geworden in Nijmegen. De teams blijken een vliegwiel te zijn voor verandering in de wijk. De sociale wijkteams hebben een spilfunctie in het realiseren van onze Wmo-doelstellingen, maar staan er zeker niet alleen voor. De sociale wijkteams richten zich op alle doelgroepen en mensen met meervoudige vragen: van 0 tot 100 jaar. Het accent van de sociale wijkteams heeft in de eerste periode gelegen op individuele ondersteuning (vraagverheldering, netwerkgesprekken, kortdurende ondersteuning), maar de sociale wijkteams richten zich zeker ook op het aanjagen en faciliteren van wijkactiviteiten. In 2014 zijn 10 sociale wijkteams operationeel geworden. Hiermee is er een stadsdekkend netwerk van sociale wijkteams actief in Nijmegen: in Lindenholt, Hatert, Noord, Midden, Oud-West, in Dukenburg, Oost, Centrum, Nieuw-West en Zuid. In de pilot en daarna ook bij de nieuwe teams is een groot accent gelegd op het ontwikkelen van een andere attitude van de werkers. Met inzet van de Sonestra-methode, de sociale netwerkstrategie, en het actieleren van de HAN is geïnvesteerd in het “kantelen”.

Met deze infrastructuur van Stips, sociale wijkteams en regieteams hebben we een belangrijke basis gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn. De sociale wijk- en regieteams kunnen vanaf 2015 samen met huis- en jeugdartsen volwassenen en jeugdigen toeleiden naar zwaardere zorgtrajecten en -voorzieningen: Wmo-maatwerkvoorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen.

Met ingang van 2015 wordt het welzijnsdomein uitgebreid een aantal taken. In de regio Nijmegen is er voor gekozen de volgende nieuwe taken lokaal in te kopen en lokaal te organiseren: de cliëntondersteuning voor mensen met een beperking, de basisdagbesteding ouderen en de inloopfunctie GGZ. In 2014 hebben we de opdrachtformulering en subsidiëring van deze functies voorbereid en gerealiseerd.

Indicatoren

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1. Ik kan goed voor mezelf zorgen etc.	90%	90%	--*

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben voor 2014 een overeenkomst met de W4-organisaties afgesloten op basis van een gezamenlijke meerjarige offerte. Tevens is de subsidieverlening voor 2015 voorbereid. De W4 heeft op basis van de gemaakte afspraken in 2014 op uitvoeringsniveau in toenemende mate een coördinerende en regisserende verantwoordelijkheid op de domeinen van de Basisinfrastructuur Welzijn op zich genomen. In het bijzonder ten aanzien van de Stips, de Sociale wijkteams en de Dagbesteding ouderen.
- In 2014 zijn zes Stips gerealiseerd en is de Stip -Informatie en Advieslijn operationeel. Voor 2015 is een werkplan opgesteld voor de verdere uitrol en doorontwikkeling van de Stips, met als aandachtspunten onder meer de afstemming van de inzet van vrijwilligers en de meer gespecialiseerde ondersteuning en de aansluiting van de Stips op de huidige wijkstructuren, onder meer de sociale wijkteams.
- In 2014 heeft de uitrol plaatsgevonden van alle 10 sociale wijkteams. Hiermee komt een eind aan de pilotfase waarin experimenteren centraal stond en de regie hierop primair bij de gemeente Nijmegen lag. Vanaf 2015 opereren de sociale wijkteams regulier in het hart van de Basisstructuur Welzijn en verschuift de uitvoeringsregie van de gemeente meer naar de samenwerkende partners. Hiervoor is het exploitatieplan sociale wijkteams 2015 opgesteld, dat begin 2015 wordt bekrachtigd middels het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst tussen de samenwerkende partners, waaronder de gemeente Nijmegen. Met ingang van 1 januari 2015 krijgen de sociale wijkteams er in het kader van de transitie sociaal domein een taak bij: het toeleiden naar zorg en ondersteuning. Hiertoe is een privacyconvenant opgesteld, waarin de afspraken staan voor de gegevensverwerking tussen sociale wijkteamleden en tussen sociale wijkteams en derden.
- De Basisstructuur Welzijn wordt per 2015 uitgebreid met de cliëntondersteuning voor mensen met een beperking van MEE Gelderse Poort. Op basis van het regionale transitie-arrangement hebben we afspraken gemaakt over de inbedding van de producten van MEE in de Basisstructuur Welzijn. De producten van MEE zijn inhoudelijk meegenomen in de subsidieaanvraag van de W4 2015 om zodoende de inbedding in Basisstructuur nader vorm te geven.
- We hebben Swon het seniorennetwerk gevraagd het voortouw te nemen in het opstellen van een gezamenlijke plan en een offerte voor de organisatie van de basisdagbesteding ouderen als algemene voorziening, ingebed in de Basisstructuur Welzijn. De aanbieders hebben zich in 2014 verenigd in het Netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en gecommitteerd aan het bieden van zorggarantie in 2015 en de gezamenlijke ontwikkeltaak voor 2015 en verder.
- Voor de inloopvoorzieningen GGZ, die ook nieuw zijn in de Wmo, is aan de betrokken instellingen, het RIBW en Ixta Noa, gevraagd om in samenwerking met het Zelfregiecentrum één offerte en plan in te dienen. Op basis van dit plan is subsidie verleend.
- Tot slot hebben we de structurele ondersteuning van tal van kleine en grotere maatschappelijke organisaties voortgezet. deze organisaties zetten zich in voor de participatie en ondersteuning van mensen met een beperking, kwetsbare ouderen, bewonersinitiatieven, mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk etc. (onder meer De Vrijwiligerscentrale, de Hobbywerkplaatsen, De Hulpdienst, vrijwilligersorganisaties voor ouderen en gehandicapten). In 2014 is tevens gestart met het toekennen van een persoonlijke blijk van waardering door de burgemeester voor vrijwilligers voor hun bijdrage aan het welzijn van de stad tijdens de uitreiking van Het Lokale Compliment.

Hoofddoelstelling 2

Optimale kansen voor de jeugd

Wat willen wij bereiken?

Binnen deze hoofddoelstelling formuleren we de volgende doelstellingen:

- wij willen dat jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot zelfredzame volwassenen. Wij bieden jeugdigen daarom perspectief op zinvolle activiteiten, opleiding of werk. Risicojongeren hebben daarbij onze speciale aandacht;
- Wij willen een positief opvoedklimaat creëren en ouders stimuleren maximale verantwoordelijkheid voor hun kinderen te nemen bij het opvoeden;
- wij bieden eerstelijns hulp en ondersteuning aan jeugdigen van 0-23 jaar en hun gezinnen, die dat nodig hebben. We doen dat zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk, waarbij we ernaar streven de instroom in de tweedelijns zorg gerichter in te zetten.

Wat hebben we bereikt?

Nijmegen kent een gedegen netwerk met algemeen voorzieningenniveau van vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Jongerenwerk in de wijken zorgt ervoor dat jongeren een aanspreekpunt hebben en op een positieve manier kunnen meedoen in de wijk. Het voorkomt in veel gevallen zwaardere problematiek en helpt jongeren om op school te blijven, werk te behouden of te vinden. Om die reden zijn er structureel € 200.000 extra ingezet voor jongerenwerk in de wijken. We richten ons daarbij op individuele begeleiding van jongeren in Nijmegen Noord en in andere wijken in Nijmegen waar ondersteuning hard nodig is. In 2014 is het besluit genomen voor de realisatie van een jongerencentrum als aanbouw bij De Ster in Lent en een inpandige uitbreiding van het jongerencentrum in De Klif te Oosterhout. Binnen de voorzieningen bieden we jeugdigen de gelegenheid om hun individuele mogelijkheden optimaal te benutten. Er is een pilot gedraaid met jongerencentra in meer of mindere mate van zelfbeheer. Ook de ondersteuning van het vrijwillig jeugdwerk in de wijken, zoals de scouting en bouwdorpen, houden we overeind.

We hebben daarnaast invulling gegeven aan de acties uit de Wmo-uitvoeringsnotitie Jeugd- en jongerenwerk. Het jongerenwerk werkt meer samen met het onderwijs, richt zich meer op preventie, met een focus op jongere kinderen in de schakelleeftijd. Tegelijkertijd worden met projecten als Op Jezelf en de training van jongerencoaches uit het eigen netwerk oudere jongeren niet losgelaten en ondersteund bij activiteiten. Meiden en kwetsbare jongeren krijgen meer aandacht. Overlast en opschaling werkt naar tevredenheid van de partners. Men weet elkaar goed te vinden en elkaars professionaliteit goed in te zetten rondom specifieke casussen.

De aansluiting met het onderwijs is verder versterkt. Er zijn in het kader van passend onderwijs op twee momenten wettelijk verplichte bestuurlijke overleggen gevoerd met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en er zijn afspraken gemaakt over de aansluiting van de schoolinterne zorgstructuur op en toeleiding naar de sociale wijkteams. Ditzelfde geldt voor de zorgstructuur 0-4 jarigen. De zorgcoördinatoren van Kijk op Kleintjes werken samen in het jeugdnetwerk. Er zijn afspraken gemaakt met kinderopvangorganisaties en zorgaanbieders over het ontwikkelen van passende kinderopvang in Nijmegen. Op het gebied van schoolmaatschappelijk werk is in 2014 gestart met de voorbereiding van een evaluatie. Ook deze functie moet naadloos aansluiten op de nieuwe zorgstructuur.

In 2014 zijn de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) geïntegreerd in het grotere geheel van de Wmo. De sociale wijkteams en de regieteams vormen vanaf 1 januari 2015 de spil bij het bieden van en toeleiden naar hulp en ondersteuning op alle leefgebieden en voor alle leeftijden. Deze teams werken nauw samen met de vindplaatsen, zoals scholen en kinderopvang. In 2014 is met het oog op de transitie van de Jeugdzorg extra geïnvesteerd in de versterking van de inzet en expertise op het gebied van jeugd in de sociale wijkteams. Ook de basisvoorzieningen, zoals de jeugdgezondheidszorg en het (school)maatschappelijk werk vervullen hierin een belangrijke functie.

In 2014 is verder gewerkt aan de herijking van het preventief jeugdbeleid op basis van de in 2013 vastgestelde Wmo-uitvoeringsnotitie Preventief Jeugdbeleid. Een solide preventief jeugdbeleid is de basis voor de transitie van de jeugdzorg, jeugd-GGz en jeugd-LVG. 2014 stond voor een belangrijk deel in het teken van de implementatie en voorbereiding van de daadwerkelijke transitiedatum van 1 januari 2015. Er zijn contracten gesloten met aanbieders op het gebied van ambulante trajecten, dagbesteding, dagbehandeling, (semi)residentiële zorg, pleegzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering . Er is een functioneel Programma van Eisen vastgesteld voor de inrichting van het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis Gelderland-Zuid. Vanaf 1 januari 2015 start de uitvoering door de GGD. Voor het gedwongen kader zijn werkprocessen ontwikkeld en is door de Gecertificeerde Instellingen een transitieplan opgesteld. Aan een verdere transformatie in 2015 wordt gewerkt.

Vanwege de oververtegenwoordiging van allochtone jongeren in de zware vormen van Jeugdzorg is met het EIF-project ingezet op het verbeteren van de toegankelijkheid van preventieve jeugdvoorzieningen voor allochtone ouders. Ook is met de aan de regio Nijmegen toegekende middelen uit het provinciale Programma Regionale Sociale Agenda en de processubsidie Risicojongeren 16 – 23 jaar ingezet op de groep overbelaste jongeren met een groot risico op maatschappelijke uitval, waaronder tienermoeders en meiden.

Bezuinigingen
De Onderzoeksopdracht Onderwijs en Ondersteuning Jeugd is in 2014 afgerond. De mogelijkheden zijn in beeld gebracht om functies effectiever te benutten en zo efficiënt mogelijk in te richten. Om het belangrijke aanbod van vrijwillig jeugdwerk in de wijken overeind te houden is besloten om de taakstelling voor dit onderdeel binnen de onderzoeksopdracht met € 100.000 te verlagen. In 2014 zijn afspraken gemaakt met de schoolbesturen over structurele bezuinigingsmogelijkheden m.i.v. 2015. Voor het product jeugd heeft de uitwerking van de onderzoeksopdracht geen inhoudelijke gevolgen.

Indicatoren

Optimale kansen voor de jeugd	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Jeugdigen dat zich probleemrijk vindt	11	13	-- *
2.2 Ouders dat aangeeft behoefte te hebben aan opvoedsteun	9%	9%	8%**

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).
** Kindermonitor 2013-2014

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De wijkraden, Tandem, de jongeren en diverse wijkbewoners zijn op verschillende momenten en manieren nauw betrokken bij het traject voorafgaand aan het besluit tot realisatie en uitbreiding van de twee jongerenvoorzieningen in Nijmegen-Noord. Op 3 november 2014 is in Lent nog een aparte informatiebijeenkomst gehouden voor inwoners van Lent om de optie van aanbouw De Ster voor te leggen. Deze aanbouw is door de aanwezigen positief ontvangen. De jongeren worden in 2015 nauw betrokken bij de inrichting en programmering van de nieuwe accommodaties. Er wordt in kaart gebracht welke jongerenvoorzieningen er aanwezig zijn en welke er nog nodig zijn in het stadsdeel Nijmegen-Noord.
- Het jongerenwerk en preventief jeugdbeleid in de stad wordt uitgevoerd op basis van de afspraken met de W4, de Wmo-uitvoeringsnotitie jongerenwerk 2013, de uitvoeringsnotitie preventief jeugdbeleid en het Beleidsplan Wmo en Jeugd dat in 2014 is vastgesteld. Met de partners in het jongerenwerk is de Wmo-uitvoeringsnotitie nog eens op status van activiteiten en afspraken nagelopen. Hierbij is vastgesteld dat de belangrijkste activiteiten inmiddels worden uitgevoerd zoals dit eerder is afgesproken.
- In 2014 is er op twee momenten bestuurlijk op overeenstemming gericht overleg gevoerd over passend onderwijs tussen de 17 betrokken gemeenten en de bestuurders van samenwerkingsverbanden passend onderwijs in regio 25.07. Ter voorbereiding op dit overleg zijn verschillende inhoudelijke werksessies georganiseerd met professionals uit de praktijk van onderwijs en zorg. Ook is intensief geÏnvesteerd in het

proces van intergemeentelijke en bestuurlijke afstemming, zowel met de wethouders Onderwijs als de wethouders Zorg en Welzijn.

- Binnen de gemeente Nijmegen is een aantal partijen aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een nieuwe manier van werken binnen de kinderopvang. Een manier van werken die aansluit bij transities en de ontwikkelingen binnen het Passend onderwijs. Er ligt inmiddels een notitie die door alle betrokken partijen (kinderopvang, instellingen, GGD) gedragen wordt. Werksessies, werkgroepbijeenkomsten en regelmatig overleg zijn hieraan vooraf gegaan. Nu de notitie er ligt is er ruimte voor doorontwikkeling en uitvoering in 2015.
- Sinds 2008 is 'Kijk op Kleintjes' een vast onderdeel van de Nijmeegse zorgstructuur. Deze werkwijze past binnen de sluitende zorgketen voor jeugdigen van 0 tot 23 jaar en past dus in het Wmo-beleid (Voorschoolse Voorzieningen). 'Kijk op Kleintjes' is een werkwijze voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Binnen deze structuur zijn zorgcoördinatoren werkzaam. Deze coördinatoren signaleren ontwikkelingsproblemen bij kinderen op kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Zij verwijzen kinderen door en verlenen hulp aan kinderen en hun ouders van 0 tot 4 jaar. Door vroegtijdig ontwikkelingsproblemen vast te stellen, kan zwaardere hulp op latere leeftijd voorkomen worden. Het gaat om gemiddeld 800 consultaties bij kinderen per jaar en met de opvoedhulp betreft het gemiddeld 400 kinderen per jaar.
- De verbinding en aansluiting met de zorgcoördinatoren en ZAT's wordt steeds beter gelegd. Momenteel loopt er een stuur- en werkgroep om de 'Kijk op Kleintjes' ook in de nieuwe zorgstructuur door te laten lopen.
- Belangrijk voor de sociale wijkteams is de pilot NIM & BJZ, waarin medewerkers jeugdhulpverlening van BJZ werden toegevoegd aan de lokale teams van NIM. Om zo de expertise om breed te kijken naar opgroei en opvoedproblematiek en de ernst in te schatten over te dragen naar medewerkers van NIM. Voor de verdere directe versterking van expertise jeugd in de sociale wijkteams zullen begin 2015 nieuwe medewerkers met ervaring en expertise in de Jeugdzorg in dienst worden genomen bij NIM. Deze medewerkers worden toegevoegd aan de Sociale Wijkteams. Zij werken vanuit de Sociale Wijkteams en hebben daarnaast de taak om hun collega's van NIM te coachen in jeugd en opvoedingszaken.
- Binnen het gedwongen kader hebben in 2014 veel ontwikkelingen plaats gevonden. Er zijn uitgebreid voorbereidingen getroffen voor de inrichting van het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis Gelderland-Zuid. De GGD heeft de begroting voor Veilig Thuis Gelderland-Zuid opgesteld en er is budget beschikbaar gesteld aan de GGD om uitvoering mogelijk te maken in 2015. Daarnaast heeft zijn er werkprocessen ontwikkeld voor het gedwongen kader, ligt er van de Gecertificeerde Instellingen een transitieplan en wordt er gewerkt aan verdere transformatie in 2015.
- In 2014 hebben we zowel ambtelijk als bestuurlijk intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd. De grootste uitdaging was om op basis van deze gesprekken te komen tot afspraken over bezuinigingsmogelijkheden, steeds met functiebehoud op alle onderdelen als uitgangspunt.

Hoofddoelstelling 3

Bevorderen gezondheid

Wat willen wij bereiken?

Met het vaststellen van de nota "Samen gezond verder" gezondheidsbeleid 2013-2016 blijven wij ons inzetten op:

1. Het verminderen van overgewicht / stimuleren van een gezonde leefstijl
2. Het tegengaan van alcoholgebruik door jongeren
3. Het versterken van de mentale gezondheid
4. Het verkleinen van gezondheidsverschillen

Gezondheidsverbetering is vooral gericht op verandering van gedrag. Gedragsverandering is niet snel en eenvoudig te realiseren. Daarmee kent gezondheidsbeleid doelstellingen voor langere termijn, langer dan 4 jaar.

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben uitvoering gegeven aan de het gezondheidsbeleid 2013-2016 "Samen gezond verder". Tevens is er een uitvoeringsprogramma Gezond ouder worden, gezamenlijk opgesteld door partijen in het veld, vastgesteld en gestart.
De GGD heeft uitvoering gegeven aan de wettelijke taken, zoals infectieziekten-bestrijding en de jeugdgezondheidszorg.
Uit de evaluatie van de samenwerking tussen gemeente en Coöperatie VGZ blijkt dat we diverse doelen van onze gezamenlijke thema's (sociaal wijkteam, GGZ, Ouderen en Preventie) hebben bereikt. Zo is het aantal praktijkondersteuners (POH) GGZ bij de huisartsenpraktijken fors toegenomen en wordt de ouderenmodule (screening, plan en zorg) in veel huisartsenpraktijken ingezet. De samenwerking krijgt een vervolg in 2015.
Samen met de regio gemeenten is in goed overleg met de Coöperatie VGZ de inkoop van de wijkverpleegkundige inzet in het Sociaal Wijkteam voor 2015 geregeld.

Indicatoren

Bevorderen gezondheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge opl. vs lage opl.)	89% - 59%	-	-
3.2 Jeugdigen met overgewicht	13,1%	-	13,7%*

Indicator 3.1 wordt elke twee jaar gemeten via de Stadspeiling. Over 2014 zijn daarom geen cijfers bekend en is dan ook geen doel gesteld.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Door de inzet van gezondheidsmakelaars/beweegmakelaars zijn in de wijken en op scholen weer diverse activiteiten geweest om een gezonde leefstijl te bevorderen. Van beweegprogramma's voor kinderen en volwassen met obesitas, tot schoolmoestuinen en een vernieuwd schoolplein voor Kandinsky College. Van valpreventie maand tot Stoptober, waarbij met verschillende activiteiten mensen ondersteund werden om een maand te stoppen met roken.
- Zowel primair als voortgezet onderwijs als het ROC zijn afgelopen jaar op verschillende manieren bezig geweest met het realiseren van een gezonde schoolomgeving. Op diverse scholen is gebruik gemaakt van beweeggames en het Europese programma om fruit eten te stimuleren. Scholen hebben meegedaan aan scoren voor gezondheid en Sportieve gezonde school XL. De scholen zijn daarin onder andere ondersteund door de GGD Gelderland-Zuid en Sportservice Nijmegen.
- Het extra contactmoment voor adolescenten is ingevoerd door de GGD. Naast individuele contacten bestaat dit ook uit extra inzet op VO-scholen en ROC voor collectieve preventieve activiteiten en tegengaan van ziekteverzuim.
- Vanuit het alcoholmatigingsproject Durf Nu zijn weer diverse activiteiten georganiseerd. De focus lag met name op het voorlichten, ondersteunen, adviseren en begeleiden van horeca, supermarkten en sportkantine om de naleving van de leeftijdsgrens te verbeteren. Uit de in 2014 uitgevoerde Mystery Kids- onderzoek, waar jongeren van 17 jaar een poging doen om alcohol te kopen, blijkt dat in 62% van de (poging tot) aankopen in Nijmegen sprake is van geen naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar.
- De gemeente Nijmegen doet mee met het "Gezond in"- programma vanuit het ministerie van VWS. Het programma richt zich met name op gezondheidsachterstanden. Begin 2015 zal hiervoor een uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld.

Hoofddoelstelling 4

Gelijke kansen voor iedereen

Wat willen wij bereiken?

Onze ambitie is dat inwoners met verschillende achtergronden zich thuis voelen in Nijmegen en volwaardig kunnen participeren. Er is ruimte voor diversiteit en er zijn gelijke kansen voor iedereen, ongeacht leeftijd, afkomst, uiterlijk, beperking, geslacht of seksuele voorkeur. Mensen kunnen zichzelf zijn in Nijmegen.

Om dit te bereiken streven wij ernaar dat er binnen reguliere instellingen en in onze eigen gemeentelijke dienstverlening erkenning is voor de diversiteit in de Nijmeegse bevolking.
We hebben daarbij het voornemen om diversiteit aandacht te geven in alle programma's van de gemeente. Zo werken we integraal aan het bevorderen van gelijke behandeling van alle inwoners en aan preventie van discriminatie.

We hanteren de volgende doelstellingen:

- Participatie en interactie
  Wij streven naar een verhoging van de maatschappelijke participatie van nieuwe Nijmegenaren. Doel is een stijging van het percentage Turkse, Marokkaanse en overige niet-westerse Nijmegenaren dat vrijwilligerswerk doet van 36 % in 2012 naar 40 %.
- Seksuele diversiteit en vrouwenemancipatie
  Wij willen dat Nijmegen een stad is waarin homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen en transgenders maatschappelijk geaccepteerd worden. Doel is handhaving van het percentage inwoners dat in de stadspeiling 2012 aangeeft dat homo's en lesbiennes hun eigen leven moeten kunnen leiden op 96%. Landelijk willen wij onze koploperspositie handhaven. Daarnaast streven we naar emancipatie van vrouwen en richten ons daarbij vooral op vrouwen met een andere culturele achtergrond.
- Vluchtelingen en asielzoekers
  Nijmegen blijft een stad die vluchtelingen en asielzoekers een warm welkom biedt. We willen dat nieuwkomende statushouders conform de landelijke taakstelling snel en adequaat gehuisvest worden en begeleiding krijgen die van korte duur – maximaal één jaar - is. We streven daarbij naar een goede doorverwijzing van alle verblijfsgerechtigde vluchtelingen naar de reguliere diensten en instellingen in de stad.

Wat hebben we bereikt?

Om gelijke kansen te waarborgen en discriminatie tegen te gaan, hebben wij in 2014 afspraken gemaakt met Bureau Gelijke Behandeling Gelderland-Zuid 'Ieder1Gelijk' over de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt. Dit wordt uitgevoerd in samenwerking met de afdeling Werk.
In het beleidskader Wmo en Jeugd 2015-2018 is diversiteit opgenomen als rode draad door het gehele aanbod heen. We vinden het belangrijk dat organisaties die zorg bieden kunnen omgaan met culturele en seksuele diversiteit.
Diverse instellingen in de stad (zoals het Inter-Lokaal, Vluchtelingenwerk, IVC, Intercity) werken aan het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van vluchtelingen, migranten en andere kwetsbare burgers. Met deze inzet zijn ca. 4000 burgers bereikt. De instellingen in de stad werken merkbaar meer samen waardoor het aanbod efficiënter wordt ingezet.
Door de hoge instroom van vluchtelingen is de huisvestingstaakstelling van statushouders in 2014 verhoogd. Door de betrokken instellingen is het gelukt deze taakstelling te halen en zijn er 156 vluchtelingen in Nijmegen gehuisvest en kregen maatschappelijke begeleiding gericht op zelfredzaamheid.
In samenwerking met de uitvoeringspartners hebben wij uitvoering gegeven aan het seksuele diversiteitsbeleid. De aandacht voor diversiteit was zichtbaar in de stad op bijeenkomsten als de Roze Meimaand, Roze Woensdag en de ComingOut day (11 oktober).
De aandacht voor seksuele diversiteit, bespreekbaarheid van verschillen en veiligheid en sociale acceptatie is een terugkerend onderwerp op de scholen in Nijmegen (van basisscholen tot en met ROC), mede dankzij het project SchoolsOUT van de GGD dat door het programma onderwijs wordt gefinancierd.
De goede naam van het Nijmeegse diversiteitsbeleid was voor minister Bussemaker reden om Nijmegen als gastheer te laten optreden voor de aftrapbijeenkomst van de Regenboogsteden-regeling (een nieuwe financiële regeling voor koplopergemeenten in het LHBT-beleid).

Indicatoren

Gelijke kansen voor iedereen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 % Niet-westerse allochtonen dat meer contacten zou willen hebben	29%	25%	- *

***** Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 ontvingen 16 zelforganisaties een subsidie. Vijf hiervan zijn zelforganisaties van relatieve nieuwkomers (van met name Afrikanen). Daarnaast hebben vijf zelforganisaties subsidie ontvangen voor het organiseren van activiteiten voor ouderen.
- Ter bevordering van de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers hebben wij in 2014 subsidies verleend aan diverse welzijnsinstellingen zoals Het Inter-lokaal (W4), de stichting IVC-Intercity (Step) en Vluchtelingenwerk Oost Nederland. Dit ten behoeve van laagdrempelige sociaal juridische ondersteuning (m.n. in de Stips), trainingen, cursussen, taalles, outreachend aanbod (b.v. huisbezoeken), jongerenactiviteiten, begeleiding, interculturele advisering etc.
- In de opdrachtverlening aan de W4 en in de bestekken voor de nieuwe taken Wmo en Jeugd voor hebben we diversiteit als criterium opgenomen. Dit gaan we in 2015 verder uitwerken.
- Wij hebben in 2014 gestuurd op een samenwerking tussen het IVC-Intercity en het ROC, met als doel een gedifferentieerd taalondersteuningsaanbod in de stad dat aansluit op de behoefte van de doelgroep. Het resultaat is dat er meer aandacht is voor de lesvorm dat aansluit bij de deelnemer.
- Naar aanleiding van de stijgende instroom van vluchtelingen uit Syrie en Eritrea is samen met betrokken partijen gekeken naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden, hiervoor worden in 2015 verdere plannen gemaakt en in gang gezet.
- Om discriminatie op de werkvloer tegen te gaan heeft Bureau Ieder1gelijk in 2014 trainingen gegeven aan medewerkers van de afdeling Werk om discriminatie te signaleren bij werkgevers en hoe hier mee om te gaan.
- Met het Eif-project realiseren we dat preventieve voorzieningen beter toegankelijk worden voor allochtone jongeren/gezinnen, zodat ze eerder worden bereikt en niet direct aangewezen zijn op zwaardere en ingrijpende vormen van zorg.
- In laatste kwartaal van 2014 zijn door het college gesprekken gevoerd met een groot aantal religieuze en zelforganisaties in Nijmegen over de maatschappelijke onrust die is ontstaan naar aanleiding van de strijd in Syrië. Deze gesprekken zullen in 2015 een vervolg krijgen.
- Om maatschappelijke acceptatie van LHBT-ers te bevorderen hebben wij diverse projecten en groepen ondersteund die projecten uitvoeren gericht op zichtbaarheid en bespreekbaarheid: zoals de Roze Meimaand, Roze woensdag (vierdaagse), jongerenorganisatie D!to, de Transgenderwerkgroep en het Pride Photo Award project en de ComingOut-day
- Als opvolger van de Koplopersregeling is door het ministerie van OCW een vervolg in het leven geroep voor de jaren 2015-2017 Regenboogsteden. Op voorwaarde van gemeentelijke inzet financieel en personeel, krijgen de Regenboogsteden extra middelen om het beleid te versterken. In 2015 zal onze beleidsnotitie worden geactualiseerd.

Hoofddoelstelling 5

Zelfstandig wonen en leven

Wat willen wij bereiken?

- Inwoners met een beperking kunnen zelfstandig wonen, zich verplaatsen en deelnemen aan de samenleving.
- De tevredenheid over de individuele Wmo-voorzieningen neemt toe (Cliënttevredenheidsonderzoek SGBO).

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen niet gewijzigd. Desondanks hebben wij een overschot op de begroting voor individuele Wmo-voorzieningen gerealiseerd terwijl aan de andere kant de klanttevredenheid stabiel is gebleven. Nijmegen heeft weer een Wmo klantonderzoek uit laten voeren door BMC. De conclusie was dat de nieuwe manier van werken werkt. Gemeente Nijmegen is met de vorming van de sociale wijkteams vergevorderd op het gebied van de Kanteling. Brede vraagverheldering is belegd bij het sociaal (wijk)team. Ook hebben wij een hoge score ten aanzien van klanttevredenheid omtrent Hulp bij het Huishouden. Respondenten met zorg in natura geven gemiddeld een 7,7.
Nijmegen heeft van het Rijk de Toelage Hulp bij het Huishouden (HHT) toegekend gekregen. De gemeenten in de regio Nijmegen kiezen voor een model waarbij hulp bij het huishouden via maatwerkvoorzieningen wordt gecombineerd met een nieuw te creëren algemene voorziening huishoudelijke hulp toelage. De inzet van de HHT heeft als doel de werkgelegenheid binnen de sector van de huishoudelijke ondersteuning te behouden, waarbij de inhoudelijke doelstelling aansluit bij het gemeentelijk beleid: het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van de inwoners. Gemeente Nijmegen wil twee doelgroepen met de HHT bedienen: huidige en nieuw klanten die aanvullende ondersteuning inkopen en overbelaste mantelzorgers. Nijmegen ontvangt als toelage in 2015 en in 2016 een bedrag van € 1.422.200,-.
Tot slot is de gemeente is hulpmiddelen gaan huren in plaats van kopen. Dit geldt bijvoorbeeld voor scootmobielen, fiets- en woonvoorzieningen.
Op basis van een voorstel van mantelzorgers (via het Coördinatiepunt Mantelzorgondersteuning) hebben wij een lokaal mantelzorgcompliment ingesteld van € 150 euro dat het landelijke mantelzorgcompliment vervangt.

Indicatoren

Zelfstandig wonen en leven	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Hulpmiddel draagt bij aan zelfstandig kunnen wonen	Nnb	93	--*

* Het klantonderzoek Wmo over 2014 wordt in maart afgenomen en is in juli 2014 gereed.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 hebben we de voorbereidingen getroffen voor een gekantelde toegang tot de oude en nieuwe (begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf) Wmo-maatwerkvoorzieningen (per 1 januari 2015 is de benaming van Wmo-voorzieningen gewijzigd van individuele in maatwerkvoorzieningen). De regionale transitienota Kracht door Verbinding en de nieuwe landelijke Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is vertaald in een lokaal beleidsplan Wmo & Jeugd 2015-2018, een nieuwe Wmo-verordening, nieuwe Wmo-beleidsregels en werkprocessen en werkinstructies voor de sociale wijkteams, regieteams en het veiligheidshuis.
- In 2014 zijn stapsgewijs de Wmo-consulenten van het gemeentelijke bureau Voorzieningen Wmogeïntegreerd in de sociale wijkteams en zijn de voorbereidingen getroffen voor de omvorming van het bureau Voorzieningen Wmo in een backoffice voor de sociale wijkteams.
- Er zijn contracten gesloten met zo'n 150 (kleine) aanbieders van het leveren van nieuwe Wmo-voorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen. Daarnaast is één contract gesloten met De Combinatie waarin 18 zorgaanbieders zijn verenigd

Hoofddoelstelling 6

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren

Wat willen we bereiken?

Voor de prestatievelden 7, 8 en 9 van de Wmo hebben wij de volgende doelstellingen geformuleerd :

- Het terugdringen van het aantal dak- en thuislozen.
- Het bieden van beter aansluitende zorg voor de meest kwetsbare mensen zoals multiprobleemhuishoudens, slachtoffers van huiselijk geweld en dak- en thuislozen.
- Het consolideren en waar mogelijk terugdringen van de maatschappelijke overlast veroorzaakt door dak- en thuislozen.

In het Wmo-beleidsplan vormen de openbare geestelijke gezondheidszorg, de maatschappelijke en vrouwenopvang en de verslavingspreventie het bovenwijks vangnet voor de groep mensen met zulke complexe problematiek dat deze niet in de eigen omgeving en met inzet van het eigen netwerk op te lossen is. De omvang van deze groep is ongeveer 1% van de bevolking.

De doelstellingen en activiteiten op het gebied van maatschappelijke opvang dragen bij aan de speerpunten op het gebied van integrale veiligheid. Vanuit maatschappelijke opvang bieden we opvang, begeleiding en nazorg voor ex-gedetineerden. We financieren het steunpunt huiselijk geweld, de opvang voor daders en zorg aan slachtoffers van huiselijk geweld. Door overlast door een deel van de doelgroep dak- en thuislozen terug te dringen, dragen we bij aan het gevoel van veiligheid van Nijmegenaren.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 heeft ook in de opvang en zorg voor sociaal kwetsbaren de voorbereiding op de decentralisaties centraal gestaan. Het belangrijkste resultaat dat we bereikt hebben is dat we er klaar voor zijn.
De regieteams overlast- en multiprobleemhuishoudens zijn goed ingebed als onderdeel van de lokale toegangspoort tot zorg en ondersteuning. De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De functie Begeleiding als onderdeel van de maatschappelijke opvang is geïntegreerd in de afspraken met de opvanginstellingen en door inzet van middelen uit de verschillende functies die gedecentraliseerd worden, hebben we een toekomstbestendige financiering voor de zwerfjongerenopvang Vince gerealiseerd. Het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling AMHK is neergezet en start op 1 januari 2015 onder de naam Veilig Thuis. Naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten hebben we naast de noodopvang een opvangvoorziening met bed, bad en brood voor uitgeprocedeerden in de steigers staan, die in januari 2015 open gaat.
Tijdens de voorbereiding op al deze veranderingen is de bestaande inzet onverminderd voortgezet. We hebben de voorzieningen voor opvang, voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld, aanpak van multiprobleemhuishoudens en zorgmijders in de regio Nijmegen & Rivierenland op peil gehouden en zijn gestart met een verdere uitbreiding en differentiatie van voorzieningen. Het bestemmingplan en buurtbeheerplan voor de zorgwoningen Weezenhof zijn vastgesteld.

Indicatoren

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Aantal dak- en thuislozen in traject	449	90%	411
6.2 Burgers die vinden dat overlast van zwervers/daklozen vaak voorkomt in de woonbuurt	3%	3%	- *

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De regieteams (voor overlast- en multiprobleemhuishoudens) kunnen zich door de dekking van sociale wijkteams in de stad, steeds meer focussen op de zware multiproblemcases met drang en dwang. Dit heeft een efficiëntere inzet van zorg tot gevolg.
- We hebben drie vernieuwende projecten voor (tijdelijke) huisvesting opgestart: Housing First, Tijdelijk Wonen en het Huis om te Zijn. Binnen het project Housing First is een team gevormd van professionals van verschillende instellingen, om de vraag van chronisch dak- en thuislozen zo goed mogelijk te beantwoorden. Er wordt tijdelijke huisvesting geboden, onder de voorwaarden dat er geen overlast plaats vindt en de huur wordt betaald. Het eerste huis wordt in 2015 in gebruik genomen. Tijdelijk Wonen is bedoeld voor dak- en thuisloze jongeren die een plek nodig hebben om hun leven opnieuw in te richten. Het eerste huis is in november opgestart, en er wonen nu vier jongeren die hulpverlening ontvangen van verschillende instanties. Het Huis om te Zijn is bedoeld voor jongens met problemen waardoor ze niet meer thuis kunnen wonen. Het Huis om te Zijn biedt de veiligheid en een stabiele gezinssituatie met begeleiding door getrainde gezinsouders. Op dit moment wonen er vijf jongens.

De tijdelijke huisvestingsprojecten dragen bij aan bovenstaande doelstellingen. Ze zorgen voor het terugdringen van dak- en thuislozen op straat en zorgen voor inzet van een persoonlijk afgestemd hulpaanbod. Daarnaast dragen de projecten bij aan de afname van de instroom in de residentiële jeugdzorg of de zwaardere opvang voor dak- en thuislozen.

- Voor de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers is de noodopvang voortgezet. Ook zijn gesprekken gevoerd met betrokken hulporganisaties over een bed, bad en broodvoorziening en kosten voor medicatie. In 2015 zal deze opvangvoorziening van start gaan.
- We hebben stappen gezet voor de realisatie van de zorgwoningen Weezenhof. Het gewijzigde bestemmingsplan is aan de raad voorgelegd en vastgesteld. Met alle betrokken partijen is een buurtbeheerplan gemaakt dat ook is vastgesteld.
- Bij het maken van de begroting voor 2014, was nog niet bekend dat de functie beschermd wonen GGZ per 1 januari 2015 gedecentraliseerd zou worden naar de centrumgemeenten maatschappelijke opvang. In 2014 hebben we veel energie gestoken in de voorbereiding van deze decentralisatie. We hebben met alle aanbieders van beschermd wonen contracten afgesloten zodat we alle mensen die beschermd wonen continuïteit van zorg kunnen bieden. De beleidsregels voor opvang & beschermd wonen zijn opgesteld en bij de GGD is de toegangspoort tot beschermd wonen ingericht. Bij de voorbereiding van deze decentralisatie hebben we als centrumgemeente geïnvesteerd in de regionale samenwerking.
- Op het gebied van de maatschappelijke opvang hebben we met IrisZorg de omslag naar werken in trajecten per 2015 voorbereid. De cliënt en zijn maatschappelijk herstel staat centraal in het werk, niet de voorziening. In de maatschappelijke opvang wordt ook zorg ingezet die per 2015 gedecentraliseerd wordt: individuele begeleiding en inloop GGZ. Deze functies hebben we geïntegreerd in ons subsidiearrangement en de prestatieafspraken met IrisZorg. Ook zijn we erin geslaagd om door inzet van middelen uit de Jeugdhulp, inloop GGZ en beschermd wonen GGZ, een toekomstbestendige en sluitende dekking voor Vince te realiseren. Vince is begin 2014 verhuisd.
- We hebben opvang, begeleiding en nazorg aan ex-gedetineerden geboden.
- We hebben voorzieningen beschikbaar gesteld waarmee dak- en thuislozen, zwerfjongeren, dakloze gezinnen en slachtoffers van huiselijk geweld konden worden opgevangen.
- Er is door het MBZ, Iriszorg, Pro Persona en de RIBW bemoeizorg geleverd aan zorgmijdende dak- en thuislozen.
- Er is een start gemaakt met de uitvoering van de Regionale Agenda OGGZ. Positionering van OGGZ aanbod binnen de nieuwe Zorg&Welzijnsstructuur heeft daarbij vorm gekregen. Er zijn daardoor betere randvoorwaarden gecreëerd om eenduidige sturing op de begeleiding bij multiproblematiek te organiseren.
- Er zijn voorbereidingen getroffen voor de inrichting van het Advies Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Dat heeft er in geresulteerd dat per 1 januari 2015 het AMHK Veilig Thuis operationeel is.
- Er is een start gemaakt met de opstelling van een Regiovisie Huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wat heeft het gekost?

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136

Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Toelichting financiën

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten op het programma zijn € 1,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is te verklaren door de onderstaande oorzaken:

- We zijn, net als voorgaande jaren, terughoudend geweest bij het verlenen van subsidies en het aangaan van nieuwe subsidierelaties. Een aantal verwachte subsidieverleningen heeft uiteindelijk niet geleid tot een daadwerkelijke subsidieverlening en/of er is sprake van een lagere subsidieverlening in 2014. Per saldo levert dit op de diverse producten binnen het programma een voordeel op van € 0,3 miljoen (0,9% van het subsidiebudget).
- Ook dit jaar zijn er subsidiegelden terugontvangen doordat subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar definitief lager zijn vastgesteld; deze terugvorderingen leveren een voordeel op van € 0,04 miljoen.
- Niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel (bijvoorbeeld: Regionale Sociale Agenda en Provinciale bijdragen voor de transities), leveren door een wijziging van de geplande inzet een voordeel op van 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op baten niveau.
- Bij het product individuele voorzieningen hebben we te maken met een onderschrijding van de lasten van € 1,1 miljoen. Vanaf 2013 laten de kosten voor individuele voorzieningen een daling zien, deze ontwikkeling heeft zich in 2014 voortgezet. We werken via keukentafelgesprekken in de sociale wijkteams. We nemen in het gesprek nadrukkelijk mee wat de mogelijkheden zijn om het probleem te verhelpen met behulp van het eigen netwerk. Hierdoor leidt een aanvraag niet altijd tot een verstrekking. Door de extramuralisering en vergrijzing, neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen toe. Hierdoor is de vraag naar woningaanpassingen gestegen. Per voorziening zien we de volgende resultaten:
- Bij huishoudelijke hulp inclusief PGB € 0,9 miljoen (voordeel)
- Bij rolstoelen € 0,1 miljoen (voordeel)
- Bij de vervoersvoorzieningen € 0,5 miljoen (voordeel)
- Bij de woningaanpassingen € 0,1 miljoen (nadeel)
- Bij de overige kosten € 0,2 miljoen (nadeel)
- Overige afwijkingen op het programma leveren per saldo een voordeel op van € 0,2 miljoen. Dit bedrag is een optelsom van diverse voordelen bij de verschillende producten binnen het programma en is 0,3% van de totaal begrote lasten.

Toelichting op de baten

De baten op het programma zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- vanwege niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel is er minder aan de daarvoor bestemde ‘voorzieningen’ onttrokken. Dit levert een nadeel op van € 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op lastenniveau.

- een lagere ontvangst van de eigen bijdrage individuele voorzieningen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) voor de gemeente int. Dit nadeel bedraagt € 0,3 miljoen.
- een voordeel van € 0,04 miljoen door de ontvangst van compensabele BTW over het jaar 2013 van de GGD.

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:
- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Melding najaarsnota
Bij de najaarsnota is via een budgetoverheveling een bedrag van € 1,8 miljoen toegevoegd aan het programma, product Welzijn. Het overgehevelde bedrag is nodig om de a-structurele kosten die we in 2015 maken voor de sociale wijkteams te bekostigen.

Ten opzichte van de najaarsnota is het resultaat in 2014 hoger uitgevallen. De belangrijkste afwijking heeft zich voorgedaan bij het product Individuele voorzieningen. Op dit product vallen de uitgaven op individuele voorzieningen nog lager uit dan bij de najaarsnota, doordat de trend van daling van het aantal HH-uren is voortgezet . Daarnaast zijn we bij de hulpmiddelen (bv rolstoelen) per 1 juni 2014 overgegaan van 'koop' naar 'huur'. Dit heeft een groter positief effect gehad op de kosten. Daarnaast heeft de verwachte inzet van subsidiebudgetten uiteindelijk niet altijd geleid tot subsidieverleningen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1051 Zorg & Welzijn bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.183	66.425	60.242
Wijzigingen						
BW-01309 Subsidie Schoolmaatschappelijk werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs transitie Jeugdzorg AWBZ '14-'15	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 EIF subsidie (Europees Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-450	-450
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.070	1.131	61
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-249	-249	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-236	-1.970	-1.734
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		194	194
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
Totaal Wijzigingen				**1.890**	**-127**	**-2.017**
Eindtotaal				**8.073**	**66.298**	**58.226**

Risico's

- Voor het product Maatschappelijke Opvang geldt dat de voorzieningen vol zitten. Oorzaken hiervan zijn deels lastig te duiden, een verband tussen de economische omstandigheden (crisis) en de mate van uitval van mensen mag worden verondersteld. Daarnaast melden zich door de uitspraak van het ECSR dat de Nederlandse overheid moet voorzien in bed, bad en brood, ook voor mensen die niet in aanmerking komen voor sociale voorzieningen in Nederland, meer mensen bij de opvang, onder meer uitgeprocedeerde asielzoekers en mensen uit midden en oost Europa. Het gevolg is meer verkommerde mensen in de stad, meer

overlast en/of gevoel van onveiligheid. Daarnaast kosten van (eventueel noodgedwongen) uitbreiding van de opvangcapaciteit.

- Jeugd: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Jeugdhulptaken hebben we een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar jeugdhulp de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast onderkennen we een aantal risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zogenaamd 'peiljaarproblematiek'), mogelijke wijziging doelgroep Wet langdurige zorg, beheersing van het PGB-budget, kostenbeheersing in verband met de diagnosticering-systematiek en de invoering van het objectief verdeelmodel. Het gevolg van deze risico's is overschrijding van het budget voor de Jeugdhulp.
- Wmo: ook voor de nieuwe Wmo-taken hebben we met het inkoop- en subsidiemodel een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar Wmo-ondersteuning de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast zien we risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zogenaamd 'peiljaarproblematiek') beheersing van het PGB-budget, het niet realiseren van de eigen bijdrage en de invoering van het objectief verdeelmodel. Het gevolg van deze risico's is overschrijding van het Wmo-budget.
- Beschermd wonen: De kans is zeer groot dat de vraag naar beschermd wonen de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarvoor hebben we de volgende aanwijzingen: In de behandelGGZ worden plaatsen afgebouwd. Tot nu toe stroomden deze mensen door naar beschermd wonen. Er verblijven ruim 60 cliënten met een behandelindicatie in beschermde woonvormen. Van 19 van hen loopt in 2015 de indicatie af. Zij komen waarschijnlijk niet in aanmerking voor een indicatie Wet langdurige zorg. Er zijn in onze regio circa 200 personen met een indicatie voor beschermd wonen die deze niet verzilveren, maar dat wel kunnen gaan doen. De afgelopen jaren zijn de uitgaven voor beschermd wonen sterker gestegen (o.m. door verzwaring) dan de groei-index voor 2015 van het rijk. Met een aantal zorgaanbieders hebben we nog geen contracten afgesloten; zij kunnen mogelijk geleverde zorg declareren. De opbrengst van de eigen bijdragen is nog onzeker. Gevolg is overschrijding van het budget, zeker omdat het om dure ondersteuning gaat, de gemiddelde kosten zijn per persoon per jaar € 58.000. Andere gevolgen zijn wachtlijsten voor een beschermd wonen plaats en negatieve publiciteit, het gaat om zeer kwetsbare mensen.
- De adviesfunctie GR'en heeft een kader voor weerstandsvermogen opgesteld dat is vastgesteld door de negen colleges van B&W regio Nijmegen. Dat kader leidt ertoe dat GR'en geen eigen weerstandsvermogen nodig hebben. De risico's worden meegenomen in de risico's bij de gemeente. Wel is een genormeerde buffer voor bedrijfsvoeringsrisico's afgesproken. Deze buffer is lager dan de risico-inventarisatie van de GGD. De risico's hebben hoofdzakelijk betrekking op bedrijfsvoerings-risico's maar ook op het uitbreken van een grieppandemie of andere calamiteit. Voor GR'en geldt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor een GR: bij jaarlijkse financiële tekorten in de exploitatie staan de deelnemende gemeente garant en leveren een financiële bijdrage in dit financiële tekort. Daarmee behoort dus bij gemeenten de weerstandscapaciteit voor de risico's van de GR aanwezig te zijn.

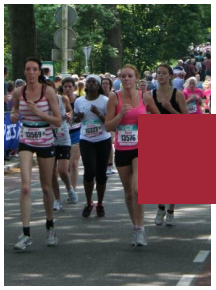

Programma Sport

ALGEMEEN

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging. Daarbij blijven we sportverenigingen ondersteunen, maar verkennen we ook de mogelijkheden om meer samen te werken met andere organisatievormen. Om sporten en bewegen mogelijk te blijven maken, richten we ons op het in stand houden van een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. Daarmee willen wij de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- Nijmegenaren kunnen deelnemen aan en genieten van een gevarieerd aanbod van sport- en beweegactiviteiten.
- Het behouden en verbeteren van de gezondheid en het welzijn van inwoners van Nijmegen, door het bevorderen van sport en bewegen.
- De sportverenigingen in Nijmegen zijn van goed niveau.
- Een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties in Nijmegen en een openbare ruimte die uitnodigt om te sporten en bewegen.
- Sportieve talenten kunnen zich optimaal ontwikkelen in Nijmegen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Sportstimulering
H2	Versterken sportverenigingen
H3	Kwalitatief goede sportaccommodaties
H4	Ondersteuning topsportklimaat

Hoofddoelstelling 1

Sportstimulering

Wat willen we bereiken?

Wij willen de sport- en beweegdeelname in samenwerking met andere programma's en andere partijen minimaal op het huidige niveau houden. Daarnaast streven wij naar een verhoging van het aantal Nijmegenaren dat voldoende beweegt ('beweegnorm'). Om te peilen hoe hoog de sport- en beweegdeelname is, wordt gebruik gemaakt van de Stads- en Wijkmonitor, de Sportverenigingsmonitor en de gezondheidsmonitoringcyclus van de GGD. Voorts wordt gebruik gemaakt van de managementrapportage van Sportservice Nijmegen.

Het programma Sport wil deze doelstelling uit de nieuwe Sportnota vertalen in indicatoren. Deze indicatoren zullen derhalve zowel de sportdeelname als de beweegdeelname inzichtelijk maken. In de primitieve begroting nemen we deze indicatoren op.

Wat hebben we bereikt?

Uit de geactualiseerde stadsmonitor blijkt dat het aandeel volwassenen dat aan sport doet, opnieuw is toegenomen. Het aandeel dat wekelijks sport is licht gestegen: van 60% in 2011 naar 62% in 2013. Het aandeel dat één of enkele keren per maand sport is veel sterker gestegen: van 7% in 2011 naar 14% in 2013. In totaal doet nu 76% van de Nijmegenaren minstens één keer per maand aan sport (tegenover 65% in 2009 en 67% in 2011). Een belangrijke reden voor de toegenomen sportdeelname is dat de stijging van het aantal fietsende, wandelende en hardlopende Nijmegenaren zich sterk heeft doorgezet. Zo geeft nu 23% aan langere afstanden te wandelen, tegenover 8% in 2007. En 27% geeft aan bezig te zijn met toerfietsen, wielrennen of mountainbiken, tegenover 12% in 2007.

Toename sportdeelname relatief groot bij 65-plussers en in aandachtsgebieden

In de afgelopen tien jaar is de sportdeelname het sterkst gestegen bij de 65-plussers. Inmiddels is ruim zestig procent van hen minstens één keer per maand aan het sporten (tegenover 76% van alle volwassen Nijmegenaren).

In 2011 is geconstateerd dat de groei van de sportdeelname in de voorgaande twee jaar relatief laag was in de aandachtsgebieden (de gebieden die bij de wijkaanpak extra aandacht krijgen vanwege het relatief grote aantal problemen/achterstanden). Deze keer is de groei juist relatief sterk in die aandachtsgebieden. Hierbij aansluitend zien we dat de sportdeelname relatief sterk is toegenomen bij mensen, die laag of middelbaar opgeleid zijn; van hen doet nu 64% minstens één keer per maand aan sport, tegenover 84% van de hoogopgeleiden.

Special Olympics Nationale Spelen 2016

Medio juni 2014 is bekend geworden dat de Special Olympics Nationale Spelen in 2016 in de gemeenten Wijchen, Groesbeek en Nijmegen plaats zal vinden. Naast het binnenhalen van een fantastisch evenement biedt dit ons de unieke kans om het aangepast sporten in onze regio de komende twee jaar een impuls te geven.

Indicatoren

Sportstimulering	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Basisscholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	68% (1)		
1.2 % Middelbare scholieren dat aan sport doet	88% (4)		
1.3 % Middelbare scholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	67% (4)		
1.4 % Volwassenen dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet	76% (2)		
1.5 % Volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm	66% (3)		

(1) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 72%. Dit cijfer komt uit de Kindermonitor 2009.
Inmiddels zijn de uitkomsten van de Kindermonitor 2013 beschikbaar en daar komt de 68% uit.
(2) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 67%. Dit cijfer komt uit onze Burgerpeiling 2011.
De 76% komt uit de Burgerpeiling 2013 (percentage sporters onder volwassenen is fors gestegen in de afgelopen jaren).
(3) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 74%. Dit is berekend op basis van de Volwassenenmonitor 2008/2009 en de Ouderenmonitor 2010. Beide onderzoeken zijn in 2012 samengevoegd tot de gezondheidsmonitor volwassenen GGD. De 66% komt uit dit nieuwe onderzoek, waarbij een iets andere vraagmethodiek is gehanteerd.
(4) E-MOVO 2011, GGD

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door middel van gerichte sportstimuleringsactiviteiten gedurende de laatste jaren voor verschillende doelgroepen in de wijken hebben wij een toename van het aandeel Nijmegenaren dat sport gerealiseerd. In samenwerking met andere programma's en organisaties hebben we de interventies beter op elkaar afgestemd en hebben wij steeds meer zicht op welke interventies succesvol zijn. Onze wijkgerichte en vraaggerichte aanpak levert een wezenlijke bijdrage aan de sporttoename bij onze inwoners. Middels de uitgevoerde tussenevaluatie van huidige regeling combinatiefunctionaris kunnen we toekomstige inzet verder optimaliseren.

Special Day
Samen met NEC Doelbewust, Special Heroes, HAN, CIOS en sportverenigingen hebben we voor leerlingen uit het speciaal onderwijs de Special Day georganiseerd.

Dag van de Nijmeegse Sport
In mei 2014 hebben we de Dag van de Nijmeegse Sport georganiseerd. Naast de uitreiking van de Nijmeegse Sportprijzen hebben we middels een grote verscheidenheid aan workshops de Nijmeegse verenigingen handvatten geboden om met concrete ambities en knelpunten aan de slag te gaan.

Vernieuwende beweeginitiatieven ondersteund
Met hulp van de gemeente Nijmegen heeft GTV Hazenkamp in Nijmegen het Beweegdiploma geïntroduceerd.

Uniek Sporten
We zijn de voorbereidingen gestart, zodat we in het eerste kwartaal van 2015, samen met de gemeenten Wijchen en Groesbeek, het concept Uniek Sporten kunnen invoeren. Uniek Sporten wordt een sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten. In samenwerking met partners vanuit het (speciaal) onderwijs, zorg en overheden willen wij hiermee zoveel mogelijk mensen met een beperking in deze regio aan het sporten krijgen.

Watersport in de Nevengeul
Samen met de stichting Watersport Nijmegen en de Rijksuniversiteit Nijmegen zijn verschillende scenario's onderzocht voor faciliteiten ten behoeve van watersporten in de Nevengeul. De huidige verwachting is dat twee scenario's in de eerste helft van 2015 in gedetailleerde exploitatieplannen worden uitgewerkt.

Zwemvaardigheid
Eind 2014 hebben we het Zwemfonds tussentijds geëvalueerd. Tevens zijn in het laatste kwartaal van 2014 projecten ontwikkeld om de zwemvaardigheid te verhogen. Via de inzet van 1 combinatiefunctionaris starten we in het eerste kwartaal van 2015 twee specifieke zwemprojecten op. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de collega’s die in het kader van sportstimulering/ bewegingsonderwijs actief zijn op de basisscholen. Zij werken mee als initiator en aanjager om op maat gemaakte projecten te starten. Het is van belang dat zwemprojecten aansluiten bij de behoefte van de school zelf, door school- of wijkbrede zwemprojecten te realiseren. Hierdoor is de kans van slagen het grootst en is het realiseren van een ketenaanpak haalbaar. Bij het inrichten van de zwemprojecten betrekken we zo veel mogelijk partners, zoals school, GGD, zwemlesaanbieders, ouders/verzorgers en medewerkers van Sportservice Nijmegen. Daarnaast bereiden we een communicatiecampagne voor gericht op zwemvaardigheid en om het gebruik van het Zwemfonds te stimuleren.

Kwalificatiewedstrijden WK Floorball
Van 27 januari tot en met 1 februari 2014 zijn in de Jan Massinkhal de kwalificatiewedstrijden voor het WK Floorball gehouden.

Hoofddoelstelling 2

Versterken sportverenigingen

Wat willen wij bereiken?
Samen met de sportverenigingen willen wij de kwaliteit van de verenigingen verder verbeteren. Tevens willen wij de samenwerking met 'lichte verbanden', andere vormen van georganiseerde sport, versterken indien en voor zover daar behoefte aan bestaat.

Wat hebben we bereikt?
Eind 2013/begin 2014 is de tweejaarlijkse sportverenigingsmonitor uitgevoerd. Ult deze monitor blijkt dat de belangstelling voor sportverenigingen bij volwassenen op peil is gebleven en is bij jongeren nog iets gestegen. Het percentage verenigingen met te weinig vrijwilligers is in vergelijking met 2009 licht afgenomen. Tegelijk is het percentage volwassen Nijmegenaren dat zich inzet voor sportclubs licht gestegen. Wel is nog steeds een meerderheid van de verenigingen op zoek naar vrijwilligers voor allerlei taken. Ten opzichte van de vorige meting (2009) hebben meer verenigingen hun financiële situatie zien verslechteren. Bij circa veertig procent van de verenigingen is de huidige financiële situatie niet gezond. Financiën is het belangrijkste knelpunt geworden.

Indicatoren

Versterken sportverenigingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Basisscholieren dat lid is van een sportvereniging	70% (1)		
2.2 % Middelbare scholieren dat lid is van een sportvereniging	71% (2)		
2.3 % Volwassenen dat lid is van een sportvereniging	23% (3)		
2.4 % Volwassenen dat buiten sportverenigingen en commerciële sportscholen om aan sport doet.	60% (3)		

(1) Kindermonitor 2013, GGD
(2) E-MOVO 2011, GGD
(3) Burgerpeiling 2013, O&S

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door de inzet van 15 combinatiefunctionarissen bij 25 sportverenigingen en 13 scholen werken wij blijvend aan de ondersteuning van de sportverenigingen met als doel structurele kwaliteitsverbetering. Omdat de sportverenigingen een belangrijk fundament zijn voor het beoefenen van sport, hebben wij getracht de sportverenigingen zoveel als mogelijk te ontzien bij de uitwerking van de bezuinigingen binnen het programma Sport. Desondanks hebben wij in 2014 een tariefsverhoging moeten doorvoeren bij de huren van verenigingen en is de OZB-compensatieregeling per eind 2013 afgelopen.

Uitvoeren motie 'sporten met zonne-energie'
In de periode november 2013 tot oktober 2014 heeft MVO met LeV in opdracht van de gemeente Nijmegen bij 29 Nijmeegse sportverenigingen energiescans uitgevoerd en advies gegeven over duurzame maatregelen die ze kunnen nemen. Hierdoor hebben de verenigingen een scherper beeld van het totale energieverbruik en inzicht in de potentiële besparingen daarin.

Wij onderzoeken de mogelijkheden voor een vervolgtraject met b.v. collectieve inkoop, financieringsconstructies en overige stimulering van energiebesparing. Daarbij wordt de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de afschaffing van de ecotax-regeling meegenomen.

Diverse acties

In 2014 hebben we onder meer:

- door het verstrekken van een borgstelling hockeyvereniging Union ondersteund bij het ontwikkelen van een robuuste oplossing bij dreigende liquiditeitsproblemen.
- met een subsidie voor tafeltennisvereniging Nijmegen tijd en ruimte gecreëerd om de komende jaren toe te werken naar een sluitende exploitatiebegroting.
- oplossingsrichtingen uitgewerkt voor accommodatievraagstukken van nieuwe verenigingen.
- diverse sportverenigingen geadviseerd en ondersteund in het aanvraagtraject voor Sportimpuls.
- een eerste aanzet gemaakt om de benodigde sportvoorzieningen in Nijmegen-Noord de komende decennia in beeld te krijgen.
- samen met de Nijmeegse hockeyverenigingen een werkwijze voorbereid om de noodzakelijk vervangingsinvesteringen voor kunstgrasvelden mogelijk te maken.

Hoofddoelstelling 3

Kwalitatief goede sportaccommodaties

Wat willen wij bereiken?

Wij willen een kwalitatief goede basisinfrastructuur van sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen met voldoende spreiding over de stad.
Vanwege de blijvende groei van nieuwe beweging- en organisatievormen in de openbare ruimte willen wij in samenwerking met andere beleidsterreinen meer nadruk leggen op de inrichting van de openbare ruimte, die meer uitnodigt tot sporten en bewegen, en het combineren van functies zoals onderwijs(gebouwen) en sport.
In de primitieve begroting nemen we nieuwe indicatoren op welke aansluiten bij de doelstellingen uit de nieuwe Sportnota.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we de kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde gehouden en een aantal verbeteringen doorgevoerd, zoals het vervangen van de toplaag en infill van het kunstgrasveld op Sportpark Brakkenstein. In diverse langer lopende processen op het gebied van sportaccommodaties hebben wij stappen in de ontwikkeling gezet, zoals bij de Jan Massinkhal, Talent Centraal, Zwembad Dukenburg, Waalhalla en voetbalvereniging Oranje Blauw.

Indicatoren

Kwalitatief goede sportaccommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Bezettingsgraad gemeentelijke gymnastieklokalen (verhuurde uren gedeeld door beschikbare uren)	57%*		54%
3.2 Bezettingsgraad gemeentelijke sportzalen	65%*		61%
3.3 Bezettingsgraad gemeentelijke sporthallen**	63%*		62%
3.4 Aantal bezoekers zwembaden			
3.4a Zwembad West			225.776
3.4b Zwembad Oost			181.104
3.4c Zwembad Dukenburg			52.388
3.4d Zwembad Goffert			45.079
3.5 Aantal bezoekers Triavium			
3.5a Recreatief	115.174		116.719
3.5b Verenigingsgebruik	54.071		50.275

* In 2014 is een gestandardiseerde berekeningswijze toegepast. De cijfers 2013 zijn hierop aangepast.
** Exclusief Jan Massinkhal gezien de combi evenementen en sport.
*** Inclusief zomerevenementen in Triavium

Wat hebben we ervoor gedaan?

Sportpark Brakkenstein
De vervanging van de toplaag + infill van het kunstgrasveld is uitgevoerd.

Jan Massinkhal
Evenementenhal de Jan Massinkhal wordt in 2015 verbouwd om de exploitatie voor zowel sport-als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de hele voorgevel vernieuwd en wordt de ingang, kantine en kleedkamers verplaatst. Eind december wordt de verbouwde Jan Massinkhal opgeleverd.

Talent Centraal
In november 2014 is definitief besloten om het top- en breedtesportcentrum Talent Centraal Nijmegen op sportpark de Dennen te bouwen. In Talent Centraal worden STJN (judo), de Hazenkamp (turnen), en talentbegeleiding (Topsport Gelderland)gehuisvest. In 2015 wordt gestart met de bouw, in 2016 wordt Talent Centraal Nijmegen opgeleverd.

Zwembad Dukenburg
De energievoorziening voor het zwembad en wijkcentrum Meijhorst is gecombineerd. Deze installatie dient vervangen te worden. De voorbereiding van de aanbesteding is in gang gezet en er wordt ingezet op vervanging van de warmtekrachtkoppeling in de zomer van 2015.

Ten aanzien van exploitatie en beheer van zwembad Dukenburg hebben wij in 2014 samen met gebruikers, vertegenwoordigers van de wijk en zwembadexploitanten de mogelijkheden voor het invoeren van een vorm van zelfbeheer in zwembad Dukenburg verkend. De concrete haalbaarheid hiervan wordt in het eerste kwartaal van 2015 onderzocht. Wij streven er naar om in het verlengde daarvan, in de eerste helft van 2015 besluiten over het beheer van zwembad Dukenburg te nemen.

Waalhalla
We zijn in overleg met de initiatiefnemers van Waalhalla gestart met onderzoek naar de vraag of en hoe er vervangende huisvesting voor Waalhalla gerealiseerd kan worden.

Uitvoeren motie 'Houdt Oranje Blauw in beweging'
Met de vereniging heeft overleg plaatsgevonden over concreet te nemen maatregelen om de accommodatie te verbeteren. Het gaat onder meer om het plaatsen van zogenaamde lockers en een hekwerk. Afstemming heeft plaatsgevonden met de wijkraad en de overige sportclubs die zijn gehuisvest op sportpark Staddijk. De maatregelen worden in het 1e kwartaal van 2015 uitgevoerd.

Hoofddoelstelling 4

Ondersteuning topsportklimaat

Wat willen wij bereiken?

Topsport- en breedtesport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Breedtesport vormt de basis voor de top, tegelijkertijd is topsport een stimulans voor de breedtesport. Door middel van talentontwikkeling, gericht evenementenbeleid en partnerships willen wij de topsport en de relatie tussen breedte- en topsport versterken. In de primitieve begroting nemen we nieuwe indicatoren op welke aansluiten bij de doelstellingen uit de nieuwe Sportnota.

Wat hebben we bereikt?
Met de Zevenheuvelenloop, Marikenloop en Nijmegen Global Athletics hebben we succesvolle topsportevenementen in de stad Nijmegen gehad. We hebben provinciale subsidie toegekend gekregen voor het project Talent Centraal Nijmegen. In samenwerking met Topsport Gelderland zetten we een combinatiefunctionaris in specifiek voor talentontwikkeling.

Indicatoren

Ondersteuning topsportklimaat	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status			
4.2 Aantal talenten uit de regio Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen			
4.3 Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau			
4.4 Aantal grote sportevenementen			

Wat hebben we ervoor gedaan?

Thermometer topsportevenementen
We hebben een thermometer topsportevenementen ontwikkeld. Dit is een set van criteria die bij een afweging kunnen worden gebruikt. Ieder topsportevenement heeft zijn eigen specifieke betekenis en waarde voor de sport en de stad. Dat maakt dat een keuze om een evenement al dan niet te ondersteunen niet mogelijk is op basis van een specifiek beleidskader. Iedere afweging is en blijft maatwerk. Juist daarom kiezen wij ervoor om een 'Thermometer Topsportevenementen' te hanteren. Kenmerken van een thermometer is dat zij een dynamisch karakter heeft. Op basis van de criteria van de thermometer kunnen goed onderbouwde keuzes worden gemaakt.

EK voetbal 2017
Wij hebben middels een goed aanbod getracht voor het EK vrouwenvoetbal in 2017 speelstad te worden. De KNVB heeft begin oktober 2014, op basis van het aanbod van diverse potentiële speelsteden, een keuze gemaakt voor de stadions en de speelsteden. Nijmegen is helaas reserve-speelstad geworden. Belangrijkste reden hiervoor is de samenloop van de poulefase van het toernooi met de Vierdaagse.

Giro d'Italia 2016
In samenwerking met het programma Citymarketing en Economie & Toerisme hebben we een uitgebreid onderzoek uitgevoerd om finishstad te zijn voor de 1e etappe van de Giro d'Italia. In het eerste kwartaal van 2015 zal hierover bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0		0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Toelichting financiën

Het programma Sport sluit het jaar 2014 af met een klein negatief resultaat. Het negatieve resultaat op het programma lichten we gezien de kleine omvang niet verder toe.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1052 Sport bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.220	17.044	14.824
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-87	-87
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-9	-9
Totaal Wijzigingen					**-96**	**-96**
Eindtotaal				**2.220**	**16.948**	**14.728**

Risico's

We leggen initiatieven en verantwoordelijkheden in de stad. Sportverenigingen zijn met hun sport- en beweegaanbod bij uitstek organisaties die deze rol van oudsher vervullen. Het aantal vrijwilligers in de sport- en beweegsector is enorm. We verwachten steeds meer van sportverenigingen. De instrumentele functie van sport en bewegen wordt meer en meer benadrukt, de gedachte hierbij is dat sport een krachtige bijdrage aan gemeentebrede doelen (zoals participatie en gezondheid) kan leveren. Bij de (vrijwilligers in de) sport ontstaat echter een ‘stapeling van rollen en functies’. Organisaties zijn hiervoor echter niet altijd en nog niet voldoende toegerust. Clubs worden naast gemeentelijke bezuinigingen geconfronteerd met lastenverzwaring als gevolg van wet- en regelgeving en teruglopende sponsorinkomsten. Effect van dit alles is dat de positie van de sportverenigingen steeds lastiger wordt. Verdere teruggang heeft ingrijpende effecten op (de kwaliteit van) het sport- en beweegaanbod. Daarnaast heeft een eventuele terugloop ook gevolgen voor de exploitatie van gemeentelijke accommodaties.

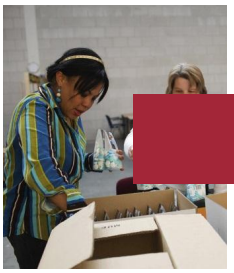

Programma Werk & Inkomen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In Nijmegen hebben zoveel mogelijk inwoners een fatsoenlijk bestaan, bij voorkeur door middel van een baan en anders door de inzet van inkomens(aanvullende) maatregelen en schuldhulpverlening.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden
H2	Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen
H3	Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverl.
H4	Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid

Hoofddoelstelling 1

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden

Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is en blijft om de omvang van het bijstandsvolume in Nijmegen te beperken en in Nijmegen een positievere bijstandsvolumeontwikkeling te realiseren dan gemiddeld in Nederland.

Voor de periode 2014-2017 verwachten we tekorten op de Wwb-uitkeringen. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door de arbeidsmarkt in onze regio, die zich slechter ontwikkelt dan op landelijk niveau. Zie voor een overzicht van de geraamde financiële effecten de paragraaf recente budgetwijzigingen.

Om de tekorten zo laag mogelijk te houden, gaan we optimaal gebruik maken van onze interventies rondom werk, re-integratie en handhaving.

Wat hebben we bereikt?

1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden

We zijn in 2014 in onze doelstelling geslaagd de groei van het aantal bijstandsgerechtigden te beperken. Er zijn eind 2014 6.581 bijstandsgerechtigden (Wet werk en bijstand). Dit is een toename van 1,7% ten opzichte van het begin van 2014. Dit is een gunstig resultaat, gezien het feit dat het aantal bijstandsgerechtigden in de referentiegemeenten met 4,4% is gestegen. Ten aanzien van jongeren in de bijstand (bijstandsgerechtigden tot 27 jaar) geldt overigens dat het aantal in 2014 is gedaald: in januari 2014 ontvingen 817 jongeren een bijstandsuitkering, eind december 2014 waren dit er 767.

1.2 Percentage afwijzing aanvragen
Circa 20% van de ingediende aanvragen voor een bijstandsuitkering wordt afgewezen. De redenen voor afwijzing zijn divers: mensen vinden alsnog werk of uit nader onderzoek blijkt de aanvrager voldoende inkomsten en/of eigen vermogen te hebben. Ook komt het voor dat mensen de aanvraag intrekken.
Deze indicator is opgenomen, omdat deze iets zegt over de werking van de poortwachtersfunctie In 2014 is 23% van de ingediende aanvragen afgewezen.

1.3 Uitstroom naar werk onder uitstromers
In 2014 hebben we een uitstroom naar werk bereikt van 38% (ten opzichte van de gehele uitstroom). 756 mensen in de bijstand zijn volledig uitgestroomd naar werk. We hebben de doelstelling ten aanzien van arbeidsinschakeling daarmee ruimschoots gerealiseerd.

1.4 Percentage bijstandsgerechtigden ten opzichte van beroepsbevolking in Nijmegen
De Nijmeegse beroepsbevolking omvat 86.000 personen, het percentage bijstandsgerechtigden daarvan is 7,6%. Dit cijfer is iets lager dan in 2013. Dit is een positieve ontwikkeling.

1.5 Ontheffingen arbeidsplicht
Deze indicator drukt het percentage uit van het aantal bijstandsgerechtigden dat is ontheven van de arbeidsplicht. We streven er naar dat maximaal 30% van de bijstandsgerechtigden ontheffing van de arbeidsplicht heeft. In 2014 had 28% van de bijstandsgerechtigden ontheffing van de arbeidsplicht.

1.6 Jeugdwerklozen ten opzichte van niet-werkende werkzoekenden
De cijfers van deze indicator zijn afkomstig van het UWV. In Nijmegen is dit cijfer afgenomen van 13,8% in 2013 naar 12,8% in 2014.

Indicatoren

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden (excl. WIJ/IOAW/IOAZ/BZ)	6.470	6.813	6.581
1.2 % Afwijziging aanvragen	24%	20%	23%
1.3 Uitstroom % naar werk onder uitstromers	30%	30%	38%
1.4 % Bijstandsgerechtigden tov beroepsbevolking in Nijmegen	8%	8,8%	7,6%
1.5 % Ontheffingen arbeidsplicht	30%	30%	28%
1.6 % Jeugdwerklozen tov niet-werkende werkzoekenden in Nijmegen	13,8%	12%	12,8%

Wat hebben we ervoor gedaan?
De ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden in Nijmegen is gunstig. We hebben het afgelopen jaar een geringe stijging van het aantal bijstandsgerechtigden gezien. De ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden is het resultaat van de instroom en uitstroom van bijstandsgerechtigden. Daarmee zijn de beperking van de instroom en de bevordering van de uitstroom dé knoppen waaraan we kunnen draaien om die bijstandsontwikkeling te beïnvloeden. Waarbij we ons er terdege van bewust zijn dat onze interventies altijd beoordeeld moeten worden tegen de achtergrond van de economische conjunctuur.

1. Beperking instroom in de bijstand
We hebben bereikt dat 23% (2013: 24%) van het aantal nieuwe bijstandsaanvragen niet heeft geleid tot verlening van een uitkering. De 'nieuwe poort' lijkt een goed middel om onwenselijke instroom te voorkomen. In 2014 waren er circa 2.050 mensen die in de bijstand zijn gestroomd. De redenen van instroom zijn divers: echtscheiding, werkverlies, einde WW-uitkeringen (werklozenuitkering), einde school en studie, verhuizing. We hebben de instroom beperkt door enerzijds handhavingsactiviteiten en anderzijds door een actieve benadering van nieuwe

werkzoekenden. De handhavingsactiviteiten zijn een cluster van alertheid van de medewerkers voor voorliggende voorzieningen en rechtmatigheid. De actieve benadering van nieuwe werkzoekenden is ingericht rondom de zoekperiode van vier weken, ook voor werkzoekenden ouder dan 27 jaar. Werkzoekenden worden vanaf het aanvraagmoment gestimuleerd en gefaciliteerd om te zoeken naar werk. In groepsbijeenkomsten worden ze onder andere op de hoogte gebracht van hun rechten en plichten.

2. Bevorderen van de (partiële) uitstroom vanuit bijstandsuitkering
De uitstroom naar werk is van 558 in 2013 gestegen naar 756 in 2014. De stijging verklaren wij door een combinatie van activiteiten. Er is niet één methode die werkt, juist vanwege de diversiteit van de doelgroep. De zelfredzaamheid van werkzoekenden is zeer verschillend en bepalend voor de mate van gemeentelijke inzet. De afdeling Werk voert de activiteiten in nauwe samenwerking met de stad en bedrijven uit. De belangrijkste ontwikkelingen die hebben bijgedragen aan de uitstroom naar werk zijn:

Bedrijfsdienstverlening
- Social return op een aanzienlijk deel van de gemeentelijke aanbestedingen leidt tot veel werkkansen voor WWB, WSW en WW.
- Werkgeversbenadering via de belangrijkste werkgeversnetwerken in de stad, zoals bedrijventerreinen.
- Samenwerking met Economische Zaken bij acquisitie.
- Samenwerking met UWV in het werkgeversservicepunt.
- Uitbreiding van de capaciteit voor de bedrijfsdienstverlening.

Benadering van werkzoekenden
- Intensieve en activerende benadering van mensen direct na de inkomensaanvraag leidt tot preventie aan de poort.
- Intensieve bemiddeling van werkfitte kandidaten.
- Specifieke benaderingen:
    - jongerenadviseurs voeren actieve bemiddeling uit naar school, werk of zorg.
    - Consulenten in het actiecentrum in de wijk bereikt mensen in de wijken Hatert en Dukenburg met meervoudige problematiek.
    - Voor (ex)inburgeraars wordt een gecombineerde aanpak scholing en begeleiding ingezet.
    - Mensen met partiële inkomsten uit arbeid worden geholpen met delaatste stap naar volledig eigen inkomsten uit arbeid te verwerven.
    - Speciale aanpak voor moeilijke klanten samen met inkomen gericht op signalering fraude en onvoldoende naleving van de plichten.
- Diverse trainingen, scholing en diagnoses.
- Begeleiding van starters voor een eigen bedrijf.
- Toepassing van het maatregelenbeleid.

Instrumenten cq voorzieningen
- 130 startersbanen voor jongeren
- Extra inzet op de matching van kandidaten op (leer)werkplekken: werkmarken, matchingstool, extra interne capaciteit, groepsvoorlichtingen over vacatures.
- Re-integratie op werkvloer door het scheppen van 500 leerwerkplekken waarmee in 2014 ongeveer 1200 kandidaten bereikt worden
- Activeringsplekken voor kandidaten met erg grote afstand tot de arbeidsmarkt
- Starterbeurzen voor jongeren
- Loonkostensubsidies voor 27+
- Inschakeling externe jobcoaching

3. Sociale werkvoorziening
Ons SW-bedrijf Breed had voor 2014 de doelstelling om 1.125 standaardeenheden (dit komt ongeveer overeen met arbeidsplaatsen) te realiseren voor de gemeente Nijmegen. Met een realisatie van 1.125 is hier precies aan voldaan. Naast het realiseren van de taakstelling, werkt Breed aan het uitvoeren van de strategie om zo veel mogelijk SW-medewerkers buiten de muren van het SW-bedrijf, dus bij een reguliere werkgever, te laten werken. De realisatie eind 2014 is daarbij dat 50% van de SW-medewerkers 'buiten' Breed werkt; de doelstelling is dat dit in 2017 85% zal zijn.

4. Regionale samenwerking
Het jaar 2014 was ook het jaar waarin de intentie in de regio Rijk van Nijmegen om nauw samen te werken op het domein Werk verder vorm heeft gekregen. In februari 2014 heeft de raad van Nijmegen de nota Sterke Werkwoorden én de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen vastgesteld. Per 1 juli 2014 is de MGR operationeel en de eerste module, het Werkbedrijf, is per 1 januari 2015 operationeel.

Hoofddoelstelling 2

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen

Wat willen wij bereiken?
Een rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen op grond van de Wwb, de Ioaw, de Ioaz en het besluit Bz.

Met rechtmatig bedoelen we het tijdig en correct verstrekken van de juiste uitkering aan de juiste persoon. Rechtmatigheid realiseren we door het voorkomen en opsporen van uitkeringsfraude en het tijdig en correct verstrekken van uitkeringen. Doelmatigheid is erop gericht dat we alleen een uitkering verstrekken aan mensen die hem nodig hebben. Wie kan werken helpen we aan het werk, wie daartoe niet in staat is en een uitkering nodig heeft, kan daarop aanspraak maken. Daarbij proberen we klanten te ondersteunen bij hun pogingen om belemmeringen zoals gebrek aan scholing, werkervaring of problematische schulden op te lossen.

Wat hebben we bereikt?

2.1 Percentage tekortkomingen in rechtmatige uitkeringsverstrekking
Het percentage tekortkoming in de rechtmatigheid is lager dan 1%. Hiermee hebben we voldaan aan de normering van deze indicator.

2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost
De investeringen om fraude op te sporen en te bestrijden heeft in 2014 meer opgeleverd dan het heeft gekost. De totale investering in de vaste formatie in 2014 is onveranderd ten opzichte van 2013, dus iets minder dan € 1 miljoen. In 2014 is er géén planexploitatie meer (deze was in 2013 nog € 200.000). Wel heeft de afdeling Inkomen in 2014 (net als in 2013) een bedrag van € 280.000 uit het P-budget ontvangen, wederom ingezet voor preventie en activiteiten aan de poort. De totale lasten worden hiermee in 2014 lager ten opzichte van 2013, namelijk € 1,28 miljoen om € 1,48 miljoen. In 2014 is € 1,9 miljoen opgespoord in 113 zaken, dit is iets minder dan in 2013 (toen was in 85 zaken € 1,9 miljoen opgespoord). Dit is verklaarbaar doordat we de inspanning aan de voorkant onverminderd hebben voorgezet. Qua besparingen komen we dit jaar uit op € 2,5 miljoen in 308 zaken.

2.3 Percentage aanvragen met besluit binnen 8 weken
Dit jaar is deze indicator weer iets gestegen (ten opzichte van 2013). Maar ook dit jaar is de gestelde norm niet gehaald. De norm is dat we 95% van alle aanvragen binnen 8 weken afhandelen. Van de bijstandsaanvragen is in 2014 91% (2013: 89%) binnen 8 weken afgehandeld. Er is weer een duidelijke stijgende lijn te zien. Overigens ondervinden klanten geen hinder van de langere afhandeltermijn, omdat we problemen oplossen door op verzoek voorschotten te verstrekken.

Indicatoren

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Tekortkomingen in rechtmatigheid uitkeringsverstrekking	<1%	<1%	<1%
2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost	+	+	+
2.3 % Aanvragen met besluit binnen 8 weken	89%	95%	91%

Wat hebben we ervoor gedaan?

We verstrekken zoveel als mogelijk tijdig en correct de juiste uitkering aan de juiste persoon. Hiertoe zetten wij diverse handhavingsactiviteiten in. Deze zijn te categoriseren naar preventieve en repressieve activiteiten. De eerste activiteiten komen neer op het geven van voorlichting bij de contacten met klanten en de uitvoering van de controle op maat bij de uitkeringsaanvraag. De repressieve activiteiten bestaan ook uit controles op maat, maar dan gedurende de uitkeringsperiode. Deze controles worden uitgevoerd naar aanleiding van signalen.

In 2014 hebben we door een stringente aanpak op de onderdelen Inkomen en Werk ook dit jaar een relatief hoog aantal maatregelen opgelegd van 1.208 (2013: 1.591) maatregelen. Daarnaast hebben we 524 boetes opgelegd.

In 2014 hebben de aanpak aan de poort voorgezet. We zijn vanaf april 2013 begonnen met het strenger controleren aan de poort ter voorkoming van instroom en een versnelde uitstroom naar werk. Deze intensieve aanpak van de rechtmatigheid en doelmatigheid hebben we in 2014 voortgezet. Zie ook doelstelling 1. Halverwege 2014 is de Participatiewet aangenomen. De Participatiewet vervangt de Wet werk en bijstand en is een samenvoeging van de Wet sociale werkvoorziening en de Wajong. Op het terrein van Inkomen (en armoedebestrijding) is in de tweede helft van 2014 de invoering van de nieuwe wetgeving voorbereid.

Hoofddoelstelling 3

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening

Wat willen wij bereiken?

De gemeente Nijmegen kent traditioneel een ruimhartig minimabeleid. Dit willen we, ondanks de bezuinigingen die op ons af komen, zoveel mogelijk overeind houden.
Voor 2014 is het onze doelstelling om minimaal 80% van de Nijmeegse personen met een laag inkomen te bereiken met onze inkomensaanvullende maatregelen. In ons huidige minimabeleid hebben we enkele speerpunten geformuleerd. Daarnaast hebben we tijdens de werkconferentie samen tegen armoede veel inspiratie opgedaan voor een vernieuwde armoedeagenda. Hieronder sommen we enkele belangrijke aandachtspunten voor 2014 op:

- Prioritaire doelgroepen: kinderen, chronisch zieken, gehandicapten en ouderen;
- Wijkgericht: dicht bij de mensen, verbinding met de STIPS en de sociaal wijkteams;
- Preventief: zeker bij schulden is vroeg signaleren en aanpakken van belang;
- Focus op participatie: meedoen staat centraal, armoedeval moet voorkomen worden;
- Niet-gebruik tegengaan: regelingen moeten duidelijk zijn en eenvoudig aan te vragen;
- Efficiënte uitvoering: geld moet zoveel mogelijk terecht komen bij de doelgroep;
- Integraal beleid: samenhang met andere beleidsterreinen, met name met de Wmo;
- Particulier initiatief: er gebeurt veel in de stad, we stimuleren en faciliteren dit;
- Stapelingseffecten bezuinigingen: we houden dit in beeld en anticiperen hierop.

Schulden benoemen we apart omdat we daar, gezien de omvang van de problematiek extra op willen blijven inzetten. We bieden in 2014 twee typen dienstverlening:

- Een brede laagdrempelige basisdienstverlening voor financiële ondersteuning;
- Een beperkte specialistische gemeentelijke schuldhulpverlening.

Wat hebben we bereikt?

3.1 Bereikte huishoudens met een laag inkomen
Onderstaande tabel geeft het gebruik in 2014 aan van de inkomensondersteunende regelingen. Voor de kinderfondsregelingen geldt dat de cijfers een indicatie zijn:

Aantal verstrekkingen per regeling	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Cultuurbijdrage kinderfonds	1.478	1.378
Sportbijdrage kinderfonds	2.512	2.435
Ouderbijdrage kinderfonds	1.817	2.218
Verstrekkingen Langdurigheidstoeslag	4.087	5.273
Toekenningen bijzondere bijstand	12.927	14.281
Deelnemers aan Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering	5.954	6.370
Verstrekkingen regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen	3.314	4.050
Totaal aantal verstrekkingen	**32.089**	**36.005**
Totaal aantal verstrekkingen aan unieke personen	**14.257**	**14.696**
Aantal inwoners met inkomen tot 110% bijstandsnorm	**17.700**	**18.700**
Percentage bereikte personen met 110% bijstandsnorm	**81%**	**79%**

We bereiken nog een groot aantal minima middels de subsidies die we verstrekken aan de Voedselbank (± 560 gezinnen), de Kledingbank (± 500 gezinnen), de werkcorporatie Maatschappelijke Dienstverlening (± 700 voorzieningenchecks) en de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en heffingen.

Tot slot hebben we in 2014 de (rijks)regeling koopkrachttoeslag aan minima uitgevoerd. U heeft in het najaar de (rijks)middelen ter beschikking gesteld. We hebben in 2014 aan circa 10.100 minima een toeslag uitgekeerd. Dit is vrijwel gelijk aan onze raming indertijd (10.500).

3.2 Toename percentage nieuwe bereikte klanten
In 2014 hebben we 79% van de huishoudens (2013: 81%) met een laag inkomen (110% van het sociaal minimum bereikt. Absoluut is het aantal bereikte unieke personen gestegen ten opzichte van het aantal in 2013 (van 14.257 personen in 2013 naar 14.696 in 2014). Relatief gezien is er sprake van een lichte daling van het percentage. Een mogelijke verklaring voor de lichte relatieve daling is de dynamiek in deze laag van de beroepsbevolking vanwege werkverlies en werkaanvaarding. Inzet op het bereiken van zoveel mogelijk mensen met een laag inkomen blijft noodzakelijk.

3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst (en 3.4 aantal aanmeldingen schuldhulpverlening)
Vanuit de schuldhulpverlening hebben we in 2014 1.529 Nijmegenaren met financiële problemen ondersteund. Dat zijn er wat meer dat we als doel hebben geformuleerd (1.500), maar minder dan in 2013 (1.828). Deze realisatie onderzoeken we in het eerste kwartaal van 2015 nader. 289 huishoudens hebben we geholpen aan een schuldenvrije toekomst.

Indicatoren

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % Bereikte huishoudens met een laag inkomen	81%	80%	79%
3.2 Toename % nieuwe bereikte klanten	onbekend	geen doelstelling	geen doelstelling
3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst	206	225	289
3.4 Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening	1.828	1.250	1.529

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
In de schuldhulpverlening ondersteunen we op verschillende wijzen burgers om zelf weer de regie te nemen bij financiële problemen en te voorkomen dat financiële problemen groter worden. We hebben in Nijmegen een brede, laagdrempelige basisdienstverlening voor ondersteuning bij financiële problemen enerzijds en een beperkte, specialistische, gemeentelijke schuldhulpverlening anderzijds.

Vanuit de schuldhulpverlening hebben we in 2014 1529 Nijmegenaren met financiële problemen ondersteund.

Bureau Schuldhulpverlening (de specialistische gemeentelijke schuldhulpverlening) heeft 289 huishoudens in 2014 aan een schuldenvrije toekomst geholpen. Bureau Schuldhulpverlening heeft daarnaast in 2014 georganiseerd:

- 190 (2013: 212) individuele informatie & adviesgesprekken;
- 2 workshops, 14 dag- en avondcursussen aan burgers;
- 9 bijeenkomsten groepsvoorlichting aan professionals in het maatschappelijk middenveld;
- 18 groepsgerichte en 93 individuele preventieactiviteiten voor jongeren.

In de laagdrempelige basisdienstverlening bij financiële problemen heeft Het Inter-lokaal 434 stabilisatietrajecten uitgevoerd. Het Inter-lokal heeft een conferentie over jongeren en schulden georganiseerd. Ook corporatie Talis heeft een bijeenkomst georganiseerd onder te titel ´Samen werken aan betaalbaarheid".

Met groepsgewijze activiteiten zijn meer dan 1400 (2013: 900) burgers (waaronder jongeren) en professionals ondersteund. We hebben onze preventieactiviteiten voor het grootste deel geconcentreerd op jongeren, onder meer door spreekuren en gastlessen op scholen, de screening van inkomsten en uitgaven, het opstellen van budgetplannen en het aanschrijven van schuldeisers.

Het Inter-lokaal en Bureau Schuldhulpverlening hebben de pilot budgetbeheer/budgetcoaching opgezet. Daarin worden cliënten die eerder naar bewindvoering zouden zijn doorverwezen, geholpen met de betaling van de vaste lasten (budgetbeheer) en gedragsgerichte beïnvloeding (budgetcoaching). Inmiddels zijn 90 personen aangemeld. Per maand stromen momenteel rond 20 personen in, dat betekent dat ongeveer in de zomer van 2016 400 trajectplaatsen gevuld zijn.

Humanitas heeft gedurende 2014 156 (2013:148) Nijmegenaren begeleid in het project 'Thuisadministratie'. We hebben Stuurman BV gevraagd om voor 150 werkzoekenden met een Wwb-uitkering coachingtrajecten te organiseren gericht op het verbeteren van financiële vaardigheden en motivatie met als doel duurzaam aan het werk te gaan.

Bureau Schuldhulpverlening en Stuurman BV hebben in het kader van een pilot 400 bijstandsgerechtigden, die vanwege betalingsachterstanden bij het betalen van de zorgverzekeringspremie in de bronheffing zitten, uitgenodigd voor een analyse- en adviesgesprek. Bijna de helft van de genodigden heeft gebruik gemaakt van dit aanbod. We zijn eind van het jaar begonnen met het uitvoeren van een tweetal korte pilots die ons moeten helpen om te bepalen in welke situaties we screeningsinstrument Mesis willen inzetten en hoe we de schuldhulvperlening beter aan de sociale wijkteams kunnen koppelen.

In 2014 hebben we op een aantal terreinen de ketensamenwerking in de schuldhulpverlening versterkt. We organiseren gemeenschappelijke casusoverleggen tussen bureau Schuldhulpverlening en Het Inter-lokaal met als doel het verbeteren van de samenwerking.

Ook hebben we de inzet van schuldhulpverlening ten behoeve van de multiproblem-huishoudens in Hatert en bij het Meldpunt Bijzondere Zorg gecontinueerd. Hierdoor hebben we een kleine 50 gezinnen kunnen ondersteunen. Daarnaast hebben we ca. 140 keer informatie en advies gegeven ter ondersteuning van gezinnen.Het Noodfonds om dreigende uithuiszettingen en afsluitingen van gas/water/licht te voorkomen is in 2014 voortgezet.

Overleg met de corporaties heeft geleid tot afspraken over het uitvoering van analyses voor 80 casussen in Hatert. Met de AWBZ-instellingen hebben we besproken hoe we de financiële dienstverlening voor kwetsbare burgers in de toekomst kunnen beter kunnen organiseren. We hebben twee strategische discussiebijeenkomsten met ketenpartners in de schuldhulpverlening en armoedebestrijding georganiseerd ter oplading van het nieuwe Aanvalsplan Armoede en Schulden, waarvan we eind van dit jaar een eerste versie van hebben vastgesteld.

Hoofddoelstelling 4

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid

Wat willen wij bereiken?

Onze hoofddoelstelling 'dynamiek in de gesubsidieerde arbeid' is een direct uitvloeisel van ons coalitieakkoord *Werken aan een duurzame toekomst*. In dat akkoord hebben we ons ten doel gesteld de oude vormen van gesubsidieerde arbeid te moderniseren, wat tot uitdrukking komt in de reductie van het aantal gesubsidieerde banen tot circa 200 banen eind 2012.

Tegelijkertijd hebben we ons in het coalitieakkoord uitgesproken voor nieuwe vormen van leren en werken in werkcorporaties en/of bij ondernemers in de stad. We willen een professionele werkomgeving bieden waar werkzoekenden met behoud van uitkering werkervaring en –ritme kunnen opdoen. Indien noodzakelijk wordt aan de kandidaten scholing geboden.

De doelstelling 'Afname gesubsidieerde arbeid' hebben we ultimo 2012 gerealiseerd. Dit onderdeel is daarmee niet meer actueel voor de begroting 2014.

De doelstelling gericht op het verwerven van leerwerkplekken in werkcorporaties en/of bij ondernemers valt onder het bredere geheel van onze re-integratieactiviteiten van hoofddoelstelling 1 'Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden'. Het creëren van leerwerkplekken draagt namelijk bij in onze doelstelling om werkzoekenden uit te laten stromen naar reguliere arbeid.

Wat hebben we bereikt?

De afbouw van de gesubsidieerde arbeid is reeds gerealiseerd, hierop hebben geen activiteiten meer plaatsgevonden in 2014.

De resultaten van de activiteiten om voldoende leerwerkplekken bij werkcorporaties en/of bij ondernemers te creëren, hebben wij beschreven bij hoofddoelstelling 1.

Indicatoren

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Afname gesubsidieerde arbeid	111	-	
4.2 Werkcorporaties	5623	500	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voor de afbouw van de gesubsidieerde arbeid zijn in 2014 geen specifieke acties ondernomen; dit proces was immers eerder al afgerond. De maatregelen gericht op het creëren van leerwerkplekken hebben wij beschreven onder hoofddoelstelling 1.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Toelichting

Het programma Werk en Inkomen sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 7,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 19,8%. Uitgedrukt als percentage van de totale lastenbegroting is de afwijking overigens een stuk lager (3,8%).
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 3,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is per saldo veroorzaakt door:

- meer uitgaven voor re-integratieactiviteiten (waar extra baten tegenover staan)
- lagere lasten op de Buig-uitkeringen a.g.v. gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden (met name aantal WWB-ers). Per saldo (lasten en baten) voordeel van € 2,7 miljoen ten opzichte van de begroting.
- lagere lasten bijstand declarabele regelingen (gecompenseerd door lagere baten)
- hogere lasten met betrekking tot minimaregelingen

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- inzet van extra middelen ter dekking van de stijging van de re-integratieuitgaven
- eenmalig voordeel a.g.v. verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van groter worden van aandeel ‘kleine debiteuren’ (+ € 2,0 miljoen)
- eenmalig voordeel a.g.v. het grotendeels kunnen laten vrijval van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen; + € 2,7 miljoen) in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek.

Het resultaat van per saldo € 7,3 miljoen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door: lagere lasten uitkeringen (m.n. WWB) alsmede tweetal eenmalige voordelen als gevolg van 1) verlaging voorzieningspercentage bijstandsdebiteuren en 2) kunnen laten vrijvallen van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen).

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Product werk

x € 1.000	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil
Lasten	48.876	50.621	-1.745
Baten	43.423	45.240	1.817
Saldo	**5.453**	**5.381**	**72**

6

In 2014 laat het product Werk een positief saldo zien van zo'n € 0,072 miljoen. Binnen het product Werk vinden met name de re-integratie activiteiten in het kader van het Participatiebudget en de Wet Sociale Werkvoorziening plaats. Bij de uitvoering van de genoemde activiteiten is er per saldo dus een klein verschil opgetreden tussen begrote en gerealiseerde budgetten. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de terug betaalde voorschotten (voorgaande jaren) bij de kinderopvang.

In 2014 hebben wij voor € 18,620 miljoen aan re-integratie uitgegeven. Het betreft hier zowel kosten van de uitvoerende organisatie als de uitgaven van inzet van re-integratie-instrumenten. De herkomst van de aangewende middelen is als volgt (respectievelijk in % en in miljoen):

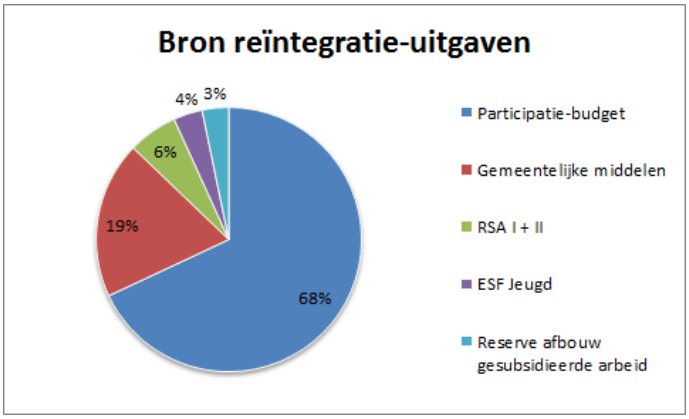

x € 1 mln	
Participatiebudget	12,670
Gemeentelijke middelen	3,557
RSA I + II	1,125
ESF Jeugd	0,660
Reserve afbouw gesubsidieerde arbeid	0.607
Totaal	**18,620**

De niet aangewende middelen uit het Participatiebudget van voorgaande jaren (2 miljoen) en de geprogrammeerde gelden 2015 van RSA I en II en ESF Jeugd zijn als een 'reservering' via zogenaamde OMBD's ultimo 2014 op de balans gezet.
Bij de subsidieverstrekking in het kader van de WSW is geen financiële afwijking opgetreden. De bijdragen die de Gemeente Nijmegen heeft verstrekt voor de reorganisatie bij Breed is, in zover die afweek van het tempo van realisatie bij Breed c.q. de dekkingsmiddelen bij de gemeente Nijmegen (ic € 1,9 miljoen) geactiveerd op de balans van de gemeente.

Product inkomen

x € 1 mln	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil	
Lasten	122,0	116,7	5,3	
Baten	108,3	109,6	-1,3	
Saldo	**13,8**	**7,2**	**6,6**	6

Bij het product Inkomen realiseren wij een voordeel van € 6,6 miljoen (afgerond € 5,3 miljoen voordeel op de lasten en € 1,3 miljoen voordeel op de baten). In grote lijnen gaat het om de volgende drie voordelen:

- voordeel op regulier budget BUIG (de uitkeringen) van € 2,7 miljoen als gevolg van gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden;
- eenmalig voordeel van € 1,7 miljoen als gevolg van het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren onder andere als gevolg van het groter worden van het aandeel 'kleine debiteuren';
- en tot slot een eenmalig voordeel van 2,2 miljoen als gevolg van het grotendeels kunnen laten vrijvallen van een verplichting aan het Rijk inzake de BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen); dit in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek.

Product armoedebestrijding

x € 1 mln	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil	
Lasten	18,7	19,3	-0,6	
Baten	1,3	2,0	0,7	
Saldo	**17,4**	**17,3**	**0,1**	6

Bij het product Armoedebestrijding realiseren wij een voordeel van € 0,1 miljoen (€ 0,6 miljoen nadeel op de lasten en € 0,7 miljoen voordeel op de baten).
Dit per saldo beperkte voordeel is onder andere het resultaat van een incidenteel voordeel van ruim € 0,3 miljoen als gevolg van een aanpassing van het voorzieningspercentage voor de bijstandsdebiteuren (leenbijstand).
Exclusief dat voordeel komen wij uit op een nadeel van ruim € 0,2 miljoen.
Het nadeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat we veel meer mensen met onze inkomensondersteunende regelingen hebben bereikt dan bij de opstelling van de begroting voorzien. Dit is een risico wat inherent is aan open-einde regelingen. Tegenover een financieel nadelig resultaat staat wél dat we conform onze inhoudelijke doelstellingen veel mensen met een laag inkomen op één of andere manier hebben kunnen ondersteunen.

Binnen programma Bestuur en Middelen realiseren wij op de aan Armoedebestrijding gerelateerde 'stelpost Klijnsmamiddelen' een voordeel van een kleine € 0,4 miljoen (€ 377.000). Dit voordeel moet feitelijk 'gekoppeld' worden aan het hier gepresenteerde nadeel. Rekening houdend met het voordeel binnen programma Bestuur & Middelen gaat het feitelijk dus om een voordeel van een kleine € 0,2 miljoen. Omdat het resultaat op de afdeling Inkomen ook licht negatief is, komt daarmee de 'stelpost Klijnsmamiddelen' niet in aanmerking voor overheveling naar 2015.

Product inburgering
Geen relevante afwijkingen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1061 Werk & Inkomen **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				150.359	184.553	34.194
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13- '14	Raad	29 jan '14	4/2014		92	92
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	1.349	1.025
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70

BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	928	1.214	286
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-31	-31
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		182	182
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	431	288
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		921	921
Totaal Wijzigingen				**3.631**	**6.324**	**2.693**
Eindtotaal				**153.990**	**190.877**	**36.887**

Risico's

- Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat. Deze prognose is moeilijk 100% op realiteitswaarde in te schatten.
  Dit leidt tot het risico van over- of onderuitputting van budgetten voor individuele regelingen of het product Armoedebestrijding (1061-03)
- De exploitatie van Breed staat in 2014 en 2015 onder druk. Het gevolg hiervan is dat de eerder verwachte positieve exploitatieresultaten niet worden gerealiseerd. Een negatief bedrijfsresultaat in 2014 en 2015 kan Breed grotendeels opvangen uit haar reserves; de bijdrage aan de reorganisatievoorziening welke in de Nijmeegse begroting gedekt werden door de verwachte positieve saldi van Breed, zal door de individuele gemeenten moeten worden opgebracht. Indien de exploitatie van Breed inderdaad negatief wordt, heeft Nijmegen onvoldoende middelen geraamd om haar bijdrage aan de reorganisatievoorziening te kunnen bekostigen. Dit geldt ook voor dát deel van het exploitatietekort 2015 van Breed dat haar beschikbare reserves te boven gaat.
  De door Breed geraamde verbetering van de bedrijfsresultaten op middellange termijn zijn ambitieus. Bovendien staan de subsidie-inkomsten onder druk, deze zullen ook na de periode van de in de begroting weergegeven meerjarenraming verder teruglopen. Op basis van de geconstateerde risico's in de bedrijfsvoering van Breed brengt het ontbreken van exploitatiebijdragen aan het sw-bedrijf in het meerjarenperspectief van de gemeenten een risico met zich mee. Hiermee ontstaat het risico voor de gemeente om alsnog een bijdrage aan de reorganisatie-kosten én een bijdrage aan het exploitatietekort van het SW-bedrijf te leveren.
- Onze uitgaven voor bijstandsuitkeringen (WWB) kunnen hoger of lager liggen dan de Rijksuitkering a.g.v.: 1) veranderingen in het verdeelmodel/ wijzigingen in financieringssystematiek, 2) onze gemiddelde prijs per uitkering of 3) ons aantal uitkeringen. De financieringssystematiek is recent (eind sept 2014 bekend gemaakt) per 2015 gewijzigd en valt voor Nijmegen ongunstig uit.
  Vanwege een geleidelijke invoering van deze nieuwe verdeelsystematiek wordt dit nadelige effect in het eerste jaar (2015) gedempt. Op dit moment (januari 2015) lopen er nog diverse trajecten inzake het nieuwe verdeelmodel, waaronder een bezwaarschrift op de beschikking 2015 alsmede een landelijke evaluatie/verbetertraject op het zojuist ingevoerde nieuwe verdeelmodel. Het is de verwachting dat het model naar de nabije toekomst aangepast gaat worden. Vooralsnog passen wij de financiële risicomelding nog niet aan omdat de nadelen binnen de bestaande melding 'passen'. Dit leidt tot het risico dat we als gemeente meer uitgeven aan uitkeringen dan we van het rijk ontvangen en de gemeente dus een tekort heeft.
- Invoering van nieuwe financieringssystematiek BBZ per 1/1/2013 (BBZ/ kredietverlening --> bonus/malus). Dit kan leiden tot een positief of negatief financieel resultaat.
  De ingeslagen weg van de regionale samenwerking brengt voorbereiding- en frictiekosten met zich mee. De daadwerkelijke kosten overschrijden de begrote uitgaven. Hierdoor ontstaan niet voorziene budgetoverschrijdingen.
- In het jaarrekeningresultaat van 2014 hebben wij een incidenteel resultaat gemeld inzake vrijval balanspost 'verhaalbare bijstand' (BBZ uitkeringen aan zelfstandigen); dit in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek. In de toelichting bij deze melding is opgenomen dat deze vrijval is gebaseerd op impliciete aannames en een expliciete melding van het Rijk ontbreekt. Daarom houden we vooralsnog een

risicomelding aan t.a.v. dit dossier. Het is onze verwachting dat dit risico met de loop der tijd zal kunnen komen te vervallen. De hoogte van dit risico (max) is overigens iets lager, nl. € 2,0 miljoen, dan het gerapporteerde voordeel in 2014 van € 2,7 miljoen. Zie voor meer details het gemaakte onderzoeksrapport. Dit leidt tot het risico van mogelijk alsnog terugbetalen van de eerder opgenomen verplichting aan het Rijk.

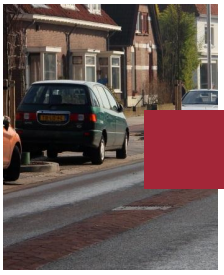

Programma Openbare Ruimte

ALGEMEEN

Wij beogen een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen, een duurzame en leefbare stad voor onze burgers. Een stad waarin onze burgers zich thuis voelen. We stimuleren actief burgerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen in duurzaam beheer een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners. We houden rekening met sociale veiligheid en toegankelijkheid bij herinrichtingen, wijkbeheersplannen en bel- en herstellijn werkzaamheden zoals snoeien van overhangend groen. Het is noodzakelijk om ook op dit programma te bezuinigingen. Onderhoud aan wegen, openbare verlichting en openbaar groen willen we echter zoveel mogelijk ontzien, we zoeken bezuinigingsmogelijkheden vooral in de niveaus van beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door meer te differentiëren in het dagelijks beheer. We hebben een taakstelling gerealiseerd van 3,2 miljoen euro in 2014.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Dit programma omvat het beheer en onderhoud van de openbare ruimte alsmede het toezicht op het gebruik van die openbare ruimte en de inzameling van het huishoudelijk afval.
Wij beogen een schone, hele en veilige openbare ruimte in Nijmegen. Een duurzame en leefbare stad waar onze burgers, ondernemers, maatschappelijke instellingen alsmede bezoekers zich thuis voelen, is speerpunt van ons beleid.
We willen actief burgerschap meer stimuleren want een schone, hele en veilige openbare ruimte is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen de burgers en ondernemers de ruimte geven om deze verantwoordelijkheid nog meer op te pakken.
We willen een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners ten aanzien van duurzaam beheer.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Een schone, hele en veilige openbare ruimte

Hoofddoelstelling 1

Een schone, hele en veilige openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Wij zorgen voor een schone, hele en veilige openbare ruimte.
We willen een schone stad. We onderzoeken de burgertevredenheid eens in de twee jaar met de stadspeiling. (1.1 en 1.2) Onze doelstelling is om beide percentages op 70% te houden. In tijden van bezuinigingen vinden we het een goed streven dat ruim twee derde van de bewoners tevreden is. Daarnaast meten we maandelijks de kwaliteit van de reiniging volgens de beeldsystematiek van het schouwboekje “Nijmegen: schoon, heel & veilig” voor onder andere zwerfvuil. (1.3.1 en 1.3.2)
We streven naar een hele en veilige openbare ruimte in Nijmegen (1.5.1 en 1.5.2). Onze doelstelling is om de komende jaren een gelijkblijvend percentage te houden. De onderhoudskwaliteit zetten we af tegenover het percentage van burgers dat tevreden is over het onderhoud op wegen en fietspaden dat we eens in de twee jaar

bij de stadspeiling meten (1.4). In de volgende stadspeiling zullen wij de tevredenheid van de burgers over de fietspaden en de wegen apart uitvragen.
We willen de betrokkenheid van de burgers met hun openbare ruimte vergroten en hun beleving over deze openbare ruimte positief beïnvloeden. In de wijkbeheerplannen die we in iedere wijk eens per vier jaar opstellen, maken we afspraken met burgers en overige betrokkenen in de wijk over welke projecten en wanneer worden uitgevoerd. Daarbij is het essentieel dat we de acties die we in de wijkbeheerplannen afspreken ook daadwerkelijk uitvoeren. (1.6) Wij willen een goede service bieden aan onze burgers door meldingen over de openbare ruimte via de Bel- & Herstellijn zo snel mogelijk af te handelen. (1.7) Bij de stadsrekening zullen we de top drie vermelden van de soort meldingen zodat we daar lering uit kunnen trekken voor de vervolgjaren.

Wat hebben we bereikt?

1.1 en 1.2 Nijmegen schoon volgens de stadspeiling;
In 2014 hebben we geen stadspeiling uitgevoerd. De percentages voor 2013 gelden ook voor 2014. Dat betekent dat zes op de tien inwoners Nijmegen een schone stad vindt. Hiermee hebben we de 70% niet gehaald. Dit komt vooral door de andere manier van enquêtering in 2013 (digitale ondervraging). Meer mensen zijn geneigd om neutraal te antwoorden (in 2011 gaf 17% een neutraal antwoord, in 2013 is dat 30%).
Met 75% van de Nijmegenaren die hun buurt schoon vinden zitten we wel 5% boven onze ambitie van 70%.

1.3 Schoon volgens beeldsystematiek schouwboekje;
1.3.1 Centrum
Naast de burgertevredenheid die we meten bij de stadspeiling hebben we onze eigen (technische) eisen van de beeldkwaliteit van de reiniging op basis van het schouwboekje “Nijmegen Schoon, heel en veilig”. Deze gegevens hebben we wel specifiek voor 2014. Voor het centrum zitten we voor het vierde jaar op de afgesproken beeldkwaliteit met een 8,7. De beeldkwaliteit in de Benedenstad en het Centrum voldoet 96% aan onze eisen voor het zwerfafval. Voor onkruid is dat eveneens 96%. Gemiddeld komen we voor alle onderdelen uit op ruim 87%.
1.3.2 Rest stad
Voor de wijken is de gemiddelde beeldkwaliteit een 7,5 ten opzichte van een 7,4 in 2013. Hiermee hebben we weer voldaan aan de vereiste beeldkwaliteit. Voor het thema zwerfafval zitten we voor de wijken op bijna 96%. Voor onkruid is dat 93%. Gemiddeld komen we op 93% voor alle onderdelen van het schouwboekje.

1.4.1 en 1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad en wegen in de buurt;
Vorig jaar is voor het eerst bij de stadspeiling gevraagd naar de mening van Nijmegenaren over het onderhoud van de fietspaden in de stad. Een meerderheid (60%) vindt dat deze goed worden onderhouden, bijna een kwart (23%) reageert neutraal en 14% is van mening dat er geen sprake is van goed onderhoud.
Ongeveer twee derde (63%) van de bevolking vindt dat de wegen in hun buurt goed worden onderhouden.

1.5.1 en 1.5.2 Onderhoudsniveau fietspaden en wegen (technisch);
We bepalen de technisch kwaliteit van de wegen en fietspaden door de inspecties die we regelmatig uitvoeren. De technische kwaliteit bepalen we op basis van onze technische normen. Dit vertalen we in de onderhoudsbehoefte. De onderhoudsbehoefte kan variëren van het dichten van scheuren tot het compleet vervangen van het asfalt of het herstraten van een klinkerweg. Onze doelstelling in 2014 was dat 76% van onze fietspaden in de stad en wegen in de buurt aan onze technische kwaliteit voldoet. Deze doelstelling hebben we gehaald.

- **Fietspaden**: Van de technische kwaliteit van de fietspaden voldoet 87% aan onze norm.
- **Asfaltwegen**: We hebben in 2014 weer een aantal grote hoofdwegen verbeterd zoals de wegen van de van Boetbergweg, Oude Groenestraat en Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg. 82% van de hoofdwegen voldoen aan onze technische eisen. Dit is gelijk aan vorig jaar. Het gepleegde onderhoud en de normale slijtage van de wegen heffen elkaar op. Voor de overige asfaltwegen is het gemiddeld 76% ten opzichte van 73% vorig jaar. Hieronder vallen ook de woonstraten die in asfalt zijn uitgevoerd. Voor deze woonstaten zoeken we naar momenten om aan te sluiten bij riolerings- en ontwikkelprojecten om werk met werk te maken en zo optimale efficiency te halen.
- **Klinkerwegen en trottoirs**: Van de klinkerwegen en trottoirs voldoet 77% ten opzichte van 76% in 2013.

1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen;
De doelstelling om 90% van de acties van de wijkbeheerplannen uit te voeren, hebben we gehaald. We zitten op gemiddeld 91% voor alle wijken in 2014.

1.7 Tijdig afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn;
In het eerste halfjaar heeft 84,5% van de melders een terugmelding gehad binnen 5 werkdagen. Een uitschieter was er februari met 91,6%. In het laatste half jaar is dit teruggevallen naar 74%. Over het hele jaar is het gemiddelde 79%. Hiermee is onze doelstelling niet gehaald. We blijven sturen op de stijgende lijn die is ingezet om onze doelstelling het komende jaar wel te halen.

Indicatoren

Een schone, hele en veilige openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Nijmegenaren dat Nijmegen schoon vindt	60%	70%	60%
1.2 Nijmegenaren dat de eigen buurt schoon vindt	75%	70%	75%
1.3.1 Centrum - beeldkwaliteit goed	88%	83%	87%
1.3.2 Rest stad - beeldkwaliteit basis	93%	95%	93%
1.4.1 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad	60%	65%	60%
1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt	63%	76%	63%
1.5.1 Onderhoudskwaliteitsniveau fietspaden (technisch)	87%	76%	87%
1.5.2 Onderhoudskwaliteitsniveau wegen (technisch)	76%	76%	77%
1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen	87%	90%	91%
1.7 Tijdig (binnen 5 werkdagen) afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn	75%	85%	79%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleidsnota "Geef ze de (openbare) ruimte"
In 2014 is verder vorm gegeven aan de vernieuwing van onze manier van werken en rolverdeling tussen bewoners, ondernemers, uitvoerende partijen en de gemeente. In de beleidsnota was al aangegeven dat de uitwerking op de 4 beleidspijlers een zoektocht is: in nauw overleg met de samenwerkende partners krijgt de nieuwe manier van werken stap voor stap vorm. In het tweede jaar zijn de volgende resultaten en ervaringen geboekt:

- Het aantal projecten en initiatieven op de participatiekaart.nl/nijmegen is verder doorgestegen naar 163. De wijkbeheerders en wijkopzichters slagen er steeds beter om bewoners te enthousiasmeren en faciliteren , maar zien ook dat ze in diverse gevallen een initiatiefnemende rol moeten pakken;
- We hebben proeven uitgevoerd om de wijkbeheerplannen te vernieuwen: in Altrade zijn bewoners ook via social media benaderd om mee te denken; in de Kampwijken hebben bewoners kennis gemaakt met gedifferentieerd beheer, waaruit een aantal nieuwe participatie-initiatieven zijn voortgekomen;
- Ons college heeft in het voorjaar het Marikenniveau vastgesteld en een inspiratieboekje waarin we laten zien wat mogelijk is als bewoners zelf op bepaalde plekken het onderhoud willen doen.
- In de uitvoering krijgt het “werken op regie” samen met Dar steeds duidelijker vorm. Met minder geld worden dezelfde resultaten op straat gerealiseerd door Dar. Dar heeft in 2014 de reiniging en het groen- en grijsonderhoud in 3 stadsdelen uitgevoerd.

Afvalbeleidsnota
In de afvalbeleidsnota "Creatief met Afval 2013-2020" zijn de strategie en de aanpak vastgesteld om de inzameling van huishoudelijke afvalstromen te verbeteren en de mate van hergebruik verder te vergroten. De nadruk ligt

daarbij op het verbeteren van de service en het scheidingsgemak voor onze inwoners. In 2013 was het percentage hergebruik van het huishoudelijk afval 62,7%. Voor 2014 is dit nog niet bekend.
In 2014 zijn de volgende activiteiten gerealiseerd:

- De milieustraat aan de Kanaalstraat is volledig verbouwd en gemoderniseerd;
- De pilot inzameling drankkartons in Bottendaal is succesvol afgerond;
- Binnen MARN-verband zijn afspraken gemaakt met ARN/Remondis om drankkartons én blik gezamenlijk met het plastic afval in de plastic hero zak in te zamelen en deze stroom vervolgens uit te sorteren. Daarbij zijn gegarandeerde hergebruikspercentages overeengekomen. In 2015 voeren we dit in.
- Het projectplan om de inzameling van oud papier bij laagbouwwoningen met minicontainers uit te voeren is in 2014 vastgesteld en wordt nu verder uitgerold;
- In 2014 hebben we deelgenomen aan een afvalbenchmark. Hieruit blijkt wederom dat Nijmegen (binnen haar stedelijkheidsklasse) na Maastricht de hoogste mate van afvalscheiding behaalt en dat tegen zeer lage afvalbeheerkosten.

Reclamebeleid
De beleidskadernota 'Reclameboodschap' is in 2013 vastgesteld en is één integrale beleidsnota voor reclame, uitingen en aankondigingen op zowel openbaar als particulier terrein en gevels. In 2014 hebben we dit verder vertaald in een uitwerkingsnota die we begin 2015 vast gaan stellen.

Elektrische oplaadpunten
Het aantal (deels) elektrisch aangedreven auto's is ook in 2014 verder gegroeid; vooral als gevolg van gunstige fiscale maatregelen voor ondernemers. Daarmee gepaard gaat een stijgende vraag naar elektrische oplaadpunten in de openbare ruimte. Nijmegen heeft deelgenomen aan een aanbestedingstraject van de stadsregio met als doel de selectie van een concessiehouder voor de exploitatie van elektrische oplaadpunten. Deze aanbesteding is inmiddels afgerond. Ons voornemen is om begin 2015 een overeenkomst met de geselecteerde concessiehouder aan te gaan.

Bel- & Herstellijn
De Bel- & Herstellijn, bestaande uit een front- en backoffice, biedt de inwoners van Nijmegen een laagdrempelige mogelijkheid om een melding over de openbare ruimte in te dienen. Dit kan zowel telefonisch, via internet of via de Bel & Herstel-app. De Bel&Herstel-app is begin 2013 gelanceerd en is bedoeld om kapotte stoeptegels, scheve lantaarnpalen en andere mankementen in het straatbeeld te melden. De afhandeling van meldingen is te volgen via de app.
Het aantal meldingen van de Bel- &Herstellijn komt dit jaar op 13.284. Dit zijn zowel de meldingen via de Bel&Herstel-app, internetmeldingen (via het webformulier), als de telefonische meldingen. De Bel&Herstel-app was in 2014 goed voor zo'n 3769 (ruim 28%) meldingen. In 2013 waren er totaal ongeveer 12.800 meldingen. De drie categorieën waarop we de meeste meldingen binnen kregen zijn: Trottoirs en verharding (2411), verlichting (2138) en Bomen en bos ((1365). Ongeveer gelijk aan vorig jaar.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Openbare verlichting
We hebben LED verlichting aangebracht op de Groenestraat, Dobbelmanweg, Ubbergseweg en Grootstalselaan. Op de Grootstalselaan hebben we dit uitgebreid met licht op aanvraag. Het gaat in totaal om 159 LED-vervangingen. Daarnaast hebben we bijna 13 km kabelnet vervangen.

Gladheidsbeheersing
We hadden in 2014 een zachte winter met veel matige nachtvorst. Hierdoor waren na verhouding onevenredig veel preventieve strooiacties noodzakelijk. We hebben een beperkt aantal meldingen doorgekregen van gladheid. Voor de tweede winter achtereen zijn we echter wel verrast door zeer plaatselijke gladheid. Dit heeft geleid tot zeer lokale meldingen. Vanuit de resultaten van de infraroodmeldingen uit 2013 hebben we de 'bruggenroute' uitgebreid met koude plekken. Hierdoor kunnen we beter inspelen op de eerste gladheid. Het strooiareaal is verder uitgebreid met de Verlengde Energieweg, stadsbrug de Oversteek, Graaf Alardsingel en de Magaretha van Megchelenstraat. Door de komst van de stadsbrug is Nijmegen-Noord ook beter en sneller bereikbaar geworden voor de gladheidbestrijding. Het aantal zoutkisten nam toe van 100 naar 150 stuks.

Wegen
In 2014 is de Kwakkenbergweg deels heringericht, ter hoogte van het Erica Terpstra zwembad. Ook is de St. Jacobslaan fase 2 uitgevoerd, net als Stijn Buysstraat fase 1 en Kanaalstraat fase 2. De snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en deze wordt snel uitgebreid over de Muntmeesterlaan. Poort Neerbosch is in 2014 opgestart en wordt in 2015 afgerond. Verder is er groot asfaltonderhoud gepleegd aan de van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg & Terwindtstraat, rotonde Griftdijk, Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg, Koolemans Beynenstraat en Oude Groenestraat. Ook is het asfalt vervangen van de woonstraten van Slichtenhorststraat, Dr. Jan Berendsstraat en Zwanenveld 21^{e} straat. Daarnaast is de snelfietsroute RijnWaalpad afgerond door op de Visveldsestraat een rode asfaltdeklaag aan te brengen. Ook is het fietspad langs de meubelboulevard aan de Wijchenseweg geasfalteerd, evenals het fietspad aan de Kelfkensbos. In de Einsteinstraat is het versleten asfalt vervangen door betonstenen en wordt in 2015 de tweede fase uitgevoerd.

Openbaar groen
Het bomenbestand van Nijmegen bestond in het najaar van 2014 uit 58.184 bomen; de hoeveelheid bomen in de hoofdstructuur is nagenoeg gelijk gebleven. De werkcorporatie voor het Goffertpark en de parken in West draaien goed. Deze werkcorporatie is een samenwerkingsverband tussen Dar en Breed (social return). In het Goffertpark zijn we in 2014 verder gegaan met het dunnen van het bos. In 2014 hebben we BRIM-subsidies toegewezen

gekregen (rijkssubsidie voor de instandhouding en het onderhoud van monumenten) voor de parken Brakkenstein, Kronenburgerpark en Valkhofpark voor de komende 6 jaar. In 2014 is ruim 35.000 m2 openbaar groen door burgers zelf onderhouden en zijn 388 geregistreerde boomspiegels bij ons bekend.

Project Groen Geregeld
In 2014 zijn ongeveer 45 gevallen van illegaal grondgebruik beëindigd of omgezet in legaal gebruik. Voor nog eens 140 adressen lopen acties om het illegaal grondgebruik te beëindigen. Deze acties lopen uiteen van onderhandeling met particuliere eigenaren (65 gevallen), onderhandelingen met een vastgoedbelegger (35 percelen) en met woningcorporaties (40 percelen). Het project Groen Geregeld heeft daarmee ook in 2014 positieve resultaten laten zien en biedt goede vooruitzichten dat dit in 2015 wordt gecontinueerd.

Toezicht
In 2014 hebben we het project 'Afval dump je niet' uitgevoerd. Het betreft hier een pilot met als doel:

- Met een aantal quick wins een signaal af te geven dat zwerfafval en illegale dumpingen niet getolereerd worden.
- Een halt toe te roepen aan de dumpingen door met name de hot spots aan te pakken en hier intensief over te communiceren.
- De hoeveelheid gedumpt afval terug te dringen.
- Waarnemingen in de wijk zo snel mogelijk aan partners door te geven, handhavende acties combineren met het opruimen van de rommel.

De pilot is goed verlopen en dusdanig succesvol dat we hier in 2015 vervolgacties op uitzetten samen met Dar.

Wat heeft het gekost?

Openbare ruimte * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Toelichting financiën

Het programma Openbare Ruimte sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 19.000. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,05%.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Bij een aantal producten zien we een grote afwijking bij lasten en baten. Deze verschillen zijn nagenoeg budgettair neutraal en hebben vooral betrekking op projecten die vallen onder de integrale samenwerking van Openbare Ruimte met andere programma's. De kosten van deze projecten worden verantwoord bij Openbare Ruimte en verrekend met andere programma's waar de budgetten beschikbaar zijn gesteld. Omdat niet van al deze projecten de lasten en baten binnen het programma Openbare Ruimte zijn aangepast, ontstaat een administratief verschil tussen begroting en realisatie.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.
Naast bovengenoemde verklaring is het nadeel op de lasten veroorzaakt doordat een bezuiniging bij de lasten is geraamd, terwijl deze bij de baten is gerealiseerd. Bij de lasten levert dit daarmee een nadeel op.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.
Naast bovengenoemde verklaring is het voordeel op de baten veroorzaakt door de bij de lasten geraamde bezuiniging. Bij de baten levert dit daarmee een voordeel op. Daarnaast is er meer ontvangen voor het ingezamelde plastic afval.
Deze opbrengsten zijn erg aan fluctuaties onderhevig en daarom lastig exact te ramen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1062 Openbare ruimte bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.328	48.387	35.059
Wijzigingen						
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.076	1.168	92
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	250	250	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-200		200
Totaal Wijzigingen				**1.126**	**1.405**	**279**
Eindtotaal				**14.455**	**49.792**	**35.338**

Risico's

Er zijn geen wijzigingen ten aanzien van de risico's zoals gemeld bij de Stadsbegroting 2015-2018.
Derhalve zijn de volgende zes risico's nog steeds actueel:

- ARN heeft onvoldoende aanvoer van afval, waardoor te lage omzet wordt gerealiseerd en verlies wordt geleden. Indien de door MARN aan ARN afgegeven garanties moeten worden aangesproken, kan dit leiden tot een financieel nadeel voor de gemeente Nijmegen.
- Aanbestedingsprocedure is niet correct verlopen wat leidt tot claims, vertraging, imagoschade.
- Er gebeurt een ongeval in de openbare ruimte wat leidt tot letsel en materiële schade bij een gebruiker van de openbare ruimte die de gemeente daarvoor aansprakelijk stelt. Als gevolg van slecht onderhoud en/of achterstallig onderhoud kan een ongeval zich voordoen, wat leidt tot claims, vertraging en imagoschade.
- Er treedt een natuurramp op wat leidt tot blokkades van wegen, overlast voor burgers, materiële schade voor de gemeente. Dit kan leiden tot claims, vertraging en imagoschade.
- Verborgen gebreken komen in beeld, wat leidt tot claims, vertraging en imagoschade.

- Benodigd onderhoud aan inrichtingselementen van de openbare ruimte (asfalt, openbare verlichting en bomen) moet door beperkt budget achterwegen blijven. Dit kan leiden tot schade, claims, vertraging en imagoschade.

Over het geheel kunnen we melden dat er zich in 2014 geen risico's hebben voorgedaan.

Programma Wijken

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met het programma Wijken streven we naar leefbare en veilige wijken, met goede sociale relaties en samenhang in buurten.
Leefbaarheid en veiligheid richten zich zowel op de fysieke als op de sociale kwaliteit van de wijken.
Goede sociale relaties en samenhang in buurten dragen bij aan de zgn. collectieve zelfredzaamheid. Participatie van bewoners, eigen initiatief van bewoners, elkaar onderling hulp aanbieden of aanspreken op gedrag wordt daardoor bevorderd.

Het programma is gericht op alle wijken:

- het op peil houden van wijken waar het goed gaat
- het aanpakken van achterstanden in deelgebieden die achterblijven
- stimuleren van participatie

Het programma omvat een samenhangende aanpak van sociale en fysieke kansen en problemen in de wijken. Dit doen we in samenwerking met bewoners en ondernemers, woningcorporaties, politie, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties en andere betrokken partijen in de wijken. Intern zijn er relaties met de meeste gemeentelijke programma's. Veiligheid, Zorg- en Welzijn, Wonen en Openbare Ruimte zijn de belangrijkste daarvan. Door de samenwerking en het optimaal benutten van netwerken wordt het mogelijk bruggen te slaan tussen bewoners en bewonersgroepen onderling, tussen bewoners en instanties en vanuit deze samenwerking initiatieven en ontwikkelingen in gang te zetten die bijdragen aan het doel van dit programma.

Het bereiken van doelstellingen wordt gemeten via de stads- en wijkmonitor. Deze komt om de twee jaar uit. Voorjaar 2012 was de meest recente, gebaseerd op metingen in 2011. Voorjaar 2014 komt de nieuwe wijkmonitor uit. De gegevens konden nog niet worden meegenomen in deze begroting. Wel is er een analyse gemaakt door O&S op basis van de landelijke leefbarometer. Deze analyse is hieronder verwerkt bij de indicatoren leefbaarheid en sociaal economische situatie.

Nijmegen kent 9 stadsdelen en 44 wijken, in de Wijkmonitor worden 35 woonwijken besproken. Dieper inzoomend zie we dat binnen de Nijmeegse wijken er ca. 65 deelgebieden aanwijsbaar zijn waar gebiedsproblemen spelen. De meeste behoren tot de bekende aandachtsgebieden, maar er zijn enkele andere kleine risicogebieden. Via het wijkmanagement houden we ook in die gebieden vinger aan de pols. Gebiedsproblematiek in Nijmegen kenmerkt zich vooral door sociale problematiek, gekoppeld aan een dominantie van lage sociaaleconomische status en kenmerken van de woningvoorraad.

AANDACHTSGEBIEDEN

We onderscheiden 6 groepen van aandachtsgebieden:

1. Aandachtsgebieden Oude stadswijken: Biezen, Wolfskuil, Willemskwartier in Nije Veld) en Kolpingbuurt (in Goffert);
2. Aandachtsgebieden Nieuw-West: Neerbosch-Oost en Heseveld;
3. Aandachtsgebied in Zuid: Hatert;
4. Aandachtsgebieden Dukenburg: Zwanenveld, Malvert, Meijhorst, Aldenhof en Tolhuis 52-78 (in Tolhuis);
5. Aandachtsgebieden Lindenholt: Zellersacker, Voorstenkamp, Gildekamp, Leuvensbroek;
6. Aandachtsgebied Centrum: Stadscentrum en Benedenstad

ALGEMENE TOELICHTING OP INDICATOREN

Bij de Programmarekening 2011 en de Stadsbegroting 2013 is al toegelicht dat er vanaf 2011 een gewijzigde meetmethode is. Daardoor treedt er een trendbreuk op in het onderzoek, kunnen de scores op de indicatoren vanaf 2011 niet meer goed vergeleken worden met de jaren daarvoor en zijn de cijfers voor de buurten en wijken niet meer beschikbaar. De onderzoeksgegevens (Stads- en wijkmonitor, veiligheidsmonitor) blijven om de twee jaar verschijnen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	**Verbetering leefbaarheid**
H2	**Sociale cohesie**
H3	**Veilig voelen in eigen buurt**
H4	**Sociaal-economisch perspectief**

Hoofddoelstelling 1

Verbetering leefbaarheid

Wat willen we bereiken?

Wij willen de leefbaarheid in de Nijmeegse wijken op peil houden en verbeteren daar waar achterstanden zijn. Deze ambitie drukken we uit in de indicator 'bewonerswaardering voor woon- en leefklimaat' en een algemeen rapportcijfer van bewoners voor de eigen buurt/woonomgeving.
De indicator Bewonerswaardering woon- en leefklimaat is opgemaakt uit vragen met betrekking tot het totaaloordeel over de eigen buurt: het plezier waarmee men in de buurt woont, de eventuele (dringende) wens om uit de buurt te verhuizen en de gehechtheid aan de buurt.
De indicator woonomgeving is het gemiddelde rapportcijfer dat Nijmegenaren van 15 jaar en ouder hebben gegeven aan hun woonomgeving.

De ambities voor 2014 drukken we uit in

0	handhaven op zelfde niveau
-	lichte afname
--	sterke daling
+	lichte stijging
++	sterke stijging

Op basis van aanduidingen op Leefbaarometer.nl op het gebied van leefbaarheidsrisico's, en de ontwikkeling van kleine deelgebieden in de periode 2010 tot en met 2012, worden hier indicaties geven op het gebied van leefbaarheid.

Algemeen beeld: leefbaarheidsrisico's in de aandachtsgebieden blijven aanwezig maar lijken in brede zin verminderd, soms in aard (de mate), soms in omvang (van het gebied).

- Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum: leefbaarheidsrisico's (Kop Bloemerstraat) zijn verdwenen; Benedenstad leefbaarheid positief en stabiel, Stadscentrum matig positief en stabiel;
- Aandachtsgebieden oude stadswijken: risico's zijn er in inmiddels veel kleinere gebieden, aard en intensiteit blijven vergelijkbaar; Leefbaarheid in Biezen positief (was matig positief), Wolfskuil, Willemskwartier en Kolpingbuurt blijven matig positief;
- Aandachtsgebieden Nieuw West: leefbaarheidsrisico's in grote lijnen vergelijkbaar, doch wat minder intensief; Leefbaarheid in de wijken matig positief en stabiel;
- Aandachtsgebied Hatert: leefbaarheid matig positief en stabiel; in deelgebieden is de aard en omvang van leefbaarheidsrisico's in brede zin verminderd. Opvallend is een nieuw aandachtsgebied: omgeving HAT-complex (van Talis), gelegen tegen De Winkelsteeg;
- Aandachtsgebieden Dukenburg: leefbaarheidsscores blijven op wijkniveau matig positief; aard en omvang van leefbaarheidsrisico's zijn binnen deelgebieden in brede zin verminderd;
- Aandachtsgebieden Lindenholt: leefbaarheidsscores zijn op wijkniveau verbeterd (van matig positief naar positief); leefbaarheidsrisico's in deelgebieden zijn minder intensief.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
1.1 Bewonerswaardering woon- en leefklimaat (schaalscore evaluatie buurt)				
1.1 stad	7,5	0	7,6	0
1.1a aandachtsgebiedenNijmegen-centrum	7,3	0	7,3	0
1.1b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	+	6,8	+
1.1c aandachtsgebieden Nieuw west	6,8	+	6,9	+
1.1d Hatert	6,7	+	6,9	+
1.1e aandachtsgebieden Dukenburg	6,4	+	6,8	+
1.2 rapportcijfer woonomgeving				
1.2 Stad	7,5	0	7,5	0
1.2a aandachtsgebieden Nijmegen-centrum	7,4	0	7,5	0
1.2b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	0	7,0	0
1.2c aandachtsgebieden Nieuw west	6,9	0	7,0	0
1.2d aandachtsgebied Hatert	6,9	0	7,2	0
1.2e aandachtsgebieden Dukenburg	6,8	0	6,9	0
1.2f aandachtsgebieden Lindenholt	6,9	+	7,0	+

De stads- en wijkmonitor verschijnt eens in de twee jaar. Over 2014 zijn er geen realisatiecijfers beschikbaar. Vanaf 2011 is een breuk in de onderzoekslijn ontstaan door een andere gebiedsclustering en meetmethode. De tabel toont de trend en de ambitie 2014.

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 2

Sociale cohesie

Wat willen wij bereiken?

Wij willen dat meer bewoners zich in 2013 verantwoordelijkheid voelen voor de eigen buurt. Daarmee streven we ernaar de stijgende lijn van de afgelopen jaren, die we in veel wijken hebben gezien te handhaven. In veel aandachtswijken en stadsdelen kunnen derhalve de ambitie voor de betrokkenheid en het zelforganiserende vermogen (collectieve zelfredzaamheid) van de bewoners bij hun dagelijkse woon- en leefomgeving worden opgehoogd.

De indicator waarmee dit wordt weergegeven is een percentage van bewoners dat zich verantwoordelijk voelt. Deze indicator Sociale kwaliteit woonomgeving is opgemaakt uit vragen met betrekking tot de sociale kwaliteit

van de eigen buurt: kennen de mensen in de buurt elkaar, hoe gaan mensen in de buurt met elkaar om, de saamhorigheid en de mate waarin mensen zich thuis voelen bij anderen.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
2. Schaalscore sociale kwaliteit woonomgeving				
2. Stad	5,9	0	5,9	0
2.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	4,9	0	4,8	0
2.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	5,6	+	5,5	+
2.c aandachtsgebieden Nieuw west	5,3	+	5,5	+
2.d aandachtsgebied Hatert	5,4	0	5,8	0
2.e aandachtsgebieden Dukenburg	5,3	+	5,6	+
2.f aandachtsgebieden en Lindenholt	5,1	+	5,4	+

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 3

Veilig voelen in eigen buurt

Wat willen wij bereiken?

Wij willen dat bewoners zich veilig voelen in hun buurt. Mede door de integrale aanpak van de veiligheid zien we een (gunstige) vermindering van het onveiligheidsgevoel en is de ambitie voor 2013 om onveiligheidsgevoelens verder terug te brengen.
De indicator wordt uitgedrukt in het percentage bewoners dat aangeeft zich onveilig te voelen.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
3. % onveilig voelen in eigen buurt				
3. Stad	19%		18 %	
3.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	26,4%	-	27 %	-
3.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	23%	- -	26 %	- -
3.c aandachtsgebieden Nieuw west	26,5%	-	25 %	-
3.d aandachtsgebied Hatert	24,7%	-	25 %	-
3.e aandachtsgebieden Dukenburg	29,6%	-	24 %	-
3.f aandachtsgebieden Lindenholt	23,5%	0	24 %	0

De stads- en wijkmonitor verschijnt eens in de twee jaar. Over 2014 zijn er geen realisatiecijfers beschikbaar. Vanaf 2011 is een breuk in de onderzoekslijn ontstaan door een andere gebiedsclustering en meetmethode. De tabel toont de trend en de ambitie 2014.

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 4

Sociaal-economisch perspectief

Wat willen wij bereiken?

Vanuit het programma wijken kunnen we op beperkte schaal een bijdrage leveren aan de verbetering van de sociaal-economische situatie van mensen. We hebben hier immers te maken met problematiek waarvoor niet alleen andere beleidsterreinen, zoals werk en inkomen en onderwijs maar ook andere schaalniveaus dan de wijk (de stad, regio, landelijk) aan zet zijn.
We monitoren in ieder geval de ontwikkelingen in de zwakkere wijken en buurten op dit vlak en we houden daar sterker een vinger aan de pols. Daar waar nodig nemen we de regie in handen om samen met betrokken beleidsdisciplines tot een gewenste verbetering te komen. De indicatoren bestaan uit het percentage leerlingen op havo/vwo en het percentage uitkeringen van de WWB.

Het sociaal-economisch perspectief in veel aandachtsgebieden lijkt zich op basis van het onderwijsniveau van leerlingen te verbeteren. Deze gebieden worden echter harder dan gemiddeld getroffen door de opkomende werkloosheid. Vooral aandachtsgebied Hatert en de aandachtsgebieden in Lindenholt later een behoorlijke toename zien van het percentage WWBers. Ook het beeld in de aandachtsgebieden Nieuw West en Dukenburg verslechtert bovengemiddeld.

Indicatoren

% leerlingen 3 HAVO/VWO 3e leerjaar	2008/2010	2011/2013	ontwikkeling	ontwikkeling
Nijmegen	44.7%	51,9%	+ 7,2	
Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum	42,9%	47,3%	+4,4	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)
Aandachtsgebieden oude stadswijken	20,0%	29,9%	+9,9	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Nieuw West	31,2%	44,7%	+13,5	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebied Hatert	20,5%	43,7%	+23,2	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Dukenburg	21,7%	32,8%	+11,1	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Lindenholt	27,4%	33,0%	+5,6	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)

De cijfers zijn een gemiddelde per periode. De cijfers voor 2014/2016 zijn nog niet beschikbaar.

% WWB in beroepsbevolking	2009	2012	ontwikkeling	ontwikkeling
Nijmegen	4,3%	5,2%	+0,9	
Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum	3,9%	4,7%	+0,8	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)
Aandachtsgebieden oude stadswijken	6,9%	8,1%	+1,2	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Nieuw West	6,3%	7,8%	+1,5	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebied Hatert	6,7%	8,6%	+1,9	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Dukenburg	7,5%	9,1%	+1,6	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Lindenholt	5,5%	7,3%	+1,8	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)

De cijfers voor 2014 zijn nog niet beschikbaar.

Samengevat voor de stadsdelen Wat hebben we bereikt en Wat hebben we ervoor gedaan?

Samenvattend willen we bereiken op de 4 hoofddoelstellingen:

- Dat de leefbaarheid en veiligheid in de Nijmeegse wijken op peil blijft en verbetert daar waar achterstanden zijn.
- Dat meer bewoners zich verantwoordelijkheid voelen voor de eigen buurt.
- Dat bewoners zich veilig voelen in hun buurt.
- Dat de sociaal economische situatie van bewoners verbetert.

- Betreft toelichting op activiteiten voor alle hoofddoelstellingen.
- In 2014 werkten we verder aan het op peil houden van de leefbaarheid en veiligheid in de wijken en het versterken van de betrokkenheid van bewoners bij hun eigen woon- en leefomgeving. Dit deden we via beproefde lijnen:
- in de aandachtsgebieden en in probleembuurten realiseren we (integrale) wijk/buurt aanpak programma's in samenwerking met bewoners en ondernemers, gemeente- afdelingen en instanties zoals woningcorporaties, politie, zorg- en welzijns instellingen, scholen etc. Kennis over ontwikkelingen en netwerken in de wijken ontsluiten we voor alle betrokken partijen.
- In alle stadsdelen zorgden we dat we weten wat er speelt en dat gebeurt wat nodig is!
- We organiseren samenwerkingsverbanden
- We ondersteunen en stimuleren bewonersinitiatieven
- We investeren in bestaande en nieuwe contacten met alle wijken; met de bewoners, ondernemers en de in de wijken werkzame organisaties
- We voeren de regie op de aanpak van jongerenoverlast en woonoverlast- en multiprobleemhuishoudens
- We stimuleren nieuwe en noodzakelijke ontwikkelingen op het brede terrein van leefbaarheid en veiligheid in de wijken
- We zorgen voor voldoende speelvoorzieningen en stimuleren het gebruik en (vormen van) zelfbeheer
- We zijn alert op kansen voor de wijk en brengen partijen bij elkaar
- We zijn expliciet gericht op kansen voor de wijk, meer initiatief en participatie.
- We doen dit o.a. door te investeren in het vinden en verbinden op wijkniveau zelf: vraag en aanbod en informatie bij elkaar brengen via interactieve websites, social media, wijkbladen, netwerkbijeenkomsten, een wijkenmarkt , faciliteren van wijkondernemerschap etc.
- Onze subsidievoorwaarden zijn gebaseerd op flexibiliteit/ tijdelijkheid en doelgerichtheid. We ondersteunen stimuleren met onze subsidies initiatief en participatie. Daarbij streven we naar het op 'eigen benen' staan. Optimale financiële onafhankelijkheid en eigen verantwoordelijkheid is het uitgangspunt. Vanzelfsprekend passen we hier maatwerk toe.
- Er is vertrouwen in de eigen kracht van de wijkgemeenschap, al heeft die af en toe wat hulp nodig.
- We dragen eraan bij dat de komst van stips en sociale wijkteams in 2014 op een goede manier 'landen' in de wijken en goed aansluiten op bestaande netwerken in de wijken.

Toelichting op specifieke activiteiten in de wijken

Noord

- Vervolg 1 wijk 1 plan: Wijkprofiel, wijknetwerk en wijkagenda staan nu op de facebookpagina Nijmegen Noord en worden up- to –date gehouden met informatie van bewoners en professionele partners. In het wijkaanpakprogramma aandacht voor het sociaal domein, de zorg en de ruimtelijke en economische ontwikkelingen in het gebied. De gesprekken met de wijkmedia- vrijwilligers in Noord verlopen positief. Wijkraden en platform Waalsprong willen een pro-actieve en meedenkende rol spelen bij de gevolgen van de stagnerende ontwikkeling van het gebied
- De uitkomsten van het pilotproject Noorderstroom, met daarbinnen maatschappelijk opdrachtgeverschap als thema, zijn gepubliceerd op de facebook- pagina van de gemeente en voor veel bewoners toegankelijk geworden.
- We leveren een bijdrage aan samenwerking van scholen, ouders, bewoners, jongeren en professionals bij de voorbereidingen op de te verwachte grote groep kinderen/ jongeren in Noord in de komende 10 jaar (van plm. 1.500 naar plm. 3.000).
- We hebben projectondersteuning geregeld om te kunnen komen tot uitbreiding van de moestuin Lentse Aarde. Voor de carnavalsverenigingen zoeken we naar “bouwruimte” nu de meeste grote loodsen zijn afgebroken.
- De afzonderlijke initiatieven (Lentse Aarde, Co- Bomen, Historische tuin Lent, Natuurspeeltuin Vieze Broek e.a.) hebben vooralsnog de focus op het verstevigen/ uitbreiden van het eigen initiatief. We leverden een bijdrage aan de realisatie van jongerenvoorzieningen o.a. uitbreidig van de Ster en werkten aan verplaatsing Jop Visveld naar een nieuwe locatie (nabij Lentmark) en inmiddels aangevuld met een trapveldje.
- Ten slotte is aan een groot aantal initiatieven van bewoners ondersteuning verleend (verbindingen, subsidies)

Centrum

We ondersteunden diverse bewonersinitiatieven zoals:

- De bewonerswerkgroep Sociaal Wijkteam die met het rapport “Schouder aan Schouder” bijdroeg aan bewonersbetrokkenheid bij start en ontwikkeling van het sociaal wijkteam en Stip eb de verbinding met de wijkmedia.
- De Beweegtuin aan de Waalkade trekt vanaf het begin veel gebruikers uit alle leeftijdsgroepen. De beweegtuin speelt een rol in projecten van het Gezondheidscentrum ter bestrijding van obesitas en eenzaamheid maar wordt bijvoorbeeld ook gebruikt door de leerlingen van de Petrus Canisiusschool. De bewonerswerkgroep houdt een oogje in het zeil bij het beheer van de voorziening.
- Een andere bewonerswerkgroep werkt samen met de joodse gemeenschap aan een namenmonument voor joodse Nijmegenaren die in de tweede wereldoorlog zijn vermoord.
  Het bewonersplatform Centrum heeft een constructieve rol gespeeld bij de gesprekken over woonzorgcentrum Doddendaal en het realiseren van nabije zorgvoorzieningen in het Centrum.
- De activiteitencommissie Benedenstad is als vanouds zeer actief geweest (bouwdorp, sinterklaasfeest, jongerenactiviteiten, kaartavonden, gespreksgroepen, kookactiviteiten). De commissie heeft een constructieve rol gespeeld bij inzet van Buurtcentrum het Oude Weeshuis voor het sociaal domein. Hierdoor kunnen kansrijke verbindingen worden gelegd tussen het Gezondheidscentrum, het Sociaal Wijkteam, het informatiepunt en allerlei activiteiten die in het buurtcentrum worden georganiseerd. De wijkwebsite heeft het eerste jaar achter de rug en kreeg stap voor stap meer bezoekers. Het bewonersplatform Centrum vormt de “draaischijf” voor veel werkgroepen van bewoners. De Vrienden van het Kronenburgerpark zijn actief als altijd. De stichting heeft groot onderhoud van de voliere op het verlanglijstje gezet.
- Beheersing van drugsoverlast (straatdealen en overlast vanuit coffeeshops) blijft aandacht vragen. De aanpak in het Kronenburgerpark heeft positief uitgewerkt. Een aanpak van deze overlast in de Bloemerstraat en directe omgeving (waterbed- effect) is voorbereid en zal in samenhang met de fysieke aanpak van deze straat worden uitgevoerd. Daarbij staat het tegengaan van deze overlast in woonstraten centraal. Bij Kelfkensbos/ Gerard Noodtstraat is een overlastprobleem in samenwerking met politie, toezicht en wijkbeheer aangepakt.

- Aanpak uitgaansoverlast in en om de horecaconcentratiegebieden i.s.m. bewoners, ondernemers, politie en toezicht. en waar nodig met de afdeling Veiligheid (bestuurlijke maatregelen). Het gaat om Wintersoord, Grotestraat, Peperstraat, Priemstraat, Smetiusstraat/ Bloemerstraat, van Broekhuizenstraat/ Klein Marienburg.
- Tenslotte is een bijeenkomst voorbereid waarbij bewonersgroepen die uitgaansoverlast ervaren met horeca-ondernemers en handhavers in gesprek gaan.
  De bestaande afspraken over toezicht en handhaving in en om de verslaafdenopvang MFC (van Schevichavestraat) worden voortgezet. Dit is de uitkomst van de overleggen met Buurtbeheergroep MFC. Deze groep met onafhankelijk voorzitter bestaat uit bewoners, ondernemers, MFC, politie, toezicht, beleidsafdeling en wijkmanagement, bestaat al 10 jaar.
  Er is een bewoners bijeenkomst over inbraakpreventie georganiseerd. Daarnaast is er een pilot ondersteund om te komen tot vermindering van winkeldiefstal. Hierbij is samengewerkt met Centrummanagement, Economische zaken, politie en toezicht. Een voorlichtingsbijeenkomst voor ondernemers zal begin 2015 plaatsvinden. Het tegengaan van fietsendiefstal is onderwerp geweest van twee acties op het stationsplein.

  In het afstemmingsoverleg Veiligheid Centrum (8 x per jaar) zijn alle veiligheidskwesties besproken en waar nodig zijn afspraken gemaakt over ieders rol en inzet.

  De veiligheidssituatie in de Stadswaard (eigenlijk Nijmegen oost) is met betrokken partners besproken. Hierbij speelt de toegenomen toegankelijkheid van dit gebied en de toenemende drukte (onder meer door De Kaai) een rol. Overlast door enkele zwervers in de Stadswaard is bestreden. De verrommeling door feestjes op de Waalstrandjes is met een spontane opruimactie door gebruikers zelf opgelost

Oost

- De nieuwe locatie voor de sportkooi aan de Diemerbroeckstraat is gerealiseerd en wordt nog half verhard. Het participatieproject Spoorkuil Bottendaal kan na wat vertraging door. Het Seinhuisje is op de aandachtslijst voor monumenten geplaatst.
- Jongerencentrum Exposure heeft een belangrijke rol gespeeld in het tegengaan van jongerenoverlast in Oost (Limos/ Hobbemaplein/ van Langeveldstraat). Er was geen draagvlak onder de jongerengroep voor zelfbeheer. Het onderwerp staat nog op de agenda.
- In het kader van 1 wijk 1 plan is een wijkprofiel voorbereid en is overzicht ontstaan van het wijknetwerk. De wijkagenda in dit grote gebied met 8 wijken is vol en we bekijken hoe deze overzichtelijk kan blijven.
- Het voorbereidingsproces met betrekking tot wonen, zorg en welzijn in Oost is afgerond. Inmiddels wordt samen met bewoners gewerkt aan de komst van een STIP in Hengstdal.
- Bewoners(groepen) in Nijmegen Oost organiseren door het jaar heen veel activiteiten in de buurt. Bijvoorbeeld:
  het kunstwerk Neptunusring op de kruising Hengstdalseweg/ Broerdijk waar een relatief kleine groep bewoners veel activiteiten heeft georganiseerd waarmee veel bewoners zijn bereikt.
  Het buur(t)ontmoetingsfeest Hengstdal in samenwerking tussen bewoners, het AZC, woningstichting de Gemeenschap en jongerenwerk. Een activiteit die voor de tweede keer is georganiseerd en veel deelnemers en bezoekers op de been bracht.
  bewonersplatform Kwakkenberg heeft een agenda opgesteld, waaraan medewerking is verleend samen met wijkbeheer, toezicht en politie.
- We werkten samen met de corporaties Standvast Wonen en De Gemeenschap bij het realiseren van hun verbeterplannen voor de sociale huurwoningen in Hengstdal.
- De bijeenkomsten over het nieuwe zorgstelsel hebben verbindingen opgeleverd met zzp-ers die op dat terrein in Oost werkzaam zijn.
- We hebben bijgedragen aan het ontstaan van het Platform Kamerbreed dat zich richt op het tegengaan van overlast van kamerverhuurbedrijven o.a. door zelf actie te ondernemen bijvoorbeeld: Pimp je Voortuin in de van Oldenbarneveltstraat.

- bewoners en ondernemers/ verenigingen van Groenewoud/ d'Almarasweg/ Park Brakkenstein hebben inbreng gehad in het locatiegebonden beleid voor deze gebieden.
- We stuurden op beheersing van de jongerenoverlast in de LIMOS, Spoorbuurt, Rode Dorp en Hengstdal Hiervoor werkten we samen met de partners: draaiboek Mooi Weer en de risico- analyse voor Oud en Nieuw zijn concrete producten. Daarnaast is met betrokkenheid van bewoners jongerenoverlast op enkele locaties (o.a. Limos) aangepakt.

Oud West

- Er zijn 15 nieuwe straatambassadeurs gevonden. We gaven opdracht aan Tandem om tot verbreding van het bewonersnetwerk te komen o.a. als informele sociale schil rond het sociaal wijkteam en het steun en informatiepunt (STIP)
- We faciliteerden de wijkraden Ons Waterkwartier en Wolfskuil, de wijkwebsite en het wijkblad de Wester en het ZZP-netwerk in de vorm van subsidies, informatie en advies
- We werkten aan de invulling aan 1 wijk, 1 plan door het opstellen van een wijkprofiel in filmvorm. Gefilmd wijkprofiel Bruisend Biezen gereed. Start filmprofiel Wolfskuil gestart., een digitale doorlopende wijkagenda, netwerkbijeenkomsten voor bewoners en professionals, het stroomlijnen van wijk processen (zoals samengaan ontwikkeling sociaal wijkteam, STIP en straatambassadeurs, wijkaanpakprogramma en wijkbeheerplan)
- aanpak jongerenoverlast via draaiboek risicolocaties; regie op de uitvoering er was speciale aandacht voor het Ridderspoor
- We volgden de woningbouwontwikkelingen: Bouw Nachtegaalplein gestart. Herontwikkeling Rozenbuurt in voorbereiding (hier nog geen sloop). Jacobsterrein Molenweg is nu leeg en kan starten. Diverse kraaksituaties in particuliere panden beëindigd ism eigenaren, politie.
- Faciliteren 2 wijkenfonds: voor een bedrag van € 20.000,- gaat een vertegenwoordiging van de wijkraden Wolfskuil/Waterkwartier zelf actief buurtinitiatieven werven en begeleiden en voor subsidie voordragen. De samenstelling van de begeleidingsgroep zal elke 2 jaar vernieuwen.
- Ondersteunen van de vernieuwing programmaraad (leden en programmering afspiegeling van een wijk in transformatie) van het voorzieningenhart de Biezantijn (opdracht aan Tandem) en introduceren eigen budget t.b.v. communicatie en programmering.
- Contacten gelegd met afdeling CMV van de HAN (vestiging in Honig) die ter ondersteuning van dit proces een kwartiermaker kunnen gaan leveren.Doel: VZH meer vebinden met totale vraag/aanbod in de wijk en communicatie/programmastrategie neerzetten.
- Alle nieuwe bewoners in De Biezen kregen een welkom pakket uitgereikt door leden van Ons Waterkwartier met allerhande wijk informatie.
- Uitvoering wijkaanpakprogramma Biezen:
  Gestart met maken van nieuw WAP, afronding in 2015
  Uitvoering wijkaanpakprogramma Wolfskuil:
  In 2014 nieuwe wijkaanpakprogramma gereed, uitvoering acties in 2015
- Begeleiden bedrijfsplan en faciliteren van de Wijkfabriek: plan voor maatschappelijk ondernemen, buurtactiviteiten, ondersteuning coöperatieve wijkinitiatieven (inkoop energie etc) voor heel Oud West; Startsubsidie verstrekt. Twee lege woningen van Portaal zijn beschikbaar. Intern traject tbv omgevingsvergunning voorbereid.
- Stimuleren van (door) ontwikkeling wijkevenementen. Wijkevenementen dragen bij aan verbindingen tussen bewoners, organisaties en versterken van het imago. Het Waterkwartier heeft al een bouwdorp en doorkomst Vierdaagse, Het Westerpark is een interessante locatie voor een wijkevenement. Ideeën die nu ontstaan ondersteunen (oprichting activiteitengroep, ondersteunen activiteiten o.a. openlucht bioscoop).
- Vrienden van Westerpark opgericht: heropening park, multiculti festival, openlucht Wolfskuil. Start verkenning draagvlak cultureel evenement in de wolfskuil rondom Sterke Verhalen. Vrienden van Florapark in oprichting.

Nieuw West

- In 2014 is de koerswijziging voor het platform Heseveld ingezet. In kader van nieuw WAP worden gesprekken gevoerd in de wijk over andere vorm van overleg.
- In Neerbosch-Oost is gestart met een nieuwe vorm van het bewonersoverleg.
- We ondersteunden bewonersiniitatieven zoals: het jongerenproject in winkelcentrum Notenhout, het wijkonderzoek rondom de nieuwbouw brede school, de bewonersgroepen rondom groen en moestuinen, de vrijwilligers bij Het Octaaf en Schalmei. We begeleidden de ontwikkeling van de bewonersbudgetgroep Neerbosch-Oost
- In Neerbosch-Oost is ontmoeting georganiseerd tussen verschillende voorzieningen, elke keer op andere locatie (OpMaat, Honinghoeve, Schalmei etc).
- In heel Nieuw-West is gestart met de wekelijkse bloklunch door het nieuwe SWT.
- In kader van de gezamenlijke toekomstagenda zijn de banden met de 4 corporaties in Neerbosch-Oost aangehaald (afstemming gebiedsvisies).
- Gewerkt aan het goed neerzetten van nieuwsvoorziening: Neij West is ls wijkblad in Heseveld en Neerbosch-Oost goed verankerd. Hees houdt haar eigen blad. Goede wisselwerking buurtverbinders met Neij West en bewonersoverleg.
- Op Maat functioneert als STIP voor Neerbosch-Oost en heeft nauwe banden met het nieuwe SWT, vanaf september 2014 opererend vanuit Daniëlsplein. Dit jaar is gestart met een zoektocht naar een STIP voor Heseveld/Hees, in overleg met bewoners.
- Het jongerenloket in NBO is dit jaar in voorjaar 2014 gestart. Er zijn spreekuren georganiseerd in wijkcentrum De Schalmei. Jongerenwerk, OpMaat en gemeente (werk, opleiding, schuldhulpverlening) werken hierin samen. De eerste resultaten zijn hoopgevend, evaluatie in februari 2015. Jongeren uit Heseveld behoren ook tot de doelgroep.
- Versterken van de betrokkenheid van bewoners bij het thema veiligheid blijft een belangrijk thema. Het Klantenpanel Veiligheid NBO vervult goede functie in de prioritering. Goed nieuws is dat er sinds oktober 2014 een nieuwe buurtpreventiegroep in voorbereiding is: De Baron. In januari zullen zij starten met een groep van 8 vrijwilligers (4 duo's). Zij worden ondersteund door wijkmanagement, politie, toezicht en corporaties.
- We faciliteerden de bewonersklankbordgroep Dennenstraat e.o. (in relatie tot de aanleg snelle fietsroute en ontwikkeling sportpark De Dennen) en de actiegroep west wil groene buffer.
- Diverse kraaksituaties zijn beëindigd ism eigenaren en politie/ODRN.
- We hadden net als eerdere jaren extra aandacht voor het Tubaplein en omgeving In overleg met een tiental actieve bewoners is de herinrichting van het Tubaplein tot stand gekomen.

Midden

- Bewoners in het Willemskwartier werkten aan meer groen in de wijk.
- bewoners en gemeente onderzoeken of een vorm van een programma raad gewenst is voor het voorzieningenhart, na de stop van de vorige.
- We leverden een bijdrage aan proces en communicatie bij de plannen van Nedtrain voor een onderhoudsloods In de spoorkuil en bij de nieuwbouwontwikkeling ter hoogte van de Genestetlaan.
- We werkten samen met de de wijkraad van Willemskwartier die zicht richt op bewonersactiviteiten in 't Hert en de participatiewet in relatie tot vrijwilligerswerk in de wijk.
- De jongerenoverlast is door intensieve samenwerking met bewoners, politie, straatcoaches, jongerenwerk, beheer 't Hert en Futsal Chabbab aangepakt. heeft geleidt tot rust op straat, eenduidige kaders naar de jongeren en een gezamenlijke aanpak bij overschrijding daarvan.
- We leverden een bijdrage aan de start van sociaal wijkteam en voorbereiding voor de komst van een STIP.
- We faciliteerden diverse participatie-initiatieven en projecten, zoals o.a. wijkfeest Landbouwbuurt , parkeerregulering op maat voor St. Anna, Hazenhulp en de Kunstbus.
- Het wijkcentrum de Klokkentoren heeft Pluryn als nieuwe huurder. De groep NAH (niet aangeboren hersenletsel) heeft daar zijn dagactiviteiten. Er zijn verbindingen gelegd met bewoners uit de Muntenbuurt, die meedoen aan deze activiteiten.

- In de Kolping gaat het wijkaanpakprogramma onverminderd door. Talis werkt aan een toekomstvisie: renovatie of gedeeltelijke sloop en nieuwbouw van. De gemeente sluit aan vanuit diverse afdelingen zoals wijkbeheer, wonen, stedenbouw en wijkmanagement.
- Dankzij de buurtbeheergroep is er weinig overlast van de bewoners uit het Domushuis. Deelnemende buren en bedrijven werken goed samen en treden gelijk op bij kleine incidenten.

Zuid

- We onderhielden contacten met de verschillende culturele en godsdienstige instellingen (Islamitsch Centrum, Turks Cultuur Centrum, stichting SEMA en basisschool Hidaya) en bespraken hun betrokkenheid bij de wijk.
- We leverden een bijdrage aan de wijkwebsites: via www.mijnnijmegenzuid.nl krijgt het digitaal platform steeds meer inhoud en kleur. Gelukkig doet Brakkenstein nu ook mee. Er zijn nu 3 buurtverbinders en zij zijn zeker in Hatert onderdeel van het wijknetwerk (STIP, wijkkrant, wijkplatform, SWT). In de andere 3 wijken krijgt dit komend jaar meer vorm.
- Uitvoering en borgen van wijkaanpak Hatert: voortgang realiseren op de bouwstenen burgerkracht, imago en woningmarkt. Betere inzet op bestrijding werkloosheid en bevorderen gezondheid. (Zie voortgangsbericht Hatert 2.0)
- Afgelopen jaar zijn er grote stappen gezet op thema burgerkracht: mijnbuurtje, vrijwilligers stip, zichtbaar maken bewonersinitiatieven, nieuwe projecten (oa dagbesteding voor ouderen in wijkcentrum) en activiteiten in kader van gewoon meedoen (via SWT). Wat betreft imago: extra boost aan Hatert door facelift van de winkelstrip Couwenbergstraat. Daarnaast open dag wijkcentrum, Kleurrijk Hatert, Dag van het Park, wijklunch door Brede School en positieve aandacht in plaatselijke media. Met de werkgroep Imagoverbetering worden nu voorbereidingen getroffen voor De Week van Hatert (laatste week van juni 2015). Een week van verantwoording maar vooral een bruisende week met tal van activiteiten. Werkloosheid en gezondheid: stappen gezet om Hatert Werkt en Sociaal Wijkteam veel meer met elkaar te vervlechten, vooral op terrein van schuldhulpverlening en jongeren (onderwijs en arbeidsmarkt).
- Uitvoering integrale buurtaanpak Kastelenbuurt in Hatert (2013 – 2015): i.s.m. Hatert Werkt, Sociaal Wijkteam en Portaal. Doel: participatie en perspectief van huishoudens en individuen verbeteren.
- Het stimuleren van bredere bewonersparticipatie in Grootstal en Hatertse Hei (ondersteunen van beide wijkraden)
- Vooral in Hatertse Hei zijn er nieuwe initiatieven gestimuleerd zoals de moestuin en de klusploeg bij De Mix. Ook zijn er bewoners gefaciliteerd bij de opzet van nieuw gebruik openbaar groen. Beide wijkraden hebben enkele nieuwe leden gekregen en wijkmanagement is gestart met een gezamenlijk overleg met beide wijkraden over wijkoverstijgende thema's als herinrichting St.Jacobslaan, STIP en SWT. Het 40-jarig jubileum van wijkkrant De Heistal is ondersteund en ook de uitbreiding van de redactie. Komend jaar zal opbouwwerk vanuit het nieuwe SWT meer mogelijkheden hebben om de bewonersparticipatie echt een niveau hoger te brengen. Dit is samenhang met de ontwikkeling van de STIP in dit gebied. Bovendien is het proces rondom 1 wijk 1 plan gestart, wat ook weer een impuls zal geven aan participatie en het zichtbaar maken ervan.
- We leverden een bijdrage aan de vernieuwing van de Mix tot ontmoetingsruimte in combinatie met zelfbeheer (samenwerking gemeente, wijkraad en Tandem)
- De gerichte aanpak op bepaalde straten en delen van Grootstal en Hatertse Hei (in relatie tot zorg en overlast en botsing van leefstijlen) is nog niet van start gegaan. Uiteraard pakt het regieteam haar verantwoordelijkheid voor de lopende casussen en is er een eerste analyse gemaakt, op basis van de wijkenmonitor en gesprekken met bewoners en beroepskrachten. In 2015 zal de aanpak starten en vooral gericht zijn op Grootstal.
- In Brakkenstein zijn afgelopen jaar mooie initiatieven ondersteund. Het breicafé in Brakkefort; de commissie kloostertuin en het foto-project Wondere Wijk zijn hier voorbeelden van. De wijkraad is ook ondersteund in haar rol als intermediair tussen gemeente en bewoners, bijvoorbeeld op de dossiers nieuwbouw basisschool , nieuwbouw kerk en klooster en vernieuwing winkelcentrum De Feste. Eind van 2014 is ook in Brakkenstein het proces rondom 1 wijk 1 plan gestart, in samenwerking met wijkraad en andere bewoners/ondernemers. Ook is gestart (ism Talis) met het zoeken naar nieuwe gebruikers voor ontmoetingsruimte De Kannunik, nu de ZZG daaruit weg gaat. Het nieuwe SWT en ook de STIP-ontwikkeling wordt hierbij betrokken.

Dukenburg

- We zetten extra in op de 40-er straten in Zwanenveld door o.a. het regieteam aanpak woonoverlast en multiprobleemhuishoudens. De inzet van het regieteam zorgt voor het beheersen van problematische thuissituaties, soms huisuitzettingen en voor minder overlast. De successen zijn soms van korte duur omdat in vrijgekomen woningen vaak nieuwe problematische huurders hun intrek nemen, hiervoor is inmiddels een convenant voor politiescreening afgesloten.
- Twee jongerencentra (De Horizon en Zwanenhoek) sloten de deuren in 2014. Een deel van de activiteiten kreeg een plek in de Lindenberg Aldenhof. Alle andere activiteiten kregen nieuwe plekken op onder meer de scholen en in de sportzalen. Deze trend past in het nieuwe jeugdbeleid waarin niet meer de accommodatie uitgangspunt is, maar de activiteiten.
- De integrale jongeren aanpak, door alle professionals en de buurtbewoners (buurtpreventieteam, wijkveiligheidspanel)wierp zijn vruchten af want in 2014 was het rustig in Dukenburg.
- In Malvert, Zwanenveld en Meijhorst betrokken we bewoners, jongeren en professionals bij het verplaatsen van jongerenfaciliteiten zoals jops en voetbalveldjes. In de Meijhorst ligt inmiddels een nieuwe voetbalkooi.
- In 2014 namen meer dan honderd nieuwe huishoudens hun intrek in de vernieuwde maisonnettes in Malvert. Een nieuwe bewonerscommissie boog over de inrichting van de openbare ruimte.
- We ondersteunden de communicatie met de wijk over nieuwbouwontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen. (Malvert, Meijhorst en Zwanenveld).
- We faciliteren de activiteitencommissie en het zelfbeheer in het wijkcentrum de Grondel.. De kinderclub uit Zwanenveld kreeg alternatieve ruimte aangeboden in wijkcentrum de Grondel.
- In 2014 zijn de wijkaanpakprogramma's in Tolhuis en Meijhorst geactualiseerd.
- Het winkelcentrum Meijhorst kreeg een kleine opknapbeurt, in samenwerking met de ondernemers.
- Er was extra aandacht voor de Tolhuis 52^{e}-75^{e} straat en de sfeer is verbeterd.
- In 2014 opende de STIP XL haar tijdelijke deuren in Meijhorst. Vanwege de verbouwing van het wijkcentrum kon de STIP pas in december naar haar definitieve plek. Er is intensieve samenwerking met het sociale wijkteam. In het eerste jaar werden veel nieuwe vrijwilligers opgeleid en bouwden de medewerkers aan een nieuw netwerk.
- In 2014 hebben Dukenburgers weer veel dromen gerealiseerd. In 2014 kwamen er verschillende moestuinen bij, en boekte de stichting die in Dukenburg een dekkend systeem van levensreddende AED's wil organiseren, grote progressie. Er was een bewonersfietstocht, een gedichtenbundel en het Dukenburgbrede bewonersfestival "Dit is Dukenburg" kende zijn eerste editie.
- Bewoners en professionals maakten een gezamenlijke start voor het jubileumjaar 2016, als Dukenburg 50 jaar bestaat. Diverse werkgroepen zijn aan de slag met het organseren van activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, groen en geschiedenis.

Lindenholt

- We ondersteunden verschillende initiatieven in de wijk:
  In het begin van het jaar hebben bewoners en professionals samen de wijkagenda gemaakt. Er zijn een 10-tal thema's benoemd die spelen in de wijk
- Lindenholt maakt Geschiedenis: bewoners werken aan wijkontwikkeling vanuit cultuurhistorisch perspectief; vrijwel de hele route door de wijk is in kaart gebracht en wordt in 2015 geopend.
- Betere benutting van wijkcentrum De Brack
- Bewoners en 6 instellingen zijn samen de pilot Wijkatelier gestart; een voormalige school die gebruikt wordt voor ontmoeting en dagactiviteiten: zoals Soepie doen, Eat & Meet, Kledingherstel en Repaircafe.
- We leverden een bijdrage aan de vergunningsprocedure voor het initiatief voor een 2ehands kledingwinkel met kleding van en voor bewoners uit de wijk. De eventuele opbrengsten worden weer ingezet bij wijkactiviteiten. De aanvraag voor tijdelijke afwijking van het bestemmingsplan is net voor het eind van het jaar ingediend.
- Vanuit het Gezondheidscentrum Horstacker zijn de ontmoetingslunches met werkers uit de wijk weer gestart. Via de pilot GGZ-hulpverlening Lindenholt is het swt nauwe samenwerking aangegaan met andere instanties in

de wijk. Doel van de pilot was meer samenhang te creëren in het aanbod en het liefst in de wijk zelf aan bewoners een passend aanbod kunnen aanbieden.
- Het STIP is na de zomer begonnen en heeft al veel vrijwilligers uit de wijk weten te bereiken.
- Regie op de aanpak van jongerenoverlast via het draaiboek aanpak jongerenoverlast op risicolocaties; en aanpak overmatig drugsgebruik onder jongeren in de wijk aan te pakken.
- faciliteren doorontwikkeling nieuwsvoorziening Lindenholt (wijkblad, website, nieuwe media) en het verbinden van deze wijkmedia (self supporting) De afstemming tussen wijkblad en wijkwebsite is versterkt doordat een paar redactieleden deelnemen aan beide media.
- Voor de aandachtswijken
  regie op de uitvoering van het wijkaanpakprogramma Voorstenkamp en Gildekamp. Opgesteld i.s.m. bewoners, Interlokaal, politie, Talis, Standvast,, Portaal, Tandem, 't Kompas (basischolen): geheel van 32 maatregelen/aandachtspunten op het vlak van schoon, heel, veilig, verkeer/parkeren, wonen, ontmoetingsplekken en buurtactiviteiten.
- Monitoren van de leefbaarheidssituatie en maatwerk in andere aandachtsbuurten (Drieskesacker, Hillekensacker, Leuvensbroek, Horstacker).
- Het regieteam overlast en multiprobleemhuishoudens pakt met name casuïstiek uit bovengenoemde gebieden op.

Voor Wijkaccommodaties
Wijkaccommodaties zijn tevens een onderdeel van het product Maatschappelijk Vastgoed en worden eveneens toegelicht bij het programma Facilitaire Zaken.
- Genoemd kan worden in het kader van het programma Wijken dat ook in 2014 is gestreefd naar inzet op én evenwichtige exploitaties én stimuleren van sociale cohesie. Dat uit zich met name door het vaker zelf een rol nemen van bewoners in de accommodaties, actieve afstemming van activiteitenaanbod op de behoefte van de wijk en het onverminderd streven allochtone zelforganisaties een plek te geven. Als geslaagd voorbeeld kan het Wijkatelier Lindenholt dienen.
- In 2015 zullen we aangeven hoe we de klanttevredenheid willen meten.
- In de risico's (mn op leegstand) zijn geen wijzigingen opgetreden, gepast kan zijn om nogmaals te wijzen op opzeggingen vanuit de kinderopvang.

Voor Speelvoorzieningen
- De speeltuinen en speelplekken staan er overwegend goed bij. De plekken worden minder frequent onderhouden en schoongemaakt dan in voorgaande jaren. Ook van bewoners wordt verwacht dat zij de plekken mede schoonhouden. Uiteraard voldoen alle speeltoestellen aan Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (WAS). De ingeslagen weg van bewonersparticipatie zijn we verder gaan uitbreiden; niet de speelnorm, maar de bewonersparticipatie is leidend bij de nieuw aan te leggen speelplekken. In Nijmegen Noord hebben we 5 nieuwe speelplekken op deze manier gerealiseerd, waarvan één plek met jongeren vormgegeven. De ingeslagen weg om samen met bewoners de speelplekken beter toegankelijk en bespeelbaar gemaakt voor kinderen met een beperking hebben we voortgezet.
- Bij alle kinderboerderijen in de stad stimuleren we de verbetering van het dierenwelzijn. De milieu-educatieve functie van de kinderboerderijen wordt versterkt. Voorts is bij de 3 kinderboerderijen die de gemeente in beheer heeft, onderzocht of het dagelijks beheer kan worden overgedragen aan zorginstellingen in de stad. Per 1 januari 2015 is dat een feit.
- De inzet van bewoners bij de wijkspeeltuinen is wisselend, maar in 2015 zijn meer middelen beschikbaar voor professioneel beheer van deze wijkspeeltuinen. Wel worden de wijkspeeltuinen nog altijd goed bezocht en staan er goed bij.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Wijkposten	0	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Flexibele wijkaanpak	0	0	0	0
Dukenburg-wijkaanpak	0	0	0	0
Lindenholt-wijkaanpak	0	0	0	0
Midden-wijkaanpak	0	0	0	0
Nieuw-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Oost-wijkaanpak	0	0		0
Oud-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Stadscentrum-wijkaanpak	0	0		0
Nijm-Noord-wijkaanpak	0	0	0	0
Zuid-wijkaanpak	0	0		0
Wijkposten	0	0		0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Toelichting financiën

Het programma sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,4 %.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,04 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- 2 opdrachten in de openbare ruimte, aanpak Tubaplein en voetbalveldje Bottendaal, blijken grotendeels in 2015 te worden uitgevoerd

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,01 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- investeren in speeltoestellen Brakkenfort waarvoor een bijdrage is ontvangen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1063 Wijken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.533	14.227	11.694
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		7	7
Totaal Wijzigingen					**7**	**7**
Eindtotaal				**2.533**	**14.234**	**11.701**

Risico's

- Foutieve afwikkeling van subsidies met bewonersorganisaties, wat leidt tot te hoge subsidieverstrekking, te weinig controle, onduidelijke afspraken en fouten in het beschikkingentraject.

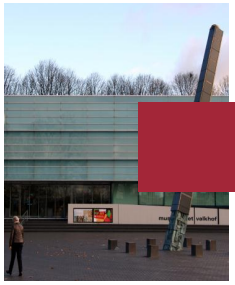

Programma Cultuur

ALGEMEEN

Met onze culturele infrastructuur zorgen we voor een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele festivals en evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en versterken waar mogelijk.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met kunst en cultuur doen mensen persoonlijke ervaringen op, vermaken en ontwikkelen zich. Maar kunst en cultuur leveren ook nadrukkelijk een bijdrage aan het maatschappelijk debat in de stad en versterken de economische kracht, de leefbaarheid en het vestigingsklimaat. Daarom zorgen wij ervoor dat het totale culturele basisaanbod op orde is. In de nieuwe kunst- en cultuurvisie ligt de nadruk meer op toegankelijkheid van en samenwerking in en met de culturele sector.

Wij streven naar een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en versterken waar mogelijk. Verwacht kan worden dat de cultuurparticipatie, onder invloed van recessie en bezuinigingen, eerder afneemt dan toeneemt. Met deze achtergrond als uitgangspunt spreken we de ambitie uit de cultuurparticipatie op eenzelfde niveau te handhaven; dat zou al een prestatie ‘an sich’ zijn.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Toegankelijke en open culturele ketens
H2	Talent, excellentie en experiment
H3	Cultuureducatie en amateurkunst

Hoofddoelstelling 1

Toegankelijke en open culturele ketens

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur blijven voor iedereen toegankelijk. De passieve deelname aan cultuur is groot en dat willen we zo houden. Amateurkunst en kunst- en cultuureducatie zijn daar belangrijke aanjagers voor. Om de toegankelijkheid

te behouden versterken we de culturele ketens. Meer dan ooit zetten we in op het verbinden van kunst en cultuur met andere beleidsterreinen. Waar kunst en cultuur van belang zijn voor de stad om deze sterker, socialer en duurzamer te maken, zetten we daarop in.

Wat hebben we bereikt?

Wij zien dat het werken in ketens vorm begint te krijgen. Wij hebben een kwalitatief onderzoek uitlaten voeren naar (on) mogelijkheden van bezuinigingen op het culturele veld door Lawson en Luiten
Het rapport "onderzoek hervorming culturele sector" schetst het volgende beeld van het culturele veld: "*Het gemeentebestuur staat van oudsher positief tegenover de cultuursector en beschouwt kunst en cultuur als wezenlijk onderdeel van de stad. Dit heeft geleid tot een gedegen culturele infrastructuur met professionele instellingen, die gezamenlijk zorgen voor een divers, kwalitatief hoogstaand en toegankelijk cultureel aanbod. Van erfgoed tot theater, van amateurkunst tot film, van internationale avant-garde tot lokale urban arts: de inwoners van Nijmegen hebben het allemaal binnen handbereik. Ze kunnen ervan genieten, ze kunnen erover leren en ze kunnen het zelf beoefenen. In sommige sectoren heeft de stad een (inter)nationale positie: op het gebied van popmuziek, dance, archeologie en film bijvoorbeeld.*". Wij mogen dus trots zijn op onze culturele klimaat. Diverse clubs groot en klein weten elkaar beter te vinden en dat leidt tot nieuwe verrassende samenwerkingen en producties.
Het aantal bezoekers van gesubsidieerde podia gezamenlijk is 5% hoger dan vorig jaar. Dat is in lijn met de landelijke trend. Per instelling zijn er wel verschillen. Zo trekken LUX, Doornroosje en het Openluchttheater meer bezoekers, terwijl Schouwburg&Vereeniging en het Lindenberg Theater minder bezoekers trokken dan het jaar ervoor. Alle instellingen blijven binnen de bandbreedte van de afgesproken prestaties.
Museum het Valkhof heeft iets meer bezoekers getrokken dan in 2013, maar blijft wel nog onder de afgesproken 100.000. Het Natuurmuseum scoort beduidend beter dan in 2013 maar haalt met 15.000 bezoekers niet het afgesproken aantal van 20.000. Dit heeft onder meer te maken met de transitie naar de Bastei.
De uitleningen van de bibliotheek zijn lager dan het jaar ervoor. Er is een verschuiving merkbaar van uitleningen per categorie. Zo daalt dat voor volwassenen, maar stijgt het aantal uitleningen via Bibliotheek op School (BOS) De totale daling(4,5%) is niet zo sterk als de landelijke trend (8%).De stijging van het aantal uitleningen via BOS geeft aan dat dit concept steeds meer kinderen bereikt en is daarmee succesvol is te noemen.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal bezoekers gesubsidieerde podia	464.301	540.000	488.513
1.2 Aantal bezoekers musea	107.680	125.000	117.548
1.3 Aantal uitleningen bibliotheek	1.1501.105	1.340.000	1.207.121
1.4 Aantal oefenruimten	8	12	8

1.1 Aantal bezoekers van gesubsidieerde podia is als volgt opgebouwd: LUX 216.147 (doelstelling 200.000); Vereeniging&Schouwburg 139.334 (doelstelling 125.000) ;Lindenberg 36.238 (doelstelling 44.000); Doornroosje 89.433 (doelstelling 60.000) ; Open Lucht Theater 7.361 (doelstelling 8.000). Met de podia hebben we als doelstelling afgesproken om in zijn totaliteit 437.000 bezoekers te trekken. Met een totaal van 488.513 voldoen zij daar ruimschoots aan. We blijven streven naar 540.000 bezoekers.
1.2 Aantal bezoekers musea is al volgt opgebouwd: Museum Valkhof 92.548 (doelstelling 100.000); Natuurmuseum ±. 15.000 (doelstelling 20.00); Stratemakerstoren ± 10.000 (geen doelstelling).
1.3 Het aantal uitleningen is inclusief de uitleningen via Bibliotheek op school (BOS)
1.4 Het aantal oefenruimtes is al jarenlang 8.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- **Subsidies aan de vijf ketenintendanten:** Wij hebben met de vijf ketenintendanten bestuurlijk overleg gevoerd over de behaalde prestaties, de invulling van het ketenintendantschap en de code cultural governance. Bij vier van de vijf instellingen hebben we de subsidie met een jaar verlengd. Bij de verlenging van de subsidie is de bezuiniging van de perspectiefnota (PPN) 2013 en 2014 verwerkt. De meerjaren budgetsubsidie van Museum het Valkhof hebben we opengebroken om de bezuinigingen uit PPN 2013 en

2014 door te voeren. Met de instellingen hebben wij gesproken over de invulling van de peer-review en de rol die zij hierbij vervullen. Hieronder volgt een opsomming van de highlights per instelling:

- **Schouwburg en Vereeniging:** Naast de eenjarige subsidie, verleenden wij een eenmalige subsidie voor de aanpassing van de trekkenwand in de Schouwburg. In de zomer startte de renovatie van de Vereeniging. Voor de renovatie hebben wij samen met de provincie Gelderland een subsidie verstrekt van 6,1 miljoen euro. De helft van dit bedrag is in fase 1 gebruikt voor de vervanging van de luchtbehandelingsinstallatie, isolatie, theatertechnische installaties en de akoestische panelen in de Grote Zaal. In 2015 wordt verder gegaan met de tweede fase waarbij de renovatie van de publieksruimten centraal staat. Er zijn minder musicals opgevoerd in 2014. In het genre Opera/muziektheater zijn meer voorstellingen geweest in het kader van het jubileumjaar van het Nijmeegse Opera en Operette Gezelschap. De première van het muziektheaterproject Dissus van Theatergroep Kwatta zorgde ervoor dat ruim 1.000 schoolkinderen uit Nijmegen en omstreken de schouwburg bezochten.
- **Museum het Valkhof** : Het museum is druk geweest met het voorbereiden van de ingrijpende verbouwing die in 2015 start. De verbouwing maakt het gebouw opener, toegankelijker, duurzamer en aantrekkelijker. Ook wordt nadrukkelijk de verbinding met de stad gezocht. In het najaar is gestart met een personele reorganisatie. Eind 2014 is aan het MHV een subsidie verleend als bijdrage aan de frictiekosten die samenhangen met deze reorganisatie. In het kader van het ketenintendantschap heeft het museum voor de keten 'Beeldende kunst' een aantal goedbezochte bijeenkomsten georganiseerd. Met een bijeenkomst in het museum startte op 30 maart het Nijmeegse Karel de Grote jaar. Aanhakend bij de herdenking van 70 jaar Market Garden werd op 20 september de succesvolle tentoonstelling Ontmoetingen in Oorlogstijd geopend.
- **Doornroosje**: Na een vlekkeloos verlopen verhuizing werd op 1 oktober het nieuwe poppodium van Doornroosje feestelijk geopend. Uit de bezoekersaantallen blijkt dat muziekliefhebbers in grote getale de weg naar het nieuwe gebouw weten te vinden. Sinds de opening hebben al meer mensen Doornroosje bezocht dan in volledige jaren daarvoor.
- **Arthouse LUX**: LUX werkt ook in 2014 veel samen met partners zoals de Radboud Universiteit, de balie uit Amsterdam voor maatschappelijk relevant debat en IFFR, IDFA, GOSHORT, DZIGA voor film en N1 en de Gelderlander op het gebied van media. Ook biedt het een podium voor theatermakers gericht op kleinschalige en spraakmakend theater. In het project LUX wijkt uit zijn diverse filmvoorstellingen op locatie geweest, waaronder de film "De nieuwe wildernis", die in diverse verzorgingstehuizen is vertoond. In DROOMvillaLUX biedt LUX samen met de Driestroom gezamenlijke diensten aan. De financiële situatie van LUX lijkt zich te stabiliseren. Het negatief eigen vermogen is verder terug gedrongen. Als gevolg van de bezuinigingen is er een kleine personele reorganisatie geweest. De frictiekosten als gevolg hiervan hebben we gedeeltelijk gesubsidieerd.
- **Bibliotheek (OBGZ):** Er is veel energie gaan zitten in een grootschalige reorganisatie van het personeel. Deze reorganisatie was nodig om de bibliotheek toekomstbestendig te maken en de personele lasten te verlagen als gevolg van de bezuiniging van € 600.000. Functieprofielen zijn aangepast en veel medewerkers zijn opnieuw geplaatst. Ook zijn er medewerkers ontslagen. Dit zorgde voor veel onrust. Desondanks is de dienstverlening gewoon doorgegaan en werd op 1 november gezamenlijk gestart met de nieuwe organisatie. De invoering van het concept Bibliotheek op School (BOS) verloopt volgens schema. Op 12 scholen is BOS volledig geïmplementeerd en nog eens 10 scholen staan aan het begin van de implementatie van BOS. In het kader van cultureel ondernemerschap heeft OBGZ bij de entree van de locatie op de Mariënburg een deel van het pand onderverhuurd aan een horecaondernemer en aan het poëziecentrum Nederland. Samenwerking met het Stadsarchief heeft er 2014 toe geleid dat er een doorbraak gerealiseerd is tussen het pand van de OBGZ en het Stadsarchief. Doel is om de leden en bezoekers te verleiden om bij beide instellingen gemakkelijk binnen te lopen en gebruik te maken van de aangeboden diensten. In de keten Literatuur, waar de OBGZ de rol van ketenintendant vervult, wordt met diverse partners (Wintertuin, SLAN, Poëziecentrum etc.) activiteiten (boekenfeest, lezen met de sterren, literaire borrel) uitgevoerd, die bijdragen aan de speerpunten uit onze cultuurvisie.

- **Bezuinigingen**
  - In februari hebben wij het rapport "onderzoek hervorming culturele sector" afgerond. In dit rapport is door Lawson en Luiten een kwalitatief onderzoek gedaan naar het culturele veld in Nijmegen en met name naar de zes grote culturele instellingen. Per instelling is een feitelijke beschrijving gemaakt en worden scenario's beschreven over de (on)mogelijkheden van de bezuinigingen, in relatie met de reeds opgelegde bezuinigingen (PPN 2013, PPN 2014 en de generieke kortingen). Op basis van dit rapport is in het coalitieakkoord de bezuiniging op de zes grote instellingen gehalveerd naar € 350.000. De zes instellingen hebben gezamenlijk een adviesbureau ingehuurd om te kijken naar de mogelijkheden van kostenbesparing op gebouwgebonden kosten, shared service en de scenario's zoals beschreven in het rapport van Lawson en Luiten.
  - Naast de onderzoeksopdracht om € 700.000 te bezuinigen loopt een onderzoek de mogelijkheden om € 200.000 op cultureel vastgoed te bezuinigen.

Hoofddoelstelling 2

Talent, excellentie en experiment

Wat willen wij bereiken?

Nijmegenaren zijn geen doorsnee cultuurconsumenten. Nijmegenaren houden van verrassingen en zijn op zoek naar talenten en kunst en cultuur op speciale en onverwachte plaatsen. Dan moeten we die talenten wel een podium geven en actief op zoek gaan naar ruimten waar experimenten een kans kunnen krijgen.
En natuurlijk zijn we blijvend op zoek naar excellente artiesten, gezelschappen en kunstenaars die onze stad (blijvend) kleur geven.

Wat hebben we bereikt?

Van de activiteitensubsidie van € 200.000 hebben een 19 tal kleine cultuurondernemers tal van activiteiten aangeboden. Van jazzconcerten tot kunstinstallaties, experimentele muziekoptredens dansavonden en tentoonstellingen. Ook het tekenfestival Big Draw was een succes, met een groot bereik en veel samenwerkingen met diverse culturele partners. Festivals zoals het Wintertuinfestival, Gebroeders van Limburgfestival, Music Meeting, Go Short en productiehuizen als Dziga en Kwatta hebben wederom veel publiek getrokken. Aan het Besiendershuis hebben wij in 2014 een andere opdracht gegeven. Wij vragen hen om het creatieve netwerk te stimuleren en meer zichtbaar te maken door de sectoren cultuur, cultuurhistorie, kennis/innovatie en bedrijfsleven met elkaar te verbinden. Het Besiendershuis fungeert als een soort bruggenbouwer/verbinder en levert daarmee een bijdrage aan de creatieve stad.
Er zijn zeven openbare kunstwerken gerealiseerd waaronder de film Lights Crossing over de brug de Oversteek en de muurschilderingen in het fietstransferium onder het nieuwe Doornroosje.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal stipendia voor jonge talenten	nvt	pm	0
2.2 Aantal te verstrekken subsidies i.h.k.v. de SCIN	nvt	pm	19
2.3 Aantal excellente en experimentele producties	nvt	pm	5
2.4 Aantal culturele evenementen	30	25	36
2.5 Aantal bezoekers culturele evenementen	225.000	225.000	239.500
2.6 Aantal werkenden in de creatieve industrie	3.371	pm	3.223

2.1: In afwachting van de invulling van de stroomlijning van subsidies, is geen stipendium uitgereikt.
2.2: In het kader van de subsidieregeling voor culturele activiteiten is aan 19 aanvragers een subsidie toegekend.
2.3: Van de 19 toegekende subsidie van de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen, zijn er 6 excellent/experimenteel te noemen.

2.4: Bij het aantal culturele evenementen tellen we de culturele instellingen die wij subsidiëren vanuit de subsidieregeling de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen. Het aantal activiteiten/optredens/tentoonstellingen van de 36 instellingen tellen op tot 318.
2.5: Dit geldt ook voor de bezoekers van de activiteiten zoals genoemd onder 2.4.
2.6: Het aantal werkenden in de creatieve industrie halen we uit de provinciale werkgelegenheid enquête. (PWE). De creatieve industrie bestaat uit de sectoren: kunsten en cultureel erfgoed, media en entertainmentindustrie en creatieve zakelijke dienstverlening. T.o.v. 2013 is dit aantal met 4% gedaald. Deze daling wordt met name veroorzaakt door de sterke daling bij de creatieve zakelijke dienstverlening specifiek bij het onderdeel vormgeving en ontwerp. Wij scoren gemiddeld als het gaat om het percentage banen in de creatieve industrie (3,6% van alle banen in de stad en ook 3,6% van alle banen in Nederland.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij hebben voor de tweede maal de aanvragen voor SCIN subsidie (uitvoering in 2015) beoordeeld. Er waren dit jaar nog meer aanvragen dan het jaar ervoor. Wij zien een vernieuwing in de aanvragen, zowel wat betreft inhoud als wat betreft degene die aanvraagt. Wij hanteren een maximum plafond van € 230.000 en hebben voor dit bedrag aan 30 van de 61 aanvragers een subsidie toegekend.
- Wij subsidiëren meerjarig negen festivals en acht productiehuizen. Met hen voeren we jaarlijks bestuurlijk overleg gevoerd over hun bijdrage aan het culturele klimaat in de stad.
- Aan Nijmegen1 hebben we eenmalig een extra subsidie verleend om het negatieve eigen vermogen gedeeltelijk aan te zuiveren en camera's te kopen.
- We hebben besluitvorming voor de aanmoedigingsprijs voorbereid.
- We hebben ontmoetingen gefaciliteerd tussen het culturele veld uit Duisburg en het veld in Nijmegen. Hieruit zijn enkele samenwerkingen ontstaan.
- Wij hebben de afgelopen editie van Blikwisseling met als thema ‘Waves’ ondersteund door een aantal beurzen te financieren en door een aantal programmaonderdelen te verzorgen. Met de deelname aan Blikwisseling hebben wij niet alleen geïnvesteerd in jong talent (studenten), maar ook bestaand talent (werkenden in de cultuursector) kansen gegeven om zich verder te ontwikkelen en om het creatieve denken te stimuleren. Onder begeleiding van medewerkers van het befaamde Massachusetts Institute for Technology (MIT) werd de samenwerkingen tussen kunst, wetenschap en techniek actief gestimuleerd.
- Wij hebben meegedaan aan het onderzoek naar de mogelijkheden om een Vrijheidsmuseum te realiseren in de Vasim.
- Wij hebben een zevental openbare kunstwerken gerealiseerd. Het gaat op de volgende werken:
    - In het fietstransferium, naast het Centraal Station, is het kunstwerk TALIA van Jan van der Ploeg opgenomen. Op de vloeren, wanden en plafonds is een abstract lijnenspel met intense kleuren gecreëerd dat bijdraagt aan een optimistisch en positief gebruik van de ruimte.
    - Filmmaker Martijn Schinkel kreeg de opdracht om een film te maken over het kunstwerk Lights Crossing op stadsbrug De Oversteek. Het doel was tweeledig, een film als kunstwerk, en het onder de aandacht brengen van het kunstwerk Lights Crossing.
    - In 1951 werd het herdenkingsmonument voor de gesneuvelde Nederlandse militairen uit de Tweede Wereldoorlog van kunstenaar Jac Maris op plein 1944 geplaatst. Het werk is opnieuw uitgevoerd in brons.
    - Verder zijn; op het Honigterrein de letters CLXIII, het Romeinse schrift voor het getal 163 aangebracht; in het Waalfront is Romance Confidence, een zitsculptuur gerealiseerd; op de rotonde Broerdijk/Hengstdalseweg is een werk van Alphons ter Avest gerealiseerd en is het kunstwerk de Neptunusring geplaatst.
- In 2014 is gewerkt aan de uitvoering van de projecten uit het beleidsplan kunst in de openbare ruimte 2011-2013. Een aantal projecten wordt pas in 2015 afgerond en nemen wij mee in het Uitvoeringsplan kunst in de openbare ruimte 2015. De bijbehorende middelen zijn toegevoegd aan de reserve percentage regeling beeldende kunst.

Hoofddoelstelling 3

Cultuureducatie en amateurkunst

Wat willen wij bereiken?

Cultuureducatie en amateurkunst hebben als belangrijke kenmerken het bewust maken van jong en oud van de 'lol' en betekenis van kunst en cultuur, zowel in productieve als in consumptieve zin. En natuurlijk is het de bedoeling dat deze kinderen 'hun leven lang' kunst en cultuur beleven.

Wat hebben we bereikt?

De cursisten voor kunsteducatie zijn gedaald. Met name de belangstelling voor het cursusaanbod van de afdeling beeldend kent een sterke terugval. Mogelijk heeft dat te maken met de andere opzet van de afdeling beeldend voor de volwasseneneducatie. De belangstelling voor het theateraanbod is gestegen. Het aanbod van de cursussen van Grote Broer zijn inmiddels volledig opgenomen in het cursus aanbod en dat blijkt een succes. De muzieklessen blijven ongekend populair en vormen het grootste deel van het cursusaanbod.
Met de regeling cultuureducatie met kwaliteit wordt inmiddels op zes basisscholen gewerkt aan de kwalitatieve versterking van de cultuureducatie in de school. De komende jaren zullen er ieder jaar zes nieuwe scholen worden toegevoegd. Cultuureducatie op de brede scholen wordt door de schoolbesturen nog steeds grotendeels ingekocht bij de Lindenberg . Via Cultuur en School, het bemiddelingspunt van vraag en aanbod van cultuureducatie, worden bijna alle scholen in Nijmegen bereikt. Met de uitvoering van het Nijmeegse educatieproject rondom Market Garden in het kader van het cultuurpact van de provincie Gelderland, hebben we jongeren op een aansprekende manier bij de geschiedenis van de stad betrokken.
Door het vaststellen van het nieuwe subsidiehuis voor amateurs versterken we de interactie tussen amateurs en bewoners van de gemeente Nijmegen. In deze nieuwe regeling subsidiëren we activiteiten in plaats van verenigingen om zo de actieve cultuurparticipatie te stimuleren. Met de nieuwe regeling worden nieuwe initiatieven ondersteund die voorheen niet in aanmerking kwamen voor subsidie, zoals initiatieven op het gebied van samba, elektronische muziek en (instrumentale) popmuziek. Van de 54 aanvragen hebben we er 51 toegekend.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal bij de Lindenberg ingeschreven cursisten- jeugd tot 18 jaar	1856	1.750	1761
3.2 Aantal amateurgezelschappen	81	pm	86

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De Lindenberg heeft de kunsteducatie aan volwassenen anders opgezet. Daarmee was in 2013 al gestart en dit is in het voorjaar van 2014 definitief vorm gegeven. De kunsteducatie aan kinderen kent diverse verschuivingen in de belangstelling. Zo is de belangstelling voor de cursussen beeldend sterk gedaald en is de belangstelling voor het theateraanbod, mede door de cursussen die door Grote Broer verzorgd worden, sterk gestegen. We nemen deel aan de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2013-2016, waarbij de Lindenberg in samenwerking met Grote Broer Kunsteducatie, zorg draagt voor de uitvoering in het onderwijs. In het kader van de landelijke impulsregeling Combinatiefuncties wordt deze formatie (2 FTE) door de Lindenberg stimulerend ingezet voor het onderwijs. Cultuur en School Nijmegen(CESN) heeft hun aanbod verder uitgebreid in overleg met de scholen voor basis- en voortgezet onderwijs.
- Conform de uitvoering van het amendement "Cultuureducatie op de brede scholen" is de subsidie voor de lessen cultuureducatie op de brede scholen verleend aan de schoolbesturen.
- Wij hebben mee gedaan met het cultuurpact van de provincie Gelderland. Een educatieproject rondom Market Garden.

- Wij hebben het subsidiehuis voor de amateurkunst vastgesteld. Aan de Hafabra's hebben wij een vierjarige subsidie verleend. De overige amateurclubs kunnen een aanvraag indienen voor een activiteitensubsidie. Van de 54 aanvragen hebben wij er 51 gehonoreerd.

Wat heeft het gekost?

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Toelichting financiën

Het programma Cultuur sluit het jaar 2014 af met een nagenoeg neutraal resultaat. Er zijn geen significante afwijkingen ten opzichte van de begrotingscijfers.
In de bovenstaande cijfers is de toevoeging aan de reserve 1% regeling van € 208.000,- financieel verwerkt.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1071 Cultuur bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				589	19.725	19.136
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	220	42	-178
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-23	-23
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Totaal Wijzigingen				**220**	**19**	**-201**
Eindtotaal				**809**	**19.744**	**18.935**

Risico's

- De grote zes culturele instellingen hebben de afgelopen jaren diverse generieke en specifieke bezuinigingen opgelegd gekregen. Deze zijn tot nu toe gerealiseerd zonder verlies van prestaties, maar heeft de financiële positie van de instellingen verslechterd.
  De nog te realiseren bezuiniging vanuit de perspectiefnota 2014 van € 350.000, die op 1 januari 2016 zijn beslag krijgt, zet nog meer druk op de financiële positie van de zes instellingen. Hierdoor stijgt de kans op exploitatietekorten en verschraalt het culturele aanbod. Het culturele aanbod in de stad is mede bepalend voor het woon- en vestigingsklimaat. Een verslechtering van dit aanbod heeft hier een negatieve invloed op.

Programma Mobiliteit

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij willen een betrouwbare lokale en regionale bereikbaarheid van Nijmegen, die een bijdrage levert aan de economische vitaliteit van de stad. Ook streven we naar voldoende en toegankelijke parkeergelegenheid en zo hoog mogelijke verkeersveiligheid; dit alles binnen de krappere financiële kaders in verband met de bezuinigingen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Vergroten bereikbaarheid en doorstroming
H2	Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen
H3	Verkeersveiligheid
H4	Stimuleren deelname openbaar vervoer
H5	Stimuleren fietsgebruik

Hoofddoelstelling 1

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een goede bereikbaarheid van Nijmegen van buiten de stad en van de bestemmingen in de stad en naar een goede doorstroming van het autoverkeer, zodat wij inwoners, bezoekers en ondernemers in onze stad de gelegenheid bieden die vervoersmodaliteit te kiezen, die bij hun situatie past.

Wat hebben we bereikt?

Door de opening van De Oversteek is de bereikbaarheid van de stad met de auto enorm verbeterd. De vertragingen op de hoofdwegen rond de stad zijn aanmerkelijk afgenomen. Buiten de spitsen heeft de nieuwe structuur geleid tot een hogere reissnelheid, met name op delen van de S100 en de Graafseweg; in de spitsen is de gemiddelde reistijd ongeveer gelijk gebleven. De betrouwbaarheid van het verkeerssysteem met name op de waaloverschrijdende verbindingen is enorm verbeterd. De grootste winst op dit vlak wordt gehaald op het traject knooppunt Ressen – Keizer Karelplein, waar de variatie in reistijd meer dan gehalveerd is. Verbeteringen zijn nog mogelijk als de werkzaamheden rond Poort Neerbosch zijn afgerond en de fietstunnel onder de Prins Mauritssingel bij de Laauwikstraat is gerealiseerd. Wij hebben uw Raad over deze ontwikkelingen geïnformeerd.

Na de opening van De Oversteek is sprake van een robuuster wegennet en zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen.
We hebben de hinder van bouwverkeer van projecten zoals bij Poort Neerbosch, station Goffert en Koningsdaal door duidelijke afspraken op een acceptabel niveau weten te houden.
Wij hebben stevig geparticipeerd in de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Dit opent de weg naar een forse co-financiering

vanuit het Rijk voor een verdergaande beperking van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging van het vervoersgedrag.

We zijn gestart met de werkzaamheden voor het project Poort Neerbosch. Voor het P&R-terrein bij Ressen hebben wij een optimale win-win-oplossing gekozen door dit terrein te combineren met de parkeerfunctie van Cinemec en te verplaatsen naar de zuidzijde van de Dorpensingel.

Wij hebben samen met de gemeente Lingewaard een tracéverkenning verricht voor de Dorpensingel. De Raad van de gemeente Lingewaard heeft besloten maximaal € 1,5 mln. beschikbaar te stellen voor de aanleg van deze verbinding

Indicatoren

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Gemiddelde reistijd tijdens de spits (tussen haakjes:variatie in reistijd) in minuten	7 (1,7)		7 (1,1)
1.1a Knooppunt Ressen - Keizer Karelplein	13 (1,7)	12 (4)	11 (0,7)
1.1b Keizer Karelplein - Knooppunt Ressen	10 (0,7)	9 (1)	12 (1,1)
1.1c Keizer Karelplein - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.1d Goffert - Keizer Karelplein	6 (0,6)	7 (1)	6 (0,4)
1.1e Goffert - knooppunt Neerbosch	6 (0,4)	6 (0)	6 (0,4)
1.1f knooppunt Neerbosch - Goffert	5 (0,5)	5 (1)	5 (0,5)
1.1g Goffert - afslag Lindenholt	6 (0,6)	7 (1)	5 (0,3)
1.1h AfslagLindenholt - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.2 Waardering bezoekers bereikbaarheid van de stad	6,4	6,1	

De gemiddelde reistijd in de spits is redelijk gelijk gebleven. Op het traject Keizer Karelplein – knooppunt Ressen is die met 2 minuten toegenomen, ivm de –tijdelijke- gelijkvloerse afwikkeling van het langzaam verkeer over de Prins Mauritssingel bij station Lent (Laauwikstraat). Medio 2015 zal hierin met de fiets-voetgangerstunnel ter plaatse verbetering optreden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 hebben wij op en rond de S100 een aantal maatregelen getroffen die de doorstroming nog verder moeten verbeteren, zoals dynamische snelheidsadvisering en DRIS-panelen waarop routeadviezen worden geboden.

Wij hebben intensief meegewerkt aan de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Nadruk van het Rijk ligt hierbij op het beperken van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging van het vervoersgedrag. Voor Nijmegen hebben wij daarbij een link gelegd met ons beleid ten aanzien van het bevorderen van het fiets- en OV-gebruik, het accent op bewonersparticipatie en concreet op de bereikbaarheidsproblematiek in het kader van het groot onderhoud aan de Waalbrug.

Doordat het wegennet na de opening van De Oversteek robuuster is geworden, zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen. Vanaf september 2014 nemen wij samen met de gemeente Arnhem, de Provincie en Rijkswaterstaat deel aan een pilot met stedelijke weginspecteurs op motoren. Met behulp van deze weginspecteurs hebben wij een scherper beeld van de aard, impact en volume van de incidenten op onze belangrijkste lokale wegen en wordt als gevolg van die inzet de verkeershinder beperkt. Deze proef loopt door tot de zomer van 2015.

Bij evenementen, wegwerkzaamheden en calamiteiten hebben wij door de inzet van DRIS-panelen, regel scenario's en verkeersbegeleiders het verkeer beter kunnen managen.

Tegelijk zijn wij doorgegaan met het beperken van de hinder van bouwverkeer van projecten door vooraf afspraken te maken over routes, tijden en maatregelen zoals bij Poort Neerbosch, station Goffert en Koningsdaal.

Hoofddoelstelling 2

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen

Wat willen wij bereiken?

Wij zetten in op een verantwoord en acceptabel evenwicht tussen de vraag naar en aanbod van parkeerplaatsen. Belangrijke randvoorwaarden daarbij zijn een goede bereikbaarheid, een aantrekkelijke binnenstad en een leefbare woonomgeving. Wij streven naar één beschikbare parkeerplaats voor iedere woonadres en naar een passend parkeeraanbod voor forens, ondernemer of bezoeker van onze stad.

Wat hebben we bereikt?

In algemene zin is de parkeerdruk in de avonduren op straat gedaald terwijl de bezetting van de parkeergarages is toegenomen. Garages worden beter gebruikt en ook het transferium wordt in het weekend beter gevonden. Afgeleid gevolg is dat de parkeerdruk zich meer en beter spreidt. Dit heeft een positief effect op de bereikbaarheid van de binnenstad en de mogelijkheid een vrije parkeerplaats voor een laag bedrag te vinden. Hierdoor is het rustiger geworden op straat en is het voor de bewoners weer mogelijk om na thuiskomst in de directe omgeving van de woning een vrije parkeerplaats te vinden. Ook de visite van de binnenstadsbewoners vinden gemakkelijker een vrije parkeerplaats in de buurt van hun bezoekadres. De parkeerder heeft het avondparkeren geaccepteerd, dit komt mede doordat er goedkope alternatieven in de parkeergarages en terreinen zijn.
We hebben de parkeervoorziening Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen. Tevens hebben we de parkeergarage onder Plein 1944 opgeleverd en worden er abonnementen uitgegeven (ongeveer 75% van de beschikbare openbare parkeerplaatsen is uitgegeven). Door in de ringstraten enkel kortparkeren toe te staan tijdens de kernwinkeltijden hebben we een goede doorstroming van het parkeren in deze straten bereikt en behouden. Hiermee bereiken we een optimale benutting van het parkeerareaal in dit bijzondere winkelgebied en garanderen we het winkelend publiek een parkeerplaats tijdens de winkeltijden en kunnen de bewoners makkelijker een plek vinden bij thuiskomt doordat het publiek dat 's avonds de stad bezoekt een goedkoop parkeeralternatief in de garages heeft.
We hebben de blauwe zone geëvalueerd en geconstateerd dat die werkt voor specifieke locaties met winkelconcentraties.

Indicatoren

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Parkeeraanbod Centrum (1.1)			
2.1a Straatparkeren (1.1)	3.450	3.700 (1.2)	3.700
2.1b Garageparkeren (1.1)	2.050	2.500 (1.3)	2.500
2.1c Transferia	550 (1.4)	550 (1.4)	550
2.2 Piekbezettingsgraad centrum (2.1)			
2.2a Straatparkeren(2.2)	65%	76%	69%
2.2b Garageparkeren (2.3	1.256	1.100	1.821
2.3 Betalingsgraad (3.1)	90%	94%	94%
2.4 Tevredenheid (4)	5,8	5,8	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Sinds de invoering van het nieuwe parkeerbeleid in januari 2013, zijn er diverse wijzigingen doorgevoerd die hebben geleid tot een andere manier van parkeren in onze stad. In 2014 hebben we:

- De proef met de blauwe zone is geëvalueerd waarin geconcludeerd wordt dat we de bestaande zones handhaven en eventuele nieuwe zones uitsluitend weloverwogen en randvoorwaardelijk in gaan richten.
- De centrumgebieden A, C en D zijn samengevoegd tot één vergunninggebied “centrum” en de overige vergunninggebieden zijn in overeenstemming gebracht met de tariefgebieden (eerste ring en tweede ring oost en tweede ring west).
- In woongebieden hebben wij het parkeren in de directe woonomgeving zoveel mogelijk beschikbaar gehouden voor de bewoners. Waar dit onder druk komt, voeren we betaald parkeren in. Dit doen we alleen op verzoek van de bewoners zelf. In 2014 is besloten om betaald parkeren in te gaan voeren in de wijk st-Anna.
- Wij hebben effectief toezicht gehouden in de gereguleerde parkeergebieden en hebben daarbij oog voor de klant. Vanwege een hoge betalingsbereidheid zijn er in 2014 substantieel minder naheffingsaanslagen opgelegd.
- Het parkeervergunninguitgifte programma is vervangen waardoor de verdere digitalisering van de parkeerproducten mogelijk wordt.
- Het aantal uitgegeven vergunningen in het voetgangersgebied is opgehoogd naar 100% voor bewoners en 50% voor zakelijk belanghebbenden. Voor deze laatste groep is de wachtlijst opgeheven.
- De aanbesteding voor de vervanging van de parkeerapparatuur Mariënburggarage is gestart. Begin 2015 wordt overgegaan tot gunning.
- Wij hebben ons beleid voortgezet om de parkeeroverlast rondom de Goffert tegen te gaan.
- De opwaardering van het parkeerterrein Oude Stad is gerealiseerd en het terrein is in gebruik genomen.
- De parkeergarage onder Plein 1944 is in gebruik genomen.
- Zoals uit onderstaande tabel blijkt, is er in 2014 wederom een toename van het aantal parkeertransacties ten opzichte van 2012 en 2013. We kunnen dan ook stellen dat er overdag geen terugloop is in het aantal bezoekers aan de stad. De verschuivingen van straat naar garage doen zich dan ook met name in de avonduren voor, dit is in overeenstemming met de doelstellingen van het begin 2013 ingezette beleidslijn.

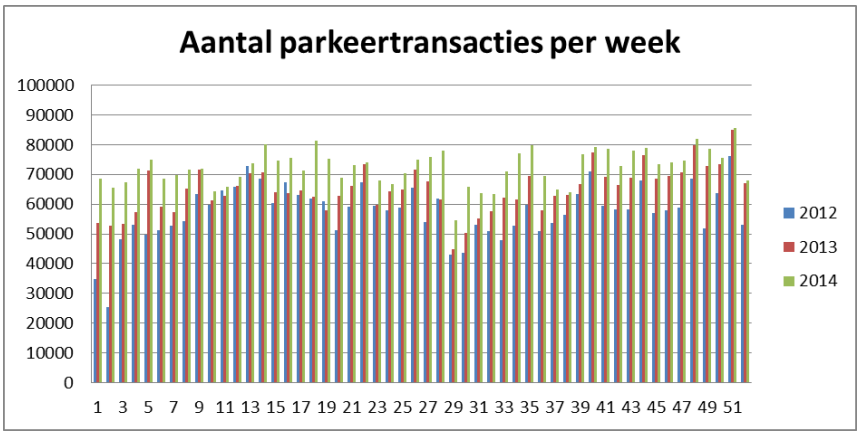

Hoofddoelstelling 3

Verkeersveiligheid

Wat willen wij bereiken?

De wegen in Nijmegen voldoen zoveel mogelijk aan de criteria van Duurzaam Veilig. Wij streven naar zo min mogelijk verkeersdoden en ongevallen met ziekenhuisgewonden in het verkeer.
Afgelopen jaren is relatief veel infrastructuur ontworpen en veel projecten zijn reeds uitgevoerd of worden op korte termijn uitgevoerd. In de ontwerpfase is consequent ingezet op het realiseren van de ontwerpprincipes van duurzaam veilig: scheiden van snel- en langzaam verkeer, rotondes en met verkeerslichten geregelde kruispunten, autoluwe woongebieden, essentiële herkenbaarheidskenmerken, etc. Ook de komende jaren zullen we hierop inzetten.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben wij het verkeersveiligheidsbeleid verder gecontinueerd. Een groot aantal vragen van burgers mbt verkersveiligheid is beantwoord. Bij die vragen gaat het vaak om de subjectieve beleving van verkeersveiligheid. Wij kunnen dit subjectieve gevoel steeds vaker wegnemen met feiten die afkomstig zijn in een landelijke database met geregistreerde ongevallen. Deze database voorziet in een betrouwbare registratie van de dodelijke ongevallen en ook van de ernstige gewonden inclusief ziekenhuisoppnamen. Uit die registratie blijkt dat Nijmegen over het algemeen relatief veilig is dwz niet ongunstig afsteekt ten opzichte van de ons omliggende steden en van de landelijke gemiddelden.
In Nijmegen zijn op dit moment geen zogenaamde black spots meer te vinden, d.w.z plaatsen waar in de afgelopen drie jaar 6 letselongevallen of meer hebben plaatsgevonden. Nieuwe wegen worden duurzaam veilig aangelegd en bestaande wegen passen wij zoveel mogelijk bij reconstructie aan. In dat verband hebben wij in 2014 het tweede deel van de st Jacobslaan duurzaam veilig gemaakt.

Indicatoren

Verkeersveiligheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal doden in het verkeer	4	4	nog niet bekend
3.2 Aantal ongevallen met ziekenhuisopname	onbekend	26	nog niet bekend

Wat hebben we ervoor gedaan?

Over verkeersveiligheid voeren wij regelmatig overleg in het Regionaal Overleg Verkeersveiligheid. Daar worden de regionale problemen van verkeersveiligheid besproken. Vanuit dit overleg zijn twee acties in 2014 gehouden met een groot bereik:

1. In het kader van de verkeerscampagnes hebben wij dit jaar wederom ingezet op de Drive Experience waarmee beginnende automobilisten (18 -20 jaar) nog extra rijvaardigheden kunnen opdoen en zo meer ervaring opdoen in het kader van beheersing van hun voertuig. De deelname in 2014 bestond uit ongeveer 90 beginnende automobilisten.
2. Ook hebben wij dit jaar weer ingezet op de verlichtingsacties waarbij fietsers of een leuke attentie krijgen ofwel een functionerende verlichting krijgen aangeboden. In totaal gaat het daarbij om 5 acties met een totaal bereik van ongeveer 1000 fietsen die weer verkeers- en verlichtingsveilig de weg op kunnen. Ongeveer 600 fietsers hebben een presentje gekregen omdat hun verlichting in orde was. Het totaalbereik in 2014 betrof 1600 fietsers. Met de politie stemmen wij jaarlijks af over de inzet van de verkeersbrigadiers van Veilig Verkeer Nederland (VVN) . VVN stelt de mensen beschikbaar. De politie instrueert en verzorgt een presentje. Verkeersbrigadiers worden ingezet bij scholen in het basisonderwijs om een veilige oversteek te waarborgen.
Verder hebben wij de reguliere contacten met basisscholen gehad mbt uitvoering van verkeersmaatregelen.

Hoofddoelstelling 4

Stimuleren deelname openbaar vervoer

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een absolute groei van het openbaar-vervoergebruik. Het openbaar vervoer vormt een gelijkwaardig alternatief ten opzichte van andere vervoerswijzen, vooral ten opzichte van de auto. De belangrijkste knooppunten en bestemmingsgebieden worden op een hoogwaardige manier met elkaar verbonden.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Nijmegen is één van de spelers die werkt aan een beter openbaar vervoer, maar de gemeente heeft geen bevoegdheid voor de kwaliteit van het lijnennet. Als wegbeheerder kunnen we daar wel een bijdrage aan leveren. OV-bedrijf Hermes is de concessiehouder van het openbaar vervoer in de regio Arnhem Nijmegen en de Stadsregio Arnhem Nijmegen was in 2014 opdrachtgever van Hermes.In 2015 gaat die verantwoordelijkheid over naar de provincie Gelderland.

2014 was een jaar waarin veel projecten op het gebied van openbaar vervoer zijn afgerond en in gebruik genomen. De belangrijkste daarvan:

- Uitbreiding van het aantal fietsenklemmen en verbetering van de kwaliteit van de stationsomgeving van station Nijmegen Heyendaal;
- Opening van het fietstransferium Doornroosje bij Nijmegen Centraal Station;
- Ingebruikname van station Nijmegen Goffert, inclusief nieuwe bushalten;
- De start van de latere treinen tussen Nijmegen, Arnhem en Utrecht op vrijdag- en zaterdagnacht, zodat we een nog betere verbinding met de Randstad hebben gekregen;
- Ingebruikname van de busbaan Woenderskamp in Nijmegen Noord, vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
- Afronding van de busbaan langs de Prins Mauritssingel stadinwaarts;
- In samenspraak met de vervoerder infrastructurele aanpassingen doorgevoerd om de doorstroming en het comfort van het openbaar vervoer te verbeteren;
- Een start gemaakt met het vervangen van een aangepaste verkeerslichtenbeïnvloeding door middel van Korte Afstand Radio (KAR) waardoor de impact van het openbaar vervoer op de doorstroming van het overig verkeer beperkt wordt. Daar gaan we in 2015 en 2016 mee door.
- In 2014 zijn de werkzaamheden aan Poort Neerbosch gestart, met voorzieningen voor het openbaar vervoer en de aanleg van een P&R-terrein. Deze werkzaamheden worden in 2015 afgerond.

Busmaatschappij Breng heeft aangegeven dat het openbaar-vervoergebruik in de regio stijgt. Die groei is het grootste op de HOV-lijnen 300 en 331, waar we de afgelopen jaren fors hebben geïnvesteerd in de kwaliteit, en op enkele corridors, zoals Druten – Nijmegen.

Indicatoren

Stimuleren deelname openbaar vervoer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aandeel OV in woon-werkverkeer, Nijmegenaren die in Nijmegen werken		4%	4%
4.2 Aandeel OV binnenstadsbezoek op werkdagen		22%	22%
4.3 Tevredenheid openbaar vervoer		91%	geen meting

Wat hebben we ervoor gedaan?

Naast de uitvoering van de genoemde projecten, waarvoor de voorbereidingen vaak al in 2013 zijn gestart en waarbij is samengewerkt met diverse partijen zoals de Stadsregio Arnhem Nijmegen, Provincie Gelderland, ProRail, NS en bewoners, zijn er nog andere werkzaamheden uitgevoerd ter verbetering van het openbaar vervoer:

- We zijn in overleg met Rijkswaterstaat en potentiële subsidiegevers geweest om zowel een verbreed fietspad aan de westzijde en een busbaan aan de oostzijde van de Waalbrug te realiseren. Omdat de benodigde financiën hiervoor niet op tijd beschikbaar kwamen, is uiteindelijk gekozen om alleen het fietspad aan te leggen.
- De Nijmeegse 65-plussers konden tussen medio november en medio december weer een goedkoop busabonnement aanschaffen, voor een eigen bijdrage van € 22,50 per jaar.
- We hebben de bushaltes herkenbaarder gemaakt door de Breng-tegels aan te leggen. De informatievoorziening is verbeterd door de plaatsing van extra DRIS-panelen met dynamische reisinformatie.
- We zijn met ProRail en NS gestart met de planvorming voor station Nijmegen CS. Het betreft de invoering van Programma Hoogfrequent Spoor, waarvoor onder meer een extra perron, een vergroting van de transfercapaciteit en een betere positionering van de stijgpunten nodig zijn. De wens van de gemeente om de voetgangerstunnel door te trekken om een volwaardige westelijke entree te realiseren, wordt daarin meegenomen. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om het stationsplein te verbeteren, waarbij onderscheid wordt gemaakt in maatregelen op korte termijn en op langere termijn.
- In 2014 hebben we gewerkt aan een definitieve oplossing voor het transferium Waalsprinter bij de Ovatonde, mede in relatie tot de Landschapszone, Cinemec, HOV, PDV-locatie en Dorpensingel Oost.
- Ook in 2014 hebben we kleinere verbeterpunten aangepakt met een flexibel budget (‘Shortlist OV’). Dat blijkt een goede manier te zijn om flexibel om te springen met kleinere knelpunten die in de loop van het jaar duidelijk worden.

Hoofddoelstelling 5

Stimuleren fietsgebruik

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een groei van het fietsgebruik voor verplaatsingen binnen de stad. Fietsen levert een bijdrage aan gezondheid, leefbaarheid en bereikbaarheid.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben wij opnieuw belangrijke stappen gezet om te komen tot een netwerk van hoogwaardige snelfietsroutes, conform de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar. We zijn op meerdere fronten voor meerdere projecten bezig met realisatie, planvoorbereiding en planvorming, mede in regionaal verband. In 2014 zijn belangrijke stappen gezet om de komende jaren de westelijke fietsvoorziening op de bestaande Waalbrug te kunnen verbreden. Met cofinanciers zijn afspraken gemaakt.
Belangrijke uitvoeringsprojecten waren de fietsstraat Dennenstraat en fietstunnel Poort Neerbosch (snelfietsroute Nijmegen-Beuningen), de Wijchenseweg (snelfietsroute Nijmegen-Wijchen) en de start van de werkzaamheden fietstunnel Prins Mauritssingel-Laauwikstraat in Lent (oa. RijnWaalpad).
De snelfietsroute op Nijmeegs grondgebied is afgerond. In 2015 wordt het RijnWaalpad opgeleverd.
In december 2014 hebben wij het nieuwe fietstransferium naast station Nijmegen geopend, onderdeel van het plan Doornroosje. In de voorziening zijn ruim 3500 plaatsen beschikbaar voor treinreizigers die per fiets naar het

station komen en bezoekers aan het poppodium. De voorziening is van hoge kwaliteit en is dag en nacht geopend en gratis te gebruiken.
De werkzaamheden aan de fietstunnel in het kader van project Poort Neerbosch zijn in volle gang en worden in 2015 opgeleverd
Met de provincie en stadsregio zijn afspraken gemaakt over de cofinanciering van een nieuw verbreed fietspad langs de Waalbrug, waarbij fietsers in twee richtingen kunnen rijden
De fietsstraat Dennenstraat is in april 2014 beschikbaar gekomen voor scholieren en ander fietsverkeer
Het besluit tot aanleg van de 2e fase is genomen en uitwerkingen zijn gemaakt. Voor het gedeelte door het Goffertpark hebben wij extra werk verricht om te kunnen komen tot een zorgvuldige inpassing, zoals een gebruikersenquete.
In regionale samenspraak zijn aanvullende middelen voor realisatie van de fietsbrug bij Mook-Cuijk gevonden binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg
In samenwerking met de stadsregio, de gemeente Arnhem en provincie Gelderland hebben wij ons vol ingezet om het grote internationale fietscongres Velo-city naar Arnhem Nijmegen te halen. In december is bekendgemaakt dat onze inzet wordt beloond, en dat het congres Velo-city in 2017 in Arnhem Nijmegen wordt gehouden!
Wij hebben de fietsoversteek over de singels verbeterd door de verkeerslichten gunstiger af te stellen
De fietsenstalling onder Plein 1944 is een nu een jaar open en wordt goed gebruikt. Voor de verbetering van de fietsbereikbaarheid zijn voorbereidende studies verricht, ondermeer voor de verbinding Tunnelweg-Plein 1944
In 2014 is de 2e fase van de St.Jacobslaan uitgevoerd met vrijliggende fietspaden.

Indicatoren

Stimuleren fietsgebruik	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aandeel fiets in woon-werkverkeer in de stad	64%	66%	64%
5.2 Aandeel fiets in het binnenstadbezoek	65%	63%	65%
5.3 Waardering bereikbaarheid fiets	7,7	8,0	7,8
5.4 Waardering fietsstalling	6,1	7,1	6,1

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben ons gericht op regionale samenwerking fiets, om de gezamenlijke aanpak en financiering van de snelfietsroutes zoals Beuningen-Campus, het verlengd RijnWaalpad, en de fietsbrug in de snelfietsroute Nijmegen Cuijk mogelijk te maken.
- We zijn in overleg met Rijkswaterstaat en potentiële subsidiegevers geweest om zowel een verbreed fietspad aan de westzijde van de Waalbrug te realiseren, met een lengte van 500 m.
- Door een open en doelgerichte regionale samenwerking hebben wij het vermaarde internationale fietscongres Velo-city 2017 toegewezen gekregen (wereldcongres)
- Binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg hebben belangrijke middelen ter beschikking gekregen vanuit de *fietsimpuls*
- Door samenwerking met ProRail en cofinanciering vanuit het Ministerie van I&M komt in het fietstransferium een fietsverwijssysteem, ter verbetering van de benutting van de stalling, de gebruiksvriendelijkheid en een efficiënte bedrijfsvoering.
- Wij hebben bewoners en andere belanghebbenden betrokken bij de planvorming van snelfietsroutes
- Wij hebben een gebruikersenquete in het Goffertpark gedaan om een beeld te krijgen van het huidige gebruik en het draagvlak voor verbeteringen
- We zijn gestart met de opzet van het *fietsstimuleringsplan* zoals aangekondigd in het coalitieakkoord
- We hebben voorbereidingen getroffen voor de aanpak van delen snelfietsroutes uit het netwerk zoals beschreven in de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar, zoals de verwerving van subsidies en de benodigde voorbereidende werkzaamheden.
- We ontvangen met regelmaat buitenlandse bezoekers die het Nijmeegse fietsbeleid en hoogwaardige fietsinfrastructuur willen ervaren en als inspiratie willen gebruiken

Wat heeft het gekost?

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Toelichting financiën

Het programma Mobiliteit sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 91.000. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 7%.
Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 64.000 hoger uitgevallen dan begroot. Er zijn nadelen bij de producten Parkeren en Verkeer. Bij het product Parkeren is er een overschrijding van € 1 ton op het budget voor vernielingen en diefstal en we hebben een inhaalafschrijving van € 1 ton op het transferium Ressen in de jaarcijfers verwerkt. Op dit transferium is afgelopen jaren te weinig afgeschreven. Verder hebben we ontvangen bijdragen van € 1,5 ton in het bereikbaarheidsfonds gestort. Het gaat om bijdragen in het kader van de compensatieregeling voor het niet of gedeeltelijk realiseren van de parkeereis (zie ook toelichting op de baten). Deze nadelen hebben we deels kunnen compenseren met een voordeel van € 1 ton op het budget fiets, door de vertraagde openingstelling van de fietsenstalling Doornroosje, en met een voordeel op elektriciteitskosten van eveneens € 1 ton.
Bij het product Verkeer is er een nadeel ontstaan voornamelijk door de uitvoering van het subsidieproject "Snelfietsroute Nijmegen-Wijchen - aanpak Wijchenseweg". De start van dit project was bij de najaarsnota nog voorzien voor 2015. Verder ging een in 2014 geplande bijdrage aan de snelfietsroute Nijmegen-Cuijk niet door; door vertraging in de regionale afstemming zal de voorbereiding van dit project pas in 2015 starten. Hierdoor kwam ruimte vrij voor een extra bijdrage aan de investering Groene Route (S-100) om het wegvallen van subsidies te compenseren. Bij het product Openbaar vervoer is er een voordeel door de verschuiving van een aantal openbaar vervoer projecten naar 2015: "Kleine Openbaar Vervoer-maatregelen 2014" en "Opwaarderen dynamisch busstation CS". Ook de met deze projecten gemoeide subsidies zijn naar 2015 doorgeschoven (zie nadeel baten). De uitvoering van bushalte Station Goffert (bij de najaarsnota nog voorzien voor begin 2015) heeft wel in 2014 plaatsgevonden.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 27.000 lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is met name veroorzaakt bij het product Openbaar vervoer: subsidies van doorgeschoven openbaar vervoer projecten worden pas in 2015 als baten geboekt (zie analyse lasten). Het voordeel op de baten van het product Parkeren wordt veroorzaakt door bijdragen in het kader van de compensatieregeling voor het niet of gedeeltelijk realiseren van de parkeereis. Het gaat met name om bijdragen van een appartementencomplex in de Broerstraat. De bouwactiviteiten hiervan zijn in het najaar 2014 gestart. Daarnaast hebben we € 1 ton hogere opbrengsten door de succesvolle verkoop van vergunningen voor de nieuwe parkeergarage Plein '44. Er zijn inmiddels 200 vergunningen verkocht waarmee deze garage vrijwel volledig bezet is. De inkomsten uit parkeerboetes blijven ongeveer € 2 ton achter op de begroting. Dit komt door de hoge betalingsgraad (de mate waarin parkeerders betalen); de betalingsgraad is toegenomen van 90% in 2013

naar 94% in 2014. En door de afname van het straatparkeren ten gunste van het parkeren in de garage. Het voordeel op de baten bij het product Verkeer hangt vooral samen met subsidies op het project "Snelfietsroute Nijmegen-Wijchen - aanpak Wijchenseweg" (zie analyse lasten).

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1072 Mobiliteit bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				16.742	19.165	2.424
Wijzigingen						
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.721	1.721	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	345	-391	-737
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-28	-28
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	-50	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		101	101
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	640	130	-510
Totaal Wijzigingen				**2.656**	**1.483**	**-1.174**
Eindtotaal				**19.398**	**20.648**	**1.250**

Risico's

- Het uitvallen van de binnenstadafsluiting wat kan leiden tot een chaotische en onveilige verkeerssituatie, slechte bereikbaarheid van winkels, overlast voor de bewoners en eventuele schadeclaims.
- Een toezichthouder wordt agressief bejegend door een derde wat leidt tot geestelijk en/of lichamelijk letsel bij de medewerker. Dit kan leiden tot geestelijk en/of lichamelijk letsel bij de medewerker.
- De communicatiemiddelen vallen uit. Dit kan leiden tot mogelijke onveilige situaties voor toezichthouders en het risico dat toezichthouders wegens onbereikbaarheid niet meer goed ingezet kunnen worden bij calamiteiten.
- Als gevolg van bijvoorbeeld de economische crisis, maar ook gewijzigd inkoopgedrag door de opkomst van internetaankopen, kunnen de parkeeropbrengsten tegenvallen. Zo'n terugval kan zich snel voordoen, terwijl beheersmaatregelen meestal meer tijd kosten.
- Files als gevolg van grote werkzaamheden en/of calamiteiten. Dit kan leiden tot economische verlies. Daarnaast kunnen files ook leiden tot bestuurlijk imago-afbreuk door een slechtere economische bereikbaarheid van de stad.
- Stroomuitval of er doet zich een calamiteit voor in een parkeergarage.
- Het niet meer weken van de parkeerautomaten door een ICT-probleem waardoor er geen parkeergeld meer geïnd kan worden.
- Stroomuitval Verkeers Management Centrale (VMC): De roadbarriers werken dan niet meer waardoor het toelatingsbeleid niet geëffectueerd kan worden. Het reizigersinformatiesysteem kan niet meer beheerd worden waardoor de er geen of verkeerde informatie op de borden komt te staan. Er worden geen storingsmeldingen meer gedaan waardoor de onderhoudsploegen niet aangestuurd kunnen worden en er meer storingen aan parkeerapparatuur blijven bestaan. Er is geen communicatie meer met de diverse locaties waardoor de parkeergarages niet meer op afstand bediend kunnen worden. Tenslotte kunnen de beveiligings- en de verkeerscamera's niet worden uitgekeken waardoor onveilige situaties kunnen optreden en het nemen van verkeersmaatregelen niet langer mogelijk is.
- Het huidige P&R Noord heeft een tijdelijke bestemming.Het terrein zal in verband met gebiedsontwikkeling Ressen naar verwachting in 2016 of 2017 een andere bestemming krijgen. We lopen een financieel risico omdat P&R Noord dan nog niet volledig is afgeschreven.

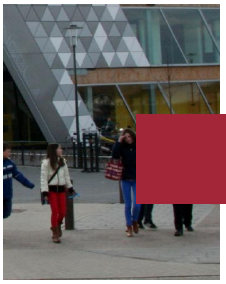

Programma Onderwijs

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In het programma Onderwijs werken we samen met ouders, schoolbesturen en kinderopvangaanbieders aan goede opvang- en onderwijsvoorzieningen in de stad, die de talentontwikkeling van Nijmeegse kinderen bevorderen.
We streven naar adequate en kwalitatief goede schoolgebouwen, met een evenwichtige spreiding over de stad, passend bij de demografische ontwikkelingen in stad en regio.

We willen dat de Nijmeegse jonge kinderen van kwalitatief goede en veilige voorschoolse voorzieningen gebruik kunnen maken, die minimaal voldoen aan de wettelijke eisen. Dit aanbod van voorschoolse voorzieningen moet toegankelijk zijn en voldoende divers, zodat ouders kunnen kiezen. We willen dat jonge kinderen met lage startkansen extra educatief aanbod krijgen zodat ze voldoende toegerust zijn om een goede start te kunnen maken op de basisschool.

We streven naar gemengde, brede basisscholen, voor kinderen van 0-12, met doorlopende ontwikkelings- en zorglijnen. Het schoolse en buitenschoolse aanbod op de brede scholen sluit aan bij de behoeften en talenten van kinderen en ouders. We streven naar gelijke kansen voor kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs.

We willen dat jongeren goed voorbereid de arbeidsmarkt kunnen betreden. Dit betekent dat alle jongeren het onderwijs verlaten met een diploma, zo mogelijk een startkwalificatie, diploma HAVO of MBO niveau 2.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Zorgplicht onderwijshuisvesting
H2	Stimuleren ontwikkelingskansen
H3	Bestrijden voortijdig schoolverlaten

Hoofddoelstelling 1

Zorgplicht onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Wij willen kwalitatief goede onderwijshuisvesting. Voor het basisonderwijs geldt dat wij brede scholen willen realiseren, centraal gelegen in de wijk, goed bereikbaar voor ouders en kinderen uit de wijk. Voor het voortgezet onderwijs willen we dat er in elk stadsdeel minimaal één voorziening voor voortgezet onderwijs is, waarbij ook voor het VMBO een goede spreiding over de stad wenselijk is.

Zorgplicht onderwijshuisvesting en doordecentralisatie

In 2008 is een groot gedeelte van de onderwijshuisvesting in Nijmegen, met name in de bestaande stad, doorgedecentraliseerd. De gemeente heeft nog wel de zorgplicht voor de scholen Kristallis, Tarcisius en Hidaya. Voor Nijmegen Noord geldt dat De Geldershof, De Verwondering en het Citadel College (zonder de VMBO-locatie) zijn doorgedecentraliseerd; basisscholen het Talent en de Oversteek zijn niet doorgedecentraliseerd. Bij de school Kleurrijk zijn de leerlingen doorgedecentraliseerd. Het schoolbestuur huurt de school die gevestigd is in het voorzieningenhart 't Hert in Willemskwartier.
Bij de doordecentralisatie is de gezamenlijke ambitie uitgesproken, om binnen 40 jaar 70% van de bestaande scholen te vervangen door nieuwbouw en 30% te renoveren, evenwichtig verspreid over de stad en passend bij de ontwikkeling van leerlingenaantallen. Bij de start van de doordecentralisatie is afgesproken om elke vijf jaar de ontwikkeling van de doordecentralisatie te evalueren. Het is de bedoeling de eindrapportage van de eerste evaluatie vast te stellen in januari 2014.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn we doorgegaan met de ondersteuning van de brede schoolvoorzieningen binnen de bestaande locaties voor basisonderwijs. Daarbij streven we naar gemengde, brede basisscholen voor kinderen van 0-12 met doorlopende ontwikkelings- en zorglijnen. Er zijn inmiddels 18 brede scholen gerealiseerd.

In het voortgezet onderwijs is er in elk stadsdeel minimaal één voorziening voor voortgezet onderwijs is. De ontwikkelingen binnen het VMBO volgen we op de voet.

De wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting wordt door de schoolbesturen volgens de doordecentralisatieovereenkomsten uitgevoerd. Evaluatie van deze overeenkomsten heeft plaats gevonden in 2013. In februari 2014 zijn de resultaten hiervan gepresenteerd. De belangrijkste conclusie is dat de afgelopen jaren veel is bereikt. Zowel wat betreft de huisvesting, als op de inhoudelijke prestatieafspraken. In totaal is 16% van de totale oppervlakte van de doorgedecentraliseerde scholen de afgelopen jaren vernieuwd. Er zijn sinds de invoering van de doordecentralisatie in 2008 een 20-tal projecten van nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen gerealiseerd of onderhanden. Met de niet-doorgedecentraliseerde schoolbesturen is steeds overleg gevoerd over het op peil houden van de huisvestingsvoorzieningen. Tegelijkertijd constateren we een aantal aandachtspunten in de uitvoering van de overeenkomst. Samen met het onderwijs starten we in 2015 het gesprek om op basis van de evaluatie doordecentralisatie te komen tot een herijking van de doordecentralisatie.

De effecten van de hierboven beschreven uitname uit het gemeentefonds voor onderwijshuisvesting zijn vertaald naar de onderzoeksopdracht Onderwijs en Jeugd. In 2014 hebben we hierover intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs. . We zijn ervan overtuigd dat met de gevolgde aanpak het maximale financiële resultaat hebben behaald zónder dat belangrijke functies voor de leerlingen in de stad verloren zijn gegaan. Het resultaat van deze gesprekken is dat er door de schoolbesturen voorstellen zijn gedaan voor bezuinigingen ter grootte van € 1,55 miljoen. Deze voorstellen bieden voldoende aanknopingspunten voor een structureel vervolg. Functiebehoud op alle onderdelen is hierbij steeds het uitgangspunt.

We realiseren ons dat hiermee niet de gehele taakstelling van de onderzoeksopdracht wordt ingevuld. Meer bezuinigingen, bovenop de al ingeboekte bezuinigingen uit de perspectiefnota 2013 zou echter betekenen dat

belangrijke basisfuncties verloren gaan. Wij vinden dit ongewenst en zullen daarom in 2015 met een voorstel voor de resterende financiële taakstelling komen. Vervolgstap is dat deze bezuinigen in 2015 worden geeffectueerd en we vervolgens in gesprek gaan over de evaluatie van de doordecentralisatie en het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie met als doel deze toekomstbestendig te maken.

In 2014 is tenslotte een voorstel voor wetswijziging aangenomen. Hierdoor komt de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van scholen voor Primair Onderwijs bij de schoolbesturen te liggen. We hebben besprekingen gevoerd met de PO-schoolbesturen over de gevolgen voor de vergoeding doordecentralisatie en huurovereenkomsten en de uitvoering daarvan. In 2015 besluiten we over de uitvoering van de te nemen maatregelen.

Indicatoren

Zorgplicht onderwijshuisvesting	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Totaal bedrag uitbetaalde doordecentralisatievergoedingen	€ 14,7 mln	€ 15,0 mln	€ 14,9 mln
1.2 % Gerealiseerde nieuwbouwscholen die zijn gedoordecentraliseerd	7,9 %	19,2 %	16%
1.3 Aantal gerealiseerde nieuwbouwscholen Nijmegen-Noord	1	2	1
1.4 % Uitbreidingen/renovaties	7,5 %	10,1 %	7,5%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Realisatie niet-doorgedecentraliseerde onderwijshuisvesting:
Bij de Islamitische basisschool hebben we middelen beschikbaar gesteld voor onderhoud aan de bestaande school en uitbreiding met twee semipermanente groepslokalen. De uitbreiding is gestart in 2014 en komt in 2015 gereed.

Bij Kristallis hebben we gesprekken gevoerd over de huisvesting in de bestaande locatie aan de Scherpenkampweg en Hatertseweg 400. We verkennen gezamenlijk een aantal opties, die we vervolgens uitwerken op inhoudelijke en financiële consequenties. Besluitvorming hierover volgt in 2015.

Realisatie doorgedecentraliseerde huisvesting
In 2014 zijn de volgende scholen gerealiseerd:

- vervangende nieuwbouw van de twee locaties van basisschool Aquamarijn in het Voorzieningenhart Waterkwartier;
- de nieuwbouw van basisschool De Verwondering in Lent-oost;

- de vervangende nieuwbouw van het Mondial College in Lindenholt noord
- Eerste fase Montessori College aan de Kwakkenbergweg is gereed. De tweede fase is gestart en zal medio 2015 gereed komen.
- Tevens is de nieuwbouw van het PRO College aan de Dennenstraat én het Canisius College aan de Berg en Dalseweg in 2014 gestart. De nieuwbouw van deze scholen zullen in 2015 gereed komen.

Onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd

In 2014 hebben we intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd. De grootste uitdaging was om te komen tot afspraken over bezuinigingsmogelijkheden, steeds met functiebehoud op alle onderdelen als uitgangspunt. De financiële opgave op het gebied van onderwijshuisvesting is hierbij primair als zoekrichting gehanteerd. Al snel werd duidelijk dat niet het gehele te bezuinigen bedrag uit het budget voor onderwijshuisvesting gerealiseerd kon worden, omdat de taken en middelen voor het grootste deel zijn doorgedecentraliseerd middels een privaatrechtelijke overeenkomst en veelal vastzitten in kapitaallasten, contractvoorwaarden, heffingen, etc. We zijn daarom samen met de schoolbesturen op zoek gegaan naar slimme combinaties op die onderdelen waar we een gezamenlijk belang en/of gedeelde verantwoordelijkheid hebben.

Hoofddoelstelling 2

Stimuleren ontwikkelingskansen

Wat willen wij bereiken?

Wij bevorderen ontwikkelingskansen van kinderen en volwassenen op het gebied van taal en op voorzieningenniveau.

- **Voorschoolse periode**
  We willen dat alle kinderopvang en peuterarrangementen voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. We zorgen voor een goed gespreid, voldoende divers en financieel toegankelijk aanbod van peuterarrangementen voor alle 2- en 3 jarigen in Nijmegen. We streven naar 100% bereik van 2- en 3 jarigen met een lage startkans met een VVE-programma. We streven naar een algehele verbetering van de pedagogisch-didactische kwaliteit in de voorschoolse voorzieningen, met name in de VVE locaties. We willen een goede aansluiting van de voorschoolse voorzieningen op het basisonderwijs.
- **Basisonderwijs**
  Jaarlijks krijgen 200 leerlingen extra taalstimulering via een schakelklas. We streven ernaar dat in 2015 25 basisscholen in Nijmegen brede school zijn. We bevorderen dat kinderen een basisschool in de eigen wijk bezoeken, waarbij we ernaar streven dat 80% van de kinderen een basisschool bezoekt die niet meer dan 300 meter verder van hun huis ligt dan de dichtstbijzijnde school.
- **Voortgezet Onderwijs**
  Scholen die deelnemen aan het onderwijsachterstandenbeleid besteden systematisch aandacht aan de taalontwikkeling van leerlingen. Daarnaast is er aanbod van schakelklassen voor 80 leerlingen, waar leerlingen met taalachterstand (o.a. nieuwkomers) tijdelijk worden opgevangen.
- Het gemiddeld aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in het derde leerjaar havo/vwo stijgt naar 38 %, waarbij wij ons realiseren dat er verschillen zijn tussen de verschillende etnische groepen.
- **Leerlingenvervoer**
  Het leerlingenvervoer wordt conform het contract uitgevoerd en naar tevredenheid van ouders, leerlingen en scholen. We streven ernaar dat 95% van de ouders het leerlingenvervoer een ruime voldoende (7,5) geeft.
- **Voorlichting seksuele diversiteit**
  Op álle scholen in Nijmegen, zowel basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en het ROC, wordt voorlichting gegeven over seksuele diversiteit en de voorlichting wordt met de jaren steeds verder geïntensiveerd.
- **Volwasseneneducatie**
  Wij zullen in goed overleg met het ROC blijven streven naar een goed bereik van doelgroepen, waarbij het accent net als de afgelopen jaren zal liggen op laaggeletterdheid. In 2013 verwachten wij een

samenwerkingsovereenkomst tussen de vrijwilligersorganisaties die taalondersteuning aanbieden en het ROC te kunnen presenteren, gericht op een groter bereik van de doelgroep laaggeletterden.

Wat hebben we bereikt?

Voorschoolse periode

We hebben stevig ingezet op het bereiken van 100% van de peuters met een VVE programma. Dit is bereikt door instandhouding van aanbodsubsidiëring voor 16 VVE-locaties en beschikbaarstelling van een VVE-subsidie voor reguliere kinderdagverblijven en peuterarrangementen. Kinderopvangaanbieders die VVE subsidie ontvangen dienen een VVE-programma aan te bieden dat door het Nederlands Jeugdinstituut is erkend als effectief instrument. Daarmee hebben we de kwaliteit van het aanbod in 2014 verder verhoogd. De Inspectie van het Onderwijs heeft positief geoordeeld over de kwaliteit van VVE in onze gemeente. We hebben de financiële toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen geborgd door ouders die daarvoor in aanmerking kwamen de mogelijkheid te bieden gebruik te maken van onze subsidieregeling 'peutertoeslag'.

Basisonderwijs

Net als in 2013 hebben we het aantal schakelklassen uitgebreid, omdat we het ambitieniveau hebben verhoogd in G33 verband. Het gaat in 2014 in totaal om 40 schakelklassen in het primair onderwijs, waarbij 500 kinderen extra ondersteuning kregen op het gebied van taal. Met betrekking tot de doelstelling om kinderen in de eigen wijk (binnen 300 m) naar school te laten gaan, hebben we het volgende bereikt:

	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Dichtbijzijnd	50%	50%	50%
Maximaal 300 m verder	19%	19%	18%
Meer dan 300 m verder	31%	31%	32%

In totaal 68% van alle Nijmeegse basisschoolleerlingen gaat naar een school die niet meer dan 300 m verder weg is van hun woonadres dan de dichtstbijzijnde school.

Voortgezet Onderwijs

Scholen die deelnemen aan het onderwijsachterstandenbeleid hebben systematisch aandacht besteed aan de taalontwikkeling van leerlingen. De subsidie voor het onderwijsachterstandenbeleid wordt voor een belangrijk deel ingezet voor de Internationale Schakelklas VO, waar voor 120 leerlingen met taalachterstand (nieuwkomers en vluchtelingen) een stimuleringsprogramma wordt aangeboden en waar zij kennis maken met de Nederlandse cultuur. De subsidie voor het ISK zal bij de bezuinigingen als gevolg van de uitkomsten van de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd worden ontzien.

Passend onderwijs

Wij volgen de ontwikkelingen op het gebied van passend onderwijs nauwlettend en zorgen samen met de onderwijspartijen voor een goede afstemming met de transitie van de Jeugdzorg en Awbz. Onze inzet is om zorg en ondersteuning zoveel mogelijk in samenhang in te zetten volgens het principe 'één kind, één gezin, één plan'. Dit vraagt om afstemming en concretisering van datgene wat de onderwijsbesturen en de gemeente, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, bieden aan zorg en ondersteuning. Er is een duidelijke relatie met het programma Zorg & Welzijn, waarbinnen de subsidies worden verleend voor onder andere het schoolmaatschappelijk werk, de ondersteuning van de Zorg Advies Teams op de scholen en hun relatie met de sociale wijkteams.

In 2014 is conform de vereisten uit de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet op twee momenten Op Overeenstemming Gerichte Overleggen (OOGO) met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Als resultaat zijn ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden en de jeugdplannen van de betrokken gemeenten vastgesteld. De bestuurders hebben een gezamenlijke ontwikkelagenda vastgesteld over onderwerpen als leerplicht, thuiszitters, participatie, leerlingenvervoer en dyslexie. Ook zijn er afspraken gemaakt over de uitgangspunten die gelden bij het toeleiden naar zorg en ondersteuning. Dit is een belangrijke stap om de

ondersteuning op school en thuis beter op elkaar af te stemmen. Voor het speciaal (voortgezet en basis-) onderwijs gelden specifieke uitwerkingsacties, die in 2015 moeten worden uitgevoerd. Andere uitwerkingsacties die in 2014 zijn uitgevoerd, zijn:

- het concretiseren van de door de gemeente gefinancierde basisfuncties (waaronder leerplicht, jeugdgezondheidszorg en schoolmaatschappelijk werk) die voor de scholen beschikbaar zijn, en
- er is een overzicht opgesteld met de contactgegevens van alle sociale (wijk)teams in Nijmegen en de regio.

Innovatie agenda iedereen heeft talent
In 2014 is de Innovatieagenda iedereen heeft talent afgerond, een coproductie met onze partners vanuit het onderwijs en de kinderopvang. De ambities uit de agenda hebben tot doel om met een ontwikkelingsgerichte aanpak alle kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden zich optimaal te ontwikkelen tot veelzijdige, sociale en verantwoordelijke burgers. Dit sluit aan bij de ambities van de gemeente. Wij hebben dan ook ingestemd met de innovatie-agenda en laten daarmee onze waardering zien voor de samenwerking en commitment van het gehele Nijmeegse onderwijsveld. Het is van belang dat de ambities uit de innovatie-agenda in 2015 en verder worden geoperationaliseerd en uitgevoerd.

Leerlingenvervoer
In 2014 hebben we de evaluatie van het leerlingenvervoer over de periode 2009-2013 vastgesteld. Uit de evaluatie blijkt dat het percentage ouders dat het taxivervoer als goed heeft beoordeeld flink is gestegen. Tevens is de tevredenheid onder ouders van leerlingen die gebruik maken van het openbaar vervoer en eigen vervoer geëvalueerd. De tevredenheid is groot. In vergelijking tot de vorige evaluatie in 2009 is de waardering voor het taxivervoer flink gestegen: 92% geeft als totaal-oordeel “goed” of “voldoende. Omdat de contracten voor het verzorgen van het leerlingenvervoer per juli 2015 eindigen, is in het najaar van 2014 een start gemaakt met de Europese aanbesteding van het leerlingenvervoer samen met de gemeenten Beuningen en Wijchen. Bij de aanbesteding van het leerlingenvervoer wordt waar mogelijk rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen zoals passend onderwijs en verkenningen naar (stads)regionaal doelgroepenvervoer.

Voorlichting seksuele diversiteit
Via het project SchoolsOUT van de GGD worden contacten onderhouden met alle scholen in Nijmegen: de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het ROC. SchoolsOUT heeft de scholen ondersteund en geïnspireerd om blijvend aandacht te besteden aan het onderwerp en het bespreekbaar maken van verschillen in de seksuele identiteit, waardoor de sociale acceptatie wordt bevorderd. Op de landelijke Regenboogstedenbijeenkomst in Nijmegen in oktober is SchoolsOUT als voorbeeld gepresenteerd aan collega regenboogsteden.

Volwasseneneducatie
In 2014 was er een budget beschikbaar om in totaal 484 trajecten volwasseneneducatie in te kunnen zetten. Tot en met het derde kwartaal (30 september) zijn hiervan 278 trajecten gerealiseerd of gestart. Het laatste kwartaal is er een groot aantal inwoners gestart met educatie. Het is de verwachting van ROC Nijmegen als uitvoerende partij dat we het aantal beschikbare trajecten volledig realiseren. Deze cijfers zijn eind januari 2015 bekend.

In het tweede halfjaar is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) gewijzigd. De wijzigingen hebben gevolgen voor de wijze waarop gemeenten vanaf 2015 volwasseneneducatie inzetten en vormgeven. We krijgen meer beleidsvrijheid. Belangrijkste wijzigingen zijn:

de verplichte inzet van rijksmiddelen bij de Regionale Opleidingscentra (ROC’s) wordt afgebouwd, en
het Rijk keert het budget voor volwasseneneducatie per arbeidsmarktregio aan de contactgemeente uit.

Voor de arbeidsmarktregio ‘Rijk van Nijmegen’ is Nijmegen aangewezen als contactgemeente. We hebben onze rol in dit proces genomen en hebben de samenwerking met de regiogemeenten in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen vormgegeven. Samen werken we in 2015 toe naar een goede inzet van middelen in 2016. Voor 2015 kopen we onze educatie nog volledig in bij ROC Nijmegen.

Indicatoren

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % 2/3 jarigen dat deelneemt aan peuterarragementen, vve en kinderopvang	85%	85 %	85%
2.2 % Kindercentra dat voldoet aan wettelijke kwaliteitseisen	-	100 %	92%
2.3 Totaal aantal kinderschakelklas PO en VO	nnb	300	500
2.4 Aantal brede scholen	15	18	18
2.5 % leerlingen naar dichtbije basisschool	69%	76 %	68%
2.6 % ouders dat leerlingenvervoer ruime voldoende geeft	95%	95 %	92%
2.7 Bereik voorlichting seksuele diversiteit	100 %	60 %	100%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voorschoolse periode

We streven naar een groot bereik van 2- en 3-jarigen met een voorschoolse voorziening. Om de toegankelijkheid te borgen, hebben we sinds 2014 de peutertoeslag en subsidiëren wij de 16 VVE-locaties. Tevens zetten we de GGD in die ouders stimuleert tot deelname aan voorschoolse voorzieningen en kinderen met een taal- en of ontwikkelingsachterstand indiceert voor VVE.

In 2012 hebben we samen met de andere grote gemeenten een bestuursakkoord gesloten met het Rijk, waarin we afspraken hebben gemaakt over verbetering van de kwaliteit van VVE en over uitbreiding van het aantal schakelklassen in het primair onderwijs. In 2014 hebben we, evenals in 2013, hiervoor subsidie verleend aan twee kinderopvangaanbieders die VVE bieden en aan de schoolbesturen in het primair onderwijs. Dit heeft ertoe geleid dat in het schooljaar 2014/2015 onder meer het aantal schakelklassen is uitgebreid, het aantal pedagogisch medewerkers met een VVE scholing is gestegen en het aantal HBO-ers in de voorschool is toegenomen.

Kinderopvangaanbieders hebben in 2014 gewerkt aan een kwaliteitsconvenant. Dit naar aanleiding van het beleidskader voorschoolse voorzieningen “Grote ambities voor de allerkleinsten”. Door ondertekening van het convenant willen de organisaties van kinderopvang samen met de gemeente en de GGD werken aan optimale kwaliteit van de opvang, waarbij de wettelijke kaders gezien worden als minimale basis. Naar verwachting zal de ondertekening en implementatie in het eerste kwartaal van 2015 plaatsvinden.

Basisonderwijs

We streven naar 25 Brede scholen in 2015. In 2013 zijn de eerste scholen Brede scholen geworden. Er zijn inmiddels 15 Brede Scholen, waar 16 basisscholen deel van uitmaken. De ontwikkeling van integrale kindcentra (de meest ambitieuze vorm van de Brede School) raakt ook onze gemeente. Afgelopen jaar hebben wij met de schoolbesturen gesproken over integrale kindcentra. Er zijn drie van start gegaan. Komend jaar werken wij onze visie op integratie kindcentra uit in relatie tot onze doelstellingen.

Voortgezet Onderwijs

In het kader van het onderwijsachterstandenbeleid ondersteunen we de scholen met leerlingen met taalachterstanden, en in het bijzonder de Internationale Schakelklas VO met ca. 120 leerlingen. Daarnaast hebben wij projecten ondersteund voor kinderen in achterstandsituaties, zoals als Playing for Success en de Weekendschool . In het Junior Technovium kunnen e leerlingen kennis maken met de moderne wereld van de techniek en technische beroepen.

Passend Onderwijs

In 2014 is er op twee momenten bestuurlijk op overeenstemming gericht overleg gevoerd) tussen de 17 betrokken gemeenten en de bestuurders van samenwerkingsverbanden passend onderwijs in regio 25.07. Ter voorbereiding op dit overleg zijn verschillende inhoudelijke werksessies georganiseerd met professionals uit de praktijk van onderwijs en zorg. Ook is intensief geïnvesteerd in het proces van intergemeentelijke en bestuurlijke afstemming, zowel met de wethouders Onderwijs als de wethouders Zorg en Welzijn.

Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent".
De innovatie-agenda is tot stand gekomen als coproductie van gemeente, onderwijsveld en kinderopvangorganisaties. Dit onder leiding van een stuurgroep, waarbij de gemeente met name een faciliterende rol heeft gespeeld. Dit is logisch omdat een groot deel van de inhoudelijke punten in de innovatieagenda vallen onder de verantwoordelijkheid van het onderwijs en de kinderopvang. Op 10 februari 2014 zijn de ambities uit de innovatie-agenda gepresenteerd tijdens een onderwijsconferentie. In 2015 zal de huidige stuurgroep blijven bestaan.

Leerlingenvervoer
In 2013 is het leerlingenvervoer geëvalueerd; 92% van de ouders gaven het leerlingenvervoer een ruime voldoende. Wij willen dit graag zo houden. Om die reden worden de aanbevelingen en reacties uit de evaluatie meegenomen in de aanbesteding van het leerlingenvervoer m.i.v. augustus 2015.

Voorlichting seksuele diversiteit
Wij ondersteunen SchoolsOUT van de GGD. In dit project worden scholen gestimuleerd en ondersteund in het bespreekbaar maken van seksuele diversiteit en het bevorderen van de acceptie van LHBT-ers. Dat gebeurt in de hoogste klassen van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en op het ROC

Volwasseneneducatie
Het goed bereiken van de doelgroep stond centraal. Dit doel is bereikt, gelet op de verwachting dat alle voor 2014 beschikbare trajecten ook benut zijn. Het ROC Nijmegen heeft door middel van voorlichting en contacten met de gemeente gewerkt aan een beter bereik. De aanpak van laaggeletterdheid stond hierin voorop. We hebben samen met ROC Nijmegen binnen de afdeling Werk een pilot uitgevoerd om laaggeletterdheid bij werkzoekenden die zich bij de gemeente melden, te herkennen en indien nodig, door te geleiden naar volwasseneducatie bij ROC Nijmegen. Daarnaast is in samenwerking tussen de afdeling Inkomen en ROC Nijmegen een cursus tot stand gekomen die inwoners ondersteunt bij het gebruik maken van de digitale omgeving van de gemeente, onder meer voor het aanvragen van een uitkering of inkomensondersteuning.
In 2014 hebben ROC Nijmegen en Step (voorheen IVC-Intercity) de gesprekken met elkaar hervat om de samenwerking rond taalondersteuning vorm te geven. Dit proces lag in 2013 stil vanwege de fusie van IVC en Intercity, die van beide organisaties veel aandacht vroeg.
In februari 2014 is het Bondgenootschap Laaggeletterdheid regio Nijmegen gestart. De gemeente Nijmegen levert hiervoor een regiomanager. Het doel van dit bondgenootschap is bekendheid geven aan het maatschappelijk probleem van laaggeletterdheid, communicatie vereenvoudigen en laaggeletterden doorverwijzen naar volwasseneducatie. Op dit moment zijn er ruim 30 bondgenoten bestaande uit gemeenten, welzijnsinstellingen, onderwijsinstellingen, gezondheidszorg en bedrijfsleven.

Hoofddoelstelling 3

Bestrijden voortijdig schoolverlaten

Wat willen wij bereiken?
Wij streven naar zo min mogelijk voortijdig schoolverlaters in het Voortgezet Onderwijs (VO) en in Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO). We blijven aansluiten bij de landelijke ambitie en hebben samen met de scholen voor onze RMC-regio een nieuw regionaal convenant afgesloten met het Rijk voor de periode 2012-2015.

Wat hebben we bereikt?
In 2014 hebben we ons gezamenlijk met de onderwijsinstellingen ingezet voor het verlagen van het aantal vsv-ers. Op basis van voorlopige cijfers over schooljaar 2013-2014 blijkt dat het aantal vsv-ers in de subregio Nijmegen met 13% is gedaald van 543 naar 473. Ook in de gehele RMC-regio Arnhem-Nijmegen is het aantal vsv-ers gedaald (4%). Voor het ROC Nijmegen als geheel geldt dat er sprake is van een daling van 14% in schooljaar 2013-2014. De gezamenlijke inzet van de onderwijsinstellingen en gemeente werpt zijn vruchten af. De in 2013 ingezette daling

van vsv op het MBO lijkt hiermee door te zetten. De definitieve cijfers verschijnen medio 2015. De indicatoren betreffen de doelstelling en realisatie van schooljaar 2012-2013, aangezien dit de definitieve cijfers zijn.

Indicatoren

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % VSVers in het VO	1,0	1,0	0,5
3.2 % VSVers op het MBO	12,5	7,5	7,6
3.3 % VO Onderbouw		1,0	0,1
3.4 % Vmbo bovenbouw		4,0	1,6
3.5 % Havo/Vwo bovenbouw		0,5	0,6
3.6 % Mbo niveau 1		32,5	37,4
3.7 % Mbo niveau 2		13,5	12,9
3.8 % Mbo niveau 3/4		4,25	5,0

Toelichting: Realisatie 2014 betreft de definitieve cijfers van het schooljaar 2012-2013.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 hebben we ons samen met de onderwijsinstellingen ingezet om het aantal vsv-ers terug te dringen. Op grond van voorlopige cijfers kunnen we stellen dat we daarin stappen maken. Maar we zijn er nog niet. De ingezette maatregelen op het MBO zullen op de langere termijn hun effect op het verder verlagen van het aantal vsv-ers moeten aantonen.

We hebben met VO en MBO ook gesproken over de ontwikkelingen als passend onderwijs, de invoering van de Entree-opleiding op het MBO, de transitie van de jeugdzorg en invoering van de participatiewet. Bij passend onderwijs hebben we afspraken kunnen maken over de aansluiting van de interne zorgstructuur van de school op de externe zorgstructuur, zoals het Sociaal Wijkteam. Bij de invoering van de Entree-opleiding hebben we met VO en MBO gesproken over de effecten hiervan voor doelgroepen leerlingen. Om te voorkomen dat leerlingen in de overgang van VO naar MBO tussen wal en schip dreigen te komen, hebben we afgesproken dat er een warme overdracht plaatsvindt tussen onderwijsinstellingen of richting bureau Leerplicht of Jongerenloket. In voorbereiding op de invoering van de Participatiewet hebben we samen met het programma Werk & Inkomen met scholen (met name VSO en Praktijkonderwijs) afspraken gemaakt over wat dit voor hun leerlingen zal betekenen en op welke wijze we deze leerlingen ondersteunen in het vinden van een passende werkplek. Om resultaten structureel te borgen, blijven deze ontwikkelingen ook in 2015 onderwerp van gesprek in (bestuurlijke) overleggen met het onderwijs.

Leerplicht

Over schooljaar 2013-2014 zijn door bureau Leerplicht 2.383 meldingen ontvangen en afgehandeld. In schooljaar 2012-2013 waren er nog 2.705 meldingen. Dat het aantal meldingen daalt, is volledig toe te schrijven aan een verbeterde administratie door scholen. De scholen hebben hun administraties rond de in- en uitschrijvingen (absoluut verzuim) en ongeoorloofd verzuim (relatief verzuim) beter op orde, waardoor ze deze mutaties op tijd doorgeven. Administratief onjuiste meldingen zijn er dus uitgefilterd. Onder andere de scholenbenadering en verzuimprotocollen hebben bijgedragen in deze ontwikkeling. Het aantal (terechte) meldingen waar de leerplichtambtenaar actie op moet ondernemen, is niet afgenomen.
Met de invoering van Passend Onderwijs verwachtten we een toename van het aantal kinderen dat als ‘thuiszitter’ geregistreerd staat wegens het ontbreken van een passende onderwijsvoorziening. Over het eerste halfjaar van schooljaar 2014-2015 kunnen we nog niet voldoende stellen dat dit ook zo is. Bureau Leerplicht monitort deze ontwikkeling. Zij onderhoudt hierbij het contact met de scholen en spreekt hen aan op hun verantwoordelijkheden. De leerplichtambtenaar denkt hierbij actief mee in het vinden van passende oplossingen.

Binnen het VO zijn schoolbezoeken afgelegd. Doelstelling is om samen met de scholen te werken aan een optimale aanpak van verzuim. Dit doen we enerzijds als onderdeel van onze wettelijke taak, maar vooral ook om scholen te ondersteunen in het versterken van een preventieve aanpak. In 2015 evalueren we deze aanpak met de scholen.

In 2014 zijn de werkzaamheden van het aanjaagteam op ROC Nijmegen voortgezet. Het aanjaagteam heeft als onderdeel van bureau Leerplicht op de locaties van ROC Nijmegen opleidingsteams ondersteund in het verbeteren

van de verzuimregistratie. Dit heeft een preventieve werking. Door een vroegtijdige signalering is de onderwijsinstelling beter in staat jongeren te behoeden voor voortijdig schoolverlaten (vsv). Dit heeft medio 2014 geresulteerd in het opstellen van een gezamenlijk verzuimprotocol. Doelstelling voor 2015 is dat ook AOC Helicon hier op aansluit. De werkzaamheden van het aanjaagteam worden tot en met schooljaar 2014-2015 voortgezet.

Ten slotte hebben we medio 2014 samen met de regiogemeenten uit de arbeidsmarktregio 'Rijk van Nijmegen' stappen gezet om te komen tot een nieuw regionaal beleidskader Leerplicht. We verwachten dit uiterlijk medio 2015 aan de gemeenteraden ter vaststelling voor te leggen.

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
De RMC-regio Arnhem-Nijmegen is verantwoordelijk voor het beperken van vsv. Binnen de subregio Nijmegen worden de RMC-taken uitgevoerd door het RMC-Trajectbureau op ROC Nijmegen en bij het Regionaal Jongerenloket Nijmegen.

In 2014 hebben het RMC-Trajectbureau, het Regionaal Jongerenloket Nijmegen en bureau Leerplicht Nijmegen gezamenlijk onderzocht op welke wijze de samenwerking tussen partijen versterkt kan worden, zodat we nog beter in staat zijn vsv te voorkomen of toe te leiden richting onderwijs of werk. Dit doen we onder andere door het jaarlijks opstellen van een RMC-werkagenda waarin benoemd wordt welke doelstellingen we nastreven, hoe we deze gaan bereiken en wat dit kost. Deze agenda wordt besproken in de Taskforce Jeugdwerkloosheid en vastgesteld door het Regionaal Portefeuillehoudersoverleg Onderwijs & Jeugd. Deze agenda zal voor schooljaar 2015-2016 voor het eerst opgesteld worden.

Het RMC-Trajectbureau heeft over het schooljaar 2013-2014 760 verzuimmeldingen 18+ ontvangen van jongeren die woonachtig zijn in onze regio. Dit is een daling van 4% ten opzichte van voorgaand schooljaar. We zien dat het aantal verzuimmeldingen van ROC Nijmegen wat daalt. Voorlopige verklaring is dat de verbeterde preventieve aanpak van verzuim binnen de opleidingen aanslaat. Het verzuim wordt door de opleiding eerder gesignaleerd en opgepakt, waardoor minder meldingen bij het RMC-Trajectbureau terecht komen. Vanuit andere ROC's is er juist sprake van een toename van het aantal verzuimmeldingen. Dit betreft met name ROC Rijn-IJssel. Verklaring hiervoor is dat ROC Rijn-IJssel sinds schooljaar 2012-2013 actiever verzuimbeleid heeft. Dit leidt vaak eerst tot een stijging van het aantal meldingen, vóórdat de preventieve aanpak binnen opleidingen in ingebed. Dit moment heeft ROC NIjmegen reeds gehad. Het RMC-Trajectbureau heeft met ROC Rijn-IJssel afspraken gemaakt over het afhandelen van deze meldingen, zodat jongeren snel kunnen worden bediend en dreigende schooluitval mogelijk kan worden voorkomen.

Het Regionaal Jongerenloket heeft in 2014 jaar 839 vsv-ers begeleid. Dit is een daling van 20% ten opzichte van 2013. Toen zijn 1.046 vsv-ers begeleid. Deze daling is te verklaren door de daling van het aantal vsv-ers in het onderwijs. Doordat met name op het MBO het aantal vsv-ers daalt, melden zich ook minder jongeren als vsv-er bij het Jongerenloket. In totaal is 74% van de vsv-ers begeleidt naar een opleiding (41%), werk (12%) of is ingestroomd in de Wajong (11%). De overige 36% wordt momenteel nog begeleid, valt niet meer onder de doelgroep (ouder dan 23jr. of verhuisd), of wordt nog contact mee gezocht.

Flex College
De resultaten van het Flex College monitoren we jaarlijks via een vsv-monitor. Ook over schooljaar 2013-2014 blijkt dat het Flex College wederom van belang is voor overbelaste jongeren. Tegelijkertijd hebben we ervaren dat er ontwikkelingen zijn die de positie van het Flex College beïnvloeden. Zo heeft ROC Nijmegen de AKA-opleidingen bij het Flex College beëindigd. De AKA-opleiding is overgegaan in de Entree-opleiding, die ROC Nijmegen op eigen locaties vormgeeft. Daarmee is ook een einde gekomen aan de samenwerking tussen beide partijen. Daarnaast is er de doelstelling van passend onderwijs om meer jongeren binnen het reguliere onderwijs te houden. Het samenwerkingsverband VO heeft aangegeven de komende jaren te bekijken op welke wijze hierbij de expertise en het aanbod van het Flex College voor jongeren van toegevoegde blijft. Gelet op deze veranderingen, blijven wij ook in 2015 aandacht besteden aan de resultaten en positie van het Flex College, met als doel om jongeren in een kwetsbare positie optimale kansen te blijven bieden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Toelichting financiën

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,7%. Dit positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,1 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel bestaat uit diverse niet-significante en derhalve niet nader toegelichte afwijkingen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 1,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is vrijwel volledig veroorzaakt door de vrijval van niet tot inzet gekomen rijksmiddelen ten behoeve van de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2012 en 2013 is de OMBD Onderwijs & Minderheden onder andere gevoed door de specifieke rijksuitkering OAB. Tot en met jaareinde 2013 zijn niet op de voorschool tot inzet gekomen middelen in deze OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels kunnen we op grond van de van het Ministerie van OC&W ontvangen subsidievaststelling 2013 vaststellen, dat het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 niet meer aan de orde is. Concluderend kunnen we stellen, dat het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen kan vrijvallen en kan worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1073 Onderwijs bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.197	35.262	29.065
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	101	176	75
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-1.034	-1.034
Totaal Wijzigingen				**101**	**-858**	**-959**
Eindtotaal				**6.298**	**34.404**	**28.106**

Risico's

- Het ontstaan van een nieuw bestuur dat voldoet aan de stichtingsnorm waardoor een school gesticht kan gaan worden. Dit kan leiden tot extra kosten die deels ook ten koste gaan van de andere besturen en wellicht leidt tot leerlingenkrimp bij de andere besturen.
- Huisvesting niet-doorgedecentraliseerd onderwijs blijft verantwoordelijkheid van de gemeente. De Verordening bij deze scholen is nog actief. Dit kan leiden tot kostenclaims en/of leveringsverplichtingen.
- Onbehoorlijk bestuur openbaar onderwijs; gemeente heeft zorgplicht t.a.v. voortzetting aanbod openbaar onderwijs. In geval van faillissement openbaar onderwijs dient dit voor kosten gemeente voortgezet te worden.
- Er bestaat een geschil binnen de dossiers Ingroeiregeling onderwijshuisvesting. Hierdoor kan er een nadeel voor de gemeente ontstaan, zowel structureel als eventueel met terugwerkende kracht betalen.
- Het regeerakkoord 2013 "Bruggen slaan" heeft wijzigingen op het gebied van o.a. onderwijshuisvesting en buitenonderhoud tot gevolg. Ondanks afspraken met de schoolbesturen over structurele bezuinigingen, het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie, de doordecentralisatie van het buitenonderhoud en de gemeentelijke garantstelling bij schatkistbankieren kan dit op onderdelen tot kosten voor de gemeente leiden. Rondom het bewegingsonderwijs is er tenslotte veel onduidelijkheid. Er kan een financieel knelpunt ontstaan omdat er taken bijkomen en geen extra geld beschikbaar komt.
- Vanwege de steeds veranderende woningbouwprognoses en demografische ontwikkelingen in Nijmegen en de omliggende regio is de ontwikkeling van het leerlingenaantal ongewis. De dekking voor de jaarlijks aan De Verwondering te betalen doordecentralisatievergoeding is echter gebaseerd op de aanname dat het totale leerlingenaantal PO in de stad niet wijzigt. Indien de komende jaren wel een absolute stijging of daling van het PO-leerlingenaantal blijkt, heeft dit een negatief respectievelijk positief effect op de begroting van het product onderwijshuisvesting.
- Na 2015 loopt zowel de rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van € 2,7 miljoen als de aanvulling hierop vanuit de in het bestuursakkoord G33 vastgelegde afspraken voor de voor- en vroegschool (VVE) van € 1,3 miljoen af. We verwachten vooral op het gebied van de voortzetting van de bestuursafspraken G33 een verlaging omdat de VNG momenteel in overleg met de minister de mogelijkheden verkent tot een bredere verdeling van deze middelen over de G86-gemeenten. Hierdoor kan een significante verdunning van de beschikbare middelen ontstaan. Daarnaast is het Rijk voornemens middelen uit het gemeentefonds ten behoeve van de dekking voor het reguliere peuterspeelzaalwerk voor kinderen van werkende ouders vanaf 2016 over te hevelen naar het rijk. Dit zou betekenen dat we deze decentralisatie-uitkering van ruim € 0,2 miljoen in het kader van de Wet Oké kwijtraken.
  Indien het Rijk daadwerkelijk besluit deze uitkeringen te verlagen of te schrappen ontstaat vanaf 2016 een risico in de gemeentelijke begroting doordat de met kinderopvangaanbieders gemaakte en vastgelegde afspraken doorlopen tot 1 augustus 2017.
  We lopen het risico dat we hiermee noodgedwongen afbreken wat de afgelopen jaren aan voorschools aanbod, toegankelijkheid, samenwerking met het onderwijs en kwaliteit is opgebouwd en dat doelgroepkinderen die nu naar de voorschoolse voorziening gaan voortijdig moeten stoppen of dat onderwijsachterstanden weer oplopen. Uit de eerste rapportages van de inspectie van het Onderwijs blijkt immers dat het ingezette beleid succesvol is. We hebben ons gemeentelijke beleid goed op orde en zijn op onderdelen, waaronder het ouderbeleid en de kwaliteitszorg aan kinderen, zelfs een voorbeeld voor andere gemeenten.

Aanleveren begrotingswijziging

Steller	Michel Jansen
BW	BW-01396 jaarrek. 2014 invest
Soort wijziging	Begrotingswijziging
Soort besluit	BESL-COLL
Besluitperiode	201501
Omschrijving	jaarrek. 2014 invest

Verrekeningen debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Verrekeningen credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed
Totaal debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed

kpl / product	product specificatie	kosten-soort	wijk	functie	Deb / Cred	2014	2015	2016	2017	2018	Omschrijving
Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
Document soort						WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	
I000296	AA000	43009	D		D	5312,5					verrekening kredieten 2014
I000297	AA000	43009	D		D	-200021,47	200021,47				overheveling kredieten 2014
I000298	AA000	43009	D		D	-10709,95					verrekening kredieten 2014
I000718	AA000	43009	D		D	-228000	228000				overheveling kredieten 2014
I000762	AA000	43009	D		D	-28099,14	28099,14				overheveling kredieten 2014
I001154	AA000	43009	D		D	-17550,58					verrekening kredieten 2014
I001508	AA000	43009	D		D	52042,29					verrekening kredieten 2014
I001529	AA000	43009	D		D	-106590,55	106590,55				overheveling kredieten 2014
I001624	AA000	43009	D		D	-341499,4					verrekening kredieten 2014
I001626	AA000	43009	D		D	-187.320,45					verrekening kredieten 2014
I001929	AA000	43009	D		D	-724.883,90	724.883,90				overheveling kredieten 2014
I002020	AA000	43009	D		D	-1.524.999,00	1.524.999,00				overheveling kredieten 2014
I002041	AA000	43009	D		D	-315.481,41					verrekening kredieten 2014
I002151	AA000	43009	D		D	-263.738,52	263.738,52				overheveling kredieten 2014
I002151	AA000	84012	D		D	-0,78	0,78				overheveling kredieten 2014
I002273	AA000	43009	D		D	-5.702.879,62	5.702.879,62				overheveling kredieten 2014
I002273	AA000	84012	D		D	3.500.000,00	-3.500.000,00				overheveling kredieten 2014
I002274	AA000	43009	D		D	-60.888,47					verrekening kredieten 2014
I002317	AA000	43009	D		D	-5.985,00	5.985,00				overheveling kredieten 2014
I002341	AA000	43009	D		D	10.000,00					verrekening kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002350	AA000	43009	D		D	-250.000,00	250.000,00				overheveling kredieten 2014
I002351	AA000	43009	D		D	-47.108,78	47.108,78				overheveling kredieten 2014
I002372	AA000	43009	D		D	-90.412,85					verrekening kredieten 2014
I002377	AA000	43009	D		D	-46.537,54					verrekening kredieten 2014
I002407	AA000	43009	D		D	-150.000,00	150.000,00				overheveling kredieten 2014
I002413	AA000	43009	D		D	130.029,01					verrekening kredieten 2014
I002415	AA000	43009	D		D	5.397,45					verrekening kredieten 2014
I002415	AA000	43009	D		D	-28.687,01	28.687,01				overheveling kredieten 2014
I002435	AA000	43009	D		D	-240.473,33	240.473,33				overheveling kredieten 2014
I002435	AA000	84012	D		D	250.000,00	-250.000,00				overheveling kredieten 2014
I002438	AA000	43009	D		D	-301.136,57	301.136,57				overheveling kredieten 2014
I002455	AA000	43009	D		D	-4.292.382,65	4.292.382,65				overheveling kredieten 2014
I002455	AA000	84012	D		D	2.890.996,97	-2.890.996,97				overheveling kredieten 2014
I002456	AA000	43009	D		D	-571.153,59	571.153,59				overheveling kredieten 2014
I002456	AA000	84012	D		D	68.750,00	-68.750,00				overheveling kredieten 2014
I002457	AA000	43009	D		D	-1.930,00	1.930,00				overheveling kredieten 2014
I002457	AA000	84012	D		D	100.000,00	-100.000,00				overheveling kredieten 2014
I002458	AA000	43009	D		D	-257,00	257,00				overheveling kredieten 2014
I002458	AA000	84012	D		D	200.000,00	-200.000,00				overheveling kredieten 2014
I002459	AA000	84012	D		D	100.000,00	-100.000,00				overheveling kredieten 2014
I002460	AA000	84012	D		D	-25.000,00					verrekening kredieten 2014
I002478	AA000	43009	D		D	-10.122,23					verrekening kredieten 2014
I002481	AA000	43009	D		D	11.535,80					verrekening kredieten 2014
I002488	AA000	43009	D		D	30.208,20					verrekening kredieten 2014
I002490	AA000	84012	D		D	1.176.113,30	-1.176.113,30				overheveling kredieten 2014
I002490	AA000	43009	D		D	-2.376.113,30	2.376.113,30				overheveling kredieten 2014
I002492	AA000	43009	D		D	-500.000,00	500.000,00				overheveling kredieten 2014
I002531	AA000	43009	D		D	44.077,71					verrekening kredieten 2014
I002534	AA000	43009	D		D	329,38					verrekening kredieten 2014
I002535	AA000	43009	D		D	1.471,70					verrekening kredieten 2014
I002541	AA000	43009	D		D	124,68					verrekening kredieten 2014
I002543	AA000	43009	D		D	-49.038,74					verrekening kredieten 2014
I002553	AA000	43009	D		D	-707.515,70	707.515,70				overheveling kredieten 2014
I002554	AA000	43009	D		D	-415.202,51	415.202,51				overheveling kredieten 2014
I002555	AA000	43009	D		D	411.903,37	-411.903,37				overheveling kredieten 2014
I002556	AA000	43009	D		D	-248.724,55	248.724,55				overheveling kredieten 2014
I002558	AA000	43009	D		D	22.429,59	-22.429,59				overheveling kredieten 2014
I002561	AA000	43009	D		D	-1.297.512,00	1.297.512,00				overheveling kredieten 2014
I002563	AA000	43009	D		D	-2.700.000,00	2.700.000,00				overheveling kredieten 2014
I002565	AA000	43009	D		D	-1.000.000,00	1.000.000,00				overheveling kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002573	AA000	43009	D		D	-34.797,39	34.797,39				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	43009	D		D	-1.898.215,00	1.898.215,00				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	84012	D		D	1.000.000,00	-1.000.000,00				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	84045	D		D	898.215,00	-898.215,00				overheveling kredieten 2014
I002575	AA000	43009	D		D	-40.000,00	40.000,00				overheveling kredieten 2014
I002578	AA000	43009	D		D	58.847,35	-58.847,35				overheveling kredieten 2014
I002583	AA000	43009	D		D	-37.088,65					verrekening kredieten 2014
I002584	AA000	43009	D		D	37.088,65					verrekening kredieten 2014
I002584	AA000	43009	D		D	-122.079,52	122.079,52				overheveling kredieten 2014
I002586	AA000	43009	D		D	-8.633.400,00	8.633.400,00				overheveling kredieten 2014
I002587	AA000	43009	D		D	-700.000,00	700.000,00				overheveling kredieten 2014
I002588	AA000	84012	D		D	4.333.400,00	-4.333.400,00				overheveling kredieten 2014
I002589	AA000	43009	D		D	-110.000,00	110.000,00				overheveling kredieten 2014
I002590	AA000	43009	D		D	-345.444,00	345.444,00				overheveling kredieten 2014
I002593	AA000	43009	D		D	-259.099,17	259.099,17				overheveling kredieten 2014
I002594	AA000	43009	D		D	14.227,34					verrekening kredieten 2014
I002595	AA000	43009	D		D	-7.054,52					verrekening kredieten 2014
I002596	AA000	43009	D		D	-4.478,07					verrekening kredieten 2014
I002597	AA000	43009	D		D	417,21					verrekening kredieten 2014
I002598	AA000	43009	D		D	-38.781,12					verrekening kredieten 2014
I002599	AA000	43009	D		D	-581.567,25					verrekening kredieten 2014
I002601	AA000	43009	D		D	-100.000,00					verrekening kredieten 2014
I002603	AA000	43009	D		D	-50.000,00					verrekening kredieten 2014
I002604	AA000	43009	D		D	-32.449,00					verrekening kredieten 2014
I002605	AA000	43009	D		D	-95.829,07					verrekening kredieten 2014
I002606	AA000	43009	D		D	-64.060,04					verrekening kredieten 2014
I002607	AA000	43009	D		D	-81.902,06					verrekening kredieten 2014
I002608	AA000	43009	D		D	-40.000,00					verrekening kredieten 2014
I002609	AA000	43009	D		D	-150.000,00					verrekening kredieten 2014
I002610	AA000	43009	D		D	35.814,84					verrekening kredieten 2014
I002611	AA000	43009	D		D	-388.000,00					verrekening kredieten 2014
I002612	AA000	43009	D		D	89.388,33					verrekening kredieten 2014
I002613	AA000	43009	D		D	-100.609,38					verrekening kredieten 2014
I002614	AA000	43009	D		D	-118.455,58					verrekening kredieten 2014
I002615	AA000	43009	D		D	-290.184,30					verrekening kredieten 2014
I002616	AA000	43009	D		D	-141.527,92					verrekening kredieten 2014
I002618	AA000	43009	D		D	-34.100,00					verrekening kredieten 2014
I002620	AA000	43009	D		D	-48.020,41	48.020,41				overheveling kredieten 2014
I002622	AA000	43009	D		D	-905.719,67	905.719,67				overheveling kredieten 2014
I002627	AA000	43009	D		D	4.606,30					verrekening kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002628	AA000	43009	D		D	2.089,54					verrekening kredieten 2014
I002629	AA000	43009	D		D	154,90					verrekening kredieten 2014
I002632	AA000	43009	D		D	-15.871,73					verrekening kredieten 2014
I002633	AA000	43009	D		D	-5.430,55					verrekening kredieten 2014
I002634	AA000	43009	D		D	12.624,27					verrekening kredieten 2014
I002635	AA000	43009	D		D	3.228,45					verrekening kredieten 2014
I002637	AA000	43009	D		D	2.563,79					verrekening kredieten 2014
I002638	AA000	43009	D		D	-173,84					verrekening kredieten 2014
I002639	AA000	43009	D		D	-1.353,00					verrekening kredieten 2014
I002641	AA000	43009	D		D	2.601,66					verrekening kredieten 2014
I002646	AA000	43009	D		D	-19.129,71	19.129,71				overheveling kredieten 2014
I002647	AA000	43009	D		D	-73.555,35	73.555,35				overheveling kredieten 2014
I002648	AA000	43009	D		D	159.377,43	-159.377,43				overheveling kredieten 2014
I002659	AA000	43009	D		D	-960.695,85	960.695,85				overheveling kredieten 2014
I002661	AA000	84012	D		D	985.079,46	-985.079,46				overheveling kredieten 2014
I002662	AA000	43009	D		D	-95,40					verrekening kredieten 2014
I002663	AA000	43009	D		D	-895.000,00	895.000,00				overheveling kredieten 2014
I002666	AA000	43009	D		D	-300.000,00	300.000,00				overheveling kredieten 2014
I002667	AA000	43009	D		D	-397,00					verrekening kredieten 2014
I002668	AA000	43009	D		D	-5.000,00	5.000,00				overheveling kredieten 2014
I002673	AA000	43009	D		D	-399.010,00	399.010,00				overheveling kredieten 2014
I002675	AA000	43009	D		D	-861,43					verrekening kredieten 2014
I002676	AA000	43009	D		D	1.580,00					verrekening kredieten 2014
I002677	AA000	43009	D		D	-6.014,00					verrekening kredieten 2014
I002678	AA000	43009	D		D	652,64					verrekening kredieten 2014
I002682	AA000	43009	D		D	-300.000,00	300.000,00				overheveling kredieten 2014
I002685	AA000	43009	D		D	-45.400,00	45.400,00				overheveling kredieten 2014
I002686	AA000	43009	D		D	-91.600,00	91.600,00				overheveling kredieten 2014
I002687	AA000	43009	D		D	-8.000,00	8.000,00				overheveling kredieten 2014
K000032	AA000	43009	D		D	-142.686,63					verrekening kredieten 2014
K000051	AA000	43009	D		D	-4.525,53					verrekening kredieten 2014
K000051	AA000	43009	D		D	4.525,53	-4.525,53				overheveling kredieten 2014
K000067	AA000	43009	D		D	2.322.248,21					verrekening kredieten 2014
K000067	AA000	43009	D		D	-2.322.248,21	2.322.248,21				overheveling kredieten 2014
K000069	AA000	43009	D		D	792.258,97					verrekening kredieten 2014
K000069	AA000	43009	D		D	-792.258,97	792.258,97				overheveling kredieten 2014
K000083	AA000	43009	D		D	-410.000,00	410.000,00				overheveling kredieten 2014
K000149	AA000	43009	D		D	-0,17	0,17				overheveling kredieten 2014
K000161	AA000	43009	D		D	60.888,47					verrekening kredieten 2014
K000161	AA000	43009	D		D	-2.369.866,96	2.369.866,96				overheveling kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
K000169	AA000	43009	D		D	-10.000,00					verrekening kredieten 2014
K000179	AA000	43009	D		D	95,40					verrekening kredieten 2014
K000189	AA000	43009	D		D	-200.000,00	200.000,00				overheveling kredieten 2014
K000194	AA000	43009	D		D	-1.015.000,00	1.015.000,00				overheveling kredieten 2014
K000199	AA000	43009	D		D	25.000,00					verrekening kredieten 2014
K000199	AA000	43009	D		D	-27.000,00	27.000,00				overheveling kredieten 2014
K000207	AA000	43009	D		D	-950.000,00	950.000,00				overheveling kredieten 2014
´0711	D	D	D		D	32.034.297,35	-32.034.297,35				overheveling kredieten 2014
I000764	AA000	43009	D		D	-342,00					vrijval kredieten 2014
I001072	AA000	43009	D		D	64.248,72					vrijval kredieten 2014
I001072	AA000	84012	D		D	-268.756,00					vrijval kredieten 2014
I001076	AA000	43009	D		D	47.617,18					vrijval kredieten 2014
I001528	AA000	43009	D		D	518,82					vrijval kredieten 2014
I001921	AA000	43009	D		D	0,01					vrijval kredieten 2014
I002275	AA000	84012	D		D	548.350,00					vrijval kredieten 2014
I002275	AA000	43009	D		D	-654.703,11					vrijval kredieten 2014
I002302	AA000	43009	D		D	-137.796,12					vrijval kredieten 2014
I002302	AA000	84012	D		D	141.130,09					vrijval kredieten 2014
I002341	AA000	43009	D		D	3.174,66					vrijval kredieten 2014
I002371	AA000	43009	D		D	57.287,45					vrijval kredieten 2014
I002411	AA000	43009	D		D	-4.422,12					vrijval kredieten 2014
I002417	AA000	43009	D		D	2.533,30					vrijval kredieten 2014
I002487	AA000	43009	D		D	4.959,30					vrijval kredieten 2014
I002562	AA000	43009	D		D	-151,73					vrijval kredieten 2014
I002564	AA000	43009	D		D	-1.500.000,00					vrijval kredieten 2014
I002567	AA000	43009	D		D	-1.073.000,00					vrijval kredieten 2014
I002649	AA000	43009	D		D	-1.475,03					vrijval kredieten 2014
I002650	AA000	43009	D		D	234,11					vrijval kredieten 2014
I002651	AA000	43009	D		D	1.197,65					vrijval kredieten 2014
I002652	AA000	43009	D		D	-187,68					vrijval kredieten 2014
I002653	AA000	43009	D		D	-1.238,32					vrijval kredieten 2014
I002654	AA000	43009	D		D	1.237,41					vrijval kredieten 2014
I002655	AA000	43009	D		D	-210,68					vrijval kredieten 2014
I002656	AA000	43009	D		D	-4.231,00					vrijval kredieten 2014
I002657	AA000	43009	D		D	24.673,54					vrijval kredieten 2014
I002669	AA000	43009	D		D	-1.361,21					vrijval kredieten 2014
I002670	AA000	43009	D		D	225,58					vrijval kredieten 2014
I002671	AA000	43009	D		D	-16.137,06					vrijval kredieten 2014
I002679	AA000	43009	D		D	-813,12					vrijval kredieten 2014
I002680	AA000	43009	D		D	-720,30					vrijval kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002681	AA000	43009	D		D	5.145,82					vrijval kredieten 2014
I002684	AA000	43009	D		D	-2.710,88					vrijval kredieten 2014
K000032	AA000	43009	D		D	27.135,34					vrijval kredieten 2014
K000083	AA000	43009	D		D	-20.126,64					vrijval kredieten 2014
K000144	AA000	43009	D		D	-68.577,00					vrijval kredieten 2014
K000179	AA000	43009	D		D	-178.095,40					vrijval kredieten 2014
0711	D	D	D		D	3.005.386,42					vrijval kredieten 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Communicatie en Representatie

GEMEENTE Nijmegen

P E R S B E R I C H T

Datum	Nummer persbericht
1 april 2015	150401L

Stadsrekening Nijmegen: positief resultaat, maar nog wel zorgen voor de toekomst

De gemeente Nijmegen sluit het boekjaar 2014 af met een positief resultaat van 10,1 miljoen euro. Dat is 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dat staat in de Stadsrekening die de accountant deze week officieel goedkeurt. In de Stadsrekening legt het college van burgemeester en wethouders beleidsinhoudelijk en financieel verantwoording af over 2014.

Wethouder Financiën Harriët Tiemens is tevreden met dit resultaat, maar waarschuwt voor vroegtijdig optimisme. “De Stadsrekening laat zien dat de gemeente een verantwoord financieel beleid voert. We doen dat bovendien zonder extra bezuinigingen. Maar in 2014 waren de gevolgen van de economische crisis en bezuinigingen vanuit het Rijk nog goed voelbaar voor de gemeente en Nijmegenaren. Het herstel van de economie en de woningmarkt is broos en we hebben nog steeds grote opgaven voor ons. Zo ligt er een ‘oude’ bezuinigingsopdracht van 30 miljoen euro. Maar ook de exacte gevolgen van decentralisaties in de zorg zijn onzeker evenals de grondexploitaties.”

Om de verwachte financiële risico’s op te kunnen vangen, kiest het college ervoor om het positieve resultaat grotendeels te gebruiken om de saldireserve te versterken. Dat is de algemene buffer waarmee de gemeente toekomstige financiële problemen kan opvangen. Die buffer is hard nodig. Zo moest de gemeente onlangs 5,3 miljoen euro uit de reserves halen om verwachte verliezen op de grondexploitatie op te vangen. Dat werd al eerder gemeld in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP).

Een deel van de financiële meevaller gebruikt de gemeente om mogelijke tegenvallers in de Wmo en de Jeugdzorg op te vangen. De Rijksoverheid verschuift taken op dit terrein naar de gemeenten en het is nog niet precies duidelijk wat de financiële gevolgen daarvan zijn.

Wethouder Tiemens: “Juist door nu verantwoorde financiële buffers op te bouwen, verkleinen we de kans dat er in de toekomst plotseling toch extra bezuinigingen nodig zijn op bijvoorbeeld armoedebeleid, onderhoud van wegen of onderwijs.”

De Stadsrekening is te vinden op pcportal.nijmegen.nl

Noot voor de pers (niet voor publicatie):
Voor meer informatie kunt u terecht bij de woordvoerder van wethouder Tiemens:
Freico Amberg, tel 06-46344481 of f.amberg@nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeente Nijmegen
Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Rapportage aan de gemeenteraad

1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP
Meander 861
6825 MH Arnhem, Netherlands
Postbus 30116
6803 AC Arnhem, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 60 05
ey.com

Gemeenteraad van gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Arnhem, 1 april 2015

NENN-9V68GF/JD/mb

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van gemeente Nijmegen. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- Uitkomsten jaarrekeningcontrole.
- Kwaliteit beheersorganisatie.
- Wensen en aandachtspunten.
- Onafhankelijkheid en controleproces.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van gemeente Nijmegen. De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van de gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is d.d. 23 maart 2015 besproken met de portefeuillehouder financiën en de concerncontroller. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze controle	5
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	7
Kwaliteit beheersorganisatie	13
Rechtmatigheidsbeheer	16
Wensen en aandachtspunten	19
Bijlagen	
1. Onafhankelijkheid en controleproces	22
2. Overzicht controleverschillen	24
3. SiSa-bijlage	25

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Kernpunten uit onze controle

Kernpunten uit onze controle

De kernpunten uit onze controle kunnen als volgt worden samengevat		
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2014 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende verklaring te verstrekken. De ongecorrigeerde fouten en onzekerheden blijven binnen onze controletolerantie. Naar aanleiding van onze controle rapporteren wij onder andere over de volgende belangrijke onderwerpen: ▸ Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes. ▸ Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen. ▸ Kavelprijzen op onderwijshuisvesting verdienen scherpe monitoring.
	Kwaliteit beheersorganisatie	Om u inzicht te verschaffen in de kwaliteit van de administratieve organisatie van gemeente Nijmegen hebben wij de belangrijkste voor onze controle significante processen van gemeente Nijmegen aan de hand van een aantal criteria beoordeeld en vergeleken met de norm. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van gemeente Nijmegen in opzet voldoende tot goed scoort. Een aantal belangrijke processen verdienen op onderdelen nog aandacht. Onze bevindingen hebben wij nader toegelicht in onze boardletter gericht aan het college.
	Rechtmatigheidsbeheer	Inkoop- en aanbestedingen Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013 € 0,4 miljoen).
	Wensen en aandachtspunten	Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. Ten aanzien van uw specifieke aandachtspunten concluderen wij het volgende: ▸ De gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting heeft de gemeente reeds op hoofdlijnen in beeld. ▸ Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties. ▸ De gemeente heeft voldoende maatregelen getroffen om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Uw opdracht aan ons

U hebt ons de opdracht gegeven tot controle van de jaarrekening. Wij hebben de afspraken met u voor de controle van het boekjaar 2014 vastgelegd in onze opdrachtbevestiging van 18 november 2014. In deze opdrachtbevestiging hebben wij u geïnformeerd over:

- Verantwoordelijkheden EY.
- Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.
- Rapportage door EY.
- Overige afspraken.
- Honorarium.
- Bevestiging.

Onze controleaanpak

Door uw opdracht te aanvaarden nemen wij de taak op ons om als onafhankelijke deskundige een oordeel uit te spreken over:

- de getrouwe weergave in de jaarrekening van de baten en de lasten en de activa en passiva per 31 december 2014;
- de rechtmatigheid van de totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten en balansmutaties.

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Voorts beoordelen wij of de jaarrekening voldoet aan de eisen gesteld in het BBV. Het jaarverslag toetsen wij marginaal op tegenstrijdigheden met de jaarrekening.

De planning en uitvoering van onze controle en de daaraan gerelateerde advieswerkzaamheden zijn voornamelijk gericht op:

- het geven van feedback aan het college over onze bevindingen betreffende de interne beheersing van de bedrijfsprocessen en de kwaliteit van de verbijzonderde interne controle;
- beoordeling van het jaarverslag;
- controle van de jaarrekening 2014;
- het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2014;
- ondersteunen van de controlerende rol van de gemeenteraad door het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In onze boardletter gericht aan het college hebben wij invulling gegeven aan het eerste onderwerp. In deze rapportage geven wij invulling aan de overige onderwerpen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Via dit verslag wijzen wij u erop dat het BBV in de balans een expliciete uitsplitsing vereist van de materiële vaste activa naar:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Deze uitsplitsing is in de balans niet opgenomen. Hiermee is in formele zin niet voldaan aan het BBV. Uit de toelichting in de jaarrekening op de materiële vaste activa is deze uitsplitsing wel op te maken.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. De belangrijkste schattingen betreffen de waardering van uw deelnemingen en de waardering van de bouwgrondexploitaties en de niet in exploitatiegenomen gronden. De schattingen binnen gemeente Nijmegen komen op een prudente wijze tot stand en daarbij worden voorzichtige uitgangspunten gehanteerd. Wij kunnen instemmen met de door het college gemaakt schattingen binnen de jaarrekening 2014.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Waardering grondexploitaties

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties was een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Daarnaast hebben wij een interne expert ingeschakeld om de waardering en de daarbij gehanteerde veronderstellingen te beoordelen.

Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes

In vergelijking met verschillende rapporten over de woningmarkt in Nijmegen vallen de geplande woningaantallen van Nijmegen (gemiddeld 879 per jaar tot en met 2020) binnen de bandbreedte (625-905). Er lijkt voor bepaalde woningtypes die het ontwikkelingsbedrijf ontwikkelt geen goede aansluiting te zijn op de vraag, vergroot het risico op financiële tegenvallers bij ongewijzigd beleid (€ 12,7 – 16,9 miljoen) en laat mogelijke kansen tot optimalisering liggen. De gemeente dient na te gaan wat de kansen zijn indien vraag en aanbod voor de verschillende woningtypes beter op elkaar afgestemd worden.

Het college geeft hier invulling aan via een driejaarlijkse verkenning naar de woningbehoefte. In het VGP februari 2015 valt te lezen dat het veldwerk van deze verkenning nu loopt en naar verwachting de verkenning begin 2016 is afgerond.

Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen

Gekeken naar de ontwikkelplannen in de regio blijven de uitgiftes substantieel achter bij de vraagverwachting. De gemeente heeft op basis van deze gegevens in 2013 enkele maatregelen genomen waardoor de uitgifte meer gelijkmatig over de tijd verspreid is met 6 ha per jaar.
Het risico hierbij is echter dat er op korte termijn ook al wordt uitgegaan van 6 ha per jaar, terwijl de cijfers over het afgelopen paar jaar substantieel lagere getallen laten zien en dit ook voor 2014 het geval is geweest.
In het licht van de gevulde pijplijn voor 2015 lijken de geplande uitgiftes en het uitgifte tempo voor 2015 voor gemeente Nijmegen haalbaar en lijkt derhalve een verlaging van het uitgifte tempo op korte termijn niet nodig. Ingeval de lopende contractonderhandelingen op niets uitlopen en de uitgifte in 2015 0 ha zou zijn, wordt € 400.000,- aan rente dekking gemist. Uit een op onze verzoek uitgevoerde simulatie van de afzet van bedrijventerreinen, uitgaande van een aangepaste fasering van de (gemiddelde) jaarlijkse uitgifte van 6 ha blijkt een forse verdamping van de geprognosticeerde winsten.

Kavelprijzen op onderwijshuisvesting

kavelprijzen voor de woningontwikkeling binnen Onderwijshuisvesting hebben we gechallenged met benchmarkgegevens. Hiertoe hebben we onder meer gebruik gemaakt van het Brinkrapport voor de Waalsprong (“Toelichting grondexploitatie 2013 en risicoanalyse”), marktgegevens en onze eigen ervaring. De meeste geplande ontwikkelingen vallen binnen de gevonden bandbreedtes (met een schattingsmarge van + of – 10%), behalve voor de grondgebonden woningen in een straat. In dat geval zouden substantieel lagere kavelprijzen realistischer zijn dan de huidige kavelprijzen en loopt gemeente Nijmegen met de huidige kavelprijs mogelijk een financieel risico. Wij adviseren u de woningontwikkeling binnen onderwijshuisvesting scherp te monitoren.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

WNT en SiSA

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2014 heeft de organisatie een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens is vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500,- indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000,- is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000,- en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000,- is;
- € 125.000,- indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000,- is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 3 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Verwerking eigen bijdrage op investeringsprojecten

Wij vragen uw aandacht voor de in de onderhanden projecten opgenomen gemeentelijke bijdrage van afgerond € 35 miljoen uit de exploitatie of reserves. De gemeentelijke bijdrage op investeringsprojecten met economische nut (bijvoorbeeld Bastei) dienen op basis van de verslaggevingsregels bij activering naar vaste activa gesplitst te worden in het bruto investeringsbedrag en een reserve ter dekking voor kapitaallasten.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt toe

Van de totale reserves ter hoogte van € 88,5 miljoen is € 68,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van 2014 gestegen met € 6,2 miljoen.

Per saldo is gedurende 2014 € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze dotatie (ten laste van het resultaat) vormt samen met het resultaat voor bestemming (€ 8,8 miljoen) het resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen.

Het eigen vermogen heeft zich vanaf 2012 als volgt ontwikkeld:

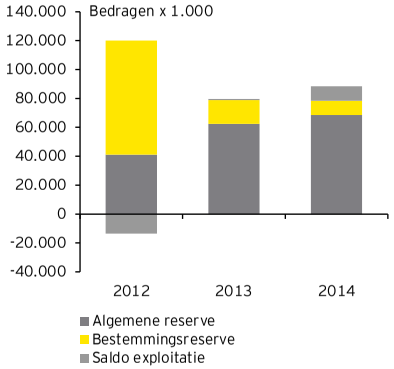

Solvabiliteit

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeente bedraagt 8,2% (2013: 7,3%).

Risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2014 is gevoerd.

Geconcludeerd moet worden dat op dit moment de aanwezige reserves niet op het niveau zijn van de door de raad gewenste doelstelling van een verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen van 1,0 (ratio weerstandsvermogen 0,85, 2013: 0,7). Rekening houdend met het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014 van € 10,1 miljoen komt de ratio weerstandsvermogen uit op afgerond 1.

De omvangrijke risico's (welke overigens zijn gekwantificeerd en opgenomen in het weerstandsvermogen conform de huidige situatie) binnen de lopende grondexploitaties en de BUIG regelingen worden intern de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen nauw bewaakt.

Door de gemeente zijn maatregelen getroffen om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te krijgen. Hierbij is het nodig om de maatregelen die zijn getroffen om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te krijgen strak te monitoren.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

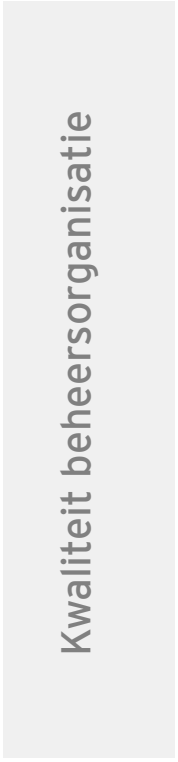

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze boardletter, uitgebracht aan het college op 18 november 2014, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2014 opgenomen. Onze belangrijkste boodschappen uit de boardletter zijn:

- Planning & controlcyclus voldoet aan de daaraan te stellen vereisten.
- Aanscherping van COS 610 maakt dat wij voor het controlejaar 2014 niet steunen op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VBIC).
- Uw processen zijn in de basis op orde, er zijn op onderdelen verbeterslagen mogelijk.
- Volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen.

Wij hebben geconstateerd dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel uw eigen interne controle als de controle door ons als accountant zichtbaar door uw organisatie worden gevolgd.

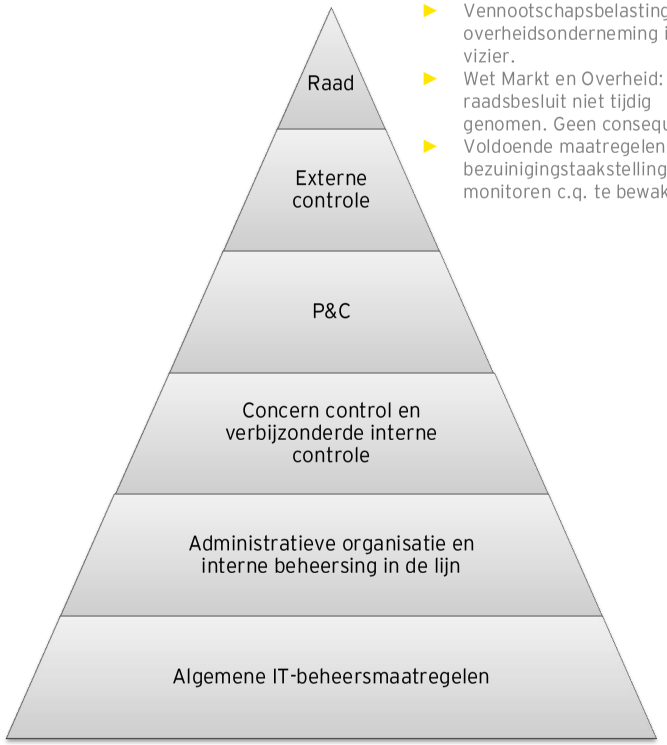

Uw speerpunten:

- Vennootschapsbelastingplicht overheidsonderneming in het vizier.
- Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.
- Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole hebben wij een toetsing uitgevoerd op de beheersing op en rondom IT-systemen ondersteunend aan bedrijfsprocessen die van materieel belang zijn voor de jaarrekeningcontrole. De in scope zijnde applicaties voor 2014 betreffen:

- CODA (financiën en inkoop).
- GouwBelastingen (belastingen).
- GWS4all (sociaal domein).
- SAGITTA (urenregistratie).

Voor de genoemde applicaties hebben wij de IT-beheerprocessen wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging onderzocht. Daarnaast hebben wij de continuïteit van de gegevensverwerking getoetst.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden voor zijn wij van mening dat het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar. Met name op het vlak van het doorvoeren van wijzigingen in de applicaties merken wij een verbetering op waarbij meer aandacht wordt besteed aan het vastleggen van testwerkzaamheden en onderlinge communicatie tussen de applicatiebeheerder, systeembeheerder en eindgebruikers. Ook merken wij op dat bij de functioneel-applicatiebeheerders meer bewustzijn aanwezig is voor de nut en noodzaak van het gestructureerd vastleggen van uitgevoerde werkzaamheden.

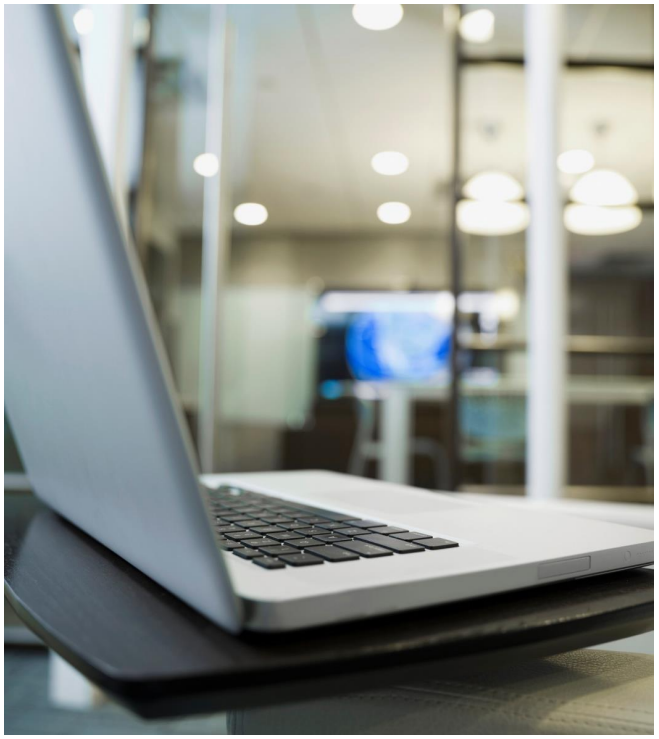

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2014 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2014 van gemeente Nijmegen. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- Het rechtmatigheidsbeheer.
- De naleving van het voorwaardencriterium.
- De begrotingsrechtmatigheid.
- De kredieten.
- Mutaties in de reserves.
- Het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium.
- De niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd.
Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

De raad autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Door een goede inrichting van de planning & controlcyclus zorgt het college er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan de raad, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door de raad worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.
Derhalve hebben wij deze overschrijdingen als rechtmatig aangemerkt.

Rechtmatigheidsbeheer

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting:

Onderdeel programmarekening	Gewijzigde begroting	Rekening 2014	Overschrijding
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293
Wonen	1.165	1.952	787
Groen en Water	16.853	17.280	427
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302
Openbare ruimte	49.792	49.972	180

De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.

Naleving aanbestedingsprocedures

Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013: 0,4 miljoen).

Wij hebben uw college geadviseerd maatregelen te nemen om een volledige registratie binnen het contractenregistratiesysteem CODA te realiseren en te waarborgen. Daarnaast dient invulling te worden gegeven aan het contractmanagement.

Tevens hebben wij het college geadviseerd de aandacht rondom een adequate dossiervorming te verscherpen en blijvend alert te zijn op het naleven van de interne afspraken omtrent inkopen en aanbestedingen.

Schatkistbankieren

Gemeenten zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen. Hierbij wordt een drempelbedrag gehanteerd welke voor gemeente Nijmegen voor 2014 gesteld is op € 4,3 miljoen. Conform de toelichting in de jaarrekening 2014 is de drempel in het derde en vierde kwartaal overschreden.
Onrechtmatigheden inzake overschrijding van het drempelbedrag worden alleen gerapporteerd en wegen niet mee naar het accountantsoordeel inzake de rechtmatigheid.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.
Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.
Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen van gemeente Nijmegen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wensen en aandachtspunten

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Aandachtspunten van de raad

Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. U heeft ons gevraagd dit jaar specifiek aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen.
- Wet Markt en Overheid.
- Bezuinigingen.

Gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld

Voor overheidsondernemingen ontstaat op 1 januari 2016 op basis van het aanhangig wetsvoorstel "Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen" belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting ("Vpb").

De nieuwe regeling op hoofdlijnen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen.
Veel kapitaaldeelnemingen, waaronder BV's en NV's worden zelfs belastingplichtig voor ál hun activiteiten. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

Gevolgen

Ondernemingsactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met Vpb belast worden vanaf 1 januari 2016.

Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages. Over de jaarlijkse (fiscale) winst is Vpb verschuldigd tegen een tarief van 25%, met een tariefsopstapje van 20% over de eerste € 200.000,-. Met deze belastinglast zal jaarlijks rekening moeten worden gehouden in de begroting en jaarrekening. Ook zal uiteraard jaarlijks aangifte Vpb moeten worden gedaan.

Bij het ontstaan van Vpb-plicht per 1 januari 2016 zal een fiscale openingsbalans moeten worden opgesteld. De samenstelling van deze openingsbalans is essentieel voor de Vpb-positie in toekomstige jaren en verdient dan ook serieuze aandacht. De activa en passiva die toerekenbaar zijn aan de belaste activiteiten komen als hoofdregel voor de waarde in het economische verkeer op de fiscale openingsbalans. Deze waarde komt doorgaans niet overeen met de waarde in de jaarrekening. Daarom zal een gedegen proces moeten worden ingericht om ieder jaar van de jaarrekening tot een juiste aangifte vennootschapsbelasting te komen.

Wij constateren dat de gemeente de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld heeft, daarmee loopt zij voor op andere vergelijkbare decentrale overheden.
Zo heeft gemeente Nijmegen op een basis van een quick scan een viertal aandachtsgebieden in kaart gebracht. Op basis van een verkenning op de aandachtsgebieden Parkeren, Vastgoed, Grondexploitatie en verbonden partijen bestaat volgens uw gemeente de verwachting dat gemeentebreed sprake zal zijn van een verliessituatie in fiscale zin. Dit zou betekenen dat uiteindelijk geen VPB hoeven afgedragen hoeft te worden.

Tevens is ook een plan van aanpak opgesteld om eind 2015 met een fiscale openingsbalans te komen en tot een fiscale optimalisatie van de belaste activiteiten. We complimenteren u met deze aanpak.

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.

Uw gemeente is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. Uw gemeente heeft hier op geanticipeerd door middel van het uitvoeren van een inventarisatie waarbij mogelijk concurrerende activiteiten in kaart zijn gebracht. Uit deze inventarisatie is gebleken dat voor een aantal economische activiteiten geen doorberekening van de integrale kosten plaatsvindt. Uw raad heeft door middel van een raadsvoorstel bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden, waardoor uw gemeente voldoet aan de vereisten van de wet. We constateren dat dit raadsbesluit niet tijdig (vóór 1 juli 2014) is genomen. In de kadernota rechtmatigheid is echter aangegeven dat de accountant dit niet als financiële onrechtmatigheid behoeft te wegen en kan volstaan met een formele opmerking in haar accountantsverslag. Derhalve heeft dit geen consequenties voor de strekking van de controleverklaring.

Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Uw gemeente staat voor een enorme uitdaging voor wat betreft de aankomende bezuinigingen waarbij de komende jaren de budgetten gelijk zullen blijven of krimpen en steeds meer taken, zoals rijks en provinciale activiteiten, overgeheveld worden naar gemeenten. De totale opgave die vanaf 2015 nog moet worden ingevuld in het jaar 2015 bedraagt circa € 15 miljoen oplopend naar circa € 24 miljoen in 2018. Maatregelen om deze opgave te realiseren, zijn binnen uw gemeente volop in voorbereiding.

Monitoring

De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. In de reguliere bestuursrapportages (twee keer per jaar) wordt richting de raad gerapporteerd.
Voorafgaand aan deze rapportages worden de bezuinigingsmaatregelen door de afdeling financiën besproken met de betreffende afdelingen. Eventuele afwijkingen tussen realisatie en begroting worden hier ook besproken.

Financiële voortgang

Van de opgaven voor 2014 is conform de jaarrekening 2014 99% ingevuld, waarvan het merendeel structureel. Ingevuld houdt hierbij in dat een bezuinigingsopgave volledig is afgewikkeld, zowel door het nemen van inhoudelijke maatregelen, als door het op een juiste manier verwerken in de administratie, inclusief – waar dat nodig is – het aframen van loonsom en van formatie.

Wij zijn van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen in de organisatie om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken en (indien noodzakelijk) tijdig te signaleren wanneer niet aan de taakstellingen wordt voldaan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- Langdurige betrokkenheid.
- Samenloop van dienstverlening.
- Geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurancediensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurancedienst niet:

- subjectief of niet-routinematig is;
- een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is;
- leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100,-. Wij hebben geen geschenken ontvangen.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van gemeente Nijmegen.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in Artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Controleaanpak en -uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Fraude

Wij dienen de raad te informeren over fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Er is ons niets gebleken van zaken die dienen te worden gemeld.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management en de audit commitee over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen zijn een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2014 onderkend, te weten:

- Financiële positie en kwaliteit resultaat.
- Schattingen en toelichtingen in de jaarrekening.
- Waardering grondexploitaties en vastgoed.
- Verbonden partijen.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De goedkeuringstolerantie zijn vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming gebracht van de raad. Op 3 maart 2015 is het normenkader bijgesteld, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 8,1 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 24,3 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 100.000,-.

Overzicht controleverschillen

Bijlage 2

Controleverschillen en bevindingen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Onderstaand is een overzicht van de materiële verschillen opgenomen, die zijn geconstateerd tijdens onze controle en welke zijn aangepast door het college. Wij hebben geëvalueerd in hoeverre onderstaande verschillen voortkomen uit een tekortkoming in de interne beheersing.

Tevens is een overzicht opgenomen van de onjuistheden die wij tot aan de datum van dit verslag hebben gesignaleerd en niet door de gemeente zijn gecorrigeerd.

Overzicht controleverschillen		
Post/omschrijving verschil	Bedrag in miljoenen euro's	Toelichting
Vrijval boekwaarde dijkteruglegging	1,7 Voordeel	Het restant van de negatieve boekwaarde dijkteruglegging in de grondexploitaties is een reservering voor nog te maken interne kosten. Hieraan is geen verplichting gekoppeld zodat deze positie vrij dient te vallen. Dit heeft een resultaat verhogend effect van € 1,7 miljoen. Deze vrijval heeft niet plaatsgevonden.

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	-		
D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	-		
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2013 (OAB)	-		
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	-		
E6B	Bodemsanering (exclusief Bedrijvenregling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	-		
E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden	-		
E30	Quick wins binnenhavens	-		
G1	Wet sociale werkvoorziening gemeente	-		
G1A	Wet sociale werkvoorziening totaal 2012	-		
G2	Gebundelde uitkering op grond van Artikel 69 WWB gemeente 2013	-		

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	-		
G5	Wet participatiebudget gemeente 2013	-		
G7	Verzameluitkering SZW	-		
H1	Ministeriele regeling heroïnebehandeling	-		

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: gemeente Nijmegen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen (pagina 189 tot en met pagina 252) gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van Artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij collegebesluit ter kennisgeving aangeboden.
Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Nijmegen een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Benadrukking van een onzekerheid in de waardering voorraden en bij de bepaling van de voorziening voor verbonden partijen

Wij vestigen de aandacht op de toelichting op de balans in de jaarrekening bij de post voorraden bestaande uit gronden in exploitatie en gronden niet in exploitatie (pagina 204/205) en de post voorzieningen (pagina 211/215). Hierin zijn de onzekerheden uiteengezet met betrekking tot schattingen en gehanteerde uitgangspunten bij de waardering van de grondexploitaties van gemeente Nijmegen en de bepaling van de voorziening voor de verbonden partijen Waalsprong, Waalfront en Bergerden.

De bepaling van de voorziening verbonden partijen Bergerden, Waalfront en Waalsprong heeft plaatsgevonden op basis van de jaarrekening 2013/2014 van de verbonden partijen en/of de inzichten van begin 2015 zoals verwerkt in de herziene grondexploitaties inclusief de uitkomsten van de bijbehorende risico-analyse. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door de nodige risico's die periodiek moeten worden herzien en waarbij de hoogte van de voorziening zowel positief als negatief zal moeten worden bijgesteld. Genoemde omstandigheden doen geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

GEMEENTE Nijmegen

Gemeenteraad
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Gemeenteraad Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
22-04-2015	BM50/	Mirande Heffels
Onderwerp	Datum uw brief	Doorkiesnummer
Advies van de auditcommissie over de Stadsrekening 2014		3292520

Geachte raadsleden,

Op 31 maart 2015 heeft het college van B&W de Stadsrekening 2014 vastgesteld. Naast deze Stadsrekening waarin we terugblikken op het voorgaande jaar, maken de Zomernota (voor het zomerreces), de Stadsbegroting (november) en de Slotwijzigingen (december) deel uit van de zogenaamde planning en control cyclus (p&c cyclus), zoals we die in Nijmegen kennen (initiatiefvoorstel, 9 juli 2014). De kamerbehandeling van de Stadsrekening 2014 vindt plaats tijdens de Politieke Avond van 29 april 2015. De besluitvorming in de gemeenteraad staat gepland tijdens de Politieke Avond van 27 mei aanstaande.

De auditcommissie is onder andere belast met de voorbereiding van de besluitvorming van de raad over het vaststellen van de jaarrekening en het jaarverslag. Daarom brengt de auditcommissie jaarlijks advies uit aan de gemeenteraad. Het advies over de Stadsrekening 2014 treft u in deze brief aan. We richten ons vooral op het verslag van bevindingen van Ernst & Young van 1 april 2015, de interim controle 2014 van 18 november 2014 en het gesprek dat wij met de accountant hadden op 13 april jongstleden. De accountant adviseert de raadsleden vooral kennis te nemen van de verschillende programma's, zie het hoofdstuk Bestuursagenda en het hoofdstuk 'Paragrafen'.

Specifieke aandachtspunten controle jaarrekening 2014
Jaarlijks geeft de auditcommissie de accountant, conform de opdracht van de raad, een aantal specifieke aandachtspunten mee bij de jaarrekeningcontrole. In onze brief aan de raad van 19 november 2014 hebben wij u gemeld dat wij opdracht hebben gegeven extra aandacht te schenken aan:

- de stand van zaken van de invoering **Wet Markt en Overheid;**
- de gevolgen van de invoering van de **Wet op de Vennootschapsbelasting**, die met ingang van januari 2016 van kracht wordt. De focus ligt op de vraag of de noodzakelijke maatregelen getroffen zijn;
- en de stand van zaken van de uit te voeren **bezuinigingen**.

Over deze drie onderwerpen heeft de accountant in zijn verslag gerapporteerd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeente Nijmegen
Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

Vervolgvel
1

De onderstaande onderwerpen worden in deze brief behandeld:

1. Getrouwheid en rechtmatigheid
2. Financiële positie
3. Grondexploitatie
4. Drie decentralisaties
5. Kwaliteit beheersorganisatie
   a) Interne beheersing
   b) Automatisering
6. Aandachtspunten van de raad
   a) Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen
   b) Wet Markt en Overheid
   c) Bezuinigingen

1. Getrouwheid en rechtmatigheid

De auditcommissie wil haar waardering uitspreken voor het feit dat het dit jaar het college en de ambtelijke organisatie opnieuw is gelukt om een goedkeurende accountantsverklaring te verkrijgen ten aanzien van zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

2. Financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente Nijmegen neemt toe. Van de totale reserves ter hoogte van € 88,5 miljoen is € 68,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzicht van 2013 gestegen met € 6,2 miljoen. Per saldo is gedurende 2014 € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking vormt samen met het resultaat vóór bestemming (€ 8,8 miljoen) het resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen (2013: € 3 miljoen). Waar de accountant in 2013 aandacht vroeg voor het solvabiliteitspercentage (is er voldoende eigen vermogen om schulden en leningen terug te betalen) bedraagt het huidige solvabiliteitspercentage 8,2%, in 2013 was dit 7,3%.
De accountant concludeert echter dat op dit moment de aanwezige reserves niet op het niveau zijn van de door de raad gewenste doelstelling van een verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen van 1,0 (ratio weerstandsvermogen is 0,85 tegenover 0,7 in 2013).
Rekening houdend met het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014 van € 10,1 miljoen, komt de ratio weerstandsvermogen uit op afgerond 1. Het college maakt hierbij terecht de kanttekening dat in de programmabegroting enkele stevige risico's zitten (o.a. BUIG). Door de gemeente zijn maatregelen getroffen om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te krijgen. De accountant adviseert de maatregelen die zijn getroffen om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te krijgen strak te monitoren.
Het college geeft op een aantal plekken in de Jaarrekening (pagina 27, pagina 179) aan, dat het reëel lijkt om bij de bepaling van het risicoprofiel rekening te houden met winsten die kunnen optreden bij bepaalde projecten. Concreet wordt dan verwezen naar Bijsterhuizen, Hessenberg, de Stadsbrug en de Waalsprong. De accountant heeft in het gesprek met de auditcommissie aangegeven dat het niet verstandig is om bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen (het risicoprofiel) rekening te houden met nog niet gerealiseerde winsten, aangezien het maar de vraag is of die winsten ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden. Alleen als er winstverwachtingen zijn bij projecten die ook grote risico's kennen, kunnen deze projectgerelateerde risico's neerwaarts worden bijgesteld, aldus de accountant. Heeft het college echter de verwachting dat met bijvoorbeeld de toekomstige winsten op bedrijventerreinen andere risico's (niet direct te relateren aan bedrijventerreinen) kunnen worden afgedekt, dan is dat volgens de accountant niet wenselijk. De accountant heeft echter van de organisatie begrepen, dat dit laatste niet het geval is. De auditcommissie adviseert, om bij de methodiek om het

risicoprofiel te bepalen, een consistente lijn te volgen en daarbij de Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2013) als uitgangspunt te nemen. Indien er omstandigheden zijn die vragen om een wijzigingen in de gangbare methodiek, dan is het van belang die transparant aan de raad voor te leggen.

3. Grondexploitatie

De grondexploitatie blijft een belangrijk aandachtspunt voor de raad. De accountant geeft aan dat de waardering van de grondexploitaties een significant risico was in de controleaanpak. Dat komt door de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Zij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Daarnaast hebben zij een interne expert ingeschakeld om de waardering en de daarbij gehanteerde veronderstellingen te beoordelen. Een aantal zaken vallen op:

- *Er lijkt in het woningbouwprogramma een mismatch te zijn tussen vraag en programma, met name op het gebied van huur- en koopwoningen.* Dit vergroot het risico op financiële tegenvallers bij ongewijzigd beleid (€ 12,7 - € 16,9 miljoen) en laat mogelijke kansen tot optimalisering liggen. Het college geeft hier echter invulling aan via een driejaarlijkse verkenning naar de woningbehoefte. In het VGP februari 2015 valt te lezen dat het veldwerk van deze verkenning nu loopt deze zal naar verwachting begin 2016 afgerond zijn.
- *De uitgifte van bedrijventerreinen blijft substantieel achter bij de verwachting.* Er zit jaarlijks een aanbod van 6 hectare in de plannen. De afgelopen jaren is de uitgifte echter aanzienlijk minder geweest. Landelijk zie je dat de woningmarkt aantrekt, maar dat de uitgifte van bedrijventerreinen achterblijft. Omdat er bij de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Mercuriuspark nog winstpotentie zit, leidt dit niet tot onmiddellijke financiële problemen. In het licht van de gevulde pijplijn voor 2015 lijken de geplande uitgiftes en het uitgifte tempo voor 2015 voor de gemeente Nijmegen haalbaar en lijkt een verlaging van het uitgifte tempo op korte termijn niet nodig volgens de accountant.
- *Ondanks eerdere afboekingen blijft er een stevig risico bestaan bij de planexploitatie onderwijshuisvesting.* Wat de beoogde opbrengst van de grond (verkoopprijzen van de kavels) zit Nijmegen aan de hoge kant in de benchmark van de accountant. Het betreft de voorgenomen verkoopprijs die opgenomen wordt in de plannen. Als je deze als gemeente niet realiseert, dan betekent dit dat je een verlies gaat maken. Daar zit een risico. De accountant adviseert om dit goed te blijven monitoren.
- Naast de bovenstaande opmerkingen van de accountant is het van belang dat de raad inzicht krijgt in wat de 'Ladder voor duurzame verstedelijking' voor invloed kan hebben op de grondexploitatie. Het college is over de toepassing van de duurzaamheidsladder in gesprek met de provincie Gelderland, ook met het beoogde nieuwe college van Gedeputeerde Staten. Naar verwachting is er bij de Stadsbegroting meer inzicht en kunnen de risico's dan nader worden geduid.
- Bergerden laat een verbetering zien in vergelijking met vorig jaar. De verkopen in Waalsprong lopen goed. De planningen worden gehaald. Bij de beoordeling van Waalfront is de accountant in gesprek gegaan met de accountant van Waalfront en zijn zij uitgegaan van de grondexploitatie van de directie en de inzage in alle discussiepunten. De gegevens geven in totaliteit een positief beeld.

4. Drie decentralisaties

Over 2014 heeft de accountant met betrekking tot de decentralisaties naar twee zaken gekeken. Kan worden voldaan aan de aanlevering van gegevens volgens IV3 aan het CBS en de afgesloten inkoopcontracten. Beiden zijn akkoord bevonden door de accountant. Voor 2015 is het van belang om de decentralisaties goed te monitoren. Daarbij is het noodzakelijk dat er goede en

gecontroleerde informatie beschikbaar is om te kunnen sturen op de uitgaven en de verantwoording van deze uitgaven na afloop. De belangrijkste risico's hebben betrekking op:

- de bevoorschotting van de zorgaanbieders. Kunnen zorgaanbieders deze voorschotten achteraf op de juiste wijze verantwoorden;
- de rechtmatigheid van het gehele proces van beschikking tot verantwoording van bereikte resultaten. Welke doestellingen worden vooraf gesteld in het gezinsplan (de beschikking) en wat kan achteraf worden verantwoord over het bereikte resultaat. De accountant zal controleren of er wordt voldaan aan de opgestelde spelregels.

Met andere woorden, er moet een juiste verhouding zijn tussen 'outcome indicatoren' en 'output indicatoren'. De raad moet zich volgens de accountant twee vragen stellen, namelijk wat wil de raad weten in het kader van sturing op outcome en wat wil de raad weten op basis van de financiële afrekening.

5. Kwaliteit beheersorganisatie

a) Interne beheersing

In de Managementletter interim-controle 2014 van 18 november 2014 meldt de accountant dat:

- de planning & control cyclus voldoet aan de daaraan te stellen vereisten;
- de aanscherping van COS 610 maakt, dat de accountant voor het controlejaar 2014 niet mag steunen op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VBIC). In de praktijk maken ze echter, wel zoveel mogelijk gebruik van de verrichte werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle;
- de processen in de basis op orde zijn, maar er op onderdelen verbeterslagen mogelijk zijn;
- het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing gestegen is.

De auditcommissie heeft van de accountant vernomen dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel de eigen interne controle als de controle door de accountant zichtbaar door de organisatie gevolgd wordt.

b) Automatisering

In het verslag van bevindingen meldt de accountant dat hij voor de applicaties CODA (financiën en inkoop), GouwBelastingen (belastingen), GWS4all (sociaal domein), SAGITTA (urenregistratie) de IT-beheerprocessen wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging heeft onderzocht. Daarnaast heeft de accountant de continuïteit van de gegevensverwerking getoetst. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden is de accountant van mening dat het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar.

6. Aandachtspunten raad

a) Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen. Ondernemersactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met vennootschapsbelasting belast worden vanaf 1 januari 2016. Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages.
De gemeente heeft de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting op hoofdlijnen in beeld, waarmee zij voorloopt op andere vergelijkbare decentrale overheden. De gemeente Nijmegen heeft op basis van een quick scan een viertal aandachtsgebieden in kaart gebracht. Op basis van een verkenning op de aandachtsgebieden Parkeren, Vastgoed, Grondexploitatie en Verbonden Partijen bestaat de verwachting dat gemeentebreed sprake zal zijn van een verliessituatie in fiscale zin. Dit zou betekenen dat uiteindelijk geen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

vennootschapsbelasting afgedragen hoeft te worden. Er is vooruitlopend op de definitieve landelijke besluitvorming in Nijmegen al een plan van aanpak opgesteld om eind 2015 met een fiscale openingsbalans en tot een fiscale optimalisatie van de belaste activiteiten te komen.

b) Wet Markt en Overheid
De gemeente Nijmegen is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. De gemeente heeft hier op geanticipeerd door middel van het uitvoeren van een inventarisatie waarbij mogelijk concurrerende activiteiten in kaart zijn gebracht. Uit deze inventarisatie is gebleken dat voor een aantal economische activiteiten geen doorberekening van de integrale kosten plaatsvindt. De raad heeft door middel van een raadsvoorstel bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden, waardoor de gemeente voldoet aan de vereisten van de wet. De accountant heeft echter geconstateerd dat dit raadsbesluit niet tijdig (vóór 1 juli 2014) is genomen. Er is volstaan met een formele opmerking in het accountantsverslag en heeft daarmee geen consequenties voor de strekking van de controleverklaring.

c) Bezuinigingen
De totale bezuinigingsopgave die vanaf 2015 nog moet worden ingevuld in het jaar 2015 bedraagt circa €15 miljoen oplopend naar €24 miljoen in 2018. Maatregelen om deze opgave te realiseren zijn volgens de accountant binnen de gemeente volop in voorbereiding. De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. In de reguliere bestuursrapportages wordt de raad geïnformeerd. Van de opgaven voor 2014 is conform de jaarrekening 2014 99% ingevuld, waarvan het merendeel structureel. De auditcommissie is naar aanleiding van het gesprek met de accountant van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen in de organisatie om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken en tijdig te signaleren wanneer niet aan de taakstellingen wordt voldaan.

Tenslotte melden wij u dat wij het college en de rekenkamer een afschrift van het advies hebben toegezonden.

Met vriendelijke groet,
namens de auditcommissie,

Mw. R.M.G. Brouwer
Voorzitter Auditcommissie

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën
Concernexperts

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
28 april 2015	FA20 / 15.0004386	Clemens Rutten
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Antwoorden schriftelijke vragen Stadsrekening 2014	-	(024) 3292596

Geachte leden van de Raad,

De fracties van uw Raad hebben schriftelijke vragen gesteld over de Stadsrekening 2014.

Bijgaand geven wij het overzicht van de gestelde vragen met daarbij de antwoorden van ons College.

Hoogachtend,

college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: 1

Antwoorden op raadsvragen Stadsrekening 2014

Inhoud per programma

Dienstverlening en Burgerzaken 2
Ruimte & Cultuurhistorie 3
Veiligheid 4
Wonen 6
Economie & Toerisme 6
Bestuur & Middelen 8
Facilitaire diensten 9
Zorg & Welzijn 11
Sport 13
Werk & Inkomen 16
Openbare ruimte 18
Wijken 19
Cultuur 21
Mobiliteit 21
Onderwijs 23
Grondbeleid 25
Paragraaf Bedrijfsvoering 25

Geen raadsvragen op de volgende programma's:

- Citymarketing & Externe betrekkingen
- Klimaat & Energie
- Groen & Water

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Dienstverlening en Burgerzaken

1: Hoe verklaart u dat slechts 58% van de ingekomen (niet digitale post) binnen de streeftermijn administratief is afgehandeld via het registratiesysteem? Is de gemeente nog wel goed toegerust op de afhandeling van niet digitale post?
(blz.: 35)

Antwoord:
De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn **administratief** afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. Het geeft alleen de administratieve afboeking in het systeem Corsa aan, hetzij door de steller, hetzij door de registratieafdeling. Medewerkers zijn niet altijd even consequent in het afmelden van hun post, mogelijk omdat zij niet de toegevoegde waarde ervan zien. Bij de registratieafdeling ligt veel post te wachten op afboeking in het systeem en hoort tot de normale werkvoorraad.
Uit het genoemde percentage kan daarom zeker niet geconcludeerd worden dat 42 % van de post niet wordt beantwoord, maar slechts dat er geen prioriteit wordt gegeven aan de administratieve afboeking.

2: Het cijfer dienstverlening Burgerzaken, waar komt dit cijfer vandaan? En is die steekproef representatief of niet?
(blz.: 36)

Antwoord:
Klanttevredenheidsonderzoek balies Stadswinkel:
Voor 2014 scoort de fysieke dienstverlening in de Stadswinkel het cijfer 8,3 en dit cijfer is wat hoger dan in 2013, maar niet vergelijkbaar. De onderzoeksmethode verschilt. Klanten worden eerst bevraagd op losse aspecten van de dienstverlening en dan volgt een eindoordeel. Bij een eindoordeel wordt dan de positieve of negatieve associatie die bij de losse vragen van toepassing waren buiten beschouwing gelaten. Ook kwamen er minder mensen dan vorig jaar voor een complex product, maar meer voor een algemeen product. Het is de eerste keer dat de gemeente dit onderzoek zelf moet uitvoeren en daarom is pas tegen de zomerperiode gestart. Nijmegen scoort het gemiddelde cijfer. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Hier scoren we wat lager dan in 2013. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) wordt goed gewaardeerd door de klant.
Wat betreft de representativiteit: het onderzoek wordt doorlopend uitgevoerd bij bezoekers aan de Stadswinkel, op basis van vrijwilligheid, conform de voorschriften van de landelijke Benchmark Publiekszaken.

3: Ik zie geen informatie over het aantal klachten die bij Burgerzaken binnenkomen. Hoeveel klachten waren er in 2014? En waar gingen de klachten voornamelijk over?
(blz.: 36)

Antwoord:
In 2014 werden er 121 klachten ingediend die betrekking hadden op het terrein van de afdeling Publiekszaken. In totaliteit hadden Stadswinkel en Klantcontactcentrum ruim 400.000 klantcontacten.
Het waren alle klachten op het gebied van zorgvuldigheid, van de organisatie, van de procesgang en van de individuele medewerker, veelal in de administratieve sfeer: onjuiste of onduidelijke

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Dienstverlening en Burgerzaken

informatie verstrekt, doorgegeven informatie niet juist of tijdig verwerkt, onvriendelijke bejegening. In goed overleg met de afdeling Juridische Zaken worden klachten zo snel mogelijk en waar mogelijk informeel (via telefonisch contact) opgelost, worden fouten hersteld en wordt nagegaan of de klacht aanleiding kan zijn tot (proces)verbetering.

Ruimte & Cultuurhistorie

1: Indicatoren 'Kwaliteit openbare ruimte': 2.4 en 2.5 'Waardering ondernemers voor bedrijfsomgeving en positie ranglijst steden voor wb het toeristische imago': Bij realisatie 2013 staat "wordt opnieuw gemeten in 2014". Er staat een doelstelling bij 2014, maar geen realisatie. Wat is de realisatie voor 2013?
(blz.: 59)

Antwoord:
Indicator 2.4: 'Waardering ondernemers voor bedrijfsomgeving':
Het definitieve cijfer voor de waardering van de directe bedrijfsomgeving in 2013 is een 7,0 en voor 2014 is dit een 6,9 (bron: Monitor Vestigingsklimaat).

De indicatoren komen eveneens terug bij het programma Economie en Toerisme, waar een soortgelijke vraag gesteld is.

De 'Monitor Vestigingsklimaat' is klaar en openbaar. De waardering voor de bedrijfsomgeving is gemiddeld genomen ruim voldoende en stabiel: een rapportcijfer 6,9. Wel een licht dalende trend na 2010, vooral in Winkelsteeg en NOK.
http://www2.nijmegen.nl/ondernemen/_pid/center1/_rp_center1_elementId/1_1639832

De algemene waardering voor de bedrijfsomgeving scoort met een 6,9 vergelijkbaar als in 2012. Hier stijgen vooral de waardering voor bereikbaarheid van bedrijfslocatie voor het vrachtverkeer en de samenwerking tussen de bedrijven. De werkgebieden Heijendaal (7,6), de Brabantse Poort (7,2) en de Grift (7,0) scoren hoger dan in 2012. Bijsterhuizen (7,1), de binnenstadskern (6,6), Dukenburg (6,5), Westkanaaldijk (7) en de Stationsomgeving worden ongeveer hetzelfde gewaardeerd als in de vorige monitor. De Winkelsteeg (6,6), Noord- en Oostkanaalhavens (6,5) en de rest van de stad (7,1) dalen licht.

De waardering voor de bedrijfsomgeving van de afgelopen jaren: 2006/6,8; 2008/6,7; 2010/7,1; 2012/7,0 en 2014/6,9.

Indicator 2.5: 'Positie ranglijst steden voor wb het toeristische imago':
Hiervoor geldt het volgende en dit is vorig jaar in de brief aan de raad over de jaarrekening 2013 gemeld:

In 2012 werd nog gebruik gemaakt van een onderzoek waarbij een relatieve ranglijst werd opgesteld die afhankelijk was van de steden die meededen. Aangezien dit wisselend was, waren de uitkomsten van dit onderzoek niet erg betrouwbaar. Om die reden hebben we gekozen om de indicatoren te onderbouwen met de bevindingen uit de tweejaarlijkse stadsmonitor. We kijken dan naar toeristische indicatoren als aantal hotel-overnachtingen, werkgelegenheid in de toeristische sector, waarderingscijfers bezoekers binnenstad (=Nijmeegs belangrijkste toeristisch product), ontwikkelingen in aanbod hotels.(zie indicatoren bij het programma economie en toerisme 3.1 tot en met 3.5, bladzijde 68 van de stadsrekening). In het 2e kwartaal komt de Stadscentrummonitor 2014/2015 beschikbaar.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Veiligheid

1: In de paragraaf veiligheid is te lezen “Verder werken we aan een aantal zelfstandige veiligheidsprojecten, zoals tijdelijk cameratoezicht, woninginbraakpreventie en buurtbemiddeling”. Kan het college een lijst geven van alle veiligheidsprojecten en de middelen die hiervoor worden ingezet?
(blz.: 37)

Antwoord:
Het flexibel Integrale Veiligheidsbudget in de programmabegroting Veiligheid zetten we in ten behoeve van diverse losse projecten. Zo is het budget afgelopen jaren naast de hierboven genoemde projecten ook gebruikt voor maatregelen tijdens de jaarwisseling, voor extra voorzieningen tijdens grote evenementen en voor het project horecadeurenbeleid. Ook financieren we hieruit onze bijdragen aan Burgernet, aan het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) in het kader van de samenwerking bij de bestuursrechtelijke aanpak van criminaliteit en onze jaarlijkse bijdrage aan Slachtofferhulp. Tevens is onze bijdrage aan het preventief supportersproject van NEC (onderdeel van het veiligheidsbeleid van de club) hieruit gefinancierd, evenals tijdelijk extra inzet van straatcoaches in de zomermaanden.

2: Wat zijn de financiële cijfers wat betreft de brandweer? Hoeveel geven wij uit aan de brandweer?
(blz.: 39)

Antwoord:
In raadsvoorstel 141/2012 met als onderwerp: regionalisering brandweer, in de raadsvergadering van 14 november 2012 conform vastgesteld, is een meerjarig totaaloverzicht opgenomen van de gemeentelijke bijdragen aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor de jaren 2013-2016, met daarin ook vastgelegd de precieze financiële bijdrage aan de brandweer. Conform die opgave bedroeg onze bijdrage aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid in 2014 een bedrag van:
€ 10.248.385,-. Hiervan was de Nijmeegse bijdrage aan de regionale brandweer:
€ 10.096.680,-. De resterende anderhalve ton diende als bijdrage voor de GHOR van de Veiligheidsregio. Conform onze jaarrekening is in 2014 de werkelijke bijdrage van Nijmegen op een totaal van: € 10,3 miljoen uitgekomen.

3: Hoeveel geld is er begroot en uitgegeven specifiek aan handhaving van brandveiligheid?
(blz.: 39)

Antwoord:
In de begroting van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vallen risicobeheersing en incidentbestrijding samen in het programma Crisis- en Rampenbestrijding. In 2014 was in dit programma regiobreed € 41.200.000,- begroot. De programmabegroting geeft vervolgens inzicht in de kostenplaatsen, waaronder: personeel, huisvesting, kantoormiddelen, wagenpark, kapitaallasten etc. De kostenplaatsen zijn dus niet uitgesplitst volgens parameters die inzicht geven in de precieze verdeling tussen de uitgaven voor risicobeheersing (waaronder: handhaving brandveiligheid) en incidentbestrijding.

Het lokaal pakket brandweerzorg voor de gemeente Nijmegen is met raadsvoorstel 141/2012 (zie: antwoord op vraag 2) vastgesteld. Hieronder een overzicht van de activiteiten die de regionale brandweer voor Nijmegen verricht op de taakgebieden proactie, preventie en repressie.

Veiligheid

Proactie

- Advisering gemeentelijke diensten (o.a. op het gebied van ruimtelijke ordening) op de aspecten bereikbaarheid, bluswatervoorziening en (eventueel) zelfredzaamheid.
- Advisering in het kader van de Routering gevaarlijke stoffen (op grond van een verzoek tot ontheffing).

Preventie

- Adviseren op aanvragen omgevingsvergunning bouwen en milieu.
- Adviseren op aanvragen omgevingsvergunning brandveilig gebruik.
- Adviseren op aanvragen evenementenvergunningen.
- Adviseren op aanvragen gebruiksvergunning inrichtingen (Bbv).
- Uitvoeren van controles op de naleving van brandveiligheidsvoorschriften bij bouwprojecten (voortvloeiend uit aanvraag omgevingsvergunning bouwen), onder regie van de gemeente.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op de naleving van vigerende gebruiksvergunningen en vigerende gebruiksmeldingen.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op basis van (nieuwe) gebruiksmeldingen.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op de naleving van brandveilig gebruik van bouwwerken en inrichtingen.
- Het geven van voorlichting op het gebied van brandveiligheid.
- Afhandelen van klachten en meldingen met betrekking tot brandveiligheid.
- Deelnemen aan gemeentelijke projectteams bij grootschalige projecten.
- Restcategorie: algemene advisering op verzoek van gemeentelijke afdelingen.

Repressie

- Brandbestrijding inclusief de inzet van redvoertuigen en/of hulpverleningsvoertuigen en de daarbij behorende operationele leiding.
- Hulpverlening inclusief de inzet van redvoertuigen en/of hulpverleningsvoertuigen en de daarbij behorende operationele leiding.
- Bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
- Bestrijding van waterongevallen.

4: Is bekend hoeveel aangiftes er via het internet binnen kwamen en hoeveel er op het politiebureau binnen kwamen? En hoe is dit ten opzichte van 2013?
(blz.: 38)

Antwoord:
De politie is momenteel bezig met een inhaalslag op haar digitale systeem om de zuivere cijfers ten aanzien van internetaangifte te kunnen genereren. Schattenderwijs kan de politie op dit moment slechts aangeven dat internetaangiften ongeveer een kwart uitmaken van de aangiftecijfers. De toezegging is gedaan dat, zodra de zuivere cijfers voor Nijmegen te genereren zijn, de gemeente die krijgt toegestuurd. Indien ze tijdig beschikbaar zijn, kan de portefeuillehouder die melden bij de bespreking van de jaarrekening in de Raad.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wonen

1: In 2013 zijn 713 woningen opgeleverd. Er wordt melding gemaakt van het aantal opgeleverde goedkope huurwoningen (391). Hoe ziet de totale verdeling eruit? Kan het college van het aantal gerealiseerde woningen aangeven hoeveel middeldure en dure koop- en huurwoningen zijn gerealiseerd?
(blz.: 45)

Antwoord:

Waalsprong	293	goedkope huurwoningen	391	goedkope koop	41
Herstruc	290	dure huurwoningen	64	middeldure koop	144
Bestaande stad	130	**totaal**	**455**	dure koop	73
totaal	**713**			**totaal**	**258**
eenheden	563	wonen en zorg	44 eenheden en 50 woningen		

2: Het aantal gerealiseerde woningen met zorg blijft fors achter bij de doelstelling. In de Stadsrekening wordt dit geweten aan terughoudendheid bij partijen vanwege transities in de zorg. Speelde dat ook niet al in 2013, toen er veel meer zorgwoningen zijn gerealiseerd? Zo ja, hoe verklaart u de scherpe daling.
(blz.: 45)

Antwoord:
Ook in 2013 speelde veranderingen in de zorg. Echter in 2014 is de scheiding van wonen met zorg sterker doorgevoerd. Risico's en onzekerheden bij zowel corporaties als zorgpartijen werden groter. Veel ontwikkelingen die op stapel stonden zijn aangehouden en opnieuw beoordeeld.

Economie & Toerisme

1: Kan het college de ontwikkeling van de werkgelegenheid ook in een ratio uitdrukken gerelateerd aan de groei van het aantal inwoners in 2013 en 2014?
(Blz: 68)

Antwoord:
Ontwikkeling van de werkgelegenheid uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal inwoners in Nijmegen

Jaar	**aantal inwoners**	**arbeidsplaatsen**	**ratio**
2013	166.443	96.970	58%
2014	168.344	96.310	57%

Uit bovengenoemde ratio blijkt dat het aantal inwoners harder stijgt dan het aantal arbeidsplaatsen. Deze ratio zegt verder niet zoveel omdat niet alle arbeidsplaatsen worden ingevuld door Nijmeegse inwoners en niet alle inwoners werken (gepensioneerd, volgen onderwijs/opleiding etc. etc.). Anderzijds werkt ook een flink deel van de Nijmegenaren buiten de stad.

2: Kan het college een overzicht geven van verloren arbeidsplaatsen door vertrek van bedrijven uit Nijmegen en gewonnen arbeidsplaatsen door nieuwe vestiging in Nijmegen voor bedrijven groter dan 50 werknemers?
(Blz: 68)

Economie & Toerisme

Antwoord:

De cijfers over bedrijfsmigratie kunnen vanaf 2012 niet (meer) uit de Kamer van Koophandel registratie afgeleid worden. We hebben voor de beantwoording gebruik gemaakt van de gegevens uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête Gelderland, periode 1 april 2013 - 1 april 2014.

De meeste dynamiek in arbeidsplaatsen vindt plaats door oprichting en opheffing van bedrijven en door groei en krimp van bestaande bedrijven (zie onderstaand overzicht).

Bedrijfsverplaatsingen van grotere bedrijven (≥ 50 arbeidsplaatsen) over grotere afstanden komen weinig voor.

Arbeidsplaatsen april 2013			96.970
erbij door	oprichting	3.336	
	vestiging	633	
	groei binnen bestaande bedrijven	8.590	
	overige redenen, correcties	109	
totaal erbij			12.668
eraf door	opheffing	8.397	
	vertrek	121	
	krimp bij bestaande bedrijven	4715	
	overige redenen	92	
totaal eraf			13.325
Arbeidsplaatsen april 2014			96.313

Saldi 2013-2104	Oprichting -/- opheffing	-5.061
	Immigratie -/- emigratie	512
	groei en krimp bestaande vestigingen	3.875
	andere redenen, correcties	17
	totaal saldo	-657

Bron: Provinciale Werkgelegenheids- Enquête 1 april 2013 – 1 april 2014, Provincie Gelderland.

De PWE kent als peildatum 1 april van elk jaar. Bovenstaande cijfers zijn over de periode 1 april 2013 - 1 april 2014. Hierin zijn enkele grote verschuivingen opgenomen:

- Het vertrek van arbeidsplaatsen ten gevolge van het verdwijnen van de thuishulp Axxicom uit Nijmegen en de administratieve registratie van de medewerkers van Vérian uit Nijmegen in Apeldoorn;
- De komst van arbeidsplaatsen doordat de stichting Plureyn haar hoofdzetel in Nijmegen heeft gekozen, en de opening van de vestiging van de Primark.

Na 1 april 2014 zijn vooral het vertrek van de Belastingdienst en de Douane nog grote wijzigingen. Het verlies van deze arbeidsplaatsen zal in 2015 in de PWE-statistieken verwerkt zijn.

3: Indicatoren 'Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid". Cijfer waardering directe bedrijfsomgeving, begin 2015 bekend. Wat is de waardering?
(blz.: 68)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Economie & Toerisme

Antwoord:
De definitieve waardering voor de directe bedrijfsomgeving is 6,9.
Bron: Monitor Vestigingsklimaat 2014

Bestuur & Middelen

1: Er is een toename geweest van het aantal bezwaarschriften door de zogenaamde No-Cure-no-Pay bedrijven. Kunt u aangeven hoeveel bezwaar en beroep schriften er de afgelopen jaren (2012-2013-2014) zijn geweest en wat de verwachting is voor de komende jaren? En hoeveel kosten zijn hier per jaar mee gemoeid?
(blz.: 73)

Belasting-	Woningen				Niet woningen				Kosten
jaar	Bezwaar		Beroep		Bezwaar		Beroep		Totaal
	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	(boekjaa
2012	2226	380	52	4	747	151	27	2	€ 46.000
2013	2187	512	85	20	661	177	37	7	€ 51.000
2014	1540	474	53	30	971	216	20	14	€ 127.000

De uitsplitsing van de kosten naar No cure no pay en overig is helaas niet te maken. Zo worden proceskosten niet uitgekeerd aan deze bedrijven, maar aan de belanghebbende zelf. Daarbij worden de kosten niet per belastingjaar geregistreerd zoals dat wel bij bezwaren en beroepen zelf het geval is. Daardoor is een vergelijking moeilijk te maken. Verder beperken we ons tot de daadwerkelijke kosten bezwaar en beroep (kostensoort 43055) en zijn de boekingen i.h.k.v. de voorziening bezwaar en beroep daar buiten gelaten.

Van de beroepszaken zijn er een aantal nog niet afgewikkeld, deze zaken zijn wel in bovenstaande cijfers verwerkt omdat het een indicatie geeft over de aantallen zaken per belastingjaar. Echter nog niet afgewikkelde zaken hebben nog niet geleid tot proceskosten.

Ontwikkelingen:
Het aantal woz-bezwaren 2015 dat op dit moment is ingeboekt is een stuk lager dan voorgaande jaren. We ontvingen tot op heden 644 woningbezwaren (waarvan 82 ingediend door een NCNP) en 487 bezwaren niet-woningen (115 door NCNP). Er liggen nog wel pro-forma bezwaren en nog niet alle objecten zijn beschikt. Het is moeilijk aan te geven wat de verwachting voor de komende jaren zal zijn. Met het vaststellen van het woningwaarderingsstelsel door de Tweede Kamer is de WOZ-waarde ook van belang geworden voor het vaststellen van de maximale huur. Daarmee krijgen huurders van woningen ook weer een belang bij de verkrijging van de WOZ-waarde. En dat kan/zal tot meer bezwaren leiden. Daarnaast verandert de bezwaar- en beroepsprocedure mogelijk wezenlijk van karakter. Het zal regelmatig voorkomen dat huurder en verhuurder tegengestelde belangen hebben (huurder heeft voordeel bij lage waarde, verhuurder bij hoge waarde). Een dergelijke “driehoeksverhouding” is in fiscale en woz-situaties tot nog toe onbekend. Ook dit heeft mogelijk aanzienlijke, kostenverhogende, gevolgen voor de bezwaar- en beroepsprocedures.

2: De doelstelling voor het percentage gegrond verklaarde bezwaarschriften is 18%. Hoe is dat % tot stand gekomen?
(blz: 71)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bestuur & Middelen

Antwoord:
De doelstelling van een percentage gegrond verklaarde bezwaren van maximaal 18% is destijds op basis van landelijke ervaringen en benchmark als acceptabel vastgesteld. Sinds het cijfer wordt gehanteerd is op basis van verdere benchmarks geen aanleiding gezien om dit bij te stellen. Echter dit cijfer wordt gehanteerd bij de bezwaren niet zijnde bezwaren belastingen

Facilitaire diensten

1: Het risico op financiële tegenvallers neemt toe doordat huurders moeite krijgen om de huur te betalen. Kunt u aangeven in welk segment deze huurders zitten, wat ze van de gemeente huren en om welk bedrag het zou kunnen gaan?
(blz.: 77)

Antwoord:
Een indicatie voor genoemd risico is de betalingsachterstand van huurders langer dan een maand. Per peildatum 1 april 2015 bedraagt deze voor de objecten die vanuit het programma Facilitaire Diensten worden beheerd , exclusief het NEC Stadion, bijna € 240.000. De huurders kunnen in de volgende segmenten worden ingedeeld:

Betalingsachterstanden > 1 maand, exclusief Stadion

Som van Fact.bedrag	
Categorie	**Totaal**
Cultuur	10.048
Kinderopvang	6.189
Maatsch Instelling	86.191
Ondernemer - Evenementen	11.237
Ondernemer - Houtbouw	3.158
Ondernemer - Vergaderzalen	32.614
Ondernemer- Horeca	41.407
Ondernemer - Overig	25.804
Sportvereniging	15.422
Wonen - Particulieren	6.420
Eindtotaal	**€ 238.490**

Het betreft de (ver) huur van diverse soorten objecten zoals bijvoorbeeld Voorzieningenharten, Wijkcentra, Sporthallen/Gymzalen, Grond, Woningen. Daarnaast ontvangt de Gemeente een toenemend aantal verzoeken van maatschappelijke groeperingen om huurverlaging.

2: Kunt u de baten maatschappelijk vastgoed specificeren? Maw wat komt er binnen aan huur en aan andere inkomsten zoals bijv horeca?
(blz.: 78)

Antwoord:
De baten Maatschappelijk Vastgoed over 2014 kunnen we als volgt nader specificeren:

Facilitaire diensten

Specificatie Baten product Maatschappelijk Vastgoed 2014

	Begroting 2014	Werkelijk 2014	Resultaat 2014
Int Verrekeningen	19.568.069	19.715.649	147.580
Huren	11.953.613	11.463.288	-490.325
Horeca omzet	1.348.349	1.189.387	-158.962
Servicekosten	704.849	1.021.202	316.353
Externe Projecten	1.087.078	981.801	-105.277
Entree Recreatie	948.023	951.765	3.742
Personeel bij derden	220.237	210.535	-9.702
Overige opbrengsten	248.867	341.965	93.098
4-daagse camping	125.579	91.150	-34.429
Verkoopopbrengsten	0	417.470	417.470
	36.204.664	**36.384.212**	**179.548**

De inkomsten niet afkomstig uit Huren en Horeca lichten we hieronder kort toe.

- *Interne Verrekeningen:* Dit betreft bijdragen vanuit andere programma's, die bij de betreffende programma's dus lasten vormen.
- *Servicekosten:* Dit betreft o.a. energie en facilitaire dienstverlening. Hiervoor worden voorschotnota's in rekening gebracht en volgt een eindafrekening. Tegenover deze opbrengsten staan dus ook kosten.
- *Externe Projecten:* De opbrengsten uit de projecten voor bijvoorbeeld GEM, Ontwikkelbedrijf Waalfront, Veiligheidsregio, Bibliotheken.
- *Entree Recreatie:* Entree opbrengsten bij Triavium en onze speeltuinen De Leemkuil en Brakkefort.
- *Personeel bij derden:* Dit betreft de inzet van combinatiefunctionarissen en sportdocenten op scholen.
- *Overige opbrengsten:* Tot deze categorie rekenen wij onder andere deelnemersbijdragen aan activiteiten van Sportservice, vergoeding gebruik sportmaterialen, en opstalrechtvergoedingen bij buitensport.
- *4-daagse Camping*: Tegenover deze lagere opbrengsten staan aan de lastenkant ook minder uitgaven.
- *Verkoopopbrengsten:* Dit betreft eenmalige opbrengsten voor een woning en enkele gronden die aan het einde van het jaar zijn gerealiseerd en gezien het tijdstip niet begroot konden worden.

3: Heeft het college een overzicht vaan leegstaand maatschappelijk vastgoed in 2014 en mag de raad deze dan ontvangen? In dien ja, wanneer kunnen wij dit overzicht verwachten? Indien nee, waarom niet?
(blz.: 89)

Antwoord:
De Gemeente Nijmegen laat geen panden leeg staan. Wel is het zo dat een aantal van onze Maatschappelijk Vastgoedpanden in gebruik gegeven zijn aan bijvoorbeeld Stichting SLAK dan wel als anti-kraak door G.M.C. (een anti kraak beheersorganisatie) worden beheerd.

Ter illustratie: Van in totaal circa 650 objecten heeft VSA momenteel 48 in gebruikgevingen voor Vastgoed, waarvan 16 terreinen. Daarnaast zijn er voor het Ontwikkelingsbedrijf 39 objecten, die een herbestemming krijgen, in gebruik gegeven waarvan 6 terreinen. In totaal zijn er 5 objecten ingevuld via G.M.C. Beheer.

Facilitaire diensten

Deze objecten zijn daarmee niet daadwerkelijk tegen de reguliere huurprijs verhuurd. We laten een onderzoek uitvoeren naar de huurmarktontwikkelingen van de Vastgoedportefeuille van de gemeente Nijmegen. De uitkomsten daarvan zijn voor 1 juli 2015 gereed. Verder onderzoeken we in het kader van de Onderzoeksopdracht Maatschappelijk Vastgoed op welke wijze wij het aantal in-gebruik-gevingen en anti-kraak situaties kunnen omzetten in reguliere verhuur.

Zorg & Welzijn

1: 'Bevorderen gezondheid': doelstellingen 3.1 en 3.2 zijn voor 2014 ntb (nog te bepalen), realisatie is nog niet bekend. De doelstelling voor 2014 moet bekend zijn. Wat is de doelstelling voor 2014?
(blz.: 81)

Antwoord:
Eind 2013 is het volgende met de raad afgesproken: In de nota "Samen gezond verder" zijn voor de verschillende prioriteiten indicatoren bepaald op output en op outcome. Voor de begroting beperken wij ons tot indicatoren die een trend laten zien, dit hebben we afgesproken met de Auditcommissie. In de tekstuele toelichting zal bij de verantwoording aangegeven worden welke activiteiten in een jaar ondernomen zijn. Gezondheidsbevordering kost tijd en heeft meerdere jaren nodig om ook effect te laten zien op populatieniveau. Daarom is er ook niet elk jaar een gezondheidsmonitor, maar wordt elke vier jaar een monitor uitgevoerd. De ambities voor 2014 en volgende jaren drukken we uit in:

0 handhaven op zelfde niveau
- lichte afname
-- sterke daling
+ lichte stijging
++ sterke stijging

Voor de begroting en stadsrekening 2014 hebben wij ons beperkt tot twee indicatoren:

	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
3.1. volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge/lage opleiding)	89%/59%	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar*
3.2. jeugdigen met overgewicht: lichte daling t.o.v.	13,1%	Lichte afname	13,7%

3.1.: Voor deze indicator wordt tweejaarlijks een meting gedaan via de Stadspeiling. Bij de totstandkoming van de Stadsbegroting 2014 waren de meetresultaten van de Stadspeiling 2013 nog niet bekend. Deze zijn wel opgenomen in de Stadsrekening 2013.
3.2.: Alleen voor de groep 5-jarigen heeft een daling van jeugd met overgewicht plaatsgevonden; de groep 10/11 jarigen en 13/14 jarigen laat een toename zien, daarvoor is de doelstelling niet gehaald.

2: 'Zelfstandig wonen en leven':
A) Doelstelling 2014 staat '93'. Kunt u dit getal duiden?
B) Mbt. realisatie 2014 wordt gezegd dat onderzoek juli 2014 gereed is. Kunt u de cijfers geven tav realisatie geven?
(blz.: 81)

Zorg & Welzijn

Antwoord:
Hier is sprake van een typefout. Het onderzoek over 2014 vindt op dit moment plaats en de gegevens zijn in juli 2015 beschikbaar.

3: 'Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren', '6.1: Aantal dak- en thuislozen in traject': realisatie 2013: 449. Kunt u dit getal duiden?
(Blz: 81)

Antwoord:
Hiermee zijn bedoeld de mensen die in 2013 in een vorm van 24-uursopvang verbleven hebben en daar begeleid werden naar weer zelfstandig wonen of zorg met verblijf. Het aantal is gebaseerd op de verantwoordingsgegevens van de opvanginstellingen. Personen die gebruik gemaakt hebben van ander aanbod zonder traject, zoals nachtopvang of activiteiten i.h.k.v. verslavingspreventie, zijn niet meegeteld.

4: Er is een voordeel van €1.4 miljoen. Als belangrijkste oorzaak wordt genoemd het achterblijven van de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. Kan men verklaren waarom er achtergebleven wordt met deze aanvragen? (Het antwoord zou moeten zijn omdat de burger bij god niet weet hoe ze iets aan moeten vragen)
(Blz: 25)

Antwoord:
Het voordeel heeft meerdere oorzaken:
De instelling van de eigen bijdrage leidt tot hogere inkomsten en anderzijds beperkt het de instroom, meer mensen naar oplossingen in hun eigen omgeving als gevolg van alle ontwikkelingen binnen de Wmo, waarbij steeds de samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid wordt benadrukt.
De doorvoering van de kanteling (wat helpt echt ipv waar is recht op) en de werkwijze bij het bureau Wmo (keukentafelgesprekken in de wijk ipv aanvraagafhandelingen centraal) werpt zijn vruchten af. We kijken eerst naar waar de mensen echt mee geholpen zijn, wat ze daarin zelf kunnen, hoe hun omgeving hen daarbij kan helpen en welke collectieve voorzieningen we kennen alvorens we overgaan tot het verstrekken van een individuele voorziening, zoals de huishoudelijke hulp.

5: Het college verwacht in de komende jaren een nadelig resultaat binnen het programma WMO-Jeugd. Kunt u dit verwachte tekort nader duiden, zowel inhoudelijk (achtergronden/factoren) als financieel: om welke omvang gaat het?
(Blz. 80)

Antwoord:
Wij hebben bij de toelichting op het voorstel om € 1,4 miljoen in de Reserve WMO en Jeugd te storten aangegeven dat we "in 2014 gelden overhouden op dit beleidsterrein maar verwachten in de komende jaren geld tekort te komen". We doelen hiermee op de onzekerheden over de ontwikkeling van de budgetten en de mogelijke schommelingen daarin. Pas bij de komende meicirculaire verwachten we hier meer zekerheid over te krijgen. Daarnaast is 2015 het eerste jaar waarin we de nieuwe taken uitvoeren en zullen we in de tweede helft van dit jaar pas meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de zorgvraag en de werking van de lokale toegangspoort daarin.

Zorg & Welzijn

In de weergave van de begrotingsrisico's hebben wij geschetst welke onzekerheden en risico's wij zien bij de uitvoering van de nieuwe Wmo en Jeugdwet. De risico's voor Zorg en Welzijn zijn via de gebruikelijke Narissystematiek vertaald in ons weerstandsvermogen, i.c. de Saldireserve. Daarbij wordt de formule kans x effect gehanteerd. Wij zullen u op de gebruikelijke momenten (bijv. Zomernota, begroting) informeren over de ontwikkeling van deze risico's. Voor het eerste jaar van uitvoering van de nieuwe Wmo en Jeugdwet, 2015, komen we hier bij de Zomernota in juni van dit jaar op terug.

6: Er is een flink overschot bij de individuele voorzieningen. Hoe is dit overschot te verklaren: minder hulpvragen, zorg mijden? Of komt dit door de nieuwe werkwijze waardoor gerichter hulp kan worden geboden? In hoeverre is hier sprake van een structureel effect ? (Ook in 2013 was er een fors overschot)

Antwoord:
Het voordeel heeft meerdere oorzaken:
De eigen bijdrage leidt enerzijds tot hogere inkomsten en anderzijds beperkt het de instroom, meer mensen zoeken naar oplossingen in hun eigen omgeving als gevolg van alle ontwikkelingen binnen de Wmo, waarbij steeds de samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid wordt benadrukt.
De doorvoering van de kanteling (wat helpt echt ipv waar is recht op) en de werkwijze bij het bureau Wmo (keukentafelgesprekken in de wijk ipv aanvraagafhandelingen
centraal) werpt zijn vruchten af. We kijken eerst naar waar de mensen echt mee geholpen zijn, wat ze daarin zelf kunnen, hoe hun omgeving hen daarbij kan helpen en welke collectieve voorzieningen we kennen alvorens we overgaan tot het verstrekken van een individuele voorziening, zoals de huishoudelijke hulp.

Sport

1: 'Kwalitatief goede sportaccommodaties': 3.4a t/m 3.4d: Realisatie 2013 en doelstelling 2014 mbt bezoeksaantallen zwembaden ontbreken? Wat waren de bezoekersaantallen in 2013 en wat was de daarbij behorende doelstelling?
(blz.: 85)

Antwoord:
Bezoekersaantallen:

	Realisatie 2013	Doelstelling* 2014	Realisatie 2014
West	229.521	223.592	225.776
Oost / Erica Terpstra	169.641	163.672	181.104
Dukenburg	58.322	61.525	52.388
Goffert	53.830	55.243	45.079

*: deze doelstelling is in het kader van de beantwoording van deze vraag overgenomen uit de begroting Sportfondsen 2014. De begroting Sportfondsen 2014 was niet beschikbaar op het moment van opstellen van de Stadsbegroting 2014. De doelstelling vanuit het programma Sport is om de bezoekersaantallen op peil te houden en de dalende trend om te buigen. Het is echter een gegeven dat het zwembadbezoek (landelijk) terugloopt.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Sport

2: Bij de voetnoten staan '***', maar deze zijn niet in de tabel terug te vinden. Waar horen de '***' bij?
(blz.: 85)

Antwoord: hoort bij 3.5a (recreatief)

3: ' Het binnenhalen van de Special Olympic biedt ons de unieke kans om het aangepast sporten een impuls te geven' . Wat heeft het college reeds gedaan ter voorbereiding hierop? Wat zijn de plannen voor dit jaar?
(blz.: 83)

Antwoord:
Uniek Sporten

In 2014 zijn we gestart met de voorbereidingen voor Uniek Sporten, een sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten. Op de Dag van de Nijmeegse Sport is in februari 2015 Uniek Sporten officieel van start gegaan. Binnen Uniek Sporten willen wij, in samenwerking met partners vanuit het (speciaal) onderwijs, zorg en andere overheden zoveel mogelijk mensen met een beperking in deze regio aan het sporten krijgen.

Special Olympics Regionale Spelen 2015

Op zaterdag 27 juni 2015 vindt in de gemeenten Groesbeek, Wijchen en Nijmegen de Special Olympics Regionale Spelen 2015 plaats. Dit jaarlijkse, eendaagse toernooi is een opmaat voor de meerdaagse nationale spelen die in 2016 plaats gaan vinden in de drie gemeenten.

Nulmeting aangepast sporten

In afstemming met Stichting Special Olympics Nationale Spelen 2016 (SONS2016) wordt een nulmeting aangepast sporten uitgevoerd. Een reeds ontwikkelde vragenlijst van Uniek Sporten wordt als basis gebruikt en aangevuld met specifieke vragen gericht op SONS 2016. De verwachting is dat in de zomer de uitkomsten bekend worden. De uitkomsten vormen, samen met de input vanuit sportaanbieders én input vanuit het platform Aangepast Sporten, de basis van uitvoeringsplannen tot 2018/2019.

Olympic Moves

Bij de speciaal voortgezet onderwijs scholen (SVO) hebben we de interesse gepeild om, gelijktijdig/in samenwerking met Olympic Moves, een groot schoolsportevenement te organiseren. Deelname aan een scholencompetitie zoals Olympic Moves zien de SVO scholen niet zitten, i.v.m. diversiteiten van beperkingen en niveau. Ook een parallel evenement gelijktijdig met een evenement als Olympic Moves levert voor veel kinderen van het speciaal voortgezet onderwijs veel prikkels op, waarvoor voldoende voorzieningen beschikbaar moeten zijn (bv een eigen kleedlokaal als er een kind een time-out nodig heeft). Bij een groot evenement is dit vaak niet haalbaar. Dit heeft dus niet de voorkeur van het speciaal voortgezet onderwijs.

In overleg met de speciaal voortgezet onderwijs organiseren we begin september één Special Day voor het speciaal basisonderwijs (SBO) én het speciaal voortgezet onderwijs (SVO), in samenwerking met Special Heroes en NEC Doelbewust. Wij ondersteunen vanuit de gemeente middels Sportservice Nijmegen dit initiatief door de inzet van combinatiefunctionarissen. In de ochtend zal de Special Day voor het SBO plaatsvinden, in de middag voor het SVO.

4: ' Wij hebben getracht de sportverenigingen zoveel mogelijk te ontzien bij de uitwerking van de bezuiniging' . Kan het college dit preciezer invullen? Wat betekent 'zo veel mogelijk' ? Kan dit met cijfers worden uitgelegd?
(blz.: 116)

Sport

Antwoord:
De eerdere opgelegde bezuiniging zou op meerdere manieren kunnen worden uitgewerkt. Vanwege het doel i.c. de kwaliteitsverbetering is echter besloten niet te bezuinigen op de ondersteuningsstructuur. Wel is besloten een tariefsverhoging door te voeren bij de huren. In dat kader wordt verwezen naar de Perspectiefnota 2012.

5: Hoe ziet 'het eerste aanzet gemaakt om de benodigde sportvoorzieningen in Nijmegen-Noord de komende decennia in beeld te krijgen' eruit?
(blz.: 117)

Antwoord:
Met de betrokken afdelingen en programma's (bv. Onderwijs) heeft overleg plaatsgevonden. E.e.a. heeft geresulteerd in een eerste beeld m.b.t. de planning en programmering van binnensportvoorzieningen i.c. gymnastieklokalen voor het onderwijs.

6: Kan het college de daling in de bezettingsgraad van de gemeentelijke gymnastiekzalen verklaren?
(blz.: 117)

Antwoord:
De tariefsverhoging vertaalt zich m.n. in een kritische blik van de clubs –vooraf- m.b.t. de te huren uren, daarnaast geeft men eerder uren terug.

7: Kan het college de daling in de bezettingsgraad van de gemeentelijke sportzalen verklaren?
(blz.: 117)

Antwoord:
Zie ook vraag 6. Aanvullend: Gebruik naschoolse opvang loopt terug (KION).

8: Het tabel 'indicatoren ondersteuning topsportklimaat' is helemaal leeg. Waarom is dit?
(Blz: 119)

Antwoord:
Deze tabel is abusievelijk niet ingevuld. Bij deze de ingevulde tabel. In de begroting 2014 zijn per abuis geen doelstellingen ten aanzien van deze indicatoren geformuleerd. Dit zal worden hersteld bij opstellen van de begroting 2016.

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	19
	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	Circa 10

Sport

Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	6
Aantal grote sportevenementen	5	Geen doelstelling geformuleerd	7

10: Wat heeft u in 2014 met Waalhalla besproken? M.a.w.: wat i de stand van zaken?
(Blz: 118)

Antwoord:
De verkenning naar de toekomst voor Waalhalla bevindt zich in een afrondende fase.
We komen op korte termijn met nadere informatie.

11: Ik mis bij veel indicatoren ofwel de doelstelling ofwel de realisatie. Waarom is dat? Op welke wijze kan het beleid nu wel op effectiviteit worden getoetst?

Antwoord:
Er vindt geen jaarlijkse meting plaats waardoor indicatoren ook niet jaarlijks kunnen worden gevuld in de rekening. Het beleid toetsen we over een meerjarig periode.

Werk & Inkomen

1: Er is een voordeel behaald van € 2,0 mln als gevolg van de neerwaartse bijstelling van de voorziening bijstands debiteuren. Kunt u hier iets meer over uitleggen en kunt u aangeven hoe het saldi verloop is over de afgelopen jaren mbt de bijstandsdebiteuren?
(blz.: 89)

Antwoord:
Eenmalig voordeel als gevolg van het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van het groter worden van het aandeel 'kleine debiteuren';

In detail:
Jaarlijks bepalen wij de hoogte van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren middels een steekproef over het debiteurenbestand. De uitkomsten van deze steekproef zijn nu aanleiding op het voorzieningspercentage te verlagen van 52% naar 46%. Op een debiteurenvolume van ruim € 33 mln. betekent dit een voordeel van ongeveer € 2,0 mln. Een deel van dit voordeel (€ 0,3 mln) betreft bijzondere bijstand (leenbijstand) en valt daarmee onder product Armoedebestrijding. Een ander deel (ook € 0,3 mln) betreft BBZ, o.a. kapitaalverstrekking aan zelfstandigen, en valt daarmee onder de declarabele regelingen). Het merendeel van de debiteuren, waaronder fraudedebiteuren, heeft betrekking op de BUIG en gaat in dit geval om een voordeel van ruim € 1,4 mln.
Een van oorzaken voor het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage heeft te maken met het aandeel van kleine debiteuren (= debiteur met schuldpositie lager dan € 10.000) in het totale bestand. Dit aandeel is aan het groeien, waardoor het totale percentage voor de voorziening kan dalen. Zo gaan we er nu van uit dat we op de kleine debiteuren zo'n 85% weten terug te vorderen terwijl dat percentage voor de grote debiteuren (= schuldpositie groter dan € 100.000) met 25% beduidend lager ligt.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Werk & Inkomen

Saldiverloop bijstandsdebiteuren:

In afgelopen is het openstaande debiteurenvolume ligt gestegen (van ruim € 26 mln. (2007) naar nu € 33 mln.). In het afgelopen jaar is het debiteurenvolume overigens voor het eerst sinds jaren gestabiliseerd. Jaarlijks worden gemiddeld (over afgelopen 7 hele jaren) ongeveer 6 miljoen euro 'netto' debiteuren opgevoerd (nieuwe debiteuren) en wordt er ongeveer 5 miljoen terugontvangen van debiteuren. Daarom ook de stijging van gemiddeld 1 miljoen per jaar van de openstaande debiteuren (stijging van 2007, 26 miljoen naar 2014, 33 miljoen).

2: Kan het college een specificatie geven van de vordering bijstandswet zoals in de balans opgenomen ten bedrage van 17.903?

Antwoord:
Totale openstaande bijstandsdebiteuren volume per 31/12/2014: € 33,153 miljoen. Voorziening bijstandsdebiteuren is verlaagd naar 46% en is dus € 15,250 miljoen. Gecorrigeerd voor de voorziening verwachten wij dus 54%, nl. € 17,903 miljoen naar de toekomst toe te ontvangen. Het gaat om een mix van 'bijstandsdebiteuren', waaronder fraudedebiteuren, leenbijstand en bijstand aan zelfstandigen (o.a. kapitaalverstrekkingen).

3: Kan het college de realisatie 2014 m.b.t. werkcorporaties aangeven? De cijfers realisatie ontbreken.
(blz: 89)

Antwoord:
In 2014 zijn er **987** kandidaten gestart met een leerwerk-traject. Dit betreft alle vormen van leerwerkplekken; leerwerkplekken zonder en met begeleidingsvergoeding (waaronder de leerwerkplekken bij werkcorporaties). De indicator in de stadsrekening geldt voor alle leerwerkplekken, we maken hierbij geen onderscheid.

Onderdeel armoedebestrijding (4-6):
4) in de welverdiende van de rekening staat dat de stelpost kleinsmamiddelen niet wordt overgeheveld naar 2015. Hoe groot is die stelpost?

Antwoord:
Grootte van die stelpost: € 377.000: in de stadsrekening hebben we ter toelichting hierop het volgende vermeld:
"Binnen programma Bestuur en Middelen realiseren wij op de aan Armoedebestrijding gerelateerde 'stelpost Klijnsmamiddelen' een voordeel van een kleine € 0,4 miljoen (€ 377.000). Dit voordeel moet feitelijk 'gekoppeld' worden aan het hier [armoedebestrijding] gepresenteerde nadeel [€ 0,2 miljoen]. Rekening houdend met het voordeel binnen programma Bestuur & Middelen gaat het feitelijk dus [gemeentebreed per saldo] om een voordeel van een kleine € 0,2 miljoen. Omdat het resultaat op de afdeling Inkomen ook licht negatief is, komt daarmee de 'stelpost Klijnsmamiddelen' niet in aanmerking voor overheveling naar 2015."
Immers, onderaan streep is er geen voordeel wat een voorwaarde is voor budgetoverheveling.

Werk & Inkomen

5) in het financieel overzicht staat de post 61072 maatschappelijke participatie begroot op 813 en gerealiseerd op 670. Wat is de verklaring van dat verschil?

Antwoord:
Verschil wordt vooral veroorzaakt doordat er nog geen uitvoering is gegeven aan de middelen (ongeveer € 130.000) inzake volwassenen participatie.

6) in de omschrijving van het product armoedebestrijding staat eea over kwetsbare groepen w.o. kinderen en chronisch zieken en gehandicapten. Deze groepen zijn niet uitgesplitst in de cijfers. Op welke wijze wordt de steun aan deze groepen vastgesteld?

Antwoord:

- De wijze waarop steun aan kinderen wordt vastgesteld is door het aantal verstrekkingen (cultuurbijdrage, sportbijdrage en ouderbijdrage) van het kinderfonds te registreren. In 2014 was het aantal verstrekkingen vanuit het Kinderfonds voor de cultuurbijdrage 1.378, het aantal verstrekkingen sportbijdrage 2.435 en het aantal verstrekkingen ouderbijdrage 2.218.
- De wijze waarop steun aan chronisch zieken, gehandicapten en ouderen wordt vastgesteld is door het aantal verstrekkingen te registreren die kenmerkend zijn voor deze doelgroep. Het aantal verstrekkingen voor deze doelgroep is opgesplitst in twee componenten: de lokale regeling voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen ter compensatie van de meerkosten waar deze doelgroep geconfronteerd wordt (een tegemoetkoming van € 300 per jaar per huishouden) en de incidentele uitkeringen voor noodzakelijke bijzondere kosten van deze doelgroep. In 2014 was het aantal verstrekkingen van deze twee componenten samen 4.050.

Openbare ruimte

1: Het college geeft aan dat zes op de tien inwoners Nijmegen een schone stad vindt en dus de doelstelling van 70% niet behaald wordt. U wijt dit aan de manier van enquêtering. Echter, 75% van de mensen vindt hun buurt wel schoon, dus 5 % meer dan de 70% die u had verwacht. Bij dit positieve resultaat wordt er niets gezegd over de manier van enquêtering. Hoe verklaart u dit? Hoe betrouwbaar is het percentage van 75%?
(blz.: 135)

Antwoord:
Voor de vragen over de buurt in de wijkmonitor zijn we in 2011 al overgegaan van mondeling enquêteren naar digitaal enquêteren. Dit had als resultaat dat het tevredenheidspercentage was gedaald van 80% in 2009 naar 69% in 2011. In 2013/2014 is dit tevredenheidspercentage gestegen naar 75%. Een andere manier van enquêteren is daar niet de oorzaak van. De mensen vinden hun buurt nu schoner dan 2 jaar geleden.
De stad- en wijkmonitor is een betrouwbaar instrument om de tevredenheid te meten.

2: Kan het college verklaren waarom er zo'n groot verschil is tussen haar ambities en de behaalde resultaten m.b.t. de indicatoren ' Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt' ?
(blz.: 136)

Openbare ruimte

Antwoord:
Dit gaat over de woonstraten in hun eigen buurt. Voor deze woonstaten zoeken we naar momenten om aan te sluiten bij rioleringsprojecten, aanleg nieuwe snelfietsroute of stadsvernieuwingsprojecten om werk met werk te maken en zo optimale efficiency te halen. We stellen daarom het onderhoud van de woonstraten in een aantal gevallen uit en dat merken de bewoners. Hoewel de woonstraten nog steeds voor 76% voldoen aan de technische norm, neemt de burgertevredenheid niet toe en blijft deze steken op 63%.

4: Kan het college de terugval in de 2e helft van het haar verklaren m.b.t. ' Tijdig afgehandelde meldingen Bel- en Herstellijn'?
(Blz: 136)

Antwoord:
Het percentage van de tijdig afgehandelde meldingen bestaat uit terugmeldingen van onze eigen organisatie maar ook van Dar en externe partijen zoals ZIUT. In de 2de helft van het jaar heeft vooral de ZIUT de afspraken niet waar kunnen maken en dat zien we meteen terug in de cijfers. Inmiddels zijn met ZIUT nieuwe afspraken mee gemaakt en is het cijfer in 2015 weer flink in de stijgende lijn.

5: Het college geeft aan verrast te zijn door de zeer plaatselijke gladheid. Kan het college deze ; verraste houding' verklaren?
(Blz: 138)

Antwoord:
Zeer plaatselijk gladheid is puur meteorologie. Dit kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door het plaatselijk openbreken van het wolkendek. Hier hebben we dus geen invloed op. Op de weerbeelden van MeteoConsult en onze eigen meetstations is dit dus ook niet waarneembaar. Je kunt het ook vergelijken met plaatselijke regen. Het hoeft immers niet overal in Nijmegen te regenen. Plaatselijke gladheid is erg vervelend maar komt gelukkig niet te vaak voor.

Wijken

1: Kunt u de lasten voor wijkaccommodaties uitsplitsen?
(blz.: 97)

Antwoord:
De gemaakte kosten voor het programma Wijken met het product wijkaccommodaties bedroegen voor het jaar 2014 € 9.498.100. Deze kosten zijn als volgt te verdelen:

- € 6.440.900, programmabijdrage aan het uitvoeringsprogramma 1043 Facilitaire Diensten voor de Wijkaccommodaties (67,8%) en
- € 2.874.200 programmabijdrage aan het uitvoeringsprogramma 1043 Facilitaire Diensten voor de Voorzieningenharten (30,3%).
- € 96.900 (1%) aan bijdrage centrale overhead en andere doorbelastingen:
- € 86.100 aan kapitaallasten (0,9%)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken

2: Noord: wat is de stand van zaken m.b.t. de 'bouwruimte' voor carnavalsverenigingen?
(blz.: 148)

Antwoord:
De carnavalsverenigingen hebben behoefte aan een permanente bouw- en opslagruimte. Momenteel onderzoeken we of we hiervoor in Nijmegen-Noord een voorziening kunnen treffen. Hiervoor zijn echter in de gemeentelijke begroting geen middelen gereserveerd. Momenteel zijn ze tijdelijk ondergebracht in een voormalige bedrijfshal aan de Lijnbaanstraat.

3: Wat heeft het college in 2014 gedaan m.b.t.de drugsoverlast in Bloemerstraat en directe omgeving?
(blz.: 148)

Antwoord:
De camerabeveiliging in en rondom het Kronenburgerpark heeft de overlast aldaar flink teruggedrongen. Het park kan weer normaal worden gebruikt. Het was de verwachting dat drugsgerelateerde overlast zich zou verplaatsen (waterbedeffect). Aanvankelijk leek dat mee te vallen.
In het gebied Bloemerstraat / Smetiusstraat werden in de periode van 1 september 2013 tot 1 september 2014 vijfendertig bekeuringen uitgedeeld door de politie.

Locatie	Politie (Tobias)	Politie (BVH)	Bureau Toezicht
Bloemenburgerhof	4X winldplassen		
Bloemerstraat	4X wildplassen, 1X verblijfsontzegging, 1Xuitjouwen	1X bezit harddrugs 2X overlast jeugd 2X verward persoon 4X overlast alcohol/drugs 2X overlast zwervers 3X vernielingen	
Doddendaal	2X Wildplassen		
Karrengas	9X Wildplassen 2X alcohol drinken op straat	5X overlast Alcohol/drugs 1X Overlast zwervers 4X vernielingen	1X afval op de bodem brengen
Piersonstraat	1X Wildplassen	1X Overlast jeugd 1X Overlast Alcohol/drugs	1X Wildplassen
Regulierstraat	1X Wildplassen	2X Overlast Alcohol/drugs	

Na deze "relatief rustige" periode namen de overlastsignalen van bewoners en ondernemers in dit gebied, vanaf september 2014, toe. De kern van deze overlast bevindt zich rondom de kruising Bloemerstraat/ Smetiusstraat met de Eerste Walstraat. De overlast waaiert uit naar omliggende hoven en straatjes (Bloemenburgerhof, Zeshuizenhof, Karrengas, Piersonstraat, Regulierstraat). Bij de aanpak overlast Kronenburgerpark ging het om drugsoverlast. Hier gaat het echter om een combinatie van drugs- en uitgaansoverlast, tot uiting komend in geluidsoverlast, wildplassen, intimiderend gedrag op straat. Soms hangen daklozen in portieken.

Medio oktober 2014 is wijkmanagement in samenwerking met de politie, toezicht, wijkbeheer en afdeling veiligheid gestart met intensieve aanpak van de overlast in Bloemerstraat en omgeving. Voor de korte termijn legden politie en toezicht de focus op de aanpak van overtredingen. Inmiddels zijn twee cafe's gesloten (Rozay en Macka). In de Karrengas werd de ernstige overlast vooral veroorzaakt door uitgaanspubliek van een cafe in de Eerste Walstraat en (in mindere mate) van uitgaanspubliek van de cafe's aan de Molenstraat. Met de bewoners Karrengas en de eigenaar van het cafe in de

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken
Eerste Walstraat zijn plannen gemaakt voor een aanpak. Voor een onderdeel (Light Challenge), wordt op dit moment de uitvoering voorbereid. Voor de lange termijn gaat het om maatregelen waarmee dealers en uitgaanspubliek minder tot overlastgevend gedrag worden uitgenodigd. Hierbij is afstemming gezocht met het project om de Bloemerstraat in zijn geheel op te knappen en bewoners en ondernemers zijn betrokken. Een gezamenlijke veiligheidsschouw heeft verbeterpunten opgeleverd. Hierbij moet u denken aan het verbeteren van verlichting op verschillende locaties, afsluiten (deel van) Bloemenburgerhof, wijzigen fietsenstallingen en onderzoek naar mogelijke maatregelen tegen eigenaren om verloedering panden tegen te gaan.

Cultuur
1: Kunt u aangeven hoeveel uitleningen er via Bibliotheek zelf gedaan zijn en hoeveel via BoS? En wat zijn de verwachtingen voor 2015 ev? (blz.: 101) *Antwoord:* Van de in totaal gerealiseerde uitleningen in 2014, zijn er 40.475 via BoS gerealiseerd (in 2013: 22.329 uitleningen via BOS); naar verwachting zal dit aantal BoS-uitleningen toenemen omdat het aantal Bibliotheken op school toeneemt. 2: In de begroting staat als realisatie uitleningen voor 2013: 1.1501.105. Wat is het juiste getal en kunt u dat ook uitsplitsen in BoS en Biebliotheek? (blz.: 101) *Antwoord:* Het juiste getal is 1.151.105. Hiervan zijn 40.475 uitleningen via BoS gerealiseerd. 3: waarom is het aantal van 12 oefenruimtes niet gehaald? *Antwoord:* Wij subsidiëren geen oefenruimtes meer en kunnen er derhalve ook niet meer op sturen; in de begroting 2016 zal deze indicator niet meer opgenomen worden. Het beheren van oefenruimtes is met succes door de markt overgenomen en we zien dat er naast de genoemde 8 (voorheen gesubsidieerde) oefenruimtes een voldoende divers aanbod is om aan de vraag te kunnen voldoen.

Mobiliteit
1: Kunt u de baten en lasten van de post Parkeren + Regulering specificeren? (blz.: 107) *Antwoord:* In onderstaande tabellen is een specificatie van lasten en baten over 2014 van het product Parkeren en Regulering opgenomen:

Mobiliteit

In € miljoen*	Dynamische begroting	Realisatie	Resultaat
Kapitaallasten	2,7	2,8	-0,1
OZB en overige belastingen	0,5	0,5	-
Gemeentebrede overhead	2,5	2,5	-
Directe kosten toezicht en parkeerbeheer	3,4	3,5	-0,1
Exploitatielasten parkeren (onder andere onderhoud en schoonmaak van garages, huren, gas water en licht en inningskosten parkeergelden)	2,9	2,8	0,1
Uitvoeringskosten overige afdelingen	0,8	0,8	-
Verkeersmanagementcentrale	0,6	0,6	-
Omzetafdracht derden	0,6	0,6	-
Fiets	0,7	0,6	0,1
Inzet reserve bereikbaarheidsfonds voor de aanschaf van de parkeergarage Plein '44	1,4	1,4	-
Overige	0,1	0,2	-0,1
Totaal lasten	**16,2**	**16,3**	**-0,1**

In € miljoen*	Dynamische begroting	Realisatie	Resultaat
Inkomsten kort parkeren	-12,9	-12,8	-0,1
Inkomsten fiscalisering	-1,3	-1,1	-0,2
Inkomsten parkeervergunningen	-2,0	-2,1	0,1
Onttrekking reserves*	-1,9	-1,9	-
Overige	-0,3	-0,5	0,2
Totaal baten	**-18,4**	**-18,4**	**-**

*Inclusief onttrekking bereikbaarheidsfonds van € 1,4 mln. voor de aanschaf van de parkeergarage Plein '44, zie ook lasten

Bij de besluitvorming over de begroting 2014-2017 heeft de raad in de motie 'Laat parkeren renderen' het college gevraagd om te onderzoeken of de lasten op het product Parkeren en Regulering verlaagd kunnen worden. In de beantwoording van deze motie hebben wij een nadere detaillering van en toelichting op de begrote lasten 2014 van het product Parkeren en Regulering gegeven. Alhoewel de bedragen inmiddels enigszins afwijken is de toelichting op de verschillende posten nog steeds van toepassing. Hiervoor verwijzen we naar de beantwoording van de motie 'Laat parkeren renderen'.

2: Er staan investeringen in het programma mobiliteit waar geen uitleg voor is gegeven. Het betreft "Waalkade afsluiting busbaan" en "Marienburg Parkeerapparatuur" Kunt u die uitleg alsnog geven?
(blz.: 126)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Mobiliteit

Antwoord:
Waalkade afsluiting busbaan:
Het krediet Busbaan Waalkade van € 2 ton is overbodig geworden omdat dit project meegenomen is met de opknappen van de damwand. Bij de Stadsbegroting 2015 heeft de raad besloten dit krediet te prioriteren voor de Groene Route. Hiermee dekken we het uitblijven van een deel van de verwachte subsidies op de Groene Route.

Marienburg Parkeerapparatuur:
Dit betreft de vervanging van nieuwe parkeerapparatuur die nu daadwerkelijk plaatsvindt.

Onderwijs

1: Bij volwasseneneducatie staat: "Het is de verwachting van ROC Nijmegen als uitvoerende partij dat we het aantal beschikbare trajecten volledig realiseren. Deze cijfers zijn eind januari 2015 bekend." Als deze cijfers eind januari 2015 bekend zijn geworden, waarom zijn ze niet opgenomen? En kunnen ze alsnog bekend worden gemaakt?
(blz.: 110)

Antwoord:
Als gevolg van de strakke interne planning van de jaarrekening 2014 (de inhoudelijke tekst moest al vroeg in januari opgeleverd worden) konden de cijfers van ROC Nijmegen, die pas later in de maand bekend waren, niet meer meegenomen worden. Uit deze cijfers wordt duidelijk dat er in 2014 565 educatietrajecten zijn uitgevoerd.

2: Mbt VSV wordt aangegeven dat we nog niet overal op landelijk niveau zitten, maar dat het de goede kant op gaat. Wat zijn de landelijke cijfers per aangaande vroegtijdig schoolverlaters per schoolonderdeel (VO, MBO, VO onderbouw, VMBO bovenbouw, Have/VWO bovenbouw, MBO niveau 1, MBO niveau 2, MBO niveau 3/4)?
(blz.: 110)

Antwoord:
De VSV-cijfers voor Nijmegen i.r.t. de landelijke gemiddelden voor schooljaar 2012/2013 zijn:

Bestrijden voortijdig schoolverlaten		Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014	Landelijk gemiddelde 2014
3.1	% vsv-ers in het VO	1	1	0,5	0,5
3.2	% vsv-ers in het MBO	12,5	7,5	7,6	5,7
3.3	% VO Onderbouw		1	0,1	0,2
3.4	% Vmbo bovenbouw		4	1,6	1,3
3.5	% Havo/VWO bovenbouw		0,5	0,6	0,5
3.6	% Mbo niveau 1		32,5	37,4	29
3.7	% Mbo niveau 2		13,5	12,9	10,5
3.8	% Mbo niveau 3/4		4,25	5	3,3

Toelichting: Realisatie 2014 betreft de definitieve cijfers van het schooljaar 2012-2013.

Onderwijs

3: Tabel punt 2.7: bereik voorlichting op scholen mbt seksuele geaardheid. Doelstelling voor 2014 was 60%. Realisatie in 2014 was 100%. Wordt er dan enkel gedoeld op PO, VO en ROC? Lag de doelstelling voor 2014 niet hoger, namelijk een uitbreiding naar de HAN en de radboud universiteit, zie roze stembusakkoord febr 2015?
(blz.: 110)

Antwoord:
In de jaarrekening informeren we de raad of de doelstellingen van de actuele beleidsplannen zijn gehaald. In het beleidsplan SchoolsOut 2012-2015 is het doel om de leerlingen uit de hoogste klassen van het basisonderwijs, VO en ROC te bereiken. Dit beleid gaan we na de zomer evalueren en een nieuwe plan vaststellen. Dan zullen de ambities van het roze stembusakkoord ook worden meegenomen

4: 8% kindercentra die niet voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. Hoe zit dat?

Antwoord:
Het gemelde percentage is gebaseerd op het aantal handhavingsbrieven dat in 2014 aan kindercentra is verstuurd. Deze handhavingsbrieven zijn overwegend gericht op lichte overtredingen (bijvoorbeeld overtredingen van administratieve aard), waarbij de veiligheid van de kinderen niet in het geding is. Onze ambitie is dat 100% van de kindercentra voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen. In de praktijk kan het altijd voorkomen dat een kindercentrum op een bepaald moment niet aan alle eisen voldoet. We merken dat vooral bij veranderingen in wet- en regelgeving en bij nieuwe aanbieders, die enige tijd nodig hebben om zich de gestelde eisen eigen te maken.

5: % leerlingen dichtbij naar basisschool, waardoor wordt dat niet behaald?

Antwoord:
Ca. 70 % van de basisschoolkinderen gaat dichtbij naar school. Het niet behalen van de door de Raad geformuleerde doelstelling om 80 % van de leerlingen dichtbij naar school te laten gaan heeft verschillende oorzaken:

- De voorkeur van ouders is het belangrijkste “verdeelmechanisme”. Ongeveer 95% van de Nijmeegse kinderen, die worden aangemeld voor het basisonderwijs krijgt een plaatsingsadvies op hun 1e voorkeur. Het aandeel ouders dat kiest voor een school die wat verder weg ligt (om wat voor reden dan ook: levensovertuiging, onderwijsconcept of bijvoorbeeld te weinig vertrouwen in de buurtschool) is al jaren constant. Ongeveer 30% van de ouders kiest niet voor een nabije school. In de afgelopen jaren zijn er onder andere ouderinitiatieven geweest en scholentochten ingezet om ouders meer bewust te maken van de schoolkeuze, bij voorkeur voor een buurtschool.
- Bij de overige 5% van de nieuwe leerlingen gelden voorrangsregels. De voorrangsregels (waarmee de beleidsdoelen in de buurt naar school en gemengd naar school nagestreefd worden) worden maar in een beperkt aantal gevallen ingezet: namelijk wanneer er meer aanmeldingen dan plaatsen op een school zijn. Dan worden kinderen geplaatst via de voorrangsregels: eerst broertjes/zusjes, dan buurtkinderen. Per jaar gaan er als gevolg van de voorrangsregels 20 tot 25 kinderen (op een totaal van ongeveer 1600 nieuwe leerlingen) meer naar een school in de buurt dan zonder deze regels het geval zou zijn.

Onderwijs

	dichtst bij	maximaal 300m verder	meer dan 300m verder
2006-2007	49%	21%	30%
2009-2010	50%	20%	30%
2011-2012	50%	19%	31%
2012-2013	50%	19%	31%
2013-2014	50%	18%	32%
rond scholen met 50%+ lage startkans	38%	18%	44%
rond scholen met 30-50%	32%	19%	49%
rond scholen met -30% lage startkans	57%	18%	25%

Grondbeleid

1: Kan er een specificatie van pio's komen?

Antwoord:
Pio's worden opgenomen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten wanneer plannen zijn gepresenteerd in een buurt door een ontwikkelaar of op een andere manier al in de publiciteit zijn gekomen. Gekozen is voor een inhoudelijke rapportage zodat voor de Raad actuele en controleerbare informatie beschikbaar komt. Na afronding van de haalbaarheidsstudie wordt een voorstel aan de Raad gedaan, de vaststelling van de planexploitatie.

Paragraaf Bedrijfsvoering

1: Op pagina 141 schrijft u dat een gedetailleerd overzicht van alle bezuinigingsopgaven vanaf het begin van deze raadsperiode beschikbaar is, inclusief alle gereed gemelde bezuinigingen in 2014. Kunt u dat overzicht verstrekken?
(blz.: 141)

Antwoord:
De gevraagde informatie is opgenomen in het hiernavolgende bezuinigingsoverzicht die als bijlage is bijgevoegd.

Bijlage bij paragraaf Bedrijfsvoering

Basisbestand bezuinigingen / stand 31 december 2014

Wat is ingevuld in 2014, en wat staat open voor 2015?

Opgemaakt 26 februari 2015, 17.00 uur

Samenvatting		Jr2014	Jr2015	Jr2016	Jr2017	Jr2018		
Totaal van alle opgaven, vanaf 1 jan 2010 tot heden (december 2014)		48.546	66.384	72.699	76.335	76.667		100%
Hiervan gerealiseerd/ gereed* tot aan peildatum 31 december 2013	AF	41.390	41.664	41.784	41.784	41.784		
Stand per 31 dec 2013/ 1 jan 2014		7.156	24.720	30.915	34.551	34.883		
Gerealiseerd in 2014 tot 1 september (tot aan de NJN 2014)	AF	6.353	6.756	7.664	7.899	7.899		
		803	17.964	23.251	26.652	26.984		
Gerealiseerd in periode 1 sept - 31 december 2014 >								
Teruggedraaid door het Rijk (I-08 pol ambtsdragers)	AF	-	580	580	580	580	G1	
Gerealiseerd in 2014 periode 1 sept- 31 dec (gereed gemeld jaarrekening 2014)	AF	703	2.006	2.144	2.174	2.335	G2	
Eenmalig ' verlies' in 2014 ten laste van rekeningresultaat		100						
Staat nog open per 31 dec 2014/ 1 januari 2015		-	15.378	20.527	23.898	24.069	ng = nog niet gereed	31%

* Onder 'gereed' verstaan we > inhoudelijke maatregelen zijn genomen, en de opdracht is financieel én formatief goed verwerkt in de administratie (coda en pof)

totaal ingevuld in 2014	7.056	9.342	10.388	10.653	10.814	
% van de opgave	99%					

	N	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	Progr	PM/ AF	Portef.h	Bus.controlle	jr201	jr201	jr201	jr201	jr201		BRON	STAND 31 DECEMBER 2014
F	F-05	Vermindering inhuur - aandeel W&I vanaf 2015	afd werk	Derks Carole	Tankir	Houten v		896	896	896	896	ng		vanaf 2015 betrekken bij ontvlechting werkbedr.
I	I-08	vermindering politieke ambtsdragers, deels teruggedraaid	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	580	580	580	580	G1	is (deels) door Rijk teruggedraaid	oorspr 764.000 vanaf 2014; teruggedraaid 580 blijft 184
I	I-08	dualiseringskorting, restant decembercirculaire 2012	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	184	184	184	184	ng	Restant na dec.circulaire 2012	oorspr 764.000 vanaf 2014; teruggedraaid 580 blijft 184
K	K-03	Contributie Stadsregio vanaf 2015	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	215	330	330	330	ng	SB 2013 pagina 44	verwerken bij nieuwe opzet regionale samenwerking
K	K-10	Toezicht/ handh. beperken tot (zeer) hoog risico 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden	100					G2	SB 2013 pagina 73	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
K	K-10	Toezicht/ handhaving beperken tot (zeer) hoog risico	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden		100	100	100	100	ng	SB 2013 pagina 73	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-12	Verhogen tarief toeristenbelasting (10%) vanaf 2015	1041 Econ. &T	Zandschulp	Tankir	Verbeek	-	10	25	25	25	G2	SB 2013 pagina 86	nog admin verwerken; daarna gereed
K	K-18	Herstructureren veld maatsch instellingen deel 2	1051 Zorg &W	Leenders	Frings	vHulst-vRooij	-	250	250	250	250	ng	SB 2013 pagina 117; loopt	ligt op schema wordt verwerkt in budgetsubs 2015
K	K-27	Extra opbrengsten reclamebeleid	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	500	500	500	500	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-30	Hervormen MARN vanaf 2015	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd		300	300	300	300	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-31	Reinigingsniveau Centrum en Benedenstad	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	200	200	200	200	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-32	Minder toezicht APV OR	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	100	100	100	100	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-35	Tariefsverhoging wijkaccomm. zakelijk tarief van 2015	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets		37	37	37	37	ng	SB 2013 pagina 146; loopt	nog admin verwerken; daarna gereed
K	K-41	Bezuiniging cultuur; niet bibliotheek (amend.20-6-12)	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	200	350	350	350	ng	SB 2013 pagina 150	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-03	Kostenbewuster Citymarketing	1013 Citym &EB	Oerle van	van Hees	Smeets	75	150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-04	Verminderen rol gemeente bij Stedenbanden	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	29	29	29	29	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-05	Afschaffen (bouw)projectadvisering	1021 Wonen	Donné	Frings	vd Velden	35	35	35	35	35	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed 7-14 materieel
N	N-06	Afschaffen bemoeienis woonruimteverdeling	1021 Wonen	Donné	Frings	vd Velden	35	35	35	35	35	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed 7-14 deel matetrieel, deels formatie 0,25 fte
N	N-09	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2014	1022 Klimaat &E	Hustinx	Tiemens	Weijers	150					G2	PN 2014 pag 61-63	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
N	N-09	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase	1022 Klimaat &E	Hustinx	Tiemens	Weijers		150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	invulling wordt opgepakt samen met ODRN
N	N-12	Verminderen woonmilieuverbeteringen	1023 Groen &W	Derckx	Tiemens	Weijers	38	75	113	150	150	G2	PN 2014 pag 61-63	structureel afgeraamd in SB 2015-2018
N	N-13	Minimaliseren monumentenbeleid 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden	70					G2	PN 2014 pag 61-63	eenmalig in 2014; vanaf 2015 nog BW
N	N-13	Minimaliseren monumentenbeleid vanaf 2015	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden		70	70	70	70	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-14	Geen nieuwe projecten Verleden Verbeeld	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden	-	70	70	70	70	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-15	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden	100					G2	PN 2014 pag 61-63	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
N	N-15	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2015	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden		100	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-19	Verminderen formatie bedrijvenloket	1041 Econ. &T	Zandschulp	Tankir	Verbeek	25	25	25	25	25	ng	PN 2014 pag 61-63	onderdeel van grotere taakstelling EZ
N	N-20	Sobere ondersteuning Raad en College	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	125	250	375	375	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt
N	N-21	Verminderen materiele indexering 0,5%	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Weijers	-	400	400	400	400	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt verwerkt
N	N-22	Verhogen rioolheffing woningen € 11	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	838	838	838	838	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-23	Verhogen afvalstoffenheffing € 11	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	734	734	734	734	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-24	Beëidigen kwijtschelden hondenbelasting	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	-	110	110	110	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-25	Rioolheffing niet-woningen	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	134	134	134	134	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-26	Verhoging plafond bedrijven in rioolrecht	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	70	70	140	140	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-28	Minder investeren	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Weijers	-	500	675	850	850	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt verwerkt
N	N-37	Verhogen eigen bijdrage hobbywerkplaatsen	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	50	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	overleg met veld is gaande, ligt op schema
N	N-38	Verminderen huur voor Huisvesting JGZ	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	-	-	89	89	ng	PN 2014 pag 61-63	wijze van invulling nog in onderzoek

	N	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	Progr	PM/AF	Portefjh	Bus.controll	jr201	jr201	jr201	jr201	jr201		BRON	STAND 31 DECEMBER 2014
N	N-48	Sluiten of zelfbeheer zwembad Dukenburg; vanaf 2015	1052 Sport	Boxtel v.	Helmer	Scholten		200	200	200	200	ng	PN 2014 pag 61-63	alleen 2014 gereed; va 2015 onderzoek
N	N-51	Versoberen budget Tegengaan Niet-gebruik	1061 Werk&Ink	Braam	Tankir	Kolsh/vHouten	-	50	50	50	50	ng	PN 2014 pag 61-63	ligt op schema; voorstel eind 2014
N	N-55	Verhogen actief burgerschap/ verminderen ambitieniveau	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	300	800	800	800	ng	PN 2014 pag 61-63	plan van aanpak
N	N-56	Verminderen wijkbudgetten '1 wijk 1 wijkbudget'	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets	50	50	50	50	50	G2	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken
N	N-57	Efficienter onderhoud speeltuinen jr 2014	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets	75	-	-	-	-	G2	PN 2014 pag 61-63	vanaf 2015 teruggedraaid
N	N-59	Verminderen Artist inrecidence	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	30	30	30	30	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-60	Afwijzen astructurele subsidie Culton	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	50	25	-	-	-	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed
N	N-61	Het Valkhof en Lux theater en muziek	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-63	Geen nieuw beleid mobiliteit, deel 2	1072 Mobiliteit	Ruta	Tiemens	Tiemens		77	77	77	77	ng	PN 2014 pag 61-63	voorstel aframen formatie volgt
N	N-66	Bundelen Leerplicht en RMC/jongerenloket	1073 Onderwijs	Emons	Helmer	Verbeek	-	100	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	in bewerking; er loopt een onderzoek
O	O-01	PN 2014 - stelpost Progr Onderwijs	1073 Onderwijs	Emons	Helmer	Verbeek	-	3.200	3.200	3.200	3.200	ng	PN 2014 pag 61-63	aan invulling wordt hard gewerkt; College 15-12-14
O	O-02	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Ondersteuning Jeugd	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	-	-	385	385	ng	PN 2014 pag 61-63	plannen in de maak; brede afweging met O-01
O	O-02	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Ondersteuning Jeugd	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	100-	100-	100-	100-	ng		deels terugdraaien bij Coalitieakkoord 2014
O	O-03	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Indiv.voorz. Huish. hul	1051 Zorg &W	Leenders	Frings	vHulst-vRooij	-	3.136	5.104	5.104	5.104	ng	PN 2014 p61, correctie SB14 p	voorstel volgt, dekking binnen product indiv voorz.
O	O-04	PN 2014 - stelpost Progr Cultuur - Modernisering culturele veld	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	-	700	700	700	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-04	PN 2014 - stelpost Progr Cultuur - Modernisering culturele veld	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	-	350-	350-	350-	ng		deels terugdraaien bij Coalitieakkoord 2014
O	O-05	PN 2014 - stelpost Progr Facilitaire diensten - Vastgoed & accom	1043 Fac.dienste	Boon v Osta	Helmer	Scholten	-	200	500	800	800	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt; deels formatie deels inhuur
O	O-07	Bezuin organisatie - Facilitaire zaken	afd fac z	Wetenkamp		Baal van	-	303	566	869	869	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-08	Bezuin organisatie - Financiën	afd fin	Wamel van		Weijers	-	419	783	1.200	1.200	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-09	Bezuin organisatie - I & A	afd i&a	Gemert v		Hurk vd	-	488	582	785	947	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-10	Bezuin organisatie - Communicatie	afd comm	Vorst vd		Baal van	-	103	192	294	294	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-11	Bezuin organisatie - Juridische zaken	afd jur z	Roos de		Terlingen	-	115	214	328	328	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-12	Bezuin organisatie - Personeel en Organisatie	afd p&o	Kluver		Baal van	-	178	334	512	512	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-13	Bezuin organisatie - Reductie leidinggevenden PIOFZ	x	Peter Kluver		Baal van	-	70	140	280	280	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-14	Bezuin organisatie - Opgave 0-014, invulling maatwerk (968-807	x		Gemert v		Hurk vd	-	-	-	-	161	G2	ingevuld door fasering maatwerkvoorziening
O	O-15	Bezuin organisatie - BJC	x	Tom Merckx		x	-	57	57	101	101	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-16	Bezuin organisatie - Beleid	x	Jos Sprangers		x	-	-	140	140	140	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-17	Bezuin organisatie - Programma en lijnmanagement	x	Jos Sprangers		x	-	180	180	320	320	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-18	Bezuin organisatie - Stroomlijnen (samenv. O-14 + O-18)	x	Marion Wetzels		Kokshoorn	-	251	872	1.468	1.307	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-19	Bezuin organisatie - vermindering beleidscapaciteit	x	Jos Sprangers		x	-	160	160	200	200	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-20	Reserve/ sluitpost	x				-	-	-	77-	77-	G2	verwerkt	
P	P-01	Coalitieakk 2014 - cultuuractiviteiten stroomlijnen	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	40	40	40	40	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-02	Coalitieakk 2014 - uitvoering citymarketing	1013 Citym &EB	Oerle van	van Hees	Smeets	-	250	250	250	250	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-03	Coalitieakk 2014 - bezuin beheer en onderh 1 jr naar voren	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	500	-	-	-	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-04	Coalitieakk 2014 - veiligheid deregulering en minder admin	1012 Veiligheid	Boelaars	burgemeester	Rooij van	-	-	-	-	150	ng	Coalitie-akk pag. 31	Pas vanaf 2018 150.000
P	P-05	Coalitieakk 2014 - stedenbanden subsidie afbouwen	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	20	40	60	80	ng	Coalitie-akk pag. 31	Jaar 2018 80.000
P	P-06	Coalitieakk 2014 - budget verkeers maatregelen verlagen	1072 Mobiliteit	Ruta	Tiemens	Tiemens	-	250	250	250	250	ng	Coalitie-akk pag. 31	
							175	10.802	15.311	18.216	18.548			

SAMENVATTING

Teruggedraaid door het Rijk (I-08 pol ambtsdragers)		580	580	580	580	**G1**
Gerealiseerd in 2014 periode 1 sept- 31 dec (gereed gemeld jaarrekening 2014)	703	2.006	2.144	2.174	2.335	**G2**
eenmalig 'verlies' in 2014 ten laste van rekeningresultaat	100					
nog invullen per 1 jan 2015 / nog niet gereed		15.378	20.527	23.898	24.069	**ng**
	803	17.964	23.251	26.652	26.984	

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Van: Scholten, Gerrit [mailto:g.scholten@gelderland.nl]
Verzonden: donderdag 12 maart 2015 9:00
Aan: griffier@buren.nl; Wim van Beem (Buren); Griffie Culemborg; Patrick Peters ; Wim van Beem (w.beem@culemborg.nl); Griffier Lochem; Griffier Maasdriel; 'h.van.ommeren@maasdriel.nl'; Waltraut Vroege-Bootsman; Griffie Neder-Betuwe; Griffie Neerijnen; Griffie; Heffels, Mirande BM50; Griffier Tiel ; Griffie Zaltbommel; Monique Muurling
Onderwerp: Update databank financieel toezicht

Goedemorgen,

Zou u zo vriendelijk willen zijn onderstaande mailtekst door te sturen aan de raadsleden en –volgers in uw gemeente. De betreffende website bevat veel informatie over de financiën van Gelderse gemeenten en kan raadsleden wellicht ondersteunen bij hun werkzaamheden.

Op de website http://ftgelderland.databank.nl presenteren wij diverse financiële gegevens van de Gelderse gemeenten. Cijfers afkomstig uit door de gemeenteraden vastgestelde (meerjaren)begrotingen en jaarrekeningen + balans. Gegevens die wij in het kader van het financieel toezicht beoordelen en verzamelen.

Recent is de website ge-update met gegevens uit de begrotingen 2015. Bovendien heeft de website een facelift ondergaan en is gebruikersvriendelijker gemaakt. Een goede aanleiding de website weer eens te bezoeken.

Vooruitlopend op regelgeving hebben wij in de begrotingsbrieven 2015 kengetallen opgenomen die iets zeggen over de financiële structuur van gemeenten. Aan de kengetallen zijn oordelen verbonden. In een document op de website hebben wij deze oordelen per kengetal en per gemeente opgenomen. Hierdoor is het voor u mogelijk uw gemeente met andere te vergelijken.

Net als vorig jaar is er ook weer een factsheet gemaakt met de financiële ontwikkelingen op Gelders niveau. Deze factsheet is ook op de website terug te vinden.

Tweemaal per jaar wordt de databank uitgebreid met begrotings- of jaarrekening gegevens. Onze contacten bij gemeenten stellen wij dan op de hoogte. Op de website is echter meer relevante informatie te vinden met betrekking tot gemeentefinanciën. Regelmatig worden documenten of nieuwsitems toegevoegd. Als u hiervan ook een bericht wilt ontvangen, kunt u uw e-mailadres achterlaten op de website. U ontvangt dan van ons een bericht wanneer er nieuwe items op de website staan.

Met vriendelijke groeten,
Provincie Gelderland
Afdeling Kwaliteit Openbaar Bestuur / IBT

Met vriendelijke groeten,

Gerrit Scholten
Adviseur Gemeentefinanciën | Afdeling Kwaliteit Openbaar Bestuur (KOB)| Team Interbestuurlijk Toezicht (IBT) | 026-359 98 72 | Werkdagen ma t/m vr van 07.30-16.00 uur | g.scholten@gelderland.nl |Meer informatie: www.gelderland.nl/financieeltoezicht

provincie Gelderland

postadres: Postbus 9090, 6800 GX Arnhem
PS: De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De financiële gegevens van Gelderse gemeenten on-line vergelijken? Kijk op http://ftgelderland.databank.nl/

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print!

**** Disclaimer ****

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel "Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen"

Van:	College van B&W d.d. 31 maart		
Doel:	Besluitvorming		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Met dit voorstel verzoekt het college aan de raad akkoord te gaan met opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen in 2015 nadat voorzien is in een adequate rechtsopvolging. **2. Achtergrond** In een brief d.d. 26 februari 2015 gericht aan college en raad heeft het College van Bestuur van de Stadsregio Arnhem Nijmegen verzocht om voor 1 mei 2015 een formeel opheffingsbesluit te nemen, conform de daartoe geldende procedures en wettelijke voorschriften, teneinde een opheffingsbesluit van de Stadsregioraad in juni 2015 mogelijk te maken. In het voorliggende raadsvoorstel wordt hiermee in principe ingestemd, waarbij een aantal randvoorwaarden genoemd worden.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Hans van Oerle h.van.oerle@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 - 329 2313
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel 'instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen d.d. 7 april 2015 2. Brief d.d. 26 februari 2015 van de Stadsregio Arnhem Nijmegen inzake Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen 3. Brief d.d. 4 februari van de raad aan de Stuurgroep regionale samenwerking inzake 'Reactie Nijmeegse gemeenteraad op voorstel Stuurgroep' 4. Brief van de raad aan het college inzake 'Wensen en Bedenkingen inzake 'Voorstel Stuurgroep Regionale Samenwerking Arnhem Nijmegen' d.d. 28 januari 2015 Raadsbesluit d.d. 29 april 2015		

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Voorstel aan de Raad

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
29 april 2015 / 54/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen

Programma
Bestuur & Middelen

Portefeuillehouder
H.M.F. Bruls

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
7 april 2015

Samenvatting
In een brief d.d. 26 februari 2015 gericht aan college en raad heeft het College van Bestuur van de Stadsregio Arnhem Nijmegen verzocht om voor 1 mei 2015 een formeel opheffingsbesluit te nemen, conform de daartoe geldende procedures en wettelijke voorschriften, teneinde een opheffingsbesluit van de Stadsregioraad in juni 2015 mogelijk te maken. In het voorliggende raadsvoorstel wordt hiermee in principe ingestemd, waarbij een aantal randvoorwaarden benoemd worden.

Voorstel om te besluiten

Akkoord te gaan met opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen in 2015 nadat voorzien is in een adequate rechtsopvolging.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Hans van Oerle, 2313, h.van.oerle@nijmegen.nl

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

Op 28 januari 2015 heeft uw raad in principe ingestemd met het vormen van een Gemeenschappelijk Orgaan als rechtsopvolger van de WGR Stadsregio Arnhem Nijmegen. Uw raad heeft daar de nodige wensen en bedenkingen bij geformuleerd en uitgesproken dat de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling haar voorkeur zou hebben gehad.

Op 5 maart 2015 heeft in een eerste Constituerend Beraad de Stuurgroep Regionale Samenwerking de contouren geschetst van het beoogde G.O., bij welke gelegenheid door de Nijmeegse vertegenwoordiger opnieuw de wensen en bedenkingen van uw raad naar voren zijn gebracht. Een tweede Constituerend Beraad is voorzien voor 28 april aanstaande. Dit beraad zal wederom een informerend en geen besluitvormend karakter hebben.

In de maanden april en mei worden overleggen georganiseerd van de portefeuillehouders economie, wonen en mobiliteit die moeten leiden tot helderheid over werkwijze en taakstelling voor de onder het G.O. vallende portefeuilleoverleggen.

Parallel aan de ontwikkeling van een G.O. met tenminste drie portefeuilleoverleggen wordt in samenwerking met kennisinstellingen en bedrijfsleven gewerkt aan het tot stand brengen van een triple helix stichting. Het bestuur van de Stadsregio heeft zichzelf ten doel gesteld om de huidige organisatie per 1 juli 2015 te hebben geliquideerd en alle nog doorlopende taken en verplichtingen te hebben overgedragen aan rechtsopvolgers.

Het bestuur van de Stadsregio heeft zich per brief van 26 februari jl. gewend tot de colleges en raden van alle deelnemende gemeenten met het verzoek om voor 1 mei 2015 een formeel besluit te nemen in te stemmen met de opheffing van de gemeenschappelijke regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen, opdat de Stadsregioraad op 18 juni 2015 conform de procedure zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling (artikel 45) tot opheffing kan besluiten.

Er wordt van ons college en uw raad m.a.w. gevraagd al formeel in te stemmen met opheffing zonder dat er duidelijkheid is over de financiële aspecten van de liquidatie, over de overdracht van doorlopende taken en verplichtingen naar rechtsopvolgers, over vorm, werkwijzen en financiële aspecten van het op te richten Gemeenschappelijk Orgaan en de Stichting Triple Helix i.o.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

De wet waarbij de WGR-plus regio's per 1 januari 2015 zijn opgeheven biedt het gehele kalenderjaar 2015 als overgangsjaar. In dat jaar kan besloten worden de regionale samenwerking in een normale gemeenschappelijke regeling voort te zetten dan wel de gemeenschappelijke regeling op te heffen en de regionale samenwerking op een andere leest te schoeien.

Na het besluit van de Stadsregioraad in juni is nog een goedkeuringsbesluit nodig van Gedeputeerde Staten van Gelderland. De provincie is zelf direct belanghebbende vanwege het

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

feit dat een deel van de huidige taken, financiële middelen en personeel van de WGR Stadsregio naar de provincie gaan.
Het sociaal plan van de Stadsregio dat door de directie van de Stadsregio is opgesteld vergt nog goedkeuring van de deelnemende gemeenten.

1.2 Relatie met programma

Bestuur en Middelen en met het thema Regionale Samenwerking.

2 Doelstelling

Beoogd wordt een goede en verantwoorde overgang van de regionale samenwerking op de schaal van het stedelijk netwerk Arnhem Nijmegen onder de WGR Stadsregio naar nieuwe constructies als het Gemeenschappelijk Orgaan en de stichting Triple Helix.

3 Argumenten

Ons college en uw raad hebben eerder zich in principe akkoord verklaard met het voorstel van de Stuurgroep Regionale Samenwerking tot het vormen van een Gemeenschappelijk Orgaan en een Triple Helix organisatie. Dat voorstel impliceerde opheffing van de bestaande Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen en liquidatie van de Stadsregio-organisatie. Er zijn - nu er nog volop gewerkt wordt aan de totstandkoming van het Gemeenschappelijk Orgaan en van de Triple Helix organisatie - geen argumenten om die in principe instemming terug te nemen. Aan uw raad stellen we dan ook voor om uit te spreken in principe akkoord te gaan met opheffing, nadat voorzien is in een adequate rechtsopvolging.

Voor het gevraagde formele besluit (ongeclausuleerd) in te stemmen met de opheffing zijn nog enkele belemmeringen te noemen:

- college en raad hebben aan de Stuurgroep een groot aantal wensen en bedenkingen voorgelegd. Het is nog onvoldoende duidelijk in hoeverre aan die wensen en bedenkingen bij de uitwerking tegemoet gekomen wordt.
- college en raad hebben als voorwaarde voor het definitief omarmen van het compromis gesteld dat er voldoende draagvlak in de regio verkregen moet worden. Het eerste Constituerend Beraad liet zien dat er bij veel deelnemers nog bezwaren, twijfels en vragen leven.
- Bij het opheffen en liquideren past een goed inzicht in de financiële afwikkeling en in de overdracht van doorlopende taken en verplichtingen naar rechtsopvolgers. Dat inzicht is nog onvolledig.

Het feit dat het bestuur van de Stadsregio om een besluit voor 1 mei 2015 vraagt, hangt samen met de intentie om uiterlijk 1 juli 2015 de gemeenschappelijke regeling op te heffen en de organisatie geliquideerd te hebben. Wettelijk is voorzien in een overgangsfase na het opheffen van de wgr-plus status die het gehele kalenderjaar 2015 omvat.

Uw raad heeft op 28 januari 2015 de volgende bedenking uitgesproken: "… dat indien het GO geen goede constructie blijkt voor een werkgeverschap en voor heldere afspraken op het gebied

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

van mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen met een democratische legitimatie, dat er dan gestreefd moet worden naar een GR op de schaal van het Rijk van Nijmegen met het middengebied." Die toets van de concrete voorstellen moet nog plaatsvinden.

Formele opheffing van de gemeenschappelijke regeling Stadsregio per 1 juli 2015 is om een aantal praktische redenen vermoedelijk niet haalbaar. Zo moet bijvoorbeeld een jaarrekening 2015 worden opgemaakt, gecontroleerd en vastgesteld.

4 Risico's

Er zijn aan dit voorstel geen risico's verbonden.

5 Financiën

Aan dit voorstel zijn geen financiële risico's verbonden. Indien de formele opheffing van de gemeenschappelijke regeling per 1 juli 2015 niet haalbaar blijkt, is daarmee nog geen hindernis opgeworpen tegen het in praktische zin liquideren van de organisatie en overdragen van taken en verplichtingen.

6 Participatie en Communicatie

Dit voorstel kan aan de orde komen tijdens een Kamerronde. Het Tweede Constituerend Beraad vindt plaats in Nijmegen en is toegankelijk voor raadsleden, als toehoorders.

7 Uitvoering en evaluatie

Na de besluitvorming door uw raad zal ons college het bestuur van de Stadsregio en de Stuurgroep regionale Samenwerking informeren.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage(n): Brief van stadsregio
Reactie raad op voorstel stuurgroep

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Agendapunt | Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

12. **Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen (54/2015)**

Raadsvoorstel d.d. 7 april 2015
Akkoord te gaan met opheffing van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen in 2015 nadat voorzien is in een adequate rechtsopvolging.

Raadsbesluit d.d. 29 april 2015
Conform besloten

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Bestuurskwaliteit en -advies
Strategie

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 96 10
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
04-02-2015	BA40/	Hans van Oerle
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
reactie Nijmeegse gemeenteraad op voorstel Stuurgroep		(024) 3292313

Geachte leden van de Stuurgroep,

De Raad der Gemeente Nijmegen in haar vergadering van 28 januari 2015 heeft uw voorstel behandeld. In principe stemt de Raad in met het vormen van een Gemeenschappelijk Orgaan en een Triple Helix organisatie, zij het met de kanttekening dat de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling haar voorkeur zou hebben gehad. De Raad heeft de hierna volgende wensen en een bedenking vastgesteld en aan ons meegegeven voor de beantwoording van uw verzoek.

De gemeenteraad spreekt de wens uit alvorens definitief in te stemmen met Nijmeegse participatie in een nog te vormen Gemeenschappelijk Orgaan en/of de Triple Helix, eerst een overzicht van jaarlijkse kosten voor deelnemende gemeenten aan beide samenwerkingsvormen aan de Nijmeegse Raad ter goedkeuring voorgelegd te krijgen.

De gemeenteraad spreekt de wens uit dat de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden in de nieuwe samenwerkingsverbanden gewaarborgd blijft en dat zij voorafgaand aan enige vorm van besluitvorming een voorstel krijgt over de democratische legitimiteit van zowel het Gemeenschappelijk Orgaan als de Triple Helix.

De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming duidelijkheid komt over de positie van Bureau Brussel en dat er een goede werknemers- en werkgeversconstructie wordt bedacht.

De raad spreekt de wens uit dat het doelgroepenvervoer en afspraken rondom mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen thuishoren op het niveau van de regio Arnhem-Nijmegen en dat het college voor besluitvorming met een plan van aanpak komt voor het doelgroepenvervoer.

De raad spreekt de wens uit om ten minste op het niveau van een Gemeenschappelijk Orgaan in de regio met elkaar te gaan samenwerken op de beleidsterreinen economie, wonen en mobiliteit.

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Gemeente Nijmegen
Bestuurskwaliteit en -advies
Strategie

Vervolgvel
1

De gemeenteraad spreekt de wens uit dat het Gemeenschappelijk Orgaan wordt aangevuld met een agendacommissie waarin raadsleden zitting hebben, om regionale samenwerkingsvormen ook op democratische wijze gelegitimeerd te krijgen.

De gemeenteraad spreekt de wens uit een evaluatie te willen zien van de nieuwe samenwerkingsvorm binnen anderhalf jaar. Deze evaluatie dient om vorm en inhoud bij te sturen waar dit nodig kan blijken.

De raad spreekt de wens uit duidelijkheid te krijgen over de manier waarop de overheids-vertegenwoordigers in de Triple Helix terugkoppeling verzorgen naar de raden en wenst antwoord op de vraag met welk mandaat de overheidsvertegenwoordigers deelnemen aan de Triple Helix.

De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming een overzicht komt van de bestuurlijke en ambtelijke ondersteuning. Met andere woorden: wie voert welke taken uit? Maar ook welke taken er door de nieuwe samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix) worden uitgevoerd en welke door bijvoorbeeld de provincie?

De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming een overzicht komt met de deelnemende gemeenten aan beide samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix). De raad vindt een breed draagvlak in de regio cruciaal en is van mening dat niet alleen Arnhem en Nijmegen hierin een rol spelen, maar juist ook de zogenaamde kleinere gemeenten.

De raad spreekt de bedenking uit dat indien het GO geen goede constructie blijkt voor een werkgeverschap en voor heldere afspraken op het gebied van mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen met een democratische legitimatie, dat er dan gestreefd moet worden naar een GR op de schaal van het Rijk van Nijmegen met het middengebied.

De wensen van de Nijmeegse gemeenteraad worden door ons college gedeeld. Ons college is van oordeel dat dit compromis, dat niet de eerste voorkeur van Nijmegen is, in principe omarmd moet worden, mits het voldoende draagvlak in de regio krijgt. Een sterke stad heeft een sterke regio nodig en andersom. Voor een duurzame ruimtelijk economische ontwikkeling van stad en regio zijn hartelijke relaties tussen stad en regiogemeenten van essentieel belang. Het Nijmeegse gemeentebestuur vindt het belangrijk om de regio op de schaal van de Stadsregio bijeen te houden en niet uiteen te laten vallen in een Nijmeegs en een Arnhems deel. Buiten de regio willen we voortgaan met het profileren van de *city region Arnhem Nijmegen*, een gebied met grote potenties en 800.000 inwoners, omdat Nijmegen daar meer profijt van heeft dan van een profilering als stad met ommelanden.

De Burgemeester van Nijmegen,

drs. H.M.F. Bruls

De griffier van de Nijmeegse Raad

mevrouw T. Mientjes

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

uw kenmerk
ons kenmerk **15.0000973**
Behandelaar Gemma Vink
projectnummer 1101.000.001
betreft Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen

bijlage(n) 1

Aan het de Colleges en Gemeenteraden van de
Stadsregiogemeenten

Nijmegen, 26 februari 2015

Geacht College / geachte Gemeenteraad,

In de gecombineerde Commissievergadering van 12 februari jongstleden hebben de Commissieleden gesproken over het raadsvoorstel "Voornemen tot opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen" (raadsvoorstel 2015.002). De Commissie is unaniem over het voorstel en heeft besloten dit voorstel in het kader van spoedige afwikkeling alvast aan u toe te zenden zodat alle bestuursorganen van uw gemeente een formeel opheffingsbesluit kunnen nemen. Dit alles onder voorbehoud van instemming van de Stadsregioraad met dit voorstel op 5 maart 2015.

In de bijlage treft u het raadsvoorstel aan op basis waarvan wij u vragen om een formeel opheffingsbesluit te nemen, conform de procedure zoals vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen, artikel 45.
Wij verzoeken u hierover voor 1 mei 2015 een formeel besluit te nemen en ons hier schriftelijk over te informeren, zodat in de Stadsregioraad van 18 juni een formeel opheffingsbesluit kan worden genomen.

Hoogachtend,
Het College van Bestuur Stadsregio Arnhem Nijmegen

de secretaris

Roel Wever

de voorzitter

Wim Dijkstra

Naam bijlage:
1. Raadsvoorstel voornemen tot opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen

Postbus 6578
6503 GB Nijmegen
Stationsplein 26
6512 AB Nijmegen
T 024 - 329 79 79
F 024 - 329 79 70
info@destadsregio.nl
www.destadsregio.nl

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

STADSREGIO
ARNHEM NIJMEGEN

Voorstel aan Stadsregioraad nr. 2015.02
15.0000514

datum	5 maart 2015
portefeuillehouder(s)	Wim Dijkstra
beleidsterrein(en)	Bestuur en Organisatie
Productnummer	1101.000.001
onderwerp	Voornemen tot opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen
samenvatting	Met dit voorstel vragen wij de Stadsregioraad in te stemmen met het voornemen tot opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen per 1 juli 2015. De definitieve besluitvorming is afhankelijk van instemming van de bestuursorganen van alle deelnemende gemeenten, de uitkomsten van het constituerend beraad van het Gemeenschappelijk Orgaan en een verklaring van geen bezwaar van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.
voorstel	1. In te stemmen met het voornemen tot de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen per 1 juli 2015, of de eerst mogelijke datum daarna dat aan de vereisten voor opheffing is voldaan. 2. Dit voornemen voor besluitvorming voor te leggen aan de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten 3. Dit voornemen voor te leggen aan Gedeputeerde Staten en hen te verzoeken een verklaring van geen bezwaar af te geven.
toelichting	In de Stadsregioraad van december heeft u kennis genomen van de besluitvormingsmomenten die in het kader van de liquidatie van de stadsregio nog volgen. Hierin is aangeven dat het College van Bestuur streeft naar afronding van de transitie van de stadsregio per 1 juli 2015. Met dit raadsvoorstel vragen wij u in te stemmen met het voornemen tot de juridische ontbinding van de Stadsregio Arnhem Nijmegen per 1 juli 2015, waarna de Stadsregio Arnhem Nijmegen formeel *in liquidatie* is. Hierna zullen wij toelichten wat dit betekent. Als gevolg van de intrekking van de Wgr-plus wordt het samenwerkingsverband de Stadsregio Arnhem Nijmegen opgeheven. De intrekkingswet bepaalt dat er overgangsjaar is waarin de gemeenten in de regio's hun koers voor vervolg van de samenwerking kunnen bepalen. In de regio Arnhem-Nijmegen hebben de gemeenten de intentie uitgesproken op een andere voet samen te gaan werken en de bestaande gemeenschappelijk regeling te liquideren. Met dit raadsvoorstel wordt een formele stap gezet en uitvoering gegeven aan artikel XXII van de wet afschaffing plusregio's met inachtneming van artikel 9 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen. De procedure voor opheffing volgt verder artikel 45 van de Gemeenschappelijke regeling. Waarin beschreven staat dat GS om een verklaring van geen bezwaar voor deze voorgenomen opheffing dient te worden gevraagd en dit voornemen tot opheffing voor definitieve besluitvorming voor zal worden gelegd aan de bestuursorganen van alle deelnemende gemeenten.

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

G e m e e n t e r a a d
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan het college van burgemeester en
wethouders van de gemeente Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Uw kenmerk	Contactpersoon
28 januari 2015	BM50/15.0000935	BK40/14.0013908	Sophie Bruins
		Datum uw brief	Doorkiesnummer
		16 december 2014	2520

Onderwerp
Wensen en bedenkingen t.a.v.
Voorstel Stuurgroep Regionale
Samenwerking Arnhem en Nijmegen

Geacht college,

Bij brief van 16 december 2014 stelt u de gemeenteraad in de gelegenheid wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen ten aanzien van het voorstel van de Stuurgroep Regionale Samenwerking Arnhem en Nijmegen.

De gemeenteraad heeft kennis genomen van uw brief en heeft in zijn vergadering van 28 januari 2015 besloten de volgende wensen en bedenkingen ter kennis te willen brengen van uw college;

1. De gemeenteraad spreekt de wens uit alvorens definitief in te stemmen met Nijmeegse participatie in een nog te vormen Gemeenschappelijk Orgaan en/of de Triple Helix, eerst een overzicht van jaarlijkse kosten voor deelnemende gemeenten aan beide samenwerkingsvormen aan de Nijmeegse Raad ter goedkeuring voorgelegd te krijgen.

2. De gemeenteraad spreekt de wens uit dat de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraden in de nieuwe samenwerkingsverbanden gewaarborgd blijft en voorafgaand aan enige vorm van besluitvorming een voorstel krijgt over de democratische legitimiteit van zowel het Gemeenschappelijk Orgaan als de Triple Helix.

3. De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming duidelijkheid komt over de positie van Bureau Brussel en dat er een goede werknemers- en werkgeversconstructie wordt bedacht.

4. De raad spreekt de wens uit dat het doelgroepenvervoer en afspraken rondom mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen thuishoren op het niveau van Arnhem-Nijmegen en dat het college voor besluitvorming met een plan van aanpak komt met betrekking tot het doelgroepenvervoer.

5. De gemeenteraad spreekt de wens uit om ten minste op het niveau van een Gemeenschappelijk Orgaan in de regio met elkaar te gaan samenwerken op de beleidsterreinen economie, wonen en mobiliteit.

6. De gemeenteraad spreekt de wens uit dat het Gemeenschappelijk Orgaan wordt aangevuld met een agendacommissie waarin raadsleden zitting hebben, om regionale samenwerkingsvormen ook op democratische wijze gelegitimeerd te krijgen.

Voorstel - Verzoek om besluit opheffing Stadsregio Arnhem Nijmegen SAN

Gemeente Nijmegen
Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

Vervolgvel
1

7. De gemeenteraad spreekt de wens uit een evaluatie te willen zien van de nieuwe samenwerkingsvorm binnen anderhalf jaar. Deze evaluatie dient om vorm en inhoud bij te sturen waar dit nodig kan blijken.

8. De gemeenteraad spreekt de wens uit duidelijkheid te krijgen over de manier waarop de overheidsvertegenwoordigers in de Triple Helix terugkoppeling verzorgen naar de gemeenteraden en wenst antwoord op de vraag met welk mandaat de overheidsvertegenwoordigers deelnemen aan de Triple Helix?

9. De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming een overzicht komt van de bestuurlijke en ambtelijke ondersteuning. Met andere woorden: wie voert welke taken uit? Maar ook welke taken er door de nieuwe samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix) worden uitgevoerd en welke door bijvoorbeeld de provincie?

10. De raad spreekt de wens uit dat het college haar visie en plannen met betrekking tot de economische ontwikkeling met de raad deelt. Nu er een andere vorm van samenwerking komt zou D66 graag de plannen van het college ontvangen met betrekking tot de economische kansen voor zowel Nijmegen als de regio. Hoe gaan we onze economische kansen benutten? Wat kan dit bijvoorbeeld betekenen voor de werkgelegenheid in Nijmegen en de regio?

11. De raad spreekt de wens uit dat de begrote gelden voor de Stadsregio in het huidige coalitiekoord niet in een ‘algemeen potje’ komen maar ook daadwerkelijk worden gebruikt voor de economische versterking van Nijmegen en de regio. Hierbij valt te denken aan city-marketing maar ook als inleg voor de nieuwe samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix).

12. De raad spreekt de wens uit dat er voor besluitvorming een overzicht komt met de deelnemende gemeenten aan beide samenwerkingsvormen (Gemeenschappelijk Orgaan en de Triple Helix). D66 vindt een breed draagvlak in de regio cruciaal en is van mening dat niet alleen Arnhem en Nijmegen hierin een rol spelen, maar juist ook de zogenaamde kleinere gemeenten.

13. De raad spreekt de bedenking uit dat indien de GO geen goede constructie blijkt voor een werkgeverschap en voor heldere afspraken op het gebied van mobiliteit, ruimtelijke ordening en wonen met een democratische legitimatie, dat er dan gestreefd moet worden naar een GR op de schaal van het Rijk van Nijmegen met het middengebied.

Wij gaan er van uit u middels deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
de Raad der Gemeente Nijmegen,

de Voorzitter, De Griffier,

drs. H.M.F. Bruls drs. M.M.V. Mientjes

Voorstel - Overdracht brandweerposten Centrum en West

HAMERSTUK

Raadsvoorstel “Overdracht brandweerposten Centrum en West”

Van:	College van B&W d.d. 31 maart 2015		
Doel:	Besluitvorming		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Met voorliggend voorstel verzoekt het college de raad de begrotingswijziging BW-01400 vast te stellen. Het eenmalige tekort van €9.532,- wordt opgevangen binnen het programma Bestuur en Middelen en is in deze begrotingswijziging verwerkt. **2. Achtergrond** De brandweertaken zijn, volgens de Wet veiligheidsregio’s, per 1 januari 2013 geregionaliseerd en maken daarmee geen onderdeel meer uit van de gemeentelijke taken. De brandweerkazernes post Centrum en post West hoeven daarmee ook niet meer in eigendom bij de gemeente te blijven. Deze brandweerposten worden overgedragen aan de Veiligheidsregio. Post Noord is in 2013 al overgedragen. De begrotingswijziging die nu voorligt is het formele sluitstuk van de overdracht van beide panden.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Hans Danner h.danner@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 - 329 2636
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel ‘Overdracht brandweerposten Centrum en West’ d.d. 31 maart 2015 2. Begrotingswijziging BW-01400 Raadsbesluit d.d. 29 april 2015		

Voorstel - Overdracht brandweerposten Centrum en West

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel

29 april 2015 / 50/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp

Overdracht brandweerposten Centrum en West

Programma

Sport & Accommodaties

Portefeuillehouder

R. Helmer-Englebert

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.

31 maart 2015

Samenvatting

De brandweertaken zijn, volgens de Wet veiligheidsregio's, per 1 januari 2013 geregionaliseerd en maken daarmee geen onderdeel meer uit van de gemeentelijke taken. De brandweerkazernes post Centrum en post West hoeven daarmee ook niet meer in eigendom bij de gemeente te blijven. Post Noord is in 2013 al overgedragen. De begrotingswijziging die nu voorligt is het formele sluitstuk van de overdracht van beide panden.

Voorstel om te besluiten

De begrotingswijziging BW-01400 vast te stellen. Het eenmalige tekort, groot € 9.532,-.wordt opgevangen binnen het programma Bestuur en Middelen en is in deze begrotingswijzing verwerkt.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail

Hans Danner, 2636, h.danner@nijmegen.nl

Voorstel - Overdracht brandweerposten Centrum en West

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

De brandweertaken zijn, volgens de Wet veiligheidsregio's, per 1 januari 2013 geregionaliseerd en maken daarmee geen onderdeel meer uit van de gemeentelijke taken. De brandweerkazernes post Centrum en post West hoeven daarmee ook niet meer in eigendom bij de gemeente te blijven. Deze brandweerposten kunnen worden overgedragen aan de Veiligheidsregio. Post Noord is in 2013 al overgedragen aan de Veiligheidsregio. Juridische overdracht van de brandweerkazernes is een bevoegdheid van ons college. Voor financiële afwikkeling is uw raad bevoegd. Bij financiële afwikkeling in onze begroting gaat het om meerdere programma's. Deze financiële afwikkeling heeft geen gevolgen voor onze begroting. De middelen zijn via onderhouds-budgetten en kapitaallasten in onze begroting verwerkt. Na de begrotingswijziging worden deze via exploitatiebudgetten via een dienstverleningsovereenkomst naar de Veiligheidsregio Gelderland Zuid overgezet.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

De brandweertaken zijn, volgens de Wet veiligheidsregio's, per 1 januari 2013 geregionaliseerd en maken daarmee geen onderdeel meer uit van de gemeentelijke taken. De brandweerkazernes kunnen hiermee worden overgedragen aan de Veiligheidsregio.

1.2 Relatie met programma

Programma Sport & Accommodatie behartigt de eigenaarsrol van de panden, programma Bestuur en Middelen bewaakt de financiële consequenties van de overdracht en programma Openbare Orde en Veiligheid waakt er voor dat alle brandweertaken over gaan naar de Veiligheidsregio.

2 Doelstelling

Formele afwikkeling van regionalisering van de brandweer.

3 Argumenten

Het betreft de formele afwikkeling als sluitstuk in het proces van regionalisering van de brandweer. Uw raad is over dit proces regelmatig geïnformeerd.

4 Risico's

Dit voorstel heeft geen risico's. Het betreft de afronding van een langjarig proces.

5 Financiën

Er zijn beperkte – éénmalige - financiële gevolgen. Het betreft een administratief-technische omzetting van budgetten. Het eenmalige tekort, groot € 9.532,-.wordt opgevangen binnen het programma Bestuur en Middelen en is in deze begrotingswijzing verwerkt. Hiermee heeft het geen effect op de gemeentebegroting.

6 Participatie en Communicatie

Hierover is geen separate communicatie nodig geweest, anders dan dat dit besproken is in het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland Zuid.

Voorstel - Overdracht brandweerposten Centrum en West

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
2

7 Uitvoering en evaluatie
Aan dit besluit wordt uitvoering gegeven door wijziging van de begroting. Na begrotingswijziging kan notariële overdracht van de betreffende panden plaatsvinden.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Bijlage: Begrotingswijziging BW -1400

Voorstel - Overdracht brandweerposten Centrum en West

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

13. **Raadsvoorstel Overdracht brandweerposten Centrum en West (50/2015)**

Raadsvoorstel d.d. 31 maart 2015
De begrotingswijziging BW-01400 vast te stellen. Het eenmalige tekort, groot € 9.532,-wordt opgevangen binnen het programma Bestuur en Middelen en is in deze begrotingswijzing verwerkt.

Raadsbesluit d.d. 29 april 2015
Conform besloten

Financiele bijsluiter begrotingswijziging: BW-01400

Totaal effect wijziging	2015			2016			2017			2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
	-218	-218	0	-207	-207	0	-196	-196	0	-186	-186	0

01 Bestuur en Middelen

	2015			2016			2017			2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
was	421.467	57.054	-364.413	418.506	58.466	-360.041	417.848	54.810	-363.038	412.957	51.564	-361.393
corr kapitaallasten	690	690		676	676		657	657		644	644	
KAPITAALLASTEN RENTE	-192	-192		-182	-182		-171	-171		-160	-160	
kapitaallasten RENTE	-690	-690		-676	-676		-657	-657		-644	-644	
Materieelbudget en kapitaallasten		-142	-142		-187	-187		-206	-206		-220	-220
Nieuwe Dukenburgseweg 23	23		-23	23		-23	23		-23	23		-23
Professor Bellefroidstr 11	49		-49	49		-49	49		-49	49		-49
RENTE GROND DUKB	-22	-22		-22	-22		-22	-22		-22	-22	
Spoorstraat 31	16		-16	16		-16	16		-16	16		-16
Totaal 01 Bestuur en Middelen	**421.341**	**56.697**	**-364.644**	**418.391**	**58.075**	**-360.316**	**417.744**	**54.411**	**-363.333**	**412.863**	**51.162**	**-361.702**

13 Veiligheid

	2015			2016			2017			2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
was	137	15.369	15.232	138	14.879	14.741	138	14.854	14.716	138	14.698	14.560
kapitaallasten												
Materieelbudget	-92	-281	-189	-92	-268	-177	-92	-268	-177	-92	-268	-177
Materieelbudget en kapitaallasten		331	331		364	364		383	383		396	396
Nieuwe Dukenburgseweg 23		23	23		23	23		23	23		23	23
Onderhoudbudget naar VRGZ Noord												
Onderhoudbudget naar VRGZ west												

Financiele bijsluiter begrotingswijziging: BW-01400

Totaal effect wijziging

	2015			2016			2017			2018		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
& oos												
Professor Bellefroidstr 11		49	49		49	49		49	49		49	49
Spoorstraat 31		16	16		16	16		16	16		16	16
Totaal 13 Veiligheid	**45**	**15.509**	**15.463**	**46**	**15.063**	**15.017**	**46**	**15.057**	**15.011**	**46**	**14.915**	**14.869**

Voorstel - Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders

HAMERSTUK

Raadsvoorstel “Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders”

Van:	College van B&W d.d. 14 april 2015		
Doel:	Besluitvorming		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Met voorliggend voorstel verzoekt het college de raad wethouder Frings nogmaals voor de periode van een jaar ontheffing van de verhuisplicht te verlenen, i.c. tot 15 mei 2016. Daarnaast verzoekt het college de raad om wethouder Tiemens ontheffing van de verhuisplicht te verlenen tot 1 september 2015. **2. Achtergrond** Op grond van artikel 36a van de Gemeentewet dienen wethouders zich zo spoedig mogelijk na aanvaarding van het wethouderschap te vestigen in de gemeente waar ze benoemd zijn. Eveneens op grond van artikel 36a Gemeentewet kan de raad voor de duur van een jaar ontheffing verlenen van het vereiste ingezetenschap. Aan de raad wordt voorgesteld de wethouders Frings en Tiemens nogmaals ontheffing van verhuisplicht te verlenen. Wethouder Frings slaagt er nog steeds niet in zijn woning in Arcen te verkopen en heeft hiervoor al eerder bijzondere ontheffingen verkregen. Wethouder Tiemens heeft jonge, opgroeiende kinderen en wil graag ontheffing voor de periode tot 1 september 2015 vanwege afronding van de basisschool. Zij heeft inmiddels woonruimte in Nijmegen gevonden en zal zich uiterlijk 1 september 2015 in Nijmegen vestigen.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Els van den Hurk e.van.den.hurk@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 - 329 2594
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel ‘Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders’ d.d. 14 april 2015 Raadsbesluit d.d. 29 april 2015		

Voorstel - Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders

Voorstel aan de Raad

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
29 april 2015 / 57/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp
tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders

Programma
Bestuur & Middelen

Portefeuillehouder
H.M.F. Bruls

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
14 april 2015

Samenvatting
Op grond van artikel 36a van de Gemeentewet dienen wethouders zich zo spoedig mogelijk na aanvaarding van het wethouderschap te vestigen in de gemeente waar ze benoemd zijn. Eveneens op grond van artikel 36a Gemeentewet kan de Raad voor de duur van een jaar ontheffing verlenen van het vereiste van ingezetenschap. Aan de Raad wordt voorgesteld de wethouders Frings en Tiemens nogmaals ontheffing van verhuisplicht te verlenen.

Voorstel om te besluiten

1. Wethouder Frings nogmaals voor de periode van een jaar ontheffing van de verhuisplicht te verlenen, i.c. tot 15 mei 2016.
2. Wethouder Tiemens ontheffing van de verhuisplicht te verlenen tot 1 september 2015.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Els van den Hurk, 2594, e.van.den.hurk@nijmegen.nl

Voorstel - Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

De wethouders Frings en Tiemens zijn per 15 mei 2014 benoemd tot wethouders van de gemeente Nijmegen.
Wethouder Frings slaagt er nog steeds niet in zijn woning in Arcen te verkopen en heeft hiervoor al eerder bijzondere ontheffingen verkregen. Wethouder Tiemens heeft jonge, opgroeiende kinderen en wil graag ontheffing voor de periode tot 1 september 2015 vanwege afronding van de basisschool. Zij heeft inmiddels woonruimte in Nijmegen gevonden en zal zich uiterlijk 1 september 2015 in Nijmegen vestigen.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

In artikel 36a van de Gemeentewet is bepaald dat een wethouder ingezetene moet zijn van de gemeente waar hij wethouder is. In hetzelfde artikel is opgenomen dat door de Raad voor de duur van één jaar ontheffing kan worden verleend van het vereiste van ingezetenschap en dat in bijzondere gevallen deze ontheffing, telkens met een periode van maximaal één jaar, kan worden verlengd.

1.2 Relatie met programma

Bestuur en Middelen

2 Doelstelling

Voldoen aan het wettelijk voorschrift vermeld in artikel 36a van de Gemeentewet.

3 Argumenten

De ontheffing kan in bijzondere gevallen worden verleend. Wij zijn van oordeel dat in beide gevallen hiervan sprake is omdat:

- De heer Frings er niet in slaagt zijn woning in Arcen onder acceptabele voorwaarden te verkopen;
- Mevrouw Tiemens jonge opgroeiende kinderen heeft en graag dit schooljaar wil gebruiken zodat zij de school kunnen afronden. Zij haar woonruimte in Nijmegen, augustus 2015 kan betrekken;
- Bij beiden wordt het belang onderstreept van hun wethouderschap in deze gemeente.

4 Risico's

Aan dit voorstel zijn geen risico's verbonden

5 Financiën

Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

6 Participatie en Communicatie

De heer Frings en mevrouw Tiemens worden schriftelijk op de hoogte gebracht van de verlenging van de ontheffing.

Voorstel - Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
2

7 Uitvoering en evaluatie
Indien er een mogelijke nieuwe verlenging van de ontheffing voor wethouder Frings aan de orde komt zal dit tijdig worden gesignaleerd.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage(n): 2 brieven

Voorstel - Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders

Agendapunt | Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

14. Raadsvoorstel Tijdelijke ontheffing verhuisplicht wethouders (57/2015)

Raadsvoorstel d.d. 14 april 2015
1.Wethouder Frings nogmaals voor de periode van een jaar ontheffing van de verhuisplicht te verlenen, i.c. tot 15 mei 2016.
2.Wethouder Tiemens ontheffing van de verhuisplicht te verlenen tot 1 september 2015.

Raadsbesluit d.d. 29 april 2015
Conform besloten

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

HAMERSTUK

Raadsvoorstel "Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC) en vaststelling beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus"

Van:	College van B&W d.d. 7 april 2015		
Doel:	Besluitvorming		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** Met voorliggend voorstel verzoekt het college de raad het bestemmingsplan "Nijmegen Goffert-Winkelsteeg – 4 (NTC)" gewijzigd vast te stellen en het beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus (NTC) vast te stellen. **2. Achtergrond** *Bestemmingsplan* Een deel van het bedrijventerrein Winkelsteeg wordt herontwikkeld tot een campus voor kennisintensieve en technologische bedrijven en instellingen. Daartoe wordt de bestemming van het plangebied enigszins beperkt t.o.v. het vigerend plan: tot de sectoren Life Science, Health en High Tech, de mogelijkheden voor campus-ondersteunende functies worden verruimd. Het doel van het bestemmingsplan is het kader te scheppen voor de Novio Tech Campus, wat een 'modern en innovatief terrein' moet worden wat gekoppeld is aan de kennisinstellingen op en rond Heijendaal. *Beeldkwaliteitplan* In het beeldkwaliteitplan is aangegeven welke ruimtelijke kwaliteit de Novio Tech Campus moet hebben en dient als leidraad voor de ontwikkelingen rondom de Novio Tech Campus. Tegen het concept beeldkwaliteitsplan is geen inspraakreactie ingediend. *Zienswijzen* Het ontwerpbestemmingsplan heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Tegen het ontwerp bestemmingsplan is één zienswijze ingediend door nutsbedrijf Liander. De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan kan door de raad gewijzigd worden vastgesteld.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Dave te Braake d.te.braake@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 - 329 9734
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel 'Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC) en vaststelling en beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus' d.d. 31 maart 2015 2. Bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC); 3. Beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus 4. Onderzoeksrapporten Raadsbesluit d.d. 29 april 2015		

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel
29 april 2015 / 55/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:
N.v.t.

Onderwerp
Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC) en vaststelling beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus

Programma
Grondbeleid

Portefeuillehouder
B. Velthuis

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.

Samenvatting

Een deel van het bedrijventerrein Winkelsteeg wordt herontwikkeld tot een campus voor kennisintensieve en technologische bedrijven en instellingen; de Novio Tech Campus. Het gebruik van het plangebied wordt ten opzichte van het vigerende bestemmingsplan beperkt tot bedrijven die behoren tot de sectoren Life Science, Health en High Tech. De mogelijkheden voor campus-ondersteunende functies zijn verruimd. Het doel van onderhavig bestemmingsplan is het juridisch planologisch kader te scheppen voor de Novio Tech Campus.

In het beeldkwaliteitplan is aangegeven welke ruimtelijke kwaliteit de Novio Tech Campus moet hebben. Het beeldkwaliteitplan is een leidraad voor eenieder die zich bezighoudt met ontwikkelingen rondom de Novio Tech Campus.

Het ontwerp bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg – 4 (NTC) en het concept-beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus hebben gedurende zes weken ter visie gelegen.
Tegen het ontwerp bestemmingsplan is 1 zienswijze ingediend. De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan kan door uw raad gewijzigd worden vastgesteld.
Tegen het concept-beeldkwaliteitplan is geen inspraakreactie ingediend. Het beeldkwaliteitplan kan door uw raad ongewijzigd worden vastgesteld.

Voorstel om te besluiten

1. Het bestemmingsplan “Nijmegen Goffert-Winkelsteeg – 4 (NTC)” gewijzigd vast te stellen overeenkomstig de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0268.BP12004-VG01.gml met bijbehorende bestanden, waarbij voor de locatie van de geometrische planobjecten gebruik is gemaakt van een ondergrond welke is ontleend aan de GBK 2013-10-10.
2. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening.
3. Het beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus vast te stellen.

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail
Dave te Braake, 9734, d.te.braake@nijmegen.nl

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

Bestemmingsplan

Voor het plangebied geldt op dit moment het bestemmingsplan "Nijmegen Goffert-Winkelsteeg" waarin het gebied is bestemd voor bedrijven in de categorieën 2 t/m 4 van de Staat van bedrijfsactiviteiten. Met de vigerende 'ruime' bedrijfsbestemming bestaat de mogelijkheid dat bedrijven zich in het plangebied vestigen die niet binnen het campusconcept passen. In het nieuwe bestemmingsplan is in het plangebied een campus (Novio Tech Campus) mogelijk gemaakt voor bedrijven die (uitsluitend) behoren tot de sectoren Life Science, Health en High Tech inclusief campus-ondersteunende functies. Aan de noordzijde van het plangebied (aan de zijde van het nieuwe station Nijmegen Goffert) is een verhoging van de bouwhoogte voorzien (van 25 meter naar 50 meter). Deze bouwhoogte is niet mogelijk in het vigerende bestemmingsplan 'Nijmegen Goffert-Winkelsteeg'.

Beeldkwaliteitplan

Het beeldkwaliteitplan legt de verwachtingen en ambities vast voor wat betreft de architectuur in het algemeen, de relatie van de bebouwing met de context, de hoofdvorm van de gebouwen, de gevelopbouw en het materiaalgebruik, de detaillering en de kleur. Het vormt daarmee een schakel tussen het bestemmingsplan, het stedenbouwkundig programma van eisen, het structuurplan en het architectonisch ontwerp. Het beeldkwaliteitplan is een instrument voor de toetsing van de bouwaanvraag.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

Bestemmingsplan

Op grond van artikel 3.1 Wet ruimtelijke ordening beslist de gemeenteraad omtrent de vaststelling van het bestemmingsplan. De vaststellingsprocedure is geregeld in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening. Daarbij wordt verwezen naar afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht. Het ontwerp bestemmingsplan heeft gedurende 6 weken voor een ieder ter inzage gelegen. Er is 1 zienswijze ingediend. De zienswijze en de gemeentelijke reactie op de zienswijze is opgenomen onder punt 3, argumenten, van dit raadsvoorstel.

Beeldkwaliteitplan

Op grond van artikel 12a Woningwet stelt de gemeenteraad een welstandsnota vast. Op de voorbereiding is de inspraakverordening van toepassing. Het beeldkwaliteitplan wordt gezien als een gebiedsgerichte uitwerking van de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit. Het concept beeldkwaliteitplan heeft gedurende 6 weken voor een ieder ter inzage gelegen.

1.2 Relatie met programma

Het bestemmingsplan en het beeldkwaliteitplan vallen onder het programma Grondbeleid.

2 Doelstelling

Bestemmingsplan

Het opstellen van een bestemmingsplan voor het betreffende plangebied om realisatie van de Novio Tech Campus mogelijk te maken en het campusconcept te borgen.

Beeldkwaliteitplan
Met het beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus worden richtlijnen opgesteld met als doel de integrale kwaliteit van het te ontwikkelen gebied te waarborgen. Met deze richtlijnen wordt niet alleen de kwaliteit van individuele gebouwen gewaarborgd, maar wordt vooral ook de eenheid binnen het plan zeker gesteld.

3 Argumenten

De Novio Tech Campus (NTC) voorziet in een transformatie van een bestaand bedrijventerrein naar een modern en innovatief terrein welke gekoppeld is aan de kennisinstellingen op en rond Heijendaal. Het is een bestaand bedrijventerrein dat voor een deel wordt herontwikkeld voor bedrijven die gericht zijn op life-sciences, health en/of hightech.

Het betreft een campusontwikkeling gericht op de hierboven genoemde sectoren, waaronder spin-off van bedrijvigheid die ontstaat op de kennisinstellingen van Heijendaal onder andere Radboud universiteit en Hoge school Arnhem-Nijmegen. Deze spin-off bedrijven kunnen vaak niet terecht op Campus Heijendaal vanwege gebrek aan geschikte ruimte, terwijl het voor hen essentieel is om in de nabijheid van de Campus Heijendaal te kunnen starten. NTC biedt de gelegenheid aan spin-off-bedrijven die reeds op Campus Heijendaal gevestigd zijn, maar aan een volgende stap toe zijn, om passende huisvesting te krijgen in de buurt van de kennisinstelling. Hierdoor ontstaat er ruimte voor nieuwe spin-offs op Campus Heijendaal. Met de aanwezigheid van Science Meets Business (SMB) op NTC, worden echter ook ruimte en faciliteiten geboden aan starters vanuit Campus Heijendaal.

Het terrein biedt voor de ruimere regio unieke faciliteiten, zoals clean rooms en laboratoria, specialistische apparatuur, bedrijfsstoffen en een concentratie van mensen met competenties die schaars zijn op de Europese markt. Het is daarmee een uniek bedrijventerrein. Dit wordt ook onderkend door zowel het ministerie van EZ en de Provincie Gelderland die financieel bijdragen aan de ontwikkeling. Met het ontwikkelen van NTC wordt voorkomen dat bedrijven wegtrekken uit Nijmegen omdat er geen goede faciliteiten beschikbaar zijn. Omdat het een uniek terrein is met kenmerken en infrastructuur die elders niet of nauwelijks aanwezig zijn voorziet de ontwikkeling in een behoefte en zorgt het ervoor dat bedrijvigheid niet wegtrekt uit Nijmegen en wijdere omgeving.

De overige bestemmingen die in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt (zoals onderwijs, ondersteunende kantoren en dienstverlening waaronder horeca) zijn gericht op het campusconcept en ondersteunend aan de hoofdfunctie. Zij bieden faciliteiten aan de kenniswerkers en dragen bij aan een vitale campusontwikkeling.

Zienswijze
Gedurende de termijn van tervisielegging van het ontwerpbestemmingsplan is er één zienswijze van Liander ingekomen. De inhoud van de zienswijze luidt als volgt:

Het gasdrukmeet- en regelstation in het plangebied is een type B inrichting in de zin van de Wet milieubeer. Op dit station zijn de regels uit de Wet milieubeheer en het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (hierna: Activiteitenbesluit) van toepassing.
In het ontwerpplan zijn aan de gronden waarop het gasdrukmeet- en regelstation is gevestigd

de (dubbel)bestemmingen "Gemengd" en "Waarde — Archeologie 2" toegekend. Binnen de bovengenoemde bestemmingen is niet duidelijk toegelicht of de functie nutsvoorzieningen is toegestaan.

Gelet op de ruimtelijke uitstraling van het station, zie de veiligheidsafstanden in artikel 3.12 lid 6 van het Activiteitenbesluit die gelden voor een kaststation, willen wij u vragen het gasdrukmeet-en regelstation binnen de bovengenoemde bestemmingen te koppelen aan de functieaanduiding `nutsvoorziening' op de verbeelding en de daarbij behorende veiligheidscontour (Barim - zone). Door deze wijze van bestemmen is de aanwezigheid van het gasdrukmeet- en regelstation voor derden zichtbaar en wordt beter geborgd dat de veiligheidsafstanden ten opzichte van respectievelijk kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten nu en in de toekomst in acht worden genomen.

Wij verzoeken het college het ontwerp zodanig aan te passen dat tegemoet wordt gekomen aan het hierboven beschreven voorstel. Wij zijn graag bereid om deze zienswijze mondeling nader toe te lichten en met u mee te denken.

<u>Aanpassingen naar aanleiding van de zienswijze:</u>
Naar aanleiding van de zienswijze van Liander is het bestemmingsplan op de volgende punten aangepast:

1. Op de verbeelding is ter plaatse van het gasdrukmeet- en regelstation de aanduiding ‘nutsvoorziening’ opgenomen. De daarbij behorende veiligheidscontour(en) zijn op de verbeelding opgenomen door middel van de gebiedsaanduidingen ‘veiligheidszone – barim 1’ en ‘veiligheidszone – barim 2’.
2. In artikel 3 van de regels zijn bepalingen opgenomen voor de aanduiding ‘nutsvoorziening’ (artikel 3.1.h en 3.2.3 zijn toegevoegd)
3. Artikel 9.3 en 9.4 zijn toegevoegd.

Ambtelijke aanpassingen:

1. Artikel 9.1.2, 9.1.3 en 9.1.4 van de regels zijn toegevoegd. Dit betreft het opnemen van een afwijkingsmogelijkheid binnen de aanduiding ‘milieuzone – zones wet milieubeheer’.
2. Op de verbeelding is de aanduiding ‘veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen’ teruggebracht tot 30 meter, gemeten vanaf het midden van de buitenste twee spoorrails, conform de beleidsvisie Externe Veiligheid Nijmegen (2014)

4 Klimaat
Bij de aanvraag om omgevingsvergunning worden de ambities, geformuleerd in de Duurzaamheidsagenda 2011-2015, meegenomen.

5 Risico’s
Het resultaat van de noodzakelijke Wet op de ruimtelijke ordening (Wro) procedure kan vanwege de mogelijke rechtsbescherming niet gegarandeerd worden.

6 Financiën
In de grondexploitatie Knoop Winkelsteeg zijn de kosten en opbrengsten van de realisatie van het bestemmingsplan opgenomen. De grondexploitatie is sluitend.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
4

De ontwikkeling en realisatie van de plandelen van de betrokken private partijen vindt voor eigen rekening en risico van die partijen plaats. Gemeente en deze partijen hebben in 2012 een samenwerkingsovereenkomst gesloten. Via de samenwerkingsovereenkomst is het gemeentelijk kostenverhaal verzekerd.

7 Participatie en Communicatie

Bestemmingsplan
Op 29 januari 2014 is de vooraankondiging van dit bestemmingsplan op de gemeentelijke website geplaatst. Het ontwerpbestemmingsplan heeft gedurende 6 weken ter inzage gelegen met de mogelijkheid voor een ieder om zienswijzen naar voren te brengen. Van deze mogelijkheid is gebruik gemaakt. Er is 1 zienswijze ingediend.

Beeldkwaliteitplan
Het concept-beeldkwaliteitplan heeft gedurende zes weken (tegelijk met het ontwerpbestemmingsplan) in het kader van de inspraak ter inzage gelegen. De inspraakperiode is gepubliceerd op de gemeentelijke website. Gedurende de termijn van inspraak is geen inspraakreactie ingediend.

8 Uitvoering en evaluatie

Bestemmingsplan
Na het besluit van de gemeenteraad tot vaststelling van het bestemmingsplan wordt het plan gedurende 6 weken ter visie gelegd. De termijn van ter visie legging wordt gepubliceerd in het Gemeenteblad, in de “Staatscourant” en op de gemeentelijke website. Daarnaast wordt het bestemmingsplan aan de landelijke site ruimtelijkeplannen.nl aangeboden. Binnen deze termijn kan beroep worden ingesteld bij de Raad van State. Dit beroep kan gecombineerd worden met het verzoek tot een voorlopige voorziening. Als er geen verzoek tot voorlopige voorziening wordt gedaan krijgt het bestemmingsplan na de beroepstermijn rechtskracht.

Beeldkwaliteitplan
De vaststelling van het beeldkwaliteitplan zal bekend worden gemaakt op de gemeentelijke website.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Bijlage(n): Bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC); Beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus
Ter inzage: Onderzoeksrapporten

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Agendapunt | Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

15. **Raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg – 4 (NTC) en vaststelling beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus (55/2015)**

Raadsvoorstel d.d. 29 april 2015

1. Het bestemmingsplan “Nijmegen Goffert-Winkelsteeg – 4 (NTC)” gewijzigd vast te stellen overeenkomstig de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.0268.BP12004-VG01.gml met bijbehorende bestanden, waarbij voor de locatie van de geometrische planobjecten gebruik is gemaakt van een ondergrond welke is ontleend aan de GBK 2013-10-10.
2. Geen exploitatieplan vast te stellen als bedoeld in artikel 6.12 Wet ruimtelijke ordening.
3. Het beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus vast te stellen.

Raadsbesluit d.d. 29 april 2015

Conform besloten

Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC)

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Inhoudsopgave

Toelichting		**5**
Hoofdstuk 1	**Inleiding**	**7**
1.1	Aanleiding	7
1.2	Bestaande situatie	7
1.3	Toekomstige situatie	11
1.4	Leeswijzer	12
Hoofdstuk 2	**Ruimtelijk beleid**	**15**
2.1	Rijksbeleid	15
2.2	Provinciaal beleid	17
2.3	Gemeentelijk beleid	18
Hoofdstuk 3	**Sectoraal beleid**	**21**
3.1	Economische zaken	21
3.2	Verkeer	22
3.3	Milieu	25
3.4	Water	38
3.5	Natuur & Landschap	40
3.6	Archeologie en Cultuurhistorie	44
Hoofdstuk 4	**Plansystematiek**	**49**
4.1	Algemeen	49
4.2	Regels	49
4.3	Uitgangspunten per functie	50
Hoofdstuk 5	**Uitvoerbaarheid**	**53**
5.1	Economische uitvoerbaarheid	53
5.2	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	53
Hoofdstuk 6	**Vooroverleg**	**55**
6.1	Provincie Gelderland	55
6.2	Waterschap	55
Regels		**57**
Hoofdstuk 1	**Inleidende regels**	**59**
Artikel 1	Begrippen	59
Artikel 2	Wijze van meten	70
Hoofdstuk 2	**Bestemmingsregels**	**73**
Artikel 3	Gemengd	73
Artikel 4	Leiding - Riool	77
Artikel 5	Waarde - Archeologie 2	79
Hoofdstuk 3	**Algemene regels**	**83**
Artikel 6	Anti-dubbeltelregel	83
Artikel 7	Algemene bouwregels	84
Artikel 8	Algemene gebruiksregels	85
Artikel 9	Algemene aanduidingsregels	86
Artikel 10	Algemene afwijkingsregels	87
Artikel 11	Overige regels	88
Hoofdstuk 4	**Overgangs- en slotregels**	**91**
Artikel 12	Overgangsrecht	91
Artikel 13	Slotregel	92
Bijlagen bij de regels		**93**
Bijlage 1	Staat van bedrijfsactiviteiten (model Nijmegen)	95
Bijlage 2	Staat van horeca-activiteiten (model Nijmegen)	107

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Hoofdstuk 1	Staat van horeca-activiteiten
Hoofdstuk 2	Toelichting op Staat van horeca-activiteiten

Toelichting

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De halfgeleider producent NXP heeft een aantal strategische keuzes gemaakt waardoor de focus op hun terrein in Nijmegen primair ligt op de gespecialiseerde productie in combinatie met onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten. Een gedeelte van de productieprocessen stoppen of worden verplaatst naar elders in de wereld. Dit leidt er toe dat faciliteiten onderbenut worden. Deze factoren in combinatie met de vrije ruimte op het terrein maakt een herontwikkeling van het gebied mogelijk.

Deze ontwikkelingen bij NXP bieden mogelijkheden voor de Radboud Universiteit Nijmegen en het Radboudumc, die door de spin-off vanuit hun onderzoeksactiviteiten, kleine startende bedrijven zien ontstaan. Voor deze (jonge) bedrijven, die soms vrij snel groeien, zijn er geen faciliteiten of ruimten beschikbaar op de campus van de universiteit. Hierdoor zijn zij op zoek naar (goedkope) lab- en cleanroom-faciliteiten om zich van daaruit als bedrijf te ontwikkelen.

De combinatie van beide omstandigheden biedt een serieuze mogelijkheid voor de herontwikkeling van een deel van de NXP-site tot een Hightech Business-site.

Ten behoeve van de uitwerking van de herontwikkelingsmogelijkheden van de NXP-site werd in 2012 de samenwerkingsovereenkomst tussen de verschillende partners van de Novio Tech Campus ondertekend. De partners binnen de campusontwikkeling zijn de provincie Gelderland, de gemeente Nijmegen, NXP, Kadans Biofacilities en de nieuw opgerichte Novio Tech Campus organisatie. In een periode tot en met 2020 willen deze partijen het bedrijventerrein herontwikkelen tot een aantrekkelijke, toekomstgerichte werklocatie voor hoogtechnologische en kennisintensieve bedrijven, die bij voorkeur in een open innovatieve omgeving samenwerking zoeken. De belangrijkste doelstelling hierbij is het ontwikkelen van lab- en cleanroomfaciliteiten voor startende bedrijven en voor bestaande bedrijven die behoefte hebben aan meer ruimte.

Het scheppen van de juiste voorwaarden voor innovatie en samenwerking in de halfgeleiderindustrie en (medische) technologie is daarbij uitgangspunt. Novio Tech Campus richt zich met name op bedrijven die zich bezighouden met zogenaamde "toegepaste innovatie, ontwikkeling en productie". Bedrijventerrein Winkelsteeg is daarvoor een geschikte locatie, mede door de nabijheid van universiteitscampus Heyendaal, het Business & Innovation Center FiftyTwoDegrees en het al aanwezige bedrijfsleven in de halfgeleiderindustrie (waaronder NXP).

Onlangs heeft het Rijk de NTC benoemd als één van de acht te herstructureren bedrijventerreinen van nationaal belang. Vanuit het FES-budget voor 2010 is onder voorwaarden een financiële bijdrage toegekend. Naast renovatie en hergebruik van gebouw M, richt deze aanvraag zich op de aanleg en ontsluiting van het station en de verknoping van het station met de toekomstige open innovatie campus NTC. Deze ontwikkeling, samen met het nieuwe elan van gebouw M kunnen een stimulans zijn voor eigenaren, potentiële ontwikkelaars en/of vestigers om in het gebied te gaan investeren.

1.2 Bestaande situatie

1.2.1 Beschrijving omgeving en plangebied

Het plangebied voor de Novio Tech Campus is gelegen ten zuidwesten van het centrum van Nijmegen op het grensvlak van de centrale 'stadsas' (Graafseweg, singels, A325), de regionale spoorlijn Wijchen-Zevenaar en de (na opening van de nieuwe stadsbrug) steeds belangrijker wordende ringweg (de groene route), met onder andere de Neerbosscheweg door Nijmegen. Het gebied is gesitueerd te midden van verschillende stedelijke elementen en bijbehorende sferen. Ten noorden en oosten liggen woonbuurten met een uiteenlopende ruimtelijke opzet. Heseveld en de Kolpingbuurt hebben het karakter en opzet van een tuinwijk, terwijl de wijk Neerbosch-oost gekenmerkt wordt door de structuur van een CIAM-wijk.

Figuur 1 en 2: Globale ligging plangebied in de stad

Ten zuidoosten is een groene zone met het Goffertpark (NEC-stadion en de weide voor allerlei evenementen zoals popconcerten en het circus) en een deel met zorg- en gezondheidsinstituten (waaronder het Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis, Sanadome, Pompekliniek en het Riagg) in 'groene kamers'. Uiteindelijk gaat dit in het zuidwesten over in het bedrijventerrein Winkelsteeg (waar NXP deel vanuit maakt).

Opmerkelijk in het aangrenzende gebied is het hoogteverschil. Dit gebied ligt aan de rand van een puinwaaier die aan het eind van de IJstijd achter de stuwwal in Nijmegen-Oost is ontstaan. Het gebied bevindt zich daarmee op de geomorfologische overgang van een hoog en droog gebied in het oosten naar een laag en nat gebied in het westen (het oude rivierkleilandschap). Het totale terrein van NXP wordt plaatselijk omzoomd door groenstroken en bomen. Met name aan de noordzijde van het NXP terrein vormt het spoortalud een dominante, groene begrenzing.

Ruimtelijke analyse

De indeling van het NXP terrein bestaat uit een rechthoekige raster van infrastructuur dat is opgevuld met gebouwen, parkeren en plaatselijk groen. De oriëntatie van het raster en daarmee de gebouwen is zuidoost-noordwest. Aan het hoofd van het terrein, in de noordwesthoek tegen het spoortalud, staat het grootste gebouw, de chipfabriek (voor de productie van chips). In de zuidoost hoek tegen het terrein aan staat het nieuwste gebouw, Fifty Two Degrees. De bebouwing op het terrein is zeer divers, met verschillende bouwstijlen en bouwperiodes, maar kenmerkt zich door een sterk industrieel karakter. Dit wordt versterkt door de bovengrondse leidingbruggen, waarover een groot aantal buizen en pijpen de verschillende gebouwen verbinden.

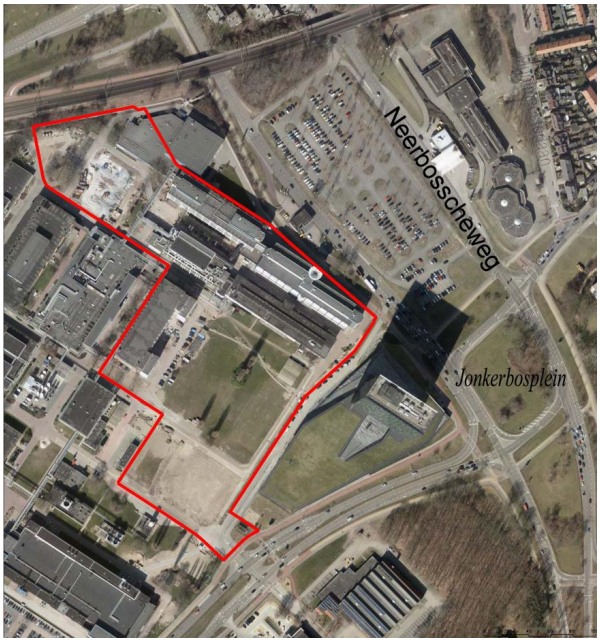

Figuur 3: luchtfoto plangebied met daarop in rood de plangrens van onderhavig bestemmingsplan

Het huidige terrein wordt volledig omgeven door een hoog hekwerk, waarmee het zich afkeert en afschermt van de omgeving. Het nieuw te ontwikkelen NTC-gebied zal juist openbaar zijn en daarmee worden geïntegreerd in de omgeving met koppelingen aan bestaande en nieuwe routes.

Het bestaande terrein heeft een duidelijke hoofdentree aan de noordwestzijde in de directe nabijheid van de chipfabriek. Centraal over het NXP terrein ligt een groot assenkruis van wegen dat het totale terrein verdeeld in 4 kwadranten. Binnen de vier kwadranten is het patroon van wegen en gebouwen verfijnd in een rasterpatroon. In het noordwestelijke kwadrant ligt de chipfabriek en het hoofdkantoor. In het zuidwestelijke kwadrant liggen de belangrijkste ondersteunende voorzieningen met grondstoffen voor de fabriek en de parkeervoorzieningen voor de medewerkers. Een groot deel van het zuidoostelijke kwadrant wordt afgestoten en vormt de basis voor de Novio Tech Campus. Ondanks het duidelijke patroon van infrastructuur en de centrale ontsluiting op het assenkruis ontbreekt het in het gebied aan een duidelijke kern en objecten ter oriëntatie in het gebied. Door het afstoten van een deel van het gebied en daarmee de inpassing van nieuwe hekwerken binnen het bestaande stratenpatroon zal dit nog meer versterkt worden.

1.2.2 Vigerend bestemmingsplan

Het plangebied is gelegen in het vigerend bestemmingsplan 'Nijmegen Goffert-Winkelsteeg'. In het vigerende bestemmingsplan zijn de gronden van onderhavig plangebied bestemd voor bedrijven voor zover deze voorkomen in categorie 2, 3 en 4 van de Staat van bedrijfsactiviteiten, alsmede voor:

- één facilitypoint;
- productiegebonden en ondergeschikte detailhandel;
- ondergeschikte kantoren;
- opslag en uitstalling;
- ontsluitingswegen;
- bijbehorende voorzieningen zoals verhardingen, parkeer- en groenvoorzieningen;
- opwekking van duurzame energie door middel van kleinschalige (urbane) windturbines.

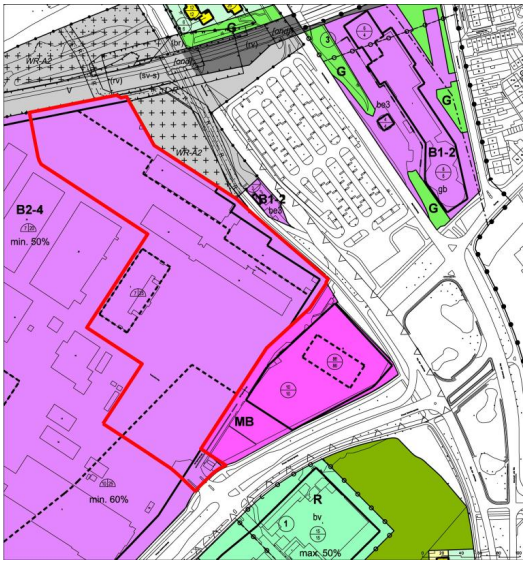

Figuur 4: verbeelding vigerend bestemmingsplan 'Nijmegen Goffert-Winkelsteeg" met in rood de plangrens van onderhavig bestemmingsplan

1.3 Toekomstige situatie

1.3.1 Beschrijving toekomstige situatie

Campus

Het doel van de Novio Tech Campus is om een hoogwaardige voor een ieder openbaar toegankelijke vestigingslocatie voor kennisintensieve technologische bedrijven en instellingen te ontwikkelen, die bij voorkeur in een open innovatieve omgeving samenwerking zoeken. Het campusconcept heeft mede ten doel kruisbestuiving plaats te laten vinden tussen bedrijven in de hieronder benoemde sectoren en de kennis- en zorginstellingen in de regio. Onderdeel van de campus is dat men gebruik kan maken van bestaande en nieuw te ontwikkelen faciliteiten van de betrokken partijen en ontmoetingsruimten. Binnen het campusconcept kunnen bedrijfsactiviteiten worden uitgeoefend door:

- bedrijven en/of kennisinstellingen die actief zijn in de Life Sciences (farma, food en health), de medische sector of de high tech sector (bij voorkeur semiconductor en solar);
- synergiebedrijven (bedrijf c.q. bedrijfsonderdeel c.q. bedrijfsvestiging die op zichzelf niet behoort tot de Life Science -, High Tech- of medische sector, maar die goederen of diensten levert die voor tenminste 50% worden geleverd aan bedrijven in de Life Science-, High Tech- of medische sector).
- Onderwijs- en onderzoeksinstellingen die meerwaarde creëren en/of ondersteuning bieden aan de voornoemde sectoren;
- Detailhandel, dienstverlening en horeca voor zover noodzakelijk om het campusconcept verder vorm te geven en de conituïteit van de campus te waarborgen.

Teneinde het gebruik van het plangebied te beperken tot het campusconcept is in onderhavig bestemmingsplan gekozen voor inperking qua bedrijven ten opzichte van het vigerend bestemmingsplan. Deze inperking voorziet in het toestaan van bedrijven in dezelfde categorieën als het vigerende bestemmingsplan (tot en met categorie 4.2 uit de Staat van bedrijfsactiviteiten (model Nijmegen)) maar dan uitsluitend voor bedrijven die behoren tot de sectoren Life Science, Health en High Tech. In onderhavig bestemmingsplan zijn de mogelijheden voor (campus)ondersteunende functies (bedrijven, voorzieningen en instellingen) eingszins verruimd.

Ruimtelijke dragers

De centrale ruimtelijke drager in het gebied is de herkenbare inrichting van de openbare ruimte als onderdeel van het stedelijk landschap. Leidraad hiervoor is de landschappelijke kwaliteit van het aangrenzende Goffertpark in combinatie met de karakteristieke hoogteverschillen en de oude laanstructuren. Door het gehele gebied zijn de hoogteverschillen voelbaar en beleefbaar wat als basis kan dienen voor een aangenaam verblijfsklimaat. De omliggende wijken en (ontwikkel)gebieden kunnen door nieuwe openbare ruimten en routes met elkaar verbonden worden. Enerzijds worden zo het aangrenzende woongebied Kolpingbuurt en het Goffertpark verbonden met Winkelsteeg en de woongebieden Neerbosch-Oost en Heseveld ten noorden van het spoor. Anderzijds worden het nieuwe station Nijmegen Goffert en de ontwikkelgebieden Novio Tech Campus en Fifty Two Degrees met elkaar en met de omgeving verbonden.

Plangebied

Binnen de ruimtelijke dragers is ruimte voor de ontwikkeling van aanvullende en nieuwe (bouw)programma's. In het westelijk deel sluiten de ontwikkelgebieden aan bij de 'plant' van NXP en bestaan voornamelijk uit laboratoria en cleanroom faciliteiten en kunnen gekenmerkt worden met begrippen zoals industrieel, innovatie, hoog technologisch, dynamisch en campus. In het oostelijk deel bieden de ontwikkelgebieden ruimte voor werken en sluiten aan op het bestaande woongebied. Hier geldt werken, luwte/rust, groen, landschap en

transparantie.

Tussen deze delen in ligt een ontwikkelingszone waar een noord-zuid route voor voetgangers & fietsers is voorzien. In deze zone is ruimte voor een verbindende openbare ruimte die, op het scheidsvlak van de twee landschapstypen, het hoogteverschil beleefbaar kan maken op basis van de karakteristieken en landschappelijke kwaliteit van het aangrenzende Goffertpark.

In het verlengde van het assenkruis over het totale NXP terrein, krijgt het kwadrant van de NTC een eigen assenkruis, als groene hart van de nieuwe campus. Het assenkruis wordt gevormd door paden en groen die zijn opgespannen tussen de bestaande bebouwing waaronder het gerenoveerde "gebouw M" en het "FiftyTwo Degrees" gebouw. Vanaf het assenkruis loopt een lange lijn, in aansluiting op de bestaande structuur naar het nieuwe station Nijmegen Goffert. In de vier kwadranten van het assenkruis kunnen nieuwe gebouwen worden gerealiseerd. Deze gebouwen staan primair langs de buitenrand van de kwadranten haaks op Gebouw M. Rondom de middenas van het assenkruis, opgespannen tussen de entree van FTD en de voordeur van gebouw M, zal groen (een beeldbepalende boomstructuur) domineren.

In de overgang van de campus naar het hoger gelegen spoor, in aansluiting op het station, zal er een gebouw worden gerealiseerd waarin een grote diversiteit aan bedrijvigheid een plek kan krijgen. De bedrijven zullen zich primair richten op de Hightech bedrijven met onder andere cleanroom en labfaciliteiten. Door de ligging tussen sterk verschillende maaiveldhoogten is een gebouw met een grotere overstijgende eigen bouwhoogte vereist om de herkenbaarheid te versterken. De grotere hoogte komt voort vanuit de markering van de plek. Een begeleidend gebouw met een grotere herkenbaarheid is daarom op dit punt gewenst. Deze locatie vormt de overgang van de campus naar het station, waarmee het tevens een ontmoetingsplaats vormt in de omgeving. Het totale terrein wordt openbaar toegankelijk.

Figuur 5: Impressie mogelijk toekomstbeeld inclusief grens plangebied

Station Goffert

De Novio Tech Campus is onderdeel van de ontwikkeling van het Knooppunt Winkelsteeg met het station Nijmegen Goffert als een belangrijk onderdeel hierin. Dit knooppunt is als één van de zes knooppunten opgenomen in het regionaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid (onder andere Structuurvisie Nijmegen, 2010). Station Nijmegen Goffert zal een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het knooppunt Winkelsteeg - Novio Tech Campus. De bereikbaarheid van het gebied wordt sterk verbeterd en het gebruik van openbaar vervoer wordt gestimuleerd. Op deze knoop komen diverse vervoersmodaliteiten bij elkaar zoals trein, bus, auto en fiets. Er wordt ingezet op een concentratie van functies met een intensief en gemengd programma.

Het station zal eind 2014 worden opgeleverd met een herkenbare uitstraling als baken in het gebied. Het station zal functioneren als een ruimtelijke aanjager voor de ontwikkeling van het (plan)gebied, omdat het station en de omliggende gebiedsontwikkelingen elkaar versterken. Enerzijds draagt de gebiedsontwikkeling bij aan een levensvatbaar station. Anderzijds zorgt het station voor een stedelijke ontmoetingsplek en betere bereikbaarheid, waardoor er een aantrekkelijk werklocatie voor hoog technologische en kennisintensieve bedrijven: het multimodaal knooppunt Winkelsteeg - Novio Tech Campus ontstaat. Hiervoor zal de komende jaren het gebied worden omgevormd naar een meer open en groene campus. Een campus die bovendien goed bereikbaar is vanwege de realisatie van een stadsregiostation, goede aansluitingen op buslijnen en fietsroutes en de ligging aan twee belangrijke hoofdaders van Nijmegen (de Graafseweg en Neerbosscheweg).

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 en 3 van deze toelichting komt alle beschikbare informatie over het plangebied aan bod. In het tweede hoofdstuk wordt het relevante ruimtelijke beleid en in het derde hoofdstuk het sectoraal beleid besproken.

In hoofdstuk 4 komt de plansystematiek aan bod.

De toelichting wordt afgesloten met een hoofdstuk over de economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan en een kort hoofdstuk over het vooroverleg.

Hoofdstuk 2 Ruimtelijk beleid

2.1 Rijksbeleid

2.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

In 2012 heeft de Rijksoverheid de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld, waarin het ruimtelijk beleid wordt vastgelegd. De Rijksoverheid richt zich op nationale belangen, zoals verbetering van de bereikbaarheid. De SVIR laat een sterke focus zien op het herstel van de economie met prioriteit bij de ontwikkeling van de mainports Amsterdam en Rotterdam, de brainport Eindhoven en de greenports met bijbehorende achterlandverbindingen. Voorheen benoemde nationale belangen, zoals verstedelijking en de bescherming van nationale landschappen worden losgelaten. Dat geldt ook voor onderdelen van het natuurbeleid, zoals de rijksbufferzones en groen in en om de stad.

Tot 2028 heeft het kabinet in de SVIR 3 rijksdoelen geformuleerd:

1. de concurrentiekracht vergroten door de ruimtelijk-economische structuur van Nederland te versterken. Dit betekent bijvoorbeeld een aantrekkelijk (internationaal) vestigingsklimaat;
2. de bereikbaarheid verbeteren;
3. zorgen voor een leefbare en veilige omgeving met unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

In de SVIR krijgt het vestigingsklimaat voor bedrijven extra aandacht. Te lezen is dat Nederland aantrekkelijk moet blijven voor buitenlandse bedrijven. Het kabinet blijft bedrijven stimuleren zich in Nederland te vestigen. Hiervoor moeten genoeg woningen, bedrijventerreinen en kantoren beschikbaar zijn. En deze moeten passen bij de wensen van bedrijven en hun werknemers. Het kabinet richt zich daarbij vooral op sectoren die zorgen voor de meeste economische groei. Deze economische topsectoren zijn geconcentreerd in de stedelijke regio's. Denk aan de gebieden rondom de haven van Rotterdam, de luchthaven Schiphol en Energyport in Groningen. Ook de regio Wageningen-Arnhem-Nijmegen maakt onderdeel uit van dit topsectoren-beleid (Health, life-sciences). Deze stedelijke regio's beschouwt het Rijk van nationale betekenis en hiermee gaat het Rijk samen met decentrale overheden aan de slag.

Novio Tech Campus is een belangrijke ontwikkeling binnen dit topsectorenbeleid. Het maakt de ontwikkeling mogelijk van een High-tech bedrijventerrein waar spin-off van o.a. Radbouduniversiteit en Hogeschool zich kan vestigen. Het is daarmee in lijn met het rijksbeleid van de Rijksoverheid.

Ladder voor duurzame verstedelijking

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte wordt de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. De ladder voor duurzame verstedelijking is ingericht voor een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten waardoor de ruimte in stedelijke gebieden optimaal benut wordt. Overheden dienen op grond van het Bro nieuwe stedelijke ontwikkeling standaard te motiveren met behulp van drie opeenvolgende stappen. Deze stappen borgen dat tot een zorgvuldige ruimtelijke afweging en inpassing van die nieuwe ontwikkelingen wordt gekomen.

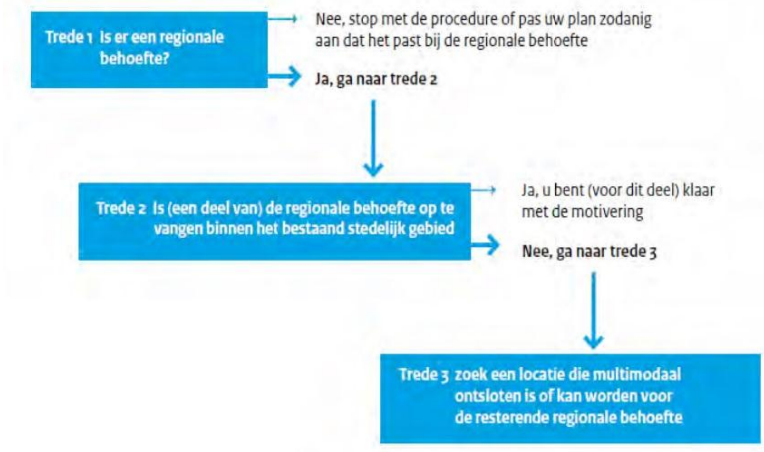

Figuur 6: ladder duurzame verstedelijking

Trede 1: is er een regionale behoefte?

Novio Tech Campus (NTC) is een transformatie van een bestaand bedrijventerrein midden in de stad naar een modern en innovatief terrein wat gekoppeld is aan de kennisinstellingen op Heijendaal. Het is een bestaand terrein (voormalig NXP) wat voor een deel wordt herontwikkeld voor bedrijven die gericht zijn op life-sciences en health en/of semiconductors. Het betreft een campusontwikkeling, gericht op de hierboven genoemde sectoren, waaronder spin-off van bedrijvigheid die ontstaat op de kennisinstellingen van Heijendaal, vb Radboud universiteit en Hoge school Arnhem-Nijmegen. Deze spinoff bedrijven kunnen vaak niet terecht op Campus Heijendaal vanwege gebrek aan geschikte ruimte, terwijl het voor hen essentieel is om in de schoot van de kennismoeder te kunnen starten. NTC biedt de gelegenheid aan spinoff-bedrijven die reeds op Campus Heijendaal gevestigd zijn, maar aan een volgende stap toe zijn, om passende huisvesting te krijgen in de buurt van de kennisinstelling. Hierdoor ontstaat er ruimte voor nieuwe spinoffs op Campus Heijendaal. Met de aanwezigheid van Science Meets Business (SMB) op NTC, worden echter ook ruimte en faciliteiten geboden aan starters vanuit Campus Heijendaal. Het terrein biedt voor de ruimere regio unieke faciliteiten, zoals clean rooms en laboratoria, dure apparatuur, bedrijfsstoffen en mensen met competenties die schaars zijn op de Europese markt. Het is daarmee een uniek bedrijventerrein. Dit wordt ook onderkend door zowel het ministerie van EZ en de Provincie Gelderland die financieel bijdragen aan de ontwikkeling. Met het ontwikkelen van NTC wordt voorkomen dat bedrijven wegtrekken uit Nijmegen omdat er geen goede faciliteiten beschikbaar zijn. In het verleden is dat al gebeurd. Omdat het een uniek terrein is met kenmerken en infrastructuur die elders niet of nauwelijks aanwezig zijn voorziet de ontwikkeling in een behoefte en zorgt het ervoor dat bedrijvigheid niet wegtrekt uit Nijmegen en wijdere omgeving.

De overige bestemmingen die in het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt (zoals onderwijs, ondersteunende kantoren en dienstverlening) zijn gericht op het campusconcept en ondersteunend aan de hoofdfunctie. Zij bieden faciliteiten aan de kenniswerkers en dragen bij aan een vitale campusontwikkeling.

Trede 2: Is (een deel van) de regionale behoefte op te vangen binnen het bestaand stedelijk gebied?

Het betreft een binnenstedelijke ontwikkeling, een transformatie van een bestaand bedrijventerrein. Daarmee wordt voldaan aan deze trede van de ladder.

2.1.2 Cultuurhistorie

Cultuurhistorie speelt een belangrijke rol bij de ruimtelijke inrichting van ons land. Het geeft identiteit en kwaliteit aan een gebied. Om deze redenen heeft het rijk de beleidslijn ingezet om cultuurhistorie onderdeel te laten zijn van het afwegingskader bij het opstellen van bestemmingsplannen. Deze beleidslijn is verwoord in de beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg uit 2009 en heeft geleid tot wijziging van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) sinds 1 januari 2012. Met het gewijzigde Bro zijn gemeenten wettelijk verplicht cultuurhistorie deel uit te laten maken van het afwegingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het rijk vraagt hiermee aan gemeenten om bij het opstellen van bestemmingsplannen, projectafwijkingsbesluiten en beheersverordeningen cultuurhistorische gebouwen, objecten en structuren te inventariseren en daaraan conclusies te verbinden en in het bestemmingsplan te verankeren.

De Monumentenwet 1988 vormt de basis voor de monumentenzorg. Rijksmonumenten worden op basis van deze wet aangewezen, evenals rijksbeschermde stadsgezichten.

2.2 Provinciaal beleid

2.2.1 Omgevingsvisie provincie Gelderland

Op 18 oktober 2014 zijn de Omgevingsvisie en de bijbehorende Omgevingsverordening in werking getreden. In de Omgevingsvisie staan de hoofdlijnen en in de Omgevingsverordening de regels. Het Waterplan, het Provinciaal Verkeer en Vervoer Plan, het Streekplan, het Milieuplan en de Reconstructieplannen zijn herzien en samengebracht in de nieuwe Omgevingsvisie. De provincie kiest er in deze Omgevingsvisie voor om vanuit twee hoofddoelen bij te dragen aan gemeenschappelijke maatschappelijke opgaven. Deze zijn:

1. een duurzame economische structuur;
2. het borgen van de kwaliteit en veiligheid van onze leefomgeving.

Deze twee hoofddoelen benadrukken de rol en kerntaken van de provincie als middenbestuur. Zij beïnvloeden elkaar. Economische structuurversterking vraagt om een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Dat is een goede bereikbaarheid en voldoende vestigingsmogelijkheden. Het betekent ook een aantrekkelijke woon- en leefomgeving met de unieke kwaliteiten van natuur, water en landschap in Gelderland.

Te lezen is dat: Het verbeteren van de economische structuur is een belangrijke opgave voor de Gelderse samenleving. Er zijn veel kansen om de economische structuur te verbeteren. De provincie wil samen met haar partners de kansen benutten, mèt oog voor de unieke kwaliteiten van Gelderland. Het streven is om de concurrentiekracht van Gelderland te vergroten door een duurzame versterking van de ruimtelijk-economische structuur.

In de omgevingsvisie staan ook de speerpunten voor de stadsregio. Te lezen is dat: De kwaliteiten van de Stadsregio bepalen in belangrijke mate de ontwikkelingsmogelijkheden en daarmee ook de concurrentiepositie van Gelderland in internationaal en nationaal verband. De innovatieve kwaliteiten bepalen de potenties van de regio. Prioritaire clusters, met samenwerking van overheid, ondernemingen en kennisinstellingen, zijn:

- Health Valley: medische technologiecluster in Nijmegen en omgeving (verbondenheid bedrijven, overheid, gezondheidszorg en kennisinstellingen);
- Creatieve Industrie: innovatie culturele sector met name in Arnhem;
- Energie- en Milieutechnologie, met een zwaartepunt in Arnhem.

Binnen de Stadsregio worden naast de genoemde topsectoren (Health Valley, Creatieve Industrie) de clusters Energie- en Milieutechnologie (EMT), logistiek, agro (glastuinbouw) en toerisme onderscheiden. Hieraan wordt in het economische beleid van de Stadsregio extra prioriteit toegekend.

De focus van de provincie is daarbij gericht op Health Valley in een netwerkrelatie met FoodValley, technologie cluster Enschede, brainport Eindhoven en op Energie- en Milieutechnologie.

Ook is te lezen dat: Met de regio onderkent de provincie het belang van de doorwerking van topsectorenbeleid naar de brede basiseconomie en vergroten van de mogelijkheden tot spin-off.

Met de ontwikkeling van het NTC wordt concreet uitvoering gegeven aan de doorwerking van het topsectorenbeleid en vergroten van de spin-off en is daarmee in lijn met de provinciale doelstellingen en beleid.

2.3 Gemeentelijk beleid

2.3.1 Structuurvisie Nijmegen

In de transitie van traditionele industrie naar kennisindustrie is het opleidingsniveau van de Nijmeegse beroepsbevolking gestegen. Inmiddels is bijna de helft van de volwassen Nijmeegse bevolking hoogopgeleid. Nijmegen is een kennisstad geworden met de zorgsector als excellerende tak. De zorgsector in Nijmegen is in omvang de tweede van het land en goed voor ruim 20% van de Nijmeegse werkgelegenheid. Mede daarom staat Nijmegen nationaal op de kaart met Health Valley als onderdeel van de topsector Life Sciences & Health. Andere speerpuntsectoren in Nijmegen zijn semiconductors en energie- en milieutechnologie. Nijmegen kent een aanbod op deze specifieke technologiegebieden met hoog opgeleide kenniswerkers, toponderzoekers, een uniek aanbod van opleidingen en een breed scala aan testfaciliteiten.

Uit de ruimtelijk economische trends en ontwikkelingen komt een aantal opgaven en ambities naar voren op het gebied van bedrijventerreinen, kantoren, werken aan huis, detailhandel, toerisme en horeca, de binnenstad en campusontwikkeling. Met de invulling van deze ambities versterken we de ruimtelijk economische structuur van de stad en spelen we in op trends en kansen. We scheppen de (ruimtelijke) voorwaarden voor economische groei nu en in de toekomst. Een goede bereikbaarheid is daarvoor een belangrijke randvoorwaarde.

Een gedifferentieerd aanbod aan bedrijventerreinen

Nijmegen kent een kwalitatief gedifferentieerd aanbod van bedrijventerreinen. Onze ambitie is om voldoende en kwalitatief geschikte ruimte hebben voor bedrijvigheid zonder overaanbod te creëren. We kiezen ervoor om zoveel mogelijk bestaand bedrijventerrein eerst te benutten, dan wel te herstructureren voordat we overgaan tot de aanleg van nieuw bedrijventerreinen. Ook streven we naar goed bereikbare en zorgvuldig beheerde en onderhouden bedrijventerreinen. De werklocaties Heijendaal en Winkelsteeg (Novio Tech Campus) zijn de locaties voor kennisintensieve en innovatieve bedrijvigheid.

Stimuleren van campusontwikkeling

Bedrijven die zich vestigen in Nijmegen vanwege de unieke kennisinfrastructuur zijn vaak bedrijven die ook zelf weer investeren in hoogwaardige onderzoek, onderzoeksruimtes en productiefaciliteiten. Om deze ontwikkeling maximaal te faciliteren zorgen we voor goede ruimtelijke randvoorwaarden. Onze ambitie is om de kennispositie van Nijmegen en haar topsectoren verder uit te bouwen. We willen investeren in het vestigingsklimaat op de terreinen waar Nijmegen goed in is door campusontwikkeling bij Novio Tech Campus en Campus Heijendaal en de verbindingen daartussen. Voor het uitwisselen van kennis en innovatie zijn goede netwerken nodig, waarin experimenten en crossovers worden aangemoedigd.

Novio Tech Campus Nijmegen

De gemeente Nijmegen, NXP Semiconductors, Kadans, de provincie Gelderland en de Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NV werken samen aan de ontwikkeling van een nieuw technologisch bedrijvenpark, onder de noemer Novio Tech Campus. In de periode tot en met 2020 zal het oude NXP-terrein bedrijventerrein transformeren tot een aantrekkelijke en toekomstgerichte werklocatie voor hoogtechnologische en kennisintensieve bedrijven, die zich bezig houden met zogenaamde toegepaste innovatie. Met de realisatie van gebouw M (voorheen Novio Tech Innovation Center) is de eerste fase van Novio Tech Campus gestart. De komende jaren wordt ook het station Goffert gebouwd, waardoor het gebied met openbaar vervoer veel beter bereikbaar wordt.

2.3.2 Verkeer

Het Nijmeegse mobiliteitsbeleid is vastgelegd in de nota "Nijmegen Duurzaam Bereikbaar". Hieronder volgt een beknopte beschrijving van het gemeentelijk beleid:

De gemeente Nijmegen stelt zich ten doel de bereikbaarheid van de stad te garanderen en te verbeteren. Hierbij staat een multimodale aanpak centraal, waarbij de reiziger een keuze wordt aangeboden uit een aantal aantrekkelijke alternatieven: soms is de auto de beste keuze, soms de fiets, soms het openbaar vervoer en soms een combinatie van vervoerswijzen. Daarnaast neemt de gemeente maatregelen om het verkeerssysteem als totaal duurzamer te maken. Hierbij is de samenhang tussen het mobiliteitsbeleid en ruimtelijke ordeningsbeleid van groot belang. Het verstedelijkingsbeleid van de gemeente gaat uit van een concentratie van ruimtelijke ontwikkelingen op een aantal knopen die goed bereikbaar zijn met de fiets en met het openbaar vervoer. Ook nieuwe grootschalige woning-bouwontwikkelingen zoals de Waalsprong moeten goed ontsloten worden voor fiets, openbaar vervoer en auto. Voor bedrijventerreinen geldt dat deze zoveel mogelijk aan de rand van de stad worden gesitueerd met goede verbindingen naar de rijkswegen. Transferia worden op strategische plekken aan de rand van de stad gerealiseerd waar overstappen op het HOV mogelijk is. Bij elke geplande nieuwe ontwikkeling wordt onderzocht wat de effecten zijn op de bereikbaarheid. Dat kan leiden tot extra maatregelen, de keuze voor een andere locatie of in het meest extreme geval tot het niet doorgaan van de ontwikkeling. Tenslotte richt het beleid zich op maatregelen die leiden tot een betere benutting van de bestaande infrastructuur en het stimuleren van duurzame vervoerswijzen. Waar al deze maatregelen onvoldoende soelaas bieden, komt het vergroten van de capaciteit als optie in beeld.

Nu De Oversteek gerealiseerd is, is de verkeersstructuur in de stad ingrijpend veranderd. Met realisatie van De Oversteek en verbreding van de A50 zal de doorstromingsproblematiek verschuiven van het gebied ten noorden van de Waal naar de zuid- en westflank van de stad. In het gebied ten zuiden van de Waal en ten oosten van het Maas-Waalkanaal was al sprake van hoge verkeersdruk. De ruimtelijke mogelijkheden om nieuwe infrastructuur te bouwen zijn hier beperkt. De aanleg van De Oversteek wordt door de gemeente Nijmegen aangegrepen om door dynamisch verkeersmanagement het verkeer beter te beheersen en de doorstroming te verbeteren.

2.3.3 Cultuurhistorie

Het gedachtengoed uit de beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg en het gewijzigde Besluit ruimtelijke ordening is aanleiding geweest het gemeentelijk erfgoedbeleid te actualiseren. Dit heeft geresulteerd in de Nota Cultureel Erfgoed, die op 15 mei 2013 door de raad is vastgesteld. Deze nota beschrijft op welke manier erfgoed kan bijdragen aan de ambitie van de gemeente Nijmegen om de identiteit van de stad te behouden en te versterken. Hiervoor worden drie strategieën ingezet: duurzame ruimtelijke ontwikkeling, kennis & inspiratie en bescherming & instandhouding.

De strategie duurzame ruimtelijke ontwikkeling heeft betrekking op een toekomstbestendige stad, waar erfgoed ingezet wordt om bij gebiedsontwikkelingen de eigen identiteit te behouden of te versterken. De verplichtingen vanuit het Besluit ruimtelijke ordening en de daaruit voortvloeiende beleidsvrijheid die we als gemeente hebben zetten we in om deze ambitie te kunnen realiseren. Erfgoed is namelijk een factor die mede kwaliteit geeft aan de ruimte en daarmee ruimtelijke ontwikkelingen kan verrijken. De cultuurhistorische elementen die onderdeel zijn van de identiteit van de stad kan men niet allemaal als beschermd monument of gezicht aanwijzen, maar zijn wel onderdeel van de manier waarop we onze stad beleven, inrichten en gebruiken. De cultuurhistorische beleidskaart is de basis voor de cultuurhistorische inbreng bij het opstellen van ruimtelijke plannen.

Een ander onderdeel van de Nota Cultureel Errfgoed is het belang van herbestemming van karakteristieke gebouwen voor behoud van de identiteit en eigenheid van de stad. Hierbij gaat het niet alleen om herbestemming van beschermde gebouwen, maar ook om niet-beschermde gebouwen. Een verstandig gebruik van erfgoed is een kernaspect van een duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Herbestemming van erfgoed houdt de geschiedenis van een gebied zichtbaar en beleefbaar.

Voor gemeentelijke beschermingen is de gemeentelijke monumentenverordening de basis.

Hoofdstuk 3 Sectoraal beleid

3.1 Economische zaken

De ontwikkeling van Novio Tech Campus (NTC) is een belangrijke ontwikkeling voor de economie van Nijmegen. Op NTC worden de unieke kwaliteiten die op het voormalige terrein van NXP aanwezig zijn, zoals cleanrooms, technische infrastructuur, bedrijfsstoffen, electriciteitsvoorziening en het Regional Quality Center, in combinatie met de kracht van het medische cluster rondom Campus Heijendaal ingezet om bedrijven en (kennis)instellingen die actief zijn op het terrein van Health & Life Sciences en/of Semiconductors/High Tech een biotoop te bieden waarin zij goed kunnen gedijen en waarin ze tot nieuwe innovaties en synergie kunnen komen. Een gezonde ontwikkeling van deze campus zal leiden tot het vergroten van de werkgelegenheid en de innovatiekracht van Nijmegen. Een van de voorwaarden om tot een gezonde ontwikkeling te komen is een bestemmingsplan dat de ontwikkelingsmogelijkheden van het concept optimaal faciliteert. Een bestemmingsplan waarin ruimte wordt geboden aan bedrijven die het concept NTC vorm moeten geven en dragen (Health & Life Sciences en Semiconductors/High Tech), maar ook synergiebedrijven (bedrijven die niet perse binnen het concept passen, maar wel een belangrijke toegevoegde waarde kunnen bieden aan de bedrijven die het concept dragen) en ondersteunende bedrijven, zoals horeca en dienstverleners als kappers, wasserettes, e.d.).

Horeca

De Novio Tech Campus biedt een breed scala aan faciliteiten en diensten voor ondernemers in de Life Sciences, Health en High Tech Semiconductors. Bij deze faciliteiten horen ook horecavoorzieningen waar ondernemers, bezoekers en andere belanghebbenden in het gebied terecht kunnen. De ontwikkeling van nieuwe horeca op Novio Tech Campus wordt uiteraard overgelaten aan 'de markt'. Voor het gebied Novio Tech Campus worden wel de kaders aangegeven waarbinnen nieuwe horeca-initiatieven vorm kunnen krijgen. Uitgangspunt daarbij is geweest om ruimte te bieden aan nieuwe concepten die van een meerwaarde kunnen zijn voor de ontwikkeling van het gehele gebied en inspelen op de behoeften van gebruikers van het gebied.

In de Horecanota Gastvrij Nijmegen (2007) zijn de volgende beleidslijnen opgenomen die de ontwikkeling van nieuwe horeca in dit gebied ondersteunen:

1. *Horeca bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen*
   In de horecanota Gastvrij Nijmegen (2007) is de beleidslijn opgenomen dat er ruimte zal zijn voor nieuwe grootschalige ontwikkelingen in de horeca indien er nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen plaats vinden. De ontwikkeling van 52 degrees wordt in de nota expliciet als voorbeeld genoemd. Maar ook de directe omgeving, Novio Tech campus, kan in dat licht worden bezien.
2. *Horeca op unieke locaties*
   In de horecanota Gastvrij Nijmegen wordt aangegeven dat nieuwe horeca is toegestaan op unieke locaties. Het profiel van Novio Tech Campus heeft een voor Nijmegen uniek karakter. Het bereik van een horecavoorziening op de Campus gaat verder dan de directe omgeving. De horeca-voorziening zal zich richten op zakelijke bezoekers, afkomstig uit de gehele regio.

3.2 Verkeer

3.2.1 Bereikbaarheid

3.2.1.1 Gemotoriseerd verkeer

Een goede bereikbaarheid van Nijmegen per auto is in de eerste plaats gediend met een goede en betrouwbare afwikkeling van het verkeer op de autosnelwegen rondom de stad. Het is van groot belang dat deze autowegen goed functioneren. Er is dan namelijk geen noodzaak om dóór Nijmegen te rijden als je niet ín Nijmegen moet zijn. Al het doorgaande verkeer gaat buiten de stad om, terwijl het bestemmingsverkeer de stad vanuit de beste windrichting kan benaderen. Binnen de stad hanteren we 3 beleidslijnen: doorstromen, doseren, overstappen.

- Doorstromen: met de bouw van De Oversteek is er meer spreiding van het verkeer. Dit biedt betere handvatten om bij te sturen in geval van calamiteiten. De gemeente zet in op een goede doorstroming van het verkeer in de stad en ontwikkelde daarvoor de "doorstroomroute S100" (zie figuur 7). De S100 is een aaneengesloten route waarop de doorstroming optimaal is.
- Doseren: als de doorstroming op deze route op piekmomenten onder druk staat, wordt het verkeer op de invalswegen naar de route toe "gebufferd". Door middel van dynamisch verkeersmanagement wordt het verkeer monitort en waar nodig bijgestuurd.
- Overstappen: ten noorden, zuiden en westen van Nijmegen bieden we transferia aan waar automobilisten kunnen overstappen op het openbaar vervoer of de (elektrische) fiets.
-

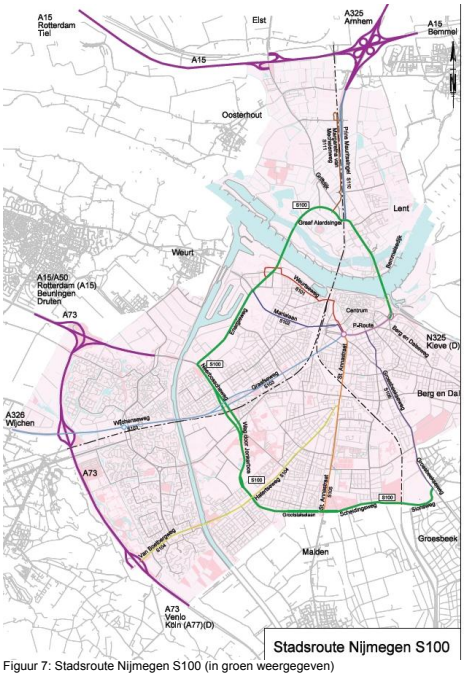

Figuur 7: Stadsroute Nijmegen S100 (in groen weergegeven)

Ook na 2013 zijn er nog werkzaamheden die de bereikbaarheid beïnvloeden, zoals de Dijkteruglegging en het groot onderhoud aan de Waalbrug. Daarom zal voor het autoverkeer in sterke mate worden aangestuurd op het zo goed mogelijk managen van de verkeersstromen en het stimuleren van het spitsmijden.

Het plangebied maakt onderdeel uit van het industrieterrein Winkelsteeg en ligt direct aan de S100. Ontsluiting van het plangebied is voorzien aan de Nieuwe Dukenburgseweg.

3.2.1.2 Langzaam verkeer

In Nijmegen liggen veel bestemmingen op korte afstand van elkaar. De fiets is hier een goed alternatief voor de auto. Van alle korte ritten (tot 7,5 kilometer) wordt 37% per fiets afgelegd. Dit percentage wil de gemeente laten toenemen. De gemeente gaat daarom de komende jaren door met het opwaarderen van het fietsroutenetwerk en het realiseren van snelfietsroutes op de belangrijkste verbindingen. Snelfietsroutes zijn doorlopende en aantrekkelijke fietsroutes dwars door de stad, die woonlocaties verbinden met belangrijke stedelijke bestemmingen, ook vanuit de regio. Snelfietsroutes zijn zo direct mogelijk en bieden de fietser extra kwaliteit in de vorm van doorstroming (voorrang, minder oponthoud, groen bij verkeerslichten), vlakke verharding en aantrekkelijkheid (autoluw, schone lucht, sociale veiligheid, omgeving). Door de snelfietsroutes wil de gemeente meer forenzen op de (elektrische) fiets krijgen. Ook werkt de gemeente de komende jaren aan de rest van het fietsnetwerk. Naast de hoofdfietsroutes moet het fietsverkeer aantrekkelijker worden door de inrichting van parallelle (schone lucht) routes en fijnmazige verbindingen door de verblijfsgebieden. Een fijnmazig fietsnetwerk is belangrijk, omdat de fiets een belangrijk onderdeel moet gaan uitmaken van de vervoersketen, het verwisselen van vervoerssysteem, bijvoorbeeld van fiets op trein. Minstens zo belangrijk als goede fietsverbindingen zijn tenslotte goede en veilige stallingen.

Het plangebied kan voor fietsers en voetgangers ontsloten worden aan:

- de zuidzijde naar de Nieuwe Dukenburgseweg
- de oostzijde naar de Neerboscheweg (S100)
- de Noordzijde nabij het toekomstige Station Goffert.

Het plangebied sluit aan de noord- en zuidzijde aan op een snelfietsroute. Aan de zijde van de Neerboscheweg ligt een twee-richtingen fietspad die beide snelfietsroutes verbindt.

3.2.1.3 Openbaar vervoer

Het OV moet een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het verbeteren van de bereikbaarheid van Nijmegen en haar knooppunten. Het streven is een toename van het gebruik van het OV. De kracht van het OV ligt vooral bij zoveel mogelijk gebundelde vervoersstromen.

De bestaande spoorwegen vormen de ruggengraat van het OV. Om regionale verplaatsingen beter te kunnen bedienen, wordt StadsregioRail ontwikkeld. StadsregioRail voorziet in meer regionale treinen per uur en extra stations op de verbinding tussen Duiven, Arnhem, Nijmegen en Wijchen. In aanvulling hierop wordt een netwerk van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) ontwikkeld. Het HOV bedient de belangrijkste knooppunten en bestemmingen in Nijmegen en omgeving en is vooral geschikt voor afstanden tussen de 3 en 10 kilometer. De stadsregio heeft zes te ontwikkelen regionale HOV-lijnen vastgelegd, waarvan er vier liggen op Nijmeegs grondgebied. Als eerste zal de lijn Heijendaal - Nijmegen Centraal - Centrum - Waalsprong worden ontwikkeld. Voor deze verbinding wordt gestreefd naar een tramverbinding, die wordt doorgetrokken naar Bemmel en aansluit op de verbinding Arnhem - Huissen - Bemmel - Nijmegen. De andere twee HOV-lijnen lopen van Nijmegen Centraal Station, via Plein '44 naar Beuningen en van de Waalsprong naar Nijmegen-Dukenburg. Het HOV-lijnennet gaat de knooppunten, transferia en omliggende woongebieden met elkaar verbinden. Hiervoor is ook het normale, onderliggende lijnennet van belang voor de

verbinding van de knopen met de wijken en de wijken onderling. De fijnmazigheid van een openbaar vervoer netwerk is van belang voor de bereikbaarheid, maar zorgt er ook voor dat het openbaar vervoer een aantrekkelijk alternatief is voor de auto.

Nabij het plangebied is station Goffert in ontwikkeling. Het Station valt binnen de lijn Nijmegen - 's Hertogenbosch. Met station Goffert is er een snelle en rechtstreekse verbinding naar station Nijmegen Centraal. Voor de busverbinding is het plangebied aangewezen op de haltevoorzieningen aan de Graafseweg en de Nieuwe Dukeburgseweg.

3.2.2 Expeditie

Op het gebied van (beroeps)goederenvervoer streeft Nijmegen naar een marktconform beleid, waarbij de overheid de randvoorwaarden schept om de markt tot kwalitatieve oplossingen te verleiden. Het streven is om tot een reductie van het aantal verkeersbewegingen te komen en daarbij zowel CO2-reductie als een gezonde businesscase te realiseren. Dit wordt bereikt door transportbedrijven die voorop durven lopen extra te belonen in de vorm van specifieke privileges. Daarnaast is ook afstemming op regionaal niveau van belang. Dit gebeurt door continue afstemming met de markt en omliggende gemeenten (vooral Arnhem). De gemeente Nijmegen werkt mee aan het stimuleringsprogramma Lean & Green en kent tenslotte ook nog de Groene Hub. Dit is een project voor het verduurzamen van het goederen- en busvervoer. In dit project zorgen deelnemers uit de regio Arnhem-Nijmegen ervoor dat lokaal opgewekt groen gas gebruikt wordt voor het openbaar vervoer.

Expeditie voor het plangebied vindt plaats via de ontsluiting aan de Nieuwe Dukenburgseweg. Expeditieverkeer mag het plangebied alleen voorwaarts ontsluiten.

3.2.3 Parkeren

De afgelopen jaren zijn stedelijke, maar ook regionale en landelijke ontwikkelingen op het gebied van verkeer en vervoer, ruimtelijke ordening en economie, van invloed geweest op het parkeerbeleid. Het parkeerbeleid is opgenomen in de Parkeernota "Kiezen en Delen" parkeren in Nijmegen, parkeernota 2013-2017 (Parkeernota). De Parkeernota biedt voldoende ruimte en mogelijkheden voor maatwerk met het oog op toekomstige ontwikkelingen. Samen met stakeholders in de stad wordt gewerkt aan een verdere vervolmaking van de parkeerproducten. Daarbij worden de ontwikkelingen op het mobiliteitsvlak op de voet gevolgd, zoals de ingebruikname van De Oversteek, de vernieuwde Waalbrug, de stadsuitbreiding in Nijmegen Noord en de toevoeging van meer transferia. Verder wordt er ruimte gecreëerd voor nieuwe technologische ontwikkelingen op parkeergebied (o.a. routeringsysteem, digitalisering en meer mogelijkheden tot het bieden van maatwerk).

Het parkeerbeleid wordt gestuurd op de uitgangspunten leefbaarheid, aantrekkingskracht van de binnenstad en bereikbaarheid:

- Leefbaarheid in de wijken: In de wijken zijn een rechtvaardige verdeling van de schaarse openbare ruimte (waaronder parkeerplaatsen) en het voorkomen van parkeeroverlast wenselijk. Hierbij is maatwerk noodzakelijk, bijvoorbeeld in de tijden waarop parkeerregulering van kracht is, tarieven en specifieke regelingen voor specifieke doelgroepen;
- Bruisende binnenstad: Aantrekkelijke, voldoende en goed bereikbare parkeerruimte in en om de binnenstad is erg belangrijk. De bezoekers van onze stad worden gastvrij ontvangen. Parkeren is een onderdeel van de service aan onze bezoekers. Dit betekent voldoende parkeergelegenheid, een kwalitatief hoogwaardig aanbod en duidelijkheid over de tarieven. Parkeren is immers direct gerelateerd aan de levensvatbaarheid van de economische functies en voorzieningen.
- Bereikbare parkeervoorzieningen: Vanuit de bereikbaarheid stimuleren we dat verkeersdeelnemers gericht kiezen of zij met fiets, auto of OV reizen. Het parkeerbeleid kan bijdragen aan het bevorderen van het selectieve gebruik van de auto, waarbij de

groei van de automobiliteit voor kleinere afstanden wordt beperkt ten gunste van bereikbaarheid, leefbaarheid en luchtkwaliteit. Parkeren in het centrum blijft mogelijk, maar parkeren op afstand vormt een aantrekkelijk alternatief. Het uitgangspunt is dat de automobilist een keuze heeft waar hij zijn auto neerzet: binnen de singels, aan de rand van het centrum of goedkoop aan de rand van de stad in een transferium. Goede communicatie en informatie aan de bezoeker en een goede parkeerroutering zijn essentiële randvoorwaarden.

Het aantal parkeerplaatsen wordt berekend aan de hand van de toepassing van artikel 2.5.30 uit de Nijmeegse bouwverordening. Het artikel is een uitwerking van de door Burgemeester en Wethouders vastgestelde parkeervisie (2012) en de hierin verbonden nota parkeernormen gemeente Nijmegen (2012). Het plangebied valt in de sterk stedelijke zone "Centrum".
Het totale aantal parkeerplaatsen (inclusief bezoek) moet op eigen terrein worden opgelost. Via de omgevingsvergunning is in bepaalde gevallen ontheffing mogelijk.

Op eigen terrein moeten voldoende fietsenstallingen worden gerealiseerd. Aan de hand van de kengetallen voor fiets parkeren uit de ASVV 2012 wordt bepaald hoeveel klemmen minimaal noodzakelijk zijn.

3.2.4 Verkeersveiligheid

In de Nota Nijmegen Duurzaam bereikbaar is verkeersveiligheid de randvoorwaarde voor alle ontwikkelingen in Nijmegen. Aan de hand van de wegencategorisering kaart is bepaald welke snelheidregime er geldt. Op de GOW-plus, GOW-basis, GOW-min en de industrieterreinen geldt 70 of 50 km/h. Voor de rest binnen bebouwde kom geldt 30 km/h. Voor alle wegen binnen en rondom het plangebied geldt een maximum snelheid van 50 km/h.

3.3 Milieu

3.3.1 Bodem

Voor de bestemmingsplanparagraaf is het bodeminformatiesysteem van de gemeente Nijmegen geraadpleegd. Hierbij zijn naast bodemrapporten van de beide tankstations aan de Neerbosscheweg, de VOS locatie onderzoeken (bodemonderzoeken naar voormalige stortplaatsen) ook onderzoeken op het Phillips, NXP terrein doorgenomen. Dat is gedaan omdat de voormalige storten aan de rand van het toekomstig NTC terrein liggen en nagegaan moet worden of de stortresten ook onder het toekomstige NTC terrein kunnen liggen.

Een bodemonderzoek van 17 augustus 2012 (kenmerk NM514-1) gedaan door Witteveen en Bos in opdracht van Ontwikkelmaatschappij oost Nederland NV laat zien dat op het terrein enkele spots voorkomen van PAK en zink; beide spots bevinden zich in de eerste halve meter beneden maaiveld en zijn beperkt van omvang (3 en 7 M2); ze bevatten sterk verhoogde gehaltes aan zink en/of PAK.

Uit de analyses van de overige (meng)monsters blijkt dat de grond veelal licht is verontreinigd met zware metalen en PAK.

Het meest recente bodemonderzoek betreft een verkennend bodemonderzoek dat is uitgevoerd op de Gerstweg 2, op plot 1 en 2 na sloop van enkele gebouwen van NXP (MHW, B.V. op 22 oktober 2013 met kenmerk M13B0281). Bedoeling van het onderzoek was te achterhalen of er stort(resten) aanwezig zijn onder de gesloopte panden. Deze locatie ligt aan de rand van het NTC terrein.

B*elangrijkste conclusies bodemonderzoek aan de rand van het terrein:*

- Tijdens de veldwerkzaamheden zijn op het noordelijk deel ter plaatse van de Neerbosscheweg stortresten gevonden;
- de boven- en ondergrond (0,0-0,5 m-mv en 0,5 - 2,0 m-mv) van het overige onderzochte terrein zijn licht verontreinigd met PAK, PCB, minerale olie en zware metalen;

- het grondwater is niet onderzocht en er is virtueel geen asbest op het maaiveld en in de grondmonsters gevonden;
- de stortresten zijn sterk verontreinigd met zware metalen en PAK; het gaat om een stort en dit betreft een geval van ernstige bodemverontreiniging dat bij de gemeente bekend is onder de naam "Neerbosscheweg II", gevalscode GE026800310.

Omdat het maaiveld wordt verlaagd voor het toekomstige station en parkeerplaatsen is er een goedgekeurd saneringsplan aangevraagd en accoord bevonden.

Uit de overige verkennende en nadere bodemonderzoeken (o.a. rapport 0238/GE/330/18/HO, 1986 Grontmij, 0834, 1993 Haskoning, rapport 1845/E1424.A01, 1998 Haskoning, rapport 1575/11065.C0129, 1994 Haskoning, rapport 4333/9R8933.01, 2008 Royal Haskoning) die zijn:

- de bovengrond (0,0-0,5 m-mv) is licht verontreinigd met lood, koper, kwik, zink en PAK;
- de ondergrond (0,5-2,0 m-mv) van het overige terrein is licht verontreinigd met lood, koper, kwik, zink en PAK;
- het grondwater is sterk met VOCL verontreinigd; tevens is het grondwater plaatselijk verontreinigd met minerale olie en vluchtige aromaten;

Conclusie

Uit de onderzoeken blijkt dat de stortresten inderdaad tot aan de randen van het NTC terrein komen. Op het NTC terrein zelf zijn in de bodemonderzoeken die zijn gedaan weliswaar puinresten, en resten van het voormalig composteerbedrijf gevonden, maar de bodem is licht verontreinigd met zware metalen en PAK.

Het grondwater is sterk verontreinigd met VOCL. Dit zit 12 meter diep en vormt geen belemmering voor het bouwen van bedrijfspanden en woningen.

3.3.2 Geluid

Het plan is gelegen op het geluid gezoneerde industrieterrein Winkesteeg. Dit betekent dat de geluidemissie ten gevolge van alle inrichtingen op het industrieterrein buiten de vastgestelde geluidzone niet meer mag bedragen dan 50 dB(A) etmaalwaarde. De precelen binnen het plan blijven geschikt voor inrichtingen met een hoge geluidemissie.

De vastgestelde geluidzone rond het industrieterrein Winkelsteeg wordt door de gemeente nijmegen gehandhaafd.

Binnen het plan worden geen geluidgevoelige bestemmingen mogelijk gemaakt.

3.3.3 Luchtkwaliteit

Als een ruimtelijk plan getoetst wordt op luchtkwaliteit, moet worden gelet op de volgende 2 zaken:

a. het plan als veroorzaker van verkeer en daardoor bron van slechte luchtkwaliteit.
b. het plan als te beschermen object tegen slechte luchtkwaliteit.

ad a) het plan als veroorzaker van verkeer en daardoor bron van slechte luchtkwaliteit

Op 15 november 2007 is de Wet Milieubeheer uitgebreid met hoofdstuk 5, titel 5.2 Luchtkwaliteiteisen. De regelgeving met betrekking tot luchtkwaliteitseisen is verder uitgewerkt in AMvB's (Besluit niet in betekenende mate bijdragen luchtkwaliteitseisen, Besluit gevoelige bestemmingen luchtkwaliteitseisen) en Ministeriële regelingen (Regeling niet in betekenende mate bijdragen luchtkwaliteitseisen, Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007, Regeling projectsaldering luchtkwaliteit 2007).

Grenswaarden voor luchtkwaliteit gelden o.a. voor de stoffen stikstofdioxide (NO2) en fijn stof (PM10). In Nijmegen worden alleen voor NO2 en PM10 mogelijke overschrijdingen verwacht. De grenswaarden betreffen bestuurlijke normen, ook beneden de grenswaarden zijn in studies gezondheidseffecten waargenomen.

De normering voor NO2 en PM10 is als volgt:

	Norm	Ingangsdatum
Jaargemiddelde grenswaarde NO_2	40 ug/m^3	1-1-2015
Jaargemiddelde grenswaarde PM_{10}	40 ug/m^3	1-6-2011
Daggemiddelde grenswaarde PM_{10}	max. 35 dagen/jaar >50 ug/m^3	1-6-2011

Bij ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied moet met deze normering rekening worden gehouden.

Plannen worden getoetst aan de regelgeving voor luchtkwaliteit. Een ruimtelijke ontwikkeling kan doorgaan, indien aannemelijk kan worden gemaakt dat:

- de ruimtelijke ontwikkeling, al dan niet in combinatie met aan het project verbonden maatregelen, niet in betekenende mate bijdraagt aan de luchtkwaliteit. Dit is sinds de inwerkingtreding van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) maximaal 3 %, of:
- de luchtkwaliteit door de ruimtelijke ontwikkeling, al dan niet in combinatie met aan het project verbonden maatregelen, per saldo verbetert of tenminste gelijk blijft, of:
- bij een beperkte verslechtering van de luchtkwaliteit vanwege de ruimtelijke ontwikkeling de luchtkwaliteit in een gebied rondom het project per saldo verbetert. De verbetering en verslechtering zullen beide moeten gelden voor overschrijdingssituaties en dienen te worden betrokken op de concentraties van NO2 en/of PM10, of:
- de ruimtelijke ontwikkeling is beschreven in, past binnen, of is in elk geval niet strijdig met een vastgesteld programma zoals het NSL, of;
- er geen grenswaarden worden overschreden door de ruimtelijke ontwikkeling.

Onderhavig bestemmingsplan voorziet in een lagere danwel gelijkblijvende verkeersaantrekkende werking dan de huidige planologische situatie. Derhalve zal sprake zijn van een verbetering danwel gelijkblijven van de luchtkwaliteit. Het plan voldoet daarmee aan de luchtregelgeving.

ad b) het plan als te beschermen object tegen slechte luchtkwaliteit.

Op 16 januari 2009 is het Besluit "gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen)" in werking getreden. Met deze amvb wordt de bouw van zogenaamde gevoelige bestemmingen in de nabijheid van (snel)wegen beperkt. Het besluit heeft als doel het beschermen van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijn stof (PM10) en stikstofdioxide (NO2), met name kinderen, ouderen en zieken. Scholen, kinderdagverblijven en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen met bijbehorende terreinen zijn gevoelige bestemmingen. Plannen voor gevoelige objecten zijn niet toegestaan binnen 300 meter vanaf de rand van een rijksweg of binnen 50 meter vanaf de rand van een provinciale weg, mits ter plaatse een grenswaarde overschreden wordt. Voor drukke stadswegen worden geen afstanden genoemd, maar kunnen door lokaal beleid aangewezen worden.

De landelijke GGD heeft in de "GGD-Richtlijn medische milieukunde: luchtkwaliteit en gezondheid" het volgende geadviseerd ten aanzien van het bouwen van gevoelige bestemmingen langs snelwegen en drukke gemeentelijke wegen (meer dan 10.000 mvt/etm):

- liever niet binnen 300 meter van een snelweg;

- op minder dan 100 meter van een snelweg wordt sterk afgeraden;
- niet bouwen direct langs een drukke weg, dus niet in 1e lijnsbebouwing;
- aangevuld met dat dit minimaal moet gelden binnen 50 meter van de rand van de drukke gemeentelijke weg.

Gemeente Nijmegen conformeert zich aan deze landelijke GGD-richtlijn. De geplande nieuwbouw betreft geen gevoelige bestemmingen en voldoet daarmee ook aan dit aspect.

3.3.4 Externe veiligheid

3.3.4.1 Beleidsvisie externe veiligheid

In de beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen is het bedrijventerrein met de ontwikkeling van de Novio Tech Campus beschreven:

'Op Bedrijventerrein Winkelsteeg is met name aan de noordzijde van de Nieuwe Dukenburgseweg een vermenging aanwezig van kwetsbare objecten (52 Degrees) en Bevi-bedrijven (Hoes Errogas etc.). Gezien de ontwikkeling van de Novio Tech Campus met mogelijk ook kwetsbaar objecten ligt het voor de hand om op het terrein geen nieuwe Bevi-bedrijven meer toe te staan. Een extra argument hiervoor is het feit dat ook de aan- en afvoer van de gevaarlijke stoffen van Winkelsteeg tot problemen kunnen gaan leiden gezien de centrale ligging van het bedrijventerrein in de stad. Mochten zich echter Bevi-bedrijven willen vestigen op de Novio Tech Campus die toegevoegde waarde hebben voor het NTC concept (development- en pilot line activiteiten in het medische en/of semiconductorcluster (incl. solar)) dan kan de gemeente binnen een integrale afweging bepalen deze onder voorwaarden toe te laten. Dit laatste geldt ook voor het NXP terrein.'

Besluit externe veiligheid inrichtingen (bevi)

De gemeente heeft de wettelijke plicht externe veiligheid mee te wegen in de besluitvorming over ruimtelijke ontwikkelingen. In deze afweging is het van belang de risico's te beschouwen die ontstaan door inrichtingen vallend onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en risicovolle transportroutes. Voor het plaatsgebonden risico (PR) zijn grenswaarden voor kwetsbare objecten aangegeven en richtwaarden voor beperkt kwetsbare objecten. Het groepsrisico (GR) dient verantwoord te worden.

Definitie van een kwetsbaar object uit het Bevi[1] :

kwetsbaar object:

a. woningen, woonschepen en woonwagens, niet zijnde woningen, woonschepen of woonwagens als bedoeld in onderdeel b (=definitie beperkt kwetsbaar object), onder a;
b. gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:
    1. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
    2. scholen, of
    3. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen;
c. gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, waartoe in ieder geval behoren:
    1. kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m2 per object, of
    2. complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1000 m2 bedraagt en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2000 m2 per winkel, voorzover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd, en
d. kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen;

Definitie van een beperkt kwetsbaar object uit het Bevi[2] :

beperkt kwetsbaar object:

a.
   1. verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen, woonschepen of woonwagens per hectare, en
   2. dienst- en bedrijfswoningen van derden;
b. kantoorgebouwen, voorzover zij niet onder onderdeel l, onder c, vallen;
c. hotels en restaurants, voorzover zij niet onder onderdeel l, onder c, vallen;
d. winkels, voorzover zij niet onder onderdeel l, onder c, vallen;
e. sporthallen, sportterreinen, zwembaden en speeltuinen;
f. kampeerterreinen en andere terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voorzover zij niet onder onderdeel l, onder d, vallen;
g. bedrijfsgebouwen, voorzover zij niet onder onderdeel l, onder c, vallen;
h. objecten die met de onder a tot en met e en g genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voorzover die objecten geen kwetsbare objecten zijn, en
i. objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of elektriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voorzover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen de gevolgen van dat ongeval;

Plangebied

Het plangebied ligt binnen het invloedsgebied van de volgende risicobronnen; Het spoor Nijmegen-Den Bosch, NXP, de routering gevaarlijke stoffen van de gemeente Nijmegen en twee LPG tankstations. Daarnaast liggen er op grotere afstand het effectgebieden van TWO over het gebied.
Hieronder worden de risico's die ontstaan door de nieuwe ontwikkeling verantwoord.

3.3.4.2 Plaatsgebonden Risico (PR)

Onder het (PR) wordt verstaan de kans per jaar dat een persoon, die zich continu en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een gevarenbron bevindt, overlijdt ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen van die bron. Voor het plaatsgebonden risico zijn grenswaarden (PR*10-6) als toetsingswaarden aangegeven. Daar waar gesproken wordt van een plaatsgebonden risicocontour wordt de PR 10-6 contour bedoelt.

De PR van de opslag van waterstof van het bedrijf NXP loopt over het plangebied. De opslag zelf is geen onderdeel van het plangebied. Voor de PR 10-6 is een milieuzone gedefinieerd. Deze milieuzone is afgeleid van de QRA die is opgesteld in 2011 (Tebodin, QRA NXP, juli 2011). Buiten deze milieuzone en binnen de rest van het plangebied zijn geen nieuwe PR 10-6 contouren toegestaan omdat in de regels de vestiging van nieuwe Bevi bedrijven zijn uitgesloten.

Tevens is van het LPG tankstation Texaco op Neerbosscheweg 1 de doorzet van LPG in de vergunning gelimiteerd op 1000 m3. Hierdoor is het onwaarschijnlijk dat de PR contour in de toekomst over het plangebied zal vallen. Volgens het Bevi heeft het tankstation een PR contour om het vulpunt, de opslagtank en het afnamepunt van respectievelijk 45 meter, 25 meter en 15 meter.

Volgens de risicokaart ligt de PR contour (25 meter) van de ondergrondse tank (20 m3) over het plangebied.

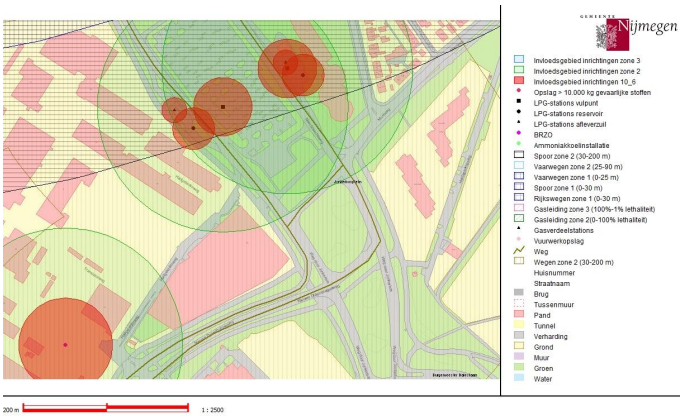

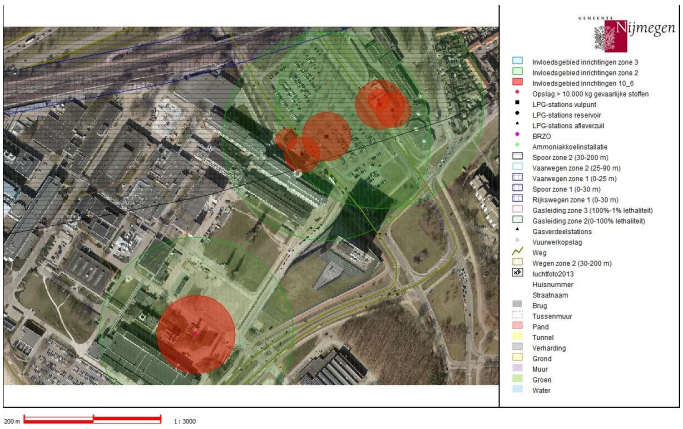

Figuur 8: Risicokaart

Conclusie

Uitbreiding van de PR contour tot buiten de milieuzone is dan ook niet toegestaan zonder wijziging van het bestemmingsplan. Binnen bovengenoemde PR-contouren is de vestiging van beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten uitgesloten. De overige risicobronnen (spoor, etc.) hebben geen PR 10-6 contour over het plangebied liggen en zijn voor de beoordeling van het PR dus niet relevant.

Met inachtneming van bovenstaande en borging van de bestaande PR contour als milieuzone in de regels en op de verbeelding vormen de PR contouren geen belemmering voor de ontwikkeling van de Novio Tech Campus.

3.3.4.3 Groepsrisico (GR)

Het groepsrisico geeft de kans weer op een ongeval met ten minste 10, 100 of 1000 dodelijke slachtoffers binnen het invloedsgebied van de beschouwde risicobron. De hoogte van het groepsrisico dient verantwoord te worden. Voor de verantwoording van het groepsrisico van

bedrijven geldt een ander afwegingskader dan de verantwoording van de risico's rond transportroutes. Hieronder wordt eerst een verantwoording gegeven van de risico's van bedrijven en daarna van transportroutes.

Bedrijven

Van het Shell tankstation aan de Neerbosscheweg 4 raakt het invloedsgebied aan het bestemmingsplan. Gezien de slechts zeer geringe overlap met het plangebied wordt hier afgezien van een groepsrisicoverantwoording voor deze risicobron.

LPG tankstation Texaco, Neerbosscheweg 1

Tankstation Texaco aan de Neerbosscheweg 1 heeft een invloedsgebied van 150 meter (7,1ha) vanaf het vulpunt en tevens om de ondergrondse tank. Het nieuwe bestemmingsplan valt binnen dit invloedsgebied. Omdat het vulpunt op het parkeerterrein ligt aan de noodzijde van de Neerbosscheweg ligt slechts 30 % van het invloedsgebied over het nieuwe bestemmingsplan. Hiervoor dient dus een verantwoording van het groepsrisico plaats te vinden.

Ten opzichte van het bestemmingsplan Goffert-Winkelsteeg vindt er geen toename plaats van de bestemmingsplan capaciteit. Voor het overige ligt het invloedsgebied alleen over de parkeerplaats en de Neerbosscheweg. De dichtheid van het aantal personen op het onderhavige bestemmingsplan is bepaald met PGS 1 deel 6. Gezien de toegelaten bebouwingshoogte en bebouwingspercentage van het oppervlak kan worden uitgegaan van een hoge dichtheid van 80 personen per ha die overdag aanwezig zijn. Voor de parkeerplaats is uitgegaan van een lage dichtheid van 10 personen per ha omdat personen hier maar zeer kortstondig aanwezig zijn. Dit leidt tot onderstaande groepsrisiconiveau.

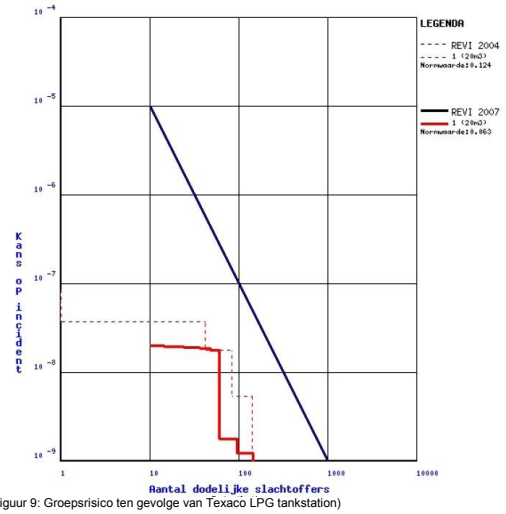

Figuur 9: Groepsrisico ten gevolge van Texaco LPG tankstation)

Bovenstaande groepsrisiconiveau is de uitkomst (Berekening Texaco LPG, jan 2014 ODRN) van een berekening met de LPG rekentool waarbij de genoemde dichtheden zijn gebruikt. Het groepsrisico overschrijdt de oriëntatiewaarde niet. Ook is er geen toename van het risico ten opzichte van de huidige situatie.

Door het invloedsgebied van het LPG tankstation dat over het NTC terrein valt minder dicht te bebouwen kan het groepsrisico eventueel verder afnemen. Een andere maatregel om het groepsrisico te beperken is het saneren van het LPG tankstation. Hierdoor is een verdergaande verdichting op het terrein nabij het huidige LPG tankstation mogelijk. Vooralsnog worden deze maatregelen niet nodig geacht mede gezien het feit met de bestemmingen die met onderhavig bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt.

Overige maatregelen om de risico's te beperken

De bron (het LPG tankstation) verwijderen en de vergunning intrekken is een (kostbare) manier om het risico te reduceren. Dat geldt ook voor andere maatregelen die ingrijpen in de huidige vergunde capaciteit van het tankstation zoals het reduceren van de doorzet of anders. De LPG sector heeft daarnaast al diverse maatregelen doorgevoerd om het risico te reduceren. Dit heeft al geleidt tot een afname van het risico. In figuur 8 is dit aangegeven door de stippellijn (REVI 2004) zonder maatregelen en de rode lijn (REVI 2007) met maatregelen.

Bestrijdbaarheid en Zelfredzaamheid

De Veiligheidsregio Gelderland Zuid heeft op 4 maart 2014 advies uitgebracht over de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid voor het plangebied. Gezien de bepekte wijzigingen wordt door de VRGZ verwezen naar de Beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen. Verder wordt aanbevolen de bedrijfshulpverlening van de bedrijven op de NTC campus te informeren over de bestaande risico's van gevaarlijke stoffen.

Waterstofopslag NXP

Het invloedsgebied van de waterstof opslag van NXP ligt over het bestemmingsplan van de Novio Tech Campus. De opslag van waterstof is van vitaal belang voor de bedrijfsvoering van NXP. In juli 2011 is door Tebodin een QRA opgesteld waarin zowel het PR als het GR is berekend. Figuur 10 geeft het groepsrisico weer van de bestaande situatie van deze opslag.

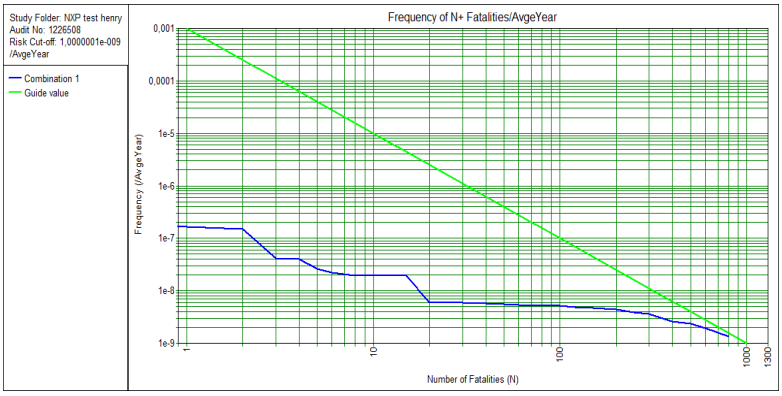

Figuur 10: Groepsrisico uit QRA 2011.

De medewerkers van NXP zijn destijds niet meegenomen in de berekening aangezien deze beschermd worden door Arbo regelgeving en dus niet meetellen bij de afweging van het groepsrisico voor de externe veiligheid. Nu het NTC terrein wordt 'afgesplitst' ontstaat er een terrein dat geen onderdeel meer is van de Bevi inrichting en dus wel dient mee te tellen bij de groepsrisico berekening. Figuur 11 geeft het groepsrisico weer van de nieuwe situatie (bijlage: Herberekening QRA NXP tbv NTC, ODRN jan 2014). Berekening waarbij zo'n 1000 nieuwe personen zijn gemodelleerd op het nieuwe bestemmingsplan.

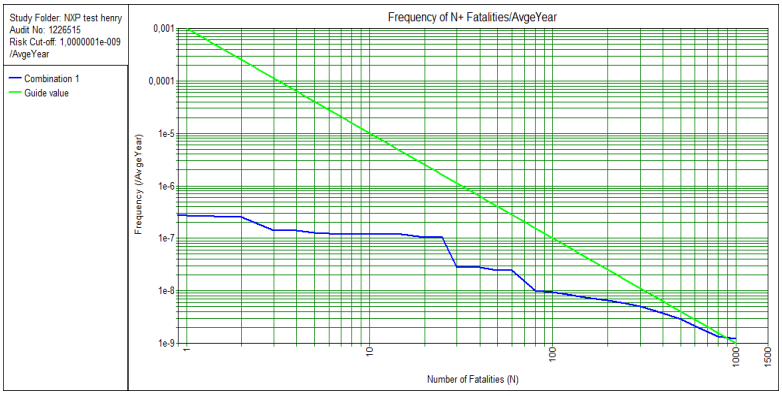

Figuur 11: Toekomstige situatie groepsrisico NTC ten gevolge van H2 opslag NXP

Met het onderhavige bestemmingplan neemt het groepsrisico van de waterstof opslag dus toe doordat meer mensen buiten de Bevi inrichting werken die voorheen, in de oude situatie, allen binnen de Bevi inrichting werkten. Te zien is dat het groepsrisico bij meer dan 900 slachtoffers met een kans van bijna 1 op de miljard jaar een klein stukje over de oriëntatiewaarde gaat. Dit risico wordt als verwaarloosbaar gezien en derhalve wordt hier volstaan met een lichte verantwoording van het groepsrisico conform de beleidsvisie van de gemeente Nijmegen.

Het groepsrisico zou nog verder beperkt kunnen worden door de bebouwingsdichtheid binnen de PR 10^{-9} contour te beperken. Dominant in deze zone is de aanwezigheid van 1000 personen (potentieel) bij 52 degrees. Dit is een bestaande situatie. De toename van het groepsrisico is ook vooral en resultante van een andere juridische context en niet van het feit dat meer mensen in het invloedsgebied gaan werken. De bebouwingsdichtheid in het vlak aansluitend aan 52 Degrees is al relatief laag. Door dit nog verder omlaag te brengen zal het groepsrisico dan ook niet veel afnemen.

Bestrijdbaarheid en Zelfredzaamheid

De Veiligheidsregio Gelderland Zuid heeft op 4 maart 2014 advies uitgebracht over de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid voor het plangebied. Gezien de bepekte wijzigingen wordt door de VRGZ verwezen naar de Beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen. Verder wordt aanbevolen de bedrijfshulpverlening van de bedrijven op de NTC campus te informeren over de bestaande risico's van gevaarlijke stoffen.

Overige risco's van Bevi bedrijven

Over plangebied liggen ook nog de invloedsgebieden van de opslag van chemische stoffen van NXP (Fosfine, Chloor-waterstof, etc) en de opslag van TWO op Westkanaaldijk. Confrom de beleidsvisie externe veiligheid kan hier worden volstaan met onderstaande standaard verantwoording.

Het plangebied en de geprojecteerde ontwikkeling bevindt zich op grote afstand van de risicobron. Op deze afstand is het toxisch scenario maatgevend. Effecten als gevolg van een plasbrand of BLEVE reiken niet tot het plangebied.

Ontwikkeling groepsrisico

Vanwege de grote afstand tot de risicobron zal een toename van personendichtheden niet significant doorwerken in de rekenkundige hoogte van het groepsrisico. De beschouwing van het groepsrisico en de verantwoording daarvan is om deze reden volledig kwalitatief uitgevoerd.

Mogelijkheden tot beperking van het groepsrisico

De mogelijkheid tot beperking van het groepsrisico door het beïnvloeden van de personendichtheid is op deze grote afstand tot de risicobron geen item. Zoals gesteld heeft op deze afstand een toe- of afname van personendichtheid geen invloed op het groepsrisico. Verder is de kans te overlijden als gevolg van een incident met gevaarlijke stoffen is in deze gebieden vele malen kleiner dan 1/1.000.000. Veiligheidsmaatregelen aan de bron zijn daarom niet realistisch.

De bestrijdbaarheid van de omvang van een ramp of zwaar ongeval

In geval van een calamiteit zal de brandweer ingezet worden aan de bron ter beperking van de effecten van de calamiteit. Het bestrijdbaarheidsvraagstuk in relatie tot de ontwikkeling op deze grote afstand van de risicobron wordt daarom niet verder beschouwd.

Mogelijkheden tot zelfredzaamheid

Blootstelling aan een toxisch gas is het bepalende scenario. In geval van een calamiteit dienen personen te schuilen. De mate waarin deze bouwwerken afsluitbaar zijn tegen de indringing van toxisch gas en de tijdsduur dat deze bouwwerken worden blootgesteld zijn hierbij parameters.

Nieuwe bouwwerken zijn goed geïsoleerd, waardoor ze een goede bescherming bieden tegen het binnendringen van het toxisch gas. Belangrijk is wel dat luchtbehandelinginstallaties met één druk op de knop uit te schakelen zijn.

Verder dient in geval van een calamiteit tijdig gewaarschuwd te worden. Dit gebeurt door het in werking stellen van het WAS (Waarschuwings- en alarmsysteem) als onderdeel van de algemene Rampenbestrijding. Het grondgebied van Nijmegen valt grotendeels binnen de dekking van de sirenepalen. Op termijn zal dit waarschuwingssysteem vervangen worden door NL-alert. Deze verantwoording dient gelezen te worden in combinatie met de Beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen en de daarin gemaakte keuzes.

Transportroutes

De spoorlijn Nijmegen - Den Bosch

Het plangebied ligt op een afstand van ongeveer 20 meter van de spoorlijn Arnhem - Nijmegen - 's-Hertogenbosch, en daarmee binnen het effectgebied (1500 meter) van deze spoorlijn. In de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen en ook in het ontwerp besluit externe veiligheid transportroutes is een aandachtgebied gedefinieerd waarbinnen het groepsrisico verantwoord dient te worden (200 meter). Eerdere berekeningen van het groepsrisico uit 2009 (Externe veiligheid, Spooromgeving Nijmegen en Wijchen, AVIV 2009)

laten zien dat de oriëntatiewaarde wordt overschreden op veel plekken in Nijmegen. De berekening van destijds is echter uitgegaan van de aanwezigheid van wissels op een groot deel van het traject evenals de mogelijkheid dat een warme BLEVE op kan treden. Met de komst van het Basisnet is een warme BLEVE echter uitgesloten. De ODRN heeft daarom voor het plangebied een nieuwe berekening (bijlage; Rapport Berekening Spoor NTC, ODRN, jan 2014) gemaakt van het groepsrisico. In figuur 12 is het groepsrisiconiveau weergegeven. Het groepsrisico ligt onder de oriëntatiewaarde en neemt niet met meer dan 10% toe. Hierdoor kan worden volstaan met een beperkte verantwoording van het groepsrisico (art 8 lid 2b, Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt)). Deze beperkte verantwoording richt zich alleen op de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid.

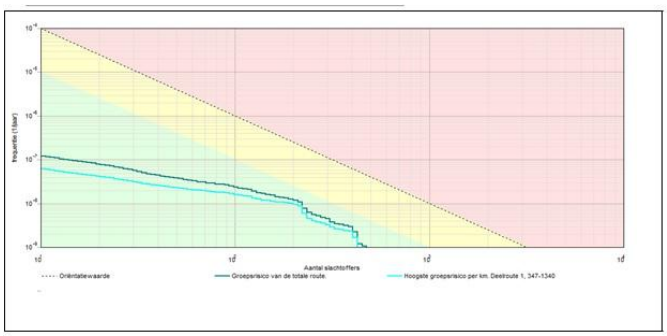

Fig 12: Groepsrisico spoor Nijmegen Den Bosch ter hoogte van NTC.

Bestrijdbaarheid en Zelfredzaamheid

De Veiligheidsregio Gelderland Zuid heeft op 4 maart 2014 advies uitgebracht over de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid voor het plangebied. Gezien de bepekte wijzigingen wordt door de VRGZ verwezen naar de Beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen. Verder wordt aanbevolen de bedrijfshulpverlening van de bedrijven op de NTC campus te informeren over de bestaande risico's van gevaarlijke stoffen.

Neerbosscheweg

Het plangebied en de geprojecteerde ontwikkeling bevinden zich binnen het invloedsgebied van de Neerbosscheweg waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Het vervoer van gevaarlijke stoffen over deze weg en het daaraan gepaard gaande externe veiligheidsrisico over de weg is relatief laag. De weg wordt gebruikt ter bevoorrading van langs de weg gelegen risicovolle inrichtingen. Vervoerde stoffen zijn voornamelijk brandbare vloeistoffen (LF1/2) met een invloedsgebied van 30 meter en een beperkte hoeveelheid brandbaar gas (GF3) met een invloedsgebied van ongeveer 300 meter.

Het groepsrisico van de weg ligt ruim beneden de oriëntatiewaarde (zie Beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen). Het lage groepsrisico zal door de geprojecteerde ontwikkeling ook niet of nauwelijks toenemen. Ook is de kans te overlijden als gevolg van een incident met gevaarlijke stoffen in deze gebieden vele malen kleiner dan 1/1.000.000. Gezien het beperkt risico van de weg zijn aanvullende veiligheidsmaatregelen niet realistisch. Deze verantwoording dient gelezen te worden in combinatie met de beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen en de daarin gemaakte keuzes.

Cumulatie en domino effecten

Domino effecten zijn in het plangebied niet te verwachten gezien de grote afstand tussen de diverse risicobronnen. Van cumulatie is wel sprake. Diverse invloedsgebieden, zoals hiervoor beschreven, liggen over het plangebied. De overlap van de invloedsgebieden speelt zich af in

het bereik van uitermate kleine kansen op een incident. Dit zal dus niet leiden tot een onverantwoorde toename van de risico's anders dan hierboven beschreven.

3.3.4.4 Conclusie Plaatsgebonden en Groepsrisico

Voor wat betreft het plaatsgebonden risico zijn er geen belemmeringen aangezien beide PR 10-6 contouren (NXP en LPG) worden vastgelegd op de verbeelding met de beperking dat binnen de contour geen (beperkt) kwetsbare objecten zijn toegestaan.

Ook het groepsrisiconiveau van de diverse risicobronnen wordt verantwoord geacht.

3.3.5 Fysieke veiligheid

Het aspect fysieke (brand)veiligheid stelt voorwaarden aan de inrichting van de openbare ruimte, de situering van gebouwen ten opzichte van elkaar, de bluswatervoorziening en de bereikbaarheid. De van toepassing zijnde voorwaarden worden genoemd:

Inrichting openbare ruimte: ontvluchting en zelfredzaamheid

Hoe de openbare ruimte is ingericht, is van invloed op de mate waarin hulpdiensten de incidentlocatie kunnen bereiken en betrokkenen bij een incident in staat zijn een locatie te ontvluchten. In dit kader zijn de mogeiijkheden voor ontvluchting en zelfredzaamheid binnen het plangebied bekeken. Er kunnen wat betreft de inrichting van de openbare ruimte geen beperkingen worden geconstateerd.

Situering van gebouwen.

In verband met brandveiligheid kan het Bouwbesluit voorwaarden stellen aan de afstand tussen gebouwen onderling en de positionering ten opzichte van elkaar of bouwkundige voorzieningen eisen ter voorkoming van brandoverslag.
Er zijn bij diverse gebouwen op het NTC-terrein onvoldoende maatregelen genomen ter voorkoming van brandoverslag. Indien deze panden niet door bouwkundige maatregelen op vereist niveau gebracht worden, dan is borging van een bebouwingsvrije zone tussen de panden een andere mogelijkheid om het vereiste niveau van weerstand tegen brandoverslag te bereiken. In het bestemmingsplan is hierin voorzien in de regels, onder artikel 3.2.2 onder b.

Bluswatervoorziening

Het Bouwbesluit 2012 stelt eisen aan de beschikbaarheid van bluswater. Afstand van de bluswatervoorziening(en) tot de brandweertoegang van gebouwen dient maximaal 40 meter te bedragen. De benodigde capaciteit van een dergelijke voorziening is voor de panden in dit plangebied minimaal 60 m^3 water per uur. In de huidige situatie wordt in het bluswater voorzien door het bluswaternet van NXP. In de toekomst zullen er alternatieve voorzieningen getroffen moeten worden, indien overige gebruikers van de NTC geen gebruik meer kunnen maken van de voorzieningen van NXP.

Bereikbaarheid

Wat bereikbaarheid betreft, zijn voor dit plan met name de dimensionering van de wegen en de bereikbaarheid van brandweertoegang van de gebouwen van belang. De afstand van de ontslultingswegen op het NTC terrein tot deze brandweertoegang mag niet meer dan 10 meter bedragen en er dient een opstelplaats voor het voertuig te zijn. Doodlopende einden van de wegenstructuur op het terrein van NXP en/of NTC dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden of er dienen keervoorzieningen te zijn. Op basis van het huidige plan zien wij op voorhand geen beperkingen.

3.3.6 Klimaat

De klimaatverandering noopt tot aanpassingen in ruimtelijke ontwikkelingen. De Gemeenteraad van Nijmegen heeft haar visie hierop in de Kadernotitie Klimaat en de duurzaamheidsagenda 2011-2015 vastgelegd.

Kernbegrippen zijn compensatie en adaptatie.
Compensatie is het tegengaan en verminderen van negatieve effecten op het klimaat. Dit kan door energiegebruik te beperken en/of duurzame energiebronnen te gebruiken en door gebruik te maken materialen uit vernieuwbare bronnen. Nijmegen streeft er daarom naar om als stad energieneutraal te worden.
Adaptatie is het aanpassen aan de wijzigende omstandigheden zoals extremere weersomstandigheden en een stijgende energieprijs. Voorbeelden hiervan zijn het voorkomen van oververhitting, aandacht voor windklimaat en het realiseren van grotere piekbergingen voor neerslag.

In de gebouwde omgeving zijn voor energiegebruik en oververhitting de oriëntatie van de bebouwing en de manier waarop met de bezonning is omgegaan bepalende factoren.

Het microklimaat wordt bepaald door de verhouding tussen bebouwd en begroend oppervlak en de relatie tussen bebouwde en groene structuren. Een goed groenontwerp helpt oververhitting tegen te gaan en vangt neerslag en luchtverontreiniging op.

Op dit bedrijventerrein kan in de onbebouwde ruimte groen voor een betere uitstraling en een gezonder verblijfsklimaat zorgen als de volgende maatregelen worden genomen:

- overhoeken en ruimtereserveringen niet bestraten maar groen inrichten;
- erfgrenzen en hekken groen aankleden (bv begroeid met klimop);
- parkeerterreinen voorzien van beplanting zodat er voldoende beschaduwing is.

Voor utiliteitsbouw liggen kernpunten bij terugdringen van de CO2 uitstoot en aanpassing aan veranderde weersomstandigheden. Bijkomend voordeel hierbij is dat dit leidt tot lagere beheerlasten en een gezondere, comfortabeler gebouw.

Om de mogelijkheden per plan in beeld te brengen kan de voor het bouwplan noodzakelijke installatie ontwerp aangevuld worden met een energiescan. Hierin kunnen zowel de warmtevraag als de koelingsbehoefte onderzocht worden. Op die manier kan de bijdrage van dit project aan de hierboven genoemde doelstellingen in beeld woorden gebracht.

De gewenste high tech uitstraling is een belangrijke reden om de daken vergroend of voorzien van zonne-energiepanelen uit te voeren. Vergroenen van de daken heeft daarnaast positieve effecten op het micro-klimaat, de isolatiewaarde en levensduur van de onderliggende daken en de waterhuishouding van het gebied.

Verantwoord materiaalgebruik, beperking van energievraag en een verstandige positionering van functies dragen mede bij aan de klimaatdoelstellingen. In Stadsregionaal verband wordt de GPR-methodiek gehanteerd om prestaties van gebouwen te in beeld te brengen. Deze software staat via de gemeente Nijmegen ter beschikking aan ontwikkelaars in dit gebied. De ontwikkelaar kan deze systematiek ook gebruiken om haar ontwerpen te optimaliseren en te toetsen op bouwbesluitaspecten zoals energieprestatie en materiaalprestatie.

Het gebied is onder voorwaarden geschikt voor bodemenergiesystemen zoals Koude-Warmte opslag. Voor het bepalen van deze voorwaarden zal afstemming gezocht moeten worden met eventuele andere grondwatergebruikers in de omgeving en zal de milieu hygiënische situatie van de bodem en het grondwater mee moeten worden gewogen.

3.4 Water

3.4.1 De watertoets

Voor de ruimtelijke aspecten heeft het Nationaal Waterplan de status van structuurvisie. Hierin zijn water en ruimtelijke ontwikkelingen geïntegreerd, conform de nieuwe Wet ruimtelijke ordening en de Waterwet.

Binnen de volgende documenten is de watertoets verankerd:

3. Nota Anders Omgaan met Water (Kabinetsstandpunt over het waterbeleid 21e eeuw, dec. 2000)
4. Nationaal Bestuursakkoord Water (2 juli 2003)
5. Landelijke Handreiking Watertoets 2 (RIZA, december 2006)
6. Waterbeheerplan 2010-2015 (Waterschap Rivierenland 15 december 2008)

3.4.2 Algemeen

Het plangebied maakt deel uit van de bestaande waterhuishoudkundige inrichting van het bedrijventerrein Winkelsteeg-Noord. Voor dit gebied zijn het "Waterplan Nijmegen (2001)" en het "Gemeentelijk Rioleringsplan 2010 t/m 2016" relevant. En er is een Rioleringsplan uit 2004 t.b.v. de ombouw van gescheiden naar VGS-stelsel. Er vinden geen grote wijzingen plaats als gevolg van de voorgenomen bestemmingsveranderingen. Op dit moment is het plangebied een bedrijventerrein van NXP (voorheen Philips), wat in zijn geheel verhard mocht worden volgens het oude bestemmingsplan. Op de nieuwe Novio Tech Campus (NTC) komt zowel ruimte voor gebouwen (health & High Tech sector), als parkeerterreinen en een fiets- en wandelverbinding vanaf het nieuwe station Goffert door het gebied heen. Het terrein beoogt een groene uitstraling te krijgen, wat betekent dat niet alles verhard gaat worden. Precieze inrichtingsplannen zijn er nog niet.

3.4.3 Oppervlaktewater

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Ten westen en zuiden van het plangebied is een verbeterd gescheiden rioleringsstelsel aanwezig, dat afwatert naar de watergangen aan de westzijde van het bedrijventerrein parallel aan het Maas-Waalkanaal. Deze watergangen lopen via Hatert door naar Malden, waar het water bij overbelasting van het systeem door het waterschap wordt verpompt naar het Maas-Waalkanaal middels een gemaal.

3.4.4 Grondwater

Het plangebied bevindt zich niet in een grondwaterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied. Wel bevindt zich een privaat grondwateronttrekkingspunt op het terrein (van NXP). Onder het NXP-terrein is sprake van grondwatervervuiling (zie paragraaf 3.3.1).

Het plangebied bevindt zich op 0,7 km van het Maas-Waalkanaal en 3,5 km van de Waal. De grondwaterstand wordt grotendeels beïnvloedt door de stabiele waterstand in het Maas-Waalkanaal die weer gestuurd wordt door de stuw bij Grave in de Maas. Gemeente Nijmegen heeft een meetpunt op 450 m van het kanaal en deze laat grondwaterstanden zien van 7,5 tot 8 m+NAP. Verwacht wordt dat de grondwaterstanden in het plangebied hier niet veel van zullen afwijken. De maaiveldhoogte in het plangebied varieert tussen de 11m (west) en 14 m +NAP (oost), zodat de grondwaterstand zich op 3,5 tot 6,0m onder maaiveld bevindt.

Uitgangspunt bij nieuwe stedelijke in- en uitbreidingen is dat er grondwaterneutraal wordt gebouwd. Dat wil zeggen dat de oorspronkelijke grondwaterstanden en -stromen in de omgeving niet wijzigen. Dit kan bereikt worden door:

- een grondwatergerelateerde locatiekeuze: geen stedelijke uitbreidingen in gebieden met (kans op) hoge grondwaterstanden;
- maatregelen te treffen bij bouwrijp maken en tijdens de bouw (ophogen, goede structuur van het oppervlaktewatersysteem, voorkomen verdichting bodemstructuur);
- een waterproof bouwkundig ontwerp van woningen en gebouwen (bijvoorbeeld kruipruimteloos)

Om grondwateroverlast in bestaand stedelijk gebied te beperken zet het waterschap in eerste instantie in op bouwkundige maatregelen. Pas als dit onvoldoende soelaas biedt komen drainerende of onttrekkende oplossingen in beeld. Dit sluit niet uit dat er niet ondergronds gebouwd mag worden, mits er voldoende technische maatregelen worden getroffen zodat de bouw waterdicht is.

3.4.5 Riolering voor afval- en hemelwater

3.4.5.1 Huidige situatie riolering

Het plangebied is grotendeels privaat terrein. De gemeente is geen eigenaar en beheerder van het rioolstelsel. Wel heeft de gemeente tekeningen van het rioolstelsel ontvangen. Sinds de eerste aanleg van riolering op het terrein is vele jaren van alles aan elkaar geknoopt. De gemeente heeft daardoor onvoldoende inzicht in ligging en werking van het rioolstelsel.

Op drie plekken sluit de private riolering van het terrein aan op de openbare riolering. Aan de oost- en zuidzijde stromen afvalwater en hemelwater onder vrij verval naar het verbeterd gescheiden stelsel van het gebied Winkelsteeg noord. Proceswater stroomt via een behandelingsinstallatie onder vrij verval zonder verdere controle naar de riolering in de Gerstweg. In de oostelijke hoek van het gebied stroomt gemengd water onder vrij verval naar een aansluitpunt op het transportriool. In een deel van het terrein is ten gevolge van de sloop van een gebouw ook de riolering aangepast en/of verwijderd.

Buiten het private terrein wordt het meeste hemelwater afgevoerd via het verbeterd gescheiden rioolstelsel van de Gerstweg en de Sint Teunismolenweg. Er zijn twee koppelingen tussen het regenwater- en het vuilwaterriool waardoor het regenwater afvoert naar het rioolgemaal aan de Gerstweg. Bij forse regenval kunnen de regenwaterriolen op twee locaties overstorten naar de watergang parallel aan het Maas-Waalkanaal. Het afvalwater gaat naar het gemeentelijk rioolgemaal Gerstweg, dat het via een persleiding onder de Nieuwe Dukenburgseweg verpompt naar het gemengde hoofdtransportriool van Nijmegen. Dat hoofdtransportriool ligt aan de westzijde van de Neerbosscheweg en een klein deel ervan loopt aan de rand van het plangebied door het private terrein. Het hoofdtransportriool is beschermd en moet beschermd blijven. Het oostelijke deel van het plangebied is voorzien van een gemengd rioolstelsel dat onder vrij verval afvoert op het genoemde hoofdtransportriool in de Neerbosscheweg.

3.4.5.2 Bescherming hoofdtransportriool

Volgens de lokale bouwverordening geldt een beschermingszone van 6 m aan weerszijden van het hoofdriool waar in principe geen bebouwing mag plaatsvinden. Het hoofdtransportriool en de beschermingszone worden op de plankaart weergegeven. Gedeeltelijke ontheffing kan mogelijk zijn onder de randvoorwaarde dat vervanging van het riool mogelijk blijft. Boven het hoofdtransportriool mag nooit gebouwd worden. In een ontheffing zal de gemeente Nijmegen de specifieke randvoorwaarden geven voor elk bouwproject in het bestemmingsplangebied. Verder moet er minimaal 1,4 m grond aanwezig blijven als gronddekking op de bovenkant van het riool.

3.4.5.3 Toekomstige situatie riolering

De planontwikkelingen leiden tot aanpassing van de aanwezige terreinriolering. De huidige afvoerrichtingen van afvalwater op het NXP-terrein naar het rioolgemaal aan de Gerstweg en naar de Neerbosscheweg moeten gehandhaafd blijven. Zodra gebouwen gesloopt gaan

worden en/of er nieuwe gebouwen komen dan moet de terreinriolering ook aangepast worden. De aanpassing van de rioleringssituatie op NXP-terrein en indien nodig de verandering van de afvoer van afvalwater uit het plangebied, moet worden uitgewerkt in een waterhuishoudkundig plan dat door de gemeente goedgekeurd moet zijn bij aanvraag van de omgevingsvergunning (Nota afkoppelen en infiltreren hemelwaterafvoer, gemeenteraad, april 2013). In het Waterhuishoudkundig plan dient op basis van tekeningen, gegevens en onderzoeksresultaten over de riolering inzicht worden geboden in ligging en kwaliteit van het (aan te leggen) rioolstelsel.

3.4.5.4 Omgaan met hemelwater

Vanuit het bouwbesluit 2012 geldt de verplichting om hemelwater op eigen perceel te verwerken op een verantwoorde manier. De gemeente staat conform de nota 'Afkoppelen en infiltreren hemelwaterafvoer' toe dat het verwerken van hemelwater op planniveau wordt opgelost. Alternatieve maatregelen in plaats van infiltratie kunnen toegestaan zijn en kunnen mogelijk een reducerend effect hebben op de omvang van de berging die voor hemelwater gemaakt moet worden. Voor plannen waarbij het hemelwater geïnfiltreerd kan worden, zoals in dit plangebied, moet een waterhuishoudkundig plan bij de gemeente worden ingediend ter toetsing. Het waterhuishoudkundige plan dient goedgekeurd te zijn als de omgevingsvergunning aangevraagd wordt.

Op dit moment is er nog onvoldoende inzicht in de oppervlaktes van de verhardingen en de wijziging daarvan in de toekomst. Op drie bouwvlakken in het gebied mag gebouwd worden. Hemelwater dat afstroomt van nieuwe verharde oppervlakken moet conform geldende regelgeving en beleid op eigen terrein verwerkt worden. De drie bouwvlakken omvatten in totaal een totaal verhard oppervlak van maximaal 14.604 m^2. Wanneer de bouwvlakken volledig verhard worden, hoort daar bij de geldende regelgeving een te realiseren berging voor hemelwater van 146 m^3 bij. Het daartoe benodigde groen is afhankelijk van de vormgeving van de voorzieningen maar past met een maximaal oppervlak van 590 m^2 in het beschikbare groen.

Daarnaast wordt verwezen naar de algemene regels voor de infiltratie van hemelwater; criteria voor de infiltratieplicht van hemelwater zijn opgenomen in de nota 'Afkoppelen en infiltreren hemelwaterafvoer' (zie http://www.waterbewust.nl/waterbeleid.html). De aanleg van de voorzieningen komt voor rekening van de projectontwikkelaar en de voorzieningen voor hemelwaterafvoer moeten voldoen aan technische eisen van de gemeente.

Het hemelwater binnen het plangebied wordt in principe ter plaatse geïnfiltreerd naar de bodem. Het kan zijn dat dit om milieu hygiënische (vanwege de grondwatervervuiling) of archeologische redenen niet mogelijk is. In dat geval wordt een afvoerstelsel ontworpen dat aansluit op een nabij gelegen hemelwaterriool. Bij afvoer van het water uit het plangebied geldt dat het waterschap aanvullende voorwaarden kan stellen aan waterkwantiteit en waterkwaliteit. De behandeling van hemelwater binnen het gebied of de afvoer daarvan wordt verder uitgewerkt in een waterhuishoudingsplan. In geval van afvoer uit het gebied dient het plan in overleg met Waterschap en gemeente Nijmegen te worden vastgesteld en goedgekeurd.

3.5 Natuur & Landschap

3.5.1 Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden en vormt daarmee de basis voor het beleid van de EU voor behoud en herstel van biodiversiteit. Natura 2000 is niet enkel ter bescherming van gebieden maar draagt ook bij aan soortenbescherming.

Het Natura 2000 netwerk omvat alle gebieden die zijn beschermd op grond van de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992. In en om Nijmegen gaat het om de Natura 2000 gebieden 'Uiterwaarden Waal' en de 'Gelderse Poort'.

Dit bestemmingsplan ligt op voldoende afstand van Natura 2000 dat geen effecten te verwachten zijn. Natura 2000 is dan ook niet aan de orde voor dit bestemmingsplan.

3.5.2 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) is een Nederlandse wet die oorspronkelijk in 1967 is vastgesteld maar in 1998 ingrijpend is gewijzigd. In deze wet is nu de natuurbescherming van specifieke gebieden geregeld. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt. De volgende gebieden zijn aangewezen in een aanwijsbesluit en beschermd op grond van de wet:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden 'Uiterwaarden Waal', 'Gelderse Poort'
- Beschermde Natuurmonumenten (Rondom Nijmegen gaat het dan om 'Oude Waal' en 'Bronnenbos Refter')

In het aanwijsbesluit wordt de exacte ligging van het gebied aangegeven en welke habitats in het gebied moeten worden beschermd. De provincie legt per gebied vast welke waarden aanwezig zijn en waar de te beschermen habitats liggen. Voor alle werkzaamheden die schadelijk zijn voor de beschermde habitats moet een vergunning worden aangevraagd.

Om te bepalen of de Natuurbeschermingsweg aan de orde is, moet er een quick scan gedaan worden.

Uit de quick scan (Toetsing beschermde natuurwaarden project Knoop Winkelsteeg, 30 januari 2014) is gebleken dat dit bestemmingsplan niet van invloed is op gebieden die onder de Natuurbeschermingswet vallen en derhalve is deze wet dan ook niet aan de orde voor dit bestemmingsplan.

3.5.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De EHS is in het Streekplan Gelderland 2005-2015 door de provincie vertaald in de Gebiedsplannen Natuur en Landschap. Nijmegen valt binnen het gebiedsplan Rivierenland. De uiterwaarden van de Waal, de stuwwal, de Ooijpolder en de bosgebieden ten zuiden van Nijmegen zijn opgenomen in de EHS evenals een deel van de landbouwgronden die grenzen aan de wijk Weezenhof en het bosgebied van Vogelzang.

Dit bestemmingsplan ligt op voldoende afstand van de EHS om geen effecten te verwachten.

3.5.4 Flora en Fauna

Op 1 april 2002 is de Nederlandse Flora- en faunawet in werking getreden. Deze nieuwe wet regelt de bescherming van dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet bundelt alles wat te maken heeft met de bescherming van flora en fauna in Nederland die voorheen in verschillende wetten was opgenomen.

Ook is de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn (Europees) en het CITES-verdrag (overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde soorten wilde dieren en planten) in de Flora en faunawet verwerkt. Hierdoor heeft Nederland nu één wet voor de bescherming van alle in het wild voorkomende beschermde soorten.

Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Deze wet hanteert daarbij het "nee, tenzij principe". Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn. Alleen onder strikte voorwaarden zijn afwijkingen van de verbodsbepalingen mogelijk. Hiertoe zal een ontheffing ex artikel 75 moeten worden aangevraagd. De ontheffingsaanvraag moet onderbouwd zijn door een goed onderzoek naar het voorkomen

van en de effecten op beschermde soorten. Ook moet aangetoond worden dat er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang.

In de Flora- en faunawet is daarnaast een zogenaamde 'algemene zorgplicht' opgenomen. De zorgplicht is van toepassing op alle planten en dieren, ongeacht of ze wettelijk beschermd zijn. De zorgplicht houdt in dat er bij ingrepen zoals bouwactiviteiten altijd zorgvuldig moet worden omgegaan met de aanwezige planten en dieren. Schadelijke activiteiten moeten zoveel mogelijk worden voorkomen. Bevoegd gezag voor de Flora- en faunawet is het Ministerie van EZ.

Voor dit bestemmingsplan is een quickscan Flora- en faunawet uitgevoerd (Toetsing beschermde natuurwaarden project Knoop Winkelsteeg, 30 januari 2014). Uit dat onderzoek blijkt het volgende:

Broedende vogels

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen te starten of te worden uitgevoerd. Werkzaamheden kunnen in het broedseizoen worden uitgevoerd als een ter zake kundig ecoloog heeft vastgesteld dat er geen broedende vogels binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn.

Vleermuizen

In de gebouwen in het plangebied bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen. De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen met zekerheid moet kunnen worden uitgesloten. Uitsluitsel is alleen mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens. Wanneer negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is daarom nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing of indienen van een mitigatieplan dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Hierbij geldt een 'omgekeerde bewijslast waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijkheid draagt. Nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk, omdat op dit moment niet kan worden uitgesloten of en welke effecten optreden. Afhankelijk van de uitkomsten van nader onderzoek naar vleermuizen is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing is noodzakelijk als er verblijfplaatsen worden aangetroffen of als de opgaande begroeiing in het plangebied van essentieel belang blijkt voor vleermuizen die in de nabije omgeving van het plangebied een verblijfplaats hebben. Mitigerende/compenserende maatregelen bestaan doorgaans uit het inpassen van groenstructuren, het realiseren van alternatieve groenstructuren en/of het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen in omliggende gebouwen voorafgaand aan de beoogde werkzaamheden. Aanvullend kunnen ook in de nieuwbouw vleermuisvoorzieningen worden ingebouwd. De inspanning die geleverd moet worden om effecten te voorkomen is afhankelijk van de soorten vleermuizen, aantallen vleermuizen en type verblijfplaatsen die worden aangetroffen.

Mitigatie/Compensatie en/of ontheffing

De jurisprudentie ten aanzien van te treffen maatregelen in het kader van de Flora- en faunawet is voortdurend aan veranderingen onderhevig. Zo kunnen inmiddels alleen maatregelen die gericht zijn op het geheel en vooraf voorkomen van effecten (en overtreding verbodsbepalingen) 'mitigatie' genoemd worden. Wanneer maatregelen gericht zijn op het wegnemen van aanvankelijk optredende effecten, dienen deze als 'compensatie' aangemerkt te worden. In dat geval is dus ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen (er is immers een al dan niet tijdelijk effect). Omdat bij compensatie een overtreding wordt gedaan

is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing of het laten goedkeuren van het mitigatieplan én het uitvoeren van de maatregelen van de ontheffing of het mitigatieplan dienen vóór aanvang van de werkzaamheden afgerond te zijn. Bij formele ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd die kan oplopen tot meerdere maanden. In de uitvoeringsfase moet een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing daadwerkelijk in bezit zijn. Wel kunnen, los daarvan, de overige ruimtelijke vergunning- en planprocedures doorgang vinden. Ook bij mitigatieplannen verdient het de aanbeveling het mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EZ. Ook dit dient te gebeuren door het indienen van een ontheffingsaanvraag, waarbij de goedkeuring van de mitigerende maatregelen gegeven wordt in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Afhankelijk van de tijd tussen onderliggend onderzoek en de sloop van gebouwen en het verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in onbruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig.

In het voorgenomen bestemmingsplan wordt geen bebouwing wegbestemd. Voor de bestemmingsplanprocedure is nader onderzoek naar vleermuizen dan ook niet noodzakelijk.

Dit bestemmingsplan is uitvoerbaar volgens de Flora- en faunawet.

3.5.5 Groen

3.5.5.1 Groenplan De groene draad (2007)

Het groenbeleid is vastgelegd in 'De groene draad - kansen voor het Nijmeegse groen' en heeft als doelstelling:

- inzicht te geven in het totaal van groene ontwikkelingen in en om de stad en hun onderlinge samenhang;
- een sturingsinstrument voor het bestuur te zijn voor groene ontwikkelingen in de stad;
- vanuit een groen toekomstperspectief een gids of leidraad te zijn voor toekomstige stedelijke ontwikkelingen;
- de groene ambities te benoemen voor de komende jaren die vertaald worden in een uitvoeringsprogramma.

De hoofdgroenstructuur en de hoofdbomenstructuur zijn de basis en de ruggengraat van het groen in Nijmegen. Deze structuren houden we dan ook in stand. In bestemmingsplannen gaat het dan om de bestemmingen Groen, Natuur en Bos. Daarnaast kennen ook andere plekken een groene bestemming bijvoorbeeld kleinere groenplekken op wijkniveau.

In de ambities voor dit terrein wordt veelvuldig aangegeven dat de groene uitstraling van het terrein de belangrijkste karakteristiek zal zijn. Met name de voetgangers- en verblijfsgebieden zullen voorzien worden van een groene en kenmerkende inrichting. Tussen FTD en Gebouw M komt een beeldbepalende boomstructuur. Het beeld van de campus moet vooral groen en open worden. Deze ambities zorgen ervoor dat de relatie met de omgeving zoals het Goffertpark en Jonkerbosch via het groen beter tot stand komen.

In het Groenplan De groene draad wordt voor dit gebied aangegeven dat de kansen benut moeten worden om de groene verbinding tussen de Goffert en het kanaal te versterken. Het voorgestelde groene assenkruis in de ambities voor het NTC terrein en het meer openbare karakter in de toekomst kunnen daar aan bij dragen.

De gemeente Nijmegen streeft naar meer biodiversiteit in de stad. We planten daarvoor specifieke plantensoorten aan. Ook dit terrein leent zich goed voor een zorgvuldige plantenkeuze waar niet alleen de uitstraling van het gebied baat bij heeft maar ook de vogels en bijen.

3.5.5.2 Handboek stadsbomen

Het Handboek Stadsbomen is een uitwerking van het Groenplan "De Groene draad, kansen voor het Nijmeegse groen'. Het Handboek Stadsbomen vormt het kader voor inrichtingsplannen en beheerplannen voor de openbare ruimte waar het bomen betreft. Het handboek is daarnaast te definiëren als toetsingskader voor ruimtelijke plannen en initiatieven en biedt inzicht in de beleidsuitgangspunten ten aanzien van bescherming, aanplant, beheer en kap van bomen.

De hoofddoelstelling van het Handboek Stadsbomen is het waarborgen van de duurzame instandhouding van het Nijmeegs bomenbestand door middel van behoud èn ontwikkeling.

De volgende uitgangspunten staan daarbij centraal:

- Optimale inzet van middelen.
- Waarborgen van een vitaal bomenbestand.
- Zorgen voor draagvlak; zorgvuldig afwegen, bewust besluiten en tijdig communiceren.
- Meer bomen en meer kronen. Inzet op kwantiteit en kwaliteit.

Het Handboek Stadsbomen heeft betrekking op alle bomen binnen de gemeentegrenzen. Dat zijn dus niet alleen de park-, laan- en straatbomen, maar ook bomen in tuinen en op particuliere terreinen. Voor bosopstanden, bosplantsoen en bomen in natuurgebieden gelden andere beleidskaders en wet- en regelgeving.

In het Handboek Stadsbomen is de hoofdbomenstructuur opgenomen. Deze structuur vormt samen met de hoofdgroenstructuur de basis van het groen in Nijmegen. De hoofdbomenstructuur leggen we niet vast in bestemmingsplannen maar wordt wel beschreven in de toelichting en speelt daarmee wel een rol in bestemmingsplannen. Voor dit bestemmingsplan loopt de hoofdbomenstructuur langs de Neerbosscheweg en de Nieuwe Dukenburgseweg.

De ambitie om in dit gebied een karakteristieke boomstructuur aan te leggen past in de wens om de hoofdbomenstructuur uit te breiden. Op een aantal plekken op het terrein staan groepen bomen of losse bomen. Deze kunnen onderdeel gaan uitmaken van de nieuwe groenstructuur die daardoor al meteen een volwassen aanzien heeft wat de beeldkwaliteit ten goede komt. Daarvoor is onderzoek naar de kwaliteit en levensverwachting van deze bomen nodig.

3.6 Archeologie en Cultuurhistorie

3.6.1 Cultuurhistorische waarden

Onderhavig bestemmingsplangebied valt binnen gebiedstype 1 van de cultuurhistorische beleidskaart. Bij deze categorie is er hoofdzakelijk sprake van woonwijken die in de afgelopen 50 jaar tot stand zijn gekomen en moderne bedrijventerreinen en industriegebieden. In deze gebieden zijn cultuurhistorisch waardevolle elementen in mindere mate aanwezig. Bij ruimtelijke plannen zal daarom alleen gestreefd worden naar behoud en herkenbaarheid van historische structuren.

In onderhavig bestemmingsplangebied zijn geen historische structuren aanwezig. Ook is er geen sprake van beschermde monumenten.

Het NXP-terrein is wel onderdeel van de cultuurgeschiedenis van Nijmegen, namelijk van het industriële verleden. In Nijmegen maakte de industrialisatie na de Tweede Wereldoorlog een ongekend grote ontwikkeling door. Gedwongen door de grote werkeloosheid en het industriebeleid van de rijksoverheid zette de gemeente Nijmegen de industrialisatiepolitiek voorop. In de jaren 1952-1958 vestigden zich bijna veertig nieuwe bedrijven in de stad, waaronder Philips. De uitvinding van de transistor in 1947 had voor een enorme revolutie op het gebied van communicatie veroorzaakt. De zeer sterke positie van Philips op de markt van radiobuizen werd bedreigd en Philips moest dus meedoen aan de verdere ontwikkeling van transistors. Philips besloot daarom snel een eigen halfgeleiderbedrijf te stichten, maar in Eindhoven was daar geen personeel voor beschikbaar en daarom kwam men in 1953 in Nijmegen terecht.

Het eerste hoofdgebouw van Philips in Nijmegen, ontworpen in 1953, staat nog op het terrein (Gerstweg 36). Dit hoofdgebouw is kenmerkend voor de Wederopbouwarchitectuur en heeft een representatief trappenhuis.

Gevolgen bestemmingsplan voor cultuurhistorische waarden

Vanuit cultuurhistorisch oogpunt zijn er geen bezwaren tegen de voorgestelde bestemmingsplanwijziging. Wel verdient het vanuit cultuurhistorisch oogpunt de aanbeveling enkele van de industriële gebouwen, met name het hoofdgebouw, te hergebruiken. Hiermee blijft het industriële verleden van het gebied zichtbaar. Verschillende herontwikkelde oude industriecomplexen, zoals bijvoorbeeld Strijp-S in Eindhoven, hebben uitgewezen dat hergebruik van oude gebouwen een meerwaarde zijn voor het gebied. Het hoofdgebouw is het oudste gebouw van het complex en heeft een representatief trappenhuis en kan hiermee de identiteit en de geschiedenis van het gebied herkenbaar houden.

3.6.2 Archeologie

Beleid

Met de ondertekening van het Verdrag van Valletta (Malta) in 1992 is in Nederland de beleidsmatige zorg voor het archeologisch bodemarchief aanzienlijk toegenomen. In het verdrag staat: Archeologische waarden dienen als onvervangbaar onderdeel van het culturele erfgoed te worden meegenomen en te worden ontzien bij de ontwikkeling en besluitvorming van ruimtelijke plannen. Mocht bescherming onvoldoende mogelijk zijn dan dient, volgens dit verdrag, de informatie te worden onttrokken aan de bodem via archeologisch onderzoek. Uitgangspunt hierbij is dat de initiatiefnemer van de verstoring van het bodemarchief de kosten van het onderzoek dient te dragen. Inmiddels zijn de uitgangspunten van het Verdrag in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd, nl. in de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (WAMz, 1-9-2007).

Het archeologiebeleid van de gemeente Nijmegen is, in overeenstemming met Malta en de Monumentenwet 1988, er op gericht om het bodemarchief zoveel mogelijk te ontzien. Indien dat niet mogelijk is, wordt voorafgaande aan de bodemverstoring archeologisch onderzoek verricht. De wijze van onderzoek wordt bepaald op basis van de vast te stellen archeologische waarden en de aard en omvang van de bodemingrepen. De archeologische (in bredere zin: cultuurhistorische) kennis die hierbij wordt vergaard, levert informatie op die ook als inspiratiebron kan dienen voor het ontwerp van een gebouw of bij het inrichten van de openbare ruimte. Zo kan het 'verhaal van de plek' ook door toekomstige generaties nog worden gelezen.

Het zal duidelijk zijn dat een betere bescherming van het bodemarchief en vooral ook het tijdig meewegen van de archeologische belangen vraagt om een zo goed mogelijk inzicht in de verwachte ligging, verspreiding en aard van het bodemarchief. Om deze reden heeft Bureau Archeologie en Monumenten van de gemeente Nijmegen een archeologische beleidskaart ontwikkeld waarop de belangrijkste archeologische vindplaatsen en zones met hun waardering zijn aangegeven.

Het gebied Nijmegen Goffert-De Winkelsteeg 4 ligt grotendeels in een zone van archeologisch belang (waarde 2 op de beleidskaart). Een deel is reeds dermate aantoonbaar verstoord dat hier geen archeologische waarden meer (kunnen) voorkomen. Dit is op de gemeentelijke beleidskaart aangeduid als waarde 0. Een klein deel in het zuidwesten valt onder de aanduiding onbekende archeologische waarde (waarde 1 op de archeologische beleidskaart).

Plangebied

Uit het gebied zelf zijn geen archeologische onderzoeken bekend, wel zijn er twee meldingen van vondsten bekend uit het noordelijk deel. De meest oostelijke betreft een grafveld uit de

ijzertijd. Een begrenzing van dit grafveld is niet bekend. Wat meer westelijk zijn waarnemingen gedaan van Romeinse dakpannen en tufstenen. Dit kan wijzen of op bebouwing of op grafmonumenten. Beide kunnen voorkomen langs de Romeinse weg die hier geprojecteerd is en die de verbinding vormde tussen de Romeinse stedelijke nederzettingen in het centrum van Nijmegen en de (vermoedelijke) vicus in Wijchen. De aanwezigheid van de weg is de reden voor de waarde 2 op de beleidskaart.

Uit het gebied ten noordoosten van het kruispunt van de Graafseweg en de Neerbosscheweg is de vondst bekend van Canadees militair oorlogsgoed, mogelijk van een veldhospitaal. Dit lijkt te zijn gedumpt in een van de vele zandwinningskuilen die in de eerste helft va de twintigste eeuw in dit gebied zijn gegraven. Het is zeer wel mogelijk dat er ook op andere plaatsen in de directe omgeving (zoals binnen dit plangebied) dergelijke kuilen zo opgevuld zijn. Vondsten die verband houden met de bevrijding van Nijmegen, de periode dat Nijmegen frontstad was en de regio als uitvalsbasis diende voor het grote eindoffensief dat uiteindelijk de rest van Nederland bevrijdde, kunnen zeer belangwekkend zijn. In 2014 wordt de bevrijding van Nijmegen in het kader van het 70 jarige jubileum van Operatie Market Garden uitgebreid herdacht. In 2015 zal dit op nationaal niveau geschieden, in het kader van de algehele bevrijding van Nederland. Voorwerpen die als getuigenis kunnen dienen voor deze periode van strijd en bevrijding, zijn daarom mogelijk van grote waarde.

Ter hoogte van de ligging van het te bouwen station Goffert is archeologisch onderzoek uitgevoerd, door middel van proefsleuven. Daaruit is gebleken dat in het deel dat ten noorden van de Graafseweg en ten westen van de Neerbosscheweg ligt, geen archeologische waarden (meer) voorkomen. De verwachting in het rapport ten aanzien van de oostelijk gelegen delen is dat daar mogelijk nog wel intacte bodems, en daarmee de kans op archeologie aanwezig is. Het gebied ten zuiden van de Graafseweg is nog niet onderzocht. De Archeologische Begeleiding van een sanering in het zuidelijk deel, zal mogelijk informatie opleveren over de staat van het archeologisch bodemarchief aldaar. Dit deel van het plangebied Station Goffert overlapt met het hier beschreven plangebied.

Van delen van het terrein is inmiddels aannemelijk dat daar geen archeologie meer aanwezig is. Dit geldt met name voor het grote riool dat hier meters diep aangelegd is, en waarvoor een meters brede strook verstoord is. Van andere activiteiten, zoals de bouw en sloop van panden, is vooralsnog niet inzichtelijk gemaakt wat de gevolgen voor het archeologisch bodemarchief zijn geweest.

In de directe omgeving van de Goffert-Winkelsteeg 4 is bij eerder archeologisch onderzoek een inheemse nederzetting met bijbehorend grafveld ontdekt. Van 1979-1980 werd door de afdeling Provinciaal-Romeinse Archeologie van de Radboud Universiteit Nijmegen een deel van het grafveld opgegraven en een paar jaar later een deel van de nederzetting. Het grafveld en de nederzetting dateren van de 1e eeuw tot het midden van de 3 e eeuw na Chr. Een tiental graven dateert uit de tweede helft van de Midden-IJzertijd en het begin van de Late IJzertijd.

Ten noordwesten van het gebied is binnen het voormalige Philips terrein een klein onderzoek uitgevoerd naar een boerderij uit de 15e/16e eeuw. De afstand met het plangebied bedraagt nog geen 100 m. Van dit onderzoek is geen rapport verschenen, wel is het als melding in Archis (de landelijke archeologie-database) opgenomen. De melding maakt gewag van een nog intact loopniveau uit die tijd: "Onder het Philipsgebouw BF heeft eertijds een boerderij gelegen. Grond is daarna opgehoogd. Sporen van de boerderij zijn in het landschap nog te herkennen aan de bomenrij ten noordoosten van gebouw BF, een wegbegrenzing, en verder overgebleven begroeiing. Een oude perenboom heeft voor de aan te leggen zuurbak moeten wijken. Bij de verdieping tot -2 meter onder maaiveld, gerekend van het straatnivo ten westen van de zuurbak, bleek het boerderij-loopnivo nog aanwezig". Dit laat zien dat lokaal archeologische resten aanwezig kunnen zijn, ondanks moderne bouw (en sloop-) activiteiten.

Conclusie

- Het gebied ligt in een zone waar de Romeinse weg naar Wijchen verwacht wordt. Daarmee geassocieerde complexen zoals grafvelden, nederzettingen en de weg zelf

hebben een hoge waarde;
- Uit het gebied zijn meldingen bekend van een grafveld uit de ijzertijd, begrenzing onbekend;
- Uit of grenzend aan het gebied zijn meldingen bekend van Romeins bouwmateriaal. Toewijzing aan een complex of de begrenzing zijn niet te geven;
- In het gebied kan materiaal voorkomen dat in samenhang staat met de bevrijding van Nijmegen in 1944 en de daaropvolgende oorlogshandelingen tot in 1945;
- Ondanks bekende lokale verstoringen is niet uit te sluiten dat zich nog belangwekkende archeologie op het terrein bevindt;
- Vergunningplichtige bodemverstorende activiteiten dienen getoetst te worden op mogelijke gevolgen voor het archeologisch bodemarchief. Deze toetsing kan geschieden op basis van een rapport dat de waardestelling inzichtelijk maakt;
- Indien het een rapport betreft van gravend archeologisch onderzoek, is een vooraf door het bevoegd gezag goedgekeurd programma van eisen vereist;
- De kosten van het archeologisch onderzoek (inclusief uitwerking en rapportage) zullen als gevolg van de implementatie van het Verdrag van Valletta ten laste komen van de verstoorder van het bodemarchief (verstoorder betaalt-principe);
- Bevoegd gezag houdt toezicht op de werkzaamheden. Indien het onderzoek door derden wordt uitgevoerd, zal het Bureau Archeologie en Monumenten gemeente Nijmegen directievoerend optreden. De kosten hiervan liggen bij de initiatiefnemer.

Informatieplicht

Een persoon die anders dan bij het doen van opgravingen een zaak vindt, waarvan deze weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat het een monument is (in roerende of onroerende zin), is verplicht dit te melden (artikel 53 Monumentenwet 1988). Dit dient te gebeuren bij de minister van OCW, i.e. de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Hoofdstuk 4 Plansystematiek

4.1 Algemeen

Bij het opstellen van dit bestemmingsplan is uitgegaan van de eisen die de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) aan bestemmingsplannen stellen. De Wro en Bro leggen onder meer verplichtingen op ten aanzien van de opzet en presentatie van bestemmingsplannen. Hieruit vloeit onder andere voort dat bestemmingsplannen uitwisselbaar moeten zijn. De Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 (SVBP 2012) is op het voorliggende plan toegepast om aan genoemde wettelijke verplichting te voldoen. Ook een aantal algemene bepalingen welke in hoofdstuk 3 en 4 van de regels is opgenomen (bijvoorbeeld de overgangsregels) zijn voorgeschreven in het Bro.

Het (juridische deel van het) bestemmingsplan bestaat uit de verbeelding en de (plan)regels, vergezeld van een toelichting. De verbeelding visualiseert de bestemmingen. De verbeelding vormt samen met de regels het voor de burgers bindende deel van het bestemmingsplan. De regels bevatten het juridisch instrumentarium voor het gebruik van de gronden, bepalingen omtrent de toegelaten bebouwing, regelingen betreffende het gebruik van de aanwezige en/of op te richten bouwwerken.

De toelichting heeft geen bindende werking: de toelichting maakt juridisch ook geen onderdeel uit van het bestemmingsplan maar heeft wel een belangrijke functie bij de weergave en de onderbouwing van het plan en ook bij de uitleg van de bestemmingen en overige regels. In de toelichting wordt ook een relatie met het relevante beleid gelegd en een gebiedsbeschrijving gegeven.

Planmethodiek

Het bestemmingsplan is opgesteld conform de Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012 (Rsro 2012). Dit houdt in dat het bestemmingsplan is opgesteld volgens de StandaardVergelijkbare Bestemmingsplannen 2012 (SVBP), de verbeelding is getekend conform Informatiemodel Ruimtelijke Ordening 2012 (IMRO 2012) en wordt uitgewisseld volgens de conventies van de Standaard Toegankelijkheid Ruimtelijke Instrumenten (STRI2012).

4.2 Regels

De regels van het bestemmingsplan zijn opgebouwd uit inleidende regels (waar wordt ingegaan op de begrippen en wijze van meten), de bestemmingsregels (waar de bestemmingen worden beschreven), de algemene regels (waar de algemeen geldende regels staan), de overgangs- en slotregels (met het overgangsrecht).

In de bestemmingsplanregels komt de enkelvoudige bestemming Gemengd voor. Deze bestemming is opgenomen voor locaties waar meerdere hoofdfuncties zijn toegestaan. Binnen de genoemde bestemming kunnen te beschermen waarden, zoals archeologische waarden, voorkomen. Om deze waarden te beschermen is een dubbelbestemming opgenomen waarbij de te beschermen waarde voorrang krijgt op de reguliere gebruiksfunctie. In het bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC) komen de volgende dubbelbestemmingen voor:

- Leiding - Riool;
- Waarde Archeologie - 2

Om deze waarden zo goed mogelijk te beschermen zijn de bouwmogelijkheden in de regels beperkt en is er een verbod om bepaalde werken, geen gebouwen zijnde, of werkzaamheden uit te voeren zonder omgevingsvergunning.

Behalve bestemmingen en dubbelbestemmingen zijn in het bestemmingsplan aanduidingen opgenomen. Deze aanduidingen bevatten specificaties van de gebruiks- en dubbelfuncties met betrekking tot het gebruik of het bouwen. Aanduidingen komen zowel voor op de

verbeelding als in de regels. Er worden in de SVBP 2012 zes soorten aanduidingen onderscheiden: gebiedsaanduidingen, functieaanduidingen, bouwvlakken, bouwaanduidingen, maatvoeringsaanduidingen en figuren.

In het bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC) komen de gebiedsaanduidingen 'milieuzone - zones wet milieubeheer', 'overige zone - geluidgezoneerd industrieterrein' en "veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen', bouwvlakken, de maatvoeringsaanduidingen voor bebouwingspercentage, goot- en bouwhoogte en figuren (zoals hartlijn leiding - riool) voor.

4.3 Uitgangspunten per functie

4.3.1 Bestemmingen

Bedrijf

De bestemming 'Gemengd' is opgenomen voor het gehele plangebied. De bestemming 'Gemengd' is opgenomen voor bedrijven in de life science & health- en/of de high tech sector tot en met categorie 4.2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten (model Nijmegen) met bijbehorende voorzieningen zoals technische installaties en proefopstellingen, maar ook voor synergiebedrijven, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en ondersteunende bedrijven.

In deze bestemming zijn twee afwijkingsbevoegdheden opgenomen:

1. teneinde bedrijven toe te laten die voorkomen in één categorie hoger dan genoemd, voor zover het betrokken bedrijf naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of bijzondere verschijningsvorm alsmede getoetst aan de aangegeven maatgevende milieuaspecten) geacht kan worden te behoren tot de ter plaatse toelaatbare categorieën van de Staat van bedrijfsactiviteiten en voorzover het bedrijf past binnen de campus.
2. teneinde BEVI-bedrijven toe te laten voorzover het bedrijf past binnen de campus.

4.3.2 Dubbelbestemmingen

Leiding- Riool

Met deze dubbelbestemming zijn de hoofdriolen aangegeven. Rondom de riolen is een strook van 2 meter aangehouden. Op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd. Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien het belang van het riool hierdoor niet onevenredig wordt geschaad. De gemeente is de beheerder van deze riolen.

Waarde - Archeologie 2

De dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie 2' is opgenomen voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden (gebied van archeologisch belang). Op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij aan de genoemde voorwaarden wordt voldaan. In de dubbelbestemming is een aanlegvergunningenstelsel en zijn binnenplanse afwijkingsmogelijkheden opgenomen.

4.3.3 Algemene regels

4.3.3.1 Algemene bouwregels

Beeldende kunst

Bij de algemene regels is een regeling opgenomen ten behoeve van beeldende kunst. Het oprichten van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, ten behoeve van beeldende kunst is binnen alle bestemmingen toegestaan tot een maximale bouwhoogte van 15 meter, met dien verstande dat de regels van de dubbelbestemmingen onverkort van toepassing blijven.

(Bouw)werken ten algemenen nutte

Overige nutsbedrijven (zoals transformatorhuisjes, schakelhuisjes, bemalingsinrichtingen, gasdrukregel- en meetstations) met een inhoud van minder dan 50 m3 zijn niet opgenomen op de plankaart. Deze nutsbedrijven zijn op grond van de algemene regels binnen alle bestemmingen toegestaan. Op basis van de algemene bouwregel "(Bouw)werken ten algemene nutte" zijn tevens straatmeubilair, wachthuisjes voor verkeers- en parkeerdiensten, infiltratievoorzieningen, transformatorhuisjes e.d. binnen alle bestemmingen toegestaan. Op grond van de begripsbepaling van straatmeubilair behoren dan ook bijvoorbeeld beeldende kunst, speelvoorzieningen, afvalinzamelsystemen en reclameobjecten tot de mogelijkheden.

Ondergronds bouwen

Bij deze algemene regel staan de regels voor ondergronds bouwen aangegeven. Bij alle bestemmingen is ondergronds bouwen toegestaan, met dien verstande dat de dubbelbestemmingen onverkort van toepassingen blijven. Ondergrondse parkeervoorzieningen zijn binnen alle bestemmingen toegestaan.

4.3.3.2 Algemene gebruiksregels

Evenementen

Evenementen zijn binnen alle bestemmingen toegestaan, mits hiervoor vergunning is verleend op grond van de APV.

4.3.3.3 Algemene aanduidingsregels

milieuzone - zones wet milieubeheer

Binnen de gebiedsaanduiding 'milieuzone - zones wet milieubeheer' zijn kwetsbare objecten als bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) niet toegestaan.

overige zone - geluidgezoneerd industrieterrein

Een terrein waar in hoofdzaak een bestemming is gegeven voor de vestiging van inrichtingen en waarvan de bestemming voor het gehele terrein of een gedeelte daarvan de mogelijkheid insluit van vestiging van inrichtingen, behorende tot een bij een algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorie van inrichtingen, die in belangrijke mate geluidhinder kunnen veroorzaken.

veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen

Binnen de gebiedsaanduiding 'veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen' zijn nieuwe zeer kwetsbaar objecten niet toegestaan.

Hoofdstuk 5 Uitvoerbaarheid

5.1 Economische uitvoerbaarheid

In de grondexploitatie Knoop Winkelsteeg zijn de kosten en opbrengsten van de realisatie van het bestemmingsplan opgenomen. De grondexploitatie is sluitend.

De ontwikkeling en realisatie van de plandelen van de betrokken private partijen vindt voor eigen rekening en risico van die partijen plaats. Gemeente en deze partijen hebben in 2012 een samenwerkingsovereenkomst gesloten. De bestemmingswijziging is financieel-economisch uitvoerbaar.

Via de samenwerkingsovereenkomst is gemeentelijk kostenverhaal verzekerd en hoeft bij de vaststelling van het bestemmingsplan geen exploitatieplan vastgesteld te worden.

5.2 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Voor dit bestemmingsplan is op 29 januari 2014 een vooraankondiging gepubliceerd. Het ontwerpbestemmingsplan heeftt gedurende 6 weken ter visie gelegen. Binnen deze termijn is eenieder in de gelegenheid gesteld om zienswijzen tegen het plan kenbaar te maken. De tervisielegging is gepubliceerd op de gemeentelijke website en in de "Staatscourant". Tegen het ontwerp bestemmingsplan is 1 zienswijze ingediend. De zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Zienswijze

Gedurende de termijn van tervisielegging van het ontwerpbestemmingsplan is er één zienswijze van Liander ingekomen. De inhoud van de zienswijze luidt als volgt:

Het gasdrukmeet- en regelstation in het plangebied is een type B inrichting in de zin van de Wet milieubeer. Op dit station zijn de regels uit de Wet milieubeheer en het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (hierna: Activiteitenbesluit) van toepassing.

In het ontwerpplan zijn aan de gronden waarop het gasdrukmeet- en regelstation is gevestigd de (dubbel)bestemmingen "Gemengd" en "Waarde - Archeologie 2" toegekend. Binnen de bovengenoemde bestemmingen is niet duidelijk toegelicht of de functie nutsvoorzieningen is toegestaan.

Gelet op de ruimtelijke uitstraling van het station, zie de veiligheidsafstanden in artikel 3.12 lid 6 van het Activiteitenbesluit die gelden voor een kaststation, willen wij u vragen het gasdrukmeet-en regelstation binnen de bovengenoemde bestemmingen te koppelen aan de functieaanduiding `nutsvoorziening' op de verbeelding en de daarbij behorende veiligheidscontour (Barim - zone). Door deze wijze van bestemmen is de aanwezigheid van het gasdrukmeet- en regelstation voor derden zichtbaar en wordt beter geborgd dat de veiligheidsafstanden ten opzichte van respectievelijk kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten nu en in de toekomst in acht worden genomen.

Wij verzoeken het college het ontwerp zodanig aan te passen dat tegemoet wordt gekomen aan het hierboven beschreven voorstel. Wij zijn graag bereid om deze zienswijze mondeling nader toe te lichten en met u mee te denken.

Aanpassingen naar aanleiding van de zienswijze:

Naar aanleiding van de zienswijze van Liander is het bestemmingsplan op de volgende punten aangepast:

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

1. Op de verbeelding is ter plaatse van het gasdrukmeet- en regelstation de aanduiding 'nutsvoorziening' opgenomen. De daarbij behorende veiligheidscontour(en) zijn op de verbeelding opgenomen door middel van de gebiedsaanduidingen 'veiligheidszone - barim 1' en 'veiligheidszonde - barim 2'.
2. In artikel 3 van de regels zijn bepalingen opgenomen voor de aanduiding 'nutsvoorziening' (artikel 3.1.h en 3.2.3 zijn toegevoegd)
3. Artikel 9.3 en 9.4 zijn toegevoegd.

Ambtelijke aanpassingen:

1. Artikel 9.1.2, 9.1.3 en 9.1.4 van de regels zijn toegevoegd. Dit betreft het opnemen van een afwijkingsmogelijkheid binnen de aanduiding 'milieuzone - zones wet milieubeheer'.
2. Op de verbeelding is de aanduiding 'veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen' teruggebracht tot 30meter, gemeten vanaf het midden van de buitenste twee spoorrails, conform de beleidsvisie Externe Veiligheid Nijmegen (2014)

Hoofdstuk 6 Vooroverleg

6.1 Provincie Gelderland

De Provincie Gelderland heeft in haar brief van 16 mei 2014 in het kader van artikel 3.1.1 Bro overleg een reactie gegeven. De provinciale afdelingen geven aan dat zij in een vroeg stadium zijn betrokken bij het planproces. Dit heeft ertoe geleid dat er nu een bestemmingsplan voorligt waar de provinciale afdelingen zich goed in kunnen vinden.

6.2 Waterschap

Het waterschap Rivierenland heeft in haar brief van 15 juli 2014 in het kader van artikel 3.1.1 Bro overleg een reactie gegeven. Het waterschap aadviseert positief over het bestemmingsplan, mits de volgende opmerkingen op een juiste wijze worden verwerkt:

Met de herontwikkeling van het bedrijventerrein kan de verharding binnen het gebied toenemen, hetgeen resulteert in extra afvoer van hemelwater. Bij een toename van de verharding groter dan 500 m^2 dient compenserende waterberging aangelegd te worden.

In de waterparagraaf van de Toelichting bij het bestemmingsplan is onvoldoende duidelijk aangegeven hoe in de toekomstige situatie wordt omgegaan met het vuil- en hemelwater. Onduidelijk is hoeveel de verharding toeneemt. Daamaast is de uitwerking van de eventueel benodigde watercompensatie nog te summier.
Wij verzoeken u het toekomstige watersysteem op de volgende punten verder uit te werken:

1. Hoe werkt het principe van infiltratie op eigen terrein;
2. Hoe zijn de waterhuishoudkundige omstandigheden hiervoor (nadere toelichting);
3. Hoe ziet de afvoer en waterberging er globaal uit als dit buiten het plangebied gebeurt.

Uit de Toelichting van het bestemmingsplan moet blijken dat dit haalbaar is. Een nadere uitwerking kan dan, zoals voorgesteld, plaatsvinden in een waterhuishoudkundig plan.

Reactie gemeente Nijmegen

Bovenstaande opmerkingen zijn verwerkt in de toelichting bij het bestemmingsplan onder paragraaf 3.4.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Regels

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begrippen

1.1 plan:

het bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC) met identificatienummer NL.IMRO.0268.BP12004-VG01 van de gemeente Nijmegen.

1.2 bestemmingsplan:

de geometrisch bepaalde planobjecten met de bijbehorende regels en de daarbij behorende bijlagen.

1.3 aanbouw

een aan een hoofdgebouw aangebouwd gebouw, dat op de grond staat, dat in bouwkundig opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en dat een aparte ruimte vormt die al dan niet vanuit het hoofdgebouw bereikbaar is.

1.4 aan huis verbonden beroepsactiviteiten

een dienstverlenend beroep, dat op kleine schaal in een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en de desbetreffende beroepsuitoefening een ruimtelijke uitstraling heeft die in overeenstemming is met de woonfunctie.

1.5 aan huis verbonden bedrijfsactiviteiten

het verlenen van diensten, het uitoefenen van ambachtelijke bedrijvigheid (geheel of overwegend door middel van handwerk uit te oefenen), het voeren van de administratie van bedrijfsactiviteiten die (behoudens genoemde administratieve werkzaamheden) niet ter plaatse worden uitgeoefend, het verstrekken van logies en ontbijt (bed and breakfast) waarvan de aard, omvang en uitstraling zodanig zijn dat de activiteit in de woning met behoud van de woonfunctie ter plaatse kan worden uitgeoefend.

1.6 aanduiding

een geometrisch bepaald vlak of figuur, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels regels worden gesteld ten aanzien van het gebruik en/of het bebouwen van deze gronden.

1.7 aanduidingsgrens

de grens van een aanduiding indien het een vlak betreft.

1.8 achtergevellijn

de achterste grens van het bouwvlak en het verlengde daarvan;

1.9 archeologisch deskundige

de gemeentelijk (beleids)archeoloog of een andere door het College van Burgemeester en Wethouders aan te wijzen deskundige op het gebied van de archeologie.

1.10 archeologisch onderzoek

onderzoek (bureauonderzoek en/of boren en/of geofysisch onderzoek en/of graven en/of begeleiden) verricht door de gemeente Nijmegen of namens de gemeente Nijmegen door een dienst, bedrijf of instelling erkend door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK/SIKB), beschikkend over een opgravingsvergunning ex artikel 39 MW en werkend volgens de Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie.

1.11 agrarisch bedrijf

een bedrijf dat is gericht op het voortbrengen van producten door middel van het telen van gewassen en/of houden van dieren.

1.12 bebouwing

één of meer gebouwen en/of bouwwerken geen gebouwen zijnde.

1.13 bed and breakfast

een overnachtingsmogelijkheid gericht op het bieden van de mogelijkheid tot een toeristisch en veelal kortdurend verblijf met het serveren van ontbijt. Een bed- en breakfast heeft maximaal 4 kamers en 8 slaapplaatsen.

1.14 bedrijf

een onderneming waarbij het accent ligt op het vervaardigen, bewerken, installeren en verhandelen van goederen dan wel op het bedrijfsmatig verlenen van diensten, waarbij eventueel detailhandel plaatsvindt uitsluitend als niet zelfstandig en ondergeschikt onderdeel van de onderneming in de vorm van verkoop c.q. levering van ter plaatse vervaardigde, bewerkte of herstelde goederen, dan wel goederen die in rechtstreeks verband staan met de uitgeoefende handelingen.

1.15 bedrijfswoning

een woning in of bij een gebouw of op of bij een terrein kennelijk slechts bedoeld voor de huisvesting van (het huishouden van) een persoon wiens huisvesting daar gelet op de bestemming van het gebouw of het terrein noodzakelijk moet worden geacht.

1.16 bedrijvigheid

het uitoefenen van een bedrijf, met aanverwante activiteiten als laden en lossen en parkeren.

1.17 beperkt kwetsbaar object

- verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen/woonschepen/woonwagens per hectare, en dienst- en bedrijfswoningen van derden.
- Kantoorgebouwen, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Hotels en restaurants, voorzover zijn niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Winkels, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Sporthallen, zwembaden en kampeerterreinen.
- Sport- en kampeerterreinen en terreinen voor recreatieve doeleinden, voorzover zij niet als kwetsbar object kunnen worden aangemerkt.
- Bedrijfsgebouwen, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Objecten die met bovenstaande gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voorzover die objecten geen kwetsbare objecten zijn.
- Objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of electriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voorzover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen dat ongeval.

1.18 beschermd stadsbeeld

stadsbeelden die overeenkomstig de bepalingen van de gemeentelijke monumentenverordening zijn aangewezen als beschermde stadsbeelden en waarvan een kaart met daarop aangegeven de begrenzing van het te beschermen gebied is opgenomen in het gemeentelijk monumentenregister Nijmegen.

1.19 beschermd stadsgezicht

stadgezicht dat ingevolge artikel 35 van de Monumentenwet is aangewezen, met ingang van de datum van publicatie van die aanwijzing in de Nederlandse Staatscourant.

1.20 bestaand

j. bestaande bouwwerken: een legaal bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning;
k. bestaand gebruik: het legale gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan.

1.21 bestemmingsgrens

de grens van een bestemmingsvlak.

1.22 bestemmingsvlak

een geometrisch bepaald vlak met eenzelfde bestemming.

1.23 BEVI-bedrijf

bedrijf vallend onder de werkingssfeer van artikel 2 lid 1 a tot en met f van het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen.

1.24 bevoegd gezag

bestuursorgaan dat bevoegd is tot het nemen van een besluit ten aanzien van een aanvraag om een omgevingsvergunning of ten aanzien van een al verleende omgevingsvergunning.

1.25 bijgebouw

een vrijstaand, in functioneel en bouwkundig opzicht aan het hoofdgebouw ondergeschikt gebouw op hetzelfde bouwperceel dat op de grond staat en alleen bedoeld en ingericht ten behoeve van (huishoudelijke) berging, hobby- en/of stallingruimte.

1.26 bouwen

het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen van een standplaats.

1.27 bouwhistorisch onderzoek

in een schriftelijke rapportage vastgelegd onderzoek naar de bouw-, verbouwings- en gebruiksgeschiedenis en bouwhistorische kwaliteit van een monument in de vorm van een bouwhistorische inventarisatie, -verkenning, -opname of -ontleding, uitgevoerd overeenkomstig de “Richtlijnen Bouwhistorisch Onderzoek”.

1.28 bouwgrens

de grens van een bouwvlak.

1.29 bouwlaag

een doorlopend gedeelte van een gebouw dat door op gelijke of bij benadering gelijke hoogte liggende vloeren of balklagen is begrensd, zulks met inbegrip van de begane grond en met uitsluiting van onderbouw en zolder.

1.30 bouwmarkt

een geheel of gedeeltelijk overdekt detailhandelsbedrijf met een overdekt verkoopvloeroppervlak van minimaal 1.000 m^2, waarop een volledig of nagenoeg volledig assortiment van bouw- en doe-het-zelf producten uit voorraad wordt aangeboden.

1.31 bouwperceel

een aaneengesloten stuk grond, waarop ingevolge de regels een zelfstandige, bij elkaar behorende bebouwing is toegelaten.

1.32 bouwperceelsgrens

een grens van een bouwperceel.

1.33 bouwvlak

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

1.34 bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.35 campus

een hoogwaardig, voor een ieder openbaar toegankelijk terrein voor kennisintensieve technologische bedrijven en instellingen in de sectoren Life Science, Medisch en High Tech, waarbij men gebruik kan maken van bestaande en nieuw te ontwikkelen faciliteiten van de betrokken partijen en ontmoetingsruimten.

1.36 casino

een speelcasino zoals bedoeld in artikel 27 lid g van de Wet op de kansspelen, te weten de voor het publiek opengestelde of bedrijfsmatig gedreven inrichting, waar door middel van gemeenschappelijk beoefende kansspelen aan de deelnemers de gelegenheid wordt gegeven om mede te dingen naar prijzen of premies, indien de aanwijzing der winnaars geschiedt door enige kansbepaling, waarop de deelnemers in het algemeen geen overwegende invloed kunnen uitoefenen.

1.37 cultuurhistorische waarden

waarden die zijn gekoppeld aan de beschavingsgeschiedenis, ondergebracht als historisch (steden)bouwkundig erfgoed, historisch landschappelijk erfgoed of archeologisch erfgoed.

1.38 cultuur en ontspanning

voorzieningen gericht op cultuur en ontspanning, zoals een atelier, bioscoop, bowlingbaan, creativiteitscentrum, dansschool, museum, muziekschool, muziektheater, sauna, speelautomatenhal, theater en wellness. Prositutie, raamprostitutie/raamexploitatie of seksinrichting is uitgesloten. Een casino is uitsluitend toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'casino'.

1.39 detailhandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder begrepen de uitstalling ter verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan personen die de goederen kopen voor gebruik, verbruik of aanwending anders dan in de uitoefening van een beroeps- of bedrijfsactiviteit, met uitzondering van het bieden van gelegenheid om gekochte etenswaren ter plaatse te nuttigen. Onder detailhandel wordt niet verstaan detailhandel in volumineuze goederen.

1.40 detailhandel in volumineuze goederen

detailhandel die vanwege de omvang van de gevoerde artikelen een groot oppervlak nodig heeft voor de uitstalling, zoals: verkoop van auto's, boten, caravans, tuininrichtingsartikelen, grove bouwmaterialen, keukens, meubels en woninginrichting en sanitair.

1.41 dienstverlenend bedrijf

een bedrijf met een uitsluitend of in hoofdzaak dienstverlenende of verzorgende taak al dan niet met een baliefunctie, zoals: uitzendbureaus, reisbureaus, wasserettes, kapsalons, bijkantoren van banken en van sociaal-culturele instellingen, postagentschappen, telefoon-, internet-, telegraaf- en telexdiensten, snelfoto-ontwikkel- en copyshops, videotheken, autorijscholen en dergelijke.

1.42 erf

de gronden met een woonbestemming gelegen binnen het bouwperceel maar buiten het bouwvlak.

1.43 escortbedrijf

de natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon, die bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, prostitutie aanbiedt, die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend (escortservices, bemiddelingsbureaus, overige).

1.44 evenement

evenement zoals bedoeld in de Algemene Plaatselijke Verordening voor de gemeente Nijmegen (APV).

1.45 garagebedrijf

een bedrijf dat uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor verkoop, onderhoud en reparatie van motorvoertuigen, met dien verstande dat de verkoop van motorbrandstoffen is uitgezonderd.

1.46 garagebox

overdekte berg- en bewaarplaats, stalling voor auto's en (motor)fietsen.

1.47 gebouw

elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke, overdekte, geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt.

1.48 gebouwd terras

aan- of uitbouw in de openbare ruimte ten behoeve van een aangrenzend horecabedrijf waar zitgelegenheid kan worden geboden en waar tegen vergoeding dranken worden geschonken en/of spijzen voor directe consumptie ter plaatse worden verstrekt.

1.49 geluidsgevoelige functies

geluidsgevoelige functies als bedoeld in de Wet geluidhinder, te weten:

<u>geluidsgevoelige gebouwen</u>

l. woningen;
m. andere geluidsgevoelige gebouwen:
4. onderwijsgebouwen;
5. ziekenhuizen;
6. verpleeghuizen;
7. verzorgingstehuizen;
8. psychiatrische inrichtingen;
9. kinderdagverblijven.

<u>geluidsgevoelige terreinen</u>

I. een standplaats als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder e, van de Huisvestingswet (woonwagen);
II. ligplaats in het water, bestemd om door een woonschip te worden ingenomen.

1.50 gevelbreedte

de breedte van de gevel waar tegenaan wordt gebouwd.

1.51 groothandel

het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder de uitstalling ten verkoop, het verkopen en/of leveren van goederen aan wederverkopers, dan wel aan instellingen of personen ter aanwending in een andere bedrijfsactiviteit.

1.52 high tech sector

bedrijven die actief zijn in de volgende subsectoren:

n. farmaceutische industrie
o. medische, optische en precisie-instrumenten
p. semiconductoren en zonne-energie
q. fijnchemie

1.53 historisch stedenbouwkundig erfgoed

fysieke verschijningsvorm en geschiedenis van de gebouwde omgeving.

1.54 historisch landschappelijk erfgoed

fysieke verschijningsvorm en geschiedenis van landschap en geografie.

1.55 hoekovergang

een aan- of uitbouw die buiten de gevelbreedten van het hoofdgebouw wordt gerealiseerd en die een verbinding vormt tussen een aan- of uitbouw aan de voorgevel en een aan- en of uitbouw aan de zijgevel van het hoofdgebouw.

1.56 hoofdbebouwing

hoofdgebouw(en) inclusief aan- en of uitbouwen binnen het bouwvlak.

1.57 hoofdgebouw(en)

een of meer panden, of een gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer panden of bouwwerken op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is.

1.58 hoogwaardig openbaar vervoer

een vorm van openbaar vervoer die gepositioneerd kan worden tussen de traditionele bus en trein, waarbij de nadruk ligt op het snel en betrouwbaar en comfortabel vervoeren van passagiers over vrijliggende HOV-infrastructuur.

1.59 horecabedrijf

een bedrijf of instelling waar als hoofddoel bedrijfsmatig dranken en/of etenswaren voor gebruik ter plaatse worden verstrekt en/of waarin bedrijfsmatig logies wordt verstrekt, niet zijnde detailhandel en/of ondersteunende horeca of bed and breakfast.

1.60 hotel/pension

een horecabedrijf dat tot hoofddoel heeft het verstrekken van logies (per nacht) met als nevenactiviteiten het verstrekken van maaltijden en/of dranken voor consumptie ter plaatse.

1.61 kantoor

een ruimte welke door de aard en indeling kennelijk is bestemd om uitsluitend of in hoofdzaak dienstig te zijn tot het verrichten van administratieve en/of ontwerptechnische arbeid, al dan niet met een ondergeschikte baliefunctie.

1.62 kiosk

een gebouw, al dan niet met een (gebouwd) terras, van beperkte omvang, veelal geplaatst in de openbare ruimte, gericht op het ter plaatse aan passanten te koop aanbieden van producten zoals souvenirs, kranten, tijdschriften, bloemen en planten, vis, groenten, versnaperingen, niet-alcoholische en licht alcoholische dranken, rookwaren, e.d.

1.63 kwetsbaar object

- Woningen, woonschepen en woonwagens, niet zijnde beperkt kwetsbare objecten.
- Gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, te weten:
  1. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
  2. scholen;
  3. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen.
- Gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, zoals:
  1. kantoorgebouwen waaronder begrepen bedrijfskantoren en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1.500 m² per object;
  2. complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijke bruto vloeroppervlak meer dan 1.000 m² bedraagt, en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2.000 m² per winkel, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd.
- Kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen.

1.64 landschappelijke waarden

waarden gebaseerd op aardkundige, cultuurhistorische en visueel-ruimtelijke aspecten, zowel afzonderlijk als in onderlinge samenhang.

1.65 life science & health sector

bedrijven en (kennis)instellingen die toepassingen ontwikkelen en diensten leveren ten behoeve van de voedingssector en/of bedrijven en (kennis)instellingen die toepassingen ontwikkelen en diensten en/of producten leveren in de medische-, zorg- en gezondheidssector.

1.66 maatschappelijke voorzieningen

het openbaar bestuur, medische, sociale, educatieve en levensbeschouwelijke diensten, openbare orde en veiligheid en daarmee gelijk te stellen diensten, zoals: huisarts, apotheek, school, sportzaal, kinderdagverblijf, wijkcentrum, kerkgebouw, verzorgingstehuis, onzelfstandige woonvormen, uitvaartcentrum en bibliotheek.

1.67 natuurlijke waarden

de aan een gebied toegekende waarden in verband met de geologische, bodemkundige, ecologische en biologische elementen voorkomende in dat gebied.

1.68 omgevingsvergunning

vergunning voor activiteiten als genoemd in artikel 2.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

1.69 ondergronds bouwwerk

r. een (gedeelte van een) gebouw dat gelegen is onder het niveau van de begane grondvloer van dat gebouw, waarbij de hoogte van die begane grondvloer nergens hoger ligt dan 0,25 meter boven het aansluitende maaiveld ter plaatse van de hoofdtoegang;

s. een zelfstandig voor mensen toegankelijk bouwwerk waarvan de bovenkant nergens hoger is dan het maaiveld van het bouwperceel ter plaatse van dat bouwwerk.

1.70 ondergeschikte detailhandel

detailhandel waarbij de detailhandelsactiviteit een directe relatie heeft met de hoofdactiviteit maar daaraan ondergeschikt is.

1.71 ondergeschikte kantoren

kantoren waarbij het kantoor een directe relatie heeft met de hoofdactiviteit maar daaraan ondergeschikt is.

1.72 ondergrond

voor de ondergrond van het plan is gebruik gemaakt van de Grootschalige Basiskaart Nederland (GBKN), als vervat in het bestand GBK 2013-10-10.

1.73 ondersteunende horeca

horeca waarbij de horeca-activiteit ondersteunend is aan de hoofdactiviteit maar daaraan ondergeschikt is.

1.74 overig bouwwerk

een bouwkundige constructie van enige omvang, geen pand zijnde, die direct en duurzaam met de aarde is verbonden.

1.75 overkapping

een op de grond staand, plat afgedekt bouwwerk, bestaande uit ten minste een dak, niet zijnde een gebouw.

1.76 pand

de kleinste bij de totstandkoming functioneel en bouwkundig-constructief zelfstandige eenheid die direct en duurzaam met de aarde is verbonden en betreedbaar en afsluitbaar is.

1.77 parkeerdak

plat dak dat als parkeerplaats gebruikt kan worden.

1.78 parkeergarage

onder- of bovengrondse voorziening waar automobilisten (meestal) overdekt hun auto's kunnen parkeren.

1.79 perceelsgrens

de grens van een bouwperceel.

1.80 permanente bewoning

bewoning van een ruimte als hoofdverblijf door dezelfde persoon.

1.81 productiegebonden detailhandel

detailhandel in goederen die ter plaatse worden vervaardigd, gerepareerd en/of toegepast in het productieproces, waar de detailhandelsfunctie ondergeschikt is aan de productiefunctie.

1.82 prostitutie

het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele diensten ten behoeve van een ander tegen vergoeding.

1.83 raamprostitutie

een seksinrichting met één of meer ramen van waarachter de prostituee/prostitué tracht de aandacht van passanten op zich te vestigen.

1.84 recreatieve voorzieningen

op verblijfs- en dagrecreatie gerichte voorzieningen, niet zijnde een sportvoorziening, zoals: kampeerterrein, kampeerboerderij, recreatiewoning en een volkstuin.

1.85 seksinrichting

een voor het publiek toegankelijk gebouw of bouwwerk, geen gebouw zijnde dan wel onderkomen, waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder een seksinrichting worden in elk geval verstaan een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater, een parenclub of een prostitutiebedrijf, waaronder tevens begrepen een erotische massagesalon, al of niet in combinatie met elkaar.

1.86 synergiebedrijvigheid

bedrijf c.q. bedrijfsonderdeel c.q. bedrijfsvestiging die op zichzelf niet behoort tot de Life Science -, High Tech- of medische sector, maar die goederen of diensten levert die voor tenminste 50% worden geleverd aan bedrijven in de Life Science-, High Tech- of medische sector.

1.87 speelautomatenhal

een inrichting, bestemd om het publiek gelegenheid te geven een spel door middel van speelautomaten te beoefenen, als bedoeld in artikel 30c, eerste lid, onder c, van de Wet op de kansspelen.

1.88 sportvoorzieningen

gebouwde en niet-gebouwde voorzieningen gericht op sport, niet zijnde een recreatieve voorziening, zoals: fitnesscentrum, ijsbaan, manege, speelterrein, sporthal, sportveld, stadion, tennisbaan en zwembad.

1.89 straatmeubilair

de op of bij de weg behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals: verkeerstekens, wegbebakeningen, bewegwijzeringen, verlichting, halteaanduidingen, parkeerregulerende constructies, road barriers, afvalinzamelsystemen, openbare toiletvoorzieningen, brandkranen, informatie- en reclameobjecten, fietsenstallingen, papier- en plantenbakken, zitbanken, communicatievoorzieningen, beeldende kunst, gedenktekens, sport- en speelvoorzieningen, abri's en dergelijke.

1.90 straatprostitutie

het op straat door handelingen, houding, woord, gebaar of op andere wijze, passanten tot seksuele handelingen te bewegen, uit te nodigen dan wel aan te lokken.

1.91 stacaravan

een caravan, die, ook als deze niet omgevingvergunningplichtig is, toch als bouwwerk valt aan te merken.

1.92 standplaats

een kavel, bestemd voor het plaatsen van een woonwagen, waarop voorzieningen aanwezig zijn die op het leidingnet van de openbare nutsbedrijven, andere instellingen of van gemeenten kunnen worden aangesloten.

1.93 supermarkt

een (grootschalig) detailhandelsbedrijf, veelal onderdeel van een supermarktketen, met een grote verscheidenheid aan levensmiddelen.

1.94 terras

een buiten de besloten ruimte van een inrichting liggend deel van een bedrijf of instelling waar zitgelegenheid kan worden geboden en waar tegen vergoeding dranken worden geschonken en/of spijzen voor directe consumptie ter plaatse worden verstrekt.

1.95 terreinen met een archeologisch belang

terreinen met een hoge verwachtingswaarde op het aantreffen van archeologische resten in de bodem of waarvan bekend is dat er in beperkte mate waardevolle archeologische resten in de bodem aanwezig zijn.

1.96 terreinen van zeer hoge archeologische waarde

terreinen waarvan bekend is dat er waardevolle archeologische resten aanwezig zijn.

1.97 uitbouw

een op de grond staand en aan een hoofdgebouw aangebouwd gebouw dat in bouwkundig opzicht ondergeschikt is aan het hoofdgebouw en dat een vergroting betreft van een in het gebouw gelegen ruimte.

1.98 verblijfsgebied

binnen de bestemming Verkeer gelegen gronden vooral bedoeld voor voetgangers en niet voor doorgaand verkeer.

1.99 voorgevellijn

de voorgevel van het hoofdgebouw en het verlengde ervan.

1.100 wadi

voorziening voor de infiltratie van regenwater. Een wadi is een laagte waarin het regenwater zich kan verzamelen en in de bodem kan infiltreren.

1.101 werk

een werk, geen bouwwerk zijnde.

1.102 winkelcentrum

een cluster van winkels, al dan niet in combinatie met andere functies, die in ruimtelijk-economisch opzicht als eenheid beschouwd moet worden.

1.103 wonen

de huisvesting van één of meerdere personen in een gebouw, niet zijnde een woonwagen of woonschip.

1.104 woning

een (gedeelte van een) gebouw dat dient voor de huisvesting van een of meer personen.

1.105 woonschip

onder woonschip verstaan we een (voormalig) schip met een (metalen) scheepsromp, dat is ingericht of verbouwd voor permanente bewoning waarbij de oorspronkelijke verschijningsvorm grotendeels behouden is gebleven. Met schip wordt in deze bedoeld: elk van oorsprong watergaand vaartuig, met eigen voortstuwing, dat gebruikt wordt (of werd) om goederen, passagiers of beide te vervoeren.

1.106 woonwagen

een voor bewoning bestemd gebouw dat is geplaatst op een standplaats en dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst.

1.107 zaalverhuur

een inrichting ten behoeve van het al dan niet bedrijfsmatig exploiteren van zaalaccommodatie, waarbij het verstrekken van al dan niet ter plaatse bereide etenswaren en/of het verstrekken van drank voor consumptie ter plaatse mogelijk is.

1.108 zeer kwetsbaar object

een object dat bestemd is voor groepen beperkt zelfredzame personen. Van beperkte zelfredzaamheid is sprake wanneer personen in geval van een calamiteit niet in staat zijn zichzelf zonder hulp van buitenaf in veiligheid te brengen, zoals kinderen, ouderen, gehandicapten en gedetineerden. Voorbeelden van zeer kwetsbare objecten zijn grote zorgcomplexen, ziekenhuizen, detentiecentra, peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, basisscholen en begeleid wonen met 24-uurszorg.

Artikel 2 Wijze van meten

Bij de toepassing van deze regels wordt als volgt gemeten:

2.1 de afstand van een gebouw tot een zijdelingse perceelsgrens

de afstand gemeten vanaf het dichtst bij de perceelsgrens gelegen punt van het gebouw tot aan de zijdelingse perceelsgrens.

2.2 de afstanden tussen lijnen

afstanden tussen lijnen worden gemeten van het hart van de ene lijn tot het hart van de andere lijn.

2.3 de bedrijfsvloeroppervlakte

de totale oppervlakte, binnenwerks gemeten, van alle op een bouwperceel aanwezige bebouwing, boven en onder peil, ten dienste van één bepaalde binnen een bestemming toegestane activiteit/functie.

2.4 de diepte van een bouwwerk, niet zijnde een hoofdgebouw

de afstand gemeten vanaf het verste punt van het bouwwerk loodrecht op de gevel waartegen het bouwwerk wordt aangebouwd.

2.5 de bouwhoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan het hoogste punt van een gebouw of van een bouwwerk, geen gebouw zijnde, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, lichtkoepels, dakkapellen, lucht- en liftkokers, (brand)trappen, zonnepanelen, andere technische ruimten en/of technische constructies, hekwerken, luifels, balkons en antennes.

2.6 de bouwhoogte van een dakopbouw

vanaf de afdekking van de bovenste bouwlaag tot aan het hoogste punt van de dakopbouw.

2.7 de bouwhoogte van een kap

vanaf de bovenkant goot, boeibord of daarmee gelijk te stellen constructiedeel tot aan het hoogste punt van de kap.

2.8 de dakhelling

langs het dakvlak ten opzichte van het horizontale vlak.

2.9 gevellijn

de plaats vanaf waar de bouw- en goothoogte van het aangrenzende maatvoeringsvlak wordt gemeten.

2.10 de goothoogte van een bouwwerk

vanaf het peil tot aan de bovenkant van de goot, c.q. de druiplijn, het boeibord, of een daarmee gelijk te stellen constructiedeel, met uitzondering van ondergeschikte bouwonderdelen, zoals schoorstenen, lichtkoepels, dakkapellen, lucht- en liftkokers, (brand)trappen, zonnepanelen, andere technische ruimten en/of technische constructies, hekwerken, luifels, balkons en antennes.

Voor de meest voorkomende dakvormen bij woningen is in onderstaande schetsjes aangegeven waar de goothoogte wordt bepaald. Daarbij geldt dat voorzover het gaat om een bestaand zadeldak deze niet mag worden uitgebouwd tot een afgetopte dakvorm.

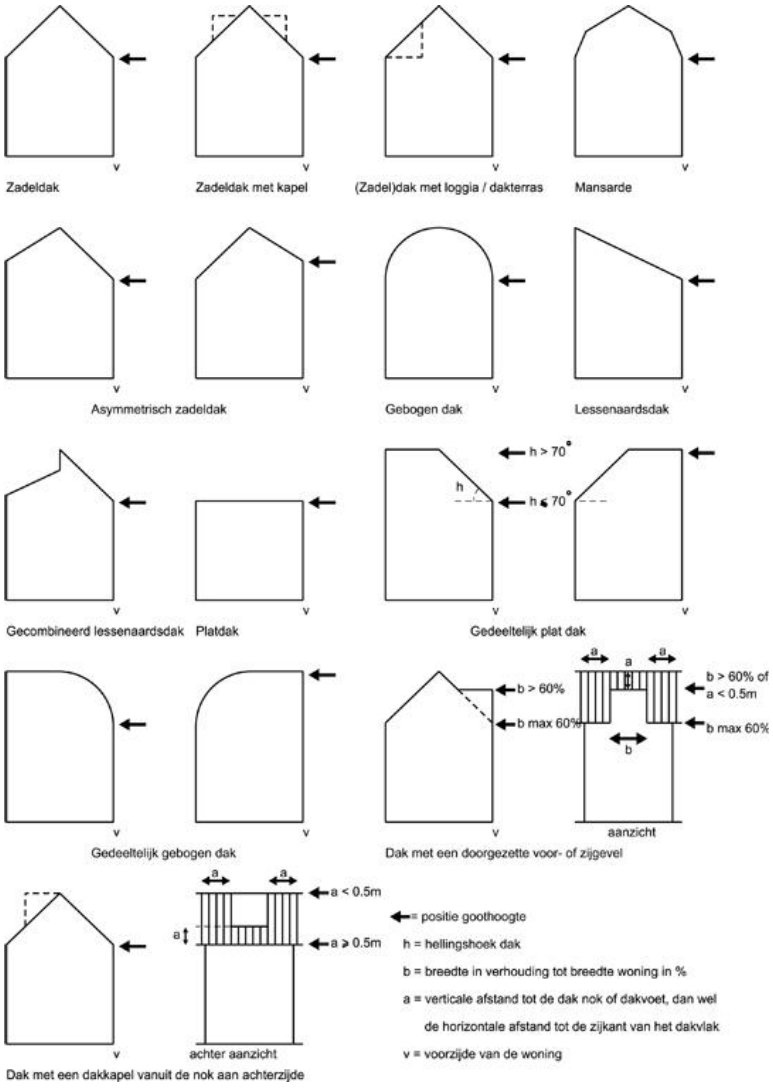

2.11 de hoogte van een windturbine

vanaf het peil tot aan de (wieken)as van de windturbine.

2.12 de inhoud van een bouwwerk

tussen de onderzijde van de begane grondvloer, de buitenzijde van de gevels (en/of het hart van de scheidingsmuren) en de buitenzijde van daken en dakkapellen.

2.13 de oppervlakte van een bouwwerk

tussen de buitenwerkse gevelvlakken en/of het hart van de scheidingsmuren, neerwaarts geprojecteerd op het gemiddelde niveau van het afgewerkte bouwterrein ter plaatse van het bouwwerk.

2.14 het bebouwde oppervlakte

de buitenwerks gemeten oppervlakte van de verticale projectie van alle in een nader aan te geven gebied aanwezige, al dan niet ondergrondse, bouwwerken, met uitzondering van ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen zijnde, zoals pompputten, luifels en balkons.

2.15 het bebouwingspercentage

het percentage dat de oppervlakte van (een gedeelte van) het bouwvlak aangeeft dat binnen de aanduiding 'bouwvlak' maximaal mag worden bebouwd. Dit percentage geldt voor elk afzonderlijk bouwperceel.

2.16 het peil

de plaats vanwaar in het kader van dit bestemmingsplan de hoogte wordt gemeten als bedoeld “bouw- en goothoogte” en als volgt bepaald:

a. voor bouwwerken boven het maaiveld, waarvan de hoofdtoegang onmiddellijk aan een (al dan niet openbare) weg grenst: de hoogte van de kruin van die weg ter plaatse van de hoofdtoegang;
b. voor bouwwerken boven het maaiveld, waarvan de hoofdtoegang niet onmiddellijk aan de hiervoor bedoelde weg grenst: de hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld ter plaatse van de hoofdtoegang;
c. voor bouwwerken onder het maaiveld, het peil van het bijbehorende bovengrondse hoofdgebouw;
d. voor drijvende bouwwerken: de waterlijn;
e. in de andere gevallen: de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte maaiveld.

2.17 het (bruto) verkoopvloeroppervlak

de totale oppervlakte van de voor publiek toegankelijke ruimten, etalages en ruimten achter toonbanken.

2.18 het vloeroppervlak

de totale oppervlakte, binnenwerks gemeten, van alle ruimten ondergronds, op de begane grond, de verdiepingen, de zolder en de bijbehorende aan- en uitbouwen.

Hoofdstuk 2 Bestemmingsregels

Artikel 3 Gemengd

3.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Gemengd' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. bedrijfsactiviteiten zoals genoemd in de bij deze regels behorende Staat van bedrijfsactiviteiten (model Nijmegen) uit de milieucategorie 1 t/m 4.2, uitsluitend voor zover het betreft bedrijfsactiviteiten behorende tot de life science & health- en/of de high tech sector, met bijbehorende voorzieningen zoals technische installaties en proefopstellingen;
b. nieuwe BEVI-bedrijven zijn niet toegestaan;
c. synergiebedrijvigheid, met bijbehorende voorzieningen zoals technische installaties en proefopstellingen;
d. tot maximaal 50% van het bouwvlak voor onderwijs- en onderzoeksinstellingen in de life science & health- of high tech sector, met bijbehorende voorzieningen zoals technische installaties en proefopstellingen;
e. tot maximaal 10% van het bouwvlak voor detailhandel ten dienste van de campus met een maximale verkoopvloeroppervlakte van 100 m^2 per detailhandelszaak;
f. tot maximaal 10% van het bouwvlak voor dienstverlening ten dienste van de campus met een maximale oppervlakte van 100m^2 per dienstverleningsbedrijf;
g. tot maximaal 1.500m^2 voor horeca (met bijbehorende terrassen) ten dienste van de campus voor zover deze voorkomen in categorie 1a, 1b en 2a van de Staat van horeca-activiteiten (model Nijmegen) met een maximale oppervlakte van 750m^2 per horecabedrijf;
h. ter plaatse van de aanduiding 'nutsvoorziening' tevens voor voorzieningen van algemeen nut.
i. ondergeschikte detailhandel;
j. ondergeschikte kantoren;
k. opslag en uitstalling, met dien verstande dat de opslag en uitstalling van goederen vanaf de openbare weg aan het zicht onttrokken dient te zijn.
l. ontsluitingswegen;
m. bijbehorende voorzieningen zoals verhardingen, parkeer- en groenvoorzieningen;
n. wadi's, water en waterhuishoudkundige voorzieningen, alsmede daarbij behorende voorzieningen zoals duikers, kunstwerken en overbruggingen.

3.2 Bouwregels

3.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

3.2.2 Specifieke bouwregels

De in artikel 3.2.1 genoemde bouwwerken zijn toegestaan voor zover voldaan wordt aan de volgende regels:

a. hoofdgebouwen mogen uitsluitend worden opgericht binnen de aanduiding 'bouwvlak';
b. In verband met het voorkomen van brandoverslag tussen gebouwen (brandcompartimenten), dient de onderlinge afstand tussen bebouwing zodanig te zijn dat voldaan wordt aan de eisen ten aanzien van de weerstand tegen brandoverslag uit het Bouwbesluit 2012, tenzij op andere wijze aan deze eisen kan worden voldaan.
c. ten aanzien van gebouwen en overkappingen binnen de aanduiding 'bouwvlak' gelden de volgende bepalingen:

1. het bouwperceel binnen de aanduiding 'bouwvlak' mag tot maximaal het ter plaatse van de aanduiding 'maximum bebouwingspercentage' aangegeven bebouwingspercentage worden bebouwd; indien geen bebouwingspercentage is aangegeven mag het bouwperceel binnen de aanduiding 'bouwvlak' geheel worden bebouwd;
2. de goot- en bouwhoogte van gebouwen en overkappingen binnen de aanduiding 'bouwvlak' niet meer mogen bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'maximum goothoogte (m) en maximum bouwhoogte (m)' is aangegeven;
3. de bouwhoogte van gebouwen en overkappingen binnen de aanduiding 'bouwvlak' niet minder mag bedragen dan ter plaatse van de aanduiding 'minimum bouwhoogte (m)' is aangegeven;

d. op het bouwperceel buiten de aanduiding 'bouwvlak' mogen, doch uitsluitend aan de voorzijde van en aangrenzend aan het hoofdgebouw, worden gebouwd:
   1. aan- en uitbouwen, zoals erkers en ingangspartijen, tot een maximale breedte van 60% van de gevelbreedte van het hoofdgebouw en een maximale diepte van 2 meter; de goothoogte mag ten hoogste de hoogte van de beganegrondlaag van het hoofdgebouw bedragen en de bouwhoogte mag ten hoogste de hoogte van de direct daarboven gelegen bouwlaag bedragen;
   2. ondergeschikte bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, zoals luifels en balkons, met een maximale diepte van 2 meter;
e. erfafscheidingen en andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mogen zowel binnen als buiten de aanduiding 'bouwvlak' worden opgericht, met dien verstande dat:
   1. de bouwhoogte van erfafscheidingen niet meer dan 2,5 meter mag bedragen;
   2. de bouwhoogte van palen en (licht)masten niet meer dan 10 meter en de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, niet meer dan 5 meter mag bedragen.

3.2.3 Specifieke bouwregels ter plaatse van de aanduiding 'nutsvoorziening'.

ter plaatse van de aanduiding 'nutsvoorziening' mogen bouwwerken ten algemenen nutte worden opgericht met dien verstande dat:

a. de inhoud van elk gebouw niet meer mag bedragen dan 50 m³;
b. de oppervlakte van elke overkapping niet meer mag bedragen dan 20 m²;
c. de goothoogte van gebouwen niet meer dan 3 meter mag bedragen en de bouwhoogte van gebouwen niet meer dan 5 meter mag bedragen;
d. de bouwhoogte van overkappingen niet meer dan 3 meter mag bedragen;
e. voor de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, de bouwregels van de geldende bestemming van toepassing zijn;
f. de regels van de dubbelbestemmingen en algemene aanduidingsregels onverkort van toepassing zijn.

3.3 Specifieke gebruiksregels

a. Tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, wordt in ieder geval verstaan:
   1. gebruik van gebouwen voor zelfstandige kantoren die niet ten ten dienste van de campus staan;
   2. bewoning (inclusief kamerverhuur) van gebouwen;
   3. opslag van goederen op onbebouwde gronden met een totale stapelhoogte van meer dan 5 meter.
b. Ten aanzien van de in lid 3.1 onder g. genoemde functie 'horeca' gelden de volgende bepalingen:
   1. de horeca-activiteit staat ten dienste van de campus;
   2. de openingstijden van de horeca-activiteit zijn aangepast aan de openingstijden van de campus;
   3. de toegang tot de horeca-activiteit is uitsluitend via die van het terrein van de campus.

3.4 Afwijken van de gebruiksregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

a. lid 3.1 teneinde bedrijven toe te laten die voorkomen in één categorie hoger dan genoemd, voor zover het betrokken bedrijf naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of bijzondere verschijningsvorm alsmede getoetst aan de aangegeven maatgevende milieuaspecten) geacht kan worden te behoren tot de ter plaatse toelaatbare categorieën van de Staat van bedrijfsactiviteiten en voorzover het bedrijf past binnen de campus;
b. lid 3.1 teneinde bedrijven toe te laten die niet in de Staat van Bedrijfsactiviteiten zijn genoemd, voor zover het betrokken bedrijf naar aard en invloed op de omgeving (gelet op de specifieke werkwijze of bijzondere verschijningsvorm) geacht kan worden te behoren tot de ter plaatse toelaatbare categorieën van de Staat van Bedrijfsactiviteiten en voorzover het bedrijf en voorzover het bedrijf past binnen de campus;
c. lid 3.1 teneinde BEVI-bedrijven uit de milieucategorie 1 t/m 4.2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten (model Nijmegen) toe te laten voorzover het bedrijf past binnen de campus.

3.4.1 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 3.4.1, onder c wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen, adviseur externe veiligheid, omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning externe veiligheidaspecten in het geding komen en welke voorschriften, ten aanzien van externe veiligheid, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Artikel 4 Leiding - Riool

4.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Leiding - Riool' aangewezen gronden zijn, behalve voor de daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor aanleg, instandhouding en/of bescherming van een rioolwatertransportleiding.

4.2 Bouwregels

4.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend worden gebouwd:

a. gebouwen en overkappingen ten behoeve van (bouw)werken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 7.2 ;
b. bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde.

4.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen, met dien verstande dat palen en (licht)masten hoger mogen zijn.
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd.

4.3 Afwijken van de bouwregels

4.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in:

lid 4.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

4.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien de belangen van de leiding(en) hierdoor niet onevenredig worden geschaad.

4.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 4.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de voorgenomen bouwactiviteiten de belangen van de leiding(en) niet onevenredig worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

4.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

4.4.1 Omgevingsvergunningsplicht

Het is verboden op of in de in lid 4.1 bedoelde grond zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. het afgraven, ophogen en egaliseren van gronden;
b. het aanleggen, vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren;
c. het aanbrengen van diepwortelende beplantingen, het bebossen van gronden of het indrijven van voorwerpen in de grond;
d. het aanleggen en verharden van wegen, paden, parkeergelegenheden en andere oppervlakteverhardingen;
e. het aanleggen van rioleringen, leidingen of kabels anders dan ten behoeve van de bestemming;
f. het opslaan van zaken (waaronder begrepen afvalstoffen).

4.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 4.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken of werkzaamheden die:

a. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
b. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
c. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

4.4.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 4.4.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover de belangen van de leiding(en) hierdoor niet onevenredig worden geschaad.

4.4.4 Adviesprocedure voor omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 4.4.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de beheerder(s) van de leiding(en) omtrent de vraag of door de uitvoering van de voorgenomen werken en werkzaamheden de belangen van de leiding(en) niet onevenredig worden geschaad en de eventueel te stellen voorwaarden.

Artikel 5 Waarde - Archeologie 2

5.1 Bestemmingsomschrijving

De voor Waarde - Archeologie 2 aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor het behoud en de bescherming van de archeologische waarden van de gronden (gebied van archeologisch belang).

5.2 Bouwregels

5.2.1 Algemene bouwregels

Op deze gronden mogen ten behoeve van de bestemming uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde worden gebouwd.

5.2.2 Specifieke bouwregels

a. de bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, mag niet meer dan 4 meter bedragen, met dien verstande dat palen en (licht)masten hoger mogen zijn;
b. op deze gronden mag ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen, in afwijking van het bepaalde in de bijbehorende bouwregels, niet worden gebouwd, tenzij aan een van onderstaande voorwaarden wordt voldaan:
   1. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
   2. het bouwplan betrekking heeft op een of meer van de volgende activiteiten of bouwwerken: vervanging, vernieuwing of verandering van bestaande bebouwing, waarbij de oppervlakte, voor zover gelegen op of onder peil, niet wordt uitgebreid en waarbij gebruik wordt gemaakt van bestaande fundering;
   3. het bouwplan is gesitueerd tot maximaal 3 meter uit de fundering van een bestaand gebouw;
   4. geen grondwerk wordt verricht dieper dan 0,30 meter onder maaiveld;
   5. de bebouwde oppervlakte van het bouwplan maximaal 50 m^2 bedraagt.

5.3 Afwijken van de bouwregels

5.3.1 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 5.2.2 onder b voor bouwwerken ten behoeve van de overige voor deze gronden geldende bestemmingen.

5.3.2 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning kan worden verleend indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden door de bouwactiviteiten niet onevenredig (kunnen) worden geschaad.

5.3.3 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 5.3.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast en welke voorschriften, ter bescherming van de archeologische waarden, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden. Aan een omgevingsvergunning kunnen voorschriften worden verbonden zoals:

a. de verplichting tot het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische waarden in de bodem kunnen worden behouden, zoals alternatieven voor heiwerk, het

aanbrengen van een beschermende bodemlaag of andere voorzieningen die op dit doel zijn gericht;
b. het doen van nader archeologisch onderzoek;
c. het begeleiden van de activiteiten waarvoor een omgevingsvergunning is verleend door een daarvoor aangewezen archeologisch deskundige.

5.4 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

5.4.1 Werken en werkzaamheden

Het is verboden op of in de in lid 5.1 bedoelde grond zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning van het bevoegde gezag de volgende werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren, te doen of te laten uitvoeren:

a. grondwerkzaamheden, waartoe worden gerekend het afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren en ontginnen van gronden, alsmede het graven of vergraven, verruimen of dempen van sloten, vijvers en andere wateren, het aanleggen van drainage en het verwijderen van bestaande funderingen;
b. het ophogen van de bodem met meer dan 1 meter;
c. het tot stand brengen en/of in exploitatie brengen van boor-en pompputten;
d. het aanleggen, verbreden of verharden van wegen, voet-, ruiter- of rijwielpaden, banen of parkeergelegenheden en het aanleggen van andere oppervlakteverhardingen,
e. het uitvoeren van heiwerkzaamheden en/of het op een of andere wijze indrijven van voorwerpen in de grond;
f. het verlagen van het waterpeil;
g. het aanleggen of rooien van bos of boomgaard waarbij stobben worden verwijderd;
h. het omzetten van grasland in bouwland;
i. het aanleggen van nieuwe ondergrondse transport-, energie-,of telecommunicatieleidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur.

5.4.2 Uitzonderingen

Het in lid 5.4.1 vervatte verbod geldt niet voor werken en werkzaamheden indien:

a. op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn;
b. de werkzaamheden in de bodem niet dieper gaan dan 0,30 meter onder het maaiveld en de eventueel aan te leggen verbreden of verharden van wegen, voet-, ruiter- of rijwielpaden, banen of parkeergelegenheden en andere oppervlakteverhardingen niet groter zijn dan 50 m^2;
c. de werken en werkzaamheden het normale onderhoud en/of gebruik betreffen, met inbegrip van onderhouds-en vervangingswerkzaamheden van bestaande bestratingen en beplantingen binnen bestaande traces van kabels en leidingen;
d. de werken en werkzaamheden:
    1. betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer;
    2. reeds in uitvoering zijn op het tijdstip van het van kracht worden van dit plan;
    3. mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning;
    4. het archeologisch onderzoek betreffen.

5.4.3 Toelaatbaarheid

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid 5.4.1 zijn slechts toelaatbaar voor zover op grond van archeologisch onderzoek is aangetoond dat de archeologische waarden hierdoor niet onevenredig (kunnen) worden geschaad.

5.4.4 Adviesprocedure voor omgevingsvergunningen voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 5.4.1 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de archeologisch deskundige omtrent de vraag of door het verlenen van de omgevingsvergunning archeologische waarden (kunnen) worden aangetast en welke voorschriften, ter bescherming van de archeologische waarden, aan de omgevingsvergunning moeten worden verbonden.

5.5 Wijzigingsbevoegdheid

Burgemeester en wethouders zijn bevoegd met toepassing van artikel 3.6, lid 1, onder a van de Wet ruimtelijke ordening het bestemmingsplan te wijzigen door:

a. de bestemming Waarde - Archeologie 2 als bedoeld in lid 5.1 geheel of gedeeltelijk te doen vervallen indien op basis van archeologisch onderzoek is aangetoond dat op de betrokken locatie geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn dan wel er niet langer archeologische begeleiding of zorg nodig is;
b. gronden alsnog te bestemmen als Waarde - Archeologie 2 indien uit archeologisch onderzoek blijkt dat ter plaatse behoudenswaardige archeologische waarden aanwezig zijn.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Hoofdstuk 3 Algemene regels

Artikel 6 Anti-dubbeltelregel

Grond die eenmaal in aanmerking is genomen bij het toestaan van een bouwplan waaraan uitvoering is gegeven of alsnog kan worden gegeven, blijft bij de beoordeling van latere bouwplannen buiten beschouwing.

Artikel 7 Algemene bouwregels

7.1 Beeldende kunst

Het oprichten van bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, ten behoeve van beeldende kunst is binnen alle bestemmingen toegestaan tot een maximale bouwhoogte van 15 meter, met dien verstande dat de regels van de dubbelbestemmingen en algemene aanduidingsregels onverkort van toepassing zijn.

7.2 (Bouw)werken ten algemenen nutte

Het oprichten van bouwwerken ten algemenen nutte, zoals: transformatorhuisjes, schakelhuisjes, bemalingsinrichtingen, gasdrukregel- en meetstations, straatmeubilair, infiltratievoorzieningen, voorzieningen ten behoeve van koude- en warmteopslag, wachthuisjes voor verkeers- en parkeerdiensten en schuilgelegenheden, is binnen alle bestemmingen toegestaan, met dien verstande dat:

a. de inhoud van elk gebouw niet meer mag bedragen dan 50 m³;
b. de oppervlakte van elke overkapping niet meer mag bedragen dan 20 m²;
c. de goothoogte van gebouwen niet meer dan 3 meter mag bedragen en de bouwhoogte van gebouwen niet meer dan 5 meter mag bedragen;
d. de bouwhoogte van overkappingen niet meer dan 3 meter mag bedragen;
e. voor de bouwhoogte van andere bouwwerken, geen gebouwen of overkappingen zijnde, de bouwregels van de geldende bestemming van toepassing zijn;
f. de regels van de dubbelbestemmingen en algemene aanduidingsregels onverkort van toepassing zijn.

7.3 Ondergronds bouwen

Bouwen onder peil ten behoeve van de bestemming is toegestaan, met dien verstande dat:

a. bouwen onder peil is toegestaan binnen de aanduiding 'bouwvlak' ten behoeve van op de begane grond toegestane functies;
b. bouwen onder peil is toegestaan binnen de aanduiding 'bouwvlak' ten behoeve van ondergrondse parkeervoorzieningen;
c. bouwen onder peil ten behoeve van bouwwerken ten algemenen nutte zoals bedoeld in artikel 7.2 is toegestaan;
d. de regels van de dubbelbestemming en algemene aanduidingsregels onverkort van toepassing zijn.

Artikel 8 Algemene gebruiksregels

8.1 Evenementen

Evenementen zijn binnen alle bestemmingen toegestaan, mits hiervoor vergunning is verleend op grond van de Algemeen Plaatselijke Verordening.

Artikel 9 Algemene aanduidingsregels

9.1 milieuzone - zones wet milieubeheer

9.1.1 Algemeen milieuzone - zones wet milieubeheer

Binnen de gebiedsaanduiding 'milieuzone - zones wet milieubeheer' zijn kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten als bedoeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) niet toegestaan.

9.1.2 Afwijkingsbevoegdheid

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in artikel 9.1.1, indien de risicobron die de milieuzonering veroorzaakt is verkleind, is verplaatst c.q. de risicoveroorzakende activiteiten zijn gestaakt.

9.1.3 Toelaatbaarheid

Een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 9.1.2 is slechts toelaatbaar indien uit verleende omgevingsvergunningen blijkt dat de risicoveroorzakende activiteit dermate is verkleind, verplaats of in zijn geheel is gestaakt dat de milieuzonering niet meer op de gronden is gelegen waarop de omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 9.1.2 is voorzien.

9.1.4 Adviesprocedure voor afwijkingen

Alvorens het bevoegd gezag beslist over een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 9.1.2 wint het bevoegd gezag schriftelijk advies in bij de deskundige op het gebied van externe veiligheid omtrent de vraag of de risicoveroorzakende activiteit dermate is verkleind, verplaats of in zijn geheel is gestaakt dat de milieuzonering niet meer op de gronden is gelegen waarop de omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 9.1.2 is voorzien.

9.2 overige zone - geluidgezoneerd industrieterrein

Een terrein waar in hoofdzaak een bestemming is gegeven voor de vestiging van inrichtingen en waarvan de bestemming voor het gehele terrein of een gedeelte daarvan de mogelijkheid insluit van vestiging van inrichtingen, behorende tot een bij een algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorie van inrichtingen, die in belangrijke mate geluidhinder kunnen veroorzaken.

9.3 veiligheidszone - barim 1

Binnen de aanduiding 'veiligheidszone - barim 1' zijn geen nieuwe beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten toegestaan.

9.4 veiligheidszone - barim 2

Binnen de aanduiding 'veiligheidszone - barim 2' zijn geen nieuwe kwetsbare objecten toegestaan.

9.5 veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen

Binnen de gebiedsaanduiding 'veiligheidszone - vervoer gevaarlijke stoffen' zijn nieuwe zeer kwetsbare objecten niet toegestaan.

Artikel 10 Algemene afwijkingsregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van de bepalingen van dit plan, voor zover het een in beperkte mate afwijking van de maatvoering betreft, noodzakelijk om het bouwwerk zodanig te laten aansluiten op een bestaande, legale situatie dat dit vanuit architectonisch en/of bouwkundig opzicht een verbetering is.

Artikel 11 Overige regels

11.1 Parkeerregels

11.1.1 Algemene parkeerregels

Het is verboden te bouwen dan wel het gebruik van gronden en/of bouwwerken te wijzigen indien er niet wordt voldaan aan de op grond van dit artikel gestelde eisen ten aanzien van parkeren, stallen, laden en lossen.

11.1.2 Specifieke parkeerregels bij bouwplannen

a. indien een bouwplan daartoe aanleiding geeft, moet ten behoeve van het parkeren of stallen van auto's in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op de bij het bouwplan behorende en daartoe bestemde gronden. De parkeer- en stallingsbehoefte wordt bepaald op de wijze zoals beschreven in de beleidsregels Parkeren.
b. de onder sub a bedoelde ruimte voor het parkeren of stallen van auto's moet afmetingen hebben die zijn afgestemd op gangbare personenauto's. Aan deze eis wordt geacht te zijn voldaan:
    1. indien de afmetingen van bedoelde parkeerruimten ten minste 2,50 m bij 5,00 m en ten hoogste 3,25 m bij 6,00 m bedragen met dien verstande dat als de parkeerruimte tevens fungeert als toegang tot het gebouw de afmetingen ten minste 3,00 m bij 5,00 m dienen te bedragen;
    2. indien de afmetingen van een gereserveerde parkeerruimte voor een gehandicapte - voor zover die ruimte niet in de lengterichting aan een trottoir grenst - ten minste 3,50 m bij 5,00 m bedragen;
c. indien een bouwplan daartoe aanleiding geeft, moet ten behoeve van het laden of lossen van goederen in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op de bij het bouwplan behorende en daartoe bestemde gronden.

11.1.3 Specifieke parkeerregels bij gebruikswijzigingen

a. indien het wijzigen van het gebruik van gronden en/of bouwwerken daartoe aanleiding geeft, moet, voor wat betreft de toename in parkeer- of stallingsbehoefte, in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op die gronden of op de bij die bouwwerken behorende en daartoe bestemde gronden. De parkeer- en stallingsbehoefte wordt bepaald op de wijze zoals beschreven in de beleidsregels Parkeren.
b. de onder sub a bedoelde ruimte voor het parkeren of stallen van auto's moet afmetingen hebben die zijn afgestemd op gangbare personenauto's. Aan deze eis wordt geacht te zijn voldaan:
    1. indien de afmetingen van bedoelde parkeerruimten ten minste 2,50 m bij 5,00 m en ten hoogste 3,25 m bij 6,00 m bedragen met dien verstande dat als de parkeerruimte tevens fungeert als toegang tot het gebouw de afmetingen ten minste 3,00 m bij 5,00 m dienen te bedragen;
    2. indien de afmetingen van een gereserveerde parkeerruimte voor een gehandicapte - voor zover die ruimte niet in de lengterichting aan een trottoir grenst - ten minste 3,50 m bij 5,00 m bedragen;
c. indien het wijzigen van het gebruik van gronden en/of bouwwerken daartoe aanleiding geeft, moet, voor wat betreft de toename in de behoefte aan laad- en losruimte, in voldoende mate ruimte zijn aangebracht op die gronden of op de bij die bouwwerken behorende en daartoe bestemde gronden.

11.1.4 Afwijken van de parkeerregels

Het bevoegd gezag kan door middel van het verlenen van een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid 11.1.1, 11.1.2 en 11.1.3. Het bevoegd gezag neemt hierbij, conform de beleidsregels Parkeren, in overweging of:

a. het voldoen aan die bepalingen door bijzondere omstandigheden op overwegende bezwaren stuit;
b. er op andere wijze in de benodigde parkeer-, stallings-, laad- of losruimte wordt voorzien;
c. er een financiële voorwaarde dient te worden gesteld.

11.1.5 Specifieke gebruiksregels

Ruimte(n) voor het parkeren of stallen van motorvoertuigen, bromfietsen en fietsen, voor zover de aanwezigheid van deze ruimten krachtens deze parkeerregels is geëist, dient te allen tijde voor dit doel beschikbaar te blijven. Ander gebruik wordt aangemerkt als strijdig gebruik.

11.2 Voorrangsregeling bestemmingen

Bij toepassing van de bestemmingen uit Hoofdstuk 2 geldt, indien op deze gronden een (enkelvoudige) bestemming samenvalt met een dubbelbestemming, primair het bepaalde met betrekking tot de dubbelbestemming.

Indien twee of meer dubbelbestemmingen samenvallen, dient de volgende prioriteitenvolgorde te worden aangehouden:

a. de vierde plaats de planregels van artikel 4 Leiding - Riool;
b. de negende plaats de planregels van artikel 5 Waarde - Archeologie 2.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Hoofdstuk 4 Overgangs- en slotregels

Artikel 12 Overgangsrecht

12.1 Overgangsrecht bouwwerken

12.1.1 Algemeen

Een bouwwerk dat op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering is, dan wel gebouwd kan worden krachtens een omgevingsvergunning voor het bouwen, en afwijkt van het plan, mag, mits deze afwijking naar aard en omvang niet wordt vergroot,

a. gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd;
b. na het teniet gaan ten gevolge van een calamiteit geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning voor het bouwen wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk is teniet gegaan.

12.1.2 Afwijken bij omgevingsvergunning

Het bevoegd gezag kan eenmalig in afwijking van het bepaalde in artikel 12.1.1 een omgevingsvergunning verlenen voor het vergroten van de inhoud van een bouwwerk als bedoeld in artikel 12.1.1 met maximaal 10%.

12.1.3 Uitzonderingen

Artikel 12.1.1 is niet van toepassing op bouwwerken die weliswaar bestaan op het tijdstip van inwerkingtreding van het plan, maar zijn gebouwd zonder vergunning en in strijd met het daarvoor geldende plan, daaronder begrepen de overgangsbepaling van dat plan.

12.2 Overgangsrecht gebruik

12.2.1 Algemeen

Het gebruik van grond en bouwwerken dat bestond op het tijdstip van inwerkingtreding van het bestemmingsplan en hiermee in strijd is, mag worden voortgezet.

12.2.2 Strijdig gebruik

a. Het is verboden het met het bestemmingsplan strijdige gebruik, bedoeld in artikel 12.2.1, te veranderen of te laten veranderen in een ander met dat plan strijdig gebruik, tenzij door deze verandering de afwijking naar aard en omvang wordt verkleind.
b. Indien het gebruik, bedoeld in artikel 12.2.1, na het tijdstip van inwerkingtreding van het plan voor een periode langer dan een jaar wordt onderbroken, is het verboden dit gebruik daarna te hervatten of te laten hervatten.

12.2.3 Uitzonderingen

Artikel 12.2.1 is niet van toepassing op het gebruik dat reeds in strijd was met het voorheen geldende bestemmingsplan, daaronder begrepen de overgangsbepalingen van dat plan.

Artikel 13 Slotregel

Deze regels worden aangehaald als:

Regels van het bestemmingsplan Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 (NTC).

Bijlagen bij de regels

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlage 1 Staat van bedrijfsactiviteiten (model Nijmegen)

Staat van bedrijfsactiviteiten

05	**Visserij, kweken van vis en schaaldieren**	**Cat**	**Milieu-aspect**
0502	Kweken van vis en schaaldieren	3.1	G-GE30
15	**Industrie Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken**	**Cat**	**Milieu-aspect**
1511	Slachterijen (geen pluimveeslachterijen)	3.2	G-GE100
1513.1	Vervaardiging van snacks en kant-en-klaar-maaltijden	3.1	G-GE50
1513.2	Vervaardiging van vleeswaren (geen snacks) en overige vleesverwerking	3.1	G-GE50
1551	Melkproductenfabrieken v.c. < 55.000 t/j	3.2	G100
	Melkproductenfabrieken v.c. > 55.000 t/j	4.2	G100
1552	Bereiding van consumptie-ijs p.o. = 200 m^2	2	G30
	Bereiding van consumptie-ijs p.o. > 200 m^2	3.2	G100
1561	Vervaardiging van meel (geen zetmeel)< 500 t/u	4.1	G200
	Vervaardiging van meel (geen zetmeel)= 500 t/u	4.2	G300
1562	Vervaardiging van zetmeel < 10 t/u	4.1	G-GE200
	Vervaardiging van zetmeel = 10 t/u	4.2	G-GE300
1571	Vervaardiging van veevoeder (mengvoeder) < 100 t/u	4.1	G-GE200
	Vervaardiging van veevoeder (mengvoeder) = 100 t/u	4.2	G-GE300
1572	Vervaardiging van voer voor huisdieren	4.1	G-GE200
1581	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen: v.c. < 2.500 kg meel/week	2	G-GE30
	Broodfabrieken, brood- en banketbakkerijen: v.c. = 2.500 kg meel/week	3.2	G-GE100
1582	Banketfabrieken en vervaardiging van beschuit en biscuit	3.2	G-GE100
1584.2	Vervaardiging van chocolade en suikerwerk p.o. = 200 m^2	2	G-GE30
	Vervaardiging van chocolade en suikerwerk p.o. < 2.000 m^2	3.2	GE100
	Vervaardiging van chocolade en suikerwerk p.o. > 2.000 m^2	5.1	GE500
1585	Vervaardiging van deegwaren	3.1	GE50
1589	Vervaardiging van overige voedingsmiddelen n.e.g.	4.1	GE200
1591	Distilleerderijen en likeurstokerijen	4.2	GE300
1596	Bierbrouwerijen	4.2	GE300
17	**Vervaardiging van textiel en textielproducten**	**Cat**	**Milieu-aspect**
1771	Vervaardiging van gebreide en gehaakte kousen en sokken	3.1	G50
1772	Vervaardiging van gebreide en gehaakte truien, vesten en pullovers	3.1	G50
18	**Vervaardiging van kleding; bereiden en verven van bont**	**Cat**	**Milieu-aspect**
1822	Vervaardiging van bovenkleding (geen werkkleding en kleding van leer)	2	G30
1823	Vervaardiging van onder- en nachtkleding	2	G30
1824	Vervaardiging van overige kleding en -toebehoren n.e.g.	2	G30

20	**Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet e.d.**	**Cat**	**Milieu-aspect**
2020	Vervaardiging van fineer en plaatmaterialen	3.2	G-GE100
2030.2	Vervaardiging van overig timmerwerk	3.2	G100
21	**Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren; uitgeverijen en drukkerijen e.d.**	**Cat**	**Milieu-aspect**
2112.1	Vervaardiging van grafisch papier en karton < 3 t/u	3.1	G-GE-S50
	Vervaardiging van grafisch papier en karton 3 - 15 t/u	4.1	G200
	Vervaardiging van grafisch papier en karton > 15 t/u	4.2	G300
2121.1	Vervaardiging van verpakkingsmiddelen van papier en karton	3.2	G100
2123	Vervaardiging van kantoorbenodigdheden van papier	3.2	G100
2125	Vervaardiging van overige papier- en kartonwaren	3.2	G100
22	**Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie van opgenomen media**	**Cat**	**Milieu-aspect**
2222.1	Drukkerijen van boeken e.d.	3.2	G100
2222.2	Drukkerijen van tijdschriften	3.2	G100
2222.3	Drukkerijen van reclame	3.2	G100
2222.5	Drukkerijen van formulieren	3.2	G100
2222.6	Kleine drukkerijen en kopieerinrichtingen	2	G30
2223	Grafische afwerking en binderijen	1	G10
2224	Grafische reproductie en zetten	2	GE30
2225	Overige activiteiten verwant aan de drukkerij	2	G-GE30
2231	Reproductie van geluidsopnamen	1	G10
24	**Vervaardiging van chemische producten**	**Cat**	**Milieu-aspect**
2416	Vervaardiging van kunststof in primaire vorm	5.2	GE700
2430	Vervaardiging van verf, lak, vernis, inkt en mastiek	4.2	GE300
2441	Farmaceutische grondstoffenfabriek - p.c. < 1.000 t/j	4.2	GV300
2442	Formulering en afvullen geneesmiddelen	3.1	G-GE50
2466	Chemische kantoorbenodigdheden fabrieken	3.1	G-GE50
	Vervaardiging van overige chemische producten n.e.g.	4.1	G-GE200
25	**Vervaardiging van producten van rubber en kunststof**	**Cat**	**Milieu-aspect**
2522	Productie van verpakkingsmateriaal en assemblage kunststofbouwmaterialen	3.1	G-GE50
	Kunststofverwerkende bedrijven zonder fenolharsen	4.1	GE200
	Kunststofverwerkende bedrijven met fenolharsen	4.2	GE300
2524	Vervaardiging van overige producten van kunststof	4.1	GE200
26	**Vervaardiging van glas, aardewerk, cement-, kalk- en gipsproducten**	**Cat**	**Milieu-aspect**
2612	Vormen en bewerken van vlakglas	3.1	G50
2613	Vervaardiging van holglas	3.2	G100
2621	Vervaardiging van huishoudelijk/sieraardewerk, Elektrische ovens < 40 kW	2	G30
	Vervaardiging van huishoudelijk/sieraardewerk, Elektrische ovens = 40 kW	3.2	G100

2661.1	Vervaardiging van producten van beton voor de bouw	5.2	G700
2663	Vervaardiging van stortklare beton p.c. < 100 t/d	3.2	G100
	Vervaardiging van stortklare beton p.c. > 100 t/d	4.2	G300
2670	Natuursteenbewerking, zonder breken zeven en drogen, p.o. = 2.000 m^2	3.1	G50
	Natuursteenbewerking, zonder breken zeven en drogen, p.o. > 2.000 m^2	3.2	G100
27	**Vervaardiging van metalen in primaire vorm en van producten van metaal**	**Cat**	**Milieu-aspect**
2710	Vervaardiging van ijzer, staal en ferro-legeringen(EGKS) p.c. < 1.000t/j	5.2	G-GE700
2751	Gieten van ijzer p.c. < 4.000 t/j	4.2	G300
2754	Gieten van overige non-ferrometalen	4.2	G300
28	**Vervaardiging van producten van metaal (geen machines en transportmiddelen)**	**Cat**	**Milieu-aspect**
2811	Vervaardiging van metalen constructiewerken gesloten gebouw p.o.= 200 m^2	3.1	G50
	Vervaardiging van metalen constructiewerken gesloten gebouw p.o.> 200 m^2	3.2	G100
2812	Vervaardiging van metalen ramen, deuren en kozijnen, p.o.= 200 m^2	3.1	G50
	Vervaardiging van metalen ramen, deuren en kozijnen, p.o.> 200 m^2	3.2	G100
2851	Oppervlaktebehandeling, Algemeen	3.2	G100
	Oppervlaktebehandeling, Lakken, moffelen en emailleren	3.2	G-GE100
2852	Overige metaalbewerking, p.o.= 200 m^2	3.1	G50
	Overige metaalbewerking, p.o.> 200 m^2	3.2	G100
2863	Vervaardiging van hang- en sluitwerk	3.2	G100
2875	Vervaardiging van overige producten van metaal n.e.g. p.o.= 200 m^2	3.1	G50
	Vervaardiging van overige producten van metaal n.e.g. p.o.> 200 m^2	3.2	G100
29	**Vervaardiging van machines en apparaten**	**Cat**	**Milieu-aspect**
2911	Vervaardiging en revisie van motoren en turbines (geen motoren voor vliegtuigen, motorvoertuigen en -fietsen) p.o. > 2.000 m^2	4.1	G200
2921	Vervaardiging van industriële ovens en branders, p.o. > 2.000 m^2	4.1	G200
2922	Vervaardiging van hijs-, hef- en andere transportwerktuigen, p.o. > 2.000 m^2	4.1	G200
2932	Vervaardiging van landbouwmachines en -werktuigen (geen tractoren), p.o. > 2.000 m^2	4.1	G200
2955	Vervaardiging van machines en apparaten voor de productie van papier, karton en papier- en kartonwaren, p.o. 2.000 m^2	4.1	G200
2956	Vervaardiging van overige machines en apparaten n.e.g. voor specifieke industriële activiteiten, p.o. > 2.000 m^2	4.1	G200
30	**Vervaardiging van elektrische en optische apparaten en instrumenten**	**Cat**	**Milieu-aspect**
3002	Vervaardiging van computers	2	G-GE30
31	**Vervaardiging van overige elektrische machines, apparaten**	**Cat**	**Milieu-**

	en benodigdheden		aspect
3110	Vervaardiging van elektromotoren en elektrische generatoren en transformatoren	4.1	G-GE200
3130	Vervaardiging van geïsoleerde kabel en draad	4.1	G200
3162	Vervaardiging van koolelektroden	6	GE1500
32	**Vervaardiging van audio-, video- en telecommunicatieapparaten en benodigdheden**	**Cat**	**Milieu-aspect**
3210	Vervaardiging van elektronische componenten	3.1	G50
3220	Vervaardiging van zendapparaten voor televisie en radio en van apparaten voor lijntelefonie en -telegrafie	3.1	G50
33	**Vervaardiging van medische apparaten en instrumenten, orthopedische artikelen e.d., precisie- en optische instrumenten en uurwerken**	**Cat**	**Milieu-aspect**
3310.1	Tandtechnische bedrijven	2	G-GE30
3310.2	Vervaardiging van medische apparaten en instrumenten en overige orthopedische en protheseartikelen	2	G-GE30
3320	Vervaardiging van meet-, regel- en controleapparaten (niet voor de bewaking van industriële processen)	2	G30
3350	Vervaardiging van uurwerken	2	G30
34	**Vervaardiging van transportmiddelen**	**Cat**	**Milieu-aspect**
3420.1	Carrosseriebouw	4	G200
3420.2	Vervaardiging van aanhangwagens en opleggers	4	G200
35	**Vervaardiging van transportmiddelen (geen auto's, aanhangwagens en opleggers)**	**Cat**	**Milieu-aspect**
3511	Nieuwbouw en reparatie van metalen schepen > 25 m^1, baggermaterieel, booreilanden e.d.	5.1	G500
3512	Nieuwbouw en reparatie van sport- en recreatievaartuigen, metaal < 25 m^1	4.1	G200
3542	Vervaardiging van fietsen	3.2	G100
3543	Vervaardiging van invalidenwagens	3.2	G100
3550	Vervaardiging van overige transportmiddelen n.e.g.	3.2	G100
36	**Vervaardiging van meubels; vervaardiging van overige goederen n.e.g.**	**Cat**	**Milieu-aspect**
3611	Vervaardiging van zitmeubels	3.2	G100
3612.1	Interieurbouw	3.2	G100
3612.2	Vervaardiging van bedrijfsmeubels	3.2	G100
3615	Vervaardiging van matrassen	3.2	G100
3622	Vervaardiging van sieraden e.d. (geen imitatiesieraden)	2	GE30
3630	Vervaardiging van muziekinstrumenten	2	G-GE30
3663.1	Sociale werkvoorziening	2	G-GE30
3663.2	Vervaardiging van overige goederen n.e.g.	3.1	G50
37	**Voorbereiding tot recycling**	**Cat**	**Milieu-aspect**
3720	Voorbereiding tot recycling van afval (geen metaalafval)	4.2	G300
40	**Productie en distributie van elektriciteit, aardgas en water**	**Cat**	**Milieu-aspect**
4000.1	Centrale productie van elektriciteit (olie/gas) > 75 MW	5.1	G500
4000.2	Decentrale productie van elektriciteit, stoom en warm water	5.1	G500
4000.3	Distributie van elektriciteit, aardgas, stoom en warm water	4.2	G300

41	**Winning en distributie van water**	**Cat**	**Milieu-aspect**
4100	Winning en distributie van water	3.1	G50
45	**Bouwnijverheid**	**Cat**	**Milieu-aspect**
4511.1	Slopen van bouwwerken b.o. < 2000 m^2	3.1	G50
	Slopen van bouwwerken b.o. > 2000 m^2	3.2	G100
4511.2	Grondverzet b.o. < 2000 m^2	3.1	G50
	Grondverzet b.o. > 2000 m^2	3.2	G100
4521.1	Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw < 2000 m^2	3.1	G50
	Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw > 2000 m^2	3.2	G100
4521.3	Leggen van kabels en buizen < 2000 m^2	3.1	G50
	Leggen van kabels en buizen > 2000 m^2	3.2	G100
4522	Dakdekken en bouwen van dakconstructies < 2000 m^2	3.1	G50
	Dakdekken en bouwen van dakconstructies > 2000 m^2	3.2	G100
4523.1	Aanleggen van wegen, luchthavens, spoorwegen en sportterreinen < 2000 m^2	3.1	G50
	Aanleggen van wegen, luchthavens, spoorwegen en sportterreinen > 2000 m^2	3.1	G50
4523.2	Stratenmaken < 2000 m^2	3.1	G50
	Stratenmaken > 2000 m^2	3.2	G100
4525.1	Heien en andere funderingswerkzaamheden < 2000 m^2	3.1	G50
	Heien en andere funderingswerkzaamheden > 2000 m^2	3.2	G100
4525.2	Vlechten van betonstaal < 2000 m^2	3.1	G50
	Vlechten van betonstaal > 2000 m^2	3.2	G100
4525.4	Overige gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw n.e.g. < 2000 m^2	3.1	G50
	Overige gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw n.e.g. > 2000 m^2	3.2	G100
4531	Elektrotechnische bouwinstallatie < 2000 m^2	3.1	G50
	Elektrotechnische bouwinstallatie > 2000 m^2	3.2	G100
4532	Isolatiewerkzaamheden < 2000 m^2	3.1	G50
	Isolatiewerkzaamheden > 2000 m^2	3.2	G100
4533.1	Loodgieters-, fitterswerk; installatie van sanitair < 2000 m^2	3.1	G50
	Loodgieters-, fitterswerk; installatie van sanitair > 2000 m^2	3.2	G100
4533.2	Installatie centrale verwarmings-/luchtbehandelingsapparaten < 2000 m^2	3.1	G50
	Installatie centrale verwarmings-/luchtbehandelingsapparaten > 2000 m^2	3.2	G100
4534	Overige bouwinstallatie < 2000 m^2	3.1	G50
	Overige bouwinstallatie > 2000 m^2	3.2	G100
4541	Stukadoren < 2000 m^2	3.1	G50
	Stukadoren > 2000 m^2	3.2	G100
4542	Timmeren < 2000 m^2	3.1	G50
	Timmeren > 2000 m^2	3.2	G100
4544	Schilderen en glaszetten < 2000 m^2	3.1	G50
	Schilderen en glaszetten > 2000 m^2	3.2	G100
4545	Overige afwerking van gebouwen < 2000 m^2	3.1	G50
	Overige afwerking van gebouwen > 2000 m^2	3.2	G100
50	**Reparatie van consumentenartikelen en handel**	**Cat**	**Milieu-aspect**
5020.1	Auto-onderdelenservicebedrijven	2	G30
5020.2	Bandenservicebedrijven	2	G30
5020.3	Reparatie van specifieke auto-onderdelen	2	G30

5020.4	Carrosserieherstel	3.2	G100
5020.5	Overig onderhoud en slepen van auto's	2	G30
5030.1	Groothandel en handelsbemiddeling in auto-onderdelen en -accessoires	2	G30
5030.2	Groothandel en handelsbemiddeling in banden	2	G30
5040.1	Groothandel en handelsbemiddeling in motorfietsen en onderdelen en accessoires daarvan	2	G30
51	**Groothandel en handelsbemiddeling (niet in auto's en motorfietsen)**	**Cat**	**Milieu-aspect**
5121.5	Groothandel in veevoeder (geen ruw-, meng- en krachtvoeder) < 500 t/u	3.1	G50
	Groothandel in veevoeder (geen ruw-, meng- en krachtvoeder) > 500 t/u	4.2	G300
5121.8	Groothandel in overige akkerbouwproducten < 500 t/u	3.1	G50
	Groothandel in overige akkerbouwproducten > 500 t/u	4.2	G300
5122	Groothandel in bloemen en planten	2	G30
5123.1	Groothandel in levend vee	3.2	G100
5123.2	Groothandel in huisdieren, siervissen, siervogels en wilde dieren	3.2	G100
5124.1	Groothandel in huiden en vellen	3.1	GE50
5131.1	Groothandel in groenten en fruit	3.1	GV50
5132	Groothandel in vlees/vleeswaren, pluimvee, wild/gevogelte (niet levend)	3.1	GV50
5133.1	Groothandel in zuivelproducten, spijsoliën en -vetten	3.1	GV50
5134	Groothandel in dranken	2	G30
5136	Groothandel in suiker, chocolade en suikerwerk	2	G30
5137	Groothandel in koffie/thee/cacao/specerijen (geen ruwe tropische producten)	2	G30
5138.1	Groothandel in snacks	2	G30
5138.3	Gespecialiseerde groothandel in overige voedings-/genotmiddelen n.e.g.	2	G30
5139	Groothandel in voedings- en genotmiddelen algemeen assortiment	2	G30
5142.1	Groothandel in bovenkleding	2	G30
5142.3	Groothandel in onderkleding	2	G30
5142.6	Groothandel in textielwaren algemeen assortiment	2	G30
5143.2	Groothandel in audio- en videoapparaten	2	G30
5143.3	Groothandel in beeld- en geluidsdragers	2	G30
5143.4	Groothandel in verlichtingsartikelen	2	G30
5143.5	Groothandel in overige elektrische huishoudelijke apparaten	2	G30
5146.2	Groothandel in medische en tandheelkundige instrumenten, verpleeg- en orthopedische artikelen en laboratoriumbenodigdheden	2	G30
5147.1	Groothandel in sportartikelen (geen watersportartikelen)	2	G30
5147.4	Groothandel in speelgoed	2	G30
5147.5	Groothandel in optische artikelen	2	G30
5147.8	Groothandel in muziekinstrumenten	2	G30
5147.9	Groothandel in huismeubilair	2	G30
5148.1	Groothandel in woningtextiel en vloerbedekking	2	G30
5148.3	Groothandel in papier- en kartonwaren (geen verpakkingsmateriaal)	2	G30
5148.4	Groothandel in boeken, tijdschriften en ander drukwerk	2	G30
5148.5	Groothandel in kantoor- en schoolbenodigdheden (geen schoolboeken, kantoormeubels en -machines)	2	G30
5148.6	Groothandel in fietsen en bromfietsen	2	G30
5148.7	Groothandel in overige non-food consumentenartikelen n.e.g.	2	G30
5151.2	Groothandel in vloeibare en gasvormige brandstoffen o.c. < 100.000 m^3	4.1	GV200
	Groothandel in vloeibare en gasvormige brandstoffen o.c. >	5.1	GV500

	100.000 m^3		
5151.3	Groothandel in minerale olieproducten (geen brandstoffen)	3.2	GE100
5152.2	Groothandel in ferrometalen en -halffabrikaten	3.2	G100
5152.3	Groothandel in non-ferrometalen en -halffabrikaten	3.2	G100
5153.1	Groothandel in hout en plaatmateriaal b.o. < 2000 m^2	2	G30
	Groothandel in hout en plaatmateriaal b.o. > 2000 m^2	3.1	G50
5153.2	Groothandel in verf en verfwaren b.o. < 2000 m^2	2	G30
	Groothandel in verf en verfwaren b.o. > 2000 m^2	3.1	G50
5153.3	Groothandel in vlakglas b.o. < 2000 m^2	2	G30
	Groothandel in vlakglas b.o. > 2000 m^2	3.1	G50
5153.4	Groothandel in zand en grind b.o. < 200 m^2	2	G30
	Groothandel in zand en grind b.o. < 200 m^2	3.2	G100
5153.5	Groothandel in tegels en plavuizen b.o. < 2000 m^2	2	G30
	Groothandel in tegels en plavuizen b.o. > 2000 m^2	3.1	G50
5153.6	Groothandel in sanitaire artikelen/installatiemateriaal b.o. < 2000 m^2	2	G30
	Groothandel in sanitaire artikelen/installatiemateriaal b.o. > 2000 m^2	3.1	G50
5153.7	Groothandel gespecialiseerd in overige bouwmaterialen b.o. < 2000 m^2	2	G30
	Groothandel gespecialiseerd in overige bouwmaterialen b.o. > 2000 m^2	3.1	G50
5153.8	Groothandel in bouwmaterialen algemeen assortiment b.o. < 2000 m^2	2	G30
	Groothandel in bouwmaterialen algemeen assortiment b.o. > 2000 m^2	3.1	G50
5154.1	Groothandel in ijzer- en metaalwaren b.o. < 2000 m^2	2	G30
	Groothandel in ijzer- en metaalwaren b.o. < 2000 m^2	3.1	G50
5154.2	Groothandel in verwarmingsapparaten b.o. < 2000 m^2	2	G30
	Groothandel in verwarmingsapparaten b.o. < 2000 m^2	3.1	G50
5155.1	Groothandel in chemische grondstoffen en chemicaliën voor industriële toepassing	3.2	GV100
5155.2	Groothandel in bestrijdingsmiddelen en kunstmeststoffen	2	GR-S-G-GV100
5156.2	Groothandel in papier en karton	2	G30
5157.1	Groothandel in autosloopmateriaal b.o. < 1000 m^2	3.1	G50
	Groothandel in autosloopmateriaal b.o. > 1000 m^2	3.2	G100
5157.2	Groothandel in ijzer- en staalschroot en oude non-ferrometalen b.o. < 1000 m^2	3.1	G50
	Groothandel in ijzer- en staalschroot en oude non-ferrometalen b.o. > 1000 m^2	3.2	G100
5157.3	Groothandel in overige oude materialen en afvalstoffen b.o. < 1000 m^2	3.1	G50
	Groothandel in overige oude materialen en afvalstoffen b.o. < 1000 m^2	3.2	G100
5161	Groothandel in gereedschapswerktuigen	3	G50
5164.1	Groothandel in computers en -randapparaten e.d.	3.1	G50
5164.3	Groothandel in kantoormeubels	3.1	G50
5165.2	Groothandel in machines voor de productie van voedings- en genotmiddelen (geen verpakkingsmachines)	3.1	G50
5165.3	Groothandel in intern transportmaterieel	3.1	G50
5165.4	Groothandel in machines en apparaten warmte-,koel- en vriestechniek	3.1	G50
5165.5	Groothandel in verbrandingsmotoren, pompen en compressoren	3.1	G50
5165.6	Groothandel in appendages, technische toebehoren e.d.	3.1	G50
5165.7	Groothandel in elektromotoren, elektrotechnische en elektronische instrumenten, schakelkasten en ander installatiemateriaal	3.1	G50
5165.8	Groothandel in meet- en regelapparaten	3.1	G50

5165.9	Groothandel in overige machines en apparaten voor industrie/ handel	3.1	G50
5166	Groothandel in landbouwmachines, -werktuigen en -tractoren	3.1	G50
5171.2	Groothandel in scheepsbenodigdheden en visserijartikelen	2	G30
5171.3	Groothandel in emballage	2	G30
5171.4	Groothandel in vakbenodigdheden n.e.g.	2	G30
5171.5	Overige gespecialiseerde groothandel n.e.g.	2	G30
5172.2	Niet-gespecialiseerde groothandel in overige goederen	2	G30
52	**Detailhandel en reparatie van consumentenartikelen (geen auto's, motorfietsen en motorbrandstoffen)**	**Cat**	**Milieu-aspect**
5261	Postorderbedrijven	3.1	G50
5263.1	Colportage	3.1	G50
5263.2	Straathandel	3.1	G50
5271	Reparatie van schoeisel en lederwaren	1	G10
5272	Reparatie van elektrische huishoudelijke apparaten	1	G10
5273	Reparatie van uurwerken en juweliersartikelen	1	G10
5274	Reparatie van consumentenartikelen n.e.g.	1	G10
60	**Vervoer, opslag en communicatie**	**Cat**	**Milieu-aspect**
6010	Vervoer per spoor	4.2	G-GV300
6021.1	Openbaar personenvervoer over de weg	3.2	G100
6021.2	Geregeld besloten personenvervoer over de weg	3.2	G100
6022	Ongeregeld personenvervoer per taxi	2	G30
6023	Ongeregeld personenvervoer per autobus	3.2	G100
6024.1	Verhuisvervoer b.o, < 1000 m^2	3.1	G50
	Verhuisvervoer b.o, > 1000 m^2	3.2	G100
6024.2	Goederenvervoer over de weg (geen verhuisvervoer) b.o, < 1000 m^2	3.1	G50
	Goederenvervoer over de weg (geen verhuisvervoer) b.o, > 1000 m^2	3.2	G100
63	**Dienstverlening voor het vervoer**	**Cat**	**Milieu-aspect**
6311.2	Laad-, los- en overslagactiviteiten (geen zeeschepen) opslag < 2000 m^2	4.2	G300
	Laad-, los- en overslagactiviteiten (geen zeeschepen) opslag > 2000 m^2	5.2	G700
6312.1	Opslag in tanks	3.1	G50
6312.2	Opslag in koelhuizen e.d.	3.1	G50
6312.3	Opslag (geen opslag in tanks, koelhuizen e.d.)	3.1	G50
6321	Overige dienstverlening voor het vervoer over land n.e.g. Stalling van vrachtwagens (met koelinstallaties)	3.2	G100
64	**Post en telecommunicatie**	**Cat**	**Milieu-aspect**
6411	Nationale postdiensten	2	G30
6412.1	Lokale postdiensten	2	G30
6412.2	Koeriersdiensten	2	G30
71	**Verhuur van en handel in onroerend goed, verhuur van roerende goederen en zakelijke dienstverlening**	**Cat**	**Milieu-aspect**
7110.1	Verhuur van personenauto's (geen operational lease)	2	G30
7110.2	Operational lease van personenauto's	2	G30
7121	Verhuur van transportmiddelen vervoer over land (geen personenauto's)	2	G30
7122	Verhuur van schepen	3.1	G50

7123	Verhuur van vliegtuigen	3.1	G50
7132	Verhuur van bouwmachines en -werktuigen	3.1	G50
7133	Verhuur van computers en kantoormachines	3.1	G50
7134.2	Verhuur van machines en werktuigen n.e.g.	3.1	G50
7140.3	Verhuur van leesportefeuilles	2	G30
7140.4	Verhuur van kleding, huisraad e.d.	2	G30
7140.5	Verhuur van overige roerende goederen n.e.g.	2	G30
72	**Computerservice- en informatietechnologiebureaus e.d.**	**Cat**	**Milieu-aspect**
7250	Onderhoud en reparatie van computers en kantoormachines	1	G10
73	**Speur- en ontwikkelingswerk**	**Cat**	**Milieu-aspect**
7310.1	Speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van landbouw en visserij	2	G-GE30
7310.3	Medisch en farmacologisch speur- en ontwikkelingswerk	2	G-GE30
7310.4	Overig natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	2	G-GE30
732	Maatschappij- en geesteswetenschappelijk onderzoek	1	G10
74	**Overige zakelijke dienstverlening**	**Cat**	**Milieu-aspect**
7470.1	Reiniging van gebouwen	3.1	GE50
7470.2	Reiniging van transportmiddelen en overige reiniging n.e.g.	3.1	GE50
7481.1	Fotografie	2	G30
7481.3	Ontwikkelcentrales	2	G30
90	**Milieudienstverlening, cultuur, recreatie en overige dienstverlening**	**Cat**	**Milieu-aspect**
9000.1	Afvalwaterinzameling en –behandeling <1000.000 i.e.	4.1	GE200
	Afvalwaterinzameling en –behandeling 1000.000 – 3000.000 i.e.	4.2	GE300
	Afvalwaterinzameling en –behandeling >3000.000 i.e.	5.1	GE500
9000.2	Afvalinzameling	3.1	G-GE50
9000.3	Afvalverwerking		
	- kabelbranderijen	3.2	GE100
	- Vuilstorten	4.2	G-GE300
	- Vuiloverslagstations	4.2	G-GE300
	- Composteerbedrijven: - niet belucht v.c < 5.000 ton/jr.	4.2	GE300
	v.c. 5.000 tot 20.000 ton/jr.	5.2	GE700
	v.c. > 20.000 ton/jr.	4.1	GE-S200
92	**Cultuur, sport en recreatie**	**Cat**	**Milieu-aspect**
9211.1	Productie van (video)films (geen televisiefilms)	2	G30
9220.1	Omroeporganisaties	2	G30
93	**Overige dienstverlening**	**Cat**	**Milieu-aspect**
9301.1	Wasserijen en linnenverhuur	3.1	G50
9301.2	Chemische wasserijen en ververijen	2	G-GE30
9301.3	Wasverzendinrichtingen	2	G30
9301.3	Wassalons, wasserettes	1	G10

Toelichting op Staat van bedrijfsactiviteiten

Inleiding
In dit bestemmingsplan wordt de toelaatbaarheid van bedrijven en bedrijfsactiviteiten gekoppeld aan een "Staat van Bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen". Dit is een lijst waarin de binnen de gemeente Nijmegen voorkomende bedrijven en bedrijfsactiviteiten al naar gelang de te verwachten belasting voor het milieu zijn ingedeeld in een aantal categorieën. Omdat de "Staat van Bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen" wordt gebruikt voor de milieuzonering in het kader van bestemmingsplannen zijn hierbij alleen de ruimtelijk relevante milieuaspecten van belang:

- geluid;
- geur;
- stof;
- gevaar (vooral brand en explosiegevaar);
- verkeer;
- visuele aspecten.

Gebruikte bronnen
Als belangrijkste bron bij het opstellen van de "Staat van Bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen" is gebruik gemaakt van de lijst van bedrijfstypen uit de publicatie "Bedrijven en milieuzonering" van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten editie 2009 (het "Groene Boekje"). In deze uitgave worden voor een groot aantal bedrijfstypen en activiteiten richtafstanden ten opzichte van een rustige woonwijk gegeven, uitgaande van functiescheiding. Uitgangspunt hierbij is de hoofdactiviteit van het desbetreffende bedrijf. Daarbij is ervan uitgegaan dat de bedrijven ter voorkoming van hinder en/of gevaar die technieken toepassen, die tenminste thans als het meest gebruikelijk worden beschouwd. In de praktijk blijkt dat vaak de wat zwaardere bedrijfscategorieën al gebruik maken van de Best Beschikbare Technieken (BBT) voor de meest milieubelastende activiteiten.

In de "Staat van Bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen" is voor de indeling van de bedrijven naar activiteiten, evenals in de VNG-publicatie, uitgegaan van de Standaard Bedrijfsindeling (SBI) uit 1993, waarvan in de VNG-publicatie overigens op enkele punten is afgeweken.

Model Nijmegen

De lijst Model Nijmegen gaat net zoals voorgenoemde uitgave van de VNG uit van een rustige woonwijk. In de lijst Model Nijmegen is principieel niet afgeweken van de hindercirkels per bedrijfsactiviteit (gevaar, geur, geluid, stof, verkeer en visueel) zoals vermeld in de VNG-publicatie.

De lijst die hier is opgesteld als "Staat van Bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen" deelt de bedrijven in een vijftal categorieën en een zevental subcategorieën in. Categorie 1 heeft betrekking op bedrijven die geen hinder van belang veroorzaken en categorie 4 en 5 op de potentieel milieuhinder veroorzakende zware bedrijven, meestal fabrieken. In het uitgangspunt voor deze lijst (zie bronnen) heeft men in de lijst van VNG ook nog categorie 6 bedrijven opgenomen. Deze komen echter binnen Nijmegen niet voor en zijn ook niet te verwachten. Deze zijn daarom in de "Staat van Bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen" niet opgenomen.

Het verschil van deze lijst Model Nijmegen ten opzichte van de lijst van bedrijfsactiviteiten als in de VNG-publicatie zijn:

- bedrijven die niet in Nijmegen voorkomen, zijn niet in deze lijst Model Nijmegen opgenomen, indien deze zich in de toekomst wel binnen Nijmegen willen vestigen zal dit van geval tot geval worden afgewogen;
- dienstverlenende bedrijven, begraafplaatsen, kantoren, detailhandel, horecabedrijven, maatschappelijke voorzieningen, agrarische bedrijven en culturele functies zijn niet in deze lijst Model Nijmegen opgenomen. Deze functies krijgen een eigen bestemming en vallen in het bestemmingsplan niet onder de bedrijven;
- activiteiten die niet plaatsgebonden zijn, zijn wel vermeld in de lijst maar krijgen niet vanzelfsprekend een bedrijfsbestemming;
- garagebedrijven en benzineservicestations (met en zonder lpg) zijn niet in de Staat van Bedrijfsactiviteiten opgenomen en daarmee niet algemeen toegestaan binnen de bedrijfsbestemming. Alleen door een aanduiding of een specifieke bestemming op te nemen kunnen deze bedrijven alsnog worden toegestaan. Dergelijke bedrijven hebben namelijk veelal een dermate ruimtelijke uitstraling dat deze bedrijven alleen op specifieke locaties worden toegestaan.

Categorie-indeling en criteria voor de toelaatbaarheid van bedrijven

In de VNG-publicatie zijn de 10 richtafstanden van de lijst van bedrijfstypen teruggebracht tot zes hoofdcategorieën welke hieronder vermeld staan:

categorie 1	bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving toelaatbaar zijn in woonwijken.
categorie 2	bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving toelaatbaar zijn tussen of onmiddellijk naast woonbebouwing, echter alleen in gebieden met gemengde functies.
categorie 3	bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving in enige mate ruimtelijk gescheiden dienen te zijn van woonwijken en dienen te zijn voorzien van een eigen autoverbinding met de hoofd en/of verzamelwegen.
categorie 4	bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op de omgeving op behoorlijke afstand van woonwijken gesitueerd dienen te zijn.
categorie 5	bedrijfstypen c.q. bedrijfsactiviteiten die gelet op hun aard en invloed op grote afstand van woonwijken gesitueerd dienen te zijn. De aan te houden afstanden dienen per geval te worden bepaald.
categorie 6	komen in Nijmegen niet voor.

In tegenstelling echter tot de eerdere VNG uitgave zijn thans deze hoofdcategorieën 3, 4 een 5 verdeeld in de subcategorieën 3.1, 3.2, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2 en 5.3 ieder met hun eigen richtafstanden ten opzichte van gevoelige objecten in een rustige woonwijk en gemengd gebied als hieronder aangegeven:

milieucategorie	**richtafstanden**	
	rustige wijk	gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1000 m	700 m

De richtafstanden die gelden ten opzichte van een rustige woonwijk, kunnen zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat, met één afstandsstap worden verlaagd indien sprake is omgevingstype gemengd gebied. Een gemengd gebied is een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Direct naast woningen komen andere functies voor zoals winkels, horeca en kleine bedrijven. Ook lintbebouwing in het buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan als gemengd gebied worden beschouwd. Gebieden die direct langs de hoofdinfrastructuur liggen, behoren eveneens tot het omgevingstype gemengd gebied. Hier kan de verhoogde milieubelasting voor geluid de toepassing van kleinere richtafstanden rechtvaardigen. Geluid is voor de te hanteren afstand van milieubelastende activiteiten veelal bepalend.

Opgemerkt over het bovenstaande dient wel te worden dat indien er sprake is van bedrijvigheid die onder het Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen vallen, dan wel voor met name genoemde A-inrichtingen (gezoneerd) als opgenomen in het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer van geval tot geval moet worden bepaald hoe groot de hinder-/gevarencontour is. Er kan dan niet alleen maar rekening worden gehouden met de in de voorgaande staten vermelde afstanden.

Opzet van de Staat van bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen

In de Staat van bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen is de categorie-indeling weergegeven op grond van bedrijfsactiviteiten. Hiervoor is gebruikgemaakt van de SBI codes 1999. Deze indeling wordt hier gebruikt om bedrijfsactiviteiten in te kunnen delen. Het kan dus voorkomen dat de activiteiten binnen een bedrijf in twee of meer verschillende groepen volgens de SBI-indeling vallen. In die gevallen geldt dan de hoogste categorie van deze Staat van Bedrijfsactiviteiten. Indien de bedrijfsonderdelen duidelijk ruimtelijk van elkaar kunnen worden gescheiden, kunnen de bedrijfsonderdelen echter ook apart worden ingedeeld.

In de staat van bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen is zoals eerder vermeld eveneens uitgegaan van zonering (afstandscriteria/hindercirkels) ten opzichte van een rustige woonwijk als vermeld in de VNG-publicatie.

Flexibiliteit

De Staat van Bedrijfsactiviteiten blijkt in de praktijk een relatief grof hulpmiddel te zijn om hinder door bedrijfsactiviteiten in te schatten. Het is bovendien tijdgebonden. In de praktijk komt het dan ook voor dat een bepaald bedrijf als gevolg van een geringe omvang van hinderlijke deelactiviteiten, een milieuvriendelijke werkwijze of bijzondere voorzieningen minder hinder veroorzaakt dan in de Staat van Bedrijfsactiviteiten is verondersteld. Tevens kunnen de richtafstanden wanneer sprake is van een gemengd gebied met één afstandsstap worden verlaagd. In de regels is daarom bepaald dat het bevoegd gezag met een omgevingsvergunning kan afwijken om bedrijven in een naastgelegen hogere categorie dan wel een bedrijf wat niet voorkomt op de Staat van bedrijfsactiviteiten Model Nijmegen toe te staan. De voorwaarde(n) daarbij is dat de bedrijfsactiviteiten naar hun aard en invloed op de omgeving gelijk te stellen zijn met de bedrijven als bedoeld in de betreffende categorie.

Bijlage 2 Staat van horeca-activiteiten (model Nijmegen)

Hoofdstuk 1 Staat van horeca-activiteiten

Categorie 1: lichte horeca

Bedrijven die beperkte hinder voor omwonenden veroorzaken. Onder lichte horeca wordt geen detailhandel en/of ondersteunende horeca verstaan. Binnen deze categorie worden de volgende subcategorieën onderscheiden:

1a. Lichte horeca

- automatiek;
- broodjeszaak (bijv. Subway);
- cafetaria;
- croissanterie;
- ijssalon;
- koffiebar;
- lunchroom;
- snackbar;
- tearoom.

1b. Overige lichte horeca

- bistro;
- grillroom;
- restaurant (zonder bezorg- en/of afhaalservice).

Categorie 2: middelzware horeca

Bedrijven die aanzienlijke hinder kunnen veroorzaken voor omwonenden. Deze hinder kan onder andere bestaan uit openingstijden 's nachts en/of verkeersaantrekkende werking. Binnen deze categorie worden de volgende subcategorieën onderscheiden:

2a. Middelzware horeca

- bar;
- bierhuis;
- café;
- proeflokaal.

2b. Bedrijven met een relatief grote verkeersaantrekkende werking

- restaurant met bezorg- en/of afhaalservice (o.a. pizzeria, chinees, McDrive).

Categorie 3: zware horeca

Bedrijven die grote hinder veroorzaken voor omwonenden. Deze hinder bestaat onder andere uit een combinatie van openingstijden 's nachts èn verkeersaantrekkende werking:

- dancing;
- discotheek;
- nachtclub;
- partycentrum (regulier gebruik ten behoeve van feesten en muziek-/dansevenementen).

Hoofdstuk 2 Toelichting op Staat van horeca-activiteiten

Milieuzonering van horeca-activiteiten

De problematiek van hinder door horecabedrijven onderscheidt zich als zodanig nauwelijks van de problematiek van hinder veroorzaakt door "gewone" (niet agrarische) bedrijven. Bij het opstellen van de in de regels opgenomen Staat van horeca-activiteiten en het daarmee samenhangende toelatingsbeleid is daarom nauw aangesloten bij de Staat van Bedrijfsactiviteiten die al veel langer in bestemmingsplannen wordt toegepast. Het vestigen van horecabedrijven middels een bestemmingsplan is ruimtelijk relevant om vormen van hinder te voorkomen. Verdere regulering van individuele bedrijven vindt plaats middels de Wet milieubeheer en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) welke mogelijkheden biedt om vormen van hinder te voorkomen. De milieuzonering van horecabedrijven in het bestemmingsplan richt zich in aanvulling op de beide genoemde instrumenten met name op de volgende vormen van hinder:

- geluid;
- geur;
- verkeer.

Analoog aan de regeling voor "gewone" bedrijven worden bij de uitwerking van een ruimtelijk beleid voor hinderlijke horeca-activiteiten drie stappen onderscheiden:

a. indelen van activiteiten in ruimtelijk relevante hindercategorieën;
b. onderscheiden van gebiedstypen met een verschillende hindergevoeligheid;
c. uitwerken van een beleid in hoofdlijnen: in welke gebieden zijn welke categorieën in het algemeen toelaatbaar.

De onderstaande toelichting gaat nader in op de gehanteerde hindercategorieën en het algemene toelatingsbeleid voor deze categorieën. In het Bestemmingsplan vindt de verdere ruimtelijke afweging per locatie plaats.

Gehanteerde criteria

Voor een indicatie van de mate van hinder veroorzaakt door horeca-activiteiten biedt de basiszoneringslijst uit de VNG-publicatie "bedrijven en milieuzonering" een goed vertrekpunt. De daar gehanteerde, nogal grove benadering behoeft echter voor een in de praktijk bruikbare Staat van horeca-activiteiten aanvulling en nadere motivering. In aanvulling op de gegevens uit de VNG-publicatie is gebruikgemaakt van de volgende ruimtelijk relevante criteria:

a. de voor verschillende soorten horeca-inrichtingen over het algemeen gebruikelijke openingstijden. Het Besluit horecabedrijven en de circulaire industrielawaai hanteren voor de dag-, avond- en nachtperiode verschillende milieunormen;
b. de mate waarin een bedrijfstype naar verwachting bezoekers en in het bijzonder bezoekers per auto en/of brommers (scooters) aantrekt.

Categorieën van horeca-activiteiten

Mede op grond van bovengenoemde criteria worden in de Staat van horeca-activiteiten de volgende drie categorieën onderscheiden (onderverdeeld in subcategorieën):

<u>Categorie 1: lichte horeca</u>

Bedrijven die in beginsel alleen overdag en 's avonds geopend zijn (in hoofdzaak

verstrekking van etenswaren en maaltijden) en slechts beperkte hinder voor omwonenden veroorzaken: restaurants, cafetaria's, ijssalons en dergelijke. In deze categorie zijn de volgende subcategorieën onderscheiden:

a. horeca die qua ruimtelijke uitstraling vergelijkbaar is met detailhandel, zoals: cafetaria, ijssalon, lunchroom en dergelijke. Met name in centrumgebieden kan het in verband met ruimtelijk-functionele aspecten gewenst zijn deze groep als afzonderlijke categorie te beschouwen;
b. overige lichte horeca, zoals restaurants.

Categorie 2: middelzware horeca

Bedrijven die aanzienlijke hinder kunnen veroorzaken voor omwonenden door enerzijds de openingstijden (ook 's nachts) en/of de grote verkeersaantrekkende werking:

a. cafés, bars, e.d. Deze bedrijven zijn over het algemeen alleen toelaatbaar in weinig gevoelige gebieden, zoals centrumgebieden met primair een functie voor detailhandel en voorzieningen;
b. bedrijven met een relatief grote verkeersaantrekkende werking: restaurants met bezorg- en/of afhaalservice (o.a. pizzeria, chinees, McDrive).

Categorie 3: zware horeca

Bedrijven die voor een goed functioneren ook 's nachts zijn geopend en tevens een groot aantal bezoekers aantrekken en hetgeen grote hinder voor de omgeving met zich mee kan brengen, zoals: dancings, discotheken en partycentra. Deze bedrijven zijn alleen toelaatbaar in specifiek voor dergelijke bedrijven aangewezen gebieden.

Eindnoten

1. bron: http://wetten.overheid.nl/BWBR0016767 geldigheidsdatum 08-12-2014
2. bron: http://wetten.overheid.nl/BWBR0016767 geldigheidsdatum 08-12-2014

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

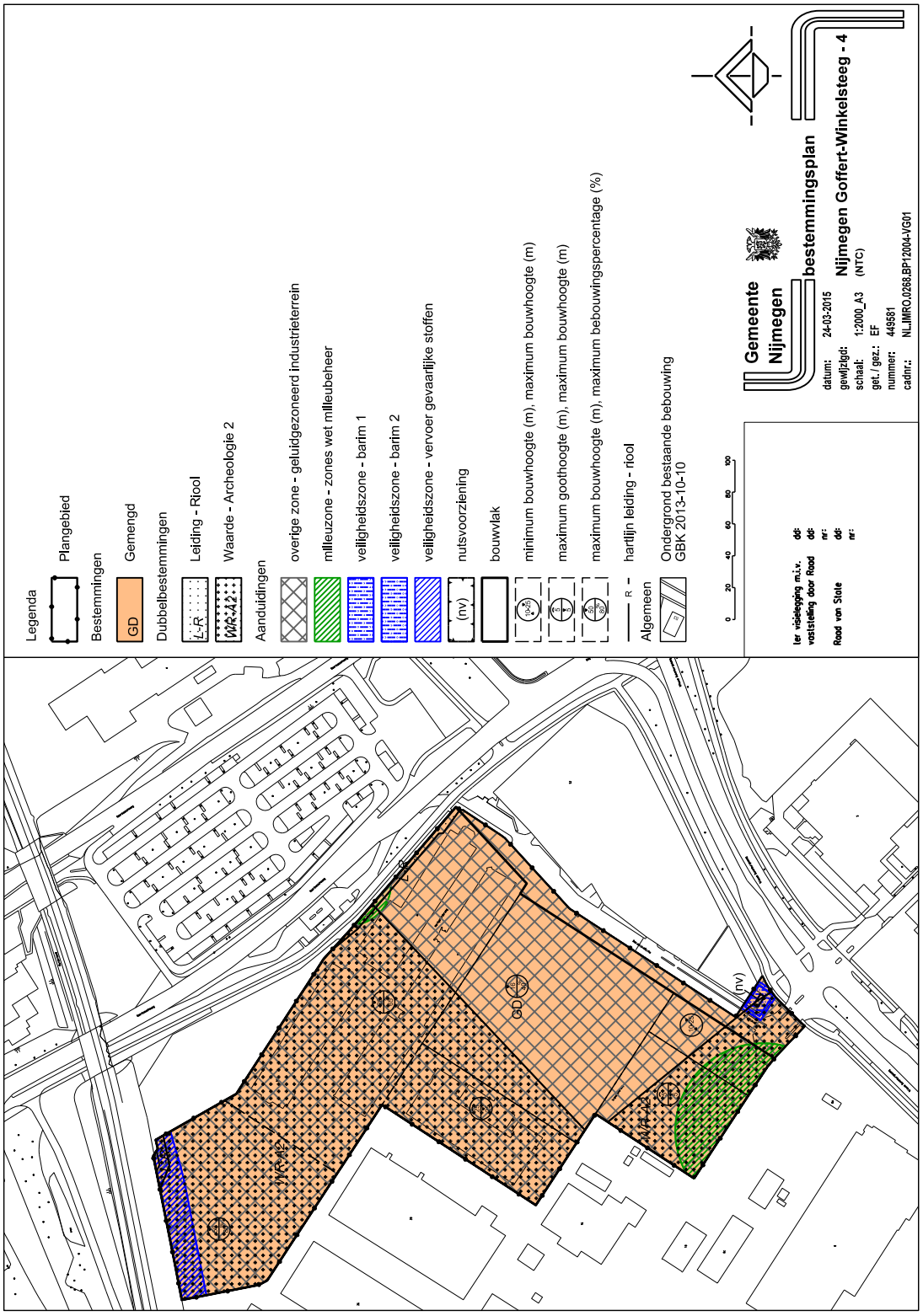

Beeldkwaliteitplan
Novio Tech Campus
Eisen aan de inrichting van het gebied en de architectuur van gebouwen
november 2014
ALTIJD NIJMEGEN
NOVIO TECH CAMPUS

colofon

Nijmegen, november 2014

Beeldkwaliteitplan Novio Tech Campus
Eisen aan de inrichting van het gebied en de architectuur van gebouwen

NTC BV
p/a Meander 601
6825 ME Arnhem
Postbus 5212
6802 EE Arnhem

Gemeente Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

www.noviotechcampus.com www.nijmegen.nl

INHOUD

1. Inleiding 4

2. Gebiedsvisie "Knoop Winkelsteeg" | Ruimtelijk concept en dragers 7

3. Plangebied | Ruimtelijke analyse 11

4. Strategie | Inrichtingsvisie NTC 13

5. Verkaveling | Structuurplan NTC 15

6. Eigenschappen inrichting | Beeldkwaliteit openbare ruimte 17

7. Eigenschappen bebouwing | Beeldkwaliteit gebouwen 33

afbeelding 1a: terrein NXP (2010) als basis voor de ontwikkeling van de Novio Tech Campus (NTC)

afbeelding 1b: terrein NXP 2013 met aangrenzend de Novio Tech Campus (NTC)

afbeelding 1c: terrein NXP 2015 met aangrenzend de Novio Tech Campus (NTC)

afbeelding 1d: terrein NXP in mogelijke eindsituatie met aangrenzend de Novio Tech Campus (NTC)

INLEIDING 1

De halfgeleider producent NXP heeft een aantal strategische keuzes gemaakt waardoor de focus op hun terrein in Nijmegen primair ligt op de gespecialiseerde productie in combinatie met onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten. Een gedeelte van de productieprocessen stoppen of worden verplaatst naar elders in de wereld. Dit leidt er toe dat faciliteiten onderbenut worden en ook delen van het personeel overbodig wordt. Deze factoren in combinatie met de vrije ruimte op het terrein maakt een herontwikkeling van het gebied mogelijk.

Deze ontwikkelingen bij NXP bieden mogelijkheden voor de Radboud Universiteit Nijmegen en het Universitair Medisch Centrum St. Radboud, die door de spin-off vanuit hun onderzoeksactiviteiten, kleine startende bedrijven zien ontstaan. Voor deze (jonge) bedrijven, die soms vrij snel groeien, zijn er geen faciliteiten of ruimten beschikbaar op de campus van de universiteit. Hierdoor zijn zij op zoek naar (goedkope) lab- en cleanroomfaciliteiten om zich van daaruit als bedrijf te ontwikkelen.

De combinatie van beide omstandigheden biedt een serieuze mogelijkheid voor de herontwikkeling van een deel van de NXP-site tot een Hightech Business-site.

Ten behoeve van de uitwerking van de herontwikkelingsmogelijkheden van de NXP-site werd in 2012 de samenwerkingsovereenkomst tussen de verschillende partners van de Novio Tech Campus ondertekend. De partners binnen de campusontwikkeling zijn de provincie Gelderland, de gemeente Nijmegen, NXP, Kadans Biofacilities en de nieuw opgerichte Novio Tech Campus organisatie. In een periode tot en met 2020 willen deze partijen het bedrijventerrein herontwikkelen tot een aantrekkelijke, toekomstgerichte werklocatie voor hoogtechnologische en kennisintensieve bedrijven. De belangrijkste doelstelling hierbij is het ontwikkelen van lab- en cleanroomfaciliteiten voor startende bedrijven en voor bestaande bedrijven die behoefte hebben aan meer ruimte.

INLEIDING

Er wordt geen kantoorruimte ontwikkeld, maar voornamelijk gebouwen voor ontwikkelingsactiviteiten binnen een beveiligde en gecontroleerde omgeving.
Het scheppen van de juiste voorwaarden voor innovatie en samenwerking in de halfgeleiderindustrie en (medische) technologie is daarbij uitgangspunt. Novio Tech Campus richt zich met name op bedrijven die zich bezighouden met zogenaamde “toegepaste innovatie, ontwikkeling en productie”. Winkelsteeg is daarvoor een geschikte locatie, mede door de nabijheid van universiteitscampus Heyendaal, het Business & Innovation Center FiftyTwoDegrees en het al aanwezige bedrijfsleven in de halfgeleiderindustrie (waaronder NXP).
De Novio Tech Campus is onderdeel van de ontwikkeling van het Knooppunt Winkelsteeg met het station Nijmegen Goffert als een belangrijk onderdeel hierin. Dit knooppunt is als één van de zes knooppunten opgenomen in het regionaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid (onder andere Structuurvisie Nijmegen, 2010). Station Nijmegen Goffert zal een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het knooppunt Winkelsteeg - NTC. De bereikbaarheid van het gebied wordt sterk verbeterd en het gebruik van openbaar vervoer wordt gestimuleerd. Op deze knoop komen diverse vervoersmodaliteiten bij elkaar zoals trein, bus, auto en fiets. Er wordt ingezet op een concentratie van functies met een intensief en gemengd programma.
Het station zal eind 2014 worden opgeleverd met een herkenbare uitstraling als baken in het gebied.
De omliggende gebieden zullen in het verlengde van het station geleidelijk van karakter gaan verkleuren, waarbij het station als aanjager voor de toekomstige gebiedsontwikkelingen zal gaan functioneren. De inrichting van de aangrenzende gebieden dient in het verlengde van de stationsomgeving voldoende flexibiliteit te hebben om het functioneren met minimale ingrepen te waarborgen.

Onlangs heeft de ministerie van VROM, de NTC benoemd als één van de acht te herstructureren bedrijventerreinen van nationaal belang. Vanuit het FES-budget voor 2010 is onder voorwaarden een financiële bijdrage toegekend. Naast renovatie en hergebruik van gebouw M, richt deze aanvraag zich op de aanleg en ontsluiting van het station en de verknoping van het station met de toekomstige open innovatie campus NTC. Deze ontwikkeling, samen met het nieuwe elan van gebouw M kunnen een stimulans zijn voor eigenaren, potentiële ontwikkelaars en/of vestigers om in het gebied te gaan investeren.

Dit beeldkwaliteitplan beschrijft de kaders voor de inrichting van de nieuwe openbare ruimte en de architectuur van te renoveren en nieuw te bouwen gebouwen van de Novio Tech Campus.

afbeelding 2: plangebied NTC in relatie tot NXP, FTD en station Goffert

GEBIEDSVISIE “KNOOP WINKELSTEEG”

2

Knooppunt Winkelsteeg wordt een betekenisvol en goed bereikbaar gebied waar het goed werken en verblijven is, en dat naar buiten toe zichtbaar en herkenbaar wordt opgenomen in het stedelijk weefsel. Dit gebied kan naast de directe gebruikers ook betekenis krijgen voor stad en stedeling. Een aantal thema’s is voor een toekomstige stedelijke ontwikkeling van dit gebied belangrijk, zoals meervoudig ruimtegebruik, functiemenging, fysieke duurzaamheid, versterking van de relaties met de omgeving, samenhang tussen plandelen, bereikbaarheid en multimodaliteit, parkeerstrategie en vernieuwing van het openbaar gebied.

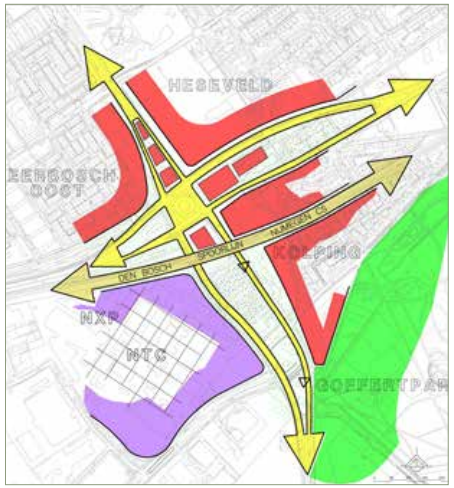

afbeelding 3: gebiedskenmerken

Ruimtelijk concept

De hiervoor genoemde thema’s kunnen een plek krijgen in een eenvoudig en robuust ruimtelijk concept, bestaande uit een stedelijk en groen raamwerk rond ontwikkelgebieden. Het ruimtelijk raamwerk zorgt voor een goede verankering in de stad en zorgt voor samenhang tussen de verschillende onderdelen in het gebied zelf. Binnen dit raamwerk is veel vrijheid voor de manier waarop de deelgebieden op termijn worden ontwikkeld en inhoud wordt gegeven aan de ambities van het knooppunt Winkelsteeg en daarbinnen de Novio Tech Campus.

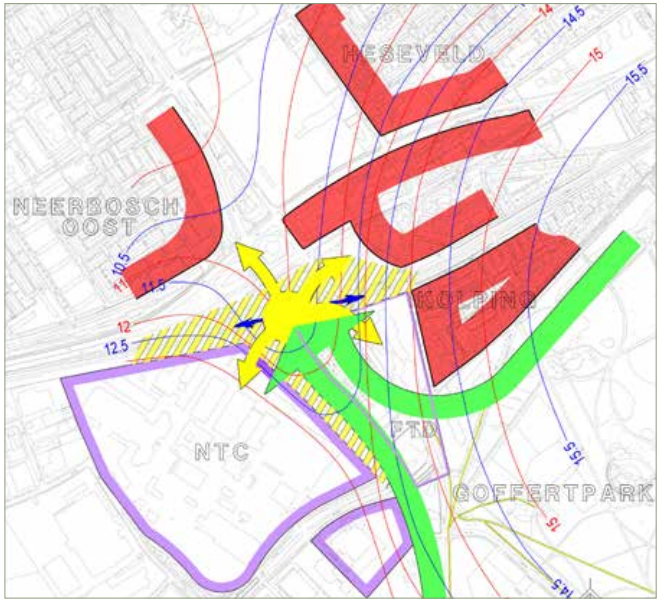

afbeelding 4: strategie - de ruimtelijke dragers

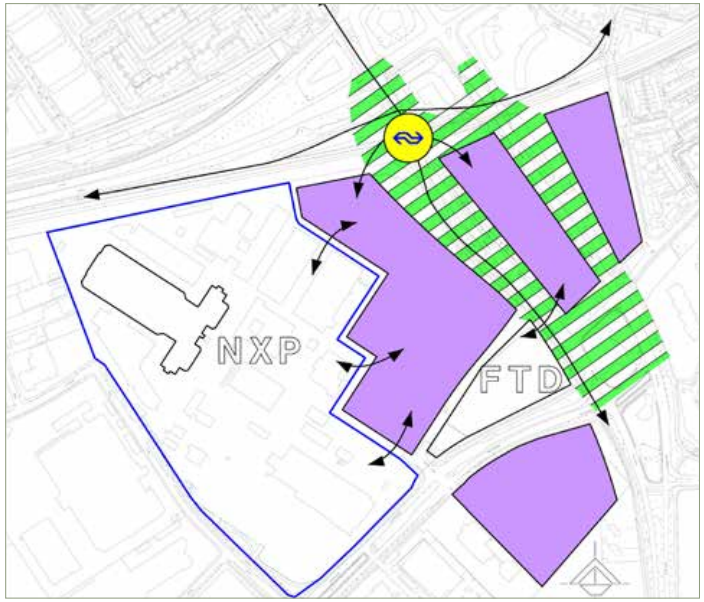

afbeelding 5: ontwikkelgebieden

Ruimtelijke dragers

De centrale ruimtelijke drager in het gebied is de herkenbare inrichting van de openbare ruimte als onderdeel van het stedelijk landschap. Leidraad hiervoor is de landschappelijke kwaliteit van het aangrenzende Goffertpark in combinatie met de karakteristieke hoogteverschillen en de oude laanstructuren. Door het gehele gebied zijn de hoogteverschillen voelbaar en beleefbaar wat als basis kan dienen voor een aangenaam verblijfsklimaat. De omliggende wijken en (ontwikkel)gebieden kunnen door nieuwe openbare ruimten en routes met elkaar verbonden worden. Enerzijds worden zo het aangrenzende woongebied Kolpingbuurt en het Goffertpark verbonden met Winkelsteeg en de woongebieden Neerbosch-Oost en Heseveld ten noorden van het spoor. Anderzijds worden het nieuwe station Nijmegen Goffert en de ontwikkelgebieden NTC, FTD met elkaar en met de omgeving verbonden.

Ontwikkelgebieden

Binnen de ruimtelijke dragers is ruimte voor de ontwikkeling van aanvullende en nieuwe (bouw)programma's. In het westelijk deel sluiten de ontwikkelgebieden aan bij de 'plant' van NXP en bestaan voornamelijk uit laboratoria en cleanroom faciliteiten en kunnen gekenmerkt worden met begrippen zoals industrieel, innovatie, hoog technologisch, dynamisch en campus. In het oostelijk deel bieden de ontwikkelgebieden ruimte voor werken

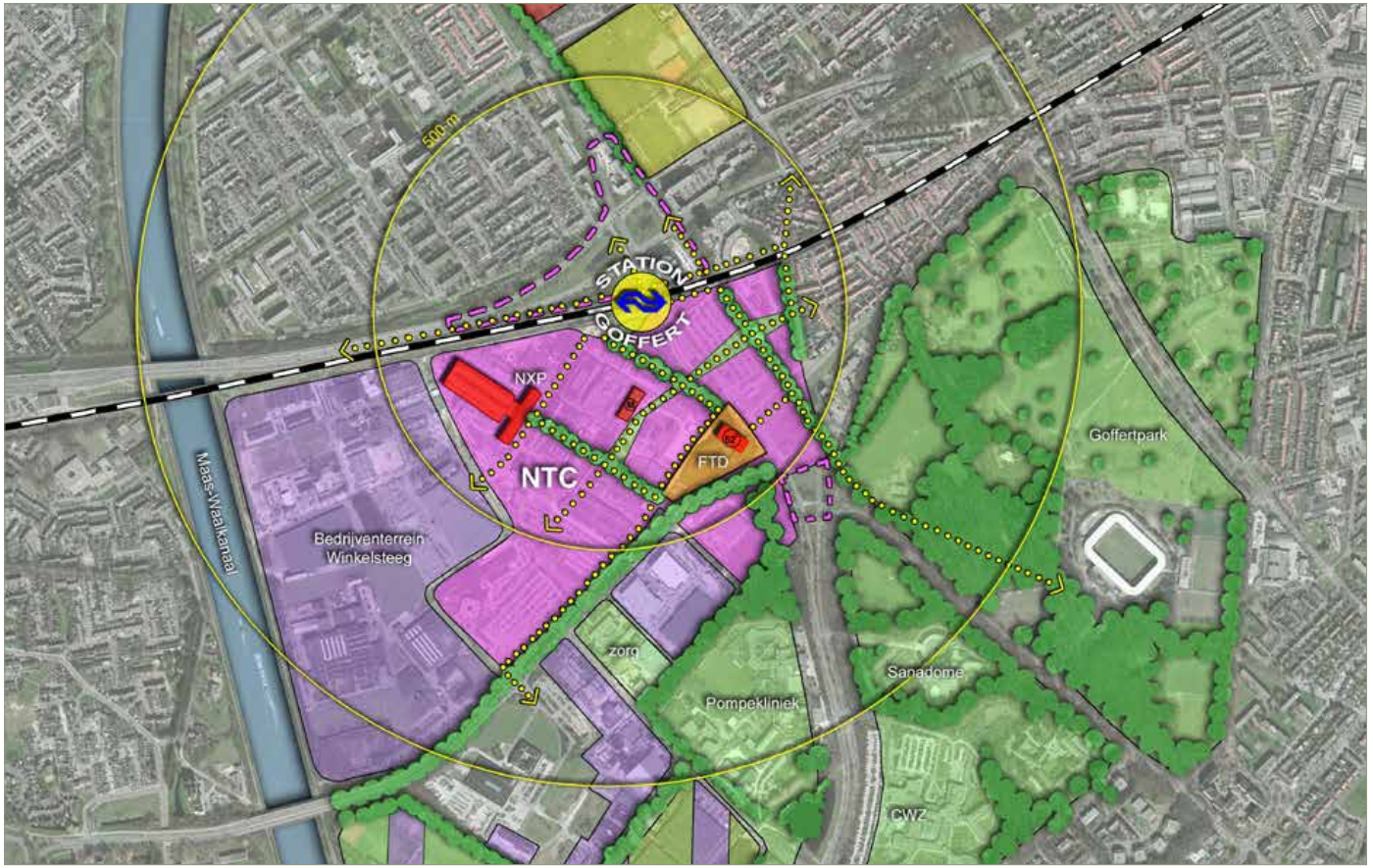

afbeelding 6: gebiedsvisie NTC, station en omgeving

en sluiten aan op het bestaande woongebied. Hier geldt werken, luwte/rust, groen, landschap en transparantie. Tussen deze delen in ligt een ontwikkelingszone waar de noord-zuid route voor voetgangers & fietsers en het station Nijmegen Goffert komen. In deze zone is ruimte voor een verbindende openbare ruimte die, op het scheidsvlak van de twee landschapstypen, het hoogteverschil beleefbaar kan maken op basis van de karakteristieken en landschappelijke kwaliteit van het aangrenzende Goffertpark.

Goffertpark

De aanwezigheid van het park de Goffert kan meer benut worden als een herkenbaar gebiedsmerk van het te ontwikkelen gebied. Middels interessante, duidelijke en veilige routes kunnen op een parkachtige wijze verschillende planonderdelen gekoppeld worden aan het park. Hierbij kan worden aangesloten op bestaande routes en lijnen in de omgeving en door het park. Samen met de verschillende nieuwe bouwmassa's ontstaat op deze manier een organische verbinding met het stedelijk weefsel, waardoor het gebied beter in de omgeving past.

Station Goffert

Het station ligt als centraal element tussen de ruimtelijke dragers en de verschillende ontwikkelgebieden en zal daardoor vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkeling als spil en representatieve aanjager van gebiedsontwikkeling gaan functioneren.

afbeelding 7: visualisatie station Goffert

Het station is met gebouw M op de NTC, de eerste fase van het ruimtelijk raamwerk en zal daardoor de toon gaan zetten voor de uitstraling en de kwaliteit van de openbare ruimte. Het station en zijn omgeving zijn representatief en herkenbaar en maakt van het gebied een plek in de stad om te werken, te reizen en te verblijven.

PLANGEBIED 3

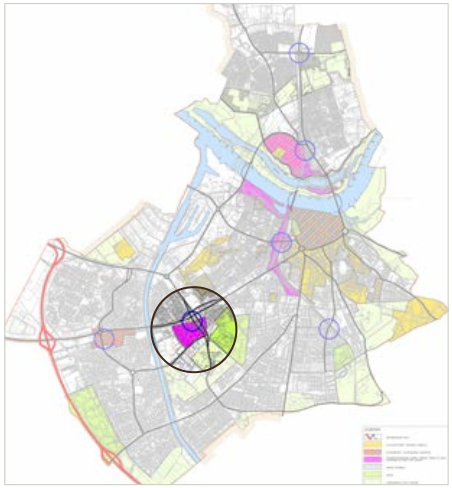

afbeelding 8: locatie van knoop Winkelsteeg met NTC in Nijmegen

Bestaande situatie – gebiedskenmerken

Het plangebied voor de Novio Tech Campus is gelegen ten zuidwesten van het centrum van Nijmegen op het grensvlak van de centrale 'stadsas' (Graafseweg, singels, A325), de regionale spoorlijn Wijchen-Zevenaar en de (na opening van de nieuwe stadsbrug) steeds belangrijker wordende ringweg (de groene route), met onder andere de Neerbosscheweg door Nijmegen. Het gebied is gesitueerd te midden van verschillende stedelijke elementen en bijbehorende sferen. Ten noorden en oosten liggen woonbuurten met een uiteenlopende ruimtelijke opzet. Heseveld en de Kolpingbuurt hebben het karakter en opzet van een tuinwijk, terwijl de wijk Neerbosch-oost gekenmerkt wordt door de structuur van een CIAM-wijk.

Ten zuidoosten is een groene zone met het Goffertpark (NEC-stadion en de weide voor allerlei evenementen zoals popconcerten en het circus) en een deel met zorg- en gezondheidsinstituten (waaronder het Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis, Sanadome, Pompekliniek en het Riagg) in 'groene kamers'. Uiteindelijk gaat dit in het zuidwesten over in het bedrijventerrein Winkelsteeg (waar NXP deel vanuit maakt).

Opmerkelijk in het aangrenzende gebied is het hoogteverschil. Dit gebied ligt aan de rand van een puinwaaier die aan het eind van de IJstijd achter de stuwwal in Nijmegen-oost is ontstaan. Het gebied bevindt zich daarmee op de geomorfologische overgang van een hoog en droog gebied in het oosten naar een laag en nat gebied in het westen (het oude rivierkleilandschap). Het totale terrein van NXP wordt plaatselijk omzoomd door groenstroken en bomen. Met name aan de noordzijde van het NXP terrein vormt het spoortalud een dominante, groene begrenzing.

Ruimtelijke analyse

De indeling van het NXP terrein bestaat uit een rechthoekige raster van infrastructuur dat is opgevuld met gebouwen, parkeren en plaatselijk groen. De oriëntatie van het raster en daarmee de gebouwen is zuidoost-noordwest. Aan het hoofd van het terrein, in de noordwesthoek tegen het spoortalud, staat het grootste gebouw, de chipfabriek (voor de productie van chips). In de zuidoost hoek tegen het terrein aan staat het nieuwste gebouw, Fifty Two Degrees. De bebouwing op het terrein is zeer divers, met verschillende bouwstijlen en bouwperiodes, maar kenmerkt zich door een sterk industrieel karakter. Dit wordt versterkt door de bovengrondse leidingbruggen, waarover een groot aantal buizen en pijpen de verschillende gebouwen verbinden.

afbeelding 9: leidingbruggen tussen de gebouwen over het terrein

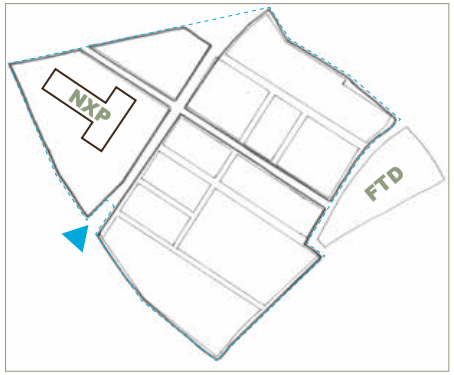

afbeelding 10: ruimtelijke analyse NXP terrein

Het huidige terrein wordt volledig omgeven door een hoog hekwerk, waarmee het zich afkeert en afschermt van de omgeving. Het nieuw te ontwikkelen gebied zal juist openbaar zijn en daarmee worden geïntegreerd in de omgeving met koppelingen aan bestaande en nieuwe routes.

Het bestaande terrein heeft een duidelijke hoofdentree aan de noordwestzijde in de directe nabijheid van de chipfabriek. Centraal over het NXP terrein ligt een groot assenkruis van wegen dat het totale terrein verdeeld in 4 kwadranten. Binnen de vier kwadranten is het patroon van wegen en gebouwen verfijnd in een rasterpatroon. In het noordwestelijke kwadrant ligt de chipfabriek en het hoofdkantoor. In het zuidwestelijke kwadrant liggen de belangrijkste ondersteunende voorzieningen met grondstoffen voor de fabriek en de parkeervoorzieningen voor de medewerkers.

Een groot deel van het zuidoostelijke kwadrant wordt afgestoten en vormt de basis voor de Novio Tech Campus. Ondanks het duidelijke patroon van infrastructuur en de centrale ontsluiting op het assenkruis ontbreekt het in het gebied aan een duidelijke kern en objecten ter oriëntatie in het gebied. Door het afstoten van een deel van het gebied en daarmee de inpassing van nieuwe hekwerken binnen het bestaande stratenpatroon zal dit nog meer versterkt worden.

afbeelding 11: gebouwen met een sterk industrieel karakter

STRATEGIE 4

De gebiedsvisie gaat uit van het aansluiten van de NTC op de omgeving en daarmee het integreren in het stedelijk weefsel. In de strategie wordt er daarom gekozen voor het realiseren van een robuust ruimtelijk raamwerk in het plangebied dat aansluiting zoekt bij de ruimtelijke structuur van de stad.

Het naastgelegen station zal functioneren als een ruimtelijke aanjager voor de ontwikkeling van het gebied, omdat het station en de omliggende gebiedsontwikkelingen elkaar versterken. Enerzijds draagt de gebiedsontwikkeling bij aan een levensvatbaar station. Anderzijds zorgt het station voor een stedelijke ontmoetingsplek en betere bereikbaarheid, waardoor er een aantrekkelijk werklocatie voor hoog technologische en kennisintensieve bedrijven: het multimodaal knooppunt Winkelsteeg – Novio Tech Campus ontstaat. Hiervoor zal de komende jaren het gebied worden omgevormd naar een meer open en groene campus. Een campus die bovendien goed bereikbaar is vanwege de realisatie van een stadsregiostation, goede aansluitingen op buslijnen en fietsroutes en de ligging aan twee belangrijke hoofdaders van Nijmegen (de Graafseweg en Neerbosscheweg).

Vanuit de hiervoor geformuleerde strategie kunnen concrete ambities worden bepaald voor de uitstraling en herkenbaarheid van de Novio tech Campus in zowel de architectuur als de (openbare) buitenruimte. Belangrijke elementen hierin zijn de inpassing binnen de ruimtelijk dragers; de herkenbaarheid, de landschappelijke karakteristieken van het gebied en de aansluiting op routes en verbindingen. Daarnaast zijn ook de inpassing en aansluiting van gebouwen op elkaar en de omgeving belangrijk voor de uitstraling en herkenbaarheid van de Novio Tech Campus.

Inrichtingsvisie

In het verlengde van het assenkruis over het totale NXP terrein, krijgt het kwadrant van de NTC een eigen assenkruis, als groene hart van de nieuwe campus (zie afbeelding 12). Het assenkruis wordt gevormd door paden en groen die zijn opgespannen tussen de bestaande bebouwing waaronder het gerenoveerde “gebouw M” en het “FiftyTwo Degrees” gebouw. Vanaf het assenkruis loopt een lange lijn, in aansluiting op de bestaande structuur naar het nieuwe station Nijmegen Goffert (zie afbeelding 13, 14 en 15).

In het hart van de groene campus kunnen in de vier kwadranten van het assenkruis nieuwe gebouwen worden gerealiseerd. Deze gebouwen staan primair langs de buitenrand van de kwadranten haaks op Gebouw M.

STRATEGIE

Rondom de middenas van het assenkruis, opgespannen tussen de entree van FTD en de voordeur van gebouw M, zal groen (een beeldbepalende boomstructuur) domineren (zie afbeelding 14).

In de overgang van de campus naar het hoger gelegen spoor, in aansluiting op het station, zal er een gebouw worden gerealiseerd waarin een grote diversiteit aan bedrijvigheid een plek kan krijgen. De bedrijvigheid zal zich primair richten op het campus concept van NTC. Door de ligging tussen sterk verschillende maaiveldhoogten is een gebouw met een grotere overstijgende eigen bouwhoogte vereist om de herkenbaarheid te versterken. De grotere hoogte komt voort vanuit de markering van de plek. Een begeleidend gebouw met een grotere herkenbaarheid is daarom op dit punt gewenst. Deze locatie vormt de overgang van de campus naar het station, waarmee het tevens een ontmoetingsplaats vormt in de omgeving.
Het totale terrein zal openbaar toegankelijk zijn. Hekken zijn, in tegenstelling tot de hekken rondom het NXP terrein, op de campus niet aanwezig. Over de inrichting en het beheer van de campus worden vooraf afspraken gemaakt met de gebruikers en exploitanten.

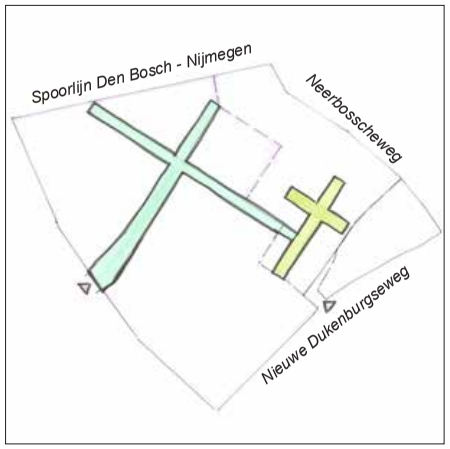

afbeelding 12: dubbel assenkruis NXP en NTC

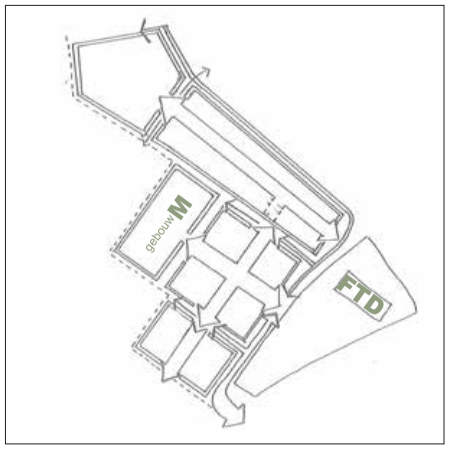

afbeelding 13: inrichtingsvisie NTC

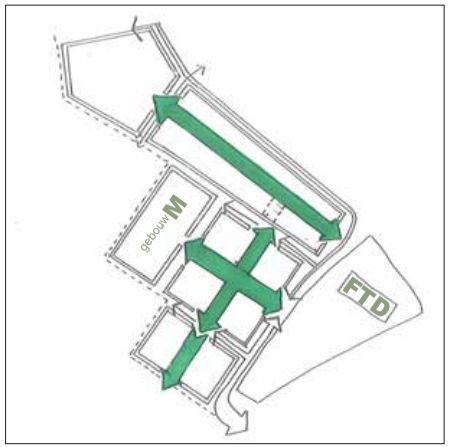

afbeelding 14: groenstructuur in assenkruis

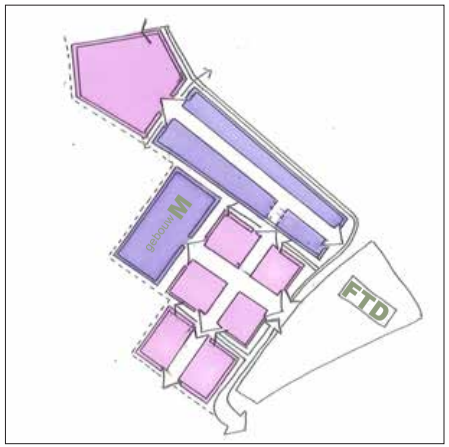

afbeelding 15: verkaveling NTC (bestaand en nieuwbouw)

VERKAVELING 5

Centraal assenkruis en groenstructuur

In tegenstelling tot het NXP terrein is de Novio Tech Campus opgebouwd rondom een centraal hart in het gebied, dat duidelijk herkenbaar is als middelpunt van de campus. Vanuit het hart verbindt het assenkruis de verschillende delen van de campus met elkaar. Het assenkruis en de verbinding met het station worden gekoppeld aan een sterke groenstructuur. Hiermee worden de belangrijkste verbindingen en (zicht) assen over de campus begeleidt door een herkenbare groenstructuur.

Uitgeefbaar gebied en bebouwing

Binnen de totale campus zijn een viertal gebieden met een eigen herkenbare identiteit te onderscheiden. De verkaveling van de campus is opgebouwd vanuit het assenkruis. Rondom het assenkruis, in de vier kwadranten (1), liggen uitgeefbare kavels met ruimte voor het realiseren van nieuwe bebouwing. Het assenkruis wordt voor de helft omgeven door bestaande industriële gebouwen die grotendeels blijven staan en zullen worden gerenoveerd om deze opnieuw uit te geven (2). Bij de entree van de campus op een representatieve zichtlocatie, ligt een kavel voor het realiseren van een representatief (“entree”)gebouw (3). Op de kop van de campus bij het station is een groot perceel beschikbaar voor het realiseren van een herkenbaar gebouw. Dit gebouw zal een ingetogen herkenningspunt vormen langs het spoor, als entree naar de campus vanuit het noorden (4).

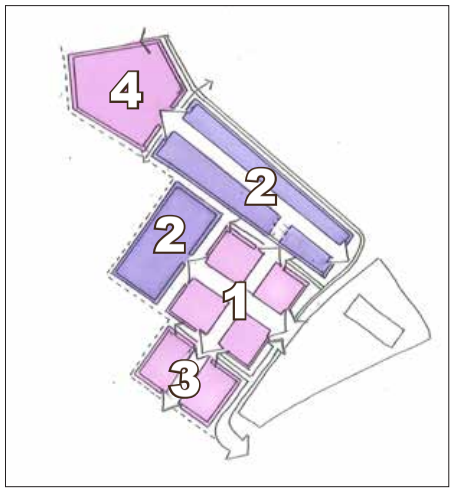

afbeelding 16: verkaveling NTC (bestaand en nieuwbouw)

Ontsluiting

De ontsluiting van het gebied voor gemotoriseerd verkeer wordt gecombineerd met de ontsluiting van FiftyTwo Degrees, en sluit aan op de Nieuwe Dukenburgseweg.

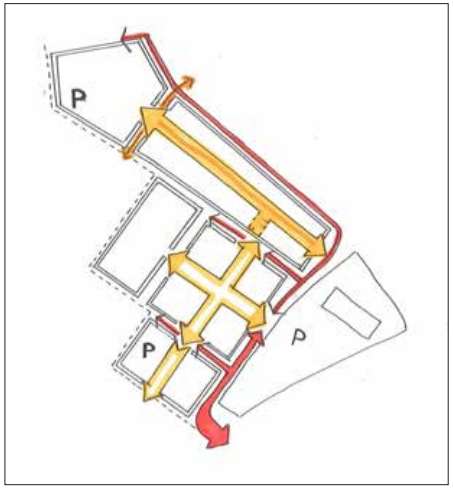

afbeelding 17: ontsluiting auto's (rood) en langzaam verkeer (geel/oranje)

Voor langzaam verkeer wordt er ook een aansluiting gerealiseerd in het noordwesten vanaf het nieuwe Station Nijmegen Goffert, dat vanaf eind 2014 zal functioneren in een dienstregeling waarbij er ieder kwartier een trein stopt. Dit maakt de campus tot een voor alle modaliteiten goed bereikbare plek in de stad.

Parkeervoorzieningen

Het parkeren, behorend bij de bedrijven op de campus, wordt primair op eigen terrein georganiseerd. Deze parkeervoorziening kan direct grenzen aan het gebouw maar ook elders op de campus worden ingepast (naar voorbeeld van "gebouw M"). Verder worden er op de campus een aantal centrale parkeervoorzieningen gerealiseerd. Deze parkeervoorzieningen liggen op maaiveld en/of worden gerealiseerd in een gebouwde parkeervoorziening (ondergronds of gestapeld door middel van bijvoorbeeld een dek).

Er is inmiddels een parkeervoorzieningen aanwezig. Aan de zuidwestzijde van de campus, rondom het uiteinde van de westelijke poot van het assenkruis ligt een parkeerterrein met 150 parkeerplaatsen. Dit parkeerterrein zal de bezoekers van de westzijde van de campus bedienen. Dit parkeerterrein is echter grotendeels toebedeeld aan de gebruikers en bezoekers van "gebouw M". Dit parkeerterrein kan worden uitgebreid door het te voorzien van een parkeerdek (dit is in het bestemmingsplan mogelijk gemaakt). Aan de noordzijde van de campus, aan de voet van het station, ligt ook een locatie voor een parkeerterrein dat de noord en oostzijde van de campus zal bedienen. De grootte van het parkeerterrein is mede afhankelijk van de nieuwbouw die hier aan de noordzijde van de campus zal worden gerealiseerd. Wanneer de noordelijke kavel volledig bebouwd zal worden, zal er onder het gebouw een gebouwde parkeervoorziening gerealiseerd moeten worden. Een overkluizing van het parkeerterrein door een gebouw is ook mogelijk.

Langzaam verkeer routes

De routes over het terrein voor voetgangers en fietsers worden op verschillende manieren gerealiseerd. De routes voor fietsers zijn gekoppeld aan de autoroutes, waarbij de fietspaden vanaf de hoofdontsluiting vrijliggend zijn. Over de ontsluitingswegen naar "gebouw M" rijden de fietsers over de rijbaan. Het station wordt door middel van een eigen fietsroute gekoppeld aan de campus. Tussen de te behouden gebouwen BY en BZ en de te renoveren gebouwen A en G, ligt een straat voor langzaam verkeer waar het overige (vracht)autoverkeer te gast is. Deze straat is de directe koppeling van de campus aan het station voor voetgangers en fietsers en wordt ingericht met kenmerkend en herkenbaar groen, waarmee ook de stationsomgeving wordt ingericht.

Naast de hiervoor genoemde straat van en naar het station is het assenkruis over de campus ingericht voor voetgangers. Het assenkruis vormt een mooie route door het groen waarover voetgangers zich makkelijk over de campus kunnen verplaatsen.

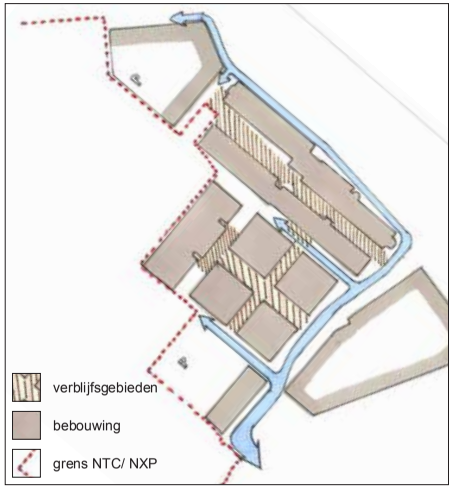

afbeelding 18: verblijfsgebieden NTC

EIGENSCHAPPEN INRICHTING 6

Op basis van de strategie op de inrichting en het verkavelingsplan worden in dit hoofdstuk de eigenschappen van de inrichting van de (openbare) buitenruimte van de Novio Tech Campus beschreven. De inrichtingseigenschappen voor de toe te passen materialen worden naar materiaalfactsheets vertaald. Deze factsheets worden gebruikt bij de inrichting van de buitenruimte voor het toepassen van bestratingen, groen en straatmeubilair.

Op de campus zijn vier typen inrichting te onderscheiden: (bouw)kavels (of uitgeefbaar gebied) infrastructuur, groen en straatmeubilair. Het 'uitgeefbare gebied' valt niet onder de eigenschappen van de inrichting van de buitenruimte, maar wordt beschreven in het betreffende kavelpaspoort van het bouwperceel. De inrichting van de 'infrastructuur' heeft betrekking op alle verhardingen voor voetpaden, fietspaden, parkeerplaatsen en rijwegen. Het inrichtingstype 'groen' gaat over alle overige buitenruimte bestemd voor groen zoals bomen.

Waar de infrastructuur, het groen en de kavels voornamelijk naast elkaar worden gerealiseerd zal het straatmeubilair overkoepelend over alle inrichtingen worden toegepast.

Criteria bij de inrichting

"High Tech" imago

De NTC zal een bedrijvencampus voor high tech bedrijven worden. De inrichting van de openbare buitenruimte zal hierbij aan gaan sluiten. Het high tech imago van de campus in combinatie met de karakteristieke bedrijvigheid wordt bij de inrichting vertaald naar een sterk functionele inrichting. Hierbij worden enerzijds materialen met een hoogwaardige uitstraling gebruikt in aansluiting bij het high tech karakter. Anderzijds worden materialen toegepast met een sobere uitstraling die passen bij het industriële karakter. De twee-eenheid tussen hoogwaardig en sober wordt uitgewerkt voor zowel de verhardingen, de groenelementen als het straatmeubilair.

Hergebruik materiaal

Het terrein van de NTC was onderdeel van het bestaande terrein van NXP, en daarom al van een inrichting en materialisatie voorzien. Daar waar het mogelijk is en de materialen aansluiten bij de inrichtingskarakteristieken wordt er naar gestreefd een deel van deze inrichtingsmaterialen opnieuw te gebruiken op de campus.

Aansluiten bij de omgeving

De inrichting van de campus zal in materialisatie aansluiting zoeken bij de inrichting van het totale gebied, zoals beschreven in de strategie. Met name een aantal kenmerkende onderdelen van de inrichting van de openbare ruimte rondom station Goffert (realisatie in 2014) zal ook op de campus worden doorgezet.

EIGENSCHAPPEN INRICHTING

Groen

De belangrijkste karakteristiek van een campus is de groene uitstraling van de inrichting. In combinatie met de functionele inrichting, zoals hiervoor beschreven, is er voor gekozen om met name de voetgangers- en verblijfsgebieden van de NTC te voorzien van een kenmerkende groene inrichting.

Hierna worden de te gebruiken materialen nader gespecificeerd voor de volgende elementen:

Infrastructuur / verhardingen
- Rijbaan
- Trottoirs aan de rijbaan
- Vrijliggende voetpaden
- Fietspaden
- Parkeerplaatsen
- Kantopsluitingen

Groen
- Hoofdstructuur bomen
- Solitaire bomen en boomgroepen
- Hagen
- Overig groen

Straatmeubilair
- Straatverlichting
- Banken
- Prullenbakken
- Afzetpalen
- Overig
- Kunst

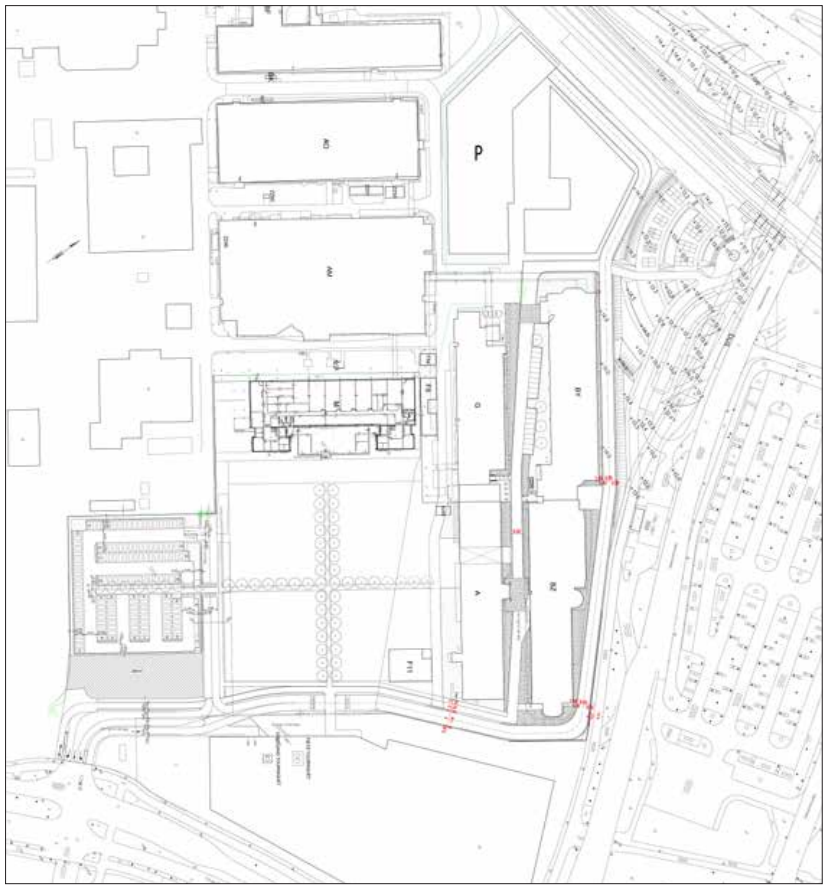

afbeelding 19: inrichtingsplan NTC

foto: bestaande situatie stelcon platen

referentiebeeld: toepassing van Stelcon platen

1. BESTRATING | STELCONPLAAT

Type materiaal:
- Stelcon betonplaat

Naam:
- Stelconplaat

Materiaalsoort:
- beton met stalen rand)

Kleur:
- grijs met bruin stalen rand

Formaat:
- 1,99 x 1,99 meter

Verband:
- recht in lijn tegen betonband

Leverancier:
- hergebruik op het werk (Stelcon)

Toepassing:
- op aanliggende voetpaden langs rijbaan

Afbeelding:
- foto (bestaande situatie) en referentiebeeld

Opmerkingen / bijzonderheden:
- de stelconplaten met bijzonder afmetingen en vormen toepassen op plaatsen waar dit wenselijk en passend is bij de situatie.

2. BESTRATING | GEBAKKEN KLINKER

Type materiaal:
- gebakken klinker dikformaat

Materiaal soort:
- gebakken steen

Kleur:
- rood/bruin

Formaat:
- dikformaat (200 x 68 x 85/98 mm)

Verband:
- elleboogverband

Leverancier:
- hergebruik op het werk

Toepassing:
- hoofdrijbaan

Afbeelding:
- foto's bestaande situatie

Opmerkingen / bijzonderheden
- de verschillende kleuren klinkers door elkaar gebruiken.

foto: bestaande situatie gebakkken klinkers

foto: bestaande situatie gebakkken klinkers

foto: Palladio stenen in drie kleuren

foto: Palladio stenen in gemêleerd halfsteens verband

foto: Palladio stenen

3. BESTRATING | BETONSTEEN

Type materiaal:
- hoogwaardige betonsteen

Materiaal soort:
- betonsteen met toeslag en toplaag bewerking

Naam:
- Palladio (Metten)

Kleur:
- antraciet (kleurcode 13.05),
- donker grijs (kleurcode 13.01),
- licht grijs (kleurcode 11.05)

Formaat:
- 10 x 50 x 12 cm (bxlxh)

Verband:
- halfsteens wildverband:
  - 50% antraciet (kleurcode 13.05),
  - 25% donker grijs (kleurcode 13.01),
  - 25% licht grijs (kleurcode 11.05).

Leverancier:
- Metten Stein + Design

Toepassing:
- de vrijliggende voetpaden en als bies langs de stelconplaten van de aanliggende voetpaden (toe te passen breedte 70 cm)

Afbeelding:
- referentiebeelden

Opmerkingen / bijzonderheden
- bij paden toepassen haaks op de looprichting, als bies parallel aan looprichting

4. BESTRATING | BETONTEGEL

Type materiaal:
- betontegel

Materiaal soort:
- beton

Naam:
- zeskantsteen

Kleur:
- rood en grijs

Formaat:
- 26 x 26 x 8 cm

Verband:
- honingraad verband

Leverancier:
- hergebruik op het werk

Toepassing:
- vrijliggende fietspaden

Afbeelding:
- foto's bestaande situatie

Opmerkingen / bijzonderheden
- de verschillende kleuren die beschikbaar zijn door elkaar als wildverband toepassen.

foto: bestaande situatie zeskantsteen in honingraadverband

foto: bestaande situatie zeskantsteen in honingraadverband

referentiebeeld: toepassing doorgaande brede band (kantopsluiting rijbaan)

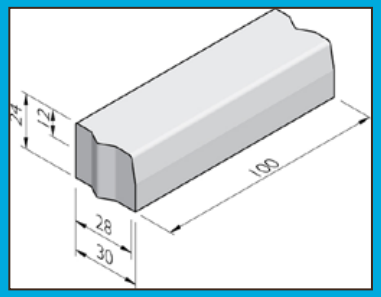

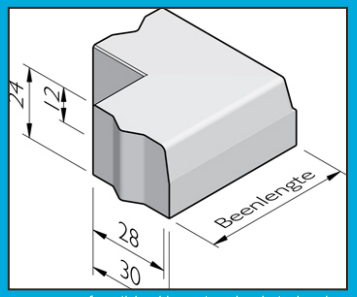

referentiebeeld: maatvoering betonbanden

5. BESTRATING | KANTOPSLUITING

Type materiaal:
- kantopsluiting

Materiaal soort:
- beton

Naam:
- brede trottoirband

Kleur:
- antraciet grijs

Formaat:
- 28/30 x 12/24 x 100 cm (bxhxl)

Verband:
- doorgaande aansluitende lange lijnen

Leverancier:
- Struyk Verwo

Toepassing:
- kantopsluiting van de rijbanen (tussen rijbaan en trottoir of groenstrook)

Afbeelding:
- referentiebeelden toepassing brede band.

Opmerkingen / bijzonderheden
- aansluitingen in de bandenlijn toepassen door middel van bochtbanden en hoek- en eindstukken (geen zaag- en slijpwerk).

6. BESTRATING | BETONSTRAATSTEEN

Type materiaal:
- betonstraatsteen

Materiaal soort:
- betonsteen met toeslag en topbewerking tot een uitstraling van gebakken steen

Naam:
- Retron Stretto

Kleur:
- stretto antraciet
- stretto rood-zwart
- stretto donkerrood
- stretto donkergeel

Formaat:
- dikformaat: 21x7x8 cm (lxbxh)

Verband:
- halfsteens- en elleboogverband

Leverancier:
- MBI de steenmeesters

Toepassing:
- parkeerterreinen:
  - vlakken van de parkeervakken in antraciet
  - rijbaan in rood/zwart en donkerrood
  - parkeervakkaders en goten: donkergeel (75%) en donkerrood (25%) gemêleerd.

Afbeelding:
- foto / referentiebeeld

Opmerkingen / bijzonderheden:
- rijbaan in twee kleuren gemêleerd toepassen in elleboogverband.

referentiebeeld: kleuren en uitstraling van Retro stretto stenen

foto: toepassing van MBI Retro stretto in Waalformaat

foto: toepassing donkere grootformaat betontegels bij "gebouw M"

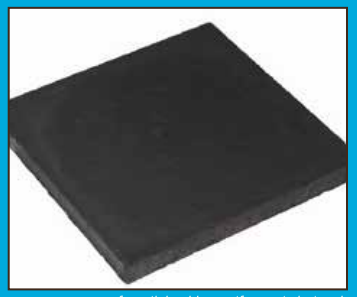

referentiebeeld: grootformaat siertegel

7. BESTRATING | SIERTEGEL

Type materiaal:
- siertegel

soort:
- beton

Naam:
- grootformaat

Kleur:
- antraciet (donker)

Formaat:
- 100 x 100 x 12/15 cm (bxlxd)

Verband:
- rasterpatroon

Leverancier:
- nader te bepalen

Toepassing:
- (verblijfs)pleinen bij de verschillende entrees van de gebouwen

Afbeelding:
- foto van toepassing en referentiebeelden grootformaat tegels.

Opmerkingen / bijzonderheden
- Aandacht voor de dikte van de tegels in verband met de overrijdbaarheid

8. GROEN | BODEMBEDEKKER

Type materiaal:
- bodembedekker

Materiaal soort:
- lage kruipende beplantingen

Naam:
- Pachysandra terminalis 'Green carpet'

Kleur:
- groen (wit bloeiend)

Formaat:
- Potmaat P9
- hoogte tot 20 cm

Verband:
- vlakvullend 9 st. per vierkante meter

Leverancier:
- nader te bepalen

Toepassing:
- onder de bomen op het parkeerterreinen en in de bermen tussen haag en
  parkeervakken.

Afbeelding:
- referentiebeelden

Opmerkingen / bijzonderheden
- plantvakken onder bomen vlakvullend dicht aanplanten

referentiebeeld: pachysandra vlakvullend

referentiebeeld: deken van pachysandra

foto: beukenhaag in zomer en winterbeeld

referentiebeeld: hoogte van plantgoed bij aanplant

9. GROEN | HAAG

Type materiaal:
- haag

Materiaal soort:
- dichte fijnvertakte, bladverliezende haag

Naam:
- Fagus sylvatica (beuk)

Kleur:
- groen (geel blad in de herfst – bruin blad in de winter)

Formaat:
- aanplantformaat: 80/120 cm
  - 5 st. per meter per rij
  - snoeien tot 100/120 cm

Verband:
- driehoeksverband in 5 rijen bij een breedte van 2,0 meter
- driehoeksverband in 2 rijen bij een breedte van 1,0 meter

Leverancier:
- nader te bepalen

Toepassing:
- langs rijbaan en rondom parkeerterreinen

Afbeelding:
- referentiebeelden

Opmerkingen / bijzonderheden
- De hagen aanplanten met draadpaal om doorlopen te voorkomen.
- Aandacht voor de toepassing van de breedte van de haag in het gebied.

10. GROEN | BOOM

Type materiaal:
- boom

Materiaal soort:
- zuilvormige opgaande boomvorm

Naam:
- Carpinus betulus 'Frans Fontaine' (slanke zuil haagbeuk)

Kleur:
- groen (geel in de herfst)

Formaat:
- plantmaat 30 / 35 (max. hoogte ca 10 -15 meter)

Verband:
- (dubbele) rij om de 8 meter

Leverancier:
- nader te bepalen

Toepassing:
- bomen in assenkruis en op/langs parkeerterrein(en)

Afbeelding:
- referentiebeelden

Opmerkingen / bijzonderheden
- de bomen zijn bij voorkeur laag vertakt. De kroon begint op een hoogte van maximaal 2 meter

referentiebeeld: zuilvormige bomen in een (dubbele) rij

referentiebeeld: Haagbeuk - Carpinus betulus frans fontaine

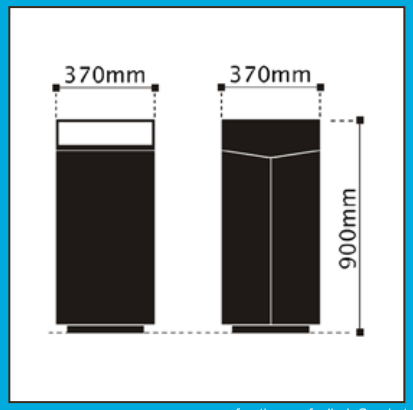

afmetingen afvalbak Quadrat

Quadrat in grijs met twee openingen

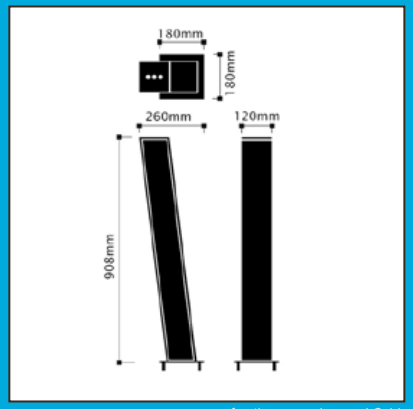

afmetingen peukenpaal Cubic

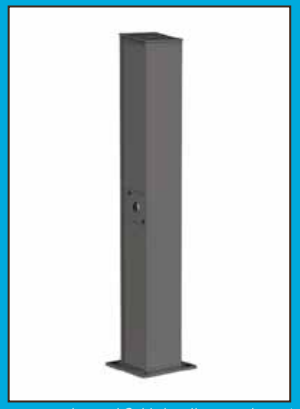
peukenpaal Cubic in grijs gepoedercoat

11. STRAATMEUBILAIR | AFVALBAK

foto: Quadrat in twee kleuren grijs met een logo

Type materiaal:
- afvalbak & peukenpaal

Materiaal soort:
- staal

Naam:
- Quadrat met kap
- Cubic peukenpaal

Kleur:
- antraciet

Formaat:
- 37 x 37 x 90 cm (bxlxh)
- 18/26 x 12 x 91 cm (bxlxh)

Verband:
- afvalbak bij iedere bank en langs belangrijke looproutes
- peukenpaal bij entrees en wachtruimten

Leverancier:
- Grijsen

Toepassing:
- 10 stuks verspreid over het terrein

Afbeelding:
- zie referentiebeelden

Opmerkingen / bijzonderheden
- op betonvoet in het straatwerk plaatsen.
  Op de bak kan het NTC logo worden uitgefreesd (zie voorbeeld)

12. STRAATMEUBILAIR | VERLICHTING

Type materiaal:
- straatverlichting

Materiaal soort:
- aluminium mast met armatuur

Naam:
- armatuur: ARC met LED verlichting
- mast: RIO of vergelijkbaar.

Kleur:
- armatuur: antraciet
- mast: antraciet

Formaat:
- 6 meter masten langs rijbaan
- 4 meter masten langs trottoirs

Verband:
- eenduidige lange lijnen zonder verspringingen met een constante tussenafstand op basis van lichtberekening. De masten zijn conisch waarbij de uithouder tenminste 15 cm onder de top haaks doorsteekt.

Leverancier:
- Indal industria voor armaturen, masten nader te bepalen.

Toepassing:
- langs rijbanen, voetpaden en verspreid over een parkeerterrein

Afbeelding:
- zie referentiebeelden met armatuur en masttype (beeld is bepalend)

Opmerkingen / bijzonderheden
- Waar mogelijk masten met dubbele arm plaatsen om het aantal masten te beperken. Masten zijn qua vormgeving gelijk aan RIO. LED verlichting toepassen.

referentiebeeld: armatuur Arca (met vlak glas)

referentiebeeld: armatuur Arca (met lichtgebogen glas)

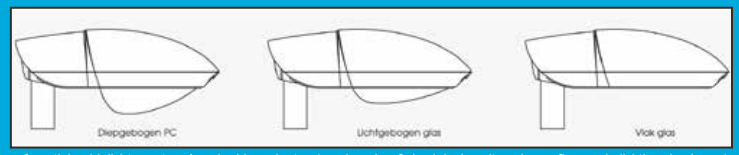

referentiebeeld: lichtaramtuur Arca in drie varianten (voorkeur heeft de vlak glas uitvoering - afh. van de lichtberekeningen)

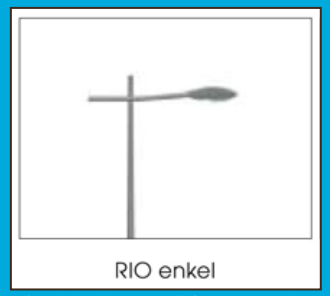

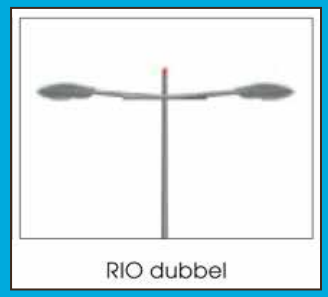

referentiebeeld: masttype RIO met armatuur Arca

referentiebeeld: robuuste bank met rugleuning 300 cm lang

referentiebeeld: aanzicht robuuste bank met rugleuning

referentiebeeld: robuuste bank met rugleuning 150 cm

13. STRAATMEUBILAIR | BANKEN

Type materiaal:
- banken

Materiaal soort:
- staal en hout met een robuuste uitstraling

Naam:
- nader te bepalen

Kleur:
- antraciet en hout

Formaat:
- 150 tot 300 cm lang, zithoogte tenminste 40 cm hoog

Verband:
- waar wenselijk

Leverancier:
- nader te bepalen

Toepassing:
- langs trottoir in de bies van 70 cm of naast het wandelpad

Afbeelding:
- referentiebeelden

Opmerkingen / bijzonderheden
- ***met*** en zonder rugleuning maar ook plaatselijk als bank met tafel toepassen.

14. STRAATMEUBILAIR | AFZETPALEN

Type materiaal:
- afzetpalen

Materiaal soort:
- staal

Naam:
- Cono

Kleur:
- Akzo collection futura: Noir 2200 Sablé YW360F

Formaat:
- hoogte: 800 mm
- doorsnede: 136 mm

Verband:
- waar nodig

Leverancier:
- Grijsen

Toepassing:
- daar waar inrij beperkingen noodzakelijk zijn

Afbeelding:
- referentiebeelden

Opmerkingen / bijzonderheden
- alleen toepassen waar noodzakelijk, ook uitneembaar leverbaar.

referentiebeeld: afzetpaal Cono

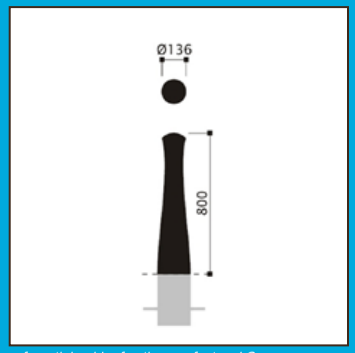

referentiebeeld: afmetingen afzetpaal Cono

referentiebeeld: toepassing van afzetpaal Cono

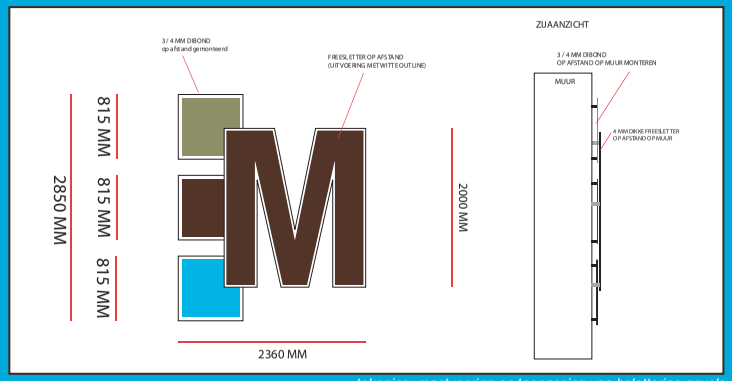

tekening: maatvoering en toepassing van belettering gevels

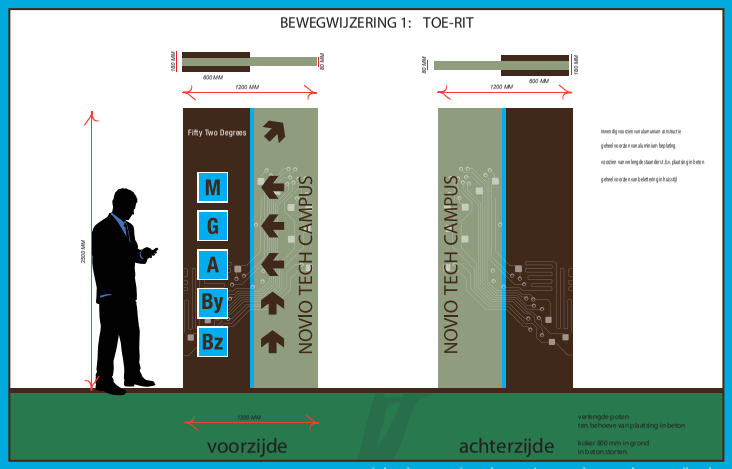

tekening: maatvoering en toepassing van bewegwijzering

15. STRAATMEUBILAIR | BEWEGWIJZERING

Type materiaal:

- Zuilen met bewegwijzingsinformatie en gevelbelettering

Materiaal soort:

- Aluminium (frame en beplating)

Kleur:

- in huisstijl (kleuren en lettertypen)

Formaat:

- zie tekeningen hiernaast

Verband:

- waar noodzakelijk

Leverancier:

- Schonenberg reklame

Toepassing:

- verwijzingen op terrein naar de diverse gebouwen
- belettering op gevels van de verschillende gebouwen

Afbeelding:

- maatvoering gevelbelettering
- maatvoering bewegwijzeringszuilen

EIGENSCHAPPEN BEBOUWING 7

afbeelding 21: werkmaquette NTC

In het verlengde van de criteria voor de inrichting van de openbare ruimte gelden er ook voor de bebouwing randvoorwaarden waar (her)ontwikkelingen aan moeten voldoen. De basis voor deze ontwikkeling van gebouwen is juridisch vastgelegd in het bestemmingsplan. De criteria voor de uitwerking van de gebouwen wordt in dit beeldkwaliteitplan beschreven en vastgelegd.

Dit beeldkwaliteitplan vervangt op onderdelen de uitwerkingsnota beeldkwaliteit. De sneltoetscriteria voor aan- en uitbouwen alsmede reclame-uitingen blijft onveranderd van kracht. Voor de aspecten die niet worden beschreven in dit beeldkwaliteitplan blijven de criteria uit de uitwerkingsnota gelden.

In dit hoofdstuk worden eerst de algemene beoordelingscriteria voor bebouwing op de campus beschreven. Daarna worden per afzonderlijk onderdeel van het verkavelingsplan specifieke criteria geformuleerd in zogenaamde kavelpaspoorten. Deze criteria zijn kenmerkend voor de afzonderlijke deelgebieden van de campus. De specifieke karakteristieken maken dat de deelgebieden zich van elkaar onderscheiden en daarmee herkenbaar worden.

Algemene beoordelingscriteria

Architectuur

• Het ontwerp van het gebouw sluit in stijl, allure, uitstraling, originaliteit, identiteit en karakter aan bij de functie en de betekenis van het gebouw maar ook bij de omgeving.

• Door dat er op het terrein verdichting en transformatie zal gaan plaatsvinden, wordt hierbij gestreefd naar bebouwing met een krachtige architectonische compositie, die uitdrukking geeft aan het hoog technologisch karakter van het gebied.

• Het architectonisch concept gaat uit van een overtuigende keuze tussen harmonie of contrast. Dit geldt zowel voor de relatie met de omgeving als voor de compositie van het gebouw zelf. Hierbij wil 'harmonie' niet zeggen dat dit leidt tot een zielloze imitatie. Contrast daarentegen moet niet worden ingezet voor alleen het willen afwijken (van de omgeving).

• De keuzes in het architectonisch concept zijn weloverwogen en gaan uit van een overtuigende keuze tussen eenvoud of complexiteit. Hierbij leidt eenvoud niet tot simplisme, en complexiteit niet tot onbegrijpelijke ingewikkeldheid.

• Het concept als ook de uitwerking daarvan (op verschillende schaalniveaus) is consequent. Dat wil zeggen dat zowel de gevelcompositie als de detaillering in overeenstemming zijn met het ontwerpconcept van het gebouw als geheel, maar ook in zijn omgeving.

Bebouwingseigenschappen

• De bebouwing heeft een heldere hoofdvorm en een eenduidige materialisatie.

• Het ontwerp moet recht doen aan de functie die het gebouw heeft of krijgt (aan een openbaar gebouw bijvoorbeeld, kunnen andere eisen worden gesteld dan aan een kantoor of een woongebouw).

• Het ontwerp van het gebouw heeft een logische samenhang tussen de functie(s), de constructie en het uiterlijk van het gebouw.

• De positionering van de entree in het gebouw is logisch gekozen als ook de oriëntatie van gebruiksruimten in en om het gebouw. De plaatsing en uitstraling van de hoofdentree vergt bijzondere aandacht. De entree moet duidelijk herkenbaar zijn.

• De locatie van het gebouw bepaalt het onderscheid tussen voorkant, achterkant of 'alzijdigheid' van het gebouw.

• Er is een logische samenhang tussen de 'korrelgrootte' van het gebouw en het gevelbeeld in relatie tot de functie die het herbergt.

• De compositie van de gevelindeling (reliëf, vlakken, openingen, onderlinge verhoudingen) dient op zichzelf overtuigend te zijn.

• De compositie van de bouwmassa's (zoals de opbouw in hoofd- en nevenmassa's, de dakvorm en nokrichting) is evenwichtig, hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan een rangorde in hoofdmassa en ondergeschikte onderdelen, of een verdeling in een onderbouw, middendeel en een dakvorm.

• Bij herontwikkeling wordt gestreefd naar een rustig en in de omgeving passend materiaal- en kleurgebruik. Het kleurgebruik is ingetogen waarbij een enkele accentkleur wordt toegepast. Bij voorkeur worden duurzame materialen toegepast als baksteen, glas en hout.

- Materiaal- en kleurgebruik dienen het ontwerp van het bouwplan en de relatie ervan met de omgeving te ondersteunen. Ook aspecten als reflectie en lichtechtheid van kleuren en duurzaamheid van materialen en afwerkingen zijn hier onderdeel van.

• Het materiaalgebruik en de detaillering van de gebouwen is rustig en sober:

- Detaillering van karakteristieke delen en esthetisch belangrijke elementen als dakopeningen, erkers, daklijsten, goten, aansluitingen aan andere delen van de constructie (naden, voegen, loodslabben, boeiborden etc.) en de maatvoering van deze onderdelen zijn elementen die het karakter van het gebouw bepalen.
- Kozijnindeling en detaillering van aansluitingen bij de gevelconstructie (naden, voegen, omlijstingen, latei- en vensterbanken, deklatten en –lijsten) vormen een belangrijk onderdeel van de uitstraling van de gevel.

• De avond-uitstraling van een gebouw/bedrijf is een belangrijk onderdeel van de vormgeving waar aandacht aan moet worden besteed.

• Richting het spoor worden gebouwen met een representatieve uitstraling gerealiseerd en dus geen achterkanten van gebouwen.

Perceelsinrichting en inpassing in de omgeving

• De situering van de bebouwing op de kavel is een belangrijk beeldkwaliteitsaspect. Het bestemmingsplan bepaalt de mogelijkheden in het algemeen. De manier waarop het ontwerp met de verdeling van bouwmassa's, van die mogelijkheden gebruik maakt is een belangrijk beoordelingscriterium.

• Bij de inpassing op de kavel spelen onder meer de volgende aspecten een rol: de rangorde of gelijkwaardigheid (hoofdgebouw met bijgebouwen), het ritme, een strakke of losse verkaveling (een willekeurige plaatsing van gebouwen ten opzichte van elkaar).

• Bouwplannen worden getoetst op de wijze waarop ze zich in het stedenbouwkundig patroon voegen. Ook de opbouw van de bouwmassa in relatie tot de omgeving is hier onderdeel van.

• Bouwplannen dienen rekening te houden met de van omliggende bebouwing, waarbij zowel aansluiting en contrast gemotiveerd moeten zijn. De schaal, maat en vormgeving (bouwstijl, reliëf, type detaillering, geveldecoratie, materiaal- en kleurgebruik) van de omliggende bebouwing in de directe omgeving van het nieuwe gebouw, spelen een rol bij het ontwerp (zowel het aansluiten, als het afwijken vraagt om een motivatie).

• Het representatieve deel van de bebouwing richt zich naar op de openbare ruimte. Ook de functionele elementen, zoals de ontsluiting van het perceel maar ook het parkeren, laden en lossen, opslag en afvoer van afval, die gericht zijn naar de openbare ruimte worden op een representatieve wijze vormgegeven.

• De representativiteit van een gebouw wordt mede bepaald door de visuele relatie tussen binnen en buiten, alsook de algemene uitstraling van de naar de openbare ruimte gerichte gevels.

• Het erf en het gebouw zijn in samenhang ontworpen (verhouding verharding/groen). Voorterreinen hebben een representatieve en groene uitstraling. De representativiteit van de buitenruimte draagt bij aan de uitstraling van het bedrijf en de campus. Het ontwerp van de erfscheidingen is onderdeel van deze opgave.

• Voor groen op de kavel wordt voornamelijk gebruik gemaakt van gras, lage bodembedekkers, hagen en bomen. Er wordt een strak beeld nagestreefd.

• Het parkeren vindt hoofdzakelijk plaats op eigen terrein. De bereikbaarheid, de ontsluiting en de stallingmogelijkheden (voor auto's, fietsen en containers) dienen zorgvuldig in de architectuur, of het ontwerp van de buitenruimte te worden opgenomen.

Naast de hiervoor genoemde algemene beeldkwaliteit-criteria worden hierna de specifieke eigenschappen van de gebouwen beschreven. Deze karakteristieken van de bebouwingstypologie worden beschreven in kavelpaspoorten op basis van de eigenschappen bouwhoogte, bebouwingspercentage, karakteristieken van de kavel, karakteristieken van de architectuur en randvoorwaarden bij de ontwikkeling. De kavelpaspoorten zijn ingedeeld op basis van de verkaveling welke is gekoppeld aan de eerder beschreven vierdeling.

De volgende kavelpaspoorten worden onderscheiden:

1. Centraal assenkruis
2. Herontwikkeling bestaande bebouwing
3. Entreegebouw
4. Spoorgebouw

KAVELPASPOORT

EIGENSCHAPPEN BEBOUWING

1. CENTRAAL ASSENKRUIS

• Bouwhoogte:
Goot- en nokhoogte hoofdvolume tussen 4 en 16 meter

• Bebouwingspercentage:
Tot maximaal 65% van de kavel

• Karakteristieken kavel:
Een carré van circa 45 bij 45 meter met een oriëntatie die naar alle windstreken één keer beschikbaar is. De kavels hebben een prominente plaats in het hart van de campus. De kavels zijn rondom gelegen in het groen met binnenin het assenkruis van bomen.

• Randvoorwaarden kavelinrichting:
- De overgang van de kavel naar de omgeving wordt gevormd door het gebouw of een voor de plek ontworpen erfafscheiding. De vormgegeven erfafscheiding vormt een eenheid met de architectuur en materialisatie van het gebouw.
- De buitenrand van de kavel is groen. Het deel van de kavel dat grenst aan het assenkruis bestaat uit een brede groene inrichting (tuin) die direct aansluit op de bebouwing.
- De entrees naar de percelen (de inritten) zijn gelegen aan de secundaire insteekwegen ten noordoosten en zuidwesten van het assenkruis..
- De inpassing van de bebouwing (hoofdmassa en bijgebouwen) op de kavel is vrij. Wel moet de hoofdmassa aan tenminste twee zijden van de kavel grenzen (zie verkavelings- en bebouwingssuggesties).

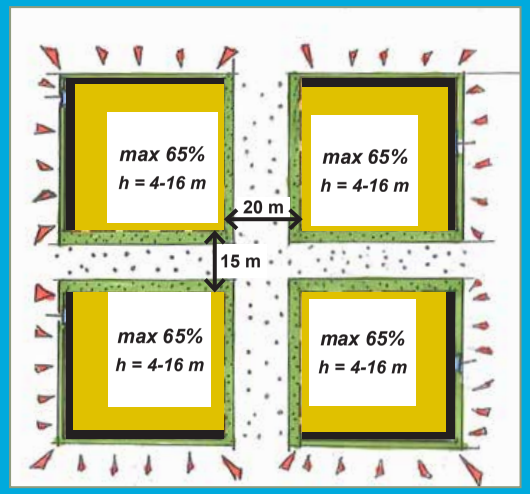

afbeelding: kaveleigenschappen centraal assenkruis

referentiebeeld aansluiting groen op bebouwing

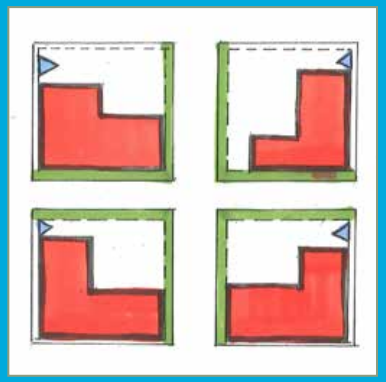
afbeelding: verkavelings- en bebouwingssuggestie

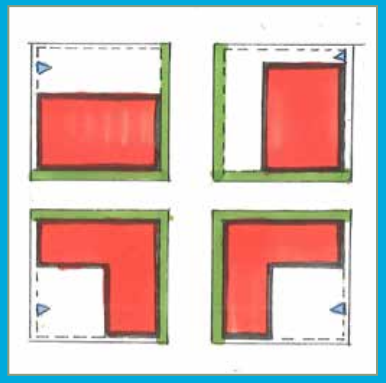
afbeelding: verkavelings- en bebouwingssuggestie

EIGENSCHAPPEN BEBOUWING

referentiebeeld alzjdige architectuur

referentiebeeld alzijdige architectuur in het groen

referentiebeeld architectuur

referentiebeeld architectuur

referentiebeeld architectuur

• Karakteristieken architectuur:

Alzijdige architectuur met een functionele én representatieve oriëntatie op de omliggende wegen en een representatieve uitstraling gericht op voetgangers naar het hart van het assenkruis. Het gebouw is ondergeschikt aan de (groen)structuur van het assenkruis.

• Randvoorwaarden bebouwing:

- De bebouwing heeft een herkenbaar en eenduidig hoofdvolume of volumes.
- De bebouwing heeft een plat dak en is te karakteriseren als een doosvorm.
- De bebouwing past zich aan, aan het stramien van het assenkruis.
- De architectuur kenmerkt zich door een hoge mate van transparantie.
- Het gevelbeeld van de gebouwen bevat een herkenbaar ritme van repeterende elementen.
- De architectuur wordt gekenmerkt door een zorgvuldige detaillering.

• Overige randvoorwaarden

- Parkeren, laden en lossen moet op eigen terrein worden georganiseerd.
- Ieder gebouw krijgt een naamsaanduiding door middel van een letter. De letter-aanduiding op de gebouwen heeft eenzelfde formaat en positie, de kleur kan afwijken (zie ook pagina 33).

KAVELPASPOORT

EIGENSCHAPPEN BEBOUWING

2. BESTAANDE GEBOUWEN

• Bouwhoogte:

Goot- en nokhoogte tussen 7 en 25 meter, gelijk aan bestaande gebouwen. Mogelijk dat er lokaal delen van de bebouwing worden opgetopt voor extra voorzieningen en het inpassen van liftfaciliteiten en installaties.

• Bebouwingspercentage:

50 tot 85% van de kavel. De vorm en oppervlakte van de kavels komt sterk overeen met de vorm en oppervlakte van de bestaande gebouwen. De gebouwen grenzen aan de (semi) openbare ruimte.

• Karakteristieken kavel:

De kavels zijn sterk functioneel met functies zoals parkeren, laden en lossen, maar ook de inpassing van de bijzondere installaties. De kavels hebben geen duidelijke, harde begrenzing maar gaan vloeiend over in de omgeving.

• Randvoorwaarden kavelinrichting:

- De gebouwen staan zichtbaar op de grond. De kavel rondom een gebouw vormt het basement van het gebouw en vindt aansluiting bij de inrichting van de aangrenzende openbare ruimte.
- De aansluiting van de kavel op het gebouw kenmerkt zich door een groene invulling.
- De overgang van de kavel naar de omgeving wordt gevormd door het gebouw of een voor de plek ontworpen erfafscheiding.

afbeelding: bestaande gebouwen BZ (rechts) en A (links)

afbeelding: bestaande gebouwen A (rechts) en BZ (links)

afbeelding: bestaande gebouwen G (rechts) en BY (links)

EIGENSCHAPPEN BEBOUWING

afbeelding: bestaande gebouwen M (rechts) en G (links)

afbeelding: gebouw M na renovatie

afbeelding: bestaand gebouw G

- De inrichting van de kavels is individueel maar wel herkenbaar als een onderdeel van de totale campus.

• Eigenschappen architectuur:

De architectuur is sterk functioneel, met een industrieel karakter. Karakteristieken van de bebouwing zijn de repeterende elementen in de robuuste en massieve gevelwanden in combinatie met lichte en transparante entreepartijen en karakteristieke platte daken. De gebouwen worden gecombineerd met leidingen en buistracés op de daken en aangrenzende leidingbruggen, die het industriële karakter van de gebouwen benadrukt.

• Randvoorwaarden bebouwing:

- Het industriële karakter is een blijvend kenmerk van de architectuur.
- Het behouden van de karakteristieke elementen van de bestaande gebouwen staat centraal. Toevoegingen zijn ondergeschikt of onderscheiden zich ten opzichte van de bestaande gebouwen.
- De architectuur van de gebouwen is individueel maar wel herkenbaar als een onderdeel van de totale campus
- Loop- en leidingbruggen vormen een ruimtelijk geheel met de gebouwen.

• Overige randvoorwaarden:

- Ieder gebouw krijgt een naamsaanduiding door middel van een letter. De letter-aanduiding op de gebouwen heeft eenzelfde formaat en positie, de kleur kan afwijken (zie ook pagina 33).

3. ENTREEGEBOUW

• Bouwhoogte:

Goot- en nokhoogte tussen 6 en 25 meter. De hoogte van het gebouw staat in directe relatie met de representativiteit van het gebouw als entree van de campus.

• Bebouwingspercentage:

65 tot 95% van de kavel. De kavel is circa 1400 m2 groot en sterk begrensd door de direct aangrenzende infrastructuur en het parkeerterrein. Een deel van het parkeerterrein zou kunnen worden overkluisd door het gebouw waardoor er meer ruimte beschikbaar is.

• Karakteristieken kavel:

De kavel grenst aan de achterzijde aan het parkeerterrein. Op het parkeerterrein begint de voetgangersroute over het assenkruis onder begeleiding van bomen. De kavel en daarmee de bebouwing is direct vanaf de Nieuwe Dukenburgseweg zichtbaar. De kavel grenst direct aan de centrale entree van de campus. Hiermee neemt deze kavel een prominente plaats in op de campus.

• Randvoorwaarden kavelinrichting:

- De gebouwen staan zichtbaar op de grond. De kavel rondom het gebouw vormt het basement van het gebouw en vindt aansluiting bij de inrichting van de aangrenzende openbare ruimte.
- Het entreegebouw moet in samenhang met de inrichting van de kavel, vloeiend opgaan in de omgeving. Hiervoor krijgt de oost, zuid en westzijde een groene inrichting in aansluiting op de aangrenzende infrastructuur. De noordzijde krijgt een functionele ontsluiting in aansluiting op het parkeerterrein.
- De entree naar het perceel (de inrit) is gelegen aan de secundaire insteekweg ten zuidwesten van het assenkruis. De ontsluiting van het gebouw voor motorvoertuigen moet vanaf de insteekweg over het bestaande parkeerterrein worden gerealiseerd.
- De inpassing van de bebouwing (hoofdmassa en bijgebouwen) op de kavel is vrij. Wel moet de hoofdmassa een begeleiding vormen van de weg (zie afbeelding kaveleigenschappen).

referentiebeeld herkenningspunt in de architectuur

referentiebeeld herkenbare hoofdvorm

referentiebeeld architectuur als orientatie- en herkenningspunt

referentiebeeld transparante en open architectuur

referentiebeeld van een eigen herkenbare architectuur

• Eigenschappen architectuur:

Alzijdige architectuur met een functionele én representatieve uitstraling. Het gebouw vraagt om een alzijdige architectuur met een oriëntatie die aan de voorzijde (zuidzijde) het herkenningspunt vormt bij de entree van de Novio Tech campus. Dit representatieve herkenningspunt, moet wel worden bezien als ondergeschikte van het aanwezige FTD gebouw.

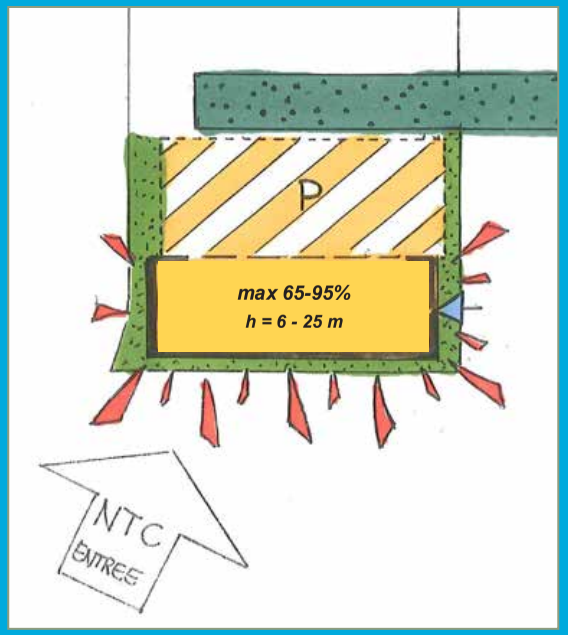

afbeelding: kaveleigenschappen entreegebouw

• Randvoorwaarden bebouwing:

- Het industriële karakter is een kenmerk van de architectuur.
- De architectuur van het gebouw is individueel, het heeft een eigen karakteristieke vorm, maar is wel herkenbaar als een onderdeel van de totale campus
- De bebouwing heeft een herkenbaar en eenduidig hoofdvolume of volumes.
- De architectuur kenmerkt zich door een hoge mate van transparantie.
- Het gevelbeeld van het gebouw is onderdeel van de bijzondere karakteristiek.
- De architectuur wordt gekenmerkt door een zorgvuldige detaillering.

• Overige randvoorwaarden:

- Voor de inpassing van de hoofdentree zijn er verschillende mogelijkheden zoals op de kopse kant aan de oostzijde gericht naar het assenkruis en de ontsluiting voor voetgangers naar het station, maar ook centraal aan de zuidzijde gericht op de entree van de campus is mogelijk.
- Ieder gebouw krijgt een naamsaanduiding door middel van een letter. De letter-aanduiding op de gebouwen heeft eenzelfde formaat en positie, de kleur kan afwijken (zie ook pagina 33).

EIGENSCHAPPEN BEBOUWING

4. SPOORGEBOUW

• Bouwhoogte:

Goot en nokhoogte tot maximaal 50 meter, ondergeschikt aan FTD (ruim 85 meter hoog), maar minimaal 15 meter hoog om onderscheid te kunnen maken met de omgeving en het station dat op de spoordijk is gelegen.

• Bebouwingspercentage:

20% tot 80% van de kavel. Dit is sterk afhankelijk van het programma en de combinatie met een parkeervoorziening (op maaiveld of een gebouwde voorziening). Ook hier behoort een gedeeltelijke overkluizing tot de mogelijkheden.

• Karakteristieken kavel:

De kavel is de begrenzing van de campus op de overgang naar de stationsomgeving. De kavel is ten opzichte van de Neerbosscheweg circa 3 meter hoger gelegen maar ligt 5 meter lager dan de bovenzijde van het perron van het station. De kavel is de beëindiging of entree van de campus vanuit het noorden. De kavel is groot en kan worden opgedeeld in een aantal kleinere eenheden. Deze kleinere eenheden vormen gezamenlijk wel een geheel.

• Randvoorwaarden kavelinrichting:

- Het gebouw/de gebouwen staan zichtbaar op de grond. De kavel rondom het gebouw vormt het basement van het gebouw en vindt aansluiting bij de inrichting van de aangrenzende openbare ruimte.
- Het spoorgebouw moet in samenhang met de inrichting van de kavel, vloeiend opgaan in de omgeving. Hiervoor krijgt de noord, oost, zuidzijde een groene inrichting in aansluiting op de aangrenzende infrastructuur.
- De duidelijk herkenbare entree van het gebouw sluit aan op het padenpatroon van de campus.
- Bij het afschermen van de kavel geldt dat de overgang van de kavel naar de omgeving wordt gevormd door het gebouw of een voor de plek ontworpen erfafscheiding. De vormgegeven erfafscheiding vormt een eenheid met de architectuur en materialisatie van het gebouw.

referentiebeeld architectuur (Skylabs Heidelberg) - geleding

referentiebeeld architectuur (Skylabs Heidelberg)

referentiebeeld architectuur (Skylabs Heidelberg)

referentiebeeld zorgvuldig gedetaillerde architectuur

EIGENSCHAPPEN BEBOUWING

• Eigenschappen architectuur:

De plek vraagt om een herkenbaar gebouw aan het spoor, dat wel ondergeschikt is aan het FTD gebouw. Het gebouw laat het karakteristieke stationsgebouw in zijn waarde door een decor of achtergrond hiervoor te vormen. Het gebouw sluit in maatvoering en omvang aan bij de bestaande bebouwing op de campus en op het NXP terrein.

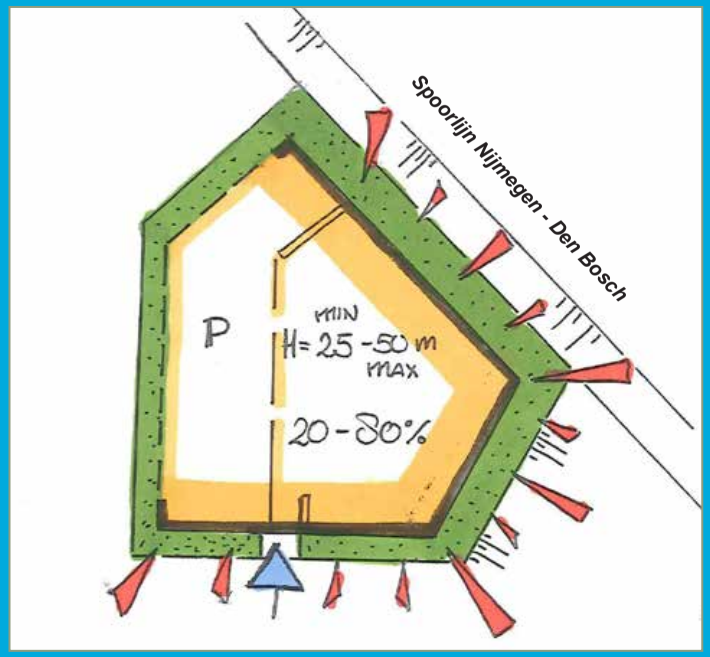

afbeelding: kaveleigenschappen stationsgebouw

• Randvoorwaarden bebouwing:

- Het industriële karakter is een kenmerk van de architectuur.
- De architectuur van het gebouw is individueel, het heeft een eigen karakteristieke vorm, maar is wel herkenbaar als een onderdeel van de totale campus. Het gebouw vormt daarmee een representatief element aan het spoor.
- Het gebouw heeft een sterke geleding, zowel in horizontale als in verticale segmentering van het gebouw.
- De bebouwing heeft een herkenbaar en eenduidig hoofdvolume of volumes.
- Het gebouw vormt een representatieve wand naar het spoor, het voorplein van het station en naar het zuiden als beëindiging van de campus.
- De architectuur wordt gekenmerkt door een zorgvuldige detaillering.

• Overige randvoorwaarden:

- Parkeren, laden en lossen moet op eigen terrein worden georganiseerd. De vorm van de kavel en het gebouw vormen een afronding van het voorplein van het station.
- Ieder gebouw krijgt een naamsaanduiding door middel van een letter. De letter-aanduiding op de gebouwen heeft eenzelfde formaat en positie, de kleur kan afwijken (zie ook pagina 33).

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

4333

Actualisatie bodemkwaliteit NXP Nijmegen

Gerstweg 2 te Nijmegen

Definitief rapport

NXP Semiconductors Nijmegen

7 januari 2008

ROYAL HASKONING
thinking in
all dimensions

4333

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

HASKONING NEDERLAND BV
MILIEU

Barbarossastraat 35
Postbus 151
6500 AD Nijmegen
(024) 328 42 84 Telefoon
(024) 322 47 89 Fax
info@nijmegen.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel	Actualisatie bodemkwaliteit NXP Nijmegen Gerstweg 2 te Nijmegen
Verkorte documenttitel	Actualisatie bodemkwaliteit
Status	Definitief rapport
Datum	7 januari 2008
Projectnummer	9R8933.01
Opdrachtgever	NXP Semiconductors Nijmegen
Referentie	9R8933.01/R0001/Nijm

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB
2001 + 2002 + 2018

Auteur(s)	Ing. C.J. Poelarends
Collegiale toets	Drs. H.A.G.M. Menning
Datum/paraaf	07-01-08
Vrijgegeven door	Drs. E. de Vries
Datum/paraaf	07-01-2008

ROYAL HASKONING

INHOUDSOPGAVE

			Blz.
EXECUTIVE SUMMARY			III
1	INLEIDING		1
	1.1	Aanleiding	1
	1.2	Doelstelling	1
	1.3	Aanpak	1
	1.4	Leeswijzer	2
2	HISTORISCH ONDERZOEK		3
	2.1	Aanleiding	3
	2.2	Doel	3
	2.3	Werkwijze	3
	2.4	Resultaten	4
	2.4.1	Terrein NXP Semiconductors	4
	2.4.2	Verdachte deellocaties	4
	2.4.3	Bekende verontreinigingssituatie	5
	2.4.4	Bronnen en verontreinigingssituaties in de omgeving	6
	2.5	Evaluatie	7
	2.6	Aanvullend historisch onderzoek	9
3	AANVULLEND VELDWERK		10
	3.1	Aanleiding	10
	3.2	Doelstelling	10
	3.3	Onderzoeksopzet	10
	3.3.1	Fase 1 monitoring bestaande peilbuizen	10
	3.3.2	Fase 2 verkennend onderzoek verdachte deellocaties: grond en grondwater	11
	3.3.3	Fase 3 verkennend asbestonderzoek	11
	3.3.4	Fase 4 omvang grondwaterverontreiniging	12
	3.4	Resultaten	13
	3.4.1	Fase 1 monitoring bestaande peilbuizen	13
	3.4.2	Fase 2 verkennend onderzoek verdachte deellocaties: grond en grondwater	13
	3.4.3	Fase 3 verkennend asbestonderzoek	14
	3.4.4	Fase 4 omvang grondwaterverontreiniging	15
	3.5	Evaluatie	15
4	CHEMISCH ONDERZOEK		16
	4.1	Werkwijze	16
	4.2	Toetsing	16
	4.3	Resultaten	16
	4.3.1	Fase 1 monitoring bestaande peilbuizen	16
	4.3.2	Fase 2 verkennend onderzoek verdachte deellocaties: grond en grondwater	16
	4.3.3	Fase 3 verkennend asbestonderzoek	16
	4.3.4	Fase 4 omvang grondwaterverontreiniging	17

ROYAL HASKONING

5	EVALUATIE ACTUELE VERONTREINIGINGSSITUATIE		18
	5.1	Grond	18
	5.2	Grondwater op de locatie	19
	5.3	Grondwater in de omgeving	21
6	BODEMOPBOUW EN GRONDWATERSTROMING		22
7	OMVANG GRONDWATERVERONTREINIGING		23
	7.1	Algemeen	23
	7.2	Horizontaal	23
	7.3	Verticaal	23
	7.4	Volume	24
8	RISICOBEOORDELING		25
9	CONCLUSIES		27
10	REFERENTIES		29

BIJLAGEN:
1. Overzichtstekening situering onderzoekslocatie
2. Overzichtstekening onderzoekslocatie huidige situatie
3. A. Overzicht verdachte deellocaties en werkzaamheden bodemonderzoek
   B. Overzichtkaart deellocaties Register en Royal Haskoning
   C. Tabel beoordelingsresultaat aanvullend historisch onderzoek
4. Situering verdachte deellocaties
5. Debieten bronnen.
6. Situering verdachte locaties omgeving
7. Overzichtstekening bronnen en peilbuizen
8. Resultaten grondwater
9. Inmeetgegevens peilbuizen
10. Boorstaten
11. Locaties boringen, bronnen en peilbuizen
12. Analysecertificaten grondwatermonsters fase 1 monitoring
13. a Analysecertificaten grond(meng)monsters fase 2
    b Getoetste resultaten grond(meng)monsters fase 2
    c Analysecertificaten grondwatermonsters fase 2
14. Analysecertificaten asbest fase 3
15. Analysecertificaten grondwater fase 4 afperking
16. a Toetsingswaarde en toelichting
    b Toetsingstabel achtergrondwaarden
17. Tabel duurzaamheid natuurlijke afbraak
18. Omvangstekeningen - horizontaal
19. Omvangstekeningen - verticaal
20. Risicobeoordeling generiek stap 1 en 2
21. Risicobeoordeling locatiespecifiek stap 3 (grondwatermodellering)

ROYAL HASKONING

EXECUTIVE SUMMARY

In 2006 an investigation of the quality of the soil (ground and groundwater) has been performed at the NXP Semiconductor site Nijmegen, the former Philips site. The main goal was to get an update of the quality of the soil in the light of the transaction that has been taken place.

From an extensive historical inventory it became clear that 37 locations on the site could be identified as potentially contaminated. On 34 locations additional soil investigation – part of them including asbestos - had to be performed to meet the requested level of preliminary investigation (NEN 5740). Also the extend of the contaminated groundwater with volatile chlorinated hydrocarbons (VOCl) on the site was determined.

The soil profile can be characterized as follows:
0-16 mbgl : core sand and gravel, top aquifer
16-19 mbgl : clay, layer of low permeability
19->110 mbgl : core sand and gravel, lower aquifer

On the site groundwater is extracted from 3 groundwater wells and used in the process of manufacturing microchips. The total amount is about 400.000 m3/year (2005).

In the ground some minor contamination is established which can be related to the former activities of NXP. This concerns mineral oil, volatile chlorinated hydrocarbons, stannum and cadmium.
There are also minor contaminations in the ground with PAH's and the heavy metals lead, copper, zinc and mercury that cannot be related to former activities of NXP, but must be caused by the former waste incineration and "composteerinrichting" from the county of Nijmegen on the same location. The contribution of NXP to these contaminations is very small if not neglectable.

On the site and in the laboratory no asbestos has not been found in the ground.

The groundwater is polluted with VOCl above the Dutch intervention value. The main parameters are trichloroethylene (tri), per (tetrachloroethylene) and the degraded component cis-1,2-dichloroethylene (cis). Measurements show that natural attenuation is occuring, but it's very likely not an endurable solution.

There are also minor pollutions with cadmium, zinc, nikkel, lead, fluoride and freon.

The amount of contaminated groundwater in the top aquifer is about 54.000 m3. In the lower aquifer the amount is estimated at 3.000.000 m3. This exceeds the criterium for serious soil pollution (volume contaminated groundwater > 100m3).

It seems that the contamination with "per" originates from a source on neighbouring terrain(s). "Tri" however, has been used on the site as a degreasing component.

Regarding to the newest Dutch Soil Policy and guidelines a general risk assessment (step 1 and 2) has been carried out. The amount of polluted groundwater is larger than 6.000 m3. From the additional (location specific) assessment (step 3) it can be concluded that there is however no expansion over 5.000 m3/year above the intervention value.

ROYAL HASKONING

It is concluded that, as a result of the groundwater extraction, there is no unacceptable expansion and therefore the contamination of the groundwater is well controlled.
There are plans to increase the amount of extracted groundwater till the maximum value that is permitted. The realisation of these plans would contribute in a positive way to the already controlled situation.

ROYAL HASKONING

1 INLEIDING

Op de onderzoekslocatie, gelegen aan de Gerstweg 2 te Nijmegen, bevindt zich momenteel NXP Semiconductors Nijmegen, voorheen Philips Semiconductors Nijmegen.
In het verleden zijn reeds vele bodemonderzoeken op delen van het terrein uitgevoerd, inclusief het diepere grondwater (tot 50 meter beneden maaiveld).
De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van het actualisatie onderzoek dat door Royal Haskoning is uitgevoerd in opdracht van NXP Semiconductors (in het vervolg van de rapportage aangeduid als NXP).
Het actualisatie onderzoek is gericht op de kwaliteit van de grond en het grondwater op de gehele locatie, waarbij ook asbest wordt meegenomen.

1.1 Aanleiding

Aanleiding voor het actualisatie onderzoek vormt de mogelijke verkoop van de locatie (in het kader van het LION project) en de wens van NXP om de bodemkwaliteit te beheersen. Het actualisatieonderzoek is de eerste stap tot de gewenste beheersituatie.

1.2 Doelstelling

Het doel van het actualisatieonderzoek is het vaststellen van de actuele bodemkwaliteit door middel van een verkennend bodemonderzoek (conform NEN 5740). Waar nodig wordt de omvang van verontreinigingen vastgesteld. Op grond van resultaten is de ernst van de verontreiniging vast te stellen. Het doel is verder om vast te stellen of er sprake is van onaanvaardbare risico's. In principe zal het rapport worden ingediend bij het bevoegd gezag Wbb (gemeente Nijmegen) voor een beschikking op ernst en spoedeisendheid. Het opstellen van eventueel noodzakelijke beheers- of saneringsmaatregelen valt buiten de scope van dit rapport.

1.3 Aanpak

Gezien het spoedeisende karakter in het kader van de transactie is de volgende aanpak gehanteerd:

1. grondwater monitoring:
   a. inventarisatie bestaande/bruikbare peilbuizen
   b. vaststellen grondwaterkwaliteit
2. historisch onderzoek:
   a. vaststellen verdachte deellocaties
   b. vaststellen bestaande verontreinigingssituatie
3. asbestinventarisatie:
   a. vaststellen aanwezigheid van asbest
   b. vaststellen daadwerkelijke gebruik verontreinigingssituatie
4. omvangbepaling grondwaterverontreiniging:
   a. vaststellen bepalende stoffen
   b. omvang in grondwater horizontaal en verticaal
   c. herkomst van verontreiniging
5. risicobeoordeling (generiek)
6. risicobeoordeling verspreiding (locatiespecifiek)

ROYAL HASKONING

1.4 Leeswijzer

Dit rapport is als volgt opgebouwd.
Allereerst is in de 'executive summary' een beknopte samenvatting opgenomen van voorliggend onderzoek (in het Engels). Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding, doelstelling en aanpak. In hoofdstuk 2 zijn de resultaten van het historisch onderzoek weergegeven. In de hoofdstukken 3 en 4 staan respectievelijk het veldwerk en de chemische analyses van het aanvullend onderzoek beschreven. De resultaten van zowel de grond als het grondwater zijn geëvalueerd in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 is de bodemopbouw en de grondwaterstroming beschreven. Hoofdstuk 7 bestaat uit het beschrijven van de omvang van de grondwaterverontreiniging. In hoofdstuk 8 is de risicobeoordeling beknopt samengevat. Hoofdstuk 9 bevat de conclusies van het uitgevoerde onderzoek. Hoofdstuk 10 tenslotte bestaat uit een lijst met geraadpleegde referenties.

ROYAL HASKONING

2 HISTORISCH ONDERZOEK

2.1 Aanleiding

In het verleden zijn op het NXP-terrein meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de potentiële bronnen van bodemverontreiniging (grond en grondwater). Verder is bekend dat de invloed van de grondwateronttrekkingen op het terrein zich tot buiten de grenzen van het terrein uitstrekt, waardoor verontreinigingen in het grondwater met ondermeer VOCl kunnen worden aangetrokken. Voor zover bekend is in het verleden nog geen aandacht besteed aan asbest in de grond.
Aanleiding voor het uitvoeren van het historisch onderzoek vormt de vraag inhoeverre (voormalige) bedrijfsactiviteiten, die tot bodemverontreiniging geleid kunnen hebben, voldoende in beeld zijn gebracht.

2.2 Doel

Het doel van het historisch onderzoek is een compleet overzicht te verkrijgen (in tabelvorm en op kaart) van de mogelijke bronnen van verontreiniging van de grond en het grondwater op het NXP-terrein. Beoordeeld wordt of de mogelijke bronnen in voorgaande onderzoeken voldoende zijn onderzocht. Voor grond wordt tevens aandacht aan asbest besteed.

Het doel is tevens de mogelijke bronnen voor verontreiniging van het grondwater in de omgeving van het NXP-terrein te inventariseren.

2.3 Werkwijze

Het historisch onderzoek is gebaseerd op de NVN 5725.

De volgende informatiebronnen zijn geraadpleegd:
- NXP Semiconductors Nijmegen;
- Gemeente Nijmegen;
- Provincie Gelderland;
- Topografisch Dienst Emmen;
- Ingenieursbureau Royal Haskoning.

De informatie is afkomstig uit:
- milieuvergunningen HW/Wm;
- bouwvergunningen;
- (historisch) bodemonderzoeksrapporten op het terrein en in de omgeving;
- kaarten met de (historische) terreinindeling;
- luchtfoto's;
- gegevens van stortplaatsen;
- beschikkingen Wbb;
- geregistreerde Meldingen/Calamiteiten.

ROYAL HASKONING

2.4 Resultaten

2.4.1 Terrein NXP Semiconductors

Vóór 1935 was het terrein in gebruik voor agrarische doeleinden (ref. 96, 97).

Vanaf 1935 is een gedeelte van de onderzoekslocatie in gebruik geweest als gemeentelijke composteerinrichting met ondermeer een verbrandingsoven. Tevens was er op het terrein een beenderenopslag.

In 1952 heeft Philips zich op het bedrijventerrein aan de Gerstweg 2 te Nijmegen gevestigd. In het bedrijf werden geïntegreerde schakelingen ontwikkeld en gefabriceerd.

Op een kaart uit 1955 zijn de gebouwen van de beenderenopslag en de vuilverbranding nog aanwezig. De opslagplaats van de gemeentereinigingsdienst en de huisvuilverwerking met composteerinrichting zijn omstreeks 1956 beëindigd. Er is dan reeds een gedeelte van de Philips bebouwing gerealiseerd (ref. 23, 98, 99).

In de loop van de jaren is het Philips-complex flink uitgebreid. Tegenwoordig is NXP de eigenaar. Op de locatie worden microchips gemaakt. De huidige begrenzing van het terrein is weergegeven in bijlage 1. Het huidige complex kenmerkt zich door talrijke gebouwen en installaties, die in gebruik zijn voor kantoor-, ontwikkeling-, energie-, productie- en onderhoudsdoeleinden. Verhardingen van wegen en parkeerplaatsen bestaan naast asfalt grotendeels uit klinkers en stelconplaten. De overige (onverharde) terreindelen bestaan uit plantsoenen, gazons en enkele nog niet ingerichte terreindelen. Het complex is voorzien van een hoge terreinafrastering en wordt 24 uur per dag bewaakt. Het bedrijf is sinds de oprichting op de gemeentelijke riolering aangesloten geweest. In bijlage 2 is een overzicht van de huidige bebouwing te zien.

2.4.2 Verdachte deellocaties

In het verleden is nog geen volledig onderzoek uitgevoerd naar bodemverontreiniging die mogelijk voortvloeide uit het gehele scala aan bedrijfsactiviteiten. Over het gebruik van chloorkoolwaterstoffen kan worden gesteld dat in het verleden in de gebouwen B, BM, BN, M, D, L en BF trichlooretheen gebruikt is (ref. 21,23,27,71). Tussen 1955 en 1964 werden nabij gebouw R in een grote kuil (diepte 1 meter, oppervlakte circa 200 m^2) oplosmiddelen verbrand (ref. 27).

Door Haskoning is onderzoek gedaan naar de (voormalige) aanwezigheid van zink-putten op het terrein van NXP. Uit dit onderzoek blijkt dat er ter hoogte van gebouw AQ een oplosmiddelput aanwezig is geweest. In de bijbehorende documenten over deze zinkput is geen sprake van c.q. wordt geen melding gemaakt van het gebruik van tetrachlooretheen. Met uitzondering van deze ene zinkput zijn er, voor zover bekend, geen andere zinkputten aanwezig (geweest) op het terrein van NXP.

De (overige) stoffen die gebruikt zijn in het bedrijfsproces en in de loop van de jaren mogelijk tot bodemverontreiniging geleid kunnen hebben zijn per deellocatie weer-gegeven in bijlage 3.
In bijlage 4 is de ligging van de verdachte deellocaties weergegeven, geprojecteerd op de huidige situatie.

Asbest is op de locatie niet gebruikt in het bedrijfsproces, maar toegepast in gebouwen. Met name door sloop kan asbest in de bodem zijn geraakt. In bijlage 3 staat tevens per deellocatie aangegeven of de locatie asbestverdacht is. Over het gebruik van asbest in de gemeentelijke reiniging en huisvuilverwerking zijn geen gegevens beschikbaar.

2.4.3 Bekende verontreinigingssituatie

Sinds 1987 zijn op het onderzoeksterrein tal van bodemonderzoeken uitgevoerd. Het merendeel van deze onderzoeken is uitgevoerd in het kader van de aanvraag van bouwvergunningen. Eind jaren negentig is door de provincie Gelderland een beschikking opgesteld ten aanzien van de ernst van de verontreiniging met zware metalen en PAK in de bodem. Tevens zijn er meerdere onderzoeken uitgevoerd naar verhoogde gehalten aan vluchtige chloorkoolwaterstoffen in het grondwater.

Grond

In de beschikking (1999, gevalsnummer 5099/GE/330/018) opgesteld door de provincie Gelderland wordt gesteld dat verspreid in de toplaag (0 tot en met 0,5 meter beneden maaiveld) verhoogde gehalten aan de zware metalen lood, zink, koper en kwik zijn aangetoond. Plaatselijk zijn gehalten aan PAK boven de interventiewaarde aangetroffen. De verhoogde gehalten kunnen echter niet worden gerelateerd aan de bedrijfsactiviteiten op de onderzoekslocatie. Vermoedelijk zijn deze waarden te relateren aan de voormalige composteerinrichting met vuilverbranding.
Aangezien het bodemvolume met een gemiddelde concentratie boven de interventiewaarde niet meer dan 25 m^3 bedraagt, is in de beschikking aangegeven dat er geen sprake is van een geval van ernstige verontreiniging.
Daarnaast zijn er plaatselijk verhoogde gehalten aangetroffen van minerale olie, gechloreerde koolwaterstoffen en (zeer plaatselijk bij laad- en losplaats bij gebouw B) tin. Deze verontreinigingen kunnen wel toegeschreven worden aan de bedrijfsactiviteiten op de onderzoekslocatie en vallen buiten de beschikking.

Grondwater

Uit de resultaten van nader grondwateronderzoek uit 1998 en 2000 (ref. 63, 71) blijkt dat de gehalten aan trichlooretheen en cis-dichlooretheen voorkomen in concentraties boven de interventiewaarde. Het bodemvolume waarin deze verontreiniging voorkomt overschrijdt het toetsingscriterium voor een geval van ernstige bodemverontreiniging van 100 m^3. Op basis van dat criterium is er sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging. De omvang van de verontreiniging was nog niet voldoende in kaart gebracht . Op een diepte van 48-50 meter kwamen nog verhoogde concentraties voor. Mogelijk werden vanuit de omgeving verontreinigende stoffen aangetrokken door de invloed van de grondwateronttrekkingspompen op het Philips terrein. De verontreinigingssituatie op de omliggende percelen was echter niet bekend. Nader onderzoek werd hier noodzakelijk geacht.

Ten behoeve van het productieproces is door Philips tot medio 1983 grondwater uit het tweede watervoerend pakket (circa 1,2 miljoen m^3/jaar) onttrokken met behulp van eigen bronnen (bronnen 2a, 6 en 7). Het proces is in 1983 gestaakt wegens hoge concentraties aan organische gechloreerde verbindingen (chloorkoolwaterstoffen).

ROYAL HASKONING

Vanaf 1987 zijn de onttrekkingen ten behoeve van het productieproces op een ander deel van het terrein weer opgestart (bronnen 8, 9 en 10). In bijlage 5 staat een overzicht van de onttrekkingsdebieten.

2.4.4 Bronnen en verontreinigingssituaties in de omgeving

Het gebied Gerstweg en omstreken was tot de jaren veertig een agrarisch gebied behorende tot het dorp Hatert. Na de oorlog is het gebied ontsloten ten behoeve van industriële vestigingen. In de omgeving van de Gerstweg is vervolgens op een drietal plaatsen ontgraven voor zandwinning ten behoeve van de woningbouw. Het zand werd ontgraven tot aan het freatisch grondwater (naar schatting 5 à 7 meter beneden maaiveld). De drie locaties zijn opgevuld met huisvuil en oud oorlogsmateriaal en staan bekend onder de namen Canadese stort, Oude Mollenhutseweg en Stort Muntmeesterlaan/Muntweg.

Potentiële bronnen voor verontreiniging van het grondwater met VOCl, zoals trichlooretheen en tetrachlooretheen, kortweg tri en per zijn:

- ASW/Muntweg
  Op het terrein gelegen aan de Muntweg 65 heeft ASW (Automatic Screw Works) in 1948 een gedeelte van het pand aldaar in gebruik genomen. Het bedrijf ligt op circa 1.100 meter ten oosten van de Gerstweg. Vanaf de ingebruikname is er op twee plaatsen gebeitst en is er een galvanisatie afdeling geweest. Voor het ontvetten is naast tri mogelijk ook per gebruikt. Deze stoffen werden opgeslagen in bovengrondse tanks (ref. 23, 95).
  Uit een onderzoeksrapport van KIWA (ref. 21) blijkt dat op het ASW-terrein sterk verhoogde gehalten aan tri zijn gemeten (4.500 ug/l).

- Lincoln Smitweld bv
  Ten zuidwesten van het NXP-terrein ligt het metaalverwerkingsbedrijf Lincoln Smitweld. Dit metaalverwerkingsbedrijf is sedert 1953 op het bedrijventerrein gevestigd. In 1975 is pas een hinderwetvergunning verleend. Het bedrijf heeft (organische) oplosmiddelen gebruikt. Op het terrein werden ontvettingsbaden gebruikt. In hoeverre deze stoffen in de bodem zijn gekomen is niet bekend. Het oriënterende grondwateronderzoek uitgevoerd door KIWA in 1987 gaf aan dat een verontreiniging met tri aanwezig was met concentraties die 1,4 maal de toenmalige C-waarde betroffen (ref. 21, 23).

- Digital
  Midden jaren 50 is door Singer Friden Holland BV een elektronicafabriek gebouwd op het perceel St. Theunismolenweg 15 (direct ten zuidwesten van het NXP-terrein). De productie is in 1976 beëindigd. In 1982 heeft Digital het complex in gebruik genomen. In de montagehallen E en F werd tri en per gebruikt voor het ontvetten van onderdelen. Tevens vond op het terrein opslag van chemicaliën plaats.
  Digital is ook eigenaar geworden van het voormalige Holec-terrein. Holec was een elektrotechnisch bedrijf waar ontvettingsmiddelen zijn gebruikt.
  Resultaten uit het verleden met betrekking tot het grondwater tonen aan dat de concentratie aan tri (500 ug/l) sterk verhoogd zijn ten opzichte van de toen geldende criteria (gehalten 10x hoger dan C-waarde)(ref. 23, 27).

In het verslag van onderzoek naar bodemverontreiniging in de gemeente Nijmegen uitgevoerd door het KIWA in 1984 blijkt dat er in het grondwater een tri en per verontreiniging aanwezig is. De concentraties overschrijden de toenmalige C-waarde respectievelijk 1,4 en 1,1 keer (ref. 21).

Uit verkennend onderzoek uit 1990 (ref. 20) op het bedrijfsterrein van Digital blijkt dat in het, door middel van gaschromatografisch onderzoek (screentest), geanalyseerde grondwater (tot 6,0 meter beneden maaiveld) plaatselijk sterk verhoogde tri- en per- gehalten zijn aangetoond (gehalten hoger dan de C-waarde). De analysemethode is echter een semi-kwantitatieve methode, zodat de gerapporteerde gehalten moeten worden beschouwd als indicatieve waarden.

- Heideparkseweg 550
  Deze particuliere bron is gelegen aan de Heideparkseweg 550 (500 meter ten oosten van het NXP-terrein). In het verleden is hier een tri-verontreiniging geconstateerd. Uit de resultaten van het KIWA onderzoek (ref. 21) blijkt dat het gehalte aan tri in het grondwater verhoogd is (105 ug/l).

- Voormalig woonwagenkamp
  Ten westen van het NXP-terrein bevindt zich de locatie van het voormalige woonwagenkamp. Vanaf 1934 bevond zich op het zuidwesten van het terrein een gashouder. Deze gashouder is gedurende een aantal jaren in gebruik geweest voor de opslag van stadsgas. Gedurende de jaren 1945 tot 1968 was hier een woonwagenkamp gevestigd waarbij maximaal 50 woonwagens aanwezig zijn geweest. Het afvalwater van dit kamp is via septictanks in greppels geloosd. Aansluiting op het riool ontbrak. Vanaf 1969 is het braakliggend (ref. 23). Uit onderzoek van de Heidemij uitgevoerd in 1989 (ref. 70) blijkt dat in het grondwater (op een diepte van 3,0 tot 4,0 meter beneden maaiveld) verhoogde gehalten aan tri en per zijn aangetoond (2,2 maal de B-waarde voor VOCl totaal).

De bekende potentiële bronnen in de omgeving van het terrein zijn weergegeven op de tekening in bijlage 6.

2.5 Evaluatie

Verdachte deellocaties

Terrein NXP Semiconductors
Op het terrein van NXP hebben sinds 1935 bedrijfsactiviteiten plaatsgevonden. Vanaf 1935 tot 1955 heeft de gemeentelijke composteerinrichting er afval verwerkt en verbrand. Vanaf 1952 heeft Philips zich gevestigd op de huidige locatie. In bijlage 3 staat een overzicht van 37 deellocaties waar tijdens de bedrijfsprocessen mogelijk stoffen zijn vrijgekomen die tot verontreiniging van de bodem geleid kunnen hebben. Met betrekking tot het gebruik van chloorkoolwaterstoffen kan worden gesteld dat in het verleden in gebouw B, BN, BM, M, L en BF, nabij gebouw R en ter plaatse van gebouw AQ het oplosmiddel trichlooretheen is gebruikt. In geen van de documenten is sprake van het gebruik van tetrachlooretheen op de locatie.

Uit het onderzoek blijkt dat twaalf deellocaties op het terrein nog niet voldoende onderzocht zijn op de aanwezigheid van asbest in de bodem.

ROYAL HASKONING

Omgeving

Inventarisatie van bronnen in de omgeving die tot bodemverontreiniging kunnen hebben geleid wijst uit dat op het terrein ten zuidwesten van NXP, de bedrijven Lincoln Smitweld en Digital aangemerkt kunnen worden. Uit de gegevens blijkt dat in de bedrijfsprocessen van beide bedrijven zowel tri als per is gebruikt.
Ten oosten van het NXP-terrein ligt op een afstand van 1.100 meter het voormalige metaalbewerkingsbedrijf ASW. Op het ASW-terrein is in het verleden gewerkt met trichlooretheen. Uit de archieven blijkt dat aan de Heideparkweg 550, ten oosten van de NXP-locatie, in het verleden tri in het grondwater is aangetroffen.

Bekende verontreinigingen

Terrein NXP Semiconductors

In de bovengrond zijn in het verleden verhoogde gehalten aan zware metalen lood, zink, koper, kwik aangetoond. De gehalten aan PAK zijn plaatselijk boven de interventie-waarde aangetroffen. Deze gehalten kunnen echter niet worden gerelateerd aan de bedrijfsactiviteiten op de onderzoekslocatie. Vermoedelijk zijn deze waarden te relateren aan de voormalige composteerinrichting met vuilverbranding.
Verder zijn er verhoogde gehalten aan minerale olie, gechloreerde koolwaterstoffen en tin aangetroffen. Deze plaatselijke verontreinigingen kunnen wel toegeschreven worden aan de bedrijfsactiviteiten op de onderzoekslocatie en vallen buiten de beschikking die is opgesteld door de provincie Gelderland met betrekking tot de verhoogde gehalten aan zware metalen en PAK.

Uit de resultaten van reeds uitgevoerd grondwateronderzoek blijkt dat de gehalten aan trichlooretheen en cis-dichlooretheen voorkomen in concentraties boven de interventie-waarde. De omvang van deze verontreiniging was in het jaar 2000 nog niet voldoende in kaart gebracht. Op een diepte van 48-50 meter kwamen nog verhoogde concentraties voor.
Mogelijk werden vanuit de omgeving verontreinigende stoffen aangetrokken door de invloed van de grondwateronttrekkingspompen op het Philips terrein. De verontreinigingssituatie op de omliggende percelen was echter niet bekend.

Omgeving

Op het terrein van Digital en Lincoln Smitweld werden in het verleden tri en per gebruikt. Verschillende onderzoeken tonen aan dat deze stoffen ook in het grondwater voorkomen (onderzoek tot diepten van 6 meter beneden maaiveld). Uit deze onderzoeken blijkt dat de concentraties van de verontreinigende stoffen in het grondwater de C-waarde overschrijdt. Opgemerkt wordt dat door wijzigingen in de toetsingswaarden, voor met name tri de mate van verontreiniging anders beoordeeld wordt i.c. geringe overschrijdingen voorkomen (voorheen was de C-waarde 50 ug/l, de huidige interventiewaarde ligt op 500 ug/l). Dit neemt niet weg dat deze stoffen zijn aangetoond. De diepte tot waar de verontreinigingen zich uitstrekken is niet bekend.

ROYAL HASKONING

2.6 Aanvullend historisch onderzoek

De gemeente heeft het tweede concept rapport 'actualisatie bodemkwaliteit NXP Semiconductors Nijmegen' beoordeeld. In haar reactie geeft de gemeente aan dat zij met betrekking tot het onderdeel Historisch Onderzoek graag een koppeling ziet tussen de gegevens van Register en de gegevens zoals gepresenteerd door Royal Haskoning in onderhavig onderzoek. Register heeft in opdracht van de gemeente Nijmegen een inventarisatie gemaakt van alle verdachte en onverdachte activiteiten en deellocaties op het terrein van NXP. De lijst van Register bestaat uit 183 verdachte en onverdachte deellocaties, het historisch onderzoek van Haskoning gaat uit van 37 verdachte deellocaties.
Om een koppeling te leggen tussen de beide onderzoeken is er eerst aanvullend historisch onderzoek uitgevoerd. Alle door Register ingevoerde gegevens zijn opgevraagd, bestudeerd en vergeleken met de door Royal Haskoning opgestelde lijst.

In eerste instantie zijn de onverdachte deellocaties (53 in totaal) uit de Register lijst verwijderd. Van de overgebleven 130 vallen vervolgens 54 deellocaties af. Deze locaties komen niet in aanmerking voor vervolgonderzoek omdat er geen mogelijkheid tot verontreiniging van de bodem bestaat door deze activiteiten (onder de betreffende activiteit is nog een kelder aanwezig, vloeistofdichte vloeren, enz).
Voor 76 deellocaties uit de lijst van Register is vervolg onderzoek noodzakelijk. Vervolgens is voor deze locaties beoordeeld of de locatie reeds afdoende is onderzocht. Als basis is hiervoor getoetst aan de NEN 5740. In bijlage 3B is een overzichtskaart opgenomen waarbij de deellocaties uit de Registerlijst zijn geprojecteerd op de kaart met de 37 Haskoning deellocaties. Uit deze kaart blijkt dat alle 76 locaties (punten) zich binnen één van de 37 deellocaties (vlakken) bevind en met name voor mobiele stoffen het grondwater afdoende is onderzocht.

De resultaten van de beoordeling is beknopt samengevat in tabel 2.1. In bijlage 3C is de volledige beoordeling te vinden.

Tabel 2.1 samenvatting aanvullend historisch onderzoek

	Vervolg acties	**Hoeveelheid deellocaties**
Onverdacht	Geen onderzoek noodzakelijk	53
Verdacht	Geen onderzoek noodzakelijk	54
	Wel onderzoek noodzakelijk, voldoende onderzocht	76
	Wel onderzoek noodzakelijk, niet voldoende onderzocht	0
Totaal		**183**

Geconcludeerd wordt dat alle deellocaties van de Registerlijst in het 2e conceptrapport afdoende zijn behandeld.

ROYAL HASKONING

3 AANVULLEND VELDWERK

3.1 Aanleiding

Resultaten van het historisch onderzoek tonen aan dat er tot op heden nog geen volledig en actueel beeld bestaat van de verontreinigingssituatie in zowel de grond als het grondwater.

3.2 Doelstelling

Het doel is middels aanvullend verkennend en nader bodemonderzoek (zo snel mogelijk) inzicht te verkrijgen in de actuele verontreinigingssituatie.

3.3 Onderzoeksopzet

Ten einde de actuele situatie met betrekking tot de bodemkwaliteit voldoende in beeld te brengen is het onderzoek uitgevoerd in vier fases.

- fase 1: monitoring bestaande peilbuizen;
- fase 2: verkennend onderzoek verdachte deellocaties: grond en grondwater;
- fase 3: indicatief asbestonderzoek;
- fase 4: omvang grondwaterverontreiniging.

De veldwerkzaamheden zijn uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de Meetdienst van Royal Haskoning conform en onder certificaat van de BRL SIKB 2000 'Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek'. Royal Haskoning is geen eigenaar van het terrein waarop het veldwerk betrekking heeft gehad.

3.3.1 Fase 1 monitoring bestaande peilbuizen

Allereerst zijn de bestaande peilbuizen geïnventariseerd. Op basis van de inventarisatie is gebleken dat 27 filters nog aanwezig en bruikbaar zijn.
In fase 1 zijn deze filters bemonsterd ten behoeve van een actualisatie van de huidige verontreinigingsituatie van het grondwater. Tevens is van elk filter de maaiveldhoogte ten opzichte van NAP ingemeten.
Het grondwater is geanalyseerd op een standaard VOCl-pakket (vluchtige organische chloorkoolwaterstoffen) op enkele locaties aangevuld met analyses op afbraakproducten om te bepalen of de omstandigheden voor natuurlijke afbraak gunstig zijn.

Tabel 3.1 Overzicht bestaande peilbuizen en filters

monitoringsfilter bron 8	8-1	40-1	202-1	206-1	302-1	303-1	304-1	405-1
monitoringsfilter bron 9	10*-1	55-1	204-1	207-1	302-2	303-2	304-2	409-1
monitoringsfilter bron 10	13A-1	201-1	205-1	213-1	302-3	303-3	304-3	501-1

In bijlage 7 is de situering van de peilbuizen weergegeven. De overige filters zijn niet teruggevonden of waren onbruikbaar.

3.3.2 Fase 2 verkennend onderzoek verdachte deellocaties: grond en grondwater

Uit toetsing aan het protocol NEN 5740 is gebleken dat van de 37 verdachte deellocaties uit het historisch onderzoek, die mogelijk geleid kunnen hebben tot bodemverontreiniging, 34 deellocaties nog niet voldoende onderzocht zijn op het niveau van een verkennend onderzoek.
De opzet van dit onderzoek is gebaseerd op de Nederlandse Norm NEN 5740 voor verkennend bodemonderzoek (Bodem- Onderzoeksstrategie bij verkennend onderzoek – Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem en grond, oktober 1999).
De gekozen onderzoeksstrategie voor de deellocaties die niet voldoende zijn onderzocht, is die van een onderzoekslocatie met een plaatselijke bodembelasting met een duidelijke verontreinigingskern (strategie B3 -VEP).

Het veldwerk is uitgevoerd in de periode april-mei 2006.

In totaal zijn er 50 boringen (boringen 510 t/m 559) verricht tot een maximale diepte van 2,0 meter beneden maaiveld.
Conform de NEN 5740 is grondwateronderzoek niet noodzakelijk wanneer het grondwater zich dieper dan 5 meter beneden maaiveld bevind. Echter om inzicht te krijgen in de mogelijke verspreiding van met name mobiele verontreinigende stoffen vanaf maaiveld naar het grondwater zijn er acht boringen (nummers 601 t/m 607 en 609) verricht tot 9,0 meter beneden maaiveld en voorzien van peilbuizen.

In bijlage 3 zijn per deellocatie de volgende aspecten beschreven:
- kolom 1 : deellocatie nummer;
- kolom 2 : omschrijving deellocatie;
- kolom 4 : oppervlakte deellocatie;
- kolom 5 : de stoffen die mogelijk tot verontreiniging hebben geleid;
- kolom 6 : voldoende onderzocht;
- kolom 7 : de veldwerkzaamheden met betrekking tot het bodemonderzoek;
- kolom 9 : monsternametraject.

3.3.3 Fase 3 verkennend asbestonderzoek

In het historisch onderzoek is aan de hand van de NEN 5707 (bodem- inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem) onderzoek gedaan. De nadruk ligt op het vaststellen van de mogelijke aanwezigheid van asbest in de bodem.
Een locatie is ondermeer verdacht als er het verleden:
- asbesthoudende producten zijn vervaardigd;
- bedrijfgebouwen aanwezig zijn/waren, waarin (veel) asbesthoudende bouwstoffen zijn verwerkt en waar een gerede kans bestaat dat asbestresten in de tuinen en/of plantsoenen zijn achtergebleven;
- eventuele stortingen van asbestverdachte afvalstoffen;
- calamiteiten hebben plaatsgevonden met asbest (asbestbrand).

Uit het historisch onderzoek blijkt dat er twaalf deellocaties op het terrein zijn waar vormen van asbesthoudend materiaal zijn toegepast. Het gaat om brandwerend materiaal op deuren en daken. Het percentage aan asbest in deze materialen is gering (< 15%), het asbest is hechtgebonden en er hebben geen calamiteiten plaatsgevonden. De bodem op het terrein van NXP wordt op basis hiervan beschouwd als 'onverdacht'.

ROYAL HASKONING

Uit de NEN 5707 blijkt dat als de locatie als 'onverdacht' is gekarakteriseerd het niet per definitie noodzakelijk is om een verkennend onderzoek naar asbest in de bodem uit te voeren. Om een verkennend onderzoek achterwege te laten, moet een maaiveld-inspectie worden uitgevoerd waarbij dan geen asbest wordt waargenomen.

Aan de hand van de NEN 5707 is het volgende onderzoeksplan voor de twaalf deellocaties opgesteld: eerst een visuele maaiveldinspectie. Tijdens het verkennend onderzoek asbest worden op onverdachte locaties geen analyses op asbest voorgeschreven. Om het onverdachte karakter aan te tonen zijn er afhankelijk van de oppervlakte 3 tot 5 boringen per deellocatie geplaatst. Het opgeboorde bodemmateriaal is zintuiglijk onderzocht in het veld en daarna is een mengmonster opgestuurd naar het laboratorium ten behoeve van analyse op asbest.

3.3.4 Fase 4 omvang grondwaterverontreiniging

Naar aanleiding van de aangetoonde verontreinigingen met VOCl tijdens de eerste fase van het veldwerk zijn ter afbakening aanvullende peilbuizen geplaatst met filters op verschillende dieptes. Het aantal te plaatsen peilbuizen, de locatie ervan en de diepte van de filters is gebaseerd op:

- analyseresultaten van eerder onderzoek;
- de grondwaterstromingsrichting;
- de bodemopbouw;
- de ligging van potentiële bronnen op het terrein en in de omgeving;
- de kosten van plaatsing.

In tabel 3.2 staat een overzicht van de aanvullende peilbuizen.

Tabel 3.2: aanvullende filters ten behoeve van afperking grondwaterverontreiniging

Peil buis	Aantal filters	Diepte tot (m-mv)	Datum plaatsing	Doel
608	1	9,0	03-05-2006	Afbakening oostzijde VOCl-verontreiniging freatisch grondwater
610	1	8,0	01-05-2006	Afbakening zuidzijde VOCl-verontreiniging freatisch grondwater
611	1	9,0	01-05-2006	Afbakening zuidzijde VOCl-verontreiniging freatisch grondwater
613	5	71,00	12-05-2006	Afbakening VOCl verontreiniging in verticale richting 2e watervoerend pakket
614	4	61,00	21-06-2006	Afbakening noordzijde VOCl-verontreiniging in verticale richting 2e watervoerende pakket
615	4	59,50	21-06-2006	Afbakening oostzijde VOCl-verontreiniging in verticale richting 2e watervoerende pakket
616	1	16,50	10-07-2006	Afbakening oostzijde VOCl-verontreiniging in verticale richting boring gestaakt op 16,5 meter in verband met materiaalpech boorwagen
617	5	70,00	03-072006	Afbakening westzijde VOCl-verontreiniging in verticale richting 2e watervoerende pakket
618	5	70,00	25-08-2006	Afbakening westzijde VOCl-verontreiniging in verticale richting 2e watervoerende pakket
619	5	60,00	04-09-2006	Afbakening oostzijde VOCl-verontreiniging in verticale richting 2e watervoerende pakket
620	2	14,30	12-09-2006	Inzicht krijgen in de verontreiniging op kleilaag nabij mogelijke bron

De locaties van de peilbuizen zijn weergegeven in bijlage 7.

De aanvullende filters en de bestaande filters zijn meerdere keren bemonsterd en geanalyseerd op een VOCl pakket. Er is gekozen om een aantal filters vaker te bemonsteren omdat in het verleden is gebleken (zie bijlage 8) dat er grote fluctuaties zijn in gehalten aan gechloreerde koolwaterstoffen. Hiermee wordt meer zekerheid verkregen over de gehalten.
Verder kan worden bepaald of fluctuaties in de grondwaterstand mogelijk invloed hebben en als laatste zijn enkele cruciale peilbuizen aanvullend bemonsterd ten behoeve van de omvang bepaling (diepte: 300-serie en omvang: 617 en 618).
Van elk filter is tevens de maaiveldhoogte en bovenkant peilbuis ten opzichte van NAP ingemeten.

3.4 Resultaten

3.4.1 Fase 1 monitoring bestaande peilbuizen

De peilbuizen zijn na ruim voorpompen door de Meetdienst bemonsterd op 21 tot en met 23 maart 2006. Voorafgaand aan de grondwatermonstername zijn de grondwaterstand, zuurgraad (pH) en het elektrisch geleidingsvermogen (EC) gemeten. Deze gegevens zijn opgenomen in bijlage 8. De per peilbuis in het veld geregistreerde grondwaterstanden ten opzichte van NAP zijn weergegeven in bijlage 9.

3.4.2 Fase 2 verkennend onderzoek verdachte deellocaties: grond en grondwater

Eind april, begin mei 2006 zijn door de Meetdienst op de onderzoekslocatie de veldwerkzaamheden voor fase 2 uitgevoerd. Voor de handmatige boorwerkzaamheden is gebruik gemaakt van een edelmanboor. Voor de situering van de boringen en peilbuizen wordt verwezen naar bijlage 11.

Grond
Het opgeboorde materiaal is zintuiglijk onderzocht, vervolgens bemonsterd en beschreven. De bemonstering heeft plaats gevonden per zintuiglijk te onderscheiden bodemlaag. Daar waar geen bodemlagen waren te onderscheiden, is per 0,5 meter boordiepte een representatief grondmonster genomen. De boorbeschrijvingen (conform NEN 5104) zijn opgenomen in bijlage 10. Voor een beschrijving van de bodemopbouw wordt verwezen naar hoofdstuk 6.
Tijdens de veldwerkzaamheden zijn ter plaatse van enkele boringen zintuiglijk bijzonderheden waargenomen die afwijken van het natuurlijke bodemprofiel. Voor de zintuiglijke waarnemingen wordt verwezen naar de boorstaten, die zijn samengevat in bijlage 3, kolom 10.

ROYAL HASKONING

Grondwater
Na plaatsing van de peilbuizen (nummers 601 t/m 607 en 609) zijn deze schoongepompt. Een week na plaatsing zijn de peilbuizen na ruim voorpompen door de Meetdienst bemonsterd. Hierbij zijn in het veld de zuurgraad (pH) en het elektrisch geleidings-vermogen (EC) van het grondwater bepaald. Deze gegevens zijn opgenomen in bijlage 8.

3.4.3 Fase 3 verkennend asbestonderzoek

Per deellocatie staan hieronder de resultaten van de veldwerkzaamheden met betrekking tot de uitgevoerde maaiveldinspectie te lezen. In bijlage 3 staat het aantal boringen per deellocatie (kolom 7) en de desbetreffende boornummers (kolom 8). In bijlage 10 zijn de boorstaten opgenomen. Per deellocatie is één mengmonster samengesteld. De resultaten van de analyses op asbest zijn beschreven in paragraaf 4.3.3.

Deellocatie 2, voormalige gebouw B:
Een groot gedeelte van de locatie valt af omdat er een ketenpark geplaatst is. Het maaiveld op het onderzochte terreindeel is deels begroeid met gras (<25%).
Tijdens de maaiveldinspectie is er geen asbest verdacht materiaal aangetroffen.
In verband met de aanwezige keten, zijn de boringen geplaatst direct naast de keten.
In de opgeboorde grond is geen asbest verdacht materiaal aangetroffen.

Deellocatie 3, voormalig gebouw C:
Ook hier staat over een groot gedeelte van de locatie een nieuw geplaatst gebouw. Het maaiveld is hier ook begroeid met gras (<25%) met hier en daar een kale plek. Ook hier is geen asbest verdacht materiaal aangetroffen.

Deellocatie 4 gebouwen D, BN, BM:
Maaiveld is bedekt met gras (<25%), hier en daar een kale plek. Zowel tijdens de maaiveldinspectie, als in de opgeboorde bodem is er geen asbest verdacht materiaal aangetroffen.

Deellocatie 7, gebouw L:
Het maaiveld rondom gebouw L bestaat uit struikjes en gras. Er is geen asbest verdacht materiaal aangetroffen tijdens de maaiveldinspectie en het boren.

Deellocatie 19, gebouw AF:
Gebouw AF is nog intact en, omdat het niet gesloopt is, zijn hier geen boringen geplaatst.

Deellocatie 20, voormalige gebouw AR:
Op de locatie staat nu een gebouw (voorzien van een overkapping) waaronder vuilcontainers en dergelijke staan. Onder de overkapping liggen stelconplaten en een stukje asfalt. De drie boringen zijn aan de achterkant(noorden) van gebouw AR geplaatst. Het maaiveld is hier bedekt met gras(<25%). Tijdens de inspectie en in de boringen is geen asbest verdacht materiaal aangetroffen.

Deellocatie 21, voormalige gebouw AX:
Waar ooit gebouw AX heeft gestaan staat nu gebouw FD (receptie). Het maaiveld bestaat deels uit verharding (wandelpaden en parkeerplaatsen) en deels uit groenstroken(bloemperkjes). Daar waar mogelijk was, is er een maaiveldinspectie uitgevoerd. Tijdens de inspectie is er geen asbest verdacht materiaal aangetroffen. Drie boringen zijn rondom het gebouw geplaatst, ook hier is geen asbest verdacht materiaal aangetroffen.

ROYAL HASKONING

Deellocatie 22, voormalig gebouw AB:
Het gebouw AB is gesloopt en het terrein ligt nu braak. Het maaiveld is hier bedekt met gras (<25%). Tijdens de inspectie is geen asbest verdacht materiaal aangetroffen. In het opgeboorde materiaal is geen asbest waargenomen.

Deellocatie 34, voormalige gebouw P:
Dit gebouw is niet meer aanwezig en de locatie waar het ooit gestaan heeft ligt nu buiten het NXP terrein.

Deellocatie 35, voormalige gebouw QQ:
Voor deellocatie 35 geldt het zelfde als voor deellocatie 34.

Deellocatie 36, huidige gebouw BZ:
Een maaiveldinspectie was hier niet te doen omdat er overal klinkers en tegels liggen. Op de plaats van het gesloopte gebouw staat een nieuw gebouw. Van het oude gebouw is niets meer terug te vinden. In het opgeboorde materiaal is geen asbest aangetroffen.

Deellocatie 37, huidige gebouw AE:
Het maaiveld van de locatie is deels verhard en deels onverhard (gras en struiken/bomen). De tegels in het weggedeelte konden niet worden verwijderd, de boringen zijn zodoende uitgevoerd op het onverharde deel.
Het maaiveld van het onverharde gedeelte is voor een groot deel begroeid (gras, <25%), onder de bomen/struiken is het maaiveld niet begroeid. Tijdens de inspectie en in de boringen is geen asbest verdacht materiaal aangetroffen.

3.4.4 Fase 4 omvang grondwaterverontreiniging

Voorafgaand aan de grondwatermonstername zijn de grondwaterstand, de zuurgraad (pH) en het elektrisch geleidingsvermogen (EC) gemeten. Deze gegevens zijn opgenomen in bijlage 8.
De per peilbuis in het veld geregistreerde grondwaterstanden ten opzichte van NAP zijn weergegeven in bijlage 9.

3.5 Evaluatie

Grond

Zintuiglijk is de grond onderzocht op afwijkende bijzonderheden. Uit de zintuiglijke waarnemingen tijdens het veldwerk blijkt dat het opgeboorde materiaal plaatselijk zwak baksteen- en kolenhoudend is. Asbesthoudend materiaal is in het veld niet waargenomen op de onderzoekslocatie. Voor de bodemopbouw wordt verwezen naar hoofdstuk 6.

Grondwater

In het grondwater zijn zintuiglijk geen afwijkingen geconstateerd. De diverse filters in de peilbuizen zijn ingemeten ten opzichte van NAP. Het grondwater uit de filters is bemonsterd en de grondwaterstanden zijn opgenomen.

ROYAL HASKONING

4 CHEMISCH ONDERZOEK

4.1 Werkwijze

De monsters zijn aangeleverd bij ALcontrol B.V. te Hoogvliet. De laboratoriumanalyses zijn daar uitgevoerd. ALcontrol B.V. is geaccrediteerd volgens de ISO-IEC 17025.

4.2 Toetsing

De uitkomsten van de analyses zijn getoetst. De toetsingswaarden die gelden voor grond- en grondwater zijn gepubliceerd door het Ministerie van VROM (Circulaire 'Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering' (d.d. 24 februari 2000)). Deze waarden bestaan uit de interventiewaarde (I) en de streefwaarde (S). Voor grond moeten de locale toetsingswaarden worden berekend aan de hand van het organische stofgehalte en lutumgehalte. Een tabel met de (berekende) toetsingswaarden voor grond en grondwater is opgenomen in bijlage 16a met tevens een toelichting op het toetsingskader.

4.3 Resultaten

4.3.1 Fase 1 monitoring bestaande peilbuizen

De analyseresultaten van de 27 bemonsterde filters zijn samen met de analyseresultaten van voorgaande onderzoeken gepresenteerd in een overzichtstabel (zie bijlage 8). De grijze vlakken in bijlage 8 hebben betrekking op de filters die in dit onderzoek onderzocht zijn. De analysecertificaten zijn opgenomen in bijlage 12.

4.3.2 Fase 2 verkennend onderzoek verdachte deellocaties: grond en grondwater

Grond
De analyseresultaten van de grond(meng)monsters, zoals gerapporteerd door ALcontrol, zijn opgenomen in bijlage 13a. De grond(meng)monsters zijn getoetst aan de locale toetsingswaarden die per type bodem zijn berekend op basis van de gemeten gehalten aan organische stof en lutum. De resultaten van de toetsing aan de Wet bodembescherming (Wbb) zijn opgenomen in bijlage 13b en staan beschreven in bijlage 3, kolom 14.

Grondwater
De analyseresultaten van de grondwatermonsters (uit de peilbuizen 601 t/m 607 en 609) zijn gerapporteerd door ALcontrol en opgenomen in bijlage 13c. De resultaten van de toetsing aan de Wbb staan beschreven in bijlage 8.

4.3.3 Fase 3 verkennend asbestonderzoek

Alhoewel de grond conform de NEN 5707 'onverdachte locatie' niet bemonsterd hoeft te worden, is tijdens de veldwerkzaamheden de vrijgekomen grond visueel onderzocht op de aanwezigheid van asbesthoudende materialen. In het veld zijn vervolgens monsters samengesteld (500 gram) die opgestuurd zijn naar het laboratorium. In het laboratorium zijn mengmonsters samengesteld, die vervolgens indicatief zijn onderzocht op de aanwezigheid van asbest.

Uit de analysecertificaten die opgenomen zijn in bijlage 14 blijkt dat in géén van de mengmonsters asbest is aangetoond.

4.3.4 Fase 4 omvang grondwaterverontreiniging

De analyseresultaten van het aanvullend onderzoek naar de omvang van de verontreiniging met gechloreerde koolwaterstoffen zijn weergegeven in bijlage 8. De originele analysecertificaten zijn opgenomen in bijlage 15.

ROYAL HASKONING

5 EVALUATIE ACTUELE VERONTREINIGINGSSITUATIE

Voor het vaststellen van de ernst van de verontreiniging is onderzoek uitgevoerd naar de aard, mate en omvang van de verontreiniging. Onderstaand is de actuele verontreinigingssituatie beschreven waarbij is ingegaan op de aard en de mate van de verontreiniging in de grond en het grondwater. Tevens wordt een relatie gelegd tussen de (bedrijfs)activiteiten en de verontreiniging die deze tot gevolg kunnen hebben gehad. De omvang van de (grondwater)verontreiniging is uitgebreid beschreven in hoofdstuk 7.

5.1 Grond

In 1998 heeft de provincie Gelderland (destijds bevoegd gezag Wbb) een beschikking afgegeven op de ernst van de verontreinigingen in de grond. In de beschikking is aangegeven dat de verhoogde gehalten PAK en zware metalen (lood, koper, zink, kwik) in de bovenlaag van 0-0,5 m-mv het gevolg zijn van de activiteiten van de voormalige composteerinrichting met vuilverbranding en dat deze NIET kunnen worden verklaard op grond van de bedrijfsactiviteiten op de onderzoekslocatie.
Verder is aangegeven dat voor PAK zeer plaatselijk interventiewaarden worden overschreden, maar dat de verwachting is dat het totaalvolume verontreinigde grond minder dan 25 m^3 bedraagt.
In de beschikking wordt dan ook geconcludeerd dat er geen sprake is van een geval van ernstige verontreiniging.
Daarnaast zijn er plaatselijk verhoogde gehalten aangetroffen van minerale olie, gechloreerde koolwaterstoffen en (zeer plaatselijk bij laad en losplaats bij gebouw B) tin. De beschikking vermeldt dat deze verontreinigingen kunnen worden toegeschreven aan de bedrijfsactiviteiten op de onderzoekslocatie en dat deze buiten de onderhavige beschikking vallen.

In het historisch en verkennend bodemonderzoek is (aanvullend) onderzoek uitgevoerd naar mogelijke bronnen van mogelijke bodemverontreiniging, waarbij tevens aandacht is besteed aan asbest.
Het onderzoek heeft geresulteerd in een lijst van verdachte deellocaties, welke verdacht zijn van mogelijke bodemverontreiniging en nog niet voldoende onderzocht zijn. Op die locaties is aanvullend verkennend bodemonderzoek uitgevoerd, waarbij boringen zijn geplaatst, grondmonsters zijn genomen en gericht analyses zijn verricht op de verdachte stoffen.

Uit het onderzoek blijkt dat er zintuiglijk en analytisch geen asbest is aangetroffen. Voorts zijn bij de verdachte locaties in de grond alleen concentraties zware metalen, PAK en minerale olie hoger dan de streefwaarde maar lager dan de tussenwaarde.

De resultaten voor metalen en PAK zijn getoetst aan:
- de streef- en interventiewaarden op basis van de lokale lutum- en humusgehalten;
- de achtergrondwaarden (P90) voor het Philipsterrein, zoals beschreven in tabel 3 uit het integraal ontgravings- en herschikkingsplan, augustus 1999;
- de achtergrondwaarden (P95) voor het deelgebied 1945-1965 waartoe het Philipsterrein behoort zoals beschreven in de BKK en BBP van Nijmegen, januari 2004.

Voor de gehanteerde en waar nodig omgerekende gegevens wordt verwezen naar bijlage 16b.

ROYAL HASKONING

Conclusie is dat er inderdaad een bijdrage is aan de verontreiniging van de vaste bodem, maar dat dit vooral geldt – op basis van voorgaande onderzoeken – voor stoffen als minerale olie, chloorkoolwaterstoffen, tin en cadmium. Dit betreft een lichte verontreiniging.

Gezien het feit dat:
1) de achtergrondwaarden op het PSN-terrein lager zijn dan de achtergrondwaarden in het deelgebied van Nijmegen (1945-1965) waartoe het Philips terrein behoort;
2) de lichte verontreinigingen met zware metalen (lood, koper, zink, kwik) en PAK niet verklaard kunnen worden uit de bedrijfsactiviteiten op de onderzoekslocatie, en wel te relateren zijn aan de activiteiten van de voormalige gemeentelijke composteerinrichting met vuilverbranding;

wordt geconcludeerd dat de bijdrage van de bedrijfsactiviteiten op de onderzoekslocatie aan de diffuse lichte verontreiniging met zware metalen en PAK zeer beperkt tot verwaarloosbaar is.

5.2 Grondwater op de locatie

Vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen
In het grondwater zijn verhoogde concentraties vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen (VOCl) gemeten in het eerste en het tweede watervoerend pakket.

Tri
Uit het historisch onderzoek blijkt dat in diverse gebouwen op de locatie tri is gebruikt. Uit bestudering van het overzicht van de ons bekende analyseresultaten (zie bijlage 8) sinds 1983 blijkt dat er in het freatische grondwater nabij locaties waar tri werd gebruikt ook daadwerkelijk verhoogde gehalten tri tot boven de interventiewaarde zijn gemeten. Voorbeelden hiervan zijn:
- peilbuizen 14 en 40 (voormalige chemicaliënwerkplaats gebouw D, BN en BM);
- peilbuizen 37/607/613 (voormalige 'oplosmiddelenput' AQ);
- peilbuizen 501/620/609 (gebouw AN).

Op de locatie is tot nu toe maximaal een concentratie tri van ruim 2.000 µg/l gemeten. Op grond van het gebruik en mogelijke verdunning bij bijvoorbeeld de riolering, de hoogte van dit concentratieniveau (<1% van de oplosbaarheid), het onderzoek in peilbuizen nabij mogelijk verdachte locaties en de onderzoeksperiode van ruim 23 jaar, achten wij de aanwezigheid van zaklagen en verspreiding via dichtheidsstroming onwaarschijnlijk.

In het tweede watervoerend pakket zijn concentraties tri gemeten tot eveneens ruim 2.000 µg/l (peilbuis 617 en 618).
Gezien de hoogte van deze concentraties, het feit dat met name ter plaatse van peilbuis 618 geen tri is toegepast en dat het grondwater richting de onttrekkingsputten stroomt, houden deze concentraties naar alle waarschijnlijkheid verband met een bron op het westelijk gelegen bedrijventerrein (buiten het NXP-terrein).

In het eerste watervoerend pakket zijn alleen in onderzoek uit 1993 verontreinigingen boven de interventiewaarde gemeten (1 tot 5x I-waarde). Voor het overige zijn er op het terrein geen concentraties per boven de interventiewaarde in het eerste watervoerend pakket gemeten.

ROYAL HASKONING

In het tweede watervoerend pakket zijn echter met name in de peilbuizen 617 en 618 (aan de westelijke terreingrens) sterk verhoogde concentraties gemeten. Deze kunnen niet verklaard worden op basis van het gebruik van per op de locatie. Het is waarschijnlijk dat deze verontreiniging van een bronlocatie op het westelijk gelegen bedrijventerrein afkomstig is.

Afbraakproducten
Bekend is dat per en tri kunnen afbreken tot lager gechloreerde verbindingen en vervolgens tot niet-gechloreerde koolwaterstoffen volgens onderstaande vergelijking:

Sequentiële afbraak:

PER ⇒ TRI ⇒ 1,2-cis-DCE (CIS) ⇒ VC ⇒ ETHEEN ⇒ ETHAAN ⇒ METHAAN

Cis wordt op de locatie zowel in het eerste als tweede watervoerend pakket gemeten. Vooral nabij de hoge concentraties tri in peilbuis 501/620 in het eerste watervoerend pakket en verder op grote diepte (tot circa 70 m-mv) in het tweede watervoerend pakket. Ook vinylchloride is in verhoogde concentraties gemeten, maar deze stof komt slechts 1x boven de interventiewaarde voor.

De relevante stoffen zijn derhalve tri en per en het afbraakproduct cis.

Om inzicht te krijgen in de mogelijkheid van natuurlijke afbraak (als saneringsoptie) zijn diverse grondwatermonsters op relevante parameters geanalyseerd. In bijlage 17 is een overzicht gegeven van de resultaten en is tevens een advies gegeven over de duurzaamheid van natuurlijke afbraak. Geconcludeerd wordt dat natuurlijke afbraak geen duurzaam saneringsalternatief is.

Een algemeen fenomeen is dat concentraties sterk kunnen fluctueren. Doordat er meerdere metingen zijn gedaan is er echter een voldoende duidelijk beeld verkregen van de relevante stoffen.

Overige stoffen
In het grondwater uit het eerste watervoerend pakket op de locatie zijn concentraties cadmium, zink en nikkel boven de streefwaarde gemeten en is de concentratie lood hoger dan de tussenwaarde. Hier lijkt een relatie met de zuurgraad te bestaan: vaak worden de verhoogde metaalgehalten gemeten bij een lage pH (lager dan 6). Er is echter geen duidelijke relatie tussen de verhoogde gehalten en de bedrijfsactiviteiten.

In het verleden zijn in het freatisch grondwater verhoogde concentraties aan minerale olie en BTEXN gemeten. Uit de analyseresultaten blijkt dat deze stoffen in de huidige situatie geen relevante verontreiniging (meer) vormen.

De hoogst gemeten waarde van fluoride in het ondiepe grondwater (6-9 m-mv) is 22 mg/l. De streefwaarde is 0,5 mg/l. Er is geen interventiewaarde. Volgens het historisch onderzoek is fluoride mogelijk gebruikt bij gebouw L, AN, D, BF, B.

Freon 11, 21 en 113 zijn niet verhoogd gemeten in het ondiepe grondwater (6-9 m-mv). In de analysecertificaten maakt het laboratorium melding dat freon 142b analytisch is aangetroffen. Freon is op een aantal plaatsen gebruikt: gebouwen AM en AN.

ROYAL HASKONING

Freonen R 11 en R 12 werd vroeger toegepast in koelinstallaties in de gebouwen AP, K en FE. Gebruik van R11 is uitgefaseerd. R12 is vervangen door R134A. Momenteel worden in de koelinstallaties met name de "freonen" R22, R134A en R404A toegepast.

Cyanide is in relatie tot voormalig gebruik in gebouw BF niet in verhoogde concentraties in het freatische grondwater aangetroffen.

5.3 Grondwater in de omgeving

Uit voorgaande onderzoeken is bekend dat er op diverse locaties in de omgeving van het NXP-terrein VOCl zijn gebruikt in de bedrijfsactiviteiten.
De mogelijke bronlocaties in de omgeving zijn weergegeven op kaart in bijlage 4.
Met name op de westelijk gelegen bedrijventerreinen zijn tri en per gebruikt als ontvetters.

De concentraties tri en per uit de beschikbare onderzoeken van grondwater uit het 1e en 2e wvp in de omgeving wijzen op het voorkomen van zowel tri als per in beide pakketten.

Er zijn momenteel geen adequate en recente onderzoeksgegevens beschikbaar over de omvang en de verspreiding van deze verontreinigingen.

ROYAL HASKONING

6 BODEMOPBOUW EN GRONDWATERSTROMING

De bodemopbouw en grondwaterstroming zijn uitgebreid beschreven in bijlage 21. Hieronder is een beknopte samenvatting gegeven.

Bodemopbouw

Het maaiveld ter plaatse van het onderzoeksgebied ligt gemiddeld op NAP +13 meter. Op basis van de TNO grondwaterkaart (TNO-DGV, 1981), boorbeschrijvingen en REGIS gegevens uit de DINO database kan de ondergrond ter plaatse van de onderzoekslocatie als volgt worden geschematiseerd:

0-16 m-mv:	eerste watervoerend pakket, grove zanden en grind;
16-19 m-mv:	eerste scheidende laag, klei;
19->110 m-mv:	tweede watervoerend pakket, grove zanden en grind, waarin zich een tweede en derde scheidende laag van klei bevinden.

Grondwaterstroming

Regionaal
De regionale grondwaterstroming is westelijk gericht. Vanuit het hoger gelegen infiltratiegebied ten zuidoosten van Nijmegen stroomt het grondwater naar de westelijk gelegen lage gebieden. Onder invloed van grondwateraanvulling en diverse grondwateronttrekkingen infiltreert het grondwater van het eerste naar het tweede watervoerend pakket.

Lokaal
Op het NXP-terrein wordt door 3 onttrekkingsputten grondwater uit het tweede watervoerend pakket boven de derde scheidende laag onttrokken ten behoeve van de bedrijfsprocessen. Het totale debiet van de 3 putten bedraagt circa 400.000 m^3/jaar (2005). NXP is voornemens het debiet te verhogen tot de maximaal vergunde hoeveelheid van 775.000 m^3/jaar.

Als gevolg van de onttrekkingen op het NXP-terrein wordt het grondwater op het terrein en in de nabije omgeving naar de putten getrokken. Deze aantrekkende invloed geldt voor zowel de horizontale als de verticale richting. Dit laatste betekent enerzijds dat er grondwater vanuit het eerste watervoerend pakket neerwaarts naar het tweede watervoerend pakket stroomt en anderzijds dat het grondwater in het tweede watervoerend pakket onder de derde scheidende laag in opwaartse richting stroomt (diepe kwel).

ROYAL HASKONING

7 OMVANG GRONDWATERVERONTREINIGING

7.1 Algemeen

Op basis van de actuele onderzoeksgegevens is de omvang van de verontreinigingen in horizontale en verticale richting vastgesteld. Vanwege de aanwezigheid van een scheidende laag op circa 16 - 19 meter beneden maaiveld is er onderscheid gemaakt in verontreiniging boven (in het eerste watervoerend pakket) en onder deze scheidende laag (in het tweede watervoerende pakket).

De relevante stoffen voor de omvangsbepaling zijn tri, per en cis.

Voor het vaststellen van de actuele omvang zijn de gegevens uit het onderhavige onderzoek van 2006 gebruikt. Waar nodig zijn – op beperkte schaal – oude gegevens gebruikt om de inzichtelijkheid te vergroten.

Mede als gevolg van de nieuwe, hogere streefwaarde voor tri is er een verandering in het verspreidingsbeeld opgetreden.

Daarnaast leidt het onderhavige onderzoek ook tot een duidelijk andere herkomst van (een deel van) de verontreiniging dan in eerdere grondwateronderzoeken naar voren kwam. Geconcludeerd wordt dat een (groot) deel van de verontreiniging in het tweede watervoerend pakket afkomstig is van (een) bronlocatie(s) op het westelijk gelegen bedrijventerrein.

7.2 Horizontaal

De horizontale omvang voor tri in het eerste watervoerend pakket is weergegeven in bijlage 18-1. Per en cis zijn in dit pakket niet relevant. De oppervlakte bedraagt circa 6.000 m^2.

In de bijlagen 18-2, 18-3, 18-4 is voor tri, cis en per de omvang weergegeven in het tweede watervoerend pakket.

De oppervlakte van de bepalende verontreiniging i.c. cis bedraagt circa 120.000 m^2.

Voor cis is de omvang in horizontale richting afdoende vastgesteld. Voor de stoffen tri en per is de omvang, mede gelet op de herkomst, ten westen van de terreingrens niet vastgesteld.

7.3 Verticaal

Voor de stoffen tri, per en cis zijn dwarsdoorsnedes gemaakt over het terrein langs de lijn 'put 9' naar peilbuis 305. In bijlage 19 zijn deze tekeningen opgenomen.

Uit de verticale doorsnede blijkt dat de verontreiniging met per alleen in het tweede watervoerend pakket voorkomt. Deze verontreiniging is echter niet afgebakend, evenals tri.

Verder blijkt dat tri zowel afkomstig is van een bron op de locatie als van een bron elders (ten westen).

De verticale omvang is in ieder geval tot de interventiewaarde bepaald.

7.4 Volume

De omvang in het eerste watervoerend pakket bedraagt circa 9x6.000 m^3= 54.000 m^3 bodemvolume met concentratie tri boven de interventiewaarde.

In het tweede watervoerend pakket wordt de omvang bepaald door cis. Op basis van het verspreidingspatroon en het gebruik van tri en per op, maar zeker ook buiten, de locatie is het voorkomen van cis toe te schrijven aan meerdere bronnen.

Het volume verontreiniging boven de interventiewaarde in het tweede watervoerend pakket bedraagt voor cis circa 25x120.000 = 3.000.000 m^3 bodemvolume. De volumina van de verontreinigingen met per en tri vallen hier binnen.

Er is sprake van zeer een ruime overschrijding van het criterium voor een geval van ernstige bodemverontreiniging. Voor grondwater bedraagt dat 100 m^3 bodemvolume met een gemiddelde concentratie boven de interventiewaarde.

ROYAL HASKONING

8 RISICOBEOORDELING

Het grondwater op de locatie is, zoals hiervoor beschreven, tot circa 70 m-mv verontreinigd met VOCl. De meest relevante stoffen zijn trichlooretheen (TRI), cis-1,2-dichlooretheen (CIS) en tetrachlooretheen (PER).
In bijlage 20 en 21 is de risicobeoordeling uitgebreid beschreven.
Hieronder worden de gevolgde stappen en de resultaten beknopt samengevat.

Generiek stap 1 en 2
Voor de risicobeoordeling is SANSCRIT gevolgd. Er is sprake van meer dan 100 m^3 bodemvolume grondwater met concentraties boven de interventiewaarde.
Uit de generieke risicobeoordeling (stap 1 en 2, zie bijlage 20) is gebleken dat de omvang van de grondwaterverontreiniging meer dan 6.000 m^3 bedraagt. Dit betekent dat er sprake is van onaanvaardbare risico's, tenzij uit een locatiespecifieke risicobeoordeling blijkt dat de verspreiding van grondwater met concentraties boven de interventiewaarde minder bedraagt dan 5.000 m^3/jaar.

Locatiespecifiek stap 3
Als volgende stap is een locatiespecifieke risicobeoordeling (stap 3) uitgevoerd. In deze stap is een grondwatermodel opgesteld en zijn stroombaanberekeningen uitgevoerd om te bepalen hoe groot het bodemvolume is dat door verspreiding van grondwater met concentraties boven de interventiewaarde jaarlijks wordt verontreinigd. Voor de modellering is het programma MODFLOW gebruikt (bijlage 21).

Bij de berekeningen is uitgegaan van een (laag) jaarlijks debiet van 377.000 m^3 (2005).
Voorts is de I-contour van de CIS-vlek gebruikt om de verspreiding te beoordelen.

Voor een uitgebreide omschrijving van de verontreinigingssituatie wordt verwezen naar hoofdstuk 7.
Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor het gebruik van PER op de onderzoekslocatie. In het eerste watervoerend pakket op de locatie liggen de concentraties aan per onder de tussenwaarde, behoudens enkele metingen uit 1993, welke daarna niet meer bevestigd zijn.
Uit historische informatie is bekend dat TRI op de locatie is toegepast. Uit de analyseresultaten blijkt dat TRI zowel in het eerste watervoerend pakket als in het tweede watervoerend pakket voorkomt.

Onder anaërobe omstandigheden kunnen PER en TRI afbreken tot CIS en verder tot vinylchloride en via etheen naar ethaan en methaan. De onderzoeksresultaten wijzen uit dat per en tri daadwerkelijk worden afgebroken tot cis en in mindere mate tot vinylchloride (vc). Overigens zijn de gehalten van met name vc over het algemeen relatief laag (éénmalig vc max 2xI).
Een deel van de cis-vlek kan dus ook toegeschreven worden aan de afbraak van per dat via tri eveneens in cis kan worden omgezet.

Het is zeer lastig, zo niet onmogelijk, te achterhalen welk deel van de cis-vlek toe te schrijven is aan de per-vlek en welk gedeelte het gevolg is van de tri-vlek.

ROYAL HASKONING

Ten behoeve van de risicobeoordeling is vooralsnog een 'worst case' benadering toegepast, waarbij de omvang van cis als maatgevend voor de verontreinigingsituatie in het grondwater is beschouwd. Als de gehele cis-vlek wordt beheerst, dan is het deel van de cis-vlek dat gerelateerd is aan de triverontreiniging op de locatie in ieder geval ook beheerst.

Uit de berekeningen blijkt dat met de huidige onttrekkingen van 377.000 m^3/jaar de verspreiding van verontreiniging(en) van het grondwater met concentraties boven de I-waarde minder bedraagt dan 5.000 m^3/jaar. Dit betekent dat de verontreiniging volledig beheerst wordt. Is dan nog niet beheerst wel stil sprakelijk

Het voornemen bestaat om de onttrekkingen in de toekomst te vergroten tot maximaal 775.000 m^3/jaar zowel door vervanging als bijplaatsing van nieuwe putten. De locaties van deze putten zullen zo moeten worden gekozen dat het effect hiervan zal zijn dat de beheersing van de verontreiniging wordt versterkt. Dit is onderzocht met behulp van grondwatermodellen (zie rapport van Haskoning d.d. 21 december 2006 met referentie-nummer 9S2643.01/R0002/HMEN/NBOJ/Nijm). Uit dit onderzoek blijkt dat bij de geplande toekomstige grondwateronttrekking het invloedsgebied van de onttrekking dermate groot is dat deze zich uitstrekt tot buiten het terrein van NXP en dat het eventuele verontreinigingen naar zich toetrekt. De geplande grondwateronttrekking leidt niet tot verdere verspreiding van de aanwezige grondwaterverontreinigingen. Ook in deze toekomstige situatie wordt te verontreiniging beheerst.

Als tijdelijk beveiligingsmaatregel geldt wel dat de betreffende pompen van de grondwateronttrekkingen aan moeten blijven staan en niet worden stopgezet.

Daarnaast zijn berekeningen uitgevoerd om te bepalen wat het minimale debiet is om de cis-vlek te beheersen. Het berekende minimale debiet bedraagt circa 170.000 m^3/jaar. Dit is een factor 2 lager dan nu wordt onttrokken en zelfs een factor 4 lager dan bij de geplande maximale onttrekking in de toekomst zal worden onttrokken. Het geeft aan dat de beheersing van de verontreinigingsvlek nu voldoende is.
Bij realisatie van de plannen tot capaciteitsvergroting in de toekomst zal de beheersing alleen maar verbeteren.

ROYAL HASKONING

9 CONCLUSIES

In de periode maart-oktober 2006 is een actualisatie bodemonderzoek uitgevoerd op het NXP-terrein (voorheen Philips Semiconductors Nijmegen) aan de Gerstweg 2 te Nijmegen.

Doel van het onderzoek is de actuele bodemkwaliteit (grond en grondwater) vast te stellen. Als uitgangspunt voor het actualisatieonderzoek diende een groot aantal eerder op de locatie uitgevoerde onderzoeken.

Er is een uitgebreid historisch onderzoek uitgevoerd naar activiteiten op de locatie en in de omgeving die tot bodemverontreiniging geleid kunnen hebben.
In het historisch onderzoek zijn 37 potentieel verdachte deellocaties op de locatie geïdentificeerd. 34 hiervan zijn aanvullend verkennend onderzocht waarbij op 12 deellocaties tevens onderzoek naar asbest in de grond is uitgevoerd.
Verder is de omvang van de VOCl-verontreinigingen in het (diepe) grondwater nader vastgesteld op het NXP-terrein.

Uit de diepe boringen op en rond de locatie blijkt dat de bodem is te schematiseren als:

0-16 m-mv:	eerste watervoerend pakket, grove zanden en grind;
16-19 m-mv:	eerste scheidende laag, klei;
19->110 m-mv:	tweede watervoerend pakket, grove zanden en grind, waarin zich een tweede en derde scheidende laag van klei bevinden.

Op het NXP-terrein wordt door 3 putten grondwater uit het tweede watervoerend pakket boven de derde scheidende laag onttrokken ten behoeve van de bedrijfsprocessen. Het totale debiet van de 3 putten bedraagt circa 400.000 m^3/jaar (2005). NXP Semiconductors is voornemens het debiet te verhogen tot de maximaal vergunde hoeveelheid van 775.000 m^3/jaar.

Als gevolg van de onttrekkingen op het NXP-terrein wordt het grondwater op het terrein en in de nabije omgeving naar de (zuidoostelijk gelegen) putten getrokken. Deze aantrekkende invloed geldt voor zowel de horizontale als de verticale richting. Grondwater vanuit het eerste watervoerend pakket stroomt neerwaarts naar het tweede watervoerend pakket (infiltratie). Grondwater in het tweede watervoerend pakket onder de derde scheidende laag stroomt in opwaartse richting (diepe kwel).

In de grond zijn met name op basis van voorgaande onderzoeken lichte verontreinigingen met minerale olie, chloorkoolwaterstoffen, tin en cadmium gemeten, welke in verband gebracht kunnen worden met de bedrijfsactiviteiten.
Daarnaast zijn er lichte verontreinigingen met zware metalen (lood, koper, zink en kwik) en PAK welke niet verklaard kunnen worden uit de bedrijfsactiviteiten, maar wel te relateren zijn aan de voormalige gemeentelijke composteerinrichting met vuilverbranding.
De bijdrage van NXP Semiconductors aan de diffuse lichte verontreiniging met zware metalen en PAK is zeer beperkt tot verwaarloosbaar.
Er is zintuiglijk en analytisch geen asbest aangetroffen.

Het grondwater is verontreinigd tot boven de interventiewaarde met VOCl. De bepalende stoffen (qua mate en omvang) zijn tri, per en cis.

ROYAL HASKONING

Daarnaast zijn lichte verontreinigingen met andere stoffen in het grondwater gemeten, zoals zware metalen (cadmium, zink, nikkel en lood), fluoride en freon.
Een eerder aangetroffen locale verontreiniging met minerale olie in het grondwater op het terrein is nadien niet meer gemeten.

Uit de analyses van afbraakparameters is af te leiden dat er natuurlijke afbraak optreedt en dat per en tri worden afgebroken tot cis en in veel mindere mate tot vinylchloride (vc). Er is geen sprake van een duurzame volledige natuurlijk afbraak.

De omvang van grondwater met concentraties tri boven de interventiewaarde in het eerste watervoerend pakket bedraagt circa 54.000 m^3.
In het tweede watervoerend pakket is de omvang op basis van cis circa 3.000.000 m^3.
Dit betekent een overschrijding van het criterium voor een geval van ernstige bodemverontreiniging (bodemvolume van 100 m^3 met een gemiddelde concentratie boven de interventiewaarde).

Uit het onderzoek blijkt dat:
- er geen aanwijzingen zijn gevonden voor het gebruik van per op de locatie;
- in het eerste watervoerend pakket zijn geen (relevante) concentraties per boven de interventiewaarde gemeten;
- in het tweede watervoerend pakket nabij de westelijke terreingrens zijn de hoogste gehalten per (en tri) gemeten;
- het grondwater stroomt in de richting van de zuidoostelijk gelegen onttrekkingsputten.

Bekend is dat zowel per als tri tot cis afgebroken worden.
Geconcludeerd wordt dat een (groot) deel van de verontreiniging in het tweede watervoerend pakket afkomstig is van één of meerdere bronlocaties op de westelijk gelegen bedrijventerreinen.

Volgens de huidige regelgeving zijn de risico's beoordeeld als gevolg van de verontreiniging met VOCl op het NXP-terrein.
Uit de generieke risicobeoordeling blijkt dat de omvang meer dan 6.000 m^3 bedraagt.
Uit de aanvullend uitgevoerde locatiespecifieke risicobeoordeling blijkt dat de verspreiding van verontreiniging(en) van het grondwater met concentraties boven de I-waarde minder bedraagt dan 5.000 m^3/jaar, vanwege de beheersing door de huidige onttrekkingen.
Geconcludeerd wordt dat de verontreiniging bij de huidige onttrekking van circa 400.000 m^3/jaar volledig beheerst wordt.

Het minimale debiet om de verontreiniging te beheersen bedraagt circa 170.00 m^3/jaar.

Het voornemen bestaat om de onttrekking in de (nabije) toekomst te vergroten tot maximaal de vergunde hoeveelheid van 775.000 m^3/jaar. Voorwaarde voor nieuwe onttrekkingsputten is dat de beheersing van de vlek niet mag worden tegengewerkt.
De realisatie van de plannen tot capaciteitsvergroting heeft onder genoemde voorwaarden een positief effect op de bedrijfszekerheid van de beheersmaatregel.
Voor meer gedetailleerde informatie hierover wordt ondermeer verwezen naar het rapport "locatiebepaling winput NXP"; d.d. 21 december 2006 (referentienummer 9S2643.01/R0002/HMEN/NBOJ/Nijm).

ROYAL HASKONING

10 REFERENTIES

1. Gemeente Nijmegen (2001), Aanvraag vergunning en Wet milieubeheer en Wet verontreiniging oppervlaktewateren;
2. Gemeente Nijmegen (2002), Beschikking D.D. 1 oktober 2002 - Nr. MWO01.17833 van gedeputeerde staten van Gelderland;
3. Gemeente Nijmegen (1983), Aanvraag hinderwetvergunning nr. 363 N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken;
4. Gemeente Nijmegen (2004), milieuatlas;
5. Gedeputeerde Staten der provincie Gelderland (1922), *Hinderwet Oprichting mestbergplaats te Nijmegen*, Arnhem, No 151.
6. streekarchief (1980), Inventarisatie stortplaatsen (chemisch) afval;
7. NXP (1988), Letteraanduiding van gebouwen;
8. NXP (1989), Uitbreiding/wijzigingvergunning ten behoeven van diverse veranderingen (kenmerk 22/89) ingevolge de Hinderwet (d.d. 25 oktober 1989);
9. NXP (1981), overzichttekening lekkende rioolputten en stortplaatsen;
10. NXP (1985), analyseresultaten vuilstort oude mollenhutseweg;
11. NXP (1984), memorandum: uitbreiding Philips;
12. NXP (1985), memorandum: bodemverontreiniging voormalig stort nabij Philips;
13. NXP (1989), incident rapport: bodemverontreiniging;
14. NXP (1987), incident rapport: bodemverontreiniging;
15. NXP (1987), milieuvervuiling, ref: 226/87;
16. NXP (1998), asbestonderzoek conform BRL 5052 gebouwen B, BM, BN, C, D, E, J, K, L en P;
17. NXP (2001), Philips Semiconductors Nijmegen BV, Gebouw AB;
18. NXP (2000), aanvraag sloopvergunning gebouw AX op de plant van Philips;
19. NXP (1968), oprichtingsvergunning hinderwet Molenhutseweg 105 te Nijmegen;
20. Grontmij n.v. (1986), Historisch onderzoek inzake bodemsaneringprojecten omgeving Gerstweg, ref: Ge/330/18/HO;
21. KIWA N.V. (1987), Verslag van een onderzoek naar bodemverontreiniging in de Gemeente Nijmegen, ref : 981087013;

22. Grontmij (1990), Verkennend onderzoek (St. Teunismolenweg), ref: 0270/29.BWT/MvD;

23. Haskoning (1991), Verslag van een onderzoek naar bodemverontreiniging in de Gemeente Nijmegen, ref: GE/330/18/20;

24. Haskoning (1993), Verkennend onderzoek noordelijk terreingedeelte, ref: 11065.B0259.B0/R001/MBA/IP;

25. Haskoning (1993), Inventariserend onderzoek (INVO) en verkennend onderzoek zuidelijke terreingedeelte, ref: 11065.B0259.B0/R002/MBA/IP;

26. Haskoning (1993), Inventariserend bodemonderzoek Gerstweg 2 (InVo + NVN Zuidelijke deel), ref: 11065.B0261.A0/R003/MBA/IP;

27. Haskoning (1994), Nader onderzoek (fase 1) grondwaterverontreiniging, ref: 11065.B1460.A0/R003/MBA/IP;

28. Haskoning (1994), Nader onderzoek (fase 2) Grondwaterverontreiniging, ref: 11065.C0129.A0/R004/MBA/IP;

29. Haskoning (1995), Vooronderzoek saneringsmogelijkheden verontreinigd grondwater, ref: 11065.C0129.A0/R006/JBR/GR;

30. Haskoning (1995), Verkennend bodemonderzoek bij de gebouwen D, BM en BN, ref: 11065.D1366.A0/R001/IS/IP;

31. Haskoning (1995), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding FA, ref: 11065.D2202.A0/R001/IS/KM;

32. Haskoning (1995), Verkennend bodemonderzoek nieuwbouwlocatie FD, ref: 11065.D2202.A0/R002/IS/KM;

33. Haskoning (1995), Verkennend bodemonderzoek nieuwbouwlocatie FL, ref: 11065.D2202.A0/R003/IS/KM;

34. Haskoning (1995), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding noordoostzijde AN, ref: 11065.D2202.A0/R004/IS/KM;

35. Haskoning (1995), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding AX, ref: 11065.D2202.A0/R005/IS/IPKM;

36. Haskoning (1995), Depotbemonstering uitkomende grond van bouwput gebouw FL, 11065.D2202.A0/B27008/IS/KM;

37. Haskoning (1995), Depotbemonstering grond afkomstig van noord-oostelijke terreindeel, ref: 11065.D2202.A0/B27010/IS/KM;

38. Haskoning (1995), In-situ bemonsterde grond ter plaatse van parkeerterrein bij gebouw AN, ref: 11065.D2202.A0/B27007/IS/KM;

39. Haskoning (1995), Aanvullende analyses grond nieuwbouwlocatie FD, ref: 11065.D2202.A0/B28514/IS/KM;

40. Haskoning (1995), Aanvullend bodemonderzoek uitbreiding noodwestzijde AN, ref: 11065.D2202.A0/B30654/IS/KM;

41. Haskoning (1995), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding noordwestzijnde AN, ref: 11065.D2239.A0/R001/IS/IP;

42. Haskoning (1995), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding AM, ref: 11065.D2520.A0/R001/IS/KM;

43. Haskoning (1995), Aanvullend analyses grond nieuwbouwlocatie AX, ref: 11065.D2520.A0/B28515/IS/IP;

44. Haskoning (1995), Depotmonstering uitkomende grond van bouwput gebouw AM, ref: 11065.D2520.A0/B28522/IS/KM;

45. Haskoning (1995), Aanvullend bodemonderzoek nieuwbouwlocatie FD, ref: 11065.D2778.A0/B31516/IS/IP (FD);

46. Haskoning (1996), Aanvullend bodemonderzoek uitbreiding noord-westzijnde AN, ref: 11065.D2778.A0/B4933/IS/IP;

47. Haskoning (1996), In-situ bemonsterde grond nieuwbouwlocatie FD, ref: 11065.E0108.A0/B5655/IS/IP;

48. Haskoning (1996), Advisering m.b.t. gevalsdefinitie, ref: 11065.E0275.A0/V001/JBR/IP;

49. Haskoning (1996), Opstellen saneringsplan bouwlocatie AN, ref: 11065.E0612.A0/F003/JBR/IP/;

50. Haskoning (1996), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding kantine FB, ref: 11065.E0521.A0/R001/IS/SVR;

51. Haskoning (1996), Analyseren slibmonsters, ref: 11065.E0730.A0/B12019/IS/IP;

52. Haskoning (1996), Aanpassen rapport bodemonderzoek gebouw AX, ref: 11065.B2202.A0/R006/IS/IP;

53. Haskoning (1996), Nader onderzoek lekke leiding bij gebouw FA, ref: 11065.E0882.A0/B18168/IS/ILA;

54. Haskoning (1997), Verkennend bodemonderzoek semi permanent gebouw, ref: 11065.F0502.A0/R001/IS/SVR;

55. Haskoning (1997), Nader onderzoek saneringsonderzoek en saneringsplan voor PAK's en zware metalen, ref: E1424.A0;

56. Haskoning (1997), Verkennend bodemonderzoek veiligheidsbunker, ref: 11065.F1489.A0/R001;

57. Haskoning (1997), Aanvullend naderonderzoek grondwater fase 3 saneringsplan voor deelsanering, ref: 11065.E1373.A0;

58. Haskoning (1997), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding FM, ref: 11065.F1349.A0/R002;

59. Haskoning (1997), Nader onderzoek olieverontreiniging stikstofplant (gebouw ZZ-30-32), ref: 11065.F1709.A0/B001/EDV/IP;

60. Haskoning (1998), Verkennend bodemonderzoek gebouw FS, ref: F2446.A0/R001/LR/IP;

61. Haskoning (1998), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding FD en aanleg betonplaat bij gebouw AF, ref: G0456.A0/R001/EDV/IP;

62. Haskoning (1998), Verontreiniging door PAK en zware metalen, ref: E1424.A0/0001/JBR/IP;

63. Haskoning (1998), Nader grondwateronderzoek (fase 3), ref: E1373.A0/R002/JVG/CTH;

64. Haskoning (1998), verkennend bodemonderzoek terrein WNO (voorheen kleurrijk) st. teunismolenweg 46, ref: G2247.A0/R001/IS/IP;

65. Haskoning (1999), BOOT-onderzoek dieseltank gebouw FE, ref: H0053.A0/B001/IS/IP;

66. Haskoning (1999), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding neutralisatie bedrijfsterrein, ref: H0054.A0/B002/IS/IP;

67. Haskoning (1999), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding neutralisatie FA, ref: H0054.A0/R001/IS/IP;

68. Witteveen+Bos (1999), rapportage grondwateronderzoek stortplaats nabij de Neerbosscheweg te Nijmegen, ref: MILM-ZEIS Nm66.1;

69. Haskoning (1999), Integraal ontgravings- en herschikkingsplan voor met PAK's en zware metalen verontreinigde grond, ref: E1424.A0/R003/JBR/IP;

70. Heidemij (1989), indicatief bodemonderzoek lokatie Draaiomterrein St. Teunismolenweg, ref 634/16581/R010;

71. Haskoning (2000), Nader bodemonderzoek olieverontreiniging gebouw D en actualisatie kwaliteit diepe grondwater, ref: K0363.A0/R001/WZ/TKA;

72. De straat (2000), Verkennend onderzoek stortplaatsen Gelderland. Neerbosscheweg 1 ongenummerd te Nijmegen VOSGE/330/009;

73. Haskoning (2000), Verkennend bodemonderzoek nieuwbouwlocatie HY, ref: K2422.A0/R001/FH/MJAE;

74. Haskoning (2001), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding gebouw AN, ref: L0792.A0/R001/DZ/TKA;

75. Haskoning (2001), Verkennend bodemonderzoek uitbreiding gebouw AM, ref: L0876.A0/R001/IVL/KB;

76. Haskoning (2001), Nader grondwateronderzoek fase 3 themakaart, ref: L0878.A0/008;

77. Haskoning (2001), Bodemonderzoek zuurlek nabij gebouw AP, ref: L0941.A0/B001/BLO/TKA;

78. Haskoning (2001), Verkennend bodemonderzoek locatie toekomstig gebouw CH, ref: L1201.A0/R001/IVL/TTP;

79. Haskoning (2001), Partijkeuring grond. Depot oostzijde gebouw HT en 13 bigbags, ref: L0824.A0/R001/CHE/TKA;

80. Haskoning (2001), Lekkage zuurriool nabij gebouw AP. Aanvullend onderzoek, ref: L0941.A0/B002/BLO/TKA;

81. Haskoning (2001), In-Situ partijkeuring grond. Uitbreiding gebouw AN, ref: L0792.A0/R003/CHE/TKA;

82. Haskoning (2001), In-Situ partijkeuring grond. Nieuwbouw gebouw DD, ref: L1512.A0/R001/CHE/SF;

83. Haskoning (2001), Bodemonderzoek zuurlek nabij gebouw AN herziene rapportage, ref: L0866.A0/B003/IVL/SF;

84. Haskoning (2002), Verkennend bodemonderzoek Gebouw BB, ref: 9M0782.01/R0001/SRO/SEP/Nijm;

85. Haskoning (2002), Verkennend bodemonderzoek Gebouw BF, ref: 9M0783.01/R0001/SRO/SEP/Nijm;

86. Haskoning (2002),Verkennend bodemonderzoek nieuwbouw bulkopslag HCl, ref: 9M3553.01;

87. Haskoning (2002), Olielekkage gebouw FS, ref: 9M5730.01/R0001/IS/MJAE/Nijm;

88. Haskoning (2003), beheer bedrijfsriolering, ref: 9M0745.01/R004;

89. Haskoning (2003), Beoordeling vloeistofdichte vloeren, ref: 9M0745.01/R006;

90. DHV (2003), Inventarisatie voorzieningen laad- en losplaatsen vloeibare bulkchemicaliën, ref: ON-A 20031581;

91. Witteveen+Bos (2004), Rapportage verkennend bodemonderzoek bestemmingsplan Winkelsteeg 1-N te Nijmegen, ref: NM60-259-1/panh/001;

92. Witteveen+Bos (2004), Rapportage milieukundig onderzoek parkeerplaats Boekweitweg te Nijmegen, ref: NM60-269/achh/001;

93. NXP (2003), overzicht sloopvergunningen;

94. Haskoning (2003), NRB Bodemrisicoánalyse Philips Semi-conductors Nijmegen, ref: 9M0745.01/007;

95. Publieke werken en volkshuisvesting Nijmegen (1982), Rapport inzake het onderzoek en de sanering van de ondiepe bodem van het A.S.W/Swift-terrein aan de muntweg 65 te Nijmegen;

96. Topografisch Dienst Emmen, Kaart No 554, verkend in 1887;

97. Topografisch Dienst Emmen (1920), Kaart No 554, herzien tot 1916;

98. Topografisch Dienst Emmen (1937), Kaart No 554, verkend in 1935

99. Topografisch Dienst Emmen (1949), Stafblad 40, Run X nr 29;

100. Topografisch Dienst Emmen (1953), Stafblad 40, Run V nr 68;

101. Gemeente Nijmegen (2004), bodemkwaliteitskaart en Bodembeheerplan (actief bodembeheer) in Nijmegen;

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 1
Overzichtstekening situering onderzoekslocatie

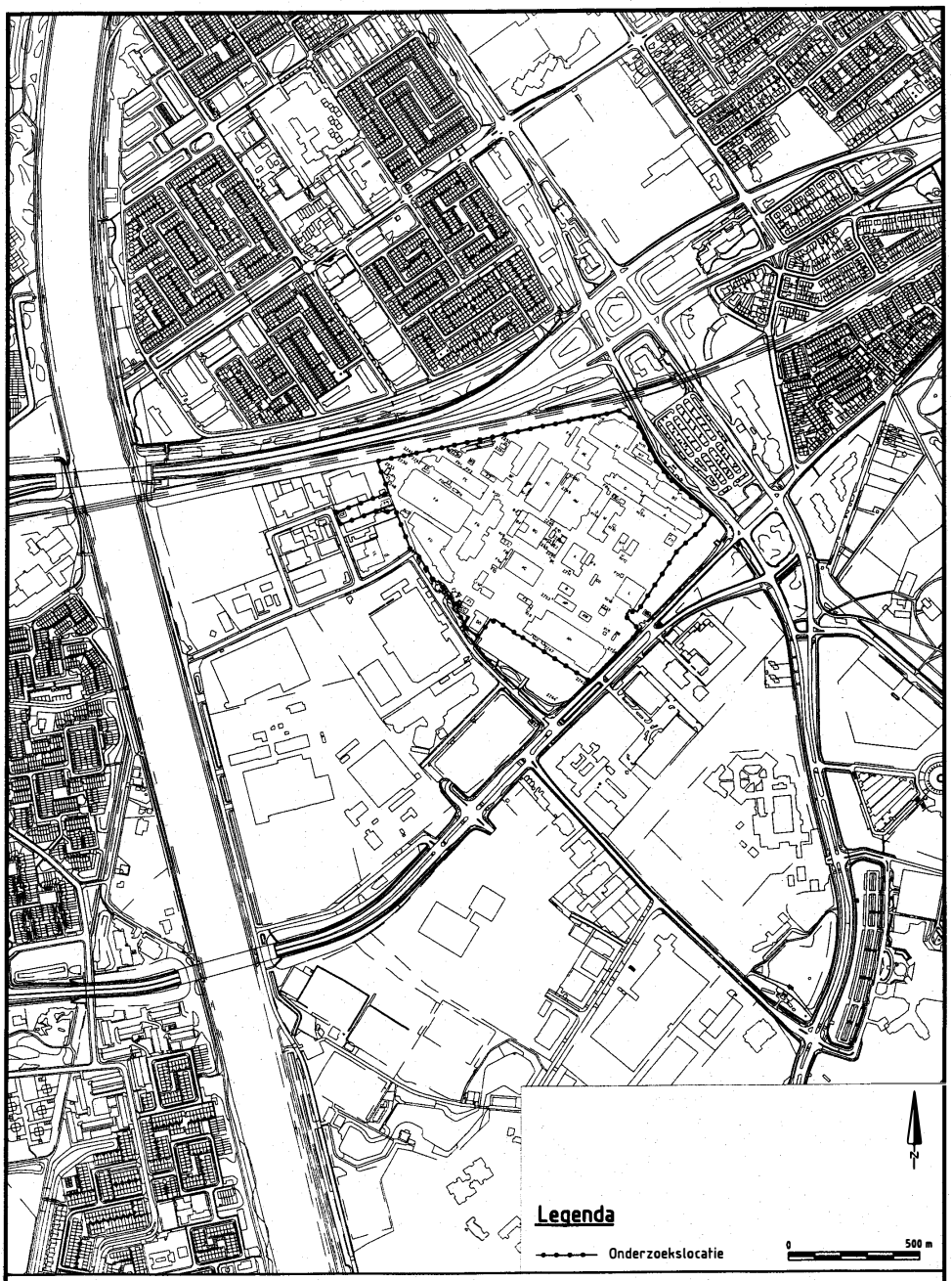

project
Actualisatie bodemkwaliteit NXP Nijmegen
omschrijving
Bijlage 1
Situering onderzoekslocatie

Barbarossastraat 35
Postbus 151
6500 AD Nijmegen
+31 (0)24 328 42 84 Telefoon
+31 (0)24 360 95 66 Fax
info@nijmegen.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
ROYAL HASKONING
Infrastructuur en Transport

formaat	schaal	fase	projectnummer	tekeningnummer
A4	1:10.000		9R8933.01	/ 001

Bestandsnaam:
Xrefaanw:

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 2
Overzichtstekening onderzoekslocatie huidige situatie

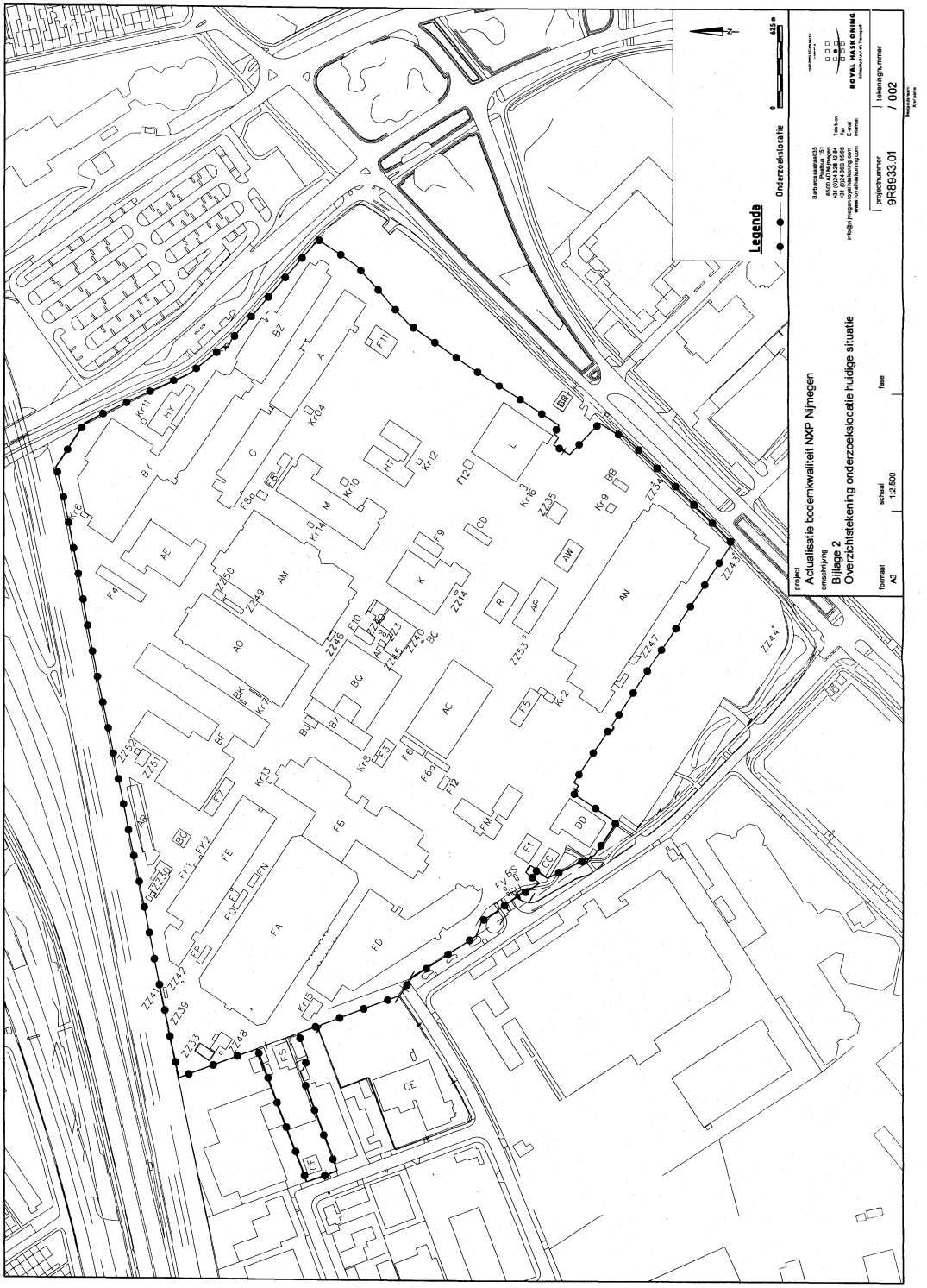
Legenda
Onderzoekslocatie
0
15 m
N
project
Actualisatie bodemkwaliteit NXP Nijmegen
omschrijving
Bijlage 2
Overzichtstekening onderzoekslocatie huidige situatie
format
A3
schaal
1:2.500
fase
projectnummer
9R8933.01
tekeningnummer
/ 002
ROYAL HASKONING

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 3a
Overzicht verdachte deellocaties en werkzaamheden bodemonderzoek

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 3b
Overzichtkaart deellocaties Register en Royal Haskoning

A COMPANY OF
ROYAL HASKONING

Bijlage 3c
Tabel beoordelingsresultaat aanvullend historisch onderzoek

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 4
Situering verdachte deellocaties

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 5
Debieten bronnen

Hoeveelheid opgepompt bronwater

Jaar	m3/jaar
1996	387000
1997	527000
1998	487000
1999	495000
2000	508000
2001	470000
2002	514000
2003	525000
2004	408000
2005	377000
Toekomst	700000 - 800000

Bron capaciteit

Bron	In bedrijf sinds	Capaciteit m3/hr (1 m daling)		
		Start	2003	2005
8	jul-87	60	37	23
9	apr-89	46	35	14
10	mrt-00	25	54	46

2005	bron 10	402960 m3/jaar
	bron 8+9	324120 m3/jaar
	Totaal	727080

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 6
Situering verdachte locaties omgeving

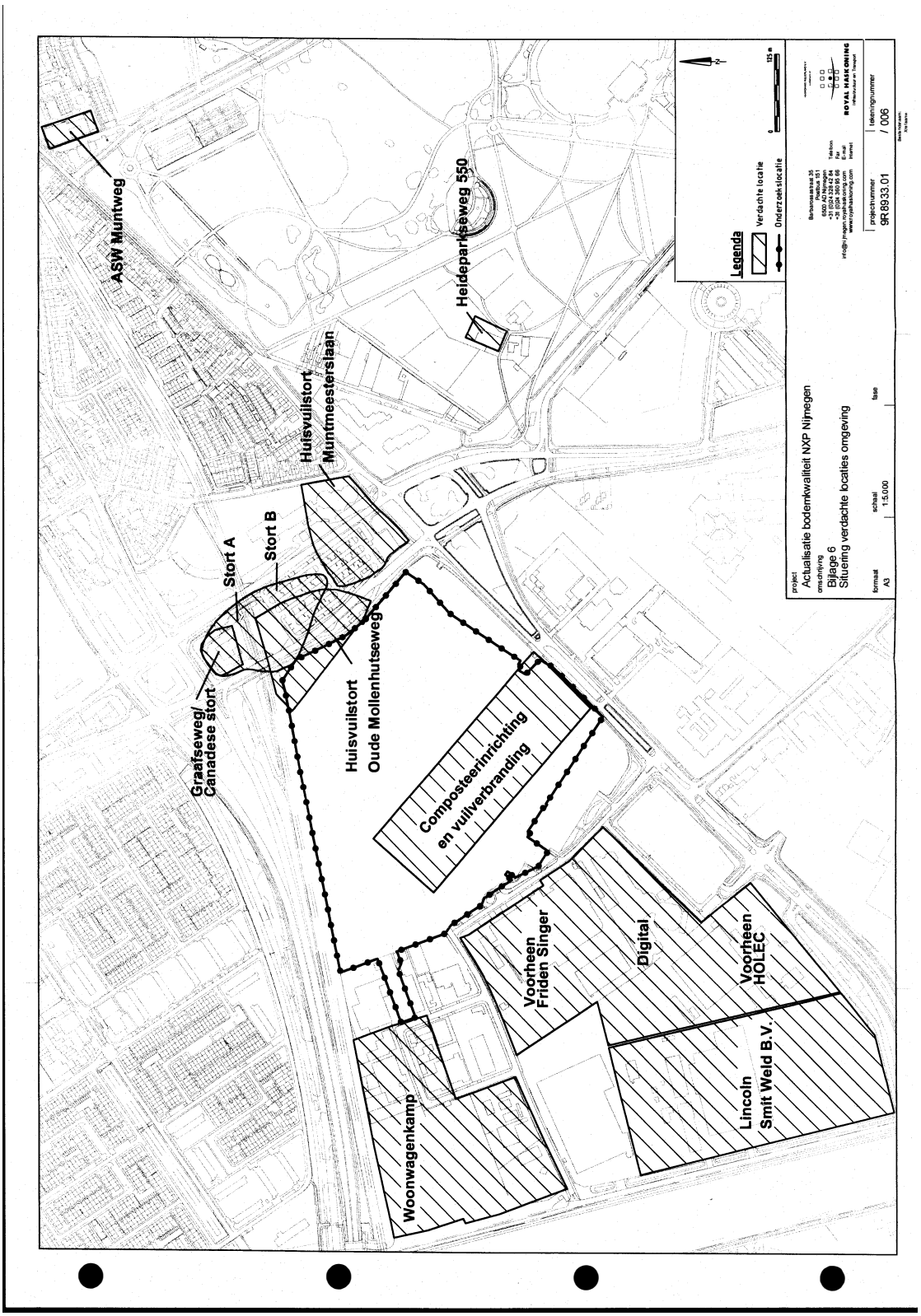
ASW Muntweg
Heidepark Weg 550
Huisvuilstort Muntmeesterslaan
Stort A
Stort B
Graafseweg/ Canadese stort
Huisvuilstort Oude Mollenhutseweg
Composteerinrichting en vuilverbranding
Voorheen Friden Singer
Digital
Voorheen HOLEC
Lincoln Smit Weld B.V.
Woonwagenkamp
Legenda
Verdachte locatie
Onderzoek-locatie
project
Actualisatie bodemkwaliteit NXP Nijmegen
omschrijving
Bijlage 6
Situering verdachte locaties omgeving
formaat
A3
schaal
1:5.000
fase
projectnummer
9R8933.01
tekeningnummer
/ 006
ROYAL HASKONING

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 7
Overzichtstekening bronnen en peilbuizen

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 8
Resultaten grondwater

OVERZICHT ANALYSERESULTATEN GRONDWATER
Bedrijfsterrein Gerstweg 2 te Nijmegen
9R8933.01

—— gelijk of groter dan S-waarde
—— gelijk of groter dan (S+I)/2
000 gelijk of groter dan I-waarde

26-10-2006

peilbuis	filter nummer	filterdiepte (m-mv)	meting	Cyanide (totaal)	Arseen	Cadmium	Chroom	Kobalt	Koper	Kwik	Lood	Zink	Nikkel	Tin	IJzer (2+)	D.O.C.	EOX	1,2-dichloorethaan	1,1-dichloorethaan	cis-dichloorethaan	trans-dichloorethaan	1,2-dichloorpropaan	tetrachloorethaan	tetrachloormethaan	1,1,1-trichloorethaan	1,1,2-trichloorethaan	trichloorethaan	trichloormethaan	tetrachloormethaan	1,1,1-trichloorethaan	vinylchloride	benzeen	tolueen	ethylbenzeen	xylenen	naftaleen	fenol-index	methaan	ethaan	propaan	minerale olie	som 11 t/m 113	ammonium	chloride (mg/l)	sulfide	nitraat (als NO3) (mg/l)	zuurgraad (mg/l)	pH	EC (mS/m)	datum	firma	rapport
bron 2A	1	10 30.0 - 40.0	1													140											6.6																						??/06/83	PHILIPS	
			2													210											9.6																						??/06/83	PHILIPS	
			3													150											9																						??/09/83	PHILIPS	
			4													135											6																						??/09/83	PHILIPS	
bron 6	1	10 30.0 - 40.0	1													150							145		97		350																						??/06/83	PHILIPS	
			2													185							130		98		400																						??/06/83	PHILIPS	
			3													10							490				1420																						??/09/83	PHILIPS	
			4																				900				1440																						??/09/83	PHILIPS	
			5																																															16-10-1987	KIWA	981 087 013
bron 7	1	10 30.0 - 40.0	1													5							14				45																						??/06/83	PHILIPS	
			2													3							12				24																						??/06/83	PHILIPS	
			3													<0.1							120				13																						??/09/83	PHILIPS	
			4													<0.1							10.5				10.1																						??/09/83	PHILIPS	
wf bron 8	1	2 30.6 - 32.6	1													<0.5			<1.0				50	1.7	1.8	<0.5	140	<0.5	<5.0	<1.0																			6-5-1993	HASKONING	B0261 A0
			2													<1.0			<1.0				10	<0.5	<0.5	<0.5	91	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										7.3	30	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
			3													<0.1							9.1	<0.1	<0.1	<0.1	28	0.14																						17-08-00	HASKONING	K0563 A0/R00 I-W
			4													< 1			53		<2		71	<1	1.0	<1	220	<1				1.4																6.9	47	23-3-2006	HASKONING	9R8933.01
			5													<0.1			1.5		<0.2		1.3	<0.1	<0.1	<0.1	14	0.39																						6.7	48	30-8-2006	HASKONING	9R8933.01
	bron 8															<0.1			43		<0.2		3.5	<0.1	<0.1	<0.1	30	3.4																						6.8	45	30-8-2006	HASKONING	9R8933.01
wf bron 9	1	2 28.0 - 30.0	1													<1.0			2.9				89	<0.5	0.6	4.7	240	<0.5	<5.0	<1.0																			6-5-1993	HASKONING	B0261 A0
			2													<1.0			<1.0				9.7	<0.5	<0.5	<0.5	56	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										6.7	38	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
			3													<0.1			40		<0.2		3.2	<0.1	0.11	<0.1	16	<0.1			<0.1																		6.8	39	23-3-2006	HASKONING	9R8933.01
			4													<0.1			20		<0.2		15	0.4	0.49	<0.1	42	<0.1																						6.8	31	30-8-2006	HASKONING	9R8933.02
	bron 9															<0.1			140		<0.2		120	2.7	2.7	0.13	282	0.66																						6.9	38	30-8-2006	HASKONING	9R8933.03
wf bron 10	1	2 31.6 - 33.6	1													<0.1			7.8		<0.2		8.3	1.2	0.56	<0.1	14	<0.1			<0.1																		5.3	43	22-3-2006	HASKONING	9R8933.04
			2													0.14			22		<0.2		58	<0.1	2.5	<0.1	220	0.04																						6.6	42	30-8-2006	HASKONING	9R8933.05
	bron 10															<0.1			52		<0.2		48	4.5	1.8	0.14	320	0.46																						6.6	42	30-8-2006	HASKONING	9R8933.06
1	1	1 7.4 - 8.4	1	<5	<2	<0.5	<3	<3		<2	74	<2		<5		39			<1.0		<0.5		21	<0.5	4.1	<0.5	15	<0.5	<5.0	<1.0		<0.1	0.2	<0.2	<0.2					<200	0.7						6.5	39	9-3-1993	HASKONING	B0261 A0
			2													<1.0			<1.0				15	<0.5	2.0	<0.5	20	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										6.9	24	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
8	1	1 8.0 - 9.0	1	<5	<2	<0.5	<3	3	<0.04	7	74	<2	10	<5		1.1			<1.0		<0.5		<5	<0.5	<0.5	<0.5	1.0	<0.5	<5.0	<1.0		<0.1	0.3	<0.2	0.2												5.5	50	9-3-1993	HASKONING	B0261 A0
			2																														<0.1	<0.2	<0.2	<0.2										7.2	40	12-7-1994	HASKONING	C0129.A0
			3													<1.0			<1.0				1.0	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										6	39	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
10*	1	2 6.0 - 8.0	1													<0.1			<1.0		<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1			<0.1																5.9	36	22-3-2006	HASKONING	9R8933.01
			1																																													16-10-1987	KIWA	981 087 031
			2													<1.0			<1.0				<0.5	<0.5	1.3	<0.5	1.0	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										5.8	46	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
			3													<0.1			<1.0		<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	0.16	<0.1	0.14	<0.1			<0.1																5.3	33	22-3-2006	HASKONING	9R8933.01
			4																																													16-10-1987	KIWA	981 087 031
11*	1	2 6.0 - 8.0	1																																												<0.2		140		5.6	40	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
12	1	1 7.0 - 8.0	1													<1.0			<0.5				2.9	<0.5	5.1	<0.5	97	<0.5	<5.0	<1.0		0.2	2.0	0.4	0.8					<5.0							6	39	9-3-1993	HASKONING	B0261 A0
			2													<1.0			<1.0				6.3	<0.5	1.4	<0.5	47	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										6.8	25	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
12*	1	2 6.0 - 8.0	1																																													16-10-1987	KIWA	981 087 031
			2	<5	<2	<0.5	<3	<3	<0.04	<2	24	<2	<3	<5		3.8	<1.0		<0.5		<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	8.6	<0.5	<5.0	<1.0		<0.1	<0.2	0.3	0.8					<5.0	<200	0.1					5.5	40	9-3-1993	HASKONING	B0261 A0
			3													<1.0			<1.0		<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	11	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										6.6	29	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
13A	1	1 4.0 - 6.0	1													<0.1			<0.1		<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	0.90	<0.1		<0.1																		8.3	77	22-3-2006	HASKONING	9R8933.01
14*	1	2 6.0 - 8.0	1																																													16-10-1987	KIWA	981 087 031
			2	<5	<2	<0.5	<3	<3	<0.04	<2	74	15	24	<5		130	<1.0		6.2				45	<0.5	<0.5	<0.5	420	2.5	<5.0	<1.0		<1.0	<0.2	<0.2	<0.2					<5.0	<200	0.9					5.5	56	9-3-1993	HASKONING	B0261 A0
			3		<2	<0.4	19	4	<0.04	<2	180	4				39	<1.0		160				29	<0.5	1.2	0.7	680	3.2	<1.0	<1.0		<0.1	0.5	0.3	1.5	<0.2	<2			<5.0							7.3	26	6-7-1995	HASKONING	D1366 A0
			4														<1.0		110				34	<0.5	1.2	<0.5	430	1.3	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										7	29	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
16	1	1 7.9 - 8.9	1														<1.0		<0.5				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<5.0	0.8		14	59	250	550					1600							6	69	9-3-1993	HASKONING	B0261 A0
			2																														<0.1	0.3	<0.2	<0.2					<50							7	39	12-7-1994	HASKONING	C0129.A0
			3																														<0.1	0.3	<0.2	0.7					<50							6.9	39	24-3-1995	HASKONING	C0129.A0
37	1	1 7.4 - 8.4	1	<5	<2	<0.5	<3	<3	<0.04	<2	120	<2	<3	<5		250	<1.0		3.5				20	<0.5	<0.5	<0.5	13.00	<0.5	<5.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2					<50	<200	0.2					5.5	61	9-3-1993	HASKONING	B0261 A0
40	1	1 7.6 - 8.6	1	<5	6	0.2	<3	8	<0.04	<2	95	12	21	<5		98	<1.0		59				11	<0.5	<0.5	<0.5	400	<0.5	<5.0	<1.0		<0.1	0.3	0.4	0.9					<50	<200	0.2					5.5	52	9-3-1993	HASKONING	B0261 A0
			2														<1.0		58				9	<0.5	<0.5	<0.5	350	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										7.0	50	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
			3												0.4	6.2		<0.1	4.4	0.32			2.2				21									<0.25	<0.25	<25					<0.1	66	33	6.4	41	21-3-2006	HASKONING	9R8933.01
			4																														<0.2	<0.2	<0.2	<0.5	<0.2				<50							6.4	40	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
55	1	1 7.7 - 8.7	1	<5	<2	<0.5	<3	<3	<0.04	<2	62	<2	<3	<5		4.6	<1.0		<0.5				<5	<0.5	<0.5	1.6	<0.5	<5.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2					<50	<200	0.2					6	65	9-3-1993	HASKONING	B0261 A0
			2														<1.0		<1.0				<0.5	<0.5	38	0.6	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										6.1	43	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
			3														<0.1		<0.1		<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	0.56	<0.1	0.16	<0.1		<0.1																6.2	35	20-3-2006	HASKONING	9R8933.01
200	1	1 7.6 - 8.6	1														<1.0	<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<5.0	<1.0																7	18	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
201	1	1 7.7 - 8.7	1														<1.0	<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	3.2	<0.5	<5.0	<1.0																7	35	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
			2														<1.0		<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	3.6	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										6.6	30	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
			3												<0.01	8.5		<0.1	<0.1	<0.1		<0.1				<0.7					<0.1					<0.25	<0.25	<25					0.2	18	67	5.9	35	23-3-2006	HASKONING	9R8933.01
			4													<0.1			<0.1			<0.2	1.7	<0.1	<0.1	<0.1	6.0	<0.1																			6.7	33	30-8-2006	HASKONING	9R8933.01
202	1	1 7.7 - 8.7	1														<1.0	<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	2.6	<0.5	<5.0	<1.0																7	52	2-11-1993	HASKONING	B1460.A0
203	1	1 7.7 - 8.7	1														<1.0	<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	1.4	<0.5	<5.0	<1.0																7	25	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
			2														<1.0		<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	43	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2										6.3	39	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
			3												<0.01	7		<0.1	0.44	<0.1		<0.1				23					<0.1					<0.25	<0.25	<25					0.2	170	25	6.8	74	23-3-2006	HASKONING	9R8933.01
			4													<0.1			<0.1			<0.2	5.0	<0.1	<0.1	<0.1	14	0.1																			6.7	136	30-8-2006	HASKONING	9R8933.01
S-waarde					10	10	12.4	1	15	0.25	15	65	20	15			0.1	7.0	0.01	0.01	0.01	0.6	0.01	0.01	0.01	24	6.0	0.01	0.01	0.01	0.2	7	4	0.2	0.01	0.2					50			0.5	6									
(S+I)2					755	35	3.2	16	45	0.13	45	633	80	45				204	5	10	10	40	20	5	150	65	262	203	500	450	2.5	15	504	77	35	35	1000					325			-	0									
I-waarde					1500	80	6	30	75	0.3	75	800	100	75				400	10	20	20	80	40	10	300	130	500	400	1000	900	5	30	1000	150	70	70	2000					600			-	1500									

peilbuk	filter nummer	filterdiepte (m)	filterdiepte (m-mv)	meting	pyreen (totaal)	Arseen	Cadmium	Chroom	Koper	Kwik	Lood	Zink	Cobalt	Nikkel	Tin	IJzer (2+)	E.O.C	EOX	1,2-dichloorethaan	1,1-dichloorethaan	cis-dichlooretheen	trans-dichlooretheen	1,2-dichloorpropaan	tetrachloormethaan	tetrachloormethaan	1,1,1-trichloorethaan	1,1,2-trichloorethaan	trichloorethaan	trichloormethaan	tetrachloormethaan	1,1,-dichloorethaan	vinylchloride	benzeen	tolueen	ethylbenzeen	xylenen	naftaleen	benzo(a)pyreen	fenol-index	methaan	ethaan	propaan	minerale olie	Proom 11, 21 en 113	ammonium	fluoride (mg/l)	sulfide	nitraat (als NO3) (mg/l)	sulfaat (mg/l)	pH	EC (mS/m)	datum	firma	rapport
204	1	1	7.7 - 8.7	1															<1.0	<1.0	<1.0	<1.0		<0.5	<0.5	1.1	<0.5	0.9	<0.5	<5.0	<1.0																			7	33	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	<1.0		<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.4	36	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	<0.1		<0.2	0.46	<0.1	<0.1	<0.1	0.28	<0.1			<0.1																	6.8	39	22-3-2006	HASKONING	9R8933.01
205	1	1	7.7 - 8.7	1															<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	1.6	<0.5	<5.0	<1.0																			7	53	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	<1.0			0.5	<0.5	<0.5	<0.5	0.8	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														7.0	39	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	<0.1		<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	0.79	<0.1			<0.1																	5.3	39	22-3-2006	HASKONING	9R8933.01
206	1	1	7.7 - 8.7	1															<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	1.0	<0.5	2.9	<0.5	<5.0	<1.0																			7	42	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	3.1	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														5.0	54	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3												<0.01	<5			<0.1	<0.1	<0.1		<0.1			<0.4					<0.1							<0.25	<0.25	<25				<0.1	110	79	4.5	41	2-3-2006	HASKONING	9R8933.01
				4	<5	<5	2.1	<1	<5	<0.05	17	19		27																																			4.6	36	10-5-2006	HASKONING	9R8933.01
207	1	1	7.7 - 8.7	1															<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	3.5	0.8	0.9	<0.5	<5.0	<1.0																			7	32	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	0.51	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.8	30	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	<0.1		<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.7	<0.1			<0.1																	4.7	26	22-3-2006	HASKONING	9R8933.01
				4																																					<1						5.1	27	11-5-2006	HASKONING	9R8933.02
208	1	1	7.7 - 8.7	1															<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	2.5	<0.5	<5.0	<1.0																			7	23	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	2.1	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.2	21	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
209	1	1	7.8 - 8.8	1															<1.0	<1.0	<1.0			45	<0.5	9.8	<0.5	11	<0.5	<5.0	<1.0																			7	24	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	<1.0			11	<0.5	<0.5	<0.5	8.1	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														5.8	21	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
210	1	1	7.8 - 8.8	1															<1.0	<1.0	<1.0			190	<0.5	1.0	<0.5	31	<0.5	<5.0	<1.0																			7	35	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	6.7	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.9	26	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
211	1	1	7.7 - 8.7	1															<1.0	<1.0				2.9	<0.5	<0.5	<0.5	5	<0.5	<5.0	<1.0													93						7	39	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2																																											7.7	53	12-7-1994	HASKONING	C0129.A0
212	1	1	7.9 - 8.9	1															<1.0	1.8				4.5	<0.5	<0.5	<0.5	25	<0.5	<5.0	<1.0													<50						7	29	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	2.8				5.1	<0.5	<0.5	<0.5	26	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.9	33	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
213	1	1	7.9 - 8.9	1															<1.0	1.7				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	0.7	<0.5	<5.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2							<50						7	32	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														5.6	25	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	<0.1		<0.2	0.15	<0.1	<0.1	<0.1	1.5	<0.1			<0.1																	4.8	26	21-3-2006	HASKONING	9R8933.01
214	1	1	7.8 - 8.8	1															<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<5.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2							<50						7	24	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
215	1	1	7.6 - 8.6	1															<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<5.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2							<50						7	83	1-11-1993	HASKONING	B1460.A0
				2															<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.4	110	5-11-1997	HASKONING	E1373.A0
216	1	1	7.8 - 8.8	1															<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0																			7.8	25	12-7-1994	HASKONING	C0129.A0
217	1	1	6.7 - 7.7	1															<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0																			8.7	11	12-7-1994	HASKONING	C0129.A0
301	1	2	18.0 - 20.0	1															<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	0.5	<0.5	<1.0	<1.0																			7.6	34	12-7-1994	HASKONING	C0129.A0
	2	2	38.0 - 40.0	1															<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	0.7	<0.5	<1.0	<1.0																			8	40	12-7-1994	HASKONING	C0129.A0
	3	2	48.0 - 50.0	1															<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	1.3	<0.5	<1.0	<1.0																			7.5	53	12-7-1994	HASKONING	C0129.A0
302	1	2	20.0 - 22.0	1															<1.0	1.2	<1.0			4.5	<0.5	<0.5	<0.5	2.1	<0.5	<1.0	<1.0																			7	75	7-7-1994	HASKONING	C0129.A0
				2															<1.0	1.4				0.5	<0.5	<0.5	<0.5	140	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.0	33	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	0.27	<0.1			9.4	<0.1	<0.1	<0.1	150	<0.1	<0.1	<0.1																					17-8-2000	HASKONING	K0363.A0/R001\
				4															<0.1	9.0		<0.2	5.8	0.55	0.07	<0.1	120	<0.1																					7.1	43	21-3-2006	HASKONING	9R8933.01
	2	2	38.0 - 40.0	1															<1.0	<1.0	<1.0			6.6	<0.5	<0.5	<0.5	2.2	<0.5	<1.0	<1.0																			7	45	7-7-1994	HASKONING	C0129.A0
				2															<1.0	<1.0				0.6	<0.5	<0.5	<0.5	120	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														5.5	24	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	0.40	<0.1			0.6	<0.1	<0.1	<0.1	130	0.15	<0.1	<0.1																					17-8-2000	HASKONING	K0363.A0/R001W
				4															<0.1	1.5		<0.2	0.59	<0.1	<0.1	<0.1	4.8	<0.1			<0.1																	7.2	41	21-3-2006	HASKONING	9R8933.01
	3	2	48.0 - 50.0	1															<1.0	1.5	<1.0			250	<0.5	<0.5	<0.5	1300	<0.5	<1.0	8.1																			7	41	7-7-1994	HASKONING	C0129.A0
				2															<1.0	1.3				2.3	<0.5	<0.5	<0.5	180	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														5.5	25	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	0.8	<0.1			1.1	<0.1	<0.1	<0.1	150	0.16	<0.1	<0.1																					17-8-2000	HASKONING	K0363.A0/R001W
				4												0.9	<5			6.3	730	7.8				57							9.87							<0.25	<0.25	<25				<0.1	<0.2	45	7.7	36	21-3-2006	HASKONING	9R8933.01
				5															<0.1	760		<0.2	92	<0.1	<0.1	<0.1	520	<0.1																					7.7	28	27-4-2006	HASKONING	9R8933.01
				6															<0.1	630		<0.2	55	<0.1	<0.1	<0.1	370		<0.1		5.90																	7.2	32	28-7-2006	HASKONING	9R8933.01
303	1	2	22.5 - 24.5	1															<1.0	<1.0	<1.0			13	<0.5	<0.5	<0.5	30	<0.5	<1.0	<1.0																			7	81	7-7-1994	HASKONING	C0129.A0
				2															<1.0	<1.0				24	<0.5	<0.5	<0.5	12	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.9	26	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	<0.1	<0.1			1.4	<0.1	<0.1	<0.1	0.68	<0.1	<0.1	<0.1																					17-8-2000	HASKONING	K0363.A0/R001W
				4															<0.1	0.40		<0.2	0.28	<0.1	<0.1	<0.1	19	<0.1			<0.1																	6.2	50	21-3-2006	HASKONING	9R8933.01
	2	2	34.0 - 36.0	1															<1.0	<1.0	<1.0			14	<0.5	<0.5	<0.5	35	<0.5	<1.0	<1.0																			7	68	7-7-1994	HASKONING	C0129.A0
				2															<1.0	<1.0				19	<0.5	<0.5	<0.5	13	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														7.0	24	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	<0.1	<0.1			1	<0.1	<0.1	<0.1	0.23	<0.1	<0.1	<0.1																					17-8-2000	HASKONING	K0363.A0/R001W
				4															<0.1	2.67		<0.2	15.0	<0.1	<0.1	<0.1	18	<0.1			<0.1																	6.3	55	21-3-2006	HASKONING	9R8933.01
	3	2	48.0 - 50.0	1															<1.0	44	<1.0			7.9	<0.5	<0.5	<0.5	45	<0.5	<1.0	<1.0																			7	63	7-7-1994	HASKONING	C0129.A0
				2															<1.0	<1.0				1200	<0.5	4.1	<0.5	43	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.9	25	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	0.58	<0.1			190	<0.1	1.3	<0.1	17	0.1	<0.1	<0.1																					17-8-2000	HASKONING	K0363.A0/R001W
				4												14	<5			4.8	9.72	4.8				1.8							8.2		9.2														0.2	120	0.69	6.7	67	21-3-2006	HASKONING	9R8933.01
				5															<0.1	56		<0.2	1.9	<0.1	<0.1	<0.1	5.2	<0.1																					7.3	53	27-4-2006	HASKONING	9R8933.01
				6															<0.1	37		<0.2	2.3	<0.1	<0.1	<0.1	6.8	<0.1																					6.6	38	26-7-2006	HASKONING	9R8933.01
304	1	1	25.8 - 26.8	1															<1.0	<1.0	<1.0			1.8	<0.5	<0.5	<0.5	1.8	<0.5	<1.0	<1.0																			7	75	7-7-1994	HASKONING	C0129.A0
				2															<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	0.9	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														5.9	42	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	<0.1	<0.1			0.43	<0.1	<0.1	<0.1	0.7	<0.1	<0.1	<0.1																					17-8-2000	HASKONING	K0363.A0/R001W
				4															<0.1	<0.1		<0.2	0.15	<0.1	<0.1	<0.1	0.64	<0.1			<0.1																	6.2	53	24-3-2006	HASKONING	9R8933.01
	2	1	39.0 - 40.0	1															<1.0	<1.0	<1.0			0.9	<0.5	<0.5	<0.5	3.4	<0.5	<1.0	<1.0																			7	74	7-7-1994	HASKONING	C0129.A0
				2															<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.0	40	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	<0.1	<0.1			0.25	<0.1	<0.1	<0.1	1.2	<0.1	<0.1	<0.1																					17-8-2000	HASKONING	K0363.A0/R001\
				4															<0.1	<0.1		<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	3.1	<0.1			<0.1																	6.2	45	24-3-2006	HASKONING	9R8933.01
	3	1	49.0 - 50.0	1															<1.0	9.5	<1.0			1.9	<0.5	<0.5	<0.5	13	<0.5	<1.0	<1.0																			7	85	7-7-1994	HASKONING	C0129.A0
				2															<1.0	<1.0				0.5	<0.5	<0.5	<0.5	0.9	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2														6.2	50	6-11-1997	HASKONING	E1373.A0
				3															<0.1	<0.1	<0.1			0.31	<0.1	<0.1	<0.1	1.1	<0.1	<0.1	<0.1																					17-8-2000	HASKONING	K0363.A0/R001\
				4												2.6	6.4			<0.1	21	<0.1				<0.1			<0.5				1.4							<0.25	<0.25	<25				<0.1	0.23	110	7	70	24-3-2006	HASKONING	9R8933.01
				5															0.17	21		<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	0.56	<0.1																					7.2	61	27-4-2006	HASKONING	9R8933.01
				6															<0.1	16		<0.2	0.23	<0.1	<0.1	<0.1	0.89	<0.1																					6.8	40	26-7-2006	HASKONING	9R8933.01
S-waarde					40	15	0.4	1	15	0.03	15	65	30	13		0.1	7.0	0.01	0.01	0.01	0.01	0.8	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	24	8.0	0.01	0.01	0.01	0.01	0.2	7	4	0.2	0.01	0.2				56			0.5	6								
(S+5) 2					755	35	3.2	15	45	0.17	45	433	68	45					204	5	10	10	4.0	20	5	150	65	282	203	50%	450	2.5	15	504	77	35	25	1000				325			0									
I-waarde					1500	60	6	30	75	0.3	75	500	130	75					400	10	20	20	8.0	40	10	300	130	900	400	100%	900	5	30	1000	150	70	50	2000				650			- 1500									

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Peilbus	Filter nummer	Filterlengte (m)	Filterspitjes (m-mv)	Verfilting	Cyanide (totaal)	Arseen	Cadmium	Chroom	Koper	Kwik	Lood	Zink	Cobalt	Nikkel	Tin	IJzer (2+)	B.O.C.	EOX	1,2-dichloorethaan	1-dichloorethaan	cis-dichloorethyleen	Trans-dichloorethyleen	1,2-dichloorpropaan	tetrachloorethaan	tetrachloormethaan	1,1,1-trichloorethaan	1,1,2-trichloorethaan	trichloorethaan	trichloormethaan	dichloormethaan	1,1,2-trichloorethaan	vinylchloride	benzeen	tolueen	ethylbenzeen	xyleen	naftaleen	benzol-index	ethaan	etheen	methaan	minerale olie	fenol 1, 2 en 3	ammonium	fluoride (mg/l)	sulfide	totaal as N_2O_3 (mg/l)	sulfaat (mg/l)	pH	EC (mS/m)	datum	firma	Rapport
305	1	2	22.0 - 24.0	1														<1.0	<1.0	<1.0	<1.0		(1.5)	<0.5	<0.5	<0.5	1.7	<0.5	<1.0	<1.0																	7	75	7-7-1994	HASKONING	C 0129 A0
	2	2	38.0 - 40.0	1														<1.0	<1.0	<1.0	<1.0		(0.5)	<0.5	<0.5	<0.5	13	<0.5	<1.0	<1.0															7	45	7-7-1994	HASKONING	C0129 A0
	3	2	48.0 - 50.0	1														<1.0	<1.0	<1.0			(1.5)	<0.5	<0.5	<0.5	95	<0.5	<1.0	<1.0															7	80	7-7-1994	HASKONING	C0129 A0
401	1	1	8.1 - 9.1	1														<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2											6.3	40	5-11-1997	HASKONING	E1373 A0
402	1	1	-	1														<1.0	<1.0				(0.7)	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2											8.1	40	5-11-1997	HASKONING	E1373 A0
403	1	1	8.2 - 9.2	1														<1.0	<1.0				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2											8.5	28	5-11-1997	HASKONING	E1373 A0
404	1	1	8.3 - 9.3	1														<1.0	<1.0				(1)	<0.5	<0.5	<0.5	7.3	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2											6.3	29	5-11-1997	HASKONING	E1373 A0
405	1	1	8.5 - 9.5	1														<1.0	(0.6)				<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	(0.6)	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2											6.6	31	6-11-1997	HASKONING	E1373 A0
				2														<0.1	(1.4)			<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	6	<0.1			<0.1															5.2	21	22-3-2006	HASKONING	9R8933.01
406	1	1	8.2 - 9.2	1														<1.0	<1.0				(0.8)	<0.5	<0.5	<0.5	14	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2											6.8	31	6-11-1997	HASKONING	E1373 A0
407	1	1	7.7 - 8.7	1														<1.0	<1.0				(2)	<0.5	<0.5	<0.5	1.3	<0.5	<1.0	<1.0		<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2											7.8	40	6-11-1997	HASKONING	E1373 A0
408	1	1	7.9 - 8.8	1														<1.0	<1.0				(2)	<0.5	<0.5	<0.5	1.4	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	<0.2	<0.2	<0.2	<0.2											6.7	59	6-11-1997	HASKONING	E1373 A0
409	1	1	7.7 - 8.7	1														<1.0	<1.0	<1.0			<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<0.5	<1.0	<1.0	<0.5	<0.1	0.9	<0.2	<0.2	<0.2											6.6	51	6-11-1997	HASKONING	E1373 A0
				2														<0.1	<0.1			<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.7	<0.1			<0.1															5.4	45	22-3-2006	HASKONING	9R8933.01
501	1	?	? - 8.5	1														<4	(2.1)			<8	<4	<4	<4	<4	930	<4			<4															6.3	55	22-3-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<5	<0.4	<1	< 5	<0.05	<10	<20		<10					<0.1	(4)				(2.2)	<0.1	<0.1	<0.1	470	0.27				<0.2	<0.2	<0.2	<0.5	<0.2			<50		(0.2)			91	6.3	51	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
				3														<4	(8)			<8	(1)	<4	<4	<4	2200	5.1																	6.5	52	30-8-2006	HASKONING	9R8933.01
																																																		HASKONING	9R8933.01
502	1	?	? - 5.8																																															HASKONING	9R8933.01
601	1		8.0 - 9.0	1														<0.1	(0.2)			<0.2	(1)	<0.1	<0.1	<0.1	0.45	<0.1																			6.1	21	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
602	1		8.0 - 9.0	1	<5	<0.4	<1	<5	<0.05	<10	<20		<10					<0.1	(0.2)				(0.3)	<0.1	<0.1	<0.1	2.3	<0.1				<0.2	<0.2	<0.2	<0.5	<0.2			<50						6.5	55	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
603	1		8.0 - 9.0	1														<0.1				<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	13.0	<0.1																			5.8	29	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
604	1		8.0 - 9.0	1														<0.1	(0.4)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	1.1	<0.1																			6.5	36	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
605	1		8.0 - 9.0	1														<0.1	(0.4)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	1.9	<0.1																			6.4	24	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
606	1		8.0 - 9.0	1														<0.1	(0.6)			<0.2	(0.6)	<0.1	<0.1	<0.1	9.8	<0.1				<0.2	0.28	<0.2	<0.5	<0.2			<50	<1					6.6	56	10-5-2006	HASKONING	9R8933.01
607	1		8.0 - 9.0	1														<0.1	(1.7)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	260	0.26															<0.2				6.2	46	10-5-2006	HASKONING	9R8933.01
				2														<0.1	(0.4)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	150	0.37			<0.1															6.4	42	28-7-2006	HASKONING	9R8933.01
608	1		8.0 - 9.0	1														<0.1	<0.1			<0.2	(0.3)	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1																			5.2	26	10-5-2006	HASKONING	9R8933.01
609	1		8.0 - 9.0	1														<0.1	(0.5)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	16	<0.1												<1						5.8	34	10-5-2006	HASKONING	9R8933.01
				2														<0.1	(1)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	180	0.3																			6.3	41	29-8-2006	HASKONING	9R8933.01
610	1		7.0 - 8.0	1														<0.1	<0.1			<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	0.54	<0.1																			6.3	33	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
				2														<0.1	<0.1			<0.2	(0.3)	<0.1	<0.1	<0.1	15	<0.1																			6.6	37	29-8-2006	HASKONING	9R8933.01
611	1		8.0 - 9.0	1														<0.1	(0.5)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	4.2	<0.1																			6.3	22	11-5-2006	HASKONING	9R8933.01
612	1		8.0 - 9.0	1														<0.1	<0.1			<0.2	(0.5)	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1					<0.2	<0.2	<0.2	<0.5	<0.2			<50					42	6.5	34	10-5-2006	HASKONING	9R8933.01
613	1		15.0 - 17.0	1														<0.1	(1)			<0.2	(1)	<0.1	<0.1	<0.1	120	<0.1			<0.1															7.5	22	24-5-2006	HASKONING	9R8933.01
				2														<0.1	(0.6)			<0.2	<1	<0.1	<0.1	<0.1	190	0.24																			6.4	41	28-7-2006	HASKONING	9R8933.01
	2		34.8 - 36.8	1														<0.1	(1.7)			<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	10	<0.1			<0.1															7.6	21	24-5-2006	HASKONING	9R8933.01
				2														<0.1	(0.6)			<0.2	(0.6)	<0.1	<0.1	<0.1	31	<0.1																			7.2	35	1-8-2006	HASKONING	9R8933.01
	3		55.5 - 57.5	1														<0.1	46			<0.2	(1.3)	<0.1	<0.1	<0.1	10	<0.1			<0.1															7.9	40	24-5-2006	HASKONING	9R8933.01
				2														<0.1	(4.4)			<0.2	(1.1)	<0.1	<0.1	<0.1	20	<0.1																			6.9	23	1-8-2006	HASKONING	9R8933.01
	4		69.0 - 71.0	#'														<0.1	(0.5)			<0.2	<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	0.2	<0.1																					1-8-2006	HASKONING	9R8933.01
				1														<0.1	(1.3)			<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	4.4	<0.1			<0.1															6.7	51	24-5-2006	HASKONING	9R8933.01
				2														<0.1	(1.1)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	6.5	<0.1																			6.9	24	1-8-2006	HASKONING	9R8933.01
614	1		16.5 - 18.5	1														<0.1	<0.1			<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	0.47	<0.1			<0.1															6.9	40	31-7-2006	HASKONING	9R8933.01
	2		27.5 - 29.5	1														<0.1	<0.1			<0.2	(0.3)	<0.1	<0.1	<0.1	1.3	<0.1			<0.1															7.2	39	31-7-2006	HASKONING	9R8933.01
	3		45.0 - 49.0	1														0.18	<0.1			0.31	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	0.72	<0.1																			7.2	40	31-7-2006	HASKONING	9R8933.01
	4		58.0 - 61.0	1														<0.1	(0.5)			<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	<0.5	<0.1																			7.2	33	31-7-2006	HASKONING	9R8933.01
615	1		15.4 - 18.4	1														<0.1	<0.1			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	3.9	<0.1			<0.1															6.8	38	1-8-2006	HASKONING	9R8933.01
	2		27.4 - 29.4	1														<0.1	(0.5)			<0.2	(4)	<0.1	<0.1	<0.1	3.9	<0.1			<0.1															6.8	38	1-8-2006	HASKONING	9R8933.01
	3		48.0 - 50.0	1														<0.1	(0.5)			<0.2	(1.5)	<0.1	<0.1	<0.1	21	<0.1																			7.1	38	1-8-2006	HASKONING	9R8933.01
	4		57.5 - 59.5	1														<0.1	(0.7)			<0.2	(0.7)	<0.1	<0.1	<0.1	3.1	<0.1																			6.8	35	1-8-2006	HASKONING	9R8933.01
616	1		14.5 - 16.5	1														<0.1	<0.1			<0.2	<0.1	<0.1	<0.1	<0.1	4.5	0.1																			6.9	42	28-7-2006	HASKONING	9R8933.01
617	1		11.0 - 14.0	1														<0.1	(2.7)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	250	0.19			0.24															6.4	43	31-7-2006	HASKONING	9R8933.01
				2														<0.1	(2.6)			<0.2	(1)	<0.1	<0.1	<0.1	150	0.23																			6.3	60	30-8-2006	HASKONING	9R8933.01
				3														<0.1	(2.6)			<0.2	(3.3)	<0.1	<0.1	<0.1	95	<0.1																			6.4	43	14-09-206	HASKONING	9R8933.01
	2		31.0 - 34.0	1														<0.1	(1.4)			<0.2	(0.2)	<0.1	<0.1	<0.1	20	<0.1			<0.1															6.8	43	31-7-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<1													170	<2	570	<1	(2.4)	<1	18.00	2.8																					6.5	52	30-8-2006	HASKONING	9R8933.01
				3	<0.1													<0.1	(2)			<0.2	(2.2)	<0.1	<0.1	<0.1	120	0.16																			6.2	49	1-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				4	<4													100	<8	280	<4	4.7	<4	1300	<4																					7.2	33	15-9-2006	HASKONING	9R8933.01
	3		45.0 - 47.0	1	<10													51	<20	1400	<10	<10	<10	2100	<10								<10													6.8	43	31-7-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<4													9.2	<8	1200	<4	<4	<4	1900	<4																					6.3	72	30-8-2006	HASKONING	9R8933.01
				3	0.2													7.6	<0.2	1400	<0.1	5.9	0.55	2200	<0.1																					6.7	69	1-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				4	<4													51	<8	1300	<4	<4	<4	1900	<4																					7.3	36	15-9-2006	HASKONING	9R8933.01
	4		58.0 - 60.0	1	<1													6	<2	46	<1	<1	<1	110	<1								<1													6.8	33	31-7-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<0.1													2.8	<0.2	98	<0.1	<0.1	<0.1	520	0.16																					6.4	43	31-8-2006	HASKONING	9R8933.01
				3	<0.1													4.7	<0.2	48	<0.1	(0.2)	<0.1	150	<0.1																					6.7	28	1-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				4	<0.1													1.4	<0.2	31	<0.1	<0.1	<0.1	64	<0.1																					6.8	22	15-9-2006	HASKONING	9R8933.01
	5		68.0 - 70.0	1	<0.1													<0.1	<0.2	52	<0.1	<0.1	<0.1	74	<0.1								<0.1													7.1	28	31-7-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<0.1													1.8	<0.2	29	<0.1	<0.1	<0.1	53	<0.1																					6.4	42	31-8-2006	HASKONING	9R8933.01
				3	<0.1													1.1	<0.2	23	<0.1	0.1	<0.1	37	<0.1																					7.6	20	14-9-2006	HASKONING	9R8933.01
618	1		11.5 - 13.5	1	<0.1													4.2	<0.2	57	<0.1	(1.1)	<0.1	9.6	<0.1																					6.1	32	14-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<0.1													1.5	<0.2	6.2	<0.1	<0.1	<0.1	8.4	0.18																					5.9	49	16-10-2006	HASKONING	9R8933.01
	2		28.4 - 31.4	1	<1													14	<2	350	<1	(0.7)	<1	150	<1																					6.5	38	14-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<0.1													2.4	<0.2	44	<0.1	<0.1	<0.1	12	<0.1																					6.2	59	16-10-2006	HASKONING	9R8933.01
	3		45.5 - 47.5	1	<1													33.0	<2	1100	<1	<1	<1	1700	<1																					7.3	35	14-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<4													<4	<8	1100	<4	<4	<4	1700	<4																					6.9	76	16-10-2006	HASKONING	9R8933.01
	4		58.0 - 60.0	1	<0.1													1.6	<0.2	56.0	<0.1	<0.1	<0.1	30	<0.1																					7.2	28	14-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<0.1													1.9	<0.2	37	<0.1	<0.1	<0.1	66	<0.1																					6.7	63	16-10-2006	HASKONING	9R8933.01
	5		68.0 - 70.0	1	<0.1													3.6	<0.2	43	<0.1	(0.3)	<0.1	97	<0.1																					7.0	45	14-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<0.1													1.4	<0.2	16	<0.1	<0.1	<0.1	77	<0.1																					6.5	31	16-10-2006	HASKONING	9R8933.01
619	1		13.0 - 15.0	1	<0.1													2.1	<0.2	15	<0.1	<0.1	<0.1	92	<0.1																					6.3	41	15-9-2006	HASKONING	9R8933.01
	2		26.0 - 28.5	1	<0.1													0.33	<0.2	7.2	<0.1	<0.1	<0.1	10	<0.1																					6.3	41	15-9-2006	HASKONING	9R8933.01
	3		48.0 - 50.0	1	<0.1													<0.1	<0.2	2.3	<0.1	<0.1	<0.1	8.4	<0.1																					7.5	36	15-9-2006	HASKONING	9R8933.01
	4		58.0 - 60.0	1	<0.1													1.6	<0.2	4.3	<0.1	<0.1	<0.1	8.7	<0.1																					7.5	27	15-9-2006	HASKONING	9R8933.01
620	1		7.0 - 9.0	1	<0.1													1.7	<0.2	8.4	<0.1	<0.1	<0.1	92	<0.1																					6.3	29	18-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<0.1													3.0	<0.2	3.0	<0.1	<0.1	<0.1	76	<0.1																					5.4	44	16-10-2006	HASKONING	9R8933.01
	2		12.3 - 14.3	1	<0.1													7.2	<0.2	5.2	<0.1	<0.1	<0.1	910	<0.1																					7.1	35	19-9-2006	HASKONING	9R8933.01
				2	<0.1													4.3	<0.2	9.2	<0.1	<0.1	<0.1	120	<0.1																					6.1	54	16-10-2006	HASKONING	9R8933.01

a' tijdelijk filter en behoeve van diepte bepaling

| | | | | | | | | | | | | | | | | | | |

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 9
Inmeetgegevens peilbuizen

OVERZICHT GRONDWATERSTANDEN
Bedrijfsterrein Gerstweg 2 te Nijmegen
9R8933.01

peilbuis	filter nummer	filterdiepte (m-mv)			bkph tov NAP	mv tov NAP	gemeten GWS tov bkph (23-3-2006)	GWS tov NAP (23-03-06)	gemeten GWS tov bkph (16-5-2006)	GWS tov NAP (16-05-06)	gemeten GWS tov bkph (23-5-2006)	GWS tov NAP (23-05-06)	gemeten GWS tov bkph (26-07-2006)	GWS tov NAP (26-07-2006)	gemeten GWS tov bkph (26/30-8-2006)	GWS tov NAP (29+ 30-8-2006)	gemeten GWS tov bkph (1-09-2006)	GWS tov NAP (1-9-2006)	gemeten GWS tov bkph (14/15/19-09-2006)	GWS tov NAP 14/15/19-09-2006
wf bron 8	1	30,6	-	32,6	13,95	13,87	8,14	5,81							6,16	7,79				
wf bron 9	1	28,0	-	30,0	13,70	13,61	8,01	5,69							5,88	7,82			5,01	8,69
wf bron 10	1	31,6		33,6	12,82	12,74	7,30	5,52							4,96	7,86			8,38	4,44
8	1	8,0	-	9,0	14,41	14,15	6,93	7,48	6,92	7,49			6,99	7,42					6,91	7,50
10*	1	6,0	-	8,0	13,94	13,66	6,48	7,46	6,50	7,44										
13A	1	4,0	-	6,0	11,57	11,64	4,14	7,43	4,15	7,42			4,22	7,35					4,13	7,44
40	1	7,6	-	8,6	14,01	13,69	6,55	7,46	6,54	7,47			6,63	7,38					6,53	7,48
55	1	7,7	-	8,7	13,61	13,67	6,16	7,45					6,23	7,38						
201	1	7,7	-	8,7	13,40	13,51	6,02	7,38	5,97	7,43			6,08	7,32	6,00	7,40			6,03	7,37
203	1	7,7	-	8,7	13,86	13,71	6,42	7,44	6,43	7,43			6,50	7,36	6,41	7,45			6,42	7,44
204	1	7,7	-	8,7	13,50	13,73	6,05	7,45			6,04	7,46								
205	1	7,7	-	8,7	14,12	13,62	6,18	7,94	6,95	7,17			6,76	7,36					6,68	7,44
206	1	7,7	-	8,7	14,05	13,76	6,59	7,46					6,67	7,38					6,58	7,47
207	1	7,7	-	8,7	13,55	13,62	6,10	7,45	6,09	7,46			6,17	7,38					6,10	7,45
213	1	7,9	-	8,9	14,13	14,16	6,66	7,47					6,72	7,41					6,64	7,49
302	1	20,0	-	22,0	13,53	13,64	6,46	7,07	6,37	7,16									6,17	7,36
	2	38,0	-	40,0	13,52	13,64	6,46	7,06	6,34	7,18									6,17	7,35
	3	48,0	-	50,0	13,51	13,64	6,35	7,16	6,30	7,21			6,45	7,06					6,15	7,36
303	1	22,5	-	24,5	13,59	13,66	6,27	7,32	6,18	7,41									6,23	7,36
	2	34,0	-	36,0	13,59	13,66	6,26	7,33	6,17	7,42									6,24	7,35
	3	48,0	-	50,0	13,57	13,66	6,24	7,33	6,17	7,40			6,38	7,19					6,24	7,33
304	1	25,8	-	26,8	13,59	13,72	6,21	7,38	6,20	7,39									6,20	7,39
	2	39,0	-	40,0	13,56	13,72	6,20	7,36	6,18	7,38									6,18	7,38
	3	49,0	-	50,0	13,56	13,72	6,21	7,35	6,19	7,37			6,30	7,26					6,20	7,36
405	1	8,5	-	9,5	12,39	12,47	4,98	7,41	5,00	7,39			5,05	7,34					4,98	7,41
409	1	7,7	-	8,7	11,95	11,48	4,40	7,55	4,40	7,55									4,43	7,52
501	1	?	-	8,5	13,61	13,70	6,19	7,42	6,20	7,41			6,25	7,36	6,19	7,42			6,15	7,46
502	1	?	-	5,8	11,98	12,06	4,56	7,42					4,64	7,34					4,55	7,43
601	1	8,0	-	9,0	13,67	13,69			6,25	7,42			6,27	7,40					6,20	7,47
602	1	8,0	-	9,0	13,67	13,77			6,22	7,45			6,28	7,39					6,20	7,47
603	1	8,0	-	9,0	13,75	13,82			6,27	7,48			6,35	7,40					6,24	7,51
604	1	8,0	-	9,0	13,69	13,79			6,22	7,47			6,30	7,39					6,20	7,49
605	1	8,0	-	9,0	13,77	13,80			6,28	7,49			6,35	7,42					6,27	7,50
606	1	8,0	-	9,0	13,71	13,75			6,28	7,43			6,37	7,34					6,27	7,44
607	1	8,0	-	9,0	13,71	13,77			6,30	7,41			6,36	7,35					6,25	7,46
608	1	8,0	-	9,0	13,31	13,41			5,88	7,43			5,96	7,35					5,90	7,41
609	1	8,0	-	9,0	13,71	13,98			6,30	7,41			6,38	7,33	6,29	7,42			6,27	7,44
610	1	7,0	-	8,0	12,55	12,62			5,13	7,42			5,20	7,35	5,17	7,38			5,12	7,43
611	1	8,0	-	9,0	12,51	12,64			5,10	7,41			5,17	7,34					5,08	7,43
612	1	8,0	-	9,0	12,13	12,22			4,69	7,44			4,74	7,39					4,65	7,48
613	1	15,0	-	17,0	13,68	13,75					6,26	7,42	6,53	7,15					6,29	7,39
	2	34,8	-	36,8	13,66	13,75					6,23	7,43	6,74	6,92					6,37	7,29
	3	55,5	-	57,5	13,64	13,75					6,20	7,44	6,47	7,17					6,36	7,28
	4	69,0	-	71,0	13,60	13,75					6,18	7,42	6,44	7,16					6,33	7,27
614	1	16,5	-	18,5	14,18	14,24							6,76	7,42					6,69	7,49
	2	27,5	-	29,5	14,12	14,25							6,89	7,23					6,77	7,35
	3	45,0	-	49,0	14,07	14,24							6,85	7,22					6,75	7,32
	4	58,0	-	61,0	14,03	14,20							6,83	7,20					6,72	7,31
615	1	15,4	-	18,4	13,90	13,95							6,55	7,35					6,46	7,44
	2	27,4	-	29,4	13,86	13,96							6,65	7,21					6,55	7,31
	3	48,0	-	50,0	13,77	13,97							6,65	7,12					6,46	7,31
	4	57,5	-	59,5	13,71	14,01							6,65	7,06					6,42	7,29
616	1	14,5	-	16,5	13,89	13,91							6,54	7,35					6,42	7,47
617	1	11,0	-	14,0	13,57	13,65							6,20	7,37	6,12	7,45			6,12	7,45
	2	31,0	-	34,0	13,56	13,66							6,38	7,18	6,25	7,31	6,24	7,32	6,30	7,26
	3	45,0	-	47,0	13,57	13,67							6,38	7,19	6,23	7,34	6,22	7,35	6,28	7,29
	4	58,0	-	60,0	13,55	13,67							6,35	7,20	6,22	7,33	6,23	7,32	6,26	7,29
	5	68,0	-	70,0	13,45	13,65							6,27	7,18	6,08	7,37			6,07	7,38
618	1	11,5	-	13,5	12,24	12,35													4,79	7,45
	2	28,4	-	31,4	12,22	12,35													4,86	7,36
	3	45,5	-	47,5	12,19	12,35													4,83	7,36
	4	58,0	-	60,0	12,17	12,35													4,77	7,40
	5	68,0	-	70,0	12,13	12,35													4,75	7,38
619	1	13,0	-	15,0	13,04	13,12													5,60	7,44
	2	26,0	-	28,5	13,03	13,12													5,95	7,08
	3	48,0	-	50,0	12,99	13,12													5,89	7,10
	4	58,0	-	60,0	12,97	13,12													5,68	7,29
620	1	7,0	-	9,0	13,59	13,61													6,13	7,46
	2	12,3	-	14,3	13,55	13,61													6,10	7,45

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 10
Boorstaten

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 510

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

Boring 511

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

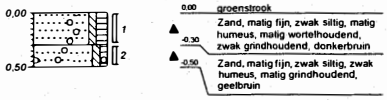

Boring 512

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

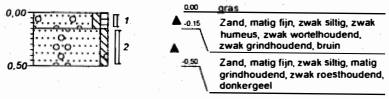

Boring 513

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

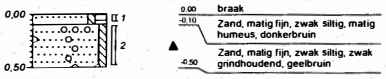

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 514

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

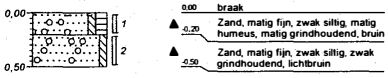

Boring 515

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

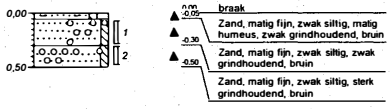

Boring 516

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

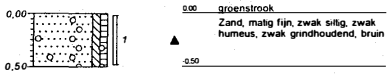

Boring 517

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

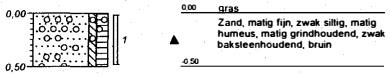

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **518**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

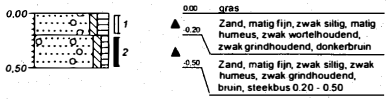

Boring **519**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

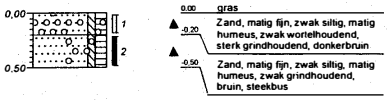

Boring **520**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

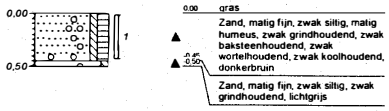

Boring **521**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

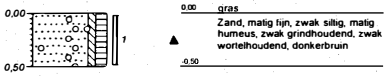

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **522**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

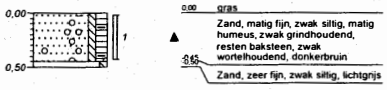

Boring **523**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

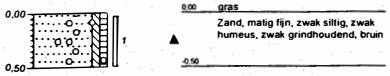

Boring **524**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

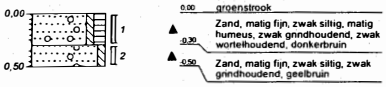

Boring **525**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

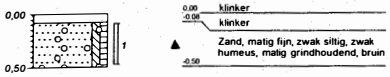

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 526

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

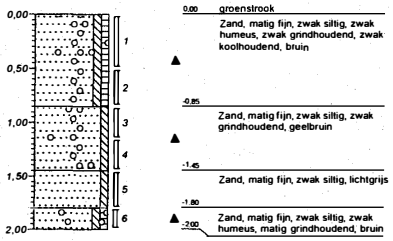

Boring 527

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

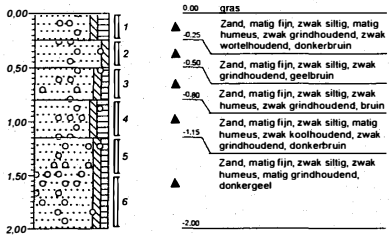

Boring 528

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

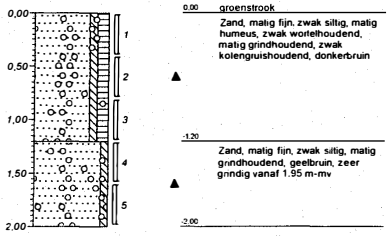

Boring 529

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

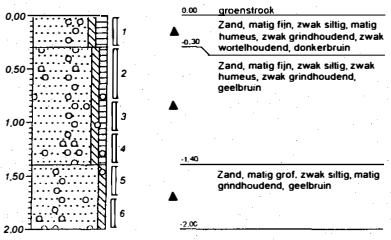

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 530

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

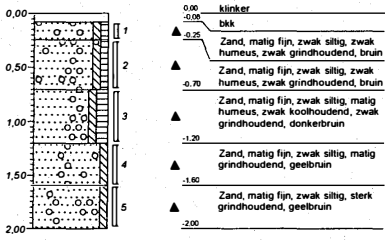

Boring 531

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

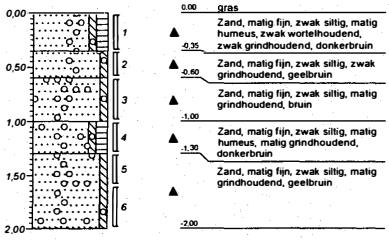

Boring 532

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

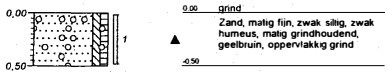

Boring 533

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

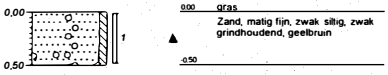

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 534

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

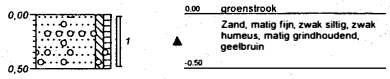

Boring 535

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

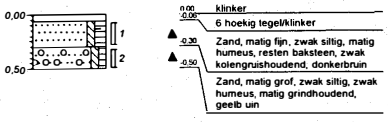

Boring 536

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

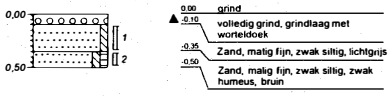

Boring 537

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

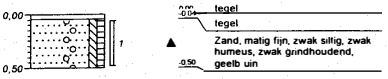

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 538

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

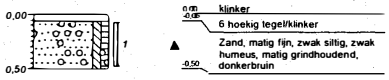

Boring 539

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

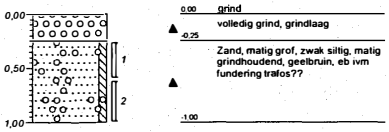

Boring 540

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

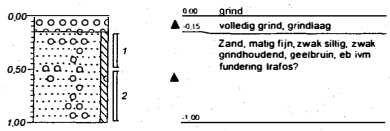

Boring 541

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

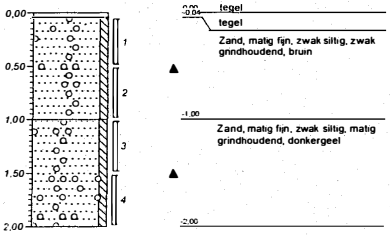

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **542**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

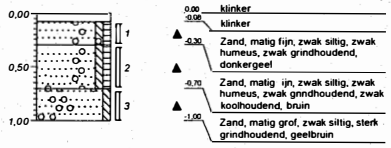

Boring **543**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

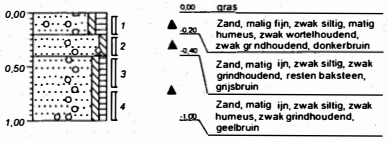

Boring **544**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

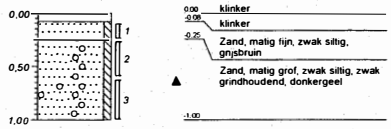

Boring **545**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

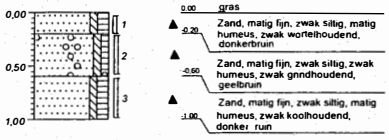

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 546

X-coordinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

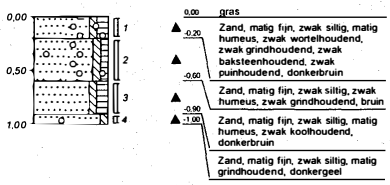

Boring 547

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

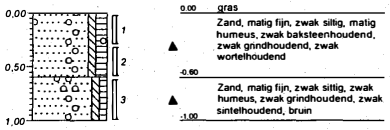

Boring 548

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

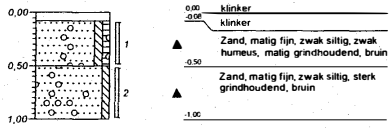

Boring 549

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

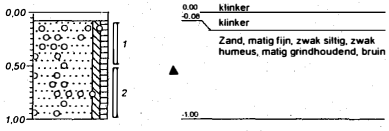

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 550

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

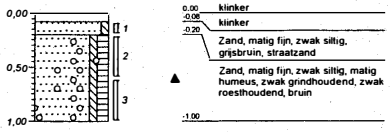

Boring 551

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

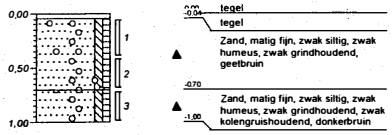

Boring 552

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

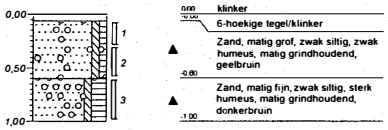

Boring 553

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

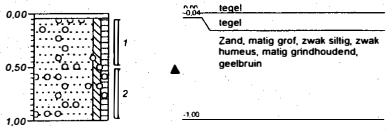

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 554

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

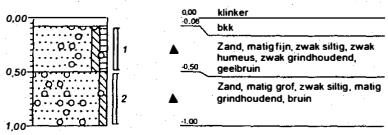

Boring 555

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

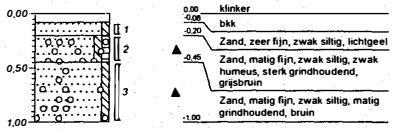

Boring 556

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

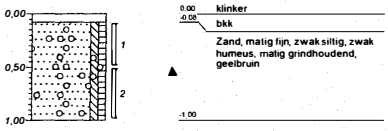

Boring 557

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-04-2006

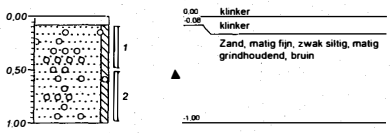

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **558**

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

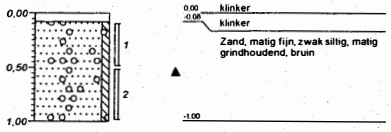

Boring **559**

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 24-04-2006

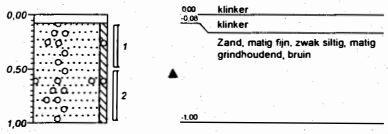

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Asbest boringen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 20AR-1

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

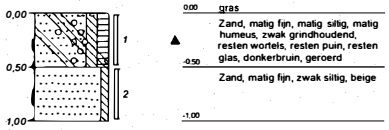

Boring 20AR-2

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

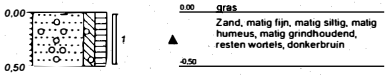

Boring 20AR-3

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

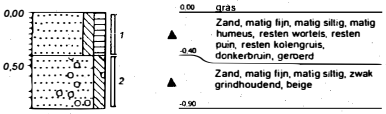

Boring 21AX-1

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

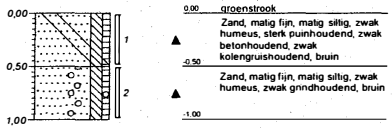

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Asbest boringen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **21AX-2**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

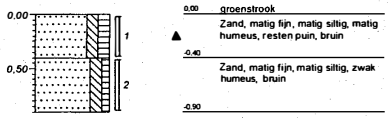

Boring **21AX-3**
X coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

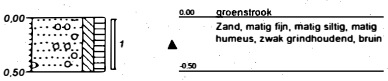

Boring **22AB-1**
X-coördinaat:
Y-coordinaat:
Datum: 21-04-2006

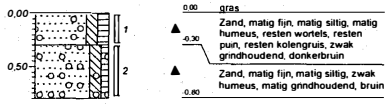

Boring **22AB-2**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

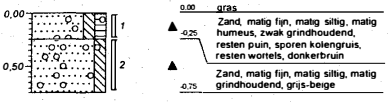

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Asbest boringen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 22AB-3
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

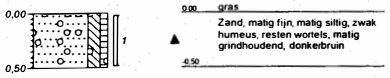

Boring 2B-1
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

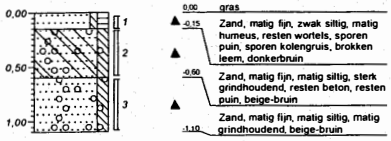

Boring 2B-2
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

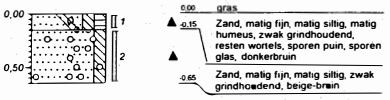

Boring 2B-3
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

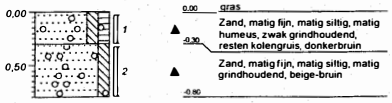

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Asbest boringen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **2B-4**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

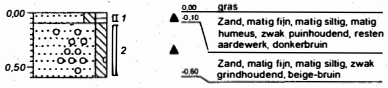

Boring **2B-5**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

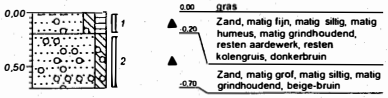

Boring **36BZ-1**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

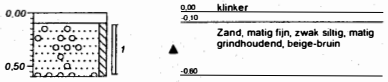

Boring **36BZ-2**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

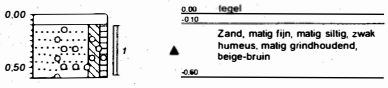

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Asbest boringen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **36BZ-3**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

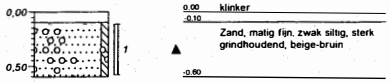

Boring **37AE-1**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

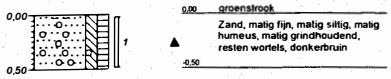

Boring **37AE-2**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

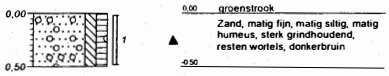

Boring **37AE-3**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

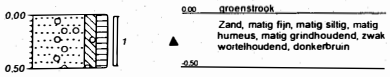

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Asbest boringen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **37AE-4**
X coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

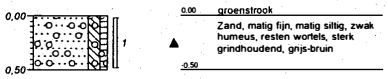

Boring **37AE-5**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

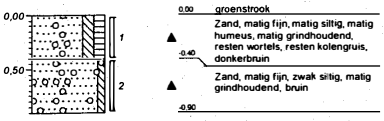

Boring **3C-1**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

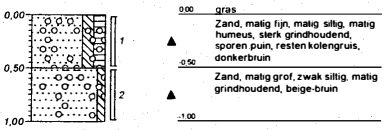

Boring **3C-2**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

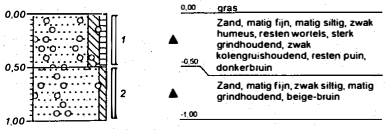

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Asbest boringen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **3C-3**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

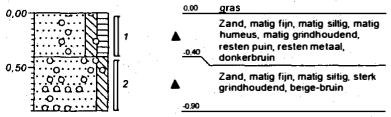

Boring **3C-4**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

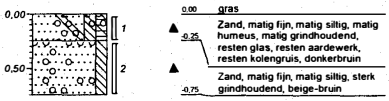

Boring **3C-5**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 20-04-2006

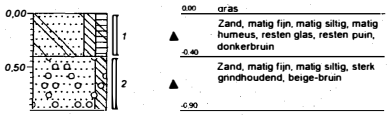

Boring **4DBNBM-1**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

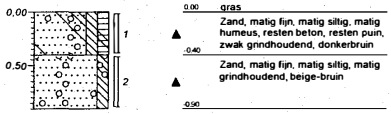

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Asbest boringen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **4DBNBM-2**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

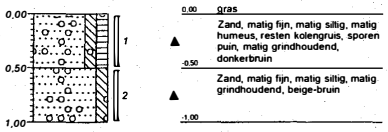

Boring **4DBNBM-3**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

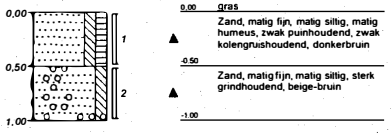

Boring **4DBNBM-4**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

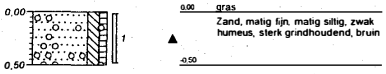

Boring **4DBNBM-5**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-04-2006

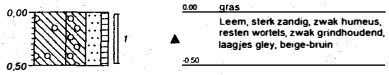

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: boringen ten behoeve van peilbuizen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 601

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 03-05-2006

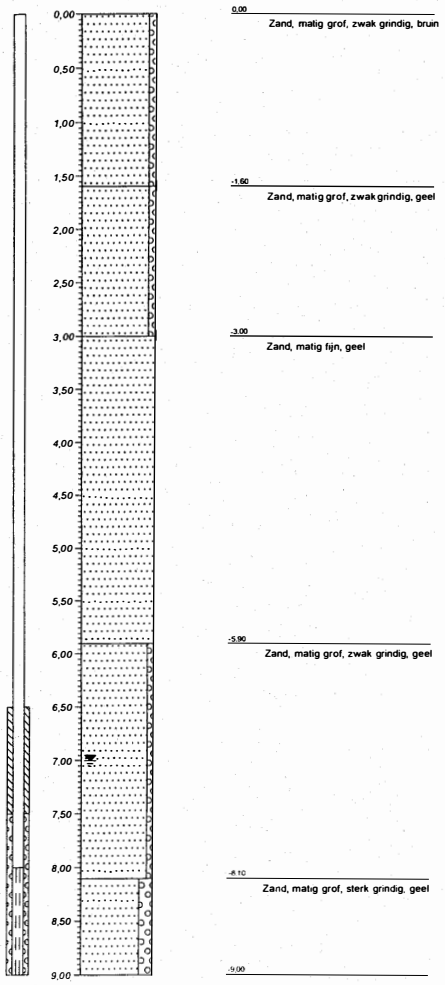

Boring 602

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 03-05-2006

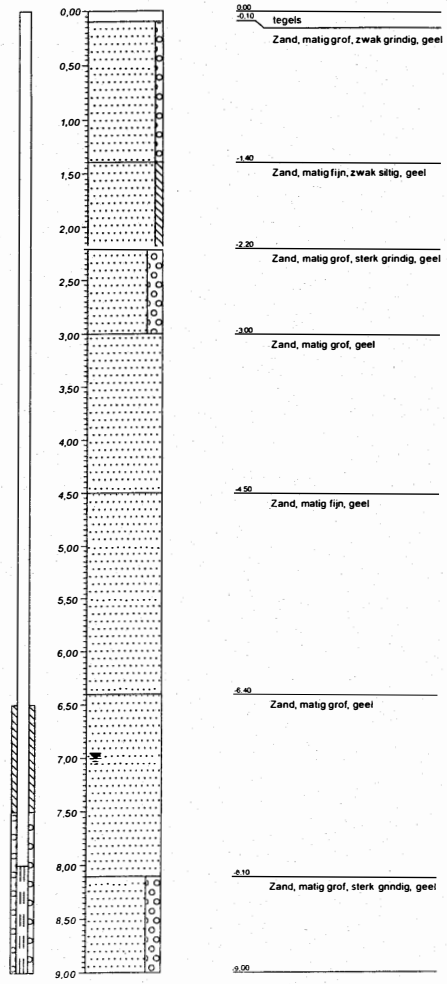

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: boringen ten behoeve van peilbuizen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 603
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 27-04-2006

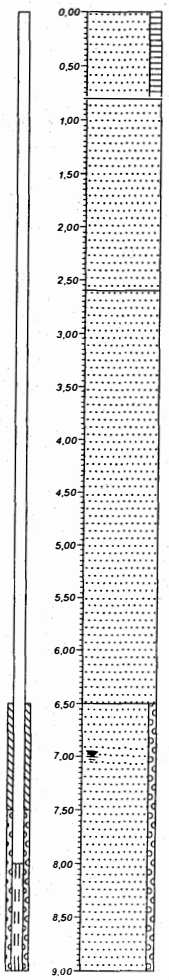

0.00 Zand, matig grof, matig humeus, bruin
-0.80 Zand, matig grof, geel
-2.60 Zand, uiterst fijn
-6.50 Zand, matig grof, zwak grindig, geel
-9.00

Boring 604
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 27-04-2006

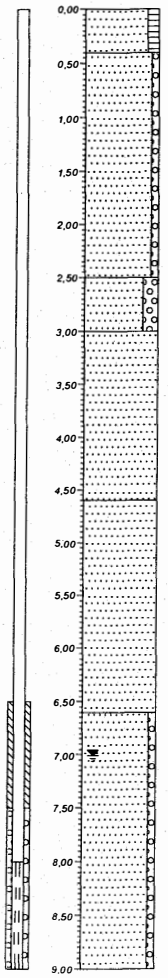

0.00 Zand, matig grof, matig humeus, bruin
-0.40 Zand, matig grof, zwak grindig, geel
-2.50 Zand, matig grof, sterk grindig, geel
-3.00 Zand, matig fijn, geel
-4.60 Zand, matig grof, geel
-6.60 Zand, matig grof, zwak grindig, geel
-9.00

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: boringen ten behoeve van peilbuizen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 605
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 27-04-2006

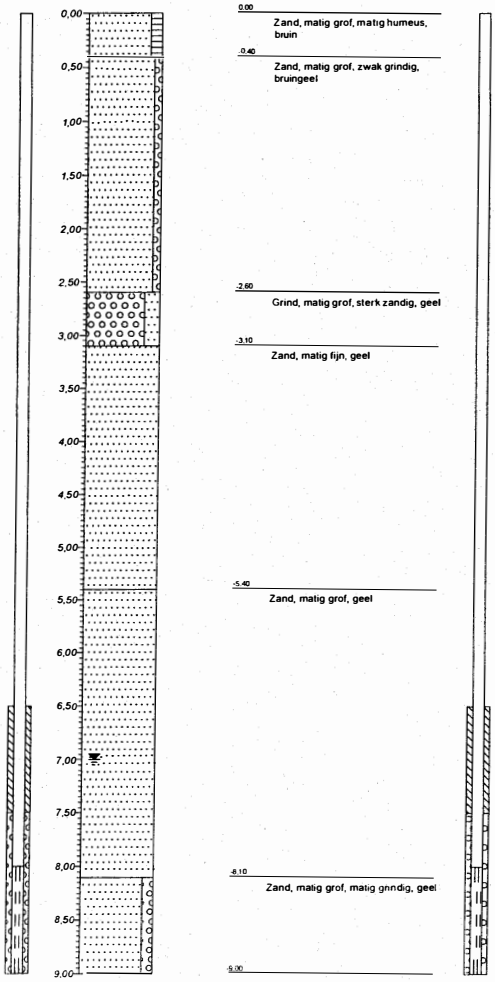

Boring 606
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 28-04-2006

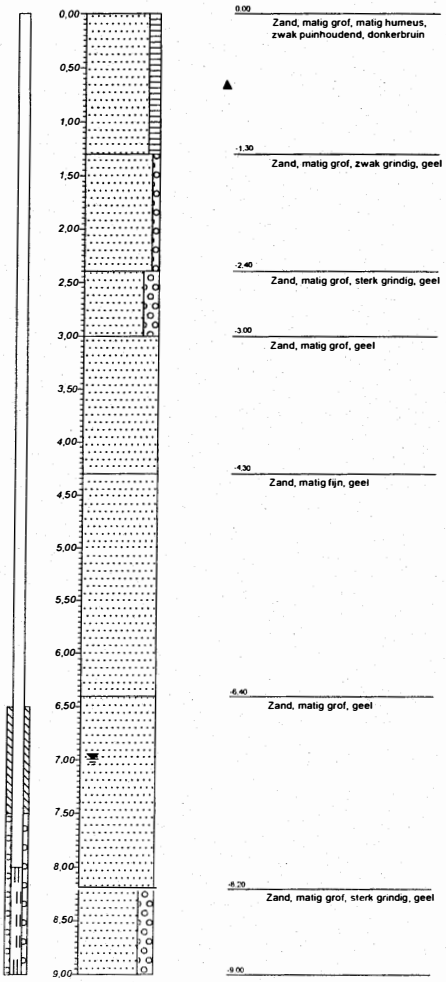

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: boringen ten behoeve van peilbuizen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **607**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 28-04-2006

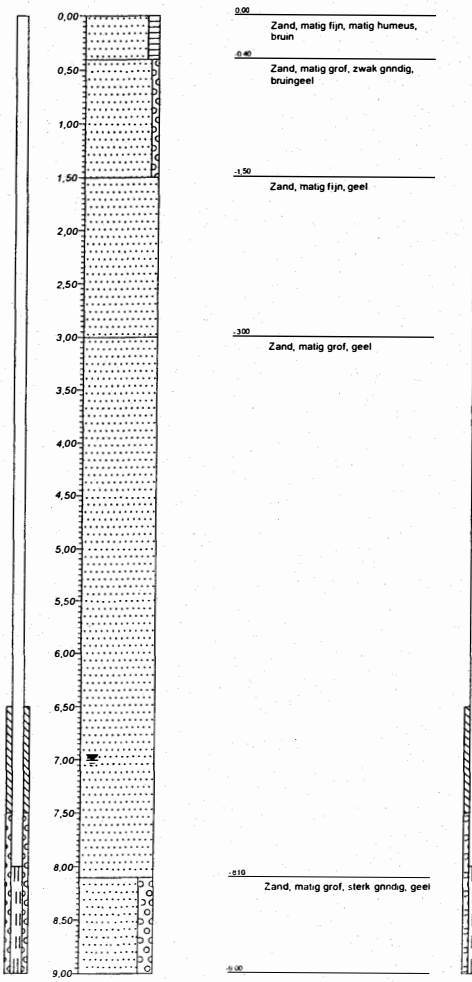

Boring **608**
X coordinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 03-05-2006

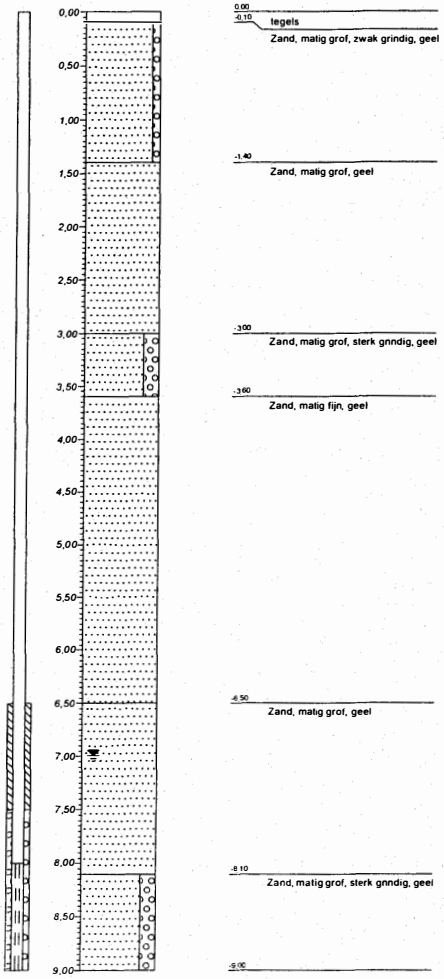

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: boringen ten behoeve van peilbuizen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **609**
X-coordinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 01-05-2006

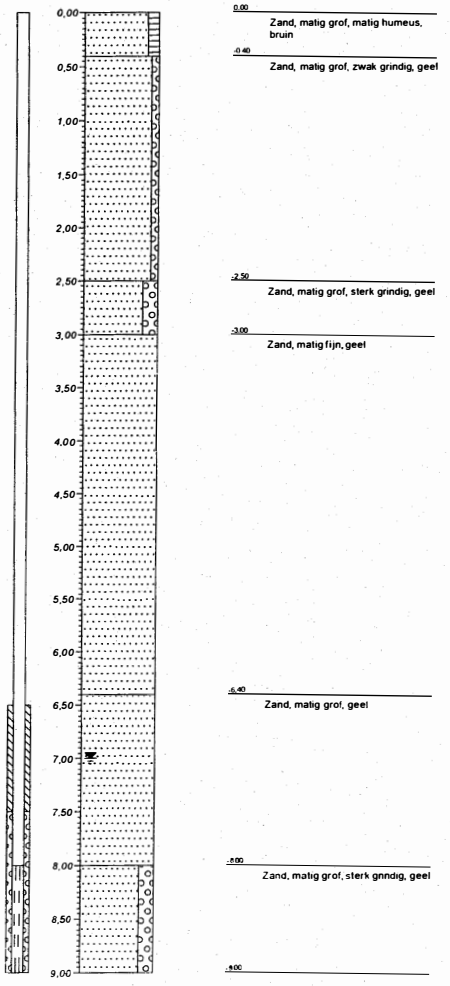

Boring **610**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 01-05-2006

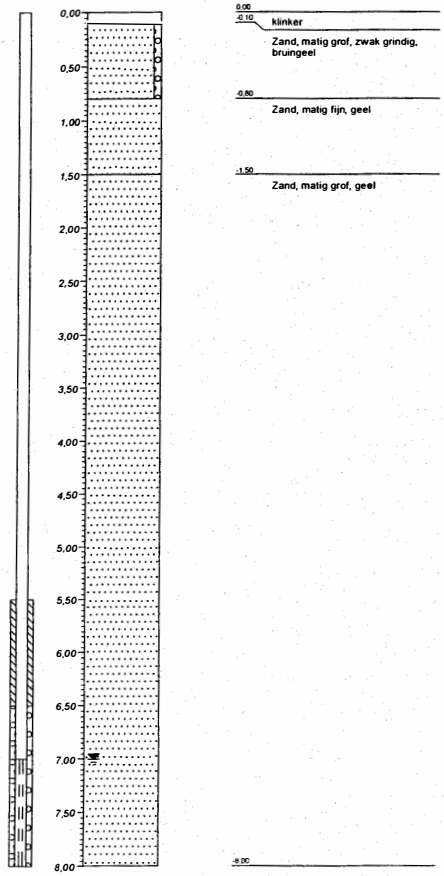

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: boringen ten behoeve van peilbuizen NXP Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring **611**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 01-05-2006

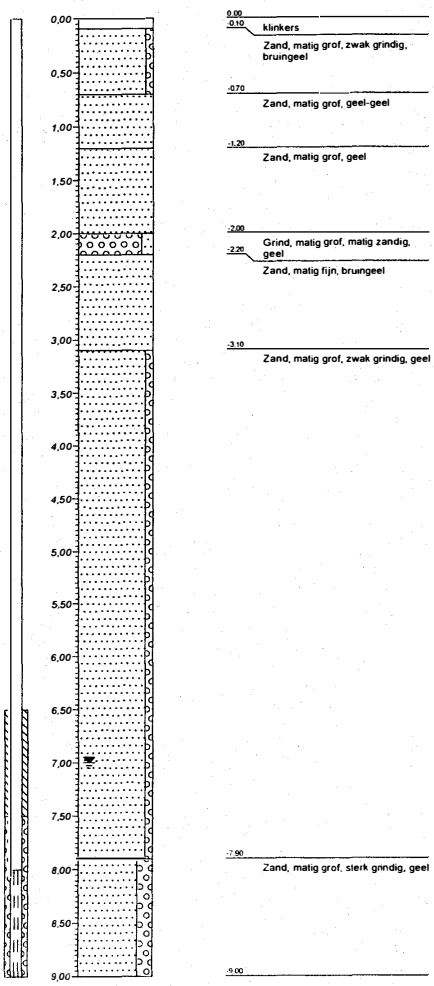

Boring **612**
X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 03-05-2006

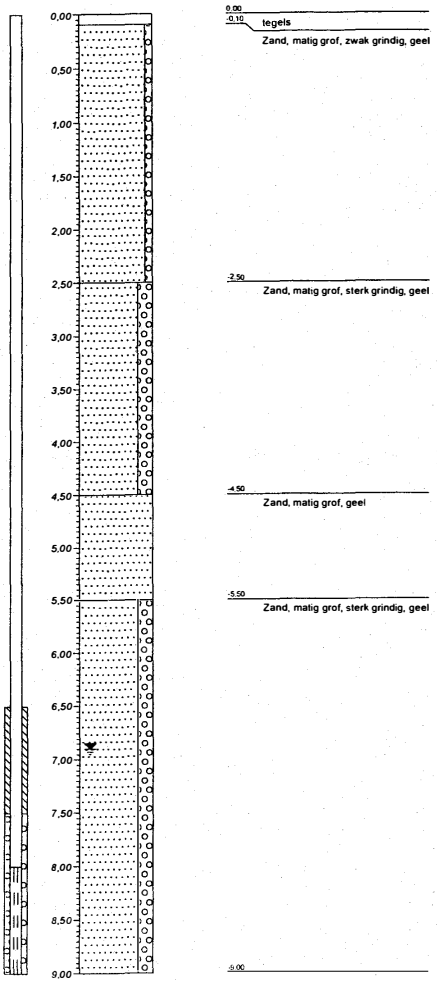

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 613

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 12-05-2006
Grondwaterstand: 700

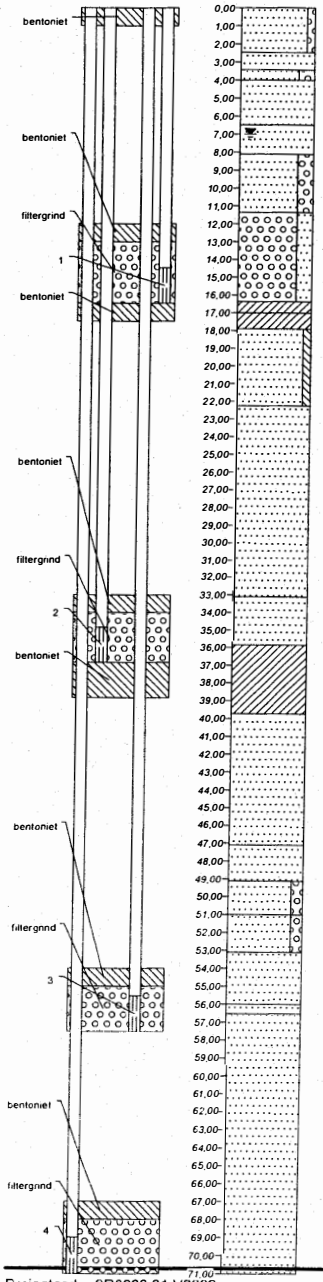

0.00 Zand, matig grof, zwak grindig, geel
2.50
3.40 Zand, matig grof, geel
4.00 Zand, matig grof, sterk grindig, geel
Zand, matig fijn, geel
6.50 Zand, matig grof, geel
8.10 Zand, matig grof, sterk grindig, geel
11.40 Grind, zeer grof, sterk zandig, geel
16.40
17.00 Klei, bruin
17.90 Klei, grijs
Zand, matig fijn, zwak siltig, grijs
22.30 Zand, matig grof, geel
33.10 Zand, uiterst grof, geel
35.80 Klei, grijs
39.70 Zand, matig grof, geel
47.10 Zand, zeer grof, geel
49.10 Zand, zeer grof, matig grindig, grijs
51.00 Zand, matig grof, matig grindig, grijs
53.10 Zand, uiterst grof, grijs
56.00
56.50 Zand, matig fijn, grijs, laagjes klei
Zand, zeer fijn, grijs
71.00

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 614

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-06-2006
Grondwaterstand: 700

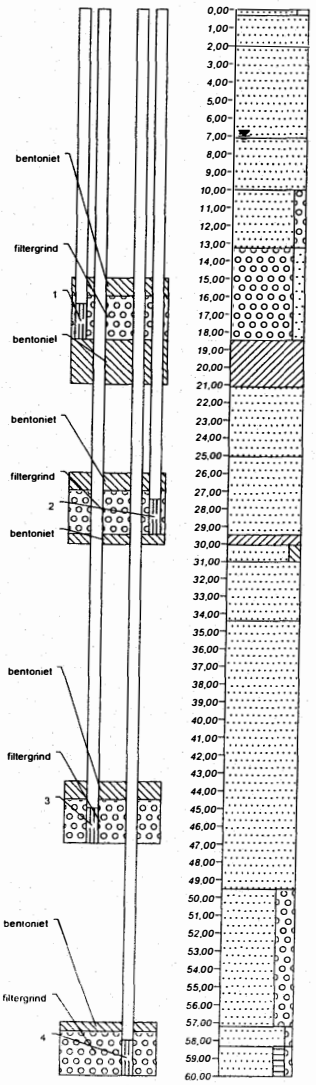

0.00 – 0.30	Zand, matig grof, matig humeus, bruin
2.00	Zand, matig grof, geel
	Zand, matig fijn, geel
7.10	Zand, matig grof, geel
10.00	Zand, matig grof, matig grindig, geel
13.30	Grnd, matig grof, matig zandig, geel
18.50	Klei, geel
21.10	Zand, matig fijn, geel
25.10	Zand, matig grof, geel
29.50 – 30.10	Klei, geel
31.00	Zand, matig fijn, matig siltig, geel
	Zand, matig grof, geel
34.40	Zand, matig grof, grijs
49.50	Zand, zeer grof, uiterst grindig, grijs
57.20 – 58.30	Zand, matig grof, zwak grindig, grijs
60.00	Zand, matig grof, matig humeus, zwak grindig, bruin

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 615

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 21-06-2006
Grondwaterstand:

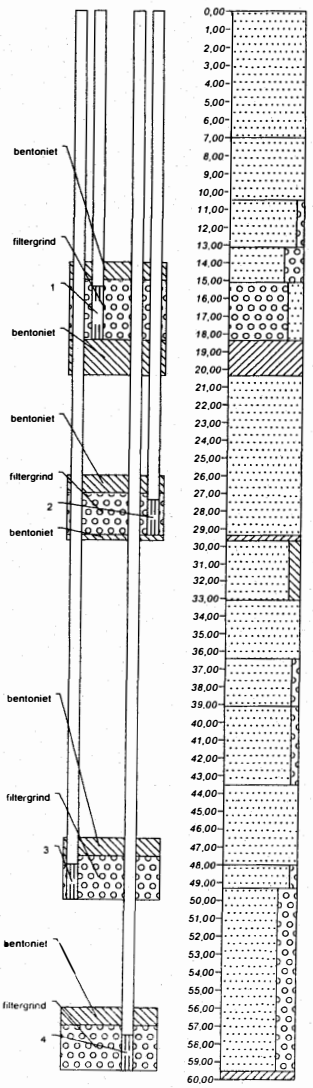

0.00 tegel
Zand, matig fijn, geel

7.00
Zand, matig grof, geel

10.50
Zand, matig grof, zwak grindig, geel

13.10
Zand, zeer grof, uiterst grindig, geel

15.10
Grind, matig grof, sterk zandig, geel

18.40
Klei, geel

20.40
Zand, matig grof, geel

29.20
Klei, grijs

29.70
Zand, matig fijn, matig siltig, rood

33.10
Zand, matig grof, geel

36.40
Zand, zeer grof, zwak gnndig, geel

39.10
Zand, matig grof, zwak grindig, grijs

43.50
Zand, matig grof, grijs

48.00
Zand, zeer grof, zwak gnndig, grijs

49.30
Zand, zeer grof, uiterst gnndig, grijs

59.50
60.00
Klei, grijs

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 616

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 10-07-2006
Grondwaterstand: 700

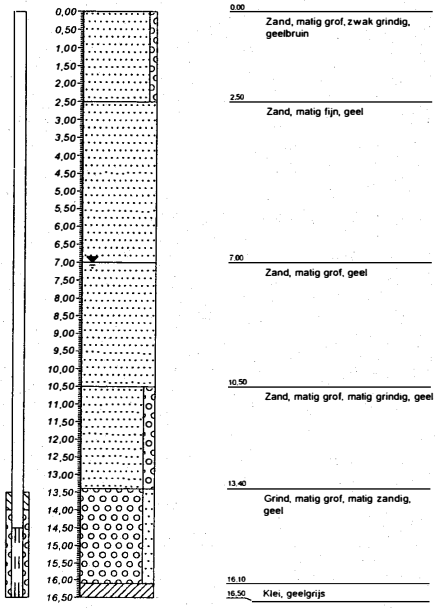

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 617

X-coordinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 03-07-2006
Grondwaterstand: 700

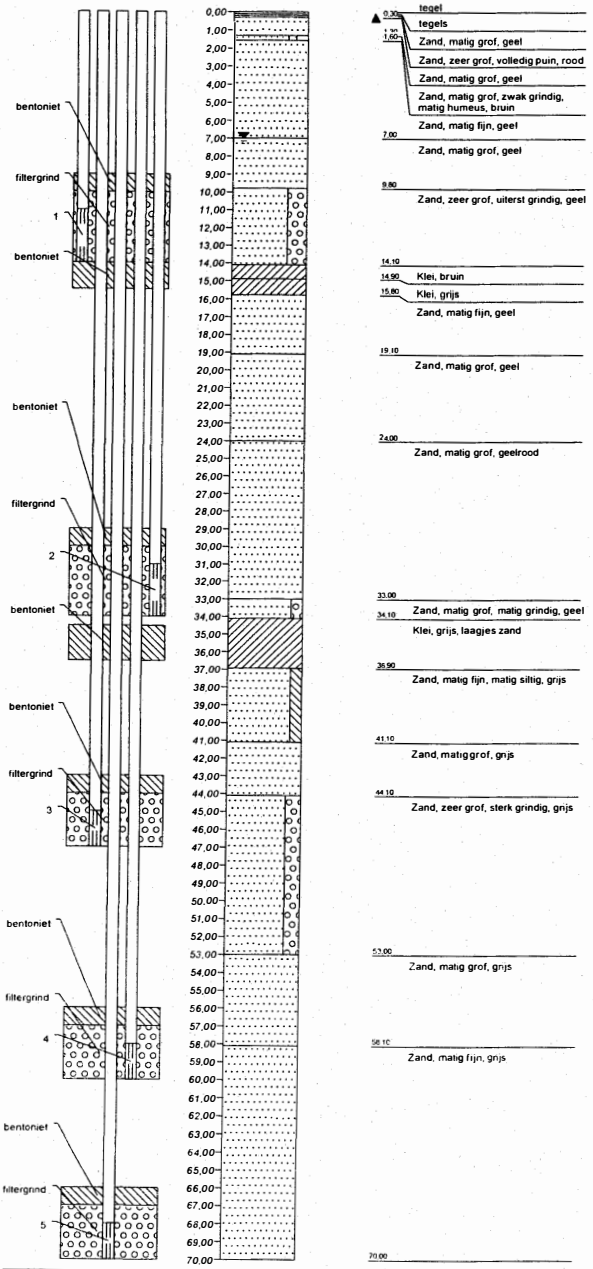

0.30 tegel
1.30 tegels
1.60 Zand, matig grof, geel
Zand, zeer grof, volledig puin, rood
Zand, matig grof, geel
Zand, matig grof, zwak grindig, matig humeus, bruin
Zand, matig fijn, geel
7.00 Zand, matig grof, geel
9.80 Zand, zeer grof, uiterst grindig, geel
14.10
14.90 Klei, bruin
15.80 Klei, grijs
Zand, matig fijn, geel
19.10 Zand, matig grof, geel
24.00 Zand, matig grof, geelrood
33.00 Zand, matig grof, matig grindig, geel
34.10 Klei, grijs, laagjes zand
36.90 Zand, matig fijn, matig siltig, grijs
41.10 Zand, matig grof, grijs
44.10 Zand, zeer grof, sterk grindig, grijs
53.00 Zand, matig grof, grijs
58.10 Zand, matig fijn, grijs
70.00

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 618

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 25-08-2006
Grondwaterstand: 600

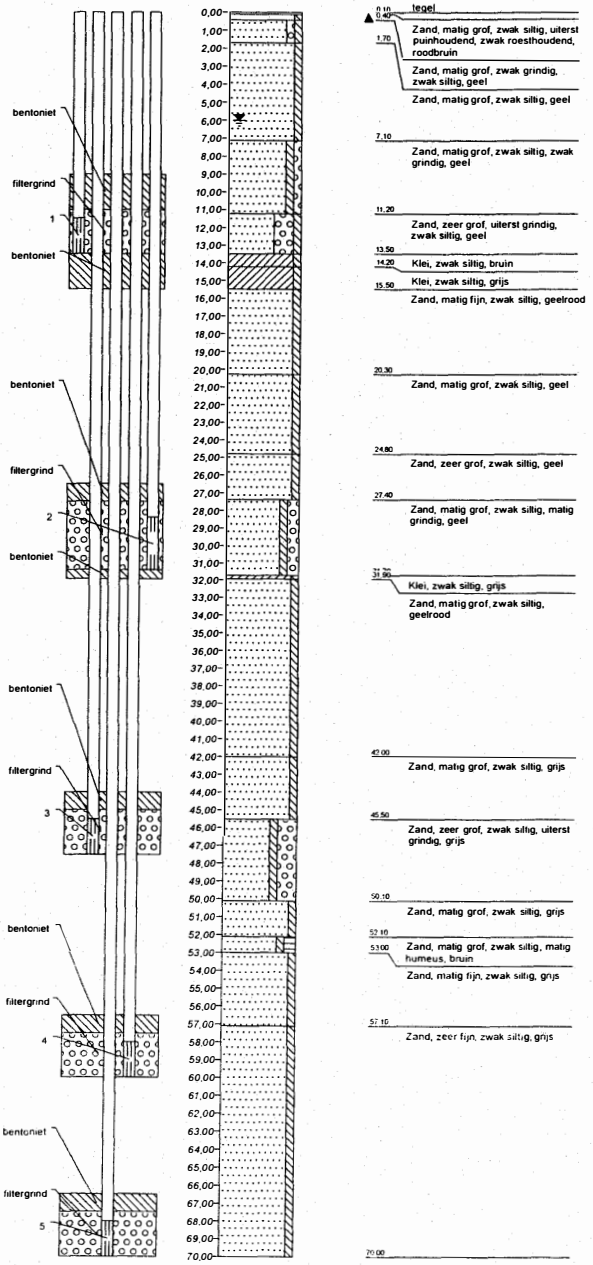

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 619

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 04-09-2006
Grondwaterstand: 600

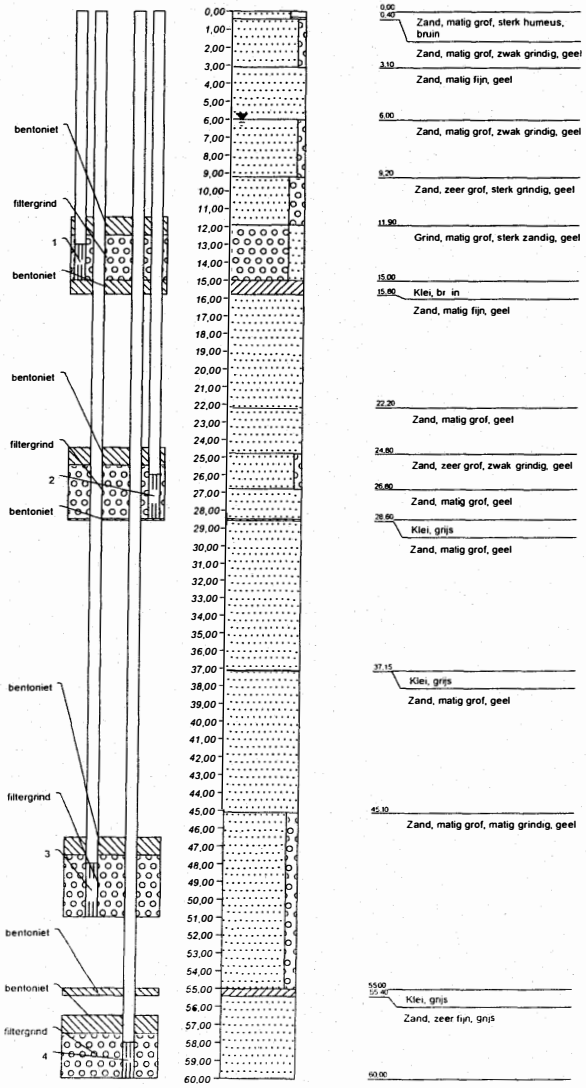

Opdrachtgever: Royal Haskoning
Projectnaam: Nijmegen

ROYAL HASKONING

Boring 620

X-coördinaat:
Y-coördinaat:
Datum: 12-09-2006
Grondwaterstand: 615

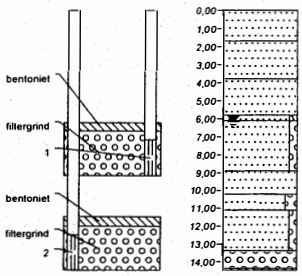

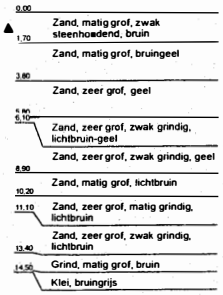

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 11
Locaties boringen, bronnen en peilbuizen

REGIONALE UITVOERINGSDIENST IJsselland advies

ADVIESRAPPORT KENNISPUNT EXTERNE VEILIGHEID
Aan: Mark Geurts ODRN

Advies wijziging Groepsrisico
NXP Nijmegen
ivm wijziging bestemmingsplan

Zwolle, 29-1-2014
AUTEUR: J.C. Broshuis (tel. 038-4997626)
Collegiale toets: H. Hiltjesdam (tel. 038-4997638)

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

REGIONALE UITVOERINGSDIENST IJsselland advies

INLEIDING

- NXP te Nijmegen is een bedrijf waar onder andere halfgeleiders worden ontwikkeld/ geproduceerd.
- Het bedrijf heeft diverse gevaarlijke stoffen opgeslagen. Onder andere waterstof. Hiervoor is door Tebodin op 24 juni 2011, een QRA (doc.nr. 3312124 Revisie E), opgesteld.
- De gemeente Nijmegen is bezig een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor een gedeelte van het NXP terrein (ontwerp bestemmingsplan Goffert-Winkelsteeg 4, 10-10-2013).
- Door de ODRN is aan het Kennispunt externe veiligheid gevraagd om de verandering van het Groepsrisico aan te geven.
- Het advies betreft de verandering van het Groepsrisico als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan.

WERKWIJZE

- Bij de adviesaanvraag zijn de volgende stukken toegevoegd:
- PSU-file van de QRA van Tebodin van 24 juni 2011;
- QRA afkomstig van Tebodin, 24 juni 2011, een QRA (doc.nr. 3312124 Revisie E);
- Tekening omvang betreffende bestemmingsplan (10-10-2013, nummer 449581);
- Plattegrondtekening met populatiegebieden voor het nieuwe bestemmingsplan (Mail: afkomstig van Mark Geurts 23-1-2014, 12.52 uur);
- Mail: afkomstig van Mark Geurts (22-1-2014, 12.32 uur) met populatieaantallen voor de populatiegebieden.
- De verstrekte gegevens zijn niet op volledigheid en/of juistheid onderzocht.
- De QRA is gecheckt op de subselectie.
- De PSU-file is niet gecheckt op juistheid en volledigheid van invoergegevens.
- Het Groepsrisico is bepaald op basis van de huidige situatie. (Zie bijlage.)
- In de PSU-file is de omvang van het bedrijf verkleind met het gedeelte ter grootte van het nieuwe bestemmingsplan.
- De plattegrondtekening van het nieuwe bestemmingsplan bevat geen populatiegegevens. De populatiegebieden (met aantal aanwezige personen) in de mails komen niet overeen met de te onderscheiden gebieden op de plattegrond-tekening van het nieuwe bestemmingsplan. Daarom is gekozen voor invoer in Safeti-nl van de populatiegebieden (met de aanwezige personen).
- Het Groepsrisico voor de toekomstige situatie is berekend. (Zie bijlage.)
- Het dominante scenario is het instantaan falen van de H2-opslagtank.
- Opmerking: Aangezien de schaal van de diverse tekeningen en ook in Safeti-nl niet met elkaar overeenkomen zijn de populatiegebieden zo nauwkeurig mogelijk in Safeti-nl ingevoerd.

BEVINDINGEN, TOETSEN EN ADVIEZEN

Bedrijfssituatie

- De subselectie in de QRA is gebaseerd op de huidige situatie. Daarop is een keuze gemaakt welke installaties in het rekenprogramma zijn ingevoerd. Er is geen subselectie gedaan voor de gewijzigde terreingrenzen. Dit kan betekenen dat er onvoldoende installaties in het rekenprogramma zijn ingevoerd, omdat deze alsnog

een effect (1%-letaal) buiten de inrichting kunnen hebben. Hierop is verder geen check gedaan.

- De ligging van de risicocontouren veranderen niet. In de huidige situatie blijft de 10^{-6} -contour ligt binnen de inrichting.
- **Wet- en regelgeving**
- Formeel valt het bedrijf onder de werking van het Bevi. Getoetst moet worden of de veiligheidssituatie voldoende in beeld is gebracht. De Handleiding Risicoberekeningen Bevi (hierna Hari) moet op correcte wijze worden gehanteerd.
-
- **Opmerkingen over de resultaten:**

Opmerking 1
De 10^{-6}–veiligheidscontour ligt in de huidige situatie niet buiten de inrichting. Deze contour komt in de toekomstige situatie over het terrein van het nieuwe bestemmingsplan te liggen. Op grond van het Bevi dient daarover met betrekking tot het toelaten van (beperkt) kwetsbare objecten regels in het in het bestemmingsplan te worden opgenomen.

Opmerking 2
In verband met gewijzigde terreingrenzen is het mogelijk dat er bij de subselectie meer installaties naar voren komen die moeten worden beschouwd. Hierop is geen check gedaan omdat de informatie daarvoor ontbreekt.

Advies:
Laat de opsteller van de QRA aangeven of door de gewijzigde terreingrens de subselectie nog actueel is.

Opmerking 3
Wegens de onnauwkeurigheid bij het intekenen van de populatiegebieden kan het werkelijke Groepsrisico afwijken van het berekende. De verwachting is dat de afwijkingen gering zijn.

Opmerking 4
Het Groepsrisico neemt toe en blijft tot ongeveer 900 slachtoffers onder de oriënterende waarde (bij een kans van circa $1{,}05.10^{-9}$).

Opmerking 5
De Wabo-vergunning van NXP zal wegens de verkleining van de inrichting moeten worden gewijzigd. Aangezien de veiligheidsrisico's voor de omgeving toenemen (het Groepsrisico neemt toe) zal dit met een uitgebreide procedure moeten gebeuren. Daarbij zal ook een verantwoording van het Groepsrisico moeten plaatsvinden. Het is raadzaam om dit inhoudelijk te combineren met de bestemmingsplanprocedure.

- **Samenvatting**
  De QRA is getoetst aan de relevante wet- en regelgeving. In de QRA is de veiligheidssituatie voldoende in beeld gebracht.
  De resultaten van de berekeningen van het groepsrisico zijn op de bijlage te vinden.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

REGIONALE UITVOERINGSDIENST IJsselland advies

CONCLUSIE

Beantwoording adviesvragen
De verandering van het Groepsrisico als gevolg van de realisatie van het nieuwe bestemmingsplan is inzichtelijk gemaakt en neemt toe.

ADVIES

Geadviseerd wordt om:

- Een check te doen of de gebruikte subselectie als gevolg van de gewijzigde terreingrenzen nog actueel is;
- de verantwoording van de verandering van het Groepsrisico in het bestemmingsplan op te nemen;
- Afstemming te zoeken met de aangevraagde WABO-vergunning;
- Afstemming te zoeken met de Veiligheidsregio om een pre-advies te ontvangen met betrekking tot het bestemmingsplan en de WABO-vergunning.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

REGIONALE UITVOERINGSDIENST IJsselland advies

BIJLAGE

NXP Nijmegen Resultaten berekeningen Groepsrisico 28 januari 2014

Huidige situatie

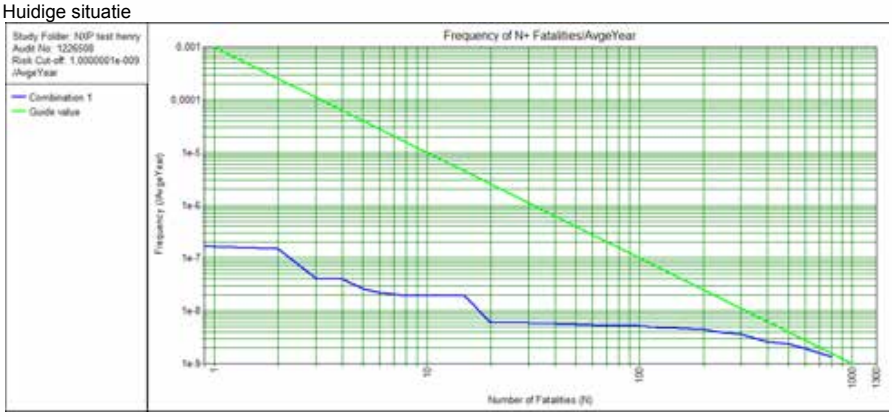

Toekomstige situatie

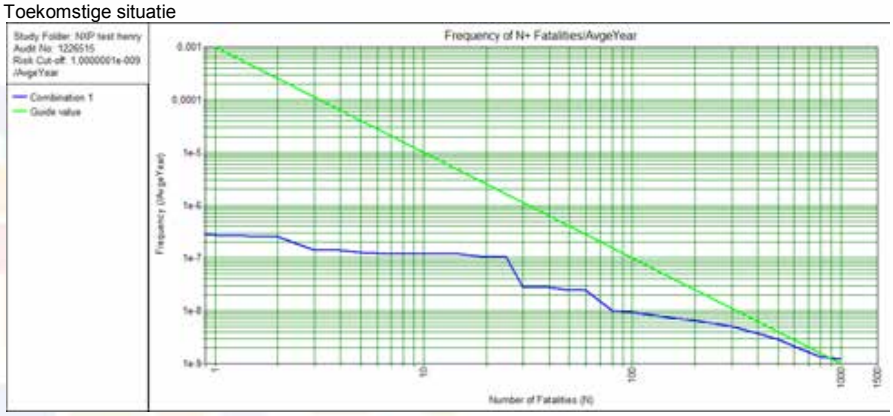

REGIONALE UITVOERINGSDIENST
IJsselland advies

Risicocontouren

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen.
Ambities en aanpak externe veiligheid in gemeente Nijmegen

Januari 2014

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Inhoud Blz.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doelstelling	3
1.3	Structuur van de beleidsvisie	5
2	Inzicht: uitgangsituatie externe veiligheid	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Externe veiligheid	6
2.2.1	Inleiding	6
2.2.2	Basisbegrippen	6
2.2.3	Eerder vastgesteld gemeentelijk beleid	10
2.3	Risicobronnen externe veiligheid Nijmegen	10
2.3.1	Spoor	11
2.3.2	Vervoer over de weg	11
2.3.3	Vervoer per buisleiding	14
2.3.4	Vervoer over het water	14
2.3.5	Risicovolle inrichtingen	15
2.4	Knelpunten met het plaatsgebonden risico	16
2.5	Bestrijdbaarheid risicobronnen	17
2.6	Conclusie uitgangssituatie	18
3	Keuzes maken	20
3.1	Inleiding	20
3.2	Locatiekeuze risicobronnen	20
3.2.1	Risicovolle inrichtingen (excl. LPG-tankstations)	20
3.2.2	LPG-tankstations	24
3.3	Planologische kaders voor invulling van de verantwoordingsplicht	24
3.3.1	Inleiding	24
3.3.2	Zone indeling	25
3.3.3	Kwetsbaarheid van objecten	25
3.3.4	Verantwoordingsniveaus	27
3.3.5	Planologische kaders	35
4	Samenwerking	41
4.1	Inleiding	41
4.2	Implementatie beleidsvisie in de gemeentelijke organisatie	41
4.3	Samenwerking tussen gemeente en burgers/bedrijven	42

Bijlage 1: Signaleringskaart 43

Beleidsvisie externe veiligheid
Nijmegen

1 Inleiding

Voor u ligt de Beleidsvisie externe veiligheid van de gemeente Nijmegen. In deze beleidsvisie is aan de hand van drie thema's beschreven hoe de gemeente Nijmegen omgaat met externe veiligheid.
Externe veiligheidsbeleid is gericht op het beperken van risico's die ontstaan door vervoer, opslag en verwerking van gevaarlijke stoffen. 100% Veiligheid bestaat niet, maar veiligheid is wel te optimaliseren tot een maatschappelijk aanvaardbaar niveau. De gemeente Nijmegen legt in deze Beleidsvisie externe veiligheid haar ambities vast. De beleidsvisie moet vervolgens worden geborgd in bestemmingsplannen en bij het afgeven van omgevingsvergunningen.

Deze beleidsvisie is tot stand gekomen in nauwe samenwerking tussen gemeente Nijmegen, de Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (MARN) en de regionale en lokale brandweer. Oranjewoud heeft het proces met enkele werksessies ondersteund en de rol van penvoerder vervuld. Het resultaat is een realistisch en breed gedragen beleidsdocument.
Externe veiligheid is een beleidsveld met eigen begrippen en definities. Voor een verklaring hiervan wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

1.1 Aanleiding

Externe veiligheid wordt beoordeeld aan de hand van 2 soorten risico's: plaatsgebonden risico en groepsrisico. De lokale beleidsvrijheid is met name ten aanzien van het groepsrisico (zie paragraaf 2.2.2.) groot. Door een beleidsvisie externe veiligheid willen we eenheid brengen in de manier waarop deze vrijheid wordt ingevuld. In de beleidsvisie geeft de gemeente aan hoe ze met de beheersing van de risico's om wil gaan bij besluiten in het kader van de Wet ruimtelijke ordening, Wet milieubeheer en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Het college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen heeft in 2004 besloten om lokaal externe veiligheidsbeleid op te stellen. In het bestuurlijk handhavingoverleg (BTHV) van november 2010 is de noodzaak voor het opstellen van lokaal beleid herbevestigd, wat heeft geleid tot voorliggende beleidsvisie.

1.2 Doelstelling

De beleidsvisie biedt de gemeente Nijmegen de mogelijkheid om op gestructureerde wijze keuzes te maken over externe veiligheid en met name in de samenhang tussen ruimtelijke ordening en externe veiligheid. Daarnaast biedt de beleidsvisie ook een platform voor een samenwerking tussen de afdelingen van de gemeente en bijvoorbeeld de hulpdiensten.

Een belangrijk nevendoel van de Beleidsvisie is om de beschikbare gemeentelijke middelen efficiënt in te zetten. Vanuit de externe veiligheidswetgeving gelden verplichtingen waarvan de invulling een inspanning vraagt van het gemeentelijk apparaat. Waar deze inspanning nabij risicobronnen tot duidelijke veiligheidswinst kan leiden, neemt deze 'winst' op grotere afstand zeer nadrukkelijk af. De systematiek in deze Beleidsvisie externe veiligheid voorziet in het concentreren van de aandacht op gebieden waar deze 'winst' is te realiseren en in het volstaan met algemene beleidsregels voor gebieden op grotere afstand. Geld en kennis worden daarmee ingezet op plaatsen waar deze nodig zijn.

Veel externe veiligheidsbeleid is vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving, maar gemeenten zijn grotendeels verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering daarvan. Gemeenten dienen een antwoord te hebben op nieuwe technische en juridische inzichten, alsook ontwikkeling van nieuwe risicobronnen.

Bij het invullen en uitvoeren van externe veiligheidsbeleid zijn drie thema's te onderscheiden:
1. inzicht verkrijgen in de externe veiligheidssituatie;
2. keuzes maken;
3. samenwerken.

Inzicht verkrijgen in de externe veiligheidssituatie
Externe veiligheid is een complex, pluriform en dynamisch beleidsveld. Het heeft veel raakvlakken met andere beleidsvelden, maar is door haar complexiteit lastig te bevatten voor niet-insiders.

Het thema "inzicht verkrijgen in de externe veiligheidssituatie" heeft tot doel een helder overzicht te geven van het huidige landelijk externe veiligheidsbeleid en de te verwachten toekomstige ontwikkelingen hierin. Ook geeft het beleidsplan een helder inzicht in de externe veiligheidsituatie in de gemeente Nijmegen met een overzicht van aanwezige risicobronnen en hun effect op de omgeving.

Keuzes maken
Vrijwel het gehele stedelijke gebied van Nijmegen ligt binnen het invloedsgebied van risicobronnen[1], waardoor bij vrijwel ieder ruimtelijk besluit de verantwoording van het groepsrisico vereist is. Een risicoloze maatschappij bestaat niet; een bepaald risiconiveau moet geaccepteerd worden. Maar welk niveau is dan te verantwoorden? Wie bepaalt dit? Hoe wordt dit bepaald? En wie draagt deze verantwoordelijkheid? Omgaan met externe veiligheid betekent ook het maken van keuzes.

Het thema "keuzes maken" heeft als doel het opstellen van uniforme planologische kaders die aangeven wat de gemeente wel en niet wenst in bepaalde zones. Hierdoor kunnen beleidskwesties in samenhang en op de juiste schaal beoordeeld worden en wordt ad hoc-besluitvorming voorkomen. Ook heeft de beleidsvisie tot doel de elementen van groepsrisicoverantwoording te

[1] Invloedsgebieden van risicobronnen kunnen vele kilometers breed zijn

uniformeren waardoor niet per locatie (besluit) de wijze van uitvoering bedacht hoeft te worden.

Samenwerken
Externe veiligheidsbeleid werkt door op legio beleidsvelden en actoren. Milieu, ruimtelijke ordening en veiligheid zijn hoofdrolspelers, maar externe veiligheidsbeleid werkt ook door op andere beleidsvelden zoals economische zaken en in mindere mate op verkeer en vervoer.

Het thema "samenwerken" heeft als doel hoofdlijnen vast te leggen hoe de beleidsvisie geïmplementeerd wordt in de gemeentelijke organisatie, en hoe interne en externe samenwerking dient te verlopen.

1.3 Structuur van de beleidsvisie

De structuur van de Beleidsvisie externe veiligheid is als volgt.:

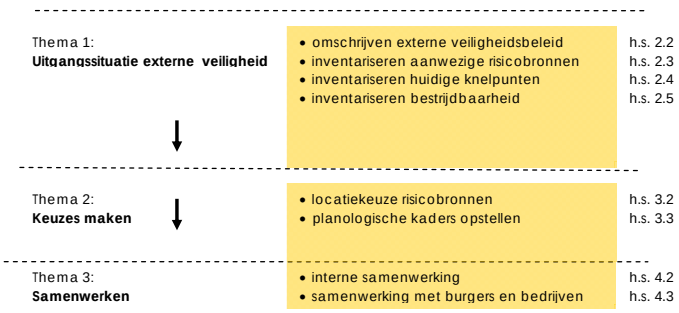

Figuur 1.1: schematische weergave structuur beleidsvisie

2 Inzicht: uitgangsituatie externe veiligheid

2.1 Inleiding

Het eerste onderdeel van de Beleidsvisie externe veiligheid bestaat uit de analyse van de huidige externe veiligheidssituatie in de gemeente Nijmegen. Als eerste stap wordt een kort overzicht van het vigerende landelijke externe veiligheidsbeleid gegeven (paragraaf 2.2). In paragraaf 2.3 worden de verschillende externe veiligheidsbronnen binnen de gemeente Nijmegen en hun impact op de omgeving beschouwd.

2.2 Externe veiligheid

2.2.1 Inleiding

Externe veiligheid is de (on)veiligheid in de leefomgeving die veroorzaakt wordt door het opslaan, verwerken en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Risicobronnen zijn bijvoorbeeld vervoersassen, buisleidingen en chemische bedrijven. Het beleid is vastgelegd in verschillende besluiten en circulaires:

- Risicovolle inrichtingen: Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi).
- Transportassen: Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (CRvgs), naar verwachting in 2012 vervangen door het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev).
- Buisleidingen: Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

In dit hoofdstuk wordt kort het Nederlandse externe veiligheidsbeleid beschreven en worden enkele basisbegrippen toegelicht.

2.2.2 Basisbegrippen

Risico
Risico is de kans van het optreden van een calamiteit maal het effect die de gebeurtenis heeft. Binnen het Nederlandse externe veiligheidsbeleid is een norm afgesproken: de kans dat een onbeschermd persoon overlijdt als gevolg van een calamiteit met gevaarlijke stoffen mag niet groter zijn dan 1 op de 1 miljoen per jaar. In vergelijking met andere risico's die men in het dagelijkse leven loopt, is dit een relatief laag risico (zie figuur 2.1).

Activiteit	Kans op overlijden per jaar
Getroffen voor neerstortend vliegtuig	1 op de 10 miljoen
Verdrinking door dijkdoorbraak	1 op de 10 miljoen
Sterven door een bijensteek	1 op de 5,5 miljoen
Door de bliksem getroffen worden	1 op de 2 miljoen
Externe veiligheid	1 op de 1 miljoen (10^{-6})
Vliegen	1 op de 814.000
Werk in een gemiddeld bedrijf	1 op de 77.000
Lopen in het verkeer	1 op de 54.000
Fietsen	1 op de 26.000
Werk in landbouw en visserij	1 op de 14.000
Autorijden	1 op de 5.700
Brommer rijden	1 op de 5.000
Sigaret roken (pakje per dag)	1 op de 200

Figuur 2.1: toegevoegde kans op overlijden bij diverse risicovolle activiteiten (bron: CBS)

Figuur 2.1 toont dat de toegevoegde kans te overlijden als gevolg van externe (on)veiligheid kleiner is dan bij veel andere activiteiten. Groot verschil is dat deze andere activiteiten vaak voortkomen uit bewuste keuzes. Verblijven binnen het invloedsgebied van activiteiten met gevaarlijke stoffen is dit meestal niet.

Plaatsgebonden risico en groepsrisico
De basis van externe veiligheidsbeleid bestaat uit twee onderdelen: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Het plaatsgebonden risicobeleid bestaat uit harde afstandseisen tussen risicobron en (beperkt) kwetsbare objecten (zie pagina 8). Het groepsrisico is de maat voor de kans op een ongeval met gevaarlijke stoffen met een bepaald aantal slachtoffers.

Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven in de vorm van contouren rond een risicobron. Het groepsrisico wordt weergegeven in een grafiek: de fN-curve. Deze curve geeft aan hoe groot de kans is op een ongeval met een bepaald aantal slachtoffers. De plaatsgebonden risicocontouren en de fN-curve zijn weergegeven in figuur 2.2.

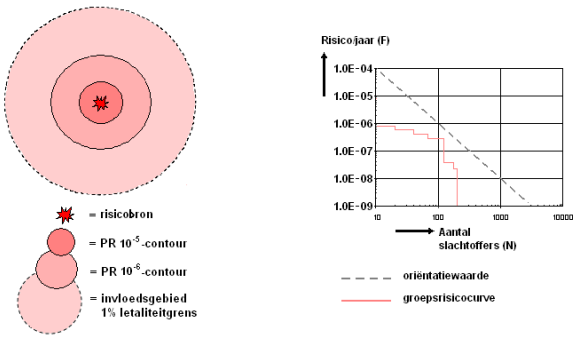

Figuur 2.2: Plaatsgebonden risicocontouren en fN-curve

Binnen de plaatsgebonden risicocontouren bestaat een bepaald risico te overlijden als gevolg van een calamiteit. Binnen de PR 10^{-6} contour gelden harde bouwrestricties. De hoogte van het groepsrisico wordt niet alleen bepaald door de aard van de risicobron, maar ook door het aantal aanwezige personen binnen het invloedsgebied daarvan. Bij veel ruimtelijke besluiten moet worden afgewogen welk risico nog acceptabel is in relatie tot de kans op een ongeval met meer dan 10 dodelijke slachtoffers. Dit noemt men de verantwoordingsplicht van het groepsrisico.

De verantwoordingsplicht
De verantwoordingsplicht geeft antwoord op de vraag in hoeverre externe veiligheidsrisico's in het plangebied worden geaccepteerd en welke maatregelen zijn getroffen om het risico zoveel mogelijk te beperken. Het invullen van de verantwoordingsplicht is een taak van het bevoegd gezag (veelal de gemeente). Ook is het verplicht de veiligheidsregio in de gelegenheid te stellen advies uit te brengen. Met het invullen van de verantwoordingsplicht laten gemeenten het externe veiligheidsaspect meewegen bij het maken van ruimtelijke keuzes. Deze verantwoording is zowel kwantitatief als kwalitatief en bevat verschillende onderdelen die aan bod kunnen of moeten komen.

De verantwoordingsplicht van het groepsrisico omvat naast de rekenkundige hoogte van het groepsrisico, dat wordt berekend door middel van een kwantitatieve risicoanalyse (QRA), tevens een aantal kwalitatieve aspecten. Deze aspecten zijn weergegeven in tabel 2.1.

Tabel 2.1: Te beschouwen elementen verantwoording groepsrisico

Ligging groepsrisico ten opzichte van de oriëntatiewaarde
Toename groepsrisico ten opzichte van de nulsituatie
De mogelijkheden van zelfredzaamheid van de bevolking
De mogelijkheden van hulpverlening
Nut en noodzaak van de ontwikkeling
Het tijdsaspect

Door het uitwerken van de verantwoordingsplicht neemt het bevoegd gezag de verantwoordelijkheid voor het groepsrisico dat overblijft nadat eventuele veiligheidsverhogende maatregelen genomen zijn. Dit is schematisch weergegeven in figuur 2.3.

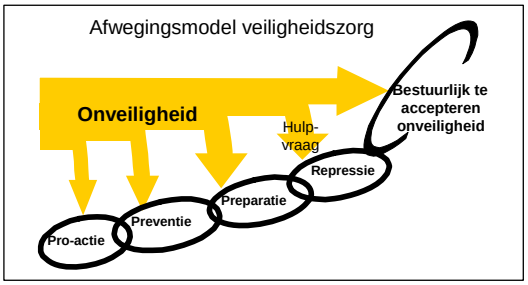

Figuur 2.3: het te accepteren "restrisico"

In de Handreiking Verantwoordingsplicht Groepsrisico (Oranjewoud/Save in opdracht van de Ministeries van VROM en Binnenlandse Zaken, november 2007) zijn de onderdelen die aan bod moeten komen bij groepsrisicoverantwoording nader uitgewerkt en toegelicht.

In de wet is geregeld wanneer het groepsrisico verantwoord moet worden. Omdat de wettelijke basis per risicobron verschilt, verschillen per risicobron ook de voorwaarden die verantwoording wel of niet verplicht stellen. Voor transportassen (weg, spoor en water) geldt dat de verantwoording van het groepsrisico verplicht is wanneer bij het nemen van een ruimtelijk besluit sprake is van toename van het groepsrisico of overschrijding van de oriëntatiewaarde. Voor inrichtingen en buisleidingen geldt dat verantwoording van het groepsrisico altijd verplicht is wanneer binnen het invloedsgebied van een risicobron een ruimtelijk besluit genomen wordt.

Indien de verantwoordingsplicht niet juist is uitgewerkt terwijl dit wel verplicht is, kan dit tot vernietiging van het ruimtelijk besluit door de Raad van State leiden.

Kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten
Externe veiligheidsbeleid heeft betrekking op enerzijds de risicobronnen en anderzijds de risico-ontvangers. Wat betreft de risico-ontvangers maakt de wetgeving onderscheid in kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. Onderstaande definities zijn gebaseerd op de definities zoals opgenomen in (de toelichting van) het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Voor de volledige definities van het Bevi zie paragraaf 3.3.3.

Kwetsbare objecten
Kwetsbare objecten zijn (naast woningen) gebouwen, waarin (of waarbij) groepen van meer dan 50 personen gedurende langere aaneengesloten tijd verblijven. Ook sommige gebouwen waarin/waarbij kleinere groepen verblijven kunnen als kwetsbaar object worden gezien wanneer die personen beperkt zelfredzaam zijn (bijv. zieken, bejaarden of gehandicapten).

Beperkt kwetsbare objecten
Beperkt kwetsbare objecten zijn verspreid liggende woningen en bedrijven waarin/waarbij groepen van minder dan 50 personen gedurende langere aaneengesloten tijd verblijven.

In de landelijke wetgeving staat gedetailleerder beschreven wat onder kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten wordt verstaan. Belangrijk hierbij is dat de opsomming in de wetgeving niet limitatief is, zodat er in de verdere uitwerking van het beleid nog enige vrijheid rest. In hoofdstuk 3.3.2 zijn de definities van (beperkt) kwetsbaar en de aanscherping die de gemeente Nijmegen daarbij maakt verder uitgewerkt.

Zelfredzaamheid
Zelfredzaamheid is de mate waarin een persoon in staat is zichzelf en anderen in geval van een calamiteit in veiligheid te brengen zonder hulp van hulpdiensten. Het beschouwen van zelfredzaamheid van personen binnen een invloedsgebied is onderdeel van de groepsrisicoverantwoording. Voorbeelden van groepen beperkt zelfredzame personen zijn kinderen, zieken, ouderen en gedetineerden.

Basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen
Externe veiligheidsbeleid bij vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor, water en weg is vastgelegd in de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen. Op termijn zal deze Circulaire vervangen worden door het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev). Onderdeel van dit laatstgenoemde besluit is dat voor vervoersassen een risicoplafond wordt vastgesteld. Anders dan nu het geval is, is het risico dat wordt veroorzaakt door het vervoer van gevaarlijke stoffen in de toekomst niet meer ongelimiteerd. Ook worden PR 10^{-6} contouren in de toekomst vastgelegd in de vorm van een gestandaardiseerde risicocontour, een veiligheidszone genoemd. Deze systematiek wordt het Basisnet genoemd.
Met het Basisnet zullen ook enkele maatregelen worden genomen die het vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor aanzienlijk veiliger maken. Het groepsrisico van veel spoorlijnen zoals in Nijmegen zal daardoor met de komst van het Basisnet afnemen.
Tot slot wordt voor sommige vervoersassen een Plasbrand Aandachtsgebied (PAG) vastgesteld. Dit is een zone van 30 meter langs de vervoersas waarbinnen bouwkundige veiligheidseisen aan bebouwing worden gesteld om de effecten van een plasbrand te minimaliseren.

2.2.3 Eerder vastgesteld gemeentelijk beleid

Gemeente Nijmegen heeft geen eerder vastgesteld gemeentelijk externe veiligheidbeleid. Wel heeft de gemeente in 2007 een milieubeleidsplan vastgesteld waarin ambities zijn geformuleerd ten aanzien van externe veiligheid:

- zoeken naar een balans tussen een acceptabel risico en economische haalbaarheid;
- in potentie gevaarlijke bedrijven extra controleren;
- ontwikkelingen omtrent het vervoer van gevaarlijke stoffen aandachtig volgen.

2.3 Risicobronnen externe veiligheid Nijmegen

Binnen de gemeente Nijmegen zijn diverse risicobronnen aanwezig die bepalend zijn voor het externe veiligheidsbeleid van de gemeente. Het betreft:

- Transport van gevaarlijke stoffen:
  - over het spoor;
  - over de weg (rijkswegen- provinciale en gemeentelijke wegen);
  - door buisleidingen;
  - over het water.

- Stationaire activiteiten, zoals:
  - LPG-tankstations;
  - opslagen van gevaarlijke stoffen;
  - BRZO bedrijven[2];
  - ammoniak koelinstallaties;
  - compressorstations voor het gastransport.

Een volledig overzicht van de aanwezige risicobronnen is opgenomen in bijlage 1. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de risicobronnen die bepalend zijn voor het externe veiligheidsbeleid binnen de gemeente Nijmegen.

2.3.1 Spoor

Over de spoorlijn Den Bosch- Arnhem worden gevaarlijk stoffen vervoerd. In het kader van het nog vast te stellen Basisnet is voorzien dat door de gemeente Nijmegen een significant vervoer van gevaarlijke stoffen per spoor zal plaatsvinden. Over de spoorlijn Nijmegen-Venlo vindt geen structureel vervoer van gevaarlijke stoffen plaats (alleen in noodgevallen).

Uit divers onderzoek, onder meer in het kader van het Basisnet, blijkt voor de gemeente Nijmegen dat:
- Er geen knelpunten zijn vanuit het plaatsgebonden risico.
- De oriëntatiewaarde van het groepsrisico overschreden wordt met een factor 1,3.
- Met de komst van het Basisnet en bijbehorende veiligheidmaatregelen het groepsrisico mogelijk afneemt tot onder de oriëntatiewaarde.
- Met de komst van het Basisnet de spoorlijn geen veiligheidszone krijgt.
- De spoorlijn geen plasbrandaandachtsgebied krijgt.
- Er een invloedsgebied is van ruim 1500 meter aan beide zijden van het spoor. Hierbinnen is de verantwoordingsplicht van toepassing wanneer sprake is van toename of overschrijding van de oriëntatiewaarde. Bijvoorbeeld wanneer het mogelijk wordt gemaakt dat hier meer mensen kunnen verblijven door het bestemmen van kantoorpanden.

2.3.2 Vervoer over de weg

Rijkswegen
Aan de rand van de gemeente Nijmegen liggen de rijkswegen A73 en A15 waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Voor de wegen zijn in nationale regelgeving veiligheidszones (gestandaardiseerde PR 10^{-6} contour) bepaald. Voor de A15 is dit 8 meter en voor de A73 13 meter, gemeten vanaf het midden van de weg.

Uit divers onderzoek, ondermeer in het kader van het Basisnet, blijkt voor de gemeente Nijmegen dat:
- Er geen knelpunten zijn vanuit het plaatsgebonden risico.
- De oriëntatiewaarde van het groepsrisico nergens overschreden wordt.
- Er bij beide rijkswegen een plasbrandaandachtsgebied (30 meter) komt.

2 Besluit risico's zware ongevallen

- Er een invloedsgebied is van ruim 1500 meter aan beide zijden van de weg. Hierbinnen is de verantwoordingsplicht van toepassing wanneer sprake is van toename van het groepsrisico of overschrijding van de oriëntatiewaarde.

Provinciale en gemeentelijk hoofdwegen
Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over provinciale en gemeentelijke wegen is geen risicoplafond vastgelegd in de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (en dat zal ook niet het geval zijn in het toekomstige Basisnet).

Provinciale wegen
Externe veiligheid bij provinciale wegen is berekend door de provincie Gelderland[3]. Uit deze berekeningen blijkt dat over de N325 en N326 structureel vervoer van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.
Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de N325 is dusdanig laag dat de weg geen PR 10^{-6} contour heeft en het groepsrisico nihil is. De N326 (van afrit A73 tot kruising met Neerbosscheweg) heeft eveneens geen PR 10^{-6} contour en een groepsrisico van 0,165 keer de oriëntatiewaarde.

Gemeentelijke wegen
Op grond van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wvgs) heeft gemeente Nijmegen in 2013 een routering voor gevaarlijke stoffen vastgesteld binnen haar grenzen. Deze routering is weergegeven in figuur 2.4.

Door het beperkte aantal risicovolle inrichtingen dat via deze routering wordt bevoorraad, is de intensiteit van het vervoer van gevaarlijke stoffen beperkt. De wegen hebben geen PR 10^{-6} contour en het groepsrisico ligt ruim onder de oriëntatiewaarde. Uit een rapport (Arcadis, 2006) over de transportrisico's van Hoes Erro Gas blijkt dat het vervoer van deze firma een groepsrisico veroorzaakt van 0,19 maal de oriëntatiewaarde[4].

Het vervoer van gevaarlijke stoffen over gemeentelijke wegen die geen onderdeel zijn van de routering is zo gering dat de gemeente Nijmegen de externe veiligheidsaspecten van deze wegen niet verder beschouwt.

3 Externe veiligheid risico's op provinciale wegen. Provincie Gelderland, januari 2011.
4 Om die reden is een toename van Bevi bedrijven op bedrijventerrein Winkelsteeg niet wenselijk (zie ook tabel 3.1).

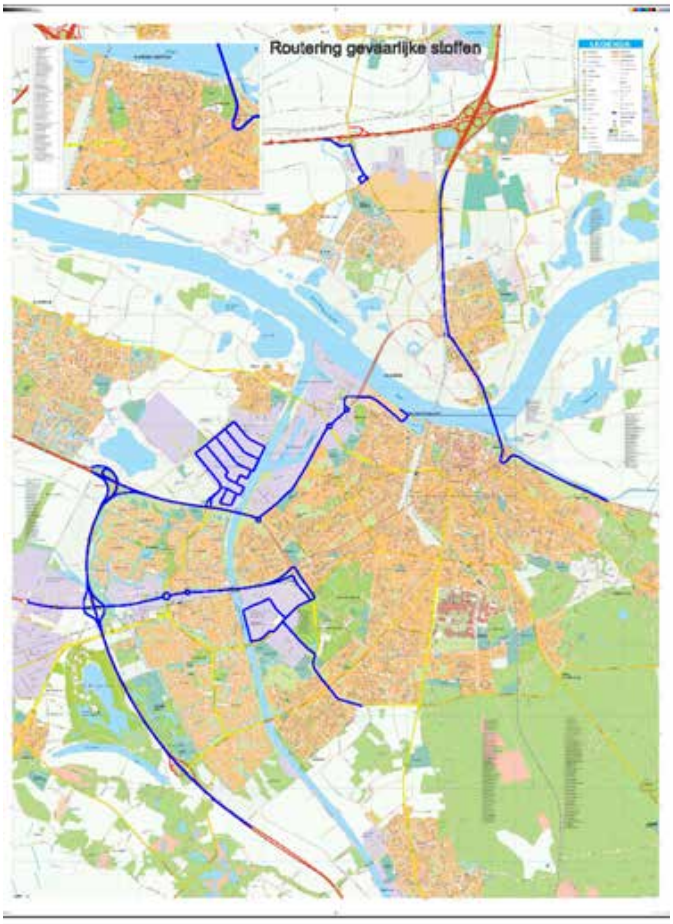

Figuur 2.4: routering vervoer gevaarlijke stoffen

2.3.3 Vervoer per buisleiding

Externe veiligheidbeleid bij het vervoer van gevaarlijke stoffen per buisleiding is vastgelegd in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb). Hierin is vastgesteld dat er geen nieuwe kwetsbare objecten zijn toegestaan binnen de PR 10^{-6} contour. Verantwoording van het groepsrisico is verplicht wanneer binnen het invloedsgebied (1% letaalgrens[5]) een ruimtelijk besluit genomen wordt.

De gemeente Nijmegen wordt doorkruist door meerdere hogedrukaardgas-transportleidingen van de Gasunie. De leidingen en zijn weergegeven in bijlage 1.

Bij iedere hogedrukaardgastransportleiding geldt een belemmeringenstrook van maximaal vijf meter waarbinnen verregaande bouwrestricties gelden. Ten aanzien van het plaatsgebonden risico bestaan geen knelpunten.

Het rijk is bezig een structuurvisie buisleidingen op te stellen voor de toekomst van buisleidingen in Nederland. In het concept is geen ruimte gereserveerd voor nieuwe hoofdverbindingen binnen de gemeente Nijmegen.

2.3.4 Vervoer over het water

Uit de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, blijkt dat zowel de Waal als het Maas-Waalkanaal zijn gecategoriseerd is als zwarte route (belangrijke binnenvaartroute). Het risicoplafond is voor de Waal vastgesteld op 13.958 schepen brandbaar gas/jaar, voor het Maal- Waalkanaal op 2.710 schepen brandbaar gas/jaar.

Beide vaarwegen hebben geen PR 10^{-6} contour die buiten de oever ligt. Het invloedsgebied van de vaarwegen is 1.000 meter (invloedsgebied GT3[6]). Groepsrisicoberekening- en verantwoording is alleen nodig wanneer de bevolkingsdichtheid hoger is dan 1.500 pers./ha. dubbelzijdig of 2.250 pers./ha. enkelzijdig.

Beide vaarwegen hebben tevens een plasbrandaandachtsgebied van 25 meter vanaf de waterlijn. De waterlijn is gedefinieerd als waar het water bij de meest voorkomende waterstand de oever raakt. Voor de Waal geldt ook het hele gebied binnen de winterdijken als plasbrandaandachtsgebied met uitzondering van de havens en de nieuw te graven nevengeul.

Binnen het plasbrandaandachtsgebied worden via het bouwbesluit aanzienlijke brandveiligheidseisen aan nieuwe bebouwing geëist.

---

5 Grens waarbinnen de dodelijke (letale) effecten 100% zijn.

6 Programma van eisen voor een nieuwe externe veiligheid risicoanalyse op binnenvaarwegen, RWS- DVS, 10 juli 2009.

Autoafzetplaats
Een autoafzetplaats(AAP) is een kade waar zeer kort (maximaal 15 minuten) afgemeerd mag worden ten behoeve van het van of aan boord zetten van een auto. Dit vindt onder meer plaats bij de Waalkade. Ook schepen die gevaarlijke stoffen vervoeren, zogenaamde kegelschepen, doen dit onder meer bij de Waalkade. Uiteraard is dit geen optimale situatie bij de Waalkade gelet op de hoge dichtheid aan personen. De praktijk is echter dat dit gebruik al jarenlang plaatsvind. De gemeente zou kegelschepen kunnen verbieden om aan te meren. Dan mogen ze echter nog steeds al varende auto's afzetten op de kade. Dit verbod zou dus niet leiden tot een verbetering van de veiligheidssituatie.
Ook in de landelijke wetgeving worden er geen eisen gesteld aan AAP's en in de landelijke ongevallen scenario's wordt hier niet mee gerekend. Gelet op de jarenlange praktijk, de relatief lage risico's en het meer gevaarlijkere alternatief gaat de gemeente geen nadere beleidsregels opstellen voor het huidige afzetten van auto's door kegelschepen.

2.3.5 Risicovolle inrichtingen

In het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) zijn bedrijven aangewezen welke vanuit het oogpunt van externe veiligheid als risicovol worden beschouwd. Het betreft hier behalve LPG-tankstations ook chemische bedrijven, opslag van gevaarlijke stoffen enz.

LPG tankstations
Er zijn binnen de gemeente Nijmegen tien LPG tankstations. Er is geen sprake van saneringssituaties, waarbij LPG-tankstations vanwege landelijke regelgeving moeten worden gesloten of objecten worden verplaatst.

Overige bedrijven
De overige Bevi- bedrijven zijn weergegeven in Bijlage 1. Op de signaleringskaart staan ook de risicocontouren van deze bedrijven. Er is momenteel geen sprake van een saneringssituatie waarbij bedrijven of objecten vanwege landelijke regelgeving moeten worden verplaatst.

2.4 Knelpunten met het plaatsgebonden risico

Saneringssituaties en latente saneringssituaties
Conform de landelijk externe veiligheid wet- en regelgeving zijn binnen de PR 10^{-6} contour geen kwetsbare objecten toegestaan. Indien dit wel het geval is, is er sprake van een saneringssituatie.
Naast deze acute saneringssituaties bestaan er ook latente saneringssituaties. Dit is het geval wanneer een bestemmingsplan binnen een PR 10^{-6} contour kwetsbare objecten toestaat, terwijl dergelijke objecten er feitelijk tot op heden niet zijn. Wanneer vervolgens een bouwvergunning wordt aangevraagd voor een kwetsbaar object binnen een PR 10^{-6} contour, kan de gemeente deze niet weigeren omdat het bestemmingsplan het toestaat. Het gevolg is een acute saneringssituatie met alle (financiële) gevolgen van dien. Een in Nederland veel voorkomen voorbeeld:

> Een bedrijf heeft een PR 10^{-6} contour die over het naburig perceel valt. Op het perceel ernaast staat een kleine groothandel, die een beperkt kwetsbaar object is. Er is dus geen sprake van een saneringssituatie. Op enig moment wordt het naburig perceel verkocht en de nieuwe eigenaar wil hier graag een kantoor van meer dan 1500 m^2 van maken en vraagt hiervoor een vergunning aan. Het kantoor is een kwetsbaar object en dus niet toegestaan binnen de PR 10^{-6} contour. Echter, omdat het bestemmingsplan zich er niet tegen verzet, moet de gemeente de vergunning verlenen en is er een saneringssituatie ontstaan waarvoor de gemeente verantwoordelijk is. Het gevolg is een saneringsplicht voor de gemeente met verregaande (financiële) consequenties.

PR-knelpunten in Nijmegen
Voor de gemeente Nijmegen geldt dat de (spoor)wegen en de Waal geen PR 10^{-6} contour hebben. Saneringssituaties zijn bij deze risicobronnen dus uitgesloten. Binnen de gemeente is maar één hogedrukaardgastransportleidingen met een zeer kleine PR 10^{-6} contour. Hierbinnen liggen geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten, waardoor er geen sprake is van (latente) saneringssituaties.

In de gemeente Nijmegen bevinden zich verscheidene risicovolle bedrijven met een PR 10^{-6} contour buiten de eigen perceelgrens. Hierbinnen bevinden zich in de huidige situatie geen kwetsbare objecten. Er zijn dus geen acute saneringssituaties.

Binnen de bestaande PR 10^{-6} contouren zijn kwetsbare objecten echter niet overal uitgesloten. Er zijn dus latente saneringssituaties in Nijmegen. In hoofdstuk 3 zijn keuzes gemaakt ten aanzien van de vestiging van nieuwe risicobronnen en kwetsbare objecten waardoor latente saneringssituaties in de toekomst niet meer voorkomen (óf geen PR 10^{-6} contour buiten de inrichtingsgrens, óf geen kwetsbare objecten toegestaan) .

2.5 Bestrijdbaarheid risicobronnen

Generieke uitspraken over bestrijdbaarheid in de gemeente Nijmegen zijn moeilijk te doen, omdat de mate van bestrijdbaarheid afhankelijk is van een complex scala aan factoren die vaak ook locatiespecifiek zijn[7]. Deze paragraaf is daarom beperkt tot enkele specifieke uitspraken over bestrijdbaarheid rond vervoersassen, buisleidingen en LPG tankstations.

Spoor- en Rijkswegen
Over het spoor en de rijkswegen wordt voor de lange termijn vervoer van gevaarlijke stoffen voorzien (zie paragraaf 2.3.1 en 2.3.2).

Uit een voorlopige analyse van de brandweer blijkt dat bereikbaarheid van incidenten op het spoor en de beschikbaarheid van voldoende blus-/koelwater nabij het spoor in Nijmegen problematisch zijn. Een volledige analyse van de bereikbaarheid en bluswatervoorziening wordt begin 2014 verwacht.

Calamiteiten bij transport van gevaarlijke stoffen over de weg zullen voor de hulpdiensten over het algemeen goed bereikbaar zijn. De beschikbaarheid van voldoende blus-/koelwater nabij de wegen in Nijmegen zal echter veelal problematisch zijn.

Vanwege de grote diversiteit aan stoffen die over het spoor en de Rijkswegen vervoerd wordt, valt op voorhand niet veel te zeggen over de beschikbare aanrijtijd voor een inzet van de brandweer. Wel is duidelijk dat het voorkomen van een grootschalig scenario zelden mogelijk zal zijn. Een dreigende warme BLEVE (explosie als gevolg van een brand in de omgeving) van een ketelwagon of tankauto zal, afhankelijk van het exacte incidentverloop, kunnen worden voorkomen. Bij andere scenario's daarentegen zullen de gevaarlijke stoffen over het algemeen al vrijkomen voordat de hulpdiensten in staat zijn in te grijpen. Brandweerinzet zal dan gericht zijn op het beperken/stoppen van de uitstroom en het zoveel mogelijk bestrijden van de effecten daarvan.
Het grote aantal slachtoffers dat bij incidenten met gevaarlijke stoffen kan vallen zal de capaciteit van de geneeskundige hulpverlening in veel gevallen te boven gaan.

Water
Bij een calamiteit met gevaarlijke stoffen op het water (de Waal en het Maas-Waalkanaal) is de beschikbaarheid van voldoende blus-/koelwater geen beperkende factor. Een calamiteit op het water zal over het algemeen echter niet of slecht bereikbaar zijn. Hiervoor is de inzet van een blusboot noodzakelijk. Afhankelijk van de exacte locatie van de calamiteit kan de inzet van de blusboot langere tijd op zich laten wachten.

---

7 In de advisering door de veiligheidsregio wordt met name getoetst op:
- de tijd die benodigd is om voldoende materieel ter plaatse te krijgen;
- de bereikbaarheid van calamiteiten;
- de beschikbaarheid van voldoende blus-/ koelwatervoorzieningen;
- de beschikbare tijd om een incident te voorkomen of te bestrijden;
- het aantal te verwachten slachtoffers.

Net als bij het spoor- en wegvervoer zullen calamiteiten maar zelden kunnen worden voorkomen en zal de inzet zich richten op het beperken en bestrijden van de effecten.
Het grote aantal slachtoffers dat bij incidenten met gevaarlijke stoffen kan vallen kan de capaciteit van de geneeskundige hulpverlening in veel gevallen te boven gaan.

Hogedrukaardgastransportleidingen
Calamiteiten met hogedrukaardgastransportleidingen doen zich alleen voor als een leiding beschadigd raakt en gas ontsnapt. Bestrijding van deze gasontsnapping door de hulpdiensten is niet mogelijk. Hiervoor is het noodzakelijk dat de leidingbeheerder (De Gasunie) de leiding inblokt (afsluit). Na dit inblokken zal echter nog geruime tijd gas vrij blijven komen. Bij ontsteking leidt dit tot een fakkelbrand. De inzet van de hulpdiensten zal dan op gericht zijn op het voorkomen en bestrijden van secundaire branden. Gezien de omvang van het te verwachten effectgebied (afhankelijk van de diameter en werkdruk van de leiding is dit gebied groter of kleiner) zal over het algemeen de inzet van een brandweercompagnie (ongeveer honderd man brandweerpersoneel en bijbehorend materieel) noodzakelijk zijn. Volgens de landelijk richtlijn vergt het formeren van een brandweercompagnie 45 minuten
Gezien de hoeveelheid personeel, materieel en de omvang van het te verwachten effectgebied dienen de bereikbaarheid en de blus-/koelwatervoorzieningen vooral op wijkniveau te worden beoordeeld. Hoewel dit locatiespecifiek is, zijn hier op voorhand geen grote problemen bekend of te verwachten. Het grote aantal slachtoffers dat bij incidenten met hogedrukaardgastransportleidingen kan vallen zal de capaciteit van de geneeskundige hulpverlening in veel gevallen te boven gaan.

LPG tankstations
Voor LPG-tankstations geldt dat de risico's voornamelijk worden veroorzaakt door de periodiek aanwezige LPG-tankauto's. Deze tankauto's zijn praktisch allemaal voorzien van een hittewerende bekleding die een warme BLEVE gedurende minimaal 75 minuten kan voorkomen[8]. Hiermee is voldoende tijd beschikbaar om een effectieve inzet te doen. Daarnaast zijn de opstellocaties van LPG-tankwagens over het algemeen goed bereikbaar en is in de directe omgeving over het algemeen voldoende bluswater beschikbaar. De randvoorwaarden om het scenario warme BLEVE bij een LPG-tankstation te voorkomen zijn derhalve beschikbaar.
Indien zich, door welke oorzaak dan ook, desalniettemin een calamiteit voordoet bij een LPG-tankstation, zal het mogelijke aantal slachtoffers de capaciteit van de geneeskundige hulpverlening in de veel gevallen te boven gaan.

2.6 Conclusie uitgangssituatie

Binnen de gemeente Nijmegen bevinden zich meerdere risicobronnen. Met name het transport van gevaarlijke stoffen (spoor, buis en weg) heeft een grote ruimtelijke impact. Het invloedsgebied van deze bronnen gezamenlijk[9]

8 Ten tijde van vaststelling van dit beleid was toepassing van hittewerende bekleding of gelijkwaardige voorziening nog niet wettelijk verplicht. Een aanstaande wijziging van het Besluit LPG-tankstation zal een dergelijke voorziening wel verplicht stellen voor tankwagens die lossen bij LPG-tankstations. Momenteel bevindt zich in Nijmegen slechts 1 bedrijf dat nog zonder hittewerende bekleding opereert.
9 Invloedsgebied begrensd door de 1% letaliteit, gebaseerd op transport toxische stoffen.

overlapt nagenoeg het gehele oppervlak van de gemeente Nijmegen. Tevens is uit een analyse van Brandweer Nijmegen gebleken dat de bestrijdbaarheid van een calamiteit met gevaarlijke stoffen niet bij alle bronnen optimaal is. Met name rond het spoor is de bestrijdbaarheid problematisch.

3 Keuzes maken

3.1 Inleiding

Een risicoloze gemeente bestaat niet, maar veiligheid is wel te optimaliseren tot een bestuurlijk/maatschappelijk aanvaardbaar niveau.

Op de eerste plaats dient voldaan te worden aan de basisveiligheid (voldoen aan de grenswaarden voor het plaatsgebonden risico). Zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt, bestaan er geen urgente knelpunten met het plaatsgebonden risico. De gemeente voldoet dus aan de wettelijke basisveiligheid. Gezien het feit dat volgens de vigerende bestemmingsplannen momenteel op diverse bedrijventerreinen zowel Bevi-bedrijven als kwetsbare objecten zijn toegestaan, is het niet uitgesloten dat in de toekomst saneringssituaties ontstaan.

Naast de basisveiligheid dient de gemeente invulling te geven aan het groepsrisicobeleid. Zoals gesteld is het groepsrisicobeleid niet normatief; dit betekent dat de gemeente zelf keuzes kan en moet maken. In dit hoofdstuk worden keuzes omschreven die de gemeente maakt ten aanzien van de locatiekeuze van risicobronnen en de planologische kaders voor invulling van de verantwoordingsplicht.

3.2 Locatiekeuze risicobronnen

De basis voor het realiseren van een acceptabel veiligheidsniveau is de zonering van risicobronnen. Door risicobronnen in bepaalde gebieden uit te sluiten en elders juist te concentreren wordt een eerste stap gezet. Verder kunnen, waar risicobronnen toegestaan zijn, in bestemmingsplannen bepaalde ruimtelijke voorwaarden worden geschapen om de omgeving tegen de risico's van dat bedrijf te beschermen. Hierbij zijn niet alleen aanwezige risicobronnen van belang, maar ook (nog) niet aanwezige risicobronnen waarvoor het bestemmingsplan vestigingsmogelijkheden biedt.

Onderscheid moet gemaakt worden tussen risicovolle bedrijven en transportassen (incl. buisleidingen). Ten aanzien van de zonering en capaciteit van risicovolle bedrijven kan de gemeente zelf sturend optreden via ruimtelijke planvorming en vergunningverlening. Voor transportassen ligt dit anders. De gemeente Nijmegen heeft geen of weinig invloed op de locatie en het gebruik hiervan.

3.2.1 Risicovolle inrichtingen (excl. LPG-tankstations)

Zoals reeds gesteld kan de gemeente via bestemmingsplannen risicovolle inrichtingen wel, niet of onder voorwaarden toestaan. Hierbinnen zijn meerdere restrictieniveaus te onderscheiden. Gemeente Nijmegen heeft in deze beleidsvisie vijf restrictieniveaus vastgesteld. Uitgangspunt bij deze restrictieni-

veaus is dat risicovolle inrichtingen alleen op bedrijventerreinen worden toegestaan.

Voor LPG-tankstations wordt een ander beleid gevoerd omdat deze bedrijven door de aard van de inrichting een ander vestigingspatroon hebben. Dit beleid is omschreven in de volgende paragraaf.

Restrictieniveaus risicovolle inrichtingen (excl. LPG tankstations)
Voor het toestaan of uitsluiten van risicovolle inrichtingen op bedrijventerreinen heeft de gemeente Nijmegen vijf restrictieniveaus vastgesteld:
1. PR 10^{-6} contour mag over andere percelen vallen;
2. PR 10^{-6} contour mag over infra en openbaar groen vallen;
3. PR 10^{-6} contour binnen eigen perceelsgrens;
4. geen Bevi-bedrijven toegestaan;
5. geen externe veiligheidsrisico toegestaan.

1: PR 10^{-6} contour mag over andere percelen vallen
Dit betekent dat kwetsbare objecten op aangrenzende percelen moeten worden uitgesloten.
Dit restrictieniveau kan worden toegepast wanneer gekozen wordt ruimte te bieden aan risicovolle inrichtingen. Consequentie is dat personendichtheden, en daarmee ook de werkgelegenheid, op aangrenzende percelen sterk worden beperkt. Bovendien bestaat het risico dat, zonder gedegen planologische regeling, beperkt kwetsbare objecten in de loop der jaren verkleuren tot kwetsbare objecten, met saneringssituaties tot gevolg.

2: PR 10^{-6} contour mag over infra en openbaar groen vallen
De contour mag wel over infrastructuur en groenvoorzieningen vallen, maar niet over andere percelen waar bebouwing is toegestaan. Dit beschermingsniveau kan worden toegepast wanneer gekozen wordt ruimte te bieden aan risicovolle inrichtingen, maar de planologische mogelijkheden van aangrenzende percelen ruim moeten blijven.

3: PR 10^{-6} contour binnen perceelsgrens;
Risicovolle inrichtingen zijn toegestaan, mist hun PR 10^{-6} contour binnen de eigen perceelsgrens blijft.
Dit beschermingsniveau kan worden toegepast wanneer ruimte geboden moet worden aan kwetsbare bedrijvigheid, zonder dat risicovolle inrichtingen worden uitgesloten. De risicoruimte van bedrijven wordt sterk beperkt en is weinig flexibel.

4: Geen Bevi-bedrijven toegestaan;
Bedrijven die onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen vallen, zijn niet toegestaan. Met deze maatregel is het externe veiligheidrisico sterk beperkt en wordt alle ruimte gebonden aan andere soorten bedrijvigheid. Wel zijn inrichtingen met bijvoorbeeld propaantanks of verkoopplaatsen voor consumentenvuurwerk toegestaan.

5: Geen risico toegestaan.
Alle bedrijven met een veiligheidsrisico voor de omgeving zijn niet toegestaan. Ook kleine propaantanks, kleine opslagen voor chemische stoffen en kleine

ammoniakkoelinstallaties zijn niet toegestaan. Dit restrictieniveau beperkt de planologische mogelijkheden van een bedrijventerrein zo sterk, dat dit restrictieniveau in Nijmegen niet wenselijk wordt geacht.

Bedrijventerreinen
Binnen de gemeente Nijmegen bevindt zich een aantal grotere bedrijventerreinen. De bestemmingsplannen van de meeste bedrijventerreinen dateren van voor het Bevi (2004). Deze bestemmingsplannen staan risicovolle inrichtingen toe. Bovendien is het deze bedrijven toegestaan een risicocontour te hebben die over andere percelen valt, zolang op die percelen maar geen kwetsbare objecten zijn toegestaan.

Het huidige restrictieniveau verschilt per bedrijventerrein. Deze restrictieniveaus zijn weergegeven in tabel 3.1, evenals de gewenste restrictieniveaus. De gewenste restrictieniveaus gelden alleen voor nieuwe Bevi bedrijven.

Tabel 3.1: bedrijventerreinen en hun restrictieniveaus

Bedrijventerrein	Huidig restrictieniveau	Gewenst restrictieniveau
Noordkanaalhaven	1	2
Oostkanaalhaven	1	2
Westkanaaldijk	1	2
Brabantse Poort	4	4
Lindenholt	4	4
Bijsterhuizen	1	2
Winkelsteeg	1	4*
De Grift	1	2
Mercuriuspark	n.v.t.	2

** voor het NTC/NXP deel van dit terrein geldt het nee, tenzij principe (zie tekst).*

Uitgangspunt bij vergunningverlening
Elk bedrijf dat onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) valt is vergunningplichtig. Voor het verkrijgen van de omgevingsvergunning dient het bedrijf aan te tonen dat zij de best beschikbare technieken gebruikt om een zo laag als mogelijk risiconiveau te realiseren. Mocht er daarna nog een risicocontour (PR 10^{-6}) resteren die over een naburig bedrijf (meestal een beperkt kwetsbaar object) valt dan is dit volgens het Bevi in beginsel niet toegestaan. Het college van Nijmegen geeft met de aangeven restrictiniveaus aan dat er geen zwaarwegende argumenten zijn om deze situatie alsnog te vergunnen. De vergunning zal dus worden geweigerd indien de PR 10^{-6} contour over een naburig beperkt kwetsbaar object valt.

Bovenstaande uitgangspunten dienen ook geborgd te worden in de bestemmingsplannen. Vandaar dat alle gewenste restrictieniveaus op minimaal 2 zijn vastgelegd. Nieuwe Bevi bedrijven kunnen dan in de toekomst naburige bedrijven niet meer hinderen in hun ontwikkeling.

Op de bedrijventerreinen Noordoostkanaalhavens, Oostkanaalhaven en Westkanaaldijk bevinden zich al diverse Bevi-bedrijven. Gezien de afstand tussen de bedrijven en de omliggende wijken is het niet nodig om hier

toekomstige bedrijven met gevaarlijke stoffen uit te sluiten. Ook het transport van en naar deze terreinen levert niet snel grote externe veiligheidrisico's op. Aangezien op de terreinen nu PR 10^{-6} contouren en Bevi bedrijven aanwezig zijn dient de komst van nieuwe kwetsbare objecten zoveel als mogelijk te worden uitgesloten. Voor het bedrijventerrein Bijsterhuizen is met de gemeente Wijchen en de GR Bijsterhuizen afgesproken dat zich ook daar Bevi-bedrijven kunnen vestigen. Aan de Wijchense zijde hebben zich ook al dergelijke bedrijven gevestigd.
Op Winkelsteeg is met name aan de noordzijde van de Nieuwe Dukenburgseweg een vermenging aanwezig van kwetsbare objecten (52 Degrees) en Bevi-bedrijven (Hoes Errogas etc.). Gezien de ontwikkeling van de Novio Tech Campus met mogelijk ook kwetsbaar objecten ligt het voor de hand om op het terrein geen nieuwe Bevi-bedrijven meer toe te staan. Een extra argument hiervoor is het feit dat ook de aan- en afvoer van de gevaarlijke stoffen van Winkelsteeg tot problemen kunnen gaan leiden gezien de centrale ligging van het bedrijventerrein in de stad. Mochten zich echter Bevi-bedrijven willen vestigen op de Novio Tech Campus die toegevoegde waarde hebben voor het NTC concept (development- en pilot line activiteiten in het medische en/of semiconductorcluster (incl. solar)) dan kan de gemeente binnen een integrale afweging bepalen deze onder voorwaarden toe te laten. Dit laatste geldt ook voor het NXP terrein.

Op het bedrijventerrein De Grift kunnen zich momenteel risicovolle bedrijven vestigen. Gezien het feit dat de zuidzijde van het terrein grenst aan de bestaande woningbouw van Groot Oosterhout dient hier ook restrictieniveau 2 te gelden voor nieuwe Bevi-bedrijven. Ook het nog te ontwikkelen terrein Mercuriuspark ligt dicht bij bestaande wijken. Bedrijven met grote risicocontouren zijn hier dan ook niet wenselijk temeer daar deze de ontwikkeling van kantoorlocaties zou kunnen hinderen.

Aanvullende beperking voor nieuwe bedrijven met grote hoeveelheden giftige stoffen.
Om de invloed van nieuwe Bevi bedrijven met grote hoeveelheden giftige stoffen op de omgeving te beperken wordt het deze bedrijven verboden om een PR 10^{-8} contour over woonhuizen(of andere kwetsbare objecten) buiten het bedrijventerrein te hebben indien dit leidt tot een meetbare toename van het groepsrisico. Door deze beperking wil de gemeente woonwijken in de omgeving van bedrijventerreinen nog beter beschermen. Voor categoriale bedrijven geldt dat het invloedsgebied zoals aangegeven in bijlage 2 van het Revi niet over woonhuizen (of andere kwetsbare objecten) buiten het bedrijventerrein mag liggen. De mogelijkheden van nieuwe bedrijven die grote hoeveelheden giftige stoffen gebruiken dan wel opslaan worden hiermee beperkt. Zij kunnen zich niet meer aan de randen van een bedrijventerreinen vestigen. Een effectgebied (ook wel 1% lethaliteitszone genoemd) over wijken in de omgeving van een bedrijventerrein is dus nog wel toelaatbaar. Effectgebieden geven immers slechts de afstand weer dat één scenario (het worst-case scenario) kan afleggen. Het effectgebied zegt daarom niets over het totale risico dat een bedrijf veroorzaakt op de omgeving. Deze aanvullende beperking dient geborgd te worden in de bestemmingsplannen. Bij het verlenen van de omgevingsvergunning kan de gemeente deze beperking alleen inroepen als weigeringsgrond indien sprake is van een

meetbare toename van het groepsrisico en/of indien deze bepaling voldoende is geborgd in het betreffende bestemmingsplan.

3.2.2 LPG-tankstations

Momenteel heeft Nijmegen negen LPG-tankstations. Deze liggen vaak buiten de bedrijventerreinen. De vestiging van nieuwe LPG-tankstations is alleen mogelijk aan uitvalswegen en het wordt niet meer nabij of in woongebieden toegestaan. De LPG-doorzet (verkoop) van bestaande bedrijven is en blijft gelimiteerd.

Naast LPG is LNG in opkomst als brandstof. Wordt LPG vooral gebruikt bij personenauto's, LNG (Liquified Natural Gas) bij vrachtvervoer, waaronder ook scheepvaart. LNG geeft een schonere verbranding en vrachtwagens die op LNG rijden kunnen daarom worden toegelaten in zones waar vanuit het oogpunt van luchtkwaliteit beperkingen gelden voor vrachtwagens met dieselmotoren. Ten tijde van het opstellen van deze Beleidsvisie externe veiligheid is er landelijk nog geen protocol vastgesteld dat eenheid brengt in het berekenen van de risico's van LNG-tankstations. Bekend is dat de 10^{-6}-contour bij LNG-tankstations duidelijk groter *kan* zijn dan die bij LPG-tankstations. Het invloedsgebied (1% letaliteit) ligt op circa 330 meter. Voor LNG gelden daarom dezelfde beleidsuitgangspunten als bij LPG (nieuwvestiging alleen langs uitvalswegen en op terrein waar Bevi-inrichtingen zijn toegestaan).

3.3 Planologische kaders voor invulling van de verantwoordingsplicht

3.3.1 Inleiding

In het hoofdstuk 2 is een overzicht gegeven van risicobronnen binnen de gemeente Nijmegen. Bij ruimtelijke besluiten binnen het invloedsgebied van een risicobron dient invulling te worden gegeven aan de verantwoordingsplicht. Dit betekent dat de gemeente Nijmegen bij de meeste ruimtelijke besluiten de verantwoordingsplicht zal moeten invullen.

Omdat de zwaarte van de verantwoording afhankelijk is van de risicobron, de afstand tot de risicobron en de kwetsbaarheid van het geprojecteerde object, heeft de gemeente Nijmegen planologische kaders voor de groepsrisicoverantwoording opgesteld. Het principe van deze planologische kaders is: hoe dichter bij de risicobron en hoe kwetsbaarder het object, hoe zwaarder de verantwoordingspicht wordt ingevuld.
De planologische kaders bestaan uit een zone indeling per risicobron (drie zones), een kwetsbaarheidbepaling voor de geprojecteerde objecten (beperkt kwetsbaar, kwetsbaar en zeer kwetsbaar) en verantwoordingsniveaus (drie niveaus).

3.3.2 Zone indeling

Voor de risicobronnen zijn drie zones vastgesteld waarbinnen bepaalde verantwoordingsniveaus gelden. De zones zijn globaal gebaseerd op de reikwijdte van incidenten met gevaarlijke stoffen. Omdat verschillende risicobronnen verschillende rampscenario's hebben, verschilt ook de zone-indeling per risicobron.

De zone indeling is schematisch weergegeven in figuur 3.2.

Figuur 3.2: zone indeling

	Zone 1	Zone 2	Zone 3
Rijks- en spoorwegen	30 meter (invloedsgebied plasbrand)	200 meter (aandachtsgebied BLEVE)	1500 meter (invloedsgebied toxisch)
Vaarwegen	25 meter (invloedsgebied plasbrand)	90 meter (invloedsgebied BLEVE)	1000 meter (invloedsgebied toxisch)
Aardgastransportleidingen	PR 10^{-6} contour	100% Letaalgrens	1% letaalgrens
LPG tankstations	PR 10^{-6} contour	150 meter (invloedsgebied)	-
LNG tankstations	PR 10^{-6} contour	330 meter (invloedsgebied)	-
Overige Bevi-inrichtingen	PR 10^{-6} contour	PR 10^{-8} contour	Invloedsgebied

3.3.3 Kwetsbaarheid van objecten

Naast afstand tot de risicobron is ook de kwetsbaarheid van (geprojecteerde) objecten bepalend voor het verantwoordingsniveau. In het Bevi zijn definities gegeven van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Belangrijk hierbij is dat de opsomming in de wetgeving niet limitatief is, zodat er in de verdere uitwerking van het beleid nog enige vrijheid rest.
De gemeente Nijmegen heeft omwille van het externe veiligheidsbeleid een verdieping van de categorie "kwetsbare objecten" gedefinieerd[10]: zeer kwetsbare objecten. Dit zijn objecten met een nadrukkelijk intensievere hulpverleningsvraag in geval van een calamiteit.

Definitie kwetsbaarheid uit het Bevi
Beperkt kwetsbaar object:

[10] Definiëren van een derde categorie is een aan nadere invulling van de wet- en regelgeving, geen afwijking daarvan.

- Verspreid liggende woningen, woonschepen en woonwagens van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen/woonschepen/woonwagens per hectare, en dienst- en bedrijfswoningen van derden.
- Kantoorgebouwen, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Hotels en restaurants, voorzover zijn niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Winkels, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Sporthallen, zwembaden en kampeerterreinen.
- Sport- en kampeerterreinen en terreinen voor recreatieve doeleinden, voorzover zij niet als kwetsbar object kunnen worden aangemerkt.
- Bedrijfsgebouwen, voorzover zij niet als kwetsbaar object kunnen worden aangemerkt.
- Objecten die met bovenstaande gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voorzover die objecten geen kwetsbare objecten zijn.
- Objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of electriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voorzover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen dat ongeval.

Kwetsbaar object

- Woningen, woonschepen en woonwagens, niet zijnde beperkt kwetsbare objecten.
- Gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, te weten:
  - ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
  - scholen;
  - gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen.
- Gebouwen waarin doorgaans grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, zoals:
  - kantoorgebouwen waaronder begrepen bedrijfskantoren en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1.500 m² per object;
  - complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijke bruto vloeroppervlak meer dan 1.000 m² bedraagt, en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2.000 m² per winkel, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd.
- Kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen.

Aanvulling gemeente Nijmegen
Zeer kwetsbaar object
Een zeer kwetsbaar object is een object dat bestemd is voor groepen beperkt zelfredzame personen. Van beperkte zelfredzaamheid is sprake wanneer personen in geval van een calamiteit niet in staat zijn zichzelf zonder hulp van buitenaf in veiligheid te brengen, zoals kinderen, ouderen, gehandicapten en gedetineerden. Voorbeelden van zeer kwetsbare objecten zijn grote zorgcomplexen, ziekenhuizen, detentiecentra, peuterspeelzalen en kinderdagverblijven, basisscholen en begeleid wonen met 24-uurszorg.

3.3.4 Verantwoordingsniveaus

Inleiding
Binnen de planologische kaders zijn verantwoordingsniveaus vastgesteld. Deze zijn afhankelijk van de afstand tot de risicobron en de kwetsbaarheid van het geprojecteerde object. Hiervoor zijn drie verantwoordingniveaus gedefinieerd. Deze verantwoordingsniveaus zijn een invulling van de verplichte elementen van groepsrisicoverantwoording zoals opgesteld in de Handreiking verantwoordingplicht groepsrisico. Het laagste verantwoordingsniveau, niveau 3, is hierbij een standaard verantwoordingstekst.

Het werken met deze verantwoordingniveaus is gebaseerd op de hieronder genoemde uitgangspunten.

Uitgangspunten
Ondergrens van groepsrisicoverantwoording
Wanneer zich binnen het invloedsgebied van een risicobron niet meer dat tien personen bevinden, is er geen sprake van groepsrisico en kan dus ook verantwoording geheel achterwege blijven.

De oriëntatiewaarde is geen grenswaarde
Binnen de externe veiligheidswet- en regelgeving speelt de oriëntatiewaarde een rol.
Het groepsrisico is een maat die aangeeft hoeveel personen kunnen omkomen in geval van een calamiteit: hoe meer personen, hoe hoger het groepsrisico. Bij groepsrisicobeleid gelden geen norm-, grens- of richtwaarden voor de hoogte van het groepsrisico. Daarom is een oriëntatiewaarde vastgesteld. Deze waarde dient als oriëntatie om de af- en toename van groepsrisico te kunnen illustreren. Het is dus een ijkpunt en geen norm.

Groepsrisicoverantwoording houdt in dat alle kwalitatieve elementen van de verantwoordingsplicht beschouwd worden, en niet alleen het rekenkundige groepsrisico. Het rekenkundige groepsrisico bevat immers tal van aannames en onzekerheden, ook al worden berekeningen helemaal volgens de protocollen uitgevoerd. Het is daarom belangrijk om de oriëntatiewaarde te beschouwen waar deze voor is bedoeld: een ijkpunt voor het rekenkundige groepsrisico.
In deze beleidsvisie wordt de oriëntatiewaarde daarom niet als grens- of streefwaarde beschouwd.

Verantwoordingsniveau en hoogte van het groepsrisico
Bij het opstellen van de planologische kaders is rekening gehouden met het feit dat het groepsrisico van de ene bron hoger is dan dat van de andere. Het

groepsrisico van het spoor bijvoorbeeld is aanzienlijk hoger (>1 keer de oriëntatiewaarde) dan dat van bijvoorbeeld de provinciale wegen (<0,2 keer de oriëntatiewaarde). Om deze reden wordt bij risicobronnen met een hoger groepsrisico een hoger verantwoordingsniveau vastgesteld dan bij de risicobronnen met een lager groepsrisico.

Altijd verantwoorden
In paragraaf 2.2.2 is uiteengezet wanneer groepsrisicoverantwoording wel of niet verplicht is. Dit is afhankelijk van het soort risicobron (beleidskader verschilt per bron), het soort ruimtelijk besluit, hoogte van het groepsrisico en de mate van toename. Bovendien geldt bij bepaalde risicobronnen dat onder (complexe) voorwaarden enkele elementen van de verantwoordingsplicht niet uitgewerkt hoeven te worden.

Gemeente Nijmegen verplicht zich met het vaststellen van deze beleidsvisie bij alle ruimtelijke besluiten binnen het invloedsgebied van een risicobron de verantwoordingsplicht in te vullen zoals omschreven in deze beleidsvisie. Hiermee wordt invulling gegeven aan het principe van een goede ruimtelijke ordening. Ook worden hiermee discussies over wel of niet verantwoorden vermeden en wordt het fenomeen "verantwoorden dat verantwoorden niet nodig is" voorkomen.
Belangrijk hierbij is dat veel verantwoordingstrajecten op grotere afstand van de risicobronnen "licht"kunnen worden ingevuld. Op grote afstand van de risicobronnen kan daarom volstaan worden met een standaard verantwoordingstekst (niveau 3). Zie hiervoor hoofdstuk 3.3.5.

Domino-effecten en cumulatie
Domino effecten ontstaan wanneer het falen van de ene risicobron leidt tot het falen van een de ander. Cumulatie van risico's is het optellen van het risico van twee afzonderlijke bronnen.

Voor zowel domino-effecten als cumulatie van risico's geldt dat kwantificering lastig, danwel onmogelijk is. Tevens bestaat er geen landelijk toetsingskader waaraan getoetst kan worden.
Afwegen van domino-effecten en cumulatie is onderdeel van groepsrisicoverantwoording. Indien relevant, worden beide aspecten in de verantwoording kwalitatief beschouwd bij de interpretatie van fN-curves (als onderdeel van "algemene beschouwing", zie tabel 3.3). Het toegevoegde risico van domino-effecten is doorgaans beperkt, evenals de situaties waarbij cumulatie relevant is. Beide aspecten werken daarom niet door in de door gemeente Nijmegen gestelde verantwoordingsniveaus (zie volgende alinea).

Verantwoordingsniveaus 1 en 2
Het onderscheid tussen verantwoordingsniveau 1 en 2 is dat verantwoordingselementen bij niveau 1 zwaarder beschouwd moeten worden dan bij niveau 2. In tabel 3.3 is globaal weergegeven welke elementen bij welk verantwoordingsniveau zwaarder of lichter beschouwd kunnen worden. Belangrijk hierbij is te beseffen dat de tabel een indicatie is van de inzet. De exacte uitwerking wordt door contextuele factoren in de praktijk bepaald.

In de basis wordt verantwoordingsniveau 1 een 'nee, tenzij...' ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen. Vanuit planologisch-, ruimtelijk-, en/of economisch oogpunt moet inzichtelijk worden gemaakt waarom een bepaalde ontwikkeling binnen verantwoordingsniveau 1 tóch gewenst dan wel noodzakelijk is. Indien er goede redenen zijn om toch ontwikkelingen toe te laten binnen die verantwoordingsniveau 1, moet er inderdaad op basis van een verantwoording worden geschreven. Hiervoor zal als uitvoering van deze visie een format ontwikkeld worden, zo wordt ook een onnodig zware administratieve last voorkomen. Dat neemt de noodzaak voor een goede onderbouwing van nut en noodzaak van de ontwikkeling echter niet weg.

Dit houdt in dat in verantwoordingsniveau 2 'Ja, tenzij...' geldt. Dat betekent dat ontwikkelingen binnen deze zone in beginsel zijn toegestaan, tenzij er zeer zwaarwegende veiligheidsbelangen in het geding zijn. Ook voor deze zone kan dan het format voor een verantwoordingsparagraaf worden gebruikt.

Tabel 3.2: uitgangspunten bij groepsrisicoverantwoording

	niv. 1	niv. 2
Algemene beschouwing		
Beschouwen van personendichtheid binnen invloedsgebied	**Altijd beschouwen**	
De hoogte van het huidige en toekomstige groepsrisico en de ligging daarvan ten opzichte van de oriëntatie waarde.		
De mogelijkheden en voorgenomen maatregelen ter beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst.		
De aanwezigheid van beperkt zelfredzame groepen.		
Noodzaak		
Noodzaak van de ontwikkeling op deze risicovolle locatie moet worden aangetoond.	Zwaar	Licht
Voor- en nadelen van veiliger alternatieven worden inzichtelijk gemaakt.	Zwaar	Licht
Ruimtelijke veiligheidsmaatregelen		
Mogelijkheid beperking ontwikkeling beschouwen	Zwaar	Licht
Mogelijkheden om afstand tot risicobron vergroten beschouwen	Zwaar	Zwaar
Beschouwen oriëntatie van de bebouwing ten opzichte van risicobron.	Zwaar	Zwaar
Beschouwen van effect beperkende maatregelen in het overdrachtsgebied.	Zwaar	Licht
Minimaal twee van de risicobron afgerichte externe vluchtwegen.	Zwaar	Licht
Bronmaatregelen		
Beschouwen mogelijke veiligheidsmaatregelen aan de bron.	Zwaar	Licht
Objectgerelateerde veiligheidsmaatregelen		
Beschouwen mogelijkheden bouwtechnische veiligheidsmaatregelen.	Zwaar	Licht
Beschouwen mogelijkheden intern ontruimingsplan afstemmen op externe veiligheid.	Zwaar	Licht
Beschouwen interne vluchtwegen en ten opzichte van de risicobron.	Zwaar	Licht
Beschouwen mogelijkheden ter verbetering van alarmering.	Zwaar	Licht
Beschouwen mogelijkheden tot het houden van rampoefeningen.	Zwaar	Licht
Beschouwen mogelijkheden tot centraal afsluitbaar ventilatiesysteem	Zwaar	Zwaar
Zelfredzaamheid		
Advies van veiligheidsregio mbt zelfredzaamheid inwinnen en beoordelen	Zwaar	Zwaar
Bestrijdbaarheid		
Advies van veiligheidsregio mbt bestrijdbaarheid inwinnen en beoordelen	Zwaar	Zwaar

Het invullen van de verantwoording is een taak van het bevoegd gezag (veelal de gemeente). De gemeente kan er voor kiezen een derde partij de verantwoordingselementen te laten beschouwen, zoals een adviesbureau of een planinitiator. Beoordeling van de verantwoordingelementen en het expliciet nemen van verantwoordelijkheid blijft altijd een uitgesproken taak voor de gemeente.

Algemene beschouwing
Onder algemene beschouwing vallen de elementen die conform de landelijk wet- en regelgeving altijd beschouwd dienen te worden. Deze elementen worden bij verantwoordingsniveau 1 en 2 volledig beschouwd. Wel kan in bepaalde omstandigheden worden afgezien van het uitvoeren van berekeningen van de hoogte van het groepsrisico(QRA). Dit kan op het moment dat

er recente berekeningen voorhanden zijn en dat er sprake is van de volgende twee gevallen:

- de geplande ontwikkeling zorgt voor een minimale wijziging van het groepsrisico die rekenkundig niet of nauwelijks naar voren komt;
- er is sprake van een evidente verbetering van het groepsrisico.

Noodzaak
De eerste vraag bij groepsrisicoverantwoording van een ruimtelijke ontwikkeling is de vraag waarom deze ontwikkeling juist op deze risicovolle plek is geprojecteerd. Is de ontwikkeling tegen het licht van het risico wel noodzakelijk/wenselijk? Is er geen veiliger alternatief? Bij beide verantwoordingsniveaus moeten veiliger alternatieven beschouwd worden. Vaak zal blijken dat alternatieven niet beschikbaar zijn, al is het maar om de voor de hand liggende reden dat een geschikt bouwperceel onroerend is.

Ruimtelijke veiligheidsmaatregelen
De tweede stap is beschouwen in hoeverre aan de geprojecteerde ruimtelijke ontwikkeling veiligheidsmaatregelen genomen kunnen worden.
Door de ontwikkeling te beperken in de zin van personenaantallen worden minder mensen bij de risicobron geprojecteerd. Ook kan de afstand tussen personendichtheden en de risicobron vergroot worden. De derde maatregel die beschouwd moet worden, is de oriëntatie van de bebouwing ten opzichte van de risicobron. Door bijvoorbeeld kwetsbare delen en open gevels van gebouwen niet aan de bronzijde te projecteren kan het effect van een calamiteit op het object beperkt worden. Tot slot dienen maatregelen in het overdrachtsgebied (zoals bijvoorbeeld een plasbrandkering) beschouwd te worden en dienen er minimaal twee van de risicobron afgerichte vluchtwegen te zijn.

Bronmaatregelen
Bronmaatregelen zijn veelal het effectiefst om veiligheid te verbeteren. Vaak gaan bronmaatregelen echter de ruimtelijke procedure te boven. Bij vervoersassen zijn vaak door de gemeente geen of moeilijk bronmaatregelen te treffen. Voorbeelden van veiligheidsmaatregelen zijn het aanpassen van venstertijden (bij LPG-tankstation) en het aanbrengen van een plasbrandkering bij een weg.

Objectgerelateerde veiligheidsmaatregelen
Objectgerelateerde veiligheidsmaatregelen kunnen effectief zijn, maar zijn moeilijk te borgen in een ruimtelijke procedure. Wel kunnen ze vaak vrij eenvoudig (en uitsluitend) in samenspraak met initiatiefnemers/ontwikkelaars overeen worden gekomen in een privaatrechtelijke overeenkomst.
Uitzondering hierop zijn veel bouwtechnische maatregelen (zoals het gebruik van verstevigd raamwerk of constructie). Deze zijn vaak duur, terwijl het effect ervan betwist kan worden. Dit zal veranderen met de komst van het Btev en het Bouwwerkbesluit, omdat bouwtechnische maatregelen aan nieuwe kwetsbare objecten binnen het plasbrandaandachtsgebied dan juridisch afgedwongen kunnen worden.

Zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid
De zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid worden beoordeeld aan de hand van het advies van de veiligheidsregio. Zowel bij verantwoordingsniveau 1 als 2 moet het advies zwaar beoordeeld worden. Dat houdt in dat adviezen van de veiligheidsregio in principe worden overgenomen, tenzij er aantoonbaar zwaarwegende belangen zijn dit niet te doen.

Verantwoordingsniveau 3
Verantwoordingsniveau 3 is het lichtste verantwoordingsniveau en bestaat uit een standaard verantwoordingstekst. Dit niveau wordt in twee situaties toegepast:

- op afstand groter dan 200 meter van een risicobron waar alleen het toxische scenario nog relevant is (verantwoordingsniveau 3^{a});
- tussen 30 -200 meter langs de provinciale en gemeentelijke wegen[11] (verantwoordingsniveau 3^{b}).

In onderstaande kaders is een standaard verantwoordingstekst opgenomen die als basis gebruikt kan worden bij de ruimtelijke onderbouwing van een plan.

[11] Voor provinciale wegen met relevant vervoer van gevaarlijke stoffen, zie: Externe veiligheid provinciale wegen. Provincie Limburg, 21 september 2010.

Verantwoording groepsrisico bij niveau 3[a]

Inleiding
Het plangebied en de geprojecteerde ontwikkeling bevindt zich op grote afstand van de risicobron. Op deze afstand is het toxisch scenario maatgevend. Effecten als gevolg van een plasbrand of BLEVE reiken niet tot het plangebied.

Ontwikkeling groepsrisico
Vanwege de grote afstand tot de risicobron zal een toename van personendichtheden niet significant doorwerken in de rekenkundige hoogte van het groepsrisico. De beschouwing van het groepsrisico en de verantwoording daarvan is om deze reden volledig kwalitatief uitgevoerd.

Mogelijkheden tot beperking van het groepsrisico
De mogelijkheid tot beperking van het groepsrisico door het beïnvloeden van de personendichtheid is op deze grote afstand tot de risicobron geen item. Zoals gesteld heeft op deze afstand een toe- of afname van personendichtheid geen invloed op het groepsrisico. Verder is de kans te overlijden als gevolg van een incident met gevaarlijke stoffen is in deze gebieden vele malen kleiner dan 1/1.000.000. Veiligheidsmaatregelen aan de bron zijn daarom niet realistisch.

De bestrijdbaarheid van de omvang van een ramp of zwaar ongeval
in geval van een calamiteit zal de brandweer ingezet worden aan de bron ter beperking van de effecten van de calamiteit. Het bestrijdbaarheidsvraagstuk in relatie tot de ontwikkeling op deze grote afstand van de risicobron wordt daarom niet verder beschouwd.

Mogelijkheden tot zelfredzaamheid
Blootstelling aan een toxisch gas is het bepalende scenario. In geval van een calamiteit dienen personen te schuilen. De mate waarin deze bouwwerken afsluitbaar zijn tegen de indringing van toxisch gas en de tijdsduur dat deze bouwwerken worden blootgesteld zijn hierbij parameters.

Nieuwe bouwwerken zijn goed geïsoleerd, waardoor ze een goede bescherming bieden tegen het binnendringen van het toxisch gas. Belangrijk is wel dat luchtbehandelinginstallaties met één druk op de knop uit te schakelen zijn.
Verder dient in geval van een calamiteit tijdig gewaarschuwd te worden. Dit gebeurt door het in werking stellen van het WAS (Waarschuwings- en alarmsysteem) als onderdeel van de algemene Rampenbestrijding. Het grondgebied van Nijmegen valt grotendeels binnen de dekking van de sirenepalen. Op termijn zal dit waarschuwingssysteem vervangen worden door NL-alert.

Deze verantwoording dient gelezen te worden in combinatie met de Beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen en de daarin gemaakte keuzes.

Beleidsvisie externe veiligheid
Nijmegen

Verantwoording groepsrisico bij niveau 3b

Inleiding
Het plangebied en de geprojecteerde ontwikkeling bevinden zich binnen het invloedsgebied van een provinciale/gemeentelijke weg waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd.
Het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg en het daaraan gepaard gaande externe veiligheidsrisico over de weg is relatief laag (zie Beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen). De weg wordt gebruikt ter bevoorrading van langs de weg gelegen risicovolle inrichtingen.
Vervoerde stoffen zijn voornamelijk brandbare vloeistoffen (LF1/2) met een invloedsgebied van 30 meter en een beperkte hoeveelheid brandbaar gas (GF3) met een invloedsgebied van ongeveer 300 meter.

Het groepsrisico
Het groepsrisico van de weg ligt ruim beneden de oriëntatiewaarde (zie Beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen).
Omdat de ontwikkeling op meer dan 30 meter van de weg ligt, reikt het invloedsgebied van een plasbrand (maatgevend scenario) niet tot het plangebied. De invloed van de ontwikkeling op het groepsrisico zal dus nauwelijks tot niet significant zijn. Het lage groepsrisico zal door de geprojecteerde ontwikkeling dus niet of nauwelijks toenemen.

De mogelijkheid tot beperking van het groepsrisico door het beïnvloeden van de personen-dichtheid is van weinig invloed omdat het plangebied buiten het invloedsgebied van een plasbrand ligt (en het vervoer voornamelijk brandbare vloeistoffen betreft).
Ook is de kans te overlijden als gevolg van een incident met gevaarlijke stoffen in deze gebieden vele malen kleiner dan 1/1.000.000. Gezien het beperkt risico van de weg zijn aanvullende veiligheidsmaatregelen niet realistisch.

Deze verantwoording dient gelezen te worden in combinatie met de beleidsvisie externe veiligheid Nijmegen en de daarin gemaakte keuzes.

3.3.5 Planologische kaders

Spoor- en rijkswegen

Zonering spoor- en rijkswegen		
Zone 1		**0-30 meter***
	zeer kwetsbaar object	niet toegestaan
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
Zone 2		**30-200 meter**
	zeer kwetsbaar object	Verantwoordingsniveau 1
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
Zone 3		**200-1500 meter**
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3

* Bij spoorwegen gemeten vanaf het midden van de buitenste twee sporen waarover het transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt, bij rijkswegen vanaf de rand van de meest rechtse rijbaan (bepaald vanuit rijrichting).

Zone 1: 0-30 meter
Zone 1 hangt samen met het invloedsgebied van brandbare vloeistoffen. Binnen deze zone zijn zeer kwetsbare objecten niet toegestaan. Voor (beperkt) kwetsbare objecten geldt verantwoordingsniveau 1. Binnen deze zone zullen tevens in het kader van het toekomstige Btev aanvullende bouwtechnische veiligheidseisen gesteld gaan worden.

Zone 2: 30-200 meter
Deze zone omvat het BLEVE aandachtsgebied (het gebied waar de effecten van een BLEVE het hevigst zijn). In deze zone zijn personen (ook personen in gebouwen) onvoldoende beschermd tegen een BLEVE. Vluchten is de beste optie om een calamiteit te overleven. Voor (zeer) kwetsbare objecten geldt verantwoordingsniveau 1, voor beperkt kwetsbare niveau 2.

Zone 3: 200-1500 meter
Vanaf 200 meter zijn mensen binnenshuis in principe voldoende veilig voor een BLEVE.
Vanaf 200 meter wordt daarom alleen nog rekening gehouden met de effecten van een toxische gaswolk. In dit gebied kan bescherming wordt geboden door ramen en deuren te sluiten. Voor alle objecten geldt verantwoordingsniveau 3.

Provinciale/gemeentelijke wegen

Zonering provinciale/gemeentelijke wegen[12]		
Zone 1		**0-30 meter***
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2 **
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2 **
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2 **
Zone 2		**30-200 meter**
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3^{b}
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3^{b}
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3^{b}
Zone 3		**200-1500 meter**
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3^{a}
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3^{a}
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3^{a}

* gemeten vanaf de rand van de meest rechtse rijbaan (gekeken vanuit rijrichting).
** verantwoordingsniveau 2 geldt alleen voor de N326 (van afrit A73 tot de kruising met Neerbosscheweg) voor de overige wegen geldt verantwoordingsniveau 3^{b}.

Zone 1: 0-30 meter
Zone 1 hangt samen met het invloedsgebied van brandbare vloeistoffen. Omdat het vervoer van gevaarlijke stoffen over provinciale en gemeentelijke wegen laag is, wordt hier volstaan met verantwoordingsniveau 3^{b}. Alleen voor de N326 (van afrit A73 tot de kruising met Neerbosscheweg) geldt verantwoordingsniveau 2.

In zone 2 en 3 geldt om dezelfde reden de standaardverantwoording niveau $3^{a/b}$.

12 zie paragraaf 2.3.3

Vaarwegen

Zonering vaarwegen		
Zone 1		**0-25 meter***
	zeer kwetsbaar object	niet toegestaan
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
Zone 2		**25-90 meter**
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3
Zone 3		**90-1000 meter**
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3

* gemeten vanaf oeverlijn[13]

Zone 1: 0-25 meter
Evenals bij spoor- en rijkswegen wordt zone 1 bepaald door het invloedsgebied van brandbare vloeistoffen, in het Basisnet aangeduid als plasbrandaandachtsgebied. Binnen deze zone zijn zeer kwetsbare objecten niet toegestaan. Voor kwetsbare objecten geldt verantwoordingsniveau 1, voor beperkt kwetsbare niveau 2. Deze zone valt eveneens samen met het plasbrandaandachtsgebied waarbinnen bouwkundige brandveiligheidseisen worden gesteld (zie paragraaf 2.2.2).

Zone 2: 25-90 meter
Het invloedsgebied van een BLEVE op het water is 90 meter. In deze zone zijn personen (ook personen in gebouwen) onvoldoende beschermd tegen een BLEVE. Vluchten is de beste optie om een calamiteit te overleven.

Zone 3: 90-1000 meter
Vanaf 90 meter zijn mensen binnenshuis in principe voldoende veilig voor een BLEVE.
Vanaf 90 meter wordt daarom alleen nog rekening gehouden met de effecten van een toxische gaswolk. In dit gebied kan bescherming worden geboden door ramen en deuren te sluiten. Voor alle objecten geldt verantwoordingsniveau 3.

13 Conform het Ontwerp Basisnet Water worden afstanden gemeten vanaf de oeverlijn. Oeverlijn is echter nog niet duidelijke gedefinieerd. Deze beleidsvisie sluit aan daarom aan bij de ontwikkelingen hieromtrent.

Hoge druk aardgastransportleidingen

Zonering hoge druk aardgastransportleidingen		
Zone 1		**PR 10^{-6} contour***
	zeer kwetsbaar object	nvt (conform Bevb niet toegestaan)
	kwetsbaar object	nvt (conform Bevb niet toegestaan)
	beperkt kwetsbaar object	niet toegestaan
Zone 2		**PR 10^{-6} - 100% letaliteitcontour***
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
Zone 3		**100% - 1% letaliteitcontour***
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2

* afstanden verschillen per buisleiding, zie hoofdstuk 2.3.3.

Zone 1: PR 10^{-6} contour
De PR 10^{-6} contour van hoge druk aardgastransportleidingen zal in de meeste gevallen binnen de belemmeringenstrook van maximaal vijf meter vallen. Binnen deze strook is geen bebouwing toegestaan. Waar de PR 10^{-6} contour wel buiten de belemmeringenstrook ligt, zijn conform het Bevb geen kwetsbare en zeer kwetsbare objecten toegestaan. Gemeente Nijmegen staat binnen deze contour ook geen beperkte kwetsbare objecten toe.

Zone 2: PR 10^{-6} - 100% letaliteitcontour
De 100% letaliteitcontour is de contour waarbinnen in geval van een calamiteit (in het geval van een hoge druk aardgastransportleiding een fakkelbrand) iedereen zal overlijden. Binnen deze contour geldt voor kwetsbare en zeer kwetsbare objecten verantwoordingsniveau 1. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt een verantwoordingsniveau 2.

Zone 3: 100% - 1% letaliteitcontour
De 1% letaliteitcontour is de contour waarbinnen in geval van een calamiteit (in het geval van een hoge druk aardgastransportleiding een fakkelbrand) nog 1% van de aanwezigen zal overlijden. Binnen deze contour geldt voor alle objecten verantwoordingsniveau 2.

LPG-tankstations

Zonering LPG-tankstations*		
Zone 1		**PR 10^{-6} contour****
	zeer kwetsbaar object	nvt (conform Bevi niet toegestaan)
	kwetsbaar object	nvt (conform Bevi niet toegestaan)
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
Zone 2		**PR 10^{-6} - 150 meter****
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2

* Bij LPG tankstations is het invloedsgebied wettelijk vastgesteld op de 100% letaliteitgrens (150 meter) in plaats van de 1% letaliteitgrens (ca. 300 meter). Het is landelijk vastgesteld dat buiten deze 150 meter geen risicobeleid meer gevoerd wordt. Voor LPG tankstations wordt daarom maar met twee zones gewerkt.

** Gemeten vanaf het vulpunt en gemeten vanaf de ondergrondse tank.

Zone 1: PR 10^{-6} contour
Binnen de PR 10^{-6} contour van LPG-tankstations zijn geen kwetsbare en zeer kwetsbare objecten toegestaan (conform het Bevi). Voor beperkt kwetsbare objecten geldt verantwoordingsniveau 1.

Zone 2: PR 10^{-6} - 150 meter
Het invloedsgebied van LPG-tankstations is vastgesteld op 150 meter. Binnen deze contour geldt voor weer kwetsbare objecten verantwoordingsniveau 1 en voor kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten verantwoordingsniveau 2.

LNG-tankstations
Voor LNG-tankstations zijn nog geen landelijk beleidskaders ontwikkeld. Omdat gemeente Nijmegen enkele concrete initiatieven voorziet, is wel een planologisch kader voor LNG-tankstations opgesteld.

Zonering LNG-tankstations		
Zone 1		**PR 10^{-6} contour**
	zeer kwetsbaar object	niet toegestaan
	kwetsbaar object	niet toegestaan
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
Zone 2		**PR 10^{-6} - 300 meter**
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2

Zone 1: PR 10^{-6} contour

Binnen de PR 10^{-6} contour van LNG-tankstations zijn geen kwetsbare en zeer kwetsbare objecten toegestaan. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt verantwoordingsniveau 1.

Zone 2: PR 10^{-6} - 300 meter
Het invloedsgebied van LNG tankstations is ongeveer 300 meter. Binnen deze contour geldt voor zeer kwetsbare objecten verantwoordingsniveau 1 en voor kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten verantwoordingsniveau 2.

Overige risicovolle inrichtingen

Zonering overige risicovolle inrichtingen		
Zone 1		**PR 10^{-6} contour**
	zeer kwetsbaar object	nvt (conform Bevi niet toegestaan)
	kwetsbaar object	nvt (conform Bevi niet toegestaan)
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
Zone 2		**PR 10^{-6} - PR 10^{-8} contour***
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 1
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 2
Zone 3		**PR 10^{-8} - 1% letaliteitcontour***
	zeer kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3
	kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3
	beperkt kwetsbaar object	verantwoordingsniveau 3

* Voor categoriale inrichtingen is geen PR 10^{-8} contour bekend. De ligging van zone 2 dient dan locatiespecifiek bepaald te worden afhankelijk van de maatgevende scenario's.

Zone 1: PR 10^{-6} contour
Binnen de PR 10^{-6} contour van risicovolle inrichtingen zijn geen kwetsbare en zeer kwetsbare objecten toegestaan (conform het Bevi). Voor beperkt kwetsbare objecten geldt verantwoordingsniveau 1.

Zone 2: PR 10^{-6} - PR 10^{-8} contour
De PR 10^{-8} contour is de maximale contour waarbinnen personen invloed hebben op de hoogte van het groepsrisico. Afhankelijk van het maatgevend scenario kunnen personen binnen deze contour komen te overlijden als gevolg van een plasbrand, BLEVE of toxisch scenario. Binnen deze contour geldt voor zeer kwetsbare objecten verantwoordingsniveau 1 en voor kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten verantwoordingsniveau 2.

Zone 3: PR 10^{-8} - 1% letaliteitcontour
Buiten de PR 10^{-8} contour moet voornamelijk rekening gehouden worden met de effecten van een toxische gaswolk. In dit gebied kan bescherming wordt geboden door ramen en deuren te sluiten. Voor alle objecten geldt verant-woordingsniveau 3.

4 Samenwerking

4.1 Inleiding

De uitwerking van het landelijke externe veiligheidsbeleid en de gemeentelijke invulling hiervan vereist de betrokkenheid van diverse expertisegebieden zowel binnen (paragraaf 4.2) als buiten (paragraaf 4.3) de gemeente.

4.2 Implementatie beleidsvisie in de gemeentelijke organisatie

De afdeling Milieu adviseert andere afdelingen binnen de gemeentelijke organisatie over externe veiligheid. Daarbij vraagt zij waar nodig advies aan bij de Veiligheidsregio (cq regionale brandweer). Gezien de spilfunctie van de afdeling Milieu zal zij het initiatief nemen tot de implementatie van deze visie binnen de gemeentelijke organisatie. De juridische borging van onderhavige visie vereist actualisatie van bestemmingsplannen en werkprocessen.

In deze visie worden diverse uitspraken gedaan over de wenselijkheid van bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot externe veiligheid. De borging van deze uitspraken vindt plaats in de ruimtelijke besluiten (Wabo en WRO). Voor enkele bedrijventerreinen (zie tabel 3.1) is er een verschil tussen de gewenste situatie en wat op dit moment mogelijk is. De gemeente zal volgens het reguliere actualisatie programma de bestemmingsplannen in lijn brengen met deze visie.

De afhandeling van aanvragen in het kader van de Wro en Wabo is binnen de gemeente Nijmegen vastgelegd in werkprocessen. Initiatieven van burgers en bedrijven komen op dit moment op diverse plaatsen bij de gemeente binnen. Binnen het huidige werkproces voor de omgevingsvergunning (Wabo) is het aspect externe veiligheid voldoende geborgd.

Ook komen er initiatieven binnen bij het Ontwikkelingsbedrijf waarbij het initiatief gescreend wordt op mogelijke kansen en belemmeringen. Voor wat betreft externe veiligheid kan deze toets worden uitgevoerd op basis van de op Atlaz weergegeven signaleringskaart (zie bijlage 1), deze beleidsvisie en in overleg met adviseurs van afdeling Milieu.
Andere initiatieven komen bij het Bedrijvenloket binnen en vragen slechts om een beperkte toetsing aan deze visie.

Voor het Waalspronggebied is de Grondexploitatie Maatschappij Waalsprong (GEM) ontwikkelaar. De GEM en haar adviseurs dienen dan ook goed op de hoogte te zijn van de inhoud van deze visie. Afdeling Milieu zal deze visie uitdragen richting GEM.

4.3 Samenwerking tussen gemeente en burgers/bedrijven

De samenwerking met burgers en bedrijven (in de rol zowel risicobron en als ontvanger) is onontbeerlijk voor de goede invulling van het externe veiligheidsbeleid.

Risicovolle bedrijven en activiteiten
De beheerders van risicovolle activiteiten hebben een primaire rol in het externe veiligheidsvraagstuk. Het beperken van de risico's aan de bron is vaak de meest logische en effectieve wijze om de externe veiligheidssituatie te verbeteren. Omdat dit aspect ook voor andere vormen van milieubelasting geldt, wordt dit bronbeleid (voor zover de gemeente het bevoegd gezag is) geëffectueerd via het integrale gemeentelijke milieubeleid (o.a. vergunningverlening en handhaving) en niet vanuit de Beleidsvisie externe veiligheid. Doorwerking van dit gemeentelijke externe veiligheidsbeleid in bestemmingsplannen voorkomt dat (zeer) kwetsbare objecten in de toekomst onvoorwaardelijk in de nabijheid van risicovolle bedrijven kunnen worden gevestigd (en daardoor de risicoruimte van bedrijven beperken). De beleidsvisie geeft dus meer duidelijkheid en zekerheid naar ondernemers.

Te beschermen bedrijven en burgers
Het veiligheidsbeleid in Nederland voorziet erin dat een 'overheid' ten minste een basisbescherming biedt. Een verantwoorde omgang met veiligheid is echter ieders verantwoordelijkheid. Dit betekent dat de 'gebruikers' van een gebied zich bewust moeten zijn van de risico's in dat gebied, en kennis moeten hebben van de juiste handelingsperspectief om zoveel mogelijk zelfredzaam te kunnen opereren. De gemeente heeft ervoor gekozen om al haar burgers op hoofdlijnen te informeren over risico's en mogelijke handelingsperspectieven. Hierbij wordt zoveel als mogelijk aangesloten bij de landelijke 'Denk Vooruit Campagne' en verwezen naar de landelijke risicokaart (www.risicokaart.nl).
De gemeente kiest ervoor alleen te communiceren over specifieke risicobronnen in relatie tot de omgeving binnen de bestaande procedures zoals die bestaan binnen de WRO/ WABO /Awb.

Bijlage 1: Signaleringskaart

Dit is een afdruk van de risicokaart in Atlaz. In Atlaz zijn de diverse zones aan en uit te klikken en kan verder worden ingezoomd.

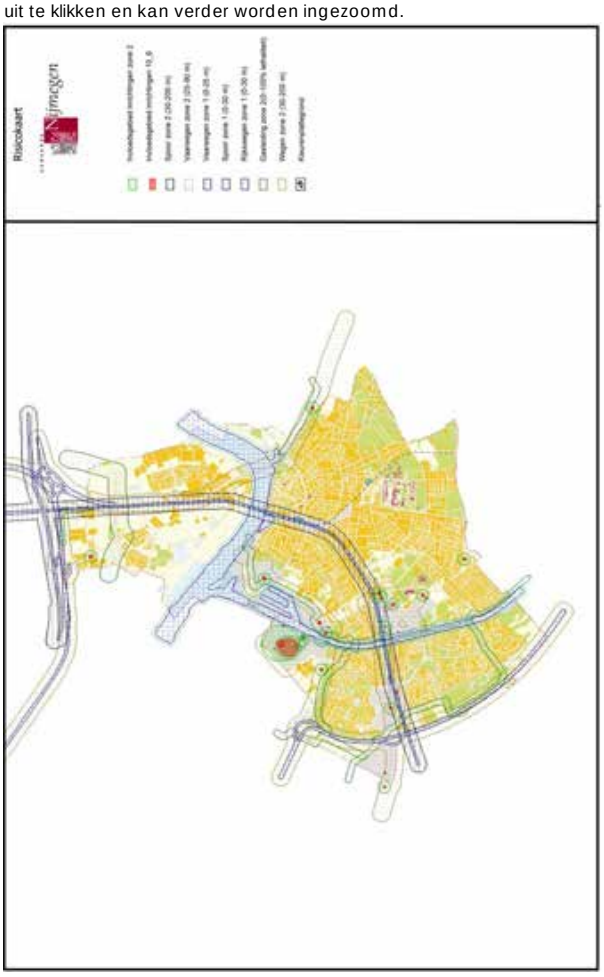

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Disclaimer

De LPG-rekentool is aangepast op het Revi, zoals deze in juli 2007 in werking is getreden. Dit betekent dat de LPG-rekentool nu de mogelijkheid biedt om te rekenen met:

• Nieuwe situaties, (nieuwe ruimtelijke besluiten of milieubeheervergunningen).
• Bestaande situaties.
• Zowel nieuwe als bestaande situaties (de tool geeft beide fN-curves).

Nieuwe situaties
Nieuwe situaties zijn bestemmingsplannen of milieubeheervergunningen die voor 2010, of voordat de LPG-branche de convenantmaatregelen heeft gerealiseerd, worden vastgesteld.
Bij de berekening voor nieuwe situaties, wordt gebruik gemaakt van de bestaande LPG-rekentool, welke gebaseerd is op de faalfrequenties zoals opgenomen in het Revi 2004. Daarom wordt dit onderdeel van de rekentool ook ‘Revi 2004’ genoemd. De convenant-maatregelen (verbeterde losslang, coating op de tankwagen) worden bij deze berekening niet meegenomen.

Betrouwbaarheid berekening Revi 2004
Indien de entree-criteria in het begin van de invulbladen van de rekentool juist worden ingevuld, dan heeft het rekenresultaat van de LPG-rekentool een zeer hoge, met een QRA te vergelijken, betrouwbaarheid.

Bestaande situaties
Bestaande situaties zijn situaties waarbij geen nieuw ruimtelijk besluit of nieuwe milieubeheervergunning speelt of waarbij het effect van een ‘niet urgente’ sanering van een LPG-tankstation moet worden beoor¬deeld. Bij dit onderdeel van de rekentool, dat ‘Revi 2007’ wordt genoemd, zijn de de effecten van de convenantmaatregelen ingebouwd.

Betrouwbaarheid berekening 2007
Het integreren van de convenantmaatregelen maakt het niet mogelijk om uitkomsten te genereren met een vergelijkbare betrouwbaarheid als bij de ‘Revi 2004’ berekening.

De verminderde betrouwbaarheid wordt veroorzaakt doordat bij de ‘Revi 2004-berekening’ sprake is van één zeer dominant scenario, de Bleve. Dit scenario dicteert vrijwel de gehele uitkomst. Door de convenantmaatregelen is bij de ‘Revi 2007-berekening’ het Bleve-scenario van sterk verminderd belang. Ook is de bijdrage van de losslang in de risicoberekening sterk gereduceerd. Door het wegvallen van deze ‘bovenliggende’ risicoscenario’s, wordt het voorheen onderliggende scenario, het ontwijken van gaswolk bij de ondergrondse tank, mede bepalend. De verspreiding van deze gaswolk en de plaats van ontsteking van deze wolk, wordt beïnvloed door de windrichting en de locatiespecifieke aanwezigheid van ontstekingsbronnen. Het effect op het GR van de gaswolk (zowel directe ontsteking als vertraagde onsteking) is met complexe wiskundige formules benaderd en is daarmee niet zo eenvoudig en precies berekend als bij de Bleve scenario's. Het is daarom aannemelijk te veronderstellen dat de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van de REVI 2007 module van de tool iets lager is dan de REVI 2004 module van de tool.

Overigens wordt opgemerkt dat de REVI 2007 module van de tool als laatste stap voor de presentatie van het resultaat een veiligheidsfactor toepast waardoor het GR minimaal gelijk is, en in andere gevallen hoger ligt dan de GR curve berekend met Safeti-NL (voor slachtofferaantallen hoger dan 13).

Daarom: Indien de Revi 2007 berekening volledig betrouwbaar moet zijn, of wanneer de uitkomst zeer nabij de oriëntatiewaarde ligt, wordt het uitvoeren van een volwaardige QRA met Safeti-NL aanbevolen.

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Basis Gegevens

Project **Texaco voor NTC**

Locatie LPG-tankstation

Straat	Neerbosscheweg
Huisnummer	1
Postcode	6534AA

Berekening uitgevoerd door

Naam organisatie	Omgevingsdienst Regio Nijmegen
Naam persoon	Mark Geurts
Telefoonnummer	0243717733
Datum berekening	2013-12-18

Overig

Alleen een groepsrisicoberekening volgens Revi2007	Nee

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Toepasbaarheid

Tankstation

1. LPG vulpunt, voorraadtank en afleverzuil maken onderdeel uit van één openbaar tankstation?	Ja
2. Worden op het LPG tankstation ook nog één of meer van de volgende stoffen verladen	
- Waterstof	Nee
3. LPG voorraadtank wordt bevoorraad met LPG tankwagens?	Ja
4. Eén LPG vulpunt bedient één LPG voorraadtank?	Ja
5. LPG voorraadtank heeft een volume van 20 m3 of 40 m3 ?	Ja
6. LPG voorraadtank is in de grond ingegraven of ingeterpt?	Ja
7. De afstand van het LPG vulpunt tot aan de LPG voorraadtank bedraagt	10-50m
8. Zijn er venstertijden van toepassing op de laadtijden van de LPG-tankwagen?	Nee
9. De LPG doorzet is in de milieuvergunning beperkt tot 500 m3, 1000 m3 of 1.500 m3?	Ja
10. Bevinden zich mensen (niet behorend tot de inrichting van het LPG tankstation) binnen	
een cirkel rondom het vulpunt (eventueel ondergrondse tank) met een straal van 25 meter?	Nee

Bevolking

Binnen een straal van 150 meter van het vulpunt of ondergrondse tank komen de volgende items voor:

Verzorgingstehuis, verpleegtehuis, ziekenhuis, kinderdagverblijf	
Evenementenhal, congrescentrum, dierentuin	
Bioscoop, theater, (voetbal)stadion	
Zwembad, sporthal, tennisbaan	
Of andere functies met afwijkende verblijfstijden	

De rekentool is geschikt voor deze situatie

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Technische gegevens

Aanrijkans

De opstelplaats van de tankwagen	is geïsoleerd, waarbij een aanrijding van opzij tegen de leidingkast niet aannemelijk wordt geacht (ook niet met lage snelheid)

Omgevingsbrand

1. Afstand tussen afleverzuil LPG en LPG vulpunt:
17,5 meter of meer
2. Afstand tussen afleverzuil benzine en LPG vulpunt:
5 meter of meer
3. Afstand tussen opstelplaats benzine tankauto en LPG vulpunt:
25 meter of meer
4. Hoogte gebouw tankstation:
minder dan 5 meter
5. Is het tankstation voorzien van brandwerende voorzieningen (30 minuten brandwerende wanden) en maximaal 50% gevelopeningen? :
Ja
6. Afstand tussen gebouw tankstation en LPG vulpunt:
5 meter of meer

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Omgevingsinput vulpunt

Groepsberekening 1

Naam groepsberekening	Test 2
LPG doorzet per jaar (m3)	1000
Inhoud ondergrondse tank (m3)	20
Actuele situatie	Ja

Schil 1 : Afstand 0 - 100 meter

Omgevingsfactor	Invoer aantal	Invoer aantal personen (100 %)	Aantal personen dag	Aantal personen nacht
Woningen [aantal]	0	0	0	0
Kantoren, 40 uur [bruto vloeroppervlak m2]	0	0	0	0
Industriegebieden laag, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden hoog, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden laag, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 7/24 [ha]	2	80	80	16
Industriegebieden hoog, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Scholen, 40 uur		0	0	0
52 graden			0	0
Totaal			**80**	**16**

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Omgevingsinput vulpunt

Groepsberekening 1

Naam groepsberekening	Test 2
LPG doorzet per jaar (m3)	1000
Inhoud ondergrondse tank (m3)	20
Actuele situatie	Ja

Schil 2 : Afstand 100 - 130 meter

Omgevingsfactor	Invoer aantal	Invoer aantal personen (100 %)	Aantal personen dag	Aantal personen nacht
Woningen [aantal]	0	0	0	0
Kantoren, 40 uur [bruto vloeroppervlak m2]	0	0	0	0
Industriegebieden laag, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden hoog, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden laag, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 7/24 [ha]	0.5	20	20	4
Industriegebieden hoog, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Scholen, 40 uur		0	0	0
52 graden			0	0
Totaal			**20**	**4**

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Omgevingsinput vulpunt

Groepsberekening 1

Naam groepsberekening	Test 2
LPG doorzet per jaar (m3)	1000
Inhoud ondergrondse tank (m3)	20
Actuele situatie	Ja

Schil 3 : Afstand 130 - 150 meter

Omgevingsfactor	Invoer aantal	Invoer aantal personen (100 %)	Aantal personen dag	Aantal personen nacht
Woningen [aantal]	0	0	0	0
Kantoren, 40 uur [bruto vloeroppervlak m2]	3000.3	100	100	0
Industriegebieden laag, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden hoog, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden laag, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 7/24 [ha]	1	40	40	8
Industriegebieden hoog, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Scholen, 40 uur		0	0	0
52 graden			0	0
Totaal			**140**	**8**

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Omgevingsinput ingeterpte tank

Groepsberekening 1

Naam groepsberekening	Test 2
LPG doorzet per jaar (m3)	1000
Inhoud ondergrondse tank (m3)	20
Actuele situatie	Ja

Schil 1 : Afstand 0 - 100 meter

Omgevingsfactor	Invoer aantal	Invoer aantal personen (100 %)	Aantal personen dag	Aantal personen nacht
Woningen [aantal]	0	0	0	0
Kantoren, 40 uur [bruto vloeroppervlak m2]	0	0	0	0
Industriegebieden laag, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden hoog, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden laag, 7/24 [ha]	24	120	120	24
Industriegebieden midden, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden hoog, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Scholen, 40 uur		0	0	0
52 graden			0	0
Totaal			**120**	**24**

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Omgevingsinput ingeterpte tank

Groepsberekening 1

Naam groepsberekening	Test 2
LPG doorzet per jaar (m3)	1000
Inhoud ondergrondse tank (m3)	20
Actuele situatie	Ja

Schil 2 : Afstand 100 - 130 meter

Omgevingsfactor	Invoer aantal	Invoer aantal personen (100 %)	Aantal personen dag	Aantal personen nacht
Woningen [aantal]	0	0	0	0
Kantoren, 40 uur [bruto vloeroppervlak m2]	3000.3	100	100	0
Industriegebieden laag, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden hoog, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden laag, 7/24 [ha]	16	80	80	16
Industriegebieden midden, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden hoog, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Scholen, 40 uur		0	0	0
52 graden			0	0
Totaal			**180**	**16**

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Omgevingsinput ingeterpte tank

Groepsberekening 1

Naam groepsberekening	Test 2
LPG doorzet per jaar (m3)	1000
Inhoud ondergrondse tank (m3)	20
Actuele situatie	Ja

Schil 3 : Afstand 130 - 150 meter

Omgevingsfactor	Invoer aantal	Invoer aantal personen (100 %)	Aantal personen dag	Aantal personen nacht
Woningen [aantal]	0	0	0	0
Kantoren, 40 uur [bruto vloeroppervlak m2]	6000.6	200	200	0
Industriegebieden laag, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden hoog, 40 uur [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden laag, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden midden, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Industriegebieden hoog, 7/24 [ha]	0	0	0	0
Scholen, 40 uur		0	0	0
52 graden			0	0
Totaal			**200**	**0**

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Resultaat REVI2004

Groepsberekening 1

Naam groepsberekening	Test 2
LPG doorzet per jaar (m3)	1000
Actuele situatie	Ja

	dag	nacht
aantal slachtoffers bij een BLEVE van een tankwagen voor 33% gevuld	80	16
aantal slachtoffers bij een BLEVE van een tankwagen voor 66% gevuld	100	20
aantal slachtoffers bij een BLEVE van een tankwagen voor 100% gevuld	240	28

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Resultaat REVI2007

Groepsberekening 1

Naam groepsberekening	Test 2
LPG doorzet per jaar (m3)	1000
Inhoud ondergrondse tank (m3)	20
Actuele situatie	Ja

Schil 1 : Afstand 0 - 100 meter

		aanwezigen	slachtoffers	aanwezigen	slachtoffers
code	scenario	dag	dag	nacht	nacht
O1D20	Directe ontsteking ondergrondse tank 20 m3	120.00	112.15	24.00	22.43
B1	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 100% gevuld	80.00	80.00	16.00	16.00
B2	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 100% gevuld	80.00	80.00	16.00	16.00
B3	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 67% gevuld	80.00	80.00	16.00	16.00
B4	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 33% gevuld	80.00	80.00	16.00	16.00
B5	Bleve tankauto koude bleve externe besch. 100% gevuld	80.00	57.52	16.00	11.50
B6	Bleve tankauto koude bleve externe besch. 67% gevuld	80.00	41.33	16.00	8.27
B7	Bleve tankauto koude bleve externe besch. 33% gevuld	80.00	21.68	16.00	4.34
T1	Intrinsiek falen van de bovengrondse tank	80.00	80.00	16.00	16.00

Schil 2 : Afstand 100 - 130 meter

		aanwezigen	slachtoffers	aanwezigen	slachtoffers
code	scenario	dag	dag	nacht	nacht
O1D20	Directe ontsteking ondergrondse tank 20 m3	180.00	7.04	16.00	1.00
B1	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 100% gevuld	20.00	20.00	4.00	4.00
B2	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 100% gevuld	20.00	20.00	4.00	4.00
B3	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 67% gevuld	20.00	20.00	4.00	4.00
B4	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 33% gevuld	20.00	2.15	4.00	0.54
B5	Bleve tankauto koude bleve externe besch. 100% gevuld	20.00	0.12	4.00	0.00
B6	Bleve tankauto koude bleve externe besch. 67% gevuld	20.00	0.06	4.00	0.01
B7	Bleve tankauto koude bleve externe besch. 33% gevuld	20.00	0.01	4.00	0.00
T1	Intrinsiek falen van de bovengrondse tank	20.00	20.00	4.00	4.00

Schil 3 : Afstand 130 - 150 meter

		aanwezigen	slachtoffers	aanwezigen	slachtoffers
code	scenario	dag	dag	nacht	nacht
O1D20	Directe ontsteking ondergrondse tank 20 m3	200.00	5.45	0.00	0.00
B1	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 100% gevuld	140.00	140.00	8.00	8.00
B2	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 100% gevuld	140.00	140.00	8.00	8.00
B3	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 67% gevuld	140.00	33.46	8.00	2.55
B4	Bleve tankauto; brand tijdens verlading 33% gevuld	140.00	0.20	8.00	0.00
B5	Bleve tankauto koude bleve externe besch. 100% gevuld	140.00	0.40	8.00	0.00
B6	Bleve tankauto koude bleve externe besch. 67% gevuld	140.00	0.00	8.00	0.00
B7	Bleve tankauto koude bleve externe besch. 33% gevuld	140.00	0.00	8.00	0.00
T1	Intrinsiek falen van de bovengrondse tank	140.00	140.00	8.00	8.00

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Resultaat grafisch weergegeven

Groepsberekening 1 Test 2
Groepsberekening 2
Groepsberekening 3
Groepsberekening 4

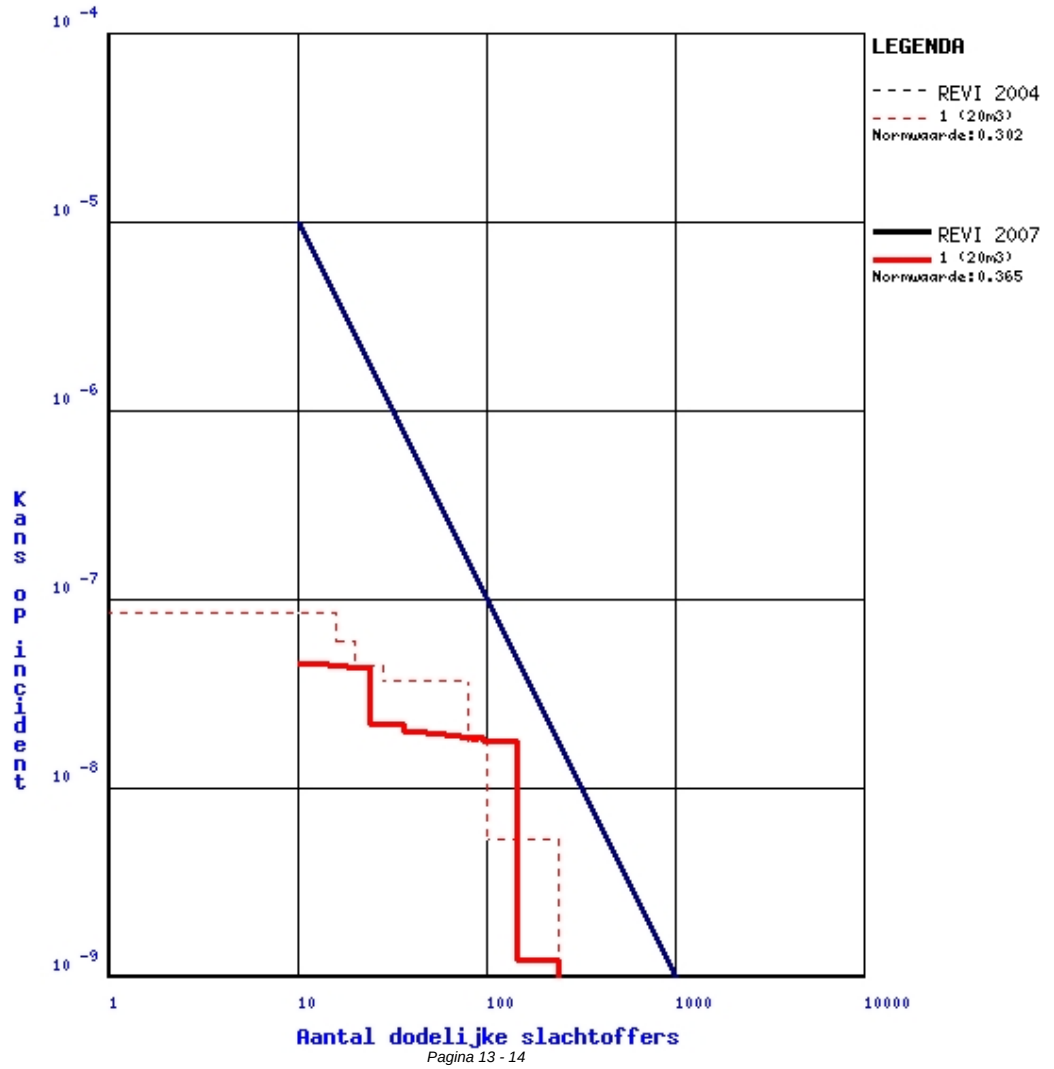

LPG groepsrisico berekeningsmodule

Project: Texaco voor NTC

Toelichting

De grafiek geeft het groepsrisico aan voor de ingevoerde situatie. Het groepsrisico is berekend met de rekenmodule van www.groepsrisico.nl. Deze module is uitsluitend geschikt voor standaardsituaties. De module geeft een indicatie van het groepsrisico. Voor een gedetailleerde berekening dient een risicoanalyse met SAFETI-NL te worden uitgevoerd.De rekenresultaten kunnen worden gebruikt bij het invullen van de verantwoordingsplicht zoals bedoeld in artikel 12 en 13 van het "Besluit externe veiligheid inrichtingen'. Een oordeel over de toelaatbaarheid van het berekende groepsrisico dient te geschieden op basis van alle elementen van de verantwoordingsplicht. Zie hiervoor de Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico.Deze rekenmodule is ontwikkeld door ingenieursbureau Oranjewoud, in samenwerking met het ministerie van I&M en de Vereniging Vloeibaar Gas.Rekenmodule groepsrisico LPG, versie 2.2

MWH

BUILDING A BETTER WORLD

Bodemonderzoek Gerstweg 2 plot 1 en 2 te Nijmegen

Concept

kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB

2001

In opdracht van	Gemeente Nijmegen
Opgesteld door	MWH B.V.
Projectnummer	M13B0281
Documentnaam	\\m13b0281.r01.doc
Datum	22 oktober 2013

Postadres
Postbus 5076
6802 EB ARNHEM
Nederland
T +31(0)26 7507500
F +31(0)26 7513818

Bezoekadres
Westervoortsedijk 50
6827 AT ARNHEM
Nederland

www.mwhglobal.com

KVK Haaglanden 27 18 43 23
BNP Paribas 22 76 53 920
IBAN NL 75 BNP A 0227 653920/BIC
BNPANL2A
MWH is ISO 9001:2008 en VCA* gecertificeerd

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
	1.1 Doel van het onderzoek	5
	1.2 Referentiekader	5
	1.3 Betrouwbaarheid	5
2	Vooronderzoek	7
	2.1 Beschrijving van de locatie	7
	2.2 Historische gegevens	7
	2.3 Locatie-inspectie	8
	2.4 Onderzoeksstrategie	8
3	Veldwerk en chemische analyses	9
	3.1 Algemene onderzoeksstrategie en werkwijze	9
	3.2 Resultaten veldwerk	9
	3.3 Analysestrategie	10
	3.4 Chemische analyses	10
4	Bespreking onderzoeksresultaten	11
	4.1 Interpretatie onderzoeksresultaten (Wet bodembescherming)	11
	4.2 (Indicatieve) toetsing Besluit bodemkwaliteit	11
5	Conclusies en aanbevelingen	13
Bronvermeldingen		14

Bijlage 1 : overzichtskaart (1:25.000)
Bijlage 2 : situatietekening (1:1.000)
Bijlage 3.1 : verklarende woordenlijst
Bijlage 3.2 : toetsing analyseresultaten grond conform Wbb (inclusief normtabel)
Bijlage 3.3 : indicatieve toetsing analyseresultaten grond aan het Bbk (inclusief normtabel)
Bijlage 4.1 : boorbeschrijvingen inclusief legenda
Bijlage 4.2 : kwaliteitsborging veldwerk
Bijlage 5 : analysecertificaten en gaschromatogrammen

1 Inleiding

Op 1 oktober 2013 is door de gemeente Nijmegen aan MWH B.V. opdracht verstrekt voor het uitvoeren van een bodemonderzoek ter plaatse van Gerstweg 2 (NXP terrein) plot 1 en 2 te Nijmegen (bijlagen 1 en 2). De aanleiding voor het onderzoek wordt gevormd door overdracht van het terrein aan de gemeente Nijmegen.

1.1 Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is inzicht verkrijgen in hoeverre het voormalige, dan wel het huidige gebruik van de onderhavige locatie en haar omgeving heeft geleid tot verontreiniging van de bodem. Aan de hand van de onderzoeksresultaten wordt de bodemkwaliteit en de eventuele aanwezigheid van een stortlaag onder de voormalige bebouwing vastgesteld.

1.2 Referentiekader

Het onderzoek bestond uit vooronderzoek, veldonderzoek, chemische analyses, toetsing en interpretatie.

Het veldwerk is uitgevoerd onder certificaat van de BRL SIKB 2000, certificaatnummer RQA664313 (MWH B.V., gevestigd te Delft). Hierbij is gebruik gemaakt van protocol 2001 ‘Plaatsen van handboringen en peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen’ (bron 6).

2001

MWH B.V. is voor deze werkzaamheden gecertificeerd door Lloyd’s Register en de medewerkers erkend en geregistreerd bij AgentschapNL.

Het veldwerk is uitbesteed aan Het Veldwerkbureau B.V. (certificaat EC-SIK-20264) en uitgevoerd door Piet Hein Jongens (geregistreerd als erkende veldmedewerker bij Agentschap NL).

Zowel MWH B.V. als Het Veldwerkbureau B.V. hebben geen financiële of juridische belangen met betrekking tot het eigendom van de locatie.

De resultaten van het onderzoek zijn getoetst aan de normering zoals opgenomen in de Circulaire bodemsanering 2009 (bron 9) en de Regeling bodemkwaliteit (bron 10).

1.3 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op een zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de huidige richtlijnen en methoden op het gebied van bodemonderzoek. Aan de hand van de uit de bronnen verzamelde informatie is een onderzoeksstrategie afgeleid, waarvan het aannemelijk wordt geacht dat deze representatief is voor de locatie.

Er wordt op gewezen dat de geraadpleegde bronnen mogelijk onvolledig zijn of dat niet alle bronnen zijn geraadpleegd, doordat ze niet voorhanden waren. Hierdoor kan informatie ontbreken.

Voor elk bodemonderzoek geldt dat het is gebaseerd op een beperkt aantal monsterpunten en analyses. De hiervoor voorgeschreven onderzoeksstrategie geeft een goed beeld van de algemene bodemkwaliteit.

Tevens wordt opgemerkt dat een bodemonderzoek een momentopname is. De resultaten van het onderzoek kunnen minder representatief worden naarmate de tijd verstrijkt. Indien na het onderzoek op of nabij de locatie (bodembedreigende) activiteiten of calamiteiten plaatsvinden en/of in de omgeving (mobiele) verontreinigingen aanwezig zijn, kan de bodemkwaliteit hierdoor worden beïnvloed.

2 Vooronderzoek

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het vooronderzoek besproken. Dit resulteert in een hypothese over de mogelijke verontreinigingssituatie op de onderzoekslocatie. Het vooronderzoek is afgeleid van de NEN 5725 (bron 2).

Gezien het spoedeisende karakter van dit onderzoek is alleen informatie van de opdrachtgever gebruikt als basis voor het bodemonderzoek.

2.1 Beschrijving van de locatie

De regionale ligging van de onderzoekslocatie is zichtbaar in bijlage 1. Een overzichtelijke situatietekening is weergegeven in bijlage 2. Relevante (historische) informatie betreffende aangrenzende percelen is eveneens weergegeven in bijlage 2.

De onderzoekslocatie is kadastraal bekend als gemeente Hatert, sectie F, nr. 1409.

De onderzoekslocatie betreft een drietal gesloopte gebouwen. De locatie is onverhard.

2.2 Historische gegevens

Vanwege het spoedeisende karakter van onderzoek is de historische informatie uit het meest recente bodemonderzoek gebruikt. Voor het historisch onderzoek is de volgend bron geraadpleegd:

- Verkennend bodemonderzoek bedrijfsterrein NXP (Gerstweg 2) te Nijmegen, locatie plot 1 en 2, Royal Haskoning, projectnummer: 9W8726.01, 7 juni 2012.

Vanaf 1952 is het terrein in gebruik als bedrijfsterrein (Phillips). Hiervoor heeft de locatie een agrarische bestemming gehad en is deze locatie in gebruik geweest als composteringsinrichting en vond er beenderopslag plaats. Op/nabij de onderzoekslocatie zijn een drietal voormalige stortplaatsen bekend: Canadese stort, Oude Molenhutseweg en stort Muntmeesterlaan/Muntweg. De Canadese stort en de Oude Molenhutseweg zijn direct ten noorden van de onderzoekslocatie gesitueerd. De stort Muntmeesterlaan/Muntweg bevindt zich op de onderzoekslocatie, het is niet bekend of deze zich ook onder de (inmiddels gesloopte) bebouwing bevind.

Bij het meest recente onderzoek zijn in de grond plaatselijk bijmengingen met puin, glas, textiel, kolengruis en slakken aangetroffen. Onder de bebouwing is geen stortmateriaal aangetroffen, de boringen zijn hier doorgezet tot 2 m-mv. In de bodem zijn maximaal licht verhoogde gehalten zware metalen, PAK en PCB's aangetoond. In het grondwater zijn licht verhoogde concentraties zware metalen en gechloreerde koolwaterstoffen gemeten. Tijdens de maaiveldinspectie is één stukje asbesthoudend materiaal aangetroffen. Vermoedelijk gaat het om zwerfafval en is er geen sprake van een asbestverontreiniging in de bodem.

2.3 Locatie-inspectie

Voorafgaand aan het veldwerk is de locatie zintuiglijk geïnspecteerd. De locatie is een braakliggend terrein met een kuil naast boring 6 (zie bijlage 2). Op de locatie zijn een aantal gronddepots aanwezig. Ten tijde van het locatiebezoek werden de depots in de kuil gereden. Er zijn tijdens de inspectie van de locatie geen asbestverdachte fragmenten aangetroffen op het maaiveld. Het was op locatie niet toegestaan foto's te maken.

2.4 Onderzoeksstrategie

De onderzoeksstrategie is aangegeven door de opdrachtgever. Om de kwaliteit van de bodem onder de voormalige opstallen te bepalen zijn zes boringen geplaatst tot circa 3 m-mv. Hiermee wordt tevens vastgesteld of de stortlaag ook ter plaatse van de voormalige opstallen in de bodem aanwezig is.

3 Veldwerk en chemische analyses

3.1 Algemene onderzoeksstrategie en werkwijze

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van alle uitgevoerde veldwerkzaamheden en de analyses van grond. In de hierop volgende paragrafen wordt nader ingegaan op de veldwerkzaamheden en de chemische analyses.

Tabel 1: Overzicht uitgevoerde veldwerkzaamheden en analyses

Aanleiding/deellocatie	Veldwerk		Analyses	
	Aantal boringen	Aantal peil-buizen	Grond	Grondwater
Algemene bodemkwaliteit				
0,0-3,0 m-mv	5	-	8 NEN-grond[1]	-
0,0-3,5 m-mv	1			
Totaal	6	-		

[1] NEN-grond: lutum- en organisch stofpercentage, barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink, minerale olie, polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK 10 VROM) en polychloorbifenylen (PCB).

De boorlocaties zijn weergegeven in bijlage 2.

3.2 Resultaten veldwerk

Het veldwerk is uitgevoerd op 7 oktober 2013. Voor aanvang van de boorwerkzaamheden is de locatie zintuiglijk geïnspecteerd. Op het maaiveld van het terrein zijn geen verontreinigingen of asbestverdachte materialen waargenomen.

In bijlage 4 zijn de gedetailleerde boorbeschrijvingen weergegeven met de bodemopbouw, de diepten waarop grondmonsters zijn genomen en de diepten waarop eventuele peilfilters geplaatst zijn. De zintuiglijke waarnemingen en eventuele afwijkingen zijn eveneens in deze bijlage weergegeven.

Bodemopbouw
De bodem bestaat tot de maximale boordiepte uit zand.

Grond
Ter plaatse van boringen 05 (0,1-1,0 m-mv) en boring 06 (2,3 m-mv tot de maximale boordiepte van 3,5 m-mv) zijn stortlagen aangetroffen. Het stortmateriaal bestaat voornamelijk uit huisvuil, puin en hout. Omdat er meer dan 50% bijmenging is aangetroffen is geen sprake van bodem. Boring 06 is op een diepte van 3,5 m-mv gestaakt op puin. Het is derhalve niet bekend tot hoe diep de stortlaag doorloopt. In de overige boringen zijn plaatselijk zwakke bijmengingen met puin, kool en baksteen aangetroffen. Van het bodemmateriaal is maximaal per halve meter en/of per bodemlaag een monster genomen.

3.3 Analysestrategie

Tabel 3 geeft, voor de verschillende aanleidingen, de geselecteerde monsters weer met de bijbehorende zintuiglijke waarnemingen en de uitgevoerde analyses.

Tabel 3: Analysestrategie

Code (meng) monster	Diepte (m-mv)	Samengesteld uit boringen	Bodem-type	Zintuiglijke waarnemingen	Analyses	
					Grond	Grondwater
Kwaliteit grond onder de voormalige bebouwing						
M1	0,6-1,1	01	Zand	Zwak kool	NEN grond	-
MM2	0-0,5	02, 04	Zand	-	NEN grond	-
MM3	0-0,1	03, 05	Zand	Zwak puin	NEN grond	-
M4	1,0-1,4	05	Zand	Zwak puin	NEN grond	-
M5	0-0,5	06	Zand	Zwak puin, zwak kool	NEN grond	-
M6	1,9-2,3	06	Zand	Zwak huisvuil, zwak puin	NEN grond	-
M7	0,1-1,0	05	Stort	>50% stortmateriaal	NEN grond	-
M8	2,3-3,5	06	Stort	>50% stortmateriaal, zwakke olie-water reactie	NEN grond	-

[1] NEN-grond: lutum- en organisch stofpercentage, barium, cadmium, kobalt, koper, kwik, lood, molybdeen, nikkel en zink, minerale olie, polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK 10 VROM) en polychloorbifenylen (PCB).

3.4 Chemische analyses

De analyseresultaten met de bijbehorende toetsingswaarden en een verklarende woordenlijst zijn opgenomen in bijlage 3. De analysecertificaten zijn opgenomen in bijlage 5.

In hoofdstuk 4 worden de onderzoeksresultaten besproken. De analyseresultaten voor grond en grondwater zijn getoetst aan de normering zoals opgenomen in de Circulaire bodemsanering 2009 (bron 9) en de Regeling bodemkwaliteit (bron 10). De toetsingswaarden voor de grond zijn per bodemtype berekend op basis van gemeten lutum- en organische stofpercentages.

In dit rapport wordt voor grond de volgende terminologie gehanteerd:
- kleiner of gelijk aan de achtergrondwaarde 2000 (AW) of detectiegrens: geen sprake van een verhoogde concentratie; niet verontreinigd;
- groter dan AW, kleiner dan of gelijk aan de tussenwaarde (T): licht verhoogde concentratie; licht verontreinigd. Voor de tussenwaarde (T) geldt de volgende berekening: (achtergrondwaarde 2000 + interventiewaarde)/2;
- groter dan T, kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde (I): matig verhoogde concentratie; matig verontreinigd;
- groter dan I: sterk verhoogde concentratie; sterk verontreinigd.

De chemische analyses zijn uitgevoerd door ALcontrol Laboratories te Hoogvliet (RvA geaccrediteerd). De analyses zijn uitgevoerd conform het AS3000 protocol.

4 Bespreking onderzoeksresultaten

In dit hoofdstuk wordt de verontreinigingssituatie beschreven op basis van de onderzoeksresultaten.

4.1 Interpretatie onderzoeksresultaten (Wet bodembescherming)

In de stortlaag ter plaatse van boring 05 (0,1-1,0 m-mv) zijn sterk verhoogde gehalten barium en zink aangetoond, tevens is een matig verhoogd gehalte lood gemeten. Daarnaast zijn licht verhoogde gehalten zware metalen, PAK, PCB en minerale olie gemeten. De stortlaag betreft voor meer dan 50% bodemvreemd materiaal en kan derhalve niet als bodem geclassificeerd worden. De toetsing aan de Wet bodembescherming is dan ook indicatief. In de laag direct onder de stortlaag zijn licht verhoogde gehalten koper, kwik, lood, zink, PAK en minerale olie gemeten.

In de stortlaag ter plaatse van boring 06 (2,3-3,5 m-mv) zijn sterk verhoogde gehalten barium, nikkel, zink en PAK aangetoond. Het gehalte koper is matig verhoogd gemeten. De overige zware metalen, PCB en minerale olie zijn in licht verhoogde gehalten gemeten. Ook hier geldt dat de gehalten indicatief getoetst zijn omdat geen sprake is van bodem. In de bodemlaag met huisvuil en puin bijmengingen net boven de stortlaag, zijn sterk verhoogde gehalten koper en nikkel aangetoond. Tevens zijn matig verhoogde gehalten lood en zink gemeten. De gehalten kobalt, kwik, molybdeen, PAK, PCB en minerale olie zijn licht verhoogd. In de bovengrond ter plaatse van boring 06 zijn licht verhoogde gehalten zware metalen, PAK en minerale olie aangetoond.

In analysemonster M1 zijn licht verhoogde gehalten koper, kwik, lood en zink aangetoond. In analysemonsters MM2 en MM3 zijn geen verhoogde gehalten voor de onderzochte parameters aangetoond.

4.2 (Indicatieve) toetsing Besluit bodemkwaliteit

De analyseresultaten van de geanalyseerde grond(meng)monster(s) zijn (indicatief) getoetst aan de, op basis van het lutum- en organisch stofgehalte, gecorrigeerde normwaarden uit de Regeling bodemkwaliteit behorende bij het Besluit bodemkwaliteit (bron 11). De uitwerking van deze (indicatieve) toetsing is opgenomen in bijlage 3.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de resultaten van de (indicatieve) toetsing aan het Besluit bodemkwaliteit conform het generieke beleid (landelijke beleid). Bij gebiedsspecifiek beleid dient te worden getoetst aan het door het bevoegd gezag vastgestelde lokale bodembeleid (bodembeheernota, bodemkwaliteitskaart en bodemfunctiekaart) met lokale maximale waarden en eventueel aanvullende specifieke eisen ten aanzien van grondverzet.

Tabel 4: (Indicatieve) toetsing analyseresultaten aan het Besluit bodemkwaliteit

Code (meng) monster	Diepte (m-mv)	Samengesteld uit boringen	Bodemtype	Zintuiglijke waarnemingen	Bodemkwali-teitsklasse voor toepassen op landbodem	LMW 1945-1965*
M1	0,6-1,1	01	Zand	Zwak kool	Industrie	Voldoet niet
MM2	0-0,5	02, 04	Zand	-	AW	Voldoet
MM3	0-0,1	03, 05	Zand	Zwak puin	AW	Voldoet
M4	1,0-1,4	05	Zand	Zwak puin	NT	Voldoet
M5	0-0,5	06	Zand	Zwak puin, zwak kool	Industrie	Voldoet
M6	1,9-2,3	06	Zand	Zwak huisvuil, zwak puin	NT	Voldoet niet
M7	0,1-1,0	05	Stort	>50% stortmateri-aal	NT	Voldoet niet
M8	2,3-3,5	06	Stort	>50% stortmateri-aal, zwakke olie-water reactie	NT	Voldoet niet

* LMW 1945-1965: toetsing aan de locale maximale waarde geldend bij toepassen van grond afkomstig van het beheergebied Nijmegen (in mg/kg d.s. standaard bodem), traject 1.
Toelichting:
AW: Bodemkwaliteitsklasse AW;
Wonen: Bodemkwaliteitsklasse Wonen;
Industrie: Bodemkwaliteitsklasse Industrie;
NT: Niet toepasbaar

5 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de onderzoeksresultaten worden de volgende conclusies getrokken:

Conclusies

- De bodemopbouw ter plaatse van de onderzoekslocatie bestaat tot de maximale boordiepte van circa 3 m-mv uit zand.
- Aan het maaiveld is geen asbestverdacht materiaal aangetroffen. Visueel is in het opgeboorde materiaal geen asbest aangetoond.
- In het opgeboorde materiaal zijn plaatselijk bodemvreemde bijmengingen aangetroffen. Deze bijmengingen bestaan voornamelijk uit baksteen, kolengruis en puin.
- Ter plaatse van boring 05 (0,1-1,0 m-mv) en boring 06 (2,3-3,5 m-mv) is een stortlaag waargenomen in de grond (>50% bijmenging). De stortlaag is ter plaatse van beide boringen sterk verontreinigd, echter omdat het geen bodem betreft zijn de toetsingen indicatief.
- In de zandige grond net boven de stortplaats ter plaatse van boring 06 is sterk verontreinigd met koper en nikkel aangetoond. Tevens zijn matig verhoogde gehalten lood en zink gemeten. De gehalten kobalt, kwik, molybdeen, PAK, PCB en minerale olie zijn licht verhoogd.
- De verontreiniging en de stortlaag zijn niet afgeperkt.
- In de overige analysemonsters zijn geen tot maximaal licht verhoogde gehalten aan voornamelijk zware metalen, PAK en minerale olie aangetoond.
- Door de aard en concentraties van de in de grond aanwezige stoffen kent bij eventuele graafwerkzaamheden vrijkomende grond mogelijk een beperkt hergebruik.

Aanbevelingen

- Omdat de stortlaag (en de bovenliggende bodem ter plaatse van boring 06) sterk verontreinigd zijn mag hier niet zonder toestemming van het bevoegd gezag gegraven worden. Tevens dienen de juiste veiligheidsmaatregelen bij eventuele graafwerkzaamheden te worden gehanteerd.
- Mogelijk is afperking van de verontreiniging/stortlaag noodzakelijk.
- Het verdient altijd aanbeveling om tijdens grondwerkzaamheden alert te zijn op een eventuele onvoorziene verontreiniging van de bodem.
- Indien vrijkomende grond elders wordt hergebruikt kunnen partijkeuringen conform het Besluit bodemkwaliteit noodzakelijk zijn om de uiteindelijke hergebruiksmogelijkheden van de grond vast te stellen.

Bronvermeldingen

1. NEN 5740, 'Bodem- Landbodem- Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek- Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond', Nederlands Normalisatie-instituut, januari 2009.
2. NEN 5725, 'Bodem- Landbodem- Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek', Nederlands Normalisatie-instituut, januari 2009.
3. NEN 5707, 'Bodem - Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem', Nederlands Normalisatie-instituut, april 2003.
4. NEN 5897, 'Monsterneming en analyse van asbest in onbewerkt bouw- en sloopafval en recyclinggranulaat', Nederlands Normalisatie-instituut, december 2005.
5. BRL SIKB 2000, 'Beoordelingsrichtlijn voor het SIKB procescertificaat Veldwerk Milieuhygienisch Bodemonderzoek', Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, versie 3.2a, 13 maart 2007.
6. Protocol 2001, 'Plaatsen van handboringen en peilbuizen, maken van boorbeschrijvingen, nemen van grondmonsters en waterpassen', Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, versie 3.1, 13 maart 2007.
7. Protocol 2002, 'Het nemen van grondwatermonsters', Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, versie 3.2, 13 maart 2007.
8. Protocol 2018, 'Locatie-inspectie en monstername van asbest in bodem', Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, versie 3, 10 mei 2007.
9. Circulaire bodemsanering 2009, Ministerie van VROM, Staatscourant nummer 67, 7 april 2009.
10. Regeling bodemkwaliteit, Staatscourant nr. 247, 20 december 2007 en bijbehorende wijzigingen: Staatscourant nr. 122, 27 juni 2008; Staatscourant nr. 196, 9 oktober 2008; Staatscourant nr. 67, 7 april 2009; Staatscourant nr.17187, 16 november 2009; Staatscourant nr. 5673, 15 april 2010 en Staatscourant nr. 8546, 8 juni 2010).
11. Besluit bodemkwaliteit, besluit van 22 november 2007, houdende regels inzake de kwaliteit van de bodem, Staatscourant nr. 469., 3 december 2007 en bijbehorende wijzigingen/besluiten: Inwerkingtredingsbesluit Staatsblad nr. 571, 10 december 2007; Rectificatie Besluit bodemkwaliteit Staatsblad 2007, nr. 469, 22 januari 2008.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlagen

Bijlage 1	:	overzichtskaart (1:25.000)
Bijlage 2	:	situatietekening (1:1.000)
Bijlage 3.1	:	verklarende woordenlijst
Bijlage 3.2	:	toetsing analyseresultaten grond conform Wbb (inclusief normtabel)
Bijlage 3.3	:	indicatieve toetsing analyseresultaten grond aan het Bbk (inclusief normtabel)
Bijlage 4.1	:	boorbeschrijvingen inclusief legenda
Bijlage 4.2	:	kwaliteitsborging veldwerk
Bijlage 5	:	analysecertificaten en gaschromatogrammen

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlage 1: overzichtstekening (1:25.000)

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

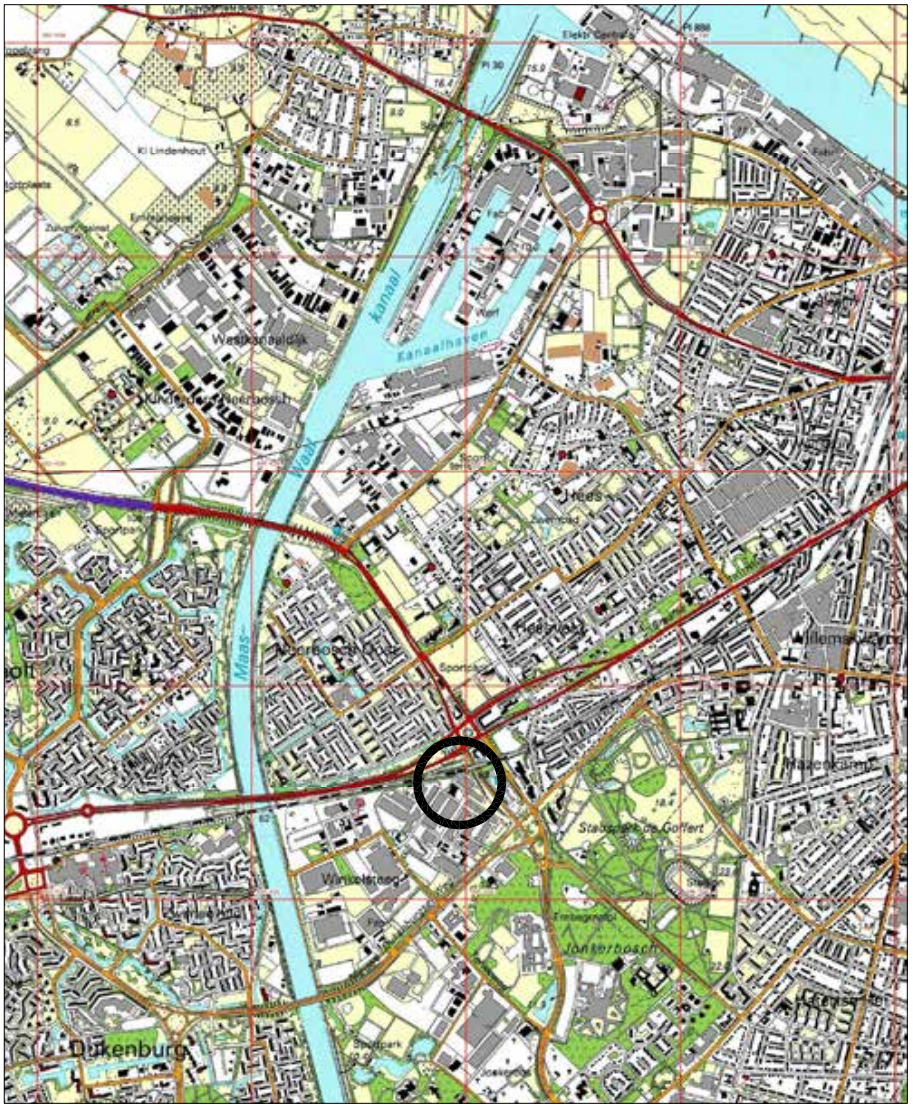

Ligging locatie

COORDINATEN:
X = 184976
Y = 426539

KAARTBLAD :40C

BIJLAGE: OVERZICHTSKAART		BIJLAGENR.: 1
PROJECT: BODEMONDERZOEK GERSTWEG 2, NIJMEGEN		MWH BUILDING A BETTER WORLD
OPDRACHTGEVER: GEMEENTE NIJMEGEN		
DATUM: 10-10-2013	SCHAAL: 1:25000	PROJECTNR.: M13B0281

formaat:A4
M13B0281-00.DWG

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlage 2: situatietekening (1:1.000)

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

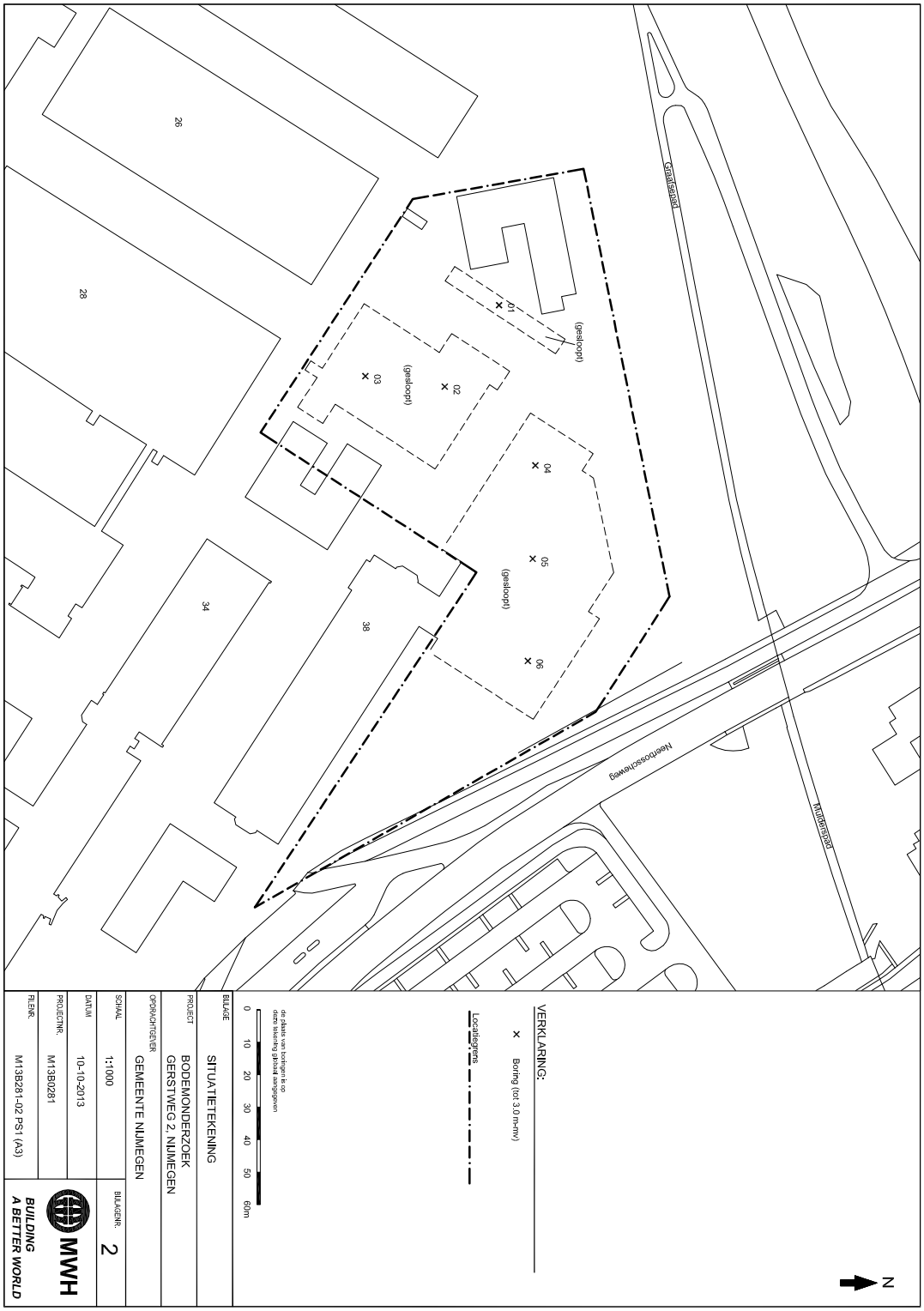

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlage 3.1: verklarende woordenlijst

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Verklarende woordenlijst

Een grond- en/of grondwaterverontreiniging kan veroorzaakt worden door verschillende parameters. Soms betreft het stoffen die van nature in de bodem voorkomen. In andere gevallen is er sprake van milieuvreemde stoffen. Om een indicatie te krijgen van een eventuele grond(water)verontreiniging worden analyses uitgevoerd op verschillende parameters.

Toetsingskader

De streefwaarden voor grond gelden sinds het vervallen van de Circulaire Streefwaarden en Interventiewaarden niet meer als toetsingsgrondslag voor grond. De streefwaarden voor grond zijn nog wel opgenomen in de normstelling en bodemkwaliteitsbeoordeling (NOBO) van VROM.

De grond wordt vanaf 1 oktober 2008 getoetst aan de AW-waarde zoals opgenomen in de regeling Bodemkwaliteit. Voor de tussenwaarde (T) geldt de volgende berekening: (achtergrondwaarde (AW) + interventiewaarde)/2.

De interventiewaarden voor grond en de streef- en interventiewaarden voor grondwater zijn opgenomen in de Circulaire bodemsanering 2006 zoals gewijzigd op 1 oktober 2008 en per 7 april 2009.

Achtergrondwaarde (AW) (grond)

In het kader van het opstellen van correcte achtergrondwaarden zijn honderd landbouw- en natuurgebieden geselecteerd. Op elke locatie zijn grondmonsters genomen en vervolgens geanalyseerd op het al dan niet voorkomen van 200 stoffen. Op basis van dit project zijn de achtergrondwaarden voor grond vastgesteld. Als de achtergrondwaarde wordt overschreden is er sprake van bodemverontreiniging.

Streefwaarde (grondwater)

Als de streefwaarde wordt overschreden is er sprake van bodemverontreiniging. Voor de stoffen die van nature voorkomen, komt de streefwaarde overeen met het zogenaamde ‘gemiddelde achtergrondgehalte’. Voor stoffen die niet van nature in de bodem voorkomen is de streefwaarde gelijkgesteld aan de aantoonbaarheidsgrens van de huidige analysetechnieken, ook wel ‘detectiegrens’ genoemd.

Tussenwaarde, ½ (AW * I)

De gemiddelde waarde van de streefwaarde en de interventiewaarde voor grondwater (S+I)/2, of AW+I/2 voor grond, hierna te noemen ‘tussenwaarde’ (T) wordt gehanteerd om na te gaan of bij overschrijding de kans aanwezig is dat er sprake is van een ernstige bodemverontreiniging, ofwel of nader onderzoek noodzakelijk is.

Interventiewaarde

De interventiewaarde is een waarde die aangeeft bij welke concentratie sprake kan zijn van een dreigende ernstige vermindering van de functionele eigenschappen van de bodem voor plant, mens en dier.

Geval van ernstige verontreiniging

Er is sprake van een geval van ernstige verontreiniging indien voor ten minste één stof de gemiddelde gemeten concentratie van minimaal 25 m^3 bodemvolume in het geval van bodemverontreiniging, of 100 m^3 poriënverzadigd bodemvolume in het geval van een grondwaterverontreiniging, hoger is dan de interventiewaarde. Asbest is echter uitgezonderd van dit volumecriterium.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Kwalibo (besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer)

Kwalibo staat voor kwaliteitsborging in het bodembeheer. Het is een van de maatregelen om het bodembeheer te verbeteren. Kwalibo kent drie speerpunten:

- Kwaliteitsverbetering bij de overheid;
- Versterking van het toezicht en de handhaving;
- Erkenningsregeling bodemintermediairs.

BRL SIKB 2000, Veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek alleen met erkenning

Alleen bedrijven die door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie zijn erkend mogen veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek verzorgen in het kader van het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer. Zij zijn ook de enigen die voor deze activiteit het keurmerk ‘Kwaliteitswaarborg bodembeheer SIKB' mogen voeren.

De bedrijven met deze erkenning staan vermeld op de lijst met erkende veldwerkers bij milieuhygiënisch bodemonderzoek op de website van Bodem+ (onderdeel van Agentschap NL (www.agentschapnl.nl)).

Besluit Bodemkwaliteit

Op 1 juli 2008 is het Besluit Bodemkwaliteit in werking getreden. Volgens dit Besluit kan per gemeente een beleid worden gevoerd, waarin rekening gehouden is met locatiespecifieke omstandigheden. In voorliggende rapportage zijn de resultaten van de uitgevoerde analyses getoetst aan het zogenaamde Generieke beleid. Per gemeente dient voor toepassing gecontroleerd te worden of er mogelijk sprake is van overgangsbeleid of gebiedsspecifiek beleid.

Voor de ontvangende bodem dient de bodemkwaliteit te zijn vastgesteld. Deze kwaliteit kan vastgelegd zijn in een functiekaart uit een vastgestelde Bodemkwaliteitskaart conform het Besluit Bodemkwaliteit. Er kan echter ook een bodemonderzoek noodzakelijk zijn van de locatie waar de grond toegepast gaat worden (bodemkwaliteit ontvangende bodem). Een dergelijk onderzoek dient tenminste te worden uitgevoerd volgens een onderzoeksstrategie uit de NEN 5740.

Voor de toepassing van het Besluit en de bijbehorende regeling zijn er twee mogelijkheden voor het Bevoegd Gezag, namelijk Generiek beleid volgen of Gebiedsspecifiek beleid opstellen.

Generiek beleid

- de generieke normen zoals opgenomen in de Regeling bodemkwaliteit zijn van toepassing;
- een functieklassenkaart is verplicht;
- de bodemkwaliteitskaart is een keuzeoptie;
- grond en baggerspecie die voldoen aan de kwaliteits- en functieklasse van de ontvangende bodem mogen worden toegepast (geen functietoets bij waterbodems).

Gebiedsspecifiek beleid

- lokale (water)bodembeheerders kunnen zelf normen vaststellen, onderbouwd door een risicobeoordeling. Dit maakt lokaal maatwerk mogelijk;
- een bodembeheernota en bodemkwaliteitskaart zijn verplicht;
- grond en baggerspecie die aan de lokale normen voldoen mogen worden toegepast;
- het stand still-beginsel geldt op gebiedsniveau en op stofniveau;
- het stand still-beginsel geldt op locatieniveau en op klassenniveau (niet op stofniveau).

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Parameters

Asbest

Asbest is een verzamelnaam voor een aantal in de natuur voorkomende mineralen, die zijn opgebouwd uit fijne, microscopisch kleine vezels. Losse asbestvezels zijn met het blote oog niet zichtbaar. Asbestvezels zijn sterk en flexibel tegelijk. Bovendien zijn ze thermisch en elektrisch isolerend, bestand tegen zuren en logen en hebben ze een hoge wrijvingsweerstand. Hierdoor zijn ze geschikt voor veel verschillende toepassingen, als:

- golfplaten;
- waterleidingbuizen;
- rem- en frictiemateriaal;
- isolatiemateriaal.

Asbest is met name na de Tweede Wereldoorlog veel gebruikt. Niet-hechtgebonden asbest is sinds 1983 vrijwel niet meer toegepast. De beroepsmatige toepassing en verkoop van alle soorten asbest is sinds 1 juli 1993 volledig verboden.

Minerale olie

Onder verontreinigingen met minerale olie vallen o.a. benzine, diesel en huisbrandolieverontreinigingen. Verontreinigingen met minerale olie komen veelvuldig voor. Minerale olie is in de meeste gevallen in de bodem terechtgekomen door lekkage bij ondergrondse tanks of calamiteiten.

Een olieverontreiniging is in de meeste gevallen goed zintuiglijk waarneembaar door geurafwijkingen en/of met behulp van de olie-op-watertest. Bij de olie-op-watertest wordt een beetje grond in water gebracht. De in de grond aanwezige olie komt boven drijven en wordt zichtbaar als een oliefilm. Na analyse kan in de meeste gevallen een redelijk betrouwbare indicatie worden gegeven van de oliesoort. Indien sprake is van een benzineverontreiniging dient tevens rekening gehouden te worden met een verontreiniging met vluchtige aromaten (BTEXN) en bij nieuwe gevallen met MTBE.

Organochloorbestrijdingsmiddelen (OCB)

Bestrijdingsmiddelen worden ook wel pesticiden genoemd. Met name bij (voormalige) tuinbouwkassen en akkerbouw wordt rekening gehouden met deze vorm van verontreiniging. DDT en drins zijn bekende voorbeelden.

Polychloorbifenylen (PCB)

PCB zijn olieachtige vloeistoffen die veel zijn toegepast in transformatoren en condensatoren vanwege hun goede elektrisch-isolerende eigenschap in combinatie met het bestand zijn tegen hoge temperaturen. In het verleden zijn PCB ook toegepast in producten als motorolie, tl-armaturen, inkt, lijm en verf. Tegenwoordig zijn PCB op de zwarte lijst geplaatst en is de toepassing ervan verboden. PCB zijn voor mens en dier met name schadelijk omdat zij de eigenschap hebben om zich op te hopen in vet.

Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK)

PAK zijn teerachtige producten. PAK wordt gevormd bij diverse verbrandings- en chemische processen, veelal door onvolledige verbranding van koolstofverbindingen. PAK kan in hoge gehaltes voorkomen in asfalt, steenkoolteer, pek, creosoot, diverse oliesoorten, zuiveringsslib en dakbedekkingsmaterialen. In de bodem komen PAK-verbindingen vaak voor in combinatie met koolas of sintels.

In totaal bestaan er circa 250 verschillende PAK-verbindingen. Bij analyse op PAK ten behoeve van bodemonderzoek wordt een selectie van deze verbindingen geanalyseerd, bijvoorbeeld de zogeheten zestien van EPA of tien van VROM. Enkele PAK-verbindingen, zoals benzo(a)pyreen, zijn carcinogeen ofwel kankerverwekkend.

Vluchtige aromaten (BTEXN)

Vluchtige aromaten (BTEXN = benzeen, tolueen, ethylbenzeen, xylenen en naftaleen) worden bereid uit aardolieën. Ze zijn met name aanwezig in benzine en oplosmiddelen (bv. thinner). Ze zijn vrij vluchtig en hebben een sterk oplossend vermogen voor een groot aantal kunststoffen. Van bijvoorbeeld benzeen is bekend dat het kankerverwekkend is.

Vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen (VOH/ VOCl)

Vluchtige gehalogeneerde koolwaterstoffen zijn koolwaterstoffen met een halogeenverbinding, met name chloor is in dit kader bekend. VOH/ VOCl worden veel gebruikt als ontvettings- en schoonmaakmiddelen bij chemische wasserijen, metaalindustrie en drukkerijen.

Met name verontreinigingen met ‘Per’ (tetrachlooretheen) en ‘Tri’ (trichlooretheen) komen veel voor. Per en Tri hebben een hoog soortelijk gewicht (zwaarder dan water) en zijn vrij vluchtig. Ook deze stoffen hebben een sterk oplossend vermogen voor een groot aantal kunststoffen. Van deze stoffen is bekend dat ze het zenuwstelsel aan kunnen tasten.

Zware metalen

Zware metalen komen van nature in kleine hoeveelheden voor in de bodem. In deze hoeveelheden zijn ze niet schadelijk voor volksgezondheid of milieu. Grote (schadelijke) hoeveelheden zware metalen zijn in veel gevallen in het milieu terecht gekomen door:

- verwerking metaalertsen;
- metaalbewerking;
- metaaloppervlaktebehandeling (galvaniseren/emailleren);
- glazuren van aardewerk (loodwit);
- metalen in drukinkt, cosmetica, katalysatoren, accu's, batterijen en verbrandingsafval (sintels, cokes, vliegas, slakken).

Zware metalen komen in de bodem vaak in combinatie met puin en aardewerk voor. Door toepassing van lood als antiklopmiddel in benzine zijn grote hoeveelheden lood diffuus verspreid in het milieu terecht gekomen, vooral langs wegen en in stedelijke gebieden.

Bijlage 3.2: toetsing analyseresultaten grond conform Wbb (inclusief normtabel)

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Projectnaam BO Gerstweg 2 Nijmegen
Projectcode M13B0281

Tabel: Analyseresultaten grond (as3000) monsters (gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven)

Monstercode	M1[1]			MM2[2]			MM3[3]		
Bodemtype[b0]	1			2			3		
	or	*br*		*or*	*br*		*or*	*br*	
droge stof(gew.-%)	89.2	--	--	96.4	--	--	87.5	--	--
gewicht artefacten(g)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
aard van de artefacten(g)	Geen		--	Geen		--	Geen		--
organische stof (gloeiverlies)(% vd DS)	3.1	--	--	<0.5	--	--	3.8	--	--
KORRELGROOTTEVERDELING									
lutum (bodem)(% vd DS)	4.9	--	--	2.0	--	--	<1	--	--
METALEN									
barium*	86	245		<20	54.2		43	167	
cadmium	0.23	0.362		<0.2	0.241		<0.2	0.223	
kobalt	3.7	9.88		2.6	9.14		3.7	13	
koper	41	74.5	*	<5	7.24		6.4	12.5	
kwik	0.38	0.517	*	<0.05	0.0503		<0.05	0.0496	
lood	140	205	*	<10	11		31	47.2	
molybdeen	0.9	0.9		<0.5	0.35		<0.5	0.35	
nikkel	9.0	21.1		6.0	17.5		8.0	23.3	
zink	96	194	*	<20	33.2		28	63.5	
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN									
naftaleen	<0.01	--	--	<0.01	--	--	<0.01	--	--
fenantreen	0.08	--	--	<0.01	--	--	0.07	--	--
antraceen	0.03	--	--	<0.01	--	--	0.02	--	--
fluoranteen	0.25	--	--	<0.01	--	--	0.17	--	--
benzo(a)antraceen	0.18	--	--	<0.01	--	--	0.08	--	--
chryseen	0.19	--	--	<0.01	--	--	0.08	--	--
benzo(k)fluoranteen	0.15	--	--	<0.01	--	--	0.05	--	--
benzo(a)pyreen	0.20	--	--	<0.01	--	--	0.07	--	--
benzo(ghi)peryleen	0.16	--	--	<0.01	--	--	0.06	--	--
indeno(1,2,3-cd)pyreen	0.16	--	--	<0.01	--	--	0.05	--	--
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	1.4	1.4		0.07	0.07		0.64	0.64	
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)									
PCB 28(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 52(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 101(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 118(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 138(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 153(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 180(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	4.9	15.8		4.9	24.5	[a]	4.9	12.9	
MINERALE OLIE									
fractie C10 - C12	<5	--	--	<5	--	--	<5	--	--
fractie C12 - C22	<5	--	--	<5	--	--	<5	--	--
fractie C22 - C30	<5	--	--	<5	--	--	12	--	--
fractie C30 - C40	<5	--	--	<5	--	--	15	--	--
totaal olie C10 - C40	<20	45.2		<20	70		30	78.9	

Monstercode en monstertraject
[1] *11938241-001 M1 01 (60-110)*
[2] *11938241-002 MM2 02 (0-50) 04 (0-50)*
[3] *11938241-003 MM3 03 (0-10) 05 (0-10)*

De resultaten zijn voor de interventiewaarde getoetst aan de toetsingswaarden zoals vermeld in de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Staatcourant 27 juni 2013, Nr. 16675 en voor de achtergrondwaarde aan het Besluit Bodemkwaliteit,

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Staatscourant 20 december 2007, Nr. 247. Tevens zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd: De gewijzigde grenswaarden van een aantal OCB (per 30-07-2008) (www.Senternovem.nl) en de wijziging in de Staatscourant 67 van 7 april 2009 en met wijzingen zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).

***** *het gehalte is groter dan de achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
****** *het gehalte is groter dan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde*
******* *het gehalte is groter dan de interventiewaarde*
-- *geen toetsingswaarde voor opgesteld*
- *niet geanalyseerd*
verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat
[a] *gecorrigeerd gehalte is groter dan of gelijk aan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), maar wel kleiner dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012), dus mag verondersteld worden kleiner dan de achtergrondwaarde te zijn.*
[b] *gecorrigeerd gehalte is groter dan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), en groter dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*
[+] *De interventiewaarde voor barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging en geen sprake is van thermisch gereinigde grond en baggerspecie.*
[or] *Origineel resultaat*
[br] *Omgerekend resultaat*

[bf] De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
Voor de toetsing zijn de grond (as3000) monsters ingedeeld in de volgende bodemtypen: (als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.)
1: lutum 4.9% humus 3.1%
2: lutum 2% humus 0.5%
3: lutum 1% humus 3.8%

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Projectnaam BO Gerstweg 2 Nijmegen
Projectcode M13B0281

Tabel: Analyseresultaten grond (as3000) monsters (gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven)

Monstercode	M4[1]			M5[2]			M6[3]		
Bodemtype[b0]	4			5			6		
	or	*br*		*or*	*br*		*or*	*br*	
droge stof(gew.-%)	88.3	--	--	91.9	--	--	73.2	--	--
gewicht artefacten(g)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
aard van de artefacten(g)	Geen		--	Geen		--	Geen		--
organische stof (gloeiverlies)(% vd DS)	3.9	--	--	1.2	--	--	15.3	--	--
KORRELGROOTTEVERDELING									
lutum (bodem)(% vd DS)	3.0	--	--	2.9	--	--	<1	--	--
METALEN									
barium[+]	53	183		30	104		140	542	
cadmium	0.22	0.343		<0.2	0.238		<0.2	0.149	
kobalt	2.3	7.29		2.4	7.68		20	70.3	*
koper	24	45.1	*	23	46.2	*	170	241	***
kwik	0.26	0.362	*	0.07	0.0991		0.82	1.06	*
lood	97	145	*	40	61.9	*	340	429	**
molybdeen	0.6	0.6		0.9	0.9		5.2	5.2	*
nikkel	6.3	17		8.0	21.7		54	158	***
zink	73	158	*	67	152	*	400	709	**
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN									
naftaleen	1.1	--	--	0.01	--	--	0.13	--	--
fenantreen	0.22	--	--	0.22	--	--	1.5	--	--
antraceen	0.07	--	--	0.07	--	--	0.28	--	--
fluoranteen	0.83	--	--	0.44	--	--	3.8	--	--
benzo(a)antraceen	0.74	--	--	0.25	--	--	2.1	--	--
chryseen	0.80	--	--	0.24	--	--	3.2	--	--
benzo(k)fluoranteen	0.48	--	--	0.16	--	--	1.4	--	--
benzo(a)pyreen	0.47	--	--	0.25	--	--	0.79	--	--
benzo(ghi)peryleen	0.42	--	--	0.18	--	--	0.89	--	--
indeno(1,2,3-cd)pyreen	0.44	--	--	0.19	--	--	1.0	--	--
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	5.5	5.5	*	2.0	2	*	15	9.8	*
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)									
PCB 28(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	<1	--	--
PCB 52(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	4.2	--	--
PCB 101(µg/kgds)	1.7	--	--	<1	--	--	7.0	--	--
PCB 118(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	3.2	--	--
PCB 138(µg/kgds)	1.3	--	--	<1	--	--	6.3	--	--
PCB 153(µg/kgds)	2.0	--	--	<1	--	--	9.2	--	--
PCB 180(µg/kgds)	<1	--	--	<1	--	--	3.9	--	--
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	7.7	19.7		4.9	24.5	[a]	35	22.9	*
MINERALE OLIE									
fractie C10 - C12	<5	--	--	<5	--	--	13	--	--
fractie C12 - C22	34	--	--	12	--	--	220	--	--
fractie C22 - C30	120	--	--	22	--	--	320	--	--
fractie C30 - C40	69	--	--	11	--	--	130	--	--
totaal olie C10 - C40	220	564	*	50	250	*	680	444	*

Monstercode en monstertraject
[1] *11938241-004 M4 05 (100-140)*
[2] *11938241-005 M5 06 (0-50)*
[3] *11938241-006 M6 06 (190-230)*

De resultaten zijn voor de interventiewaarde getoetst aan de toetsingswaarden zoals vermeld in de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Staatcourant 27 juni 2013, Nr. 16675 en voor de achtergrondwaarde aan het Besluit Bodemkwaliteit,

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Staatscourant 20 december 2007, Nr. 247. Tevens zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd: De gewijzigde grenswaarden van een aantal OCB (per 30-07-2008) (www.Senternovem.nl) en de wijziging in de Staatscourant 67 van 7 april 2009 en met wijzingen zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).

***** *het gehalte is groter dan de achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
****** *het gehalte is groter dan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde*
******* *het gehalte is groter dan de interventiewaarde*
-- *geen toetsingswaarde voor opgesteld*
- *niet geanalyseerd*
verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat
[a] *gecorrigeerd gehalte is groter dan of gelijk aan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), maar wel kleiner dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012), dus mag verondersteld worden kleiner dan de achtergrondwaarde te zijn.*
[b] *gecorrigeerd gehalte is groter dan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), en groter dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*
[+] *De interventiewaarde voor barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging en geen sprake is van thermisch gereinigde grond en baggerspecie.*
[or] *Origineel resultaat*
[br] *Omgerekend resultaat*

[bf] De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
Voor de toetsing zijn de grond (as3000) monsters ingedeeld in de volgende bodemtypen: (als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.)
4: lutum 3% humus 3.9%
5: lutum 2.9% humus 1.2%
6: lutum 1% humus 15.3%

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen
Projectcode	M13B0281

Tabel: Analyseresultaten grond (as3000) monsters (gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven)

Monstercode	M7[1]			M8[2]		
Bodemtype[b0]	7			8		
	or	*br*		*or*	*br*	
droge stof(gew.-%)	80.4	--	--	76.3	--	--
gewicht artefacten(g)	58	--	--	<1	--	--
aard van de artefacten(g)	Div. materialen		--	Geen		--
organische stof (gloeiverlies)(% vd DS)	8.8	--	--	10.8	--	--
KORRELGROOTTEVERDELING						
lutum (bodem)(% vd DS)	1.3	--	--	2.4	--	--
METALEN						
barium[1]	440	1700	***	250	923	***
cadmium	0.80	1.05	*	3.2	3.9	*
kobalt	3.5	12.3		9.2	31	*
koper	61	102	*	89	140	**
kwik	0.67	0.912	*	3.2	4.27	*
lood	270	377	**	210	282	*
molybdeen	6.1	6.1	*	4.5	4.5	*
nikkel	7.6	22.2		36	102	***
zink	500	1010	***	510	973	***
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN						
naftaleen	1.4	--	--	0.70	--	--
fenantreen	1.2	--	--	8.0	--	--
antraceen	0.35	--	--	2.0	--	--
fluoranteen	2.5	--	--	12	--	--
benzo(a)antraceen	1.4	--	--	6.6	--	--
chryseen	1.7	--	--	6.5	--	--
benzo(k)fluoranteen	0.86	--	--	4.0	--	--
benzo(a)pyreen	0.86	--	--	5.5	--	--
benzo(ghi)peryleen	0.70	--	--	4.0	--	--
indeno(1,2,3-cd)pyreen	0.68	--	--	4.1	--	--
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	12	12	*	53	49.1	***
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)						
PCB 28(µg/kgds)	<1	--	--	29	--	--
PCB 52(µg/kgds)	6.2	--	--	37	--	--
PCB 101(µg/kgds)	11	--	--	59	--	--
PCB 118(µg/kgds)	5.7	--	--	33	--	--
PCB 138(µg/kgds)	15	--	--	39	--	--
PCB 153(µg/kgds)	17	--	--	48	--	--
PCB 180(µg/kgds)	13	--	--	24	--	--
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	69	78.4	*	270	250	*
MINERALE OLIE						
fractie C10 - C12	6	--	--	54	--	--
fractie C12 - C22	220	--	--	290	--	--
fractie C22 - C30	730	--	--	620	--	--
fractie C30 - C40	320	--	--	810	--	--
totaal olie C10 - C40	1300	1480	*	1800	1670	*

Monstercode en monstertraject

[1] *11938241-007 M7 05 (10-60) 05 (60-100)*

[2] *11938241-008 M8 06 (230-280) 06 (280-330) 06 (330-350)*

De resultaten zijn voor de interventiewaarde getoetst aan de toetsingswaarden zoals vermeld in de Circulaire bodemsanering per 1 juli 2013, Staatcourant 27 juni 2013, Nr. 16675 en voor de achtergrondwaarde aan het Besluit Bodemkwaliteit,

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Staatscourant 20 december 2007, Nr. 247. Tevens zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd: De gewijzigde grenswaarden van een aantal OCB (per 30-07-2008) (www.Senternovem.nl) en de wijziging in de Staatscourant 67 van 7 april 2009 en met wijzingen zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).

***** *het gehalte is groter dan de achtergrondwaarde en kleiner dan of gelijk aan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
****** *het gehalte is groter dan het gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde en kleiner dan of gelijk aan de interventiewaarde*
******* *het gehalte is groter dan de interventiewaarde*
-- *geen toetsingswaarde voor opgesteld*
- *niet geanalyseerd*
verhoogde rapportagegrens, voor meer informatie zie analysecertificaat
[a] *gecorrigeerd gehalte is groter dan of gelijk aan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), maar wel kleiner dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012), dus mag verondersteld worden kleiner dan de achtergrondwaarde te zijn.*
[b] *gecorrigeerd gehalte is groter dan de achtergrondwaarde (of geen achtergrondwaarde voor opgesteld), en groter dan de RBK rapportagegrens zoals beschreven in de Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*
[+] *De interventiewaarde voor barium geldt alleen voor die situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging en geen sprake is van thermisch gereinigde grond en baggerspecie.*
[or] *Origineel resultaat*
[br] *Omgerekend resultaat*

[bf] De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
Voor de toetsing zijn de grond (as3000) monsters ingedeeld in de volgende bodemtypen: (als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.)
7: lutum 1.3% humus 8.8%
8: lutum 2.4% humus 10.8%

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Tabel: Toetsingswaarden voor grond (as3000) (I&M-toetsingskader). Het betreft gehalten in mg/kgds, tenzij anders aangegeven

Toetsingswaarden[1)]	AW	1/2(AW+I)	I	RBK eis
METALEN				
barium			920	20
cadmium	0.60	6.8	13	0.20
kobalt	15	102	190	3.0
koper	40	115	190	5.0
kwik	0.15	18	36	0.050
lood	50	290	530	10
molybdeen	1.5	96	190	1.5
nikkel	35	68	100	4.0
zink	140	430	720	20
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN				
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	1.5	21	40	0.35
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)				
som PCB (7) (0.7 factor)(µg/kgds)	20	510	1000	4.9
MINERALE OLIE				
totaal olie C10 - C40	190	2595	5000	35

1) *AW* *achtergrondwaarde*
1/2(AW+I) *gemiddelde van de achtergrond- en interventiewaarde*
I *interventiewaarde*
RBK *Tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant nr. 22335 (02-11-2012).*

De achtergrond- en interventiewaarden zijn afhankelijk van de bodemsamenstelling.
De genoemde toetsings waarden zijn van toepassing op het standaard bodem type 10% humus en 25% lutum.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlage 3.3: toetsing analyseresultaten grond conform Bbk (inclusief normtabel)

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 27-4-2009, met wijziging Staatscourant Nr. 18160 (18-11-2010) en Nr 22335 (2-11-2012); zie www.wetten.nl
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2009 zoals gewijzigd op 3-4-2012. Waterbodem: Staatscourant 18 dec. 2007, nr. 245, met wijziging Staatscourant 68, 8-4-2009. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 11938241 Datum toetsing: 21-10-2013 Versie: ALcontrol20130701

Project: BO Gerstweg 2 Nijmegen
Monster: M1 0 1 (60-110)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 3,1 % @
- lutumgehalte 4,9 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	86	166,625																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	0,23	0,362	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	3,7	9,875	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	41	74,545	industrie	X			industrie	X		A	X		A	X		industrie	X		<T	<T
Kwik [Hg]		mg/kg ds	0,38	0,517	wonen	X			wonen	X		A	X		A	X		wonen	X		<T	<T
Lood [Pb]		mg/kg ds	140	205,172	wonen	X			wonen	X		B	X		B	X		wonen	X		<T	<T
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	0,9	0,900	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	9	21,141	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	96	193,800	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Naftaleen		mg/kg ds	<0,01	0,0226																		
Fenanthreen		mg/kg ds	0,08	0,2581																		
Anthraceen		mg/kg ds	0,03	0,0968																		
Fluoranthreen		mg/kg ds	0,25	0,8065																		
Chryseen		mg/kg ds	0,19	0,6129																		
Benzo(a)anthraceen		mg/kg ds	0,18	0,5806																		
Benzo(a)pyreen		mg/kg ds	0,2	0,6452																		
Benzo(k)fluorantheen		mg/kg ds	0,15	0,4839																		
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen		mg/kg ds	0,16	0,5161																		
Benzo(g,h,i)peryleen		mg/kg ds	0,16	0,5161																		
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	1,4	1,400	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0023								AW		*	AW		*					
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0023								AW		*	AW		*					
PCB 101		mg/kg ds	<0,001	0,0023								AW		*	AW		*					
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0023								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	<0,001	0,0023								AW			AW							
PCB 153		mg/kg ds	<0,001	0,0023								AW			AW							
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0023								AW			AW							
PCB (7) (som, 0.7 factor) $)		mg/kg ds	0,0049	0,0158	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	<20	45,161	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	4	3	1	0	2	2	wonen	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	4	3	1	NVT	2	NVT	industrie	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	4	3	1	NVT	3	NVT	B	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	4	3	1	NVT	3	NVT	B	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	4	3	1	NVT	2	NVT	industrie	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)

* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde rapportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel en PCB gelden voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel en PCB worden in de kolom niet meegeteld. (de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en 2xAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 27-4-2009, met wijziging Staatscourant Nr. 18160 (18-11-2010) en Nr 22335 (2-11-2012); zie www.wetten.nl
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2009 zoals gewijzigd op 3-4-2012. Waterbodem: Staatscourant 18 dec. 2007, nr. 245, met wijziging Staatscourant 68, 8-4-2009. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 11938241 Datum toetsing: 21-10-2013 Versie: ALcontrol20130701

Project: BO Gerstweg 2 Nijmegen
Monster: MM2 02 (0-50) 04 (0-50)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: <0,5 % @
- lutumgehalte 2,0 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	<20	27,125																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	<0,2	0,241	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	2,6	9,141	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	<5	7,241	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kwik [Hg]		mg/kg ds	<0,05	0,050	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Lood [Pb]		mg/kg ds	<10	11,019	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	<0,5	0,350	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	6	17,500	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	<20	33,220	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Naftaleen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Fenanthreen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Anthraceen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Fluoranthreen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Chryseen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Benzo(a)anthraceen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Benzo(a)pyreen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Benzo(k)fluorantheen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Benzo(g,h,i)peryleen		mg/kg ds	<0,01	0,0350																		
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	0,07	0,070	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 101		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 153		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB (7) (som, 0.7 factor) $)		mg/kg ds	0,0049	0,0245	AW			*	AW		*	AW		*	AW		*	AW		*	AW	AW
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	<20	70,000	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	0	0	0	0	2	2	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	0	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	0	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	0	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	0	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)

* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde rapportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel en PCB gelden voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel en PCB worden in de kolom niet meegeteld. (de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en 2xAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 27-4-2009, met wijziging Staatscourant Nr. 18160 (18-11-2010) en Nr 22335 (2-11-2012); zie www.wetten.nl
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2009 zoals gewijzigd op 3-4-2012. Waterbodem: Staatscourant 18 dec. 2007, nr. 245, met wijziging Staatscourant 68, 8-4-2009. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 11938241 Datum toetsing: 21-10-2013 Versie: ALcontrol20130701

Project: BO Gerstweg 2 Nijmegen
Monster: MM3 03 (0-10) 05 (0-10)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 3,8 % @
- lutumgehalte <1 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	43	83,313																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	<0,2	0,223	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	3,7	13,008	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	6,4	12,468	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kwik [Hg]		mg/kg ds	<0,05	0,050	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Lood [Pb]		mg/kg ds	31	47,222	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	<0,5	0,350	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	8	23,333	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	28	63,533	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Naftaleen		mg/kg ds	<0,01	0,0184																		
Fenanthreen		mg/kg ds	0,07	0,1842																		
Anthraceen		mg/kg ds	0,02	0,0526																		
Fluoranthreen		mg/kg ds	0,17	0,4474																		
Chryseen		mg/kg ds	0,08	0,2105																		
Benzo(a)anthraceen		mg/kg ds	0,08	0,2105																		
Benzo(a)pyreen		mg/kg ds	0,07	0,1842																		
Benzo(k)fluorantheen		mg/kg ds	0,05	0,1316																		
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen		mg/kg ds	0,05	0,1316																		
Benzo(g,h,i)peryleen		mg/kg ds	0,06	0,1579																		
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	0,64	0,640	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW		*	AW		*					
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW			AW		*					
PCB 101		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW		*	AW		*					
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW			AW							
PCB 153		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW			AW							
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW			AW							
PCB (7) (som, 0.7 factor) $)		mg/kg ds	0,0049	0,0129	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	30	78,947	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	0	0	0	0	2	2	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	0	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	0	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	0	0	0	NVT	3	NVT	AW	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	0	0	0	NVT	2	NVT	AW	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)

* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde rapportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel en PCB gelden voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel en PCB worden in de kolom niet meegeteld. (de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en 2xAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 27-4-2009, met wijziging Staatscourant Nr. 18160 (18-11-2010) en Nr 22335 (2-11-2012); zie www.wetten.nl
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2009 zoals gewijzigd op 3-4-2012. Waterbodem: Staatscourant 18 dec. 2007, nr. 245, met wijziging Staatscourant 68, 8-4-2009. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 11938241 Datum toetsing: 21-10-2013 Versie: ALcontrol20130701

Project: BO Gerstweg 2 Nijmegen
Monster: M4 05 (100-140)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 3,9 % @
- lutumgehalte 3,0 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	53	102,688																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	0,22	0,343	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	2,3	7,289	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	24	45,141	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Kwik [Hg]		mg/kg ds	0,26	0,362	wonen	X			wonen	X		A	X		A	X		wonen	X		<T	<T
Lood [Pb]		mg/kg ds	97	144,903	wonen	X			wonen	X		B	X		B	X		wonen	X		<T	<T
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	0,6	0,600	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	6,3	16,962	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	73	157,594	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Naftaleen		mg/kg ds	1,1	2,8205																		
Fenanthreen		mg/kg ds	0,22	0,5641																		
Anthraceen		mg/kg ds	0,07	0,1795																		
Fluoranthreen		mg/kg ds	0,83	2,1282																		
Chryseen		mg/kg ds	0,8	2,0513																		
Benzo(a)anthraceen		mg/kg ds	0,74	1,8974																		
Benzo(a)pyreen		mg/kg ds	0,47	1,2051																		
Benzo(k)fluorantheen		mg/kg ds	0,48	1,2308																		
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen		mg/kg ds	0,44	1,1282																		
Benzo(g,h,i)peryleen		mg/kg ds	0,42	1,0769																		
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	5,5	5,500	wonen	X			wonen	X		A	X		A	X		wonen	X		<T	<T
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW		*	AW		*					
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW			AW							
PCB 101		mg/kg ds	0,0017	0,0044								A	X		A	X						
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	0,0013	0,0033								AW			AW							
PCB 153		mg/kg ds	0,002	0,0051								A			A							
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0018								AW			AW							
PCB (7) (som, 0.7 factor) $)		mg/kg ds	0,0077	0,0197	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	220	564,103	>industrie	X	X		>industrie	X		A	X		A	X		>industrie	X		<T	<T

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	6	4	1	1	2	2	NIET	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	6	4	1	NVT	2	NVT	NIET	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	8	5	1	NVT	3	NVT	NIET	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	8	5	1	NVT	3	NVT	B	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	6	4	1	NVT	2	NVT	NIET	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)
* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde supportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel en PCB gelden voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel en PCB worden in de kolom niet meegeteld. (de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en 2xAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 27-4-2009, met wijziging Staatscourant Nr. 18160 (18-11-2010) en Nr 22335 (2-11-2012); zie www.wetten.nl
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2009 zoals gewijzigd op 3-4-2012. Waterbodem: Staatscourant 18 dec. 2007, nr. 245, met wijziging Staatscourant 68, 8-4-2009. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 11938241 Datum toetsing: 21-10-2013 Versie: ALcontrol20130701

Project: BO Gerstweg 2 Nijmegen
Monster: M5 06 (0-50)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 1,2 % @
- lutumgehalte 2,9 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	30	58,125																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	<0,2	0,238	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	2,4	7,681	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	23	46,154	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Kwik [Hg]		mg/kg ds	0,07	0,099	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Lood [Pb]		mg/kg ds	40	61,931	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	0,9	0,900	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	8	21,705	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	67	152,026	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Naftaleen		mg/kg ds	0,01	0,0500																		
Fenanthreen		mg/kg ds	0,22	1,1000																		
Anthraceen		mg/kg ds	0,07	0,3500																		
Fluoranthreen		mg/kg ds	0,44	2,2000																		
Chryseen		mg/kg ds	0,24	1,2000																		
Benzo(a)anthraceen		mg/kg ds	0,25	1,2500																		
Benzo(a)pyreen		mg/kg ds	0,25	1,2500																		
Benzo(k)fluorantheen		mg/kg ds	0,16	0,8000																		
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen		mg/kg ds	0,19	0,9500																		
Benzo(g,h,i)peryleen		mg/kg ds	0,18	0,9000																		
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	2	2,000	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 52		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 101		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB 118		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 153		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW			AW							
PCB 180		mg/kg ds	<0,001	0,0035								AW		*	AW		*					
PCB (7) (som, 0.7 factor) $)		mg/kg ds	0,0049	0,0245	AW			*	AW		*	AW		*	AW		*	AW		*	AW	AW
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	50	250,000	industrie	X			industrie	X		A	X		A	X		industrie	X		<T	<T

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	5	1	1	0	2	2	wonen	<tussenwaarde
Grond, toepassing op landbodem	11	5	1	1	NVT	2	NVT	industrie	<tussenwaarde
Grond, toepassing onder water	18	5	1	1	NVT	3	NVT	A	<tussenwaarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	5	1	1	NVT	3	NVT	A	<tussenwaarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	5	1	1	NVT	2	NVT	industrie	<tussenwaarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)
* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde rapportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel en PCB gelden voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel en PCB worden in de kolom niet meegeteld. (de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en 2xAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 27-4-2009, met wijziging Staatscourant Nr. 18160 (18-11-2010) en Nr 22335 (2-11-2012); zie www.wetten.nl
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2009 zoals gewijzigd op 3-4-2012. Waterbodem: Staatscourant 18 dec. 2007, nr. 245, met wijziging Staatscourant 68, 8-4-2009. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 11938241 Datum toetsing: 21-10-2013 Versie: ALcontrol20130701

Project: BO Gerstweg 2 Nijmegen
Monster: M6 06 (190-230)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 15,3 % @
- lutumgehalte <1 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	140	271,250																	<T	<T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	<0,2	0,149	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Kobalt [Co]		mg/kg ds	20	70,313	industrie	X		X	industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		<T	<T
Koper [Cu]		mg/kg ds	170	241,135	>industrie	X		X	>industrie	X		>B	X		>B	X		>industrie	X		>I	>I
Kwik [Hg]		mg/kg ds	0,82	1,064	industrie	X		X	industrie	X		A	X		A	X		industrie	X		<T	<T
Lood [Pb]		mg/kg ds	340	429,421	industrie	X		X	industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		>T	>T
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	5,2	5,200	wonen	X			wonen	X		B	X		B	X		wonen	X		<T	<T
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	54	157,500	>industrie	X		X	>industrie	X		B	X		B	X		>industrie	X		>I	>T
Zink [Zn]		mg/kg ds	400	709,310	industrie	X		X	industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		>T	<T
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Naftaleen		mg/kg ds	0,13	0,0850																		
Fenanthreen		mg/kg ds	1,5	0,9804																		
Anthraceen		mg/kg ds	0,28	0,1830																		
Fluoranthreen		mg/kg ds	3,8	2,4837																		
Chryseen		mg/kg ds	3,2	2,0915																		
Benzo(a)anthraceen		mg/kg ds	2,1	1,3725																		
Benzo(a)pyreen		mg/kg ds	0,79	0,5163																		
Benzo(k)fluoranthreen		mg/kg ds	1,4	0,9150																		
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen		mg/kg ds	1	0,6536																		
Benzo(g,h,i)peryleen		mg/kg ds	0,89	0,5817																		
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	15	9,804	industrie	X		X	industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		<T	<T
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0005								AW			AW							
PCB 52		mg/kg ds	0,0042	0,0027								A			A							
PCB 101		mg/kg ds	0,007	0,0046								A	X		A	X						
PCB 118		mg/kg ds	0,0032	0,0021								AW			AW							
PCB 138		mg/kg ds	0,0063	0,0041								A			A							
PCB 153		mg/kg ds	0,0092	0,0060								A			A							
PCB 180		mg/kg ds	0,0039	0,0025								A			A							
PCB (7) (som, 0.7 factor) $)		mg/kg ds	0,035	0,0229	industrie	X			industrie	X		A	X		A	X		industrie	X		<T	<T
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	680	444,444	industrie	X		X	industrie	X		A	X		A	X		industrie	X		<T	<T

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	10	10	9	8	2	2	NIET	>Int.waarde
Grond, toepassing op landbodem	11	10	10	9	NVT	2	NVT	NIET	>Int.waarde
Grond, toepassing onder water	18	15	11	7	NVT	3	NVT	NIET	>Int.waarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	15	11	9	NVT	3	NVT	NIET	>Int.waarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	10	10	9	NVT	2	NVT	NIET	>Int.waarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)
* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde supportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel en PCB gelden voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel en PCB worden in de kolom niet meegeteld.
(de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en 2xAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 27-4-2009, met wijziging Staatscourant Nr. 18160 (18-11-2010) en Nr 22335 (2-11-2012); zie www.wetten.nl
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2009 zoals gewijzigd op 3-4-2012. Waterbodem: Staatscourant 18 dec. 2007, nr. 245, met wijziging Staatscourant 68, 8-4-2009. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 11938241 Datum toetsing: 21-10-2013 Versie: ALcontrol20130701

Project: BO Gerstweg 2 Nijmegen
Monster: M7 05 (10-60) 05 (60-100)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 8,8 % @
- lutumgehalte 1,3 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	440	852,500																	>T	>I
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	0,8	1,049	wonen				wonen			A			A			wonen			<T	<T
Kobalt [Co]		mg/kg ds	3,5	12,305	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Koper [Cu]		mg/kg ds	61	102,235	industrie	X		X	industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		<T	<T
Kwik [Hg]		mg/kg ds	0,67	0,912	industrie	X			industrie	X		A	X		A	X		industrie	X		<T	<T
Lood [Pb]		mg/kg ds	270	377,467	industrie	X		X	industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		>T	>T
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	6,1	6,100	wonen	X			wonen	X		B	X		B	X		wonen	X		<T	<T
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	7,6	22,167	AW				AW			AW			AW			AW			AW	AW
Zink [Zn]		mg/kg ds	500	1011,561	>industrie	X		X	>industrie	X		B	X		B	X		>industrie	X		>I	<T
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Naftaleen		mg/kg ds	1,4	1,5909																		
Fenanthreen		mg/kg ds	1,2	1,3636																		
Anthraceen		mg/kg ds	0,35	0,3977																		
Fluoranthreen		mg/kg ds	2,5	2,8409																		
Chryseen		mg/kg ds	1,7	1,9318																		
Benzo(a)anthraceen		mg/kg ds	1,4	1,5909																		
Benzo(a)pyreen		mg/kg ds	0,86	0,9773																		
Benzo(k)fluorantheen		mg/kg ds	0,86	0,9773																		
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen		mg/kg ds	0,68	0,7727																		
Benzo(g,h,i)peryleen		mg/kg ds	0,7	0,7955																		
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	12	12,000	industrie	X		X	industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		<T	<T
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	<0,001	0,0008								AW			AW							
PCB 52		mg/kg ds	0,0062	0,0070								A	X		A	X						
PCB 101		mg/kg ds	0,011	0,0125								A	X		A	X						
PCB 118		mg/kg ds	0,0057	0,0065								A			A							
PCB 138		mg/kg ds	0,015	0,0170								A	X		A	X						
PCB 153		mg/kg ds	0,017	0,0193								A	X		A	X						
PCB 180		mg/kg ds	0,013	0,0148								A	X		A	X						
PCB (7) (som, 0.7 factor) $)		mg/kg ds	0,069	0,0784	industrie	X		X	industrie	X		A	X		A	X		industrie	X		<T	<T
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	1300	1477,273	>industrie	X		X	>industrie	X		B	X		B	X		>industrie	X		<T	<T

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	9	8	7	6	2	2	NIET	>Int.waarde
Grond, toepassing op landbodem	11	9	8	7	NVT	2	NVT	NIET	>Int.waarde
Grond, toepassing onder water	18	15	13	6	NVT	3	NVT	NIET	>Int.waarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	15	13	7	NVT	3	NVT	B	>Int.waarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	9	8	7	NVT	2	NVT	NIET	>Int.waarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)
* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde supportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel en PCB gelden voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel en PCB worden in de kolom niet meegeteld.
(de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en 2xAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Toetsing analyseresultaten grond- en waterbodemmonsters

Regeling Bodemkwaliteit, 20 december 2007, DJZ2007124397, Integrale versie geldend per 27-4-2009, met wijziging Staatscourant Nr. 18160 (18-11-2010) en Nr 22335 (2-11-2012); zie www.wetten.nl
Interventiewaarden grond: Circulaire Bodemsanering 2009 zoals gewijzigd op 3-4-2012. Waterbodem: Staatscourant 18 dec. 2007, nr. 245, met wijziging Staatscourant 68, 8-4-2009. (Alle gehaltes in mg/kg ds. Voor toelichting op gehanteerde grenswaarden, zie het Normen blad).

ALcontrol rapport nr. 11938241 Datum toetsing: 21-10-2013 Versie: ALcontrol20130701

Project: BO Gerstweg 2 Nijmegen
Monster: M8 06 (230-280) 06 (280-330) 06 (330-350)

Gebruikte bodemkenmerken voor toetsing:
- org. stofgehalte: 10,8 % @
- lutumgehalte 2,4 % @

parameter		eenheid	gemeten gehalte	gecorr. gehalte naar st. bodem	Grond: Ontvangend RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	> wonen + AW?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Grond: Toepassen onder water RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen onder water, of ontvangend RBK, tabel 2 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Waterbodem: Toepassen op land RBK, tabel 1 Klasse	> 2AW of >wonen?	Vgl. tabel 1 6)	Interventiewaarde / Tussenwaarde 4) Grond	Waterbodem
Metalen																						
Barium [Ba]	&)	mg/kg ds	250	484,375																	>T	>T
Cadmium [Cd]		mg/kg ds	3,2	3,903	industrie	X	X		industrie	X		A	X		A	X		industrie	X		<T	<T
Kobalt [Co]		mg/kg ds	9,2	30,988	wonen	X			wonen	X		B	X		B	X		wonen	X		<T	<T
Koper [Cu]		mg/kg ds	89	139,791	industrie	X	X		industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		>T	>T
Kwik [Hg]		mg/kg ds	3,2	4,266	industrie	X	X		industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		<T	<T
Lood [Pb]		mg/kg ds	210	282,437	industrie	X	X		industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		<T	<T
Molybdeen [Mo]		mg/kg ds	4,5	4,500	wonen	X			wonen	X		A	X		A	X		wonen	X		<T	<T
Nikkel [Ni]	$)	mg/kg ds	36	101,613	>industrie	X	X		>industrie	X		B	X		B	X		>industrie	X		>I	<T
Zink [Zn]		mg/kg ds	510	972,752	>industrie	X	X		>industrie	X		B	X		B	X		>industrie	X		>I	<T
Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen																						
Naftaleen		mg/kg ds	0,7	0,6481																		
Fenanthreen		mg/kg ds	8	7,4074																		
Anthraceen		mg/kg ds	2	1,8519																		
Fluoranthreen		mg/kg ds	12	11,1111																		
Chryseen		mg/kg ds	6,5	6,0185																		
Benzo(a)anthraceen		mg/kg ds	6,6	6,1111																		
Benzo(a)pyreen		mg/kg ds	5,5	5,0926																		
Benzo(k)fluorantheen		mg/kg ds	4	3,7037																		
Indeno-(1,2,3-c,d)pyreen		mg/kg ds	4,1	3,7963																		
Benzo(g,h,i)peryleen		mg/kg ds	4	3,7037																		
Pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)		mg/kg ds	53	49,074	>industrie	X	X		>industrie	X		>B	X		>B	X		>industrie	X		>I	>I
PCB																						
PCB 28		mg/kg ds	0,029	0,0269								B	X		B	X						
PCB 52		mg/kg ds	0,037	0,0343								B	X		B	X						
PCB 101		mg/kg ds	0,059	0,0546								B	X		B	X						
PCB 118		mg/kg ds	0,033	0,0306								B	X		B	X						
PCB 138		mg/kg ds	0,039	0,0361								B	X		B	X						
PCB 153		mg/kg ds	0,048	0,0444								B	X		B	X						
PCB 180		mg/kg ds	0,024	0,0222								B	X		B	X						
PCB (7) (som, 0.7 factor) $)		mg/kg ds	0,27	0,2500	industrie	X	X		industrie	X		B	X		B	X		industrie	X		<T	<T
Overige stoffen																						
Minerale olie (totaal)		mg/kg ds	1800	1666,667	>industrie	X	X		>industrie	X		B	X		B	X		>industrie	X		<T	<T

Conclusie voor het hele monster:

	Aantal getoetst 2)	Overschrijdingen > AW	> 2x AW of > Wonen $)	> klasse wonen	> wonen + AW	Toegestaan AW 1)	Toegestaan wonen 1)	Klasse oordeel voor betreffende situatie 3)	Oordeel Interventie- en Tussenwaarde
Grond, ontvangend 5)	11	11	11	9	9	2	2	NIET	>Int.waarde
Grond, toepassing op landbodem	11	11	11	9	NVT	2	NVT	NIET	>Int.waarde
Grond, toepassing onder water	18	18	18	7	NVT	3	NVT	NIET	>Int.waarde
Waterbodem, ontvangend/toepassing onder water	18	18	18	9	NVT	3	NVT	NIET	>Int.waarde
Waterbodem, toepassing op landbodem	11	11	11	9	NVT	2	NVT	NIET	>Int.waarde

1) Toegestane overschrijdingen AW gelden voor alle situaties, overschrijdingen Wonen zijn alleen toegestaan voor de ontvangende bodem.
2) Betreft het aantal parameters van dit rapport met een Achtergrondwaarde
3) Toepassing "NIET" betekent: niet toepasbaar.
4) "Tussenwaarde": zoals gedefinieerd in NEN 5740.
5) Niet van toepassing voor partijkeuringen
6) Vergelijk met tabel 1 (rapportagegrenzen), Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012)
* Bij een resultaat < dan de rapportagegrenzen, genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012), mag de beoordelaar ervan uit gaan dat de kwaliteit van de grond, grondwater, baggerspecie, bodem, bodem of oever van een oppervlaktewaterlichaam voldoet aan de van toepassing zijnde norm-waarden.
# verhoogde supportagegrens, geen conclusie mogelijk of waarde voldoet aan de AW of de rapportage grens zoals genoemd in tabel 1 van Staatscourant Nr 22335 (2-11-2012).
@ voor humus en lutum wordt minimaal 2% gehanteerd; als humus/lutum niet is gemeten geldt een default waarde van lutum = 25% en organische stof = 10%.
$) Bij nikkel en PCB gelden voor toegestane overschrijding voor achtergrondwaarden niet de eis dat deze ook < "wonen" moet zijn. Een overschrijding voor "wonen" bij nikkel en PCB worden in de kolom niet meegeteld.
(de kolom bevat daarom geen "X" indien Wonen wel en 2xAW niet wordt overgeschreden)
&) Barium: Interventiewaarde geldt alleen voor situaties waarbij duidelijk sprake is van antropogene verontreiniging.

Voor deze toetsing gelden de algemene voorwaarden van ALcontrol Laboratories. Met dit toetsingsprogramma is geen uitspraak gedaan over de mogelijkheden van verspreiding op aangrenzend perceel (zowel zoet als zout oppervlaktewater) of grootschalige toepassing van het materiaal.

Bijlage 4.1: boorbeschrijvingen inclusief legenda

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlage: Boorprofielen

Boring: **01**

Datum: 07-10-2013

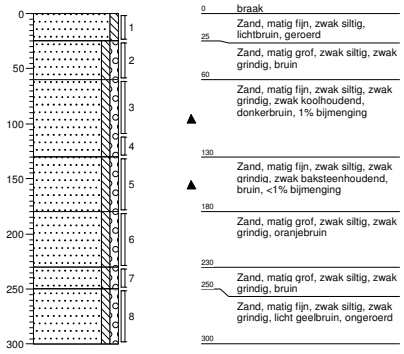

Boring: **02**

Datum: 07-10-2013

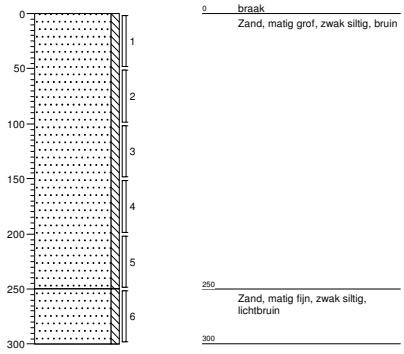

Boring: **03**

Datum: 07-10-2013

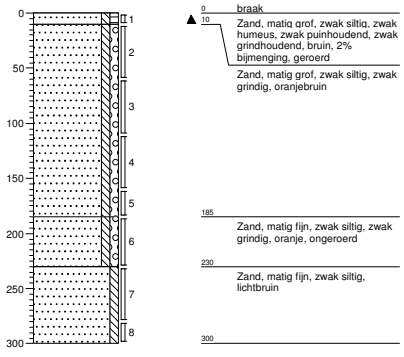

Boring: **04**

Datum: 07-10-2013

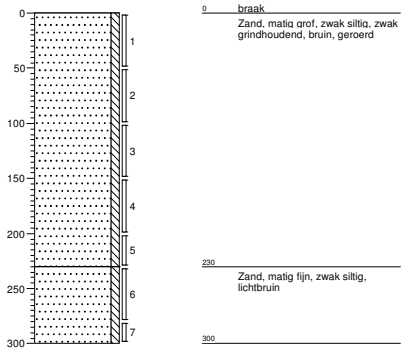

getekend volgens NEN 5104

Projectcode: **M13B0281**	MWH
Opdrachtgever: **MWH-Global**	
Projectnaam: **BO Gerstweg 2 Nijmegen**	

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlage: Boorprofielen

Boring: **05**

Datum: 07-10-2013

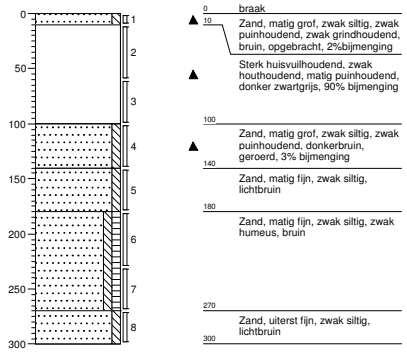

Boring: **06**

Datum: 07-10-2013

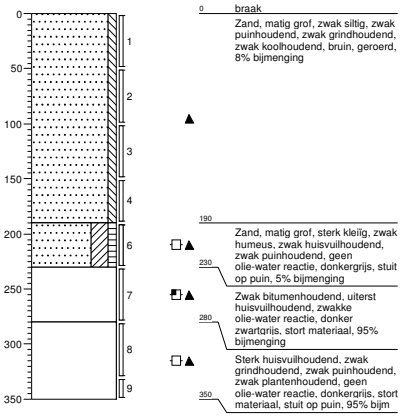

getekend volgens NEN 5104

Projectcode: **M13B0281**	MWH
Opdrachtgever: **MWH-Global**	
Projectnaam: **BO Gerstweg 2 Nijmegen**	

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Legenda (conform NEN 5104)

grind

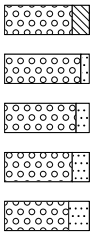

Grind, siltig
Grind, zwak zandig
Grind, matig zandig
Grind, sterk zandig
Grind, uiterst zandig

zand

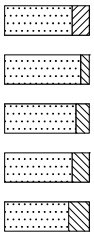

Zand, kleïg
Zand, zwak siltig
Zand, matig siltig
Zand, sterk siltig
Zand, uiterst siltig

veen

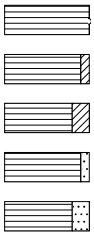

Veen, mineraalarm
Veen, zwak kleïg
Veen, sterk kleïg
Veen, zwak zandig
Veen, sterk zandig

klei

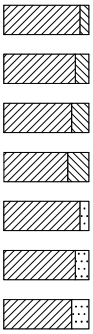

Klei, zwak siltig
Klei, matig siltig
Klei, sterk siltig
Klei, uiterst siltig
Klei, zwak zandig
Klei, matig zandig
Klei, sterk zandig

leem

Leem, zwak zandig
Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

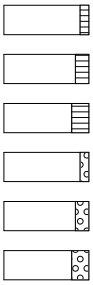

zwak humeus
matig humeus
sterk humeus
zwak grindig
matig grindig
sterk grindig

geur

- geen geur
- zwakke geur
- matige geur
- sterke geur
- uiterste geur

olie

- geen olie-water reactie
- zwakke olie-water reactie
- matige olie-water reactie
- sterke olie-water reactie
- uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

- >0
- >1
- >10
- >100
- >1000
- >10000

monsters

geroerd monster
ongeroerd monster
volumering

overig

- bijzonder bestanddeel
- Gemiddeld hoogste grondwaterstand
- grondwaterstand
- Gemiddeld laagste grondwaterstand

slib
water

peilbuis

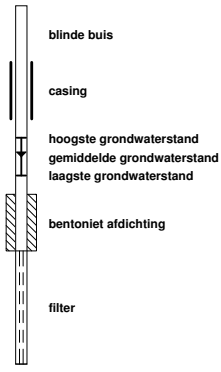

blinde buis
casing
hoogste grondwaterstand
gemiddelde grondwaterstand
laagste grondwaterstand
bentoniet afdichting
filter

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlage 4.2: kwaliteitsborging veldwerk

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Kwaliteitsborging BRL SIKB 2000, VKB-protocollen 2001, 2002, 2003 en 2018			
Projectnummer	M13B0281 Bodemonderzoek Gerstweg 2 plot 1 en 2 te Nijmegen		MWH BUILDING A BETTER WORLD
Ordernummer Veldwerk	V13L9319		
Uitvoeringsdatum 07-10-2013	PV: STRI	PM: STRI	

Afwijkingen op BRL SIKB 2000
VKB-protocol 2001, VKB-protocol 2002, VKB-protocol 2003 en VKB 2018 *(wegstrepen indien niet van toepassing)*

MWH B.V. verklaart hierbij geen financiele of juridische belangen te hebben met betrekking tot de eigendom van de onderzochte locatie.

Ik verklaar dat het veldwerk onafhankelijk van de opdrachtgever is uitgevoerd conform de eisen van BRL 2000 en de daarbij horende protocollen, waarbij gebruik is gemaakt van interne functiescheiding onder de voorwaarden die het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer hieraan stelt.

Verantwoordelijke boormeester (s) PH Jongens

Datum 07-10-2013

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Bijlage 5: analysecertificaten en gaschromatogrammen

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

ALcontrol Laboratories

ALcontrol B.V.
Steenhouwerstraat 15 · 3194 AG Rotterdam
Tel.: +31 (0)10 231 47 00 · Fax: +31 (0)10 416 30 34
www.alcontrol.nl

Analyserapport

MWH B.V.
S. Ritzema
Postbus 5076
6802 EB ARNHEM

Uw projectnaam : BO Gerstweg 2 Nijmegen
Uw projectnummer : M13B0281
ALcontrol rapportnummer : 11938241, versienummer: 1

Rotterdam, 09-10-2013

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij ontvangt u de analyse resultaten van het laboratoriumonderzoek ten behoeve van uw project M13B0281. Het onderzoek werd uitgevoerd conform uw opdracht. De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op de geteste monsters. De door u aangegeven omschrijvingen voor de monsters en het project zijn overgenomen in dit analyserapport.

Het onderzoek is, met uitzondering van eventueel door derden uitgevoerd onderzoek, uitgevoerd door ALcontrol Laboratories, gevestigd aan de Steenhouwerstraat 15 in Rotterdam (NL).

Dit analyserapport bestaat inclusief bijlagen uit 15 pagina's. In geval van een versienummer van '2' of hoger vervallen de voorgaande versies. Alle bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van het rapport. Alleen vermenigvuldiging van het hele rapport is toegestaan.

Mocht u vragen en/of opmerkingen hebben naar aanleiding van dit rapport, bijvoorbeeld als u nadere informatie nodig heeft over de meetonzekerheid van de analyseresultaten in dit rapport, dan verzoeken wij u vriendelijk contact op te nemen met de afdeling Customer Support.

Wij vertrouwen er op u met deze informatie van dienst te zijn.

Hoogachtend,

R. van Duin
Laboratory Manager

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	M1 01 (60-110)
002	Grond (AS3000)	MM2 02 (0-50) 04 (0-50)
003	Grond (AS3000)	MM3 03 (0-10) 05 (0-10)
004	Grond (AS3000)	M4 05 (100-140)
005	Grond (AS3000)	M5 06 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
droge stof	gew.-%	S	89.2	96.4	87.5	88.3	91.9
gewicht artefacten	g	S	<1	<1	<1	<1	<1
aard van de artefacten	g	S	geen	geen	geen	geen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	3.1	<0.5	3.8	3.9	1.2
KORRELGROOTTEVERDELING							
lutum (bodem)	% vd DS	S	4.9	2.0	<1	3.0	2.9
METALEN							
barium	mg/kgds	S	86	<20	43	53	30
cadmium	mg/kgds	S	0.23	<0.2	<0.2	0.22	<0.2
kobalt	mg/kgds	S	3.7	2.6	3.7	2.3	2.4
koper	mg/kgds	S	41	<5	6.4	24	23
kwik	mg/kgds	S	0.38	<0.05	<0.05	0.26	0.07
lood	mg/kgds	S	140	<10	31	97	40
molybdeen	mg/kgds	S	0.9	<0.5	<0.5	0.6	0.9
nikkel	mg/kgds	S	9.0	6.0	8.0	6.3	8.0
zink	mg/kgds	S	96	<20	28	73	67
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN							
naftaleen	mg/kgds	S	<0.01	<0.01	<0.01	1.1	0.01
fenantreen	mg/kgds	S	0.08	<0.01	0.07	0.22	0.22
antraceen	mg/kgds	S	0.03	<0.01	0.02	0.07	0.07
fluoranteen	mg/kgds	S	0.25	<0.01	0.17	0.83	0.44
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	0.18	<0.01	0.08	0.74	0.25
chryseen	mg/kgds	S	0.19	<0.01	0.08	0.80	0.24
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	0.15	<0.01	0.05	0.48	0.16
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.20	<0.01	0.07	0.47	0.25
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.16	<0.01	0.06	0.42	0.18
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	0.16	<0.01	0.05	0.44	0.19
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	1.4 [1)]	0.07 [1)]	0.64 [1)]	5.5 [1)]	2.0 [1)]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)							
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 52	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 101	µg/kgds	S	<1	<1	<1	1.7	<1
PCB 118	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1
PCB 138	µg/kgds	S	<1	<1	<1	1.3	<1
PCB 153	µg/kgds	S	<1	<1	<1	2.0	<1
PCB 180	µg/kgds	S	<1	<1	<1	<1	<1

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
001	Grond (AS3000)	M1 01 (60-110)
002	Grond (AS3000)	MM2 02 (0-50) 04 (0-50)
003	Grond (AS3000)	MM3 03 (0-10) 05 (0-10)
004	Grond (AS3000)	M4 05 (100-140)
005	Grond (AS3000)	M5 06 (0-50)

Analyse	Eenheid	Q	001	002	003	004	005
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	4.9 [1)]	4.9 [1)]	4.9 [1)]	7.7 [1)]	4.9 [1)]
MINERALE OLIE							
fractie C10 - C12	mg/kgds		<5	<5	<5	<5 [2)]	<5
fractie C12 - C22	mg/kgds		<5	<5	<5	34 [2)]	12
fractie C22 - C30	mg/kgds		<5	<5	12	120 [2)]	22
fractie C30 - C40	mg/kgds		<5	<5	15	69 [2)]	11
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	<20	<20	30	220	50

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Monster beschrijvingen

001	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
002	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
003	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
004	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
005	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000
2	Er zijn componenten aangetroffen die hoger zijn dan C40.

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond (AS3000)	M6 06 (190-230)
007	Grond (AS3000)	M7 05 (10-60) 05 (60-100)
008	Grond (AS3000)	M8 06 (230-280) 06 (280-330) 06 (330-350)

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008
droge stof	gew.-%	S	73.2	80.4	76.3
gewicht artefacten	g	S	<1	58	<1
aard van de artefacten	g	S	geen	div. materialen	geen
organische stof (gloeiverlies)	% vd DS	S	15.3	8.8	10.8
KORRELGROOTTEVERDELING					
lutum (bodem)	% vd DS	S	<1	1.3	2.4
METALEN					
barium	mg/kgds	S	140	440	250
cadmium	mg/kgds	S	<0.2	0.80	3.2
kobalt	mg/kgds	S	20	3.5	9.2
koper	mg/kgds	S	170	61	89
kwik	mg/kgds	S	0.82	0.67	3.2
lood	mg/kgds	S	340	270	210
molybdeen	mg/kgds	S	5.2	6.1	4.5
nikkel	mg/kgds	S	54	7.6	36
zink	mg/kgds	S	400	500	510
POLYCYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN					
naftaleen	mg/kgds	S	0.13	1.4	0.70
fenantreen	mg/kgds	S	1.5	1.2	8.0
antraceen	mg/kgds	S	0.28	0.35	2.0
fluoranteen	mg/kgds	S	3.8	2.5	12
benzo(a)antraceen	mg/kgds	S	2.1	1.4	6.6
chryseen	mg/kgds	S	3.2	1.7	6.5
benzo(k)fluoranteen	mg/kgds	S	1.4	0.86	4.0
benzo(a)pyreen	mg/kgds	S	0.79	0.86	5.5
benzo(ghi)peryleen	mg/kgds	S	0.89	0.70	4.0
indeno(1,2,3-cd)pyreen	mg/kgds	S	1.0	0.68	4.1
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	mg/kgds	S	15 [1)]	12 [1)]	53 [1)]
POLYCHLOORBIFENYLEN (PCB)					
PCB 28	µg/kgds	S	<1	<1	29 [3) 4)]
PCB 52	µg/kgds	S	4.2	6.2	37
PCB 101	µg/kgds	S	7.0	11	59
PCB 118	µg/kgds	S	3.2	5.7	33
PCB 138	µg/kgds	S	6.3	15	39
PCB 153	µg/kgds	S	9.2	17	48
PCB 180	µg/kgds	S	3.9	13	24
som PCB (7) (0.7 factor)	µg/kgds	S	35 [1)]	69 [1)]	270 [1)]

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Nummer	Monstersoort	Monsterspecificatie
006	Grond (AS3000)	M6 06 (190-230)
007	Grond (AS3000)	M7 05 (10-60) 05 (60-100)
008	Grond (AS3000)	M8 06 (230-280) 06 (280-330) 06 (330-350)

Analyse	Eenheid	Q	006	007	008
MINERALE OLIE					
fractie C10 - C12	mg/kgds		13	6	54 [2)]
fractie C12 - C22	mg/kgds		220	220	290 [2)]
fractie C22 - C30	mg/kgds		320	730	620 [2)]
fractie C30 - C40	mg/kgds		130	320	810 [2)]
totaal olie C10 - C40	mg/kgds	S	680	1300	1800

De met S gemerkte analyses zijn geaccrediteerd en vallen onder de AS3000-erkenning. Overige accreditaties zijn gemerkt met een Q.

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Monster beschrijvingen

006	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
007	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.
008	*	De monstervoorbehandeling en analyses zijn uitgevoerd conform Accreditatieschema AS3000, dit geldt alleen voor de analyses die worden gerapporteerd met het "S" kenmerk.

Voetnoten

1	De sommatie na verrekening van de 0.7 factor conform AS3000
2	Er zijn componenten aangetroffen die hoger zijn dan C40.
3	PCB 28 is mogelijk vals positief verhoogd door de aanwezigheid van PCB 31
4	Het gehalte is indicatief i.v.m. de aanwezigheid van componenten die een storende invloed hebben op de meting.

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Analyse	Monstersoort	Relatie tot norm
droge stof	Grond (AS3000)	Grond: gelijkwaardig aan NEN-ISO 11465, Grond (AS3000): conform AS3010-2
gewicht artefacten	Grond (AS3000)	Conform AS3000, NEN 5709
aard van de artefacten	Grond (AS3000)	Idem
organische stof (gloeiverlies)	Grond (AS3000)	Grond/Puin: gelijkwaardig aan NEN 5754. Grond (AS3000): conform AS3010
lutum (bodem)	Grond (AS3000)	Conform AS3010-4
barium	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966) eigen methode (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform ISO 22036).
cadmium	Grond (AS3000)	Idem
kobalt	Grond (AS3000)	Idem
koper	Grond (AS3000)	Idem
kwik	Grond (AS3000)	Conform AS 3010-5 en conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN-ISO 16772)
lood	Grond (AS3000)	Conform AS3010-5, conform NEN 6950 (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform NEN 6966) eigen methode (ontsluiting conform NEN 6961, meting conform ISO 22036).
molybdeen	Grond (AS3000)	Idem
nikkel	Grond (AS3000)	Idem
zink	Grond (AS3000)	Idem
naftaleen	Grond (AS3000)	Conform AS3010-6
fenantreen	Grond (AS3000)	Idem
antraceen	Grond (AS3000)	Idem
fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)antraceen	Grond (AS3000)	Idem
chryseen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(k)fluoranteen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(a)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
benzo(ghi)peryleen	Grond (AS3000)	Idem
indeno(1,2,3-cd)pyreen	Grond (AS3000)	Idem
pak-totaal (10 van VROM) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
PCB 28	Grond (AS3000)	Conform AS3010-8
PCB 52	Grond (AS3000)	Idem
PCB 101	Grond (AS3000)	Idem
PCB 118	Grond (AS3000)	Idem
PCB 138	Grond (AS3000)	Idem
PCB 153	Grond (AS3000)	Idem
PCB 180	Grond (AS3000)	Idem
som PCB (7) (0.7 factor)	Grond (AS3000)	Idem
totaal olie C10 - C40	Grond (AS3000)	Conform prestatieblad 3010-7 Gelijkwaardig aan NEN-EN-ISO 16703

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
001	Y4494858	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
002	Y4453093	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
002	Y4453105	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
003	Y4452957	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
003	Y4453042	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
004	Y4453048	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
005	Y4453052	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
006	Y4452884	07-10-2013	07-10-2013	ALC201

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Monster	Barcode	Aanlevering	Monstername	Verpakking
007	Y4452880	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
007	Y4452897	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
008	Y4452943	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
008	Y4453044	07-10-2013	07-10-2013	ALC201
008	Y4453045	07-10-2013	07-10-2013	ALC201

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Monsternummer:	003
Monster beschrijvingen	MM303 (0-10) 05 (0-10)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

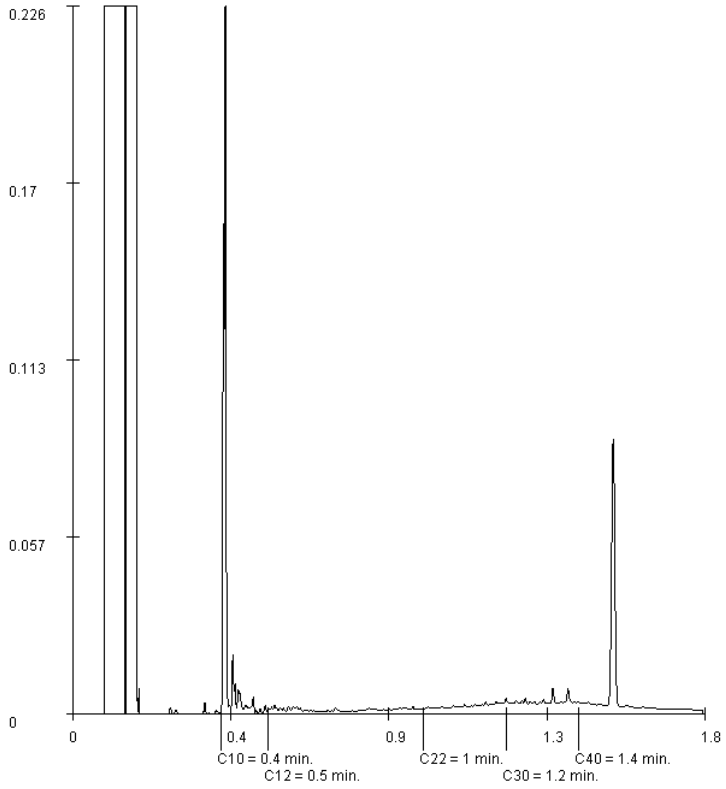

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Monsternummer: 004
Monster beschrijvingen M405 (100-140)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

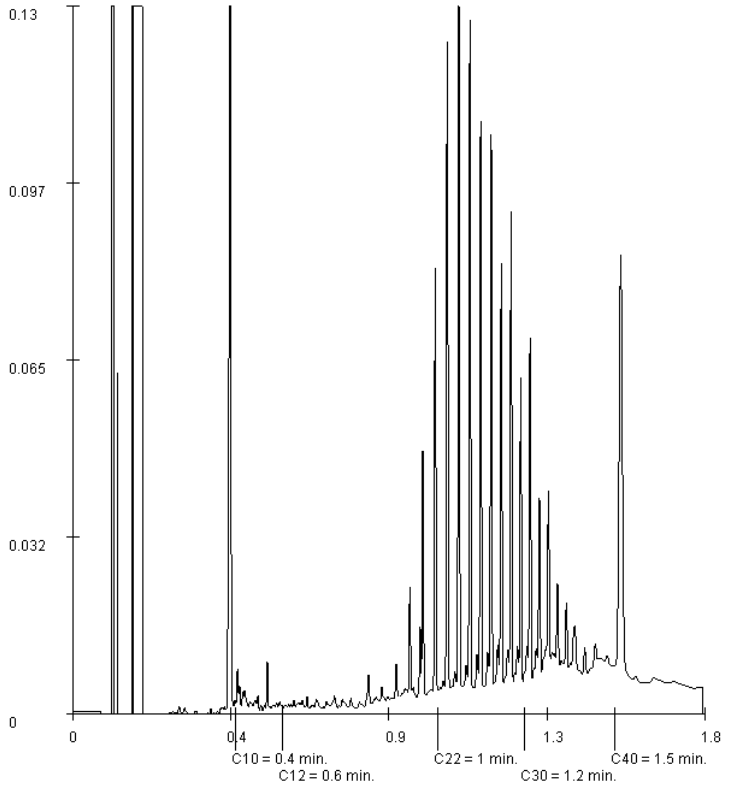

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Monsternummer:	005
Monster beschrijvingen	M506 (0-50)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

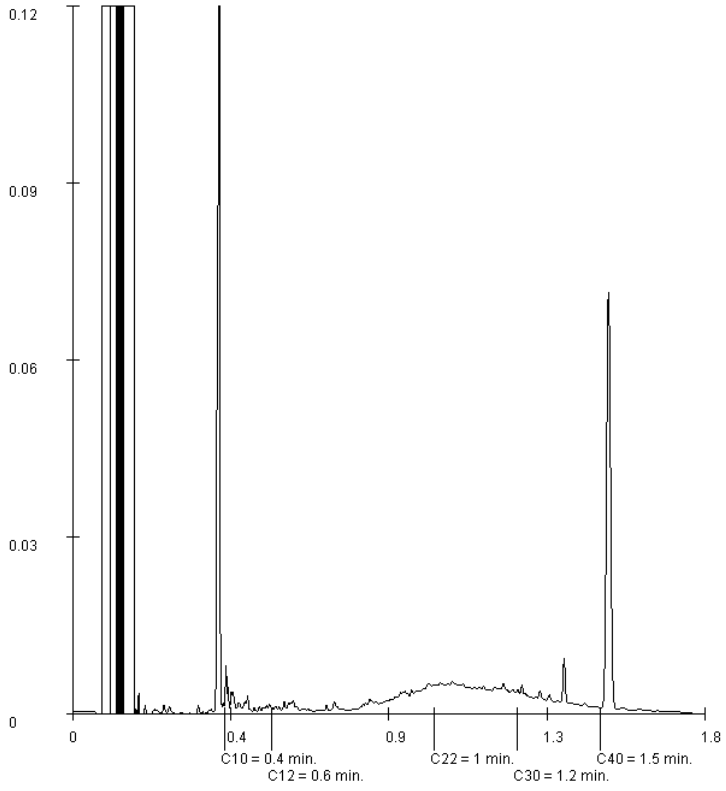

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Monsternummer:	006
Monster beschrijvingen	M606 (190-230)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

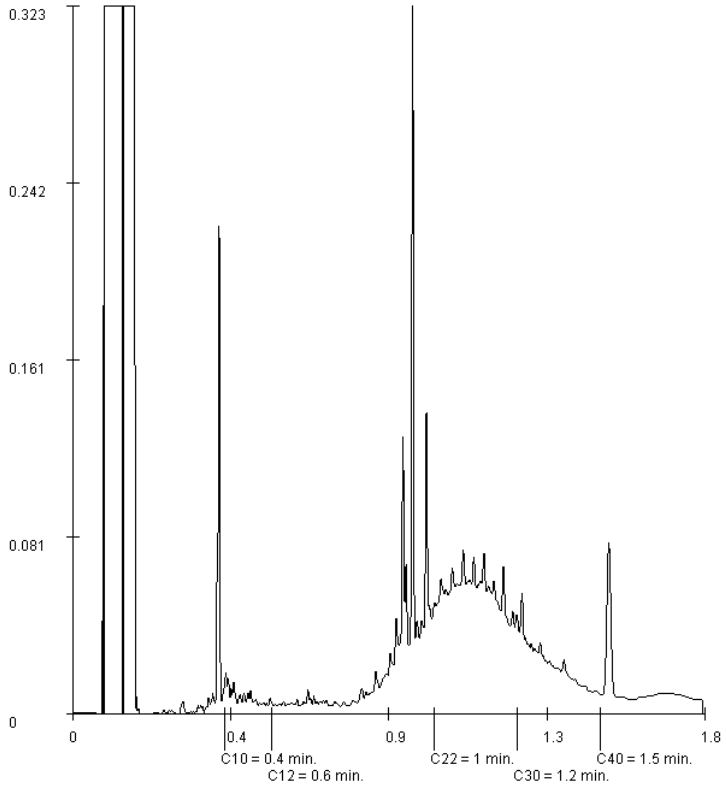

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Monsternummer:	007
Monster beschrijvingen	M705 (10-60) 05 (60-100)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

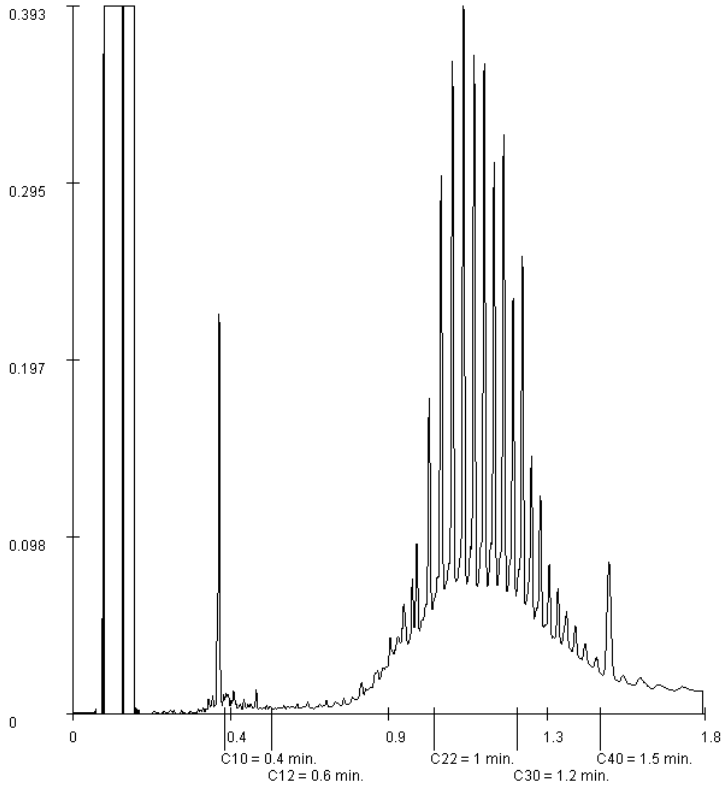

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

ALcontrol Laboratories

MWH B.V.
S. Ritzema

Analyserapport

Projectnaam	BO Gerstweg 2 Nijmegen	Orderdatum	08-10-2013
Projectnummer	M13B0281	Startdatum	08-10-2013
Rapportnummer	11938241 - 1	Rapportagedatum	09-10-2013

Monsternummer: 008
Monster beschrijvingen M806 (230-280) 06 (280-330) 06 (330-350)

Karakterisering naar alkaantraject

benzine	C9-C14
kerosine en petroleum	C10-C16
diesel en gasolie	C10-C28
motorolie	C20-C36
stookolie	C10-C36

De C10 en C40 pieken zijn toegevoegd door het laboratorium en worden gebruikt als interne standaard.

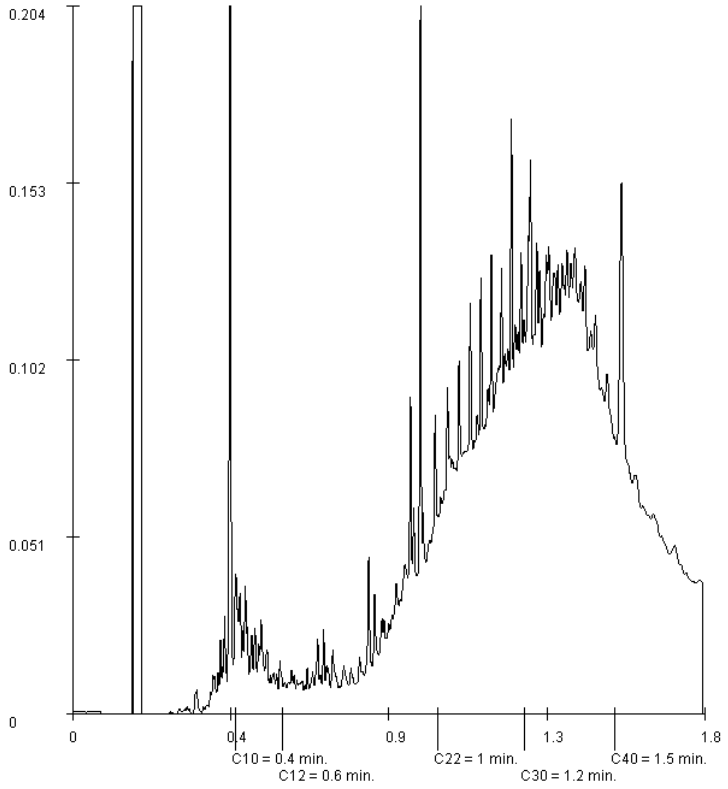

Paraaf :

ALCONTROL B.V. IS GEACCREDITEERD VOLGENS DE DOOR DE RAAD VOOR ACCREDITATIE GESTELDE CRITERIA VOOR TESTLABORATORIA CONFORM ISO/IEC 17025:2005 ONDER NR. L 028

AL ONZE WERKZAAMHEDEN WORDEN UITGEVOERD ONDER DE ALGEMENE VOORWAARDEN GEDEPONEERD BIJ DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE ROTTERDAM INSCHRIJVING HANDELSREGISTER: KVK ROTTERDAM 24265286

834

INVENTARISEREND ONDERZOEK (INVO) EN VERKENNEND ONDERZOEK ZUIDELIJK TERREINGEDEELTE PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V. AAN DE GERSTWEG 2 TE NIJMEGEN

Uitgevoerd in opdracht van
PHILIPS Semiconductors B.V.

EINDRAPPORT

MEI 1993

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

INHOUDSOPGAVE

		blz
1.	INLEIDING EN DOELSTELLING	1
1.1	Inleiding	1
1.2	Doelstelling	1
2.	VOORONDERZOEK	2
2.1	Algemeen	2
2.2	Historische gegevens van het terrein vóór ingebruikname door PHILIPS	2
2.3	Voormalig en huidig terreingebruik door PHILIPS	2
2.4	Resultaten eerder uitgevoerde bodemonderzoeken	3
2.5	Bodemopbouw en geohydrologie	4
3.	BODEMONDERZOEK	5
3.1	Algemeen	5
3.2	Veldwerk	5
3.3	Chemisch onderzoek	11
3.3.1	Algemeen	11
3.3.2	Grond	11
3.3.3	Grondwater	13
4.	EVALUATIE	14
4.1	Analyseresultaten grond	14
4.2	Analyseresultaten grondwater	18
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	20
5.1	Conclusies	20
5.2	Aanbevelingen	21

BIJLAGEN:

1. Situering onderzoekslocatie in directe omgeving (schaal 1:25.000)
2. Situering boringen en peilbuizen (schaal 1:1.000)
2A. Gebruiksfuncties van de gebouwen
3A. Boorprofielen boringen
3B. Boorprofielen peilbuizen
4. Analyseresultaten grond
5. Analyseresultaten grondwater
6. Beknopte beschrijving monsterbehandeling en analysemethoden
7. Toetsingstabel Leidraad bodembescherming, aflevering 7, december 1991
8. Invulformulieren INVO

Mei 1993/2K
11065.B0259.B0/R002/MBA/IP

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

1. INLEIDING EN DOELSTELLING

1.1 Inleiding

Op 9 maart 1993 heeft PHILIPS Semiconductors B.V. te Nijmegen aan HASKONING opdracht verleend voor het uitvoeren van een inventariserend onderzoek (INVO) en een verkennend bodemonderzoek conform de NVN 5740 op het zuidelijk gedeelte van het bedrijfsterrein van PHILIPS aan de Gerstweg 2 te Nijmegen. Tegelijkertijd is opdracht verleend voor de uitvoering van een verkennend bodemonderzoek conform de NVN 5740 op het noordelijk terreingedeelte. Schriftelijke opdracht voor het onderzoek werd verleend door middel van een purchase order onder de order reference code: NYM-910797-D-Z309-2253, 6534 AE Nijmegen.
Het voorliggende rapport heeft betrekking op het zuidelijk terreingedeelte.
Van het bodemonderzoek dat is uitgevoerd op het noordelijk terreingedeelte is een afzonderlijke rapportage opgesteld (HASKONING, rapportnummer 11065/-B0259.A0). In bijlage 2 is aangegeven wat het noordelijk en zuidelijk terreingedeelte is.

1.2 Doelstelling

Ter plaatse van de verdachte locaties, die gerelateerd zijn aan de voormalige en huidige bedrijfsactiviteiten van PHILIPS op het terrein, is een INVO onderzoek uitgevoerd. Op het overig deel van het zuidelijk terreingedeelte is een verkennend bodemonderzoek conform de NVN 5740 verricht.

Doel van het INVO onderzoek is het verkrijgen van een globaal inzicht in de bodemkwaliteit op de verdachte (kritische) locaties van de in gebruik zijnde bedrijfslocatie.

Doel van het verkennend bodemonderzoek is het aantonen danwel uitsluiten dat op de onderzochte locaties buiten bovengenoemde verdachte (kritische) locaties bodemverontreiniging aanwezig is.

HK 334

2. VOORONDERZOEK

2.1 Algemeen

Het bedrijfsterrein van PHILIPS Semiconductors B.V. is gelegen aan de Gerstweg 2 te Nijmegen. De situering van de onderzoekslocatie in de directe omgeving is weergegeven in bijlage 1. De topografische coördinaten bedragen X = 184.895 en Y = 426.320.

Het zuidelijk terreingedeelte heeft een oppervlakte van circa 14 ha.
De algemene bedrijfsgegevens, alsmede historische informatie en gegevens over bodemopbouw en geohydrologie zijn ingevuld op de zogenaamde INVO-formulieren. Deze zijn opgenomen als bijlage 8.

2.2 Historische gegevens van het terrein vóór ingebruikname door PHILIPS

De historische gegevens zijn mede afkomstig uit 'Verslag van een onderzoek naar bodemverontreiniging in de Gemeente Nijmegen, Historisch onderzoek Gerstweg te Nijmegen, code GE/330/18/20' uitgevoerd in september 1991 in opdracht van de provincie Gelderland.
Bovendien is mondeling informatie aangeleverd door medewerkers van PHILIPS.

Van vóór 1935 tot 1956 heeft zich op een gedeelte van het zuidelijk terreindeel een composteerinrichting met verbrandingsoven van de gemeente Nijmegen bevonden, globaal ter plaatse van de gebouwen FB, AC, AB, R, AP, AW en een gedeelte van AN.
Het composteren gebeurde in lagen van 1 meter hoog. Tevens was er op het terrein een opslag van beenderen, afkomstig van het gemeentelijk slachthuis en slagers uit Nijmegen. Er is niets vermeld over de verwerking van beenderen ter plaatse.
In 1955 waren de gebouwen van de beenderenopslag en vuilverbranding nog aanwezig tijdens de realisatie van de bebouwing van PHILIPS, zoals blijkt uit een foto uit die tijd. Vermoedelijk zijn de gebouwen in 1956 buiten gebruik genomen en gesloopt.

2.3 Voormalig en huidig terreingebruik door PHILIPS

Vanaf 1952 is PHILIPS op de locatie aan de Gerstweg gevestigd. In het bedrijf worden geïntegreerde schakelingen ontwikkeld en gefabriceerd. Vanaf de tachtiger jaren worden er ook microchips gemaakt. De huidige bestemming van het terrein is industriegebied.

Op het zuidelijk terreingedeelte bevindt zich een twintigtal gebouwen, welke zijn aangeduid met letters. In bijlage 2A is een lijst opgenomen met hierop aangegeven de gebruiksfunctie van de diverse gebouwen.
In onderstaand overzicht zijn de voor het INVO van belang zijnde verdachte (kritische) locaties beschreven. Hiervoor is mede gebruik gemaakt van de informatie die is verkregen tijdens de terreininspectie op 8 februari 1993.

- Nabij gebouw AN: oplosmiddelenopvangtank in kelder. Ter plaatse werden afgewerkte oplosmiddelen opgeslagen, die per ondergrondse leiding werden aangevoerd. De mogelijkheid bestaat dat bij het legen van de tank is gemorst.

- Nabij gebouw R: verbrandingsplaats oplosmiddelen. In een grote kuil met een diepte van 1 meter en een oppervlakte van circa 200 m^2 zijn in de periode na 1955 tot 1964 oplosmiddelen verbrand. Momenteel bevindt zich hier een grasveld.
- Ter plaatse van het huidige neutralisatiegebouw CD: voormalige neutralisatie-inrichting. Ter plaatse van gebouw CD (in gebruik vanaf 1986) komen en kwamen alle procesafvalwaterstromen samen. Het is niet uitgesloten dat ter plaatse bodemverontreiniging is ontstaan ten gevolge van lekkage van leidingen en/of morsen.
- Gebouw K: plaats van demi-lekkage. In de periode 1980 - 1989 zijn door scheuren in goten vanuit het gebouw zoutzuur en natronloog naar buiten gelekt op de zuidwesthoek van gebouw K. De toplaag (tot 1 à 1,5 meter) is afgegraven, de rest is met een zeepoplossing behandeld. De strook langs het gebouw is momenteel in gebruik als groenstrook.
- Nabij gebouw K: voormalige bovengrondse HBO-tanks. In het verleden hebben zich hier twee bovengrondse HBO-tanks bevonden. Enkele jaren geleden is hier een betonnen bak geplaatst voor opslag van diverse materialen.
- Nabij gebouw BX: oplosmiddelenopvangtanks in kelder (BJ). Vanuit gebouw BF (galvani-afdeling) lopen ondergrondse leidingen naar 2 tanks voor opslag van oplosmiddelen in een kelder van BX. De kelder is voorzien van een betonvloer. Mogelijk is ten gevolge van handling bij en/of legen van de tanks bodemverontreiniging ontstaan rondom de kelder.
- Gebouw BF: galvanische afdeling (inclusief 'binnenplaats' en ondergrondse cyanide-ontgiftingstank). Aan de zuidzijde van het gebouw is zeer waarschijnlijk bodemverontreiniging ontstaan ten gevolge van uitstoot en depositie van onder andere zware metalen. Mogelijk is (ook) sprake van lekkage van of morsen bij de ondergrondse cyanide-ontgiftingstank.
- Nabij gebouw FA: ondergrondse HBO-tank (16.000 liter). Rond 1986 is ten zuiden van gebouw FE een ondergrondse HBO-tank geïnstalleerd ten behoeve van de noodaggregaat. De tank wordt enkele malen per jaar gevuld. Vanwege het feit dat de tank niet oud is en niet in het grondwater is gelegen, is de kans op bodemverontreiniging ten gevolge van lekkage gering. Mogelijk is bij het vullen van de tank gemorst.
- Nabij gebouw AR: voormalige wasplaats voor auto's en schoonmaakplaats voor kliko's. Ter plaatse is momenteel asfaltverharding aanwezig. Het is echter niet uitgesloten dat hier in het verleden bodemverontreiniging is ontstaan.

2.4 Resultaten eerder uitgevoerde bodemonderzoeken

In 1983 is door KIWA het grondwater van de bronnen 2A, 6 en 7 (30 - 40 m-mv) op het PHILIPS-terrein bemonsterd. Het grondwater bleek tot boven de C-waarde verontreinigd met trichlooretheen, tetrachlooretheen en 1,1,1-trichloorethaan.
Naar aanleiding van deze resultaten is in 1986 door Grontmij NV, in opdracht van de provincie Gelderland, een historisch onderzoek (als onderdeel van het oriënterend onderzoek) uitgevoerd voor de locatie 'omgeving Gerstweg'. In het onderzoek is de stortplaats op het noordelijk terreingedeelte van PHILIPS ter plaatse van gebouw BY onderzocht.
In 1987 is door KIWA een oriënterend onderzoek uitgevoerd, waarin de aandacht met name was gericht op de grondwaterverontreinigingen met vluchtige chloorkoolwaterstoffen.

HK 334

Op het zuidelijk terreingedeelte zijn door KIWA drie peilbuizen (met nummers 10, 11 en 12) bijgeplaatst met een diepte van circa 8,5 meter (2 meter beneden de heersende grondwaterspiegel). Op het noordelijk terreingedeelte, nabij de neutralisatie-inrichting is peilbuis 14 geplaatst. Om de betreffende peilbuizen te kunnen onderscheiden van de peilbuizen die tijdens het INVO en verkennend bodemonderzoek door HASKONING zijn geplaatst, zijn de nummers van de 'KIWA'peilbuizen in de tekst voorzien van een *.
In het grondwater van peilbuis 10*, ten zuidwesten van gebouw BF, werd een concentratie trichlooretheen gemeten boven de B-waarde. Het grondwater van peilbuis 11*, op de 'binnenplaats' van gebouw BF, was licht verontreinigd met 1,1,1-trichloorethaan. Het grondwater van peilbuis 12*, ten oosten van gebouw M, bleek licht te zijn verontreinigd met trichlooretheen.
De sterkste verontreiniging werd gemeten in het grondwater van peilbuis 14* op het noordelijk terreingedeelte, direct ten noorden van de neutralisatie-inrichting, met concentraties 1,1,1-trichloorethaan, trichlooretheen en tetrachlooretheen boven de C-waarde.

In september 1991 is door de gemeente Nijmegen een historisch onderzoek (als onderdeel van het nader onderzoek) uitgevoerd in opdracht van de provincie Gelderland. In § 2.2 van voorliggende rapportage is alle relevante informatie uit het rapport ('Verslag van een onderzoek naar bodemverontreiniging in de Gemeente Nijmegen, Historisch onderzoek Gerstweg te Nijmegen', code GE/330/18/20 uitgevoerd in september 1991 in opdracht van de provincie Gelderland) opgenomen.

2.5 Bodemopbouw en geohydrologie

De maaiveldhoogte ter plaatse van het PHILIPS-terrein bedraagt circa NAP + 14 m. Vanaf het maaiveld tot NAP - 3 m wordt het eerste watervoerend pakket aangetroffen, gevormd door grindhoudend zand. De scheidende laag tussen het eerste en tweede watervoerend pakket heeft volgens gegevens van DGV/TNO een dikte van 11 meter en wordt vanaf NAP - 3 m tot NAP - 14 m aangetroffen.
Volgens KIWA bevindt zich op het terrein een slecht doorlatende laag van NAP - 1,5 m tot NAP - 7,7 m. Deze informatie wordt door de gegevens van DGV/TNO niet bevestigd.

Uit de gegevens van DGV/TNO (1978) is voor het grondwater in het eerste watervoerend pakket (op een diepte van circa NAP + 7 à 7,5 m)een westelijke stromingsrichting op te maken. Ook volgens KIWA stroomt het grondwater in westelijke richting, naar het Maas-Waalkanaal. Uit de gegevens van DGV/TNO blijkt echter dat het Maas-Waalkanaal geen rol speelt in de stromingsrichting van het grondwater in het eerste watervoerend pakket.
Door KIWA wordt verondersteld dat vóór 1982, toen PHILIPS op de locatie grondwater onttrok met een debiet van circa 1 miljoen m^3/jaar, de grondwaterstroming oostelijk gericht was. Uit de gegevens van DGV/TNO blijkt echter dat in 1978 een westelijke stromingsrichting van het grondwater in het eerste watervoerend pakket heerst. Ter plaatse van de Gerstweg en omgeving is volgens het KIWA-rapport sprake van een infiltratiesituatie. Gezien de verschillen in de gemeten grondwaterstanden in het freatisch en eerste watervoerend pakket (respectievelijk NAP + 7,8 en 7,25 m) is dit niet uitgesloten. Dit zou ook verklaren dat de verontreiniging met onder andere trichlooretheen in het grondwater nog op grote diepte in verhoogde concentraties wordt aangetroffen. Mogelijk werd destijds het effect nog versterkt door de voormalige grondwateronttrekking van 1 miljoen m^3/jaar op het terrein.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

3. BODEMONDERZOEK

3.1 Algemeen

De veldwerkzaamheden en het chemisch onderzoek zijn uitgevoerd conform de Voorlopige Praktijkrichtlijnen (VPR) bij bodemverontreinigingsonderzoek, zoals opgesteld door het Ministerie van VROM.

De globale situering van de boringen is bepaald door HASKONING. In overleg met PHILIPS is met het oog op de aanwezigheid van kabels en leidingen de exacte locatie vastgesteld. In een aantal gevallen bleek het noodzakelijk proefsleuven te graven.

3.2 Veldwerk

De veldwerkzaamheden op het zuidelijk terreingedeelte zijn in de periode van 1 tot en met 5 maart 1993 uitgevoerd.
In totaal zijn 113 boringen verricht met nummers 37 tot en met 154, waarvan 3 voorzien van peilbuis. Een aantal boringnummers zijn niet gebruikt; hiervoor is van een aantal boringnummers extra gebruik gemaakt.
De boringen met nummers 37 tot en met 67 zijn verricht in het kader van het INVO, ter plaatse van de verdachte (kritische) locaties. De boringen met nummers 68 tot en met 154 zijn verspreid over het terrein, voornamelijk in de groenstroken van de gebouwen, verricht. In eerste instantie is gekozen voor het verrichten van boringen in de groenstrook direct naast de gebouwen. Indien in deze boringen zintuiglijk bijzonderheden zouden worden waargenomen, zouden inpandig boringen worden verricht. Dit bleek niet noodzakelijk.
Voor het uitvoeren van de boringen is een edelmanboor toegepast. Onder de grondwaterspiegel is gepulst. De boringen met nummers 37, 40 en 55 zijn doorgezet tot ruim 8,5 m-mv en voorzien van een peilbuis (diameter 40 mm, filterlengte 1 meter).
De situering van de boringen en peilbuizen is weergegeven in bijlage 2. De boorprofielen zijn opgenomen in bijlage 3A en 3B.

- *Grond*

Het uitkomend bodemmateriaal is zintuiglijk beoordeeld en per te onderscheiden bodemlaag bemonsterd. Indien zintuiglijk geen bodemlagen waren te onderscheiden, is per 0,5 meter boordiepte bemonsterd.

In onderstaande tabel 1 is een overzicht opgenomen van de zintuiglijk waargenomen bijzonderheden tijdens de veldwerkzaamheden.

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Tabel 1: Zintuiglijke waarnemingen tijdens de werkzaamheden

Boringnummer	Einddiepte	Diepte (m-mv)	Zintuiglijke waarneming
INVO			
Oplosmiddelenopvangtank in kelder ten oosten van gebouw AN			
37 p	8,5		-
38	3,0		-
39	8,5	2,0 - 2,5[5]	puin, ijzerdraad
Voormalige verbrandingsplaats oplosmiddelen (nabij gebouw R)			
40 p	8,5	1,8 - 2,2	puin, kleurstof
41[5]	2,1	1,8 - 2,1	puin
42[4]	2,0	0,0 - 0,5	puin, beetje asresten
		0,5 - 1,0	puin, glas, geroerd
43[4]	2,0	0,0 - 0,5	puin, kool- en asresten
		0,5 - 1,0	puin, kool- en asresten
Voormalige neutralisatie-inrichting (gebouw CD)			
44	2,0	-	-
45	2,0	0,4 - 0,9	zeer vochtig
46	2,0	0,3 - 0,9	puin, zeer weinig kool-resten
Voormalige demi-lekkage (gebouw K)			
47	2,0	1,5 - 2,0	zwarte sporen
48	2,0	-	-
Tridampapparaat in gebouw M			
49	2,0	-	-
50	2,0	-	-
51	1,8	-	-
Voormalige bovengrondse HBO-tanks (nabij gebouw K)			
52	2,0	0,0 - 0,5	zwarte brokken
		0,5 - 0,9	zwarte brokken
54	2,0	0,0 - 0,6	geroerd
		0,6 - 1,1	koolresten
Oplosmiddelenopvangtanks in kelder BJ bij gebouw BX			
55 p	8,5	-	-
56	1,8	1,0 - 1,5	puin, sintels, koolresten
		1,5 - 1,8	puin, sintels, koolresten
		einde boring i.v.m. puin	
57	2,0	-	-

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Boringnummer	Einddiepte	Diepte (m-mv)	Zintuiglijke waarneming
Galvanische afdeling in gebouw BF			
58	1,3	0,0 - 0,5	geroerd, puin
		0,0 - 1,0	puin, asresten, sintels, glas
		1,0 - 1,3	puin
59	2,0	0,0 - 0,5	zwarte sporen
60	2,0	0,0 - 0,5	koolresten, glas, ijzer
		0,5 - 1,0	koolresten glas, ijzer
61	2,0	0,0 - 0,5	puin, glas, koolresten en sintels
		0,5 - 0,9	puin, glas, koolresten en sintels
62	3,0	0,0 - 0,5	puin
63	3,0	0,5 - 1,2	geroerd, glas, puin
Ondergrondse HBO-tank (bij gebouw FA)			
64	3,0	-	-
65	3,0	-	-
Voormalige wasplaats (bij gebouw AR)			
66	2,0	0,5 - 1,0	puin, sintels
67	2,0	0,0 - 1,0	puin, hout
Overig terreingedeelte			
68	0,7	-	-
69	0,5	-	-
70	0,5	-	-
71	0,5	-	-
72	0,5	-	-
73	0,5	-	-
74	0,5	-	-
75	0,5	-	-
78	0,5	0,0 - 0,5	huisvuil
79	0,5	-	-
81	0,5	-	-
82	0,5	-	-
83	0,5	-	beetje puin, asresten
84	0,5	-	-
85	0,5	-	-
86	0,5	-	-
87	0,5	-	-
88	0,5	-	zwarte brokken

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Boringnummer	Einddiepte	Diepte (m-mv)	Zintuiglijke waarneming
89	0,5	0,0 - 0,5	sintels
90	0,5	0,0 - 0,3	sintels
91	0,5	-	-
92	0,5	-	-
93	0,5	0,0 - 0,5	puin
94	0,5	0,0 - 0,5	sintels
95	0,5	0,0 - 0,5	puin
91	0,5	-	-
97	0,5	-	-
98	0,5	-	-
99	0,5	-	-
100	0,5	0,0 - 0,5	puin, plastic
1-1	0,5	-	-
102	0,5	-	-
103	0,5	0,0 - 0,5	puin
104	0,5	0,0 - 0,5	puin
105	0,5	0,0 - 0,5	puin
106	0,5	-	-
107	0,5	-	-
108	0,5	-	-
109	0,5	-	-
110	0,5	-	-
111	0,5	-	-
112	0,5	0,0 - 0,5	puin, glasscherven
113	0,5	-	-
114	0,5	-	-
115	0,5	-	-
116	0,5	0,0 - 0,5	puin, glas
117	0,5	0,0 - 0,5	puin
118	0,5	-	-
119	0,5	-	-
120	0,5	-	-
121	0,5	-	-
122	0,5	-	-
123	0,5	-	-
124	0,5	-	-
126	0,5	-	-
127	0,5	-	-

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Boringnummer	Einddiepte	Diepte (m-mv)	Zintuiglijke waarneming
128	2,0	-	-
129	2,0	0,0 - 0,5	zwarte sporen, glas
		0,5 - 1,0	zwarte sporen
		1,0 - 1,5	ijzer,hout
130	2,0	0,0 - 0,5	zwarte sporen
131	2,0	0,0 - 0,5	sintelresten
		0,5 - 1,2	plastic, rottingsgeur
		1,2 - 1,6	rottingsgeur
133	2,0	0,0 - 0,5	puin, zwarte sporen
134	2,0	0,0 - 0,5	puin
		0,5 - 1,0	puin
		1,0 - 1,5	puin
		1,5 - 2,0	puin
135	2,0	-	-
136	2,0	-	-
137			
138A	2,0	-	-
138B	2,0	0,0 - 0,5	puin, sintels
139A	2,0	-	-
139B	2,0	-	geroerd
140	2,0	0,0 - 0,5	sintels
141	2,0	-	-
142	1,2	0,5 - 1,0	teer, steenkool
		1,0 - 1,2	keramiek?
143	2,0	0,0 - 0,5	puin, glas
145	2,0	0,0 - 0,5	stukjes cokes
		0,5 - 0,7	stukjes cokes
		1,4 - 1,7	aslaag met glas
146	2,0	0,5 - 1,0	kool + stukjes ijzer
147	2,0	0,5 - 1,0	-
148	0,5	0,0 - 0,5	sintels
149	0,5	0,0 - 0,5	sintels, puin
150	0,5	-	-
151	0,5	-	-
152	0,5	0,0 - 0,5	puin
153	0,5	-	-
154	2,0	0,0 - 0,5	puin
		1,0 - 1,5	puin

HK 334

In een aantal boringen werd puin waargenomen, alsmede asresten, glas, ijzerdraad, koolresten en sintels. In boring 78, verricht nabij gebouw AB (repro, fotografie en produktie) werd huisvuil aangetroffen op een diepte van 0 - 0,5 m-mv. De herkomst van het materiaal is niet bekend. Mogelijk bestaat een relatie met de voormalige composteerinrichting van de gemeente Nijmegen. Er werden zintuiglijk geen bijzonderheden waargenomen die direct gerelateerd kunnen worden aan de bedrijfsvoering van PHILIPS.

■ *Grondwater*

Op 9 maart 1993 is het grondwater van de peilbuizen met nummers 37, 40 en 55 bemonsterd, evenals de door KIWA in 1987 geplaatste peilbuizen met nummers 12* en 14*. De peilbuisnummers van KIWA zijn voorzien van een * om ze te onderscheiden van de peilbuizen die door HASKONING in maart 1993 zijn geplaatst. De door KIWA geplaatste peilbuizen met nummers 10* en 11* werden niet gevonden.

Vóór grondwatermonstername is de grondwaterstand opgenomen en zijn de pH en EC gemeten. De bovenkanten van de peilbuizen zijn gewaterpast ten opzichte van NAP om de waterstanden aan een vast punt te kunnen relateren. Op basis hiervan kan een uitspraak worden gedaan omtrent de grondwaterstromingsrichting. De diverse peilbuisgegevens zijn weergegeven in onderstaande tabel 2, tezamen met de gegevens van de peilbuizen op het noordelijk terreingedeelte.

Tabel 2: Peilbuisgegevens en waterstanden

Peilbuisnummer	pH	EC (mS/m)	Bovenkant peilbuis in m t.o.v. NAP	Grondwaterstand t.o.v. bovenkant peilbuis (in m)	9 maart 1993 Grondwaterstand t.o.v. NAP (in m)
1[1)]	6,5	39	14,54	6,70	7,84
8[1)]	5,5	50	14,40	7,21	7,19
12[1)]	6	39	13,67	6,56	7,11
16[1)]	6	89	14,36	6,88	7,48
14*[1)]	5,5	56	13,42	6,81	6,61
12*	5,5	40	14,09	6,81	7,28
37	5,5	61	14,26	7,04	7,22
40	5,5	82	13,99	6,87	7,12
55	6	65	14,06	6,49	7,57

[1)] Peilbuizen op noordelijk terreingedeelte
* Peilbuizen geplaatst door KIWA in 1987

De gemeten pH en EC van het grondwater op het terrein hebben normale waarden. Uit de gemeten grondwaterstanden is geen eenduidige grondwaterstromingsrichting op te maken. De oorzaak hiervan is niet bekend.

3.3 Chemisch onderzoek

3.3.1 Algemeen

Een beknopte beschrijving van de monsterbehandeling en analysemethoden is opgenomen als bijlage 6. De analyseresultaten zijn mede getoetst aan de A-, B- en C-waarden uit de toetsingstabel van de Leidraad bodembescherming, aflevering 7, december 1991. De toetsingstabel is opgenomen als bijlage 7.

3.3.2 Grond

Van de boringen met nummers 37 tot en met 67, verricht in het kader van het INVO, zijn grondmonsters geselecteerd voor analyse op de stoffen die ter plaatse in de bodem kunnen worden aangetroffen.

In onderstaande tabel 3 is een overzicht opgenomen van de voorgestelde chemische analyses in het kader van het INVO.

Tabel 3: Onderzoeksprogramma zuidelijk terreindeel (INVO-onderzoek)

Deellocatie	Nabij of in gebouw	Aantal boringen/peilbuizen	Chemische analyse
Oplosmiddelenopslag	AN	■ 2 boringen tot 3,0 m-mv ■ 1 peilbuis tot 8,5 m-mv	■ 2 x aromaten en chloorkoolwaterstoffen [1)] ■ 1 x pakket A
Verbrandingsplaats oplosmiddelen	R	■ 3 boringen tot 2,0 m-mv ■ 1 peilbuis tot 8,5 m-mv	■ 2 x aromaten en chloorkoolwaterstoffen[1)] ■ 1 pakket A
Voormalige neutralisatie-inrichting	CD	■ 3 boringen tot 2,0 m-mv	■ 2 x pakket A
Voormalige demi-lekkage	K	■ 2 boringen tot 2,0 m-mv	■ 1 x pakket A
Tridampapparaat	M	■ 3 boringen tot 2,0 m-mv (peilbuis is reeds aanwezig)	■ 2 x aromaten en chloorkoolwaterstoffen [1)]
Voormalige bovengrondse HBO-tanks	K	■ 3 boringen tot 2,0 m-mv	■ 3 x minerale olie [1)]
Oplosmiddelen opvangtanks in kelder	BJ/BX	■ 2 boringen tot 2,0 m-mv ■ 1 peilbuis tot 8,5 m-mv	■ 2 x aromaten en chloorkoolwaterstoffen[1)] ■ 1 x pakket A

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Deellocatie	Nabij of in gebouw	Aantal boringen/peilbuizen	Chemische analyse
Galvanische afdeling (inclusief cyanide-ontgiftingstank)	BF	■ 4 boringen tot 2,0 m-mv (reeds 2 peilbuizen aanwezig) ■ 2 boringen tot 3,0 m-mv	■ 3 x pakket A
Ondergrondse HBO-tank	FA	■ 2 boringen tot 3,0 m-mv	■ 2 x minerale olie [1]
Voormalige wasplaats	AR	■ 2 boringen tot 2,0 m-mv	■ 1 x metalen uit pakket A [2], minerale olie [1] en EOX
TOTAAL		22 boringen tot 2,0 m-mv, 6 boringen tot 3,0 m-mv, 3 peilbuizen tot 8,5 m-mv	■ 8 x pakket A[2], 8 x aromaten + chloorkoolwaterstoffen, 1 x metalen, 6 x minerale olie ■ 3 x pakket A[2]

[1] Alleen bij geurwaarneming
[2] pakket A: chroom, nikkel, koper, zink, arseen, cadmium, kobalt, tin, lood, cyanide, fluor, ammonium, EOX, minerale olie en vluchtige aromaten en chloorkoolwaterstoffen.

Voor het verkennend bodemonderzoek op het terreingedeelte buiten de verdachte (kritische) locaties van het INVO zijn 8 mengmonsters van de bovengrond en 4 mengmonsters van de ondergrond samengesteld voor analyse op het standaard analysepakket conform de NVN 5740.
Voor de bovengrond bestaat dit pakket uit:

- arseen, cadmium, chroom, koper, lood, nikkel, zink en kwik;
- minerale olie;
- polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's);
- extraheerbare organohalogeenverbindingen (EOX).

Het standaard analysepakket voor de ondergrond bestaat uit de volgende stoffen:

- arseen, cadmium, chroom, koper, lood, nikkel, zink en kwik;
- vluchtige aromaten en chloorkoolwaterstoffen;
- minerale olie;
- extraheerbare organohalogeenverbindingen (EOX).

Om de voor de locatie geldende referentiewaarden te kunnen berekenen zijn van een mengmonster de gehalten organische stof en lutum bepaald.

HK 334

3.3.3 Grondwater

Het grondwater van de drie bijgeplaatste peilbuizen (met nummers 37, 40 en 55) en van de bestaande peilbuis van KIWA met nummer 12* is geanalyseerd op een breed pakket, bestaande uit de volgende stoffen:

- arseen, cadmium, chroom, koper, lood, nikkel, zink en kwik;
- cyanide-totaal;
- fluoride;
- ammonium;
- extraheerbare organohalogeenverbindingen (EOX);
- minerale olie;
- vluchtige aromaten en chloorkoolwaterstoffen.

Deze stoffen zijn in de bedrijfsvoering van PHILIPS toegepast en kunnen als verontreiniging in het grondwater worden aangetroffen.

4. EVALUATIE

4.1 Analyseresultaten grond

In tabel 4 op de pagina's 15, 16 en 17 zijn de belangrijkste analyseresultaten van de grond(meng)monsters opgenomen. Indien op een stof wel is geanalyseerd, maar de betreffende stof is niet in een concentratie boven de A-waarde gemeten, is de stof niet in de tabel vermeld. De volledige analyseresultaten, zoals gerapporteerd door het laboratorium, zijn opgenomen in bijlage 4.

Uit de analyseresultaten blijkt dat de grond op het middels het INVO onderzochte gedeelte van het terrein niet of nauwelijks met de geanalyseerde stoffen is verontreinigd. De stoffen die op basis van de aard van de bedrijfsvoering in de bodem werden verwacht, zijn niet in significant verhoogde concentraties aangetroffen. De vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen zijn in een aantal grond(meng)monsters wel in licht verhoogde concentraties gemeten, op die plaatsen waar handling van de betreffende stoffen heeft plaatsgevonden.

In de grond(meng)monsters waarin zintuiglijk geen bijzonderheden werden waargenomen zijn zowel in het INVO als in het verkennend onderzoek nauwelijks verhoogde concentraties van de geanalyseerde stoffen gemeten.
In de grond(meng)monsters waarin puin, hout, glas en dergelijke werden gevonden zijn hogere concentraties zware metalen (koper, lood, zink en kwik) gemeten, echter in concentraties ruim beneden de B-waarde.
Een mengmonster met sintels en puin (M39), samengesteld van de bovenste halve meter grond, afkomstig van boringen verricht aan de westzijde van het terrein, is tot boven de B-waarde verontreinigd met PAK's. In een ander mengmonster (M36) waarin eveneens sintels en puin worden aangetroffen is tot rond de B-waarde verontreinigd met PAK's en lood. Zeer waarschijnlijk is de verontreiniging met PAK's en lood gerelateerd aan de aanwezigheid van sintels in de grond van diverse boringen.

HK 334

Tabel 4: Analyseresultaten grond (concentraties in mg/kg d.s.)

Grond-(meng)-monster	Samengesteld uit [1]	Locatie	Diepte (m-mv)	Zintuiglijke waarnemingen	EOX	Minerale olie	PAK's	BTEX	VOX[2]	Zn	Pb	Cu	Cd	Hg
INVO VERDACHTE LOCATIES														
M13	(38+39)-2	Oplosmiddelenopslag bij AN	0,5 - 1,0	-	ng	ng	ng	0,02	0,45 (tri)	ng	ng	ng	ng	ng
39-5	-	Oplosmiddelenopslag bij AN	2,0 - 2,5	puin, ijzerdraad	ng	ng	ng	<0,02	0,85	ng	ng	ng	ng	ng
M14	(40+41)-5	Verbrandingplaats oplosmiddelen (R)	1,8 - 2,2	puin, kleurstof	ng	ng	ng	<0,02	1,2(tri)	ng	ng	ng	ng	ng
M15	(42+43)-2	Verbrandingsplaats oplosmiddelen (R)	0,5 - 1,0	puin, glas, koolresten	ng	ng	ng	<0,02	0,47 (tri,-tetra)	ng	ng	ng	ng	ng
M17	(44+45+46)-2	Voormalige neutralisatie-inrichting (CD)	0,3 - 0,9	puin, iets koolresten	0,35	<50	ng	<0,02	0,22 (tri,-tetra)	48	46	24	0,9	ng
M18	(44+45+46)-4	Voormalige neutralisatie-inrichting (D)	1,5 - 2,0	-	0,15	<50	ng	<0,02	0,30	17	6	3	<0,8	ng
M19	(47+48)-4	Voormalige demilekkage (K)	1,5 - 2,0	-	0,10	<50	ng	<0,02	<0,05	31	26	8	<0,8	ng
M33	(50+51)-2	Tridampapparaat (M)	0,6 - 1,0	-	ng	ng	ng	<0,02	<0,05	ng	ng	ng	ng	ng
49-1	-	Tridampapparaat (M)	0,0 - 0,5	-	ng	ng	ng	<0,02	<0,05	ng	ng	ng	ng	ng
52-2	-	Voormalige bovengrondse HBO-tanks (K)	0,5 - 0,9	-	ng	<50	ng	ng	ng	ng	ng	ng	ng	ng
54-2	-	Voormalige bovengrondse HBO-tanks (K)	0,6 - 1,1	koolresten	ng	<50	ng	ng	ng	ng	ng	ng	ng	ng

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Grond-(meng)-monster	Samengesteld uit [1]	Locatie	Diepte (m-mv)	Zintuiglijke waarnemingen	EOX	Minerale olie	PAK's	BTEX	VOX[2]	Zn	Pb	Cu	Cd	Hg
M16	56-(3+4)	Oplosmiddelen-opvangtanks (BJ)	1,0 - 1,8	puin, glas, kooltes-ten, sintels	ng	ng	ng	<0,02	<0,05	ng	ng	ng	ng	ng
M34	(55+56+57)-1	Oplosmiddelen-opvangtanks (BJ)	0,0 - 0,5	-	ng	ng	ng	<0,02	<0,05	ng	ng	ng	ng	ng
M20	58-2+59-1+60-2	Galvanische afdeling (BF)	0,5 - 1,0	hout, glas, sintels, ijzer	0,15	<50	ng	<0,02	<0,05	92	100	19	<0,8	ng
M21	61-2+62-1+63-2	Galvanische afdeling (BF)	0,5 - 1,0	puin, glas, kooltes-ten, sintels	0,20	<50	ng	<0,02	<0,05	85	84	28	<0,8	ng
M22	59-4+62-6+63-6	Galvanische afdeling (BF)	1,5 - 3,0	-	0,15	<50	ng	<0,02	<0,05	15	11	5	<0,8	ng
M23	(64+65)-4	Ondergrondse HBO-tank (FA)	2,5 - 3,0	-	ng	<50	ng	ng	ng	ng	ng	ng	ng	ng
M24	(64+65)-6	Ondergrondse HBO-tank (FA)	2,5 - 3,0	-	ng	<50	ng	ng	ng	ng	ng	ng	ng	ng
M35	(66+67)-1	Voormalige wasplaats	0,0 - 0,5	puin, hout	0,15	<50	ng	ng	ng	ng	ng	ng	ng	0,11
VERKENNEND BODEMONDERZOEK BUITEN VERDACHTE LOCATIES														
M25	(120+122+123+124+126+127)-1	-	0,0 - 0,5	-	0,20	<50	1,5	ng	ng	40	32	11	<0,8	0,11
M26	(68+70+72+73+75+78)-1	-	0,0 - 0,5	huisvuil in 78-1	0,20	<50	4,28	ng	ng	100	78	48	<0,8	0,19
M27	(79+81+82+83+87+88)-1	-	0,0 - 0,5	puin in 83-1	0,20	70	3,14	ng	ng	77	74	19	<0,8	0,10
M28	(109+110+112+113+114+115)-1	-	0,0 - 0,5	puin, glas in 112-1	0,15	<50	1,00	ng	ng	74	66	20	<0,8	0,17

HK 334

Grond-(meng)-monster	Samengesteld uit [1]	Locatie	Diepte (m-mv)	Zintuiglijke waarne-mingen	EOX	Minerale olie	PAK's	BTEX	VOX[2]	Zn	Pb	Cu	Cd	Hg
M29	(129+130+131+140)-1	-	0,0 - 0,5	ijzer, hout, sintels	0,25	150	2,01	ng	ng	84	75	19	<0,8	0,17
M36	(89+90+93+94+95)-1	-	0,0 - 0,5	sintels, puin	0,25	78	18,29	ng	ng	130	150	43	<0,8	0,40
M37	(91+92+97+99+101+106)-1	-	0,0 - 0,5	-	01,5	<50	103	ng	ng	45	38	10	<0,8	0,19
M38	(148+149+152+154+116+117)-1	-	0,0 - 0,5	sintels, puin	0,25	65	24,86	ng	ng	150	140	33	<0,8	0,19
M30	(128+138+139+146+147)-4	-	1,5 - 2,0	-	0,10	<50	ng	<0,02	0,07	18	8	4	<0,8	0,03
M31	(133+134+143+138)-4+142-3	-	1,5 - 2,0	puin	0,10	<50	ng	<0,02	<0,05	26	38	13	<0,8	0,04
M32	137-4+131-3+129-3+140-4	-	1,5 - 2,0	ijzer, hout	0,10	<50	ng	<0,02	<0,05	64	58	13	<0,8	0,08
M39	(50+135+143+154)-4	-	1,5 - 2,0	-	<0,05	<50	ng	<0,02	0,13	18	10	4	<0,8	0,03
A-waarde[3]					0,1	10	1	<	<0,05	57	53	17	0,4	0,20
B-waarde					8	1.000	20	7	15	500	150	100	5	2
C-waarde					80	5.000	200	70	70	3.000	600	500	20	10

\- geen bijzonderheden waargenomen

[1] het eerste cijfer verwijst naar het boringnummer. Het tweede cijfer correspondeert met de bemonsterde bodemlaag.

overschrijding B-waarde

[2] de concentratie VOX bestaat uit een optelling van de concentraties van de afzonderlijke, met gaschromatografie bepaalde chloorkoolwaterstoffen

[3] A-waarde is berekend op basis van een gehalte organische stof van 0,5% en lutum (fractie < 2 μm) van 2%.

ng niet geanalyseerd

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

4.2 Analyseresultaten grondwater

De analyseresultaten zoals gerapporteerd door het laboratorium zijn opgenomen als bijlage 5. De belangrijkste analyseresultaten zijn samengevat in onderstaande tabel 5.
Indien op een stof wel is geanalyseerd, maar de betreffende stof is niet in een concentratie boven de A-waarde gemeten, is de stof niet in de tabel vermeld.

Tabel 5: Analyseresultaten grondwater (concentraties in μg/l)

Peilbuis-nummer	Trichloor-etheen	Tetrachloor-etheen	Cis-dichloor-etheen	1,1,1-tri-chloor-ethaan	BTEX	EOX	Nikkel
37	1.300	20	9,5	<0,5	<0,2	250	<3
40	400	11	59	<0,5	1,6	86	31
55	1,6	<0,5	<0,5	52	<0,2	4,6	<3
12*	8,6	<0,5	<0,5	<0,5	1,1	3,8	<3
12* (1987)	<B	<B	ng	<A	ng	ng	ng
A-waarde	0,01	0,01	0,01	0,01	-	1	15
B-waarde	10	10	10	10	30	15	50
C-waarde	50	50	50	50	100	70	200

_ overschrijding B-waarde
= overschrijding C-waarde
- geen referentiewaarde beschikbaar
ng niet geanalyseerd

Uit de resultaten van bovenstaande tabel blijkt dat het grondwater van peilbuis 37, gesitueerd nabij de oplosmiddelenopvangtank in de kelder aan de oostzijde van gebouw AN, de hoogst gemeten concentratie trichlooretheen bevat. In het grondwater van de betreffende peilbuis is tevens een tot boven de B-waarde verhoogde concentratie tetrachlooretheen en een tot boven de A-waarde verhoogde concentratie cis-dichlooretheen gemeten. De concentratie BTEX is niet verhoogd.
In het grondwater van peilbuis 40, gesitueerd op de voormalige verbrandingsplaats van oplosmiddelen (ten oosten van gebouw R, is een sterk verhoogde concentratie trichlooretheen en cis-dichlooretheen gemeten. De concentratie tetrachlooretheen overschrijdt de B-waarde, terwijl de concentratie BTEX de A-waarde overschrijdt.
In het grondwater van peilbuis 55 overschrijdt de concentratie 1,1,1-trichloor-ethaan de C-waarde. De sterke verontreiniging met 1,1,1-trichloorethaan in het grondwater van peilbuis 55 hangt zeer waarschijnlijk samen met morsen nabij de ondergrondse opslagtanks (BJ, nabij gebouw BX).

Voor de grondwaterverontreinigingen geldt dat ter plaatse van de hoogst gemeten concentraties (peilbuizen 37, 40 en in mindere mate 55) de betreffende vluchtige chloorkoolwaterstoffen in de bodem zijn geraakt, vermoedelijk ten gevolge van morsen.

De overige gemeten concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen overschrijden de A-waarde niet of nauwelijks. De concentratie EOX is zeer waarschijnlijk verhoogd ten gevolge van de aanwezigheid van hoge concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen.
In het grondwater van peilbuis 40 is een concentratie nikkel boven de A-waarde gemeten. De exacte herkomst van deze verontreiniging is niet bekend. De stof wordt wel in de bedrijfsvoering toegepast.

De overige geanalyseerde stoffen zijn niet in concentraties boven de A-waarde aangetroffen.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusies

Op basis van de resultaten van het INVO en het verkennend bodemonderzoek op het zuidelijk gedeelte van het bedrijfsterrein van PHILIPS Semiconductors B.V. te Nijmegen kan het volgende worden geconcludeerd:

Grond

- de bovenste halve meter grond op het zuidelijk terreingedeelte is ter plaatse van de oplosmiddelenopslag (ten oosten van gebouw AN), de voormalige oplosmiddelenverbrandingsplaats (ten oosten van gebouw R) en de voormalige neutralisatie-inrichting (gebouw CD) licht verontreinigd met vluchtige chloorkoolwaterstoffen (met name trichlooretheen). Plaatselijk is ook op grotere diepte (tot 2,5 m-mv) een licht verhoogde concentratie vluchtige chloorkoolwaterstoffen gemeten;

- in de grond worden tot een diepte van maximaal 2,5 m-mv puin, hout, glas, sintels, koolresten en/of ijzerresten aangetroffen in een groot aantal boringen op het terrein. De met puin, hout, ijzerresten en glas verontreinigde grond bevat tot boven de A-waarde verhoogde concentraties koper, lood, zink, kwik, PAK's, EOX en plaatselijk tevens minerale olie. De grond(meng)monsters waarin sintels zijn waargenomen zijn rond de B-waarde verontreinigd met PAK's en plaatselijk ook met lood;

- geen van de overige geanalyseerde stoffen wordt in een verhoogde concentratie in de grond(meng)monsters gemeten;

- de boringen in het kader van het INVO zijn uitgevoerd ter plaatse van de meest verdachte (kritische) locaties. In de geanalyseerde grond(meng)monsters zijn echter geen zodanig verhoogde concentraties gemeten, dat sprake lijkt van een bron van verontreiniging voor het grondwater. Het is echter niet uitgesloten dat zich op het terrein een of meerdere bronnen van verontreiniging in de grond bevinden met een zeer geringe oppervlakte (bijvoorbeeld ten gevolge van morsingen).

Grondwater

- het grondwater van peilbuis 37 nabij de oplosmiddelenopslag (ten oosten van gebouw AN) en 40, nabij de voormalige oplosmiddelenverbrandingsplaats (ten oosten van gebouw R) is tot ruim boven de C-waarde verontreinigd met trichlooretheen. In het grondwater ter plaatse van de voormalige oplosmiddelenverbrandingsplaats is tevens een concentratie cis-dichlooretheen boven de C-waarde en tetrachlooretheen boven de B-waarde gemeten.
  Het grondwater van peilbuis 55 ter plaatse van oplosmiddelenopslag BJ is tot boven de C-waarde verontreinigd met 1,1,1-trichloorethaan.
  Voor het overige zijn in het grondwater geen concentraties stoffen gemeten die de B- of C-waarde overschrijden;

- in het grondwater van peilbuis 40 nabij de voormalige oplosmiddelenverbrandingsplaats is een concentratie nikkel boven de A-waarde gemeten. De exacte herkomst van deze verontreiniging is onbekend;

- de verontreinigingen in het grondwater zijn zeer waarschijnlijk ontstaan ten gevolge van morsen van de verontreinigende stoffen op die plaatsen waar de stoffen zijn overgeslagen (gebouw AN en BJ) of verbrand (gebouw R). Ter plaatse van gebouw R is het overigens niet uitgesloten dat de verontreiniging zich vanaf de voormalige neutralisatie-inrichting in westelijke richting heeft verplaatst. In het grondwater ter plaatse van de neutralisatie-inrichting is namelijk 420 µg/l trichlooretheen gemeten.

- uit de gemeten grondwaterstanden is de stromingsrichting van het freatisch grondwater niet op te maken. Verwacht wordt dat de grondwaterstroming westelijk gericht is.

5.2 Aanbevelingen

Op basis van bovenstaande conclusies wordt aanbevolen een nader onderzoek uit te voeren om de omvang van de geconstateerde grondwaterverontreiniging met trichlooretheen ter plaatse van gebouw AN (peilbuis 37) en ter plaatse van gebouw R (peilbuis 40) te bepalen. Tevens verdient het aanbeveling de omvang van de grondwaterverontreiniging met 1,1,1-trichloorethaan ter plaatse van gebouw BX (peilbuis 55) te bepalen.

Gezien de geringe kans om de bron van de grondwaterverontreiniging aan te treffen, wordt verder grondonderzoek hiernaar niet zinvol geacht.

Het is evenmin noodzakelijk de grondverontreiniging met lood en PAK's, welke is gerelateerd aan het voorkomen van sintels in de bovengrond, uit te karteren.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 1

Situering onderzoekslocatie in directe omgeving
(schaal 1:25.000)

HK 334

BIJLAGE 1

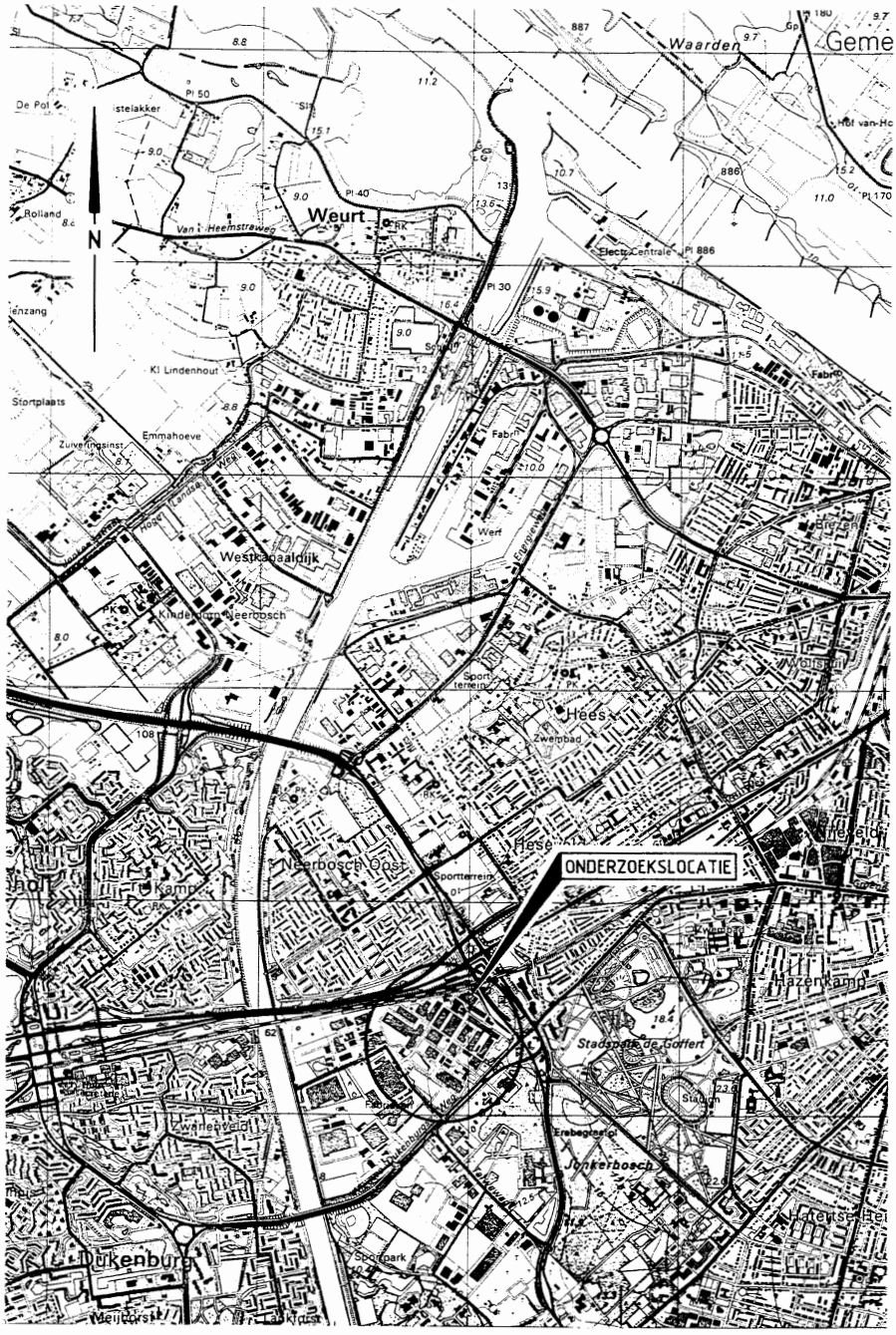

PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V.		INVO EN VERKENNEND BODEMONDERZOEK ZUIDELIJK TERREINDEEL. GERSTWEG 2 TE NIJMEGEN SITUERING ONDERZOEKSLOCATIE	Datum / Get / Corr
HASKONING Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau	11065 B0261.A0		5-4-93 db.
			Schaal 1:25.000

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 2

Situering boringen en peilbuizen
(schaal 1:1.000)

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 2A

Gebruiksfuncties van de gebouwen

HK 334

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
A	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
B	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
C	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
D	Werkplaats	
E	Inkoopstation (water)	
F	Rijwielstallingen	
G	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
J	Bewakingsloge	
K	Energiegebouw	
L	Kantoren en werkplaatsen	
M	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
O	Gasstation	
P	Kantoren	
Q	Schoorsteen	
R	A.H.V. gebouw (Algemene Hulp Verlening)	
T	Neutralisatiegebouw + put	
AB	Repro - fotografie + produktie	
AC	Magazijnen + kantoren	
AE	Bedrijfsrestaurant	
AF	Tapruimte vl.stikstof + zuurstof	
AM	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
AN	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
AO	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
AP	Demi- en koelwatergebouw	
API	Demi- en koelwatergebouw	
AQ	Pompput	
AR	Stalling van dienstauto's	
AV	Inkoopstation (aardgas)	
AW	Koelwatergebouw	
AX	Bewakingscentrum/ personeelswinkel	
AY	Abri (bij AX)	
BB	Inkoopstation (elektra)	
BC	Reinwaterkelder	
BE	Verdampingsinstallatie	
BF	Chemisch Distributiecentrum, Galvanie en Montage	
BG	Dope-gassengebouw (opslag)	
BJ	Zuurpompkelder van BF	
BK	Opvangput afvalvloeistoffen	
BM	Timmerwerkplaats	
BN	Werkplaats	
BO	Werkplaats	
BQ	Rekencentrum	
BS	Meetput bij AX	
BT	Kantoorgebouw	
BU	Kantoorgebouw	
BV	Kantoorgebouw	
BW	Slib-opvangput	
BX	Kantoorgebouw	
BY	Bedrijfsmechanisatie	

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
QQ	Bedrijfswoning	
FA	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
FB	Kantoorgebouw	
FE	Energiegebouw	
CD	Elec. inkoopstation	
Diversen, tanks, bronnen e.d.		
ZZ1	Watertank (basisch proceswater)	
ZZ2, ZZ32	Olietanks	
ZZ3, ZZ4 ZZ6, ZZ15 ZZ20, ZZ21 ZZ33	Stikstoftanks	
ZZ5	Zuurstoftank	
ZZ7, ZZ8, ZZ9, ZZ10	Bronnen	
ZZ11, ZZ12 ZZ13	Bronnen (zijn vervallen)	
ZZ14	Demi-watertank (ondergronds)	
ZZ16, ZZ17 ZZ18	3 Waterstofbatterijen	
ZZ19	Reduceerstation (aardgas)	
ZZ22	Argontank	
ZZ23	Perscontainer	
ZZ24	Persluchttank (ondergronds)	
ZZ25	Natronloogtank (ondergronds)	
ZZ26	Natronloogtanks	
ZZ27	Zoutzuurtanks	
ZZ28	Zoutzuurtank	
ZZ29, ZZ30	Twee (transportabele) opleggers met waterstofflessen/cilinders	
ZZ31	Oplosmiddelentank (ondergronds)	
ZZ34	Neutralisatieput	
ZZ35	Pompput	

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 3A

Boorprofielen boringen

HK 334

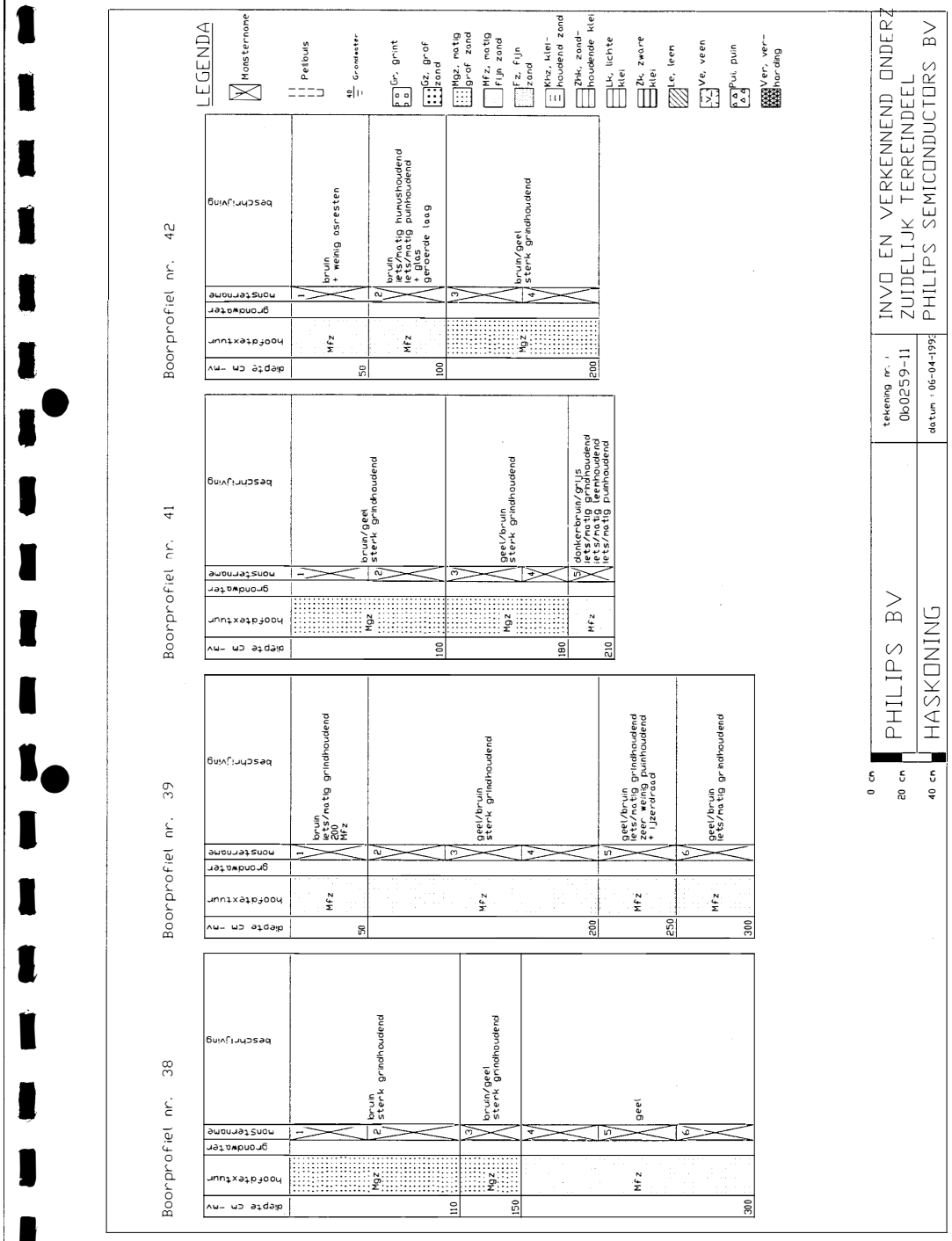
Boorprofiel nr. 38
Boorprofiel nr. 39
Boorprofiel nr. 41
Boorprofiel nr. 42
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. 0b0259-11
datum : 06-04-199
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

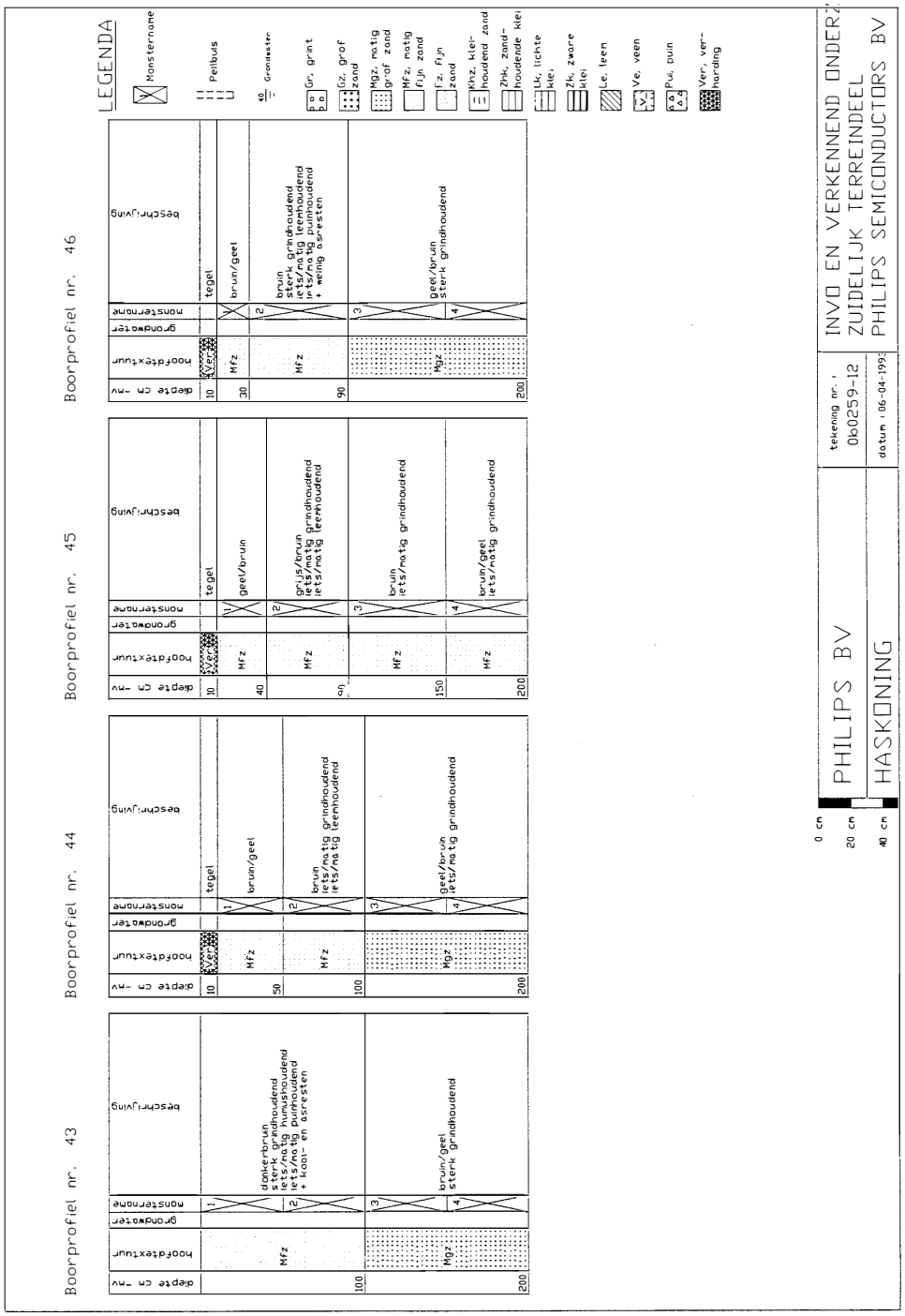
Boorprofiel nr. 43
Boorprofiel nr. 44
Boorprofiel nr. 45
Boorprofiel nr. 46
LEGENDA
Monsternome
Peilbuis
Grondwaterstand
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pu, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 1
0b0259-12
datum: 06-04-1993
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

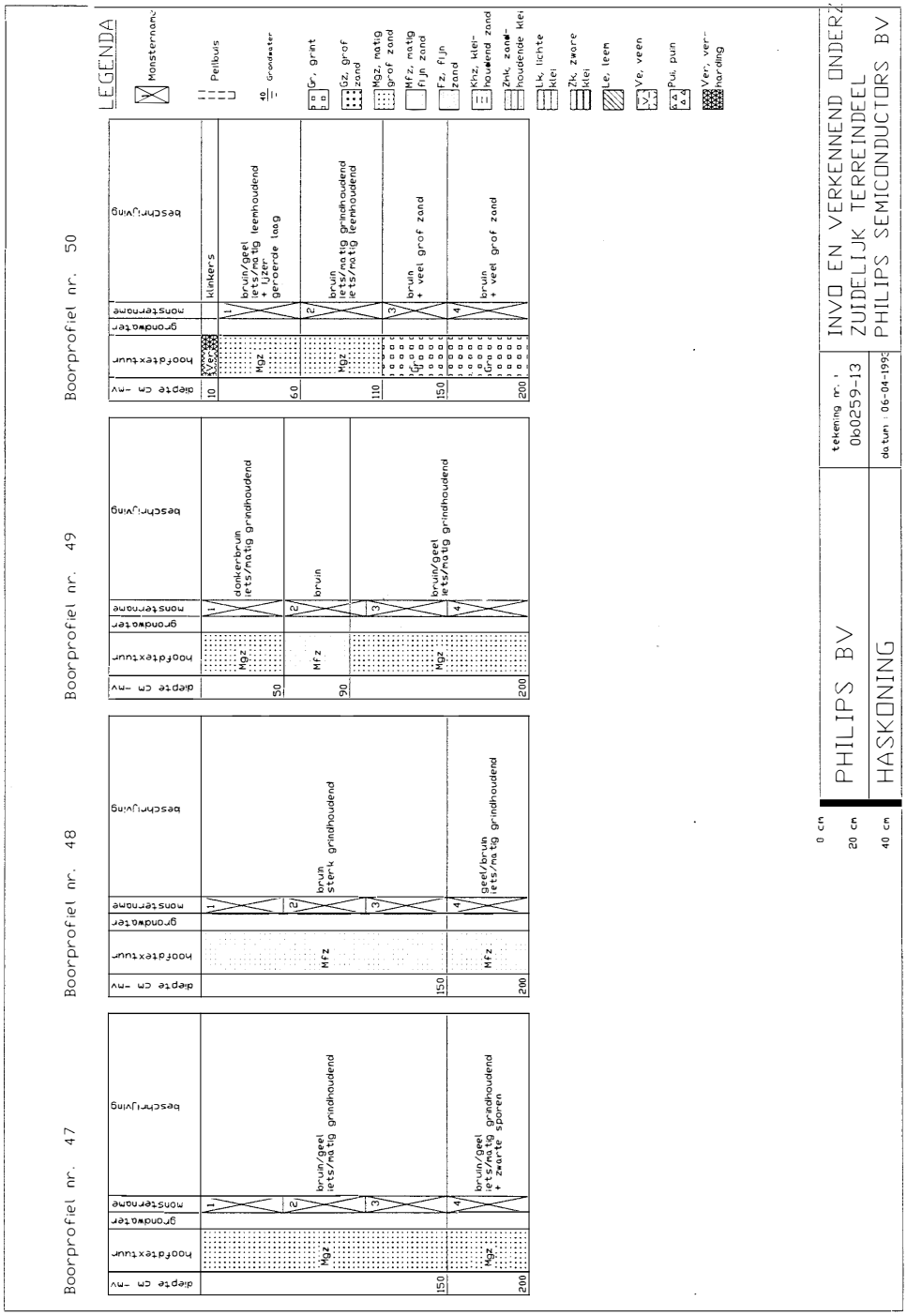
Boorprofiel nr. 47
Boorprofiel nr. 48
Boorprofiel nr. 49
Boorprofiel nr. 50
LEGENDA
Monsternam
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Klz, kleiïg houdend zand
Znk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pul, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. : 0b0259-13
datum : 06-04-199
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

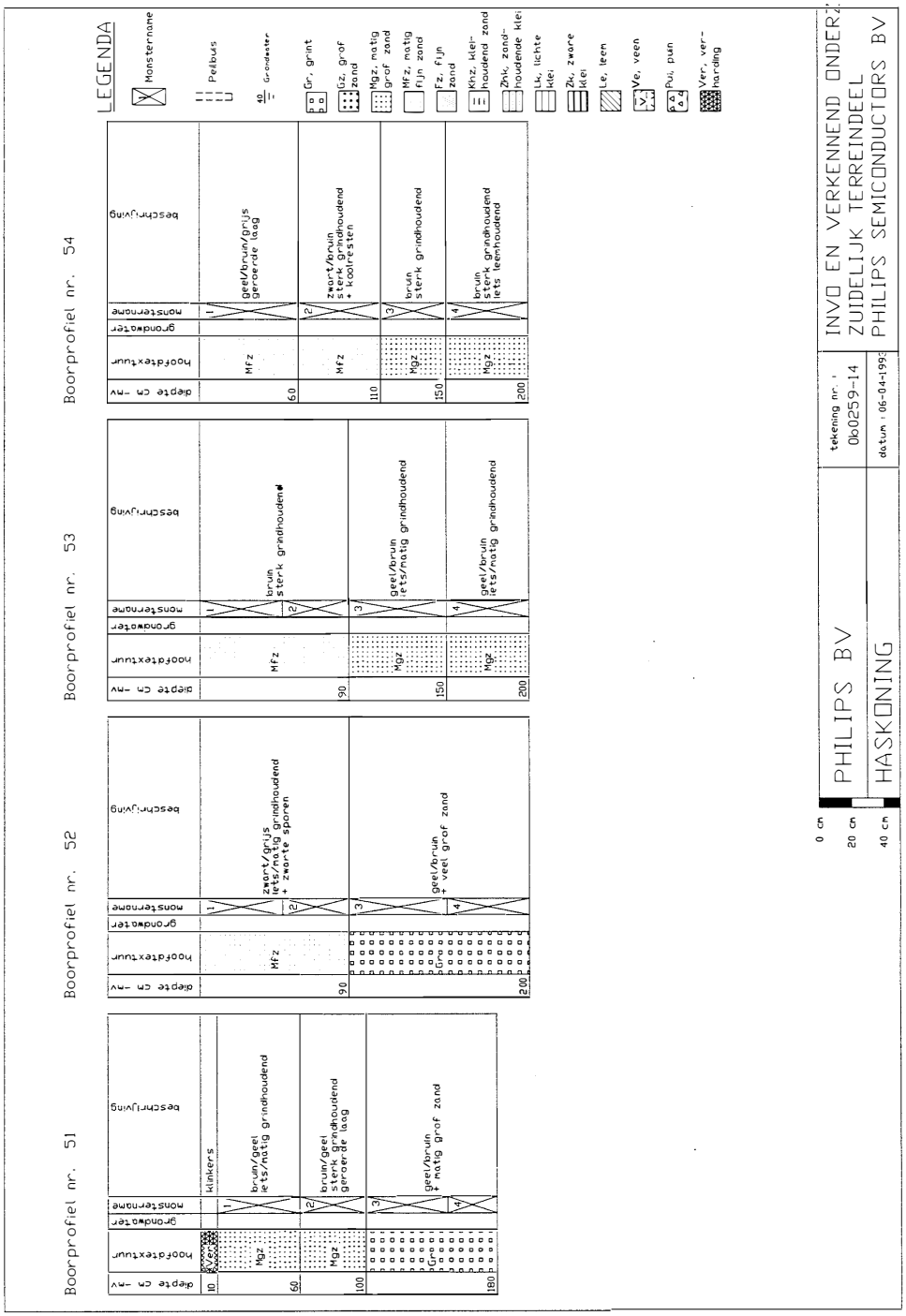
Boorprofiel nr. 51
Boorprofiel nr. 52
Boorprofiel nr. 53
Boorprofiel nr. 54
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leen
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 060259-14
datum: 06-04-1995
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

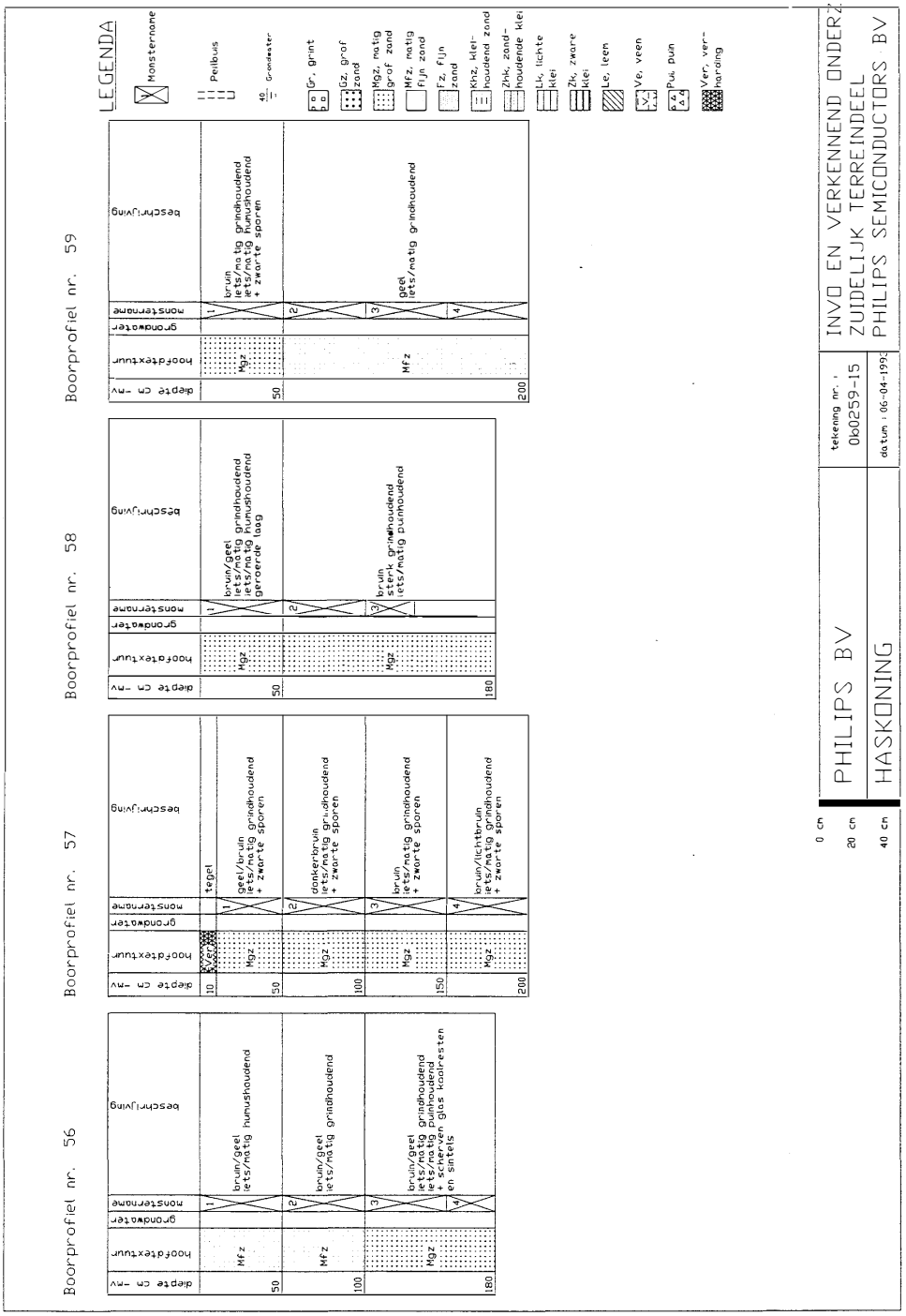
Boorprofiel nr. 56
Boorprofiel nr. 57
Boorprofiel nr. 58
Boorprofiel nr. 59
diepte cm -NV
hoofdtextuur
grondwater
monstername
beschrijving
bruin/geel iets/matig humushoudend
bruin/geel iets/matig grindhoudend
bruin/geel iets/matig grindhoudend + scherven glas koolresten en sintels
tegel
geel/bruin iets/matig grindhoudend + zwarte sporen
donkerbruin iets/matig grindhoudend + zwarte sporen
bruin iets/matig grindhoudend + zwarte sporen
bruin/lichtbruin iets/matig grindhoudend + zwarte sporen
bruin/geel iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend geroerde laag
bruin sterk iets/matig puinhoudend
geel iets/matig grindhoudend
bruin iets/matig grindhoudend + zwarte sporen
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwater
Gr. grint
Gz. grof zand
Mgz. matig grof zand
Mfz. matig fijn zand
Fz. fijn zand
Khz. Klei-houdend zand
Zhk. zand-houdende klei
Lk. lichte klei
Zk. zware klei
Le. leem
Ve. veen
Pui. puin
Ver. ver-harding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 060259-15
datum: 06-04-1993
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

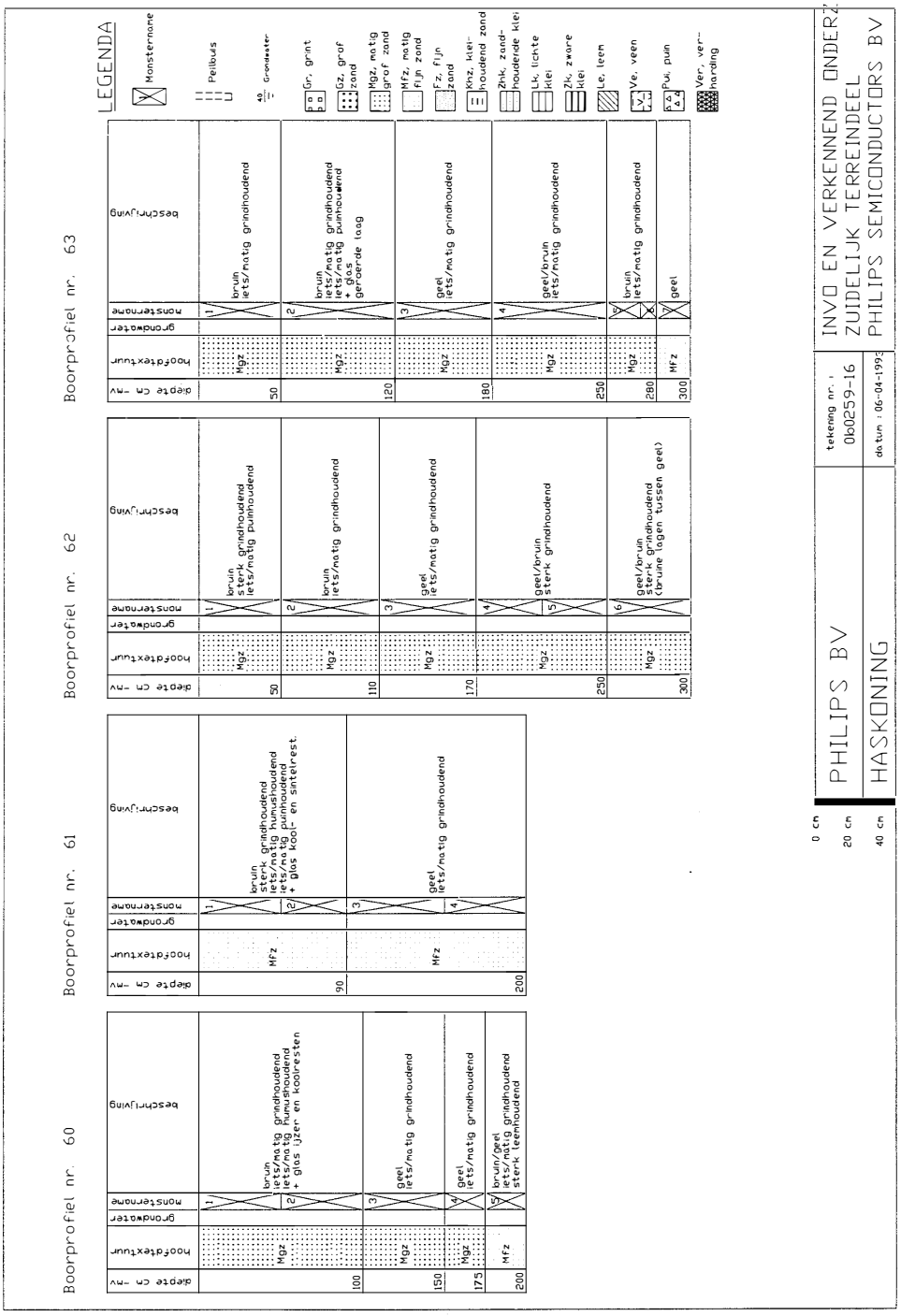
Boorprofiel nr. 60
Boorprofiel nr. 61
Boorprofiel nr. 62
Boorprofiel nr. 63
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Knz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. : 0k0259-16
datum : 06-04-1993
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

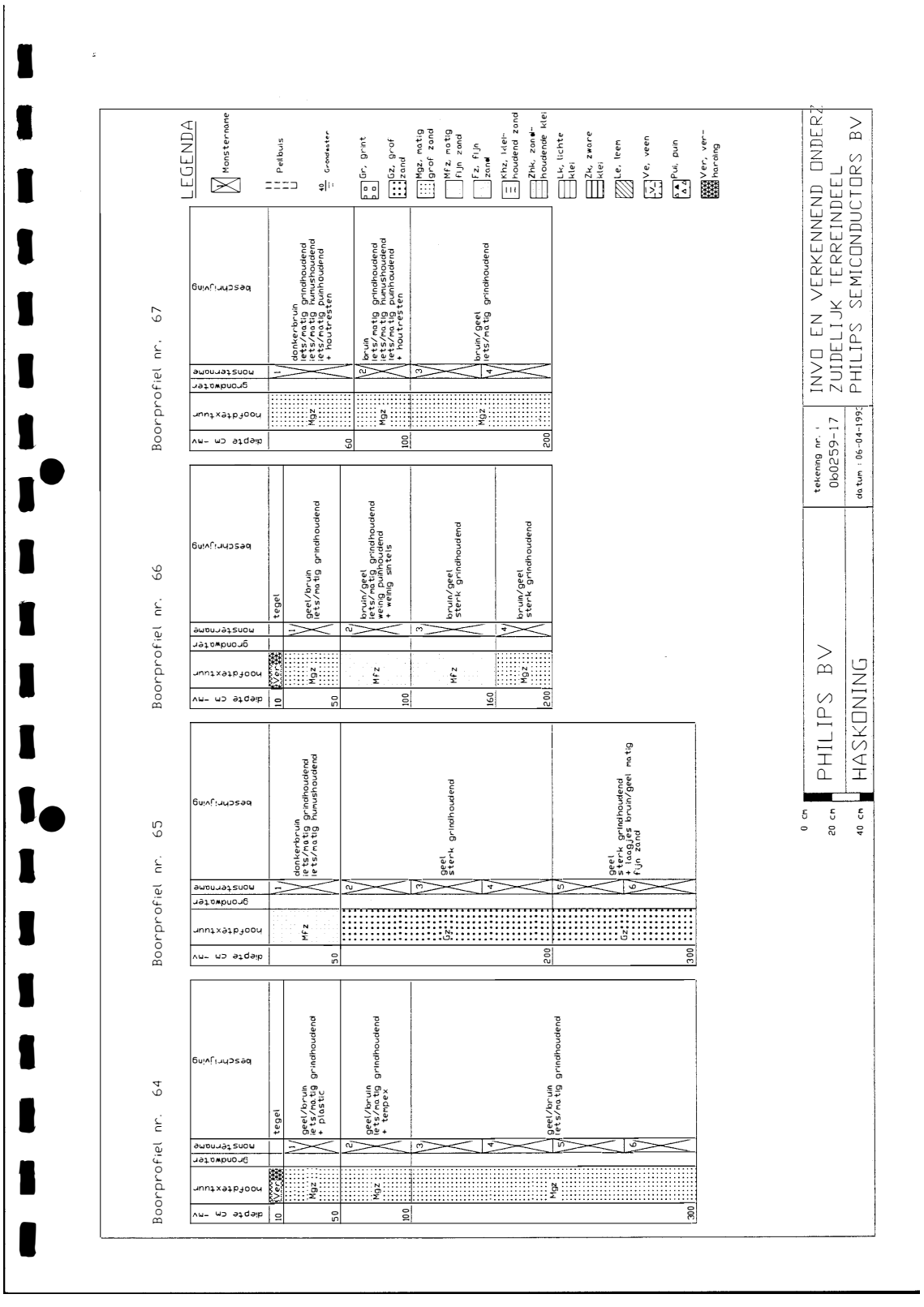

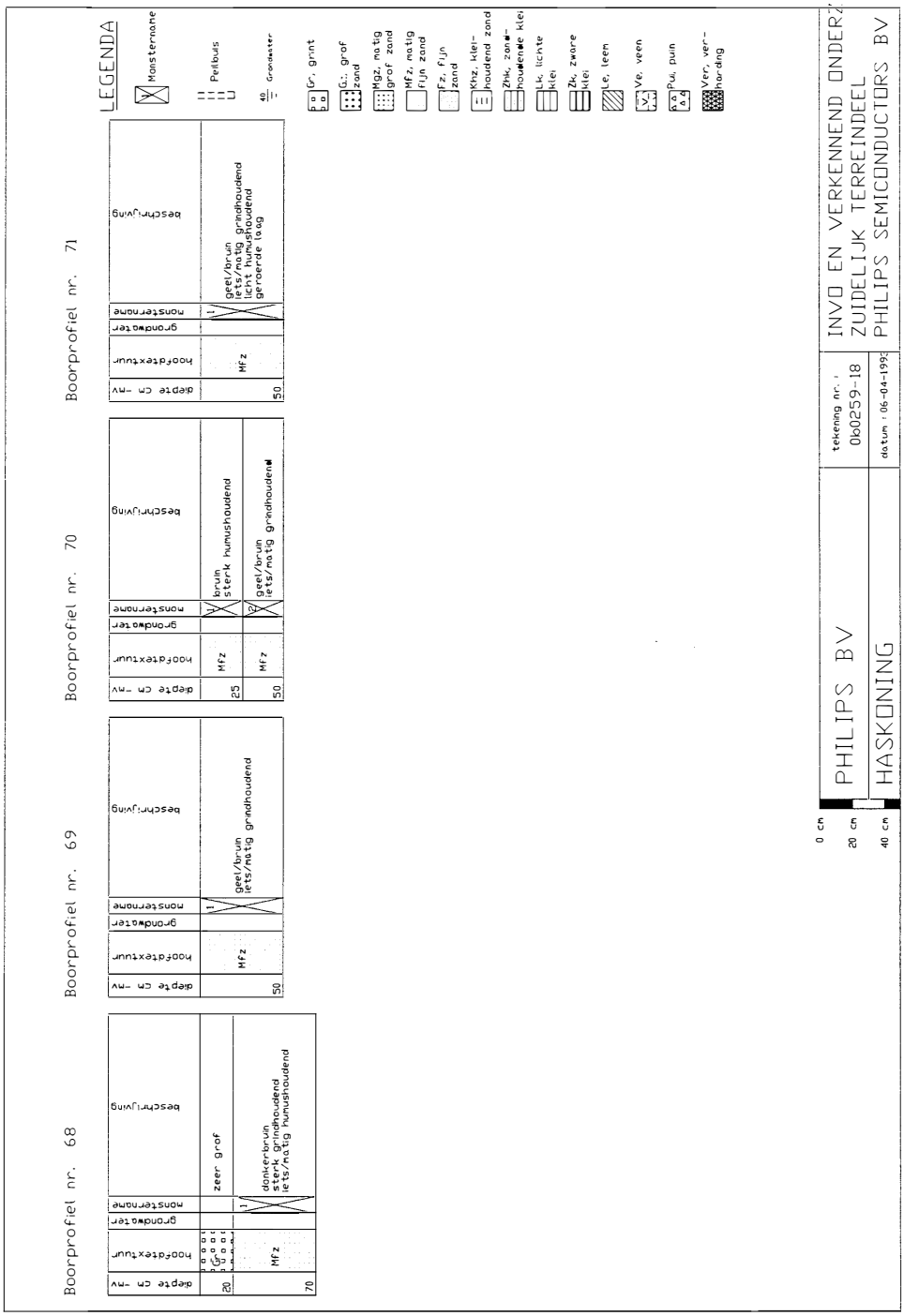
Boorprofiel nr. 68
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
0
20
Mfz
70
zeer grof
donkerbruin sterk grindhoudend iets/matig humushoudend
Boorprofiel nr. 69
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
Mfz
50
geel/bruin iets/matig grindhoudend
Boorprofiel nr. 70
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
25
Mfz
bruin sterk humushoudend
50
Mfz
geel/bruin iets/matig grindhoudend
Boorprofiel nr. 71
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
Mfz
50
geel/bruin iets/matig grindhoudend licht humushoudend geroerde laag
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
G, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Knz, kleihoudend zand
ZhK, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pu, puin
Ver, verharding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 1
060259-18
datum: 06-04-1995
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

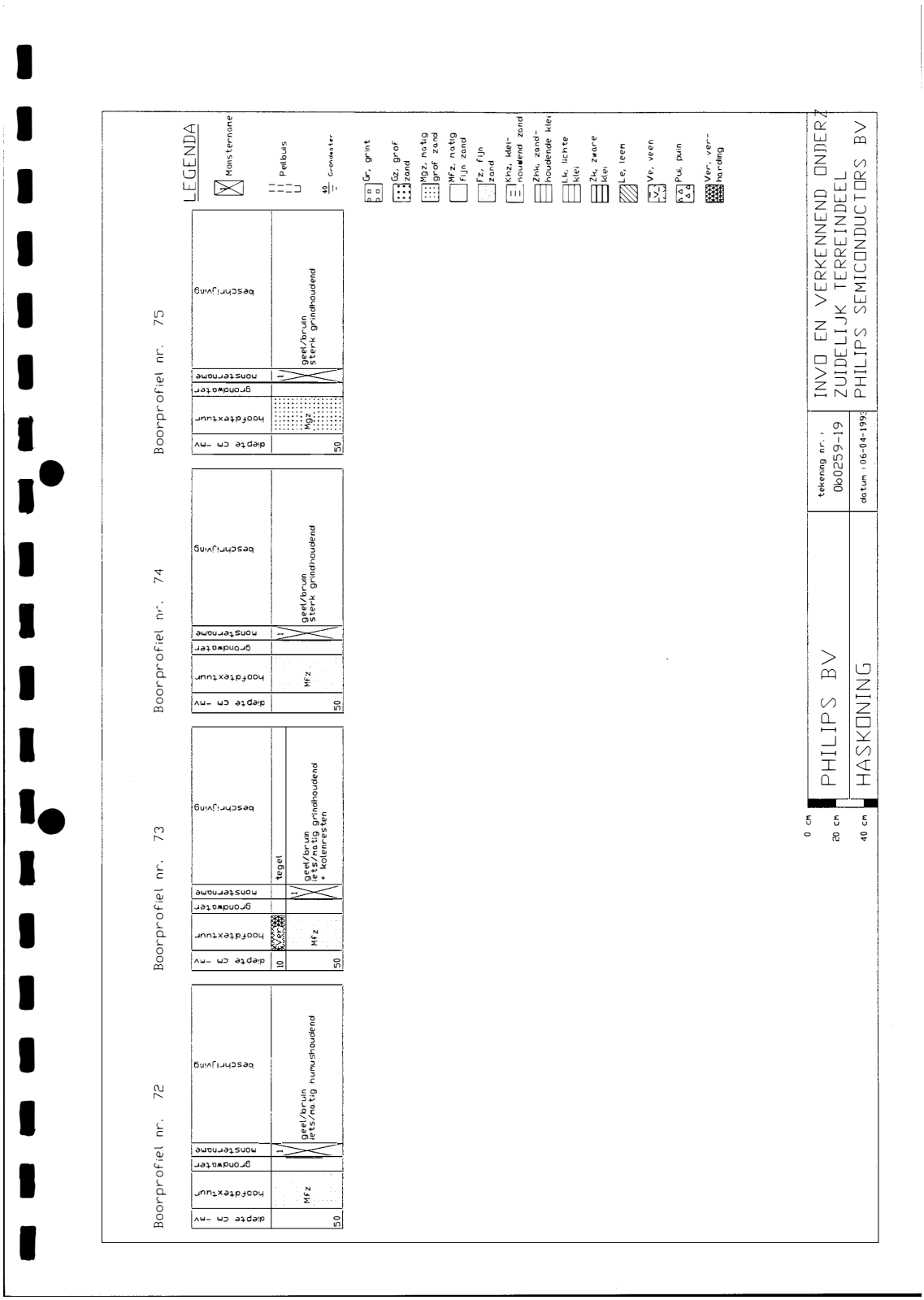
Boorprofiel nr. 72
Boorprofiel nr. 73
Boorprofiel nr. 74
Boorprofiel nr. 75
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
Mfz
geel/bruin gets/nat ig nuvushoudend
10
tegel
Mfz
geel/bruin sterk grindhoudend + kalenersteen
Mfz
geel/bruin sterk grindhoudend
Mgz
geel/bruin sterk grindhoudend
50
LEGENDA
Monsternaame
Peilbus
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleiarmoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 1
0b0259-19
datum: 06-04-1993
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

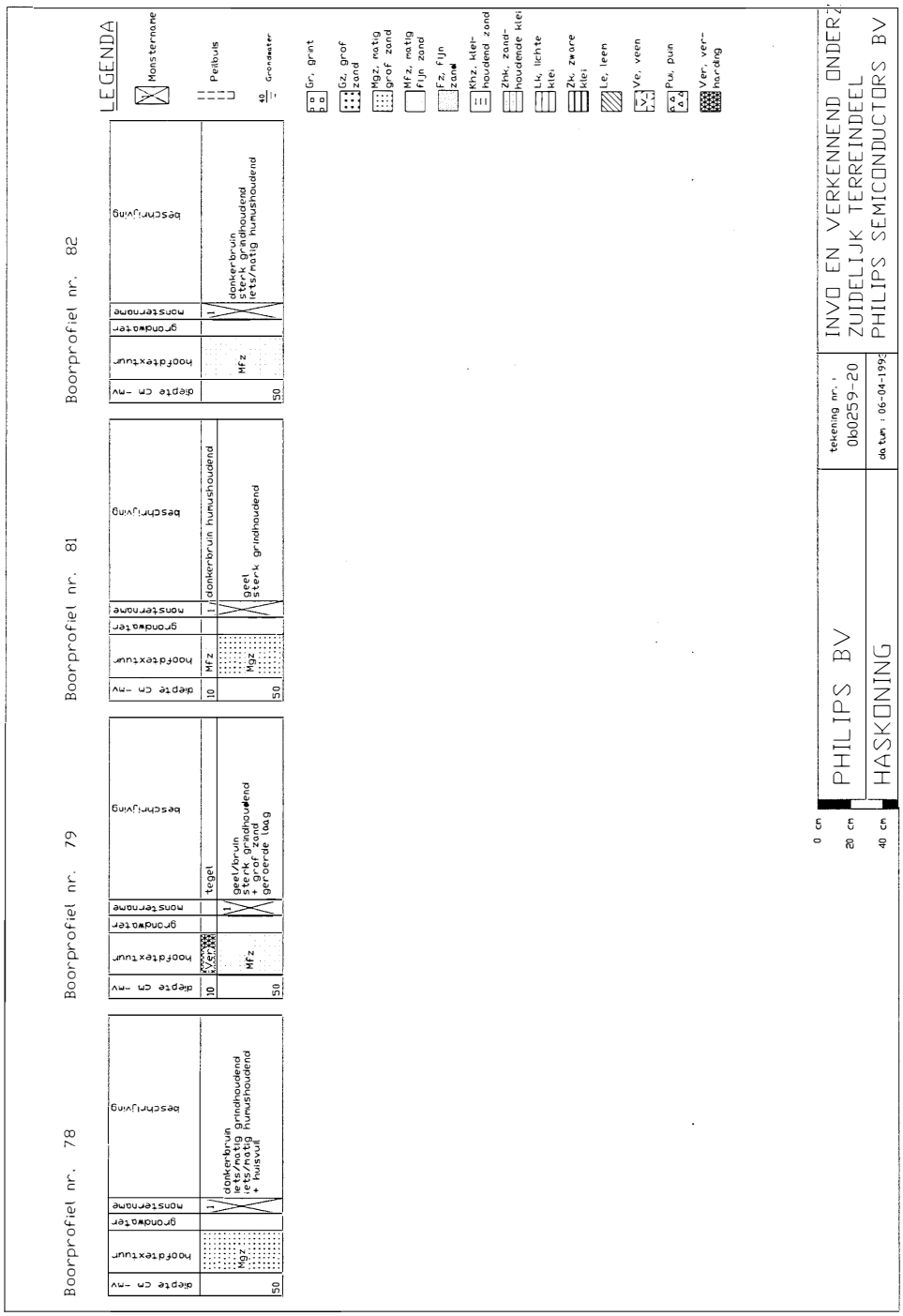
Boorprofiel nr. 78
Boorprofiel nr. 79
Boorprofiel nr. 81
Boorprofiel nr. 82
LEGENDA
Monsternome
Peilbuis
Grondwaterstand
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leen
Ve, veen
Pu, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 0b0259-20
datum: 06-04-1995
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

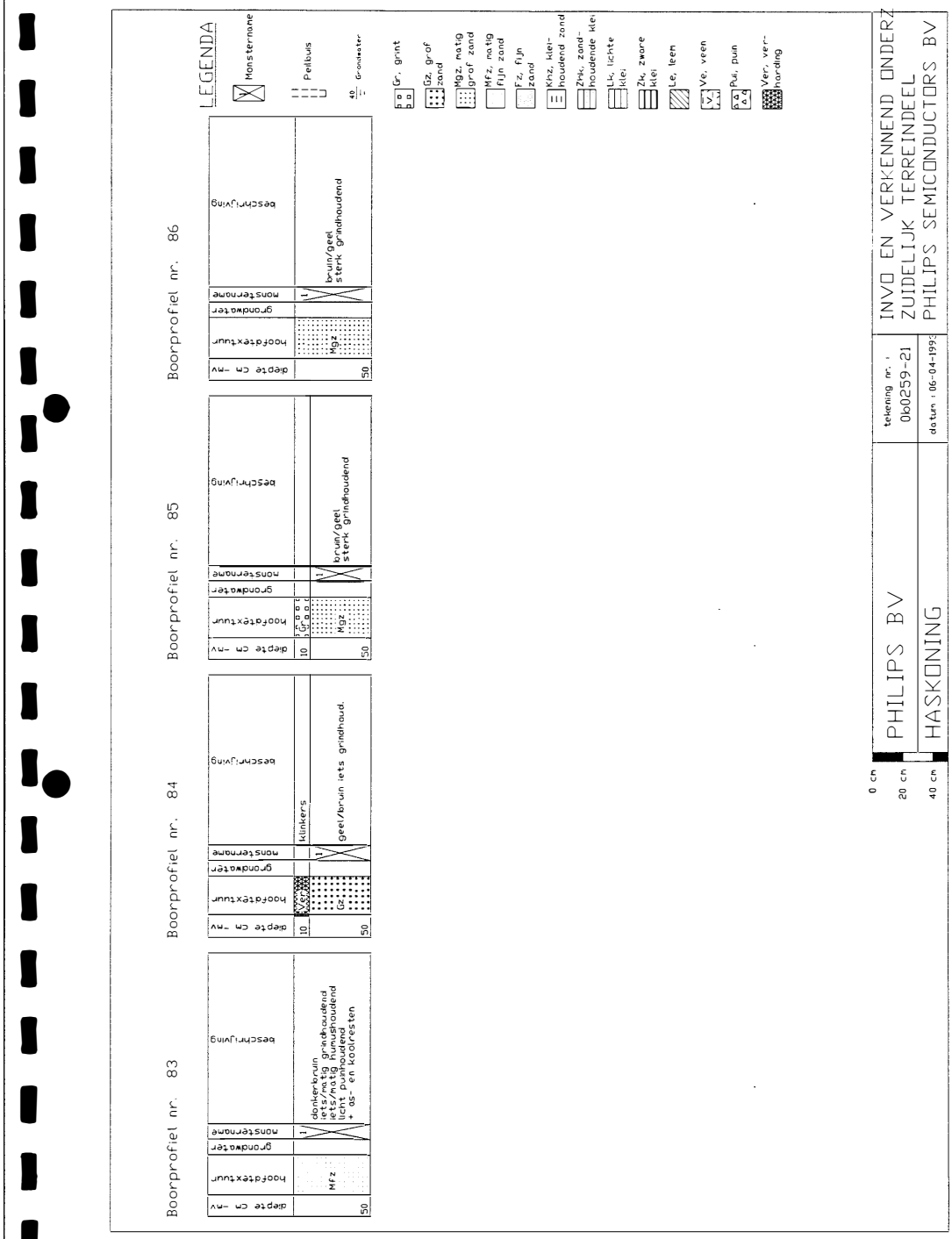
Boorprofiel nr. 83
Boorprofiel nr. 84
Boorprofiel nr. 85
Boorprofiel nr. 86
LEGENDA
Monsternome
Peilbuis
Grondsoort
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. : 060259-21
datum : 06-04-1995
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

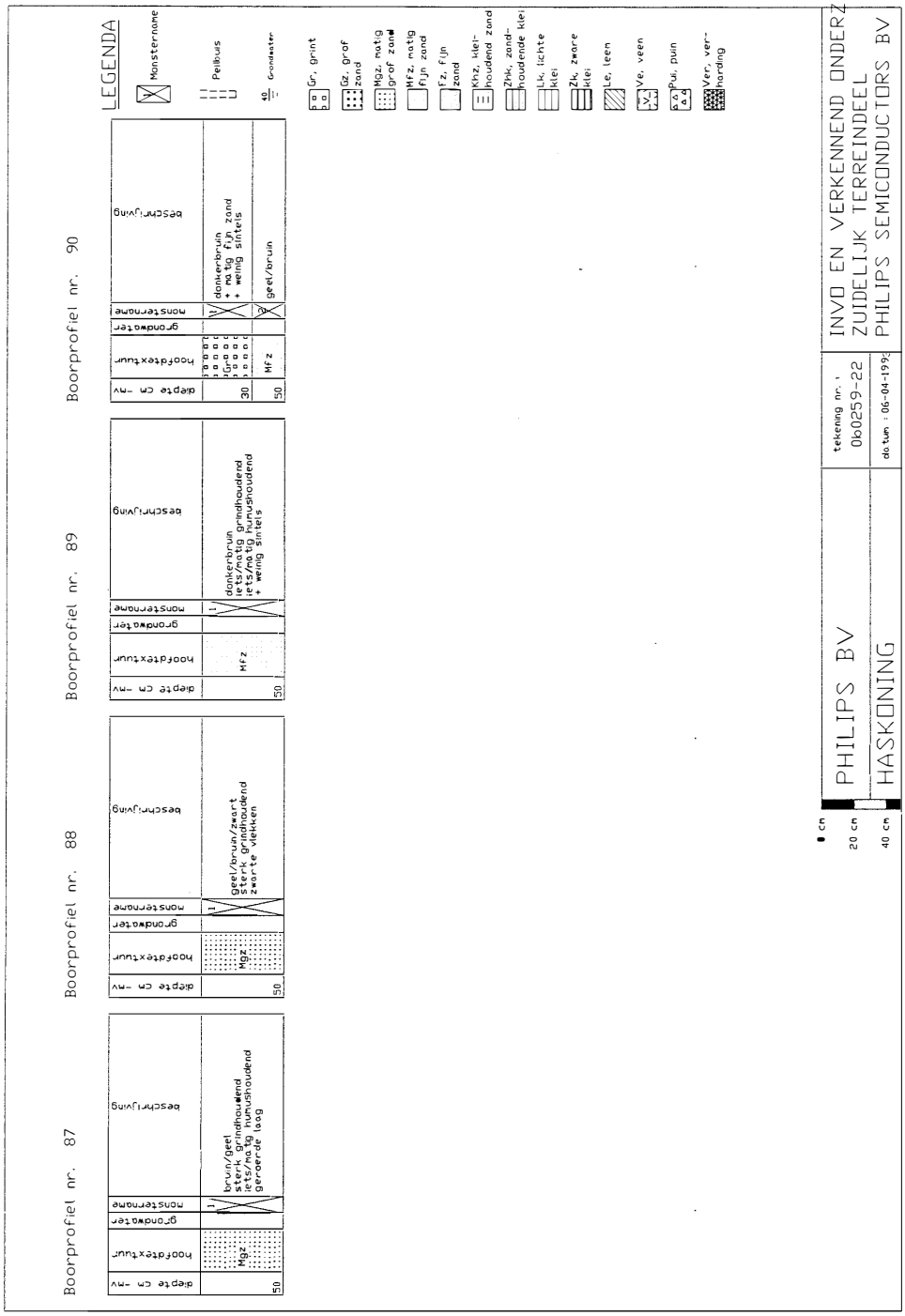
Boorprofiel nr. 87
Boorprofiel nr. 88
Boorprofiel nr. 89
Boorprofiel nr. 90
LEGENDA
Monsternome
Peilbuis
Grondmonster
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zwarte klei
Le, leen
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 1
060259-22
datum: 06-04-1992
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

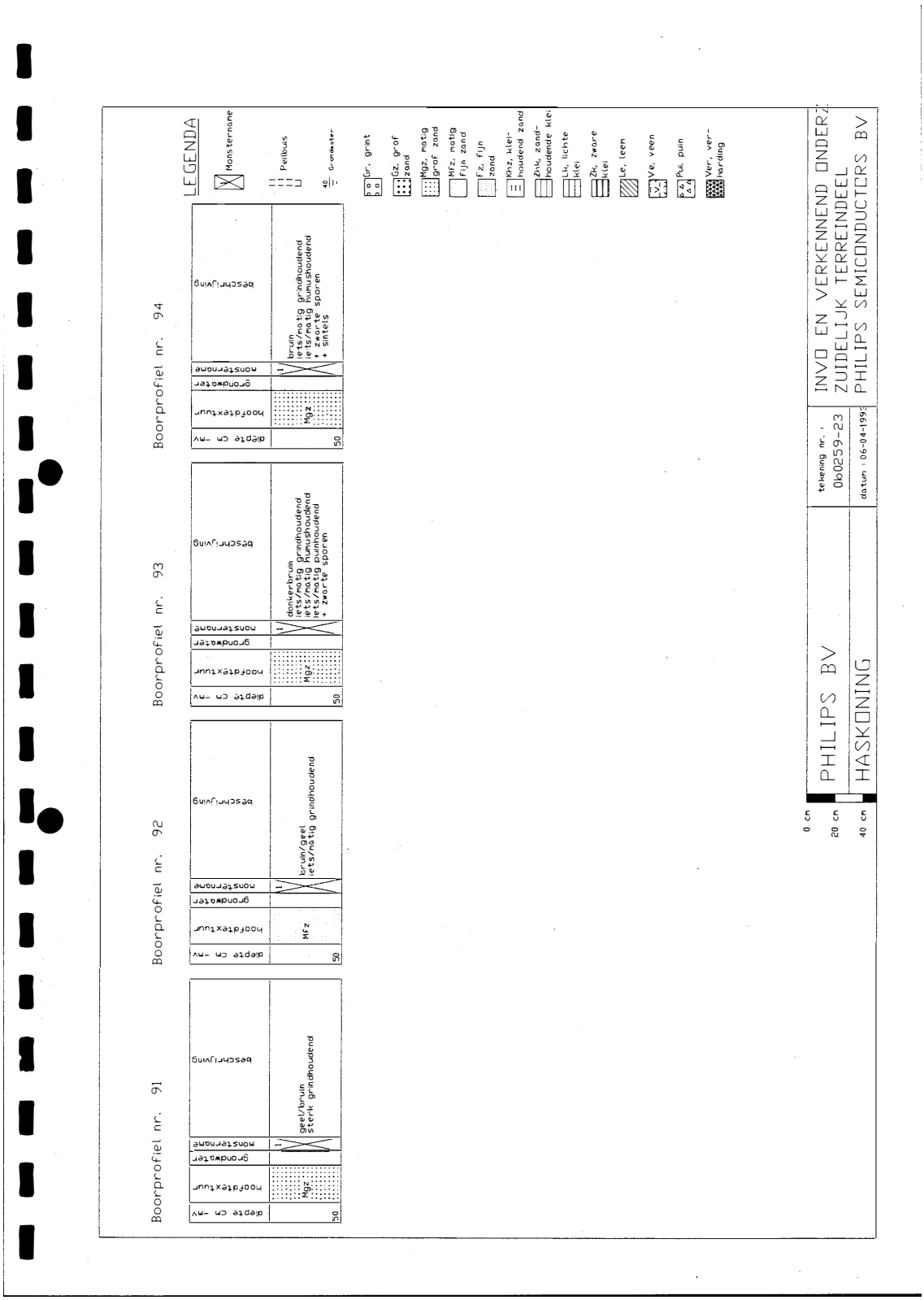
Boorprofiel nr. 91
Boorprofiel nr. 92
Boorprofiel nr. 93
Boorprofiel nr. 94
diepte cm -mV
hoofdtextuur
grondwater
monstername
beschrijving
Mgz
geel/bruin sterk grindhoudend
Mfz
bruin/geel iets/matig grindhoudend
donkerbruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend iets/matig puinhoudend + zwarte sporen
bruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend + zwarte sporen
50
LEGENDA
Monsternome
Peilbuis
Grondwaterstand
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 060259-23
datum: 06-04-1993
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

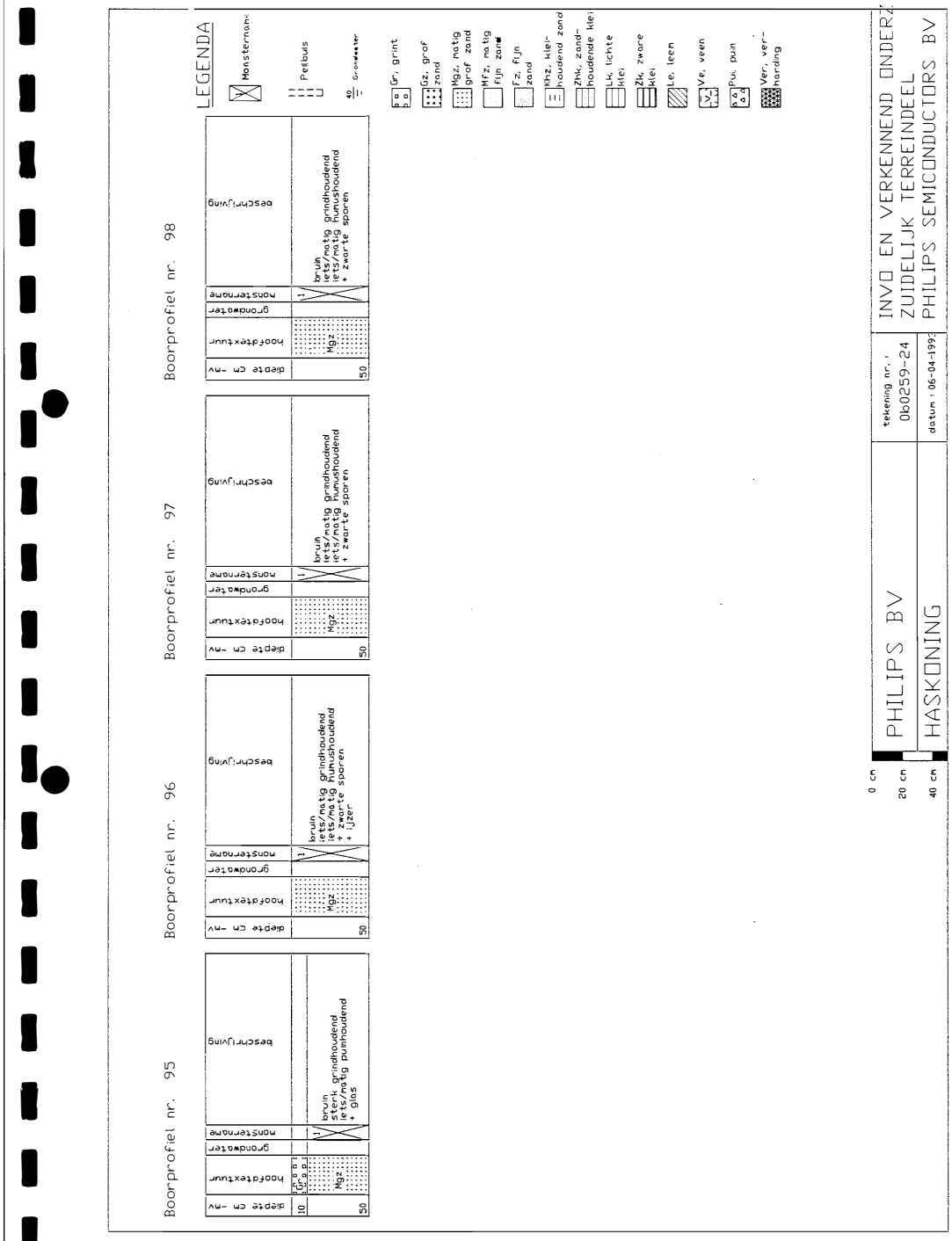
Boorprofiel nr. 95
Boorprofiel nr. 96
Boorprofiel nr. 97
Boorprofiel nr. 98
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monstername
beschrijving
bruin sterk grindhoudend iets/matig puinhoudend + glas
bruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend + zwarte sporen + ijzer
bruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend + zwarte sporen
bruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend + zwarte sporen
Mgz
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 1
0b0259-24
datum: 06-04-1995
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

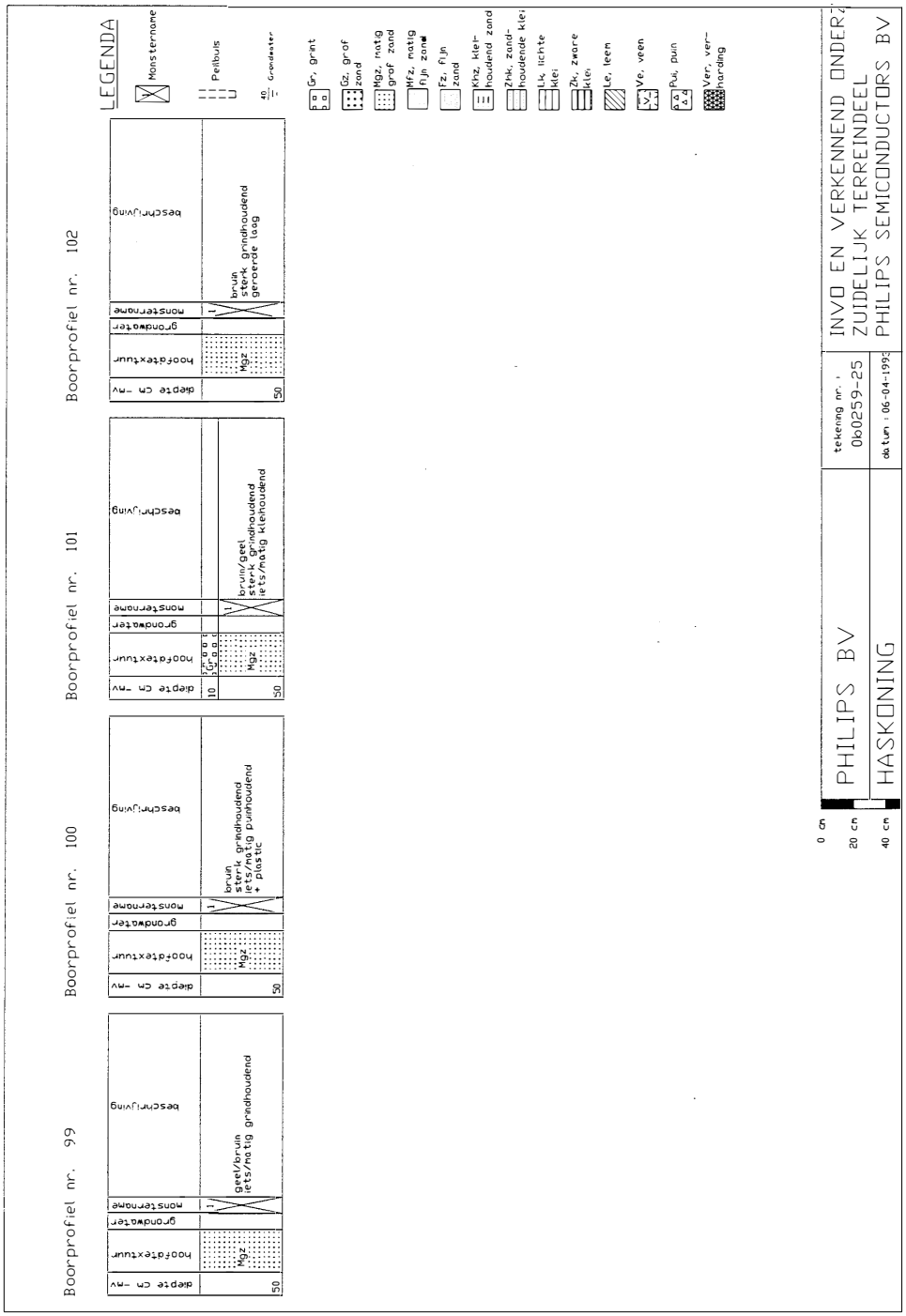
Boorprofiel nr. 99
Boorprofiel nr. 100
Boorprofiel nr. 101
Boorprofiel nr. 102
diepte cm -mV
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
Mgz
geel/bruin iets/matig grindhoudend
bruin sterk grindhoudend iets/matig puinhoudend + plastic
bruin/geel sterk grindhoudend iets/matig kleihoudend
bruin sterk grindhoudend geroerde laag
LEGENDA
Monsternaame
Peilbuis
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, klei-houdend zand
ZHk, zand-houdende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pu, puin
Ver, ver-harding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 0b0259-25
datum: 06-04-1993
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

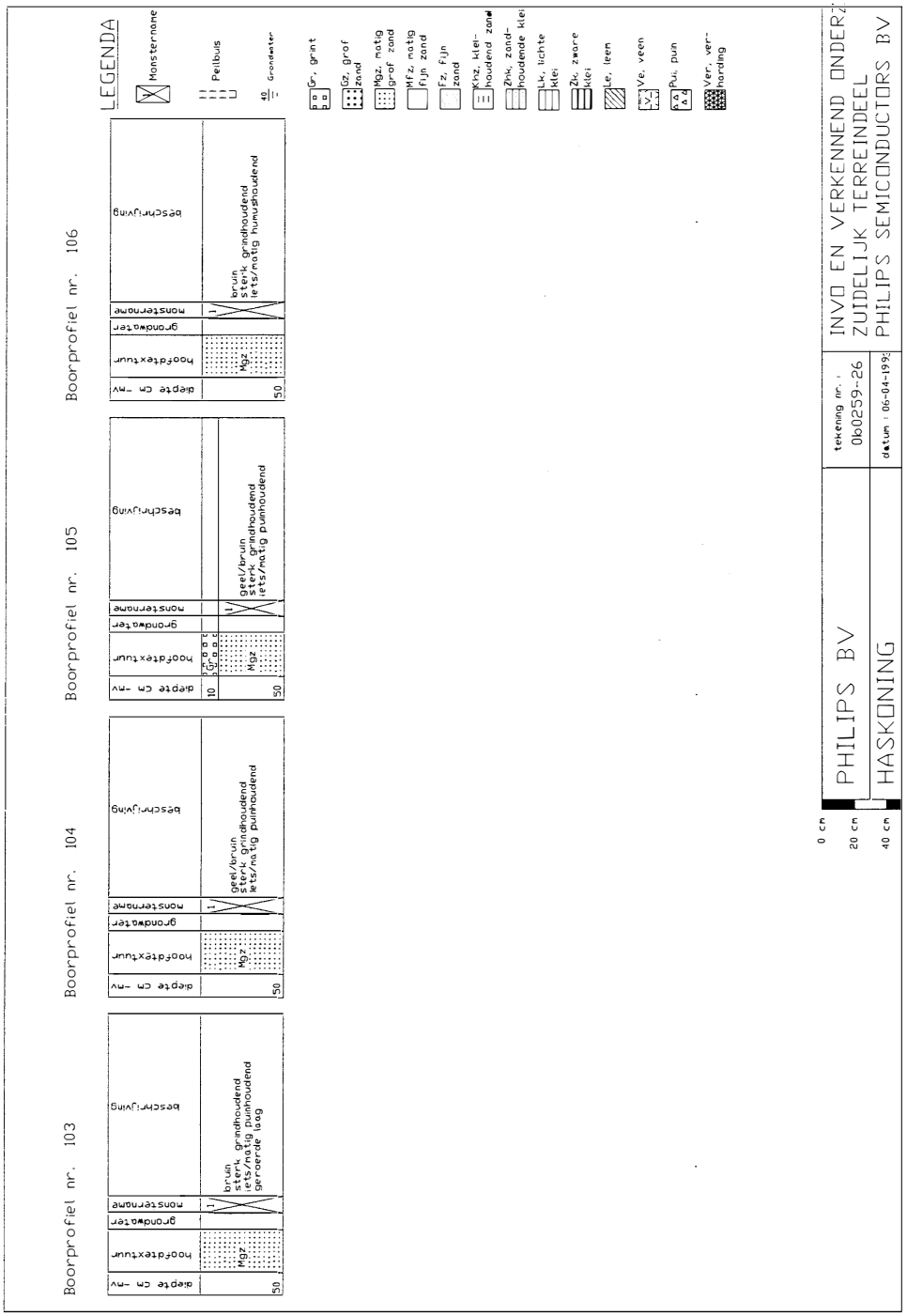
Boorprofiel nr. 103
Boorprofiel nr. 104
Boorprofiel nr. 105
Boorprofiel nr. 106
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monstername
beschrijving
Mgz.
bruin sterk grindhoudend iets/matig puinhoudend geroerde laag
geel/bruin sterk grindhoudend iets/matig puinhoudend
bruin sterk grindhoudend iets/matig humushoudend
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, Fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. : 0b0259-26
datum : 06-04-199
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

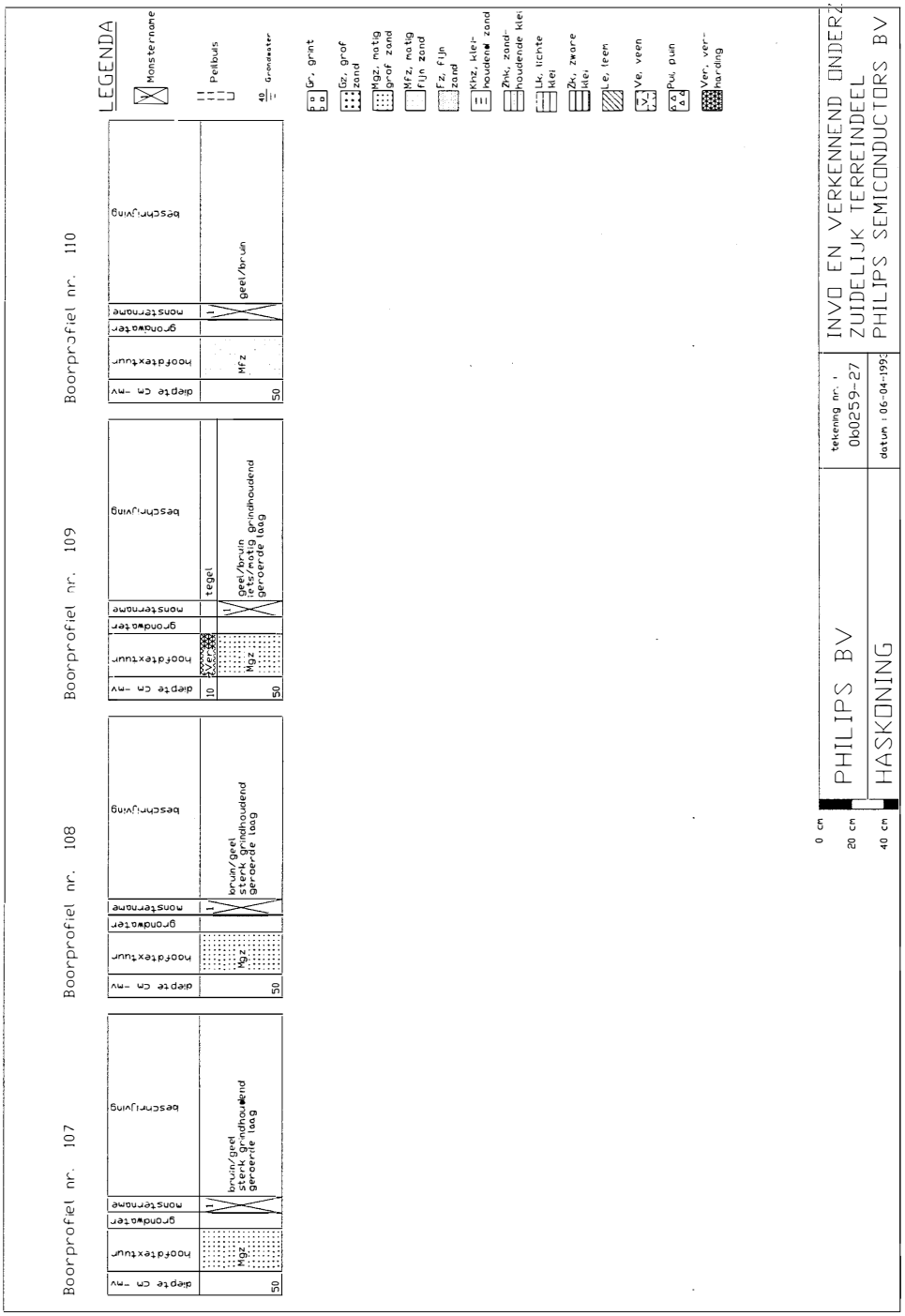
Boorprofiel nr. 107
Boorprofiel nr. 108
Boorprofiel nr. 109
Boorprofiel nr. 110
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
bruin/geel sterk grindhoudend geroerde laag
Mgz
50
tegel
geel/bruin iets/matig grindhoudend geroerde laag
10
Mfz
LEGENDA
Monsternaame
Peilbuis
Grondwater
Gr. grint
Gz. grof zand
Mgz. matig grof zand
Mfz. matig fijn zand
Fz. fijn zand
Knz. kleihoudend zand
Znk. zandhoudende klei
Lk. lichte klei
Zk. zware klei
Le. leem
Ve. veen
Pui. puin
Ver. verharding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 1
060259-27
datum: 06-04-1993
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

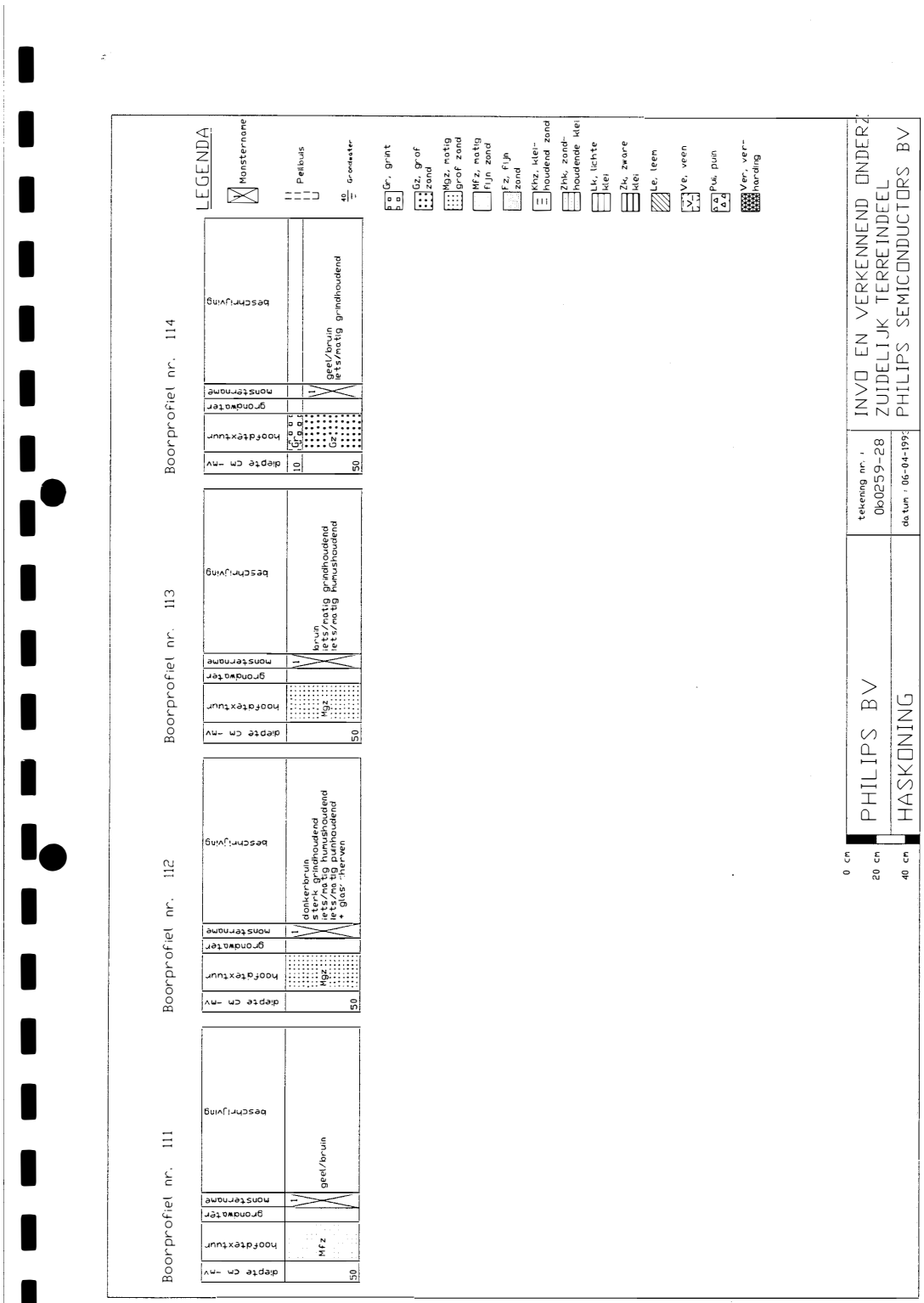
Boorprofiel nr. 111
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
Mfz
geel/bruin
50
Boorprofiel nr. 112
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
Mgz
donkerbruin sterk grindhoudend iets/matig humushoudend iets/matig plmhoudend + glas- -herven
50
Boorprofiel nr. 113
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
Mgz
bruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend
50
Boorprofiel nr. 114
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
10
Gz
Gz
geel/bruin iets/matig grindhoudend
50
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, klei- houdend zand
Zhk, zand- houdende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Verr, verr- harding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. :
060259-28
datum : 06-04-199
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

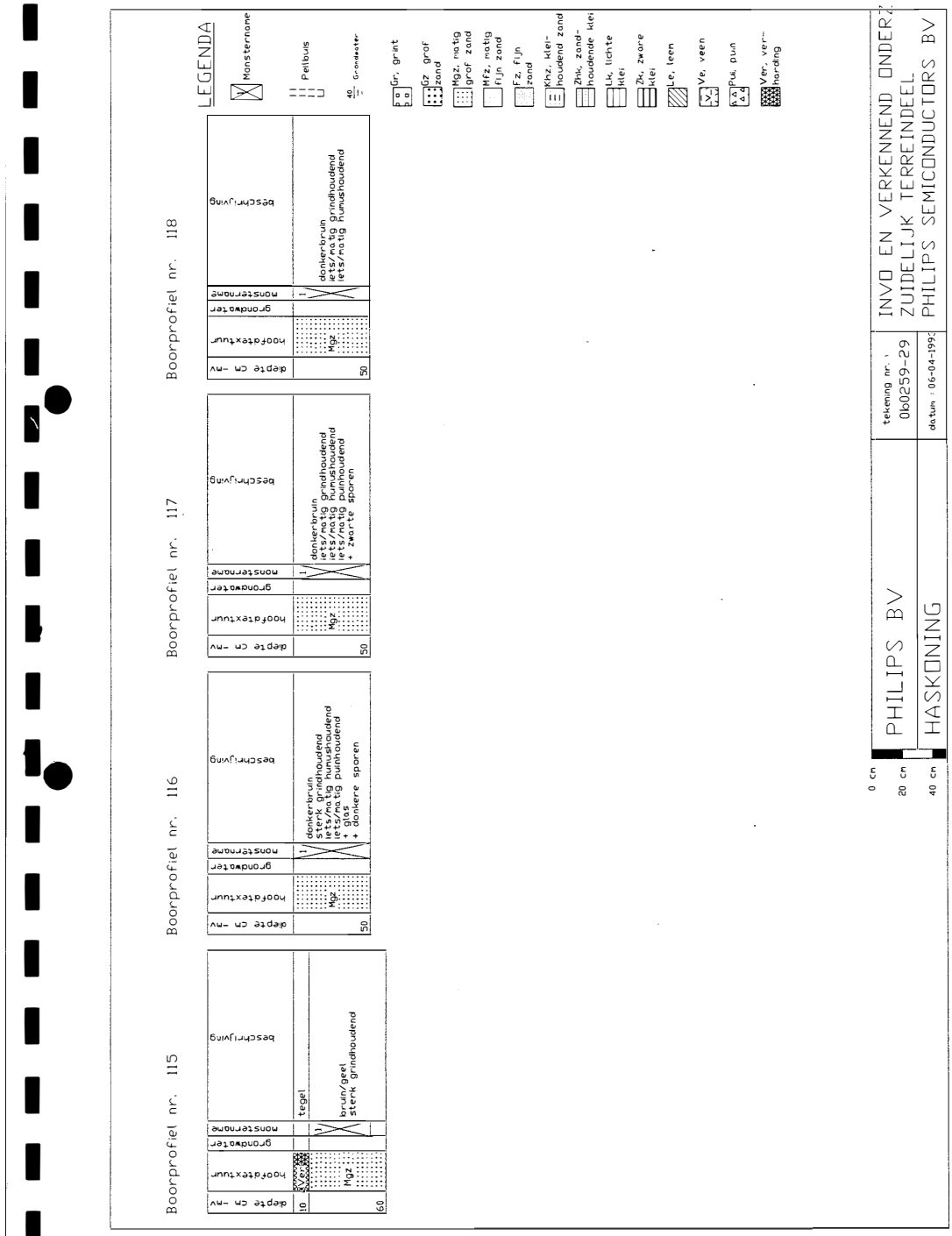
Boorprofiel nr. 115
Boorprofiel nr. 116
Boorprofiel nr. 117
Boorprofiel nr. 118
LEGENDA
Monsternaam
Peilbuis
Grondwaterstand
Gr, grint
Gz grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leen
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 1
0b0259-29
datum: 06-04-1995
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

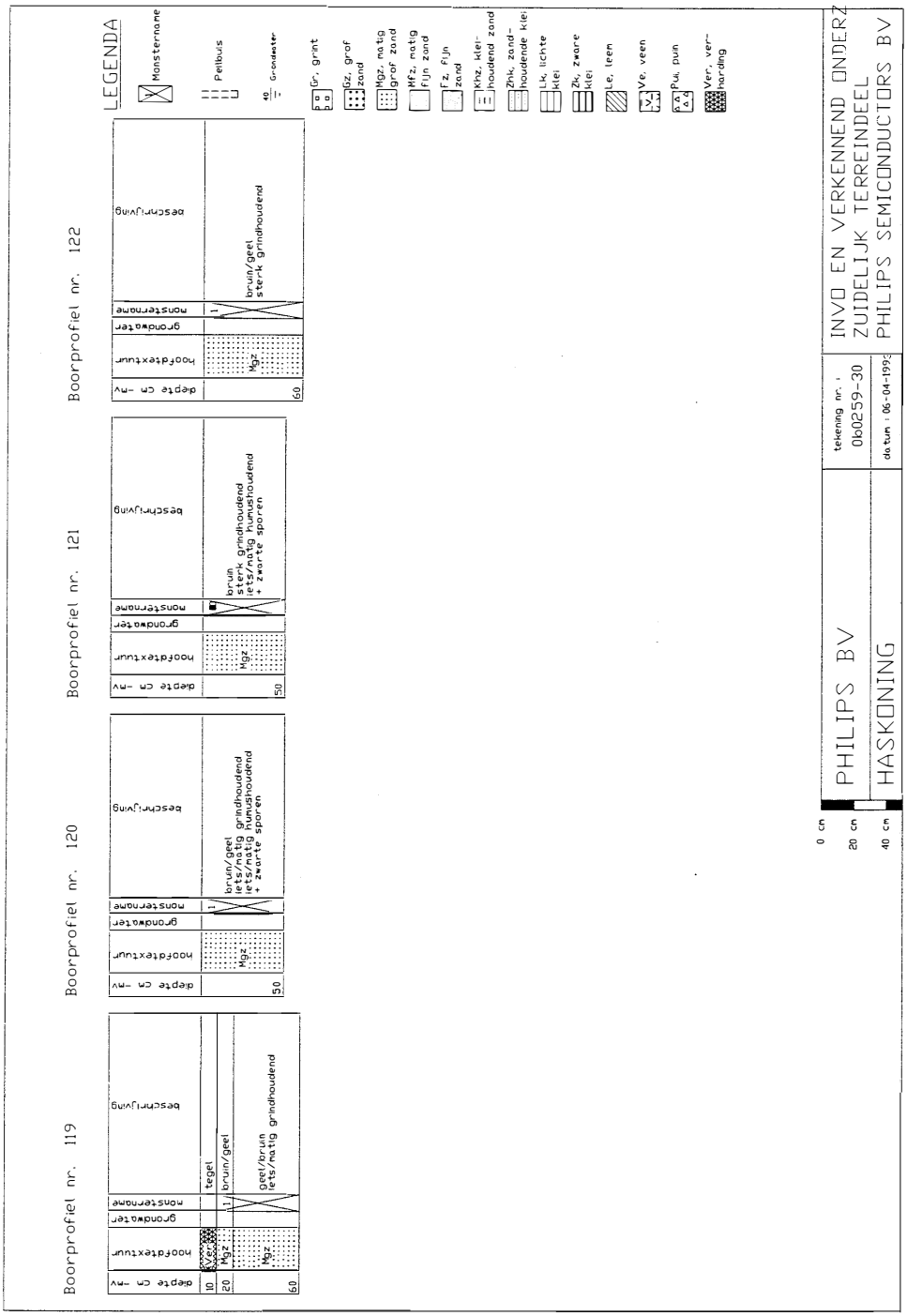
Boorprofiel nr. 119
Boorprofiel nr. 120
Boorprofiel nr. 121
Boorprofiel nr. 122
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwaterstand
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leen
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 060259-30
datum: 06-04-1995
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

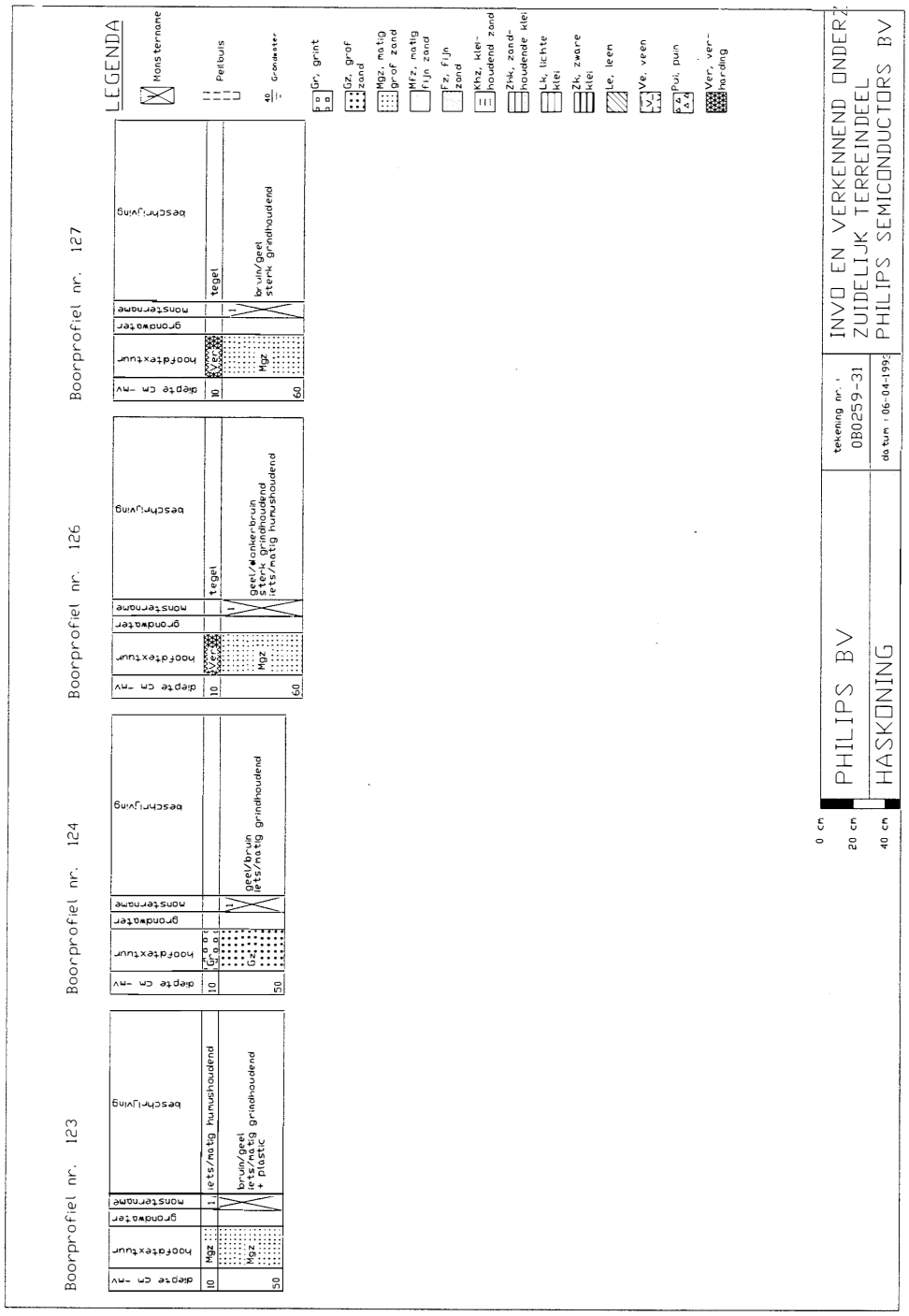
Boorprofiel nr. 123
Boorprofiel nr. 124
Boorprofiel nr. 126
Boorprofiel nr. 127
LEGENDA
Monsternam
Peilbuis
Grondwaterstand
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 080259-31
datum: 06-04-1995
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

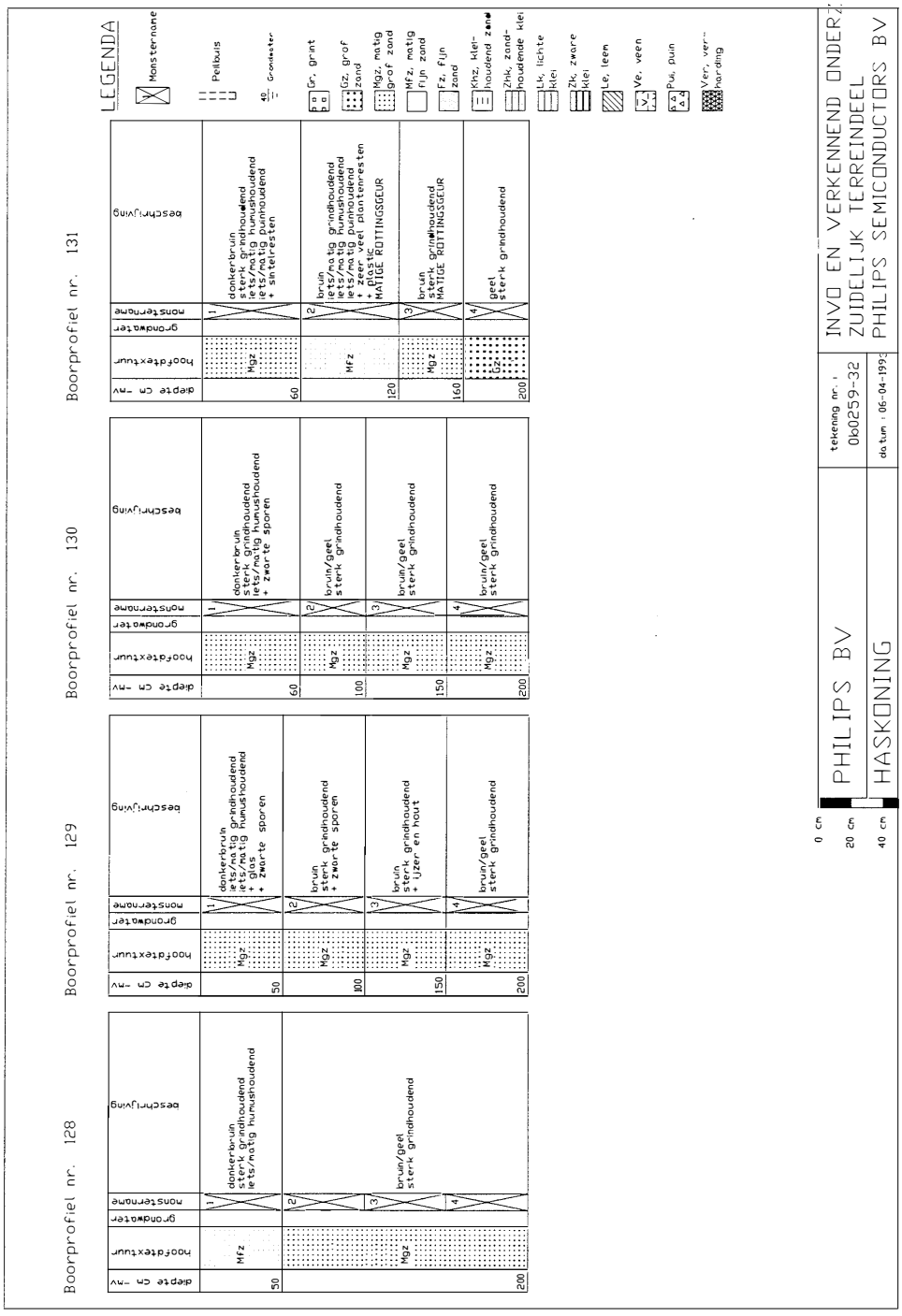
Boorprofiel nr. 128
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monstername
beschrijving
50
Mfz
1
donkerbruin sterk grindhoudend iets/matig humushoudend
200
Mgz
2
bruin/geel sterk grindhoudend
3
4
Boorprofiel nr. 129
50
Mgz
1
donkerbruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend + glas + zwarte sporen
100
2
bruin sterk grindhoudend + zwarte sporen
150
3
bruin sterk grindhoudend + ijzer en hout
200
4
bruin/geel sterk grindhoudend
Boorprofiel nr. 130
60
1
donkerbruin sterk grindhoudend iets/matig humushoudend + zwarte sporen
100
2
bruin/geel sterk grindhoudend
150
3
200
4
Boorprofiel nr. 131
60
1
donkerbruin sterk grindhoudend iets/matig humushoudend iets/matig puinhoudend + schelpresten
120
Mfz
2
bruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend iets/matig puinhoudend + zeer veel plantenresten + plastic MATIGE ROTTINGSGEUR
160
Mgz
3
bruin sterk grindhoudend MATIGE ROTTINGSGEUR
200
Gz
4
geel sterk grindhoudend
LEGENDA
Monster-none
Pelbuis
Grondwater
Gr. grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, klei-houdend zand
Zhk, zand-houdende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Verr, verhard
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. :
0b0259-32
datum : 06-04-199
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

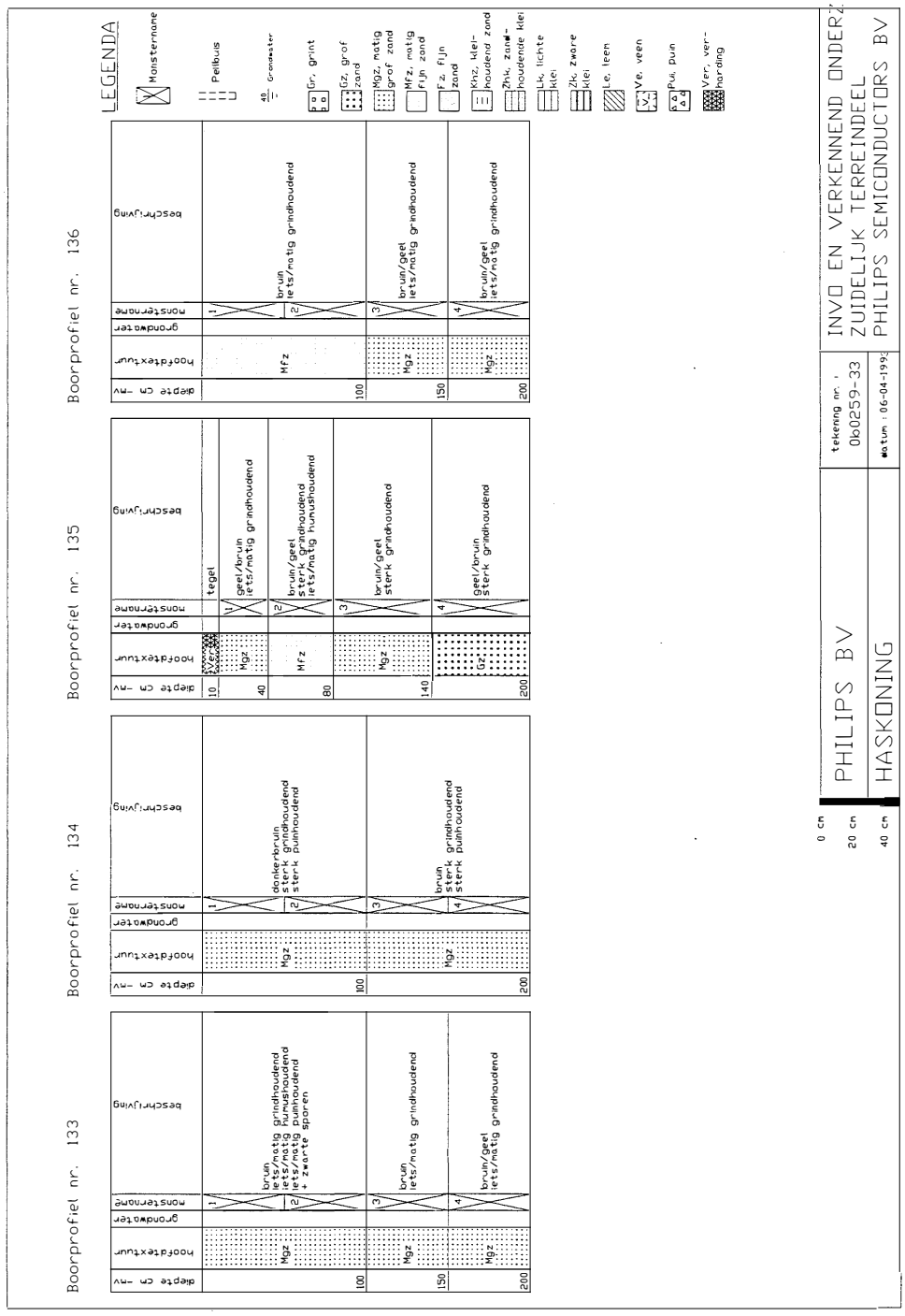
Boorprofiel nr. 133
Boorprofiel nr. 134
Boorprofiel nr. 135
Boorprofiel nr. 136
LEGENDA
Monsternam
Peilbuis
Grenssteen
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pu, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. : 060259-33
datum : 06-04-199
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

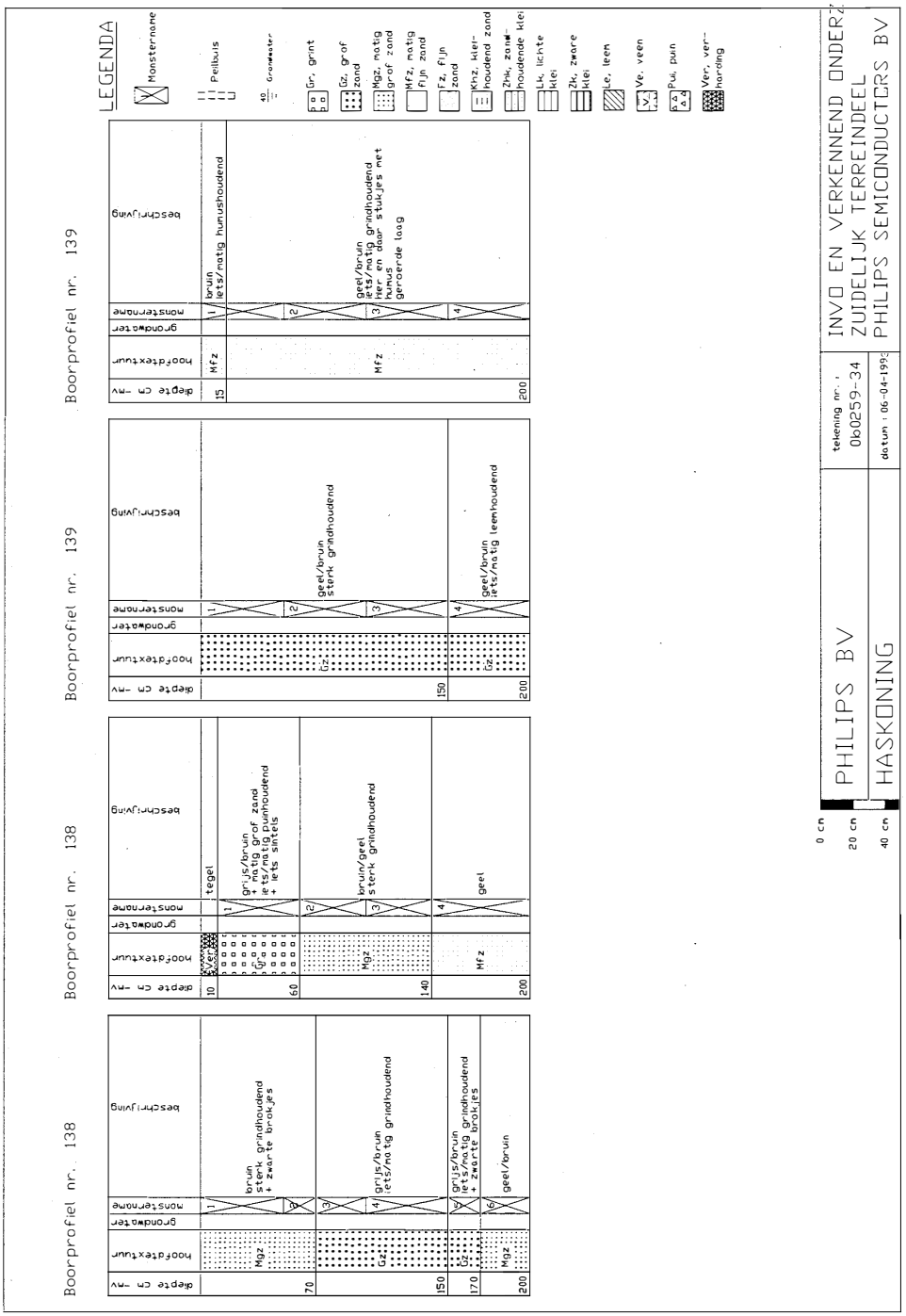
Boorprofiel nr. 138
Boorprofiel nr. 138
Boorprofiel nr. 139
Boorprofiel nr. 139
LEGENDA
Monsternam
Peilbuis
Grondwater
Gr. grint
Gz. grof zand
Mgz. matig grof zand
Mfz. matig fijn zand
Fz. fijn zand
Khz. kleihoudend zand
Zhk. zandhoudende klei
Lk. lichte klei
Zk. zware klei
Le. leem
Ve. veen
Pui. puin
Ver. verharding
PHILIPS BV
HASKONING
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

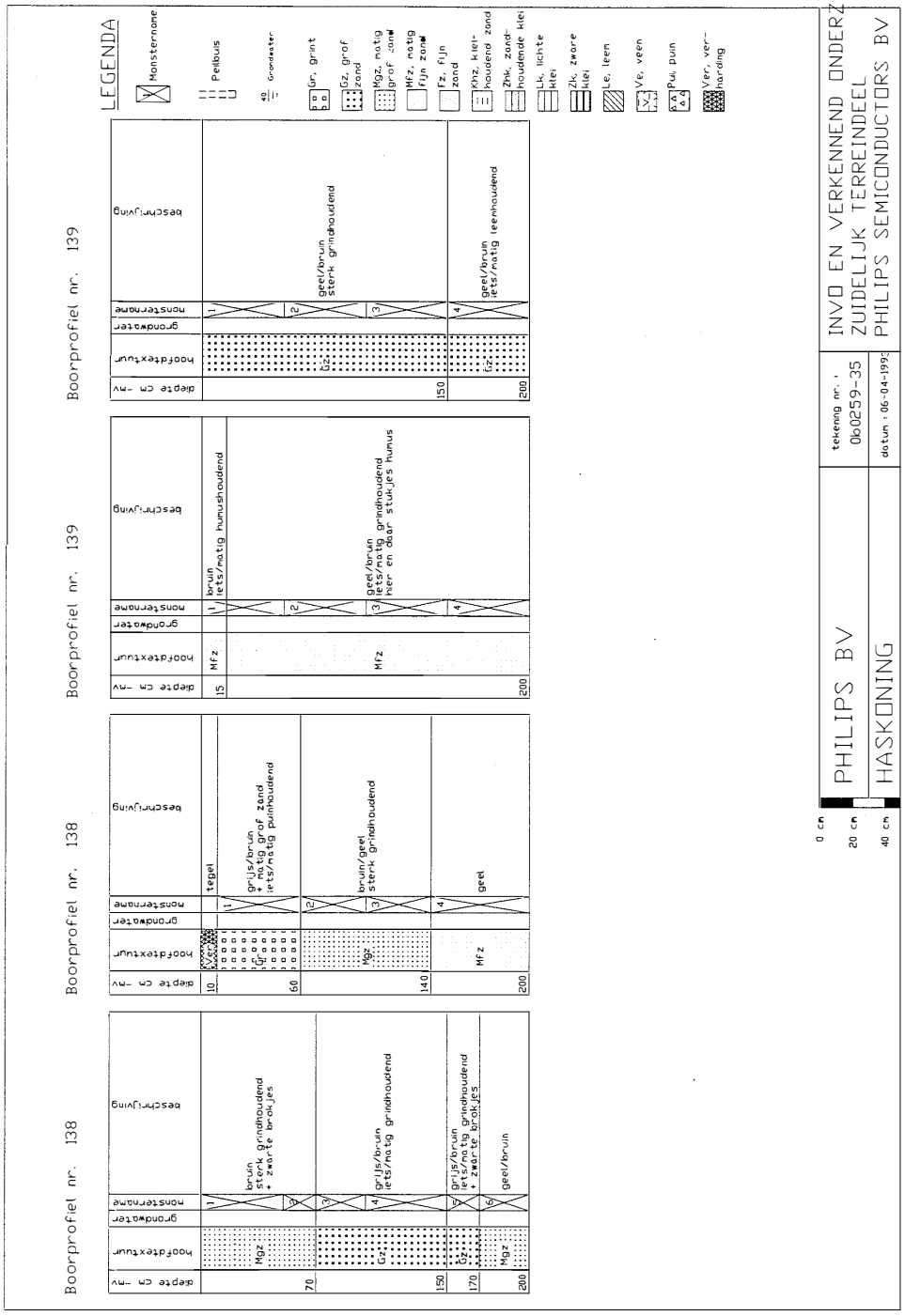
Boorprofiel nr. 138
Boorprofiel nr. 138
Boorprofiel nr. 139
Boorprofiel nr. 139
LEGENDA
Monsternam
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 1
0b0259-35
datum : 06-04-1993
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

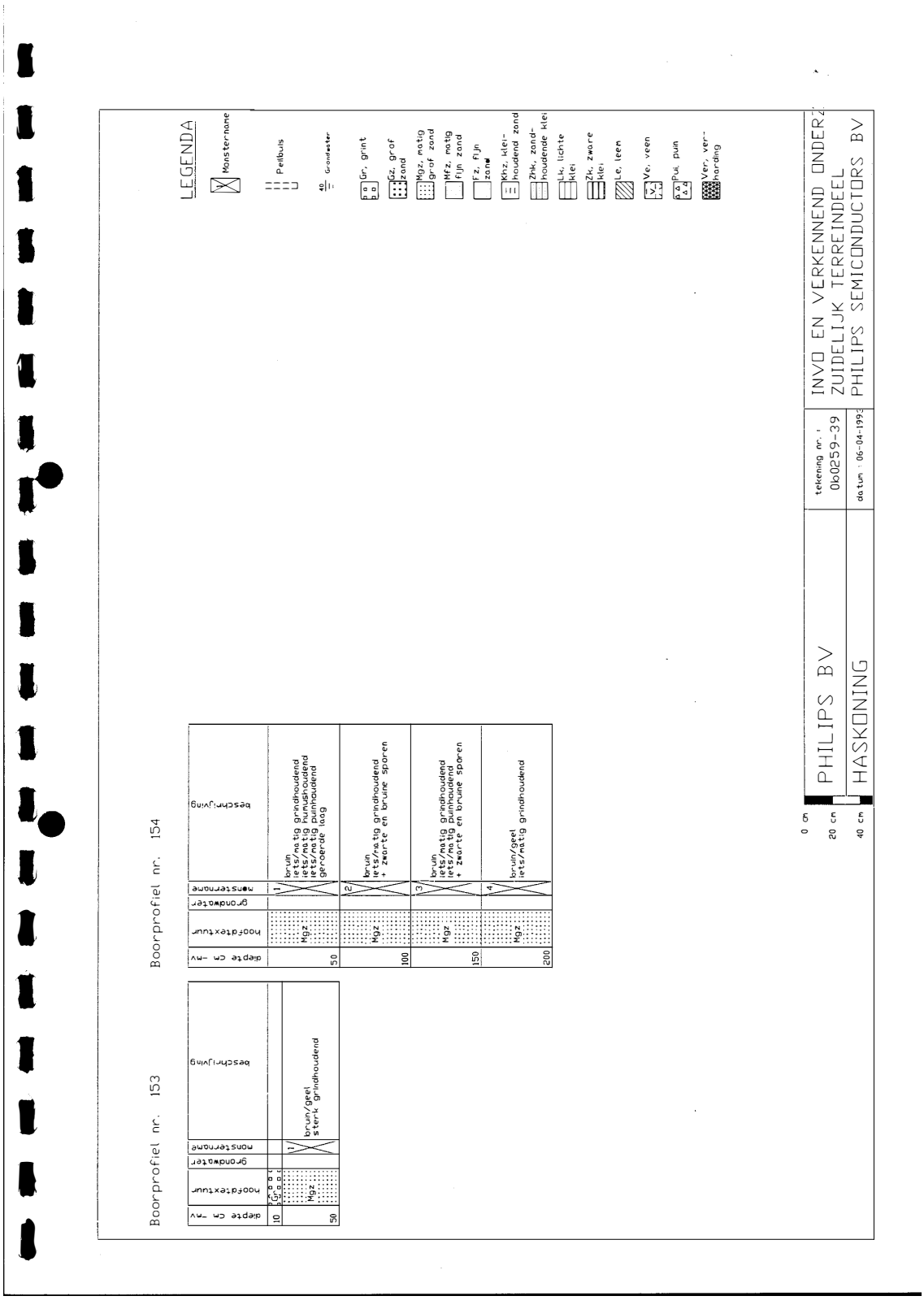
LEGENDA
Monsternam
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
Boorprofiel nr. 153
Boorprofiel nr. 154
diepte cm -mv
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
bruin/geel sterk grindhoudend
bruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend iets/matig kleihoudend geroerde laag
bruin iets/matig grindhoudend + zwarte en bruine sporen
bruin/geel iets/matig grindhoudend
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 0k0259-39
datum: 06-04-1993
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

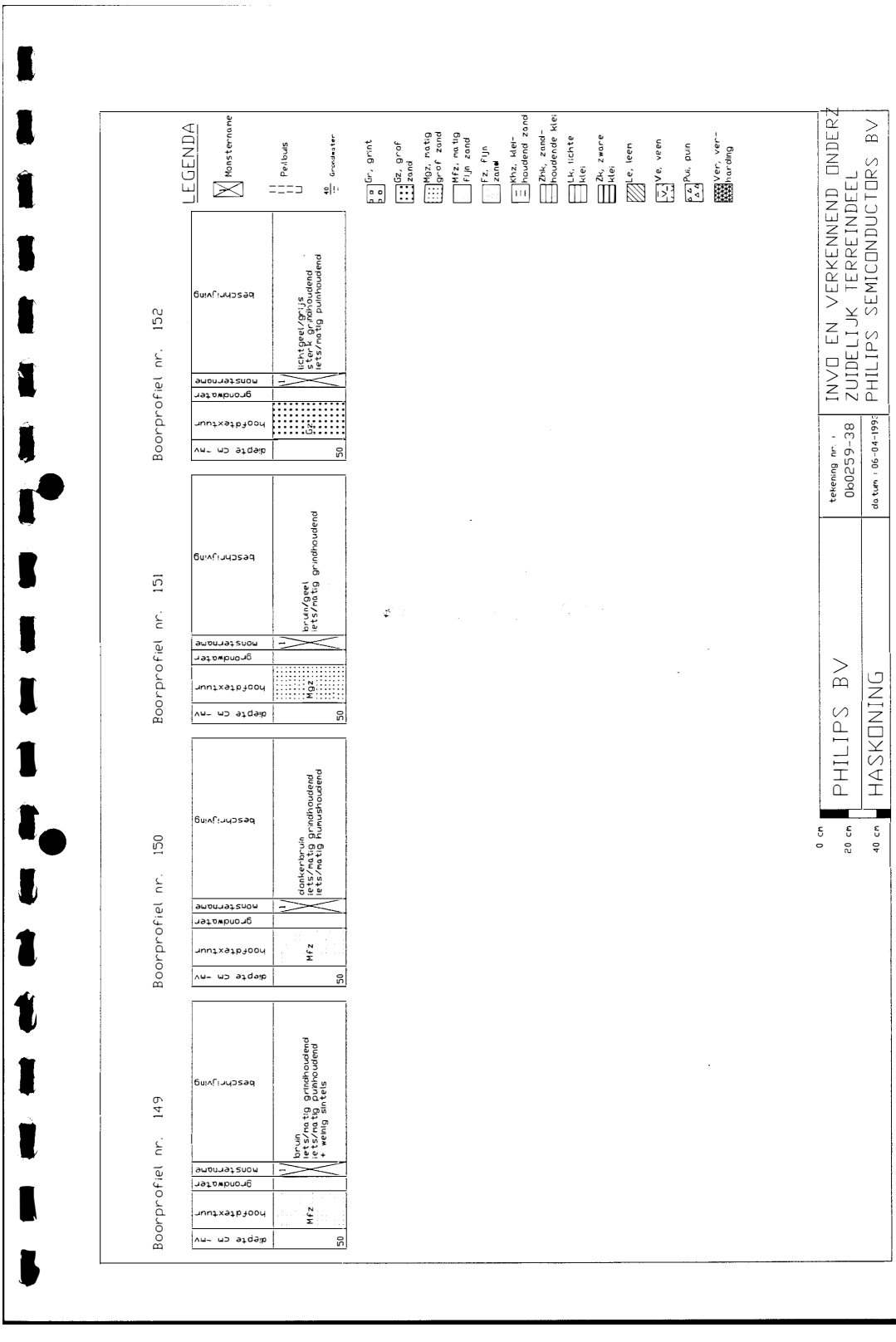
Boorprofiel nr. 149
Boorprofiel nr. 150
Boorprofiel nr. 151
Boorprofiel nr. 152
diepte cm -mV
hoofdtextuur
grondwater
monsternaame
beschrijving
Mfz
bruin iets/matig grindhoudend iets/matig puinhoudend + weinig sintels
donkerbruin iets/matig grindhoudend iets/matig humushoudend
Mgz
bruin/geel iets/matig grindhoudend
lichtgeel/grijs sterk grindhoudend iets/matig puinhoudend
LEGENDA
Monsternaame
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
0 cm
20 cm
40 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. : 060259-38
datum : 06-04-199
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

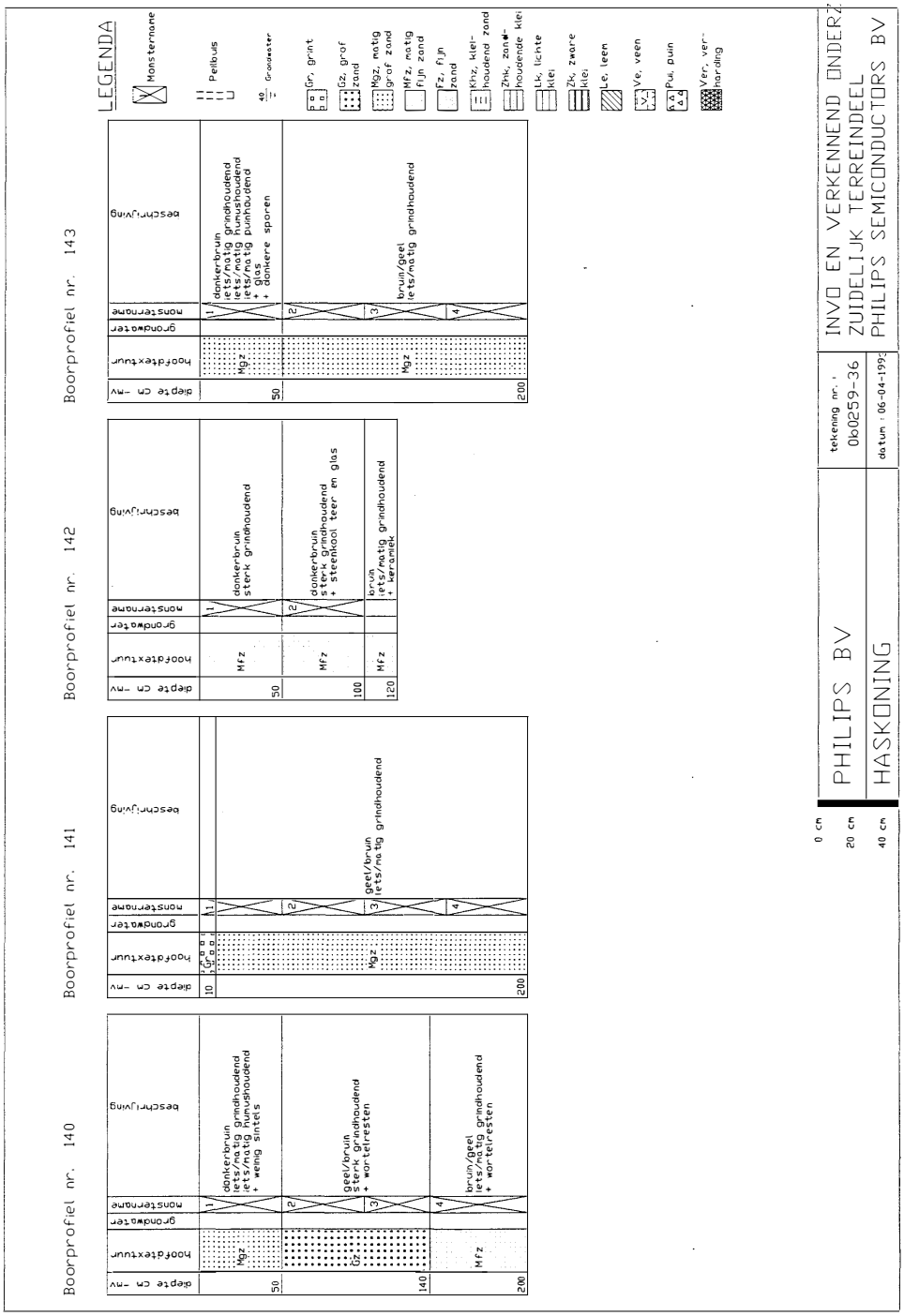
Boorprofiel nr. 140
Boorprofiel nr. 141
Boorprofiel nr. 142
Boorprofiel nr. 143
LEGENDA
Monstername
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leem
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr.: 1
0b0259-36
datum : 06-04-199
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

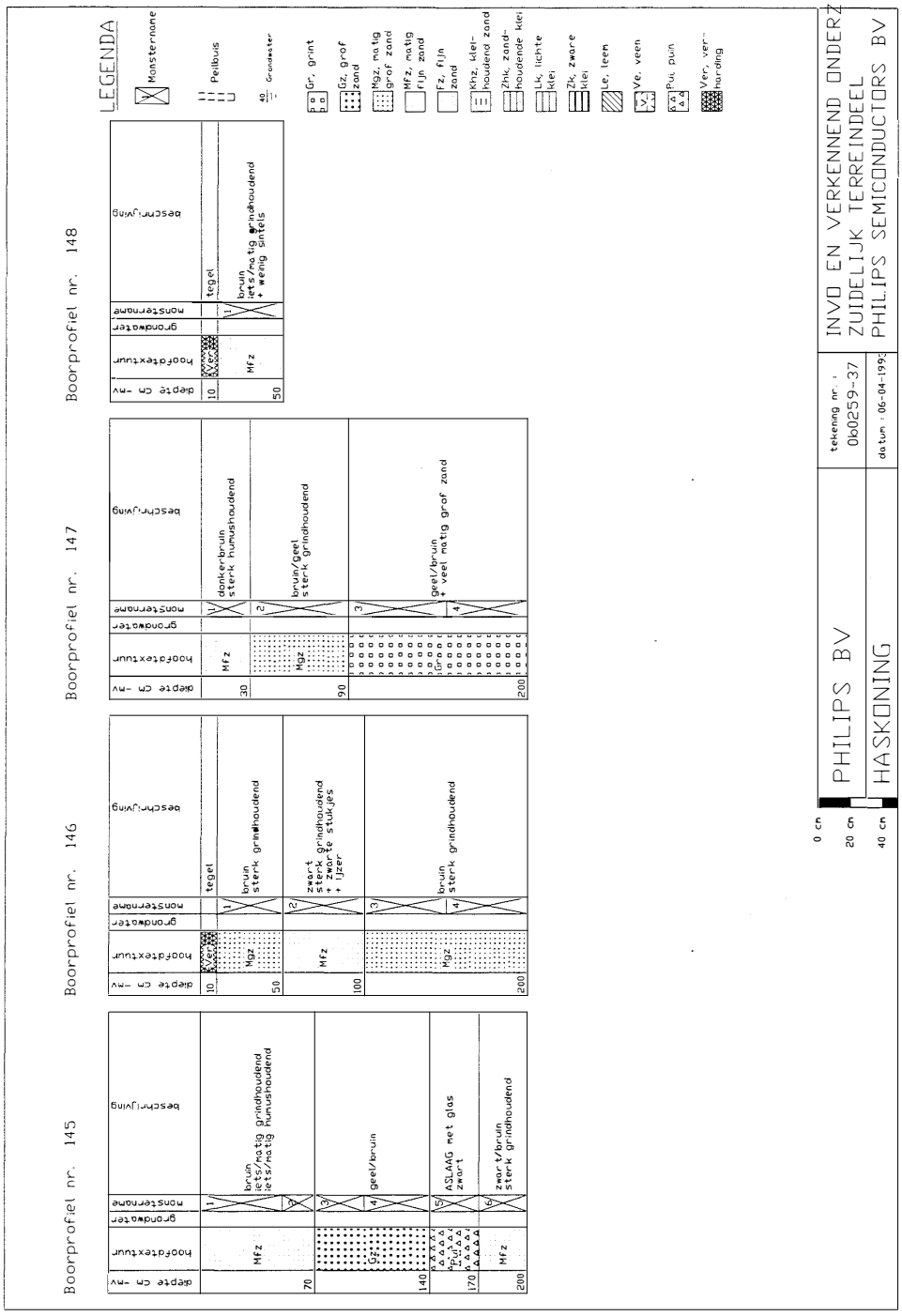
Boorprofiel nr. 145
Boorprofiel nr. 146
Boorprofiel nr. 147
Boorprofiel nr. 148
LEGENDA
Monsternaam
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leen
Ve, veen
Pui, puin
Ver, verharding
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. : 060259-37
datum : 06-04-1993
INVD EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV
0 cm
20 cm
40 cm

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 3B

Boorprofielen peilbuizen

HK 334

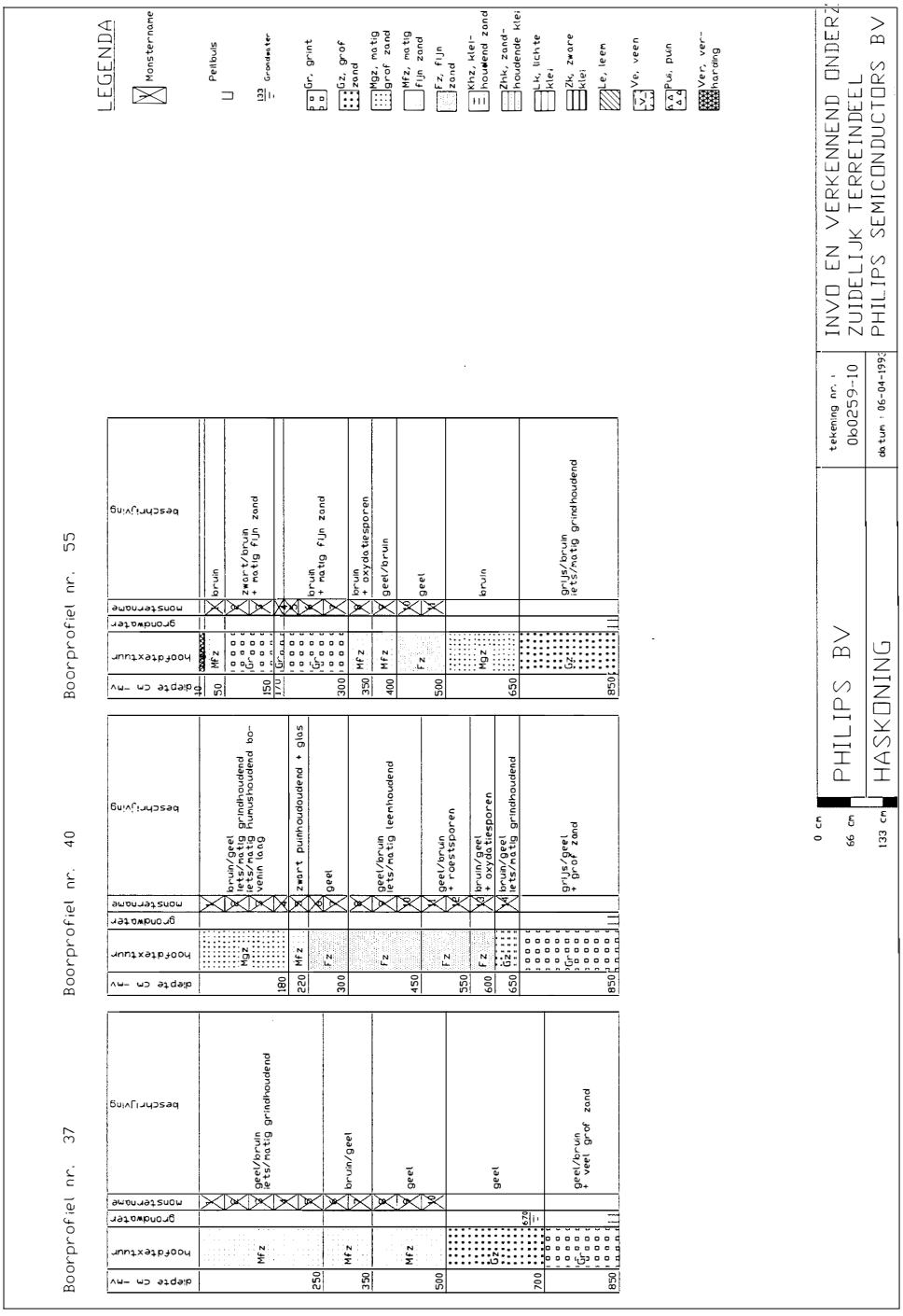
LEGENDA
Monsternam
Peilbuis
Grondwater
Gr, grint
Gz, grof zand
Mgz, matig grof zand
Mfz, matig fijn zand
Fz, fijn zand
Khz, kleihoudend zand
Zhk, zandhoudende klei
Lk, lichte klei
Zk, zware klei
Le, leen
Ve, veen
Pu, puin
Ver, verharding
Boorprofiel nr. 37
Boorprofiel nr. 40
Boorprofiel nr. 55
diepte cm -NAP
hoofdtextuur
grondwater
monstername
beschrijving
geel/bruin iets/matig grindhoudend
bruin/geel
geel
geel/bruin + veel grof zand
bruin/geel iets/matig grindhoudend humushoudend bovenin laag
zwart puinhoudend + glas
geel
geel/bruin iets/matig leemhoudend
geel/bruin + roestsporen
bruin/geel + oxydatiesporen
bruin/geel iets/matig grindhoudend
grijs/geel + grof zand
bruin
zwart/bruin + matig fijn zand
bruin + matig fijn zand
bruin + oxydatiesporen
geel/bruin
geel
bruin
grijs/bruin iets/matig grindhoudend
0 cm
66 cm
133 cm
PHILIPS BV
HASKONING
tekening nr. : 060259-10
datum : 06-04-1993
INVO EN VERKENNEND ONDERZ
ZUIDELIJK TERREINDEEL
PHILIPS SEMICONDUCTORS BV

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 4

Analyseresultaten grond

HK 334

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM13
Mengmonster : (38+39)-2
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 155976

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.50	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	0.45	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	92	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM14
Mengmonster : (40+41)-5
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 155989

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN						
VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.50	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	1.2	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	0.06	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	79	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1986, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM15
Mengmonster : (42+43)-2
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 155992

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	0.40	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	0.07	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	90	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTERVOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM16
Mengmonster : 56.3 + 56.4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156007

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	90	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM17
Mengmonster : (44+45+46)-2
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156010

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
CYANIDE ANALOOG ONTW. NEN 6655						
Cyanide totaal	<2	mg/kg d.s.	-	5	50	500
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.35	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
AMMONIUM ANALOOG VPRC 85-02						
Ammonium als N	<20	mg/kg d.s.				
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Barium	31	mg/kg d.s.	-	200	400	2000
Cadmium	0.9	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	7	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Cobalt	2	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Koper	24	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	46	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Molybdeen	<10	mg/kg d.s.	-	10	40	200
Nikkel	7	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Tin	<5	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Zink	48	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
OLIE GC VPRC 8519						
C10 - C12	<50	mg/kg d.s.				
C12 - C16	<50	mg/kg d.s.				
C16 - C20	<50	mg/kg d.s.				
C20 - C24	<50	mg/kg d.s.				
C24 - C28	<50	mg/kg d.s.				
C28 - C32	<50	mg/kg d.s.				
C32 - C36	<50	mg/kg d.s.				
C36 - C40	<50	mg/kg d.s.				

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM17
Mengmonster : (44+45+46)-2
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156010

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	0.15	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	0.07	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
Organ. stof IBH	0.6	% van d.s.				
GRANULAIRE SAMENSTELLING IBH						
Fractie < 2 um	2	% m/m				
Fractie < 16 um	4	% m/m				
Fractie < 25 um	5	% m/m				
FLUORIDE VPRC 8503						
Fluoride	9	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	90	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV, zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 3
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM17
Mengmonster : (44+45+46)-2
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156010

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.BO261.AO-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM18
Mengmonster : (44+45+46)-4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156024

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
CYANIDE ANALOOG ONTW. NEN 6655						
Cyanide totaal	<2	mg/kg d.s.	-	5	50	500
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.15	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
AMMONIUM ANALOOG VPRC 85-02						
Ammonium als N	<20	mg/kg d.s.				
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Barium	7	mg/kg d.s.	-	200	400	2000
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	5	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Cobalt	<2	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Koper	3	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	6	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Molybdeen	<10	mg/kg d.s.	-	10	40	200
Nikkel	5	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Tin	<5	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Zink	17	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
OLIE GC VPRC 8519						
C10 - C12	<50	mg/kg d.s.				
C12 - C16	<50	mg/kg d.s.				
C16 - C20	<50	mg/kg d.s.				
C20 - C24	<50	mg/kg d.s.				
C24 - C28	<50	mg/kg d.s.				
C28 - C32	<50	mg/kg d.s.				
C32 - C36	<50	mg/kg d.s.				
C36 - C40	<50	mg/kg d.s.				

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 2
Clientcodenummer : 11065.B026l.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM18
Mengmonster : (44+45+46)-4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156024

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	0.19	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	0.11	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
FLUORIDE VPRC 8503						
Fluoride	4	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	93	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM19
Mengmonster : (47+48)-4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156038

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
CYANIDE ANALOOG ONTW. NEN 6655						
Cyanide totaal	<2	mg/kg d.s.	-	5	50	500
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.10	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
AMMONIUM ANALOOG VPRC 85-02						
Ammonium als N	<20	mg/kg d.s.				
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Barium	30	mg/kg d.s.	-	200	400	2000
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	7	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Cobalt	2	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Koper	8	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	26	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Molybdeen	<10	mg/kg d.s.	-	10	40	200
Nikkel	6	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Tin	<5	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Zink	31	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
OLIE GC VPRC 8519						
C10 - C12	<50	mg/kg d.s.				
C12 - C16	<50	mg/kg d.s.				
C16 - C20	<50	mg/kg d.s.				
C20 - C24	<50	mg/kg d.s.				
C24 - C28	<50	mg/kg d.s.				
C28 - C32	<50	mg/kg d.s.				
C32 - C36	<50	mg/kg d.s.				
C36 - C40	<50	mg/kg d.s.				

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM19
Mengmonster : (47+48)-4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156038

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
FLUORIDE VPRC 8503						
Fluoride	3	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	92	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450
Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

- POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450
Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03936 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-5
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM20
Mengmonster : (58+60)-2 + 59-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156197

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
Organ. stof IBH	2.2	% van d.s.				
GRANULAIRE SAMENSTELLING IBH						
Fractie < 2 um	3	% m/m				
Fractie < 16 um	6	% m/m				
Fractie < 25 um	8	% m/m				
FLUORIDE VPRC 8503						
Fluoride	4	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	90	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMRO BANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer	: 93-03936	3
Clientcodenummer	: 11065.B0261.A0-5	
Monsterplaats	: NIJMEGEN	
Monstermateriaal	: Grond	
Monstercode	: NYPH GM20	
Mengmonster	: (58+60)-2 + 59-1	
Datum monstern.	: 05-03-1993	
Monsternummer	: 156197	

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03936 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-5
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM21
Mengmonster : (61+63)-2 + 62-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156206

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
CYANIDE ANALOOG ONTW. NEN 6655						
Cyanide totaal	<2	mg/kg d.s.	-	5	50	500
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.20	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
AMMONIUM ANALOOG VPRC 85-02						
Ammonium als N	<20	mg/kg d.s.				
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Barium	62	mg/kg d.s.	-	200	400	2000
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	7	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Cobalt	5	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Koper	28	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	84	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Molybdeen	<10	mg/kg d.s.	-	10	40	200
Nikkel	8	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Tin	19	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Zink	85	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
OLIE GC VPRC 8519						
C10 - C12	<50	mg/kg d.s.				
C12 - C16	<50	mg/kg d.s.				
C16 - C20	<50	mg/kg d.s.				
C20 - C24	<50	mg/kg d.s.				
C24 - C28	<50	mg/kg d.s.				
C28 - C32	<50	mg/kg d.s.				
C32 - C36	<50	mg/kg d.s.				
C36 - C40	<50	mg/kg d.s.				

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03936 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-5
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM21
Mengmonster : (61+63)-2 + 62-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156206

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
FLUORIDE VPRC 8503						
Fluoride	8	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	90	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03936 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-5
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM22
Mengmonster : 59-4 + (62+63)-6
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156218

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
CYANIDE ANALOOG ONTW. NEN 6655						
Cyanide totaal	<2	mg/kg d.s.	-	5	50	500
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.15	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
AMMONIUM ANALOOG VPRC 85-02						
Ammonium als N	<20	mg/kg d.s.				
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Barium	10	mg/kg d.s.	-	200	400	2000
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	5	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Cobalt	2	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Koper	5	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	11	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Molybdeen	<10	mg/kg d.s.	-	10	40	200
Nikkel	4	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Tin	<5	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Zink	15	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
OLIE GC VPRC 8519						
C10 - C12	<50	mg/kg d.s.				
C12 - C16	<50	mg/kg d.s.				
C16 - C20	<50	mg/kg d.s.				
C20 - C24	<50	mg/kg d.s.				
C24 - C28	<50	mg/kg d.s.				
C28 - C32	<50	mg/kg d.s.				
C32 - C36	<50	mg/kg d.s.				
C36 - C40	<50	mg/kg d.s.				

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTERVOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03936 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-5
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM22
Mengmonster : 59-4 + (62+63)-6
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156218

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
FLUORIDE VPRC 8503						
Fluoride	1	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	93	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03936 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-5
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM23
Mengmonster : (64+65)-4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156221

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
OLIE GC VPRC 8519						
C10 - C12	<50	mg/kg d.s.				
C12 - C16	<50	mg/kg d.s.				
C16 - C20	<50	mg/kg d.s.				
C20 - C24	<50	mg/kg d.s.				
C24 - C28	<50	mg/kg d.s.				
C28 - C32	<50	mg/kg d.s.				
C32 - C36	<50	mg/kg d.s.				
C36 - C40	<50	mg/kg d.s.				
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	94	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03936 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-5
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM24
Mengmonster : (64+65)-6
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156234

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
OLIE GC VPRC 8519						
C10 - C12	<50	mg/kg d.s.				
C12 - C16	<50	mg/kg d.s.				
C16 - C20	<50	mg/kg d.s.				
C20 - C24	<50	mg/kg d.s.				
C24 - C28	<50	mg/kg d.s.				
C28 - C32	<50	mg/kg d.s.				
C32 - C36	<50	mg/kg d.s.				
C36 - C40	<50	mg/kg d.s.				
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	94	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn var. toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM25
Mengmonster : (120+122+123+124+126+127)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156247

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.20	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	<50	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	6	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	11	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	32	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	6	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	40	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.11	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
PAK'S 10 LEIDRAAD HPLC ANALOOG ONTW. NEN 5731						
Naftaleen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Fenantreen	0.1	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Antraceen	<0.1	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Fluoranteen	0.6	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Benzo(a)antrac.	<1.0	mg/kg d.s.	-	1	5	50
Chryseen	0.30	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Benzo(k)fluor.	0.2	mg/kg d.s.	-	-	5	50
Benzo(a)pyreen	0.3	mg/kg d.s.	-	0.1	1	10
Benzo(ghi)peryl.	<1.0	mg/kg d.s.	-	10	10	100
Indeno(123cd)pyr	<1.0	mg/kg d.s.	-	-	5	50
PAK (som)	1.5	mg/kg d.s.	-	1	20	200

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM25
Mengmonster : (120+122+123+124+126+127)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156247

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	92	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2175 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM26
Mengmonster : (68+70+72+73+75+78)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156265

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.20	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	<50	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	8	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	48	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	78	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	7	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	100	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.19	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
PAK'S 10 LEIDRAAD HPLC ANALOOG ONTW. NEN 5731						
Naftaleen	0.09	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Fenantreen	0.2	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Antraceen	<0.1	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Fluoranteen	1.2	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Benzo(a)antrac.	<1.0	mg/kg d.s.	-	1	5	50
Chryseen	0.59	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Benzo(k)fluor.	0.4	mg/kg d.s.	-	-	5	50
Benzo(a)pyreen	0.7	mg/kg d.s.	-	0.1	1	10
Benzo(ghi)peryl.	<1.0	mg/kg d.s.	-	10	10	100
Indeno(123cd)pyr	1.1	mg/kg d.s.	-	-	5	50
PAK (som)	4.28	mg/kg d.s.	-	1	20	200

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM26
Mengmonster : (68+70+72+73+75+78)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156265

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	90	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM27
Mengmonster : (79+81+82+83+87+88)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156279

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.20	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	70	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	6	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	19	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	74	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	8	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	77	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.29	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
PAK'S 10 LEIDRAAD HPLC ANALOOG ONTW. NEN 5731						
Naftaleen	0.09	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Fenantreen	0.2	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Antraceen	<0.1	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Fluoranteen	1.2	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Benzo(a)antrac.	<1.0	mg/kg d.s.	-	1	5	50
Chryseen	0.65	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Benzo(k)fluor.	0.4	mg/kg d.s.	-	-	5	50
Benzo(a)pyreen	0.6	mg/kg d.s.	-	0.1	1	10
Benzo(ghi)peryl.	<1.0	mg/kg d.s.	-	10	10	100
Indeno(123cd)pyr	<1.0	mg/kg d.s.	-	-	5	50
PAK (som)	3.14	mg/kg d.s.	-	1	20	200

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM27
Mengmonster : (79+81+82+83+87+88)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156279

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	91	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM28
Mengmonster : (109+110+112+113+114+115)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156283

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.15	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	<50	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	10	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	20	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	66	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	7	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	74	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.10	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
PAK'S 10 LEIDRAAD HPLC ANALOOG ONTW. NEN 5731						
Naftaleen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Fenantreen	<0.1	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Antraceen	<0.1	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Fluoranteen	0.4	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Benzo(a)antrac.	<1.0	mg/kg d.s.	-	1	5	50
Chryseen	0.20	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Benzo(k)fluor.	0.1	mg/kg d.s.	-	-	5	50
Benzo(a)pyreen	0.3	mg/kg d.s.	-	0.1	1	10
Benzo(ghi)peryl.	<1.0	mg/kg d.s.	-	10	10	100
Indeno(123cd)pyr	<1.0	mg/kg d.s.	-	-	5	50
PAK (som)	1.	mg/kg d.s.	-	1	20	200

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTERVOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM28
Mengmonster : (109+110+112+113+114+115)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156283

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	92	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/97.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM29
Mengmonster : (129+130+131+140)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156290

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.25	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	150	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	8	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	19	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	75	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	7	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	84	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.17	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
PAK'S 10 LEIDRAAD HPLC ANALOOG ONTW. NEN 5731						
Naftaleen	0.08	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Fenantreen	0.3	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Antraceen	<0.1	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Fluoranteen	0.8	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Benzo(a)antrac.	<1.0	mg/kg d.s.	-	1	5	50
Chryseen	0.33	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Benzo(k)fluor.	0.2	mg/kg d.s.	-	-	5	50
Benzo(a)pyreen	0.3	mg/kg d.s.	-	0.1	1	10
Benzo(ghi)peryl.	<1.0	mg/kg d.s.	-	10	10	100
Indeno(123cd)pyr	<1.0	mg/kg d.s.	-	-	5	50
PAK (som)	2.01	mg/kg d.s.	-	1	20	200

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM29
Mengmonster : (129+130+131+140)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156290

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	86	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM30
Mengmonster : (128+147+146+138+139)-4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156303

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.10	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	<50	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	5	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	4	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	8	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	4	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	18	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.03	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Naftaleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM30
Mengmonster : (128+147+146+138+139)-4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156303

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	0.07	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				

Naftaleen geeft m.b.v. deze methode een semi-kwantitatief resultaat.

DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)

Droge stof	95	% m/m

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. · BERGSCHOT 71 · 4817 PA BREDA · POSTBUS 2176 · 4800 CD BREDA · TELEFOON 076-789011 · TELEX 74393 BELAB NL · TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 · ABN / AMROBANK 410585696 · K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM31
Mengmonster : (133+134+143+138)-4 + 142-3
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156311

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.10	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	<50	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	9	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	13	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	38	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	8	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	26	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.04	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Naftaleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM31
Mengmonster : (133+134+143+138)-4 + 142-3
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156311

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				

Naftaleen geeft m.b.v. deze methode een semi-kwantitatief resultaat.

DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)
Droge stof 92 % m/m

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03937 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-6
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM32
Mengmonster : (137+140)-4 + (129+131)-3
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156320

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.10	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	<50	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	9	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	13	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	58	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	7	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	64	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.08	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Naftaleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO.
gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03945 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-7
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM33
Mengmonster : (50+51)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157973

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	93	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03945 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-7
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM34
Mengmonster : (55+56+57)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157985

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	91	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03945 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-7
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM35
Mengmonster : (66+67)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157998

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.15	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	<50	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Cobalt	5	mg/kg d.s.	-	20	50	300
Tin	<5	mg/kg d.s.	-	20	50	300
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	93	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03946 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-8
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM36
Mengmonster : (89+90+93+94+95)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157922

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.25	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	78	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	9	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	43	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	150	mg/kg d.s.	1	85	150	600
Nikkel	8	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	130	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.40	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
PAK'S 10 LEIDRAAD HPLC ANALOOG ONTW. NEN 5731						
Naftaleen	0.39	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Fenantreen	1.4	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Antraceen	0.3	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Fluoranteen	5.4	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Benzo(a)antrac.	2.5	mg/kg d.s.	-	1	5	50
Chryseen	2.5	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Benzo(k)fluor.	1.2	mg/kg d.s.	-	-	5	50
Benzo(a)pyreen	3.0	mg/kg d.s.	3	0.1	1	10
Benzo(ghi)peryl.	1.6	mg/kg d.s.	-	10	10	100
Indeno(123cd)pyr	<1.0	mg/kg d.s.	-	-	5	50
PAK (som)	18.29	mg/kg d.s.	-	1	20	200

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - Kv.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03946 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-8
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM36
Mengmonster : (89+90+93+94+95)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157922

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	90	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTERVOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03946 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-8
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM37
Mengmonster : (91+92+97+99+101+106)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157931

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.15	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	<50	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	6	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	10	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	38	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	6	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	45	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.19	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
PAK'S 10 LEIDRAAD HPLC ANALOOG ONTW. NEN 5731						
Naftaleen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Fenantreen	<0.1	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Antraceen	<0.1	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Fluoranteen	0.4	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Benzo(a)antrac.	<1.0	mg/kg d.s.	-	1	5	50
Chryseen	0.23	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Benzo(k)fluor.	0.1	mg/kg d.s.	-	-	5	50
Benzo(a)pyreen	0.3	mg/kg d.s.	-	0.1	1	10
Benzo(ghi)peryl.	<1.0	mg/kg d.s.	-	10	10	100
Indeno(123cd)pyr	<1.0	mg/kg d.s.	-	-	5	50
PAK (som)	1.03	mg/kg d.s.	-	1	20	200

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03946 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-8
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM37
Mengmonster : (91+92+97+99+101+106)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157931

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	93	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03946 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-8
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH M38
Mengmonster : (148+149+132+154+116+117)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157946

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	0.25	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	65	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	11	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	33	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	140	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	8	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	150	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.19	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
PAK'S 10 LEIDRAAD HPLC ANALOOG ONTW. NEN 5731						
Naftaleen	0.66	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Fenantreen	4.2	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Antraceen	0.8	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Fluoranteen	7.4	mg/kg d.s.	-	0.1	10	100
Benzo(a)antrac.	2.7	mg/kg d.s.	-	1	5	50
Chryseen	2.7	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Benzo(k)fluor.	1.0	mg/kg d.s.	-	-	5	50
Benzo(a)pyreen	2.3	mg/kg d.s.	2	0.1	1	10
Benzo(ghi)peryl.	1.2	mg/kg d.s.	-	10	10	100
Indeno(123cd)pyr	1.9	mg/kg d.s.	-	-	5	50
PAK (som)	24.86	mg/kg d.s.	1	1	20	200

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV, zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03946 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-8
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH M38
Mengmonster : (148+149+132+154+116+117)-1
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157946

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	91	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03946 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-8
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM39
Mengmonster : (50+135+143+154)-4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157950

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Voor elementanalyse is een ontsluiting analoog NEN 6465 toegepast.						
EOX ANALOOG ONTW. NEN 5735						
EOX	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.1	8	80
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
Minerale Olie	<50	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
METALEN ICP VPR C 88-01						
Arseen	<10	mg/kg d.s.	-	29	30	50
Cadmium	<0.8	mg/kg d.s.	-	0.8	5	20
Chroom	9	mg/kg d.s.	-	100	250	800
Koper	4	mg/kg d.s.	-	36	100	500
Lood	10	mg/kg d.s.	-	85	150	600
Nikkel	7	mg/kg d.s.	-	35	100	500
Zink	18	mg/kg d.s.	-	140	500	3000
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	0.03	mg/kg d.s.	-	0.3	2	10
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Naftaleen	0.04	mg/kg d.s.	-	0.01	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03946 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-8
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH GM39
Mengmonster : (50+135+143+154)-4
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 157950

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	0.06	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	0.07	mg/kg d.s.				

Naftaleen geeft m.b.v. deze methode een semi-kwantitatief resultaat.

DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)
Droge stof 94 % m/m

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH G39-5
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156051

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichloorethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	0.76	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	0.09	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
cisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.				
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	93	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-04905 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.11
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH G49.1
Datum monstern. :
Monsternummer : 200738

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.01	mg/kg d.s.	-	0.05	0.5	5
Tolueen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	3	30
Ethylbenzeen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
o-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
(m+p)-Xyleen	<0.02	mg/kg d.s.	-	0.05	5	50
Dichloormethaan	<0.5	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
11Dichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichloormethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
12Dichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
111Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Trichlooretheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.methaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
112Trichl.ethaan	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
Tetrachl.etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
CisDichl. etheen	<0.05	mg/kg d.s.	-	0.001	5	50
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	90	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

*** Einde rapport *

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH G52-2
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156092

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
OLIE GC VPRC 8519						
C10 - C12	<50	mg/kg d.s.				
C12 - C16	<50	mg/kg d.s.				
C16 - C20	<50	mg/kg d.s.				
C20 - C24	<50	mg/kg d.s.				
C24 - C28	<50	mg/kg d.s.				
C28 - C32	<50	mg/kg d.s.				
C32 - C36	<50	mg/kg d.s.				
C36 - C40	<50	mg/kg d.s.				
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	87	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03935 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-4
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Grond
Monstercode : NYPH G54-2
Datum monstern. : 05-03-1993
Monsternummer : 156116

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
OLIE GC VPRC 8519						
C10 - C12	<50	mg/kg d.s.				
C12 - C16	<50	mg/kg d.s.				
C16 - C20	<50	mg/kg d.s.				
C20 - C24	<50	mg/kg d.s.				
C24 - C28	<50	mg/kg d.s.				
C28 - C32	<50	mg/kg d.s.				
C32 - C36	<50	mg/kg d.s.				
C36 - C40	<50	mg/kg d.s.				
TOTAAL C10 - C40	-	mg/kg d.s.	-	50	1000	5000
DROGE STOF ANALOOG NEN 5747 (OP BASIS VAN VELDVOCHTIGE GROND)						
Droge stof	90	% m/m				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 5

Analyseresultaten grondwater

HK 334

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTERVOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W37
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163299

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
CYANIDE ANALOOG ONTW. NEN 6655						
Cyanide totaal	<5	ug/l	-	10	50	200
EOX ANALOOG ONTW. NEN 6676						
EOX	250	ug/l	17	1	15	70
MINERALE OLIE IR NEN 6675						
Minerale olie	<50	ug/l	-	50	200	600
AMMONIUM ANALOOG NEN 6472						
Ammonium als N	<200	ug/l	-	-	1000	3000
METALEN ICP_ULTRASOON						
Cadmium	<0.5	ug/l	-	1.5	2.5	10
METALEN AAS VPR C 88-01						
Arseen	<2	ug/l	-	10	30	100
METALEN ICP VPR C 88-01						
Chroom	<3	ug/l	-	1	50	200
Koper	<3	ug/l	-	15	50	200
Lood	<2	ug/l	-	15	50	200
Zink	120	ug/l	-	150	200	800
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	<0.04	ug/l	-	0.05	0.5	2
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.1	ug/l	-	0.2	1	5
Tolueen	<0.2	ug/l	-	0.2	15	50
Ethylbenzeen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
o-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W37
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163299

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	1300	ug/l	130	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	20	ug/l	2	0.01	10	50
cisDichl. etheen	9.5	ug/l	-	0.01	10	50
FLUORIDE VPRC 8502						
Fluoride	200	ug/l	-	500	1200	4000

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W37A
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163459

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
METALEN ICP_ULTRASOON						
Tin	<5	ug/l	-	10	30	150
METALEN ICP VPR C 88-01						
Cobalt	<2	ug/l	-	20	50	200
Nikkel	<3	ug/l	-	15	50	200

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTERVOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W40
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163301

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
CYANIDE ANALOOG ONTW. NEN 6655						
Cyanide totaal	<5	ug/l	-	10	50	200
EOX ANALOOG ONTW. NEN 6676						
EOX	86	ug/l	6	1	15	70
MINERALE OLIE IR NEN 6675						
Minerale olie	<50	ug/l	-	50	200	600
AMMONIUM ANALOOG NEN 6472						
Ammonium als N	<200	ug/l	-	-	1000	3000
METALEN ICP_ULTRASOON						
Cadmium	0.9	ug/l	-	1.5	2.5	10
METALEN AAS VPR C 88-01						
Arseen	6	ug/l	-	10	30	100
METALEN ICP VPR C 88-01						
Chroom	<3	ug/l	-	1	50	200
Koper	8	ug/l	-	15	50	200
Lood	<2	ug/l	-	15	50	200
Zink	85	ug/l	-	150	200	800
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	<0.04	ug/l	-	0.05	0.5	2
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.1	ug/l	-	0.2	1	5
Tolueen	0.3	ug/l	-	0.2	15	50
Ethylbenzeen	0.4	ug/l	-	0.2	20	60
o-Xyleen	0.3	ug/l	-	0.2	20	60
(m+p)-Xyleen	0.6	ug/l	-	0.2	20	60

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W40
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163301

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	400	ug/l	40	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	11	ug/l	1	0.01	10	50
cisDichl. etheen	59	ug/l	6	0.01	10	50
FLUORIDE VPRC 8502						
Fluoride	200	ug/l	-	500	1200	4000

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr 124/91

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W40A
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163460

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
METALEN ICP_ULTRASOON						
Tin	<5	ug/1	-	10	30	150
METALEN ICP VPR C 88-01						
Cobalt	12	ug/1	-	20	50	200
Nikkel	31	ug/1	-	15	50	200

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. · BERGSCHOT 71 · 4817 PA BREDA · POSTBUS 2176 · 4800 CD BREDA · TELEFOON 076-789011 · TELEX 74393 BELAB NL · TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 · ABN / AMROBANK 410585696 · K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W55
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163329

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
CYANIDE ANALOOG ONTW. NEN 6655						
Cyanide totaal	<5	ug/1	-	10	50	200
EOX ANALOOG ONTW. NEN 6676						
EOX	4.6	ug/1	-	1	15	70
MINERALE OLIE IR NEN 6675						
Minerale olie	50	ug/1	-	50	200	600
AMMONIUM ANALOOG NEN 6472						
Ammonium als N	<200	ug/1	-	-	1000	3000
METALEN ICP_ULTRASOON						
Cadmium	<0.5	ug/1	-	1.5	2.5	10
METALEN AAS VPR C 88-01						
Arseen	<2	ug/1	-	10	30	100
METALEN ICP VPR C 88-01						
Chroom	<3	ug/1	-	1	50	200
Koper	<3	ug/1	-	15	50	200
Lood	<2	ug/1	-	15	50	200
Zink	67	ug/1	-	150	200	800
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	<0.04	ug/1	-	0.05	0.5	2
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.1	ug/1	-	0.2	1	5
Tolueen	<0.2	ug/1	-	0.2	15	50
Ethylbenzeen	<0.2	ug/1	-	0.2	20	60
o-Xyleen	<0.2	ug/1	-	0.2	20	60
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/1	-	0.2	20	60

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W55
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163329

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	52	ug/l	5	0.01	10	50
Trichlooretheen	1.6	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
cisDichl. etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
FLUORIDE VPRC 8502						
Fluoride	200	ug/l	-	500	1200	4000

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV, zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W55A
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163471

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
METALEN ICP_ULTRASOON						
Tin	<5	ug/l	-	10	30	150
METALEN ICP VPR C 88-01						
Cobalt	<2	ug/l	-	20	50	200
Nikkel	<3	ug/l	-	15	50	200

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W12*
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163336

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
CYANIDE ANALOOG ONTW. NEN 6655						
Cyanide totaal	<5	ug/l	-	10	50	200
EOX ANALOOG ONTW. NEN 6676						
EOX	3.8	ug/l	-	1	15	70
MINERALE OLIE IR NEN 6675						
Minerale olie	<50	ug/l	-	50	200	600
AMMONIUM ANALOOG NEN 6472						
Ammonium als N	<200	ug/l	-	-	1000	3000
METALEN ICP_ULTRASOON						
Cadmium	<0.5	ug/l	-	1.5	2.5	10
METALEN AAS VPR C 88-01						
Arseen	<2	ug/l	-	10	30	100
METALEN ICP VPR C 88-01						
Chroom	<3	ug/l	-	1	50	200
Koper	<3	ug/l	-	15	50	200
Lood	<2	ug/l	-	15	50	200
Zink	24	ug/l	-	150	200	800
KWIK ANALOOG NEN 6449						
Kwik	<0.04	ug/l	-	0.05	0.5	2
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.1	ug/l	-	0.2	1	5
Tolueen	<0.2	ug/l	-	0.2	15	50
Ethylbenzeen	0.3	ug/l	-	0.2	20	60
o-Xyleen	0.3	ug/l	-	0.2	20	60
(m+p)-Xyleen	0.5	ug/l	-	0.2	20	60

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - Kv.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 2
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W12*
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163336

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	8.6	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
cisDichl. etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
FLUORIDE VPRC 8502						
Fluoride	100	ug/l	-	500	1200	4000

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-03957 1
Clientcodenummer : 11065.B0261.A0-9
Monsterplaats : NIJMEGEN
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W12*A
Datum monstern. : 09-03-1993
Monsternummer : 163482

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
METALEN ICP_ULTRASOON						
Tin	<5	ug/l	-	10	30	150
METALEN ICP VPR C 88-01						
Cobalt	<2	ug/l	-	20	50	200
Nikkel	<3	ug/l	-	15	50	200

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1988, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 124/91.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 6

Beknopte beschrijving monsterbehandeling en analysemethoden

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Beknopte beschrijving monsterbehandeling en analysemethoden

Bemonstering

Grond

De grond wordt m.b.v. de edelmanboor opgebracht en gedeponeerd in glazen potten met snelsluiting.

Water

Watermonsters worden genomen nadat de peilbuis (gemofde verbindingen, niet verlijmd) herhaald is voorgepompt (3 x boorgatvolume water).
Bij bemonsteringsdiepte > 4 m wordt, in geval dat (mede) geanalyseerd wordt op vluchtige componenten, bemonsterd m.b.v. een onderwaterpompje of m.b.v. het emmertje.
Watermonsters worden genomen in glazen flessen, ten behoeve van de metaal-analyses wordt een watermonster in het veld gefiltreerd over 0,45 um waarbij zo veel mogelijk toetreding van (lucht) zuurstof wordt voorkomen. Dit watermonster wordt in een PE flesje gebracht.

Conditionering

De watermonsters worden tussentijds koel bewaard en uiterlijk de volgende dag ter analyse aangeboden.

Monstervoorbereiding en conservering

Grond

Monsters ten behoeve van metaal- en cyanide-analyses worden in stappen gemalen (na drogen) tot 1 micrometer.
Monsters voor andere analyses worden, indien de structuur dat toelaat, in gesloten potten gehomogeniseerd.

Water

Monsters die vaste stof bevatten moeten na transport gedurende ruime tijd kunnen bezinken. Vervolgens wordt het water gedecanteerd en evt. gecentrifugeerd (4.000 rpm). Monsters tbv. metaalanalyses worden in het laboratorium aangezuurd met salpeterzuur tot pH=2.

Indien op één monster meerdere analyses worden uitgevoerd, vindt direct na homogenisatie een verdeling plaats in submonsters die ieder, indien nodig, volgens NPR 6601, geconserveerd worden.

Korte beschrijving analysemethoden

pH- en geleidbaarheid (EC)-meting

pH grond: KCl-methode volgens methode IB-Haren
pH water: conform NEN 6411
EC grond: methode IB-Haren
EC water: conform NEN 6421

GIF1/monsterbeh.

HK 019 Repro

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Metaalanalyse

1. Röntgenfluorescentie: voorbewerkte grond met 20% CMC mengen en tot pellet persen. Analyse met energiedispersief systeem met diverse sec targets.
   Detectiegrenzen: element-afhankelijk en matrix-afhankelijk, in de regel 5 mg/kg.

2. Atomaire absorptie: vaste stof monsters worden standaard gedestrueerd volgens een volledige destructie van voorbewerkte grond met HNO_3/HCl (NEN 6465) .
   Voor kwik destructie volgens NEN 6449, bij zeer stabiele organische kwikverbindingen volgens NEN 6438.

   Analyse via vlamtechniek of oventechniek met elementspecifieke Zeeman achtergrondcorrectie.
   Detectiegrenzen: afhankelijk van metaal < A tot < 0,01 A-waarde toetsingskader.

Cyanide totaal/vrij

Analyse totaal-cyanide volgens NEN 6489 op water of water/grond slurry voor totaal-cyanide.
Vrij-cyanide volgens concept ontwerp NEN 6666.
Detectiegrenzen: A-waarde toetsingskader.

Overige anorganische analyses

Ammonium in water: NEN 6472 en 6576
Chloor (vrij + totaal): NEN 6480
Broom (totaal) in grond en slib: m.b.v. XRF, standaardadditie
Fluoride: NEN 6483
Fosfor in water: NEN 6479; in grond/slib: NEN 6662
Sulfide: NEN 3235-8.3

GC-screening

Analyse na hexaanextractie met behulp van capillaire GC met ECD en FID detectie. Identificatie op absolute retentietijd. Detectiegrenzen zijn matrix-afhankelijk, normaliter ≤ A-waarde. Aanduiding voor de aanwezigheid van stoffen: per stofgroep positief of negatief. Indien positief (componenten aanwezig in retentiegebied van referentiestoffen, concentratie ≥ A-waarde) dan dient op basis van een globale kwantificering uit het chromatogram en na integrale beoordeling van alle onderzoeksresultaten tezamen, besloten te worden of verificatie en een absolute kwantificering noodzakelijk is.

Aromaten (BTEX), vluchtige chloorkoolwaterstoffen

Analyse: via purge en trap techniek uit water of water/grond slurry (KIWA-systeem).
Thermische desorptie van trap gevolgd door capillaire GC (60 m).
Identificatie op retentietijd. Kwantificering via piekoppervlakte.
Bevestiging van identiteit via GC/MS (alleen na overleg!).
Detectiegrenzen: < 0,01 A-waarde toetsingskader.

HK 019 Repro

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Fenolen (fenolindex)

Analyse: volgens NEN 6670 op water of water/grond slurry.
Detectiegrenzen: A-waarde toetsingskader.

PCK's

1. PCK's totaal (indicatief)
   Na extractie met dichloormethaan, meting van fluorescentie en vergelijking met een standaard van 16 PCK's (6 van NBS). De verkregen waarde is een indicatie voor een aanwezigheid van PCK's.

2. PCK's individueel
   Analyse grond: soxhlett extractie met dichloormethaan. Detectie met fluorescentie detector na HPLC scheiding conform NEN 6524. Analyse water: extractie na toevoeging isopropanol met behulp van Solid phase extractie systeem.

Bevestiging van identiteit via GC/MS (alleen na overleg!).
Detectiegrenzen $<$ 0,1 A tot $<$ 0,001 A-waarde van toetsingskader.

EOX

Analyse grond, methode (R): extractie volgens RIVM (Wegman) met aceton/pet. ether. EOX(R) voor grond is niet opgenomen in de VPR.
Analyse grond: methode (RI): idem, echter met indampstap zodat vluchtige verbindingen worden uitgedampt. Methode EOX (RI) en VOX vullen elkaar aan.
Analyse water: extractie volgens KIWA met indampen pet. ether.
Detectiegrenzen: A-waarde toetsingskader (methode RI minder laag). Meting coulometrisch.

VOX

Analyse: extractie via purge en trap techniek.
Coulometrische meting na thermische desorptie volgens KIWA-methode.
Detectiegrenzen: A-waarde toetsingskader.

Olie (GC)

Analyse: volgens een gesimuleerde destillatie op een gepakte GC-kolom.
Op deze wijze is een zekere classificering van de olieverontreiniging mogelijk.

Olie (IR)

Analyse: extractie met trichloortrifluorethaan. Verder conform NEN 6673 (grond via Soxhlett extractie van grond/natriumsulfaatmengsel). Polaire verbindingen worden door toevoeging van forisil verwijderd.
Detectiegrens: A-waarde toetsingskader.

GC/MS-screening

Analyse: extractie met dichloormethaan bij pH 2 en 8 volgens aangepast EPA 625 protocol na toevoegen van deuteriumgemerkte standaard.
Identificatie en kwantificering via capillaire GC/MS in EI-mode (specifiek op gechloreerde componenten ook via NCI-mode indien aangevraagd).
Detectiegrenzen: componentafhankelijk, meestal $<$ A-waarde toetsingskader.

HK 019 Repro

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

GC/MS-purge and trap screening

Extractie via purge and trap systeem met als adsorbens tenax, carbonsorb of porapak. Thermische desorptie en capillaire GC/MS-analyse zowel kwalitatief als kwantitatief via toevoeging van deuteriumgemerkt tolueen.
Detectiegrenzen: componentafhankelijk, meestal < A-waarde toetsingskader.

GC/MS specifieke analyses

1. Organofosforpesticiden

   Extractie conform EPA 625 methode. Detectie via massafragmentografie op geselecteerde componenten. Kwantificering via additie van structuuranaloge verbinding. Metingen zijn componentspecifiek.
   Detectiegrenzen: 1-10 ug/kg of 0,01-0,1 ug/l.

2. Organochloorpesticiden

   Extractie componentspecifiek met dichloormethaan. Detectie via massafragmentografie op geselecteerde componenten. Kwantificering via additie van C13-gemerkt hexachloorbenzeen.
   Metingen zijn componentspecifiek.
   Detectiegrenzen: 1-10 ug/kg of 0,01-0,1 ug/l.

3. Chloorfenolen

   Zure extractie met dichloormethaan. Detectie via massafragmentografie op monochloorfenolen tot en met tetrachloorfenolen (per groep) en pentachloorfenol. Kwantificering via additie C-13 gemerkt pentachloorfenol. Metingen zijn componentspecifiek.
   Detectiegrenzen: 10 ug/kg of 0,01-0,02 ug/l.

4. Polychloorbifenylen

   Extractie componentspecifiek. Detectie via massafragmentografie op groepen van bifenylen. Kwantificering op acht individuele PCB's.
   Kwantificering via additie structuuranaloge verbinding. Metingen zijn groepsspecifiek.
   Detectiegrenzen: 1-20 ug/kg of 0,01-0,05 ug/l.

5. Chloorbenzenen

   Extractie conform EPA 625 methode. Detectie via massafragmentografie op groepen van chloorbenzenen en hexachloorbenzeen. Kwantificering via additie C13-gemerkt hexachloorbenzeen.
   Detectiegrenzen: 50 ug/kg of 0,05 ug/l.

Opmerking

In het algemeen geldt dat de detectiegrenzen afhankelijk zijn van de matrix. Sterk verontreinigde monsters laten niet iedere bepaling volgens standaardprocedure toe met handhaving van de opgegeven detectiegrenzen. Extra voorzuiveringen kunnen echter vaak worden toegepast op geselecteerde monsters.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 7

Toetsingstabel Leidraad bodembescherming, aflevering 7, december 1991

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Toetsingstabel voor de beoordeling van de concentratieniveaus van diverse verontreinigende stoffen in de bodem

Indicatieve waarden A – referentiewaarde
B – toetsingswaarde t.b.v. (nader) onderzoek
C – toetsingswaarde t.b.v. sanering(-sonderzoek)

Voorkomen in:	Grond (mg/kg droge stof)			Grondwater (µg/l)		
Stof/niveau	A	B	C	A	B	C
I. Metalen						
Cr (chroom)	*	250	800	*	50	200
Co (cobalt)	20	50	300	20	50	200
Ni (nikkel)	*	100	500	*	50	200
Cu (koper)	*	100	500	*	50	200
Zn (zink)	*	500	3000	*	200	800
As (arseen)	*	30	50	*	30	100
Mo (molybdeen	10	40	200	5	20	100
Cd (cadmium)	*	5	20	*	2,5	10
Sn (tin)	20	50	300	10	30	150
Ba (barium)	200	400	2000	50	100	500
Hg (kwik)	*	2	10	*	0,5	2
Pb (lood)	*	150	600	*	50	200
II. Anorganische verbindingen						
NH_4 (als N)	–	–	–	*	1000	3000
F (totaal)	*	400	2000	*	1200	4000
CN (totaal-vrij)	1	10	100	5	30	100
CN (totaal-complex)	5	50	500	10	50	200
S (totaal-sulfiden)	2	20	200	10	100	300
Br (totaal)	20	50	300	*	500	2000
PO_4 (als P)	–	–	–	*	200	700
III. Aromatische verbindingen						
benzeen	0,05(d)	0,5	5	0,2(d)	1	5
ethylbenzeen	0,05(d)	5	50	0,2(d)	20	60
tolueen	0,05(d)	3	30	0,2(d)	15	50
xylenen	0,05(d)	5	50	0,2(d)	20	60
fenolen	0,05(d)	1	10	0,2(d)	15	50
aromaten (totaal)	–	7	70	–	30	100
IV. Polycyclische aromatische koolwaterstoffen						
naftaleen	*	5	50	0,2(d)	7	30
fenantreen	*	10	100	0,005(d)	2	10
antraceen	*	10	100	0,005(d)	2	10
fluoranteen	*	10	100	0,005(d)	1	5
chryseen	*	5	50	0,005(d)	0,5	2
benzo(a)antraceen	*	5	50	0,005(d)	0,5	2
benzo(a)pyreen	*	1	10	0,005(d)	0,2	1
benzo(k)fluoranteen	*	5	50	0,005(d)	0,5	2
indeno(1,2,3cd) pyreen	*	5	50	0,005(d)	0,5	2
benzo(ghi)peryleen	*	10	100	0,005(d)	1	5
PAK (totaal)	1	20	200	–	10	40

334 Repro

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Voorkomen in:	Grond (mg/kg droge stof)			Grondwater (µg/l)		
Stof/niveau	A	B	C	A	B	C
V. Gechloreerde kool-waterstoffen						
alifatische chloorkwst (indiv.)	*	5	50	0,01(d)	10	50
alifatische chloorkwst. (totaal)	–	7	70	–	15	70
chloorbenzenen (indiv.)	*	1	10	0,01(d)	0,5	2
chloorbenzenen (totaal)	–	2	20	–	1	5
chloorfenolen (indiv.)	*	0,5	5	0,01(d)	0,3	1,5
chloorfenolen (totaal)	–	1	10	–	0,5	2
chloorpck's (totaal)	*	1	10	–	0,2	1
PCB's (totaal)	*	1	10	0,01(d)	0,2	1
EOCl (totaal)	0,1	8	80	1	15	70
VI. Bestrijdingsmiddelen						
org. chloor (indiv.)	*	0,5	5	1/0,01(d)	0,2	1
org. chloor (totaal)	–	1	10	–	0,5	2
niet chloor (indiv.)	*	1	10	1/0,01(d)	0,5	2
niet chloor (totaal)	–	2	20	–	1	5
VII. Overige verontreinigingen						
tetrahydrofuran	0,1	4	40	0,5	20	60
pyridine	0,1	2	20	0,5	10	30
tetrahydrothiofeen	0,1	5	50	0,5	20	60
cyclohexanon	0,1	6	60	0,5	15	50
styreen	0,1	5	50	0,5	20	60
ftalaten (totaal)	0,1	50	500	0,5	10	50
geoxydeerde PAK (totaal)	1	200	2000	0,2	100	400
minerale olie	*	1000	5000	50(d)	200	600

* = Referentiewaarde bodemkwaliteit (zie blad 3 en 4)
d = Detectielimiet

HK 334 Repro

Tabel : Referentiewaarden voor zware metalen, arseen en fluor

Stof	GROND (mg/kg droge stof) Berekeningswijze	Standaardbodem (H = 10/L = 25)	GRONDWATER (µg/l)
Cr (chroom)	50 + 2L	100	1
Ni (nikkel)	10 + L	35	15
Co (koper)	15 + 0,6 (L+H)	36	15
Zi (zink)	50 + 1,5 (2L+H)	140	150
As (arseen)	15 + 0,4 (L+H)	29	10
Cd (cadmium)	0,4 + 0,007 (L+3H)	0,8	1,5
Hg (kwik)	0,2 + 0,0017 (2L+H)	0,3	0,05
Pb (lood)	50 + L+H	85	15
F (fluor)	175 + 13L	500	–

H = organisch stofgehalte: gewichtspercentage gloeiverlies betrokken op het totale drooggewicht van de grond

L = lutum gehalte : gewichtspercentage minerale bestanddelen met een diameter kleiner dan 2 µm betrokken op het totale droog-gewicht van de grond

Tabel : Refererıtiewaarden overige anorganische verbindingen

Stof	Grondwater	Opmerkingen
nitraat fosfaat (totaal fosfaat)	5,6 mg N/l 0,4 mg P/l zandgebieden 3,0 mg P/l klei-en veengebieden	ter bescherming van voedselarme gebieden kunnen lagere waarden vereist zijn
sulfaat bromiden chloriden fluoriden ammonium-verbindingen	150 mg/l 0,3 mg/l 100 mg/l 0,5 mg/l 2 mg N/l zandgebieden 10 mg N/l klei-en veengebieden	in gebieden met mariene beïnvloeding komen van nature hogere waarden voor (zout en brak grondwater)

HK 334 Repro

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Tabel : **Referentiewaarden voor organische verbindingen in grond**

Stof	Referentiewaarde bij 10% organische stof (H = 10)
a) Gehalogeneerde koolwaterstoffen en cholinesterase remmers.	
hexachloorcyclohexaan; endrin tetrachloorethaan; tetrachloormethaan; trichloorethaan; trichlooretheen; trichloormethaan PCB IUPAC nummers 28 en 52	per stof minder dan 1 µg/kg droge stof*
chloorpropeen; tetrachlooretheen; hexachloorethaan; hexachloorbutadieen; heptachloorepoxide; dichloorbenzeen; trichloorbenzeen; tetrachloorbenzeen; hexachloorbenzeen; monochloornitrobenzeen; dichloornitrobenzeen; aldrin; dieldrin; chloordaan, endosulfan; trifluralin; azinfos-methyl; azinfos-ethyl; disulfoton; fenitrothion; parathion (en -methyl); triazofos PCB IUPAC nummers 101, 118, 138, 153 en 180	per stof minder dan 10 µg/kg droge stof
DDD, DDE, pentachloorfenol	per stof minder dan 100 µg/kg droge stof
b) Polycyclische aromatische koolwaterstoffen	
naftaleen; chryseen	per stof minder dan 10 µg/kg droge stof
fenantreen, antraceen, fluoranteen benzo(a)pyreen	per stof minder dan 100 µg/kg droge stof
benz(a)antraceen	per stof minder dan 1 mg/kg droge stof
benzo(k)fluoranteen; indeno(1,2,3,cd)pyreen benzo(ghi)peryleen	per stof minder dan 10 mg/kg droge stof
c) Minerale olie	
totaal	minder dan 50 mg/kg droge stof
octaan, heptaan	minder dan 1 mg/kg droge stof

* of detectiegrens indien deze hoger is dan de aangegeven waarde

referentiewaarde, omgerekend bij verschillende organische stofgehalte (H) :

$$\text{ref.w. (H = 0–2)} = \frac{\text{ref.w. (H = 10)}}{10} \times 2$$

$$\text{ref.w. (H = 2–30)} = \frac{\text{ref.w. (H = 10)}}{10} \times H$$

$$\text{ref.w. (H = 30–100)} = \frac{\text{ref.w. (H = 10)}}{10} \times 30$$

HK 334 Repro

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 8

Invulformulieren INVO

HK 334

Rapportnr.: 11065.B0261.A0

Gegevens te verstrekken door het bedrijf
Zonodig in overleg met onderzoeksbureau

INVO	**FORMULIER A** Dossier-onderzoek/algemene bedrijfsgegevens

000	Datum van invullen (jjmmdd)	:	Februari 1993
001	Bedrijfsnaam	:	Philips Semiconductors B.V.
002	Bezoekadres, straat, nr.	:	Gerstweg 2
003	Postadres	:	6534 AE
004	Postcode	:	6534 AE
005	Gemeente	:	Nijmegen
006	Provincie	:	Gelderland
007	Kadastrale ligging - plaats	:	Hatert
008	Kadastrale ligging - sectie	:	F.
009	Kadastrale ligging - nr(s)	:	1159-1163-1162-1164
010	Oppervlakte bedrijfsterrein m^2	:	Zie bijlage 2 rapportage HASKONING
011	Bedrijfstak (SBI-code 2 cijfers)	:	36
012	Soort bedrijf (SBI-code 3 cijfers)	:	369
013	Voorletters + naam directeur	:	drs. J. Mansveld
014	Contactpersoon binnen het bedrijf	:	H. v.d. Loop
015	Telefoonnummer	:	533270
016	Faxnummer	:	532388
017	Naam industrieterrein (indien van toepassing	:	Industrieterrein (Gerstweg)

ruimte voor naamkaartje	Ingevuld door (naam + functie)
	Paraaf bedrijfsdirecteur

Rapportnr.:
11065.B0261.A0.001

Gegevens te verstrekken door het bedrijf
In te vullen in overleg met onderzoeksbureau

INVO	**FORMULIER B** Dossier-onderzoek/historische bedrijfsgegevens

000	Datum van invullen (jjmmdd)	:	Februari 1993
101	Jaar vestiging bedrijf (4 cijfers)	:	50/51
102	Datum HW-oprichtingsvergunning	:	'77
103	Datum meest recente HW-vergunning	:	'92

110 **Voormalig gebruik terrein**

111	Industrieterrein	O	
112	Agrarisch gebruik	X	
113	Natuur/recreatiegebied	O	
114	Woongebied	X	
115	Andere	X	Vuilstort
116	Onbekend	O	

Specificaties voormalige activiteiten
(inclusief verplaatsing van bodembelastende activiteiten op het terrein)

Jaar	Omschrijving
	Zie bijgaande gegevens in rapportage HASKONING (1993)

120 Calamiteiten

Hebben er zich in het verleden calamiteiten (lekkende tanks, kapotte leidingen, brand enz.) voorgedaan waarbij de bodem mogelijkerwijs is verontreinigd

121	Onbekend	Rapportage verkennende onderzoek noordelijk	
122	Neen	en zuidelijk terreingedeelte Philips Nijmegen (HASKONING, 1993)	
123	Ja	O	zo ja, specificeer

Specificatie calamiteiten: Zie rapportage HASKONING (1993)
- oorzaak
- plaats
- tijdstip/periode
- stof(fen)
- hoeveelheid
- genomen maatregelen

130 Vermoeden van verontreiniging

Zijn er op het bedrijfsterrein plaatsen waar vermoedelijk bodemverontreiniging heeft plaatsgevonden anders dan als gevolg van een calamiteit?

131	Onbekend	O	
132	Neen	O	
133	Ja, vermoedelijk	X specificeer	Zie rapportage HASKONING (1993)
134	Ja, daadwerkelijk	X specificeer	Zie rapportage HASKONING (1993)

140 **Wijziging bodemsamenstelling**

Is de samenstelling van de bodem op het terrein, bijvoorbeeld door het dempen van sloten, het ophogen van het maaiveld, het deponeren van afval (puin, sintels, slakken) of grondverzet ingrijpend gewijzigd?

141	Onbekend	O
142	Neen	O
143	Ja	X zo ja, specificeer

Specificatie wijziging bodemsamenstelling: Bouwactiviteiten
- soort wijziging
- dikte (cm)
- aard van het materiaal

150 **Bedrijfsafvalwater (proces afvalwater)**

151	Lozingswijze bedrijfsafvalwater	X riolering X oppervlaktewater O zakput Geb. B

152 Jaar van aanleg riolering (4 cijfers) :
Lever bij voorkeur een tekening aan waarop het rioleringstracé is aangegeven. Bij oprichting

153 Datum lozingsvergunning (JJMMDD) : 1992

160 **Algemene kritische locaties**

Geef een overzicht van de vanuit bodemverontreiniging potentieel kritische locaties, anders dan productie-eenheden.
Zie rapportage HASKONING (1993)

161 Aantal onderhoudswerkplaatsen:
Zie rapportage HASKONING (1993)

162 Aantal ondergrondse tanks : 4 stuks

Situering van ondergrondse tanks aangegeven op plattegrondtekening, inclusief vulpunten, ontluchtingspunten en eventuele zuigleiding (afgewerkte olie).

Tankinhoud	Soort brandstof	Jaar van installatie	GM	IC	KB	CON	WAT
	HBO I (gebouw FE)	'87		X	X		?
	Spuitank (gebouw FE)	'87					
	Opvang (leeg) (gebouw BF)	?					
	Watertank (gebouw K)	?					

GM = Garantiemerkverklaring IC = Installatiecertificaat
KB = Kathodische bescherming CON = Jaarlijkse controle KB
WAT = wordt het water eenmaal per jaar verwijderd?

specificeer eventuele bodembedreigende activiteiten:

163 Aantal bovengrondse tanks: Zie bijlage 2A van rapportage HASKONING (1993)

specificeer inhoud (kwalitatief)
O ~~zware stookolie~~
O ~~afgewerkte olie~~
O ~~HBO/dieselolie~~
O ~~oplosmiddelen~~
O ~~chloorkoolwaterstoffen~~
O andere, nl. div. H_2-O_2-N_2

164 Afleverinstallatie motorbrandstoffen (J/N) : N.V.T.
specificeer
O benzine
O dieselolie

165 Aantal op- en overslag plaatsen voor chemicaliën : Zie bijlage 2A rapportage HASKONING(1993)

Specificatie op- en overslagplaatsen				
Plaats code (op tekening)	Aard van de opgeslagen chemicaliën	Hoeveelheid (l of kg)	Bodembeschermende voorzieningen	Kritische (*) locatie (J/N)
(*) Ter beoordeling bij terreinbezoek				

166 Aantal opslagplaatsen voor afval-/reststoffen : Alleen met vloeistofdichte vloer

Specificatie op- en overslagplaatsen				
Plaats code (op tekening)	Aard van de opgeslagen reststoffen	Hoeveelheid (l of kg)	Bodembeschermende voorzieningen	Kritische (*) locatie (J/N)
(*) Ter beoordeling bij terreinbezoek				

170 **Bedrijfsspecifieke kritische locaties**

Raadpleeg ook de betrokken bedrijfstakmodule(s)

171 Zie rapportage HASKONING (1993)
172
173
174
175
176
177
178
179

Toegepaste Chemicaliën

Gebruikt u -	galvanische baden, beitsbaden e.d.	specificeer bij 200 en 220
-	oplosmiddelen	specificeer bij 230, 240 en 260
-	ontvettingsmiddelen	specificeer bij 230 en 240
-	bestrijdingsmiddelen	specificeer bij 250
-	boor- en snij-oliën	specificeer bij 260
-	lakken/verven	specificeer bij 270

200 Toegepaste Metalen (groep I)

201	Chroom	Cr	X	
202	Cobalt	Co	X	
203	Nikkel	Ni	X	
204	Koper	Cu	X	
205	Zink	Zn	X	
206	Arseen	As	X	
207	Molybdeen	Mo	X	
208	Cadmium	Cd	X	
209	Tin	Sn	X	
210	Barium	Ba	X	
211	Kwik	Hg	X	
212	Lood	Pb	X	
213	Overige		O	Specificeer:

220 Anorganische verbindingen (groep II)

221	Ammoniak	X
222	Fluoride	X
223	Cyanide	X
224	Sulfide	X
225	Bromide	X
226	Fosfaat	X

230	**Aromatische verbindingen (groep III)**		
231	Benzeen	X	
232	Ethylbenzeen	X	
233	Tolueen	X	
234	Xylenen	X	
235	Fenolen	O	
240	**Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK'S) (groep IV)**		
241	Naftaleen	O	
242	Bitumineuze/teerachtige stoffen (PAK's)	O	
243	Creosootolie, carbolineum (PAK's)	O	
250	**Gechloreerde/gehalogeneerde koolwaterstoffen (CKW/CFK) (groep V)**		
251	Vluchtige CKW's	O specificeer	X trichlooretheen (tri) X tetrachlooretheen (per) X dichloormethaan X 1,1,1-trichloorethaan O 1,1,2-trichloorethaan X tetrachloormethaan X trichloormethaan (chloroform) O
252	CFK's (freonen)	X	
253	Chloorbenzenen	X	
254	Chloorfenolen	O	
255	PCB's (Polychloorbifenylen)	X	
256	Overige	O specificeer:	
260	**Bestrijdingsmiddelen (groep VI)**		
261	Organische chloorverbindingen	O specificeer:	
262	Chloorvrije verbindingen	O specificeer:	

270	**<u>Diversen I</u> (groep VII)**	
271	Tetrahydrofuran	O
272	Pyridine	O
273	Tetrahydrothiofeen	O
274	Cyclohexanon	O
275	Styreen	X
276	Weekmakers (ftalaten)	X
277	Olie	X specificeer naar gebruik: X boor- en snijoliën O walsolie X slijpolie X smeerolie X thermische olie X hydraulische olie O spijsolie
280	**<u>Diversen II</u>**	
281	Lakken/verven	X
282	Verdunning	X
283	Ontlakkingsmiddelen	X
284	Schoonmaakmiddelen	X specificeer:
285	Houtverduurzamingsmiddelen	O
286	Straalgrit	X
287	Vliegas	O
288	Anti-corrosie-middelen	O
289	(Kunst)harsen	O

300 **Belendende terreinen**

	Bestemming	*Huidig*	*Voormalig*
301	Industrie	X	O
302	Agrarisch gebruik	O	X
303	Natuur/recreatiegebied	O	O
304	Waterwingebied	O	O
305	Woonbebouwing	O	X
306	Anders	O	X Stort-plaats

307 Hebben zich op belendende terreinen calamiteiten voorgedaan? (J/N/O(onbekend)): Onbekend Zo ja, specificeer:

specificatie calamiteiten

308 Liggen er buiten het eigen bedrijfsterrein, op de belendende percelen tanks van derden in de grond? (J/N): Zo ja, specificeer

Texaco in het noord-oostelijke deel

specificatie ondergrondse tanks van derden
Auto brandstof

310 **Bodemonderzoek/sanering**

311 Is er op uw terrein ooit een bodem-
onderzoek uitgevoerd? (J/N) : Ja Zo ja, specificeer

specificatie bodemonderzoek inclusief resultaten zie § 2.2 van rapportage HASKONING (1993)

(Het is tevens zinvol dat de betreffende rapporten worden bijgevoegd.)

312 Is er op uw terrein ooit een bodem-
sanering uitgevoerd? (J/N) : Ja Zo ja, specificeer

specificatie bodemsanering inclusief resultaten zie § 2.2. van rapportage HASKONING (1993)

313	Is er op één of meer belendende terreinen ooit een bodemonderzoek uitgevoerd? (J/N/O)	:	Ja	Zo ja, specificeer indien mogelijk

specificatie bodemonderzoek inclusief resultaten Zie § 2.2 rapportage HASKONING (1993)

Ingevuld door
(titel, voorletters, naam, functie):

Gezien en goedgekeurd

(Datum)

(Titel, voorletters, naam en handtekening bedrijfsdirecteur)

Rapportnr.: 11065.B02610

In te vullen door onderzoeksbureau in overleg met bedrijf

INVO	**FORMULIER C** Dossier-onderzoek/omgevingskenmerken

400	Datum van invullen (JJMMDD)	:	5 april 1993
410	**Ligging locatie**		
411	Binnen bebouwde kom	X	
412	Buiten bebouwde kom, industriegebied	O	
413	Buiten bebouwde kom, agrarisch gebied	O	
414	Buiten bebouwde kom, natuur/recreatiegebied	O	
420	**Bebouwing omgeving** (meer kruisjes mogelijk)		
421	Woonbebouwing	X	
422	Landbouwbedrijven	O	
423	Opslagloodsen/schuren	O	
424	Zware industrie	O	
425	Lichte industrie en handel	X	
426	Recreatieve terreinen	O	
427	Overig	O	specificeer:
428	Afstand tot dichtstbijzijnde woonbebouwing (m):	X	200
430	**Begroeiing omgeving** (meer kruisjes mogelijk)		
431	Gras/braak	X	
432	Bos/bomen	X	
433	Moestuinen	O	
434	Siertuinen	O	
435	Akkerland of weiland	O	
436	Overig	O	specificeer:

440 **Terreinverharding**
(meer kruisjes mogelijk)

441	Bouwplaten		o
442	Betontegels		X
443	Klinkers		X
444	Beton		X
445	Asfalt		X
446	Puin/slakken		X specificeer dikte (cm):
447	Geen		o
448	Overig		o specificeer:

450 **Oppervlaktewater**

Geef een overzicht van de oppervlaktewaterhuishouding in de nabijheid van het bedrijfsterrein; stromingsrichting aangeven op kaart 5.

451	Greppel/sloot	(J/N)	o
452	Beek/rivier	(J/N)	o
453	Kanaal	(J/N)	X
454	Insteekhaven	(J/N)	o
455	Overig	(J/N)	o specificeer:
456	Is er mogelijkheid van oppervlakkige afspoeling	(J/N)	X
457	Poldergebied	(J/N)	o bemalingsrichting:

Rapportnr.: 11065.B0259.A0

In te vullen door onderzoeksbureau

INVO	**FORMULIER D** Dossier-onderzoek/bodemkundige en hydrologische gegevens

500 **Topografische aanduiding**

501	Kaartblad	:	40W
502	x-coördinaat	:	184.895
503	y-coördinaat	:	426.320

510 **Bodemsamenstelling**

511	Literatuurbron	:	DGV/TNO (1978)
512	Bodemsamenstelling	:	Grindhoudend zand

520 **Geohydrologisch profiel**

521	Bron	:	DGV/TNO (1978)
522	Maaiveld (m + NAP)	:	14
523	Dikte afdekkend pakket (m)	:	0
524	Gemiddelde stijghoogte freatisch grondwater (m-mv)	:	7,8
525	Diepte 1e scheidende laag van (m-mv)	:	17
526	tot (m-mv)	:	28
527	Diepte 1e watervoerend pakket van (m-mv)	:	65
528	tot (m-mv)	:	17
529	Dikte 1e watervoerend pakket (m)	:	10,5

530 **Regionale grondwaterstroming** (N/NO/O/ZO/Z/ZW/W/NW)

531	In freatisch grondwater	:	?
532	In 1e watervoerend pakket	:	W

540 **Diversen**

541	Is er sprake van kwel (J/N)	:	N	
542	Is er sprake van infiltratie (J/N)	:	J	

Indien zowel kwel als infiltratie voorkomen, dan aangeven wanneer kwel en wanneer infiltratie optreedt en waar dit vanaf hangt

543	Ligt het bedrijfsterrein binnen de beschermingszone van een drinkwaterwingebied? (J/N)	:	N	
544	Zo ja, specificeer de jaarszone (1, 10, 25)	:	-	
545	Zo ja, specificeer het station	:	-	
546	Bevinden er zich op het terrein of in de omgeving geregistreerde onttrekkingen die van invloed zouden kunnen zijn (J/N)	:	J	
547	Hebben er oot op het terrein of in de directe omgeving langdurige bronneringen plaatsgevonden (J/N)	:	J	
548	Is het bodemprofiel ter plaatse van het terrein verstoord (J/N)	:	J	Zo ja, specificeer

Specificatie verstoring bodemprofiel Ontgrondingen tot 6,5 m-mv ter plaatse van stortplaats (gebouw BY)

549	Ligt het bedrijfsterrein in een			
	- grondwaterbeschermingsgebied	(J/N)	:	N
	- bodembeschermingsgebied	(J/N)	:	N

Rapportnr.: 11065.B0261.A0

In te vullen door onderzoeksbureau

INVO	**FORMULIER E** Rapportage onderzoeksresultaten/algemeen

600 **Onderzoeksbureau**

601	Naam onderzoeksbureau	:	HASKONING
602	Bezoekadres, straat, nr	:	Barbarossastraat 35
603	Postadres	:	Postbus 151
604	Postcode	:	6500 AD
605	Gemeente	:	Nijmegen
606	Telefoonnummer	:	080 - 284284
607	Fax	:	080 -239346
608	Contactpersonen	:	De heer ing. J.L.M. Breuker en mevrouw ir. E.M.W. Ballemans

610 **Bemonsteringsstrategie**

611	Totaal aantal verdachte plaatsen	:	15
612	Totaal aantal grondmonsters	:	471
613	Totaal aantal grondmengmonsters	:	-
614	Totaal aantal grondwatermonsters	:	9

620 **Analysestrategie**

Er is geanalyseerd op:

621	Groep I	/ metalen	X
622	Groep II	/ anorganische verbindingen	X
623	Groep III	/ aromatische verbindingen	X
624	Groep IV	/ polycyclische aromatische koolwaterstoffen	X
625	Groep V	/ gechloreerde koolwaterstoffen	X
626	Groep VI	/ bestrijdingsmiddelen	X
627	Groep VII	/ overige verontreinigingen (o.a. minerale olie)	X

630 **Verdachte locaties (*)**

631 Aantal productieverwante verdachte locaties: 14
632 Aantal niet-productieverwante verdachte locaties: 1

640 **Samenvatting bemonstering en analyses**

Verdachte plaats	Monsterpunt	Analyseparameters	
		Grond	Grondwater
Zie tabel 4 van de rapportage van HASKONING (11065.B0259/B0261.A0) van april 1993			

(*) Een locatie waar op basis van historische informatie een gerede kans bestaat dat bodemverontreiniging is opgetreden.

650 **Relatie veldwaarnemingen/analyseresultaten**

651 Zijn de analyseresultaten in overeenstemming met de verwachtingen die zijn ontstaan op basis van de bevindingen en waarnemingen in het veld (J/N) :J

Indien nee, geeft dan enige toelichting in onderstaand kader :

Eventuele opmerkingen
Zie voor veldwaarnemingen en analyseresultaten rapportage HASKONING (11065.B0259/B0261.AO) van april 1993

Rapportnr.: 11065.B0261.A0

In te vullen door onderzoeksbureau

INVO	Rapportage onderzoeksresultaten Groep I / Metalen	Blad /

Totaal aantal grond(meng)monsters : 28
Totaal aantal grondwatermonsters : 7
Onderzoeksresultaten hebben
betrekking op : X grond (mg/kg ds)
O grondwater (µg/l)

Metalen	Onderzoeksresultaten											
	Productieverwante activiteiten							Niet productieverwante activiteiten				
Monsternummer												
Cr (chroom)												
Co (cobalt)												
Ni (nikkel)												
Cu (koper)												
Zn (zink)												
As (arseen)												
Mo (molybdeen)												
Cd (cadmium)												
Sn (tin)												
Ba (barium)												
Hg (kwik)												
Pb (lood)												

Zie rapportage HASKONING (11065.B0259/B0261.A0) van april 1993

Rapportnr.: .....

In te vullen door onderzoeksbureau

INVO	Rapportage onderzoeksresultaten Groep II / Anorganische verbindingen	Blad /

Totaal aantal grond(meng)monsters :
Totaal aantal grondwatermonsters :
Onderzoeksresultaten hebben betrekking op : O grond (mg/kg ds)
O grondwater (µg/l)

Anorganische verbindingen	Onderzoeksresultaten											
	Productieverwante activiteiten							Niet productieverwante activiteiten				
Monsternummer												
NH4 (als N) F (totaal) CN (totaal-vrij CN (totaal-complex) S (totaal-sulfiden) Br (totaal) PO4 (als P)												

Rapportnr.: .....

In te vullen door onderzoeksbureau

INVO	Rapportage onderzoeksresultaten Groep III/Aromatische verbindingen	Blad /

Totaal aantal grond(meng)monsters :
Totaal aantal grondwatermonsters :
Onderzoeksresultaten hebben betrekking op : O grond (mg/kg ds)
O grondwater (µg/l)

Aromatische verbindingen	Onderzoeksresultaten											
	Productieverwante activiteiten							Niet productieverwante activiteiten				
Monsternummer												
benzeen												

Rapportnr.: .....

In te vullen door onderzoeksbureau

INVO	Rapportage onderzoeksresultaten Groep IV / Polycyclische koolwaterstoffen	Blad /

Totaal aantal grond(meng)monsters :
Totaal aantal grondwatermonsters :
Onderzoeksresultaten hebben
betrekking op : O grond (mg/kg ds)
O grondwater (µg/l)

Polycyclische Aromatische Koolwater-stoffen	Onderzoeksresultaten											
	Productieverwante activiteiten							Niet productiever-wante activiteiten				
Monsternummer												
naftaleen												
fenantreen												
antraceen												
fluoranteen												
chryseen												
benzo(a)antraceen												
benzo(a)pyreen												
benzo(k)fluoran-teen												
indeno (1,2,3cd)-pyreen												
benzo(ghi)pery-leen												
PAK-totaal												

Rapportnr.: .....

In te vullen door onderzoeksbureau

INVO	Rapportage onderzoeksresultaten Groep V / Gechloreerde koolwaterstoffen	Blad /

Totaal aantal grond(meng)monsters :
Totaal aantal grondwatermonsters :
Onderzoeksresultaten hebben
betrekking op : O grond (mg/kg ds)
O grondwater (µg/l)

Gechloreerde koolwater-stoffen	Onderzoeksresultaten											
	Productieverwante activiteiten							Niet productieverwante activiteiten				
Monsternummer												
trichloor-etheen (tri)												
tetrachloor-etheen (per)												
dichloor-methaan												
1,1,1-tri-chloormethaan												
1,1,2-tri-chloorethaan												
tetrachloor-methaan												
trichloor-methaan (chloroform)												
VOCl (totaal)												
EOCl (totaal)												

Rapportnr.: .....

In te vullen door onderzoeksbureau

INVO	Rapportage onderzoeksresultaten Groep VI / Bestrijdingsmiddelen	Blad /

Totaal aantal grond(meng)monsters :
Totaal aantal grondwatermonsters :
Onderzoeksresultaten hebben
betrekking op : O grond (mg/kg ds)
O grondwater (µg/l)

Bestrijdings-middelen	Onderzoeksresultaten											
	Productieverwante activiteiten							Niet productieverwante activiteiten				
Monsternummer												
org.chloor (indiv) org.chloor (totaal) niet chloor (indiv) niet chloor (totaal)												

Rapportnr.: .....

In te vullen door onderzoeksbureau

INVO	Rapportage onderzoeksresultaten Groep VI / Overige verontreinigingen	Blad /

Totaal aantal grond(meng)monsters :
Totaal aantal grondwatermonsters :
Onderzoeksresultaten hebben betrekking op : O grond (mg/kg ds)
O grondwater (µg/l)

Overige verontreinigingen	Onderzoeksresultaten											
	Productieverwante activiteiten							Niet productieverwante activiteiten				
Monsternummer												
tetrahydrofuran												
pyridine												
tetrahydrothiofeen												
cyclohexacon												
styreen												
ftalaten (totaal)												
geoxydeerde PAK (totaal)												
minerale olie												

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Externe veiligheid

spooromgeving Nijmegen en Wijchen

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Adviesgroep AVIV BV
Langestraat 11
7511 HA Enschede

Externe veiligheid

spooromgeving Nijmegen en Wijchen

Project : 081382
Datum : 3 april 2009
Auteur : ing. A.J.H. Schulenberg

Opdrachtgever:
MARN
t.a.v. M. Geurts
Postbus 1029
6501 BA Nijmegen

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

Inhoudsopgave

1. Inleiding 2

2. Normstelling externe veiligheid 3
2.1. Risicobenadering 3
2.2. Plaatsgebonden risico 4
2.3. Groepsrisico 6
2.4. Ontwikkelingen in het beleid 9

3. Uitgangspunten risicoberekening 10
3.1. RBM II 10
3.2. Transportintensiteit 10
3.3. Uitstromingsfrequentie 11
3.4. Aanwezigen 11
3.5. Overig 12

4. Resultaten risicoberekening 13
4.1. Plaatsgebonden risico 13
4.1.1. PR Nijmegen 14
4.1.2. PR Wijchen 15
4.2. Groepsrisico 16
4.2.1. GR Nijmegen, voormalig postkantoor 17
4.2.2. GR Nijmegen, Landbouwbuurt 19
4.2.3. Wijchen 21

5. Conclusies 23

Referenties 24

Bijlage 1. Aanwezigheidsgegevens 25

1. Inleiding

Uit cijfers van Prorail blijkt dat het transport van gevaarlijke stoffen over het spoortraject Arnhem-Nijmegen-Den Bosch toeneemt. Wat hierbij opvalt, is dat ook voor de middellange termijn (2020) de marktverwachting van het vervoer niet 0 is zoals een aantal jaren terug is voorspeld. Dit kan gevolgen hebben voor de ruimtelijke ontwikkeling langs het spoor, mede gezien het feit dat gemeenten zoals Wijchen en Nijmegen (nog niet bestuurlijk vastgesteld) in hun beleidsvisie hebben aangegeven een toename van het groepsrisiconiveau in woongebieden ongewenst te vinden. Om een beter zicht te krijgen op het risiconiveau op de trajecten Arnhem-Nijmegen en Nijmegen-Den Bosch zijn berekeningen uitgevoerd van het plaatsgebonden- en groepsrisico op enkele delen van het traject.

De rapportage is als volgt opgebouwd. De normstelling externe veiligheid voor transportroutes is in hoofdstuk 2 samengevat. Hoofdstuk 3 bevat een overzicht van de gehanteerde uitgangspunten. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de risicoberekening gepresenteerd en getoetst aan de externe veiligheidsnormering. Hoofdstuk 5 ten slotte bevat de conclusies.

2. Normstelling externe veiligheid

2.1. Risicobenadering

Het transport van gevaarlijke stoffen brengt risico's met zich mee door de mogelijkheid dat bij een ongeval gevaarlijke lading kan vrijkomen. Het risico voor omwonenden wordt gevat onder het begrip externe veiligheid. Voor het transport van gevaarlijke stoffen over de weg, het spoor en het binnenwater is een risiconormering vastgesteld [1 en 2]. Tevens is een handreiking externe veiligheid vervoer gevaarlijke stoffen gepubliceerd [3].

Een combinatie van verschillende aspecten is bepalend voor het risiconiveau voor specifieke trajecten van transportroutes:

- de omvang van de vervoersstroom, die mede bepalend is voor de kans op ongevallen met effecten op de omgeving;
- de spoorveiligheid, die eveneens bepalend is voor de kans op ongevallen;
- de soort van gevaarlijke stoffen, die bepalend is voor de effecten op de omgeving;
- het aantal mensen langs de route, dat bepalend is voor het mogelijk aantal doden.

De risicobenadering externe veiligheid kent twee begrippen om het risiconiveau voor activiteiten met gevaarlijke stoffen in relatie tot de omgeving aan te geven. Deze begrippen zijn het plaatsgebonden risico (PR, voorheen het individueel risico genoemd) en het groepsrisico (GR). Het PR is de kans per jaar dat een persoon, die zich continu en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een transportroute bevindt, overlijdt door een ongeval met het transport van gevaarlijke stoffen op die route. Plaatsen met een gelijk risico kunnen door zogenaamde risicocontouren op een kaart worden weergegeven. Het PR leent zich daarmee goed voor het vaststellen van een risicozone tussen een route en kwetsbare bestemmingen, zoals woonwijken. Het GR geeft aan wat de kans is op een ongeval met tien of meer doden in de omgeving van de beschouwde activiteit. Het aantal personen dat in de omgeving van de route verblijft en de plaats waar zij verblijven is van invloed op de omvang en kans van het groepsrisico. Dit bepaalt mede de hoogte van het GR. Het GR wordt weergegeven in een grafiek, de zogeheten fN-curve. Op de verticale as van de grafiek staat de cumulatieve kans per jaar f op een ongeval met N of meer slachtoffers en op de horizontale as het aantal slachtoffers. Het GR wordt bijvoorbeeld gebruikt om vast te stellen of de woningdichtheid in een bepaald gebied nog kan worden vergroot.

Beide begrippen hebben een verschillende functie. Met het PR wordt de aan te houden afstand geëvalueerd tussen de activiteit en kwetsbare functies, zoals woonbebouwing, in de omgeving. Deze risicoafstand zorgt er voor dat de individuele overlijdenskans van de burger kleiner is dan 10^{-6} per jaar. Met het GR wordt in beeld gebracht of, gegeven deze afstand tussen de activiteit en kwetsbare functies, er als gevolg van een ongeval een groot aantal slachtoffers kan vallen en met welke kans, doordat er een grote groep personen blootgesteld wordt. Het GR verschaft informatie die gebruikt dient te worden bij het besluit of de risicosituatie aanvaardbaar geacht kan worden (verantwoordingsplicht GR).

2.2. Plaatsgebonden risico

In het kader van de risicobenadering moet de vraag worden beantwoord of er sprake is van een relatief hoog risico voor de individuele burger. Afhankelijk van de omvang van de vervoersstromen en de specifieke gevaren voor de omgeving, kan een zekere scheiding tussen transportroutes en werk- en woongebieden gewenst zijn. Bij deze vraagstelling worden de risiconormen gehanteerd, die door de rijksoverheid zijn vastgesteld [1]. In de volgende tabel wordt weergegeven welke normen voor het plaatsgebonden risico op de verschillende situaties van toepassing zijn.

Situatie		**Vervoersbesluit**	**Omgevingsbesluit**
Bestaand		Grenswaarde PR 10^{-5} Streven naar PR 10^{-6}	Grenswaarde PR 10^{-5} Streven naar PR 10^{-6}
Nieuw	Kwetsbare objecten	Grenswaarde PR 10^{-6}	Grenswaarde PR 10^{-6}
	Beperkt kwetsbare objecten	Richtwaarde PR 10^{-6}	Richtwaarde PR 10^{-6}

Voor nieuwe situaties (een nieuwe route, een significante verandering in de transportstroom, nieuwe kwetsbare bestemmingen) geldt de PR-norm als grenswaarde. Voor bijzondere situaties wordt de mogelijkheid open gehouden om op basis van een integrale belangenafweging van deze grenswaarde af te wijken. De beslissing van het bevoegd gezag om af te wijken dient ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de betrokken ministeries. Voor bestaande situaties met een PR hoger dan 10^{-6} wordt er naar gestreefd om aan de grens van kwetsbare bestemmingen het PR te verlagen tot het gestelde normniveau. Voor dergelijke situaties geldt het stand-still beginsel voor nieuwe ontwikkelingen. Veelal is sprake van een gegroeide situatie en is het niet altijd mogelijk om aan de norm voor nieuwe situaties te voldoen. Mogelijkheden om hogere risico's te reduceren kunnen zich bijvoorbeeld voordoen bij infrastructurele aanpassingen, die om andere redenen worden voorzien. Er wordt niet een op zichzelf staand saneringsbeleid gevoerd. Voor bestaande situaties is eerst van dringende sanering sprake indien kwetsbare bestemmingen binnen een gebied liggen met een PR hoger dan 10^{-5}.

In de circulaire is een (niet limitatieve) lijst van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten (respectievelijk categorie I en II) opgenomen:

I Kwetsbaar object:

a. woningen, niet zijnde woningen als bedoeld in categorie II onder a;
b. gebouwen bestemd voor het verblijf, al dan niet gedurende een gedeelte van de dag, van minderjarigen, ouderen, zieken of gehandicapten, zoals:
   1°. ziekenhuizen, bejaardenhuizen en verpleeghuizen;
   2°. scholen;
   3°. gebouwen of gedeelten daarvan, bestemd voor dagopvang van minderjarigen;
c. gebouwen waarin grote aantallen personen gedurende een groot gedeelte van de dag aanwezig zijn, zoals:

1°. kantoorgebouwen en hotels met een bruto vloeroppervlak van meer dan 1500 m^2 per object;
2°. complexen waarin meer dan 5 winkels zijn gevestigd en waarvan het gezamenlijk bruto vloeroppervlak meer dan 1000 m^2 bedraagt en winkels met een totaal bruto vloeroppervlak van meer dan 2000 m^2 per object, voor zover in die complexen of in die winkels een supermarkt, hypermarkt of warenhuis is gevestigd;

d. kampeer- en andere recreatieterreinen bestemd voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen;

II Beperkt kwetsbaar object:

a. 1°. verspreid liggende woningen van derden met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare;
2°. dienst- en bedrijfswoningen van derden;
3°. lintbebouwing, voor zover deze loodrecht of nagenoeg loodrecht is gelegen op de contouren van het plaatsgebonden risico van een route of tracé;
b. kantoorgebouwen, voor zover zij niet in categorie I onder c vallen;
c. hotels en restaurants, voor zover zij niet in categorie I onder c vallen;
d. winkels, voor zover zij niet in categorie I onder c vallen;
e. sporthallen, zwembaden en speeltuinen;
f. sport- en kampeerterreinen en terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet in categorie I onder d vallen;
g. bedrijfsgebouwen, voor zover zij niet in categorie I onder c vallen;
h. objecten die met de onder a tot en met e en g genoemde gelijkgesteld kunnen worden uit hoofde van de gemiddelde tijd per dag gedurende welke personen daar verblijven, het aantal personen dat daarin doorgaans aanwezig is en de mogelijkheden voor zelfredzaamheid bij een ongeval, voor zover die objecten geen kwetsbare objecten zijn, en
i. objecten met een hoge infrastructurele waarde, zoals een telefoon- of elektriciteitscentrale of een gebouw met vluchtleidingsapparatuur, voor zover die objecten wegens de aard van de gevaarlijke stoffen die bij een ongeval kunnen vrijkomen, bescherming verdienen tegen de gevolgen van dat ongeval;
j. objecten, zoals wegrestaurants over of naast een weg en passagiersstations, die een functionele binding hebben met de risico opleverende activiteit.

III Objecten kwetsbaar, noch beperkt kwetsbaar:

Inrichtingen en de daarbij behorende objecten in de zin van de Wet milieubeheer waarin gevaarlijke stoffen in voor de externe veiligheid niet te verwaarlozen hoeveelheden aanwezig zijn of kunnen zijn. Het gaat daarbij in ieder geval om:

a. een inrichting waarop het Besluit risico's zware ongevallen 1999 van toepassing is;
b. een inrichting die bestemd is voor de opslag in verband met vervoer van gevaarlijke stoffen, al dan niet in combinatie met andere stoffen en producten;
c. een door de minister van VROM bij regeling aangewezen spoorwegemplacement dat wordt gebruikt voor het rangeren van wagons met gevaarlijke stoffen;
d. andere door de minister van VROM bij regeling aangewezen categorieën van inrichtingen dan inrichtingen als bedoeld onder a tot en met c, waarvan het

plaatsgebonden risico hoger is of kan zijn dan 10^{-6}, niet zijnde inrichtingen waarvoor regels gelden krachtens artikel 8.40 van de Wet milieubeheer;

e. een LPG-tankstation als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van het Besluit LPG-tankstations milieubeheer;
f. een inrichting waar gevaarlijke stoffen, gevaarlijke afvalstoffen of bestrijdingsmiddelen in emballage worden opgeslagen in een hoeveelheid van meer dan 10.000 kg per opslaggebouw, niet zijnde een inrichting als bedoeld in onderdeel a of d;
g. een inrichting waarin een koel- of vriesinstallatie aanwezig is met een inhoud van meer dan 400 kg ammoniak, niet zijnde een inrichting als bedoeld in onderdeel a of d;
h. vervoersassen.

Objecten die tot de hierboven genoemde inrichtingen behoren of een functionele binding daarmee hebben, zoals een bedrijfskantoor, een kantine of een aan het bedrijf verbonden school, vallen niet in deze categorie. Deze objecten moeten overigens wel worden betrokken bij de berekening van het groepsrisico.

2.3. Groepsrisico

Het GR wordt voor het gehele relevante gebied berekend voor de uitgangssituatie en voor de situatie, waarbij het planvoornemen gerealiseerd is. Het bestaande groepsrisico en de toename daarvan worden zo inzichtelijk. Daar waar het gaat om het stellen van randvoorwaarden in de ruimtelijke ordening wordt, om het werkbaar te houden, het afwegingsgebied gemaximaliseerd tot 200 meter van de route cq. het tracé. In het aangegeven gebied is bebouwing dus wel toegestaan maar is de dichtheid van bebouwing soms gelimiteerd vanwege de hoogte van het groepsrisico.

Het groepsrisico wordt bepaald per kilometer route en vergeleken met de oriëntatiewaarde. De oriëntatiewaarde voor het groepsrisico is per km-route of -tracé bepaald op $10^{-2} / N^2$, dat wil zeggen een frequentie (f) van 10^{-4} /jr voor 10 slachtoffers (N), 10^{-6} /jr voor 100 slachtoffers, etc. en geldt vanaf het punt met 10 slachtoffers. In figuur 2 is ter illustratie van het bovenstaande een voorbeeld van een fN-curve en de oriëntatiewaarde gegeven.

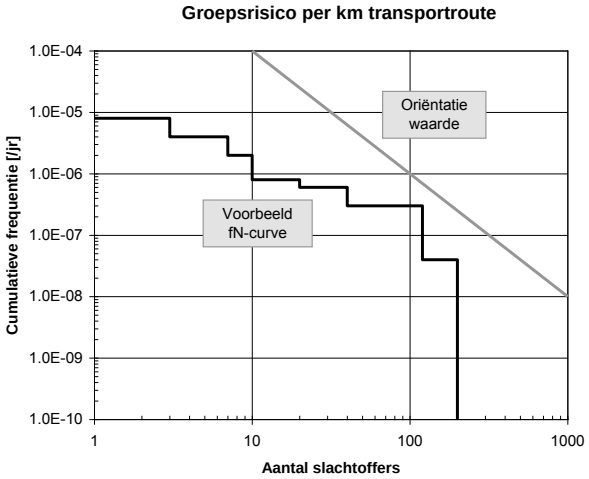

Figuur 1. Voorbeeld groepsrisico transportroute

Berekende risico's worden getoetst aan de oriëntatiewaarde. Bij een overschrijding van de oriëntatiewaarde van het groepsrisico of een toename van het groepsrisico, ook als hierbij de oriëntatiewaarde niet wordt overschreden, moeten beslissingsbevoegde overheden het groepsrisico betrekken bij de vaststelling van het vervoersbesluit of omgevingsbesluit. Dit is in het bijzonder van belang in verband met aspecten van zelfredzaamheid, hulpverlening en de rampbestrijding.

Het begrip *oriëntatie*waarde houdt in dat het bevoegd gezag daarvan gemotiveerd kan afwijken. Het (lokale) bevoegd gezag besluit mede op grond van de toetsing of er risicoreducerende maatregelen toegepast moeten worden, bijvoorbeeld het vergroten van de afstand tussen de route en de woonbebouwing of het beperken van de woningdichtheid in een bepaald bebouwingsgebied. Er moet sprake zijn van een openbare en goed inzichtelijke belangenafweging, waarin moet zijn aangegeven waarom in het specifieke geval de gekozen maatregelen zijn toegepast en voldoende bevonden. De uitkomst van de belangenafweging is vatbaar voor beroep. Dit traject wordt aangeduid als de verantwoordingsplicht groepsrisico.

Er moet altijd worden nagegaan of door het treffen van maatregelen niet alsnog aan de oriëntatiewaarde kan worden voldaan of dat de toename van het groepsrisico niet kan worden verminderd. Als dit niet mogelijk blijkt te zijn, dan dient in overleg met betrokken overheden te worden gestreefd naar een zo laag mogelijk risico uit hoofde van het BBT-beginsel (Best Beschikbare Techniek).

Het betrokken bestuursorgaan moet, al dan niet in verband met de totstandkoming van een besluit, expliciet aangeven hoe de diverse factoren zijn beoordeeld en eventuele in aanmerking komende maatregelen zijn afgewogen. Daarbij moet steeds in overleg worden getreden met andere betrokken overheden over de te volgen aanpak en dient het bestuur van de regionale brandweer in de gelegenheid te worden gesteld advies uit te brengen over het groepsrisico, de zelfredzaamheid en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval. In de motivering bij het betrokken besluit moeten de volgende gegevens worden opgenomen:

Beschrijving huidig en toekomstig GR

- het groepsrisico;
- indien van toepassing: het eerder vastgestelde groepsrisico;
- een aanduiding van het invloedsgebied;
- de aanwezige dichtheid van personen en de in de toekomst redelijkerwijs voorzienbare dichtheid per hectare in dit invloedsgebied;
- een aanduiding van de vervoersstromen, in termen van de aard en de omvang van gevaarlijke stoffen die specifiek bijdragen aan de overschrijding van de oriënterende waarde, alsmede een aanduiding in hoofdlijnen van de bijdrage van de verschillende transportstromen aan het groepsrisico;
- een aanduiding van de redelijkerwijs voorzienbare vervoerstromen in de toekomst met in begrip van een aanduiding van de invloed daarvan op het groepsrisico;
- de bijdrage in hoofdlijnen van de aanwezige en van de redelijkerwijs voorzienbare toekomstige (beperkt) kwetsbare objecten aan de hoogte van het groepsrisico;

Bronmaatregelen en RO-maatregelen

- de mogelijkheden tot beperking van het groepsrisico, zowel nu als in de toekomst, met betrekking tot het vervoer en de ruimtelijke ontwikkelingen en de voor- en nadelen hiervan;

Beheersbaarheid

- de mogelijkheden van de voorbereiding op de bestrijding van en de beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval als bedoeld in artikel 1 van de Wet rampen en zware ongevallen;

Zelfredzaamheid

- de mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied van de route of het tracé om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp of zwaar ongeval voordoet.

2.4. Ontwikkelingen in het beleid

De risico's en aandachtspunten in deze rapportage zijn berekend en gesignaleerd op basis van het huidige externe veiligheidsbeleid. Het huidige beleid over de afweging van veiligheidsbelangen in relatie tot de omgeving is zoals in het voorgaande beschreven gestoeld op een risicobenadering. Het externe veiligheidsbeleid voor transport is in ontwikkeling. Bij het ministerie van V en W bestaat het voornemen om voor vervoer, net zoals bij inrichtingen [5], te komen tot een wettelijk kader voor zowel nieuwe als bestaande situaties. De vorm en de reikwijdte daarvan liggen echter nog open en ambities kunnen nog wijzigen. In november 2005 is de (beleids) Nota voor het vervoer van gevaarlijke stoffen gepubliceerd. Die nota is een verdere uitwerking van de Nota Ruimte [6] en Nota Mobiliteit [7]. In de Nota vervoer gevaarlijke stoffen [8] staat een voorstel voor een samenhangende visie op ruimte en vervoer leidend tot duurzame veiligheid. Er wordt daartoe op dit moment onder andere gewerkt aan een basisnet.

3. Uitgangspunten risicoberekening

3.1. RBM II

Het risico van het transport is berekend met het risicoberekeningsprogramma RBM II, versie 1.3, door AVIV ontwikkeld in opdracht van het ministerie van Verkeer en Waterstaat voor evaluatie van transportroutes [4]. Voor de berekening zijn de volgende gegevens nodig:

- De transportintensiteit gevaarlijke stoffen.
- De uitstromingsfrequentie, de kans per wagenkilometer dat een spoorketelwagen met gevaarlijke stoffen betrokken raakt bij een ongeval zodanig dat er uitstroming van de stof optreedt.
- Het aantal personen dat langs de route blootgesteld wordt aan de gevolgen van een ongeval. De bevolkingsdichtheden worden aangegeven in vlakken met een uniforme dichtheid per vlak. Per vlak kan het veronderstelde aantal personen in de dag- en de nachtsituatie opgegeven worden.

3.2. Transportintensiteit

De transportintensiteiten over de spoortrajecten Arnhem-Nijmegen en Nijmegen-Den Bosch Zoom zijn afkomstig van ProRail [9, 10]. De diversiteit aan vervoerde gevaarlijke stoffen is samengevat in zes stofcategorieën. De tabellen 1 en 2 tonen de wagenaantallen per stofcategorie. Opgemerkt wordt dat de cijfers voor 2020 (tabel 2) zijn opgesteld ten behoeve van de risicoberekeningen in het kader van het Basisnet Spoor. Zolang het Basisnet Spoor nog niet is vastgesteld kan het geprognosticeerde transport op een bepaald traject gewijzigd worden. De hier gepresenteerde resultaten op basis van de marktverwachting zijn daardoor slechts indicatief.

Stofcategorie			**Arnhem-Nijmegen**	**Nijmegen-Den Bosch**
A	Brandbare gassen	100% bont [1]	2300	2250
B2	Toxisch gas (ammoniak)	100% bont	34	26
C3	Zeer brandbare vloeistoffen	100% bont	950	950
D3	Toxische vloeistoffen	100% bont	24	0
D4	Zeer toxische vloeistoffen	100% bont	150	150

Tabel 1. Aantal wagens per stofcategorie (beladen spoorketelwagens per jaar) in 2007, verdeling over dag en nacht is 33% en 67%

[1] Bonte trein: vervoer van losse wagens of kleine groepen wagens, die onderweg gerangeerd worden van de ene trein in de andere (in dit onderzoek samengesteld uit meerdere stoffen)

Stofcategorie			Arnhem-Nijmegen	Nijmegen-Den Bosch
A	Brandbare gassen	100% bont	700	700
B2	Toxisch gas (ammoniak)	100% bont	200	200
C3	Zeer brandbare vloeistoffen	100% bont	1050	1050
D3	Toxische vloeistoffen	100% bont	50	50
D4	Zeer toxische vloeistoffen	100% bont	50	50

Tabel 2. Aantal wagens per stofcategorie (beladen spoorketelwagens per jaar) in 2020, verdeling over dag en nacht is 33% en 67%

Het groepsrisico wordt met name bepaald door het transport van brandbare gassen. Een belangrijk ongevalscenario is de warme BLEVE van brandbaar gas. Een BLEVE (Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion) is de fysische explosie van een onder druk aanwezige vloeistof of tot vloeistof verdicht gas door het bezwijken van een omhulling, waardoor (een gedeelte van) de expanderende vloeistof vrijwel instantaan overgaat in dampvorm. De effectafstand voor een warme BLEVE is groter dan bij een koude BLEVE, omdat bij een warme BLEVE de warmtstraling van de vuurbal groter is. Aangenomen wordt dat een warme BLEVE alleen kan optreden als in dezelfde trein naast brandbare gassen ook zeer brandbare vloeistoffen worden vervoerd. Een dergelijke trein wordt een bonte trein genoemd. Uitgaande van 100% bonte treinen en een aandeel vervoer gevaarlijke stoffen op het totale goederenvervoer van 5% worden, conform de rekenmethode in het rekenprotocol spoor [11][2], de volgende verhoudingen warme/koude BLEVE berekend:

- Arnhem-Nijmegen: realisatiecijfers 2007 = 1.08 en marktverwachting 2020 = 2.04.
- Nijmegen-Den Bosch: realisatiecijfers 2007 = 1.11 en marktverwachting 2020 = 2.04.

3.3. Uitstromingsfrequentie

De trajecten zijn gedefinieerd met een breedte (de afstand tussen de as van de buitenste sporen) van 9 en 49 m. In de berekeningen is uitgegaan van de gemiddelde ongevalsfrequentie voor de vrije baan van 2.77 10^{-8} per wagenkilometer (hoge snelheid) gehanteerd. Indien in een kilometervak een of meer wissels zijn gelegen, geldt een toeslag van 3.3 10^{-8}. De indeling van het spoor te Nijmegen wordt getoond in figuur 2. Te Wijchen is het spoor gedefinieerd zonder wissels en met een breedte van 9 m.

3.4. Aanwezigen

Voor de berekening van het groepsrisico dient het aantal aanwezige personen in de nabijheid van de te beschouwen routes te worden geschat. In bijlage 1 is een gedetailleerd overzicht van de gedefinieerde gebieden en veronderstelde aantallen personen opgenomen.

[2] Het rekenprotocol spoor is nog niet vastgesteld.

3.5. Overig

Voor de meteogegevens is gekozen voor weerstation Volkel.

Figuur 2. Spoorindeling Nijmegen

4. Resultaten risicoberekening

Door middel van het uitvoeren van een kwantitatieve risicoanalyse uitgaande van de in hoofdstuk 3 vermelde uitgangspunten zijn het plaatsgebonden risico en het groepsrisico berekend.

4.1. Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico wordt gedefinieerd als de kans per jaar dat een persoon dodelijk getroffen wordt door een ongeval ten gevolge van de activiteit met gevaarlijke stoffen indien deze zich permanent en onbeschermd op een bepaalde plaats bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt op een kaart weergegeven door punten met een gelijke kans met elkaar te verbinden.

De 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour geldt als een grenswaarde voor kwetsbare bestemmingen: binnen de 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour mogen geen nieuwe kwetsbare bestemmingen, zoals woningen, worden ontwikkeld. Voor beperkt kwetsbare bestemmingen geldt dit als een streefwaarde (zie paragraaf 2.2).

4.1.1. PR Nijmegen

Figuur 3 toont de ligging van de berekende $PR10^{-7}$ en $PR10^{-8}$ contour ten opzichte van het spoor in Nijmegen.

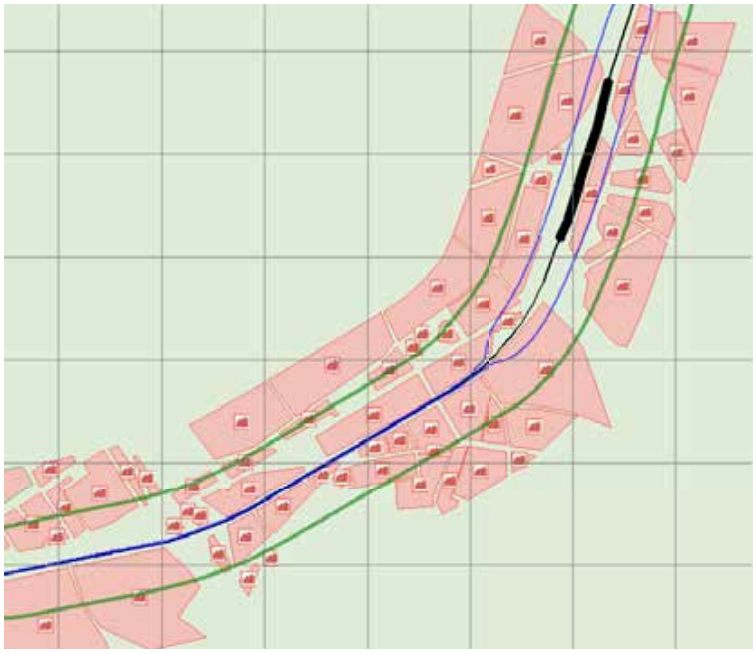

Figuur 3. Plaatsgebonden risicocontouren spoor huidig transport Nijmegen. Gridgrootte is 500 m

$1.0\ 10^{-7}$ /jr
$1.0\ 10^{-8}$ /jr

4.1.2. PR Wijchen

Figuur 4 toont de ligging van de berekende PR10^{-7} en PR10^{-8} contour ten opzichte van het spoor in Wijchen. Er is geen contour gevonden voor de grenswaarde 1.0 10^{-6}/jr.

Figuur 4. Plaatsgebonden risicocontouren spoor huidig transport Wijchen. Gridgrootte is 500 m

1.0 10^{-7} /jr
1.0 10^{-8} /jr

4.2. Groepsrisico

Het groepsrisico geeft aan wat de kans per jaar is op een ongeval met tien of meer dodelijke slachtoffers in de omgeving van de beschouwde activiteit. Het GR wordt in een grafiek weergegeven als een zogenaamde fN-curve, op de verticale as staat de cumulatieve kans per jaar f op een ongeval met N of meer slachtoffers en op de horizontale as het aantal slachtoffers. De in dit hoofdstuk gepresenteerde tabellen geven voor de onderscheiden situaties het groepsrisico weer als factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde (OW). Deze factor is de maximale factor tussen de berekende fN-curve en de oriëntatiewaarde $fN^2 = 10^{-2}$ voor meer dan 10 slachtoffers. Een factor groter dan 1 betekent een overschrijding van de oriëntatiewaarde.

Door het programma RBM II wordt van een route om de circa 25 meter de waarde van fN^2 berekend (f = frequentie, N = aantal dodelijke slachtoffers). Op basis hiervan wordt de kilometer met het hoogste groepsrisico bepaald.

4.2.1. GR Nijmegen, voormalig postkantoor

Tabel 3 geeft voor de onderscheiden situaties het groepsrisico weer als factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde (OW). De GR-curven voor de huidige en toekomstige situatie zijn weergegeven in figuur 5. Figuur 6 toont het beschouwde deel van het spoortraject Nijmegen-Den Bosch en Arnhem-Nijmegen en het kilometervak waarop de GR-curven betrekking hebben.

Lijn in grafiek	Transportsituatie	Factor t.o.v. OW
	Realisatie 2007	4.22
	Marktverwachting 2020	2.28

Tabel 3. Nijmegen, groepsrisico als factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde

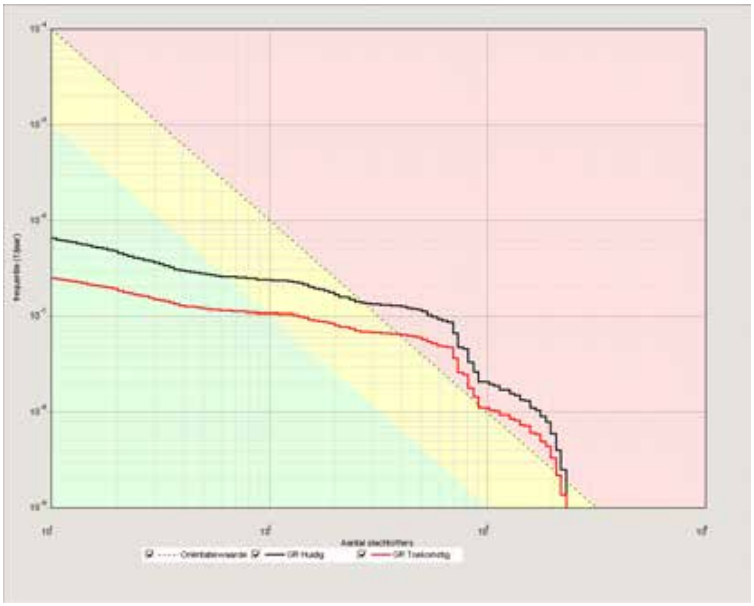

Figuur 5. Groepsrisicocurven Nijmegen

Uit tabel 3 en figuur 4 blijkt dat de oriëntatiewaarde van het groepsrisico in zowel de huidige als toekomstige transportsituatie wordt overschreden. Op basis van de marktverwachting 2020 is het groepsrisico lager dan op basis van de realisatiecijfers

2007. De oorzaak hiervan is met name het kleinere aantal transporten brandbaar gas (categorie A) in 2020.

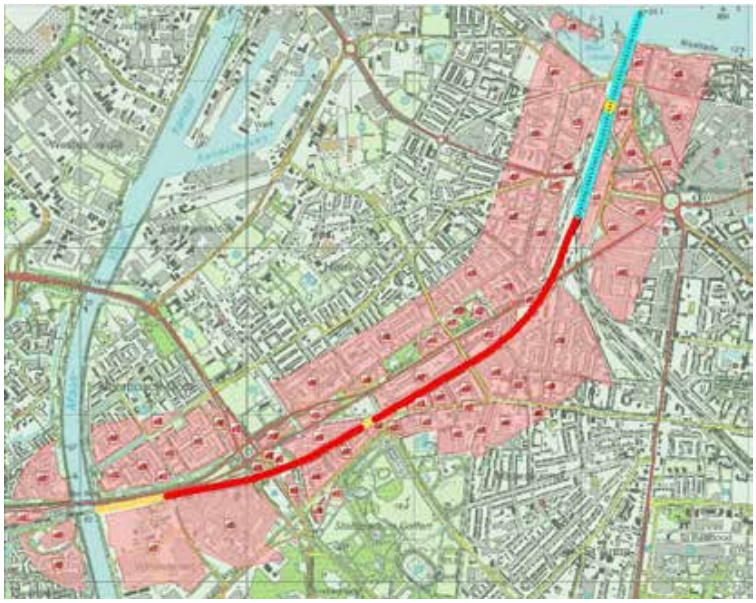

Figuur 6. Nijmegen, ligging kilometer maximale groepsrisico situatie huidig transport

- : Deel van het traject met een groepsrisico groter dan 0.1 keer, maar kleiner dan de oriëntatiewaarde.
- : Deel van het traject met een groepsrisico groter dan de oriëntatiewaarde.
- : Deel van het traject dat het kilometervak met het hoogste groepsrisico bevat en een aanduiding van de grootte van dit groepsrisico.
- : Ongevalspunten met de grootste bijdrage aan het groepsrisico van dit kilometervak.

4.2.2. GR Nijmegen, Landbouwbuurt

Tabel 4 geeft voor de onderscheiden situaties het groepsrisico weer als factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde (OW). De GR-curven voor de huidige en toekomstige transportsituatie zijn weergegeven in figuur 7. Figuur 8 toont het beschouwde deel van het spoortraject Nijmegen-Den Bosch en het kilometervak waarop de GR-curven betrekking hebben.

Lijn in grafiek	Transportsituatie	Factor t.o.v. OW
	Realisatie 2007	1.87
	Marktverwachting 2020	1.05

Tabel 4. Nijmegen, Landbouwbuurt, groepsrisico als factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde

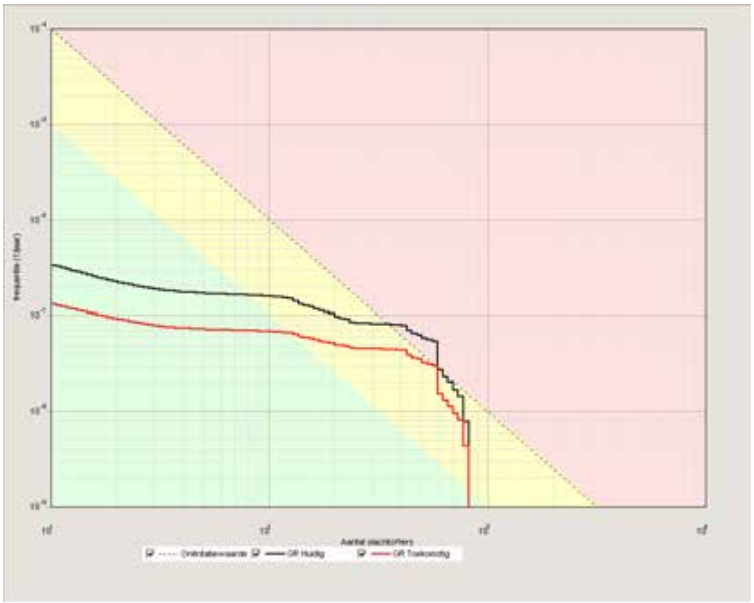

Figuur 7. Groepsrisicocurven Nijmegen, Landbouwbuurt

Uit tabel 4 en figuur 6 blijkt dat op basis van de realisatiecijfers 2007 de oriëntatiewaarde van het groepsrisico wordt overschreden. Op basis van de marktverwachting 2020 blijft

het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde. De oorzaak hiervan is met name het kleinere aantal transporten brandbaar gas (categorie A) in 2020.

Figuur 8. Landbouwbuurt Nijmegen, ligging kilometer maximale groepsrisico situatie huidig transport

- : Deel van het traject met een groepsrisico groter dan 0.1 keer, maar kleiner dan de oriëntatiewaarde.
- : Deel van het traject met een groepsrisico groter dan de oriëntatiewaarde.
- : Deel van het traject dat het kilometervak met het hoogste groepsrisico bevat en een aanduiding van de grootte van dit groepsrisico.
- : Ongevalspunten met de grootste bijdrage aan het groepsrisico van dit kilometervak.

4.2.3. Wijchen

Tabel 5 geeft voor de onderscheiden situaties het groepsrisico weer als factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde (OW). De GR-curven voor de huidige en toekomstige situatie zijn weergegeven in figuur 9. Figuur 10 toont het beschouwde deel van het spoortraject Nijmegen-Den Bosch en het kilometervak waarop de GR-curven betrekking hebben.

Lijn in grafiek	Transportsituatie	Aanwezigheid	Factor t.o.v. OW
	Realisatie 2007	Huidige bebouwing	0.34
	Realisatie 2007	Toekomstige bebouwing	0.77
	Marktverwachting 2020	Toekomstige bebouwing	0.43

Tabel 5. Wijchen, groepsrisico als factor ten opzichte van de oriëntatiewaarde

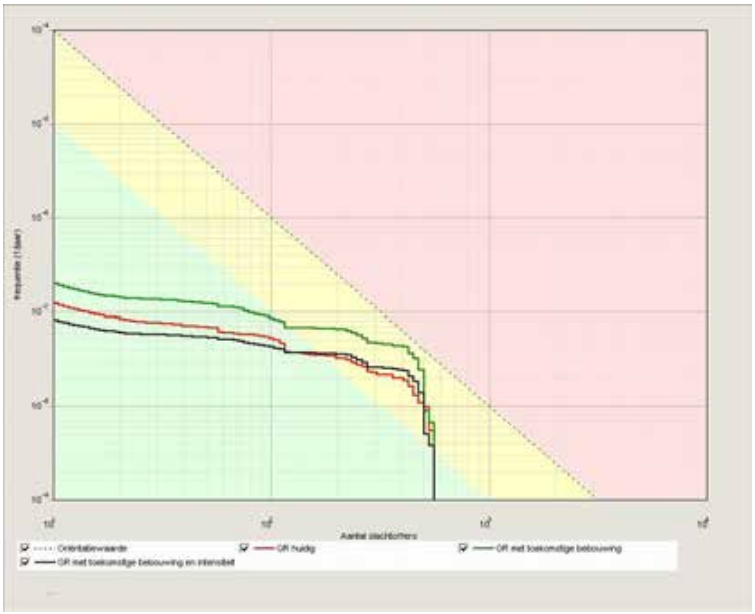

Figuur 9. Groepsrisicocurven nieuwbouwproject Wijchen

Uit tabel 5 en figuur 8 blijkt dat in geen van de beschouwde situaties het groepsrisico wordt overschreden. Door de ontwikkeling van 400 woningen op de aangewezen locatie

neemt het groepsrisico toe. Deze toename van het groepsrisico wordt veroorzaakt door de toename van het aantal personen in de nabijheid van het spoor. Op basis van de marktverwachting 2020 neemt het groepsrisico af. De oorzaak hiervan is met name het kleinere aantal transporten brandbaar gas (categorie A) in 2020. De grootste bijdrage aan het groepsrisico van deze kilometer wordt geleverd door de tweezijdige bebouwing ten oosten van het plangebied.

Figuur 10. Wijchen, ligging kilometer maximale groepsrisico situatie huidig transport

- : Deel van het traject met een groepsrisico kleiner dan 0.1 keer de oriëntatiewaarde.
- : Deel van het traject met een groepsrisico groter dan 0.1 keer, maar kleiner dan de oriëntatiewaarde.
- : Deel van het traject dat het kilometervak met het hoogste groepsrisico bevat en een aanduiding van de grootte van dit groepsrisico.
- : Ongevalspunten met de grootste bijdrage aan het groepsrisico van dit kilometervak.

5. Conclusies

Plaatsgebonden risico
Het plaatsgebonden is berekend voor een huidige en toekomstige transportsituatie. De berekeningen leiden niet tot een contour voor de grenswaarde van 1.0 10^{-6} /jr, zodat er zich geen bebouwing bevindt binnen deze grenswaarde. Het plaatsgebonden risico vormt geen beperkingen voor toekomstige ontwikkelingen.

Groepsrisico Nijmegen
Ter hoogte van het voormalige postkantoor wordt de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico overschreden. Op basis van de marktverwachting 2020 is het groepsrisico lager dan op basis van de realisatiecijfers 2007.

Ter hoogte van de Landbouwbuurt wordt op basis van de realisatiecijfers 2007 de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico overschreden. Op basis van de marktverwachting 2020 blijft het groepsrisico onder de oriëntatiewaarde.

Groepsrisico Wijchen
Ter hoogte van de beschouwde locatie te Wijchen wordt de oriëntatiewaarde voor het groepsrisico niet overschreden. Door de ontwikkeling van 400 woningen op de aangewezen locatie neemt het groepsrisico toe. Op basis van de marktverwachting 2020 is het groepsrisico lager dan op basis van de realisatiecijfers 2007.

Referenties

1.	Ministerie V&W	2004	Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen
2.	Ministeries V&W en VROM	1996	Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen Tweede Kamer, 1995-1996, 24611, nrs. 1 en 2
3.	IPO/VNG	1998	Handreiking externe veiligheid vervoer gevaarlijke stoffen
4.	AVIV	2008	Handleiding RBM II Rapport nr. 00307
5.	Nieuwpoort, G.	2004	Beleidsnota Vervoer Gevaarlijke Stoffen (VGS). Bijdrage Ger Nieuwpoort, CTTG dag 26-11-2004.
6.	VROM	2004	Nota Ruimte
7.	V&W	2005	Nota Mobiliteit
8.	V&W	2005	Nota Vervoer gevaarlijke stoffen. 11 november 2005
9.	Prorail	2007	Spoortransport gevaarlijke stoffen 2007
10.	Prorail	2007	Beleidsvrije marktverwachting 2020
11.	Oranjewoud-SAVE	2006	Rekenprotocol Vervoer Gevaarlijke Stoffen per Spoor (concept april 2006).

Bijlage 1. Aanwezigheidsgegevens

1.1. Algemeen

Voor de berekening van het groepsrisico dient het aantal aanwezige personen in de nabijheid van de te beschouwen routes te worden geschat. Hiervoor is een praktische afstand gekozen van 500 m. Hoewel de 1%-letaliteitgrenzen van toxische gassen en zeer giftige vloeistoffen verder reiken dan 500 m, is de bijdrage aan het groepsrisico van aanwezigen op grotere afstand klein.

Per woning is uitgegaan van 2.4 personen. In woningen is 50% aanwezigheid overdag verondersteld en 100% 's nachts, in bedrijven en onderwijsinstellingen is dit 100% overdag en 0% 's nachts. Voor het percentage binnen en buiten verblijvende personen zijn de standaard RBM II-waarden gehanteerd (overdag 7% buiten, 's nachts 1%).

1.2. Nijmegen

De gehanteerde aanwezigheidsgegevens rond het spoor te Nijmegen zijn afgeleid uit bestanden die zijn samengesteld ten behoeve van de risicoberekeningen in het kader van Basisnet Spoor. De gedefinieerde bevolkingsgebieden zijn gegeven in tabel 6 en figuur 11.

Gebied Nr.	Opp. [ha]	Personen dag	Personen nacht
1	7.31	365	715
2	2.08	817	0
3	0.89	43	0
4	5.65	253	470
5	4.79	265	482
6	1.90	267	532
7	4.30	233	455
8	0.39	60	115
9	2.00	246	464
10	1.36	579	192
11	7.67	438	833
12	1.34	234	452
13	0.80	157	312
14	21.75	1256	4
15	21.10	4745	0
16	0.40	214	420
17	1.34	371	633
18	0.10	106	209
19	0.13	55	110
20	0.94	35	0
21	0.70	325	568
22	0.14	8	15
23	2.99	200	388
24	3.02	179	347

Gebied Nr.	Opp. [ha]	Personen dag	Personen nacht
25	0.69	20	39
26	4.65	214	379
27	1.55	58	104
28	9.97	570	817
29	1.67	150	276
30	12.40	897	980
31	2.08	289	46
32	7.61	311	552
33	0.55	71	19
34	3.63	364	661
35	0.90	50	90
36	1.30	102	203
37	3.22	230	433
38	0.25	24	46
39	3.86	1996	21
40	2.25	137	235
41	4.64	307	89
42	0.66	83	122
43	1.80	156	283
44	4.65	522	64
45	4.68	297	514
46	0.34	90	180
47	0.22	227	2
48	0.74	31	28
49	9.80	657	1238
50	5.43	478	392
51	0.27	29	41
52,53,55,56	15.86	975	1435
54	5.12	381	647
57	9.27	775	1157
58	6.30	460	870
59,60	11.39	1724	2144
61	3.49	472	668
62	3.42	440	335
63	2.69	573	318
64	2.06	542	129
65	0.59	262	24
66	0.29	73	16
67	1.57	133	125
68	9.90	780	1236
69	7.28	828	1319
70	7.16	1026	845
71	2.73	2185	437
72	2.03	997	934
73	2.45	538	396
74	6.39	886	1208
75	7.89	1199	1547
76	2.29	346	604
77	1.54	183	58

Tabel 6. Aanwezigheid gedefinieerde bevolkingsgebieden Nijmegen

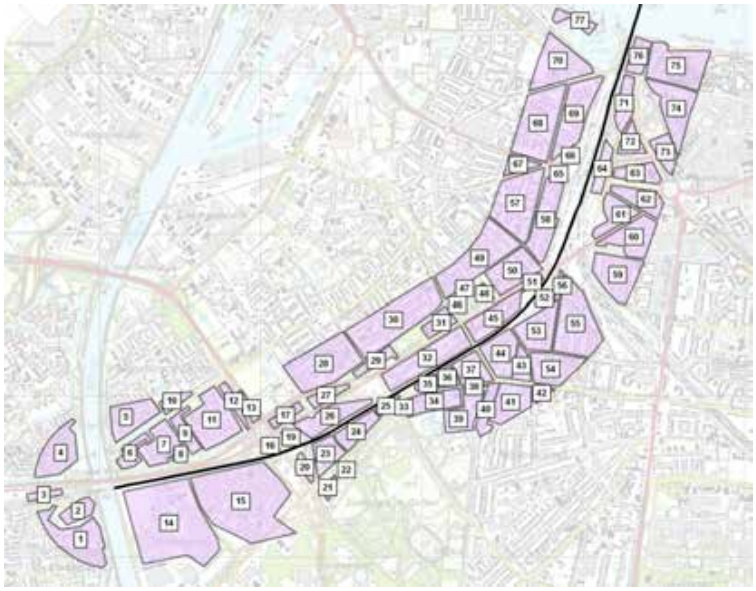

Figuur 11. Positie gedefinieerde bevolkingsgebieden Nijmegen

1.3. Wijchen

De gehanteerde aanwezigheidsgegevens rond het spoor te Wijchen zijn afkomstig van de opdrachtgever[3]. De gedefinieerde bevolkingsgebieden zijn gegeven in tabel 7 en figuur 12.

Gebied Nr.	Opp. [ha]	Personen dag	Personen nacht	Betreft
1	4.70	6	12	
2	8.25	379	758	
3	3.17	131	263	
4	1.82	100	200	
5	0.35	160	0	School
6	2.78	178	356	
7	2.21	67	134	
8	4.98	259	457	
9	0.84	39	77	
10	1.00	30	1	Sportzaal/wijkcentrum
11	3.43	173	345	
12	0.38	33	65	
13	4.61	214	408	
14	4.19	92	183	

[3] inwoners per adres.xls en Plangebied 400 woningen nieuwbouw Wijchen.xls, geleverd 7 augustus 2008

Gebied Nr.	Opp. [ha]	Personen dag	Personen nacht	Betreft
15	1.71	61	122	
16	1.99	56	112	
17	11.41	388	776	
18	6.16	240	481	
19	4.20	40	80	
20	8.37	266	533	
21	0.29	316	0	School
22	5.72	227	455	
23	3.59	40	80	
24	0.33	8	16	
25	0.47	21	42	
26	14.03	480	960	Plangebied
27	2.89	192	384	Nieuwbouwproject

Tabel 7. Aanwezigheid gedefinieerde bevolkingsgebieden Wijchen

Figuur 12. Positie gedefinieerde bevolkingsgebieden Wijchen

238

HISTORISCH ONDERZOEK INZAKE HET BODEM SANERINGSPROJECT "OMGEVING GERSTWEG, GEMEENTE NIJMEGEN" TEN BEHOEVE VAN HET ORIENTEREND ONDERZOEK IN HET KADER VAN BODENSANERING PROGRAMMA 1984

INTERIMWET BODEMSANERING

GEMEENTE	:	NIJMEGEN
PROJECT	:	OMGEVING GERSTWEG
PROJECTFASE	:	HISTORISCH ONDERZOEK
PROJECTCODE	:	GE/330/18/HO
PROGRAMMA	:	1984-1987
OPDRACHTGEVER	:	PROVINCIE GELDERLAND, DIENST MILIEUHYGIENE, PROJECTGROEP BODEMSANERING

GRONTMIJ n.v.

De Bilt, december 1986

DOK.: 0059h
O.N.: 62191

INHOUD PAGINA

1	INLEIDING	1
2	ALGEMENE INFORMATIE	2
3	BESCHRIJVING VERONTREINIGING	4
4	GEOHYDROLOGIE EN BODEMOPBOUW	6
5	AANDACHTSPUNTEN VOOR HET ONDERZOEK	8

BIJLAGEN:

1 Ligging onderzoeksterrein
2 Globale ligging voormalige storten
3.1 Huidige situatie bedrijfsterrein Philips
3.2 Gebruiksdoel gebouwen Philipsterrein
4 Analyseresultaten grondwater uit bronnen van Philips
5 Analyseresultaten grond en grondwater voormalig stort
6 Projectformulier
7 Geraadpleegde bronnen

1 INLEIDING

Door de dienst Milieuhygiëne van de provincie Gelderland is aan Grontmij n.v. opdracht verleend om als voorbereiding op het oriënterend onderzoek een historisch onderzoek uit te voeren voor de locatie "Gerstweg en omgeving" te Nijmegen (projectcode: GE/330/18/HO). De ligging van de onderzoekslocatie is weergegeven op bijlage 1.
Aanleiding tot het onderzoek is het feit dat op het bedrijfsterrein van Philips, gelegen aan de Gerstweg 2, hoge concentraties organische chloorverbindingen zijn aangetroffen in het door het bedrijf opgepompte grondwater.

Doel van het historisch onderzoek is het inventariseren van bestaande gegevens om een zo optimaal mogelijke uitvoering van het oriënterend onderzoek mogelijk te maken.

In dit rapport zullen achtereenvolgens aan de orde komen:
- Algemene gegevens
- Beschrijving verontreiniging
- Geohydrologie en bodemopbouw
- Aandachtspunten voor het onderzoek

2 ALGEMENE INFORMATIE

De onderzoekslocatie is in het verleden deels als stortplaats in gebruik geweest. Het plaatselijk ontgraven terrein is destijds (tot circa 1950) voor een deel opgevuld met huishoudelijke afval. Plaatselijk is het terrein ook gebruikt als opslagplaats c.q. stortplaats voor metalen, afkomstig van gesloopt oorlogsmateriaal ("Canadese stortplaats") waarbij een deel in een sloot is gestort en als opslagplaats c.q. stortplaats voor beenderen van een in de omgeving gevestigd verwerkingsbedrijf.
Op bijlage 2 staat globaal aangegeven waar de diverse activiteiten hebben plaatsgevonden. Een deel van de voormalige storten zou zijn afgegraven (wanneer is niet bekend). Het afval is toen naar stortplaats de Kluis in Malden is afgevoerd.

De huidige bestemming van het terrein is industriegebied. Op het industrieterrein zijn ondermeer Philips, Digital (voorheen TL Tronic), Smit (lastechnisch bedrijf), V&D magazijn en nog diverse kleine bedrijven gevestigd.

Philips heeft zich in 1952 op het betreffende industrieterrein gevestigd. In het bedrijf worden geïntergreerde schakelingen ontwikkeld en gefabriceerd. Op bijlage 3.1 is de actuele situatie van het bedrijfsterrein weergegeven terwijl in bijlage 3.2 het gebruiksdoel van de gebouwen is aangegeven.

Ten behoeve van ondermeer het productie proces is door Philips tot medio 1983 grondwater uit het eerste watervoerende pakket (circa 1,2 miljoen m3/jaar) onttrokken met behulp van eigen bronnen. Dit water werd regelmatig door Waterlaboratorium Oost onderzocht op een aantal algemene parameters. In 1983 zijn in opdracht van Philips een aantal watermonsters, van de bronnen door het KIWA geanalyseerd op organische gechloreerde verbindingen. Deze zijn in hoge concentraties in het grondwater aangetroffen (ver boven de C-toetsingswaarde van het Ministerie van VROM).

De onttrekking is vervolgens door Philips gestaakt. Het benodigde water wordt momenteel betrokken van het Openbaar Nutsbedrijf Nijmegen. Volgens de plannen van Philips zullen begin 1987 een 3-tal bronnen weer in werking worden gesteld ten behoeve van de koelwatervoorziening (onttrekking naar schatting 600.000 à 700.000 m3/jr). Dit water zal uitsluitend door een zandfilter worden geleid om de zwevende delen eruit te verwijderen.
Voorzover noodzakelijk zal voor bepaalde handelingen (met name drinkwater) nog water van het Nutsbedrijf worden betrokken.

Op het bedrijfsterrein van Philips wordt trichlooretheen gebruikt in het productieproces; met name in de gebouwen BF en L (zie bijlage 3). Nog niet bekend is of en in welke mate andere bedrijven aanwezig op het industrieterrein gechloreerde oplosmiddelen toepassen.

3 BESCHRIJVING VERONTREINIGING

Het grondwater werd door Philips opgepompt van een diepte van circa 30 tot 40 m beneden het maaiveld. In het water dat werd opgepompt zijn organische gechloreerde verbindingen aangetroffen, met name dichlooretheen, trichlooretheen, terachlooretheen en 1,1,1 trichloorethaan. Het water uit de bronnen 2A, 6 en 7 is twee maal op de betreffende componenten geanalyseerd. De plaats van de bronnen is weergegeven op bijlage 3.1 en de analyseresultaten van het grondwater op bijlage 4.

Uit de analyseresultaten blijkt dat de concentraties in het grondwater plaatselijk ver boven de C-toetsingswaarde (opgesteld door het Ministerie van VROM, zie Leidraad bodemsanering juli 1983) liggen.

In de omgeving van de Gerstweg zullen plaatselijk nog afvalstoffen, afkomstig van de voormalige stortplaatsen in de bodem aanwezig zijn. Bij graafwerkzaamheden ten behoeve van een uitbreiding van Philips (eind 1984) is stortmateriaal aangetroffen ter plaatse van het bedrijfsgebouw BY; (op de noord-oost hoek van het bedrijfsterrein stort "B"). Dit materiaal is afgevoerd naar diverse locaties waaronder:

- geluidswal Beuningen ± 400 m3;
- stortplaats Ottersum ± 1.200 m3;
- stortplaats te Wichen ± 200 m3;
- particulier terrein Schiks, Eerwijkse weg 16 Overasselt ± 1.150 m3.

Van het stortmateriaal en de ondergrond zijn een aantal mengmonsters gemaakt en geanalyseerd. De analyseresultaten van deze monster staan weergegeven op bijlage 5.1 (de diepten waarop de monsters genomen zijn, zijn niet bekend).
Tevens zijn ter plaatse van het stort "B" een 3-tal grondwatermonsters genomen en geanalyseerd. De analyseresultaten van de grondwatermonsters staan op bijlage 5.2.

In het stortmateriaal zijn locaal hoge gehalten zware metalen aangetroffen (koper en lood plaatselijk tot ruim boven de C-waarden en zink plaatselijk boven de B-waarde). In de ondergrond zijn de gehalten niet of nauwelijks verhoogd. In het grondwater zijn de zware metalen in niet aantoonbare concentraties dan wel in lage gehalten aanwezig.

Zowel in grond- als grondwatermonsters zijn geen verhoogde gehalten aan aromaten en/of aan gechloreerde koolwatersttoffen aangetroffen.

In de grondmonsters van het stortmateriaal is olie aangetoond in verhoogde gehalten (in enkele monsters tussen A- en B-waarde en in één monster tot boven de B-waarde). In het grondwater zijn zeer hoge oliegehalten gemeten. De totaal-olie bepaling volgens de I.R. methode kan echter worden beïnvloed door de aanwezigheid van humus.

4 GEOHYDROLOGIE EN BODEMOPBOUW

De bodem ter plaatse van de onderzoekslocatie bestaat uit een bovenlaag van zwak leemhoudend zand, op circa 2 m beneden het maaiveld overgaand in grindrijk zand, het freatische grondwater niveau bevindt zich op circa NAP +8 m (circa 3 à 3,5 m beneden het maaiveld).

Uit het geohydrologische onderzoek rond het pompstation Nieuwe Markstraat, uitgevoerd door het KIWA, blijkt dat ter plaatse van het bedrijfsterrein van Philips op circa NAP +6 m een slecht doorlatende (dikte circa 7 m) laag aanwezig is (maaiveld ter plaatse is circa NAP +11 m). Beneden dit slechtdoorlatende pakket begint het watervoerende pakket. Deze is tot een diepte van 100 à 150 m -NAP opgebouwd uit overwegend goed doorlatende pleistocene afzettingen. Plaatselijk komen in dit pakket slecht doorlatende kleilagen (Formatie van Drente, Kedichem) voor.

Het belangrijkste horizontale grondwatertransport vindt vermoedelijk plaats in de ondiep gelegen grofzandige afzettingen (tot een diepte van circa NAP -20 à 40 m) van de Formatie van Kreftenheye en Drente (1e watervoerende pakket) De stromingsrichting van het grondwater in het 1e watervoerende pakket is overwegend oostelijk. Het infiltrerend grondwater stroomt gemiddeld vermoedelijk in zuid-oostelijke richting. Deze grondwaterstroming wordt mede bepaald bepaald door de waterstanden in de Waal en het Maas-Waal kanaal.

In Nijmegen zijn momenteel 3 drinkwaterwingebieden, te weten:
- Nieuwe Marktstraat, circa 4,4 milj. m3/jaar;
- Heumensoord I en II, gezamelijk circa 10 milj. m3/jaar.

De onderzoekslocatie ligt ruim buiten de 25 jaarszone van deze wingebieden. De afstand van de onderzoekslocatie tot het wingebied richting Nieuwe Markstraat bedraagt circa 3 km en tot het wingebied Heumensoord circa 2,5 km.

Binnen een straal van circa 3 km vinden 11 particuliere grondwater-onttrekkingen plaats. In 1985 werd door deze 11 particulieren circa 5,4 miljoen m3 grondwater onttrokken waarvan circa 4,2 miljoen m3 door de Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken n.v. (op circa 3 km ten noorden van de onderzoekslocatie).
In het verleden werd door Philips circa 1,2 miljoen m3 per jaar ont-trokken.

5 AANDACHTSPUNTEN VOOR HET ONDERZOEK

Uit de geinventariseerde gegevens kan worden afgeleid dat er sprake is van in elk geval twee soorten verontreiniging:

1 Verontreiniging van het grondwater in het 1e watervoerende pakket met vluchtige gechloreerde koolwaterstoffen.

2 Verontreiniging van de bodem ter plaatse van het voormalig stort "B" met zware metalen (met name koper en lood) en met olie.

Ad 1:

Gezien de duidelijk verhoogde concentratie in het eerste watervoerende pakket is het aannemelijk dat de bron zich niet ver van de plaats van ontdekking moet bevinden. Vooraf dient een inventarisatie van het gebruik van organische gechloreerde verbindingen bij de (voormalige) bedrijven op het betreffende industrieterrein plaats te vinden. Om de omvang van de verontreiniging in hoofdlijnen te kunnen vaststellen en om na te gaan waar de bron zich bij benadering bevindt kunnen een aantal in de omgeving aanwezige filters in het 1e watervoerende pakket worden bemonsterd en geanalyseerd. Vervolgens kan op basis van de gevonden resultaten bij benadering worden vastgesteld waar een eventuele oppervlakkige bron aanwezig is of is geweest. Daarbij moet in ogenschouw worden genomen dat de verontreinigingen waar het in dit geval en gaat (organische gechloreerde verbindingen), als vloeistoffen zwaarder zijn dan water, waardoor afhankelijk van de bodemopbouw een relatief snel transport in neerwaartse richting kan plaatsvinden.

Ad 2:

Niet alleen bij "stort B" maar ook bij de andere voormalige stortplaatsen moet onderzoek naar bodemverontreiniging worden uitgevoerd.
De aanwezigheid en de omvang van mogelijke stortplaatsen in de omgeving van de Gerstweg kunnen door middel van een aantal boringen worden vast gesteld. Monstername en analyse van zowel grond- als grondwatermonsters moet dan aantonen in hoeverre er sprake is van verontreiniging.

Het laboratoriumonderzoek van de monsters dient tenminste voor een deel van de monsters gericht te zijn op een vrij breed analyseprogramma, omdat onduidelijk is wat er in het verleden gestort is. Vervolgens kan op de andere monsters een meer specifiek analyseprogramma worden toegepast.

Bijlage 1: Ligging onderzoeks-
terrein

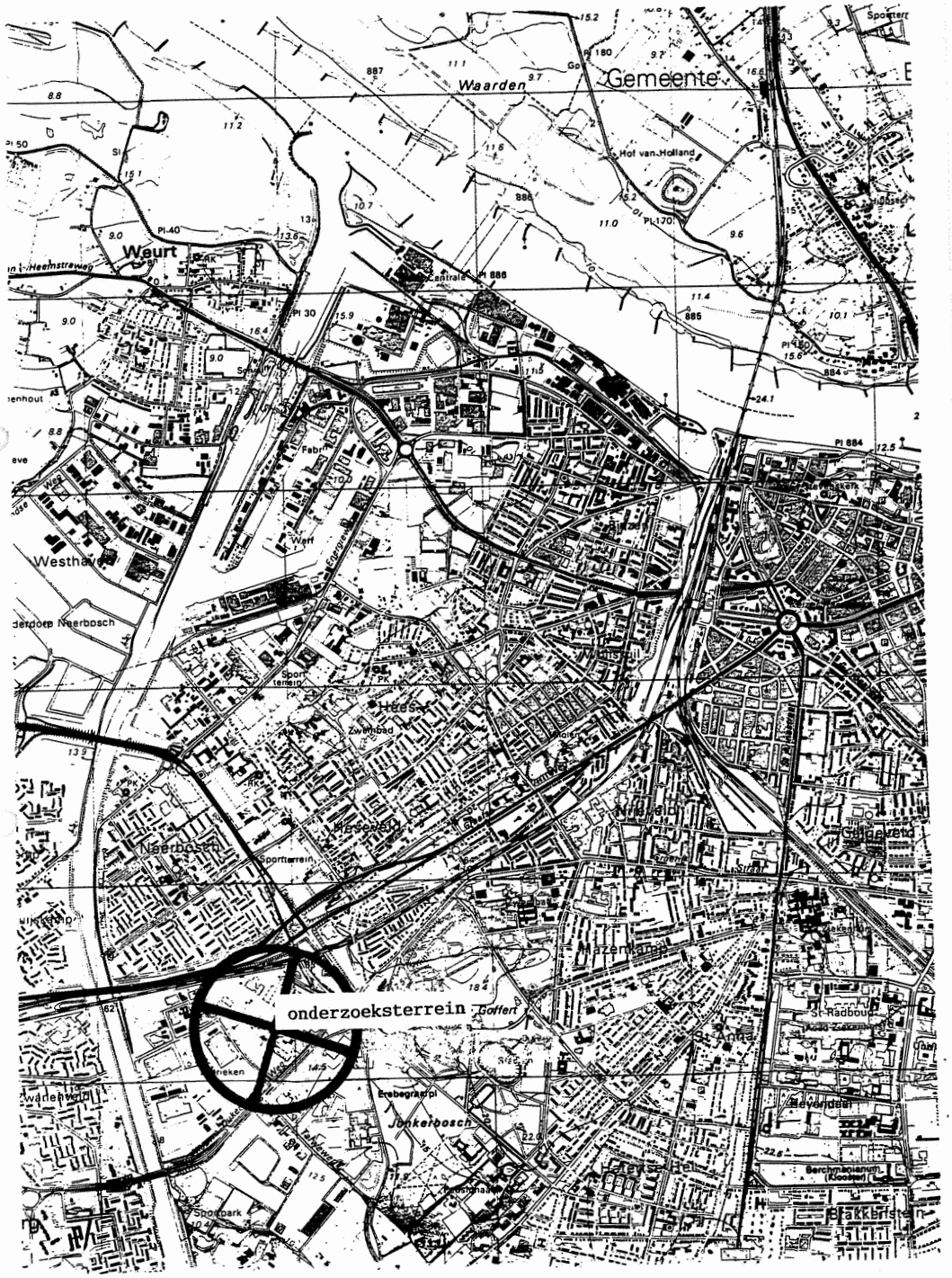

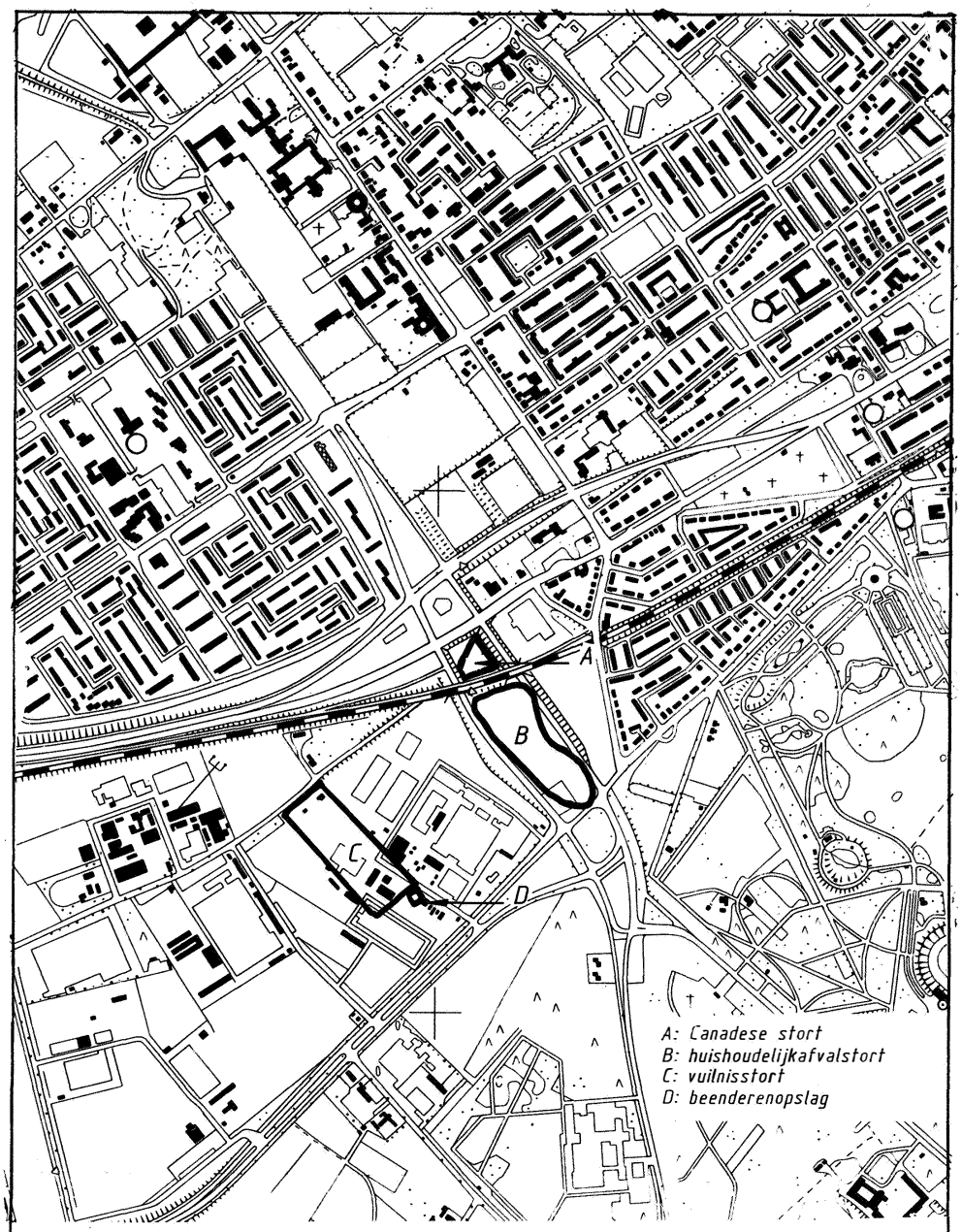

grontmij

project: HISTORISCH ONDERZOEK OMGEVING GERSTWEG TE NIJMEGEN

opdrachtgever: Prov. GELDERLAND

onderdeel:

schaal: 1 : 10000

bestek:

tekening nr.: 86-2191 0730-706-86

datum: jul. '86 get.: acc.:

bijlage nr.: 2 in bladen bladnr.:

GR85

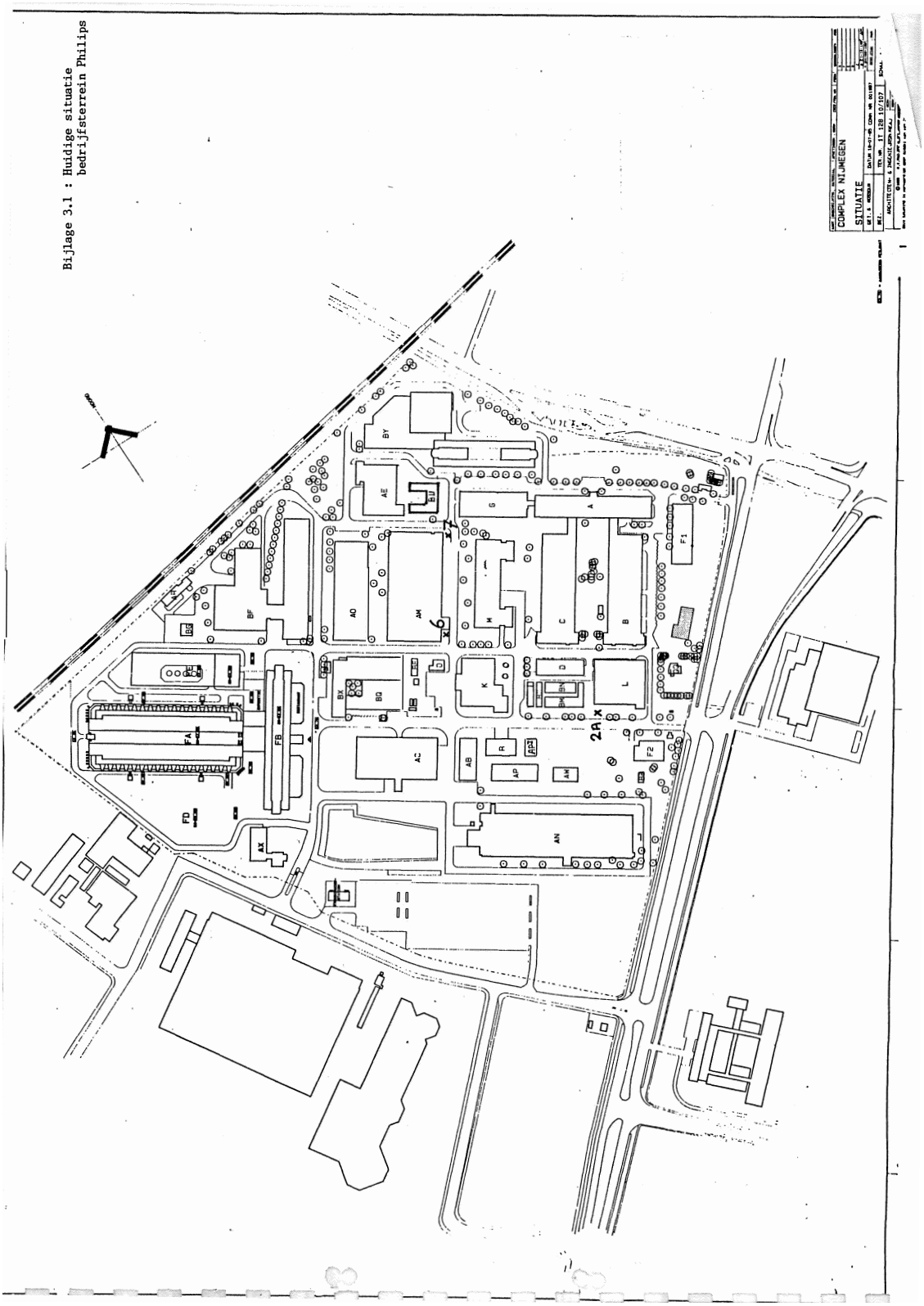
Bijlage 3.1 : Huidige situatie
bedrijfsterrein Philips
COMPLEX NIJMEGEN
SITUATIE

Bijlage 3.2 : Gebruiksdoel gebouwen Philipsterrein

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
A	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
B	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
C	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
D	Werkplaats	
E	Inkoopstation (water)	
F	Rijwielstallingen	
G	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
J	Bewakingsloge	
K	Energiegebouw	
L	Kantoren en werkplaatsen	
M	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
O	Gasstation	
P	Kantoren	
Q	Schoorsteen	
R	A.H.V. gebouw (Algemene Hulp Verlening)	
T	Neutralisatiegebouw + put	
AB	Repro - fotografie + produktie	
AC	Magazijnen + kantoren	
AE	Bedrijfsrestaurant	
AF	Tapruimte vl.stikstof + zuurstof	
AM	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
AN	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	

Bijlage 3.2 vervolg

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
AO	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
AP	Demi- en koelwatergebouw	
API	Demi- en koelwatergebouw	
AQ	Pompput	
AR	Stalling van dienstauto's	
AV	Inkoopstation (aardgas)	
AW	Koelwatergebouw	
AX	Bewakingscentrum/ personeelswinkel	
AY	Abri (bij AX)	
BB	Inkoopstation (elektra)	
BC	Reinwaterkelder	
BE	Verdampingsinstallatie	
BF	Chemisch Distributiecentrum, Galvanie en Montage	
BG	Dope-gassengebouw (opslag)	
BJ	Zuurpompkelder van BF	
BK	Opvangput afvalvloeistoffen	
BM	Timmerwerkplaats	
BN	Werkplaats	
BO	Werkplaats	
BQ	Rekencentrum	
BS	Meetput bij AX	
BT	Kantoorgebouw	
BU	Kantoorgebouw	
BV	Kantoorgebouw	
BW	Slib-opvangput	
BX	Kantoorgebouw	
BY	Bedrijfsmechanisatie	

Bijlage 3.2 vervolg

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
QQ	Bedrijfswoning	
FA	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
FB	Kantoorgebouw	
FE	Energiegebouw	
CD	Elec. inkoopstation	
Diversen, tanks, bronnen e.d.		
ZZ1	Watertank (basisch proceswater)	
ZZ2, ZZ32	Olietanks	
ZZ3, ZZ4 ZZ6, ZZ15 ZZ20, ZZ21 ZZ33	Stikstoftanks	
ZZ5	Zuurstoftank	
ZZ7, ZZ8, ZZ9, ZZ10	Bronnen	
ZZ11, ZZ12 ZZ13	Bronnen (zijn vervallen)	
ZZ14	Demi-watertank (ondergronds)	
ZZ16, ZZ17 ZZ18	3 Waterstofbatterijen	
ZZ19	Reduceerstation (aardgas)	
ZZ22	Argontank	
ZZ23	Perscontainer	
ZZ24	Persluchttank (ondergronds)	
ZZ25	Natronloogtank (ondergronds)	
ZZ26	Natronloogtanks	
ZZ27	Zoutzuurtanks	
ZZ28	Zoutzuurtank	
ZZ29, ZZ30	Twee (transportabele) opleggers met waterstofflessen/cilinders	
ZZ31	Oplosmiddelentank (ondergronds)	
ZZ34	Neutralisatieput	
ZZ35	Pompput	

Bijlage 4: Analyseresultaten grondwatermonsters bronnen* (ug/l)

Datum	Juni 1983						september 1983						Toetsingswaarde VROM		
Bron	2A	2A	6	6	7	7	2A	2A	6	6	7	7	A	B	C
Dichlooretheen	140	210	150	185	5	3	150	135	15	-	<0,1	<0,1	1	10	50
Trichlooretheen	70	80	350	460	25	24	52	30	1.420	1.440	13	10,1	1	10	50
Tetrachlooretheen	5,2	6,5	145	130	14	12	5	6	490	500	120	10,5	1	10	50
1,1,1 trichloorethaan	-	-	57	48	-	-	-	-	-	-	-	-	1	10	50

* Het betreft metingen in duplo

Bijlage 5.1: Analyseresultaten grondmonsters voormalig stort (mg/kg d.s.) (stort "B")

Monster Omschrijving	164 meng- stort	166 meng- stort	166 onder- grond	171 meng- stort	174 meng- stort	714 onder- grond	182 meng- stort	185 meng- stort	185 onder- grond	Toetsingswaarden VROM A	 B	 C
Droge stof (gew. %)	86,3	93,6	83,4	63	77,2	84,9	88,3	90	83,9	-	-	-
Zware metalen												
. Cadmium	1,6	0,1	<0,1	2,9	2,7	<0,1	0,3	0,2	0,1	1	5	20
. Koper	1.300	6	1	1.100	200	1	750	7	1	50	100	500
. Lood	250	25	5	525	300	5	180	30	4	50	150	600
. Zink	550	40	7	1.200	750	6	250	25	6	200	500	3.000
Aromaten totaal	<0,100	<0,100	<0,100	<0,100	<0,100	<0,100	<0,100	<0,100	<0,100	0,1	7	70
Gechloreerde koolwaterstoffen												
. Chloroform	0,012	0,012	0,013	0,011	0,011	0,011	0,010	0,012	0,011	0,1	5	50
. 1,1,1 Trichloorethaan	0,002	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	0,003	<0,001	0,1	5	50
. Tetrachloormethaan	<0,001	<0,001	<0,001	<0,001	0,002	<0,001	0,001	0,004	0,002	0,1	5	50
. Trichlooretheen	0,011	0,011	<0,001	0,008	0,052	0,001	0,035	0,003	<0,001	0,1	5	50
. Tetrachlooretheen	0,039	0,035	<0,001	0,018	0,102	<0,001	0,064	<0,001	<0,001	0,1	5	50
. Bestr. mid. chloor verbindingen	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	-	-	-
Olie I.R.*	380	229	<5	422	1.510	<5	185	<5	<5	100	1.000	5.000

* Bepaling olie-gehalte volgende I.R.-methode kan worden verstoord door de aanwezigheid van humus

Bijlage 5.2: Analyseresultaten grondwatermonsters voormalig stort (ug/l) (stort "B")

Monster	166	174	185	Toetsingswaarden VROM A	B	C
Zware metalen						
. Zink	30	30	110	50	200	800
. Cadmium	<1	<1	<1	1	2,5	10
. Koper	1	12	4	20	50	200
. Lood	1	3	1	20	50	200
Aromaten	<1	<1	<1	1	30	100
Gechloreerde koolwaterstoffen						
. Chloroform	1,1	0,07	0,05	1	10	50
. Trichlooretheen	0,09	0,13	0,26	1	10	50
. Tetrachlooretheen	0,08	0,15	0,13	0,1	5	50
. Bestr. mid.chloorverbindingen	<0,1	<0,1	<0,1	-	-	-
Totaal olie I.R.*	38.500	27.100	<250	20	200	600

* Zie uitleg bij tabel 5.1

Bijlage 6

projectformulier
blad 1

SANERINGSPROGRAMMA BODEMVERONTREINIGING
over de jaren 1984 - 1987, van de provincie Gelderland

1 ALGEMENE GEGEVENS

11 **code(s):** GE/330/18/HO
12 **gemeente:** Nijmegen
13 **projectnaam:** omgeving Gerstweg
14 **kadastrale aanduiding:** HATERT F 1159
15 **andere aanduidingen:** topografische kaart 40 C

2 RECHTHEBBENDEN OP HET GRONDGEBIED

21/22 **naam en adres:**
1 Philips; complex Nijmegen, Gerstweg 2
2 –
3 –
4 –

23 **omschrijving van het recht:** Eigendom

toelichting: –

3 VERMOEDELIJKE VEROORZAKERS VAN DE VERONTREINIGING

31/32 **naam en adres:**
1 onbekend
2
3
4

33 **hoedanigheid:**

toelichting:

projectformulier
blad 2a

4 OORZAAK VAN DE VERONTREINIGING

41 situatie: Voormalig stortterrein/industriegebied.

42 toedracht: - Voor organische chloorverbinding in het le watervoerende pakket niet bekend.
- Zware metalen en olie door stortingen.

43 karakter:

44 periode(n): Nog niet bekend.

toelichting: Op het terrein is in principe sprake van twee soorten verontreiniging:
- Organische chloorverbindingen in het le watervoerende pakket
- Zware metalen en olie in een voormalig stort.

5 VERONTREINIGINGSSITUATIE

51 verontreinigende stoffen: Organische gechloreerde verbindingen in het le watervoerende pakket en zware metalen + olie in voormalig stort.

omvang verontreiniging

52 oppervlakte: Nog niet bekend.

53 diepte: Nog niet exact bekend.

54 volume: Nog niet bekend.

55 plaatselijke bodemgesteldheid:

56 (geo)hydrologische situatie:

grondwaterstand ca. -- m beneden het maaiveld

kwelgebied/infiltratiegebied

regionale grondwaterstroming: Oost - Zuidoost

lokale grondwaterstroming: Nog niet bekend.

ontvangend oppervlaktewater: N.V.T.

toelichting:

projectformulier

blad 2b

6 GEVOLGEN VAN DE VERONTREINIGING

61 functie van de bodem: industrieterrein

62 (dreigend) gevaar voor de volksgezondheid: de organische gechloreerde verbindingen bevinden zich in het grondwater van het le watervoerend pakket dat voor consumptiedoeleinden kan worden gebruikt.

63 (dreigend) gevaar voor het milieu: mogelijk door transport middels het grondwater.

toelichting: -

Bijlage 7: Geraadpleegde bronnen

Ten behoeve van het historisch onderzoek zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Provincie Gelderland, Dienst Milieuhygiëne;
- Philips Nijmegen; dhr Kramer;
- Gemeente Nijmegen, Dienst Volkshuisvesting afdeling Milieu; dhr. Rikker;
- Openbare Nutsbedrijven Nijmegen; dhr. Fleurkens.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

TEBODIN
Consultants & Engineers

Tebodin Netherlands B.V.
Mauritsstraat 76 • 5615 RZ Eindhoven
Postbus 7613 • 5601 JP Eindhoven
Telefoon 040 265 22 22 • Fax 040 265 22 00
eindhoven@tebodin.nl • www.tebodin.com

Opdrachtgever: **NXP Semiconductors Netherlands BV**
Project: **QRA**

Ordernummer: 39068.00
Documentnummer: 3312124
Revisie: E

Auteur: I. Aerts
Telefoon: 040 2652189
Telefax: 040 26 52200
E-mail: i.aerts@tebodin.nl

Datum: 21 juli 2011

Kwantitatieve Risicoanalyse
NXP Semiconductors Netherlands B.V.
Site Nijmegen

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

E	21-07-2011	Actualisatie	T. Reijers	I. Aerts
D	24-09-2009	Reductie faalkans waterstof verlaadslang (incl. omzetting naar Safeti-NL 6.54)	I. Aerts	M. Courage
C	15-12-2008	Verwerking opmerkingen NXP verwijdering gasflessen contractor	I. Aerts	M. Courage
B	08-12-2008	Verwerking opmerkingen NXP	I. Aerts	M. Courage
A	10-09-2008	Verwerking opmerkingen NXP	I. Aerts	M. Courage
0	15-08-2008	Omzetting QRA d.d. 10 oktober 2003, ordernr. 31117.00, docnr. 3800237, Safeti professional 6.2 naar nieuwe versie Safeti-NL 6.53 incl. update subselectie conform de HARI [1]	I. Aerts/ M. Courage	R. Bos
Wijz.	Datum	Omschrijving	Opsteller	Gecontroleerd

© Copyright Tebodin

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze ook zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.

	Inhoudsopgave	Pagina
1	**Inleiding**	**6**
2	**Beschrijving van inrichting en activiteiten**	**7**
2.1	Algemene informatie inrichting	7
2.2	Beschrijving installaties en activiteiten	7
3	**Subselectie activiteiten**	**8**
3.1	Inleiding subselectie	8
3.2	Subselectie op basis van effectafstanden	8
4	**Modellering loss of containment scenario's**	**11**
4.1	Uitgangspunten	11
4.2	Te beschouwen LOC-scenario's	11
4.3	Uitwerking scenario's	13
4.3.1	Uitwerking scenario's opslagtanks onder atmosferische druk	13
4.3.2	Uitwerking scenario's opslagtanks onder druk	14
4.3.3	Uitwerking scenario's verlading	15
4.3.4	Uitwerking scenario's aanwezigheid tankwagen onder atmosferische druk	17
4.3.5	Uitwerking scenario's aanwezigheid tankwagen onder druk	18
5	**Omgevingsfactoren**	**19**
5.1	Weersgegevens	19
5.2	Ruwheidslengte	19
5.3	Populatiegegevens	19
5.4	Directe ontstekingskansen en ontstekingsbronnen	20
6	**Risicoberekeningen**	**21**
6.1	Plaatsgebonden risico	21
6.2	Groepsrisico	22
7	**Toetsing aan de risicocriteria**	**23**
8	**Conclusie**	**24**
8.1	Plaatsgebonden risico	24
8.2	Groepsrisico	24
	Referentie	**25**
	Bijlage 1: Plattegrond en locatie weergave	**26**
	Bijlage 2: Toelichting gascabinetten	**27**
	Bijlage 3: Toelichting HF opslag	**28**
	Bijlage 4: Uitwerking bevolking	**31**

Bijlage 5: Grens- en richtwaarden voor het PR uit het BEVI 32

Bijlage 6: Onderbouwing afwijking faalkans m.b.t.
vloeibare waterstofslang (losslang) 34

1 Inleiding

NXP Semiconductors Netherlands B.V. site Nijmegen (hierna: NXP-Nijmegen) valt als site onder de werkingssfeer van het BRZO 1999 (Besluit Risico's Zware Ongevallen 1999). Op basis van de toetsing aan de drempelwaarden is NXP-Nijmegen VR-plichtig. Vallend onder de werkingsfeer van het BEVI dient NXP-Nijmegen de risico's inzichtelijk te maken middels een QRA.

Het doel van de QRA is het vaststellen van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico van de risicodragende activiteiten. De uitkomsten van de in dit rapport beschreven uitvoering van de QRA worden dan ook beschouwd in het licht van de wetgeving op het vlak van externe veiligheid. De QRA is uitgevoerd met het softwareprogramma Safeti NL 6.54.

Dit rapport beschrijft de uitgevoerde kwantitatieve risicoanalyse en is als volgt opgebouwd:

- Beschrijving van de inrichting en activiteiten;
- Subselectie activiteiten;
- Modellering loss of containment scenario's;
- Omgevingsfactoren;
- Risicoberekeningen;
- Toetsing aan de risicocriteria;
- Conclusie.

2 Beschrijving van inrichting en activiteiten

2.1 Algemene informatie inrichting

Naam	: NXP Semiconductors Netherlands B.V.
Adres	: Gerstweg 2, 6534 AE NIJMEGEN
Correspondentie-adres	: Postbus 30008, 6503HK NIJMEGEN
Telefoon	: 024 - 353 91 11
Contactpersonen	: Dhr. N.T.J. Rutten

2.2 Beschrijving installaties en activiteiten

In de inrichting worden transistoren, diodes en geïntegreerde schakelingen ontwikkeld en vervaardigd. De productie vindt plaats binnen de drie productie locaties, ICN-6 AM, ICN-6 G en ICN-8, ook wel waferfabs genoemd en het Test Center Europe Nijmegen waar meetmethodieken worden ontwikkeld ten behoeve van IC's.

Naast deze productie locaties en het Test Center bevinden zich binnen de inrichting nog een aantal afdelingen waarbinnen uitsluitend kantooractiviteiten plaatsvinden als marketing en development. De hiervoor genoemde organisaties worden centraal ondersteund door een aantal service afdelingen. De belangrijkste service afdelingen zijn de afdelingen: Inkoop, Environmental Safety and Health (ESH), Finance & Accounting (F&A), Human Resource Management (HRM) en het laboratorium voor Process and Material Analysis (PMA).

In bijlage 1 is een plattegrond opgenomen ten aanzien van de inrichting.

3 Subselectie activiteiten

3.1 Inleiding subselectie

In dit rapport is gebruik gemaakt van de subselectiemethodiek conform de HARI [1] waarbij door middel van effectafstanden 1% letaliteit (LC_{01}) wordt nagegaan of zich effecten buiten de terreingrens kunnen voordoen ten gevolge van een ongeval met een insluitsysteem bij NXP-Nijmegen. Indien zich effecten buiten de terreingrens kunnen voordoen ten gevolge van een ongeval met een insluitsysteem dan wordt dit insluitsysteem beschouwd in de QRA.

In deze paragraaf wordt per installatie de aard van het risico weergegeven. Bij de aard van het risico gaat het om mogelijke schade-effecten voor de omgeving van de inrichting. De gehanteerde mogelijke schade-effecten[1] zijn:

- Toxische wolk, (toxisch gas/vloeistof);
- Brand (plasbrand, fakkelbrand, wolkbrand) (ontvlambare vloeistof, brandbaar gas);
- Grote brand (CPR/PGS 15 opslag met aanwezigheid van ontvlambare/brandbare stoffen) met toxische verbrandingsproducten.

3.2 Subselectie op basis van effectafstanden

Na de bepaling van de aard van het risico is aangegeven of verdere beschouwing noodzakelijk is. De uitkomsten van de subselectie zijn weergegeven in de onderstaande tabel.

Tabel 1: Subselectie op basis van effectafstanden

Installatie/Activiteit	Stof	Inhoud	Temp. [°C]	Druk [barg]	Effectafstand LC01	Nader beschouwen in de QRA
Gascabinetten toxisch & brandbaar ICN-6 AM: Gebouw AM ICN-6 G: Gebouw G ICN-8: Gebouw FA/FD	Toxische o.a. Dichloorsilaan Chloor BCl_3 NH_3 Brandbaar: o.a. Silaan	Max. 2 x 50 l per fles (auto-change-over systemen)	9	Max. 200	Lekkage 3.3 mm release op hoogte door afzuiging resulteert niet tot een LC01 waarde. (zie bijlage 2)	Nee
Chemfill-kluizen corrosief ICN-6 AM: Gebouw AM ICN-6 G: Gebouw G ICN-8: Gebouw FA/FD	Corrosief o.a. HCl 37% NH_4OH 28%	n.r.	n.r.	n.r.	Nee, geen schade-effecten met een bijdrage t.a.v. de externe veiligheid.	Nee

[1] Opmerking: Bovenstaande effecten zijn relevant voor de externe veiligheid. Andere schade-effecten (bijvoorbeeld veroorzaakt door corrosieve stoffen of milieugevaarlijke stoffen) zijn in het kader van de externe veiligheid niet beschouwd. Schade-effecten van bijtende of corrosieve stoffen zijn in het kader van arbeidsveiligheid wel relevant, terwijl vanuit het milieuaspect het vrijkomen van milieugevaarlijke stoffen van belang is. In deze risicoanalyse wordt slechts naar de externe veiligheidsaspecten gekeken. Druk-effecten zijn niet meegenomen in de subselectie omdat deze niet door Safeti-NL worden gegenereerd, ze worden echter wel meegenomen in de QRA-berekening.

Installatie/Activiteit	Stof	Inhoud	Temp. [°C]	Druk [barg]	Effectafstand LC01	Nader beschouwen in de QRA
Chemfill-kluizen brandbaar ICN-6 AM: Gebouw AM ICN-6 G: Gebouw G ICN-8: Gebouw FA/FD	Brandbaar o.a. IPA RER500 (Flammable)	1630 liter Buffertank : 1230 liter + Transporttank 400 liter (IPA)	9	Atm.	LC01 warmtestraling binnen gebouw	Nee
Chemfill-kluizen toxisch ICN-6 AM: Gebouw AM ICN-6 G: Gebouw G ICN-8: Gebouw FA/FD	Toxisch o.a. TMAH 25% HF 49%	2 x 1100 kg (TMAH) 1000 l IBC + 200 l dagtank (HF49%) (beiden auto change over)	9	Atm.	Lokale afzuiging naar safe location op hoogte, binnen opgesteld. LC01 niet bereikt en niet buiten terreingrens.	Nee
HCl bollen (corrosief/toxisch) ICN-8	Corrosief/ Toxisch: HCl	2 x 654 kg (auto change over)	9	Max. 38	Lekkage (indoor) wordt gedetecteerd en afgevoerd naar natte scrubbers GW11 t/m 14 op FA0. Geen emissie van een toxische wolk met een LC01 buiten terreingrens.	Nee
HCl 30% tanks welke zich in de gebouwen CD, K en FE bevinden	Corrosief HCl 30%	n.r.	n.r.	n.r.	Nee, geen schade-effecten met een bijdrage t.a.v. de externe veiligheid.	Nee
IPA opvang[2] (brandbaar)	Brandbaar IPA	10 m^3 tankhead 2,4 m, bund L=4,8 m, b=3 m, h=4,15 m.	9	Atm.	LC01 bedraagt 11,5 m voor het scenario instantaan falen (late poolfire, D5).	Ja, LC01 valt net buiten terreingrens
IPA verlading (brandbaar) 1x week ca. 2h Komt leeg aan	Brandbaar IPA	10 m^3 tankhead 3 m, bund Opp. 50 m^2, h=0,1 m.	9	Atm.	LC01 bedraagt 18 m voor het scenario instantaan falen (late poolfire, D5).	Ja, LC01 valt buiten terreingrens
Helium (inert)	(inert) He	Meerdere cilinderpakketten 16 flessen à 50 l	9	Max. 200	Inert gas geen effect op de externe veiligheid.	Nee

[2] Liggende tank in ondergrondse betonnen opslagruimte gemodelleerd als zijnde bovengrondse tank betreft worstcase benadering.

Installatie/Activiteit	Stof	Inhoud	Temp. [°C]	Druk [barg]	Effectafstand LC01	Nader beschouwen in de QRA
Stikstof	N_2	n.r.	n.r.	n.r.	Nee, geen schade-effecten met een bijdrage t.a.v. de externe veiligheid.[3]	Nee
Argon	Argon	n.r.	n.r.	n.r.	Nee, geen schade-effecten met een bijdrage t.a.v. de externe veiligheid. [3]	Nee
Zuurstof	0_2	n.r.	n.r.	n.r.	Nee, geen schade-effecten met een bijdrage t.a.v. de externe veiligheid. [3]	Nee
HF opslag	HF 3%	2x 25 m^3	9	Atm	Niet bereikt. Zie bijlage 3.	Nee
HF reactor	HF3%	22 m^3 (12 m^3 HF opl.)	20	Atm.	Binnen opgesteld, zie HF opslag.	Nee
HF leidingwerk	HF3%	-	20	Atm.	Zie HF opslag	Nee
Waterstoftank	H_2	4937 kg	-250	Max. 8	LC01 effectafstand voor het scenario instantaan falen bedraagt 160 m. (fireball)	Ja, LC01 buiten terreingrens
Waterstof verlading 1x week ca. 3h verlading, 4h aanwezigheid.	H_2	3500 kg	-250	Max. 11	LC01 effectafstand voor het scenario instantaan falen bedraagt 130 m. (fireball)	Ja, LC01 buiten terreingrens

n.r.= niet relevant

[3] Het RIVM heeft aangeven dat het modelleren van druktanks (Zuurstof, stikstof of Argon) in QRA's zeer lastig is. Daarnaast levert één zuurstoftank geen 10^{-6} contour omdat dit een druktank betreft met een faalkans van $5 \cdot 10^{-7}$.

4 Modellering loss of containment scenario's

In dit hoofdstuk worden de "Loss Of Containment" scenario's (LOC, ongevalscenario's) voor de in hoofdstuk 3 aangewezen installaties uitgewerkt. Voor de LOC-scenario's wordt uitgegaan van de initiële faalscenario's uit de Handleiding risicoberekeningen BEVI (HARI) [1]. Deze worden uitgewerkt voor de specifieke situatie van NXP-Nijmegen.

4.1 Uitgangspunten

De QRA berekening is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- De berekening is zo realistisch mogelijk; bij een aantal keuzes is een veilige benadering gekozen die leidt tot een lichte overschatting van het risico;
- De berekening is conform de standaard methodiek voor het uitvoeren van een QRA zoals vastgelegd in de HARI [1];
- Modellering van een handafsluiter op de tankwagen. Deze kan in geval van een incident door de operator dicht worden gezet.
- Modellering van een terugslagklep in de opslagtank. Deze sluit de terugloop vanuit de tank na 5 seconden.
- Voor de faalkans van een breuk van de verlaadslang is de faalkans met een factor 10 verminderd ten opzichte van de standaard faalkans voor een slang op advies van het RIVM. Een verdere onderbouwing is terug te vinden in bijlage 6.

4.2 Te beschouwen LOC-scenario's

De eerste stap in een QRA is de bepaling van de faalscenario's (uitstromen van gevaarlijke stoffen). In de HARI [1] zijn specifieke scenario's beschreven voor verschillende installatieonderdelen. Deze scenario's staan in de onderstaande tabel vermeld met daarbij de installaties waarvoor deze scenario's moeten worden beschouwd.

Tabel 2 Te beschouwen LOC scenario's

Installatie	Installatieonderdeel	LOC-scenario	Kans
1. Opslagtank onder atmosferische druk	IPA opvang	1. Instantaan vrijkomen van de gehele inhoud.	5×10^{-8}/jaar
		2. Vrijkomen van de gehele inhoud binnen 10 minuten in een continue en constante stroom.	5×10^{-6}/jaar
		3. Continu vrijkomen uit een gat met een effectieve diameter van 10 mm.	1×10^{-4}/jaar
2. Opslagtank onder druk	H_2 opslag	1. Instantaan vrijkomen van de gehele inhoud	5×10^{-7}/jaar
		2. Vrijkomen van de gehele inhoud binnen 10 minuten in een continue en constante stroom.	5×10^{-7}/jaar

Installatie	Installatieonderdeel	LOC-scenario	Kans
		3. Continu vrijkomen uit een gat met een effectieve diameter van 10 mm.	1 x 10^{-5}/jaar
3. Verlading[4]	Verlading IPA opvang Verlading H_2	1. Breuk van laad-/losslang. IPA H_2	 4 x 10^{-6}/uur 4 x 10^{-7}/uur
		2. Lek van laad-/losslang met effectieve diameter van 10% van de nominale diameter, maximaal 50 mm. IPA H_2	 4 x 10^{-5}/uur 4 x 10^{-6}/uur
		3. Instantaan falen (plasbrand / BLEVE)	5,8 x 10^{-9}/uur (atm.) 5,8 x 10^{-10}/uur (druk)
4. Tankauto met een atmosferische tank	IPA tankwagen	1. Instantaan vrijkomen van de gehele inhoud.	1 x 10^{-5}/jaar
		2. Vrijkomen van de gehele inhoud uit de grootste aansluiting.	5 x 10^{-7}/jaar
5. Tankauto met reservoir onder druk	H_2 Tankauto	1. Instantaan vrijkomen van de gehele inhoud.	5 x 10^{-7}/jaar
		2. Vrijkomen van de gehele inhoud uit de grootste aansluiting.	5 x 10^{-7}/jaar

[4] De faalscenario's voor de pomp zijn buiten beschouwing gelaten, omdat de scenario's van de pomp verwaarloosbaar zijn ten opzichte van de andere verladingsscenario's. Daarnaast vindt IPA verlading middels vacuüm plaats.

4.3 Uitwerking scenario's

In de volgende paragrafen is voor elk van deze onderdelen aangegeven hoe de scenario's zijn gemodelleerd. De uiteindelijke faalfrequenties en modelleringen worden in de navolgende paragrafen besproken.

4.3.1 Uitwerking scenario's opslagtanks onder atmosferische druk

Uit de subselectie blijkt dat voor atmosferische opslag de IPA opvang moet worden beschouwd in de QRA. In de volgende tabellen zijn de eigenschappen weergegeven.

Tabel 3 Opslagtanks onder atmosferische druk

Insluitsysteem	Volume (m^3)	Medium	Temperatuur (°C)	Druk (barg)	bund	Aantal tanks
IPA tank	10	IPA	9	Atm.	L=4,8 m, b=3 m, h=4,15 m	1

Er zijn drie scenario's die meegenomen moeten worden, welke in Tabel 4 zijn samengevat.

Tabel 4 Faalscenario's opslagtanks onder atmosferische druk

Omschrijving	Faal-frequentie Per tank	Bronterm & tijdsduur IPA
1. Instantaan vrijkomen van de gehele inhoud	5×10^{-6}/jaar	Instantaan
2. Vrijkomen van de gehele inhoud binnen 10 minuten in een continue en constante stroom	5×10^{-6}/jaar	13,3 kg/s [600 s]
3. Continu vrijkomen uit een gat met een effectieve diameter van 10 mm	1×10^{-4}/jaar	0,28 kg/s [1.800 s]

4.3.2 Uitwerking scenario's opslagtanks onder druk

Uit de subselectie blijkt dat voor opslag onder druk de H_2 opslag moet worden beschouwd in de QRA. In de volgende tabellen zijn de eigenschappen weergegeven.

Tabel 5 Opslagtanks onder druk

Insluitsysteem	Massa (kg)	Medium	Temperatuur (°C)	Druk (barg)	bund	Aantal tanks
H_2 opslag	4937	H_2	-250[5]	8	nvt	1

Er zijn drie scenario's die meegenomen moeten worden, welke in Tabel 6 zijn samengevat.

Tabel 6 Faalscenario's opslagtanks onder druk

Omschrijving	Faal-frequentie Per tank	Bronterm & tijdsduur H_2
1. Instantaan vrijkomen van de gehele inhoud	$5 \cdot 10^{-7}$ jaar^{-1}	Instantaan
2. Vrijkomen van de gehele inhoud binnen 10 minuten in een continue en constante stroom	$5 \cdot 10^{-7}$ jaar^{-1}	8,23 kg/s [600 s]
3. Continu vrijkomen uit een gat met een effectieve diameter van 10 mm	$1 \cdot 10^{-5}$ jaar^{-1}	0,48 kg/s [1.800 s]

[5] Modellering in Safeti-NL kan niet lager dan – 243 graden Celsius worden uitgevoerd.

4.3.3 Uitwerking scenario's verlading

Uit de subselectie blijkt dat voor verlading de IPA en de H_2 verlading moeten worden beschouwd in de QRA. In de volgende tabellen zijn de eigenschappen weergegeven.

Tabel 7: Verlading

Installatie/Activiteit	Stof	Diameter [mm]	Temp. [C]	Verladingsduur [uur]	Aantal verladingen	Tijdsduur totaal	Aantal
IPA verlading	IPA	76	9	2	Ca. 52	104 h/jaar	1
H_2 verlading	H_2	37,5	9	3	Ca. 52	156 h/jaar	1

Tabel 8: Faalfrequenties en brontermen van IPA verlading

Scenario	Tijdsduur, bronterm en faalfrequentie
	IPA
1. Breuk van laad-/losslang	$416 \cdot 10^{-6}$ jaar^{-1} 13,9 kg/s [575 s]
2. Lek met een effectieve diameter van 10% van de nominale diameter, maximaal 50 mm zonder detectie	$416 \cdot 10^{-5}$ jaar^{-1} 0,18 kg/s [1.800 s]
3. Instantaan vrijkomen (plasbrand / BLEVE)	$603{,}2 \cdot 10^{-9}$ jaar^{-1} Instantaan

Bij de IPA verlading is geen tweezijdige uitstroom beschouwd daar de tankwagen leeg aankomt en de opslagtank zich onder het maaiveld bevindt. In geval van breuk slang kan alleen de maximaal aanwezig hoeveelheid van 10 m^3 vrijkomen op het eind van de verlading wanneer de tankwagen volledig gevuld is.
In de IPA verladingscenario's zijn beveiligingen zoals inblokken door de aanwezige operator, doorstroombegrenzers en terugslagkleppen niet in beschouwing genomen.

Tabel 9 Faalfrequenties en brontermen H_2 verlading (verlaagde faalkans laadslang)

Scenario verlading waterstoftankwagen	Situatie [jaar^{-1}]
Breuk slang stroming vanuit tankwagen	
1A uitstroming H_2 Handafsluiter (HA) werkt	$156 \times 4\ 10^{-7} \times 0{,}9 = 5{,}616 \cdot 10^{-5}$
Bronterm 1A HA werkt scenario	Uitstroom tankwagen 2,68 kg/s [120 s]
1A uitstroming H_2 Handafsluiter (HA) werkt niet	$156 \times 4\ 10^{-7} \times 0{,}1 = 6{,}24 \cdot 10^{-6}$
Bronterm 1A HA werkt niet scenario	Uitstroom tankwagen 2,68 kg/s [1306 s]
Breuk slang stroming vanuit tank	
1B uitstroming H_2 Handafsluiter (HA) werkt, TSK werkt	$156 \times 4\ 10^{-7} \times 0{,}9 \times 0{,}94 = 5{,}279 \cdot 10^{-5}$
Bronterm 1B HA werkt, TSK werkt scenario	Uitstroom tank 1,05 kg/s [5 s]
1B uitstroming H_2 Handafsluiter (HA) werkt, TSK werkt niet	$156 \times 4\ 10^{-7} \times 0{,}9 \times 0{,}06 = 3{,}370 \cdot 10^{-6}$
Bronterm 1B HA werkt, TSK werkt niet scenario	Uitstroom tank 1,05 kg/s [120s]

Scenario verlading waterstoftankwagen	**Situatie [jaar^{-1}]**
1B uitstroming H_2 Handafsluiter (HA) werkt niet, TSK werkt	156 x 4 10^{-7} x 0,1 x 0,94 = 5,8656·10^{-6}
Bronterm 1B HA werkt niet, TSK wel scenario	Uitstroom tank 1,05 kg/s [5 s]
1B uitstroming H_2 Handafsluiter (HA) werkt niet, TSK werkt niet	156 x 4 10^{-7} x 0,1 x 0,06 = 3,744·10^{-7}
Bronterm 1B HA en TSK werken niet scenario	Uitstroom tank 1,05 kg/s [1800 s]
Lekslang	
2 uitstroming H2 via gat van 3,75 mm HA werkt	156 x 4 10^{-8} x 0,9 = 5,616·10^{-4}
Bronterm 2 HA werkt scenario	0,071 kg/s [120 s]
2 uitstroming H2 via gat van 3,75 mm HA werkt niet	156 x 4·10^{-6} x 0,1 = 6,24·10^{-5}
Bronterm 2 HA werkt niet scenario	0,071 kg/s [1.800 s]
Instantaan falen (BLEVE)	
Instantaan vrijkomen van de gehele inhoud, BLEVE	156 x 5,8·10^{-10} = 9,048·10^{-8}
Bronterm scenario	instantaan

4.3.4 Uitwerking scenario's aanwezigheid tankwagen onder atmosferische druk

In onderstaande tabellen worden de gegevens van de tankwagen onder atmosferische druk gespecificeerd.

Tabel 10 Tankwagen onder atmosferische druk

Insluitsysteem	Volume (m^3)	Medium	Temp. (°C)	Druk (barg)	bund	Aantal verlad. Per jaar	Tijds-duur	Aanwezig-heidsfractie	Aantal
IPA tankwagen	10	IPA	9	Atm.	Opp. 50 m^2, h=0,1 m	52	2	0,01187	1

Er zijn twee scenario's die meegenomen moeten worden, welke in Tabel 11 zijn samengevat.

Tabel 11 Faalscenario's tankwagen onder atmosferische druk

Omschrijving	Faal-frequentie Per tank	Daadwerkelijke faalkans, bronterm & tijdsduur IPA
1. Instantaan vrijkomen van de gehele inhoud	1×10^{-5}/jaar	0,01187 x $1 \cdot 10^{-5}$/jaar Instantaan
2. Vrijkomen van de gehele inhoud uit de grootste aansluiting	5×10^{-7}/jaar	0,01187 x $5 \cdot 10^{-7}$/jaar 18 kg/s [443 s]

4.3.5 Uitwerking scenario's aanwezigheid tankwagen onder druk

In onderstaande tabellen worden de gegevens van de tankwagen onder druk gespecificeerd.

Tabel 12 Tankwagen onder druk

Insluitsysteem	Massa (kg)	Medium	Temp. (°C)	Druk (barg)	bund	Aantal verlad. Per jaar	Tijds-duur	Aanwezig-heidsfractie	Aantal
H_2 tankwagen	3500	H_2	-250	11	nvt	52	3	0,01781	1

Er zijn twee scenario's die meegenomen moeten worden, welke in Tabel 13 zijn samengevat.

Tabel 13 Faalscenario's tankwagen onder druk

Omschrijving	Faal-frequentie Per tank	Daadwerkelijke faalkans, bronterm & tijdsduur H_2
1. Instantaan vrijkomen van de gehele inhoud	5×10^{-7}/jaar	$0{,}01781 \times 5 \cdot 10^{-7}$/jaar Instantaan
2. Vrijkomen van de gehele inhoud uit de grootste aansluiting	5×10^{-7}/jaar	$0{,}01781 \times 5 \cdot 10^{-7}$/jaar 29,17 kg/s [102 s]

5 Omgevingsfactoren

De relevante omgevingsdata voor de berekening van de externe risico's betreffen de bevolkingsdichtheid rondom het bedrijf, ontstekingsbronnen en de weergegevens van de omgeving.

5.1 Weersgegevens

Voor het uitvoeren van de berekeningen moeten meteorologische gegevens worden ingevoerd. Als uitgangspunt zijn de weergegevens van weerstation Deelen toegepast, zoals die zijn opgenomen in de HARI [1]. In Tabel 14 is een overzicht gegeven van de weerklassen die worden beschouwd.

Tabel 14: Beschrijving weerklassen

Weerklasse	Beschrijving
B3	Instabiel weer, gematigd zonnig, lichte tot gemiddelde wind (3 m/s)
D1.5	Licht instabiel weer, zonnig en licht winderig (1,5 m/s)
D5	Neutraal weer, bewolkt en winderig (5 m/s)
D9	Neutraal weer, bewolkt en winderig (9 m/s)
E5	Licht stabiel, winderig (5 m/s)
F1.5	Zeer stabiel, zeer licht winderig (1,5 m/s)

5.2 Ruwheidslengte

De ruwheidslengte is aangepast aan de omgeving van de inrichting. De directe omgeving betreft industrieterrein. Er is zodoende gekozen voor een ruwheidslengte van 500 mm ($x/h < 15$, waarbij x de typische afstand tussen obstakels bovenwinds en h de typische hoogte van de obstakels betreft) welke in Safeti-NL is ingevoerd.

5.3 Populatiegegevens

Het invloedsgebied van de inrichting wordt bepaald door de afstand tot de LC_{01} bij het scenario instantaan falen van H_2 opslagtank, waarbij een vuurbal ontstaat. De afstand tot de LC_{01} bedraagt 160 meter voor weerstype D5.

NXP-Nijmegen is gelegen aan de Gerstweg 2, 6534 AE te Nijmegen zie bijlage 1. De locatie is gelegen op het industrieterrein Winkelsteeg. De waterstofopslagtank is gelegen op ca. 75 meter van de openbare weg/terreingrens. De afstand tot de parkeergarage van het nabij gelegen kantoorcomplex bedraagt ca. 100 meter. De evenementenhal en het fitnesscentrum liggen op ca. 165 meter van de tank. De autogaragebedrijven liggen op ca. 145 meter verwijderd van de tank.

De nauwkeurigheid van de inventarisatie van de bevolking sluit aan bij de relatieve bijdrage aan het groeprisico. Hiertoe is binnen de 10^{-8} contour geïnventariseerd hoeveel personen aanwezig zijn. Hierbij zijn enkele conservatieve aannames gemaakt, zie de onderstaande tabel. Voor de inventarisatie van de bevolking buiten de Plaatsgebonden Risicocontour van 10^{-8} per jaar is een grove inventarisatie op basis van gebiedstypen uitgevoerd [1].

In bijlage 4 is de uitwerking ten aanzien van de gemodelleerde bevolking opgenomen.

5.4 Directe ontstekingskansen en ontstekingsbronnen

De kans van een ontsteking voor een snelweg of spoorweg in de nabijheid van een inrichting of transportroute wordt bepaald door de gemiddelde verkeersdichtheid en de ontsteking kans per voertuig. Voor lokale wegen wordt aangenomen dat deze inbegrepen zijn in de ontstekingskans van de huishoudens en kantoren [1]. De ontstekingskans voor huishoudens en kantoren betreft 0,01 per persoon. Voor de spoorweg in de directe nabijheid van NXP-Nijmegen wordt uitgegaan van een gemiddelde snelheid van 80 km/h en 8 treinen per uur met een ontstekingskans van 0,8 per minuut. De gebruikte gegevens zijn hieronder vermeld in de onderstaande tabel.

Tabel 15: Ontstekingsbronnen

Type ontstekingsbron	Gemiddelde snelheid	Verkeersintensiteit [uur^{-1}]	
	[km/uur]	Dag	Nacht
Spoor	80	8/uur	8/uur

6 Risicoberekeningen

Door alle scenario's en de omgevingsgegevens zoals beschreven in voorgaande hoofdstukken in het risicoberekeningprogramma Safeti-NL [2] in te voeren zijn de plaatsgebonden risicocontouren en het groepsrisico berekend.

6.1 Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico (PR), is de kans per jaar op een dodelijk ongeval ten gevolge van een ongewoon voorval (ongevalscenario) indien een persoon (onbeschermd in de buitenlucht) zich bevindt op een bepaalde plaats waar hij voortdurend (24 uur per dag en gedurende het hele jaar) wordt blootgesteld aan de schadelijke gevolgen van een voorval.

Het PR wordt weergegeven als PR-contouren. Zo laat de 10^{-6} PR-contour die plaatsen zien waar de kans op het overlijden van een persoon eens in de miljoen jaar bedraagt. Het PR is onafhankelijk van de bevolkingsverdeling in de omgeving van de inrichting. In de onderstaande figuur zijn de PR-contouren weergegeven.

Figuur 1 Plaatsgebonden risicocontouren gehele inrichting

6.2 Groepsrisico

Het groepsrisico (GR) is de kans per jaar dat een groep van een bepaalde grootte dodelijk slachtoffer wordt van een ongeval. Het GR wordt vastgelegd in een zogenaamde F(N)-curve en is afhankelijk van de bevolkingsverdeling in de omgeving van het bedrijf. In een F(N)-curve staat op de verticale as de kans weergegeven dat meer dan N slachtoffers ten gevolge van het beschouwde scenario komen te overlijden. Deze kans wordt uitgedrukt in de eenheid 'per jaar'. Op de horizontale as staat het aantal slachtoffers weergegeven.

De oriënterende normwaarde voor het GR is de rechte lijn gevormd door twee punten van de grafiek frequentie vs. aantal slachtoffers. Deze punten zijn 10^{-5} per jaar (één op de 100.000 per jaar) voor 10 slachtoffers en 10^{-7} per jaar (één op de 10.000.000 miljoen per jaar) voor 100 slachtoffers (groene lijn).

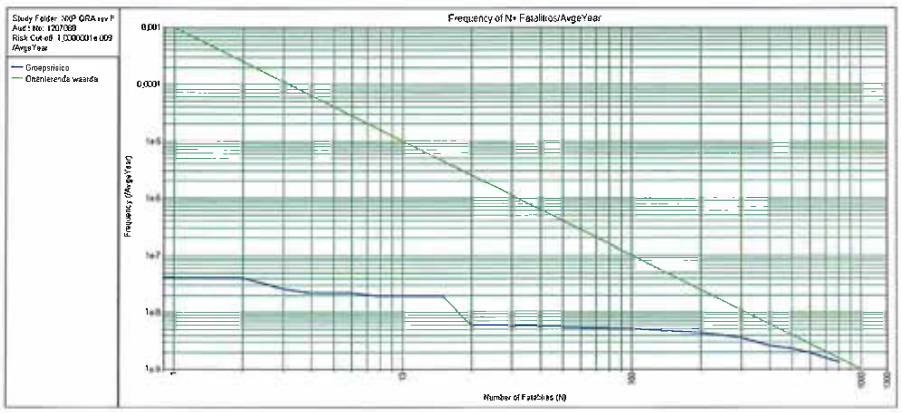

Figuur 2 Groepsrisico

7 Toetsing aan de risicocriteria

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de risicoberekening getoetst aan de risicocriteria uit het BEVI. In Nederland worden voor externe veiligheid, uitgedrukt in plaatsgebonden risico (PR) en groepsrisico (GR), de volgende normen gehanteerd:

Tabel 16 definitie normen externe veiligheid

Criteria	Definitie
Plaatsgebonden risico (PR)	De grenswaarde voor het PR is standaard gesteld op een niveau van 10^{-6} per jaar (kans op overlijden één op de 1.000.000 jaar). Een onderverdeling tussen kwetsbare/beperkt kwetsbare objecten is gegeven in [3]. (Zie bijlage 5)
Groepsrisico (GR)	De oriënterende waarde voor het GR is de rechte lijn gevormd door twee punten van de grafiek frequentie vs. aantal slachtoffers. Deze punten zijn 10^{-5} per jaar (één op de 100.000 per jaar) voor 10 slachtoffers, 10^{-7} per jaar (één op de 10.000.000 per jaar) voor 100 slachtoffers.

Ten aanzien van de criteria die gesteld worden voor het plaatsgebonden risico kan worden opgemerkt dat er binnen de PR contour van 10^{-6} per jaar zich geen (beperkt) kwetsbare objecten bevinden.

Tabel 17 Afstand PR 10^{-5} en 10^{-6} per jaar

PR	Straal in meters	
	Waterstoftank en –verlading	IPA tank en verlading
10^{-5} per jaar	Ca. 15 meter	Ca. 12 meter
10^{-6} per jaar	Ca. 45 meter	Ca. 20 meter

De PR contour van 10^{-6} per jaar veroorzaakt door de IPA tank en IPA verlading heeft een straal van ca. 20 meter en valt buiten de terreingrens. De straal van de 10^{-5} contour bedraagt ongeveer 12 meter. De nabij gelegen nieuwbouw, welke mogelijk als beperkt kwetsbaar object kan worden beschouwd (loods, BEVI, Artikel 1 punt g) ligt op ca. 20 meter van het midden van de opvangbak.

De PR contour van 10^{-6} per jaar veroorzaakt door de waterstoftank en -verlading (voornamelijk verlading) heeft een straal van ca. 45 meter en komt net niet buiten de terreingrens, er bevinden zich dus ook geen (beperkt) kwetsbaar object binnen deze contour. De straal van de 10^{-5} contour bedraagt ongeveer 15 meter. De dichtst bijzijnde bebouwing betreft de parkeergarage van het kantoorgebouw, op een afstand van ongeveer 100 meter.

Ten aanzien van de criteria die gesteld worden voor het groepsrisico geldt dat wordt voldaan aan de oriënterende waarde zoals is vastgelegd in het BEVI.

8 Conclusie

In dit hoofdstuk wordt een conclusie gegeven ten aanzien van de resultaten van de risicoberekening die zijn getoetst aan de risicocriteria uit het BEVI. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

8.1 Plaatsgebonden risico

De PR contour van 10^{-6} per jaar van de waterstoftank blijft binnen het terrein, er bevinden zich dus ook geen (beperkt) kwetsbaar objecten binnen deze contour.

De PR contour van 10^{-6} per jaar van de IPA opvang en verlading overschrijdt wel de terreingrens maar overlapt niet met het nieuwe gebouw van het naburige bedrijf (afstand 10^{-6} per jaar is 20 m, bebouwing is 20 m).

8.2 Groepsrisico

Het groepsrisico voldoet aan de criteria die zijn vastgelegd in het BEVI. Het groepsrisico valt onder de oriënterende waarde.

Referentie

[1] Handleiding Risicoberekeningen BEVI versie 3.2, RIVM, 1-7-2009
[2] Safeti-NL, versie 6.54, DNV Technica, 2009
[3] Besluit externe veiligheid inrichtingen (BEVI)

Bijlage 1: Plattegrond en locatie weergave

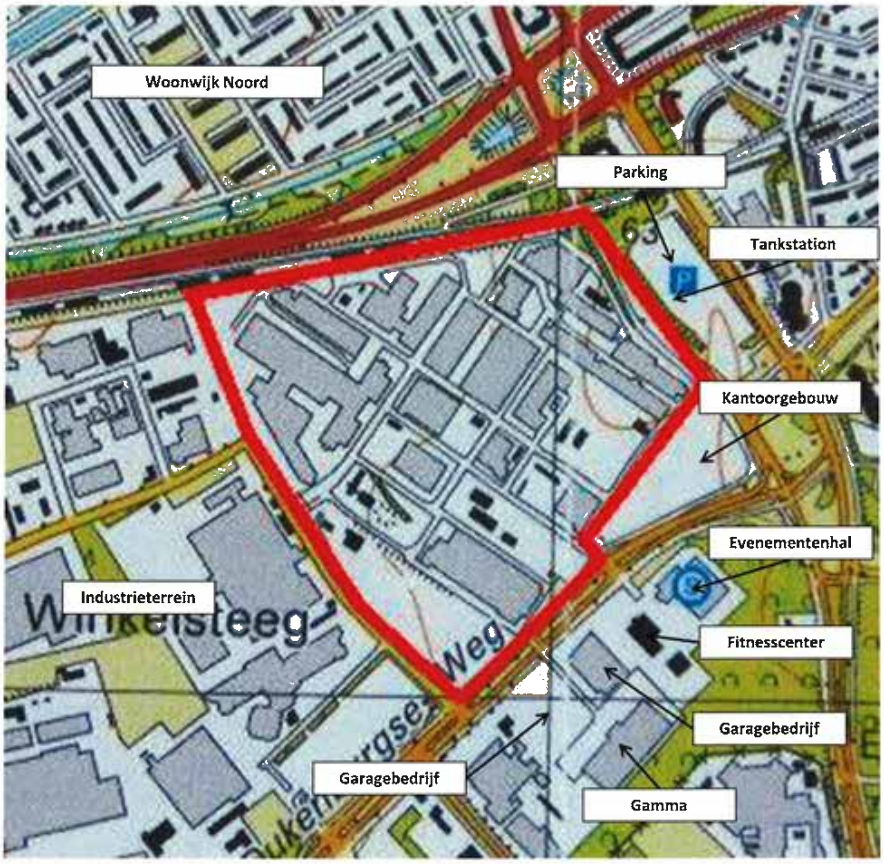

Bijlage 2: Toelichting gascabinetten

Voor de bepaling of de gaskasten meegenomen worden is een LC01 effectberekening uitgevoerd voor een representatieve gaskast. Hiervoor gelden de volgende gegevens:

Gegevens	Waarden
Gaskast	AM0CG11925 Dichloorsilaan: - Hoogte : 1,95 meter - Lengte : 0,45 meter - Breedte : 0,40 meter - Afzuiging : 50 m3/hr (Forced ventilation) - Diameter afzuigkanaal : 0,095 meter - Elevation : 10,6 meter - Vent type : roof vent - Afblaasrichting : verticaal
Modelstof dichloorsilaan (GT3) op basis van S3b	SO_2 (GT3), worstcase betreft Chloor (GT4)
Bronterm	3,3 mm lekkage 50 liter chloor cilinder = 0,2 kg/s
Release rate	Gelijk aan discharge rate 3,3 mm lekkage chloor cilinder = 80 m/s
Modelleringswijze	Outdoor release (worstcase)
Elevation	10,6 Meter
Prediluted Air rate	(50/3600) x 1,29 kg/s

Aan de hand van deze gegevens is een user-defined source (scenario "leak") in SAFETI-NL toegepast voor de berekening van de LC01 effectafstand. Zoals weergegeven in het onderstaande figuur wordt hierbij geen LC01 waarde berekend.

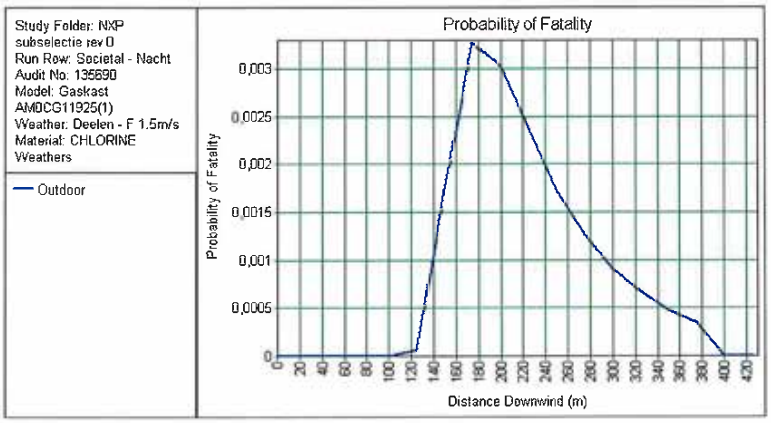

Bijlage 3: Toelichting HF opslag

De modellering van een mengsel HF (3%) en water geeft in SAFETI-NL onjuiste resultaten, omdat SAFETI-NL onvoldoende rekening houdt met de interactie tussen de twee stoffen. Het modelleren als puur HF geeft ook onrealistische resultaten omdat Safeti-NL onvoldoende rekening houdt met de oplosbaarheid van HF in water. Het RIVM heeft voorgesteld om de modelleerwijze voor waterige oplossingen te gebruiken die beschreven staat in de FAQ-document op de website van het RIVM.

Bepaling maximaal plasoppervlak

- Bund afmetingen = (l = 10,9 m, b = 7 m, h = 1,3 m)
- Inhoudtank 25 m^3
- De hoeveelheid HF in de opslagtank betreft 3 massaprocent;
- Bij het scenario instantaan falen komt 25 m^3 vrij. De maximale plas die kan ontstaan, betreft 1,5 x 76,3 m^2 = 114,5 m^2

Bepaling bronterm

De bronterm ten gevolge van plasverdamping wordt berekend onder verwaarlozing van warmte-overdracht via de ondergrond, instraling en convectie op basis van de formules 3.141, 3.13, 3.24 en 3.25 uit het Gele Boek:

qv =	$q^2v \times A$ (kg/s)
q^2v =	km × Pv × m / (R× Tps) (kg/(m2 s))
km =	Cm&m × u w,10 $^{0.78}$ × (2 × r)$^{-0.11}$ × Sc$^{-0.67}$ (m/s)
Sc =	uV/Da » 0.8 (-)[6]

met	
Cm&m	0.004786 (m0.33/s0.22)
km	Massa transfer coefficient (m/s)
Pv	Dampspanning (N/m2)
r	Straal vloeistofplas (m)
R	Gasconstante (J/(mol K))
Sc	Schmidt getal3 (-)
Tps	temperatuur vloeistofplas (K)
u w,10	windsnelheid op 10 meter hoogte (m/s)
m	molecuulgewicht (kg/mol)
uV	viscositeit damp4 (m2 s)
Da	Diffusie coefficient damp in lucht4 (m2/s)

Hierbij is uitgegaan van:

- Een gemiddelde windsnelheid (5 m/s) op 10 meter hoogte;
- Een cirkelvormige plas;

[6] De waarde van Sc is typisch in de range 1 – 2,5 (Report No HAZMAT 93-3). Gebruik van de waarde 0,8 leidt dus tot een geringe overschatting van de bronterm. Waarden voor uV en Da zijn niet nodig wanneer uitgegaan wordt van Sc = 0,8

- Een temperatuur van 311K (worstcase ten aanzien van verdamping en warme zomerdagen);
- De dampspanning van HF watermengsel (3 massaprocent HF) is bepaald, uitgaande van een ideaal mengsel bij een temperatuur van 20 °C, zoals weergegeven in onderstaande figuur. Dit geeft een dampspanning van 0,0795 mbar of 7,95 N/m^2.

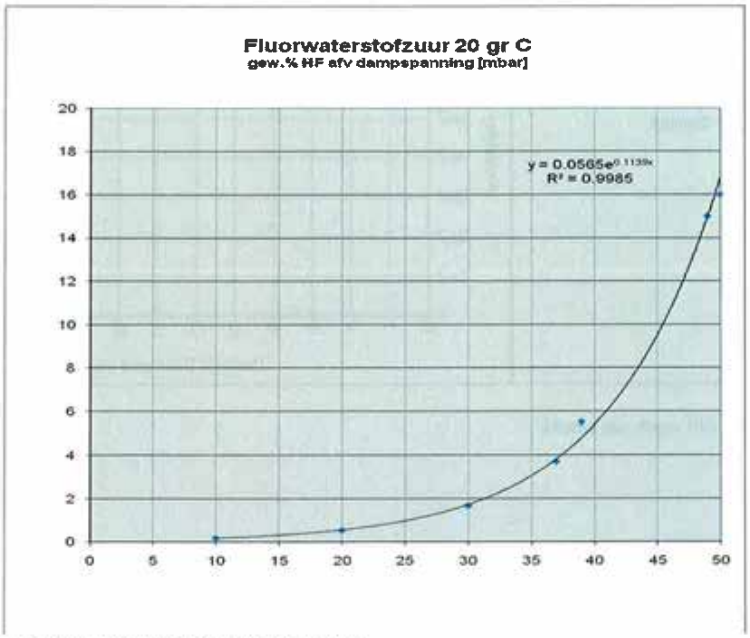

Figuur 3: Dampspanning Fluorwaterstofzuur

Tabel 18 Berekende brontermen ten gevolge van plasverdamping

Scenario	Plas oppervlak in m^2	Plasverdamping in kg/s	Bronterm HF (3% massa)
G1 instantaan falen	114,5	0,104 kg/s	3,12. 10^{-3}kg/s

Aan de hand van deze brontermen in Safeti-NL een user-defined source (scenario "pool source (radius)") in SAFETI-NL met de berekende bronterm.

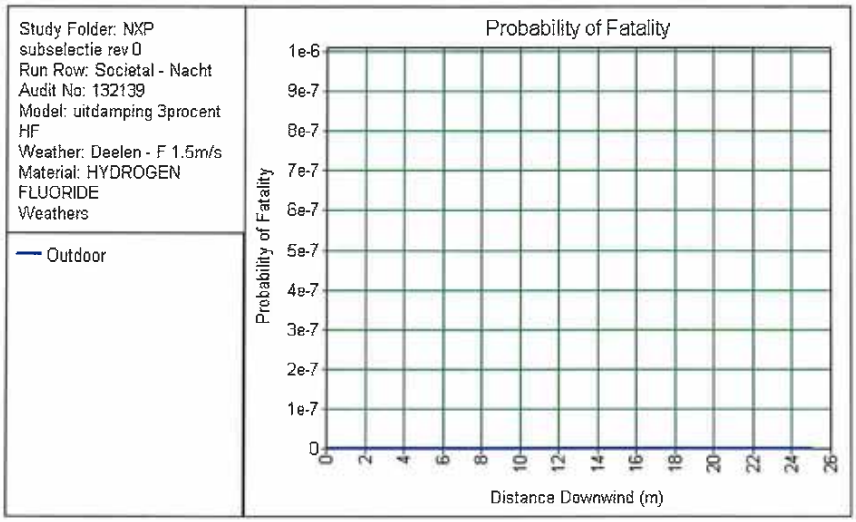

De LC01 wordt niet bereikt.

Bijlage 4: Uitwerking bevolking

Tabel 19 Bevolkingsgegevens omgeving NXP-Nijmegen

Object/gebied	Aantal personen aanwezig in de dag [1]	Aantal personen aanwezig s'nachts
1. Woonwijk noord	35 per ha	70 per ha
2. Parking en tankstations	80 per ha	10 per ha
3. Kantoorgebouw	1000	18
4. Evenementenhal	300 (gemiddeld)	40 (gemiddeld)
5. Bedrijf naast IPA	50	10
6. Fitnesscentrum	80 (gemiddeld)	50 (gemiddeld)
7. Garagebedrijven	75	2
8. Gamma	100	2
9. Overige	80 per ha	10 per ha

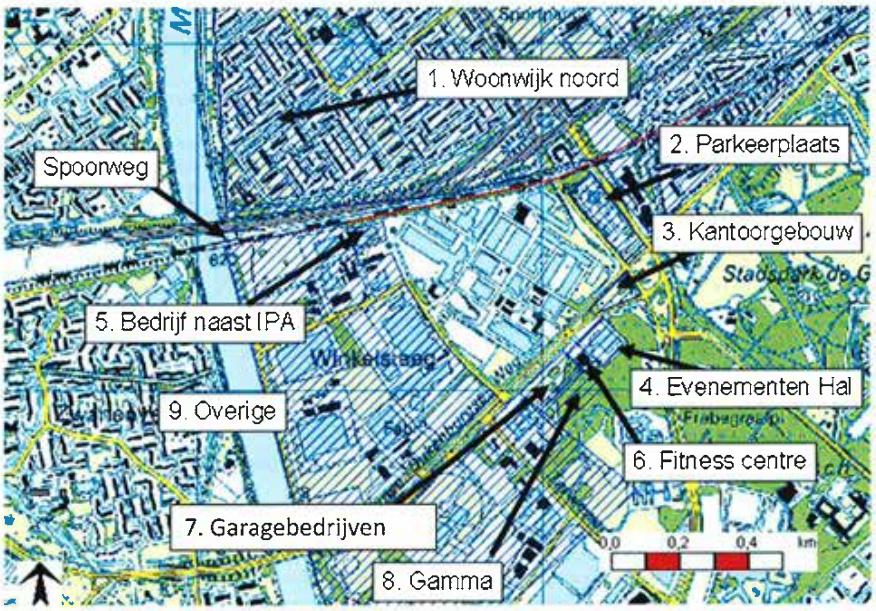

Figuur 4: Modulering bevolking

Bijlage 5: Grens- en richtwaarden voor het PR uit het BEVI

De onderstaande tabellen zijn overgenomen uit de Nota van toelichting bij het BEVI en bevatten een samenvatting van de gevolgen van de grens- en richtwaarden voor het plaatsgebonden risico (PR).

Kwetsbare objecten

Type situatie	PR hoger dan 10^{-5} per jaar	PR tussen 10^{-5} en 10^{-6} per jaar	PR lager dan 10^{-6} per jaar
op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit aanwezige en geprojecteerde kwetsbare objecten	1. aanwezige kwetsbare objecten: binnen 3 jaar na inwerkingtreding bronmaatregelen/bron saneren/objecten amoveren/bestemmingsplan wijzigen (art. 17, 1e en 2e lid); 2. geprojecteerde kwetsbare objecten: binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van de bouwvergunning bronmaatregelen/ bron saneren (art. 17, 3e lid)	aanwezige kwetsbare objecten en – na het onherroepelijk worden van de bouwvergunning – geprojecteerde kwetsbare objecten moeten zo spoedig mogelijk doch uiterlijk 1-1-2010 voldoen aan PR 10–6 per jaar (art. 18, 1e tot en met 3e lid) (in het algemeen te bereiken door bronmaatregelen/ bron saneren)	toegestaan
oprichten inrichting	niet toegestaan (art. 6, 1e lid)	niet toegestaan (art. 6, 1e lid)	toegestaan
verandering inrichting waarvoor vóór de inwerkingtreding van dit besluit een Wm-vergunning is verleend	niet toegestaan (art. 24, 1e lid)	1. PR moet ten minste gelijk blijven (art. 24, 1e lid), en 2. aanwezige kwetsbare objecten en – na het onherroepelijk worden van de bouwvergunning – geprojecteerde kwetsbare objecten moeten zo spoedig mogelijk doch uiterlijk 1-1-2010 voldoen aan PR 10–6 per jaar (art. 18, 1e tot en met 3e lid)	toegestaan
verandering inrichting waarvoor op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit een Wm-vergunning is verleend	niet toegestaan (art. 7, 1e lid)	niet toegestaan (art. 7, 1e lid)	toegestaan
RO-besluit op grond waarvan de bouw/vestiging van kwetsbare objecten is toegelaten	niet toegestaan* (art. 8, 1e lid)	niet toegestaan (art. 8, 1e lid)	toegestaan

*Anticipatie is toegestaan, d.w.z. bij de vaststelling van een bestemmingsplan kan onder strikte voorwaarden vooruit worden gelopen op een toekomstigeverbetering van de risicosituatie. Die voorwaarden zijn:

- het plan leidt niet tot een hoger PR dan 10^{-5} per jaar;
- aan het plan of aan de milieuvergunning van het risicoveroorzakende bedrijf zijn zodanige voorschriften verbonden dat binnen 3 jaar na de vaststelling van het desbetreffende ruimtelijke ordeningsbesluit aan de grenswaarde 10^{-6} per jaar wordt voldaan (artikel 8, derde lid).

Beperkt kwetsbare objecten

Type situatie	PR hoger dan 10^{-5} per jaar	PR tussen 10^{-5} en 10^{-6} per jaar	PR lager dan 10^{-6} per jaar
op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit aanwezige en geprojecteerde beperkt kwetsbare objecten	verbetering door toepassing van ALARA/ maatregelen bij de objecten*	verbetering door toepassing van ALARA/ maatregelen bij de objecten*	toegestaan
oprichten inrichting	in beginsel niet toegestaan (art. 6, 2e lid)	in beginsel niet toegestaan (art. 6, 2e lid)	toegestaan
verandering inrichting waarvoor vóór de inwerkingtreding van dit besluit een Wm-vergunning is verleend	in beginsel niet toegestaan (art. 7, 2e lid)	PR moet in beginsel ten minste gelijk blijven (art. 7, 2e lid)	toegestaan
verandering inrichting waarvoor op of na het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit een Wm-vergunning is verleend	in beginsel niet toegestaan (art. 7, 2e lid)	in beginsel niet toegestaan (art. 7, 2e lid)	toegestaan
RO-besluit op grond waarvan de bouw/vestiging van beperkt kwetsbare objecten is toegelaten	in beginsel niet toegestaan (art. 8, 2e lid)	in beginsel niet toegestaan (art. 8, 2e lid)	toegestaan

- In bepaalde gevallen, zoals bij verouderde bestemmingsplannen, kan het uit kostenoverwegingen in de rede liggen om het bestemmingsplan ter voorkoming van toekomstige saneringssituaties aan te passen. Voor de goede orde: dit besluit kent geen saneringsplicht uit hoofde van het plaatsgebonden risico voor beperkt kwetsbare objecten.

Bij maatregelen bij aanwezige beperkt kwetsbare objecten zou gedacht kunnen worden aan maatregelen die de verspreiding van gevaarlijke stoffen bij een ongeval, bijvoorbeeld door de afsluiting van een centraal ventilatiekanaal, kunnen tegengaan of aan afspraken over communicatie met het risicoveroorzakende bedrijf.

Bijlage 6: Onderbouwing afwijking faalkans m.b.t. vloeibare waterstofslang (losslang)

Faalkansen algemeen:
Bij losslangen wordt een faalkans gebruikt gebaseerd op "ervaring". Gezien de aard van het product waterstof (onder druk, brandbaar) wordt voor de waterstofslang dezelfde faalkans gebruikt als voor LPG.

In het TNO-rapport, "Onderzoek naar risico's van het losproces van LPG/Autogas-tankauto's en mogelijke verbeteringen hierin" (B&O-A R 2005/293), wordt geconcludeerd:

> De faalfrequentie van de losslang kan op basis van vergelijkingsgegevens gesteld worden op beter dan 1.10-9 per lossing. Deze waarde ondersteunt de stelling van de VVG dat de faalfrequentie zoals genoemd in het Paarse boek voor LPG-losslangen tenminste een factor 10 te hoog is.

Naast bovenstaand TNO-onderzoek mbt LPG geeft Air Products aan dat de vloeibare waterstofslangen (Lhy) op de volgende punten verschillen van de LPG slangen, hetgeen een verdere verlaging van de faalkans voor vloeibare waterstofslangen geeft :

1. De losslang voor LPG veroudert (is op rubberbasis). Voor Lhy wordt echter een roestvrij staal losslang gebruikt welk niet veroudert.
2. Daarnaast is de Lhy losslang dubbelwandig uitgevoerd omdat we hier met een vacuummantel moeten werken om het product zo koud mogelijk te houden.
3. Naast het voordeel van "een tweede jas" (zie punt 2 hierboven) geeft de vacuummantel ook bescherming tegen mechanische beschadiging van het "hoge druk gedeelte" zijnde de binnenslang.
4. De Lhy slang is voorts voorzien van metalen koppelingen welke elektrisch geleidend zijn. Eventueel opgewekte statische elektriciteit (door stroming van product in de slang) wordt hiermee direct weggeleid en zal op geen enkele manier tot enig gevaar kunnen leiden. Tankauto is tijdens lossen met aarde verbonden d.m.v. aardkabel evenals de tank. Er wordt dus op meerdere manieren voor aarding gezorgd.
5. De Lhy losslangen worden bediend door ter zake kundige chauffeurs.
6. De slangen worden periodiek getest in onze garage Botlek. Hierbij is een druktest onderdeel van de inspectie.

1575

NADER ONDERZOEK (FASE 2)

GRONDWATERVERONTREINIGING
BEDRIJFSTERREIN
PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V.
GERSTWEG 2
TE NIJMEGEN

Uitgevoerd in opdracht van
PHILIPS Semiconductors B.V.
te Nijmegen

DECEMBER 1994

Barbarossastraat 35
Postbus 151
6500 AD Nijmegen
Telefoon (024) 328 42 84
Telefax (024) 360 47 37

HASKONING
Ingenieurs- en
Architectenbureau

NADER ONDERZOEK (FASE 2)

GRONDWATERVERONTREINIGING
BEDRIJFSTERREIN
PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V.
GERSTWEG 2
TE NIJMEGEN

Uitgevoerd in opdracht van
PHILIPS Semiconductors B.V.
te Nijmegen

DECEMBER 1994

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

INHOUDSOPGAVE

			blz
1.	INLEIDING EN DOELSTELLING		1
	1.1	Inleiding	1
	1.2	Doelstelling	1
2.	VOORONDERZOEK		2
	2.1	Algemeen	2
	2.2	Samenvatting gegevens vooronderzoek fase 1	2
	2.3	Aanvullend vooronderzoek Texaco tankstation	2
	2.4	Bodemopbouw en geohydrologie	3
	2.4.1	Bodemopbouw	3
	2.4.2	Geohydrologie	3
	2.4.3	Conclusies	5
3.	UITVOERING EN RESULTATEN BODEMONDERZOEK (FASE 2)		6
	3.1	Algemeen	6
	3.2	Onderzoeksstrategie	6
	3.3	Veldwerk	7
	3.4	Uitvoering chemisch onderzoek	8
	3.5	Resultaten chemisch onderzoek	8
	3.6	Omvang grondwaterverontreiniging	12
4.	RISICO-SCHATTING		14
	4.1	Algemeen	14
	4.2	Risico-schatting voor de situatie vóór sanering (huidige situatie)	14
	4.3	Risico-schatting voor situatie met multifunctionaliteit	15
	4.4	Risico-schatting voor beheerssituatie	15
	4.5	Risico-schatting bij grondwatersanering	15
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN		16
	5.1	Conclusies	16
	5.2	Aanbevelingen	17

BIJLAGEN

1. Situering onderzoekslocatie in directe omgeving (schaal 1:25.000)
2. Situering boringen en peilbuizen (schaal 1:1.000)
2A. Gebruiksfuncties van de gebouwen
3. Geohydrologisch dwarsprofiel
4. Boorbeschrijvingen diepe peilbuizen en bronnen 8 en 9
5. Analyseresultaten grondwater
6. Omvang verontreiniging in het ondiepe grondwater (8 m-mv)
7. Dwarsprofiel met omvang verontreiniging in het diepe grondwater (20, 40 en 50 m-mv)
8. Toetsingswaarden
9. Peilbuisgegevens

December 1994/4K
11065.C0129.A0/R004/MBA/IP

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

1. INLEIDING EN DOELSTELLING

1.1 Inleiding

In januari 1994 is de rapportage uitgebracht van de eerste fase van het nader onderzoek naar de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen en minerale olie op het terrein van PHILIPS Semiconductors B.V. aan de Gerstweg 2 te Nijmegen (HASKONING, rapportnummer 11065.B1460.A0/R002/MBA/IP).

Op basis van de resultaten van fase 1 van het nader onderzoek werd geconcludeerd dat een verontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen in de bovenste 2 meter van het freatisch pakket aanwezig is. De (exacte) bron(nen) van de verontreiniging is (zijn) tijdens de voorgaande onderzoeken niet aangetroffen. De horizontale omvang van de grondwaterverontreiniging was op basis van de resultaten grotendeels bekend, maar diende nog ingekaderd te worden.
Deze nadere bepaling van de horizontale omvang van de grondwaterverontreiniging met chloorkoolwaterstoffen maakt onderdeel uit van fase 2 van het nader onderzoek.

De verticale omvang was evenmin bekend, zodat in fase 2 van het nader onderzoek tevens getracht is inzicht te verkrijgen in de omvang van de grondwaterverontreiniging op grote diepte (tot 50 m-mv).

Op het noordelijk terreingedeelte bevindt zich op de perceelsgrens met een aangrenzend benzinestation een grondwaterverontreiniging met minerale olie. In fase 2 van het nader onderzoek is gezocht naar de herkomst van de verontreiniging. Op het noordelijk terreingedeelte bevindt zich namelijk ook een voormalige stortplaats, waar in het verleden olie in grond en grondwater is aangetroffen.

Onderhavige rapportage beschrijft de werkzaamheden en de resultaten van het onderzoek naar de omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen en minerale olie op het bedrijfsterrein van PHILIPS te Nijmegen.

1.2 Doelstelling

Doel van fase 2 van het nader onderzoek is het vaststellen van de omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen in horizontale en verticale richting. Tevens zal meer informatie worden verkregen met betrekking tot de herkomst van de grondwaterverontreiniging met minerale olie op de noordelijke perceelsgrens, ter plaatse van het tankstation op het aangrenzende terrein.

HK 334

2. VOORONDERZOEK

2.1 Algemeen

In het rapport van fase 1 van het nader onderzoek is een uitgebreide beschrijving opgenomen van het voormalige en huidige terreingebruik door en in de omgeving van PHILIPS, de resultaten van eerder uitgevoerd grondwateronderzoek in het freatisch pakket, de grondwateronttrekking op het terrein van PHILIPS, alsmede de bodemopbouw en geohydrologie. Derhalve wordt voor deze informatie naar de betreffende rapportage verwezen (HASKONING, 'Nader onderzoek (fase 1) grondwaterverontreiniging bedrijfsterrein PHILIPS Semiconductors B.V. Gerstweg 2 te Nijmegen' rapportnummer 11065.B1460.A0/R003/MBA/IP, januari 1994).

Onderstaand wordt volstaan met een samenvatting van de gegevens. Op de belangrijkste informatie, zoals de resultaten van de grondwateronttrekking (op 30 - 40 m-mv) en de bodemopbouw en geohydrologie, wordt uitgebreider ingegaan.

2.2 Samenvatting gegevens vooronderzoek fase 1

In het bedrijf van PHILIPS Semiconductors B.V. worden geïntegreerde schakelingen ontwikkeld en gefabriceerd. Vanaf de tachtiger jaren worden er ook microchips gemaakt.

Op diverse plaatsen op het terrein zijn chloorkoolwaterstoffen toegepast of opgeslagen (geweest). Op basis van de gemeten concentraties in het grondwater wordt verondersteld dat als belangrijkste bronnen van verontreiniging kunnen worden aangemerkt:

- de voormalige galvano-afdeling (gebouw B);
- de chemicaliënwerkplaats (BN en BM) en de voormalige neutralisatie-inrichting (CD);
- voormalig vatenpark (tussen de gebouwen D en L);
- oplosmiddelenopvangtank in kelder (nabij gebouw AN);
- verbrandingsplaats oplosmiddelen (nabij gebouw R);
- oplosmiddelenopvangtanks in kelder (BJ, nabij gebouw BX).

Met betrekking tot de grondwaterverontreiniging met minerale olie op de noordelijke perceelsgrens kunnen de volgende verontreinigingsbronnen worden aangewezen:

- voormalige stortplaats van huishoudelijk afval (onder gebouw BY). Hier is een grond- en grondwaterverontreiniging met onder andere minerale olie gevonden (1985);
- Texaco benzinestation met pompeilanden en ondergrondse tanks direct ten noorden van het bedrijfsterrein van PHILIPS.

2.3 Aanvullend vooronderzoek Texaco tankstation

Bij de gemeente Nijmegen is van het Texaco tankstation kaartmateriaal, behorend bij de Hinderwetvergunning, verkregen. Op het kaartmateriaal (uit 1984) is de ligging van de ondergrondse tanks aangegeven. Deze bevinden zich op een afstand van circa 20 meter ten noordwesten van peilbuis 16 op het PHILIPS-terrein waarin

HK 334

een concentratie minerale olie van 1.600 µg/l is gemeten. Gezien deze afstand is het niet uitgesloten dat de verontreiniging met minerale olie van lekkage van een van de ondergrondse tanks afkomstig is. Uit de resultaten van de chemische analyses blijkt echter dat bij de heranalyse van het grondwater van peilbuis 16 geen verontreiniging met minerale olie meer werd waargenomen. De oorzaak hiervan is niet bekend.

2.4 Bodemopbouw en geohydrologie

2.4.1 Bodemopbouw

De locatie bevindt zich ten westen van het gebied met een gestuwde ondergrond. Het maaiveld van het onderzoeksterrein bereikt hier een hoogte van circa NAP + 14 m.

Aan de hand van de gezette boringen op het terrein is het volgende profiel van de bodem op te maken (zie ook dwarsdoorsnede A-A' in bijlage 2):

- Vanaf maaiveld (circa NAP + 14 m) tot circa NAP + 2/NAP -3 m een 12 m tot 16 m dik pakket bestaande uit overwegend matig tot uiterst grove zanden (soms zwak tot sterk grindig).
  Bovenin dit zandpakket komt vanaf 1 m-mv een 2 m dikke grindbank voor met globale verbreiding tussen de peilbuizen 303 en 304.

- Vanaf NAP + 2/NAP -3 m bevindt zich een grindpakket van circa 3-4 m dik (korrelgrootte uiteenlopend van fijne tot zeer grove grinden). Is vermoedelijk grotendeels onder terrein PHILIPS aanwezig.

- Vanaf NAP -2 m/NAP -4 m worden matig vaste lemige/kleiige afzettingen aangetroffen met een variërende dikte tot maximaal 8 m ter plaatse van boring 304. Deze zijn onder het gehele onderzoeksterrein aanwezig, maar wiggen in zuidoostelijke richting uit. Binnen de lemen/kleien komen matig grove zandlenzen voor met een dikte van 1-2 m.

- Beneden NAP -3/NAP -9 m komen overwegend matig grove tot uiterst grove zanden voor (aangeboorde pakketdikte 33 m), waarbinnen lenzen van (vaste) lemen en kleien voorkomen. Tot een diepte van NAP -44 m zijn vier belangrijke niveaus van leem-/kleilenzen te onderscheiden:
  * NAP -13 m tot NAP -14,5 m (boring 303);
  * NAP -16,5 m tot NAP -21,5 m (boring 305);
  * NAP -21 m tot NAP -26 m (boringen 301-303, pompput 8);
  * NAP -42 m tot minimaal NAP -44 m (pompput 8). Laterale verbreiding onbekend.

2.4.2 Geohydrologie

Op basis van het beschreven bodemprofiel kan geohydrologisch onderscheid worden gemaakt in:
- een freatisch eerste watervoerend pakket, bestaande uit de grofzandige afzettingen en grinden, totale dikte 16 m;

HK 334

- een slecht doorlatende laag, bestaande uit lemen en kleien, variërende dikte van 3-8 m ter plaatse van het bedrijfsterrein van PHILIPS, minder dan 3 m dik ten oosten van de Nieuwe Dukenburgse Weg;
- tweede watervoerend pakket, bestaande uit grove zanden en grinden, totale dikte 130-180 m. Tot circa 58 m-mv vormen vier 1-5 m dikke leem- en kleilenzen lokale slecht doorlatende eenheden binnen het watervoerend pakket.

In bijlage 3 is een geohydrologisch dwarsprofiel opgenomen. De ligging van het dwarsprofiel is weergegeven in bijlage 2.

Binnen het tweede watervoerend pakket onttrekt PHILIPS heden grondwater middels de putten 8 en 9 (pompfilters tot 55 m-mv, zie bijlage 2) met een jaarlijks debiet van circa 0,7 miljoen m^3. Vóór 1982 werd er door de putten 2A, 6 en 7 circa 1 miljoen m^3 per jaar onttrokken.

Interpretatie van diverse isohypsenpatronen met verschillende peildatum kan aanvullende informatie leveren met betrekking tot de grondwaterstroming in het verleden. De in de KIWA-studie "Geohydrologisch onderzoek rond het pompstation Nieuwe Marktstraat" (1984) en in de "Grondwaterkaart van Nederland (1:50.000), kaartblad Arnhem (40W)" (TNO-DGV, opgenomen isohypsenpatronen van 1966, 1969, 1978 en 1983) zijn door het ontbreken van meetgegevens in de omgeving van het PHILIPS-terrein ongeschikt om hieruit de historische grondwaterstroming voor het onderzoeksterrein af te leiden.

Stijghoogtewaarnemingen van het grondwater op het PHILIPS-terrein, verdeeld over drie peilrondes in 1993 en 1994, zijn samengevat in tabel 1 in bijlage 9. Het grondwater binnen het eerste (freatische) watervoerend pakket bevindt zich op circa 6,0-6,5 m-mv.
Doordat de metingen parallel lopen met alleen de bemonsterde peilbuizen tijdens de betreffende bemonsteringsronde is geen gedetailleerd beeld van de grondwaterstroming over het gehele terrein op te maken. Wel kan worden afgeleid dat er sprake is van een grondwaterscheiding die zich uitstrekt globaal vanuit de noordoosthoek van het terrein in west-zuidwestelijke richting. Ten zuidoosten van deze waterscheiding stroomt het grondwater onder invloed van de grondwateronttrekkingen van PHILIPS globaal in zuidoostelijke richting. Ten noordwesten van de waterscheiding stroomt het grondwater in westelijke tot noordwestelijke richting naar het Maas-Waal kanaal toe. Een meer gedetailleerd stromingsbeeld is te verkrijgen door in een volgende peilronde alle aanwezige filters mee te nemen.

De stijghoogtemetingen in de diepere filters geven aan dat er onder invloed van de grondwateronttrekkingen van pompputten 8 en 9 een neerwaartse grondwaterstroming optreedt. De slecht doorlatende scheidende laag tussen het eerste en het tweede watervoerend pakket en de in het tweede watervoerend pakket aanwezige slecht doorlatende lenzen vormen hierbij een barrière. Binnen de slecht doorlatende afzettingen treedt overwegend een zwakke grondwaterstroming op.
Ter plaatse van de peilput 304 is de waterscheiding ook in de diepte aanwezig. Globaal kan gesteld worden dat ten (noord-)westen van peilbuis 304 het grondwater zich verplaatst in neerwaartse en (noord)-westelijke richting, terwijl in ten zuidwesten van deze peilbuis het grondwater in neerwaartse en (zuid-)oostelijke richting stroomt naar de pompfilters van bronnen 8 en 9 tussen circa 42 en 56 m-mv.

HK 334

2.4.3 Conclusies

Ter plaatse van het PHILIPS-terrein is er sprake van een aaneengesloten slecht doorlatende leem-/kleilaag op circa 16 m-mv met een dikte van 3-8 m. Deze vormt de scheidende laag tussen het bovenliggende eerste watervoerend pakket en het onderliggende tweede watervoerend pakket met een dikte van meer dan 100 m. Beide watervoerende pakketten bestaan overwegend uit grofzandige grindhoudende zanden.

Het grondwater bevindt zich op circa 6,0-6,5 m-mv. Ten gevolge van de grondwateronttrekkingen van PHILIPS op een diepte van 42 tot 56 m-mv is er ter hoogte van de lijn peilbuizen 213 en 205 een grondwaterscheiding aanwezig. Ten zuidoosten van deze waterscheiding stroomt het grondwater neerwaarts en richting de pompputten 8 en 9. Ten noordwesten van de waterscheiding stroomt het grondwater neerwaarts en volgt het de natuurlijke grondwaterstroming richting het Maas-Waal kanaal.

Aanbevolen wordt om, ter verkrijging van een gedetailleerd stromingsbeeld over het gehele onderzoeksterrein, de stijghoogte in alle filters te peilen. Door in meerdere seizoenen te peilen kan inzicht worden verkregen in de gemiddelde grondwaterstroming. Gelet op een mogelijke toekomstige aanpak van de grondwaterverontreiniging is dit een vereist uitgangspunt voor de dimensionering hiervan.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

3. UITVOERING EN RESULTATEN BODEMONDERZOEK (FASE 2)

3.1 Algemeen

De veldwerkzaamheden en het chemisch onderzoek zijn uitgevoerd conform de geldende NEN-normen, danwel volgens de Voorlopige Praktijkrichtlijnen (VPR) bij bodemverontreinigingsonderzoek, zoals opgesteld door het Ministerie van VROM.

De globale situering van de peilbuizen is bepaald door HASKONING. In overleg met PHILIPS is met het oog op de aanwezigheid van kabels en leidingen de exacte locatie vastgesteld.

De boorwerkzaamheden ten behoeve van de diepe peilbuizen (tot 50 m-mv) zijn uitgevoerd door de firma Van Tongeren uit Apeldoorn. Plaatsing van de twee peilbuizen tot circa 8 m-mv, grondwatermonstername en waterpassing van de peilbuizen is uitgevoerd door MTI (Milieutechnologisch Instituut) te Nijmegen. MTI is een samenwerkingsverband tussen Bergschot Centrum voor Onderzoek (BCO) te Breda.

De chemische analyses zijn verricht door BCO.

3.2 Onderzoeksstrategie

Horizontale omvang grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen

Aan de hand van de resultaten van fase 1 van het nader onderzoek is vastgesteld dat aan de oostzijde van het terrein van PHILIPS twee peilbuizen benodigd waren om de horizontale omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen vast te leggen. De peilbuizen met nummers 216 en 217 zijn hiertoe geplaatst nabij de Nieuwe Dukenburgseweg.

Verticale omvang grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen

Op basis van fase 1 van het nader onderzoek zijn globaal de belangrijkste bronnen van verontreiniging, en dus ook de plaatsen waar verontreinigingen in het grondwater terecht zijn gekomen, bekend. Het betreft met name de oplosmiddelenopvangtank in een kelder (ten oosten van gebouw AN), de voormalige neutralisatie-inrichting (gebouw CD), de voormalige galvano-afdeling (gebouw B) en het gebied ten noordoosten van gebouw BX (oplosmiddelenopvangtanks in kelder).

In het op het terrein onttrokken grondwater (afkomstig van een diepte van 30 - 40 m-mv) werden zowel in het verleden (onttrekking middels bronnen 2A, 6 en 7) als momenteel (bronnen 8 en 9) sterk verhoogde concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen gemeten.

Op basis van de gegevens met betrekking tot de bronnen van verontreiniging, alsmede de diepte waarop de verontreinigingen reeds aangetroffen worden, zijn de peilbuislocaties en filterdieptes ter bepaling van de omvang van de verontreiniging in het grondwater op grote diepte vastgesteld.

HK 334

Gekozen is voor vijf peilbuizen met ieder drie filters op een diepte van circa 20, 40 en 50 m-mv. Het bovenste filter is onder de eerste kleilaag, welke zich op een diepte van circa 15 à 18 m-mv bevindt, geplaatst. Op de beschrijving van het veldwerk en het chemisch onderzoek wordt later ingegaan.

Herkomst grondwaterverontreiniging met minerale olie op noordzijde van het terrein

Op een afstand van circa 20 meter ten zuiden van het tankstation aan de Neerbosscheweg bevindt zich peilbuis 16. In het grondwater van deze peilbuis is de hoogste concentratie minerale olie gemeten (1.600 µg/l). Van de verontreiniging met minerale olie is niet bekend of deze afkomstig is van de voormalige stortplaats onder gebouw BY of dat sprake is van een samenhang met het Texaco-tankstation. Bijplaatsing van peilbuizen werd niet noodzakelijk geacht. Het grondwater van de peilbuizen met nummers 8 (op de voormalige stortplaats), 16 (op 20 meter ten zuiden van het Texaco-tankstation) en 211 (enkele tientallen meters ten oosten van het Texaco-tankstation) is herbemonsterd en geanalyseerd op minerale olie middels gaschromatografie om de aard van de olie te achterhalen.

3.3 Veldwerk

De boorwerkzaamheden ten behoeve van de diepe peilbuizen met nummers 301 tot en met 305 zijn uitgevoerd in de periode van 2 mei tot en met 27 mei 1994. De situering van de peilbuizen is weergegeven in bijlage 2. De boorbeschrijvingen zijn opgenomen als bijlage 4. De twee ondiepe peilbuizen zijn geplaatst op 11 mei 1994. Deze peilbuizen (minifilters met een diameter van 25 mm) zijn geslagen, zodat hiervan geen boorbeschrijving kon worden gemaakt.

Direct na het plaatsen van de diepe peilbuizen is het bij de pulsboringen gebruikte werkwater (ruim 2.000 liter per peilbuis) verwijderd. De ondiepe en diepe peilbuizen zijn alle afgewerkt met een straatpot of beschermkap.

Op 17 en 20 juni 1994 zijn de diepe peilbuizen tussentijds goed voorgepompt. Hierbij is circa 190 liter grondwater uit het filter van 20 m-mv, 370 liter uit het filter van 40 m-mv en 465 liter uit het filter van 50 m-mv verwijderd.
Op 7 en 12 juli 1994 zijn de diepe peilbuizen, alsmede de bestaande en bijgeplaatste ondiepe peilbuizen, goed voorgepompt juist voor bemonstering van het grondwater. Het opgepompte grondwater is geloosd op de riolering van PHILIPS. Voor grondwatermonstername is de grondwaterstand opgenomen en zijn de pH (zuurgraad) en de EC (elektrisch geleidingsvermogen) gemeten. De pH bedroeg 7 à 8, hetgeen een hoge waarde is. De oorzaak hiervan is niet bekend. De EC bedroeg in het grondwater 11 à 85 mS/m, hetgeen een normale waarde is.

Op 15 juli 1994 is de bovenzijde van de bijgeplaatste diepe peilbuizen ingemeten ten opzichte van de bovenzijde van bestaande peilbuizen. De grondwaterstanden ten opzichte van bovenkant peilbuis zijn teruggerekend naar waterstanden ten opzichte van NAP, zodat een uitspraak kan worden gedaan omtrent de grondwaterstromingsrichting. Hierop is in § 2.4 nader ingegaan.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

3.4 Uitvoering chemisch onderzoek

De grondwatermonsters van de bijgeplaatste peilbuizen (2 ondiepe peilbuizen en 5 diepe peilbuizen, de laatste met elk 3 filters) zijn geanalyseerd op vluchtige chloorkoolwaterstoffen.

Het grondwater van de bestaande peilbuizen met nummers 8, 16 en 211 is geanalyseerd op minerale olie en vluchtige aromaten.

De resultaten zijn getoetst aan de nieuwe streef- en interventiewaarden die per 9 mei 1994 de A- en C-waarden uit de Leidraad bodembescherming vervangen (zie bijlage 8).

3.5 Resultaten chemisch onderzoek

De analyseresultaten zoals gerapporteerd door BCO zijn opgenomen als bijlage 5.

Grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen

De resultaten van de chemische analyses zijn, tezamen met de resultaten van voorgaande onderzoeken, samengevat in onderstaande tabellen 1 tot en met 4. In de tabellen zijn tevens de streef- en interventiewaarden opgenomen, alsmede de waarde die de B-waarde vervangt (som van streef- en interventiewaarde, gedeeld door twee).

Tabel 1: Analyseresultaten grondwateronderzoek ondiepe filters op circa 8 m-mv (concentraties in µg/l)

Peilbuis-nummer	Datum	Trichlooretheen	Tetrachlooretheen	Cis-dichlooretheen	1,1,1-tri-chloorethaan
Verkennend bodemonderzoek (mei 1993)					
1	mei 1993	15	21	<0,5	4,1
8	mei 1993	1,0	<0,5	<0,5	<0,5
8	juli 1994	ng	ng		
12	mei 1993	97	2,9	<0,5	6,1
16	mei 1993	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5
37	mei 1993	1.300	20	9,5	<0,5
40	mei 1993	400	11	59	<0,5
55	mei 1993	1,6	<0,5	<0,5	52
12*	mei 1993	8,6	<0,5	<0,5	<0,5
14*	mei 1993	420	45	62	<0,5
Nader onderzoek (november 1993 en juli 1994)					
200	nov. 1993	<0,5	<0,5	<1,0	<0,5
201	nov. 1993	3,2	<0,5	<1,0	<0,5
202	nov. 1993	2,6	<0,5	<1,0	<0,5
203	nov. 1993	1,4	<0,5	<1,0	<0,5
204	nov. 1993	0,9	<0,5	<1,0	1,1
205	nov. 1993	1,6	0,8	<1,0	<0,5
206	nov. 1993	2,9	<0,5	<1,0	6,9

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Peilbuis-nummer	Datum	Trichlooretheen	Tetrachlooretheen	Cis-dichlooretheen	1,1,1-tri-chloorethaan
207	nov. 1993	0,9	<0,5	<1,0	86
208	nov. 1993	2,5	<0,5	<1,0	<0,5
209	nov. 1993	11	45	<1,0	0,9
210	nov. 1993	51	190	<1,0	7,0
211	nov. 1993	5,0	2,5	<1,0	<0,5
212	nov. 1993	26	4,5	1,8	<0,5
213	nov. 1993	0,7	<0,5	1,7	<0,5
214	nov. 1993	<0,5	<0,5	<1,0	<0,5
215	nov. 1993	<0,5	<0,5	<1,0	<0,5
216	juli 1994	<0,5	<0,5	<1,0	<0,5
217	juli 1994	<0,5	<0,5	<1,0	<0,5
Streefwaarde		0,01	0,01	<det.	0,01
(S+I)/2-waarde		250	20	--	--
Interventie-waarde		500	40	--	500**

ng = niet geanalyseerd
-- = geen waarde beschikbaar
__ = overschrijding (S+I)/2-waarde
= overschrijding interventiewaarde
* = peilbuis geplaatst door KIWA 1987
** = voorlopige interventiewaarde (mondelinge mededeling, Ministerie van VROM)

Uit de resultaten van bovenstaande tabel blijkt dat in het grondwater van de bijgeplaatste peilbuizen met nummers 216 en 217 geen verontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen is aangetroffen. Op basis van deze resultaten kan de horizontale omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen op het terrein van PHILIPS als vastgelegd worden beschouwd (zie bijlage 6).

Overschrijding van de interventiewaarde voor trichlooretheen en/of tetrachlooretheen treedt op in het grondwater van de peilbuizen 37, 14*, 209 en 210. In het grondwater van vrijwel alle peilbuizen overschrijdt de concentratie trichlooretheen de streefwaarde. De voorlopige interventiewaarde voor 1,1,1-trichloorethaan wordt niet overschreden.

Tabel 2: Analyseresultaten grondwateronderzoek diepe filters en bronnen (concentraties in μg/l)

Peilbuisnummer	Filterdiepte m-mv	Datum	Trichloor-etheen	Tetra-chloor-etheen	Cis-dichloor-etheen	1,1,1 Tri-chloor-ethaan
301-1	18-20	juli 1994	0,5	<0,5	<1,0	<0,5
301-2	38-40	juli 1994	0,7	<0,5	<1,0	<0,5
301-3	48-50	juli 1994	1,3	<0,5	<1,0	<0,5
302-1	20-22	juli 1994	51	4,3	1,2	<0,5
302-2	38-40	juli 1994	22	6,5	<1,0	<0,5

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Peilbuisnummer	Filterdiepte m-mv	Datum	Trichloor-etheen	Tetra-chloor-etheen	Cis-dichloor-etheen	1,1,1 Tri-chloor-ethaan
302-3	48-50	juli 1994	1.300	250	15	<0,5
303-1	22,5-24,5	juli 1994	30	13	<1,0	<0,5
303-2	34-36	juli 1994	35	14	<1,0	<0,5
303-3	48-50	juli 1994	40	7,9	44	<0,5
304-1	25,75-27,75	juli 1994	1,8	0,5	<1,0	<0,5
304-2	39-40	juli 1994	3,4	0,9	<1,0	<0,5
304-3	49-50	juli 1994	13	1,0	6,5	<0,5
305-1	22-24	juli 1994	1,7	0,5	<1,0	<0,5
305-2	38-40	juli 1994	13	0,9	<1,0	<0,5
305-3	48-50	juli 1994	9,5	1,0	<1,0	<0,5
Streefwaarde			0,01	0,01	<det.	0,01
(S+I)/2-waarde			250	20	--	250
Interventiewaarde			500	40	--	500*

<det = kleiner dan detectiegrens
-- = geen waarde beschikbaar
= overschrijding interventiewaarde
* = voorlopige interventiewaarde (mondelinge mededeling, Ministerie van VROM)

Tabel 3: Analyseresultaten diep grondwater in bronnen (concentraties in µg/l)

Bron	Diepte filter (m-mv)	Datum	Trichloor-etheen	Tetrachloor-etheen	1,1,1-trichloor-ethaan	Dichloor-etheen
2A	30 - 40	juni 1983	70	5,2	-	140
2A	30 - 40	juni 1983*	80	6,5	-	210
2A	30 - 40	september 1983	52	5	-	150
2A	30 - 40	september 1983*	30	6	-	135
6	30 - 40	juni 1983	350	145	57	150
6	30 - 40	juni 1983*	460	130	48	185
6	30 - 40	september 1983	1.420	490	-	15
6	30 - 40	september 1983*	1.440	500	-	-
7	30 - 40	juni 1983	25	14	-	5
7	30 - 40	juni 1983*	24	12	-	3
7	30 - 40	september 1983	13	120	-	<0,1
7	30 - 40	september 1983*	10,1	10,5	-	<0,1

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bron	Diepte filter (m-mv)	Datum	Trichloor-etheen	Tetrachloor-etheen	1,1,1-trichloor-ethaan	Dichloor-etheen
8	30,6 - 32,6	mei 1993	240	50	1,8	<0,5
9	28,0 - 30,0	mei 1993	240	89	6,9	2,9
Streefwaarde			0,01	0,01	<det.	0,01
(S+I)/2-waarde			250	20	250	--
Interventiewaarde			500	40	500**	--

* = duplo
\- = niet geanalyseerd
__ = overschrijding (S+I)/2-waarde
= overschrijding interventiewaarde
-- = geen waarde beschikbaar
** = voorlopige interventiewaarde (mondelinge mededeling, Ministerie van VROM)

Uit de resultaten van tabel 2 blijkt dat het grondwater op een diepte van 50 m-mv van peilbuis 302, nabij de oplosmiddelenopvangtank in kelder (ten oosten van gebouw AN) tot boven de interventiewaarde met trichlooretheen en tetrachlooretheen is verontreinigd, terwijl in het grondwater van de overige filters op het terrein zelfs de (S+I)/2-waarde niet wordt overschreden. Wel overschrijden de concentraties trichlooretheen en tetrachlooretheen in het grondwater van alle diepe filters op het terrein van PHILIPS de streefwaarde.

De hoogst gemeten concentratie tri- en tetrachlooretheen in het grondwater van peilbuis 302 op een diepte van 50 m-mv bevindt zich nabij de grondwateronttrekkingsputten 8 en 9, waar in het grondwater op een diepte van circa 30 m-mv (in het waarnemingsfilter van de putten) een verhoogde concentratie tri- en tetrachlooretheen is gemeten. Zeer waarschijnlijk heeft de verontreiniging zich ten gevolge van de grondwateronttrekking in de putten 8 en 9 naar beneden verplaatst. De onttrekkingsdiepte van de putten bedraagt 55 à 57 m-mv, zodat dit zeker niet uitgesloten is.

In 1983 werden in het grondwater van de toenmalige onttrekkingsputten op het terrein (met nummers 2A, 6 en 7) verhoogde concentraties trichlooretheen en tetrachlooretheen aangetoond op een diepte van 30 à 40 m-mv (zie tabel 3). Tijdens de bemonsterings- en analyseronde van juli 1994 worden in de filters van de peilbuizen 303 en 304, welke zich het dichtst bij deze voormalige onttrekkingsputten 2A, 6 en 7 bevinden, slechts licht verhoogde concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen gemeten. Mogelijk zijn de verontreinigingen, zoals gemeten in 1983, ontstaan ten tijde van de grondwateronttrekkingen aldaar en zijn de betreffende verontreinigingen in de periode 1987 - 1994 verplaatst in de richting van de huidige grondwateronttrekkingen (in de putten 8 en 9).

Opvallend is dat in het grondwater van peilbuis 302, op een diepte van 20 en 40 m-mv, lagere concentraties tri- en tetrachlooretheen worden gemeten dan in het grondwater op een diepte van 50 m-mv. Mogelijk wordt de verontreiniging van elders op het bedrijfsterrein aangetrokken (via voorkeursstroming in verband met de klei- en leemlagen).

In het grondwater van de diepe peilbuizen wordt geen verhoogde concentratie 1,1,1-trichloorethaan gemeten. In 1983 werd in het grondwater van bron 6 wel een (licht) verhoogde concentratie van deze stof gemeten.

HK 334

terrein. De concentraties nemen af met toenemende afstand ten opzichte van deze verontreinigingskernen.

Op basis van de gemeten concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen in het ondiepe grondwater wordt verondersteld dat zich direct buiten de perceelsgrenzen van het PHILIPS-terrein geen verontreinigingen bevinden. Van peilbuizen op omringende bedrijfsterreinen is in 1991 de grondwaterkwaliteit bepaald (concentratie trichlooretheen).

Op 120 meter ten zuidwesten van het PHILIPS-terrein (terrein Digital) wordt in het ondiepe grondwater 500 µg/l trichlooretheen gemeten. In het grondwater van een tussenliggende peilbuis, op circa 20 meter van het PHILIPS-terrein, wordt 0,1 µg/l trichlooretheen gemeten. Op basis van deze resultaten wordt er vanuit gegaan dat de bron van deze verontreiniging zich op het Digital-terrein bevindt. Voor het overige zijn geen gegevens omtrent de kwaliteit van het ondiepe grondwater uit de directe omgeving van het PHILIPS-terrein bekend.

De omvang van de verontreiniging in het ondiepe grondwater op het bedrijfsterrein van PHILIPS is weergegeven in bijlage 6.

Omvang verontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen in diep grondwater

In het diepe grondwater op het terrein van PHILIPS worden de hoogste concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen gemeten in de peilbuis nabij de grondwateronttrekking. In de overige peilbuizen op het PHILIPS-terrein worden beduidend lagere concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen in het diepe grondwater gemeten.

Op 400 meter ten oosten van het PHILIPS-terrein wordt in het grondwater op 30 meter diepte 105 µg/l trichlooretheen gemeten.
Voor het overige zijn geen gegevens van het diepe grondwater in de omgeving van PHILIPS-terrein bekend.

De omvang van de verontreiniging in het diepe grondwater op het bedrijfsterrein van PHILIPS is weergegeven in bijlage 7.

Omvang verontreiniging met minerale olie in ondiep grondwater

Bij de bemonsteringsronde van juli 1994 worden in het grondwater van de peilbuizen met nummers 8, 16 en 211 geen verhoogde concentraties minerale olie en vluchtige aromaten gemeten, terwijl met name ter plaatse van peilbuis 16 verontreiniging in het grondwater wordt verwacht, gezien de ter plaatse waargenomen dieselgeur in de grond en de resultaten van de bemonstering van mei 1993.

HK 334

4. RISICO-SCHATTING

4.1 Algemeen

In de rapportage van fase 1 van het nader onderzoek is reeds een risico-schatting opgenomen voor de verontreinigingssituatie zoals die op dat moment bekend was, alsmede voor het actuele terreingebruik.

Onderstaand is, met het oog op eventuele toekomstige wijzigingen in het terreingebruik, ingegaan op de volgende situaties:

1) situatie vóór sanering;
2) situatie waarin licht verontreinigde grond én het verontreinigd grondwater is verwijderd (situatie met multifunctionaliteit);
3) situatie waarin het grondwater wordt onttrokken ten behoeve van voorkoming van verdere verspreiding van de grondwaterverontreiniging (beheerssituatie);
4) situatie waarin het grondwater wordt onttrokken behoeve van volledige verwijdering van de grondwaterverontreiniging (grondwatersanering).

4.2 Risico-schatting voor de situatie vóór sanering (huidige situatie)

Uit de risico-schatting van fase 1 van het nader onderzoek bleek dat risico's voor de volksgezondheid aanwezig kunnen zijn ten gevolge van permeatie van drinkwaterleidingen door trichlooretheen ten gevolge van uitdamping vanuit de plaatselijk aanwezige grondverontreiniging. Er zou slechts een risico zijn als sprake is van polyethyleen waterleidingen en indien het leidingwater wordt geconsumeerd. De drinkwaterleiding blijkt niet van polyethyleen te zijn vervaardigd, zodat geen permeatie op zal treden. Er bestaat wel een gering risico indien graafwerkzaamheden in de verontreinigde grond worden verricht.

Op basis van fase 1 werd bovendien verondersteld dat een risico voor het milieu bestaat in de vorm van aantasting van het ecosysteem en vanwege het feit dat de grondwaterverontreiniging zich, met name neerwaarts, verspreidt.

Uit de resultaten van fase 2 kan echter worden geconcludeerd dat in de huidige situatie geen onacceptabele verspreiding van de verontreinigingen in het ondiepe of diepe grondwater is opgetreden. Er is slechts sprake van de aanwezigheid van een sterk verhoogde concentratie vluchtige chloorkoolwaterstoffen in het grondwater van peilbuis 302 op een diepte van 50 m-mv. Op basis van de analyseresultaten van de omringende diepe peilbuizen wordt de omvang van deze verontreiniging gering verondersteld.

Aangezien nog geen eenduidige informatie voorhanden is omtrent de grondwaterverontreinigingssituatie met minerale olie op het noordelijke terreingedeelte is slechts een indicatie te geven van de risico's ten gevolge van deze verontreiniging. Gezien het extensieve terreingebruik (groenvoorziening) ter plaatse van deze verontreiniging zullen risico's voor de volksgezondheid niet aanwezig of gering zijn. Wel zou de kans op verdere verspreiding van de verontreinigingen via het grondwater kunnen bestaan.

Indien het terreingebruik wijzigt in een kantoorfunctie zullen de risico's voor de volksgezondheid dezelfde zijn als bij het huidige terreingebruik. Indien echter aan het terrein een woonbestemming wordt gegeven, zal kritisch moeten worden gekeken naar de beïnvloeding van de luchtkwaliteit binnenshuis ten gevolge van uitdamping van vluchtige chloorkoolwaterstoffen en vluchtige aromaten (op het noordelijke terreingedeelte) uit grond en grondwater.

4.3 Risico-schatting voor situatie met multifunctionaliteit

In de situatie dat alle verontreinigingen uit grond en grondwater zijn verwijderd bestaan er geen risico's voor de volksgezondheid en zijn er geen beperkingen met betrekking tot het terreingebruik. Er zijn geen risico's voor het milieu.

4.4 Risico-schatting voor beheerssituatie

Vanwege het feit dat op grote schaal grondwateronttrekking plaats vindt op het bedrijfsterrein van PHILIPS, is in de huidige situatie sprake van een beheerssituatie. De risico's in de beheerssituatie zijn derhalve gelijk aan de risico's in de huidige situatie (§ 4.2).

4.5 Risico-schatting bij grondwatersanering

Het resultaat van een grondwatersanering zal schoon grondwater zijn. De grondverontreiniging zal echter achterblijven. De eerder genoemde risico's ten gevolge van uitdamping van vluchtige chloorkoolwaterstoffen uit de grond blijven derhalve aanwezig. Dit houdt in dat rekening moet worden gehouden met beïnvloeding van de binnenluchtkwaliteit (welke acceptabel is indien sprake is van een werksituatie, maar onacceptabel bij een woonfunctie). Er is tevens het risico bij graafwerkzaamheden in de verontreinigde grond.

De kans op verspreiding van verontreinigingen vanuit de grond naar het grondwater met infiltrerend hemelwater blijft aanwezig, met name daar waar geen verhardingen aanwezig zijn.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusies

Op basis van de resultaten van het nader onderzoek (fase 2) naar de omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen en minerale olie op het bedrijfsterrein van PHILIPS Semiconductors B.V. aan de Gerstweg 2 te Nijmegen, kan het volgende worden geconcludeerd (in de conclusies zijn tevens de resultaten van fase 1 meegenomen):

- op het bedrijfsterrein is in het freatisch pakket (op een diepte van circa 8 m-mv) een grondwaterverontreiniging met 1,1,1-trichloorethaan aanwezig. De grondwaterverontreiniging bevindt zich ten noordoosten van gebouw BX (oplosmiddelenopslag en -handling). Voor 1,1,1-trichloorethaan zijn nog geen nieuwe toetsingswaarden voorhanden. De voorlopige interventiewaarde voor 1,1,1-trichloorethaan bedraagt 500 μg/l. De gemeten concentraties 1,1,1-trichloorethaan overschrijden de interventiewaarde niet en evenmin de (S+I)/2-waarde, het criterium voor nader onderzoek. De oppervlakte van de verontreinigingsvlek bedraagt naar schatting 11.000 m^2;

- op het bedrijfsterrein is in het freatisch pakket (8 m-mv) een grondwaterverontreiniging aanwezig met trichlooretheen en tetrachlooretheen. Op vrijwel het gehele terrein worden de streefwaarden voor deze stoffen overschreden. De interventiewaarde voor trichlooretheen en/of tetrachlooretheen wordt overschreden in het grondwater ten oosten van gebouw AN, ter plaatse van de voormalige neutralisatie-inrichting (gebouw CD) en ter plaatse van de voormalige galvano-afdeling (gebouw B). De horizontale omvang van de verontreiniging is goed vastgelegd. De oppervlakte verontreinigd grondwater boven de interventiewaarde bedraagt naar schatting 20.000 m^2;

- in het freatisch grondwater ter plaatse van de voormalige neutralisatie-inrichting en ter plaatse van de verbrandplaats van oplosmiddelen is een verhoogde concentratie dichlooretheen gemeten. Ten opzichte van de verontreiniging met trichlooretheen en tetrachlooretheen wordt deze verontreiniging niet van belang geacht;

- in het diepe grondwater (50 m-mv) van vijf bijgeplaatste peilbuizen wordt de interventiewaarde voor trichlooretheen en tetrachlooretheen overschreden in peilbuis 302 (ten oosten van gebouw AN, ter plaatse van de huidige grondwateronttrekking). In het grondwater in de overige filters (20 en 40 m-mv) van deze peilbuis en alle filters van 20, 40 en 50 m-mv van de overige peilbuizen op het terrein zijn geen concentraties gemeten boven de (S+I)/2-waarde. Wel wordt in het grondwater van alle diepe filters de streefwaarde overschreden voor trichlooretheen en tetrachlooretheen;

- de boven de interventiewaarden verhoogde concentraties trichlooretheen en tetrachlooretheen die in 1983 in het water van de toenmalige onttrekkingsbronnen 2A, 6 en 7 (30-40 m-mv) werden gemeten, zijn in het grondwater van de peilbuizen 303, 304 en 305 niet teruggevonden. Mogelijk hebben de verontreinigingen zich in de richting van de huidige grondwateronttrekking verplaatst;

- in het grondwater van de peilbuis op 20 meter ten zuidoosten van het benzinestation zijn tijdens het verkennend onderzoek (mei 1993) concentraties minerale olie en vluchtige aromaten boven de toenmalige C-waarde (ook boven de huidige interventiewaarde) gemeten. In het grondwater van de nabijgelegen peilbuizen op de voormalige stortlocatie werden geen of matig verhoogde concentraties minerale olie gemeten. Aangezien ter plaatse van het benzinestation de hoogste concentratie werd gemeten, werd een relatie met het benzinestation niet uitgesloten. De ondergrondse tanks van het tankstation (geplaatst in 1985) zijn op een afstand van 20 meter van de peilbuis met de hoge concentratie minerale olie gelegen. Bij herbemonstering en heranalyse van het grondwater werden geen verhoogde concentraties minerale olie gemeten. De oorzaak hiervan is onbekend. Een herbemonstering wordt voorgesteld;

- het grondwater beweegt zich op het zuidoostelijk deel van het terrein neerwaarts en in de richting van de bronnen 8 en 9. Op het noordwestelijk deel stroomt het grondwater eveneens neerwaarts en richting Maas-Waalkanaal;

- er bestaat bij het huidige terreingebruik een risico voor de volksgezondheid indien graafwerkzaamheden in de verontreinigde grond worden verricht. Indien het terrein een woonbestemming krijgt kan er bovendien een risico zijn ten gevolge van inademing van verontreinigde binnenlucht (door uitdamping vanuit de verontreinigde bodem);

- er is vrijwel geen sprake van een risico voor verspreiding, aangezien de verontreinigingen in het grondwater op het bedrijfsterrein van PHILIPS worden gehouden ten gevolge van de grondwateronttrekking.

5.2 Aanbevelingen

Aanbevolen wordt om het grondwater van peilbuis 16, ter plaatse van het TEXACO-benzinestation opnieuw te bemonsteren en te analyseren op minerale olie en vluchtige aromaten om de aanwezigheid en de aard van deze stoffen te onderzoeken.

Tevens wordt aanbevolen een saneringsonderzoek uit te voeren om de verschillende saneringsmethoden te beoordelen.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 1

Situering onderzoekslocatie in directe omgeving
(schaal 1:25.000)

HK 334

BIJLAGE 1

PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V. **HASKONING** Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau Berberossastraat 35 Postbus 151 6500 AD Nijmegen tel.: 080l 284284	11065 C0129.A0	NADER BODEMONDERZOEK (fase 2) BEDRIJFSTERREIN PHILIPS GERSTWEG 2 TE NIJMEGEN SITUERING ONDERZOEKSLOCATIE	Datum | Get. | Corr. 19-7-94 HHER Schaal 1 : 25000

ahrend 12 18 54

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 2

Situering boringen en peilbuizen
(schaal 1:1.000)

HK 334

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

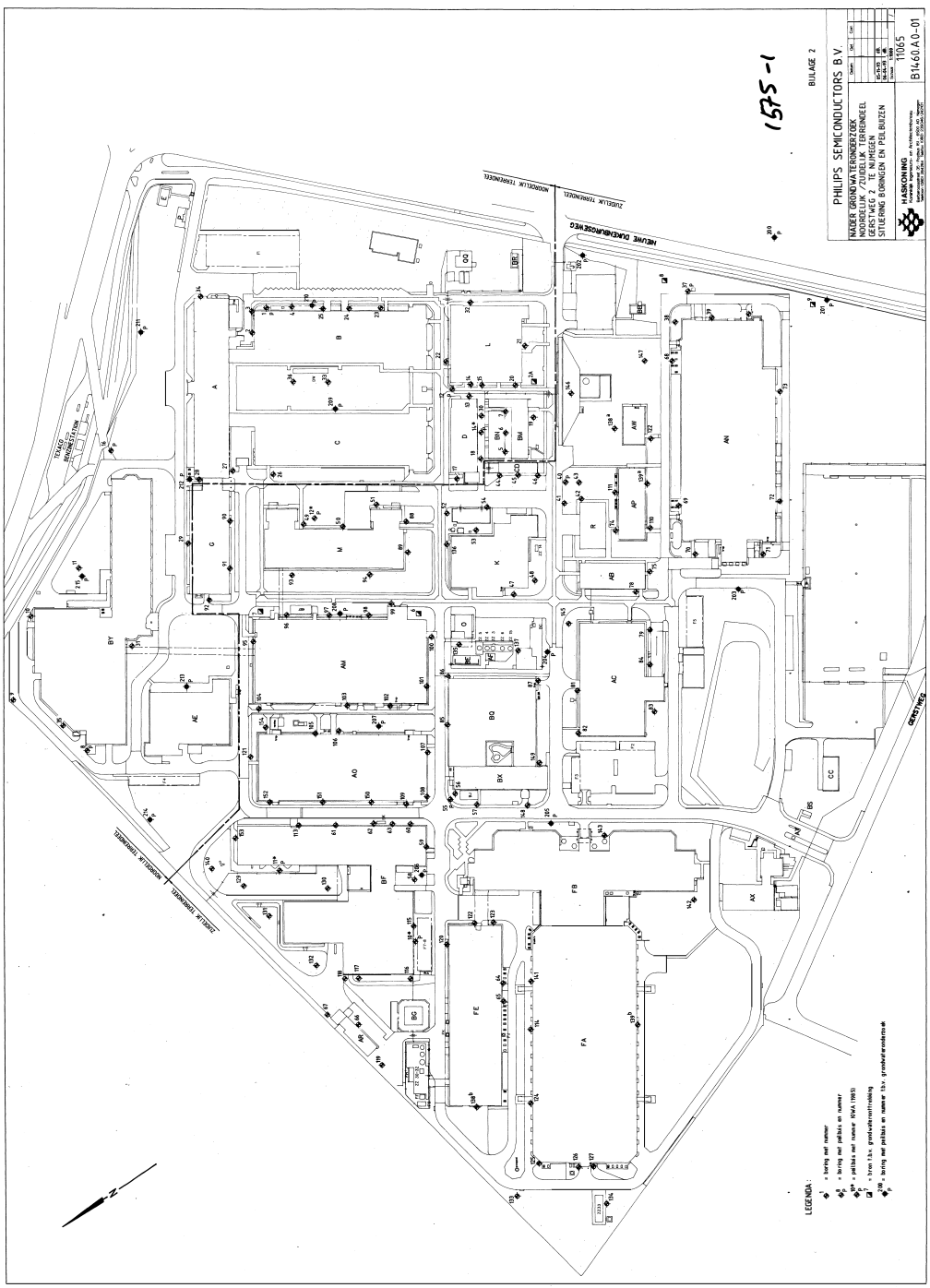

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

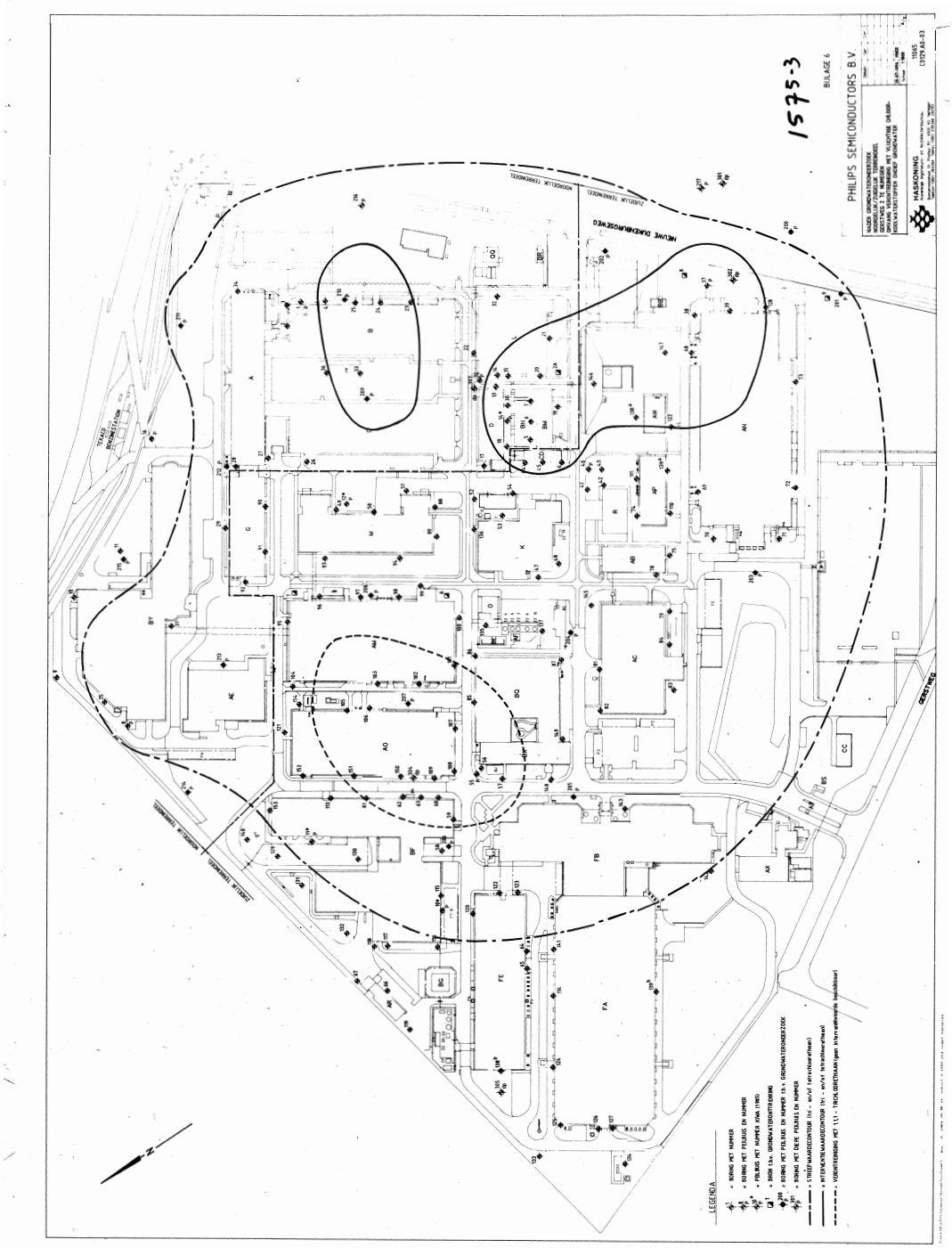

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

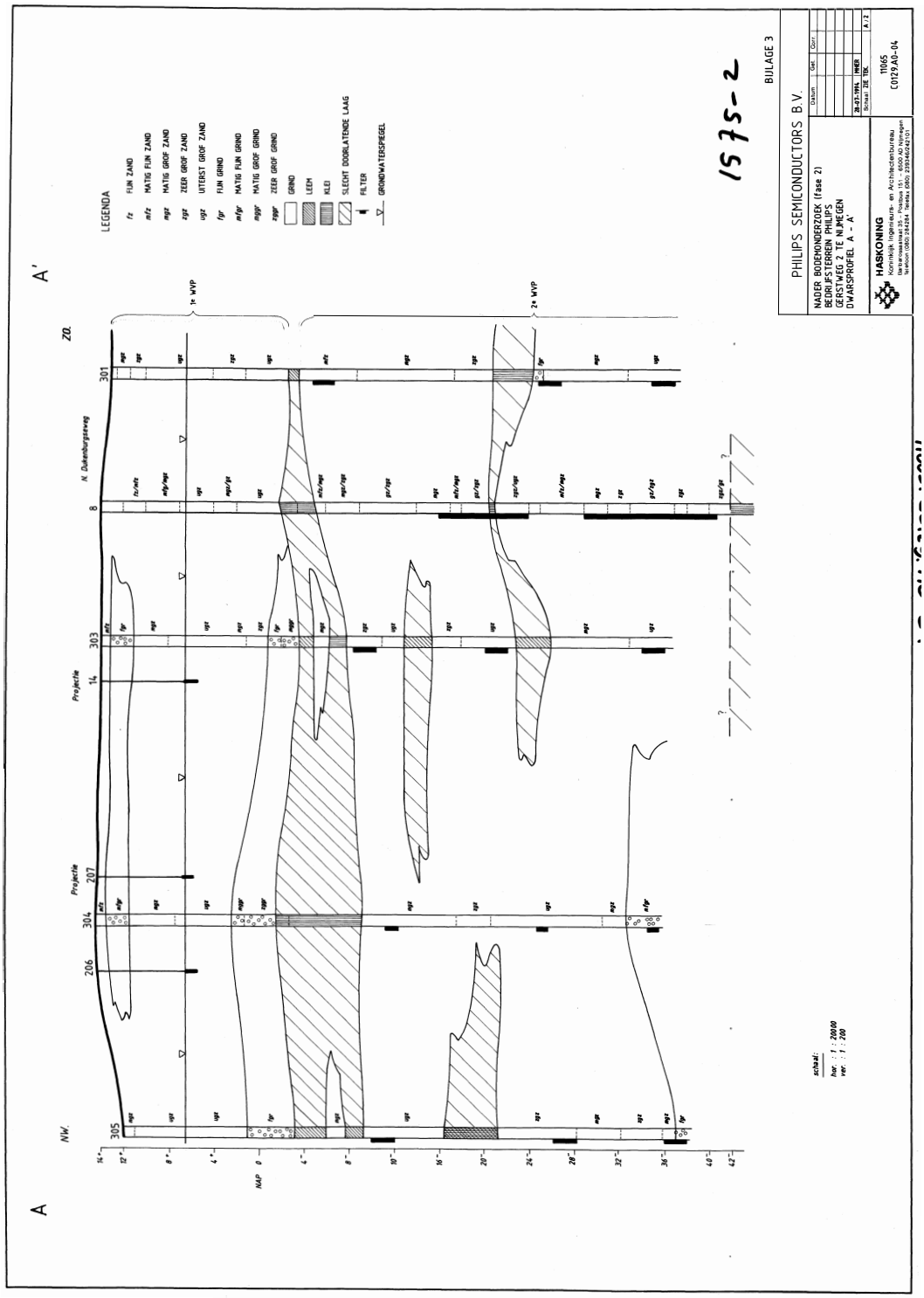

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 2A

Gebruiksfuncties van de gebouwen

HK 334

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
A	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
B	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
C	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
D	Werkplaats	
E	Inkoopstation (water)	
F	Rijwielstallingen	
G	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
J	Bewakingsloge	
K	Energiegebouw	
L	Kantoren en werkplaatsen	
M	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
O	Gasstation	
P	Kantoren	
Q	Schoorsteen	
R	A.H.V. gebouw (Algemene Hulp Verlening)	
T	Neutralisatiegebouw + put	
AB	Repro - fotografie + produktie	
AC	Magazijnen + kantoren	
AE	Bedrijfsrestaurant	
AF	Tapruimte vl.stikstof + zuurstof	
AM	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
AN	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
AO	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
AP	Demi- en koelwatergebouw	
API	Demi- en koelwatergebouw	
AQ	Pompput	
AR	Stalling van dienstauto's	
AV	Inkoopstation (aardgas)	
AW	Koelwatergebouw	
AX	Bewakingscentrum/ personeelswinkel	
AY	Abri (bij AX)	
BB	Inkoopstation (elektra)	
BC	Reinwaterkelder	
BE	Verdampingsinstallatie	
BF	Chemisch Distributiecentrum, Galvanie en Montage	
BG	Dope-gassengebouw (opslag)	
BJ	Zuurpompkelder van BF	
BK	Opvangput afvalvloeistoffen	
BM	Timmerwerkplaats	
BN	Werkplaats	
BO	Werkplaats	
BQ	Rekencentrum	
BS	Meetput bij AX	
BT	Kantoorgebouw	
BU	Kantoorgebouw	
BV	Kantoorgebouw	
BW	Slib-opvangput	
BX	Kantoorgebouw	
BY	Bedrijfsmechanisatie	

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
QQ	Bedrijfswoning	
FA	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
FB	Kantoorgebouw	
FE	Energiegebouw	
CD	Elec. inkoopstation	
Diversen, tanks, bronnen e.d.		
ZZ1	Watertank (basisch proceswater)	
ZZ2, ZZ32	Olietanks	
ZZ3, ZZ4 ZZ6, ZZ15 ZZ20, ZZ21 ZZ33	Stikstoftanks	
ZZ5	Zuurstoftank	
ZZ7, ZZ8, ZZ9, ZZ10	Bronnen	
ZZ11, ZZ12 ZZ13	Bronnen (zijn vervallen)	
ZZ14	Demi-watertank (ondergronds)	
ZZ16, ZZ17 ZZ18	3 Waterstofbatterijen	
ZZ19	Reduceerstation (aardgas)	
ZZ22	Argontank	
ZZ23	Perscontainer	
ZZ24	Persluchttank (ondergronds)	
ZZ25	Natronloogtank (ondergronds)	
ZZ26	Natronloogtanks	
ZZ27	Zoutzuurtanks	
ZZ28	Zoutzuurtank	
ZZ29, ZZ30	Twee (transportabele) opleggers met waterstofflessen/cilinders	
ZZ31	Oplosmiddelentank (ondergronds)	
ZZ34	Neutralisatieput	
ZZ35	Pompput	

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 3

Geohydrologisch dwarsprofiel

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 4

Boorbeschrijvingen diepe peilbuizen en bronnen 8 en 9

HK 334

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

BOORPROFIEL
PHILIPS DUKENBURGSEWEG

BORING NO. 301

diepte in meters - maaiveld	omschrijving grondlagen vlgs. NEN 5104	M-waarde
0.00 - 0.50	TEELAARDE	
0.50 - 1.50	ZAND, matig grof, geel, zwak grindig, fijn	
1.50 - 3.00	ZAND, zeer grof, geel, matig grindig, fijn	
3.00 - 7.00	ZAND, uiterst grof, geel, zwak grindig, fijn	
7.00 - 9.00	ZAND, uiterst grof, geel, matig grindig, fijn	
9.00 - 12.00	ZAND, zeer grof, donker-geel, spoortje grind	
12.00 - 15.80	ZAND, uiterst grof, geel/bruin, sterk grindig, stenen	
15.80 - 16.50	LEEM, vast, rood/bruin	
16.50 - 22.00	ZAND, matig fi n, donker-geel, enkel kleistukje	
22.00 - 28.00	ZAND, matig grof, geel/grijs, spoortje grind	
28.00 - 30.80	ZAND, matig grof, donker-geel, zwak siltig, enkel kleistukje	
30.80 - 34.00	ZAND, zeer grof, donker-geel, zwak grindig, fijn	
34.00 - 37.50	KLEI, vast, grijs	
37.50 - 39.00	GRIND, fijn, sterk zandig, matig grof, grijs	
39.00 - 46.00	ZAND, matig grof, donker-geel, spoortje grind	
46.00 - 48.00	ZAND, uiterst grof, grijs, zwak grindig, fijn, enkel kleistukje	
48.00 - 50.50	ZAND, uiterst grof, grijs, matig grindig	

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AFWERKINGSSTAAT PULSBORINGEN
PHILIPS DUKENBURGSEWEG

BORING NO. 301

KONSTRUKTIE

no.	stijgbuis m-mv	mat.	diam. mm	filter m-mv	mat.	perf. mm	diam. mm
1	0.00 - 18.00	pvc	57/63	18.00 - 20.00	pvc	0.6	57/63
2	0.00 - 38.00	pvc	57/63	38.00 - 40.00	pvc	0.6	57/63
3	0.00 - 48.00	pvc	57/63	48.00 - 50.00	pvc	0.6	57/63

AFWERKING

gebruikt werkwater: 2.200 liter PH werkwater: EC werkwater: µS/cm

Doorpompen in liters per filter:

EC-metingen aangeven in µS/cm	peilbuisno.	start	na 15 min.	na 30 min.	na 1 uur
	1		376	372	372
	2		381	205	205
	3		234	232	232

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AANVULSTAAT
PHILIPS DUKENBURGSEWEG

BORING NO. 301

van - tot m-mv	aanvulmateriaal	van - tot m-mv	aanvulmateriaal
0.00 - 15.00	grind 2-5		
15.00 - 17.00	compactoniet		
17.00 - 21.00	grind 0.8-1.25		
21.00 - 34.00	grind 2-5		
34.00 - 37.00	compactoniet		
37.00 - 41.00	grind 0.8-1.25		
41.00 - 46.00	grind 2-5		
46.00 - 47.00	compactoniet		
47.00 - 50.50	grind 0.8-1.25		

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

BORING NO. 302

BOORPROFIEL
PHILIPS GEBOUW AN

diepte in meters - maaiveld	omschrijving grondlagen vlgs. NEN 5104	M-waarde
0.00 - 1.50	ZAND, matig fijn, donker-geel	
1.50 - 3.00	GRIND, fijn, sterk zandig, matig grof, donker-geel	
3.00 - 5.00	ZAND, matig grof, donker-geel, zwak grindig, fijn	
5.00 - 8.00	ZAND, zeer grof, geel/grijs, matig grindig, fijn	
8.00 - 13.00	ZAND, uiterst grof, licht-geel/grijs, sterk grindig, fijn	
13.00 - 16.00	GRIND, fijn, matig zandig, zeer grof, stenen	
16.00 - 19.00	LEEM, zeer vast, donker-grijs	
19.00 - 19.75	LEEM, zeer vast, donker-grijs, sterk zandig	
19.75 - 22.00	ZAND, matig grof, donker-grijs, spoortje grind	
22.00 - 26.00	ZAND, matig grof, geel/grijs, spoortje grind	
26.00 - 32.00	ZAND, zeer grof, donker-geel/grijs, zwak siltig	
32.00 - 34.40	ZAND, uiterst grof, donker-geel/grijs, sterk grindig	
34.40 - 37.50	KLEI, zeer vast, licht-grijs	
37.50 - 42.00	ZAND, matig grof, donker-geel/grijs	
42.00 - 46.00	ZAND, zeer grof, donker-geel/grijs, zwak siltig, spoortje grind	
46.00 - 47.00	ZAND, uiterst grof, rood/bruin, zwak grindig, fijn	
47.00 - 48.00	ZAND, uiterst grof, donker-geel/grijs, enkel klei-stukje	
48.00 - 50.50	ZAND, uiterst grof, grijs, matig grindig, fijn, zwak siltig, enkele steen	

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AFWERKINGSSTAAT PULSBORINGEN
PHILIPSGEBOUW AN

BORING NO. 302

KONSTRUKTIE

no.	stijgbuis m-mv	mat.	diam. mm	filter m-mv	mat.	perf. mm	diam. mm
1	0.00 - 20.00	pvc	57/63	20.00 - 22.00	pvc	0.6	57/63
2	0.00 - 38.00	pvc	57/63	38.00 - 40.00	pvc	0.6	57/63
3	0.00 - 48.00	pvc	57/63	48.00 - 50.00	pvc	0.6	57/63

AFWERKING

gebruikt werkwater: 2.400 **liter** **PH werkwater:** **EC werkwater:** **µS/cm**

Doorpompen in liters per filter:

EC-metingen aangeven in µS/cm	peilbuisno.	start	na 15 min.	na 30 min.	na 1 uur
grondwaterstand: 7.85 m-mv					

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AANVULSTAAT
PHILIPSGEBOUW AN

BORING NO. 302

van - tot m-mv	aanvulmateriaal	van - tot m-mv	aanvulmateriaal
0.00 - 16.00	grind 2-5		
16.00 - 19.00	compactoniet		
19.00 - 23.00	grind 0.8-1.25		
23.00 - 34.50	grind 2-5		
34.50 - 37.00	compactoniet		
37.00 - 41.00	grind 0.8-1.25		
41.00 - 46.00	grind 2-5		
46.00 - 47.00	compactoniet		
47.00 - 50.50	grind 0.8-1.25		

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

BOORPROFIEL
PHILIPSGEBOUW D

BORING NO. 303

diepte in meters - maaiveld	omschrijving grondlagen vlgs. NEN 5104	M-waarde
0.00 - 1.00	ZAND, matig fijn, geel	
1.00 - 3.00	GRIND, fijn, sterk zandig, matig grof, geel	
3.00 - 6.00	ZAND, matig grof, geel, spoortje grind	
6.00 - 11.00	ZAND, uiterst grof, geel/grijs, matig grindig, enkele steen	
11.00 - 13.00	ZAND, matig grof, geel/grijs, spoortje grind	
13.00 - 15.00	ZAND, zeer grof, geel/grijs, matig grindig, fijn	
15.00 - 16.00	GRIND, fijn, matig zandig	
16.00 - 17.90	GRIND, matig grof, zwak zandig, stenen	
17.90 - 19.00	LEEM, vast, rood/bruin, enkele steen	
19.00 - 20.60	ZAND, matig grof, rood/bruin, zwak siltig	
20.60 - 22.00	KLEI, vast, grijs	
22.00 - 25.00	ZAND, zeer grof, rood/bruin	
25.00 - 27.00	ZAND, uiterst grof, rood/bruin, enkel kleistukje	
27.00 - 29.40	LEEM, zeer vast, rood/bruin	
29.40 - 32.00	ZAND, zeer grof, rood/bruin, spoortje grind	
32.00 - 36.80	ZAND, uiterst grof, rood/bruin, zwak grindig, fijn	
36.80 - 39.00	LEEM, vast, bruin/grijs, enkele steentjes	
39.00 - 40.00	LEEM, vast, bruin/grijs, enkel zandlaagje	
40.00 - 42.00	ZAND, matig grof, rood/bruin, spoortje grind	
42.00 - 47.00	ZAND, matig grof, rood/bruin, spoortje grind, zwak siltig	
47.00 - 48.00	ZAND, uiterst grof, grijs, zwak grindig, fijn	
48.00 - 49.00	ZAND, uiterst grof, grijs, enkele kleistukjes	
49.00 - 50.50	ZAND, uiterst grof, grijs, matig grindig, enkele stenen	

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AFWERKINGSSTAAT PULSBORINGEN
PHILIPSGEBOUW D

BORING NO. 303

KONSTRUKTIE

no.	stijgbuis m-mv	mat.	diam. mm	filter m-mv	mat.	perf. mm	diam. mm
1	0.00 - 22.50	pvc	57/63	22.50 - 24.50	pvc	0.6	57/63
2	0.00 - 34.00	pvc	57/63	34.00 - 36.00	pvc	0.6	57/63
3	0.00 - 48.00	pvc	57/63	48.00 - 50.00	pvc	0.6	57/63

AFWERKING

gebruikt werkwater: 2.600 **liter** **PH werkwater:** **EC werkwater:** **µS/cm**

Doorpompen in liters per filter:

EC-metingen aangeven in µS/cm	peilbuisno.	start	na 15 min.	na 30 min.	na 1 uur
	1		688	689	689
	2		654	654	654
	3		610	605	605

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AANVULSTAAT
PHILIPSGEBOUW D

BORING NO. 303

van - tot m-mv	aanvulmateriaal	van - tot m-mv	aanvulmateriaal
0.00 - 17.00	grind 2-5		
17.00 - 19.00	compactoniet		
19.00 - 21.00	grind 2-5		
21.00 - 22.00	compactoniet		
22.00 - 25.50	grind 0.8-1.25		
25.50 - 28.50	grind 2-5		
28.50 - 29.50	compactoniet		
29.50 - 32.00	grind 2-5		
32.00 - 33.00	compactoniet		
33.00 - 37.00	grind 0.8-1.25		
37.00 - 39.50	compactoniet		
39.50 - 46.00	grind 2-5		
46.00 - 47.00	compactoniet		
47.00 - 50.50	grind 0.8-1.25		

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

BOORPROFIEL
PHILIPSGEBOUW AO

BORING.NO 304

diepte in meters - maaiveld	omschrijving grondlagen vlgs. NEN 5104	M-waarde
0.00 - 1.40	ZAND, matig fijn, grijs/bruin, zwak humeus, zwak grindig	
1.40 - 2.00	GRIND, matig fijn, grijs/rood, stenen en puin	
2.00 - 3.00	GRIND, matig fijn, rood/bruin	
3.00 - 4.00	ZAND, matig grof, rood, matig grindig, fijn	
4.00 - 6.00	ZAND, matig grof, rood, zwak grindig, fijn, zwak silti	
6.00 - 7.00	ZAND, matig grof, geel/rood	
7.00 - 10.00	ZAND, uiterst grof, wit, matig grindig	
10.00 - 12.00	ZAND, uiterst grof, wit, matig grindig, stenen	
12.00 - 13.00	GRIND, matig grof, wit, zwak zandig	
13.00 - 16.00	GRIND, zeer grof, wit, stenen	
16.00 - 17.00	KLEI, matig vast, rood, zwak zandig	
17.00 - 23.00	KLEI, matig vast, grijs	
23.00 - 23.75	KLEI, matig vast, grijs, zwak zandig	
23.75 - 29.50	ZAND, matig grof, geel/rood, zwak grindig	
29.50 - 30.00	ZAND, matig grof, geel/rood, sterk kleiig, zwak grindi	
30.00 - 32.00	ZAND, matig grof, geel/rood	
32.00 - 34.00	ZAND, zeer grof, geel/rood	
34.00 - 35.00	ZAND, zeer grof, geel/rood, enkele kleibrokken	
35.00 - 37.00	ZAND, uiterst grof, geel/rood, matig veel kleistenen, matig grindig	
37.00 - 42.00	ZAND, uiterst grof, geel/rood	
42.00 - 43.00	ZAND, uiterst grof, grijs/geel	
43.00 - 45.00	ZAND, uiterst grof, grijs	
45.00 - 46.00	ZAND, matig grof, grijs, enkel kleistukje	
46.00 - 47.00	ZAND, matig grof, grijs, enkel kleistukje	
47.00 - 48.00	GRIND, matig fijn, grijs, zwak zandig	
48.00 - 50.00	GRIND, matig fijn, grijs	
50.00 - 50.50	GRIND, matig fijn, grijs, enkel kleibrokje	

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AFWERKINGSSTAAT PULSBORINGEN
PHILIPSGEBOUW AO

BORING NO. 304

KONSTRUKTIE

no.	stijgbuis m-mv	mat.	diam. mm	filter m-mv	mat.	perf. mm	diam. mm
1	0.00 - 25.75	pvc	57/63	25.75 - 26.75	pvc	0.6	57/63
2	0.00 - 39.00	pvc	57/63	39.00 - 40.00	pvc	0.6	57/63
3	0.00 - 49.00	pvc	57/63	49.00 - 50.00	pvc	0.6	57/63

AFWERKING

gebruikt werkwater: 2.800 **liter** **PH werkwater:** **EC werkwater:** **µS/cm**

Doorpompen in liters per filter: 1.400 ltr/uur

EC-metingen aangeven in µS/cm	peilbuisno.	start	na 15 min.	na 30 min.	na 1 uur
grondwaterstand: 6.75 m-mv					
	1				
	2	398	397	397	
	3				

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AANVULSTAAT
PHILIPSGEBOUW AO

BORING NO. 304

van - tot m-mv	aanvulmateriaal	van - tot m-mv	aanvulmateriaal
0.00 - 4.00	grind 2-5		
4.00 - 5.00	compactoniet		
5.00 - 16.00	grind 2-5		
16.00 - 24.50	compactoniet		
24.50 - 28.00	grind 0.8-1.25		
28.00 - 37.00	grind 2-5		
37.00 - 38.00	compactoniet		
38.00 - 41.00	grind 0.8-1.25		
41.00 - 47.00	grind 2-5		
47.00 - 48.00	compactoniet		
48.00 - 50.50	grind 0.8-1.25		

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV
Postbus 444
6500 AK NIJMEGEN

BORING NO: 305

diepte in meters - maaiveld	omschrijving grondlagen vlgs. NEN 5104	M-waarde
0.00 - 1.00	ZAND, matig grof, donker-geel, puin, grind	
1.00 - 5.00	ZAND, uiterst grof, geel/grijs, matig grindig, fijn	
5.00 - 11.00	ZAND, uiterst grof, grijs, sterk grindig, fijn	
11.00 - 15.20	GRIND, fijn, sterk zandig, stenen	
15.20 - 18.00	LEEM, matig vast, geel/grijs	
18.00 - 19.75	ZAND, matig grof, grijs, spoortje grind	
19.75 - 21.25	LEEM, matig vast, rood/bruin	
21.25 - 28.45	ZAND, uiterst grof, rood/bruin, zwak grindig, fijn	
28.45 - 33.20	KLEI, vast, licht-grijs	
33.20 - 40.00	ZAND, zeer grof, rood/bruin, spoortje grind, zwak siltig	
40.00 - 44.00	ZAND, matig grof, donker-geel	
44.00 - 48.00	ZAND, zeer grof, geel/grijs, zwak grindig, fijn, enkel kleistukje	
48.00 - 49.00	ZAND, matig grof, grijs, spoortje grind	
49.00 - 50.50	GRIND, fijn, sterk zandig, zeer grof, enkele stenen	

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon: 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AFWERKINGSSTAAT PULBORINGEN
PHILIPSGEBOUW FE

boring no. 305

KONSTRUKTIE

no.	stijgbuis m-mv	mat.	diam. mm	filter m-mv	mat.	perf. mm	diam. mm
1	0.00 - 22.00	pvc	57/63	22.00 - 24.00	pvc	0.6	57/63
2	0.00 - 38.00	pvc	57/63	38.00 - 40.00	pvc	0.6	57/63
3	0.00 - 48.00	pvc	57/63	48.00 - 50.00	pvc	0.6	57/63

AFWERKING

gebruikt werkwater: 2.200 liter PH werkwater: EC werkwater: µS/cm
Doorpompen in liters per filter: 1.800 ltr/uur

EC-metingen aangeven in µS/cm	peilbuisno.	start	na 15 min.	na 30 min.	na 1 uur
grondwaterstand: 5.85 m-mv					
	1	442	440	439	
	2	497	497	495	
	3	590	589	588	

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Henk van Tongeren

BRONBEMALING
GRONDBORING
GRONDWATERSANERING

Bloemheuvellaan 21
7322 JA APELDOORN
Postbus 2069
7301 DB APELDOORN
Telefoon : 055-661533
Telefax : 055-670693
OB-nr : NL 7950 652 B01
Bank : ING Bank Apeldoorn
Rekening: 65.33.15.511
G-rekening: 99.60.27.645
Giro v/d bank: 826319

Vestiging Eibergen
Rekkense Binnenweg 2
7152 AA EIBERGEN
Telefoon: 05454-72111

M.T.I. BV

AANVULSTAAT
PHILIPSGEBOUW FE

BORING NO. 305

van - tot m-mv	aanvulmateriaal	van - tot m-mv	aanvulmateriaal
0.00 - 16.00	grind 2-5		
16.00 - 20.00	compactoniet		
20.00 - 25.00	grind 0.8-1.25		
25.00 - 29.00	grind 2-5		
29.00 - 33.00	compactoniet		
33.00 - 36.00	grind 2-5		
36.00 - 37.00	compactoniet		
37.00 - 41.00	grind 0.8-1.25		
41.00 - 46.00	grind 2-5		
46.00 - 47.00	compactoniet		
47.00 - 50.50	grind 0.8-1.25		

Op al onze aanbiedingen en overeenkomsten zijn de Algemene Voorwaarden van toepassing gedeponeerd ter griffie van de Arrondissementsrechtbank te Zutphen d.d. 22 januari 1992.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

VAN LS-ROSSMARK - H HAITJEMA GRONDBOORBEDRIJVEN BV

BOORLOKATIE: Nijmegen - Philips

POMPPUT NR. 8

RID Nr. .....

Kaartblad .....

Coördinaten x .....

y .....

Datum van aanvang 11 - 06 - 19 87

Datum van voltooiing 19 - 06 - 19 87

mv t.o.v. NAP .....

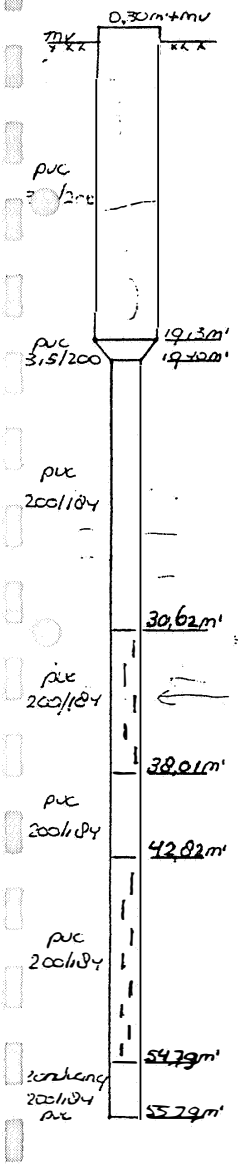

BOORSYSTEEM:

van 0 m tot , m - mv diam mm

van , m tot , m - mv diam mm

van , m tot 58.00 m - mv diam 600 mm = einddiepte

POMPFILTER:

van 54,79 m tot 42,82 m - mv

van 38,01 m tot 30,62 m - mv

Blind gedeelte van 55,79 m tot 54,79 m - mv = zandvang

van 42,82 m tot 38,01 m - mv

lengte in m	diam. in mm	materiaal	perforatie	omstorting
19.36	200/184,6	pvc	1 mm	1,5 - 2,5
5.81	200/184,6	pvc		

totaal 25.17 m

	diam. in mm	materiaal
Stijgbuis pompfilter:		
van 30.62 m tot 19.40 m - mv	200/184,6	pvc
van 19.13 m tot 0.30 m+mv	315/290,8	pvc

WAARNEMINGSFILTERS:

	diam. in mm	materiaal
1. van 32.62 m tot 30.62 m - mv	25/33	pvc
2. van , m tot , m - mv		
3. van , m tot , m - mv		

Stijgbuis waarnemingsfilters:	diam.	materiaal
1. van 30.62 m tot 0.50 m+mv	25/33	pvc
2. van , m tot , m - mv		
3. van , m tot , m - mv		

AARDDRAAD lengte .....

Eerste aangetroffen GRONDWATERSTAND pompfilter 6 , 37 m - mv

Eerste aangetroffen GRONDWATERSTAND waarnemingsfilter , m - mv

Eerste aangetroffen GRONDWATERSTAND waarnemingsfilter , m - mv

OPBRENGST 168. 00 m^3/h bij 3.00 m afpomping put en , m afpomping waarnemingsfilter

OPBRENGST 132. 00 m^3/h bij 2.19 m afpomping put en , m afpomping waarnemingsfilter

OPBRENGST 60. 00 m^3/h bij 0.95 m afpomping put en , m afpomping waarnemingsfilter

BOORSTAAT

BOORLOKATIE Nijmegen - Philips

Kaartblad .....

Coördinaten x .....

y .....

POMPPUT NR. 8

Beoordeling op het oog/~~aan de hand van monsters~~ door E. Westerhof

nr.	ondervlak m : mv	M 50	Omschrijving van de lagen
1.	2.00		Zand, doorgewerkte grond, bruin/grijs.
2.	4.00		Zand, fijn/matig fijn, geel.
3.	7.00		Zand, matig fijn/matig grof, geel.
4.	10.00		Zand, uiterst grof, geel, met veel grint en stenen.
5.	11.00		Zand, matig grof/grof, geel/grijs, met stenen.
6.	12.00		Zand, matig grof/grof, geel/grijs.
7.	16.00		Zand, uiterst grof, geel, met zeer veel grof grint en dikke stenen.
8.	17.50		Klei, hard, bruin.
9.	19.00		Klei, hard, blauw/grijs.
10.	20.00		Zand, matig fijn/matig grof, grijs/geel.
11.	23.00		Zand, matig grof/grof, grijs.
12.	28.00		Zand, grof/zeer grof, bruin/geel.
13.	31.00		Zand, matig grof, bruin.
14.	32.00		Zand, matig fijn/matig grof, bruin, leemhoudend.
15.	34.50		Zand, grof/zeer grof, bruin.
16.	35.00		Klei, grijs.
17.	38.00		Zand, zeer grof/uiterst grof, bruin.
18.	39.00		Zand, grijs/bruin, met kleistukjes, zeer sterk slibhoudend.
19.	43.00		Zand, matig fijn/matig grof, bruin.
20.	45.00		Zand, matig grof, bruin.
21.	47.00		Zand, zeer grof, uiterst grof, bruin.
22.	51.00		Zand, grof/zeer grof, grijs.
23.	52.00		Zand, zeer grof, grijs.
24.	54.00		Zand, matig grof/grof, grijs.
25.	56.00		Zand, zeer grof/grof, grijs.
26.	58.00		Klei, hard, zwart.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

VAN LS-ROSSMARK - R. HAITJEMA GRONDBOORBEDRIJVEN BV

BOORLOKATIE: PHILIPS - NIJMEGEN

POMPPUT NR. 9

RID Nr. .....

Kaartblad .....

Coördinaten x .....

y .....

Datum van aanvang 20 - 04 - 19 89

Datum van voltooiing 26 - 04 - 19 89

mv t.o.v. NAP .....

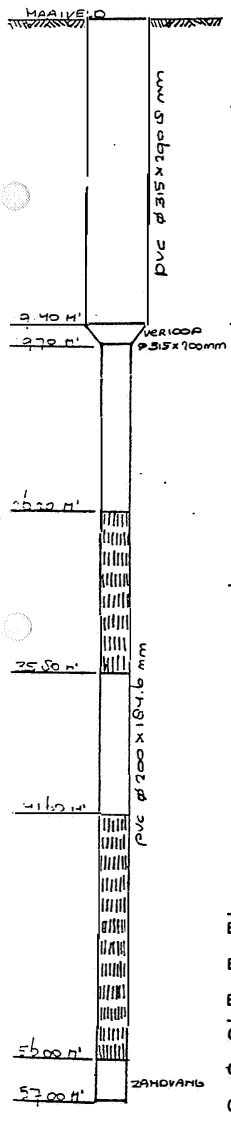

BOORSYSTEEM:

van 0 m tot , m - mv diam mm

van , m tot , m - mv diam mm

van , m tot 57.00 m - mv diam 600 mm = eindiepte

POMPFILTER:

van 35.80 m tot 26.20 m - mv

van 56.00 m tot 41.60 m - mv

Blind gedeelte van 41.60 m tot 35.80 m - mv

van 26.20 m tot 19.70 m - mv

ZANDVANG:

van 57.00 m tot 56.00 m-mv

VERLOOP:

van 19.70 m tot 19.40 m-mv

lengte in m	diam. in mm	materiaal	perforatie	omstorting
24.00	200x184.6	pvc	1 mm	1,5/2,5
12.30	200x184.6	pvc		

totaal 36.30 m

	diam. in mm	materiaal
Stijgbuis pompfilter:		
van 19.40 m tot 0.00 m - mv	315x290.8	pvc
van , m tot , m - mv		

WAARNEMINGSFILTERS:	diam. in mm	materiaal
1. van 30.00 m tot 28.00 m - mv	33x25	pvc
2. van , m tot , m - mv		
3. van , m tot , m - mv		
Stijgbuis waarnemingsfilters:	**diam.**	**materiaal**
1. van 28.00 m tot 0.00 m - mv	33x25	pvc
2. van , m tot , m - mv		
3. van , m tot , m - mv		

KLEIAFDICHTINGEN: 24.00 - 23.00 en 17.00 - 15.00 m'-mv

Eerste aangetroffen GRONDWATERSTAND pompfilter , m - mv

Eerste aangetroffen GRONDWATERSTAND waarnemingsfilter , m - mv

Eerste aangetroffen GRONDWATERSTAND waarnemingsfilter , m - mv

OPBRENGST , m^3/h bij m afpomping put en , m afpomping waarnemingsfilter

OPBRENGST , m^3/h bij m afpomping put en , m afpomping waarnemingsfilter

OPBRENGST , m^3/h bij m afpomping put en , m afpomping waarnemingsfilter

~ORSTAAT

BOORLOKATIE ....PHILIPS - NIJMEGEN....

Kaartblad .....

Coördinaten x .....

y .....

POMPPUT NR. 9

Beoordeling op het oog/aan de hand van standaardmonsters door ....B.A. Bruins....

nr.	ondervlak m : mv	M 50	Omschrijving van de lagen
1.	1.00	210	Zand, matig fijn zwart, met grint.
2.	4.00	210	Zand, matig fijn, geel, met grint.
3.	5.00	300	Zand, matig grof, geel.
4.	13.00	420	Zand, zeer grof, geel, met grint.
5.	15.00	1400	Zand, uiterst grof, geel, met grint en stenen.
6.	15.50		Klei, bruin, met stenen.
7.	17.00		Klei, vast, grijs.
8.	18.00	300	Zand, matig grof, grijs, met kleistukjes.
9.	20.00	300	Zand, matig grof, bruin.
10.	22.00	420	Zand, zeer grof, grijs, met kleistukken.
11.	23.00	600	Zand, uiterst grof, grijs.
12.	24.00		Klei, bruin, met grint.
13.	25.00	210	Zand, matig fijn, grijs.
14.	26.00	600	Zand, uiterst grof, bruin.
15.	27.00	420	Zand, zeer grof, bruin.
16.	32.00	300	Zand, matig grof, bruin.
17.	36.00	420	Zand, zeer grof, grijs, met grint.
18.	42.00	210	Zand, matig fijn, licht-bruin, met grint.
19.	45.00	300	Zand, matig grof, licht-bruin.
20.	47.00	600	Zand, uiterst grof, grijs, met grint.
21.	50.50	1000	Zand, uiterst grof, grijs, met grint.
22.	52.00	300	Zand, matig grof, grijs.
23.	54.00	420	Zand, zeer grof, grijs.
24.	55.00	600	Zand, uiterst grof, grijs, met grint.
25.	56.00	210	Zand, matig fijn, donker-grijs.
26.	57.00	210	Zand, matig fijn, grijs, met kleistukjes.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 5

Analyseresultaten grondwater

HK 334

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

QUALIFIED BYSTERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 8
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078619

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
AROMATEN BEPERKT GC VPRC 8510						
Benzeen	<0.1	ug/l	-	0.2	15	30
Ethylbenzeen	<0.2	ug/l	-	0.2	75	150
Tolueen	<0.2	ug/l	-	0.2	500	1000
o-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	35	70
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	35	70
Aromaten (som)	-	ug/l	-			
ANDERE WEL/NIET GEIDENTIFICEERDE COMPONENTEN AANWEZIG						
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
C10 - C12	<50	ug/l				
C12 - C16	<50	ug/l				
C16 - C20	<50	ug/l				
C20 - C24	<50	ug/l				
C24 - C28	<50	ug/l				
C28 - C32	<50	ug/l				
C32 - C36	<50	ug/l				
C36 - C40	<50	ug/l				
TOTAAL C10 - C40	-	ug/l	-	50	325	600

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

1200284040

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 16
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078633

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	S	(S+I)/2	I
AROMATEN BEPERKT GC VPRC 8510						
Benzeen	<0.1	ug/l	-	0.2	15	30
Ethylbenzeen	<0.2	ug/l	-	0.2	75	150
Tolueen	0.3	ug/l	-	0.2	500	1000
o-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	35	70
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	35	70
Aromaten (som)	0.3	ug/l				
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
C10 - C12	<50	ug/l				
C12 - C16	<50	ug/l				
C16 - C20	<50	ug/l				
C20 - C24	<50	ug/l				
C24 - C28	<50	ug/l				
C28 - C32	<50	ug/l				
C32 - C36	<50	ug/l				
C36 - C40	<50	ug/l				
TOTAAL C10 - C40	-	ug/l	-	50	325	600

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

120089040

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 211
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078875

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
AROMATEN BEPERKT GC VPRC 8510						
Benzeen	0.1	ug/l	-	0.2	15	30
Ethylbenzeen	<0.2	ug/l	-	0.2	75	150
Tolueen	0.4	ug/l	-	0.2	500	1000
o-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	35	70
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	35	70
Aromaten (som)	0.5	ug/l				
MINERALE OLIE GC ANALOOG ONTW. NEN 5733						
C10 - C12	<50	ug/l				
C12 - C16	<50	ug/l				
C16 - C20	<50	ug/l				
C20 - C24	<50	ug/l				
C24 - C28	<50	ug/l				
C28 - C32	<50	ug/l				
C32 - C36	<50	ug/l				
C36 - C40	<50	ug/l				
TOTAAL C10 - C40	-	ug/l	-	50	325	600

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

1200894040

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR L054 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 216
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078887

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	<0.5	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	-	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

120089040

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 217
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078912

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	<0.5	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	-	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN-AMRO BANK 41.05.85.696 - HANDELSREGISTER BREDA NR. 49450 - BTW NR. NL007836533B04

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

170289A90

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR L004 VOOR DE GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 301-1
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078928

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	0.5	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	0.5	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

1200DB4W0

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ENDOR NR L004 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 301-2
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078930

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	0.7	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	0.7	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

1700B9A0

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR L004 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ENERGIDIS
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 301-3
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078943

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	1.3	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	1.3	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

120089A40

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 302-1
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078954

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	51	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	4.3	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	55	ug/l				
cisDichl. etheen	1.2	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

1200B4040

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 302-2
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078969

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	22	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	6.5	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	29	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op a l d e aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

12008H040

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR 1004 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 302-3
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078977

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	8.1	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	1300	ug/l	5	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	250	ug/l	13	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	1600	ug/l				
cisDichl. etheen	15	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

120084040

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR L004 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 303-1
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078986

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	30	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	13	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	43	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

120289040

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 303-2
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 078991

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	35	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	14	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	49	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR L004 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADIEN OMSCHREVEN IN DE ERKENNING
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 303-3
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 079016

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	40	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	7.9	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	48	ug/l				
cisDichl. etheen	44	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

12008H040

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER WIE LOON VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE BEKENDMAKING
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 304-1
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 079023

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	1.8	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	0.5	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	2.3	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

12006/040

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS OPGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR L004 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 304-2
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 079039

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	3.4	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	0.9	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	4.3	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

12008040

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR L004 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 304-3
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 079041

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	13	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	1.0	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	14	ug/l				
cisDichl. etheen	6.5	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

1200069A90

BCO

CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

QUALIFIED BY SITELAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 305-1
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 079055

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	1.7	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	0.5	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	2.2	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

120086040

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

QUALIFIED BYSTERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 305-2
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 079070

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	13	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	0.9	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	14	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
MILIEU ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK

QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 94-07919 1
Clientcodenummer : 11065.C0129-1
Monsterplaats : PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH 305-3
Datum monstern. : 07-07-1994
Monsternummer : 079088

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	S	(S+I)/2	I
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	500	1000
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l				
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	200	400
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	200	400
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Trichlooretheen	9.5	ug/l	-	0.01	250	500
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	5	10
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l				
Tetrachl.etheen	1.0	ug/l	-	0.01	20	40
Som alif.chl.kw.	11	ug/l				
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l				
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l				

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de (S+I)/2 wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

*** Einde rapport *

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij Arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

1200B4040

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 6

Omvang verontreiniging in het ondiepe grondwater (8 m-mv)

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 7

Dwarsprofiel met omvang verontreiniging in het diepe grondwater (20, 40 en 50 m-mv)

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 8

Toetsingswaarden

HK 334

BIJLAGE STREEF- EN INTERVENTIEWAARDEN
projectnummer 11065.C0129.A0
(bladzijde 1)

Monster				
	streef-waarde (S)	grondwater (ug/l) a) (S + I)/2-waarde h)	interventie-waarde (I)	
I - ZWARE METALEN				
Arseen	10	35	60	
Barium	50	338	625	
Cadmium	0.4	3.2	6	
Chroom	1	16	30	
Cobalt	20	60	100	
Koper '	15	45	75	
Kwik	0.05	0.2	0.3	
Lood	15	45	75	
Molybdeen	5	153	300	
Nikkel	15	45	75	
Zink	65	432.5	800	
II - ANORGANISCHE VERBINDINGEN				
Ammonium (als N) i)	b,c)	-	-	
Fluor i)	500 c)	-	-	
Cyaniden - vrij (totaal)	5	753	1500	
Cyaniden - complex (totaal: pH<5)	10	755	1500	
Cyaniden - complex (totaal: pH >=5)	10	755	1500	
Thiocyanaten	-	-	1500	
Sulfiden (totaal) i)	10	-	-	
Bromide (totaal) i)	300 d	-	-	
Fosfaat (als P) i)	e,f)	-	-	
Sulfaat i)	150000 d	-	-	
Nitraat (als N) i)	5600 f)	-	-	
Chloride i)	100000 c)	-	-	
III - AROMATISCHE VERBINDINGEN				
Benzeen	0.2	15	30	
Ethylbenzeen	0.2	75	150	
Tolueen	0.2	500	1000	
Xylenen	0.2	35	70	
Fenol	0.2	1000	2000	
Isopropylbenzeen i)	-	-	-	
Cresolen (som)	-	-	200	
Catechol	-	-	1250	
Resorcinol	-	-	600	
Hydrochinon	-	-	800	

BIJLAGE STREEF- EN INTERVENTIEWAARDEN
projectnummer 110B5.C0128.A0
(bladzijde 2)

Monster

	streef-waarde (S)		grondwater (ug/l) a) (S +I)/2- waarde hi		interventie-waarde (I)
IV - POLYCLISCHE AROMATISCHE KOOLWATERSTOFFEN					
Antraceen	0.02		2.5		5
Benzo(a)antraceen	0.002		0.26		0.5
Benzo(a)pyreen	0.001		0.028		0.05
Benzo(ghi)peryleen	0.002		0.028		0.05
Benzo(k)fluoranteen	0.001		0.028		0.05
Chryseen	0.002		0.028		0.05
Fenantreen	0.02		2.5		5
Fluoranteen	0.005		0.5		1
Indeno(1,2,3-cd)pyreen	0.004		>0.027		0.05
Naftaleen	0.1		35		70
PAK (som van 10 hierboven) k)	-k)		-		-
V - GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN					
Dichloormethaan	0.01	d)	500		1000
1,2-Dichloorethaan	0.01	d)	200		400
Cis-dichlooretheen i)	det.		-		-
Trichloormethaan	0.01	d)	200		400
1,1,1-Trichloorethaan i)	0.01	d)	-		-
Trichloorethen	0.01	d)	250		500
Tetrachloormethaan	0.01	d)	5		10
Tetrachloorethaan i)	0.01	d)	-		-
Tetrachloorethen	0.01	d)	20		40
Vinylchloride	0.01	d)	0.4		0.7
Monochloorbenzeen	0.01	d)	80		190
Dichloorbenzenen (som)	0.01	d)	25		50
Trichloorbenzenen (som)	0.01	d)	5		10
Tetrachloorbenzenen (som)	0.01	d)	1.3		2.5
Pentachloorbenzeen	0.01	d)	0.5		1
Hexachloorbenzeen	0.01	d)	0.28		0.5
Chloorbenzenen (som van mono- t/m hexa-) k)	-k)		-		-
Monochloorfenolen (som)	0.01	d)	50		100
Dichloorfenolen (som)	0.01	d)	15		30
Trichloorfenolen (som)	0.01	d)	5		10
Tetrachloorfenolen (som)	0.01	d)	5		10
Pentachloorfenol	0.01	d)	1.5		3
Chloorfenolen (som van mono- t/m penta-) k)	-k)		-		-
Chloornaftaleen	-		3		6
PCB 28 i)	-		-		-
PCB 52 i)	-		-		-
PCB 101 i)	-		-		-
PCB 118 i)	-		-		-
PCB 138 i)	-		-		-
PCB 153 i)	-		-		-
PCB 180 i)	-		-		-
Polychloorbifenylen (som PCB's) g)	0.01	d)	0.01		0.01

BIJLAGE STREEF- EN INTERVENTIEWAARDEN
projectnummer 11065.C0129.A0
(bladzijde 3)

Monster

	streef-waarde (S)	grondwater (ug/l) a) (S + I)/2- waarde h)	interventie-waarde (I)
V - GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN (VERVOLG)			
Azinfos-methyl i)	0.0007	-	-
Azinfos-ethyl i)	det.	-	-
Triazofos i)	det.	-	-
Parathion-ethyl i)	0.00005	-	-
Disulfoton i)	det.	-	-
Diazinon i)	0.0008	-	-
Malathion i)	0.00004	-	-
Trifluralin i)	-	-	-
Monochloornitrobenzeen i)	-	-	-
Dichloornitrobenzeen i)	-	-	-
Pentachloornitrobenzeen i)	det.	-	-
VI - BESTRIJDINGSMIDDELEN			
Som DDT, DDD en DDE	det.	0.005	0.01
Aldrin	det.	-	-
Dieldrin	0.00002	-	-
Endrin	det.	-	-
Drins (som aldrin, dieldrin, endrin)	-	0.05	0.1
HCH-verbindingen (som a-, b-, g- en d-HCH)	-	0.50	1
a-HCH	det.	-	-
b-HCH	det.	-	-
g-HCH	0.0002	-	-
Carbaryl	0.01 d)	0.06	0.1
Carbofuran	0.01 d)	0.06	0.1
Maneb	det.	0.05	0.1
Atrazin	0.0075	75	150
Heptachloor i)	det.	-	-
Heptachloorepoxide i)	det.	-	-
Chloordaan i)	det.	-	-
Hexachloorbutadieen i)	det.	-	-
a-Endosulfan i)	det.	-	-
VII - OVERIGE VERBINDINGEN			
Cyclohexanon	0.5	7500	15000
Ftalaten (som van alle ftalaten)	0.5	2.8	5
Minerale olie	50	325	600
Heptaan i)	-	-	-
Octaan i)	-	-	-
Pyridine	0.5	1.8	3
Styreen	0.5	150	300
Tetrahydrofuran	0.5	0.8	1
Tetrahydrothiofeen	0.5	15	30
Geoxydeerde PAK (som van 10 i)	0.2	-	-
EOX i,j)	0.1	-	-

LEGENDA:

det. betekent dat de streefwaarde gelijk is aan de detektielimiet;
a) streef- en interventiewaarden grondwater zijn onafhankelijk van het lutum- en/of humusgehalte;
b) ammonium: zandgebieden 2000, klei-/veengebieden 10000 ugN/l;
c) in gebieden met mariene beinvloeding komen van nature hogere waarden voor (zout en brak grondwater);
d) = detectiegrens
e) fosfaat: zandgebieden 400, klei-/veengebieden 3000 ugP/l;
f) ter bescherming van voedselarme gebieden kunnen lagere waarden vereist zijn;
g) onder interventiewaarde PCB (som) wordt verstaan: de som van PCB 28, 52, 101, 118, 138, 153 en 180. De streefwaarde geldt voor de som zonder PCB 118;
h) overschrijding van het criterium (S+I)/2 geeft aan dat een nader onderzoek nodig is. Voor stoffen waarvoor geen streefwaarde is vastgesteld, dient (I)/2 gehanteerd te worden;
I) streefwaarden volgens Milieukwaliteitsdoelstellingen Bodem en Water (MILBOWA).
j) er is geen interventiewaarde voor EOX vastgesteld, omdat deze parameter toxicologisch gezien geen waarde heeft. Wel kan een EOX bepaling een "trigger-functie" vervullen met betrekking tot mogelijke overschrijding van individuele halogeenverbindingen;
k) indien een verontreiniging slechts 1 verbinding uit een groep betreft, geldt de waarde als interventiewaarde voor de betreffende verbinding. Bij twee en meer verbindingen geldt de waarde voor de som. Voor grond zijn effecten direct optelbaar en kan de somwaarde getoetst worden door optelling van de concentraties voor de betreffende verbindingen. Voor grondwater zijn effecten indirrect, als fractie van de individuele interventiewaarde, optelbaar. Er is dan sprake van overschrijding van de interventiewaarde voor de som van de groep stoffen in grondwater indien: de som van (gemeten concentratie van een stof uit de betreffende groep gedeeld door de interventiewaarde voor de betreffende stof) groter of gelijk is aan 1;

AANVULLENDE OPMERKINGEN:

Interventiewaarde voor niet genoemde stoffen: Voor de meeste brede stofgroepen (bijvoorbeeld (niet-)organochloorbestijdingsmiddelen) wijken individuele (toxicologische) stofeigenschappen af van de gemiddelde stofeigenschappen binnen de groep. Dit geldt eveneens voor moeilijk karakteriseerbare organochloorverbindigen, zoals vluchtige chloorhoudende koolwaterstoffen of extraheerbare organochloorverbindingen en voor verzamelingen van anorganische verbindingen met verschillende speciaties (bijvoorbeeld sulfiden).
Voor de beoordeling van niet met name genoemde stoffen verdient het aanbeveling een vergelijking te maken met in de tabel vermelde chemisch en toxicologisch verwante stoffen.
Voor niet in de tabel opgenomen individuele alifatische chloorkoolwaterstoffen geldt in ieder geval een bovengrens voor de interventiewaarde grond van 50 mg/kg droge stof; voor individuele organochloorbestrijdingsmiddelen respectievelijk niet-chloorhoudende bestrijdingsmiddelen geldt als bovengrens grond 5 respectievelijk 10 mg/kg droge stof.
De bovengrens voor de interventiewaarden grondwater voor individuele alifatische chloorkoolwaterstoffen, individuele organochloorbestrijdingsmiddelen en niet-chloorhoudende bestrijdingsmiddelen kan worden afgeleid onder gebruikmaking van de evenwichtsberekening, zoals vermeld in het RIVM-rapport "Beoordeling van risico's voor mens en milieu bij blootstelling aan bodemverontreiniging" (RIVM-rapportnummer 725201007).
Tevens is het mogelijk een versnelde procedure te volgen voor het tot stand komen van interventiewaarden voor stoffen waarvoor nog geen interventiewaarden beschikbaar zijn. Door tussenkomst van de provincie kan een verzoek worden gericht aan de regionale milieuhygiene om het RIVM in te schakelen voor de afleiding van ad-hoc interventiewaarden.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 9

Peilbuisgegevens

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 9

Tabel 1: Peilbuisgegevens

peil-buis	filterdiepte	bovenkant peilbuis		grondwaterstand					
				9-3-93		1-11-93		7/12-7-94	
	NAP +m	NAP +m	m-mv	m-bkpb	NAP +m	m-bkpb	NAP +m	m-bkpb	NAP +m
1	5,9-6,9	14,54	+0,14	6,70	7,84				
8	5,2-6,2	14,40	+0,24	7,21	7,19			6,87[1]	7,53[1]
12	5,6-6,6	13,67	-0,03	6,56	7,11				
12*)	6,3-7,3	14,09	+0,28	6,81	7,28				
14*)	5,3-6,3	13,42	+0,25	6,81	6,61				
16	5,5-6,5	14,36	-0,05	6,88	7,48			6,50[1]	7,86[1]
37	5,4-6,4	14,26	+0,42	7,04	7,22				
40	5,0-6,0	13,99	+0,36	6,87	7,12				
55	5,4-6,4	14,06	-0,06	6,49	7,57				
200	2,7-3,7	?	+0,24			6,28	?		
201	2,9-3,9	?	+0,30			6,74	?		
202	7,7-8,7[3]	-	-0,05			6,61	-		
203	3,4-4,4	12,37	+0,35			6,89	5,48		
204	5,6-6,6	14,69	+0,38			6,89	7,80		
205	5,4-6,4	14,49	+0,32			6,90	7,59		
206	5,3-6,3	14,39	+0,30			6,87	7,52		
207	5,7-6,7	14,73	+0,33			6,90	7,83		
208	5,1-6,1	14,15	+0,31			6,83	7,32		
209	4,9-5,9	14,02	+0,25			6,80	7,22		
210	6,3-7,3	15,38	+0,24			6,77	6,81		
211	9,5-10,5	?	+0,35			7,06	?	6,68[1]	?
212	3,9-4,9	12,99	+0,20			6,71	6,28		
213	6,1-7,1	14,98	-0,06			6,93	8,05		
214	3,8-4,8	?	+0,30			7,02	?		
215	8,8-9,8	?	+0,28			7,18	?		
216	7,8-8,8[3]		-0,07					7,06[1]	
217	7,2-8,2[3]		+0,48					6,57[1]	
301-1	19,0-20,0[3]		-0,13					6,12[1]	
301-2	39,0-40,0[3]		-0,15					6,17[1]	
301-3	49,0-50,0[3]		-0,18					6,13[1]	
302-1	-8,2--7,2	13,90	-0,12					6,22[2]	7,68[2]
302-2	-26,2--25,2	13,76	-0,14					6,24[2]	7,52[2]
302-3	-36,2--35,2	13,75	-					6,25[2]	7,50[2]
303-1	-10,6--9,6	13,90	-0,18					6,20[2]	7,70[2]

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

peil-buis	filterdiepte	bovenkant peilbuis		grondwaterstand					
				9-3-93		1-11-93		7/12-7-94	
	NAP +m	NAP +m	m-mv	m-bkpb	NAP +m	m-bkpb	NAP +m	m-bkpb	NAP +m
303-2	-22,1--21,1	13,90	-0,13					6,21[2]	7,69[2]
303-3	-36,1--35,1	13,87	-0,14					6,19[2]	7,68[2]
304-1	-12,6--11,6	14,04	-0,13					6,21[2]	7,83[2]
304-2	-25,9--24,9	14,04	-0.16					6,19[2]	7,85[2]
304-3	-35,2-34,2	14,04	-0,17					6,22[2]	7,82[2]
305-1	-11,9--10,9	12,14	-0,05					4,79[2]	7,35[2]
305-2	-27,7--26,7	12,12	-0,08					4,87[2]	7,25[2]
305-3	-37.9--36,9	11,99	-0,10					4,85[2]	7,14[2]

*] peilbuis KIWA
1] peiling 7-7-1994
2] peiling 12-7-1994
3] m-mv
? onbekend

HK 334

• 833

NADER ONDERZOEK (FASE 1) GRONDWATERVERONTREINIGING BEDRIJFSTERREIN PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V. GERSTWEG 2 TE NIJMEGEN

Uitgevoerd in opdracht van
PHILIPS Semiconductors B.V.
te Nijmegen

JANUARI 1994

Barbarossastraat 35
Postbus 151
6500 AD Nijmegen
Telefoon (024) 328 42 84
Telefax (024) 360 47 37

HASKONING
Ingenieurs- en
Architectenbureau

NADER ONDERZOEK (FASE 1) GRONDWATERVERONTREINIGING BEDRIJFSTERREIN PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V. GERSTWEG 2 TE NIJMEGEN

Uitgevoerd in opdracht van
PHILIPS Semiconductors B.V.
te Nijmegen

JANUARI 1994

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

INHOUDSOPGAVE

			blz
1.	INLEIDING EN DOELSTELLING		1
	1.1	Inleiding	1
	1.2	Doelstelling	1
2.	VOORONDERZOEK		2
	2.1	Voormalig en huidig terreingebruik door PHILIPS	2
	2.2	Voormalig en huidig terreingebruik in de omgeving van PHILIPS	3
	2.3	Resultaten van eerder uitgevoerd grondwateronderzoek	4
	2.4	Grondwateronttrekking op het terrein van PHILIPS	5
	2.5	Bodemopbouw en geohydrologie	7
3.	UITVOERING EN RESULTATEN BODEMONDERZOEK		10
	3.1	Algemeen	10
	3.2	Onderzoeksstrategie	10
	3.3	Veldwerk	10
	3.4	Uitvoering chemisch onderzoek	11
	3.5	Resultaten chemisch onderzoek	11
	3.6	Samenvatting grondwaterverontreinigingssituatie	14
4.	RISICO-EVALUATIE		16
	4.1	Algemeen	16
	4.2	Risico's voor de volksgezondheid	16
	4.3	Risico's voor het milieu	17
	4.4	Conclusies risico-evaluatie	18
5.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN		19
	5.1	Conclusies	19
	5.2	Aanbevelingen	20

BIJLAGEN

1. Situering onderzoekslocatie in directe omgeving (schaal 1:25.000)
2. Situering boringen en peilbuizen (schaal 1:1.000)
2A. Gebruiksfuncties van de gebouwen
3. Analyseresultaten grondwater
4. Omvang grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen (schaal 1:1.000)
5. Beknopte beschrijving monsterbehandeling en analysemethoden
6. Toetsingstabel Leidraad bodembescherming, aflevering 8, augustus 1993

Januari 1994/3K
11065.B1460.A0/R003/MBA/IP

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

1. INLEIDING EN DOELSTELLING

1.1 Inleiding

In mei 1993 is een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op het bedrijfsterrein van PHILIPS Semiconductors B.V. aan de Gerstweg 2 te Nijmegen. De rapportage van het verkennend onderzoek bestaat uit twee delen: één rapport voor het noordelijk en één rapport voor het zuidelijk gedeelte. De onderzoeken zijn uitgevoerd in opdracht van PHILIPS Semiconductors B.V. (rapportages HASKONING met kenmerk 11065.B0259.B0/R001 en 11065.B0259.B0/R002).

Op basis van de resultaten van deze beide onderzoeken kon worden geconcludeerd dat plaatselijk op het terrein een lichte tot matige grondverontreiniging aanwezig is met zware metalen, minerale olie, PAK's en EOX. Besloten werd deze grondverontreinigingen pas in een later stadium nader te onderzoeken.

In het grondwater werd tijdens de verkennende onderzoeken op een aantal plaatsen een sterk verhoogde concentratie vluchtige chloorkoolwaterstoffen gemeten. Ook uit de resultaten van reeds eerder uitgevoerde grondwateronderzoeken is gebleken dat op en in de omgeving van het PHILIPS-terrein grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen aanwezig is, zelfs tot op grotere diepte (30 - 40 m-mv).
In het freatisch grondwater aan de noordoostzijde van het terrein is een matig tot sterk verhoogde concentratie minerale olie gemeten.
Op de details van deze verontreinigingssituatie zal in § 2.1 nader worden ingegaan.

De grondwaterverontreinigingssituatie met vluchtige chloorkoolwaterstoffen en minerale olie was voor PHILIPS Semiconductors B.V. aanleiding om een nader onderzoek te laten uitvoeren naar de omvang van de grondwaterverontreiniging op het bedrijfsterrein.

Besloten werd het grondwateronderzoek te faseren, waarbij in fase 1 aandacht wordt besteed aan de horizontale omvang van de grondwaterverontreiniging in het freatisch pakket, voornamelijk binnen de perceelsgrenzen.

Fase 2 van het nader onderzoek zal zijn gericht op het nader bepalen van de verticale omvang van de verontreiniging én de horizontale begrenzing indien deze tijdens fase 1 onvoldoende is vastgelegd.

Onderhavige rapportage beschrijft de resultaten van **fase 1** van het grondwateronderzoek.

1.2 Doelstelling

Doel van **fase 1** van het nader onderzoek is het vaststellen van de mate en omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen en minerale olie in het freatisch pakket, waarbij inzicht dient te worden verkregen in de situering van verontreinigingskernen op het terrein van PHILIPS. Middels aanvullend historisch onderzoek zal getracht worden meer informatie te verkrijgen omtrent de aanwezigheid van bronnen van verontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen buiten de perceelsgrenzen.

HK 334

2. VOORONDERZOEK

2.1 Voormalig en huidig terreingebruik door PHILIPS

Vanaf 1952 is PHILIPS Semiconductors B.V. op de locatie aan de Gerstweg gevestigd. De situering van de locatie in de directe omgeving is weergegeven in bijlage 1. In het bedrijf worden geïntegreerde schakelingen ontwikkeld en gefabriceerd. Vanaf de tachtiger jaren worden er ook microchips gemaakt. De huidige bestemming van het terrein is industriegebied. De gebouwen op het terrein zijn aangeduid met letters. In bijlage 2A is een lijst opgenomen met hierop aangegeven de gebruiksfunctie van de diverse gebouwen.

De geconstateerde grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen kan op het bedrijfsterrein van PHILIPS op de volgende plaatsen zijn veroorzaakt:

- Gebouw B: Voormalige galvano-afdeling (1955 - 1964)
  Voor de ontvetting is tri- en perchlooretheen gebruikt.

- Rondom en in de gebouwen BM en BN: Chemicaliën werkplaats
  In deze gebouwen is onder andere gewerkt met trichlooretheen.

- Nabij het huidige neutralisatiegebouw CD: Voormalige neutralisatie-inrichting
  Ter plaatse van gebouw CD (in gebruik vanaf 1986) komen en kwamen alle procesafval-waterstromen samen. Het is niet uitgesloten dat ter plaatse bodemverontreiniging is ontstaan ten gevolge van lekkage en/of morsen.

- Tussen gebouw D en gebouw L: Voormalig vatenpark (1959 - 1964)
  Details over het vatenpark zijn niet bekend. In gebouw L zijn onder andere trichlooretheen en boor- en snijoliën toegepast.

- Nabij gebouw AN: Oplosmiddelenopvangtank in kelder
  Ter plaatse werden afgewerkte oplosmiddelen opgeslagen, die per ondergrondse leiding werden aangevoerd. De mogelijkheid bestaat dat bij het legen van de tank is gemorst.

- Nabij gebouw R: Verbrandingsplaats oplosmiddelen (1955 - 1964)
  In een grote kuil met een diepte van 1 meter en een oppervlakte van circa 200 m^2 zijn oplosmiddelen verbrand. Momenteel bevindt zich hier een grasveld.

- Nabij gebouw BX: Oplosmiddelenopvangtanks in kelder (BJ)
  Vanuit gebouw BF (galvani-afdeling) lopen ondergrondse leidingen naar 2 tanks voor opslag van oplosmiddelen in de kelder van BX. De kelder is voorzien van een betonvloer. Mogelijk is ten gevolge van handling en/of bij legen van de tanks bodemverontreiniging ontstaan rondom de kelder.

Met betrekking tot de grondwaterverontreiniging met minerale olie kunnen de volgende verontreinigingsbronnen worden aangewezen:

- Onder gebouw BY: Voormalige stortplaats van huishoudelijk afval
  Ter plaatse van het huidige gebouw BY bevindt zich een voormalige stortplaats, welke dateert van vóór 1958. De stortplaats is tot 1962 in gebruik geweest.

Tijdens graafwerkzaamheden (eind 1984) werd ter plaatse van gebouw BY stortmateriaal in de vorm van huisvuil aangetroffen.
In januari 1985 is de grond onder het stortmateriaal, alsmede het stortmateriaal zelf en het grondwater geanalyseerd op zware metalen, vluchtige aromaten en chloorkoolwaterstoffen, organochloorpesticiden en minerale olie. De grond bleek te zijn verontreinigd met zware metalen, vluchtige chloorkoolwaterstoffen en minerale olie. Het grondwater was verontreinigd met minerale olie.

- TEXACO benzinestation
  Juist buiten het terrein van PHILIPS bevindt zich een TEXACO benzinestation. Hoewel het tankstation niet behoort tot het PHILIPS-terrein, is het voor PHILIPS van belang te weten of het benzinestation een bodemverontreiniging heeft veroorzaakt die zich tot op het PHILIPS-terrein uitstrekt.

Voor uitgebreidere informatie met betrekking tot de stoffen (anders dan vluchtige chloorkoolwaterstoffen en minerale olie) die op de locatie worden en werden gebruikt, wordt verwezen naar de rapportages van de verkennende onderzoeken (rapportages HASKONING met kenmerk 11065.B0259.B0/R001 en 11065.B0259.B0/R002).

Opgemerkt dient te worden dat PHILIPS direct in 1952 op de gemeentelijke riolering is aangesloten.

2.2 Voormalig en huidig terreingebruik in de omgeving van PHILIPS

Bij de heer Reijnen van de gemeente Nijmegen is in november 1993 telefonisch navraag gedaan omtrent de mogelijke aanwezigheid van overige locaties waar een grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen heeft kunnen ontstaan. Volgens de heer Reijnen bevat het in september 1991 door de gemeente Nijmegen uitgevoerde historisch onderzoek de meest recente gegevens.

In september 1991 is door de gemeente Nijmegen een historisch onderzoek (als onderdeel van het nader onderzoek) uitgevoerd in opdracht van de provincie Gelderland. In het historisch onderzoek zijn de diverse (voormalige) stortplaatsen en bedrijfsterreinen aan de Gerstweg beschreven. Tevens is aandacht besteed aan de grondwaterverontreiniging met trichlooretheen in 19 peilbuizen op en rond het terrein van PHILIPS. Hierop zal in § 2.3 nader worden ingegaan.

Uit het historisch onderzoek blijkt dat op het bedrijfsterrein van PHILIPS ontvettingsmiddelen (tri en per) zijn gebruikt, met name in de gebouwen BF en L.

Direct ten zuidwesten van het PHILIPS-terrein bevindt zich het terrein van Digital (voormalig terrein van Singer Friden). Midden jaren vijftig is hier een elektronica-fabriek gebouwd. In 1976 werd de produktie beëindigd. Uit gesprekken met oud-werknemers bleek dat op twee montage-afdelingen onderdelen werden ontvet met tri en per. Op het terrein vond tevens opslag plaats van chemicaliën.

Verder van het PHILIPS terrein gelegen (200 meter in zuid-zuidwestelijke richting) bevinden zich de bedrijfsterreinen van Holec en Smitweld, beide metaalbewerkende en elektrotechnische industrieën, waar met ontvettingsmiddelen is gewerkt.

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

2.3 Resultaten van eerder uitgevoerd grondwateronderzoek

In 1983 is door KIWA het grondwater van de bronnen 2A, 6 en 7 (filter op 30 - 40 m-mv) op het PHILIPS-terrein bemonsterd. Het grondwater bleek tot boven de C-waarde verontreinigd met trichlooretheen, tetrachlooretheen en 1,1,1-trichloorethaan. Naar aanleiding van deze resultaten is in 1986 door Grontmij NV in opdracht van de provincie Gelderland een historisch onderzoek (als onderdeel van het oriënterend onderzoek voor de locatie 'omgeving Gerstweg') uitgevoerd. In het onderzoek is de stortlocatie ter plaatse van gebouw BY op het terrein van PHILIPS onderzocht. Uit de resultaten bleek dat in het stortmateriaal concentraties koper boven de C-waarde en lood, zink en minerale olie boven de B-waarde voorkomen. De grond onder het stortmateriaal is niet verontreinigd met de geanalyseerde stoffen. Het grondwater bevatte tot ruim boven de C-waarde verhoogde concentraties minerale olie (tot 38.500 µg/l).

In 1987 is door KIWA een oriënterend onderzoek uitgevoerd, waarin de aandacht met name was gericht op de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen.
Op het PHILIPS-terrein zijn door KIWA vier peilbuizen (met nummers 10, 11, 12 en 14) bijgeplaatst met een filterdiepte van 8,5 m-mv (2 meter beneden de heersende grondwaterspiegel). Om de door KIWA geplaatste peilbuizen te kunnen onderscheiden van de peilbuizen die tijdens het verkennend onderzoek door HASKONING zijn geplaatst, zijn de nummers van de 'KIWA'-peilbuizen voorzien van een *.

In het rapport van het in september 1991 door de gemeente uitgevoerd historisch onderzoek zijn aan de peilbuizen door de gemeente eigen nummers toegekend. Bij de bespreking van de grondwateranalyseresultaten op het terrein van PHILIPS zal de nummering van KIWA en HASKONING worden gehanteerd.

In onderstaande tabel 1 zijn de analyseresultaten van het grondwater uit de diverse peilbuizen op en rond het terrein van PHILIPS, alsmede van de peilbuizen die tijdens het verkennend bodemonderzoek op het PHILIPS-terrein zijn geplaatst, samengevat.
De situering van de peilbuizen op het PHILIPS-terrein is terug te vinden in bijlage 2. De situering van de peilbuizen buiten het PHILIPS-terrein is aangegeven met een afstand ten opzichte van het PHILIPS-terrein.

Tabel 1: Analyseresultaten grondwater in freatisch pakket op PHILIPS-terrein en directe omgeving (concentraties trichlooretheen in µg/l)

Peilbuisnummer	Situering	Concentratie	Gemeten door:
10*	PHILIPS-terrein (ten zuidwesten van gebouw BF)	24	(KIWA, oktober 1987)
		68	(Gem. Nijmegen, april 1991)
11*	PHILIPS-terrein (ten noordwesten van gebouw BF)	<A	(KIWA, oktober 1987)
		550	(Gem. Nijmegen, april 1991)

HK 334

Peilbuisnummer	Situering	Concentratie	Gemeten door:
12*	PHILIPS-terrein (ten oosten van gebouw M)	<B	(KIWA, oktober 1987)
		18	(Gem. Nijmegen, april 1991)
		8,6	(HASKONING, mei 1993)
14*	PHILIPS-terrein (nabij gebouw D en BN)	1.500	(KIWA, oktober 1987)
		1.500	(Gem. Nijmegen, april 1991)
		420	(HASKONING, mei 1993)
9	Digital (15 m ten westen van PHILIPS)	1	(Gem. Nijmegen, april 1991)
10	Digital (20 m ten westen van PHILIPS)	0,1	(Gem. Nijmegen, april 1991)
11	Digital (85 m ten westen van PHILIPS)	500	(Gem. Nijmegen, april 1991)
12	Digital (100 m ten westen van PHILIPS)	3,8	(Gem. Nijmegen, april 1991)

Uit de resultaten van bovenstaande tabel blijkt dat zowel op het terrein van PHILIPS als op het terrein van Digital verhoogde concentraties trichlooretheen in het grondwater worden gemeten. Er is sprake van afzonderlijke verontreinigingen, aangezien in de peilbuizen met nummers 9 en 10 op het terrein van Digital geen verhoogde concentraties trichlooretheen zijn gemeten. De betreffende peilbuizen bevinden zich tussen de peilbuizen op het PHILIPS-terrein en de peilbuis met de verhoogde concentratie trichlooretheen (500 μg/l) op het terrein van Digital.

De overige bedrijfsterreinen waarvan het grondwater is onderzocht bevinden zich op te grote afstand van het PHILIPS-terrein om een relatie te kunnen hebben met de grondwaterverontreiniging op het terrein van PHILIPS.
Wel kan uit de resultaten van de bemonstering en analyse door de gemeente Nijmegen (april 1991) worden geconcludeerd dat behalve op de bedrijfsterreinen van PHILIPS en Digital ook op andere bedrijfsterreinen een grondwaterverontreiniging met trichlooretheen aanwezig is.

2.4 Grondwateronttrekking op het terrein van PHILIPS

Op het terrein van PHILIPS bevonden zich in het verleden de bronnen met nummers 2A, 6 en 7. Tot medio 1983 is door PHILIPS grondwater uit het eerste watervoerend pakket onttrokken (circa 1,2 miljoen m^3/jaar). Het grondwater van deze bronnen is in juni en september 1983 bemonsterd en geanalyseerd op vluchtige chloorkoolwaterstoffen. Met name het grondwater van bron 6 bleek sterk te zijn verontreinigd met trichlooretheen (1.400 μg/l).

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

In het grondwater van de drie bronnen werden tevens di- en tetrachlooretheen in verhoogde concentraties aangetroffen. De onttrekking is vervolgens door PHILIPS gestaakt.
In juni 1987 is op het zuidoostelijke gedeelte van het terrein van PHILIPS (nabij de Nieuwe Dukenburgseweg) een bron (met nummer 8) geplaatst. De bron heeft een diepte van 56 meter beneden maaiveld en is voorzien van twee pompfilters (30,6 - 38,0 m-mv en 42,8 - 54,8 m-mv) en een waarnemingsfilter van 30,6 - 32,6 m-mv. In april 1989 is bron 9 geplaatst met een einddiepte van 57 m-mv. De bron is eveneens voorzien van twee pompfilters: 26,2 - 35,8 m-mv en 41,6 - 56,0 m-mv. Het waarnemingsfilter bevindt zich op 28,0 - 30,0 m-mv. Met behulp van de bronnen wordt jaarlijks een hoeveelheid grondwater van circa 700.000 m^3 onttrokken uit het eerste watervoerend pakket.

Op 6 mei 1993 is in opdracht van PHILIPS Semiconductors B.V. door HASKONING het water bemonsterd uit de waarnemingsfilters van de bronnen met nummers 8 en 9 aan de zuidoostzijde van het terrein (voor situering zie bijlage 2).

In onderstaande tabel 2 zijn de analyseresultaten van deze bronnen en van de bronnen met nummers 2A, 6 en 7 die in 1983 zijn bemonsterd, weergegeven.

Tabel 2: Analyseresultaten diep grondwater (concentraties in μg/l)

Bron	Diepte filter (m-mv)	Datum	Trichloor-etheen	Tetrachloor-etheen	1,1,1-trichloor-ethaan	Dichloor-etheen
2A	30 - 40	juni 1983	70	5,2	-	140
2A	30 - 40	juni 1983*	80	6,5	-	210
2A	30 - 40	september 1983	52	5	-	150
2A	30 - 40	september 1983*	30	6	-	135
6	30 - 40	juni 1983	350	145	57	150
6	30 - 40	juni 1983*	460	130	48	185
6	30 - 40	september 1983	1.420	490	-	15
6	30 - 40	september 1983*	1.440	500	-	-
7	30 - 40	juni 1983	25	14	-	5
7	30 - 40	juni 1983*	24	12	-	3
7	30 - 40	september 1983	13	120	-	<0,1
7	30 - 40	september 1983*	10,1	10,5	-	<0,1
8	30,6 - 32,6	mei 1993	240	50	1,8	<0,5
9	28,0 - 30,0	mei 1993	240	89	6,9	2,9
A-waarde			0,01	0,01	0,01	0,01
B-waarde			10	10	10	10
C-waarde			50	50	50	50

* : duplo
\- : niet geanalyseerd
__ : overschrijding B-waarde
=== : overschrijding C-waarde

HK 334

Uit de resultaten van de bovenstaande tabel blijkt dat het grondwater in alle filters tot boven de B- en C-waarde met trichlooretheen is verontreinigd, terwijl in een aantal van de filters verhoogde concentraties tetrachlooretheen, 1,1,1-trichloorethaan en dichlooretheen worden gemeten. Door de analyseresultaten van het diepe grondwater te vergelijken met de resultaten van het grondwater in het freatisch pakket kan een verklaring worden gevonden voor de aanwezigheid van de verontreinigingen in het grondwater op grote diepte.
Er blijkt een relatie te bestaan tussen de aard en concentraties van de verontreinigingen op grote diepte en in het freatisch pakket. Op die plaatsen waar in het freatisch pakket verhoogde concentraties worden gemeten (zoals bijvoorbeeld dichlooretheen in peilbuis 14* van het verkennend onderzoek) wordt ook in het diepe grondwater (bron 2A) een sterk verhoogde concentratie van deze stof gemeten. Het diepe grondwater van bron 7 is het minst verontreinigd met de geanalyseerde stoffen, aangezien deze bron zich op de grootste afstand van de diverse verontreinigingskernen (opslag van oplosmiddelen, neutralisatie-inrichting) bevindt.
Het is aannemelijk dat de verontreinigingen in het diepe grondwater terecht zijn gekomen door de onttrekking van meer dan een miljoen m^3 per jaar tot 1983 en circa 700.000 m^3 per jaar gedurende de afgelopen jaren. Bovendien is sprake van een natuurlijke infiltratiesituatie.

Geconcludeerd kan worden dat zich op grote diepte (30 à 40 m-mv) op het terrein van PHILIPS tot ruim boven de C-waarde verhoogde concentraties trichlooretheen, tetrachlooretheen, 1,1,1-trichloorethaan en dichlooretheen in het grondwater bevinden. De verontreinigingen zijn ten gevolge van de grootschalige grondwateronttrekking op een diepte van 30 en 40 m-mv aanwezig.

2.5 Bodemopbouw en geohydrologie

De maaiveldhoogte ter plaatse van het PHILIPS-terrein bedraagt circa NAP + 14 m. Vanaf het maaiveld tot NAP - 3 m wordt het eerste watervoerend pakket aangetroffen, gevormd door grindhoudend zand. De scheidende laag tussen het eerste en tweede watervoerend pakket heeft volgens gegevens van DGV/TNO een dikte van 11 meter en wordt vanaf NAP - 3 m tot NAP - 14 m aangetroffen.
Volgens KIWA bevindt zich op het terrein een slecht doorlatende laag van NAP - 1,5 m tot NAP - 7,7 m. Deze informatie wordt door de gegevens van DGV/TNO niet bevestigd.

Uit de gegevens van DGV/TNO (1978) is voor het grondwater in het eerste watervoerend pakket (op een diepte van circa NAP + 7 à 7,5 m een westelijke stromingsrichting op te maken. Ook volgens KIWA stroomt het grondwater in westelijke richting, naar het Maas-Waalkanaal. Uit de gegevens van DGV/TNO blijkt echter dat het Maas-Waalkanaal geen rol speelt in de stromingsrichting van het grondwater in het eerste watervoerend pakket.
Door KIWA wordt verondersteld dat vóór 1982, toen PHILIPS op de locatie grondwater onttrok met een debiet van circa 1 miljoen m^3/jaar, de grondwaterstroming oostelijk gericht was. Uit de gegevens van DGV/TNO blijkt echter dat in 1978 een westelijke stromingsrichting van het grondwater in het eerste watervoerend pakket heerst. Ter plaatse van de Gerstweg en omgeving is volgens het KIWA-rapport sprake van een infiltratiesituatie. Gezien de verschillen in de gemeten grondwaterstanden in het freatisch en eerste watervoerend pakket (respectievelijk NAP + 7,8 en NAP + 7,25 m) is dit niet uitgesloten. Dit zou ook verklaren dat de verontreini-

ging met onder andere trichlooretheen in het grondwater nog op grote diepte in verhoogde concentraties wordt aangetroffen. Het effect wordt nog versterkt door de grondwateronttrekking op het terrein.

Op 1 november 1993 zijn de grondwaterstanden in de 16 peilbuizen opgenomen en ingemeten ten opzichte van NAP. De grondwaterstanden zijn weergegeven in onderstaande tabel 3.

Tabel 3: Grondwaterstanden, d.d. 1 november 1993

Peilbuis	pH	EC (mS/m)	Filterdiepte (m + NAP)	Bovenkant peilbuis in m + NAP	Grondwaterstand t.o.v. bovenkant peilbuis (in m)	Grondwater-stand (in m + NAP)
200	7	18	ng	ng	6,28	ng
201	7	35	2,90-3,90	11,96	6,74	5,22
202	7	52	ng	ng	6,61	ng
203	7	25	3,40-4,40	12,37	6,89	5,48
204	7	33	5,64-6,64	14,69	6,89	7,80
205	7	53	5,43-6,43	14,49	6,90	7,59
206	7	42	5,30-6,30	14,39	6,87	7,52
207	7	32	5,68-6,68	14,73	6,90	7,83
208	7	23	5,09-6,09	14,15	6,83	7,32
209	7	24	4,94-5,94	14,02	6,80	7,22
210	7	35	6,32-7,32	15,38	6,77	8,61
211	7	39	9,46-10,46	18,51	7,06	11,45
212	7	29	3,93-4,93	12,99	6,71	6,28
213	7	32	6,13-7,13	14,98	6,93	8,05
214	7	24	3,77-4,77	12,84	7,02	5,82
215	7	83	8,76-9,76	17,59	7,18	10,41

ng : niet gemeten

Uit de resultaten van bovenstaande tabel blijkt dat op het terrein grote grondwaterstandsverschillen bestaan. In het noordelijk gedeelte van het terrein (op en ten oosten van de voormalige stortplaats) worden de hoogste grondwaterstanden, NAP + 11 meter, gemeten. Vermoedelijk is hier sprake van een schijn grondwaterspiegel ten gevolge van de aanwezigheid van slecht doorlatende lagen.
In een drietal peilbuizen wordt een lage grondwaterstand gemeten (circa NAP + 5,5 meter). Het betreft twee peilbuizen op het zuidelijk terreingedeelte en één peilbuis op het noordelijk terreingedeelte. De lage grondwaterstand in laatstgenoemde peilbuis is niet te verklaren. De lage grondwaterstand in de overige twee peilbuizen zou te verklaren kunnen zijn door de grondwateronttrekking ter plaatse van de bronnen 8 en 9. De laagste grondwaterstand (NAP + 5,22 m) is namelijk gemeten in de peilbuis ter plaatse van bron 9.
Voor het overige is uit de gemeten grondwaterstanden geen eenduidige grondwaterstromingsrichting op te maken. Er worden hier grondwaterstanden gemeten tussen NAP + 7,2 en NAP + 8,6 meter.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

De grondwaterstanden zoals gemeten tijdens de verkennende onderzoeken in maart 1993 zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 4 Peilbuisgegevens en waterstanden

Peilbuis-nummer	pH	EC (mS/m)	Filterdiepte (m+NAP)	Bovenkant peilbuis in m t.o.v. NAP	Grondwater-stand t.o.v. bovenkant peilbuis (in m)	9 maart 1993 Grondwa-terstand (in m + NAP)
1	6,5	39	5,87-6,87	14,54	6,70	7,84
8	5,5	50	5,19-6,19	14,40	7,21	7,19
12	6	39	5,64-6,64	13,67	6,56	7,11
16	6	89	5,47-6,47	14,36	6,88	7,48
14*[1]	5,5	56	5,27-6,27	13,42	6,81	6,61
12*	5,5	40	6,29-7,29	14,09	6,81	7,28
37[1]	5,5	61	5,42-6,42	14,26	7,04	7,22
40[1]	5,5	82	5,01-6,01	13,99	6,87	7,12
55[1]	6	65	5,38-6,38	14,06	6,49	7,57

* peilbuis KIWA (geplaatst in 1987)

Uit deze grondwaterstanden is evenmin een eenduidige grondwaterstromings-richting op te maken. Wel bestaan er minder grote verschillen tussen de grondwaterstanden in de diverse peilbuizen op het terrein. De grondwaterstand varieerde van NAP + 6,61 m tot NAP + 7,84 m.

Samengevat kan worden gesteld dat het grondwater op de locatie geen eenduidige stromingsrichting heeft, maar dat vermoedelijk wel sprake is van een invloed van de grondwateronttrekking op het terrein. De grondwaterstanden in de omgeving van de bronnen met nummers 8 en 9 zijn namelijk het laagst. Verwacht wordt dat de grondwaterverontreiniging zich derhalve met name in horizontale zin in de richting van de bronnen zal verplaatsen en vervolgens in neerwaartse richting.
Ter plaatse van de voormalige stortplaats worden relatief hoge grondwaterstanden gemeten. Vermoedelijk gaat het hier om een schijngrondwaterspiegel, die ontstaat ten gevolge van de aanwezigheid van slecht doorlatende lagen.

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

3. UITVOERING EN RESULTATEN BODEMONDERZOEK

3.1 Algemeen

De veldwerkzaamheden en het chemisch onderzoek zijn uitgevoerd conform de Voorlopige Praktijkrichtlijnen (VPR) bij bodemverontreinigingsonderzoek, zoals opgesteld door het Ministerie van VROM.

De globale situering van de peilbuizen is bepaald door HASKONING. In overleg met PHILIPS is met het oog op de aanwezigheid van kabels en leidingen de exacte locatie vastgesteld.

De veldwerkzaamheden zijn uitgevoerd door het Milieutechnologisch Instituut (MTI) te Nijmegen. MTI is een samenwerkingsverband tussen BCO te Breda en HASKONING.
De chemische analyses zijn verricht door BCO (Bergschot Centrum voor Onderzoek).

3.2 Onderzoeksstrategie

Op basis van de beschikbare gegevens met betrekking tot de concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen en minerale olie op het terrein zijn de peilbuislocaties vastgesteld. Er is uitgegaan van bij te plaatsen peilbuizen op een afstand van circa 50 à 100 meter van de bestaande peilbuizen, waarvan de grondwaterkwaliteit bekend is (verkennende onderzoeken, mei 1993).

In totaal zijn 16 peilbuizen bijgeplaatst, waarvan één buiten de perceelsgrens. De peilbuis is geplaatst aan de overzijde van de Nieuwe Dukenburgseweg, ten zuidoosten van de hoogst gemeten concentratie trichlooretheen (peilbuis 37).

Het grondwater van alle 16 peilbuizen is geanalyseerd op vluchtige chloorkoolwaterstoffen. Het grondwater van de vijf peilbuizen in de nabijheid van de voormalige stortplaats (gebouw BY) is tevens geanalyseerd op vluchtige aromaten en minerale olie. Dit om de horizontale omvang van de aldaar geconstateerde grondwaterverontreiniging met minerale olie vast te kunnen stellen.

3.3 Veldwerk

De veldwerkzaamheden zijn uitgevoerd in de periode van 18 tot en met 22 oktober 1993.

De peilbuizen met nummers 200 tot en met 215 zijn geplaatst met behulp van mechanische boorapparatuur. Met deze methode worden de peilbuizen in de bodem gedrukt. De diepte van de peilbuizen bedraagt circa 8,5 à 9,0 meter, de diameter van de stijgbuis bedraagt 32 mm. De onderzijde van het filter (met een lengte van 1 meter) bevindt zich twee meter beneden de heersende grondwaterspiegel op 6,5 à 7 m-mv.

Met de toegepaste boormethode was het niet mogelijk grondmonsters te nemen en boorbeschrijvingen te maken. Aangezien het onderzoek gericht is op het vaststellen van de kwaliteit van het grondwater is dit niet bezwaarlijk geacht.

HK 334

Na plaatsing van de peilbuizen zijn deze goed schoongepompt. De peilbuizen zijn afgewerkt met een straatpot, indien zij zich in verharding bevinden en met een beschermkap indien zij in een groenstrook zijn geplaatst.

Op 1 november 1993 zijn alle peilbuizen (met uitzondering van peilbuis nummer 202) gewaterpast ten opzichte van NAP en is het grondwater, na ruim voorpompen, bemonsterd. Vóór grondwatermonstername zijn de pH (zuurgraad) en EC (elektrische geleidbaarheid) gemeten en is de grondwaterstand opgenomen. De pH bedroeg 7, hetgeen een normale waarde is. De EC bedroeg 18 à 53 mS/m, hetgeen eveneens een normale waarde is.
Het grondwater van peilbuis 202 is op 2 november 1993 bemonsterd. Deze peilbuis bevindt zich op het terrein van Digital (direct grenzend aan het PHILIPS-terrein).

De grondwaterstanden ten opzichte van bovenkant peilbuis zijn teruggerekend naar standen ten opzichte van NAP, zodat een uitspraak gedaan kan worden omtrent de grondwaterstromingsrichting. Hierop is in § 2.5 nader ingegaan.

3.4 Uitvoering chemisch onderzoek

De grondwatermonsters van de peilbuizen met nummers 200 tot en met 215 zijn geanalyseerd op vluchtige chloorkoolwaterstoffen middels gaschromatografie. De grondwatermonsters van de peilbuizen met nummers 211 tot en met 215 zijn tevens geanalyseerd op vluchtige aromaten en minerale olie. Dit met het oog op de ter plaatse geconstateerde grondwaterverontreiniging met minerale olie tijdens het verkennend bodemonderzoek (HASKONING, mei 1993).

3.5 Resultaten chemisch onderzoek

De resultaten van de chemische analyses zijn, tezamen met de analyseresultaten van het verkennend bodemonderzoek (HASKONING, mei 1993) samengevat in onderstaande tabel 5. In de tabel zijn tevens de A-, B- en C-waarden, alsmede de voorgestelde interventiewaarden opgenomen. In bijlage 3 zijn de analyseresultaten, zoals gerapporteerd door BCO, opgenomen. De resultaten van de analyse op vluchtige aromaten zijn niet in de tabel opgenomen. Deze zijn in de bespreking van de resultaten van minerale olie opgenomen.

Tabel 5: Analyseresultaten grondwateronderzoek (concentraties in µg/l)

Peilbuisnummer	Trichlooretheen	Tetrachloor-etheen	Cis-dichloor-etheen	1,1,1-tri-chloorethaan	Minerale olie
Verkennend bodemonderzoek (mei 1993)					
1	15	21	<0,5	4,1	ng
8	1,0	<0,5	<0,5	<0,5	240
12	97	2,9	<0,5	6,1	<50
16	<0,5	<0,5	<0,5	<0,5	1.600
37	1.300	20	9,5	<0,5	<50
40	400	11	59	<0,5	<50
55	1,6	<0,5	<0,5	52	50
12*	8,6	<0,5	<0,5	<0,5	<50
14*	420	45	62	<0,5	<50

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Peilbuisnummer	Trichlooretheen	Tetrachloor-etheen	Cis-dichloor-etheen	1,1,1-tri-chloorethaan	Minerale olie
Nader onderzoek (november 1993)					
200	<0,5	<0,5	<1,0	<0,5	ng
201	3,2	<0,5	<1,0	<0,5	ng
202	2,6	<0,5	<1,0	<0,5	ng
203	1,4	<0,5	<1,0	<0,5	ng
204	0,9	<0,5	<1,0	1,1	ng
205	1,6	0,8	<1,0	<0,5	ng
206	2,9	<0,5	<1,0	6,9	ng
207	0,9	<0,5	<1,0	86	ng
208	2,5	<0,5	<1,0	<0,5	ng
209	11	45	<1,0	0,9	ng
210	51	190	<1,0	7,0	ng
211	5,0	2,5	<1,0	<0,5	80
212	26	4,5	1,8	<0,5	<50
213	0,7	<0,5	1,7	<0,5	<50
214	<0,5	<0,5	<1,0	<0,5	<50
215	<0,5	<0,5	<1,0	<0,5	<50
A-waarde	0,01	0,01	0,01	0,01	50
B-waarde	10	10	10	10	200
C-waarde	50	50	50	50	600
Interventie-waarde	500	40	nb	nb	600

ng = niet geanalyseerd
___ = overschrijding B-waarde
═══ = overschrijding C-waarde
nb = niet bekend

■ *Vluchtige chloorkoolwaterstoffen*

Uit de resultaten van bovenstaande tabel blijkt dat het grondwater in twee van de tijdens het nader onderzoek bijgeplaatste peilbuizen tot boven de C-waarde is verontreinigd met één of meerdere van de vluchtige chloorkoolwaterstoffen (met name trichlooretheen, 1,1,1-trichloorethaan en tetrachlooretheen). Het betreft de peilbuizen met nummers 207 en 210. In peilbuis 207 is een tot boven de C-waarde verhoogde concentratie 1,1,1-trichloorethaan gemeten. De peilbuis bevindt zich ten oosten van gebouw AO (gebouw voor ontwikkeling en produktie inclusief kantoren). Het is niet waarschijnlijk, gezien de aard van de activiteiten in gebouw AO, dat de verontreiniging hier is ontstaan. Het is meer waarschijnlijk dat een verband bestaat met de verontreiniging met 1,1,1-trichloorethaan die is gemeten in het grondwater van peilbuis 55 (verkennend onderzoek, mei 1993) op circa 55 meter ten westen van peilbuis 207. Deze peilbuis bevindt zich nabij kelder BJ en gebouw BX, waar handling met oplosmiddelen plaats vindt. Op basis van de gemeten concentraties 1,1,1-trichloorethaan in het grondwater van de omringende peilbuizen (met nummers 204, 205, 206, 208 en 213) kan de omvang van de grondwaterverontreiniging met 1,1,1-trichloorethaan als vastgelegd worden beschouwd.

HK 334

Peilbuis 210, waar in het grondwater een verhoogde concentratie tetrachlooretheen en trichlooretheen is gemeten, bevindt zich direct ten oosten van gebouw B (voormalige galvano-afdeling). Hier zijn de stoffen zeer waarschijnlijk in de bodem geraakt. In het grondwater van peilbuis 209, op circa 65 meter ten westen van peilbuis 210, worden concentraties tri- en tetrachlooretheen gemeten boven de B-waarde. Mogelijk zijn deze verontreinigingen het gevolg van horizontaal transport in de richting van de bronnen 6 en 7, toen deze nog in gebruik waren voor grondwateronttrekking. In het grondwater van peilbuis 212, op 130 meter ten noorden van peilbuis 210, wordt een concentratie trichlooretheen gemeten boven de B-waarde. Wellicht is ook hier sprake van een voormalig aantrekkend effect van bron 7.

Voor het overige worden in het grondwater van de bijgeplaatste peilbuizen met nummers 200 tot en met 215 geen concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen gemeten, die de B-waarde overschrijden.

Indien de resultaten worden vergeleken met de voorgestelde interventiewaarden, blijkt dat de interventiewaarden voor trichlooretheen en/of tetrachlooretheen worden overschreden in het grondwater van de peilbuizen 37, 14*, 209 en 210. De C-waarden werden overschreden voor een van of beide stoffen in het grondwater van de peilbuizen 12, 37, 40, 14* en 210.
Indien de omvang van de grondwaterverontreiniging met concentraties boven de interventiewaarden wordt vergeleken met de omvang van de grondwaterverontreiniging met concentraties boven de C-waarden, blijkt de vlek vrijwel gelijk te zijn. Toetsing aan de interventiewaarden in plaats van aan de C-waarden heeft dan ook nauwelijks invloed op de te saneren hoeveelheid grondwater in het freatisch pakket. Voor 1,1,1-trichloorethaan en dichlooretheen zijn (nog) geen interventiewaarden voorgesteld.

■ *Minerale olie en vluchtige aromaten*

Van het grondwater in de peilbuizen aan de noordzijde van het terrein is aanvullend de concentratie vluchtige aromaten en minerale olie bepaald. In peilbuis 211 werd een concentratie minerale olie van 80 µg/l gemeten, terwijl in de overige vier peilbuizen (212 tot en met 215) geen verhoogde concentratie minerale olie werd aangetroffen.
In het grondwater van de peilbuizen 8 en 16 (geplaatst tijdens de verkennende onderzoeken) werd respectievelijk een boven de B-waarde en boven de C-waarde verhoogde concentratie minerale olie gemeten. In het grondwater van peilbuis 16 werden bovendien zeer hoge concentraties vluchtige aromaten (totaal circa 880 µg/l) gemeten. In het grondwater van peilbuis 8 werd een licht verhoogde concentratie vluchtige aromaten aangetroffen. In het grondwater van de bijgeplaatste peilbuizen met nummers 211 tot en met 215 zijn geen verhoogde concentraties vluchtige aromaten gemeten.

Uit de resultaten is niet eenduidig op te maken wat de herkomst van de minerale olie is. Zoals in § 2.3 reeds is beschreven, is in het grondwater van de peilbuizen die in januari 1985 zijn geplaatst, een concentratie minerale olie gemeten van 38.500 µg/l in een peilbuis die zich op 40 meter ten oosten van peilbuis 8 bevindt. In het grondwater van een peilbuis op 10 meter afstand van peilbuis 16 is in 1985 een concentratie minerale olie van 27.100 µg/l aangetroffen. Onduidelijk is waarom momenteel lagere concentraties in het grondwater worden gevonden.

De grondwaterverontreiniging in peilbuis 16 lijkt te zijn gerelateerd aan de aanwezigheid van het TEXACO-tankstation. Dit gezien de lage concentraties minerale olie in het grondwater van de overige peilbuizen ter plaatse van de voormalige stortlocatie en gezien de hoge concentraties vluchtige aromaten. De vluchtige aromaten zijn namelijk evenmin in verhoogde concentraties in het grondwater van de bijgeplaatste peilbuizen met nummer 211 tot en met 215 aangetroffen.

Aangezien de interventiewaarden voor minerale olie gelijk is aan de C-waarde, zal vergelijking van de analyseresultaten met de interventiewaarden in plaats van met de C-waarden geen ander beeld van de verontreinigingssituatie opleveren.

3.6 Samenvatting grondwaterverontreinigingssituatie

■ *Vluchtige chloorkoolwaterstoffen*

De omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen op het terrein van PHILIPS is in horizontale richting voldoende vastgelegd.

Uit de resultaten van de verkennende onderzoeken en het nader onderzoek blijkt dat het grondwater op twee plaatsen op het terrein is verontreinigd:

1) Ter plaatse van gebouw BX en ten oosten hiervan (gebouw AO) is een grondwaterverontreiniging met 1,1,1-trichloorethaan aanwezig in concentraties boven de C-waarde. De omvang van de grondwaterverontreiniging is in horizontale richting goed vastgelegd. De oppervlakte van de verontreiniging (concentraties groter dan de B-waarde) bedraagt circa 9.500 m^2.

2) Aan de oostzijde van het terrein bevindt zich een grondwaterverontreiniging met trichlooretheen en tetrachlooretheen in concentraties boven de C-waarde. De verontreiniging is vermoedelijk veroorzaakt op een viertal plaatsen:

   - galvano-afdeling (gebouw B);
   - (voormalige) neutralisatie-inrichting (gebouwen CD, BN en BM);
   - oplosmiddelenverbrandingsplaats (ten oosten van gebouw R);
   - oplosmiddelenopvangtank (nabij gebouw AN).

   De grondwaterverontreiniging heeft een omvang van circa 36.000 m^2 (concentraties groter dan de B-waarde). De omvang is op de perceelsgrens met de Nieuwe Dukenburgseweg niet geheel vastgelegd.

Op het overige gedeelte van het bedrijfsterrein van PHILIPS zijn in het grondwater licht verhoogde concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen aanwezig, zowel in de peilbuizen die tijdens de verkennende onderzoeken zijn geplaatst, als in de peilbuizen van het nader onderzoek. In de peilbuizen 200 (op circa 90 meter ten zuidoosten van de perceelsgrens), 16, 214 en 215 (noordzijde van het terrein) worden concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen aangetroffen beneden de detectiegrenzen.

HK 334

De omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige koolwaterstoffen is vastgelegd in bijlage 4. Uitgegaan is van de totale concentratie aan vluchtige chloorkoolwaterstoffen (som van de individuele vluchtige chloorkoolwaterstoffen die met gaschromatografie gemeten zijn). Er is getoetst aan A-, B- en C-waarden. Toetsing aan interventiewaarden in plaats van aan C-waarden levert een vergelijkbaar verontreinigingsbeeld op.

■ *Minerale olie en vluchtige aromaten*

Op het noordelijke gedeelte van het bedrijfsterrein van PHILIPS werden tijdens het verkennend onderzoek (mei 1993) ter plaatse van het TEXACO benzinestation (peilbuis 16) in het grondwater concentraties minerale olie en vluchtige aromaten gemeten van ruim boven de C-waarde. De herkomst van de verontreiniging is niet exact bekend, aangezien deze enerzijds veroorzaakt kan zijn ter plaatse van het TEXACO benzinestation. Anderzijds is in 1985 op circa 100 meter ten oosten van peilbuis 16 reeds een grondwaterverontreiniging met minerale olie aangetroffen die werd toegeschreven aan de voormalige stortlocatie ter plaatse. Op de voormalige stortlocatie zelf worden tijdens de verkennende onderzoeken en het nader onderzoek van 1993 echter concentraties minerale olie gemeten die vele malen lager zijn dan de concentratie in peilbuis 16. Op basis van de boorbeschrijving van peilbuis 16 wordt er vanuit gegaan dat zich hier geen stortmateriaal bevindt. Dit, en het feit dat hoge concentraties vluchtige aromaten in het grondwater zijn gemeten, maakt het aannemelijker dat een relatie bestaat met de aanwezigheid van het benzinestation.

4. RISICO-EVALUATIE

4.1 Algemeen

In het grondwater op een groot gedeelte van het bedrijfsterrein is een verontreiniging aanwezig met vluchtige chloorkoolwaterstoffen (met name trichlooretheen, tetrachlooretheen en 1,1,1-trichloorethaan). De maximaal gemeten concentratie vluchtige chloorkoolwaterstoffen in het grondwater is 1.300 μg/l. De grond is niet of nauwelijks verontreinigd (bij toetsing aan de A-, B- en C-waarden).
Het grondwater bevindt zich op een diepte van circa 6,5 m-mv. Het terrein heeft een industriële functie. Het is niet bekend of zich op het terrein drinkwaterleidingen bevinden die zijn vervaardigd uit voor vluchtige chloorkoolwaterstoffen permeabel materiaal.

Onderstaand is aan de hand van bovenstaande gegevens bepaald wat de risico's zijn voor de volksgezondheid en het milieu.

4.2 Risico's voor de volksgezondheid

Om de risico's voor de volksgezondheid in te kunnen schatten dienen de mogelijke blootstellingsroutes te worden ingeschat. Op basis van het terreingebruik kan een aantal blootstellingsroutes op voorhand worden weggeschreven. Het betreft de volgende routes:

- absorptie via de huid tijdens baden;
- opname via groenten, verontreinigd door depositie;
- opname via groenten, verontreinigd door absorptie vanuit grond.

Er blijven dan nog de volgende mogelijke blootstellingsroutes over:

- ingestie van grond;
- absorptie via de huid bij contact met de grond;
- inhalatie van gronddeeltjes;
- inhalatie van damp buitenshuis;
- inhalatie van damp binnenshuis;
- opname via drinkwater;
- inhalatie tijdens douchen.

Ingestie van grond, absorptie via de huid bij huidcontact en inhalatie van gronddeeltjes zal niet optreden bij het normale terreingebruik. Indien echter grondwerkzaamheden op het terrein plaatsvinden, kan opname via een of meerdere van de drie blootstellingsroutes optreden. Gezien de aard en concentraties van de verontreinigingen in de grond zal de opname zeer gering zijn.
Inhalatie van damp binnenshuis en buitenshuis is in principe mogelijk. Voor de inhalatie binnenshuis wordt gerekend met een grondwaterverontreiniging van 1.300 μg vluchtige chloorkoolwaterstoffen per liter. In het rapport 'Blootstellingsrisico bij bodemverontreiniging (Hoofdinspectie van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne, Ministerie van VROM, december 1989) wordt aangegeven dat bij een grondwaterspiegel van 1 meter beneden de onderzijde van de kruipruimte de concentratie in het grondwater van bijvoorbeeld trichlooretheen 0,17 μg/l moet bedragen om een concentratieverhoging in de woonruimtelucht van 1 μg/m^3 te veroorzaken. In het grondwater op het PHILIPS-terrein is een concentratie van ruim

HK 334

1.300 µg/l trichlooretheen gemeten. Dit zou (bij een grondwaterspiegel op 1 meter onder de kruipruimtevloer) een concentratieverhoging in de binnenlucht van 220 µg/m^3 inhouden. De aanvaardbare concentratie in lucht is 1.900 µg/m^3. De binnenluchtconcentratie wordt derhalve niet onaanvaardbaar beïnvloed. Dit geldt zeker vanwege de relatief grote diepte van de grondwaterspiegel (6,5 m-mv), en aangezien sprake is van een werksituatie (dus geen continue blootstelling). Bovendien zijn de kruipruimten van de gebouwen voorzien van een betonvloer.

Volgens hetzelfde rapport levert bodemverontreiniging een verwaarloosbare bijdrage aan de buitenluchtconcentraties.

Opname via drinkwater is mogelijk als de verontreinigingen via de bodemlucht in de waterleiding terechtkomen. Aangezien de grondwaterstand diep is wordt uitgegaan van de grondconcentraties in de onverzadigde zone. Uit de resultaten van het verkennend bodemonderzoek blijkt dat de hoogst gemeten concentratie trichlooretheen in de grond 1,2 mg/kg d.s. bedraagt (op een diepte van 1,8 - 2,2 m-mv). Drinkwaterleidingen liggen echter veelal op een diepte van 0,5 m-mv. De maximaal gemeten concentratie trichlooretheen op deze diepte bedraagt 0,45 mg/kg d.s. De maximaal aanvaardbare concentratie trichlooretheen in de grond met een gehalte organische stof van 0,6 % bedraagt 0,006 mg/kg d.s. in het geval van polyethyleen drinkwaterleidingen. Deze norm wordt overschreden, zodat bij een grondconcentratie van 0,45 mg/kg d.s. een risico bestaat voor permeatie van de drinkwaterleiding, indien deze van polyethyleen is vervaardigd én indien het leidingwater wordt geconsumeerd. Voor PVC drinkwaterleidingen vormen de aangetroffen concentraties geen bedreiging voor de drinkwaterkwaliteit.

Inhalatie bij douchen treedt op als na permeatie van de drinkwaterleidingen verhoogde concentraties trichlooretheen in het leidingwater voorkomen. Verondersteld wordt, op basis van hetgeen in de rapportage van de Hoofdinspectie van de Volksgezondheid voor de Milieuhygiëne, Ministerie van VROM wordt aangegeven, dat deze blootstelling verwaarloosbaar klein zal zijn.

4.3 Risico's voor het milieu

Risico's voor het milieu bestaan hierin dat de aanwezigheid van de verontreinigingen vanuit milieuhygiënisch oogpunt niet acceptabel is. Dit kan zich uiten in de aantasting van het ecosysteem (flora en fauna) op de locatie én in de vorm van verdere verspreiding van de verontreinigingen.

Er is geen informatie met betrekking tot de aantasting van het ecosysteem voorhanden, maar gesteld kan worden dat de in het grondwater aanwezige verontreinigingen milieuvreemd en dus niet gewenst zijn.

Voor wat betreft de risico's van verspreiding blijkt dat verspreiding reeds is opgetreden, met name in de diepte. In de filters van de bronnen op een diepte van 30 - 40 m-mv zijn reeds concentraties vluchtige chloorkoolwaterstoffen boven de C-waarde gemeten.
In horizontale richting verspreiden de verontreinigingen zich in geringe mate, zoals ook blijkt uit de op het terrein gemeten stijghoogten en de concentraties in het grondwater op de perceelsgrenzen.

HK 334

4.4 Conclusies risico-evaluatie

Op het bedrijfsterrein van PHILIPS kunnen risico's voor de volksgezondheid aanwezig zijn ten gevolge van permeatie van drinkwaterleidingen door trichlooretheen ten gevolge van uitdamping vanuit de plaatselijk aanwezige grondverontreiniging. Er is slechts een risico als sprake is van polyethyleen waterleidingen en indien het leidingwater wordt geconsumeerd. Er is bestaat bovendien een gering risico indien graafwerkzaamheden in de licht verontreinigde grond worden verricht.

Er is een risico voor het milieu in de vorm van aantasting van het ecosysteem en vanwege het feit dat de grondwaterverontreiniging zich, met name neerwaarts, verspreidt.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusies

Op basis van de resultaten van het nader onderzoek (fase 1) naar de horizontale omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen en minerale olie op het bedrijfsterrein van PHILIPS Semiconductors B.V. aan de Gerstweg 2 te Nijmegen, kan het volgende worden geconcludeerd:

- op het bedrijfsterrein is een grondwaterverontreiniging met 1,1,1-trichloorethaan aanwezig in het freatisch pakket. De grondwaterverontreiniging bevindt zich rondom gebouw BX (oplosmiddelenopslag en -handling) en heeft een oppervlakte van circa 9.500 m^2 (concentraties boven de B-waarde);

- op het bedrijfsterrein is een grondwaterverontreiniging met trichlooretheen en tetrachlooretheen aanwezig. De verontreiniging strekt zich uit onder de gebouwen B, C, L, D, BM, BN, R, AW en een gedeelte van AN. De aanwezigheid van de verontreinigingen hangt samen met lekkage en/of morsen ter plaatse van de galvano-afdeling (gebouw B), de (voormalige) neutralisatie-inrichting (gebouwen CD, BN en BM), de oplosmiddelenverbrandingsplaats (ten oosten van gebouw R) en de oplosmiddelenopvangtank (nabij gebouw AN).
  De oppervlakte van de grondwaterverontreiniging bedraagt circa 36.000 m^2 (concentraties boven de B-waarde). Vergelijking van de gemeten concentraties met de interventiewaarden in plaats van met de C-waarden levert een vergelijkbaar verontreinigingsbeeld op.

- in het grondwater ter plaatse van de neutralisatie-inrichting en ter plaatse van de verbrandplaats van oplosmiddelen is tijdens het verkennend onderzoek een tot boven de C-waarde verhoogde concentratie dichlooretheen gemeten. In het grondwater van de tijdens het nader onderzoek bijgeplaatste peilbuizen is geen ten opzichte van de detectiegrens verhoogde concentratie dichlooretheen gemeten. De horizontale omvang van de grondwaterverontreiniging met dichlooretheen wordt derhalve gering verondersteld;

- in het grondwater ter plaatse van het TEXACO benzinestation zijn tijdens het verkennend onderzoek (mei 1993) concentraties minerale olie en vluchtige aromaten boven de C-waarde gemeten. In het grondwater van de nabij gelegen peilbuizen op de voormalige stortlocatie zijn geen of matig verhoogde concentraties minerale olie in het grondwater gemeten. De concentratie vluchtige aromaten is niet of nauwelijks verhoogd ten opzichte van de A-waarde. Het is niet exact bekend wat de herkomst van de grondwaterverontreiniging met minerale olie is. Gezien de lage concentraties minerale olie en vluchtige aromaten in het grondwater ter plaatse van de stortlocatie, wordt verondersteld dat de grondwaterverontreiniging aan de aanwezigheid van het TEXACO benzinestation is te relateren;

- het grondwater beweegt zich nauwelijks in horizontale richting, met uitzondering van een beweging in de richting van de twee onttrekkingsbronnen op het zuidoostelijk gedeelte van het terrein. In verticale richting heeft verspreiding plaats gevonden, zowel ten gevolge van de van nature heersende infiltratiesituatie, als ten gevolge van de op het terrein aanwezige grondwateronttrekking. In het grondwater van de bronnen 8 en 9 (filters op 30 - 40 m-mv) worden in mei

1993 tot boven de C-waarde verhoogde concentraties trichlooretheen en tetrachlooretheen gemeten. In 1983 werden bovendien tot boven de C-waarde verhoogde concentraties dichlooretheen en 1,1,1-trichloorethaan gemeten in het diepe grondwater van de bronnen 2A, 6 en 7;

- er bestaat een risico voor de volksgezondheid ten gevolge van permeatie van waterleidingen vanuit de grondverontreiniging met trichlooretheen, met name op die plaatsen waar verontreiniging in de bodem is geraakt. De risico's treden op als sprake is van een polyethyleen waterleiding en indien het leidingwater wordt geconsumeerd. Bovendien is sprake van een gering risico, indien graafwerkzaamheden in de licht verontreinigde grond worden verricht;

- er bestaat een risico voor het milieu aangezien de stoffen milieuvreemd zijn en zich, met name in neerwaartse richting, met het grondwater verspreiden.

5.2 Aanbevelingen

Het verdient aanbeveling de omvang van de grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen in verticale richting nader vast te leggen. Dit omvat fase 2 van het nader onderzoek naar de grondwaterverontreiniging. Tevoren zal echter globaal nagegaan dienen te worden wat de mogelijke saneringsmethoden zijn die toegepast kunnen worden als de omvang van de grondwaterverontreiniging volledig is vastgelegd. Dit om overbodige veldwerkzaamheden te voorkomen.

Tevens wordt aanbevolen de eigenaar van het TEXACO benzinestation op de hoogte te stellen van de grondwaterverontreiniging met minerale olie aan de noordzijde van het bedrijfsterrein van PHILIPS. Mogelijk kan door de eigenaar een onderzoek worden ingesteld naar de aanwezigheid van bodemverontreiniging op het terrein van het benzinestation, zodat een relatie met de grondwaterverontreiniging met minerale olie en vluchtige aromaten aangetoond danwel uitgesloten kan worden.

Tenslotte wordt aanbevolen na te gaan of op de locatie sprake is van de aanwezigheid van polyethyleen waterleidingen op die plaatsen waar vluchtige chloorwaterstoffen in de bodem (kunnen) zijn geraakt. Indien deze aanwezig zijn verdient het aanbeveling het water, na een etmaal stilstand in de leidingen, te bemonsteren en te analyseren op vluchtige chloorkoolwaterstoffen.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 1

Situering onderzoekslocatie in directe omgeving
(schaal 1:25.000)

HK 334

BIJLAGE 1

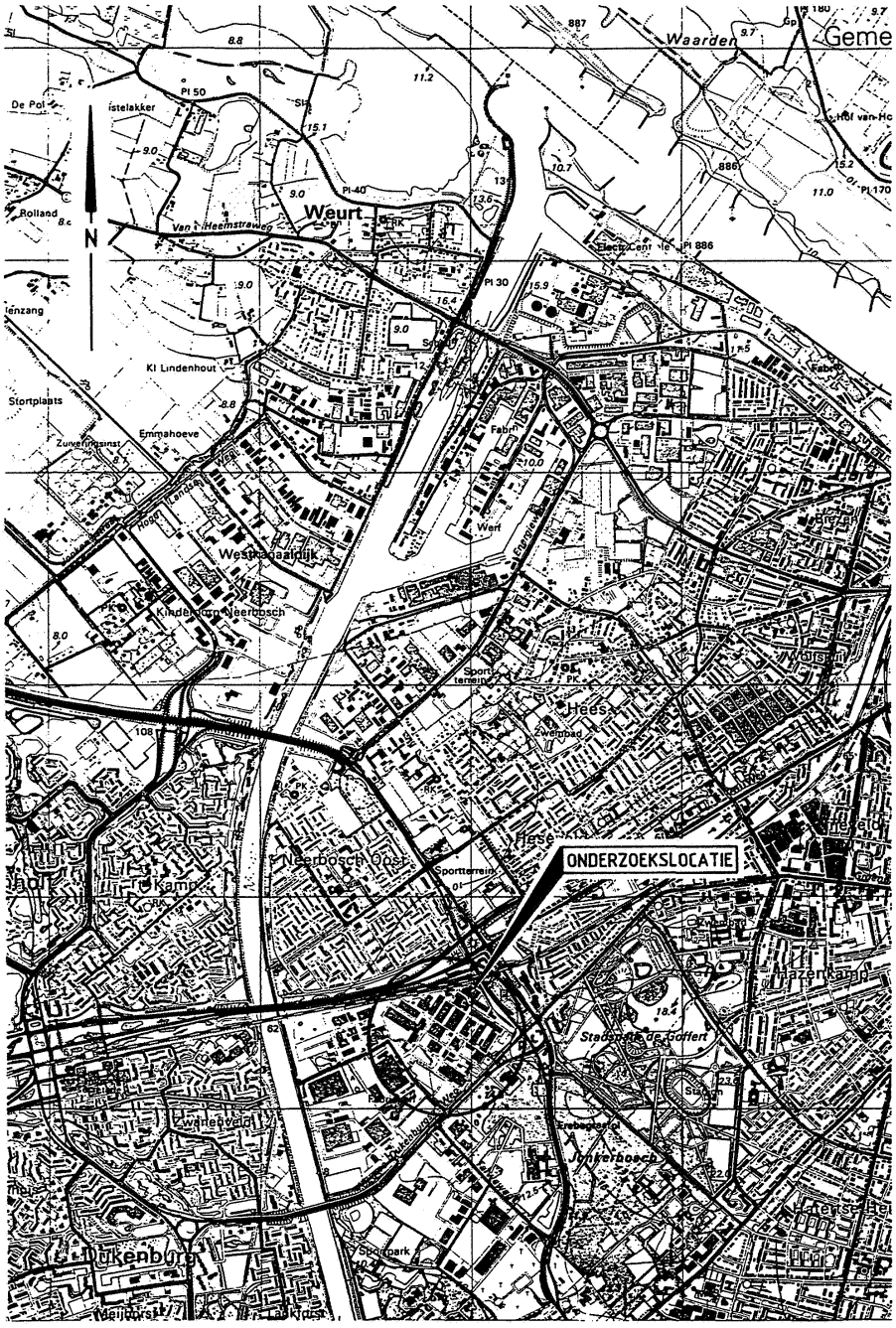

PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V.		NADER GRONDWATERONDERZOEK BEDRIJFSTERREIN PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V. GERSTWEG 2 TE NIJMEGEN SITUERING ONDERZOEKSLOCATIE	Datum / Get / Corr
HASKONING Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau	11065 B1460.A0		5-1-93 db. Schaal 1:25.000

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 2

Situering boringen en peilbuizen
(schaal 1:1.000)

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 2A

Gebruiksfuncties van de gebouwen

HK 334

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
A	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
B	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
C	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
D	Werkplaats	
E	Inkoopstation (water)	
F	Rijwielstallingen	
G	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
J	Bewakingsloge	
K	Energiegebouw	
L	Kantoren en werkplaatsen	
M	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
O	Gasstation	
P	Kantoren	
Q	Schoorsteen	
R	A.H.V. gebouw (Algemene Hulp Verlening)	
T	Neutralisatiegebouw + put	
AB	Repro - fotografie + produktie	
AC	Magazijnen + kantoren	
AE	Bedrijfsrestaurant	
AF	Tapruimte vl.stikstof + zuurstof	
AM	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
AN	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
AO	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
AP	Demi- en koelwatergebouw	
API	Demi- en koelwatergebouw	
AQ	Pompput	
AR	Stalling van dienstauto's	
AV	Inkoopstation (aardgas)	
AW	Koelwatergebouw	
AX	Bewakingscentrum/ personeelswinkel	
AY	Abri (bij AX)	
BB	Inkoopstation (elektra)	
BC	Reinwaterkelder	
BE	Verdampingsinstallatie	
BF	Chemisch Distributiecentrum, Galvanie en Montage	
BG	Dope-gassengebouw (opslag)	
BJ	Zuurpompkelder van BF	
BK	Opvangput afvalvloeistoffen	
BM	Timmerwerkplaats	
BN	Werkplaats	
BO	Werkplaats	
BQ	Rekencentrum	
BS	Meetput bij AX	
BT	Kantoorgebouw	
BU	Kantoorgebouw	
BV	Kantoorgebouw	
BW	Slib-opvangput	
BX	Kantoorgebouw	
BY	Bedrijfsmechanisatie	

Letteraanduiding	Gebruiksdoel	Situatietekening
QQ	Bedrijfswoning	
FA	Gebouw voor ontwikkeling en productie inclusief kantoren	
FB	Kantoorgebouw	
FE	Energiegebouw	
CD	Elec. inkoopstation	
Diversen, tanks, bronnen e.d.		
ZZ1	Watertank (basisch proceswater)	
ZZ2, ZZ32	Olietanks	
ZZ3, ZZ4 ZZ6, ZZ15 ZZ20, ZZ21 ZZ33	Stikstoftanks	
ZZ5	Zuurstoftank	
ZZ7, ZZ8, ZZ9, ZZ10	Bronnen	
ZZ11, ZZ12 ZZ13	Bronnen (zijn vervallen)	
ZZ14	Demi-watertank (ondergronds)	
ZZ16, ZZ17 ZZ18	3 Waterstofbatterijen	
ZZ19	Reduceerstation (aardgas)	
ZZ22	Argontank	
ZZ23	Perscontainer	
ZZ24	Persluchttank (ondergronds)	
ZZ25	Natronloogtank (ondergronds)	
ZZ26	Natronloogtanks	
ZZ27	Zoutzuurtanks	
ZZ28	Zoutzuurtank	
ZZ29, ZZ30	Twee (transportabele) opleggers met waterstofflessen/cilinders	
ZZ31	Oplosmiddelentank (ondergronds)	
ZZ34	Neutralisatieput	
ZZ35	Pompput	

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 3

Analyseresultaten grondwater

HK 334

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W200
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121779

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	-	ug/l	-	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kostelos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W201
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121805

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	3.2	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	3.2	ug/l	-	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W202
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121812

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	2.6	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	2.6	ug/l	-	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

B C O
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BYSTERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W203
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121828

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	1.4	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	1.4	ug/l	-	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W204
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121830

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	1.1	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	0.9	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	2.0	ug/l	-	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 164/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W205
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121843

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	1.6	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	0.8	ug/l	-	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	2.4	ug/l	-	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W206
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121854

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	6.9	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	2.9	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	9.8	ug/l	-	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES B.V. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450
Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W207
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121869

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	86	ug/l	9	0.01	10	50
Trichlooretheen	0.9	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	0.8	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	88	ug/l	6	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

BCO ANALYTICAL SERVICES BV. - BERGSCHOT 71 - 4817 PA BREDA - POSTBUS 2176 - 4800 CD BREDA - TELEFOON 076-789011 - TELEX 74393 BELAB NL - TELEFAX 076-871702
BANKRELATIE POSTBANK 5182050 - ABN / AMROBANK 410585696 - K.v.K. BREDA NR. 49450
Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W208
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121877

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	2.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	2.5	ug/l	-	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W209
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121886

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN						
volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	0.9	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	11	ug/l	1	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	45	ug/l	5	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	57	ug/l	4	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services BV. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W210
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121891

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
VLUCHTIGE GECHLOREERDE KOOLWATERSTOFFEN volgens VPRC 88-10/12						
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	7.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	51	ug/l	5	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	190	ug/l	19	0.01	10	50
Som alif.chl.kw.	250	ug/l	17	0.01	15	70
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
trans-Dichl.eth.	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

B C O
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W211
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121924

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
MINERALE OLIE IR NEN 6675						
Minerale olie	80	ug/l	-	50	200	600
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.1	ug/l	-	0.2	1	5
Tolueen	<0.2	ug/l	-	0.2	15	50
Ethylbenzeen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
o-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	5.0	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	2.5	ug/l	-	0.01	10	50
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENUTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W212
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121938

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
MINERALE OLIE IR NEN 6675						
Minerale olie	<50	ug/l	-	50	200	600
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.1	ug/l	-	0.2	1	5
Tolueen	<0.2	ug/l	-	0.2	15	50
Ethylbenzeen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
o-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	26	ug/l	3	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	4.5	ug/l	-	0.01	10	50
cisDichl. etheen	1.8	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC ...

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W213
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121951

COMPONENT	ANALYSE RESULTAAT kwantitatief	eenheid	indic.	REFERENTIE WAARDEN A	B	C
MINERALE OLIE IR NEN 6675						
Minerale olie	<50	ug/l	-	50	200	600
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.1	ug/l	-	0.2	1	5
Tolueen	<0.2	ug/l	-	0.2	15	50
Ethylbenzeen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
o-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	0.7	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
cisDichl. etheen	1.7	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK
BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W214
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121963

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
MINERALE OLIE IR NEN 6675						
Minerale olie	<50	ug/l	-	50	200	600
VLUCHTIGE ARO ATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	<0.1	ug/l	-	0.2	1	5
Tolueen	<0.2	ug/l	-	0.2	15	50
Ethylbenzeen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
o-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

BCO
CENTRUM VOOR ONDERZOEK

ANALYTICAL SERVICES
VOEDINGS- EN GENOTMIDDELEN ONDERZOEK
SPEELGOED ONDERZOEK
MILIEU ONDERZOEK

BCO IS INGESCHREVEN IN HET STERLAB REGISTER VOOR LABORATORIA ONDER NR. 4 VOOR GEBIEDEN ZOALS NADER OMSCHREVEN IN DE ERKENNING.
QUALIFIED BY STERLAB

BCOprojectnummer : 93-11910 1
Clientcodenummer : 11065.B1460-1
Monsterplaats : NIJMEGEN PHILIPS
Monstermateriaal : Water
Monstercode : NYPH W215
Datum monstern. : 01-11-1993
Monsternummer : 121976

	ANALYSE RESULTAAT			REFERENTIE WAARDEN		
COMPONENT	kwantitatief	eenheid	indic.	A	B	C
MINERALE OLIE IR NEN 6675						
Minerale olie	<50	ug/l	-	50	200	600
VLUCHTIGE AROMATEN/CHLOORKOOLWATERSTOFFEN VOLGENS ONTW. NVN 5732 VPR 88						
Benzeen	0.3	ug/l	-	0.2	1	5
Tolueen	<0.2	ug/l	-	0.2	15	50
Ethylbenzeen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
o-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
(m+p)-Xyleen	<0.2	ug/l	-	0.2	20	60
Dichloormethaan	<5.0	ug/l	-	0.01	10	50
11Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
Trichloormethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
12Dichloorethaan	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50
111Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Trichlooretheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.methaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
112Trichl.ethaan	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
Tetrachl.etheen	<0.5	ug/l	-	0.01	10	50
cisDichl. etheen	<1.0	ug/l	-	0.01	10	50

De kolom "indic." geeft het aantal malen (geheel getal) aan waarmee de B-waarde wordt overschreden: -= geen overschrijding.

De monsters worden tot uiterlijk 4 weken na rapportage bewaard.

*** Einde rapport *

Op al de aanbiedingen en overeenkomsten van BCO Analytical Services B.V. zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden Analytical en Medical Services 1993, ter inzage en kosteloos verkrijgbaar bij BCO, gedeponeerd bij de arrondissementsrechtbank Breda onder nr. 114/93.

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 4

Omvang grondwaterverontreiniging met vluchtige chloorkoolwaterstoffen (schaal 1:1.000)

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 5

Beknopte beschrijving monsterbehandeling en analysemethoden

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Beknopte beschrijving monsterbehandeling en analysemethoden

Bemonstering

Grond

De grond wordt m.b.v. de edelmanboor opgebracht en gedeponeerd in glazen potten met snelsluiting.

Water

Watermonsters worden genomen nadat de peilbuis (gemofde verbindingen, niet verlijmd) herhaald is voorgepompt (3 x boorgatvolume water).
Bij bemonsteringsdiepte > 4 m wordt, in geval dat (mede) geanalyseerd wordt op vluchtige componenten, bemonsterd m.b.v. een onderwaterpompje of m.b.v. het emmertje.
Watermonsters worden genomen in glazen flessen, ten behoeve van de metaal-analyses wordt een watermonster in het veld gefiltreerd over 0,45 um waarbij zo veel mogelijk toetreding van (lucht) zuurstof wordt voorkomen. Dit watermonster wordt in een PE flesje gebracht.

Conditionering

De watermonsters worden tussentijds koel bewaard en uiterlijk de volgende dag ter analyse aangeboden.

Monstervoorbereiding en conservering

Grond

Monsters ten behoeve van metaal- en cyanide-analyses worden in stappen gemalen (na drogen) tot 1 micrometer.
Monsters voor andere analyses worden, indien de structuur dat toelaat, in gesloten potten gehomogeniseerd.

Water

Monsters die vaste stof bevatten moeten na transport gedurende ruime tijd kunnen bezinken. Vervolgens wordt het water gedecanteerd en evt. gecentrifugeerd (4.000 rpm). Monsters tbv. metaalanalyses worden in het laboratorium aangezuurd met salpeterzuur tot pH=2.

Indien op één monster meerdere analyses worden uitgevoerd, vindt direct na homogenisatie een verdeling plaats in submonsters die ieder, indien nodig, volgens NPR 6601, geconserveerd worden.

Korte beschrijving analysemethoden

pH- en geleidbaarheid (EC)-meting

pH grond: KCl-methode volgens methode IB-Haren
pH water: conform NEN 6411
EC grond: methode IB-Haren
EC water: conform NEN 6421

GIF1/monsterbeh.

HK 019 Repro

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Metaalanalyse

1. Röntgenfluorescentie: voorbewerkte grond met 20% CMC mengen en tot pellet persen. Analyse met energiedispersief systeem met diverse sec targets.
   Detectiegrenzen: element-afhankelijk en matrix-afhankelijk, in de regel 5 mg/kg.

2. Atomaire absorptie: vaste stof monsters worden standaard gedestrueerd volgens een volledige destructie van voorbewerkte grond met HNO_3/HCl (NEN 6465) .
   Voor kwik destructie volgens NEN 6449, bij zeer stabiele organische kwikverbindingen volgens NEN 6438.

   Analyse via vlamtechniek of oventechniek met elementspecifieke Zeeman achtergrondcorrectie.
   Detectiegrenzen: afhankelijk van metaal $<$ A tot $<$ 0,01 A-waarde toetsingskader.

Cyanide totaal/vrij

Analyse totaal-cyanide volgens NEN 6489 op water of water/grond slurry voor totaal-cyanide.
Vrij-cyanide volgens concept ontwerp NEN 6666.
Detectiegrenzen: A-waarde toetsingskader.

Overige anorganische analyses

Ammonium in water: NEN 6472 en 6576
Chloor (vrij + totaal): NEN 6480
Broom (totaal) in grond en slib: m.b.v. XRF, standaardadditie
Fluoride: NEN 6483
Fosfor in water: NEN 6479; in grond/slib: NEN 6662
Sulfide: NEN 3235-8.3

GC-screening

Analyse na hexaanextractie met behulp van capillaire GC met ECD en FID detectie. Identificatie op absolute retentietijd. Detectiegrenzen zijn matrix-afhankelijk, normaliter $\leq$ A-waarde. Aanduiding voor de aanwezigheid van stoffen: per stofgroep positief of negatief. Indien positief (componenten aanwezig in retentiegebied van referentiestoffen, concentratie $\geq$ A-waarde) dan dient op basis van een globale kwantificering uit het chromatogram en na integrale beoordeling van alle onderzoeksresultaten tezamen, besloten te worden of verificatie en een absolute kwantificering noodzakelijk is.

Aromaten (BTEX), vluchtige chloorkoolwaterstoffen

Analyse: via purge en trap techniek uit water of water/grond slurry (KIWA-systeem).
Thermische desorptie van trap gevolgd door capillaire GC (60 m).
Identificatie op retentietijd. Kwantificering via piekoppervlakte.
Bevestiging van identiteit via GC/MS (alleen na overleg!).
Detectiegrenzen: $<$ 0,01 A-waarde toetsingskader.

HK 019 Repro

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Fenolen (fenolindex)

Analyse: volgens NEN 6670 op water of water/grond slurry.
Detectiegrenzen: A-waarde toetsingskader.

PCK's

1. PCK's totaal (indicatief)
   Na extractie met dichloormethaan, meting van fluorescentie en vergelijking met een standaard van 16 PCK's (6 van NBS). De verkregen waarde is een indicatie voor een aanwezigheid van PCK's.

2. PCK's individueel
   Analyse grond: soxhlett extractie met dichloormethaan. Detectie met fluorescentie detector na HPLC scheiding conform NEN 6524. Analyse water: extractie na toevoeging isopropanol met behulp van Solid phase extractie systeem.

Bevestiging van identiteit via GC/MS (alleen na overleg!).
Detectiegrenzen $\leq$ 0,1 A tot $\leq$ 0,001 A-waarde van toetsingskader.

EOX

Analyse grond, methode (R): extractie volgens RIVM (Wegman) met aceton/pet. ether. EOX(R) voor grond is niet opgenomen in de VPR.
Analyse grond: methode (RI): idem, echter met indampstap zodat vluchtige verbindingen worden uitgedampt. Methode EOX (RI) en VOX vullen elkaar aan.
Analyse water: extractie volgens KIWA met indampen pet. ether.
Detectiegrenzen: A-waarde toetsingskader (methode RI minder laag). Meting coulometrisch.

VOX

Analyse: extractie via purge en trap techniek.
Coulometrische meting na thermische desorptie volgens KIWA-methode.
Detectiegrenzen: A-waarde toetsingskader.

Olie (GC)

Analyse: volgens een gesimuleerde destillatie op een gepakte GC-kolom.
Op deze wijze is een zekere classificering van de olieverontreiniging mogelijk.

Olie (IR)

Analyse: extractie met trichloortrifluorethaan. Verder conform NEN 6673 (grond via Soxhlett extractie van grond/natriumsulfaatmengsel). Polaire verbindingen worden door toevoeging van forisil verwijderd.
Detectiegrens: A-waarde toetsingskader.

GC/MS-screening

Analyse: extractie met dichloormethaan bij pH 2 en 8 volgens aangepast EPA 625 protocol na toevoegen van deuteriumgemerkte standaard.
Identificatie en kwantificering via capillaire GC/MS in EI-mode (specifiek op gechloreerde componenten ook via NCI-mode indien aangevraagd).
Detectiegrenzen: componentafhankelijk, meestal $<$ A-waarde toetsingskader.

HK 019 Repro

GC/MS-purge and trap screening

Extractie via purge and trap systeem met als adsorbens tenax, carbonsorb of porapak. Thermische desorptie en capillaire GC/MS-analyse zowel kwalitatief als kwantitatief via toevoeging van deuteriumgemerkt tolueen.
Detectiegrenzen: componentafhankelijk, meestal < A-waarde toetsingskader.

GC/MS specifieke analyses

1. Organofosforpesticiden

   Extractie conform EPA 625 methode. Detectie via massafragmentografie op geselecteerde componenten. Kwantificering via additie van structuuranaloge verbinding. Metingen zijn componentspecifiek.
   Detectiegrenzen: 1-10 ug/kg of 0,01-0,1 ug/l.

2. Organochloorpesticiden

   Extractie componentspecifiek met dichloormethaan. Detectie via massafragmentografie op geselecteerde componenten. Kwantificering via additie van Cl3-gemerkt hexachloorbenzeen.
   Metingen zijn componentspecifiek.
   Detectiegrenzen: 1-10 ug/kg of 0,01-0,1 ug/l.

3. Chloorfenolen

   Zure extractie met dichloormethaan. Detectie via massafragmentografie op monochloorfenolen tot en met tetrachloorfenolen (per groep) en pentachloorfenol. Kwantificering via additie C-13 gemerkt pentachloorfenol. Metingen zijn componentspecifiek.
   Detectiegrenzen: 10 ug/kg of 0,01-0,02 ug/l.

4. Polychloorbifenylen

   Extractie componentspecifiek. Detectie via massafragmentografie op groepen van bifenylen. Kwantificering op acht individuele PCB's.
   Kwantificering via additie structuuranaloge verbinding. Metingen zijn groepsspecifiek.
   Detectiegrenzen: 1-20 ug/kg of 0,01-0,05 ug/l.

5. Chloorbenzenen

   Extractie conform EPA 625 methode. Detectie via massafragmentografie op groepen van chloorbenzenen en hexachloorbenzeen. Kwantificering via additie Cl3-gemerkt hexachloorbenzeen.
   Detectiegrenzen: 50 ug/kg of 0,05 ug/l.

Opmerking

In het algemeen geldt dat de detectiegrenzen afhankelijk zijn van de matrix. Sterk verontreinigde monsters laten niet iedere bepaling volgens standaardprocedure toe met handhaving van de opgegeven detectiegrenzen. Extra voorzuiveringen kunnen echter vaak worden toegepast op geselecteerde monsters.

HK 019 Repro

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Bijlage 6

Toetsingstabel Leidraad bodembescherming, aflevering 8, augustus 1993

HK 334

HASKONING
Koninklijk Ingenieurs- en Architectenbureau

Toetsingstabel voor de beoordeling van de concentratieniveaus van diverse verontreinigende stoffen in de bodem

Indicatievewaarden A – referentiewaarde
B – toetsingswaarde t.b.v. (nader) onderzoek
C – toetsingswaarde t.b.v. sanering(-sonderzoek)

Voorkomen in:	Grond (mg/kg droge stof)			Grondwater (µg/l)		
Stof/niveau	A	B	C	A	B	C
I. Metalen						
Cr (chroom)	*	250	800	*	50	200
Co (cobalt)	20	50	300	20	50	200
Ni (nikkel)	*	100	500	*	50	200
Cu (koper)	*	100	500	*	50	200
Zn (zink)	*	500	3000	*	200	800
As (arseen)	*	30	50	*	30	100
Mo (molybdeen	10	40	200	5	20	100
Cd (cadmium)	*	5	20	*	2,5	10
Sn (tin)	20	50	300	10	30	150
Ba (barium)	200	400	2000	50	100	500
Hg (kwik)	*	2	10	*	0,5	2
Pb (lood)	*	150	600	*	50	200
II. Anorganische verbindingen						
NH_4 (als N)	–	–	–	*	1000	3000
F (totaal)	*	400	2000	*	1200	4000
CN (totaal-vrij)	1	10	100	5	30	100
CN (totaal-complex)	5	50	500	10	50	200
S (totaal-sulfiden)	2	20	200	10	100	300
Br (totaal)	20	50	300	*	500	2000
PO_4 (als P)	–	–	–	*	200	700
III. Aromatische verbindingen						
benzeen	0,05(d)	0,5	5	0,2(d)	1	5
ethylbenzeen	0,05(d)	5	50	0,2(d)	20	60
tolueen	0,05(d)	3	30	0,2(d)	15	50
xylenen	0,05(d)	5	50	0,2(d)	20	60
fenolen	0,05(d)	1	10	0,2(d)	15	50
aromaten (totaal)	–	7	70	–	30	100
IV. Polycyclische aromatische koolwaterstoffen						
naftaleen	*	5	50	0,2(d)	7	30
fenantreen	*	10	100	0,005(d)	2	10
antraceen	*	10	100	0,005(d)	2	10
fluoranteen	*	10	100	0,005(d)	1	5
chryseen	*	5	50	0,005(d)	0,5	2
benzo(a)antraceen	*	5	50	0,005(d)	0,5	2
benzo(a)pyreen	*	1	10	0,005(d)	0,2	1
benzo(k)fluoranteen	*	5	50	0,005(d)	0,5	2
indeno(1,2,3cd) pyreen	*	5	50	0,005(d)	0,5	2
benzo(ghi)peryleen	*	10	100	0,005(d)	1	5
PAK (totaal)	1	20	200	–	10	40

HK 334 Repro

Voorkomen in:	Grond (mg/kg droge stof)			Grondwater (µg/l)		
Stof/niveau	A	B	C	A	B	C
V. Gechloreerde koolwaterstoffen						
alifatische chloorkwst (indiv.)	*	5	50	0,01(d)	10	50
alifatische chloorkwst. (totaal)	–	7	70	–	15	70
chloorbenzenen (indiv.)	*	1	10	0,01(d)	0,5	2
chloorbenzenen (totaal)	–	2	20	–	1	5
chloorfenolen (indiv.)	*	0,5	5	0,01(d)	0,3	1,5
chloorfenolen (totaal)	–	1	10	–	0,5	2
chloorpck's (totaal)	*	1	10	–	0,2	1
PCB's (totaal)	*	1	10	0,01(d)	0,2	1
EOCl (totaal)	0,1	8	80	1	15	70
VI. Bestrijdingsmiddelen						
org. chloor (indiv.)	*	0,5	5	1/0,01(d)	0,2	1
org. chloor (totaal)	–	1	10	–	0,5	2
niet chloor (indiv.)	*	1	10	1/0,01(d)	0,5	2
niet chloor (totaal)	–	2	20	–	1	5
VII. Overige verontreinigingen						
tetrahydrofuran	0,1	4	40	0,5	20	60
pyridine	0,1	2	20	0,5	10	30
tetrahydrothiofeen	0,1	5	50	0,5	20	60
cyclohexanon	0,1	6	60	0,5	15	50
styreen	0,1	5	50	0,5	20	60
ftalaten (totaal)	0,1	50	500	0,5	10	50
geoxydeerde PAK (totaal)	1	200	2000	0,2	100	400
minerale olie	*	1000	5000	50(d)	200	600

* = Referentiewaarde bodemkwaliteit (zie blad 3 en 4)
d = Detectielimiet

HK 334 Repro

Tabel : Referentiewaarden voor zware metalen, arseen en fluor

Stof	GROND (mg/kg droge stof) Berekeningswijze	Standaardbodem (H = 10/L = 25)	GRONDWATER (µg/l)
Cr (chroom)	50 + 2L	100	1
Ni (nikkel)	10 + L	35	15
Co (koper)	15 + 0,6 (L+H)	36	15
Zi (zink)	50 + 1,5 (2L+H)	140	150
As (arseen)	15 + 0,4 (L+H)	29	10
Cd (cadmium)	0,4 + 0,007 (L+3H)	0,8	1,5
Hg (kwik)	0,2 + 0,0017 (2L+H)	0,3	0,05
Pb (lood)	50 + L+H	85	15
F (fluor)	175 + 13L	500	–

H = organisch stofgehalte: gewichtspercentage gloeiverlies betrokken op het totale drooggewicht van de grond

L = lutum gehalte : gewichtspercentage minerale bestanddelen met een diameter kleiner dan 2 µm betrokken op het totale drooggewicht van de grond

Tabel : Referentiewaarden overige anorganische verbindingen

Stof	Grondwater	Opmerkingen
nitraat	5,6 mg N/l	ter bescherming van voedselarme
fosfaat	0,4 mg P/l zandgebieden	gebieden kunnen lagere waarden vereist
(totaal fosfaat)	3,0 mg P/l klei- en veengebieden	zijn
sulfaat	150 mg/l	in gebieden met mariene beïnvloeding
bromiden	0,3 mg/l	komen van nature hogere waarden voor
chloriden	100 mg/l	(zout en brak grondwater)
fluoriden	0,5 mg/l	
ammonium-	2 mg N/l zandgebieden	
verbindingen	10 mg N/l klei- en veengebieden	

HK 334 Repro

Tabel : Referentiewaarden voor organische verbindingen in grond

Stof	Referentiewaarde bij 10% organische stof (H = 10)
a) Gehalogeneerde koolwaterstoffen en cholinesterase remmers.	
hexachloorcyclohexaan; endrin tetrachloorethaan; tetrachloormethaan; trichloorethaan; trichlooretheen; trichloormethaan PCB IUPAC nummers 28 en 52	per stof minder dan 1 µg/kg droge stof*
chloorpropeen; tetrachlooretheen; hexachloorethaan; hexachloorbutadieen; heptachloorepoxide; dichloorbenzeen; trichloorbenzeen; tetrachloorbenzeen; hexachloorbenzeen; monochloornitrobenzeen; dichloornitrobenzeen; aldrin; dieldrin; chloordaan, endosulfan; trifluralin; azinfos-methyl; azinfos-ethyl; disulfoton; fenitrothion; parathion (en -methyl); triazofos PCB IUPAC nummers 101, 118, 138, 153 en 180	per stof minder dan 10 µg/kg droge stof
DDD, DDE, pentachloorfenol	per stof minder dan 100 µg/kg droge stof
b) Polycyclische aromatische koolwaterstoffen	
naftaleen; chryseen	per stof minder dan 10 µg/kg droge stof
fenantreen, antraceen, fluoranteen benzo(a)pyreen	per stof minder dan 100 µg/kg droge stof
benz(a)antraceen	per stof minder dan 1 mg/kg droge stof
benzo(k)fluoranteen; indeno(1,2,3,cd)pyreen benzo(ghi)peryleen	per stof minder dan 10 mg/kg droge stof
c) Minerale olie	
totaal	minder dan 50 mg/kg droge stof
octaan, heptaan	minder dan 1 mg/kg droge stof

* of detectiegrens indien deze hoger is dan de aangegeven waarde

referentiewaarde, omgerekend bij verschillende organische stofgehalte (H) :

$$\text{ref.w. (H = 0–2)} = \frac{\text{ref.w. (H = 10)}}{10} \times 2$$

$$\text{ref.w. (H = 2–30)} = \frac{\text{ref.w. (H = 10)}}{10} \times H$$

$$\text{ref.w. (H = 30–100)} = \frac{\text{ref.w. (H = 10)}}{10} \times 30$$

HK 334 Repro

Tauw

Notitie

Contactpersoon B. (Berto) van Dam
Datum 30 januari 2014
Kenmerk N021-1205912ERT-irb-V02-NL

Toetsing beschermde natuurwaarden project Knoop Winkelsteeg

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de gemeente Nijmegen heeft Tauw oriënterend onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de sloop van bestaande bebouwing. Mogelijk worden ook de bomen in het plangebied gekapt.

In deze notitie wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

De beoogde planlocatie is gelegen in Nijmegen, ten oosten van de Neerbosscheweg en ten noorden van de Nieuwe Dukenburgseweg. Aan de noordkant wordt het plangebied gegrensd door de spoorlijn Den Bosch – Nijmegen. In figuur 1.1 is een impressie gegeven van de begrenzing van het plangebied. De beoogde ontwikkeling bestaat uit het slopen van de huidige bebouwing en mogelijk ook het kappen van bomen en verwijderen van struiken.

Binnen korte afstand van het plangebied liggen geen gebieden van de EHS (op >2 kilometer) of Natura 2000 (op >4 kilometer). Gezien het relatief lokale karakter en invloedssfeer van de beoogde ingreep (sloop van gebouwen en kap van bomen) worden externe effecten op Natura 2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur niet verwacht. Deze toetsing richt zich daardoor alleen op het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en faunawet. Indien de bestemming van het plangebied zodanig wijzigt dat er bijvoorbeeld significant meer verkeer aangetrokken wordt of de stikstofuitstoot door de bedrijven significant groter wordt, zijn externe effecten op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden niet meer uit te sluiten. In dat geval is een toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 wel nodig.

Naast de bescherming van soorten uit tabel 1, 2 en 3 en vogels uit de Flora- en faunawet, kent de wet een zorgplicht. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

1.2 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens.

- Een oriënterend veldbezoek op 24 januari 2014
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

Op basis van het oriënterend veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is inzichtelijk gemaakt welke soorten daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. De beoogde ingreep is vervolgens getoetst op deze selectie van soorten.

1.3 Huidige situatie

Figuur 1.1 geeft globaal de ligging van het plangebied weer. Figuur 1.2 geeft een impressie van het plangebied. Het plangebied ligt in verstedelijkt gebied en de omgeving van het plangebied bestaat uit bedrijfsgebouwen, woonwijken, wegen en parkeerplaatsen. Langs de wegen zijn bomen aanwezig en ten zuiden en zuidoosten van het plangebied is een bosrijk gebied aanwezig met sportvelden en een golfterrein. Direct ten noorden van het plangebied ligt een treinspoor. Het plangebied bestaat uit bedrijfsgebouwen en is grotendeels verhard. Het zuidwestelijke deel van het plangebied is recentelijk als parkeerplaats ingericht. In het oosten van het plangebied staan twee langgerekte rechthoekige gebouwen. In het noordwestelijke deel van het plangebied staat gebouw M. Ten noorden van gebouw M staat een aantal grote populieren en ook rond de oostelijk gelegen gebouwen staat een aantal bomen. In het noordelijke deel van het plangebied zijn de bomen langs het spoor en langs de Neerbosscheweg al verwijderd. Het plangebied is hier, op een aantal bomen en struiken na, kaal en vergraven.

Tauw

Figuur 1.1 Plangebied. De gebouwen binnen de rode begrenzing worden gesloopt. Mogelijk worden ook alle bomen gekapt. Bron: Gemeente Nijmegen.

Figuur 1.2 Foto's impressie plangebied

2 Beschermde natuurwaarden en toetsing

2.1 Effectbeoordeling beschermde soorten

Op basis van verschillende literatuurbronnen is bekeken welke door de Flora- en faunawet beschermde soorten (tabel 2 of 3 en vogels) in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel een overzicht gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en zijn de eventuele effecten op deze soorten inzichtelijk gemaakt.

Flora

Tijdens het oriënterend veldbezoek zijn geen geschikte groeiplaatsen voor beschermde soorten aangetroffen. Volgens een voorgaand onderzoek verricht door Bureau Waardenburg bv (Hoefsloot, 2012) is in de omgeving van het plangebied rapunzelklokje waargenomen. Voor deze beschermde tabel 2 soort van de Flora- en faunawet voorziet het plangebied niet in een geschikte groeiplaats.

In het plangebied zijn enkel algemeen voorkomende soorten waargenomen die kenmerkend zijn voor voedselrijke en verstoorde groeiplaatsen. Mede door het intensieve gebruik worden beschermde plantensoorten en effecten daarop uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren
Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen et al., 1992) kunnen de bever, de das, de boommarter, de waterspitsmuis (allen tabel 3), de eekhoorn, de steenmarter en het wild zwijn (allen tabel 2) verwacht worden. Omdat het plangebied in sterk verstedelijkt gebied ligt, zijn alleen de boommarter en de eekhoorn (beide tabel 2) te verwachten. Binnen de planlocatie zijn geen nesten van de eekhoorn gevonden en omdat er niet veel bomen (en veel verstoring en weinig geschikt habitat) in het plangebied aanwezig zijn wordt deze soort niet in het plangebied verwacht. De steenmarter heeft zijn verblijflocaties in gebouwen in spouwmuren en op zolderverdiepingen. Aangezien er geen potentieel geschikte en bereikbare verblijfplaatsen zijn aangetroffen (geen zolderruimtes of holtes in bomen die gekapt worden) is een negatief effect op deze soort uitgesloten.

Negatieve effecten op grondgebonden zoogdieren van tabel 2 en 3 worden uitgesloten.

Vleermuizen
Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Op basis van verspreidingsgegevens (Limpens et al., 1997) kunnen diverse soorten vleermuizen (alle tabel 3) in het plangebied voorkomen. Omdat het gebied in sterk verstedelijkt gebied ligt worden alleen de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger en de ruige dwergvleermuis verwacht. Vleermuizen gebruiken hun leefomgeving globaal gezien op drie verschillende manieren.

Verblijfplaatsen
Vleermuizen maken gebruik van (stedelijke) bebouwing en bomen als verblijfplaats. Spouwmuren, holtes of spleten in bebouwing kunnen hierbij een functie vervullen. In de bomen die in het plangebied staan zijn geen geschikte holtes en/of spleten aangetroffen. Een negatief effect op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is daarom uitgesloten. De meeste gebouwen worden vanwege beveiliging (deels) verlicht maar er kan niet op voorhand met zekerheid worden uitgesloten dat verblijfplaatsen van vleermuizen in de aanwezige gebouwen aanwezig zijn. Vleermuizen kunnen onder dakranden, onder vensterbanken en langs kozijnen in de gebouwen wegkruipen en eventueel de spouw bereiken.
Aan het meest zuidoostelijk gelegen gebouw in het zuidwesten van het plangebied is een uitbouw met een brede dakrand aanwezig. Onder deze dakrand kunnen vleermuizen verblijven en via de dakrand kan de spouw worden bereikt. In de muur van gebouw M zijn open stootvoegen aangetroffen die door vleermuizen gebruikt kunnen worden om de spouw te bereiken

(zie figuur 2.1). De aanwezigheid van verblijfplaatsen is hierdoor niet met zekerheid uit te sluiten. Nader onderzoek naar zomer-, kraam-, winter-, en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger alsmede naar paar- en winterverblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis is noodzakelijk.

Figuur 2.1 De foto's boven tonen de dakrand die voorzien in een geschikte verblijfplaats. De onderste foto's tonen de open stootvoegen aan de voorzijde van gebouw M.

Foerageergebieden

De soorten die foeragerend in het plangebied worden verwacht zijn de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Deze soorten gebruiken opgaande begroeiing als foerageergebied. Door de beoogde ontwikkeling worden mogelijk alle bomen en struiken in het plangebied verwijderd. Een groot deel van de opgaande begroeiing in het noorden en noordoosten van het plangebied is al gekapt. Langs het spoor en ten noorden van de gebouwen staan nog enkele boomgroepen en struiken. Ten noorden van gebouw M staat nog een aantal grote platanen.

Het kan niet worden uitgesloten dat de opgaande begroeiing belangrijk foerageergebied is voor vleermuizen die eventueel een verblijfplaats in of in de nabijheid van het plangebied hebben. Een negatief effect is niet op voorhand uit te sluiten en nader onderzoek naar foerageergebied (gecombineerd met het onderzoek naar potentiële verblijfplaatsen in of in de directe omgeving van het plangebied) is daarom noodzakelijk.

Vliegroutes
De soorten vleermuizen die in het plangebied worden verwacht gebruiken een netwerk van geleidende lijnvormige structuren bestaande uit opgaande begroeiing om van hun verblijfplaatsen naar geschikt foerageergebied te vliegen en vice versa. Door de beoogde ontwikkeling worden de bomen en struiken in het plangebied mogelijk verwijderd. Een groot deel van de omgaande begroeiing is al verwijderd. Het kan niet worden uitgesloten dat de overgebleven bomen en struiken belangrijke oriëntatiepunten zijn voor vleermuizen die in of in de nabijheid van het plangebied een verblijfplaats hebben. Een negatief effect is niet op voorhand uit te sluiten en nader onderzoek naar vliegroutes (gecombineerd met het onderzoek naar potentiële verblijfplaatsen en foerageergebieden in of in de directe omgeving van het plangebied) is daarom noodzakelijk.

Vogels
De soortgroep vogels heeft in de Flora- en faunawet een bijzondere status: alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (het broedseizoen loopt globaal gezien van 15 maart tot 15 juli). Daarnaast is de vaste verblijfplaats (én functionele omgeving) van een aantal soorten jaarrond beschermd. Bij de beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn. Bij categorie 5 soorten zijn de nesten alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen. Er worden geen categorie 5 soorten verwacht waarbij jaarrond beschermding noodzakelijk is. Deze categorie wordt daarom in het vervolg behandeld als algemene broedvogels.

Jaarrond beschermd
Op basis van verspreidingsgegevens (www.sovon.nl) kunnen de boomvalk, de buizerd, de gierzwaluw, de havik, de huismus, de kerkuil, de ooievaar, de ransuil, de roek, de slechtvalk, de sperwer, de steenuil, de wespendief en de grote gele kwikstaart in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Door het sterk verstedelijkte karakter kan het voorkomen van de boomvalk, de buizerd, de havik, de kerkuil, de steenuil, de ooievaar, de wespendief en de grote gele kwikstaart worden uitgesloten.

Voor de slechtvalk zijn geen geschikte hoge gebouwen in het plangebied aanwezig. Het Fifty Two Degrees gebouw direct ten zuiden van het plangebied voorziet in theorie in een geschikte broedlocatie voor de slechtvalk maar negatieve effecten zijn uitgesloten omdat dit gebouw niet wordt geschaad en zo hoog is dat er geen verstorende effecten door de beoogde ontwikkelingen te verwachten zijn. De huismus, de gierzwaluw en de slechtvalk zijn soorten van stedelijk gebied en komen in de directe omgeving voor. In het plangebied zijn echter geen geschikte verblijfplaatsen voor deze soorten aangetroffen en voor de huismus is er te weinig dekking in het plangebied aanwezig. Dat er jaarrond beschermde soorten in het plangebied broeden is op basis van bovenstaande uitgesloten. In de bomen zijn geen nesten van jaarrond beschermde soorten aangetroffen. Een negatief effect op jaarrond beschermde vogelsoorten is uitgesloten.

Algemene broedvogels
Er worden door de beoogde ontwikkeling gebouwen gesloopt en mogelijk bomen en/of struiken verwijderd. Het kan niet worden uitgesloten dat er algemene broedvogels zoals de koolmees en de pimpelmees nestlocaties in de gebouwen hebben. Daarnaast kan niet worden uitgesloten dat diverse algemene broedvogels in de opgaande begroeiing broeden. In de bomen op het plangebied zijn diverse nesten van de ekster en een nest van de zwarte kraai aangetroffen. Alle broedende vogels zijn beschermd en ook de functionele leefomgeving rond het nesten van een broedende vogel is beschermd. Het wordt daarom aanbevolen om het slopen van gebouwen en het verwijderen van opgaande begroeiing buiten het vogelbroedseizoen uit te voeren tenzij een ter zake kundig ecoloog heeft vastgesteld dat er geen vogels binnen de invloedsfeer van de beoogde ontwikkeling broeden. Het broedseizoen loopt van 15 maart tot 15 juli maar ook buiten deze periode zijn broedende vogels beschermd.

Amfibieën
Op basis van verspreidingsgegevens (Creemers & van Delft, 2009) kunnen de kamsalamander, de poelkikker, de heikikker, de knoflookpad, de rugstreeppad (allen tabel 3) en de alpenwatersalamander (tabel 2) in of in de nabijheid van het plangebied verwacht worden. Amfibieën zijn diersoorten die zich ophouden in of nabij oppervlakte wateren, maar ook in braakliggende terreinen aanwezig kunnen zijn. Stedelijk gebied biedt voor amfibieën in principe echter geen geschikte leefomgeving, daarnaast is er in de directe omgeving van het plangebied geen oppervlaktewater aangetroffen. De aanwezigheid van beschermde amfibieën is daarom uitgesloten.

Negatieve effecten op amfibieën van tabel 2 en 3 worden uitgesloten.

Reptielen
Op basis van verspreidingsgegevens (Creemers & van Delft, 2009) worden de gladde slang, de hazelworm, de zandhagedis (allen tabel 3) en de levendbarende hagedis (tabel 2) in of in de nabijheid van het plangebied verwacht. Nog meer dan bij amfibieën geldt voor reptielen dat zij gebonden zijn aan specifieke biotopen als (stuif)zanden, heideterreinen, (broek)bossen en andere. Stedelijk gebied biedt op voorhand geen geschikt biotoop voor reptielen. De aanwezigheid van reptielen wordt daarom uitgesloten.

Negatieve effecten op reptielen van tabel 2 en 3 worden uitgesloten.

Vissen
In het plangebied is geen voor beschermde vissoorten geschikt oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van en effecten op beschermde vissen is daarom uitgesloten.

Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden
Op basis van verspreidingsgegevens (EIS-nederland, 2007; Bos et al., 2006; Dijkstra et al., 2002) kunnen vlindersoorten als het heideblauwtje, de iepenpage, de gevlekte witsnuitlibel en de rivierrombout (allen tabel 3) in de ruime omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldbezoek bleek voor deze soorten geen geschikt habitat en/of geschikte (landschaps)elementen aanwezig te zijn. Hoewel nooit volledig uit te sluiten is dat een beschermd exemplaar zich in of nabij het plangebied ophoudt, zal er gezien de afwezigheid van geschikt biotoop, geen negatief effect op populaties van beschermde soorten optreden.

3 Conclusies Flora- en faunawet

In de onderstaande tabel zijn de beschermde tabel 2- en 3-soorten en vogels uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de ingreep. Eventueel overtreden verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zijn eveneens weergegeven.

Tabel 3.1 Aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Ffw tabel 2 of 3 en vogels) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*
Flora	Niet aanwezig, geen effecten	Niet van toepassing
Zoogdieren	Niet aanwezig, geen effecten	Niet van toepassing
Broedvogels tijdens broedseizoen	Geen (aantasting van) vogels tijdens broedseizoen mits uitvoering buiten broedseizoen of als een ter zake kundig ecoloog heeft vastgesteld dat er geen broedende vogels binnen de invloedsfeer van de beoogde ontwikkelingen aanwezig zijn	Niet van toepassing
Broedvogels, vaste verblijfplaatsen	Niet aanwezig, geen effecten	Niet van toepassing
Vleermuizen	Mogelijke (aantasting van) verblijfplaatsen, vliegroutes en/of foerageerlocaties	Artikel 9, Artikel 11
Reptielen	Niet aanwezig, geen effecten	Niet van toepassing
Amfibieën	Niet aanwezig, geen effecten	Niet van toepassing
Vissen	Niet aanwezig, geen effecten	Niet van toepassing
Dagvlinders	Niet aanwezig, geen effecten	Niet van toepassing
Libellen	Niet aanwezig, geen effecten	Niet van toepassing
Overige ongewervelden	Niet aanwezig, geen effecten	Niet van toepassing

***Toelichting verbodsbepalingen tabel:**

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Broedende vogels

Alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd tijdens de broedperiode. Sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken dienen gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dienen daarom buiten het vogelbroedseizoen te starten of te worden uitgevoerd. Werkzaamheden kunnen in het broedseizoen worden uitgevoerd als een ter zake kundig ecoloog heeft vastgesteld dat er geen broedende vogels binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn.

Vleermuizen
In de gebouwen in het plangebied bevinden zich mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen. De Flora- en faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat een overtreding van verbodsbepalingen *met zekerheid* moet kunnen worden uitgesloten. Uitsluitsel is alleen mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens. Wanneer negatieve effecten op soorten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, is daarom nader onderzoek naar de aanwezigheid van deze soorten noodzakelijk. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing of indienen van een mitigatieplan dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Hierbij geldt een ‘omgekeerde bewijslast waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijkheid draagt. Nader onderzoek naar vleermuizen is noodzakelijk, omdat op dit moment niet kan worden uitgesloten of en welke effecten optreden.

Afhankelijk van de uitkomsten van nader onderzoek naar vleermuizen is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing is noodzakelijk als er verblijfplaatsen worden aangetroffen of als de opgaande begroeiing in het plangebied van essentieel belang blijkt voor vleermuizen die in de nabije omgeving van het plangebied een verblijfplaats hebben. Mitigerende/compenserende maatregelen bestaan doorgaans uit het inpassen van groenstructuren, het realiseren van alternatieve groenstructuren en/of het realiseren van alternatieve verblijfplaatsen in omliggende gebouwen voorafgaand aan de beoogde werkzaamheden. Aanvullend kunnen ook in de nieuwbouw vleermuisvoorzieningen worden ingebouwd. De inspanning die geleverd moet worden om effecten te voorkomen is afhankelijk van de soorten vleermuizen, aantallen vleermuizen en type verblijfplaatsen die worden aangetroffen.

Mitigatie/Compensatie en/of ontheffing
De jurisprudentie ten aanzien van te treffen maatregelen in het kader van de Flora- en faunawet is voortdurend aan veranderingen onderhevig. Zo kunnen inmiddels alleen maatregelen die gericht zijn op het *geheel en vooraf voorkomen* van effecten (en overtreding verbodsbepalingen) ‘mitigatie’ genoemd worden. Wanneer maatregelen gericht zijn op het *wegnemen* van aanvankelijk optredende effecten, dienen deze als ‘compensatie’ aangemerkt te worden. In dat geval is dus ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen (er is immers een al dan niet tijdelijk effect). Omdat bij compensatie een overtreding wordt gedaan is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing of het laten goedkeuren van het mitigatieplan én het uitvoeren van de maatregelen van de ontheffing of het mitigatieplan dienen vóór aanvang van de werkzaamheden afgerond te zijn. Bij formele ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd die kan oplopen tot meerdere maanden. In de uitvoeringsfase moet een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing daadwerkelijk in bezit zijn. Wel kunnen, los daarvan, de overige ruimtelijke vergunning- en planprocedures doorgang vinden.

Ook bij mitigatieplannen verdient het de aanbeveling het mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EZ. Ook dit dient te gebeuren door het indienen van een ontheffingsaanvraag, waarbij de goedkeuring van de mitigerende maatregelen gegeven wordt in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Afhankelijk van de tijd tussen onderliggend onderzoek en de sloop van gebouwen en het verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in onbruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

4 Literatuur

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren.

Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Nederland, Leiden.

EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007. Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

Tauw

Hoefsloot G., 2012. Flora- en faunawet beoordeling plangebied stationsomgeving Goffert. Bureau Waardenburg rapport. Kenmerk G513/11372169

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie.

www.sovon.nl

Rapportage

NTC spoor

Versie: 2.3.0 Build: 535
Releasedatum: 14-11-2013
Datum: 20-2-2014, tijd: 12:21:04

1 Projectgegevens

1.1 Samenvatting

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Projectnaam	NTC spoor	
Omschrijving	NTC spoor	
Modaliteit	Spoor	
Weerfile	Volkel	
Totale lengte van de route	2408	m
Berekend	Groepsrisico's	

Gemiddelde afstand tot de contouren

Contour 1/j	Afstand m
10-5	Niet aanwezig
10-6	Niet aanwezig
10-7	3
10-8	29

Oppervlak onder de contouren

Contour 1/j	Oppervlak m†
10-5	Niet aanwezig
10-6	Niet aanwezig
10-7	13509
10-8	144773

1.2 Versies

Onderdeel	Versie	Datum
RBM_II.exe	2.3.0 Build: 535	14/11/2013
Parameters	1.3.	14/11/2013
Weer	1.0	24-8-2012
Scenariobestand	nvt	24-8-2012
Stoffenbestand	Niet ingevuld	24-8-2012
Helpbestand	2.2	24-8-2012
Systeemdatum	-	20-2-2014

1.3 Werkgebied

Punt	X-waarde	Y-Waarde
Linksonder	182798	423895

Rechtsboven	187798	428895

1.4 Algemene gegegevens

Eigenschap	Waarde
Projectnaam	NTC spoor
Omschrijving	Berekening spoor met nieuwe NTC terrein
Extra informatie	Geen informatie
Projectcode	z13.031174
Datum afronding	Niet ingevuld
Uitgevoerd door	
Analist	Mark Geurts
Telefoon	7733
E-mail	mark.geurts@odrn.nl
Bedrijf	Omgevingsdienst Regio Nijmegen
Postadres	Niet ingevuld
Postcode	Niet ingevuld
Plaats	Nijmegen
In opdracht van	
Naam	Gemeente Nijmegen
Telefoon	Niet ingevuld
E-mail	Niet ingevuld
Organisatie contactpersoon	Stadsontwikkeling
Postadres	Niet ingevuld
Postcode	Niet ingevuld
Plaats	Nijmegen

1.4.1 Weer: Volkel

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Weerstation	Volkel	
Specificaties	CPR 18E pag. 4.38	
Aantal windrichtingen	12	
Aantal weersklassen	6	
Begin van de dag (hh:mm)	08:00	
Begin van de nacht (hh:mm)	18:30	
Meteo gegevens		
Meteo gegevens		

Weerstabili		B	D	D	D	E	F
Windsnelh	m/s	3,0	1,5	5,0	9,0	5,0	1,5
6:0	o/o	2,100	1,400	1,900	0,900	0,000	0,000
0:1	o/o	2,200	1,200	1,700	1,100	0,000	0,000
1:1	o/o	3,000	1,100	2,000	2,000	0,000	0,000
1:2	o/o	2,500	0,900	1,500	1,400	0,000	0,000
2:2	o/o	1,800	0,800	1,200	0,800	0,000	0,000
2:3	o/o	1,500	1,000	1,400	0,900	0,000	0,000
3:3	o/o	1,600	1,600	2,600	1,900	0,000	0,000
3:4	o/o	2,100	2,200	4,300	4,800	0,000	0,000
4:4	o/o	2,500	2,400	5,900	6,200	0,000	0,000
4:5	o/o	2,000	2,100	4,200	4,000	0,000	0,000
5:5	o/o	1,600	1,500	2,700	1,900	0,000	0,000
5:6	o/o	1,300	1,200	1,900	1,100	0,000	0,000

Meteo gegevens

Weerstabili		B	D	D	D	E	F
Windsnelh	m/s	3,0	1,5	5,0	9,0	5,0	1,5
6:0	o/o	0,000	1,300	0,900	0,300	0,600	2,900
0:1	o/o	0,000	1,400	1,300	0,600	0,800	3,300
1:1	o/o	0,000	1,200	1,800	1,300	1,400	3,000
1:2	o/o	0,000	1,200	1,400	0,800	1,000	2,500
2:2	o/o	0,000	1,000	1,000	0,300	0,500	1,800
2:3	o/o	0,000	1,300	1,500	0,800	0,600	1,900
3:3	o/o	0,000	2,200	2,600	1,500	0,900	2,400
3:4	o/o	0,000	2,500	4,100	3,700	1,400	3,300
4:4	o/o	0,000	2,600	4,600	4,200	1,400	2,900
4:5	o/o	0,000	2,000	2,400	1,900	0,900	2,700
5:5	o/o	0,000	1,600	1,300	0,600	0,400	2,200
5:6	o/o	0,000	1,100	0,700	0,200	0,300	1,800

2 Situatie plot + PR-contouren

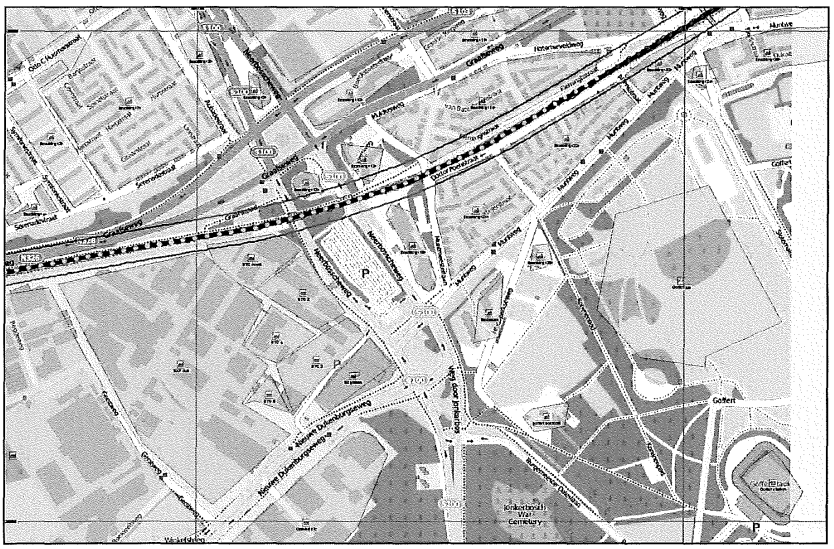

Figuur 1

3 Groepsrisico's

3.1 Groepsrisicocurve

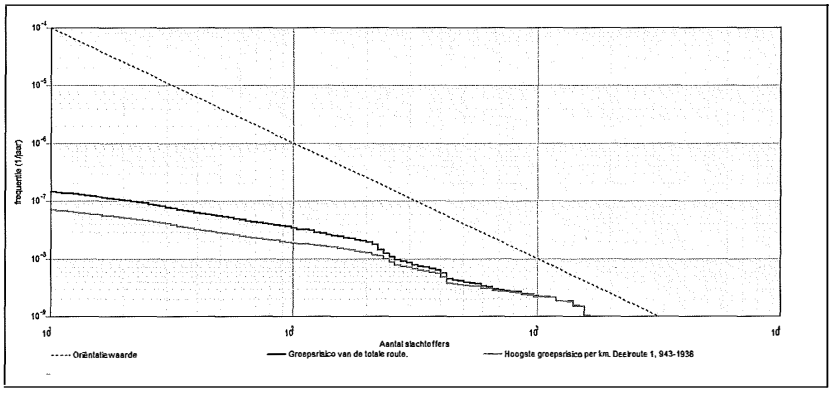

3.1.1 Kenmerken van het berekende groepsrisico

Eigenschap	Waarde
Naam GR-curve	Groepsrisico van de totale route.
Normwaarde (N:F)	0,00367 (1573 : 1,5E-009)
Max. N (N:F)	1661 (1661 : 1,0E-009)
Max. F (N:F)	1,5E-007 (11 : 1,5E-007)
Naam GR-curve	Hoogste groepsrisico per km. Deelroute 1, 943-1936
Normwaarde (N:F)	0,00365 (1573 : 1,5E-009)
Max. N (N:F)	1661 (1661 : 1,0E-009)
Max. F (N:F)	7,0E-008 (11 : 7,0E-008)

4 Route en transportgegevens

4.1 Spoorroute: Spoor

Eigenschap	Waarde	Unit
Omschrijving	Nijmegen Den Bosch	
Type spoorwegtraject	Hoge snelheid	
Breedte	9	m
Frequentie (1/vtg.km)	2,772E-008	
Beginpunt is eindpunt voorgaand traject	Niet waar	
Coordinaten		
Transport van voorgaand traject	Niet waar	

Transport

Stof	Aantal transp.	Transp. middel	Transp. overdag	Transp.	Aantal C3

				werkweek	wagons
	1/jaar		o/o	o/o	
A (brandbare gassen)	700	SKW druk (bonte trein)	33	71,4	0
B2 (giftige gassen)	200	SKW druk (bont trein)	33	71,4	0,95
C3 (zeer brandbare vloeistoffen)	1050	SKW vloeistof	33	71,4	NVT
D3 (giftige vloeistoffen)	50	SKW zeer giftige vloeistof	33	71,4	NVT
D4 (zeer giftige vloeistoffen)	50	SKW zeer giftige vloeistof	33	71,4	NVT

Wissels	Nee	
Lengte	2408	m

5 Standaard bebouwing

5.1 Bevolking

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	250	
Nacht	470	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	7746,5	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.2 Bevolking<1>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<1>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	817	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	16144,8	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.3 Bevolking<2>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<2>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	43	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	4300,54	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.4 Bevolking<3>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<3>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	246	
Nacht	464	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	20766,4	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.5 Bevolking<4>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<4>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	60	
Nacht	115	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	3090,24	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.6 Bevolking<5>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<5>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	233	
Nacht	455	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	41404,3	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.7 Bevolking<6>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<6>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	267	
Nacht	532	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	25341	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.8 Bevolking<7>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<7>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	438	
Nacht	833	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	75512,8	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.9 Bevolking<8>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<8>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	234	
Nacht	452	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	12592,4	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.10 Bevolking<9>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<9>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	157	
Nacht	312	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	1429,8	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.11 Bevolking<10>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<10>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	371	
Nacht	633	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	10738,1	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.12 Bevolking<11>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<11>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	58	
Nacht	104	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	13526,4	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.13 Bevolking<12>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<12>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	214	
Nacht	420	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	2243,54	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.14 Bevolking<13>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<13>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	55	
Nacht	110	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	4133,85	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.15 Bevolking<14>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<14>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	214	
Nacht	379	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	45060	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.16 Bevolking<15>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<15>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	150	
Nacht	276	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	15060,4	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.17 Bevolking<16>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<16>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	23,47	
Nacht	11,73	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	11732,6	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.18 Bevolking<17>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<17>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	56	
Nacht	80	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	29733,6	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.19 Bevolking<18>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<18>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	35	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	7151,3	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.20 Bevolking<21>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<21>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	200	
Nacht	388	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	29395,2	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.21 Bevolking<22>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<22>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	179	
Nacht	347	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	26852,4	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.22 Bevolking<23>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<23>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	20	
Nacht	39	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	6496,93	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.23 Bevolking<24>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<24>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	56	
Nacht	80	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	1038,25	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.24 Bevolking<25>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<25>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	725,5	
Nacht	1317	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	19930,5	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.25 Bevolking<26>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<26>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	47,37	
Nacht	85,26	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	9473	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.26 Bevolking<27>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<27>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	365	
Nacht	715	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	40564,6	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.27 Bevolking<28>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<28>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	570	
Nacht	817	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	86462,2	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.28 Bevolking<29>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<29>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	8	
Nacht	15	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	1825,95	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.29 goffert boerderij

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	goffert boerderij	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	20	
Nacht	20	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	3763,76	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.30 Bevolking<31>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<31>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	1227	
Nacht	2455	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	204569	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.31 Bevolking<32>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<32>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	264,5	
Nacht	528,9	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	44078,5	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.32 Bevolking<33>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<33>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	443,6	
Nacht	887,1	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	73928,9	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.33 Bevolking<34>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<34>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	782,9	
Nacht	1566	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	130477	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.34 Nijmegen west overig

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Nijmegen west overig	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	2965	
Nacht	5930	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	847143	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.35 Bevolking<36>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<36>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	871,1	
Nacht	1742	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	145185	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.36 Bevolking<37>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<37>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	1099	
Nacht	2197	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	183088	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.37 Bevolking<38>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<38>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	1560	
Nacht	3000	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	1,19987E006	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.38 Heidepark

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Heidepark	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	325	
Nacht	586	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	5046,6	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.39 weurt

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	weurt	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	548,7	
Nacht	1266	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	422070	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.40 Bevolking<19>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<19>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	1,919E004	
Nacht	3,839E004	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	5,48369E006	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.41 Bevolking<20>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<20>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	9070	
Nacht	1,814E004	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	2,59138E006	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

5.42 Bevolking<30>

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bevolking<30>	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Type bebouwing	Woonbebouwing	
Aantal mensen		--
Dag	6413	
Nacht	1,283E004	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,07	
Nacht	0,01	
Oppervlak	1,8323E006	m†
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

6 Bedrijven continue

6.1 Gamma etc

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Gamma etc	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Aantal mensen		1/ha
Dag	40	
Nacht	1	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0,01	
Oppervlak	58477,1	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

6.2 NTC 2

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	NTC 2	
Omschrijving	25m 65%	
Aantal mensen		1/ha
Dag	335,107300109757	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	13428,5	m†

Aantal verblijfplaatsen	1
Complexiteit bouwvlak	Ok
Herkomst data	RBM

6.3 NTC noord

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	NTC noord	
Omschrijving	50 m 80%	
Aantal mensen		1/ha
Dag	231,412462796333	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	12963,9	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

6.4 NTC 3

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	NTC 3	
Omschrijving	16m 40%	
Aantal mensen		1/ha
Dag	210,813721961128	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	14230,6	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

6.5 52 graden

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	52 graden	
Omschrijving	52 gr	
Aantal mensen		1/ha
Dag	1077,59355497556	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	9279,94	m†

Aantal verblijfplaatsen	1
Complexiteit bouwvlak	Ok
Herkomst data	RBM

6.6 NTC 4

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	NTC 4	
Omschrijving	25m 25%	
Aantal mensen		1/ha
Dag	100	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	9088,35	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

6.7 NXP oud

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	NXP oud	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Aantal mensen		1/ha
Dag	2000	
Nacht	300	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	134353	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

6.8 NTC 5

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	NTC 5	
Omschrijving	5m 5%	
Aantal mensen		1/ha
Dag	7,3549993150423	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	2719,24	m†

Aantal verblijfplaatsen	1
Complexiteit bouwvlak	Ok
Herkomst data	RBM

6.9 Winkelsteeg overig

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Winkelsteeg overig	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Aantal mensen		1/ha
Dag	40	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	293333	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

6.10 Westkanaaldijk

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Westkanaaldijk	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Aantal mensen		1/ha
Dag	40	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	218258	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

6.11 Bedrijven dagdienst

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Bedrijven dagdienst	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Aantal mensen		1/ha
Dag	40	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	63471,9	m†

Aantal verblijfplaatsen	1
Complexiteit bouwvlak	Ok
Herkomst data	RBM

6.12 Kanaalhavens

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Kanaalhavens	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Aantal mensen		1/ha
Dag	40	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,05	
Nacht	0	
Oppervlak	404467	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

7 Evenementen werkweek

7.1 Goffert par

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Goffert par	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Aantal mensen		1/ha
Dag	5451,17822590635	
Nacht	1,09023564518127	
Fractie buitenshuis		--
Dag	1	
Nacht	1	
Aantal evenementen	1	1/maand
Tijdsduur van het evenement		uur
Dag	10	
Nacht	0	
Oppervlak	91723,3	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

8 Evenementen weekend

8.1 Goffert stadion

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Goffert stadion	
Omschrijving	Voetbalvelden	
Aantal mensen		1/ha
Dag	14135,9833848261	
Nacht	0	
Fractie buitenshuis		--
Dag	1	
Nacht	0	
Aantal evenementen	2	1/maand
Tijdsduur van het evenement		uur
Dag	3	
Nacht	0	
Oppervlak	9196,39	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

8.2 Voetbal

Eigenschap	Waarde	Eenheid
Naam	Voetbal	
Omschrijving	Niet ingevuld	
Aantal mensen		1/ha
Dag	500	
Nacht	500	
Fractie buitenshuis		--
Dag	0,25	
Nacht	0,1	
Aantal evenementen	1,41666666666667	1/maand
Tijdsduur van het evenement		uur
Dag	3	
Nacht	3	
Oppervlak	68258,8	m†
Aantal verblijfplaatsen	1	
Complexiteit bouwvlak	Ok	
Herkomst data	RBM	

1845

PHILIPS SEMICONDUCTORS NIJMEGEN
GERSTWEG 2
6534 AE NIJMEGEN

VERONTREINIGING DOOR PAK EN ZWARE METALEN

Bijlage behorend bij melding ex. artikel 29 van de Wet Bodembescherming

(4 door Philips)

brief 95
29-6-98

JUNI 1998

E 1825.A0/001/BR/IP

Barbarossastraat 35
Postbus 151
6500 AD Nijmegen
Telefoon (024) 328 42 84
Telefax (024) 360 47 37

HASKONING
Ingenieurs- en
Architectenbureau

PHILIPS SEMICONDUCTORS NIJMEGEN
GERSTWEG 2
6534 AE NIJMEGEN

1845

VERONTREINIGING DOOR PAK EN ZWARE METALEN

Bijlage behorend bij melding ex. artikel 29 van de Wet Bodembescherming

JUNI 1998

HASKONING
Ingenieurs- en
Architectenbureau

INHOUDSOPGAVE

		blz
1.	ALGEMEEN	1
2.	BODEMOPBOUW EN GRONDWATER	2
3.	UITGEVOERDE BODEMONDERZOEKEN	2
4.	HISTORISCHE INFORMATIE	3
5.	PAK EN ZWARE METALEN EEN APART GEVAL	3
6.	OMVANG VAN DE BODEMVERONTREINIGING DOOR PAK EN ZWARE METALEN	4
7.	VERONTREINIGINGSSITUATIE GEVISUALISEERD	4
8.	TOETSING ACTUELE RISICO'S	5

BIJLAGEN:

1. Topografische kaart 1:25.000
2. Kadastrale kaart
3. Overzicht uitgevoerde bodemonderzoeken
4. Projectie voormalige composteerinrichting en verbrandingsoven op huidige situatie bedrijfsterrein PHILIPS
5. Risico-evaluatie
6. Tekening 002, zware metalen in de laag van 0-0,5 m-mv
7. Tekening 002A, zware metalen in de laag van 0,5-2,0 m-mv
8. Tekening 003, PAK in de laag van 0-0,5 m-mv
9. Tekening 003A, PAK in de laag van 0,5-2,0 m-mv

Juni 1998
Coll.: E1424.A0/O001/JBR/IP

HASKONING
Ingenieurs- en
Architectenbureau

1. ALGEMEEN

Het bedrijfsterrein van PHILIPS Semiconductors B.V. is gelegen aan de Gerstweg 2 te Nijmegen. Het terrein heeft een oppervlakte van circa 23 ha. Een overzicht van de ligging van de locatie op de topografische kaart (schaal 1: 25.000) is weergegeven in bijlage 1. De topografische coördinaten zijn: X = 184.900 en Y = 426.350 (kaartblad 40C Nijmegen), gemeten in het centrum van het bedrijfsterrein.

In bijlage 2 is de kadastrale situatie van het bedrijfsterrein weergegeven. Tevens is in bijlage 2 het uittreksel van het kadastraal register opgenomen, met daarin vermeld de zakelijk gerechtigden (eigenaren) en gebruikers van het terrein. Kadastraal is de locatie bekend als gemeente, Hatert sectie F nummers 1163 en 1239. Het terrein is in eigendom van PHILIPS Semiconductors B.V. te Eindhoven.

Het bedrijfsterrein ligt op circa 3 km afstand ten zuidwesten van het centrum van Nijmegen. Aan de westzijde, op circa 800 m, bevindt zich het Maas-Waalkanaal. De locatie wordt aan de oostzijde begrensd door de Gerstweg, aan de zuidzijde door de Nieuwe Dukenburgseweg en aan de westzijde door de Neerbosscheweg. Direct ten noorden van het bedrijfsterrein bevindt de spoorlijn 's-Hertogenbosch-Nijmegen. De maaiveldhoogte van het terrein is aan de oostzijde circa NAP + 12,5 à 13 m. Aan de westzijde is de maaiveldhoogte circa NAP + 14 m.

Het PHILIPS-complex kenmerkt zich door talrijke gebouwen en installaties, die in gebruik zijn voor kantoor-, ontwikkeling-, energie-, produktie- en onderhoudsdoeleinden. Verhardingen van wegen en parkeerplaatsen bestaan naast asfalt grotendeels uit klinkers en stelconplaten. De overige (onverharde) terreindelen bestaan uit plantsoenen, gazons en enkele nog niet ingerichte terreindelen.
Het gehele complex is voorzien van een hoge terreinafrastering en wordt 24 uur per dag bewaakt. Milieukundige aspecten worden gecoördineerd door de Dienst Veiligheid en Milieu.

PHILIPS Semiconductors is sinds 1952 gevestigd op de huidige locatie. Het bedrijf ontwikkelt en produceert geïntegreerde schakelingen en sinds de jaren '80 ook microchips. De vestiging in Nijmegen staat bekend als een modern en dynamisch bedrijf, waarin nieuwe ontwikkelingen op het gebied van elektronica op de voet worden gevolgd.

HASKONING
Ingenieurs- en
Architectenbureau

2. BODEMOPBOUW EN GRONDWATER

In tabel 1 is het bodemprofiel op de onderzoekslocatie, globaal weergegeven.

Tabel 1: Beschrijving lokale bodemopbouw

laagdiepte (NAP+m)	laagdiepte (m-mv)	samenstelling textuur	geohydrologische eenheid
13,5 - 11,5	0 - 2	matig fijn tot matig grof zand (veelal geroerd) (licht siltig en licht tot sterk matig fijn grindig)	deklaag (onverzadigd)
11,5 - 6,5	2 - 7	matig fijn tot matig grof zand (licht tot matig fijn grindig)	"
6,5 - 1,5	7 - 12	matig grof tot uiterst grof zand (licht tot sterk grindig, lokaal met stenen)	1e watervoerend pakket
1,5 --2,5	12 - 16	fijn tot zeer grof grind met stenen (licht matig tot grof zandig)	"
-2,5 --5,5	16 - 19	leem (licht fijn tot matig fijn zandig)	scheidende laag
<-5,5	>19	matig grof tot uiterst grof zand (licht tot matig fijn grindig, lokaal met leem)	2e watervoerend pakket

Het freatisch grondwater bevindt zich op een diepte van circa NAP + 7 m. Dit is ± 6,5 m-mv. Het freatisch grondwater in het eerste watervoerend pakket wordt beïnvloed door de grondwateronttrekking bij de pompputten 8 en 9 in de zuidoosthoek van het bedrijfsterrein. Deze pompputten hebben filters in het 2e watervoerend pakket. Het freatisch grondwater stroomt convergerend in de richting van de pompputten.

3. UITGEVOERDE BODEMONDERZOEKEN

Sinds 1993 zijn op het terrein van PHILIPS diverse verkennende bodemonderzoeken uitgevoerd in het kader van de aanvraag van bouwvergunningen. De titels en de referientienummers van de rapporten zijn vermeld in bijlage 3. De rapporten zijn in vijf-voud ingediend bij deze melding.

Uit de verkennende onderzoeken is bekend dat de grond op het PHILIPS-terrein verontreinigd is door PAK en zware metalen. De verontreinigingen komen voornamelijk voor in de bovengrond (de laag van 0-0,5 m-mv). Zeer plaatselijk overschreden de verontreinigingsconcentraties voor PAK, zink en koper de interventiewaarden. In de lagen beneden 0,5 m-mv werden geen overschrijdingen van de interventiewaarde gemeten.

Vermoedelijk als gevolg van vergravingen (en dempingen) kon geen eenduidige samenhang worden vastgesteld tussen de gemeten gehalten aan PAK en zware metalen en de mate van aanwezigheid van puin en/of sintels. Er is sprake van een heterogeen verontreinigingsbeeld in de geroerde grond, waarbinnen de gehalten aan PAK en zware metalen fluctueren. De voorliggende melding, in het kader van artikel 29 van de Wbb, heeft hier op betrekking.

Het grondwater op het terrein van PHILIPS is verontreinigd door voornamelijk VOCl en EOX. Deze verontreinigingen zijn gerelateerd aan de bedrijfsactiviteiten van PHILIPS en vormen geen onderdeel van deze melding. Het nader onderzoek naar de omvang van de grondwaterverontreiniging vindt gefaseerd plaats. De provincie Gelderland is bij de voortgang van het onderzoek betrokken en heeft de rapportages over de fasen 1 en 2 reeds in haar bezit.

4. HISTORISCHE INFORMATIE

De verontreinigingen door PAK en zware metalen in de grond kunnen niet worden verklaard op basis van de bedrijfsactiviteiten van PHILIPS. Het vermoeden bestaat dat de verontreinigingen het gevolg zijn van activiteiten die hebben plaatsgevonden, voordat PHILIPS zich op de locatie vestigde.

In juli 1986 heeft de Grontmij, in opdracht van de provincie Gelderland, een historisch onderzoek uitgevoerd (rapport GE/330/18, projectfase historisch onderzoek). In september 1991 werd aanvullend historisch onderzoek uitgevoerd (rapport GE/330/18/20, projectfase nader onderzoek).

Uit de onderzoeken is bekend, dat op de plaats waar nu het bedrijfsterrein van PHILIPS zich bevindt, in het verleden een composteerinrichting met verbrandingsoven, annex stortplaats gemeente-reiniging heeft gestaan. Verder bevond zich aan de noordzijde van het huidige PHILIPS-terrein de voormalige stortplaats "Oude Mollenhutseweg". De installatie en de stortplaatsen werden beheerd door de gemeente Nijmegen.

De verwachting is dat de PAK- en zware metalenverontreiniging in de grond op het PHILIPS-terrein zijn veroorzaakt door de activiteiten in het kader van de vuilverbranding en de bijbehorende stortplaats gemeentereiniging.

De contouren van het terrein waar de composteerinrichting met verbrandingsovens hebben gestaan, zijn geprojecteerd op de situatietekening van het PHILIPS-terrein (zie bijlage 4). Hieruit blijkt dat het terrein van de voormalige composteerinrichting geheel binnen de terreingrenzen van PHILIPS ligt.

5. PAK EN ZWARE METALEN EEN APART GEVAL

Gezien de aard van de verontreinigingen en de voormalige activiteiten van de gemeente Nijmegen, moet de verontreiniging door PAK en zware metalen worden gezien als een apart geval van bodemverontreiniging, welke los staat van de VOCl-verontreiniging in het grondwater. De voorliggende melding heeft alleen betrekking op het geval "PAK en zware metalen in de grond".

Om tijdig kennis te hebben omtrent de ernst van het geval "PAK en zware metalen" in de grond, doet PHILIPS hierbij een melding in het kader van artikel 29 van de Wbb, met het verzoek aan de Provincie Gelderland hieromtrent een beschikking te nemen. Bij toekomstige ontgravingen kan PHILIPS het voorgenomen grondwerk met het betreffende bevoegde gezag afstemmen.

HASKONING
Ingenieurs- en
Architectenbureau

6. OMVANG VAN DE BODEMVERONTREINIGING DOOR PAK EN ZWARE METALEN

De omvang van de verontreiniging van de grond door PAK en zware metalen is voldoende bekend uit de 18 verkennende bodemonderzoeken die HASKONING sinds 1993, in opdracht van PHILIPS heeft uitgevoerd (zie lijst, bijlage 3).

Uit de resultaten van de verkennende bodemonderzoeken blijkt dat de concentraties PAK en zware metalen in de bovengrond voor het merendeel beneden de S-waarde en de ½(S+I)-waarde liggen. Plaatselijk overschrijden de concentraties voor PAK, koper en zink de ½(S+I)-waarde en zeer plaatselijk wordt de interventiewaarde voor PAK overschreden (op spots). Het volume bodem met een gemiddelde PAK-concentratie boven de interventiewaarde bedraagt minder dan 25 m^3. In de ondergrond werd op één plaats de ½(S+I)-waarde voor koper overschreden. De overige concentraties liggen beneden de tussenwaarde of beneden de streefwaarde.

Als begrenzing van de verontreiniging wordt aangehouden de terreingrenzen van PHILIPS Semiconductors (kadastrale percelen F1239 en F1163).

7. VERONTREINIGINGSSITUATIE GEVISUALISEERD

De analyseresultaten van alle uitgevoerde bodemonderzoeken zijn gevisualiseerd op 4 overzichtstekeningen (bijgevoegd).

- Tekening 002, zware metalen in de laag van 0-0,5 m-mv;
- Tekening 002A, zware metalen in de laag van 0,5-2,0 m-mv;
- Tekening 003, PAK in de laag van 0-0,5 m-mv;
- Tekening 003A, PAK in de laag van 0,5-2,0 m-mv.

De overschrijdingen van de diverse toetsingswaarden zijn door middel van kleuren aangegeven. De gekleurde lijnen verbinden de boorpunten waaruit een mengmonster is samengesteld. De teksten naast de gekleurde lijnen refereren naar de betreffende onderzoeksrapporten.

Om vergelijking mogelijk te maken tussen de bodemonderzoeken van voor 1994 (getoetst aan de A,B en C-normen) en die na 1994 (getoetst aan de S,T en I-waarden), zijn alle concentraties getoetst aan de vigerende normen (S,T en I-waarde).

De toetsingswaarden zijn berekend op basis van het gemiddelde humusgehalte (2%) en het gemiddelde lutumgehalte (5%) voor de locatie.

De Interventiewaarde voor PAK was in het verleden 8 mg/kgds. In de oudere rapporten zijn de concentraties getoetst aan deze lage norm. Later is de PAK-waarde verhoogd naar 40 mg/kgds en werden de concentraties bij de nieuwere onderzoek hier aan getoetst. In het kader van deze melding zijn alle PAK-concentraties (ook die uit de oude rapporten) getoetst aan de nieuwe interventiewaarde (40 mg/kgds).

8. TOETSING ACTUELE RISICO'S

Met behulp van het programma Sanerings Urgentie Systematiek (versie 1.1, november 1996) van het ministerie van VROM zijn de actuele humane, ecologische en verspreidingsrisico's getoetst. De rapportage van de toetsing is opgenomen als bijlage 4.

Bij de toetsing van de humane risico's is ervan uitgegaan dat er bij de normale bedrijfsactiviteiten geen direct contact met de verontreinigde grond zal optreden. In principe is direct contact alleen mogelijk tijdens de uitvoering van grondwerkzaamheden.

Bij de bepaling van de ecologische risico's is aangenomen dat de oppervlakte van de zeer plaatselijk sterk verontreinigde grond minder is dan 5.000 m^2 en dat de gehalten aan PAK en zware metalen maximaal 10x de interventiewaarde bedragen.

Uit de toetsingsresultaten blijkt dat er in relatie tot de aanwezigheid van verhoogde gehalten aan PAK en zware metalen op het bedrijfsterrein geen actuele onaanvaardbare humane, ecologische risico's aanwezig zijn.

Door de bebouwing, verharding en begroeiing op het bedrijfsterrein kan er geen transport (verwaaiing) van verontreinigde gronddeeltjes plaatsvinden.

Bijlage 1

Topografische kaart 1:25.000

BIJLAGE 1

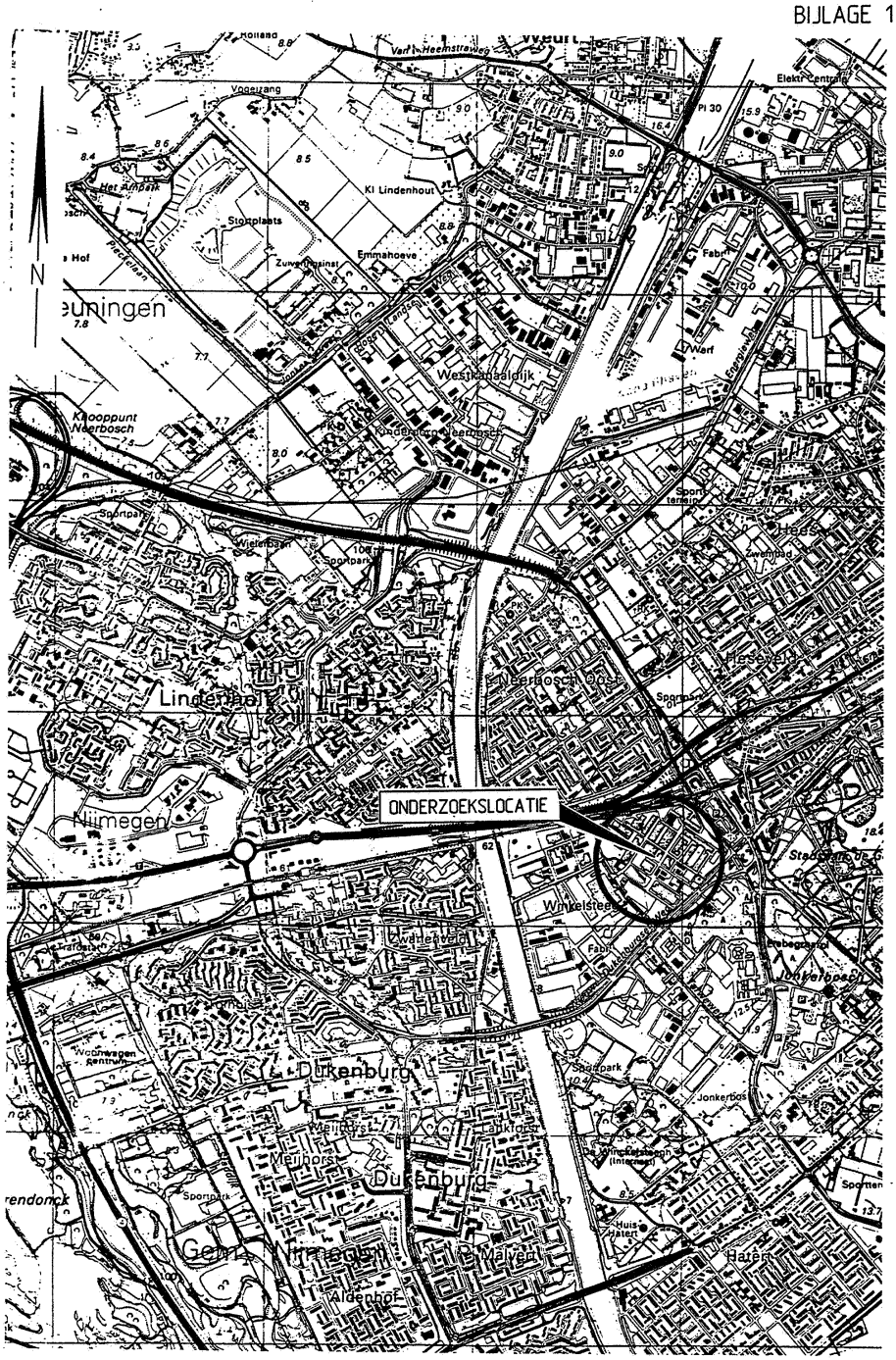

PHILIPS SEMICONDUCTORS B.V.			Datum / Get. / Corr.
HASKONING Ingenieurs- en Architectenbureau Barbarossastraat 35 - Postbus 151 - 6500 AD Nijmegen - Telefoon (024) 328 42 84	E1424.A0	BEDRIJFSTERREIN PHILIPS GERSTWEG 2 TE NIJMEGEN SITUERING ONDERZOEKSLOCATIE	12-06-98 TVD Schaal 1 : 25000

Bijlage 2

Kadastrale kaart

08/06 '98 MAA 14:38 FAX 085 226101 KADASTER ARNHEM5 002

Kadaster

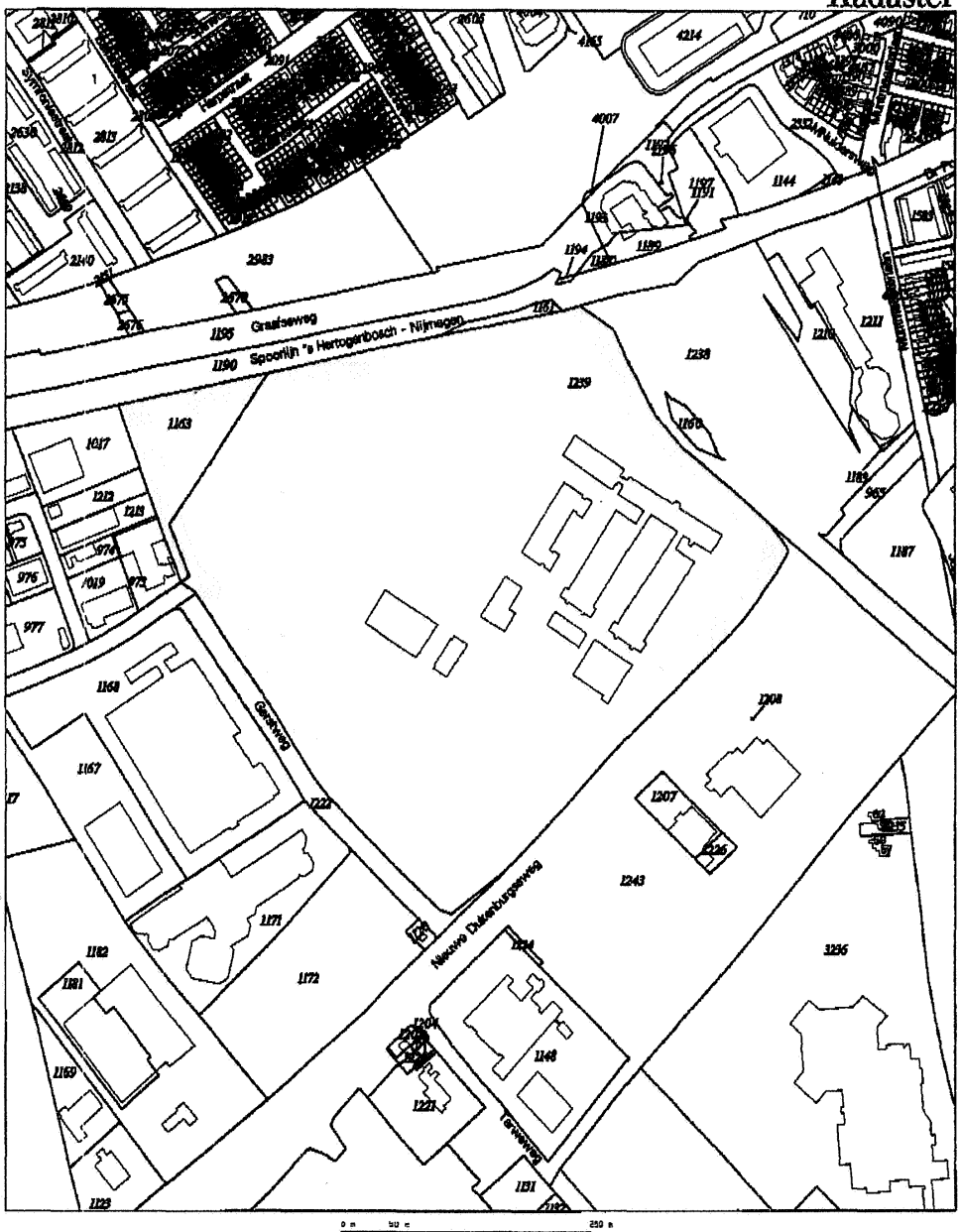

Legenda
12345 Perceelnummer
25 Huisnummer
Kadastrale grens
Bebouwing/topografie

perceelsgrens Philips, Stevens horizontale begrenzing geval "PAK + Zw. Metalen

Uittreksel uit de kadastrale kaart
Kadastrale gemeente HATERT
Sektie F
Perceelnummer 1239
Schaal 1:5000

Voor eensluidend uittreksel, ARNHEM, 08 juni 1998,
De bewaarder van het kadaster en de openbare registers

Aan dit uittreksel mogen geen rechten worden ontleend.
De auteursrechten zijn voorbehouden aan de Staat van het Kadaster en de openbare registers

provincie
GELDERLAND

PROJECTGEGEVENS blad 1/1

Gevalsnaam : PHILIPS Semiconductors Nijmegen
PAK en zware metalen
Gevalsnummer : (door provincie in te vullen)

Kadastrale gemeente	sectie	perceel nummer	grootte in m^2	te hanteren code [1]	genormeerd % van de vervuiling [2]	opmerkingen
Hatert	F	1239	215.696	geheel	100%	geen
Hatert	F	1163	10.010	geheel	100%	geen

g:\gbo\bs\alge\kadastra.tab
printdatum: 9 juni 1998

[1] WB geheel perceel; WBB gedeeltelijk perceel

[2] percentages: 5% - 10% - 25% - 50% - 75% - 100%

Bijlage 3

Overzicht uitgevoerde bodemonderzoeken

Bijlage 3

OVERZICHT UITGEVOERDE BODEMONDERZOEKEN

1. Verkennend onderzoek noordelijk terreingedeelte
(rapport B0259.B0/R001, mei 1993).

2. Inventariserend en verkennend onderzoek zuidelijk terreingedeelte
(rapport B0259.B0/R002, mei 1993).

3. Verkennend bodemonderzoek bij gebouwen D, BM en BN
(rapport D1366.A0/R001, juli 1995).

4. Verkennend bodemonderzoek uitbreiding FA,
(rapport D2202.A0/R001, november 1995).

5. Verkennend bodemonderzoek nieuwbouwlocatie FD,
(rapport D2202.A0/R002, november 1995).

6. Verkennend bodemonderzoek nieuwbouwlocatie FL
(rapport D2202.A0/R003, november 1995).

7. Verkennend bodemonderzoek uitbreiding noordoostzijde AN
(rapport D2202.A0/R004, november 1995).

8. Verkennend bodemonderzoek uitbreiding AX
(rapport D2202.A0/R005, november 1995).

9. Verkennend bodemonderzoek uitbreiding noordwestzijde AN
(rapport D2239.A0/R001, november 1995).

10. Verkennend bodemonderzoek uitbreiding AM
(rapport D2520.A0/R001, november 1995).

11. Verkennend bodemonderzoek uitbreiding noordwestzijde AN
(brief D2778.A0/B4933, 8 januari 1996).

12. In-situ bemonsterde grond ter plaatse van nieuwbouwlocatie FD
(brief E0108.A0/B5655, 22 januari 1996).

13. Verkennend Bodemonderzoek Semipermanent gebouw Westzijde gebouw M
(rapport F0502.A0/R001, april 1997).

14. Verkennend bodemonderzoek uitbreiding kantine FB
(rapport E0521.A0/R001, april 1996).

15. Verkennend bodemonderzoek uitbreiding gebouw FM
(rapport F1349.A0/R002, september 1997).

16. Verkennend bodemonderzoek locatie veiligheidsbunker
(rapport F1489.A0/R001, augustus 1997.

17. Verkennend bodemonderzoek gebouw FS
(rapport F2446.A0/R001, januari 1998).

18. Verkennend bodemonderzoek uitbreiding gebouw FD en betonplaat bij AF
(rapport G0456.A0/R001, april 1998)

Bijlage 4

Projectie voormalige composteerinrichting en verbrandingsoven op huidige situatie bedrijfsterrein PHILIPS

Voorstel - Gewijzigde vaststelling bp Nijmegen Goffert-Winkelsteeg - 4 NTC . . .

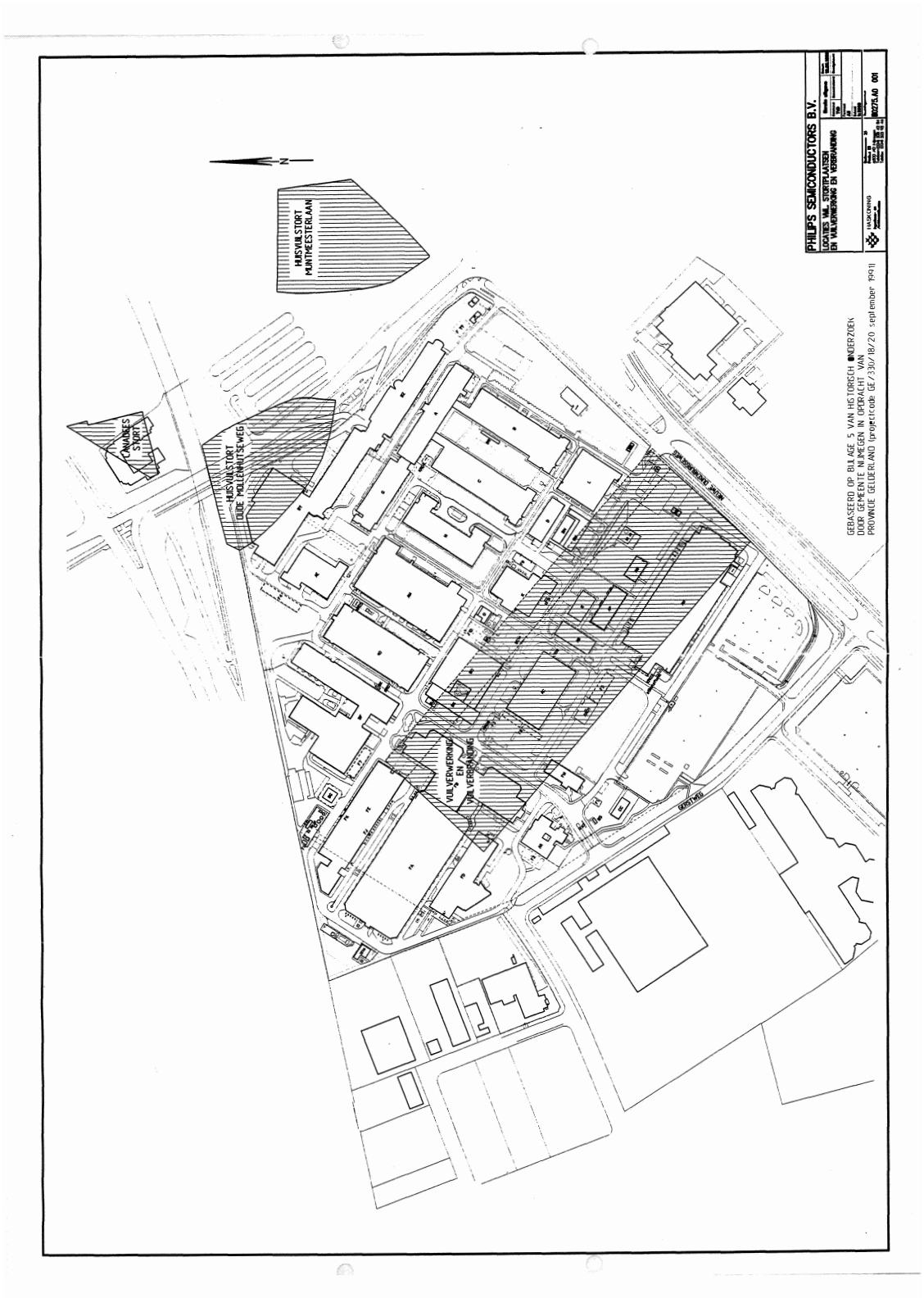

Bijlage 5

Risico-evaluatie

=== Rapport gedeelte locatie ===

Naam: Bedrijfsterrein Gerstweg 2 te Nijmegen
Codering:
Soort bodem
Landbodem: ja
Waterbodem: nee

Opmerkingen
Risicobeoordeling met betrekking tot PAK en zware metalen in de grond

=== Rapport gedeelte eenvoudige toetsing ===

Humaan
Direct contact: nee
Gewasteelt: nee
Vluchtige verbindingen: nee
Permeatie drinkwaterleiding: nee

Ecologie
Verontreiniging in de belangrijkste contactzone voor landbodem: ja

Verspreiding
Drijflaag: nee
Dichtheidsstroming: nee
Transport onverzadigde zone: nee
Ernstige grondwaterverontreinigingen: nee

Conclusie eenvoudige toetsing

Humaan
- geen actuele humane risico's

Ecologie
- bij landbodem is er een verontreiniging aangetroffen boven GHG of in de bovenste 1,5 meter (indien GHG < 1,5 m diep). Hieruit volgt dat de actuele ecologische risico's dienen te worden afgeleid

Verspreiding
- geen actuele verspreidingsrisico's

=== Rapport gedeelte afleiding actuele humane risico's ===

Op basis van de eenvoudige toetsing zijn er volgens de systematiek geen actuele risico's te verwachten en kan de afleiding niet plaatsvinden

=== Rapport gedeelte afleiding actuele ecologische risico's ===

Gebiedstype

Landbodem:
Niveau ecologische doelstelling: laag
% Organische stof: 2 %
% Lutum: 5 %

Landbodem-I

Stof(groep)	Cgem grond (mg/kg)	Cgem/norm (-)	opp. (m2)	actuele risico's
arseen	3,4E2	14	5E3	geen
chroom	2,3E3	17	5E3	geen
koper	1E3	10	5E3	geen
lood	3,6E3	18	5E3	geen
kwik	72	9,9	5E3	geen
PAK (som 10)	4E2	50	5E3	geen
nikkel	9E2	10	5E3	geen
zink	3,5E3	10	5E3	geen
cadmium	73	10	5E3	geen

Landbodem-II

Stof(groep)	Bodemspec. norm(mg/kg)	Toetsopp. (m2)	Cgem grondwater (g/m3)
arseen	25	5E3	-
chroom	1,4E2	5E3	-
koper	1E2	5E5	-
lood	1,9E2	5E3	-
kwik	7,3	5E5	-
PAK (som 10)	8	5E3	-
nikkel	90	5E3	-
zink	3,5E2	5E3	-
cadmium	7,3	5E3	-

Opmerkingen toetsing landbodem:
Worst case benadering door toepassing van:
- 10x betreffende interventiewaarde
- verontreinigingsoppervlakte <0,5 ha

Combitox landbodem

Stofgroep	Totaal opp. (m2)	Cgem/norm (-)	Overlap opp. (m2)	Cgem/norm (-)	actuele risico's
metalen (Cd,Pb,Hg)	0	13	0	38	geen

De afleiding van ecologische risico's heeft plaatsgevonden. Er zijn geen actuele ecologische risico's voor zowel land- als waterbodem

Conclusie afleiding ecologische risico's

Veldonderzoek waarmee het optreden van negatieve effecten als gevolg van bodemverontreiniging kan worden aangetoond, is niet uitgevoerd

Op basis van de afleiding van de actuele risico's zijn geen risico's vastgesteld en veldonderzoek is niet uitgevoerd. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat er geen sprake is van actuele ecologische risico's.

=== Rapport gedeelte afleiding actuele verspreidingsrisico's ===

Op basis van de eenvoudige toetsing zijn er volgens de systematiek geen actuele verspreidingsrisico's te verwachten en hoeft de afleiding niet plaats te vinden

=== Rapport gedeelte overwegingen ===

Humaan
- Overschrijding warenwetnormen: niet relevant
- Acute risico's: niet relevant

Ecologie
- Negatieve effecten voor bio-assays: onderzoek niet uitgevoerd
- Bodemtypecorrectie PAK's: ja

Verspreiding
- Transport door slib: onbekend
- Transport naar oppervlaktewater: onbekend
- Transport door verwaaiing: onbekend

Bijlage 6

Tekening 002, zware metalen in de laag van 0-0,5 m-mv

Bijlage 7

Tekening 002A, zware metalen in de laag van 0,5-2,0 m-mv

Bijlage 8

Tekening 003, PAK in de laag van 0-0,5 m-mv

Bijlage 9

Tekening 003A, PAK in de laag van 0,5-2,0 m-mv

Brief aan de raad - Labijt betaling vrijwilligerswerk

reg.nr: 15.0003220
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
24 MAART 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
dossier: 751
afgedaan:

A1

Van: Erwin Labijt [mailto:e.labijt@upcmail.nl]
Verzonden: vrijdag 20 maart 2015 20:01
Aan: Griffie
Onderwerp: Vraag aan de gemeenteraad,

Geachte heer of mevrouw,
Vandaag heb ik de onderstaande vraag aan verschillende partijen in de gemeenteraad gemaild.
Graag wil ik deze vraag aan de volledige raad voorleggen.

Mijn vraag:
"de afgelopen zes maanden heb ik via mijn vrijwilligerswerk een dag in de week betaald kunnen werken. Mijn vrijwilligersvergoeding werd met veel hangen en wurgen vrijgelaten cq. niet binnen geharkt door de gemeente maar van mijn inkomsten uit werk heeft de gemeente geen cent aan mij gelaten.
Mijn vraag als 57-jarige is dus of u het er mee eens bent dat ik met mijn bijstanduitkering mijn kleren mag verslijten en mijn schoenen aftrappen en ook de gemeente nog eens een cadeautje moet bezorgen met de afdracht van al het geld dat ik zelf verdien?"

Vriendelijke groet, E. Labijt.
Edisonstraat 32 Nijmegen.

Brief aan de raad - Berkhoff oplossing t.a.v. overlast maaimachine Hillekensacker

A2

Geachte Gemeente Raadsleden.

Bij deze wil ik mij even aan u voorstellen ik ben Dhr. F.J. Berkhoff en ik en mijn buurman zitten al gedurende tijd van ± al 2 jaar met'n aanhoudend probleem van de Gemeente Groen voorziening namelijk met Grasmobiel wat sinds deze tijd door ons zij pad rijd. elke 2 weken van af maart tot September door het pad langs mijn huis en schutting en die van de buurman aan de andere kant wat is het probleem de heren rijden al deze tijd in'n veels te breed voertuig door het pad water dus niet goed door kan rijden ze beschadigen constant mijn zij. muur. de Grasmaai arm aan de zij kant van het voertuig ramt elke keer weer tegen de zij muur en mijn schutting staat enorm te schudden die hij dus ook raakt vandaag of morgen word mijn schutting er'n keer uit gereden ik heb over dit probleem sinds vorig jaar 2014 al schriftelijk geklaagd en contact opgenomen met de Gemeente Groen voorziening Nijmegen zij deden het voorstel om in Februari 2015 het pad strakker en rechter te herleggen in de veronderstelling dat dit het probleem zou oplossen het opnieuw gelegde pad ligt er nu maar het probleem is niet opgelost sterker nog het is erger geworden vrijdag 20 maart j.l. reed deze te brede Grasmobiel weer door het pad en het ging niet goed de armen klapten nog harder tegen de muur en de schutting stond zwaar te schudden voor dat deze te brede Grasmobiel door ons pad reed. reeder'n veel smaller model door het pad waar niemand last van had de Gemeente Groen voorziening zegt dat ze die niet meer in gebruik hebben en alleen dit model die te breed is gebruiken de waarschijnlijke reden hier voor is dat de Gemeente n paar minuutjes eerder klaar wil zijn omdat de armen van deze Grasmobiel er iets sneller over doet om het Grasveldje te maaien. dank voor u Genomen aandacht in deze deze brief Gaat verder deel 2

Brief aan de raad - Berkhoff oplossing t.a.v. overlast maaimachine Hillekensacker

Geachte Gemeente raadsLieden BrieFdeel 2.

Bij deze wil ik ook namens mijn buurman vriendelijk aan u vragen of u over dit onprettig en urgente probleem tot 'n goede oplossing zou willen komen met de Gemeente Groenvoorziening Nijmegen de afdeling die over het tussen pad Hillekens acker 3308 - 3310. Gaat wij zouden het erg op prijs stellen als er overeen gekomen word dat er definitief alleen nog met het smallere grasmobiel door het pad mag worden gereden er is nu van alles geprobeerd om die breedte er door heen te krijgen maar wat niet kan mag niet geforceerd blijven worden ten Kosten van onze woningen en afzettingen. Je gaat toch ook niet met 'n net te hoge vrachtwagen schavendt onder elk viaduct door daarom moet dit nu stoppen ik zal ook de woning bouw standvast hiervan op de hoogte blijven houden. dank voor u geëmen aandacht in deze als u langs wilt komen voor inspectie u bent altijd welkom de koffie staat klaar, in afwachting van u reactie in deze verblijf ik hoog achtend

D.h.r. F.g. Berkhoff

reg.nr.: 15.0003394
procesverantw.: Bm-so
INGEKOMEN
27 MAART 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: .07.51
afgedaan:

Brief aan de raad - Maassen Wandelpad singel tussen Laauwikpad en Bekkersland

reg.nr.: 15.0003329
procesverantw.: BM50

A2

INGEKOMEN
26 MAART 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.: 751
afgedaan:

Van: Jan Maassen [mailto:jan.maassen@kpnplanet.nl]
Verzonden: donderdag 26 maart 2015 9:17
Aan: Bruls, Hubert BM20; Helmer, Renske BM30; Frings, Bert BM30; Tankir, Turgay BM30; Hees, Ben van BM30; Velthuis, Bert BM30; Tiemens, Harriet BM30; Socialistische Partij; Hooft, Hans van; Groen Links, BM70; Boekhorst , Pepijn BM40; D66 Nijmegen; Jetten, Rob BM40; PvdA; marc.van.nijnatten@pvda.nijmegen.nl; VVD Nijmegen; Dijk, Inge van BM40; CDA Fractie; Buck, Mark BM40; Gewoon Nijmegen, BM70; Nijmeegse Fractie BM70; Hillen, Albaer BM40; Verenigde Senioren Partij; pauleigenhuijsen@gmail.com
CC: Wijkraad; Ton Pennings; Westen, Carline SB50; d.greijn@gelderlander.nl
Onderwerp: Wandelpad langs singel tussen Laauwikstraat en Bekkersland.

Lent, 26 maart 2015

Edelachtbare heer H.M.F. Bruls, burgemeester van de gemeente Nijmegen,
Edelachtbare Vrouwen en Heren, wethouders van de gemeente Nijmegen,
Edelachtbare Vrouwen en Heren, raadsleden van de gemeente Nijmegen,

Op 18 maart j.l. heb ik ingesproken voor de raad betreffende het deel wandelpad, tussen Laauwikstraat en Bekkersland, wat is verwijderd.
Ik ben nog met een paar vragen blijven zitten.

Allereerst het volgende:
Volgens het bestemmingsplan "Vossenpels – zuid", vastgesteld op 23 mei 2012, hebben de volgende delen de bestemming "verkeer".

Kopie uit het bestemmingsplan blz. 65:

Artikel 7, Verkeer

Deze bestemming is gelegd op de bestaande wegen. Dit betreffen de Vossenpelssestraat en de Laauwikstraat, de Bekkersland.

Tevens is deze bestemming gelegd op een bestaande pad aan de westzijde van het plangebied.

Artikel 8, Wonen

Nu mijn vragen;

1. Waarom is een deel van het wandelpad tussen Laauwikstraat en Bekkersland op 29 januari 2015 verwijderd, hoewel dit pad de bestemming "verkeer" heeft?

2. Waarom is de bevolking van Lent en zijn de belanghebbenden, de hondenbezitters (dit pad is ook als losloopgebied aangewezen), **niet vooraf geïnformeerd** over dit verwijderen van een deel van het wandelpad?

3. Daar alternatieven(binnen loopafstand van de wijk) niet mogelijk zijn en het wandelpad in de oorspronkelijke staat herstellen de goedkoopste oplossing is, het dringende verzoek om het pad in de oorspronkelijke staat te herstellen vóór 2 juni 2015, zodat dit pad weer in de route van de avond4daagse kan worden opgenomen!

Brief aan de raad - Maassen Wandelpad singel tussen Laauwikpad en Bekkersland

Ik hoop op uw spoedige positieve reactie.

Met vriendelijke groeten,

J.A.M. Maassen

Kopie van deze mail gaat naar:
Wijkraad Lent
Ton Pennings (voorzitter van de wijkraad)
Mevr. Carline Westen (wijkbeheerder)
D. Greijn (journalist Gelderlander)
Facebook pagina "Hondenvrienden Lent"

Brief aan de raad - GR MARN Begroting 2016 Meerjarenraming 2017-2019

MARN Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

reg.nr.: 15.0003515
procesverantw.: BMSO

INGEKOMEN
01 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.: 751
afgedaan:

Aan de Raden van de in de MARN deelnemende gemeenten

Datum

Datum uw brief
--
Ons kenmerk
UIt 2015.005
Uw kenmerk
--
Onderwerp
Begroting 2016,
Meerjarenraming 2017-2019
Aantal bijlagen
1

Geachte Raad,

Bij deze doen wij u toekomen de concept-Begroting 2016, Meerjarenraming 2017 - 2019 van de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen. Bij de opstelling van de begroting is rekening gehouden met de Begrotingsrichtlijnen 2016, het deel betreffende de MARN.

Voorstel
Het Dagelijks Bestuur van de MARN stelt het Algemeen Bestuur voor in te stemmen met de Begroting 2016, Meerjarenraming 2017 - 2019.

Verzoek
Conform de bepalingen van de tekst van de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (artikel 24 lid 3) wordt uw Raad verzocht – indien u dat wenst - uw zienswijze in te brengen bij het Algemeen Bestuur op de concept-Begroting 2016, Meerjarenraming 2017 - 2019. Conform de Begrotingsrichtlijnen wordt u verzocht dat uiterlijk 17 juni 2015 te doen, maar liefst eerder zoals ook vermeld inde regionale begrotingsrichtlijnen..

Overig
De concept-Begroting 2016, Meerjarenraming 2017 - 2019 is eveneens verzonden aan de Regionale Adviesfunctie gemeenschappelijke regelingen regio Nijmegen, die heeft toegezegd uw gemeenten zo spoedig mogelijk het rapport inzake deze begroting te doen toekomen.
Een afschrift van deze brief wordt gezonden aan de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de in de MARN deelnemende gemeenten.

Met vriendelijke groet,

het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen.

De Voorzitter,

Mr. J.G.M. Thijssen

De Secretaris,

Mr. G.J.M. Schulkes

Brief aan de raad - GR MARN Begroting 2016 Meerjarenraming 2017-2019

MARN

BEGROTING 2016
MEERJARENRAMING
2017-2019

Brief aan de raad - GR MARN Begroting 2016 Meerjarenraming 2017-2019

INHOUD

Pagina

1 INLEIDING ... 3
2 PROGRAMMA MARN ... 3
2.1 Inleiding ... 3
2.2 Bestuur ... 3
2.3 Afvalverwerking ... 4
2.4 Netwerkondersteuning ... 5
3 PARAGRAFEN ... 6
3.1 Financiële paragraaf ... 6
3.1.1 Uitgangspunten ... 6
3.1.2 Treasury ... 6
3.2 Risicoparagraaf ... 6
3.2.1 Aangegane en verstrekte leningen ... 6
3.2.2 Resumé ... 6
3.3 Omzetbelasting ... 7
3.4 Verbonden partijen ... 7
3.4.1 Aandeelhouderschap ... 7
3.4.2 Stemrecht ... 7
3.4.3 Raad van commissarissen ... 7
3.5 Weerstandsvermogen ... 7
3.6 Bedrijfsvoering ... 8
3.6.1 Bestuursorganen ... 8
3.6.2 Ambtelijke ondersteuning ... 8
3.6.3 Informatievoorziening ... 9
3.7 Onderhoud kapitaalgoederen ... 9
3.7.1 Algemeen ... 9
3.7.2 Stortlocatie ... 9
3.7.3 Opstalrecht installaties ... 9
4 PROGRAMMABEGROTING 2016 ... 10
4.1 Begrote lasten 2016 ... 10
4.2 Begrote baten 2016 ... 11
4.3 Kostenverdeelstaat ... 12
4.3.1 Lasten ... 12
4.3.2 Baten ... 13
5 MEERJARENRAMING 2017 – 2019 ... 15
5.1 Lasten Meerjarenraming 2017 – 2019 ... 16
5.2 Baten Meerjarenraming 2017 – 2019 ... 17

Brief aan de raad - GR MARN Begroting 2016 Meerjarenraming 2017-2019

1 INLEIDING

De MARN is een gemeenschappelijke regeling met acht deelnemende gemeenten in de regio Nijmegen. De gemeenschappelijke regeling behartigt de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van milieu, waaronder in ieder geval begrepen een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen.

Voorliggend document betreft de begroting van de MARN voor 2016 inclusief een Meerjarenraming voor de periode 2017-2019.

2 PROGRAMMA MARN

2.1 Inleiding

Doelstelling, taken en bevoegdheden
Tot 1 januari 2014 hield de gemeenschappelijke regeling MARN zich bezig met projecten op het brede terrein van Milieu waaronder afval en in het bijzonder het aandeelhouderschap in ARN B.V..

Het Algemeen Bestuur heeft de notitie "Toekomstvisie MARN" einde 2013 vastgesteld. Op basis van die notitie heeft de MARN met ingang van het jaar 2014 een andere opzet gekregen. De MARN als zelfstandige rechtspersoon blijft in stand maar van een projectorganisatie met een klein secretariaat is zij omgebouwd naar een netwerkorganisatie van de deelnemers met coördinerende ondersteuning door een secretaris, gedetacheerd vanuit de gemeente Nijmegen.

Rechtskarakter en producten
De gemeenschappelijke regeling is een rechtspersoonlijkheid bezittend samenwerkingsverband, dat is opgericht op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Ter uitvoering van de doelstelling van de MARN worden de volgende producten onderscheiden:
1. Bestuur;
2. Afvalverwerking, in het bijzonder de relatie met ARN B.V.;
3. Netwerkondersteuning.

2.2 Bestuur

Wat willen we bereiken?
Een openbaar lichaam als de MARN heeft wettelijk een aantal organen met een doelstelling zoals omschreven in de tekst van de gemeenschappelijke regeling. Om de doelstelling te kunnen realiseren en als ondersteuning voor de taken en bevoegdheden kent de MARN een bestuur en een (gedetacheerde) ambtelijke coördinatie. Met deze ondersteuning willen we bereiken dat de doelstelling, de taken en bevoegdheden zoals omschreven in de tekst van de regeling in goed overleg gerealiseerd kunnen worden.

Wat doen we ervoor?
Voor een omschrijving van de organisatie wordt verwezen naar paragraaf 3.6 Bedrijfsvoering. Gedurende het gehele jaar wordt een beperkt aantal vergaderingen van het Algemeen en Dagelijks Bestuur gepland.

Na besluitvorming in het Dagelijks en, indien van toepassing, het Algemeen Bestuur worden de besluiten waar nodig uitgewerkt en uitgevoerd door de secretaris. Indien gewenst of noodzakelijk vindt de uitwerking plaats door een externe partij, waarbij de secretaris een coördinerende rol heeft.

Wat mag het kosten?
In onderstaande tabel zijn de begrote kosten van 2016 als ook 2015 opgenomen alsook de werkelijke kosten van 2014.

Product Bestuur

	Begroting 2016	Begroting 2015	Rekening 2014
Lasten	€ 48.500	€ 73.500	€ 86.008
Baten	€ 500	€ 500	€ 882
Saldo	**€ 48.000-**	**€ 73.000-**	**€ 85.126-**

2.3 Afvalverwerking

Wat willen we bereiken?
Gezien dit product het geheel aan (financiële) relaties met ARN B.V. betreft betekent dat een goede en constructieve relatie met de ARN B.V. wordt onderhouden, waarbij de (financiële) risico's zoveel mogelijk worden beheerst dan wel waar mogelijk verlaagd, een zo laag mogelijk tarief wordt nagestreefd en er een maximale uitoefening van bevoegdheden plaatsvindt in de aandeelhoudersvergadering.

Wat doen we daarvoor?
Het product Afvalverwerking betreft het geheel aan (financiële) relaties die de MARN heeft met de besloten vennootschap naar Nederlands recht, ARN B.V. De MARN is op een aantal wijzen verbonden met ARN B.V., zoals:

1. Contractspartner voor aanlevering van afval en indirect leverancier van afvalstoffen (via de gemeenten);
2. Aandeelhouder in het aandelenkapitaal van ARN B.V.;
3. Eigenaar/verhuurder van gronden waarop de installaties en stortlocatie van ARN B.V. zijn gelegen;

Daarnaast is in het kader van de aanlevering van het afval aan de ARN B.V. een vereveningsbijdrage transportkosten opgesteld voor de acht MARN-gemeenten.

Wat mag het kosten?
In onderstaande tabel zijn de begrote kosten van 2016 en 2015 inzake het product Afvalverwerking opgenomen alsook de werkelijke kosten van 2014.

Product Afvalverwerking

	Begroting 2016	Begroting 2015	Rekening 2014
Lasten	€ 63.723	€ 98.256	€ 360.564
Baten	€ 731.723	€ 731.723	€ 996.932
Saldo	**€ 668.000**	**€ 633.467**	**€ 617.594**

Uit het voordelige saldo op afvalverwerking dekt de MARN de organisatie-, bestuurskosten en de overige kosten die ten laste komen van de MARN.

2.4 Netwerkondersteuning

Wat willen we bereiken?
De MARN is omgebouwd van een projectorganisatie tot een netwerkorganisatie. We willen bereiken dat de deelnemende gemeenten via dit netwerk taken op het beleidsterrein Milieu verwezenlijken.

Wat doen we daarvoor?
De MARN verschaft ondersteuning in de zin van coördinatie en een projectbudget ten behoeve van de gemeenten.

Wat mag het kosten?
Het product Netwerkondersteuning is een met de begroting 2014 ingevoerd product. Het betreft voor het jaar 2016 alleen nog het Projectenbudget.

Product Netwerkondersteuning

	Begroting 2016	Begroting 2015	Rekening 2014
Lasten	€ 100.000	€ 150.000	€ 339.295
Baten	€ -	€ -	€ 194.811
Saldo	**€ 100.000-**	**€ 150.000-**	**€ 144.484-**

concept

3 PARAGRAFEN

3.1 Financiële paragraaf

3.1.1 Uitgangspunten

De gemeenschappelijke regeling houdt zich aan de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen voor wat haar financieel beleid betreft.
De begroting van de MARN kent geen bijdragen van gemeenten maar heeft een eigen financieringsstructuur. De nieuwe wijze van opzet van de MARN heeft geleid tot een andere begroting en begrotingsposten en –bedragen. Daarbij dient bedacht te worden dat de begrotingen van de MARN altijd meer dan sluitend zijn en ook voor het jaar 2016 is dat het geval.
Tenslotte worden positieve exploitatiesaldo's, op basis van een vastgestelde jaarrekening, conform besluit van het Algemeen Bestuur uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten conform de bepalingen van de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN tenzij het Bestuur een andere bestemming daar aan geeft.
Met ingang van december 2013 is het zogenaamde schatkistbankieren ingevoerd. Ook de MARN valt hieronder. De MARN heeft daarvoor een speciale rekening bij haar huisbankier geopend en een rekening bij het Rijk. Bedragen boven de € 250.000 (gemiddeld over een maand) dienen door de MARN op de speciale rekening te worden overgemaakt. De MARN ontvangt hiervoor een zeer kleine rentevergoeding.

3.1.2 Treasury

In de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 20 juni 2011 is het geactualiseerde Treasury-statuut van de gemeenschappelijke regeling vastgesteld.

3.2 Risicoparagraaf

In deze paragraaf worden alle risico's opgenomen en toegelicht.

3.2.1 Aangegane leningen

De MARN is in het verleden tevens een aantal leningen aangegaan in het kader van de aanschaf van de gronden waarop de installaties van ARN B.V. zijn gebouwd en de stortplaats wordt geëxploiteerd evenals de financiering van de aandelen in ARN B.V. Van deze resteert alleen nog een lening bij BNG van € 2.000.000 met een rentepercentage van 0,35% voor de periode zes maanden te beginnen vanaf 5 december 2014. Hierop wordt niet afgelost.

3.2.2 Resumé

In de begroting van de MARN is geen voorziening voor bovengenoemd risico getroffen. In artikel 27 lid 1 van de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN wordt vermeld dat de gemeenten gezamenlijk garant staan voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het openbaar lichaam gesloten en af te sluiten langlopende en kasgeldleningen en in rekening opgenomen en op te nemen gelden, en voor de door het openbaar lichaam verstrekte garanties. In lid 2 van dat artikel wordt verder vermeld dat elke deelnemende gemeente hierbij is verbonden naar verhouding van haar inwonertal. Daarbij zijn de inwonertallen bepalend zoals deze door het Centraal Bureau voor de Statistiek worden bekend gemaakt.

Tevens zijn er geen claims van derden, noch zijn er bijzondere risico's in de deelnemingen en zijn er geen rechtsgedingen.

3.3 Omzetbelasting

Ten aanzien van de BTW geldt dat de MARN:
1. volledig in de BTW-heffing is betrokken;
2. voor 99% vooraftrek geniet.

3.4 Verbonden partijen

Voor de financiële consequenties van deze relatie wordt verwezen naar het Treasuryverslag als ook de Risicoparagraaf.

3.4.1 Aandeelhouderschap

MARN heeft een groot aandelenpakket in de vennootschap ARN B.V. Het betreffen 3.750 aandelen. Daarmee heeft de MARN een belang van 37,5%. Deze aandelen zijn door de MARN voor 100% volgestort. De aandelen hebben een nominale waarde van € 453.

3.4.2 Stemrecht

Gedurende het jaar 2016 zal MARN een stemrecht hebben overeenstemmend met 37,5% van de aandelen resulterende in een stemrecht van 39,4% aangezien een klein aantal aandelen door ARN B.V. zelf worden gehouden waarop voor haar geen stemrecht rust.

	Aantal aandelen	Stempercentage
REMONDIS	3.996	42,00%
MARN	3.750	39,40%
WestVeluwe	1.176	12,40%
Rivierenland	588	6,20%
ARN B.V.	490	0,00%
	10.000	**100,00%**

3.4.3 Raad van commissarissen

De ARN B.V. kent naast de directie tevens een Raad van commissarissen. Namens de regio-aandeelhouders, waaronder de MARN, zullen een drietal leden in het jaar 2016 in de Raad van commissarissen zitting hebben. Bij het opstellen van de begroting had de MARN twee vertegenwoordigingen in de Raad van Commissarissen, t.w. de heren Lepoutre, wethouder te Druten, en Kersten, raadslid te Beuningen.

3.5 Weerstandsvermogen

In het kader van de behandeling van de Jaarrekening 2012 is besloten dat gezien de nieuwe situatie bij de MARN de notitie weerstandsvermogen wordt aangepast aan de inmiddels gewijzigde omstandigheden met de daarbij behorende risico's. Deze notitie is door het Algemeen Bestuur in juni 2014 vastgesteld. De conclusie is dat de MARN geen behoefte heeft aan een weerstandsvermogen anders dan de begrote € 10.000 voor de begrotingspost Onvoorzien.

Indien de Algemene reserve onvoldoende is om in een bepaald jaar tekorten, die voortvloeien uit de rekening, op te vangen en er geen andere dekking kan worden gevonden, wordt het bepaalde in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN artikel 28 van toepassing. Daarin is bepaald dat de gemeenten naar rato van het inwonerstal dienen bij te dragen in tekorten van de MARN. Daarbij dienen cijfers van het CBS over het inwonertal te worden gebruikt.

3.6 Bedrijfsvoering

Nieuwe opzet
Het Algemeen Bestuur heeft in zijn vergadering van 28 november 2013 ingestemd met de notitie inzake de toekomst van de MARN.

Uitgangspunt
De gemeenschappelijke regeling MARN blijft in deze opzet juridisch in stand. De juridische entiteit MARN heeft een aantal verplichtingen waaraan zij gebonden is. De MARN heeft namelijk verplichtingen in het kader van het aandeelhouderschap in en contractspartij voor ARN.B.V., zoals de aanlevering van afval tot en met in ieder geval 1-1-2021. Dit alles maakt het dat de MARN niet kan worden opgeheven.

Opzet
De opzet van de organisatie is veranderd. Van een projectorganisatie is de MARN omgezet naar een netwerkorganisatie met daarin een grotere rol voor de deelnemende gemeenten. Omdat de MARN een juridische entiteit blijft heeft zij daarbij ook de door de wet en de tekst van de regeling behorende organen: het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de Voorzitter.

3.6.1 Bestuursorganen
Het Algemeen Bestuur
Het Algemeen Bestuur bestaat uit acht leden, te weten de leden van de Colleges van Burgemeesters en Wethouders van de deelnemende gemeenten. Tevens zijn er evenzoveel plaatsvervangende leden aangewezen. Door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn een aantal bevoegdheden die tot 1 januari toekwamen aan het Algemeen Bestuur overgedragen aan het Dagelijks Bestuur.

Het Dagelijks Bestuur
Het Dagelijks Bestuur telt vier leden inclusief de Voorzitter.

De Voorzitter
De Voorzitter wordt door en uit het Algemeen Bestuur benoemd. De Voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het Dagelijks als ook het Algemeen Bestuur en is lid van beide organen. Hij vertegenwoordigt de regeling in en buiten rechte.

3.6.2 Ambtelijke ondersteuning
Secretariaat en personeel
Met ingang van 1 januari 2014 heeft de MARN geen personeel meer in eigen dienst. De secretaris is per 1 mei 2013 in dienst getreden van de gemeente Nijmegen en van daaruit gedetacheerd voor 0,3 fte als secretaris bij de MARN. Voor het overige is er geen personeel meer. Vanwege de

andere opzet heeft de secretaris niet meer die rol die hij voorheen had. Het betreft nu een meer coördinerende rol tussen de besturen, regiegroep en de vakberaden.

Regiegroep
In de nieuwe opzet is een Regiegroep in het leven geroepen bestaande uit hoofden van dienst van de deelnemers. Een tweetal keer per jaar komt de Regiegroep bij elkaar en doet een voorstel aan het Dagelijks Bestuur over de verdeling van het projectenbudget. Tevens worden de begroting en de jaarrekening aldaar besproken.

Administratie
In 2016 zal de administratie door het bureau BGH Accountants & Adviseurs worden verzorgd.

3.6.3 Informatievoorziening
De verschillende onderwerpen en projecten worden geregeld besproken in de vergaderingen van het Algemeen Bestuur. Voor specifieke onderwerpen worden Colleges van Burgemeester en Wethouders als ook Raden tussentijds geïnformeerd en naar hun opvattingen gevraagd naar gelang het onderwerp. Voor een aantal voorstellen is dat zelfs verplicht, zoals voor de begroting en de rekening.

3.7 Onderhoud kapitaalgoederen

3.7.1 Algemeen
De MARN is eigenaar van gronden waarop de installaties van ARN B.V. zijn gevestigd alsmede de stortplaats is gesitueerd. Voor het overige is de MARN geen eigenaar van enige andere kapitaalgoederen.

3.7.2 Stortlocatie
De stortlocatie is verhuurd aan de ARN B.V.. ARN B.V. is gerechtigd op deze locatie een stortplaats te exploiteren. Op dit deel van de gronden in eigendom van de MARN is door de MARN de afgelopen jaren afgeschreven. De stortlocatie zal bij beëindiging conform de daarvoor geldende regels worden afgewerkt waarbij de zorg voor de stortlocatie op de Provincie Gelderland overgaat.

3.7.3 Opstalrecht installaties
Ten behoeve van de installaties die gebouwd zijn op een deel van de gronden is ten behoeve van ARN B.V. een opstalrecht gevestigd. Dit opstalrecht is bij notariële acte vastgelegd. Bij beëindiging van het opstalrecht dient ARN B.V. dat deel van de gronden op te leveren vrij van alle opstallen en verontreinigingen, voor rekening van ARN B.V.. Op dit deel van de gronden in eigendom van de MARN wordt niet afgeschreven.

4 PROGRAMMABEGROTING 2016

4.1 Begrote lasten 2016

In onderstaande tabel zijn de begrote lasten voor 2016 als ook nog die van 2015 opgenomen. Daarnaast zijn de werkelijke lasten over 2014 opgenomen.

Begrote lasten

Omschrijving		geraamde lasten dienstjaar 2016 euro's		geraamde lasten dienstjaar 2015 euro's		werkelijke lasten dienstjaar 2014 euro's
Bestuur						
Personeel	€	32.000	€	61.500	€	59.981
Overige goederen en diensten	€	16.500	€	10.000	€	24.627
Afschrijving inventaris			€	2.000	€	1.400
Totaal Bestuur	€	***48.500***	€	***73.500***	€	***86.008***
Afvalverwerking						
Rente	€	7.000	€	41.533	€	38.841
Uitkering aan deelnemende gemeenten	€	-	€	-	€	265.000
Vereveningsbijdrage transportkosten	€	56.723	€	56.723	€	56.723
Totaal Afvalverwerking	€	***63.723***	€	***98.256***	€	***360.564***
Netwerkondersteuning						
Regionale projecten	€	100.000	€	100.000	€	68.030
Klimaatprojecten					€	69.265
Taakoverdracht EV					€	152.000
Taakoverdracht handhaving			€	50.000	€	50.000
Totaal Netwerkondersteuning	€	***100.000***	€	***150.000***	€	***339.295***
Onvoorzien	€	10.000	€	10.000	€	9.055
Toevoeging reserves					€	36.400
Onttrekking reserves					€	245.000
Voordelig exploitatiesaldo	€	510.000	€	400.467	€	606.303
Totalen	€	***732.223***	€	***732.223***	€	***1.192.625***

4.2 Begrote baten 2016

In onderstaande tabel zijn de begrote lasten voor 2016 als ook die nog van 2015 opgenomen. Daarnaast zijn de werkelijke lasten over 2014 opgenomen.

Begrote baten

Omschrijving		geraamde baten dienstjaar 2015 euro's		geraamde baten dienstjaar 2014 euro's		werkelijke baten dienstjaar 2013 euro's
Bestuur						
Rente ING bank / Schatkistbankieren		500	€	500	€	882
Totaal Bestuur	€	***500***	€	***500***	€	***882***
Afvalverwerking						
Huren en pachten	€	675.000	€	675.000	€	674.794
Vereveningsbijdrage transportkosten	€	56.723	€	56.723	€	56.723
Uitkering dividend ARN B.V.						265.415
Totaal Afvalverwerking	€	***731.723***	€	***731.723***	€	***996.932***
Netwerkondersteuning						
Regionale projecten					€	42.811
Externe veiligheid					€	152.000
Totaal Netwerkondersteuning	€	*-*	€	*-*		***194.811***
Totalen	€	***732.223***	€	***732.223***	€	***1.192.625***

4.3 *Kostenverdeelstaat*

In onderstaande tabel is de kostenverdeelstaat opgenomen gevolgd door een nadere toelichting.

Kostenverdeelstaat 2016
Hierna volgt voor alle kosten en baten een toelichting per categorie.

	Totaal	Bestuur	Afval	Netwerkondersteuning	Onvoorzien
LASTEN					
1. Personeel	32.000	32.000		0	
2. Overige goederen en diensten	16.500	16.500		0	
3. Netwerkondersteuning	100.000			100.000	
4. Rente	7.000		7.000		
7. Onvoorzien	10.000				10.000
8. Vereveningsbijdrage	56.723		56.723		
Totaal Lasten	**222.223**	**48.500**	**63.723**	**100.000**	**10.000**
BATEN					
1. Huren en pachten	675.000		675.000		
2. Rente	500	500			
3. Vereveningsbijdrage	56.723		56.723		
Totaal Baten	**732.223**	**500**	**731.723**	**0**	**0**
Exploitatiesaldo	**510.000**	**-48.000**	**668.000**	**-100.000**	**-10.000**

4.3.1 *Lasten*

1. Personeel
Met ingang van 1 januari 2014 is er geen personeel meer in vaste dienst. De resterende formatie bestaande uit de secretaris (0,3 fte) is in dienst van de gemeente Nijmegen gedetacheerd bij de MARN. Om die reden wordt de lasten die gemoeid zijn met de detachering vermeld onder het product Bestuur.

2. Overige goederen en diensten
Vanwege de nieuwe opzet zijn er verschillen. In 2014 is voor het eerst gewerkt met de andere opzet. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de onderlinge posten van de Overige goederen en diensten aan de daadwerkelijke situatie. Daarmee wijkt deze post ook af van de voor 2015 begrote bedragen.

Overzicht begrote kosten Overige goederen en diensten

Overige goederen en diensten	Begroting 2016	Begroting 2015	Rekening 2014
Kostenpost	**Bedrag**	**Bedrag**	**Bedrag**
(Juridische) adviezen	€ 3.000	€ 3.000	€ -
Controle jaarrekening	€ 8.500	€ 3.500	€ 9.577
Bureaukosten	€ 500	€ 500	€ 618
Vergader- representatiekosten	€ 300	€ 500	€ 278
Diverse kosten	€ 500	€ 100	€ 449
Administratie	€ 1.000	€ 1.500	€ 920
Telefoon/internet en postverzorging	€ 1.600	€ -	€ 1.876
Reprografie	€ -	€ 350	€ 1.739
Huisvesting (incl overhead)	€ -		€ 2.223
Verzekeringen	€ 500	€ 500	€ 443
Archiefinspectie	€ -		€ 5.885
Bankkosten	€ 450		€ 443
Onverrekenbare BTW	€ 150	€ 50	€ 176
Totaal	**€ 16.500**	**€ 10.000**	**€ 24.627**

3. Rente

Overzicht begrote Rente

Rente lening ter financiering van de aanschaf van aandelen en gronden	€	7.000
Totaal	**€**	**7.000**

4. Vereveningsbijdrage: uit te keren bedragen

Overzicht begrote Vereveningsfonds Transportkosten

Vereveningsfonds transportkosten uit te keren	€	56.723
Totaal	**€**	**56.723**

5. Projectenbudget

Voor regionale projecten is maximaal € 100.000 euro beschikbaar. Dit budget is verdeeld naar bedragen per gemeente. Elke gemeente heeft een basisbedrag van € 7.000 ter beschikking gekregen. Het restant wordt verdeeld naar rato van inwonertal. Vanuit de vakberaden kunnen projectvoorstellen worden ingediend. In een vergadering van de Regiegroep worden de projecten besproken en geven gemeenten aan aan welke projecten zij zullen deelnemen. Uiteindelijk kent het Dagelijks Bestuur de budgeten toe.

Overzicht begroot projectenbudget

Regionale projecten	€	100.000
Totaal	**€**	**100.000**

6. Onvoorzien

Overzicht begrote Onvoorzien

Onvoorzien	€	10.000
Totaal	**€**	**10.000**

4.3.2 Baten

1. Huren en pachten

Voor 2016 wordt een vergoeding voor het opstalrecht en een huursom geraamd van in totaal € 675.000.

Overzicht begrote Huren en pachten

Huur/retributierecht	€	675.000
Totaal	**€**	**675.000**

2. Rente
Het betreft hier ontvangen rente op de rekening bij de ING en de vergoeding voor het Schatkistbankieren.

Overzicht begrote Rente

Rente-inkomsten ING bank/Rijk	€	500
Totaal	**€**	**500**

3. Vereveningsbijdrage transportkosten: te ontvangen bedragen
De totaal te ontvangen gelden zijn exact gelijk aan de door de MARN uit te keren bedragen.

Overzicht begrote Vereveningsfonds Transportkosten

Vereveningsfonds transportkosten te ontvangen	€	56.723
Totaal	**€**	**56.723**

4. Voordelig exploitatiesaldo
Hieronder wordt het voordelige exploitatiesaldo voor 2016 geraamd.

Overzicht opbouw exploitatiesaldo MARN

Product		Bedrag
Saldo Bestuur	€	-48.000
Saldo Afvalverwerking	€	668.000
Saldo Netwerkondersteuning	€	-100.000
Onvoorzien	€	-10.000
Voordelig exploitatiesaldo	**€**	**510.000**

Brief aan de raad - GR MARN Begroting 2016 Meerjarenraming 2017-2019

CONCEPT

5.1 Lasten Meerjarenraming 2017 – 2019

Lasten meerjarenbegroting 2017 - 2019

	geraamde lasten dienstjaar 2017	geraamde lasten dienstjaar 2018	geraamde lasten dienstjaar 2019
Bestuur			
Personeel	€ 32.000	€ 32.000	€ 32.000
Overige goederen en diensten	€ 16.500	€ 16.500	€ 16.500
Totaal Bestuur	***€ 48.500***	***€ 48.500***	***€ 48.500***
Afvalverwerking			
Rente	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
Vereveningsbijdrage transportkosten	€ 56.723	€ 56.723	€ 56.723
Totaal Afvalverwerking	***€ 63.723***	***€ 63.723***	***€ 63.723***
Netwerkondersteuning			
Regionale projecten	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
Totaal Netwerkondersteuning	***€ 100.000***	***€ 100.000***	***€ 100.000***
Onvoorzien	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Voordelig exploitatiesaldo	€ 510.000	€ 510.000	€ 510.000
Totalen	***€ 732.223***	***€ 732.223***	***€ 732.223***

5.2 *Baten Meerjarenraming 2017 – 2019*

Baten meerjarenbegroting 2017 - 2019

Omschrijving	geraamde baten dienstjaar 2016	geraamde baten dienstjaar 2017	geraamde baten dienstjaar 2018
Bestuur			
Rente ING bank / Schatkistbankieren	€ 500	€ 500	€ 500
Totaal Bestuur	***€ 500***	***€ 500***	***€ 500***
Afvalverwerking			
Huren en pachten	€ 675.000	€ 675.000	€ 675.000
Vereveningsbijdrage transportkosten	€ 56.723	€ 56.723	€ 56.723
Totaal Afvalverwerking	***€ 731.723***	***€ 731.723***	***€ 731.723***
Netwerkondersteuning			
	€ -	€ -	€ -
Totaal Netwerkondersteuning	€ -	€ -	€ -
Totalen	***€ 732.223***	***€ 732.223***	***€ 732.223***

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

MARN Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

reg.nr.: 15.0003516
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
01 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

A5

Aan de Raden van de in de MARN deelnemende gemeenten

Datum
30 maart 2015
Datum uw brief
--
Ons kenmerk
Uit 2015.002
Uw kenmerk
--
Onderwerp
Jaarrekening MARN 2014
Aantal bijlagen
2

Geachte Raad,

Bij deze doen wij u toekomen de concept-jaarrekening 2014 van de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (inclusief "schone" goedkeurende controleverklaring) alsmede een afschrift van het verslag van bevindingen van de door het Algemeen Bestuur aangewezen accountant, Deloitte.

Te bestemmen rekeningresultaat 2014
De concept-rekening 2014 kent een positief rekeningresultaat voor bestemming van € 606.303.

Voorstel
Het Dagelijks Bestuur van de MARN stelt het Algemeen Bestuur voor in te stemmen met de jaarrekening 2014 en het nog te bestemmen rekeningresultaat,groot € 606.303, te bestemmen tot uitkering aan de deelnemende gemeenten op basis van inwonertallen. Daarbij wenst het Dagelijks Bestuur wel op te merken dat gelet op de liquiditeiten van de MARN bij een positief besluit van het Algemeen Bestuur omtrent het positief saldo de uitkering van de gelden in twee delen zal plaatshebben. Eén na de definitieve vaststelling van de rekening in juli en een tweede deel in het najaar (oktober).

Verzoek
Conform de bepalingen van de tekst van de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (artikel 29 lid 2) wordt uw Raad verzocht – indien u dat wenst – uw zienswijze in te brengen bij het Algemeen Bestuur over het concept-jaarverslag 2014. In verband met de door de wet bepaalde procedure verzoeken wij u dat zo spoedig mogelijk te doen doch uiterlijk 17 juni 2015 (liefst eerder zoals ook vermeld in de begrotingsrichtlijnen van de regio). De tekst van de gemeenschappelijke regeling gaat uit van een reactietermijn van twee maanden.

Het concept-jaarverslag is ook al verzonden aan de Regionale Adviesfunctie gemeenschappelijke regelingen regio Nijmegen, die heeft toegezegd uw gemeenten zo spoedig mogelijk het rapport inzake dit verslag te doen toekomen.

JAARVERSLAG 2014

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

INHOUD

Pagina

1 PROGRAMMA & PRODUCTEN 1
1.1 Programma 1
1.2 Bestuur 1
1.3 Afvalverwerking 2
1.4 Netwerkondersteuning 2
2 PARAGRAFEN 6
2.1 Financiële paragraaf 6
2.2 Verbonden partijen 8
2.3 Weerstandsvermogen 8
2.4 Bedrijfsvoering 8
2.5 Onderhoud kapitaalgoederen 9
3 JAARREKENING 2014 10
3.1 Algemeen 10
3.2 Balans 12
3.3 Toelichting balans 14
3.4 Overzicht van baten en lasten ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
3.5 Toelichting overzicht van baten en lasten 20
3.5.1 Product Bestuur 21
3.5.2 Product Afvalverwerking 22
3.5.3 Product Netwerkondersteuning 22
3.5.4 Analyse begrotingsrechtmatigheid 24
3.5.5 Analyse onvoorzien 24
3.5.6 Analyse overzicht van baten en lasten 25
3.5.7 Wet normering topinkomens 25

BIJLAGE 1 LEDENLIJST ALGEMEEN EN DAGELIJKS BESTUUR 2014 27
BIJLAGE 2 EXTERNE VEILIGHEID PROVINCIALE SISA 28
BIJLAGE 3 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJK ACCOUNTANT. 29

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

1. PROGRAMMA & PRODUCTEN

1.1 Programma

Doelstelling, taken en bevoegdheden en producten
De gemeenschappelijke regeling MARN houdt zich bezig met projecten op het brede terrein van milieu waaronder afval en in het bijzonder het aandeelhouderschap in ARN B.V.. Dat maakt ook haar programma uit. De wijze waarop de MARN uitvoering hieraan geeft is middels een netwerkorganisatie waarbij de uitvoering van onderdelen voor en namens de deelnemende gemeenten voorop staat.

In dat kader laat de MARN jaarlijks een aantal activiteiten uitvoeren die tot doel hebben de belangen van de tien deelnemende gemeenten op milieugebied te behartigen dan wel de gemeenten op milieugebied te ondersteunen.

Rechtskarakter
De gemeenschappelijke regeling is een rechtspersoonlijkheid bezittend samenwerkingsverband, dat is opgericht op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen.

Ter uitvoering van de doelstelling van de MARN worden de volgende producten onderscheiden:
1. Bestuur;
2. Afvalverwerking, in het bijzonder de relatie met ARN B.V.;
3. Netwerkondersteuning.

1.2 Bestuur

Wat hebben we bereikt?
In de begroting 2014 is aangegeven dat we middels de realisatie van het product Bestuur willen bereiken dat de doelstelling, de taken en bevoegdheden zoals omschreven in de tekst van de regeling in goed overleg gerealiseerd kunnen worden.

Wat hebben we er voor gedaan?
Het Dagelijks en Algemeen Bestuur
Voor een overzicht van de bestuursleden wordt verwezen naar de bijlage 1. In maart zijn verkiezingen geweest voor de raden van de deelnemende gemeenten. Dit heeft geleid tot een nieuw bestuur. Het afgelopen jaar was het eerste jaar waarin de nieuwe werkwijze gestalte heeft gekregen.

Wat heeft het gekost?

Product Bestuur

		Rekening 2014		Begroting 2014
Lasten	€	86.008	€	86.650
Baten	€	882	€	1.500
Saldo	€	85.126-	€	85.150-

Voor een verdere onderbouwing en toelichting word verwezen naar de jaarrekening.

1.3 Afvalverwerking

Wat hebben we bereikt?
Het product betreft het geheel aan (financiële) relaties die de MARN heeft met de besloten vennootschap ARN B.V. De MARN is op een aantal wijzen verbonden met deze vennootschap:

1. Contractspartner voor aanlevering van afval en indirect leverancier van afvalstoffen;
2. Aandeelhouder in het aandelenkapitaal van ARN B.V.;
3. Eigenaar/verhuurder van de gronden waarop de installaties en stortlocatie van ARN B.V. zijn gelegen;
4. Garantsteller.

MARN heeft sedert jaren een langdurige doorlopende overeenkomst voor het aanleveren van verschillende afvalstromen waaronder GFT, met ARN B.V..

Voor wat de huur van de gronden betreft is een bedrag groot € 674.794 van ARN B.V. ontvangen, waarmee de onkosten van de MARN worden gedekt.

Wat hebben we er voor gedaan?
MARN heeft zijn rol als aandeelhouder gespeeld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouder waarbij de stukken van ARN B.V. zijn besproken.

Wat heeft het gekost?

Product Afvalverwerking

	Rekening 2014	Begroting 2014
Lasten	€ 360.564	€ 98.256
Baten	€ 996.932	€ 731.723
Saldo	€ 636.368	€ 633.467

Uit het voordelig saldo op afvalverwerking dekt de MARN de organisatie- en bestuurskosten en de overige kosten die ten laste komen van de MARN.

1.4 Netwerkondersteuning

Wat hebben we bereikt?
De MARN is omgebouwd van een projectorganisatie tot een netwerkorganisatie. De MARN en haar gemeenten zien een meerwaarde in het gezamenlijk oppakken van projecten om zodoende haar activiteiten op milieugebied kwalitatief hoogwaardiger, effectiever en/of efficiënter te kunnen uitvoeren.

Wat is er voor gedaan?
Het afgelopen jaar zijn op basis van het projectenbudget verschillende projecten uitgevoerd op het terrein afval, klimaat, bodem en externe veiligheid..

AFVAL
Benchmark
In 2014 hebben negen gemeenten meegedaan (Mook & Middelaar heeft niet deelgenomen) aan de landelijke Benchmark voor de huisvuilinzameling. Het doel van de Benchmark is het vergroten van het inzicht in functioneren en presteren van gemeenten van de regio Nijmegen en Dar op het gebied van afvalbeheer. In april en september hebben de deelnemende gemeenten de benodigde gegevens ingevuld en in november zijn de resultaten van de Benchmark in een regionaal overleg besproken. De benchmark bevestigt het beeld van de afgelopen jaren dat gemeenten in de regio Nijmegen goede resultaten halen op het gebied van huisvuilinzameling, d.w.z. een hoge scheidingsgraad tegen lage kosten.

Cradle to cradle: kringloopspel
In het kader van Cradle to cradle en de bewustwording van waaruit producten zijn gemaakt en wat er mee gedaan kan worden heeft de MARN met onder meer ARN B.V. en Dar NV opdracht verstrekt aan het Dijkmagazijn om een kringloopspel te ontwikkelen voor basisschoolleerlingen. Dit spel is begin 2014 afgerond en inmiddels al geïntroduceerd bij verschillende basisscholen.

Sortering kunststof verpakkingen
Doel van dit project is te zorgen dat de gemeentelijke verplichting tot sortering van kunststof verpakkingen zo optimaal mogelijk wordt ingevuld. Optimaal in de zin van kosten en milieurendement. Met ARN B.V. is gekomen tot nadere afspraken over dit deel van de afvalstoffen voor de jaren 2015 en 2016.

Tussentijdse evaluatie Dar NV
Tijdens de besluitvorming over het aandeelhouderschap bleek dat de toetredende gemeenten graag zeggenschap wilden houden over het eigen inzamelsysteem en genoeg invloed wilden hebben op de Dar-organisatie. Verder maakten de gemeenten kenbaar vooral behoefte te hebben aan Dar NV als regiebedrijf waarmee ambities op het gebied van afvalscheiding en verwerking makkelijker worden gerealiseerd, het serviceniveau voor de burger wordt verbeterd en afval inzameling en –verwerking plaatsvindt tegen een lagere kostprijs. Een bedrijf dat gemeenten ondersteunt en adviseert op het gebied van afvalinzameling en -verwerking en aandacht heeft voor thema's als duurzaamheid en werkgelegenheid voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt
Het doel van de tussenevaluatie was tweeledig, namelijk:

- onderzoeken of Dar NV op het gebied van huisvuilinzameling en –verwerking (tot nu toe) voldoet aan de voornoemde voorwaarden.
- Dar NV de gelegenheid geven te voldoen aan de voorwaarden waaraan eventueel nog niet wordt voldaan.

Er zijn twee bureaus uitgenodigd om een aanbieding te doen voor de uitvoering van de evaluatie. De keuze is gevallen op het bureau IPR-Normag.

Tijdens het onderzoek zijn de objectieve gegevens (rapportages, bedrijfsbesluiten, uitgevoerde onderzoeken) getoetst. Daarnaast zijn alle bestuurders en ambtenaren van de gemeenten die in 2012 als aandeelhouder zijn aangesloten bij Dar NV geïnterviewd. Dit laatste om inzicht te krijgen in het beeld dat bestuurders en ambtelijk opdrachtgevers van Dar NV hebben. Tijdens de interviews zijn de toetredingsvoorwaarden en de thema's duurzaamheid en social return aan de orde gekomen. Daarnaast is ingegaan op de argumenten die destijds reden waren om aandeelhouder te worden van Dar NV. Om ook een goed beeld te krijgen van het perspectief van Dar NV is de directie van Dar NV eveneens geïnterviewd.

Aanvullend op de oorspronkelijke opdracht is ook bij de bestuurder en beleidsambtenaar van de gemeente Nijmegen een interview afgenomen. Dit om te toetsen of het beeld van de gemeente Nijmegen over Dar NV vergelijkbaar is met dat van de andere aandeelhouders.

Uit de resultaten van de evaluatie blijkt dat Dar NV in grote lijnen voldoet aan de vooraf gestelde voorwaarden en aan de verwachtingen die gemeenten hadden bij het aandeelhouderschap. Wel wordt geadviseerd de positie van het opdrachtgeversplatform (zowel bestuurlijk als ambtelijk) mede in relatie tot het aandeelhouderschap te formaliseren. Daarnaast om de informele afspraken en werkwijzen in het kader van de dienstverleningsovereenkomsten vast te leggen en in de dienstverleningsovereenkomsten meer concrete resultaat- en outputgerichte prestatie indicatoren te hanteren.

KLIMAAT

Start aanbestedingstraject elektriciteit en gas inclusief marktconsultatie
De voorbereidingen voor de aanbesteding voor elektriciteit en gas voor Groesbeek, Ubbergen, Millingen aan de Rijn, Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en Wijchen zijn gestart. Expliciet onderdeel van dit inkooptraject is de wens om zoveel mogelijk additioneel regionaal opgewekte duurzame energie te betrekken. Om dit vooraf realistisch te peilen is er een marktconsultatie gehouden. Centrale vraag hierbij is in hoeverre een aanbesteding van elektriciteit en gas kan leiden tot additionele opwekking van hernieuwbare energie, bij voorkeur ook regionaal.

Uitvoering provinciale subsidie isolatie bestaande woningbouw
De provincie Gelderland kent een subsidieregeling waarbij woningeigenaren onder bepaalde voorwaarden € 500 subsidie krijgen indien zij hun woning isoleren. De MARN heeft de back-office voor deze regeling aanbesteed en gegund aan het bureau Avalon (voorheen Synthese). Door dit gezamenlijk aan te besteden kan de uitvoering efficiënter en effectiever worden gedaan dan door de individuele gemeenten afzonderlijk.

Buurten Over Energie (voorheen Meters maken in verduurzamen bestaande bouw)
Dit project richt zich op energiebesparing in de bestaande particuliere woningvoorraad. Binnen het project worden gemeenten geholpen met het stimuleren en faciliteren van lokale initiatieven voor en door eigenaar-bewoners die erop zijn gericht de bestaande woningvoorraad te verduurzamen. Er wordt een 'eigen' blok-voor-blok aanpak op maat ontwikkeld die gericht is op het verleiden van huizenbezitters in één bepaalde wijk/kern om samen met hun buren en andere wijkbewoners in beeld te krijgen welke energie(besparings)maatregelen zij moeten treffen aan hun woning. De volgende stap is dat de maatregelen door dit collectief ook worden uitgevoerd, bij voorkeur met regionale c.q. lokale bedrijven/aannemers. In 2014 heeft de daadwerkelijke uitrol plaatsgevonden.

Concessie laadpalen
Door de sterke groei van het aantal elektrische voertuigen neemt ook de behoefte aan (openbare) laadpunten toe. De gemeente is als eigenaar en beheerder van de openbare ruimte nauw betrokken bij het plaatsen van laadpalen. Met het wegvallen van de stichting E-laad is de markt nu aan zet maar er is voor het organiseren van de openbare laadinfrastructuur ook een belangrijk rol weggelegd voor de (samenwerkende) gemeenten. In 2014 is in de regio een gezamenlijke concessie verleend aan Cofely voor laadpalen.

VNG-Ondersteuningsstructuur
Op 13 juni 2014 heeft de gemeente Arnhem als penvoerder namens de 30 gemeenten in de milieusamenwerkingsverbanden MARN, MRA en Rivierenland bij de VNG een aanvraagformulier voor ondersteuning ingediend. Met Ron Josten als regionale coördinator wordt voortgebouwd op de vraagbevorderende aanpak van Buurten Over Energie. De bedoeling is dat op termijn alle 30 gemeenten de vraag gaan bevorderen m.a.w. stimuleren en faciliteren dat bewoners zelf initiatieven voor energie besparen en opwekken ontwikkelen en (laten) uitvoeren. Daarnaast is de insteek om eigenaar-bewoners goed te informeren middels een (digitaal) energieloket en te begeleiden in hun zoektocht naar bedrijven die energiebesparende en/of –opwekkende maatregelen kunnen uitvoeren.

BODEM

Basisregistratie ondergrond
Voor het project Basisregistratie ondergrond (BRO) is een voorlichtingsbijeenkomst georganiseerd waaraan alle MARN-gemeenten hebben deelgenomen. Daarna is gestart met een quick-scan onder de gemeenten om inzicht te krijgen in de gevolgen van de BRO voor de organisatie en de processen. De resultaten daarvan zijn vastgelegd in Quickscan Basisregistratie Ondergrond Gemeente MARN, projectnummer 0275001.00, Antea groep, 21-1-2015.

Digitale ontsluiting bodeminformatie
Daarnaast hebben we in 2014 een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om de aanwezige bodeminformatie bij de gemeenten digitaal te ontsluiten. De deelnemende gemeenten zijn Wijchen, Beuningen, Heumen, Ubbergen, Groesbeek en Druten. In eerste instantie is aan de hand van een vragenlijst inzicht verkregen in de stand van zaken rondom het bodeminformatiesysteem. Daaruit is geconcludeerd dat door de gefragmenteerde beschikbaarheid van de bodeminformatie en de diversiteit in de wijze waarop deze wordt opgeslagen het beter is om de gegevens in fasen te ontsluiten. Vooralsnog worden de gegevens die in het Bodem informatiesysteem staan van de deelnemende gemeenten en in diverse databases zijn opgenomen, ontsloten (dit is nu nog niet gereed) Later kunnen de gemeenten dan individueel besluiten of ze de bodemrapporten willen toevoegen.

EXTERNE VEILIGHEID
De uitvoering van het programma is per april 2013 overgeheveld naar de ODRN. In 2014 was €157.827,- beschikbaar voor externe veiligheid. Dit bedrag is onder meer besteed aan

salariskosten bij de Omgevingsdienst Regio Nijmegen. De beschikbare uren zijn vooral besteed aan het adviseren bij het opstellen van bestemmingsplannen voor diverse MARN gemeenten. Daarnaast zijn nog diverse uren besteed aan de afronding het maken van de beleidsvisie externe veiligheid van de gemeente Wijchen. Voor dit laatste project is tevens een extern bureau ingehuurd. Tevens is voor advisering aan gemeenten voor het opstellen van omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen specialistisch advies ingekocht bij het Kennispunt Externe Veiligheid. Dit kennispunt is een samenwerking tussen de ODRN en de omgevingsdiensten in Overijssel op het gebied van externe veiligheid.

Wat heeft het gekost?

Product Netwerkondersteuning

	Rekening 2014	Begroting 2014
Lasten	€ 339.295	€ 357.827
Baten	€ 194.811	€ 157.827
Saldo	€ 144.484	€ 200.000

Voor een verdere onderbouwing en toelichting word verwezen naar de jaarrekening.

2. PARAGRAFEN

2.1 Financiële paragraaf

Uitgangspunten
De gemeenschappelijke regeling houdt zich aan de Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen voor wat haar financieel beleid betreft.
Positieve resultaten op basis van een vastgesteld jaarverslag worden conform besluiten van het Algemeen Bestuur uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten conform de bepalingen van de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN (zie ook weerstandsvermogen).

Treasury
In de vergadering van het Algemeen Bestuur d.d. 20 juni 2011 is het Treasurystatuut van de gemeenschappelijke regeling gewijzigd aan de laatste wettelijke regelingen.

Verslag over het jaar 2014
Het Treasurystatuut bepaalt dat elk jaar bij de rekening verslag wordt gedaan van de ontwikkelingen daarin gedurende het afgelopen jaar. Refererend aan de Wet fido wordt in het statuut de treasuryfunctie omschreven als: "het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's."

De gelden die de gemeenschappelijke regeling niet direct nodig heeft gehad voor haar eigen exploitatie zijn gedurende het jaar 2014 ondergebracht bij de ING-bank. Overigens is einde 2013 de MARN komen te vallen onder het zogenaamde "Schatkistbankieren". Bedragen boven de € 250.000 (gemiddeld over een maand) worden op een speciaal daartoe geopende rekening gezet bij het Rijk.

Gedurende het jaar 2014 heeft de MARN afgelost en rente betaald over de door haar aangegane lening.

De lening van de MARN groot € 2.245.000 is per 5 december 2011 omgezet naar een lening met een looptijd van 3 jaar tegen een percentage van 1,85%. Deze lening liep per 5 december 2014 af. Met ingang van die datum is de lening verlengd voor de periode van een half jaar met dien verstande dat daarbij een bedrag van € 245.000 is afgelost zodat er nog een lening resteert van € 2.000.000. Deze lening is aangegaan tegen een rentepercentage van 0,35%.

Risicoparagraaf
In deze paragraaf worden alle risico's opgenomen en toegelicht.

Aangegane en verstrekte leningen
De MARN is in het verleden tevens een aantal leningen aangegaan in het kader van de aanschaf van de gronden waarop de installaties van ARN B.V. zijn gebouwd en de stortplaats wordt geëxploiteerd evenals de financiering van de aandelen in ARN B.V. Van deze resteert alleen nog een lening bij BNG van € 2.245.000 met een rentepercentage van 1,85% voor de periode 3 jaar te beginnen vanaf 5 december 2011. Op 5 december is deze lening na een aflossing van € 245.000 voor een half jaar verlengd tegen een rentepercentage van 0,35%. Op de lening rusten geen aflossingsverplichtingen.

REMONDIS heeft bij haar toetreding tot ARN B.V. een concerngarantie afgegeven aan de andere aandeelhouders naar rato van haar aandelenkapitaal. Dat houdt in dat de MARN het risico voor een deel van haar uitstaande verplichtingen ten behoeve van ARN B.V. in geval er een beroep op wordt gedaan kan doorschuiven naar REMONDIS. Het percentage aan aandelen van REMONDIS in ARN B.V. bedraagt 39,96%.

Vereveningsovereenkomst borgen
De MARN heeft te samen met de drie andere overheidsaandeelhouders in ARN B.V. besloten tot het aangaan van een vereveningsovereenkomst borgen. Deze aandeelhouders hebben in de negentiger jaren van de vorige eeuw gezorgd voor de benodigde gelden voor de aanpassing en uitbreiding van de installaties door deze zelf te lenen dan wel daarvoor garant te staan.

De leningen die door ARN B.V. onder de garanties zijn aangetrokken dan wel aan ARN B.V. zijn geleend (zoals in het geval van de MARN) hebben alle verschillende voorwaarden en looptijden. Hierdoor kan het zijn dat over een aantal jaren de leningen van één of meerdere regio's zijn afgelost en daarmee voor die regio het risico teniet is gedaan, terwijl het risico voor de andere partij(en) nog deels bestaat. Het simpele feit dat bepaalde leningen reeds eerder worden afgelost, bepaalt of men in meer of mindere mate risico blijft lopen. Vanuit de gedachte van de gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle aandeelhouders voor de risico's inzake ARN B.V. is dit ongewenst geacht.
De oplossing daarvoor is gevonden in de vereveningsovereenkomst borgen: elke aandeelhouder blijft gedurende de gehele tijd van aflossingen naar rato van de garantstellingen/leningen overeengekomen percentage draagplicht behouden, ook al zijn de leningen, waarvoor men garant staat dan wel heeft verstrekt, al afgelost. In dat kader heeft de MARN een draagplicht van 34,7804% van het totale bedrag, overeenstemmend met het deel van de MARN in de leningen die zijn aangegaan ten behoeve van de aanpassing en uitbreiding van de installaties ARN B.V..
In de tabel (zie onder) zijn de bedragen weergegeven die de MARN op basis van deze overeenkomst gegarandeerd heeft voor de jaren 2014 – 2015.

MARN heeft zelf geen leningen meer uitstaan ten behoeve van ARN B.V. per 31 december 2014. Het bedrag op basis van de borgtochtovereenkomst wordt in de balans bij de rekening van elk jaar vermeld als een garantstelling die niet uit de balans blijkt. Voor het jaar 2014 komt dit uit op: € 1.008.789.

MARN verplichtingen op basis van de borgtochtovereenkomst

MARN VERPLICHTINGEN OP BASIS VAN BORGTOCHTOVEREENKOMST:				
Jaar	Totaalbedrag leningen:		Deel MARN (34,7804%):	MARN - REMONDIS deel (39,96%):
Bedrag per 31 december 2014	€	4.830.867	€ 1.680.195	€ 1.008.789
Bedrag per 31 december 2015	€	-	€ -	€ -

Gemeenten:	Inwoners:	Bedrag 31-12-2014 borgtochtovereenkomst:	Bedrag - REMONDIS deel:
Beuningen	25.288	€ 127.946	€ 76.819
Druten	18.250	€ 92.337	€ 55.439
Groesbeek (Groesbeek, Millingen a/d Rijn, Ubbergen)	34.300	€ 173.543	€ 104.195
Heumen	16.344	€ 82.693	€ 49.649
Mook en Middelaar	7.876	€ 39.849	€ 23.925
Nijmegen	170.600	€ 863.161	€ 518.242
West Maas en Waal	18.425	€ 93.222	€ 55.971
Wijchen	41.000	€ 207.442	€ 124.548
	332.083	€ 1.680.195	€ 1.008.789

Voor het overige zijn naar onze kennis reikt geen investeringen gepland waarvoor door ARN B.V. een beroep op de aandeelhouders zou worden gedaan.

Resumé
In de rekening van de MARN zijn geen voorzieningen voor bovengenoemde risico's getroffen. In artikel 27 lid 1 van de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN wordt vermeld dat de gemeenten gezamenlijk garant staan voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het openbaar lichaam gesloten en af te sluiten langlopende en kasgeldleningen en in rekening opgenomen en op te nemen gelden, en voor de door het openbaar lichaam verstrekte garanties. In lid 2 van dat artikel wordt verder vermeld dat elke deelnemende gemeente hierbij is verbonden naar verhouding van haar inwonertal. Daarbij zijn de inwonertallen bepalend zoals deze door het Centraal Bureau voor de Statistiek worden bekend gemaakt.
Tevens zijn er geen claims van derden, noch zijn er bijzondere risico's in de deelnemingen (ARN B.V.) en zijn er geen rechtsgedingen.

Omzetbelasting
Ten aanzien van de BTW geldt dat de MARN:
1. Volledig in de BTW-heffing is betrokken
2. Voor 99% vooraftrek geniet;

2.2 Verbonden partijen

Voor de financiële consequenties van deze relatie wordt verwezen naar het Treasury-verslag als ook de Risicoparagraaf.

Aandeelhouderschap
MARN heeft een aandelenpakket in de vennootschap ARN B.V. Het betreffen 3.750 aandelen. Daarmee heeft de MARN een belang van 37,5%. Deze aandelen zijn door de MARN voor 100% volgestort. Elk aandeel vertegenwoordigt een nominale waarde van € 453.

Stemrecht
Gedurende het jaar 2014 heeft MARN in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ARN B.V. een stemrecht gehad in overeenstemming met de 37,5% van de aandelen resulterende in een stemrecht van 39,4% aangezien een klein aantal aandelen door ARN B.V. zelf worden gehouden waarop voor haar geen stemrecht rust zoals blijkt uit onderstaande tabel.

REMONDIS	3.996	42,00%
MARN	3.750	39,40%
WestVeluwe	1.176	12,40%
Rivierenland	588	6,20%
ARN B.V.	490	0,00%
	10.000	100,00%

Raad van commissarissen
De ARN B.V. kent naast de directie tevens een Raad van commissarissen. Namens de regio-aandeelhouders, waaronder de MARN, hebben een aantal leden in het jaar 2014 zitting gehad in de Raad van commissarissen. De heren Kersten en Lepoutre zijn hierbij afkomstig uit de MARN.

2.3 Weerstandsvermogen

Door het Algemeen Bestuur is in juni 2014 besloten dat de MARN geen weerstandsvermogen dient aan te houden anders dan de € 10.000 Post onvoorzien uit de begroting. Dat houdt in dat het bedrag aan weerstandsvermogen (€ 100.000) door het besluit van het Algemeen Bestuur is vrijgevallen en tevens is in die vergadering besloten het bedrag uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Het eigen vermogen van de MARN, bestaande uit de algemene reserve, de bestemmingsreserve en het gerealiseerd resultaat over het jaar 2014, bedraagt per 31-12-2014 € 751.484.

Indien de Algemene reserve onvoldoende is om in een bepaald jaar tekorten, die voortvloeien uit de rekening, op te vangen en er geen andere dekking kan worden gevonden, wordt het bepaalde in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN artikel 28 van toepassing. Daarin is bepaald dat de gemeenten naar rato van het inwonerstal dienen bij te dragen in tekorten van de MARN. Daarbij dienen cijfers van het CBS over het inwonertal te worden gebruikt.

2.4 Bedrijfsvoering

De gemeenschappelijke regeling kent op basis van de tekst van de regeling de volgende te onderscheiden organen: het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de Voorzitter. Daarnaast bestaat er een ambtelijke ondersteuning bestaande uit een secretaris en diverse vakberaden.

Bestuursorganen

Het Algemeen Bestuur
Het Algemeen Bestuur bestaat uit tien leden, t.w. de leden van de Colleges van Burgemeester en Wethouders van de deelnemende gemeenten. Tevens zijn er evenzoveel plaatsvervangende leden aangewezen. Aan het Algemeen Bestuur komt de bevoegdheid toe die in de gemeente toekomt aan de raad met dien verstande dat de verhoudingen bij de gemeenschappelijke regeling niet volledig zijn gedualiseerd. In maart zijn verkiezingen gehouden voor de raden van de gemeenten. In juni heeft de eerste bijeenkomst van het Algemeen Bestuur in nieuwe samenstelling

plaatsgehad. De leden die namens de gemeenten deel hebben uitgemaakt van het Algemeen Bestuur zijn in bijlage 1 van dit verslag vermeld.

Het Dagelijks Bestuur
Het Dagelijks Bestuur telt vier leden inclusief de voorzitter. Conform de wet en de regeling komt het Dagelijks Bestuur de bevoegdheid toe die in de gemeente toekomt aan het College van Burgemeester en Wethouders. Het Dagelijks Bestuur stuurt vanuit zijn bestuurlijke verantwoordelijkheid de secretaris aan. In de eerste bijeenkomst van het Algemeen Bestuur in nieuwe samenstelling is een nieuw Dagelijks Bestuur verkozen.

De Voorzitter
De Voorzitter wordt door en uit het Algemeen Bestuur benoemd. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het Dagelijks als ook het Algemeen Bestuur. Hij vertegenwoordigt de regeling in en buiten rechte.

Ambtelijke organisatie

Secretariaat en personeel
Met ingang van 1 januari 2014 heeft de MARN geen eigen personeel meer in dienst. Overleg met de gemeente Nijmegen heeft erin geresulteerd dat de twee resterende personeelsleden in dienst zijn getreden van de gemeente Nijmegen. De secretaris met ingang van 1 mei 2013 en de secretarieel medewerker per 1 januari 2014. Vervolgens is de secretaris gedetacheerd voor 0,3 fte bij de MARN. De kosten voor de secretarieel medewerker worden bij de MARN in rekening gebracht voor in ieder geval twee jaar tenzij tussentijds voor haar binnen de gemeente Nijmegen een functie is gevonden. In de nieuwe opzet van de MARN is de rol van de gemeenten belangrijker in de netwerkorganisatie. Medio 2014 is de eigen kantoorruimte van de MARN opgeheven en wordt door de secretaris vanuit het kantoorpand van de ODRN zijn functie vervuld.

Administratie
De administratie is gedurende het jaar 2014 verzorgd door het bureau BGH Accountants & Adviseurs.

Informatievoorziening
De verschillende onderwerpen en projecten worden geregeld besproken in de vergaderingen van het Algemeen Bestuur. Voor specifieke onderwerpen worden Colleges van Burgemeester en Wethouders als ook Raden tussentijds geïnformeerd en naar hun opvattingen gevraagd naar gelang het onderwerp. Voor een aantal voorstellen is dat zelfs verplicht, zoals voor de begroting en de rekening.

Klachten en bezwaarschriften
Gedurende het jaar 2014 zijn er geen klachten geweest noch zijn er bezwaren ingediend.

2.5 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen
De MARN is eigenaar van gronden waarop de installaties van ARN B.V. zijn gevestigd alsmede de stortplaats is gelokaliseerd. Doordat de MARN geen eigen kantoorruimte meer heeft, heeft zij sinds medio 2014 verder geen eigen kapitaalgoederen meer.

Stortlocatie
De stortlocatie is verhuurd aan de ARN B.V.. ARN B.V. is gerechtigd op deze locatie een stortplaats te exploiteren. Op dit deel van de gronden in eigendom van de MARN is door de MARN afgeschreven. De stortlocatie zal bij beëindiging conform de daarvoor geldende regels worden afgewerkt waarbij de zorg voor de stortlocatie op de Provincie Gelderland overgaat.

Opstalrecht installaties
Ten behoeve van de installaties die gebouwd zijn op een deel van de gronden is ten behoeve van ARN B.V. een opstalrecht gevestigd. Dit opstalrecht is bij notariële acte vastgelegd. Bij beëindiging van het opstalrecht dient ARN B.V. dat deel van de gronden op te leveren vrij van alle opstallen en verontreinigingen, voor rekening van ARN B.V.. Op dit deel van de gronden in eigendommen van de MARN wordt niet afgeschreven.

3. JAARREKENING 2014

3.1 Algemeen

Rekening 2013 begroting 2015
De jaarrekening 2013 MARN is in de vergadering van 23 juni 2014 door het Algemeen Bestuur vastgesteld. De jaarrekening 2013 van de MARN is ter kennisname aan het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland verzonden. De begroting 2015 is in dezelfde vergadering van het Algemeen Bestuur vastgesteld en ter kennisname verzonden aan het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
De volgende grondslagen, waarop de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften van het BBV.
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.
Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Materiële vaste activa
De vaste activa worden geactiveerd tegen verkrijgingprijs. Er wordt lineair afgeschreven met een vast percentage (20%) van de verkrijgingprijs over de verwachte economische levensduur.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs (nominale waarde). Leningen tegen de nominale waarde opgenomen, verminderd met de reeds gedane aflossingen.

Uitzettingen en overlopende activa
Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen en omvat het banksaldo.

Bestemmingsreserve
Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve, waaraan door het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven.

Gerealiseerd resultaat
Het gerealiseerd resultaat is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves. Het gerealiseerd resultaat wordt ter bestemming voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Vaste schulden
De leningen met een looptijd langer dan een jaar worden hieronder tegen de nominale waarde opgenomen, verminderd met de reeds gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva hebben een looptijd korter dan een jaar. De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en garantstellingen
Buiten de balanstelling wordt – voor zover van toepassing – het bedrag genoemd waarvoor er borg- of garantstellingen zijn afgegeven.

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

Verordeningen
De diverse verordeningen op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn door het Algemeen Bestuur van de MARN vastgesteld. Het Algemeen Bestuur heeft Deloitte de opdracht tot controle verstrekt en heeft daarbij ingestemd met het accountantsprotocol 2014.

Rechtmatigheid: normenkader
Voor wat de toetsing aan de rechtmatigheid betreft is door het Algemeen Bestuur bij het vaststellen het accountantsprotocol het normenkader vastgesteld waaraan de rekening dient te worden getoetst.

- Grondwet;
- Gemeentewet;
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen;
- Burgerlijk Wetboek;
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Besluit Accountantscontrole decentrale overheden (BADO);
- Wet Financiering decentrale overheden (Fido) en aanverwante regelingen;
- Fiscale en sociale wetgeving;
- BTW compensatiefonds;
- Regels omtrent Europese Aanbesteding;
- Wet Milieubeheer;
- Ambtenarenwet;
- Algemene Wet Bestuursrecht;
- Sociale verzekeringswetgeving;
- Wet normering topinkomens (WNT)

Daarnaast is nadere (interne) regelgeving vastgesteld door het Algemeen Bestuur. De interne verordeningen c.q. regelgeving vallen voor het jaar 2014 onder het normenkader van de Financiële Rechtmatigheid:

- Tekst Gemeenschappelijke Regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen;
- Financiële verordening MARN (ex artikel 212 Gemeentewet);
- Controleverordening MARN (ex artikel 213 Gemeentewet);
- Treasury-statuut;
- Notitie Misbruik en Oneigenlijk gebruik;
- Notitie inzake het weerstandsvermogen;
- AB- en DB besluiten.

Controletoleranties
Hierbij wordt aangesloten bij de maximale goedkeuring- en rapportagetoleranties, zoals die wettelijk in het BADO zijn vastgesteld, te weten 1% van de lasten voor fouten en voor onzekerheden in de controle 3%. Deze toleranties gelden zowel voor de getrouwheid als voor de rechtmatigheid. Elke fout of onzekerheid ≥ € 10.000 op niveau van programma in de begroting wordt gerapporteerd.

3.2 Balans

ACTIVA		MARN balans ultimo 2014 euro's		MARN balans ultimo 2013 euro's
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Investeringen met een economisch nut	€	**544.537**	€	**545.937**
Financiële vaste activa				
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	€	1.701.675	€	1.701.675
	€	**1.701.675**	€	**1.701.675**
TOTAAL VASTE ACTIVA	€	**2.246.212**	€	**2.247.612**
VLOTTENDE ACTIVA				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Vorderingen op openbare lichamen	€	200.582	€	13.310
Rekening-courant verhouding met het Rijk	€	320.787	€	635.000
Overige vorderingen	€	17.973	€	1.955
	€	**539.343**	€	**650.265**
Liquide middelen	€	**51.114**	€	**207.055**
Overlopende activa				
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	€	**590.457**	€	**857.320**
TOTAAL	€	**2.836.669**	€	**3.104.931**

PASSIVA		MARN balans ultimo 2014 euro's		MARN balans ultimo 2013 euro's
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen				
Reserves				
Algemene reserve	€	-	€	100.000
Bestemmingsreserve	€	145.181	€	353.781
Nog te bestemmen rekeningresultaat	€	606.303	€	292.161
	€	**751.484**	€	**745.942**
Vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar				
Onderhandse leningen				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	€	2.000.000	€	2.245.000
	€	**2.000.000**	€	**2.245.000**
TOTAAL VASTE PASSIVA	€	**2.751.484**	€	**2.990.942**
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar				
Overige schulden	€	**84.691**	€	**110.803**
Overlopende passiva				
Rente leningen O/G	€	**495**	€	**3.186**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	€	**85.185**	€	**113.989**
TOTAAL	€	**2.836.669**	€	**3.104.931**
Garantstelling	€	1.008.789	€	2.430.384

3.3 Toelichting balans

Vaste activa

Materiële vaste activa
Investeringen met een economisch nut
De boekwaarde vertoont het navolgende verloop:

Boekwaarde per 31 december 2014		
Ondergrond afvalverwerkinginrichting	€	544.537
Overige vaste activa	€	1.400
Af: afschrijving 2014	€	1.400
Balans per 31 december 2014	€	544.537

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen
De deelneming in de ARN B.V., gevestigd te Beuningen bedraagt per balansdatum 37,5% van het geplaatste aandelenkapitaal. De deelneming wordt gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. Het zichtbaar eigen vermogen per 31 december 2013 bedroeg € 16.114.499. Het cijfer voor 2014 is nog niet bekend en zal bij de behandeling van de rekening van ARN B.V. tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ARN B.V. eind juni 2015 bekend zijn.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van < 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen
Deze post bestaat uit het debiteurensaldo per 31 december 2014. Deze post is begin 2015 ontvangen.

Rekening-courantverhouding met het Rijk
Met ingang van december 2013 is de MARN verplicht te "schatkistbankieren". Dat houdt in dat de MARN over een bepaalde periode (maand) niet meer dan € 250.000 op de reguliere rekening mag hebben staan. De bedragen over dat bedrag worden overgemaakt op een daartoe speciaal geopende rekening bij het ministerie van Financiën.

Rekeningcourantverhouding met het Rijk	€	320.787
Balans per 31 december 2014	€	320.787

Overige vorderingen
De vorderingen hieronder vermeld worden in 2015 verrekend.

Vorderingen	€	2.077
Omzetbelasting	€	15.472
Transitorische activa	€	424
Balans per 31 december 2014	€	17.973

Liquide middelen

Bank
Het betreft hier het saldo van de enige rekening-courant van de MARN bij de ING. Dit saldo stemt overeen met het desbetreffende bankafschrift.

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

Vaste passiva

Eigen vermogen

Algemene reserve per 1 januari 2014	€	100.000
Toevoegen/onttrekkingen	€	100.000-
Algemene reserve per 31 december 2014	€	-

Bestemmingsreserve per 1 januari 2014	€	353.781
Af: besteed 2014	€	245.000-
Bij: toegevoegd 2014	€	36.400
Balans per 31 december 2014	€	145.181

Bij de behandeling van de jaarrekening 2013 is besloten geen weerstandsvermogen te hanteren anders dan de post Onvoorzien van € 10.000. De algemene reserve groot € 100.000 is in 2014 uitgekeerd alsmede het gerealiseerd resultaat 2013 groot € 292.161. Alles conform besluitvorming in het Algemeen Bestuur.

Van de bestemmingsreserve is een bedrag van € 245.000 vrijgevallen, de deelaflossing van de BNG lening. Aan de bestemmingsreserve is toegevoegd een bedrag van € 36.400 uit het projectenbudget ten behoeve van projecten 2015 voor klimaat en bodem.
Per saldo bestaat de bestemmingsreserve per 31-12-2014 uit:

- deelaflossing van de BNG lening restant € 59.082
- klimaatprogramma € 77.069
- bodemprogramma € 9.030

Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar

Onderhandse leningen
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

Balans per 31 december 2013	€	2.245.000
Af: aflossingen 2014	€	245.000
Balans per 31 december 2014	€	2.000.000

De rentelast van deze lening is € 495.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd van < 1 jaar

Overige schulden

Crediteuren	€	5.159
Transitorische passiva	€	79.531
Balans per 31 december 2014	€	84.691

Deze posten worden begin 2015 verrekend.

Overlopende passiva

Rente leningen O/G

Rente geldlening ad € 2.000.000 à 0,35% over de periode 5/12 - 31/12 2014 vervaldag 5-06-2015	€	495
Totaal nog te betalen rente	€	495

Garantstellingen
De MARN heeft met de andere aandeelhouders een vereveningsovereenkomst borgen gesloten. De aandeelhouders staan op basis van deze overeenkomst gezamenlijk garant voor een bedrag van oorspronkelijk groot € 150.040.536. Op basis van de overeenkomst heeft zij een draagplicht gebaseerd op de restantschuld voor een percentage van 34,7804%. Per ultimo 2014 resteert van het oorspronkelijke bedrag aan leningen en garantstellingen een bedrag in de grootte van € 4.830.867. Op basis van het percentage van 34,7804% komt dat overeen met een bedrag van € 1.680.195. Echter door het toetreden van de firma REMONDIS tot ARN B.V. heeft deze firma voor een deel deze verplichting overgenomen zodat daarvan voor de MARN een bedrag van € 1.008.789 resteert. Aangezien de MARN zelf geen verplichtingen meer heeft uitstaan ten behoeve van ARN B.V. wordt het bedrag op basis van de borgtochtovereenkomst in de balans opgenomen als een niet uit de balans blijkende verplichting. Er zijn geen betalingen gedaan op deze garantstelling tot eind 2014.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen
Door het faillissement van "'t Groene Hert" heeft de MARN in het jaar 2013 een andere locatie moeten zoeken en gevonden in het stadhuis te Nijmegen. De MARN heeft deze locatie tot de zomer van 2014 gehuurd. Voor het kopiëren van documenten is tot die tijd een kopieerapparaat geleased. Vanwege de nieuwe wijze van werken heeft de MARN een flexibele oplossing gezocht voor het leasen van het apparaat. Deze kan tussentijds worden beëindigd. Bij de beëindiging van de huur is ook de leaseovereenkomst beëindigd.

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

3.4 Overzicht van baten en lasten

Omschrijving		werkelijke lasten dienstjaar 2014		geraamde lasten dienstjaar 2014		werkelijke lasten dienstjaar 2013
Bestuur						
Personeel	€	59.981	€	60.400	€	65.516
Overige goederen en diensten	€	24.627	€	22.250	€	38.727
Afschrijving inventaris	€	1.400	€	4.000	€	12.507
Totaal product Bestuur	**€**	***86.008***	**€**	***86.650***	**€**	***116.750***
Afvalverwerking						
Personeel	€	-	€	-	€	7.211
Overige goederen en diensten	€	-	€	-	€	2.582
Rente	€	38.841	€	41.533	€	41.533
Uitkering aan deelnemende gemeenten	€	265.000	€	-	€	-
Rente leningen o/g t.b.v. ARN B.V.	€	-	€	-	€	3.874
Vereveningsbijdrage transportkosten	€	56.723	€	56.723	€	56.723
Totaal product Afvalverwerking	**€**	***360.564***	**€**	***98.256***	**€**	***111.923***
Netwerkondersteuning						
Personeel	€	-	€	-	€	69.951
Overige goederen en diensten	€	-	€	-	€	10.327
Regionale projecten	€	68.030	€	100.000	€	176.916
Klimaatprogramma	€	69.265	€	50.000	€	50.000
Taakoverdracht handhaving	€	50.000	€	50.000	€	50.000
Taakoverdracht EV	€	152.000	€	157.827	€	77.118
Totaal product Netwerkondersteuning	**€**	***339.295***	**€**	***357.827***	**€**	***434.312***
Onvoorzien	€	9.055	€	10.000	€	4.872
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	€	397.703	€	338.317	€	200.681
Toevoegingen reserves	€	36.400			€	-
Onttrekking bestemmingsreserve	€	245.000			€	91.480
Gerealiseerd resultaat	€	606.303	€	338.317	€	292.161
Totalen	**€**	***1.192.625***	**€**	***891.050***	**€**	***868.538***

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

Omschrijving		werkelijke baten dienstjaar 2014		geraamde baten dienstjaar 2014		werkelijke baten dienstjaar 2013
Bestuur						
Rente ING bank	€	882	€	1.500	€	3.595
Totaal Bestuur	***€***	***882***	***€***	***1.500***	***€***	***3.595***
Afvalverwerking						
Huren en pachten	€	674.794	€	675.000	€	674.794
Rente leningen u/g t.b.v. ARN B.V.	€	-	€	-	€	4.027
Vereveningsbijdrage transportkosten	€	56.723	€	56.723	€	56.723
Dividend uitkering ARN B.V.	€	265.415	€	-	€	-
Totaal Afvalverwerking	€	996.932	***€***	***731.723***	***€***	***735.544***
Netwerkondersteuning						
Regionale projecten	€	42.811	€	-	€	31.253
Externe Veiligheid	€	152.000	€	157.827	€	98.145
Totaal Netwerkondersteuning	***€***	***194.811***	***€***	***157.827***	***€***	***129.398***
Totalen	***€***	***1.192.625***	***€***	***891.050***	***€***	***868.538***

3.5 Toelichting overzicht van baten en lasten

De lasten en baten worden verantwoord conform het "Baten- en lastenstelsel" dat inhoudt dat de baten en lasten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben. Voor een toelichting wordt verwezen naar de diverse onderstaande posten, met name waar het verschillen betreft tussen het begrote en het feitelijk gerealiseerde.

REKENING 2014	Totaal	Bestuur	Afvalverwerking	Netwerkondersteuning	Onvoorzien
LASTEN					
1. Personeel	59.981	59.981	0	0	
2. Overige goederen en diensten	24.627	24.627	0	0	
3. Projectkosten	68.030			68.030	
4. Afschrijvingen	1.400	1.400			
5. Rente	38.841		38.841		
6. Taakoverdracht handhaving	50.000			50.000	
7. Taakoverdracht EV	152.000			152.000	
8. Klimaatprogramma	69.265			69.265	
9. Uitkering aan deelnemers	265.000		265.000		
10. Vereveningsbijdrage	56.723		56.723		
11. Onvoorzien	9.055				9.055
Totaal Lasten	**794.922**	**86.008**	**360.564**	**339.295**	**9.055**
BATEN					
1. Huren en pachten	674.794		674.794		
2. Rente	882	882	0		
3. Vereveningsbijdrage	56.723		56.723		
4. Dividend ARN B.V.	265.415		265.415		
5. Projecten	42.811			42.811	
6. Externe Veiligheid	152.000			152.000	
Totaal Baten	**1.192.625**	**882**	**996.932**	**194.811**	**0**
Exploitatiesaldo	**397.703**	**-85.126**	**636.368**	**-144.484**	**-9.055**

BEGROTING 2014	Totaal	Bestuur	Afvalverwerking	Netwerkondersteuning	Onvoorz
LASTEN					
1. Personeel	60.400	60.400	0	0	
2. Overige goederen en diensten	22.250	22.250	0	0	
3. Regionale projecten	100.000			100.000	
4. Klimaatprogramma	50.000			50.000	
5. Afschrijving	4.000	4.000			
6. Rente	41.533		41.533		
7. Taakoverdracht handhaving	50.000			50.000	
8. Onvoorzien	10.000				10.000
9. Vereveningsbijdrage	56.723		56.723		
10.Taakoverdracht EV/projecten EV	157.827			157.827	
Totaal Lasten	**552.733**	**86.650**	**98.256**	**357.827**	**10.000**
BATEN					
1. Huren en pachten	675.000		675.000		
2. Rente	1.500	1.500	0		
3. Vereveningsbijdrage	56.723		56.723		
4. Externe Veiligheid	157.827			157.827	
Totaal Baten	**891.050**	**1.500**	**731.723**	**157.827**	**0**
Exploitatiesaldo	**338.317**	**-85.150**	**633.467**	**-200.000**	**-10.000**

Overige goederen en diensten
Deze post kan voor een aantal onderdelen nader worden uitgesplitst.

Overige goederen en diensten	Rekening 2014	Begroting 2014
Kostenpost	Bedrag	Bedrag
Juridische adviezen	€ -	€ 1.000
Accountantskosten	€ 9.577	€ 5.000
Bureaukosten	€ 618	€ 500
Vergader- representatiekosten	€ 278	€ 500
Diverse kosten	€ 449	€ 100
Administratie	€ 920	€ 1.500
Telefoon/internet en postverzorging	€ 1.876	pm
Reprografie	€ 1.739	pm
Huisvesting	€ 2.223	€ 7.500
Verzekeringen	€ 443	€ 500
Archiefinspectie	€ 5.885	€ 5.600
Bankkosten	€ 443	€ -
Onverrekenbare BTW	€ 176	€ 50
Totaal	**€ 24.627**	**€ 22.250**

De kosten worden geheel toebedeeld aan het product Bestuur.
De posten Telefoon c.a., Reprografie en Huisvesting zijn bij het opstellen van de begroting gevat onder de noemer Huisvesting omdat toen er van werd uitgegaan dat deze diensten door de gemeente Nijmegen zouden worden verschaft. Deze zijn echter nog vanwege de korte resterende tijd door de MARN zelf voorzien. Om die reden staan bij de twee eerst vermelde posten geen bedragen vermeld en is de laatste hoger begroot. In totaal blijven deze posten binnen de geraamde € 7.500.

3.5.1 Bestuur

1. Kosten personeel
Het betreft salariskosten van gedetacheerd personeel toegedeeld
In onderstaande tabel zijn de bedragen van de begroting en de rekening weergegeven:

	Rekening 2014	Begroting 2014
Kosten personeel secretariaat	€ 59.981	€ 60.400

2. Overige goederen en diensten
Het betreft hier het deel van de kosten gemoeid met Overige goederen en diensten dat toebedeeld is aan het product Bestuur.

	Rekening 2014	Begroting 2014
Kosten overige goederen en diensten	€ 24.627	€ 22.250

3. Afschrijving inventaris

	Rekening 2014	Begroting 2014
Afschrijving	€ 1.400	€ 4.000

Er is versneld afgeschreven in verband met het opheffen van de kantoorlocatie

4. Rente ING-bank
Het bedrag bestaat uit ontvangen rente op de rekening courant bij de ING..

3.5.2 Product Afvalverwerking

1. Rente leningen O/G
De rentelasten met betrekking tot de leningen O/G.

		Rekening 2014		Begroting 2014
Rente leningen BNG	€	38.841	€	41.533

2. Vereveningsbijdrage transportkosten
Ingevolge artikel 26 de leden 2 en 3 van de MARN dient het Algemeen Bestuur de bedragen vast te stellen, die worden uitgekeerd of dienen te worden betaald door of aan het vereveningsfonds. Het Algemeen Bestuur heeft in de vergadering van 23 juni 2014 de bedragen die uitbetaald zijn over 2013 vastgesteld zoals onder weergegeven. Voor de ontvangen bijdragen zie onder 5.

De uitbetaalde bedragen zijn als volgt samengesteld:

Druten	€	6.507
Heumen	€	476
Groesbeek	€	15.640
Millingen aan de Rijn	€	8.850
Ubbergen	€	5.515
West Maas en Waal	€	16.529
Mook en Middelaar	€	3.206
Totaal	€	56.723

3. Uitkering aan deelnemende gemeenten
De dividenduitkering 2012 van ARN BV is in 2014 ontvangen en is bij besluit van het Algemeen Bestuur van 23 juni 2014bestemd en uitgekeerd, groot € 265.000.

		Rekening 2014		Begroting 2014
Uitkering aan deelnemende gemeenten	€	265.000	€	-

4. Huren en Pachten
Betreft aan de ARN B.V. ten behoeve van de stortplaats en de afvalverwerkinginrichting ter beschikking gestelde grond.

		Rekening 2014		Begroting 2014
Huren en pachten	€	674.794	€	675.000

5. Vereveningsbijdrage transportkosten
De ontvangen bedragen zijn als volgt samengesteld:

Beuningen	€	13.860
Nijmegen	€	38.716
Wijchen	€	4.147
Totaal	€	56.723

6. Dividend Uitkering aan deelnemers
In 2014 is dividend ontvangen van ARN B.V. over het jaar 2012.

		Rekening 2014		Begroting 2014
Dividenduitkering van ARN B.V.	€	265.415	€	-

3.5.3 Netwerkondersteuning

Projecten
In het jaar 2014 zijn verschillende projecten ondernomen. Bij het opstellen van de begroting is nog niet duidelijk welke projecten worden ondernomen en door welke gemeenten daaraan wordt deelgenomen. Aan het einde van het boekjaar is definitief duidelijk welke projecten in het betreffende jaar zijn uitgevoerd..

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

1. Regionale projecten
De kosten voor de diverse projecten bedragen:

Basis Registratie Ondergrond	€	7.500
Ontsluiten bodeminformatie	€	2.970
Benchmark Afval	€	16.000
Tussenevaluatie DAR	€	22.095
Verpakkingsdossier	€	15.825
Klasseboeren	€	3.640
Totaal	€	68.030

In de begroting is een algemeen budget opgenomen voor projecten van € 100.000. Daarnaast is een bedrag opgenomen voor het Klimaatprogramma van € 50.000 (zie onder).

2.Klimaatprogramma

Uitvoering prov. Woningisolatie	€	28.200
De Groene Kracht	€	1.430
Vergroening energie inkoop	€	39.635
Totaal	€	69.265

3. Taakoverdracht handhaving

		Rekening 2014		Begroting 2014
Taakoverdracht HH	€	50.000	€	50.000

4.Taakoverdracht EV

		Rekening 2014		Begroting 2014
Taakoverdracht EV	€	152.000	€	157.827

De subsidie wordt alleen verstrekt voor daadwerkelijke uitgaven.

5. Regionale projecten
Hieronder zijn verantwoord de bijdragen die zijn ontvangen voor de diverse projecten. Dekking van de projecten vindt plaats door ontvangen bijdragen van gemeenten en/of subsidies. In de begroting was daarvoor geen bedrag opgenomen voor de projecten als zodanig.

De opbrengsten voor de diverse projecten bedragen:

Vrijval Gelders Bodemberaad		3.176
Vergroening energie inkoop		39.635
Totaal	€	42.811

6. Externe veiligheid
Hieronder zijn verantwoord de bijdragen voor Externe veiligheid

		Rekening 2014		Begroting 2014
Taakoverdracht EV	€	152.000	€	157.827

Zie het gestelde onder 4.

3.5.4 Analyse begrotingsrechtmatigheid

Uit het overzicht van baten en lasten wordt duidelijk dat de totale lasten in 2014 € 794.922 bedroegen tegen een begroot bedrag van € 552.733.

	Rekening 2014	Begroting 2014	Verschil
LASTEN			
1. Personeel	59.981	60.400	-419
2. Overige goederen en diensten	24.627	22.250	2.377
3. Projectkosten	68.030	100.000	-31.970
4. Afschrijvingen	1.400	4.000	-2.600
5. Rente	38.841	41.533	-2.692
6. Uitkering aan deelenemers	265.000	0	265.000
7. Taakoverdracht HH	50.000	50.000	0
8. Taakoverdracht EV	152.000	157.827	-5.827
9. Klimaatprogramma	69.265	50.000	19.265
10. Onvoorzien	9.055	10.000	-945
11. Vereveningsbijdrage	56.723	56.723	0
Totaal Lasten	794.922	552.733	242.189
BATEN			
1. Huren en pachten	674.794	675.000	206
2. Rente	882	1.500	618
3. Vereveningsbijdrage	56.723	56.723	0
4. Dividend uitkering van ARN B.V.	265.415	0	-265.415
5. Projecten	42.811	0	-42.811
6. Externe Veiligheid	152.000	157.827	5.827
Totaal Baten	1.192.625	891.050	-301.575
Exploitatiesaldo	397.703	338.317	-59.386

Lasten

Ad 2
Hier is een lichte overschrijding te constateren. Met name de kosten voor de accountantscontrole zijn gestegen op basis van de nieuwe aanbesteding.

Ad 6
De van ARN B.V. ontvangen dividend over het jaar 2012 is door het besluit van het Algemeen Bestuur van 23 juni 2014 bestemd en uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

Ad 8
Tegenover de hogere uitgaven staan ook extra inkomsten (vergroening energie) zodat per saldo binnen het begrote bedrag wordt gebleven.

Baten

Ad 4
Zie het gestelde onder 6 van de lasten.

Ad 5
Het betreft hier een vrijval van een reservering voor het Gelders Bodemberaad als ook inkomsten vanwege de vergroening van energie. De inkomsten van de vergroening staan tegenover dezelfde uitgaven.

3.5.5 Analyse onvoorzien

Hiervan is gebruik gemaakt gedurende 2014. Het betreffen uitgaven die niet waren voorzien in het kader van de uiteindelijke opheffing van de bureaulocatie van de MARN. Daardoor moesten een

aantal zaken worden uitgevoerd. Tevens is hieronder een advies van Deloitte ondergebracht dat niet was voorzien bij het opstellen van de begroting.

3.5.6 Analyse overzicht van baten en lasten

Algemeen
Uit het overzicht van baten en lasten wordt duidelijk dat een aantal posten lager resp. hoger hebben uitgepakt dan aanvankelijk begroot.

Lasten

	Rekening 2014	Begroting 2014	Verschil
Product Bestuur	86.008	86.650	-642
Product Afvalverwerking	360.564	98.256	262.308
Product Netwerkondersteuning	339.295	357.827	-18.532
Onvoorzien	9.055	10.000	-945

Product Afvalverwerking
Het verschil tussen de rekening en de begroting is te verklaren uit de uitkering van het dividend van ARN B.V. aan de deelnemende gemeenten

Product Netwerkondersteuning
Dit bedrag ligt wat lager doordat minder geld is hoeven te worden uitgegeven aan projecten.

Onvoorzien
Hiervan is in 2014 gebruik gemaakt vanwege de al vermelde opheffing van de kantoorlocatie en een advies.

Baten

	Rekening 2014	Begroting 2014	Verschil
Product Bestuur	882	1.500	-618
Product Afvalverwerking	996.932	731.723	265.209
Product Netwerkondersteuning	194.811	157.827	36.984
Onvoorzien	0	0	0

Product Bestuur
Het bedrag is lager omdat door het schatkistbankieren de MARN rente-inkomsten op de rekening courant mist.

Product Afvalverwerking
Het verschil is te verklaren door de dividenduitkering van ARN B.V..

Product Netwerkondersteuning
Bij de begrote baten is alleen de subsidie Externe veiligheid voorzien. Er is geen rekening gehouden met de opbrengst van de vergroening van de energie. Hier staan overigens uitgavenposten in dezelfde grootte tegenover.

3.5.7 Wet normering topinkomens

De Wet normering topinkomens (WNT) is van toepassing op de MARN. Op grond van de WNT moet de MARN een aantal zaken publiceren bij de jaarrekening. Dit betreft onder meer wie topfunctionarissen zijn in de zin van de WNT. Op basis van de WNT kwalificeren het Algemeen Bestuur (inclusief Dagelijks Bestuur en voorzitter) zich als topfunctionaris van MARN, naast de secretaris van de MARN.

Bij de MARN ontvangen de bestuurders geen bezoldiging. De secretaris wel maar dat salaris valt binnen de bezoldigingsstructuur, die gebaseerd is op de CAR – UWO en de ambtelijke schalen gebezigd bij de gemeente Nijmegen. Deze bezoldiging komt niet boven het maximumbedrag uit noch zijn er door de MARN beëindigingsuitkeringen gedaan aan topfunctionarissen. De GR MARN kent geen toezichthouders (RvC/RvT) zoals in de WNT omschreven.
De secretaris is per 1 mei 2013 uit dienst getreden bij de MARN en in dienst getreden van de gemeente Nijmegen waarbij hij als gedetacheerd wederom is benoemd als secretaris. Bij de MARN

heeft in 2014 geen doorbetaling van salaris plaatsgehad noch zijn in 2014 afspraken gemaakt met betrekking tot non-activiteitsregelingen. Op basis van het voorgaande, en rekening houdend met de bepalingen in de WNT, gelden geen overgangsregelingen en termijnen voor topfunctionarissen bij MARN.
De MARN kent geen bonussen en andere variabele beloningen en heeft die in 2014 dan ook niet gedaan aan topfunctionarissen. Aangezien er geen betalingen zijn gedaan aan bonussen zijn er ook geen onverschuldigde betalingen ingevolgde de WNT gedaan bij de MARN en zijn er geen acties door de MARN hoeven te worden ondernomen om de bedragen aan onverschuldigde betalingen terug te vorderen van de topfunctionaris.

Op basis van de WNT dient de MARN van de topfunctionaris ook al worden de normen niet overschreden toch enkele gegevens te publiceren. Voor wat de MARN betreft kwalificeert alleen de secretaris zich als zodanig. Onderstaand zijn de door de WNT vereiste gegevens weergegeven:

a	b	c	d	e	f	g	h	i
Dhr. J.G.M. Thijssen	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid/voorzitter	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. T.Tankir [1]	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. G. C.M. Van Elk	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. M.J.H.J. Thijsen [1]	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. G.B.M. Van den Berg [1]	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. H.A.M. Van den Berg	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Mw. M.A. Barber	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. J.N.M.J. Wassink [1]	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. P. Wasslnk	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. P. de Klein	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. P. Baneke [2]	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Mw. A.J.M. Schaap [2]	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Mw. R. Helmer [2]	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. T. de Vree [2]	€ 0	€ 0	€ 0	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. G. Schulkes	€ 24.238	€ 0	€ 4.079	Secretaris	12 maanden 0,3 fte	n.v.t.	Secretaris	n.v.t.

1. bestuurslid tot 1-6-2014
2. bestuurslid vanaf 1-6-2014

Verklaring van de letters:
a. de naam
b. de beloning
c. de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen
d. de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremies)
e. de functie
f. de duur en omvang van het dienstverband in het boekjaar
g. de in het boekjaar verrichte uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband
h. de naam en functie die tijdens het dienstverband zijn bekleed
i. het jaar waarin het dienstverband is beëindigd

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

BIJLAGE 1 LEDENLIJST ALGEMEEN EN DAGELIJKS BESTUUR 2014

Tot juni 2014:	
Mw. M.A. Barber	Gemeente Ubbergen
Dhr. G.B.M. van den Berg	Gemeente Mook en Middelaar
Dhr. H.A.M. van den Berg	Gemeente Heumen
Dhr. G.C.M. van Elk (DB-lid)	Gemeente Druten
Dhr. P. de Klein	Gemeente Beuningen
Dhr. T. Tankir (DB-lid, vice voorzitter)	Gemeente Nijmegen
Dhr. M.J.H.J. Thijsen (DB-lid)	Gemeente Wijchen
Dhr. J.G.M. Thijssen (DB lid, voorzitter)	Gemeente Groesbeek
Dhr. J.N.M.J. Wassink	Gemeente West Maas en Waal
Dhr. P. Wassink	Gemeente Millingen aan de Rijn
Na juni 2014	
Mw. M.A. Barber:	Gemeente Ubbergen
Dhr. P. Baneke	Gemeente Mook en Middelaar
Dhr. H.A.M. van den Berg	Gemeente Heumen
Dhr. G.C.M. van Elk (DB-lid)	Gemeente Druten
Mw. R. Helmer (DB-lid, vice voorzitter)	Gemeente Nijmegen
Dhr. P. de Klein	Gemeente Beuningen
Mw. A.J.M. Schaap (DB-lid)	Gemeente Wijchen
Dhr. J.G.M. Thijssen (DB lid, voorzitter)	Gemeente Groesbeek
Dhr. T. de Vree	Gemeente West Maas en Waal
Dhr. P. Wassink	Gemeente Millingen aan de Rijn

BIJLAGE 2 EXTERNE VEILIGHEID PROVINCIALE SISA

provincie Gelderland

Provinciale subsidiebijlage 2014
Gelderse Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2011-2014

Gelders Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2011-2014, Algemene Subsidieregeling Gelderland 1998 en de subsidie verleningsbeschikking	Juridische grondslag (zie toelichting 1)

Naam regio	MARN
Nummer beschikking (2)	2013- 013910
Maximale subsidieverlening door Provincie (3)	157827
Besteed t.l.v. provinciale middelen (4)	152000
% Eigen personeel t.o.v. maximale subsidie-verlening (5)	61,08
% Eigen personeel t.o.v. besteed t.l.v. provinciale middelen (6)	63,42

Toelichting (7)

Medewerker is in dienst van de ODRN aan welke organisatie de taak is overgedragen. De totale uitgaven Externe veiligheid worden gefactureerd aan de MARN door de ODRN.

Eindverantwoording (8) ☑ Ja ☐ Nee

Volgens Nota verwachtingen accountantscontrole meest recente versie Circulaire SiSa	Aard Controle (9)

OPMERKING

Vanaf 2011 worden alleen nog de activiteiten gesubsidieerd. Dus geen projecten meer. Een doorloop van projecten naar het daaropvolgende jaar is dus niet meer aan de orde. Subsidiabel zijn alleen de kosten van activiteiten die besteed zijn in het subsidiejaar!

Nr.	Toelichting
1	De basis waarop de subsidie is verleend en waarop de indicatoren zijn benoemd.
2	Zaaknummer volgens de subsidie verleningsbeschikking.
3	Het verleende subsidiebedrag volgens de subsidie verleningsbeschikking van het uitvoeringsjaar.
4	Let op! De daadwerkelijke besteding (dit kan hoger zijn dan de verleende subsidiel).
5	Percentage van de maximale subsidieverlening 2013 dat is gebruikt voor het in dienst nemen vast personeel EV.
6	Percentage van besteed t.l.v. provinciale middelen 2013 dat is gebruikt voor het in dienst nemen vast personeel EV.
7	Niet verplicht.
8	Aangeven of deze beschikking kan worden vastgesteld.
9	Aard van de controlewerkzaamheden van uw accountant in zijn reguliere jaarrekeningcontrole.

versie 6 januari 2015 Opslaan

Bijlage 3 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Meander 551
6825 MD Arnhem
Postbus 30265
6803 AG Arnhem

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9777
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen te Nijmegen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2014 (inclusief bijlagen) van de Gemeenschappelijke Regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen te Nijmegen gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2014 met de toelichtingen, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven, en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door het algemeen bestuur op 10 november 2014 vastgestelde accountantscontroleprotocol en normenkader en het Controleprotocol WNT.

Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Deze financiële rechtmatigheidscriteria zijn vastgesteld door het algemeen bestuur op 10 november 2014 en geoperationaliseerd in de beheersorganisatie van de gemeenschappelijke regeling.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2, lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur op 10 november 2014 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de Gemeenschappelijke Regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 26 maart 2015
Deloitte Accountants B.V.
Was getekend: drs. M. Knip RA

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

Deloitte Accountants B.V.
Meander 551
6825 MD Arnhem
Postbus 30265
6803 AG Arnhem
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9777
www.deloitte.nl

Gemeenschappelijke regeling
Milieusamenwerking Afvalverwerking
Regio Nijmegen te Nijmegen

Accountantsverslag controle jaarrekening 2014

26 maart 2015

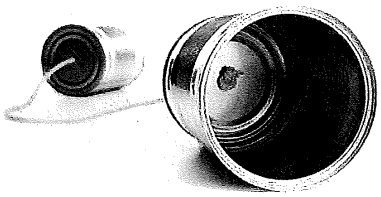

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

Deloitte **Accountants B.V.**
Meander 551
6825 MD Arnhem
Postbus 30265
6803 AG Arnhem
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9777
www.deloitte.nl

Aan het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling
Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen
Postbus 1029
6501 BA NIJMEGEN

Datum	Behandeld door	Ons kenmerk
26 maart 2015	M.G. van de Visch MSc	3113925810
Onderwerp		Uw kenmerk
Rapport van bevindingen accountantscontrole 2014		-

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2014. Daarin zijn onze belangrijkste controlebevindingen samengevat.

Wij hebben de jaarrekening 2014 van de Gemeenschappelijke Regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen (hierna: MARN), opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur, gecontroleerd. Bij deze jaarrekening 2014 zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken.

Indien dit accountantsverslag nog vragen overlaat, zijn wij graag bereid dit rapport nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. M. Knip RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte zijn de 'Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, Januari 2014 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.
Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853.

Member of
Deloitte Touche Tohmatsu Limited

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

2
26 maart 2015
3113925810

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting 3
1.1 De opdracht die u ons hebt verstrekt 3
1.2 Verloop van onze controle 3
1.3 Samenvatting van onze controle van de jaarrekening 2014 3

2. De jaarstukken voldoen aan de vigerende voorschriften 5
2.1 Een goedkeurende controleverklaring voor 2014 5
2.2 Informatiewaarde programmaverantwoording (incl. paragrafen) 5
2.3 Provinciale subsidiebijlage 6
2.4 Naleving Wet Normering Topinkomens (WNT) 6

3. Analyse jaarrekening 2014 7
3.1 Overzicht van baten en lasten 7
3.2 Balans 7
3.3 Uitkeringen deelnemende gemeenten 7

4. Ter afsluiting 9

Bijlage 1: Verplichte onderwerpen van onze rapportage 10

Bijlage 2: Overzicht controleverschillen 12

Bijlage 3: Bevindingen controle Provinciale subsidiebijlage 2014 Gelderse Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2011-2014 13

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

1. Managementsamenvatting

1.1 De opdracht die u ons hebt verstrekt

Wij hebben van u de opdracht gekregen om de jaarrekening 2014 van de GR MARN te controleren. De accenten en reikwijdte van de accountantscontrole zijn door u vastgelegd in de controleverordening.

De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2014 van uw gemeenschappelijke regeling. In dit rapport geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van onze controle. De accenten en reikwijdte van de accountantscontrole zijn door ons vastgelegd in de opdrachtbevestiging d.d. 13 januari 2015.

"De accenten en reikwijdte van onze controle zijn vastgelegd in onze opdrachtbevestiging."

De belangrijkste bevindingen vanuit onze controle en de daaraan gekoppelde adviezen hebben wij in dit rapport opgenomen.

De, vanuit onze beroepsorganisatie, verplichte rapportageonderdelen hebben wij opgenomen in bijlage 1 van dit rapport. In dat kader melden wij dat onze onafhankelijkheid ten opzichte van uw gemeenschappelijke regeling voldoende is geborgd. Daarnaast vragen wij uw aandacht voor het uitvoeren van een periodieke frauderisicoanalyse als vast onderdeel van uw interne controlesysteem.

1.2 Verloop van onze controle

Wij zijn op 26 januari 2015 gestart met de controle van de jaarrekening 2014. Bij aanvang van de balanscontrole was de kwaliteit van de ter controle aangeboden conceptjaarrekening voldoende om onze controle te starten en af te ronden.

De dossiervorming was voldoende en tevens hebben wij volledige medewerking van uw medewerkers gehad bij het uitvoeren van onze controlewerkzaamheden. Onze controle heeft niet geleid tot cijfermatige correcties in de jaarrekening.

1.3 Samenvatting van onze controle van de jaarrekening 2014

"Een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid. Geen resterende fouten en/of onzekerheden."

Bij de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening 2014 hebben wij een goedkeurende controleverklaring d.d. 26 maart 2015 voor zowel de getrouwheid als de financiële rechtmatigheid verstrekt.

De jaarstukken 2014, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, voldoen aan de vereisten van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Er zijn, rekening houdend met de door u vastgestelde goedkeuringstoleranties en rapportagetolerantie, geen fouten en/of onzekerheden waarover wij u moeten rapporteren.

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

In 2014 is een resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor bestemming gerealiseerd van voordelig € 397.703 (2013: voordelig € 200.681). In 2014 is € 245.000 onttrokken aan de bestemmingsreserve aflossing geldlening. In 2014 is er tevens een bedrag van € 36.400 toegevoegd aan de reserve voor klimaat en bodem. Derhalve resteert een *nog te bestemmen* resultaat 2014 van voordelig € 606.303 (2013: voordelig € 292.161). Dit bedrag is afzonderlijk op de balans opgenomen als nog te bestemmen resultaat 2014.

2. De jaarstukken voldoen aan de vigerende voorschriften

2.1 Een goedkeurende controleverklaring voor 2014

Bij de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening 2014 zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor de getrouwheid en de financiële rechtmatigheid. Onze controleverklaring doen wij u separaat doen toekomen. Volledigheidshalve merken wij op dat indien tot de vergadering van het algemeen bestuur omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de vergadering van het algemeen bestuur moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze toestemming voor het opnemen van onze controleverklaring in de jaarstukken 2014.

De door u vastgestelde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 8.313 (1% van de totale lasten) en voor onzekerheden € 24.939 (3% van de totale lasten).

Door u is eveneens vastgesteld dat de rapporteringstolerantie > € 10.000 bedraagt. In dit hoofdstuk rapporteren wij u de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de jaarrekening 2014. Een overzicht van alle gecorrigeerde en geconstateerde niet-gecorrigeerde controleverschillen hebben wij in bijlage 2 opgenomen.

2.2 Informatiewaarde programmaverantwoording (incl. paragrafen)

Het jaarverslag 2014 bestaat uit de programmaverantwoording en de jaarrekening.

De jaarverslaggeving voldoet aan de vereisten van het BBV. In het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? Het jaarverslag vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening.

Primair object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (overzicht van baten en lasten met toelichting en de balans met toelichting). De inhoud van de programmaverantwoording hebben wij "marginaal getoetst". Deze toetsing blijft beperkt tot het signaleren van mogelijke tegenstrijdigheden tussen de programmaverantwoording en de jaarrekening. De accountantscontrole omvat daarom geen oordeel over de inhoudelijke juistheid en volledigheid van de informatieverstrekking opgenomen in de programmaverantwoording.

"De jaarrekening voldoet aan vereisten van het BBV. Jaarverslag en jaarrekening zijn niet tegenstrijdig."

In het BBV zijn voorschriften opgenomen ten aanzien van de inhoud van de programmaverantwoording (voornamelijk) de verplicht voorgeschreven paragrafen. Uit onze toetsing van de programmaverantwoording concluderen wij dat de informatiewaarde van zowel het verslag als de verplichte paragrafen van een toereikend en kwalitatief goed niveau is.

2.3 Provinciale subsidiebijlage

In 2012 is door de Provincie Gelderland in het kader van het Gelderse Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2011-2014 aan uw organisatie een subsidie toegekend. In de subsidiebeschikking van de provincie Gelderland is gesteld dat de financiële verantwoording van dit project via een vast voorgeschreven format verloopt via de reguliere jaarrekening van de MARN. Ons is gevraagd - conform de SiSa richtlijnen - de genoemde indicatoren en bestedingen te controleren en onze bevindingen in deze rapportage kenbaar te maken.

In bijlage 'Provinciale subsidiebijlage 2014 Gelderse Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2011-2014' van de jaarrekening 2014 is het voorgeschreven verantwoordingsmodel van de provincie Gelderland opgenomen. Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden hebben wij vastgesteld dat deze bijlage geen fouten of onzekerheden bevat. In bijlage 3 hebben wij het voor ons voorgeschreven rapportagemodel opgenomen.

2.4 Naleving Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen. Voor gemeenschappelijke regelingen geldt dat de directeur alsook de leden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur als topfunctionaris worden aangemerkt.

De algemene maximale bezoldiging voor een topfunctionaris bedraagt voor 2014 € 230.474 per jaar (2014). De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is Deloitte als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2014 van MARN niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2014 van de MARN voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

3. Analyse jaarrekening 2014

3.1 Overzicht van baten en lasten

In 2014 is een totaal saldo van baten en lasten (voorheen resultaat voor bestemming) gerealiseerd van voordelig € 397.703 (2013: voordelig € 200.681). De positieve toename ten opzichte van 2013 bedraagt afgerond € 197.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere projectbaten (voordeel: € 65.000), lagere projectlasten (voordeel € 95.000) en lagere kosten voor het product bestuur (voordeel € 30.000).

Ten opzichte van het begrote saldo van baten en lasten van € 338.317 is een positieve afwijking te constateren van afgerond € 59.000. Deze afwijking wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een per saldo hoger resultaat vanuit regionale projecten van afgerond € 70.000 en een per saldo lager resultaat op het klimaatprogramma van afgerond € 19.000.

Voor een gedetailleerd inzicht in de overige afwijkingen die aan de stijging van het rekeningresultaat voor bestemming ten grondslag liggen, verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht baten en lasten van de jaarrekening 2014.

Door de onttrekking van per saldo € 245.000 aan de bestemmingsreserve en een toevoeging aan de reserves van per saldo € 36.400 resteert een gerealiseerd resultaat over 2014 van € 606.303 (2013: € 292.161). Overigens is in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv), het gerealiseerde resultaat afzonderlijk opgenomen in de balans als nog te bestemmen resultaat. Hierover neemt u in 2015 een besluit.

3.2 Balans

De stand van het eigen vermogen bedraagt per 31 december 2014, inclusief het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014, € 751.484 (ultimo 2013: € 745.942). Het verloop en de samenstelling van het eigen vermogen is in de jaarrekening duidelijk toegelicht.

Mede als gevolg van de afnemende activiteiten van de MARN, is door het bestuur besloten de algemene reserve in 2014 uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

3.3 Uitkeringen deelnemende gemeenten

In 2014 is een dividenduitkering van € 265.000 van ARN B.V. ontvangen. In 2014 is door het bestuur een besluit genomen om het ontvangen dividend uit te keren aan de deelnemende gemeenten. Dit is ook zo verwerkt in het overzicht van baten en lasten. Daarnaast is eveneens op basis van een bestuursbesluit in 2014 de algemene reserve ad € 100.000 en het positieve resultaat over 2013 van € 292.000 uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten.

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

In 2014 is € 245.000 afgelost op de langlopende lening. Hierbij merken wij op dat uw besluit om € 245.000 te onttrekken aan de bestemmingsreserve ter dekking van de aflossing van de langlopende leningen niet het beoogde effect heeft gehad. De onttrekking komt ten gunste van het resultaat en maakt dus onderdeel uit van het resultaat 2014 van € 606.303. De aflossing van de lening is een kasstroom en geen last die ten laste komt van het resultaat

Dit betekent bij een volledige uitkering van het resultaat 2014 van € 606.303 dat de GR feitelijk de onttrekking van de bestemmingsreserve ad € 245.000 uitkeert aan de deelnemende gemeenten en niet heeft kunnen aanwenden voor de aflossing van de lening, hetgeen werd beoogd.

Bij een mogelijk besluit het volledige positieve resultaat uit te keren aan de deelnemende gemeenten leidt dit tot een (mogelijk) liquiditeitstekort. Wij adviseren u met het hiervoor genoemde rekening te houden bij uw besluitvormingsproces.

4. Ter afsluiting

Wij vertrouwen erop u met de uitvoering van onze werkzaamheden, uitmondend in ons oordeel bij de jaarrekening en dit rapport, van dienst te zijn geweest. Indien gewenst zijn wij graag bereid tot het geven van een nadere toelichting. U kunt hiervoor contact opnemen met ondergetekende of de heer M.G. van de Visch MSc.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. M. Knip RA

10
26 maart 2015
3113925810

Bijlage 1: Verplichte onderwerpen van onze rapportage

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de beroepsorganisatie van accountants (NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid' (hierna ViO) en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Op basis van onze toetsing aan het 'normenkader' en waar nodig aanvullend getroffen maatregelen concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij uw gemeenschappelijke regeling in 2014 is gewaarborgd.

Frauderisico

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening. Ter invulling van deze professioneel-kritische houding zal de accountant een inschatting moeten maken van de frauderisico's, zich een beeld moeten vormen van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en moeten bezien of deze maatregelen effectief zijn.

Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, dan zal de accountant dit moeten communiceren met, afhankelijk van de aard van de fraude, de direct leidinggevende, en in sommige gevallen (fraude in de top van de organisatie) en wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, het algemeen bestuur.

Als onderdeel van onze controle hebben wij, bij zowel ons pre-audit gesprek als de bespreking van de jaarstukken 2014, de secretaris verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude, in de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat de directie daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met het toezichthoudend orgaan (i.c. de het algemeen bestuur).

Tijdens deze gesprekken heeft de secretaris aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's en voorbeelden gegeven van de manier waarop hij deze beheerst.

De huidige economische ontwikkelingen kunnen voor bedrijven, instellingen en hun werknemers leiden tot verhoogde prikkels of gelegenheden tot het doen van of meewerken aan fraude. Gelet op het belang van een risicoanalyse die is toegespitst op de huidige economische ontwikkelingen en actuele interne beheersing attenderen wij u graag op onze folder 'Frauderisicoanalyse door directie en toezichthoudend orgaan" (beschikbaar via:
http://actueel.deloitte.nl/diensten/accountancy/frauderisicoanalyse-door-directie-en-toezichthoudend-

Brief aan de raad - GR MARN Jaarrekening MARN 2014

orgaan) en adviseren het proces van periodieke frauderisicoanalyses een vast onderdeel te laten uitmaken van het interne controlesysteem dat erop is gericht bedrijfsrisico's te onderkennen, het belang en de waarschijnlijkheid daarvan in te schatten en het daarop toespitsen van de interne beheersing.

Om invulling te geven aan de eerdergenoemde verplichting hebben wij een fraudediscussie gevoerd binnen het controleteam en met de secretaris van uw gemeenschappelijke regeling, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de eventuele mogelijkheden van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken en op preventieve maatregelen daarbij. Van de secretaris hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd.

Daarnaast hebben wij conform onze beroepsregels zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop waren gericht om het risico van het "omzeilen" van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Tevens hebben wij specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen, controles van schattingen en zijn wij alert geweest op significante en ongebruikelijke transacties.

Geen aanwijzingen dat er sprake is geweest van materiële fraude

Hoewel wij, zoals hiervoor beschreven, een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2014 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Betrouwbaarheid en continuïteit geautomatiseerde gegevensverwerking

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Bij onze controle zijn geen zodanige zaken betreffende de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking gebleken, waarvan wij aan u zouden moeten rapporteren.

12
26 maart 2015
3113925810

Bijlage 2: Overzicht controleverschillen

Evaluatie van fouten en onzekerheden

Er zijn géén geconstateerde fouten en onzekerheden voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid en daardoor komen wij op grond van onze controle tot een goedkeurende controleverklaring voor de getrouwheid en de financiële rechtmatigheid.

13
26 maart 2015
3113925810

Bijlage 3: Bevindingen controle Provinciale subsidiebijlage 2014

Nr.	*Specifieke uitkering*	*Fout of onzekerheid*	*Financiële omvang in euro's*	*Toelichting fout/onzekerheid*
	Gelderse Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2011-2014	Géén.	Niet van toepassing.	Niet van toepassing.

Gelderse Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2011-2014

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

A6

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

reg.nr.: 15.0003543
procesverantw.: BMSO

INGEKOMEN
01 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.: 751
afgedaan:

Gemeenteraad Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
--	--	20150330-003/ja	30 maart 2015
Onderwerp	**Behandeld door**	**Telefoonnummer**	**Bijlage(n)**
Jaarrekening 2014 en begrotingen 201-2018	J. Heinen	06-46733324	3

Geachte mevrouw, mijnheer,

Als bijlage bij deze brief treft u in drievoud de jaarrekening 2014, begroting 2016 en de meerjarenbegroting 2016-2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen aan.

De jaarrekening is gecontroleerd door onze accountant (Deloitte). Uit de controle komen geen onrechtmatigheden naar voren. Het controledossier ligt op dit moment klaar voor interne review bij Deloitte. Wanneer ook daar geen opmerkingen uit naar voren komen wordt de goedkeurende verklaring verstrekt.

Wij hebben besloten de stukken aan te bieden aan het Algemeen Bestuur van Park Lingezegen. Alvorens de stukken door het AB kunnen worden vastgesteld, krijgen de deelnemers de mogelijkheid een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting, ontwerpmeerjarenbegroting en de ontwerpjaarrekening. Wij verzoeken een mogelijke zienswijze naar voren te brengen voor 1 juli 2015.

Wij verzoeken u tevens van de jaarrekening 2014, de begroting 2016 met addendum en de meerjarenbegroting 2016-2018 één exemplaar ter inzage te leggen, zodat bewoners er kennis van kunnen nemen. Wij zullen op 2 april a.s. publiceren dat deze stukken digitaal zijn in te zien en ter inzage liggen bij de deelnemers van Park Lingezegen en op het projectbureau.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen,
De Parkdirecteur,

J.W. Kamerman

Kopie: - Overige deelnemers GR Park Lingezegen

Projectbureau Park Lingezegen, De Park 10, 6661 NW, Elst

Tel: 088-0109333 info@parklingezegen.nl www.parklingezegen.nl

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

CONCEPT
BEGROTING 2016

13 februari 2014

1. Inleiding

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Voor een juiste planning van middelen en verantwoording over de verstrekte middelen heeft het openbaar lichaam besloten een meerjarenbegroting op te stellen.

Dit document bevat de begroting van 2016, een toelichting op de begroting en een uitwerking van een aantal essentiële paragrafen op financieel beleid. De begroting past in het financieel beheer zoals beoogd door het openbaar lichaam.

2. Algemeen

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Het Openbaar Lichaam is operationeel sinds 1 december 2010.

De realisatie van Park Lingezegen is vastgelegd in de bestuursovereenkomst d.d. juli 2008. In het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen zijn de uit te voeren projecten beschreven. De tijdsplanning van het Park Lingezegen gaat ervan uit dat de laatste werkzaamheden aan het park in 2018 worden uitgevoerd. Aan het einde van de looptijd van het project is voorzien in een beheerfonds dat wordt gebruikt om de kosten van het beheer langjarig te dekken. In een later stadium worden de beheerkosten in een aparte begroting opgenomen en ter goedkeuring aangeboden. In een bijbehorend masterplan is het ruimtelijk ontwerp vastgelegd dat wordt gebruikt als toetsingskader bij de ruimtelijke invulling. Het ontwerp vanuit het masterplan is nader uitgewerkt in een structuurvisie. Tot op heden heeft de parkorganisatie de uitvoering en realisatie van het uitvoeringsprogramma tot taak evenals de coördinatie van het beheer van gerealiseerde onderdelen van Park Lingezegen.

Het park is opgedeeld in 5 deelgebieden die elk een eigen karakter zullen krijgen. In het uitvoeringsprogramma worden de deelgebieden gescheiden uitgewerkt. Per zogenaamd 'Element' is reeds inzichtelijk gemaakt wat en door wie e.e.a. gerealiseerd kan worden evenals tegen welke kosten. Ook is in een uitvoeringsstrategie de hoofdroute naar realisatie op hoofdlijnen uitgezet.

De begroting voor het park Lingezegen is ingedeeld naar categorieën. De bedragen zijn gebaseerd de laatste informatie van de MER en structuurvisie.

De begroting is opgesteld voor de het jaar 2016. Het project loopt na 2016 door.

3. Begroting

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Bedragen * € 1.000,--		Bedragen * € 1.000,--	
Lasten		**Baten**	
Omschrijving	2016	Omschrijving	2016
Grondverwerving	275	Ingebrachte middelen	2.158
Inrichting	5.632	Grondverkopen	-
Planontwikkelingskosten	82	Overige opbrengsten	-
Apparaatskosten OL	776		
Overige kosten	2.616		
Beheerkosten	141		
Totaal Lasten:	**9.522**	**Totaal Baten:**	**2.158**
Overschot/-tekort			-7.365

Begroting op hoofdlijnen

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Lasten	Bedragen * €1.000,--	Baten	Bedragen * €1.000,--
Omschrijving	2016	Omschrijving	2016
Inrichting - Infrastructuur	2.903	Bijdragen ontwikkeling deelnemers GR	-
Inrichting - Water	524	Subsidies	1.218
Inrichting - Natuur	1.456	Grondverkopen	-
Inrichting - Recreatie	750	Renteopbrengsten	-
Algemene kosten	-	Overige opbrengsten	-
Opruimwerkzaamheden	-	Bijdragen deelnemers GR	940
Grondaankopen	275		
Overige kosten	901		
Projectmanagement	575		
Voorbereiding en onderzoek	320		
Onvoorzien	1.496		
Beheerkosten park	141		
Administratie en toezicht	201		
Taakstellende optimalisatie	-20		
Totaal Lasten:	**9.522**	**Totaal Baten:**	**2.158**
Overschot/-tekort			-7.365

Begroting op detailelementen

4. Toelichting bij de begroting

LASTEN

Grondverwerving *275.000,--*

De parkorganisatie rondt naar verwachting in 2016 de laatste grondverwervingstransacties af. Daarbij gaat het om nog zo'n 3 ha. aan te verwerven grond.

Inrichting *5.632.000,--*

In 2016 wordt voor nog ruim 5,6 miljoen Euro ingericht. De verdeling over de onderdelen van het park is:
De Park kEur 3.116;
Waterrijk kEur 1.817;
Landbouwland/De Woerdt kEur 624;
Parkmeubilair in de verschillende deelgebieden kEur 76.

Planontwikkelingskosten *82.000,--*

De planontwikkelingskosten zijn gerelateerd aan de activiteiten in het park. In 2016 is nog een bedrag voorzien aan ontwikkelingskosten. In dit bedrag is vooral rekening gehouden met ontwikkelingskosten voor het evenementterrein en de spoorwegkruising .

Apparaatskosten OL *776.000,--*

Het volledige bedrag is nodig voor projectmanagement en administratie en toezicht. In de jaren na 2016 gaat het bedrag dat is benodigd voor de apparaatskosten verder afnemen. Het aantal ondersteunende functies neemt af wanneer het park haar voltooiing nadert.

Overige kosten *2.616.000,--*

De overige kosten bestaan vooral uit kosten gerelateerd aan onderzoek conventionele explosieven (OCE) voor kEur 240, voor niet verrekenbare BTW (kEur 875) en een post onvoorzien (kEur 1.496).

Beheerkosten *141.000,--*

Dit zijn de kosten voor het beheer van de al ingerichte gebieden. Deze kosten betreffen de lopende uitgaven voor beheer in het jaar 2016.

BATEN

Ingebrachte middelen 2.158.000,--

Het bedrag aan ingebrachte middelen in de begroting bestaat volledig uit subsidies (kEur 1.218) en bijdragen van de deelnemende partijen aan de Gemeenschappelijke Regeling (kEur 940). Ten aanzien van de subsidies gaat het om een bijdrage voor het waterrijk (EFRO). Verder is de subsidie in verband met de niet gesprongen explosieven kansrijk.

DEKKINGSSTAAT TEKORT

De meerjarenbegroting kent voor het jaar 2016 een tekort van kEur 7.365. Dat tekort komt volledig ten laste van het eigen vermogen van de Parkorganisatie (aan het eind van 2014 15 mln. Euro).

Schematisch ziet het verloop van de beschikbare middelen er als volgt uit:

			* € 1.000
Startsaldo eind van vorig jaar	2014		14.967
Toe/afname lopend jaar:	2015		3.276
Toe/afname 1e begrotingsjaar	2016		-7.365
Saldo middelen na 1e begrotingsjaar	2017		10.878

Het verdere verloop van de financiële positie is opgenomen in de meerjarenbegroting.

BEHEERFONDS

Bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling is afgesproken het beheer langdurig te financieren. De dekking voor het beheer moet komen uit een beheerfonds. Het beheerfonds wordt gevormd door een gecreëerd overschot aan het einde van de looptijd van het project. Voor het beheerfonds storten de verschillende deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling bovendien jaarlijks een bijdrage aan de parkorganisatie. Op dit moment wordt uitgegaan van een beheerfonds van 6,8 mln. Euro.

5. Paragrafen

a. Weerstandsvermogen

Definitie:
Onder weerstandsvermogen wordt verstaan "het vermogen om niet-structurele risico's op te vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten".

Weerstand capaciteit:
Hiermee worden de middelen bedoeld die kunnen worden aangewend om financiële tegenvallers (risico's) op te vangen. Deze capaciteit is van belang om, ingeval één of meerdere risico's zich voordoen, toch het voorgenomen programma tot uitvoering te brengen.
De weerstand capaciteit kan zowel de exploitatie als het vermogen betreffen. In de exploitatiesfeer is te denken aan een raming voor onvoorziene uitgeven. In de vermogenssfeer gaat het om de (vrij aanwendbare) reserves.

De Parkorganisatie heeft een vrij aanwendbaar Eigen Vermogen. Een risico dat leidt tot een tegenvaller moet primair worden opgevangen via de exploitatie. In de begroting is voor het ondervangen van potentiële risico's een post van meegenomen als onvoorzien. Van het totale aanbestedingsvoordeel voor het Waterrijk is kEur 1.000 toegevoegd aan de post onvoorzien. Met die verhoging is een druk op eventueel meerwerk beter op te vangen. In 2016 zal duidelijker worden of de post onvoorzien kan worden verlaagd. Bij eventuele tegenvallers die hoger zijn dan de post onvoorzien is nog altijd de mogelijkheid de inrichting van het park te versoberen in de verschillende gebieden. Belangrijkste besparingsoptie is de keuze voor een fietsbrug in plaats van een fietstunnel.

De belangrijkste (financiële) risico's in de begroting zijn:

a. De beoogde subsidies worden niet gerealiseerd;
   De Parkorganisatie is in lijn met de oorspronkelijke plannen uitgegaan van een dekking van een deel van de kosten met subsidies. De kans bestaat dat niet alle subsidies binnen komen. Eventuele tekorten op de subsidies kunnen worden gedekt vanuit de post onvoorzien.

De begroting is taakstellend. Eventuele tegenvallers worden binnen de begroting opgevangen.

Met het projectteam is een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. Risico's zijn opgenomen in een plot en voor de belangrijkste risico's zijn beheersmaatregelen vastgesteld. Plot en beheersmaatregelen zijn als bijlage bij deze begroting opgenomen.

b. Financiering

De financiering van het Openbaar Lichaam is gebeurd door middel van bijdragen van de deelnemers in de gemeenschappelijk regeling. De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen in het Eigen Vermogen van de parkorganisatie. Dat eigen vermogen is voldoende voor de realisatie van het park.

c. Grond

De parkorganisatie verwerft de gronden die zij nog nodig heeft voor het realiseren van het park. Daarbij wordt gestreefd naar het verwerven van de grond die noodzakelijk is voor de basisuitrusting. In 2015 worden alle gronden in bezit van de parkorganisatie op twee percelen na overgedragen aan de provincie. De provincie betaalt de parkorganisatie voor de gronden. Met de transactie wordt veiliggesteld dat de parkorganisatie de benodigde middelen voor de inrichting heeft, zonder dat zij daarvoor afhankelijk is van de verkoop van grond. De parkorganisatie loopt door deze verkoop vanaf 2015 maar een zeer beperkt risico op waardevermindering.

d. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering omvat de hele organisatie van het openbaar lichaam. Het succes van de uitvoering van Park Lingezegen is afhankelijk van een goede bedrijfsvoering en scherpe planning en control op de uit te voeren projecten.

Bestuur
Voor de dagelijkse bedrijfsvoering kent het Openbaar Lichaam een bestuur. Het bestuur wordt gevormd door een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. De parkorganisatie wordt aangestuurd door een parkdirecteur die bevoegdheid heeft te handelen namens het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Personeel
In het Openbaar lichaam is in totaal een bezetting van 7,5 FTE voorzien. De Benodigde functionarissen worden geleverd door de verschillende deelnemende partijen, conform bijlage bij de bestuursovereenkomst.

Planning en Control
Voor het Openbaar lichaam wordt ter ondersteuning van de bedrijfsvoering gebruik gemaakt van een volledige planning en control cyclus. De Administratieve organisatie wordt inclusief controle maatregelen beschreven en voor de juiste inrichting wordt gebruik gemaakt van de verordeningen 216 en 217 zoals die ook voor provincies (en als artikelen 212 en 213 ook voor gemeenten) gelden, inclusief een treasury statuut.

Financiële administratie
Het openbaar lichaam voert een financiële administratie die in staat is gedetailleerde rapportages op te leveren over voortgang van de uitgaven afgezet tegen de begroting.

e. Verbonden partijen

Het Openbaar Lichaam heeft geen bestuurlijke of financiële belangen in een andere rechtspersoon.

Vaststelling van de begroting 2016

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van de gezamenlijke regeling Park Lingezegen, gehouden op .....

Het algemeen bestuur voornoemd,

De voorzitter: De parkdirecteur:

J.P.M. Meijers J.W. Kamerman

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen

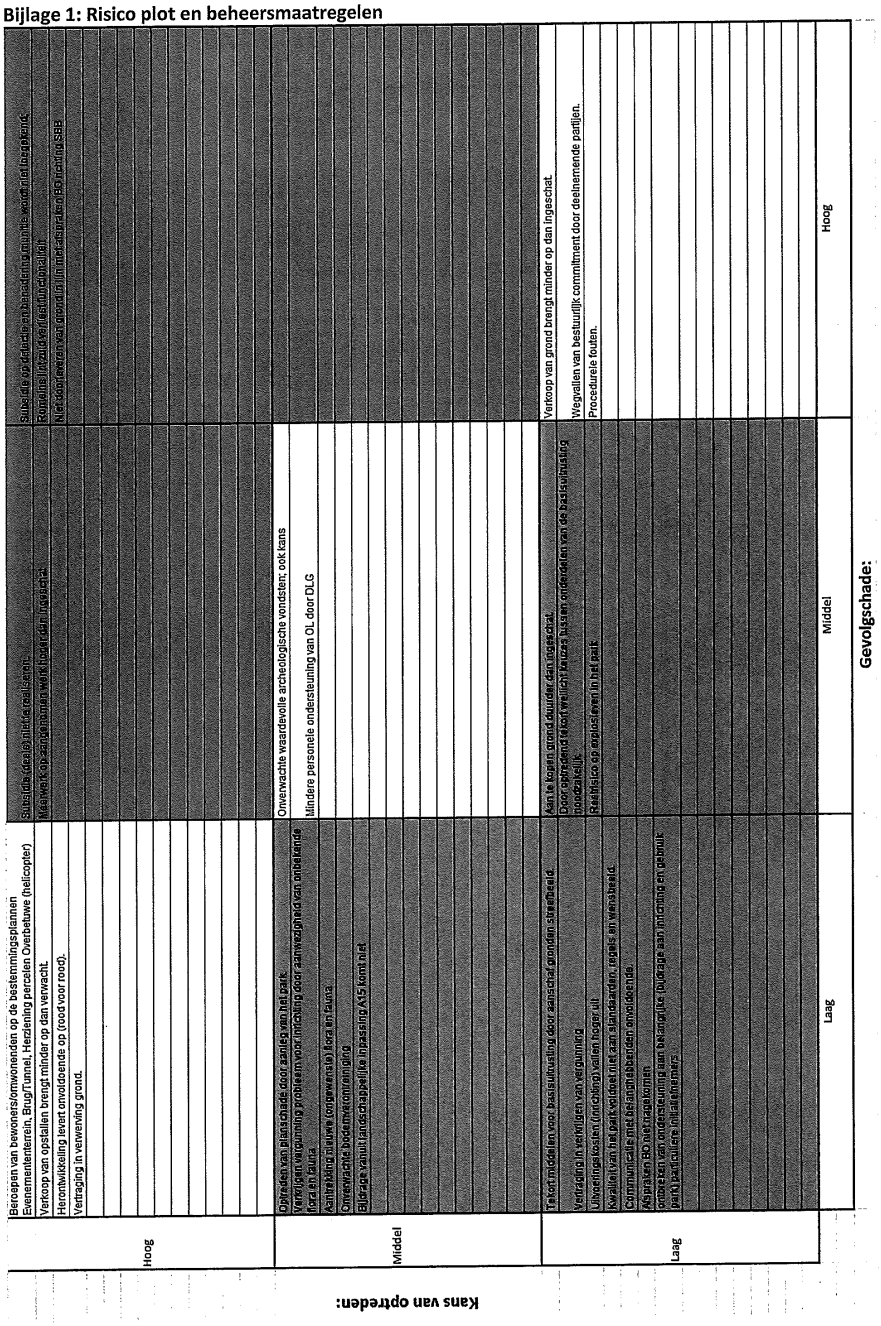

Nr	Risico	Oorzaak	Consequenties (gevolg)	Actie/ Beheersmaatregel	Kans van optreden (LMH)	Gevolg schade (LMH)	Opmerking update:
10	Subsidie (deels) niet te realiseren.	- Te optimistisch ingeschat; - Onvoldoende lobby; - Te 'laks' in najagen subsidies; - Wijzigende criteria.	- Niet volledig te realiseren basisuitrusting; - Bijstorten door deelnemers.	- gesprek in Den Haag over subsidie OCE. Indien niet toegekend onvoorzien inzetten - Zoeken naar aanvullende subsidiemogelijkheden (onder andere A15 verhaal);	Hoog	Middel	- 03/09/2014 besproken, risico op niet doorgaan grootste subsidie OCE;
39	Meerwerk op aangenomen werk hoger dan ingeschat	- lage inschrijving moet worden terugverdiend; - nieuwe eisen die onvoldoende zijn voorzien in onderhandeling; - onvoorziene terrein en milieu omstandigheden	- Druk op begroting;	- kwaliteit/volledigheid van uitgeschreven aanbesteding voldoende; - juridisch toetsen meerwerkparagraaf; - strakke controle op ingediend meerwerk; - opzetten projectreview;	Hoog	Middel	- 03/09/14 beheersmaatregelen blijven van kracht
47	Subsidie op detectie en benadering munitie wordt niet toegekend;	Wetgeving --> Grondgebiedgemeenten mogen eigenlijk geen beroep doen op "vangnet"	- subsidies in begroting niet gerealiseerd; - basisuitrusting niet te realiseren.	- Afspraak maken voor bezoeken BZK --> gesprek over subsidie - focus op werkwijze, zo laag mogelijk in de kosten;	Hoog	Hoog	- zie 10
47	Romeins lint zuid verliest functionaliteit	Niet doortrekken fietspad richting Elst	- wegvallen subsidie voor de fietsverbinding	- Uitzoeken casus en inschakelen bestuurders.	Hoog	Hoog	
48	Niet doorleveren van grond in lijn met afspraken BO richting SBB	Nieuw grondbeleid van de provincie	Grond wordt openbaar verkocht: onduidelijk wie beherende partij wordt - kwaliteit van gevoerde beheer onder druk	- betrokken partijen (provincie en SBB zijn in dialoog), parkorganisatie betrokken bij formulering uitgangspunten beheer. Eventueel aanvullende maatregelen bij definitief optreden risico --> volgen ontwikkelingen	Hoog	Hoog	

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

PARK LINGEZEGEN MOOI DICHTBIJ!

Addendum bij de begroting 2016

1. Invloed op begroting 2016 door wijziging van de begroting 2015

De begroting 2016 is afgerond. De begroting 2016 is geheel opgebouwd conform de laatste inzichten en ontwikkelingen. De belangrijkste van deze ontwikkelingen is de afwikkeling van de grondverkoop aan de provincie. Deze ontwikkelingen hebben echter ook invloed op het begrotingsjaar 2015, waarvoor vorig jaar de begroting is vastgesteld. In dit addendum worden de belangrijkste wijzigingen op de begroting van 2015 alvast toegelicht, om aansluiting te bieden op de in de begroting 2016 genoemde bedragen. De effecten van de wijzigingen in 2015 zijn terug te vinden in de dekkingsstaat van het tekort in de begroting 2016. Waar 2015 oorspronkelijk was begroot met een verlies van 2,3 mln. Euro is de verwachting nu dat 2015 wordt afgesloten met een opbrengst van 3,3 mln. Euro.

Formeel is een begrotingswijziging niet nodig. Het DB vindt het verschil tussen de oorspronkelijke prognose en de nieuwe verwachtingen echter groot genoeg om, in het kader van een transparante manier van begroten en verantwoorden, over te gaan tot wijziging van de begroting. De gewijzigde begroting wordt ingebracht in de vergadering van het AB op 3 juli 2015. In die vergadering worden ook de begroting over 2016 en de jaarrekening over 2014 ter goedkeuring aangeboden.

Hieronder geven we de belangrijkste wijzigingen over 2015 aan. Hiermee slaan we een brug naar de begroting 2016.

De belangrijkste wijzigingen worden veroorzaakt door de gewijzigde planning van de inrichting en door de grondverkoop aan de provincie. Per element zijn dit de belangrijkste wijzigingen (Euro * mln.):

Onderdeel:	Effect:	Saldo:
Oorspronkelijke begroting 2015		-2,3
Gewijzigde planning inrichting De Park	-1,1	-3,4
Gewijzigde planning inrichting Waterrijk	-0,3	-3,7
Gewijzigde planning inrichting Landbouwland	-0,3	-4
Grondverwerving eerdere afronding	2,2	-1,8
Grondverkopen, effecten overeenkomst provincie	5,9	4,1
Overige items	-0,8	3,3
Saldo herziene verwachting resultaat 2015		3,3

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

CONCEPT
MEERJARENBEGROTING 2016 – 2018

13 februari 2015

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Algemeen 4
3. Begroting 5
4. Toelichting bij de begroting 7
   LASTEN 7
   BATEN 9
   DEKKINGSSTAAT TEKORT 10
   BEHEERFONDS 10
5. Paragrafen 11
   a. Weerstandsvermogen 11
   b. Financiering 11
   c. Grond 12
   d. Bedrijfsvoering 12
   e. Verbonden partijen 12
Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen 14

1. Inleiding

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Voor een juiste planning van middelen en verantwoording over de verstrekte middelen heeft het openbaar lichaam besloten een meerjarenbegroting op te stellen.

Dit document bevat de meerjarenbegroting, een toelichting op de meerjarenbegroting en een uitwerking van een aantal essentiële paragrafen op financieel beleid. De meerjarenbegroting past in het financieel beheer zoals beoogd door het openbaar lichaam.

2. Algemeen

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Het Openbaar Lichaam is operationeel sinds 1 december 2010.

De realisatie van Park Lingezegen is vastgelegd in de bestuursovereenkomst d.d. juli 2008. In het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen zijn de uit te voeren projecten beschreven. De tijdsplanning van het Park Lingezegen gaat ervan uit dat de laatste werkzaamheden aan het park in 2018 worden uitgevoerd. Aan het einde van de looptijd van het project is voorzien in een beheerfonds dat wordt gebruikt om de kosten van het beheer langjarig te dekken. In een later stadium worden de beheerkosten in een aparte begroting opgenomen en ter goedkeuring aangeboden. In een bijbehorend masterplan is het ruimtelijk ontwerp vastgelegd dat wordt gebruikt als toetsingskader bij de ruimtelijke invulling. Het ontwerp vanuit het masterplan is nader uitgewerkt in een structuurvisie. Tot op heden heeft de parkorganisatie de uitvoering en realisatie van het uitvoeringsprogramma tot taak evenals de coördinatie van het beheer van gerealiseerde onderdelen van Park Lingezegen.

Het park is opgedeeld in 5 deelgebieden die elk een eigen karakter zullen krijgen. In het uitvoeringsprogramma worden de deelgebieden gescheiden uitgewerkt. Per zogenaamd 'Element' is reeds inzichtelijk gemaakt wat en door wie e.e.a. gerealiseerd kan worden evenals tegen welke kosten. Ook is in een uitvoeringsstrategie de hoofdroute naar realisatie op hoofdlijnen uitgezet.

De begroting voor het park Lingezegen is ingedeeld naar categorieën. De bedragen zijn gebaseerd de laatste informatie van de MER en structuurvisie.

De begroting is opgesteld voor de periode 2016 t/m 2018. Het project is eind 2018 afgerond. Daarna gaat de het beheer van Park Lingezegen lopen. Deze meerjarenbegroting sluit daarom op een saldo aan middelen dat voldoende voor een beheerfonds van 6,8 mln Euro.

3. Begroting

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Lasten	Bedragen * €1.000,--		
Omschrijving	2016	2017	2018
Grondverwerving	275	-	-
Inrichting	5.632	3.939	1.332
Planontwikkelingskosten	82	-	-
Apparaatskosten OL	776	206	170
Overige kosten	2.636	1.294	635
Beheerkosten	141	212	247
Totaal Lasten:	**9.542**	**5.651**	**2.385**
Overschot/-tekort			

Baten	Bedragen * €1.000,--		
Omschrijving	2016	2017	2018
Ingebrachte middelen	2.178	1.569	1.163
Grondverkopen	-	-	1.226
Overige opbrengsten	-	-	-
Totaal Baten:	**2.178**	**1.569**	**2.389**
	-7.365	-4.082	5

Begroting op hoofdlijnen.

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Lasten	Bedragen * € 1.000,--		
Omschrijving	2016	2017	2018
Inrichting - Infrastructuur	2.903	1.900	746
Inrichting - Water	524	275	89
Inrichting - Natuur	1.456	1.330	404
Inrichting - Recreatie	750	434	92
Algemene kosten	-	-	-
Opruimwerkzaamheden	-	-	-
Grondaankopen	275	-	-
Overige kosten	901	547	137
Projectmanagement	575	138	103
Voorbereiding en onderzoek	320	-	-
Onvoorzien	1.496	748	499
Beheerkosten park	141	212	247
Administratie en toezicht	201	67	67
Totaal Lasten:	**9.522**	**5.651**	**2.385**

Baten	Bedragen * € 1.000,--		
Omschrijving	2016	2017	2018
Bijdragen ontwikkeling deelnemers GR	-	-	-
Subsidies	1.218	609	203
Grondverkopen	-	-	1.226
Renteopbrengsten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Bijdragen deelnemers GR	940	960	960
Totaal Baten:	**2.158**	**1.569**	**2.389**
	-7.365	-4.082	5

Overschot/-tekort

Begroting op detailelementen

4. Toelichting bij de begroting

LASTEN

Grondverwerving *275.000,--*

De parkorganisatie rondt naar verwachting in 2016 de laatste grondverwervingstransacties af. Een aantal dossiers loopt al lang, maar de parkorganisatie boekt ook in die dossiers vooruitgang. In totaal heeft de parkorganisatie nog zo'n 11 ha. grond te verwerven voor de basisuitrusting. De ruilgrond die beschikbaar is voor verkoop staat onder de baten verantwoord.

Inrichting *5.632.000,--*

Het zwaartepunt van de inrichting bevindt zich in 2015 en 2016 voor De Park en het Landbouwland/De Woerdt. Het Waterrijk kent het over de jaren redelijk gespreide inrichting in 2016 tot en met 2018. Afhankelijk van de keuze voor de spoorwegkruising zijn ook in De Park nog uitgaven in 2016, 2017 en 2018 te verwachten. Naar verwachting vallen de laatste afrondende werkzaamheden voor het hele park in 2018.

Met de verschillende projectleiders is een eerste inventarisatie gedaan op de voortgang en de ontwikkelingen van de kosten en opbrengsten. Op basis van die inventarisatie is ook de verwachting van de uitgaven over de verschillende jaren heen opgesteld. Bij het Waterrijk is in de aanbesteding een behoorlijke besparing gerealiseerd.

Planontwikkelingskosten *82.000,--*

Voor planontwikkelingskosten is nog een bedrag meegenomen voor 2016. Dat hangt samen met de gewijzigde planning voor delen van De Park en voor het Waterrijk.

Apparaatskosten OL *1.152.000,--*

De kosten die zijn gemoeid met het Openbaar Lichaam zijn herijkt op de nieuwe planning en zullen bij de voortgang van het park afnemen. De overhead die in de parkorganisatie zit is namelijk van tijdelijke aard en bij het ombouwen van de parkorganisatie naar een beheersituatie neemt het aantal ondersteunende functies af.

Overige kosten *4.565.000,--*

De overige kosten bestaan voor het grootste deel uit de kosten die gemoeid zijn met het onderzoek naar conventionele explosieven (OCE, voor een totaal van kEur 238), voor niet terug te vorderen BTW (kEur 1.558) en onvoorzien (kEur 2.742)

Beheerkosten *601.000,--*

Het gaat hier om de beheerkosten tijdens de inrichtingsfase van het park. Daarbij is rekening gehouden met het feit dat voor aangenomen werk eerst nog een zorgplicht vanuit de aannemer geldt. De eerste kosten gemoeid met onderhoud komen daarbij dus voor de rekening van de partij die heeft aangenomen. Onder deze beheerkosten is het beheerfonds niet meegenomen.

BATEN

Ingebrachte middelen *4.910.000,--*

De ingebrachte middelen bestaan uit een post van kEur 2.030 aan subsidies en een post van kEur 2.880 aan jaarlijkse bijdragen van de deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling. De verwachting is dat vanaf 2017 de bijdragen weer naar het normale niveau van kEur 240 per jaar gaan, aangevuld met een jaarlijkse indexering conform oorspronkelijke afspraken.

Grondverkopen *1.226.000,--*

Na de verkoop van grond aan de provincie heeft de Parkorganisatie nog twee percelen in bezit. Dat zijn het perceel van AM wonen en het perceel van Tilleman. Deze percelen worden naar verwachting op zijn vroegst in 2018 verkocht. De grondverkoop aan de provincie vindt al plaats in 2015.

Overige opbrengsten *0,--*

De parkorganisatie verwacht na de verkoop van de gronden en opstallen aan de provincie geen overige opbrengsten meer.

DEKKINGSSTAAT TEKORT

De meerjarenbegroting sluit voor de jaren 2016 t/m 2018 en laat in 2019 een bedrag van kEur 6.821 over. Dat bedrag is het beheerfonds dat is voorzien binnen de begroting van het park.

Schematisch ziet het verloop van de beschikbare middelen er als volgt uit:

			* € 1.000
Startsaldo eind van vorig jaar	2014		14.967
Toe/afname lopend jaar:	2015		3.296
Toe/afname 1e begrotingsjaar	2016		-7.365
Toe/afname 2e begrotingsjaar	2017		-4.082
Toe/afname 3e begrotingsjaar	2018		5
Saldo middelen na 3e begrotingsjaar	2019		6.821

BEHEERFONDS

Bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling is afgesproken het beheer langdurig te financieren. De dekking voor het beheer moet komen uit een beheerfonds. Het beheerfonds wordt gevormd door een gecreëerd overschot aan het einde van de looptijd van het project. Voor het beheerfonds storten de verschillende deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling bovendien jaarlijks een bijdrage aan de parkorganisatie. Op dit moment wordt uitgegaan van een beheerfonds van 6,8 mln. Euro.

5. Paragrafen

a. Weerstandsvermogen

Definitie:
Onder weerstandsvermogen wordt verstaan "het vermogen om niet-structurele risico's op te vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten".

Weerstand capaciteit:
Hiermee worden de middelen bedoeld die kunnen worden aangewend om financiële tegenvallers (risico's) op te vangen. Deze capaciteit is van belang om, ingeval één of meerdere risico's zich voordoen, toch het voorgenomen programma tot uitvoering te brengen.
De weerstand capaciteit kan zowel de exploitatie als het vermogen betreffen. In de exploitatiesfeer is te denken aan een raming voor onvoorziene uitgeven. In de vermogenssfeer gaat het om de (vrij aanwendbare) reserves.

De Parkorganisatie heeft een vrij aanwendbaar Eigen Vermogen. Een risico dat leidt tot een tegenvaller moet primair worden opgevangen via de exploitatie. In de begroting is voor het ondervangen van potentiële risico's een post van meegenomen als onvoorzien. Van het totale aanbestedingsvoordeel voor het Waterrijk is kEur 1.000 toegevoegd aan de post onvoorzien. Met die verhoging is een druk op eventueel meerwerk beter op te vangen. In 2014, 2015 en 2016 zal duidelijker worden of de post onvoorzien kan worden verlaagd. Bij eventuele tegenvallers die hoger zijn dan de post onvoorzien is nog altijd de mogelijkheid de inrichting van het park te versoberen in de verschillende gebieden. Belangrijkste besparingsoptie is de keuze voor een fietsbrug in plaats van een fietstunnel.

De belangrijkste (financiële) risico's in de begroting zijn:

a. De beoogde subsidies worden niet gerealiseerd;
   De Parkorganisatie is in lijn met de oorspronkelijke plannen uitgegaan van een dekking van een deel van de kosten met subsidies. De kans bestaat dat niet alle subsidies binnen komen. Eventuele tekorten op de subsidies kunnen worden gedekt vanuit de post onvoorzien.

De begroting is taakstellend. Eventuele tegenvallers worden binnen de begroting opgevangen.

Met het projectteam is een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. Risico's zijn opgenomen in een plot en voor de belangrijkste risico's zijn beheersmaatregelen vastgesteld. Plot en beheersmaatregelen zijn als bijlage bij deze begroting opgenomen.

b. Financiering

De financiering van het Openbaar Lichaam is gebeurd door middel van bijdragen van de deelnemers in de gemeenschappelijk regeling. De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen in het Eigen Vermogen van de parkorganisatie. Dat eigen vermogen is voldoende voor de realisatie van het park.

c. Grond

De parkorganisatie verwerft de gronden die zij nog nodig heeft voor het realiseren van het park. Daarbij wordt gestreefd naar het verwerven van de grond die noodzakelijk is voor de basisuitrusting. In 2015 worden alle gronden in bezit van de parkorganisatie op twee percelen na overgedragen aan de provincie. De provincie betaalt de parkorganisatie voor de gronden. Met de transactie wordt veiliggesteld dat de parkorganisatie de benodigde middelen voor de inrichting heeft, zonder dat zij daarvoor afhankelijk is van de verkoop van grond. De parkorganisatie loopt door deze verkoop vanaf 2015 maar een zeer beperkt risico op waardevermindering.

d. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering omvat de hele organisatie van het openbaar lichaam. Het succes van de uitvoering van Park Lingezegen is afhankelijk van een goede bedrijfsvoering en scherpe planning en control op de uit te voeren projecten.

Bestuur
Voor de dagelijkse bedrijfsvoering kent het Openbaar Lichaam een bestuur. Het bestuur wordt gevormd door een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. De parkorganisatie wordt aangestuurd door een parkdirecteur die bevoegdheid heeft te handelen namens het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Personeel
In het Openbaar lichaam is in totaal een bezetting van 7,5 FTE voorzien. De Benodigde functionarissen worden geleverd door de verschillende deelnemende partijen, conform bijlage bij de bestuursovereenkomst.

Planning en Control
Voor het Openbaar lichaam wordt ter ondersteuning van de bedrijfsvoering gebruik gemaakt van een volledige planning en control cyclus. De Administratieve organisatie wordt inclusief controle maatregelen beschreven en voor de juiste inrichting wordt gebruik gemaakt van de verordeningen 216 en 217 zoals die ook voor provincies (en als artikelen 212 en 213 ook voor gemeenten) gelden, inclusief een treasury statuut.

Financiële administratie
Het openbaar lichaam voert een financiële administratie die in staat is gedetailleerde rapportages op te leveren over voortgang van de uitgaven afgezet tegen de begroting.

e. Verbonden partijen

Het Openbaar Lichaam heeft geen bestuurlijke of financiële belangen in een andere rechtspersoon.

Vaststelling van de begroting 2016 - 2018

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van de gezamenlijke regeling Park Lingezegen, gehouden op .....

Het algemeen bestuur voornoemd,

De voorzitter: De parkdirecteur:

J.P.M. Meijers J.W. Kamerman

Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen

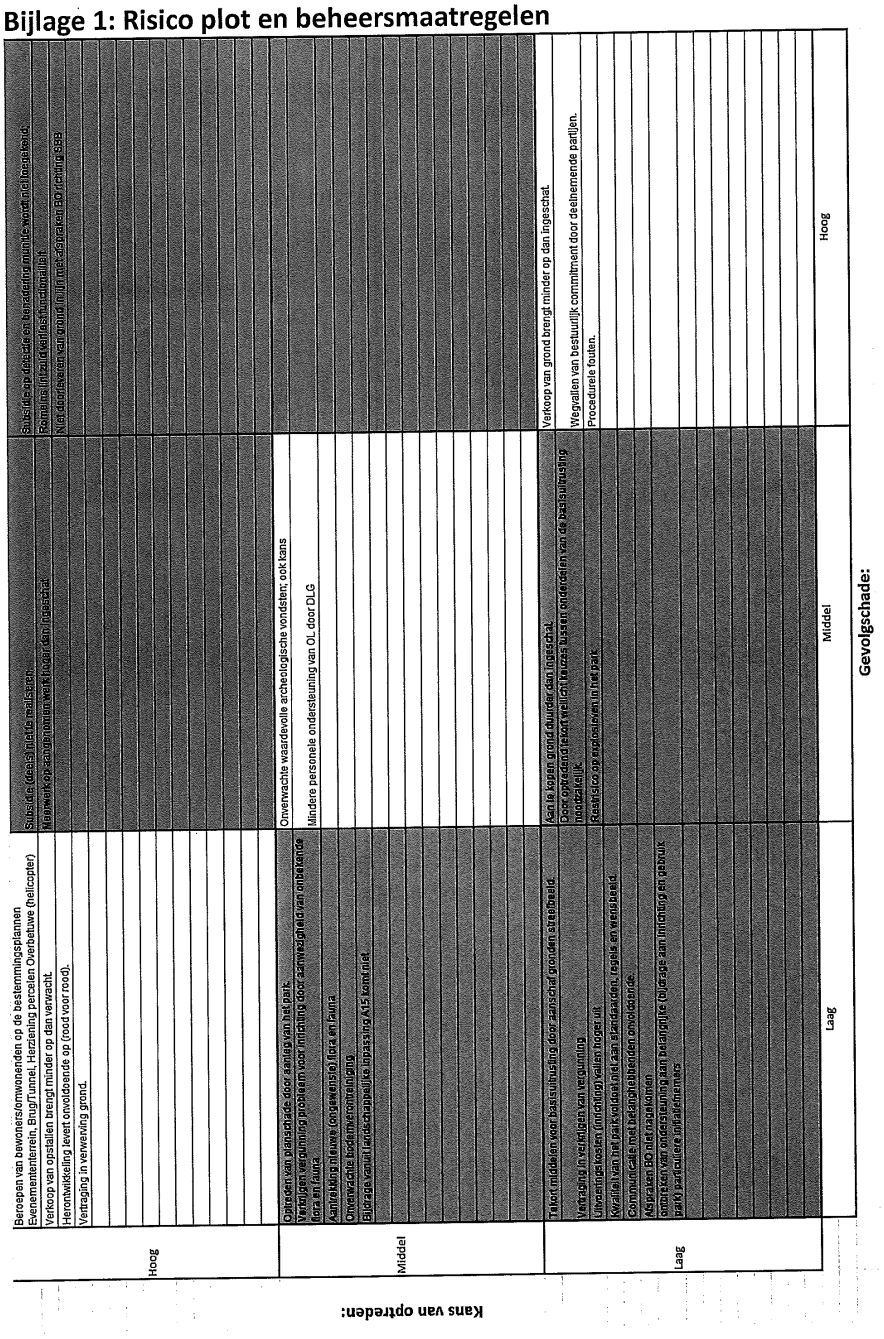

Nr	Risico	Oorzaak	Consequenties (gevolg)	Actie/ Beheersmaatregel	Kans van optreden (LMH)	Gevolg schade (LMH)	Opmerking update:
10	Subsidie (deels) niet te realiseren.	- Te optimistisch ingeschat; - Onvoldoende lobby; - Te 'laks' in najagen subsidies; - Wijzigende criteria.	- Niet volledig te realiseren basisuitrusting; - Bijstorten door deelnemers.	- gesprek in Den Haag over subsidie OCE. Indien niet toegekend onvoorzien inzetten - Zoeken naar aanvullende subsidiemogelijkheden (onder andere A15 verhaal);	Hoog	Middel	- 03/09/2014 besproken, risico op niet doorgaan grootste subsidie OCE;
39	Meerwerk op aangenomen werk hoger dan ingeschat	- lage inschrijving moet worden terugverdiend; - nieuwe eisen die onvoldoende zijn voorzien in onderhandeling; - onvoorziene terrein en milieu omstandigheden	- Druk op begroting;	- kwaliteit/volledigheid van uitgeschreven aanbesteding voldoende; - juridisch toetsen meerwerkparagraaf; - strakke controle op ingediend meerwerk; - opzetten projectreview;	Hoog	Middel	- 03/09/14 beheersmaatregelen blijven van kracht
47	Subsidie op detectie en benadering munitie wordt niet toegekend;	Wetgeving --> Grondgebiedgemeenten mogen eigenlijk geen beroep doen op "vangnet"	- subsidies in begroting niet gerealiseerd; - basisuitrusting niet te realiseren.	- Afspraak maken voor bezoeken BZK --> gesprek over subsidie - focus op werkwijze, zo laag mogelijk in de kosten;	Hoog	Hoog	- zie 10
47	Romeins lint zuid verliest functionaliteit	Niet doortrekken fietspad richting Elst	- wegvallen subsidie voor de fietsverbinding	- Uitzoeken casus en inschakelen bestuurders.	Hoog	Hoog	
	Niet doorleveren van grond in lijn met afspraken BO richting SBB	Nieuw grondbeleid van de provincie	Grond wordt openbaar verkocht: onduidelijk wie beherende partij wordt - kwaliteit van gevoerde beheer onder druk	- betrokken partijen (provincie en SBB zijn in dialoog), parkorganisatie betrokken bij formulering uitgangspunten beheer. Eventueel aanvullende maatregelen bij definitief optreden risico --> volgen ontwikkelingen	Hoog	Hoog	

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Jaarstukken 2014

13 februari 2014

Inhoudsopgave

1 Algemeen ... 3
2 Programmaverantwoording ... 5
2.1 Programma ... 5
2.2 Uitgangspunten van het beleid ten aanzien van de algemene dekkingsmiddelen ... 6
2.3 Aanwending van de post onvoorzien ... 6
2.4 Paragrafen ... 7
2.4.1 Weerstandsvermogen ... 7
2.4.2 Financiering ... 7
2.4.3 Bedrijfsvoering ... 8
2.4.4 Verbonden partijen ... 8
2.4.5 Grondbeleid ... 8
2.4.6 Rechtmatigheid ... 9
2.4.7 BTW ... 9
3 Jaarrekening ... 11
3.1 Algemeen ... 11
3.2 Balans Park Lingezegen ... 13
3.3 Toelichting op de balans ... 14
3.3.1 Toelichting algemeen ... 14
3.3.2 Toelichting op de activa ... 14
3.3.3 Toelichting op de passiva ... 15
3.4 Programmarekening 2014 Park Lingezegen ... 16
4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant ... 19

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

1 Algemeen

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Het Openbaar Lichaam is operationeel sinds 1 december 2010.

De realisatie van Park Lingezegen is vastgelegd in de bestuursovereenkomst d.d. juli 2008. In het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen zijn de uit te voeren projecten beschreven. De huidige tijdsplanning van het Park Lingezegen gaat ervan uit dat de laatste werkzaamheden aan het park in 2018 worden uitgevoerd. Aan het einde van de looptijd van het project is voorzien in een beheerfonds dat wordt gebruikt om de kosten van het beheer langjarig te dekken. In een later stadium worden de beheerkosten in een aparte begroting opgenomen en ter goedkeuring aangeboden. In een bijbehorend masterplan is het ruimtelijk ontwerp vastgelegd dat wordt gebruikt als toetsingskader bij de ruimtelijke invulling. Het ontwerp vanuit het masterplan is nader uitgewerkt in een structuurvisie. Tot op heden heeft de parkorganisatie de uitvoering en realisatie van het uitvoeringsprogramma tot taak evenals de coördinatie van het beheer van gerealiseerde onderdelen van Park Lingezegen.

De parkorganisatie functioneert als een zelfstandig Openbaar Lichaam. De dagelijkse operationele aansturing wordt verzorgd door de Parkdirecteur. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het Openbaar Lichaam liggen bij het Dagelijks Bestuur en bij het Algemeen Bestuur.
De partners die samen aan dit openbaar lichaam deelnemen zijn: provincie Gelderland, gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Arnhem en Waterschap Rivierenland.

Het park is opgedeeld in 5 deelgebieden die elk een eigen karakter zullen krijgen. In het uitvoeringsprogramma worden de deelgebieden gescheiden uitgewerkt. Per zogenaamd 'Element' is reeds inzichtelijk gemaakt wat en door wie een en ander gerealiseerd kan worden evenals tegen welke kosten. Ook is in een uitvoeringsstrategie de hoofdroute naar realisatie op hoofdlijnen uitgezet.

Programma verantwoording 2014

2 Programmaverantwoording

2.1 Programma

Belangrijkste doelstellingen en activiteiten
De doelstelling van het programma is de realisatie van het Park Lingezegen. Voor het afgelopen begrotingsjaar waren de belangrijkste doelstellingen en activiteiten:

Doelstellingen en Activiteiten Doelstelling	Activiteit	Raming 2014 (x € 1)	Realisatie 2014 (x € 1)
Inrichting De Park	Uitvoering projecten	€ 5.441.500	€ 2.289.369
Inrichting Waterrijk	Uitvoering projecten	€ 7.492.200	€ 799.263
Inrichting Landbouwland/De Woerdt	Uitvoering projecten	€ 2.400.000	€ 3.553.352
Algemeen	Uitvoering projecten	€ 3.120.000	
Subtotaal:		€ *18.453.700*	€ *6.641.985*
Grondverwerving	Aankoop van grond	€ -	€ 2.120.213
Planontwikkeling	Opstellen van de plannen en voorbereidend onderzoek	€ 523.400	€ 302.374
Organisatie	Projectmanagement en ondersteuning	€ 2.495.000	€ 2.429.557
Beheerkosten	Beheer van ingerichte gebieden		€ 66.150
Subtotaal:		€ *3.018.400*	€ *4.918.294*
Totaal:		€ **21.472.100**	€ **11.560.279**

Bereikt
In 2014 is de uitvoering van de realisatie van Park Lingezegen verder vormgegeven. Op verschillende plaatsen in het gebied is de uitvoering verder doorgezet en voor bijna alle grote werken is de aanbesteding geweest. Op het gebied van grondverwerving heeft de parkorganisatie nu bijna alle benodigde grond in bezit. In de realisatie is te zien dat in 2014 de raming uitging van een inrichting voor ruim 18,4 miljoen Euro. Hoewel de snelheid van de uitvoering in de meeste deelgebieden is toegenomen is het zwaartepunt van de activiteiten nog niet bereikt. Dat zal naar verwachting in 2015 liggen voor de Park en Landbouwland/De Woerdt, en in 2016/2017 voor het Waterrijk en voor de realisatie van de spoorwegkruising.

Hieronder staat per doelstelling een korte verklaring.

Uitgevoerde activiteiten
Grondverwerving
In 2014 heeft de parkorganisatie weer een aantal lastige dossiers ten aanzien van de grondverwerving af kunnen ronden. Op dit moment zijn de meeste gronden die nodig zijn voor de realisatie van het park aangekocht en in bezit. Het formele bezit van de gronden ligt bij BBL. Bij grondtransacties verzoekt de parkorganisatie aan de provincie BBL opdracht te geven tot het uitvoeren van de transactie. Zo bepaalt de parkorganisatie grond in te zetten als ruilgrond, of te verkopen. In de komende jaren wordt deze werkwijze gebruikt om nog benodigde gronden te verwerven en gronden die niet nodig zijn te verkopen. Uit de gesprekken met de Provincie is als voorkeursoptie naar voren gekomen dat de Provincie alle grond van de parkorganisatie overneemt. Daarmee neemt de provincie de verantwoordelijkheid voor de verkoop van de grond ook over. Deze transactie wordt in 2015 afgerond, en neemt het grootste risico uit de begroting van de parkorganisatie weg.

Planontwikkeling
Alle gebieden zijn in een vergevorderd stadium voor wat betreft het ontwerp. In alle onderdelen van het park wordt nu werk uitgevoerd. De onderzoeken op het gebied van OCE, archeologie en

verontreiniging zijn nog niet afgerond en lopen nog door in 2015. Het verzoek voor ondersteuning van het Rijk voor de kosten van het opsporen van explosieven was in eerste instantie afgewezen, maar er lijkt nu toch ruimte te zijn voor een bijdrage vanuit het Rijk.

Opbouw organisatie
De organisatie die het park moet gaan realiseren is opgebouwd en op sterkte. Vanuit de basisorganisatie wordt de regievoering over het totale park gecoördineerd. Per deelgebied worden projectteams geformeerd voor de uitvoering van de werkzaamheden. Deze projectteams zijn in een vroeg stadium van planvorming bij de verschillende deelgebieden betrokken. Ook de administratieve ondersteuning is volledig georganiseerd.

Inrichting De Park
In de park is begonnen met de daadwerkelijke inrichting van het gebied. Inmiddels zijn de eerste werken uitgevoerd en opgeleverd.

Inrichting Waterrijk
Het Waterrijk is in 2013 aanbesteed en vergund. De uitvoering van het Waterrijk is in 2014 begonnen. Daarbij wordt ook al gewerkt aan de experimentele wateropslag, waarvoor vanuit Europa subsidie beschikbaar is gesteld.

Inrichting Landbouwland/Buitens/De Woerdt
In de deelgebieden Landbouwland/Buitens/De Woerdt is in 2014 vooral verder gewerkt aan natuurelement C, het fietspad Noord-Zuid en Doornik. Verder is begonnen met de realisatie van De Linten en de Elsterbrug.

Toelichting
In de realisatie loopt de parkorganisatie achter ten opzichte van de begroting. Dat wordt vooral veroorzaakt door een in eerdere jaren opgelopen vertraging in planvorming. Op basis van de laatste inzichten wordt de begroting voor 2015 herzien op basis van de nieuwe planning.

2.2 Uitgangspunten van het beleid ten aanzien van de algemene dekkingsmiddelen

De baten liggen fors lager dan opgenomen in de begroting. Dat heeft vooral te maken met het feit dat in de begroting was voorzien dat in 2014 een groot deel van de grond en opstallen die de parkorganisatie niet nodig heeft voor de realisatie van het park zouden worden verkocht. In 2015 wordt alle grond die de parkorganisatie heeft verkocht aan de Provincie. Het saldo van de financieringsfunctie valt lager uit dan begroot. Dit is het gevolg van het door het Rijk ingestelde schatkistbankieren, waarop de rentevergoedingen nagenoeg nihil zijn.

Algemene dekkingsmiddelen	Raming 2014 (x € 1)	Realisatie 2014 (x € 1)
Saldo van de financieringsfunctie	€ 343.055	€ 23.574
Overige algemene dekkingsmiddelen	€ 7.910.000	€ 1.440.565
Totaal:	**€ 8.253.055**	**€ 1.464.139**

2.3 Aanwending van de post onvoorzien

De post onvoorzien is in het jaar 2014 niet aangesproken. Ten aanzien van de zaken waarvoor de post onvoorzien mag worden aangesproken zijn richtlijnen opgesteld.

Onvoorzien	Raming 2014 (x € 1)	Realisatie 2014 (x € 1)
Park Lingezegen	€ 3.120.000	€ -
Totaal:	**€ 3.120.000**	€ -

2.4 Paragrafen

2.4.1 Weerstandsvermogen

De parkorganisatie vormt alleen reserves die vrij aanwendbaar zijn. De Parkorganisatie kent geen formeel weerstandsvermogen, aangezien de begroting over de totale looptijd van het project sluitend en taakstellend is. Eventuele tegenvallers leiden over de volledige looptijd van het project daarom tot keuzes. Risico's worden opgevangen in de exploitatie wanneer ze de post onvoorzien overschrijden.
Vanuit de behoefte te kunnen blijven sturen op uitgaven is een fasering tussen deelgebieden van het park aangebracht. Op die manier kan aan meer bepalende elementen van het park uitvoering worden gegeven door eventueel minder bepalende elementen niet uit te voeren.

Het vermogen van de parkorganisatie was aan het begin van 2014, na het besluit van het Algemeen Bestuur het resultaat van 2013 af te halen van de algemene reserves, € 25.062.692. De algemene reserves van de parkorganisatie worden afgebouwd gedurende de realisatie van het park. Afname van de algemene reserves loopt zo parallel met afname van de risico's. Na goedkeuring van het voorstel het resultaat over 2014 (- € 10.096.139) te onttrekken aan het Eigen Vermogen komen de algemene reserves op € 14.966.553.

De parkorganisatie voert risicomanagement uit op de deelprojecten en op het totale park. In afzonderlijke, actief beheerde, risicoregisters zijn de belangrijkste risico's geïnventariseerd, (kwalitatief) gewogen en waar nodig voorzien van de benodigde beheersmaatregelen. In periodiek overleg over de deelgebieden en in de verschillende vergaderingen van de parkorganisatie worden de risico's en de voortgang van de beheersmaatregelen besproken.

2.4.2 Financiering

De financiering van de parkorganisatie gebeurt volledig door de deelnemers aan de parkorganisatie. Zij hebben met elkaar in een bestuursovereenkomst afgesproken hoeveel middelen elke deelnemer bijdraagt aan de ontwikkeling en inrichting van het park. Alle middelen zijn na oprichting van het park beschikbaar gesteld. Omdat de financiering gebeurt door het storten van middelen bij de start van de parkorganisatie is geen alternatieve financiering noodzakelijk. Middelen om tot alternatieve financiering te komen zijn daarom vooralsnog uitgesloten. De parkorganisatie heeft een Treasury-statuut opgesteld, in overeenstemming met haar verordeningen en de relevante wet- en regelgeving. In het Treasury-statuut is onder andere opgenomen dat het de parkorganisatie niet is toegestaan langlopende financiering aan te trekken.

Met ingang van 2014 is de parkorganisatie gehouden aan "schatkistbankieren" en zijn de middelen gestald op een rekening die rechtstreeks is gekoppeld met de schatkist.

2.4.3 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de parkorganisatie is volledig operationeel. Sinds de oprichting per 1-12-2010 is de organisatie op sterkte gebracht en is de volledige planning- en control cyclus ingericht. De bedrijfsvoering is aangepast aan de overgang naar een meer op uitvoering gerichte organisatie. De parkorganisatie kent de volgende organisatievorm:

Algemeen Bestuur
Het Algemeen Bestuur bestaat uit 5 leden vanuit de deelnemende partijen aan de parkorganisatie. Het Algemeen Bestuur is uiteindelijk verantwoordelijk voor het beleid van de parkorganisatie. In 2014 heeft het Algemeen bestuur drie keer vergaderd.

Dagelijks Bestuur
Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 3 leden vanuit de deelnemende partijen aan de parkorganisatie. Het Dagelijks Bestuur is in 2014 zes keer in vergadering geweest en staat dichter bij de bedrijfsvoering van de parkorganisatie en het inrichten van de deelgebieden.

Operationele organisatie
De operationele aansturing van de parkorganisatie is de verantwoordelijkheid van de (door het Algemeen Bestuur aangestelde) parkdirecteur. Hij heeft een team beschikbaar dat bestaat uit gedetacheerde en ingehuurde medewerkers op de aandachtsgebieden operationele uitvoering, juridisch, financieel, communicatie en ondersteuning. De parkorganisatie heeft geen vaste medewerkers in dienst. De verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke besluitvoering ligt bij het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van de parkorganisatie. ICT is volledig uitbesteed.

2.4.4 Verbonden partijen

De Parkorganisatie kent geen verbonden partijen.

2.4.5 Grondbeleid

De parkorganisatie is opgericht voor het realiseren van het Park Lingezegen. Realisatie van het park bestaat uit het inrichten van natuur. De grond waarop de natuur wordt ingericht is grotendeels reeds verworven.
Het grondbeleid van het park is gericht op het verwerven van de basisuitrusting en het inrichten van de basisuitrusting. Naast de basisuitrusting bestaat ook nog een streefbeeld. Het streefbeeld is echter geen onderdeel van dit project. Grond die wordt aangekocht en niet bij de basisuitrusting hoort wordt in principe geruild tegen grond die wel tot de basisuitrusting hoort, of wordt verkocht.
In 2015 wordt alle grond overgenomen door de provincie. De provincie betaalt daarvoor de reële waarde, die uit een taxatie naar voren is gekomen.

2.4.6 Rechtmatigheid

De parkorganisatie heeft geen herziene begroting gemaakt, maar werkt vanuit een oorspronkelijke begroting. De realisatie kan daarbij afwijken van de begroting. Per afwijking is een verklaring gegeven. In 2014 zijn door de controller van de parkorganisatie interne audits uitgevoerd op gevolgde procedures. De audits hebben geen onrechtmatigheden opgeleverd.

2.4.7 BTW

De Parkorganisatie komt zelf niet in aanmerking voor BTW compensatie. Door middel van de transparantiemethode wordt de BTW echter doorgegeven aan de deelnemende partijen (gemeenten en provincie). De verdeelsleutel is afgestemd met de belastingdienst. De te compenseren BTW wordt via een factuur verrekend met de deelnemende partijen. De BTW positie is in de jaarrekening verantwoord onder 'vorderingen op overheidslichamen'.

Jaarrekening 2014

3 Jaarrekening

3.1 Algemeen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
De volgende grondslagen, waarop de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften van het BBV.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voorraden
De parkorganisatie heeft geen gronden in bezit (eigendom zit bij BBL). Wel heeft zij een beschikkingsrecht op de gronden die zijn toegewezen aan het park. De gronden worden daarom niet gewaardeerd op de balans van de Parkorganisatie.

Vorderingen en overlopende activa
De Vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor mogelijk oninbare vorderingen is een voorziening dubieuze debiteuren opgenomen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn tegen nominale waarde opgenomen in balans.

Resultaat na bestemming
Het resultaat na bestemming is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves. Het resultaat na bestemming wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Vlottende passiva
De vlottende passiva zijn tegen nominale waarde opgenomen in balans.

Borg- en garantstellingen
Buiten de balanstelling wordt - voor zover van toepassing - het bedrag genoemd waarvoor er borg- of garantstellingen zijn afgegeven.

Verordeningen
Het Openbaar Lichaam heeft verordeningen opgesteld conform artikel 216, 217 en 217a van de Provinciewet. Deze verordeningen organiseren het financiële beleid van de parkorganisatie. Het Algemeen Bestuur heeft Deloitte Accountants B.V. opdracht gegeven de controle van de jaarrekening te verzorgen.

Normenkader en controletolerantie
Naast de verschillende wet- en regelgeving wordt het normenkader gevormd door de verschillende verordeningen, het treasury-statuut en de door de parkorganisatie ingerichte

(financiële) processen met bijbehorende procedures en werkinstructies. De verordeningen die relevant zijn werden vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 1 december 2010. Het normenkader wordt gevormd door:

Programma/ product	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Algemeen bestuur en ondersteunende processen	Samenwerking	- Grondwet - Burgelijk wetboek - Algemene wet bestuursrecht - Wet gemeenschappelijke regelingen	- Bestuursovereenkomst - Regeling voorschriften mandatering bevoegdheden van het dagelijks bestuur en de voorzitter (Regeling mandatering)
	Algemeen financieel middelenbeheer	- Burgerlijk wetboek - Provinciewet - Besluit begroting en verantwoording - Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten - Besluit BTW compensatiefonds - Wet gemeenschappelijke regelingen	- Verordening 216 - Verordening 217/217a - Regeling mandatering
	Treasury	- Wet financiering decentrale overheden - Regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden	- Treasurystatuut
	Arbeidsvoorwaarden en Personeelsbeleid	- Ambtenarenwet - Fiscale wetgeving - Sociale verzekeringswetgeving - Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	- Overige personeelsregelingen - Detacheringsovereenkomsten
	Inkopen en contractbeheer	- Europese aanbestedingsrichtlijnen	- Regeling inkopen en aanbesteding - Regeling mandatering

Voor de controletolerantie wordt aangesloten bij de maximale goedkeuring- en rapportagetoleranties, zoals die wettelijk in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zijn vastgesteld, te weten 1% van de lasten voor fouten en voor onzekerheden in de controle 3%. Deze toleranties gelden zowel voor de getrouwheid als voor de rechtmatigheid.

3.2 *Balans Park Lingezegen*

ACTIVA	31-12-2014 (x € 1.000)		31-12-2013 (x € 1.000)	
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd kleiner dan één jaar				
- vorderingen op openbare lichamen	4.016		3.030	
- overige uitzettingen	-		2.000	
- Rekening courant verhouding met het Rijk	13.019		-	
Liquide middelen				
- bank- en girosaldi	267		20.748	
Overlopende activa				
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	0		335	
Totaal vlottende activa		*17.303*		*26.114*
Totaal activa:		**17.303**		**26.114**

PASSIVA	31-12-2014 (x € 1.000)		31-12-2013 (x € 1.000)	
Vaste Passiva				
Eigen vermogen				
- Algemene Reserve	25.063		33.845	
- Resultaat na bestemming	-10.096		-8.782	
Totaal vaste passiva:		*14.967*		*25.063*
Vlottende Passiva				
Netto vlottende schulden met een retetypische looptijd kleiner dan één jaar				
- overige schulden	1.688		730	
Overlopende passiva				
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	648		321	
Totaal vlottende passiva		*2.337*		*1.051*
Totaal Passiva:		**17.303**		**26.114**

	31-12-2014 (x € 1.000)	31-12-2013 (x € 1.000)
Garantstellingen	-	-
Gewarborgde geldleningen	-	-

3.3 Toelichting op de balans

3.3.1 Toelichting algemeen

De begroting heeft niet dezelfde indeling als deze programmarekening. De afwijking wordt veroorzaakt doordat het project al is gestart en begroot nog voor de oprichting van het Openbaar Lichaam in december 2010. De oorspronkelijke begroting kent de opzet van een projectbegroting met een kasritmeplanning. Deze geeft bestuurlijk meer informatie en inzicht in de voortgang van het project Park Lingezegen.

3.3.2 Toelichting op de activa

Vlottende Activa (x € 1.000)

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar:

	Boekwaarde 31-12-2013	Toename	Afname	Afschrijvingen/ aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2014
Vorderingen op openbare lichamen	3.030	3.296	2.310	-	-	4.016
Overige uitzettingen	2.000		2.000			-
Rekening Courant verhouding met het Rijk	-	21.519	8.500			13.019
Totaal:	**5.030**	**24.815**	**12.810**	**-**	**-**	**17.035**

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit een post BTW (€ 1.289.762) die aan de deelnemende partijen wordt gefactureerd. De afspraken voor deze doorbelasting zijn gemaakt met de fiscus en de deelnemende partijen. Het overige bedrag (€ 2.725.569.000) bestaat voornamelijk uit een vordering op de provincie Gelderland. Nieuw is de Rekening courant verhouding met het Rijk, waarvan het saldo per eind 2014 € 13.019.000 bedraagt.

Liquide middelen

	Boekwaarde 31-12-2013	Toename	Afname	Afschrijvingen/ aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2014
Bank- en girosaldi	20.748	10.601	31.082	-	-	267
Totaal:	**20.748**	**10.601**	**31.082**	**-**	**-**	**267**

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de parkorganisatie en zijn voor het grootste deel ondergebracht op een aan schatkistbankieren gekoppelde bankrekening.

Overlopende activa

Overlopende Activa:

	Boekwaarde 31-12-2013	Toename	Afname	Afschrijvingen/ aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2014
overige nog te ontvangen bedragen	335	-	335	-	-	0
vooruitbetaalde bedragen	-			-	-	-
Totaal:	**335**	**-**	**335**	**-**	**-**	**0**

De overlopende activa bestaat uit de post te ontvangen rente over 2014 (€ 380).

3.3.3 Toelichting op de passiva

Vaste Passiva (x € 1.000)

Eigen vermogen:

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Algemene reserve	25.063	33.845
Resultaat na bestemming	-10.096	-8.782
Totaal:	**14.967**	**25.063**

Het resultaat wordt, na besluit van het Algemeen Bestuur, onttrokken aan de algemene reserve.

Vlottende Passiva

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd kleiner dan één jaar

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Schulden aan openbare lichamen	233	61
Crediteuren	1.488	669
Nog te ontvangen facturen	615	321
Totaal:	**2.337**	**1.051**

Overlopende passiva
De overlopende passiva bestaat voornamelijk uit facturen welke zijn ontvangen in 2015 en nog betrekking hadden op 2014.

Langlopende financiële verplichtingen
De parkorganisatie heeft geen langlopende financiële verplichtingen. Het huurcontract voor de ruimte in het pand van Intratuin is per jaar op te zeggen. Het huurbedrag is voor huur en servicekosten € 424 per maand.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen
De parkorganisatie heeft geen materiële niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen.

3.4 *Programmarekening 2014 Park Lingezegen*

	Raming begrotingsjaar Bedragen X € 1.000,--			Realisatie begrotingsjaar Bedragen X € 1.000,--		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's:						
Park Lingezegen	-	18.352	-18.352	-	11.560	-11.560
Subtotaal programma's	-	18.352	-18.352	-	11.560	-11.560
Algemene dekkingsmiddelen:						
Saldo Financieringsfuntie	343	-	343	24	-	24
Overige algemene dekkingsmiddelen	7.910	-	7.910	1.441	-	1.441
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	8.253	-	8.253	1.464	-	1.464
Onvoorzien	-	3.120	-3.120	-	-	-
Resultaat voor bestemming:	8.253	21.472	-13.219	1.464	11.560	-10.096
mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming:	8.253	21.472	-13.219	1.464	11.560	-10.096

De begroting heeft niet dezelfde indeling als deze programmarekening. De afwijking wordt veroorzaakt doordat de inrichting van de basisuitrusting Park Lingezegen feitelijk een projectbegroting kent.

Toelichting op de programmarekening

Belangrijkste verschillen tussen de raming en de realisatie:
De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de raming worden veroorzaakt door verschuiving van activiteiten over jaargrenzen. Voor de totale looptijd van het project hebben deze verschuivingen geen impact. Inschattingen voor de verdeling van de middelen voor de jaren worden vanuit de opzet van de Gemeenschappelijke Regeling ruim 11 maanden voorafgaand aan een realisatiejaar gemaakt. De kans op een afwijkende realisatie is daardoor groter. De opzet van het Openbaar Lichaam is zo dat het Openbaar Lichaam zonder tussenkomst van de deelnemende partijen zelfstandig in staat is financieel te sturen. 2015 is een jaar waarin veel staat te gebeuren, waaronder de overname van grond door de Provincie. Deze wezenlijke gebeurtenis zal leiden tot een aanpassing van de begroting over 2015. De belangrijkste verschillen tussen realisatie en raming in deze programmarekening zijn:

LASTEN PROGRAMMA LINGEZEGEN
Grondverwerving
In 2014 is een aantal transacties afgerond die waren geprognotiseerd voor 2013.

Inrichting
De inrichting ligt nog niet op het geprognotiseerde niveau. Nu het Waterrijk ook is aanbesteed zal het tempo van inrichting wel toenemen. In De Park en het Landbouwland is het tempo van inrichten ook omhoog gegaan.

Planontwikkelingskosten
Bij het achterblijven van de inrichting blijven de planontwikkelingskosten eveneens achter.
Analyse begrotingsrechtmatigheid

In deze programmarekening is sprake van begrotingsrechtmatigheid. In de realisatie van de uitgaven hebben we een onderschrijding ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Voor het saldo van de uitgaven en de inkomsten is de onderschrijding € 3.122.906.
De parkorganisatie werkt met een taakstellende begroting op het programma Park Lingezegen. Binnen het programma zijn de middelen vrij te verdelen over jaargrenzen, categorieën en deelgebieden. Uitvoering van activiteiten of verwerving van gronden vindt steeds plaats op basis van besluiten van het Dagelijks en/of van het Algemeen Bestuur. De onderschrijding in 2014 binnen het programma leidt tot een herverdeling van de middelen over de resterende jaren.

Apparaatskosten OL
De centrale organisatie is op sterkte. Voor 2014 blijven de uitgaven binnen de raming. Dat wordt vooral veroorzaakt door het feit dat het centrale team iets kleiner is (meer capaciteit in de deelgebieden zelf ingezet).

Overige kosten
De overige kosten hebben voornamelijk betrekking op de post onteigening, BTW en onvoorzien. De raming voor de BTW is op basis van de uitgaven bijgesteld. De post onvoorzien schuift door in verband met de vertraging in de inrichting.

Beheerkosten
De beheerkosten betreffen de kosten van tijdelijk beheer van gronden welke voor het park al beschikbaar zijn, maar nog niet zijn ingericht.

DEKKINGSMIDDELEN PROGRAMMA LINGEZEGEN
Ingebrachte middelen
De ingebrachte middelen bestaan uit de beheerbijdragen van de verschillende deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling.

Grondverkopen
De baten voor grondverkopen zijn voor 2014 niet gerealiseerd. Door de verkoop van grond aan de Provincie wordt de volledige opbrengst in 2015 gerealiseerd.

Overige opbrengsten
De overige opbrengsten bestaan uit activiteiten die de parkorganisatie vanuit een onderaannemersrol vervult. Ook is de rente die de parkorganisatie ontvangt lager dan geprognotiseerd. Het verschil wordt veroorzaakt door de dalende rentevergoeding op de vrij opneembare spaartegoeden bij de Rabobank.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)
Personeel dat werkt voor de parkorganisatie is op detacheringsbasis of op inhuurbasis actief. Geen van de mensen die voor de parkorganisatie werkt, krijgt een beloning die boven de € 230.474 op jaarbasis ligt.

De topfunctionarissen die werkzaam zijn voor de parkorganisatie zijn:
Leden van het Algemeen Bestuur:
- Mevrouw J.P.M. Meijers (provincie Gelderland)
- De heer R. Van Hoeven (gemeente Overbetuwe)
- De heer T. Janssen (gemeente Lingewaard)
- De heer M. Gremmen (Waterschap Rivierenland)
- De heer H. Kok (gemeente Arnhem)

Leden van het Dagelijks Bestuur:
- Mevrouw J.P.M. Meijers (provincie Gelderland)
- De heer R. Van Hoeven (gemeente Overbetuwe)
- De heer T. Janssen (gemeente Lingewaard)

De leden van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden voor de Parkorganisatie.

De directeur van de parkorganisatie
- De heer J.W. Kamerman (Provincie Gelderland)

De heer Kamerman is vanuit de Provincie gedetacheerd bij de Parkorganisatie. In 2014 was hij het hele jaar actief in zijn positie als parkdirecteur.

De beloningen van de topfunctionarissen, pro rata omgerekend naar een voltijds dienstverband bedroegen:

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV vergoeding	Belastbare kosten-vergoedingen	Voorziening en betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging
J.P.M. Meijers	Voorzitter AB/DB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
R. van Hoeven	Lid AB/DB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
T. Janssen	Lid AB/DB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
M. Gremmen	Lid AB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
H. Kok	Lid AB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
J.W. Kamerman	Directeur	geheel 2014	0,89	€ 99.571	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT

4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

CONCEPT
BEGROTING 2016

13 februari 2014

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Algemeen 4
3. Begroting 5
4. Begroting 5
4. Toelichting bij de begroting 7
LASTEN 7
BATEN 8
DEKKINGSSTAAT TEKORT 9
BEHEERFONDS 9
5. Paragrafen 10
a. Weerstandsvermogen 10
b. Financiering 10
c. Grond 11
d. Bedrijfsvoering 11
e. Verbonden partijen 11
Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen 13

1. Inleiding

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Voor een juiste planning van middelen en verantwoording over de verstrekte middelen heeft het openbaar lichaam besloten een meerjarenbegroting op te stellen.

Dit document bevat de begroting van 2016, een toelichting op de begroting en een uitwerking van een aantal essentiële paragrafen op financieel beleid. De begroting past in het financieel beheer zoals beoogd door het openbaar lichaam.

2. Algemeen

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Het Openbaar Lichaam is operationeel sinds 1 december 2010.

De realisatie van Park Lingezegen is vastgelegd in de bestuursovereenkomst d.d. juli 2008. In het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen zijn de uit te voeren projecten beschreven. De tijdsplanning van het Park Lingezegen gaat ervan uit dat de laatste werkzaamheden aan het park in 2018 worden uitgevoerd. Aan het einde van de looptijd van het project is voorzien in een beheerfonds dat wordt gebruikt om de kosten van het beheer langjarig te dekken. In een later stadium worden de beheerkosten in een aparte begroting opgenomen en ter goedkeuring aangeboden. In een bijbehorend masterplan is het ruimtelijk ontwerp vastgelegd dat wordt gebruikt als toetsingskader bij de ruimtelijke invulling. Het ontwerp vanuit het masterplan is nader uitgewerkt in een structuurvisie. Tot op heden heeft de parkorganisatie de uitvoering en realisatie van het uitvoeringsprogramma tot taak evenals de coördinatie van het beheer van gerealiseerde onderdelen van Park Lingezegen.

Het park is opgedeeld in 5 deelgebieden die elk een eigen karakter zullen krijgen. In het uitvoeringsprogramma worden de deelgebieden gescheiden uitgewerkt. Per zogenaamd 'Element' is reeds inzichtelijk gemaakt wat en door wie e.e.a. gerealiseerd kan worden evenals tegen welke kosten. Ook is in een uitvoeringsstrategie de hoofdroute naar realisatie op hoofdlijnen uitgezet.

De begroting voor het park Lingezegen is ingedeeld naar categorieën. De bedragen zijn gebaseerd de laatste informatie van de MER en structuurvisie.

De begroting is opgesteld voor de het jaar 2016. Het project loopt na 2016 door.

3. Begroting

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Bedragen * € 1.000,--		Bedragen * € 1.000,--	
Lasten		**Baten**	
Omschrijving	2016	Omschrijving	2016
Grondverwerving	275	Ingebrachte middelen	2.158
Inrichting	5.632	Grondverkopen	-
Planontwikkelingskosten	82	Overige opbrengsten	-
Apparaatskosten OL	776		
Overige kosten	2.616		
Beheerkosten	141		
Totaal Lasten:	**9.522**	**Totaal Baten:**	**2.158**
Overschot/-tekort			-7.365

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Lasten	Bedragen * €1.000,--	Baten	Bedragen * €1.000,--
Omschrijving	2016	Omschrijving	2016
Inrichting - Infrastructuur	2.903	Bijdragen ontwikkeling deelnemers GR	-
Inrichting - Water	524	Subsidies	1.218
Inrichting - Natuur	1.456	Grondverkopen	-
Inrichting - Recreatie	750	Renteopbrengsten	-
Algemene kosten	-	Overige opbrengsten	-
Opruimwerkzaamheden	-	Bijdragen deelnemers GR	940
Grondaankopen	275		
Overige kosten	901		
Projectmanagement	575		
Voorbereiding en onderzoek	320		
Onvoorzien	1.496		
Beheerkosten park	141		
Administratie en toezicht	201		
Taakstellende optimalisatie	-20		
Totaal Lasten:	**9.522**	**Totaal Baten:**	**2.158**
Overschot/-tekort			-7.365

Begroting op detailelementen

4. Toelichting bij de begroting

LASTEN

Grondverwerving *275.000,--*

De parkorganisatie rondt naar verwachting in 2016 de laatste grondverwervingstransacties af. Daarbij gaat het om nog zo'n 3 ha. aan te verwerven grond.

Inrichting *5.632.000,--*

In 2016 wordt voor nog ruim 5,6 miljoen Euro ingericht. De verdeling over de onderdelen van het park is:
De Park kEur 3.116;
Waterrijk kEur 1.817;
Landbouwland/De Woerdt kEur 624;
Parkmeubilair in de verschillende deelgebieden kEur 76.

Planontwikkelingskosten *82.000,--*

De planontwikkelingskosten zijn gerelateerd aan de activiteiten in het park. In 2016 is nog een bedrag voorzien aan ontwikkelingskosten. In dit bedrag is vooral rekening gehouden met ontwikkelingskosten voor het evenementterrein en de spoorwegkruising .

Apparaatskosten OL *776.000,--*

Het volledige bedrag is nodig voor projectmanagement en administratie en toezicht. In de jaren na 2016 gaat het bedrag dat is benodigd voor de apparaatskosten verder afnemen. Het aantal ondersteunende functies neemt af wanneer het park haar voltooiing nadert.

Overige kosten *2.616.000,--*

De overige kosten bestaan vooral uit kosten gerelateerd aan onderzoek conventionele explosieven (OCE) voor kEur 240, voor niet verrekenbare BTW (kEur 875) en een post onvoorzien (kEur 1.496).

Beheerkosten *141.000,--*

Dit zijn de kosten voor het beheer van de al ingerichte gebieden. Deze kosten betreffen de lopende uitgaven voor beheer in het jaar 2016.

BATEN

Ingebrachte middelen *2.158.000,--*

Het bedrag aan ingebrachte middelen in de begroting bestaat volledig uit subsidies (kEur 1.218) en bijdragen van de deelnemende partijen aan de Gemeenschappelijke Regeling (kEur 940). Ten aanzien van de subsidies gaat het om een bijdrage voor het waterrijk (EFRO). Verder is de subsidie in verband met de niet gesprongen explosieven kansrijk.

DEKKINGSSTAAT TEKORT

De meerjarenbegroting kent voor het jaar 2016 een tekort van kEur 7.365. Dat tekort komt volledig ten laste van het eigen vermogen van de Parkorganisatie (aan het eind van 2014 15 mln. Euro).

Schematisch ziet het verloop van de beschikbare middelen er als volgt uit:

			* € 1.000
Startsaldo eind van vorig jaar	2014		14.967
Toe/afname lopend jaar:	2015		3.276
Toe/afname 1e begrotingsjaar	2016		-7.365
Saldo middelen na 1e begrotingsjaar	2017		10.878

Het verdere verloop van de financiële positie is opgenomen in de meerjarenbegroting.

BEHEERFONDS

Bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling is afgesproken het beheer langdurig te financieren. De dekking voor het beheer moet komen uit een beheerfonds. Het beheerfonds wordt gevormd door een gecreëerd overschot aan het einde van de looptijd van het project. Voor het beheerfonds storten de verschillende deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling bovendien jaarlijks een bijdrage aan de parkorganisatie. Op dit moment wordt uitgegaan van een beheerfonds van 6,8 mln. Euro.

5. Paragrafen

a. Weerstandsvermogen

Definitie:
Onder weerstandsvermogen wordt verstaan "het vermogen om niet-structurele risico's op te vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten".

Weerstand capaciteit:
Hiermee worden de middelen bedoeld die kunnen worden aangewend om financiële tegenvallers (risico's) op te vangen. Deze capaciteit is van belang om, ingeval één of meerdere risico's zich voordoen, toch het voorgenomen programma tot uitvoering te brengen.
De weerstand capaciteit kan zowel de exploitatie als het vermogen betreffen. In de exploitatiesfeer is te denken aan een raming voor onvoorziene uitgeven. In de vermogenssfeer gaat het om de (vrij aanwendbare) reserves.

De Parkorganisatie heeft een vrij aanwendbaar Eigen Vermogen. Een risico dat leidt tot een tegenvaller moet primair worden opgevangen via de exploitatie. In de begroting is voor het ondervangen van potentiële risico's een post van meegenomen als onvoorzien. Van het totale aanbestedingsvoordeel voor het Waterrijk is kEur 1.000 toegevoegd aan de post onvoorzien. Met die verhoging is een druk op eventueel meerwerk beter op te vangen. In 2016 zal duidelijker worden of de post onvoorzien kan worden verlaagd. Bij eventuele tegenvallers die hoger zijn dan de post onvoorzien is nog altijd de mogelijkheid de inrichting van het park te versoberen in de verschillende gebieden. Belangrijkste besparingsoptie is de keuze voor een fietsbrug in plaats van een fietstunnel.

De belangrijkste (financiële) risico's in de begroting zijn:

a. De beoogde subsidies worden niet gerealiseerd;
   De Parkorganisatie is in lijn met de oorspronkelijke plannen uitgegaan van een dekking van een deel van de kosten met subsidies. De kans bestaat dat niet alle subsidies binnen komen. Eventuele tekorten op de subsidies kunnen worden gedekt vanuit de post onvoorzien.

De begroting is taakstellend. Eventuele tegenvallers worden binnen de begroting opgevangen.

Met het projectteam is een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. Risico's zijn opgenomen in een plot en voor de belangrijkste risico's zijn beheersmaatregelen vastgesteld. Plot en beheersmaatregelen zijn als bijlage bij deze begroting opgenomen.

b. Financiering

De financiering van het Openbaar Lichaam is gebeurd door middel van bijdragen van de deelnemers in de gemeenschappelijk regeling. De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen in het Eigen Vermogen van de parkorganisatie. Dat eigen vermogen is voldoende voor de realisatie van het park.

c. Grond

De parkorganisatie verwerft de gronden die zij nog nodig heeft voor het realiseren van het park. Daarbij wordt gestreefd naar het verwerven van de grond die noodzakelijk is voor de basisuitrusting. In 2015 worden alle gronden in bezit van de parkorganisatie op twee percelen na overgedragen aan de provincie. De provincie betaalt de parkorganisatie voor de gronden. Met de transactie wordt veiliggesteld dat de parkorganisatie de benodigde middelen voor de inrichting heeft, zonder dat zij daarvoor afhankelijk is van de verkoop van grond. De parkorganisatie loopt door deze verkoop vanaf 2015 maar een zeer beperkt risico op waardevermindering.

d. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering omvat de hele organisatie van het openbaar lichaam. Het succes van de uitvoering van Park Lingezegen is afhankelijk van een goede bedrijfsvoering en scherpe planning en control op de uit te voeren projecten.

Bestuur
Voor de dagelijkse bedrijfsvoering kent het Openbaar Lichaam een bestuur. Het bestuur wordt gevormd door een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. De parkorganisatie wordt aangestuurd door een parkdirecteur die bevoegdheid heeft te handelen namens het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Personeel
In het Openbaar lichaam is in totaal een bezetting van 7,5 FTE voorzien. De Benodigde functionarissen worden geleverd door de verschillende deelnemende partijen, conform bijlage bij de bestuursovereenkomst.

Planning en Control
Voor het Openbaar lichaam wordt ter ondersteuning van de bedrijfsvoering gebruik gemaakt van een volledige planning en control cyclus. De Administratieve organisatie wordt inclusief controle maatregelen beschreven en voor de juiste inrichting wordt gebruik gemaakt van de verordeningen 216 en 217 zoals die ook voor provincies (en als artikelen 212 en 213 ook voor gemeenten) gelden, inclusief een treasury statuut.

Financiële administratie
Het openbaar lichaam voert een financiële administratie die in staat is gedetailleerde rapportages op te leveren over voortgang van de uitgaven afgezet tegen de begroting.

e. Verbonden partijen

Het Openbaar Lichaam heeft geen bestuurlijke of financiële belangen in een andere rechtspersoon.

Vaststelling van de begroting 2016

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van de gezamenlijke regeling Park Lingezegen, gehouden op .....

Het algemeen bestuur voornoemd,

De voorzitter: De parkdirecteur:

J.P.M. Meijers J.W. Kamerman

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen

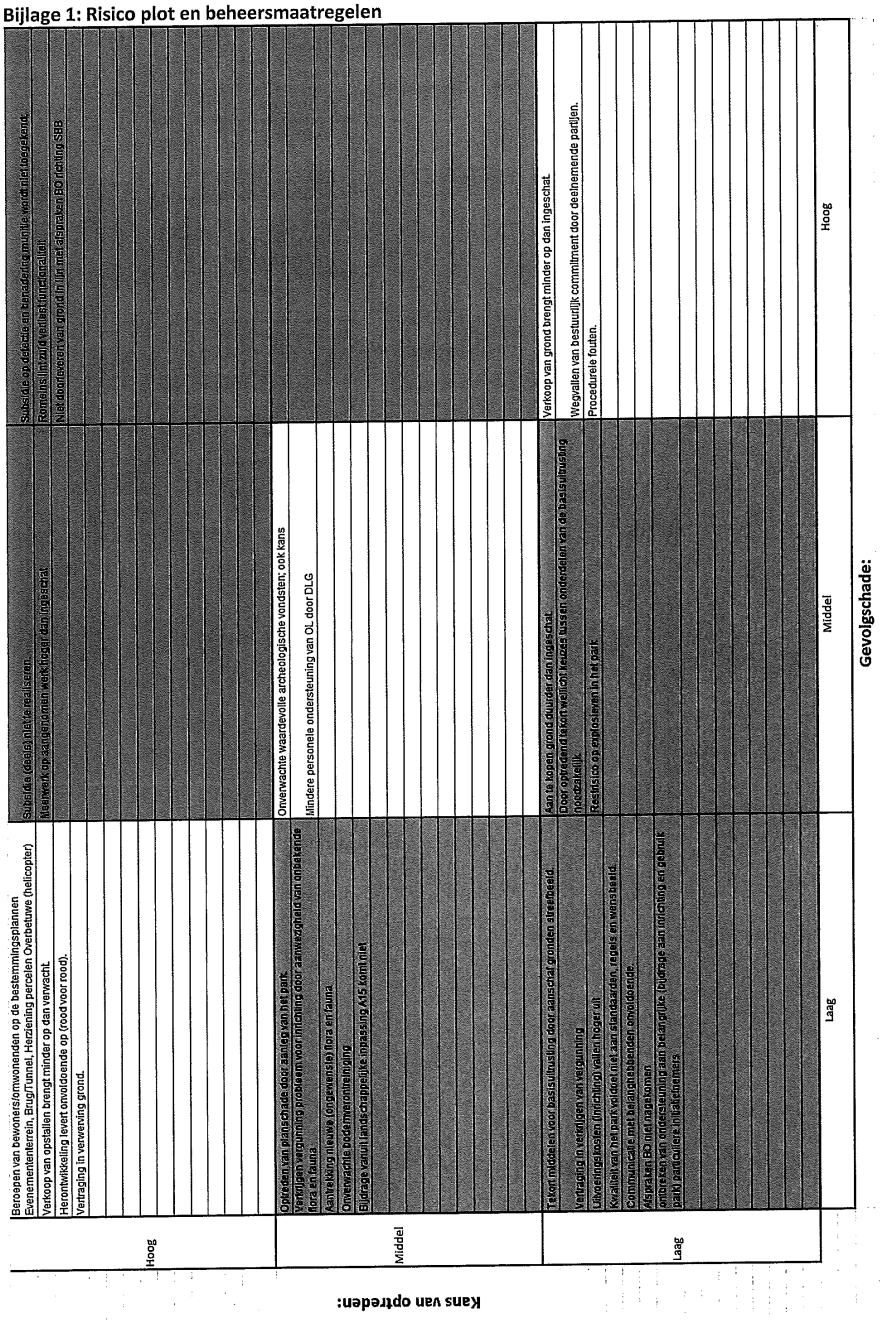

Nr	Risico	Oorzaak	Consequenties (gevolg)	Actie/ Beheersmaatregel	Kans van optreden (LMH)	Gevolg schade (LMH)	Opmerking update:
10	Subsidie (deels) niet te realiseren.	- Te optimistisch ingeschat; - Onvoldoende lobby; - Te 'laks' in najagen subsidies; - Wijzigende criteria.	- Niet volledig te realiseren basisuitrusting; - Bijstorten door deelnemers.	- gesprek in Den Haag over subsidie OCE. Indien niet toegekend onvoorzien inzetten - Zoeken naar aanvullende subsidiemogelijkheden (onder andere A15 verhaal);	Hoog	Middel	- 03/09/2014 besproken, risico op niet doorgaan grootste subsidie OCE;
39	Meerwerk op aangenomen werk hoger dan ingeschat	- lage inschrijving moet worden terugverdiend; - nieuwe eisen die onvoldoende zijn voorzien in onderhandeling; - onvoorziene terrein en milieu omstandigheden	- Druk op begroting;	- kwaliteit/volledigheid van uitgeschreven aanbesteding voldoende; - juridisch toetsen meerwerkparagraaf; - strakke controle op ingediend meerwerk; - opzetten projectreview;	Hoog	Middel	- 03/09/14 beheersmaatregelen blijven van kracht
47	Subsidie op detectie en benadering munitie wordt niet toegekend;	Wetgeving --> Grondgebiedgemeenten mogen eigenlijk geen beroep doen op "vangnet"	- subsidies in begroting niet gerealiseerd; - basisuitrusting niet te realiseren.	- Afspraak maken voor bezoeken BZK --> gesprek over subsidie - focus op werkwijze, zo laag mogelijk in de kosten;	Hoog	Hoog	- zie 10
47	Romeins lint zuid verliest functionaliteit	Niet doortrekken fietspad richting Elst	- wegvallen subsidie voor de fietsverbinding	- Uitzoeken casus en inschakelen bestuurders.	Hoog	Hoog	
48	Niet doorleveren van grond in lijn met afspraken BO richting SBB	Nieuw grondbeleid van de provincie	Grond wordt openbaar verkocht: onduidelijk wie beherende partij wordt - kwaliteit van gevoerde beheer onder druk	- betrokken partijen (provincie en SBB zijn in dialoog), parkorganisatie betrokken bij formulering uitgangspunten beheer. Eventueel aanvullende maatregelen bij definitief optreden risico --> volgen ontwikkelingen	Hoog	Hoog	

PARK LINGEZEGEN MOOI DICHTBIJ!

Addendum bij de begroting 2016

1. Invloed op begroting 2016 door wijziging van de begroting 2015

De begroting 2016 is afgerond. De begroting 2016 is geheel opgebouwd conform de laatste inzichten en ontwikkelingen. De belangrijkste van deze ontwikkelingen is de afwikkeling van de grondverkoop aan de provincie. Deze ontwikkelingen hebben echter ook invloed op het begrotingsjaar 2015, waarvoor vorig jaar de begroting is vastgesteld. In dit addendum worden de belangrijkste wijzigingen op de begroting van 2015 alvast toegelicht, om aansluiting te bieden op de in de begroting 2016 genoemde bedragen. De effecten van de wijzigingen in 2015 zijn terug te vinden in de dekkingsstaat van het tekort in de begroting 2016. Waar 2015 oorspronkelijk was begroot met een verlies van 2,3 mln. Euro is de verwachting nu dat 2015 wordt afgesloten met een opbrengst van 3,3 mln. Euro.

Formeel is een begrotingswijziging niet nodig. Het DB vindt het verschil tussen de oorspronkelijke prognose en de nieuwe verwachtingen echter groot genoeg om, in het kader van een transparante manier van begroten en verantwoorden, over te gaan tot wijziging van de begroting. De gewijzigde begroting wordt ingebracht in de vergadering van het AB op 3 juli 2015. In die vergadering worden ook de begroting over 2016 en de jaarrekening over 2014 ter goedkeuring aangeboden.

Hieronder geven we de belangrijkste wijzigingen over 2015 aan. Hiermee slaan we een brug naar de begroting 2016.

De belangrijkste wijzigingen worden veroorzaakt door de gewijzigde planning van de inrichting en door de grondverkoop aan de provincie. Per element zijn dit de belangrijkste wijzigingen (Euro * mln.):

Onderdeel:	**Effect:**	**Saldo:**
Oorspronkelijke begroting 2015		-2,3
Gewijzigde planning inrichting De Park	-1,1	-3,4
Gewijzigde planning inrichting Waterrijk	-0,3	-3,7
Gewijzigde planning inrichting Landbouwland	-0,3	-4
Grondverwerving eerdere afronding	2,2	-1,8
Grondverkopen, effecten overeenkomst provincie	5,9	4,1
Overige items	-0,8	3,3
Saldo herziene verwachting resultaat 2015		3,3

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

CONCEPT
MEERJARENBEGROTING 2016 – 2018

13 februari 2015

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Algemeen 4
3. Begroting 5
4. Toelichting bij de begroting 7
   LASTEN 7
   BATEN 9
   DEKKINGSSTAAT TEKORT 10
   BEHEERFONDS 10
5. Paragrafen 11
   a. Weerstandsvermogen 11
   b. Financiering 11
   c. Grond 12
   d. Bedrijfsvoering 12
   e. Verbonden partijen 12

Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen 14

1. Inleiding

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Voor een juiste planning van middelen en verantwoording over de verstrekte middelen heeft het openbaar lichaam besloten een meerjarenbegroting op te stellen.

Dit document bevat de meerjarenbegroting, een toelichting op de meerjarenbegroting en een uitwerking van een aantal essentiële paragrafen op financieel beleid. De meerjarenbegroting past in het financieel beheer zoals beoogd door het openbaar lichaam.

2. Algemeen

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Het Openbaar Lichaam is operationeel sinds 1 december 2010.

De realisatie van Park Lingezegen is vastgelegd in de bestuursovereenkomst d.d. juli 2008. In het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen zijn de uit te voeren projecten beschreven. De tijdsplanning van het Park Lingezegen gaat ervan uit dat de laatste werkzaamheden aan het park in 2018 worden uitgevoerd. Aan het einde van de looptijd van het project is voorzien in een beheerfonds dat wordt gebruikt om de kosten van het beheer langjarig te dekken. In een later stadium worden de beheerkosten in een aparte begroting opgenomen en ter goedkeuring aangeboden. In een bijbehorend masterplan is het ruimtelijk ontwerp vastgelegd dat wordt gebruikt als toetsingskader bij de ruimtelijke invulling. Het ontwerp vanuit het masterplan is nader uitgewerkt in een structuurvisie. Tot op heden heeft de parkorganisatie de uitvoering en realisatie van het uitvoeringsprogramma tot taak evenals de coördinatie van het beheer van gerealiseerde onderdelen van Park Lingezegen.

Het park is opgedeeld in 5 deelgebieden die elk een eigen karakter zullen krijgen. In het uitvoeringsprogramma worden de deelgebieden gescheiden uitgewerkt. Per zogenaamd 'Element' is reeds inzichtelijk gemaakt wat en door wie e.e.a. gerealiseerd kan worden evenals tegen welke kosten. Ook is in een uitvoeringsstrategie de hoofdroute naar realisatie op hoofdlijnen uitgezet.

De begroting voor het park Lingezegen is ingedeeld naar categorieën. De bedragen zijn gebaseerd de laatste informatie van de MER en structuurvisie.

De begroting is opgesteld voor de periode 2016 t/m 2018. Het project is eind 2018 afgerond. Daarna gaat de het beheer van Park Lingezegen lopen. Deze meerjarenbegroting sluit daarom op een saldo aan middelen dat voldoende voor een beheerfonds van 6,8 mln Euro.

3. Begroting

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Lasten	Bedragen * € 1.000,--			Baten	Bedragen * € 1.000,--		
Omschrijving	2016	2017	2018	Omschrijving	2016	2017	2018
Grondverwerving	275	-	-	Ingebrachte middelen	2.178	1.569	1.163
Inrichting	5.632	3.939	1.332	Grondverkopen	-	-	1.226
Planontwikkelingskosten	82	-	-	Overige opbrengsten	-	-	-
Apparaatskosten OL	776	206	170				
Overige kosten	2.636	1.294	635				
Beheerkosten	141	212	247				
Totaal Lasten:	**9.542**	**5.651**	**2.385**	**Totaal Baten:**	**2.178**	**1.569**	**2.389**
					-7.365	-4.082	5
Overschot/-tekort							

Begroting op hoofdlijnen.

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Lasten	Bedragen * € 1.000,--		
Omschrijving	2016	2017	2018
Inrichting - Infrastructuur	2.903	1.900	746
Inrichting - Water	524	275	89
Inrichting - Natuur	1.456	1.330	404
Inrichting - Recreatie	750	434	92
Algemene kosten	-	-	-
Opruimwerkzaamheden	-	-	-
Grondaankopen	275	-	-
Overige kosten	901	547	137
Projectmanagement	575	138	103
Voorbereiding en onderzoek	320	-	-
Onvoorzien	1.496	748	499
Beheerkosten park	141	212	247
Administratie en toezicht	201	67	67
Totaal Lasten:	**9.522**	**5.651**	**2.385**

Baten	Bedragen * € 1.000,--		
Omschrijving	2016	2017	2018
Bijdragen ontwikkeling deelnemers GR	-	-	-
Subsidies	1.218	609	203
Grondverkopen	-	-	1.226
Renteopbrengsten	-	-	-
Overige opbrengsten	-	-	-
Bijdragen deelnemers GR	940	960	960
Totaal Baten:	**2.158**	**1.569**	**2.389**
	-7.365	-4.082	5

Overschot/-tekort

Begroting op detailelementen

4. Toelichting bij de begroting

LASTEN

Grondverwerving *275.000,--*

De parkorganisatie rondt naar verwachting in 2016 de laatste grondverwervingstransacties af. Een aantal dossiers loopt al lang, maar de parkorganisatie boekt ook in die dossiers vooruitgang. In totaal heeft de parkorganisatie nog zo'n 11 ha. grond te verwerven voor de basisuitrusting. De ruilgrond die beschikbaar is voor verkoop staat onder de baten verantwoord.

Inrichting *5.632.000,--*

Het zwaartepunt van de inrichting bevindt zich in 2015 en 2016 voor De Park en het Landbouwland/De Woerdt. Het Waterrijk kent het over de jaren redelijk gespreide inrichting in 2016 tot en met 2018. Afhankelijk van de keuze voor de spoorwegkruising zijn ook in De Park nog uitgaven in 2016, 2017 en 2018 te verwachten. Naar verwachting vallen de laatste afrondende werkzaamheden voor het hele park in 2018.

Met de verschillende projectleiders is een eerste inventarisatie gedaan op de voortgang en de ontwikkelingen van de kosten en opbrengsten. Op basis van die inventarisatie is ook de verwachting van de uitgaven over de verschillende jaren heen opgesteld. Bij het Waterrijk is in de aanbesteding een behoorlijke besparing gerealiseerd.

Planontwikkelingskosten *82.000,--*

Voor planontwikkelingskosten is nog een bedrag meegenomen voor 2016. Dat hangt samen met de gewijzigde planning voor delen van De Park en voor het Waterrijk.

Apparaatskosten OL *1.152.000,--*

De kosten die zijn gemoeid met het Openbaar Lichaam zijn herijkt op de nieuwe planning en zullen bij de voortgang van het park afnemen. De overhead die in de parkorganisatie zit is namelijk van tijdelijke aard en bij het ombouwen van de parkorganisatie naar een beheersituatie neemt het aantal ondersteunende functies af.

Overige kosten *4.565.000,--*

De overige kosten bestaan voor het grootste deel uit de kosten die gemoeid zijn met het onderzoek naar conventionele explosieven (OCE, voor een totaal van kEur 238), voor niet terug te vorderen BTW (kEur 1.558) en onvoorzien (kEur 2.742)

Beheerkosten *601.000,--*

Het gaat hier om de beheerkosten tijdens de inrichtingsfase van het park. Daarbij is rekening gehouden met het feit dat voor aangenomen werk eerst nog een zorgplicht vanuit de aannemer geldt. De eerste kosten gemoeid met onderhoud komen daarbij dus voor de rekening van de partij die heeft aangenomen. Onder deze beheerkosten is het beheerfonds niet meegenomen.

BATEN

Ingebrachte middelen *4.910.000,--*

De ingebrachte middelen bestaan uit een post van kEur 2.030 aan subsidies en een post van kEur 2.880 aan jaarlijkse bijdragen van de deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling. De verwachting is dat vanaf 2017 de bijdragen weer naar het normale niveau van kEur 240 per jaar gaan, aangevuld met een jaarlijkse indexering conform oorspronkelijke afspraken.

Grondverkopen *1.226.000,--*

Na de verkoop van grond aan de provincie heeft de Parkorganisatie nog twee percelen in bezit. Dat zijn het perceel van AM wonen en het perceel van Tilleman. Deze percelen worden naar verwachting op zijn vroegst in 2018 verkocht. De grondverkoop aan de provincie vindt al plaats in 2015.

Overige opbrengsten *0,--*

De parkorganisatie verwacht na de verkoop van de gronden en opstallen aan de provincie geen overige opbrengsten meer.

DEKKINGSSTAAT TEKORT

De meerjarenbegroting sluit voor de jaren 2016 t/m 2018 en laat in 2019 een bedrag van kEur 6.821 over. Dat bedrag is het beheerfonds dat is voorzien binnen de begroting van het park.

Schematisch ziet het verloop van de beschikbare middelen er als volgt uit:

			* € 1.000
Startsaldo eind van vorig jaar	2014		14.967
Toe/afname lopend jaar:	2015		3.296
Toe/afname 1e begrotingsjaar	2016		-7.365
Toe/afname 2e begrotingsjaar	2017		-4.082
Toe/afname 3e begrotingsjaar	2018		5
Saldo middelen na 3e begrotingsjaar	2019		6.821

BEHEERFONDS

Bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling is afgesproken het beheer langdurig te financieren. De dekking voor het beheer moet komen uit een beheerfonds. Het beheerfonds wordt gevormd door een gecreëerd overschot aan het einde van de looptijd van het project. Voor het beheerfonds storten de verschillende deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling bovendien jaarlijks een bijdrage aan de parkorganisatie. Op dit moment wordt uitgegaan van een beheerfonds van 6,8 mln. Euro.

5. Paragrafen

a. Weerstandsvermogen

Definitie:
Onder weerstandsvermogen wordt verstaan "het vermogen om niet-structurele risico's op te vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten".

Weerstand capaciteit:
Hiermee worden de middelen bedoeld die kunnen worden aangewend om financiële tegenvallers (risico's) op te vangen. Deze capaciteit is van belang om, ingeval één of meerdere risico's zich voordoen, toch het voorgenomen programma tot uitvoering te brengen.
De weerstand capaciteit kan zowel de exploitatie als het vermogen betreffen. In de exploitatiesfeer is te denken aan een raming voor onvoorziene uitgeven. In de vermogenssfeer gaat het om de (vrij aanwendbare) reserves.

De Parkorganisatie heeft een vrij aanwendbaar Eigen Vermogen. Een risico dat leidt tot een tegenvaller moet primair worden opgevangen via de exploitatie. In de begroting is voor het ondervangen van potentiële risico's een post van meegenomen als onvoorzien. Van het totale aanbestedingsvoordeel voor het Waterrijk is kEur 1.000 toegevoegd aan de post onvoorzien. Met die verhoging is een druk op eventueel meerwerk beter op te vangen. In 2014, 2015 en 2016 zal duidelijker worden of de post onvoorzien kan worden verlaagd. Bij eventuele tegenvallers die hoger zijn dan de post onvoorzien is nog altijd de mogelijkheid de inrichting van het park te versoberen in de verschillende gebieden. Belangrijkste besparingsoptie is de keuze voor een fietsbrug in plaats van een fietstunnel.

De belangrijkste (financiële) risico's in de begroting zijn:

a. De beoogde subsidies worden niet gerealiseerd;
   De Parkorganisatie is in lijn met de oorspronkelijke plannen uitgegaan van een dekking van een deel van de kosten met subsidies. De kans bestaat dat niet alle subsidies binnen komen. Eventuele tekorten op de subsidies kunnen worden gedekt vanuit de post onvoorzien.

De begroting is taakstellend. Eventuele tegenvallers worden binnen de begroting opgevangen.

Met het projectteam is een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. Risico's zijn opgenomen in een plot en voor de belangrijkste risico's zijn beheersmaatregelen vastgesteld. Plot en beheersmaatregelen zijn als bijlage bij deze begroting opgenomen.

b. Financiering

De financiering van het Openbaar Lichaam is gebeurd door middel van bijdragen van de deelnemers in de gemeenschappelijk regeling. De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen in het Eigen Vermogen van de parkorganisatie. Dat eigen vermogen is voldoende voor de realisatie van het park.

c. Grond

De parkorganisatie verwerft de gronden die zij nog nodig heeft voor het realiseren van het park. Daarbij wordt gestreefd naar het verwerven van de grond die noodzakelijk is voor de basisuitrusting. In 2015 worden alle gronden in bezit van de parkorganisatie op twee percelen na overgedragen aan de provincie. De provincie betaalt de parkorganisatie voor de gronden. Met de transactie wordt veiliggesteld dat de parkorganisatie de benodigde middelen voor de inrichting heeft, zonder dat zij daarvoor afhankelijk is van de verkoop van grond. De parkorganisatie loopt door deze verkoop vanaf 2015 maar een zeer beperkt risico op waardevermindering.

d. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering omvat de hele organisatie van het openbaar lichaam. Het succes van de uitvoering van Park Lingezegen is afhankelijk van een goede bedrijfsvoering en scherpe planning en control op de uit te voeren projecten.

Bestuur
Voor de dagelijkse bedrijfsvoering kent het Openbaar Lichaam een bestuur. Het bestuur wordt gevormd door een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. De parkorganisatie wordt aangestuurd door een parkdirecteur die bevoegdheid heeft te handelen namens het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Personeel
In het Openbaar lichaam is in totaal een bezetting van 7,5 FTE voorzien. De Benodigde functionarissen worden geleverd door de verschillende deelnemende partijen, conform bijlage bij de bestuursovereenkomst.

Planning en Control
Voor het Openbaar lichaam wordt ter ondersteuning van de bedrijfsvoering gebruik gemaakt van een volledige planning en control cyclus. De Administratieve organisatie wordt inclusief controle maatregelen beschreven en voor de juiste inrichting wordt gebruik gemaakt van de verordeningen 216 en 217 zoals die ook voor provincies (en als artikelen 212 en 213 ook voor gemeenten) gelden, inclusief een treasury statuut.

Financiële administratie
Het openbaar lichaam voert een financiële administratie die in staat is gedetailleerde rapportages op te leveren over voortgang van de uitgaven afgezet tegen de begroting.

e. Verbonden partijen

Het Openbaar Lichaam heeft geen bestuurlijke of financiële belangen in een andere rechtspersoon.

Vaststelling van de begroting 2016 - 2018

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van de gezamenlijke regeling Park Lingezegen, gehouden op .....

Het algemeen bestuur voornoemd,

De voorzitter:

J.P.M. Meijers

De parkdirecteur:

J.W. Kamerman

Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen

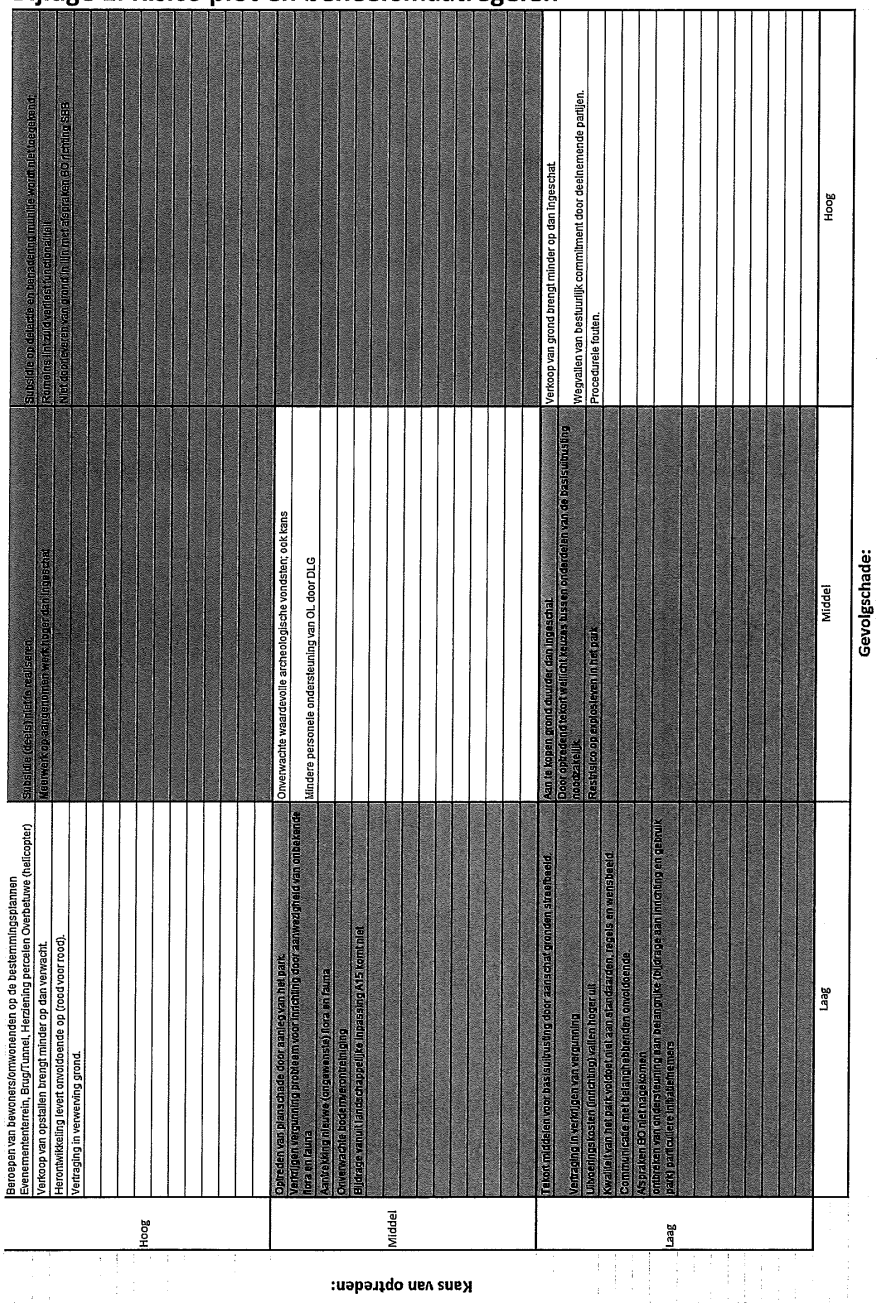

Nr	Risico	Oorzaak	Consequenties (gevolg)	Actie/ Beheersmaatregel	Kans van optreden (LMH)	Gevolg schade (LMH)	Opmerking update:
10	Subsidie (deels) niet te realiseren.	- Te optimistisch ingeschat; - Onvoldoende lobby; - Te 'laks' in najagen subsidies; - Wijzigende criteria.	- Niet volledig te realiseren basisuitrusting; - Bijstorten door deelnemers.	- gesprek in Den Haag over subsidie OCE. Indien niet toegekend onvoorzien inzetten - Zoeken naar aanvullende subsidiemogelijkheden (onder andere A15 verhaal);	Hoog	Middel	- 03/09/2014 besproken, risico op niet doorgaan grootste subsidie OCE;
39	Meerwerk op aangenomen werk hoger dan ingeschat	- lage inschrijving moet worden terugverdiend; - nieuwe eisen die onvoldoende zijn voorzien in onderhandeling; - onvoorziene terrein en milieu omstandigheden	- Druk op begroting;	- kwaliteit/volledigheid van uitgeschreven aanbesteding voldoende; - juridisch toetsen meerwerkparagraaf; - strakke controle op ingediend meerwerk; - opzetten projectreview;	Hoog	Middel	- 03/09/14 beheersmaatregelen blijven van kracht
47	Subsidie op detectie en benadering munitie wordt niet toegekend;	Wetgeving --> Grondgebiedgemeenten mogen eigenlijk geen beroep doen op "vangnet"	- subsidies in begroting niet gerealiseerd; - basisuitrusting niet te realiseren.	- Afspraak maken voor bezoeken BZK --> gesprek over subsidie - focus op werkwijze, zo laag mogelijk in de kosten;	Hoog	Hoog	- zie 10
47	Romeins lint zuid verliest functionaliteit	Niet doortrekken fietspad richting Elst	- wegvallen subsidie voor de fietsverbinding	- Uitzoeken casus en inschakelen bestuurders.	Hoog	Hoog	
	Niet doorleveren van grond in lijn met afspraken BO richting SBB	Nieuw grondbeleid van de provincie	Grond wordt openbaar verkocht: onduidelijk wie beherende partij wordt - kwaliteit van gevoerde beheer onder druk	- betrokken partijen (provincie en SBB zijn in dialoog), parkorganisatie betrokken bij formulering uitgangspunten beheer. Eventueel aanvullende maatregelen bij definitief optreden risico --> volgen ontwikkelingen	Hoog	Hoog	

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

PARK
LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Jaarstukken 2014

13 februari 2014

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

Inhoudsopgave

1 Algemeen ... 3
2 Programmaverantwoording ... 5
2.1 Programma ... 5
2.2 Uitgangspunten van het beleid ten aanzien van de algemene dekkingsmiddelen ... 6
2.3 Aanwending van de post onvoorzien ... 6
2.4 Paragrafen ... 7
2.4.1 Weerstandsvermogen ... 7
2.4.2 Financiering ... 7
2.4.3 Bedrijfsvoering ... 8
2.4.4 Verbonden partijen ... 8
2.4.5 Grondbeleid ... 8
2.4.6 Rechtmatigheid ... 9
2.4.7 BTW ... 9
3 Jaarrekening ... 11
3.1 Algemeen ... 11
3.2 Balans Park Lingezegen ... 13
3.3 Toelichting op de balans ... 14
3.3.1 Toelichting algemeen ... 14
3.3.2 Toelichting op de activa ... 14
3.3.3 Toelichting op de passiva ... 15
3.4 Programmarekening 2014 Park Lingezegen ... 16
4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant ... 19

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

1 Algemeen

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Het Openbaar Lichaam is operationeel sinds 1 december 2010.

De realisatie van Park Lingezegen is vastgelegd in de bestuursovereenkomst d.d. juli 2008. In het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen zijn de uit te voeren projecten beschreven. De huidige tijdsplanning van het Park Lingezegen gaat ervan uit dat de laatste werkzaamheden aan het park in 2018 worden uitgevoerd. Aan het einde van de looptijd van het project is voorzien in een beheerfonds dat wordt gebruikt om de kosten van het beheer langjarig te dekken. In een later stadium worden de beheerkosten in een aparte begroting opgenomen en ter goedkeuring aangeboden. In een bijbehorend masterplan is het ruimtelijk ontwerp vastgelegd dat wordt gebruikt als toetsingskader bij de ruimtelijke invulling. Het ontwerp vanuit het masterplan is nader uitgewerkt in een structuurvisie. Tot op heden heeft de parkorganisatie de uitvoering en realisatie van het uitvoeringsprogramma tot taak evenals de coördinatie van het beheer van gerealiseerde onderdelen van Park Lingezegen.

De parkorganisatie functioneert als een zelfstandig Openbaar Lichaam. De dagelijkse operationele aansturing wordt verzorgd door de Parkdirecteur. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het Openbaar Lichaam liggen bij het Dagelijks Bestuur en bij het Algemeen Bestuur.
De partners die samen aan dit openbaar lichaam deelnemen zijn: provincie Gelderland, gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Arnhem en Waterschap Rivierenland.

Het park is opgedeeld in 5 deelgebieden die elk een eigen karakter zullen krijgen. In het uitvoeringsprogramma worden de deelgebieden gescheiden uitgewerkt. Per zogenaamd 'Element' is reeds inzichtelijk gemaakt wat en door wie een en ander gerealiseerd kan worden evenals tegen welke kosten. Ook is in een uitvoeringsstrategie de hoofdroute naar realisatie op hoofdlijnen uitgezet.

Programma verantwoording 2014

2 Programmaverantwoording

2.1 Programma

Belangrijkste doelstellingen en activiteiten
De doelstelling van het programma is de realisatie van het Park Lingezegen. Voor het afgelopen begrotingsjaar waren de belangrijkste doelstellingen en activiteiten:

Doelstellingen en Activiteiten

Doelstelling	Activiteit	Raming 2014 (x € 1)	Realisatie 2014 (x € 1)
Inrichting De Park	Uitvoering projecten	€ 5.441.500	€ 2.289.369
Inrichting Waterrijk	Uitvoering projecten	€ 7.492.200	€ 799.263
Inrichting Landbouwland/De Woerdt	Uitvoering projecten	€ 2.400.000	€ 3.553.352
Algemeen	Uitvoering projecten	€ 3.120.000	
Subtotaal:		*€ 18.453.700*	*€ 6.641.985*
Grondverwerving	Aankoop van grond	€ -	€ 2.120.213
Planontwikkeling	Opstellen van de plannen en voorbereidend onderzoek	€ 523.400	€ 302.374
Organisatie	Projectmanagement en ondersteuning	€ 2.495.000	€ 2.429.557
Beheerkosten	Beheer van ingerichte gebieden		€ 66.150
Subtotaal:		*€ 3.018.400*	*€ 4.918.294*
Totaal:		**€ 21.472.100**	**€ 11.560.279**

Bereikt
In 2014 is de uitvoering van de realisatie van Park Lingezegen verder vormgegeven. Op verschillende plaatsen in het gebied is de uitvoering verder doorgezet en voor bijna alle grote werken is de aanbesteding geweest. Op het gebied van grondverwerving heeft de parkorganisatie nu bijna alle benodigde grond in bezit. In de realisatie is te zien dat in 2014 de raming uitging van een inrichting voor ruim 18,4 miljoen Euro. Hoewel de snelheid van de uitvoering in de meeste deelgebieden is toegenomen is het zwaartepunt van de activiteiten nog niet bereikt. Dat zal naar verwachting in 2015 liggen voor de Park en Landbouwland/De Woerdt, en in 2016/2017 voor het Waterrijk en voor de realisatie van de spoorwegkruising.

Hieronder staat per doelstelling een korte verklaring.

Uitgevoerde activiteiten
Grondverwerving
In 2014 heeft de parkorganisatie weer een aantal lastige dossiers ten aanzien van de grondverwerving af kunnen ronden. Op dit moment zijn de meeste gronden die nodig zijn voor de realisatie van het park aangekocht en in bezit. Het formele bezit van de gronden ligt bij BBL. Bij grondtransacties verzoekt de parkorganisatie aan de provincie BBL opdracht te geven tot het uitvoeren van de transactie. Zo bepaalt de parkorganisatie grond in te zetten als ruilgrond, of te verkopen. In de komende jaren wordt deze werkwijze gebruikt om nog benodigde gronden te verwerven en gronden die niet nodig zijn te verkopen. Uit de gesprekken met de Provincie is als voorkeursoptie naar voren gekomen dat de Provincie alle grond van de parkorganisatie overneemt. Daarmee neemt de provincie de verantwoordelijkheid voor de verkoop van de grond ook over. Deze transactie wordt in 2015 afgerond, en neemt het grootste risico uit de begroting van de parkorganisatie weg.

Planontwikkeling
Alle gebieden zijn in een vergevorderd stadium voor wat betreft het ontwerp. In alle onderdelen van het park wordt nu werk uitgevoerd. De onderzoeken op het gebied van OCE, archeologie en

verontreiniging zijn nog niet afgerond en lopen nog door in 2015. Het verzoek voor ondersteuning van het Rijk voor de kosten van het opsporen van explosieven was in eerste instantie afgewezen, maar er lijkt nu toch ruimte te zijn voor een bijdrage vanuit het Rijk.

Opbouw organisatie
De organisatie die het park moet gaan realiseren is opgebouwd en op sterkte. Vanuit de basisorganisatie wordt de regievoering over het totale park gecoördineerd. Per deelgebied worden projectteams geformeerd voor de uitvoering van de werkzaamheden. Deze projectteams zijn in een vroeg stadium van planvorming bij de verschillende deelgebieden betrokken. Ook de administratieve ondersteuning is volledig georganiseerd.

Inrichting De Park
In de park is begonnen met de daadwerkelijke inrichting van het gebied. Inmiddels zijn de eerste werken uitgevoerd en opgeleverd.

Inrichting Waterrijk
Het Waterrijk is in 2013 aanbesteed en vergund. De uitvoering van het Waterrijk is in 2014 begonnen. Daarbij wordt ook al gewerkt aan de experimentele wateropslag, waarvoor vanuit Europa subsidie beschikbaar is gesteld.

Inrichting Landbouwland/Buitens/De Woerdt
In de deelgebieden Landbouwland/Buitens/De Woerdt is in 2014 vooral verder gewerkt aan natuurelement C, het fietspad Noord-Zuid en Doornik. Verder is begonnen met de realisatie van De Linten en de Elsterbrug.

Toelichting
In de realisatie loopt de parkorganisatie achter ten opzichte van de begroting. Dat wordt vooral veroorzaakt door een in eerdere jaren opgelopen vertraging in planvorming. Op basis van de laatste inzichten wordt de begroting voor 2015 herzien op basis van de nieuwe planning.

2.2 Uitgangspunten van het beleid ten aanzien van de algemene dekkingsmiddelen

De baten liggen fors lager dan opgenomen in de begroting. Dat heeft vooral te maken met het feit dat in de begroting was voorzien dat in 2014 een groot deel van de grond en opstallen die de parkorganisatie niet nodig heeft voor de realisatie van het park zouden worden verkocht. In 2015 wordt alle grond die de parkorganisatie heeft verkocht aan de Provincie. Het saldo van de financieringsfunctie valt lager uit dan begroot. Dit is het gevolg van het door het Rijk ingestelde schatkistbankieren, waarop de rentevergoedingen nagenoeg nihil zijn.

Algemene dekkingsmiddelen	Raming 2014 (x € 1)	Realisatie 2014 (x € 1)
Saldo van de financieringsfunctie	€ 343.055	€ 23.574
Overige algemene dekkingsmiddelen	€ 7.910.000	€ 1.440.565
Totaal:	**€ 8.253.055**	**€ 1.464.139**

2.3 Aanwending van de post onvoorzien

De post onvoorzien is in het jaar 2014 niet aangesproken. Ten aanzien van de zaken waarvoor de post onvoorzien mag worden aangesproken zijn richtlijnen opgesteld.

Onvoorzien	Raming 2014 (x € 1)	Realisatie 2014 (x € 1)
Park Lingezegen	€ 3.120.000	€ -
Totaal:	**€ 3.120.000**	**€ -**

2.4 Paragrafen

2.4.1 Weerstandsvermogen

De parkorganisatie vormt alleen reserves die vrij aanwendbaar zijn. De Parkorganisatie kent geen formeel weerstandsvermogen, aangezien de begroting over de totale looptijd van het project sluitend en taakstellend is. Eventuele tegenvallers leiden over de volledige looptijd van het project daarom tot keuzes. Risico's worden opgevangen in de exploitatie wanneer ze de post onvoorzien overschrijden.
Vanuit de behoefte te kunnen blijven sturen op uitgaven is een fasering tussen deelgebieden van het park aangebracht. Op die manier kan aan meer bepalende elementen van het park uitvoering worden gegeven door eventueel minder bepalende elementen niet uit te voeren.

Het vermogen van de parkorganisatie was aan het begin van 2014, na het besluit van het Algemeen Bestuur het resultaat van 2013 af te halen van de algemene reserves, € 25.062.692. De algemene reserves van de parkorganisatie worden afgebouwd gedurende de realisatie van het park. Afname van de algemene reserves loopt zo parallel met afname van de risico's. Na goedkeuring van het voorstel het resultaat over 2014 (- € 10.096.139) te onttrekken aan het Eigen Vermogen komen de algemene reserves op € 14.966.553.

De parkorganisatie voert risicomanagement uit op de deelprojecten en op het totale park. In afzonderlijke, actief beheerde, risicoregisters zijn de belangrijkste risico's geïnventariseerd, (kwalitatief) gewogen en waar nodig voorzien van de benodigde beheersmaatregelen. In periodiek overleg over de deelgebieden en in de verschillende vergaderingen van de parkorganisatie worden de risico's en de voortgang van de beheersmaatregelen besproken.

2.4.2 Financiering

De financiering van de parkorganisatie gebeurt volledig door de deelnemers aan de parkorganisatie. Zij hebben met elkaar in een bestuursovereenkomst afgesproken hoeveel middelen elke deelnemer bijdraagt aan de ontwikkeling en inrichting van het park. Alle middelen zijn na oprichting van het park beschikbaar gesteld. Omdat de financiering gebeurt door het storten van middelen bij de start van de parkorganisatie is geen alternatieve financiering noodzakelijk. Middelen om tot alternatieve financiering te komen zijn daarom vooralsnog uitgesloten. De parkorganisatie heeft een Treasury-statuut opgesteld, in overeenstemming met haar verordeningen en de relevante wet- en regelgeving. In het Treasury-statuut is onder andere opgenomen dat het de parkorganisatie niet is toegestaan langlopende financiering aan te trekken.

Met ingang van 2014 is de parkorganisatie gehouden aan "schatkistbankieren" en zijn de middelen gestald op een rekening die rechtstreeks is gekoppeld met de schatkist.

2.4.3 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de parkorganisatie is volledig operationeel. Sinds de oprichting per 1-12-2010 is de organisatie op sterkte gebracht en is de volledige planning- en control cyclus ingericht. De bedrijfsvoering is aangepast aan de overgang naar een meer op uitvoering gerichte organisatie. De parkorganisatie kent de volgende organisatievorm:

Algemeen Bestuur
Het Algemeen Bestuur bestaat uit 5 leden vanuit de deelnemende partijen aan de parkorganisatie. Het Algemeen Bestuur is uiteindelijk verantwoordelijk voor het beleid van de parkorganisatie. In 2014 heeft het Algemeen bestuur drie keer vergaderd.

Dagelijks Bestuur
Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 3 leden vanuit de deelnemende partijen aan de parkorganisatie. Het Dagelijks Bestuur is in 2014 zes keer in vergadering geweest en staat dichter bij de bedrijfsvoering van de parkorganisatie en het inrichten van de deelgebieden.

Operationele organisatie
De operationele aansturing van de parkorganisatie is de verantwoordelijkheid van de (door het Algemeen Bestuur aangestelde) parkdirecteur. Hij heeft een team beschikbaar dat bestaat uit gedetacheerde en ingehuurde medewerkers op de aandachtsgebieden operationele uitvoering, juridisch, financieel, communicatie en ondersteuning. De parkorganisatie heeft geen vaste medewerkers in dienst. De verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke besluitvoering ligt bij het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van de parkorganisatie. ICT is volledig uitbesteed.

2.4.4 Verbonden partijen

De Parkorganisatie kent geen verbonden partijen.

2.4.5 Grondbeleid

De parkorganisatie is opgericht voor het realiseren van het Park Lingezegen. Realisatie van het park bestaat uit het inrichten van natuur. De grond waarop de natuur wordt ingericht is grotendeels reeds verworven.
Het grondbeleid van het park is gericht op het verwerven van de basisuitrusting en het inrichten van de basisuitrusting. Naast de basisuitrusting bestaat ook nog een streefbeeld. Het streefbeeld is echter geen onderdeel van dit project. Grond die wordt aangekocht en niet bij de basisuitrusting hoort wordt in principe geruild tegen grond die wel tot de basisuitrusting hoort, of wordt verkocht.
In 2015 wordt alle grond overgenomen door de provincie. De provincie betaalt daarvoor de reële waarde, die uit een taxatie naar voren is gekomen.

2.4.6 Rechtmatigheid

De parkorganisatie heeft geen herziene begroting gemaakt, maar werkt vanuit een oorspronkelijke begroting. De realisatie kan daarbij afwijken van de begroting. Per afwijking is een verklaring gegeven. In 2014 zijn door de controller van de parkorganisatie interne audits uitgevoerd op gevolgde procedures. De audits hebben geen onrechtmatigheden opgeleverd.

2.4.7 BTW

De Parkorganisatie komt zelf niet in aanmerking voor BTW compensatie. Door middel van de transparantiemethode wordt de BTW echter doorgegeven aan de deelnemende partijen (gemeenten en provincie). De verdeelsleutel is afgestemd met de belastingdienst. De te compenseren BTW wordt via een factuur verrekend met de deelnemende partijen. De BTW positie is in de jaarrekening verantwoord onder 'vorderingen op overheidslichamen'.

Jaarrekening 2014

3 Jaarrekening

3.1 Algemeen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
De volgende grondslagen, waarop de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften van het BBV.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voorraden
De parkorganisatie heeft geen gronden in bezit (eigendom zit bij BBL). Wel heeft zij een beschikkingsrecht op de gronden die zijn toegewezen aan het park. De gronden worden daarom niet gewaardeerd op de balans van de Parkorganisatie.

Vorderingen en overlopende activa
De Vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor mogelijk oninbare vorderingen is een voorziening dubieuze debiteuren opgenomen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn tegen nominale waarde opgenomen in balans.

Resultaat na bestemming
Het resultaat na bestemming is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves. Het resultaat na bestemming wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Vlottende passiva
De vlottende passiva zijn tegen nominale waarde opgenomen in balans.

Borg- en garantstellingen
Buiten de balanstelling wordt - voor zover van toepassing - het bedrag genoemd waarvoor er borg- of garantstellingen zijn afgegeven.

Verordeningen
Het Openbaar Lichaam heeft verordeningen opgesteld conform artikel 216, 217 en 217a van de Provinciewet. Deze verordeningen organiseren het financiële beleid van de parkorganisatie. Het Algemeen Bestuur heeft Deloitte Accountants B.V. opdracht gegeven de controle van de jaarrekening te verzorgen.

Normenkader en controletolerantie
Naast de verschillende wet- en regelgeving wordt het normenkader gevormd door de verschillende verordeningen, het treasury-statuut en de door de parkorganisatie ingerichte

(financiële) processen met bijbehorende procedures en werkinstructies. De verordeningen die relevant zijn werden vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 1 december 2010. Het normenkader wordt gevormd door:

Programma/ product	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Algemeen bestuur en ondersteunende processen	Samenwerking	- Grondwet - Burgelijk wetboek - Algemene wet bestuursrecht - Wet gemeenschappelijke regelingen	- Bestuursovereenkomst - Regeling voorschriften mandatering bevoegdheden van het dagelijks bestuur en de voorzitter (Regeling mandatering)
	Algemeen financieel middelenbeheer	- Burgerlijk wetboek - Provinciewet - Besluit begroting en verantwoording - Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten - Besluit BTW compensatiefonds - Wet gemeenschappelijke regelingen	- Verordening 216 - Verordening 217/217a - Regeling mandatering
	Treasury	- Wet financiering decentrale overheden - Regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden	- Treasurystatuut
	Arbeidsvoorwaarden en Personeelsbeleid	- Ambtenarenwet - Fiscale wetgeving - Sociale verzekeringswetgeving - Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	- Overige personeelsregelingen - Detacheringsovereenkomsten
	Inkopen en contractbeheer	- Europese aanbestedingsrichtlijnen	- Regeling inkopen en aanbesteding - Regeling mandatering

Voor de controletolerantie wordt aangesloten bij de maximale goedkeuring- en rapportagetoleranties, zoals die wettelijk in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zijn vastgesteld, te weten 1% van de lasten voor fouten en voor onzekerheden in de controle 3%. Deze toleranties gelden zowel voor de getrouwheid als voor de rechtmatigheid.

3.2 *Balans Park Lingezegen*

ACTIVA	31-12-2014 (x € 1.000)		31-12-2013 (x € 1.000)	
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd kleiner dan één jaar				
- vorderingen op openbare lichamen	4.016		3.030	
- overige uitzettingen	-		2.000	
- Rekening courant verhouding met het Rijk	13.019		-	
Liquide middelen				
- bank- en girosaldi	267		20.748	
Overlopende activa				
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	0		335	
Totaal vlottende activa		*17.303*		*26.114*
Totaal activa:		**17.303**		**26.114**

PASSIVA	31-12-2014 (x € 1.000)		31-12-2013 (x € 1.000)	
Vaste Passiva				
Eigen vermogen				
- Algemene Reserve	25.063		33.845	
- Resultaat na bestemming	-10.096		-8.782	
Totaal vaste passiva:		*14.967*		*25.063*
Vlottende Passiva				
Netto vlottende schulden met een retetypische looptijd kleiner dan één jaar				
- overige schulden	1.688		730	
Overlopende passiva				
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	648		321	
Totaal vlottende passiva		*2.337*		*1.051*
Totaal Passiva:		**17.303**		**26.114**

	31-12-2014 (x € 1.000)	31-12-2013 (x € 1.000)
Garantstellingen	-	-
Gewarborgde geldleningen	-	-

3.3 Toelichting op de balans

3.3.1 Toelichting algemeen

De begroting heeft niet dezelfde indeling als deze programmarekening. De afwijking wordt veroorzaakt doordat het project al is gestart en begroot nog voor de oprichting van het Openbaar Lichaam in december 2010. De oorspronkelijke begroting kent de opzet van een projectbegroting met een kasritmeplanning. Deze geeft bestuurlijk meer informatie en inzicht in de voortgang van het project Park Lingezegen.

3.3.2 Toelichting op de activa

Vlottende Activa (x € 1.000)

Uitzettingen met een rentetypische looptijd <1 jaar:

	Boekwaarde 31-12-2013	Toename	Afname	Afschrijvingen/ aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2014
Vorderingen op openbare lichamen	3.030	3.296	2.310	-	-	4.016
Overige uitzettingen	2.000		2.000			-
Rekening Courant verhouding met het Rijk	-	21.519	8.500			13.019
Totaal:	**5.030**	**24.815**	**12.810**	-	-	**17.035**

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit een post BTW (€ 1.289.762) die aan de deelnemende partijen wordt gefactureerd. De afspraken voor deze doorbelasting zijn gemaakt met de fiscus en de deelnemende partijen. Het overige bedrag (€ 2.725.569.000) bestaat voornamelijk uit een vordering op de provincie Gelderland. Nieuw is de Rekening courant verhouding met het Rijk, waarvan het saldo per eind 2014 € 13.019.000 bedraagt.

Liquide middelen

	Boekwaarde 31-12-2013	Toename	Afname	Afschrijvingen/ aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2014
Bank- en girosaldi	20.748	10.601	31.082	-	-	267
Totaal:	**20.748**	**10.601**	**31.082**	-	-	**267**

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de parkorganisatie en zijn voor het grootste deel ondergebracht op een aan schatkistbankieren gekoppelde bankrekening.

Overlopende activa

Overlopende Activa:

	Boekwaarde 31-12-2013	Toename	Afname	Afschrijvingen/ aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2014
overige nog te ontvangen bedragen	335	-	335	-	-	0
vooruitbetaalde bedragen	-			-	-	-
Totaal:	**335**	-	**335**	-	-	**0**

De overlopende activa bestaat uit de post te ontvangen rente over 2014 (€ 380).

3.3.3 Toelichting op de passiva

Vaste Passiva (x € 1.000)

Eigen vermogen:

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Algemene reserve	25.063	33.845
Resultaat na bestemming	-10.096	-8.782
Totaal:	**14.967**	**25.063**

Het resultaat wordt, na besluit van het Algemeen Bestuur, onttrokken aan de algemene reserve.

Vlottende Passiva

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd kleiner dan één jaar

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Schulden aan openbare lichamen	233	61
Crediteuren	1.488	669
Nog te ontvangen facturen	615	321
Totaal:	**2.337**	**1.051**

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaat voornamelijk uit facturen welke zijn ontvangen in 2015 en nog betrekking hadden op 2014.

Langlopende financiële verplichtingen

De parkorganisatie heeft geen langlopende financiële verplichtingen. Het huurcontract voor de ruimte in het pand van Intratuin is per jaar op te zeggen. Het huurbedrag is voor huur en servicekosten € 424 per maand.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

De parkorganisatie heeft geen materiële niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen.

3.4 Programmarekening 2014 Park Lingezegen

	Raming begrotingsjaar Bedragen X € 1.000,--			Realisatie begrotingsjaar Bedragen X € 1.000,--		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's:						
Park Lingezegen	-	18.352	-18.352	-	11.560	-11.560
Subtotaal programma's	-	18.352	-18.352	-	11.560	-11.560
Algemene dekkingsmiddelen:						
Saldo Financieringsfuntie	343	-	343	24	-	24
Overige algemene dekkingsmiddelen	7.910	-	7.910	1.441	-	1.441
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	8.253	-	8.253	1.464	-	1.464
Onvoorzien	-	3.120	-3.120	-	-	-
Resultaat voor bestemming:	8.253	21.472	-13.219	1.464	11.560	-10.096
mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming:	8.253	21.472	-13.219	1.464	11.560	-10.096

De begroting heeft niet dezelfde indeling als deze programmarekening. De afwijking wordt veroorzaakt doordat de inrichting van de basisuitrusting Park Lingezegen feitelijk een projectbegroting kent.

Toelichting op de programmarekening

Belangrijkste verschillen tussen de raming en de realisatie:
De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de raming worden veroorzaakt door verschuiving van activiteiten over jaargrenzen. Voor de totale looptijd van het project hebben deze verschuivingen geen impact. Inschattingen voor de verdeling van de middelen voor de jaren worden vanuit de opzet van de Gemeenschappelijke Regeling ruim 11 maanden voorafgaand aan een realisatiejaar gemaakt. De kans op een afwijkende realisatie is daardoor groter. De opzet van het Openbaar Lichaam is zo dat het Openbaar Lichaam zonder tussenkomst van de deelnemende partijen zelfstandig in staat is financieel te sturen. 2015 is een jaar waarin veel staat te gebeuren, waaronder de overname van grond door de Provincie. Deze wezenlijke gebeurtenis zal leiden tot een aanpassing van de begroting over 2015. De belangrijkste verschillen tussen realisatie en raming in deze programmarekening zijn:

LASTEN PROGRAMMA LINGEZEGEN
Grondverwerving
In 2014 is een aantal transacties afgerond die waren geprognotiseerd voor 2013.

Inrichting
De inrichting ligt nog niet op het geprognotiseerde niveau. Nu het Waterrijk ook is aanbesteed zal het tempo van inrichting wel toenemen. In De Park en het Landbouwland is het tempo van inrichten ook omhoog gegaan.

Planontwikkelingskosten
Bij het achterblijven van de inrichting blijven de planontwikkelingskosten eveneens achter.
Analyse begrotingsrechtmatigheid

In deze programmarekening is sprake van begrotingsrechtmatigheid. In de realisatie van de uitgaven hebben we een onderschrijding ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Voor het saldo van de uitgaven en de inkomsten is de onderschrijding € 3.122.906.
De parkorganisatie werkt met een taakstellende begroting op het programma Park Lingezegen. Binnen het programma zijn de middelen vrij te verdelen over jaargrenzen, categorieën en deelgebieden. Uitvoering van activiteiten of verwerving van gronden vindt steeds plaats op basis van besluiten van het Dagelijks en/of van het Algemeen Bestuur. De onderschrijding in 2014 binnen het programma leidt tot een herverdeling van de middelen over de resterende jaren.

Apparaatskosten OL
De centrale organisatie is op sterkte. Voor 2014 blijven de uitgaven binnen de raming. Dat wordt vooral veroorzaakt door het feit dat het centrale team iets kleiner is (meer capaciteit in de deelgebieden zelf ingezet).

Overige kosten
De overige kosten hebben voornamelijk betrekking op de post onteigening, BTW en onvoorzien. De raming voor de BTW is op basis van de uitgaven bijgesteld. De post onvoorzien schuift door in verband met de vertraging in de inrichting.

Beheerkosten
De beheerkosten betreffen de kosten van tijdelijk beheer van gronden welke voor het park al beschikbaar zijn, maar nog niet zijn ingericht.

DEKKINGSMIDDELEN PROGRAMMA LINGEZEGEN
Ingebrachte middelen
De ingebrachte middelen bestaan uit de beheerbijdragen van de verschillende deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling.

Grondverkopen
De baten voor grondverkopen zijn voor 2014 niet gerealiseerd. Door de verkoop van grond aan de Provincie wordt de volledige opbrengst in 2015 gerealiseerd.

Overige opbrengsten
De overige opbrengsten bestaan uit activiteiten die de parkorganisatie vanuit een onderaannemersrol vervult. Ook is de rente die de parkorganisatie ontvangt lager dan geprognotiseerd. Het verschil wordt veroorzaakt door de dalende rentevergoeding op de vrij opneembare spaartegoeden bij de Rabobank.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)
Personeel dat werkt voor de parkorganisatie is op detacheringsbasis of op inhuurbasis actief. Geen van de mensen die voor de parkorganisatie werkt, krijgt een beloning die boven de € 230.474 op jaarbasis ligt.

De topfunctionarissen die werkzaam zijn voor de parkorganisatie zijn:
Leden van het Algemeen Bestuur:
- Mevrouw J.P.M. Meijers (provincie Gelderland)
- De heer R. Van Hoeven (gemeente Overbetuwe)
- De heer T. Janssen (gemeente Lingewaard)
- De heer M. Gremmen (Waterschap Rivierenland)
- De heer H. Kok (gemeente Arnhem)

Leden van het Dagelijks Bestuur:
- Mevrouw J.P.M. Meijers (provincie Gelderland)
- De heer R. Van Hoeven (gemeente Overbetuwe)
- De heer T. Janssen (gemeente Lingewaard)

De leden van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden voor de Parkorganisatie.

De directeur van de parkorganisatie
- De heer J.W. Kamerman (Provincie Gelderland)

De heer Kamerman is vanuit de Provincie gedetacheerd bij de Parkorganisatie. In 2014 was hij het hele jaar actief in zijn positie als parkdirecteur.

De beloningen van de topfunctionarissen, pro rata omgerekend naar een voltijds dienstverband bedroegen:

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV vergoeding	Belastbare kosten-vergoedingen	Voorziening en betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging
J.P.M. Meijers	Voorzitter AB/DB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
R. van Hoeven	Lid AB/DB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
T. Janssen	Lid AB/DB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
M. Gremmen	Lid AB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
H. Kok	Lid AB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
J.W. Kamerman	Directeur	geheel 2014	0,89	€ 99.571	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT

4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

CONCEPT
BEGROTING 2016

13 februari 2014

Inhoudsopgave

1. Inleiding ... 3
2. Algemeen ... 4
3. Begroting ... 5
4. Begroting ... 5
4. Toelichting bij de begroting ... 7
LASTEN ... 7
BATEN ... 8
DEKKINGSSTAAT TEKORT ... 9
BEHEERFONDS ... 9
5. Paragrafen ... 10
a. Weerstandsvermogen ... 10
b. Financiering ... 10
c. Grond ... 11
d. Bedrijfsvoering ... 11
e. Verbonden partijen ... 11
Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen ... 13

1. Inleiding

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Voor een juiste planning van middelen en verantwoording over de verstrekte middelen heeft het openbaar lichaam besloten een meerjarenbegroting op te stellen.

Dit document bevat de begroting van 2016, een toelichting op de begroting en een uitwerking van een aantal essentiële paragrafen op financieel beleid. De begroting past in het financieel beheer zoals beoogd door het openbaar lichaam.

2. Algemeen

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Het Openbaar Lichaam is operationeel sinds 1 december 2010.

De realisatie van Park Lingezegen is vastgelegd in de bestuursovereenkomst d.d. juli 2008. In het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen zijn de uit te voeren projecten beschreven. De tijdsplanning van het Park Lingezegen gaat ervan uit dat de laatste werkzaamheden aan het park in 2018 worden uitgevoerd. Aan het einde van de looptijd van het project is voorzien in een beheerfonds dat wordt gebruikt om de kosten van het beheer langjarig te dekken. In een later stadium worden de beheerkosten in een aparte begroting opgenomen en ter goedkeuring aangeboden. In een bijbehorend masterplan is het ruimtelijk ontwerp vastgelegd dat wordt gebruikt als toetsingskader bij de ruimtelijke invulling. Het ontwerp vanuit het masterplan is nader uitgewerkt in een structuurvisie. Tot op heden heeft de parkorganisatie de uitvoering en realisatie van het uitvoeringsprogramma tot taak evenals de coördinatie van het beheer van gerealiseerde onderdelen van Park Lingezegen.

Het park is opgedeeld in 5 deelgebieden die elk een eigen karakter zullen krijgen. In het uitvoeringsprogramma worden de deelgebieden gescheiden uitgewerkt. Per zogenaamd 'Element' is reeds inzichtelijk gemaakt wat en door wie e.e.a. gerealiseerd kan worden evenals tegen welke kosten. Ook is in een uitvoeringsstrategie de hoofdroute naar realisatie op hoofdlijnen uitgezet.

De begroting voor het park Lingezegen is ingedeeld naar categorieën. De bedragen zijn gebaseerd de laatste informatie van de MER en structuurvisie.

De begroting is opgesteld voor de het jaar 2016. Het project loopt na 2016 door.

3. Begroting

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Lasten	Bedragen * € 1.000,--	Baten	Bedragen * € 1.000,--
Omschrijving	2016	Omschrijving	2016
Grondverwerving	275	Ingebrachte middelen	2.158
Inrichting	5.632	Grondverkopen	-
Planontwikkelingskosten	82	Overige opbrengsten	-
Apparaatskosten OL	776		
Overige kosten	2.616		
Beheerkosten	141		
Totaal Lasten:	**9.522**	**Totaal Baten:**	**2.158**
Overschot/-tekort			-7.365

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Bedragen * € 1.000,--		Bedragen * € 1.000,--	
Lasten		**Baten**	
Omschrijving	2016	Omschrijving	2016
Inrichting - Infrastructuur	2.903	Bijdragen ontwikkeling deelnemers GR	-
Inrichting - Water	524	Subsidies	1.218
Inrichting - Natuur	1.456	Grondverkopen	-
Inrichting - Recreatie	750	Renteopbrengsten	-
Algemene kosten	-	Overige opbrengsten	-
Opruimwerkzaamheden	-	Bijdragen deelnemers GR	940
Grondaankopen	275		
Overige kosten	901		
Projectmanagement	575		
Voorbereiding en onderzoek	320		
Onvoorzien	1.496		
Beheerkosten park	141		
Administratie en toezicht	201		
Taakstellende optimalisatie	-20		
Totaal Lasten:	**9.522**	**Totaal Baten:**	**2.158**
Overschot/-tekort			-7.365

Begroting op detailelementen

4. Toelichting bij de begroting

LASTEN

Grondverwerving *275.000,--*

De parkorganisatie rondt naar verwachting in 2016 de laatste grondverwervingstransacties af. Daarbij gaat het om nog zo'n 3 ha. aan te verwerven grond.

Inrichting *5.632.000,--*

In 2016 wordt voor nog ruim 5,6 miljoen Euro ingericht. De verdeling over de onderdelen van het park is:
De Park kEur 3.116;
Waterrijk kEur 1.817;
Landbouwland/De Woerdt kEur 624;
Parkmeubilair in de verschillende deelgebieden kEur 76.

Planontwikkelingskosten *82.000,--*

De planontwikkelingskosten zijn gerelateerd aan de activiteiten in het park. In 2016 is nog een bedrag voorzien aan ontwikkelingskosten. In dit bedrag is vooral rekening gehouden met ontwikkelingskosten voor het evenementterrein en de spoorwegkruising .

Apparaatskosten OL *776.000,--*

Het volledige bedrag is nodig voor projectmanagement en administratie en toezicht. In de jaren na 2016 gaat het bedrag dat is benodigd voor de apparaatskosten verder afnemen. Het aantal ondersteunende functies neemt af wanneer het park haar voltooiing nadert.

Overige kosten *2.616.000,--*

De overige kosten bestaan vooral uit kosten gerelateerd aan onderzoek conventionele explosieven (OCE) voor kEur 240, voor niet verrekenbare BTW (kEur 875) en een post onvoorzien (kEur 1.496).

Beheerkosten *141.000,--*

Dit zijn de kosten voor het beheer van de al ingerichte gebieden. Deze kosten betreffen de lopende uitgaven voor beheer in het jaar 2016.

BATEN

Ingebrachte middelen 2.158.000,--

Het bedrag aan ingebrachte middelen in de begroting bestaat volledig uit subsidies (kEur 1.218) en bijdragen van de deelnemende partijen aan de Gemeenschappelijke Regeling (kEur 940). Ten aanzien van de subsidies gaat het om een bijdrage voor het waterrijk (EFRO). Verder is de subsidie in verband met de niet gesprongen explosieven kansrijk.

DEKKINGSSTAAT TEKORT

De meerjarenbegroting kent voor het jaar 2016 een tekort van kEur 7.365. Dat tekort komt volledig ten laste van het eigen vermogen van de Parkorganisatie (aan het eind van 2014 15 mln. Euro).

Schematisch ziet het verloop van de beschikbare middelen er als volgt uit:

			* € 1.000
Startsaldo eind van vorig jaar	2014		14.967
Toe/afname lopend jaar:	2015		3.276
Toe/afname 1e begrotingsjaar	2016		-7.365
Saldo middelen na 1e begrotingsjaar	2017		10.878

Het verdere verloop van de financiële positie is opgenomen in de meerjarenbegroting.

BEHEERFONDS

Bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling is afgesproken het beheer langdurig te financieren. De dekking voor het beheer moet komen uit een beheerfonds. Het beheerfonds wordt gevormd door een gecreëerd overschot aan het einde van de looptijd van het project. Voor het beheerfonds storten de verschillende deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling bovendien jaarlijks een bijdrage aan de parkorganisatie. Op dit moment wordt uitgegaan van een beheerfonds van 6,8 mln. Euro.

5. Paragrafen

a. Weerstandsvermogen

Definitie:
Onder weerstandsvermogen wordt verstaan "het vermogen om niet-structurele risico's op te vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten".

Weerstand capaciteit:
Hiermee worden de middelen bedoeld die kunnen worden aangewend om financiële tegenvallers (risico's) op te vangen. Deze capaciteit is van belang om, ingeval één of meerdere risico's zich voordoen, toch het voorgenomen programma tot uitvoering te brengen.
De weerstand capaciteit kan zowel de exploitatie als het vermogen betreffen. In de exploitatiesfeer is te denken aan een raming voor onvoorziene uitgeven. In de vermogenssfeer gaat het om de (vrij aanwendbare) reserves.

De Parkorganisatie heeft een vrij aanwendbaar Eigen Vermogen. Een risico dat leidt tot een tegenvaller moet primair worden opgevangen via de exploitatie. In de begroting is voor het ondervangen van potentiële risico's een post van meegenomen als onvoorzien. Van het totale aanbestedingsvoordeel voor het Waterrijk is kEur 1.000 toegevoegd aan de post onvoorzien. Met die verhoging is een druk op eventueel meerwerk beter op te vangen. In 2016 zal duidelijker worden of de post onvoorzien kan worden verlaagd. Bij eventuele tegenvallers die hoger zijn dan de post onvoorzien is nog altijd de mogelijkheid de inrichting van het park te versoberen in de verschillende gebieden. Belangrijkste besparingsoptie is de keuze voor een fietsbrug in plaats van een fietstunnel.

De belangrijkste (financiële) risico's in de begroting zijn:

a. De beoogde subsidies worden niet gerealiseerd;
   De Parkorganisatie is in lijn met de oorspronkelijke plannen uitgegaan van een dekking van een deel van de kosten met subsidies. De kans bestaat dat niet alle subsidies binnen komen. Eventuele tekorten op de subsidies kunnen worden gedekt vanuit de post onvoorzien.

De begroting is taakstellend. Eventuele tegenvallers worden binnen de begroting opgevangen.

Met het projectteam is een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. Risico's zijn opgenomen in een plot en voor de belangrijkste risico's zijn beheersmaatregelen vastgesteld. Plot en beheersmaatregelen zijn als bijlage bij deze begroting opgenomen.

b. Financiering

De financiering van het Openbaar Lichaam is gebeurd door middel van bijdragen van de deelnemers in de gemeenschappelijk regeling. De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen in het Eigen Vermogen van de parkorganisatie. Dat eigen vermogen is voldoende voor de realisatie van het park.

c. Grond

De parkorganisatie verwerft de gronden die zij nog nodig heeft voor het realiseren van het park. Daarbij wordt gestreefd naar het verwerven van de grond die noodzakelijk is voor de basisuitrusting. In 2015 worden alle gronden in bezit van de parkorganisatie op twee percelen na overgedragen aan de provincie. De provincie betaalt de parkorganisatie voor de gronden. Met de transactie wordt veiliggesteld dat de parkorganisatie de benodigde middelen voor de inrichting heeft, zonder dat zij daarvoor afhankelijk is van de verkoop van grond. De parkorganisatie loopt door deze verkoop vanaf 2015 maar een zeer beperkt risico op waardevermindering.

d. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering omvat de hele organisatie van het openbaar lichaam. Het succes van de uitvoering van Park Lingezegen is afhankelijk van een goede bedrijfsvoering en scherpe planning en control op de uit te voeren projecten.

Bestuur
Voor de dagelijkse bedrijfsvoering kent het Openbaar Lichaam een bestuur. Het bestuur wordt gevormd door een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. De parkorganisatie wordt aangestuurd door een parkdirecteur die bevoegdheid heeft te handelen namens het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Personeel
In het Openbaar lichaam is in totaal een bezetting van 7,5 FTE voorzien. De Benodigde functionarissen worden geleverd door de verschillende deelnemende partijen, conform bijlage bij de bestuursovereenkomst.

Planning en Control
Voor het Openbaar lichaam wordt ter ondersteuning van de bedrijfsvoering gebruik gemaakt van een volledige planning en control cyclus. De Administratieve organisatie wordt inclusief controle maatregelen beschreven en voor de juiste inrichting wordt gebruik gemaakt van de verordeningen 216 en 217 zoals die ook voor provincies (en als artikelen 212 en 213 ook voor gemeenten) gelden, inclusief een treasury statuut.

Financiële administratie
Het openbaar lichaam voert een financiële administratie die in staat is gedetailleerde rapportages op te leveren over voortgang van de uitgaven afgezet tegen de begroting.

e. Verbonden partijen

Het Openbaar Lichaam heeft geen bestuurlijke of financiële belangen in een andere rechtspersoon.

Vaststelling van de begroting 2016

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van de gezamenlijke regeling Park Lingezegen, gehouden op .....

Het algemeen bestuur voornoemd,

De voorzitter: De parkdirecteur:

J.P.M. Meijers J.W. Kamerman

Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen

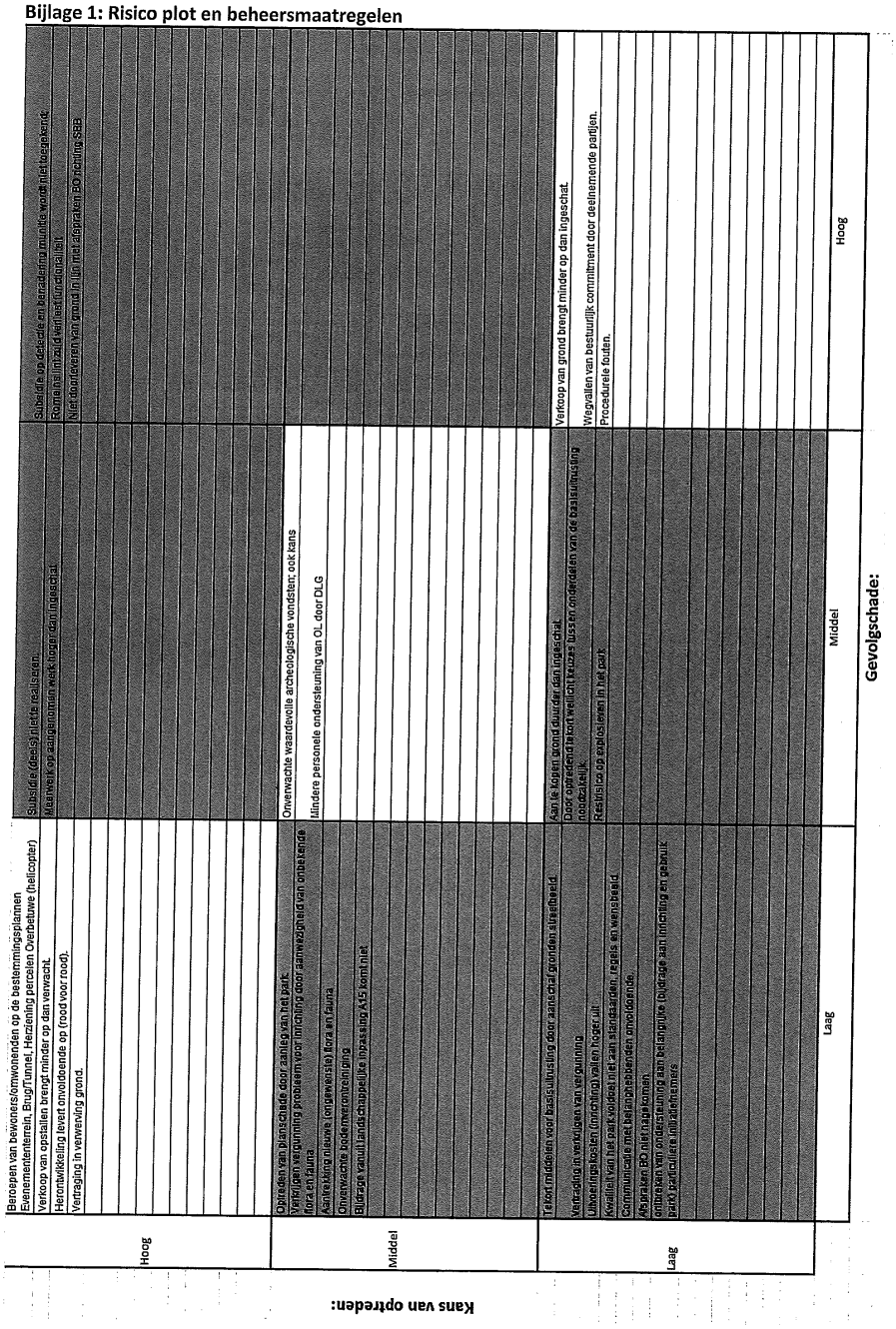

Nr	Risico	Oorzaak	Consequenties (gevolg)	Actie/ Beheersmaatregel	Kans van optreden (LMH)	Gevolg schade (LMH)	Opmerking update:
10	Subsidie (deels) niet te realiseren.	- Te optimistisch ingeschat; - Onvoldoende lobby; - Te 'laks' in najagen subsidies; - Wijzigende criteria.	- Niet volledig te realiseren basisuitrusting; - Bijstorten door deelnemers.	- gesprek in Den Haag over subsidie OCE. Indien niet toegekend onvoorzien inzetten - Zoeken naar aanvullende subsidiemogelijkheden (onder andere A15 verhaal);	Hoog	Middel	- 03/09/2014 besproken, risico op niet doorgaan grootste subsidie OCE;
39	Meerwerk op aangenomen werk hoger dan ingeschat	- lage inschrijving moet worden terugverdiend; - nieuwe eisen die onvoldoende zijn voorzien in onderhandeling; - onvoorziene terrein en milieu omstandigheden	- Druk op begroting;	- kwaliteit/volledigheid van uitgeschreven aanbesteding voldoende; - juridisch toetsen meerwerkparagraaf; - strakke controle op ingediend meerwerk; - opzetten projectreview;	Hoog	Middel	- 03/09/14 beheersmaatregelen blijven van kracht
47	Subsidie op detectie en benadering munitie wordt niet toegekend;	Wetgeving --> Grondgebiedgemeenten mogen eigenlijk geen beroep doen op "vangnet"	- subsidies in begroting niet gerealiseerd; - basisuitrusting niet te realiseren.	- Afspraak maken voor bezoeken BZK --> gesprek over subsidie - focus op werkwijze, zo laag mogelijk in de kosten;	Hoog	Hoog	- zie 10
47	Romeins lint zuid verliest functionaliteit	Niet doortrekken fietspad richting Elst	- wegvallen subsidie voor de fietsverbinding	- Uitzoeken casus en inschakelen bestuurders.	Hoog	Hoog	
48	Niet doorleveren van grond in lijn met afspraken BO richting SBB	Nieuw grondbeleid van de provincie	Grond wordt openbaar verkocht: onduidelijk wie beherende partij wordt - kwaliteit van gevoerde beheer onder druk	- betrokken partijen (provincie en SBB zijn in dialoog), parkorganisatie betrokken bij formulering uitgangspunten beheer. Eventueel aanvullende maatregelen bij definitief optreden risico --> volgen ontwikkelingen	Hoog	Hoog	

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Addendum bij de begroting 2016

1. Invloed op begroting 2016 door wijziging van de begroting 2015

De begroting 2016 is afgerond. De begroting 2016 is geheel opgebouwd conform de laatste inzichten en ontwikkelingen. De belangrijkste van deze ontwikkelingen is de afwikkeling van de grondverkoop aan de provincie. Deze ontwikkelingen hebben echter ook invloed op het begrotingsjaar 2015, waarvoor vorig jaar de begroting is vastgesteld. In dit addendum worden de belangrijkste wijzigingen op de begroting van 2015 alvast toegelicht, om aansluiting te bieden op de in de begroting 2016 genoemde bedragen. De effecten van de wijzigingen in 2015 zijn terug te vinden in de dekkingsstaat van het tekort in de begroting 2016. Waar 2015 oorspronkelijk was begroot met een verlies van 2,3 mln. Euro is de verwachting nu dat 2015 wordt afgesloten met een opbrengst van 3,3 mln. Euro.

Formeel is een begrotingswijziging niet nodig. Het DB vindt het verschil tussen de oorspronkelijke prognose en de nieuwe verwachtingen echter groot genoeg om, in het kader van een transparante manier van begroten en verantwoorden, over te gaan tot wijziging van de begroting. De gewijzigde begroting wordt ingebracht in de vergadering van het AB op 3 juli 2015. In die vergadering worden ook de begroting over 2016 en de jaarrekening over 2014 ter goedkeuring aangeboden.

Hieronder geven we de belangrijkste wijzigingen over 2015 aan. Hiermee slaan we een brug naar de begroting 2016.

De belangrijkste wijzigingen worden veroorzaakt door de gewijzigde planning van de inrichting en door de grondverkoop aan de provincie. Per element zijn dit de belangrijkste wijzigingen (Euro * mln.):

Onderdeel:	Effect:	Saldo:
Oorspronkelijke begroting 2015		-2,3
Gewijzigde planning inrichting De Park	-1,1	-3,4
Gewijzigde planning inrichting Waterrijk	-0,3	-3,7
Gewijzigde planning inrichting Landbouwland	-0,3	-4
Grondverwerving eerdere afronding	2,2	-1,8
Grondverkopen, effecten overeenkomst provincie	5,9	4,1
Overige items	-0,8	3,3
Saldo herziene verwachting resultaat 2015		3,3

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

CONCEPT
MEERJARENBEGROTING 2016 – 2018

13 februari 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
2. Algemeen 4
3. Begroting 5
4. Toelichting bij de begroting 7
   LASTEN 7
   BATEN 9
   DEKKINGSSTAAT TEKORT 10
   BEHEERFONDS 10
5. Paragrafen 11
   a. Weerstandsvermogen 11
   b. Financiering 11
   c. Grond 12
   d. Bedrijfsvoering 12
   e. Verbonden partijen 12

Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen 14

1. Inleiding

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Voor een juiste planning van middelen en verantwoording over de verstrekte middelen heeft het openbaar lichaam besloten een meerjarenbegroting op te stellen.

Dit document bevat de meerjarenbegroting, een toelichting op de meerjarenbegroting en een uitwerking van een aantal essentiële paragrafen op financieel beleid. De meerjarenbegroting past in het financieel beheer zoals beoogd door het openbaar lichaam.

2. Algemeen

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Het Openbaar Lichaam is operationeel sinds 1 december 2010.

De realisatie van Park Lingezegen is vastgelegd in de bestuursovereenkomst d.d. juli 2008. In het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen zijn de uit te voeren projecten beschreven. De tijdsplanning van het Park Lingezegen gaat ervan uit dat de laatste werkzaamheden aan het park in 2018 worden uitgevoerd. Aan het einde van de looptijd van het project is voorzien in een beheerfonds dat wordt gebruikt om de kosten van het beheer langjarig te dekken. In een later stadium worden de beheerkosten in een aparte begroting opgenomen en ter goedkeuring aangeboden. In een bijbehorend masterplan is het ruimtelijk ontwerp vastgelegd dat wordt gebruikt als toetsingskader bij de ruimtelijke invulling. Het ontwerp vanuit het masterplan is nader uitgewerkt in een structuurvisie. Tot op heden heeft de parkorganisatie de uitvoering en realisatie van het uitvoeringsprogramma tot taak evenals de coördinatie van het beheer van gerealiseerde onderdelen van Park Lingezegen.

Het park is opgedeeld in 5 deelgebieden die elk een eigen karakter zullen krijgen. In het uitvoeringsprogramma worden de deelgebieden gescheiden uitgewerkt. Per zogenaamd 'Element' is reeds inzichtelijk gemaakt wat en door wie e.e.a. gerealiseerd kan worden evenals tegen welke kosten. Ook is in een uitvoeringsstrategie de hoofdroute naar realisatie op hoofdlijnen uitgezet.

De begroting voor het park Lingezegen is ingedeeld naar categorieën. De bedragen zijn gebaseerd de laatste informatie van de MER en structuurvisie.

De begroting is opgesteld voor de periode 2016 t/m 2018. Het project is eind 2018 afgerond. Daarna gaat de het beheer van Park Lingezegen lopen. Deze meerjarenbegroting sluit daarom op een saldo aan middelen dat voldoende voor een beheerfonds van 6,8 mln Euro.

3. Begroting

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Lasten	Bedragen * €1.000,--			Baten	Bedragen * €1.000,--		
Omschrijving	2016	2017	2018	Omschrijving	2016	2017	2018
Grondverwerving	275	-	-	Ingebrachte middelen	2.178	1.569	1.163
Inrichting	5.632	3.939	1.332	Grondverkopen	-	-	1.226
Planontwikkelingskosten	82	-	-	Overige opbrengsten	-	-	-
Apparaatskosten OL	776	206	170				
Overige kosten	2.636	1.294	635				
Beheerkosten	141	212	247				
Totaal Lasten:	**9.542**	**5.651**	**2.385**	**Totaal Baten:**	**2.178**	**1.569**	**2.389**
Overschot/-tekort					-7.365	-4.082	5

Begroting op hoofdlijnen.

BEGROTING VAN BATEN EN LASTEN

Lasten	Bedragen * € 1.000,--			Baten	Bedragen * € 1.000,--		
Omschrijving	2016	2017	2018	Omschrijving	2016	2017	2018
Inrichting - Infrastructuur	2.903	1.900	746	Bijdragen ontwikkeling deelnemers GR	-	-	-
Inrichting - Water	524	275	89	Subsidies	1.218	609	203
Inrichting - Natuur	1.456	1.330	404	Grondverkopen	-	-	1.226
Inrichting - Recreatie	750	434	92	Renteopbrengsten	-	-	-
Algemene kosten	-	-	-	Overige opbrengsten	-	-	-
Opruimwerkzaamheden	-	-	-	Bijdragen deelnemers GR	940	960	960
Grondaankopen	275	-	-				
Overige kosten	901	547	137				
Projectmanagement	575	138	103				
Voorbereiding en onderzoek	320	-	-				
Onvoorzien	1.496	748	499				
Beheerkosten park	141	212	247				
Administratie en toezicht	201	67	67				
Totaal Lasten:	**9.522**	**5.651**	**2.385**	**Totaal Baten:**	**2.158**	**1.569**	**2.389**
					-7.365	-4.082	5
Overschot/-tekort							

Begroting op detailelementen

4. Toelichting bij de begroting

LASTEN

Grondverwerving *275.000,--*

De parkorganisatie rondt naar verwachting in 2016 de laatste grondverwervingstransacties af. Een aantal dossiers loopt al lang, maar de parkorganisatie boekt ook in die dossiers vooruitgang. In totaal heeft de parkorganisatie nog zo'n 11 ha. grond te verwerven voor de basisuitrusting. De ruilgrond die beschikbaar is voor verkoop staat onder de baten verantwoord.

Inrichting *5.632.000,--*

Het zwaartepunt van de inrichting bevindt zich in 2015 en 2016 voor De Park en het Landbouwland/De Woerdt. Het Waterrijk kent het over de jaren redelijk gespreide inrichting in 2016 tot en met 2018. Afhankelijk van de keuze voor de spoorwegkruising zijn ook in De Park nog uitgaven in 2016, 2017 en 2018 te verwachten. Naar verwachting vallen de laatste afrondende werkzaamheden voor het hele park in 2018.

Met de verschillende projectleiders is een eerste inventarisatie gedaan op de voortgang en de ontwikkelingen van de kosten en opbrengsten. Op basis van die inventarisatie is ook de verwachting van de uitgaven over de verschillende jaren heen opgesteld. Bij het Waterrijk is in de aanbesteding een behoorlijke besparing gerealiseerd.

Planontwikkelingskosten *82.000,--*

Voor planontwikkelingskosten is nog een bedrag meegenomen voor 2016. Dat hangt samen met de gewijzigde planning voor delen van De Park en voor het Waterrijk.

Apparaatskosten OL *1.152.000,--*

De kosten die zijn gemoeid met het Openbaar Lichaam zijn herijkt op de nieuwe planning en zullen bij de voortgang van het park afnemen. De overhead die in de parkorganisatie zit is namelijk van tijdelijke aard en bij het ombouwen van de parkorganisatie naar een beheersituatie neemt het aantal ondersteunende functies af.

Overige kosten *4.565.000,--*

De overige kosten bestaan voor het grootste deel uit de kosten die gemoeid zijn met het onderzoek naar conventionele explosieven (OCE, voor een totaal van kEur 238), voor niet terug te vorderen BTW (kEur 1.558) en onvoorzien (kEur 2.742)

Beheerkosten *601.000,--*

Het gaat hier om de beheerkosten tijdens de inrichtingsfase van het park. Daarbij is rekening gehouden met het feit dat voor aangenomen werk eerst nog een zorgplicht vanuit de aannemer geldt. De eerste kosten gemoeid met onderhoud komen daarbij dus voor de rekening van de partij die heeft aangenomen. Onder deze beheerkosten is het beheerfonds niet meegenomen.

BATEN

Ingebrachte middelen *4.910.000,--*

De ingebrachte middelen bestaan uit een post van kEur 2.030 aan subsidies en een post van kEur 2.880 aan jaarlijkse bijdragen van de deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling. De verwachting is dat vanaf 2017 de bijdragen weer naar het normale niveau van kEur 240 per jaar gaan, aangevuld met een jaarlijkse indexering conform oorspronkelijke afspraken.

Grondverkopen *1.226.000,--*

Na de verkoop van grond aan de provincie heeft de Parkorganisatie nog twee percelen in bezit. Dat zijn het perceel van AM wonen en het perceel van Tilleman. Deze percelen worden naar verwachting op zijn vroegst in 2018 verkocht. De grondverkoop aan de provincie vindt al plaats in 2015.

Overige opbrengsten *0,--*

De parkorganisatie verwacht na de verkoop van de gronden en opstallen aan de provincie geen overige opbrengsten meer.

DEKKINGSSTAAT TEKORT

De meerjarenbegroting sluit voor de jaren 2016 t/m 2018 en laat in 2019 een bedrag van kEur 6.821 over. Dat bedrag is het beheerfonds dat is voorzien binnen de begroting van het park.

Schematisch ziet het verloop van de beschikbare middelen er als volgt uit:

			* € 1.000
Startsaldo eind van vorig jaar	2014		14.967
Toe/afname lopend jaar:	2015		3.296
Toe/afname 1e begrotingsjaar	2016		-7.365
Toe/afname 2e begrotingsjaar	2017		-4.082
Toe/afname 3e begrotingsjaar	2018		5
Saldo middelen na 3e begrotingsjaar	2019		6.821

BEHEERFONDS

Bij de oprichting van de Gemeenschappelijke Regeling is afgesproken het beheer langdurig te financieren. De dekking voor het beheer moet komen uit een beheerfonds. Het beheerfonds wordt gevormd door een gecreëerd overschot aan het einde van de looptijd van het project. Voor het beheerfonds storten de verschillende deelnemers aan de Gemeenschappelijke Regeling bovendien jaarlijks een bijdrage aan de parkorganisatie. Op dit moment wordt uitgegaan van een beheerfonds van 6,8 mln. Euro.

5. Paragrafen

a. Weerstandsvermogen

Definitie:
Onder weerstandsvermogen wordt verstaan "het vermogen om niet-structurele risico's op te vangen teneinde de taken te kunnen voortzetten".

Weerstand capaciteit:
Hiermee worden de middelen bedoeld die kunnen worden aangewend om financiële tegenvallers (risico's) op te vangen. Deze capaciteit is van belang om, ingeval één of meerdere risico's zich voordoen, toch het voorgenomen programma tot uitvoering te brengen.
De weerstand capaciteit kan zowel de exploitatie als het vermogen betreffen. In de exploitatiesfeer is te denken aan een raming voor onvoorziene uitgeven. In de vermogenssfeer gaat het om de (vrij aanwendbare) reserves.

De Parkorganisatie heeft een vrij aanwendbaar Eigen Vermogen. Een risico dat leidt tot een tegenvaller moet primair worden opgevangen via de exploitatie. In de begroting is voor het ondervangen van potentiële risico's een post van meegenomen als onvoorzien. Van het totale aanbestedingsvoordeel voor het Waterrijk is kEur 1.000 toegevoegd aan de post onvoorzien. Met die verhoging is een druk op eventueel meerwerk beter op te vangen. In 2014, 2015 en 2016 zal duidelijker worden of de post onvoorzien kan worden verlaagd. Bij eventuele tegenvallers die hoger zijn dan de post onvoorzien is nog altijd de mogelijkheid de inrichting van het park te versoberen in de verschillende gebieden. Belangrijkste besparingsoptie is de keuze voor een fietsbrug in plaats van een fietstunnel.

De belangrijkste (financiële) risico's in de begroting zijn:

a. De beoogde subsidies worden niet gerealiseerd;
   De Parkorganisatie is in lijn met de oorspronkelijke plannen uitgegaan van een dekking van een deel van de kosten met subsidies. De kans bestaat dat niet alle subsidies binnen komen. Eventuele tekorten op de subsidies kunnen worden gedekt vanuit de post onvoorzien.

De begroting is taakstellend. Eventuele tegenvallers worden binnen de begroting opgevangen.

Met het projectteam is een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd. Risico's zijn opgenomen in een plot en voor de belangrijkste risico's zijn beheersmaatregelen vastgesteld. Plot en beheersmaatregelen zijn als bijlage bij deze begroting opgenomen.

b. Financiering

De financiering van het Openbaar Lichaam is gebeurd door middel van bijdragen van de deelnemers in de gemeenschappelijk regeling. De bijdragen van de deelnemers zijn opgenomen in het Eigen Vermogen van de parkorganisatie. Dat eigen vermogen is voldoende voor de realisatie van het park.

c. Grond

De parkorganisatie verwerft de gronden die zij nog nodig heeft voor het realiseren van het park. Daarbij wordt gestreefd naar het verwerven van de grond die noodzakelijk is voor de basisuitrusting. In 2015 worden alle gronden in bezit van de parkorganisatie op twee percelen na overgedragen aan de provincie. De provincie betaalt de parkorganisatie voor de gronden. Met de transactie wordt veiliggesteld dat de parkorganisatie de benodigde middelen voor de inrichting heeft, zonder dat zij daarvoor afhankelijk is van de verkoop van grond. De parkorganisatie loopt door deze verkoop vanaf 2015 maar een zeer beperkt risico op waardevermindering.

d. Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering omvat de hele organisatie van het openbaar lichaam. Het succes van de uitvoering van Park Lingezegen is afhankelijk van een goede bedrijfsvoering en scherpe planning en control op de uit te voeren projecten.

Bestuur
Voor de dagelijkse bedrijfsvoering kent het Openbaar Lichaam een bestuur. Het bestuur wordt gevormd door een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. De parkorganisatie wordt aangestuurd door een parkdirecteur die bevoegdheid heeft te handelen namens het Algemeen en Dagelijks Bestuur.

Personeel
In het Openbaar lichaam is in totaal een bezetting van 7,5 FTE voorzien. De Benodigde functionarissen worden geleverd door de verschillende deelnemende partijen, conform bijlage bij de bestuursovereenkomst.

Planning en Control
Voor het Openbaar lichaam wordt ter ondersteuning van de bedrijfsvoering gebruik gemaakt van een volledige planning en control cyclus. De Administratieve organisatie wordt inclusief controle maatregelen beschreven en voor de juiste inrichting wordt gebruik gemaakt van de verordeningen 216 en 217 zoals die ook voor provincies (en als artikelen 212 en 213 ook voor gemeenten) gelden, inclusief een treasury statuut.

Financiële administratie
Het openbaar lichaam voert een financiële administratie die in staat is gedetailleerde rapportages op te leveren over voortgang van de uitgaven afgezet tegen de begroting.

e. Verbonden partijen

Het Openbaar Lichaam heeft geen bestuurlijke of financiële belangen in een andere rechtspersoon.

Vaststelling van de begroting 2016 - 2018

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur van de gezamenlijke regeling Park Lingezegen, gehouden op .....

Het algemeen bestuur voornoemd,

De voorzitter: De parkdirecteur:

J.P.M. Meijers J.W. Kamerman

Bijlage 1: Risico plot en beheersmaatregelen

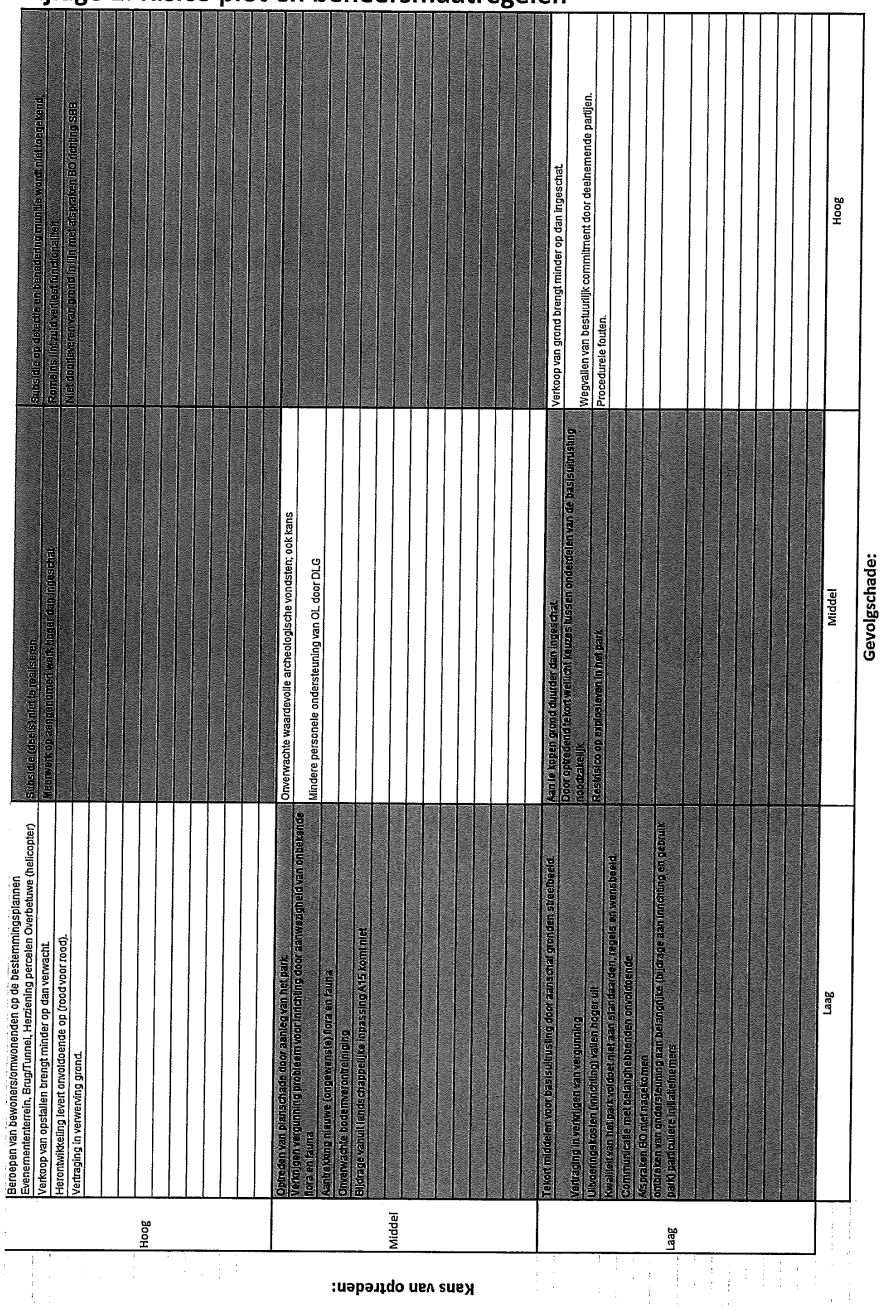

Nr	Risico	Oorzaak	Consequenties (gevolg)	Actie/ Beheersmaatregel	Kans van optreden (LMH)	Gevolg schade (LMH)	Opmerking update:
10	Subsidie (deels) niet te realiseren.	- Te optimistisch ingeschat; - Onvoldoende lobby; - Te 'laks' in najagen subsidies; - Wijzigende criteria.	- Niet volledig te realiseren basisuitrusting; - Bijstorten door deelnemers.	- gesprek in Den Haag over subsidie OCE. Indien niet toegekend onvoorzien inzetten - Zoeken naar aanvullende subsidiemogelijkheden (onder andere A15 verhaal);	Hoog	Middel	- 03/09/2014 besproken, risico op niet doorgaan grootste subsidie OCE;
39	Meerwerk op aangenomen werk hoger dan ingeschat	- lage inschrijving moet worden terugverdiend; - nieuwe eisen die onvoldoende zijn voorzien in onderhandeling; - onvoorziene terreln en milieu omstandigheden	- Druk op begroting;	- kwaliteit/volledigheid van uitgeschreven aanbesteding voldoende; - juridisch toetsen meerwerkparagraaf; - strakke controle op ingediend meerwerk; - opzetten projectreview;	Hoog	Middel	- 03/09/14 beheersmaatregelen blijven van kracht
47	Subsidie op detectie en benadering munitie wordt niet toegekend;	Wetgeving --> Grondgebiedgemeenten mogen eigenlijk geen beroep doen op "vangnet"	- subsidies in begroting niet gerealiseerd; - basisuitrusting niet te realiseren.	- Afspraak maken voor bezoeken BZK --> gesprek over subsidie - focus op werkwijze, zo laag mogelijk in de kosten;	Hoog	Hoog	- zie 10
47	Romeins lint zuid verliest functionaliteit	Niet doortrekken fietspad richting Elst	- wegvallen subsidie voor de fietsverbinding	- Uitzoeken casus en inschakelen bestuurders.	Hoog	Hoog	
	Niet doorleveren van grond in lijn met afspraken BO richting SBB	Nieuw grondbeleid van de provincie	Grond wordt openbaar verkocht: onduidelijk wie beherende partij wordt - kwaliteit van gevoerde beheer onder druk	- betrokken partijen (provincie en SBB zijn in dialoog), parkorganisatie betrokken bij formulering uitgangspunten beheer. Eventueel aanvullende maatregelen bij definitief optreden risico --> volgen ontwikkelingen	Hoog	Hoog	

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

Openbaar Lichaam Park Lingezegen

PARK LINGEZEGEN
MOOI DICHTBIJ!

Jaarstukken 2014

13 februari 2014

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

Inhoudsopgave

1 Algemeen ... 3
2 Programmaverantwoording ... 5
2.1 Programma ... 5
2.2 Uitgangspunten van het beleid ten aanzien van de algemene dekkingsmiddelen ... 6
2.3 Aanwending van de post onvoorzien ... 6
2.4 Paragrafen ... 7
2.4.1 Weerstandsvermogen ... 7
2.4.2 Financiering ... 7
2.4.3 Bedrijfsvoering ... 8
2.4.4 Verbonden partijen ... 8
2.4.5 Grondbeleid ... 8
2.4.6 Rechtmatigheid ... 9
2.4.7 BTW ... 9
3 Jaarrekening ... 11
3.1 Algemeen ... 11
3.2 Balans Park Lingezegen ... 13
3.3 Toelichting op de balans ... 14
3.3.1 Toelichting algemeen ... 14
3.3.2 Toelichting op de activa ... 14
3.3.3 Toelichting op de passiva ... 15
3.4 Programmarekening 2014 Park Lingezegen ... 16
4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant ... 19

Brief aan de raad - GR Park Lingezegen Jaarrekening 2014 en begrotingen . . .

1 Algemeen

Het openbaar lichaam Park Lingezegen is opgericht om Park Lingezegen te realiseren en te beheren. In een bestuursovereenkomst hebben de verschillende partijen besloten tot de oprichting van een openbaar lichaam zodat besluitvorming en uitvoering voor het park bij één partij komt te liggen. Het openbaar lichaam werkt onder mandaat van de deelnemende partijen. Het Openbaar Lichaam is operationeel sinds 1 december 2010.

De realisatie van Park Lingezegen is vastgelegd in de bestuursovereenkomst d.d. juli 2008. In het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen zijn de uit te voeren projecten beschreven. De huidige tijdsplanning van het Park Lingezegen gaat ervan uit dat de laatste werkzaamheden aan het park in 2018 worden uitgevoerd. Aan het einde van de looptijd van het project is voorzien in een beheerfonds dat wordt gebruikt om de kosten van het beheer langjarig te dekken. In een later stadium worden de beheerkosten in een aparte begroting opgenomen en ter goedkeuring aangeboden. In een bijbehorend masterplan is het ruimtelijk ontwerp vastgelegd dat wordt gebruikt als toetsingskader bij de ruimtelijke invulling. Het ontwerp vanuit het masterplan is nader uitgewerkt in een structuurvisie. Tot op heden heeft de parkorganisatie de uitvoering en realisatie van het uitvoeringsprogramma tot taak evenals de coördinatie van het beheer van gerealiseerde onderdelen van Park Lingezegen.

De parkorganisatie functioneert als een zelfstandig Openbaar Lichaam. De dagelijkse operationele aansturing wordt verzorgd door de Parkdirecteur. De uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het Openbaar Lichaam liggen bij het Dagelijks Bestuur en bij het Algemeen Bestuur.
De partners die samen aan dit openbaar lichaam deelnemen zijn: provincie Gelderland, gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Arnhem en Waterschap Rivierenland.

Het park is opgedeeld in 5 deelgebieden die elk een eigen karakter zullen krijgen. In het uitvoeringsprogramma worden de deelgebieden gescheiden uitgewerkt. Per zogenaamd 'Element' is reeds inzichtelijk gemaakt wat en door wie een en ander gerealiseerd kan worden evenals tegen welke kosten. Ook is in een uitvoeringsstrategie de hoofdroute naar realisatie op hoofdlijnen uitgezet.

Programma verantwoording 2014

2 Programmaverantwoording

2.1 *Programma*

Belangrijkste doelstellingen en activiteiten

De doelstelling van het programma is de realisatie van het Park Lingezegen. Voor het afgelopen begrotingsjaar waren de belangrijkste doelstellingen en activiteiten:

Doelstellingen en Activiteiten

Doelstelling	Activiteit	Raming 2014 (x € 1)	Realisatie 2014 (x € 1)
Inrichting De Park	Uitvoering projecten	€ 5.441.500	€ 2.289.369
Inrichting Waterrijk	Uitvoering projecten	€ 7.492.200	€ 799.263
Inrichting Landbouwland/De Woerdt	Uitvoering projecten	€ 2.400.000	€ 3.553.352
Algemeen	Uitvoering projecten	€ 3.120.000	
Subtotaal:		*€ 18.453.700*	*€ 6.641.985*
Grondverwerving	Aankoop van grond	€ -	€ 2.120.213
Planontwikkeling	Opstellen van de plannen en voorbereidend onderzoek	€ 523.400	€ 302.374
Organisatie	Projectmanagement en ondersteuning	€ 2.495.000	€ 2.429.557
Beheerkosten	Beheer van ingerichte gebieden		€ 66.150
Subtotaal:		*€ 3.018.400*	*€ 4.918.294*
Totaal:		**€ 21.472.100**	**€ 11.560.279**

Bereikt

In 2014 is de uitvoering van de realisatie van Park Lingezegen verder vormgegeven. Op verschillende plaatsen in het gebied is de uitvoering verder doorgezet en voor bijna alle grote werken is de aanbesteding geweest. Op het gebied van grondverwerving heeft de parkorganisatie nu bijna alle benodigde grond in bezit. In de realisatie is te zien dat in 2014 de raming uitging van een inrichting voor ruim 18,4 miljoen Euro. Hoewel de snelheid van de uitvoering in de meeste deelgebieden is toegenomen is het zwaartepunt van de activiteiten nog niet bereikt. Dat zal naar verwachting in 2015 liggen voor de Park en Landbouwland/De Woerdt, en in 2016/2017 voor het Waterrijk en voor de realisatie van de spoorwegkruising.

Hieronder staat per doelstelling een korte verklaring.

Uitgevoerde activiteiten

Grondverwerving

In 2014 heeft de parkorganisatie weer een aantal lastige dossiers ten aanzien van de grondverwerving af kunnen ronden. Op dit moment zijn de meeste gronden die nodig zijn voor de realisatie van het park aangekocht en in bezit. Het formele bezit van de gronden ligt bij BBL. Bij grondtransacties verzoekt de parkorganisatie aan de provincie BBL opdracht te geven tot het uitvoeren van de transactie. Zo bepaalt de parkorganisatie grond in te zetten als ruilgrond, of te verkopen. In de komende jaren wordt deze werkwijze gebruikt om nog benodigde gronden te verwerven en gronden die niet nodig zijn te verkopen. Uit de gesprekken met de Provincie is als voorkeursoptie naar voren gekomen dat de Provincie alle grond van de parkorganisatie overneemt. Daarmee neemt de provincie de verantwoordelijkheid voor de verkoop van de grond ook over. Deze transactie wordt in 2015 afgerond, en neemt het grootste risico uit de begroting van de parkorganisatie weg.

Planontwikkeling

Alle gebieden zijn in een vergevorderd stadium voor wat betreft het ontwerp. In alle onderdelen van het park wordt nu werk uitgevoerd. De onderzoeken op het gebied van OCE, archeologie en

verontreiniging zijn nog niet afgerond en lopen nog door in 2015. Het verzoek voor ondersteuning van het Rijk voor de kosten van het opsporen van explosieven was in eerste instantie afgewezen, maar er lijkt nu toch ruimte te zijn voor een bijdrage vanuit het Rijk.

Opbouw organisatie
De organisatie die het park moet gaan realiseren is opgebouwd en op sterkte. Vanuit de basisorganisatie wordt de regievoering over het totale park gecoördineerd. Per deelgebied worden projectteams geformeerd voor de uitvoering van de werkzaamheden. Deze projectteams zijn in een vroeg stadium van planvorming bij de verschillende deelgebieden betrokken. Ook de administratieve ondersteuning is volledig georganiseerd.

Inrichting De Park
In de park is begonnen met de daadwerkelijke inrichting van het gebied. Inmiddels zijn de eerste werken uitgevoerd en opgeleverd.

Inrichting Waterrijk
Het Waterrijk is in 2013 aanbesteed en vergund. De uitvoering van het Waterrijk is in 2014 begonnen. Daarbij wordt ook al gewerkt aan de experimentele wateropslag, waarvoor vanuit Europa subsidie beschikbaar is gesteld.

Inrichting Landbouwland/Buitens/De Woerdt
In de deelgebieden Landbouwland/Buitens/De Woerdt is in 2014 vooral verder gewerkt aan natuurelement C, het fietspad Noord-Zuid en Doornik. Verder is begonnen met de realisatie van De Linten en de Elsterbrug.

Toelichting
In de realisatie loopt de parkorganisatie achter ten opzichte van de begroting. Dat wordt vooral veroorzaakt door een in eerdere jaren opgelopen vertraging in planvorming. Op basis van de laatste inzichten wordt de begroting voor 2015 herzien op basis van de nieuwe planning.

2.2 Uitgangspunten van het beleid ten aanzien van de algemene dekkingsmiddelen

De baten liggen fors lager dan opgenomen in de begroting. Dat heeft vooral te maken met het feit dat in de begroting was voorzien dat in 2014 een groot deel van de grond en opstallen die de parkorganisatie niet nodig heeft voor de realisatie van het park zouden worden verkocht. In 2015 wordt alle grond die de parkorganisatie heeft verkocht aan de Provincie. Het saldo van de financieringsfunctie valt lager uit dan begroot. Dit is het gevolg van het door het Rijk ingestelde schatkistbankieren, waarop de rentevergoedingen nagenoeg nihil zijn.

Algemene dekkingsmiddelen	Raming 2014 (x € 1)	Realisatie 2014 (x € 1)
Saldo van de financieringsfunctie	€ 343.055	€ 23.574
Overige algemene dekkingsmiddelen	€ 7.910.000	€ 1.440.565
Totaal:	**€ 8.253.055**	**€ 1.464.139**

2.3 Aanwending van de post onvoorzien

De post onvoorzien is in het jaar 2014 niet aangesproken. Ten aanzien van de zaken waarvoor de post onvoorzien mag worden aangesproken zijn richtlijnen opgesteld.

Onvoorzien	Raming 2014 (x € 1)	Realisatie 2014 (x € 1)
Park Lingezegen	€ 3.120.000	€ -
Totaal:	**€ 3.120.000**	**€ -**

2.4 Paragrafen

2.4.1 Weerstandsvermogen

De parkorganisatie vormt alleen reserves die vrij aanwendbaar zijn. De Parkorganisatie kent geen formeel weerstandsvermogen, aangezien de begroting over de totale looptijd van het project sluitend en taakstellend is. Eventuele tegenvallers leiden over de volledige looptijd van het project daarom tot keuzes. Risico's worden opgevangen in de exploitatie wanneer ze de post onvoorzien overschrijden.
Vanuit de behoefte te kunnen blijven sturen op uitgaven is een fasering tussen deelgebieden van het park aangebracht. Op die manier kan aan meer bepalende elementen van het park uitvoering worden gegeven door eventueel minder bepalende elementen niet uit te voeren.

Het vermogen van de parkorganisatie was aan het begin van 2014, na het besluit van het Algemeen Bestuur het resultaat van 2013 af te halen van de algemene reserves, € 25.062.692. De algemene reserves van de parkorganisatie worden afgebouwd gedurende de realisatie van het park. Afname van de algemene reserves loopt zo parallel met afname van de risico's. Na goedkeuring van het voorstel het resultaat over 2014 (- € 10.096.139) te onttrekken aan het Eigen Vermogen komen de algemene reserves op € 14.966.553.

De parkorganisatie voert risicomanagement uit op de deelprojecten en op het totale park. In afzonderlijke, actief beheerde, risicoregisters zijn de belangrijkste risico's geïnventariseerd, (kwalitatief) gewogen en waar nodig voorzien van de benodigde beheersmaatregelen. In periodiek overleg over de deelgebieden en in de verschillende vergaderingen van de parkorganisatie worden de risico's en de voortgang van de beheersmaatregelen besproken.

2.4.2 Financiering

De financiering van de parkorganisatie gebeurt volledig door de deelnemers aan de parkorganisatie. Zij hebben met elkaar in een bestuursovereenkomst afgesproken hoeveel middelen elke deelnemer bijdraagt aan de ontwikkeling en inrichting van het park. Alle middelen zijn na oprichting van het park beschikbaar gesteld. Omdat de financiering gebeurt door het storten van middelen bij de start van de parkorganisatie is geen alternatieve financiering noodzakelijk. Middelen om tot alternatieve financiering te komen zijn daarom vooralsnog uitgesloten. De parkorganisatie heeft een Treasury-statuut opgesteld, in overeenstemming met haar verordeningen en de relevante wet- en regelgeving. In het Treasury-statuut is onder andere opgenomen dat het de parkorganisatie niet is toegestaan langlopende financiering aan te trekken.

Met ingang van 2014 is de parkorganisatie gehouden aan "schatkistbankieren" en zijn de middelen gestald op een rekening die rechtstreeks is gekoppeld met de schatkist.

2.4.3 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de parkorganisatie is volledig operationeel. Sinds de oprichting per 1-12-2010 is de organisatie op sterkte gebracht en is de volledige planning- en control cyclus ingericht. De bedrijfsvoering is aangepast aan de overgang naar een meer op uitvoering gerichte organisatie. De parkorganisatie kent de volgende organisatievorm:

Algemeen Bestuur
Het Algemeen Bestuur bestaat uit 5 leden vanuit de deelnemende partijen aan de parkorganisatie. Het Algemeen Bestuur is uiteindelijk verantwoordelijk voor het beleid van de parkorganisatie. In 2014 heeft het Algemeen bestuur drie keer vergaderd.

Dagelijks Bestuur
Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 3 leden vanuit de deelnemende partijen aan de parkorganisatie. Het Dagelijks Bestuur is in 2014 zes keer in vergadering geweest en staat dichter bij de bedrijfsvoering van de parkorganisatie en het inrichten van de deelgebieden.

Operationele organisatie
De operationele aansturing van de parkorganisatie is de verantwoordelijkheid van de (door het Algemeen Bestuur aangestelde) parkdirecteur. Hij heeft een team beschikbaar dat bestaat uit gedetacheerde en ingehuurde medewerkers op de aandachtsgebieden operationele uitvoering, juridisch, financieel, communicatie en ondersteuning. De parkorganisatie heeft geen vaste medewerkers in dienst. De verantwoordelijkheid voor de uiteindelijke besluitvoering ligt bij het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van de parkorganisatie. ICT is volledig uitbesteed.

2.4.4 Verbonden partijen

De Parkorganisatie kent geen verbonden partijen.

2.4.5 Grondbeleid

De parkorganisatie is opgericht voor het realiseren van het Park Lingezegen. Realisatie van het park bestaat uit het inrichten van natuur. De grond waarop de natuur wordt ingericht is grotendeels reeds verworven.
Het grondbeleid van het park is gericht op het verwerven van de basisuitrusting en het inrichten van de basisuitrusting. Naast de basisuitrusting bestaat ook nog een streefbeeld. Het streefbeeld is echter geen onderdeel van dit project. Grond die wordt aangekocht en niet bij de basisuitrusting hoort wordt in principe geruild tegen grond die wel tot de basisuitrusting hoort, of wordt verkocht.
In 2015 wordt alle grond overgenomen door de provincie. De provincie betaalt daarvoor de reële waarde, die uit een taxatie naar voren is gekomen.

2.4.6 Rechtmatigheid

De parkorganisatie heeft geen herziene begroting gemaakt, maar werkt vanuit een oorspronkelijke begroting. De realisatie kan daarbij afwijken van de begroting. Per afwijking is een verklaring gegeven. In 2014 zijn door de controller van de parkorganisatie interne audits uitgevoerd op gevolgde procedures. De audits hebben geen onrechtmatigheden opgeleverd.

2.4.7 BTW

De Parkorganisatie komt zelf niet in aanmerking voor BTW compensatie. Door middel van de transparantiemethode wordt de BTW echter doorgegeven aan de deelnemende partijen (gemeenten en provincie). De verdeelsleutel is afgestemd met de belastingdienst. De te compenseren BTW wordt via een factuur verrekend met de deelnemende partijen. De BTW positie is in de jaarrekening verantwoord onder 'vorderingen op overheidslichamen'.

Jaarrekening 2014

3 Jaarrekening

3.1 Algemeen

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling
De volgende grondslagen, waarop de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening is opgesteld volgens de voorschriften van het BBV.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voorraden
De parkorganisatie heeft geen gronden in bezit (eigendom zit bij BBL). Wel heeft zij een beschikkingsrecht op de gronden die zijn toegewezen aan het park. De gronden worden daarom niet gewaardeerd op de balans van de Parkorganisatie.

Vorderingen en overlopende activa
De Vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor mogelijk oninbare vorderingen is een voorziening dubieuze debiteuren opgenomen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn tegen nominale waarde opgenomen in balans.

Resultaat na bestemming
Het resultaat na bestemming is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves. Het resultaat na bestemming wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Vlottende passiva
De vlottende passiva zijn tegen nominale waarde opgenomen in balans.

Borg- en garantstellingen
Buiten de balanstelling wordt - voor zover van toepassing - het bedrag genoemd waarvoor er borg- of garantstellingen zijn afgegeven.

Verordeningen
Het Openbaar Lichaam heeft verordeningen opgesteld conform artikel 216, 217 en 217a van de Provinciewet. Deze verordeningen organiseren het financiële beleid van de parkorganisatie. Het Algemeen Bestuur heeft Deloitte Accountants B.V. opdracht gegeven de controle van de jaarrekening te verzorgen.

Normenkader en controletolerantie
Naast de verschillende wet- en regelgeving wordt het normenkader gevormd door de verschillende verordeningen, het treasury-statuut en de door de parkorganisatie ingerichte

(financiële) processen met bijbehorende procedures en werkinstructies. De verordeningen die relevant zijn werden vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 1 december 2010. Het normenkader wordt gevormd door:

Programma/ product	Specifieke activiteit	Wetgeving extern	Regelgeving intern
Algemeen bestuur en ondersteunende processen	Samenwerking	- Grondwet - Burgelijk wetboek - Algemene wet bestuursrecht - Wet gemeenschappelijke regelingen	- Bestuursovereenkomst - Regeling voorschriften mandatering bevoegdheden van het dagelijks bestuur en de voorzitter (Regeling mandatering)
	Algemeen financieel middelenbeheer	- Burgerlijk wetboek - Provinciewet - Besluit begroting en verantwoording - Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten - Besluit BTW compensatiefonds - Wet gemeenschappelijke regelingen	- Verordening 216 - Verordening 217/217a - Regeling mandatering
	Treasury	- Wet financiering decentrale overheden - Regeling Uitzettingen en derivaten decentrale overheden	- Treasurystatuut
	Arbeidsvoorwaarden en Personeelsbeleid	- Ambtenarenwet - Fiscale wetgeving - Sociale verzekeringswetgeving - Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	- Overige personeelsregelingen - Detacheringsovereenkomsten
	Inkopen en contractbeheer	- Europese aanbestedingsrichtlijnen	- Regeling inkopen en aanbesteding - Regeling mandatering

Voor de controletolerantie wordt aangesloten bij de maximale goedkeuring- en rapportagetoleranties, zoals die wettelijk in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) zijn vastgesteld, te weten 1% van de lasten voor fouten en voor onzekerheden in de controle 3%. Deze toleranties gelden zowel voor de getrouwheid als voor de rechtmatigheid.

3.2 *Balans Park Lingezegen*

ACTIVA	31-12-2014 (x € 1.000)		31-12-2013 (x € 1.000)	
Vlottende activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd kleiner dan één jaar				
- vorderingen op openbare lichamen	4.016		3.030	
- overige uitzettingen	-		2.000	
- Rekening courant verhouding met het Rijk	13.019		-	
Liquide middelen				
- bank- en girosaldi	267		20.748	
Overlopende activa				
- overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	0		335	
Totaal vlottende activa		*17.303*		*26.114*
Totaal activa:		**17.303**		**26.114**

PASSIVA	31-12-2014 (x € 1.000)		31-12-2013 (x € 1.000)	
Vaste Passiva				
Eigen vermogen				
- Algemene Reserve	25.063		33.845	
- Resultaat na bestemming	-10.096		-8.782	
Totaal vaste passiva:		*14.967*		*25.063*
Vlottende Passiva				
Netto vlottende schulden met een retetypische looptijd kleiner dan één jaar				
- overige schulden	1.688		730	
Overlopende passiva				
- verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	648		321	
Totaal vlottende passiva		*2.337*		*1.051*
Totaal Passiva:		**17.303**		**26.114**

	31-12-2014 (x € 1.000)	31-12-2013 (x € 1.000)
Garantstellingen	-	-
Gewarborgde geldleningen	-	-

3.3 Toelichting op de balans

3.3.1 Toelichting algemeen

De begroting heeft niet dezelfde indeling als deze programmarekening. De afwijking wordt veroorzaakt doordat het project al is gestart en begroot nog voor de oprichting van het Openbaar Lichaam in december 2010. De oorspronkelijke begroting kent de opzet van een projectbegroting met een kasritmeplanning. Deze geeft bestuurlijk meer informatie en inzicht in de voortgang van het project Park Lingezegen.

3.3.2 Toelichting op de activa

Vlottende Activa (x € 1.000)

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar:

	Boekwaarde 31-12-2013	Toename	Afname	Afschrijvingen/ aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2014
Vorderingen op openbare lichamen	3.030	3.296	2.310	-	-	4.016
Overige uitzettingen	2.000		2.000			-
Rekening Courant verhouding met het Rijk	-	21.519	8.500			13.019
Totaal:	**5.030**	**24.815**	**12.810**	-	-	**17.035**

De vorderingen op openbare lichamen bestaan uit een post BTW (€ 1.289.762) die aan de deelnemende partijen wordt gefactureerd. De afspraken voor deze doorbelasting zijn gemaakt met de fiscus en de deelnemende partijen. Het overige bedrag (€ 2.725.569.000) bestaat voornamelijk uit een vordering op de provincie Gelderland. Nieuw is de Rekening courant verhouding met het Rijk, waarvan het saldo per eind 2014 € 13.019.000 bedraagt.

Liquide middelen

	Boekwaarde 31-12-2013	Toename	Afname	Afschrijvingen/ aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2014
Bank- en girosaldi	20.748	10.601	31.082	-	-	267
Totaal:	**20.748**	**10.601**	**31.082**	-	-	**267**

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de parkorganisatie en zijn voor het grootste deel ondergebracht op een aan schatkistbankieren gekoppelde bankrekening.

Overlopende activa

Overlopende Activa:

	Boekwaarde 31-12-2013	Toename	Afname	Afschrijvingen/ aflossingen	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2014
overige nog te ontvangen bedragen	335	-	335	-	-	0
vooruitbetaalde bedragen	-			-	-	-
Totaal:	**335**	-	**335**	-	-	**0**

De overlopende activa bestaat uit de post te ontvangen rente over 2014 (€ 380).

3.3.3 Toelichting op de passiva

Vaste Passiva (x € 1.000)

Eigen vermogen:

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Algemene reserve	25.063	33.845
Resultaat na bestemming	-10.096	-8.782
Totaal:	**14.967**	**25.063**

Het resultaat wordt, na besluit van het Algemeen Bestuur, onttrokken aan de algemene reserve.

Vlottende Passiva

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd kleiner dan één jaar

	Boekwaarde 31-12-2014	Boekwaarde 31-12-2013
Schulden aan openbare lichamen	233	61
Crediteuren	1.488	669
Nog te ontvangen facturen	615	321
Totaal:	**2.337**	**1.051**

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaat voornamelijk uit facturen welke zijn ontvangen in 2015 en nog betrekking hadden op 2014.

Langlopende financiële verplichtingen

De parkorganisatie heeft geen langlopende financiële verplichtingen. Het huurcontract voor de ruimte in het pand van Intratuin is per jaar op te zeggen. Het huurbedrag is voor huur en servicekosten € 424 per maand.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

De parkorganisatie heeft geen materiële niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen.

3.4 Programmarekening 2014 Park Lingezegen

	Raming begrotingsjaar Bedragen X € 1.000,--			Realisatie begrotingsjaar Bedragen X € 1.000,--		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's:						
Park Lingezegen	-	18.352	-18.352	-	11.560	-11.560
Subtotaal programma's	-	18.352	-18.352	-	11.560	-11.560
Algemene dekkingsmiddelen:						
Saldo Financieringsfuntie	343	-	343	24	-	24
Overige algemene dekkingsmiddelen	7.910	-	7.910	1.441	-	1.441
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	8.253	-	8.253	1.464	-	1.464
Onvoorzien	-	3.120	-3.120	-	-	-
Resultaat voor bestemming:	8.253	21.472	-13.219	1.464	11.560	-10.096
mutaties reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat na bestemming:	8.253	21.472	-13.219	1.464	11.560	-10.096

De begroting heeft niet dezelfde indeling als deze programmarekening. De afwijking wordt veroorzaakt doordat de inrichting van de basisuitrusting Park Lingezegen feitelijk een projectbegroting kent.

Toelichting op de programmarekening

Belangrijkste verschillen tussen de raming en de realisatie:
De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de raming worden veroorzaakt door verschuiving van activiteiten over jaargrenzen. Voor de totale looptijd van het project hebben deze verschuivingen geen impact. Inschattingen voor de verdeling van de middelen voor de jaren worden vanuit de opzet van de Gemeenschappelijke Regeling ruim 11 maanden voorafgaand aan een realisatiejaar gemaakt. De kans op een afwijkende realisatie is daardoor groter. De opzet van het Openbaar Lichaam is zo dat het Openbaar Lichaam zonder tussenkomst van de deelnemende partijen zelfstandig in staat is financieel te sturen. 2015 is een jaar waarin veel staat te gebeuren, waaronder de overname van grond door de Provincie. Deze wezenlijke gebeurtenis zal leiden tot een aanpassing van de begroting over 2015. De belangrijkste verschillen tussen realisatie en raming in deze programmarekening zijn:

LASTEN PROGRAMMA LINGEZEGEN
Grondverwerving
In 2014 is een aantal transacties afgerond die waren geprognotiseerd voor 2013.

Inrichting
De inrichting ligt nog niet op het geprognotiseerde niveau. Nu het Waterrijk ook is aanbesteed zal het tempo van inrichting wel toenemen. In De Park en het Landbouwland is het tempo van inrichten ook omhoog gegaan.

Planontwikkelingskosten
Bij het achterblijven van de inrichting blijven de planontwikkelingskosten eveneens achter.
Analyse begrotingsrechtmatigheid

In deze programmarekening is sprake van begrotingsrechtmatigheid. In de realisatie van de uitgaven hebben we een onderschrijding ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Voor het saldo van de uitgaven en de inkomsten is de onderschrijding € 3.122.906.
De parkorganisatie werkt met een taakstellende begroting op het programma Park Lingezegen. Binnen het programma zijn de middelen vrij te verdelen over jaargrenzen, categorieën en deelgebieden. Uitvoering van activiteiten of verwerving van gronden vindt steeds plaats op basis van besluiten van het Dagelijks en/of van het Algemeen Bestuur. De onderschrijding in 2014 binnen het programma leidt tot een herverdeling van de middelen over de resterende jaren.

Apparaatskosten OL
De centrale organisatie is op sterkte. Voor 2014 blijven de uitgaven binnen de raming. Dat wordt vooral veroorzaakt door het feit dat het centrale team iets kleiner is (meer capaciteit in de deelgebieden zelf ingezet).

Overige kosten
De overige kosten hebben voornamelijk betrekking op de post onteigening, BTW en onvoorzien. De raming voor de BTW is op basis van de uitgaven bijgesteld. De post onvoorzien schuift door in verband met de vertraging in de inrichting.

Beheerkosten
De beheerkosten betreffen de kosten van tijdelijk beheer van gronden welke voor het park al beschikbaar zijn, maar nog niet zijn ingericht.

DEKKINGSMIDDELEN PROGRAMMA LINGEZEGEN
Ingebrachte middelen
De ingebrachte middelen bestaan uit de beheerbijdragen van de verschillende deelnemers in de Gemeenschappelijke Regeling.

Grondverkopen
De baten voor grondverkopen zijn voor 2014 niet gerealiseerd. Door de verkoop van grond aan de Provincie wordt de volledige opbrengst in 2015 gerealiseerd.

Overige opbrengsten
De overige opbrengsten bestaan uit activiteiten die de parkorganisatie vanuit een onderaannemersrol vervult. Ook is de rente die de parkorganisatie ontvangt lager dan geprognotiseerd. Het verschil wordt veroorzaakt door de dalende rentevergoeding op de vrij opneembare spaartegoeden bij de Rabobank.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)
Personeel dat werkt voor de parkorganisatie is op detacheringsbasis of op inhuurbasis actief. Geen van de mensen die voor de parkorganisatie werkt, krijgt een beloning die boven de € 230.474 op jaarbasis ligt.

De topfunctionarissen die werkzaam zijn voor de parkorganisatie zijn:
Leden van het Algemeen Bestuur:
- Mevrouw J.P.M. Meijers (provincie Gelderland)
- De heer R. Van Hoeven (gemeente Overbetuwe)
- De heer T. Janssen (gemeente Lingewaard)
- De heer M. Gremmen (Waterschap Rivierenland)
- De heer H. Kok (gemeente Arnhem)

Leden van het Dagelijks Bestuur:
- Mevrouw J.P.M. Meijers (provincie Gelderland)
- De heer R. Van Hoeven (gemeente Overbetuwe)
- De heer T. Janssen (gemeente Lingewaard)

De leden van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden voor de Parkorganisatie.

De directeur van de parkorganisatie
- De heer J.W. Kamerman (Provincie Gelderland)

De heer Kamerman is vanuit de Provincie gedetacheerd bij de Parkorganisatie. In 2014 was hij het hele jaar actief in zijn positie als parkdirecteur.

De beloningen van de topfunctionarissen, pro rata omgerekend naar een voltijds dienstverband bedroegen:

Naam	Functie	Duur dienstverband	Omvang dienstverband	Beloning	Door werkgever betaalde SV vergoeding	Belastbare kosten-vergoedingen	Voorziening en betaalbaar op termijn	Beëindigings-uitkeringen	Jaar beëindiging
J.P.M. Meijers	Voorzitter AB/DB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
R. van Hoeven	Lid AB/DB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
T. Janssen	Lid AB/DB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
M. Gremmen	Lid AB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
H. Kok	Lid AB	NVT	NVT	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT
J.W. Kamerman	Directeur	geheel 2014	0,89	€ 99.571	€ -	€ -	€ -	€ -	NVT

4 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Brief aan de raad - GR Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

reg.nr.: 15.0003529
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
01 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

A7

< BREED >

Aan de gemeenten in de GR Breed
Griffier ter attentie van gemeenteraad

Datum: 31 maart 2014
Onderwerp: gewijzigde begroting 2015

Geachte gemeenteraadsleden,

In december 2014 hebben wij u geïnformeerd over het feit dat wij in de vergadering van het algemeen bestuur van 26 november de begroting 2015 formeel hebben vastgesteld. Daarbij hebben wij aangegeven dat wij weliswaar formeel de begroting hebben vastgesteld, maar ook direct aan het werk zijn gegaan om een gewijzigde begroting 2015 op te stellen. Hier hebben wij voor gekozen naar aanleiding van de zienswijzen die u heeft gegeven bij de oorspronkelijke begroting 2015. Daarin heeft u, conform het advies van de Adviesfunctie, aangegeven om tot een realistische begroting 2015 te komen. De wijzigingen konden echter niet meer voor het einde van 2014 worden uitgewerkt in een gewijzigde begroting. Wij bieden u daarom nu, eind maart 2015, de gewijzigde begroting 2015 aan.

De belangrijkste aanpassingen in de gewijzigde begroting 2015, ten opzichte van de oorspronkelijke begroting 2015, zijn:

- De subsidiesystematiek van de Wsw is gewijzigd. Dit levert in de gewijzigde begroting 2015 een positief effect op ten opzicht van de eerdere begroting 2015. Het concrete gevolg hiervan is dat het subsidieresultaat in de gewijzigde begroting € 0,3 miljoen minder negatief is dan in de oorspronkelijke begroting 2015. Nog belangrijker is echter dat, door rijksbezuinigingen op de Wsw-subsidie, in de komende jaren het negatieve subsidieresultaat sterk zal toenemen, oplopend tot € 6,5 miljoen negatief in 2018.
- Het begrote bedrijfsresultaat komt op € 1,6 miljoen, in plaats van de eerder begrote € 2,7 miljoen. We zien dat de taakstelling ten aanzien van het vergroten van de bedrijfsopbrengsten niet haalbaar is. Er blijft sprake van een positief bedrijfsresultaat, dat volgens onze begroting in de komende jaren zal groeien met ruim 10% per jaar, maar we doen dat vanuit een realistischer, lager, uitgangspunt. Dit is een gezonde raming van het bedrijfsresultaat, maar van onvoldoende omvang om het oplopende subsidietekort op te vangen.
- Het exploitatieresultaat 2015 is meer negatief dan we in de oorspronkelijke begroting 2015 hadden geraamd. In de oorspronkelijke begroting gingen we uit van een tekort van € 1,7 miljoen in 2015. Het exploitatietekort bedraagt volgens de gewijzigde begroting 2015 € 2,5 miljoen. Volgens onze meerjarenraming loopt dit op tot een tekort van € 4,3 miljoen in 2018.

Het negatieve exploitatieresultaat is in 2015 nog op te vangen binnen de reserves van Breed. Op langere termijn zien we echter een structureel tekort ontstaan. We lichten de wijzigingen in de begroting 2015, en de doorkijk naar 2016-2018 hieronder toe.

Breed
Boekweitweg 4
6534 AC Nijmegen
Postbus 6700, 6503 GE Nijmegen
Tel (024) 64 99 100
Fax (024) 64 99 109
info@denkbreed.nl / www.denkbreed.nl
KvK 09217470
Btw NL 0014.79.192.B.01
IBAN NL71RABO0160399335

Brief aan de raad - GR Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

Aanpassing subsidiesystematiek
Door aanpassing van de landelijke subsidie voor bekostiging van de Wsw, is ons subsidieresultaat in de gewijzigde begroting 2015 per saldo € 0,3 miljoen minder negatief dan geraamd in de oorspronkelijke begroting. Als we echter naar het meerjarenperspectief kijken, zien we in de komende jaren een oplopend negatief subsidieresultaat. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat de subsidie per SW-medewerker afneemt, terwijl de arbeidsvoorwaarden voor SW-medewerkers op het huidige niveau gehandhaafd blijven (hierbij is nog geen rekening gehouden met een eventuele collectieve stijging van loonkosten op basis van de cao SW). Dit is een rechtstreeks gevolg van beleid van de landelijke overheid, en daarom voor ons niet beïnvloedbaar.

Bedrijfsresultaat neemt toe
Het bedrijfsresultaat gaat de komende jaren toenemen. De opbrengsten per SW-medewerker nemen toe. De bedrijfskosten nemen in de komende jaren af; het aantal indirecte medewerkers daalt tot en met 2016 in hetzelfde tempo als de daling van het aantal SW-medewerkers. Voor 2015 begroten we echter nog een indirecte formatie van 109 fte (+8 fte). Deze verhoging is noodzakelijk vanwege langdurige ziekte onder het primaire personeel. In het eerste kwartaal hebben we gezocht naar een budgetneutrale oplossing om bijvoorbeeld na te gaan of gemeentelijke herschikkers inzetbaar zouden zijn. Helaas is gebleken dat we toch extra formatie moeten toestaan. Om zo te voorkomen dat SW-medewerkers onvoldoende begeleiding krijgen en onvoldoende menskracht beschikbaar is om medewerkers te detacheren op externe opdrachten. Mede hierdoor blijft er sprake van een toename van het resultaat per SW-medewerker, en laat Breed qua bedrijfsresultaat de komende jaren een positieve lijn zien.

In 2014 zijn we met betrekking tot het bedrijfsresultaat uitgegaan van het scenario 'midden', met daarin een relatief hoge ambitie ten aanzien van het bedrijfsresultaat. In de praktijk blijkt deze taakstelling niet haalbaar. We kunnen niet anders dan dit beeld realistischer neerzetten; we kiezen bij de gewijzigde begroting 2015 voor het scenario 'laag' als uitgangspunt voor de bedrijfsopbrengsten.

Exploitatieresultaat
Het exploitatieresultaat (de som van het subsidieresultaat en bedrijfsresultaat) is in de gewijzigde begroting meer negatief dan in de oorspronkelijke begroting. De ontwikkeling in het bedrijfsresultaat is positief, maar de rijksbezuiniging op de Wsw is zo groot, dat dat negatieve effect niet kan worden opgevangen door verbetering van het bedrijfsresultaat. We moeten vanwege het toenemende negatieve subsidieresultaat een negatief exploitatieresultaat begroten, oplopend van € 2,5 miljoen negatief resultaat in 2015 naar € 4,3 miljoen negatief resultaat in 2018.

Doorkijk 2015-2018
Wij realiseren ons dat wij u hiermee een tegenvallend financieel beeld presenteren. We kiezen er echter nu voor om een realistische begroting op te stellen. De reservepositie van Breed is ontoereikend om de genoemde tekorten vanaf 2016 op te vangen.

Uitwerking bezuiniging Wsw leidt tot onvermijdelijke tekorten
Zoals bekend is de belangrijkste component in de bekostiging van Breed de subsidie van de landelijke overheid. Deze subsidie neemt in de komende jaren snel af. Niet alleen in absolute zin, maar ook per SW-medewerker. De salariskosten van SW-medewerkers blijven ongeveer gelijk, terwijl de subsidie per SW-medewerker in 2018 ongeveer € 3.000 lager zal zijn dan in 2015. Bij een aantal van 1500 SW-medewerkers in 2018, gaat dit alleen al om een daling van subsidie van € 4,5 miljoen.

Dit verschil is niet volledig te compenseren door het verhogen van tarieven of aantal productieve uren per SW-medewerker. We werken continu aan het verhogen van de productiviteit van de SW-medewerkers, door te investeren in begeleiding, opleiding etc. We proberen met onze klanten goede detacheringstarieven af te spreken. Hierdoor zit er groei in de bedrijfsopbrengst, in absolute zin, maar we zien dat vooral ook in de stijging van de opbrengst per SW-medewerker.

Tabel: het bedrijfsresultaat per SW-medewerker neemt in de komende jaren sterk toe, maar dit is niet voldoende om het tekort op het subsidieresultaat te compenseren.

	2015	2016	2017	2018
Subsidieresultaat (* 1.000 euro)	-4081	-5040	-5868	-6495
Bedrijfsresultaat (* 1.000 euro)	1605	1811	2100	2228
Exploitatieresultaat (* 1.000 euro)	-2475	-3229	-3767	-4267
Aantal SW-medewerkers (SE)	1882	1746	1613	1505
Bedrijfsresultaat per SW-medewerker	€ 853	€ 1.037	€ 1.302	€ 1.480

Tabel: subsidieresultaat, bedrijfsresultaat en exploitatieresultaat per SW-medewerker van Breed in vergelijking met gemiddelde Sw-sector.

Per sw-medewerker (se) in €	Breed (2015)	Sw-sector
Subsidieresultaat (* 1 euro)	€ -2.168	€ -1.700
Bedrijfsresultaat (* 1 euro)	€ +854	€ +200
Exploitatieresultaat (* 1 euro)	€ -1.314	€ -1.500

Zelfs met de begrote stijging van de opbrengst per SW-medewerker kunnen we het toenemende verschil tussen subsidie en salariskosten niet compenseren door voldoende opbrengsten uit werk van SW-medewerkers. Hierin zijn we zeker niet uniek: alle SW-bedrijven hebben hier in meer of mindere mate mee te maken. Er is sprake van een bezuiniging op de Wsw, waarbij gemeenten steeds meer moeten bijleggen om de sociale werkvoorzieningen in stand te houden. We zien dat elders in het land sommige gemeenten vrijwel hun gehele Participatiebudget moeten inzetten om de sociale werkvoorziening in stand te houden. Wij zullen onderzoeken of we in samenwerking met enkele andere SW-bedrijven een benchmark kunnen opzetten.

Transitie naar arbeidsbemiddelingsbedrijf

We hebben de afgelopen jaren een transitie doorgemaakt van een SW-bedrijf met verschillende productiebedrijven 'binnen de muren', naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf, waarbij het doel is dat over enkele jaren 85% van de SW-medewerkers in een vorm van detachering zal werken. Door deze transitie hebben we een kostenbesparing van € 2 miljoen kunnen realiseren op de indirecte organisatie bij Breed. Zonder deze transitie, zouden we nu met een nog groter tekort geconfronteerd worden. Het is echter ook duidelijk dat we, ook met de transitie, niet op een structureel budgettair neutrale exploitatie kunnen uitkomen.

Brief aan de raad - GR Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

We begroten in 2015-2018 een oplopende omzet per SW-medewerker. We richten ons op het verhogen van het uurtarief bij detachering en het aantal productieve uren per medewerker. Dit is al ambitieus, het ramen van een hogere stijging is niet verantwoord gezien de marktomstandigheden.

Synergie WerkBedrijf
Breed zal in 2016 integreren met het WerkBedrijf. In de gewijzigde begroting en meerjarenraming is deze integratie nog buiten beschouwing gelaten. Wij voorzien voordelen als gevolg van de integratie van Breed in het WerkBedrijf. De voordelen ten aanzien van de bedrijfskosten zijn belangrijker dan eventuele voordelen aan de opbrengstenkant. Binnen de bedrijfskosten zijn er synergievoordelen te behalen die in de meerjarenbegroting van de MGR meegenomen worden. Deze voordelen zullen echter nooit zo groot zijn, dat het negatieve resultaat als gevolg van de rijksbezuiniging op de Wsw-subsidie volledig gecompenseerd kan worden.

Geen mogelijkheden voor aanvullende kostenbesparing indirecte medewerkers
We zien in het meerjarenperspectief dat het aantal indirecte medewerkers tussen 2015 en 2018 met 15-20% zal afnemen. Dit is vergelijkbaar met de afname van het aantal SW-medewerkers. Hier bovenop kan, om kosten te besparen, taakstellend een bezuiniging gerealiseerd worden. Dit brengt echter risico's met zich mee ten aanzien van de realisatie van de transitie. Voor de ontwikkeling naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf is voldoende (in kwantitatief en kwalitatief opzicht) indirect personeel nodig. Een aanvullende bezuiniging op deze groep, zou er toe kunnen leiden dat de bedrijfsopbrengsten per SW-medewerker uiteindelijk teruglopen vanwege gebrek aan goede begeleiding.

Conclusie en vervolg proces
U kunt naar aanleiding van deze gewijzigde begroting 2015 uw zienswijze kenbaar maken. Dit geldt ook voor onze jaarrekening 2014, die u tegelijkertijd met deze begroting ontvangt. Wij informeren u later nog over het boekenonderzoek dat bij Breed verricht zal worden in het kader van het integratieproces. Tenslotte ontvangt u voor 1 augustus 2015 de geïntegreerde begroting 2016 van het WerkBedrijf (als onderdeel van de MGR) voor een zienswijzeprocedure.

We concluderen dat we in de gewijzigde begroting 2015 een tekort zien ontstaan van € 2,5 miljoen in 2015. Dit tekort loopt, zonder aanvullende maatregelen, op tot € 4,3 miljoen in 2018. Het effect van de integratie met het WerkBedrijf is beperkt, en is zeker niet voldoende om tot een structureel begrotingsevenwicht te komen.

De Wsw brengt langlopende verplichtingen mee. We hebben te maken met een aantal SW-medewerkers dat geleidelijk zal afnemen; dat proces is niet te versnellen. De afbouw van het landelijke subsidiebedrag per SW-medewerker is niet beïnvloedbaar. Ook het eventuele sturen op niet-verlengen van contracten zal – door de landelijke subsidiesystematiek – niet leiden tot een financiële verbetering.

Brief aan de raad - GR Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

We wijzen er in dit kader op dat in de exploitatie van Breed tot enkele jaren geleden een structurele gemeentelijke bijdrage van ongeveer € 1,7 miljoen was opgenomen. Vanaf 2014 is deze bijdrage niet meer opgenomen in de begroting van Breed. Bij de start van het transitieproces naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf, hebben wij ook aangegeven dat uit onderzoek binnen Breed duidelijk werd dat een structureel budgettair neutrale exploitatie zonder gemeentelijke bijdrage niet mogelijk is.

Wij nodigen u uit om in uw zienswijze bij de gewijzigde begroting 2015 in te gaan op de in deze brief geschetste ontwikkelingen. Mochten er nog vragen zijn over de gewijzigde begroting 2015, dan verzoeken wij u zich te richten tot de algemeen directeur, de heer Henri Koerhuis.

Met vriendelijke groet,

Turgay Tankir
Voorzitter Dagelijks bestuur Breed

Brief aan de raad - GR Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

< BREED >

Gewijzigde begroting 2015

Breed als zelfstandige GR, geen onderdeel Werkbedrijf

Brief aan de raad - GR Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

INHOUD

Omschrijving		pagina
1	Toelichting op de begrotingswijziging	3
2.	Programmabegroting	4
3	Programmabegroting gewijzigd versus huidig	5
4	Toelichting programmabegroting	6
5	Meerjarenraming	8
6	Toelichting meerjarenraming	9
7	Weerstandsvermogen en risico's	14

Brief aan de raad - GR Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

1. TOELICHTING BEGROTINGSWIJZIGING

Er zijn een aantal redenen voor een wijziging van de begroting 2015, welke in 2014 door het bestuur is vastgesteld. Allereerst is er recent een wijziging bekend gemaakt met betrekking tot de subsidiesystematiek. Dit heeft een aantal positieve financiële gevolgen. Ten tweede heeft het dagelijks bestuur bij de voorbereiding van de begroting 2015 gekozen voor een 'midden' scenario qua risico's. Het dagelijks bestuur had voor de begroting 2014 gekozen voor een taakstelling met een aanzienlijke risicoparagraaf. De opgenomen risico's zijn inmiddels zichtbaar geworden en de resultaten van 2014 geven aanleiding om voor het scenario 'laag' te kiezen. De resultaten blijven aanzienlijk achter bij de begroting, zeker als we rekening houden met een aantal incidentele bate en opbrengsten. Daarom heeft het dagelijks bestuur er nu voor gekozen om in het 1ste kwartaal van 2015 te komen met een begrotingswijziging.

2. PROGRAMMABEGROTING

(bedragen x € 1.000)		Gewijzigde Begroting 2015	Rekening 2014	Rekening 2013
Subsidie Wsw (gemeente)		48.909	51.723	51.747
Salarissen SW-medewerkers		50.296	52.859	53.014
Overige kosten SW-medewerkers		2.694	2.769	3.050
Subsidieresultaat	(1)	**4.081-**	**3.905-**	**4.317-**
Netto omzet		12.073	11.975	13.540
Materiaal verbruik/uitbesteed werk		278	646	956
Toegevoegde waarde		11.795	11.329	12.584
TW %		98%	95%	93%
Overige bedrijfsopbrengsten		59	1.014	332
Netto bedrijfsopbrengsten		11.854	12.343	12.916
Salarissen niet gesubsidieerde medewerkers		7.508	7.375	6.614
Afschrijvingen vaste activa		24	31	200
Huur/Lease		182	223	881
Onderhoudskosten		859	749	554
Energie		219	226	402
Rente baten/lasten		76	123	-48
Overige bedrijfskosten		1.380	1.403	1.178
Totaal bedrijfskosten		10.249	10.130	9.781
Bedrijfsresultaat	(2)	**1.605**	**2.213**	**3.135**
Gemeentelijke bijdragen	(3)	**0**	**0**	**1.760**
Incidentele baten/lasten	(4)	**0**	**2.871**	**1.684**
Exploitatie resultaat	(5) =1+2+3+4	**-2.475**	**1.179**	**2.262**
Mutatie reserve	(6)			**-641**
Resultaat na bestemming	(7) =5+6			**1.621**
(aantallen in se/fte)				
SW-medewerkers incl. bw (se)		1.882	1.973	1.981
Niet gesubsidieerde medewerkers (fte)		109	101	85

3. PROGRAMMABEGROTING GEWIJZIGD VERSUS HUIDIG

(bedragen x € 1.000)	Gewijzigde Begroting 2015	Wijziging formatie / subsidie Wsw	Wijziging arbeids-recht	Verlaging detachering opbrengst	Kosten effecten	Begroting 2015
Subsidie Wsw (gemeente)	48.909	2.669				46.240
Salarissen SW-mw.	50.296	2.314	155			47.827
Overige kosten SW-mw.	2.694	133-				2.827
Subsidieresultaat	**4.081-**	**488**	**155-**	**0**	**0**	**4.414-**
Netto omzet	12.073			-659		12.732
Materiaal verbruik/uitbesteed werk	278			-25		303
Toegevoegde waarde	11.795			-634		12.429
TW %	98%					98%
Overige bedrijfsopbrengsten	59					59
Netto bedrijfsopbrengsten	11.854	0	0	-634	0	12.488
Salarissen niet gesubsidieerde mw.	7.508				247	7.261
Afschrijvingen vaste activa	24				-46	70
Huur/Lease	182				7	175
Onderhoudskosten	859				127	732
Energie	219				-18	237
Rente baten/lasten	76				66	10
Overige bedrijfskosten	1.380				110	1.270
Totaal bedrijfskosten	10.249	0	0	0	493	9.756
Bedrijfsresultaat	**1.605**	**0**	**0**	**-634**	**-493**	**2.733**
Gemeentelijke bijdragen	**0**					**0**
Incidentele baten/lasten	**0**					**0**
Exploitatie resultaat	**-2.475**	**488**	**-155**	**-634**	**-493**	**-1.681**

4. TOELICHTING PROGRAMMABEGROTING

1. Subsidie Wsw en omvang formatie Wsw
Medio september 2014 heeft het ministerie een publicatie gedaan over het voorlopige Wsw budget 2015 per gemeente. Het ministerie heeft hierbij ook gebruik gemaakt van een SEO onderzoek van september 2014, waarbij de uitstroom Wsw vanaf 2015 is berekend per gemeente. Vanaf 1 januari 2015 is er geen instroom Wsw meer mogelijk door de invoering van de Participatiewet. Het effect hiervan ten opzichte van de vastgestelde begroting 2015 is een stijging van het fictieve subsidiebedrag per Wsw-medewerker (€ 25.847 in plaats van € 25.500) en een stijging (langzamere daling) van het aantal Wsw-medewerkers (1.882 in plaats van 1.813). Bovenstaande heeft een positief effect op het subsidieresultaat van € 488.000. Het betreft nu een meevaller, maar het subsidieresultaat is niet stuurbaar en we zijn hierin afhankelijk van de Wsw-taakstelling en het beleid van de landelijke overheid.

2. Wijzigingen arbeidsrecht per 1 juli 2015 – transitievergoedingen
De Wet werk en zekerheid is medio 2014 aangenomen door de Eerste Kamer. Een van de elementen van deze wet is de introductie van een transitievergoeding, welke van kracht wordt vanaf 1 juli 2015. Iedere werknemer die op 1 juli 2015 tenminste twee jaar in dienst is geweest (dus ook op basis van een overeenkomst voor bepaalde tijd) zal bij het niet verlengen van zijn of haar arbeidsovereenkomst recht hebben op een transitievergoeding. Deze transitievergoeding is van toepassing op alle medewerkers van Breed, dus zowel SW-medewerkers, ambtelijke medewerkers en medewerkers via de 3de rechtspositie. De verwachte transitievergoeding, en dus een kostenpost voor Breed, heeft voor de tweede helft van 2015 een omvang van € 155.000. Dit is gebaseerd op de ervaring dat in de laatste jaren er jaarlijks gemiddeld 200 medewerkers (zowel SW-, ambtelijk en 3de rechtspositie) uit dienst gaan om diverse redenen. De verwachte transitievergoeding van € 155.000 resulteert in een verslechtering van het subsidieresultaat van € 155.000.

3. Opbrengsten (groeps)detachering
De omvang en groei van (groeps)detacheringen is gematigd ten opzichte van de begroting 2015. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkelingen in 2014 en zijn onze ambities voor 2015 in lijn gebracht met de huidige realiteit. Het effect hiervan is een verslechtering van de bedrijfsopbrengsten en dus ook het bedrijfsresultaat van € 634.000. Deze bijstelling ten opzichte van de primitieve begroting wordt vooral veroorzaakt door lagere uurtarieven individuele detachering (-5%), lager aantal productieve uren individuele detachering (-10%) en groepsdetachering (-4%) en een minder grote doorstroom van de werkvorm beschut naar groepsdetachering (150 fte).

Onze ambities blijven onverkort gericht op opbrengst verhogende activiteiten zoals ook aangegeven in de begroting 2015, te weten:
- verhogen plaatsingen werkvorm begeleid werken: trainingsprogramma consulenten
- verlagen plaatsingen tegen 0-tarief: beleid reductie 0-tarieven
- verhogen tarieven: intensiveren van onderhandelingen
- vergroten beweging van binnen naar buiten: doorstroomprogramma's
- verlagen leegloop
- verlagen ziekteverzuim

Het verhogen van het aantal plaatsingen en het realiseren van betere tarieven is een belangrijke doelstelling voor Breed, de ruimte hierin is echter beperkt vanwege de economische marktomstandigheden.

4. Kosten
De omvang van de bedrijfskosten is aangepast en heeft een kostenverhogend effect in de gewijzigde begroting ten opzichte van de begroting van € 493.000. Het effect op het bedrijfsresultaat is € -493.000. Deze stijging wordt veroorzaakt door enerzijds een stijging van de salariskosten en anderzijds door overige bedrijfskosten.

- Stijging salarissen met € 247.000
  Deze stijging wordt veroorzaakt door een stijging van de formatie van niet gesubsidieerde medewerkers van 105 fte naar 109 fte. Het gaat om 1 consulent, 2 werkcoaches en 1 administratief medewerker. Aan deze formatie stijging liggen een aantal oorzaken ten grondslag welke niet voorzien zijn bij het opstellen van de primitieve begroting. Enerzijds zijn er een aantal indirecte medewerkers langdurig arbeidsongeschikt en anderzijds zijn er aantal indirecte medewerkers minder (productief) gaan werken omdat ze aanspraak maken op bepaalde regelingen (seniorenregeling indirecte SW-medewerkers, aangepaste loonwaarde meting indirecte medewerkers) zonder dat daarvoor salaris ingeleverd hoeft te worden. Om de continuïteit in onze bedrijfsvoering te kunnen waarborgen wordt er in deze gevallen extra capaciteit aangetrokken.

- Stijging overige bedrijfskosten met € 246.000
  Deze kostenstijging heeft betrekking op een aantal factoren die weinig beïnvloedbaar zijn, namelijk minder renteopbrengsten en hogere kosten voor beveiliging en hogere kosten voor schoonmaak. De kosten voor beveiliging zijn nodig om veiligheid te kunnen garanderen. Onze indirecte medewerkers voelden zich onveilig na een aantal incidenten waarbij sprake was van agressie. Daarom hebben we besloten beveiligers in te zetten. De kosten voor schoonmaak zijn begroot voor de schoonmaak van het pand aan de Boekweitweg. Op het moment dat de vervreemding van het schoonmaakbedrijf plaatsvindt, dienen wij zelf schoonmaak in te kopen voor ons pand.

Ontwikkeling reserve

Algemene reserve 1-1-2014		€ 2,6 miljoen
Resultaat voor bestemming 2014		€ 1,2 miljoen (*)
Algemene reserve 31-12-2014		€ 3,8 miljoen
Begroot resultaat 2015		€ 2,5- miljoen
Algemene reserve 31-12-2015		€ 1,3 miljoen

(*) Specificatie:

Subsidieresultaat		€ 3,9- miljoen
Bedrijfsresultaat		€ 2,2 miljoen (**)
Operationeel resultaat		€ 1,7- miljoen
Incidentele baten:		
- vrijval voorziening kosten 57/59	€ 1,9 miljoen	
- vrijval voorziening verbeterprogramma	€ 0,3 miljoen	
- vrijval voorziening reorganisatie	€ 0,4 miljoen	
- boekwinst verkoop vaste activa	€ 0,3 miljoen	
		€ 2,9 miljoen
Resultaat voor bestemming		€ 1,2 miljoen

(**) Het bedrijfsresultaat is inclusief bonus begeleid werken uitkering van € 0,9 miljoen welke met de invoering van de Participatiewet is komen te vervallen. Het bedrijfsresultaat exclusief begeleid werken is € 1,3 miljoen (gewijzigde begroting 2015 € 1,6 miljoen)

5. MEERJARENRAMING

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Gewijzigde Begroting 2015	Raming 2016	Raming 2017	Raming 2018
Subsidie Wsw (gemeente)	51.723	48.909	44.047	39.297	35.473
Salarissen SW-medewerkers	52.859	50.296	46.575	42.838	39.794
Overige kosten SW-medewerkers	2.769	2.694	2.512	2.327	2.174
Subsidieresultaat	**3.905-**	**4.081-**	**5.040-**	**5.868-**	**6.495-**
Netto omzet	11.975	12.073	12.254	11.715	11.335
Materiaal verbruik/uitbesteed werk	646	278	250	225	200
Toegevoegde waarde	11.329	11.795	12.004	11.490	11.135
Overige bedrijfsopbrengsten	1.014	59	59	59	59
Netto bedrijfsopbrengsten	12.343	11.854	12.063	11.549	11.194
Salarissen niet gesubsidieerde mw.	7.375	7.508	7.637	6.929	6.572
Afschrijvingen vaste activa	31	24	30	30	30
Huur/Lease	223	182	170	170	170
Onderhoudskosten	749	859	820	795	745
Energie	226	219	220	210	210
Rente baten/lasten	123	76	70	35	0
Overige bedrijfskosten	1.403	1.380	1.305	1.280	1.240
Totaal bedrijfskosten	10.130	10.249	10.252	9.449	8.967
Bedrijfsresultaat	**2.213**	**1.605**	**1.811**	**2.100**	**2.228**
Gemeentelijke bijdragen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Incidentele baten/lasten	**2.871**	**0**	**0**	**0**	**0**
Exploitatie resultaat	**1.179**	**-2.475**	**-3.229**	**-3.767**	**-4.267**
(aantallen in se/fte)					
SW-medewerkers incl. bw (se)	1.973	1.882	1.746	1.613	1.505
Niet gesubsidieerde mw. (fte)	101	109	105	96	90

6. TOELICHTING MEERJARENRAMING

Onderstaand een opsomming van de belangrijkste uitgangspunten en aannames ten aanzien van de meerjarenraming

Breed – Werkbedrijf:

In de begroting en meerjarenraming van Breed is de integratie van Breed in het regionale Werkbedrijf en de hierbij behorende (financiële) consequenties buiten beschouwing gelaten. Op basis van het voorgenomen besluit tot integratie van de afdelingen werk van de gemeenten en Breed in de MGR (Module Werkbedrijf) zal een geïntegreerde begroting 2016 (inclusief meerjarenraming) worden opgesteld. Deze geïntegreerde begroting zal naar verwachting in de loop van het tweede kwartaal 2015 naar de Raden gestuurd worden voor een zienswijze procedure.

Participatiewet:

Omvang Wsw formatie vanaf 2015 jaarlijks dalend met ongeveer -7% als gevolg van invoering Participatiewet (Bron: Berenschot, maart 2015 / SEO Economisch Onderzoek, september 2014). Hoogte fictief Wsw subsidie per SW-medewerker vanaf 2015 jaarlijks dalend met ongeveer -3% per jaar (Bron: Berenschot, maart 2015).

Reorganisatie

In 2012 is een voorziening reorganisatiekosten gevormd met een omvang van € 11,3 miljoen. Op basis van de situatie eind 2014 zijn de verwachte totale reorganisatiekosten bijgesteld van € 11,3 miljoen naar € 9,3 miljoen. De jaarlijkse bijdrage door gemeenten in de reorganisatiekosten is geen onderdeel van de meerjarenraming. De verwachte reorganisatie uitgaven voor de periode 2015 tot en met 2018 hebben een omvang van € 3,5 miljoen en komt overeen met de hoogte van reorganisatievoorziening eind 2014.

De verwachte en gerealiseerde reorganisatie uitgaven zijn in onderstaande tabel opgenomen (bedragen x 1.000).

Jaar	Realisatie / prognose
2013	€ 3.708
2014	€ 2.024
2015	€ 1.750
2016	€ 1.400
2017	€ 250
2018	€ 140
Totaal	**€ 9.272**

Transformatie leerwerkbedrijven:

Strategische allianties gericht op transformatie van de leerwerkbedrijven Schoonmaak en AFAC wordt in de eerste helft van 2015 afgerond. Hiermee zijn alle leerwerkbedrijven afgebouwd en/of getransformeerd in groepsdetacheringen met uitzondering van het leerwerkbedrijf Productie & Logistiek. Dit leerwerkbedrijf wordt gebruikt voor SW-medewerkers die werkzaam zijn in een beschutte werkvorm op de Boekweitweg of in een werk op locatie werkvorm bij klanten van Breed.

Met deze transformatie van Schoonmaak en AFAC komt een einde aan de afbouw en transformatie van een 10-tal leerwerkbedrijven waarmee in 2011 is gestart in het kader de koers om Breed om te vormen van een productie- en dienstverleningsbedrijf naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf.

Werkvormen

Breed kent momenteel vijf werkvormen waarin de SW-medewerker werkzaam kan zijn conform indeling Cedris (brancheorganisatie SW-bedrijven):
1. Begeleid werken
2. Individuele detachering
3. Groepsdetachering
4. Werken op locatie
5. Beschut werken

Verdeling SW-medewerkers naar werkvormen van Breed eind 2014 ten opzichte van de Sw-sector eind 2013 (Bron: Cedris – branche informatie 2013).

% personen:	Breed	Sw-sector	Verschil
Begeleid werken	4%	6%	-2%
Individuele detachering	28%	16%	+12%
Groepsdetachering	19%	12%	+7%
Werken op locatie	18%	24%	-6%
Beschut werken	31%	42%	-11%

In de onderstaande grafiek staan onze doelstellingen voor de periode 2015-2019 met betrekking tot de plaatsing van SW-medewerkers in de diverse werkvormen.

Grafiek 1: Ontwikkeling plaatsing SW-medewerkers naar werkvorm

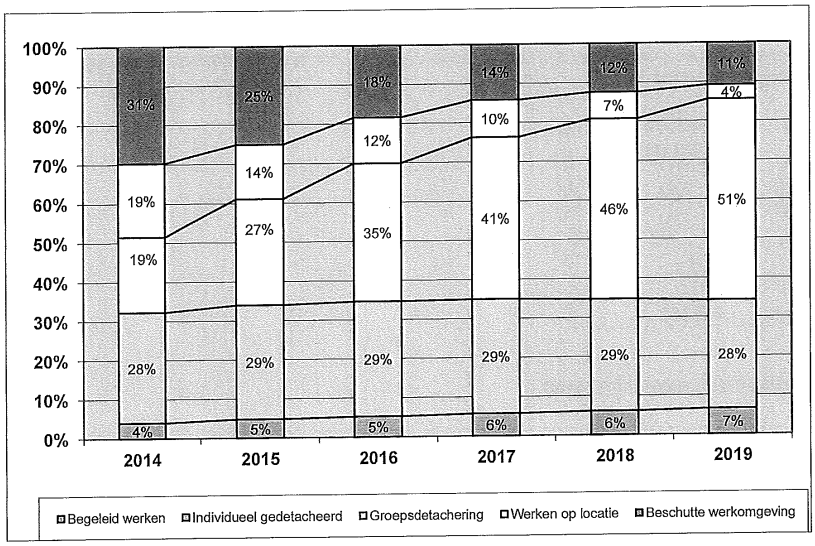

Subsidieresultaat

Het subsidieresultaat bestaat uit de gemeentelijke salaris subsidie Wsw verminderd met de salariskosten SW-medewerkers en de overige kosten SW-medewerkers zoals reiskosten woon-werkverkeer, kosten opleiding en training, kosten voor bijzondere voorzieningen voor SW-medewerkers, kosten arbodienst, loonkostensubsidies voor medewerkers die geplaatst zijn in de regeling begeleid werken.

Conclusie
Het negatieve subsidieresultaat zal de komende jaren verder toenemen van € -4,1 miljoen in 2015 oplopend tot € -6,5 miljoen in 2018. Oorzaak hiervan zijn de bezuinigingen op het Participatiebudget.

Tabel: subsidieresultaat - sterk dalende subsidie per SW-medewerker en ongeveer gelijkblijvende salariskosten per SW-medewerker

Per SW-medewerker in se (bedragen x € 1)	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Subsidie Wsw (gemeente) per se	25.988	25.227	24.363	23.570
Salariskosten SW per se	28.156	28.144	28.001	27.886
Subsidieresultaat per se	-2.168	-2.917	-3.638	-4.316

Het gemiddelde subsidieresultaat per SW-medewerker (se) in de Sw-sector is € -1.700 in 2013 (Bron: Cedris – branche informatie 2013). Het subsidieresultaat per SW-medewerker (se) is bij Breed in 2015 € -2.168 en hiermee € -468 per SW-medewerker (se) hoger dan het Sw-sector gemiddelde.

Bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat bestaat uit de netto bedrijfsopbrengsten verminderd met de salariskosten medewerkers ambtelijk en verloning via Support gedetacheerde niet-gesubsidieerde medewerkers (derde rechtspositie), afschrijvingskosten, huur/lease kosten, onderhoudskosten, energiekosten, rente baten/lasten en de overige bedrijfskosten.

Conclusie
Het positieve bedrijfsresultaat zal de komende jaren toenemen van € 1,6 miljoen in 2015 oplopend tot € 2,2 miljoen in 2018. Als gevolg van de afname van het aantal SW-medewerkers zullen de bedrijfsopbrengsten met € -0,7 afnemen van € 11,9 miljoen in 2015 naar € 11,2 miljoen in 2018. De bedrijfskosten zullen in deze periode met € -1,2 miljoen afnemen van € 10,2 miljoen in 2015 naar € 9,0 miljoen in 2018

Tabel: bedrijfsresultaat – stijgende opbrengst per SW-medewerker en vanaf 2016 ongeveer gelijkblijvende bedrijfskosten per SW-medewerker

Per SW-medewerker in se (bedragen x € 1)	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Bedrijfsopbrengsten per se	6.300	6.909	7.159	7.437
Bedrijfskosten per se	5.447	5.872	5.857	5.957
Bedrijfsresultaat per se	853	1.037	1.302	1.480

De bedrijfsopbrengsten zullen de komende jaren dalen door de afname van het aantal SW-medewerkers. Echter, de bedrijfsopbrengsten per SW-medewerker (in se) zal de komende jaren toenemen van € 6.300 in 2015 naar € 7.437 in 2018 per SW-medewerker (in se). Dit zal enerzijds gerealiseerd worden door doorstroom binnen de werkvormen van beschut en werken op locatie naar detachering. Anderzijds door een toename van het aantal productieve, en dus betaalde uren, door het verlagen van het ziekte verzuim, verminderen van het aantal uren leegloop en het verminderen van het aantal plaatsingen tegen nultarief.

De daling van de bedrijfskosten wordt vooral gerealiseerd door een afname van het aantal niet gesubsidieerde medewerkers van 109 fte in 2015 naar 90 fte in 2018. Deze vermindering is het directe gevolg van de afname van het aantal SW-medewerkers de komende jaren.

Het gemiddelde bedrijfsresultaat per SW-medewerker (se) in de Sw-sector is € 200 in 2013 (Bron: Cedris – branche informatie 2013).

Het bedrijfsresultaat per SW-medewerker (se) is bij Breed in 2015 € 854 en hiermee € 654 per SW-medewerker (se) hoger dan het Sw-sector gemiddelde.

Tabel: subsidieresultaat, bedrijfsresultaat en exploitatieresultaat per SW-medewerker van Breed in vergelijking met gemiddelde Sw-sector.

Per sw-medewerker (se) in €	Breed (2015)	Sw-sector (2013)
Subsidieresultaat	€ -2.168	€ -1.700
Bedrijfsresultaat	€ +854	€ +200
Exploitatieresultaat	€ -1.314	€ -1.500

Naast de zojuist beschreven specifieke uitgangspunten en veronderstellingen in het kader van de meerjarenraming zijn er variabelen welke van invloed zijn op enerzijds de opbrengsten en anderzijds de kosten. Onderstaande een weergave van deze variabelen welke van invloed kunnen zijn op de geschetste meerjarenraming.

Beinvloeden subsidieresultaat:

Salarissen SW-medewerkers
Verlaging van de salarissen is een langjarig proces dat alleen via natuurlijke uitstroom van relatief dure Wsw-medewerkers, en het niet langer nieuwe werknemers in hogere schalen te belonen, beïnvloed kan worden.

Overige kosten SW-medewerkers
Breed hanteert bij tegemoetkoming woon-werkverkeer de cao als uitgangspunt. Uitzondering hierop vormt een groep SW-medewerkers die op locatie werken welke met het openbaar vervoer lastig te bereiken is en een groep SW-medewerkers waarbij collectief vervoer rechten zijn gegund ten tijde van de sluiting van een Breed locatie in Druten in 2007. Voor deze groep Wsw-ers wordt collectief vervoer geregeld door Breed. De totale hiermee samenhangende vervoerskosten heeft een omvang van jaarlijks € 0,7 miljoen. Hierbij wordt wel opgemerkt dat dit bedrag het bruto besparingspotentieel is. Het netto besparingspotentieel is afhankelijk van de hiervoor in de plaats komende kosten tegemoetkoming woon-werkverkeer. Het netto besparingspotentieel is jaarlijks ongeveer € 0,2 miljoen.

Brief aan de raad - GR Breed inzake Gewijzigde begroting 2015

Beinvloeden bedrijfsresultaat:

Verhogen bedrijfsopbrengsten
De mogelijkheden spelen zich af op het terrein van enerzijds de ontwikkeling van de uurtarieven en anderzijds de ontwikkeling van de productieve uren. Daarnaast kan de ontwikkeling van individuele SW-medewerkers een positief effect hebben op het uurtarief en/of het aantal productieve uren. Het aantal productieve uren wordt vooral beïnvloedt door de hoogte van het ziekte verzuim en de mate waarin SW-medewerkers tijdelijk geen detacheringsplek hebben.

Salarissen niet gesubsidieerde medewerkers
De andere grote kostenpost buiten de salarissen van SW-medewerkers, zijn de kosten van niet gesubsidieerde medewerkers (ambtelijk personeel) voor begeleiding van SW-medewerkers en overhead. In de huidige meerjarenraming is al rekening gehouden het effect van het dalend aantal SW-medewerkers op het aantal niet gesubsidieerde medewerkers. Deze formatie daalt van 109 fte in 2015 naar 90 fte in 2018.
Deze formatie kan aangepast worden door enerzijds de caseload van de operationele functies (consulent en werkcoach) te vergroten. De huidige caseload voor consulenten is gemiddeld genomen 1:70. Voor werkcoaches is de huidige caseload gemiddeld 1:60.
Anderzijds kan wellicht een besparing op overhead gerealiseerd worden bij integratie van Breed in het regionale werkbedrijf.

(Overige) bedrijfskosten
Een fors deel van de (overige) bedrijfskosten is al grotendeels afgebouwd door het afstoten van eigen leerwerkbedrijven. Een verdere besparing kan wellicht gerealiseerd worden bij integratie van Breed in het regionale werkbedrijf, zie ook het voorgaande onderdeel.

7. WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICO'S

Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen verstaan wij:
De mate waarin Breed (onverwachte) verliezen door financiële tegenvallers kan opvangen, zonder dat de continuïteit van Breed direct in gevaar komt of financiële noodmaatregelen noodzakelijk zijn. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's.

Weerstandscapaciteit definiëren we als volgt:
De beschikbare financiële middelen om onverwachte verliezen door financiële tegenvallers te financieren. In 2013 is een geactualiseerde notitie weerstandsvermogen opgesteld waarin ook rekening is gehouden met de strategische koerswijziging van Breed naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf en veranderende wet- en regelgeving (Participatiewet). In de loop van 2014 hebben de gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen een notitie uitgebracht waarin kaders worden aangegeven ten aanzien van bepaling van het gewenste weerstandsvermogen voor gemeenschappelijke regelingen in de regio, waaronder Breed. In het concept kader is opgenomen dat bedrijfsvoering risico's voorzien worden bij de gemeenschappelijke regeling en politiek/bestuurlijke risico's bij de gemeenten. Het normbedrag voor Breed ten aanzien van bedrijfsvoering risico's is € 3,4 miljoen.

Reserve positie (algemene reserve en bestemmingreserve):
2012: € 2,0 miljoen
2013: € 2,6 miljoen
2014: € 3,8 miljoen (inclusief gerealiseerd resultaat 2014 van € 1,2 miljoen)
2015: € 1,3 miljoen (inclusief resultaat gewijzigde begroting 2015 van € -2,5 miljoen)

Risico

Onder risico verstaan wij een onzekere of onverwachte gebeurtenis die het behalen van de strategische doelstellingen van Breed in gevaar brengt (risico = kans x gevolg).

Soorten risico's:
- Bedrijfs- en ondernemingsrisico's
- Klant- en marktrisico's
- Maatschappelijke en politieke risico's

Hieronder geven we een beschrijving van de belangrijkste risico's voor Breed, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie.

Klant- en marktrisico's

- Lager uurtarief gedetacheerde SW-medewerkers dan geraamd.
  Een daling van het uurtarief met 1% heeft een jaarlijkse impact van € 110.000.
  Beheersmaatregel: consistent uitgevoerd prijsbeleid ten aanzien van individuele en groepsdetachering.

- Lagere stijging productieve uren gedetacheerde SW-medewerkers en/of lagere stijging toegevoegde waarde SW-medewerkers in de werkvorm beschut.
  Een daling van het aantal productieve uren van 1% heeft een jaarlijkse impact van € 100.000. Beheersmaatregel: consistent uitgevoerd verzuimbeleid, productieplanning bedrijfsbureau werksoort beschut.

- Lager aantal gedetacheerde SW-medewerkers (detachering en begeleid werken).
  - vertraging verkoop, afbouw, ombouw leerwerkbedrijven
  - lagere groei groepsdetachering in de werksoort Groen en Schoonmaak
  - verminderde klantvraag vanwege tegenvallende economische omstandigheden

  Een vertraagde toename van de werkvorm groepsdetachering van 10% heeft een jaarlijkse impact van € 250.000.
  Beheersmaatregel: projectmatige aanpak verkoop, afbouw en ombouw leerwerkbedrijven, focus op werksoort Schoonmaak, AFAC, Productie & Logistiek zowel vanuit vraag- als aanbodkant.

Bedrijfs- en ondernemingsrisico's

- Stijging van de gemiddelde loonkosten SW-medewerkers.
  Externe factoren die hierop van invloed zijn:
  - ontwikkeling cao Wsw
  - ontwikkeling wettelijk minimumloon
  - ontwikkeling sociale lasten en pensioenpremies

  Interne factoren die hierop van invloed zijn:
  - salariëring en omvang instroom van SW-medewerkers. Vanaf 2015 is er geen nieuwe instroom meer op basis van de Participatiewet. Dit heeft een vertragend effect op de daling van het loongebouw.
  - salariëring en omvang uitstroom van SW-medewerkers.

  Een stijging van de salariskosten van 0,5% heeft een jaarlijks effect van € 250.000.
  Beheersmaatregel: periodieke analyse van loongebouw en verwachte ontwikkeling van het loongebouw, consistent uitgevoerd beloningsbeleid, bij uitzonderingen op het beleid de financiering ervan zeker stellen.

- Stijging van ambtelijke formatie.
  De totale indirecte formatie bestaat voor 80% uit ambtelijke formatie en voor 20% uit SW-formatie. Indien uitstroom van indirecte SW-formatie wordt gecompenseerd door instroom indirecte ambtelijke formatie zal dit een verhogend effect hebben op de loonkosten ambtelijke medewerkers.

- Continuïteit (beleid) van bestuur en management welke bepalend is voor de voortzetting van de uitgezette koers en strategische richting.
  Risico's zijn niet kwantificeerbaar.
  Beheersmaatregel: heldere en duidelijke communicatie, committent en besluitvorming tussen enerzijds bestuur en directie en anderzijds tussen bestuur en gemeenteraden ten aanzien van koers en strategie.

- Onrust en onzekerheid bij het personeel ten aanzien van integratie van Breed in het regionale werkbedrijf wat kan leiden tot vertrek van indirecte medewerkers.
  Risico's zijn niet kwantificeerbaar.
  Beheersmaatregel: proces zodanig inrichten dat periode van onzekerheid wordt geminimaliseerd, transparante interne en externe communicatie, betrokkenheid van ondernemingsraad en georganiseerd overleg.

Maatschappelijke en politieke risico's

- Ontwikkeling Wsw-subsidie.
  Indien de kortingen op de Wsw-subsidie met een jaar worden versneld dan heeft dit een jaarlijks effect van € 550 per subsidie-eenheid (se). Op basis van de huidige formatie sw-medewerkers is het jaarlijkse effect € 1.075.000.
  Beheersmaatregel: vergroten van de toegevoegde waarde van de SW-medewerkers.

Brief aan de raad - GR Omgevingsdienst Regio Nijmegen ODRN . . .

A8

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

15.0003520
BMSO

INGEKOMEN
01 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 701
afgedaan:

Aan:
- Provinciale Staten van Gelderland
- De raden van de gemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Nijmegen en Wijchen

In afschrift aan: het college van GS en de colleges van B&W

Nijmegen, 31 maart 2015

Geachte Statenleden, leden van de raad,

U ontvangt hierbij de programmabegroting 2016 van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen. Deze ontwerp-begroting is besproken en goedgekeurd door het dagelijks bestuur op 26 maart 2015.

Opdrachtgeverschap en outputfinanciering
De begrotingen van de ODRN van 2013, 2014 en 2015 waren geënt op de input van de deelnemers. In de begroting 2016 zal dat wezenlijk veranderen. De te verwachte bijdrage van de deelnemers is vervangen door een omzetverwachting. Deze verandering vindt plaats omdat vanaf 2016 de ODRN wordt gefinancierd op basis van output. Niet alleen voor de ODRN is dit een belangrijke omslag, maar ook voor de deelnemers in de ODRN. In hun rol als opdrachtgever zullen de bevoegde gezagen hun programma nadrukkelijk op basis van output moeten opstellen. Dat betekent dat er een expliciete keuze moet worden gemaakt naar de aard en hoeveelheid producten die ieder van de opdrachtgevers af wil nemen. Het is zeer belangrijk dat ruim voor het begin van het begrotingsjaar de deelnemer als opdrachtgever het werkprogramma voor het komende jaar bekend moeten hebben zodat de ODRN de benodigde capaciteit kan berekenen en beschikbaar stellen. Overigens is de variatie van af te nemen producten gebonden aan een bandbreedte van 2 procent.

Outputfinanciering binnen het stelsel
Voor wat betreft de outputfinanciering heeft de ODRN als eerste omgevingsdienst de Product en Diensten Catalogus gereed voor gebruik. De zes andere omgevingsdiensten binnen het Gelders stelsel hebben een afwijkend tempo voor wat betreft de omslag naar de outputfinanciering. Op zijn vroegst in 2017 zijn de overige diensten in Gelderland zover dat ze starten met outputfinanciering. De taken die door de ODRN binnen het stelsel worden uitgevoerd liggen op het gebied van complexe vergunningverlening, BRZO, complexe handhaving en ketentoezicht. De afspraak is dat die complexe taken binnen het stelsel op basis van outputfinanciering worden afgerekend op het moment er een gezamenlijke definitie en prijs van die producten binnen Gelderland is bepaald. Dat betekent dat de ODRN niet als enige dienst op deze outputfinanciering vooruit kan lopen. Om die reden is de

outputfinanciering voor stelseltaken uitgesteld tot 1 januari 2017 en is er nog geen "Producten en Diensten Catalogus binnen het Gelders stelsel" . Op dit punt is het voor de ODRN niet mogelijk om die stelselactiviteiten op basis van output in rekening te brengen en wordt nog een jaar op basis van inputfinanciering gewerkt.

Procedure
In het algemeen bestuur van 2 juli 2015 wordt de programmabegroting 2016 vastgesteld. De begroting moet vervolgens worden ingediend bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties enw el vóór 1 augustus 2015

U hebt conform artikel 27 lid 7 van de huidige Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen de mogelijkheid om het algemeen bestuur van uw zienswijze over de voorgestelde programmabegroting 2016 op de hoogte te stellen. U kunt uw zienswijze over de programmabegroting 2016 schriftelijk (zo mogelijk) bij ons kenbaar maken. In de Begrotingsrichtlijnen 2016 wordt vermeld dat deze zienswijze uiterlijk 1 juli binnen moet zijn. Gelet op het feit dat het dagelijks bestuur de reacties moet bundelen en eventueel van een reactie moet voorzien ten behoeve van de behandeling in het algemeen bestuur op 2 juli 2015 verzoeken wij u, indien mogelijk, eerder dan de vermelde datum uw zienswijze in te sturen.

Advies Regionale adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen Regio Nijmegen
Er is conform de afspraken gemaakt in de Begrotingsrichtlijnen 2016 advies aangevraagd bij de Regionale adviesfunctie gemeenschappelijke Regelingen Regio Nijmegen. Deze is gevraagd de raden en de colleges van de gemeenten z.s.m. van een advies te voorzien. Wij verwijzen naar de planning die door deze adviesfunctie is opgesteld voor de datum waarop uw staten resp. raad een advies kan verwachten.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Voor vragen kunt u terecht bij de controller van de omgevingsdienst Regio Nijmegen, de heer Theo Peters, telefonisch bereikbaar op 024 – 7517820 (ma-do) en per mail via theo.peters@odrn.nl.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling
Omgevingsdienst Regio Nijmegen, namens deze

Mr. G. J.W. Bouman
Secretaris

Brief aan de raad - GR Omgevingsdienst Regio Nijmegen ODRN . . .

Omgevingsdienst
Regio Nijmegen

reg.nr.: 15 0003519
procesverantw.: BMJO

INGEKOMEN
01 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.: 751
afgedaan:

Aan:
- Provinciale Staten van Gelderland
- De raden van de gemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Nijmegen en Wijchen

In afschrift aan: het college van GS en de colleges van B&W

Nijmegen, 31 maart 2015

Geachte Statenleden, leden van de raad,

U ontvangt hierbij de programmarekening 2014 van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen. Deze concept-rekening-begroting is besproken en vastgesteld door het dagelijks bestuur op 26 maart 2015.

Inhoud
Enige onderdelen willen wij nog onder uw aandacht brengen.

Terugbetaling weerstandsvermogen
Bij de vaststelling van de jaarrekening 2013 is besloten om 300.000 euro als weerstandsvermogen in de algemene reserve te storten. Inmiddels is er door de deelnemende gemeenten in de ODRN de kadernota "weerstandsvermogen voor gemeentschappelijke regelingen" vastgsteld. Uit die kadernota blijkt dat dat voor de ODRN het weerstandsvermogen voor bedrijfsvoeringsrisico's maximaal 200.000 hoeft te bedragen. Er zit dus € 100.000 teveel in de algemene reserve. Het dagelijks bestuur stelt voor deze 100.000 euro aan de deelnemers uit te keren.

Nog te bestemmen exploitatiesaldo
Het dagelijks bestuur stelt voor om het gerealiseerde incidentele voordeel op de kapitaallasten ad € 300.000 te bestemmen voor de de omslag naar outputfinanciering. Om deze omslag mogelijk te maken dient door de ODRN een forse investering in het informatiesysteem in 2015/2016 te worden gedaan. Dat bedrag zal grotendeels besteed worden aan de compensatie van de inzet die ODRN medewerkers op dat systeem leveren.

Van het restant van € 123.691 wordt tesamen met de hierboven genoemde € 100.000 voorgesteld aan de deelnemers van de ODRN uit te keren op basis van de over 2014 betaalde deelnemersbijdrage (exclusief gastheercompensatie en opstartkosten) resulterend in volgende bedragen:

Deelnemer	Bijdrage 2014	Terug te ontvangen
Beuningen	€ 514.251	€ 12.895
Druten	391.704	9.821
Groesbeek	208.376	5.225
Heumen	209.264	5.245
Millingen a/d rijn	131.356	3.295
Nijmegen	5.618.408	140.865
Ubbergen	62.878	1.575
Wijchen	431.361	10.815
Provincie Gelderland	1.354.302	33.955
Totaal teruggave	**€ 8.921.900**	**€ 223.691**

Procedure
In het algemeen bestuur van 2 juli 2015 wordt de programmarekening 2014 definitief vastgesteld. De rekening moet vervolgens worden ingediend bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en wel uiterlijk 15 juli 2015.

In de regio is de zogenaamde Regionale Adviesfunctie ingesteld en is door de portefeuillehouders Financiën bepaald dat de deelnemers in staat worden gesteld het algemeen bestuur van hun zienswijze over de concept-programmarekening op de hoogte te stellen. U kunt uw zienswijze over de concept-rekening 2013 (bij voorkeur schriftelijk) bij ons kenbaar maken.
In de Begrotingsrichtlijnen 2016 wordt vermeld dat deze zienswijze uiterlijk 1 juli binnen moet zijn. Gelet op het feit dat het dagelijks bestuur de reacties moet bundelen en eventueel van een reactie moet voorzien ten behoeve van de behandeling in het algemeen bestuur op 2 juli 2015 verzoeken wij u, indien mogelijk, eerder dan de vermelde datum uw zienswijze in te sturen.

Het dagelijks bestuur van de ODRN stelt het algemeen bestuur voor:
- in te stemmen met het Jaarverslag, incl. Jaarrekening ODRN 2014 en deze vast te stellen;
- de hoogte van het weerstandsvermogen te bepalen op 200.00 en het surplus in de Algemene Reserve ad 100.000 uit te keren aan de deelnemers;
- in te stemmen met en te besluiten tot het voorstel om een gedeelte van het voordelig exploitatiesaldo ad € 300.000 als budget voor de omslag naar outputfinanciering te bestemmen.;
- het restant van € 123.691 uit te keren aan de deelnemers van de ODRN op basis van de over 2014 betaalde deelnemersbijdrage (exclusief gastheercompensatie en opstartkosten).

Advies Regionale adviesfunctie Gemeenschappelijke Regelingen Regio Nijmegen
Er is conform de afspraken in de Begrotingsrichtlijnen 2016 advies aangevraagd bij de Regionale adviesfunctie Regio Nijmegen. Het advies zal u z.s.m. rechtstreeks door de Regionale Adviesfunctie worden toegestuurd. Wij verwijzen naar de planning die door deze adviesfunctie is opgesteld voor de datum waarop uw staten resp. raad een advies kan verwachten.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben. Voor vragen kunt u terecht bij de controller van de omgevingsdienst Regio Nijmegen, de heer Theo Peters, telefonisch bereikbaar op 024 – 7517820 (ma-do) en per mail via theo.peters@odrn.nl.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling
Omgevingsdienst Regio Nijmegen, namens deze

Mr. G. J.W. Bouman
secretaris

Brief aan de raad - GR MARN Verzoek wijziging tekst gemeenschappelijke . . .

MARN Milieusamenwerking Afvalverwerking Regio Nijmegen

reg.nr.: 15.0003517
procesverantw.: BM50

INGEKOMEN
01 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.: 751
afgedaan:

Aan de Raden van de in de MARN deelnemende gemeenten

Datum
31-03-2015
Datum uw brief

Ons kenmerk
Uit.2015.008
Uw kenmerk

Onderwerp
Verzoek tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN
Aantal bijlagen
2

Geachte Raden,

Per 1 januari 2015 is de in plaats van de drie gemeenten Groesbeek, Ubbergen en Millingen aan de Rijn een nieuwe gemeente ontstaan. Deze nieuwe gemeente Groesbeek, na 1 januari 2016 Berg en Dal geheten, neemt ook deel aan de MARN. Deze herindeling heeft gevolgen voor een aantal bepalingen in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN. De Wet algemene regels herindeling (Wahri) bepaalt dat wijzigingen in een gemeenschappelijke regeling binnen zes maanden na de herindeling dienen te worden verwerkt. Gelet op de datum van de herindeling is dat uiterlijk 1 juli 2015.

Tevens is per 1 januari 2015 de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Deze wet brengt een aantal wijzigingen mee die nog moeten worden verwerkt in de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN.

Daarnaast heeft de gemeenschappelijke regeling MARN sedert 1 januari 2014 een andere wijze van werken heeft gekregen

Deze ontwikkelingen maken het dat het Algemeen Bestuur van de MARN het wenselijk acht dat de tekst hierop wordt aangepast. Tevens zijn een aantal andere tekstuele aanpassingen aangebracht.

Wij wijzen er met nadruk op dat het hier dus met name technische wijzigingen betreft die aangebracht moeten worden. Het Algemeen Bestuur heeft het ons Bestuur opgedragen de wijziging ter hand te nemen en in procedure te brengen.

Omdat de gemeenschappelijke regeling MARN een regeling is aangegaan tussen uw Raden, de Colleges van Burgemeester en Wethouders en de Burgemeesters van de deelnemende gemeenten dienen niet alleen uw Raad maar ook het College van Burgemeester en Wethouders van uw gemeente als ook uw Burgemeester in te stemmen met de wijzigingen van de regeling.

Op grond van artikel 1 lid 2 in combinatie met artikel 1 lid 3 Wgr heeft het College van Burgemeester en Wethouders als ook de Burgemeester toestemming van uw Raad nodig voordat zij tot de wijziging mogen besluiten. Op grond van hetzelfde tweede lid kan de toestemming slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

In het ontwerpbesluit tot wijziging van de regeling zijn naast enkele tekstuele verbeteringen onder meer volgende aanpassingen verwerkt:

- De taken en bevoegdheden zijn in overeenstemming gebracht met de huidige verhoudingen als ook met de nieuwe werkwijze;

Postadres
Postbus 1029
6501 BA Nijmegen
info@marn.nl

KvK
50178334

BTW nummer
NL 009141790.B.01

Brief aan de raad - GR MARN Verzoek wijziging tekst gemeenschappelijke . . .

MARN

- Bevoegdheden zijn op basis van de wetswijziging gewijzigd: het Dagelijks Bestuur krijgt meer bevoegdheden in de lijn met de dualisering van de gemeenten;
- De werkwijze van het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de voorzitter is verduidelijkt;
- Bepalingen die te maken hadden met de werkwijze van de projectorganisatie zijn geschrapt;
- Een aantal data met betrekking tot de behandeling van de begroting en jaarrekening zijn gewijzigd aan de hand van de wetswijziging;
- De verdeling van exploitatiesaldi is verduidelijkt;
- Een aansluiting bij de regionale ombudsfunctie wordt mogelijk gemaakt.

Het ontwerpbesluit, de daarbij behorende memorie van toelichting alsmede de oorspronkelijke tekst van de regeling zijn bij dit voorstel gevoegd.

Indien de wijziging door tweederde van de deelnemers is besloten is deze een feit.

Het Bestuur van de MARN verzoekt uw Raad:

1. te besluiten tot de wijziging zoals omschreven in de bijlage Voorstel tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling MARN
   én
2. het College van Burgemeester en Wethouders en de Burgemeester toestemming te verlenen tot deze wijziging eveneens te besluiten.

en wel vóór 22 juni a.s. zodat door de gemeente Nijmegen de wijziging tijdig kan worden gepubliceerd in de Staatscourant als ook inschrijving plaatsheeft in de daartoe bestemde registers.

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling MARN,
namens deze

Het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling MARN

Hoogachtend,

Mr. J.G.M. Thijssen
Voorzitter

Mr. G.J.M. Schulkes
Secretaris

Brief aan de raad - GR MARN Verzoek wijziging tekst gemeenschappelijke . . .

De Raden, de Colleges van Burgemeesters en Wethouders en de Burgemeesters van de gemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek (per 1 januari 2016 Berg en Dal geheten), Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen en West Maas en Waal, ieder voor zover zij bevoegd zijn

Overwegende

- dat door de herindeling van de gemeenten Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Ubbergen een nieuwe gemeente is ontstaan per 1 januari 2015;

- dat de Wet gemeenschappelijke regeling is gewijzigd en deze gewijzigde wet in werking is getreden per 1 januari 2015;

- dat de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen sedert 1 januari 2014 een andere wijze van werken heeft gekregen;

- dat het wenselijk is om de Gemeenschappelijke Regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen vanwege de herindeling, de wetswijziging en de nieuwe werkwijze op onderdelen aan te passen en aan te vullen.

Gezien het daartoe strekkende verzoek van het Dagelijks Bestuur van de Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen;

BESLUIT

Vast te stellen de navolgende wijziging tot aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen.

ARTIKEL I
Artikel 1 onder begripsomschrijvingen wordt de omschrijving "verwerkingsinrichting" nader geduid als "de inrichting voor de verwerking van afvalstoffen van ARN B.V." met schrappen van de huidige begripsbepaling

ARTIKEL II
Artikel 5 wordt gewijzigd door het schrappen van het gestelde onder lid 1 sub a. Tevens wordt het gestelde onder artikel 5 lid 1 sub b onder a vermeld met een iets andere volgorde vernoemd tot artikel 5 lid 1 sub a en b. Daarnaast wordt van artikel 5 lid 2 het gedeelte beginnend met ".. waarbij....deelname" geschrapt zodat artikel 5 komt te luiden als volgt:
" Ter verwezenlijking van de van de in artikel 4 genoemde belangen komen het openbaar lichaam de volgende taken en bevoegdheden toe:

1. Afvalverwerking:
   a) Het deelnemen in het aandelenkapitaal van ARN B.V. of haar rechtsopvolger
   b) Het verwerven, beheren en verhuren van gronden, indien en voor zover nodig voor de exploitatie van de verwerkingsinrichting
   c) Het in overleg met de gemeenten regelen van de aanvoer van de afvalstoffen, voor zover dit uit een oogpunt van doeltreffende bedrijfsvoering van de verwerkingsinrichting noodzakelijk is.
   d) Elk van de gemeenten verbindt zich om:
      1. de door of vanwege die gemeente ingezamelde afvalstoffen aan de verwerkingsinrichting aan te bieden van welke verplichting door het Algemeen Bestuur ontheffing kan worden verleend;
      2. de wijze van inzamelen af te stemmen op de wijze van verwerken van de verwerkingsinrichting;
      3. voor veranderingen in het inzamelsysteem, tijdig vooraf toestemming te vragen aan het Dagelijks Bestuur waaraan de voorwaarde kan worden verbonden dat de uit die veranderingen voortvloeiende nadelige gevolgen aan het openbaar lichaam of aan de ARN B.V. worden vergoed.

e) het openbaar lichaam sluit met de ARN B.V. een vuilverwerkingsovereenkomst, regelende de aanbiedingsplicht van de deelnemende gemeenten van de door of vanwege hen opgehaalde afvalstoffen, de acceptatieplicht van de aangeboden afvalstoffen door de verwerkingsinrichting en het in rekening brengen van de verwerkingskosten door ARN B.V. aan de deelnemende gemeenten

2. Projecten

Het op verzoek en in opdracht van de deelnemende gemeenten dan wel een deel van de deelnemende gemeenten (doen) opzetten en (doen) uitvoeren van projecten op het terrein van het milieu."

ARTIKEL III

Artikel 6 vervalt geheel met omnummering van artikel 7 tot 6.

ARTIKEL IV

In artikel 7 lid 1 oud, omgenummerd tot artikel 6, wordt geschrapt "uit het College ..,... portefeuillehouder verantwoordelijk voor milieu, " zodat het artikel lid 1 komt te luiden als volgt: " 1. De Raden van de deelnemende gemeenten wijzen een lid aan tot lid van het Algemeen Bestuur." Tevens wordt de verwijzing in lid 3 van het artikel naar "artikel 16 lid 3" van de tekst gewijzigd in "artikel 18 lid 3".

Lid 4 wordt gewijzigd in: "Lidmaatschap van het Algemeen Bestuur van rechtswege zodra het lid geen lid meer is van de deelnemer die hem heeft aangewezen".

ARTIKEL V

Invoegen van artikel 7 nieuw dat luidt als volgt:

1. Het Algemeen Bestuur stelt de begroting en de jaarrekening vast.
2. Het Algemeen Bestuur besluit tot deelname in organisaties als bedoeld in artikel 31a van de Wet.
3. Het Algemeen Bestuur kan bevoegdheden overdragen aan het Dagelijks Bestuur tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet maar in ieder geval met uitzondering van de bevoegdheid tot het vaststellen van de begroting, de wijzigingen daarvan, de jaarrekening als ook over deelname in organisaties als bedoeld in lid 2.
4. Het Algemeen Bestuur kan instructies geven voor de werkwijze van het Dagelijks Bestuur.
5. Het Algemeen Bestuur beslist over alle andere aangelegenheden waarvoor de bevoegdheid niet op grond van de Wet of deze regeling aan het Dagelijks Bestuur of aan de Voorzitter toekomt.

ARTIKEL VI

Artikel 8 lid 3 wordt gewijzigd door het wijzigen van het getal "1 stem" door "2 stemmen" en het getal "4" door het getal "7". Tevens worden de besluiten genoemd onder lid 5 geschrapt vermeld onder c tot en met h met omnummering van i tot c zodat het komt te luiden als volgt:

1. Het Algemeen Bestuur vergadert ten minste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls de Voorzitter of het Dagelijks Bestuur dit nodig oordeelt, of tenminste een vijfde van het aantal zittende leden van het Algemeen Bestuur daarom verzoekt.
2. De vergaderingen van het Algemeen Bestuur zijn openbaar.
3. Elk lid van het Algemeen Bestuur heeft 2 stemmen, met uitzondering van het lid namens de gemeente Nijmegen dat 7 stemmen heeft.
4. Tot het sluiten van de deuren en het vergaderen in beslotenheid kan worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de wet en artikel 23 van de Gemeentewet.
5. In een besloten vergadering van het Algemeen Bestuur wordt geen besluit genomen over:
   a. de begroting, de wijzigingen daarvan en de rekening;
   b. het doen van een uitgaaf, voordat de begroting of de begrotingswijziging, waarbij deze uitgaaf is geraamd, is goedgekeurd;
   c. het liquidatieplan."

ARTIKEL VII

De verwijzing in artikel 7 lid 3 oud, vernummerd tot artikel 6 lid 3, wordt gewijzigd van "artikel 16 lid 3" tot artikel "14 lid 3".

Brief aan de raad - GR MARN Verzoek wijziging tekst gemeenschappelijke . . .

ARTIKEL VIII
Invoegen van een nieuw artikel 10 "Bevoegdheden" met omnummering van het huidige artikel 10 tot 11 nieuw zodat artikel 10 nieuw komt te luiden als volgt:

1. Het Dagelijks Bestuur is belast met en bevoegd tot het voeren van het Dagelijks Bestuur, waaronder in ieder geval wordt verstaan:
    a. het voorbereiden van al hetgeen aan het Algemeen Bestuur ter beraadslaging en besluitvorming wordt voorgelegd;
    b. het uitvoeren van de besluiten van het Algemeen Bestuur;
    c. het voorstaan van de belangen van de regeling en het openbaar lichaam bij andere overheden, instellingen en diensten waarmee, of personen met wie contact met het Dagelijks Bestuur van belang is;
    d. het beheer van activa en passiva van het openbaar lichaam;
    e. het nemen van alle conservatoire maatregelen, zowel in als buiten rechte, en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring en verlies van recht en eigendom;
2. Het Dagelijks Bestuur benoemt, schorst en ontslaat het personeel. Onder benoeming van personeel wordt tevens verstaan de tewerkstelling op grond van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.
3. Het Dagelijks Bestuur stelt een regeling vast omtrent de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam, alsmede de rechtspositieregelingen
4. Het Dagelijks Bestuur is bevoegd tot het aangaan van privaatrechtelijke overeenkomsten met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de Wet.
5. Het Dagelijks Bestuur is bevoegd tot het voeren van rechtsgedingen namens de regeling.

ARTIKEL IX
In artikel 10 oud omgenummerd tot artikel 11 nieuw wordt het huidige lid 2 geschrapt met een nieuw lid 2 zodat artikel 11 lid 2 komt te luiden als volgt: "2. Het Dagelijks Bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen."

In datzelfde artikel wordt een nieuw lid 3 ingevoegd met als tekst: "3. In de vergadering van het Dagelijks Bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als tenminste de helft van de leden aanwezig is."
Met vernummering van artikel 11 lid 3 oud tot artikel 11 lid 7 nieuw.

In datzelfde artikel wordt een nieuw lid 4 ingevoegd met als tekst: "4. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de Voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het tweede lid niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag."

In datzelfde artikel wordt een nieuw lid 5 ingevoegd met als tekst: "5. In een vergadering als bedoeld in het derde lid kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van de leden aanwezig is."

In datzelfde artikel wordt een nieuw lid 6 ingevoegd met als tekst: "6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar."

Het gehele artikel 11 nieuw komt te luiden als volgt:
"1. Het Dagelijks Bestuur vergadert zo dikwijls als de Voorzitter dit nodig oordeelt, of een van de andere leden van het Dagelijks Bestuur dat schriftelijk, onder opgave van de te behandelen onderwerpen verzoekt, in welk laatste geval de vergadering binnen twee weken plaatsvindt.
2. Het Dagelijks Bestuur stelt een reglement van orde vast voor zijn vergaderingen.
3. In de vergadering van het Dagelijks Bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten als tenminste de helft van de leden aanwezig is.

4. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, schrijft de Voorzitter een nieuwe vergadering uit waarop het tweede lid niet van toepassing is. Tussen de twee vergaderingen zit minimaal een werkdag.
5. In een vergadering als bedoeld in het derde lid kan alleen worden beraadslaagd en besloten over andere aangelegenheden dan die waarvoor de oorspronkelijke vergadering was belegd indien meer dan de helft van de leden aanwezig is.
6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar.
7. Over personen wordt schriftelijk, over zaken mondeling gestemd. Ieder aanwezig lid brengt één stem uit. Indien de stemmen staken, is de stem van de Voorzitter doorslaggevend."

ARTIKEL X
Artikel 11 oud wordt omgenummerd tot artikel 12.

In artikel 12 nieuw worden de leden 2, 4 en 5 hier geschrapt en overgeplaatst naar artikel 13 nieuw onder vernummering van het huidige lid 4 tot lid 2. Tevens wordt een nieuw lid 3 ingevoegd met als tekst: "3. De Voorzitter kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet daarvan schriftelijk mededeling aan het Algemeen Bestuur. Het ontslag gaat in zodra in opvolging is voorzien."

ARTIKEL XI
Een nieuw artikel 13 wordt ingevoegd met als tekst:
" Bevoegdheden

1. De Voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.
2. De Voorzitter ondertekent de stukken die van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur uitgaan.
3. De Voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde."

ARTIKEL XII
Artikel 12 oud wordt omgenummerd tot artikel 14 nieuw

In artikel 14 nieuw wordt lid 2 gewijzigd door het schrappen van "Commissie van Advies" en het invoegen op dezelfde plaats van de tekst "Regiegroep". Tevens wordt in lid 3 van het artikel "commissie" vervangen door "Regiegroep".

ARTIKEL XIII
Artikel 13 oud wordt omgenummerd tot artikel 15 nieuw

ARTIKEL XIV
Artikel 14 oud wordt omgenummerd tot artikel 16 nieuw

ARTIKEL XV
Artikel 15 oud wordt omgenummerd tot artikel 17 nieuw

ARTIKEL XVI
Artikel 16 oud wordt omgenummerd tot artikel 18 nieuw

ARTIKEL XVII
Artikel 17 oud wordt omgenummerd tot artikel 19 nieuw

ARTIKEL XVIII
Artikel 18 oud wordt omgenummerd tot artikel 20 nieuw

ARTIKEL XIX
Artikel 19 oud wordt omgenummerd tot artikel 21 nieuw

In artikel 21 nieuw wordt in lid 2 het "Algemeen Bestuur" vervangen door het "Dagelijks Bestuur"

Brief aan de raad - GR MARN Verzoek wijziging tekst gemeenschappelijke . . .

ARTIKEL XX
Artikel 20 oud wordt geheel geschrapt

ARTIKEL XXI
Artikel 21 wordt geheel geschrapt

ARTIKEL XXII
Artikel 22 wordt geheel geschrapt

ARTIKEL XXIII
Artikel 23 oud wordt omgenummerd tot artikel 22

ARTIKEL XXIV
Artikel 24 oud wordt omgenummerd tot artikel 23

Artikel 24 oud, artikel 23 nieuw wordt zodanig gewijzigd dat het gehele artikel komt te luiden als volgt:

"1. Het Dagelijks Bestuur zendt jaarlijks vóór 15 april een ontwerpbegroting van het openbaar lichaam voor het komende jaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de Raden van de deelnemende gemeenten
2. Het Dagelijks Bestuur houdt bij het opstellen van de ontwerpbegroting rekening met de door de deelnemers opgestelde begrotingsrichtlijnen.
3. De ontwerpbegroting wordt door de deelnemers voor eenieder ter inzage gelegd en algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De Raden kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het Dagelijks Bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de ontwerpbegroting zoals deze aan het Algemeen Bestuur wordt aangeboden.
5. De vaststelling van de begroting door het Algemeen Bestuur geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de Raden van de deelnemers is verzonden in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.
6. Terstond na de vaststelling van de begroting zendt het Algemeen Bestuur de begroting aan de Raden, die ter zake bij het college van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
7. Het Dagelijks Bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus aan het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland.
8. Dit artikel is, met uitzondering van de daarin genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting."

ARTIKEL XXV
Artikel 25 oud wordt omgenummerd tot artikel 24 nieuw

ARTIKEL XXVI
Er wordt een nieuw artikel 25 ingevoegd dat in de plaats treedt van artikel 28 oud betreffende de jaarrekening met de volgende tekst:

"1. Het Dagelijks Bestuur biedt de concept jaarrekening over het afgelopen jaar, onder toevoeging van een verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de overeenkomstig artikel 24 van de gemeentewet aangewezen deskundigen, en hetgeen het Dagelijks Bestuur te zijner verantwoording dienstig acht, met alle bijbehorende bescheiden jaarlijks vóór 15 april aan aan de deelnemende gemeenten.
2. De Raden kunnen bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de concept jaarrekening naar voren brengen. Het Dagelijks Bestuur voegt deze zienswijzen, voorzien van zijn reactie, toe aan de concept jaarrekening zoals deze aan het Algemeen Bestuur wordt aangeboden.

3. De vaststelling van de jaarrekening door het Algemeen Bestuur geschiedt niet eerder dan 8 weken nadat deze aan de Raden van de deelnemers is verzonden.
4. Terstond na de vaststelling van de jaarrekening zendt het Algemeen Bestuur de jaarrekening aan de Raden, die ter zake bij het college van Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
5. Het Dagelijks Bestuur zendt de vastgestelde jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli aan het College van gedeputeerde staten van Gelderland.
6. Vaststelling van de rekening strekt het Dagelijks Bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

ARTIKEL XXVII
Een nieuw artikel 26 wordt ingevoegd onder doornummering van het artikel 26 oud tot artikel 27 nieuw met de volgende tekst: "
Artikel 26 Verdeling batig resp nadelig saldo

1. Het Dagelijks Bestuur doet een voorstel tot verdeling van een batig exploitatiesaldo aan het Algemeen Bestuur en de deelnemende gemeenten toekomen tegelijkertijd met het verzenden van de jaarrekening.
2. Indien besloten wordt een batig saldo geheel of deels onder de deelnemers te verdelen geschiedt dit op basis van het inwonertal op basis van door het CBS ter beschikking gestelde inwonertallen.
3. Het Algemeen Bestuur beslist dat een nadelig saldo van de jaarrekening:
   a. Eerst geheel of gedeeltelijk ten laste van bestaande reserves wordt gebracht
   b. Bij ontoereikende reserves over de termijn waarbinnen het tekort door het openbaar lichaam moet worden inverdiend en vervolgens
   c. Voor welk deel het nadelig saldo ten laste van de deelnemers wordt gebracht die naar rato van het inwonertal daarin bijdragen."

ARTIKEL XXVIII
Artikel 26 oud wordt omgenummerd tot artikel 27 nieuw

ARTIKEL XXIX
Artikel 27 oud wordt omgenummerd tot artikel 28 nieuw

ARTIKEL XXX
Artikel 28 oud vervalt en wordt vervangen door artikel 25 nieuw

ARTIKEL XXXI
Een nieuw artikel 33 wordt ingevoegd met omnummering van artikel 33 oud tot artikel 34 nieuw met als tekst: "
Artikel 33 Klachtenregeling

1. Het Algemeen Bestuur stelt, met inachtneming van hoofdstuk 9, titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht, een interne klachtenregeling vast.
2. Het Algemeen Bestuur kan besluiten tot aansluiting bij een regionale ombudsfunctie in plaats van aansluiting bij de Nationale ombudsman."

ARTIKEL XXXII
Artikel 33 oud wordt omgenummerd tot artikel 34 nieuw

Brief aan de raad - GR MARN Verzoek wijziging tekst gemeenschappelijke . . .

ARTIKEL XXXIII
In artikel 34 oud, omgenummerd tot artikel 35 wordt geschrapt het deel beginnend met ".. met ingang van....hebben opgenomen" en vervangen door "op de dag nadat ze conform de geldende regelgeving is gepubliceerd" zodat artikel 35 nieuw komt te luiden als volgt: "De regeling treedt in werking op de dag nadat ze conform de geldende regelgeving is gepubliceerd".

ARTIKEL XXXIV
Artikel 36 oud wordt omgenummerd tot artikel 37 nieuw en in lid 1 wordt na het woord toezending ingevoegd "en publicatie"."

Brief aan de raad - GR MARN Verzoek wijziging tekst gemeenschappelijke . . .

MEMORIE VAN TOELICHTING OP DE WIJZIGING VAN DE TEKST VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING MILIEUSAMENWERKING EN AFVALVERWERKING REGIO NIJMEGEN

Algemeen

Herindeling
De herindeling van de gemeenten Groesbeek, Millingen aan de Rijn en Ubbergen tot de nieuwe gemeente Groesbeek (na 1 januari 2016 Berg en Dal geheten) maakt het noodzakelijk dat een aantal bepalingen uit de tekst gewijzigd dien te worden zoals het aantal leden van het bestuur en de stemverhouding. Op basis van de Wet algemene regels herindeling dient een tekst binnen zes maanden nadat een herindeling heeft plaatsgevonden te zijn aangepast.

Wetswijziging
Tevens is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen door het parlement goedgekeurd en is deze bij Koninklijk besluit op 1 januari 2015 in werking getreden. Deze wetswijziging heeft ook gevolgen voor de tekst van de MARN. De meeste gewijzigde artikelen hebben rechtstreekse werking en gelden van de dag van inwerkingtreding. Wel is het daarbij dan van belang de tekst van de MARN daarop aan te passen.

Overige wijzigingen
De MARN heeft sinds 1 januari 2014 een nieuwe werkwijze. Dit heeft ook wat gevolgen voor de tekst van de regeling. Deze zijn ook meegenomen.

Dagelijks Bestuur
Het Dagelijks Bestuur heeft het wenselijk geacht dat de tekst dient te worden gewijzigd en heeft dit aan het Algemeen Bestuur laten weten. Dit laatste bestuur heeft ingestemd met de wenselijkheid en heeft het Dagelijks Bestuur opdracht verstrekt te komen tot invulling van de wijziging en deze in procedure te brengen bij de deelnemers.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1
In de begripsomschrijvingen stonden enkele omschrijvingen die niet meer correct waren. De omschrijving is daarop aangepast

Artikel 5
In de bepaling omtrent de taken en bevoegdheden is in lid 1 eveneens een aanpassing gedaan aan de huidige verhoudingen.

Artikel 6
Deze bepaling is geheel geschrapt omdat die niet meer voldoet aan de huidige Wet gemeenschappelijke regelingen. Tevens zijn de bepalingen over de bevoegdheden van de diverse organen bij die organen zijn gezet.

Artikel 7 oud, artikel 6 nieuw
In artikel 7 lid 1 oud, omgenummerd tot artikel 6 nieuw is de bepaling dat de Raden alleen leden van het college aankunnen aanwijzen vervallen. Dit mag op grond van artikel 13 van de Wet niet meer. Op basis van afspraken is het evenwel wel zo dat het voor de hand ligt mede gelet op het dualisme dat alleen leden van de colleges de facto worden aangewezen. In verschillende gemeenten zijn daartoe ook nota's door de Raden voor opgesteld. Lid 4 moet vanwege de wijziging van lid 1 eveneens worden gewijzigd.

Artikel 7 nieuw
In dit artikel staan de bevoegdheden vermeld van het Algemeen Bestuur zoals die nu gelden op basis van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. In het nieuwe artikel 32 a van de Wet staat het nodige vermeld over deelname van gemeenschappelijke regelingen in diverse organisaties waaronder vennootschappen. In artikel 5 staat nadrukkelijk vermeld dat MARN deelneemt in ARN

B.V. Om duidelijk te maken dat een dergelijk aandeelhouderschap mogelijk is wordt artikel 32a hier vermeld. Tevens vermeldt dit artikel een algemene mogelijkheid tot delegatie van bevoegdheden

Artikel 8
Door de herindeling is het aantal leden van 10 naar 8 gezakt. Daarmee is de verhouding van het aantal stemmen van Nijmegen tot de andere ook gewijzigd. Om dezelfde verhouding te realiseren wordt voorgesteld het aantal stemmen te verhogen naar 2 en voor de gemeente Nijmegen naar 7. Daarmee is de verhouding van het aantal stemmen van Nijmegen tot het stemmental van de anderen vrijwel gelijk. Tevens zijn een aantal bevoegdheden geschrapt die niet meer toekomen aan het Algemeen Bestuur maar aan het Dagelijks Bestuur. Nieuw is de bepaling dat het Algemeen Bestuur bevoegdheden kan overdragen aan het Dagelijks Bestuur in algemene zin tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet.. Onder de vigeur van de oude wet was het slechts mogelijk bevoegdheden over te dragen als daar in de tekst van de gemeenschappelijke regeling in was voorzien. Deze nieuwe mogelijkheid is wel beperkt omdat een aantal bevoegdheden zoals het vaststellen van de begroting blijft voorbehouden aan het Algemeen Bestuur.

Artikel 10 nieuw
Dit betreft een opsomming va de bevoegdheden die door de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen nu toe worden bedeeld aan het Dagelijks Bestuur

Artikel 10 oud, artikel 11 nieuw
Dit artikel geeft een beschrijving van de werkwijze van het Dagelijks Bestuur die in overeenstemming is gebracht met de huidige wettelijke bepalingen en wordt niet meer verwezen naar een aantal bepalingen van de Gemeentewet.

Artikel 11 oud, artikel 12 nieuw
Nadrukkelijk is nu opgenomen dat ook de voorzitter ontslag kan nemen en wordt bepaald hoe in een vacature wordt voorzien. De leden 2, 4 en 5 van het artikel worden hier geschrapt en overgebracht naar het nieuw in te voegen artikel 13 over de bevoegdheden.

Artikel 13 nieuw
Hier worden de bevoegdheden van de voorzitter vermeld.

Artikel 12 oud, artikel 14 nieuw
In deze bepaling wordt de Commissie van Advies uit lid 2 geschrapt aangezien die in de nieuwe wijze van werken als netwerkorganisatie niet meer voorkomt. De rol en functie daarbij is overgenomen door de Regiegroep. Deze wordt dan ook in de plaats van de commissie vermeld.

Artikel 19 oud, artikel 21 nieuw
In dit artikel wordt het Algemeen Bestuur in lid 2 vervangen door het Dagelijks Bestuur omdat door de wetswijziging het Dagelijks Bestuur niet alleen bevoegd is tot het benoemen, schorsen en ontslaan van het personeel maar ook bevoegd is tot het vaststellen van ambtelijke (rechtspositie) regelingen.

Artikel 20, 21 en 22 oud
Deze worden geheel geschrapt aangezien er in de netwerkorganisatie als de MARN geen plaats meer is voor dergelijke plannen. Wel is er nog een begrotingspost Projecten maar de gelden zijn daarin verdeeld over de gemeenten. De regiegroep bespreekt jaarlijks over de ingediende projecten en komt met een advies hierover naar het Dagelijks Bestuur.

Artikel 24 oud, artikel 23 nieuw
De bepalingen over de begrotingsprocedure zijn aangepast aan de nieuwe bepalingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen en de tekst is in overeenstemming gebracht met de wetswijziging. In de nieuwe regeling zijn enkele data gewijzigd. In de gewijzigde wet wordt gesproken over het toezenden van de begrotingskaders vóór 15 april. In de huidige tekst stond dat de begroting vóór 1 april dient te worden toegezonden. Aangezien de kaders voor de begroting in de regio worden opgesteld door het portefeuillehoudersoverleg Financiën is geen sprake van eigen kaders op te stellen door de MARN. Om die reden is nu vermeld dat uiterlijk 15 april de begroting wordt toegezonden. De behandeling door het Algemeen Bestuur mag niet eerder zijn dan 8 weken na

toezending aan de Raden. Dat houdt dan impliciet in dat de Raden minimaal 8 weken de tijd hebben om hun zienswijze in te dienen. In de huidige regeling stond twee maanden, wat hiermee overeenkomt, terwijl de wet voor de wijziging uitging van zes weken. Hierin is dus voor de MARN feitelijk niets gewijzigd. De datum dat de begroting dient te worden toegezonden aan het College van Gedeputeerde Staten is verlegd naar 1 augustus van elk jaar. Het maakt hierin niet uit of de MARN onder het repressieve dan wel preventieve toezicht staat bij de provincie Gelderland. Daarom zijn de leden 6 en 7 van dit artikel oud ook niet meer opgenomen.

Artikel 28 oud, artikel 25
De bepalingen omtrent de jaarrekening zijn aangepast aan de nieuwe bepalingen. In de tekst van de MARN stonden al bepalingen omtrent het indienen van zienswijzen bij de jaarrekening voordat de rekening wordt vastgesteld. In de wet wordt deze mogelijkheid niet vermeld. In de regio Nijmegen is dit evenwel wel gebruikelijk. Om die reden is het indienen van zienswijzen blijven staan. De datum van het toezenden is gesteld op 15 april, dezelfde datum als voor de toezending van de begroting. Ook hier hebben de Raden van de deelnemende gemeenten 8 weken de tijd om zienswijzen in te dienen. De datum van toezending aan het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland is anders dan bij de begroting niet gewijzigd en blijft gehandhaafd op 15 juli zoals ook in de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen opgenomen. Aangezien de MARN geen bijdragen kent van de deelnemende gemeenten zijn een aantal leden van het artikel 28 oud niet opgenomen in artikel 25 nieuw. Ook in de toekomst wordt niet uitgegaan van gemeentelijke bijdragen.

Artikel 26 nieuw
Dit is een nieuwe bepaling om nadrukkelijk regels te geven voor een batig dan wel nadelig saldo daarbij verwijzend daar de inwonertallen die door het CBS elk jaar worden gepubliceerd.

Artikel 33 nieuw
Ingevoegd wordt een nieuw artikel 33 over de klachtenregeling. De MARN beschikt al over een klachtenregeling. Echter dit was nog niet vermeld in de tekst. Op dit moment is de MARN aangesloten bij de Nationale ombudsman. Maar door het opnemen van lid 2 wordt het mogelijk gemaakt, indien daartoe door het Algemeen Bestuur wordt besloten, om aan te sluiten bij de regionale ombudsfunctie.

Artikel 35 nieuw
Dit artikel is enigszins gewijzigd omdat de regelgeving omtrent publiceren enigszins is gewijzigd. De regeling dient om in werking te kunnen treden te worden gepubliceerd in de Staatscourant.

Artikel 37 nieuw
De gemeente Nijmegen dient niet alleen zorg te dragen voor de toezending maar ook voor publicatie van de regeling in de Staatscourant (zie ook artikel 35 nieuw).

Brief aan de raad - GR MARN Verzoek wijziging tekst gemeenschappelijke . . .

GR MARN

TEKST GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING MILIEUSAMENWERKING EN AFVALVERWERKING REGIO NIJMEGEN

De Raden, de Colleges van Burgemeester en Wethouders en de Burgemeesters van de gemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nijmegen, Ubbergen, Wijchen en West Maas en Waal, ieder voorzover zij bevoegd zijn;

overwegende dat het gewenst is de gemeenschappelijke regeling Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen te wijzigen

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen, de gemeentewet en de Wet Milieubeheer,

BESLUITEN:

De gemeenschappelijke regeling Afvalverwerking Regio Nijmegen, welke regeling is goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 29 augustus 1984, vervolgens is gewijzigd bij besluit van de deelnemende gemeenten, welke wijziging is goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 22 december 1993 inzake de toetreding van de gemeente Mook en Middelaar, vervolgens gewijzigd bij besluit van de deelnemende gemeenten, welke wijziging is goedgekeurd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland bij besluit van 8 december 1994 inzake de wijziging zijnde de toevoeging van artikel 29 Garantstelling, vervolgens gewijzigd bij besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 14 januari 2000, vervolgens gewijzigd bij besluit van het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland van 17 maart 2003 zodanig te wijzigen dat zij komt te luiden als volgt:

Hoofdstuk 1: Algemene Bepalingen

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

Deze gemeenschappelijke regeling verstaat onder:

de regeling:	deze gemeenschappelijke regeling
het openbaar lichaam:	het openbaar lichaam als bedoeld in artikel 2 van de regeling;
een deelnemende gemeente:	een aan deze regeling deelnemende gemeente;
Gedeputeerde Staten:	het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland;
de verwerkingsinrichting :	de inrichting voor de verwerking van afvalstoffen die in overeenstemming met het door Provinciale Staten van Gelderland vastgestelde afvalstoffenplan is opgericht;
afvalstoffen:	de afvalstoffen die vallen onder werking van hoofdstuk 10 van de Wet milieubeheer
de wet:	de wet gemeenschappelijke regelingen
de A.R.N. B.V.:	de, bij akte van 25 oktober 1985, opgerichte besloten vennootschap of haar rechtsopvolger, welke de verwerkingsinrichting exploiteert.

Artikel 2: Openbaar Lichaam

Er is een openbaar lichaam, genaamd Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen, afgekort MARN.
Het openbaar lichaam is rechtspersoon en is gevestigd te Nijmegen.

Artikel 3: Bestuursorganen

Het openbaar lichaam kent, onverminderd de mogelijkheid tot het instellen van commissies als bedoeld in hoofdstuk 6 van deze regeling, de volgende bestuursorganen:
a. het Algemeen Bestuur;
b. het Dagelijks Bestuur;
c. de Voorzitter.

Hoofdstuk 2: Belangen, taken en bevoegdheden

Artikel 4: Belangen

De gemeenschappelijke regeling wordt getroffen ter ondersteuning van de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten ter bescherming van het milieu, waaronder in ieder geval begrepen een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen.

Artikel 5: Taken en bevoegdheden

Ter verwezenlijking van de in artikel 4 genoemde belangen komt het openbaar lichaam de volgende taken en bevoegdheden toe:

1. Afvalverwerking
   a. het vaststellen van hetgeen het door Provinciale Staten vastgestelde Milieubeleidsplan, hoofdstuk afval, ten aanzien van het samenwerkingsgebied bevat, waaronder in het bijzonder het in stand houden van een verwerkingsinrichting;
   b. dit geschiedt meer in het bijzonder door:
      1. het verwerven en beheren en verhuren van gronden, indien en voorzover nodig voor de exploitatie van de verwerkingsinrichting;
      2. het deelnemen in het aandelenkapitaal van de ARN B.V. of haar rechtsopvolger;
   c. het in overleg met de gemeenten regelen van de aanvoer van de afvalstoffen, voorzover dit uit een oogpunt van doeltreffende bedrijfsvoering van de verwerkingsinrichting noodzakelijk is.
   d. elk van de gemeenten verbindt zich om:
      1. de door of vanwege die gemeente ingezamelde afvalstoffen aan de verwerkingsinrichting aan te bieden. Van deze verplichting kan door het Algemeen Bestuur ontheffing worden verleend;
      2. de wijze van inzamelen af te stemmen op de wijze van verwerken van de verwerkingsinrichting.

3. voor veranderingen in het inzamelsysteem, tijdig vooraf toestemming te vragen aan het Dagelijks Bestuur. Aan deze toestemming kan de voorwaarde worden verbonden dat de uit die veranderingen voortvloeiende nadelige gevolgen aan het openbaar lichaam of aan de ARN B.V. worden vergoed.

e. het openbaar lichaam sluit met de ARN B.V. een vuilverwerkingsovereenkomst, regelende de aanbiedingsplicht van de deelnemende gemeenten van de door of vanwege hen opgehaalde afvalstoffen, de acceptatieplicht van de aangeboden afvalstoffen door de verwerkingsinrichting en het in rekening brengen van de verwerkingskosten door ARN B.V. aan de deelnemende gemeenten.

2. Het op verzoek en in opdracht van de deelnemende gemeenten dan wel een deel van de deelnemende gemeenten (doen) opzetten en (doen) uitvoeren van projecten op het terrein van het milieu waarbij de projecten bekostigd worden door de daaraan deelnemende gemeenten naar rato van deelname.

Artikel 6: Bevoegdheidsverdeling

Voorzover hiervan niet in deze regeling is afgeweken, en onverminderd het bepaalde in artikel 30 van de wet, komen aan de bestuursorganen van het openbaar lichaam ter uitvoering van de in artikel 5 genoemde taken de bevoegdheden toe, die aan de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten behoren, met dien verstande dat het Algemeen Bestuur in de plaats treedt van de Raad, het Dagelijks Bestuur van het College van Burgemeester en Wethouders en de Voorzitter in de plaats treedt van de Burgemeester.

Hoofdstuk 3: Het Algemeen Bestuur

Artikel 7: Samenstelling

1. De raden van de deelnemende gemeenten wijzen uit het College van Burgemeester en Wethouders van hun gemeente een lid aan, bij voorkeur de portefeuillehouder verantwoordelijk voor milieu, tot lid van het Algemeen Bestuur.
2. Een lid van het Algemeen Bestuur kan niet tevens zijn medewerker in dienst van of op grond van een dienstverleningsovereenkomst als bedoeld in artikel 19 werkzaam voor het samenwerkingsverband.
3. De leden van het Algemeen Bestuur hebben, onverminderd het bepaalde in artikel 16, derde lid, zitting gedurende de zittingsduur van de gemeenteraad. Indien zij in de nieuwe periode opnieuw burgemeester zijn dan wel benoemd wordt als wethouder, kunnen zij terstond opnieuw worden aangewezen.
4. Het lidmaatschap eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester te zijn dan wel wethouder van de desbetreffende gemeente te zijn.
5. De leden van het Algemeen Bestuur die tussentijds ontslag nemen, stellen de voorzitter van het Algemeen Bestuur, alsmede de Raad die hen heeft aangewezen, hiervan op de hoogte. Het ontslag gaat in zodra onherroepelijk in hun opvolging is voorzien.
6. Elk lid van het Algemeen Bestuur heeft een plaatsvervanger.
7. Het bepaalde in het eerste tot en met het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervanger.

Artikel 8: Werkwijze en besloten vergaderingen

1. Het Algemeen Bestuur vergadert ten minste tweemaal per jaar en voorts zo dikwijls de Voorzitter of het Dagelijks Bestuur dit nodig oordeelt, of tenminste een vijfde van het aantal zittende leden van het Algemeen Bestuur daarom verzoekt.
2. De vergaderingen van het Algemeen Bestuur zijn openbaar.
3. Elk lid van het Algemeen Bestuur heeft 1 stem, met uitzondering van het lid namens de gemeente Nijmegen die 4 stemmen heeft.
4. Tot het sluiten van de deuren en het vergaderen in beslotenheid kan worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in artikel 22 van de wet en artikel 23 van de Gemeentewet.
5. In een besloten vergadering van het Algemeen Bestuur wordt geen besluit genomen over:
   a. het beleidsplan en het uitvoeringsprogramma (projectenboek);
   b. de begroting, de wijzigingen daarvan en de rekening;
   c. het doen van een uitgaaf, voordat de begroting of de begrotingswijziging, waarbij deze uitgaaf is geraamd, is goedgekeurd;
   d. het aangaan van geldleningen, het uitlenen van gelden en het aangaan van rekening-courantovereenkomsten;
   e. het geheel of gedeeltelijk vervreemden en het bezwaren van de eigendommen van het openbaar lichaam;
   f. het onderhands verhuren, verpachten of in gebruik geven van eigendommen van het openbaar lichaam;
   g. het onderhands aanbesteden van werken of leveranties;
   h. het treffen, wijzigen, verlengen, of opheffen van dienstverleningsovereenkomsten tussen het openbaar lichaam en andere lichamen;
   i. het oprichten of deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve verenigingen dan wel het ontbinden daarvan beëindigen of wijzigen van de deelneming;
   j. het liquidatieplan.

Hoofdstuk 4: Het Dagelijks Bestuur

Artikel 9: Samenstelling

1. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit vier leden, de voorzitter inbegrepen door en uit het Algemeen Bestuur aan te wijzen.
2. Zij treden, onverminderd het bepaalde in artikel 14, vierde lid van deze regeling, af op de dag van aftreden van de leden van het Algemeen Bestuur. Zij kunnen, indien zij opnieuw zijn aangewezen tot lid van het Algemeen Bestuur, terstond opnieuw worden benoemd.
3. Degene, die ophoudt lid van het Algemeen Bestuur te zijn, houdt tevens op lid van het Dagelijks Bestuur te zijn.
4. Voorzover deze regeling niet anders bepaalt, kan het Dagelijks Bestuur zijn werkzaamheden verdelen over zijn leden. Het Dagelijks Bestuur deelt zijn besluiten terzake mee aan het Algemeen Bestuur.

Artikel 10: Werkwijze

1. Het Dagelijks Bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter dit nodig oordeelt, of een van de andere leden van het Dagelijks Bestuur dat schriftelijk, onder opgave van de te behandelen onderwerpen verzoekt, in welk laatste geval de vergadering binnen twee weken plaatsvindt.
2. Artikelen 54, 56, 58 en 59 van de gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing.
3. Over personen wordt schriftelijk, over zaken mondeling gestemd. Ieder aanwezig lid brengt één stem uit. Indien de stemmen staken, is de stem van de voorzitter doorslaggevend.

Hoofdstuk 5: De Voorzitter

Artikel 11: Taak

1. De voorzitter wordt door het Algemeen Bestuur uit zijn midden aangewezen.
2. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur.
3. Bij afwezigheid van de voorzitter wordt hij vervangen door een lid van het Dagelijks Bestuur, door dat college aan te wijzen.
4. Hij tekent de stukken, die van het Algemeen Bestuur en van het Dagelijks Bestuur uitgaan.
5. De voorzitter vertegenwoordigt het openbaar lichaam in en buiten rechte. Hij kan de vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen gemachtigde.

Hoofdstuk 6: De Commissies

Artikel 12: Commissie van Advies en vakberaden

1. het Algemeen bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, dat met inachtneming van artikel 24 van de wet.
2. Er is een Commissie van Advies welke tot taak heeft het Dagelijks Bestuur te adviseren omtrent de uitvoering van de in artikel 5 genoemde taken.
3. Elk der deelnemende gemeenten wijst een in haar dienst zijnde milieuambtenaar als lid van de in het vorige lid genoemde commissie aan. Het Dagelijks Bestuur wijst twee leden van de commissie aan vanuit het secretariaat.
4. Het Dagelijks Bestuur kan een of meer vakberaden instellen, dat mét inachtneming van artikel 24 van de wet, die via de Commissie van Advies het Dagelijks Bestuur van advies dienen over een nader aan te geven deelterrein.

Artikel 13: Bestuurscommissies

1. Het Algemeen Bestuur kan commissies instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen.
2. Het Algemeen Bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan na verkregen verklaring van geen bezwaar van de raden van elk van de deelnemende gemeenten

3. Het Algemeen Bestuur regelt met inachtneming van artikel 25 van de wet hun bevoegdheden en samenstelling.

Hoofdstuk 7: Inlichtingen, verantwoording en ontslag

Intern
Artikel 14: Dagelijks Bestuur en Voorzitter ten opzichte van Algemeen Bestuur

1. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het Algemeen Bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het Algemeen Bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven - tezamen dan wel afzonderlijk - aan het Algemeen Bestuur, wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.
4. Een lid van het Dagelijks Bestuur kan door het Algemeen Bestuur worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het Algemeen Bestuur niet meer bezit. In dit geval zijn de artikelen 49 en 50 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Extern
Artikel 15: Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur ten opzichte van de raden

1. Het Algemeen en Dagelijks Bestuur geven aan de Raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks en Algemeen Bestuur gevoerde en te voeren beleid, nodig is.
2. Het Algemeen en Dagelijks Bestuur verstrekken aan de Raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die Raden worden verlangd.

Artikel 16: Leden ten opzichte van de Raden

1. Een lid of een plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur verschaft de Raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet alle inlichtingen, die door die Raad of door een of meer leden van die Raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die Raad aangegeven wijze.
2. Een lid of plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur is de Raad die dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die Raad aangegeven wijze.
3. Een lid of een plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur kan door de Raad die hem heeft aangewezen, worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van die Raad niet meer bezit.

Hoofdstuk 8: Reglement van orde

Artikel 17: Reglement van orde Algemeen Bestuur

1. Het Algemeen Bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.
2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent:
   a. het horen van belanghebbenden ten aanzien van door het Algemeen Bestuur te nemen besluiten;
   b. de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 15 en 16.

Artikel 18: Reglement van orde Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur kan een reglement van orde voor zijn vergaderingen vaststellen, dat aan het Algemeen Bestuur wordt overgelegd.

Hoofdstuk 9: Ambtelijk apparaat

Artikel 19: Secretaris en overig personeel

1. Het openbaar lichaam kan personeel aanstellen, aan het hoofd waarvan de secretaris staat.
2. Voorzover het Algemeen Bestuur daarin niet op andere wijze heeft voorzien, zijn op het personeel van overeenkomstige toepassing de bezoldigingsregelingen en andere algemene voorschriften en bepalingen van de gemeente Nijmegen.
3. Het Dagelijks Bestuur benoemt een ambtelijk secretaris.
4. De taken en bevoegdheden van de secretaris worden door het Dagelijks Bestuur vastgesteld.
5. Alle stukken uitgaande van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur worden door de secretaris mede ondertekend.
6. De overige ambtenaren, alsmede het personeel werkzaam op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, worden benoemd door het Dagelijks Bestuur.

Hoofdstuk 10: Het regionaal beleidsplan en uitvoeringsprogramma (projectenboek)

Artikel 20: Het regionaal beleidsplan

1. Het Algemeen Bestuur kan een regionaal beleidsplan vaststellen, waarin het beleid dat het bestuur van het openbaar lichaam voornemens is uit te voeren, in grote lijnen wordt aangegeven. Het Algemeen Bestuur kan een of meer onderdelen van het beleidsplan afzonderlijk vaststellen.
2. Het beleidsplan kan een periode van vier jaar, na vaststelling ervan, beslaan. Jaarlijks besluit het Algemeen Bestuur over bijstelling van het beleidsplan.

Artikel 21: Het regionaal uitvoeringsprogramma (projectenboek)

Voor ieder jaar wordt een uitvoeringsprogramma (projectenboek) opgesteld, waarin de activiteiten van het openbaar lichaam worden aangegeven. Het geeft aan welke projecten - in eigen beheer dan wel uitbesteed - worden uitgevoerd alsmede door welke gemeenten

daaraan wordt deelgenomen. Tevens bevat het per project een overzicht van de benodigde financiële en personele middelen.

Artikel 22

De totstandkoming van het beleidsplan geschiedt op overeenkomstige wijze als in artikel 24, eerste tot en met vijfde lid van deze regeling, voor de begroting wordt aangegeven.
Het Algemeen Bestuur geeft regels voor de opstelling van het uitvoeringsprogramma (projectenboek) alsmede de procedures die daarin dienen te worden gevolgd.
Het Dagelijks Bestuur stelt het projectenboek en/of losse projectvoorstellen vast en zendt dit ter kennisneming aan het Algemeen Bestuur.

Hoofdstuk 11: Financiële bepalingen

Artikel 23: Organisatie en controle

1. Het Algemeen Bestuur stelt bij verordening regels vast met betrekking tot de organisatie van de administratie en het beheer van vermogenswaarden. Op deze regels is artikel 212 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.
2. Het Algemeen Bestuur stelt bij verordening regels vast met betrekking tot de controle op de administratie en het beheer zoals bedoeld in het eerste lid. Op deze regels is artikel 213 van de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.

Artikel 24: Begrotingsprocedure

1. Het Dagelijks Bestuur zendt jaarlijks vóór 1 april een ontwerpbegroting van het openbaar lichaam voor het komende begrotingsjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de Raden van de deelnemende gemeenten.
2. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Artikel 190, tweede lid van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. De Raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen twee maanden na toezending van de ontwerpbegroting bij het Dagelijks Bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het Dagelijks Bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het Algemeen Bestuur wordt aangeboden.
4. Het Algemeen Bestuur stelt de begroting vast vóór 1 juli van het jaar, voorafgaande aan dat waarvoor de begroting moet dienen.
5. Terstond na vaststelling zendt het Algemeen Bestuur de begroting aan de Raden van de deelnemende gemeenten.
6. Het Dagelijks Bestuur zendt de begroting, indien het openbaar lichaam valt onder het preventieve toezicht van het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland, terstond na de vaststelling aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring in. Van de beslissing van Gedeputeerde Staten doet het Dagelijks Bestuur mededeling aan de Raden van de deelnemende gemeenten.

7. Indien het openbaar lichaam valt onder het repressieve toezicht zendt het Dagelijks Bestuur de begroting aan het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland in ter kennisname.
8. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 25: Bijdragen van de gemeenten

1. Indien de begroting een nadelig saldo heeft, kan in de begroting worden aangegeven, welke bijdrage elke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. Als verdeelsleutel wordt gehanteerd het aantal inwoners volgens de door het Centraal bureau voor de Statistiek openbaar gemaakte bevolkingscijfers per 1 januari van het jaar, voorafgaande aan dat waarvoor de bijdrage is verschuldigd.
2. Voor berekening van deze bijdrage wordt rekening gehouden met bijdragen van het Rijk en van anderen.
3. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 16 januari en 16 juli telkens de helft van de verschuldigde bijdrage.

Artikel 26: Vereveningsfonds

1. De gemeenten zijn verplicht om bij te dragen in een fonds, strekkende tot het doen van uitkeringen aan de deelnemende gemeenten voor de kosten van transport van de afvalstoffen naar de verwerkingsinrichting. Het Algemeen Bestuur bepaalt welke parameters in de regeling worden meegenomen.
2. Het Algemeen Bestuur bepaalt elk jaar hoe groot de in het eerste lid bedoelde bijdrage per gemeente zal zijn.
3. De uitkeringen uit het fonds worden jaarlijks door het Algemeen Bestuur vastgesteld op basis van een te bepalen vergoedingsbedrag.
4. De betaling van de in het eerste en derde lid bedoelde bijdragen en uitkeringen vindt plaats in de maand februari na afloop van het jaar, waarop deze betrekking hebben.

Artikel 27: Garantstelling

1. De gemeenten zijn gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door het openbaar lichaam gesloten en af te sluiten langlopende en kasgeldleningen en in rekening courant opgenomen en op te nemen gelden, en voor de door het openbaar lichaam verstrekte garanties.
2. Elke deelnemende gemeente is hierbij verbonden naar verhouding van haar inwonertal.
3. Voor de vaststelling van het inwonertal zijn bepalend de laatste door het Centraal Bureau voor de Statistiek bekend gemaakte bevolkingscijfers.
4. Alle deelnemende gemeenten, ook die welke op het moment van het ontstaan van de betalings- of garantieverplichtingen nog niet aan de gemeenschappelijke regeling deelnamen, staan naar rato van hun inwonertal garant voor de voldoening van betalingsverplichtingen en voor door het openbaar lichaam verstrekte garanties op het moment dat daarop door de betrokken rechthebbende aanspraak wordt gemaakt.

Artikel 28: Jaarrekening

1. Het Dagelijks Bestuur biedt de rekening over het afgelopen jaar, onder toevoeging van een verslag van het onderzoek naar de deugdelijkheid van de rekening, ingesteld door de overeenkomstig artikel 24 van de gemeentewet aangewezen deskundigen, en hetgeen het Dagelijks Bestuur te zijner verantwoording dienstig acht, met alle bijbehorende bescheiden jaarlijks vóór 1 april ter voorlopige vaststelling aan het Algemeen Bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de besturen van de deelnemende gemeenten.
2. De Raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen twee maanden nadat de rekening is toegezonden, daartegen bij het Algemeen Bestuur hun zienswijze over de rekening naar voren brengen.
3. Het Algemeen Bestuur stelt de rekening vast vóór 1 juli, volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
4. Zij wordt binnen twee weken doch uiterlijk vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken aan Gedeputeerde Staten aangeboden.
5. Vaststelling van de rekening strekt het Dagelijks Bestuur tot decharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
6. Indien van toepassing wordt in de rekening door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
7. De kosten worden, rekening houdende met andere inkomsten, over de deelnemende gemeenten verdeeld naar rato van het aantal inwoners per 1 januari van het voorafgaande dienstjaar.
8. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 25 bepaalde en het werkelijk verschuldigde, vindt plaats terstond na het vierde lid bedoelde mededeling van de vaststelling van de rekening.

Hoofdstuk 12: Het Archief

Artikel 29: Archief

1. Het Dagelijks Bestuur is belast met de zorg en het toezicht op de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden van het openbaar lichaam overeenkomstig een door het Algemeen Bestuur, met inachtneming van artikel 40 van de Archiefwet 1995, vast te stellen regeling.
2. De regeling wordt aan Gedeputeerde Staten meegedeeld.
3. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12 van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het Algemeen Bestuur een archiefbewaarplaats aan.

Hoofdstuk 13: Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 30: Toetreding en uittreding

1. Het bestuur van een gemeente, dat wenst toe te treden of uit te treden richt het verzoek ter zake aan het Algemeen Bestuur.
2. Het Algemeen Bestuur zendt het verzoek als bedoeld in het eerste lid binnen drie maanden door aan de besturen van de deelnemende gemeenten, onder overlegging van zijn advies omtrent de toetreding respectievelijk uittreding en de eventueel daaraan te verbinden voorwaarden.

3. Toetreding respectievelijk uittreding vindt plaats indien de besturen van de meerderheid van de deelnemende gemeenten daarin bewilligen.
4. Aan de toetreding respectievelijk uittreding kunnen bij de in het derde lid bedoelde besluiten voorwaarden worden verbonden.
5. De toetreding respectievelijk uittreding gaat in op 1 januari van het jaar, volgende op het jaar waarin is voldaan aan de vereisten genoemd in artikel 27, eerste lid en tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 31: Wijziging en opheffing

1. De regeling kan worden gewijzigd of opgeheven bij daartoe strekkend besluit van de besturen van ten minste twee derde van het aantal deelnemende gemeenten.
2. Indien het Algemeen Bestuur wijziging of opheffing van de regeling wenselijk acht, doet het Dagelijks Bestuur het daartoe strekkende voorstel van het Algemeen Bestuur toekomen aan de besturen van de deelnemende gemeenten.
3. Voor zover bij de wijziging wettelijke bevoegdheden van het College van Burgemeester en Wethouders, respectievelijk de Burgemeester zijn betrokken, dient daartoe ook te worden besloten door ten minste twee derde van het aantal Colleges van Burgemeester en Wethouders, respectievelijk Burgemeesters van de deelnemende gemeenten.

Artikel 32: Liquidatie

1. Ingeval van opheffing van de regeling, besluit het Algemeen Bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regelen. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
2. Het liquidatieplan wordt door het Algemeen Bestuur, de Raden van de deelnemende gemeenten gehoord, vastgesteld.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging voor het personeel, bedoeld in hoofdstuk 9, heeft.
4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de deelnemende gemeenten, voorzover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van het openbaar lichaam.
5. Het Dagelijks Bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 14: Slotbepalingen

Artikel 33: Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 34: Inwerkingtreding

De regeling treedt in werking met ingang van de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin Gedeputeerde Staten haar in het provinciale register hebben opgenomen.

Artikel 35: Titel

De regeling kan worden aangehaald als Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen, afgekort MARN.

Artikel 36: Toezending aan Gedeputeerde Staten

1. Het bestuur van de gemeente Nijmegen draagt zorg voor de in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bedoelde toezending.
2. Van alle besluiten die op grond van deze regeling worden toegezonden aan Gedeputeerde Staten, worden per gelijke post afschriften toegezonden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Limburg.

Brief aan de raad - Hulsman Fietsenstallingen binnenstad

AM

Rondom november 2013 en januari 2014 zijn drie appartementencomplexen op Plein 1944 betrokken tw. Sint Jacob, Sint Hubertus en Sint Joost Toren- en Hofwoningen.
In het hartje van het centrum gaat het om ongeveer 160 appartementen.
Het aantal bewoners is een veelvoud hiervan. Het aantal fietsen uiteraard ook.
Oud en jong (schoolgaand) woont, werkt en/of gaat naar school. Overdag en ook in onregelmatige diensten.

Indien men van de fiets gebruik wil maken dient men die (ook volgens de splitsingsakten) te stallen in de bergingen die onder de appartementen zijn gebouwd. Deze zijn alleen bereikbaar middels de liften in de appartement complexen en vervolgens middels "kruip door sluip door" vrij lastig doch zeker moeizaam te bereiken.
Kortom, de fiets gebruiken is op deze wijze niet uitnodigend.

Inmiddels is met verschillende medewerkers van Gemeente Nijmegen contact geweest om dit onderwerp onder de aandacht te brengen en te pogen met hen tot een oplossing te komen. Dat is tot dusver niet gelukt.

Aan de bezoekers en bewoners van Nijmegen die met de fiets naar het centrum komen is wel gedacht.
Er is een prachtige fietsenstalling onder Plein 1944 aangebracht waar men gratis de fiets kan stallen.

Aan uiteenlopende medewerkers van Gemeente Nijmegen is gevraagd:

- of de bewoners in deze fietsenstalling zowel overdag alsook 's nachts gratis mogen stallen.
  Indien nu een fiets 's nachts wordt gestald dient men € 2,50 per nacht te betalen.
- gesuggereerd is om de fietsen van de bewoners robuust te kenmerken waardoor de beheerder van de stalling deze fietsen herkent. Hierdoor zouden de bewoners de fiets ook 's nachts gratis kunnen stallen. Deze suggestie is niet geaccepteerd.
- Bij het bezwaar van de gemeente ambtenaren dat de fietsenstalling te klein zou zijn om de fietsen van de bewoners te stallen, is gesuggereerd om de fietsenstalling uit te breiden ten kosten van de parkeergarage voor auto's. Dit is door de gemeente ambtenaren afgewezen omwille van financiële consequenties.
- Een ander bezwaar dat is ingebracht is "dat de Gemeente Nijmegen 's nachts geen bezoekers in de fietsenstalling wil zonder dat de beheerder aanwezig is". Dit bezwaar is op te lossen door een afsluitbaar hekwerk in de fietsenstalling aan te brengen waarbij de fietsen van de bewoners ('s nachts en incidenteel) bereikbaar blijven middels gebruik van de bewoners van de lift naast het pand van Only waardoor de fietsenstalling continue bereikbaar is.

Verzoek aan de Gemeente Nijmegen om (ook) voor deze bewoners, die actief gebruik maken van wonen en werken vanuit hartje Nijmegen, voor een fietsenstalling te zorgen waardoor zij op een plezierige en uitnodigende wijze gebruik kunnen maken van hun fiets.

Jacques Hulsman

reg.nr.: 15.0003616
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
02 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

Brief aan de raad - Kranenburg inzake Straatnamen

reg.nr.: 15.00035618
procesverantw.: BMSO

INGEKOMEN
02 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.:
afgedaan:

Van: marc kranenburg [mailto:marckranenburg@outlook.com]
Verzonden: donderdag 2 april 2015 10:13
Aan: Griffie
Onderwerp: Straatnamen

Geachte leden van de gemeenteraad Nijmegen,

Ik woon al een paar jaar in Nijmegen-Lent en onlangs viel mij op dat er een aantal straatnamen vernoemd zijn naar oude rock-bands. Het gaat hier om de pinkfloydstraat, deep purplestraat, policestraat, etc. Hoewel dit grote klassiekers zijn, ontbreekt er tot mijn grote spijt toch wel de grootste van allemaal: patrick hernandez met zijn ongekende klassieker: Born To Be Alive. Dit nummer heeft een impact gehad van ongekende magnitude op de samenleving en dringt nog steeds door tot de kern van ons bestaan als levende organismen. Want tenslotte, zijn we allemaal geboren om te leven... Mijn verzoek is dan ook om te overwegen om deze man, visionair en pionier een plekje te geven in de straten van Nijmegen-Lent.

In afwachting van uw reactie verblijf ik,

Hoogachtend,

Marc

Brief aan de raad - dhr. Van Munster melding gevaarlijke kruising fotos . . .

nijmegen REGISTR. NR. 2.0.2. 27-3-2015
A13

Geachte gemeente Raad.

Melding gevaarlijke kruising (bussen + Fietsen)

Ik wil u laten weten dat er onveilige oversteek punten zijn in nijmegen vorige week ging het bijna mis bij een verkeerslicht bij de kruising bloemenstraat en Nassausingel hier ging een bus van breng door het Rode verkeers-licht maandag ging het bijna weer mis op deze kruising weer ging er een bus door het Rode verkeerslicht na maandag ben ik onderzoek gaan doen en uit het onderzoek is gebleken dat veel bussen door het rode verkeerslicht Rijden maar niet alleen dat bij een kruis-punt verder bij de verkeers lichten voor de Tunnel en het station is het nog gevaarlijker daar Rijden Fietsers door het Rode verkeerslicht maar ook bussen Rijden door het Rode verkeers-licht dus het is daar letterlijk gevaarlijk als er iets mis gaat hier gaat het goed mis aan de andere zijde van het station af gekeken het rechtde ook wil ik melden dat er op de Burchtstraat ook gevaarlijk is als 2 bussen elkaar passeren bij de halte voor het gemeente huis moet er 1 bus over de stoep waar winkelende mensen tegen bussen wachten niet op elkaar ik hoop dat er dit keer iets gebeurt en ik hoop dat er actie aan gedaan wordt voordat het echt een keer mis gaat op de Burchtstraat zou het beter zijn om de halte te verplaatsen na de zijkant in plaats van nu in het midden van de straat ik wacht op bericht terug Dank u.

Hoogachtend.
C. Van Munster

Bosbessenstr 76
6532 NS nijmegen.

Brief aan de raad - dhr. Van Munster melding gevaarlijke kruising fotos . . .

reg.nr: 15.0003916
procesverantw.: BM 50

INGEKOMEN
10 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.:
afgedaan:

mb 50 / 15.0003350
manplein de Graat

A

onderdeel [illegible] opening doorgang tunnel + trappen

08-04-2015

Gearchiveerde Gemeente Raad.

Ik heb u vorige week een brief gestuurd over de onveilige kruisingen hierbij stuur ik voor foto's mee van mijn nieuwe onderzoek als bewijs dat veel bussen en fietsers door het rood verkeerslicht rijden wat ik hier aan toe wil voegen is dat tijdens mijn onderzoek ik nog iets uit merken en een voorstel wil doen bij de Tunnel voor en na de Tunnel onder het station staxhen veel voetgangers de weg over de brug aan de Treinkant word dus niet door iedereen gebruik mijn voorstel zou zijn om de doorgang van de ene na de andere fietstunnel te heropenen die voor een paar jaar terug is dicht gemaakt en er camera bewaking en te hangen het is veiliger, goed koop en werkt beter omdat de mensen van het station de trap af gaan en dan rechtstreeks na de andere zijde kunnen de brug buitenom is voor vele te ver om dus mijn voorstel is oude doorgang die er toch al zit heropenen maar dan met camera bewaking en goede verlichting het is veiliger, goedkoop en het gaat beter werken ik zou willen voorstellen om het voor 6 maanden te proberen. ik hoop dat u dit mee kunt nemen op 29 april 2015 op de politieke avond. ik word op bericht terug. dank u.

Hoogachtend.

E. van Munster
Bosbessstr 26
6542 NS nijmegen.

Brief aan de raad - dhr. Van Munster melding gevaarlijke kruising fotos . . .

P.S. mijn voorstel is ook om de doorgang 's nachts om 0200 uur tot 0.600 af te sluiten daar er in de nacht net zoals de stationhal geen mensen in kunnen
Dus doorgang dicht als er geen bussen of Treinen Rijden. en om de doorgang met een paar Reclameborden op te vrolijken en om de doorgang een naam te geven daar is makkelijker voor politie, brandweer en bevaking mijn naam zou zijn de NOVIO doorgang. NOVIO staat voor nijmegen

Ik stuur foto's van kruising mee.
foto's van bussen en Fietsers die door Rood Rijden. kunt u mijn een bevestiging sturen als u de foto's (bewijs) heeft ontvangen
Dank u.

Brief aan de raad - dhr. Van Munster melding gevaarlijke kruising fotos . . .

Voorbeeld.

Bussen doen rood licht

Brief aan de raad - dhr. Van Munster melding gevaarlijke kruising fotos . . .

fietsers door rood licht

zelfs politie rijdt door rood verkeerslicht

Brief aan de raad - dhr. Van Munster melding gevaarlijke kruising fotos . . .

Gevaarlijk.

Brief aan de raad - dhr. Van Munster melding gevaarlijke kruising fotos . . .

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

copie

GEMEENTE Nijmegen

Gemeenteraad
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

De heer E. Munster
Bosbesstraat 26
6542 NS Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
03-04-2015	BM50/15.0003550	Marjolein de Groot
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Ontvangstbevestiging van uw brief aan de Gemeenteraad Nijmegen	27-03-2015	329 2952

Geachte heer Munster

U schreef op 27 maart jl. een brief aan de gemeenteraad over Melding gevaarlijke kruising.

Wij berichten u dat wij uw brief agenderen op de agenda van de besluitronde van de Politieke Avond van 29 april aanstaande onder de rubriek ingekomen Stukken.
Op deze wijze wordt de raad geïnformeerd over de inhoud van uw brief.

Wij adviseren de gemeenteraad om uw brief door het college van Burgemeester en Wethouders te laten beantwoorden. Naar verwachting besluit de gemeenteraad definitief in de besluitronde uw brief op deze wijze af te doen. Mocht de gemeenteraad op 29 april a.s. anders besluiten, dan informeren wij u zo spoedig mogelijk.

Heeft u nog vragen? Belt u dan gerust met de Raadsgriffie.
Het telefoonnummer is 024 - 329 90 30.

Met vriendelijke groet,

Marjolein de Groot
Assistent raadsadviseur

www.nijmegen.nl
Uw brief aan de raad wordt openbaar gemaakt, ook via internet. Als u er bezwaar tegen heeft dat bepaalde persoonlijke gegevens uit uw brief op internet komen, kunt u dat laten weten aan de Raadsgriffie, telefoon 024-3292952.

Uw handtekening wordt in ieder geval onleesbaar gemaakt ter vermijding van misbruik door derden.

Brief aan de raad - Vrolijks gevaarlijke verkeerssituatie voetgangers in Weezenhof

reg.nr.: 15.0003941
procesverantw.: 13750 AE5

INGEKOMEN
10 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

Nijmegen, 08-04-2015

De gemeenteraadsleden Nijmegen

Geachte raadsleden, t.a.v. de burgemeester Bruls als voorzitter van de raad

Vele malen heb ik de gemeente attent gemaakt op de gevaarlijke verkeerssituaties, die ervoor voetgangers bestaat in de wijk Weezenhof .
Na jaren is er nog steeds niets verbeterd. De aanwonenden aan die trottoirs hebben een aantal oplossingen aangedragen, die allemaal door de gemeente afgeketst zijn.
Zelf ben ik al twee keer tegen de grond gewerkt, waarvoor ik me onder behandeling heb moeten stellen. Ik heb me hiervoor naar de politie gewend, als handhavers van de wet. Zij konden niets doen. Ik zou een civiele procedure moeten beginnen!
Hoe moeilijk kunnen ze het de slachtoffers maken?
Voor die aanrijdingen ben ik er nog goed vanaf gekomen.
De laatste keer ben ik niet tegen de grond gewerkt, maar ben ik in een positie gebracht, waarbij ik blijvend letsels heb opgelopen.
Hierbij heb ik de hulp ingeroepen van de wijkbeheerster met een politieachtergrond. Ik kreeg weer hoop. Ze heeft de heren van Toezicht en Handhaving naar me toegestuurd. Met hen heb ik een goed gesprek gehad. Een van de twee had zelfs in de wijk gewoond en kende de situatie.. Ze hebben me toegezegd, dat ze op de school in de wijk verkeersles zouden gaan geven. Zelf was ik al twee keer op die school geweest, maar de directrice was niet aanwezig. Het personeel toonde veel begrip en zouden de boodschap doorgeven aan de directrice, die zelf ook tot de regelmatige overtreders van art.5 behoort. Ook zouden de handhavers na waarschuwingen over kunnen gaan tot bekeuringen.
Weer was ik hoopvol, tot ik antwoord kreeg van Bureau Toezicht en Handhaving, dat ze alleen mochten optreden tegen STILSTAAND verkeer. Worden de medewerkers hier onderschat of welke krachten werken hier weer op de achtergrond.
Ik hoop, dat u zo langzamerhand enig idee krijgt van de wanhopige positie, waarin de Nijmeegse voetgangers zich bevinden.
De laatste ervaring met overtreders van art.5 heeft tot een niet te herstellen blessure geleid in februari 2015, veroorzaakt door twee "dames".
De eerste naderde mij van achteren - en dat hoor je niet - tot je plotseling een gebiedende stem achter je hoort: "Mag ik links of rechts langs u". Ik schrok en stond even te shaken, voor ik een beslissing kon nemen. Hierbij heb ik mijn voet verkeerd neergezet. Even daarna kwam de tweede "dame". Zij raakte me zelfs aan, toen ze langs me reed. Ik moest dus weer een stap naar opzij maken en toen voelde ik direct de blessure. Automatisch kwam er een " auw" over mijn lippen. De "dame" keek om en reed door. Ik ben nu onder behandeling van een orthopeed. Die mij doorgestuurd heeft naar de instrumentmaker. 22 april heb ik een vervolgafspraak met de orthopeed. Hij heeft al gezegd, dat een voet niet te vervangen is zoals een heup of knie. Ze proberen de opgelopen blessure dragelijk te maken.
Fietsers worden terecht of onterecht in bescherming genomen, waar kunnen voetgangers bescherming vinden tegen fietsers, die maling hebben aan verkeersregels.
Niets doen aan kleine zaken loopt uit op grotere zaken, waar men dan achteraan moet. De politie heeft ook een opvoedende taak om iedereen te leren, dat er regels zijn, die gehandhaafd moeten worden om grotere zaken te voorkomen.

In de hoop, dat er nu eindelijk iets aan deze gevaarlijke toestand gedaan wordt en ik op de hoogte gehouden word van de voortgang bij het onderzoek, ga ik na welke instantie ik aansprakelijk moet stellen.

Brief aan de raad - Vrolijks gevaarlijke verkeerssituatie voetgangers in Weezenhof

Met vriendelijke groeten,
TJM Vrolijks
Weezenhof 7216
6536BS Nijmegen

Brief aan de raad - dhr. van Gaal Brandstichtingsrisco papiercontainers

A16

Van: Griffie
Verzonden: zondag 12 april 2015 21:23
Aan: Groot, Marjolein de BM50
Onderwerp: FW: brandstichtingsrisico papiercontainers

reg.nr.: 15.0004096
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
14 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

Van: henkvangaal@kpnplanet.nl [mailto:henkvangaal@kpnplanet.nl]
Verzonden: zaterdag 11 april 2015 13:22
Aan: Griffie
Onderwerp: brandstichtingsrisico papiercontainers

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Het plan bestaat om in Nijmegen huis aan huis containers voor oud papier te plaatsen. Is daarbij nagedacht over het risico van brandstichting?

Vriendelijke groeten
Henk van Gaal

Brief aan de raad - dhr. Van Munster Veiligheid van de bussen van Breng

A1

Geachte Gemeente Raad 17-04-20

Op 1 April 2015 zou er gesproken worden in de besluitronde van de politieke avond over de informatie borden boven de bussen op het station nijmegen tot op heden heb ik hier nog geen bericht van ontvangen en de borden boven de bussen hebben nog steeds storing of werken niet ik heb dit ook al vele malen gemeld bij DTL [redacted] die in oktober zou af zou geven dat er iets aan gedaan zou worden ook op juni 2014 gaf hij dit aan toen is een gesprek had met de Gemeente, stadsregio en Hermes ik ben nu bijna een jaar verder en er is nog steeds geen oplossing de Gemeente kan dit telkens van tafel blijven vegen maar daar word het niet beter van Zolang hier niets aan gedaan word worden de klachten alleen maar erger ik zou u willen vragen wie hoort wie nu voor de geb ik probeer maar op te lossen maar krijg geen medewerking dus ik vraag nog 1 keer om hier maar aan te doen ook heb ik vaak gemeld dat bussen van Breng onveilig zijn bussen rijden met veel Defecte zoals verlichting gebarste Ramen, bumpers en kleppen die los hangen enz. ik heb dit nu ook gemeld bij provincie Gelderland en ILT dus ik hoop nu op een betrije medewerking anders moet ik escaleren op steeds na de 2e kamer in Den Haag maar ik hoop op medewerking en een oplossing Dank u ik word op bericht terug. Hoogachtend.

E. van munster
Bosleeuwn 26
[redacted] NC nijmegen

Brief aan de raad - dhr. Van Munster Veiligheid van de bussen van Breng

---

Geachte Gemeente Raad.

Voor een jaar terug deed ik mijn 1e melding hiermee we dit nu niet als volwassen mensen oplossen ik moet dit heel op heel melden. Ik word daar niet vrolijk van de gemeente niet maar de Reizigers op het station ook niet een jaar verder 14 meldingen en nog geen oplossing dit moet toch anders kunnen laten we het nu eens oplossen.

U kunt als gemeente toch niet toe laten dat burgers (Reizigers) in onveilige bussen zitten en dat Reizigers geen informatie kunnen vinden. Dus laten we het oplossen ik maak vaak meldingen als er iets fout gaat bij het bus-vervoer maar krijg vaak geen bericht of antwoord. en dan moet ik het weer opnieuw melden dus laten we het nu eens oplossen dan is het klaar en hoeft het niet telkens zo lang te duren. Dan hoef ik het maar 1 keer te melden.

Brief aan de raad - dhr. Van Munster Veiligheid van de bussen van Breng

reg.nr.: 15.0004142
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
15 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

Brief aan de raad - MGR Rijk van Nijmegen Uitredingsregeling MGR

reg.nr.: 15.0004157
procesverantw.: BMSO

INGEKOMEN
15 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.: 751
afgedaan:

AB

REGIO
RIJK VAN
NIJMEGEN

Aan de leden van de raden van de gemeenten
in de regio Rijk van Nijmegen

Datum
13 april 2015

Contactpersoon
Werner van der Linden

Onderwerp
Uittredingsregeling MGR

Telefoonnummer
024 3293198

Geachte leden van de raad,

In 2014 is door uw raden de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling met grote meerderheid of unaniem vastgesteld en in één gemeente (Wijchen) geamendeerd. Naar aanleiding van deze besluitvorming en een daarop volgend bestuurlijk overleg, hebben de colleges u een side-letter aangeboden, waarin aanvullende afspraken zijn opgenomen die behoren bij de regeling MGR. Eén van de onderwerpen uit deze side-letter, de uittredingsregeling, is het onderwerp van deze brief.

"Uittreding kan namelijk de ultieme consequentie zijn als na democratische controle blijkt dat een regeling niet het gewenste resultaat boekt", zo staat in Democratische Legitimatie Intergemeentelijke Samenwerkingsverbanden. Daarom hebben de gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen ervoor gekozen dat een deelnemende gemeente altijd moet kunnen uittreden uit de MGR. Deze keuze is niet aan het samenwerkingsverband en het algemeen bestuur van de MGR hoeft dan ook niet in te stemmen met de uittreding.

In artikel 9 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) staat dat een voor onbepaalde tijd getroffen regeling bepalingen bevat over wijziging, opheffing, toetreding en uittreding. In artikel 33 van de MGR wordt hier invulling aan gegeven door op ultimo hoofdlijn te beschrijven hoe een gemeente kan toe of uittreden. Uittreding gaat – zoals staat in artikel 33 lid 2 MGR – in 1 jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen. In lid 4 van datzelfde artikel staat dat het algemeen bestuur voorwaarden kan verbinden aan uittreding. In dit artikel wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen:

- het *orgaan dat besluit tot uittreding* (de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten) en
- het *orgaan dat randvoorwaarden stelt* (het algemeen bestuur van de MGR).

Al dan niet uittreden is en blijft een lokale keuze (dat is tekstueel niet in elke gemeenschappelijke regeling zo), maar kan niet los gezien worden van het geheel omdat uittreding financiële consequenties heeft voor de resterende gemeenten in de MGR die allemaal vertegenwoordigd zijn in het algemeen bestuur. Daarom hebben de randvoorwaarden die het algemeen bestuur stelt aan uittreden in geval van uittreding het karakter van een schadeberekening.

In de side-letter is aangegeven dat door het AB eind 2014 een algemene uittredingsregeling voor de MGR wordt vastgesteld en dat vooraf overleg wordt gevoerd met de agendacommissie over de concept-regeling. Hierbij is ook reeds een concept-regeling mee gestuurd. De genoemde datum hebben wij helaas niet gered, mede omdat de agendacommissie pas sinds 1 januari van dit jaar daadwerkelijk operationeel is. Inmiddels heeft echter overleg plaatsgevonden met de agendacommissie. Daarbij is afgesproken dat de concept-uittredingsregeling door ons DB ter

Brief aan de raad - MGR Rijk van Nijmegen Uitredingsregeling MGR

kennisgeving van uw raden wordt gebracht, alvorens besluitvorming plaatsvindt in het AB. Met deze brief geven wij hieraan gevolg, bijgaand treft u de concept-regeling aan. Conform de afspraken met de agendacommissie kunt u een eventuele zienswijze meegeven aan de vertegenwoordigers van uw gemeente in het AB. We streven naar besluitvorming in het AB op 17 juni 2015, waarmee wij er van uitgaan dat u voldoende tijd heeft een eventuele zienswijze kenbaar te maken.

Hoogachtend,

Dagelijks Bestuur modulaire gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen,

De Voorzitter,

drs. H.M.F. Bruls

De Secretaris,

drs. W.G.R.J. van der Linden

Bijlage: Concept Regeling Uittreding Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen

Brief aan de raad - MGR Rijk van Nijmegen Uitredingsregeling MGR

Regeling Richtlijnen uittreding

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen

Deze nadere Regeling, vastgesteld door het Algemeen Bestuur van 17 juni 2015, is de uitwerking van artikel 33 van de Modulaire Gemeenschappelijke regeling Rijk van Nijmegen (MGR).

Hieronder wordt een aantal algemene uitgangspunten geformuleerd op het gebied van de te volgen procedure en de uitgangspunten voor het berekenen van de uittredingskosten.

PARAGRAAF 1. PROCEDURE VAN UITTREDING

1. De uittredende gemeente maakt bij het algemeen bestuur van MGR kenbaar te willen uittreden uit de Gemeenschappelijke Regeling of één of meer specifieke module(s). Dit is de start van deze Regeling.

2. Het algemeen bestuur van MGR bevestigt de ontvangst daarvan schriftelijk en informeert vervolgens de gemeente dat zij kennis heeft genomen van het verzoek van deze gemeente.

3. De financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties worden door MGR in kaart gebracht. Bij het in kaart brengen van deze aspecten is een onafhankelijke deskundige betrokken.

4. Indien van toepassing worden de OR en het GO in de gelegenheid gesteld om hun bevoegdheden ten aanzien van de gevolgen van de uittreding uit te oefenen.

5. Het algemeen bestuur van MGR neemt een besluit over de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties, met in achtneming van de eventuele bijdrage van OR en het GO over de voorwaarden tot uittreding.

6. De hoogte van de uittredingskosten op basis van deze Regeling, wordt bij beschikking bekend gemaakt aan de gemeente met het verzoek tot uittreding. Deze brief gaat vergezeld van een rapport van feitelijke bevindingen, opgesteld door een accountant.

7. Vervolgens stelt MGR een aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling MGR op. Deze wordt ter vaststelling toegestuurd aan de colleges van de overige deelnemende leden van de Gemeenschappelijke Regeling MGR. De besluitvorming heeft betrekking op aspecten van de nieuwe regeling en kan de uittreding van de uittredende gemeente niet blokkeren.

8. Een hiertoe door het algemeen bestuur van MGR aangewezen gemeente, in casu de gemeente Nijmegen, (zie artikel 26 WGR en artikel 39 MGR) stuurt de hierboven genoemde besluiten naar Gedeputeerde Staten van de Provincies Gelderland en Limburg.

9. De colleges van de deelnemende gemeenten dragen op de gebruikelijke wijze zorg voor de bekendmaking van de uittreding, conform het gestelde in artikel 26 lid 2 WGR. De aanpassing van de MGR gaat in op de feitelijke datum van uittreden.

10. Het algemeen bestuur neemt een besluit op het verzoek binnen 5 maanden na ontvangst van het verzoek. Het dagelijks bestuur kan de beslistermijn verdagen met maximaal 3 maanden.

11. De datum van uittreden uit de MGR of uit één of meer specifieke module(s) is conform het gestelde in artikel 33 lid 2 MGR niet eerder dan 1 jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen.

PARAGRAAF 2. RICHTLIJN BEREKENING UITTREDINGSKOSTEN

1. Voordat een gemeente formeel kenbaar maakt uit te willen treden uit de MGR of uit één of meerdere modules (het voornemen tot uittreden), kan de MGR verzocht worden te inventariseren welke consequenties zoals beschreven in paragraaf 1 sub 3 met uittreding gepaard gaan. Op basis hiervan maakt de MGR een quick-scan die een indicatief karakter heeft en waaraan een gemeente geen rechten kan ontlenen.

2. De frictiekosten die met uittreding uit de MGR of één of meerdere modules gepaard gaan, komen ten laste van de uittredende gemeente. Deze kosten zijn de eenmalige kosten ten gevolge van uittreding en worden ten laste gebracht nadat het voornemen tot uittreden formeel bekend is gemaakt.

3. De desintegratiekosten zijn de kosten die te maken hebben met (de afbouw van) de overcapaciteit die kan ontstaan in de personele en de materiële sfeer. Deze worden alleen in rekening gebracht als de gemeente daadwerkelijk besluit uit te treden op basis van de in paragraaf 1 beschreven procedure. Basis voor de desintegratiekostenberekening zijn de gemiddelde realisatiecijfers (balans, exploitatiecijfers, overige cijfers) van de drie jaar jaren voorafgaand aan het jaar waarin het voornemen tot uittreden kenbaar wordt gemaakt.

4. De kosten die niet direct aan de uittredende partij kunnen worden toegerekend, worden berekend door totalen per kostensoort naar rato te berekenen.
   Hierbij wordt 'naar rato' gedefinieerd als financiële bijdrage van de desbetreffende gemeente aan de (module(s) van de) MGR, gedeeld door totaal aan bijdragen aan de (module(s) van de) MGR.

5. De MGR doet redelijkerwijs al het mogelijke om de kosten voor de uittredende gemeente zo laag mogelijk te houden (geen nieuwe investeringsplannen, geen uitbouw formatie, etc.)
   Het algemeen bestuur doet met de gemeente die wil uittreden onderzoek naar de mogelijkheid om desintegratiekosten te verminderen (eventuele mogelijkheid tot overname personeel, verlaging investeringen, opdrachtverlening elders, etc.)

6. De verschuldigde uittredingskosten dienen binnen een termijn van 4 jaar betaald te zijn. Er wordt vanuit gegaan dat het algemeen bestuur respectievelijk de overblijvende partijen dan voldoende de tijd hebben om zich aan te passen aan de gevolgen van de uittreding.

7. Totdat de gemeente daadwerkelijk is uitgetreden, betaalt deze gemeente volledig mee en heeft deze gemeente alle rechten en plichten van een volwaardig lid.

8. De hoogte en de wijze van berekening van de uittredingskosten wordt ter toetsing voorgelegd aan een accountant die hierover zal rapporteren in rapport van feitelijke bevindingen.

PARAGRAAF 3. SLOTPARAGRAAF

Deze Regeling treedt na bekendmaking in werking.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 17 juni 2015,

De Voorzitter,	De Secretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. W.G.R.J. van der Linden

Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014

< BREED >

reg.nr.: 15.0004138
procesverantw.: BMSO

INGEKOMEN
15 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.: 75.
afgedaan:

Aan de griffiers van de gemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen a/d Rijn, Nijmegen, Ubbergen, West Maas en Waal, Wijchen
Ter attentie van de gemeenteraad

Datum: woensdag 15 april 2015
Onderwerp: Jaarstukken 2014

Geachte raadsleden,

Bijgaand sturen wij u de jaarstukken 2014 van Breed, die in de vergadering van het Dagelijks bestuur van 25 maart jl. in ontwerp zijn vastgesteld. De gedrukte exemplaren verwachten wij eind april / begin mei, deze sturen wij u uiteraard per post toe.

Conform afspraak in het informatieprotocol wordt dit stuk gelijktijdig toegezonden aan de colleges, de bestuursleden van Breed en de gemeenteraden (griffiers).

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 31 van de gemeenschappelijke regeling zijn de colleges en de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid om hun zienswijze te geven op de jaarstukken 2014. Wij zouden het op prijs stellen als wij uw zienswijze uiterlijk 17 juni 2015 mogen ontvangen. Het Algemeen bestuur van Breed zal onderliggend stuk definitief vaststellen in haar vergadering van 24 juni 2015. Het advies van de adviesfunctie gemeenschappelijke regelingen (toetsgemeente Nijmegen) met betrekking tot de jaarstukken 2014 wordt u separaat toegezonden.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur

Henri Koerhuis
Algemeen directeur

Breed
Boekweitweg 4
6534 AC Nijmegen
Postbus 6700, 6503 GE Nijmegen

Tel (024) 64 99 100
Fax (024) 64 99 109
www.denkbreed.nl

KvK 09217470
Btw NL 0014.79.192.B.01
Rabobank 16.03.99.335

Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014

Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014

Jaarstukken 2014

BREED

ELK DEEL TELT

Inhoud

Jaarstukken 2014

- Voorwoord 10
- De bouwplannen 16
- De fundering 20
- Steen voor steen 36
- Financieel (inclusief paragrafen) 51

Jaarrekening 65
- Balans 66
- Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 68
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 69
- Toelichting op de balans 73
- Niet uit de balans blijkende verplichtingen 77
- Toelichting op het overzicht van baten en lasten 80
- Normenkader en controletoleranties 2014 86
- Jaarrekening: SiSa 2014 87
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen 88
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant 90

Samenstelling bestuur 92

"De samenwerking met Breed is heel prettig. Sinds 2014 werken 14 Breed-medewerkers op onze assemblage-afdeling. Daarvoor besteedden wij de assemblage uit aan een ander bedrijf dat dan weer Breed-medewerkers inhuurde. Ik heb een goed contact met de consulent van Breed. Ik kan met haar snel schakelen over het verhogen van de capaciteit, kwaliteitsnormen of het opleiden van medewerkers. Wij bieden een rustige werkplek. Mede daardoor leveren de mensen van Breed een hoge kwaliteit en het gewenste volume."

Henry van Angeren
coördinator assembly Teamplast

Voorwoord

Zie je nou wel...

...dat SW-medewerkers ook bij reguliere werkgevers het verschil kunnen maken!
Wij mogen er trots op zijn dat we op koers liggen voor onze inhoudelijke opgave: zoveel mogelijk mensen aan het werk helpen bij reguliere werkgevers. Dat vraagt inspanning en aanpassing van medewerkers en de reguliere werkgevers. Juist daarom is de Zie je nou wel-campagne opgezet. Want er kan veel meer dan SW-medewerkers en werkgevers op het eerste gezicht denken.

Breed heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf. Ongeveer de helft van de medewerkers van Breed werkt al bij een reguliere werkgever, in loondienst of op detacheringsbasis. In de meeste gevallen tot grote tevredenheid van werkgever en medewerker. In de toekomst worden dat er meer. In 2017 wil Breed dat 85% van de medewerkers bij een reguliere werkgever aan de slag is. Een mooie, maar soms ook lastige doelstelling. De arbeidsmarkt maakt het realiseren van dit doel een uitdaging van formaat. Gelukkig gaat het economisch weer iets beter. Ik heb er dan ook vertrouwen in dat het gaat lukken.

...dat ambities tot iets moois kunnen leiden.
In 2014 kregen we hoog bezoek. Niemand minder dan koningin Máxima kwam op onze Zie je nou wel-dag in oktober kennismaken met Breed. Ambities zijn goed en belangrijk. De lat hoog leggen houdt de organisatie en bestuurders scherp. De keerzijde is dat we soms werden geconfronteerd met te hoge ambities. Voor 2014 was dat het geval bij de financiën van Breed. De resultaten waren minder goed dan begroot. We moeten zoeken naar de juiste balans tussen ambities en de realiteit.

...dat aansluiten bij talenten en mogelijkheden ogen opent bij medewerkers, professionals en werkgevers.
Breed heeft dit in diverse situaties ruimschoots bewezen. Deze kennis en ervaring brengt Breed in bij de ontwikkeling van het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. In 2014 hebben wij steeds intensiever meegewerkt aan de totstandkoming van het WerkBedrijf. Uitgangspunt is dat Breed in het WerkBedrijf zal opgaan. Dat biedt mooie kansen voor medewerkers en werkgevers. Voor werkgevers omdat voor hen de dienstverlening eenvoudiger en beter wordt: voortaan kunnen zij op één plek terecht met hun vraag. Voor medewerkers omdat zij door een grotere regio een betere kans hebben op een 'match'.

Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014

...dat alles altijd verandert.
Gemeenteraadsverkiezingen, dat betekende nieuwe bestuurs-leden in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van Breed. Ook het samengaan van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek zorgde voor wijzigingen. Maar de grootste wijziging waar wij ons op moesten voorbereiden in 2014 was de invoering van de Participatiewet op 1 januari 2015. Dat bracht veel uitdagingen voor Breed én gemeenten met zich mee. Uitdagingen die wij samen in het WerkBedrijf oppakten. Ik vertrouw erop dat wij samen deze uitdagingen blijven aangaan en ervoor zorgen dat nog meer mensen de kans krijgen om hun talenten in te zetten voor de samenleving.

Turgay Tankir
Voorzitter algemeen bestuur Breed

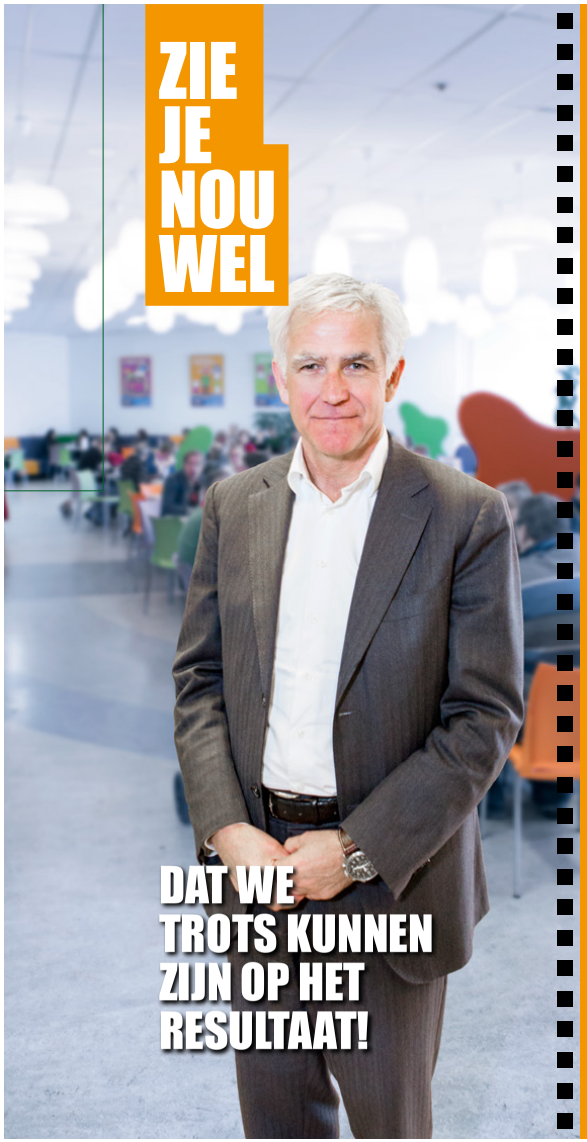

"We werken in een 'mensen-bedrijf' waar we elke dag grote en kleine successen hebben. Maar natuurlijk ook dieptepunten. Het is belangrijk om van deze tegenvallers te leren. En van elk succes - hoe klein of groot - te genieten. Door ons op deze manier te blijven ontwikkelen, boeken we vooruitgang. En voor-uitgang betekent dat we niet stil staan! De kers op de taart van 2014 was het bezoek van koningin Máxima aan de Breed Zie je nou wel-dag."

Henri Koerhuis
algemeen directeur

De bouwplannen

De bouwplannen voor de toekomst

We kunnen trots zijn dat veel mensen achter onze koers zijn gaan staan en dat we daar inmiddels veel van hebben gerealiseerd.

We kregen in eerste instantie ook weerstand, met name van de medewerkers. Maar er kwamen ook vragen en kritiek van buiten de muren van Breed en er was ongeloof of al die ambities wel realistisch waren. In 2011 en begin 2012 hebben we daarom vooral onze missie, visie en strategie zowel intern als extern moeten 'verkopen'. Uiteindelijk is de nieuwe organisatie grotendeels neergezet in 2013 en in 2014 zijn belangrijke mijlpalen bereikt.

Van onze doelstelling om in 2017 85% van de medewerkers buiten de muren van Breed aan de slag te hebben, is eind 2014 al zo'n 50% gerealiseerd. De snelheid daarvan was vooral te danken aan de ombouw van onze leerwerkbedrijven Groen, Post en Documentconversie naar groepsdetacheringen. Met de schoonmaak en Afac erbij in 2015 komen we op 55%.

Resteert nog 30% verdeeld over 3 jaar (2015-2017). Kortom: 10% per jaar te gaan. Dit moeten we bewerkstelligen met de medewerkers van de bestaande interne productieafdelingen. We zullen nog (veel) meer moeten investeren in ontwikkeling en begeleiding van de laatste groepen om ze bij reguliere bedrijven te kunnen plaatsen.

Wat tegenviel in 2014 waren de aantallen medewerkers van Breed in dienst bij organisaties met loonkostensubsidie (begeleid werken). Het tij was daarvoor te slecht. Ook de tarieven waren niet volgens de verwachtingen. Dit kwam door het moeilijke economisch klimaat. Daarnaast bleek gedurende het jaar dat we onszelf, in overleg met het bestuur, te zware taakstellingen hadden opgelegd. Het financiële resultaat blijft daardoor achter bij de ambities, maar het sociale resultaat mag er zijn. De tevredenheid bij medewerkers die buiten Breed werken, blijft nog steeds stijgen. Ook die van de ondersteunende staf stijgt. De tevredenheid van medewerkers die nog binnen werken daalt en dat is dan ook meteen de uitdaging voor 2015. Want de ervaring leert dat als ze bij reguliere bedrijven werken, de tevredenheid meteen stijgt.

Met dank aan alle betrokken partijen als ondernemingsraad, georganiseerd overleg, bestuur, gemeenten, SW-medewerkers en ondersteunende staf die dit mogelijk hebben gemaakt zien wij uit naar het laatste jaar waarin Breed op zal gaan in het nieuwe gemeentelijk WerkBedrijf. Uitdagend en spannend tegelijkertijd.

Het directieteam gelooft in de nieuwe toekomst van het WerkBedrijf. Het samengaan van Breed en de sociale diensten van zeven gemeenten zal de toekomst van ons arbeidsbemiddelingsbedrijf nieuw leven inblazen. We hebben vertrouwen in de uitvoering van de Participatiewet die de hele onderkant van de arbeidsmarkt bestrijkt en niet alleen de Wet sociale werkvoorziening.

Henri Koerhuis
Namens het directieteam

"In juli 2014 is de nieuwe or geïnstalleerd. Als voorzitter ben ik me ervan bewust dat de or een grote verantwoordelijk draagt. Vanaf het begin hebben wij ons gericht op teambuilding. We vinden het erg belangrijk dat alle neuzen dezelfde kant op staan. Op dit moment zijn we, naast de bestaande commissies, vooral toekomstgericht bezig. We vertegenwoordigen onze mede-werkers en hun positie in het nieuwe WerkBedrijf. We over-leggen met veel partijen en dragen graag ons steentje bij."

Ramonda Buil
voorzitter or

De fundering

Zie je nou wel… dat we topmedewerkers hebben!

Vanaf 2014 werkten we in de nieuwe organisatiestructuur. Voor iedereen nog even wennen. De medewerkers van de afdeling P&O hadden de opdracht om het beleid, de processen en procedures op orde te krijgen en te implementeren.

Soorten functies

Binnen Breed maken we onderscheid tussen directe en indirecte functies. Directe functies zijn alle functies die bekleed worden door SW-medewerkers. De indirecte medewerkers zijn verantwoordelijk voor de operatie zoals managers detachering, consulenten en werkcoaches en alle medewerkers van ondersteunende afdelingen zoals P&O, Facilitair, Informatievoorziening, Communicatie, etc.
Indirecte medewerkers kunnen zowel ambtelijke medewerkers als SW-medewerkers zijn. De groep ambtelijk is nog onder te verdelen in medewerkers die vallen onder de cao CAR/UWO en medewerkers die vallen onder de cao Welzijn&Maatschappelijke dienstverlening (deze laatste groep wordt gedetacheerd bij Breed via Support BV). Wanneer we in dit jaarverslag over ambtelijke medewerkers spreken, zijn dit de indirecte medewerkers die zowel onder de cao CAR/UWO als onder de cao Welzijn&Maatschappelijke dienstverlening vallen.

Verhouding directe en indirecte medewerkers per 31-12-2014 in aantallen medewerkers

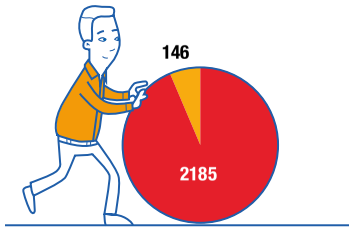

Aantal medewerkers
(totaal 2331)

Indirect
Direct

Directe en indirecte medewerkers per 31-12-2014 in FTE

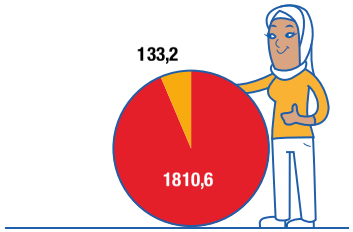

Aantal medewerkers
(totaal FTE 1943,8)

- Indirect
- Direct

Indirecte medewerkers onderverdeeld naar cao 31-12-2014 in aantallen

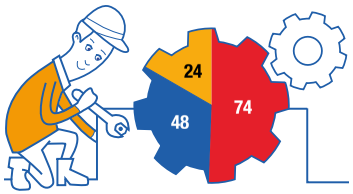

Aantal medewerkers
(totaal 146)

- Cao welzijn en maatschappelijke dienstverlening
- Cao CAR/UWO
- Cao SW

Tevredenheid

In 2014 gaven alle medewerkers (direct en indirecte) werken bij Breed een gemiddeld cijfer van 6,6. Dit cijfer is hetzelfde als in 2012. De indirecte medewerkers gaven het werken gemiddeld een 7,2. De SW-medewerkers die gedetacheerd waren, beoordeelden het werken via Breed gemiddeld met een 6,9. De SW-medewerkers die nog bij de leerwerkbedrijven van Breed werken, waren het minst tevreden. Zij gaven het werken gemiddeld een 6,2.

De SW-medewerkers van de leerwerkbedrijven gaven aan erg gemotiveerd te zijn om gedetacheerd te worden. Daarbij wilde maar liefst 92% van alle medewerkers graag nieuwe dingen leren. Dit is meer dan het landelijk gemiddelde bij SW-organisaties.

Verder scoorden we beter dan veel andere SW-organisaties als het gaat om de ontwikkeling naar detachering en de begeleiding hierbij door de consulent.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim bij Breed blijft een aandachtspunt. Zowel in de aanpak als de begeleiding van zieke medewerkers. Het verzuim in 2014 is 17,6% voor SW-medewerkers en 5,4*% voor de ambtelijke medewerkers. In 2013 was het ziekteverzuim voor SW-medewerkers 18% en bij de ambtelijke medewerkers 5,6*%.

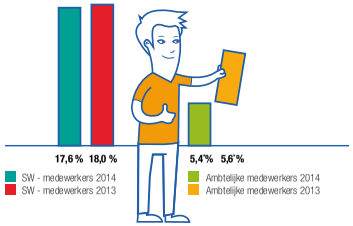

In de groepen die gedetacheerd zijn bij reguliere organisaties, zien we een gemiddeld verzuim van 15,4%. Het verzuim bij SW-medewerkers die binnen bij Breed werken, is 19,4%. Het hogere verzuim in deze groep heeft te maken met de populatie. Deze groep is veelal ouder, kwetsbaar en mede daardoor langer ziek. Dit heeft een effect op het gemiddelde cijfer.

** In het ziekteverzuimpercentage van de ambtelijke medewerkers hebben we de medewerkers die niet geplaatst zijn in de nieuwe organisatie niet meegerekend. Wanneer we dat wel doen is het ziekteverzuim in 2014 5,8% in 2013 7,4%.*

Nieuwe ondernemingsraad

In 2014 vonden de verkiezingen voor de nieuwe ondernemingsraad plaats. Op 1 juli werd de nieuwe or geïnstalleerd. De or bestaat uit 17 leden waarvan 13 SW-medewerkers en 4 ambtenaren of medewerkers in dienst via Support. Er is voor het eerst voor deze verdeling gekozen om zo een juiste afspiegeling van de organisatie in de or te krijgen.

"Schoonmaken is echt een mooi vak. Het is geen licht werk, want je beweegt veel. Het is leuk dat je op verschillende plekken komt en dus met allerlei mensen in aanraking komt. Nu werk ik in een wijk-centrum in een klein team. Dat is voor mij redelijk rustig en prettig. Zo kan ik me goed concentreren. De mensen gaan heel vriendelijk met me om. Ze weten wat ze aan me hebben, want ik zorg ervoor dat ik alles netjes hou."

Michel Nas
gedetacheerd bij SMB Willems

Directe **medewerkers**

Eind 2014 werkten er 2176 directe SW-medewerkers bij Breed.

Verdeling van het aantal directe SW-medewerkers naar geslacht per 31-12-2014

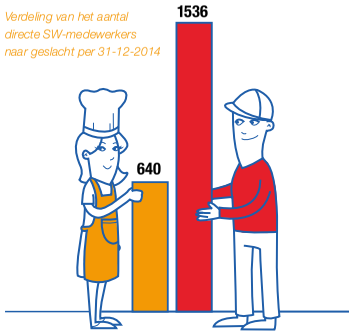

Aantal directe medewerkers
(totaal 2176)

Man
Vrouw

Verdeling van het aantal directe SW-medewerkers in leeftijdscategorieën per 31-12-2014

Leeftijdscategorie	Man	Vrouw	Eindtotaal
15-24	27	5	32
25-34	156	88	244
35-44	265	146	411
45-54	546	232	778
55-64	535	169	704
65+	7	-	7
Totaal aantal	**1536**	**640**	**2176**

Iedere SW-medewerker heeft sinds 2014 een consulent als leidinggevende. Deze consulent is verantwoordelijk voor bemiddeling, begeleiding, scholing en doorgroei van de medewerker. Op basis van een bemiddelingsadvies en een individueel ontwikkelplan bepaalt de consulent met de medewerker zijn of haar doelen.
In 2014 hebben alle consulenten gewerkt aan het opstellen van de bemiddelingsadviezen en ontwikkelplannen. Dit gaat in twee fasen. De eerste fase is het advies van de werkcoach. In de tweede fase wordt het advies gevalideerd door de consulent. In totaal zijn er 1540 gevalideerde bemiddelingsadviezen uitgebracht. 636 directe medewerkers hebben wel een bemiddelingsadvies, maar deze is nog niet gevalideerd.

In het bemiddelingsadvies staat ook in welke werksoort een medewerker kan en wil werken. De werksoorten zijn:

- schoonmaak
- groen- en grijsvoorzieningen
- productie, logistiek en magazijn
- montage, techniek en reparatie
- techniek en beheer
- horeca en catering
- administratie

Op basis van wat een medewerker kan en wil en de kansen in de markt, maken de consulent en de medewerker gezamenlijk een keuze voor een werksoort. De werksoorten waarin het meeste werk is: schoonmaak, groen- en grijsvoorzieningen, productie, logistiek en magazijn.

Werksoort met aantal personen

Werksoort	Totaal aantal personen
Administratie	155
Groen	306
Horeca	17
Productie, magazijn en logistiek	1313
Schoonmaak	209
Techniek	61
Toezicht en beheer	139
Totaal	**2200**

De meeste SW-medewerkers die werkzaam zijn in de werksoorten administratie, groen, horeca, techniek en toezicht en beheer worden gedetacheerd in één van de werkvormen begeleid werk, individuele- of groepsdetachering. Van alle SW-medewerkers die werken in de werksoort productie, logistiek en magazijn, is ongeveer de helft gedetacheerd. De andere helft werkt in een beschutte omgeving of op locatie. Binnen de werksoort schoonmaak is ongeveer de helft gedetacheerd en de andere helft is (nog) werkzaam in ons leerwerkbedrijf.

Nieuwe medewerkers

In 2014 zijn er 166 SW-dienstverbanden gesloten. Er zijn 178 dienstverbanden geëindigd en we hebben van 75 medewerkers de SW-indicatie ingetrokken of niet verlengd. In 31 gevallen lag het initiatief hiervoor bij Breed. Verder is in 182 gevallen de wachtlijstperiode opgeschort met behoud van SW-indicatie. In verband met de Participatiewet gaan er geen nieuwe SW-medewerkers aan de slag via Breed. Op 18 december is de allerlaatste medewerker uit de gemeente Heumen nog in dienst gekomen.

In dienst en uit dienst in aantal personen

	2014	2013
In dienst	166	201
Uit dienst	178	205

Trainen en opleiden

In 2014 hebben 281 directe medewerkers één of meerdere opleidingen of trainingen gevolgd. Uiteindelijk hebben 224 mensen hun diploma behaald en/of de training met goed gevolg afgerond. Er werden opleidingen en trainingen gevolgd met uiteenlopende onderwerpen, zoals veiligheid, heftruck en sociale vaardigheden.

Daarnaast werd voor de werksoort schoonmaak een apart opleidingstraject ingezet. De 180 medewerkers die al bij schoonmaak werkten, werden verder opgeleid. Verder startten er 52 SW-medewerkers in de functie van schoonmaker. Hiervan volgden 36 medewerkers de opleiding en ontvingen 25 medewerkers in 2014 hun schoonmaakdiploma.

Klachtencommissie

Het aantal officiële klachten en bezwaren in 2014 was 25. Dit is een stijging van vier ten opzichte van 2013.

Indirecte **medewerkers**

Eind 2014 werkten er 146 indirecte medewerkers bij Breed.

Verdeling van het aantal indirecte medewerkers per 31-12-2014 naar geslacht

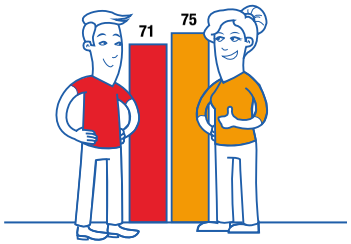

Samenstelling indirecte medewerkers
(totaal 146)
Man
Vrouw

Verdeling van het aantal indirecte medewerkers in leeftijdscategorieën per 31-12-2014

Leeftijdscategorie	Man	Vrouw	Eindtotaal
15-24	1	-	1
25-34	3	23	26
35-44	13	22	35
45-54	22	14	36
55-64	32	16	48
Eindtotaal	**71**	**75**	**146**

Consulenten en werkcoaches

De belangrijkste functionarissen binnen Breed zijn de medewerkers die de SW-medewerkers begeleiden. Dit zijn de consulenten en werkcoaches. De consulenten zijn de leidinggevende van de SW-medewerkers en bemiddelen ze naar en begeleiden ze bij werk. De werkcoaches werken nauw samen met de consulenten en worden ingezet bij medewerkers die in een groep gedetacheerd zijn of nog op de productieafdelingen van Breed werken. Zij zijn dagelijks op de werkvloer aanwezig om de medewerkers te begeleiden. Eind 2014 hadden we 34 consulenten en 23 werkcoaches. De consulenten en werkcoaches vallen onder een van de vijf managers detachering.

"Ik begeleid groepen medewerkers op de werkvloer bij opdrachtgevers. Voor zowel medewerker als opdrachtgever ben ik het eerste aanspreekpunt. Ik krijg vragen over bijvoorbeeld uitbreiding van de productie. Ook zorg ik voor de urenadministratie. Samen met de consulent ben ik verantwoordelijk voor de juiste inzet van medewerkers en voor een fijne werkplek. De samenwerking met de consulent en de opdrachtgever is goed; we komen onze afspraken na. Hierdoor kunnen de medewerkers zich verder ontwikkelen."

Peter Verstegen
werkcoach

De consulenten en werkcoaches zijn gespecialiseerd in één van de zeven werksoorten en werken in teams. Voor het team van werksoort groen hebben we de laatste consulent in april 2014 aangenomen. Daarnaast bleek dat we te weinig capaciteit hadden voor team Schoonmaak om onze groeiplannen te realiseren. In juni begon de werkcoach en eind 2014 hebben we de laatste vacature voor een consulent ingevuld.

Ondersteuning primaire proces

De operatie wordt ondersteund door de afdelingen Financieel, Facilitair, P&O, Communicatie, Juridisch Zaken. De afdelingen Financieel en Facilitair hebben in 2014 het nieuwe debiteuren-, inkoop-, facilitair- en informatiebeleid uitgewerkt en geïmplementeerd. In het kader van operational excellence zijn de processen waar nodig aangepast, zodat iedereen op een eenduidige manier kan werken. Dit zorgt ervoor dat Breed zich als arbeidsbemiddelingsorganisatie verder professionaliseert. Daarnaast zijn er flinke stappen gemaakt in de verdere inrichting van ons personeelsvolgsysteem voor de directe medewerkers.

Ontwikkeling

In 2014 is de nieuwe functionerings- en beoordelingssystematiek geïntroduceerd; wij noemen dit de PCB-cyclus. PCB staat voor Plannen – Coachen – Beoordelen. Dit betekent dat we volgens dezelfde wijze de ontwikkeling en prestaties van alle indirecte medewerkers plannen, monitoren en evalueren. Dit gebeurt volgens een gestructureerde jaarlijks terugkerende cyclus van drie geformaliseerde gesprekken: plannings-, coachings- en beoordelingsgesprekken. Het (nog te vernieuwen) beloningsbeleid is hieraan gekoppeld.

Opleidingen

Er is in 2014 een nieuw opleidingsbeleid voor de indirecte medewerkers ontwikkeld. Het uitgangspunt is dat iedere training of opleiding past bij de huidige werkzaamheden van de medewerkers. Het opleidingsbeleid wordt in 2015 verder geïmplementeerd. Verder kwam er een opleidingscatalogus voor werkcoaches en consulenten en een evaluatie- en observatietechniek. Ook zijn er diverse collectieve leerinterventies en individuele opleidingen georganiseerd. In totaal hebben 14 indirecte medewerkers een training of opleiding gevolgd en succesvol afgerond.

"Ik werk al acht jaar via Breed waarvan de laatste drie jaar bij Talis. Het is een leuke functie met veel vrijheid en verantwoordelijkheid. Ik zorg voor het totale onderhoud van 25 bedrijfsauto's. Hiervoor heb ik regelmatig contact met andere bedrijven. In het begin was ik onzeker en moest ik erg wennen. Voor mij was 2014 het jaar van het bewijs dat ik het kan. Ik heb mezelf bewezen bij nieuwe leidinggevenden en ik heb gesproken met belangrijke mensen, zoals koningin Máxima. Ik kan eindelijk zeggen dat ik zelfverzekerd ben."

Donny Honig
gedetacheerd bij Talis

Steen voor steen

Zie je nou wel… dat we mooie dingen hebben bereikt!

2014 was het jaar van de 'ombouw' van de leerwerkbedrijven en het wegnemen van twijfels met de Zie je nou wel-campagne. De doelstelling om 85% van de SW-medewerkers in 2017 buiten de deuren van Breed aan het werk te hebben, is voor 51% bereikt mede door de ombouw van de leerwerk-bedrijven Post, Groen en Documentconversie.

Nieuwe groepsdetacheringen

Het leerwerkbedrijf Post is in april overgenomen door Cycloon. Cycloon huurt ongeveer 55 medewerkers (50 fte) in om het werk uit te voeren. Eind februari hebben we ons leerwerkbedrijf Documentconversie ook omgebouwd naar een groepsdetachering van ongeveer 17 medewerkers bij digitaliseringsspecialist 2dA. Het leerwerkbedrijf Groen was in 2013 al grotendeels omgebouwd naar een groepsdetachering bij Dar en gemeente Wijchen. Begin 2014 zijn er 11 groenmedewerkers bij West Maas en Waal begonnen, 20 medewerkers bij IBN en zijn de commerciële opdrachten van het leerwerkbedrijf overgenomen door Donkergroen. Zij huren 20 Breed-medewerkers in om dit werk uit te voeren.

De ombouw van de leerwerkbedrijven Schoonmaak en Afac hebben vertraging opgelopen. De tijd die de gemeenten nodig hebben om de aanbesteding voor te bereiden, is langer dan wij hadden voorzien. Naar verwachting zal het aanbestedingstraject in 2015 worden afgerond en vindt daarna de ombouw naar een groepsdetachering plaats.

Naast de ombouw van de leerwerkbedrijven hebben we ook bestaande groepsdetacheringen substantieel weten uit te breiden onder meer bij Look-O-Look en BlueView. De samenwerkings-overeenkomst met NXP is verlengd. Verder hebben we nieuwe groepsdetacheringen gerealiseerd bijvoorbeeld bij Qrackers, Quantore en Teamplast. Met sommige opdrachtgevers hebben we andere afspraken gemaakt zodat het werken op locatie (waarbij Breed nog verantwoordelijk is voor de productie) veranderde in een groepsdetachering. De totale uitbreiding in de groepsdetachering gedurende 2014 was 246 personen (van 183 naar 429 personen eind 2014).

We hebben in 2014 een tijdelijk inpakproject uitgevoerd voor de organisatie Midl. Ruim 30 medewerkers die normaal op de productieafdelingen van Breed werken, hebben ongeveer twee maanden op Bijsterhuizen gewerkt. De klant was tevreden. De deadlines zijn behaald en de medewerkers hebben een positieve ervaring opgedaan met het werken buiten Breed.

Dynamiek in individuele detacheringen

In 2014 heeft Breed 214 vacatures ontvangen voor individuele detacheringen. Hiervan zijn er uiteindelijk 73 vervuld. Het totaal aantal individuele detacheringen is eind 2014 636 en is ten opzichte van 2013 gestegen met 57 personen. De stijging van de individuele detacheringen past bij onze ambitie om zoveel mogelijk mensen bij reguliere werkgevers aan het werk te helpen.

Werkvormen

	Dec-13 in personen	Dec-13 in %	Dec-14 in personen	Dec-14 in %	2013 in % SW sector
Begeleid werk	105	5%	90	4%	6%
Individuele detachering	579	25%	636	28%	16%
Groeps-detachering	183	8%	439	19%	12%
Werk op locatie	652	28%	420	18%	24%
Beschut	790	34%	702	31%	42%
Totaal	**2.309**	**100%**	**2.287**	**100%**	**100%**

Medewerkers kiezen voor schoonmaak

Er is veel werk voor Breed in de schoonmaaksector. Schoonmaakbedrijven willen graag met onze medewerkers werken. Het is daarom een kansrijke werksoort voor ons. Om ervoor te zorgen dat meer SW-medewerkers kiezen voor deze werksoort, organiseren we sinds augustus 2014 informatiebijeenkomsten voor alle medewerkers die nu nog op de productieafdelingen van Breed werken. Na het volgen van de informatiebijeenkomst brengen de medewerkers een bezoek aan een locatie waar schoonmaakmedewerkers van Breed gedetacheerd zijn. Hierdoor krijgen ze een beeld van het werk in de praktijk. Tevens krijgen de SW-medewerkers die voor schoonmaak kiezen een opleidingstraject. In 2014 hebben ongeveer 150 medewerkers deelgenomen aan het informatieprogramma. Daarna hebben 25 medewerkers gekozen om stage te gaan lopen.

Het is de bedoeling dat alle medewerkers die nu nog binnen de muren van Breed werken een keer naar de bijeenkomst gaan. Op deze manier maken ze kennis met het kansrijke schoonmaakvak en verdwijnen meestal de vooroordelen die ze hebben. Niet iedereen kiest daarna voor schoonmaak. Maar door de bijeenkomsten, zien ze andere mogelijkheden en weten ze wat het werk inhoudt. Uiteindelijk zullen alle medewerkers die nog niet zijn gedetacheerd een keuze moeten maken voor één van de drie kansrijke werksoorten: groen, schoonmaak of productie, logistiek en magazijn.

Voldoende werk bij leerwerkbedrijf Productie & Logistiek

Een belangrijk uitgangspunt van het leerwerkbedrijf is dat het een plek is waar medewerkers hun werknemersvaardigheden ontwikkelen, zodat zij een keuze kunnen maken voor een werksoort. Dan kunnen ze vervolgens op (korte) termijn aan de slag gaan bij een opdrachtgever. Om hier invulling aan te geven, is voldoende werk nodig.

We hebben daarom nieuwe klanten binnengehaald. Maar we hebben vooral de werkzaamheden van bestaande klanten uitgebreid en afspraken gemaakt over volume en opbrengsten. Hierdoor hadden we voor de medewerkers die nog op de productieafdelingen werkten, met uitzondering van januari en eind februari, voldoende werk. Zelfs de groenmedewerkers die in het najaar geen werk hadden bij hun opdrachtgever, konden tijdelijk vanuit het leerwerkbedrijf werken. Zij pakten voornamelijk kerstpakketten in.

Het leerwerkbedrijf Productie en Logistiek 3 bestaat eind 2014 uit de afdelingen In- en Ompakken, Verpakken Voedingswaren en Licht Industrieel. De Flex-afdeling hebben we begin september gesloten. Deze afdeling was een paar jaar geleden opgericht om nieuwe medewerkers in te werken. Het was ook de plek voor medewerkers die snel (weer) gedetacheerd konden worden. We krijgen in 2015 geen nieuwe medewerkers meer bij Breed. Daarnaast heeft iedere SW-medewerker in 2014 een consulent gekregen. De consulent en werkcoach zorgen samen voor de bemiddeling en begeleiding. Een aparte afdeling was daarom niet meer nodig.

Aantal medewerkers per leerwerkbedrijf 31-12-2013 en 31-12-2014

Leerwerkbedrijf	Aantal personen per 31-12-2013	Aantal personen per 31-12-2014
Groen	177	0
Productie en Logistiek 1	124	92
Productie en Logistiek 2	182	209
Productie en Logistiek 3	616	591
Post	89	0
Schoonmaak	97	117
Documentconversie	47	0
Afac	15	14

"Tijdens de Zie je nou wel-dag voerde ik gesprekken met medewerkers die nog niet gedetacheerd zijn. Ik vertelde over mijn ervaringen bij Cycloon en beantwoordde vragen. Wat ik vooral wilde overbrengen is dat werken niet vrijblijvend is. Breed is voor mij een werkgever als alle andere. We dragen allemaal de verantwoordelijkheid om ons werk goed te doen. Ik vond het een grote eer dat koningin Máxima ook aanschoof bij een van deze gesprekken. Haar oprechte interesse en betrokkenheid hebben veel indruk op me gemaakt."

Nicole Janssen
gedetacheerd bij Cycloon Post

Koninklijk bezoek tijdens de Zie je nou wel-dag

Op 7 oktober 2014 organiseerden we de Zie je nou wel-dag voor de medewerkers die nog op de productieafdelingen van Breed werken. Tijdens deze dag lieten zij zich informeren en inspireren over werk bij reguliere organisaties. Ze konden een bedrijvenmarkt bezoeken, hun curriculum vitae maken, praten met gedetacheerden, deelnemen aan de informatiebijeenkomst over schoonmaak en meedoen aan een fotowedstrijd.

Het hoogtepunt van deze dag was natuurlijk het bezoek van koningin Máxima. Zij sloot aan bij de informatiebijeenkomst over schoonmaak, bij het gesprek met een gedetacheerde medewerker en ze bezocht de bedrijvenmarkt.

De dag leverde prachtige resultaten op. Enthousiaste bedrijven, bijna 300 medewerkers die deelnamen, acht nieuwe aanmeldingen voor schoonmaak, mooie gesprekken tussen medewerkers, een heleboel zelfgemaakte cv's, veel positieve media-aandacht en veel positieve energie bij alle betrokkenen.

De Zie je nou wel-dag was een belangrijk onderdeel van het nieuwe communicatieconcept van Breed. Met dit concept geven we op verschillende manieren antwoord op de twijfels die zowel medewerkers als organisaties soms nog hebben. Sommige medewerkers twijfelen of ze wel kunnen werken buiten de muren van Breed. Sommige organisaties twijfelen of ze medewerkers van Breed moeten inhuren. Met behulp van een clip, verhalen van medewerkers in diverse media, de in- en externe uitingen van Breed en de Zie je nou wel-dag laten we medewerkers en organisaties zien dat de twijfels onterecht zijn.

Netwerk uitgebreid

We hebben in het afgelopen jaar meer dan 80 netwerkbijeenkomsten van businessclubs en andere initiatiefnemers bezocht, zoals van het IKN en VNO/ NCOW. Daarnaast zijn we aanwezig geweest bij de zakelijke bijeenkomsten van de Stichting Vierdaagsefeesten Nijmegen.

Verder hebben we ook organisaties bij Breed uitgenodigd, zoals de leden van het Logistiek Expertise Centrum (LEC) en de 120 deelnemers aan de Social Return conferentie. Voor de gemeenteraadsleden hebben we werkbezoeken op locaties georganiseerd waar onze medewerkers zijn gedetacheerd.

Daarnaast hebben we op verschillende fronten de samenwerking opgezocht, zoals met gemeente Wijchen voor de landelijke pilot 'functiecreatie bij overheden'.

"Doordat ik drie maanden gedetacheerd was bij Abiom, heb ik weer nieuwe dingen geleerd. Ik heb vooral meer zelfvertrouwen gekregen. Bovendien heb ik ervaren, dat ik me op een andere werkplek ook thuis kan voelen. Het werk bij Abiom was voor mij uitdagend. Ik soldeerde verbindingen in een strip met schakelknoppen en led-lampjes. Dit is een onderdeel van politiemotoren, politie-auto's, brandweerauto's en ambulances. Ik heb mijn blik op de toekomst gericht en wil graag weer gedetacheerd worden."

Marcel van der Zanden
medewerker
Productie & Logistiek 3,
afdeling Licht Industrieel

"Samen met de werkcoach zorg ik dat medewerkers op een prettige manier hun werk kunnen doen. Wij zijn ervoor verantwoordelijk dat de juiste medewerker op de juiste plek zit. Goed overleg met de opdrachtgever is hierbij van belang. De grootste uitdaging is om de productie van de opdrachtgever en de inzet van onze medewerkers goed op elkaar af te stemmen en te zorgen voor de beste kwaliteit. Die uitdaging ga ik dagelijks aan."

Anja Tijssen
consulent

“Onze grootste uitdaging in 2014 was de groei van Smits Transformatoren. Hierdoor moest onze productie stijgen. De groep Breed-medewerkers heeft ook deze mijlpaal gehaald! En we hebben er een nieuwe afnemer bij gekregen. De tweede uitdaging was het openen van een tweede vestiging in Apeldoorn. Ook dat is ons gelukt! Tot de verrassingen van het afgelopen jaar behoort voor mij de soepele samenwerking met Breed. Die is echt verbeterd. Ik kan goed merken dat Breed een andere koers is gaan varen.”

Job Swinkels
mede-eigenaar BlueView

Financieel

(bedragen x € 1000)		Rekening 2014	Rekening 2013	Verschil 2014-2013
Subsidieresultaat	(1)	-3.905	-4.317	412
Bedrijfsresultaat	(2)	2.213	3.135	-922
Gemeentelijke bijdragen	(3)	0	1.760	-1.760
Saldo van baten en lasten	(4)=1+2+3	-1.692	578	-2.270
Incidentele baten/lasten	(5)	5.171	6.212	-1.041
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	(6)=4+5	3.479	6.790	-3.311
Mutatie reserves	(7)	-2.300	-4.528	2.228
Gerealiseerd resultaat	(8)=6+7	1.179	2.262	-1.083

(aantallen in se/fte)			
SW-medewerkers incl. bw (se)	1.973	1.981	-8
Niet gesubsidieerde medewerkers (fte)	101	85	16

Toelichting kengetallen:

Hieronder vindt u een toelichting op de realisatiecijfers van 2014 in vergelijking met voorgaand jaar, 2013. Voor een vergelijking van deze realisatiecijfers 2014 met de begroting van 2014 verwijzen wij u naar de 'Toelichting op het overzicht van baten en lasten' op pagina 82.

Algemeen
Het gerealiseerde resultaat heeft een omvang van € +1,2 miljoen en bestaat uit een negatief saldo van baten en lasten van € -1,7 miljoen en positieve incidentele baten met een gesaldeerd totaal van € +2,9 miljoen.

Reorganisatie
Op basis van het in oktober 2012 door het algemeen bestuur genomen reorganisatiebesluit, hebben de reorganisatie en de hiermee samenhangende personele consequenties grotendeels in 2013, maar ook nog in 2014 hun beslag gekregen.
De reorganisatiekosten hebben in 2014 een omvang van € 2,0 miljoen. Op basis van de situatie eind 2014 zijn de nog te verwachten reorganisatiekosten € 0,4 miljoen lager in vergelijking met de nog resterende reorganisatievoorziening. Dit heeft geleid tot een incidentele reorganisatiebaat in 2014 van € 0,4 miljoen.
De reorganisatievoorziening heeft eind 2014 een omvang van € 3,5 miljoen. De totale reorganisatiekosten hebben een verwachte omvang van € 9,3 miljoen. De oorspronkelijke omvang was in 2012 geschat op € 11,3 miljoen.
In 2014 hebben de gemeenten in totaal € 2,3 miljoen extra subsidie verstrekt aan Breed. Conform het bestuursbesluit is deze € 2,3 miljoen verantwoord in het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2014 (incidentele baten reorganisatie) en vervolgens via een vermogensmutatie (mutatie reserves) in mindering gebracht op de langlopende vordering. Samenvattend:
- Incidentele reorganisatie baat van € +0,4 miljoen.
- Extra subsidie van € +2,3 miljoen.

De incidentele reorganisatiebaat in 2013 van € 1,6 miljoen is op basis van het winstbestemmingsbesluit van het algemeen bestuur ingezet om de langlopende vordering op de gemeenten te verlagen.

Saldo van baten en lasten
Het saldo van baten en lasten van € -1,7 miljoen is ten opzichte van 2013 verslechterd met € 2,3 miljoen. Deze verslechtering kan worden opgesplitst in onderstaande onderdelen:
- Een positiever subsidieresultaat van € +0,4 miljoen.
- Een nadeliger bedrijfsresultaat van € -0,9 miljoen.
- Geen gemeentelijke bijdrage van € -1,7 miljoen.

Subsidieresultaat:
Het subsidieresultaat bestaat uit de gemeentelijke salarissubsidie Wsw, verminderd met de salariskosten SW-medewerkers en de overige kosten SW-medewerkers, zoals reiskosten woon-werkverkeer, netto kosten opleiding en training, kosten voor bijzondere voorzieningen voor SW-medewerkers, kosten arbo-dienst, loonkostensubsidies voor medewerkers die geplaatst zijn in de regeling begeleid werken.

Het subsidieresultaat 2014 is met € +0,4 miljoen verbeterd ten opzichte van 2013. Dit is als volgt te specificeren:
- Gelijkblijvende subsidie Wsw.
- Een daling van de salarissen SW-medewerkers van € +0,1 miljoen.
- Een afname van de overige kosten SW-medewerkers van € +0,3 miljoen.

Bedrijfsresultaat:
Het bedrijfsresultaat bestaat uit de netto bedrijfsopbrengsten verminderd met de salarissen niet-gesubsidieerde medewerkers en afschrijvingskosten, huur/lease kosten, onderhoudskosten, energiekosten, rente baten/lasten en de overige bedrijfskosten.

Het bedrijfsresultaat is in 2014 met € -0,9 miljoen verslechterd in vergelijking met 2013. Dit valt uiteen in:
- Een afname van de netto bedrijfsopbrengsten van € -0,6 miljoen.
- Een stijging van de bedrijfskosten van € +0,3 miljoen.

Een deel van bovenstaande effecten hangt samen met de transitie van een productie- en dienstverleningsbedrijf naar een arbeids-bemiddelingsbedrijf en brengt deze verandering in de opbrengsten- en kostenstructuur tot stand. Verderop leest u meer in detail wat de ontwikkelingen en effecten zijn geweest op de netto bedrijfs-opbrengsten en de bedrijfskosten.

Netto bedrijfsopbrengsten
De netto bedrijfsopbrengsten zijn ten opzichte van 2013 met € -0,6 miljoen (-4%) afgenomen. Dit wordt in onderstaande tabel uiteengezet:

(bedragen x € 1000)	Rekening 2014	Rekening 2013	Verschil 2014-2013
Arbeidsbemiddeling	7,8	6,2	1,6
Leerwerkbedrijven	3,5	6,4	-2,9
Overig	1,0	0,3	0,7

In de verschuiving van de bedrijfsopbrengsten is de in 2013 gestarte transitie naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf terug te zien.

In 2014 is in de werkvorm *groepsdetacheringen* een omzet gerealiseerd van € 2,5 miljoen ten opzichte van € 1,3 miljoen in 2013. Door transitie van een aantal leerwerkbedrijven naar groepsdetacheringen zijn vooral de werksoorten productie, logistiek en magazijn en groen in omvang toegenomen.

De omzet van de werkvorm *individuele detacheringen* is in 2013 met € +0,4 miljoen toegenomen ten opzichte van 2013 en heeft in 2014 een omvang van € 5,3 miljoen.

De omzetstijging wordt in deze werkvorm uitsluitend veroorzaakt door een toename van het aantal gedetacheerde medewerkers met 6 %. Het aantal productieve uren per persoon laat een daling zien van -3,5 %. Het aantal productieve uren wordt nadelig beïnvloed door toegenomen leegloop. Ook de gerealiseerde opbrengst per uur daalt met -2,0%. Dit is het gevolg van de lastige marktsituatie, economische recessie en krimp van de werkgelegenheid enerzijds. Verder is er sprake van een toegenomen prijsdruk van andere partijen die gericht zijn op de onderkant van de arbeidsmarkt.

Bij de leerwerkbedrijven, werkvormen *werk op locatie* en *beschut*, is sprake van een afname van de bedrijfsopbrengsten van € -2,9 miljoen in vergelijking met 2013. Deze zijn bijna in zijn geheel toe te schrijven aan de transitie van de leerwerkbedrijven Groen, Post en Documentconversie naar arbeidsbemiddeling. Zie ook de toelichting bij groepsdetachering.

De overige bedrijfsopbrengsten zijn in vergelijking met 2013 met ruim € +0,7 miljoen toegenomen. Dit komt doordat de opbrengsten uit de bonussen begeleid werken, die achteraf worden uitgekeerd door de Rijksoverheid, voor de jaren 2011 tot en met 2014 in de jaarrekening 2014 zijn verantwoord. In 2013 is alleen de in dat jaar uitgekeerde bonus van 2010 verantwoord. Vanaf 2015, na invoering van de Participatiewet, is de bonus begeleid werken afgeschaft.

Bedrijfskosten
De bedrijfskosten zijn ten opzichte van 2013 met € +0,3 miljoen (4%) gestegen.

De salariskosten van niet-gesubsidieerde medewerkers (ambtelijk medewerkers, medewerkers ingehuurd via Support en tijdelijk ingehuurde medewerkers), hebben in 2014 een omvang van € 7,4 miljoen en zijn daarmee € +0,8 miljoen hoger in vergelijking met 2013. Deze stijging wordt veroorzaakt door de gestegen formatie van 85 fte in 2013 naar gemiddeld 101 fte in 2014. De gemiddelde salariskosten over 2014 zijn gedaald met ca. € 3.800 tot € 63.970. Vanaf april 2013 is Breed gestart met de personele invulling van de nieuwe organisatie. In de loop van 2014 zijn veel van de openstaande vacatures ingevuld. In de tussentijd zijn de vacatures daar waar nodig opgevuld door tijdelijke inhuur van medewerkers.

De veelal productie- en dienstverlening gerelateerde kosten, zoals afschrijvingskosten, huur- leasekosten, onderhoudskosten en energiekosten zijn € -0,7 miljoen lager dan in 2013. Vooral de transitie van de leerwerkbedrijven Groen, Post en Document-conversie hebben geleid tot een daling van deze kosten. In 2014 is de voorziening groot onderhoud geactualiseerd op basis van de verwachte transformatie van de leerwerkbedrijven. Dit heeft voor 2014 geresulteerd in een vrijval van de voorziening groot onderhoud van € -0,1 miljoen.

De overige bedrijfskosten laten in 2014 een stijging zien van € +0,2 miljoen in vergelijking met 2013. Dit wordt vooral veroorzaakt door extra kosten voor telefonie, beveiliging en portokosten door de vervreemding van het leerwerkbedrijf Post.

Gemeentelijke bijdragen
De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling, in het bestuur of anderszins tussen gemeenten specifiek overeengekomen bijdragen, behalve de bijdrage in bestuurs- en beheerskosten die onder de overige bedrijfsopbrengsten is verantwoord.

In 2013 is er een gemeentelijke bijdrage geweest ter dekking van de negatieve resultaten voor bestemming. De negatieve resultaten voor bestemming van de jaren daarvoor zijn in mindering gebracht op de algemene reserves van Breed. In 2014 is er geen gemeentelijke bijdrage geweest.

Incidentele baten/lasten
De incidentele baten bestaan uit de eerder genoemde reorganisatiebaat van € +2,7 miljoen. Daarnaast is een aantal voorzieningen in de loop van 2014 opgeheven met als resultaat een vrijval in 2014 van in totaal € +2,2 miljoen. Tenslotte heeft de transformatie van een aantal leerwerkbedrijven geresulteerd in een boekwinst op de verkoop van vaste activa van € +0,3 miljoen.

Mutaties reserves
Verstrekte extra subsidie van € 2,3 miljoen door de gemeenten. Conform het bestuursbesluit is deze € 2,3 miljoen verantwoord in het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2014 (incidentele baten reorganisatie) en vervolgens via een vermogensmutatie (mutatie reserves) in mindering gebracht op de lang-lopende vordering. Het positieve resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening in 2013 van € 0,6 miljoen is toegevoegd aan de algemene reserve op basis van het winstbestemmingsbesluit van het algemeen bestuur.

TAAKSTELLING EN WACHTLIJST

Het aantal standaardeenheden (se) dat gemeenten kunnen plaatsen, de zogenaamde taakstelling, is het afgelopen jaar met -2 se afgenomen in vergelijking met 2013. Deze daling van de taakstelling wordt met name veroorzaakt door gemeente Wijchen (-5 se), gemeente Ubbergen (+2 se) en gemeente Beuningen (+5 se). De overige deelnemende gemeenten hebben bijna allemaal te maken gehad met een gelijkblijvende of licht verlaagde taakstelling.

De (indirect) aan Breed toegewezen taakstelling van de negen deelnemende gemeenten voor 2014 was 1.932 subsidie eenheid (se). De gerealiseerde formatie in 2014 is +3 se hoger dan de taakstelling. Deze overrealisatie komt voornamelijk door een overrealisatie bij: de gemeente Nijmegen van +1 se, gemeente Heumen van +1 se, gemeente Druten +1 se, gemeente Wijchen van +1 se. Daarnaast is er bij de gemeente West Maas en Waal voor -1 se ondergerealiseerd. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de taakstelling en van de over- en onderrealisatie per gemeente (laatste kolom) in 2014. Deze realisatie is in de tabel onderverdeeld in realisatie door Breed (realisatie Breed) en door andere SW-bedrijven (realisatie extern).

Overzicht taakstelling en realisatie per gemeente 2014

Gemeente	Taak-stelling na uitruil*	Realisatie Breed	Realisatie extern	Realisatie gemeente	over/ onder Realisatie
Beuningen	135,16	133,26	1,82	135,08	-0,08
Druten	109,78	108,54	2,00	110,54	0,76
Groesbeek	147,08	146,12	1,42	147,54	0,46
Heumen	61,14	59,84	20,21	62,05	0,91
Millingen aan de Rijn	28,85	28,72	0,00	28,72	-0,13
Nijmegen	1.141,27	1.125,77	16,33	1.142,11	0,84
Ubbergen	33,67	33,83	0,00	33,83	0,16
Wijchen	235,61	233,42	2,83	236,26	0,65
West Maas en Waal	67,33	64,93	1,63	66,56	-0,77
Totaal aangesloten gemeenten	**1.959,89**	**1.934,43**	**28,24**	**1.962,67**	**2,78**

**Als een gemeente verwacht dat zij zelf de taakstelling niet volledig zal gebruiken, bestaat de mogelijkheid om een deel van de taakstelling aan een andere gemeente over te dragen. Dit noemen we uitruil.*

Aantal SW-medewerkers op de wachtlijst per gemeente

Gemeente	31-12-2012	31-12-2013	31-12-2014
Beuningen	30	7	3
Druten	18	3	8
Groesbeek	26	8	14
Heumen	8	10	2
Millingen aan de Rijn	0	2	1
Nijmegen	116	185	127
Ubbergen	3	4	2
Wijchen	22	19	10
West Maas en Waal	11	14	4
Totaal aangesloten gemeenten	**234**	**252**	**171**

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de ontwikkeling van het aantal SW-medewerkers (inclusief begeleid werken-medewerkers) van de afgelopen drie jaar per gemeente.

Aantal SW-medewerkers per gemeente

Gemeente	31-12-2012	31-12-2013	31-12-2014
Beuningen	144	155	157
Druten	129	131	129
Groesbeek	159	174	166
Heumen	75	74	81
Millingen aan de Rijn	36	34	29
Nijmegen	1.329	1.292	1.277
Ubbergen	41	41	39
Wijchen	278	284	272
West Maas en Waal	75	74	73
Totaal aangesloten gemeenten	**2.266**	**2.259**	**2.223**

GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN

De deelnemende gemeenten leveren een financiële bijdrage aan Breed conform artikel 10 van de financiële verordening WNO-bedrijven. De financiële bijdrage richt zich op twee specifiek benoemde onderdelen. Enerzijds indien er sprake is van negatieve exploitatieresultaten en anderzijds ten aanzien van kosten van bestuur- en beheerskosten.

Bijdrage in het begrote exploitatieresultaat van 2014

Gemeente	Aantal SW medewerkers*	Bijdrage exploitatie-resultaat in €
Beuningen	144	0
Druten	129	0
Groesbeek	159	0
Heumen	75	0
Millingen aan de Rijn	36	0
Nijmegen	1.329	0
Ubbergen	41	0
Wijchen	278	0
West Maas en Waal	75	0
Totaal aangesloten gemeenten	**2.266**	**0**

** Gebaseerd op stand ultimo verslagjaar 2012, SISA indicator A, conform artikel 10 lid 4 - financiële verordening WNO-bedrijven 14 maart 2003.*

Bijdrage voor bestuurs- en beheerskosten

Gemeente	Inwoners*	Bestuur- en beheerskosten in €
Beuningen	25.433	4.685
Druten	18.235	3.359
Groesbeek	19.020	3.504
Heumen	16.314	3.005
Millingen aan de Rijn	5.920	1.091
Nijmegen	166.600	30.692
Ubbergen	9.515	1.753
Wijchen	40.900	7.535
West Maas en Waal	18.325	3.376
Totaal aangesloten gemeenten	**320.262**	**59.000**

** Gebaseerd op stand per 1-1-2013 CBS, BRN 2014, conform artikel 10 lid 7 - financiële verordening WNO-bedrijven 14 maart 2003.*

De bijdrage in de bestuurs- en beheerskosten is opgenomen onder de post 'Overige bedrijfsopbrengsten' in de programmarekening.

GEMEENTELIJKE OMZET

Een specificatie van de omzet per deelnemende gemeente en per bedrijfsonderdeel is in tegenstelling tot voorgaande jaren niet opgenomen.

De gewijzigde koers van Breed gericht op arbeidsbemiddeling leidt tot een transitie van leerwerkbedrijven zoals Groen, Post in 2014. Het gevolg hiervan is dat er meestal geen directe relatie meer bestaat tussen Breed, nu als opdrachtnemer van detachering van SW-medewerkers aan de alliantiepartij (zoals Donkergroen, DAR, Cycloon) en de deelnemende gemeenten als opdrachtgever aan de alliantiepartij. Consequentie is dat de omzet die Breed in de financiële administratie registreert de detacheringsomzet is van alliantiepartijen. Hierdoor kan niet herleid worden welke omzet toe te rekenen is aan de deelnemende gemeenten. Ter verduidelijking, Breed detacheert SW-medewerkers bij Cycloon (postbedrijf) en ontvangt hiervoor een detacheringsvergoeding (omzet). Deze medewerkers bezorgen post in de regio voor klanten van Cycloon waaronder deelnemende gemeenten.

WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEHEERSING

Onder weerstandsvermogen verstaan wij:
De mate waarin Breed (onverwachte) verliezen door financiële tegenvallers kan opvangen, zonder dat de continuïteit van Breed direct in gevaar komt of financiële noodmaatregelen noodzakelijk zijn. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's.

Weerstandscapaciteit definiëren we als volgt:
De beschikbare financiële middelen om onverwachte verliezen door financiële tegenvallers te financieren. In 2013 is een geactualiseerde notitie weerstandsvermogen opgesteld waarin ook rekening is gehouden met de strategische koerswijziging van Breed naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf en veranderende wet- en regelgeving (Participatiewet). In de loop van 2014 hebben de gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen een notitie uitgebracht waarin kaders worden aangegeven ten aanzien van bepaling van het gewenste weerstandsvermogen voor gemeenschappelijke regelingen in de regio, waaronder Breed. In het concept kader is opgenomen dat bedrijfsvoering risico's voorzien worden bij de gemeenschappelijke regeling en politiek/bestuurlijke risico's bij de gemeenten. Het normbedrag voor Breed ten aanzien van bedrijfsvoering risico's is € 3,4 miljoen.

Reserve positie (algemene reserve en bestemmingreserve):

2011: € 3,7 miljoen
2012: € 2,0 miljoen
2013: € 2,6 miljoen
2014: € 3,8 miljoen
(inclusief gerealiseerd resultaat 2014 van € 1,2 miljoen)

Risico
Onder risico verstaan wij een onzekere of onverwachte gebeurtenis die het behalen van de strategische doelstellingen van Breed in gevaar brengt (risico = kans x gevolg).

Soorten risico's:
- Bedrijfs- en ondernemingsrisico's
- Klant- en marktrisico's
- Maatschappelijke en politieke risico's

Hieronder geven we een beschrijving van de belangrijkste risico's voor Breed, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis zijn in relatie tot de financiële positie.

Klant- en marktrisico's
- Lager uurtarief gedetacheerde SW-medewerkers dan geraamd.
  Een daling van het uurtarief met 1% heeft een jaarlijkse impact van € 110.000.
  Beheersmaatregel: consistent uitgevoerd prijsbeleid ten aanzien van individuele en groepsdetachering.

- Lagere stijging productieve uren gedetacheerde SW-medewerkers en/of lagere stijging toegevoegde waarde SW-medewerkers in de werkvorm beschut.
  Een daling van het aantal productieve uren van 1% heeft een jaarlijkse impact van € 100.000. Beheersmaatregel: consistent uitgevoerd verzuimbeleid, productieplanning bedrijfsbureau werksoort beschut.

- Lager aantal gedetacheerde SW-medewerkers (detachering en begeleid werken).
  - vertraging verkoop, afbouw, ombouw leerwerkbedrijven
  - lagere groei groepsdetachering in de werksoort groen en schoonmaak
  - verminderde klantvraag vanwege tegenvallende economische omstandigheden

  Een vertraagde toename van de werkvorm groepsdetachering van 10% heeft een jaarlijkse impact van € 250.000.
  Beheersmaatregel: projectmatige aanpak verkoop, afbouw en ombouw leerwerkbedrijven, focus op werksoort schoonmaak, AFAC, productie, logistiek en magazijn zowel vanuit vraag- als aanbodkant.

Bedrijfs- en ondernemingsrisico's

- Stijging van de gemiddelde loonkosten SW-medewerkers.
  Externe factoren die hierop van invloed zijn:
  - ontwikkeling cao Wsw
  - ontwikkeling wettelijk minimumloon
  - ontwikkeling sociale lasten en pensioenpremies

  Interne factoren die hierop van invloed zijn:
  - salariëring en omvang instroom van SW-medewerkers. Vanaf 2015 is er geen nieuwe instroom meer op basis van de Participatiewet. Dit heeft een vertragend effect op de daling van het loongebouw.
  - salariëring en omvang uitstroom van SW-medewerkers.

  Een stijging van de salariskosten van 0,5% heeft een jaarlijks effect van € 250.000.
  Beheersmaatregel: periodieke analyse van loongebouw en verwachte ontwikkeling van het loongebouw, consistent uitgevoerd beloningsbeleid, bij uitzonderingen op het beleid de financiering ervan zeker stellen.

- Stijging van ambtelijke formatie.
  De totale indirecte formatie bestaat voor 80% uit ambtelijke formatie en voor 20% uit SW-formatie. Indien uitstroom van indirecte SW-formatie wordt gecompenseerd door instroom indirecte ambtelijke formatie zal dit een verhogend effect hebben op de loonkosten ambtelijke medewerkers.

- Continuïteit (beleid) van bestuur en management welke bepalend is voor de voortzetting van de uitgezette koers en strategische richting.
  Risico's zijn niet kwantificeerbaar.
  Beheersmaatregel: heldere en duidelijke communicatie, committent en besluitvorming tussen enerzijds bestuur en directie en anderzijds tussen bestuur en gemeenteraden ten aanzien van koers en strategie.

- Onrust en onzekerheid bij het personeel ten aanzien van integratie van Breed in het regionale werkbedrijf wat kan leiden tot vertrek van indirecte medewerkers.
  Risico's zijn niet kwantificeerbaar.
  Beheersmaatregel: proces zodanig inrichten dat periode van onzekerheid wordt geminimaliseerd, transparante interne en externe communicatie, betrokkenheid van ondernemingsraad en georganiseerd overleg.

Maatschappelijke en politieke risico's

- Ontwikkeling Wsw-subsidie.
  Indien de kortingen op de Wsw-subsidie met een jaar worden versneld dan heeft dit een jaarlijks effect van € 550 per subsidie-eenheid (se). Op basis van de huidige formatie sw-medewerkers is het jaarlijkse effect € 1.075.000.
  Beheersmaatregel: vergroten van de toegevoegde waarde van de SW-medewerkers.

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Er is een lange termijn onderhoudsplan (LTOP) opgesteld voor de materiële vaste activa waarvoor dit relevant is. Periodiek wordt het LTOP geactualiseerd. In 2014 is LTOP geactualiseerd op basis van de verwachte transformatie van Breed naar een arbeids-bemiddelingsbedrijf, de afbouw van de leerwerkbedrijven en de hiermee samenhangende afname van het aantal benodigde huisvestings- en productieruimten. Eind 2014 is de voorziening groot onderhoud volledig vrijgevallen. Toekomstige uitgaven zullen conform de grondslagen voor de waardering van materiële vaste activa worden geactiveerd en er zal jaarlijks op worden afgeschreven.

FINANCIERING

In 2014 zijn geen belangrijke wijzigingen in de financiering opgetreden. Investeringen konden uit de aanwezige middelen worden gefinancierd. Op de langlopende lening werden de reguliere aflossingen gedaan.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet heeft als doel de renterisico's van kort lenen te beperken, door de omvang van kasgeldleningen aan een limiet te koppelen. De limiet bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal. Breed is in 2014 onder de kasgeldlimiet gebleven.

Kasgeldenlimiet 2014 per kwartaal (bedragen x € 1.000)	kw 1	kw 2	kw 3	kw4
(1) Vlottende korte schuld	0	0	0	0
(2) Vlottende middelen	7.196	7.259	7.969	7.115
(3) Netto vlottende schuld - Overschot vlottende middelen (1-2)	-7.196	-7.259	-7.969	-7.115
(4) Begrotingstotaal	65.546	65.546	65.546	65.546
(5) Kasgeldpercentage	8,2%	8,2%	8,2%	8,2%
(6) Kasgeld limiet (4x5)	5.375	5.375	5.375	5.375
(7) Ruimte tot kasgeldlimiet (6-3)	12.571	12.634	13.344	12.490

Renterisiconorm

De renterisiconorm beoogt de renterisico's van lang lenen te beperken. De renterisiconorm staat niet toe dat in een jaar meer dan 20% van de vaste schuld wordt afgelost. Breed is in 2014 binnen de renterisiconorm gebleven.

Renterisiconorm 2014 (bedragen x € 1.000)		
(1a)	Renteherziening op vaste schuld o/g	0
(1b)	Renteherziening op vaste schuld u/g	0
(2)	Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0
(3a)	Nieuw aangetrokken vaste schuld	0
(3b)	Nieuw uitgezette lange leningen	0
(4)	Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	0
(5)	Betaalde aflossingen	91
(6)	Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	0
(7)	Renterisico op de vaste schuld (2+6)	0
(8)	Stand vaste schuld per 1-1	1.591
(9)	Percentage	20%
(10)	Renterisiconorm (minimum 2.500)	2.500
(11)	Ruimte (10-7)	2.500

BEDRIJFSVOERING

Hiervoor verwijzen wij u naar het jaarverslag.

VERBONDEN PARTIJEN

Breed heeft geen verbonden partijen.

Jaarrekening

Opmaakdatum dagelijks bestuur:
25 maart 2015

Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014

Balans

(bedragen x € 1.000)	31-12-2014		31-12-2013	
Activa				
Materiële vaste activa	**913**		**945**	
Investeringen met economisch nut	913		945	
Financiële vaste activa	**2.780**		**6.700**	
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd langer dan één jaar	2.780		6.700	
Vlottende activa				
Voorraden	**13**		**91**	
Overige grond- en hulpstoffen	6		19	
Gereed product en handelsgoederen	7		10	
Overige voorraden	0		62	
Uitzettingen	**8.435**		**5.906**	
Vorderingen op openbare lichamen	549		531	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	6.573		3.185	
Overige vorderingen	1.314		2.190	
Liquide middelen	**29**		**5.488**	
Overlopende activa	**703**		**195**	
Vooruitbetaalde bedragen	83		25	
Nog te ontvangen bedragen	620		170	
Totaal activa	**12.873**		**19.325**	

(bedragen x € 1.000)	31-12-2014		31-12-2013	
Passiva				
Vaste passiva				
Eigen vermogen	**3.785**		**4.226**	
Algemene reserve	2.606		1.964	
Bestemmingsreserve	0		0	
Resultaat na bestemming	1.179		2.262	
Voorzieningen	**3.540**		**8.631**	
Vaste schulden	**1.591**		**1.682**	
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	1.591		1.682	
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden	**3.939**		**4.762**	
Overige schulden	3.939		4.762	
Overlopende passiva	**18**		**24**	
Totaal passiva	**12.873**		**19.325**	
Verleende waarborgen en/of garanties	0		0	

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

(bedragen x € 1000)		Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Subsidie Wsw (gemeente)		51.723	50.559	51.747
Salarissen SW-medewerkers		52.859	51.224	53.014
Overige kosten SW-medewerkers		2.769	2.965	3.050
Subsidieresultaat	(1)	**-3.905**	**-3.630**	**-4.317**
Netto omzet		11.975	13.927	13.540
Materiaal verbruik/uitbesteed werk		646	506	956
Toegevoegde waarde		**11.329**	**13.421**	**12.584**
TW %		**95%**	**96%**	**93%**
Overige bedrijfsopbrengsten		1.014	59	332
Netto bedrijfsopbrengsten		**12.343**	**13.480**	**12.916**
Salarissen niet gesubsidieerde medewerkers		7.375	7.223	6.614
Afschrijvingen vaste activa		31	80	200
Huur/Lease		223	218	881
Onderhoudskosten		749	718	554
Energie		226	273	402
Rente baten/lasten		123	10	-48
Overige bedrijfskosten		1.403	1.340	1.178
Totaal bedrijfskosten		**10.130**	**9.862**	**9.781**
Bedrijfsresultaat	(2)	**2.213**	**3.618**	**3.135**
Gemeentelijke bijdragen	(3)	0	0	1.760
Saldo van baten en lasten	(4)=1+2+3	**-1.692**	**-12**	**578**
Incidentele baten	(5)	5.171	20	6.212
Incidentele lasten	(5)	0	-20	0
Gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten	(6)=4+5	**3.479**	**-12**	**6.790**
Toevoeging reserves	(7)	-2.300	0	-6.492
Onttrekking reservers	(7)	0	0	1.964
Gerealiseerd resultaat	(8)=6+7	**1.179**	**-12**	**2.262**

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Onderstaande grondslagen waarop de waardering van de activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Voor 2014 zijn er geen begrotingswijzigingen geweest. Breed ziet de uitvoering van de WSW als één programma met een bedrijfsmatige insteek. Het overzicht van baten en lasten is vanuit deze optiek dan ook zo opgezet.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op de verkrijging- of vervaardigingprijs, verminderd met afschrijvingen. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze naar verwachting duurzaam is. Op gronden wordt niet afgeschreven. Voor het overige vinden afschrijvingen plaats op basis van een percentage van de aanschafprijs. De afschrijvingstermijnen kunnen per categorie verschillen, afhankelijk van de levensduur.
De termijnen in jaren luiden als volgt:

Voorzieningen aan terreinen	25 jaar
Gebouwen	25 jaar
Machines, apparaten en installaties	5 à 10 jaar
Inventarissen	5 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar
Overige activa	3 à 5 jaar

Activa met een aanschafwaarde van < € 5.000 worden niet geactiveerd maar rechtstreeks ten laste van het jaarresultaat gebracht.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs (nominale waarde) of lagere marktwaarde.

Voorraden
Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en de betaalde inkoopprijs worden als bedrijfsresultaat verantwoord. De onderhanden werken worden gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs, verminderd met op de balansdatum reeds voorzienbare verliezen. De vervaardigingprijs omvat de verrekenprijzen van de grond- en hulpstoffen, de salaris- en machinekosten en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. Gereed product en halffabricaten worden gewaardeerd tegen de fabricagekostprijs of, indien lager, tegen de verwachte marktwaarde. Voor het risico dat voorraden incourant zijn, wordt een voorziening in mindering gebracht.

Uitzettingen en overlopende activa
Vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Er is een voorziening voor dubieuze debiteuren getroffen volgens de statische methode.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn tegen de nominale waarde opgenomen en omvatten bank-, giro- en kassaldi.

Eigen vermogen

Bestemmingsreserve
Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waar, door het bestuur, een bepaalde bestemming aan is gegeven.

Resultaat voor bestemming
Het resultaat voor bestemming, is het resultaat na al bestemde mutaties in de reserves. Het resultaat voor bestemming wordt ter bestemming voorgelegd aan het algemeen bestuur.

Voorzieningen
De voorzieningen zijn opgevoerd tegen de nominale waarde. In de paragraaf 'Toelichting op de balans' zijn deze posten toegelicht.

Vaste schulden
De leningen met een looptijd langer dan een jaar worden hieronder tegen de nominale waarde opgenomen, verminderd met de al gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva hebben een looptijd korter dan een jaar. De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
De verplichtingen met betrekking tot het vakantiegeld en nog te genieten verlofdagen mogen niet op de balans gewaardeerd worden en zijn daarom onder deze post opgenomen.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Salaris subsidie Wsw (gemeente)
Dit betreft de subsidie zoals bedoeld in de artikelen 8 tot en met 10 van de Wet sociale werkvoorziening. Vanaf 2013 is hier ook de verrekening van de extra loonkosten verantwoord van de WW/ID-medewerkers die tegen garantieloon zijn ingestroomd.

Salarissen SW-medewerkers
Hieronder zijn opgenomen de over het jaar verschuldigde salarissen, het betaalde vakantiegeld en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremies. De ontvangen ziekengelden en WAO-uitkeringen zijn hierop in mindering gebracht.

Overige kosten SW-medewerkers
De belangrijkste onder deze post opgenomen lasten zijn de vervoerskosten, de Arbo-kosten, kosten voor opleiding en training en kosten voor bijzondere voorzieningen voor deze groep medewerkers. Daarnaast zijn hieronder opgenomen de loonkostensubsidies voor medewerkers die zijn geplaatst in de regeling begeleid werken.

Netto omzet
De netto omzet betreft de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten exclusief de over de omzet geheven belastingen.

Materiaalverbruik/uitbesteed werk
De kosten van materiaalverbruik worden berekend op basis van standaard verrekenprijzen of betaalde inkoopprijzen. Hieronder zijn tevens de kosten voor uitbesteed werk opgenomen.

Overige bedrijfsopbrengsten
Hieronder zijn de overige opbrengsten verantwoord, waaronder ook de bonus begeleid werken. Daarnaast zijn hieronder de bijdragen van de deelnemende gemeenten in de bestuurs- en beheerskosten opgenomen.

Salarissen niet-gesubsidieerde medewerkers
Hieronder vallen de over het jaar verschuldigde salarissen, het betaalde vakantiegeld en de daarmee samenhangende sociale lasten en pensioenpremies, verminderd met de ontvangen ziekengelden. De verloning van via Support gedetacheerde medewerkers wordt eveneens hieronder gerekend.

Afschrijvingen vaste activa
Dit betreft de afschrijvingskosten van de materiële vaste activa. De afschrijvingstermijn is maximaal de economische levensduur.

Rente baten/lasten
Onder deze post is de werkelijk betaalde rente over de leningen en over de rekening courant, verminderd met de rentebaten van de rekening courant en de verstrekte leningen, opgenomen.

Gemeentelijke bijdragen

De gemeentelijke bijdragen omvatten de in de gemeenschappelijke regeling, in het bestuur of anderszins tussen gemeenten specifiek overeengekomen bijdragen.

TOELICHTING OP DE BALANS

Activa

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Gronden en terreinen	Bedrijfs-gebouwen	Machines en installaties	Overige vaste activa	Totaal
Boekwaarde per 01-01-2014	**805**	**103**	**10**	**26**	**945**
Investeringen	0	0	0	0	0
Desinvesteringen	0	0	0	-1	-1
Afschrijvingen	0	-10	-4	-17	-31
Bijdragen van derden	0	0	0	0	0
Duurzame waarde-verminderingen	0	0	0	0	0
Boekwaarde per 31-12-2014	**805**	**93**	**6**	**8**	**913**

Verzekerde waarde
De verzekerde waarde van de bedrijfsgebouwen en de daarin aanwezige activa is gebaseerd op getaxeerde polissen die periodiek worden geactualiseerd. Vervoermiddelen zijn verzekerd voor zover eigendom van Breed. De verzekerde waarde voor brandschade van de bedrijfsgebouwen en de daarin aanwezige bedrijfsuitrusting bedraagt € 19.854.000.

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	2014	2013
Uitzettingen > 1 jaar	2.780	6.700
Totaal	**2.780**	**6.700**

In 2013 is een langlopende vordering op de negen deelnemende gemeenten opgenomen van € 6,7 miljoen. Deze vordering zal in de komende jaren door de negen deelnemende gemeenten worden afgelost. In 2014 hebben de gemeenten in totaal € 2,3 miljoen extra subsidie verstrekt aan Breed. Conform het bestuursbesluit is deze € 2,3 miljoen verantwoord in het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2014 en vervolgens via een vermogensmutatie in mindering gebracht op de langlopende vordering. Daarnaast zijn de incidentele reorganisatie baten van € 1,6 miljoen uit 2013 eveneens in mindering gebracht op de langlopende vordering.

Voorraden (bedragen x € 1.000)	2014	2013
Overige grond- en hulpstoffen	16	29
Gereed product en handels-goederen	7	10
Af: voorziening incourante voorraden	10	10
Overige voorraden	0	62
Totaal	**13**	**91**

De voorziening incourante voorraden is gevormd ten behoeve van het leerwerkbedrijf Productie & Logistiek. De afname van de overige voorraden heeft betrekking op het afstoten van activiteiten in 2014.

Uitzettingen (bedragen x € 1.000)	2014	2013
Vorderingen op openbare lichamen	549	531
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	6.573	3.185
Nog te ontvangen subsidies	0	107
Handelsdebiteuren	1.544	2.025
Overige vorderingen	123	392
Af: Voorziening dubieuze debiteuren	354	334
Totaal	**8.435**	**5.906**

In 2014 is voor de decentrale overheden het schatkistbankieren verplicht geworden. Dit houdt in dat Breed haar overtollige middelen moet aanhouden bij het Rijk.

De post overige vorderingen bestaat grotendeels uit een privé-fietsenplan voor medewerkers.

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	2014	2013
Kasgelden	5	19
Banken	24	5.469
Totaal	**29**	**5.488**

Door het schatkistbankieren is het banksaldo eind 2014 lager dan eind 2013. Deze is per 01-01-2014 volgens de wet- en regelgeving inzake schatkistbankieren ook naar de uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar gegaan, onderdeel Uitzettingen (drempelbedrag € 0,5 miljoen).

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)	2014	2013
Nog te factureren bedragen	594	49
Vooruitbetaalde bedragen	83	25
Nog te ontvangen bedragen	26	121
Totaal	**703**	**195**

De nog te factureren bedragen betreffen voornamelijk de bonussen begeleid werken.

Passiva

Verloop-overzicht reserves (bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2014	Bestem-ming resultaat 2013	Toe-voegingen 2014	Onttrek-kingen 2014	Stand per 31-12-2014
Algemene reserves	1.964	642	2.300	2.300	2.606
Bestemmings-reserves	0	0	0	0	0

Het resultaat uit gewone bedrijfsvoering 2013 is conform bestuursbesluit in 2014 toegevoegd aan de algemene reserves.

Verloop-overzicht voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2014	Dotaties 2014	Onttrek-kingen 2014	Vrijval 2014	Stand per 31-12-2014
Groot onderhoud	180	0	113	67	0
Kosten 57/59 jarigen	1.855	0	0	1.855	0
Verbeter-programma	625	0	317	308	0
Reorganisatie	5.971	0	2.024	407	3.540
Totaal voorzieningen	**8.631**	**0**	**2.454**	**2.637**	**3.540**

De voorziening groot onderhoud is in 2014 vrijgevallen omdat de activiteiten van Breed in 2015/2016 worden uitgevoerd binnen de huisvesting van de nieuwe MGR.

Een aantal jaar geleden is de voorziening Kosten 57/59 jarigen getroffen. Doel was om fluctuaties in kosten te dempen. Deze kunnen ontstaan doordat SW-werknemers gebruik gingen maken van de leeftijdsregelingen die geboden werden in de cao-SW. Analyse van deze kosteneffecten heeft uitgewezen dat de jaarlijkse lasten min of meer gelijk blijven, waardoor de grondslag voor het in stand houden van de voorziening ontbreekt.

Besloten is daarom om deze voorziening op te heffen en het resterende saldo vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat 2014.

De in 2009 gevormde voorziening Verbeterprogramma voorzag tot en met 2014 in verbeteracties gericht op (interne) communicatie, cultuur, mensontwikkeling, verbeteringen in de bedrijfsvoering en de aanpak van het ziekteverzuim in de breedste zin van het woord. In 2014 is het resterende deel van de voorziening vrijgevallen € 308.000.

De voorziening Reorganisatie is in 2012 gevormd ten behoeve van alle kosten die de reorganisatie met zich meebrengt, met als doel om Breed om te vormen tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf. De verplichting waarvoor de voorziening is gevormd heeft hoofdzakelijk betrekking op personele kosten van niet geplaatste ambtelijke medewerkers en tijdelijke transitie inhuur voor het afbouwen van een aantal activiteiten.

Vaste schulden (bedragen x € 1.000)	Stand per 01-01-2014	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Stand per 31-12-2014
Leningen	1.682	0	91	1.591

Dit betreft de langlopende leningen. De totale rentelast voor 2014 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 85.814.

Vlottende schulden (bedragen x € 1.000)	2014	2013
Crediteuren	1.232	774
Loonheffing/OB	1.781	2.219
Salarissen	55	67
Overig nog te betalen	871	1.702
Totaal	**3.939**	**4.762**

De post 'overig nog te betalen' bestaat grotendeels uit nog te ontvangen inkoopfacturen die betrekking hebben op kosten van het jaar 2014.

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	2014	2013
Transitorische rente leningen	20	24
Vooruit ontvangen bedragen	-2	0
Totaal	**18**	**24**

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Het effect van de Participatiewet op de bedrijfsvoering van Breed staat nog niet vast. Dit heeft tot gevolg dat Breed terughoudend is in het aangaan van lange termijn verplichtingen. Verder zorgt ook de nieuwe koers van Breed richting een arbeids-bemiddelingsbedrijf ervoor dat er minder inkoopverplichtingen hoeven te worden aangegaan. Dit alles heeft tot gevolg dat de niet uit de balans blijkende verplichtingen zijn afgenomen in vergelijking met voorgaande jaren.

Leasewagens (bedragen x € 1)	jaar	2015	2016	2017	2018
Totaal aan verplichtingen		41.800	6.700	0	0

Overige geleasede productie-middelen en onderhouds-verplichtingen	jaar	2015	2016	2017	2018
Totaal aan verplichtingen		49.800	49.800	49.800	12.450

ICT (bedragen x € 1)	jaar	2015	2016	2017	2018
KPN (per jaar opzegbaar)		40.000	0	0	0

Vakantiegeldverplichting medewerkers Breed
Eind 2014 bedroeg de verplichting vakantiegeld aan de medewerkers van Breed € 2,2 miljoen.

Verlofuren
Het bestaande beleid is dat verlof wordt opgenomen en niet naar keuze kan worden uitbetaald.
De waarde van opgebouwde verlofrechten is een materiële verplichting en bedroeg eind 2014 € 2,3 miljoen. Wel is onder de kortlopende schulden een bedrag van € 0,4 miljoen opgenomen als zijnde bovenmatig verlof.

TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Hieronder vindt u een toelichting op de realisatiecijfers van 2014 in vergelijking met de begroting 2014. Voor een vergelijking van deze realisatiecijfers 2014 met de realisatie 2013 verwijzen wij u naar het financiële deel van de jaarstukken.

Algemeen
Het gerealiseerde resultaat heeft een omvang van € +1,2 miljoen en bestaat uit een saldo van baten en lasten van € -1,7 miljoen en incidentele baten met een gesaldeerd totaal van € +2,9 miljoen (inclusief mutatie reserve).

Analyse begrotingsrechtmatigheid
In totaal is € 64,6 miljoen aan lasten begroot, tegenover € 66,4 miljoen aan werkelijke lasten in 2014. Dit is in totaal een overschrijding van € 1,8 miljoen (2,8%). Aan baten was een bedrag van € 64,6 miljoen begroot, tegenover € 69,9 miljoen aan werkelijke baten in 2014. In totaal gaat het om een hogere realisatie aan baten van € 5,3 miljoen (8,2%). De hogere lasten (vooral kosten Wsw-medewerkers) worden gecompenseerd door direct gerelateerde baten.

Reorganisatie
Op basis van het in oktober 2012 door het algemeen bestuur genomen reorganisatiebesluit, hebben de reorganisatie en de hiermee samenhangende personele consequenties, grotendeels in 2013, maar ook in 2014 hun beslag gekregen. De reorganisatiekosten hebben in 2014 een omvang van € 2,0 miljoen. Op basis van de situatie eind 2014 zijn de nog te verwachten reorganisatiekosten € 0,4 miljoen lager in vergelijking met de nog resterende reorganisatievoorziening. Dit heeft geleid tot een incidentele reorganisatiebaat in 2014 van € 0,4 miljoen. De reorganisatievoorziening heeft eind 2014 een omvang van € 3,5 miljoen.
De totale reorganisatiekosten hebben een verwachte omvang van € 9,3 miljoen. De oorspronkelijke omvang was in 2012 geschat op € 11,3 miljoen.
In 2014 hebben de gemeenten in totaal € 2,3 miljoen extra subsidie verstrekt aan Breed. Conform het bestuursbesluit is deze € 2,3 miljoen verantwoord in het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening 2014 en worden vervolgens via een vermogensmutatie in mindering gebracht op de langlopende vordering.
De incidentele reorganisatiebaat in 2013 van € 1,6 miljoen 2013 is op basis van het winstbestemmingsbesluit van het algemeen bestuur ingezet om de langlopende vordering op de gemeenten te verlagen.

Saldo van baten en lasten
Het saldo van baten en lasten van € -1,7 miljoen wijkt negatief af van het begrote saldo van baten en lasten van € 0,0 miljoen. Het negatievere resultaat kan worden opgesplitst in onderstaande onderdelen:
- Een negatiever subsidieresultaat van € -0,3 miljoen.
- Een negatiever bedrijfsresultaat van € -1,4 miljoen.

Subsidieresultaat
Het subsidieresultaat 2014, met een omvang van € -3,9 miljoen, is € -0,3 miljoen lager dan de begrote omvang van € -3,6 miljoen. Onderstaand een specificatie van het subsidieresultaat.
- Een toename van de subsidie Wsw van € +1,1 miljoen.
- Een toename van de salarissen SW-medewerkers van € -1,6 miljoen.
- Een afname van de overige kosten SW-medewerkers van € +0,2 miljoen.

Bovenstaande effecten zijn hoofdzakelijk veroorzaakt door een stijging van +47 se van de SW-formatie (1.932 se, verhoogde SW-taakstelling) ten opzichte van de begrote formatie (1.885 se). Daarnaast is de subsidie Wsw van € 26.125 hoger dan het begrote bedrag van € 26.004. De gemiddelde salariskosten in 2014 van € 27.894 per subsidie-eenheid wijkt slechts € +175 per subsidie-eenheid (+0,6%) af van de begrote gemiddelde salariskosten van € 27.719.

Bedrijfsresultaat
Het bedrijfsresultaat, met een omvang van € +2,2 miljoen, is lager dan de begrote omvang van € +3,6 miljoen. Onderstaand een specificatie van het bedrijfsresultaat.
- Lagere netto bedrijfsopbrengsten van € -1,1 miljoen.
- Stijgende bedrijfskosten van € 0,3 miljoen.

Onderstaand wordt meer in detail aangegeven wat de ontwikkelingen en effecten zijn geweest op de netto bedrijfsopbrengsten en de bedrijfskosten.

Netto bedrijfsopbrengsten
De netto bedrijfsopbrengsten zijn € -1,1 miljoen lager dan begroot. In onderstaande tabel een specificatie.

(bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroot 2014	Verschil 2014-2013
Arbeidsbemiddeling	7,8	9,8	-2,0
Leerwerkbedrijven	3,5	3,7	-0,2
Overig	1,0	0,0	1,0

In 2014 is in de werkvorm *groepsdetacheringen* een omzet gerealiseerd van € 2,5 miljoen en deze is daarmee € -1,1 miljoen lager dan de begrote omzet van € 3,6 miljoen. Ten grondslag aan deze afwijking ligt de vertraagde transitie van de leerwerkbedrijven Schoonmaak en Afac ten opzichte van de verwachtingen.

In 2014 is in de werkvorm *individuele detacheringen* een omzet gerealiseerd van € 5,3 miljoen en deze wijkt daarmee € -0,9 miljoen af ten opzichte van de begrote omzet van € 6,2 miljoen. Dit komt door de andere condities in de markt dan verwacht.

Zo is het uurtarief lager (-7%) dan begroot en zijn er minder mensen gedetacheerd, waardoor de omzet behoorlijk afwijkt van de begrote omzet.

Bij de leerwerkbedrijven, werkvormen *werk op locatie* en *beschut*, is sprake van een afname van de bedrijfsopbrengsten van € -0,2 miljoen ten opzichte van de begroting 2014. Enerzijds is er een positief effect als gevolg van de vertraagde transitie van de leerwerkbedrijven Schoonmaak en Afac naar arbeidsbemiddeling (zie toelichting groepsdetacheringen). Daarnaast is er een negatief effect door lagere bedrijfsopbrengsten in de werksoort productie, logistiek en magazijn. Gedurende 2014 is er voor gekozen om het hebben van voldoende werk voor onze SW-medewerkers leidend te laten zijn bij de acquisitie van werk en/of klanten. Dit heeft naast de effecten van de reorganisatie en de slechte economische marktomstandigheden een negatief effect gehad op prijzen en marges en daarmee op de omvang van de bedrijfsopbrengsten voor de werksoort productie, logistiek en magazijn.

De overige bedrijfsopbrengsten zijn € +1,0 miljoen boven verwachting uitgekomen. Dit komt vooral doordat de opbrengsten uit de bonussen begeleid werken, die achteraf worden uitgekeerd door de Rijksoverheid, voor de jaren 2011 tot en met 2014 in de jaarrekening 2014 zijn verantwoord voor een totaalbedrag van € +0,9 miljoen.

Bedrijfskosten
De stijging van € +0,3 miljoen in de totale bedrijfskosten van € 10,1 miljoen zijn terug te vinden in een stijging van de salariskosten van niet-gesubsidieerde medewerkers en inhuur (€ +0,2 miljoen) en hogere overige bedrijfskosten (€ +0,1 miljoen).

De salariskosten van niet-gesubsidieerde medewerkers (ambtelijk medewerkers, medewerkers gedetacheerd via Support en tijdelijk ingehuurde medewerkers), hebben in 2014 een omvang van € 7,4 miljoen en zijn daarmee € +0,1 miljoen hoger in vergelijking met de begrote salariskosten.

In de begroting zijn voor de salariskosten van niet-gesubsidieerde medewerkers de kosten meegenomen van de formatie en functies conform het transitieplan. De werkelijke formatie (101 fte) wijkt af van de begrote (107 fte). De gemiddelde salariskosten per fte van € 63.970 zijn ca. € 600 per fte hoger dan begroot. De transitie heeft in 2014 nog wat vertraging opgelopen, waarbij er gedurende enkele maanden nog een aantal vacatures vacant waren. Dit heeft geleid tot tijdelijke inhuur van externen wat tot hogere lasten heeft geleid.

De huur/lease kosten zijn in lijn met de begroting, maar aanzienlijk lager dan in 2013. De transformatie van de leerwerkbedrijven Post en Groen naar een groepsdetachering maakt dat de genoemde kosten nu niet meer voor rekening van Breed komen.

De onderhoudskosten zijn in lijn met de begroting. De realisatie in 2013 was behoorlijk lager. In 2013 was er sprake van een aanzienlijke vrijval van € 0,4 miljoen uit de voorziening groot onderhoud.

De rentelasten zijn in 2014 aanmerkelijk hoger dan begroot € +0,1 miljoen. Dit is vooral het gevolg van een verwachte rentebate over 2013 die in 2014 niet tot uitkering is gekomen.

Incidentele baten/lasten
De incidentele baten bestaan uit de eerder genoemde reorganisatiebaat van € +2,7 miljoen. Daarnaast is een aantal voorzieningen in de loop van 2014 opgeheven met als resultaat een vrijval in 2014 van in totaal € +2,2 miljoen. Tenslotte heeft de transformatie van een aantal leerwerkbedrijven geresulteerd in een boekwinst op de verkoop van vaste activa van € +0,3 miljoen.

Mutaties reserves
Verstrekte extra subsidie van € 2,3 miljoen door de gemeenten. Conform het bestuursbesluit is deze € 2,3 miljoen verantwoord in het overzicht van baten en laten in de jaarrekening 2014 (incidentele baten) en vervolgens via een vermogensmutatie (mutatie reserves) in mindering gebracht op de langlopende vordering. Het positieve resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening in 2013 van € 0,6 miljoen is toegevoegd aan de algemene reserve op basis van het winstbestemmingsbesluit van het algemeen bestuur.

Subsidie Wsw (gemeente) (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Totaal subsidie Wsw (gemeente)	51.444	50.559	51.627
Loonkostencompensatie WIW/ID	279	0	120
Totaal subsidie Wsw (gemeente)	**51.723**	**50.559**	**51.747**

Salarissen SW medewerkers (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Bruto salarissen	41.913	40.858	41.966
Sociale lasten	6.652	6.033	6.578
Pensioenpremies	4.335	4.393	4.521
Subtotaal	52.899	51.284	53.065
Af: ontvangen ziekengelden en WAO-uitkeringen	40	60	51
Totaal salarissen SW-medewerkers	**52.859**	**51.224**	**53.014**
Gemiddelde Breed formatie in SE (excl. Begeleid Werkers)	1.895	1.848	1.892
Salariskosten SW-medewerkers per SE (in €)	**27.894**	**27.719**	**28.028**

Overige kosten SW medewerkers (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Vervoerskosten	1.323	1.200	1.346
Kosten Begeleid Werken	663	944	774
Overige personele kosten SW-medewerkers	783	921	1.029
Af: wet vermindering afdrachten	0	100	98
Totaal overige kosten SW-medewerkers	**2.769**	**2.965**	**3.050**

Specificatie kosten Begeleid Werken (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Kosten Begeleid Werken	663	944	774
Gemiddeld aantal SE in Begeleid Werken	78	102	89
Kosten per SE in Begeleid Werken (in €)	**8.500**	**9.255**	**8.697**

Toegevoegde waarde (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Netto omzet	11.975	13.927	13.540
Materiaal verbruik/uitbesteed werk	646	506	956
Toegevoegde waarde	**11.329**	**13.421**	**12.584**
Gemiddelde Breed formatie in SE (excl. Begeleid Werkers)	1.895	1.848	1.892
Toegevoegde waarde per SE in dienst (in €)	**5.978**	**7.262**	**6.651**

Overige bedrijfsopbrengsten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Gemeentelijke bijdrage in bestuurs- en beheerskosten	59	59	59
Bonus Begeleid Werken	945	0	266
Overige baten	10	0	7
Totaal overige bedrijfsopbrengsten	**1.014**	**59**	**332**

Vanaf 2014 verantwoorden we de opbrengsten uit bonus begeleid werken in het jaar waar ze betrekking op hebben. De bonus begeleid werken met betrekking tot de realisatie 2011 is ontvangen in 2014. De bonus begeleid werken 2012 is inmiddels door middel van beschikkingen aan Breed toegekend. De bonussen begeleid werken 2013 en 2014 komen, met instemming van de gemeenten, aan Breed toe en zijn daarom eveneens in de jaarrekening 2014 verantwoord.

Salarissen niet gesubsidieerde medewerkers (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Bruto salarissen ambtelijk	2.147	2.151	2.650
Sociale lasten	314	262	332
Pensioenpremies	325	338	413
Af: ontvangen ziekengelden en WAO-uitkeringen	0	0	0
Subtotaal	2.786	2.750	3.395
Inhuur Support	3.675	4.030	2.363
Totaal salaris niet gesubsidieerde medewerkers	**6.461**	**6.780**	**5.758**
Gemiddeld aantal niet gesubsidieerde medewerkers	101	107	85
Gemiddeld salaris niet gesubsidieerde medewerkers (in €)	**63.970**	**63.364**	**67.741**
Overige personeelskosten niet gesubsidieerde medewerkers	914	443	856

Voor de bezoldiging directie/bestuur 2014 in het kader van Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) publieke en semipublieke sector, verwijs ik u naar de paragraaf Wet normering bezoldiging topfunctionarissen verderop opgenomen in deze jaarrekening.

Afschrijving vaste activa (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Gronden en terreinen	0	1	11
Bedrijfsgebouwen	10	32	17
Machines en installaties	4	15	54
Automatisering	0	18	25
Overige vaste activa	17	14	93
Totaal afschrijvingen materiële vaste activa	**31**	**80**	**200**

Huur/lease (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Gebouwen	28	20	43
Bedrijfs- en vervoersmiddelen	195	197	837
Totaal huurlasten	**223**	**218**	**881**

Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014

Onderhoudskosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Gebouwen en terreinen	135	101	-355
Machines en installaties	135	104	140
Automatisering	381	406	639
Overige onderhoudskosten	98	107	130
Totaal onderhoudskosten	**749**	**718**	**554**

Energie (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Totaal energiekosten	**226**	**273**	**402**

Rentebaten/lasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Rentelasten langlopende leningen	83	24	89
Rentebaten	40	-14	-137
Totaal rentebaten/lasten	**123**	**10**	**-48**

Overige bedrijfskosten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Telefonin/datacommunicatie	136	80	77
Adviezen/ondersteuning	271	245	168
Indirecte productiekosten	52	64	68
Verkoopkosten	139	113	58
Overige reis- en verblijfkosten	298	277	262
Belastingen en verzekeringen	112	141	116
Overige bedrijfskosten	395	420	429
Totaal overige bedrijfskosten	**1.403**	**1.340**	**1.178**

Gemeentelijke bijdrage (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014	Begroting 2014	Rekening 2013
Gemeentelijke bijdragen	0	0	1.760

Overzicht van incidentele baten en lasten:

Incidentele baten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014
Meevaller voorgaand boekjaar	4
Boekwinst verkoop vaste activa	297
Vrijval voorziening reorganisatiekosten	407
Vrijval voorziening kosten 57/59 jarigen	1.855
Vrijval voorziening verbeterprogramma	308
Reorganisatie bijdrage gemeenten	2.300
Bonus Begeleid Werken	721

Incidentele baten worden niet begroot.

Incidentele lasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2014

Er zijn geen incidentele lasten in 2014.

NORMENKADER EN CONTROLE-TOLERANTIES 2014

Normenkader 2014

Het Algemeen Bestuur dient het normenkader vast te stellen. Wetten in formele zin worden van buitenaf opgelegd en zijn daardoor niet beïnvloedbaar door het Algemeen Bestuur. Deze vallen dus te allen tijde onder het normenkader.

Onderstaand geven wij de minimale positie weer:

- Grondwet;
- Gemeentewet;
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen;
- Burgerlijk Wetboek;
- Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en daarbij behorende regelingen/protocollen;
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO);
- Wet Financiering decentrale overheden (Fido), inclusief aanverwante regelingen;
- Fiscale en sociale wetgeving;
- Regels omtrent Europese Aanbesteding;
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT).

Daarnaast dient wel expliciet de nadere (interne) regelgeving te worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

De volgende interne verordeningen c.q. regelgeving vallen voor het jaar 2014 onder het normenkader van de Financiële Rechtmatigheid:

- Gemeenschappelijke Regeling WNO bedrijven;
- Financiële verordening WNO bedrijven (212);
- Controleverordening WNO bedrijven (213);
- Treasurystatuut;
- AB- en DB-besluiten.

Controletoleranties

Het voorstel is om aan te sluiten bij de maximale goedkeurings- en rapportagetoleranties, zoals die wettelijk in het BADO zijn vastgesteld, te weten 1% van de lasten voor fouten en 3% voor onzekerheden in de controle. Deze toleranties gelden zowel voor de getrouwheid als voor de rechtmatigheid.
De rapporteringstolerantie wordt vastgesteld op een maximum van € 200.000.

JAARREKENING: SISA 2014

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

SZW	G18	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_deel openbaar lichaam 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa fussen mede-overheden) Het openbaar lichaam verant-woordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfor-matie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrek-king als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aan-vaarden op 31 december (jaar T) *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1B / 01*	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren *Aard controle R Indicatornummer: G1B / 02*	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werken-plekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren *Aard controle R Indicatornummer: G1B / 03*	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werken-plekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren *Aard controle R Indicatornummer: G1B / 04*
			1	60209 Beuningen	166,25	133,26	10,88
			2	60225 Druten	140,25	109,54	7,32
			3	60241 Groesbeek	183,75	146,12	8,25
			4	60252 Heumen	87,25	59,84	1,81
			5	60265 Millingen aan de Rijn	31,75	28,72	2,99
			6	60268 Nijmegen	1.451,00	1.125,77	31,53
			7	60282 Ubbergen	42,25	33,83	2,33
			8	60668 West Maas en Waal	76,00	64,93	6,18
			9	60296 Wijchen	269,00	233,42	5,46
			10				
			11	60202 Arnhem	6,00	2,53	0,00
			12	60214 Buren	1,00	1,00	0,00
			13	60228 Ede	1,00	0,00	0,00
			14	60275 Rheden	1,00	0,72	0,00
			15	60281 Tiel	1,00	0,00	0,00
			16	60505 Dordrecht	1,00	0,67	0,00
			17	60637 Zoetermeer	1,00	0,00	0,00
			18	60756 Boxmeer	2,00	2,30	0,00
			19	60786 Grave	5,00	4,15	0,00
			20	60828 Oss	4,00	3,03	0,53
			21	60855 Tilburg	1,00	0,00	0,00
			22	60893 Bergen (L.)	1,00	0,83	0,00
			23	60907 Gennep	1,00	1,00	0,00
			24	60944 Mook en Middelaar	3,00	2,33	0,00
			25	61581 Utrechtse Heuvelrug	1,00	0,00	0,00
			26	61684 Culik	4,00	3,76	0,00
			27	61705 Lingewaard	7,25	2,53	0,00
			28	61734 Overbetuwe	8,25	9,19	0,00
			29	61771 Geldrop-Mierlo	1,00	1,00	0,00
			30	60109 Coevorden	0,00	1,09	0,00
			31	60757 Boxtel	0,00	0,84	0,00
			32	61665 Hattemerge	0,00	1,25	0,00
			33	60402 Hilversum	0,00	0,22	0,00

Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014

WET NORMERING BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j
Dhr. H.H.J. Koenhuis	123.603	0	0	20.978	algemeen directeur	36 uur, 5 jarig contract tot 1-9-2015	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. B. Jeene	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. G. Hendriks	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. M. Wintjes	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. T. Tankir	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. W. Spaan	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. A. van Sveen	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. H. Beenten	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. J. Schollens	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. J. van Dongen	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Mevr. A. van der Aalst	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Mevr. J. van Velzw	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. H. van de Berg	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Mevr. H. Tiemens	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Dhr. B. Frings	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.
Mevr. A. Schaap	0	0	0	0	bestuursid	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.

Verklaring van de letters:

a. *de naam*
b. *de beloning*
c. *de door de werkgever betaalde sociale-verzekeringspremies*
d. *de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen*
e. *de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (pensioenpremies)*
f. *de functie*
g. *de duur en omvang van het dienstverband in het boekjaar*
h. *de in het boekjaar vermichte uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband*
i. *de naam en functie die tijdens het dienstverband zijn bekleed*
j. *het jaar waarin het dienstverband is beëindigd*

Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Deloitte.

Deloitte Accountants B.V.
Marten Meesweg 5
Postbus 2031
3068 AA Rotterdam
Nederland
Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9777
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling WNO Bedrijven (BREED) te Nijmegen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in deze jaarrekeningpositieen jaarrekening 2014 van de gemeenschappelijke regeling WNO Bedrijven (BREED) te Nijmegen gecontroleerd. Het jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2014 met de toelichting, waaronder een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de XSbi-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling WNO Bedrijven (BREED) is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met het in Nederland geldende stelsel van de jaarrekening, waaronder de Regeling Single Information Single Audit (SISA) voor zover deze voorschriften voor de jaarrekening bevat, en voor het voorts door het dagelijks bestuur noodzakelijk geachte interne beheersysteem voor de opstelling van de jaarrekening zonder fouten van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Daarnaast is het dagelijks bestuur verantwoordelijk voor de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde opzichten rechtmatig tot stand zijn gekomen overeenkomstig de wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3 onderd Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amhem, 1 april 2015
Deloitte Accountants B.V.
w.g. gecontr. drs. M. Kuijt RA

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is een oordeel over de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde opzichten rechtmatig tot stand zijn gekomen overeenkomstig de wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheid is een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden is hierbij gevolgd. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat wij een redelijke mate van zekerheid hebben dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en overige informatie in de jaarrekening. De keuze van de controlewerkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het beoordelen van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opstellen van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, teneinde controlewerkzaamheden te bepalen die passend zijn in de omstandigheden. Het doel hiervan is niet om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de redelijkheid van schattingen die het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling heeft gemaakt, alsmede de totaalpresentatie van het afgeleide beeld van de jaarrekening.

De financiële ordemaatgbaskriteria zijn door het algemeen bestuur op 19 februari 2014 vastgesteld. Deze zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Wij hebben de financiële ordemaatgbaskriteria getoetst en geconstateerd dat deze voldoende zijn.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstoleranties bedraagt voor baten 1% en voor onderschrijdingen 5% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 7, lid 7 Besluit accountantscontrole decentrale overheden 2014 hebben wij de toleranties voor 2014 vastgesteld. Deze zijn gelijk aan de toleranties gehanteerd bij de controle van de jaarrekening over 2013. Het betreft de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een oordeel over de jaarrekening te kunnen vormen.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling WNO Bedrijven (BREED) een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014, in overeenstemming met het BBV.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde opzichten rechtmatig tot stand zijn gekomen overeenkomstig de wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3 onderd Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amhem, 1 april 2015
Deloitte Accountants B.V.
w.g. gecontr. drs. M. Kuijt RA

Bestuur

Samenstelling Bestuur

Samenstelling Algemeen Bestuur tot 25 juni 2014

Gemeente	
Beuningen	dhr. G. Hendriks
Druten	dhr. J. van Dongen
Groesbeek	dhr. W. Spaan, plv. voorzitter
Heumen	mevr. J. van Veluw
Millingen a/d Rijn	dhr. J. Scholtens
Nijmegen	dhr. T. Tankir, voorzitter
Nijmegen	dhr. B. Jeene
Nijmegen	dhr. H. Beerten
Ubbergen	mevr. A. van der Aalst
West Maas en Waal	dhr. A. van Swam
Wijchen	dhr. M. Wintjes, secretaris

Samenstelling Dagelijks Bestuur tot 25 juni 2014

Gemeente	
Beuningen	dhr. G. Hendriks
Groesbeek	dhr. W. Spaan, plv. voorzitter
Nijmegen	dhr. T. Tankir, voorzitter
Nijmegen	dhr. B. Jeene
Wijchen	dhr. M. Wintjes, secretaris

Samenstelling Auditcommissie tot 25 juni 2014

dhr. B. Jeene, voorzitter
mevr. J. van Veluw
dhr. M. Wintjes

Samenstelling Algemeen Bestuur per 25 juni 2014

Gemeente	
Beuningen	dhr. G. Hendriks, secretaris
Druten	dhr. J. van Dongen
Groesbeek	dhr. W. Spaan, plv. voorzitter
Heumen	dhr. H. van den Berg
Millingen a/d Rijn	dhr. J. Scholtens
Nijmegen	dhr. T. Tankir, voorzitter
Nijmegen	mevr. H. Tiemens
Nijmegen	dhr. B. Frings
Ubbergen	mevr. A. van der Aalst
West Maas en Waal	dhr. A. van Swam
Wijchen	mevr. A. Schaap

Samenstelling Dagelijks Bestuur per 25 juni 2014

Gemeente	
Beuningen	dhr. G. Hendriks, secretaris
Groesbeek	dhr. W. Spaan, plv. voorzitter
Nijmegen	dhr. T. Tankir, voorzitter
Nijmegen	mevr. H. Tiemens
Wijchen	dhr. A. Schaap

Samenstelling Auditcommissie per 25 juni 2014

mevr. H. Tiemens, voorzitter
dhr. J. van Dongen
dhr. G. Hendriks

Brief aan de raad - Breed Jaarstukken 2014

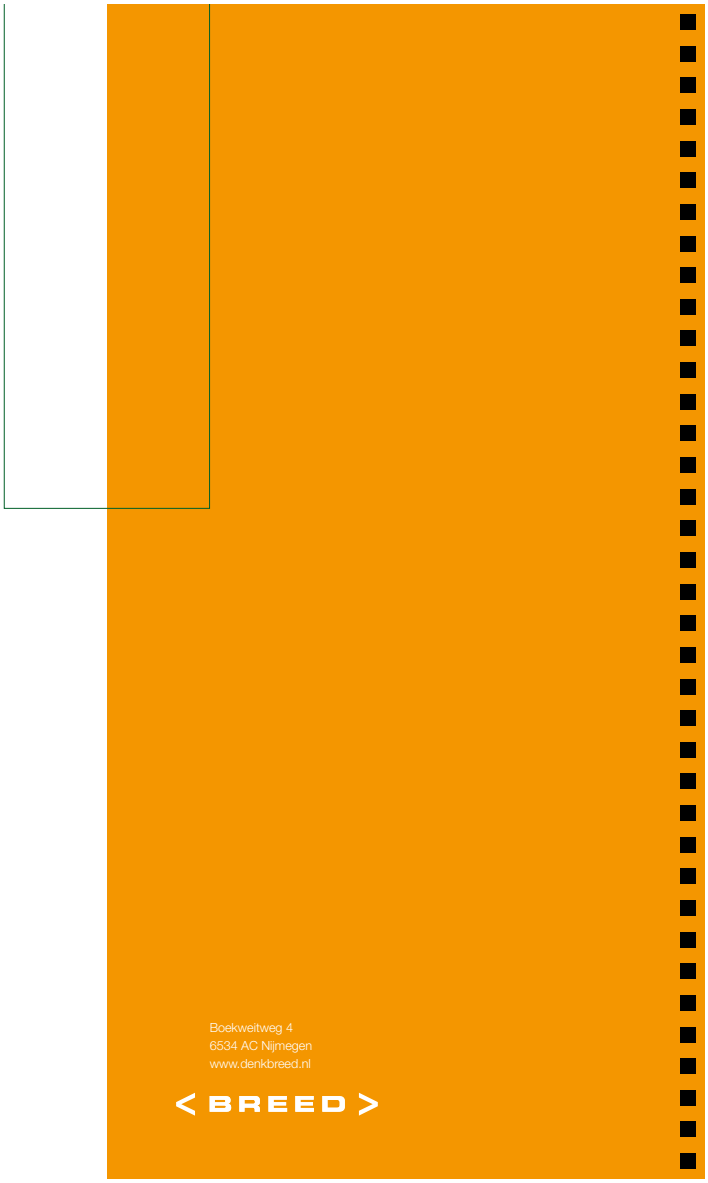

Brief aan de raad - Vos Commentaar brand De Notenhout

reg.nr.: 15.0003216
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
24 MAART 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 75
afgedaan

B1

Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: maandag 23 maart 2015 15:14
Aan: Griffie
Onderwerp: commentaar brand De Notenhout

Geachte leden van de gemeenteraad en B&W,
Op vriendelijk advies van de burgemeester gebruikte ik dit e-mail adres van de griffie.

Een bericht van de website (De Gelderlander) in reactie op uitlatingen van de burgemeester; van mijn hand:

"De burgemeester:"Hoe hard het ook klinkt, het gaat om kansberekening. Een brand kun je nooit 100 procent uitsluiten." Dat zou dan ook geen redelijk denkend mens ooit willen/kunnen beweren! Het is een antwoord op een onzinnige (zelf) bedachte vraag als versluierende 'bezweringsformule' naar de burger. De wettelijke brandweerzorg is gericht op: 'het voorkomen beperken en het bestrijden van brand, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt." Deze aloude wettekst laat al zien dat brand niet altijd te voorkomen is; anders hoefde het beperken en bestrijden er niet te staan! Er wordt niet gestreefd naar een kans op het ontstaan van brand en er wordt geen kansrekening op losgelaten. De burgemeester zou moeten kunnen verklaren dat hij zeker weet dat het juiste beleid is opgesteld, dat de juiste en tijdige prestatiemetingen zijn gehouden in het algemeen (gehele gemeente) en dat voor De Notenhout in het bijzonder: de brandwerendheid van de snackbar (inclusief de dakdoorvoer en de ingang van de afvoer schacht), de brandwerendheid van de gevel direct daarboven, de maximale gifgas- en rookproductie, van de daarbij gebruikte bouwmaterialen is voorgeschreven en gecontroleerd. Dan ook moet zijn gecontroleerd: wettelijke voorgeschreven opkomsttijd van de brandweer, voldoende aanwezig (en gebruikt?) bluswater, voldoende bereikbaarheid en opstelplaatsen voor de brandweer, een redelijke inzettijd van de blussing en redding, etc, etc. Waarmee de gemeenteraad voor 'verantwoording' nu wordt geconfronteerd is verregaand onvolledig en op punten ook onjuist."

Ook nog een historische analyse van mijn hand, voor de jongere generaties, van de website Brandpreventieforum.nl:

"Ja, Duiveltje ik begrijp uw standpunt maar voel mij genoodzaakt dit met een historische analyse aan te vullen.

Ook is uw citaat uit de brandweerzorg taak onvolledig: *het voorkomen, **beperken** en bestrijden van brand.*
Vanouds was het: voorkomen, beperken en de preparatie van het bestrijden integraal gedefinieerd als: brandpreventie.

De Brandweerwet 1985 bevatte ook de verplichting tot het vaststellen (gemeenteraad) van diverse verordeningen die de reikwijdte van de brandweerzorg (BBV) en de organisatie en het beheer (taken) van de brandweer moesten bevatten (inclusief periodieke toetsing op resultaten). Tevens werden er 'in elk geval' taken voor de regionale brandweer wettelijk voorgeschreven w.o. brandpreventie adviezen; vooraf aan vergunning verlening door B&W.

De Bouwverordening volgens de Woningwet 1992 verplichtte *'brandveiligheid'* daarin op te nemen voor**'gebruik'**; het algemeen begrip 'veiligheid' in het begin van die wet sloeg dus uitsluitend op bouwen en slopen.
Doch zie het merkwaardige standpunt, door semantische verwarring, in het 'onderzoek' aan het begin van deze draad.
De Woningwet was, door de (overigens t.o.v. de wettelijke brandweerzorg ongedefinieerd gelaten)*brandveiligheid* uit te zonderen van deze wet, weer 'in lijn' met de Brandweerwet. De oude Woningwet 1952 bevatte immers nog de specifieke termen uit de brandweerzorg die in 1985 exclusief aan de BBV werden toegewezen.

Brief aan de raad - Vos Commentaar brand De Notenhout

In deze Babylonische spraakverwarring ontstonden in 1992 ook het nieuwe Bouwbesluit en de model BBV en de model Bouwverordening (VNG). In het Bouwbesluit werd, in strijd met beide wetten(!!), hele stukken uit de AROR (decentraal tot stand gekomen en gepraktiseerd brandweerontwerp uit de jaren daarvoor) geplagieerd.
De Woningwet schreef voor dat brandveiligheid voor **het gebruik** van bouwwerken moest worden opgenomen in de Bouwverordening, het Bouwbesluit deed dat gewoon effe anders. Daartoe bevatte de Woningwet niet de voorwaardelijk toekenning van de bevoegdheid van de minster in die wet om deze AMvB uit te vaardigen. Het kan liggen aan het goochelen met data van uitbrengen vooraf/in 1992; dat heb ik nooit scherp kunnen krijgen.

Dan kon men bijvoorbeeld: het Bouwbesluit 1992 baseren op de oude te vervangen Woningwet 1952 in dat zelfde jaar. Aanwijzingen daartoe zie ik ook in het totstandkomen van het Gebruiksbesluit dat weer snel werd ingetrokken (na mijn kritiek op het ministerie?) nu dan met het Bouwbesluit 2012.

Dat Gebruiksbesluit was gebaseerd op een wettelijke 'uniformeringsbevoegdheid' van de minister voor de inhoud van de Bouwverordening en dat is nu weer in het Bouwbesluit; waarvoor de minster geen bevoegdheid heeft om zich uit te laten over de brandweerzorg en/of het gebruik van gebouwen. De Woningwet gaat over de algemene (niet specifieke 'brand') veiligheid tijdens het bouwen en slopen. (Dat is in het Bouwbesluit 2012 desondanks, zonder wettelijke bevoegdheid voor brandweerzorg en gebruik, door de minister allemaal op een intellectueel ondoorzichtige hoop terechtgekomen.)

In de model verordeningen (BBV en Bouw-) van na 1992 (VNG) stond in de pragraaf opsporing en handhaving de identieke tekst dat *in ieder geval* officieren van de brandweer werden aanwezen voor de opsporing van het strafbaar gestelde overtreden van de inhoud van deze verordeningen- en vergunningsvoorschriften. Dat strafbaar stellen stond in de Brandweerwet (nu wet veiligheidsregio's.)
De opleiding tot beroepsbrandweer officier (van voor 1985) die ik heb gevolgd en geleid leidde dan ook op tot (brandpreventief) opsporingsambtenaar. Dat ook ambtenaren van BWT werden ingezet is begrijpelijk op gemeentelijk niveau (destijds vele kleine gemeenten met 1 officier brw.)' maar omdat brandpreventie adviezen de *'in elk geval'* taak moest worden (1985) van de regionale brandweer cdt. lag dat praktisch niet meer voor de hand.
Wat moet men die brandweer officieren dan dagelijks anders laten doen; nietwaar?

Wel weet ik dat er binnen het VNG een sterke weerstand was tegen de uitvoering van de Brandweerwet 1985; men verdedigde daar de oude BWT positie met een sterke lobby vanuit het land; sterker dan die vanuit de 'jonge' brandweer.
In 1988(?) besloten de gemeentelijke en regionale cdt.-en, in strijd met de wet, om het brandweeradvies te laten bij de gemeentelijke cdt-en. Men publiceerde dat ongegeneerd in Brand en Brandweer. Die lokale cdt.-en waren meestens slecht of niet opgeleid dus.....Gaat u dan maar voor BWT; dat is wel zo comfortabel aan inspanning voor de brandweerofficieren!

Inmiddels is er ook meer gemakzucht; de lector brandpreventie van het IFV verklaarde in zijn rede: *Het kerkje van Spaarnwoude* (2005) dat het te onzinnig voor woorden is om over (de kwaliteit van) brandpreventie voorschriften te praten; hij deed ook verder maar niets om daar enige verbetering in te brengen; kunt u nagaan wat de kwaliteit van de leerstof daar zal zijn.
Waar de brandweer het laat liggen springt VROM in de bres. Goed bedoeld maar niet goed opgeleid/geïnformeerd over ontwikkelde literatuur (voorschriften) en zonder terugkoppeling over de integraleveiligheidsketen; na brand(rampen).
Dan krijgt men de situaties met tekort aan bluswater, opstelplaatsen, op deskundigheid ongetoetste bouwmaterialen, afwezige aanvalsplannen, etc. Inderdaad: Volendam, Enschede, Schiphol, De Punt, Chemie-pack, de Notenhout en:

Wie volgt bij brand?"

Met vriendelijke groet,
Fred Vos.

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

reg.nr.: 15.0003254 B2
processverantw.: BM50

INGEKOMEN
25 MAART 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

class.nr.: 751
afgedaan:

Van: Stunnenberg, Kees AR00
Verzonden: maandag 23 maart 2015 9:40
Aan: Griffie
Onderwerp: Jaarverslag 2014 Regionaal Archief

Beste medewerkers van de Griffie,

Zouden jullie het Jaarverslag 2014 van het Regionaal Archief willen doorsturen naar de leden van de raad?
Wij zijn benieuwd naar de reacties.

Hartelijk dank voor de moeite,

Claartje van Well,
Afdelingshoofd Regionaal Archief Nijmegen

Jan Beens,
Gemeentearchivaris Nijmegen

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

Via de studiezaal en de website van het Regionaal Archief Nijmegen hebben bezoekers toegang tot duizend jaar geschiedenis van Nijmegen en omstreken. Naast de 14,5 kilometer particuliere en overheidsarchieven beschikt het Regionaal Archief over grote collecties foto's, films, affiches, historische kaarten en plattegronden, en een uitgebreide bibliotheek. Het Regionaal Archief Nijmegen is de archiefdienst van de gemeenten Nijmegen, Beuningen, Druten, Heumen, Lingewaard, Millingen aan de Rijn, Ubbergen, West Maas en Waal en Wijchen, en van het Waterschap Rivierenland. De gemeenten Millingen aan de Rijn en Ubbergen zijn per 1 januari 2015 samen met de gemeente Groesbeek één nieuwe gemeente gaan vormen.

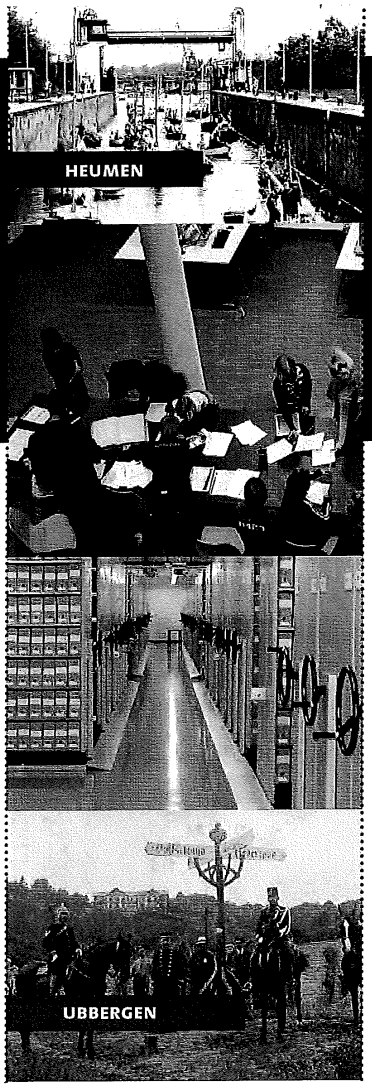

Regio

In april hebben wij voor leidinggevenden, coördinatoren en medewerkers Documentaire Informatievoorziening, Automatisering en Gegevensbeheer van gemeenten in de regio en van gemeenschappelijke regelingen een bijeenkomst georganiseerd over calamiteitenzorg. In mei organiseerden wij een bijeenkomst over de Handreiking Vervanging Archiefbescheiden voor informatiebeheerders uit Nijmegen en gemeenten in de regio.

Voor alle archiefruimten en -bewaarplaatsen in de regiogemeenten hebben wij geregeld dat deze zijn aangesloten bij de Documentenwacht. Deze organisatie verleent calamiteitenservice bij o.a. brandschade, waterschade en schimmel.

De gemeente Heumen heeft het archiefblok 1980-1989, met een omvang van 29 meter, overgebracht naar onze archiefbewaarplaats. Uit de gemeente Ubbergen werd 43 meter bouwvergunningen overgeplaatst, uit de gemeente Druten 13 meter. Daarnaast hebben wij het archief van de parochie van Druten uit de 19e en 20e eeuw in onze archiefbewaarplaats opgenomen. Dit archief vormt een rijke informatiebron voor genealogen, historici en anderen die belangstelling hebben voor het verleden van Druten.

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

Digitaal

Wij hebben de afgelopen jaren veel moeite gedaan om de digitale bereikbaarheid en toegankelijkheid van onze bronnen verder te verbeteren en daardoor het aantal digitale bezoekers en de interactie met de bezoekers via internet te laten toenemen. Via **www.nijmegen.nl/archief** en **http://studiezaal.nijmegen.nl** kunnen bezoekers terecht voor antwoorden op vragen over de geschiedenis van Nijmegen en omgeving.

Op studiezaal.nijmegen.nl zijn onze bronnen doorzoekbaar en voor een deel online te zien. Het betreft beschrijvingen van archieven en boeken en onder meer scans van 90.000 foto's, 1500 films, De Gelderlander van 1856 tot 1956 en adresboeken. In 2014 hebben wij een aantal technische verbeteringen aangebracht in de 'Digitale Studiezaal'.

Ook inhoudelijk hebben wij de digitale dienstverlening verder uitgebreid. Door het plaatsen van scans van de woningkaarten van ruim 25.000 adressen uit de periode 1920-1946 en 35.000 namen van Nijmeegse huis- en grondeigenaren van 1650 tot 1832 ontstonden nieuwe bronnen voor stamboomonderzoekers en voor onderzoekers van bepaalde gebouwen of locaties, als aanvulling op bouwtekeningen en ander beeldmateriaal.

In 2014 hebben wij samen met de werkgroep Oorlogsdoden Nijmegen de Atlas WO2 ontwikkeld. Op de website **http://kaart.nijmegen.nl/wo2/** is een schat aan informatie over de geschiedenis van Nijmegen in de periode 1940-1945 te bekijken.

Wij hebben de bevolkingsregisters van Nijmegen over de jaren 1850-1890 laten digitaliseren. In deze registers werd per adres onder meer genoteerd welke personen er woonden en wanneer zij verhuisden. Via het project "Vele Handen" konden vrijwilligers achter hun eigen computer de handgeschreven persoonsgegevens met behulp van een speciale instructie invoeren. De namen uit de bevolkingsregisters zijn binnenkort digitaal doorzoekbaar.

Alle charters (perkamenten oorkondes) uit onze kleinere particuliere archieven zijn in 2014 online beschikbaar gekomen. De meeste charters uit deze archieven hebben betrekking op eigendom en beheer en dateren van voor 1600. De documenten zijn bijvoorbeeld zeer bruikbaar voor genealogisch onderzoek omdat hierin vaak familieverbanden worden beschreven.

In de digitale dienstverlening van overheidsinstellingen speelt het vrij beschikbaar stellen van informatie via Open Data een steeds grotere rol. Open Data vergroot de transparantie en laat ook zien welke schat aan informatie de overheid in huis heeft waarvan iedereen kan profiteren. Wij hebben aan deze ontwikkeling bijgedragen door het beschikbaar stellen van de fotocollectie Van der Grinten (19e-eeuwse architectuur).

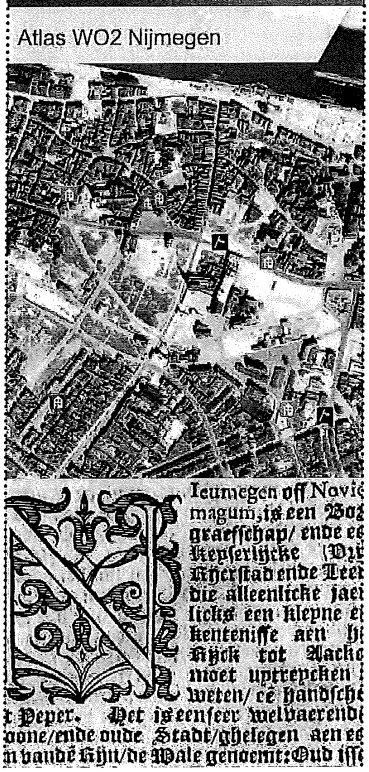

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

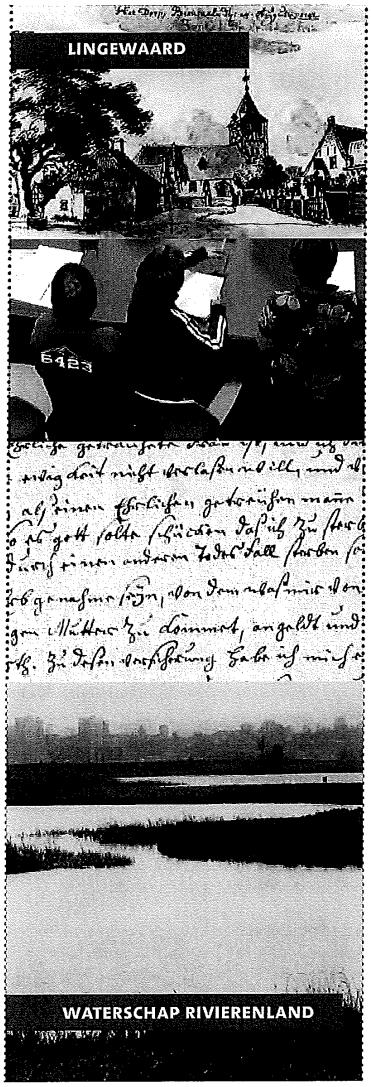

In 2014 hebben wij ons verder voorbereid op de totstandkoming van een E-depot. Als gevolg van de ontwikkeling naar het volledig digitaal werken van de gemeentelijke organisaties in de komende jaren zal het Archief transformeren naar een organisatie waar het accent ligt op het duurzaam beheren en toegankelijk maken van digitale informatie.

Educatie

In 2014 ontvingen wij ruim 400 leerlingen van bassischolen en ongeveer 950 leerlingen van het voortgezet onderwijs in ons Archief. Zij deden mee aan projecten die wij samen met onder meer de Openbare Bibliotheek, het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, Stadswandeling Nijmegen en het Stedelijk 4 en 5 Mei Comité hebben opgezet. Een Juniorsymposium rondom het thema Tweede Wereldoorlog trok ruim 100 deelnemers. Wij hielpen een aantal scholieren bij het schrijven van hun profielwerkstuk en organiseerden in samenwerking met de Vereniging Numaga de Geschiedenisprijs voor scholieren.

Ruim 500 studenten van het beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs bezochten het Archief in het kader van educatieve activiteiten. Wij hebben inmiddels structurele contacten met het Regionaal Opleidings Centrum, de Hogeschool Arnhem Nijmegen (opleiding geschiedenisdocenten) en de Radboud Universiteit (RU). Voor alle tweedejaars geschiedenisstudenten van de RU organiseerden wij een Onderzoekslaboratorium, waarbij archiefonderzoek een centrale plaats innam.

Voor belangstellenden die op zoek zijn naar hun voorouders en niet weten waar te beginnen of zijn vastgelopen bij hun onderzoek, is een 'genealogisch spreekuur' ingesteld. In de cursus 'oud schrift' leerden belangstellenden handgeschreven teksten van vóór 1800 te lezen.

Nieuwe archieven en collecties

In 2014 hebben wij weer een groot aantal historische archieven en collecties beschikbaar gesteld aan historisch onderzoekers en andere belangstellenden. Via onze website zijn de toegangen op de archieven in te zien, de stukken zelf zijn in de studiezaal te raadplegen.

Ter gelegenheid van de herdenking van 70 jaar bombardement op Nijmegen en 70 jaar Market Garden hebben wij in 2014 extra moeite gedaan om oorlogsdocumenten te verwerven, deze toegankelijk te maken voor publiek en veilig te bewaren voor toekomstige generaties. Maandelijks hebben wij in de Brug oproepen gedaan om documenten te schenken aan het Archief of tijdelijk af te staan om deze te laten scannen. Mede hierdoor is de verzameling boeken, brochures, dagboeken, brieven, krantenartikelen, pamfletten, foto's en documenten, die de

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

Februari

Op 22 februari, 70 jaar na het bombardement, konden kinderen en hun ouders in het Archief originele documenten komen bekijken, uitleg krijgen bij een expositie in het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis en met Stadswandeling Nijmegen langs plekken lopen in de binnenstad die herinneren aan het bombardement.

Mei

Op 4 mei hebben wij in samenwerking met het Stedelijk 4 en 5 mei Comité Nijmegen, het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis en Stadswandeling Nijmegen een bijzondere activiteit voor het hele gezin georganiseerd. In ons Archief werden bronnen getoond die betrekking hadden op het bombardement, daarna volgde een korte rondwandeling en tijdens een 'oorlogsproeverij' konden de deelnemers ondervinden hoe het is om bloembollen te eten.

Juni

In 2014 was het 1200 jaar geleden dat Karel de Grote stierf. Dat feit werd op verschillende plaatsen in Europa uitgebreid herdacht, ook in de Karelstad Nijmegen.
Een tentoonstelling in Museum de Stratemakerstoren, waaraan het Archief heeft bijgedragen, belichtte de aanwezigheid van Karel de Grote in Nijmegen aan de hand van historische documenten. In de tentoonstelling werd ook aandacht besteed aan verenigingen en organisaties die zich naar Keizer Karel vernoemd hebben.

Juli

Stevenskerk

In juli ging de restauratie van de toren van de Stevenskerk van start. Om de inwoners en toeristen gedurende de werkzaamheden een beeld te geven van de geschiedenis van de stad werden de bouwsteigers behangen met doeken die de stadsgeschiedenis vanuit verschillende kanten belichten. Steeds is daarbij een link gezocht met de Stevenskerk zelf. Het Archief heeft meegedacht over de onderwerpen en een aantal foto's uit de eigen collecties beschikbaar gesteld.

Vierdaagse

Tijdens de Vierdaagseweek hebben wij in onze hal beelden vertoond van de historie van de Vierdaagse. Deze beelden waren afkomstig uit de collectie van Nijmegen Blijft in Beeld.

September

Herdenking Market Garden

Op 21 september organiseerden tal van instellingen en verenigingen ter herdenking aan de operatie Market Garden in het voormalige fabrieksgebouw De Vasim activiteiten rond het thema oorlog en vrijheid. Het Archief vertoonde die dag oorlogsaffiches en liet kinderen zelf affiches restaureren.

Tentoonstelling

In Museum Het Valkhof was de tentoonstelling 'Ontmoetingen in oorlogstijd' te zien. De tentoonstelling vertelde het verhaal van Nijmegen in de Tweede Wereldoorlog. Het Archief heeft hiervoor een uitgebreide selectie bijzondere stukken uit de collectie in bruikleen gegeven.

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

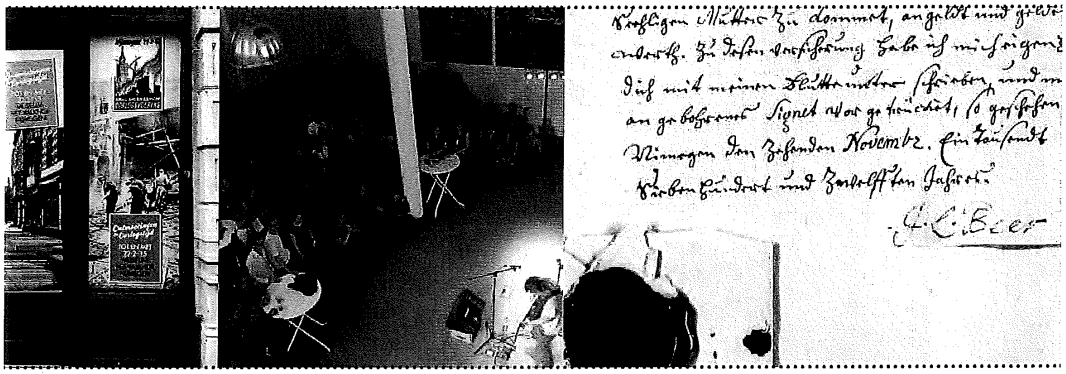

Popronde
Onze studiezaal fungeerde op 18 september voor de tweede keer als podium voor de landelijke Popronde. Op die dag waren er drie veelbelovende bands en singer-songwriters te beluisteren. Er was ook aandacht voor het erfgoed van poppodium Doornroosje, waarvan het historisch archief inmiddels door het Archief wordt beheerd. Belangstellenden konden bijzondere historische livebeelden van concerten zien evenals een selectie van onlangs verworven affiches.

Oktober

24 uur Nijmeegse Geschiedenis
In het weekend van 24 tot en met 26 oktober stond de Nijmeegse binnenstad in het teken van '24 uur Nijmeegse Geschiedenis'. Tal van organisaties, instellingen, verenigingen en individuen organiseerden laagdrempelige historische activiteiten rondom het thema 'vriend en vijand'. In samenwerking met onder andere het Vlaams Cultureel Kwartier werden in het Archief lezingen gegeven over de Grote Oorlog van 1914-1918. Daarnaast ontdekten bezoekers in het restauratieatelier aan de hand van sprekende voorbeelden welke vijanden het Archief bedreigen en welke vaak onverwachte vrienden een handje helpen. Men kon een historische selfie maken of zich aansluiten bij een van de rondleidingen voor en achter de schermen. Tenslotte testten veel belangstellenden hun historische kennis tijdens de Grote Nijmeegse Geschiedenisquiz 2014, die dit jaar in Lux werd gehouden. De quiz werd door het Regionaal Archief georganiseerd in samenwerking met onder andere de Vereniging Numaga.

Archiefstuk van het jaar
Via Facebook en de website van het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis kon iedereen meedoen aan de voorverkiezing van het 'archiefstuk van het jaar'. Als mooiste of meest bijzondere archiefstuk uit onze collectie koos het publiek een met bloed ondertekende verklaring van een liefdesmoord uit 1712. Dit stuk werd ingezonden voor de landelijke verkiezing tijdens de Maand van de Geschiedenis in oktober. Archiefdiensten lieten door deze verkiezingsactie zien welke interessante, vreemde, mooie, spannende en bijzondere archiefstukken rond het thema 'vriend en vijand' zich in hun depots bevinden. De uiteindelijke winnaar was een mooi vormgegeven brief uit 1811 van een soldaat vanuit Frankrijk aan zijn geliefde in Friesland.

Laaggeletterdheid
Op het plein rondom de Mariënburgkapel hield een groot aantal organisaties een expositie over laaggeletterdheid. De expositie bestond uit grote billboards met levensgrote portretten en brieven van mensen met hun persoonlijke verhaal. Het Regionaal Archief heeft een aantal teksten in oud schrift aangeleverd met daarbij de vertalingen naar een getypte versie in hedendaags Nederlands.

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

herinnering aan Nijmegen in de oorlogsjaren levend houdt, gegroeid, waardoor wij hiervan een steeds vollediger beeld kunnen presenteren.

De archieven van 100 jaar Woningvereniging Nijmegen en opvolger Portaal zijn vanaf 2014 door iedereen te raadplegen. Bouwtekeningen, foto's, huurboekjes en beleidsstukken zijn overgedragen aan het Regionaal Archief. Daarmee werd een belangrijk stuk Nijmeegse geschiedenis toegankelijk voor het publiek.

Dit jaar is de bewerking afgerond van een aantal archieven van katholieke Nijmeegse jeugdorganisaties en van het archief van de Zetmeelfabriek Latenstein.

In 2014 ontvingen wij tal van bijzondere aanwinsten. Tijdens de verwerking van een collectie foto's die door een particulier aan ons is geschonken, kwam bijvoorbeeld een aantal foto's tevoorschijn waarop Kitty de Wijze te zien is, de jonge vrouw die het symbool is geworden van de joodse Nijmegenaren die tijdens de Tweede Wereldoorlog gedeporteerd werden en nooit meer terugkwamen.

Archiefbewaarplaats

In onze archiefbewaarplaats berustten eind 2014 ongeveer 14.500 meter archieven en collecties, waarvan ongeveer 2.800 meter van gemeenten in de regio. De archieven en collecties hebben betrekking op een periode vanaf de 12e eeuw, zijn afkomstig van zowel overheden als van particulieren en particuliere organisaties, en variëren wat vorm betreft van perkament tot digitaal.

Inspectie

De archiefinspectie voerde voor de gemeente Nijmegen, voor 8 gemeenten in de regio en voor 6 gemeenschappelijke regelingen 29 kpi-audits uit (kritische prestatie indicatoren), hield 72 (monitor)inspectiebezoeken en verrichtte 25 kaderstellingen en afhandelingen van verplichte meldingen. De meldingen hadden betrekking op de gevolgen voor het informatiebeheer bij organisatieveranderingen, digitalisering en aanschaf van informatiesystemen, uitbesteding van gemeentelijke taken en het aangaan van ketensamenwerking. De kaderstellingen richtten zich op de interpretatie van de archiefwet en –regelgeving en het normenkader bij het digitaal beheer en de digitale toegankelijkheid van archieven.

Studiezaal

Onze studiezaalmedewerkers ondersteunden in 2014 ongeveer 6.260 bezoeken, vooral van genealogen en historisch onderzoekers. Zij stelden aan de bezoekers ruim 28.000 stukken uit de archiefbewaarplaats ter beschikking. Wij streven er

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

naar om naast een toenemend aantal websitebezoekers ook zoveel mogelijk bezoekers in de studiezaal te blijven ontvangen, die daar de archiefbronnen kunnen bestuderen. Dit leidt tot extra aandacht voor, onderzoek naar en publicaties over de geschiedenis van stad en streek.

Vanwege de totstandkoming van een doorbraak met de Bibliotheek (zie: Samenwerking met de Openbare Bibliotheek) kreeg de studiezaal een andere uitstraling. In de zaal, in de ontvangsthal en op de plaats van de doorgang met de Bibliotheek plaatsten wij vitrines met documenten uit het Archief die een indruk gaven van de rijkdom en veelzijdigheid van onze collectie.

Bijdragen aan publicaties

Het Archief heeft in 2014 zijn bronnen beschikbaar gesteld voor ongeveer 90 (populair-)wetenschappelijke publicaties, waaronder artikelen in de Gelderlander, het Jaarboek van Numaga en een boek over het Valkhof.

Vrijwilligers

In ons Archief waren in 2014 bijna 60 vrijwilligers werkzaam. Zij hebben uiteenlopende achtergronden, maar wel één gemeenschappelijk doel: het behouden, beschikbaar stellen en verspreiden van historische informatie over Nijmegen en omstreken. Hun werkzaamheden lopen uiteen van het ontsluiten van schepenprotocollen en het overzetten van gegevens naar een database, tot het restaureren van archiefstukken zodat deze weer geraadpleegd kunnen worden.

Samenwerking met de Openbare Bibliotheek

De afgelopen jaren is de samenwerking met onze buren, de Openbare Bibliotheek, steeds verder toegenomen. Om deze samenwerking nog gemakkelijker te laten verlopen is de muur, die beide organisaties scheidde, in oktober voor een deel weggebroken. De officiële opening van de nieuwe verbinding vond plaats op 31 oktober. Bibliotheek en Archief kunnen voortaan gebruik maken van elkaars faciliteiten en ruimten. De samenwerking leidt tot een gevarieerder aanbod voor bezoekers en een gemakkelijkere toegang tot elkaars informatiebronnen.

Huis van de Nijmeegse Geschiedenis

Het Regionaal Archief leverde in 2014 regelmatig een inhoudelijke bijdrage aan activiteiten die in het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis werden georganiseerd, zoals lunchlezingen, tentoonstellingen over het bombardement van 22 februari

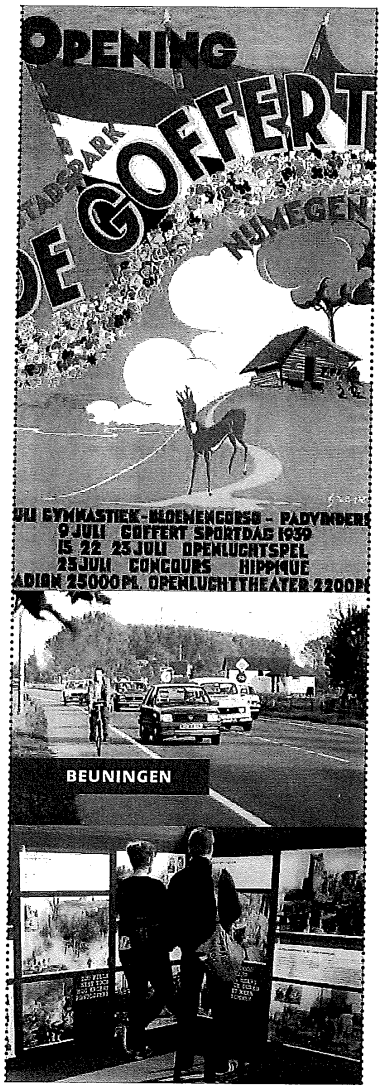

1944 en de presentatie van het 51e Canonvenster (Nijmegen in de Eerste Wereldoorlog). Hiervoor stelden wij teksten, foto's en filmmateriaal beschikbaar.

De werkgroep Oorlogsdoden Nijmegen, waarin ook het Archief vertegenwoordigd was, bracht met een reeks audiovisuele portretten een aantal Nijmeegse oorlogsdoden speciaal onder de aandacht. De presentaties in het Huis vormden een nadere uitwerking van enkele van de vele portretten die op de website van de werkgroep te vinden zijn.

Op de website van het Huis (www.huisvandenijmeegsegeschiedenis.nl) etaleerden medewerkers van het Archief zoveel mogelijk parate kennis, onder andere door het schrijven van berichten op het weblog en het vullen van een kennisbank.

Nijmegen Blijft in Beeld

De Stichting Nijmegen Blijft in Beeld heeft de afgelopen jaren een grote collectie bewegende beelden over stad en omgeving opgebouwd. De oudste stammen uit 1912. Het leeuwendeel van het materiaal is gedigitaliseerd en daarmee goed en gemakkelijk toegankelijk en bewerkbaar gemaakt. Via de website van het Regionaal Archief is de collectie in te zien.

Oral history

Met vertegenwoordigers van een groot aantal organisaties en andere geïnteresseerden hebben wij bijeenkomsten georganiseerd over het stimuleren van het gebruik van oral history als methode van onderzoek naar het verleden op basis van mondelinge overlevering. Materiaal dat op deze wijze verzameld wordt zullen wij via de Digitale Studiezaal beschikbaar stellen.

Brief aan de raad - Regionaal Archief Nijmegen Jaarverslag 2014

Jaarcijfers

Nijmegen - Regiogemeenten - Gemeenschappelijke regelingen - Totaal

Dienstverlening

Bezoeken studiezaal (inhoudelijk ondersteund)
- - - 6.260

Geraadpleegde stukken
24.875 3.325 16 -

Verzoeken om inlichtingen (telefonisch en schriftelijk)
- - - 900

Beantwoorde onderzoeksvragen
- - - 670

Bezoekers website
- - - 200.000

Medewerking aan manifestaties
50 - - -

Bezoek leerlingen b.o. en v.o.
- - - 1.350

Bezoek studenten ROC, HAN en RU
510 - - -

Beheer

Archieven en collecties (m1)
11.700 2.760 185 -

Extern (ambtelijk) uitgeleende documenten
34 1.420 6 -

Geconserveerde archieven (m1)
175 100 - -

Gescande documenten
14.500 - - -

Acquisities

Aanwinst archieven en collecties
230 - - -

Onderzoek

Medewerking aan onderzoek/publicaties
- - - 90

Toegankelijk maken

Archieven (m1)
320 290 34 -

Collecties (m1)
4 - - -

Archiefinspectie

Audits
5 15 9 -

Inspectiebezoeken
14 42 16 -

Kaderstellingen
9 8 8 -

GEMEENTE Nijmegen
Regionaal Archief Nijmegen

TEKST REGIONAAL ARCHIEF NIJMEGEN BEELDMATERIAAL COLLECTIE REGIONAAL ARCHIEF NIJMEGEN ONTWERP RI GRAFISCHE VORMGEVING

Brief aan de raad - Sterk Bestuur in Gelderland Aanbieding rapportage regio . . .

B3

Adviescommissie Sterk Bestuur in Gelderland
Per adres provincie Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

STERK BESTUUR in Gelderland

voor een bestendige toekomst

Een samenwerkingsproject van Provincie Gelderland en VNG Gelderland

Aan de gemeenteraden en de colleges van
de gemeenten in de regio Nijmegen
ter attentie van de griffier
en de gemeentesecretaris

reg.nr.: 15.0003255
procesverantw.: BMSO

INGEKOMEN
25 MAART 2015
GEMEENTE NIJMEGEN

afgedaan:

Arnhem, 23 maart 2015

BETREFT Aanbieding rapportage regio Nijmegen

Geachte raad/geacht college,

De provincie Gelderland is in 2014 samen met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) afdeling Gelderland gestart met 'Sterk Bestuur in Gelderland', een project gericht op de bevordering van een sterk en toekomstbestendig lokaal bestuur in Gelderland. Daartoe is onder leiding van ondergetekende de adviescommissie 'Sterk Bestuur in Gelderland' ingesteld. Naast de adviescommissie is er een klankbordgroep ingesteld met vertegenwoordigers van ondernemers, onderwijs en overige maatschappelijke organisaties. De adviescommissie doet aanbevelingen aan gemeenten, regio's en provincie over duurzame bestuurskracht.

In de afgelopen periode heeft de adviescommissie kansen- en ontwikkelanalyses opgesteld voor de gemeenten in uw regio. Ook heeft er een regionale bijeenkomst plaatsgevonden, waarin de commissie met u heeft gesproken over de bevindingen. Daarnaast heeft de adviescommissie gesproken met ondernemers en maatschappelijke organisaties in de regio.

Dit alles heeft geleid tot bijgaand rapport over uw regio dat wij u hierbij aanbieden.

Onze adviescommissie stelt de komende tijd ook voor de andere Gelderse regio's rapporten op. Aansluitend zullen wij een provinciebreed eindadvies opstellen dat naar verwachting in het tweede kwartaal 2015 gereed zal zijn.

Brief aan de raad - Sterk Bestuur in Gelderland Aanbieding rapportage regio . . .

De complete rapportage zullen we vervolgens aanbieden aan onze opdrachtgevers, te weten de provincie Gelderland en de VNG afdeling Gelderland. Zij zullen het advies naar wij verwachten betrekken bij de visieontwikkeling over de versterking van het openbaar bestuur in de provincie Gelderland.

Het regiorapport sturen wij op 26 maart met bijgevoegd persbericht ook aan de pers.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de adviescommissie via BMC, telefoon 033-4459294.

Met vriendelijke groet,
namens de Adviescommissie Sterk Bestuur in Gelderland,

Mr. G.J. de Graaf
voorzitter

cc:
bestuur VNG Gelderland
Provinciale Staten van Gelderland
College van Gedeputeerde Staten van Gelderland

Bijlage:
- Regiorapport Nijmegen
- Persbericht

STERK BESTUUR in Gelderland
voor een bestendige toekomst

Regiorapport (versie 31 maart 2015)

Regio Nijmegen

Waarnemingen van de Adviescommissie Sterk Bestuur in Gelderland.

Bestemd voor:
- gemeenten in de regio Nijmegen
- provincie Gelderland
- de Vereniging Nederlandse Gemeenten, afdeling Gelderland

Voor de regio Nijmegen is eerder een concept regionaal rapport opgesteld met de waarnemingen van de adviescommissie. Deze voorlopige versie vormde de input voor de regiobijeenkomst van 19 januari 2015. Na de regiobijeenkomst met de gemeenten heeft de adviescommissie conclusies getrokken en aanbevelingen opgesteld. In dit rapport treft u die aan. Na afronding van het project Sterk Bestuur in Gelderland zal de adviescommissie een eindrapport opstellen gericht op de hele provincie Gelderland. Mogelijk zal in deze afrondende fase ook nog opnieuw gekeken worden naar de gemeenten aan de randen van de regio, omdat de situatie in aangrenzende regio's wellicht leidt tot aanvullende inzichten..

Dit rapport wordt opgesteld in 3 fases

Fase 1: deskresearch en waarnemingen van de adviescommissie	december 2014 Verzending voor aanvang regiobijeenkomst
Fase 2: aanvullingen met een voorlopig advies van de adviescommissie	februari 2015
Fase 3: definitief advies van de adviescommissie	Te plannen, verwachting einde 1e kwartaal 2015 Na onderzoek in alle regio's

STERK BESTUUR in Gelderland
voor een bestendige toekomst

Voorwoord

Als gevolg van allerlei ontwikkelingen in het openbaar bestuur, waaronder de decentralisaties van taken in het sociaal domein, komt er veel op de gemeenten af. De opgaven waarvoor zij komen te staan zijn bijzonder groot. Als gevolg hiervan wordt er nu en in de toekomst een sterk beroep gedaan op de bestuurskracht van gemeenten.

De Gelderse gemeenten, de VNG afdeling Gelderland en de provincie Gelderland onderzoeken in 2014 en 2015 gezamenlijk het vermogen van gemeenten om het groeiende takenpakket adequaat te vervullen. Het onderzoek resulteert in aanbevelingen aan gemeenten en provincie voor het bevorderen van een sterk en toekomstbestendig bestuur in Gelderland.

De Adviescommissie Sterk Bestuur in Gelderland voert, ondersteund door adviesbureau BMC en in opdracht van de provincie Gelderland en de VNG afdeling Gelderland, gesprekken met vertegenwoordigers van gemeenten in de provincie Gelderland. De gesprekken in de regio Nijmegen vonden de afgelopen maanden plaats. Dit heeft geleid tot een helder beeld van deze regio.

Naast de adviescommissie is er een klankbordgroep ingesteld met vertegenwoordigers van ondernemers, onderwijs en overige maatschappelijke organisaties. De klankbordgroep heeft aan de voorkant van het proces een advies uitgebracht met opvattingen vervat in een document getiteld 'Visie en kader'. Dit kader is gebruikt in de gesprekken met de gemeenten. Aansluitend is door de klankbordgroep een notitie opgesteld met de bevindingen van de klankbordgroep. Tenslotte heeft de adviescommissie in de slotbijeenkomst over de conclusies en aanbevelingen dankbaar gebruikgemaakt van de opvattingen van de klankbordgroep.

Met name de articulatie van de eisen die ondernemers en maatschappelijke organisaties stellen aan het functioneren van het openbaar bestuur hebben het inzicht van de adviescommissie verdiept.

De adviescommissie heeft per gemeente een beknopte analyse van kansen en ontwikkelingen opgesteld. Deze geeft inzicht in de mogelijkheden, beperkingen en inspanningen van gemeenten om actief bij te dragen aan een sterke samenwerking en uitvoering van programma's in de regio.

De adviescommissie is enthousiast ontvangen en kon elke keer rekenen op openhartige en constructieve gesprekken met vertegenwoordigers van de gemeenten. De adviescommissie bedankt de raadsleden, gemeentebestuurders en MT-leden voor hun bevlogenheid om de regio en de provincie nog sterker te maken.

Namens de Adviescommissie Sterk Bestuur in Gelderland, de voorzitter,

mr. G.J. (Fred) de Graaf

STERK BESTUUR in Gelderland
voor een bestendige toekomst

Inhoudsopgave

VOORWOORD

1 Inleiding
2 Kader voor Sterk Bestuur
3 Regio Nijmegen in vogelvlucht
4 Waarnemingen van de adviescommissie
5 Conclusies en aanbevelingen van de adviescommissie

BIJLAGEN

STERK BESTUUR in Gelderland
voor een bestendige toekomst

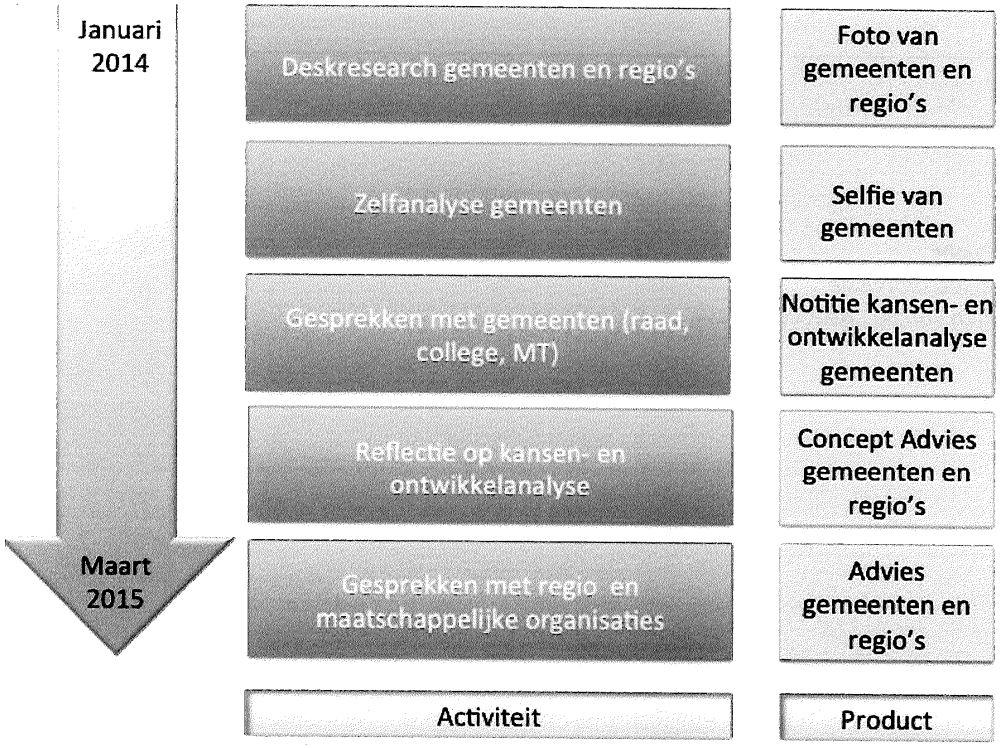

Figuur 1 Activiteiten en producten project Sterk Bestuur Gelderland

STERK BESTUUR in Gelderland
voor een bestendige toekomst

1. Inleiding

Met het project Sterk Bestuur in Gelderland willen de provincie Gelderland en VNG-afdeling Gelderland werken aan behoud en versterking van de bestuurskracht en toekomstbestendigheid van gemeenten en regio's in de provincie.

Het project Sterk Bestuur in Gelderland heeft de volgende doelen:
- Het bevorderen van een krachtig lokaal bestuur en krachtige regio's in Gelderland.
- Het bieden van houvast en het stimuleren van discussie, afwegingen en besluitvorming over duurzame bestuurskracht in relatie tot een toenemend takenpakket bij gemeenten en provincie.

De Adviescommissie Sterk Bestuur in Gelderland heeft voor haar reflectie iedere gemeente in de regio Nijmegen bezocht en gesproken met (vertegenwoordigers van) gemeenteraden, colleges van B&W en managementteams (MT's). In het project laat de adviescommissie zich ook bijstaan door de Klankbordgroep Sterk Bestuur in Gelderland. Deze klankbordgroep geeft een stem aan de ondernemers en de overige maatschappelijke organisaties, waaronder onderwijs in Gelderland.

De adviescommissie heeft de volgende activiteiten ondernomen om tot haar advies te komen (zie figuur 1):
1. Uitvoeren van deskresearch: Op basis van door gemeenten aangeleverde documenten en openbare bronnen (zoals websites en mediaberichten) is een globaal overzicht gemaakt van een aantal aspecten van de bestuurskracht van de desbetreffende gemeente (financiële situatie, interactie met de bevolking, visie en strategisch vermogen, samenwerking). De resultaten van het deskresearch is in conceptvorm voorgelegd aan de gemeente voor eventuele opmerkingen en aanvullingen.
2. Uitvoeren van zelfanalyse door gemeente. Op basis van een digitale vragenlijst heeft er een zelfanalyse plaatsgevonden door de gemeenten, vaak vastgesteld door het college en soms ook door de raad en het college.
3. Gesprekken voeren met het college, (een delegatie van de) raad en het MT van de gemeenten. Deze gesprekken gingen onder meer over bestuurlijke stabiliteit en een gezonde financiële positie, het vermogen om opgaven en ambities te definiëren en om te zetten in uitvoering, de decentralisatieopgaven, samenwerking in de regio en de interactie met de bevolking.
4. Reflecteren op kansen- en ontwikkelanalyse door de gemeente(secretarissen). De bevindingen van de analyse zijn gepresenteerd in een kansen- en ontwikkelanalyse per gemeente die voor eventuele opmerkingen en aanvullingen is voorgelegd aan de gemeente en is aangepast als ze feitelijke onjuistheden bevatte.
5. Gesprekken voeren met regio-secretarissen en met de representanten van de maatschappelijke organisaties in de provincie.

2. Kader voor Sterk Bestuur

De Klankbordgroep Sterk Bestuur in Gelderland, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van het Gelderse bedrijfsleven, kennisinstituten, maatschappelijke instellingen en vertegenwoordigers van de VNG, heeft zich gebogen over de basisvoorwaarden waar gemeenten aan moeten voldoen om de toekomstige maatschappelijke en bestuurlijke opgaven aan te kunnen. De Adviescommissie Sterk Bestuur in Gelderland heeft mede op basis hiervan een beoordelingskader ontwikkeld waarmee uitspraken kunnen worden gedaan over de (veer) kracht van Gelderse gemeenten.

2.1 Sterk bestuur: huis op orde en veranderkracht

Zoals de klankbordgroep schrijft, waarborgt een bestuurskrachtige gemeente via effectieve cocreatie de gewenste effecten voor de maatschappelijke opgaven. Het is daarin de vraag hoe het openbaar bestuur de macro-ontwikkelingen naar zich toe weet te trekken en – dit is de overkoepelende opgave – daarin een verbinding weet te leggen met het maatschappelijk veld. Overigens is de gemeente hierin niet de enige uitvoerder; inwoners, ondernemers, het onderwijs, de zorg, maatschappelijke instellingen en mede-overheden spelen hierin allemaal een rol. Het is voor de gemeente de kunst om hierin op de verschillende speelvelden op verschillende niveaus te schakelen en te verbinden.

Om dat te bereiken acht de klankbordgroep het van belang dat er focus ligt op de economische krachten in de regio, zodat de sterkte van gelderland goed wordt benut. Daarbij gaat het nadrukkelijk om vooral te zoeken naar de kansen, waaronder groei-initiatieven van inwoners.

Een sterk bestuur heeft het vermogen om de 'zaken in eigen huis' goed op orde te hebben. Gemeenten moeten ook in minder gunstige omstandigheden adequaat kunnen functioneren.

Zij moeten actief bijdragen aan het oppakken van bovenlokale vraagstukken en dienen een zodanige financiële spankracht te organiseren dat schommelingen in het inkomsten- en uitgavenpatroon kunnen worden opgevangen. Het middellange- en langetermijnperspectief zijn hierin ook van belang. Wij verwachten dat het gemeentebestuur en zijn ambtelijke organisatie in staat zijn om te participeren in netwerken, de kosten te minimaliseren, de infrastructuur te versterken en de regionale economie te vertalen naar het lokale niveau. Overigens zijn wij van mening dat de grootte van een gemeente niet bepalend is voor de bestuurskracht. Die gaat immers om het slim schakelen en verbinden. Het gaat om de bewustwording dat gemeenten over de gemeentelijke en bestuurlijke grenzen heen kijken voor kansen en oplossingen; het innoveren in een netwerksamenleving. In zichzelf gekeerde gemeenten zijn hiertoe niet in staat.

Sterk bestuur vraagt om veranderingen in houding en gedrag, lef en inspirerend leiderschap. Het vraagt ook om het zien van kansrijke (economische) ontwikkelingen en die te stimuleren en te faciliteren. Dit kan een worsteling opleveren. Er is veel veranderkracht voor nodig om op sommige momenten bestaande sturingsmechanismen los te laten en te kijken naar andere mogelijkheden.

In het nastreven van maatschappelijke effecten streeft het bestuur legitimiteit na, zowel in het vervullen van de democratische legitimiteit als in het vervullen van een legitieme rol richting de samenwerkingspartners.

De kern van het bestuurlijk profiel van de gemeente bestaat uit het fundament van een goed functionerende gemeente:

- bestuurlijke stabiliteit;
- de organisatie kwalitatief en kwantitatief op orde;
- een gezonde financiële positie.

2.2 Samenleving, context, strategie en samenwerking

Internationalisering, informatisering, bezuinigingen, dure grondposities van de gemeenten, specialisering en demografische ontwikkelingen zijn ook voelbaar in Gelderland. Deze ontwikkelingen bepalen de 'context' en hebben hun weerslag op de inwoners en daarmee ook op het openbaar bestuur. Dit project Sterk Bestuur in Gelderland brengt het vermogen van gemeenten in beeld om het groeiende takenpakket adequaat te vervullen. In figuur 2 is dat schematisch verbeeld.

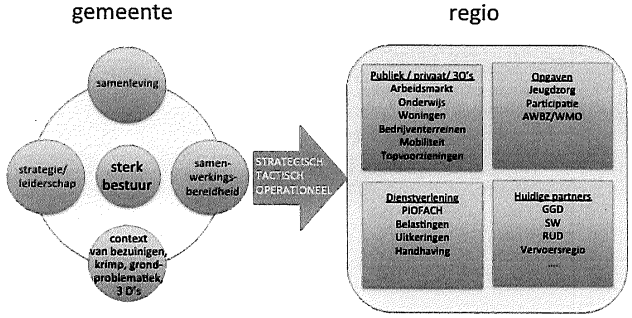

Figuur 2 Sterk bestuur in relatie tot veranderingen en samenwerking

Een sterk bestuur gaat op een goede manier om met de ontwikkelingen en betrekt hierbij de verwachtingen van de samenleving (de 'maatschappij van morgen'). Dit biedt kansen om de maatschappelijke opgaven in gezamenlijkheid op te pakken om het gewenste maatschappelijke effect te bereiken. De gemeente dient dan verbinding te maken met de inwoners, ondernemers, het onderwijs, de zorg, maatschappelijke instellingen en medeoverheden. Het is voor de gemeente de kunst om hierin op de verschillende speelvelden, op verschillende niveaus te schakelen en te verbinden. Een sterk bestuur is geen doel op zich, maar een verbindend instrument om resultaten te bereiken in een veranderende omgeving. Een sterk bestuur laat zich leiden door een heldere strategie ('een inspirerende visie').

Gemeenten zoeken hiertoe vele vormen van samenwerking, met andere gemeenten gezamenlijk of in regioverband en met andere partners. Gelderland telt 54 gemeenten en zeven regio's (de regio's Arnhem en Nijmegen zijn afzonderlijk belicht). Een regio bestaat uit de samenwerking van een aantal gemeenten. Dit kan een samenwerking op een of meer thema's of domeinen zijn. De interbestuurlijke samenwerking kent diverse vormen, variërend van het projectgewijs gezamenlijk ontwikkelen van beleid tot een clustering van de organisaties van buurgemeenten in één gemeenschappelijke werkorganisatie. Deze samenwerking kan betrekking hebben op strategische, tactische en operationele zaken:

- *Strategische samenwerking:* economische, ruimtelijke ordenings- en infrastructurele keuzes en maatregelen die bijdragen aan het versterken van de (internationale) concurrentiepositie van de regio;
- *Tactische samenwerking ten aanzien van beleidsvorming en -uitvoering:* het maken van beleidskeuzes en de beleidsuitvoering van gemeentelijke taken in het fysieke en sociale domein;
- *Operationele samenwerking ten aanzien van bedrijfsvoering en dienstverlening:* het beheer van de ambtelijke organisatie en de uitvoering van gemeentelijke diensten die zich richten op buurten, wijken en dorpskernen ('schoon, heel en veilig').

2.3 Intergemeentelijke samenwerking op vele domeinen

Intergemeentelijke samenwerking betreft bijvoorbeeld samenwerking gericht op scholing en werk. Om innovatie te stimuleren en te faciliteren, moeten we zoals hiervoor gezegd over bestaande (gemeentelijke) grenzen heenkijken. De versterking van de regio en haar topclusters en het bevorderen van een gezond leefklimaat en vitaliteit van de bevolking vormen het uitgangspunt. Innovaties in netwerksamenwerking moeten het gewenste maatschappelijk effect vergroten. Het gaat om samenwerking tussen ondernemers, onderwijs, instituten en overheden bij gezamenlijke programma's. Een belangrijk onderwerp is het arbeidsmarktbeleid. Voldoende goed opgeleid personeel is een belangrijke economische waarde. De beschikbaarheid van onderwijsvoorzieningen hangt ermee samen.

Samenwerking bij de (nieuwe) sociale decentralisatieopgaven is een aandachtspunt. Deze transities worden veelal verkokerd (per werksoort/deelterrein) aangepakt.

Samenwerking tussen gemeenten op het gebied van jeugdzorg, participatie en AWBZ/Wmo is noodzakelijk. Ook ten aanzien van voorzieningen (onderwijs, sport, cultuur) is samenwerking tussen gemeenten nodig om onderscheidend te kunnen zijn en voldoende draagvlak te verkrijgen. De samenwerkingsvormen kunnen verschillen in de Gelderse regio's; de Gelderse oplossingen kunnen verschillen van aanpakken elders.

Industriële vooruitgang, economische ontwikkeling en kennisontwikkeling in Food, Health, Energie, Toerisme en Recreatie, Milieu en Maakindustrie zijn de belangrijke economische sectoren van Gelderland. Juist door te versterken kan Gelderland excelleren op deze topclusters. Dit kan door, overigens ook onderling, de verbindingen te leggen. Dit versterkt de economie en het vestigingsklimaat in deze provincie. Deze economische trekkrachten zullen aansluiten op de lokale plannen en deze versterken. Het openbaar bestuur zich juist moeten richten op duurzame groei en ontwikkeling, in plaats van op de economische crisis, demografische krimp en bezuinigingen. Door het stimuleren van groei-initiatieven vanuit inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ontstaan innovatie en nieuwe ontwikkelingen. Afstemming (kwalitatief en kwantitatief) van de woningvoorraad en de bedrijventerreinen, herstructurering van bedrijventerreinen, bereikbaarheid en mobiliteit en voorzieningen zijn eveneens onderwerpen van de economische en ruimtelijke samenwerking.

Om schaalvoordelen te verkrijgen, hebben gemeenten onderdelen van hun diensten gericht op dienstverlening en burgerzaken ondergebracht in samenwerkingsverbanden. Het gaat om zaken als: financiën, informatisering en automatisering, personeel en organisatie. Ook is er een intensieve samenwerking op het terrein van uitkeringen (inter-gemeentelijke sociale diensten) en op het terrein van belastingen. Ook voor handhaving is gezamenlijk optrekken gebruikelijk en de wijze waarop uitbesteding van taken heeft plaatsgevonden.

2.4 Resume

De adviescommssie volgt de opvatting van de klankbordgroep dat landelijke en regionale ontwikkelingen hoge eisen stellen aan bestuurskracht van gemeenten. Gekozen vormen van samenwerking beperken zich niet tot een eenmaal gedefinieerde regio en bevinden zich ook niet allemaal op hetzelfde niveau.

Dat vraagt van gemeenten dat zij schakelen tussen de verschillende schaalniveaus, tussen verschillende rollen en tussen verschillende speelvelden. In de keuze voor een samenwerkingsvorm dienen daarom slimme en concrete keuzes te worden gemaakt.

De volgende factoren zijn gebruikt als indicatoren van 'sterk bestuur':

1. Zaken in huis moeten goed op orde zijn: financiën, uitvoerings- en verbindingskracht
2. Inspirerend leiderschap en veranderkracht
3. Vervullen van een legitieme rol
4. Focus op economische krachten in de regio, naast de transitie van de drie decentralisaties in het sociaal domein
5. Nadruk op meer kwaliteit en niet op minder
6. Innoveren in een netwerksamenwerking
7. Slimme samenwerking

provincie Gelderland

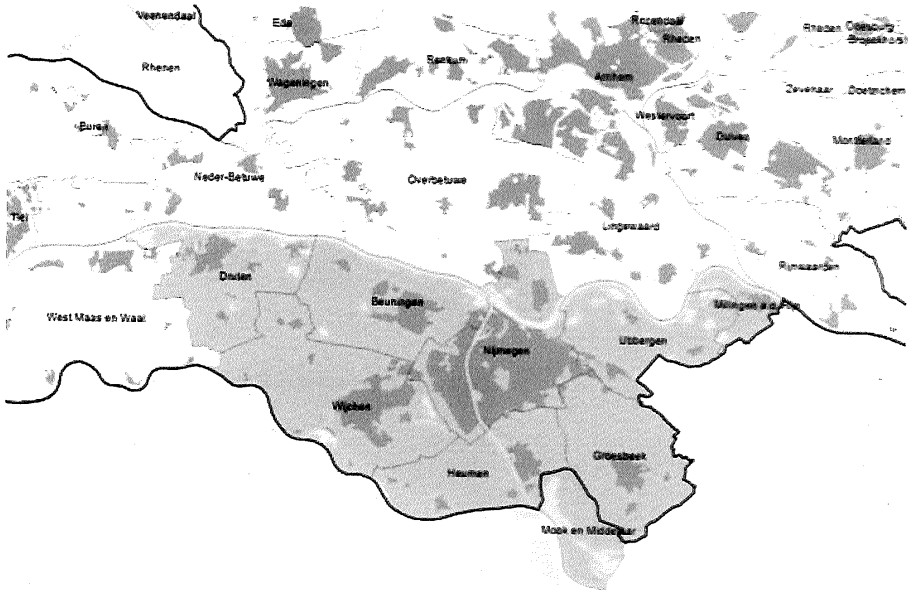

STERK BESTUUR in Gelderland

voor een bestendige toekomst

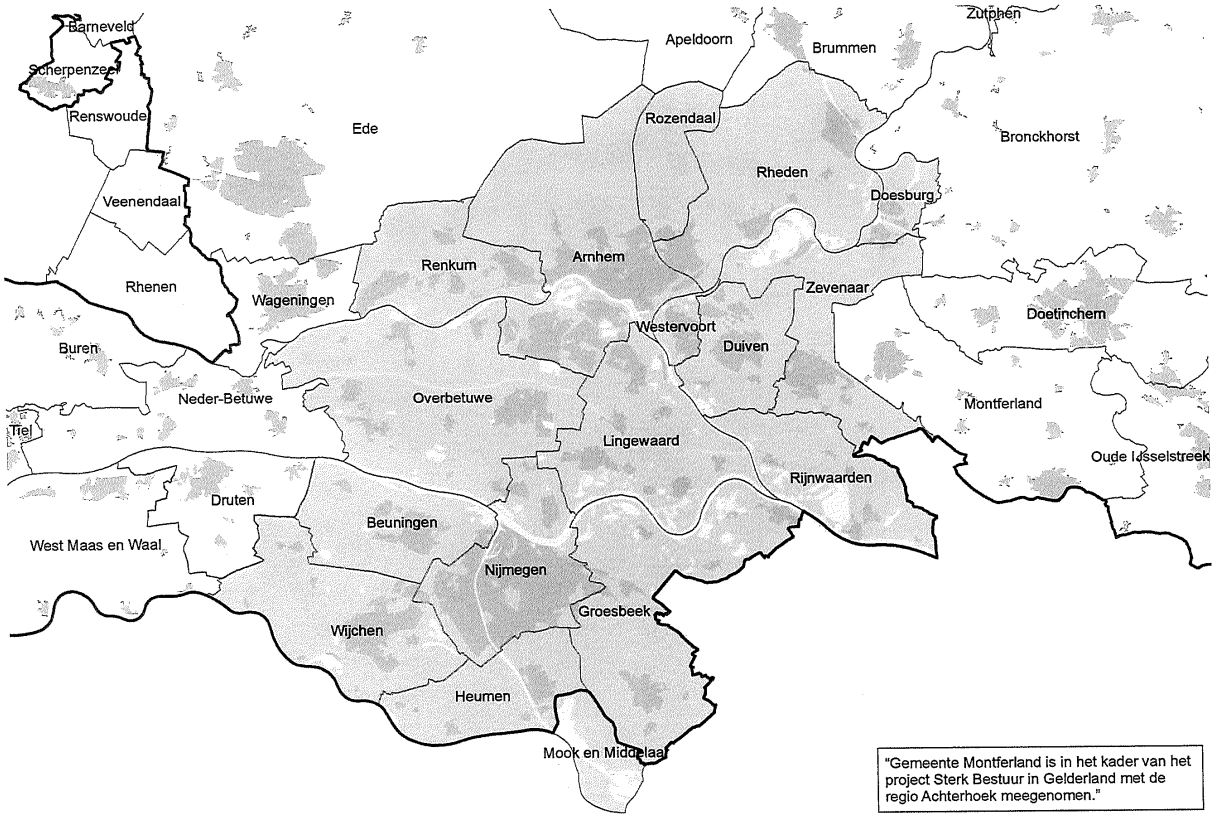

"Gemeente Montferland is in het kader van het project Sterk Bestuur in Gelderland met de regio Achterhoek meegenomen."

3. De regio Nijmegen in vogelvlucht

3.1 Zeven gemeenten gesitueerd in rivieren- en heuvellandschap

De regio Nijmegen is sinds 1 januari 2015 een samenwerkingsverband van zeven gemeenten, te weten: Beuningen, Druten, Heumen, de nieuwe gemeente Groesbeek (uit de voormalige gemeenten Millingen, Ubbergen en Groesbeek), Nijmegen, Wijchen en de Limburgse gemeente Mook en Middelaar. Druten is geassocieerd lid van de Stadsregio Arnhem/Nijmegen, maar maakt wel deel uit van de regio Nijmegen. De regio Nijmegen is begrensd door de Waal aan de noordzijde en de Maas aan de zuidzijde. Het Land van Maas en Waal en de regio Nijmegen vormen één geografische eenheid. De oostzijde is door de landsgrens begrensd.

De regio Nijmegen is doorsneden door wegen en spoorlijnen. De A50 en de A73 vormen letterlijk het kruispunt van wegen in de regio Nijmegen, maar ook de A326 zorgt voor een belangrijke oost-westverbinding. Via het spoor verbindt de regio zich met de steden Arnhem, Oss en Venlo. Van oudsher zorgen de rivieren voor verbinding tussen de gemeenten, maar het zorgt ook voor scheiding.

Nijmegen en Arnhem liggen geografisch dichtbij elkaar. De twee steden zijn echter zeer verschillend, qua cultuur, stijl, bevolkingssamenstelling en economie. Die verschillen maken ook dat ze op veel gebieden complementair zijn aan elkaar.

'De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen' is op 1 juli 2014 vastgesteld. Het is een samenwerking tussen de gemeenten Nijmegen, Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Mook en Middelaar en Wijchen. De regio wil geen lappendeken van GR'ren. Daarom is één MGR opgericht, waaronder in de toekomst modules kunnen komen te hangen. Benadrukt wordt dat deelname 'per module' een lokale afweging is. De bouw van het werkbedrijf heeft prioriteit. De MGR is een uitvoeringsorganisatie en een platform voor regionaal overleg.

Het is vooralsnog een 'lege rechtsvorm'die alleen gevuld wordt met een AB, een DB (beide conform de Wgr) en een secretariaat.

3.2 Centrumgemeente Nijmegen telt bijna 170.000 inwoners

Van de gemeenten in de regio Nijmegen is gemeente Nijmegen qua inwonertal dominant en heeft meer inwoners dan de andere zes gemeenten bij elkaar opgeteld. Nijmegen heeft meer inwoners dan Arnhem. De nieuwe gemeente Groesbeek en Wijchen volgen qua inwoneraantal, met respectievelijk ongeveer 34.000 en 41.000 inwoners. Na de fusie van Millingen, Ubbergen en Groesbeek is dit de grootste gemeente qua oppervlakte. De Limburgse gemeente Mook en Middelaar is de kleinste gemeente, zowel qua oppervlak als inwonertal; er wonen een kleine 8.000 mensen.

Gemeente	Oppervlakte	Inwoners
Beuningen	47,50 km²	25.267
Druten	42,50 km²	18.221
Heumen	41,50 km²	16.384
Groesbeek	93,28 km²	34.193
Nijmegen	57,60 km²	168.840
Wijchen	69,58 km²	40.958
Mook en Middelaar (L)	17,39 km²	7.773
Totaal (excl. Mook)	**351,96 km2**	**303.863**

Nijmegen is de centrumstad van de regio Nijmegen en voor een veel grotere regio van Dodewaard en Ravenstein in het westen naar Kleve in het oosten en van Elst in het noorden tot aan Horst in het zuiden. De bevolking in de wijde omtrek is op Nijmegen georiënteerd voor gezondheidszorg, cultuur, onderwijs, winkels en werk. Een groot deel van de Nijmeegse beroepsbevolking werkt in de regio. Nijmegen is een studentenstad met de daarbij behorende internationale kenmerken.

3.3 Ruimtelijk economische aspecten

Typering:

- Het stedelijk netwerk Arnhem-Nijmegen is, ondanks de crisis van de afgelopen jaren, een economisch gezond gebied. De meeste economische groei is gerealiseerd in de middelgrote steden aan de randen van de metropolitane gebieden, de stedenrij van Breda naar Zwolle.
- Uit onderzoek van de Rabobank naar het stedelijk netwerk Arnhem-Nijmegen blijkt dat de regio, ondanks de crisis van de afgelopen jaren, een economisch gezond gebied is.
- Uit hetzelfde onderzoek blijkt echter óók dat vergelijkbare regio's in het land nog beter presteren. Regio's als Eindhoven en Zwolle weten naar verhouding meer profijt te halen uit hun vestigingsfactoren. De ambitie van de regio Arnhem-Nijmegen om in 2020 de economisch best presterende regio buiten de Randstad te zijn, is nog een grote uitdaging.
- De werkgelegenheidsontwikkeling in het stedelijk netwerk Arnhem-Nijmegen is het afgelopen decennium vergelijkbaar geweest met die in Gelderland en Nederland. Hiermee blijft de regio achter ten opzichte van regio Amsterdam, maar is vergelijkbaar met de werkgelegenheidsontwikkeling in regio Utrecht en Eindhoven. De gemeente Nijmegen kende een werkgelegenheidsgroei van 9%.
- Ook de toekomst ziet er voor de regio Nijmegen niet ongunstig uit. In het gebied zijn alle elementen van een concurrerende regio aanwezig: een gunstige ontwikkeling van de bevolking en van de werkgelegenheid, een over het algemeen financieel gezond bedrijfsleven, een relatief hoog opleidingsniveau van de beroepsbevolking en een uitstekende ligging binnen Nederland en Europa.
- De stad Nijmegen kent geen dominante industrie. De oude industriële werkgevers zijn aan het eind van de vorige eeuw vertrokken.
- Nijmegen is een kennisstad met veel laboratoria en bedrijven met een kennisprofiel, met de zorgsector als niche. De zorgsector in Nijmegen is in omvang de tweede van het land en staat voor ruim 20% van de Nijmeegse werkgelegenheid. Het is een topsector van (inter)nationale betekenis, een banenmotor en een bron van innovatie met grote uitstralingseffecten.
- Campus Heijendaal, waar universiteit, hogeschool en een universitair medisch centrum zijn gevestigd, is de grootste werkgelegenheids-locatie van Gelderland.

Opgaven:

- Het gebied van het stedelijk netwerk Arnhem-Nijmegen met zijn 740.000 inwoners is een economische factor van belang. De regio wil door de krachten te bundelen minimaal de vierde economische regio van Nederland zijn en een scharnierfunctie vervullen tussen Randstad en Duitsland. De gemeenten willen dat doen binnen de zogeheten triple helix, dus in samenwerking met kennisinstituten en bedrijfsleven. Het gaat concreet om het versterken van het beeld van een regio die één economisch geheel is, het versterken van de (internationale) concurrentiekracht van de regio en het zorgen voor een optimale bereikbaarheid van de regio.
- De zorgsector in de regio Nijmegen heeft de ambitie uit te groeien tot een toonaangevend Europees cluster op het gebied van health, life sciences en technologie. Health Valley is een platform voor bedrijven, overheden, kennis- en gezondheidszorginstellingen met als doel kennis en kansen te koppelen op het snijvlak van health en technologie. Dit moet op Europees niveau een cluster worden met een substantiële bijdrage aan duurzame gezondheidszorg. De groei van het aantal studenten bètawetenschappen aan de universiteit biedt uitgelezen kansen voor het verder ontwikkelen van innovatieve bedrijven in de sectoren Life Sciences & Health, in de energie- en milieutechnologie (EMT) en de chemie. Er wordt samenwerking gezocht op de as Enschede-Nijmegen-Oss-Eindhoven (RedMedTech Highway) en daarbuiten. De komende jaren zoekt Health Valley naar verdere verbreding, richting Noord- en Zuid-Nederland en het nabije deel van Duitsland.
- Een opgave voor de gemeente Nijmegen is het inhoudelijk en financieel afronden van de Waalsprong.
- In de andere gemeenten is het streven gericht op het behoud van de kwaliteit van de woongemeenten in een groene omgeving met een sterke sociale samenhang binnen de kernen, met een eigen identiteit, met 'vitale kernen' waarbij men een basisvoorzieningenniveau aanduidt.

- Het beter benutten van de cultuurhistorische, archeologische en landschappelijke kwaliteit voor inwoners, ondernemers en recreanten is een opgave voor de zeven gemeenten.

Samenwerking:
Regionale samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverbanden	Deelnemende gemeenten
Stadsregio Arnhem-Nijmegen (GR)	Beuningen, Groesbeek, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen, Druten als geassocieerd lid en de gemeenten van de regio Arnhem
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Nijmegen, Wijchen (en vele andere gemeenten buiten regio Nijmegen)
Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen	Beuningen, Groesbeek, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen en de gemeenten van de regio Arnhem
Omgevingsdienst regio Nijmegen (GR)	Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Nijmegen, Wijchen

3.4 Scholing/werk

Typering:
- Nijmegen heeft zich ontwikkeld tot kennisstad. De Nijmeegse economie is steeds sterker gebaseerd op kennisintensieve productie en het opleidingsniveau van de Nijmeegse beroepsbevolking is gestegen tot boven het landelijke gemiddelde.
- Bedrijven en kennisinstellingen spelen wereldwijd een rol.
- Semiconducting (onder andere NXP) en Health Valley (Radboud UMC, bedrijven, zorginstellingen) zijn economische speerpunten.

Opgaven:
- De implementatie van de Participatiewet[1].
- Instroombeperking door samenwerking met het UWV-Werkbedrijf, bedrijfsleven, onder meer via mobiliteitscentra.
- De re-integratiecapaciteit maximaal inzetten op de nieuwe instroom en op het relatief eenvoudig bemiddelbare deel van het zittende bestand omdat de gemeente de duur dat iemand afhankelijk is van de bijstand zo kort mogelijk willen houden. Immers als iemand niet binnen een halfjaar uitstroomt, neemt de benodigde inzet om iemand kans te bieden op uitstroom naar de arbeidsmarkt enorm toe.
- Specifieke projecten waarbij mensen geschoold worden voor de sectoren waar nu nog steeds een tekort aan personeel bestaat.
- Voor de groep die minder kansrijk is, wordt ingezet op participatiebevordering en voorzieningen zoals de Wet op de sociale werkvoorziening.
- Toename van de investeringen door bestaande bedrijven.

Samenwerking:
Regionale samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverbanden	Deelnemende gemeenten
Breed (Werkvoorzieningsschap Nijmegen en omstreken)	Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Ubbergen, Wijchen

3.5 Decentralisaties

Typering:
De drie decentralisaties op het sociaal domein nemen een belangrijke plaats in op de sociaal-maatschappelijke agenda:
- Implementatie van de Participatiewet;
- decentralisatie jeugdzorg,
- decentralisatie AWBZ/Wmo.

Opgaven:
De recente decentralisaties hebben een grote impact op de gemeentelijke organisaties. De budgetten in het sociaal domein gaan een groot deel van de gemeentelijke begroting uitmaken. De ambities zijn hoog en het uiteindelijke doel is dat de gemeente de regie voert op het tot stand komen van een integraal aanbod. Dit wordt gesymboliseerd door de uitspraak: 'één gezin, één budget, één plan'.

[1] Zie ook de volgende paragraaf over de decentralisaties in het sociale domein.

De hoofdlijn is dat gemeenten het dichtst bij de inwoners zitten en deze zorg effectiever, met minder bureaucratie en goedkoper kunnen leveren. Vanwege deze redenering is er een grote financiële taakstelling aan de decentralisatie gekoppeld.

Het kabinet neemt een aantal maatregelen zodat gemeenten hun nieuwe taken goed kunnen uitvoeren, zoals:

- Minder regeldruk voor inwoners. De regels moeten zo eenvoudig mogelijk zijn. Inwoners met ingewikkelde problemen kunnen terecht bij één aanspreekpunt.
- De geldstromen aan gemeenten voor de taken in het sociaal domein worden eenvoudiger en eenduidiger ingericht. Gemeenten krijgen uiteindelijk één budget om de participatie in de maatschappij te bevorderen. Besteding van en verantwoording over dit budget wordt zo voor gemeenten overzichtelijker.

Samenwerking:

- Er is de afgelopen jaren door de deelnemende gemeenten in de regio Nijmegen gewerkt aan het voorbereiden van de decentralisaties.
- Het samenwerkingsverband is op basis van een modulaire GR ingesteld om de belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van werk, inkomen, zorg, welzijn, inkoop en ICT. Het samenwerkingsverband is ingesteld om de belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van regionale afstemming en regionale samenwerking.
- *Jeugdzorg:* De gemeenteraden in de regio Nijmegen hebben de gezamenlijke beleidsnota 'Kracht door verbinding' vastgesteld. Op basis van dit document is gewerkt aan de implementatie van de Jeugdwet (en Wmo) in de regiogemeenten. Er zijn daarnaast afspraken gemaakt met Bureau Jeugdzorg Gelderland en er is gewerkt aan de Verordening Jeugdhulp voor bij de diverse gemeenteraden.
- *AWBZ/Wmo:* Zorg die lokaal kan worden uitgevoerd, wordt deels door de gemeenten zelf afzonderlijk gecontracteerd. Dit betreft huidige Wmo-taken, inloop ontmoeting en dagbesteding voor ouderen. Zorg die lokaal kan worden uitgevoerd wordt ook deels regionaal gecontracteerd (inkoop dagbesteding en ambulante ondersteuning voor jeugd en volwassen). Regionaal is het Financieel Besluit 2015 opgesteld.
- *Participatiewet:* Om de Participatiewet uit te voeren, hebben de gemeenten in de regio Nijmegen (de arbeidsmarktregio Gelderland-Zuid), de Sociale werkvoorziening Breed en het UWV het 'Werkbedrijf regio Nijmegen' opgericht. Het Regionaal Werkdocument 'Samen Sterker' is vastgesteld door alle gemeenteraden in de regio. Op dit moment werkt de regio hard aan de bouw van het Werkbedrijf, dat vanaf
  1 januari 2015 de deuren opent. Dit is een onderdeel van de modulaire gemeenschappelijke regeling.
- *Passend onderwijs:* Voor de invoering van de Wet Passend Onderwijs werken gemeenten in de regio Nijmegen, Noordoost-Brabant en een klein deel van Noord-Limburg samen. Het gaat het om vragen als: Wat hebben ondernemers nodig om stageplekken in te richten voor leerlingen, welke vaardigheden hebben leerlingen nodig om te kunnen functioneren bij een bedrijf, hoe en wat organiseren we het leerlingenvervoer, wat te doen met 'thuiszitters', hoe helpen we kinderen, al dan niet met een beperking, aan werk? In Beuningen is het ondersteuningsplatform actief om kinderen een passende plek te geven. Voor leerlingen die extra moeite hebben, wordt gezocht naar een plaats in het speciaal onderwijs via het samenwerkingsverband Stromenland.

Regionale samenwerkingsverbanden

Samenwerkingsverbanden	Deelnemende gemeenten
Modulaire GR regio Nijmegen	Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen
GGD regio Gelderland-Zuid (GR)	Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Nijmegen, Wijchen (en vele andere gemeenten buiten regio Nijmegen)

3.6 Bedrijfsvoering en dienstverlening

Typering:
Binnen de regio Nijmegen zijn er diverse regelingen deels op basis van contractgestuurde dienstverlening. Wijchen werkt bijvoorbeeld samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Groesbeek op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en Wijchen werkt samen met de gemeenten Beuningen, Heumen en Groesbeek ten aanzien van de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen (Beuningen fungeert als centrumgemeente). Op het gebied van Afvalstoffen en Reiniging voert de Dienst Afval en Reiniging (DAR) voor Wijchen en zeven andere gemeenten in de regio taken uit.
De gemeenten beslissen zelf van welke diensten zij gebruik willen maken en in welke mate.

De gemeenten in de regio Nijmegen werken samen op ICT. Gemeente Wijchen heeft besloten niet per medio 2014 deel te nemen aan de ICT-samenwerkingen. De ICT-samenwerking is de basis en het vliegwiel voor verdere samenwerking in de regio. Een samenwerking op de 'harde' ICT is de eerste focus, maar niet het einddoel. De huidige gemeentelijke netwerken worden uiteindelijk, door middel van glasvezelverbindingen, gekoppeld tot één netwerk dat centraal beheerd wordt. De huidige netwerken met al hun koppelingen en datacentra worden geleidelijk omgevormd tot dat ene netwerk met een centraal datacenter en met centrale koppelingen en generieke voorzieningen.

De contract gestuurde dienstverlening heeft met name betrekking op de volgende onderwerpen:
- Milieu en afval
- Belasting
- Inkoopbureau
- Leerplicht
- Regionaal Meld- en Coördinatiecentrum
- Bijzonder onderzoek

Opgaven:
- De modulaire GR Nijmegen wordt stapsgewijs uitgebreid met nieuwe dossiers.

Samenwerking:
Bestaande samenwerkingsverbanden via contract gestuurde dienstverlening

Dienstverlening	Deelnemende gemeenten
Milieu en Afvalverwerking regio Nijmegen (GR)	Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Nijmegen, Mook en Middelaar, Wijchen
Dienst Afval en Reiniging (DAR)	Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Nijmegen, West Maas en Waal, Wijchen
Regeling gemeenschappelijk belastingkantoor	Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Wijchen
Regionale Ambtsinstructie Leerplicht regio Nijmegen	Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen en Wijchen.
Regionaal Meld- En Coördinatiecentrum Arnhem/Nijmegen	Beuningen, Groesbeek, Heumen, Mook en Middelaar, Nijmegen, Wijchen
De GR Bijzonder Onderzoek Regio Gelderland-Zuid.	Beuningen, Groesbeek, Heumen en Wijchen

4. Waarnemingen van de adviescommissie

4.1 Gemeenten in beweging

In deze regio is een belangrijke ontwikkeling de recente herindeling van de MUG-gemeenten. Het krachtenveld en de verhoudingen zullen daardoor gaan veranderen. Het valt de adviescommissie op dat de gemeenten zoals West Maas en Waal uit de regio Rivierenland en Druten deze ontwikkeling waarnemen, maar daar maar beperkt op anticiperen in die zin dat hun eigen samenwerking met de buurgemeenten nog niet krachtig wordt opgepakt. De gemeente Druten pakt de samenwerking op conform alle andere gemeenten in de regio Nijmegen en opteert daarnaast voor herindeling.

Niet alle gemeenten zien in volle omvang de noodzaak voor samenwerking. Net zoals in de regio Arnhem blijven de discussies over het strategisch niveau nogal eens beperkt tot de structuurvraag over de gevolgen van het opheffen van de Wgr+-status. Een onderbouwde strategie voor de lange termijn is in veel gemeenten niet aanwezig.

De inkrimping van de formatie als gevolg van de bezuinigingen door de economische crisis is de afgelopen jaren groot geweest. De adviescommissie ziet dat met uitzondering van de gemeente Nijmegen er grote inspanningen moeten worden geleverd om adequaat te kunnen blijven functioneren. Voor kleine gemeenten geldt bovendien dat de kwetsbaarheid vanwege de vele 'éénpitters' in de organisatie groot is. Deze capaciteitsproblemen gelden voor uitvoerende taken en voor de beleidsadvisering aan het college.

De ambities van de colleges en de raden reiken veelal hoger dan realistisch is voor de ambtelijke organisatie. De bezuinigingen beperken dus de mogelijkheden van de ambtelijke organisaties.
Vanuit de drie K's (Kwaliteit, Kwetsbaarheid, Kosten) geredeneerd, is schaalvergroting voor alle gemeenten van belang. Nadrukkelijk geeft de adviescommissie aan dat de eerste zoekrichting voor schaalvergroting samenwerking tussen gemeenten is. De adviescommissie ziet echter nog slechts beperkte beweging bij gemeenten om in overleg met hun buren de operationele samenwerking (bedrijfsvoering) te versterken. Ook in deze regio zijn er pogingen voor intensivering van de samenwerking op operationele taken gedaan, maar de opbrengst is nog laag. Colleges hebben de neiging om zich intensief te bemoeien met hoe bedrijfsvoeringstaken al dan niet in samenwerking worden uitgevoerd. De bestuurlijke drukte maakt dat de initiatieven voor samenwerking niet altijd als productief worden ervaren.

Ook valt op dat operationele samenwerking na een lange voorbereidingstijd bij vele gemeenten alsnog niet wordt gerealiseerd vanwege (onnodige?) sentimenten. Een voorbeeld daarvan is de samenwerking Wijchen-Heumen, die na een intensief traject afketste.

De uitdaging is om in de samenwerking intensief in te zetten op economische visieontwikkeling voor de regio Nijmegen. Versterking van de profilering is hier zeer noodzakelijk.

De discussies over de gevolgen van het verdwijnen van de Wgr+-status blijken onvoldoende productief. De samenwerking tussen de gemeenten in het stedelijk netwerk lijkt, ondanks het instellen van een Gezamenlijk Orgaan, uiteen te vallen. Zoals ook in het rapport over de regio Arnhem is opgenomen, signaleert de adviescommissie dat de samenwerking tussen Arnhem en Nijmegen meer tekenen van concurrentie vertoont dan van samenwerking met gemeenschappelijke doelstellingen.

4.2 Verminderen kwetsbaarheid door schaalvergroting

De ambtelijke organisaties van alle gemeenten kennen een hoge werkdrukbeleving. De organisaties zijn kwetsbaar in hun bedrijfsvoering en hebben op onderdelen ook capaciteitstekorten, zowel kwalitatief als kwantitatief. Tegelijkertijd neemt in veel gemeenten het aantal fte's nog af.

De kleine gemeenten zoeken de oplossing voor deze problemen in samenwerking, onderling en met Nijmegen. Uitleen en inhuur van ambtenaren, kennisoverdracht en Nijmegen als hofleverancier van kennis en ervaring bieden nu soelaas. De adviescommissie constateert dat door de sterke centrale rol van Nijmegen in dit netwerk tekortkomingen worden opgevangen. De vraag is of deze samenwerkingsverbanden in de toekomst in staat zijn om de benodigde versterking van de drie K's te realiseren.

4.3 Versterken op drie schaalniveaus

Samenwerking en versterking van de samenwerking spelen op drie niveaus:

- Intergemeentelijke samenwerkingen van twee of meer gemeenten. De kleine gemeenten buiten de stad Nijmegen zoeken elkaar op om taken te delen of gezamenlijk uit te voeren. De nieuwe gemeente Groesbeek is hiervan een voorbeeld. Het zijn de operationele taken die hier baat bij hebben en efficiënter en effectiever kunnen worden uitgevoerd.
- Samenwerken op de schaal van de regio Nijmegen wat betreft werk en inkomen, zorg en welzijn, de jeugdzorg, het onderwijsaanbod, wonen, werken en recreëren, groen en natuur. Steeds weer is het Nijmeegse belang ook een belang van de regio en andersom. Het zijn vooral de tactische en strategische taken die op deze schaal worden uitgevoerd.
- Stedelijk netwerk Arnhem Nijmegen: dit netwerk is van belang in nationaal en internationaal perspectief. Dit betreft de strategische taken. De huidige stadsregio werkt namens en voor de regiogemeenten aan een aantrekkelijke, goed bereikbare en internationaal concurrerende regio. Een regio die aantrekkelijk is voor inwoners en waar bedrijven en instellingen willen investeren. Ook een regio die in Den Haag op de kaart staat en bekend is in Brussel.

4.4 Vele opschalingspogingen

Moeizame fusieprocessen

De adviescommissie heeft waargenomen dat de gemeenten in de regio Nijmegen zich zeer inspannen om adequaat te functioneren. Iedere gemeente doet dit op een eigen manier, maar er wordt altijd gehandeld vanuit trots en een zelfbewuste houding.

Nadenken over vormen van samenwerking gebeurt, met wisselend resultaat, op verschillende niveaus. Veel van de gemeenten rond Nijmegen hebben de mogelijkheden verkend van samenwerking met een of meer gemeenten. De samenwerkingsvormen zijn ook hier velerlei en veelsoortig. Een eenduidige oplossing die kan steunen op een algemeen gedragen visie ontbreekt echter. Wellicht gaat de modulaire GR hierin verbetering brengen en wordt verder ontwikkeld.

Alle gemeenten rond Nijmegen hebben de afgelopen jaren naar de buren gekeken voor samenwerking en mogelijk opschaling. Veel van deze pogingen zijn gestrand vanwege:

- Gebrek aan meerwaarde op de 3 K's;
- Ontbreken van de noodzaak/sense of urgency voor opschaling;
- Angst voor het verlies aan identiteit of eigenheid dorpen;
- Financiële consequenties;
- De provinciale grens met Limburg.

Wij hebben een fusiepartner

Destijds hebben de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek gekozen voor herindeling. Dit proces is jaren geleden gestart en de herindeling is per 1 januari 2015 gerealiseerd. . De fusie biedt de inwoners en ondernemers een aanpak van de problemen die adequater is dan wat de drie tot nu toe konden leveren.

Er is sprake van een sterke interne samenhang en een gemeenschappelijke identiteit. De historische, demografische, sociaal-economische en geografische kenmerken zorgen hiervoor. Door de herindeling ontstaat een sterkere gemeente die op een kwalitatief goede en krachtige wijze de dienstverlening voor de burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties kan vormgeven, een gemeente die meer voorbereid is op een toekomst waarin steeds meer taken bij de gemeentelijke overheid worden neergelegd en die een sterke rol kan gaan spelen in de regio. Kanttekening daarbij is dat de schaal nog steeds middelgroot blijft.

De herindeling van de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek past in de ontwikkelingen die zich voordoen op het terrein van het openbaar bestuur, waar de schaalgrootte in relatie tot de toegenomen taken en de taken die nog op de gemeente afkomen een actueel thema is. Deze vrijwillige herindeling sluit aan bij de al ontwikkelde samenwerkingsverbanden in de afgelopen jaren tussen de drie gemeenten. De betreffende gemeenten kiezen voor de vorming van een sterke landelijke gemeente aan de zuidoost kant van Nijmegen. De nieuwe gemeente houdt nadrukkelijk de mogelijkheid open dat Heumen en Mook en Middelaar op termijn zullen aansluiten.

Wij zoeken een fusiepartner
Bij regiobrede vraagstukken werkt de gemeente Druten samen met alle gemeenten in de regio Nijmegen. Gemeente West Maas en Waal is voor de gemeente Druten een vanzelfsprekende partner. Deze gemeente is lid van Regio Rivierenland. Hierdoor is de afstand tussen de buurgemeenten groter geworden. Gemeente Druten zoekt toenadering tot de gemeenten West Maas en Waal, Wijchen en Beuningen. Een fusie van deze gemeenten levert een gemeente op van circa 100.000 inwoners. Een mooie maat, zo constateert men. Ook de mogelijkheden voor samenwerking met de gemeenten Heumen en Nijmegen en de Groesbeek-gemeenten worden verkend.

Een grotere en sterke gemeente in het Land van Maas en Waal zou naar de mening van de gemeente Wijchen ook beter zijn voor de samenwerking in het Rijk van Nijmegen. Een sterke stad verdient een sterk ommeland. Sterke gemeenten aan de oost- en westkant van Nijmegen zouden ook goed zijn voor de samenwerking met Nijmegen.

- De ambtelijke fusie van Wijchen met Heumen leek kansrijk, maar gezamenlijk onderzoek naar de 3K's wees uit dat beide gemeenten er op dit punt niet op vooruit zouden gaan. Wijchen is overgestapt op grootschaliger samenwerking in de lijn van de 100.000+-gemeenten.
- Voor Wijchen geldt dat een ambtelijke fusie met Druten, West Maas en Waal en Beuningen bespreekbaar is, maar een bestuurlijke fusie ligt vooralsnog niet in de rede.

Gemeente Heumen ervaart dat samenwerking met name op de strategische taken nodig is. Na het beëindigen van de voorbereidingen van een ambtelijke fusie met Wijchen staat de gemeente open voor andere samenwerkingspartners. Als samenwerking gewenst is wordt hiervoor in de eerste plaats naar de gemeente Mook en Middelaar (L) gekeken. Wanneer een grotere schaal wenselijk is, vindt samenwerking plaats op de schaal van de regio Nijmegen. Heumen kijkt met een open blik naar het eigen presteren en verbeteringsmogelijkheden door met andere gemeenten samen te werken.
Hierover wordt binnen de gemeente gesproken, ook met de inwoners. Zowel de inwoners als de gemeenteraad staan hierin pragmatisch in.

De inwoners van Gemeente Mook en Middelaar (provincie Limburg) zijn voor een deel, namelijk Molenhoek, op Nijmegen georiënteerd. Op enkele terreinen bouwt deze gemeente aan samenwerking met de gemeente Heumen. Met de Limburgse gemeenten Bergen en Gennep heeft Mook en Middelaar een regiovisie opgesteld, maar de herindeling met deze Limburgse gemeenten is een aantal jaren gelden niet gelukt. De gemeente Mook en Middelaar blijft de komende jaren de samenwerking zoeken in de regio Nijmegen, maar blijft uitgaan van het handhaven van de provinciegrens.

4.5 Gemeenten nader toegelicht

Nijmegen als hofleverancier
De regio Nijmegen kent een onomstreden centrum en dat is Nijmegen. De andere zes gemeenten (dat is inclusief de Limburgse gemeente Mook en Middelaar), zijn voor vrijwel alle bovenlokale functies georiënteerd op Nijmegen stad. Op het niveau van de Stadsregio Arnhem/Nijmegen vinden afwegingen ten aanzien van economie, infrastructuur en wonen plaats. Al het overige wordt op de schaal van de regio Nijmegen afgewikkeld, met uitzondering van een aantal wettelijke organen (zoals de brandweerregio).

De rol van regisseur Nijmegen stelt hoge eisen aan de professionaliteit van de organisatie: een organisatie die effectief, efficiënt, transparant, toegankelijk en aanspreekbaar functioneert. Een overheid die zich richt op haar kerntaken heeft kwalitatief hoogwaardige medewerkers nodig, die vanuit een veranderende rolverdeling de taak van regisseur in beleid en uitvoering kunnen vervullen. Nijmegen 'bouwt en onderhoudt' de stad met behulp van haar medewerkers. Zij vormen het 'kapitaal' van de organisatie.

Met de organisatieontwikkeling beoogt Nijmegen de gemeentelijke organisatie zo in te richten dat de dienstverlening naar bestuur en burger optimaal verloopt en tevens het huishoudboekje op orde is. Nijmegen wil een moderne netwerkorganisatie zijn, die van buiten naar binnen werkt.

Nijmegen wil de regio blijven bedienen en de regiogemeenten ervaren dat als positief. De niet overheersende houding van de ambtelijke en bestuurlijke organisatie maakt dat er veel waardering is voor de samenwerking. Ook de professionele houding van de gemeenteraadsleden wordt als positief ervaren.

Overige zes gemeenten

Het personeel van de regiogemeenten is in het algemeen hoogopgeleid, veelal universitair geschoold in Nijmegen. Door de kwaliteit van de medewerkers zijn zij volwaardige gesprekspartners voor gemeente Nijmegen.

Gemeente Wijchen ziet zichzelf als grote broer naast Nijmegen.
De gemeente heeft haar eigen organisatie goed op orde. Wijchen heeft als gemeente een schaal waardoor ze taken (nog) zelf kan doen. Maar zij werkt op een aantal taken ook samen met andere gemeenten in de regio. Als grootste van de kleine gemeenten kent Wijchen zichzelf een belangrijke functie toe in de regionale samenwerking. De andere gemeenten zien dat overigens niet zo sterk en het gevaar is aanwezig dat die houding een coöperatieve samenwerking in de weg staat.

Beuningen is een aantrekkelijke woongemeente, grenzend aan de stad Nijmegen en beschikt over een goed voorzieningenniveau en een krachtige sociale structuur. De gemeente heeft als belangrijkste vraagstuk de financiële situatie. Weliswaar heeft Beuningen een perspectief op een sluitende begroting maar de weg daar naar toe zal niet eenvoudig zijn. Voor een intensievere samenwerking met andere gemeenten is het noodzakelijk dat de eigen financiën op orde zijn. De komende jaren blijft de gemeente kwetsbaar en dat kan een belemmering zijn voor de samenwerking.

Gemeente Druten is geassocieerd lid van de stadsregio. De gemeente en inwoners zijn ook voornamelijk gericht op regio Nijmegen en niet op Regio Rivierenland. Door de provincie Gelderland is de gemeente Druten gevraagd om volkshuisvesting, vervoer en bedrijventerreinenbeleid binnen de Regio Rivierenland af te stemmen. Een en ander had als achtergrond Regio Rivierenland te versterken. Druten opteerde jarenlang voor het lidmaatschap van de Stadsregio en zal zich aansluiten bij het nieuw te starten Gemeenschappelijk Orgaan (GO)

Wat de samenwerking in het algemeen betreft, hanteert de gemeente Heumen - afhankelijk van het beleidsveld en de wijze waarop de gemeente de regierol invult - de trap: zelf doen, samenwerking met gemeente Mook en Middelaar (L) en samenwerking op de schaal van de regio Nijmegen. In de praktijk geschieden vele activiteiten van operationele, beleidsvormende en strategische aard op het niveau van de regio. Deze kleine gemeente presteert goed. Men opteert voor zelfstandigheid, maar raad en inwoners gaan hier pragmatisch mee om.

De MUG-gemeenten hebben een verstandig besluit genomen gelet op de 3K's en worden daarmee serieuze partner in regio. De nieuwe fusiegemeente zal zich nog moeten zetten, maar de voorbereidingen zijn doordacht en zorgvuldig uitgevoerd. De gemeente realiseert zich dat ook na de herindeling er gebouwd moet worden aan de intensivering van de samenwerking in de regio Nijmegen.

Mook en Middelaar is een Limburgse gemeente die sterk op Gelderland is georiënteerd. Gezien de ligging van de gemeente niet verrassend. Als gevolg van alle ontwikkelingen bij de gemeenten in Gelderland, in het bijzonder de opschaling door de fusie van de MUG-gemeenten, dreigt Mook en Middelaar in een geïsoleerde positie terecht te komen. Dat is het gevolg van het feit dat ze Limburgs willen blijven, terwijl de gemeente de samenwerking zoekt in de regio Nijmegen.

5. Conclusies en aanbevelingen van de adviescommissie

5.1 Het algemene beeld

Naast de grootschalige regionale opgaven op het terrein van economie en mobiliteit, vergen de decentralisaties op het sociale domein, de veranderingen van de Huisvestingswet, Woningwet en Omgevingswet aandacht. Daarnaast moeten alle Nederlandse gemeenten zien om te gaan met bezuinigingsdoelstellingen en de zich veranderende verhoudingen tussen lokaal bestuur en plaatselijke samenleving. Dat stelt nu, maar zeker in de toekomst, hoge eisen aan gemeenten.

Het beeld van het profiel van de regio ligt gedifferentieerd. De commissie constateert dat Regio Nijmegen voor de hierboven genoemde uitdagingen staat en zodanig in opbouw is dat er perspectief is. De recent gestarte keuze om daartoe een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling in te stellen is een kans voor de regio en krijgt commitment in de verdere uitwerking.

Aan de andere kant heeft de regio Arnhem-Nijmegen veel potentie, maar slaagt er op dit moment onvoldoende in deze te benutten. Op een ranglijst van economisch krachtige regio's staat de regio Nijmegen op een 25-ste plaats, achter de Gelderse regio's Arnhem, Noord-Veluwe en Stedendriehoek of vergelijkbare Nederlandse regio's als Venlo of Amersfoort. De ruimtelijk economische ontwikkeling stagneert. De regio verliest positie door een profiel dat onvoldoende scherp is en door de te sterke interne oriëntatie op de structuur.

Vanuit de maatschappelijke organisaties en ondernemers is aangegeven dat de Triple Helix moeizaam functioneert als het gaat om meerjarige samenwerking. Op projectmatige basis gaat het redelijk tot goed. Geconstateerd wordt, dat de sense of urgency eigenlijk nog niet groot genoeg is in het gebied. Logistiek ligt het gebied erg goed. Dit leidt deels tot zelfgenoegzaamheid, meer nog in Arnhem dan in Nijmegen. De aanwezigen zijn zelf geschrokken van de economische cijfers van het gebied.

Het Stedelijk netwerk Arnhem ziet men als een los verband, terwijl in Nijmegen een veel inspirerender omgeving aanwezig is, mede door de aanwezigheid van de universiteit en interesse vanuit het bedrijfsleven.

De Stadsregio als geheel straalt onvoldoende coherentie uit om adequaat te reageren op de nieuwe eisen. Als er niet wordt geïnvesteerd in gemeentelijke bestuurs- en samenwerkingskracht, zal het niet lukken om de regionale economische structuur, de maatschappelijke voorzieningen en de gemeentelijke overheidsdienstverlening op peil te houden of te versterken.

5.2. Conclusies

Op grond van de waarnemingen en oordelen over de toekomstbestendigheid van het bestuur in de regio Nijmegen, komt de adviescommissie tot de volgende conclusies:

Conclusie 1: structuurdiscussies verhinderen voortgang, terwijl de samenwerkingscultuur het echte probleem is.
De discussies over WGR en Stadsregio bepalen al te lang de agenda's. De structuurdiscussie over de toekomst van de strategische ruimtelijk-economische samenwerking in de regio loopt al jaren, terwijl naar de mening van de commissie de samenwerkingscultuur het echte probleem is. De sterk vertraagde landelijke besluitvorming over de WGR+-regeling heeft niet bijgedragen aan de mogelijkheid een knoop door te hakken in deze discussie. Als het gaat over de ontwikkeling van regionale samenwerkingsverbanden zijn er meer algemene discussies over taken, bevoegdheden, autonomie en zeggenschap. De inhoud, de te realiseren maatschappelijke en bestuurlijke opgaven staan in deze discussies veel minder centraal. Externe druk vanuit maatschappelijke partners (triple helix) die de urgentie van regionale vraagstukken benadrukken is zeker aanwezig en kan daarbij helpen.

Conclusie 2: in vergelijking met de WGR+ lijkt het Gezamenlijk Orgaan een stap terug voor de ontwikkeling van de regio.
Regio Nijmegen profileert zich als Health Valley met het medische technologiecluster in Nijmegen en omgeving (verbondenheid bedrijven, overheid, gezondheidszorg en kennisinstellingen). Om dit te kunnen benutten zijn een goede bereikbaarheid, passende bedrijventerreinen, aantrekkelijke voorzieningencentra en een passende woonkwaliteit voorwaarden. Het netwerk van de stadsregio is van belang in nationaal en internationaal perspectief. Dit betreft de strategische taken. De huidige stadsregio werkte namens en voor de regiogemeenten aan een aantrekkelijke, goed bereikbare en internationaal concurrerende regio. Een regio die aantrekkelijk is voor inwoners en waar bedrijven en instellingen willen investeren. Ook een regio die in Den Haag op de kaart staat en bekend is in Brussel. De commissie vindt de oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan als vervolg op de WGR+ gezien de discussies een begrijpelijke stap. Maar uiteindelijk is het een verlies voor de noodzakelijke ontwikkeling.

Conclusie 3: het gebrek aan bindende inhoudelijke en financiële afspraken over de opvolging van de WGR+ dreigt te leiden tot het missen van kansen in met name de economische ontwikkeling.
Het is dus belangrijk dat de regio kan bouwen aan een agenda voor de middellange en lange termijn. Het stedelijk netwerk Arnhem-Nijmegen is een belangrijke economische motor van Gelderland. Ongeacht de bestuurlijke constructie gaat het de samenwerkende gemeenten en provincie om goed openbaar vervoer en een goede bereikbaarheid, zowel in als naar de stedelijke regio. Om daar goed aan te werken zijn mensen en middelen noodzakelijk om inhoud en vorm te geven aan (uitvoerings)plannen. Dat wordt nu node gemist.

Conclusie 4: de kwaliteit en capaciteit van het eigen huis is vrijwel overal op orde, maar een dreigende kwetsbaarheid in de nabije toekomst vraagt om een schaalvergroting.
Vooral in kleine en middelgrote gemeenten is het ambtelijk apparaat kwetsbaar, ook door de aanwezigheid van eenpersoonsfuncties. Gemeenten hebben vanwege financiële problemen en bezuinigingsdoelstellingen fors bezuinigd op hun ambtelijke capaciteit. Hoewel deze bezuinigingen enigszins zijn opgevangen met reorganisaties en andere efficiencyverbeteringen, zijn de grenzen van wat gemeentelijke organisaties aankunnen wel bereikt. Op het gebied van de beleidsuitvoering en beleidsadvisering zal dat in de nabije toekomst problemen gaan opleveren. Door capaciteitskrapte is de werkdruk van ambtenaren al erg hoog geworden, of moeten beleidsdoelstellingen en bestuurlijke ambities naar beneden worden bijgesteld. Samenwerking vindt plaats als de kwaliteit en capaciteit onder druk komen. De gemeenten zijn in het algemeen praktisch in de uitwisseling van personeel.

De kleine gemeenten buiten de stad Nijmegen zoeken elkaar op om taken te delen of gezamenlijk uit te voeren. De nieuwe gemeente Groesbeek is hiervan een voorbeeld. Het zijn de operationele taken die hier baat bij hebben en efficiënter en effectiever kunnen worden uitgevoerd.
Opvallend is dat een deel van de bezuinigingen nog moet plaatsvinden. Voor de toekomst betekent dit dat de druk op het eigen huis nog toeneemt. Dit resulteert ook in verdere reorganisaties die de interne bedrijfsvoering zullen beïnvloeden.

Conclusie 5: gemeente Nijmegen functioneert goed als centrumgemeente in regio.
Nijmegen functioneert als een moderne hoogwaardige netwerkorganisatie die van buiten naar binnen werkt. Nijmegen heeft veel geïnvesteerd in de samenwerking met de regio. Samenwerken op de schaal van de regio Nijmegen wat betreft werk en inkomen, zorg en welzijn, de jeugdzorg, het onderwijsaanbod, wonen, werken en recreëren, groen en natuur. Steeds weer is het Nijmeegse belang ook een belang van de regio en andersom. Het zijn vooral de tactische en strategische taken die op deze schaal worden uitgevoerd.

Conclusie 6: Druten ziet West Maas en Waal als vanzelfsprekende partner voor een herindeling.
Nadrukkelijk geeft de adviescommissie aan dat schaalvergroting nadrukkelijk niet synoniem is met herindeling. Schaalvergroting kan op de eerste plaats worden gevonden door het realiseren van geïnstitutionaliseerde samenwerking tussen gemeenten. In een enkel geval zal dat echter onvoldoende resultaat geven.

Dat is ook de reden geweest dat de MUG gemeenten hebben gekozen voor een herindeling om zodoende een solide fundament te leggen om kwetsbaarheid te voorkomen. De gemeenten ten westen van Nijmegen zijn nog zoekende naar de optimale samenwerkingsvorm. Maar om daar optimaal een goede rol in te kunnen spelen is schaalgrootte ook van belang. De gemeente Druten heeft daarin positie gekozen en ziet de Rivierenlandse gemeente West Maas en Waal als vanzelfsprekende partner.

5.3 Aanbevelingen van de commissie

De optimale schaalkeuze voor bestuurlijke inrichting bestaat niet, zeker niet voor de gemeente als eerste overheid met burgergerichte taken. Zo stellen de eisen van nabijheid, maatwerk en efficiency van dienstverlening verschillende voorwaarden aan de schaal waarop deze is georganiseerd. En dat terwijl het op strategisch niveau vooral gaat om het samenspel van de triple helix, publiek-private samenwerkingsverbanden met gedeelde agenda's en gecoördineerde uitvoering van gemeenschappelijke programma's. Vanuit dat referentiekader kijkt de adviescommissie naar de vraagstelling van 'Sterk Bestuur in Gelderland', waarbij drie verschillende schaalniveaus worden onderscheiden:

1. Strategische samenwerking: economische, ruimtelijke ordenings- en infrastructurele keuzes en maatregelen die bijdragen aan het versterken van de (internationale) concurrentiepositie van de regio;
2. Beleidsvorming en -uitvoering: het maken van beleidskeuzes en de beleidsuitvoering van gemeentelijke taken in het fysieke en sociale domein;
3. Bedrijfsvoering en dienstverlening: het beheer van de ambtelijke organisatie en de uitvoering van gemeentelijke diensten die zich richten op buurten, wijken en dorpskernen ('schoon, heel en veilig').

- Strategische samenwerking

Met het oog op het beëindigen van de Wgr+-regeling voor de Stadsregio Arnhem-Nijmegen heroriënteert de regio zich op de structuur van de strategische samenwerking op ruimtelijk en economisch gebied. De commissie adviseert de regio Nijmegen om hier snel concrete stappen in te zetten en heeft daarbij de volgende overwegingen en aanbevelingen:

Aanbeveling 1: versterk de strategische samenwerking op regionale schaal: economie, wonen, werken, bereikbaarheid voor het gebied van de voormalige Stadsregio. De provincie dient daartoe positie te kiezen en actief met Arnhem en Nijmegen de discussie aan te gaan over het maken van inhoudelijke en financiële afspraken.

Onderzoek naar regionaal-economische ontwikkelingen laat zien dat regio Nijmegen ver achterblijft bij andere Gelderse en Nederlandse regio's (de regio Arnhem haalt overigens een ongeveer gelijke score). Dit terwijl de regio volgens hetzelfde onderzoek qua ligging, woonaantrekkelijkheid en arbeidsmarkt grote potenties heeft. Het verzilveren van die potenties vraagt om extra bestuurlijke inzet.

Aanbeveling 2: ontwikkel een nieuwe regionale strategische agenda in triple helix-verband.

Dat de discussie over de toekomst van regionale samenwerking vooral over structuren gaan, heeft te maken met het feit dat de inhoud – de strategische agenda – blijkbaar onvoldoende leeft. De commissie raadt daarom aan een nieuwe strategische agenda op te stellen (of de bestaande te herijken) met kennis- en onderwijsinstellingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Gezien bestaande ruimtelijke en economische verbanden tussen Arnhem en Nijmegen zou deze agenda in ieder geval voor het stedelijk gebied Arnhem-Nijmegen moeten worden opgesteld. Een nauwere samenwerking met triple helix Wageningen, geïnitieerd door ondernemers, zou ook overwogen kunnen worden.

Aanbeveling 3: de gemeenten in de regio zouden Nijmegen het voortouw moeten gunnen in de samenwerking in de Stadsregio.

De steden Nijmegen (en Arnhem) zouden de leiding moeten nemen in deze strategieontwikkeling. Vooral omdat de strategische beleidscapaciteit op ruimtelijk-economisch gebied hier het meest voorhanden is.
De commissie beveelt aan ervoor te waken dat deze regionale strategische agenda een stedelijke agenda wordt. Door de opgaven van het stedelijk en landelijk gebied in samenhang te bezien, wordt niet alleen recht gedaan aan de ruimtelijke en economische verwevenheid van stad en regio, maar kan ook gemakkelijker een breed bestuurlijk commitment worden gekregen voor strategische ontwikkelingen. De andere gemeenten moeten zijn aangehaakt, het initiatief ligt bij Nijmegen (en Arnhem).

- Tactische samenwerking
Voor beleidsontwikkelingen (vooral op het gebied van de 3D's) wordt in de regio Nijmegen nu zwaar geleund op de stad. De commissie stelt voor daar de volgende consequenties aan de verbinden:

Aanbeveling 4: werk de invulling van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling met voortvarendheid uit.
De MGR wordt door alle gemeenten in de regio Nijmegen beoordeelt als een kans voor de regio. De MGR zal daardoor snel tot volle wasdom kunnen worden gebracht. En dat zal de kwaliteit van het bestuur in de regio Nijmegen ten goede komen.

Aanbeveling 5: de regio en de gemeente Nijmegen hebben baat bij sterke (buur)gemeenten.
De commissie acht het verstandig om te anticiperen op toekomstige ontwikkelingen door het intensiveren van de samenwerking en dat mede te bezegelen in zakelijke afspraken met de gemeente Nijmegen. De gewenste regionale efficiency-voordelen kunnen zo gecombineerd worden met de voordelen van lokale nabijheid en bereikbaarheid.

Aanbeveling 6: de bestuurlijke inrichting moet terug naar de grenzen van het Rijk van Nijmegen: dus met Druten en West Maas en Waal.
Veel gesprekspartners in de regio Nijmegen zien dat de eerdere keuze om West Maas en Waal en Druten op afstand van de Stadsregio-gemeenten te zetten uiteindelijk niet logisch is. Een versterking van de verbinding met deze gemeenten ligt daarom voor de hand.

Aanbeveling 7: Druten en West Maas en Waal zouden een intensievere samenwerking en uiteindelijk wellicht een samengaan kunnen overwegen.
De adviescommissie verwacht dat versterking van de 3K's voor deze gemeenten voor de toekomst noodzakelijk is. Dat maakt het voor hen mogelijk om ook een waardevolle bijdrage te leveren aan de versterking van de regionale samenwerking tussen de gemeenten ten westen van Nijmegen.

- Operationele samenwerking
In het intensiveren van de operationele samenwerking is winst te behalen in financiële en kwalitatieve zin. Dit zal dan ook een onderwerp zijn dat de komende jaren hoog op de agenda hoort te staan.

Aanbeveling 8: het is op termijn noodzakelijk om schaalvergroting na te streven voor de uitvoeringsorganisaties van de gemeenten.
Om de kwaliteit van de dienstverlening en bedrijfsvoering te kunnen behouden en verstevigen met minder middelen, zijn schaalvergrotingen nodig. Daarbij denkt de commissie met name aan een verbreding en verdieping van de bestaande samenwerkingsverbanden op dit terrein.

Voor het bestrijden van ambtelijke capaciteitsproblemen beveelt de commissie daarnaast het outsourcen van operationele processen aan.

Aanbeveling 9: start of een traject voor een gemeenschappelijk shared service center voor de PIOFAC-taken eventueel via de MGR, of overweeg een (deel van) deze taken uit te besteden aan de gemeente Nijmegen
Het concretiseren van aanbeveling 8 kan op deze wijze plaatsvinden. Op deze wijze kunnen de gemeenten van de regio Nijmegen worden versterkt op een manier die aansluit bij de gegroeide verhoudingen in de regio.

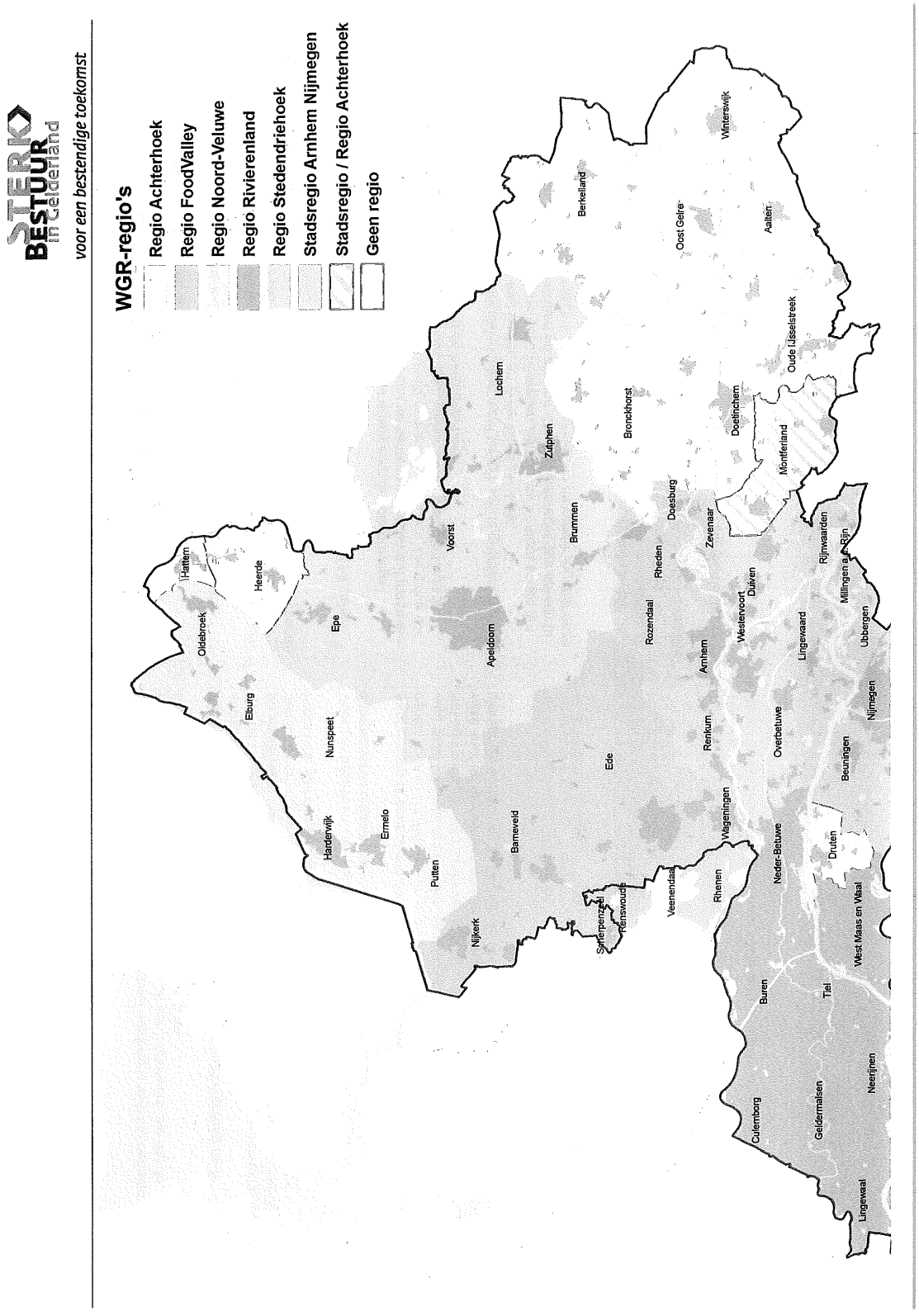
STERK BESTUUR in Gelderland
voor een bestendige toekomst
WGR-regio's
Regio Achterhoek
Regio FoodValley
Regio Noord-Veluwe
Regio Rivierenland
Regio Stedendriehoek
Stadsregio Arnhem Nijmegen
Stadsregio / Regio Achterhoek
Geen regio
Hattem
Oldebroek
Heerde
Elburg
Epe
Nunspeet
Hardenvijk
Ermelo
Putten
Nijkerk
Barneveld
Voorst
Apeldoorn
Lochem
Zutphen
Brummen
Eite
Rozendaal
Rheden
Doesburg
Bronckhorst
Berkelland
Oost Gelre
Winterswijk
Aalten
Oude IJsselstreek
Doetinchem
Montferland
Zevenaar
Arnhem
Renkum
Wageningen
Rhenen
Veenendaal
Renswoude
Scherpenzeel
Westervoort
Duiven
Lingewaard
Rijnwaarden
Millingen a.d. Rijn
Ubbergen
Nijmegen
Overbetuwe
Neder-Betuwe
Beuningen
Druten
Buren
Tiel
West Maas en Waal
Culemborg
Geldermalsen
Neerijnen
Lingewaal

STERK BESTUUR in Gelderland
voor een bestendige toekomst

Bijlagen

Bijlage 1: samenstelling Adviescommissie

Naam	*Functie*
Voorzitter adviescommissie	
G.J. (Fred) de Graaf (VVD)	Oud-burgemeester Apeldoorn
Leden	
F. (Frits) van Schagen (PvdA)	Oud-gemeentesecretaris gemeente Zutphen
K.C. (Klaas) Tammes (D66)	Oud-burgemeester Buren
C. (Cees) Anker (Groen Links)	Oud-wethouder Tiel
E. (Liesbeth) Tuijnman (VVD)	Oud-burgemeester Overbetuwe
S.P.M. (Steven) de Vreeze (PvdA)	Oud-burgemeester Tiel/oud wnd. burgemeester Lingewaard
J.J.W. (Hans) Esmeijer (CDA)	Oud-wnd. burgemeester Apeldoorn/oud-gedeputeerde Gelderland
G.E.W. (Gerd) Prick (PvdA)	Oud-burgemeester Groesbeek/wnd. burgemeester Maasdriel
J.C. (Hans)Boxem (VVD)	Oud-wethouder Berkelland/oud-gedeputeerde Gelderland
J.H. (Johan) Vennevertloo (CDA)	Oud-wethouder Berkelland
G. (Gert) Verwolf	Oud-dijkgraaf Vallei en Veluwe

Bijlage 2: samenstelling klankbordgroep

Organisatie	*Naam*
Voorzitter Klankbordgroep	
R.P.A. (Ronald) Migo	voormalig algemeen directeur Kamer van Koophandel Gelderland
Leden	
VNO/ NCW	Ing. F.A. (Foppe) Atema* Voorzitter Provinciaal Bestuur Gelderland lid Dagelijks Bestuur VNO-NCW Midden
VNG (Vereniging Nederlandse Gemeenten)	Drs. C.J.G.M.(Kees Jan) de Vet* Directieraadslid VNG
Molecaten Groep	C.F.J. (Cees) Slager Directeur Molecaten Groep
Radboud Universiteit Nijmegen	Prof. dr. G.J.M. (Gerard) Meijer Voorzitter College van Bestuur Radboud Universiteit Nijmegen
Wageningen University & Research Centre (WUR)	Dr. IJ.J.H (Tijs) Breukink Lid Raad van Bestuur WUR
Rijnstate	Drs. JanKees Cappon Lid Raad van Bestuur Rijnstate

STERK BESTUUR in Gelderland
voor een bestendige toekomst

Alliander	Ir. Peter Molengraaf Voorzitter Raad van Bestuur Alliander
LTO Noord	Dirk Siert Schoonman Provinciaal voorzitter Gelderland
Rabobank	F.J.W. (Flip) Juch Directievoorzitter Rabobank Arnhem en omstreken
Waterschap Rijn en IJssel	Drs. H.T.H.M.(Hein) Pieper Dijkgraaf Rijn en IJssel
ROC Graafschap College	S.C.(Sarien) Shkolnik - Oostwouder Lid College van Bestuur Graafschap College
Christelijke Hogeschool Ede (CHE)	Drs. H.J. (Harmen) van Wijnen (plv. Drs. A. (Ton) Bestebreur) Tweehoofdig bestuur Hogeschool Ede
KING (Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten)	Dr. H.M.(Heleen) Weening* Afdelingshoofd Inzicht en Sturingsadvies

*hebben deelgenomen aan de Klankbordgroep tot 1 januari 2015

STERK BESTUUR in Gelderland
voor een bestendige toekomst

Bijlage 3: visie en kader van de klankbordgroep

Naar mening van de Klankbordgroep Sterk Bestuur in Gelderland waarborgt een bestuurskrachtige gemeente via effectieve cocreatie de gewenste effecten voor de maatschappelijke opgaven. Het is daarin de vraag hoe het openbaar bestuur de macro-ontwikkelingen naar zich toe weet te trekken. En – dit is de overkoepelende opgave – daarin een verbinding weet te leggen met het maatschappelijk veld. Overigens is de gemeente hierin niet de enige uitvoerder; inwoners, ondernemers, het onderwijs, de zorg, maatschappelijke instellingen en medeoverheden spelen hierin allemaal een rol. Het is voor de gemeente de kunst om hierin op de verschillende speelvelden, op verschillende niveaus te schakelen en te verbinden.

Om dat te bereiken, achten de klankbordgroep he volgende van belang:

- Focus op economische krachten in de regio
  Gelderland is een sterke regio met een traditie van samenwerken: samenwerken in de regio, met andere regio's en de landsgrenzen overstijgend. Industriële vooruitgang, economische ontwikkeling en kennisontwikkeling mogen wij op meer plaatsen en in verschillende sectoren (Food, Health, Energie, Toerisme en Recreatie, Milieu en Maakindustrie) binnen provinciegrenzen rekenen. We kijken vaak naar andere sterke regio's om te leren van goede voorbeelden. Op zich is dat goed maar wij vinden het van belang dat de nadruk meer komt te liggen op onze eigen kracht. We willen graag sterker maken waarin we al sterk zijn! De uitdaging ligt voor om derhalve de focus te leggen op de economische topclusters door hier, overigens ook onderling, de verbindingen te leggen. Dit versterkt de economie en het vestigingsklimaat in onze provincie. Deze economische trekkrachten zullen aansluiten op de lokale plannen en deze versterken.
- Nadruk op meer en niet op minder
  In de huidige tijd van economische crises, demografische krimp en bezuinigingen (bijvoorbeeld via de decentralisaties in het sociale domein) is het verleidelijk om ons te richten op krimp. In onze visie zou het openbaar bestuur zich juist moeten richten op duurzame groei en ontwikkeling. Juist door te kijken waar groei-initiatieven vanuit inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties ontstaan, stimuleer je het innovatie proces.
- Innoveren in een netwerksamenwerking
  Om innovatie te stimuleren en te faciliteren, moeten we wel leren over bestaande (gemeentelijke) grenzen heen te kijken. De versterking van de regio en haar topclusters en het bevorderen van een gezond leefklimaat en vitaliteit van de bevolking is het uitgangspunt. Slimme vormen van samenwerken staan toe dat hier effectief invulling aan wordt gegeven en dat het maatschappelijk effect merkbaar is. Daar worden we gezamenlijk beter van.

Sterk bestuur als verbindend instrument

Een sterk bestuur is geen doel op zich. Het is een verbindend instrument om maatschappelijke effecten te bereiken. Onze huidige gereedschapskist met instrumenten voor samenwerking en besturen kent in de veranderende wereld zijn beperkingen. Een sterk bestuur laat zich leiden door een inspirerende visie. Anderen moeten geboeid worden, of sterker nog, onderdeel worden van de visie. Het gaat daarin om het verbinden via horizontale en verticale samenwerking. Gemeenten zijn speler geworden op een speelveld met verschillende spelers; wij noemen dat netwerken. Dat is onze gedachte bij een sterk bestuur. Tijdens de regiobijeenkomsten hanteert de klankbordgroep SBiG de volgende punten in het afwegingskader.

- Grip op samenwerking
  De landelijke en regionale ontwikkelingen stellen hoge eisen aan bestuurskracht van gemeenten. Gekozen vormen van samenwerking beperken zich niet tot een eenmaal gedefinieerde regio en bevinden zich ook niet allemaal op hetzelfde niveau. Dat vraagt gemeenten te schakelen tussen de verschillende schaalniveaus, tussen verschillende rollen en tussen verschillende speelvelden. In de keuze voor een samenwerkingsvorm verwachten wij dat er slimme keuzes worden gemaakt.
- Vervullen van een legitieme rol
  In het nastreven van maatschappelijke effecten streeft het bestuur legitimiteit na. Zowel in het vervullen van de democratische legitimiteit als in het vervullen van een legitieme rol richting de samenwerkingspartners.

- Zaken in huis moeten goed op orde zijn: financiën, uitvoerings- en verbindingskracht
  Een sterk bestuur heeft ook het vermogen om de 'zaken in eigen huis' goed op orde te hebben. Gemeenten moeten ook in minder gunstige omstandigheden adequaat kunnen functioneren. Zij moeten actief bijdragen aan het oppakken van bovenlokale vraagstukken en dienen een zodanige financiële spankracht te organiseren dat schommelingen in het inkomsten- en uitgavenpatroon kunnen worden opgevangen. Het middellange- en langetermijnperspectief is hierin ook van belang. Wij verwachten dat het gemeentebestuur en de organisatie in staat zijn om te participeren in netwerken, de kosten te minimaliseren, de infrastructuur te versterken en de regionale economie te vertalen naar het lokale niveau. Overigens zijn wij in relatie hiertoe van mening dat de grootte van een gemeente niet bepalend is voor de bestuurskracht. Die gaat immers om het slim schakelen en verbinden.

  Het gaat om de bewustwording dat gemeenten over de gemeentelijke en bestuurlijke grenzen heenkijken voor kansen en oplossingen. In zichzelf gekeerde gemeenten zien wij als grootste bedreiging.
- Inspirerend leiderschap en veranderkracht
  De kernvraag waarmee wij onze visie en kader hebben ingeleid, vraagt om veranderingen in houding en gedrag. Het vraagt om lef en inspirerend leiderschap. Het vraagt ook om de bevorderlijke (economische) ontwikkelingen te zien en dit te stimuleren en faciliteren. Dit kan een worsteling opleveren. Er is veel veranderkracht voor nodig om op sommige momenten bestaande sturingsmechanismes los te laten en te kijken naar andere mogelijkheden. Desalniettemin stellen wij voor de verwachte innovatieslag op het handelen en denken als gesprekonderwerp mee te nemen in de gesprekken met u als adviescommissie.

Brief aan de raad - Sterk Bestuur in Gelderland Aanbieding rapportage regio . . .

- Zaken in huis moeten goed op orde zijn: financiën, uitvoerings- en verbindingskracht
  Een sterk bestuur heeft ook het vermogen om de 'zaken in eigen huis' goed op orde te hebben. Gemeenten moeten ook in minder gunstige omstandigheden adequaat kunnen functioneren. Zij moeten actief bijdragen aan het oppakken van bovenlokale vraagstukken en dienen een zodanige financiële spankracht te organiseren dat schommelingen in het inkomsten- en uitgavenpatroon kunnen worden opgevangen. Het middellange- en langetermijnperspectief is hierin ook van belang. Wij verwachten dat het gemeentebestuur en de organisatie in staat zijn om te participeren in netwerken, de kosten te minimaliseren, de infrastructuur te versterken en de regionale economie te vertalen naar het lokale niveau. Overigens zijn wij in relatie hiertoe van mening dat de grootte van een gemeente niet bepalend is voor de bestuurskracht. Die gaat immers om het slim schakelen en verbinden.

Het gaat om de bewustwording dat gemeenten over de gemeentelijke en bestuurlijke grenzen heenkijken voor kansen en oplossingen. In zichzelf gekeerde gemeenten zien wij als grootste bedreiging.

- Inspirerend leiderschap en veranderkracht
  De kernvraag waarmee wij onze visie en kader hebben ingeleid, vraagt om veranderingen in houding en gedrag. Het vraagt om lef en inspirerend leiderschap. Het vraagt ook om de bevorderlijke (economische) ontwikkelingen te zien en dit te stimuleren en faciliteren. Dit kan een worsteling opleveren. Er is veel veranderkracht voor nodig om op sommige momenten bestaande sturingsmechanismes los te laten en te kijken naar andere mogelijkheden. Desalniettemin stellen wij voor de verwachte innovatieslag op het handelen en denken als gesprekonderwerp mee te nemen in de gesprekken met u als adviescommissie.

Brief aan de raad - Sterk Bestuur in Gelderland Aanbieding rapportage regio . . .

Brief aan de raad - Fractie VVD ontslagbrief fractievolger dhr Cornelissen

Fractie VVD
F.J.J. Cornelissen
p/a Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Nijmegen, 25 maart 2015

Aan: de voorzitter van de gemeenteraad

Betreft: Ontslag.

Geachte voorzitter,

Bij dezen wil ik u en de gemeenteraad laten weten terug te treden als fractievolger van de VVD. De reden dat ik ontslag neem, is dat ik het werk als fractievolger niet kan combineren met mijn werk als advocaat bij Dirkzwager advocaten & notarissen, waarmee ik deze maand ben begonnen.

Ik kijk met veel plezier terug op mijn korte periode als fractievolger. De terugblik op deze periode dwingt mij tevens tot groot respect en bewondering voor allen die zich inzetten voor hun idealen in de Nijmeegse gemeentepolitiek.

Met vriendelijke groet,

F.J.J. Cornelissen

Brief aan de raad - Essers Kanttekeningen bij informatie van wethouder

reg.nr.: 15.0003328
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
26 MAART 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

Van: Rob Essers [mailto:rob@gaypnt.demon.nl]
Verzonden: woensdag 25 maart 2015 17:05
Aan: Griffie
Onderwerp: Re: afdoening toezegging straatnaamgeving Koningsdaal

T.a.v. raadsleden en fractievolgers

Beste mensen,

Mijn kanttekeningen bij onderstaande informatie van de wethouder wil ik u niet onthouden...

Buurtnamen en buurtgrenzen worden door de Gemeente gebruikt voor onderzoek en statistiek. Dit geldt ook voor de buurten waarvan de naam niet formeel is vastgesteld, zoals het geval is met de meeste buurtnamen Op adresniveau worden hierbij gegevens gekoppeld aan de buurten en wijkdelen. Deze gegevens worden bijvoorbeeld gepubliceerd in de Stads- en Wijkmonitor.
Omdat aan de buurten statistische gegevens zijn gekoppeld kunnen buurtnamen en buurtgrenzen dus niet zomaar zonder gevolgen gewijzigd worden.

Hoe betrouwbaar zijn statistische gegevens die gekoppeld zijn aan gebieden waarvan de namen en grenzen niet zijn vastgesteld?
Het vaststellen van de namen inclusief geometrie behoort tot de bevoegdheid van de raad. De desbetreffende raadsbesluiten worden als brondocument ingeschreven in het adressenregister van de BAG.
Het gebruik van namen die niet door de raad zijn vastgesteld voor gebieden waarvan de grenzen niet vastliggen, leidt tot verwarring en misverstanden. Het is de taak van de raad om duidelijke grenzen te stellen. Niet-vastgestelde namen en grenzen dienen alsnog vastgesteld te worden.

De Werkgroep Straatnaamgeving heeft vanaf het begin van deze discussie aangegeven dat het tot nu toe niet gebruikelijk is om buurtnamen vast te stellen. Alleen in Lindenholt en Nijmegen-Noord zijn er buurtnamen vastgesteld. De keuze om nu in het Waalfront (bestaand stedelijk gebied) buurtnamen vast te gaan stellen schept een precedent. Op dit moment is er geen interne noodzaak en geen capaciteit, om alle informele buurtnamen in Nijmegen vast te stellen.

Het is aan de raad om duidelijke kaders te stellen. Het is niet de taak van een door het college ingestelde werkgroep om het beleid te bepalen. Bovendien onttrekt de werkwijze van deze ambtelijke werkgroep zich aan de openbaarheid.
De eerste buurtnamen *de Geerkamp, de Kluijskamp* en *de Voorstenkamp* zijn op 2 december 1976 vastgesteld. Vanaf 1999 zijn er ook buurtnamen vastgesteld voor de wijken Oosterhout en Lent. In totaal zijn er op dit moment 35 buurtnamen in zes verschillende wijken. Op 15 december 1999 is ook de buurtnaam *Dorp Lent* voor het bestaande dorp vastgesteld. Bovendien gaat het bij het zogenaamde Waalfront om een nieuwe invulling van het gebied.
Het niet-vaststellen van 'informele' buurtnamen betekent dat deze namen niet gebruikt kunnen worden. De namen en grenzen liggen immers niet vast en er is geen brondocument met de correcte geometrie ingeschreven in de BAG.

Het gedeelte van de Biezen tussen de Waal en de Weurtseweg is beperkt van oppervlakte. De voorgestelde buurten worden afzonderlijk wel erg klein (soms maar enkele bouwblokken). Deze delen zijn in ruimtelijk opzicht op dit moment niet allemaal even duidelijk van elkaar te onderscheiden. Zelfs de ruimtelijke invulling en de thematisering van de straatnaamgeving in het gebied (behalve die delen met de projectnamen 'Koningsdaal' en 'Handelskade') zijn nog onbekend.

Brief aan de raad - Essers Kanttekeningen bij informatie van wethouder

Bij een cluster van straatnamen van een bepaald thema kan een toepasselijke buurtnaam verhelderend werken. De naam *Batavia* voor een relatief kleine buurt waar de straten genoemd zijn naar Indische Nijmegenaren, is een mooi voorbeeld hiervan. Het in een vroegtijdig stadium vaststellen van buurtnamen voorkomt dat projectnamen een eigen leven gaan leiden.
De toezegging dat de naam *Koningsdaal* niet meer gebruikt wordt in de stukken waar de raad over gaat, ontbreekt bij de toezeggingen. In raadsvoorstel 40/2015 staat bij het onderwerp en in de beslispunten 1, 3 en 7 de naam 'Koningsdaal'. Dat is contraproductief. Dat het om de naam van het woningbouwproject gaat, komt niet over.

Op dit moment dient de vaststelling van buurtnamen geen functioneel doel.
Daar staat tegenover dat een buurtnaam de identiteit van een gebied versterkt en er mede kleur aan geeft. Een buurtnaam leeft minstens decennialang voort, zelfs als een naam niet is vastgesteld zie bijvoorbeeld: Willemskwartier, Waterkwartier, Spoorbuurt en Componistenbuurt. Buurtnamen in Nijmegen verwijzen meestal naar de straatnamen in of de historie van de buurt en zijn in die laatste vorm ook een uiting van de lokale cultuurhistorie.

Met de vaststelling van een of meer buurtnamen wordt tegemoetgekomen aan een alleszins redelijk verzoek van de Wijkvereniging "Ons Waterkwartier". De opmerking dat de vaststelling van buurtnamen op dit moment geen functioneel doel dient, kan ik niet plaatsen.

Antwoord op de vraag:
Op dit moment kan de Werkgroep Straatnaamgeving geen buurtnaam, of zelfs meerdere buurtnamen voor het gebied Waalfront voorstellen. Dit vergt nader onderzoek met name voor de geschetste consequenties. Naar verwachting is in het derde kwartaal 2015 duidelijk wat deze consequenties zijn. Dan pas kan de Werkgroep Straatnaamgeving een goede afweging maken of het wenselijk is om buurtnamen in het Waalfront voor te stellen.

De buurtnaam *Batavia* is al door de Wijkvereniging "Ons Waterkwartier" voorgesteld. De naam en geometrie van deze buurt kunnen nu al door de raad worden vastgesteld. Daarmee wordt recht gedaan aan het verzoek van de wijkvereniging en kan de naam 'Koningsdaal' in de stukken waar de raad over gaat geschrapt worden.
Op andere punten loopt raadsvoorstel 40/2015 wel vooruit op ontwikkelingen waarvan de consequenties niet duidelijk zijn. Ik vrees dat de consequenties in het derde kwartaal 2015 nog steeds niet duidelijk zijn.
In raadsvoorstel 135/2013 stond dat B&W ter uitvoering van beslispunt 8 van het raadsbesluit van 10 juni 2009 inzake de 'straatnaamgeving: stadsbrug en omgeving' de exacte ligging en begrenzing van de nieuwe straten in het vierde kwartaal van dit jaar [lees: 2013] zullen gaan vaststellen. Dat is nog steeds niet gebeurd.

Met vriendelijke groet,

Rob Essers

Brief aan de raad - Janssen initiatief G1000

reg.nr.: 15.0003612
procesverantw.: DH50
INGEKOMEN
02 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.:
afgedaan:

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met een aantal inwoners van Nijmegen zijn wij bezig met de organisatie van een G1000. Dat is een initiatief waarbij 1000 inwoners bij elkaar komen om te praten over hun agenda van de stad. Het is uitdrukkelijk **niet** een oppositie voor het huidige bestuur, maar wel een constructieve poging om de afstand tussen bestuur en bevolking aanzienlijk te verkleinen. Eerdere G1000-initiatieven, zoals in Amersfoort en Uden, hebben aangetoond dat zo'n burgertop veel enthousiasme aanwakkert. Deelnemers willen betrokken blijven bij de uitwerking van de plannen. Op dit moment worden G1000-en gepland in Den Haag, Amsterdam, Groningen, Apeldoorn en dus ook Nijmegen.

G1000, achtergrond

De G1000 komt van origine uit België. Tijdens de langdurige regeringsformatie in 2011 organiseerde David van Reybrouck deze werkvorm. Tegen de achtergrond van teruglopende opkomstpercentages en –daarmee samenhangend- teruglopend vertrouwen van bewoners en ondernemers in lokale overheid lijkt dit een logische ontwikkeling, ook in Nederland. Voor veel ambtenaren en politici valt het vaak niet mee om de juiste 'klik' met bewoners te krijgen. Andersom ervaren bewoners een grote afstand met het bestuur.
G1000 is een manier om daar de verbinding te zoeken. Het is dan ook niet – alleen- een eenmalige manifestatie, maar zeker ook een begin van een doorgaand proces, waarin co-creatie een sleutelbegrip is. Ervaring uit andere steden leert dat er veel projecten worden opgepakt die daadwerkelijk een toevoeging zijn op de huidige manier van werken. Bovendien ontstaat er daardoor ook veel meer samenwerking tussen 'tekentafel en keukentafel'. Bewoners, ambtenaren, politici en ambtenaren hebben elkaar nodig om vraagstukken in de stad dichterbij een oplossing te brengen. Vandaar dat de initiatiefnemers van de G1000 in Nijmegen graag samenwerken met de gemeente om de burgertop in Nijmegen tot een succes te maken.

G1000, praktisch

Na de zomer komen 1000 mensen bij elkaar om gedurende een hele dag te praten over hun agenda van Nijmegen. Hoe die agenda er uit ziet staat pas vast op die dag, dat bepalen deelnemers immers zelf. De deelnemerslijst komt tot stand door loting. Op die manier ontstaat een afspiegeling van de Nijmeegse bevolking. Inclusief ambtenaren en politici. Gedurende de dag zal er sprake zijn van dialoog, niet van debat. Op basis van die gesprekken zullen er thema's tot stand komen, waar weer specifieke projecten uit voortkomen. Dat kunnen bewonersinitiatieven zijn, co-creatieplannen en ook aanbevelingen voor de raad. Juist het vervolg van de dag, het samenwerken in de uitvoering van die projecten, is de kracht van een G1000. Door die samenwerking hopen wij een bijdrage te leveren aan het –wederzijdse- vertrouwen tussen bewoners en bestuur.

Vraag

Wij willen u vragen om dit initiatief op de agenda te zetten, zodat wij de kans krijgen om in te spreken tijdens een burgerronde. Daarnaast nodigen wij u bij deze uit voor een G1000-informatieavond op **maandag 11 Mei, 19.30 in Brebl (Honigcomplex)**.

Brief aan de raad - Janssen initiatief G1000

Met vriendelijke groet,

Louis de Mast, louisdemast@gmail.com
Rob Janssen, info@spraakmaker.nl

Initiatiefnemers G1000 Nijmegen

Zie ook www.g1000.nu

Volg ons op Twitter: @g1000nijmegen

Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

reg.nr.: 15.0003620
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
02 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: donderdag 2 april 2015 9:41
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

Geachte dames en heren van B&W en gemeenteraad,

FYI.
Onderstaande tekst plaatste ik op de website van De Gelderlander:

"Het verslag waarin IFV tot het ter beschikking 'hebben' van 2 vluchtwegen wordt geconcludeerd volgens de heer Bruls vond ik niet. 'Ipse digit'? (Het is zo omdat ik het zeg?)

Een sommetje voor politici (bestuurders) en kritische burgers:
Er waren 3 trappen huizen voor ontvluchting; 1 centraal en de 2 andere aan de uiteinden van de gebouwvleugels. Die aan de kortere vleugel liep niet door naar een veilige ruimte. Omdat alle afgesloten galerijgangen en zeker die van de laagste verdiepingen en het sterkst richting centrale trappenhuis, vol giftige dampen werden gepompt door een brand (die pas later werd bestreden!) had men toen geen 2e vluchtweg. Dit dankzij een al, direct bij het ontstaan van de brand, afwezige brandwerendheid van de dakconstructie (snackbar) en ook die van de onderste verdieping (schacht).

1 vluchtweg die niet voldoet aan die benaming en 1 vluchtweg die niet bereikbaar is door afwezige brandwerendheid = 0 vluchtwegen.
Dan zonder eventuele, al dan niet volledig filterende vluchtmaskers en gebrek aan zuurstof daarbij.

Ik zou de IFV rekenkunde op (welke?) artikelen uit het Bouwbesluit en de toen heersende Nijmeegse Bouwverordening wel eens uitgeschreven willen zien. Dan kan men meteen de eisen van bereikbaarheid uit de toen heersende Handreikingen: 'Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid' uitrekenen.

Uit de onderzoeksopdracht van het IFV op hun site blijkt dat niemand interesse toont voor het bestrijdend reddende optreden van de brandweer na het ontstaan van de brand; daar zijn op internet beelden nogal wat indringende vragen te stellen; voor een onbevangen waarnemer."

Het is voor mij onbegrijpelijk dat het bestuur van de regionale brandweer (Veiligheidsregio) noch de brandweercdt. daarvan behoefte heeft aan een integrale beoordeling van alle schakels uit de zogenaamde: 'Veiligheidsketen'.
Dit dan volgens het model format evaluatieonderzoek (monodisciplinair brandweeroptreden) van de brancheorganisatie (toen NVBR, nu: Brandweer NL).

Het is mijn overtuiging dat u, als wettelijk aanvezen verantwoordelijke bestuurders voor de uitvoering van de brandweerzorg, niet in staat bent om zonder een dergelijke, op criteria toetsbare en integrale beoordeling, uw bestuurlijke verantwoordelijkheid te kunnen waarmaken.

Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

Uit de afwezigheid van eigen initiatieven tot objectieve beoordeling van de zijde van de brandweercdt. kunt u al afleiden dat dit uitvoerend brandweerorgaan, dat naar uw vastgesteld en periodiek getoetst beleid tot (wettelijk) vereiste prestaties zou hebben moeten komen, niets wenst te leren!

Het was al voor 99% goed gegaan 'wist' uw cdt.; zonder enige feitelijke onderbouwing.

Ik raad u aan om verantwoordelijk 'wakker' te worden op deze punten. Het is mijn indruk dat u met gefaseerde 'hapklare brokken' van werkelijk (en compleet integraal) inzicht wordt weggehouden door de belanghebbenden; bij een ondoorzichtig gelaten maar dan daarmee toch zogenaamd 'positieve' situatie binnen de brandweerzorg.

Met vriendelijke groet,
Fred Vos.

Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: donderdag 2 april 2015 10:42
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: reactie site De Gelderlander over de gemeenteraad en B&W

Geachte dames en heren van B&W en gemeenteraad.

Hierbij nog een reactie van de site:
"De gemeenten hebben al tientallen jaren het geld voor de integrale brandweerzog (inclusief handhaven) ontvangen (gemeentefonds)! Wat het gemeentebestuur daarbij mogelijk heeft nagelaten is de brandweer te toetsen op prestatie (resultaat) en deze daarop ook niet aan te sturen (en dan zwijgt de brandweer!?). Interessant is wet weten wat de brandweer of de gemeente met al het geld wel of niet heeft gedaan. En, als men al jaren niet nauwelijks handhaaft, waar is dan de bekwaamheid en ervaringskennis opbouw gebleven? Het sprookje van Baron von Munchhausen?"

Met vriendelijke groet,
Fred Vos.

Brief aan de raad - Vos Uitlatingen burgemeester over IFV onderzoek conclusie

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: donderdag 2 april 2015 15:23
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: website discussie politiek en De Notenboom

Geachte dames en heren,

Het onderstaand acht ik voor uw informatiepositie nog van belang:

"Bruls is als burgemeester (mede)verantwoordelijk voor het vaststellen van beleid (welke prestaties moet de brandweer per gemeente leveren en hij moet aantonen (controle gemeenteraad) dat deze brandweer jaarlijks is gecontroleerd op de prestaties; als doelgerichte organisatie. 'Value for money' te bewaken t.b.v. de belastingbetaler; zeg maar. Als (ook) voorzitter van het bestuur van de veiligheidsregio (regionale brandweer) is hij dus voor de doelmatige en doelgerichte uitvoering van taken (value for money) van de nu nog slechts regionale brandweer uitvoerend verantwoordelijk. Dan zijn de burgmeesters ook nog lid van het Veiligheidsberaad waaruit het dagelijks bestuur van het IFV wordt samengesteld. Het 'onderzoeksbureau' (IFV is feitelijk geen onderzoeksbureau naar brandweerprestaties) staat dus onder leiding van burgemeesters en leidt de uitvoerende officieren op!

Wiens brood men eet....wiens taal men spreekt!

De gemeenteraad heeft al tientallen jaren boter op het hoofd (niet/onvoldoende bestuurlijk aansturen brandweer m.b.v. vastgesteld beleid en periodieke toetsing) die willen dus alleen nog 'leren voor de toekomst'; het verleden toont immers vrijwel totale verzaking m.b.t. hun brandweerzorg taak. Hoe een organisatie, die (zwijgend) mede inhoudelijk heeft verzaakt, dan plotseling bij nog meer belastinggeld, de verwaarloosde kennis en bekwaamheid tevoorschijn tovert: 'dat zien we dan later wel weer.' Wie volgt?"

Brief aan de raad - Min. van BiZK Agenda Lokale Democratie

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

reg.nr.: 15.0003844 B8
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
09 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

> Retouradres

Het college van burgemeester en wethouders
De gemeenteraad

directie Communicatie
www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

Contactpersoon
drs. Egon Snelders

T 06 55764743
egon.snelders2minbzk.nl

Kenmerk
2015-0000148380

Uw kenmerk

Bijlage(n)
Agenda Lokale democratie

Datum 13 maart 2015
Betreft Agenda Lokale Democratie

Geacht college, geachte raad,

Op 6 januari jl. heb ik de Agenda Lokale Democratie (ALD) aan het parlement gestuurd. Hierbij doe ik de agenda ook u toekomen.
Met de agenda wil ik een impuls geven aan de versterking van de lokale democratie. De agenda heeft een viertal functies:

1. Aansluiten bij de ontwikkelingen die in de praktijk gaande zijn en deze waar mogelijk faciliteren en versterken;
2. Overzicht bieden van wat er speelt en wat de bijdrage van het ministerie van BZK daarin is;
3. Richtinggevende uitspraken doen die gemeenten kunnen helpen bij het benutten van kansen en de omgang met uitdagingen;
4. Bijdragen aan de voortdurende dialoog over de vitalisering van de lokale democratie.

De agenda is tevens een uitnodiging aan alle betrokkenen bij de lokale democratie – burgers, raadsleden, bestuurders, (maatschappelijk) ondernemers, etc. - om aan te geven hoe zij kunnen en willen bijdragen aan de vitalisering van de lokale democratie. Deze uitnodiging richt ik hierbij ook rechtstreeks tot u. U bent immers een belangrijke drager van de lokale democratie.

Graag wil ik u met deze brief informeren over de voortgang van de verschillende activiteiten die worden ondernomen rond de lokale democratie. Voor nadere informatie verwijs ik u naar www.rijksoverheid.nl/agenda-lokale-democratie.

Allereerst wil ik mijn dank uitspreken voor de ondersteuning van de VNG aan de agenda, zoals verwoord in haar brief van 23 februari jl. Wat betreft de erkenning van de urgentie van de thematiek zitten wij op één lijn. Inmiddels werken wij op meerdere vlakken nauw samen. Een goed voorbeeld is het programma 'Lokale de-

Brief aan de raad - Min. van BiZK Agenda Lokale Democratie

mocratie in beweging', ter ondersteuning van gemeenten bij het zoeken naar nieuwe vormen van democratie en samenspel tussen de lokale actoren in een netwerksamenleving. Mocht u onverhoopt hierbij nog niet aangesloten zijn, dan beveel ik dit u van harte aan. Meer informatie vindt u op www.VNG.nl/lokale-democratie-in-beweging.

Naast genoemd programma lopen er vele andere initiatieven rond dit thema; sommige geïnstigeerd door de overheid, andere door maatschappelijke samenwerkingsverbanden. Ik noem onder meer de activiteiten van het programma 'Gemeenten van de Toekomst', ter ondersteuning van gemeenten bij de decentralisaties in het sociaal domein (http://gemeentenvandetoekomst.nl) en de D(emocratie)1000 die op 1 juni, voorafgaand aan het VNG-congres, zal plaatsvinden in Apeldoorn (http://www.vng.nl/onderwerpenindex/bestuur/nieuws/save-the-date-d1000-1-juni-apeldoorn).

De D1000 is geïnspireerd op de G1000 burgertoppen, die inmiddels in verschillende gemeenten georganiseerd zijn.
De G1000 is een fysieke ontmoeting van leden van een gemeenschap, die met behulp van dialoog op zoek gaan naar wat zij samen belangrijk vinden voor die gemeenschap. Het Platform G1000 ondersteunt deze beweging van democratische vernieuwing. Vanuit mijn verantwoordelijkheid voor een vitale democratie ondersteun ik via het Platform G1000.nu lokale initiatieven en het toepassen van de G1000-methodiek. Daarbij staan kennisontwikkeling en –deling centraal. Tevens levert mijn ministerie een financiële bijdrage aan het onderzoek van vier universiteiten (Vrije Universiteit, Universiteit Utrecht, Universiteit Leiden en Universiteit Twente) naar de werking en effecten van G1000'en. Voor nadere informatie over het Platform G1000.nu verwijs ik u naar http://g1000nu.ning.com/.

In het bijzonder vestig uw aandacht op de Democratic Challenge.
De Democratic Challenge is een traject gericht op lokale vernieuwende democratische praktijken. We gaan op zoek naar nieuwe vormen, naar innovaties van de lokale democratie. Iedereen kan een project aanmelden.
De Challenge is geen wedstrijd met 1 winnaar, we gaan proberen alle projecten een stap verder te brengen. Het streven is om vanuit deze Challenge ruimte te scheppen voor vernieuwende projecten. Het kan daarbij gaan om het delen van ervaringen en deskundigheid (expertise), het bieden van een podium (exposure) of het aanpakken van knellende regelgeving. Om de lokale projecten tot een succes te maken kan het daarnaast nodig zijn om financieel, organisatorisch of door middel van onderzoek te ondersteunen.
De Challenge staat ook open voor nieuwe vormen van e-democratie, wijkdemocratie, democratische checks&balances, watchdogs, alternatieve besluitvorming, open democratie of het stimuleren van democratische vaardigheden en waarden.

De Challenge is een initiatief van BZK en wordt uitgevoerd in samenwerking met verschillende partijen. De Challenge loop 1 jaar en start eind maart met een oproep. In fase I (maart-juli) worden projecten opgehaald en waar nodig aangescherpt (oa een inspiratiedag en een incubatordag). In september worden alle projecten uitge-

Brief aan de raad - Min. van BiZK Agenda Lokale Democratie

nodigd voor de start van de ondersteuning (fase II). U kunt vanzelfsprekend als gemeente vanaf eind maart ook vernieuwende projecten/ideeën aandragen. Ik verzoek u de Challenge ook onder de aandacht van uw partners in uw gemeente te brengen. Nadere informatie vindt u binnenkort op www.democraticchallenge.nl .

Een onderwerp dat door velen van u is aangedragen is, de behoefte om te kunnen experimenteren en differentiëren waar het gaat om het toepassen van wet- en regelgeving.
Zoals ik in de Agenda Lokale Democratie heb aangekondigd, streef ik naar een Experimentenwet op grond waarvan een aantal specifiek aangewezen gemeenten gedurende een vooraf vastgestelde periode met alternatieve aanpakken kan experimenteren. Dat kan betrekking hebben op zowel sectorale wetgeving als op organieke wetgeving.
Ook hiervoor nodig ik u van harte uit ideeën aan te dragen. De procedure en criteria en het aanmeldformulier kunt u vinden op www.rijksoverheid.nl/agenda-lokale-democratie en op de website van de VNG. U kunt uw ideeën tot uiterlijk 31 maart inzenden.

Een derde thema dat ik hier wil benoemen betreft de lokale media. Op 12 februari jl. nam ik een onderzoeksrapport in ontvangst van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek over nieuwsvoorziening in de regio. Zoals ik ook in de Agenda Lokale Democratie heb aangestipt hebben de media in het democratische spel zowel een waakhondfunctie als een rol als facilitator van het debat. Het belang van deze rollen neemt met de decentralisaties in het sociaal domein alleen maar toe. Tegen deze achtergrond vormt de gestage daling van het aantal lokale en regionale kranten en hun oplages van een punt van aandacht.
De onderzoeken van het Stimuleringsfonds bevestigen dit beeld.
In hun aanbevelingen doen de onderzoekers een nadrukkelijke oproep aan gemeenten om de communicatie met burgers en media te verbeteren. Het publieke debat wordt vormgegeven door onder meer gemeenteraden, actieve burgers en onafhankelijke media. Door onderlinge uitwisseling van informatie tussen burgers, overheid en media kunnen meer inwoners bereikt worden, aldus de onderzoekers. Zij noemen het regelmatig organiseren van persmomenten en het betrekken van media bij coalitievorming als voorbeelden van manieren om die informatie-uitwisseling te versterken. In het kader van het programma 'Lokale Democratie in Beweging' wordt op 16 april in Hilversum een actualiteitentafel georganiseerd rond de resultaten van het onderzoek. Meer informatie vindt u via www.vng.nl/onderwerpenindex/cultuur-en-sport/film-media-en-kabel/agenda/actualiteitentafel-lokale-media.

Tenslotte wijs ik u nog op het volgende.
Op 18 mei 2015 organiseer ik het 'Festival Doe Open' waarin diverse thema's van de Agenda Lokale Democratie en Open Overheid op een samenhangende wijze aan bod komen. U kunt daarbij denken aan financiële transparantie, recht op participatie, democratic challenge en de experimentenwet. Een festival waarbij u kennis kunt maken met deze thema's, uw netwerken kunt versterken en uw kennis kunt delen. Meer informatie treft u op de websites http://www.open-overheid.nl,

Brief aan de raad - Min. van BiZK Agenda Lokale Democratie

www.doedemocratie.net en www.rijksoverheid.nl/agenda-lokale-democratie.

Datum
10 maart 2015

Kenmerk
2015-0000148380

Democratie is nooit af en is niet alleen een zaak van de overheid. Dat geldt bij uitstek voor de lokale democratie.
Dat vraagt om een voortdurende dialoog over de vitalisering van de lokale democratie. De Agenda Lokale Democratie vormt daarom in de eerste plaats een uitnodiging aan u en alle andere betrokkenen in de lokale democratie om aan te geven hoe zij hieraan kunnen en willen bijdragen. Ik wacht uw reactie dan ook met interesse af en hoop u vaak tegen te komen in de loop van de discussie over de vitale lokale democratie. Van mijn kant ben ik voornemens u regelmatig over de voortgang van de agenda te informeren.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

dr. R.H.A. Plasterk

Brief aan de raad - Min. van BiZK Agenda Lokale Democratie

De democratische rechtsstaat is geen rustig bezit,
geen huis waarin we onbezorgd kunnen gaan slapen.
***Senator Willem Witteveen*[1]**

Vitale lokale democratie: Richting en ruimte voor verandering

Inleiding

Democratie is geen rustig bezit, zo luidt een al oude wijsheid, waaraan ook senator Witteveen onlangs refereerde bij de opening van zijn betoog in een debat over de staat van de rechtsstaat. De voortdurende bewegingen in de samenleving vragen om permanent onderhoud van ons democratische stelsel: niet om de democratie grootschalig te verbouwen, maar om deze mee te laten groeien met de vereisten van deze tijd. Daarbij vragen enkele maatschappelijke ontwikkelingen om een herbezinning van de relatie tussen burger(s) en de overheid.

Op basis van een duiding van de actuele maatschappelijke en politieke ontwikkelingen wil ik met deze Agenda Lokale Democratie een eerste aanzet doen voor een brede discussie over een vitale lokale democratie. Daarnaast wil ik vooral een uitnodiging doen aan alle spelers binnen de lokale democratie om deze agenda gezamenlijk te verrijken en te verdiepen.

Maatschappelijke en politieke ontwikkelingen
Er is een aantal maatschappelijke en politieke ontwikkelingen dat inwerkt op het functioneren van de lokale democratie. Kort gezegd kan worden gesteld dat de burger van nu anders staat ten opzichte van de staat en andere (publieke) instituties dan een aantal decennia geleden. De oude twee-eenheid van de vertegenwoordigende (door politieke partijen gedragen) democratie en de klassieke verzorgingsstaat is door de modernisering van de samenleving en de emancipatie van de burger minder vanzelfsprekend geworden. Veel burgers zijn mondiger geworden en willen meer invloed dan eens in de vier jaar stemmen, nemen meer eigen initiatief en verwachten meer mogelijkheden om hun stem te laten horen. Steeds meer burgers participeren ook in het publieke domein, bijvoorbeeld door politieke besluitvorming te beïnvloeden of door zelf – zonder tussenkomst van de overheid – te acteren in het publieke domein (zie kader). Andere groepen nemen in het geheel niet deel aan het democratische proces, noch via het verkiezingsproces noch via participatieve vormen van democratie. Teruglopende ledenaantallen van politieke partijen en lagere opkomst bij verkiezingen zijn ontwikkelingen die hiermee samenhangen.

De verzuilde, verticaal georganiseerde samenleving heeft plaats gemaakt voor een horizontale netwerksamenleving, waarin grenzen tussen domeinen vervagen. Scheidslijnen tussen overheid, markt en samenleving zijn door trends als 'vermaatschappelijking' steeds minder scherp. De samenleving wordt steeds meer een co-operatiesamenleving: de verschillende sectoren zijn vaak allemaal nodig bij de aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Deze veranderingen

[1] Uit de inbreng van senator Witteveen bij het debat over de Staat van de rechtsstaat, 11 maart 2014

zijn door (voormalig SCP-directeur) Paul Schnabel samengevat in vijf I's: individualisering, informalisering[2], informatisering, internationalisering en intensivering[3].

Dit leidt tot nieuwe verhoudingen tussen overheid en samenleving en vraagt om reflectie op de vraag of de huidige organisatie- en besluitvormingsstructuren nog passen bij de hedendaagse beleving van democratie bij burgers. Dit vraagstuk speelt op alle niveaus van het openbaar bestuur; in deze agenda ligt de focus op de betekenis van deze veranderingen voor de lokale democratie.

De decentralisaties in het sociaal domein passen binnen de trend van nieuwe verhoudingen tussen overheid en samenleving. Met de overheveling van € 10,2 miljard naar het Gemeentefonds krijgt de lokale democratie te maken met nieuwe vraagstukken en uitdagingen. Er ligt een opgave voor de actoren in het sociaal domein om te komen tot maatwerk, zelfredzaamheid en betrokkenheid van burgers, minder verschillende hulpverleners rond één huishouden, het voorkomen van escalatie van problematiek én meer voor minder middelen – dus goedkoper, efficiënter en effectiever. Hierin ligt feitelijk een transformatie opdracht besloten. Daarbij gaat het om nieuwe manieren van werken in het zorgdomein en om nieuwe verhoudingen die daarbij horen. Dit vraagt wat van het onderlinge samenspel tussen raad en college, de inzet van lokale rekenkamers en de wijze waarop gemeenten omgaan met burgerinitiatieven. Ook vraagt dit wat van de opstelling van het rijk ten aanzien van gemeenten. Om ruimte te scheppen voor lokaal maatwerk is een terughoudende houding van regering, departementen en parlement nodig en moet er gewaakt worden voor de zogeheten 'risico-regelreflex.'

Over de wisselwerking tussen deze maatschappelijke ontwikkelingen en het openbaar bestuur is al veel geschreven en gesproken. Zo heeft het kabinet in de Nota Doe-democratie (juli 2013) een eerste reflectie gegeven op de ontwikkelingen, met verwijzing naar o.a. publicaties als het Rob-advies 'Loslaten in vertrouwen' , het SCP-rapport 'Eigen verantwoordelijkheid' ('Beroep op de burger') en het RMO-rapport 'Terugtreden is vooruitzien, maatschappelijke veerkracht in het publiek domein'. Hierbij heeft het kabinet gesteld dat deze nieuwe verhoudingen van 'de overheid' vragen dat deze actief vertrouwen en ruimte biedt aan maatschappelijke initiatieven in het publieke domein, daarbij haar sturende rol meer loslaat en zeggenschap overdraagt. Dat geldt voor zowel de decentrale overheden als de rijksoverheid. Ten aanzien van dit punt is een rol weggelegd voor de minister van BZK.

In november vorig jaar verscheen het rapport van de Denktank VNG 2013: 'Niet de eerste overheid, maar eerst de burger'. De kernboodschap van de Denktank is dat de publieke zaak niet langer het monopolie is van de overheid, maar steeds meer een zaak van de samenleving zelf. Dit vraagt om een nieuwe rol van gemeenten. De Denktank stelt dat het een kernkwaliteit van gemeenten moet

---

[2] Ofwel onthiërarchisering; ontwikkeling van meer egalitaire vormen van omgang en informalisering van verhoudingen. Zie o.a. *In het zicht van de toekomst, Sociaal en Cultureel Rapport 2004,* SCP oktober 2004.

[3] Een proces van culturele verandering waarbij een beleving niet alleen op zichzelf al intens en intensief moet zijn, maar waarbij ook op steeds meer gebieden van het leven de betekenis van de belevingscomponent sterker en individueler wordt.

zijn om in te spelen op en aan te sluiten bij maatschappelijke initiatieven. De Denktank roept gemeenten op hiermee aan de slag te gaan.

Meer recent heeft Commissaris van de Koning Van de Donk in de Rob-lezing 'De centralisatie in openbaar besturen' betoogd dat de metafoor van het huis van Thorbecke zich slecht verhoudt tot het netwerk-karakter van de huidige samenleving. Of zoals bestuurskundige Boogers het in zijn co-referaat parafraseert: het dominante bolwerk-denken van nationale overheid en nationale media remmen de ontwikkeling van innovatieve lokale netwerken. Als de nadruk ligt op het beheersen van financiële en beleidsmatige risico's, zal er van de beoogde vernieuwingen weinig terechtkomen. De decentralisaties zullen in dat geval nooit tot de gewenste transities leiden, zo is de lijn van het betoog van Van de Donk.

Tal van initiatieven van individuele gemeenten, de VNG en organisaties als Platform 31 en Netwerk Democratie laten zien dat gemeenten enthousiast aan de slag zijn met de vernieuwing van de relatie tussen burger, maatschappij en bestuur. In het meerjarigeprogramma 'Lokale Democratie in Beweging' (zie hierna) is dit een van de speerpunten. Dat is een goede ontwikkeling, want de lokale democratie kan krachtiger worden indien de combinatie van representatieve en participatieve elementen (vb. budgetmonitoring, buurtrechten, G1000-bijeenkomsten) bewuster en gerichter dan nu wordt ingezet. Ze kunnen in elkaars verlengde liggen en elkaar goed aanvullen.

Tegelijkertijd stellen deze nieuwe vormen van democratie ons voor vragen en uitdagingen. Bijvoorbeeld ten aanzien van legitimiteit, representativiteit en gelijkheid. Zo bestaat bijvoorbeeld het risico van in- en uitsluiting van bepaalde groepen. Hoe moet de overheid, met het oog op het rechtsgelijkheidprincipe, omgaan met deze burgerinitiatieven? De praktijkvoorbeelden uit de nota Doe-democratie laten zien dat veel burgers wel degelijk willen en kunnen participeren en hoe een uitnodigende en ondersteunende rol van de overheid en instellingen hen daarbij kan helpen. Van geval tot geval moet worden bekeken of (en hoe) de overheid publieke taken kan loslaten en hoe dan moet worden omgegaan met de politieke verantwoordelijkheid. Zoals gesteld in de nota kiest het kabinet er hierbij voor om ruimte, ruggensteun maar ook richting te geven. Of, zoals de RMO aanbeveelt: meer 'zorgen dat' in plaats van 'zorgen voor'.

Er is sprake van een transitiefase waarin de klassieke representatieve democratie steeds meer wordt verrijkt met nieuwe – veelal participatieve - vormen van democratie. Deze rijkdom blijkt onder anderen ook uit de onlangs gepubliceerde *Staat van het Bestuur*.

Feiten en cijfers over burgerparticipatie

In veel gemeenten is er sprake van burgerparticipatie
Zowel de overheid als burgers lijken op zoek te zijn naar interactie en samenwerking. De overheid zoekt naar draagvlak voor beleid, burgers zoeken naar mogelijkheden om daadwerkelijk invloed uit te oefenen. Mede door nieuwe methoden en technieken komt burgerparticipatie makkelijker tot stand, wat een positieve invloed op de interactie tussen overheid en burger en de dienstverlening kan hebben.
Het gebruik van de zogenaamde derde generatie burgerparticipatieinstrumenten

is aanzienlijk toegenomen sinds 2010.[4] In 80% van de gemeenten is dit zichtbaar. In 94 % van de gemeenten nemen burgers initiatieven gericht op sociale samenhang en actieve deelname aan de samenleving. 82% van de gemeenten geeft aan dat er sprake is van vrijwilligerswerk en zelforganisatie gericht op instandhouding van lokale voorzieningen.

In de overgrote meerderheid van de gemeenten (87%) vragen burgers de overheid informeel om ondersteuning bij burgerinitiatieven. Gemeenten reageren doorgaans welwillend op deze verzoeken (slechts 2,5% van de verzoeken wordt niet ingewilligd).[5]

Steun voor burgerinitiatieven is groot.....
Uit onderzoek van de Universiteit Twente (UT) in de provincie Overijssel[6] blijkt dat de steun voor burgerinitiatieven groot is. Drie van de vier ondervraagden (74%) onderschrijft de stelling dat burgers meer verantwoording dienen te nemen bij de zorg voor hun naasten en hun leefomgeving. Daarnaast geeft 61% aan in de toekomst zeker of waarschijnlijk bereid te zijn om zich in te zetten in het kader van zo'n initiatief.

....maar actieve deelname is beperkt
Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat 15% van de respondenten aangeeft in de afgelopen twee jaar actief te zijn geweest in het kader van een burgerinitiatief. In andere landsdelen gaat het om een vergelijkbaar percentages.

Evenredige participatie
Uit de diverse deelonderzoeken blijkt dat weliswaar lang niet alle burgers actief zijn bij burgerinitiatieven, maar dat in de context van deze initiatieven allerlei groepen uit de samenleving min of meer naar evenredigheid participeren. Dat betekent niet dat er binnen afzonderlijke initiatieven geen vertekeningen zijn.[7]

Een kanttekening bij deze ontwikkelingen is dat de invloed die burgers kunnen aanwenden verschilt per participatietraject en dat de doelen of verwachtingen van de overheid en burgers kunnen verschillen. De nadruk ligt bij de overheid veelal op het creëren van draagvlak voor het eigen beleid, terwijl de nadruk bij de burgers ligt op het kunnen uitoefenen van invloed op zaken die zij van belang achten in het publieke domein. Dit vraagt om samenspel en dialoog tussen

---

[4] Bij derde generatie burgerparticipatie staat niet zozeer het overheidshandelen centraal, maar de initiatieven die burgers zelf nemen om zaken te realiseren in het publieke domein. De overheid geeft vooral ruimte of faciliteert indien nodig. Zie de *Staat van het Bestuur 2014* voor een uiteenzetting van de generaties burgerparticipatie.

[5] Bron: *Staat van het Bestuur 2014*, p. 146-154.

[6] Deze cijfers zijn gebaseerd op onderzoek dat is uitgevoerd door Universiteit Twente in samenwerking met provincie Overijssel. Voor het onderzoek is gebruik gemaakt van twee representatieve surveys onder de Overijsselse burgers (N=1079) en de Nederlandse bevolking (N= 521) als geheel. Daarnaast is ook een onderzoek uitgevoerd onder 134 burgerinitiatieven in 22 Overijsselse gemeenten. Zie: Denters, B., Bakker, J., Oude Vrielink, M., & Boogers, M. (2013) *Burgerinitiatieven in Overijssel. Een inventarisatie*. Zwolle: Provincie Overijssel.

[7] Bron: onderzoek Universiteit Twente, Bakker, J., Denters, B., & Klok, P.-J. (2011). Welke burger telt mee(r) in de doe-democratie? Beleid en Maatschappij, 38(4), 402-418. En Denters, B., Bakker, J., Oude Vrielink, M., & Boogers, M. (2013) *Burgerinitiatieven in Overijssel. Een inventarisatie*. Zwolle: Provincie Overijssel.

burgers en overheid om burgerparticipatie verder vorm te geven.

De transitie is nog lang niet voltooid, de democratie is constant in beweging en nooit af. Maar als we deze transitie willen voortzetten dan moeten we durven experimenteren en durven toestaan dat er soms fouten worden gemaakt, zodat daarvan geleerd kan worden. Deze open houding vormt het uitgangspunt voor deze agenda.

Vanuit de zorg voor de democratische rechtsstaat en het openbaar bestuur heb ik een rol bij het vraagstuk wat er nodig is om de lokale democratie toekomstbestendig te maken en te houden. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen de formele en de informele democratie. Langs deze twee lijnen wordt hierna geduid welke punten op korte termijn worden opgepakt en op welke punten een proces in gang wordt gezet, om op langere termijn tot een gezamenlijke aanpak voor de versterking van de lokale democratie te komen.

Hierbij wil ik voorop stellen dat vitalisering van de lokale democratie in de eerste plaats binnen de lokale gemeenschap vorm krijgt. Sturing van bovenaf zou een averechts effect kunnen hebben en geen recht doen aan de lokale autonomie en diversiteit. Door het organiseren van een dynamische wisselwerking tussen het lange termijn debat en concrete maatregelen en acties op de korte termijn, beoogt de Agenda Lokale Democratie een impuls te geven voor de vitalisering van de lokale democratie. Uit deze uitgangspunten vloeit een aantal functies voort van de agenda:

a. Aansluiten bij de ontwikkelingen die in de praktijk gaande zijn en deze waar mogelijk faciliteren en versterken;
b. Overzicht bieden van wat er speelt en wat de bijdrage van het ministerie van BZK daarin is;
c. Richtinggevende uitspraken doen die gemeenten kunnen helpen bij het benutten van kansen en de omgang met uitdagingen;
d. Bijdragen aan de voortdurende dialoog over de vitalisering van de lokale democratie. In die zin vormt deze agenda, zoal eerder al gesteld, in de eerste plaats een uitnodiging voor deze dialoog en het startpunt van een proces.

I. Ruimte voor vernieuwing van de formele democratie

1. *Decentralisaties sociaal domein als kans voor nieuwe werkwijzen*

Zoals hiervoor gesteld ligt in de decentralisaties in het sociaal domein een zekere transformatie opdracht besloten. Het gaat daarbij om nieuwe manieren van werken in het zorgdomein en om nieuwe verhoudingen die daarbij horen.

In dit kader heeft het kabinet in de voortgangsbrief decentralisaties een Transformatie Agenda Sociaal Domein voor de periode 2015-2020 aangekondigd.[8] In de Transformatie Agenda Sociaal Domein wordt de inzet bepaald om in de komende jaren te komen van een stelselwijziging (transitie) tot nieuwe manieren van werken en andere rolverdelingen (transformatie), die ervoor moeten zorgen dat de beoogde effecten van de stelselwijziging ook

[8] Vergaderjaar 2014-2015, Kamerstuk 34000-VII, nr. 28

daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd. Deze agenda zal in de loop van 2015 vorm krijgen en zal in samenspraak tussen de gemeenten en het Rijk worden opgesteld.

We zien nu al dat gemeenten de decentralisaties aangrijpen om te komen tot nieuwe werkwijzen, waarbij burgerparticipatie ook steeds vaker een prominente rol krijgt. Ik juich deze initiatieven toe en wil daarbij in de eerste plaats een faciliterende rol innemen. Om hier invulling aan te geven zal ik in de loop van 2015, samen met de VNG, een symposium organiseren voor gemeenten, waar zij ervaringen en best practices van nieuwe werkwijzen in het sociaal domein kunnen uitwisselen, zodat zij van elkaar kunnen leren.

2. Ruimte voor experimenten

Vanuit de samenleving en in het bijzonder gemeenten komen met regelmaat signalen dat bepaalde wettelijke regels als belemmerend worden ervaren. Dit leidt tot een oproep om flexibeler om te gaan met wet- en regelgeving en zodoende te komen tot nieuwe, verbeterde vormen van publieke taakuitvoering. Dit geldt zowel voor sectorale wetten als voor organieke wetten, zoals de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Gemeenten op zoek naar ruimte
Gemeenten doen regelmatig oproepen om flexibeler om te gaan met sectorale wet- en regelgeving. Zo willen de G4 bij wijze van pilot afwijken van de Drank- en Horecawet, in het bijzonder de bepaling die het in één ruimte verkopen en ter plekke laten nuttigen van alcohol verbiedt.

Ten aanzien van de organieke wetten zijn er verschillende gemeenten die al bezig zijn met innovatieve werkwijzen en experimenten of hebben aangegeven dit in de nabije toekomst te willen gaan doen.
Zo overweegt de gemeente Zaanstad een proeftuin in het kader van 'Gemeenteraad van de toekomst' waarbij raadsleden op interactieve wijze met burgers, maatschappelijke instellingen en marktpartijen al in een vroeg stadium van het beleidsvormingsproces een rol krijgen, en zo invulling te geven aan het gewenste partnerschap tussen overheid, markt en samenleving. Rotterdam heeft in het collegeprogramma aangegeven democratische vernieuwing te willen stimuleren en daarbij te willen experimenteren met verschillende vormen van een directere relatie tussen wat Rotterdammers willen en wat bestuurders (en de politiek) doen en beslissen. Ook de samenwerking van de zes betrokken gemeenten van de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden kan als vernieuwend worden beschouwd. In Nijmegen verkent een raadswerkgroep de mogelijkheden van maatschappelijk aandeelhouderschap, waarbij burgers meer directe zeggenschap zouden moeten krijgen in schoolbesturen, woningcorporaties en zorginstellingen. Tot slot kan ook het debat over de 'samenwerkingswethouder' tijdens de begrotingsbehandeling van BZK kan in deze context genoemd worden.

Veelal kunnen deze nieuwe werkwijzen binnen de bestaande wettelijke kaders worden uitgevoerd. Daar waar knelpunten worden ervaren met betrekking tot wet- en regelgeving, vloeien deze veelal voort uit de wijze waarop deze (op lokaal niveau) wordt geïnterpreteerd en uitgevoerd. Vaak is meer mogelijk dan in

eerste instantie wordt verondersteld. Of anders geformuleerd: knelpunten blijken regelmatig eerder in de uitvoeringspraktijk te liggen, dan in de onderliggende wettelijke bepalingen zelf. In andere gevallen kan het aan de orde zijn dat regelgeving onvoldoende ruimte biedt voor innovatieve werkwijzen, dan wel dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om lokale aanpakken of nieuwe instrumenten te onderzoeken. In dergelijke gevallen kan een toegesneden experimentenwet uitkomst bieden. In Nederland is in het verleden al ervaring opgedaan met experimentenwetten[9] en in Denemarken wordt momenteel het experiment 'deregulering gemeenten' (free municipalities) uitgevoerd.[10]

Tegen deze achtergrond ben ik voornemens in 2015 een experimentenwet op te stellen, op grond waarvan een aantal specifiek aangewezen gemeenten gedurende een vooraf vastgestelde periode met een alternatieve regeling kunnen experimenteren. In dit kader zal ik samen met de VNG en andere departementen inventariseren op welke wettelijke terreinen experimenten wenselijk zijn en welke gemeenten daarvoor in aanmerking kunnen en willen komen. Daarbij zal ook onderzocht worden in welke gevallen andere oplossingen dan experimentenwetgeving voor handen zijn voor het wegnemen van knelpunten, bijvoorbeeld het opstellen van een handreiking met betrekking tot de uitvoering van regelgeving op lokaal niveau en de ruimte die daarbij bestaat om binnen de bestaande kaders te experimenteren. Hiermee geef ik tevens uitvoering aan de motie Van der Staaij die de regering oproept de mogelijkheid van experimenteerbepalingen te onderzoeken (33 750 VII, nr 63). Deze aanpak wordt zowel in het kader van de Agenda Lokale Democratie als in het kader van de Agenda Stad nader uitgewerkt.

3. Verkenning verruiming lokaal belastinggebied

Vanuit de gemeenten wordt al jaren gevraagd om de uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied. De decentralisaties hebben deze roep versterkt. Als de gemeente meer taken krijgt, zo is de redenering, kan de afweging tussen meer of minder inkomsten en meer of minder gemeentelijke uitgaven ook meer bij de gemeenten komen te liggen.
Het kabinet onderschrijft de gedachte dat een verruiming van het lokale belastinggebied past bij de verruiming van het gemeentelijke takenpakket. Daarnaast biedt uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied kansen om de betrokkenheid van de burger bij de lokale politiek te vergroten en daarmee voor de versteking van de lokale democratie. Het vergroot de autonomie en daarmee de ruimte om op lokaal niveau eigen afwegingen te maken.

---

[9] De Nederlandse Wet D'gemeenten en D'provincies, vervallen op 14 november 2007, gaf 15 gemeenten en 3 provincies de ruimte experimenten uit te voeren op het gebied van decentralisatie en deregulering. Daarnaast zijn diverse andere experimentenwetten van kracht geweest, waaronder de Experimentenwet Stad en Milieu, Experimentenwet Kiezen op Afstand, Experimentenwet BI-zones, Experimentenwet onderwijs, Experimentenwet voorlopleidingseisen, selectie en collegegeldheffing, Experimentenwet stembiljetten en centrale stemopneming.

[10] In het Deense voorbeeld heeft de centrale overheid een negental gemeenten geselecteerd om af te wijken van de bestaande wet- en regelgeving. Dat gebeurt op zes 'samenwerkingsthema's' in een afgebakende periode. Op deze manier kunnen nieuwe vormen van gemeentelijke taakuitvoering worden ontwikkeld en getest in de praktijk. Dit kan vervolgens resulteren in structurele veranderingen voor gemeenten.

Zoals aangekondigd in de brief over de herziening van het belastingstelsel zullen de staatssecretaris van Financiën en ik daarom gaan onderzoeken of en hoe een verruiming van het gemeentelijk belastinggebied vorm en draagvlak zou kunnen krijgen. Hierbij wordt onder andere bezien of verschillende varianten kunnen leiden tot positieve effecten voor de werking van de gemeentelijke democratie en de economie. Het uitgangspunt daarbij is een in ieder geval niet toenemende belastingdruk voor de burger.

4. *Politieke ambtsdrager centraal: Samenwerking en aantrekkelijkheid van het ambt*

Democratie is mensenwerk. Betere onderlinge samenwerking tussen de verschillende actoren in het lokaal bestuur, professionalisering en versterking van de positie van politieke ambtsdragers en de aantrekkelijkheid van het ambt kan bijdragen aan de versterking van de democratie.

Samenspel
Het gemeentebestuur staat voor de opgave om maatschappelijke vraagstukken uit te voeren in een veranderende samenleving en de context van de decentralisaties. Deze vraagstukken zijn complex en vragen om vernieuwende werkwijzen, waarbij het samenspel tussen de verschillende interne en externe actoren binnen de lokale democratie centraal staat. Dit samenspel wordt aangejaagd en ondersteund in het programma 'Lokale Democratie in Beweging', een meerjarig programma van de beroepsverenigingen, VNG en BZK gezamenlijk. Het doel van dit gezamenlijke programma is om de relatie tussen de gemeentelijke spelers onderling en die met hun omgeving te verstevigen om zo passend antwoord te kunnen bieden op de huidige en toekomstige maatschappelijke opgaven. Van 2014 tot 2018 zal in het kader van het programma worden ingezet op bewustwording, kennisontwikkeling, professionalisering en vernieuwing. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de actuele, lokale vragen en behoeften en bij lopende trajecten op dit gebied binnen en buiten BZK.

Versterking van de positie van politieke ambtsdragers en de aantrekkelijkheid van het ambt
Vertrouwen in de lokale democratie valt of staat met het vertrouwen van de burger in politieke ambtsdragers. Dit hangt samen met vraagstukken rond professionalisering en integriteit. Daarnaast is de aantrekkelijkheid van politiek-bestuurlijke functies van belang om ervoor te zorgen dat talenten gemotiveerd worden om in het openbaar bestuur actief te worden. Ik zie dat als een brede politieke verantwoordelijkheid.

Democratie leeft van burgers die bereid zijn een politieke of bestuurlijke rol op zich te nemen. We moeten daarom bijdragen aan een reëel aanzien van het politieke ambt bij de inwoners van ons land en daarmee investeren in de bereidheid om actief te participeren in de publieke zaak, ook door beschikbaarheid voor politieke functies. De rekrutering en vorming van politici en bestuurders is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de politieke partijen. Echter, het vertrouwen in het systeem wordt grotendeels bepaald door het vertrouwen in de mensen die samen het systeem vormen. Vanuit de systeemverantwoordelijkheid voor het openbaar bestuur draagt het ministerie van BZK daarom bij aan het de professionalisering van politieke ambtsdragers in

brede zin. Het ministerie trekt hierin op met de verenigingen van burgemeesters, wethouders en raadsleden, de drie groepen waterschapsbestuurders, vertegenwoordigers van de commissarissen van de Koning, gedeputeerden en statenleden, de koepels VNG, IPO, Unie van Waterschappen.

Medio 2014 heb ik samen met hen besloten tot een interbestuurlijk programma ter verbetering van het aanzien en de aantrekkelijkheid van het ambt. Insteek van het programma is het zoeken en ontwikkelen van een aantal kansrijke activiteiten dat eraan bijdraagt dat burgers zich verbonden voelen met de publieke zaak en bereid zijn zich beschikbaar te (blijven) stellen voor het vervullen van politieke functies. Die acties moeten uiteindelijk burgers bereiken. Tegelijkertijd moeten ze worden uitgevoerd door de bestuurders en politici zelf. Zij kennen de waarde van publieke ambten als geen ander en kunnen dus het beste bijdragen aan een verbeterd aanzien van het ambt – en daarmee de aanwas van nieuwe generaties politici. In december 2014 zijn op zes plaatsen in het land Netwerkverkenningen gestart waarvoor 180 decentrale politici zich hebben aangemeld. In gezamenlijkheid met hen wordt gewerkt aan een agenda voor een verdere aanpak naast al lopende activiteiten.

Naast de twee hierboven genoemde programma's lopen er diverse andere activiteiten en programma's rond professionalisering en kwaliteitsverbetering in het kader van de decentralisaties en de omgang met de verhouding tussen de representatieve en participatieve democratie waarin het ministerie van BZK optreedt als trekker of als participant.

5. *In kaart brengen of een betere aansluiting van beleid en instrumentarium op actuele ontwikkelingen in de lokale uitvoeringspraktijk noodzakelijk is*

Inventarisatie van zienswijzen en wensen van gemeenten en andere betrokken organisaties met betrekking tot het bestaande wettelijk kader
Met de invoering van het dualisme in 2002 is reeds een basis gelegd voor een verbeterde interactie tussen bestuur en maatschappij. In de memorie van toelichting bij het toenmalige wetsvoorstel werd al gewezen op het verschijnsel van interactief bestuur, dat de noodzaak met zich meebrengt voor het bestuur om ruimte te reserveren om 'zaken te doen' met maatschappelijke actoren. Gelet op eerdergenoemde maatschappelijke ontwikkelingen en de verschuiving naar een netwerksamenleving, is deze noodzaak nu actueler dan ooit.

In de uitvoeringspraktijk van gemeenten komt met enige regelmaat de vraag aan de orde hoe actuele wensen van raad, college en burgemeester optimaal vorm te geven. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan over de vraag of de gemeente zelf inrichting kan geven aan de wijze waarop raad en college samenwerken met burgers, met instellingen en met andere gemeenten. Daarbij is ook de vraag aan de orde of gemeenten voldoende ruimte hebben om eigen keuzes vast te leggen in lokale regelgeving (waaronder de plaatselijke verordeningen), werkwijzen, gedragscodes, enz. Om het inzicht in de zienswijzen en wensen van gemeenten en andere betrokken organisaties (waaronder bijvoorbeeld de beroepsverenigingen van burgemeesters, wethouders, raadsleden en griffiers) te vergroten zullen in 2015 expertbijeenkomsten worden georganiseerd en zal waar nodig aanvullend onderzoek worden verricht. Over de uitkomsten hiervan en de daaraan door mij verbonden conclusies zal ik de Tweede Kamer in de tweede helft van 2015 nader informeren.

In het kader daarvan zal ook naar aanleiding van de toezegging die is gedaan tijdens de begrotingsbehandeling van de BZK worden bezien of er bij gemeenten een breed gedragen behoefte bestaat aan de inzet van een 'samenwerkingsbestuurder' die in meerdere gemeenten binnen een samenwerkingsverband actief is, en zo ja, wat op basis van die behoeften, mogelijke vervolgstappen zijn.

Versterking lokale rekenkamers
Rekenkamer(commissie)s doen onderzoek naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. Daarmee zijn zij een belangrijk instrument van de gemeenteraad bij het uitoefenen van haar controlerende taak en dragen zij bij het vormgeven van horizontale verantwoording. Mede met het oog op de aankomende decentralisaties en de daarbij behorende toename van de gemeentelijke middelen, neemt het belang van onafhankelijk onderzoek door rekenkamer(commissie)s toe. In overleg met andere partijen, waaronder de NVRR en VNG, zal ik bezien hoe de positie en het functioneren van lokale rekenkamer(commissie)s verder kan worden versterkt. Zoals ik in antwoord op Kamervragen van het lid Fokke heb gezegd zal ik de Kamer hierover voor het zomerreces van 2015 nader informeren.

Herziening van het Besluit Begroting en Verantwoording
Onder het motto 'de gemeentefinanciën zijn te belangrijk om alleen aan specialisten over te laten' heeft de door de VNG geïnitieerde Adviescommissie vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)[11] voorstellen gedaan hoe het BBV kan worden aanpast om gemeenteraadsleden en burgers beter inzicht te geven in de begroting en jaarrekening van gemeenten (en provincies) en daarmee de kaderstellende en controlerende rol van de raad en staten te versterken. Hiermee beoogt de commissie niet alleen een betere onderlinge vergelijkbaarheid van de cijfers en prestaties van gemeenten, maar ook vergroting van de doelmatigheid van het toezicht en de accountantscontroles. Een door BZK ingestelde stuurgroep en zeven werkgroepen bezien momenteel hoe de adviezen kunnen worden uitgewerkt. De besluitvorming over de voorstellen van de werkgroepen vindt naar verwachting voor de zomer van 2015 plaats.

Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Mede als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein neemt het belang van samenwerking op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) toe. Gemeenteraden hebben soms het gevoel weinig zicht te hebben op de taken die op deze wijze 'buiten de deur' worden uitgevoerd. Volgens zeven van de tien raadsleden vormt het toenemend aantal gemeenschappelijke regelingen een bedreiging voor de lokale democratie, zo blijkt uit een enquête van Raadslid.nu.

Tegen deze achtergrond heb ik de Raad voor het Openbaar Bestuur (Rob) verzocht advies uit te brengen over de vraag hoe de democratische legitimiteit van de regionale samenwerkingsverbanden waar gemeenten onderdeel van moeten uitmaken voor de uitvoering van de decentralisaties in het sociaal domein kan worden geborgd.

[11] Ook wel genoemd naar zijn voorzitter, "de commissie Depla".

Daarnaast kan in dit verband gewezen worden op de aanpassing op een aantal punten van de Wgr. Deze aanpassingen beogen de positie van raadsleden in de samenwerkingsverbanden te versterken. Het wetsvoorstel dat deze wijzigingen regelt is onlangs goedgekeurd door het parlement en treedt per 1 januari 2015 in werking. De wijzigingen verruimen onder meer de termijnen waarbinnen de raad controle kan uitoefenen op gemeenschappelijke regelingen.

Tot slot kan gewezen worden op de publicatie die door de vereniging voor Griffiers (VvG) met ondersteuning van het ministerie van BZK wordt voorbereid. De aanleiding voor de publicatie ligt in de zoektocht van gemeenteraden naar manieren waarop zij binnen de wettelijke kaders van de Wgr vanuit lokaal perspectief hun controlerende, toetsende en kaderstellende taken waar kunnen maken. Het is een uitdaging voor de raad om haar verantwoordelijkheid hierin te nemen en voor griffiers om dit proces te ondersteunen. Deze praktische publicatie beoogt griffiers en raadsleden te ondersteunen bij de kaderstelling en controle ten aanzien van gemeenschappelijke regelingen. Het doel van de publicatie is meer grip te bieden aan gemeenteraden en griffiers op gemeenschappelijke regelingen en nieuwe samenwerkingsverbanden. Ook worden in dit verband workshops en trainingen georganiseerd. De handreiking zal in het eerste kwartaal van 2015 beschikbaar zijn.

Bredere inzet dorps-en wijkraden
Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart jl. heeft de vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken gevraagd om een analyse van de opkomstcijfers in relatie tot de gemeentegrootte en naar het effect van gemeentelijke herindelingen op het opkomstpercentage. Als bijlage bij deze notitie stuur ik u de analyse die het CPB hierover op mijn verzoek heeft uitgevoerd. De analyse duidt erop dat gemeentegrootte en schaalvergroting door gemeentelijke herindeling een punt van aandacht zijn. Enerzijds biedt schaalvergroting door gemeentelijke herindeling kansen op het terrein van bestuurskracht, effectiviteit, efficiency en dienstverlening aan de burger. Anderzijds kan herindeling ertoe leiden dat de afstand tussen burger en bestuur toeneemt.

Tegen deze achtergrond ziet het kabinet werkwijzen als wijkgericht werken, het voeren van een actief kernenbeleid en de inzet van gebiedscommissies en dorps- en wijkraden als een serieuze verrijking van de lokale democratie. Als voorbeeld kan hier de gemeente Súdwest-Fryslân genoemd worden. In deze herindelingsgemeente met 74 kernen bestonden tijdens het fusieproces zorgen, bij zowel voor- als tegenstanders van de fusie, dat door de schaalvergroting de afstand tussen bestuur en burger zou vergroten. Vandaar dat stevig is ingezet op het kernenbeleid. Zo is per kern een wethouder of ambtelijke dorpscoördinator aangewezen. Uit het evaluatieonderzoek blijkt dat deze aanpak succesvol is.[12]

Er zijn tal van mogelijkheden op dit vlak, die nog te vaak onderbelicht blijven. Meer duidelijkheid over deze mogelijkheden zou eraan kunnen bijdragen dat deze instrumenten vaker en effectiever worden ingezet. Gelet hierop zal het ministerie van BZK, in samenwerking met de VNG en Landelijke Vereniging van Kleine Kernen (LVKK) verkennen of, en zo ja hoe, verbreding van de toepassing

[12] EK 2013-2014, 32 242, nr F

van dorps- en wijkraden en gebiedscommissies mogelijk is. In de loop van 2015 worden hiertoe concrete voorstellen gedaan.

Verankering buurtrechten in regelgeving
Zoals eerder gesteld is er in ons land een levendige participatieve praktijk. Echter, de positie en inbreng van burgers in besluitvorming is in formele zin vaak erg vrijblijvend. Dit kan soms frustrerend zijn voor participerende burgers. In reactie hierop is in enkele gemeenten gestart met de ontwikkeling van buurtrechten. Dit is een van de manieren om burgers een formeel recht op participatie te geven. Hierbij valt te denken aan het recht om de gemeente uit te dagen (het buurtcollectief mag meedoen in aanbestedingen), het recht op maatschappelijk land- en vastgoed (de buurt mag als eerste bieden als dit vrijkomt) en het recht op een buurtplan (het buurtcollectief maakt een plan voor buurtontwikkeling). Ook kan gedacht worden aan het recht op informatie of het recht op ambtelijke ondersteuning.

Zoals toegezegd tijdens de begrotingsbehandeling van BZK zal ik, mede naar aanleiding van de initiatiefnota van het lid Tanamal en voortbouwend op de diverse experimenten die in Nederland lopen en gaan lopen samen met de VNG, inventariseren welke behoeften bij gemeenten bestaan ten aanzien van buurtrechten. Ik wil bevorderen dat gemeenten van elkaar kunnen leren, zodat helder wordt waarin de meerwaarde van buurtrechten is gelegen en ook op welke manier(en) ze in de Nederlandse praktijk op een effectieve manier vorm en inhoud kunnen krijgen. Mede op basis hiervan zal het ministerie van BZK in de tweede helft van 2015 een standpunt formuleren over het versterken van de participatiemogelijkheden, waarin ook het element van de buurtrechten zal worden meegenomen. Ter voorbereiding hierop zal onderzocht worden aan welke instrumenten behoefte is of ondersteunend kunnen zijn bij het verankeren en indalen van buurtrechten in de gemeentelijke praktijk die bijdragen aan het democratische proces en het stimuleren van actief burgerschap. Hierbij zal ook worden bezien of er behoefte bestaat en mogelijkheden zijn om de lokale praktijk ten aanzien van buurtrechten, te vertalen naar een wettelijke verankering van dit soort rechten op nationaal niveau. In dit licht is het interessant om te bezien hoe het 'right to challenge' dat is opgenomen in de nieuwe Wet op de maatschappelijke ondersteuning (Wmo) uitpakt in de praktijk. Hierover zal ik in overleg treden met de staatssecretaris van de VWS.

Kieswet
Uiteraard is voor het functioneren van de lokale democratie ook een goede opkomst bij verkiezingen van groot belang. De Kieswet bevat bepalingen die hieraan kunnen bijdragen. Hierbij moet onder meer worden gedacht aan de wettelijk vastgestelde ruime openingstijden van stemlokalen (van 7.30 tot en met 21.00 uur), de voorwaarde dat ten minste 25% van de stemlokalen voor gehandicapten toegankelijk moet zijn, de mogelijkheid voor kiezers om hun stem uit te brengen in elk willekeurig stemlokaal binnen de gemeente waarvan zij ingezetene zijn en natuurlijk de mogelijkheid dat de kiezer een ander kan machtigen zijn stem uit te brengen. Tijdens het Algemeen Overleg met de Tweede Kamer op 13 november jl. het ik toegezegd om samen met de Kiesraad te kijken of de Kieswet achterstallig onderhoud kent en of er zaken in staan die moeten worden opgehelderd. Bij deze exercitie zal ik ook nagaan of de Kieswet nog onbedoeld bepalingen bevat die de opkomst (mogelijk) beperken.

6. Aanstellingswijze burgemeester

De burgemeester vervult een belangrijke rol in de lokale democratie. Niet alleen als voorzitter van het college van B&W, voorzitter van de raad en als bestuurder met wettelijke bevoegdheden op het terrein van openbare orde en veiligheid, maar ook en vooral als het gezicht van de gemeente richting haar inwoners.

De discussie over de aanstellingswijze van de burgemeester is in het verleden al vaak gevoerd, zonder dat dit daadwerkelijk heeft geleid tot aanpassingen. Het deconstitutionaliseren van de aanstellingswijze van de burgemeester is onderdeel van het regeerakkoord. Ter uitvoering daarvan steunt het kabinet het initiatiefvoorstel van het lid Schouw inzake de deconstitutionalisering van de Kroonbenoeming van de burgemeester en de commissaris van de Koning. Gelet op de noodzakelijke procedures bij grondwetwijzigingen, zal pas in een volgende kabinetsperiode de vraag aan de orde zijn op welke manier de aanstelling van de burgemeester tot stand komt. Hierbij zijn drie hoofdvarianten - handhaving van de Kroonbenoeming, invoering van een door de raad benoemde burgemeester of invoering van een door de bevolking gekozen burgemeester - waarbinnen verschillende modaliteiten denkbaar zijn. Wat zij met elkaar gemeen hebben, is dat zij allen van invloed zijn op de onderlinge verhoudingen in het gemeentebestuur, alsook op de positie, rol en taken van de burgemeester en op het functioneren van de lokale democratie. Met het oog op een goede voorbereiding van de besluitvorming zal ik, zoals toegezegd tijdens de begrotingsbehandeling van BZK, in 2015 de hierboven genoemde hoofdvarianten nader uitwerken in een aparte notitie, mede in het licht van de gewenste versterking van de lokale democratie.

II. Verdere ontwikkeling van de informele democratie

Burgerbetrokkenheid is de basis voor een vitale democratie. In de lokale praktijk is er geen scherp onderscheid tussen representatieve democratie en participatieve democratie. Beide vormen van democratie bestaan naast elkaar. De lokale democratie kan krachtiger worden indien de combinatie van representatieve en participatieve elementen bewuster en gerichter wordt ingezet dan nu het geval is. Hoewel vormen van participatieve en representatieve democratie elkaar goed kunnen aanvullen zien we ook dat er op dit moment nog niet altijd een logisch handelingsperspectief voorhanden is om deze aansluiting vorm te geven.
Vanuit deze agenda wil ik de ontwikkeling van burgerbetrokkenheid niet alleen faciliteren, maar ook stimuleren dat gemeenten onderling leren van ervaringen die hiermee worden opgedaan. Een van de kernthema's hierbij is hoe in de praktijk vormen van participatieve democratie op een goede manier kunnen worden verbonden aan besluitvormingsmechanismen van de representatieve democratie.

7. Programma innovatieve participatievormen

Zoals gesteld in de inleiding zijn op veel plekken in het land nieuwe werkwijzen aan het ontstaan en worden nieuwe instrumenten ontwikkeld om burgers in het publieke domein meer in positie te brengen ten opzichte van de overheid. Het

zijn daarbij soms overheden maar vaak ook burgers die hiertoe het initiatief nemen. In de nota Doe-democratie heeft het kabinet reeds een aan groot aantal van die initiatieven beschreven. Onderstaande maatregelen bouwen daarop voort.

Democratic Challenge
Op dit moment zijn er in het land tal van voorbeelden van democratische vernieuwing in ontwikkeling. De veelvormigheid die zich daarin voordoet juich ik toe en zie ik als een teken van levendigheid van de lokale democratie. Al die voorbeelden kennen vaak een hoge mate van vrijwillige inzet en sponsoring in natura. Dit is een teken van het draagvlak voor deze initiatieven. Deze initiatieven zijn veelal kleinschalig en een samenwerking tussen burgers en hun gemeente. Ze hebben niet alleen een meerwaarde voor de betreffende gemeente, maar ook voor de lokale democratie als geheel. Om die reden zie ik een rol voor het ministerie van BZK weggelegd om deze vernieuwing te faciliteren en aan te jagen. Dit doet het ministerie door middel van de 'Democratic Challenge'; een traject gericht op vernieuwende democratische praktijken.

Het streven is om vanuit deze Challenge ruimte te scheppen voor vernieuwende ideeën. Het kan daarbij gaan om het delen van inspirerende voorbeelden, het aanpakken van knellende regelgeving en het bevorderen van een open houding vanuit de overheid. Om de initiatieven tot een succes te maken is het nodig om al doende te leren, ook hieraan kan BZK een bijdrage leveren door onderzoek. Ook kan het soms nodig blijken om deze initiatieven kleinschalig financieel te ondersteunen. Zowel voor het inventariseren van knellende regelgeving als voor het ophalen van inspirerende voorbeelden zal aansluiting worden gezocht bij de aanpak rond experimenteermogelijkheden die elders in deze agenda is aangekondigd. Deze Challenge staat bijvoorbeeld ook open voor nieuwe vormen van e-participatie, omdat hierin vaak interessante mengvormen tussen representatieve en participatieve democratie mogelijk blijken. Om recht te doen aan het lokale karakter van initiatieven en aan het bovengenoemde draagvlak dat blijkt uit vrijwillige inzet en sponsoring in natura, wordt een regeling uitgewerkt waarin wordt uitgegaan van maatwerk en cofinanciering en een maximaal bedrag per initiatief. Indien het initiatief een G1000-achtige aanpak beoogd zal vanuit de regeling deelname aan onderzoek (zie hieronder) worden bevorderd.

Vormen van deliberatieve democratie zoals G1000
In verschillende gemeenten in Nederland zijn G1000-initiatieven ontstaan naar voorbeeld van het Brusselse initiatief van David van Reybrouck. In een deliberatief proces komen burgers tot concrete voorstellen voor de toekomst van hun gemeente, bijvoorbeeld op het terrein van zorg, energievoorziening en bibliotheken. Het moet nog blijken hoe dit soort initiatieven zich verder ontwikkelen. Er zijn bijvoorbeeld vraagstukken over duurzaamheid van dit soort trajecten en de representativiteit ervan. En idealiter zou er voor het precieze format geleerd moeten worden van eerdere ervaringen. Het is daarom wenselijk om de ontwikkeling te volgen en de effecten te meten. Het ministerie van BZK steunt daarom een viertal universiteiten bij een onderzoek naar de effecten en doorwerking van de verschillende G1000-en om de wetenschappelijke kennis over dit fenomeen te vergroten. Daarnaast is het ministerie partner van het G1000 –platform dat zichzelf ten doel heeft gesteld om een brede

maatschappelijke beweging op gang te brengen rondom de dialoog als aanvulling op ons democratische bestel.

Onderzoek burgerparticipatie
Het hierboven beschreven programma innovatieve participatievormen leunt op de groep burgers die bereid is om zelf een steentje bij te dragen aan het openbaar bestuur. Er is echter ook een groep burgers die juist helemaal niet participeert. Deze groep valt uiteen in twee categorieën. Enerzijds de groep burgers die de neutraal of passief staat tegenover de overheid. Zij verwachten van de overheid dat deze een aantal essentiële zaken goed regelt en willen verder zo min mogelijk last hebben van de overheid. Anderzijds is er de groep burgers die de overheid voornamelijk ervaart als een onbekwame, overbodige hindermacht. Deze groep zet zich nadrukkelijk af tegen de overheid en is niet betrokken bij het democratisch proces.

Voor de ontwikkeling van een toekomstbestendige lokale democratie is het van belang om inzicht te hebben in de motieven van zowel participerende als niet-participerende burgers, en de daarachterliggende democratie-beleving. Het gaat dan zowel om klassieke vormen (deelname in het verkiezingsproces) als nieuwe vormen van participatie. Ook is het wenselijk om de handelingsperspectieven in kaart te brengen met het oog op actievering van nu nog inactieve groepen en de rol die lokale overheden en actieve burgers hierbij kunnen spelen. Het ministerie van BZK zal hiertoe in overleg met de VNG en andere betrokken partijen, in de loop van 2015 een onderzoek initiëren. Hierbij zal ook de rol van lokale en landelijke politieke partijen worden bezien. Dit onderzoek zal voortbouwen op reeds beschikbaar onderzoek van o.a. het SCP en de bevindingen van dr. C.R. Brons in haar proefschrift 'Political discontent in the Netherlands in the first decade of the 21st century' en het proefschrift van dr. J.M. Den Ridder, 'Schakels of obstakels? Nederlandse politieke partijen en de eensgezindheid, verdeeldheid en representativiteit van partijleden.'

8. Versterken informatiepositie van de burger

Een goede informatievoorziening over de lokale beleids- en besluitvorming en de prestaties van politici en bestuurders is een randvoorwaarde voor een goed functionerende lokale democratie. Traditioneel zijn de media hierin een belangrijke intermediair, maar ook gemeenten zouden er zorg voor moeten dragen dat hun inwoners goed geïnformeerd worden en er voldoende mogelijkheden zijn om zich te laten informeren. Veel gemeenten pakken dit al actief op. Zo nemen steeds meer gemeenten initiatieven om te komen tot actieve openbaarmaking van beleidsvoornemens en documenten die de basis vormen voor besluitvormingsprocessen. De digitalisering draagt bij aan de mogelijkheden om burgers via andere dan de traditionele kanalen te informeren.

Lokale media
Rode draad in de vraagstukken over de rol en positie van de lokale media is het belang van lokaal nieuws en informatie van een goede journalistieke kwaliteit voor de lokale democratie. Lokale media hebben in het democratische spel zowel een waakhondfunctie als een rol als facilitator van het debat. Het belang van deze rollen neemt met de decentralisaties in het sociaal domein en de overheveling van ruim € 10 miljard naar het Gemeentefonds, alleen maar toe. Hierbij zou het gedrag van de media, zoals de heer Van de Donk in zijn eerder

aangehaalde lezing stelt, wel eens een zelfstandige factor in het slagen van de decentralisaties kunnen zijn. Tegen deze achtergrond vormt de gestage daling van het aantal lokale en regionale kranten alsook de oplage daarvan een punt van aandacht. Ook blijkt in de praktijk dat een derde van de lokale omroepen in zwaar weer verkeert. Het gat dat ontstaat door de afname van het aanbod van traditionele media wordt gedeeltelijk gevuld door digitale online verslaggeving, zogenaamde hyperlocals, bloggers en burgerjournalistiek. Hoewel dit nog prille ontwikkelingen zijn, ligt hier een duidelijk potentieel.

De eerste verantwoordelijkheid voor het mediabeleid ligt bij de staatssecretaris van OCW. Hij heeft onder anderen aangegeven dat hij – vanuit zijn stelselverantwoordelijkheid en met respect voor de verantwoordelijkheid van gemeenten voor de lokale omroepen - wil blijven bijdragen aan het professionaliseren van de lokale omroepen. Daarnaast kan in dit kader gewezen worden op een aantal lopende projecten.[13] Zo wordt er in opdracht van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek een onderzoek uitgevoerd naar de veranderende positie en rol van de lokale en regionale media in de gemeentelijke nieuwsvoorziening en de visie van gemeenten hierop. Daarnaast laat de staatssecretaris van OCW onder verantwoordelijkheid van het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek een praktijkonderzoek doen naar toekomstscenario's en innovatie voor journalistieke ondernemers. Een interessante illustratie van de ontwikkeling op dit gebied is de vorming van Regionale Media Centra. Het is een voorbeeld van de initiatieven die worden ontplooid waarbij lokale en regionale omroepen en lokale en regionale kranten samenwerken en waarbij ook hyperlocals en bloggers zich aansluiten. Het kabinet juicht deze ontwikkeling toe.

Vanuit mijn verantwoordelijkheid voor het functioneren van de democratie, wil ik bijdragen aan de discussie tussen gemeenten onderling over het belang van (de kwaliteit van) lokale journalistiek. In deze discussie moet ruimte zijn voor reflectie en een kritische houding ten aanzien van de eigen rol – zowel van gemeenten als van de media - in dit vraagstuk. Hierbij spelen zaken als omgang met de pers en het gebruik van sociale media, omvang van budgetten voor voorlichting en communicatie en van de gemeentelijke bijdrage aan de lokale omroep. In dit kader zal ik in de loop van 2015 een symposium organiseren over dit thema, samen met de VNG, het ministerie van OCW en het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek.

Informatievoorziening door gemeenten
Gemeenten kunnen ook zelf de informatiepositie van hun inwoners versterken door actief en veel meer dan nu het geval is informatie beschikbaar te stellen over beleids- en besluitvormingsprocessen. Gemeenten kunnen hierbij ook aangeven op welke momenten en op welke manier inwoners hier een rol in kunnen spelen. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan het openbaar maken van een participatie-agenda of van het stemgedrag van raadsleden, zodat transparant wordt voor kiezers hoe hun vertegenwoordigers in de raad gehandeld hebben. In het kader van deze agenda zal in 2015, in samenwerking met de VNG, een aantal gemeenten worden gezocht dat de ambitie heeft om meer informatie actief openbaar te maken. Deze gemeenten zullen vervolgens actief worden ondersteund via het Leer- en expertisepunt Open Overheid.

[13] Tweede Kamer, vergaderjaar 2013-2014, 33750 VIII, nr. 104.

Een bijzondere informatiecategorie betreft financiële data. Actieve openbaarmaking hiervan kan bijdragen aan het vergroten van de burgerparticipatie, betere verantwoording van de overheidsuitgaven en de ontwikkeling van nieuwe toepassingen. Overheidsbegrotingen- en uitgaven worden al steeds vaker breed beschikbaar gemaakt, zoals de miljoenennota en de rijksbegroting. Via de Open State Foundation worden nu voor gemeenten, provincies en waterschappen begrotingsdata en ook subsidie-informatie openbaar gemaakt. In het voorjaar van 2015 zal ik samen met de Open State Foundation een congres organiseren waar de agenda financiële transparantie voor de komende jaren tot stand zal worden gebracht.

Een concreet voorbeeld, waarbij gebruik wordt gemaakt van financiële open data is het initiatief budgetmonitoring, ontstaan in stadsdeel oost (Indische buurt) van de gemeente Amsterdam. Inwoners hebben in deze buurt het initiatief genomen tot het analyseren van de begroting en het doorgronden van de begrotingsprocessen met als doel deze begrijpelijker te maken. Daarnaast worden inwoners getraind om cijfers te kunnen doorgronden. Inmiddels breidt budgetmonitoring zich verder uit binnen Nederland en BZK ondersteunt dat in het kader van het programma Open overheid.

Tot slot

Zoals in de inleiding beschreven kent deze agenda een spoor voor de korte en de lange termijn. Deze sporen zijn in onderstaand schema samengevat. Voor beide sporen geldt dat (nog te ontwikkelen) initiatieven en maatregelen die een bijdrage beogen te leveren aan de versterking van de lokale democratie, alleen effect kunnen hebben als de spelers op het lokale toneel actief betrokken zijn. Ik zal dan ook in de uitvoering van de beschreven actiepunten en in de verdere vormgeving van de agenda steeds nadrukkelijk de samenwerking zoeken met lokale bestuurders, raadsleden, ambtenaren en waar mogelijk burgers en maatschappelijke instellingen.

Een van de manieren waarop ik uitvoering wil geven aan dit voornemen is aansluiting bij de zogenaamde D1000 die wordt georganiseerd in het kader van het programma 'Lokale Democratie in Beweging' en gepland staat op 1 juni 2015, voorafgaand aan het VNG-jaarcongres in Apeldoorn. Bij deze bijeenkomst staat het thema 'vitale lokale democratie' centraal. Deelnemers worden – naar voorbeeld van de G1000 van Van Reybrouck - via loting gevraagd aanwezig te zijn, waarna via de methoden van de deliberatieve democratie, voorstellen worden geformuleerd rond het centrale thema. Ik wil deze bijeenkomst benutten om ideeën over de verdere vitalisering van de lokale democratie op te halen en de Agenda Lokale Democratie verder vorm te geven.
Daarnaast zal ik mijn contacten met de centrale spelers in de lokale democratie, tijdens werkbezoeken, congressen en andere evenementen (blijven) benutten om aandacht vragen voor de versterking van de lokale democratie en om de wensen en ideeën van de lokale spelers op dit terrein te inventariseren.
Ook brede bekendheid van de mogelijkheden die bijdragen aan een beter functioneren van de lokale democratie is van belang. Een actieve communicatie is daarbij cruciaal. Dit gebeurt o.a. door informatie beschikbaar te stellen via de VNG, beroepsverenigingen en maatschappelijke instellingen zoals Platform 31, Pakhuis de Zwijger en verschillende andere netwerken.

Brief aan de raad - Min. van BiZK Agenda Lokale Democratie

Zoals gesteld vormt deze notitie een eerste aanzet voor discussie. Ik nodig de betrokkenen van harte uit om te reageren en daarbij aan te geven hoe zij hieraan kunnen en willen bijdragen. Deze reacties en bovengenoemde activiteiten zullen inspiratie opleveren voor een nader uitgewerkte agenda, die ik in de tweede helft van 2015 wil aanbieden.

Brief aan de raad - Min. van BiZK Agenda Lokale Democratie

Spoor 1 Ruimte voor vernieuwing van de formele democratie	
Transformatieagenda sociaal domein	2015-2020
Symposium best practices nieuwe werkwijzen sociaal domein	In de loop van 2015
Ruimte voor experimenten	In de loop van 2015
Verkenning verruiming belastinggebied	Loopt
Verkenning bredere toepassing dorps- en wijkraden en gebiedscommissies	Eerste resultaten voor zomer 2015
BZK Standpunt recht op participatie (incl. buurtrechten)	Tweede helft 2015
Congres Financiële Transparantie	Voorjaar 2015
Programma Lokale Democratie in Beweging	2014-2018
Interbestuurlijk programma aanzien en aantrekkelijkheid van het ambt	Loopt
Professionalisering op terrein van decentralisaties via Programma Gemeenten van de toekomst	Loopt
Inventarisatie inzichten ten aanzien van aanpassing wettelijk kader	Eerste helft 2015
Versterking lokale rekenkamers	Nadere informatie voor zomerreces 2015
Herziening Besluit Begroten en verantwoording	Voorstellen werkgroep voor zomerreces 2015
Herziening Wgr	Inwerkingtreding per 1 januari 2015
Handreiking en workshops Wgr	Eerste kwartaal 2015
Adviesaanvraag Rob inzake Wgr	Eerste helft 2015
Onderzoek selectieve wijziging Kieswet	In de loop van 2015
Notitie hoofdvarianten aanstellingswijze burgemeester	In de loop van 2015

Spoor 2 Verdere ontwikkeling van de informele democratie	
Democratic challenge	Start begin 2015
Onderzoek G1000-en	Loopt
Ondersteuning G1000 platform	Start begin 2015
Onderzoek burgerparticipatie	In de loop van 2015
Leernetwerk Lokale Democratie	Loopt
Ondersteuning actieve openbaarmaking via Leer- en expertisecentrum Open Overheid	Start in 2015
Symposium gemeenten en lokale media	In de loop van 2015

Brief aan de raad - Min. van BiZK Agenda Lokale Democratie

Brief aan de raad - GS Provincie Gelderland Informatie over begroting 2016-2019

BG

provincie
GELDERLAND

Bezoekadres
Huis der Provincie
Markt 11
6811 CG Arnhem

Postadres
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

telefoonnummer (026) 359 91 11
telefaxnummer (026) 359 94 80
e-mailadres post@gelderland.nl
internetsite www.gelderland.nl

De Raad van de gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

13150
Bur.
Nr: 15.000.3508
- 2 APR. 2015
Ingekomen
Gemeente Nijmegen

datum
1 april 2015

zaaknummer
2015-004609

onderwerp
Informatie over begroting 2016-2019

Geachte heer, mevrouw,

Ook dit jaar liggen er wederom belangrijke uitdagingen op het gebied van gemeentefinanciën. Wij constateren dat bijna de helft van de Gelderse gemeenten bij de begroting 2015-2018 geen structureel sluitend meerjarenperspectief heeft. Deze gemeenten moeten de komende jaren verdergaande dekkingsmaatregelen nemen. De gemeenten die wél over een positieve meerjarenbegroting beschikken, moeten echter ook alert blijven. Door de decentralisaties in het sociale domein nemen de risico's toe. De herverdeling van diverse sociale budgetten die vanuit het Rijk naar de gemeenten gaan, kunnen bovendien leiden tot de noodzaak van extra bezuinigingen. Daarnaast zijn er reeds forse verliezen genomen binnen de grondexploitatie, maar de verwachting is dat het einde hierin nog niet is bereikt.

Vanuit onze toezichtfunctie hebben wij samen met u een rol in het gezond houden van de lokale overheidsfinanciën. U bent als raad verantwoordelijk voor het vaststellen van een structureel en reëel sluitende (meerjaren) begroting. Als toezichthouder volgen wij de financiële positie van gemeenten en de ontwikkelingen die daarmee verband houden.

Met deze brief vragen wij uw aandacht voor een aantal thema's, waarmee u in de komende periode mogelijk te maken krijgt. Zo nodig is ook aangegeven hoe wij daarmee omgaan. U kunt deze informatie gebruiken als u de kaders voor de begroting 2016-2019 vaststelt.

Het toezicht en uw gemeente
Afhankelijk van het risicoprofiel volgen wij de financiële positie van uw gemeente meer of minder intensief. Als afstemming nodig is, dan voldoet over het algemeen overleg op ambtelijk niveau. Soms vindt bestuurlijk overleg plaats. Nadat de begroting is vastgesteld ontvangt u jaarlijks via een begrotingsbrief onze bevindingen daarover. Ook verwijzen wij u graag naar http://ftgelderland.databank.nl/ waarop informatie staat over de financiële positie van alle Gelderse gemeenten. Verder kunnen onze ambtelijke toezichthouders op uw verzoek een presentatie over het toezicht op uw gemeente verzorgen.

inlichtingen bij mw. J.H. Hollebrandse-Kemp
e-mailadres post@gelderland.nl

telefoonnummer (026) 359 80 25

BNG Bank Den Haag, rekeningnummer 28.50.10.824
IBAN-nummer: NL74BNGH0285010824
BIC-code van de BNG: BNGHNL2G

btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

provincie
GELDERLAND

Toezichtcriteria
Het toezicht zoals wij dat uitvoeren kent twee vormen: repressief toezicht en preventief toezicht. *Preventief toezicht* betekent dat voor de begroting en de wijzigingen daarvan onze voorafgaande goedkeuring nodig is. De belangrijkste reden voor het instellen van preventief toezicht is het naar ons oordeel ontbreken van reëel en structureel begrotingsevenwicht. Dit is het geval als de structurele lasten in de begroting voor 2016 niet volledig worden gedekt door structurele baten en ook niet aannemelijk is gemaakt dat dit structurele evenwicht in de meerjarenbegroting (uiterlijk 2019) weer tot stand wordt gebracht. Voor het oordeel over het aspect reëel evenwicht wordt gekeken naar de realiteit van de ramingen. De jaarrekening 2014 behoort tevens in structureel en reëel evenwicht te zijn; indien de jaarrekening niet in evenwicht is, zal het structureel tekort worden betrokken bij ons onderzoek van de begroting 2016. Daarnaast dienen de vastgestelde jaarrekening 2014 en de begroting 2016 tijdig, respectievelijk vóór 15 juli en 15 november 2015, aan ons te zijn toegezonden. Niet tijdige inzending van deze documenten kan leiden tot preventief toezicht. In de andere gevallen geldt *repressief toezicht*, de minst belastende toezichtsvorm.
Bij de beoordeling van de raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt uitgegaan van de mei/junicirculaire (2015) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties met de daarin opgenomen uitkeringsfactoren. Uiteraard is er geen bezwaar om de septembercirculaire (2015) in uw begroting te verwerken.

Bezuinigingsmaatregelen
Veel gemeenten voeren ingrijpende ombuigingsplannen uit. Het realiseren daarvan bepaalt of het begrotingsevenwicht en daarmee een gezonde financiële positie kan worden gehandhaafd of bereikt. Bezuinigingsmaatregelen die in de begroting worden verwerkt, beoordelen wij systematisch op hardheid en haalbaarheid. Van u, als hoogste bestuursorgaan van de gemeente, verwachten wij dat de bezuinigingsmaatregelen concreet (op programmaniveau) worden benoemd. Ook moet het proces om de maatregelen te effectueren vastliggen. Ervaringen opgedaan met eerdere bezuinigingsoperaties wegen wij in ons oordeel ook mee. Kortom, de financiële gevolgen van de maatregelen waarmee u de begroting sluitend wilt maken, moeten realistisch en door uw besluitvorming onderbouwd zijn.
Veel gemeenten hebben de afgelopen jaren al meerdere bezuinigingsrondes ingevuld. Cumulatie van diverse maatregelen kan het inzicht voor u als raad vertroebelen. Wij adviseren u in de begroting een overzicht op te nemen (bijvoorbeeld in een aparte paragraaf Bezuinigingen) van de diverse bezuinigingsmaatregelen waartoe u nu of in een eerder stadium hebt besloten en die betrekking hebben op de begrotingen 2016 en verder.

Eenmalige baten en lasten
De Gemeentewet geeft de raad de taak een begroting in reëel en structureel evenwicht vast te stellen. Dit betekent dat tegenover structurele lasten in ieder geval een gelijk bedrag aan structurele baten staat. Dit is een belangrijke voorwaarde om voor repressief toezicht (minst belastende vorm) in aanmerking te komen. Voor een oordeel over deze voorwaarde is een transparant overzicht nodig van eenmalige ofwel incidentele baten en lasten die het begrotingssaldo beïnvloeden. De wet schrijft dit meerjarige overzicht voor en veel gemeenten hebben dit overzicht inmiddels opgenomen in de begroting. Wij verzoeken u dan ook het overzicht van incidentele baten en lasten te betrekken bij het vaststellen van een structureel en reëel sluitende begroting 2016.

Negatieve reserves
Reserves mogen geen negatief saldo hebben. Dit voorschrift is sinds enige tijd actueel in verband met grondexploitatieverliezen. Enkele gemeenten hebben verliezen in de grondexploitatie moeten opvangen, waardoor negatieve reserves zijn ontstaan. Een negatief saldo van een reserve moet zo snel mogelijk (en uiterlijk binnen de periode van de meerjarenbegroting) worden weggewerkt.

provincie
GELDERLAND

Daarvoor kunnen, indien aanwezig, andere beschikbare reserves worden ingezet/herbestemd. Als de totale reservepositie negatief is, dan lost dit het probleem niet op. In dat geval moet de oplossing binnen het budget worden gezocht, bijvoorbeeld door extra ombuigingen of inkomstenverhogingen. Als een gemeente in deze situatie niet in staat is het negatieve saldo van de reserves om te buigen binnen de periode van 4 jaar, dan komt de gemeente onder preventief toezicht.
Wanneer de negatieve stand van de algemene reserve is ontstaan door het (moeten) nemen van verliezen in de grondexploitatie, dan kan de toezichthouder onder voorwaarden de gemeente toestemming geven dit tekort in een langere periode dan 4 jaar te saneren. Ook dan komt de gemeente onder preventief toezicht. Hoe lang de periode van saneren is, is vooral afhankelijk van de oorzaak en de omvang van het tekort. Sanering in een periode langer dan 10 jaar is echter niet toegestaan.

Financiële kengetallen (rapport commissie Depla)
Op korte termijn (waarschijnlijk op 1 juli 2015) zal een wijziging van het BBV plaatsvinden naar aanleiding van het rapport van de Commissie Depla over vernieuwing van de begroting en verantwoording van gemeenten. Deze wijziging heeft betrekking op het opnemen van een set financiële kengetallen in de gemeentebegrotingen. Deze kengetallen hebben betrekking op de schuld, de solvabiliteit, de structurele exploitatieruimte, de belastingcapaciteit en de grondexploitatie. De kengetallen moeten hoogstwaarschijnlijk vanaf de begroting 2016 in de begroting worden vermeld. De kengetallen geven zicht op de financiële positie van uw gemeente en bieden de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende taak van u als raad.
Vooruitlopend op deze ontwikkeling hebben wij in de brieven aan de Gelderse gemeenten naar aanleiding van de begrotingen 2015 een overzicht van de kengetallen opgenomen, met daarbij onze normering (voldoende, matig, onvoldoende), bezien vanuit onze rol als toezichthouder. De weergave van deze kengetallen in onze brieven is bedoeld om u als raad inzicht te geven in deze financiële aspecten.
De nieuwe wetgeving zal geen normering voor de kengetallen opleggen. Het is aan u als gemeenteraad om samen met het college voor de begroting 2016 te bepalen of u zelf een normering wilt gebruiken om de kengetallen te beoordelen en zo ja, welke normering.

Tot slot
Wij verwachten met de informatie in deze brief een positieve bijdrage te leveren aan het proces dat een solide financiële positie voor uw gemeente moet opleveren.

Wij wijzen u er ten slotte nog op dat wij een kopie van deze brief ter kennisneming aan het college van burgemeester en wethouders sturen. Het college ontvangt tevens een uitgebreidere brief van ons met de meer technische aspecten die van belang zijn voor de begroting 2016-2019.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland,

Commissaris
van de Koning

secretaris

Brief aan de raad - GS Provincie Gelderland Informatie over begroting 2016-2019

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

B10

Ernst & Young Accountants LLP
Meander 861
6825 MH Arnhem, Netherlands
Postbus 30116
6803 AC Arnhem, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 60 05
ey.com

Building a better working world

15.0003774

Bur:
Nr: 13MSC

- 8 APR. 2015

Ingekomen
Gemeente Nijmegen

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Nijmegen
T.a.v. mevrouw M. Heffels (raadsgriffier)
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Arnhem, 1 april 2015

MLON-9V6C2L/JD/NvE/MvL/mb

Geachte raadsleden,

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat de hierna volgende controleverklaring wordt opgenomen in de bij de jaarstukken behorende "Overige gegevens". Deze jaarstukken dienen te worden uitgebracht overeenkomstig het aan ons voorgelegde definitieve concept (c.q. de laatste drukproef rekening houdend met de aangegeven wijzigingen) waarvan een gewaarmerkt exemplaar is bijgevoegd.

"Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: gemeente Nijmegen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen (pagina 189 tot en met pagina 252) gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Building a better working world

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van Artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij collegebesluit ter kennisgeving aangeboden.
Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Nijmegen een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Building a better working world

Benadrukking van een onzekerheid in de waardering voorraden en bij de bepaling van de voorziening voor verbonden partijen

Wij vestigen de aandacht op de toelichting op de balans in de jaarrekening bij de post voorraden bestaande uit gronden in exploitatie en gronden niet in exploitatie (pagina 204/205) en de post voorzieningen (pagina 211/215). Hierin zijn de onzekerheden uiteengezet met betrekking tot schattingen en gehanteerde uitgangspunten bij de waardering van de grondexploitaties van gemeente Nijmegen en de bepaling van de voorziening voor de verbonden partijen Waalsprong, Waalfront en Bergerden.

De bepaling van de voorziening verbonden partijen Bergerden, Waalfront en Waalsprong heeft plaatsgevonden op basis van de jaarrekening 2013/2014 van de verbonden partijen en/of de inzichten van begin 2015 zoals verwerkt in de herziene grondexploitaties inclusief de uitkomsten van de bijbehorende risico-analyse. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door de nodige risico's die periodiek moeten worden herzien en waarbij de hoogte van de voorziening zowel positief als negatief zal moeten worden bijgesteld. Genoemde omstandigheden doen geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA"

De hiervoor vermelde tekst van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Wij verzoeken u deze tekst van de controleverklaring zonder persoonlijke handtekening op te nemen in de openbaar te maken jaarstukken. Wij sluiten één exemplaar bij van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is ten behoeve van uw archief.

Tevens bevestigen wij u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening ongewijzigd wordt vastgesteld door de gemeenteraad. Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met deze jaarrekening. Indien u de jaarstukken en de verklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarrekening goed is afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ("U verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening").

Eén exemplaar van de jaarstukken dient te worden ondertekend door het college van burgemeester en wethouders en te worden aangeboden aan de Gemeenteraad. Deze jaarstukken dienen te worden vastgesteld in een raadsvergadering en de vaststelling dient te worden genotuleerd.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Overigens wijzen wij erop dat, indien tot de raadsvergadering omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, een dergelijke aanpassing nog voor de raadsvergadering moet worden gemaakt. Uiteraard vervalt in die situatie onze bovengenoemde toestemming en is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Dit geldt uitdrukkelijk ook voor de situatie waarbij de definitieve jaarrekening afwijkingen vertoond ten opzichte van de aan ons voorgelegde drukproef.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A. Drost RA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

Bijlagen: voor identificatie gewaarmerkte balans, exploitatierekening, SiSa-bijlage en overige bijlagen
ondertekende controleverklaring ten behoeve van archief
"was getekend" controleverklaring behorende bij openbaar te maken stukken
informatieblad "Openbaarmaking van controleverklaringen"

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Ernst & Young Accountants LLP
Meander 861
6825 MH Arnhem, Netherlands
Postbus 30116
6803 AC Arnhem, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 60 05
ey.com

Building a better working world

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: gemeente Nijmegen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen (pagina 189 tot en met pagina 252) gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Building a better working world

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van Artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij collegebesluit ter kennisgeving aangeboden.
Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening
Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Nijmegen een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Benadrukking van een onzekerheid in de waardering voorraden en bij de bepaling van de voorziening voor verbonden partijen
Wij vestigen de aandacht op de toelichting op de balans in de jaarrekening bij de post voorraden bestaande uit gronden in exploitatie en gronden niet in exploitatie (pagina 204/205) en de post voorzieningen (pagina 211/215). Hierin zijn de onzekerheden uiteengezet met betrekking tot schattingen en gehanteerde uitgangspunten bij de waardering van de grondexploitaties van gemeente Nijmegen en de bepaling van de voorziening voor de verbonden partijen Waalsprong, Waalfront en Bergerden.

De bepaling van de voorziening verbonden partijen Bergerden, Waalfront en Waalsprong heeft plaatsgevonden op basis van de jaarrekening 2013/2014 van de verbonden partijen en/of de inzichten van begin 2015 zoals verwerkt in de herziene grondexploitaties inclusief de uitkomsten van de bijbehorende risico-analyse. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door de nodige risico's die periodiek moeten worden herzien en waarbij de hoogte van de voorziening zowel positief als negatief zal moeten worden bijgesteld. Genoemde omstandigheden doen geen afbreuk aan ons oordeel.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Building a better working world

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen
Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A. Drost RA

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Building a better working world

Openbaarmaking van controleverklaringen

1 Condities

De machtiging om de controleverklaring openbaar te maken wordt gegeven onder de volgende condities.

- Indien na het verlenen van deze machtiging feiten en omstandigheden bekend worden die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.
- De machtiging heeft betrekking op het opnemen van de controleverklaring in het ten behoeve van de algemene vergadering uit te brengen verslag, waarin ook de opgemaakte jaarrekening wordt opgenomen.
- De machtiging heeft ook betrekking op het opnemen van de controleverklaring in het bij het handelsregister te deponeren verslag, mits de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt.
- De voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening waarin op grond van artikel 2:397 BW vereenvoudigingen zijn aangebracht, dient te zijn ontleend aan de door de algemene vergadering vastgestelde jaarrekening. Een concept van deze voor deponering bij het handelsregister bestemde jaarrekening dient aan ons ter inzage te worden gegeven.
- De controleverklaring kan ook worden toegevoegd indien de jaarrekening op elektronische wijze, bijvoorbeeld op Internet, wordt openbaar gemaakt. Deze jaarrekening dient de volledige jaarrekening te zijn en deze dient goed te zijn afgescheiden van andere gelijktijdig elektronisch openbaar gemaakte informatie.
- Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is voor het opnemen van de controleverklaring daarbij opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2 Toelichting op de condities

2.1 Raad van commissarissen en raad van bestuur

De accountant zendt zijn controleverklaring doorgaans aan de raad van commissarissen en de raad van bestuur. Dit is in overeenstemming met Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) dat in artikel 393 onder meer zegt: 'De accountant geeft de uitslag van zijn onderzoek weer in een verklaring'. 'De accountant brengt omtrent zijn onderzoek verslag uit aan de raad van commissarissen en aan het bestuur.'

2.2 Algemene vergadering

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan na uitdrukkelijke toestemming van de accountant. In dit kader wordt onder openbaarmaking verstaan het beschikbaar stellen voor het publiek, dan wel aan een zodanige kring van personen dat deze met het publiek gelijk is te stellen. Verspreiding onder aandeelhouders c.q. leden valt ook onder dit begrip openbaar maken, zodat voor het opnemen van de controleverklaring in het verslag dat aan de algemene vergadering wordt uitgebracht machtiging van de accountant nodig is.

2.3 Controleverklaring plus verantwoording

De machtiging heeft betrekking op publicatie in het verslag waarin tevens is opgenomen de jaarrekening waarop de controleverklaring betrekking heeft. Deze conditie stoelt op de beroepsregels die zeggen dat het de accountant verboden is toestemming te geven tot openbaarmaking van zijn verklaring anders dan tezamen met de verantwoording waarop die verklaring betrekking heeft.'

De accountant zal ook altijd de overige inhoud van het verslag willen zien, omdat het hem niet toegestaan is toestemming tot openbaarmaking van zijn verklaring te verlenen indien door de inhoud van de gezamenlijk openbaar gemaakte stukken een onjuiste indruk omtrent de betekenis van de jaarrekening wordt gewekt.

2.4 Gebeurtenissen tussen datum controleverklaring en algemene vergadering

Aandacht dient geschonken te worden aan het feit dat zich tussen de datum van de controleverklaring en de datum van de algemene vergadering waarin omtrent de vaststelling van de jaarrekening wordt beslist, feiten of omstandigheden kunnen voordoen die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept. De accountant dient namelijk op grond van COS 560 controlewerkzaamheden te verrichten die er op gericht zijn toereikende controle-informatie te verkrijgen dat alle gebeurtenissen voor de datum van de controleverklaring die aanpassing van of vermelding in de jaarrekening vereisen, zijn gesignaleerd.

Indien de accountant gebeurtenissen ter kennis komen, die van materiële betekenis kunnen zijn voor de jaarrekening, dient de accountant te overwegen of die gebeurtenissen juist zijn verwerkt en toereikend zijn vermeld in de toelichting bij de jaarrekening. Als de accountant tussen de datum van de controleverklaring en de datum dat de jaarrekening openbaar wordt gemaakt, kennis neemt van een feit dat de jaarrekening materieel zou kunnen beïnvloeden, dient de accountant te beoordelen of de jaarrekening moet worden gewijzigd, de kwestie te bespreken met de leiding en te handelen zoals op grond van de omstandigheden noodzakelijk is.

2.5 Handelsregister

De jaarrekening wordt (bij onder titel 9 BW2 vallende rechtspersonen samen met het jaarverslag en de overige gegevens) overgelegd aan de algemene vergadering. De algemene vergadering beslist over de vaststelling van de jaarrekening. Pas na de vaststelling van de jaarrekening door de algemene vergadering is sprake van een vennootschappelijke jaarrekening. Deze jaarrekening zal in de regel in ongewijzigde vorm worden vastgesteld. Aan de vennootschappelijke jaarrekening moet als onderdeel van de overige gegevens de controleverklaring worden toegevoegd. De tekst hiervan is normaal gesproken identiek aan de eerder afgelegde controleverklaring. Het is de vennootschappelijke jaarrekening die samen met het jaarverslag en de overige gegevens bij het handelsregister wordt openbaar gemaakt. Onder de overige gegevens behoort dan te zijn opgenomen de controleverklaring die behoort bij de volledige jaarrekening. Indien de behandeling van de jaarrekening op de algemene vergadering niet tot aanpassing leidt, kan de controleverklaring worden toegevoegd aan de door de algemene vergadering vastgestelde jaarrekening en bij tijdige deponering van het verslag ten kantore van het handelsregister als onderdeel van dit verslag worden openbaar gemaakt.

2.6 Openbaarmaking op andere wijze

De jaarrekening kan ook worden openbaar gemaakt op andere wijze dan door deponering bij het handelsregister. De controleverklaring kan ook dan worden toegevoegd, mits het gaat om openbaarmaking van de volledige jaarrekening. Indien een deel van een jaarrekening dan wel een verkorte jaarrekening openbaar wordt gemaakt, is het niet toegestaan dat daarbij enigerlei door de accountant gegeven mededeling wordt openbaar gemaakt, tenzij:

a hij tot het oordeel is gekomen dat in de gegeven omstandigheden het desbetreffende stuk toereikend is, of
b op grond van wettelijke voorschriften met openbaarmaking van het desbetreffende stuk kan worden volstaan.

Indien niet de volledige jaarrekening wordt openbaar gemaakt, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Bij het opnemen van de jaarrekening en de controleverklaring op Internet dient gewaarborgd te worden dat de jaarrekening goed is afgescheiden van andere informatie op de Internetsite. De scheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening verlaat.

2.7 Opnemen in een ander stuk

Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is sprake van een nieuwe openbaarmaking en is opnieuw toestemming van de accountant nodig. Een voorbeeld van deze situatie is de publicatie van een emissieprospectus met daarin opgenomen de jaarrekening, nadat dezelfde jaarrekening tezamen met de andere jaarstukken is gedeponeerd bij het handelsregister. Voor elke nieuwe openbaarmaking is dus opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2.8 Gebeurtenissen na de algemene vergadering

Indien na de vaststelling van de jaarrekening feiten en omstandigheden bekend zijn geworden waardoor de jaarrekening niet langer het wettelijk vereiste inzicht geeft, moet niettemin de bij de vastgestelde jaarrekening afgegeven controleverklaring worden gehandhaafd, evenals de bij het handelsregister neergelegde controleverklaring. In dat geval dient de rechtspersoon over deze feiten en omstandigheden een mededeling bij het handelsregister te deponeren, voorzien van een controleverklaring. Ook in deze situatie is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Jaarrekening

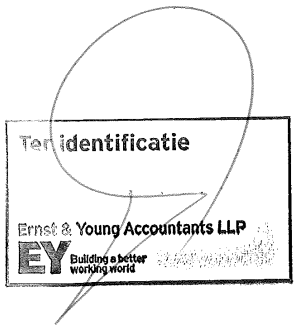

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

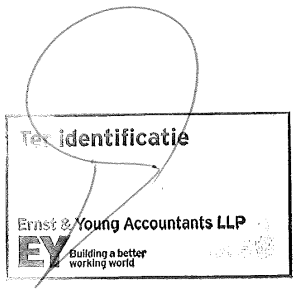

Balans

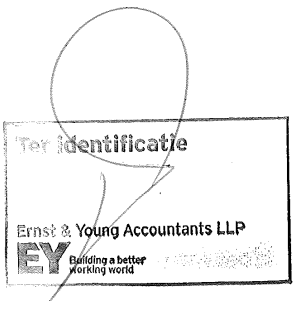
Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY
Building a better working world

Stadsrekening 2014

ACTIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		**426**		**652**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	426		652	
Materiële vaste activa		**402.423**		**368.105**
Investeringen met een economisch nut				
- overige investeringen met een economisch nut	323.930		285.398	
Investeringen met een maatschappelijk nut	78.493		82.707	
Financiële vaste activa		**250.320**		**217.183**
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- Activa in eigendom van derden	12.673		13.074	
- deelnemingen	6.122		6.122	
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	44.778		56.752	
- deelnemingen	129.981		82.538	
- overige verbonden partijen				
Overige leningen u/g	48.004		51.841	
Overige uitzettingen > 1 jaar (beleggingen)	8.762		6.856	
TOTAAL VASTE ACTIVA		**653.169**		**585.940**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**318.838**		**372.992**
Grondexploitaties	308.734		362.660	
Gronden niet in exploitatie	9.932		10.143	
Grond- en hulpstoffen	99		107	
Voorraad gereed product	73		82	
Kortlopende vorderingen		**84.300**		**94.143**
Rekening-courant derden	0		996	
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		33.765	
Vorderingen bijstandswet	17.903		15.989	
Belastingdebiteuren	7.438		10.547	
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.026	
Debiteuren	7.604		7.393	
Overige vorderingen	2.613		2.070	
Kasgeldlening overige	17.000		10.462	
Te vorderen rente	6.418		6.894	
Liquide middelen		**11.570**		**31.124**
Kassaldi	160		126	
Bank en girosaldi	11.410		30.998	
Overlopende activa		**15.309**		**10.117**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**430.417**		**508.375**
TOTAAL ACTIVA		**1.083.187**		**1.094.315**

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

PASSIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE PASSIVA				
Eigen Vermogen		**88.458**		**79.638**
Algemene reserves	68.572		62.369	
Bestemmingsreserves	9.783		16.552	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	10.103		717	
Voorzieningen		**70.939**		**65.932**
Voorzieningen en verplichtingen, verliezen en risico's	55.543		49.950	
Egalisatievoorzieningen	11.061		10.624	
middelen van derden met bestedingsdoel	4.335		5.357	
Langlopende schulden		**674.356**		**687.881**
Onderhandse leningen van:				
-Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	57.244		22.479	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	616.950		665.230	
Waarborgsommen	161		171	
TOTAAL VASTE PASSIVA		833.753		833.451
VLOTTENDE PASSIVA				
Kortlopende schulden		**172.753**		**174.466**
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000		0	
Kasgeldleningen overig	100.000		153.000	
Crediteuren	18.406		8.022	
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982		10.089	
Verhaalbare bijstand	0		2.659	
Door derden belegde gelden	635		696	
Rekening-courant derden	5.730		0	
Bank- en girosaldi		**188**		**38.187**
Overlopende passiva		**76.493**		**48.211**
Te betalen rente	9.487		10.097	
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040		1.282	
Nog te betalen bedragen	18.277		22.913	
Vooruitontvangen bedragen openbare lichamen	66		449	
Gelden van derden met specifiek bestedingsdoel	47.623		13.471	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		249.434		260.864
TOTAAL PASSIVA		1.083.187		1.094.315
Totaal gewaarborgde en gegarandeerde geldleningen en overige zekerheidstellingen ultimo 2014				602.165

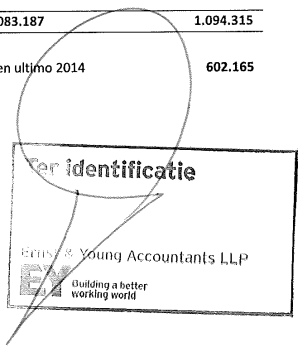

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Overzicht van baten en lasten

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.079	-3.460	3.619	7.274	-3.560	3.714
1012	Veiligheid	15.442	-469	14.972	14.441	-244	14.197
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.693	-323	3.370	3.689	-207	3.482
1021	Wonen	2.045	-253	1.792	966	-452	514
1022	Klimaat & Energie	7.394	-1.823	5.570	7.634	-1.779	5.855
1023	Groen & Water	16.831	-12.072	4.759	16.853	-12.232	4.621
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.772	-6.984	5.788	12.603	-6.984	5.620
1032	Grondbeleid	200.437	-195.437	5.000	210.199	-202.603	7.596
1041	Economie & Toerisme	4.600	-2.364	2.236	4.240	-2.148	2.091
1042	Bestuur & Middelen	44.734	-314.438	-269.703	41.696	-316.465	-274.768
1043	Facilitaire diensten	46.744	-38.850	7.894	44.889	-36.216	8.673
1051	Zorg & Welzijn	66.425	-6.183	60.242	66.298	-8.073	58.226
1052	Sport	17.044	-2.197	14.847	16.948	-2.197	14.751
1061	Werk & Inkomen	184.553	-150.309	34.244	190.877	-153.616	37.261
1062	Openbare ruimte	48.387	-13.328	35.059	49.792	-14.455	35.338
1063	Wijken	14.227	-2.533	11.694	14.234	-2.533	11.701
1071	Cultuur	19.725	-479	19.246	19.744	-479	19.265
1072	Mobiliteit	19.065	-16.310	2.756	20.648	-17.496	3.152
1073	Onderwijs	35.262	-6.152	29.110	34.404	-6.254	28.150
Saldo van lasten en baten		**766.459**	**-773.964**	**-7.505**	**777.431**	**-787.992**	**-10.561**

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	0	0	0	0	0
1021	Wonen	0	-1.324	-1.324	199	-698	-499
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	-1.000	-1.000
1032	Grondbeleid	1.669	-1.125	544	1.715	-3.424	-1.709
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	13.749	-6.748	7.001	16.566	-4.821	11.745
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	136	-26	110
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	-23	-23
1061	Werk & Inkomen	0	-50	-50	0	-374	-374
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	0	-110	-110	0	-330	-330
1072	Mobiliteit	100	-432	-332	0	-1.902	-1.902
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	-44	-44
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**15.654**	**-10.882**	**4.772**	**18.617**	**-12.642**	**5.974**
Gerealiseerd resultaat		**782.113**	**-784.846**	**-2.733**	**796.048**	**-800.634**	**-4.587**

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.271	-3.627	3.644	3	67	70
1012	Veiligheid	14.248	-280	13.968	193	37	229
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.982	-225	3.757	-293	17	-275
1021	Wonen	1.753	-759	994	-787	307	-480
1022	Klimaat & Energie	7.090	-1.543	5.547	544	-236	308
1023	Groen & Water	17.280	-12.646	4.634	-427	414	-13
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.041	-7.751	4.290	562	767	1.330
1032	Grondbeleid	230.264	-215.866	14.398	-20.065	13.263	-6.802
1041	Economie & Toerisme	4.020	-1.882	2.138	219	-266	-46
1042	Bestuur & Middelen	44.200	-313.110	-268.911	-2.503	-3.354	-5.858
1043	Facilitaire diensten	45.191	-36.370	8.821	-302	155	-148
1051	Zorg & Welzijn	64.537	-7.686	56.851	1.761	-387	1.374
1052	Sport	16.962	-2.199	14.762	-13	2	-11
1061	Werk & Inkomen	187.426	-156.854	30.571	3.451	3.238	6.689
1062	Openbare ruimte	49.972	-14.615	35.357	-180	161	-19
1063	Wijken	14.198	-2.544	11.655	36	11	46
1071	Cultuur	19.562	-501	19.062	182	22	204
1072	Mobiliteit	20.559	-17.469	3.090	89	-27	63
1073	Onderwijs	34.321	-7.766	26.554	83	1.513	1.596
Saldo van lasten en baten		**794.877**	**-803.695**	**-8.818**	**-17.446**	**15.703**	**-1.743**

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	-254	-254	0	254	254
1021	Wonen	199	-626	-427	0	-72	-72
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	0	0
1032	Grondbeleid	1.715	-10.256	-8.541	0	6.832	6.832
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	16.566	-4.821	11.745	0	0	0
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	0	0	0
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	0	0
1061	Werk & Inkomen	0	-981	-981	0	607	607
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	208	-330	-122	-208	0	-208
1072	Mobiliteit	153	-1.902	-1.749	-153	0	-153
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**18.978**	**-20.263**	**-1.285**	**-361**	**7.621**	**7.259**
Gerealiseerd resultaat		**813.855**	**-823.959**	**-10.103**	**-17.808**	**23.324**	**5.517**

for identification
Ernst & Young Accountants LLP
Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

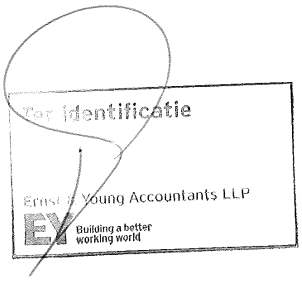

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

INLEIDING
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN DE JAARREKENING
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Baten en winsten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum gerealiseerd zijn.
Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het betreffende jaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet gedacht worden aan componenten zoals ziektekostenpremies van gepensioneerden, overlopende vakantiegelden, verlofaanspraken en dergelijke.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANS

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
De immateriële activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de geactiveerde kosten waarbij voor de kosten van het sluiten van geldleningen en disagio een afschrijvingsduur geldt die maximaal gelijk is aan de looptijd van de lening. Voor kosten van onderzoek en ontwikkeling geldt een afschrijvingsduur van 5 jaar.

MATERIËLE VASTE ACTIVA
Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de brutoverkrijgings- of vervaardigingsprijs eventueel verminderd met bijdragen van derden en verminderd met afschrijvingen. Indien de BTW compensabel is dan geldt waardering tegen brutobedrag verminderd met de BTW-component. Indien een materieel vast actief een blijvend lagere marktwaarde heeft, is het actief afgewaardeerd.
De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. De rente over het tijdvak van de vervaardiging van het actief wordt ten laste van de investering gebracht tot moment van de start van de afschrijving,
Bij de materiële vaste activa is onderscheid gemaakt naar investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.
Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de aanschaffingswaarde, gebaseerd op de gemiddelde levensduur van de activa. Afschrijving vindt lineair plaats, tenzij in uitzonderingsgevallen bij raadsbesluit is afgeweken en besloten is tot annuïtaire afschrijving. De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de richtlijn "investeren & waarderen, activeren en afschrijven activa".

Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de volgende afschrijvingstermijnen in jaren:

Categorie	Afschrijvings termijn	Omschrijving	Economisch/ Maatschappelijk
Materiële vaste activa			
Gronden en terreinen	40	Landgoederen	Economisch
	25	Parken	Maatschappelijk
	0	Gronden en terreinen	Economisch/ Maatschappelijk
	0	Gronden uitgegeven in erfpacht	Economisch
Woonruimten	40	Woonruimten	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud Woonruimten	Economisch
Bedrijfsgebouwen	40	Wijkcentra	Economisch
	40	Schoolgebouwen	Economisch
	40	Gebouwen t.b.v. eigen organisatie	Economisch
	40	Overige bedrijfsgebouwen	Economisch
	40	Parkeergarages	Economisch
	50	Ondergrondse parkeergarages	Economisch
	40	Sport- en jeugdaccommodaties	Economisch
	20	Eerste inrichting bij nieuwbouw	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud gebouwen	Economisch
	15	Technische installaties gebouwen	Economisch
	10	Noodgebouwen	Economisch
Grond, weg en waterbouwkundige werken	40	Uitbreidingsinvesteringen Riolering	Economisch
	40	Riolering (vervanging) + besluitvorming Gemeentelijk Rioleringsplan	Economisch
	40	Bruggen	Maatschappelijk
	40	Havens en kaden	Maatschappelijk/ Economisch
	40	Sloop- en grondwerkzaamheden	Maatschappelijk
	40	Tunnel	Maatschappelijk
	25	Busbanen	Maatschappelijk
	25	Viaduct	Maatschappelijk
	20	Sport en recreatievelden	Economisch
	20	Blackspots	Maatschappelijk
	20	Parkeerterreinen	Economisch/ maatschappelijk
	15	Rijbanen	Maatschappelijk
	15	Fietspaden	Maatschappelijk
	15	Trottoirs	Maatschappelijk
	15	Groenvoorziening	Maatschappelijk
	15	Herinrichting straten, verbetering woonomgeving	Maatschappelijk
	10	Speelvoorzieningen	Maatschappelijk/ economisch
	10	Geluidsarm asfalt	Maatschappelijk
Vervoermiddelen	5	Bestel- en personenauto's	Economisch
	10	Vrachtwagens en tractoren	Economisch
Machines, installaties en apparatuur	20	Openbare verlichting	Maatschappelijk
	15	Verkeersinstallaties	Maatschappelijk
	10	Parkeerapparatuur	Economisch
Automatisering	8	Telefooncentrale	Economisch
	5	Grote computersystemen (bijv. NFIS)	Economisch
	3	Mobiele telefoons	Economisch
	5	Automatiseringsinfrastructuur	Economisch

Identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

	5	Aanschaf software licenties	Economisch
	5	PC's	Economisch
	3	printers, servers, back-up apparatuur, UPS	Economisch
	5	Beeldschermen	Economisch
	3	Softwaretools voor onderhoud en monitoring systemen	Economisch

Overige materiële vaste activa	10	Meubilair en inventaris	Economisch
	10	Fietsenstallingen	Economisch
	5	Gereedschappen	Economisch
	5	Motormaaiers	Economisch
	5	Keet- en schaftwagen	Economisch
	5	Kunstwerken zonder historische waarde	Economisch/ Maatschappelijk

Immateriële vaste activa

Kosten geldleningen	Maximaal looptijd van de lening	Kosten sluiten van geldleningen en disagio
Onderzoek en Ontwikkeling	5	Onderzoek en Ontwikkelingskosten van een actief

Financiële vaste activa

Bijdrage aan activa in eigendom van derden	Afhankelijk van soort investering	Bijdrage aan activa in eigendom van derden

LENINGEN U/G
De leningen u/g zijn opgenomen voor het nominale openstaande saldo, verminderd met het totaal van de getroffen voorzieningen in verband met risico's van oninbaarheid.

DEELNEMINGEN
De deelnemingen bestaan uit aandelen en participaties en zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Elk jaar vindt een beoordeling plaats of een afwaardering noodzakelijk zou zijn op grond van een structurele waardedaling van de aandelen.

VOORRADEN
De voorraden zijn gewaardeerd tegen inkoopprijs of lagere marktwaarde.
De in de exploitatie opgenomen gronden van het Ontwikkelingsbedrijf, opgenomen onder de post "voorraden" op de balans, zijn gewaardeerd tegen het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten minus de voorziening t.b.v. een eventueel nadelig resultaat.
Onder de kosten wordt in dit verband verstaan de verwervingskosten, sloopkosten, kosten van bouw- en woonrijp maken rentekosten en diverse plankosten.
De planexploitaties in ontwikkeling zijn eveneens op deze grondslag gewaardeerd.

ONDERHANDEN WERK
Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen aanschafwaarde, eventueel verminderd met getroffen voorzieningen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

GRONDEN NIET IN EXPLOITATIE
De gronden niet in exploitatie zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs.

KORTLOPENDE VORDERINGEN
De vorderingen op derden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.
De op balansdatum openstaande vorderingen zijn op hun volwaardigheid beoordeeld.
Voor zover noodzakelijk zijn voorzieningen getroffen ter dekking van de risico's van dubieusheid of oninbaarheid.
Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op het saldo van de vorderingen.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

De vorderingen inzake belastingen zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde (de opgelegde aanslagen) verminderd met de op balans¬datum ingeschatte verplichtingen in verband met verminderingen, kwijtscheldingen en oninbaarheid van belastingposten.
De vorderingen op inwoners inzake gevorderde terugbetaling van teveel uitbetaalde uitkeringen en subsidies zijn gewaardeerd op nominale waarde verminderd met de op balansdatum ingeschatte mate van oninbaarheid, verwachte kwijtscheldingen en indien er sprake is van een afbetalingsschema contant gemaakt tegen de geldende rekenrente.

OVERLOPENDE ACTIVA
De onder overlopende activa opgenomen posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

LIQUIDE MIDDELEN
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

EIGEN VERMOGEN
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.

VOORZIENINGEN
Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en of risico's voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten dan wel van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed. Ook voor kosten die in een volgend jaar gemaakt worden, maar hun oorsprong vinden in het betreffende jaar waarbij de voorziening dient tot kostenegalisatie. Voorzieningen waarvan de omvang wordt bepaald op basis van beheers- of onderhoudsplannen worden berekend op basis van de laatst bekende geactualiseerde plannen. De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

VOORZIENING GEMEENTELIJKE RIOLERINGS PLAN (GRP)
Binnen de bestaande regels en wetgeving kiezen we voor een zo eenduidig en eenvoudig mogelijke en transparante financiële structuur. Er is daarom gekozen voor een geïntegreerde voorziening waarin de drie componenten voor spaardeel voor investeringen, onderhoud en jaarlijkse financiële resultaten in samenhang met elkaar, maar wel apart zichtbaar worden, en gescheiden geregistreerd en beheerd worden.

LANGLOPENDE SCHULDEN
Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een vervaltermijn langer dan een jaar. Deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

VLOTTENDE PASSIVA
De posten opgenomen onder de vlottende passiva zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

BATEN EN LASTEN
In de concernjaarrekening worden de baten en lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten als de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden conform begroting, dan wel expliciete besluitvorming door de Raad, rechtstreeks op de reserves gemuteerd. Bij de presentatie van het rekeningsaldo zijn wel alle mutaties afzonderlijk gepresenteerd in het kader van de nieuwe verslaggevingsvoorschriften.

PLANEXPLOITATIES ONTWIKKELINGSBEDRIJF
Verwachte nadelige resultaten worden door middel van het vormen van een voorziening op basis van contante waarde als verlies genomen. Verliezen worden genomen zodra zij voorzienbaar c.q. te verwachten zijn.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Verwachte voordelige resultaten worden in principe genomen bij het afsluiten van de planexploitatie. Tussentijdse winstneming wordt alleen toegepast indien de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is. De tussentijds te nemen winst wordt bepaald door de negatieve boekwaarde van het onderhanden werk te verminderen met de contante waarde van nog te maken kosten. Baten worden genomen zodra zij zijn gerealiseerd.

KOSTENPLAATSSALDI

In 2014 zijn de bedrijfsvoeringskosten overeenkomstig de begroting over de programma's verdeeld. Een bij de rekening blijkend voor- of nadelig saldo is als bedrijfskostenresultaat op het programma Bestuur en middelen verantwoord.

GEMEENTELIJK RIOLERINGS PLAN (GRP) *Financiële resultaten op de exploitatie*

De werkelijke lasten en baten zullen afwijken van de ramingen.

Deze worden gestort/onttrokken in/aan een voorziening GRP. Wij willen transparant laten zien dat alle geïnde rioolrechten ook daadwerkelijk worden aangewend voor werkzaamheden voortvloeiend uit het GRP. Ons argument daarvoor is dat de burger helder moet kunnen zien dat het geld daadwerkelijk wordt besteed waarvoor het wordt opgehaald.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Toelichting op de Balans

Activa

Alle bedragen x €1.000

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar.

Immateriële vaste activa	boekwaarde 31-12-2013	Investeringen	Afschrijvingen	boekwaarde 31-12-2014
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	652	0	226	426
Totaal	652	0	226	426

De investeringen betreffen de onderzoekskosten voor de realisatie van het Erica Terpstra Sportfondsenbad.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Boekwaarde per	31-12-2013	31-12-2014
In erfpacht gegeven gronden	620	620
overige investeringen met economisch nut	284.778	323.309
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	82.707	78.494
Totaal	368.105	402.423

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer en tevens is aangegeven of het investeringen met maatschappelijk nut (M) of economisch nut (E) zijn:

Materiële vaste activa	Boek-waarde 31-12-'13 E	Boek-waarde 31-12-'13 M	Investe-ringen	Desinves-teringen	afschrij-vingen	bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-'14 E	Boek-waarde 31-12-'14 M
Gronden in erfpacht	620						620	
Gronden en terreinen	27.646	6.034	3.829	500	5		30.971	6.032
Bedrijfsgebouwen	181.617		29.506		7.721	4.591	198.780	
Woonruimten	3.810				147		3.663	
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	18.845	72.907	33.489		5.038	17.135	31.997	71.102
Riolering	31.178		3.829		5.798		29.209	
Vervoermiddelen	1.197		262		227	55	1.177	
machines, apparaten, installaties	5.351	- 109	657		650		5.344	-95
overige activa	12.814		4.688		3.200	8	14.259	35
activa in ontwikkeling	2.321	3.876	3.134				7.911	1.420
Totaal	285.398	82.708	79.394		22.786	21.789	323.929	78.494

De grootste investeringen in 2014 zijn damwand Waalkade, Doornroosje, wijkcentrum Dukenburg, voorzieningenhart Waterkwartier, fietstunnel Waalsprong, parkeren Hezelpoort, parkeergarage Plein 1944, rioolinvesteringen en investeringen in duurzaamheid.

Ter Inzage
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De specificatie naar categorieën is in de balans weergegeven. Van het onderdeel kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is onderstaand een specificatie opgenomen. Hierbij is tevens aangegeven welke dividenduitkeringen deze deelnemingen hebben gegenereerd.

Kapitaalverstrekkingen verbonden partijen. (bedragen in €'s)	% deelneming	boekwaarde 31-12-2013	Vermeer-deringen	vermind-ringen	Boekwaarde 31-12-2014	Opbrengst 2014
NV Bank Nederlandse Gemeenten	0.3%	483.698			483.698	245.718
DAR	86,87%	985.497			985.497	923.390
Brabantse Poort	10%	34.034			34.034	
Mariënburg B.V.	100%	18.151			18.151	
B.V. Land over de Waal	100%	290.419			290.419	
Waalfront BV	100%	3.938.000			3.938.000	
GEM Waalsprong beheer	100%	27.227			27.227	
OBW Beheer B.V	50%	45.000			45.000	
Indigo B.V.	5%	300.000			300.000	
Totaal		**6.122.026**	**0**	**0**	**6.122.026**	**1.169.108**

VOORRADEN

Van de in de balans onder voorraden opgenomen categorieën worden de grondexploitaties en de niet in exploitatie genomen gronden nader gespecificeerd.
Het verloop en de samenstelling van de grondexploitaties is ingedeeld naar hoofdgroepen van complexen. Ten behoeve van de bepaling van de boekwaarde van de complexen zijn de exploitatieopzetten geactualiseerd. Deze actualisatie is met inachtneming van de uitgangspunten in de risiconota ontwikkelbedrijf en latere besluitvorming. Verliesverwachtingen hebben geleid tot het opnemen van een voorziening als correctie op de boekwaarde.
In de grondexploitaties van de gemeente Nijmegen bestaat onzekerheid over de in de verschillende grondexploitaties na boekjaar 2014 opgenomen nog te realiseren kostenposten en opbrengstenposten. Hoewel de kostenposten met een hogere mate van zekerheid zijn te voorspellen en te beïnvloeden, liggen de grootste risico's aan de opbrengstenkant. Het in de berekeningen van de grondexploitaties gehanteerde uitgiftetempo blijft, zeker gezien de economische omstandigheden en demografische ontwikkelingen, onzeker. Ook is het onzeker of de in de grondexploitaties gehanteerde en doorgerekende uitgifteprijzen in de toekomst zullen worden gerealiseerd. Deze risico's zijn inzichtelijk gemaakt in de paragraaf Grondbeleid.

In de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Grondexploitaties	308.734	362.660
Gronden niet in exploitatie	9.932	10.143
grond- en hulpstoffen	99	107
Voorraad gereed product	73	82
Totaal	**318.838**	**372.992**

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Specificatie van de grondexploitaties.

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2013	Investeringen 2014	Opbrengsten 2014	Resultaatname	Boekwaarde 31-12-2014
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	2.783	18.997	23.358	812	-766
Bedrijvigheidsprojecten	4.923	2.054	4.115		2.862
Woningbouwprojecten	82	884	1.041	398	323
Herstructurering	-71	1.387	6.776	100	-5.360
Stadscentrum	5.817	4.511	8.780	-137	1.411
Waalsprong	81.608	6.969	9.333		79.244
Dijkteruglegging	-6.261	73.829	69.291		-1.723
Maatschappelijk Vastgoed	21.127	16.034	11.405		25.756
Koers West	60.927	12.771	18.809		54.889
Gem.Exploitaties Land over de Waal	207.561	8.428	44.780		171.209
Opdrachten	-468	1.018	561		-11
Projecten in ontwikkeling (pio's)	-1.074	5.064	4.791		-801
Voorzieningen	-14.297	-4.245	-242	0	-18.299
Netto boekwaarde	**362.660**	**147.702**	**202.798**	**1.173**	**308.734**

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en de paragraaf weerstandsvermogen.

Specificatie van de niet in exploitatie genomen bouwgronden.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden	Boekwaarde 31-12-2013	correctie rubricering	desinves-teringen	Afwaar-dering	Boekwaarde 31-12-2014	verwervings-prijs per m2
Erfpachtgronden	82	-82			0	
verhuurde terreinen	1.774	-1.774			0	
verspreid liggende terreinen	159				159	1
overige terreinen en panden	5.163	4.821	165	45	5.118	49
nog in ontwikkeling te nemen	2.965	-2.965				
Totaal	**10.143**	**0**	**165**	**45**	**9.932**	

KORTLOPENDE VORDERINGEN

Specificatie vorderingen met een looptijd korter dan één jaar:

Boekwaarde per	31-12-2014 bruto	Af: voorziening oninbaarheid	31-12-2014 netto	31-12-2013
Rekening-courant derden	0		0	996
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		18.816	33.765
Vorderingen bijstandswet	33.153	15.250	17.903	15.989
Belastingdebiteuren	4.441	560	3.881	3.131
Nog op te leggen belastingaanslagen	3.557		3.557	7.415
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.508	6.026
Debiteuren	7.748	144	7.604	7.393
Overige vorderingen	2.613		2.613	2.070
Verstrekte kasgeldleningen	17.000		17.000	10.462
Te vorderen rente	6.418		6.418	6.894
Totaal	**100.254**	**15.954**	**84.300**	**94.143**

De rekening courant derden bestaan uit:

Rekening-courant derden	31-12-2014	31-12-2013
Planexploitaties Waalsprong	0	996
Totaal	**0**	**996**

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

De vordering op openbare lichamen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdienst	17.271	31.803
Gemeentefonds	1.467	1.498
Overige vorderingen	77	464
Totaal	**18.816**	**33.765**

Van de kortlopende vorderingen wordt van enkele posten een nadere toelichting gegeven.

De vordering op openbare lichamen bestaat vooral uit de vordering op de belastingdienst inzake het BCF en de BTW-aangifte over het 4e kwartaal 2014.

Bijstandsdebiteuren	boekwaarde	voorziening oninbaarheid/ aansprakelijkheid rijk	31-12-2014	31-12-2013
vorderingen WWB	21.031	9.674	11.357	10.091
vorderingen IOAW/IOAZ/BBZv	12.122	5.576	6.546	5.898
Totaal	**33.153**	**15.250**	**17.903**	**15.989**

De vorderingen op bijstanddebiteuren zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde verminderd met de voorziening voor dubieus of oninbaar. De waardering op de balans vindt dus plaats tegen een reële waarde. Met toepassing van de spelregels voor de bandbreedte voorziening dubieuze bijstanddebiteuren hanteren we in de jaarrekening 2014 het voorzieningspercentage voor bijstandsvorderingen van 46%. Het percentage van de voorziening wijzigen we niet wanneer de financiële afwijking tussen het tweejaarsgemiddelde van de huidige en voorgaande inschatting (getoetste steekproefuitkomst) én het geldende voorzieningspercentage minder is dan 3% van het totaal van openstaande bijstanddebiteuren.
Op basis van een steekproef bleek de afwijking groter te zijn en is het percentage van 52% zoals in 2013 werd gehanteerd, teruggebracht naar 46% voor 2014.

Belastingdebiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdebiteuren	4.441	3.525
Af: voorziening inzake vermindering, kwijtschelding en oninbaarheid	-560	-393
Nog op te leggen aanslagen	3.557	7.415
Totaal	**7.438**	**10.547**

De belastingdebiteuren hebben betrekking op gemeentelijke heffingen, zoals onder meer de OZB. Op de nominale vorderingen wordt een voorziening voor vermindering kwijtschelding en oninbaarheid in rekening gebracht. De nog op te leggen aanslagen die betrekking hebben op 2014 en eventueel voorgaande jaren worden hier eveneens verantwoord.

De vordering grondverkopen bestaat uit:

Vordering grondverkopen	31-12-2014	31-12-2013
Vordering grondverkopen per 1 januari	6.026	2.570
Bij: Verkopen	22.245	7.928
AF: Gepasseerde akten	-21.763	-4.472
Saldo vorderingen grondverkopen	**6.508**	**6.026**

Bij de waardering van de overige debiteuren is de voorziening bepaald op basis van een ouderdomsanalyse, evenals een beoordeling van enkele benoemde posten:

Debiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen waaronder verhuur, vervallen termijnen leningen e.d.	7.749	7.559
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-145	-166
Saldo overige vorderingen per 31 december	**7.604**	**7.393**

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

De ouderdom van de debiteurenpost is op balansdatum:

Totaal debiteurensaldo	>30 dagen	30-60 dagen	60-90 dagen	> 90 dagen
7.749	4.707	1.111	478	1.453

De overige vorderingen bestaan uit:

Overige vorderingen	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen GKB, openbare ruimte en vastgoed	2.357	1.804
GEM Waalsprong	71	56
Vorderingen eigen personeel pc privé, fiets, levensloop, UWV	185	210
Totaal	**2.613**	**2.070**

OVERLOPENDE ACTIVA

Het saldo overlopende activa bestaat uit de volgende componenten:

Overlopende activa	31-12-2014	31-12-2013
Nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties	8.993	3.366
Overige nog te ontvangen bedragen	6.316	6.751
Totaal	**15.309**	**10.117**

Hieronder staat een specificatie weergegeven van het verloop van de nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties van 1 januari tot en met 31 december 2014 ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Vervolgens geven we per onderwerp een inhoudelijke toelichting.

Gelden van derden	Boekwaarde 31-12-2013	Nog te ontvangen	Ontvangen	Boekwaarde 31-12-2014
O033 ZonMw project Gezonde voeding	30		30	0
O034 klimaatneutrale steden	9		162	171
O044 experiment jeugdzorg dichtbij	12		12	0
O045 jeugd aan de slag	-321	514		193
O049 drempels en kuilen	183	8		191
O053 vangnetgevallen De Kat	42	1		43
O059 SFR Rijnwaalpad	266		266	0
O060 SFR Beuningen	60	44		104
O062 begeleiding jongeren 16-23 jaar	-39		59	20
O065 projecten openbaar vervoer 2013	760		1.638	2.398
O066 Dennenstraat		371		371
O067 poort Neerbosch	-540		857	317
O069 groene oever	-104		111	7
O070 dynamisch verkeersmanagement			2.523	2.523
O075 fietsprojecten 2013	1.925		554	2.479
O085 verkeersprojecten		175		175
O023/O072 was activa, nu passiva*	78			
O045/O062/O067/O069 was passiva, nu activa *	1.004			
Eindtotaal	**3.366**	**1.113**	**6.212**	**8.993**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

ZonMw project Gezonde Voeding

Honorering door ZonMw (Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie) voor ons project "Gezonde voeding". De bijdrage is € 150.000 over de periode 2010-2013. We verlenen met deze middelen een budgetsubsidie aan de GGD regio Nijmegen voor de uitvoering van het project "Gezonde voeding". Dit project is afgewikkeld in 2014.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Klimaatneutrale steden
Met het project "De groene Hub" willen we een stap zetten richting klimaatneutraliteit en invulling geven aan duurzaam vervoer en de daarbij gewenste transitie naar alternatieve brandstoffen. Vanuit het Ministerie van Infrastructuur & Milieu is een bijdrage van € 0,8 miljoen beschikbaar gesteld en wordt ingezet voor duurzame mobiliteit. De Gemeente Nijmegen wordt afgerekend op inspanning en op resultaat. Er wordt een proces ingericht om projectdoelen voor groen gas, duurzame logistiek en kennisdeling te realiseren.

Experiment Jeugdzorg dichtbij
In dit experiment krijgt de cliënt de hulpverlening die hij of zij nodig heeft, zo dichtbij mogelijk, zo tijdig mogelijk, zo ambulant mogelijk en zoveel mogelijk op basis van "de kracht" van het eigen sociale netwerk. Hiervoor is een eenmalige subsidieverlening door de provincie van maximaal € 60.000 toegezegd i.h.k.v. afstemming Jeugdzorg Jeugdbeleid, project experiment jeugdzorg dichtbij. Afrekening met de Provincie heeft in 2014 plaatsgevonden.

Jeugd aan de Slag
Voor het project "Jeugd aan de Slag Extra" zijn meerdere toekenningen gedaan. Voor de oude periode wordt een af te rekenen bedrag gereserveerd. Voor 2014 tot medio 2015 is een toekenning gedaan, maar zijn nog geen voorschotten verstrekt. De gemaakte kosten zijn als vordering opgenomen.

Drempels en Kuilen
Dit betreft een investeringsbijdrage ten behoeve van het verhelpen van drempels en kuilen in de weg. Afrekening van de subsidie wordt in 2015 verwacht.

Vangnetgevallen de Kat
Dit betreft een bijdrage die wij ontvangen ten behoeve van de bodemsanering van de Kat.

Snel Fiets Route Rijnwaalpad
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Arnhem en Nijmegen.

Snel Fiets Route Beuningen
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Beuningen en Nijmegen.

Begeleiding jongeren 16-23 jaar
Dit betreft een subsidie ten behoeve van activiteiten voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar in de regio Nijmegen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt met als doel ze weer deel te laten nemen. We ontvangen een eenmalige subsidie ter hoogte van max. € 100.000. Hiervan is 80% bevoorschot (40% in 2012 en 40% in 2013). Het project dient te zijn afgerond op 1 november 2014; verzoek tot vaststelling dient uiterlijk op 1 februari 2015 te zijn ingediend.

Projecten openbaar vervoer
Dit betreft subsidies van de Stadsregio voor projecten ter verbetering van het openbaar vervoer.
Van de huidige projecten worden uiterlijk in 2015 de subsidiedeclaraties ingediend.

Dennenstraat
Nog te ontvangen bijdragen aan Snelfietsroute Nijmegen-Beuningen, onderdeel Dennenstraat.
Het project is in 2014 afgerond. Afwikkeling subsidie volgt in 2015.

Poort Neerbosch
Vooruit ontvangen subsidiebijdrage voor Poort Neerbosch. Project is in 2013 voorbereid en grotendeels in 2014 uitgevoerd. Subsidiedeclaratie zal in 2015 plaatsvinden.

Groene Oever
Bouw van 123 energiezuinige woningen in de Waalsprong, als voorbeeldproject voor klimaatvriendelijke woningbouw. Het project moet op 1 april 2015 zijn afgerond. Het verzoek tot subsidievaststelling moet uiterlijk 1 juli 2015 zijn ingediend bij de provincie.

Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Verkeersmanagement
Nog te ontvangen subsidiebijdrage voor Dynamisch verkeersmanagement (S100). Uitvoering in 2013/2015. Subsidie wordt in 2015 gedeclareerd.

Fietsprojecten
Nog te ontvangen bijdrage snelfietsroute Nijmegen-Wijchen en Rijnwaalpad west / brug Graaf Allardsingel. Subsidiedeclaratie in 2015.

Verkeersprojecten
Van de Stadsregio Arnhem Nijmegen te ontvangen bijdrage verkeerslichtregelinstallatie Wijchenseweg. Subsidiedeclaratie in 2015.

Passiva
Alle bedragen x €1.000

EIGEN VERMOGEN
Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Algemene reserve	68.572	62.369
Bestemmingsreserve	9.783	16.552
Rekeningresultaat	10.103	717
Totaal	**88.458**	**79.638**

Het resultaat over 2014 is als volgt opgebouwd:

Rekeningresultaat 2014	
Lasten	794.877
Baten	-803.695
Saldo van lasten en baten	**-8.818**
Reservemutaties:	
Storting in de reserves	18.978
Onttrekking uit de reserves	-20.263
Per saldo onttrekking uit reserves	**-1.285**
Resultaat voor winstbestemming	**Voordelig 10.103**

Het verloop van de reserves in 2014 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:
De mutaties hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de besluitvorming door de raad zoals verwerkt in de dynamische begroting. Hieronder volgt per reserve een korte toelichting naar aard en reden van de reserves.

Reserves	Boekwaarde 31-12-2013	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2013	Boekwaarde 31-12-2014
F022 Saldireserve	62.369	20.724	15.238	717	68.572
Subtotaal Algemene reserve	***62.369***	***20.724***	***15.238***	***717***	***68.572***
F002 Reserve Strategische Investeringen	2.442		2.442		0
F003 Reserve Waalsprong	1.912		715		1.197
F004 1%-regeling Beeldende Kunst	422	208	320		311
F029 Reserve onderwijshuisvesting	2.134		44		2.090
F040 Reserve ISV	1.182		626		556
F046 Reserve afschrijving	894		59		835
F047 Reserve bereikbaarheidsfonds	1.440	153	1.400		193
F051 Reserve Focus citymarketing	625		254		371
F052 Reserve gesubsidieerde arbeid	2.833		607		2.226
F054 reserve ondernemersfonds	450				450
F055 Reserve volkshuisvesting		199			199
F056 Reserve Groen in W-Wijken	2.098		1.000		1.098
F057 Reserve Duurzaamheidsmaatregelen	120	136			256
Subtotaal Overige bestemmingsreserve	***16.553***	***697***	***7.468***		***9.783***
Totaal reserves	78.922	21.421	22.706	717	78.355

ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Saldireserve
De saldireserve is een algemene reserve en is bedoeld om risico's op te kunnen vangen. De saldireserve maakt een belangrijk deel uit van het weerstandsvermogen. De saldireserve wordt gevoed vanuit een voordelig rekeningresultaat en/of aan de hand van een expliciet besluit van de gemeenteraad. De hoogte van de saldireserve beweegt zich binnen een bepaalde bandbreedte, bestaande uit een "harde" ondergrens en een flexibele bovengrens. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Reserve Strategische Investeringen
In het coalitieakkoord 2014-2018 "Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend" is besloten het saldo van de reserve te storten in de saldireserve.

Reserve Waalsprong
Deze reserve heeft als doel om de exploitatieverschillen van het uitbreidingsplan Nijmegen-Noord op te vangen. In 2010 stemde uw Raad in met uitbreiding van de Brandweer met Post Noord. Dat was een van de laatste besluiten, dat op basis van het Voorzieningenplan Waalsprong werd genomen. Dekking werd voor € 0,7 miljoen gevonden in de reserve Waalsprong. Nu is duidelijk dat die reserve daarvoor nog ruimte biedt tot en met 2015. Bij de jaarrekening 2012 is voorgesteld deze reserve eind 2015 op te heffen en het restant van ongeveer € 0,5 miljoen aan de saldireserve toe te voegen.

1%-regeling Beeldende Kunst
Bij het raadsbesluit van 23 februari 2006, is besloten de reserve 1%-regeling Beeldende kunst te handhaven. In de praktijk is gebleken dat bij sommige projecten waarop de regeling van toepassing was een kunstopdracht weinig zinvol zou zijn, terwijl bij de andere projecten het budget voor een passende opdracht ontoereikend was. Dit was de reden om de in de bouwkredieten gereserveerde "procentgelden" los te koppelen van de locatie/het project waarvoor ze vrijkwamen. Er werd één fonds gevormd, dat werd gevoed door alle percentagegelden die vrijkwamen. De advisering over de plaatsen waar, hoe en met welke kunstenaar een kunstopdrachtprocedure in gang zou worden gezet is in handen van de Commissie Beeldende Kunst.
De beschikking over een reserve is financieel-technisch de eenvoudigste manier om te werken aan kunstopdrachten. Tegenover de gelden die via de regeling gereserveerd worden, wordt een programma van projecten opgesteld. De grilligheid van de projecten in hun verloop- de ene opdracht duurt veel langer dan de andere en elk opdrachtproces verloopt weer anders- maakt "flexibele" beschikbaarheid van de middelen nodig.

Reserve onderwijshuisvesting
Het doel van de reserve Onderwijshuisvesting is het oormerken van gelden voor het onderwijshuisvestingsveld. Aangezien de decentralisatie nog niet geheel afgerond is, kan deze reserve nog niet opgeheven worden.

Reserve ISV
Om het door de Raad goedgekeurde ISV-programma goed uit te voeren is in 2011 een reserve ingesteld waarin geldstromen met elkaar worden verrekend. Het uitvoeringsprogramma liep t/m 2014.

Reserve Afschrijving
Bij het vaststellen van de stadsrekening 2009 is besloten om deze reserve in te stellen omdat dit verplicht is vanuit de BBV-voorschriften. Bij investeringen met een economisch nut mogen bepaalde inkomsten (verzekeringsgelden na bijv. brand, de opbrengst uit verkoop van een pand, etc.) niet in mindering worden gebracht op de nieuwe investering. Bijdragen die geen directe relatie met de nieuwe investering hebben, kunnen in de reserve afschrijving gestort worden. Via onttrekkingen uit deze reserve kunnen de met die investering samenhangende kapitaallasten verlaagd worden.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Reserve Bereikbaarheidsfonds

De reserve parkeerbijdrage is in 2005 ingesteld. Het doel van deze reserve is om gelden, die ontvangen worden op grond van de bouwverordening ten behoeve van alternatieve parkeervoorzieningen, beschikbaar te houden voor de realisatie van die parkeervoorzieningen. Met het **Raadsvoorstel "Kiezen én Delen, Parkeren in Nijmegen,** is de Verordening Bereikbaarheidsfonds gemeente Nijmegen aangepast. Belangrijkste aanpassing is dat de bestemming van dit fonds verruimd is. Voorheen was de inzet beperkt tot parkeervoorzieningen en nu gaat het om een bijdrage bereikbaarheidsbeleid in bredere zin. De parkeerbijdrage heeft als doel bij te dragen in de financiering van het bereikbaarheidsbeleid van de gemeente Nijmegen indien een nieuwe ontwikkeling er zelf niet in slaagt om de parkeerbehoefte op eigen terrein op te lossen.

Reserve Focus citymarketing

De raad heeft middelen vrij gemaakt voor het meerjarenprogramma citymarketingactiviteiten. Op grond daarvan stelt ons college het (meerjarige) uitvoeringsprogramma Citymarketing vast. Het bestedingsplan is hierop gebaseerd.

Reserve gesubsidieerde arbeid

Bestemd voor het egaliseren van uitgaven die verband houden met de afbouw van gesubsidieerde arbeid. Bij de besluitvorming over de vaststelling van de "Beleidsregels afbouw gesubsidieerde banen" is de programmering van de inzet van de beschikbare gemeentelijke middelen vastgesteld. In 2012 realiseerden we hiervan met name de uitvoering van het Sociaal Plan WIW en de vergoeding (aan instellingen) van begeleidings- en scholingskosten. Het restant budget wordt ingezet voor de financiering van de overige beleidsregels: financiële ondersteuning van organisaties voor de kosten die voortvloeien uit CAO-afspraken of gerechtelijke uitspraken en een surplus op de WW-uitkering bij personen van 62 jaar en ouder.

Reserve ondernemersfonds inzake lastenverlaging

De middelen uit het ondernemersfonds beschikbaar houden voor de ondernemers. Indien het ondernemersfonds op enig moment een onderbesteding kent, dan behoort dit ingezet te worden voor verlaging gebruikerstarief OZB niet woningen. Dekking vindt plaats door onderuitputting van middelen uit het ondernemersfonds.

Reserve Groen In W-Wijken

Deze reserve is in 2013 ingesteld met als doel dekking te geven voor groenaanleg investeringen in stenige wijken. Hiervoor is een aantal investeringen benoemd. Voeding van de reserve heeft in 2013 plaatsgevonden door de verkoop van Heumensoord.

Reserve Duurzaamheidsmaatregelen

De Reserve is in 2013 ingesteld en heeft ten doel om, ter uitvoering van het vliegwielprincipe "duurzaamheid voor duurzaamheid", de besparingen uit duurzaamheidsmaatregelen te reserveren als dekking voor de bijbehorende (kapitaal)lasten en voor toekomstige vervangingsinvesteringen.

VOORZIENINGEN

Hieronder staat het verloop van de voorzieningen gedurende 2014 weergegeven. In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van lasten en baten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Hierna is per voorziening een toelichting op de aard, noodzakelijke omvang en de mutaties in 2014 weergegeven.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Voorziening	31-12-2013	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	31-12-2014
voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
V002 Bezwaar en Beroep heffingen	763	861	765		859
V025 Bergerden	2.849	2.427			5.276
V036 Pensioeninhouding wethouders	65	1.131			1.196
V040 Spaarverlof	290		23		267
V091 IBB (ik bouw betaalbaar)	262	200	13		449
V094 Waalfront	17.675	2.057			19.732
V095 Ziekengeldverplichting Uitzicht	20				20
V096 Waalsprong GEM-deel	26.623	1.073		640	27.056
V097 Voorziening BWS	1.403		715		688
Subtotaal	***49.950***	***7.749***	***1.515***	***640***	***55.543***
Egalisatievoorzieningen					
V017 Onderhoudsvoorziening panden	6.079	4.351	4.679		5.751
V019 Ruiming Explosieven	2.822	1.226	224		3.824
V085 Onderhoudsvoorziening Triavium	312		85		227
V086 Verbetering toegankelijkheid openbare gebouwen	208		106		102
V087 Beheerkosten startersleningen	1.204	66	531		739
V101 Onderhoudsvoorziening stadsbrug		549	131		418
Subtotaal	**10.624**	**6.192**	**5.756**		**11.061**
Voorziening middelen van derden met specifiek bestedingsdoel					
V050 GRP-nieuw	5.357	8.945	9.967		4.335
subtotaal	***5.357***	***8.945***	***9.967***		***4.335***
Totaal	65.931	22.886	17.238	640	70.939

Voorziening bezwaar en beroep heffingen

Deze voorziening dient ter afhandeling van lopende bezwaar- en beroepsprocedures met betrekking tot gemeentelijke heffingen. Bij gegrondverklaring van het bezwaar of beroep volgt een correctie op de aanslag wat kan leiden tot (gedeeltelijke) terugbetaling.

Voorziening Bergerden

Deze voorziening dient ter afdekking van een tekort van de deelname in de GR Bergerden. De financiële en economische crisis heeft ook de glastuinbouw geraakt. De verkoop van bouwrijp terrein is geruime tijd nagenoeg stilgevallen.

In 2014 zijn onderzoeken uitgevoerd naar kansrijke marktsegmenten en naar prijsvorming voor gronden in die segmenten. De uitkomsten van deze activiteiten en een consultatieronde bij de raden van Nijmegen en Lingewaard zijn input voor het maken van een nieuw businessplan dat in 2014 gereed is gekomen en inzicht geeft in de toekomststrategie voor dit gebied. De raden van beide deelnemende gemeenten zijn op de hoogte gehouden van de stand van zaken rond de GR Bergerden en de plannen voor de toekomst.

Het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie is inmiddels uitgewerkt en zal door het bestuur van de GR worden vastgesteld nadat de raden in staat zijn gesteld wensen en bedenkingen in te brengen. In de laatste planexploitatie is de looptijd van de exploitatie verlengd naar 2025. De grondprijs voor glastuinbouw is verlaagd en een deel van het glastuinbouwgebied, te weten 27 ha wordt uit marktoverwegingen herbestemd tot agrobusiness. Tevens is de totale hoeveelheid beschikbare grond voor glas verkleind. De planexploitatie komt met deze wijzigingen uit op een financieel negatief eindresultaat van € -10,1 miljoen, netto contant per 1-1-2014. Hiervan komt de helft voor rekening (€ 5 miljoen) van de gemeente Nijmegen (besluitvorming heeft reeds plaatsgevonden in het Coalitieakkoord), per 1-1-2015 is dit € 5,276 miljoen. De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de saldireserve. Tevens is het risicoprofiel opnieuw bepaald. Het totale risicoprofiel van Bergerden is gewaardeerd op € 4,3 miljoen, dit betekent dat Nijmegen in haar weerstandscapaciteit rekening moet houden met € 2,2 miljoen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Pensioeninhouding wethouders
Deze voorziening betreft een berekende waarde van de uit te keren wethouderspensioenen in die gevallen waar een verzekering niet mogelijk is. In de overige gevallen worden de met wethouderspensioenen samenhangende verzekeringspremies ten laste van de gemeente genomen.

Voorziening spaarverlof
Deze voorziening is in 1993 ingesteld met als doel het realiseren van financiële middelen om de kosten van inhuur van personeel af te kunnen dekken op het moment dat een ambtenaar spaarverlof opneemt. Dit is een aflopende regeling. Er is alleen nog aanwending van de bestaande voorziening, er worden geen nieuwe aanspraken meer opgebouwd.

Voorziening ik bouw betaalbaar
Deze voorziening is bedoeld om te bereiken dat zelfbouw voor een breed scala aan huishoudens en doelgroepen en ook voor de minder koopkrachtige huishoudens mogelijk is.

Waalfront
Het doel van deze voorziening is afdekking van het aandeel van de gemeente Nijmegen in het tekort van de gebiedsontwikkeling Waalfront. De grondexploitatie 2014 kent als eindresultaat een tekort van -€ 32 miljoen NCW per juli 2014, en een looptijd tot en met 2029.
Op basis van de GREX 2013 spraken wij de verwachting uit dat het destijds geraamde eindresultaat van -/- € 29 miljoen netto contante waarde nog niet helemaal de ondergrens zou zijn. We besloten daarom de GREX 2013 te typeren als **basisvariant**. En hebben vervolgens ook een **minimumvariant** benoemd, waarin reeds een afslag is gedaan van 6% op de verwachte opbrengsten op de grond, waardoor de GREX robuuster wordt gemaakt. Op basis van de basisvariant GREX 2013 is door de gemeente een voorziening getroffen van 50% x € -/- € 29 miljoen = € 14,5 miljoen. Vervolgens is op basis van de minimumvariant GREX 2013 het tekort vergroot tot € 40,4 miljoen (NCW 2013). De financiële uitkomsten van de basisvariant en de minimumvariant zijn destijds in de rekening 2013 als volgt opgenomen:

- De voorziening voor Waalfront van in totaal € 14,5 miljoen + € 3,175 miljoen (onderhandelingsresulaat Handelskade) = € 18 miljoen
- Het risicoprofiel van Waalfront te verhogen met € 5,7 miljoen tot in totaal € 14 miljoen, waardoor in het weerstandsvermogen al rekening wordt gehouden met de minimumvariant.

De directie OB Waalfront heeft in het derde kwartaal van 2014 de aandeelhouders in de GEM Waalfront een concept GREX 2014 aangeboden. Deze GREX borduurt voort op de GREX 2013, met dit verschil dat nog sterker de kosten worden teruggedrongen, de grondprijzen worden aangepast aan de marktomstandigheden en het aantal te bouwen woningen verder wordt gereduceerd van de eerdere 2060 (GREX 2013) naar 1810 (Concept GREX 2014). Voorts wordt in overweging gegeven om delen van het plangebied niet meer te ontwikkelen (bijvoorbeeld het Eiland) of verder in de tijd te verschuiven. Ook over deze GREX 2014 is door de gemeente een second opinion uitgevraagd. De uitkomsten daarvan zijn zodanig dat we kunnen vaststellen dat onze eerdere aanname over de minimumvariant GREX 2013 bewaarheid is geworden. De eerder getroffen voorziening wordt opgehoogd naar € 16,5 miljoen, het risicoprofiel is naar beneden bijgesteld naar € 11,8 miljoen, dit is 50% van het risicoprofiel. Wij verwachten de definitieve besluitvorming over de GREX 2014 in het tweede kwartaal van 2015 af te kunnen ronden.
Naast deze risicovoorziening van € 16,5 miljoen, hebben wij een extra bedrag van € 3,175 miljoen (prijspeil 1 januari 2014) in de voorziening opgenomen. Op grond van gemaakte afspraken is dit bedrag opgenomen omdat Nijmegen hiervoor wordt belast indien in 2026 mocht blijken dat de grondexploitatie Waalfront sluit met een nadelig saldo.

Ziekengeldverplichting Uitzicht
Egaliseren van de uitgaven ziekengeld van (ex-) medewerkers van Uitzicht. De Gemeente Nijmegen heeft van de Belastingdienst premies ziekengeld m.b.t. (ex-) medewerkers Stichting Uitzicht terugontvangen. Deze premies zijn in een voorziening gestort. Vervolgens worden de doorbelaste (ziekengeld) kosten van het UWV ten laste van deze

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

voorziening gebracht. Ultimo 2013 bleek dat het risico van het betalen van ziekengeldkosten zich beperkt (e) tot 3 personen. De betreffende kosten zijn in 2013 ten laste van de voorziening gebracht. Daarna is het restant van de voorziening – onder aftrek van de kosten die in 2014 nog worden verwacht – vrijgevallen.

Waalsprong GEM deel

Deze voorziening van € 27,1 miljoen dient ter dekking van het tekort in de planexploitatie van de GEM Waalsprong. De gemeente Nijmegen is in 2013 volledig eigenaar van de GEM Waalsprong geworden .Inmiddels is de grondexploitatie 2014 geactualiseerd naar situatie na 1 oktober 2014 en is het gecalculeerd verlies berekend op € 27,1 miljoen netto contante waarde. Dit gecalculeerd verlies is geheel voorzien.

Voorziening BWS

Het Besluit Woninggebonden Subsidies was een subsidieregeling van het rijk voor betaalbare nieuwbouw. De regeling is in 2000 beëindigd. Door het systeem van jaarlijkse bijdragen liepen de betalingen aan opdrachtgevers voor woningbouw nog een groot aantal jaren door. De Stadsregioraad heeft in 2012 besloten tot uitkering van die voordelen aan de deelnemende gemeenten. Deze gelden worden uitgekeerd onder de voorwaarde dat ze worden besteed in het kader van de volkshuisvesting.

Onderhoudsvoorziening panden

De voorziening onderhoud panden is bedoeld als egalisatievoorziening voor de jaarlijkse uitgaven voor groot onderhoud. Het betreft het planmatig onderhoud aan panden voor bijvoorbeeld kamerverhuur, gemeentelijke panden zoals de brandweerkazerne, woonwagens en standplaatsen, parkeergarages, wijkcentra, sporthallen en -zalen, de Keizer Karel Podia, de Lindenberg, panden op het gebied van het cultureel erfgoed, etc. Dit onderhoud kan jaarlijks fluctueren en teneinde de jaarlijkse lasten gelijkmatig te verdelen is de voorziening gevormd.

Voorziening ruimen explosieven

Jaarlijks wordt voor elke opgeleverde (nieuwe) woning als onderdeel van de gemeentefondsuitkering een bedrag ontvangen ter dekking van de kosten van ruiming van explosieven opgenomen in deze voorziening. Het voorzieningenplan toont dat de kosten van ruimen een zeer lange looptijd kan hebben.

Onderhoudsvoorziening Triavium

Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van 10 jarig POG onderhoudsschema ingedeeld naar nut en noodzaak. Dit geeft in enig jaar een dal of een piek in de (groot) onderhoudskosten.
Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is deze voorziening opgenomen.

Voorziening toegankelijkheid gebouwen

Deze voorziening is ingesteld met als doel gebouwen beter toegankelijk te maken voor invaliden en minder mobiele ouderen.

Voorziening beheerskosten startersleningen

Deze voorziening dient ter dekking van de rentelasten voor het aantrekken van middelen in de eerste jaren en de beheerskosten Stichting Volkshuisvesting Nederland. Op deze manier kunnen we de eenmalige BWS middelen inzetten om de aanloopverliezen van een structurele starterslening faciliteit in te stellen.

Onderhoudsvoorziening stadsbrug

Het onderhoud aan de Stadsbrug is afgekocht. De betalingen per jaar fluctueren. Deze zijn vastgelegd in een betaalschema en laten in enig jaar een dal of een piek zien. Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is een voorziening gemaakt.

Voorziening GRP-nieuw

Deze voorziening is ingesteld op 8 juni 2005 en heeft als doel een meerjarige evenwichtige tariefsopbouw van de rioolrechten. Het bestedingsplan is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2016.
De gemeenteraad van de gemeente Nijmegen heeft op 14 oktober 2009 het GRP 2010-2016 vastgesteld. In het GRP 2010-2016 wordt jaarlijks door middel van de rioolheffing een vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen begroot. Dit bedrag wordt aan de voorziening toegevoegd. De vervangingsinvestering wordt geactiveerd. De

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

vervangingsbijdrage wordt daarop in mindering gebracht volgens de navolgende systematiek. Het bedrag van € 6,9 miljoen wordt ingezet voor de dekking van de kapitaallasten (afschrijving en rente) van de investeringen. Het bedrag dat resteert wordt ingezet voor extra afschrijvingen op de investeringen. Zo wordt toegewerkt naar een boekwaarde van nihil in het jaar 2030. Met betrekking tot de jaren 2010-2013 is de vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen als volgt aangewend voor kapitaallasten, reguliere afschrijving , versnelde afschrijving en rente (in €1000):

Jaar	Spaar component			Totaal kapitaallasten	Afschrijving regulier	Afschrijving extra/versneld	Rente
	GRP	primitieve begroting	dynamische begroting			412	2.060
2010	6.909	6.909	6.970	6.970	1.093	4.480	1.397
2011	6.909	6.970	6.708	6.708	911	4.437	1.360
2012	6.909	6.708	6.694	6.694	877	4.396	1.421
2013	6.909	6.694	6.687	6.687	790	4.596	1.301
2014	6.909	6.687	6.687	6.687	737	4.920	1.030

De voorziening GRP bestaat uit de onder vermelde componenten.

Voorziening GRP	31-12-2013	Toevoegingen	Bestedingen	31-12-2014
Restant voorziening investeringen te verrekenen in tarief	4.422	-1.950*	412	2.060
Restant voorziening onderhoud te verrekenen in tarief	1.560		260	1.300
Exploitatieresultaat (verschil begroot-realisatie) te verrekenen in tarief	926		309	617
Spaarcomponent ter dekking investeringen en kapitaallasten	0	6.687	6.687	0
Voorziening onderhoud	-1.550	1.950* 2.257	2.299	358
Totaal voorziening	**5.357**	8.944	9.967	4.335

LANGLOPENDE SCHULDEN

De met de langlopende leningen samenhangende rentelast in 2014 bedraagt € 21,8 miljoen.
In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2014:

Ten aanzien van de leningen kan de volgende toelichting gegeven worden:

langlopende schulden	31-12-2013	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2014
Onderhandse leningen	687.710	65.000	78.515	674.195
Waarborgsommen	171		10	161
Totaal	**687.881**	65.000	78.525	674.356

De waarborgsommen per balansdatum zijn als volgt opgebouwd:

Waarborgsommen	31-12-2014	31-12-2013
Beheer objecten, GB	45	38
Parkeerbadges	43	44
Sleutelgeld accommodaties	18	29
Vastgoed management panden en woningen	55	60
Totaal	**161**	**171**

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

VLOTTENDE PASSIVA

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

kortlopende schulden	31-12-2014	31-12-2013
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000	0
Kasgeldleningen overige	100.000	153.000
Crediteuren	18.406	8.022
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982	10.089
Verhaalbare bijstand	0	2.659
Door derden belegde gelden	635	696
Rekening-courantverhouding derden	5.730	0
Totaal	172.753	174.466

Liquide middelen

Het saldo liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	31-12-2014	31-12-2013
Saldi bij bankinstellingen	188	38.187
Totaal	188	38.187

Vanwege de negatieve stand van de banken op balansdatum is deze onder de passiva opgenomen.
Op basis van de wettelijke regeling schatkistbankieren parkeren wij tijdelijke overtollige middelen boven een drempelbedrag van € 4,3 miljoen bij het Rijk .

Overzicht schatkistbankieren

bedragen in miljoenen €	1w kw	2e kw	3e kw	4e kw
gemiddeld dagsaldo per kwartaal	3,4	3,7	8,2	7,3
Af: drempelbedrag	4,3	4,3	4,3	4,3
overschrijding (-/-) / ruimte (+)	0,9	0,6	-3,9	-3,0

OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

overlopende passiva	31-12-2014	31-12-2013
Gelden van overheden met meerjarig bestedingsdoel	47.623	13.471
Vooruitontvangen bedragen	449	448
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040	1.282
Nog te betalen bedragen	17.894	22.913
Nog te betalen rente onderhandse leningen	9.487	10.097
Totaal	76.493	48.211

Van de overlopende passiva wordt hierna het verloop van de van derden ontvangen gelden en de besteding daarvan weergegeven. Verder wordt per onderwerp een toelichting gegeven. Het gaat hier om van andere overheden ontvangen gelden met een specifieke aanwendingsrichting. De restant boekwaarden zijn nog uit te geven bedragen voor dat doel, dan wel nog af te rekenen bedragen.

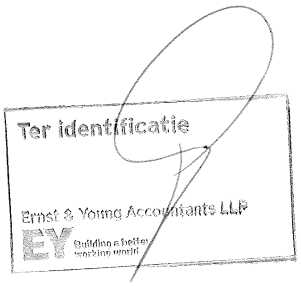

naam gelden van derden	31-12-2013	toevoeging	Onttrekking	31-12-2014
O005 Onderwijs en minderheden	2.203	5.161	7.030	334
O006 Participatiebudget (Educatie, inburgering en re-integratie)	3.770	12.274	16.044	0
O009 BDU Sociaal, integratie & Veiligheid	842		390	451
O015 Impuls regeling .combinatiefuncties	491		126	364
O016 RSP	6	1.906	1.912	0
O023 EFRO en ESF	-25	49		24
O037 EU-richtlijn omgevingslawaai	7	81	25	63
O039 Medische heroïnebehandeling	31		31	0
O043 Isolatiefonds Gelderland	393	2	336	59
O047 Francia media	43	22		65
O052 Subsidie TIP	500		500	0
O054 Onderzoek scheepvaart	6		3	3
O055 Effectonderzoek stadsverwarming	10			10
O056 vervolg Nijmegen West Weurt	58		42	16
O057 Regiocontract Provincie	1.903	1.070	1887	1.086
O058 Stadscontract Provincie	615	3.945	3.925	635
O061 E-scooters	160		17	143
O063 ringstraten	64		64	0
O068 walstroom	338		310	28
O071 Transitie Jeugdzorg Prov. Gelderland	641		573	68
O072 Vinac	-53	200	104	43
O073 RVMK Zuid	7	58	37	28
O074 Participatie migrantenjeugd/EIF	378		278	100
O076 aanpak jeugdwerkeloosheid 2014-2015		142		142
O077 project deelname CLINSH		50		50
O078 regioarcheologie		20		20
O079 SSV gevelisolatie		754	4	750
O081 transitie jeugdzorg en AWBZ		320	246	74
O082 begeleiding ex-gedetineerden		51		51
O083 woninginbraken		31		31
O084 dijkteruglegging		42.946		42.946
O086 instandhouding monumenten Nijmegen		40		40
O023/O045/O062/O067/O069/O072*	1.083			
Eindtotaal	**13.471**	**69.122**	**33.887**	**47.623**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

Onderwijs en minderheden

De middelen hebben betrekking op de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten en onderwijsachterstanden Deze post is gevoed met rijksmiddelen uit de beleidsvelden RMC en OAB en met Europese subsidie (ESF).

Participatiebudget

Het participatiebudget betreft één budget waarbij de rijksmiddelen voor re-integratie, educatie en inburgering worden ontvangen. Ook al betreft het één budget, de middelen worden vanuit de vakministeries BZK (voorheen WWI), OCW en SZW aan het budget toegevoegd, en worden lokaal ingezet voor de realisatie van doelstellingen op het terrein van re-integratie, educatie en inburgering.

BDU Sociaal, Integratie & Veiligheid

Dit betreft restant middelen ten behoeve van de uitvoering inburgering in 2015.

Impulsregeling combinatiefuncties

Dit is bedoeld voor de implementatie impulsregeling brede scholen, sport en cultuur. Met het invoeren van combinatiefuncties wordt de verbinding en samenwerking tussen onderwijs, sport en cultuur versterkt. Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever maar werkzaam is voor twee of meer sectoren. Het Rijk heeft een bijdrage verstrekt om de impulsregeling te realiseren. De combinatiefunctionaris gaat de komende jaren de sportverenigingen versterken, het dagelijkse sport- en beweegaanbod vergroten, het bewegingsonderwijs vernieuwen en de samenwerking tussen sportverenigingen en

Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

onderwijs intensiveren. De ontvangen rijksmiddelen zijn bestemd voor de uitvoering van de Impulsregeling combinatiefuncties.

RSP
In het kader van het Regionaal Samenwerkingsprogramma 2008-2011 van de Provincie Gelderland heeft Nijmegen als regiofunctie bijdragen ontvangen met betrekking tot maatschappelijke opvang, het risico- en probleemgericht onderwijsbeleid en het risico- en probleemgericht jeugdbeleid. Subsidie is eind 2012 vastgesteld, restant is vrijgevallen in 2014 ten gunste van de algemene middelen.

EFRO en ESF
Dit betreft de balansregistratie van de Europese middelen voor:
-Uitvoeringsprogramma EFRO Kanaalgebied
-Cool breaks (Europees geld voor euregionale samenwerking)
Het verschil tussen enerzijds de uitgaven aan projectuitvoerders en anderzijds de ontvangsten van BZK/Europa wordt op deze balanspost bijgehouden.

EU-richtlijn omgevingslawaai
Dit betreft een bijdrage ten behoeve van het opstellen van geluidbelastingkaarten en actieplannen. Deze plannen lopen door tot in 2015.

Medische heroïne behandeling
Dit betreft een subsidie voor het ondersteunen van de verslaafden bij het op een volwaardige wijze gaan deelnemen aan de samenleving. Dit wordt gerealiseerd via dagopvang, werk en huisvesting en het geven van psychische begeleiding en mentale zorg, looptijd van het project tot en met 2015.

Isolatiefonds Gelderland
Deze bijdrage is bestemd voor het energiezuinig maken van particuliere woningen, via subsidiëring energiebesparende maatregelen door eigenaren. Past binnen klimaatdoelstellingen Nijmegen en Gelderland. De regeling is verlengd tot 31 december 2015.

Francia Media
Het Valkhof wordt onderdeel van de Europese erfgoedroute. De gemeente Nijmegen gaat met Het Valkhof deelnemen aan het Europese project Francia Media, een project dat zich richt op de vroege middeleeuwen en de periode van het Frankische Middenrijk. Belangrijk onderdeel van het project is een erfgoedroute langs tien plekken die in de tweede helft van de 9e eeuw van groot cultuurhistorisch belang waren. Het Valkhof wordt een van de plekken van de erfgoedroute. Nijmegen ontvangt voor de deelname aan Francia Media in totaal een Europese subsidie van € 160.000. We hebben een voorschot ontvangen van € 65.000.

Subsidie TIP
Voor de realisatie van het huis van de Topsport (TIP) is een voorschot ontvangen op een Europese subsidie. Ten gevolge van het stopzetten van TIP was deze subsidie als terugbetalingsverplichting opgenomen. De terugbetalingsverplichting is echter vervallen en hiermee is dit bedrag vrijgevallen.

Onderzoek scheepvaart
Subsidie ten behoeve van het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering schonere scheepvaart.

Effectonderzoek stadsverwarming
Bijdrage voor het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via een onderzoek om het effect van stadsverwarming op de luchtkwaliteit in beeld te brengen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Vervolg Nijmegen West Weurt
Uitvoering gemeenschappelijke milieumaatregelen in Nijmegen-West en Weurt door Nijmegen, Beuningen en provincie Gelderland. Vervolg op Milieuprogramma Nijmegen-West Weurt 2007-2010. Einddatum van dit vervolgtraject is naar verwachting in de loop van 2015 wanneer de middelen volledig zijn uitgeput.

Regiocontract Provincie
Dit betreft een provinciale bijdrage van € 15 miljoen aan regionale projecten. Bij drie van deze projecten heeft de gemeente Nijmegen een trekkende rol: de uitvoering van de Regionale Sociale Agenda binnen de regio Nijmegen (€ 1,9 miljoen), de voortzetting van de Groene HUB 2013-2015 (€ 0,5 miljoen) en de koppeling van de regionale - niet-commerciële - glasvezelnetwerken van Nijmegen en Arnhem (€ 0,2 miljoen) .Daarnaast is in 2013 de 2e tranche voor de Sociale Agenda subregio Nijmegen beschikt met projectnummer 1307.008 voor een bedrag van € 2,3 miljoen (kenmerk 130002677).
In 2014 hebben wij een beschikking ontvangen voor het project TPN West (kenmerk 14.0001640) voor een bedrag van € 60.000. Hiervoor hebben we in 2014 een voorschot van € 30.000 ontvangen.
De projectperiode loopt door tot eind 2015. Afrekening volgt in 2016.

Stadscontract Provincie
Voor de periode 2012 tot en met 2015 is een provinciale subsidie toegezegd van ruim €14 miljoen. De uitgaven lopen t/m 2015 en de definitieve verantwoording dient voor 1 juli 2016 te worden ingediend bij de provincie.

E-scooters
Bijdrage van de Stadsregio om te kunnen voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering van aanschaf elektrische scooters.

Ringstraten
Het subsidieproject Ringstraten is afgerond. Subsidie is in 2014 definitief vastgesteld.

Walstroom
Vermindering schadelijke luchtemissies door aan de Waalkade aangemeerde schepen via de aanleg van walstroom van elektriciteit te voorzien. De werkzaamheden zijn in 2014 afgerond. Financiële afronding in de 1e helft 2015.

Transitie jeugdzorg provincie Gelderland
Van de provincie ontvangen we een subsidie voor het project Regionale jeugdzorg en AWBZ-begeleiding waaraan ook de regiogemeenten bijdragen. Afronding is voorzien in 2016.

VINAC
Betreft subsidie Provincie voor sanering bodemverontreinigingen op diverse locaties.

Regionale verkeersmilieukaart zuid
Jaarlijkse actualisatie van de Regionale Verkeersmilieukaart. Nijmegen is hierbij project- en procesleider en verantwoordelijk voor de uitgaven.

Project participatie migrantenjeugd
Het project richt zich op de verbetering van de toegang en participatie van migranten in de zorgsector. De gemeente Nijmegen is penvoerder en subsidieaanvrager voor het project. Het project wordt uitgevoerd samen met deelnemende gemeenten en externe partners.

Aanpak jeugdwerkeloosheid
Dit heeft betrekking op de Provinciale subsidie voor het project "Aanpak Jeugdwerkloosheid 2014-2015". In het kader van het provinciale programma Robuuste Investeringsimpuls (bron NUON middelen) wordt er ook in de jeugdwerkgelegenheid in Nijmegen geïnvesteerd. Er wordt een eenmalige subsidie verleend van € 552.500, waarbij geen sprake is van co-financiering. Voorschotten in 3 fasen: 2014 € 142.000, 2015 € 300.000. Resterende 20% van de subsidie wordt na vaststelling van de subsidie uitgekeerd.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Project deelname CLINCH
Terugdringen van lokale luchtvervuiling door schepen. Nijmegen is gevraagd projectpartner te worden binnen het Europese project CLINSH (Clean INland SHipping). Dit project loopt t/m 2016.

Regioarcheologie
Het adviseren van gemeenten op het gebied van de archeologie; het initiëren voorlichting, educatie en bevorderen draagvlak; het beoordelen van de kwaliteit van archeologisch onderzoek; inbedding archeologie in ro-beleid; advisering beheer en behoud archeologische monumenten voor de periode 2014-2016. De subsidie wordt in 3 delen in voorschotten uitbetaald. De kosten zijn niet gelijk verdeeld over de jaren.

SSV gevelisolatie
Aanbrengen van geluidwerende maatregelen aan particuliere woningen. De bij de start ontvangen subsidiemiddelen zijn voor apparaatskosten t.b.v. voorbereiding en begeleiding van de latere uitvoering door een aannemer. Voor de uitvoeringsfase door de aannemer worden aanvullende subsidiemiddelen door het ministerie verstrekt. De maatregelen voor subsidieproject ISVG moeten 1-1-2017 zijn afgerond; waarna het verslag 1-3-2017 moet zijn ingediend bij het Rijk.

Transitie jeugdzorg en AWBZ
Het project omvat het inrichten van een uitvoeringspraktijk AMHK (Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling)en het ontwikkelen van informatievoorziening voor een lokale toegangspoort. De projectperiode loopt van 29-09-2014 tot en met 31-12-2016. Vaststellingsrapportage over de gehele projectperiode dient uiterlijk 31-03-2017 ingediend te zijn.

Begeleiding ex-gedetineerden
De subsidieverlening is gebaseerd op artikel 34 van de Wet Justitie-subsidies. De subsidietoekenning vindt plaats conform het subsidiebeleidskader begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken voor 2014. De projectperiode loopt tot 1 juli 2016.

Woninginbraken
Een ontvangen rijkssubsidie te besteden aan een fenomeenanalyse terugdringen woninginbraken, overvallen en straatroven . Het onderzoek waar deze bijdrage voor is ontvangen zal in 2015 worden afgerond.

Dijkteruglegging
De ontvangen rijksmiddelen ten behoeve van de dijkteruglegging worden verantwoord bij de grondexploitaties. De rijksmiddelen die nog niet besteed zijn, worden hier als OMBD verantwoord en worden zodra de uitgaven zijn gedaan, weer ten gunste van het project dijkteruglegging gebracht.

Instandhouding monumenten Nijmegen
Het verlenen van subsidies aan eigenaren van gemeentelijke monumenten voor de instandhouding van deze monumenten op basis van de gemeentelijke subsidieregeling.
De subsidie wordt in 3 termijnen betaald.

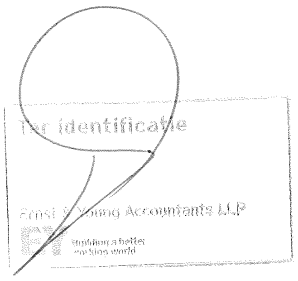

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Bij het opstellen van de balans is de volgende gedragslijn gevolgd:
In de balans zijn niet opgenomen de op grond van beschikkingen, overeenkomsten (huur/lease), toezeggingen etc. te baseren toekomstige vorderingen en/of schulden. Tevens zijn geen voorzieningen getroffen voor toekomstige verplichtingen betreffende vakantietoelagen, verlof, wachtgelden en dergelijke. Uitgangspunt daarbij is altijd geweest dat de lasten in verband met deze verplichtingen in de toekomst zullen optreden structureel gedekt zijn in de meerjarenbegroting. Voor voorzienbare en calculeerbare toekomstige risico's zijn in de balans voorzieningen opgenomen.
Buiten de telling zijn bij de balans vermeld welke zakelijke zekerheidstellingen en gewaarborgde geldleningen de gemeente kent.

bedragen x € 1.000

gewaarborgde leningen	**percentage door de gemeente te waarborgen**	**boekwaarde 31-12-2014**	**boekwaarde 31-12-2013**
Woningbouwvereniging Gelderland	50%	21	46
Eigen woningverbetering met 50% deelname Rijk	50%	578.224	531.228
Krediethypotheken	100%	669	620
Hypotheken woonverenigingen en particulieren	100%	21.955	24.550
overige zakelijke zekerheidstellingen	100%	1.296	1.357
TOTAAL		**602.165**	**557.801**

Deelnemingen

BREED
Bij de GR Breed (werkvoorzieningschap Nijmegen e.o.) vindt een reorganisatie plaats. De kosten die Breed hiervoor moet maken zal leiden tot een negatief vermogen bij Breed. De werkelijke kosten van de reorganisatie zijn berekend op € 11,3 miljoen. Gemeenten zullen meerjarig een subsidie verstrekken ten behoeve van de versterking van het eigen vermogen van Breed.

ODRN
De GR ODRN heeft in het kader van een vertrekregeling afscheid genomen van 8 mensen. De betaalde afkoopsom komt volgens afspraak voor rekening van de gemeente Nijmegen. Daartegenover staat dat de vervallen salariskosten in mindering worden gebracht op de bijdrage van de gemeente Nijmegen. Op deze wijze worden de kosten van de vertrekregeling in de komende 4 jaar inverdiend. In de meerjarenbegroting van de gemeente Nijmegen is een bijdrage aan de ODRN opgenomen waarmee de kosten van de vertrekregeling met de ODRN worden verrekend.

Langlopende huurcontracten

Marienburg 75 (Elckerlijc en Stadswinkel)en Arsenaalgas 8 (Kantoordeel boven P-garage Arsenaalgas 7) loopt t/m 31-12-2032 en Arsenaalgas 7 (P-garage) en 7a (fietsenstalling) loopt t/m 31-7-2034 voor een bedrag van ca. € 1,0 miljoen
Triavium contract tot en met 23 september 2033 voor een bedrag van ca. € 1,1 miljoen

Identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Inkoopcontracten groter dan € 1 miljoen inkoopwaarde

De gemeente Nijmegen heeft diverse contracten afgesloten die elk een inkoopwaarde hebben van meer dan € 1 miljoen. Hieronder staan de categorieën aan kosten waarvoor contracten zijn afgesloten.

- meubilair
- energie (minder dan 1 mio per contract)
- koffieautomaten e.d.
- beveiliging
- schoonmaken
- onderhoud stadsbrug
- ICT hardware
- opleiding
- WMO hulp
- openbare verplichting
- route informatie systeem
- gebiedsontwikkeling en werken
- onderhoudscontract parkeergarage
- beveiliging parkeergarages en fietsenstallingen
- printers

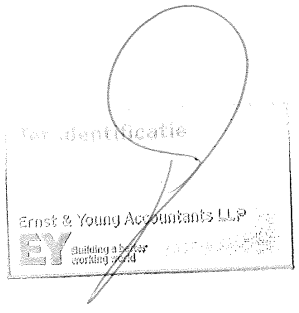

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording is een uitgebreide inhoudelijke toelichting gegeven op de programmaresultaten. De toelichting in de programmaverantwoording gaat over de saldi, na verrekening met de reserves. In deze toelichting op de programmarekening wordt ingegaan op de afwijkingen tussen primitieve begroting, dynamische begroting en realisatie en wordt aandacht besteed aan resultaten voor en na reservemutaties.

Tevens wordt hier de verantwoording over de Wet Normering Topinkomens opgenomen.

Onderstaand in totalen de uitgaven en inkomsten voor en na reservemutaties

x € 1.000	primitieve begroting	dynamische begroting	realisatie
Uitgaven 2014	766.459 L	777.431 L	794.877 L
Inkomsten 2014	774.023 B	787.992 B	803.695 B
Gerealiseerd saldo van lasten en baten	7.564 V	10.561 V	8.818 V
Toevoegingen aan reserves	15.654 L	18.617 L	18.978 L
Onttrekkingen uit reserves	10.824 B	12.642 B	20.263 B
Gerealiseerd resultaat	**2.733 V**	**4.587 V**	**10.103 V**

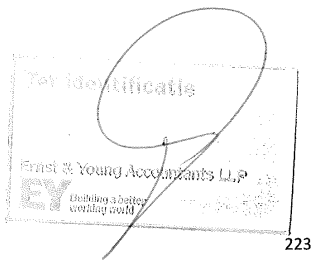

Van primitief naar dynamische begroting

Onderstaand wordt in totaal aangegeven wat de begrotingswijzigingen zijn geweest van primitief naar dynamisch. De meeste wijzigingen zijn afkomstig uit de voor en najaarsnota en daarenboven nog enkele overige raadsbesluiten met financiële consequenties. In de toelichting per programma worden de wijzigingen op programmaniveau weergegeven.

Begroting van primitief naar dynamisch Bedragen * € 1.000	Besl.nivo	Besl.dat.	agenda	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				784.846	782.113	-2.733
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrst Werk en Armoedebestr.13-14	Raad	29 jan '14	4/2014		0	0
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.839	1.839	0
BW-01309 Subsidie Schoolmaatsch. werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs. transitie Jeugdzorg AWBZ'14-'5	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 Opramen van F sub.(Eur.Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplver14	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	324	0
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 14-15	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01335 Invulling bezuiniging Persp'14	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-137	-788	-650
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		0	0
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-738	-738	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	224	162
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	7.018	5.798	-1.220
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	143	0
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskn jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		0	0
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		0	0
BW-01375 Budgetoverh.gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**15.788**	**13.935**	**-1.854**
Eindtotaal				**800.634**	**796.048**	**-4.587**

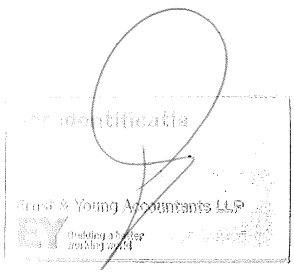

Per programma van primitief naar dynamisch

1011 Dienstverlening & Burgerzaken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				3.460	7.079	3.619
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota technische wijziging en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	294	389	95
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-194	-194	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**195**	**95**
Eindtotaal				**3.560**	**7.274**	**3.714**

1012 Veiligheid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				469	15.442	14.972
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	-120	-321	-201
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-105	-105	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		228	228
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-802	-802
Totaal Wijzigingen				**-225**	**-1.001**	**-775**
Eindtotaal				**244**	**14.441**	**14.197**

1013 Citymarketing & Externe betrekkingen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				323	3.693	3.370
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-65	-52	13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-2	-2
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	50	100
Totaal Wijzigingen				**-115**	**-4**	**111**
Eindtotaal				**207**	**3.689**	**3.482**

1021 Wonen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.577	2.045	468
Wijzigingen						
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-254	-648	-394
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-372	-151	221
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	199	-81	-280
Totaal Wijzigingen				**-427**	**-880**	**-453**
Eindtotaal				**1.150**	**1.165**	**15**

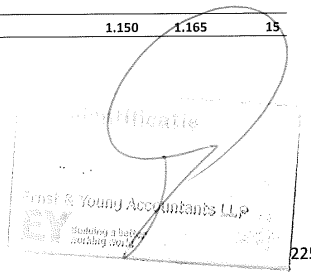

1022 Klimaat & Energie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.823	7.394	5.570
Wijzigingen						
BW-01335 Invulling bezuiniging Perspectiefnota 2014	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		469	469
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-212	-380	-168
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-4	-4
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
Totaal Wijzigingen				**-44**	**241**	**285**
Eindtotaal				**1.779**	**7.634**	**5.855**

1023 Groen & Water bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.072	16.831	3.759
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-20	-223	-203
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		65	65
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	180	180	0
Totaal Wijzigingen				**160**	**22**	**-138**
Eindtotaal				**13.232**	**16.853**	**3.621**

1031 Ruimte & Cultuurhistorie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.984	12.772	5.788
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-43	-43
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-113	-113
Totaal Wijzigingen					**-169**	**-169**
Eindtotaal				**6.984**	**12.603**	**5.620**

1032 Grondbeleid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt.	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				196.562	202.106	5.544
Wijzigingen						
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	813	-69	-883
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	5.401	6.627	1.226
Totaal Wijzigingen				**9.465**	**9.808**	**343**
Eindtotaal				**206.027**	**211.914**	**5.887**

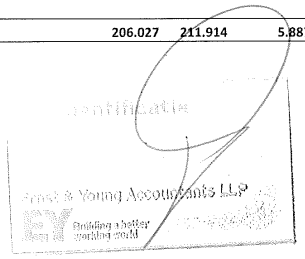

1041 Economie & Toerisme bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.364	4.600	2.236
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-588	-588
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-8	-8
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-3	-3
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		233	233
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-216	6	222
Totaal Wijzigingen				**-216**	**-360**	**-144**
Eindtotaal				2.148	4.240	2.091

1042 Bestuur & Middelen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				321.186	58.483	-262.703
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13 en '14	Raad	29 jan '14	4/2014		-92	-92
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	118	118	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-575	-575
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.294	-1.135	1.159
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		153	153
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	-337	-400
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	1.893	2.730	837
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014		-288	-288
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		-194	-194
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		-921	-921
BW-01375 Budgoverh gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**-221**	**-320**
Eindtotaal				321.286	58.263	-263.023

1043 Facilitaire diensten bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				38.876	46.880	8.005
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.234	-1.828	406
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-27	-27
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-400		400
Totaal Wijzigingen				**-2.634**	**-1.855**	**779**
Eindtotaal				36.242	45.025	8.784

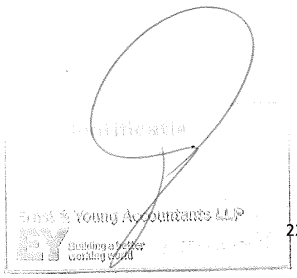

1051 Zorg & Welzijn bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.183	66.425	60.242
Wijzigingen						
BW-01309 Subsidie Schoolmaatschappelijk werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs transitie Jeugdzorg AWBZ '14-'15	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 EIF subsidie (Europees Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-450	-450
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.070	1.131	61
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-249	-249	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-236	-1.970	-1.734
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		194	194
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
Totaal Wijzigingen				**1.890**	**-127**	**-2.017**
Eindtotaal				**8.073**	**66.298**	**58.226**

1052 Sport bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.220	17.044	14.824
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-87	-87
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-9	-9
Totaal Wijzigingen					**-96**	**-96**
Eindtotaal				**2.220**	**16.948**	**14.728**

1061 Werk & Inkomen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				150.359	184.553	34.194
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13- '14	Raad	29 jan '14	4/2014		92	92
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	1.349	1.025
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	928	1.214	286
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-31	-31
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		182	182
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	431	288
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		921	921
Totaal Wijzigingen				**3.631**	**6.324**	**2.693**
Eindtotaal				**153.990**	**190.877**	**36.887**

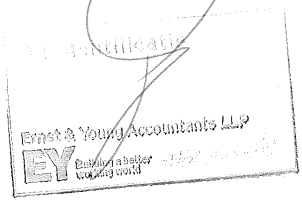

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

1062 Openbare ruimte **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				13.328	48.387	35.059
Wijzigingen						
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.076	1.168	92
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	250	250	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-200		200
Totaal Wijzigingen				**1.126**	**1.405**	**279**
Eindtotaal				**14.455**	**49.792**	**35.338**

1063 Wijken **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				2.533	14.227	11.694
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		7	7
Totaal Wijzigingen					**7**	**7**
Eindtotaal				**2.533**	**14.234**	**11.701**

1071 Cultuur **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				589	19.725	19.136
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	220	42	-178
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-23	-23
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Totaal Wijzigingen				**220**	**19**	**-201**
Eindtotaal				809	19.744	18.935

1072 Mobiliteit **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				16.742	19.165	2.424
Wijzigingen						
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.721	1.721	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	345	-391	-737
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-28	-28
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	-50	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		101	101
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	640	130	-510
Totaal Wijzigingen				**2.656**	**1.483**	**-1.174**
Eindtotaal				**19.398**	**20.648**	**1.250**

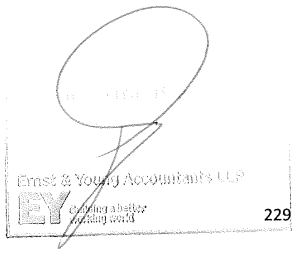

1073 Onderwijs bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.197	35.262	29.065
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	101	176	75
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-1.034	-1.034
Totaal Wijzigingen				**101**	**-858**	**-959**
Eindtotaal				6.298	34.404	28.106

Van dynamisch begroting naar realisatie

De afwijkingen op programmaniveau tussen dynamische begroting en realisatie zijn onderstaand weergegeven. Per programma wordt de dynamische begroting, realisatie en afwijkingen aangegeven. De afwijkingen op saldoniveau van meer dan € 250.000 worden uitgebreid toegelicht. De programma's met afwijkingen boven de € 250.000 zijn onderstaand eerst in een tabel opgenomen.

Programma In € 1.000	dynamische begroting 2014	realisatie 2014	afwijking
Klimaat en Energie	5.855	5.547	308 V
Ruimte & cultuurhistorie	5.620	4.290	1.330 V
Wonen	15	567	552 N
Bestuur & Middelen	-263.023	-257.165	5.858 N
Zorg & Welzijn	58.226	56.851	1.375 V
Werk & Inkomen	36.887	29.590	7.297 V
Onderwijs	28.106	26.510	1.596 V
De overige programma's	123.727	123.707	20 V
	4.587 V	**10.103 V**	**5.516 V**

Per programma

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

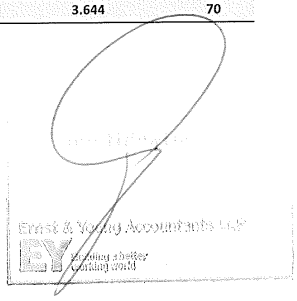

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**
Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Coördinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coördinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen. Het negatieve resultaat op het programma lichten we hierna toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.

ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot.
  Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Het programma Klimaat & Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%. Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM). Aanvragers van de PEM kunnen gebruikmaken van andere subsidieregelingen waardoor het beslag op de gemeentelijke middelen lager is uitgevallen. Bij de najaarsnota is een positief risico gemeld van € 0,15 mln.
- € 0,1 miljoen lagere kosten voor milieuvergunningen en –handhaving door niet geclaimde kosten derden.
- € 0,1 miljoen voordeel op ISV3-Geluid door vertraging in de uitvoering van de gevelisolatieprojecten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de ISV-reserve.
- € 0,1 miljoen lagere bijdrage aan het onderdeel walstroom binnen het project damwandvervanging Waalkade, in afwachting van de administratieve afronding van dit project (tegenover dit voordeel staan lagere subsidie-opbrengsten); de resterende bijdrage volgt in 2015.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen nadeel door minder externe opdrachten dan begroot.
- € 0,1 miljoen lagere subsidie-opbrengsten voor de aanleg van walstroom op de Waalkade (vanwege lagere lasten).

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0		0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	3.759	3.621	3.634	-13

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	5.788	5.620	4.290	1.330

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.

Identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
Building a better working world

- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is in maart 2015 door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5.3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1.4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:

Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Voor een toelichting op de lasten en baten wordt verwezen naar het VGP. Hierin zijn per planexploitatie de lasten en baten vermeld en toegelicht.

Economie & Toerisme * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,9 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- De lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 1,2 miljoen hoger door pensioenverplichtingen van (oud) wethouders.
- Op product Heffingen zien we aan de lastenkant een nadeel van € 0,3 miljoen. De oorzaak hiervan zit in de kosten voor bezwaar en beroep over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Concern Verrekeningen: De hogere lasten van € 1,0 miljoen is een optelsom van meerdere deelproducten.
    - Financieringskosten: Wij hebben door de gunstige kapitaalmarkt onze langlopende leningen kunnen aantrekken onder gunstige rentevoorwaarden. De rentelasten zijn daardoor € 0,3 miljoen lager.
    - Taakstellingen & stelposten: Binnen het product zijn een aantal taakstellingen & stelposten opgenomen die deels niet zijn geëffectueerd cq geclaimd en binnen andere programma's tot voordelen leiden. Grootste post hierbij is de negatieve stelpost van € 1,8 miljoen welke hier jaarlijks als verwachte onderuitputting op diverse programma's wordt geraamd. Binnen het programma middelen levert dit een nadeel (realisatie 0 ;raming 1,8 miljoen) op van € 1,8 miljoen welke op andere programma's tot niet aanwijsbare voordelen leidt.
    - het niet benutten van de post onvoorzien van € 0,4 miljoen geeft een voordeel op dit programma.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- Heffingen: we hebben € 1,0 miljoen minder belastinginkomsten dan begroot. Dit zit voornamelijk op de OZB voor niet-woningen. De oorzaak moet met name gezocht worden in de woondelenvrijstelling vastgesteld in het Arrest van de Hoge Raad van 15 november 2013. Die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden, maar nu ook deels als woning. Gevolg hiervan is minder inkomsten doordat het woningtarief aanzienlijk lager ligt dan het niet-woning tarief. Deze maatregel heeft een terugwerkende kracht. Dit nadeel vloeit derhalve voort uit meerdere belastingjaren.
- Concern-inkomsten: wij hebben van het gemeentefonds een lagere uitkering van € 2,4 miljoen ontvangen. Er heeft over de jaren 2012 - 2014 bijstelling van een aantal maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens laag inkomen en omgevingsadressendichtheid. De bijstelling heeft in december plaatsgevonden en was ten tijde van de najaarsnota niet bekend.
- Concernverrekeningen: De hogere baten zijn beperkt maar worden voortschrijdend toegelicht vanwege de melding in de najaarsnota. Het resultaat is een optelsom van meerdere deelproducten:
    - Belastingdossiers Rijksbelastingdienst: Bij de Najaarsnota hebben wij een positief risico gemeld van € 0,7 miljoen voor de afwikkeling van belastingdossiers. Wij hebben hierop per saldo € 0,3 miljoen ontvangen.
    - Rentebaten: Wij hebben hogere rente ontvangsten geboekt voor een bedrag van € 0,1 miljoen.
    - Kostenplaatsresultaat: het kostenplaatsresultaat, de organisatiekosten die niet direct aan programma's toegerekend konden worden, van € 0,4 miljoen nadelig is hier verantwoord. Veroorzaakt door verschillende geringere afwijkingen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere analyse gegeven van enkele elementen uit het kostenplaatsresultaat.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

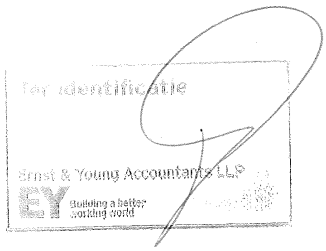

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0		0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136
Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten op het programma zijn € 1,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is te verklaren door de onderstaande oorzaken:

- We zijn, net als voorgaande jaren, terughoudend geweest bij het verlenen van subsidies en het aangaan van nieuwe subsidierelaties. Een aantal verwachte subsidieverleningen heeft uiteindelijk niet geleid tot een daadwerkelijke subsidieverlening en/of er is sprake van een lagere subsidieverlening in 2014. Per saldo levert dit op de diverse producten binnen het programma een voordeel op van € 0,3 miljoen (0,9% van het subsidiebudget).

ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
Building a better working world

- Ook dit jaar zijn er subsidiegelden terugontvangen doordat subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar definitief lager zijn vastgesteld; deze terugvorderingen leveren een voordeel op van € 0,04 miljoen.
- Niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel (bijvoorbeeld: Regionale Sociale Agenda en Provinciale bijdragen voor de transities), leveren door een wijziging van de geplande inzet een voordeel op van 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op baten niveau.
- Bij het product individuele voorzieningen hebben we te maken met een onderschrijding van de lasten van € 1,1 miljoen. Vanaf 2013 laten de kosten voor individuele voorzieningen een daling zien, deze ontwikkeling heeft zich in 2014 voortgezet. We werken via keukentafelgesprekken in de sociale wijkteams. We nemen in het gesprek nadrukkelijk mee wat de mogelijkheden zijn om het probleem te verhelpen met behulp van het eigen netwerk. Hierdoor leidt een aanvraag niet altijd tot een verstrekking. Door de extramuralisering en vergrijzing, neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen toe. Hierdoor is de vraag naar woningaanpassingen gestegen. Per voorziening zien we de volgende resultaten:
    * Bij huishoudelijke hulp inclusief PGB € 0,9 miljoen (voordeel)
    * Bij rolstoelen € 0,1 miljoen (voordeel)
    * Bij de vervoersvoorzieningen € 0,5 miljoen (voordeel)
    * Bij de woningaanpassingen € 0,1 miljoen (nadeel)
    * Bij de overige kosten € 0,2 miljoen (nadeel)
- Overige afwijkingen op het programma leveren per saldo een voordeel op van € 0,2 miljoen. Dit bedrag is een optelsom van diverse voordelen bij de verschillende producten binnen het programma en is 0,3% van de totaal begrote lasten.

Toelichting op de baten

De baten op het programma zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- vanwege niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel is er minder aan de daarvoor bestemde 'voorzieningen' onttrokken. Dit levert een nadeel op van € 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op lastenniveau.
- een lagere ontvangst van de eigen bijdrage individuele voorzieningen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) voor de gemeente int. Dit nadeel bedraagt € 0,3 miljoen.
- een voordeel van € 0,04 miljoen door de ontvangst van compensabele BTW over het jaar 2013 van de GGD.

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:

- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Melding najaarsnota

Bij de najaarsnota is via een budgetoverheveling een bedrag van € 1,8 miljoen toegevoegd aan het programma, product Welzijn. Het overgehevelde bedrag is nodig om de a-structurele kosten die we in 2015 maken voor de sociale wijkteams te bekostigen.

Ten opzichte van de najaarsnota is het resultaat in 2014 hoger uitgevallen. De belangrijkste afwijking heeft zich voorgedaan bij het product Individuele voorzieningen. Op dit product vallen de uitgaven op individuele voorzieningen nog lager uit dan bij de najaarsnota, doordat de trend van daling van het aantal HH-uren is voortgezet . Daarnaast zijn we bij de hulpmiddelen (bv rolstoelen) per 1 juni 2014 overgegaan van 'koop' naar 'huur'. Dit heeft een groter positief effect gehad op de kosten. Daarnaast heeft de verwachte inzet van subsidiebudgetten uiteindelijk niet altijd geleid tot subsidieverleningen.

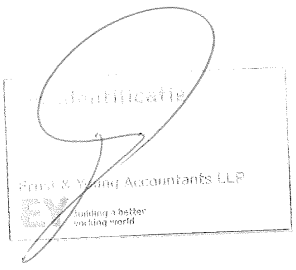

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0		0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	14.824	14.728	14.739	-11

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	34.194	36.887	29.591	7.296

Het programma Werk en Inkomen sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 7,3 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is per saldo veroorzaakt door:

- meer uitgaven voor re-integratieactiviteiten (waar extra baten tegenover staan)
- lagere lasten op de Buig-uitkeringen
- lagere lasten bijstand declarabele regelingen (gecompenseerd door lagere baten)
- hogere lasten met betrekking tot regeling voor Chronisch zieken

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- inzet van extra middelen ter dekking van de stijging van de re-integratieuitgaven
- een nadeel dat grotendeels wordt veroorzaakt door de aan bijstandsdebiteuren gerelateerde baten (terug ontvangsten op uitstaande vorderingen). Hier zien wij lagere baten dan begroot.
- Eenmalig voordeel a.g.v. verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren
- Eenmalig voordeel a.g.v. het grotendeels kunnen laten vrijval van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen)

Het positieve resultaat van per saldo € 7,3 miljoen. wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- het resultaat op de Buig-uitkeringen als gevolg van gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden (+ € 2,7 miljoen). Betreft een incidenteel voordeel.

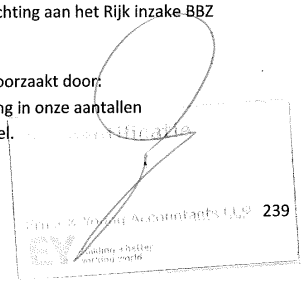

- alsmede een tweetal eenmalige voordelen, te weten 1) verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van grotere worden van aandeel 'kleine debiteuren' (+ € 2,0 miljoen) en 2) het grotendeels kunnen laten vrijval van de verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen) in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek (+ € 2,7 mln.).

Onderstaand een analyse van de voor- en nadelen op de producten van dit programma
In 2014 laat het product Werk een positief saldo zien van bijna € 0,1 miljoen. Binnen het product Werk vinden met name de re-integratie activiteiten in het kader van het Participatiebudget en de Wet Sociale Werkvoorziening plaats. Bij de uitvoering van de genoemde activiteiten is er per saldo dus een klein verschil opgetreden tussen begrote en gerealiseerde budgetten. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de terug betaalde voorschotten (voorgaande jaren) bij de kinderopvang.
In 2014 hebben wij voor € 18,6 miljoen aan re-integratie uitgegeven. Het betreft hier zowel kosten van de uitvoerende organisatie als de uitgaven van inzet van re-integratie-instrumenten.

Bij het product Inkomen realiseren wij een voordeel van € 7,1 miljoen .De op programma optredende voordelen zijn bijna geheel veroorzaakt door het product inkomen. Voor een toelichting wordt dan ook naar de programmatoelichting verwezen.

Bij het product Armoedebestrijding realiseren wij door diverse oorzaken een gering voordeel van € 0,1 miljoen.

Openbare ruimte * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

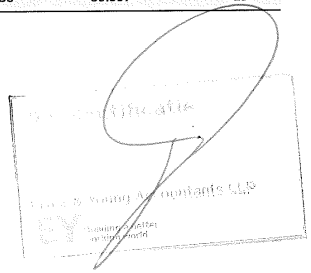

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Wijkposten	0	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Flexibele wijkaanpak	0	0	0	0
Dukenburg-wijkaanpak	0	0	0	0
Lindenholt-wijkaanpak	0	0	0	0
Midden-wijkaanpak	0	0	0	0
Nieuw-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Oost-wijkaanpak	0	0		0
Oud-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Stadscentrum-wijkaanpak	0	0		0
Nijm-Noord-wijkaanpak	0	0	0	0
Zuid-wijkaanpak	0	0		0
Wijkposten	0	0		0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

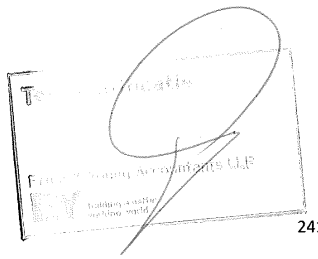

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,7%. Dit positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.
De baten zijn € 1,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is vrijwel volledig veroorzaakt door de vrijval van niet tot inzet gekomen rijksmiddelen ten behoeve van de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2012 en 2013 is de OMBD Onderwijs & Minderheden onder andere gevoed door de specifieke rijksuitkering OAB. Tot en met jaareinde 2013 zijn niet op de voorschool tot inzet gekomen middelen in deze OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels kunnen we op grond van de van het Ministerie van OC&W ontvangen subsidievaststelling 2013 vaststellen, dat het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 niet meer aan de orde is. Concluderend kunnen we stellen, dat het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen kan vrijvallen en kan worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Reservemutaties

In de staat van reserves is aangegeven welke mutaties per programma per reserve in de begroting en realisatie zijn opgetreden. In de reservefiches welke als bijlagen in de webversie zijn opgenomen, is per reserve aangegeven welke mutaties er zijn geweest en op welke besluitvorming dit is gebaseerd.
In deze paragraaf wordt aangegeven waar het verschil tussen de realisatie reservemutaties (€ 1.285.000 onttrekking) en de in de dynamische begroting (€ 5.974.000 storting) opgenomen reservemutaties bestaat:

Reservemutaties volgens dynamische begroting (onttrekking uit reserve)		
a. effecten VGP raadsbesluit 18 maart 2015 uit saldireserve	O	6.832.000
b. citymarketing	O	254.000
c. Bereikbaarheidsfonds	S	153.000
d. 1% regeling beeldende kunst volgens regels bestemmingsreserve	S	208.000
e. ISV gelden volgens regels bestemmingsreserve ISV	S	72.000
f. gesubsidieerde arbeid	O	607.000
TOTAAL meer onttrekkingen uit reserve		**7.260.000**

Toelichting op mutaties volgens besluitvorming
a. De VGP is op 18 maart 2015 door de Raad vastgesteld. Hierin zijn verliezen op grondexploitaties opgenomen, maar ook nog een winstname op een tweetal projecten. Per saldo is er een bedrag van € 5,3 miljoen ten laste van de saldireserve gebracht. Aangezien een deel van deze mutaties reeds verwerkt was in de dynamische begroting, heeft vaststelling van de VGP uiteindelijk geleid tot de genoemde correctie van € 6,8 miljoen. Overigens was voor een bedrag van 4 miljoen reeds een besluit genomen bij het coalitieakkoord.

b. tot en met f. Er zijn een aantal bestemmingsreserves waarbij de regels zodanig zijn, dat pas na afloop van het jaar bepaald kan worden of er een toevoeging dan wel onttrekking aan deze reserves gedaan moet worden. De hier vermelde mutaties zijn geheel conform de door de Raad vastgestelde spelregels van de betreffende reserve.

WNT

In het kader van de Wet Normering Topinkomens die in werking is getreden per 1 januari 2013, zijn wij verplicht om gegevens van aangewezen topfunctionarissen, i.c. de gemeentesecretaris en de griffier te vermelden, ook wanneer zij beneden de norm worden betaald. In Nijmegen blijven deze functionarissen onder de norm en worden dus enkele en alleen op grond van wettelijke voorschriften vermeld.
Voor het overige hebben wij geen(top) functionarissen boven norm in dienst.

Naam	mevrouw M.M.V. Mientjes
Functie:	Griffier
Beloning	€ 105.876
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen n.v.t.	
Voorzieningen ten behoeve van beloningen	
betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 17.679
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 januari 1990; 36 uur per week

Naam	de heer B. van der Ploeg
Functie	Gemeentesecretaris
Beloning	€ 127.723
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 566
Voorzieningen ten behoeve van beloningen	
betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 21.399
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 augustus 2010; 36 uur per week

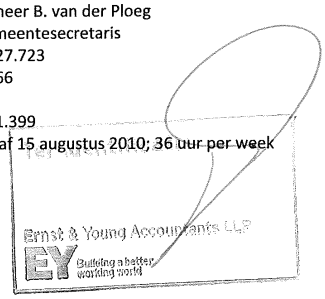

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

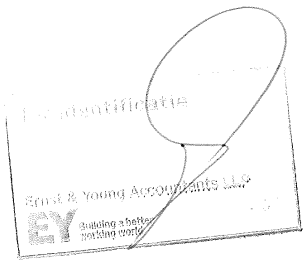

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

n dit onderdeel wordt inzicht geboden in de algemene dekkingsmiddelen. Met algemene dekkingsmiddelen worden de in komsten bedoeld die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de Onroerend zaak belasting en de algemene uitkering Gemeentefonds.

Algemene dekkingsmiddelen x € 1.000	Primitieve begroting 2014	Dynamische begroting 2014	Realisatie 2014
Lokale heffingen			
-Onroerend zaakbelasting	63.910	64.510	65.267
-Hondenbelasting	1.145	1.145	1.149
-Precariobelasting	663	663	650
Toeristenbelasting	339	339	339
Gemeentefonds	206.791	209.593	207.226
Dividend	523	1.169	1.169
Saldo financieringsfunctie	4.960	7.360	7.805
Totaal	278.331	284.779	283.605

Voor een nadere toelichting op de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen. Hierin staan alle belastingopbrengsten vermeld, ook de kostengerelateerde heffingen zoals bijvoorbeeld de rioolheffing.

De bedragen genoemd in de paragraaf en de bovengenoemde bedragen kunnen afwijken. In bovenvermelde staat zijn de bruto-opbrengsten in totaliteit opgenomen. Dat wil zeggen inclusief afrekeningen voorgaande jaren. Daarentegen is geen rekening gehouden met kwijtscheldingen, verminderingen e.d. In de paragraaf heffingen wordt waar mogelijk wel rekening gehouden met kwijtscheldingen en wordt alleen het belastingjaar 2014 opgenomen.

Onvoorzien

De raming onvoorzien van € 441.000 is niet aangesproken en valt dus vrij als voordeel ten opzichte van de begroting.

Ter identificatie
Ernst & Young Accountants LLP
EY Building a better working world

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Begrotingsrechtmatigheid

Op grond van de Gemeentewet zijn alle overschrijdingen op de lasten ten opzichte van de begroting onrechtmatig. Teneinde een afweging te kunnen maken van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium "passend binnen het door de Raad uitgezette beleid" van belang. Omdat het van belang is dat de Raad de criteria hieromtrent bepaalt, is bij vaststelling van het normen en toetsingskader rechtmatigheid, een spelregel voorgelegd en vastgesteld door de Raad. Deze regel is gebaseerd op de kadernota Rechtmatigheid zoals uitgegeven door de commissie BBV. Met toepassing van deze uitgangspunten is geconstateerd dat er op zeven programma's een lastenoverschrijding groter dan € 100.000 is geweest. Van deze overschrijding is beoordeeld in hoeverre deze uitgaven rechtmatig dan wel onrechtmatig zijn.
Verder is bezien of er investeringen zijn gedaan die het gevoteerde krediet met meer dan € 100.000 hebben overschreden. Er zijn geen materiële overschrijdingen op investeringen geweest.
In onderstaande tabel zijn de lastenoverschrijdingen > € 100.000 opgenomen per programma met vermelding van de kwalificatie rechtmatig of onrechtmatig.

Programma in 1.000 euro's	Lasten Dynamische begroting	Lasten Realisatie	Overschrijding lasten	Rechtmatig/ onrechtmatig
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293	rechtmatig
Wonen	1.165	1.952	787	rechtmatig
Groen en Water	16.853	17.280	427	rechtmatig
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065	rechtmatig
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503	rechtmatig
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302	rechtmatig
Openbare ruimte	49.792	49.972	180	rechtmatig

Toelichting per programma:

Programma citymarketing en externe betrekkingen overschrijding € 0,3 miljoen rechtmatig

De overschrijding doet zich voor bij de besteding voor Focus citymarketing. De uitgaven zijn geheel conform het vastgestelde bestedingsplan. De lasten die uit de reserve worden bekostigd, zijn niet aan de lastenzijde begroot. De batenzijde laat een compenserende overschrijding zien.

Programma wonen overschrijding € 0,8 miljoen rechtmatig

De overschrijding valt uiteen in een aantal componenten:
Voor 0,1 miljoen is er een lagere onttrekking dan was geraamd aan de ISV reserve, daar staat een voordeel tegenover bij het programma Klimaat en energie. (rechtmatig) De hogere baten uit de eigen bijdrage startersleningen worden in de voorziening IBB gestort. De toevoeging aan de voorziening is dus een door baten gecompenseerde last (rechtmatig). In de voorjaarsnota is een voordelig rente effect bij startersleningen gemeld en verwerkt. Volgens de afspraken van het revolverend fonds moeten deze voordelen in de voorziening gestort worden. Doordat bij de VJN het voordeel in de begroting als lagere last was verwerkt, ontstaat nu een overschrijding. De overschrijding wordt echter veroorzaakt door het naleven van de spelregels en kan hiermee als rechtmatig worden gekwantificeerd. Het restant van de overschrijding is veroorzaakt doordat er meer ambtelijke uren verantwoord zijn op dit programma. Dit betreft echter een interne doorberekening en geldt dan ook niet als onrechtmatige uitgaaf.

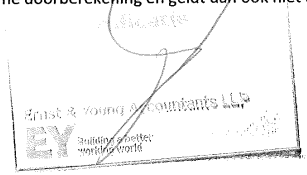

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Programma groen en water overschrijding € 0,4 miljoen rechtmatig

De overschrijding op de lasten is m.n. ontstaan doordat er hogere baten integraal waterbeheer zijn gerealiseerd. Aangezien de lasten en baten een gesloten systeem zijn, zijn de meerdere baten in de voorziening gestort en veroorzaken hiermee hogere lasten.

Programma Grondbeleid overschrijding € 20 miljoen rechtmatig

Bij het programma grondbeleid worden de mutaties in het onderhanden werk verantwoord. Dat wil zeggen dat van alle grondexploitaties de werkelijke uitgaven en ontvangsten verantwoord worden. Het saldo van de mutaties wordt via het programma naar de balanspost voorraad grondexploitaties geboekt. In het programma is dit dan ook budgettair neutraal. Er zijn in 2014 meer daadwerkelijke ontvangsten geweest (de boekwaarde van de grondexploitaties is gedaald) en dan is de boeking naar de balans een uitgavenpost. De overschrijding van 20 miljoen is hiermee als rechtmatig te beschouwen.

Programma bestuur en Middelen € 2,5 miljoen rechtmatig

Als gevolg van een wetswijziging heeft de gemeente de keuze gemaakt om zelf zorg te gaan dragen voor wethouderspensioenen. Hierdoor is een verplichte voorziening opgenomen voor wethouderspensioenen. Dit heeft in 2014 een eenmalige storting tot gevolg van € 1,2 miljoen. In volgende jaren wordt deze post telkenmale geactualiseerd. Voorheen was er een jaarlijkse premie in de begroting opgenomen. Aangezien deze last op grond van wetswijziging is genomen, wordt deze als rechtmatig beschouwd.
Een overschrijding bij heffingen (0,3 miljoen) wordt veroorzaakt door het gegeven dat er veel meer kosten voor bezwaar en beroep zijn gemaakt dan was geraamd. Deze kosten zijn een gevolg van meer bezwaar en beroepsprocedures en kunnen niet beïnvloed worden door de gemeente en moeten afgewikkeld worden. De overschrijding wordt dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Verder is bij de begroting, op grond van ervaring voorgaande jaren en overeenkomstig gebruik in voorgaande jaren, rekening gehouden met een voordelig rekeningresultaat. Hiervoor was In de begroting een negatieve stelpost opgenomen van € 1,8 miljoen. Uiteraard levert deze stelpost op dit programma een nadeel op. Hiertegenover staan voordelen op andere programma's. Deze post is dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Met deze posten is meer dan 2,5 miljoen overschrijding verklaard en hiermee is de totale lastenoverschrijding als rechtmatig te kwalificeren.

Programma facilitaire diensten € 0,3 miljoen rechtmatig

Voor een bedrag van € 485.000 zijn er externe opdrachten uitgevoerd, welke geheel door baten worden gedekt. Hiermee zijn de uitgaven als rechtmatig te kwalificeren.

Programma openbare ruimte € 0,2 miljoen rechtmatig

Aan de lastenzijde was een bezuinigingstelpost opgenomen van € 0,2 miljoen. De realisatie van deze bezuiniging is als bate verwerkt. Hiermee is er dus geen sprake van een lastenoverschrijding.

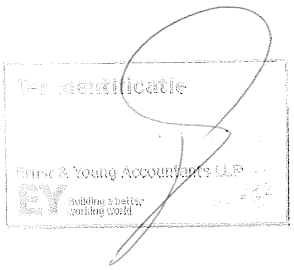

Bijlagen

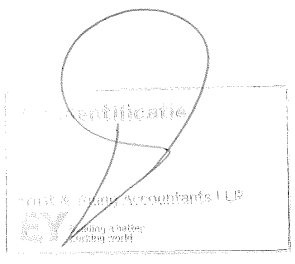

Sisa bijlage

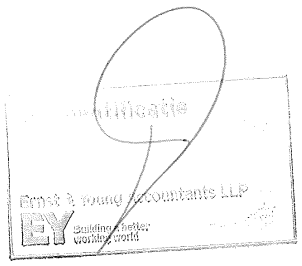

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Herhaler per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 01*	Bestelling (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle N Indicatornummer: C7C / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle N Indicatornummer: C7C / 03*	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 04*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 05*	Toelichting afwijking *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 06*
			1 2013 005141	€ 104 225	€ 0	€ 257 473	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 07*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 08*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Migrask Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle 01 Indicatornummer: C7C / 09*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Regiscabo Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle 01 Indicatornummer: C7C / 10*	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C7C / 11*	
			1 2013-005141	Nee				
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en	Bestedingsjaar (jaar T) *Aard controle N Indicatornummer: D1 / 01* € 1.155.637	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle N Indicatornummer: D1 / 02* € 833.601				
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB) Gemeenten	Bestedingsjaar (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle N Indicatornummer: D9 / 01* € 2.608.254	Bestedingsjaar (jaar T) aan overige activiteiten (maatd VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle N Indicatornummer: D9 / 02* € 1.417.014	Bestedingsjaar (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle N Indicatornummer: D9 / 03* € 0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle N Indicatornummer: D9 / 04* € 0	
I&M	E3	Subsidieregeling saneren verkeerslawaai (inclusief bestrijding spoorwegslawaai) Subsidieregeling saneren verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Herhaler per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01*	Bestedingsjaar (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle N Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle N Indicatornummer: E3 / 03*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 04*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle N Indicatornummer: E3 / 05*	
			1 lenM BSK-2014 242475	€ 0	€ 0	Nee	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 06*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09*		
			1 lenM BSK-2014 242475	€ 0	€ 0	€ 0		
I&M	E6B	Bodemsanering (excl. Beda(vervoegeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden) Tussen provincie en gemeenten afgesloten convenanten/overeenkomsten voor onderzoek en sanering van ernstig verontreinigde locaties Gemeenten (SiSa tussen	Herhaler per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 01*	Bestedingsjaar (jaar T) ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen *Aard controle N Indicatornummer: E6B / 02*	Bestedingsjaar (jaar T) aan samenloop *Aard controle N Indicatornummer: E6B / 03*	Bestedingsjaar (jaar T) exclusief samenloop *Aard controle N Indicatornummer: E6B / 04*	Aandeel provincie in de bestedingsjaar T) na aftrek van de lasten van samenloop *Aard controle N Indicatornummer: E6B / 05*	Cumulatieve bestedingsjaar T) ten laste van provinciale middelen of Wgr + middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 06*
			1 2008 021337	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 41 573
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 07*	Cumulatieve bestedingsjaar aan samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 08*	Cumulatieve bestedingsjaar exclusief samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 09*	Cumulatief aandeel provincie in de bestedingsjaar na aftrek van de lasten van samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 10*	Eindverantwoording Ja/Nee Als uitkost voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 11*	Toelichting *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E6B / 12*
			1 2008 021337	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
I&M	E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden (Proefprojecten) Regeling eenmalige uitkering planstudies en proefprojecten IKS Gemeenten	Bestedingsjaar (jaar T) *Aard controle N Indicatornummer: E7A / 01* € 161 584	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E7A / 02* Ja	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de justheid en volledigheid van de verantwoordinginformatie *Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E7A / 03* € 850 828			
I&M	E30	Quick wins binnenhavens Tijdelijke regeling Quick Wins Binnenvaart Provincies en gemeenten	Herhaler per regel een projectaanduiding en in de kolommen ernaast de verantwoordinginformatie	Bestedingsjaar (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee		

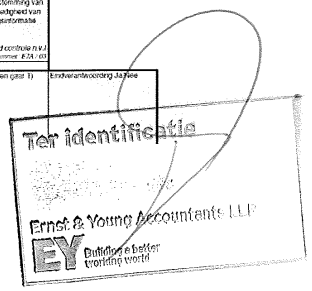

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E30 - 01		Aard controle R Indicatornummer: E30 - 02		Aard controle R Indicatornummer: E30 - 03		Aard controle R Indicatornummer: E30 - 04					
1	55000012012				€ 766.765				€ 766.765		33			
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle	Het totaal aantal geïndiceerde meiners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en toetchikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet to aanvaarden op 31 december (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G1 - 01		Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 - 02									
			0,00		Nee									
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1), (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A - 01		Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor gïndiceerde meiners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren. Inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A - 02		Het totaal aantal gerealiseerde bezette werkplekken voor gïndiceerde meiners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren. Inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A - 03								
			0268 Nijmegen		1149,16		42,10								
SZW	G2	Gedoorbrokte telkening op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft unbestaad aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Bestading (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 - 01		Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 - 02		Bestading (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 - 03		Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 - 04		Bestading (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 - 05		Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 - 06	
			€ 50.151.671		€ 1.592.573		€ 4.438.843		€ 30.626		€ 977.093		€ 595	
			Bestading (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud begonnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 - 07		Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud begonnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 - 08		Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.5 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 - 09		Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 - 10					
			€ 1.075.219		€ 75.301		€ 0		Ja					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2014 Besluit bijstandverlening	Bestading (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 - 01		Bestading (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 - 02		Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 - 03		Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 - 04		Bestading (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 55 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 - 05		Bestading (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 - 06	
			€ 710.320		€ 259.665		€ 107.695		€ 599.164		€ 83.012		€ 49.044	
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 - 07		Bestading (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 55 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 - 08		Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 - 09							
			€ 11.372		€ 0		33							
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft unbestaad aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingeschote contacturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5-07 Aard controle R1 Indicatornummer: G5 - 01												
			4.954											
			Bestading (jaar T) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 - 02		Waarvan bestading (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 - 03		Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 - 04		Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 - 05		Reservering bestading van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Aard controle R Indicatornummer: G5 - 06		Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5-02 tot en met G5-06 Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 - 07	
			€ 14.011.427		€ 690.669		€ 0		€ 0		€ 0		Ja	
SZW	G7	Verzameluitkering SZW Regeling verzamelultkering Gemeenten	Bestading (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G7 - 01											
			€ 550.000											
VWS	H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling Regeling heroïnebehandeling Gemeenten	Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Afspraak Aard controle G1 Indicatornummer: H1 - 01		Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Realisatie Aard controle G1 Indicatornummer: H1 - 02		Bestading (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: H1 - 03								
			25		21		€ 873.760							

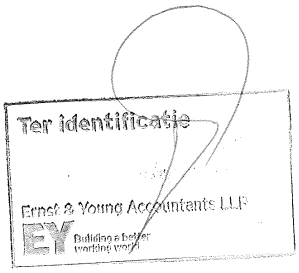

Ernst & Young Accountants LLP
Meander 861
6825 MH Arnhem, Netherlands
Postbus 30116
6803 AC Arnhem, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 60 05
ey.com

Bur 13750
Nr: 15.0003774
- 8 APR. 2015
Ingekomen
Gemeente Nijmegen

Gemeenteraad van gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Arnhem, 1 april 2015

NENN-9V68GF/JD/mb

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van gemeente Nijmegen. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- Uitkomsten jaarrekeningcontrole.
- Kwaliteit beheersorganisatie.
- Wensen en aandachtspunten.
- Onafhankelijkheid en controleproces.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van gemeente Nijmegen. De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van de gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is d.d. 23 maart 2015 besproken met de portefeuillehouder financiën en de concerncontroller. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J.M.A. Drost RA

Partners in Sport

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze controle	5	Bijlagen	
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	7	1. Onafhankelijkheid en controleproces	22
Kwaliteit beheersorganisatie	13	2. Overzicht controleverschillen	24
Rechtmatigheidsbeheer	16	3. SiSa-bijlage	25
Wensen en aandachtspunten	19		

Kernpunten uit onze controle

Kernpunten uit onze controle

De kernpunten uit onze controle kunnen als volgt worden samengevat		
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2014 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende verklaring te verstrekken. De ongecorrigeerde fouten en onzekerheden blijven binnen onze controletolerantie. Naar aanleiding van onze controle rapporteren wij onder andere over de volgende belangrijke onderwerpen: ▸ Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes. ▸ Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen. ▸ Kavelprijzen op onderwijshuisvesting verdienen scherpe monitoring.
	Kwaliteit beheersorganisatie	Om u inzicht te verschaffen in de kwaliteit van de administratieve organisatie van gemeente Nijmegen hebben wij de belangrijkste voor onze controle significante processen van gemeente Nijmegen aan de hand van een aantal criteria beoordeeld en vergeleken met de norm. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van gemeente Nijmegen in opzet voldoende tot goed scoort. Een aantal belangrijke processen verdienen op onderdelen nog aandacht. Onze bevindingen hebben wij nader toegelicht in onze boardletter gericht aan het college.
	Rechtmatigheidsbeheer	Inkoop- en aanbestedingen Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013 € 0,4 miljoen).
	Wensen en aandachtspunten	Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. Ten aanzien van uw specifieke aandachtspunten concluderen wij het volgende: ▸ De gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting heeft de gemeente reeds op hoofdlijnen in beeld. ▸ Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties. ▸ De gemeente heeft voldoende maatregelen getroffen om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Uw opdracht aan ons

U hebt ons de opdracht gegeven tot controle van de jaarrekening. Wij hebben de afspraken met u voor de controle van het boekjaar 2014 vastgelegd in onze opdrachtbevestiging van 18 november 2014. In deze opdrachtbevestiging hebben wij u geïnformeerd over:

- Verantwoordelijkheden EY.
- Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.
- Rapportage door EY.
- Overige afspraken.
- Honorarium.
- Bevestiging.

Onze controleaanpak

Door uw opdracht te aanvaarden nemen wij de taak op ons om als onafhankelijke deskundige een oordeel uit te spreken over:

- de getrouwe weergave in de jaarrekening van de baten en de lasten en de activa en passiva per 31 december 2014;
- de rechtmatigheid van de totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten en balansmutaties.

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado). Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Voorts beoordelen wij of de jaarrekening voldoet aan de eisen gesteld in het BBV. Het jaarverslag toetsen wij marginaal op tegenstrijdigheden met de jaarrekening.

De planning en uitvoering van onze controle en de daaraan gerelateerde advieswerkzaamheden zijn voornamelijk gericht op:

- het geven van feedback aan het college over onze bevindingen betreffende de interne beheersing van de bedrijfsprocessen en de kwaliteit van de verbijzonderde interne controle;
- beoordeling van het jaarverslag;
- controle van de jaarrekening 2014;
- het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2014;
- ondersteunen van de controlerende rol van de gemeenteraad door het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In onze boardletter gericht aan het college hebben wij invulling gegeven aan het eerste onderwerp. In deze rapportage geven wij invulling aan de overige onderwerpen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Via dit verslag wijzen wij u erop dat het BBV in de balans een expliciete uitsplitsing vereist van de materiële vaste activa naar:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Deze uitsplitsing is in de balans niet opgenomen. Hiermee is in formele zin niet voldaan aan het BBV. Uit de toelichting in de jaarrekening op de materiële vaste activa is deze uitsplitsing wel op te maken.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. De belangrijkste schattingen betreffen de waardering van uw deelnemingen en de waardering van de bouwgrondexploitaties en de niet in exploitatiegenomen gronden. De schattingen binnen gemeente Nijmegen komen op een prudente wijze tot stand en daarbij worden voorzichtige uitgangspunten gehanteerd. Wij kunnen instemmen met de door het college gemaakt schattingen binnen de jaarrekening 2014.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Waardering grondexploitaties

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties was een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Daarnaast hebben wij een interne expert ingeschakeld om de waardering en de daarbij gehanteerde veronderstellingen te beoordelen.

Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes

In vergelijking met verschillende rapporten over de woningmarkt in Nijmegen vallen de geplande woningaantallen van Nijmegen (gemiddeld 879 per jaar tot en met 2020) binnen de bandbreedte (625-905). Er lijkt voor bepaalde woningtypes die het ontwikkelingsbedrijf ontwikkelt geen goede aansluiting te zijn op de vraag, vergroot het risico op financiële tegenvallers bij ongewijzigd beleid (€ 12,7 - 16,9 miljoen) en laat mogelijke kansen tot optimalisering liggen. De gemeente dient na te gaan wat de kansen zijn indien vraag en aanbod voor de verschillende woningtypes beter op elkaar afgestemd worden.

Het college geeft hier invulling aan via een driejaarlijkse verkenning naar de woningbehoefte. In het VGP februari 2015 valt te lezen dat het veldwerk van deze verkenning nu loopt en naar verwachting de verkenning begin 2016 is afgerond.

Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen

Gekeken naar de ontwikkelplannen in de regio blijven de uitgiftes substantieel achter bij de vraagverwachting. De gemeente heeft op basis van deze gegevens in 2013 enkele maatregelen genomen waardoor de uitgifte meer gelijkmatig over de tijd verspreid is met 6 ha per jaar.
Het risico hierbij is echter dat er op korte termijn ook al wordt uitgegaan van 6 ha per jaar, terwijl de cijfers over het afgelopen paar jaar substantieel lagere getallen laten zien en dit ook voor 2014 het geval is geweest.
In het licht van de gevulde pijplijn voor 2015 lijken de geplande uitgiftes en het uitgifte tempo voor 2015 voor gemeente Nijmegen haalbaar en lijkt derhalve een verlaging van het uitgifte tempo op korte termijn niet nodig. Ingeval de lopende contractonderhandelingen op niets uitlopen en de uitgifte in 2015 0 ha zou zijn, wordt € 400.000,- aan rente dekking gemist. Uit een op onze verzoek uitgevoerde simulatie van de afzet van bedrijventerreinen, uitgaande van een aangepaste fasering van de (gemiddelde) jaarlijkse uitgifte van 6 ha blijkt een forse verdamping van de geprognosticeerde winsten.

Kavelprijzen op onderwijshuisvesting

kavelprijzen voor de woningontwikkeling binnen Onderwijshuisvesting hebben we gechallenged met benchmarkgegevens. Hiertoe hebben we onder meer gebruik gemaakt van het Brinkrapport voor de Waalsprong ("Toelichting grondexploitatie 2013 en risicoanalyse"), marktgegevens en onze eigen ervaring. De meeste geplande ontwikkelingen vallen binnen de gevonden bandbreedtes (met een schattingsmarge van + of - 10%), behalve voor de grondgebonden woningen in een straat. In dat geval zouden substantieel lagere kavelprijzen realistischer zijn dan de huidige kavelprijzen en loopt gemeente Nijmegen met de huidige kavelprijs mogelijk een financieel risico. Wij adviseren u de woningontwikkeling binnen onderwijshuisvesting scherp te monitoren.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

WNT en SiSA

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2014 heeft de organisatie een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens is vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500,- indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000,- is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000,- en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000,- is;
- € 125.000,- indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000,- is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 3 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Verwerking eigen bijdrage op investeringsprojecten

Wij vragen uw aandacht voor de in de onderhanden projecten opgenomen gemeentelijke bijdrage van afgerond € 35 miljoen uit de exploitatie of reserves. De gemeentelijke bijdrage op investeringsprojecten met economische nut (bijvoorbeeld Bastei) dienen op basis van de verslaggevingsregels bij activering naar vaste activa gesplitst te worden in het bruto investeringsbedrag en een reserve ter dekking voor kapitaallasten.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt toe

Van de totale reserves ter hoogte van € 88,5 miljoen is € 68,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van 2014 gestegen met € 6,2 miljoen.

Per saldo is gedurende 2014 € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze dotatie (ten laste van het resultaat) vormt samen met het resultaat voor bestemming (€ 8,8 miljoen) het resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen.

Het eigen vermogen heeft zich vanaf 2012 als volgt ontwikkeld:

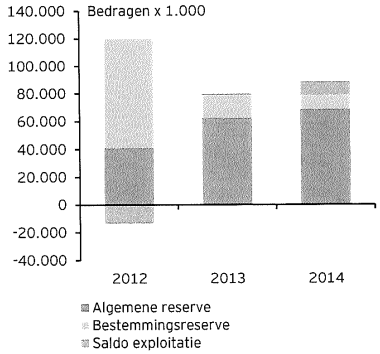

Solvabiliteit

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeente bedraagt 8,2% (2013: 7,3%).

Risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2014 is gevoerd.

Geconcludeerd moet worden dat op dit moment de aanwezige reserves niet op het niveau zijn van de door de raad gewenste doelstelling van een verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen van 1,0 (ratio weerstandsvermogen 0,85, 2013: 0,7). Rekening houdend met het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014 van € 10,1 miljoen komt de ratio weerstandsvermogen uit op afgerond 1.

De omvangrijke risico's (welke overigens zijn gekwantificeerd en opgenomen in het weerstandsvermogen conform de huidige situatie) binnen de lopende grondexploitaties en de BUIG regelingen worden intern de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen nauw bewaakt.

Door de gemeente zijn maatregelen getroffen om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te krijgen. Hierbij is het nodig om de maatregelen die zijn getroffen om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te krijgen strak te monitoren.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze boardletter, uitgebracht aan het college op 18 november 2014, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2014 opgenomen. Onze belangrijkste boodschappen uit de boardletter zijn:

- Planning & controlcyclus voldoet aan de daaraan te stellen vereisten.
- Aanscherping van COS 610 maakt dat wij voor het controlejaar 2014 niet steunen op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VBIC).
- Uw processen zijn in de basis op orde, er zijn op onderdelen verbeterslagen mogelijk.
- Volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen.

Wij hebben geconstateerd dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel uw eigen interne controle als de controle door ons als accountant zichtbaar door uw organisatie worden gevolgd.

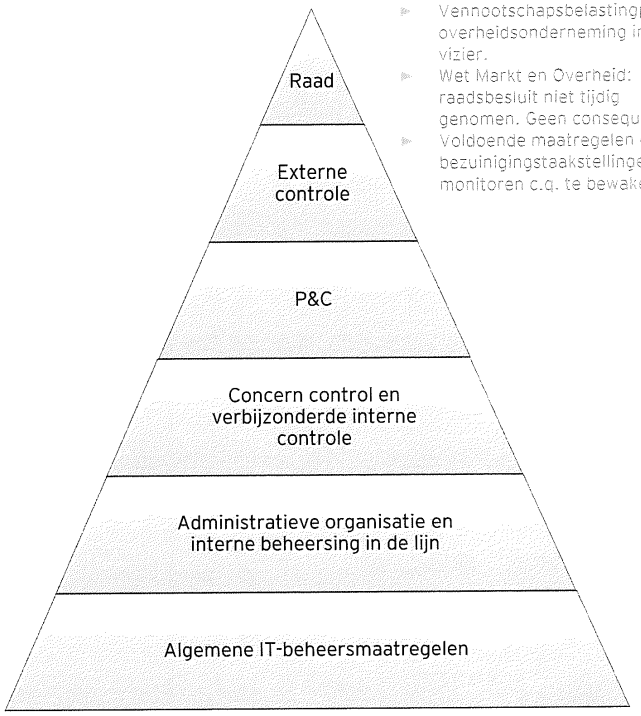

Uw speerpunten:

- Vennootschapsbelastingplicht overheidsonderneming in het vizier.
- Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.
- Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole hebben wij een toetsing uitgevoerd op de beheersing op en rondom IT-systemen ondersteunend aan bedrijfsprocessen die van materieel belang zijn voor de jaarrekeningcontrole. De in scope zijnde applicaties voor 2014 betreffen:

- CODA (financiën en inkoop).
- GouwBelastingen (belastingen).
- GWS4all (sociaal domein).
- SAGITTA (urenregistratie).

Voor de genoemde applicaties hebben wij de IT-beheerprocessen wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging onderzocht. Daarnaast hebben wij de continuïteit van de gegevensverwerking getoetst.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden voor zijn wij van mening dat het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar. Met name op het vlak van het doorvoeren van wijzigingen in de applicaties merken wij een verbetering op waarbij meer aandacht wordt besteed aan het vastleggen van testwerkzaamheden en onderlinge communicatie tussen de applicatiebeheerder, systeembeheerder en eindgebruikers. Ook merken wij op dat bij de functioneel-applicatiebeheerders meer bewustzijn aanwezig is voor de nut en noodzaak van het gestructureerd vastleggen van uitgevoerde werkzaamheden.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2014 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2014 van gemeente Nijmegen. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- Het rechtmatigheidsbeheer.
- De naleving van het voorwaardencriterium.
- De begrotingsrechtmatigheid.
- De kredieten.
- Mutaties in de reserves.
- Het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium.
- De niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd.
Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

De raad autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Door een goede inrichting van de planning & controlcyclus zorgt het college er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan de raad, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door de raad worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.
Derhalve hebben wij deze overschrijdingen als rechtmatig aangemerkt.

Rechtmatigheidsbeheer

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting:

Onderdeel programmarekening	Gewijzigde begroting	Rekening 2014	Overschrijding
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293
Wonen	1.165	1.952	787
Groen en Water	16.853	17.280	427
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302
Openbare ruimte	49.792	49.972	180

De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.

Naleving aanbestedingsprocedures

Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013: 0,4 miljoen).

Wij hebben uw college geadviseerd maatregelen te nemen om een volledige registratie binnen het contractenregistratiesysteem CODA te realiseren en te waarborgen. Daarnaast dient invulling te worden gegeven aan het contractmanagement.

Tevens hebben wij het college geadviseerd de aandacht rondom een adequate dossiervorming te verscherpen en blijvend alert te zijn op het naleven van de interne afspraken omtrent inkopen en aanbestedingen.

Schatkistbankieren

Gemeenten zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen. Hierbij wordt een drempelbedrag gehanteerd welke voor gemeente Nijmegen voor 2014 gesteld is op € 4,3 miljoen. Conform de toelichting in de jaarrekening 2014 is de drempel in het derde en vierde kwartaal overschreden.
Onrechtmatigheden inzake overschrijding van het drempelbedrag worden alleen gerapporteerd en wegen niet mee naar het accountantsoordeel inzake de rechtmatigheid.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.
Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.
Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen van gemeente Nijmegen.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

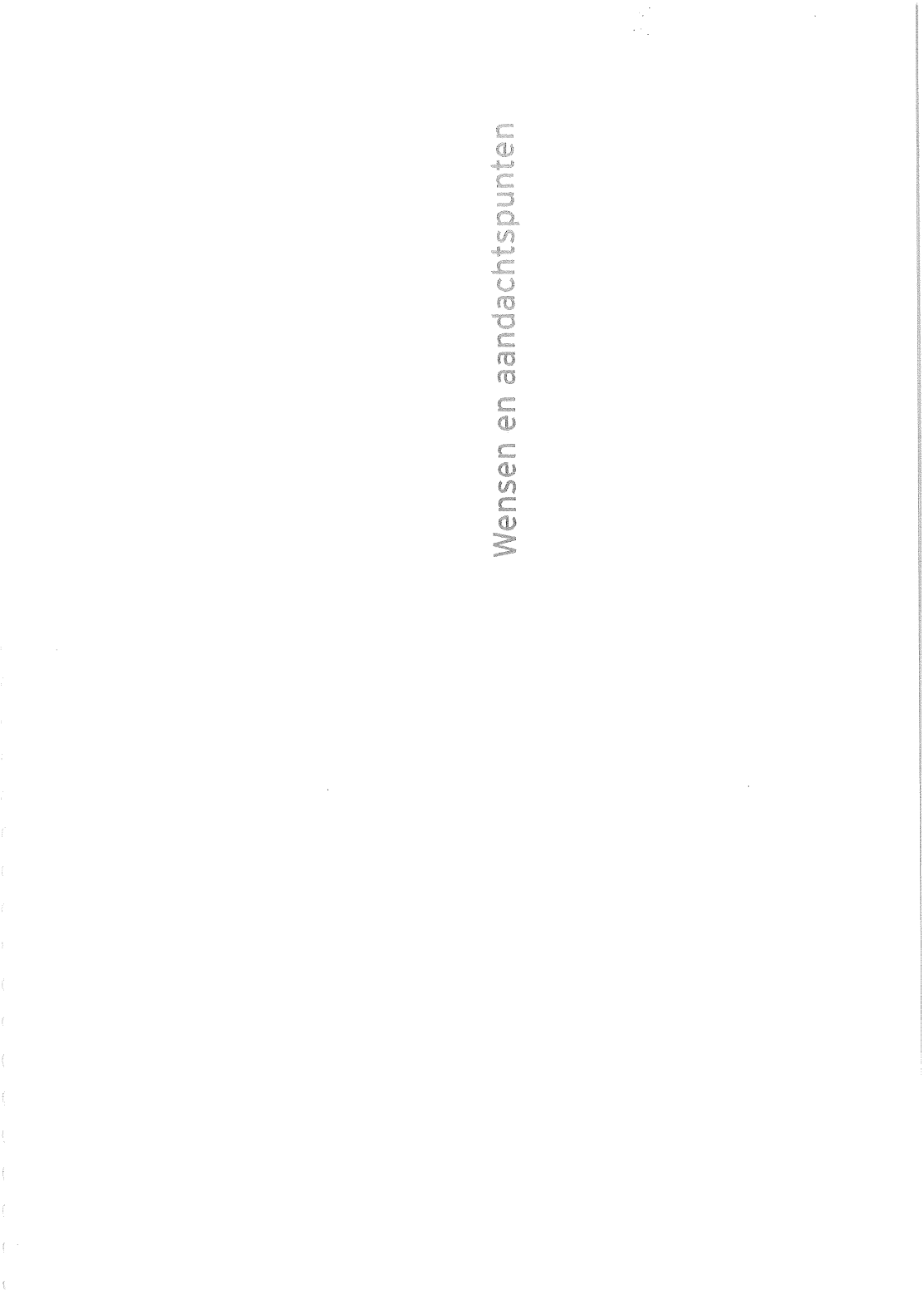

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Aandachtspunten van de raad

Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. U heeft ons gevraagd dit jaar specifiek aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen.
- Wet Markt en Overheid.
- Bezuinigingen.

Gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld

Voor overheidsondernemingen ontstaat op 1 januari 2016 op basis van het aanhangig wetsvoorstel "Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen" belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting ("Vpb").

De nieuwe regeling op hoofdlijnen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen.
Veel kapitaaldeelnemingen, waaronder BV's en NV's worden zelfs belastingplichtig voor ál hun activiteiten. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

Gevolgen

Ondernemingsactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met Vpb belast worden vanaf 1 januari 2016.

Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages. Over de jaarlijkse (fiscale) winst is Vpb verschuldigd tegen een tarief van 25%, met een tariefsopstapje van 20% over de eerste € 200.000,-. Met deze belastinglast zal jaarlijks rekening moeten worden gehouden in de begroting en jaarrekening. Ook zal uiteraard jaarlijks aangifte Vpb moeten worden gedaan.

Bij het ontstaan van Vpb-plicht per 1 januari 2016 zal een fiscale openingsbalans moeten worden opgesteld. De samenstelling van deze openingsbalans is essentieel voor de Vpb-positie in toekomstige jaren en verdient dan ook serieuze aandacht. De activa en passiva die toerekenbaar zijn aan de belaste activiteiten komen als hoofdregel voor de waarde in het economische verkeer op de fiscale openingsbalans. Deze waarde komt doorgaans niet overeen met de waarde in de jaarrekening. Daarom zal een gedegen proces moeten worden ingericht om ieder jaar van de jaarrekening tot een juiste aangifte vennootschapsbelasting te komen.

Wij constateren dat de gemeente de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld heeft, daarmee loopt zij voor op andere vergelijkbare decentrale overheden. Zo heeft gemeente Nijmegen op een basis van een quick scan een viertal aandachtsgebieden in kaart gebracht. Op basis van een verkenning op de aandachtsgebieden Parkeren, Vastgoed, Grondexploitatie en verbonden partijen bestaat volgens uw gemeente de verwachting dat gemeentebreed sprake zal zijn van een verliessituatie in fiscale zin. Dit zou betekenen dat uiteindelijk geen VPB hoeven afgedragen hoeft te worden.

Tevens is ook een plan van aanpak opgesteld om eind 2015 met een fiscale openingsbalans te komen en tot een fiscale optimalisatie van de belaste activiteiten. We complimenteren u met deze aanpak.

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.

Uw gemeente is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. Uw gemeente heeft hier op geanticipeerd door middel van het uitvoeren van een inventarisatie waarbij mogelijk concurrerende activiteiten in kaart zijn gebracht. Uit deze inventarisatie is gebleken dat voor een aantal economische activiteiten geen doorberekening van de integrale kosten plaatsvindt. Uw raad heeft door middel van een raadsvoorstel bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden, waardoor uw gemeente voldoet aan de vereisten van de wet. We constateren dat dit raadsbesluit niet tijdig (vóór 1 juli 2014) is genomen. In de kadernota rechtmatigheid is echter aangegeven dat de accountant dit niet als financiële onrechtmatigheid behoeft te wegen en kan volstaan met een formele opmerking in haar accountantsverslag. Derhalve heeft dit geen consequenties voor de strekking van de controleverklaring.

Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Uw gemeente staat voor een enorme uitdaging voor wat betreft de aankomende bezuinigingen waarbij de komende jaren de budgetten gelijk zullen blijven of krimpen en steeds meer taken, zoals rijks en provinciale activiteiten, overgeheveld worden naar gemeenten. De totale opgave die vanaf 2015 nog moet worden ingevuld in het jaar 2015 bedraagt circa € 15 miljoen oplopend naar circa € 24 miljoen in 2018. Maatregelen om deze opgave te realiseren, zijn binnen uw gemeente volop in voorbereiding.

Monitoring

De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. In de reguliere bestuursrapportages (twee keer per jaar) wordt richting de raad gerapporteerd.
Voorafgaand aan deze rapportages worden de bezuinigingsmaatregelen door de afdeling financiën besproken met de betreffende afdelingen. Eventuele afwijkingen tussen realisatie en begroting worden hier ook besproken.

Financiële voortgang

Van de opgaven voor 2014 is conform de jaarrekening 2014 99% ingevuld, waarvan het merendeel structureel. Ingevuld houdt hierbij in dat een bezuinigingsopgave volledig is afgewikkeld, zowel door het nemen van inhoudelijke maatregelen, als door het op een juiste manier verwerken in de administratie, inclusief - waar dat nodig is - het aframen van loonsom en van formatie.

Wij zijn van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen in de organisatie om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken en (indien noodzakelijk) tijdig te signaleren wanneer niet aan de taakstellingen wordt voldaan.

Brief aan de raad - Ernst & Young Accountants LLP Controleverklaring . . .

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- Langdurige betrokkenheid.
- Samenloop van dienstverlening.
- Geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurancediensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurancedienst niet:

- subjectief of niet-routinematig is;
- een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is;
- leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100,-. Wij hebben geen geschenken ontvangen.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van gemeente Nijmegen.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in Artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Controleaanpak en -uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Fraude

Wij dienen de raad te informeren over fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Er is ons niets gebleken van zaken die dienen te worden gemeld.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management en de audit commitee over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen zijn een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2014 onderkend, te weten:

- Financiële positie en kwaliteit resultaat.
- Schattingen en toelichtingen in de jaarrekening.
- Waardering grondexploitaties en vastgoed.
- Verbonden partijen.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De goedkeuringstolerantie zijn vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming gebracht van de raad. Op 3 maart 2015 is het normenkader bijgesteld, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 8,1 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 24,3 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 100.000,-.

Overzicht controleverschillen

Bijlage 2

Controleverschillen en bevindingen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Onderstaand is een overzicht van de materiële verschillen opgenomen, die zijn geconstateerd tijdens onze controle en welke zijn aangepast door het college. Wij hebben geëvalueerd in hoeverre onderstaande verschillen voortkomen uit een tekortkoming in de interne beheersing.

Tevens is een overzicht opgenomen van de onjuistheden die wij tot aan de datum van dit verslag hebben gesignaleerd en niet door de gemeente zijn gecorrigeerd.

Overzicht controleverschillen		
Post/omschrijving verschil	Bedrag in miljoenen euro's	Toelichting
Vrijval boekwaarde dijkteruglegging	1,7 Voordeel	Het restant van de negatieve boekwaarde dijkteruglegging in de grondexploitaties is een reservering voor nog te maken interne kosten. Hieraan is geen verplichting gekoppeld zodat deze positie vrij dient te vallen. Dit heeft een resultaat verhogend effect van € 1,7 miljoen. Deze vrijval heeft niet plaatsgevonden.

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	-		
D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	-		
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2013 (OAB)	-		
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	-		
E6B	Bodemsanering (exclusief Bedrijvenregling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	-		
E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden	-		
E30	Quick wins binnenhavens	-		
G1	Wet sociale werkvoorziening gemeente	-		
G1A	Wet sociale werkvoorziening totaal 2012	-		
G2	Gebundelde uitkering op grond van Artikel 69 WWB gemeente 2013	-		

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	-		
G5	Wet participatiebudget gemeente 2013	-		
G7	Verzameluitkering SZW	-		
H1	Ministeriele regeling heroïnebehandeling	-		

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

reg.nr.: 15.0004085
procesverantw.: BM50
INGEKOMEN
14 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 75
afgedaan:
B11

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: cavtourm@ision.nl [mailto:cavtourm@ision.nl]
Verzonden: vrijdag 10 april 2015 11:42
Aan: Griffie
Onderwerp: CPRN jubileumseminar

Aan de leden van de Gemeenteraad

Geachte mevrouw, heer,

Blijkbaar was het u niet mogelijk om deel te nemen aan ons jubileumseminar.
Er zijn een aantal interessante zaken naar voren gebracht die, naar wij menen, ook uw belangstelling hebben zodat wij u als bijlage het verslag van deze bijeenkomst sturen. Aanvullende informatie over het CPRN vindt u op onze website www.cprn.nl

Met dank voor uw belangstelling en vriendelijke groeten,

Bestuur van het CPRN

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Seminar
Cultuurhistorie en
Projectontwikkeling

20 maart 2015

Verslag

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Is er toekomst voor de Nijmeegse geschiedenis in deze tijd van bezuinigingen? Bijten historie en projectontwikkeling elkaar, of kunnen ze elkaar ook juist versterken? Deze vragen kwamen aan bod tijdens het seminar Cultuurhistorie en Projectontwikkeling op 20 maart 2015, georganiseerd door het CPRN. Hieronder vindt u een verslag van het seminar.

Aanleiding

Het seminar werd georganiseerd door het Cultuurhistorisch Platform Rijk van Nijmegen (CPRN). Dit platform vertegenwoordigt vrijwel het hele cultuurhistorische veld van Nijmegen. Het CPRN maakt zich in haar tienjarige bestaan steeds meer zorgen over de toekomst van het (Nijmeegse) verleden. Er is steeds minder geld voor cultuurhistorie en de overheid treedt – al dan niet noodgedwongen – steeds verder terug. Wordt het erfgoed daarmee aan zijn lot overgelaten, of biedt deze ontwikkeling juist kansen? Het seminar Cultuurhistorie en Projectontwikkeling boog zich over deze kwestie en bracht ruim 50 afgevaardigden uit drie verschillende werelden bij elkaar: het cultuurhistorische veld, de bouwsector en de overheid.

De focus van het seminar lag vooral op *cultuurhistorische business cases:* de integratie van erfgoed in een economische context. Twee sprekers hielden inleidingen over verschillende aspecten van hergebruik van bouwkundig erfgoed. Daarna volgden drie presentaties van geslaagde cultuurhistorische business cases in Nijmegen en Leidsche Rijn. Na de pauze werden alle bezoekers zelf uitgedaagd om te brainstormen over vier mogelijk kansrijke business cases in Nijmegen. Het seminar stond onder leiding van Piet Timmermans, voorzitter van het CPRN, ex-wethouder van Nijmegen en voormalig voorzitter van de Raad van Bestuur van woningcorporatie Standvast.

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Inleiding 1 – Herbestemmen is goed, maar wat is goed herbestemmen?

Ben Verfürden (Hylkema Consultants)

We zijn al geruime tijd bezig met beschermen en restaureren – daarvoor is inmiddels genoeg kennis en expertise opgebouwd – maar herbestemming en herontwikkeling is een relatief jonge discipline. Elk project is uniek, dat maakt het lastig. De sleutel ligt in de afkorting **G**ebouw **O**mgeving **E**xploitatie **D**raagvlak. Een match tussen het gebouw en het beoogde gebruik is cruciaal. Daarna komt de vraag of het ruimtelijk en economisch haalbaar is.

Fort Pannerden: een robuust fort dat verschillende functies heeft gekregen.

Pas als die vier factoren op elkaar zijn afgestemd, leidt herbestemming tot succes. Ben Verfürden loodste ons langs enkele voorbeelden: een Frans consulaatsgebouw in Amsterdam, Hospice Wallon (nu wijkcentrum met horeca), een Joods werkkamp in Wieringermeer (woongelegenheid), Klooster Bethanië in Venlo (omgevormd tot opvang voor immigranten) en het Kolpinghuis in Nijmegen (verschillende functies, met mogelijk een hotel).

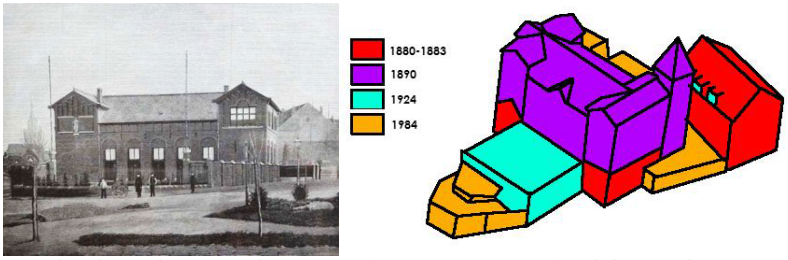

Het Kolpinghuis in de eerste aanleg van 1883 (ontwerp Pierre Cuijpers) en de latere verbouwingen. Wat is zinvol om te behouden, en wat kan worden aangepast?

De belangrijkste conclusies:
• Herbestemmen van historisch vastgoed is maatwerk.
• Belangrijk is om de essentie van een gebouw te begrijpen en van daaruit te bekijken welke interventies mogelijk en verantwoord zijn.
• Herbestemmen is altijd complexer dan gedacht, maar er zijn ook altijd onvermoede kansen.
• Herbestemmen dient altijd met een breed en open vizier gedaan te worden. Maar vervolgens ook snel trechteren naar wat kansrijk is.
• Integrale benadering nodig (Gebouw Omgeving Exploitatie Draagvlak).
• Met een goed en gedragen plan blijkt vaak meer mogelijk dan van te voren gedacht.
• Het is meestal een grillig proces, waar volharding nodig is.
• Vroegtijdige betrokkenheid van de gemeente is een must. Ook de dialoog met commissie beeldkwaliteit, RCE e.d. moeten altijd vroegtijdig worden opgestart.

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Inleiding 2 – Herbestemmen, ook wel erfgoedzorg 2.0

Sander Gelinck (id&dn)

Sander Gelinck heeft in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken onderzoek gedaan naar economische aspecten van herbestemming. Hij is mede-auteur van het boek *Rekenen op herbestemming. Idee, aanpak en cijfers van vijfentwintig gerealiseerd projecten.*

Volgens Sander Gelinck bestaan er een aantal hardnekkige misvattingen, waaronder:
• Beleggers willen nooit afboeken.
• Herbestemmen is duurder dan nieuwbouwen.
• Herbestemmen leidt tot invulling die alleen geschikt is voor studenten en starters.
• Herbestemmen is niet te financieren.
• Regelgeving werkt herbestemmen tegen.
Deze vooroordelen moeten aan de kant worden geschoven. Oude gebouwen zijn goedkope plekken.

Centrale hal van Overmaat, een hergebruikte industriële loods in Rotterdam

Aan de hand van een aantal voorbeelden laat hij een aantal kansrijke functies zien voor herbestemming, zoals wonen (van studenten en starters tot aan expats en lofts), retail, nieuwe zorgformules, nieuwe werken, dorpshuis 2.0 en mixed use.

Brandweerkazerne in Maastricht met tijdelijke herbestemming. De investering is na tien jaar terugverdiend en het gebouw heeft dan aanzienlijk meer waarde.

In het verdienmodel worden diensten en services (bv het aanbieden van congresruimte) steeds belangrijker, niet alleen het aantal vierkante meters telt. Kantoren met diensten leveren per vierkante meter meer op dan kantoren die alleen kantoor zijn, soms zelfs het dubbele. Daarnaast zijn er steeds meer kansen voor tijdelijke herbestemming. Dat gold tot voor kort als een zwaktebod, maar het is vaak slim en kan de waarde van een gebouw doen stijgen zonder dat de eigenaar daar iets voor hoeft te doen.

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Business Case 1 – Castellum Hoge Woerd

Jurjen van Keulen (projectleider Gemeente Utrecht)

Het project Castellum Hoge Woerd ligt in de grootste Vinex-locatie van Nederland, Leidsche Rijn. Het maakt deel uit van het centrale Maxima-park. Er is jaren aan gewerkt om het project mogelijk te maken, zowel in de planvorming (afsluiting van een doorgaande weg, aanleg van een rondweg, onteigening van enkele percelen) als in de publiciteit (al in 2006 Romeins getinte activiteiten op het terrein onder de noemer 'Hoge Woerd ontwaakt'). De publiciteitscampagne heeft bij elkaar zo'n 1 miljoen euro gekost, uitgesmeerd over 10 jaar. Hierin inbegrepen zijn de visualisatie van de oude Romeinse weg en de markering van het ernaast gelegen badhuis in het groen. Als de gemeente dit bedrag niet had geïnvesteerd, was het project waarschijnlijk ook niet zo omarmd door de bewoners. De campagne heeft geleid tot bewustwording van het cultuurhistorische belang van deze plek.

De totstandkoming van het Castellum begon met de vraag: hoe maak je de grootste nieuwbouwwijk van Nederland aantrekkelijk? Mensen zijn op zoek naar iets waaraan zij identiteit kunnen ontlenen. In de wijk Leidsche Rijn was er een grote behoefte aan nieuwe toeristische infrastructuur, een eigen ontmoetingsplek met meerdere functies (cultuur, natuur, recreatie).

Impressie van de foyer van de theaterzaal, met het tentoongestelde Romeinse schip.

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

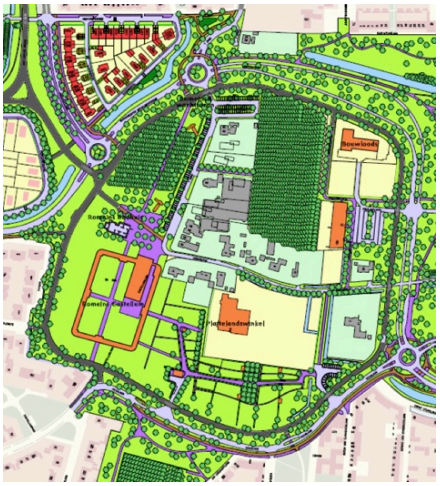

Plattegrond van de Hoge Woerd: de oranje rechthoek links is het fort.
De rondweg is speciaal aangelegd om het gebied te ontzien.

De aanleg van het park werd ingeleid door de vondst van een Romeins schip in 2003. De opgraving van het 25 meter lange schip trok 30.000 bezoekers. Vanaf het begin was de gedachte dat het schip na restauratie weer terug moest komen in de wijk. De ideale locatie daarvoor was de locatie van het nabijgelegen Romeinse fort, dat in de planvorming gevrijwaard was van bebouwing. Het plan dat vervolgens werd ontwikkeld was een houten gebouw in de vorm van het castellum, met verschillende culturele functies. Dit jaar wordt het gebouw opgeleverd. Het schip is onlangs al teruggekeerd en wordt hier permanent tentoongesteld. Ook biedt het gebouw onderdak aan een theaterzaal voor 200 bezoekers, tentoonstellingsruimten, horeca en kantoren van culturele instellingen. Het is een van de duurzaamste gebouwen van de provincie.

Het Castellum kon worden gefinancierd omdat er 2 ‘vlekken’ zijn vrijgespeeld voor de aanleg van woningen. De inkomsten daarvan stroomden door naar de ontwikkeling van het Castellum. Het Castellum is gebouwd op een archeologisch rijksmonument. Het gebouw is daarom ultralight, gebouwd op een zandpakket en gefundeerd volgens het brugprincipe, waardoor er slechts op 4 plekken paalfunderingen nodig zijn. Het Castellum huisvest straks een mix aan functies, zodat voldoende bezoek en dus inkomsten gewaarborgd zijn. De opening wordt verwacht in september 2015.

Een belangrijke les: draagvlak ontstaat door eerst na te denken over de functie van een dergelijk project, het plan wordt daarop afgestemd en niet andersom.

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Business Case 2 – Stephanuskerk

Pieter Spierings (directeur Spierings Medische Techniek)

De Stephanuskerk aan de Berg en Dalseweg stamt uit 1923. Enkele jaren geleden is het door het bisdom afgestoten. Pieter Spierings kocht de kerk voor 1,3 miljoen euro. Spiering studeerde ooit werktuigbouwkundige en geneeskunde en begon vervolgens een ingenieursbedrijf voor de ontwikkeling en vervaardiging van implantaten. Hij kocht de kerk omdat zijn bedrijf meer ruimte nodig had. Spierings handelde naar eigen zeggen vooral uit een gedrevenheid voor behoud van het cultureel erfgoed, alsook uit een katholiek jeugdsentiment. Naast de kerk omvat de aankoop vier andere gebouwen: een pastorie, garage, parochiehuis en blokhut. Als eerste pakte hij het parochiehuis aan, om daar zijn bedrijf te huisvesten. De oorspronkelijke architectuur en sfeer is zoveel mogelijk gehandhaafd.

Volgens Spierings is bouwen heel simpel. Zijn rekenmodellen zijn eenvoudig en hij bedenkt en plant alle werkzaamheden zelf, in de uitvoering ondersteund door een ervaren team van zes Poolse bouwvakkers. Het kerkgebouw is het volgende project. De kerk is in redelijk goede staat, maar helaas heeft de bisschop het helemaal leeggehaald, op enkele onderdelen na zoals de glas-in-lood ramen (gemeentelijk monument) en een doopvont van de kunstenaar Jac. Maris. Om dat aan te vullen heeft Spierings een deel van de inventaris van de afgestoten Heilig Hartkerk in Arnhem aangekocht. Voor een gezonde exploitatie van het kerkgebouw is een uitbreiding van het aantal vierkante meters nodig. Architect Kees de Wit heeft daarom een opzet gemaakt voor het inpassen van verschillende verdiepingen in de kerk. Het dak moet een glazen doorkijk krijgen naar het noorden, met een fenomenaal uitzicht. Door vergroting van het oppervlakte kan een investering van 6 miljoen euro (aankoop en verbouw) worden terugverdiend.

Ontwerp-tekeningen voor galerijen in het kerkgebouw

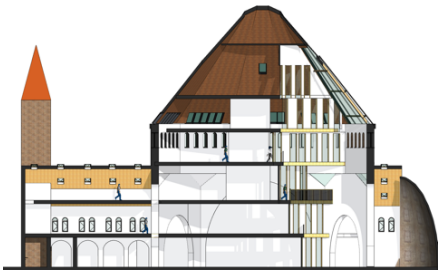

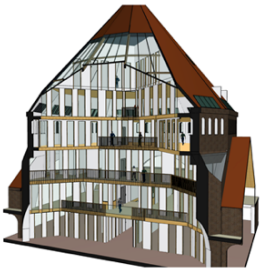

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Business Case 3 – Theater Het Badhuis

Gerda van de Kamp (zakelijk leider Kwatta)

Het Badhuis aan de Daalseweg is gebouwd in 1928, om te voorzien in de behoefte aan badgelegenheid in dit deel van Nijmegen-Oost. In die tijd was een eigen badkamer nog lang geen vanzelfsprekendheid. Pas in 1985 is het badhuis gesloten. Het eerste idee voor hergebruik was een sportschool (body building en sauna), maar de buurt was het hier niet mee eens. Vervolgens is het gebouw aangekocht door Tejater Teneeter met Bart Vaessen als directeur. De Nijmeegse architect Paul van Hontem tekende voor verbouw, waarbij de achterzaal voor de grootste problemen zorgde. Die moest namelijk flink worden verhoogd om de lichtinstallatie te herbergen.

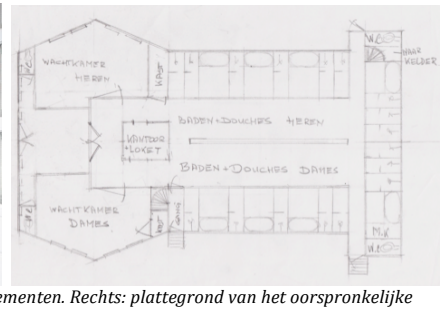

Links: ingangspartij en foyer met originele elementen. Rechts: plattegrond van het oorspronkelijke badgedeelte.

Het pand is inmiddels Rijksmonument en bevat nog veel oorspronkelijke elementen, met name in de foyer. Ook de vorm van het gebouw is nog intact. De exploitatie is lastig, omdat een jeugdtheatergezelschap nooit rendabel is. De doelgroep is nu eenmaal niet kapitaalkrachtig. De begroting wordt echter aangevuld door het gebouw in te zetten voor feesten, symposia en congressen.

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Brainstorm case 1 – Mariënburgkapel

Gespreksleider Dolly Verhoeven (hoogleraar Geschiedenis van Nijmegen)

De Mariënburgkapel op het Mariënburg werd rond 1431 gebouwd als dubbelkerk. De mis kon worden gevolgd door zowel burgers (beneden) als nonnen (boven), zonder dat onderling contact mogelijk was – dat lag mooi in lijn met de beslotenheid van de kloosterorde. De kapel heeft na de Reductie van Nijmegen (1591) allerlei functies gehad, zoals turfschuur, gevangenis, schouwburg, militair hospitaal, spinnerij, militaire kazerne, drukkerij, gemeentemuseum, archief en Huis van de Nijmeegse Geschiedenis.

De binnenruimte meet ongeveer 8,7 x 31 meter. De eerste verdieping is 8,7 x 17 meter. De kapel heeft één toegang en ook de eerste verdieping is slechts te bereiken door één wenteltrap. Dat beperkt mogelijke functies - brandweervoorschriften zijn daarin onverbiddelijk. De kapel is rijksmonument en eigendom van de gemeente Nijmegen.

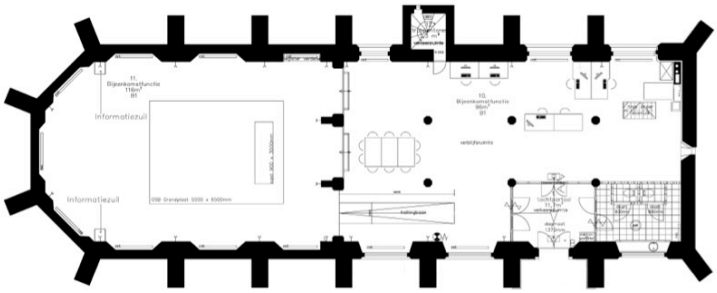

Uitkomst brainstorm:

- Gebouw functioneert op het moment prima.
- Gebruik van het gebouw als Huis voor de Nijmeegse Geschiedenis is voor deze collegeperiode gewaarborgd, maar daarna?
- Zoeken naar mogelijkheden om het gebouw rendabeler te maken.
- Mogelijke bouwkundige ingrepen: tussenvloer (vide) benutten, vluchtwegen geschikt maken, eventueel glazen pui er tegenaan en/of luchtbrug naar LUX.
- Functies complementair aan het huidige aanbod in de stad, of juist exclusief?
- Mogelijke programmatische uitbreiding: aanhaken op 'moderne religie', relatie met kosmos, muziek en/of hightech.
- Koppelen aan LUX (uitbreiding cultuur- en debatmogelijkheden, horeca) en/of Vlaams Arsenaal (horeca), dependance VVV, startpunt Gilde

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Brainstorm case 2 – Kops Plateau

Gespreksleider Thed Maas (journalist De Gelderlander)

Het Kops Plateau heeft internationale bekendheid vanwege de Romeinse legerplaats die hier heeft gelegen. Na de Hunerberg was het de tweede legerplaats van ons land (12 voor Chr – 70 na Chr). Het wordt gezien als een commandocentrum voor de Romeinse expedities in Germania. Daarna heeft het gediend als ruiterfort. Heel bijzonder is dat hier waarschijnlijk leden van de keizerlijke familie hebben gelogeerd. Een andere bijzonderheid is dat het terrein na het verlaten van het fort nooit is bebouwd.

Het terrein is voor tweederde opgegraven. De contouren van het fort zijn derhalve goed bekend, als ook de enorme commandantswoning (het zogeheten Huis van Drusus). Maar er zijn ook resten van andere tijdlagen gevonden, zoals grafheuvels uit de bronstijd en een flinke Duitse stelling uit WOII. Het bestemmingsplan laat enige bebouwing toe, maar benadrukt het belang van archeologie en natuur. De eigenaar, de Erven Marggraff, heeft een stichting in het leven geroepen om het terrein een culturele en/of maatschappelijke bestemming te geven.

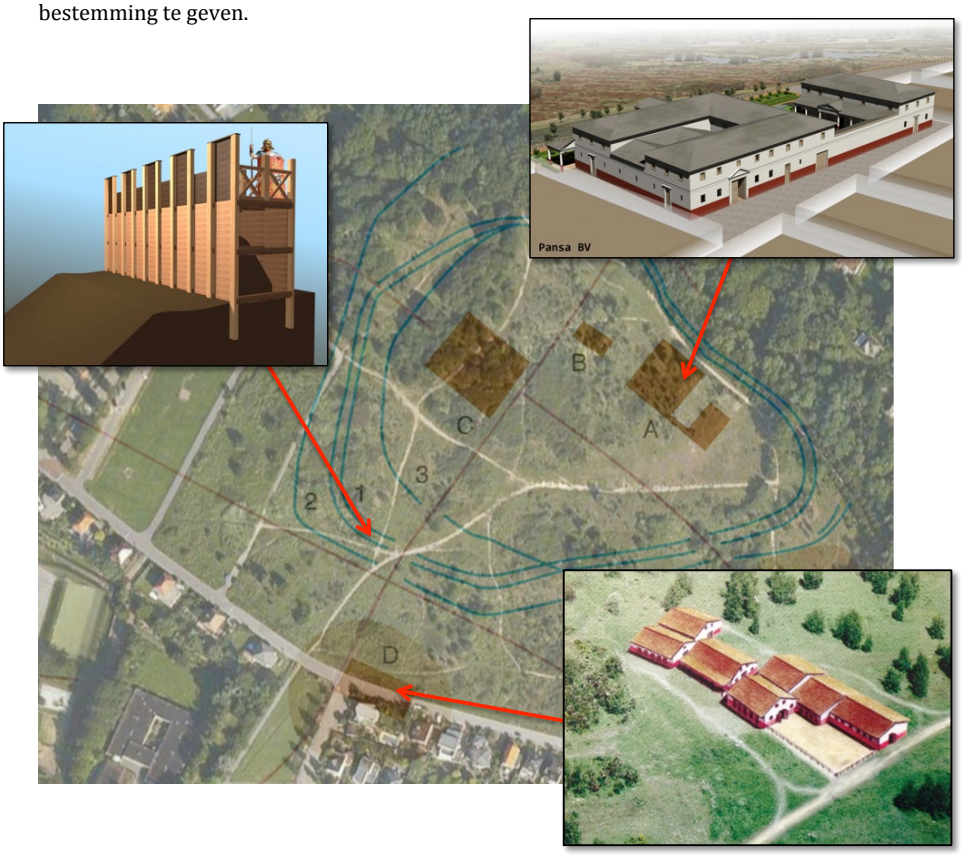

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Brainstorm:

- Locatie leent zich prima: is de enige plek van Romeins Nijmegen die nog niet overbouwd is.
- Lastige kwestie: er is niets of nauwelijks iets van het Romeinse erfgoed te zien.
- Praetorium (commandantswoning) herbouwen is uitstekende optie.
- Veel buurtbewoners willen graag dat het groengebied beter wordt beheerd. Nu is het alleen een hondenuitlaatplek. Zij zien de komst van (kleinschalige) horeca of een bezoekerscentrum wel zitten.
- Focus op Romeinse militaire verleden (in contrast met stedelijke verleden Nijmegen-West).
- Mogelijkheden voor toerisme (VVV) en horeca (parkeerruimte genoeg).
- Educatie verbinden heden & verleden.
- Gefaseerde aanpak: niet alles tegelijk willen (zie het project Castellum Hoge Woerd).
- Vergelijk met Pompejanum in Asschaffenburg: verdienmodel straalt uit naar de hele stad. Op andere plekken aanhaken.
- Dit project is van stadsbelang en het plan zou daarom ook stadsbreed ontwikkeld en gefinancierd moeten worden.
- Voor de eigenaars van het terrein is (her)bouwen van de commandantswoning zelf al een doel: ze willen laten zien hoe het Romeinse bouwproces verliep.

Een van de vier brainstormsessies tijdens het seminar

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Brainstorm case 3 – Fort Beneden Lent

Gespreksleider Jan Smit (ex-docent sociale geografie Radboud Universiteit)

Fort Beneden Lent of Nieuw Knodsenburg ligt achter de Waaldijk nabij Oosterhout. Het fort is gebouwd in 1862 en diende ter verdediging van de stad Nijmegen, later ter bescherming van de spoorbrug over de Waal. Bij het aannemen van de Vestingwet in 1874 raakte het alweer buiten gebruik. Tijdens de beroemde Oversteek in september 1944 werd rond het fort heftig gevochten.

Bebouwing op het terrein: links de woning, rechts het logiesgebouw

Het fort bestaat uit een omgrachte, aarden redoute met zijden van 73 bij 116 meter met afgeronde hoeken. Op de binnenplaats staat een bomvrij logiesgebouw en een woonhuis. De vroegere krakers van dit huis wonen er nog steeds, met goedkeuring van Staatsbosbeheer. Ze hebben al die tijd ook gezorgd voor het meest noodzakelijke onderhoud van het fort. Fort Beneden Lent maakt deel uit van het stadsuitbreidingsplan Nijmegen-Noord/Citadel, ook wel bekend als Hof van Holland. Het is rijksmonument en eigendom van Staatsbosbeheer.

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

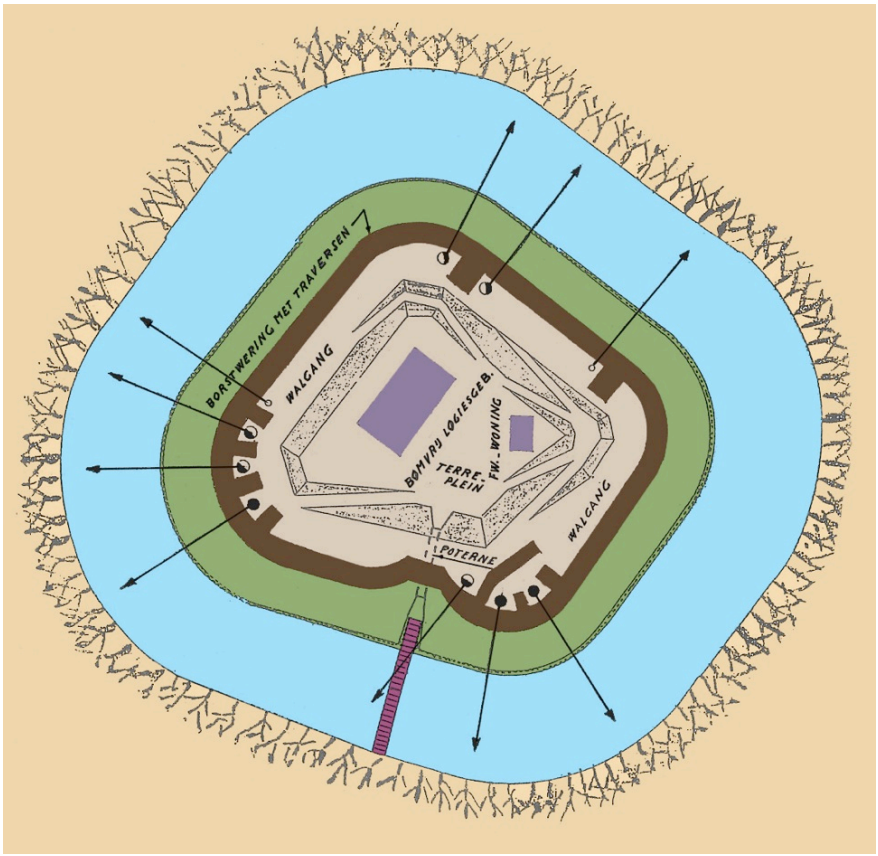

Brainstorm:

- Onduidelijkheid over de toekomst van het gebied.
- Staatsbosbeheer wil van het fort af, dat biedt dus kansen.
- Kansen vooral op recreatief gebied: fort ligt op snijvlak van recreatiestromen (wandelaars, hardlopers, fietsers, Eiland van Lent) en bewoning (Citadel/Hof van Holland).
- Kies dan vooral voor combinatie (kleinschalige) horeca met informatie/educatie.
- Op dit moment is er geen noodzaak tot grootschalige aanpak. Fort wordt niet bedreigd.
- Daarentegen is er wel onderhoud nodig, dat vraagt om een economische onderlegger.
- In feite is het ook een antropologisch monument, als symbool voor kraakbeweging (de krakers zitten er nu nog).

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Brainstorm case 4 – Kelder Gebroeders van Limburg

Gespreksleider Hubert Hendriks (voorzitter Huis voor de Binnenstad)

Onder de panden Burchtstraat 63-65 ligt een kelder met een fraai gewelf. Bouwhistorisch onderzoek wijst op een waarschijnlijke datering in de 14e eeuw, precies de periode dat de Gebroeders van Limburg op dit adres hun atelier hadden. Met enige symboliek zou je kunnen zeggen dat hier de wieg stond van de Nederlandse schilderkunst.

De kelder heeft de vorm van een tongewelf, evenwijdig aan de Burchtstraat, van ca. 7,5 meter lang, 6,7 meter breed en maximaal 3,2 meter hoog. Een gedeelte van de kelder ligt onder het pand van C&A. Het keldergedeelte onder Burchtstraat 63 is in de loop der eeuwen opgehoogd, daar ligt onder de vloer nog ± 1 meter puin. Het pand aan de Burchtstraat 63 is particulier bezit en staat momenteel leeg, in afwachting van een huurder. De enige toegang tot de kelder is via een luik en een houten trap. Ontsluiting door middel van een bestaande, bakstenen trap naar de Burchtstraat is mogelijk.

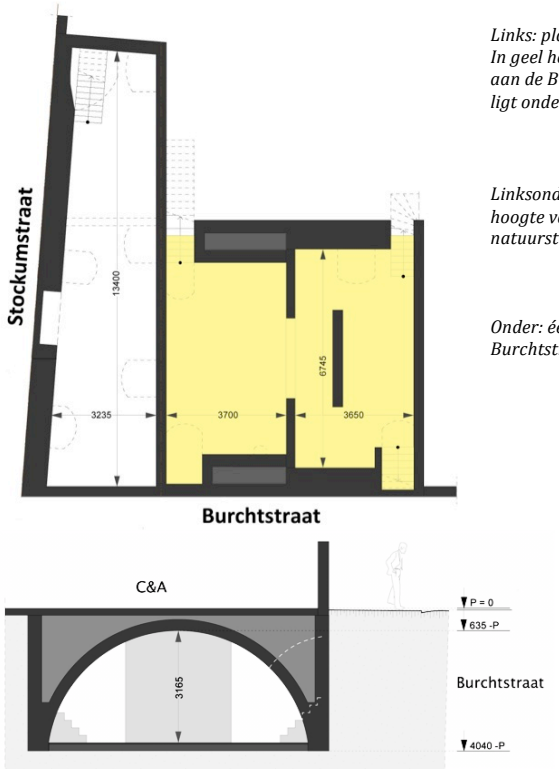

Links: plattegrond van de kelders. In geel het tongewelf dat parallel loopt aan de Burchtstraat. Het rechter gedeelte ligt onder de C&A.

Linksonder: doorsnede door de kelder ter hoogte van de C&A, met twee natuurstenen trappen.

Onder: één van de trappen die naar de Burchtstraat leidde.

Eventueel is de kelder van het hoekpand aan de Burchtstraat 61 te betrekken in het plan. Die kelder is uit een latere periode. Dan zou wel een muur moeten worden doorbroken. Het pand is in particuliere handen en heeft geen monumentenstatus.

Brainstorm:
- Cultuurhistorische parel van Europese betekenis.
- Verschillende invullingen mogelijk, zoals een juwelier, showcasecentre.
- Pand is spannend en authentiek (kelder), en leent zich daarom bij uitstek voor plek van ontmoeting en beleving, geeft meerwaarde aan de binnenstad.
- De gevraagde huur is bijzonder hoog, 55.000 euro per jaar. Mogelijkheden voor exploitatie worden veel groter bij aankoop van het hele pand. Geschatte waarde van het pand is 650.000 euro.
- Om dat bedrag bij elkaar te krijgen, is crowdfunding een goede optie. Inleg bv 10.000 euro.
- Bij crowdfunding is het mogelijk dat de fiscus helpt bij het verhogen van het rendement.

Plenaire bespreking van de uitkomsten van de brainstormsessies.

Brief aan de raad - CPRN jubileumseminar

Conclusies

Voorzitter Piet Timmermans formuleert de conclusies van het seminar:
• Het blijkt weldegelijk mogelijk dat cultuurhistorie en projectontwikkeling samen kunnen optrekken. Alle genoemde cases ondersteunen dat.
• Cultuurhistorische business cases zijn op veel plekken mogelijk, maar ze hebben steeds weer andere omstandigheden en moeten dus ook per geval worden bekeken.
• De transformatie van de Stephanuskerk is een soort 'Wonder van Nijmegen'. Het belichaamt de voorwaarden voor een geslaagde cultuurhistorische business case: een bijzonder soort ondernemer, eenvoudige rekenmodellen en heel veel geduld.
• Tijd is een belangrijke factor. De markt dwingt tot snelheid bij herbestemming, maar dat kan botsen met de extra tijd die een complexere herbestemming vaak vergt voor het vinden van een bijzondere ondernemer en een afwijkende financiering, als ook de juiste afstemming tussen architecten en gebruikers.
• Tijdelijke herbestemming is steeds vaker een serieuze optie. Hier werkt de huidige extreem lage rentestand in het voordeel. Tijdelijk gebruik kan ook onderdeel zijn van een bewuste strategie om gebouwen meer waarde te geven. De lage kosten maken het mogelijk om gebruikers te zoeken die een eigen bedrijf willen opstarten, inspelen op de bijzondere sfeer van oude gebouwen en daarbij ook zelf de handen uit de mouwen steken. Uit die tijdelijkheid kunnen gezonde bedrijven groeien die ook economisch meegaan in een passende en blijvende herbestemming.
• Wat hier op relatief kleine schaal is besproken, kan ook op een grotere schaal worden toegepast, zoals in de toekomstige wijk Waalfront in Nijmegen-West. Ook daar is een samengaan van cultuurhistorie en (nieuw)bouw mogelijk en wenselijk. Op dit moment wordt de cultuurhistorie echter ontkend. De nieuwe wijk heeft een schat aan cultuurhistorie in zich verborgen: een complete Romeinse stad, een rijke militaire historie, de verbinding met de Waal en een flinke dosis industrieel erfgoed. In de huidige bouwplannen is daar echter niets van terug te vinden. CPRN zet zich sterk in om de cultuurhistorie in de bouwplannen te laten vervlechten. Daarbij zullen de lessen van vandaag ons inspireren en instrueren.

Colofon

Seminar Cultuurhistorie en Projectontwikkeling
Datum en locatie: 20 maart 2015, Museum Het Valkhof te Nijmegen
Organisatie: Willem Reijnders, Willem Meulman, Annelies Koster, Fer Boshouwers en Paul van der Heijden
Tekst: Paul van der Heijden
Beeld: De illustraties bij de presentaties zijn afkomstig van de betreffende sprekers. De overige illustraties zijn aangeleverd door Fer Boshouwers (pagina 2, 11, 15), Leon Gruppelaar (9 boven), Regionaal Archief Nijmegen (9 linksonder), Paul van der Heijden (9 rechtsonder, 12 boven, 13), RomeinenNU (10 midden en links), Museum Het Valkhof (10 rechtsboven en onder) en Peter van der Heijden (14 alle afbeeldingen)
Campagnebeeld/cover: André Stufkens
www.cprn.nl

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

reg.nr.: 15.00040688
procesverantw.: BMSO
INGEKOMEN
14 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 75'
afgedaan:

Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: zondag 12 april 2015 12:49
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: Re: IFV; na gemeentelijke dossierraportage De Notenhout

'Open brief'

Geachte dames en heren (B&W en gemeenteraad),

Het zal u, voor of na lezing van deze 'open brief', opvallen dat ik van oordeel ben dat u als gemeenteraadsleden (democratisch gekozen, beleid makende en op uitvoering controlerende bestuurders) in plaats van wordt geïnformeerd, feitelijk inhoudelijk wordt gedesinformeerd; via/door de burgemeester, door de regionale diensthoofden en een anonieme IFV-er.
Een dergelijk ernstig oordeel moet uiteraard worden onderbouwd: zoals hieronder wordt beoogd.

1. Hoe behoort het te gaan bij onderzoek?
Het genereren van informatie, voor inhoudelijke en bestuurlijke (maatschappelijke) verantwoording na een ernstig brandincident is, als noodzaak, een kwestie van gezond verstand en bestuurlijke ethische integriteit en als methode al jaren geleden beschreven in een 'model format' van de NVBR (brancheorganisatie brandweer NL).
Elk redelijk denkend en (enigszins) bekwaam persoon op het gebied van brandweerzorg zal dan verbaasd/verbijsterd zijn dat deze (integrale) methode niet direct wordt gehanteerd en naar de redenen daarvan willen gaan gissen.
Zelfs indien die wordt uitgevoerd met ondersteuning van het IFV , dat voor de kwaliteit van de leerstof en de officiers opleidingen verantwoordelijk is en dus niet zonder meer als onafhankelijk kan worden beschouwd, dan kan wel het integer volgen van de methode (model format) worden beoordeeld. Dat is nu voor de preventie en preparatie al verlaten.

Bovendien behoort, bij de huidige wettelijke taak- en bestuursverdeling, het initiatief tot een dergelijke integrale evaluatie direct uit te gaan van het bestuur van de Veiligheidsregio. De kwaliteit van de brandweerzorg is immers, na een casus in een gemeente, niet uitsluitend van belang voor de gemeente Nijmegen; binnen deze regio.
Uiteraard blijft daarop elk gemeentebestuur in de regio het apparaat van democratische bestuurscontrole op de specifieke lokale brandweerzorg (die immers voor uitvoering is 'uitbesteed' aan de regionale brandweer; zonder democratisch gekozen bestuur); de *algemene* brandweerzorg valt onder de Inspectietaak en bevoegdheid van de minister (V&J; IOOV).

Het antwoord op vraag 1 moet dan ook logisch dwingend leiden tot:
Het gaat, v.w.b. de waarheidsvinding (informatieverschaffing) na deze ernstige brand, formeel en methodologisch niet zoals het behoort in Nijmegen.

2. Wat is tot nu toe, zij het op formeel en methodologisch onbehoorlijk wijze, dan toch als (des)informatie gepresenteerd aan de gemeenteraad?

2.1 Aanloop
Bij brief van 19 maart 2015, 2 weken na het afronden van een meegezonden gezamenlijk memorandum van de Omgevingsdienst en de regionale brandweer, worden gegevens verstrekt over een *'dossieronderzoek'*.
Het memorandum wordt dan ook wel genoemd als *'rapport'* en als *'notitie'*; *'what's in a word?'*

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Het document is niet ondertekend; maar wordt wel door de directeur van de ODRN en de cdt. reg. brandweer (VRGZ) daarop in het openbaar (ook voor uw raad) toegelicht en dus verdedigt; mogelijk is dit dan toch nog voldoende voor een juridisch verantwoorde formele status als document.

B&W wil uw raad o.m. doen geloven dat: *"Het rapport geeft inzicht in het beleid en het handelen van de gemeente rondom vergunning verlening en het toezicht en de handhaving op de regelgeving."*
Dat doet dit memorandum/rapport/notitie nu juist niet; c.q. verregaand onvolledig! (Zie onder.)

In de brief meldt B&W ook, dat een aspect van deze '*notitie'* voor meerdere interpretaties vatbaar blijkt en dat "*wij"* (Wie? B&W + gemeenteraad?) hebben besloten dit onderdeel (aspect) door de Brandweeracademie te laten onderzoeken. Voor een conclusie op het laatste blad van het '*memorandum/rapport/notitie*' wordt dan een voorbehoud gemaakt.

Welke '*meerdere interpretaties'* dat dan zijn - eerst ontstaan na het uitbrengen van het memorandum; dat immers geen enkele twijfel over de enkelvoudige interpretaties daarvan of over 'conclusies' vermeldde - en door wie die (bekwaam?) dan zijn vastgesteld, maakt B&W niet expliciet en dus zijn die, gehanteerd nota bene als **argumenten voor betaald extern onderzoek, oncontroleerbaar**. (Zie bespreking van dat externe onderzoek.)

2.2 Het memorandum (ODRN en VRGZ)
Het 'dossier' blijkt (vrijwillig?) beperkt te blijven tot 2 'bouwvergunningsdossiers'.
Of er ook gebruiksvergunning dossiers waren, en die had(den) er moeten zijn voor de snackbar en/of de bijeenkomst zaal van het appartementen complex, wordt desinfornatief niet vermeld. De noodzakelijke vergunning voorschriften uit de aan de Brandweerwet 1985 verbonden verordeningen en al deze verordeningen zelf worden niet eens genoemd!

"De beoordeling op aspecten van brandveiligheid vond plaats door de brandweer Nijmegen.."
Het begrip brandveiligheid is ongedefinieerd en suggereert mogelijk een ideale gevaarloze situatie.
Semantisch juister ware het om het minder pretentieuze begrip *brandbeveiliging* te hanteren; dat uit de Brandweerweet 1985 voor de bestuurlijke aansturing van de brandweerzorg werd overgenomen van het in de brandweerwereld destijds ontwikkelde (model) Brandbeveiligingsverordening (inclusief AROR).

2.2.1 De ontbrekende objectieve beoordelingscriteria; vooraf aan en tijdens het dossieronderzoek
Niet in het minst vanwege de ernstige gevolgen van deze brand, maar ook voorwaardelijk voor een politiek en maatschappelijk transparante waarheidsvinding, is het, om slechts logische conclusies te presenteren die op grond van objectieve en volledige criteria eenvoudig kunnen worden getoetst/gecontroleerd; om 'ware' van 'onware' premissen op hun logische weg naar de conclusies, te kunnen onderscheiden/evalueren.

Dergelijke criteria vindt men niet op het (laagste) abstractie niveau van de vergunning voorschriften; maar uiteraard slechts op het niveau wan de wet- en regelgeving en 'handreikingen' die die vergunningen en hun voorschriften/voorwaarden inhoud operationeel aansturen.
Het valt dan ook op dat dit niveau van de criteria zo goed als geheel onbesproken blijft in het memorandum van de verantwoordelijke uitvoerende regionale diensten.
Hierdoor worden alle gepresenteerde 'conclusies', qua 'ware premissen' en logica, oncontroleerbaar en dus futiel.
Bestuurlijk ethisch, gelet op de brandweerzorg beleidstaak van de gemeenteraad, acht ik dit onacceptabel; om over het gebrek aan respect wat daaruit blijkt naar de (ook toekomstige) slachtoffers nog maar te zwijgen.

De criteria hadden moeten worden geïnventariseerd vanuit de destijds van toepassing zijnde (centrale) wetten en daarin voorgeschreven (decentrale) gemeentelijke verordeningen; met normen en handreikingen om de prestatie (toetsbare) eisen te kunnen genereren/aanwijzen (door de wettelijk adviseur).
Het betreft voor de brandweerzorg tenminste 2 wetten, 1 AMvB, 3 gemeentelijke verordeningen en kastenvol normen en handreikingen; hierover wordt door de diensthoofden en de burgemeester, voor een kenner 'oorverdovend', gezwegen.
Dit, wettelijk op de '*in elk geval taken*' voor de regionale brandweer die, in expliciete afwijking van de wet gemeenschappelijke regelingen, door de wetgever verplicht waren gesteld (Art. 3 (oud) Brandweerwet 1985 met de MvT), w.o.: het geven van brandpreventie adviezen (vooraf aan vergunningen).

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Indien de diensthoofden wel betrouwbaar zouden kunnen lezen en rapporteren (i.t.t. dat wat het IFV en de heer Scholten daarover nu achteraf beweren) dan hadden, vanuit de (toen nog slechts) functionele eisen, in de volgens hen gehanteerde Bouwverordening en Brandbeveiligingsverodening (AROR), prestatie eisen moeten worden opgesteld; door een daartoe bekwaam en bevoegd persoon (na 1985 de cdt. regionale brandweer).
Dit als het daarop uitgebrachte wettelijk voorgeschreven *advies* door de wettelijk adviseur (cdt. reg. brw.); sinds 1985 de *'wettelijk adviseur'* (AwB) voor brandpreventie vooraf aan vergunningen (MvT).
Over dat noodzakelijke, voorwaardelijk en volledige advies, dan ook aangevuld voor de integrale brandweerzorg met uiteraard dan ook wettelijke uitgebreide eisen van buiten de Bouwverordening i.v.m. de vereiste bestuurlijke 'zorgvuldigheid' van de beschikking (vergunning), wordt met geen woord gerept!

Opkomende vragen:
Zijn al die wettelijk voorgeschreven gemeentelijke brandweerzorg verordeningen, die veel meer
relevante, dan slechts de specifiek bouwkundige, aspecten voor de operationele uitvoering van de wettelijk brandweerzorg bevatten, wel tijdig vastgesteld en geïmplementeerd door het gemeentebestuur van Nijmegen?
Als dat niet zo is (ik vond ze in ieder geval niet op de website) waarom zwegen (gevraagd en ongevraagd advies aan het gemeentebestuur) de brandweer leidinggevenden dan (tientallen) jarenlang daarover?

2.2.2. Het ambtelijk 'onderzoek' zonder methodologie en zonder objectieve expliciete criteria; oftewel: 'de lamme helpt de blinde'

De 'onderzoekende' hoofden van dienst beperken zich vrijwillig(?) tot 1 soort (bouw)vergunning.
Vandaar d
at de gehouden inspecties, op overigens ook niet genoemde criteria, betekenisloos zijn voor brandpreventie.
De voor de brandweerzorg irrelevante Hinderwet vergunning (snackbar) reken ik daarbij uiteraard niet mee voor de wettelijke brandweerzorg; wegens het ontbreken van materiële normen daartoe in die (raam)wetgeving.
De, mogelijk tweemaal, van toepassing zijnde Gebruiksvergunning, met vooral interessante criteria voor redding en ontvluchting uit het appartementen complex aan de onderzijde bij de niet doorlopende vluchttrap, blijft voor de waarheidsvinding verzwegen.

Dat houdt ook in dat in het memorandum slechts de Bouwverordening wordt genoemd; waarmee dan expliciet die van 1992 wordt bedoeld. Niet wordt vermeld of deze (model) Bouwverordening ook al in 1992 door de gemeenteraad van Nijmegen als zodanig was vastgesteld.
De (model) Bouwverordening en AROR, van voor die tijd, bevatte nauwelijks prestatie (operationeel toetsbare) criteria of de aansturende functie eisen om de complete brandweerzorg aan te sturen. Men beperkt, a-priori en vrijwillig, zich zeer sterk voor evaluatief 'onderzoek'; in vergelijking tot het model format (NVBR), voor dergelijke, en eerst dan enigszins serieuze en toetsbare evaluatie pogingen.

Voor *'redding en ontvluchting'* moest men dan destijds de AROR (algemene regels voor redding en ontvluchting); als Bijlage bij de Brandbeveiligingsverordening, raadplegen om überhaupt een advies t.a.v. operationele/prestatie (bouw)voorschriften te kunnen opstellen.
Een expliciete vergunning tekst (advies) is niet gegeven door de 'onderzoekers'. Hiermee staat geenszins vast, noch is controleerbaar gesteld, of destijds een 'zorgvuldig' (en dus expliciet overwogen) besluit ten grondslag heeft gelegen aan de situatie met de doodlopende vluchttrap.

Daarbij kan het logischerwijs dan ook niet zo zijn dat men achteraf bepaalt of iets aan de voorschriften voldoet; zonder dat dit uit de toen verstrekte vergunning documenten (adviezen en/of gemotiveerde afwijkingen daarvan) expliciet blijkt.
Het gaat om de expliciete afwegingen die toen willens en wetens moeten zijn gemaakt; die bepalen immers formeel of aan de voorschriften destijds is voldaan en dus of er formeel ook een zorgvuldig besluit is genomen.
Wat er achteraan zoal materieel kan worden goedgepraat.....?

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Intermezzo
In 1992 werden wat stukken uit die AROR 'geknipt en geplakt' naar het Bouwbesluit 1992 en werden de model verordeningen daar dan weer op aangepast door het VNG.
De door de wetgever na de 2e wereldoorlog expliciet beoogde ***decentrale*** *brandweerzorg werd zodoende, langs ondemocratische weg, naar* ***'centraal'*** *gebracht. Dat werd door geleidelijke aanpassing van Besluiten na 1992 en uiteindelijk ook nu de Woningwet, na het uitgebrachte en weer snel ingetrokken Gebruiksbesluit 2008, feitelijk achteraf stapsgewijs gelegitimeerd, echter zonder de nog steeds 'decentrale' Brandweerwet 1985 (nu Wet Veiligheidsregio's) aan te passen.*

2.2.2.1 De gegevens na 'onderzoek' in het memorandum; als (des)informatie voor de gemeenteraad

Voor de toch dringend aan de orde zijnde formele en materiële staat van de vluchtwegen (draairichting, sluitwerk, richtingaanwijzing, rookvrij en brandvrij) en het afleggen van verantwoordelijkheid daarover, worden er slechts wat WBDBO krabbels op een bouwtekening vermeld door 'de brandweer' (i.p.v. door de wettelijk regionale adviseur!); de uitvoering daarvan is daarop nooit tijdens of na de bouw gecontroleerd. Niets is gebleken van het, per wettelijk advies (geregeld in andere dan de bouwverordening), ook nog voorzien in opstelplaatsen, bluswater en bereikbaarheid: ***'is that all there is'?***
De huidige cdt reg. brw. wil doen geloven dat het kunnen bereiken van een ander brandcompartiment (doodlopend trappenhuis) hetzelfde is als: ***'een veilige plaats bereiken'.***
Dit stuit op 3 bedenkingen
:
1) Waarom is het andere trappenhuis dan ook niet, net zo 'makkelijk' en consequent, als doodlopende *'veilige plaats'* uitgevoerd?
2) Aan de voorschriften van destijds wordt formeel pas voldaan als die destijds ook expliciet in de vergunningsvoorwaarden zo zijn vermeld!
3) Is/was het destijds (of nu) psychologisch verantwoord om mensen in hun vluchtneigingen vast te laten lopen in een doodlopend trappenhuis met als onoverzichtelijke mogelijkheid een verdieping galerijgang te kiezen (hoe?) om dan tegen de draai- en sluitrichting, (einde definitie vluchtweg) over te grote afstand een 2e vluchtroute te vinden?

Op een vraag van een raadslid, tijdens de presentatie van het memo voor uw raad over de aanwezigheid van een brandklep in de afvoer vanuit de snackbar door dat dak, werd geantwoord: dat deze er niet was!
Dat kan dan ook, als eerst achteraf expliciet geworden feitelijk resultaat van het 'onderzoek', worden bijgeschreven.

De zeer betekenisvolle conclusie uit dit feitelijk gegeven werd echter niet getrokken; omdat het diensthoofd van de ODRN de raad wilde doen geloven dat dit in de wetgeving van destijds niet werd geëist!
Hij werd daarbij ook niet eens door de aanwezige wettelijke brandpreventie adviseur (cdt. reg. brw.) gecorrigeerd!
Feit is echter dat 'de wet' - volgens de diensthoofden toen onvolledig genoemd als slechts de Bouwverordening + AROR (BBV); maar dit later ook in het Bouwbesluit - vele 'functie' eisen stelde. Dit zijn algemene (doel)omschrijvingen van te eisen voorzieningen.
Die worden daarop rechtstreeks, of in wettelijke adviezen, geformuleerd als meetbare en dus toetsbare '*prestatie*' eisen; die moeten dan ook daadwerkelijk op 'voorwaarde' worden gebouwd/gemaakt/gerealiseerd. (Zo ook in vele NEN normen.)
Dus naast deze functionele eis, voor theoretische brandwerendheid, volgens de diensthoofden zo in de bouwvergunningtekening gesteld aan het ventilatiekanaal, als doorvoer van het ook zo uit te voeren dak ('*tenminste 30 minuten brandwerend*'), had het bevoegd gezag (op aangeven van de cdt. reg. brw.; als wettelijk adviseur) de toetsbare prestatie eis moeten stellen, door deze zelf te formuleren of door te verwijzen naar NEN 6077,1991; voor de brandklep(pen).

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Hieruit, uit de eerst nu door mij verstrekte informatie, blijkt dan meteen de onverantwoorde onwetendheid of onwelwillendheid bij de diensthoofden; waardoor de raad eerder al werd gedesinformeerd. Door te stellen (beide diensthoofden): dat een brandklep niet in de wet was voorzien, maken zij zich schuldig aan semantische misleiding (impliciet staat de brandklep immers als brandwerendheid eis wel in de wet: als onderdeel van de integraal (!!) uit te voeren brandwerende dakconstructie.
Of zij moeten zich nu achteraf beroepen op onwetendheid/incompetentie t.a.v. brandpreventie.

Dat laatste is zeker voor de cdt. reg. brw. eenvoudig te doen. (Zie IOOV/TU Delft rapport: '***Risicodomein brandweer***'; voor de al in 2006 gebleken incompetentie van hogere brandweerofficieren (IFV opgeleid!); met name op het gebied van brandpreventie.

Volgens deze 'dossieronderzoekers' was er dus wel een brandwerendheid 'functie' vereist (als voorwaarde gesteld) voor de afvoer op de bouwtekening bij de vergunning, maar zij verzwegen de daarbij behorende *prestatie eis* (brandklep) die tot voorwaardelijk uit te voeren bouwkundige specificaties leidt. Dat is op gezond verstand en/of enige kennis van de testomstandigheden van de brandwerendheid van bouwmaterialen ook op zich al logisch dwingend noodzakelijk; en een 'prestatie eis' voor uw adviseurs.

Elk doorvoer (zelfs zo klein als die rond kabeldoorvoering: een 'sparing') door een wand of dak van een compartiment, heft de brandwerendheid van de integraal beoordeelde constructie acuut als geheel op!
Met een zo grote doorvoer als een ventilatie bakluchtpijp is dat logischerwijs, of op gezond verstand, dan zeker ook zo.
Dat heeft 'historisch' internationaal de '*fire damper*' of 'automatische brandklep' in het leven geroepen.

Voor een wettelijk zorgvuldig opererende brandpreventie adviseur was er, bij gebrek aan parate kennis, nog altijd:
"*Een brandveilig gebouw installeren"* van de Nederlandse Brandweer Federatie (w.o. brandkleppen).
Zelfs voor een leek is het, op eenvoudige logica, toch ook evident dat een dakconstructie, hoewel (mogelijk deels!) met geteste brandwerende materialen uitgevoerd, door de daarin aanwezige open doorgangen, vlammen en rook al direct bij elke daadwerkelijke vuurbelasting, bij voorkeur door die opening en dan ongehinderd in de tijd, zullen doorlaten.

Het afwezig zijn van brandkleppen in lucht(afvoer)kanalen maakt dus zeer voorspelbaar brandtechnisch een einde aan elke beoogde en voorgeschreven brandwerendheid van de totale dakconstructie (effectieve brandwerendheid dakconstructie = 0 minuten).
Daarbij wordt nog geen enkele ambtelijke 'onderzoek' belangstelling getoond voor de al dan niet aanwezige brandwerendheid van de ook nog direct daarboven brandwerend uit te voeren onderste ingang van de schacht in de flat; die daarna de beoogd brandwerende betonnen vloeren (compartimenten) allen ongeremd doorkruist en 'opent'.
Dit zou bij juiste uitvoering de warmteoverdracht rond de lucht kanalen met brandklep in de schacht hebben moeten vertragen.
Evenmin is er ook maar enige belangstelling voor de (afwezige) brandwerende afdichting van de brandbare buitenwand tegen de verdieping vloeren en voor de vuurbelasting in de snackbar; om te verifiëren hoeveel meer de brandwerendheid er zou moeten zijn boven: '*tenminste*'. En men wil desondanks leren na onderzoek? Waarmee dan?

2.2.2.2 De 'Samenvatting/conclusie' van de diensthoofden (dit commentaar volgt de oorspronkelijke volgorde)

- De benadrukte dubbele ontkenning is slechts een inhoudsloze bewering (desinformatie). Als *niet blijkt dat niet voldaan is* aan de wet- en regelgeving kan het, bij het vrijwillig ingezet gebrek aan expliciete onderzoekscriteria en ontbrekende brandpreventieve bekwaamheid, ook liggen aan het daarmee

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

uiterst gebrekkig uitgevoerd 'onderzoek'. Men had moeten/behoren te rapporteren: waar toetsbaar wel aan was voldaan.

- Het ontbreken van de brandkleppen in het dak van de snackbar, de afwezig gelaten informatie over de onderzijde van de schacht en het slechts voor een deel van het dak achteraf aangetroffen steenwol (geen woord over de afwerking van de stalen draagbalken als 'warmtebruggen' naar het houten/bitumen dak), maakt deze bewering niet alleen vaktechnisch onverantwoord maar ook bestuurlijk desinformatief. De diensthoofden wilden uw raad ook doen geloven dat er een open ruimte was tussen het dak van de snackbar en de onderst vloer van het complex. Dat is ook onwaar. Om dan daarop de brandwerendheid ook nog te verlagen is onverantwoord, Immers, de holle ruimte, waar ook de ventilatie afvoer liep, was aan de 'zichtzijde' cosmetisch op houten latwerk afgetimmerd. Hierdoor kon zich daar extreem veel warmte ophopen tot in de schacht; totdat deze cosmetische aftimmering werd verbrand. Intussen werd dan alle warmte van de brand, vanaf het begin van ontstaan, afgevoerd naar alle verdiepingen (vluchtwegen) van de flat; eerst in en toen rond de afvoer.
- Dat de gemeente Nijmegen geen opsporing- en handhavingbeleid heeft voor appartementscomplexen is in strijd met de wet/verordeningen/jurisprudentie. Ik vond op geen enkel ander terrein iets dergelijks op uw website! Dit is verbijsterend na de rampen (Volendam, Enschede, Schiphol) die tot landelijke aansturing en financiering van verbeterde handhaving zouden hebben moeten

leidden.

Het BZK rapport: "

BZK / Versterking inrichting van het toezicht brandveilig gebruik bouwwerken / versie 2.1 / 31-12-2003" was blijkbaar niet aan bestuurlijk Nijmegen besteed. Dit meldden de diensthoofden niet!

- Het citeren van slechts de Woningwet is, naar het gemeentebestuur (die geacht wordt de wet te kennen), paternalistisch doch vooral onverantwoord onvolledig te noemen. Het richt daarbij ook slechts de aandacht op derden. Indien daaruit een strafrechtelijk of bestuursrechtelijk verwijt valt te formuleren: dan zou uw raad daarover toch acuut en expliciet moeten worden geïnformeerd. De gebruiker ontvangt na de bouw het gebouw zoals het dan is. Indien deze gebruiker niet over paranormale helderziende gaven beschikt kan hij nooit de ontbrekende brandklep bij de buren waarnemen en evenmin de ontbrekende brandwerende afdichting van de door de bouw aan het oog onttrokken onderzijde schacht en de cosmetische wand eromheen.
- Opnieuw wordt een buitenstaander (niet gemeente of regionale bestuurder/ambtenaar waar dit evaluatie onderzoek primair over zou moeten gaan) direct al als mogelijke zondebok aangewezen. Welk '*gevaar*' bedoelen de diensthoofden dan expliciet? En welke inschatting daarvan ligt dan '*in het vermogen'* (bekwaamheid) van de gebruiker/eigenaar; zoals de Woningwet stelt? Voor brandpreventie, uit een specifiek gerichte andere wet, bestaan speciale (voor)opleidingen; die zijn niet zomaar toegankelijk. Daarbij komt dan nog de wettelijke bevoegdheid/ getoetste (vooraf) bekwaamheid.
- Het impliciete verwijt op eventuele overtreding van de voorschriften (welke?) uit het Bouwbesluit 2012 slaat, gelet op de voorgaande (memo) tekst, op het door hen eerst daarop ondeugdelijk bevonden trappenhuis. Het IFV weerspreekt dan weer dit verwijt en de heer Scholten en ikzelf weerspreken, onafhankelijk van elkaar, weer de anonieme IFV 'deskundige'.

- De nu schrijnend ontbrekende conclusies zouden moeten getrokken moeten worden over o.m.:
- het feitelijk vastgestelde giftige en brandvoortplantende gedrag van de wanden van de verkeersruimten over alle verdiepingen bij ontbrekende brandwerende montage per verdieping (compartiment scheiding); dit na de onverantwoord ongeremd gelaten branddoorslag vanuit de snackbar (geen brandklep).
- De vrijwel afwezige bereikbaarheid vanaf de achterzijde voor red- en blusvoertuigen en de kennelijk als zodanig ervaren noodzaak tot contra

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

productief tijdrovend bluswater transport; over (onnodig en tactisch contraproductief) lange afstand.

3 Het (voorspelbare) brandontwikkeling scenario op eigen onderzoek:
De warmte overdracht vanaf de brand en binnen de ventilatiedoorvoer(en) naar het complex wordt direct effectief; bij een onverantwoord afwezige brandklep. Dit al vanaf het begin van het ontstaan van de brand (schoorsteeneffect).
De warmte wordt door die metalen kanalen vrijwel onvertraagd doorgestraald naar de binnenzijde van de brand- gif- en rook producerende schacht in alle verkeersruimten van de flat.
Deze schacht bestond, driehoekig, uit brandbare en rook- en gif verspreidende kunststof (metalen sandwich) platen.
Deze vormden ook de binnenzijde van de daar op alle verdiepingen centraal (richting trappenhuis/lift) samenkomend beoogde vluchtwegen.
De warmteoverdracht via de schacht zal nog efficiënter verlopen (straling en convectie) dan via het ventilatiekanaal (alleen straling); totdat het kanaal het begeeft door lineaire uitzetting en daardoor losbreken van de bevestiging ('instorting'?).
De aansluitingen van de schachtplaten, op de betonnen beoogd compartiment scheidende vloeren, waren, voor elke belangstellende direct zichtbaar, ook verre van rook- en brandwerend.
Hierdoor kon de warmte. rook en gifgassen, gegenereerd vanaf elke verdieping, snel gedeeld worden met de overige verdieping galerijen; gelet op de sporen aan en in het gebouw zijn die vluchtwegen gevuld met uiterst giftige rook: nog voordat de brand uitslaand werd via de rest van het snackbar dak. Daarna (uitslaande brand uit het dak) verminderde die warmtetoevoer (drukverschil) weer sterk; via de afvoer(schacht).
Hierdoor werd het centraal gelegen hoofdtrappenhuis als vluchtroute al zeer snel moeilijk/niet bereikbaar.

De (wettelijk) vereiste twee richtingen voor ontvluchting, vanuit elke woning (of algemene verblijfsruimte), was volgens de diensthoofden niet verplicht aanwezig; in de door hen van toepassing verklaarde wet- en regelgeving (Bouwvergunning; AROR).
Dat roept direct de kritische vraag op: waarom de bouwer de kosten en moeite daarop niet bespaart om een dergelijk, ook 'wettelijk' onnodige volgens de diensthoofden, voor vluchten zelfstandig geschikt trappenhuis dan toch maar weer wel aan een andere zijde te bouwen? Op analogie inconsequent; is het minst wat men daarvan kan zeggen.
Volgens het anonieme deel van het IFV verhaal was dit op '*gelijkwaardigheid*'; daar kom ik nog op terug: zie onder.

3.1 Mijn Conclusies
Hiermee is dan ook aangetoond dat de, voor objectief en methodologisch verantwoord en volledig onderzoek voorwaardelijke, wet- regelgeving, verregaand onvolledig is gevolgd in het memorandum van de diensthoofden en daarmee mogelijk ook, in strijd met de centrale (raam)wetten, (deels) niet eens beschikbaar was in Nijmegen. Verzaakte 1e wettelijke taak: beleid vaststellen?

Er blijkt geen enkele toetsbaar verkregen deskundigheid op brandpreventief gebied bij de ambtelijke 'onderzoekers'.
Methodologisch voorspelbare desinformatie naar de gemeenteraad is dan het resultaat van dit ambtelijk 'onderzoek'.
Dit wordt nu, door onderzoek van ondergetekende (ook kort ter plaatse), enigszins gecompenseerd, om toch nog wat te kunnen leren; zeg maar.
Het ontbreken van een cruciale brandklep in het als brandwerend beoogde dak van de snackbar, het negeren van de al dan niet aanwezige brandwerend uitgevoerde onderste opening van de schacht, met de onverantwoord onbeoordeeld gelaten brand- en rook-producerende eigenschappen; als de uiterst kwalijke eigenschappen van gebruikte bouwmaterialen als wanden van de uitsluitend beschikbare verkeersruimte als vluchtroute

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

van het wooncomplex daar direct boven,
heeft daardoor in ieder geval onnodig en brandpreventief als feit van algemene bekendheid onverantwoord, causaal en relatief kort na het ontstaan van brand tot de slachtoffers geleid.

De 'discussie' (gevoerd door de burgemeester) over het niet geheel kunnen voorkomen van brand is zonder inhoud, respectloos naar de (toekomstige) slachtoffers en ontwijkend/belemmerend voor eerlijk en onbevangen onderzoek naar leermomenten.
De wettelijke brandweerzorg tekst erkent dat dan ook al bijna een eeuw: *"het voorkomen, beperken en bestrijden van brand..."* Men ging er dus met 'gezond verstand' altijd al vanuit dat niet elke brand te voorkomen was en dat om te vluchten een voorspelbare *beperking en bestrijding* altijd moest volgen.
Daar ging het technisch onnodig fout in de wettelijk brandweerzorg; als monopolistische overheidstaak!
Internationaal wordt dan ook niet het (leken)begrip 'brandveiligheid' gebruikt (te definiëren als de irreële afwezigheid van brandgevaar) maar: 'brandbeveiliging' (Fire Protection).

De redelijke en 'beproefd gevestigde' brandpreventieve eisen, waaraan deze samenstelling van gebouwen had moeten voldoen, waren dan ook al tientallen jaren, juist voor het verkrijgen van integrale constructieve brandwerendheid, bekend in (internationale)normen en vakliteratuur. Dit gevolg was geheel en al voorspelbaar.

Welke rol en prestaties de repressieve brandweer nog heeft gespeeld en geleverd bij de de afwegingen van noodzaak, nauwkeurig in de tijd beschreven, tot inzet voor blussing/redding, de (niet) beschikbare opstelplaatsen (bereikbaarheid) en het tijdrovend opbouwen van een (transport)bluswatervoorziening in relatie tot het ontstaan of beperken van het aantal en de ernst van slachtoffers in die tijd, ook door parallel aan de redding brand te blussen met de nodige watercapaciteit en (ook daarmee) rook te verdrijven uit de vluchtwegen, verdient nog nauwkeurig onafhankelijk onderzoek. Nabij elke verkeersweg waren ideale aansluitpunten op minimale afstanden om de brand en de rook snel te bestrijden. Dit ook gelijktijdig als rugdekking voor redding.
Waarom zijn deze niet direct gebruikt/effectief geworden? Waarom was er geen aanvalsplan voor dit centrum?

4. Het IFV 'onderzoek'

4.1 Inleiding
De ironische leestekens in de titel geven al aan dat er dusdanige methodologische problemen kleven aan dat 'rapport' dat het die naam m.i. niet verdiend.
Zo voldoet de 'onderzoeker' op geen enkel wijze aan de noodzakelijke bekwaamheid of ervaring op het gebied van brandpreventie.
Mogelijk vanuit dit eigen defect, besluit hij een anonieme(!) 'bouwregelgevingdeskundige' (geen brandpreventist; zoals de lector brandpreventie betaald aanwezig op het IFV!) om een 'second opinion' te vragen; of beter hem de leiding van het onderzoek toewijzen.
Met nu als resultaat van de 'verkozen' anonieme figuur: "*Zijn reactie en conclusie is* (zijn; FV) *verwerkt in dit rapport.*"

Af te leiden is dan dat deze 'second opinion' andersluidend was dan de (zelfs niet impliciet weergegeven) 'first opinion'; anders had immers kunnen worden volstaan met: *'deze was in (volledige) overeenstemming'.*
Qua waarheidsvinding is het onbegrijpelijk dat er op het IFV met anonieme bronnen wordt gewerkt; mede gelet op de mogelijk forensische consequenties. Onbegrijpelijk van de leiding op het IFV is ook dat een dergelijk kennis deficiënte 'onderzoeker' op het gebied van brandpreventie, met een verantwoordelijke en consequenties dragende brandpreventieve meta beoordeling van ervaren, bevoegde en daarbij

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

voorwaardelijk bekwame diensthoofden wordt opgescheept. Dit vanuit het instituut dat (ook commercieel) de opleidingen en examens tot die wettelijk verplichte bekwaamheid verzorgd.
De burgemeester geloofde vooraf in de expertise van het IFV. Waar dat geloof, gelet op de IOOV rapportages over gebrek aan bekwaamheid en competentie bij de brandweer, met ook nog openbaar gerapporteerd gebrekkige leerstof, dat *nota bene* is veroorzaakt/niet verhinderd door dit instituut, dan op zou kunnen zijn gebaseerd, blijft mij een raadsel.

De vraag die werd gesteld ontstond bij B&W van Nijmegen op het memorandum van twee regionale diensthoofden.
Opmerkelijk is hierbij dat de twijfel niet eerst direct werd teruggekoppeld met bijvoorbeeld de eenvoudige vraag:
"Weten jullie het wel zeker van dat pas later geldige Bouwbesluit; waardoor de eigenaar van het gebouw mogelijk in ernstige gebreke is gebleven en wij tot eerdere aanschrijving zouden moeten zijn overgegaan?"
Nee: *'de vuile (regionale) was ging meteen de deur uit'*.

4.2 Resultaten van IFV 'onderzoek': '
Babylon revisited'

4.2.1 Als eerste resultaat wordt gemeld dat niet de Bouwverordening maar toch het Bouwbesluit van toepassing was op de vluchtwegen en dus impliciet: dat de regionale diensthoofden niet in staat blijken te zijn om de vergunning voorwaarden zorgvuldig/begrijpend te kunnen lezen.
Dit zou betekenen dat de vergunning verlening uit 1993 als '*onzorgvuldig genomen beschikking*' zou kunnen worden aangemerkt en eventueel secundair eerst achteraf het verwijt aan de eigenaar kon worden gericht; waaruit dan direct weer een jarenlang onderhouden gebrek aan wettelijk verplichte handhaving door de met de brandweerzorg belaste overheid blijkt.

4.2.2 Als tweede resultaat wordt vermeld dat inderdaad het trappenhuis 1 niet voldoet aan de (prestatie; FV) norm uit het Bouwbesluit.
Dan wordt, via de anonymus op het IFV, via de zogenaamde '*gelijkwaardigheid*', de gemeente als '*kool*' en de eigenaar als '*geit*' '*in een klap'* mogelijk toch weer '*gespaard';* in 1 duizelingwekkende 'redenering'.

Dan maar eerst het BZK infoblad gelijkwaardigheid Bouwbesluit:
"*Gelijkwaardigheid moet aan het bevoegd gezag voldoende aannemelijk worden gemaakt. Wanneer in een vergunning aanvraag voor het bouwen of een vergunning aanvraag of melding voor brandveilig gebruik van een gebouw een beroep op gelijkwaardigheid wordt gedaan, wordt gelijkwaardigheid betrokken bij de beoordeling van die vergunning aanvraag/melding.*"

Het gaat dan om '*gelijkwaardige'* prestatie-eisen waar door de aanvrager een gemotiveerd beroep wordt gedaan.
Terwijl de eisen te stellen aan vluchtwegen in het Bouwbesluit vooral ook gesteld zijn op het niveau van functionele eisen! Hoe dan ook, in de vergunning van 1993 zou dan expliciet de discussie over '*gelijkwaardige*' prestatie-eisen eerst die uit het Bouwbesluit, vanuit het regionale brandweeradvies (prestatie eisen) en daarop de alternatief door de bouwer voorgestelde '*gelijkwaardige*' eisen, voorwaardelijk tot hetzelfde functionele resultaat leidende, met uiteindelijk de expliciet gemotiveerde beslissing door het bevoegd gezag.

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Iets dergelijks, zo fundamenteel voor bestuurlijke en maatschappelijke beoordeling, wordt in geen van de 'onderzoeken', expliciet en dus toetsbaar (*transparant,* zegt men ook wel), gesteld.

Hoe kan dan de anonieme gelaten 'deskundige' bij het IFV beweren dat; het *" is aannemelijk (*Sic!*) dat de situatie met de verleende bouwvergunning is geaccepteerd op basis van gelijkwaardigheid."*
'Aannemelijke' achteraf verzonnen '*gelijkwaardigheid'* zonder de formele motivering en expliciete vastlegging daarvan?
Hoe gaat dan zoiets in zijn werk? Ik geloof er geen barst van!
(Op de zeer slechte kopie van de tekening (Figuur 1; IFV) meen ik te zien dat er geknoeid is op die tekening in de trappenhuizen 1 en 3; waardoor mogelijk belangrijke gegevens voor duiding zijn 'verdwenen'.)

Het toppunt van krompraat tot Babylonische spraakverwarring en daarmee desinformatie zit in de staart van de IFV brief:
"de kwaliteit van de uitvoering van de vluchtroutes is geen onderdeel van dit onderzoek."
Laat ik nu op mijn logisch denken en gezond verstand oordelen dat een vluchtroute pas een vluchtroute genoemd mag worden, en meegeteld als zodanig aanwezig, indien deze eerst aan die uitvoeringseisen voldoet! (De verzamelingenleer schrijft dit mij immers ook logisch dwingend voor!)
Dit denken ligt op het IFV en in bestuurlijk Nijmegen dan kennelijk nog wel eens anders; is mij in verbijstering duidelijk geworden.

De conclusie van de burgemeester uit het IFV 'rapport': *"dat de vluchtsituatie (*Sic!*) met betrekking tot het trappenhuis dat niet tot het aansluitend terrein doorloopt geen strijd oplevert met de actuele bouwregelgeving."* is onwaar op premisse niveau!
Dat was zelfs ook al wel impliciet het geval; doordat de vluchtroute niet op daadwerkelijke uitvoering werd beoordeeld als op uitvoering geschikt bevonden .....vluchtroute.....kon deze nooit aan de *bouwregelgeving* voldoen!
De door de IFV anonymus blootgelegde 'leesblindheid' of gebrekkig begrijpend lezen voor vergunning voorwaarden bij de regionale diensthoofden is in bestuurlijk Nijmegen mogelijk besmettelijk geworden?

Die 'vluchtroute' is dan, zonder verantwoorde toets op geschiktheid, nog steeds geen werkelijke vluchtroute en kan dus nooit voldoen aan enige regelgeving daaromtrent! (Een verplicht opgelegd zorgvuldig woordgebruik zou Babylon kunnen genezen.)

Maar bovendien is die '*gelijkwaardigheid*' nooit tijdig als alternatief van het wettelijk advies gesteld en formeel (reg, brw. cdt.) beoordeeld en daarop gemotiveerd door het bevoegd gezag, al dan niet conform het advies, gemotiveerd bekrachtigd.
Dan pas is er, beoogd bekwaam en bevoegd beoordeeld, '*gelijkwaardigheid*' en dan pas is er geen *strijd met de voorschriften* meer.

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Als er dan ook andere prestatie eisen moeten zijn gesteld, zoals gespecificeerde draairichting, zelfsluitendheid en (richting eenzijdig!) 'paniek' sluitwerk, rook- en brandvrije verkeersruimten en bewegwijzering, dan is het voor mij ondenkbaar, wat men toch maar anoniem op het IFV achteraf weet te bedenken, om mensen eerst met de (draai- en sluit- en bewegwijzering-) richting mee..... en vervolgens via het trappenhuis, een traject tegen de (draai- en sluitrichting!) in, zich over grotere afstanden (over welke verdieping ?) een onbekende weg, ook eerst tegen de bewegwijzering in, te doen zoeken.
Ja, dan wordt niet gelet op de brand- en rookvrije eigenschappen van materialen die voorwaardelijk een vluchtweg tot vluchtweg maken. Dit in een richting die, indien de gang door rookhinder niet is te gebruiken, ook het andere mogelijke vluchttrappenhuis acuut onbereikbaar maakt.
Deze Babylonische spraakverwarring, die vooraf aan de bouw had moeten worden ontdekt en beëindigd, wordt nu opgestart op belastinggelden; eerst nadat de gebouwde situatie ernstig gevolgen heeft veroorzaakt. Kan men daarop dan wat leren?

Formeel voldoet iets pas aan de brandpreventie voorschriften, en is daarmee niet meer *in strijd*, als dat expliciet en tijdig (vooraf) door het bevoegd gezag is gemotiveerd en bekrachtigd; moet dat nog worden voorgehouden?
Logischerwijs kan men ook geen conclusie betwijfelen of vervangen; zonder de waarde en dus de waarheid van de onderliggende feiten/premissen te beoordelen; moet dat nog iemand worden voorgehouden na de eeuw van Verlichting?

Ik vertrouw erop u naar behoren te hebben geïnformeerd en hoop dat u uw collega's in de andere gemeenten van uw brandweerregio ook laat delen in deze informatie.

Bovendien zou u het OM kunnen/moeten informeren hiermee; gelet op de duidelijke praktijk en theorie, die zich over vrijwel een eeuw in brandpreventie wetgeving, vakliteratuur en normen heeft gevestigd, zijn zeker deze gebouwen (welk nog meer?) voor verantwoorde en al zeer beproefde wettelijke brandweerzorg verzaakt.
Dit voor een bekwaam opgesteld advies (van de wettelijk adviseur), een expliciet geformuleerd besluit daarop, voor een oplevering inspectie na elke (ver)bouw en voor handhaving op de strafbaarheid van overtredingen, die voor opsporing operationeel moet worden gemaakt (BOA's brandweer) via de van toepassing zijnde de gemeentelijke verordeningen (w.o. de BBV).
Een redelijk vermoeden van voorwaardelijke opzet, schuld, nalatigheid, plichtsverzuim, in relatie tot de wettelijke brandweerzorg kan inhoudelijk op toetsbare criteria worden gevormd; via de inhoud van de van toepassing zijnde (vooral voor uitvoering ook decentrale) wetgeving.
Waarbij de eventuele nalatigheid, t.a.v. de wettelijk verplichte vaststelling van die decentrale wetgeving (verordeningen), een mogelijke (deel)verklaring voor uitvoerende verzaking met zich brengt; wegen dan ontbrekende bestuurlijke aansturing (formeel beleid). Zie ook: *Bestuurlijke aansturing brandweer, IOOV* ; herhaalde rapportage over dit ernstige probleem in NL.

Brief aan de raad - dhr. Vos Gemeentelijke dossierrapportage De Notenhout

Dan had ik het nog niet over de bestrijding fase; dat houdt u nog te goed.

Beter (te) laat dan nooit; zeg maar.

Met verschuldigde hoogachting,
w.g.

Drs. F.W.J. Vos (F.I. Fire E.)
Mergelkamp 38
D 47559 Kranenburg
Duitsland

Brief aan de raad - Fractie PvdA ontslagbrief fractievolger dhr. P. Kubben

reg.nr.: 15.0004150
processverantw.: BM50
INGEKOMEN
15 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
class.nr.: 751
afgedaan:

Aan: de voorzitter van de gemeenteraad

Nijmegen, 15 april 2015

Onderwerp: Ontslag

Geachte voorzitter,

Hiermee wil ik u en de gemeenteraad laten weten terug te treden dat Paul Kubben als fractievolger van de PvdA per direct zal terugtreden.

Met vriendelijke groet,

Marc van Nijnatten
Fractievoorzitter PvdA Nijmegen

Brief aan de raad - dhr. Vos opnieuw desinformatie gemeenteraad over brand . . .

reg.nr.: 15.0004213
procesverantw.: BM50 BJ4
INGEKOMEN
16 APR. 2015
GEMEENTE NIJMEGEN
cl. 75'
afgem.

Van: Fred Vos [mailto:fredvos@t-online.de]
Verzonden: donderdag 16 april 2015 15:16
Aan: Griffie
CC: Jasper van Gruijthuijsen
Onderwerp: opnieuw desinformatie gemeenteraad over brand de notenhout

Geachte leden van de gemeenteraad,

U is uiteraard bekend met de 2 rapporten waarover ik u al uitgebreid van informatief commentaar voorzag.

Nu ik de bouwvergunningen voor de bouw van de snackbar met de voorwaarden onder ogen heb gekregen is mij ook op een andere wijze gebleken dat u 'grondig' wordt gedesinformeerd.

De regionale diensthoofden verklaarden dat voor de bouwvergunning (flat) niet het Bouwbesluit maar de (oude) Bouwverordening geldig was. Een desinformerende onwaarheid.
Het brandweeradvies waarna wordt verwezen, als voorwaarde 5, (niet te vinden op aanvraag De Gelderlander) was van 1989 en dat kan dan dus ook slechts op de (oude) Bouwverordening berusten.
De algemene verwijzing (voorwaarde 1) betreft echter weer wel het Bouwbesluit!

Hoe kunnen de regionale diensthoofden (medewerkers) dat nu in het vergunningen dossier onderzoek (2 A4-tjes vergunning)) over het hoofd hebben gezien?

En hoe kan dan daarop de IFV anonymus, wiens bevindingen en conclusies zijn '*verwerkt*' in het rapport wel gelezen hebben dat onder 1 (juridisch ongenuanceerd) werd verwezen naar het Bouwbesluit, maar dan weer niet gelezen hebben dat onder 5 verwezen werd naar een brandweer advies van 1989?
De Brandweeracademie (IFV) heeft bij 'onderzoek' geen interesse in het brandweer advies? Interessant.

Hoe kon het IFV rapport de stelling bevatten dat het '***aannemelijk'*** was dat er op '*gelijkwaardigheid*' uit het Bouwbesluit (na 1992)!
het expliciet daarin niet toegestane doodlopende trappenhuis toch wel weer was toegestaan?
Het bij de vergunning behorende brandweeradvies kan (chrono)logisch immers geen '*gelijkwaardigheid*' uit het Bouwbesluit 1992 bevatten: het is van 1989!

Politiek blijft het dan interessant om te weten hoe, op die volstrekt onmogelijk en onlogische '*aannemelijkheid*', de zo pijnlijke twijfel van B&W, over noodzakelijk gebleken handhaving op het Bouwbesluit, 'denkend' kon worden geaccepteerd en als betrouwbare 'informatie' aan uw raad kon worden voorgesteld.

Voor een wetenschapper zijn er grenzen aan de hoeveelheid onzin die hij bereid is serieus te verdragen, voor politieke controleurs ligt dat mogelijk toch anders; ben ik bang.

In vertrouwen u naar behoren te hebben geïnformeerd en met verschuldigde hoogachting,

Fred Vos.

Initiatiefvoorstel - ChristenUnie Nijmegen burgerinitiatief Voorkomen . . .

ChristenUnie Nijmegen
Heidebloemstraat 18
6533 SP Nijmegen
[redacted]

Lent, 30 maart 2015 BM 20

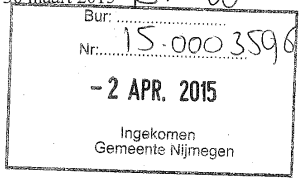

Aan de gemeenteraad van Nijmegen
t.a.v. de voorzitter burgemeester Hubert Bruls
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Burgerinitiatief Voorkomen misstanden in de Prostitutie

Geachte heer Bruls,

Prostitutie in Nijmegen leidt tot zoveel menselijk leed dat wegkijken geen optie meer is: mensenhandel, uitbuiting van zeer jonge, buitenlandse meisjes en drugsverslaving.

Door een wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening willen wij de situatie van de prostituees op drie belangrijke onderwerpen verbeteren:

1. verbieden van 24-uursverblijf in het bordeel en daardoor creëren van rustmomenten en meer onafhankelijkheid van de pooier.
2. verbod op straatprostitutie buiten de tippelzone niet alleen voor de prostituee (zoals nu), maar ook voor de klant en de pooier.
3. introduceren van een contactmoment tussen klant en medewerker van de gemeente op de afwerkplek. Dit met als doel het vergroten van de veiligheid van de prostituee.

Door middel van dit burgerinitiatief, ondersteund door 2000 individuele Nijmegenaren, de ChristenUnie Nijmegen, stichting Het Huis op de Muur, CHAP, Anke van Vlastuin wijst prostitutie de deur en Exxpose vragen wij de gemeenteraad van de gemeente Nijmegen daarom het bijgevoegde besluit te nemen.

Indicatieve kosten
In formele zin ontstaan er geen directe kosten door dit burgerinitiatief; echter is aannemelijk dat de handhavingskosten en kosten voor uitstapprogramma's toenemen.
Daar staat tegenover dat er rijkssubsidie beschikbaar is voor uitstapprogramma's.

Met vriendelijke groeten,

Dirk Bussche
ChristenUnie Nijmegen

Bijlagen:
- besluit en toelichting
- ondersteuningslijsten met eerste 130 onderschriften

Initiatiefvoorstel - ChristenUnie Nijmegen burgerinitiatief Voorkomen . . .

Toelichtingen

toevoegen Artikel 3.2.3 APV
Hoofdstuk 5 Arbeidstijdenwet regelt arbeids- en rusttijden. Door deze voor alle prostituees (ook zelfstandig werkende) van toepassing te verklaren wordt 24-uursverblijf in de bordelen voorkomen. Voor de duidelijkheid kunnen Burgemeester en Wethouders deze bepaling opnemen in bijlage 2B APV onder paragraaf 5.4.9; hierover is echter geen burgerinitiatief mogelijk.

wijzigen Artikel 5.3.b APV
dit geeft gemeente en politie handvat om toe te zien op het verbod 24-uursverblijf

wijzigen Artikel 3.2.6 lid 1 APV
in lid 2 komen de uitzonderingen (dus meerderjarig, alleen nieuwe Marktstraat, alleen met registratie, na 20:00 uur etc). Dan mag het dus afwijkend van het verbod in lid 1 wel. Door de klant en pooier ook in deze systematiek te betrekken, zijn die formeel reeds in overtreding als een prostituee bijvoorbeeld niet geregistreerd of minderjarig is. Dit is gewenst. Als dat uit onwetendheid gebeurt, dan is de sanctie volgens de algemene regels licht: een agent mag eisen direct weg te gaan. Maar als het willens en wetens gebeurt (bijvoorbeeld bij herhaling), dan worden de andere straffen uit art. 6.1. APV mogelijk (gebiedsverbod, boete tot in uiterst geval hechtenis tot 3 maanden).

Wijzigen Artikel 3.2.6 lid 2
het contactmoment dient ter preventie van gewelàsdelicten: door het persoonlijk contact wordt psychologisch geweld tegengegaan en kunnen gebiedsverboden beter worden gehandhaafd en duidelijk minderjarige prostituanten worden geweerd.

Initiatiefvoorstel - ChristenUnie Nijmegen burgerinitiatief Voorkomen . . .

Besluit

toevoegen Artikel 3.2.3 APV

5.Prostituees mogen zich alleen onder en direct voor en na werktijden in de werk- en verblijfsruimten van de seksinrichting bevinden. Sluitingstijden volgens lid 1 zijn geen werktijden. De bepalingen uit hoofdstuk 5 Arbeidstijdenwet worden van toepassing verklaard ook voor situaties waarin geen sprake is van een gezagsrelatie russen exploitant en prostituee.

6.De exploitant en beheerder van een seksinrichting of escortbedrijf is verantwoordelijk voor het naleven van lid 5.

wijzigen Artikel 5.3.b APV

oud: gedurende de tijd dat het bedrijf gesloten dient te zijn en indien ambtenaren van politie hun vermoeden uiten dat daarin of aldaar bezoekers aanwezig zijn.

nieuw: gedurende de tijd dat het bedrijf gesloten dient te zijn en indien ambtenaren van politie hun vermoeden uiten dat daarin of aldaar bezoekers of prostituees aanwezig zijn.

wijzigen Artikel 3.2.6 lid 1 APV

oud: Het is verboden, door handelingen, houding, woord, gebaar of op andere wijze, passanten tot prostitutie te bewegen, uit te nodigen dan wel aan te lokken

nieuw: Het is verboden, door handelingen, houding, woord, gebaar of op andere wijze, passanten tot prostitutie te bewegen, uit te nodigen dan wel aan te lokken. Het is verder verboden in de openbare ruimte als klant seksuele diensten te vragen of prostituees ertoe aan te zetten deze diensten aan te bieden.

Wijzigen Artikel 3.2.6 lid 2

oud: Het bepaalde in het eerste lid geldt niet op of aan door het college van burgemeester en wethouders aangewezen wegen en gebieden, indien de bij dat besluit vastgestelde voorschriften in acht worden genomen; deze voorschriften betreffen in ieder geval de tijden, waarop het verbod in het eerste lid vermeld niet geldt, de leeftijd van de prostituee en de locatie waar het afwerken dient te geschieden.

nieuw: Het bepaalde in het eerste lid geldt niet op of aan door het college van burgemeester en wethouders aangewezen wegen en gebieden, indien de bij dat besluit vastgestelde voorschriften in acht worden genomen; deze voorschriften betreffen in ieder geval de tijden, waarop het verbod in het eerste lid vermeld niet geldt, de leeftijd van de prostituee en de locatie waar het afwerken dient te geschieden. Deze voorschriften stellen verder als voorwaarde voor het gebruik van de afwerklocatie een contactmoment tussen prostituant en een medewerker van de gemeente.

Brief aan de raad - Burgemeester reactie op burgerinitiatief - Voorkomen . . .

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

LEDEN VAN DE GEMEENTERAAD
NIJMEGEN

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
22 april 2015	BM50/15.0004171	Renée Waumans

Onderwerp	Datum uw brief	Doorkiesnummer
Burgerinitiatief 'Voorkomen Misstanden in de Prostitutie'		3292020

Leden van de Gemeenteraad,

Op 2 april ontving ik het burgerinitiatief "Voorkomen Misstanden in de Prostitutie" van de ChristenUnie Nijmegen. U treft het voorstel hierbij aan. De verordening burgerinitiatief bepaalt de wijze waarop het initiatief in behandeling moet worden genomen.

Een eerste stap is een beoordeling of het initiatief aan de vereisten genoemd in de verordening voldoet. Ik bericht u dat dit niet het geval is en dat de indieners twee weken tijd krijgen om de geconstateerde gebreken te herstellen. Ter informatie stuur ik een kopie van de brief die ik aan de indieners heb verzonden als bijlage mee.

Hoogachtend,

drs. H.M.F. Bruls
Voorzitter gemeenteraad Nijmegen

Brief aan de raad - Burgemeester reactie op burgerinitiatief - Voorkomen . . .

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

GEMEENTE Nijmegen

Gemeenteraad
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

ChristenUnie Nijmegen
T.a.v. dhr. D. Bussche
Heidelbloemstraat 18
6533 SP Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
22 april 2015	BM50/15.0004170	Renée Waumans
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Burgerinitiatief 'Voorkomen Misstanden in de Prostitutie'		3292020

Geachte heer Bussche,

Ik heb uw burgerinitiatief "Voorkomen misstanden in de Prostitutie" van 2 april 2015 geregistreerd onder nummer 15.0003596 in goede orde ontvangen. Zoals de griffie u eerder berichtte beoordeel ik als voorzitter van de raad of het burgerinitiatief aan de eisen voldoet, zoals deze opgenomen zijn in de "verordening burgerinitiatief (2004)". Deze toets heeft inmiddels plaatsgevonden en geleid tot de conclusie dat het burgerinitiatief op juridische gronden conform artikel 3, lid a niet als zodanig in behandeling kan worden genomen.

Het burgerinitiatief stelt een wijziging van artikel 5.3.b APV voor. Dit betreft echter niet een artikel uit de APV zelf, maar het gaat om artikel 5.3, aanhef en onder b van Bijlage 2B bij de APV. In deze bijlage zijn de nadere regels zoals bedoeld in artikel 3.1.3 van de APV geregeld. Gelet op tekst van artikel 3.1.3 van de APV (artikel 3.1.3: Met het oog op de in artikel 3.3.2 genoemde belangen, kan het college van burgemeester en wethouders over de uitoefening van de bevoegdheden in dit hoofdstuk nadere regels vaststellen) is de bevoegdheid tot het vaststellen van die nadere regels voorbehouden aan het college van burgemeester en wethouders. De gemeenteraad kan dus niet de inhoud van de nadere regels vaststellen, zoals het initiatief wel voorstelt.

In artikel 3.2.6 lid 2 van de APV wordt verwezen naar de voorschriften zoals bedoeld in Bijlage 2A-1 bij de APV. Gelet op de tekst van artikel 3.2.6 lid 2 (het bepaalde in het eerste lid geldt niet op of aan door het college van burgemeester en wethouders aangewezen wegen en gebieden, indien de bij dat besluit vastgestelde voorschriften in acht worden genomen; deze voorschriften betreffen in ieder geval de tijden, waarop het verbod in het eerste lid vermeld niet geldt, de leeftijd van de prostituee en de locatie waar het afwerken dient te geschieden) ligt de bevoegdheid tot het stellen van die voorschriften bij het college van B&W en niet bij de raad.

Brief aan de raad - Burgemeester reactie op burgerinitiatief - Voorkomen . . .

Gemeente Nijmegen
Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

Vervolgvel
1

Volgens artikel 6, lid 4 stel ik u in de gelegenheid om de geconstateerde gebreken te herstellen binnen een termijn van twee weken na dagtekening van deze brief.
Wanneer ik uw aangepaste voorstel ontvang zal ik deze opnieuw toetsen ten aanzien van artikel 3, lid a.

Mocht u nog vragen hebben, bel gerust met de griffie, 024 – 329 90 30.

Met vriendelijke groet,
Voorzitter gemeenteraad Nijmegen,

drs. H.M.F. Bruls

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

Wijkmanagement

Ingekomen stuk D1 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 96 10
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
24 maart 2015	WM00/15.0001896	Ewart van der Putten
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Beschrijving proces en product Wijkaanpakprogramma "Wolfskuil voor elkaar"		(024) 3292519

Ontwikkeling wijkaanpakprogramma's
Het programma Wijkontwikkeling zet in op een samenhangende aanpak van kansen en problemen op het terrein van leefbaarheid en veiligheid in de wijken. We werken daarvoor samen met bewoners, ondernemers en professionele netwerken in de wijken (o.a. rondom wonen en woonomgeving, overlast en veiligheid, onderwijs, zorg en hulp) We stimuleren verbindingen van deze buitenwereld met onze eigen organisatie en tussen de verschillende netwerken in de wijk (o.a. via wijkmedia). Binnen de bestuurlijke opdracht zoals verwoord in het ambitiedocument Participatie en Actief Burgerschap (Meedoen in Nijmegen), dragen wij zo de basishouding van de nieuwe overheid uit: loslaten, ruimte geven, van binnen naar buiten, vertrouwen hebben, gelijkwaardigheid en wederkerigheid.
Vanuit deze opdracht wordt ook gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuwe stijl voor wijkaanpakprogramma's (1 wijk, 1 plan). Het zijn geen allesomvattende statische visies, of uitvoeringsprogramma's waarbij alleen de gemeente aan zet is. Met de wijkaanpakprogramma's (WAP) nieuwe stijl ontsluiten we, voor een breed lezerspubliek, kennis van de wijk: het wijkprofiel, de wensen en inzet van allerlei partijen (waaronder bewoners) en de verschillende mogelijkheden voor het leggen van verbindingen en het geven van feedback. Daarmee helpen we contact binnen de wijk en tussen de wijk, de gemeente en andere instanties te vergemakkelijken en voorzien we partijen van inspiratie om in beweging te komen, om mee te bouwen aan het leefklimaat in de wijk. In toenemende mate zullen de onderdelen van het WAP 'online' komen en open staan voor aanvullingen, reacties etc. Het 'digitale' WAP ontwikkelt zich gedurende het jaar dan verder door. Een analoge versie zal dan in een volgende kalenderjaar opnieuw worden opgesteld.

"Wolfskuil voor elkaar"
Bijgaand treft u ter kennisname het recent tot stand gekomen WAP Wolfskuil aan: 'Wolfskuil voor elkaar'. Het document is weliswaar onder onze verantwoordelijkheid tot stand gekomen, maar

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

niet door ons vastgesteld. Het is namelijk een product in voortdurende ontwikkeling, dat op zichzelf geen vast te stellen beleid van de gemeente bevat.

We beschouwen het WAP als een uitnodiging aan onze eigen organisatie, bewoners en andere partijen om er bij het maken van beleid, het opzetten van projecten en het leggen van verbindingen, rekening mee te houden.
De instrumenten die we inzetten om dat proces te faciliteren staan ook in het WAP beschreven.

De thema's in het WAP Wolfskuil zijn:
A. Ontmoeting
B. Gezondheid en bewegen
C. Zorg voor elkaar
D. Communicatie
E. Groen
F. Duurzaamheid

Volgende WAP's
Komende tijd zullen er meer WAP's nieuwe stijl tot stand komen. Deze zullen wij u eveneens toezenden. Wij nodigen u, en met name de Wijkwerkgroep Actief Burgerschap, van harte uit kennis te nemen van de inhoud en vanuit uw specifieke rol mee te doen aan de ontwikkeling van onze prachtige Nijmeegse wijken

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Bijlage: Wijkaanpakprogramma Wolfskuil

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

Wolfskuil voor elkaar!

1 wijk – 1 plan

Wijkaanpakprogramma 2015

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

Inleiding

"Wolfskuil voor elkaar" is de titel van het wijkaanpakprogramma voor de Wolfskuil. We dragen hiermee uit dat we de Wolfskuil een prettige en leefbare wijk willen houden EN vooral dat we dat samen doen. In de komende jaren zal het in de wijken minder gaan om het realiseren van (gemeentelijke) projecten. Veel meer zal het gaan om het versterken van de gemeenschap op buurt- en wijkniveau. Hiervoor zijn alle partijen in het wijknetwerk aan zet. Bewoners, ondernemers, gemeente en instellingen, pakken hun eigen rol, maar doen dat ook in verbinding met elkaar.

Als ondersteuning voor dat wijknetwerk bieden we vanuit Wijkmanagement dit wijkaanpakprogramma (WAP) aan. Vanuit een 'helicopterview' bezien beschrijven we achtereenvolgens:

- een profiel van de wijk (kansen/bedreigingen)
- een wijkagenda (belangrijke ontwikkelthema's)
- het wijknetwerk (de belangrijkste partijen)
- de verschillende vormen voor wijkgerichte communicatie
- en wijze waarop partijen in het netwerk elkaar van feedback op hun rol/taak kunnen voorzien.

Hiermee sluiten we aan bij de werkwijze van ' 1 wijk, 1 plan'. Daarbij slaat 'plan' niet op een allesomvattende integrale visie en aanpak voor de wijkontwikkeling, maar gaat het om een overzicht op hoofdlijnen, een handreiking aan het netwerk tot het ondernemen van actie en samenwerking, met veel ruimte voor de wijkdynamiek en nadere concrete invulling op basis van actualiteit en voortschrijdend inzicht. Dit geheel levert een levend en organisch groeiend programma voor de wijk op . Een programma dat in uitvoering wordt genomen door verschillende samenwerkingsverbanden binnen het wijknetwerk. De rol van Wijkmanagement in dit geheel is vooral faciliterend: vinden en verbinden. De instrumenten die we daarvoor inzetten beschrijven we ook in dit WAP.

** In het plan staan veel interactieve links opgenomen. Wanneer u de versie in Word leest dan kunt u de Ctrl toets ingedrukt houden en dan met de muis klikken om naar de juiste pagina te gaan.*

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

1. Overzicht/profiel

Het maken van een profiel van een wijk wordt sterk bepaald door de invalshoek die wordt gekozen. Wij gebruiken hieronder verschillende bronnen: informatie vanuit de Stads en Wijkmonitor, indrukken verkregen tijdens gesprekken met bewoners en professionals en onze eigen waarneming.

Wijkfilm
Er wordt gewerkt aan een wijkprofiel nieuwe stijl. Bewoners gaan samen met een professionele filmmaker een gefilmd portret van de wijk maken, bedoeld voor iedereen die interesse heeft in de wijk en zich hiervan snel een levend beeld wil vormen. Het filmpje is in het voorjaar van 2015 klaar en wordt geplaatst op het Youtube –kanaal van de gemeente en op wijkwebsite De Wester: https://www.youtube.com/user/GemeenteNijmegen www.dewester.info

De wijk Wolfskuil scoort in de stads en wijkmonitor op de indicatoren sociaal klimaat en woonomgeving onder het Nijmeegse gemiddelde. Dit beeld is de laatste jaren stabiel gebleven. Dit wil echter niet zeggen dat de wijk stil staat. Zowel in sociaal als fysiek opzicht is de wijk volop in beweging.

Sociale Klimaat
De Wolfskuil is een mix van inwoners van het eerste uur met een wat lager sociaal/economisch profiel en nieuwe instroom met een wat hoger profiel. De wijk kent relatief veel bewoners met uitkeringen, onderwijsachterstanden en aandachtsgroepen op het gebied van zorg en welzijn. Daar tegenover staat dan weer een bovengemiddeld scorende basisschool Michiel de Ruijter en er zijn veel nieuwe bewoners die ondernemend (ZZP netwerk) en creatief zijn en hun expertise en initiatieven ten diensten van de hele wijk stellen.

Voorbeelden
Kunstexpress is een maatjesproject in Nijmegen Oud West, speciaal voor kinderen die interesse hebben in muziek, toneel, dans, schrijven of beeldende kunst. Deze kinderen komen uit een gezin waar geen geld is voor kunsteducatie. Het kind krijgt persoonlijke aandacht van het maatje, waardoor zijn of haar zelfvertrouwen groeit.). De wijkfabriek, een onderneming van en voor bewoners, te vestigen in twee lege woningen bij het Hobbycentrum, wordt een broedplaats voor startende ondernemers en creatieve buurtbewoners.

In de Wolfskuil gaan de autochtone bevolking en Turkse gemeenschap goed samen.
Op het gebied van overlast zijn de thema's: jongerenoverlast, inbraken en hondenpoep.

Tegengaan van overlast
Om jongerenoverlast tegen te gaan maakt de afdeling Wijkmanagement een draaiboek in samenwerking met Politie, Bureau Toezicht en welzijnswerk voor de periode en locaties waar de

meeste overlast is te verwachten is. Door deze methode is de overlast flink verminderd.
De laatste jaren is er in de Wolfskuil veel tijdelijke bewoning geweest in oude woningen, mede hierdoor lagen de laatste tijd de inbraakcijfers in de wijk hoog. De Gemeente heeft samen met de Politie informatie verstrekt, o.a. door een inbraakpreventieavond, om zo de bewoners te wijzen op de gevaren en hoe men een woninginbraak kan voorkomen.
Hondenpoep is al jaren een hoog scorende overlast. Samen met bewoners zoeken de afdelingen Wijkmanagement, Stadsbeheer en Toezicht naar passende oplossingen van regulering tot ludieke acties: vlaggetjes in hondendrollen, serenade voor de hondenpoeper, meer hondenpoepstroken, stickers uitdelen met de tekst 'U bent een wildschijter', een rubriek 'drol van de week' in de Wester of het publiceren van het aantal boetes dat is uitgedeeld aan hondenbezitters.

We zien ook diverse initiatieven ontstaan waarbij bewoners de aanpak van overlast en de verbetering van de directe woonomgeving laten samen gaan. Ga eens kijken bij de Koninginnehof, Azaleaplein, Fresiastraat en het Florapark!

Zelf openbare ruimte creatief herinrichten?
Bewoners kunnen samen met de gemeente een plan voor het opknappen van de openbare ruimte maken. De taakverdeling tussen bewoners en gemeente bij de herinrichting en het latere onderhoud wordt dan op maat afgesproken. Door de participatie ontstaat er een grote betrokkenheid bij de leefomgeving en leren de bewoners elkaar goed kennen. Op alle plaatsen wordt daarmee een positief resultaat behaald, de omgeving ziet er aantrekkelijker uit, mensen werken samen en de overlast wordt makkelijker bestreden. De ervaring die hiermee is opgedaan kan op andere plekken in de wijk worden toegepast

Woonomgeving
Er is afgelopen jaar gestart met de nieuwbouw van het Nachtegaalplein (renovatie poortgebouw, bouw 24 appartementen). Bewoners hebben zich lange tijd gestoord aan het braakliggende terrein..
Het Jacobsterrein aan de Molenweg komt in 2015/16 in ontwikkeling en dat geldt ook voor de Rozenbuurt. Voor de Rozenbuurt is al een sociaal plan in werking (jan 2013), waardoor er veel mutaties zijn en veel vaste bewoners al zijn vertrokken. Lege woningen worden tijdelijk bewoond (bijv. door studenten). Dit is de opmaat naar sloop en nieuwbouw.
Daarnaast komt mogelijk het winkelgebied rondom de Aldi en AH aan de Molenweg in herontwikkeling met mogelijke consequenties voor het speelterrein en wijkcentrum de Driesprong.

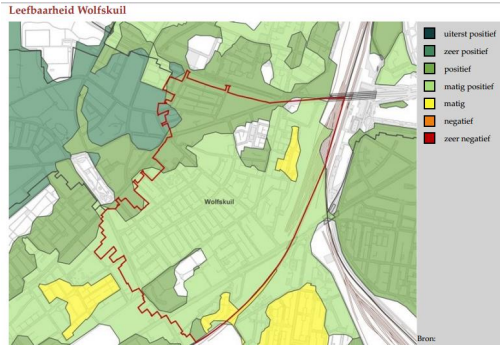

Plaatje uit de Stads & Wijkmonitor 2014 hoe bewoners de leedbaarheid waarderen in de Wolfskuil

Uitgebreidere informatie over de ontwikkelingen in de Wolfskuil vindt u in de stads en wijkmonitor: http://www2.nijmegen.nl/gemeente/onderzoekencijfers/stads-_en_wijkmonitor .
Kies DEEL WIJK en dan pagina 763 voor de Wolfskuil!

Een aantal voorzieningen in de Wolfskuil:

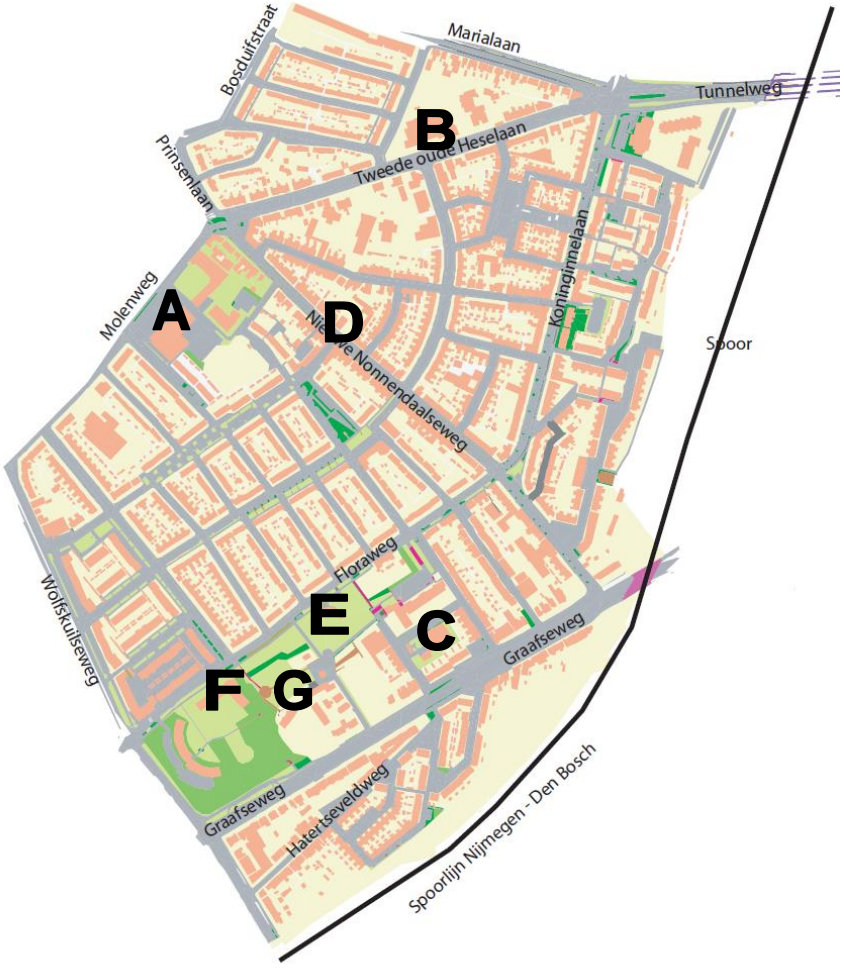

A: Winkelcentrum Molenweg (Noord)
B: Wijkcentrum Titus Brandsma (o.a. incl STIP) en Basisschool Michiel de Ruyter
C: Wijkcentrum Villa Nova
D: Hobbycentrum De Nonnendaal
E: Dierenweide Kobus
F: Basisschool De Wieken
G: Florapark

2. Kennis en kracht/wijkagenda van bewoners

Wat zijn nu de thema's waarvan bewoners zeggen dat ze bepalend zijn voor de ontwikkeling van de wijk en aangeven dat ze er graag mee aan de slag gaan? We hebben deze onderwerpen opgehaald via interviews en bijeenkomsten in de eerste helft van 2014. We beschrijven hieronder de opgehaalde ideeën, wensen, behoeftes en acties. We verwachten van de professionele partijen in de wijk dat zij deze thema's kennen en er in hun handelen rekening mee houden.

We zijn zeker niet uitputtend. Bewoners worden uitgedaagd zelf aan de slag te gaan, de lijst aan te vullen en vooral ook kenbaar te maken WAT ze doen en met WIE. De thema's staan daarom op www.dewester.nl en zijn daar interactief te volgen. Ook zullen we initiatieven delen via onze social media en met de medewerkers van De STIP en Tandem.

De belangrijkste thema's van de wijkagenda zijn:

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

A. Ontmoeting

- Laagdrempelige, open broedplaats(en) voor ontmoeting voor alle Kuulers: een plek of plekken waar jong en oud samen kunnen komen om gezellig en betaalbaar activiteiten te ontplooien, van koffiedrinken tot het zingen in een koor of het vormen van een Moeder(kind)club. NB. dit hoeven geen formele plekken als wijkcentra en cafés te zijn. Samen koken kan immers in elke keuken. En wat te denken van een straatontbijt?;
- Ontmoeting via (sociale) media en (straat)apps. Zo is er de gezamenlijke Facebookpagina "West is het nieuwe Oost", een nieuwsbrief en email. Als er in West meer bekendheid komt kunnen anderen het idee overnemen voor de eigen straat of buurt in de wijk. De mogelijkheid om aan te sluiten bij De Wester is er ook. Daarnaast hebben bewoners in de Fuutstraat een gezamenlijke app waarbij ze elkaar o.a. om hulp vragen, spullen uitlenen en ideeën delen;
- Hernieuwde start of invulling van het Kuulsewijkfestival.
- Een workshop "Kuuls praten".

Welke acties lopen al?

- De Wijkfabriek richt twee voormalige woningen van Portaal aan de nieuwe Nonnendaalseweg in als creatief/ondernemend centrum voor en door bewoners.
- Geïnteresseerden voor een koor/moederclub kunnen zich melden via de website (hier staan ook contactgegevens van bewoners die dat willen trekken. De contactgegevens staan ook in de bijlage van dit WAP)
- De initiatiefnemer van het boek Sterke Verhalen in de Wolfskuil, gaat een haalbaarheidsonderzoek doen naar een Kuuls wijkfestival waar het aanwezig cultureel talent zich kan laten zien.

B. Gezondheid en bewegen

- Actiever gebruik van openbare ruimte (parken): trimroutes etc;
- Eenzame ouderen via bewegingsactiviteiten samenbrengen;
- Wandelclubs, ook 's avond ter bevordering van veiligheid;
- Buurtkring (whatsapp) voor hulp bij ziekte van omwonenden
- Beter benutten aanwezige vervoerscapaciteit in de wijk (halen/brengen)
- Aanbod van diverse cursussen beter ontsluiten.

Welke acties lopen al?

- De gemeente realiseert met bewoners uit de wijk in 2015 een Ommetje in de Wolfskuil. Er zijn al diverse wandelommetjes in andere wijken: http://www2.nijmegen.nl/bezoek/sport_wandelen_natuur/wandelen_in_en_rond_nijmegen/ommetjes/_rp_center1_elementId/1_818128)

Twee bewoners hebben het initiatief genomen om informele sportclubjes op te starten. In 2015 wordt er gestart met de groepjes. Evt. interesse van andere bewoners kan gemeld worden bij de opbouwwerker van Tandem. Voor deze groep is inmiddels ook een aparte facebookpagina: https://www.facebook.com/dewolfislos

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

C. <u>Zorg voor elkaar</u>

- Hoe stap je over de drempel om hulp bij een ander te vragen? En welke hulpvraag is er nu precies? Hierbij kan een 'durf te vragen' cursus helpen of het in het zonnetje zetten van vrijwilligers: 'vrijwilliger van het jaar verkiezing'?
- Een telefooncirkel of digitale communicatie (vraag en aanbod) organiseren via bijvoorbeeld social media en De Wester, een prikbord, buurtborrel of een wijkkring zoals in Heseveld .
-

Themabijeenkomst

- Zorg voor elkaar en de mogelijkheden tot het verbinden van vraag en aanbod lenen zich bij uitstek voor een thema bijeenkomst i..s.m. het sociaal wijkteam en De STIP.

D. <u>Communicatie</u>

- Contact met de wijkagent: spreekuur bij bijv. De STIP of kantoor Portaal?;
- Meer info over de inzet van de straatambassadeurs: wie zijn ze en wat doen ze?;
- Betere en meer uitgebreide bezorging van De Wester: beschikbaarheid op diverse strategische plekken in de wijk;
- Wie zijn de werkers in de wijk?: overzicht met foto's van de werkers, korte omschrijving van de functie (steekwoorden) en de contactgegevens:
- Betere terugkoppeling van de bel- en herstellijn..

Wat loopt er al?:

- Dit document wordt door de redactie van de Wester online gezet. Iedereen kan zich dan online melden wanneer hij of zij zich ergens wil bij aansluiten. De buurtverbinder van MijnBuurtje houdt een vinger aan de pols.
- Er zijn al gesprekken met de Bel & Herstellijn om de terugkoppeling te verbeteren. Daarbij wordt ook de Bel & Herstel app van de Gemeente Nijmegen verder verbeterd.
- Via de buurtwebsite www.dewester.info zullen de werkers in de wijk steeds meer worden uitgedaagd om zich online bekend te maken met naam en functie zodat er een duidelijk overzicht ontstaat wie waar voor verantwoordelijk is in de wijk.

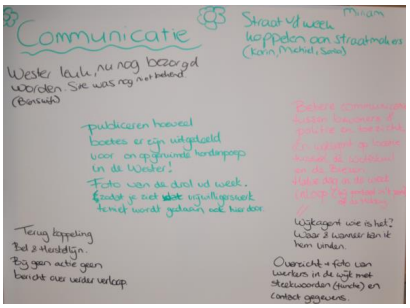

Foto: Bewonersavond Wolfskuil; ideeën bewoners

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

E. <u>Groen</u>

- Minder groen: bewoners van het complex Wolfverij aan de Floraweg willen graag aan de achterkant minder bomen t.b.v. lichtinval;
- Meer groen: boomspiegels laten aanplanten door bewoners (uitwisselen van plantjes), moestuinen (in eigen voortuin);
- Kwaliteit van het groen: evaluatie met gemeente over vrijwillig onderhoud boomspiegels (afscherming boomspiegels tegen fietsen/auto's, grondverbetering, verwijzingen naar hondenpoepveldjes), overzicht van hoveniersbedrijven t.b.v. sponsering, adopteren groenstroken om overlast hondenpoep tegen te gaan (Varenstraaat), verbetering samenwerking, onderhoud en actief gebruik van Florapark.

Tips

- Bewoners die ideeën hebben om in de openbare ruimte te participeren kunnen contact opnemen met de wijkbeheerder (http://www2.nijmegen.nl/content/1536186/wijkbeheerder_vincent_meijers)
- Wanneer bewoners boomspiegels (grond rondom de boom die meestal kaal is en soms helaas met hondendrollen) zelf willen inplanten en onderhouden dan kunnen ze zich aanmelden via: (http://www2.nijmegen.nl/wonen/milieuenafval/groen/groen_zelf_beheren/geveltuinen_en_boomspiegels/_rp_center1_elementId/1_971092)
- Bewoners die overlast hebben van de hondenpoep kunnen een ludiek stuk maken voor in De Wester;
- Bewoners, ondernemers zouden samen de "Vrienden van het Florapark" kunnen oprichten en met gemeente afspraken maken over inrichting, gebruik en beheer van het park.

Foto: Bewonersavond Wolfskuil; ideeën bewoners

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

F. <u>Duurzaamheid</u>

A. Energie ; o.a. zonnepanelen

- meer informatie en advies m.b.t. mogelijkheden: kunnen huurders zonnepanelen plaatsen, kunnen daken van grote gebouwen gebruikt worden voor collectieve panelen, kunnen straten verlicht worden via zonnepanelen?
- een brochure met 'tips en trics' om energieverbruik te verlagen. Zie ook www.klimaatverbondenergybattle.nl : energie besparen m.b.v. de Wattcher.

B. Groente verbouwen

- Groente verbouwen is trendy en zorgt voor ontmoeting. Er is vraag naar een volkstuin (of volkstuintjes) waar bewoners moestuintjes kunnen onderhouden. Een optie is het strookje aan de Varenstraat (Varenstraat / Nieuwe Nonnendaalseweg) dat nu als 'poepstrook' voor honden wordt gebruikt;
- de Wolfskuil heeft weinig ruimte heeft voor het aanleggen van een volkstuin. Maar een paar tegels uit de voortuin weghalen en daardoor ruimte maken om groente te planten, is een alternatief. Beplanting in kisten of potten is ook een optie.

C. Andere voorstellen voor een duurzame Wolfskuil:

- Gereedschap aan elkaar uitlenen.
- Inzamelen verfresten t.b.v. het hobbycentrum of bewoners. Het hobbycentrum fungeert dan als verzamel en afgiftepunt.
- Re- cycle, Re- use, Re-purpose, Re-pair aanmoedigen.
- Tegengaan verloedering van verkamerde woningen: meer toezicht op naleving van veiligheidsvoorschriften.

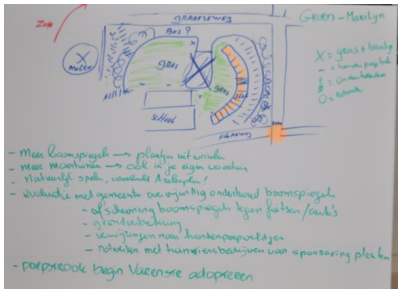

Foto: Bewonersavond Wolfskuil; ideeën bewoners

Tips en trics

- Duurzaamheid in de wijk kan een mooi thema zijn dat door de Wijkfabriek kan worden opgepakt. Misschien zijn er ook wel ZZPers in de wijk die hiermee aan de slag kunnen;
- In het najaar van 2014 zijn bewoners van de Wolfskuil, incl. de wethouder Wijken en Openbare Ruimte en de wijkbeheerder getest in een energiebattle. Hiermee proberen ze het energieverbruik van hun huis te verminderen en tips aan andere te geven hoe successen te behalen. De voortgang is te vinden op: www.klimaatverbondenergybattle.nl.
- Bewoners die hun huis energiezuiniger willen maken kunnen veel tips vinden op: http://www2.nijmegen.nl/wonen/milieuenafval/klimaat/energiezuinig_wonen

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

Hoe nu verder?

Hoe faciliteren we nu dat bewoners op genoemde thema's aan de slag kunnen, elkaar weten te vinden en ook laten weten hoe ver ze zijn? En hoe zorgen we ervoor dat andere partijen de agenda kennen en er mede naar gaan handelen? Hiervoor zetten we de volgende instrumenten in:

- Subsidies voor bewoners en wijkactiviteiten: de subsidiemiddelen zijn bedoeld aan aanjaagbudget. Aanvragen kunnen het hele jaar worden ingediend, waarbij geldt "op is op". We zullen naast de bestaande subsidierichtlijnen, de thema's van de wijkagenda gebruiken als toetsingskader. Een deel van het beschikbare subsidiebudget wordt via het knelpuntenfonds OudWest door bewoners zelf verdeeld in de wijk> link met contact opnemen. We vragen initiatiefnemers om de resultaten van hun projecten publiek te maken
- We plaatsen de thema's op de wijkwebsite en social media en dagen bewoners en professionals in het wijknetwerk uit zelf contact met elkaar te leggen EN resultaten te delen. Relevante contactgegevens worden publiek gemaakt. Ook zorgen we ervoor dat geslaagde projecten een podium krijgen om trots op te zijn of een inspiratie te zijn voor anderen o.a. via de filmpjes van NMGN Doet op Youtube. Zo blijf de ***Wolfskuil er voor elkaar!***
- We organiseren/faciliteren op maat thema- en feedbijeenkomsten (zie hoofdstuk feedback)
- We brengen bewoners regelmatig in contact met het gemeentebestuur via bezoeken van wethouder, college en raad.
- Het STIP en Sociaal wijkteam en de opbouwwerker van Tandem zijn ankerpunten voor vragen/informatie en het leggen van verbindingen tussen verschillende groepen en initiatieven. Zij zijn bekend met de wijkagenda.
- De Pipowagen: Wanneer bewoners iets voor de wijk willen organiseren en een mobiele uitvalbasis nodig hebben kunnen ze bij de Wijkbeheerder of Wijkmanager de Pipowagen aanvragen via: wijkmanagement@nijmegen.nl. De pipowagen beschikt over stroomaansluitingen, koffie/ thee en benodigdheden, banken, tafels ed.

3. Wijknetwerken, vormen van samenwerking en nieuwe energie

Het wijkniveau biedt een overzichtelijke schaal voor samenwerking. In de Wolfskuil bestaat een uitgebreid netwerk van bewonersgroepen, buurtcomités, belangenorganisaties en professionals. Alle partijen in dat netwerk werken vanuit hun specifieke rol en taak aan de ontwikkeling van de wijk (leefbaarheid, veiligheid zorg etc.), maar zijn ook gebaat bij samenwerking en dus kennis en overzicht van het wijknetwerk. Het gaat om vinden en verbinden op basis van maatwerk, steeds uitgaan van de logica van de bewoners, aansluiting zoeken bij wat er al is (de wijk als marktplaats) en het uitbouwen van successen.

Hieronder staan een aantal belangrijke partijen beschreven met hun hun rol/taken. **In bijlage 1 staan de contactgegevens.** Deze lijst is *absoluut niet* uitputtend. Er zijn nog veel meer partijen werkzaam en/ of waardevol voor de wijk, denk aan Leger des Heils, dagbestedingsinstellingen, moskee etc.. We vragen deze partijen zichzelf expliciet kenbaar te maken o.a. via www.dewester.info.

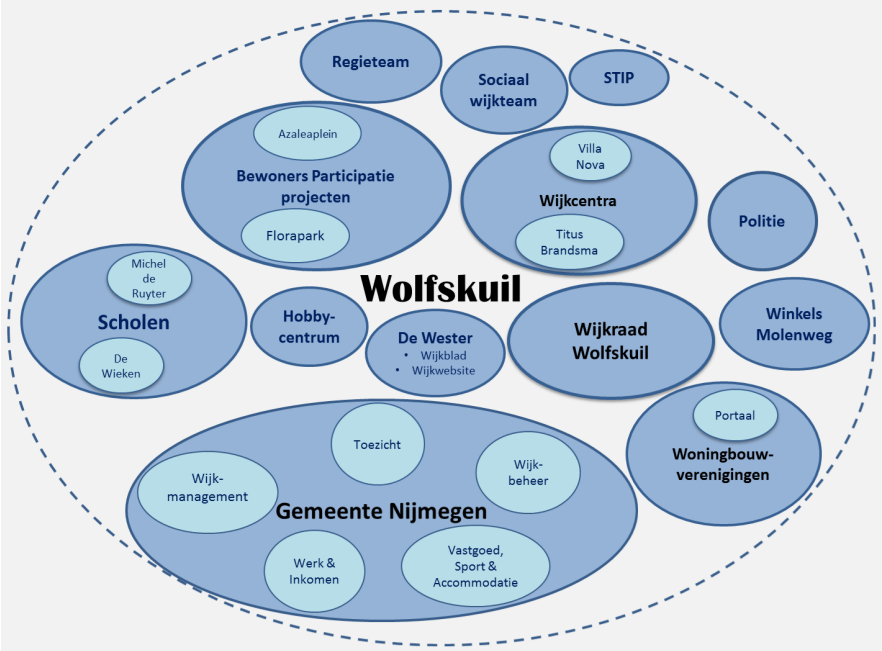

Samenwerkende partijen die iets betekenen voor de Wolfskuil. Ken u nog andere partijen die werkzaam zijn? Vermeld ze op www.dewester.info!

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

Wijkraad Wolfskuil

De wijkraad is een actieve club bewoners die opkomt voor belangen en activiteiten organiseert. De wijkraad nodigt bewoners en professionals regelmatig uit om de belangrijkste ontwikkelingen in de Wolfskuil met elkaar te bespreken. Samen met vereniging Ons Waterkwartier zijn ze verantwoordelijk voor het ophalen/initiëren en beoordelen van bewonersinitiatieven die subsidie bij de gemeente aanvragen. Speerpunten voor de wijkraad zijn de thema's groen en jongeren (met bewoners (vaders/moeders) organiseren van activiteiten voor jongeren).
https://www.dewester.info/groep/wijkraad-wolfskuil

Wensen

De wijkraad zou graag zien dat de verschillende activiteiten die in de wijk door bewoners/professionals worden georganiseerd voor iedereen zichtbaar zijn, bijvoorbeeld via een (jaar) wijkagenda op de wijkwebsite De Wester.
Daarnaast zou de site ook een zoekfunctie moeten hebben waarmee informatie over projecten in andere wijken kunnen worden gevonden (bijv. moestuinen). Hier ligt een uitdaging voor de redactie van de website. NB: Via www.participatiekaart.nl kunnen al veel participatieprojecten in de openbare ruimte gevonden worden. Hier kunnen ideeën opgedaan worden en contacten worden gelegd.

Sociaal Wijk Team (SWT)

Het SWT Oud-West is eind 2013 gestart. In het Sociaal Wijkteam werken medewerkers van verschillende zorg- en welzijnsorganisaties en van de gemeente in de wijk nauw samen. Hierdoor is een integrale vraagverheldering en hulp op maat mogelijk. Het SWT zoekt naar praktische oplossingen voor wijkbewoners die wat extra ondersteuning kunnen gebruiken. Hiervoor maken ze samen (keukentafelgesprek) met de betrokken bewoner een plan. Oplossingen worden zo dichtbij mogelijk gezocht, met hulp van familie, vrienden, buren en bekenden, en/of van vrijwilligers, activiteiten en organisaties in de wijk. En er wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de eigen kracht en talenten van de bewoners. Als het nodig is regelt het Sociaal Wijkteam hulpmiddelen of professionele, specialistische zorg.

Thema's

Het SWT organiseert wekelijks inloopbijeenkomsten (Ontmoet Oud West) waar specifieke thema's en ontwikkelingen met de zorg/welzijn professionals uit de wijk besproken worden. Daarnaast organiseert het SWT in samenwerking met Wijkmanagement en Tandem, halfjaarlijks een bijeenkomst voor alle geïnteresseerden uit de wijk over de 'Sociale Agenda' . Speerpunten hiervan zijn: financiën/energie (een ordelijk huishoudboekje), gezondheid, wonen en zorg en de werving en inzet van vrijwilligers. Het SWT is gevestigd in het wijkcentrum Titus Brandsma, daar waar ook het STIP (Stedelijk Informatie Punt) zit.
Meer informatie over de veranderingen in de zorg is te vinden op:
www.nijmegen.nl/veranderingenzorg

De STIP

De STIP is het laagdrempelige informatie- en adviespunt in Oud West voor vragen van bewoners op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Maar De STIP is ook een plek voor ontmoeting. In de STIP werken professionals van diverse welzijnspartijen samen met een team van vrijwilligers.
Informatie over de STIP vind u op: http://www.stipnijmegen.nl/category/west/

Wijkblad De Wester en wijkwebsite

Een belangrijke spil kern in de wijkgerichte communicatie in de Wolfskuil bestaat uit het wijkblad De Wester en de gelijknamige website. De Wester wordt geschreven en uitgegeven door de bewoners van de wijken Wolfskuil en Waterkwartier. Het blad komt 6 keer per jaar uit en wordt goed gelezen. Het blad bevat verhalen over de wijk en geeft informatie over de belangrijkste thema's en activiteiten die op dat moment actueel zijn. De wijkwebsite www.dewester.info is een interactieve bewonerswebsite volgens het MijnBuurtje concept. Behalve door de redactie kunnen items ook door bewoners en professionals op de site worden geplaatst.

Profiel

Door een profiel aan te maken kan men zelf berichten plaatsen, hulp vragen en de wijkagenda vullen. Hoe meer partijen uit het netwerk dat doen, hoe makkelijker er verbindingen onderling kunnen worden gelegd. Ook de gemeente plaatst informatie op de site en zal dat minder op de eigen website, www.nijmegen.nl, gaan doen naarmate de wijkwebsite een hogere dekkingsgraad en interactief gebruik zal ontwikkelen.

Hobbycentrum De Nonnendaal

Het hobbycentrum is een laagdrempelige ontmoetingsplek in de Wolfskuil. Er komen mensen samen om gebruik te maken van de beschikbare materialen voor het beoefenen van hun hobby, het volgen van een cursus of gewoon om een kopje koffie te drinken. Daarnaast is er een Repair Cafe. Het Hobbycentrum biedt ook een podium voor bijeenkomsten (bijv. van het ZZP netwerk). Ook is het Hobbycentrum de basis voor de Wijkfabriek. Voor nadere informatie over het programma: www.hobbycentrumdenonnendaal.nl

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

Gemeente Nijmegen

De Gemeente Nijmegen heeft verschillende afdelingen die in de wijken actief zijn. De belangrijkste staan hierna met hun rol/taak beschreven.

Wijkmanagement

Wijkmanagement richt zich op het bevorderen van de leefbaarheid en de veiligheid in de wijk in samenwerking met bewoners en professionals. Wijkmanagement houdt zicht op wat er in de wijk leeft en speelt. Hiervoor zijn de wijkmanager en projectleiders goed aangesloten op het wijknetwerk en het bestuur en beleid van de gemeente Nijmegen.

Wijkmanagement voert regie op
- Veiligheid in de wijk (specifieke buurtaanpak, inbraakpreventie, risicoanalyse oud en nieuw etc);
- Aanpak jeugd en jongerenoverlast via draaiboeken aanpak overlast op risicolocaties;
- Aanpak van overlast- en multiprobleemhuishoudens via het Regieteam.

Wijkmanagement stimuleert bewonersinitiatieven o.a. via subsidies en faciliteert het wijknetwerk bij het gezamenlijk werken aan de wijkontwikkeling via het opstellen van wijkaanprogramma's (WAP).

Wijkbeheer

De wijkbeheerder vormt een tandem met de wijkmanager. De wijkbeheerder voert de regie op het beheer van de openbare ruimte. Hiervoor participeert hij net als de wijkmanager actief in het wijknetwerk en vormt hij een verbindende schakel tussen dat wijknetwerk en de gemeentelijke organisatie op het thema openbare ruimte. De basis voor het beheer wordt gevormd door een wijkbeheerplan dat samen met bewoners wordt opgesteld. Bewoners worden jaarlijks gevraagd mee te denken tijdens de fietsschouw voor verbeterpunten. Het wijkbeheerplan en de jaarlijkse terugkoppeling is te vinden op:
http://www2.nijmegen.nl/content/118438/wijkbeheerplan_wolfskuil
Meldingen kunnen worden gedaan via de Bel en Herstellijn: 14-024 of via www.nijmegen.nl en de Bel&Herstel app.

Enkele voorbeelden van wat er in 2015 wordt aangepakt
- Riool Tweede Oude Heselaan (tot Kanariestraat) vervangen en overleg met omwonenden over verbetering van de veiligheid;
- Opknappen trottoir en groen langs parkeerplaats Oude Azaleastraat – Graafseweg;
- Nieuw uurwerk voor de straatklok aan de Wolfskuilseweg;
- Bewonersinitiatieven ondersteunen (raad, daad en spullen) bij bijvoorbeeld participatie in het groen of acties tegen zwerfafval en hondenpoep.

Toezicht

Toezicht en Handhaving zorgt voor de naleving op de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Toezicht komt gericht in actie n.a.v. klachten van bewoners of professionals zoals bij parkeeroverlast, het verkeerd aanbieden van afval, jongerenoverlast ed.

Ontwikkelbedrijf
Het ontwikkelbedrijf ontwikkelt zelf of begeleidt ontwikkelaars bij nieuwe bouwplannen in de wijk. Er is al veel gebeurd in de wijk maar de komende periode zijn er nog meer bouwontwikkelingen. Dit zijn de belangrijkste:

- *Nachtegaalplein*: bouw woningen in de eerste fase is gestart, de eerste woningen zijn opgeleverd. Portaal is de ontwikkelaar;
- *Molenweg*: bouw (zorg)woningen moet nog gaan starten (start bouw is voorzien voor 2015), Portaal is de ontwikkelaar;
- *Driesprong*: staat nu grotendeels leeg wordt waarschijnlijk ontwikkeld ten behoeve van Aldi Molenweg die wil uitbreiden (2016 / 2017);
- *Spreeuwenstraat*: vml. matrassenwinkel zal herontwikkeld worden naar zorgwoningen t.b.v. Driestroom.

De bouw van de woningen rondom het Nachtegaalplein is in 2014 gestart. De eerste woningen zijn inmiddels opgeleverd. (Foto Klokbouw)

VSA (vastgoed, sport en accommodaties)
De Wolfskuil heeft 2 actieve wijkcentra: Villa Nova en Titus Brandsma. Een derde wijkcentrum, De Driesprong, kent nog een marginale functie en zal op termijn worden afgestoten. Wijkcentra zijn belangrijke ontmoetingsplekken in de wijk. Er kunnen ruimtes gereserveerd worden voor bijeenkomsten en activiteiten. In het grotere wijkcentrum Titus Brandsma zijn ook een aantal instellingen gevestigd zoals het Sociaal Wijk Team en De STIP (Stedelijk informatie Punt) waar bewoners terecht kunnen met diverse vragen.
Villa Nova: http://www2.nijmegen.nl/content/1016057/wijkcentrum_villanova
Titus Brandsma: http://www2.nijmegen.nl/content/1014953/wijkcentrum_titus_brandsma
De Driesprong: http://www.tandemwelzijn.nl/fileadmin/uploads_redactie/docs/2010-2011/openingstijden___adressen_JC_Tandem.pdf

Het beleid van de gemeente Nijmegen en de uitvoering daarvan door Tandem heeft als uitgangspunt jongeren (tot 18 jaar) meer te bereiken op verschillende locaties in de wijken (scholen/pleinen) en minder vanuit vaste accommodaties. Dit heeft ook gevolgen voor de jongerenaccommodaties in wijkcentra. VSA zoekt hiervoor samen met Tandem, jongeren en bewoners naar maakwerk. Het versterken van bewonersparticipatie bij de wijkcentra is een belangrijk speerpunt van VSA.

Brief aan de raad - Wijkaanpakprogramma WAP Wolfskuil voor elkaar

Politie

De wijkagent is de belangrijkste directe contactpersoon voor de wijkraad en individuele bewoners als het gaat over de leefbaarheid in de wijk. Daarnaast is hij vanuit de politie ook de belangrijkste schakel in het professionele netwerk. https://www.politie.nl/wijkagenten/02/hans-zweers.html / https://twitter.com/Wijkagent_HansZ

Speerpunten voor de inzet van de politie in de Wolfskuil zijn

- Woninginbraken: onderzoek en preventie. Eind 2014 is een woninginbraakpreventie-bijeenkomst georganiseerd, voor het verslag, zie:http://www2.nijmegen.nl/wonen/Wijken/nijmegen-oud-west. Daarnaast blijft de politie mensen leveren aan WIT (woning inbraken team). Het Donkere Dagen Offensief (DDO) wordt weer opgepakt. Dit betekent dat er extra mensen op straat worden beschikbaar gesteld tbv woninginbraken.
- Overvallen, zowel op straat als woning;
- Huiselijk geweld. Dit in samenwerking met verschillende partners

Daarnaast heeft de wijkagent ook ruimte voor eigen initiatieven en acties t.b.v. zijn wijk en sluit hij aan bij de wensen en behoeftes van bewoners. Dit kan op allerlei terreinen zijn, bijvoorbeeld op het gebied van jeugdoverlast, burenruzies, fietsendiefstallen, drugsoverlast op straat of vanuit panden.

Woningbouwvereniging Portaal

Woningbouwvereniging Portaal is in de Wolfskuil veruit de grootste verhuurder van verschillende soorten woningen en appartementen. Sleutelfiguren in het wijknetwerk zijn de woonconsulent en de beheerder. Portaal heeft aan de Pastoor Zegerstraat een kantoor met inloopuren. De belangrijkste info van Portaal in de wijk staat op: http://www.portaal.nl/wolfskuil.aspx

Voor Portaal staan de volgende projecten op de planning

- Overige woningen renoveren Pastoor Zegerstraat eind augustus/ begin september (incl. achterpaden).
- Nachtengaalplein: in 2014 is begonnen met de bouw van de eerste woningen.
- Jacobsterrein opruimen en medio 2015 beginnen met de bouw.
- Rozenbuurt: oudbouw gaat weg en daarvoor komt nieuwbouw terug.

Tandem Welzijnswerk

In Oud West is 1 opbouwwerker actief en bovendien aangesloten bij het Sociaal Wijk Team. Bewoners kunnen bij de opbouwwerker terecht voor vragen en ondersteuning bij het uitvoeren van bewonersactiviteiten. De opbouwwerker ondersteunt bij het vormen van informele bewonersnetwerken op het gebied van zorg en welzijn, belangenbehartiging (wijkagenda) en sociale cohesie. Naast de opbouwwerker zijn er in Oud West ook nog 2 jongerenwerkers actief. Zij organiseren, vanuit een goed zicht op de dynamiek van jongeren (positief en negatief), samen met de jongeren activiteiten in de wijk en plegen gerichte interventies. Dit kan vanuit het jongerencentrum zijn maar ook gewoon op straat of bij een speel- en ontmoetingsplaats. De jongerenwerkers zijn ook actief op facebook waar ze veel contact met de jongeren hebben: www.Facebook.com : Jongerenwerk Oud West

Meer informatie over wat Tandem in algemene zin doet in de wijk staat op:
http://www.tandemwelzijn.nl/wijken/oud-west/over.html

Nieuwe Energie / Nieuwe of andere partijen

Nieuw partijen in het wijknetwerk zijn van harte welkom, ook als het gaat om gelegenheidsinitiatieven. Daarbij geldt als motto: Laat weten wie je bent, wat je doet en wat je wensen zijn. Maak daarvoor gebruik van de vele vormen van wijkcommunicatie die er zijn en sluit aan bij bijeenkomsten in de wijk. Zie hoofdstuk 3 en 4

Afbeelding van de Wolfskuil / Flora park in '40er jaren; www.noviomagus.nl

4. Wijkgerichte communicatie

De vele partijen die in de wijk aanwezig zijn communiceren via verschillende kanalen met elkaar. Onderstaand overzicht kan u helpen hierin wat wegwijs te worden:

Wijkmedia

A. Gemeente Nijmegen

De gemeente Nijmegen is via verschillende kanalen vinden en te bereiken:
Naast de gemeentelijke website; (http://www2.nijmegen.nl/wonen/Wijken/nijmegen-oud-west/Wolfskuil) presenteren de afdeling Wijkmanagement, Wijkbeheer en het Sociaal wijkteam zich ook op de social media:

- Facebook: www.facebook.com/NijmegenWest
- Twitter: www.twitter.com/NMGNwest.

Ook is de gemeente meer en meer zichtbaar zijn op de website www.dewester.info.

Het team van Nijmegen West: Sietske Friessen, Michiel ten Dolle, Vincent Meijers, Ewart van der Putten, Ed van Dael

B. Overige partijen

www.stipnijmegen.nl/category/west/
www.hobbycentrumdenonnendaal.nl
www.portaal.nl/wolfskuil.aspx / https://twitter.com/Wolfskuilnijm
www.tandemwelzijn.nl/wijken/oud-west/over.html
https://www.politie.nl/wijkagenten/02/hans-zweers.html / https://twitter.com/Wijkagent_HansZ

C. Bewoners

www.dewester.info /
https://twitter.com/de_Wester / www.facebook.com/DeWesterNijmegen
(website en wijkblad, wijkblad verschijnt 6 keer per jaar)
www.dewester.info/groep/wijkraad-wolfskuil

Bewoners in de wijk hebben zelf ook verschillende facebookpagina's waarop ze met buurtgenoten communiceren, een aantal voorbeelden zijn:
Beweeggroep De Wolf is los: www.facebook.com/groups/598124006984493
Participatieproject Azaleaplein: www.facebook.com/azaleaplein
Bewonersgroep Onder de bogen / Nachtegaalplein: www.facebook.com/Onder-de-bogen-Koninginnelaan-Nachtegaalplein/485220798215166

Wijkoverleg
Naast de communicatiekanalen via websites, nieuwsbrieven en dergelijke zijn er natuurlijk ook diverse ontmoetingen in de wijk tussen professionals onderling en met buurtbewoners. Zo zijn er werkers overleggen waar professionals elkaar op de hoogte houden van de laatste ontwikkelingen in de wijk maar er zijn ook thema en informatiebijeenkomsten voor bewoners. De wijkraad vergadert 4x per jaar. Het gemeente bestuur brengt iedere collegeperiode ook een bezoek aan de wijk waar ze met werkers, ondernemers en bewoners in gesprek gaan. Data zijn o.a. te vinden op De Wester. .

5. Feedback

Het opstellen van een WAP is een ding. Maar hoe werken de diverse onderdelen nu in de praktijk?. Wat is de houdbaarheidsdatum van het wijkprofiel? Kennen de partners de wijkagenda en stemmen ze hun activiteiten daar mede op af? Zijn de thema's van de wijkagenda nog actueel? Zijn er nieuwe speerpunten ontstaan? Hoe functioneren de wijkmedia en hoe actief zijn de netwerkpartners in het ontsluiten van hun profiel en hun werkzaamheden voor anderen? Zijn er nieuwe groepen ontstaan die aandacht vragen of juist kansrijk zijn voor de wijk?

Om op deze vragen antwoord te geven organiseren we minimaal 1 keer per jaar een aansprekende vorm van ontmoeting waarbij bewoners, gemeente en betrokken partijen elkaar feedback geven op ieders inbreng in de wijkontwikkeling zowel op inhoud, rol als op het functioneren van de verbindingen. Ook bespreken we mogelijkheden om samen te verbeteren en aan te passen. Dit leidt ongetwijfeld tot een nieuw WAP.

Het proces van een Wijkaanpakprogramma volgens de methode van '1 wijk, 1 plan' is daarom nooit af. Het is een continue ontwikkeling langs een aantal bouwstenen. Het kan alleen slagen bij maximale transparantie van alle partijen. Zo houden we ook oog voor nieuwe ontwikkelingen, voor plekken en thema's waar nieuwe energie ontstaat en voor nieuwe groepen en individuen en zijn we scherp op hiaten in onze aanpak en ons blikveld.

De volgende thema bijeenkomst voor "Wolfskuil voor elkaar" is gepland in het najaar in 2015. De opzet wordt nog nader uitgewerkt. Via de website, social media en de deelnemers van de eerste bijeenkomst worden de uitnodigingen verstuurd. Wil je het zeker niet missen dan kun je je via: e.van.der.putten@nijmegen.nl nu alvast aanmelden zodat je een email met de uitnodiging krijgt.

Tot slot

Het plan "Wolfskuil voor elkaar" is geschreven door projectleider Wijkaanpak Ewart van Putten van de afdeling Wijkmanagement. Mochten er n.a.v. dit plan nog vragen of aanvullingen zijn dan kunnen deze worden gemeld via: e.van.der.putten@nijmegen.nl of via: 06-21597606

Bijlage: contactadressen van netwerkpartners (voor zover publiek beschikbaar)

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Economie
Economische Ontwikkeling

Ingekomen stuk D2 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 95 80
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
24 maart 2015	EZ20/15.0002232	Carin Derks
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
monitor vestigingsklimaat 2014		(024) 3292773

Geachte leden van de Raad,

Vanuit het Programma Economie en Werk is vanaf 2006 een onderzoekcyclus onder Nijmeegse bedrijven en instellingen gestart rond het thema stedelijk ondernemersklimaat. Eenmaal per 4 jaar (2006, 2010 en 2014) wordt een grotere steekproef uit de populatie van in Nijmegen gevestigde bedrijven en instellingen getrokken, zodat naast het gebruikelijke beeld voor geheel Nijmegen, ook inzicht wordt verkregen in de gang van zaken op de verschillende Nijmeegse werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties, binnenstad en overige werklocaties). De monitor vestigingsklimaat 2014 betreft een uitgebreide meting onder ruim 13.000 bedrijven en instellingen over verschillende aspecten van het vestigingsklimaat zoals het ondernemersklimaat, de bedrijfsomgeving, huisvesting en gemeentelijke dienst- en vergunningverlening.

Uit de monitor vestigingsklimaat 2014 blijkt dat de waardering voor het Nijmeegse vestigingsklimaat stabiel is gebleven ten opzichte van de metingen in 2010 en 2012. Het ondernemersklimaat krijgt van bedrijven en instellingen een 6,5. De bedrijfsomgeving krijgt met een 6,9 een ruime voldoende en het rapportcijfer voor de eigen huisvesting scoort een 7,4.

De waardering van ondernemers over het vestigingsklimaat in Nijmegen is stabiel ten opzichte van de metingen in 2010 en 2012, ondernemers dragen wel een aantal verbeterpunten aan. Bedrijven en instellingen zien de verlaging van de lokale lasten en vermindering van regelgeving, de verdere ontwikkeling van de binnenstad, de verbetering van de autobereikbaarheid en het stimuleren van innovatie- en kennisuitwisseling als belangrijkste prioriteiten binnen het gemeentelijk economisch beleid. Daarnaast zien we dat voor veel ondernemers en instellingen verkeer, bereikbaarheid en vindbaarheid belangrijke onderwerpen zijn om aan te pakken.

Ondernemersklimaat
De algemene waardering voor het Nijmeegse ondernemersklimaat is in 2014 met een 6,5 wederom voldoende. Binnen het ondernemersklimaat zijn verschillende onderliggende aspecten te onderscheiden. Positieve ontwikkelingen zijn er bij de beoordeling voor de bereikbaarheid van de stad (van 6,3 in 2012 naar 6,9 in 2014) en de gemeentelijke vergunningverlening en dienstverlening (van 5,8 in 2012 naar 6,1 in 2014). Vooral het persoonlijke contact wordt gewaardeerd. Het meest bekend zijn de digitale balie en het bedrijvenloket. Bedrijfsbezoeken

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

door collegeleden en accountmanagers worden erg gewaardeerd. Bedrijven blijven kritisch op de dienstverlening als zij het gewenste resultaat niet bereiken. De digitale communicatie wint aan bekendheid.
De waardering voor de lokale lasten in Nijmegen scoort een 5,7 en is daarmee vergelijkbaar met de waardering in 2012. Dit waarderingscijfer scoort al jaren matig maar is ten opzichte van 2006 wel gestegen (van 5,2 in 2006 en 2008, via een 5,6 in 2010 en 2012, naar 5,7 in 2014).
De waardering voor de aandacht en prioriteiten van het gemeentebestuur is van een 5,7 in 2012 naar een 5,9 in 2014 gestegen.
Als we naar het gewogen gemiddelde rapportcijfer van alle deelaspecten kijken, dan scoort het Nijmeegs ondernemersklimaat een 6,6 en dat is vergelijkbaar met het cijfer voor de algemene waardering voor het ondernemersklimaat (6,5).

Bedrijfsomgeving
De algemene waardering voor de directe bedrijfsomgeving laat in 2014 met een 6,9 een ruime voldoende zien. Ondernemers is gevraagd om een aantal deelaspecten (bereikbaarheid auto, fiets, bus, trein, vrachtverkeer, nabijheid passantenstromen, telecomfaciliteiten, representativiteit panden bedrijfsomgeving, representativiteit openbare ruimte, onderhoud bestrating, onderhoud groenvoorzieningen, samenwerking bedrijven en kwaliteit bedrijfsomgeving van de bedrijfsomgeving) afzonderlijk te waarderen. Opvallend positief zijn de hogere waarderingen voor de bereikbaarheid van de bedrijfslocatie voor het vrachtverkeer (van 6,2 in 2012 naar een 6,5 in 2014) en de samenwerking tussen bedrijven (van 5,9 in 2012 naar 6,4 in 2014). Daarnaast valt op dat de bereikbaarheid voor de auto (7,1), de fiets (7,9), de bus (7,2) in 2014 iets lager scoren dan in 2012. Een combinatie van reconstructiewerkzaamheden en overlast die hiermee gepaard gaat en de al hoge rapportcijfers in 2012 kunnen verklaringen zijn voor de dalende waarderingen voor de bereikbaarheid.
Als we naar het gewogen gemiddelde rapportcijfer van al deze deelaspecten kijken, dan scoort de waardering voor de bedrijfsomgeving een 7,0 en dat is vergelijkbaar met het cijfer voor de algemene waardering voor de bedrijfsomgeving (6,9).

Bedrijfsomgeving verschillende werkgebieden
Kijken we naar de waardering van de bedrijfsomgeving voor de verschillende werkgebieden, dan zien we dat het werkgebied Heijendaal een hoge waardering krijgt (7,6). Ook de bedrijfsomgeving van de Brabantse Poort (7,2) en de Grift (7,0) worden goed gewaardeerd. Voor de overige werklocaties geldt dat de waardering voor de bedrijfsomgeving ruim voldoende scoort en ongeveer gelijk blijft ten opzichte van 2012 (Bijsterhuizen (7,1), Binnenstadskern (6,6), Dukenburg (6,5), Westkanaaldijk (7), Stationsomgeving (6,9)) of licht daalt (Winkelsteeg (6,6), Noord- en Oostkanaalhavens (6,5), rest van de stad (7,1)).

Veiligheid
Veiligheid blijft een belangrijk onderdeel van het ondernemersklimaat en de bedrijfsomgeving. Het gemiddelde rapportcijfer voor criminaliteit en veiligheid voor alle werklocaties is met een een 6,7 stabiel gebleven en vergelijkbaar met 2010 en 2012 (6,6). Positief is dat het aantal bedrijven en instellingen waar personeel zich in de bedrijfsomgeving vaak onveilig voelt, is gedaald. Kijken we naar de verschillende werklocaties, dan zien we dat vooral in de werkgebieden Dukenburg, Stationsomgeving en Brabantse Poort de veiligheid is verbeterd.
Toch blijft het onveiligheidsgevoel in de werkgebieden Dukenburg en Winkelsteeg ten opzichte van het gemiddelde voor Nijmegen relatief hoger.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Gemeente Nijmegen
Economie
Economische Ontwikkeling

Huisvesting
Het rapportcijfer voor de eigen huisvesting is met een gemiddelde van 7,4 hoger dan dat voor de andere onderdelen van het vestigingsklimaat. Als het onderwerp dichter bij de ondernemer staat wordt dit hoger gewaardeerd. Vooral in de werkgebieden de Grift (8,0) en Heijendaal beoordelen de ondernemers en instellingen de eigen huisvesting goed.
De waardering voor de eigen huisvesting is in de werklocaties Bijsterhuizen (van 7,9 in 2010 naar 7,1 in 2014) en Dukenburg (van 7,5 in 2010 naar 7,1 in 2014) wat gedaald.
Van alle beoordeelde deelaspecten binnen het thema huisvesting krijgen de uitbreidingsmogelijkheden op locatie de enige onvoldoende (5,3), maar dit aspect wordt wel beter beoordeeld dan in 2006 (4,6) en 2010 (5,2). Met name ondernemingen en instellingen in de Binnenstadskern en de Stationsomgeving geven de uitbreidingsmogelijkheden een onvoldoende.

Meer bedrijven dan in 2010 overwegen om te verhuizen en kijken naar andere bedrijfslocaties. Was dit in 2010 8 %, nu is dat 11 %. In de werkgebieden stationsomgeving, Westkanaaldijk, Winkelsteeg en Dukenburg zien we de grootste toename in het percentage bedrijven dat plannen heeft om te verhuizen. Het merendeel van de bedrijven met verhuisplannen kijkt naar mogelijkheden dicht bij de huidige locatie.

Arbeidsmarkt
Bij bedrijven en instellingen bestaat een overwegend positief beeld over de toekomst van het bedrijf op de arbeidsmarkt (17 % verwacht een toename van arbeidsplaatsen en 6 % een afname). Men ervaart minder problemen met het aantrekken van nieuw personeel. Vooral vacatures voor technische functies blijven moeilijk te vervullen.

Werkgebieden vergeleken
Vergelijken we de waarderingscijfers voor het ondernemersklimaat, bedrijfsomgeving en de huisvesting tussen de werkgebieden onderling, dan vallen de positieve beoordelingen over Bijsterhuizen, de Grift en Heijendaal op. In werkgebied Heijendaal is men vooral positief over de bedrijfsomgeving en in werkgebied de Grift over de eigen huisvesting. In werkgebied Bijsterhuizen wordt over alle deelaspecten positief geoordeeld, maar is de algemene waardering voor het ondernemersklimaat en de bedrijfsomgeving gemiddeld en valt de waardering voor de eigen huisvesting relatief laag uit. De beoordelingen voor het ondernemersklimaat, de bedrijfsomgeving en de huisvesting zijn in de werkgebieden Noord- en Oostkanaalhavens en de Binnenstadskern voldoende, maar de rapportcijfers zijn gemiddeld wat lager in vergelijking met andere werkgebieden.

Aandachtspunten economisch beleid
Uit de monitor komt naar voren dat bedrijven en instellingen 1) de verlaging van de lokale lasten en vermindering van regelgeving, 2) de verdere ontwikkeling van de binnenstad, 3) de verbetering van de autobereikbaarheid en 4) het stimuleren van innovatie- en kennisuitwisseling als belangrijkste prioriteiten binnen het gemeentelijk economisch beleid. Daarnaast zien we dat voor veel ondernemers en instellingen verkeer, bereikbaarheid en vindbaarheid belangrijke onderwerpen zijn om aan te pakken.

Verlaging lokale lasten en vermindering regelgeving.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Alhoewel het rapportcijfer voor de vergunning- en dienstverlening van de gemeente Nijmegen nog steeds toeneemt (van 5,8 in 2012 naar 6,1 in 2014) blijft een aantal hiermee samenhangende zaken ondanks hogere waarderingen onder het rapportcijfer 6. Dat zijn de rapportcijfers voor de lokale lasten (5,7) en de aandacht en prioriteiten van het gemeentebestuur (5,9). Beiden scoren echter positiever dan in 2012.
Het waarderingscijfer voor de lokale lasten scoort al jaren matig maar is ten opzichte van 2006 wel wat gestegen (van 5,2 in 2006 en 2008, via 5,6 in 2010 en 2012, naar 5,7 in 2014). In de landelijke vergelijking lokale lasten van de 35 grootste gemeenten (COELO) staat Nijmegen met het OZB tarief voor niet woningen voor eigenaren op de vierde plaats en voor gebruikers op de derde plaats. Gecombineerd staat Nijmegen met de OZB voor niet woningen (tarief eigenaar en gebruiker bij elkaar opgeteld) op de 2e plaats. In 2014 stond Nijmegen nog op 1.
Sinds 2006 bestaat in Nijmegen het Ondernemersfonds dat wordt gevoed vanuit de OZB voor bedrijven. Met de onlangs vastgestelde vernieuwde uitvoeringsregels is het Ondernemersfonds een belangrijke instrument om creativiteit en innovatie in het bedrijfsleven te stimuleren.

De rapportcijfers voor de hoeveelheid regels en de toepassing van de regels scoren met een 6,0 voor het eerst allebei voldoende (in 2012 beiden 5,9). Zo hebben we afgelopen jaren geïnvesteerd in een centrale intake voor horeca- en evenementenvergunningen, is de regelgeving voor de vestiging van lichte horecaconcepten in de binnenstad verruimd, zijn de regels voor een terrasvergunning vereenvoudig en zijn de winkeltijden verruimd.

Verdere ontwikkeling van de binnenstad
Ondernemers vragen aandacht voor de verdere ontwikkeling van de binnenstad. De recent vastgestelde Agenda voor de binnenstad 2015 geeft hier de komende jaren invulling aan. In deze agenda wordt geschetst hoe de binnenstad er voor staat en wordt een overzicht gegeven van thema's en projecten en middelen die daaraan in de verschillende begrotingsprogramma's gekoppeld zijn. Het beleid voor de komende tijd richt zich op drie pijlers, te weten: versterken van aanbod en ambiance, transformatie van 'place to buy' naar 'place to meet' en aanpak van de leegstand.

Verbetering van de autobereikbaarheid en vindbaarheid
Dit blijft voor ondernemers een belangrijk punt. Veel projecten die de bereikbaarheid van Nijmegen verbeteren zijn de afgelopen 2 jaar gerealiseerd: zoals o.a. de Oversteek, de S 100, en station Goffert. Ook de bereikbaarheid per fiets is verbeterd met investeringen in fietspaden en snelfietsroutes. Met de reconstructie van het project Poort Neerbosch worden naast een P&R-terrein, een schakel van de snelfietsroute Beuningen – Heijendaal, betere HOV-voorzieningen en een betere doorstroming van het verkeer gerealiseerd.
Dit voorjaar wordt nieuwe voetgangersbewegwijzering in de binnenstad gerealiseerd, daarmee verbetert de vindbaarheid van alle pleinen en winkelstraten, toeristische attracties, culturele instellingen, musea, dienstverlenende instellingen en parkeervoorzieningen. Op bedrijventerrein Kerkenbos zijn onlangs op initiatief van de bedrijvenvereniging Nijmegen Zuid nieuwe borden geplaatst die de vindbaarheid van bedrijven en de bereikbaarheid op Kerkenbos verbeteren.

Het stimuleren van innovatie- en kennisuitwisseling
Innovatie- en kennisuitwisseling zijn thema's die in onze Economische Innovatie Agenda 2020 aan bod komen. De Economische Raad Nijmegen geeft uitvoering aan de Economische Innovatie Agenda 2020 via een gestructureerde een meerjarige cyclische aanpak.Vaste jaarlijkse

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Gemeente Nijmegen
Economie
Economische Ontwikkeling

onderdelen zijn een Innovatiebarometer en scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering. Hieruit vloeien projecten voort die bijdragen aan de realisatie van de Economische innovatie Agenda. Met innovaties stimuleren we nieuwe bedrijvigheid en daarmee nieuwe en duurzame werkgelegenheid. We werken aan het verder realiseren van Novio Tech Campus Nijmegen, de open innovatiecampus voor bedrijven in de Semiconductors, Health en Life Sciences.

Vervolgstappen:
- We bespreken de resultaten uit de monitor en de hiervoor genoemde aandachtspunten met betrokken partijen, zoal het Economisch Collectief Nijmegen en de Industriële Kring voor Nijmegen e.o., en benoemen de gezamenlijke actiepunten;
- We monitoren de ontwikkeling van de OZB voor niet-woningen via de landelijke vergelijking tussen de 35 grootste steden door het COELO;
- We onderzoeken in het kader van de Experimentenwet van het ministerie van Binnenlandse Zaken of we deel nemen aan een experiment waarbij we als gemeente de ruimte krijgen om bepaalde landelijke wet- en regelgeving tijdelijk niet van toepassing te laten zijn. Daarnaast leggen we signalen van ondernemers naast ons lokale beleid en zoeken we naar mogelijkheden om regels te vereenvoudigen, dat doen we in nauw overleg met ondernemers;
- We hebben een Agenda voor de Binnenstad voor de komende periode. Aanpak van leegstand is als één van de pijlers benoemd, voor de zomer 2015 komen we nog met een visie op Transformatie van de Binnenstad en de Aanpak van leegstand;
- We zijn samen met bedrijven en (kennis-) instellingen bezig met de uitvoering van de scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering in het kader van de uitvoering van de Economische Innovatie Agenda. Hierna geven we uitvoering aan de actiepunten die uit deze scans voortvloeien;
- Met betrekking tot de bedrijfsomgeving maken we per werklocatie een analyse van de negatieve afwijkingen ten opzichte van de andere werkgebieden in Nijmegen. Op basis van deze analyse bekijken we samen met betrokken ondernemers- of bedrijvenverenigingen of en zo ja welke acties ondernomen moeten worden om deze negatieve afwijkingen om te buigen.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: 1) monitor vestigingsklimaat 2014

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

onder embargo tot 27 maart

Monitor Vestigingsklimaat

Bedrijven en instellingen over het ondernemersklimaat in Nijmegen, 2014-2015

Datum: Maart 2015

Gemeente Nijmegen
Onderzoek en Statistiek
contactpersoon: Sjoerd Dikkerboom
tel.: 024-329 2291 / 024-329 98 89 (O&S)
e-mailadres: onderzoek.statistiek@nijmegen.nl

www.nijmegen.nl (onderdeel gemeente > onderzoek en cijfers)

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Monitor Vestigingsklimaat

Bedrijven en instellingen over het ondernemersklimaat in Nijmegen, 2014-2015

Inhoudsopgave

Samenvatting en Conclusies		**3**
1.	**Inleiding**	**6**
2.	**Ondernemersklimaat**	**8**
3.	**Bedrijfsomgeving**	**15**
4.	**Huisvesting**	**20**
5.	**Arbeidsmarkt**	**25**
6.	**Werkgebieden**	**29**
	Bijsterhuizen	31
	Binnenstadskern	33
	Brabantse Poort	35
	De Grift	37
	Dukenburg	39
	Heijendaal	41
	Noord- en Oostkanaalhavens	43
	Rest van de stad	45
	Singelgebied	47
	Stationsomgeving	49
	Westkanaaldijk	51
	Winkelsteeg	53
7.	**Bijlagen**	**55**
	Respons	55
	Enquêteresultaten uitgesplitst naar sectoren	56
	Enquêteresultaten uitgesplitst naar bedrijfsgrootte	58

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Samenvatting en Conclusies

In de Monitor Vestigingsklimaat wordt de vestigingsplaats Nijmegen onder de loep genomen. Aan ondernemers en instelling wordt gevraagd een waardering te geven aan drie onderdelen van het vestigingsklimaat: het ondernemersklimaat, de bedrijfsomgeving en de eigen huisvesting. Begin 2015 zijn er interviews gehouden met sleutelpersonen om de uitkomsten van het onderzoek beter te kunnen duiden.

Het ondernemersklimaat in Nijmegen krijgt met het rapportcijfer 6,5 een voldoende van ondernemers en instellingen die in de stad gevestigd zijn. Twee jaar geleden kreeg het ondernemersklimaat een vergelijkbare score. Positieve ontwikkelingen zijn er bij de beoordeling voor de bereikbaarheid van de stad en de gemeentelijke vergunningverlening en dienstverlening. Vooral het persoonlijke contact wordt gewaardeerd. Tegelijkertijd wint de digitale communicatie aan bekendheid. Bedrijven zijn echter zeer kritisch op de dienstverlening als zij het gewenste resultaat niet bereiken. Bij voorkeur wordt de bestuurlijke prioriteit gelegd bij het verminderen van gemeentelijke regels en lasten

De beoordeling voor de bedrijfsomgeving is met een gemiddelde van 6,9 ruim voldoende. Vooral de bedrijfsomgeving van het werkgebied Heijendaal wordt als zeer goed gewaardeerd. Het gemiddelde rapportcijfer is wel licht gedaald in vergelijking met de uitkomsten van de Monitor Vestigingsklimaat uit 2010. De trend is positief voor de samenwerking tussen bedrijven. Voor veel ondernemers blijven verkeer, bereikbaarheid en vindbaarheid wel belangrijke onderwerpen om aan te pakken ter verbetering van de bedrijfsomgeving.

Het rapportcijfer voor de eigen huisvesting is met een gemiddelde van 7,4 hoger dan dat voor de andere onderdelen van het vestigingsklimaat. Wanneer het onderwerp dichter bij de ondernemers en instellingen staat wordt dit hoger gewaardeerd. Eenzelfde patroon is zichtbaar in eerdere monitors. Verder wordt er door bedrijven meer dan in 2010 gekeken naar andere bedrijfslocaties, waarbij het merendeel van de bedrijven met verhuisplannen kijkt naar mogelijkheden dicht bij de huidige locatie.

Het Nijmeegse ondernemersklimaat

Onder ondernemersklimaat verstaan we alle kwaliteiten van Nijmegen als vestigingsplaats voor bedrijven en instellingen. Met een waardering van 6,5 in 2014 krijgt het ondernemersklimaat in Nijmegen een voldoende. Ondanks de economische zware tijden is deze score vergelijkbaar met 2012 en 2010 (in deze metingen kreeg het ondernemersklimaat een 6,6).

Los van de algemene waardering voor het ondernemersklimaat is aan ondernemers gevraagd om zestien deelaspecten van het ondernemersklimaat te waarderen. Duidelijke uitschieter is de stijging van het rapportcijfer voor de bereikbaarheid van de stad van een 6,3 naar een 6,9. Daarnaast is de waardering voor de gemeentelijke vergunningverlening en dienstverlening ook verbeterd ten op zicht van 2012 (rapportcijfer van 5,8 naar 6,1). Het rapportcijfer voor de woon en leefklimaat daalde van 7,2 naar een 7. Alle onderscheiden deelaspecten kregen een voldoende van de ondervraagde ondernemers en instellingen. Rekening houdend met het belang van de deelaspecten is het gewogen gemiddelde rapportcijfer van alle deelaspecten een 6,6 en daarmee vergelijkbaar met de apart bevraagde algemene waardering (6,5)[1].

Dienstverlening en contact

De band tussen de in Nijmegen gevestigde bedrijven en instellingen en de gemeente is door de jaren verbeterd heen maar blijft laag gewaardeerd. De rapportcijfers voor de lokale lasten in Nijmegen (5,7) en de aandacht en prioriteiten van het gemeentebestuur (5,9) liggen nog onder de 6. De vermindering van lokale lasten en regelgeving wordt gezien als belangrijkste ontwikkelpunt voor het economische beleid. De

[1] Dit verschil komt doordat de algemene waardering voor het ondernemersklimaat apart bevraagd wordt en het geen optelsom van de deelaspecten betreft. Hetzelfde geldt voor de algemene waardering versus de onderliggende deelaspecten voor de bedrijfsomgeving en de huisvesting.

waarderingen voor het (digitale) contact wat bedrijven en instellingen hebben met de gemeente en de dienstverlening van de gemeente zijn allen voldoende. Een hogere beoordeling door de bedrijven of instellingen hangt hier wel sterk samen met de tevredenheid over het behaalde resultaat van de contactmomenten.

Bedrijfsomgeving en veiligheid

Het rapportcijfer voor de bedrijfsomgeving is met een 6,9 een ruime voldoende. Het cijfer is daarmee wel iets lager dan de 7 van 2012. Opvallende positieve ontwikkelingen zijn de hogere waarderingen voor de bereikbaarheid van de bedrijfslocatie voor het vrachtverkeer en de samenwerking tussen de bedrijven.

Ook hier is aan ondernemers gevraagd afzonderlijk twaalf deelaspecten te waarderen, los van de algemene. In vergelijking met 2012 zijn de aspecten van de bedrijfsomgeving met de hoogste rapportcijfers ook het sterkst gedaald. Het gaat om de bereikbaarheid van de bedrijfslocatie per auto (van 7,4 naar 7,1), de bereikbaarheid van de bedrijfslocatie per fiets (van 8,3 naar 7,9) en de bereikbaarheid van de bedrijfslocatie per bus (van 7,7 naar 7,2). Hiermee worden deze deelaspecten nog wel beter beoordeeld dan in 2010. Rekening houdend met het belang van de deelaspecten is het gewogen gemiddelde rapportcijfer van alle deelaspecten een 7,0 en daarmee vergelijkbaar met de apart bevraagde algemene waardering voor de bedrijfsomgeving (6,9).

Binnen de verschillende werkgebieden is Heijendaal een positieve uitschieter in de beoordeling voor de bedrijfsomgeving (7,6). De bedrijfsomgevingen binnen de Brabantse Poort (van 6,7 naar 7,2) en De Grift (van 6,2 naar 7) worden sterk beter beoordeeld. In alle andere gevallen blijft de waardering voor de bedrijfsomgeving ongeveer gelijk of daalt deze licht.

Veiligheid blijft een zeer belangrijk onderdeel van het ondernemersklimaat en de bedrijfsomgeving. Het aantal bedrijven of instellingen waar personeel zich vaak onveilig voelt in de bedrijfsomgeving daalt. Tegelijkertijd is er een stijging in de gevallen waar het personeel zich soms onveilig voelt. In de werkgebieden Dukenburg, stationsomgeving en Brabantse Poort is er minder personeel dat zich onveilig voelt. Toch blijven de onveiligheidsgevoelens in Dukenburg en in Winkelsteeg hoger dan gemiddeld.

Huisvesting

De huisvesting wordt van de drie kernthema's van het vestigingsklimaat het beste beoordeeld met een 7,4 (in 2010 was dit een 7,5). Vooral in de werkgebieden De Grift (8,0) en Heijendaal (7,8) beoordelen de ondernemers en instellingen de eigen huisvesting goed. In vergelijking met 2010 worden er aanzienlijk lagere rapportcijfers gegeven in Bijsterhuizen (7,9 in 2010; naar 7,1in 2014) en in Dukenburg (7,5 in 2010; naar 7,1 in 2014). Van de deelaspecten krijgen de uitbreidingsmogelijkheden op locatie met een 5,3 de enige onvoldoende, maar dit aspect wordt wel beter beoordeeld dan in 2006 (4,6) en 2010 (5,2). De rapportcijfers voor de andere onderwerpen laten een gemengd beeld zien. Opvallend zijn de stijging in waardering voor laad en los mogelijkheden (van 6,1 naar 6,4) en een dalende waardering voor de huisvestingskosten (van 7,2 naar 6,9).

Er zijn meer bedrijven die verhuisplannen hebben ten op zichte van 2010. In 2010 had 8% concrete plannen om te verhuizen, in 2014 is dat gestegen tot 11%. De beoogde nieuwe bedrijfslocatie is veelal dicht bij de huidige locatie, 60% geeft aan in Nijmegen of de regio te blijven. Een groter deel van de bedrijven verwachten te verhuizen omdat ze meer ruimte nodig hebben (34%) dan de groep bedrijven die verhuizen omdat ze minder ruimte gaan gebruiken (14%). De groei en/ of fusie van het bedrijf is ook door 25% aangedragen als belangrijkste reden om te verhuizen en daarmee ook het meest genoemd. Een beter bereikbare bedrijfslocatie en een goedkopere bedrijfslocatie zijn andere belangrijke verhuisredenen.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Arbeidsmarkt

In Nijmegen zijn 13.149 bedrijven en instellingen actief en samen voorzien zij in 96.313 banen. Veel vestigingen in Nijmegen zijn actief in niet-commerciële dienstverlenende sectoren als onderwijs en gezondheidszorg. Sinds 2006 neemt het aantal vestigingen gestaag toe ieder jaar. Het aantal arbeidsplaatsen loopt sinds de piek tussen de jaren 2008 en 2011 licht terug (in 2011 waren er nog 99.752 arbeidsplaatsen).

Bij vestigingen en instellingen bestaat er een overwegend positief beeld over de toekomst van het bedrijf op de arbeidsmarkt. Van de ondervraagde vestigingen verwacht 17% een toename in het aantal arbeidsplaatsen en met 6% verwacht een klein deel een afname. Er zijn duidelijk minder problemen met het aantrekken van nieuw personeel. In 2010 gaf 26% van de bedrijven aan nog moeilijk aan personeel te kunnen komen, in 2014 is dit gedaald tot 12%. Vooral vacatures voor technische functies blijven moeilijk te vervullen.

Werkgebieden vergeleken

In deze uitgebreide meting is het mogelijk in te zoomen op de werkgebieden. Bijsterhuizen, De Grift en Heijendaal vallen op door de relatief positieve beoordelingen. In Heijendaal is men vooral positief over de bedrijfsomgeving terwijl in De Grift de eigen huisvesting gunstig wordt beoordeeld. In Bijsterhuizen is men over bijna alle deelaspecten zeer positief, maar de algemene beoordeling voor het ondernemersklimaat en bedrijfsomgeving blijven gemiddeld en het rapportcijfer voor de eigen huisvesting is zelfs relatief laag.

De beoordelingen voor het ondernemersklimaat, bedrijfsomgeving en de huisvesting zijn in Noord- en Oostkanaalhavens (NOK) en de binnenstadskern voldoende, maar de rapportcijfers zijn gemiddeld lager in vergelijking met andere werkgebieden. In de Noord- en Oostkanaalhavens zijn sterkere punten de aanwezigheid van de havens en de samenwerking tussen bedrijven en instellingen in het gebied. De bedrijfsomgeving wordt relatief laag gewaardeerd en belangrijke punten van aandacht zijn de veiligheid en criminaliteit. In de binnenstadskern zijn de veiligheid en criminaliteit duidelijk verbeterd. De ondernemers en instellingen zijn kritisch over veel van de deelaspecten van het vestigingsklimaat, vooral op de activiteiten die om ruimte vragen (parkeren, laden en lossen en uitbreiding).

De overige werkgebieden wijken niet sterk af van de gemiddelden. In figuur 1 staat een overzicht van de scores per werkgebied voor de algemene waardering voor het ondernemersklimaat, de bedrijfsomgeving en de eigen huisvesting. Een overzicht en een uitgebreide bespreking van *alle* resultaten per werkgebied zijn te vinden in hoofdstuk 'Werkgebieden' vanaf bladzijde 29.

Figuur 1: overzicht van de algemene waardering voor het ondernemersklimaat, de bedrijfsomgeving en huisvesting voor geheel Nijmegen en voor ieder werkgebied. De rapportcijfers met groene achtergrond zijn duidelijk boven het gemiddelde ten op zichte van de rapportcijfers van andere werkgebieden en met oranje achtergrond duidelijk onder het gemiddelde.

	Bijsterhuizen	binnenstadskern	Brabantse Poort	De Grift	Heijendaal	SDC Dukenburg	Winkelsteeg	Westkanaaldijk	NOK	rest van de stad	singelgebied	stationsomgeving		Nijmegen
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,5	6,2	6,6	6,7	6,8	6,4	6,8	6,7	6,5	6,6	6,2	6,5		6,5
rapportcijfer bedrijfsomgeving	7,1	6,6	7,2	7,0	7,6	6,5	6,6	7,0	6,5	7,1	7,2	6,9		6,9
rapportcijfer huisvesting	7,1	7,1	7,5	8,0	7,8	7,1	7,6	7,5	7,4	7,4	7,7	7,5		7,4

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

1. Inleiding

Sinds 2006 wordt tweejaarlijks een Monitor Vestigingsklimaat samengesteld. Doel van dit onderzoek is inzicht krijgen in de kwaliteiten van het ondernemersklimaat in Nijmegen als geheel (Nijmegen als vestigingslocatie voor bedrijven en instellingen) en het oordeel van ondernemers en werkgevers over de directe bedrijfsomgeving. De Monitor Vestigingsklimaat wordt iedere twee jaar uitgevoerd. Daarbij worden een compacte meting en een uitgebreide meting om en om afgewisseld. In deze uitgebreide meting worden de resultaten per werkgebied gegeven.

Onderzoeksverantwoording

Door een grotere steekproef kunnen in de uitgebreide meting van 2014 uitspraken worden gedaan over specifieke werklocaties, bedrijfsgrootte of bedrijfssectoren in Nijmegen. De resultaten van de Monitor Vestigingsklimaat worden gebruikt voor:

- het sociaal-economisch beleid, m.n. in de sfeer van proactief accountmanagement.
- het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening richting het bedrijfsleven.
- uitvoering van maatregelen en activiteiten om het ondernemersklimaat te verbeteren.
- verantwoording binnen de programmabegroting.

Het onderzoek is uitgevoerd door een vragenlijst voor te leggen aan een steekproef van 4835 adressen uit een populatie van de 13.149 bedrijven die Nijmegen rijk is. De adressen zijn verkregen uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête Gelderland (LISA-register) en bevatten geen waladressen van schepen, ambulante handel et cetera. Uiteindelijk bleken op 186 van de aangeschreven adressen bedrijven niet meer actief of administratief onderdeel uit te maken van een grotere organisatie. De veldwerkperiode voor de enquête was van 26 september tot en met 19 december 2014. Aan de bedrijven in de steekproef is tweemaal een herinnering gestuurd.

Uiteindelijk hebben 1406 bedrijven de vragenlijst ingevuld binnen de gestelde periode. Dit betekent een goede respons van 30% (hierbij is rekening gehouden met de onterecht aangeschreven adressen)[2]. Daarvan hebben 334 bedrijven gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de enquête schriftelijk in te vullen. De respons is voldoende om betrouwbare en nauwkeurige uitspraken te doen over de populatie van 13.149 bedrijven in Nijmegen en is opgehoogd naar de groep bedrijven uit de steekproef. Ook voor 'de binnenstadskern' (406 bedrijven, respons 29%) en de bedrijven buiten de werkgebieden (382 bedrijven, respons 30%) is de respons voldoende om goede betrouwbare uitspraken over deze specifieke werklocatie te kunnen doen. De resultaten voor de andere onderscheiden werkgebieden[3] kunen door lagere populatie en responsaantallen meer varieren tussen metingen en zijn daardoor indicatiever.

Om de resultaten van de enquête per werkgebied beter te kunnen duiden en dieper in te kunnen gaan op kenmerken en ontwikkelingen rondom het ondernemersklimaat zijn er in januari en februari 2015 nog 9 interviews gehouden met 11 sleutelfiguren. Daarnaast is aanvullend op de interviews gehouden in 2015 gebruik gemaakt van informatie uit interviews gehouden in 2013. In deze interviews met ondernemers en vertegenwoordigers over hun visie over bedrijventerreinen en kantorenlocaties is ook ruim aandacht geweest voor de kenmerken van verschillende werkgebieden en welke belangrijke ontwikkelingen worden verwacht.

[2] Voor een overzicht van de respons per werkgebied, sector en grootteklasse, zie figuur 37 bladzijde 55.
[3] De andere werkgebieden zijn: 'Bijsterhuizen', 'Brabantse Poort', 'De Grift, Dukenburg', 'Heijendaal', 'Noord- en Oostkanaalhavens', 'het singelgebied', 'de stationsomgeving', 'Westkanaaldijk' en 'Winkelsteeg'.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 2: kaart van Nijmegen met de ligging van de verschillende werkgebieden[4].

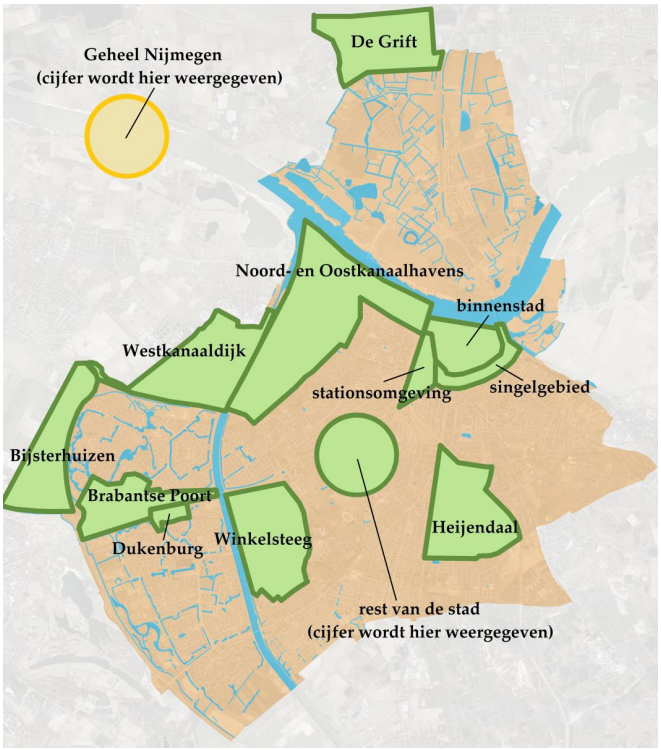

[4] De 'rest van de stad' zijn alle overige locaties waar bedrijven gevestigd zijn buiten de onderscheiden werkgebieden. De resultaten van deze wijdverspreide groep bedrijven worden gepresenteerd met behulp van de cirkel in het midden van Nijmegen. De uitslagen voor de gehele stad zijn te vinden in de gele cirkel.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

2. Ondernemersklimaat

Onder ondernemersklimaat verstaan we alle kwaliteiten van Nijmegen als vestigingsplaats voor bedrijven en instellingen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om de bereikbaarheid, het imago van de stad, de hoeveelheid gemeentelijke regels of het lokale ondernemersnetwerk. Daarbij is belangrijk dat de meting is uitgevoerd onder bedrijven en instellingen die al in Nijmegen zijn gevestigd. De beoordelingen van bedrijven die ergens anders gevestigd zijn blijven buiten beschouwing.

Figuur 3: de waarderingen voor het algemene waardering ondernemersklimaat

	2006	2008	2010	2012	2014
Nijmegen	6,1	6,3	6,6	6,6	6,5

De belangrijkste bevindingen over het Nijmeegse ondernemersklimaat in 2014:

- Met een 6,5 in 2014 is de waardering voor het ondernemersklimaat in Nijmegen voldoende.
- Ten op zichte 2010 en 2012 is het rapportcijfer vrij stabiel gebleven.
- De trend is sinds 2006 positief.

Op dit moment is het niet mogelijk deze cijfers en ontwikkelingen met andere gemeenten te vergelijken. Er zijn wel enkele initiatieven gestart om in meerdere gemeenten het ondernemersklimaat te meten waardoor vergelijkingsmateriaal in de toekomst weer beschikbaar is.

Figuur 4: de waardering voor het Nijmeegs ondenermsklimaat in kaart gebracht[5].

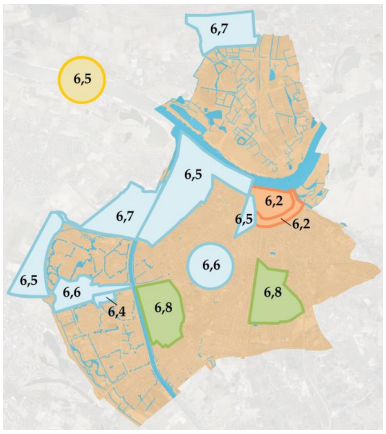

- In alle werkgebieden wordt het ondernemersklimaat als voldoende beoordeeld (6,2 of hoger).
- In vergelijking met de andere werkgebieden zijn bedrijven in de werklocaties Winkelsteeg en Heijendaal relatief positief (6,8).
- Bedrijven in de binnenstad en in het singelgebied beoordelen het ondernemersklimaat met een 6,2 lager in vergelijking met de andere werkgebieden.

[5] Groene achtergrond betekent een bovengemiddeld rapportcijfer (in vergelijking met de andere rapportcijfers), blauw een gemiddeld rapportcijfer en oranje onder het gemiddelde. Geel is het rapportcijfer voor geheel Nijmegen.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 5: is het ondernemersklimaat verbeterd of verslechterd het afgelopen jaar?

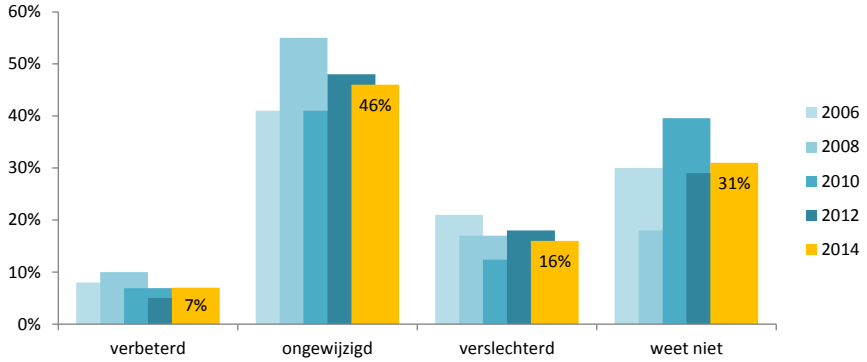

- De verhoudingen tussen positieve en negatieve groep vrij constant.
- Een kleinere groep is positief over het ondernemersklimaat van afgelopen jaar.
- Bijna de helft van de ondernemers geeft aan dat het ondernemersklimaat ongewijzigd is gebleven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Aan ondernemers en instellingen is ook gevraagd een waardering te geven voor 16 onderliggende aspecten van het ondernemersklimaat in Nijmegen. In figuur 6 zijn de resultaten van de nieuwste meting en de ontwikkelingen vanaf 2006 weergegeven. In de kolom '2014' is naast het rapportcijfer ook met (licht)groen aangegeven of er een opvallend positief verschil is ten op zichte van de beoordeling in 2012. Opvallende negatieve verschillen zijn oranje gekleurd. In de kolom 'trend' is het verloop van de beoordeling sinds 2006 weegegeven en in (licht)groen de duidelijk positieve trends en in oranje de duidelijk negatieve trends.

Figuur 6: de waardering voor de verschillende aspecten van het ondernemersklimaat in Nijmegen tussen 2006 en 2014.

	2006	2008	2010	2012	2014	trend
algemene waardering ondernemersklimaat	6,1	6,3	6,6	6,6	6,5	
imago stad	6,5	6,7	6,9	6,9	6,9	
uitstraling en kwaliteit bedrijfomgeving	6,6	6,7	7,1	7,0	7,0	
lokale/regionale arbeidsmarkt	6,2	6,5	6,5	6,5	6,7	
bereikbaarheid stad	5,8	5,8	6,1	6,3	6,9	
lokale lasten	5,2	5,2	5,6	5,6	5,7	
aandacht & prioriteiten gemeentebestuur	5,4	5,5	5,9	5,7	5,9	
vergunning- en dienstverlening gemeente Nijmegen	5,4	5,6	6,3	5,8	6,1	
nabijheid toeleverende/afnemende bedrijven	6,2	6,7	6,2	6,5	6,6	
nabijheid kennisinstellingen	6,8	7,3	7	7,3	7,3	
lokaal ondernemersnetwerk	6,3	6,7	6,5	6,6	6,7	
criminaliteit en veiligheid	6,5	6,1	6,6	6,5	6,7	
woon- en leefklimaat	6,5	6,7	6,8	7,2	7,0	
hoeveelheid gemeentelijke regels	5,6	5,8	5,9	5,9	6,0	
toepassing gemeentelijke regels	5,7	5,7	6	5,9	6,0	
voldoende en goed aanbod vestigingsplaatsen	-	-	-	-	6,6	
aanbod culturele voorzieningen en evenementen	-	-	-	-	7,1	

- Bijna alle deelaspecten even hoog of hoger gewaardeerd dan in 2012.
- Rapportcijfers voor de lokale lasten (5,7) en aandacht en prioriteiten van het gemeentebestuur (5,9) blijven ondanks de positieve ontwikkeling onder de 6.
- Waardering voor woon- en leefklimaat in Nijmegen (door ondernemers) is gedaald.
- Het aanbod van vestigingsplaatsen en het aanbod van culturele voorzieningen scoren een voldoende bij de eerste meting van deze deelaspecten.

De belangrijkste positieve ontwikkelingen **sinds 2012**:

- Bereikbaarheid van de stad (van 6,3 naar 6,9)
- Vergunningverlening en dienstverlening (van 5,8 naar 6,1)
- Lokale en regionale arbeidsmarkt (van 6,5 naar 6,7)
- Criminaliteit en veiligheid (van 6,5 naar 6,7)

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Aan de ondernemers en instellingen is ook gevraagd in welke mate zij deelaspecten van het ondernemersklimaat belangrijk vinden, los van het algemene oordeel. Het resultaat hiervan afgezet tegen het rapportcijfer is te zien in figuur 7. Deelaspecten die belangrijk gevonden worden staan rechts van de *verticale* middenlijn. Deelaspecten die hoger gewaardeerd worden staan boven de *horizontale* middenlijn. Met de plaats van de bol in de grafiek kan dan de volgende indeling worden gemaakt tussen de deelaspecten die:

- Onder gemiddeld gewaardeerd worden en relatief onbelangrijke zijn (licht oranje, links onder)
- Boven gemiddeld gewaardeerd worden, maar relatief onbelangrijk zijn (licht groen, links boven)
- Onder gemiddeld gewaardeerd worden, maar relatief belangrijk zijn (donker oranje, rechts onder)
- Boven gemiddeld gewaardeerd worden en relatief belangrijk zijn (donker groen, rechts boven).

Een voorbeeld: Het imago van de stad wordt door 43% van de ondernemers zeer belangrijk gevonden en krijgt een 6,9 als rapportcijfer. Daarmee is het imago van de stad een deelaspect dat relatief hoog gewaardeerd wordt en relatief belangrijk en staat de bol in het donker groene kwadrant.

Figuur 7: het belang van de deelaspecten van het ondernemersklimaat (horizontale as) afgezet tegen de waardering (verticale as).

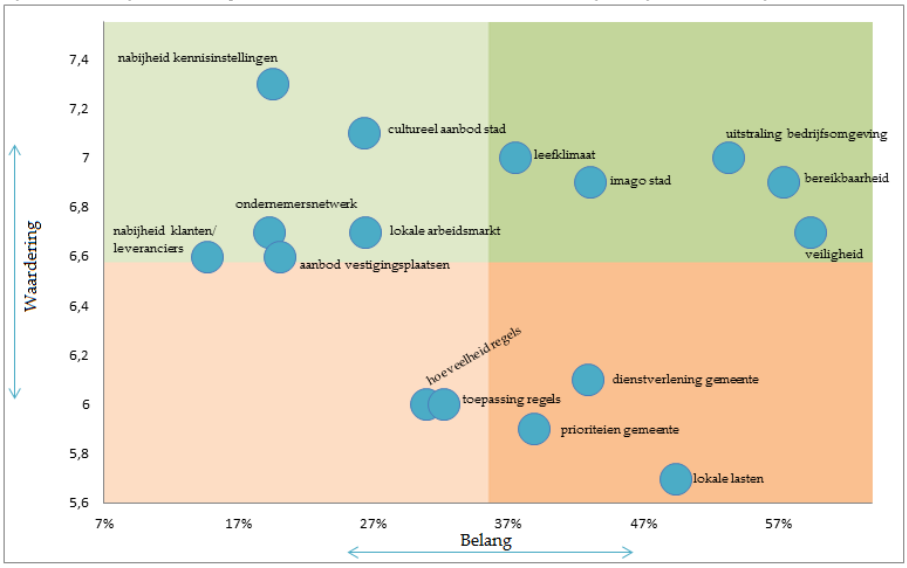

- De bereikbaarheid en veiligheid belangrijkste deelaspecten, net als in 2010. Beide deelaspecten worden hoger beoordeelt (bereikbaarheid van 6,1 naar 6,9; veiligheid van 6,6 naar 6,7).
- De lokale lasten, dienstverlening van de gemeente en de prioriteiten van de gemeente relatief belangrijk, maar lage waardering.
- In 2010 kwam een vergelijkbaar beeld naar voren.

- Een gewogen gemiddelde voor het ondernemersklimaat (rekening houdend met het aan het deelaspect toegekende belang) valt met een 6,6 iets hoger dan de algemene waardering voor het ondernemersklimaat (6,5). Naar een algemene waardering voor het ondernemersklimaat is apart gevraagd.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Gemeentelijke dienstverlening en contact

Ondernemers en instellingen (en inwoners) hebben steeds hogere verwachting en stellen steeds meer eisen aan de gemeentelijke dienstverlening. Het wordt steeds meer vanzelfsprekend gezien dat procedures voor bijvoorbeeld een parkeervergunning gemakkelijk, duidelijk en inzichtelijk zijn en aanvragen moeten snel afgehandeld worden. Deze aspecten worden ook wel dissatisfiers genoemd en ziet men als de absolute basis waarbij deze aspecten niet gauw hoger scoren dan een 6. Beleid en regels lopen vaak achter op nieuwe ontwikkelingen binnen bedrijfstakken. Ondernemers willen graag inspelen op deze nieuwe informatie, ideeën en technieken om de concurrentie voor te blijven of om simpelweg te blijven bestaan. Zij kunnen dan last hebben van dit verouderde of onsamenhangend of (te) restrictief beleid in hun ondernemen. De dienstverlening van de gemeente Nijmegen is een belangrijk onderdeel van het ondernemersklimaat. De gemeente vervult in contacten met bedrijven en instellingen meerdere rollen, en heeft zowel dienstverlenende als toetsende en (soms) sanctionerende functies.

Het Bedrijvenloket is doorgaans de eerste stop voor bedrijven wanneer er vragen zijn (er zijn jaarlijks ruim 1000 klantcontacten met bedrijven). Ook wanneer er vragen zijn over het starten van een eigen bedrijf kan men bij het Bedrijveloket terecht. Daarnaast gaat het om vragen met betrekking tot bedrijfsuitbreidingen, beschikbare bedrijvenlocaties, vergunningen en procedures etc.

Figuur 8: bekendheid met de verschillende contactmogelijkheden (blauw) en initiatieven (oranje) van gemeente Nijmegen

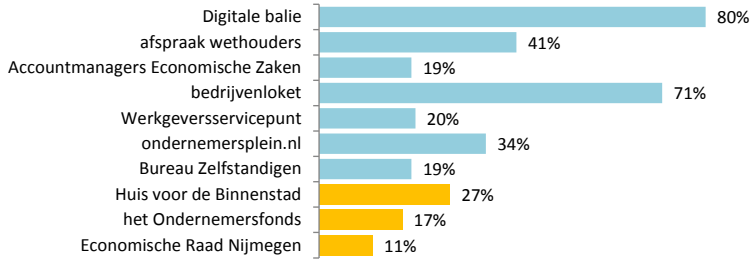

- De digitale balie en bedrijvenloket zijn in 2014 de bekendste contactmogelijkheden. Het is positief dat bedrijven de weg naar het Bedrijvenloket goed weten te vinden.
- Overige contactmogelijkheden zijn minder bekend, maar vaak gericht op een specifieke doelgroep. Bijvoorbeeld de accountmanagers Economische Zaken behartigen de meer strategische accounts en zijn accounthouder voor de verschillende werklocaties en ondernemers- en bedrijvenverenigingen.
- Door de geïnterviewden worden met name de bedrijfsbezoeken door wethouders en accountmanagers gewaardeerd.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 9: ontwikkeling in de bekendheid bij vestigingen van verschillende contactmogelijkheden met de gemeente Nijmegen.

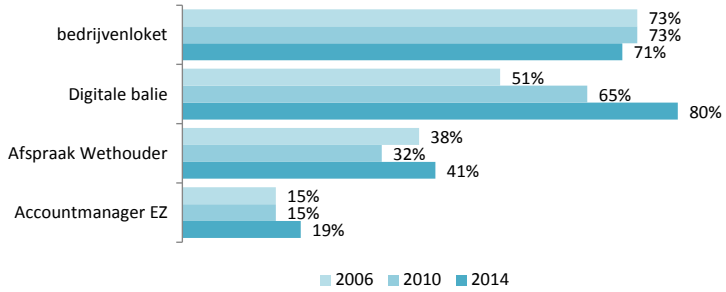

- Digitale communicatie met de gemeente steeds bekender bij vestigingen.
- De digitale balie in 2014 voor het eerst bekender dan het bedrijvenloket.
- Persoonlijk contact met wethouder of accountmanager is bij meer vestigingen bekend dan in 2010. Dit contact wordt wel goed gewaardeerd. Een actieve benadering van bedrijven via bijvoorbeeld de bedrijvenverenigingen zou kunnen zou helpen bij de bekendheid van contactmogelijkheden.

Aan iedere vestiging is gevraagd de dienstverlening te waarderen. Wanneer aangegeven is dat men contact heeft gehad met de gemeente, is er ook gevraagd waar dit contact over ging en om dit laatste contactmoment te beoordelen en of men tevreden was met het resultaat.

Figuur 10: de waardering voor de dienstverlening, het laatste contactmoment en de digitale dienstverlening van de gemeente Nijmegen.

	2010	2014
dienstverlening	6,3	6,3
laatste contact	6,2	6,6
digitale dienstverlening	-	6,5

- De beoordelingen voor de dienstverlening, het contact en de digitale dienstverlening zijn voldoende.
- De beoordeling van het laatste contact is gestegen, voor de dienstverlening blijft de beoordeling gelijk.

Figuur 11: in hoeverre zijn ondernemers het eens met de voorgelegde stellingen over de digitale dienstverlening.

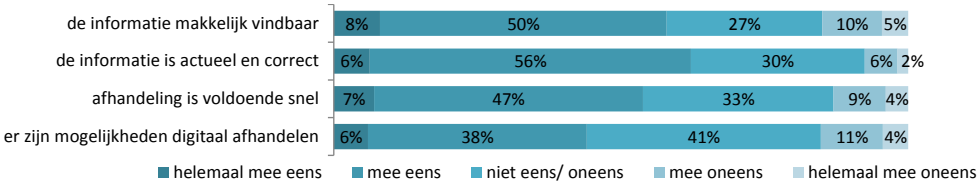

- Bij iedere stelling zijn meer respondenten (helemaal) eens met de stelling dan (helemaal) oneens.
- Minst positief wordt er gereageerd op de stelling of er genoeg mogelijkheden zijn om de gewenste zaken digitaal af te handelen.
- Meest postief wordt er gereageerd op de stelling of de informatie op de website actueel en correct is.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Bekend is dat de dienstverlening en het contact hoger worden beoordeeld als bedrijven of instellingen tevreden zijn met het resultaat (bijvoorbeeld het verlenen van een vergunning). In figuur 12 is hetzelfde duidelijk terug te vinden, tevreden bedrijven geven een fors hogere waardering.

Figuur 12 : de samenhang tussen de tevredenheid over het behaalde resultaat van het contact en de waardering voor de dienstverlening.

	percentage	Waardering laatste contact	waardering digitale dienstverlening	waardering dienstverlening
tevreden over het resultaat	52%	7,6	7,0	6,9
neutraal	30%	6,4	6,4	6,4
ontevreden over het resultaat	18%	4,4	5,8	5,2

Aan bedrijven en instellingen is ook gevraagd waarover men tevreden of ontevreden was in het contact met de gemeente Nijmegen. Er waren meerdere antwoorden mogelijk. Het meest genoemde aspect waarover men tevreden was, is 'het bereiken van de juiste persoon' (41% heeft dit aspect desgevraagd genoemd). Ook 'meedenken, goed luisteren' en 'snelheid van afhandeling' worden veel genoemd door bedrijven die tevreden waren over deze aspecten in het contact (respectievelijk 27% en 26%). Maar tegelijkertijd zijn 'meedenken, goed luisteren' en 'snelheid van afhandeling' het meest genoemd door bedrijven als aspecten waar zij ontevreden over zijn (respectievelijk 28% en 38%).

Figuur 13: de onderwerpen voor het economisch beleid in Nijmegen, gerangschikt op het belang toegekend door de vestigingen.

	% prioriteit	rangorde in 2014	rangorde in 2010
minder gemeentelijke regels en verlaging lasten	47%	1	2
verdere ontwikkeling binnenstad	27%	2	4
verbeteren van de autobereikbaarheid	25%	3	1
stimuleren van innovatie en kennisuitwisseling	24%	4	3
lokale arbeidsmarkt	20%	5	6
versterken acquisitie nieuwe bedrijven	17%	6	-
versterken van toerisme	14%	7	7
aandacht voor de maakindustrie	13%	8	-
aanbod bedrijfslocaties	13%	9	-
verbeteren van de bereikbaarheid via openbaar vervoer	12%	10	-
versterken medische- en gezondheidssector	12%	11	8
verbinding leggen met vliegveld Weeze	12%	12	5
versterken technologische sector	10%	13	-

- Volgens ondernemers is het verminderen van gemeentelijke regels en lasten de belangrijkste bestuurlijke prioriteit. Lokale lasten zijn daarbij belangrijker dan verminderen van de regelgeving (zie Figuur 7 op bladzijde 11).
- Autobereikbaarheid duidelijk voor minder bedrijven een bestuurlijke prioriteit.
- Top 4 prioriteiten bevat dezelfde onderwerpen als in 2010.

3. Bedrijfsomgeving

Aan ondernemers en instellingen is ook gevraagd de bedrijfsomgeving te beoordelen. De bedrijfsomgeving omvat al hetgene wat aanwezig is in de omgeving van het bedrijfspand, onder andere het beheer en onderhoud, bereikbaarheid en de representativiteit. In veel gevallen onderwerpen waar de gemeente Nijmegen verantwoordelijk voor is of van invloed op kan zijn.

Figuur 14 : de waardering voor de bedrijfsomgeving.

	2006	2008	2010	2012	2014
Nijmegen	6,8	6,7	7,1	7	6,9

- beoordeling bedrijfsomgeving in Nijmegen ruim voldoende, maar licht gedaald in vergelijking met 2012 en 2010.

Figuur 15: is de bedrijfsomgeving van de vestiging het afgelopen jaar verbeterd of verslechterd?

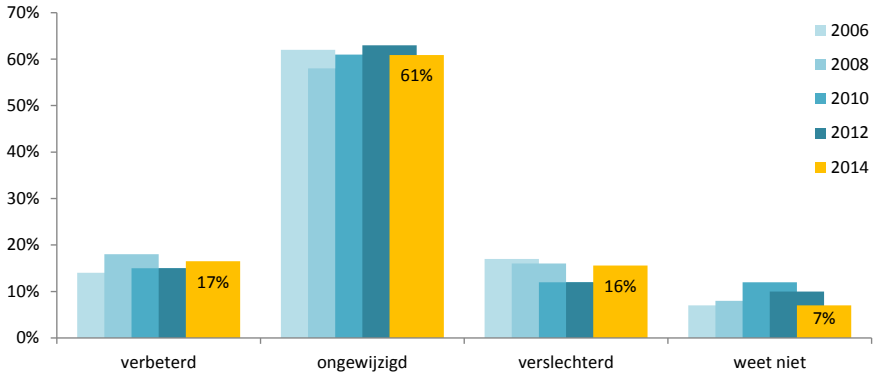

- De meerderheid van de bedrijven en instellingen vindt dat er geen verandering is in de bedrijfsomgeving.
- Het deel dat aangeeft dat de bedrijfsomgeving verbeterd is (17%), is bijna gelijk aan het deel dat aangeeft dat de bedrijfsomgeving verslechterd is (16%).

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

De scores per werkgebied zijn in figuur 16 weergegeven. Elke bedrijfsomgeving krijgt een (ruim) voldoende met een rapportcijfer van 6,5 of hoger. Er is wel enige voorzichtigheid geboden in het duiden van deze beoordelingen door kleine populaties bedrijven en daardoor lage respons aantallen in alle werkgebieden, de 'binnenstadskern' en 'de rest van de stad' uitgezonderd.

Figuur 16: de waardering voor de bedrijfsomgeving in kaart gebracht[6].

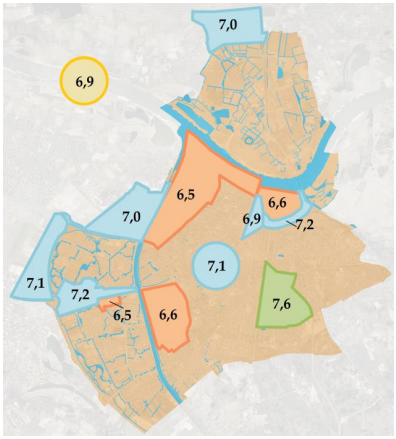

Figuur 17 : de waardering voor de bedrijfsomgeving, naar werkgebied.

Werkgebieden	2006	2010	2014
Bijsterhuizen	7,7	7,2	7,1
binnenstadskern	5,9	6,6	6,6
Brabantse Poort	7	6,7	7,2
De Grift	7,1	6,2	7
Heijendaal	7,1	7,5	7,6
Dukenburg	6,2	6,6	6,5
Winkelsteeg	6,7	6,8	6,6
Westkanaaldijk	6,5	6,9	7
Noord en Oostkanaalhavens	6,6	6,7	6,5
rest van de stad	6,9	7,3	7,1
singelgebied	7,1	7,4	7,2
stationsomgeving	6,4	6,7	6,9

- Waardering voor de bedrijfsomgeving in werkgebied De Grift opvallend gestegen (van 6,2 naar 7).
- Rapportcijfer bedrijfsomgeving Brabantse Poort stijgt met 0,5 punten naar een 7,2.
- De bedrijfsomgeving in Heijendaal hoogst gewaardeerd (net als in 2010) met een 7,6.
- In de Winkelsteeg, Noord- en Oostkanaalhavens, rest van de stad en het singelgebied daalt het rapportcijfer met 0,2.

[6] Groene achtergrond betekent een bovengemiddeld rapportcijfer (in vergelijking met de andere rapportcijfers), blauw een gemiddeld rapportcijfer en oranje onder het gemiddelde. Geel is het rapportcijfer voor geheel Nijmegen.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Er is aan ondernemers gevraagd een heel scala aan deelaspecten van de bedrijfsomgeving een rapportcijfer te geven, zie figuur 18. In de kolom '2014' is naast het rapportcijfer ook met groen aangegeven of er een opvallend positief verschil is ten op zichte van de beoordeling in 2012. Opvallende negatieve verschillen zijn oranje gekleurd. In de kolom 'trend' is het verloop van de beoordeling sinds 2006 weegegeven en in (licht)groen de duidelijk positieve trends en in oranje de duidelijk negatieve trends.

Figuur 18 : de waardering voor de verschillende aspecten van de bedrijfsomgeving in Nijmegen tussen 2006 en 2014.

	2006	2008	2010	2012	2014	trend
algemene waardering Bedrijfsomgeving	6,8	6,7	7,1	7	6,9	
representativiteit panden	6,6	6,8	6,8	7,1	6,9	
representativiteit openbare ruimte	6,5	6,6	6,8	6,9	6,8	
beheer en onderhoud bestrating	6,4	6,5	6,7	6,7	6,8	
beheer en onderhoud groenvoorzieningen	6,3	6,5	6,6	6,8	6,7	
samenwerking bedrijven /parkmanagement	5,8	5,9	6,1	5,9	6,4	
bereikbaarheid bedrijfslocatie per auto	6,8	6,8	7,2	7,4	7,1	
bereikbaarheid bedrijfslocatie per fiets	7,6	7,9	7,8	8,3	7,9	
bereikbaarheid bedrijfslocatie per bus	7,0	7,2	7,0	7,7	7,2	
bereikbaarheid bedrijfslocatie per trein	6,2	6,4	6,5	6,6	6,8	
nabijheid van passantenstromen	6,4	6,7	6,6	6,6	6,7	
bereikbaarheid voor vrachtverkeer	6,0	6,3	6,0	6,2	6,5	
telecomfaciliteiten	7,2	7,2	7,2	7,1	6,9	

- Bereikbaarheid voor het vrachtverkeer (van een 6,2 naar een 6,5) en samenwerking tussen bedrijven (van een 5,9 naar een 6,4) duidelijke in waardering gestegen.

- De bereikbaarheidsaspecten nog altijd het hoogst gewaardeerd maar tegelijkertijd zijn deze rapportcijfers het sterkst gedaald in vergelijking met 2012:
- Bereikbaarheid bedrijfslocatie per bus van 7,7 naar 7,2.
- Bereikbaarheid bedrijfslocatie per fiets van 8,3 naar 7,9.
- Bereikbaarheid bedrijfslocatie per auto van 7,4 naar 7,1.

- Opmerkelijk is dat de bereikbaarheid van de stad stijgt, maar van de bedrijfsomgeving (per auto, fiets en bus) gedaald is. Een combinatie van de werkzaamheden en overlast die gepaard gaan met de bouw en verbouw activiteiten rondom de bereikbaarheid en de al hoge rapportcijfers in 2012 kunnen verklaringen zijn voor de dalende waardering voor de bereikbaarheid van de bedrijfsomgeving.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Aan de ondernemers en instellingen is ook gevraagd in welke mate zij de deelaspecten van de bedrijfsomgeving belangrijk vinden los van het algemene oordeel. Het resultaat hiervan afgezet tegen het rapportcijfer is te zien in figuur 19. Deelaspecten die belangrijk gevonden worden staan rechts van de *verticale* middenlijn. Deelaspecten die hoger gewaardeerd worden staan boven de *horizontale* middenlijn. Met de plaats van de bol in de grafiek kan dan de volgende indeling worden gemaakt tussen de deelaspecten die:

- Onder gemiddeld gewaardeerd worden en relatief onbelangrijke zijn (licht oranje, links onder)
- Boven gemiddeld gewaardeerd worden, maar relatief onbelangrijk zijn (licht groen, links boven)
- Onder gemiddeld gewaardeerd worden, maar relatief belangrijk zijn (donker oranje, rechts onder)
- Boven gemiddeld gewaardeerd worden en relatief belangrijk zijn (donker groen, rechts boven).

Een voorbeeld: Het onderhoud van het groen wordt door 45% van de ondernemers zeer belangrijk gevonden en krijgt een 6,7 als rapportcijfer. Daarmee is het onderhoud van het groen een deelaspect dat relatief laag gewaardeerd wordt en relatief belangrijk wordt gevonden en staat de bol in het donker oranje kwadrant.

Figuur 19 : het belang van de deelaspecten van de bedrijfsomgeving (horizontale as) afgezet tegen de waardering (verticale as).

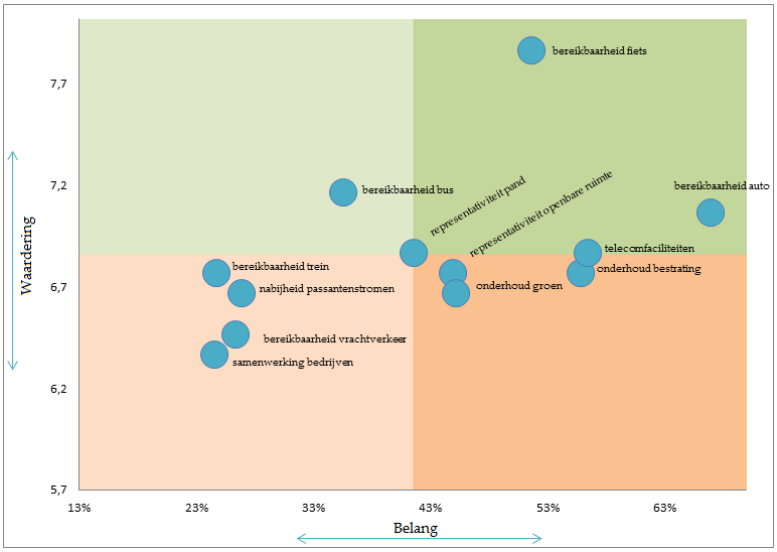

- Het meest belang wordt toegekend aan de bereikbaarheid per auto, telecomfaciliteiten en het onderhoud van de bestrating.
- Factoren die minder van belang worden geacht worden minder hoog gewaardeerd.
- Deze resultaten zijn zeer vergelijkbaar met de meting in 2010.

- Een gewogen gemiddelde voor de bedrijfsomgeving (rekening houdend met het aan het deelaspect toegekende belang) valt met een 7 iets hoger dan de algemene waardering voor de bedrijfsomgeving (6,9). De algemene waardering voor de bedrijfsomgeving is los van de deelaspecten gevraagd.

Aan ondernemers is gevraagd welke knelpunten de belangrijkste zijn in de bedrijfsomgeving en welke knelpunten de gemeente zou moeten prioriteren om aan te pakken:

- Parkeer- (41%) en verkeersproblemen (28%) zijn de belangrijkste knelpunten. Deze twee onderwerpen krijgen ook prioriteit bij wat verbeterd zou moeten worden in de bedrijfsomgeving
- In 2014 komen dezelfde knelpunten en prioriteiten naar voren als in 2010.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Veiligheid

Veiligheid is een belangrijk onderwerp op bedrijventerreinen. In dit onderzoek is aan Nijmeegse bedrijven en instellingen gevraagd naar de frequentie van het onveiligheidsgevoel van het personeel en waar dit eventueel vandaag komt. In (figuur 20) is weergegeven welk percentage van Nijmeegse ondernemers en instelling aangeeft dat het personeel zich soms of vaak onveilig voelt. Bij de overige vestigingen voelt het personeel zich niet of nauwelijks onveilig in de bedrijfsomgeving.

Figuur 20: Het percentage vestigingen die aangeven dat het personeel zich vaak (donker of licht oranje) of soms (donker of licht blauw) onveilig voelt voor Nijmegen en per werkgebied.

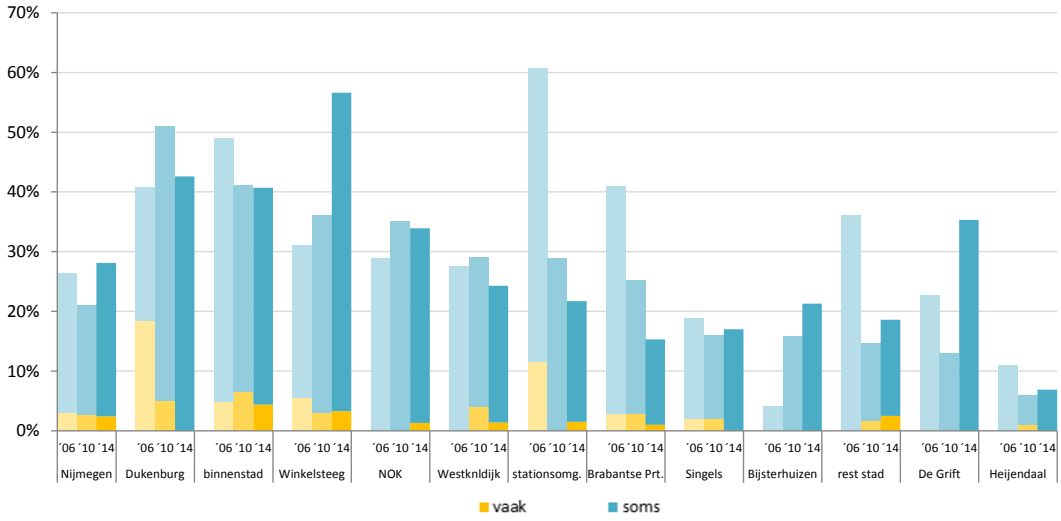

- Het percentage vestigingen waar het personeel zich vaak onveilig voelt in de bedrijfsomgeving is gedaald van 3% naar 2,5%.
- Het deel dat aangeeft dat het personeel zich soms onveilig voelt is vergroot in vergelijking met 2010 tot 26%.

- De werkgebieden Dukenburg, stationsomgeving en Brabantse Poort laten de duidelijkste positieve ontwikkelingen in onveiligheidsgevoelens zien:
- De onveiligheidsgevoelens in de werkgebieden Winkelsteeg en Bijsterhuizen nemen met de tijd juist toe. In de interviews herkenden de gesprekspartners deze ontwikkelingen niet.

Wanneer aangegeven werd dat het personeel zich soms of vaak onveilig voelt is er ook gevraagd naar de redenen en situaties waarbij deze onveiligheidsgevoelens zich voordoen:

- De aanwezigheid van personen in of nabij het pand waar dreiging vanuit gaat in meer dan de helft van de gevallen genoemd (53%).
- Andere veel genoemde situaties zijn bij het afsluiten van het pand (40%) en wanneer men als enige in het pand aanwezig is (32%).
- Meest genoemde situaties zijn dezelfde als in 2010.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

4. Huisvesting

In de grote metingen van de Monitor Vestigingsklimaat wordt ook gevraagd aan bedrijven om de huisvesting en deelaspecten daarvan te beoordelen.

Figuur 21: de waardering voor de huisvesting.

	2006	2010	2014
Nijmegen	7,1	7,5	7,4

- Met een gemiddeld rapportcijfer van 7,4 is de waardering voor de huisvesting ruim voldoende, maar één tiende lager dan in 2010.

In figuur 22 en figuur 22 (volgende bladzijde) wordt een overzicht gegeven van de waardering voor de huisvesting per werkgebied.

Figuur 22: de waardering voor de huisvesting in kaart gebracht[7].

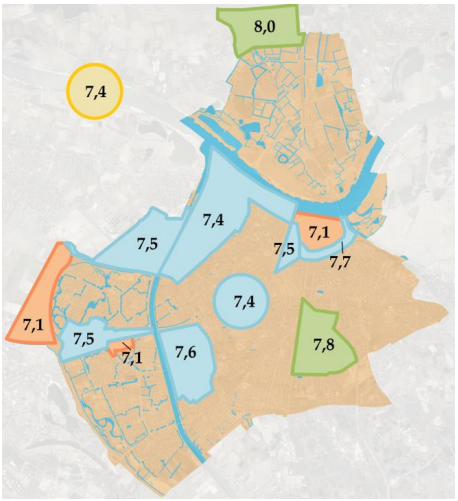

[7] Groene achtergrond betekent een bovengemiddeld rapportcijfer (in vergelijking met de andere rapportcijfers), blauw een gemiddeld rapportcijfer en oranje onder het gemiddelde. Geel is het rapportcijfer voor geheel Nijmegen.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 23: de waardering voor de huisvesting per werkgebied tussen 2006 en 2014.

	2006	2010	2014
Nijmegen	7,1	7,5	7,4
Bijsterhuizen	7,4	7,9	7,1
binnenstadskern	6,6	7,3	7,1
Brabantse Poort	7,2	7,4	7,5
De Grift	7,5	7,8	8,0
Heijendaal	7,4	7,7	7,6
Dukenburg	6,8	7,5	7,1
Winkelsteeg	7,1	7,4	7,6
Westkanaaldijk	6,9	7,5	7,5
Noord en Oostkanaalhavens	7,1	7,4	7,4
rest van de stad	7,2	7,5	7,4
singelgebied	7,7	7,9	7,7
stationsomgeving	7,1	7,1	7,5

- Geen van de werkgebieden krijgen een cijfer lager dan een 7 voor de eigen huisvesting.
- Met een 8 als rapportcijfer scoort De Grift het hoogst.
- Een dalende waardering in Bijsterhuizen (van een 7,9 naar een 7,1).
- De sterkste verbetering van het cijfer in de stationsomgeving (van een 7,1 naar een 7,5).

In figuur 24 is de beoordeling voor de gemeten deelaspecten van de huisvesting weergegeven. In de kolom '2014' is naast het rapportcijfer ook met groen aangegeven of er een opvallend positief verschil is ten op zichte van de beoordeling in 2010. Opvallende negatieve verschillen zijn oranje gekleurd. In de kolom 'trend' is het verloop van de beoordeling sinds 2006 weegegeven en in (licht)groen de duidelijk positieve trends en in oranje de duidelijk negatieve trends.

Figuur 24: de waardering voor de verschillende aspecten van de huisvesting in Nijmegen tussen 2006 en 2014.

	2006	2010	2014	trend
algemene waardering huisvesting	7,1	7,5	7,4	
huisvestingskosten	6,8	7,2	6,9	
uitbreidingsmogelijkheden op locatie	4,6	5,2	5,3	
mogelijkheden laden en lossen	6,0	6,1	6,4	
parkeren medewerkers	5,8	6,2	6,0	
parkeren bezoekers en klanten	6,0	6,5	6,4	
representativiteit en kwaliteit gebouw	7,0	7,1	7,1	
vindbaarheid	6,5	6,5	6,6	

- Er is een opvallend groot verschil tussen de gemiddelde waardering van de deelaspecten (6,4) en de algemene waardering van de huisvesting (7,4).

- De uitbreidingsmogelijkheden op locatie krijgen met een 5,3 de enige onvoldoende, maar worden in 2014 wel beter beoordeeld dan in 2006 (4,6) en 2010 (5,2).
- De representativiteit en kwaliteit van het eigen pand wordt gemiddeld het best beoordeeld met een 7,1.
- Meest gestegen is de waardering voor de mogelijkheid om te laden en lossen (van 6,1 naar 6,4).
- Waardering voor huisvestingkosten daalde opvallend (van 7,2 naar 6,9).

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Aan de ondernemers en instellingen is ook gevraagd in welke mate zij deelaspecten van de bedrijfsomgeving belangrijk vinden los van het algemene oordeel hierover. Het resultaat hiervan afgezet tegen het rapportcijfer is te zien in Deelaspecten die belangrijk gevonden worden staan rechts van de *verticale* middenlijn. Deelaspecten die hoger gewaardeerd worden staan boven de *horizontale* middenlijn. Met de plaats van de bol in de grafiek kan dan de volgende indeling worden gemaakt tussen de deelaspecten die:

- Onder gemiddeld gewaardeerd worden en relatief onbelangrijke zijn (licht oranje, links onder)
- Boven gemiddeld gewaardeerd worden, maar relatief onbelangrijk zijn (licht groen, links boven)
- Onder gemiddeld gewaardeerd worden, maar relatief belangrijk zijn (donker oranje, rechts onder)
- Boven gemiddeld gewaardeerd worden en relatief belangrijk zijn (donker groen, rechts boven).

Een voorbeeld: Het parkeren voor medewerkers wordt door 29% van de ondernemers belangrijk gevonden en krijgt een 6,0 als rapportcijfer. Daarmee is het parkeren voor medewerkers een deelaspect dat relatief laag gewaardeerd wordt en door relatief weinig ondernemers belangrijk wordt gevonden en staat de bol in het licht oranje kwadrant.

Figuur 25 : het belang van de deelaspecten van de eigen huisvesting (horizontale as) afgezet tegen de waardering (verticale as).

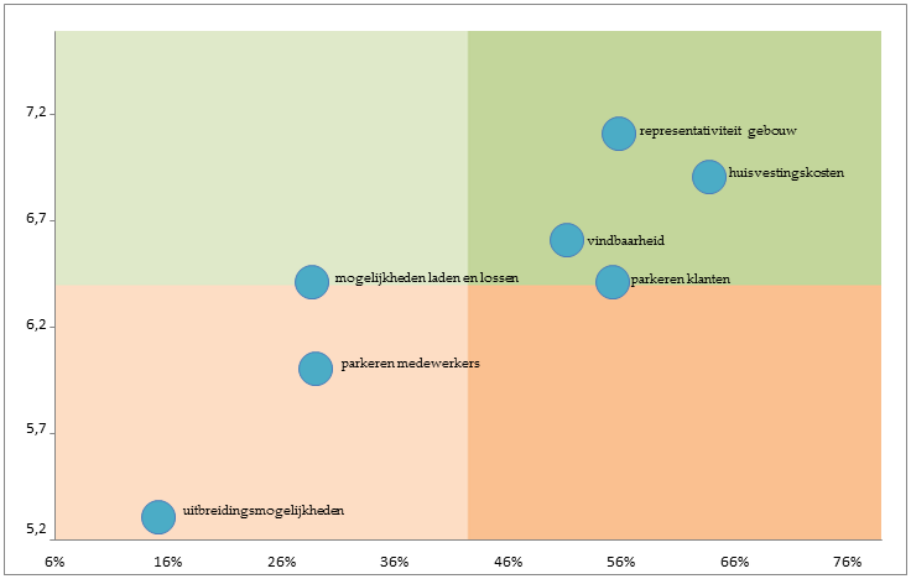

- De lager gewaardeerde aspecten van de huisvesting worden ook minder belangrijk gevonden.

- Rekening houdend met het belang is het gewogen gemiddelde rapportcijfer van de deelaspecten met een 6,6 nog steeds fors lager dan de 7,4 voor de algemene waardering voor de huisvesting (naar de algemene waardering is los van de deelaspecten gevraagd). Er zijn kennelijk nog andere elementen die meespelen voor de algemene waardering voor de huisvesting dan diegene die in de Monitor Vestigingsklimaat zijn meegenomen. In de interviews kwam naar voren dat het misschien de trots van ondernemers op wat zij hebben bereikt mee zou kunnen spelen.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Verhuisplannen

Aan Instellingen en bedrijven in Nijmegen is gevraagd of zij een verandering verwachten in de huisvestingsituatie. Het percentage bedrijven met concrete verhuisplannen is voor Nijmegen en de verschillende werkgebieden afzonderlijk weergegeven in figuur 26:

Figuur 26: het percentage bedrijven dat concrete verhuisplannen heeft voor Nijmegen en per werkgebied.

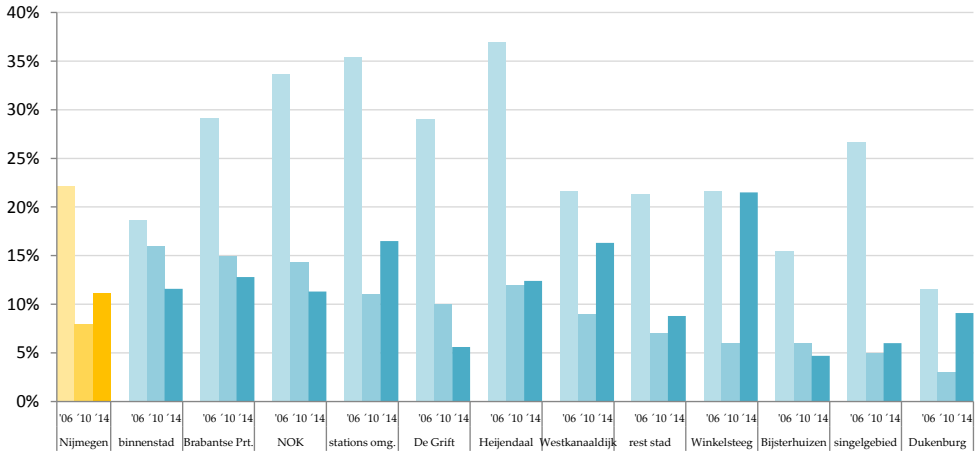

- In Nijmegen geven meer bedrijven en instellingen aan plannen hebben om te verhuizen naar een andere locatie in 2014 (van 8% in 2010 naar 11% in 2014)

- Met 22% heeft het werkgebied Winkelsteeg het grootste percentage vestigingen met concrete verhuisplannen.
- In de werkgebieden binnenstad, Brabantse Poort, De Grift en Bijsterhuizen zijn sinds 2006 steeds minder vestigingen geneigd om te verhuizen.
- In Heijendaal en stationsomgeving waren de grootste afnames in verhuisgeneigdheid tussen 2006 en 2010, maar percentages met de laatste meting stabiel.
- In de werkgebieden stationsomgeving, Westkanaaldijk , Winkelsteeg en Dukenburg is er sinds 2010 een toename in het percentage bedrijven dat plannen heeft om te verhuizen.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 27: Waar ligt de beoogde nieuwe bedrijfslocatie?

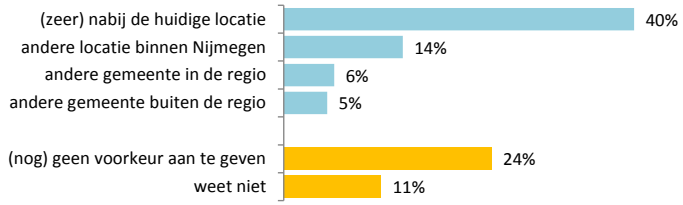

- Meer dan de helft van de vestigingen met verhuisplannen blijft binnen Nijmegen.
- Ruim één derde kan (nog) geen voorkeur aangeven of weet het niet.
- Binnen de regio worden Arnhem en Wijchen relatief veel genoemd als beoogde vestigingsplaatsen
- Buiten de regio worden de grote steden binnen de Randstad als Amsterdam en Utrecht het meest genoemd.

- Van de bedrijven met verhuisplannen verwacht 34% een toename in grondgebruik, 14% een krimp en voor 37% blijft de verwachte oppervlakte van het terrein gelijk (15% weet het niet).

Bedrijven en instellingen die zich oriënteren op een verhuizing hebben als verhuisredenen het meest genoemd:

- Door groei of fusie van het bedrijf (25%).
- Een beter bereikbare bedrijfslocatie (10%)
- Naar goedkopere locatie (8%)

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

5. Arbeidsmarkt

Veranderingen in bedrijvigheid geven een beeld van hoe het met het vestigingsklimaat in de gemeente Nijmegen gesteld is. De hiervoor gebruikte gegevens zijn afkomstig uit het LISA-register van 2014.

Figuur 28: ontwikkeling in het aantal vestigingen in Nijmegen per bedrijfscategorie.

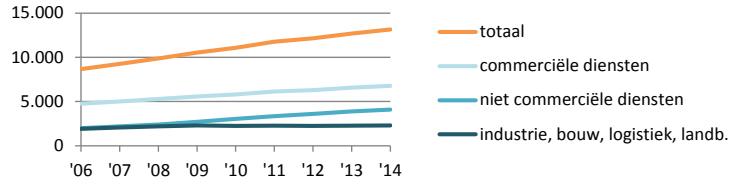

- Het totaal aantal vestigingen stijgt sinds 2006 gestaag tot 13.149 in 2014.
- In de industrie, bouw, logistiek en landbouw is het aantal vestigingen stabiel.

- De stijging in het aantal vestigingen komt vooral door een sterke groei van ZZP'ers (zie ook in combinatie met figuur 29). Ook binnen dit onderzoek zijn ZZP'ers goed vertegenwoordigd. Ruim 29% van de vestigingen kwam het antwoord terug dat zij zichzelf als (ZZP'er) beschouwen.

Figuur 29: ontwikkeling in het aantal arbeidsplaatsen in Nijmegen per bedrijfscategorie.

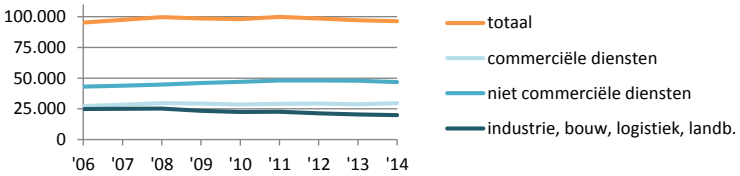

- in 2014 zijn er in totaal 96.313 arbeidsplaatsen in Nijmegen. Een afname in vergelijking met vorig jaar (-681). In 2011 waren er nog 99.752 arbeidsplaatsen in Nijmegen.
- In vergelijking met 2013 zijn er in 2014, banen bijgekomen in de commerciële dienstensector (+903).
- In de niet commerciële dienstensector (-996) en in de industriële, bouw, logistieke en landbouw sector (-588) zijn er in 2014 minder arbeidsplaatsen in vergelijking met een jaar eerder.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 30: ontwikkelingen in het aantal arbeidsplaatsen voor **bedrijventerreinen**.

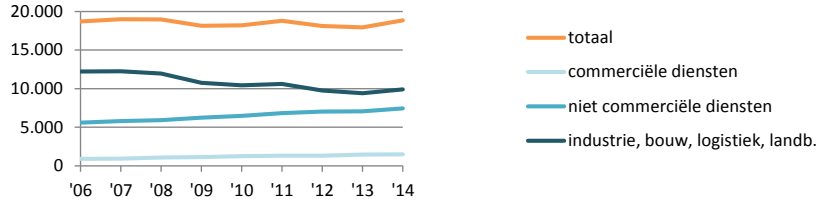

- In vergelijking met 2013 stijgt het aantal arbeidsplaatsen op bedrijventerreinen naar 18.850 (+906).
- Het aantal arbeidsplaatsen voor de industrie, bouw, logistiek en landbouw stijgt (+400). Dit is voor deze sector de eerste stijging in het aantal arbeidsplaatsen sinds 2007 binnen de bedrijventerreinen.
- De bedrijventerreinen omvat de werkgebieden Noord- en Oostkanaalhavens, Westkanaaldijk, Winkelsteeg, Bijsterhuizen en De Grift.

Figuur 31: ontwikkelingen in het aantal arbeidsplaatsen voor het **stadscentrum**.

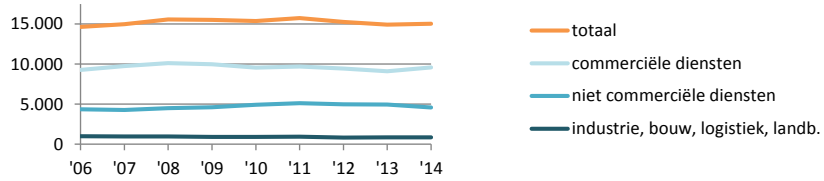

- In het stadscentrum is het aantal arbeidsplaatsen met 100 gestegen (14.925 in 2013, 15.003 in 2014). De stijging in het aantal arbeidsplaatsen in de commerciële sector (+476) overtreft hierbij de daling in de niet-commerciële sector op (-370).
- Het stadscentrum omvat de werkgebieden binnenstadskern, stationsgebied en het singelgebied.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 32: ontwikkelingen in het aantal arbeidsplaatsen voor de **andere werklocaties.**

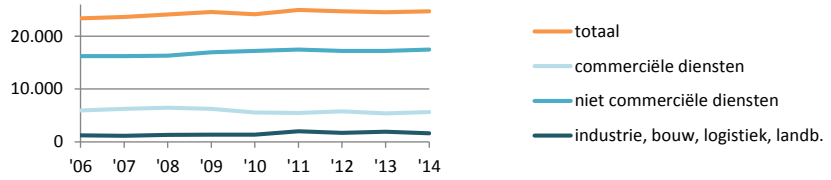

- Op de kantoorlocaties blijft het aantal arbeidsplaatsen sinds 2011 constant rond de 24.500 schommelen (in 2014, 24720).
- De overige werklocaties omvat de werkgebieden Dukenburg, Brabantse Poort en Heijendaal.

Figuur 33: ontwikkelingen in het aantal arbeidsplaatsen **rest van de stad.**

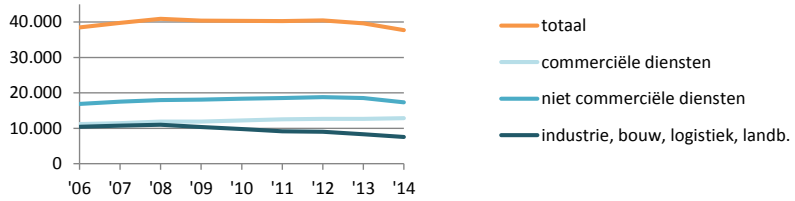

- In de rest van de stad, buiten de werkgebieden daalde het aantal arbeidsplaatsen ten opzichte van 2013 naar 37.713 (-1885).
- Grootste daling in arbeidsplaatsen bij de bedrijven in de niet-commerciële dienstensector (-1267).
- Ook in de industrie, bouw, logistiek, landbouw zijn er in 2014 minder arbeidsplaatsen in vergelijking met 2013 (-785).

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Ter aanvulling op de voorgaande statistieken is in de Monitor Vestigingsklimaat aan ieder bedrijf gevraagd wat de verwachting is wat er gebeurt met de omvang van het personeel in de komende drie jaar.

Figuur 34 : Verwacht u in de komende jaren een toe of afname in het aantal arbeidsplaatsen?

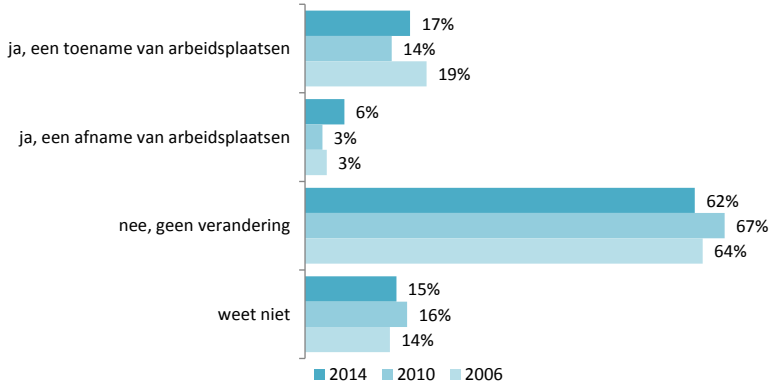

- Er is wat meer optimisme bij ondernemers over de groei in de komende jaren van het eigen bedrijf, een toename van arbeidsplaatsen wordt meer genoemd.
- De grootste groep blijft echter de bedrijven en vestigingen die een stabiele situatie verwachten.

Figuur 35 : het percentage vestigingen dat aangeeft wervingsproblemen te hebben.

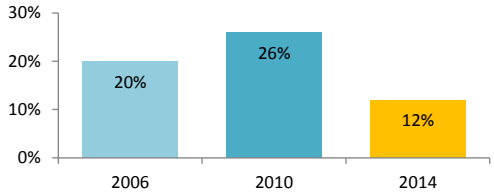

- Er zijn duidelijk minder problemen dan vier jaar geleden als het gaat om het invullen van vacatures.
- Opgesplitst naar werkrichting zijn er de meeste problemen met het vervullen van vacatures voor technisch personeel (5%).
- Bedrijven geven aan over het algemeen minder problemen te hebben bij het vinden van verzorgend, sociaal of cultureel personeel (2%), economisch, administratief of juridisch personeel (2%) of overig werkrichtingen (3%).

6. Werkgebieden

In figuur 37 staat het totaaloverzicht voor alle werkgebieden en de score voor geheel Nijmegen. Verder worden de resultaten per werkgebied op alfabetische volgorde besproken, zie de inhoudsopgave of figuur 36 voor een overzicht van alle werkgebieden. De cijfers voor geheel Nijmegen worden hier niet nog een keer herhaald, maar het werkgebied 'de rest van de stad' wordt wel besproken.

Het rapportcijfer en de ontwikkelingen voor het ondernemersklimaat, bedrijfsomgeving en de huisvesting geven per werkgebied een algemeen beeld van de situatie. Met behulp van de interviews zijn de belangrijkste ontwikkelingen geschetst en geprobeerd te duiden.

In de overzichtstabellen zijn per werkgebied alle resultaten van de Monitor Vestigingsklimaat gepresenteerd. De lichtblauwe kolommen bevatten de belangrijkste gegevens:

- De kolom '2014' bevat de resultaten van de meting uit 2014 voor de huidige stand van zaken binnen een werkgebied. Met groen of oranje zijn de positieve of negatieve afwijkingen weergegeven *in vergelijking met de rapportcijfers van de andere werkgebieden in Nijmegen*.
- De kolom 'trend' bevat een visueel beeld van de ontwikkeling tussen 2006 en 2014. De achtergrond is groen bij een duidelijk positief trendverloop tussen 2006 en 2014 en oranje wanneer het een duidelijk negatieve trend betreft.

Onder de resultatentabel wordt iedere keer de respons voor de enquête vermeld. Uitgezonderd van de werkgebieden 'binnenstad' en 'rest van de stad', is er sprake van lage aantallen bedrijven die in de werkgebieden gevestigd zijn en daarmee samenhangend lage responsaantallen. Daardoor is er enige voorzichtigheid geboden bij het interpreteren van de resultaten.

Figuur 36: kaart van Nijmegen met de ligging van de verschillende werkgebieden[8].

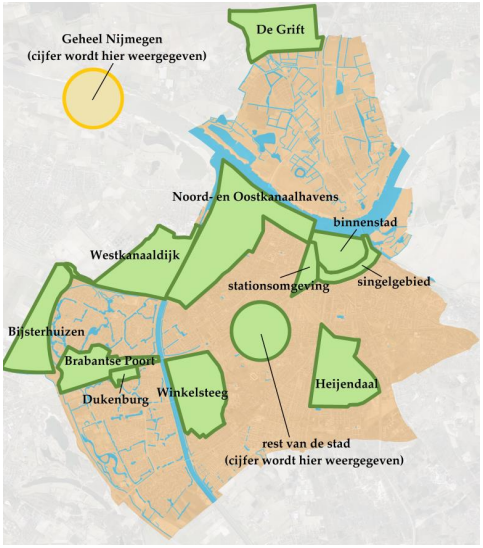

[8] De ontwikkelingen van de gehele stad Nijmegen worden niet nog eens besproken, de 'rest van de stad' als apart werkgebied wel.

Figuur 37: overzicht van de resultaten voor geheel Nijmegen en voor ieder werkgebied. De rapportcijfers met groene achtergrond zijn duidelijk boven gemiddeld en met oranje achtergrond duidelijk onder het gemiddelde ten op zichte van de rapportcijfers van andere werkgebieden.

	Bijsterhuizen	binnenstadskern	Brabantse Poort	De Grift	Heijendaal	Dukenburg	Winkelsteeg	Westkanaaldijk	NOK	rest van de stad	singelgebied	stationsomgeving		Nijmegen
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,5	6,2	6,6	6,7	6,8	6,4	6,8	6,7	6,5	6,6	6,2	6,5		6,5
rapportcijfer bedrijfsomgeving	7,1	6,6	7,2	7,0	7,6	6,5	6,6	7,0	6,5	7,1	7,2	6,9		6,9
- bereikbaarheid auto	7,9	6,1	7,9	8,2	7,1	7,7	7,9	7,8	7,6	7,3	7,4	7,3		7,1
- bereikbaarheid fiets	7,1	7,8	7,7	8,2	8,1	8,3	7,7	7,3	7,4	8,1	8,0	8,3		7,9
- bereikbaarheid bus	6,8	7,4	7,0	6,8	7,7	8,5	6,7	5,5	6,5	7,2	6,9	8,3		7,2
- bereikbaarheid trein	5,6	6,9	7,1	5,6	7,7	8,6	6,4	4,3	5,2	6,4	7,2	8,4		6,8
- bereikbaarheid vrachtverkeer	8,2	6,0	7,2	7,9	6,4	7,3	7,5	7,6	7,2	6,2	6,3	5,9		6,7
- nabijheid passantenstromen	7,2	6,8	6,1	6,2	6,3	7,3	6,3	6,5	5,8	5,9	6,3	6,6		6,5
- telecomfaciliteiten	7,5	6,6	7,0	5,8	7,7	7,3	6,2	6,5	7,0	7,2	7,7	6,8		6,9
- representativiteit panden	7,3	6,7	7,1	7,3	7,3	6,7	7,0	6,8	6,6	6,8	7,6	7,0		6,9
- representativiteit openbare ruimte	7,3	6,7	6,8	6,9	7,3	6,4	6,6	6,9	6,9	6,7	7,2	7,1		6,8
- onderhoud bestrating	7,3	6,6	7,2	6,8	7,3	6,6	7,0	6,6	7,0	6,7	7,2	7		6,8
- onderhoud groenvoorzieningen	7,3	6,5	7,1	6,9	7,3	6,3	6,2	6,7	6,4	6,6	7,2	7,1		6,7
- samenwerking bedrijven	6,7	6,1	6,6	6,3	6,7	6,2	7,2	6,8	6,7	6,3	6,5	5,8		6,4
- uitstraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	7,4	6,8	7,3	7,3	7,4	6,9	7,1	7,3	6,6	6,9	7,5	7,0		7,0
rapportcijfer huisvesting	7,1	7,1	7,5	8,0	7,8	7,1	7,6	7,5	7,4	7,4	7,7	7,5		7,4
- huisvestingskosten	6,2	6,7	6,7	6,9	6,6	6,0	7,2	7,3	6,9	7,2	7,0	7,1		6,9
- uitbreidingsmogelijkheden	6,4	4,6	6,1	6,0	6,0	5,6	5,7	6,2	5,5	5,3	5,8	4,3		5,3
- laden en lossen	7,9	5,9	6,7	7,4	6,8	6,2	7,9	7,8	7,1	6,2	6,2	6,0		6,4
- parkeren medewerkers	7,8	4,7	7,3	8,0	6,6	4,9	7,8	6,8	7,0	6,2	5,8	6,0		6,0
- parkeren klanten	7,9	5,3	7,4	8,3	6,7	7,4	8,0	7,1	7,1	6,6	6,4	6,2		6,4
- representativiteit & kwaliteit gebouw	7,9	6,9	7,4	7,8	7,2	6,9	7,6	6,9	7,1	7,1	7,9	7,2		7,1
- vindbaarheid	7,7	6,3	6,3	7,4	6,4	6,8	6,6	7,0	6,3	6,5	7,2	7,0		6,6
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	7,0	6,5	6,9	7,3	7,2	7,0	6,6	7,1	6,2	6,8	7,0	6,9		6,7
onveiligheidsgevoelens	21%	40%	15%	35%	7%	43%	56%	24%	34%	19%	17%	22%		28%
wijziging huisvesting	5%	12%	13%	6%	12%	9%	22%	17%	11%	9%	6%	17%		11%

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Bijsterhuizen

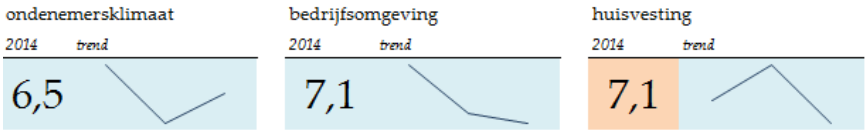

De ondernemers in (het Nijmeegse deel van) Bijsterhuizen geven een gemiddelde waardering van het vestigingsklimaat. Het bedrijventerrein ligt in twee gemeentes en enkel de bedrijven gevestigd in de gemeente Nijmegen zijn in het onderzoek meegenomen. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **Uitstraling**
  De representativiteit en het onderhoud van de bedrijfsomgeving en de eigen huisvesting worden allen bovengemiddeld gewaardeerd. Een duidelijk en overzichtelijk bedrijventerrein en dit wordt ook actief nagestreefd door de bedrijvenvereniging.

- **Ruimte**
  Het terrein bevat grote overzichtelijke kavels voor de gevestigde bedrijven. Zij moeten zelf op eigen terrein het parkeren en laden en lossen faciliteren wat de goede waarderingen voor deze aspecten verklaard.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Huisvestingskosten**
  Doordat de gemeentegrens het bedrijventerrein in tweeën splijt vallen de hogere kosten voor bedrijven gevestigd in de gemeente Nijmegen snel op. Dit komt het imago van Nijmegen als vestigingsplaats voor ondernemers niet ten goede. Aan de andere kant kunnen hogere lasten als instrument dienen om het ´free-riders gedrag´ aan te pakken waar bedrijvenverenigingen vaak mee te maken hebben. Maar uit de interviews blijkt dat ondernemers het ondernemersfonds zoals de gemeente Nijmegen dat kent te beperkt vinden, door regelgeving en een teruglopend budget.

Verder belangrijk:

- **Veiligheid en criminaliteit**
  In het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen zijn door de bedrijvenvereniging Bijsterhuizen vele maatregelen genomen om de veiligheid om het terrein te vergroten. Daarnaast heeft een eigen onderzoek uitgewezen dat de veiligheid en onveiligheidgevoelens juist positief toenemen.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **Bijsterhuizen**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,9	6,1	6,5	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	7,7	7,2	7,1	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	8,1	7,7	7,9	
- bereikbaarheid fiets	7,2	7,3	7,1	
- bereikbaarheid bus	6,5	6,4	6,8	
- bereikbaarheid trein	5,3	5,4	5,6	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	7,7	7,1	8,2	
- nabijheid passantenstromen	5,6	5,5	7,2	
- telecomfaciliteiten	7,6	7,2	7,5	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	7,3	7,4	7,3	
- representativiteit openbare ruimte	7,0	7,2	7,3	
- onderhoud bestrating	7,2	7,2	7,3	
- onderhoud groenvoorzieningen	7,2	7,1	7,3	
- samenwerking bedrijven	6,9	7,3	6,7	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	7,5	7,5	7,4	
knelpunten bedrijfsomgeving	verkeer en bereikbaarheid, zwerfvuil			
rapportcijfer huisvesting	7,4	7,9	7,1	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	7,2	7,5	6,2	
- uitbreidingsmogelijkheden	5,8	6,3	6,4	
- laden en lossen	7,5	7,3	7,9	
- parkeren medewerkers	6,5	7,8	7,8	
- parkeren klanten	6,8	8,0	7,9	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	8,1	7,9	7,9	
- vindbaarheid	7,5	7,8	7,7	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	7,5	7,0	7,0	
onveiligheidsgevoelens	4%	16%	21%	
- meest genoemde situatie	als enige in het pand			
wijziging huisvesting	16%	6%	5%	

Respons: 26 bedrijven (52%) van de 50 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Binnenstadskern

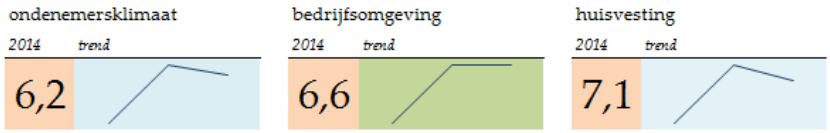

Het vestigingsklimaat in het werkgebied binnenstadskern krijgt een voldoende, maar wijkt negatief af van het gemiddelde. Er zijn duidelijke positieve ontwikkelingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **Bedrijfsomgeving**
  Er zijn veel factoren in de bedrijfsomgeving die duidelijk verbeterd zijn. De bereikbaarheid is bijvoorbeeld positief beïnvloed door de tweede stadsbrug, de rondwegen en de aanleg van parkeergarages.

- **Verbeterende veiligheid en criminaliteit**
  Duidelijkere aanwezigheid van politie en beveiliging en ingrepen in de opvang voor verslaafden en daklozen hebben de veiligheid in de binnenstad verbeterd. Het stadscentrum blijft echter een werkgebied waar iedere dag veel mensen bij elkaar komen waardoor overlast zal blijven voorkomen.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Representativiteit**
  Voor een verblijf en winkelgebied is representativiteit extra belangrijk. Ondernemers en het publiek zullen hierover extra kritisch blijven en ook de gemeente moet daarom goed kijken en blijven handhaven om de representativiteit van de binnenstadskern zo hoog mogelijk te laten zijn. Met veranderende consumentenpatronen moet de binnenstad een schoon en prettig gebied zijn om naar toe te gaan en te verblijven. Een aantal gebieden zoals rondom de Bloemerstraat en de Waalkade kunnen daarvoor een extra impuls gebruiken.

- **Ruimte**
  Er is een spanningsveld tussen de ruimte om bedrijfsactiviteiten uit te voeren en de andere functies van de binnenstad. Het blijft zoeken naar slimme oplossingen voor bijvoorbeeld het laden en lossen en parkeren.

Verder belangrijk:

- **Blijvende aantrekkingskracht**
  De ondernemers in de binnenstad hebben moeilijke tijden (achter de rug). Maar door de functiemenging blijft het stadscentrum een levendig en interessant gebied. Tegelijkertijd is de functie van de binnenstad aan het veranderen. Van beleidsmakers wordt verwacht dat zij de ruimte geven aan ondernemers om mee te kunnen gaan in deze trends en veranderingen.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **binnenstadskern**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	5,3	6,4	6,2	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	5,9	6,6	6,6	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	5,4	6,4	6,1	
- bereikbaarheid fiets	7,4	7,9	7,8	
- bereikbaarheid bus	7,0	7,4	7,4	
- bereikbaarheid trein	6,6	6,8	6,9	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	5,8	6,2	6,0	
- nabijheid passantenstromen	6,4	7,3	6,8	
- telecomfaciliteiten	6,4	7,1	6,6	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	6,4	6,7	6,7	
- representativiteit openbare ruimte	6,2	6,7	6,7	
- onderhoud bestrating	7,2	6,5	6,6	
- onderhoud groenvoorzieningen	5,9	6,2	6,5	
- samenwerking bedrijven	5,5	5,9	6,1	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	6,4	6,4	6,8	
knelpunten bedrijfsomgeving	parkeer en verkeersproblemen			
rapportcijfer huisvesting	6,6	7,3	7,1	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	6,2	7,1	6,7	
- uitbreidingsmogelijkheden	3,8	5,0	4,6	
- laden en lossen	5,7	6,2	5,9	
- parkeren medewerkers	4,1	4,9	4,7	
- parkeren klanten	4,5	5,1	5,3	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	7,0	7,1	6,9	
- vindbaarheid	6,5	6,6	6,3	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	6,4	6,2	6,5	
onveiligheidsgevoelens	49%	41%	40%	
- meest genoemde situatie	personen waar dreiging vanuit ging			
wijziging huisvesting	19%	16%	12%	

Respons: 406 bedrijven (29%) van de 1380 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Brabantse Poort

Het werkgebied Brabantse Poort wordt als gemiddeld beoordeeld met duidelijke positieve ontwikkelingen. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **Veiligheid en criminaliteit**
  Er is veel verbeterd door het afsluiten van een toegang tot het terrein waar veel vandalisme en criminaliteit vandaan kwam. Ook het zichtbare en snel optreden van de wijkagent en politie worden gezien als belangrijk voor het verbeteren van de veiligheid.

- **Bereikbaarheid**
  Het terrein is per fiets en per auto goed bereikbaar. De snelfietsroute en de goede doorgang op het terrein laten een positieve ontwikkeling zien. Op de ontsluitingsweg voor het terrein staat het verkeer soms vast wat ervoor zorgt dat het centrum vaak per fiets even snel te bereiken is als per auto.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Representativiteit**
  De lat ligt hoog voor het terrein met veel kantoorgebouwen om er representatief uit te zien en de concurrentie aan te kunnen met nieuwe bedrijventerreinen. Er wordt gezocht naar manieren om het terrein er aantrekkelijker uit te laten zien. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan nieuw asfalt, nieuwe verlichting.

- **Vindbaarheid**
  Er is gelijktijdig met het onderzoek al gestart om de vindbaarheid te verbeteren van de bedrijven die in het werkgebied gevestigd zijn. Er zijn bijvoorbeeld nieuwe borden geplaatst om duidelijker de adressen aan te geven. De combinatie van straatnummers en huisnummers blijft af en toe voor problemen zorgen als je er niet bekend mee bent, maar de moeilijkheid ervan vermindert naarmate de techniek er ook beter mee om kan gaan.

Verder belangrijk:

- **Bereikbaarheid per bus**
  Er bestaat een duidelijke wens om een bus route over het terrein heen te laten lopen. Hiermee wordt de bus een optie worden voor het woon-werkverkeer voor het personeel dat in veel gevallen nu nog te ver moet lopen naar de bushalte. Ook zou het kunnen bijdragen aan minder voetgangers over het gras en daarmee de representativiteit van het terrein iets kunnen verbeteren.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **Brabantse Poort**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,1	6,7	6,6	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	7,0	6,7	7,2	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	7,5	7,5	7,9	
- bereikbaarheid fiets	7,4	7,8	7,7	
- bereikbaarheid bus	6,6	6,9	7,0	
- bereikbaarheid trein	7,0	7,2	7,1	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	6,7	6,9	7,2	
- nabijheid passantenstromen	6,4	6,0	6,1	
- telecomfaciliteiten	7,2	7,0	7,0	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	7,3	7,1	7,1	
- representativiteit openbare ruimte	7,1	6,7	6,8	
- onderhoud bestrating	7,3	6,7	7,2	
- onderhoud groenvoorzieningen	6,9	6,7	7,1	
- samenwerking bedrijven	6,4	6,3	6,6	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	7,0	7,1	7,3	
knelpunten bedrijfsomgeving	verkeer en bereikbaarheid			
rapportcijfer huisvesting	7,2	7,4	7,5	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	6,9	7,0	6,7	
- uitbreidingsmogelijkheden	5,2	5,5	6,1	
- laden en lossen	6,9	6,3	6,7	
- parkeren medewerkers	6,7	6,7	7,3	
- parkeren klanten	6,8	6,6	7,4	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	7,3	7,1	7,4	
- vindbaarheid	6,7	6,6	6,3	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	6,2	6,6	6,9	
onveiligheidsgevoelens	41%	24%	15%	
- meest genoemde situatie	als enige in het pand			
wijziging huisvesting	29%	15%	13%	

Respons: 100 bedrijven (31%), van de 321 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

De Grift

De rapportcijfers voor werkgebied De Grift laten een positief beeld zien van het vestigingsklimaat. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **Bereikbaarheid**
  Door de gunstige ligging aan de rand van de stad nabij de A15 en de nieuwe stadsbrug ('de Oversteek') is de bereikbaarheid zeer goed voor auto en vrachtverkeer.

- **Ruimte**
  De onderdelen van de huisvesting die veel ruimte vragen als het parkeren, laden en lossen worden bovengemiddeld gewaardeerd. Daarbij is er in het werkgebied nog genoeg ruimte om uit te breiden voor bedrijven. Dat de waardering voor de uitbreidingsmogelijkheden niet bovengemiddeld is, kan veroorzaakt worden doordat de bedrijven weinig uitbreidingsmogelijkheden hebben op het terrein wat zij al in bezit hebben en/ of de kosten die de aanschaf van extra gronden met zich meebrengt.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Telecomfaciliteiten**
  Het aanleggen en ontwikkelen van betere telecomfaciliteiten. Er ligt nog geen glasvezel in het gebied en dit is wel de standaard voor telecommunicatie geworden voor bedrijven.

Verder belangrijk:

- **Veiligheid en criminaliteit**
  Zowel de waardering voor criminaliteit en veiligheid als de onveiligheidsgevoelens stijgen. Dit lijkt conflicterend maar wordt aan de ene kant veroorzaakt door het geringe aantal en de grootte van de incidenten op het bedrijventerrein. Aan de andere kant ligt het terrein wel afgelegen en kan wanneer het donker is verschillende straten een verlaten aanblik en onbeduidende sfeer hebben. Maar vanuit de ondernemers komt niet naar voren dat dit een toenemend probleem is. Het blijft belangrijk dit in de gaten te houden.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **De Grift**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	5,7	6,5	6,7	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	7,1	6,2	7,0	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	7,8	7,8	8,2	
- bereikbaarheid fiets	7,2	7,0	8,2	
- bereikbaarheid bus	5,8	5,9	6,8	
- bereikbaarheid trein	3,8	5,3	5,6	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	8,0	7,7	7,9	
- nabijheid passantenstromen	5,0	5,4	6,2	
- telecomfaciliteiten	6,9	7,6	5,8	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	7,1	7,1	7,3	
- representativiteit openbare ruimte	6,2	7,0	6,9	
- onderhoud bestrating	6,1	5,1	6,8	
- onderhoud groenvoorzieningen	5,9	5,8	6,9	
- samenwerking bedrijven	6,6	6,8	6,3	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	6,6	7,0	7,3	
knelpunten bedrijfsomgeving	verkeer en bereikbaarheid			
rapportcijfer huisvesting	7,5	7,8	8,0	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	6,4	7,1	6,9	
- uitbreidingsmogelijkheden	5,9	5,6	6,0	
- laden en lossen	7,7	6,6	7,4	
- parkeren medewerkers	7,3	7,1	8,0	
- parkeren klanten	7,9	7,0	8,3	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	7,3	5,8	7,8	
- vindbaarheid	6,9	5,2	7,4	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	7,1	6,9	7,3	
onveiligheidsgevoelens	23%	13%	35%	
- meest genoemde situatie	als enige in het pand/ bij afsluiten			
wijziging huisvesting	29%	10%	6%	

Respons: 22 bedrijven (24%), van de 93 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Dukenburg

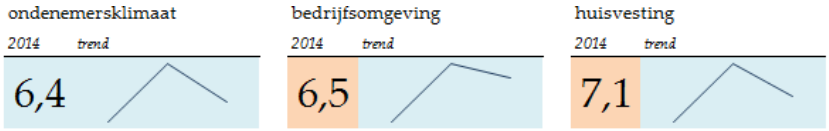

Het werkgebied Dukenburg laat voor het vestigingsklimaat een beeld zien dat beneden het gemiddelde ligt. Het winkelcentrum omvat het grootste deel van dit werkgebied en is het privé bezit van ongeveer 100 ondernemers en 60 eigenaren. Een groot deel van de bedrijfsomgeving bestaat uit dit winkelcentrum. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **Bereikbaarheid**
  Het winkelcentrum is goed bereikbaar door de gunstige ligging nabij station Dukenburg. Daarnaast is de bereikbaarheid voor auto's en fietsers goed en kunnen bezoekers gemakkelijk en redelijk goedkoop de auto parkeren.

- **Verbeterende samenwerking**
  Het rapportcijfer voor de samenwerking tussen bedrijven is sterk verbeterd sinds 2006. De samenwerking tussen alle verantwoordelijken is noodzakelijk om de aandachtspunten aan te pakken en daarnaast keuzes maken voor de toekomst van het winkelcentrum.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Uitstraling van de huisvesting en bedrijfsomgeving**
  De lage waardering voor de representativiteit van de bedrijfsomgeving en huisvesting heeft vooral te maken met de slechte uitstraling van het 'naar binnen gekeerde' winkelcentrum. Hoewel dit vooral een privéaangelegenheid is kan de gemeente met de zorg voor het openbaar groen positief bijdragen aan dit aspect.

Verder belangrijk:

- **Veiligheid en criminaliteit**
  Ondanks de stijgende waardering voor de criminaliteit en veiligheid blijven er relatief veel bedrijven en instellingen aangeven dat er personeel is dat zich soms of vaak onveilig voelt. De collectieve en goed georganiseerde beveiliging lijkt zijn vruchten af te werpen. Er is nog wel actie nodig (en in voorbereiding) om wat te doen aan de veiligheid na sluitingstijd. Het verbeteren van de verlichting rondom kan hier soelaas bieden.

- **Parkeren voor de medewerkers**
  Het parkeren voor medewerkers wordt erg laag beoordeeld. Binnen het winkelcentrum wordt dit niet herkend. Er is bijvoorbeeld weinig animo voor (betaalde) parkeerplaats in de parkeergarage.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **Dukenburg**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,3	6,6	6,4	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	6,2	6,6	6,5	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	6,8	7,4	7,7	
- bereikbaarheid fiets	7,1	7,2	8,3	
- bereikbaarheid bus	7,6	8,0	8,5	
- bereikbaarheid trein	7,9	8,3	8,6	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	6,4	6,2	7,3	
- nabijheid passantenstromen	6,6	7,0	7,3	
- telecomfaciliteiten	6,9	7,4	7,3	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	6,7	6,8	6,7	
- representativiteit openbare ruimte	6,1	6,6	6,4	
- onderhoud bestrating	6,3	5,9	6,6	
- onderhoud groenvoorzieningen	6,1	6,2	6,3	
- samenwerking bedrijven	5,6	6,5	6,2	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	6,4	6,8	6,9	
knelpunten bedrijfsomgeving	verkeer en bereikbaarheid			
rapportcijfer huisvesting	6,8	7,5	7,1	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	6,9	6,9	6,0	
- uitbreidingsmogelijkheden	4,0	4,9	5,6	
- laden en lossen	6,1	6,2	6,2	
- parkeren medewerkers	4,7	4,6	4,9	
- parkeren klanten	7,0	6,5	7,4	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	6,4	7,1	6,9	
- vindbaarheid	6,2	6,4	6,8	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	6,3	6,6	7,0	
onveiligheidsgevoelens	41%	51%	43%	
- meest genoemde situatie	personen waar dreiging vanuit ging			
wijziging huisvesting	12%	3%	9%	

Respons: 32 bedrijven (30%), van de 108 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Heijendaal

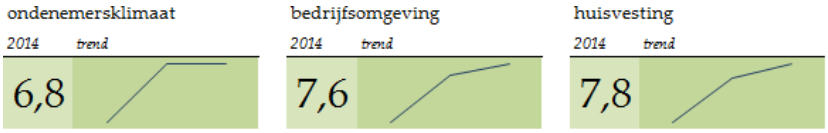

Het oordeel over het vestigingsklimaat in Heijendaal is bovengemiddeld positief. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **De lat ligt hoog**
  Onder andere de Radboud Universiteit, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en het Radboud Universitair Medisch Centrum zijn gevestigd in het werkgebied. Grote instellingen met internationale allure waar een goede bereikbaarheid en representativiteit veel doet voor de beleving en het imago van deze instellingen.

- **Veiligheid**
  Heijendaal is een relatief veilig gebied. Mede doordat er op veel momenten in de dag, avond en nacht levendigheid is.

Duidelijke aandachtspunten:

- **Nationaal en Internationaal vestigingsklimaat**
  De grote kennisinstellingen (en veel bedrijvigheid) in en rondom Heijendaal zijn gericht op de nationale en internationale markt en kijken dan ook niet zozeer naar het vestigingsklimaat in Nijmegen maar gaan ervan uit dat dit goed geregeld is of wordt. In dit perspectief is de basis goed, maar gaat het meer om de nabijheid van specifieke faciliteiten of samenwerkingspartners.

Verder belangrijk:

- **Faciliteren startende bedrijven**
  Er zijn veel mensen met kennis die vanuit de RU of Radboud UMC een bedrijf beginnen. Naast alle nieuw te leren ondernemersvaardigheden lopen zij tegen de bureaucratie en regelgeving van gemeente en dezelfde grote instellingen aan om het bedrijf succesvol te laten zijn. Hulp van mensen die dezelfde wegen hebben moeten bewandelen voor hun eigen bedrijf kan voor hen een uitkomst zijn.

- **Behouden groeiende bedrijven**
  Voor kleinere bedrijven is vooral de samenwerking met de kennisinstellingen belangrijk voor het vestigingsklimaat. Bijvoorbeeld om laagdrempelig gebruik te maken van de apparatuur, faciliteiten of kennis die de grote instituten bezitten. Wanneer startende bedrijven deze samenwerking ontgroeien is het zaak deze bedrijven ergens anders de ruimte en faciliteiten te geven om binnen Nijmegen door te groeien.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **Heijendaal**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,4	6,8	6,8	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	7,1	7,5	7,6	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	6,2	6,7	7,1	
- bereikbaarheid fiets	7,7	7,8	8,1	
- bereikbaarheid bus	7,2	7,8	7,7	
- bereikbaarheid trein	7,2	7,6	7,7	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	6,2	6,1	6,4	
- nabijheid passantenstromen	5,8	6,0	6,3	
- telecomfaciliteiten	7,5	7,7	7,7	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	7,0	7,6	7,3	
- representativiteit openbare ruimte	6,8	7,2	7,3	
- onderhoud bestrating	6,5	6,8	7,3	
- onderhoud groenvoorzieningen	6,6	7,0	7,3	
- samenwerking bedrijven	6,5	6,7	6,7	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	6,7	7,3	7,4	
knelpunten bedrijfsomgeving	verkeers en parkeerproblemen			
rapportcijfer huisvesting	7,4	7,7	7,8	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	6,2	6,8	6,6	
- uitbreidingsmogelijkheden	5,4	5,0	6,0	
- laden en lossen	6,4	6,0	6,8	
- parkeren medewerkers	6,2	6,6	6,6	
- parkeren klanten	6,0	6,4	6,7	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	7,0	7,5	7,2	
- vindbaarheid	6,4	6,6	6,4	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	6,3	6,9	7,2	
onveiligheidsgevoelens	11%	6%	7%	
- meest genoemde situatie	personen waar dreiging vanuit ging			
wijziging huisvesting	37%	12%	12%	

Respons: 91 bedrijven (37%), van de 247 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Noord- en Oostkanaalhavens

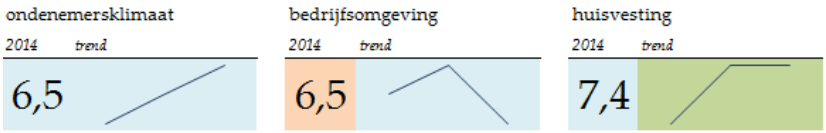

Het vestigingsklimaat in het werkgebied Noord- en Oostkanaalhavens krijgt een voldoende, maar wijkt negatief af van het gemiddelde. Er zijn duidelijke positieve ontwikkelingen. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

Aanwezigheid Havens
De haven wordt in andere werkgebieden in Nijmegen genoemd als belangrijke toegevoegde waarde voor het vestigingsklimaat in Nijmegen in vergelijking met andere steden in de regio. Voor bedrijven die te maken hebben met logistieke vraagstukken rondom hun producten is de haven onmisbaar voor de aanvoer of verspreiding van hun producten via Rotterdam of Duitsland

- **Samenwerking**
  De samenwerking tussen de verschillende bedrijven en het hebben van één bedrijvenvereniging voor de bedrijventerreinen Noord- en Oostkanaalhavens en Westkanaaldijk zorgen voor veel mogelijkheden om het vestigingsklimaat te verbeteren (zie ook de aandachtspunten).

- **Duurzaamheid**
  De aanwezigheid van de havens, het in aanleg zijnde stadsverwarmingsnet en het terrein van de energiecentrale dat binnenkort vrijkomt, bieden allen mogelijkheden om bestaande bedrijvigheid te verduurzamen en duurzame bedrijvigheid aan te trekken.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Representativiteit en Uitstraling**
  Het bedrijventerrein oogt wat rommelig er zijn veel bouwactiviteiten (geweest) en de staat van de wegen is soms niet goed. Verder is er weinig geïnvesteerd in de havenkades zelf waardoor deze wat verwaarloosd zijn (in het verleden).

- **Vindbaarheid**
  Door de bouwactiviteiten in de omgeving is ook de bewegwijzering naar het bedrijventerrein toe verslechterd. Er zijn borden weggehaald waar nog geen nieuwe borden voor teruggeplaatst zijn.

- **Veiligheid en criminaliteit**
  Het bedrijventerrein is geen omgeving waar het personeel van gevestigde bedrijven zich veilig voelt en waar op dit moment ook nog weinig aan wordt gedaan. Om dit te verbeteren gaat de bedrijvenvereniging starten met dezelfde collectieve beveiliging als in Westkanaaldijk, waardoor op dit bedrijventerrein de veiligheid is verbeterd.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **Noord- en Oostkanaalhavens**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,3	6,4	6,5	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	6,6	6,7	6,5	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	7,6	7,6	7,6	
- bereikbaarheid fiets	7,5	7,4	7,4	
- bereikbaarheid bus	6,6	6,7	6,5	
- bereikbaarheid trein	5,2	5,4	5,2	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	7,4	7,2	7,2	
- nabijheid passantenstromen	5,0	5,1	5,8	
- telecomfaciliteiten	7,4	7,3	7,0	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	6,2	6,6	6,6	
- representativiteit openbare ruimte	6,5	6,8	6,9	
- onderhoud bestrating	6,7	6,9	7,0	
- onderhoud groenvoorzieningen	6,1	6,3	6,4	
- samenwerking bedrijven	6,1	6,7	6,7	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	6,5	6,9	6,6	
knelpunten bedrijfsomgeving	verkeers en parkeerproblemen, zwerfvuil			
rapportcijfer huisvesting	7,1	7,4	7,4	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	7,0	7,0	6,9	
- uitbreidingsmogelijkheden	5,1	4,7	5,5	
- laden en lossen	7,0	7,3	7,1	
- parkeren medewerkers	7,1	7,1	7,0	
- parkeren klanten	7,2	7,2	7,1	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	6,7	7,1	7,1	
- vindbaarheid	6,7	6,7	6,3	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	6,8	6,8	6,2	
onveiligheidsgevoelens	29%	35%	34%	
- meest genoemde situatie	bij het afsluiten van pand			
wijziging huisvesting	34%	14%	11%	

Respons: 78 bedrijven (32%), van de 246 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Rest van de stad

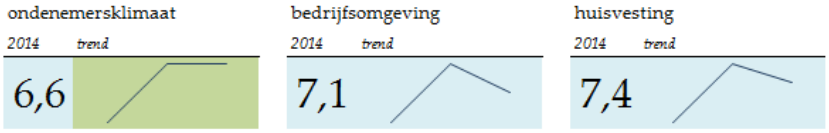

Het vestigingsklimaat buiten de werkgebieden, 'de rest van de stad' wordt gemiddeld beoordeeld.

Sterk verbeterde punten buiten de werkgebieden zijn:

- **Bereikbaarheid per fiets**
  Vele delen van Nijmegen zijn bereikbaar per fiets over veilige fietspaden. Het netwerk van snelfietspaden draagt bij om de middelgrote afstanden makkelijker te kunnen overbruggen per fiets.

- **Criminaliteit en veiligheid**
  duidelijke verbetering sinds 2006 in de waardering voor criminaliteit en veiligheid.

- **Bereikbaarheid voor het vrachtverkeer**
  nieuwe stadsbrug zorgt voor een duidelijke verbetering van de bereikbaarheid voor vrachtverkeer voor bedrijven.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Telecomfaciliteiten**
  De lat wordt steeds hoger gelegd voor telecomfaciliteiten. Niet ieder bedrijf heeft bijvoorbeeld toegang tot een glasvezel netwerk, maar dit is wel de norm aan het worden. De dekkingsgraad van het glasvezel netwerk stijgt minder snel dan de verwachtingen over telecomfaciliteiten.

- **Nabijheid passantenstromen**
  Veel bedrijven buiten de werkgebieden zijn wel gevestigd in de buurt van winkelcentra of andere commerciële zones. De oorzaak kan per gebied verschillen, maar velen hebben last (gehad) van de economische crisis en veranderende manieren waarop consumenten hun aankopen doen.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **rest van de stad**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,2	6,6	6,6	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	6,9	7,3	7,1	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	7,1	7,4	7,3	
- bereikbaarheid fiets	7,7	7,8	8,1	
- bereikbaarheid bus	7,0	6,9	7,2	
- bereikbaarheid trein	6,0	6,3	6,4	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	5,8	5,7	6,2	
- nabijheid passantenstromen	5,7	5,7	5,9	
- telecomfaciliteiten	7,4	7,2	7,2	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	6,6	6,8	6,8	
- representativiteit openbare ruimte	6,6	6,7	6,7	
- onderhoud bestrating	6,4	6,7	6,7	
- onderhoud groenvoorzieningen	6,4	6,7	6,6	
- samenwerking bedrijven	5,8	6,0	6,3	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	6,7	6,9	6,9	
knelpunten bedrijfsomgeving	parkeren			
rapportcijfer huisvesting	7,2	7,5	7,4	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	7,0	7,3	7,2	
- uitbreidingsmogelijkheden	4,6	5,1	5,3	
- laden en lossen	6,0	6,0	6,2	
- parkeren medewerkers	6,1	6,5	6,2	
- parkeren klanten	6,3	6,9	6,6	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	6,9	7,0	7,1	
- vindbaarheid	6,3	6,5	6,5	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	5,6	6,6	6,8	
onveiligheidsgevoelens	19%	16%	19%	
- meest genoemde situatie	personen waar dreiging vanuit ging			
wijziging huisvesting	21%	7%	9%	

Respons: 382 bedrijven (30%), van de 1283 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Singelgebied

Het vestigingsklimaat in het singelgebied wordt gemiddeld beoordeeld met duidelijke positieve ontwikkelingen. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **Representativiteit en uitstraling**
  Het gebied heeft door de ligging langs belangrijke verkeersaders van Nijmegen en chique bedrijfspanden een permanente aantrekkingskracht naar ondernemers. Een gebied met functiemenging en een goed vooruitzicht naar de toekomst toe.

- **Verbeterde bereikbaarheid**
  De aanleg van 'De Oversteek' heeft voor een duidelijke verbetering gezorgd in de bereikbaarheid van het gebied voor gemotoriseerd verkeer.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Ondernemersklimaat**
  Opmerkelijk is dat het ondernemersklimaat in het singelgebied duidelijk minder wordt beoordeeld in vergelijking met de afzonderlijke deelaspecten. Er zijn verschillende mogelijke oorzaken genoemd als een imago probleem of te weinig flexibiliteit. Maar waar dit echt aan ligt is moeilijk de vinger achter te leggen.

Verder belangrijk:

- **Verbeterde criminaliteit en veiligheid**
  Door aanpassingen in de in het werkgebied gevestigde opvang voor verslaafden en daklozen is de overlast duidelijk verminderd.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **singelgebied**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,1	6,5	6,2	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	7,1	7,4	7,2	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	6,7	7,0	7,4	
- bereikbaarheid fiets	8,0	7,7	8,0	
- bereikbaarheid bus	6,9	7,2	6,9	
- bereikbaarheid trein	6,8	6,9	7,2	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	5,6	5,5	6,3	
- nabijheid passantenstromen	5,7	6,7	6,3	
- telecomfaciliteiten	7,6	7,5	7,7	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	7,2	7,5	7,6	
- representativiteit openbare ruimte	6,8	7,0	7,2	
- onderhoud bestrating	6,7	7,0	7,2	
- onderhoud groenvoorzieningen	7,0	6,7	7,2	
- samenwerking bedrijven	5,7	6,0	6,5	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	7,2	7,4	7,5	
knelpunten bedrijfsomgeving	parkeren			
rapportcijfer huisvesting	7,7	7,9	7,7	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	6,7	7,2	7,0	
- uitbreidingsmogelijkheden	5,6	5,3	5,8	
- laden en lossen	5,7	5,0	6,2	
- parkeren medewerkers	5,6	4,9	5,8	
- parkeren klanten	6,0	5,6	6,4	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	7,8	7,9	7,9	
- vindbaarheid	7,6	7,1	7,2	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	6,7	6,8	7,0	
onveiligheidsgevoelens	36%	16%	17%	
- meest genoemde situatie	personen waar dreiging vanuit ging			
wijziging huisvesting	27%	5%	6%	

Respons: 70 bedrijven (32%), van de 216 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Stationsomgeving

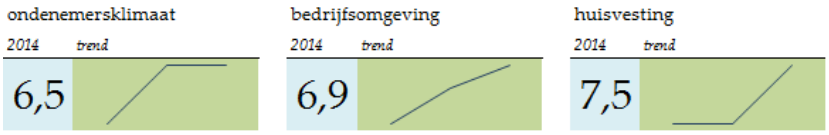

Het vestigingsklimaat in het stationsgebied wordt gemiddeld beoordeeld met duidelijke positieve ontwikkelingen. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **Bereikbaarheid**
  Het stationsgebied is een belangrijk knooppunt voor openbaar vervoersstromen en is daardoor natuurlijk goed bereikbaar per bus of per trein en daardoor een aantrekkelijke locatie voor zowel kantoren als bedrijvigheid gericht op consumenten.

- **Criminaliteit en veiligheid**
  Met het afronden van Doornroosje is er duidelijk weer leven in het gebied geblazen. In plaats van een doorgangsgebied verblijven er nu ook mensen en dit heeft een positief effect op de veiligheid.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Bereikbaarheid voor vrachtverkeer**
  Er is weinig ruimte voor vrachtverkeer in het gebied. De in het gebied gevestigde bedrijven hebben hier al last van, maar ook voor nieuwe vestigingen kan dit een struikelblok zijn.

Verder belangrijk:

- **Burgemeester Hustinxstraat**
  Deze straat op de route naar het centrum van de stad is eigenlijk een aandachtspunt. De bedrijven die gevestigd waren in de plint van de bebouwing zijn bijna allen verdwenen. Ook het uiterlijk van deze doorgang is aan verbetering toe.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **stationsomgeving**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	5,9	6,5	6,5	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	6,4	6,7	6,9	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	6,2	7,1	7,3	
- bereikbaarheid fiets	8,3	8,1	8,3	
- bereikbaarheid bus	8,2	7,9	8,3	
- bereikbaarheid trein	8,6	8,4	8,4	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	5,4	6,6	5,9	
- nabijheid passantenstromen	6,8	6,5	6,6	
- telecomfaciliteiten	7,2	7,3	6,8	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	6,8	6,7	7,0	
- representativiteit openbare ruimte	6,3	6,9	7,1	
- onderhoud bestrating	6,4	7,1	7,0	
- onderhoud groenvoorzieningen	6,2	7,0	7,1	
- samenwerking bedrijven	5,9	6,6	5,8	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	6,7	6,9	7,0	
knelpunten bedrijfsomgeving	Verkeers en parkeerproblemen			
rapportcijfer huisvesting	7,1	7,1	7,5	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	6,3	7,2	7,1	
- uitbreidingsmogelijkheden	4,1	5,5	4,3	
- laden en lossen	5,0	6,7	6,0	
- parkeren medewerkers	5,0	6,3	6,0	
- parkeren klanten	5,2	6,4	6,2	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	7,1	6,9	7,2	
- vindbaarheid	6,7	6,6	7,0	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	5,6	6,6	6,9	
onveiligheidsgevoelens	61%	29%	22%	
- meest genoemde situatie	personen waar dreiging vanuit ging			
wijziging huisvesting	35%	11%	17%	

Respons: 80 bedrijven (28%), van de 290 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Westkanaaldijk

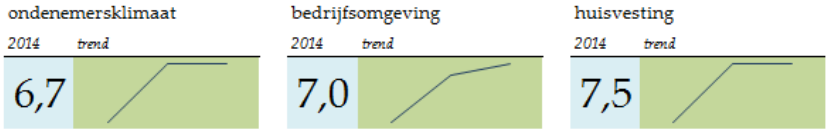

In het werkgebied Westkanaaldijk krijgt het vestigingsklimaat een gemiddelde beoordeling, maar dit is een duidelijk verbeterd beeld ten op zichte van 2006. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **Bereikbaarheid voor het (vracht)verkeer**
  De aanleg van de nieuwe stadsbrug heeft hier een duidelijke positieve impuls gegeven aan de bereikbaarheid van het bedrijventerrein voor gemotoriseerd verkeer.

- **Positieve ontwikkelingen**
  De samenwerking tussen de verschillende bedrijven in de bedrijvenvereniging zorgen voor veel verbeteringen in het vestigingsklimaat in het werkgebied. Zelfs met de aanwezigheid van 'rommelige' bedrijvigheid is het vestigingsklimaat er de laatste jaren op vooruit gegaan.

- **Duurzaamheid**
  De nabijheid van de havens, het stadsverwarmingsnet wat in aanleg is vanuit het vuilverbrandingsbedrijf gelegen in het naastgelegen werkgebied en het terrein van de energiecentrale dat binnenkort vrijkomt bieden vele mogelijkheden om bestaande bedrijvigheid te verduurzamen en duurzame bedrijvigheid aan te trekken.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Onderhoud bestrating**
  Er zijn veel bouwactiviteiten (geweest) en de staat van de wegen kan op verschillende plaatsen verbeterd worden. Een (ouder) probleem is onder andere de aansluiting van de Hogelandseweg op de Metaalweg.

- **Bereikbaarheid via openbaar vervoer en fiets**
  Er is geen treinstation in de buurt en er zijn weinig bus routes die langs of door het bedrijventerrein lopen. Met het afronden van de bouwactiviteiten zou de bereikbaarheid per fiets weer toe moeten nemen, maar het is niet overal even veilig op het terrein om te fietsen.

Verder belangrijk:

- **Telecomfaciliteiten**
  Er ligt een hoofdader voor een glasvezel netwerk alleen zijn er nog maar weinig bedrijven die daar gebruik van kunnen maken. Voor de bedrijvenvereniging is dit een belangrijk punt om aan te pakken.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **Westkanaaldijk**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,1	6,7	6,7	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	6,5	6,9	7,0	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	7,3	7,8	7,8	
- bereikbaarheid fiets	6,7	7,4	7,3	
- bereikbaarheid bus	5,7	5,7	5,5	
- bereikbaarheid trein	4,1	5,3	4,3	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	6,9	7,3	7,6	
- nabijheid passantenstromen	5,0	6,1	6,5	
- telecomfaciliteiten	6,8	7,4	6,5	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	6,6	6,9	6,8	
- representativiteit openbare ruimte	6,4	6,9	6,9	
- onderhoud bestrating	6,9	7,0	6,6	
- onderhoud groenvoorzieningen	6,7	6,9	6,7	
- samenwerking bedrijven	6,5	6,7	6,8	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	6,8	7,1	7,3	
knelpunten bedrijfsomgeving	verkeers en parkeerproblemen			
	wegwerkzaamheden			
rapportcijfer huisvesting	6,9	7,5	7,5	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	6,7	7,0	7,3	
- uitbreidingsmogelijkheden	5,1	6,0	6,2	
- laden en lossen	6,7	7,3	7,8	
- parkeren medewerkers	6,8	7,0	6,8	
- parkeren klanten	7,0	7,3	7,1	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	7,0	7,2	6,9	
- vindbaarheid	7,0	7,3	7,0	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	6,6	7,2	7,1	
onveiligheidsgevoelens	28%	29%	24%	
- meest genoemde situatie	als enige in het pand			
wijziging huisvesting	22%	9%	17%	

Respons: 73 bedrijven (32%), van de 226 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Winkelsteeg

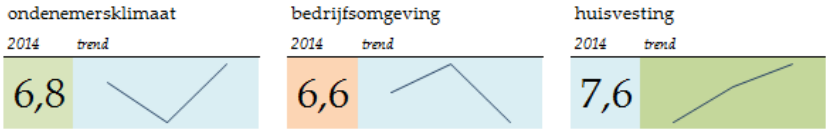

Bedrijven en instellingen in het werkgebied Winkelsteeg geven een relatief gunstig oordeel over het ondernemingsklimaat met veel positieve ontwikkelingen. Er zijn wel duidelijk sterke en zwakke punten aan te wijzen. Het gaat in dit werkgebied om een relatief laag aantal gevestigde bedrijven en daardoor respondenten. Hierdoor kunnen beoordelingen behoorlijk schommelen tussen verschillende metingen.

Sterke punten van het werkgebied zijn:

- **Ondernemersklimaat**
  Het ondernemersklimaat in Winkelsteeg is over het algemeen goed. Er is een goede samenwerking tussen bedrijven in de vorm van bedrijvenvereniging De Winkelsteeg om de basisinfrastructuur op orde te hebben en snel met oplossingen te komen.

- **Ruimte**
  Er is genoeg ruimte voor ondernemers om hun bedrijfsactiviteiten te kunnen uitvoeren voor een redelijke prijs. Dit zorgt ervoor dat men over het algemeen tevreden is over de eigen huisvesting.

Duidelijke aandachtspunten zijn:

- **Telecom**
  De lage waardering voor de telecomfaciliteiten is opmerkelijk. Er ligt in het werkgebied Winkelsteeg een glasvezelnetwerk. Het kan dan te maken hebben met de kosten die verbonden zijn met aansluiting en gebruik of het hoger worden van normen en verwachting rondom de voorzieningen voor de telecommunicatie.

- **Openbare ruimte en groen**
  Er wordt veel gedaan om de openbare ruimte representatief te houden. Bel en Herstel wordt veelvuldig ingeschakeld. De openbare ruimte wordt niet beleefd als niet representatief. Maar door de relatieve lage waardering en de daling van het rapportcijfer in de laatste meting blijft het wel een aandachtspunt.

Verder belangrijk:

- **Veiligheid en criminaliteit**
  Het percentage bedrijven dat aangeeft dat het personeel zich soms of vaak onveilig voelt is relatief hoog. Maar eenzelfde hoog percentage komt niet naar voren uit het onderzoek gehouden in het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen en het bedrijventerrein wordt ook niet als zodanig onveilig beleefd.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Overzicht resultaten **Winkelsteeg**

Thema	*2006*	*2010*	*2014*	*trend*
rapportcijfer ondernemersklimaat	6,7	6,5	6,8	
rapportcijfer bedrijfsomgeving	6,7	6,8	6,6	
rapportcijfer deelaspecten:				
- bereikbaarheid auto	7,6	8,0	7,9	
- bereikbaarheid fiets	7,5	7,2	7,7	
- bereikbaarheid bus	7,0	6,8	6,7	
- bereikbaarheid trein	5,3	5,7	6,4	
- bereikbaarheid vrachtverkeer	7,0	7,6	7,5	
- nabijheid passantenstromen	6,2	5,7	6,3	
- telecomfaciliteiten	7,2	7,5	6,2	
- representativiteit panden bedrijfsomgeving	6,6	6,7	7,0	
- representativiteit openbare ruimte	6,5	6,7	6,6	
- onderhoud bestrating	6,6	6,9	7,0	
- onderhoud groenvoorzieningen	6,7	6,7	6,2	
- samenwerking bedrijven	6,1	6,8	7,2	
- uistraling en kwaliteit bedrijfsomgeving	6,4	7,1	7,1	
knelpunten bedrijfsomgeving	verkeer en bereikbaarheid			
rapportcijfer huisvesting	7,1	7,4	7,6	
rapportcijfer deelaspecten:				
- huisvestingskosten	7,1	6,9	7,2	
- uitbreidingsmogelijkheden	6,1	5,3	5,7	
- laden en lossen	6,7	6,9	7,9	
- parkeren medewerkers	6,8	7,2	7,8	
- parkeren klanten	7,1	7,5	8,0	
- representativiteit & kwaliteit eigen pand	6,6	7,8	7,6	
- vindbaarheid	6,5	6,5	6,6	
rapportcijfer criminaliteit en veiligheid	6,2	7,1	6,6	
onveiligheidsgevoelens	31%	36%	56%	
- meest genoemde situatie	als enige in het pand/ bij afsluiten			
wijziging huisvesting	22%	6%	22%	

Respons: 46 bedrijven (24%), van de 188 in het werkgebied gevestigde bedrijven.

7. Bijlagen

Respons

Figuur 38: respons per werkgebied

Werkgebied	aantal	percentage
Bijsterhuizen	26	2%
Binnenstadskern	406	29%
Brabantse Poort	100	7%
De Grift	22	2%
Omg Heijendaal	91	6%
Omg NOK	78	6%
Omg SDC Dukenburg	32	2%
Omg Westkanaaldijk	73	5%
Omg Winkelsteeg	46	3%
Rest stad	382	27%
Singelgebied	70	5%
Stationsgebied	80	6%
Totaal	1406	100%

Figuur 39: respons naar het aantal werknemers van het bedrijf.

aantal werknemers	aantal	percentage
minder dan 20 werkzame personen	1162	83%
20 of meer werkzame personen	244	17%
totaal	1406	100%

- 410 van de 1406 bedrijven (29%) geeft aan zichzelf als ZZP'er te beschouwen.

Figuur 40: respons per sector

sector	aantal	percentage
goederen/ vrachtvervoer gericht	188	13%
commercieel-consumentengericht	490	35%
kantooractiviteiten	474	34%
verzorging, (semi-)overheid	254	18%
Totaal	1406	100%

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Enquêteresultaten uitgesplitst naar sectoren

De onderwerpen van de resultaten staan in dezelfde volgorde als van de hoofdstukken.

Figuur 41 : Waardering voor het **ondernemersklimaat** uitgesplitst naar sectoren

	2006	2010	2014
goederen en vrachtvervoer	6,1	6,3	6,4
commercieel consumentgericht	5,7	6,5	6,3
kantoor	6,2	6,6	6,6
zorg en (semi) overheid	6,8	6,8	6,8

- Het ondernemersklimaat best beoordeeld door de jaren heen door vestigingen binnen sector Zorg en overheid.
- De commerciële en consumentgerichte bedrijven zijn iets negatiever dan 4 jaar geleden.
- Er zijn nauwelijks veranderingen tussen de metingen in 2014 en 2010 binnen de vier bedrijfssectoren.

Figuur 42 : Waardering voor de **dienstverlening**, **het laatste contact** en de **digitale dienstverlening** uitgesplitst naar sectoren

	dienstverlening		laatste contact		digitale dienstverlening
	2010	2014	2010	2014	2014
goederen en vrachtvervoer georiënteerd	6,1	6,5	5,8	6,7	6,6
commercieel- consumentgericht	6,2	6,2	6,2	6,4	6,4
kantoren	6,3	6,4	6,1	6,6	6,6
verzorging, (semi)overheid	6,5	6,6	6,4	6,8	6,7

- De sector goederen en vrachtvervoer is duidelijk positiever over de dienstverlening en laatste contact.

Figuur 43: Waardering voor de **bedrijfsomgeving** uitgesplitst naar sectoren

	2006	2010	2014
goederen en vrachtvervoer	6,7	6,9	6,8
commercieel consumentgericht	6,9	6,2	6,5
kantoor	7,4	7	7,1
zorg en (semi) overheid	7,3	7,2	7,2

- De commerciële en consumentgerichte sector en de op goederen en vrachtvervoer gerichte vestigingen geven gemiddeld een lager rapportcijfer dan bedrijven uit andere sectoren.
- Eenzelfde beeld komt uit eerdere metingen naar voren.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 44: De belangrijkste deelaspecten van de **bedrijfsomgeving** per bedrijfsactiviteit

bedrijfssector	deelaspecten van de bedrijfsomgeving		
goederen/ vrachtvervoer gericht	1 bereikbaarheid auto	2 bereikbaarheid vrachtverkeer	3 telecom
commercieel-consumentengericht	1 bereikbaarheid auto	2 onderhoud bestrating	3 passantenstromen
kantooractiviteiten	1 telecom	2 bereikbaarheid auto	3 onderhoud bestrating
verzorging, (semi-)overheid	1 bereikbaarheid fiets	2 bereikbaarheid auto	3 onderhoud bestrating

- Bereikbaarheid van de bedrijfslocatie per auto, de beschikbare telecomfaciliteiten en het onderhoud van de bestrating zijn in alle sectoren zeer belangrijk.
- Passantenstromen nemen een belangrijke plaats in voor de commercieel en consumentgerichte sector.

Figuur 45: Waardering voor de **huisvesting** uitgesplitst naar sectoren

	2006	2010	2014
goederen en vrachtvervoer	7,1	7,0	7,4
commercieel consumentgericht	6,9	7,3	7,1
kantoor	7,4	7,8	7,6
zorg en (semi) overheid	7,3	7,6	7,6

- De waardering voor de huisvesting binnen de sector goederen en vrachtvervoer is behoorlijk toegenomen (van 7,0 naar 7,4).
- Vestigingen binnen de sector zorg en (semi) overheid en binnen kantoren geven een betere waardering aan de eigen vestiging dan de commerciële en consumentgerichte bedrijven.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Enquêteresultaten uitgesplitst naar bedrijfsgrootte

De onderwerpen van de resultaten staan in dezelfde volgorde als van de hoofdstukken.

Figuur 46 : Waardering voor het **ondernemersklimaat** en voor de deelaspecten uitgesplitst naar bedrijfsgrootte.

	kleine bedrijven (<20 werknemers)	grote bedrijven (>20 werknemers)
algemene waardering ondernemersklimaat	6,4	6,7
imago stad	6,9	7
uitstraling en kwaliteit bedrijfomgeving	7	7
lokale/regionale arbeidsmarkt	6,6	7,1
bereikbaarheid stad	6,9	6,9
lokale lasten	5,7	5,8
aandacht & prioriteiten gemeentebestuur	5,8	6,1
vergunning- en dienstverlening gemeente Nijmegen	6,1	6,4
nabijheid toeleverende/afnemende bedrijven	6,6	6,6
nabijheid kennisinstellingen	7,3	7,6
lokaal ondernemersnetwerk	6,6	6,8
criminaliteit en veiligheid	6,7	6,8
woon- en leefklimaat	7	7
hoeveelheid gemeentelijke regels	5,9	6,2
toepassing gemeentelijke regels	5,9	6,3
voldoende en goed aanbod vestigingsplaatsen	6,5	6,7
aanbod culturele voorzieningen en evenementen	7,1	7,1

- Grotere bedrijven (met meer dan 20 werknemers) geven een hoger rapportcijfer (6,7) dan kleinere bedrijven (6,5).

Grote bedrijven waarderen een aantal deelaspecten beter:

- De lokale en regionale arbeidsmarkt (7,1 versus 6,6)
- Vergunningverlening en dienstverlening (6,4 versus 6,1)
- De nabijheid van kennisinstellingen (7,6 versus 7,3)
- Hoeveelheid gemeentelijke regels (5,9 versus 6,2)
- Toepassen gemeentelijke regels (5,9 versus 6,3)

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 47: is de **bedrijfsomgeving** van de vestiging het afgelopen jaar verbeterd of verslechterd?

	kleine bedrijven (<20 werknemers)	grote bedrijven (>20 werknemers)
verbeterd	16%	16%
gelijk gebleven	61%	65%
verslechterd	16%	15%
weet niet	7%	4%

- Er zijn nauwelijks verschillen tussen kleinere en grotere vestigingen.

Figuur 48 : Waardering voor de **bedrijfsomgeving** en deelaspecten uitgesplitst naar bedrijfsgrootte.

	kleine bedrijven (<20 werknemers)	grote bedrijven (>20 werknemers)
algemene waardering Bedrijfsomgeving	6,9	6,9
representativiteit panden	6,9	6,8
representativiteit openbare ruimte	6,8	6,8
beheer en onderhoud bestrating	6,8	6,9
beheer en onderhoud groenvoorzieningen	6,7	6,7
samenwerking bedrijven /parkmanagement	6,3	6,6
bereikbaarheid bedrijfslocatie per auto	7,0	7,3
bereikbaarheid bedrijfslocatie per fiets	7,9	7,9
bereikbaarheid bedrijfslocatie per bus	7,2	7,1
bereikbaarheid bedrijfslocatie per trein	6,9	6,4
nabijheid van passantenstromen	6,5	6,3
bereikbaarheid voor vrachtverkeer	6,4	7,0
telecomfaciliteiten	6,9	7,2

- Geen verschillen tussen grotere en kleinere vestigingen in de algemene waardering voor de bedrijfsomgeving.

Er zijn een aantal duidelijke verschillen tussen grotere en kleinere vestigingen in de waardering voor een aantal deelaspecten.

- Hogere waardering voor de bereikbaarheid van de bedrijfslocatie per trein door kleinere vestigingen (6,9 versus 6,4).

Grotere vestigingen met meer dan 20 werknemers zijn positiever over:

- Bereikbaarheid van de bedrijfslocatie voor het vrachtverkeer (7 versus 6,4).
- Bereikbaarheid van de bedrijfslocatie per auto (7,3 versus 7,0).
- De aanwezige telecomfaciliteiten (7,2 versus 6,9).
- De samenwerking tussen bedrijven (6,6 versus 6,3).

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Figuur 49: Waardering voor de dienstverlening, het laatste contact en de digitale **dienstverlening** uitgesplitst baar bedrijfsgrootte

	dienstverlening		laatste contact		digitale dienstverlening
	2010	2014	2010	2014	2014
vestigingen tot 20 werknemers	6,3	6,3	6,1	6,6	6,5
vestigingen 20 werknemers en meer	6,6	6,7	6,6	6,8	6,7

- Grotere vestigingen zijn positiever over de gemeentelijke dienstverlening dan kleinere vestigingen.

Figuur 50: Waardering voor de **huisvesting** en deelaspecten uitgesplitst naar bedrijfsgrootte.

	kleine bedrijven (<20 werknemers)	grote bedrijven (>20 werknemers)
algemene waardering huisvesting	7,4	7,3
huisvestingskosten	7,0	6,5
uitbreidingsmogelijkheden op locatie	5,3	5,5
mogelijkheden laden en lossen	6,2	7,0
parkeren medewerkers	5,9	6,5
parkeren bezoekers en klanten	6,3	6,9
representativiteit en kwaliteit gebouw	7,2	7,0
vindbaarheid	6,6	6,4

- Kleinere vestigingen (7,4) geven een iets hogere algemene waardering voor de huisvesting dan grotere vestigingen (7,3).

Grotere vestigingen zijn positiever:

- over de mogelijkheden om te laden en lossen (6,6 versus 6,0);
- Parkeren voor medewerkers (6,5 versus 6,0) en
- parkeren voor klanten en bezoekers (6,9 versus 6,3).

- De kleinere bedrijven beoordelen de huisvestingskosten beter (7,0 versus 6,5).

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Gesprekspartners

Met dank aan:

Pieter Bergshoeff	(voorzitter bedrijvenvereniging Bijsterhuizen, Diesel Equipment Trading)
Jerry Croes	(voorzitter bedrijvenvereniging TPN-WEST, Flavius assurantiën en financiën)
Eric van Gaalen	(voorzitter bedrijvenvereniging Nijmegen Zuid, BDO Nederland)
Ton Hendriks	(Hendriks Vastgoed / Dornick BV)
Rob Hendriks	(Hendriks Vastgoed / Dornick BV)
Kaspar Koch	(Future Chemistry)
Martijn Nijhof	(Evers Specials)
Bob Rutgers	(bestuurslid bedrijvenvereniging Nijmegen Zuid, R'Invest)
Peter Scholten	(voorzitter ondernemersvereniging de Winkelsteeg, Toyota Scholten Nijmegen)
Henny van Straaten	(voorzitter VCON, Rivièra Maison)
Anneke Verhulst	(centrummanager Winkelcentrum Dukenburg, Verhulst Casuals)

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Communicatie en Representatie

GEMEENTE Nijmegen

P E R S B E R I C H T

Datum	Nummer persbericht
2015	150327R

Monitor vestigingsklimaat 2014:
Waardering ondernemers blijft stabiel

De waardering voor het Nijmeegse vestigingsklimaat is stabiel gebleven ten opzichte van 2010 en 2012. Nijmeegse ondernemers geven het ondernemersklimaat een 6,5. De bedrijfsomgeving krijgt met een 6,9 een ruim voldoende; hun eigen huisvesting beoordelen ondernemers met een 7,4.

Elke twee jaar meet de gemeente in de Monitor Vestigingsklimaat de mening van ondernemers over diverse aspecten van het Nijmeegse vestigingsklimaat: het ondernemersklimaat, de bedrijfsomgeving, de huisvesting en de gemeentelijke dienst- en vergunningverlening. Eens in de vier jaar wordt een grote steekproef uit Nijmeegse bedrijven en instellingen getrokken waarmee er ook een beeld van de verschillende werklocaties geschetst kan worden; zo ook in 2014. Er is een uitgebreide meting gedaan onder 13.000 bedrijven en instellingen.

Erg positieve ontwikkelingen zijn er bij de beoordeling voor de bereikbaarheid van de stad (van 6,3 in 2012 naar een 6,9 in 2014) en de gemeentelijke vergunningverlening en dienstverlening (van een 5,8 in 2012 naar een 6,1 in 2014). Ondernemers geven aan dat zij vooral het persoonlijke contact waarderen. Bedrijfsbezoeken door bestuurders en accountmanagers worden erg gewaardeerd. De waardering voor de aandacht en prioriteiten van het gemeentebestuur is naar een 5,9 gestegen; in 2012 was dat nog 5,7.

Bedrijfsomgeving scoort goed
De algemene waardering voor de bedrijfsomgeving scoort met een 6,9 vergelijkbaar als in 2012. Hier stijgen vooral de waardering voor de bereikbaarheid van bedrijfslocatie voor het vrachtverkeer en de samenwerking tussen de bedrijven.
De werkgebieden Heijendaal (7,6), de Brabantse Poort (7,2) en de Grift (7,0) scoren hoger dan in 2012. Bijsterhuizen (7,1), de binnenstadskern (6,6), Dukenburg (6,5), Westkanaaldijk (7) en de Stationsomgeving worden ongeveer hetzelfde gewaardeerd als in de vorige monitor. De werkgebieden Winkelsteeg (6,6), Noord- en Oostkanaalhavens (6,5) en de rest van de stad (7,1) dalen licht.

Eigen huisvesting hoge waardering
Ondernemers geven een hoog cijfer voor hun eigen huisvesting, vooral in de werkgebieden de Grift (8,0) en Heijendaal (7,6). Van alle deelaspecten krijgen de uitbreidingsmogelijkheden op locatie de enige onvoldoende (5,3), maar de beoordeling is wel beter dan in 2006 (4,6) en 2010 (5,2). Met name onder ondernemingen in de binnenstad en stationsomgeving scoort dit onderdeel laag. De beperkte fysieke ruimte om uit te breiden speelt daarbij waarschijnlijk een rol.

Brief aan de raad - Monitor vestigingsklimaat 2014

Gemeente Nijmegen
Communicatie en Representatie

Vervolgvel
1

Arbeidsmarkt
Bedrijven en instellingen hebben een overwegend positief beeld over de toekomst van het bedrijf op de arbeidsmarkt. 17% verwacht een toename van arbeidsplaatsen, 6% een afname. Men ervaart minder problemen bij het invullen van vacatures, al blijven vooral vacatures voor technische functies lastig te vervullen..

Aandachtspunten economisch beleid
Ondernemers geven ook verbeterpunten aan. Verlaging van lokale lasten en vermindering van regelgeving, verdere ontwikkeling van de binnenstad, verbetering van autobereikbaarheid en het stimuleren van innovatie en kennisuitwisseling vinden bedrijven en instellingen de belangrijkste prioriteiten binnen het gemeentelijk economisch beleid.
Het college van B & W bespreekt de resultaten met betrokken partijen en benoemt gezamenlijke actiepunten en scherpt waar nodig het economisch beleid aan.

Noot voor de pers (niet voor publicatie):
Voor meer informatie kunt u terecht bij de woordvoerder van wethouder Tankir, Mariska Schok: tel. 06-55227499 of e-mail: m9.schok@nijmegen.nl.

Brief aan de raad - Beantwoording motie ontdek je plekje bij station - Lent . . .

Mobiliteit
Productmanagement en Beleid

Ingekomen stuk D3 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
17 maart 2015	MB10/15.0002599	Ben van Gelder
Onderwerp		**Doorkiesnummer**
Beantwoording “Motie ontdek je plekje bij station Lent”	**Datum uw brief** 2 oktober 2013	(024) 3299208

Geachte leden van de Raad,

Bij de raadsbehandeling van bestemmingsplan Hotel van de Valk op 2 oktober 2013 heeft uw raad de motie “Ontdek je plekje” bij Station Lent aangenomen.
Middels deze brief voorziet ons college in de beantwoording van de betreffende motie.

De onderzoeksvraag
In de motie “Ontdek je plekje bij station Lent” verzocht de fractie van de PvdA het college het volgende:

- Bij de realisering van het gehele stationsplein in Lent (Oost en West) extra parkeerplaatsen in te plannen om grotere parkeerdruk voor omwonenden te voorkomen.
- Bij de inrichting van het stationsplein een optimale scheiding van verkeersdeelnemers te realiseren zonder de goede beeldkwaliteit te verliezen.
- Conform de parkeernota 'Kiezen en delen' en het daarbij ingediende en door de Raad aangenomen amendement 'Echt maatwerk in de wijken- alternatieven voor betaald parkeren' eerst de alternatieve mogelijkheden te onderzoeken om het parkeerprobleem in de Hoge Bongerd aan te pakken alvorens mogelijk wordt overgegaan tot betaald parkeren.
- Aanvullende maatregelen te nemen om gebruik van het Transferium Ressen te stimuleren.

Scheiding verkeersstromen
Met de binnenkort te realiseren tunnel voor langzaam verkeer (voetgangers en fietsers) in het verlengde van de Laauwikstraat en de aanwezigheid van het vorig jaar gerealiseerde fietsbrug “Het Groentje” worden de diverse verkeersstromen op adequate en zo veilig mogelijke wijze gescheiden.

Beeldkwaliteit
Het vastgestelde beeldkwaliteitsplan Station Nijmegen Lent en Fietstunnel Graaf Alardsingel (2012) gaat uit van kortparkeren langs de Kiss&Ride-lus en de aanleg van compenserende

Gemeente Nijmegen
Mobiliteit
Productmanagement en Beleid

parkeerplaatsen voor de wijk (langs de Hoge Bongerd). Tijdens de realisatiefase van Knoop Lent zijn 30 parkeerplaatsen toegevoegd aan het ruimtelijk programma. De hoofdstructuur van het inrichtingsplan is daarbij behouden, maar uiteraard is de beoogde groene uitstraling wat verminderd.

Gebruik Transferium
We constateren een continue en constante bezetting van het transferium Ressen, waarbij in de weekenden een lichte stijging merkbaar is. Hieruit concluderen we dat de winkelpendel een bredere bekendheid heeft gekregen.
Met de komst van het ophanden zijnde bioscoopcomplex CineMec wordt het bestaande transferium anders vormgegeven. Dit wordt tevens het moment om aanvullende maatregelen te nemen. Daarbij valt te denken aan dynamische aanduiding van de beschikbaarheid van het aantal plaatsen maar ook de mogelijkheid om combinatietickets aan te schaffen voor film en parkeren en verbetering van de aanduiding van het terrein vanaf de invalswegen.

Parkeren
In het verlengde van alle projecten rond Hoge Bongerd is de parkeerproblematiek in de wijk een groter wordend probleem gebleken. In de diverse communicatiemomenten tijdens en na de realisatie van verschillende projecten is dit ook door de omwonenden naar voren gebracht.
Dit voorstel voorziet in het opstarten van een traject waarbij de buurt zich uiteindelijk zelf kan uitspreken of betaald parkeren op voldoende draagvlak kan rekenen om de leefbaarheid in het gebied terug te brengen.

<u>Gesprek met de buurt</u>
Om de mogelijkheden tot maatwerk vraaggericht te benaderen, is vanuit de gemeente op 1 december jongstleden een informatieavond georganiseerd. Daarbij is vooral de door bewoners ervaren parkeerproblematiek in de Hoge Bongerd onderwerp van gesprek geweest. Daarbij is vooral ‘opgehaald’ en is ingegaan op zowel de problematiek als mogelijke oplossingsrichtingen.

<u>Oplossingsrichtingen</u>
De door de buurt genoemde oplossingsrichtingen tijdens deze informatieavond zijn:

a) Uitbreiden van het aantal parkeerplaatsen aan oostzijde station Leent.
b) Realisatie (tijdelijk) parkeerterrein direct ten westen van het station (in toekomstig woongebied Hof van Holland).
c) Instelling blauwe zone.
d) Instellen van betaald parkeren.

<u>Haalbaarheid oplossingsrichtingen</u>

a) *De uitbreiden van het aantal parkeerplaatsen aan de oostzijde rond station Lent:*

De uitbreiding van parkeren lost in onze visie de parkeerproblematiek voor de omwonenden niet op. De uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen heeft slechts een tijdelijk effect omdat dit ook meer parkeerders met verschillende motivaties aantrekt. Het betekent immers een gratis parkeerplaats dicht bij de binnenstad en bij het station. Door de verbeterde bereikbaarheid van

Gemeente Nijmegen
Mobiliteit
Productmanagement en Beleid

het station ten gevolge van de realisatie van het Splitsingspunt en de Oversteek is de parkeerplaats zelfs in de spits goed bereikbaar.
We wensen geen transferiumfunctie bij Station Lent. Het Transferium ligt bij Ovatonde. Bij Lent is bewust gekozen om alleen de treinforens te faciliteren. Deze locaties is nadrukkelijk niet bedoeld als transferium voor stad inkomende forensen. Uitbreiding van het aantal parkeerplaatsen op deze locatie zou vooral juist stad inkomende forensen bedienen.

b) (Tijdelijk) parkeerterrein ten westen van station:

Los van het principe om niet te kiezen voor een transferiumfunctie is dit een dure oplossing; er dient naast de inrichtingskosten voor een tijdelijk terrein ook een ontsluiting te worden gerealiseerd. Daarnaast is de functionaliteit discutabel. Het is immers wenselijk noch logisch om forensen te laten omrijden via Graaf Allardsingel en door het aanstaande centrumgebied Hof van Holland, om vervolgens direct ten westen van het station te kunnen parkeren. Daarbij komt dat forensen deze omrijdbeweging waarschijnlijk niet zullen maken, zij zullen er eerder voor (blijven) kiezen om in de Hoge Bongerd te staan.
Op lange termijn kan bij de ontwikkeling van Hof van Holland rekening worden gehouden met het gedeeltelijk faciliteren van de parkeerbehoefte van de stationsomgeving, gecombineerd met de aanvullende parkeerbehoefte die door Hof van Holland wordt gecreëerd. Hierbij valt dan te denken aan het dubbelgebruik van de aan te leggen parkeervoorzieningen voor de te realiseren functies.

c) Blauwe Zone:

Een blauwe zone passen we niet toe in woongebieden, omdat hiermee de nadelen van betaald parkeren (verdringingseffect) worden gecombineerd met de nadelen van ‘verplicht’ kortparkeren voor bewoners en hun bezoekers (geen flexibiliteit). Daarnaast is het op grote schaal toepassen een kostbare aangelegenheid omdat er wel kosten worden gemaakt (handhaving) maar er geen inkomsten gegenereerd worden.

Wel is een blauwe zone denkbaar in de Laauwikstraat rondom het Witte Huis en naastgelegen detailhandel. Hierbij kan aangehaakt worden bij de onderstaande beleidsregels betreffende de blauwe zone:
- aaneengesloten logisch geheel,
- uitsluitend kortparkeren ten behoeve van de aanwezige voorzieningen,
- niet in woongebieden,
- enige omvang,
- niet samen met andere parkeerreguleringsregimes,
- op die tijden dat de maatregel daadwerkelijk effect ressorteert.

Het experiment houdt in dat met het instellen van een Blauwe Zone rond het Witte Huis de parkeerplaatsen beschikbaar blijven voor de bezoekers van de aanpalende functies en er een halt wordt toegeroepen aan de uitdijende parkeerdruk. Ervaringen bij winkelgebieden elders in de stad hebben aangetoond dat deze maatregel het gewenste effect kan hebben. Mocht dat op deze locatie onverhoopt niet het geval zijn, dan zullen we in samenspraak met de buurt overwegen om ook hier het traject van parkeerregulering op te starten

Brief aan de raad - Beantwoording motie ontdek je plekje bij station - Lent . . .

Gemeente Nijmegen
Mobiliteit
Productmanagement en Beleid

d) Betaald parkeren:

Dit is door bewoners genoemd, waarbij men ook meteen aangaf dat de gemeente als 'probleemveroorzaker' de parkeervergunning moet betalen. Dit is voor de gemeente geen overweging. Parkeervergunningen kosten geld om de kosten van het systeem te dekken, niet om inkomsten te creëren.
Het meest logische eindbeeld rondom het stationsgebied cq. centrumgebied Waalsprong is dat er betaald parkeren wordt ingevoerd, conform de andere stedelijke knooppunten en stationslocaties. Gebruikelijk is dat hiertoe een draagvlakonderzoek plaatsvindt in de omliggende buurt(en), zodat het draagvlak voor deze maatregel kan worden gepeild.

Samenvatting
We zien het uitbreiden van het aantal parkeerplaatsen niet als een structurele oplossing. Noch aan de oostzijde, noch aan de westzijde. Gelet op de positie van de Hoge Bongerd binnen de stad lijkt de enige echte oplossing het invoeren van vergunning parkeren te zijn, naast experimenten met een blauwe zone bij het Witte Huis ten behoeve van de functies die het met name moeten hebben van kortparkeerders zoals horeca en detailhandel.
We zien het opstarten van een traject tot parkeerregulering als meest kansrijke maatregel om het probleem op te lossen. Hiermee worden vreemdparkeerders geweerd en ontstaat er weer rust en ruimte in dit deel van de stad. Door het uitzetten van een draagvlakonderzoek kunnen bewoners zich voor of tegen de invoering van parkeerregulering uitspreken. Wanneer er een meerderheid aan voorstanders is, kan parkeerregulering worden doorgevoerd.

Hoogachtend,

college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Intrekking subsidie COS Gelderland en Subsidieverlening . . .

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsrealisatie & verantwoording

Ingekomen stuk D4 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	MO20/15.0003223	Dorien Malawau-Wilson
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Voortgang Shelter City Nijmegen	-	(024) 3292956

Geachte leden van de Raad,

Op 25 juni jl. heeft uw Raad het initiatiefvoorstel *'Shelter City: Nijmegen, de oudste stad van Nederland als veilige haven om op adem te komen'* aangenomen. Het doel is om internationale mensenrechtenverdedigers in nood 3 maanden opvang te bieden om op adem te komen. Dit project kent een proefperiode van twee jaar. Naast het bieden van opvang en bescherming is voorgesteld mensenrechtenverdedigers te versterken en hen te vragen een bijdrage te leveren aan de discussie over mensenrechten in de stad.

In december 2014 bent u geïnformeerd over het uitvoeringsplan en de betrokkenheid van COS Gelderland als lokale uitvoerende organisatie. In januari jl. heeft COS Gelderland zich teruggetrokken wegens forse bezuinigingen. Omdat COS Gelderland de activiteiten niet meer kan uitvoeren hebben we besloten de subsidie aan het COS in te trekken.

De Driestroom heeft de coördinatie van het Shelter City project overgenomen. Op deze wijze garanderen zij de kwaliteit en continuïteit van het project.
De eerste mensenrechterverdediger wordt eind april verwacht.

Hoogachtend,
College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Uitvoeringskader combinatiefuncties-buurtsportcoach 2015 e.v.

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Ingekomen stuk D5 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	15.0002868	Austin van Gaal
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Uitvoeringskader regeling combinatiefuncties		(024) 3299848

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de voorgenomen inzet van de combinatiefuncties sport, cultuur en onderwijs in 2015 en volgende jaren.

Aanleiding
In 2008 is de landelijke Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur van start gegaan, waarbij de ‘combinatiefuncties’ zijn gecreëerd. Een combinatiefunctie is een functie waarbij de functionaris wordt ingezet op het gebied van onderwijs en sport, of onderwijs en cultuur. In 2012 heeft het Ministerie van VWS de regeling inhoudelijk verbreed en is landelijk de functie van buurtsportcoaches gecreëerd en toegevoegd. Buurtsportcoaches hebben de taak om meer mensen te laten sporten en bewegen in de buurt. Het is daarbij de bedoeling dat ze verbinding leggen tussen aanbieders van sport en andere sectoren.

Het beleidskader combinatiefunctie uit 2008 is nog steeds van toepassing. Voor de periode 2009-2012 en de periode 2012-2015 is er een uitvoeringsplan vastgesteld voor de inzet van de combinatiefuncties en is de regeling conform de uitvoeringsplannen uitgevoerd. Uit een uitgebreide tussenevaluatie met scholen, sportverenigingen en combinatiefunctionarissen, alsmede gesprekken met schoolbesturen, blijkt een grote tevredenheid over de inzet en kwaliteit van de combinatiefunctionarissen. Tevens wordt de meerwaarde van voortzetting van combinatiefuncties door alle partijen onderkend.

Ambities in coalitieakkoord
Het uitvoeringskader voor de periode vanaf medio 2015 is onlangs vastgesteld door ons College en is als bijlage bij deze brief opgenomen. We sluiten in het uitvoeringskader aan bij de ambities zoals geformuleerd in het coalitieakkoord. Sportverenigingen zijn als ‘open club’ steeds vaker betrokken bij maatschappelijke projecten en werken samen met partners in de wijk. Hierdoor ontwikkelen verenigingen een sport- en beweegaanbod voor groepen inwoners die niet-traditioneel lid zijn. Maatschappelijke projecten brengen echter extra inspanningen met zich mee voor het verenigingskader. Omdat wij dit soort initiatieven toejuichen, willen we de verenigingen ondersteunen met de inzet van buurtsportcoaches. Ten opzichte van de voorgaande uitvoeringsperiode vindt hiermee op het gebied van sport een stevige accentverschuiving plaats van ‘traditionele verenigingsondersteuning’ naar ondersteuning om meer mensen in de eigen omgeving aan het bewegen en sporten te krijgen. We willen daarmee mensen aan het bewegen

Brief aan de raad - Uitvoeringskader combinatiefuncties-buurtsportcoach 2015 e.v.

krijgen voor wie het minder vanzelfsprekend is om te bewegen of aan sportactiviteiten deel te nemen. Op thema's als aangepast sporten en zwemvaardigheid versterken we de huidige inzet door ook capaciteit en expertise van combinatiefuncties in te zetten.

Uitvoeringskader sluit aan bij beleidsontwikkelingen sport, onderwijs, cultuur
Het onlangs vastgestelde uitvoeringskader is conform de brede (landelijke) doelstelling van de regeling, namelijk:

- Uitbreiding en/of versterking van het aantal brede scholen.
- Versterken sportverenigingen.
- Intensiveren van de samenwerking tussen brede scholen en sportverenigingen.
- Stimuleren dagelijks sport- en beweegaanbod.
- Bevorderen kennismaking actieve beoefening kunst en cultuur.

De inzet van de combinatiefuncties, zoals beschreven in het uitvoeringskader, sluit daarnaast aan op de ambities van ons College en de ontwikkelingen in het beleid op het gebied van sport, onderwijs en cultuur:

- **Sport**: de inzet van de combinatiefuncties sluit aan bij speerpunten uit het beleidsplan 'Sport en Bewegen 2013-2016' waaronder het verhogen van de sportparticipatie, beweegdeelname in wijken, versterken van sportverenigingen en faciliteren van talentontwikkeling.
- **Cultuur**: Voor de inzet van de combinatiefuncties Cultuur sluiten we aan bij de Cultuurvisie gericht op het versterken van de functie cultuureducatie. Hierbij gaat het om een flexibele inzet van deze additionele formatie waarbij sprake is van een aanjaagfunctie. We willen meer sturen op effectiviteit van de inzet en dit verbinden met de overige inzet op het gebied van cultuureducatie. We starten dit traject in 2015. De uitkomst nemen we mee in de budgetsubsidie met de Lindenberg vanaf 2016.
- **Onderwijs**: Wij willen de komende jaren met onze inzet een maximaal en structureel effect qua sporten en bewegen genereren en partners nadrukkelijk actief betrekken. Zo willen wij bij het voortgezet onderwijs scholen (maximaal VMBO) laten beschrijven wat ze voor ogen hebben met de combinatiefunctionaris en op welke wijze ze gaan investeren de komende jaren. Bij het basisonderwijs hebben we de ambitie om monitoring en rapportage van de voortgang van kinderen in primair onderwijs te optimaliseren. Een goede monitoring draagt namelijk bij aan het sturen op de ontwikkeling van individuele leerlingen en daarmee aan de kwaliteit van het vak bewegingsonderwijs.

Inzetten op achterstand
Het centrale, gedeelde thema voor zowel onderwijs, cultuur als sport is '*achterstand*'. Onze inzet continueren we op scholen waar leerlingen een beweeg -en sportachterstand of achterstand in cultuureducatie hebben. Daarnaast stimuleren wij de sportparticipatie en beweegdeelname in wijken én bij doelgroepen waar een achterstand is geconstateerd, zoals inwoners met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking. Wij doen dit niet alleen, maar samen met de actieve inzet en betrokkenheid van verenigingen en scholen, alsmede de betrokkenheid vanuit welzijn-en zorgorganisaties. We hanteren net als voorgaande jaren enkele centrale uitgangspunten:

- We bevorderen met onze inzet de gezondheid van onze inwoners
- We werken wijkgericht met een stedelijke dekking
- We doen het niet alleen, maar samen met vele partners in de stad
- Onze inzet is in principe tijdelijk

Brief aan de raad - Uitvoeringskader combinatiefuncties-buurtsportcoach 2015 e.v.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Voorbeeld van ontwikkeling aanbod

De combinatiefunctionaris heeft geregeld dat 2 sportverenigingen tijdens een wijkevenement een activiteit aanbieden. Op dit evenement maakt zij kennis met de nieuwe manager van het woonzorgcentrum. Deze geeft aan dat hij verantwoordelijk is voor 80 senioren en dat hij in zijn kennismakingsperiode van zijn bewoners het signaal heeft gekregen dat ze wel wat meer willen sporten.

Samen met de manager doet de combinatiefunctionaris een behoefteonderzoek en kijken ze naar de financiële mogelijkheden om lid te worden/ bij te dragen in de organisatiekosten. De combinatiefunctionaris gaat op basis van de inventarisatie een aantal sportverenigingen langs om te horen welke vereniging er invulling kan geven aan één van de gewenste activiteiten. Uiteindelijk komt er een constructie waarbij er de ene week gymnastiek wordt aangeboden in de activiteitenruimte van het woonzorgcentrum door de turnvereniging en de andere week door de atletiekvereniging een looptraining (van rollator tot stevige wandelaar) op de parkeerplaats bij het woonzorgcentrum. De organisatiekosten blijken € 3 per deelnemer per keer te zijn, waarbij de deelnemer, het woonzorgcentrum en de vereniging alle drie € 1 voor hun rekening nemen.

Input voor nieuw uitvoeringskader
Bij de oplading voor het uitvoeringskader voor 2015 en volgende jaren hebben we op verschillende momenten belanghebbenden betrokken. We hebben de afgelopen jaren periodiek voortgangsgesprekken gevoerd met de combinatiefunctionarissen, scholen en sportverenigingen en de voortgang van hun opdrachten gemonitord. Aanvullend hierop hebben we in 2014, samen met de betrokken scholen, instellingen en verenigingen, de tussentijdse resultaten en voortgang uitgebreid geëvalueerd.

We hebben separate bijeenkomsten met als onderwerp het nieuwe uitvoeringskader georganiseerd met sportverenigingen en combinatiefunctionarissen. Daarnaast hebben we dit onderwerp besproken in verschillende overleggen met schoolbesturen. De input uit deze bijeenkomsten en overleggen, samen met de lokale bestuurlijke ambities en de landelijke ontwikkelingen op de terreinen sport, onderwijs en cultuur hebben geleid tot dit uitvoeringskader 2015 en volgende jaren.

Uitvoeringskader richtinggevend bij beoordeling aanvragen
Het uitvoeringskader 2015 en volgende jaren vormt de basis voor de uitvoering van de regeling in de komende jaren. Sportverenigingen en voortgezet onderwijs scholen (maximaal VMBO) worden uitgenodigd om aanvragen in te dienen voor de inzet van combinatiefuncties. Voor het voortgezet onderwijs vinden we de betrokkenheid van leerlingen bij het opstellen van de aanvraag en de nadere invulling en concretisering van groot belang.

De uitgangspunten geformuleerd in het uitvoeringsplan worden geconcretiseerd in beoordelings-criteria, waaraan aanvragen worden getoetst. In tegenstelling tot voorgaande periodes ligt het zwaartepunt niet meer bij het langdurig ondersteunen van individuele verenigingen, maar bij inzet ten behoeve van concrete initiatieven van samenwerkende organisaties en verenigingen om bewegen en sporten te stimuleren. Dit laat onverlet dat wij de komende jaren verenigingen (minder uitgebreid en intensief) blijven ondersteunen en hebben we uiteraard aandacht voor nazorg en borging van de projecten uit de huidige periode.

Brief aan de raad - Uitvoeringskader combinatiefuncties-buurtsportcoach 2015 e.v.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

In het vervolgtraject informeren wij partijen als volgt:

- De schoolbesturen worden geïnformeerd via reguliere overleggen. Voortgezet onderwijs scholen (maximaal VMBO) informeren wij schriftelijk over de mogelijkheden om combinatiefuncties in te zetten en nodigen wij uit om hiervoor aanvragen in te dienen.
- Sportverenigingen en andere organisaties op het terrein van sport worden uitgenodigd voor een informatieavond, waarna zij aanvragen kunnen indienen.
- Wat betreft de combinatiefuncties cultuur verloopt de communicatie via de overleggen in het kader van de subsidierelatie met de Lindenberg. Over de uitvoering vindt nader overleg plaats met de scholen en de culturele aanbieders.

Voorbeeld werkwijze na inschrijving

Na de inschrijvingsronde voor de aanvraag van de combinatiefunctionaris blijkt dat verschillende verenigingen in wijk X met hetzelfde vraagstuk zitten, namelijk hoe kunnen we de vereniging onder de aandacht brengen bij partners in de wijk om tot een afgestemd aanbod te komen. In wijk X blijkt dat de turnvereniging, de hockeyvereniging en een dansschool graag een aanbod naar scholen toe willen ontwikkelen om zo meer kinderen naar de vereniging te krijgen. Ze hebben echter moeite om binnen de scholen te komen. Wij constateren uit de aanvragen dat er overlap is qua aanbod. De combinatiefunctionaris gaat met de partijen in gesprek en probeert de overeenkomende onderdelen van de aanvraag in kaart te brengen. De combinatiefunctionaris brengt deze individuele partijen bij elkaar en stelt samen met hen een aanbod op.
Vervolgens zoek de combinatiefunctionaris contact met scholen in de wijk die open staan voor sportinitiatieven. Er wordt een overlegstructuur neergezet met een plan van aanpak, waarbij verenigingen hun aanbod kwijt kunnen. Dit plan van aanpak staat open voor andere scholen en verenigingen, die eventueel later willen aansluiten. De taak van de combinatiefunctionaris richt zich op het in contact brengen met elkaar, afstemmen van het aanbod, verduurzamen en het overdragen aan de partijen die graag deel willen uit maken van de samenwerking.

De aanvragen worden in het tweede kwartaal van 2015 behandeld, zodat de combifuncties vanaf het nieuwe schooljaar c.q. het nieuwe sportseizoen kunnen worden ingezet. Wij gaan de regeling over vier jaar evalueren.

Hoogachtend,
College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Uitvoeringskader combinatiefuncties-buurtsportcoach 2015 e.v.

Uitvoeringskader combinatiefuncties/buurtsportcoach 2015 e.v.

1. Inleiding
In 2008 is de gemeente Nijmegen gestart met de inzet van 13,3 fte combinatiefuncties bij Onderwijs, Sport en Cultuur. Het beleidskader combinatiefunctie uit 2008 is nog steeds van toepassing. De combinatiefuncties werden, conform de landelijke richtlijn, ingezet voor de volgende doelen:
1. Uitbreiding en/of versterking van het aantal brede scholen.
2. Versterken sportverenigingen.
3. Intensiveren van de samenwerking tussen brede scholen en sportverenigingen.
4. Stimuleren dagelijks sport- en beweegaanbod.
5. Bevorderen kennismaking actieve beoefening kunst en cultuur.
Bovenstaande doelen continueren wij voor de komende periode.

In 2012 is de inzet uitgebreid naar 20 fte. Voor 2015 e.v. zetten we weer 20 fte combinatiefunctionarissen in en verdelen deze conform de landelijke richtlijn over de terreinen Onderwijs, Sport en Cultuur. Dit betekent een continuering van de huidige verdeling en leidt tot de volgende inzet:

	2008-2011		**2012-2015**		**2015-ev**	
	fte	***aandeel***	**fte**	***aandeel***	**fte**	***aandeel***
Cultuur	1	*7,5%*	2	*10,0%*	2	*10,0%*
Primair onderwijs	4	*30,1%*	6,1	*30,5%*	6,1	*30,5%*
Voortgezet onderwijs	1,3	*9,8%*	1,8	*9,0%*	1,8	*9,0%*
Sport	6	*45,1%*	9,1	*45,5%*	9,1	*45,5%*
Coördinatie	1	*7,5%*	1	*5,0%*	1	*5,0%*
Totaal	**13,3**	***100,0%***	**20**	***100,0%***	**20**	***100,0%***

De 1 fte aan coördinatie wordt ingezet voor stedelijke aansturing, zodat de gewenste regiefunctie vervuld kan blijven worden. Deze functie is ondergebracht bij Sportservice Nijmegen.

Achterstand als gedeeld thema
Het centrale, gedeelde thema voor zowel onderwijs, cultuur als sport is '*achterstand*'. Onze inzet continueren we op scholen waar leerlingen een beweeg-en sportachterstand of achterstand in cultuureducatie hebben. Daarnaast stimuleren wij de sportparticipatie en beweegdeelname in wijken én bij doelgroepen waar een achterstand is geconstateerd. Wij doen dit niet alleen, maar samen met de actieve inzet en betrokkenheid van verenigingen en scholen, alsmede de betrokkenheid vanuit welzijn-en zorgorganisaties. We hanteren net als voorgaande jaren enkele centrale uitgangspunten:

- We bevorderen met onze inzet de gezondheid van onze inwoners
- We werken wijkgericht met een stedelijke dekking
- We doen het niet alleen, maar samen met vele partners in de stad
- Onze inzet is in principe tijdelijk

Brief aan de raad - Uitvoeringskader combinatiefuncties-buurtsportcoach 2015 e.v.

Input voor nieuw uitvoeringskader
We hebben de afgelopen jaren periodiek voortgangsgesprekken gevoerd met de combinatiefunctionarissen, scholen en sportverenigingen en de voortgang van hun opdrachten gemonitord. Aanvullend hierop hebben we in 2014, ondersteund en uitgevoerd door Bureau Onderzoek en Statistiek, samen met de betrokken scholen, instellingen en verenigingen, de tussentijdse resultaten en voortgang uitgebreid geëvalueerd. Deze evaluatie, aangevuld met de input uit separate bijeenkomsten met sportverenigingen, schoolbesturen en combinatiefunctionarissen, samen met de landelijke ontwikkelingen op de terreinen sport, onderwijs en cultuur plus de bestuurlijke ambities, hebben geleid tot dit uitvoeringskader 2015 e.v..

2. Verbreding van de regeling
In 2012 heeft het Ministerie van VWS de regeling inhoudelijk verbreed en is landelijk de functie van buurtsportcoaches gecreëerd. Buurtsportcoaches hebben de taak om meer mensen te laten sporten en bewegen in de buurt. Het is daarbij de bedoeling dat ze verbinding leggen tussen aanbieders van sport en andere sectoren.

Verhouding combinatiefunctionaris en buurtsportcoach
Een buurtsportcoach wordt ingezet om meer mensen in hun eigen omgeving aan het sporten en bewegen te krijgen. Een buurtsportcoach kan een belangrijke rol spelen in een netwerk of samenwerkingsverband. Hij/zij kan partners mobiliseren, partijen met elkaar in contact brengen, vraag en aanbod inzichtelijk maken en eventueel nieuw aanbod helpen ontwikkelen. Een buurtsportcoach kan ook een uitvoerende rol spelen, bijvoorbeeld in het verzorgen van specifiek aanbod of de begeleiding van deelnemers.

Veel buurtsportcoaches zijn combinatiefunctionaris. Maar niet elke combinatiefunctionaris is een buurtsportcoach. Er zijn bijvoorbeeld combinatiefunctionarissen speciaal voor culturele activiteiten op scholen. De combinatiefunctionarissen/buurtsportcoaches werken voor twee werkvelden, bijvoorbeeld het onderwijs én de sport. In tegenstelling tot de meester andere combinatiefunctionarissen werken buurtsportcoaches niet alleen voor de doelgroep jeugd. Ze zijn er voor jong en oud in de buurt.

Wij zien de toegevoegde waarde van deze landelijke ontwikkeling en zetten bij het onderdeel Sport de komende jaren meer in op wijken en thema's.

3. Inzet combinatiefunctionarissen binnen onderwijs
Effect van onze inzet verhogen
Wij willen de komende jaren met onze inzet een maximaal en structureel effect genereren en partners nadrukkelijk actief betrekken. Zo willen wij bij het voortgezet onderwijs scholen laten beschrijven wat ze voor ogen hebben met de combinatiefunctionaris en op welke wijze ze gaan investeren de komende jaren. Bij het basisonderwijs hebben we de ambitie om monitoring en rapportage van de voortgang van kinderen in primair onderwijs te optimaliseren. Een goede monitoring draagt namelijk bij aan het sturen op de ontwikkeling van individuele leerlingen en daarmee aan de kwaliteit van het vak bewegingsonderwijs.

De deelnemende scholen in het primair en voortgezet onderwijs voldoen aan de volgende voorwaarden:
- een contactpersoon die de combinatiefunctionaris begeleidt;
- scholen werken actief samen met andere scholen, sportverenigingen en andere partners in de wijk;
- scholen uit het primair onderwijs leveren een financiële bijdrage voor de inzet van de combinatiefunctionaris;

- scholen uit het primair onderwijs monitoren de kinderen zorgvuldig en rapporteren over de voortgang van de kinderen.

Primair onderwijs (6,1 fte)
We zetten de relatie met het bestrijden van onderwijsachterstanden voort. Het gaat om basisscholen met relatief veel gewichtsleerlingen, vaak Brede Scholen. In overleg met de schoolbesturen continueren we de inzet van de combinatiefunctionarissen in het schooljaar 2015-2016 op de huidige scholen. Er is op deze scholen grote tevredenheid over de geleverde kwaliteit. De inzet en spreiding van de combinatiefuncties over het basisonderwijs in Nijmegen sluit tevens goed aan op de reeds aanwezige capaciteit aan reguliere vakleerkrachten beweegonderwijs en inzet van sportdocenten. De deelnemende scholen zijn: Michiel de Ruyter, De Vossenburcht en de Klumpert, Kampus, De Luithorst, Prins Maurits, De Dukendonck en De Wieken. In het voorjaar van 2016 bekijken de situatie opnieuw, onder andere aan de hand van het nieuwe beleidskader voor het basisonderwijs.
Bij het primair onderwijs staat bewegingsonderwijs binnen schooltijd centraal voor alle groepen 3 t/m 8. We stimuleren bewegen en sporten voor de gezondheid. Bewegen is leuk en is belangrijk voor thema's zoals normen en waarden, respect, Fair Play en sportief gedrag. En bewegen heeft een positieve invloed op het leren, denk aan de vakken taal, lezen en rekenen. Op het terrein van gezondheid op het thema Gezonde Leefstijl wordt samengewerkt met de GGD. Dit geeft de school de mogelijkheid om de inzet van een combinatiefunctionaris optimaal te benutten.

Voortgezet Onderwijs (1,8 fte)
Ook bij het voortgezet onderwijs willen we bewegen en sporten stimuleren. Dit gebeurt via tussenschoolse en naschoolse programma's gericht op bewegen met o.a. beweeggames en clinics van sportverenigingen. Bij het voortgezet onderwijs gaat het om het speciaal, praktijk-en regulier onderwijs op maximaal VMBO-niveau, inclusief het Flexcollege.
In overleg met de schoolbesturen kiezen we de komende periode voor een andere aanpak, namelijk een inschrijfronde. Hierdoor kunnen de scholen zelf aangeven op welke manier zij invulling willen geven aan de thema's sport, bewegen en Gezonde Leefstijl voor hun leerlingen. De school kan zelf kiezen wat het beste past bij de leerlingen en welke stimulerende rol de combinatiefunctionaris daarbij speelt. We verwachten de inbreng van leerlingen bij het opstellen van de aanvraag en de nadere invulling van de plannen. De hier geformuleerde uitgangspunten worden uitgewerkt in beoordelingscriteria, waaraan aanvragen worden getoetst.

4. Inzet combinatiefunctionarissen binnen Cultuur (2 fte)
Voor de inzet van de combinatiefuncties Cultuur sluiten we aan bij de Cultuurvisie gericht op het versterken van de functie cultuureducatie. We betrekken hier ook het rijksbeleid bij 'Cultuureducatie met kwaliteit'. Doelstelling is om een meer gevarieerd aanbod van cultuureducatie te realiseren voor het onderwijs. Hierbij gaat het om een flexibele inzet van deze additionele formatie waarbij sprake is van een aanjaagfunctie. Tevens wil Cultuur een bijdrage leveren aan de activiteiten van het Flexcollege (koppeling met onderwijs en sport). Voorbeelden hiervan zijn: breakdance, streetdance e.d. ,een mooie combinatie van sport en cultuur voor deze specifieke groep leerlingen. Het stedelijk bemiddelingspunt voor cultuureducatie, Cultuur en School Nijmegen, zorgt voor de organisatie en de uitvoering. Met de scholen en de culturele aanbieders vindt nader overleg plaats over de activiteiten. Van de 2 fte wordt 1 fte ingezet voor het primair onderwijs, 1 fte zetten we in voor het voortgezet onderwijs met de focus op het VMBO. We willen meer sturen op effectiviteit van de inzet en dit verbinden met de overige inzet op het gebied van cultuureducatie. We starten dit traject in 2015. De uitkomst nemen we mee in de budgetsubsidie met de Lindenberg vanaf 2016.

Brief aan de raad - Uitvoeringskader combinatiefuncties-buurtsportcoach 2015 e.v.

5. Inzet combinatiefunctionarissen/buurtsportcoaches binnen Sport (9,1 fte)
Het centrale met onderwijs en cultuur gedeelde thema is '*achterstand*'. Wij continueren onze inzet op scholen waar leerlingen een beweeg-en sportachterstand hebben en stimuleren sportparticipatie en beweegdeelname in wijken én bij doelgroepen waar een achterstand is geconstateerd. Zo stimuleren wij aangepast sporten, omdat deze groep aanzienlijk minder beweegt en sport. Daarnaast zetten wij in op het terugdringen van beweegachterstand bij kinderen die onvoldoende zwemvaardig zijn. Binnen het huidige sportbeleid richten we ons op een viertal onderdelen: Sportstimulering, Verenigingsondersteuning, Topsport en Sportaccommodaties. Als kader voor de inzet van combinatiefunctionarissen zijn, in afnemende mate van importantie, de volgende onderdelen relevant:

- **Sportstimulering** is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging.
- We streven naar **sterke sportverenigingen**, die belangrijke partners zijn bij het bereiken van onze doelstellingen ten aanzien van sport.
- Binnen het domein van de topsport richten wij ons op het faciliteren van **talentontwikkeling**, omdat daarmee bij uitstek de relatie tussen breedte- en topsport gelegd wordt. Wij bestendigen de huidige samenwerking met onder meer HAN, Topsport Gelderland en Nijmeegse sportverenigingen, maar kiezen er ook bewust voor om deze niet te intensiveren.

We willen de combinatiefunctionarissen bij het onderdeel Sport op een drietal wijze inzetten op bovenstaande drie onderdelen:

- Inzet combinatiefunctionaris/buurtsportcoach **in de wijk**: wij willen de sportparticipatie en beweegdeelname in wijken stimuleren waar de grootste beweegarmoede is. De buurtsportcoach verbindt verenigingen, legt relaties met de wereld van Sport, Onderwijs, Zorg en Welzijn en ondersteunt samen met sportconsulenten beweeginitiatieven van inwoners. Voor de combinatiefunctionarissen zijn de in de wijk actieve verenigingen het vertrekpunt, maar hij/zij maakt uiteraard gebruik van het reeds in de wijk aanwezig netwerk. Bij het indelen en verdelen van combinatiefunctionarissen over verschillende stadsdelen betrekken wij actief afdeling Wijkmanagement. Tevens stemmen wij af met het onderdeel Gezondheid van het programma Zorg & Welzijn en de GGD vanwege de huidige inzet van beweeg -en gezondheidsmakelaars.
- Inzet combinatiefunctionaris **op een thema**: met een geconcentreerde inzet op thema's als aangepast sporten, zwemvaardigheid en talentontwikkeling willen wij stadsbreed verbindingen leggen tussen onder meer sportverenigingen, onderwijs en zorginstellingen.
- Inzet combinatiefunctionaris **bij een vereniging**: wij zetten de komende jaren wederom combinatiefunctionarissen in bij individuele verenigingen. Wij kiezen er echter wel voor om deze inzet in duur en capaciteit terug te brengen. Een meerjarige inzet van een combinatiefunctionaris op één vereniging blijkt niet substantieel meer op te leveren dan een korte, intensieve inzet bij specifieke verenigingsvragen. Daarnaast is de afgelopen jaren in de praktijk gebleken dat intern gerichte én extern gerichte inzet moeilijk samen gaan. Voor de komende periode dient een vereniging hier een keuze op te maken.

Sportverenigingen worden uitgenodigd om aanvragen in te dienen voor de inzet van combinatiefuncties. De hier geformuleerde uitgangspunten worden geconcretiseerd in beoordelingscriteria, waaraan aanvragen worden getoetst. Bij de beoordelingen van aanvragen voor de inzet van combinatiefunctionarissen ligt het zwaartepunt, in tegenstelling tot voorgaande periodes, niet meer bij het langdurig ondersteunen van verenigingen bij interne knelpunten, maar bij concrete initiatieven om bewegen en sporten te stimuleren waarbij we meerdere

partners/verenigingen specifiek via kortlopende projecten ondersteunen. Dit laat onverlet dat wij de komende jaren verenigingen (minder uitgebreid en intensief) blijven ondersteunen en hebben we uiteraard aandacht voor nazorg en borging van de projecten uit de huidige periode.

Inzet van combinatiefunctionarissen binnen onderdeel Sport

De gemeente Nijmegen wil de combinatiefunctionarissen voor het onderdeel Sport per medio 2015 als volgt inzetten

- 4 fte projectmatige inzet wijkgericht werken. Hiervan wordt momenteel 1,6 fte reeds ingezet in wijken. De extra inzet in wijken/stadsdelen vindt plaats in overleg met Wijkmanagement en in afstemming met programma Zorg & Welzijn en GGD.
- 2,5 fte voor de onderdelen:
  - aangepast sporten
  - zwemvaardigheid
  - talentontwikkeling
  - voor stadsbrede ondersteuning van belangrijke partners, zoals het met Federatie Amateurvoetbal Nijmegen en NEC Doelbewust opgestarte aangepaste voetbal
- 2,6 fte combinatiefuncties worden ingezet op basis van te ontvangen en te honoreren aanvragen over verschillende verenigingen. Aandachtspunten: sportparticipatie jeugd/jongeren verhogen danwel stabiliseren, samenwerking in brede school, wijkgerichte aanpak, verbeteren kwaliteit/versterken verenigingen.

Bovenstaande verdeling is een indicatie, afhankelijk van de inhoud en kwaliteit van de aanvragen kunnen hier nog verschuivingen in plaatsvinden.

Beoordeling van aanvragen
We willen de sportparticipatie van doelgroepen met beweegachterstand blijvend verhogen teneinde een leven lang sporten te realiseren. Om die reden is het een pré dat een aanvraag vanuit een vereniging in samenwerking met andere verenigingen, sportaanbieders en/of andere instellingen die kunnen bijdragen aan de doelstelling wordt ingediend. Specifiek wordt aandacht gevraagd voor stadsbrede thema's rondom onderwijs en maatschappelijk aanbod vanuit sportverenigingen. De verenigingen dienen daarnaast, net als voorgaande periodes, aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- Contactpersoon aanwijzen, die de combinatiefunctionaris begeleidt en tevens inhoudelijk en aanspreekpunt is voor de werkzaamheden van de combinatiefunctionaris;
- Bereidheid om samen te werken met andere verenigingen, onderwijs en/of andere partners;
- Combinatiefunctionaris wordt ingezet voor additioneel werk;
- Meewerken aan concrete doelstellingen en output gerichte resultaten.

Monitoring/evaluatie
We volgen de voortgang van de werkzaamheden van de combinatiefunctionarissen en verschaffen inzicht in wat hun inzet oplevert. Dat doen we op basis van input van combinatiefunctionarissen, samenwerkingspartners, scholen en verenigingen. Bureau Onderzoek en Statistiek (O&S) werkt een plan hiervoor uit. Binnen het "Onderzoeksprogramma O&S 2015" zijn uren voor de monitoring combinatiefunctionarissen gereserveerd. We maken daarbij gebruik van werkwijzen en ervaringen in de huidige periode. Zo hebben combinatiefunctionarissen nauwgezet hun activiteiten en de resultaten daarvan bijgehouden. Ook hebben ze t.b.v. de tussenevaluatie een kort verslag geschreven over hoe de werkzaamheden liepen en wat deze opleverden. Aanvullend hebben ze een vragenlijst ingevuld over wat wel en niet goed gewerkt heeft in de periode 2012-2015, waarbij enkelen hun bevindingen in een gesprek nader hebben toegelicht. In de nieuwe periode zal meer

Brief aan de raad - Uitvoeringskader combinatiefuncties-buurtsportcoach 2015 e.v.

nadruk komen te liggen op werkzaamheden in wijken en op samenwerking met andere partijen. Dat betekent dat het belangrijk is dat we aan de samenwerkingspartners gaan vragen naar hun ervaringen met betrekking tot de werkzaamheden die met de combinatiefunctionarissen worden uitgevoerd en naar de resultaten daarvan. Daarbij houden we rekening met het gegeven dat de combinatiefunctionarissen voor een kortere periode of voor specifieke zaken ingezet kunnen worden. We ontwikkelen hiervoor een vragenlijst die meteen na afloop van die inzet gestuurd kan worden.

Brief aan de raad - Bijstandsontwikkeling 2014

Ingekomen stuk D6 (PA 15 april 2015)

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	MO10/ 15.0003176	János Betkó

Onderwerp	Doorkiesnummer
Jaarbrief Werk & Inkomen; Bijstandsontwikkeling 2014	06 5541 9795

Geachte leden van de raad,

Volgens afspraak informeren wij u periodiek over de ontwikkeling van het aantal Nijmegenaren dat een bijstandsuitkering ontvangt. Om de cijfers in een context te plaatsen informeren wij u ook altijd over de regionale arbeidsmarktontwikkelingen. Dit doen wij op basis van de Basisset Regionale Arbeidsinformatie van het UWV.

1 Bijstandsontwikkeling

1.1 Instroom: lichte stijging van het bijstandsbestand

In 2014 zien we een lichte stijging van het bijstandsbestand. Tabel 1 geeft een overzicht van de ontwikkeling van ons bijstandsbestand.

Tabel 1

Voorgaande jaren	WWB	Ontwikkelingen WWB
Dec 05	7189	
Dec 06	6178	**-14,1%**
Dec 07	5090	**-17,6%**
Dec 08	4819	**-5,3%**
Dec 09	5026	**4,3%**
Dec 10	5469	**8,8%**
Dec 11	5763	**5,4%**
Dec 12	6136	**6,5%**
Dec 13	6470	**5,4%**
Dec 14	6581	**1,7%**

Brief aan de raad - Bijstandsontwikkeling 2014

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Vervolgvel
1

De totale instroom in de WWB is 300 lager geweest dan vooraf ingeschat.

Grafiek 1: totale instroom in de Wwb cumulatief (op basis van toegekende aanvragen)

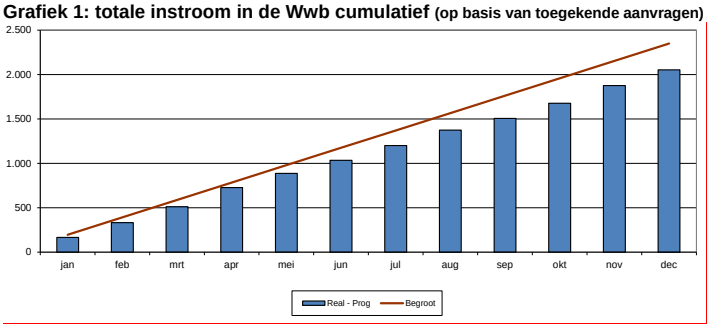

De stijging bedraagt 1,7 procent. De ambitie was een lager stijgingspercentage dan het landelijk gemiddelde, dit is ruimschoots gehaald. Nijmegen steekt gunstig af bij de landelijke ontwikkelingen, zoals blijkt uit onderstaande grafiek. De gemiddelde stijging van het bijstandsbestand in de benchmark-steden[1], inclusief de vier grote steden (G4), ligt op 4,4 procent. Exclusief de G4 is de stijging 4,7 procent.

Grafiek 2: Ontwikkeling klantenbestand benchmark-gemeenten 2014
(laatste 3 maanden ten opzichte van de laatste dag van 2013)

[1] De benchmark-steden zijn steden die er op vrijwillige basis voor hebben gekozen om deze gegevens met elkaar te vergelijken.

Brief aan de raad - Bijstandsontwikkeling 2014

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Vervolgvel
2

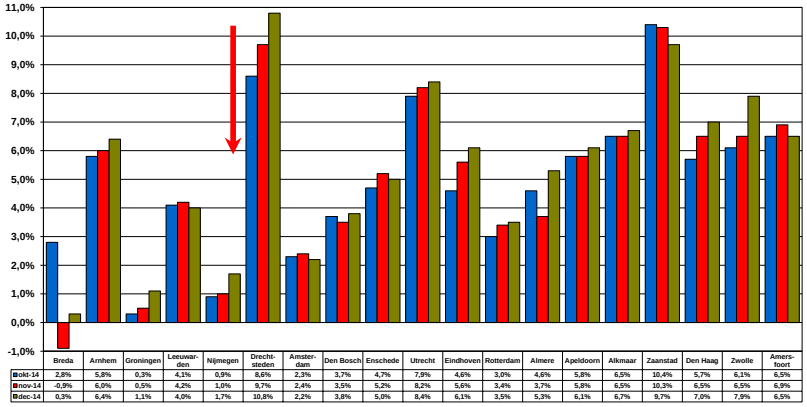

	Breda	Arnhem	Groningen	Leeuwar-den	Nijmegen	Drecht-steden	Amster-dam	Den Bosch	Enschede	Utrecht	Eindhoven	Rotterdam	Almere	Apeldoorn	Alkmaar	Zaanstad	Den Haag	Zwolle	Amers-foort
okt-14	2,8%	5,8%	0,3%	4,1%	0,9%	8,6%	2,3%	3,7%	4,7%	7,9%	4,6%	3,0%	4,6%	5,8%	6,5%	10,4%	5,7%	6,1%	6,5%
nov-14	-0,9%	6,0%	0,5%	4,2%	1,0%	9,7%	2,4%	3,5%	5,2%	8,2%	5,6%	3,4%	3,7%	5,8%	6,5%	10,3%	6,5%	6,5%	6,9%
dec-14	0,3%	6,4%	1,1%	4,0%	1,7%	10,8%	2,2%	3,8%	5,0%	8,4%	6,1%	3,5%	5,3%	6,1%	6,7%	9,7%	7,0%	7,9%	6,5%

1.2 Volledige uitstroom Wwb naar regulier werk ligt vóór op de ambitie voor 2014

De gemeente had als doelstelling voor 2014 om van de totale uitstroom uit de uitkering, voor 30 procent uitstroom naar werk te realiseren. In 2014 zijn 756 kandidaten volledig uit de uitkering uitgestroomd naar werk.Dit is 37,8 procent van de totale uitstroom, waarmee de doelstelling ruim gehaald is (deze ligt 7,8 procent hoger).

Grafiek 3: Uitstroom Wwb naar regulier werk

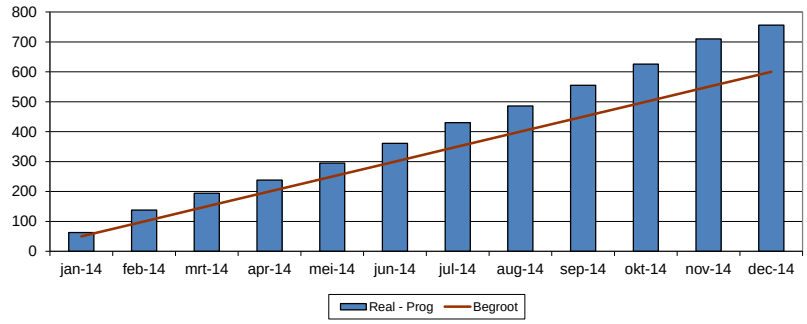

Brief aan de raad - Bijstandsontwikkeling 2014

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

1.3 Gedeeltelijke uitstroom

Naast de volledige uitstroom naar werk sturen we ook op aanvaarding, behoud en uitbreiding van deeltijdwerk. Deeltijdwerken is voor de klantgroep op de huidige arbeidsmarkt een belangrijke tussenstap naar volledige uitstroom. Daarnaast is elke zelf verdiende euro winst, voor de klant en voor de gemeente.

De gemeente had als streefcijfer dat in 2014 minimaal 150 kandidaten over een periode van minstens drie maanden partiële inkomsten zouden verwerven en voor minstens €200,- uit de uitkering zouden geraken. Dit betekent afgerond zo'n 13 kandidaten per maand die hier in slagen. Uit de cijfers voor zover die bekend zijn (tot en met begin december 2014) blijkt dat het streefcijfer voor het geheel van 2014 ruim gehaald is: 193 kandidaten hebben tot dat moment bovengenoemde partiële inkomsten verworven.

2 UWV Basisset Regionale Arbeidsmarktinformatie december 2014

De Basisset Regionale Arbeidsmarktinformatie is een nieuwsbrief van het UWV over ontwikkelingen in het WW-bestand en de regionale arbeidsmarktregio. Aan de hand hiervan schetsen we een aantal ontwikkelingen.

2.1 aantal WW-uitkeringen

De gemeente is wat betreft de re-integratie van bijstandsgerechtigde in grote mate afhankelijk van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Eind december 2014 waren er 8.902 WW-uitkeringen in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen. Een jaar eerder waren dat er 8.630, wat een stijging betekent van 272 WW-uitkeringen. Dit is een stijging van 3,2 procent. Voor de gemeente Nijmegen geldt dat er 4.733 mensen geregistreerd stonden met een WW-uitkering. Dat is een stijging van 85 WW-uitkeringen, een stijging van 1,8 procent ten opzichte van het vorige jaar. De landelijke stijging ten opzichte van vorig jaar bedraagt 0,7 procent.

Het WW-percentage (de WW-uitkeringen uitgedrukt als percentage van de beroepsbevolking) komt in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen eind december uit op 5,8 procent tegenover 5,6 procent landelijk. De gemeente Nijmegen zit op 5,5 procent.

Met 5,5 procent jongeren (jonger dan 27 jaar) op het totale WW-bestand, heeft Nijmegen verhoudingsgewijs minder jongeren met een WW-uitkering dan op landelijk niveau (6,7 procent).

2.2 aantal werkzoekenden en beschikbare vacatures

Eind december 2014 registreert het UWV 17.047 werkzoekenden in de regio Rijk van Nijmegen. Dat is 11,0 procent van de beroepsbevolking. Voor de gemeente Nijmegen geldt dat er 11.376 werkzoekende mensen geregistreerd zijn, wat 13,2 procent van de Nijmeegse beroepsbevolking is.

Brief aan de raad - Bijstandsontwikkeling 2014

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Vervolgvel
4

In 2014 registreert het UWV maandelijks gemiddeld 562 openstaande vacatures. De stand van december 2014 (441) is daarmee relatief laag. Een jaar eerder, eind december 2013, is de stand echter 371. Ten opzichte daarvan toont de stand van december 2014 een behoorlijke stijging.

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben ingelicht.

Hoogachtend,

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Bijstandsontwikkeling 2014

Communicatie en Representatie

GEMEENTE Nijmegen

P E R S B E R I C H T

Datum	Nummer persbericht
2015	150331L

Positieve cijfers bijstandsontwikkeling in 2014

Een lagere instroom in de bijstand dan verwacht, en meer mensen aan een baan geholpen: de ontwikkeling van de bijstand over 2014 was positief. Ook zijn meer mensen dan verwacht gedeeltelijk uit de uitkering gegaan.

In 2014 was er een lichte stijging van het bijstandsbestand, van 1,7 procent. Er zijn 2.000 mensen ingestroomd in de bijstand. De instroom was daarmee 300 lager dan vooraf ingeschat. Nijmegen steekt daarbij gunstig af bij landelijke ontwikkelingen. De gemiddelde stijging van het bijstandsbestand in benchmarksteden (19 grote steden) in 2014 ligt op 4,4 procent.

Er stromen ook mensen uit de uitkering. Doelstelling van de gemeente is om voor 30% daarvan uitstroom naar werk te realiseren. In 2014 zijn 756 kandidaten volledig uit de uitkering uitgestroomd naar regulier werk. Dat is met 37,8 procent van de totale uitstroom hoger dan de doelstelling. Er zijn ook meer mensen gedeeltelijk uit de uitkering uitgestroomd dan verwacht: dat lukte 193 kandidaten, waar de doelstelling 150 was.

Cijfers UWV
De gemeente is voor re-integratie van bijstandsgerechtigden afhankelijk van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Het aantal WW-uitkeringen in Nijmegen steeg in 2014 met 85 naar 4.733: een stijging van 1,8 procent. Landelijk was dat 0,7 procent.
Het WW-percentage (WW-uitkeringen als percentage van de beroepsbevolking) was in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen eind december 5,8% tegenover 5,6% landelijk. De gemeente Nijmegen zit op 5,5%.
Met 5,5 % jongeren jonger dan 27 jaar op het totale WW-bestand heeft Nijmegen verhoudingsgewijs minder jongeren met een WW-uitkering dan op landelijk niveau (6,7%).

Het percentage werkzoekenden in de regio Rijk van Nijmegen was in december 2014 17.047 (11% van de beroepsbevolking); voor Nijmegen was dat 11.376 (13,2%). In 2014 waren er maandelijks gemiddeld 562 openstaande vacatures..

Noot voor de pers (niet voor publicatie):
Voor meer informatie kunt u terecht bij de woordvoerder van wethouder Tankir, Mariska Schok: tel. 06-55227499 of e-mail: m9.schok@nijmegen.nl.

Brief aan de raad - Vaststellen Onderzoeksopzet Workfast

Maatschappelijke Ontwikkeling

Ingekomen stuk D7 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	MO00/15.0003312	Lucile Braam
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Aanbieden onderzoeksopzet		(024) 3299522

Geachte leden van de Raad,

In uw vergadering van 4 maart 2015 is de motie *Onderzoek naar Workfast* aangenomen. In deze motie roept u ons college op onderzoek te laten doen naar Workfast. De afdeling Onderzoek & Statistiek heeft een onderzoeksopzet opgesteld, die wij op 31 maart 2015 hebben vastgesteld.

Wij bieden u deze onderzoeksopzet aan en stellen u zo in de gelegenheid na te gaan of deze opzet aan uw motie voldoet. We hopen op een spoedige en positieve reactie zodat het onderzoek kan starten en we hopelijk de onderzoeksresultaten voor het zomerreces aan u kunnen doen toekomen.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,

drs. H.M.F. Bruls

De Gemeentesecretaris,

drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: 1. Motie *Onderzoek naar Workfast*
2. Onderzoeksopzet Workfast

Brief aan de raad - Vaststellen Onderzoeksopzet Workfast

(3)

SP fractie Nijmegen
http://nijmegen.sp.nl

Eerste indiener: M. Sweep, SP-fractie

Verenigde Senioren Partij Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
T. 024 329 23 71
fractie@sp.nijmegen.nl

voor : 29
tegen : 8
aanvaard.

Actuele motie: *Onderzoek naar WorkFast*

De gemeenteraad van Nijmegen bijeen op 4 maart 2015,

Constaterende dat;

- De gemeente Nijmegen sinds juli 2013 gebruik maakt van de diensten van het bedrijf WorkFast
- De door het bedrijf gehanteerde methode in diverse andere gemeenten waar ze actief zijn forse weerstand opgeroepen heeft
- Naar aanleiding van het zwartboek zoals uitgebracht door SP Nijmegen ook een deel van de gemeenteraad van Nijmegen zijn zorgen geuit heeft over de werkwijze /bejegening van WorkFast naar zijn cliënten

Overwegende dat;

- Het beeld zoals opgeroepen wordt door het zwartboek SP inzake de bejegening van de aan WorkFast toevertrouwde burgers niet thuishoort in een stad die zich een sociale stad noemt
- Uit de discussie in de kamerronde van 11 februari onduidelijkheid is blijven bestaan over de toepassing van het principe hoor en wederhoor bij oplegging van sancties aan WorkFast cliënten
- Het niet duidelijk is of het door het zwartboek SP geschetste beeld over WorkFast nu het topje van de ijsberg is of een wat vertekend beeld schetst
- Het college reeds heeft toegezegd met WorkFast in gesprek te gaan

Roept het college op:

1. De afdeling Onderzoek en Statistiek of een andere partij een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar:

a. de ervaringen van de cliënten met het traject WorkFast, met bijzondere aandacht voor de bejegening van cliënten door Workfast
b. het proces van sanctieoplegging bij het traject Workfast, toegespitst op het principe van hoor en wederhoor

2. bij het gehele onderzoek hoor en wederhoor toe te passen

3. De resultaten van dit onderzoek binnen zes maanden terug te koppelen naar de gemeenteraad

SP GROENLINKS NIJMEGEN

Brief aan de raad - Vaststellen Onderzoeksopzet Workfast

SP	GL	PvdA	DNF	VSP
M. Sweep				
D66	VVD	CDA	GN	Eigenhuijsen

Brief aan de raad - Vaststellen Onderzoeksopzet Workfast

GEMEENTE Nijmegen

Onderzoeksopzet Workfast

In een door de raad aangenomen motie (4 maart 2015) wordt het college opgeroepen onderzoek te doen naar de ervaringen van cliënten van Workfast, met speciale aandacht voor de bejegening van cliënten door Workfast, en naar het proces van sanctieoplegging bij dit traject.
Daarvoor doet Onderzoek en Statistiek het volgende voorstel:

Ervaringen van cliënten (ongeveer 600) inventariseren via

- Enquête onder deelnemers Workfast
    - Werkwijze:
      Het is belangrijk naar een zo hoog mogelijke respons, en een aselecte deelname te streven.
      Een enquête via een actieve benadering is daarvoor het beste. Bij representatieve deelname is een aantal van 200-250 enquêtes voldoende om betrouwbare conclusies te trekken. Daarvoor trekken we een steekproef uit de Workfastdeelnemers
      Het is nog niet bekend of emailadressen (van iedere deelnemer) in het deelnemerbestand opgenomen zijn. Als dat in overgrote mate wel het geval is, is ons voorstel alle deelnemers per email een uitnodiging voor een digitale enquête te sturen (iedereen heeft de mogelijkheid zijn ervaringen in te brengen, beperkte kosten, snelle doorlooptijd). De mensen uit de steekproef die hierop niet reageren benaderen we vervolgens voor een telefonische enquêteronde.
      Als het deelnemerbestand geen/te weinig emailadressen bevat doen we alleen telefonische enquêtes onder de mensen uit de steekproef.
    - Onderwerpen:
      Naast vragen naar de ervaringen (in bejegening) moet in ieder geval duidelijk zijn in welke periode de deelname speelde, en tot welke doelgroep de deelnemer hoorde. Daarnaast stellen we ook vragen over het resultaat van het traject, wat hebben deelnemers eraan gehad.
- Interviews met Workfast en gemeente: hoe kijken zij tegen de bejegening van cliënten aan?
- Gebruik maken van aanwezig materiaal:
    - Klachten: wat voor klachten zijn er ingediend, wat leverde behandeling daarvan op
    - Evaluatieformulieren Workfast: na afloop van traject laat Workfast cliënten een evaluatieformulier invullen. Zo'n 100 formulieren zijn door hen aan de gemeente doorgestuurd, wat is de teneur van deze evaluaties, waarom zijn er maar 100 op meer dan 500 deelnemers?

Brief aan de raad - Vaststellen Onderzoeksopzet Workfast

Vervolgvel
1

Bekijken proces sanctieoplegging

Via interviews en registratiegegevens in beeld brengen hoe sanctieoplegging georganiseerd is en wat de resultaten van de voorstellen van Workfast tot sanctieoplegging waren.

Planning

Maart: samenstellen bestand deelnemers (in samenwerking met Werk
opstellen enquête
April: uitvoeren email- en telefonische enquête
analyse aanwezig materiaal klachten/sanctievoorstellen/evaluatieformulieren
interviews sanctieproces
Mei: analyseren uitkomsten enquête en verwerking interviews
rapporteren
Juni: opleveren rapportage

Dekking

Inzet van medewerkers Onderzoek en Statistiek (100-150 uur) is niet voorzien in het Onderzoeksprogramma. Voor het opvangen van deze uren zijn verschillende mogelijkheden:

- Door priorisering van wel geprogrammeerde onderzoeken op de beleidsvelden van de wethouder wordt ruimte gemaakt
- Soms vervalt in de loop van een jaar de behoefte aan een wel geprogrammeerd onderzoek, waardoor ruimte ontstaat in het programma. Omdat we nu nog in de eerste maanden van 2015 zitten is dat nu nog niet gebeurd (integendeel, dit is het tweede extra onderzoek waar ruimte voor gezocht wordt).
- Een ander voor Onderzoek en Statistiek geprogrammeerd onderzoek wordt uitbesteed.

Voor het telefonisch benaderen van 200 mensen is naar schatting €3000-4000 nodig (indicatie, nog geen offerte opgevraagd). Ondanks het feit dat dit onderzoek niet in het reguliere onderzoeksprogramma van het bureau O&S is opgenomen, is vooralsnog de verwachting dat de uitvoering door O&S kostenneutraal kan gebeuren. Enerzijds doordat het O&S door prioritering in werkzaamheden het onderzoek Workfast naar voren kan halen en er vaak nog in de loop van het jaar wijzigingen in het programma ontstaan. Mocht onverhoopt blijken dat andere onderzoeken in het gedrang komen, dan zal in eerste instantie binnen het programma Economie & Werk geprioriteerd worden. De kosten van de telefonische enquête worden (via interne verrekening) gedekt met middelen uit het programma Economie & Werk (product Werk).

Brief aan de raad - Garantstelling Pro College

Maatschappelijke Ontwikkeling

Ingekomen stuk D8 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	MO00/15.0003190	Loes Emons
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Maatwerkoplossing Pro College		(024) 3292948

Geachte leden van de raad,

Stichting Pro College verzorgt met vijf scholen het merendeel van het praktijkonderwijs in onze regio, waaronder op twee locaties aan de Veldstraat en de Celebesstraat in Nijmegen. Aan de Dennenstraat wordt momenteel een nieuw schoolgebouw gerealiseerd, waar de bovengenoemde locaties zullen worden samengevoegd. Voor de nieuwbouw is een investeringsbedrag nodig van in totaal € 9,6 miljoen euro. Dit bedrag wordt gedekt uit de verkoop van de huidige panden, de gespaarde doordecentralisatievergoeding en uit de inzet van eigen middelen. Om het laatste deel van de financiering te verkrijgen heeft de bestuurder van het Pro College ons in het najaar van 2014 per brief (zie bijlage) verzocht om garant te staan voor een lening op basis van schatkistbankieren voor een bedrag van € 2,8 miljoen.

1. Verzoek tot gemeentelijke garantstelling

Het schoolbestuur ziet zich genoodzaakt tot dit verzoek tot een gemeentelijke garantstelling, omdat er momenteel geen andere mogelijkheden zijn om het laatste deel van de financiering te verkrijgen. Dit ondanks het gegeven dat het Pro College een financieel gezonde organisatie is en een bescheiden kapitaalbehoefte heeft. Zowel door het Rijk als door de commerciële banken zijn gedurende de nieuwbouw de spelregels met betrekking tot het verstrekken van leningen gewijzigd zonder overgangsbepaling voor lopende aanvragen. Gevolg hiervan is dat het voor het Pro College niet meer mogelijk is om een lening te verkrijgen bij commerciële banken, ondanks de garantie van aankoop tegen WOZ-waarde die in 2008 met dit doel met de gemeente is vastgelegd in de overeenkomst doordecentralisatie (DDC). Het Pro College heeft dit inmiddels aangetoond middels twee afwijzingen van commerciële banken. Ook bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) heeft het schoolbestuur geen lening kunnen verkrijgen, omdat de omvang van de lening onder de drempel ligt van € 5 miljoen. Het Rijk wil wel geld lenen via het zgn. schatkistbankieren, maar vraagt als aanvullende eis om een 100% gemeentelijke garantstelling.

2. Beleidskader gemeentegaranties/verstrekkingen

Bij de afweging al dan niet een garantstelling te verstrekken aan het Pro College is het beleidskader gemeentegaranties/verstrekkingen voor ons leidend geweest. Uitgangspunt van dit

Brief aan de raad - Garantstelling Pro College

kader is dat wij als gemeentebestuur erg terughoudend zijn met het verstrekken van garantstellingen. De gemeente is immers geen bank. De belangrijkste voorwaarden van het beleid voor het verkrijgen van een garantstelling of lening zijn dat er sprake moet zijn van noodzaak, er geen andere manieren zijn om geld te verkrijgen, de instelling de rente en aflossing kan betalen en dat het financiële risico zoveel mogelijk is beperkt. Ook een lagere rente is voor ons geen argument om garant te staan of zelf een lening te verstrekken.

We willen onze risico's zoveel mogelijk beperken en sturingsmogelijkheden behouden. Met een 100% gemeentegarantie kunnen we geen aanvullende eisen stellen. Ook in dat geval is het afbetalen van de lening ons probleem als het schoolbestuur de rente en aflossing niet zou kunnen betalen. Bij het opstellen van de overeenkomst doordecentralisatie in 2008 is daarom ook bewust niet gekozen voor een gemeentelijke garantstelling. In plaats hiervan is de terugkoop tegen WOZ waarde opgenomen die het voor de schoolbesturen mogelijk maakt om te lenen bij de commerciële banken.

3. Geen acuut financieel probleem
Het Pro College is een financieel gezonde organisatie blijkens de jaarverslagen. Om liquiditeitsproblemen op korte termijn te voorkomen zijn onlangs de panden die het Pro College achterlaat aan de Celebesstraat en de Veldstraat in eigendom aan de gemeente overgedragen, waarvoor het schoolbestuur vervroegd de WOZ-waarde heeft ontvangen. Hiermee kan door het Pro College voorlopig de bouwrekeningen worden voldaan. Op basis van de recent aangeleverde financiële gegevens blijkt dat er op dit moment geen aantoonbaar acuut liquiditeitstekort is. Wij zien op dit moment dan ook geen aanleiding om op basis van het bovengenoemde beleidskader een uitzondering te maken.

4. Herijken overeenkomst doordecentralisatie (DDC)
De gewijzigde omstandigheden bij schatkistbankieren maken het noodzakelijk voor zowel de schoolbesturen als de gemeente om opnieuw naar de gemaakte afspraken in het kader van de overeenkomst doordecentralisatie (DDC) te kijken. Dit zal een van de onderdelen zijn van het onlangs gezamenlijk met de schoolbesturen opgestarte project om te komen tot een oplossing voor een aantal knelpunten met betrekking tot overeenkomst DDC. Uw raad zal op korte termijn over het plan van aanpak van dit project worden geïnformeerd. Wij vinden het niet gewenst om vooruitlopend op de resultaten van dit project medewerking te verlenen aan verzoeken van schoolbesturen tot het verstrekken van leningen en/of garantstellingen.

5. Besluit
Omdat wij als gemeentebestuur conform het vastgestelde beleidskader erg terughoudend zijn met het verstrekken van garantstellingen, omdat op basis van recent aangeleverde gegevens blijkt dat de acute financiële noodzaak op dit moment ontbreekt en we niet vooruit willen lopen op de nieuwe afspraken in het kader van de overeenkomst DDC, hebben wij d.d. 31 maart 2015 besloten geen medewerking te verlenen aan het verzoek tot garantstelling.

Omdat er voor het Pro College momenteel waarschijnlijk geen andere mogelijkheden zijn om het laatste deel van de financiering te verkrijgen, bestaat de mogelijkheid dat er op korte termijn door het schoolbestuur alsnog een beroep op de gemeente zal worden gedaan voor een maatwerkoplossing. Gezien het maatschappelijk belang dat ermee gemoeid is, zal een eventuele nieuwe aanvraag uiteraard zorgvuldig door ons worden beoordeeld. We willen er in het belang

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling

van de leerlingen van het praktijkonderwijs en hun ouders immers voor zorgen dat er voor hen in Nijmegen een goede onderwijsplek beschikbaar is en blijft.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Garantstelling Pro College

Celebesstraat 12
6524 KE Nijmegen
(024) 329 57 23
bestuur@procollege.nl
www.procollege.nl

Gemeente Nijmegen
T.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Nijmegen, 22 oktober 2014

Betreft: Garantstelling i.v.m. schatkistbankieren

Geachte College,

Zoals bij u bekend is Pro College regio Nijmegen gestart met het realiseren van een nieuw schoolgebouw aan de Dennenstraat 21 in Nijmegen. Het nieuwe schoolgebouw gaat de sterk verouderde schoolgebouwen aan de Veldstraat en Celebesstraat vervangen. De grond is door ons inmiddels van de gemeente Nijmegen gekocht en de bouwwerkzaamheden zijn begonnen.

Om het laatste deel van de financiering te kunnen verkrijgen verzoeken wij de gemeente Nijmegen om garant te staan voor een lening op basis van schatkistbankieren ten behoeve van de nieuwbouw van Pro College voor een bedrag van € 2.800.000,- (twee miljoen achthonderdduizend euro) en daarnaast voor een bedrag van € 1.400.000,- (één miljoen vierhonderdduizend euro) tijdelijk ter overbrugging.

De lening van € 2.800.000,- met lineaire aflossing moet ingaan uiterlijk per 1 februari 2015 en heeft een looptijd van 30 jaar.
De lening van € 1.400.000,- moet ingaan uiterlijk per 1 februari 2015 en heeft een looptijd tot uiterlijk 1 oktober 2015 want dient ter overbrugging en wordt in één keer volledig afgelost met de opbrengst van de terugverkoop aan de gemeente Nijmegen van onze schoolgebouwen aan de Veldstraat en de Celebesstraat.

Wij zien ons genoodzaakt tot dit verzoek omdat er momenteel geen andere mogelijkheden zijn om het laatste deel van de financiering te verkrijgen ondanks het feit dat wij een financieel gezonde organisatie zijn en een zeer bescheiden leningbehoefte hebben. De commerciële banken verstrekken sinds dit voorjaar vanwege aanpassingen in hun risk-policy geen leningen meer voor de financiering van onderwijshuisvesting. De BNG leent geen bedragen kleiner dan 5 miljoen.

Om het laatste deel van de financiering van de nieuwbouw te realiseren zijn wij daarom genoodzaakt om gebruik te maken van de mogelijkheid tot schatkistbankieren via het ministerie van financiën. In dat kader is het voor het onderwijs gebruik dat het ministerie van financiën toestemming en een garantstelling vraagt aan het ministerie van OCW. In verband met een recente beleidswijziging, die wij niet hebben kunnen voorzien in ons voortraject, zijn wij geconfronteerd met de nieuwe aanvullende eis van het ministerie van OCW dat ook de gemeente Nijmegen zich garant moet stellen voor het verstrekken van de lening op basis van schatkistbankieren.

Brief aan de raad - Garantstelling Pro College

Op basis van financieel onderzoek en toetsing door het ministerie van OCW is gebleken dat wij voldoen aan alle financiële voorwaarden om in aanmerking te komen voor schatkistbankieren. De enige voorwaarde waar nog aan voldaan moet worden is een gemeentelijke garantstelling. Voor zover bij ons bekend zijn de besprekingen tussen de gemeente Nijmegen en het ministerie van OCW om dit mogelijk te maken, op basis van een overeenkomst die voor de gemeente Nijmegen zo min mogelijk financiële dan wel juridische consequenties heeft, in een afrondende fase.

Het traject duurt inmiddels helaas langer dan was te voorzien onder andere in verband met de discussie tussen de Nijmeegse schoolbesturen en de gemeente Nijmegen over de overeenkomst doordecentralisatie en de bezuinigingen. Daarnaast maken de te verwachten doorlooptijden van noodzakelijke gemeentelijke besluitvorming en de procedure bij het ministerie van financiën dat het tijdpad inmiddels erg krap is geworden. Mocht het daardoor voor Pro College niet mogelijk zijn om voor 1 februari 2015 over de benodigde financiële middelen te beschikken dan verzoeken wij u, om liquiditeitsproblemen van Pro College te voorkomen, mee te werken aan het naar voren halen, van 1 september 2015 naar 1 februari 2015, van de betaling voor de terugverkoop van onze schoolgebouwen aan de gemeente Nijmegen tegen een door Pro College te betalen redelijke vergoeding. Daar is een bedrag van ± € 3.200.000,- mee gemoeid. In dat geval is uiteraard de eerder vermelde overbruggingsfinanciering van € 1.400.000,- niet meer nodig.

Uiteraard zijn wij graag bereid om ons verzoek nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,
Pro College regio Nijmegen

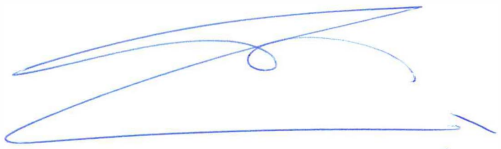

De heer E.F.A. Bouwens
Bestuurder

Brief aan de raad - Garantstelling Pro College

Celebesstraat 12
6524 KE Nijmegen
(024) 329 57 23
bestuur@procollege.nl
www.procollege.nl

Gemeente Nijmegen
T.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Nijmegen, 24 maart 2015

Betreft: vervolgbrief garantstelling i.v.m. schatkistbankieren

Geachte College,

Op 22 oktober 2014 hebben wij u verzocht om garant te staan voor een lening op basis van schatkistbankieren ten behoeve van de nieuwbouw van Pro College aan de Dennenstraat in Nijmegen voor een bedrag van € 2.800.000,- (twee miljoen achthonderdduizend euro).

In onze brief van 22 oktober hebben wij toegelicht waarom wij genoodzaakt zijn om ons met dit verzoek tot de gemeente Nijmegen te wenden. Wij hebben helaas nog geen besluit over ons verzoek van uw College mogen ontvangen. Ambtelijk is aan ons te kennen gegeven dat het voornemen is dat uw college op 31 maart een besluit gaat nemen. In het kader daarvan willen wij nog een aantal zaken onder uw aandacht brengen.

Zowel uit onderzoek van de ministeries van OCW en Financiën als de gemeente Nijmegen is gebleken dat Pro College een financieel solide en gezonde organisatie is. De financieringsopzet van de nieuwbouw en de verplichtingen die daar uit voortvloeien zijn, ook vanuit een meerjarenperspectief, zeer verantwoord en voldoen aan alle daarvoor van toepassing zijnde normen. Wij zijn er mee bekend dat de gemeente beleid heeft ten aanzien van het verstrekken van gemeentegaranties en daar terughoudend mee is. Dit beleid voorziet echter vooral in situaties dat maatschappelijke functies verloren dreigen te gaan en de gemeente deze, door risico's over te nemen, tracht overeind te houden. Daar is bij Pro College echter geen sprake van omdat de gemeente met het verstrekken van de garantie geen extra risico draagt omdat er ruim voldoende zekerheden beschikbaar zijn die door Pro College graag verstrekt zullen worden.

Naar aanleiding van diverse ambtelijke vooroverleggen hebben wij op 4 februari 2015 een bestuurlijk overleg gevoerd met de wethouders Helmer en Veldhuis over ons verzoek tot garantstelling. In dat overleg is gezamenlijk vastgesteld dat de situatie van Pro College dermate specifiek is dat er daardoor meer dan voldoende waarborgen zijn om te voorkomen dat er een precedentwerking uit zou kunnen gaan van een garantstelling voor Pro College. Daarnaast is tijdens dat overleg vastgesteld dat de leningbehoefte van Pro College bescheiden is, minder dan de helft zal zijn van de WOZ-waarde (en daarmee de terugkoopverplichting van de gemeente Nijmegen) en dat er na overeenstemming tussen

Brief aan de raad - Garantstelling Pro College

gemeente Nijmegen en ministerie van OCW over de te sluiten garantie-overeenkomst géén sprake zal zijn van een financieel of juridisch risico voor de gemeente Nijmegen. Dit is tijdens dat overleg bevestigd door de betrokken financieel expert van de gemeente Nijmegen. Tijdens dit overleg is afgesproken om nog wat zaken nader uit te zoeken en tot overeenstemming te komen met betrekking tot de gemeentelijke garantie. Inmiddels is er door de gemeente Nijmegen in samenwerking met het ministerie van OCW een, door de landsadvocaat getoetste, overeenkomst ontwikkeld die er voor zorgt dat de gemeente geen extra risico loopt.

Zowel tijdens het laatste bestuurlijk overleg als alle ambtelijke overleggen is steeds, conform ons verzoek, gesproken over een garantstelling door de gemeente Nijmegen. Groot was dan ook onze verbazing toen op 10 maart jl. ambtelijk gecommuniceerd werd dat de gemeente mogelijk zal besluiten om géén gemeentelijke garantie af te geven maar overweegt om aan Pro College een lening te gaan verstrekken. Ten eerste hebben wij nooit om een lening gevraagd en is er voor 10 maart op geen enkel moment over gesproken. Ten tweede heeft de gemeente Nijmegen steeds aangegeven geen bank te willen spelen. In dat kader is het verstrekken van een lening opmerkelijk want dat is daadwerkelijk een vergaand bancair instrument waarbij er, in tegenstelling tot een garantie, sprake zal zijn van cash-flow naar Pro College en de gemeente als bank van lening gaat fungeren.

Ambtelijk wordt door de gemeente Nijmegen als belangrijkste reden voor het verstrekken van een lening in plaats van een garantiestelling aangevoerd dat er daardoor meer sturingsmogelijkheden voor de gemeente zijn. De voorwaarden die zijn gekoppeld aan de lening zijn echter ook op te nemen in het kader van het stellen van een gemeentelijke garantie en worden juist geregeld in het kader van de overeenkomst die is opgesteld met het ministerie van OCW zodat er voor de gemeente Nijmegen geen risico zal ontstaan.

Uit onze liquiditeitsprognose, die ook bij de gemeente Nijmegen bekend is, blijkt dat onze Nijmeegse scholen begin juni 2015 zonder aanvullende financiering technisch failliet zullen gaan en vanaf dat moment gefinancierd worden met geld van de andere scholen van onze stichting. Tevens voldoen wij vanaf dat moment niet meer aan de financiële normen die door het rijk en de onderwijsinspectie gehanteerd worden voor onderwijsinstellingen en aan de normen van ons treasurystatuut.

Wij verzoeken u dan ook om conform ons verzoek van 22 oktober 2014 garant te staan voor een lening op basis van schatkistbankieren bij het rijk.

Uiteraard zijn wij graag bereid om een nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,
Pro College regio Nijmegen

De heer E.F.A. Bouwens
Bestuurder

Brief aan de raad - Fase 1 Plan van Aanpak Hof van Holland Broodkorf . . .

Ontwikkelingsbedrijf
Projectontwikkeling

Ingekomen stuk D9 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 96 10
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	OB10/ D151770513	Matthijs Lenis
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Fase 1 aanpak Hof van Holland/Woenderskamp/Broodkorf	-	(024) 3299182

Geachte leden van de raad,

Voor het plangebied Hof van Holland, Broodkorf en Woenderskamp, gelegen in de Waalsprong, is een analyse- en perspectiefdocument opgesteld. Dit document geeft invulling aan fase 1 van het plan van aanpak voor dit gebied, welke is besproken op 28 januari 2015 in de raadscommissie Grondexploitatie Waalsprong. De analyse- en perspectieffase is de eerste stap in het ontwikkeltraject:

1) Analyse en perspectief schetsen
In de analysefase wordt een breed spectrum aan thema's in beeld gebracht en een perspectief voor het plangebied geschetst.

2) Concept-ontwikkeling en toetsing
In de tweede fase wordt het perspectief uit de eerste fase vertaald naar mogelijke ontwikkelconcepten. Het gaat erom om de marktkansen en de potenties van het plangebied te vertalen in realistische concepten, welke na toetsing terug worden gebracht tot 1 of meerdere concepten (aantal nog nader te bepalen), die daarna verder uitgewerkt worden.

3) Concept-uitwerking en handelingskaders
De derde en laatste fase is de overgang van de conceptontwikkeling naar de strategische fase. In deze stap wordt het concept / de concepten verder uitgewerkt, langs de lijn van ruimte, markt en belangen.

Het analyse- en perspectiefdocument is de eerste stap in de voorbereiding van het realiseren van een nieuw woon- en winkelgebied. Hierbij bieden wij u dit document ter informatie aan.

Voor dit document is gebruik gemaakt van onderzoeken op het gebied van wonen en winkels, zijn gesprekken gevoerd met diverse stakeholders en is een ruimtelijke analyse uitgevoerd van het gebied. Het analyse- en perspectief document geeft de belangrijkste conclusies hiervan weer. Er zijn een breed spectrum aan thema's beschouwd.

Brief aan de raad - Fase 1 Plan van Aanpak Hof van Holland Broodkorf . . .

Gemeente Nijmegen
Ontwikkelingsbedrijf
Projectontwikkeling

Zo komen de belangrijkste kernkwaliteiten van het gebied, en ook de belangrijke ontwikkelingen en dilemma´s voor deze gebiedsontwikkeling in beeld. Tevens wordt in het analyse- en perspectiefdocument de input voor fase 2 -Visievorming en conceptontwikkeling- geschetst.

Op basis van de eerste verkenningen en de gesprekken met de stakeholders komen onder andere de volgende zaken naar voren:

- De jaarlijkse uitbreidingsbehoefte voor woningen in Nijmegen is recent herberekend (herstelscenario, Socrates 2015) en ligt op ca. 900 woningen. De Waalsprong neemt hiervan ca. 600 woningen per jaar voor rekening, waarvan Hof van Holland ca. 400 woningen (vanaf 2018). Hof van Holland is dus van belang om de woningbehoefte van Nijmegen op te vangen.
- De woningmarkt herstelt zich, en dat uit zich in veel belangstelling voor woningen in de Waalsprong, en mogelijk ook een verschuiving van huur naar koop.
- De meeste (markt)partijen dringen aan op een start die de potentie van Hof van Holland eo. laat zien, dus van het begin starten met de beoogde kwaliteit. Er bestaat zorg om de huidige markt, met een nadruk op goedkope (huur)woningen, leidend te laten zijn voor de ontwikkeling.
- Er is vooral vraag naar het “stadsbuurt” woonmilieu of “groenstedelijk” woonmilieu. Het plangebied Hof van Holland eo. biedt genoeg ruimte om beide milieus te realiseren.
- Winkels. Er is marktruimte voor een nieuw winkelcentrum en er kan nu al gestart worden met een winkelcentrum, want er is genoeg marktpotentie in de Waalsprong. Er is geen sprake van concurrentie met de binnenstad omdat het een wijkwinkelcentrum betreft.
- Een tijdelijk winkelcentrum levert een tijdswinst op van ca. 2 jaar ten opzichte van een (eerste fase van een) definitief winkelcentrum. Geïnterviewden en onderzoeken zijn nog niet eenduidig over nut en noodzaak van een tijdelijk winkelcentrum.
- In het plangebied zijn een aantal cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten (o.a. het fort, de uiterwaarden) aanwezig. In de gesprekken wordt gewezen op de mogelijke potentie hiervan als bijdrage aan de gebiedsontwikkeling.
- Ook zijn er een aantal flink geproportioneerde verbindingen als het spoor en de graaf Alardsingel die een barrière vormen bij de planontwikkeling. Nadere uitwerking hiervan is gewenst.
- In de grondexploitatie is voor de plandelen Hof van Holland, Woenderskamp en Broodkorf uitgegaan van een realisatie van ruim 1100 appartementen, waarvan in Hof van Holland bijna 800 appartementen. Marktpartijen zien duidelijk minder potentie voor grote aantallen appartementen dan de woononderzoeken.
- Uit de analyse blijkt dat de mogelijkheden om woningbouw op hele korte termijn te versnellen beperkt zijn. In de grondexploitatie voor Hof van Holland eo. staat al in 2018 de eerste uitgifte van kavels geprognotiseerd. Wellicht is een kleine versnelling te realiseren, door in 2016 te starten met een bestemmingsplan zouden op zijn vroegst eind 2017/begin 2018 kavels uitgegeven kunnen worden.
- Er hebben een flink aantal gesprekken plaatsgevonden met stakeholders. Dat proces wordt als zeer positief beschouwd door de stakeholders en wordt in fase 2 vervolgd.

Brief aan de raad - Fase 1 Plan van Aanpak Hof van Holland Broodkorf . . .

Gemeente Nijmegen
Ontwikkelingsbedrijf
Projectontwikkeling

Perspectief
In de gesprekken blijkt bij marktpartijen een groot enthousiasme voor Hof van Holland eo. Er is volop vertrouwen dat Hof van Holland eo. in potentie een unieke en succesvolle plek kan worden in Nijmegen. De ligging aan de Waal, in het “hart” van de stad en de Waalsprong met interessante groene en cultuurhistorische elementen (zoals het Fort en de uiterwaarden).

Uit de analyse komen een drietal zaken terug die we een plek willen geven in de conceptfase.

- Hof van Holland zorgt voor een hart voor de Waalsprong
- Hof van Holland draagt bij aan een diverser woonmilieu in de Waalsprong en in Nijmegen om de markt zo goed mogelijk te kunnen bedienen.
- De kans verzilveren om de verschillende deelgebieden van de Waalsprong en dorp Lent met elkaar te verbinden.

In het analyse document wordt een voorstel gedaan voor de elementen die onderzocht worden in de conceptfase. Het gaat dan om o.a. bandbreedte woonmilieus, aard en locatie winkelcentrum, verbindingen, ruimtelijke opgaven.
Ook wordt nader ingezoomd op de kansen voor wonen en zorg, en op de invulling van de behoefte aan betaalbare woningen. Wellicht kunnen innovatieve concepten die door marktpartijen zijn aangereikt hieraan een bijdrage leveren.

Risico’s
De ambities voor de ontwikkeling van Hof van Holland, Broodkorf en Woenderskamp zijn hoog. Duidelijk is ook dat deze ontwikkeling substantiële risico’s kent. In de risicoanalyse op de grex van de GEM zijn de risico’s in beeld gebracht. Zo is er rekening gehouden met een lagere afzet en omzet.
Tijdens de analysefase en perspectieffase is al nader gekeken naar de markt voor woningen en winkels in dit plandeel. Hierbij komen 2 risico’s specifiek naar voren die in fase 2 nog nader in beeld worden gebracht:

- In de grondexploitatie is voor het plangebied uitgegaan van de realisatie van een substantieel aandeel appartementen, met name in Hof van Holland. Marktonderzoeken geven aan dat er flinke vraag is naar appartementen. Gesprekken met marktpartijen geven een beeld dat de geprognotiseerde aantallen appartementen in de grondexploitatie behoorlijk ambitieus is. De signalen uit de markt en de onderzoeken liggen niet op één lijn. De verwachting op dit moment is dat een deel van het appartementenprogramma erg ambitieus is. Indien de feitelijke realisatie van appartementen minder wordt dan in de grondexploitatie is opgenomen hoeven er ook minder gebouwde parkeervoorzieningen gerealiseerd worden. Het saldo van de grondexploitatie zal dan echter nog wel verslechteren.
- Er is een eerste verkenning uitgevoerd naar het winkelareaal in Hof van Holland eo. In de detailhandelsvisie die naar verwachting medio 2015 gepresenteerd zal kunnen worden, zal hier nader op in worden gegaan. Ook zal dan meer duidelijkheid zijn over de visie op de winkellocaties in de Waalsprong. De eerste verkenning laat wel zien dat het winkelareaal fors lager ligt dan waar in de grondexploitatie van is uitgegaan. Weliswaar komt er bij minder winkelprogramma wel ruimte vrij voor een ander programma, maar met naar verwachting per saldo een lagere opbrengst.

Brief aan de raad - Fase 1 Plan van Aanpak Hof van Holland Broodkorf . . .

Gemeente Nijmegen
Ontwikkelingsbedrijf
Projectontwikkeling

In de grondexploitatie is uitgegaan van de handhaving van een aantal bestaande elementen/kwaliteiten (bijvoorbeeld fort beneden Lent, buurtschap aan de Oosterhoutse dijk). Het handhaven en inpassen van alle cultuurhistorische waardevolle elementen en alle ambities rond groen en water zullen leiden tot een verslechtering van de grondexploitatie (bijvoorbeeld de kersenboomgaard aan de Zalige straat, boomgaard nabij het fort).

De ladder van duurzame stedelijke ontwikkeling is recent nadrukkelijk op de agenda gekomen. Deze ladder dient ook toegepast te worden bij het bestemmingsplantraject voor deze locatie. Bij deze ladderonderbouwing komt ook nadrukkelijk de regionale woningbouwafspraken in de subregio Rijk van Nijmegen in beeld. De discussie over deze afspraken lopen op dit moment nog. Een eventueel nieuw bestemmingsplan Hof van Holland dient te passen binnen de regionale woningbouwafspraken.

Interactie
Er zijn veel directe of indirecte belanghebbenden bij de ontwikkeling van het plangebied. Ook zijn er de nodige belangstellenden die willen meedenken en reageren op de ontwikkeling. Er is een verkenning gemaakt met de stakeholders en op basis hiervan zijn ca. 30 gesprekken gevoerd, o.a. met marktpartijen, bewoners, Platform Waalsprong, potentiële klanten, investeerders. In de gesprekken die tot nu toe zijn gevoerd, is een positieve houding te merken over de kansen voor het plangebied en het interactieve proces. Men waardeert de vroege betrokkenheid in het planproces.

We zijn van plan de interactie voort te zetten in fase 2 en 3 en verder te verdiepen met de bewoners en marktpartijen. In de volgende fase staan de concepten centraal die concreter zijn dan de analyse fase, waardoor gerichter gereageerd kan worden. We willen deze ideeën voorleggen aan de genoemde partijen en de bewoners van Nijmegen noord.

Op 23 maart is een debatavond georganiseerd over Hof van Holland. Op het einde van de concept-fase willen we nogmaals een debatavond organiseren. Er wordt apart overleg gepleegd met de betrokken corporaties, met name met Talis.

Wij betrekken de gemeenteraad actief in het proces. In de drie fasen van het ontwikkeltraject (analyse, concept verkenning en uitwerking) worden de uitkomsten van de verschillende fasen met de gemeenteraad besproken en bediscussieerd.

Met dit analysedocument (zie bijlage) willen wij een volgende stap zetten naar de realisatie van een nieuw, aantrekkelijk woon- en winkelgebied in Nijmegen.

Hoogachtend,
College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage: Analyse- en perspectief document Hof van Holland/Woenderskamp/Broodkorf

Analyse- en perspectief-document

Hof van Holland, Broodkorf en Woenderskamp

Maart 2015

colofon

Nijmegen, maart 2015

Analyse en perspectiefdocument Hof van Holland,
Broodkorf en Woenderskamp

Gemeente Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

www.nijmegen.nl

Inhoud

1	**Inleiding**	**5**
2	**Samenvatting en conclusies**	**9**
3	**SWOT**	**17**
4	**Perspectief**	**19**
5	**Onderzoeksopgaven in fase 2 (conceptfase)**	**21**
6	**Vervolg na fase 1**	**23**
Bijlage: Verdieping		**25**
1 De Markt		25
• Wonen		25
• Winkels		25
• Voorzieningen		45
• Werk		45
2 De ruimte		47
3 Grondexploitatie		56

BROODKORF
WOENDERSKAMP
HOF VAN HOLLAND

1 Inleiding

In dit document worden de resultaten van de fase 1 conform Plan van aanpak Hof van Holland, Woenderskamp en Broodkorf weergegeven.

Deze eerste fase van het plan aanpak is met name bedoeld om een analyse te geven van het plangebied en bouwstenen te leveren voor de fase 2: de conceptontwikkelings fase. In fase 2, die loopt tot en met juli 2015, is naast conceptontwikkeling ook een toetsingsfase voorzien. De concepten zullen dan getoetst worden op ruimtelijke kwaliteit, afzetbaarheid, mogelijkheden versnelling woningproductie, tijdelijke functies/winkels en financiële consequenties.

Waar in dit document gesproken wordt over Hof van Holland e.o. worden deze drie deelgebieden bedoeld; waar gesproken wordt over Hof van Holland dan wordt het gebied bedoeld tussen de Oosterhoutse dijk en de Graaf Alardsingel.

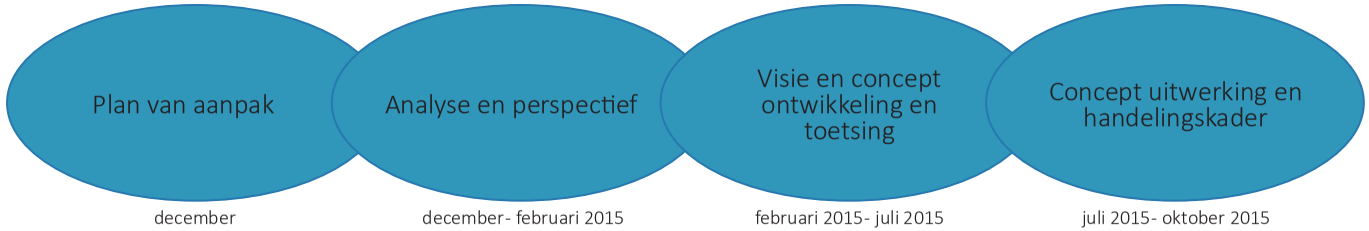

proces uit het plan van aanpak met daarin de 3 fasen.

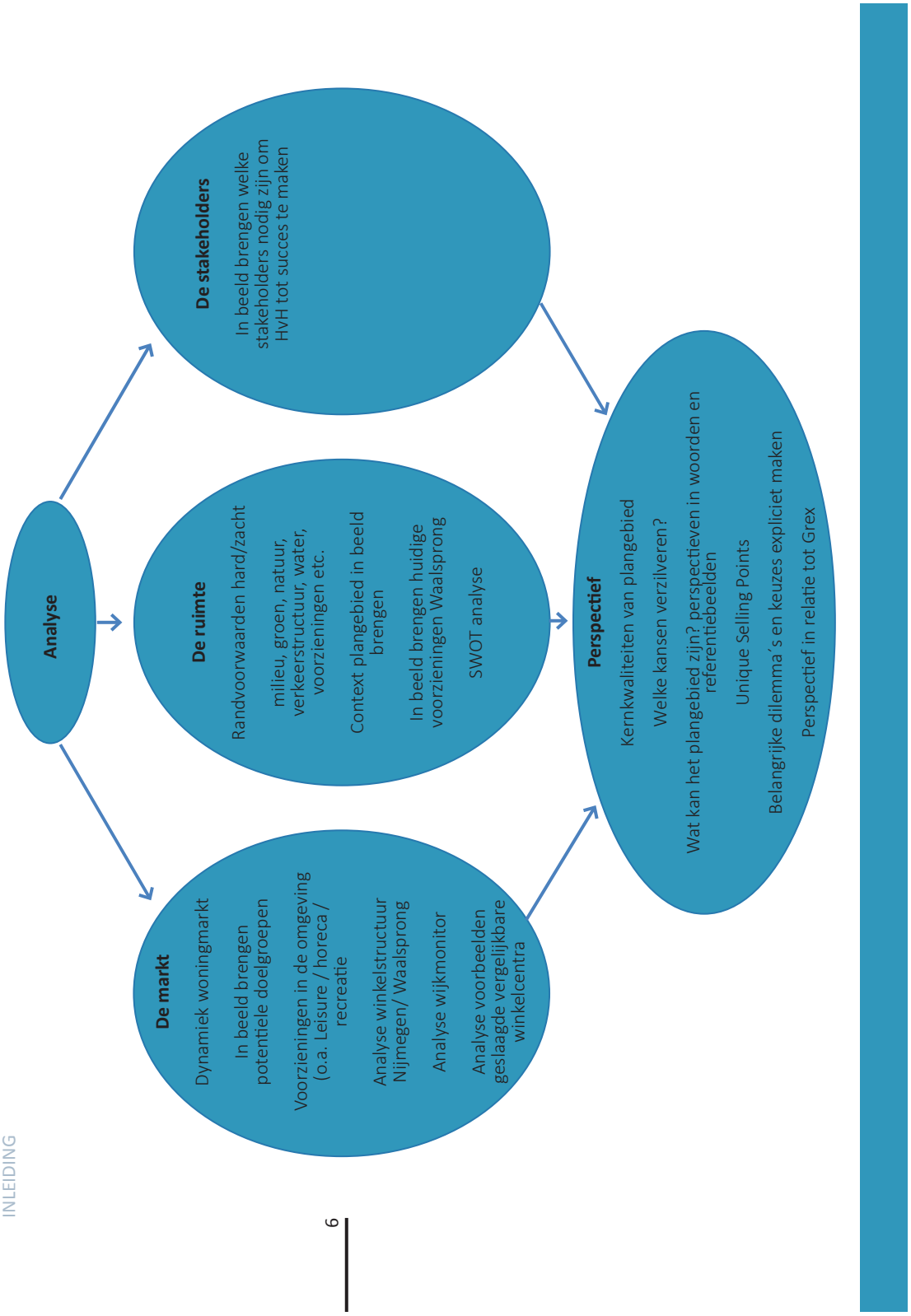
Analyse
De markt
Dynamiek woningmarkt
In beeld brengen potentiele doelgroepen
Voorzieningen in de omgeving (o.a. Leisure / horeca / recreatie
Analyse winkelstructuur Nijmegen/ Waalsprong
Analyse wijkmonitor
Analyse voorbeelden geslaagde vergelijkbare winkelcentra
De ruimte
Randvoorwaarden hard/zacht
milieu, groen, natuur, verkeerstructuur, water, voorzieningen etc.
Context plangebied in beeld brengen
In beeld brengen huidige voorzieningen Waalsprong
SWOT analyse
De stakeholders
In beeld brengen welke stakeholders nodig zijn om HvH tot succes te maken
Perspectief
Kernkwaliteiten van plangebied
Welke kansen verzilveren?
Wat kan het plangebied zijn? perspectieven in woorden en referentiebeelden
Unique Selling Points
Belangrijke dilemma´s en keuzes expliciet maken
Perspectief in relatie tot Grex

Leeswijzer

Dit document is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel is de samenvatting van de analyse van fase 1. Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen de bevindingen uit de gesprekken en de overige informatie. Ook wordt indien noodzakelijke het dilemma (of opgave) geschetst horend het betreffende thema die in de volgende fase wordt uitgewerkt.
In de SWOT (samenvatting van de kansen en bedreigingen, sterktes en zwaktes) en het perspectief worden de belangrijkste kernkwaliteiten in beeld gebracht. In het onderdeel Perspectief worden de belangrijkste opgaven gepresenteerd en concreet de onderzoeksopgave geschetst voor fase 2.

In deel 2 wordt nader ingegaan gegaan op de informatie die is opgehaald in fase 1 en worden dilemma's, ontwikkelingen, thema's nader uitgewerkt. De analyse is als volgt opgebouwd (bron: plan van aanpak)

Proces analyse- en perspectieffase

Voor dit document is gebruik gemaakt van bestaand onderzoeken (o.a. op het gebied van woningmarkt, winkels, voorzieningen, ontwikkelingen in de wijk, stad en regio) dat is aangevuld met nieuwe verkenning t.a.v. omvang van het winkelareaal (ecorys 2015) en wonen (herstelscenario socrates 2015)
Daarnaast zijn er, na een analyse van de stakeholders voor deze ontwikkeling, meer dan 30 gesprekken gevoerd met investeerders, ondernemers, bewoners (klantenpanels), beleggers, corporaties, eigenaren, etc. Ook zijn er analyses uitgevoerd op het gebied van de ruimtelijke kenmerken, de grondexploitatie en sociaal maatschappelijke voorzieningen. Er zijn referentieprojecten gezocht en bezocht op het gebied van wonen en winkelen.

Dit document is opgesteld door de gemeente Nijmegen in maart 2015 met medewerking van adviesbureau Site UD die de gemeente ondersteunt bij de totstandkoming van een ontwikkelingsvisie voor het gebied.

2 Samenvatting en conclusies

1 De markt

1a Wonen

Op de woningmarkt is er sprake van een dynamische tijd. Er zijn duidelijk signalen dat de markt aantrekt, er zijn ook signalen die aangeven dat er nog remmende factoren zijn voor een forse groei van de woningmarkt. Voorspellingen van de markt zijn dus omkleed met de nodige onzekerheden.
Analyse van de woningmarkt in Nijmegen maakt wel duidelijk is dat er een grote vraag naar woningen is in Nijmegen. Het nieuwste inzicht is dat de uitbreidingsbehoefte ca. 900 woningen per jaar bedraagt (herstelscenario Socrates 2015). De Waalsprong zal hiervan een belangrijk deel invullen. Nu ruim 400 woningen per jaar, maar de doelstelling in de grondexploitatie is dat dit naar 600 woningen per jaar gaat. In 2014 is ook een duidelijke groei te zien geweest in de kavelverkoop zien ten opzichte van de jaren hiervoor. Dit ondersteunt de lijn dat er groei mogelijk is.
Naar verwachting neemt Hof van Holland een belangrijk deel van de invulling van de woningbehoefte in Nijmegen voor haar rekening. Hof van Holland zal (kwalitatief) complementair moeten zijn op de overige productie in de Waalsprong. Dit om ervoor te zorgen dat er geen “kannibalisme” plaatsvindt binnen de ontwikkelingslocaties in de Waalsprong, en ook om de beoogde versnelling waar te kunnen maken. Gezien de onzekerheid in de feitelijke vraag zal het project moeten kunnen reageren op veranderingen en dus flexibel moeten zijn.

Uit recent onderzoek blijkt verder:
- De koopmarkt lijkt te herstellen, er is perspectief op groei.
- Uit onderzoek blijkt dat er vraag is naar zowel woonmilieu stadsbuurt als meer groen-stedelijk wonen. Het plangebied biedt kansen om beide vragen in te kunnen vullen.

Stadsbuurt woonmilieu
Het betreft een woonmilieu met een relatief hoge dichtheid en een mix aan woningtypen zoals grondgebonden woningen, appartementen, boven/benedenwoningen en functiemenging (combinatie van wonen met voorzieningen zoals horeca, winkels etc). Het parkeren zal soms specifieke oplossingen vragen.

Groen stedelijk wonen
Het betreft een woonmilieu met lagere woningdichtheid dan het stadsbuurt woonmilieu, voornamelijk eengezinswoningen (rijwoningen, tweekappers, vrijstaand, beperkt appartementen) in laagbouw, met aandacht voor groen in de wijk, parkeren binnen bouwblokken of nabij woning.

Zoekgebied winkels

- De woningmarkt is zeer lokaal, grotendeels uit Nijmegen
- De mogelijkheden om te versnellen zijn beperkt. In de grondexploitatie is uitgegaan dat in 2018 de kavelverkoop start in Hof van Holland. Wellicht is een kleine versnelling te realiseren, door in 2016 te starten met een bestemmingsplan zouden op zijn vroegst eind 2017/eerste helft 2018 kavels uitgegeven kunnen worden.

Aanvullend hierop komt uit de gesprekken het volgende als beeld naar voren:

- Diversiteit wordt door alle stakeholders belangrijk gevonden; zowel menging van doelgroepen en woningtypen als een brede diversiteit aan functies (wonen, winkels, maatschappelijke voorzieningen) vergroot de kans op een nieuw, aantrekkelijk hart voor de waalsprong.
- Het voorzieningenniveau (met name winkels) wordt zeer belangrijk geacht door alle stakeholders voor de ontwikkeling van Hof en Holland en de Waalsprong
- Vraag naar appartementen en investeringsbereidheid in appartementen lijkt nu nog beperkt in de markt. De afwezigheid van een duidelijk visie is hier mede oorzaak van. Het programma appartementen zoals in de grondexploitatie is opgenomen wordt als fors gezien.

Investeringsbereidheid Wonen

De investeringsbereidheid van institutionele partijen in huurwoningen lijkt nu nog beperkt. Partijen lijken risicomijdend, willen slechts kleine volumes (20-40) afnemen en bij voorkeur eengezinswoningen. De belangstelling voor appartementen lijkt beperkt tot woningen van 700 tot 900 € huur per maand of exclusieve wooncomplexen met uitzicht op de Waal. Zonder duidelijke visie op een winkelhart wordt op voorhand wonen boven winkels niet als de meest aantrekkelijke investering gezien in het gebied.

De meeste partijen dringen aan op een start die de potentie van Hof van Holland laat zien, dus starten met de beoogde kwaliteit. Er bestaat huiver om de huidige markt, met een nadruk op goedkope (huur)woningen (sociale huur/goedkope huur, goedkope koop), leidend te laten zijn voor de ontwikkeling. Om beleggers te verleiden tot investeren is een overtuigende start met “duurzame” kwaliteit een noodzaak.

Onderzoeken geven een substantiële behoefte aan voor het stadsbuurtmilieu, stakeholders zien nu vooral nog veel markt voor het groenstedelijk milieu, en minder in het stadsbuurtmilieu.

Het aantal appartement is onderwerp van discussie. Er is verschil hierover tussen de onderzoeken (wel vraag) en de stakeholders (beperkt vraag). Dit wordt nader onderzocht in de conceptfase.

DILEMMA

1b Winkels

Omvang winkels

In januari 2015 is een eerste verkenning uitgevoerd om op basis van de huidige stand van zaken het beeld te schetsen voor omvang van het winkelareaal, waarbij is gefocust op een toekomstig winkelcentrum in Hof van Holland e.o. Uit dat onderzoek blijkt dat er markt is voor een wijkwinkelcentrum. De eerste verkenning laat wel zien dat het winkelareaal fors lager ligt dan is aangenomen in de grondexportatie. Nader onderzoek in hoeverre een interessant sociaal maatschappelijk programma een extra bijdrage kan leveren aan de omvang van het winkelcentrum, de aantrekkelijkheid hiervan zal in fase 2 opgepakt worden. Ook zal de economische toevloeïng na een winkelcentrum nader in beeld worden gebracht. Wel is duidelijke geworden uit de analyse dat er nu economische afvloeiing naar winkels buiten de Waalsprong/Nijmegen is, en dus kansen voor nieuwe winkels in de Waalsprong.

Plaats

Voor de bepaling van het winkelcentrum zijn een drietal elementen in beeld gekomen:

- De centrale positie in de gehele Waalsprong.

Deze wordt vooral bepaald door reisafstanden voor langzaam verkeer

- de autobereikbaarheid, die vooral voor de supermarkten van belang is.
- Al dan niet gebruik maken van bestaande groene of cultuurhistorische elementen in de omgeving

Gesprekken met stakeholders
Uit de gesprekken met marktpartijen blijkt enige voorzichtigheid bij de inschatting van de marktpotentie voor winkels. Gevaar voor leegstand en een sterke risicomijding als gevolg van een onzekere winkelmarkt spelen daarin een rol. Marktpartijen geven wel aan dat het bundelen van functies (wonen, winkelen, maatschappelijke voorzieningen, bedrijvigheid) in een (winkel)hart voor de Waalsprong een plus kan betekenen.

Over de strategie om te komen tot een definitief winkelcentrum wordt wisselend gedacht. De eerste stap zou een tijdelijk winkelcentrum kunnen zijn, anderen geven aan dat het erg van belang is om het in 1 keer goed neer te zetten (minimaal 6.000 m2).

Marktpartijen blijken bereid om in een tijdelijk winkelcentrum te investeren, op voorwaarde dat zekerheid kan worden gegeven voor een definitieve vestiging en een minimale exploitatieperiode van 5-10 jaar. Een mogelijke consequentie kan zijn dat een tijdelijk winkelcentrum een definitieve situatie vertraagt en dat de uitvraag aan/aanbesteding voor winkels in een definitieve situatie snel naar voren moet worden gehaald.

Aard van het winkelcentrum: Onderzoekers, marktpartijen en bewoners vragen om een gevarieerd aanbod, minimaal bestaande uit een full service supermarkt een discounter/supermarkt en enkele winkels. Een goede aanvulling van de overige voorzieningen (scholen, sociaal-culturele voorzieningen) op dit winkelcentrum versterkt de functie als gemakscentrum. Het winkelcentrum wordt gezien als een ontmoetingsplek, een hart voor de Waalsprong, dat nu nog ontbreekt. Daarbij is het belangrijk dat dit centrum identiteit krijgt. Dat zou kunnen een heel duidelijk winkel- en voorzieningen profiel (foodconcept, ontmoetingsconcept) neer te zetten en/of door aansluiting te zoeken bij bestaande interessante elementen in het gebied.

Winkelvoorzieningen verspreid over meerdere locaties wordt niet aangeraden, omdat hiermee de mogelijkheid vervalt om een geconcentreerde plek te maken. Tevens blijken deze kleine buurtcentra economisch veel minder levensvatbaar.

Investeringsbereidheid
De investeringsbereidheid in een winkelcentrum en supermarkten is groot. De meeste marktpartijen geven aan dat het winkelcentrum moet worden gezien als één integrale investering door één partij of combinatie van partijen.

Partijen zijn bereid te investeren in een tijdelijk winkelcentrum mits hiermee ook zekerheid is over een definitieve locatie. Partijen willen wel in een vroeg stadium meepraten.

Tijdelijk winkelcentrum/supermarkt om zo de huidige markt voor winkels zo snel mogelijk in te vullen, of koersen op een eerste fase winkelcentrum om zo een duidelijke stap te zetten in de totale gebiedsontwikkeling.

Wat is de beste locatie voor het winkelcentrum Hof van Holland e.o?

Hoe kunnen we marktpartijen binden aan de opgave en flexibiliteit in de planvorming houden om in te spelen op marktsituaties?

DILEMMA

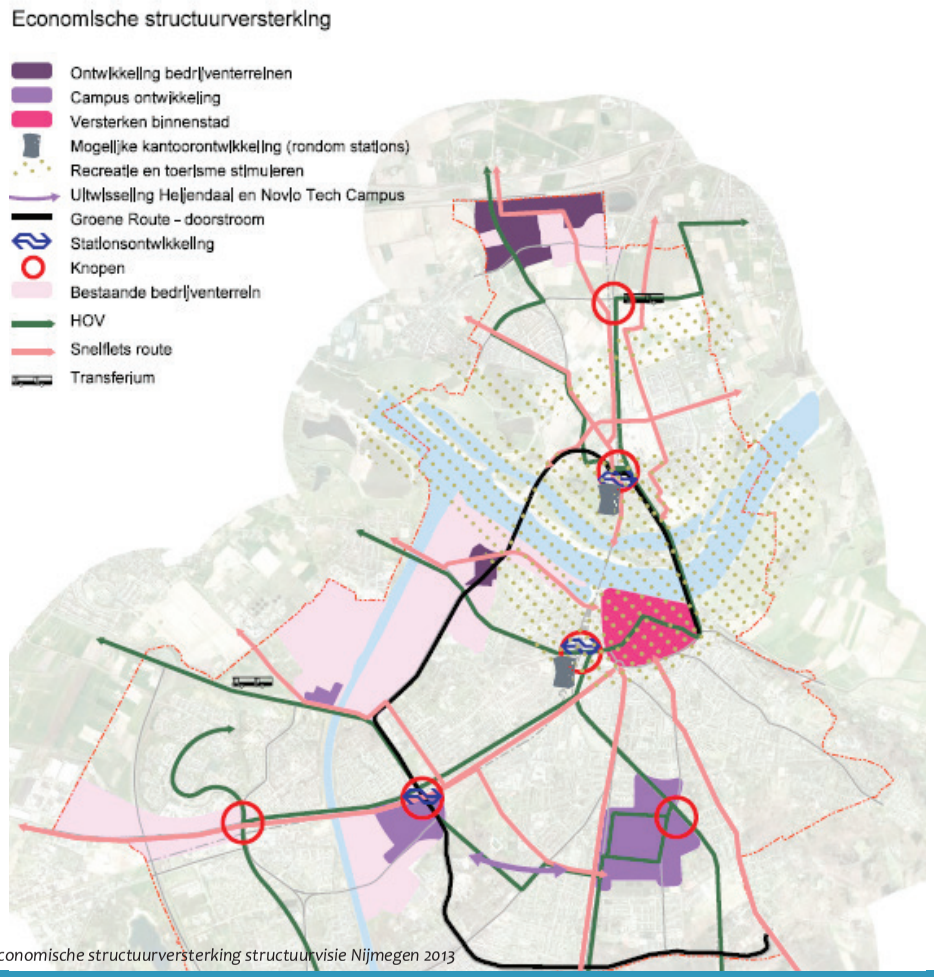

Economische structuurversterking structuurvisie Nijmegen 2013

1c Werk

In de Structuurvisie Nijmegen 2013 is knoop Lent opgenomen als 1 van de twee locaties waar een kantoorontwikkeling mogelijk is. In 2013 is reeds 50.000 m2 bvo kantoren uit de grondexploitatie gehaald (in het deelplan Woenderskamp) en omgezet naar woningbouw. Nu is in de grondexploitatie uitgegaan van 5.000 m2 kantoorruimte. Ook is er 4.000 m2 bedrijvigheid opgenomen.
Concrete markt voor kantoren en bedrijven is nog niet te benoemen en is in de huidige markt ook niet goed te onderzoeken. De omvang is relatief gering en foutmarges in verkenningen zijn in deze dermate fors dat de informatie beperkt bruikbaar is. Aanwezigheid van kantoren in dit gebied biedt kansen voor extra werkgelegenheid. Marktpartijen en bewoners zien hierdoor ook extra "levendigheid" in het gebied ontstaan dat ten goede kan komen aan de profilering van het gebied.

Willen we ruimte reserveren voor onbepaalde tijd voor kantoren en bedrijvigheid vanwege het op dit moment ontbreken van een duidelijke vraag of ontstaat daardoor een ongewenste situatie?

DILEMMA

1d Maatschappelijke voorzieningen en gezonde leefomgeving

Er is een analyse gemaakt van de behoefte aan toekomstige sociale voorzieningen. Daaruit blijkt een behoefte aan een nieuw voorzieningenhart in het gebied (multifunctioneel, open naar de wijk toe met diverse vormen van maatschappelijke voorzieningen), 1 of 2 basisscholen (met gymzaal) en mogelijk een buitensportaccomodatie. Omvang wijkt niet substantieel af van uitgangspunten in de grondexploitatie voor dit programmaonderdeel. Dat geldt echter niet voor een buitensportaccomodatie, deze is niet voorzien.

De ligging van Hof van Holland aan de uiterwaarden en de nevengeul biedt aanknopingspunten voor bewegen, zoals ommetjes, recreëren. Ook ruime aandacht voor de fietser en de voetganger (met aantrekkelijke routes) worden genoemd. De openbare ruimte biedt een meerwaarde als het zodanig wordt ingericht dat het gebruikt kan worden voor spelen en ontmoeten, en een verbinding naar de uiterwaarden vormt.

Is het een meerwaarde om sociaal maatschappelijke voorzieningen te koppelen aan het winkelcentrum?

Wordt in het plangebied invulling gegeven worden aan een mogelijke behoefte aan een buitensportaccomodatie of dient gebruik gemaakt te worden van de reeds bestaande faciliteiten in de stad?

DILEMMA

1e Grondexploitatie

In de grondexploitatie is voor de plandelen Hof van Holland e.o.

- Ca 3800 woningen, waarvan ca. 1150 appartementen (800 in Hof van Holland)
- 20000 m2 winkels
- 5000m2 kantoren, 4000m2 bedrijven.
- ca. 24000m2 sociaal maatschappelijke voorzieningen
- 2000m2 horeca

Op basis van de analyses en de gesprekken komen 2 risico's nadrukkelijk naar voren:

• Er is een eerste verkenning uitgevoerd naar het winkelareaal in Hof van Holland e.o. In de detailhandelsvisie die naar verwachting medio 2015 gepresenteerd zal kunnen worden, zal hier nader op in worden gegaan. Ook zal dan meer duidelijkheid zijn over de visie van winkellocaties in de Waalsprong. De eerste verkenning laat wel zien dat het winkelareaal fors lager ligt dan waar in de grondexploitatie is uitgegaan. Weliswaar komt er bij minder winkelprogramma wel ruimte vrij voor ander programma, maar met naar verwachting een lagere opbrengst.
• In de grondexploitatie is voor het plangebied uitgegaan van de realisatie een substantieel aandeel appartementen, met name in Hof van Holland. Marktonderzoeken geven aan dat er flinke vraag is naar appartementen. Gesprekken met marktpartijen geven een beeld dat de geprognotiseerde aantallen appartementen in de grondexploitatie behoorlijk ambitieus is. De signalen uit de markt en de onderzoeken liggen niet op 1 lijn. De verwachting op dit moment dat een deel van het appartementenprogramma erg ambitieus is. Indien de feitelijke realisatie van appartementen minder wordt dan in de grondexploitatie is opgenomen hoeven er ook minder gebouwde parkeervoorzieningen gerealiseerd worden. Het saldo van de grondexploitatie zal dan echter nog wel verslechteren.

In de grondexploitatie is uitgegaan van de handhaving van een aantal bestaande elementen/kwaliteiten (bijvoorbeeld fort beneden Lent, buurtschap aan de Oosterhoutse dijk). Het handhaven en inpassen van alle cultuurhistorische waardevolle elementen en alle ambities rond groen en water zullen leiden tot een verslechtering van de grondexploitatie (bijvoorbeeld de kersen boomgaard aan de zalige straat, boomgaard nabij het fort).

Hoe kan het beoogde programma uit de grondexploitatie zo goed mogelijk gematcht worden met de veranderende vraag uit de markt en de bestaande elementen in het gebied?

DILEMMA

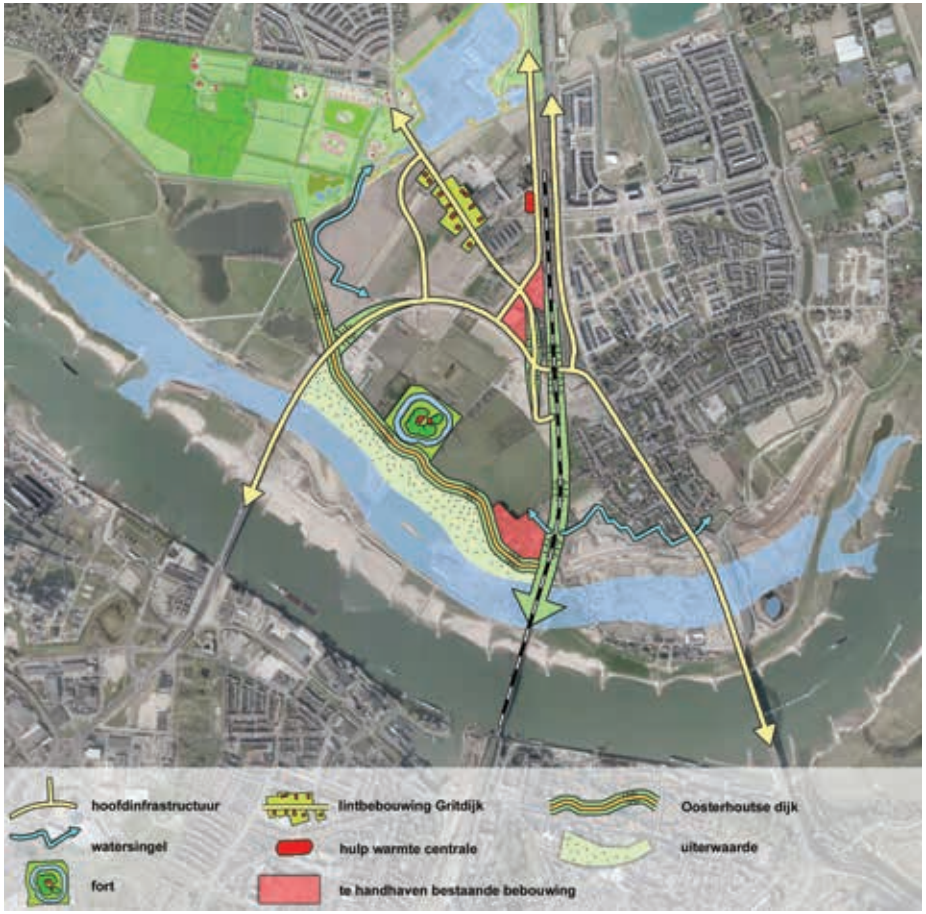

Ruimtelijk raamwerk

2 De ruimte

Structuren

Het gebied ligt op de overgang van de stad naar het Betuws landschap. De hoofdstructuur van het gebied wordt beïnvloed door het spoor en de dijk. Ook zijn er twee bepalende wegen: de Graaf Alardsingel en de Griftdijk. Deze hoofdstructuren zijn niet alleen richting gevend maar ook barrières in de planontwikkeling.

Kansen voor identiteit

Er zijn een aantal waardevolle cultuurhistorische en groene elementen in het plangebied. Deze elementen kunnen een rol spelen bij de planontwikkeling (Griftdijk, Oosterhoutsedijk, Oosterhoutse Wal, fort beneden Lent zijn belangrijke herkenningspunten en geven structuur aan de ontwikkeling).

Het plangebied ligt te midden van een prachtige natuur, denk aan de uiterwaarden, en De Waaijer. Ook zijn vele recreatiemogelijkheden in de nabijheid. In vele gesprekken kwam naar voren dat dit een groot en uniek pluspunt is voor de ontwikkeling van het gebied.

In het plangebied zijn enkele waardevolle groene elementen zoals beplanting Zalige straat, en de boomgaard, die echter geen beschermde status hebben. Aan de Griftdijk is de historische tuin gevestigd.

Uit de ruimtelijke analyse komen een flink aantal te onderzoeken elementen naar voren, zie hiervoor het onderdeel Perspectief.

3 Stakeholders (communicatie)

Er is een stakeholders-analyse uitgevoerd en op basis daarvan zijn gesprekken gevoerd met breed pallet aan partijen. Het gaat dan om:

- Kandidaat-kopers (klantenpanels)
- Platform Waalsprong
- Huis voor de Binnenstad
- Beleggers
- Investeerders
- Ontwikkelaars
- Bewoners
- Ondernemers
- Sociaal maatschappelijke instellingen
- Woningcorporaties
- Diverse woon-winkel experts
- Diverse overheidspartijen

In de gesprekken die tot nu toe zijn gevoerd, is een positieve houding te merken over de kansen voor het plangebied en het interactieve proces. Men waardeert de vroege betrokkenheid in het planproces en dat wordt ontvangen als een welkome verandering ten opzichte van het verleden. De gesprekken hebben veel input opgeleverd die in dit analyse document terecht zijn gekomen.

We zijn van plan de interactie voort te zetten in fase 2 en 3 en de interactie verder te verdiepen met de bewoners en marktpartijen. In de volgende fase staan de concepten centraal die concreter zijn dan de analyse fase, waardoor gerichter gereageerd kan worden. We willen deze ideeën voorleggen aan de genoemde partijen en de bewoners van Nijmegen-noord.

Op 23 maart is een debatavond georganiseerd over Hof van Holland e.o. Op het einde van de concept-fase willen we nogmaals een debatavond organiseren. Er wordt apart overleg gepleegd met de betrokken corporaties, met name Talis.

Los van deze informatie avonden en gesprekken willen we ook aandacht besteden aan het proces in diverse media zoals de wijkbladen, De Gelderlander, huis-aan-huis brieven, websites etc., sociale media. Tot slot krijgt Hof van Holland e.o. ook aandacht op de Woonbeurs (april 2015), waar we geïnteresseerden willen vragen naar de wensen voor het wonen in Hof van Holland e.o.

SWOT 3

Op basis van de onderzoeken en de gesprekken is een Swot analyse gemaakt waarin sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen benoemd zijn voor het plangebied. Deze Swot vormt de opmaat naar het perspectief.

KRACHT

Zeer dichtbij centrum Nijmegen
Goede bereikbaarheid (lokaal en regionaal)
Aan de rand van uiterwaardenpark gelegen
Maatschappelijke voorzieningen in (redelijke) nabijheid
Bijzondere elementen aanwezig zoals fort beneden Lent

ZWAKKE PUNTEN

Aanwezigheid knoop van infra
Barrière werking infrastructuur, eiland werking
Nog geen identiteit als woongebied
Versnippering plangebied broodkorf

KANSEN

Verbindingen maken met dorp Lent, Waalsprong vlekken
Verbinden plangebied met uiterwaardenpark, rode/groene lopers
Hart van de Waalsprong worden
Cultuurhistorie als inspiratie

BEDREIGINGEN

Verdien opgave GREX
Markt voor winkels verandert, minder m2 winkels
Eenzijdig woonmilieu door druk op woningproductie

Perspectief 4

Perspectief op de ontwikkeling van Hof van Holland e.o

In de gesprekken blijkt een groot enthousiasme voor Hof van Holland e.o. Er is volop vertrouwen dat Hof van Holland e.o. in potentie een unieke en succesvolle plek kan worden In Nijmegen. De ligging aan de Waal, in het "hart" van de stad, met beeldbepalende elementen zoals het Fort zijn de ingrediënten voor dit succes. Het is hierbij belangrijk om de hernieuwde energie en belangstelling van partijen vast te houden en ervoor te zorgen dat er resultaten zichtbaar worden.

Ons inziens zouden de volgende uitgangspunten leidend moeten zijn bij de ontwikkeling van het plangebied:

- Hof van Holland e.o. zorgt voor een hart voor de Waalsprong
- Hof van Holland e.o draagt bij aan een diverser woonmilieu in de Waalsprong om de markt zo goed mogelijk te kunnen bedienen
- Kans verzilveren om de verschillende deelgebieden van de Waalsprong en dorp Lent, de bestaande stad (waalfront, centrum) met elkaar te verbinden.

Hart voor de Waalsprong

De Waalsprong verdient een hart, een plek van ontmoeten en waar (minimaal) wordt voorzien in de basisbehoeften van bewoners. Het nieuwe centrum van de Waalsprong moet ook als zodanig herkenbaar zijn, het heeft een ziel nodig. Menselijke maat en intimiteit en identiteit zijn hierin van belang. Het hart bestaat uit een mix van diverse functies zoals horeca, winkels, wonen en andere sociaal maatschappelijke voorzieningen. De som is hierbij meer dan de delen. Het zoekgebied voor het hart wordt gevormd door de routes (oude en nieuwe lijnen) die het gebied ontsluit of onderling verbindt. De reeds aanwezige functies van betekenis (station, hotel en school) kunnen een aanleiding zijn om een 'centrumgevoel' te krijgen of juist uit te bouwen. De bereikbaarheid voor auto's en een goede aansluiting op fietsroutes spelen hierin een belangrijke rol.
De kans op een echt hart wordt mogelijk vergroot als er herkenbare bestaande elementen wordt gebruikt maar dit is geen must en onderwerp van studie in fase2.

Hof van Holland e.o. draagt bij aan een diverser woonmilieu in de Waalsprong

In Nijmegen wordt gekoerst op drie prioritaire gebieden die in belangrijke mate voorziet in de woningvraag: Waalfront, stationsgebied en Waalsprong. Het stationsgebied richt zich vooral op kleinere huishoudens zoals studenten, ex-pats

en de starters. Het Waalfront richt zich op een stedelijker woningprogramma en een diverser woningmarktsegment dan de Waalsprong.

Er is een grote vraag in Nijmegen naar stedelijk wonen (stadsbuurt) in een dicht woonmilieu met voorzieningen en een meer groen-stedelijkere vraag in een lagere dichtheid. De Waalsprong en in het bijzonder Hof van Holland e.o. kan dit goed invullen. Het plangebied biedt daarvoor voldoende ruimte en aanleiding. Bijvoorbeeld rondom knoop Lent meer stedelijk wonen, en in Woenderskamp meer groen stedelijk. In de conceptfase wordt onderzocht op welke wijze deze vraag kan neerslaan. Het gaat er om de potenties van de plek te verbinden aan de marktvraag.

Verbinden deelgebieden

Al in de Structuurvisie Land over de Waal uit 1996 is het 'horen bij de stad' als motto benoemd voor de ontwikkeling van de Waalsprong. De verbinding van de Waalsprong met de rest van Nijmegen is nog altijd een belangrijke doelstelling.
Hof van Holland e.o. heeft naast een unieke ligging aan het water ook een strategische ligging in de Waalsprong. Het biedt de enige kans om de verschillende deelgebieden in de Waalsprong met elkaar te verbinden. Denk aan Oosterhout, de Grote Boel met de Hoge Bongerd, de uiterwaarden, de nevengeul en de nieuwe kade. Het biedt ook de kans om de verbindende schakel te zijn tussen Waalsprong 'oost en west' en het oude dorp Lent.

Het maken van een hart voor de Waalsprong in Hof van Holland e.o. is de kans om de verschillende deelgebieden in de Waalsprong en het dorp Lent te verbinden.

Deze verbinding is voor de stad en de Waalsprong erg belangrijk maar ook ingewikkeld door de barrièrewerking door het spoor, Griftdijk, het groentje en de Graaf Alardsingel.

Belangrijke verbindingen

Onderzoeksopgaven in fase 2 (conceptfase)

5

Op basis van de analyse, de swot en het perspectief zijn er verschillende 'variabelen' benoemd die we in de conceptfase willen verwerken. Op basis van deze variabelen is het de bedoeling om te komen tot 3 verschillende concepten voor de ontwikkeling van het plangebied. In fase 2 zullen deze concepten worden uitgewerkt en getoetst.
De volgende variatie wordt voorgesteld.

Woonmilieus
Onderzoek bandbreedte van het woonmilieu in 3 modellen
- Groen stedelijk
- Stadsbuurt
- Bijzondere woonmilieus

Hierbij worden de volgende bandbreedtes in dichtheid gehanteerd:
- Hof van Holland 35 won/ha---- 55 won/ha
- Woenderskamp 25won/ha---- 35 won/ha

Onderzoek binnen de 3 modellen naar
- Appartementen (kansenkaart)
- Seniorenwoningen (doorstroming)
- Wonen met zorg
- Wonen boven winkels
- Grondgebonden woningen

Verder wordt ingegaan op de kansen voor betaalbare woningen en innovatieve woon(zorg)concepten.
Wonen aan de Graaf Alardsingel is een aparte opgave vanwege de geluidhinder problematiek.

Winkel(centrum)
Onderzoek bandbreedtes in omvang en sfeer van het wijkwinkelcentrum:
- Omvang eindsituatie
- Opbouw programma: goede mix van dagelijkse detailhandel, niet-dagelijkse detailhandel, horeca, dienstverlening
- Sfeer: van functioneel tot dorps/stedelijk
- Diverse varianten van groei onderzoeken: tijdelijkheid, omvang startfase, mogelijkheden tot versnelling
- Combinatiemogelijkheden met sociaal-maatschappelijke voorzieningen onderzoeken
- Mogelijke locaties onderzoeken (Graaf Alardsingel, Station Lent, of tussen Griftdijk en Graaf Alardsingel)
- Ontwikkelstrategie winkelcentrum (in 1 keer of in kleinere kavels/units)
- Een supermarkt XXL (supermarkt)formule; consequenties (kansen en bedreigingen) hiervan in beeld brengen.

Marktbenadering winkelcentrum
Onderzoek naar de wijze waarop de marktbenadering kan plaats vinden met oog op
a) eerst stap is een tijdelijk winkelcentrum, daarna (wanneer?) de definitieve fase.
b) eerst naar een fase 1 definitief winkelcentrum, vormt onderdeel van de vervolgfase.

Te onderzoeken (ruimtelijke) elementen (verschillende abstracties)
- Mogelijkheid autovrije of fiets georiënteerde woonmilieus
- Rol bestaande woningen Spoorstraat
- Locatie 'Groentje' in relatie tot ontwikkelingen wonen/winkels
- Historische tuin i.r.t. locatie winkelcentrum
- Inpassing busbaan woenderskamp/ ontwikkelingsmogelijkheden nabij busbaan
- Locatie en vorm watersingel
- Verbinding Hoge Bongerd en Hof van Holland
- Gebruik van de dijk voor recreatie en / of ontsluiting
- Hoe om te gaan met de bestaande elementen als historische tuin, het fort, boomgaard
- Inpassing buurtschap
- Woningbouw i.r.t. geluid Graaf Alardsingel
- Gefragmenteerde ontwikkelmogelijkheden Broodkorf.
- Milieutechnische aandachtspunten die in de conceptuitwerking een nadere onderbouwing vragen: bodemkwaliteit, archeologie, externe veiligheid en geluid en lucht en de beschermingszone van de dijk.
- Functie Oosterhoutsedijk
- Inpassing van haltelocaties en de logische (loop) routes naar de OV-haltes.

Werkgelegenheid
In de conceptfase zal een verkenning naar werkgelegenheid (o.a. kantoreninvulling bedrijvigheid) plaats vinden. Mogelijk dat door actief op zoek te gaan naar lokale ondernemers en –netwerken geschikte partijen voor dit programma gevonden kunnen worden. Of een bijzondere invulling hieraan gegeven kan worden.

Tijdelijke invulling
Onderzocht zal worden of en hoe een tijdelijke invulling kan bijdragen aan een goede branding/placemaking voor dit gebied.

Buitensportaccomodatie
Er zan een nadere verkenning plaatsvinden of een extra buitensportaccomodatie nodig is of dat bestaande voorzieningen in de waalsprong en de stad voldoende zijn, of nog aangevuld moeten worden.

6 Vervolg na fase 1

Na fase 1, de analyse en perspectieffase volgt de tweede fase, de conceptfase. In deze fase wordt het perspectief uit de eerste fase vertaald naar mogelijke ontwikkelconcepten. Het gaat erom om de marktkansen en de potenties van het plangebied te vertalen in realistische concepten, welke na toetsing terug worden gebracht tot 1 of meerdere concepten (nader te bepalen) die verder uitgewerkt worden. Er wordt dus gewerkt van 'groot naar klein'.

De eerste stap daarin is het formuleren van een visie op hoofdlijnen voor het plangebied op basis van de geschetste perspectieven. Na deze visie op hoofdlijnen worden er meerdere concepten ontwikkeld, waarin verschillende mogelijkheden worden geschetst voor de ontwikkeling van het gebied. Vervolgens worden de concepten getoetst op bestuurlijke uitgangspunten en ambities. Ook worden de concepten neergelegd bij externe stakeholders en marktpartijen. Na het toetsmoment wordt gekozen voor 1 (of meerdere) concept (en) dat verder uitgewerkt dient te worden. Of het mogelijk is om te komen tot 1 concept moet blijken uit het proces om te komen tot een aantal concepten en de toetsing.

Na de conceptfase zal de derde fase ingaan, de concept uitwerking en het handelingskader. Zie het schema hieronder, afkomstig uit het plan van aanpak.

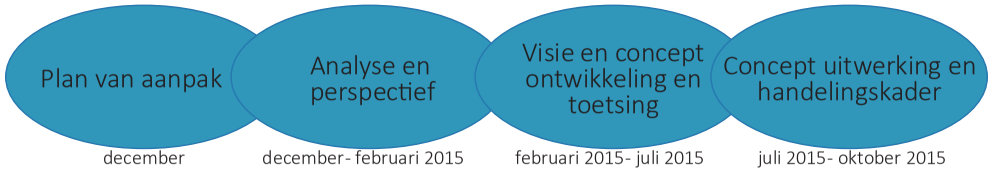

HIER VOND
PLAATS
OP
20-9-1944
DE HELDHAFTIGE
OVERSTEEK
VAN DE WAAL

Verdieping bijlage

Inleiding

In dit hoofdstuk staat de verdieping centraal van de verschillende onderdelen van de analyse. Daarbij wordt de volgende verdeling aangehouden:

1 De Markt
- Wonen
- Winkelen
- Voorzieningen
- Werk

2 De ruimte

3 Grondexpoitatie

1 De Markt

WONEN

Dynamische woningmarkt Nijmegen

Op de woningmarkt is het momenteel een dynamische tijd. Recent was er nog sprake van een flinke woningmarktcrisis die ervoor heeft gezorgd dat er veel veranderd is. O.a. een andere marktwerking, een verandering in het speelveld door beperking aftrekbaarheid hypotheekrente verhuurdersheffing, corporaties meer richting kerntaak; scheiding van wonen met zorg; inkomens onder druk, hogere werkloosheid, flexcontracten etc.

De laatste maanden is duidelijk te merken dat de woningmarkt zich hersteld. In de Waalsprong wordt dit zeker gemerkt door aantrekkende verkoop van woningen.

Groeipotentie Nijmeegse woningmarkt

Er zijn diverse woningmarktonderzoeken gedaan de afgelopen periode om de Nijmeegse woningmarkt te duiden. Rode draad in de onderzoeken is dat Nijmegen een flinke groeipotentie heeft en dat de Nijmeegse bevolking harder groeit dan verwacht. Nijmegen kent nu al meer dan 170.000 inwoners. De laatste 2 jaar is Nijmegen met ca. 5.000 inwoners gegroeid. Het blijkt dat meer mensen verhuizen naar Nijmegen. Het grootste deel van de vestigers is jonger dan 40, met een heel sterk zwaartepunt rond de studentenleeftijden. De groep tussen 20 en 24 jaar oud is in 2014 het sterkst gegroeid. Onder ouderen is er ook sprake van groei.

Uit een recent onderzoek van het EIB naar de bevolkingsontwikkeling van de regio Arnhem-Nijmegen blijkt dat Nijmegen op de lange termijn flink groeit. Er is sprake van een stijging in het aantal huishoudens van 20-30% tot 2040. Dit is mede een gevolg van de trek naar de stad. Met name de alleenstaanden groeien flink (toename ouderen). Het opleidingspeil van de huishoudens neemt ook toe. De verwachting is dat het aantal huishoudens in Nijmegen toeneemt van 75.000 (2010) naar ca. 93.000 – 98.000 in 2040. Het EIB concludeert dat tot 2030 de vraag naar woningen op een hoog peil blijft en pas na 2030 afneemt.
Uit de onderzoeken blijkt verder dat Nijmegen een zeer lokale woningmarkt kent en een echte woonstad is; er zijn verhoudingsgewijs veel studenten die blijven wonen. Er is een vestigingsoverschot, met veel instroom van jongere huishoudens van buiten de regio (studenten). Klanten voor de Waalsprong komen uit een straal van 20km; 75 % komt uit Nijmegen zelf. Er is relatief veel doorstroming van bewoners (wooncarrière) in de Waalsprong.

Waalsprong wijkt af van algemene tendens Nijmegen

De bevolkingsgroei van Nijmegen vindt vooral plaats bij jongvolwassenen (15-29), ouderen (60+) en door huishoudensverdunning. De extra-Nijmegenaren zijn vooral te vinden in twee leeftijdscategorieën: de groep tussen de 15 en 29 jaar en de 60 tot 75-jarigen.
• In verhouding wonen veel gezinnen met kinderen in Lent en Oosterhout: categorie 25-49 jarigen en 0-14 jarigen springen er uit t.o.v. Nijmegen. Oosterhout scoort daarbij in verhouding het hoogst.
• Nijmegen scoort hoog op cat. 15-24 jarigen. Veel studenten willen in en rondom het stadscentrum wonen en wonen minder in Lent/Oosterhout.
• 25-49 jarigen scoren hoog in Oosterhout/Lent; veel gezinnen met jonge kinderen die hier wonen.
• 50-64 jarigen en 65+: Oosterhout/Lent lopen achter met deze categorie bewoners. Veel nieuwbouw, veel gezinswoningen. Deze bewoners wonen meer in de stad.

Uitbreidingsbehoefte

Momenteel is sprake van een toenemende woningvraag, een tijd terug was juist sprake van een tegenzittende markt. Er zijn dus conjuncturele schommelingen te zien. Er is echter wel een structurele vraag naar woningen in de stad. Dit blijkt uit diverse woningmarktonderzoeken. In 2015 is onderzoek gedaan naar de uitbreidingsbehoefte van het aantal woningen dat rekening houdt met een herstel van de woningmarkt. Dit zogenaamde herstelscenario (Socrates 2013, geactualiseerd in 2015) gaat uit van een jaarlijkse uitbreidingsbehoefte van ruim 900 woningen per jaar in Nijmegen. Dit komt overeen met andere onderzoeken. Het herstelscenario lijkt het meest voor de hand liggende scenario, gezien de aantrekkende markt. Dit scenario wordt daarom gehanteerd bij het maken van nieuw (woon)beleid voor de gemeente Nijmegen en is daarom in dit analysedocument ook gebruikt.

Uit dat onderzoek blijkt het volgende:
• Sinds eind vorig jaar lijkt de koopmarkt zich flink te herstellen.
• De uitbreidingsbehoefte in de koop, gegeven de economische groei zal hoger zijn dan de eerdere varianten aangaven.
• De nieuwe vraag is nog stedelijk gericht is; vraag naar

stadsbuurt groeit nog steeds. De vraag naar de meer "ontspannen" woonmilieus lijkt licht te dalen:
• De koopvraag neemt toe en de vraag naar huurwoningen neemt af. Daarnaast blijft er ook nog steeds vraag naar betaalbare woningbouw.

Woningbouwproductie in Nijmegen en Waalsprong

De Waalsprong zal een belangrijk deel van de jaarlijkse woningbehoefte van 900 woningen invullen. Nu ligt de woningproductie op ca. 300-400 woningen per jaar in de Waalsprong, maar verwachting is dat dit naar 600 woningen per jaar te gaat. Het Hof van Holland e.o. zal hiervan een belangrijk deel voor haar rekening nemen.

In onderstaande tabel zijn de woningbouwaantallen uit de Grondexploitatie opgenomen, per vlek tot het einde van de looptijd van de Waalsprong. Het blijkt dat de komende jaren bestaande vlekken worden uit-ontwikkeld (Woonpark Oosterhout, Laauwik, Vossepels Zuid en Visveld) en dat er nieuwe vlekken worden aangesneden. Dat zijn o.a. De Stelt, Groot Oosterhout (Grote Boel) en Hof van Holland. De vlekken behorend bij deze analyse (Hof van Holland, Broodkorf en Woenderskamp) staan respectievelijk in 2018 en 2023 op de planning. Hof van Holland is de grootste vlek van de Waalsprong qua woningbouwaantallen. In totaal moeten volgens de grondexploitatie in deze drie gebieden ruim 3.800 woningen worden gerealiseerd. In totaal staan er volgens de grondexploitatie nog ruim 8.100 woningen gepland in de Waalsprong.

Waalfront, Waalsprong en Nijmegen CS zijn als drie prioritaire gebieden aangewezen in de stad voor woningbouw. Er is op basis van het woningbouwprogramma een analyse gemaakt van de verwachte toevoegingen in het Waalfront en de rest van de stad. In het Waalfront zijn ca. 1.800 woningen gepland, dit zijn gemiddeld 150 woningen per jaar. In de bestaande stad zijn de komende jaren ca. 250 woningen (jaarlijks) gepland. Het gaat dan vooral om de stationsomgeving maar ook enkele andere locaties. In totaal verzorgen Waalfront en bestaande stad jaarlijks gemiddeld ca. 400 woningen.

Vlek	Totaal aantal	Verwachte bouwperiode
Vossenpels Zuid(vlek 28)	83	2015-2016
Laauwik (vlek 35)	294	2015-2017
Woonpark Oosterhout (Vlek 10)	65	2015-2018
De Stelt (vlek 33)	529	2015-2019
Groot Oosterhout (vlek 32)	1.964	2015-2028
Visveld (vlek 20)	20	2016
Hof van Holland (vlek 38)	2.164	2018-2026
Hoge Bongerd (vlek 34)	324	2019-2022
Vossenpels Noord(vlek 25)	837	2021-2025
Veur Lent (vlek 39)	213	2023-2026
Broodkorf (vlek 36)	477	2023-2028
Woenderskamp (vlek 37)	1.192	2023-2028
Totaal	**8.162**	**2015-2028**

Met de verwachte productie van 600 woningen in de Waalsprong komt de jaarlijkse woningproductie op 1.000 woningen uit. Dit komt redelijk goed overeen met de jaarlijkse uitbreidingsbehoefte van ruim 900 woningen.

Voor Hof van Holland staan ruim 2100 woningen gepland in de periode 2018 tot 2021. Hof van Holland is een cruciaal onderdeel van de invulling van de uitbreidingsbehoefte van Nijmegen.

Een diversiteit in de programmering is van belang om het afzettempo in de Waalsprong waar te kunnen maken. Binnen de Waalsprong bedienen Grote Boel en Vossenpels de markt voor eengezinswoningen in een lage dichtheid. De Stelt, Hoge Bongerd en Hof van Holland e.o. komen deels tegelijkertijd in productie. Het is van belang dat de productie van Hof van Holland e.o. complementair is op die van de andere deelgebieden.

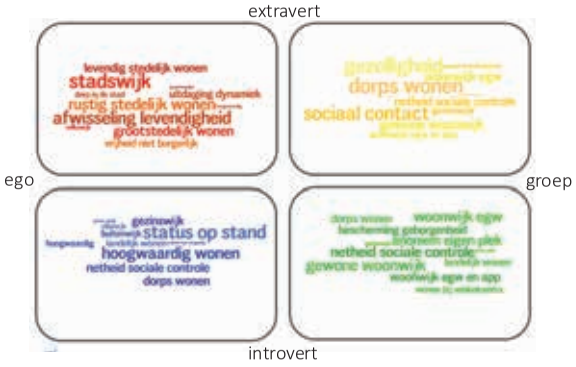

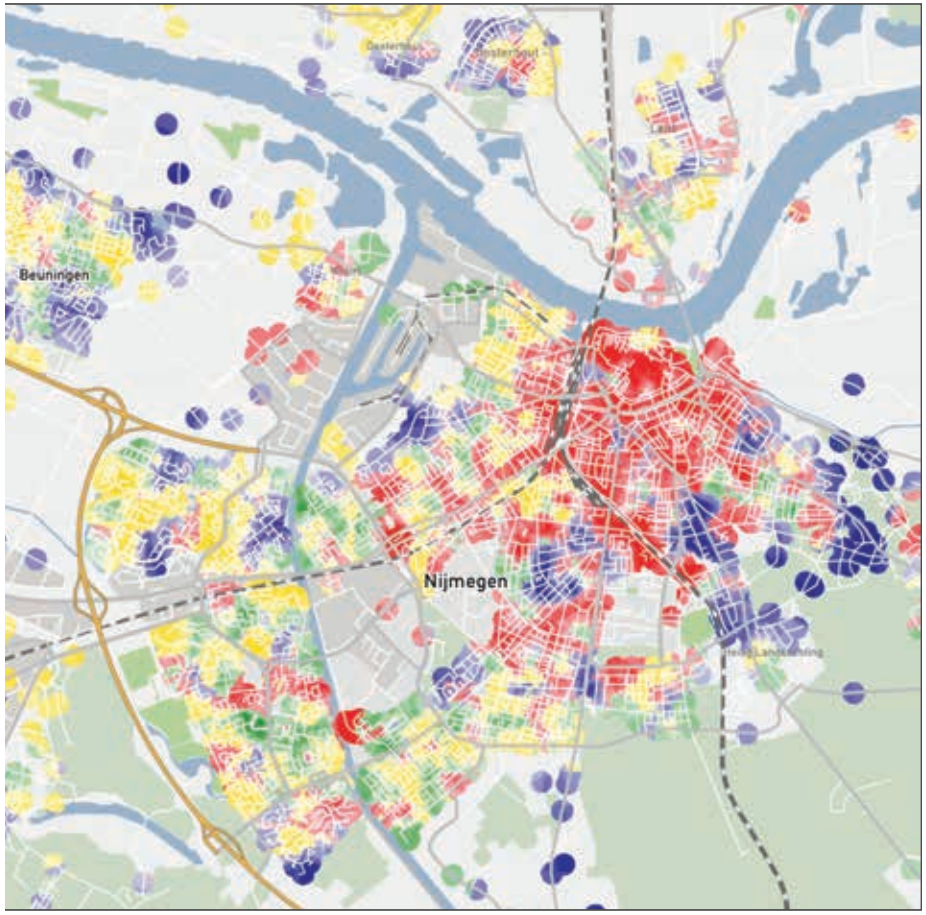

Leefstijlen in Nijmegen

Leefstijlen in Waalsprong

De huidige bewoners van Nijmegen en de Waalsprong in bijzonder kunnen worden onderverdeeld in kleuren die iets zeggen over de dominante leefstijl van de bewoners van een gebied. Hieronder de leefstijl kaart die in een onderzoek naar de leefstijlen in Nijmegen (2013) is gehanteerd.

De blauwe en gele leefstijlen blijken dominant in de Waalsprong. Deze komen zowel in Lent als Oosterhout veel voor. In het oude Lent is ook een groene leefstijl te vinden.
Uit de leefstijlanalyse kan geconcludeerd worden dat Hof van Holland e.o. niet alleen voor huidige bewoners (geel-blauwe leefstijl) interessant kan zijn maar vooral mensen met een rode leefstijl. Een blauwe leefstijl is over het algemeen meer geïnteresseerd in een (groen) stedelijk woonmilieu, met aandacht voor kwalitatief hoogstaande woningen en woonomgeving ('chique'). De mensen met een gele leefstijl zoeken een meer traditioneel eengezinswoonmilieu met aandacht voor ontmoeting en sociaal contact in de wijk. De rode leefstijl zoekt een levendig stedelijk woonmilieu met dynamiek en uitdaging.

Wonen met zorg

Er is in Nijmegen een Planningskader wonen en zorg opgesteld die inzicht geeft in de behoefte en noodzakelijke toevoegingen in woningen met zorg. Daaruit blijkt dat tekorten ontstaan richting 2030 aan senioren- en rollatorwoningen in álle Nijmeegse woonservicegebieden.

Nijmegen Noord moet nog grotendeels ontwikkeld worden als woonservicegebied en loopt nog "achter" met de opvang van de vergrijzing. Dat heeft er ook mee te maken dat de vergrijzing minder ver is in de Waalsprong als elders in de stad. Echter het is wel zaak, zeker ook voor de Waalsprong om prioriteit te leggen bij levensloopgeschikt en toegankelijk bouwen. Dit om in te spelen op de ouder wordende bevolking van de Waalsprong en voor nieuw aan te trekken bewoners iets te bieden.

In woonservicegebied Noord Lent bestaat nog een grote behoefte aan seniorenwoningen (levensloopgeschikt 1): tot 2030 nog een opgave van ca. 400 woningen; voor levensloopgeschikt 2 (rollatorwoning) bestaat nog een behoefte van ca. 350 woningen en aan rolstoelwoningen bestaat nog een behoefte van ca. 35 woningen. Aan beschermd wonen voor ouderen bestaat in woonservicegebied Noord Lent een behoefte van ongeveer 25 woningen.

Belangrijk voor (toekomstige) bewoners is dat de wijk mogelijkheden biedt om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen. Er moeten geschikte woningen zijn en voorzieningen in de buurt zoals huisarts, apotheek, supermarkt en ontmoeting.

INPUT UIT DE INTERVIEWS

Diversiteit is een noodzaak
Uit de interviews blijkt een duidelijke behoefte aan een goede mix van woningtypen in verschillende prijscategorieën (huur en koop) voor diverse doelgroepen (jong tot oud). Door diverse woningtypen aan te bieden zoals appartementen, eengezinswoningen, boven/benedenwoningen, en woon/werk-woningen worden diverse bewoners aangetrokken wat ook zorgt voor levendigheid door andere leefpatronen. Uit de gesprekken met bewoners en klantenpanels komt de wens voor een gemêleerd gebied zeer sterk naar boven. Ook de geïnterviewde marktpartijen wijzen op de noodzaak van een goede mix van huur en koop, goedkoop en duur, jong en oud. Het gaat om het bedienen van diverse doelgroepen dus niet alleen gezinnen:
• inspelen op de groei van jongvolwassenen, ouderen en huishoudens.
• inspelen op wooncarrières van huidige bewoners en gezinnen uit de stad
• Ruimte voor experimenten of bijzondere woonmilieus

Enkele specifieke doelgroepen zijn:
• Studenten: studio
• Starter: koop/huurwoning
• Groeiend gezin: grotere grondgebonden woning
• Doorstromers: uit Oosterhout en Lent
• Senioren

Voor beleggers en corporatie staat de gebiedskwaliteit voor. Vermeden moet worden dat er een probleemwijk voor de toekomst ontstaat. Partijen zijn niet bereid te investeren als er geen duidelijkheid is over de programmatische mix en investeringsbereidheid van anderen.
Een goede mix in de woningtypologie vanaf de start wordt vanuit de makelaars en projectontwikkelaars als noodzaak gezien om Hof van Holland e.o. op de kaart te zetten voor een breed marktsegment. De markt is zeer veranderlijk en Hof van Holland e.o. moet geen stigma krijgen.
Hof van Holland e.o. moet zowel een antwoord geven op de kwantitatieve behoefte (versnelling woningbehoefte en sociale woningbouw) als de koopkrachtige vraag binnen de stad houden. Een gemengd woonmilieu zou ook de koopkrachtige vraag kunnen accommoderen en zou zo voorkomen dat deze wegvloeit naar de omliggende gemeenten zoals in het verleden is gebeurd.

Een compact laagbouwmilieu
Er wordt getwijfeld of de huidige vraag naar appartementen (vooral in de huursfeer) stand zal houden nu de koopmarkt weer aantrekt. In de gesprekken wordt kleinschaligheid benadrukt.
Kansen voor hoogbouw worden vooral gezien rond het station en de dijk. Appartementen kunnen in verschillende vormen, van betaalbaar rondom station of in een centrummilieu tot duurder op bijzondere plekken. Doelgroepen zijn oudere doorstromers uit de Waalsprong (inspelen op vergrijzing) of young professionals.

Uit het herstelscenario van Socrates blijkt een grote vraag naar het stadsbuurtwoonmilieu. Een groot deel van deze woningvraag bestaat ook uit vraag naar etagewoningen. Bij realisatie van een gedeelte van Hof van Holland in het stadsbuurtwoonmilieu met bijbehorende functiemenging en voorzieningen, horen dan ook appartementen, om de gewenste levendigheid en compactheid te krijgen. De vraag is echter in welke mate.

Wel of geen typische gezinswijk?
Er wordt verschillend gedacht over de mate waarin geëxperimenteerd kan worden met de grootte van de tuin en de dichtheid van de verkaveling.

• De meeste partijen en bewoners geven aan dat Hof van Holland e.o. geen herhaling moet zijn van woonpark Oosterhout: er moet wat te doen zijn, reuring, vertaalt zich vooral in voorzieningen en “gezelligheid”, dorps- stedelijke sfeer, een zekere mate van compactheid.

• Door diverse partijen wordt ruimte gevraagd voor het experiment en grote mate van zeggenschap van bewoners: co-design, CPO. Dit zou zich moeten vertalen in flexibiliteit en ruimte voor initiatieven.

Woenderskamp wordt door alle partijen wel gezien als een meer traditioneel eengezinswoningenmilieu, met op een aantal plaatsen kansen voor appartementen.

Daarnaast dient de uniciteit van het gebied benadrukt te worden, om klanten die Lent niet kennen de Waal over te laten steken. Er zijn bijzondere plekken in het plangebied die kansen bieden voor unieke woonmilieus, zoals de Waal, de Waaijer en het Fort. De nevengeul, het groen en de natuurwaarden zijn belangrijke kansen om het gebied op de kaart te zetten.

Stadsbuurt

Volgens de woningmarktonderzoeken is er in Nijmegen een grote vraag naar stadsbuurtmilieus (stedelijk wonen). Hof van Holland e.o. moet hierin ook voorzien. Gezien de ligging en de reeds bestaande voorzieningen rondom knoop, heeft Hof van Holland e.o. echter zeker potentie om te ontwikkelen tot een levendig woonmilieu met functiemenging. Uit de gesprekken lijkt een dergelijke benadering ook mogelijk, alhoewel deze opvatting niet gedeeld wordt door alle partijen. Indien uitgegaan wordt van een levendig woonmilieu met hogere dichtheid en voorzieningen zal uitgegaan moeten worden van een gebiedseigen stedelijkheid die aansluit op de dorps- stedelijke kwaliteiten van Lent. Kernwaarden die hierbij genoemd worden zijn:

• Kleine tuintjes
• Ingetogen voorzieningen: basis op orde
• Mix van woningtypen
• Sociale structuur
• Onderwijs, cultuur, horeca
• Parkeren niet dominant
• Scharnier van Betuwe en Stad

Met name voor Woenderskamp en mogelijk ook Broodkorf kan het woonmilieu steeds ontspannener worden en kan ingespeeld worden op de woonvraag van grondgebonden woningen o.a. voor de doelgroep gezinnen.

Referenties: Nijmegen-oost (stadsbuurt)

Referenties woonmilieus en dichtheid

Er is onderzoek gedaan naar de dichtheden van de verschillende mogelijke woonmilieus. Voor dichtheden wordt gerekend met het aantal woningen per hectare (netto, excl., ontsluiting). De populaire stadsbuurtenmilieus van Nijmegen Oost zijn een belangrijke referentie voor de mate van stedelijkheid. De belangrijkste kenmerken van een stadsbuurt zijn:

• functiemenging (niet alleen wonen, maar ook werken, detailhandel, recreatie) levendigheid
• Een dichtheid (netto) van 35-55 woningen per hectare.
• Diversiteit in woningtypes met een beperkte bouwhoogte van 2-4 bouwlagen (her en der een uitschieter).

Ondanks de diversiteit is er zeker sprake van samenhang. De organisch gegroeide blokken en straten hebben veelal specifieke stijlkenmerken (specifieke accenten, veel variëteit in kappen, bijzondere hoeken e.d.). Er is sprake van een dicht woonmilieu met smalle straten en vanwege bomen en voortuinen een groen en ontspannen voorkomen. Her en der een plein of een verbrede stoep maakt de ruimtelijke beleving afwisselend en geeft aanleiding voor een buurtvoorziening of een speeltuintje. De straten hebben geen monotoon beeld, er is duidelijke hiërarchie tussen de lanen waar het “voornaam” wonen is en de zijstraten.

Onderzocht is wat kritische grenzen zijn in dichtheid voor diverse woonmilieus. Deze kritische grenzen zijn bepaald op basis van een benchmark van dichtheden en bijbehorende verschijningsvormen. De belangrijkste conclusies zijn:

• 45 woningen per hectare is maximum voor een volledig grondgeboden milieu. Boven ca. 55 woningen per ha neemt het percentage appartementen toe.
• Tot ca. 50 woningen per ha is parkeren op straat nog mogelijk, daarboven moet parkeren ondergebracht worden in parkeervelden en –hoven. Vanaf 60 woningen per ha zijn gebouwde parkeervoorzieningen (dekken) noodzakelijk.
• Tussen 45 en 75 wo/ha met alleen grondgebondenwoningen is er een ruimteoptimalisatie nodig die o.a. te vinden is in bijzondere woningentypes zoals patio’s. Dit vraagt echter ook om bijzondere parkeeroplossingen zoals autovrije zones en lagere parkeernormen.

Zwolle, Stadhagen, Parkbuurt – 36 wo/ha /// Open en groen

Zwolle, Stadshagen, Laantjes – 38 wo/ha //// 13% meergezinswoningen

Utrecht, Langerak, Parkwijk Noord – 45 wo/ha /// Parkeren in de straat

Breda, De Kroeten, Kroeteneiland, 51wo/ha /// Parkeren in parkeerhoven

Zaanstad, Assendelft, deel 7,8,9, - 56wo/ha /// Aaneengesloten bebouwing, her en der groen

Cambridge, Kingfisher Way, 61wo/ha /// Autovrije zones // 1 parkeerplaats per woning

Amsterdam, Steigereiland Noord - 70wo/ha /// Massieve bebouwing, hoofdzakelijk verharding

Helmond, Brandevoort, de Veste, 75wo/ha /// Parkeren in parkeergarage en parkeerhoven

IJsselstein, Benschopperpoort - 78wo/ha //// 60% meergezinswoningen

Londen, Donnybrook Quarter, 120wo/ha /// Bijzondere ensemble van patiowoningen // 0,25 parkeerplaats per woning

WINKELS

Inleiding

Ecorys heeft in 2015 een verkenning uitgevoerd naar de marktpotentie voor een winkelcentrum in Hof van Holland e.o. is. Deze verkenning wordt aangevuld met informatie uit de interviews met o.a. winkelketens, investeerders, beleggers en andere onderzoeken.

Huidige winkelstructuur Waalsprong en trends in winkelen

Nijmegen kent een fijnmazige winkelstructuur, bestaande uit een hoofdwinkelcentrum, wijkwinkelcentra en buurtwinkelcentra. De Binnenstad van Nijmegen vormt de top van het winkel- en uitgaansaanbod in de stad en regio. De Binnenstad heeft een diversiteit aan functies. Het centrum huisvest de grote culturele instellingen en heeft een rijk aanbod aan cultuur en cultureel erfgoed.

Wat winkelgedrag betreft kunnen drie soorten gedrag worden onderscheiden: recreatief winkelen, boodschappen doen en doelgericht winkelen. Het stadscentrum is vooral bedoeld voor recreatief winkelen. Daar gaan bezoekers, ook vanuit Nijmegen-Noord, naar toe omdat er een breed aanbod aan mode- en luxe winkels zijn gevestigd.

Aan de vraagzijde zien we dat tijdsafwegingen een grote rol spelen, naast de behoefte aan echte/authentieke beleving en het aangaan van relaties met merken. Aan de aanbodzijde is sprake van schaalvergroting. De fijnmazigheid van buurtwinkelcentra staat onder druk, wijkwinkelcentra

-	Dagelijkse detailhandel	Niet-dagelijkse detailhandel	Leegstand	Supermarkten
Buurtsteunpunt Oosterhout (AH)	878 m2 (4)			543 m2 (1)
Buitengebied Oosterhout	30 m2 (1)	1.562 m2 (1)		
Buurtsteunpunt Lent (J. Linders)	1.250 m2 (1)			1.250 m2 (1)
Dorpscentrum Lent	80 m2 (2)	40 m2 (1)	975 m2 (1)	
Verspreid kom Lent		150 m2 (2)	300 m2 (1)	
Buitengebied Lent	150 m2 (1)	235 m2 (2)		
Totaal Waalsprong	2.388 m2 (9)	1.987 m2 (6)	1.275 m2 (2)	1.793 m2 (2)
Per inwoner:	0,17 m2	0,14 m2	0,09 m2	0,13 m2
Benchmark NL per inwoner	0,20 m2	0,17 m2		0,22 m2

Bron: Locatus 2015, bewerking Ecorys 2015
Tabel X Bestaand aanbod detailhandel 2015 Waalsprong exclusief detailhandel in doe-het-zelf, wonen, tuincentra en overig detailhandel in en om het huis (en aantal verkooppunten)

van minimaal 5.000 tot 10.000 m2 en grotere binnensteden zijn het meest succesvol in de toekomst. Zo'n centrum van minimaal 5.000-10.000m2 leidt tot agglomeratie-effecten. Oftewel, er ontstaat meer (omzet)potentie dan door meerdere afzonderlijke kleine clusters.

De winkelstructuur in Nijmegen-Noord bestaat uit:
- Bestaande winkels in Lent
- Een winkelstrip in Groot-Oosterhout
- Een buurtsteunpunt Jan-Linders in Lent
- En discounter Lidl in Oosterhout

De tabel geeft een overzicht van de omvang en type winkels in de Waalsprong.

In 2013 is een burgerpeiling gehouden door de gemeente Nijmegen over de koop oriëntatie van de bewoners van de Waalsprong. Daaruit blijkt dat de afvloeiing van koopkracht naar buiten Nijmegen hoog is. Slechts 58% van de dagelijkse koopkracht wordt binnen de Waalsprong besteed. Dit indiceert dat het bestaand aanbod in de dagelijkse detailhandel in de Waalsprong niet toereikend is. Bij een volgroeid aanbod aan dagelijkse detailhandel wordt in de Waalsprong naar verwachting 90-95% binding gerealiseerd. (Ecorys, 2015)

Omvang wijkwinkelcentrum Hof van Holland e.o.

Ecorys heeft een eerste verkenning uitgevoerd naar het winkelcentrum in de eindsituatie. Ecorys ziet mogelijkheden om op korte termijn te komen tot een winkelcentrum met vooral winkels aangevuld met horeca, persoonlijke dienstverlening, kantoren en praktijken. In de eindsituatie zou volgens Ecorys sprake moeten zijn van twee of drie winkelcentra in Nijmegen Noord. Het gaat dan in ieder geval om het wijkwinkelcentrum Hof van Holland e.o. en het buurtwinkelcentrum Groot-Oosterhout, naast de aanwezige Lidl in Oosterhout en het buurtsteunpunt Jan Linders.
In de detailhandelsvisie, die naar verwachting medio 2015 zal verschijnen, zal nader ingegaan worden op de omvang per winkellocatie. Ook zal dan meer duidelijkheid zijn over de visie op winkellocaties in de Waalsprong. De eerste verkenning laat wel zien dat het winkelareaal fors lager ligt dan waar in de grondexploitatie is uitgegaan.

Mogelijke effecten op stadsdeel West

Vanuit Nijmegen-noord is met de komst van de Oversteek een direct verbinding naar de wijk- en buurtwinkelcentra in Nijmegen-west. In Nijmegen-west zijn vier winkelcentra gevestigd. Het gaat om buurtwinkelcentrum Fenixhof, het wijkwinkelcentrum Molenweg-Noord en buurtwinkelcentra Molenweg-Zuid en Notenhout. Gezien de positionering van deze 4 winkelcentra valt te verwachten dat de afvloeiing van bestedingen uit Noord naar de huidige winkelstructuur in Nijmegen-west beperkt zal zijn.

Marktpartijen over het winkelcentrum

Uit de interviews blijkt dat marktpartijen verschillend denken over de gewenste omvang van het winkelcentrum. Algemene lijn is dat marktpartijen een consertievere inschatting maken dan de marktonderzoeken hierover. De lage inschatting heeft mogelijk te maken met een eerste inschatting, risicomijdend gedrag en beperkte inzicht in demografische gegevens.

Bewoners en marktpartijen zijn het erover eens dat het winkelassortiment nu ernstig tekortschiet. Klanten hebben in de Waalsprong te weinig keuze.

Rode draad in de gesprekken is dat het winkelcentrum een wijkverzorgende functie krijgt en geen wijkoverstijgende functie. De concurrentie met bijvoorbeeld de binnenstad is er daarmee niet. Om te voldoen aan de basisbehoefte zal het 1 tot 3 supermarkten moeten hebben en enkele aanvullende winkels. Verschil bestaat in de hoeveelheid niet-dagelijkse detailhandel. Dit betreft winkels zoals rijwielhandels, foto/optiekzaken etc. Hier lopen de aantallen uiteen.

Het winkelcentrum wordt gezien als een (compacte) plek waar naast winkels, horeca en commerciële dienstverlening ook andere sociaal maatschappelijke voorzieningen zoals scholen aanwezig zijn.
Het moet een volwaardige bestemming voor "dagelijkse boodschappen", worden, een compleet gemakscentrum met een hoge bezoekfrequentie. De combinatie met functies als een bibliotheek, school, horeca, werkplekken, sportvoorzieningen hoort daarbij. Het wordt daarmee een gemakscentrum waar niet alleen winkel- maar ook sociaal-maatschappelijke voorzieningen te vinden zijn.

Het winkelcentrum van Hof van Holland e.o. moet vooral een bijzondere plek worden. Menselijke maat met dorps- stedelijke gezelligheid. Een plek waar je niet alleen functioneel je boodschappen doet maar waar je ook nog eens iemand tegenkomt. Het zou de huiskamer van Noord kunnen zijn in de vorm van een kleinschalig pleintje of vormgegeven als dorpsstraat. Beperkte horeca met een terrasje zou de sfeer en het ontmoeten kunnen versterken. De ontmoetingsfunctie – het menselijke / sociale – is een cruciaal element voor het ontwerp van Hof van Holland e.o. Straatprofielen, materialisering, parcelering, gebouwhoogten e.d. dienen hier op aan te sluiten

Marktpartijen denken verschillend over de groeistrategie van het winkelcentrum. Sommige partijen zetten in op in een keer goed ontwikkelen. Anderen geven aan dat, om risico's te beperken, er gestart kan worden met kleinere kavels die gezamenlijk uiteindelijk een volledig centrum vormen. Er zijn dus afhankelijk van de aard van de marktpartij sterke verschillen in risicobeheersing en daarmee dus groeistrategie.

MARKTPARTIJEN OVER HET WINKELCENTRUM

Snel starten, tijdelijk winkelcentrum
Er is op dit moment sprake van onderaanbod van detailhandel in Nijmegen-Noord en vraag vanuit de bewoners voor meer aanbod. Dit maakt dat er vanuit het marktperspectief meteen kan worden gestart met de ontwikkeling van een centrum.
Echter de verwachting is dat er rekening moet worden gehouden met bezwaar en beroep. Uitgaande van een Raad van State procedure kan er op zijn vroegst eind 2017 worden gestart met de bouw van het winkelcentrum (bij een positief besluit van de RVS).

Redenen om snel te starten met een winkelcentrum zijn; de huidige bewoners van Nijmegen Noord in een volledige aanbod te voorzien en te starten met het binden van toekomstige klanten aan de locatie van het winkelcentrum door middel van een tijdelijk winkelcentrum. Marktpartijken zien echter ook nadelen aan een tijdelijk winkelcentrum. Tijdelijk wordt vaak als negatief ervaren qua uitstraling. In gesprekken komen weinig voorbeelden langs die een positieve uitstraling hebben. Een andere opvatting is dat men beter in 1 keer iets goeds kan maken dan 5-10 jaar een tijdelijke situatie. Mogelijk zorgt een tijdelijk winkelcentrum ervoor dat een definitief centrum vertraagt. De tijdswinst die een tijdelijk centrum oplevert is ca. anderhalf tot twee jaar.

Plek van het winkelcentrum
Het winkelcentrum Hof van Holland e.o. moet alle bewoners van de Waalsprong bedienen. Voor de exacte plek waar het centrum gaat komen is niet de geografische ligging doorslaggevend, maar de reistijd voor bewoners. Aansluiting op langzaam verkeer verbindingen en een goede, makkelijk toegankelijke parkeervoorziening is voor het functioneren van de supermarkten essentieel. Aandacht is nodig voor de verkeersafwikkeling rond de supermarkt. Een supermarkt gecombineerd met woningen vergt bijzondere aandacht voor de afhandeling van de logistiek.

Voor het functioneren van het winkelcentrum is aansluiting op station Lent niet erg relevant. De knoop is wel een kruispunt van meerdere verkeersmodaliteiten en in die zin wel van groot belang voor de bereikbaarheid van het centrum. De zichtbaarheid van het winkelcentrum vanaf de verkeersaders is niet persé doorslaggevend voor marktpartijen omdat het winkelcentrum vooral een lokale markt bedient.

Uit de analyse blijkt een aantal richtingen voor de ligging van het winkelcentrum:
• Locatie direct achter station Lent. Goed qua bereikbaarheid en biedt de mogelijkheid voor een goede verbinding met Lent
• Locatie aan verkeersaders zoals Graaf Alardsingel of Griftdijk. Dit biedt goede aansluiting op Waalsprong en Oosterhout.

Investeringsbereidheid marktpartijen

Uit de gevoerde gesprekken blijkt investeringsbereidheid onder marktpartijen. Men ziet Hof van Holland e.o. als een potentieel interessante investering. Sommige marktpartijen willen alleen de winkels afnemen, andere ook de woningen boven de winkels. Het winkelcentrum wordt door alle marktpartijen gezien als één integrale ontwikkeling. Versnippering met meerdere investeerders of ontwikkelaars wordt gezien als onwenselijk, omdat daarmee de kwaliteit van het centrum onvoldoende beheerst kan worden en daarmee de investeringen te riskant. De verbinding met lokale ondernemers wordt van belang geacht. Door sommige partijen wordt daarom ook gepleit voor lokale investerende partijen.

Partijen verschillen van mening over de omvang van de startfase. Sommige marktpartijen willen in één keer een goed nieuw centrum neerzetten. Andere ontwikkelende partijen zijn meer risicomijdend en willen eerst een beperkt volume neerzetten. Alle partijen vinden dat er naast de basisvoorzieningen ruimte moet worden gereserveerd voor groei in de toekomst.

Partijen blijken ook bereid om te investeren in een tijdelijke supermarkt mits dan ook zekerheid kan worden gegeven over een definitieve supermarkt.

Indien op korte termijn een tijdelijke supermarkt dient te worden gerealiseerd, dient ook de selectie van marktpartijen versneld uitgevoerd te worden.

Veel partijen zijn niet geïnteresseerd in een tender procedure door de gemeente. Redenen hiervoor zijn de concurrentie op prijs en de investering in de bieding. Men pleit voor een model waarbij investeerders vroegtijdig betrokken worden. Hierbij zijn de volgende opties genoemd:

- selectieproces, waarbij een beperkt aantal partijen gevraagd worden zich te presenteren en eventueel vanuit de gemeente een minimale grondwaarde als basis van tevoren vastgelegd wordt.
- Een concurrentiegerichte dialoog
- De gemeente treedt zelf op als privaatrechtelijk ontwikkelaar
- Via een pre-tender, 2 a 3 partijen uitnodigen.

INVERSTERINGSBEREIDHEID MARKTPARTIJEN

Winkelcentra referenties

In het onderzoek zijn er gesprekken gevoerd met bewoners en marktpartijen over de aard van het winkelcentrum. Ook zijn bestaande winkelcentra bezocht en geanalyseerd.

Uit de klantenpanels en de gesprekken met marktpartijen zijn ook referenties bestudeerd. Daaruit blijkt een grote behoefte aan gezelligheid en intimiteit. Geen van de getoonde beelden van Vinex-achtige plekken sprak de klanten erg aan. Volwassen groen, natuurlijke materialen en vooral een kleine en compacte schaal zijn belangrijk. De deelnemers waren het met elkaar eens dat het winkelcentrum van Bemmel een prettige plek is met de juiste schaal.

Afbeelding 1 Winkelreferentiebeelden gebruikt bij Klantenpanels. Type 3,4, en 5 spreken het meest aan.

Bemmel

Het betreft een winkelcentrum met ca. 10.000 m2 met 4 supermarkten. Bewoners noemen Bemmel vaak als goede referentie. Dat heeft te maken met:

- Voldoende aanbod
- Fijne schaal
- Gezelligheid

Amersfoort Vathorst

Het betreft een winkelcentrum met ca. 10.000m2 aan winkels waarvan 2 supermarkten. Kenmerken die aanspreken zijn:

- Menging van wonen en winkelen op kleine schaal
- Aanwezigheid voorzieningen: school, cultureel centrum
- Compleet winkelaanbod met lokale ondernemers
- Sfeervol ondanks parkeren op straat
- Kwaliteit inrichting openbare ruimte

Tilburg Heijhoef

Heijhoef is ontworpen als een groot T-vormig winkelcentrum van circa 10.000m² op de begane grond. In totaal zijn er 45 winkelunits en twee supermarkten. Daarnaast zijn er twee brasserieën/ restaurants, een Bruna met postagentschap en twee bankfilialen. Rond het winkelcentrum zijn circa 600 gratis parkeerplaatsen gesitueerd. Kenmerken die aanspreken zijn:

- Frisse kleuren
- Groen, volwassen bomen
- Het plein

Nieuw Vennep Getsewoud

Getsewoud in Nieuw Vennep is ca. 7,800 m2 groot met 2 supermarkten. Het is een plein met op de kop appartementen boven winkels. Parkeren is eromheen georganiseerd. Kenmerken die aanspreken zijn:

- Het plein
- De horecavoorziening

Arnhem Schuijtgraaf

In Schuitgraaf Arnhem is een tijdelijk winkelcentrum gerealiseerd, die inmiddels ca. 10 jaar staat. Er is een AH em Hema gevestigd, en ook een school. Momenteel wordt druk gewerkt om een definitief winkelcentrum in de Schuitgraaf te realiseren. Het tijdelijk winkelcentrum zal dan worden afgebroken en de plek zal onderdeel vormen van de groene zone door Schuitgraaf. De uitstraling van het winkelcentrum is functioneel. Er wordt veel gebruikt gemaakt van de winkelvoorzieningen door de bewoners.

Voorzieningenhart De Klif

Sporttuin voor jong en oud

Spelen en ontmoeting

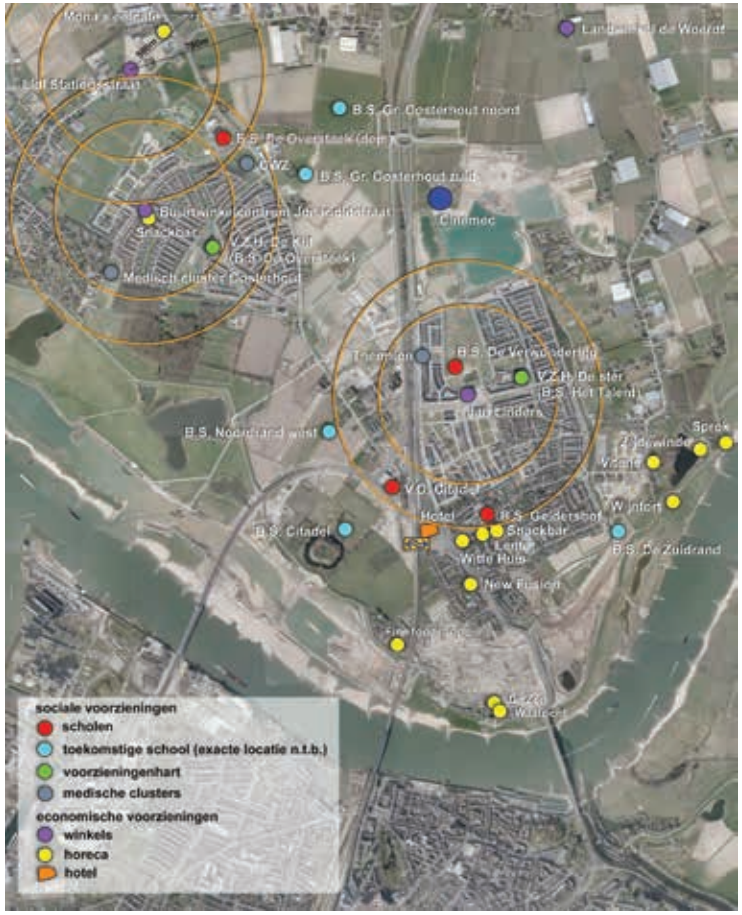

Voorzieningen in de Waalsprong

SOCIAAL MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN

Inleiding

De huidige voorzieningen in de Waalsprong zijn in beeld gebracht op onderstaande kaart. De gewenste toekomstige voorzieningen voor Hof van Holland e.o. zijn onderzocht door middel van interviews met beleidsmedewerkers van de gemeente Nijmegen (o.a. sport, onderwijs, spelen, maatschappelijk vastgoed, cultuur etc.). Het blijkt dat er in de Waalsprong al een flink aantal voorzieningen te vinden is.

Voorzieningenhart

Uit de interviews komt naar voren dat Hof van Holland e.o. de kans biedt om een centrale ontmoetingsplek te zijn voor alle bewoners van de Waalsprong. Met de omvang van Hof van Holland e.o. is een nieuw en derde voorzieningenhart in de Waalsprong wenselijk. Een voorzieningenhart zou gecombineerd moeten worden met diverse soorten maatschappelijke (niet-commerciële) voorzieningen, zoals dat ook in De Ster en De Klif gebeurd. Eén daarvan is een basisschool. Afhankelijk van de soorten woningen (en daarmee aantallen gezinnen) zal er in het Hof van Holland één basisschool en in het gebied Broodkorf / Woenderskamp één basisschool (500 leerlingen) moeten komen, met een gymzaal.

Een voorzieningenhart is centraal gelegen en makkelijk bereikbaar voor iedereen in de wijk, met name voor langzaam verkeer. In combinatie met een basisschool is het belangrijk dat het complex niet in de buurt ligt van een drukke weg of het spoor. Uit de interviews blijkt geen eenduidig beeld of het een meerwaarde biedt om een dergelijk voorzieningenhart te koppelen aan een winkelcentrum. Sommige sociaal maatschappelijke voorzieningen lenen zich wel heel goed om aan een winkelcentrum te koppelen, bijvoorbeeld een apotheek, huisartsenpost e.d.

Elkaar ontmoeten

Naast een voorzieningenhart zijn er ook andere kansen in het gebied zijn tot ontmoeting. Zo is er Fort Beneden Lent en uiteraard de waterkant van de Waal. Belangrijke elementen die wonen en leven in Hof van Holland e.o. speciaal kunnen maken.

Buitensportaccomodatie en gezonde leefomgeving

Kijkend naar de toekomstige ontwikkeling van de Waalsprong kan de vraag gesteld worden of er een extra buitensportaccomodatie nodig is. In fase 2 zal dit issue nader verkend worden.

Naast de bijzondere kenmerken in Hof van Holland e.o. , zal bij de inrichting van alle gebieden aandacht moeten zijn voor het creëren van een leefomgeving die gezond gedrag stimuleert en faciliteert. Creëer een openbare ruimte die uitnodigt voor ontmoeting en spelen. De auto moet geparkeerd worden maar gewezen wordt op creativiteit hierbij zodat de straat overzichtelijk blijft en er ruimte is om ook bij de eigen voordeur te spelen.

Een andere mogelijkheid om in het plan genoeg ruimte ‘over te laten’ om door bewoners eigen invulling aan het gebied te geven, als dan niet met tijdelijk bestemmen / bruikleen.

Voorzieningen voor jong én oud

De Waalsprong is een jonge wijk met veel gezinnen met kinderen. Kinderen worden groot en met name voor leeftijdsgroep 12+ is er weinig te doen in de Waalsprong. Op dit moment worden extra voorzieningen gerealiseerd in Lent en Oosterhout. Gezien de omvang en de demografie is ook in dit gebied aandacht nodig voor voorzieningen voor deze jongeren. Dit kan op verschillende manieren en plekken.
Tot slot blijkt uit de interviews dat er in het gebied in ieder geval één gezondheidscentrum met diverse zorgprofessionals (huisarts, fysio, apotheek) nodig zijn om de noodzakelijke zorg voor de bewoners te kunnen leveren.

WERKGELEGENHEID

Inleiding

Dit thema is kort onderzocht door middel van interviews en bureauonderzoek, maar zal in de conceptfase nog nader verkend moeten worden.

Grondexploitatie

In de grondexploitatie is voor Hof van Holland 5.000 m2 opgenomen voor kantoren. In de Structuurvisie Nijmegen 2013 is Knoop Lent, samen met Nijmegen CS als enige locaties aangewezen voor kantoren.
Uit interviews bleek ook het belang dat gehecht wordt aan werkgelegenheid in Hof van Holland e.o. Dit wordt gezien als een noodzakelijke bijdrage aan het creëren van levendigheid in het “hart”. Gedacht wordt aan consumentverzorgende werkgelegenheid, maar ook aan ZZP-ers die in Hof van Holland e.o een basis zouden kunnen hebben.

2 DE RUIMTE

Inleiding
Er is een onderzoek gedaan (door middel van bureau-onderzoek en locatiestudies) naar de ruimtelijke aspecten van het plangebied. De ruimtelijke analyse is opgebouwd uit de volgende onderdelen:
- Ligging plangebied en omgeving
- Cultuurhistorie en archeologie
- Groen en water
- Mobiliteit
- Duurzaamheid en energie
- Milieu aspecten (bodem, geluid, lucht, externe veiligheid)

Deze paragraaf wordt afgesloten met de ruimtelijke kansen.

Ligging Hof van Holland e.o.

Hof van Holland e.o. ligt op de overgang van de stad naar het Betuws landschap. De naam Hof van Holland e.o. is ontleend aan een herberg die ooit op de plek stond waar nu het fort Beneden Lent staat. Dit fort, gebouwd in 1862, heet inmiddels fort Hof van Holland en is een belangrijk kenmerk / icoon van de locatie Hof van Holland.

Staand op de dijk is de skyline van Nijmegen zichtbaar en blijkt de nabijheid van de stad. Belangrijke beeldkenmerken van de stad zijn de brug 'de Oversteek', de Honigtoren, de Spoorbrug, de St. Stevenstoren, de Waalbrug en straks de Handelskade en de Donjontoren. Het gebied Hof van Holland e.o. hoort dus niet alleen bij het dorp Lent maar ook bij de (historische) stad.

Een belangrijk verbindend element in het gebied is de dijk die van oost naar west loopt. De dijk bood van oudsher bescherming tegen het water maar ook, gezamenlijk met de forten, tegen de 'vijand'. Belangrijk is dat deze dijk gebruikt wordt om het Waalspronggebied in te kunnen. Tevens heeft het een functie als verbinding vanuit het nieuwe woongebied naar het recreatieve gebied van de uiterwaarden achter de dijk en het eiland Veur Lent.

Naast de stad is het gebied ook gericht op de dijk en uiterwaarden en daarmee indirect ook met de kade en het eiland Veur-Lent. Toch is het gebied ook door 'oude lijnen' zoals de Griftdijk (noordelijke richting), de Laauwikstraat- stationsplein (oostelijke richting) en de dijk (westelijke- en oostelijke richting) verbonden met de verdere omgeving. Dit ondanks de flink geproportioneerde verbindingswegen en barrières als de Graaf Alardsingel- de Oversteek en het spoor die het gebied begrenzen.

Ontwikkelingen grenzend aan het plangebied
Rondom het plangebied is volop activiteit te zien. Aan de noordzijde breidt het woongebied Oosterhout zich verder uit, rondom Knoop Lent is een nieuw NS-station en een verkeersknooppunt gerealiseerd, de nieuwe stadsbrug De Oversteek is al niet meer weg te denken en aan de overzijde van de Waal verschijnen op de Handelskade de eerste contouren van het nieuwe Waalfront.

Met het project 'Ruimte voor de Waal' ondergaat de Nijmeegse noordoever van de Waal een complete transformatie met een nevengeul, een eiland en een nieuwe dijk/kade die veel dichter tegen het 'dorp' Lent aan komt te liggen. Nabij het fort wordt een nieuwe brug aangelegd die Hof van Holland verbindt met het stadseiland (Zaligebrug). Op de westkant van het eiland is een evenemententerrein voorzien en wordt nagedacht over een verdere invulling met woningen.

Rondom Knoop Lent zullen verschillende voorzieningen verzameld worden, denk aan hotel Van de Valk. Vanuit deze 'knoop' wordt gedacht aan een corridor richting de nevengeul met naast wonen ook stedelijke functies. De kade in de Hoge Bongerd biedt uitgelezen mogelijkheden voor horeca en verblijfsactiviteiten (cultuur en recreatie). Ook op het eiland zijn mogelijkheden voor horeca, culturele evenementen en recreatie (water/natuur).

De ontwikkeling van Hof van Holland e.o. is gezien de ontwikkelingen in de omgeving geen geïsoleerde opgave.

Leisure mogelijkheden in de omgeving Hof van Holland e.o.

In de omgeving zijn veel recreatiemogelijkheden te vinden. Hof van Holland e.o ligt in een gebied waar nu en straks genoeg te doen is. De dijkteruglegging met de aanleg van de nevengeul en het stadseiland biedt een breed scala aan mogelijkheden, van roeien, kanoën, strand en evenementen, naast natuurlijk prachtige wandel- en fietsmogelijkheden. Bij de Hoge Bongerd (nieuwe kade) wordt horeca gerealiseerd, waarvan de plannen overigens nog gemaakt moeten worden. Datzelfde geld voor de invulling van het eiland Veur-Lent.
De Oosterhoutse Waarden zal in de toekomst opnieuw ingericht worden ten bate van natuurontwikkeling.
In Park Waaijenstein, wat grenst aan Woenderskamp is ruimte voor sport, spel, fietsen en wandelen.
Tot slot wordt de landschapszone aangelegd, waar diverse plassen ruimte bieden voor recreatie. De Oosterhoutseplas grenst aan het plangebied.

Wat verder weg maar zeker nog relevant voor Hof van Holland e.o. zijn ook nog het Park Lingezegen en de Gelderse Poort (natura 2000) te vinden.

Belangrijke cultuurhisorische aspecten

Cultuurhistorie

Het gebied herbergt enkele cultuurhistorische waardevolle elementen. Deze zijn in onderstaande kaart samengevat. Het gaat dan o.a. om het Fort Beneden Lent, de dwarskades, de Zaligestraat, de boomgaard, het buurtschap aan de Oosterhoutsedijk etc.

De cultuurhistorische waarden en veelal eeuwenoude structuurlijnen van het huidige landschap (in de vorm van wegen, dijken, kaden, waterlopen en kavelscheidingen) bieden kansen voor de nieuwe stedenbouwkundige inrichting en geeft identiteit aan het gebied. Daarbij kan aangesloten worden op de hoofdrichting van het landschap, die samenhangt met de landschappelijke ondergrond en het historisch watersysteem (bedijking en afwatering). Maar ook de relicten van fruitteelt en (glas)tuinbouw zijn een inspiratiebron voor de aanleg van nieuwe groene structuren en gebieden.

De ruimtelijke dragers van het gebied zoals de Griftdijk, Oosterhoutsedijk, Zaligestraat en Oosterhoutse wal zijn belangrijk als herkenningspunten en geven structuur aan het gebied.
Speciale aandacht verdient de Griftdijk. Dit is de ruggengraat van het gebied. Deze structuur bepaalt samen met de Oosterhoutsedijk, de Beneden Zeeg en de Kleine Pijp de hoofdrichting van het landschap. De Griftdijk is een logisch aanknopingspunt voor toekomstige ontwikkelingen. Datzelfde geldt ook voor de dwarskaden. De oriëntatie van deze structuren dwars op de hoofdrichting van het landschap kan als inspiratiebron dienen voor de stedenbouwkundige inrichting in de directe omgeving;

Topografische militaire kaart van 1845 - de gronden aan weerszijden van de Grift waren voornamelijk in gebruik als bouwland en boomgaard. In de zone langs de Oosterhoutsedijk lagen voornamelijk weilanden (bron: www.watwaswaar.nl)

Het beschermd rijksmonument fort Beneden-Lent vormt een markant element in het gebied. Het verdient daarom bijzondere aandacht en het biedt kansen voor herontwikkeling en mogelijk restauratie en ontsluiting.

Een aantal elementen zijn verder cultuurhistorisch waardevol. Het gaat dan om de defensiedijk, de overgang naar de buitenplaats Oosterhout en het gemeentelijk monument De Woenderskamp (boerderij ligt in de Waaijer).

Tot slot is het bebouwingscluster langs de Oosterhoutsedijk cultuurhistorisch waardevol. Deze dient op een goede wijze ingepast te worden in de planvorming.

Archeologie

Binnen het plangebied hebben al sinds de prehistorie mensen gewoond. Sporen van hun aanwezigheid zijn archeologisch teruggevonden. De locatie Hof van Holland e.o. is daarmee een archeologisch rijk gebied. In het plangebied moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van archeologische resten, daterend van de Prehistorie tot de Middeleeuwen. Er zijn een aantal plekken die een hoge verwachtingswaarde kennen. De rest van het plangebied heeft de archeologische verwachtingswaarde 1 gekregen. Dat wil zeggen dat er een lage tot middelhoge archeologische verwachting geldt voor het gebied en dat nog onvoldoende bekend is wat er nog aan archeologische resten aanwezig is. Dit kan betekenen dat dit leidt tot extra kosten bij de ontwikkeling van het gebied. Bij de ontwikkeling van het gebied dient archeologisch onderzoek plaats te vinden.

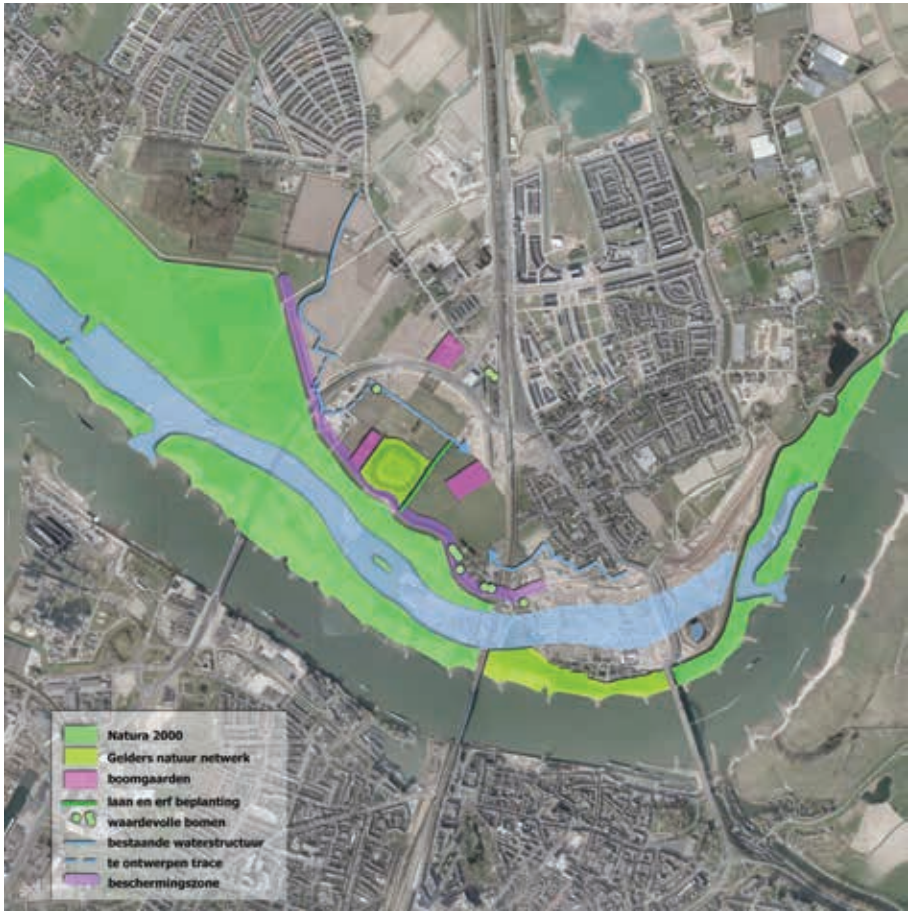

Belangrijkse groene en blauwe aspecten

Groen en water

De uiterwaarden die direct aan het plangebied grenzen zijn beschermd als natuurgebieden met Europese waarde (Natura 2000). Enerzijds is dit een belemmering omdat de hoofddoelstelling van deze gebieden is om de aanwezige natuur te beschermen en uit te breiden. Dit brengt gebruiksbeperkingen in en om het gebied met zich mee. Anderzijds is de aanwezigheid van het natuurgebied een groot pluspunt voor de ontwikkeling van de wijk, omdat er maar weinig woonwijken in Nederland zijn waar dit type natuur net om de hoek ligt. Het gebied wordt ingericht in het project "Ruimte voor de Waal".
Het bestemmingsplan laat redelijk veel activiteiten toe, van dagrecreatie tot de vestiging van een drietal (seizoensgebonden) horecapunten en een evenemententerrein.
In de planvorming zal de "externe werking"; de invloed van dit plan op het natuurgebied, verantwoord moeten worden.

Fort Hof van Holland

Het Fort Hof van Holland is behalve een cultuurhistorisch monument ook vanwege haar natuurwaarde beschermd. De bescherming strekt zich uit tot en met de buitenzijde van de grachten van het fort.

Bestaand groen, monumentale/waardevolle bomen

Het bestaande groen in het plangebied betreft vooral de beplanting langs de Zalige straat, de nog bestaande boomgaard in het westen van het plangebied en de knotwilgen langs de Rietgraaf. Dit groen heeft geen sterke beschermde status.

fietsstraat

Graaf Alardsingel

Belangrijkste mobiliteits aspecten

Fauna
In het gebied komen mogelijk diverse beschermde (dier-)soorten voor. Voor het nieuwe bestemmingsplan zal een inventarisatie gemaakt moeten worden. Voor de steenuil is een stappenplan gemaakt om biotopen voor deze dieren in andere gebiedsdelen te maken, zodat ze weg kunnen trekken. Dit aspect verdient nader onderzoek in de vervolgfasen.

Water
Buitendijks is het project Ruimte voor de Waal in uitvoering. Dit project voorziet onder meer in de aanleg van een nevengeul in de uiterwaarden. Hierdoor zal de kweldruk in een deel van het gebied iets toenemen. Als hier zonder aanpassingen van het maaiveld gebouwd wordt, bestaat bij hoogwater kan op wateroverlast (water op het maaiveld).

Het gebied wordt ontwaterd door watergangen die onder invloed van de Waal staan. Voor de Waalsprong is een duurzaam watersysteem voorzien. Essentie van het systeem is dat zoveel mogelijk regenwater wordt afgekoppeld en via oppervlakkige afstroming naar watergangen (singels) wordt gevoerd. Deze singels stromen naar bergingsplassen in de Waalsprong. Het water in de plassen wordt gebruikt om de verdamping en wegzijging in droge tijden aan te vullen.

De aanleg van het watersysteem door dit plangebied vormt de laatste schakel in het complete Waalsprongsysteem. Het watersysteem in de Waalsprong heeft meerdere functies, niet alleen als technisch water, maar mogelijk ook al beeldbepalend element, als recreatiemogelijkheid en als ecologische structuur. Dit is een ontwerpopgave.

In het zuidoosten grenst het plangebied aan de Waalbandijk. Deze dijk is in beheer bij het Waterschap. Rond de dijk geldt een beschermingszone, waarin niet gebouwd mag worden. In veel gevallen mogen deze werkzaamheden niet plaatsvinden zonder toestemming van het waterschap. Voor de ontwikkeling van Hof van Holland e.o. zijn vooral de beschermingszone en kernzone van belang. Praktisch gezien is het niet toegestaan om in de kernzone bouwwerken op te richten. In de beschermingszone kan dit wel, maar onder voorwaarden.

Mobiliteit

In onderstaande afbeelding zijn de belangrijkste en strategische verkeersverbindingen in Noord weergegeven. De volgende wegen zijn aan te merken als wegen waarop het verkeer door dient te blijven rijden:
- A-15
- Prins Mauritssingel (PMS)
- Graaf Alardsingel (GAS)
- Splitsingspunt

Andere belangrijke wegen zijn:
- Griftdijk Noord
- Parmasingel, Lenterzijde
- Margaretha van Mechelenweg / (WPR)
- Weg door Woenderskamp (busbaan)

Hof van Holland wordt ontsloten door de Graaf Alardsingel (GAS) en aan de zuidzijde door de Nevengeul/Oosterhoutsedijk. Uitgangspunt is om op de wegen in het gebied een snelheid van 30 Km/h te hanteren. De Oosterhoutsedijk zal vooral een functie ten behoeven van langzaam verkeer (fiets-voetganger) krijgen. Mogelijk met een aanvullende functie ten behoeve van aanwonenden.
De extra aantakking met de Hoge Bongerd biedt kansen voor de bereikbaarheid van het gebied. De logische “inprikkers” in het plangebied zijn:
- Fietstunnel Laauwikstraat
- Huidige busbaan door Woenderskamp (Italiestraat); uit te breiden met 50 Km/h auto + vrij liggende fietspaden)
- Margaretha van Mechelenweg (verlengde na Citadelcollege)
- Parmasingel

De logische ontsluiting van de Woenderskamp loopt via de Griftdijk, en de weg door Woenderskamp (busbaan). De wegen binnen het plangebied hebben vooral de uitstraling van een erftoegangsweg met een maximum snelheid van 30Km/h. De rol van de huidige busbaan door Woenderskamp behoeft nadere studie.

Het gebied kent reeds een aantal historische routes die ingericht zijn conform de eisen van duurzaam veilig (Griftdijk). Van recentere datum zijn de in de afgelopen jaren aangelegde snelfietsroutes. Het bieden van goede, veilige en hoogwaardige fietsvoorzieningen komen de uitstraling van het gebied ten goede en kunnen een dempend effect veroorzaken op het autobezit en gebruik.

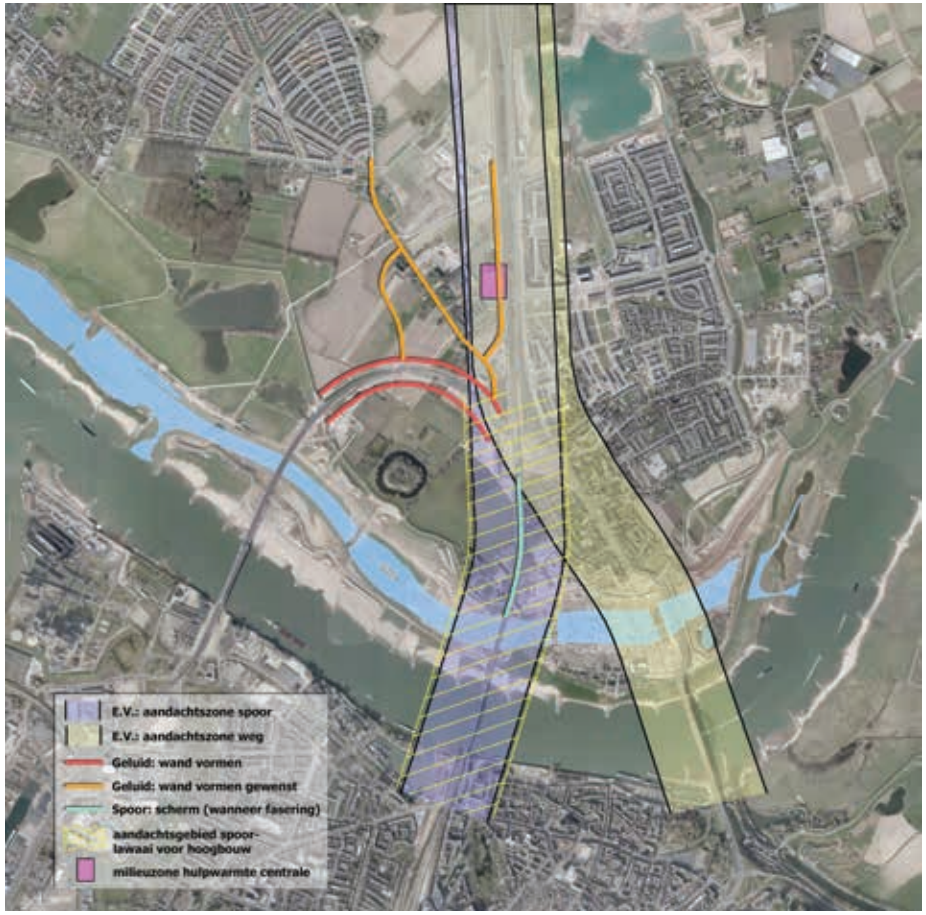

Belangrijkste milieu aspecten

Duurzaamheid en energie

Duurzaamheid staat centraal in de ontwikkeling van de Waalsprong. Dit vindt zijn uitdrukking in de opzet van de stedenbouwkundige structuren en de manier waarop er met aspecten als energie, water, bodem en lucht wordt omgegaan. Op stadsdeelniveau zijn vooral het watersysteem en de energievoorziening bepalende elementen voor duurzaamheid.

Kansen om als (extra) duurzame ontwikkeling gepositioneerd te worden:

- Door de directe ligging bij het station, de goede OV ontsluiting en de vele fietsroutes die hier samenkomen is dit gebied bij uitstek geschikt om (deels) autovrij of positief geformuleerd fiets georienteerd ontwikkeld te worden.
- warmtenet. Nijmegen wil energieneutraal worden en CO_2 besparen. Als basis voor een duurzame energievoorziening wordt er in de Waalsprong een warmtenet aangelegd. Dit net voorziet de Waalsprong van warm water voor ruimteverwarming en van warm tapwater. De warmte komt van de afvalverbranding ARN. Het projectgebied valt binnen het concessiegebied van de NUON voor het warmtenet. Aansluiten op het net is een verplichting.

Milieuaspecten

Bodemkwaliteit

Dit gedeelte van de Waalsprong had in het verleden vooral een agrarisch gebruik, met langs de Grift ook enkele bedrijven. Door dit gebruik zijn er in de bodem vervuilingen.
Het plangebied is deels opgehoogd met uit de Waalsprong vrijkomende grond.

Geluid

Op onderstaande kaart staan de belangrijkste conclusies over externe veiligheid en geluid. Nergens overschrijdt het geluid de maximaal toelaatbare waarden, maar wel de voorkeurswaarde. Hierdoor zijn extra procedures nodig (Hogere Waarden) om aan te kunnen bouwen. Het beleid is erop gericht hogere grenswaarden spaarzaam toe te staan. In deze berekeningen is rekening gehouden met toenemend verkeer als gevolg van het volbouwen van de Waalsprong.

Voor geluid zijn een aantal geluidsbronnen van belang, het gaat dan om het spoor, de Graaf Alardsingel, de Prins Mauritssingel en de Griftdijk. Bij deze wegen zijn wandvormen gewenst, die een afschermende werking hebben ten opzichte van de achterliggende bebouwing. Ook zijn hogere waarden nodig. Voor de wegen in de Waalsprong zijn afspraken gemaakt over de geluidsreductie op de hoofdwegenstructuur. Het spoor legt daarnaast een beperking op ten aanzien van hoogbouw. Hier zal bij het ontwerp rekening mee gehouden moeten worden.

Bij de eerstelijns bebouwing langs de spoorlijn Nijmegen-Arnhem wordt de voorkeurswaarde van de Wet geluidhinder overschreden. Het geluid vanaf het spoor zal beperkt worden door de aanleg van een scherm.

Externe veiligheid

Voor wat betreft externe veiligheid zijn de Prins Mauritssingel, het spoor en de propaantanks aan de percelen Oosterhoutsedijk 78 en Oosterhoutsedijk 90 van belang als bronnen. De contouren van de Waal en van de gasleidingen in het noorden vallen niet over het plangebied.

Het Plaatsgebonden Risico (PR) en het Groepsrisico (GR) van wegen, Waal en spoorweg zijn in de risicokaart opgenomen. Binnen de gearceerde gebieden moet de gebiedsontwikkeling in relatie tot externe veiligheid gemotiveerd worden en kunnen in principe geen zeer kwetsbare groepen zoals bejaarden en scholen gehuisvest worden.

Lucht

Het plan moet worden beoordeeld als bron van luchtverontreiniging door verkeersbewegingen én als te beschermen object tegen slechte luchtkwaliteit.
De Waalsprong is als plan opgenomen in het NSL (Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. Hierdoor hoeven voor wetgeving rond luchtkwaliteit ter plekke geen maatregelen genomen te worden om de uitstoot vanuit het plan te beperken, dit gebeurt op regionaal niveau.

Bedrijven en milieuzonering

In en rond het plangebied zijn geen bedrijven die een belemmering vormen voor de beoogde ontwikkeling. De aanwezige hinderlijke functies in het plangebied zullen verdwijnen of zijn al verdwenen met het oog op de planontwikkeling. Wel wordt er een hulpwarmtecentrale gevestigd met een hinderzone van 50 meter.

Samenvattend: ruimtelijke kansen

Uit de ruimtelijke analyse komt naar voren dat Hof van Holland e.o. belangrijke ruimtelijke kwaliteiten bezit die benut kunnen worden. Ook ligt het in een dynamische omgeving waarin veel gebeurt en te doen is. De Hoge Bongerd is een belangrijk nabijgelegen gebied voor Hof van Holland. Aansluiting van de nieuwe kade met het Hof van Holland is van belang. De bestaande dijk en de langzaam verkeer verbinding ter hoogte van het station Lent zijn er al, aan de 'randen' van het gebied.

Door de specifieke ligging van het plangebied (nabijheid station Lent, de dijk en de kade) zijn er kansen voor woonvormen die elders in de Waalsprong nog niet gerealiseerd zijn. De korte afstand van het gebied tot de dijk met zijn landschappelijke / recreatieve kwaliteiten is een fantastisch gegeven.

Naast bestaande karakteristieken (zoals de rietgraaf, oude linten, de dijk, de boomgaard en het fort) kunnen nieuwe sferen (plas bij Broodkorf, park bij Woenderskamp en de kade bij Hoge Bongerd) inspirerend zijn bij het nadenken over de nieuwe woonbuurten. De nabijheid van het station kan ook leiden tot een autoluwe buurt. Langs de dijk is er ruimte om woonvormen (gestapeld en grondgebonden) te realiseren, geïnspireerd op typologieën die kenmerkend zijn uit het verleden. Het beschermd rijksmonument fort Beneden-Lent vormt een markant element in het gebied. Het verdient daarom bijzondere aandacht en het biedt kansen voor herontwikkeling en mogelijk restauratie en ontsluiting. Er liggen hier kansen om interessante woonbuurten te maken die op een relatief korte loopafstand hiervan liggen.

Broodkorf is momenteel een gebeid met zeer diverse functies tussen het spoor en de Griftdijk. De Oosterhoutse plas is een potentieel interessante rand waaraan een woonbuurt gesitueerd zou kunnen worden. De specifieke ligging en reeds aanwezige functies geven aanleiding om na te denken over een specifiek concept voor dit gebied.

Tot slot is het bebouwingscluster langs de Oosterhoutsedijk cultuurhistorisch waardevol.

3 GRONDEXPLOITATIE

De ontwikkeling van de Waalsprong is in twee exploitaties verdeeld: de gemeentelijke grondexploitatie, waarin bedrijventerreinen, infrastructuur en natuurontwikkeling zijn opgenomen, en de grondexploitatie van de GEM Waalsprong. Hierin worden de woningbouwplannen verantwoord. Voor Hof van Holland e.o. is vooral de laatste van belang.

Het studiegebied valt binnen drie deelplannen van de grondexploitatie GEM Waalsprong: Hof van Holland, Broodkorf en Woenderskamp.

Daarbinnen worden woningen en overige functies gerealiseerd. Dit genereert opbrengsten. Om dit mogelijk te maken zijn, en worden, kosten gemaakt, o.a. voor verwerving, bouw- en woonrijp maken, plankosten en rente. In totaal zijn er in de deelplannen Hof van Holland, Broodkorf en Woenderskamp 3.833 woningen voorzien.

Fasering woningbouw	aantal	fasering
Hof v Holland (vlek 38)	2.164	2018-2026
Broodkorf (vlek 36)	477	2023-2028
Woenderskamp (vlek 37)	1.192	2023-2028
	3.833	

Het deelplan Hof van Holland heeft een woningdichtheid van 57 woningen per ha. Voor het deelplan Broodkorf wordt uitgegaan van 30 woningen per ha. Voor Woenderskamp 40 woningen per ha.

Programma niet-wonen

Naast woningen worden er in de huidige grondexploitatie ook andere functies voorzien in de drie deelplannen. Deze zijn in onderstaande tabel opgenomen. De realisatie van dit programma is over dezelfde jaren als de woningbouw verdeeld. De bijzondere voorziening in Woenderskamp betreft sociaal maatschappelijke voorziening zoals een school en voorzieningenhart.

Niet-woningbouw	aantal (m2)
Hof van Holland	
winkels	20.000
horeca	2.000
GDV	
leisure	
kantoren	5.000
bedrijven	4.000
bijz. voorzieningen	14.100
Broodkorf	
bedrijven (gerealiseerd)	2.732
Woenderskamp	
bijz. voorziening	9.689

Risico's

Het ontwikkelen van deelplannen van de GEM Waalsprong van deze omvang brengt ook risico's met zich mee. Er is een risicoanalyse gemaakt op totaal niveau van de Waalsprong. Daarin zijn een lager percentage uitgeefbaar (en dus minder programma), de opbrengstontwikkeling (indexatie) en het afzettempo (met name voor appartementen) de grootste risico's.

Op basis van de analyses en de gesprekken komen 2 risico's nadrukkelijk naar voren:

- Er is een eerste verkenning uitgevoerd naar het winkelareaal in Hof van Holland e.o. In de detailhandelsvisie die naar verwachting medio 2015 gepresenteerd zal kunnen worden, zal hier nader op in gaan. Ook zal dan meer duidelijkheid zijn over de visie van winkellocaties in de Waalsprong. De eerste verkenning laat wel zien dat het winkelareaal fors lager ligt dan waar in de grondexploitatie is uitgegaan. Weliswaar komt er bij minder winkelprogramma wel ruimte vrij voor ander programma, maar met naar verwachting een lagere opbrengst.
- In de grondexploitatie is voor het plangebied uitgegaan van de realisatie een substantieel aandeel appartementen, met name in Hof van Holland. Marktonderzoeken geven aan dat er flinke vraag is naar appartementen. Gesprekken met marktpartijen geven een beeld dat de geprognotiseerde aantallen appartementen in de grondexploitatie behoorlijk ambitieus is. De signalen uit de markt en de onderzoeken liggen niet op 1 lijn. De verwachting op dit moment dat een deel van het appartementenprogramma erg ambitieus is. Indien de feitelijke realisatie van appartementen minder wordt dan in de grondexploitatie is opgenomen hoeven er ook minder gebouwde parkeervoorzieningen gerealiseerd worden. Het saldo van de grondexploitatie zal dan echter nog wel verslechteren.

In de grondexploitatie is uitgegaan van de handhaving van een aantal bestaande elementen/kwaliteiten (bijvoorbeeld fort beneden Lent, buurtschap aan de Oosterhoutse dijk). Het handhaven en inpassen van alle cultuurhistorische waardevolle elementen en alle ambities rond groen en water zullen leiden tot een verslechtering verslechtering van de grondexploitatie (bijvoorbeeld de kersen boomgaard aan de zalige straat, boomgaard nabij het fort.

Brief aan de raad - Fase 1 Plan van Aanpak Hof van Holland Broodkorf . . .

Brief aan de raad - Tussenrapportage NEC huurbetaling en verkoop Stadion

Vastgoed, Sport en Accommodaties

Ingekomen stuk D10 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Streekweg 21
6537 TR Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	VA05/15.0002539	Bet Ratering
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
tussenrapportage NEC huurbetaling en verkoop		(024) 3299219

Geachte leden van de gemeenteraad,

In een brief van 9 februari jl. hebben wij aangekondigd u met tussenrapportages te informeren over het verloop van het onderhandelingstraject met NEC. Deze toezegging staat in onze ontvangstbevestiging van uw (niet openbare) wensen en bedenkingen van 17 december jl., die op hun beurt door u zijn geformuleerd na de informatiebijeenkomst met uw gemeenteraad op 1 december jl. en de kamerbesprekingen die vervolgens hebben plaatsgevonden op 3 en 10 december. Hierbij ontvangt u onze eerste tussenrapportage.

Na december hebben wij een eigen onderhandelingsteam ingericht, bestaande uit het gemeentelijk afdelingshoofd van Vastgoed, Sport en Accommodaties (verder VSA), een strategisch adviseur van de afdeling VSA en met als voorzitter onze stadsadvocaat. Ook NEC heeft een onderhandelingsteam samengesteld. Dit team bestaat, zoals het er nu naar uitziet, uit de algemeen directeur, ondersteund door externen.

Een vlot verloop van de onderhandelingen is gebaat bij vertrouwelijkheid. Beide onderhandelingsdelegaties en hun directe achterban hebben toegezegd zich te houden aan een geheimhoudingsplicht en zullen hiertoe een verklaring ondertekenen.

Op 28 januari is een bestuurlijk overleg gehouden als start van het onderhandelingsproces. In dit overleg is onder andere afgesproken twee sporen te bewandelen, namelijk enerzijds de lopende huurverplichtingen en anderzijds de verkoop.
Het verloop van de onderhandelingen sinds 2012 –het jaar waarin de motie tot onderzoek verkoop Goffertstadion is ingediend- heeft ons ertoe gebracht te werken met een verkenner. Dit is een onafhankelijke derde, die boven de partijen staat en versnelling in het proces kan brengen. De verkenner maakt voorafgaand aan de daadwerkelijke onderhandelingen een inventarisatie van alle onderhandelingspunten en opvattingen.

In februari is gesproken met een tweetal potentiële kandidaten voor de functie van verkenner. Eind februari is gekozen voor partner en senior-adviseur Rodney Weterings van

Brief aan de raad - Tussenrapportage NEC huurbetaling en verkoop Stadion

Gemeente Nijmegen
Vastgoed, Sport en Accommodaties

organisatiebureau Fraey, die als oud-wethouder in Den Bosch en Tilburg veel bestuurlijke ervaring heeft.

De verkenner, die eveneens gehouden is aan een geheimhoudingsplicht, rondt naar verwachting begin april de inventarisatie af. Wij verzoeken u, middels een apart raadsvoorstel, de verkenner kennis te laten nemen van uw geheime wensen en bedenkingen.
De oplevering van de rapportage van de verkenner valt nagenoeg samen met het moment dat er ook definitieve duidelijkheid is over de promotie van NEC naar de eredivisie.

De daadwerkelijke onderhandelingen over verkoop starten na de verkenningsfase, in de maanden april en mei. Ingezet wordt op een zo spoedig mogelijk verloop van het proces om tot verkoop te komen, bij voorkeur nog voor de zomer.

Wij hebben NEC voor het seizoen 2014-2015 uitstel van huurbetaling gegeven tot 1 juli aanstaande. Per 1 juli aanstaande is NEC huur verschuldigd voor het nieuwe seizoen. We maken afspraken over de resterende achterstallige huur, tenzij het stadion daarvóór verkocht wordt.

Eerder al hebben we met u gedeeld dat wij overeenstemming hebben met NEC over de betaling van alle huren vanaf januari 2014 tot aan degradatie. Van de zes afgesproken termijnen zijn er inmiddels drie, conform afspraak binnen.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

Economie
Economische Ontwikkeling

Ingekomen stuk D11 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 95 80
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Verzenddatum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	EZ20/15.0003174	Ilse Nieskens/Kristiaan Laumen
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Startnotitie "Binnenstad van de toekomst"		(024) 3299748

Geachte leden van de Raad,

De Binnenstad is altijd in ontwikkeling en onderhevig aan zowel nationale als lokale trends en factoren. De retailsector staat onder druk, zowel op lokaal als op landelijk niveau. Oorzaken zijn divers. Een krimpende vraag naar winkelvastgoed gecombineerd met een overaanbod aan winkelruimte is het gevolg. Deze ontwikkeling is ook zichtbaar in de Nijmeegse Binnenstad. De leegstand van winkelpanden vraagt om aandacht.

Leegstand kent verschillende negatieve gevolgen. Verloedering van leegstaande panden heeft een negatieve impact op het verblijfsklimaat in het centrum. Leegstand is van invloed op de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de Binnenstad voor vestiging en bezoek. Leegstand biedt ook kansen. Zo ontstaat er ruimte voor vernieuwing in het centrum.

De aanpak van leegstand in de Binnenstad is benoemd als door ons College benoemd als één van de drie pijlers als het gaat om de Agenda van de Binnenstad. Nu al zijn projecten in uitvoering gericht op aanpak van de leegstand, maar we willen nog verder gaan.
In bijgevoegde startnotitie “Binnenstad van de toekomst” worden uitgangspunten, koers en stappen benoemd om te komen tot een Visie op transformatie in de Binnenstad en een Aanpak van de leegstand in de binnenstad

Graag leggen we de volgende vragen over de startnotitie aan u voor:
- Kunt u zich vinden in de uitgangspunten van de startnotitie? Zijn deze volledig?
- In de startnotitie worden de verschillende stappen richting Visie en Plan van Aanpak aangegeven. Zijn we daarbij volledig geweest?
- In de startnotitie wordt een eerste overzicht van mogelijke instrumenten gepresenteerd. Heeft u hierop nog aanvullingen of suggesties?

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

Gemeente Nijmegen
Economie
Economische Ontwikkeling

Vervolgvel
1

Wij zijn benieuwd naar uw ideeën en opvattingen en zullen daarover- indien door u gewenst- tijdens de Politieke Avond met u van gedachten wisselen.

Hoogachtend,

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage: startnotitie

Binnenstad van de toekomst

Startnotitie Visie op transformatie van de Binnenstad en Aanpak van de leegstand

Programma Economie en Werk

maart 2015

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

Inhoudsopgave

1 Aanleiding 2

2 Projectdoel, eindresultaat en uitgangspunten 3

3 Trends en ontwikkelingen 5

4 Voorlopige koers en richting 8

5 Planning 14

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

1 Aanleiding

De Binnenstad is het visitekaartje van de stad. We komen er graag en vaak. Om te winkelen, elkaar te ontmoeten, te recreëren en om te werken of wonen. De Binnenstad is "the place to meet". Hier is meer dan 100.000 vierkante meter aan winkels en horeca gevestigd, tref je de belangrijkste culturele instellingen aan en vinden vele evenementen plaats. In Nijmegen kunnen we dan ook spreken van een aantrekkelijke Binnenstad.

De Binnenstad is altijd in ontwikkeling en onderhevig aan zowel nationale als lokale trends en factoren. Zo zien we dat het winkelareaal krimpt en dat de bouwinvesteringen op dit moment relatief laag zijn. Tegelijkertijd is het aanbod en de ambiance van de Binnenstad de afgelopen jaren verder verbeterd. De retailsector staat onder druk, zowel op lokaal als op landelijk niveau. Oorzaken zijn divers: zo besteden consumenten minder en neemt de verkoop via internet toe. Een krimpende vraag naar winkelvastgoed gecombineerd met een overaanbod aan winkelruimte is het gevolg. Deze ontwikkeling is ook zichtbaar in de Nijmeegse Binnenstad.

Recente cijfers laten zien dat de leegstand in de Binnenstad om aandacht vraagt. Vooral in bepaalde gebieden buiten het A1-winkel-gebied (de ring- en/of aanloopstraten) is de leegstand duidelijk zichtbaar. Leegstand kent verschillende negatieve gevolgen. Verloedering van leegstaande panden heeft een negatieve impact op het verblijfsklimaat in het centrum. Leegstand is van invloed op de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de Binnenstad voor vestiging en bezoek. Leegstand biedt echter ook kansen. Zo ontstaat er ruimte voor vernieuwing in het centrum.

De Binnenstad van Nijmegen vraagt om speciale aandacht. In het coalitieakkoord 2014-2018 wordt dit erkend. In het Coalitieakkoord 'Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend' hebben we de ambities opgenomen voor de Binnenstad. In de recent gepresenteerde Agenda voor de Binnenstad is de aanpak van de leegstand als één van de drie pijlers van beleid voor de komende periode benoemd. Met deze startnotitie willen we u meenemen in het traject rond de 'Visie op transformatie van de Binnenstad en een Aanpak van de leegstand'.

2 Projectdoel, eindresultaat en uitgangspunten

Projectdoel

Doel van deze startnotitie is de Raad betrekken bij het proces rond de totstand koming van een Visie op Transformatie van de Binnenstad en een aanpak van de leegstand.
De afgelopen tijd is al gewerkt aan aanpak van de leegstand in de binnenstad. De analyse-fase is in uitvoering. Diverse projecten gericht op aanpak van de leegstand zijn al opgepakt. Met deze startnotitie willen we de Raad meenemen in voorlopige koers en richting.

We werken toe naar een complete, compacte nota waarin een goed beeld wordt geschetst hoe de Binnenstad er voor staat, wat er beter kan en hoe we dit gaan bewerkstelligen. De focus ligt daarbij op de aanpak van leegstand in de Binnenstad.
De Binnenstad van Nijmegen heeft lange tijd onder het gemiddelde leegstandspercentage van vergelijkbare steden gezeten. Op dit moment zitten we net iets boven dit gemiddelde. Leegstand wordt deels bepaald door algemene, landelijke ontwikkelingen, waar ook Nijmegen last van heeft. Tegelijkertijd wordt leegstand ook bepaald door lokale factoren die wel beïnvloedbaar zijn.

Eindresultaat:
De nota "Binnenstad van de Toekomst":

- Geeft een analyse van de belangrijkste ontwikkelingen en beleidskaders op het gebied van transformatie van binnensteden.
- Analyseert de specifieke situatie in de Nijmeegse Binnenstad. Daarbij wordt zowel gekeken naar het totale gebied, de directe omgeving als naar de verschillende deelgebieden van de Binnenstad.
- Geeft een visie op de toekomst: waar gaan we met de Binnenstad naar toe? Wat zijn de kansen en bedreigingen?
- Mondt uit in een Plan van Aanpak: wat gaan we doen?

Uitgangspunten

Binnenstad van Nijmegen centraal
Tot de Binnenstad wordt het gebied tussen de singels, het spoor en de Waal gerekend. Er zijn echter ook gebieden die net buiten deze afbakening vallen, maar wel grenzen aan de Binnenstad en van invloed zijn op het centrum. Neem als voorbeeld het gehele gebied aan de overzijde van de Waal (Dijkteruglegging) of de westzijde van het station. Ze vallen binnen de directe invloedssfeer van het centrum en worden indien van belang meegenomen in de Visie.

Missie: aantrekken van nog meer bezoekers, die langer blijven.

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

In de Agenda voor de Binnenstad heeft ons College haar missie, ambities en doelen neergelegd. Haar missie is om meer bezoekers naar de Binnenstad te trekken en ervoor te zorgen dat deze bezoekers langer blijven. Als ambitie hebben wij geformuleerd dat de Binnenstad hét centrumgebied blijft voor de stad Nijmegen. Ook willen wij het tranformatie-proces van “Place to Buy”naar “Place to meet” faciliteren en ondersteunen waar nodig is. Tegelijkertijd willen we ruimte bieden voor vernieuwing en een actieve aanpak van de leegstand. Aanpak van leegstand is één van de centrale thema’s in de Agenda.

Focus op Economie en Ruimte
In de Binnenstad komen diverse beleidsvelden samen. Denk aan economie, ruimtelijke ontwikkeling, cultuur, wonen, evenementen en citymarketing. De nadruk in deze notitie ligt op de aanpak van leegstand in de Binnenstad. We zien dat de leegstand zich vooral manifesteert in panden waarin voorheen vooral retail gevestigd was.
In deze notitie staat dan ook de ruimtelijke en economische invalshoek centraal. Indien van toepassing worden uiteraard wel andere beleidsvelden als bijvoorbeeld “wonen”, “cultuur” of “cultuurhistorie” betrokken.

Samenwerken met partners
In de Binnenstad zijn diverse partijen actief. Het gaat hierbij o.a. om de ondernemers, vastgoedeigenaren, bezoekers en bewoners. Deels zijn deze partijen georganiseerd, o.a. in het Huis voor de Binnenstad, het Bewonersplatform Centrum Nijmegen, Cultureel Netwerk Nijmegen en ondernemersverenigingen in de Binnenstad. Insteek is om een Visie op te stellen die in samenwerking met de diverse partijen in de Binnenstad vorm zal worden gegeven.

Binnenstad zien als onderdeel van stad en regio
Ontwikkelingen in de binnenstad staan niet op zichzelf, maar maken onderdeel uit van de gehele voorzieningenstructuur in Nijmegen en de voorzieningenstructuur in de regio. Parallel aan het traject van de binnenstad loopt het traject rond de totstandkoming van een nieuwe detailhandelsstructuurvisie voor de gehele stad. Daarnaast wordt op korte termijn de detailhandelsmonitor van de Stadsregio gepresenteerd. Hierin worden winkelmeters van Nijmegen geplaatst in perspectief van de regio.

Specifieke aandacht voor deelgebieden
Er is momenteel bijzondere aandacht voor bepaalde deelgebieden in de binnenstad. Zo wordt voor de Waalkade gewerkt aan een integrale toekomstvisie voor het gebied inclusief visieontwikkeling in samenhang met het toekomstig eiland. Andere specifiek deelgebieden zijn de Bloemerstraat-Smetiusstraat en het Stationsgebied. Er vindt regelmatige afstemming plaats met de trajecten rond deze specifieke deelgebieden en de meer algemene Visie op transformatie van de Binnenstad.

3 Trends en ontwikkelingen

De huidige detailhandelsstructuur is onderhevig aan verschillende trends en ontwikkelingen. In deze startnotitie zijn alleen de belangrijkste landelijke trends en ontwikkelingen opgenomen. Deze trends en ontwikkelingen worden in de uiteindelijke visie verder beschreven en gekoppeld aan de lokale Nijmeegse situatie.

Economische stagnatie
De detailhandelsomzet krimpt en groeit in meer of mindere mate mee met de economische conjunctuur. Momenteel zien we een duidelijke afname in de detailhandelsbestedingen. Sinds 2008 is volgens cijfers van het CBS de omzet van de detailhandel dalende. De *food* sector blijft weliswaar groeien; de *non-food* sector neemt nog steeds af.

Leegstand in stedelijke centra
De toename van de leegstand in winkelgebieden is een duidelijke trend. Steeds meer panden staan structureel leeg. De toenemende leegstand in winkelgebieden zorgt voor angst voor uithollende binnensteden. Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) onderscheidt leegstand in binnensteden zich niet veel van leegstand in andere delen van de stad. Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van het leegstandspercentage winkels (WVO) per gebiedscategorie zien. Leegstand neemt nog steeds toe; het verschil tussen binnensteden en andere gebieden wordt minder.

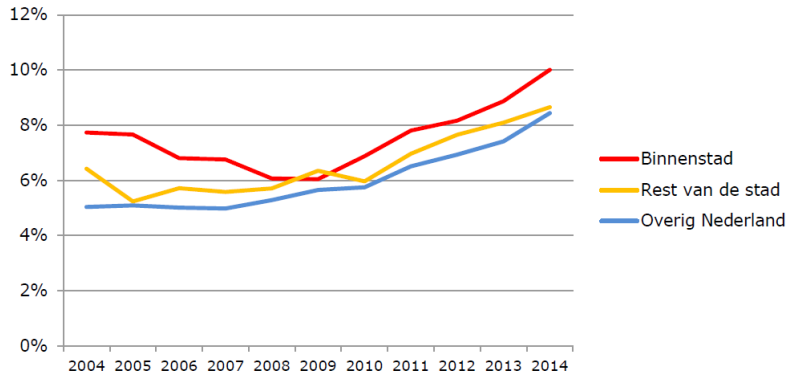

Ontwikkeling landelijke leegstand volgens het PBL

Frictie tussen vraag en aanbod winkelpanden
Door schaalvergroting in de detailhandel is de vraag naar grotere panden toegenomen en staan kleinere panden vaker leeg. Tegelijkertijd vervullen kleine panden vaak een broedplaats-functie: startende bedrijven beginnen in kleine panden en stromen door naar grotere of beëindigen hun zaak. Om goed aan te sluiten op de vraag naar panden is een goede mix van grotere en kleinere panden van belang.

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

Structurele leegstand of frictie leegstand
Om te kunnen bepalen of leegstand daadwerkelijk een probleem is, is categorisering naar duur van leegstand van belang. Leegstand van minder dan één jaar benoemen we als frictieleegstand. Deze leegstand is heel gezond voor vastgoedmarkten. Frictieleegstand zit zo rond de 3% en zorgt ervoor dat mensen die op zoek zijn naar vastgoed deze snel kunnen betrekken. Panden staan langdurig leeg wanneer ze tussen de één en drie jaar leegstaan. Daarnaast kennen we structurele leegstand. Dit is leegstand die al langer dan drie jaar aanhoud. Deze leegstand is vaak problematisch en komt daardoor in aanmerking voor transformatie of soms zelfs sloop. In binnensteden zien we duidelijk dat de structurele leegstand zich concentreert in aanloopstraten (B- en C- circuit).

Winkelmeters maken plaats voor horeca, ambacht,cultuur en wonen
Binnensteden blijven bezoekers trekken omdat er altijd wat te beleven valt. Bezoekers blijven naar de binnenstad gaan om gebruik te maken van aantrekkelijk horeca of cultuur. Wonen in de binnenstad is nog steeds populair. Ambachtelijke bedrijfjes zoeken de binnenstad op als vestigingsplaats. Kansen voor de binnensteden liggen dan ook in het mogelijk maken voor andere functies om zich te vestigen in de binnenstad.

Huurrecht inflexibel
Een vaak gehoorde verklaring onder winkeliers voor de toename van leegstand is het huurrecht. Dit huurrecht wordt te inflexibel gevonden. Zo zouden vastgoedpartijen over moeten gaan op bijvoorbeeld omzetgerelateerde huur.

Versnipperd eigendom
Een ander institutioneel fenomeen dat transformatie van winkelgebieden in de weg staat is het verschil in pandeigenaren en versnipperd eigendom. Het is dan ook van belang om onderscheid te maken tussen de grote institutionele beleggers en de lokale pandeigenaren. Versnipperd eigendom bemoeilijkt het overleg tussen lokale partijen rond vastgoed.

Toename van het aantal faillissementen
Het negatieve economische klimaat heeft effect op het aantal winkelfaillissementen. In 2013 is het aantal winkels afgenomen met 1,3% ten opzichte van het vorige jaar. Dit zijn volgens cijfers van het HBD (Hoofd Bedrijfschap Detailhandel) ongeveer 940 winkels. Aan de andere kant veranderen ook de voorkeuren van de consumenten. Hierdoor doen sommige winkelformules het beter dan andere. Een algemene trend is dan ook dat de *lifecycle* van formules korter wordt.

Veranderende consumenteneisen
De eisen van de consument veranderen. Zo ligt het verwachtingspatroon van de consument hoog. De consument stelt hoge eisen aan comfort, sfeer en gezelligheid. De consument wil meer beleven in winkelgebieden. De toegenomen mobiliteit zorgt dat het keuzepalet van bezoekers is veranderd. Consumenten oriënteren zich voornamelijk thuis op nieuwe aankopen. Door dit toegenomen referentiekader wordt de consument steeds kritischer ten aanzien van de aanbodkwaliteit en de keuzemogelijkheden. Consumenten stellen ook steeds hogere eisen aan bereikbaarheid en parkeren. Nederlanders geven ongeveer 43% van hun vrijetijdsbudget uit aan winkelen. Omdat winkelen steeds meer vrijetijdsbesteding wordt, waarderen consumenten een verruiming van de winkeltijden.

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

De demografische verandering van de Nederlandse bevolking heeft een sterk effect op de bestedingen in de detailhandel. Zo heeft het vergrijzend winkelend publiek andere interesses dan de jongere generaties.

Toename van internetverkoop
De toename van de internetverkopen heeft belangrijke gevolgen voor de fysieke winkel. De verwachting is dat de komende jaren de verkoop via internet gaat oplopen. Belangrijk is om rekening te houden met het feit dat niet elke branche even hard wordt geraakt. Zo worden reizen veel via internet verkocht, terwijl dit voor levensmiddelen weer niet geldt. In vergelijking met andere landen kopen Nederlanders relatief weinig via internet. Naast dat internet een bedreiging is voor bepaalde branches, is het optimaal gebruik van internet als verkoopkanaal natuurlijk ook een kans voor ondernemers om inkomsten te vergroten. De trend is dat zonder webwinkel het fysieke overleven van een winkel erg moeilijk is. Multichannel marketing kan worden gezien als een kans voor ondernemers.

Filiaalbedrijf in opmars
Het netwerk van filiaalbedrijven wordt steeds omvangrijker. In grote winkelstraten is bijvoorbeeld 80% van het winkelaanbod in handen van filiaalbedrijven. De verwachting is dat in de toekomst het aantal zelfstandige winkeliers afneemt en het aantal filiaalbedrijven toeneemt. Filiaalbedrijven vestigen zich vooral op A1 locaties. Zelfstandige winkeliers zijn meer aan de randen van het hoofdwinkelgebied terug te vinden. Hier zien we de tegentrend van de superspecialisatie. Steeds meer ondernemers ontdekken nog niet bewandelde paden in nichemarkten

Vergrijzing van het ondernemersbestand
Naast het feit dat de hele Nederlandse bevolking vergrijst, vergrijst natuurlijk ook het ondernemersbestand. Wanneer een ondernemer wil stoppen met zijn onderneming is vaak geen opvolging voor handen. Gevolg hiervan is dat eenmanszaken verdwijnen uit de Binnenstad.

4 Voorlopige koers en richting

Om te komen tot een visie worden de volgende stappen genomen:

Stap 1. Analyse

Om te kunnen bepalen wat exact de oorzaken en omvang van de leegstandsproblematiek in de Binnenstad zijn wordt een analyse gemaakt van de huidige situatie in de Binnenstad. Daarbij wordt zowel gekeken naar het totaalplaatje van de Binnenstad als naar de afzonderlijke deelgebieden in de Binnenstad.

Weerbaarheidsanalyse
Momenteel wordt door Adviesbureau BRO de Weerbaarheidsanalyse voor de Binnenstad geactualiseerd. De weerbaarheidsanalyse bestaat uit een algemeen gedeelte en een gedeelte dat inzoomt op de verschillende deelgebieden in het centrum. Het gaat hierbij om de deelgebieden:

- Kernwinkelgebied incl. nieuwbouw plein 1944.
- Mariënburg, Marikenstraat e.o.
- Lange en Stikke Hezelstraat, Houtstraat, e.o.
- Bloemerstraat, Smetiusstraat, In de Betouwstraat e.o.
- Tweede Walstraat, Van Welderenstraat, Van Broeckhuysenstraat e.o.
- Hertogstraat, Kelfkensbos, Van den Brugghenstraat e.o.
- Waalkade, Oude Haven e.o.

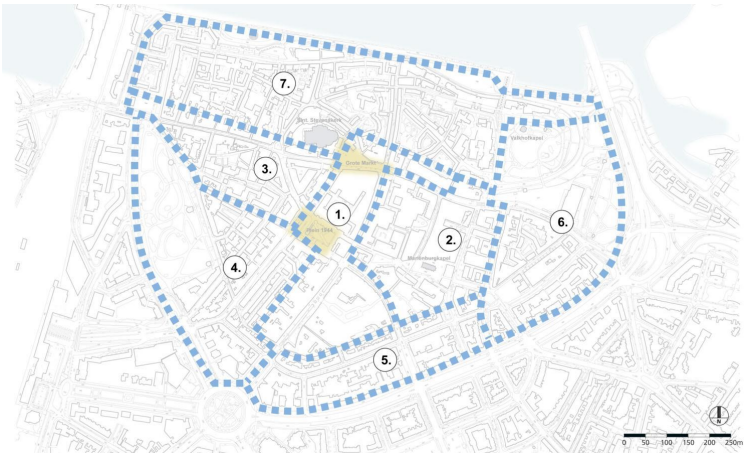

Kaart 1: Indeling gebieden BRO

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

In de Visie op transformatie van de Binnenstad zullen zowel voor de Binnenstad als geheel als voor de verschillende deelgebieden sterktes en zwakten worden benoemd en aanbevelingen worden gegeven.

Stadscentrummonitor
De afgelopen maanden zijn (onderzoeks)werkzaamheden uitgevoerd om te komen tot een nieuwe Stadscentrummonitor. Dit voorjaar komt de nieuwe Stadscentrummonitor beschikbaar. Deze monitor is een belangrijke graadmeter voor het economisch klimaat in de Binnenstad. De monitor bevat gegevens over passantenaantallen, bestedingen en investeringen in de Binnenstad. Tevens wordt de werkgelegenheidsontwikkeling gepresenteerd. Ten slotte bevat de monitor ook altijd het waarderingscijfer van bezoekers voor aanbod en ambiance in de Binnenstad. Resultaten van de Stadscentrummonitor worden meegenomen in de Visie op transformatie.

Locatus
Op basis van gegevens van Onderzoeksbureau Locatus kan de leegstand in de Binnenstad worden bepaald. We beschikken over leegstandscijfers voor zowel de gehele Binnenstad, als op straatniveau. De leegstandscijfers zullen op straatniveau worden gekoppeld aan de analyse van BRO op gebiedsniveau. Tevens levert Locatus gegevens aan over passantenaantallen, profielen van straten en branches in de Binnenstad. Ook deze gegevens worden gebruikt voor de analyse.

Het leegstandspercentage (WVO) in Nijmegen ligt al jaren rond het gemiddelde van andere vergelijkbare kennissteden. In januari 2015 hebben we een leegstandspercentage van 10,6% WVO zuivere leegstand vastgesteld. Het gemiddelde van de kennissteden was op dat moment 9,5% WVO. Op zich zegt een algemeen leegstandscijfer niet zo heel veel. Interessanter is om te kijken naar de leegstand per deelgebied of straat. Op deze manier kan duidelijker worden gemaakt waar de problemen zich voordoen. Zo zien we voornamelijk leegstand in de B- en C- locaties. De A-locaties worden veel minder hard geraakt.

Binnenstad in recente beleidsdocumenten
De afgelopen jaren heeft de Binnenstad al centraal gestaan in beleid en bestemmingsplan:
- In 2012 zijn ruimere vestigingsregels voor belangrijkste sectoren in het centrum (horeca, dienstverlening, cultuur en ambacht) vastgesteld. Deze zijn vervolgens opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan Nijmegen Centrum. Verruiming van vestigingsregels heeft er onder meer toegeleid dat diverse dienstverlenende bedrijfjes als kappers, fietsenmakers, schoonheids- en massagesalons zich hebben gevestigd in de binnenstad.
- Op basis van de ‘Weerbaarheidsanalyse Binnenstad Nijmegen’ uit 2012 is het Actieplan “Economisch Offensief Binnenstad 2012-2015” opgesteld, met daarin een breed scala aan projecten. Deze projecten lopen uiteen van promotie & marketing, aanpak van de openbare ruimte tot aanpak van leegstand. De uitvoering van het Actieplan loopt nog.
- In de Structuurvisie voor Nijmegen (2013) staat het belang van het verbinden van bewoners en bedrijven aan de stad centraal. Er wordt in de visie al gesignaleerd dat winkelmeters onder druk staan en gewerkt dient te worden richting een

compacter stadscentrum. Ook het karakter van de Binnenstad verandert. Zo moet meer ingezet worden op recreatieve functies die verblijven en beleven faciliteren. De ontwikkeling van de Bloemer/Smetiusstraat als tweede entree van de Binnenstad wordt genoemd.
- In de 'Stads- en Wijkmonitor 2014' wordt de staat van de stad en deelgebieden daarbinnen beschreven op basis van statistische gegevens. In de monitor komt naar voren dat de ongunstige gevolgen van de crisis steeds sterker waar te nemen zijn. Zorgelijk is de achteruitgang van de sociale economische situatie van veel huishoudens. Zeker wanneer dit gecombineerd wordt met het feit dat veel bezoekers aan de Binnenstad uit Nijmegen zelf komen.
- Recentelijk is de Agenda voor de Binnenstad voorgelegd aan de Raad. Hierin is een aantal ambities met betrekking tot de Binnenstad opgenomen. Zo moet de Binnenstad geprofileerd worden als hét centrumgebied van Nijmegen met een sterke positie in de regio. Het transformatieproces van "place to buy" naar "place to meet" wordt gefaciliteerd en ondersteund waar dat nodig is.

Landelijke onderzoeken en best practices
Niet alleen Nijmegen kampt met de negatieve effecten van leegstand, ook andere gemeenten werken aan een aanpak van de leegstand. Dit maakt dat we ook kennis van elders halen:
- Op dit moment is leegstand in winkelgebieden een belangrijk thema. Als gevolg hiervan worden veel landelijke onderzoeken op dit gebied gepresenteerd.
- Op landelijke schaal is de 'Leerkring Kantoren- en Winkelleegstand' voor G32 opgericht. In deze leerkring staat kennisuitwisseling tussen gemeenten centraal. In 2014 hebben de deelnemende gemeenten een bezoek gebracht aan de Nijmeegse Binnenstad. Kennis uit de Leerkring wordt als input voor de Visie gebruikt.
- Het Ministerie van EZ heeft recentelijk de 'Retailagenda' gepresenteerd met daarin aanbevelingen om een vernieuwende en kansrijke retailsector te creëren.
- Stichting Platform Binnenstadsmanagement. Dit is een platform, waarin gemeenten, retailers en binnenstadsorganisaties samenwerken. De nadruk ligt op kennisvergaring en –overdracht. Het Platform heeft bijvoorbeeld een belangrijke rol gespeeld bij de wetgeving rond de Bedrijven Investeringszones, ook voor binnensteden.
- We kijken naar wat andere gemeenten doen op het gebied van transformatie en aanpak leegstand. Zo hebben we al gesprekken gevoerd met de gemeenten Arnhem, 's Hertogenbosch en Doetinchem.

Stap 2. Visievorming

Na afronding van de analyse wordt deze voorgelegd aan deskundigen en stakeholders in de Binnenstad. Om tot een afgewogen visie te komen worden de volgende partijen betrokken:

Consultatie ondernemende partijen in de stad.
Tot de belangrijkste partijen in de Binnenstad, die geconsulteerd dienen te worden, kunnen ondernemers, pandeigenaren en bewoners worden gerekend. We interviewen

zowel individuele personen als de belangrijkste belangenorganisaties (o.a. Huis voor de Binnenstad, Koninklijke Horeca afd. Nijmegen, Bewonersplatform Centrum Nijmegen, Cultureel Netwerk Nijmegen, ondernemersorganisaties).

Werkgroep Vastgoed
De Werkgroep Vastgoed bestaat uit een vijftiental leden: o.a. grote vastgoedeigenaren, de banken, makelaars, Huis voor de Binnenstad, de Binnenstadsmanager en retailorganisaties. De Werkgroep staat onder voorzitterschap van professor van der Krabben van de RUN. Leden zijn benaderd om hun deskundigheid. In de Werkgroep staat het elkaar informeren centraal. De Werkgroep komt op regelmatige basis bij elkaar.

Rondetafelbijeenkomst met deskundigen
Er wordt een rondetafelbijeenkomst georganiseerd, waarvoor zowel lokale experts als landelijke deskundigen worden uitgenodigd.

Van consultatie naar visie
Op basis van analyse en consultatieronde wordt een visie opgesteld waarin we keuzes aangeven met betrekking tot zonering van de binnenstad, ontwikkelingsrichtingen van verschillende deelgebieden benoemen en een overzicht geven van acties gericht op aanpak van de leegstand. Hiermee willen we een transformatie-proces in gang zetten dat maakt dat beleven in de binnenstad meer centraal staat en de huidige leegstand verder wordt ingevuld.

Stap 3. Opstellen Plan van aanpak

In het Plan van Aanpak worden de instrumenten gepresenteerd die de komende periode worden ingezet om de leegstand aan te pakken. We kijken naar instrumenten die we nu al inzetten en beoordelen of deze nog steeds adequaat en actueel zijn. We vullen deze daarnaast nog aan met nieuwe instrumenten.

Instrumenten die nu al worden ingezet en worden gecontinueerd:

- We monitoren op regelmatige basis de leegstand in het centrum van Nijmegen (conform de motie “Ambitie voor de binnenstad, d.d. 18-3-2015). We maken daarbij gebruik van winkelinventarisaties van Locatus. Dit is in Nederland de meest gangbare bron van gegevens over (onder meer) detailhandelsleegstand. We vergelijken de Nijmeegse cijfers steeds met de vergelijkbare kennissteden Groningen, Enschede, Arnhem, Leiden, Tilburg, Eindhoven en Maastricht. Deze benchmark wordt nog aangevuld met de voorbeeldsteden Den Bosch, Maastricht, Haarlem en Breda. We hebben de ambitie om leegstand in de binnenstad zo terug te dringen dat het leegstandspercentage voor Nijmegen minimaal vergelijkbaar is met het gemiddelde van net genoemde steden. De gegevens zullen worden opgenomen in een leegstandsregister, waarover de Raad opregelmatige basis wordt geïnformeerd.
- Investeringsregeling wederopbouwpanden: momenteel is een investeringsregeling in werking voor de aanpak van gevels in de Binnenstad. Op basis van huidige ervaringen zal worden bekeken of continuering van deze regeling gewenst is.

- Bidbook: We hebben ervaring opgedaan met de presentatie van een Bidbook. Dit Bidbook is gemaakt om potentiële belangstellende te interesseren om zich in Nijmegen te vestigen. Het Bidbook is echter gedateerd en dient, indien we het ook in de toekomst willen gebruiken, te worden geactualiseerd.
- We zijn gestart met een Werkgroep Vastgoed, waarin we op regelmatige basis overleggen met de belangrijkste stakeholders rond vastgoed in de binnenstad.
- Het project 'Tussentijds' is in uitvoering. Dit is er op gericht pop-up's van bijzondere atelierwinkels, designshops, galeries en kunstramsj in Nijmegen te stimuleren.
- Ruimere regels voor vestiging: de afgelopen jaren is al een begin gemaakt met het verruimen van vestigingsmogelijkheden voor sectoren als commerciële dienstverlening, horeca en ambacht (notitie "Een bruisende Binnenstad" 2012). Deze ruimere vestigingsregels zijn opgenomen in het nieuwe bestemmingsplan Stadscentrum. Een optie is om deze ingezette lijn verder door te zetten en de vestigingsregels voor bepaalde sectoren nog verder te verruimen.

Nieuwe instrumenten die mogelijk kunnen worden ingezet:

- Opstellen van straatprofielen. Met deze profielen kunnen makelaars en ondernemers in een straat gerichter nieuwe initiatieven proberen aan te trekken.
- Inrichten van een Pandenbank, samen met het Huis voor de Binnenstad. Het doel van een pandenbank is het koppelen van bestaande informatiebronnen om zo tot een meer doorzichtige vastgoedmarkt te komen. De pandenbank is gericht op ondernemers die willen verplaatsen en nieuwe of startende ondernemers die een pand zoeken. Een optie is om een link te leggen met het al bestaande Makelpunt van de gemeente.
- Oprichten van een Vereniging van Eigenaren. Het Huis voor de Binnenstad heeft het initiatief op zich genomen om een Vereniging van Eigenaren op te gaan richten. Met de komst van deze VVE Binnenstad (als onderdeel van het Huis voor de Binnenstad) wordt communicatie richting vastgoedpartijen in de Binnenstad gestroomlijnd en daardoor eenvoudiger.
- Acquisitie: door Acquisitie kunnen nieuwe bedrijven worden aangetrokken die een toevoeging vormen op het Binnenstadaanbod van Nijmegen. Vraag is hoe we deze acquisitie het best vorm kunnen geven: heeft het meerwaarde om een (externe) acquisiteur aan te stellen of dienen we dit over te laten aan de markt.
- Tijdelijk anders bestemmen (TAB): We hebben in Nijmegen ervaring opgedaan in de Honig als het gaat om "Tijdelijk anders bestemmen". We willen lering trekken uit ervaringen die we daar hebben opgedaan en ook in de Binnenstad regels los laten indien dit mogelijk is.

Te onderzoeken opties:

- Inzetten op verdere verdichting en verkleining van de Binnenstad. Dit houdt dus in dat we werken aan een compactere binnenstad, waarin publiekstrekkende functies zoveel mogelijk gecontreerd worden, we terughoudend omgaan met het toevoegen van winkelmeters aan de binnenstad, winkelmeters aan de randen van de straten invullen met en functie als wonen.

- Oprichten van een "aanjaagteam levendige binnenstad" met hierin vertegenwoordigers van de gemeente, ondernemersverenigingen, eigenaren, Huis voor de Binnenstad, makelaars en de Omgevingsdienst, gericht op het ingang zetten van nieuwe ontwikkelingen in de stad en het bij elkaar brengen van nieuwe initiatieven en eigenaren.
- Toepassen van het instrument Stedelijke herverkaveling: het verruilen en verevenen van eigendomsrechten om de haalbaarheid van transformatie te vergroten.
- Stimuleren van startende bedrijven door het koppelen van het vergrijzend ondernemersbestand met starters vanuit ROC.
- Actieve aankoop van panden in de Binnenstad door de gemeente.
- Matchmaking tussen creatieve ondernemers en leegstaand vastgoed.
- Mogelijkheden vanuit het juridisch instrumentarium beter benutten. Bijvoorbeeld regelgeving met betrekking tot samenvoeging panden. Aandachtspunt hierbij is de monumentenbescherming van panden en eventuele ligging in rijksbeschermd stadsgezicht."

Projecten uit andere pijlers Agenda Binnenstad
In de Agenda voor de Binnenstad worden naast de pijler "Aanpak van de Leegstand" ook de pijler "Versterken van aanbod en Ambiance"en de pijler "Transformatie van place to buy naar place to meet" gepresenteerd. Hierin zijn projecten opgenomen die ook een positieve invloed hebben op de binnenstad en daardoor leegstand zullen verminderen. Deze projecten komen indien van toepassing terug in de Visie en Aanpak.

5 Planning

Om te komen tot een “Visie op transformatie en een Aanpak van Leegstand” nemen we de volgende stappen:

1.Vaststellen Startnotitie Maart

Na vaststelling van Startnotitie door het College wordt de notitie voorgelegd aan de Raad. Aan de Raad wordt een reactie gevraagd op inhoud en proces richting Visie en Aanpak.

2. Analyse (fase 1) Feb-Maart-April

Bij de verdere uitvoering van de analyse-fase gaat het met name om deskresearch en gesprekken met interne en externe deskundigen

3. Visievorming (fase 2) Maart-April-Mei
Het betreft hier:

- Consultatie van ondernemende partijen in de stad
- Consultatie Werkgroep Vastgoed
- Ronde tafelbijeenkomst voor lokale en landelijke deskundigen

Op basis van de analyse en de consultatie van deskundigen en stakeholders wordt een visie opgesteld.

4. Opstellen Plan van aanpak (fase 3) Maart-April-Mei

Analyse en visie monden uit in een plan van aanpak. Dit betreft een overzicht van projecten voor de periode 2015-2018.

5. Vaststellen notitie “Binnenstad van de toekomst” Juni 2015

Het betreft het vaststellen door het College en het voorleggen aan de Raad van de notitie “Binnenstad van de toekomst”, met daarin analyse, visie en plan van aanpak.

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

Communicatie en Representatie

GEMEENTE Nijmegen

P E R S B E R I C H T

Datum
2015

Nummer persbericht
150331R

Binnenstad van de toekomst: naar aanpak van leegstand

Het college van burgemeester en wethouders heeft de startnotitie 'Binnenstad van de toekomst' vastgesteld. In de startnotitie geeft het college aan wat de uitgangspunten, koers en richting zijn voor een visie op transformatie in de Binnenstad en een aanpak van de leegstand. Doel van de visie is in kaart brengen hoe de Binnenstad er voor staat, wat er beter kan en hoe dat wordt aangepakt. De focus ligt daarbij op aanpak van de leegstand. De visie moet voor de zomer klaar zijn. Het college legt de startnotitie nu voor aan de gemeenteraad.

De Binnenstad is altijd in ontwikkeling en heeft te maken met nationale en lokale trends en factoren. Bijvoorbeeld een krimpend winkelareaal en minder bouwinvesteringen. Consumenten kiezen vaker voor internetwinkelen. De Nijmeegse binnenstad heeft hier de afgelopen jaren op ingespeeld met een verbetering van aanbod en ambiance. Toch is er sprake van een krimpende vraag naar winkelvastgoed, gecombineerd met een overaanbod aan winkelruimte. Leegstand in de Nijmeegse binnenstad vraagt dan ook om aandacht. Vooral buiten het A1-winkelgebied is de leegstand duidelijk zichtbaar. Dat heeft verschillende negatieve gevolgen, zoals verloedering en verminderde leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de Binnenstad voor vestiging en bezoek. Maar leegstand biedt ook kansen: er ontstaat ruimte voor vernieuwing in het centrum.

Uitgangspunten
In de nota 'Binnenstad van de toekomst' staat de Binnenstad centraal, maar er is aandacht voor gebieden die er invloed op hebben, zoals straks het nieuwe gebied aan de overkant van de Waal. Ook is er aandacht voor specifieke gebieden, zoals de Waalkade, Bloemerstraat-Smetiusstraat en het Stationsgebied.

In kaart brengen en visie vormen
De gemeente werkt als eerste stap aan een analyse van de leegstandsproblematiek van de binnenstad. Daarbij wordt zowel gekeken naar de totale binnenstad als naar de deelgebieden. Per gebied worden aanbevelingen gegeven. Ook wordt gekeken naar landelijke onderzoeken en 'best practices'.
Vervolgens wordt de analyse voorgelegd aan deskundigen en partijen in de binnenstad. Op basis van de analyse en consultatie wordt een visie opgesteld waarin keuzes worden gemaakt voor zonering van de binnenstad, ontwikkelingsrichtingen van verschillende deelgebieden en acties worden aangeven voor aanpak van de leegstand.

Aanpak: instrumenten en ideeën
Daarna worden instrumenten ontwikkeld om de leegstand aan te pakken. Er zijn al instrumenten

Brief aan de raad - Startnotitie Binnenstad van de toekomst

Gemeente Nijmegen
Communicatie en Representatie

en ideeën als monitoring van de leegstand, ruimere regels voor vestiging, de Werkgroep Vastgoed, het opzetten van een Pandenbank die leegstand en kansen op pandniveau inzichtelijk maakt of het oprichten van een Vereniging van Eigenaren Binnenstad als onderdeel van het Huis voor de Binnenstad. Daarnaast onderzoekt de gemeente onder andere mogelijkheden om te komen tot een compactere binnenstad, het gebruik van straatprofielen waarmee gerichte acquisitie gemakkelijker wordt, stedelijke herverkaveling om de haalbaarheid van transformatie te vergroten, en een ‘aanjaagteam levendige binnenstad’.

Noot voor de pers (niet voor publicatie):
Voor meer informatie kunt u terecht bij de woordvoerder van wethouder Van Hees, Mariska Schok: tel. 06-55227499 of e-mail: m9.schok@nijmegen.nl.

Brief aan de raad - Bijstelling Samenwerkingsovereenkomst Voorbereidingsfase . . .

Economie
Economische Ontwikkeling

Ingekomen stuk D12 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 95 80
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	PM40/15.0003258	Marijke Elfadly
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Samenwerkingsovereenkomst Giro d'Italia 2016		(024) 3299923

Geachte leden van de raad,

Met onze brieven van 9 september 2014 en 10 februari 2015 hebben wij u geïnformeerd over het proces en de stand van zaken van de Giro d'Italia. Op 3 februari jl. hebben wij een samenwerkingsovereenkomst vastgesteld met de bedoeling deze eind februari gezamenlijk met de provincie Gelderland en de gemeenten Apeldoorn en Arnhem te ondertekenen. Echter voor ondertekening heeft zich een aantal wijzigingen voorgedaan die tot bijstelling van de samenwerkingsovereenkomst leiden. Met deze brief informeren wij u over deze bijstellingen en een bijeenkomst die op 23 maart heeft plaatsgevonden met belangstellenden en belanghebbenden uit onze stad.

Samenwerkingsovereenkomst
De samenwerkingsovereenkomst is aangepast op een aantal onderdelen. Op hoofdlijnen gaat het om de verdeling van de etappes, wijziging van een aantal mijlpalen, een financiële herijking rond de zomer is toegevoegd en er zijn afspraken gemaakt over een roadshow om middelen te genereren:

- De samenwerkingsovereenkomst gaat nu uit van drie etappes in Gelderland, hetzij op vrijdag, zaterdag en zondag, hetzij op zaterdag, zondag en maandag. De start op de vrijdag verdient onze voorkeur, en ook van RCS, de organisator van de Giro d'Italia, Of dit slaagt, hangt af van medewerking van de UCI (Union Cycliste Internationale). Momenteel gaan we in de voorbereiding uit van zaterdag, zondag en maandag, met als terugvaloptie vrijdag, zaterdag, zondag.

- De verdeling van de etappes tussen Arnhem en Nijmegen is als volgt vastgelegd: De start van de tweede etappe vindt plaats vanuit Arnhem en finisht in Nijmegen. De derde etappe start in Nijmegen en finisht in Arnhem. In Apeldoorn vindt de ploegenpresentatie, de medische keuring en de proloog plaats.

Brief aan de raad - Bijstelling Samenwerkingsovereenkomst Voorbereidingsfase . . .

Gemeente Nijmegen
Economie
Economische Ontwikkeling

- Binnen het project wordt nu gewerkt met een raambegroting. Hierin wordt op hoofdlijnen, op basis van aannames, een inschatting gemaakt van de kosten en de opbrengsten. In de Samenwerkingsovereenkomst is afgesproken om deze grove raming te gaan verfijnen naar een taakstellende begroting. Hiervoor worden momenteel diverse scenario's ontwikkeld. Dit vraagt meer tijd dan oorspronkelijk verwacht, waardoor de deadline voor de taakstellende begroting is verschoven van 31 maart naar 15 april. Ook dan zal er nog steeds sprake zijn van een aantal aannames en onzekerheden. Dit maakt definitieve vaststelling van het budget op basis van een taakstellende begroting onwenselijk. Daarom is er een extra mijlpaal (go – no go moment) ingelast om tot herijking van de financiële stand van zaken te komen. In principe gebeurt dit voor de zomer. Indien dit niet haalbaar blijkt dan is de uiterste termijn en tevens volgende mijlpaal 1 september. Er dient bij het sluiten van het Bestuursakkoord op 1 september duidelijkheid te zijn over hoe de taakstellende begroting er voor iedere partij uitziet.

- Er is een aantal suggesties gedaan om extra dekkingsmiddelen binnen te halen zodat de risico's die zijn onderkend, zoals de inkomsten uit sponsoring, hospitality en de subsidie van het ministerie van VWS, kunnen worden geminimaliseerd. Zo wordt gedacht aan een roadshow, waarbij een aantal regio's in Gelderland wordt bezocht en bestuurders wordt gevraagd om zich als doorkomstgemeente aan te sluiten bij de Giro. De Raambegroting, die in onze brief van 10 februari is gepresenteerd, is nog steeds van kracht. Dit geldt ook voor de bijdrage van de Gemeente Nijmegen van € 350.000 die is overeengekomen met de provincie. Ten opzichte van de besluitvorming van 10 februari 2015 is er dus geen financieel risico bijgekomen. Of en hoe de inspanningen om extra dekking binnen te halen doorwerken in de uiteindelijke begroting, zal bij de financiële herijking moeten blijken. Zoals aangekondigd in onze brief van 10 februari wordt het risico van € 180.000 bij de Zomernota aan uw raad voorgelegd, evenals de bijdrage van € 50.000 (bovenop de in de begroting opgenomen € 300.000) voor de kosten van toevoeging van de startlocatie.

Bijeenkomst 23 maart 2015
Op 23 maart heeft een eerste informatieve bijeenkomst voor belangstellenden en belanghebbenden plaatsgevonden. De bijeenkomst is goed bezocht met ongeveer zestig personen en we hebben veel positieve reacties ontvangen. Er zijn diverse bruikbare ideeën naar voren gebracht die wij meenemen in de uitwerking van dit evenement.

Wij informeren u verder zodra definitieve besluitvorming over de Giro d'Italia in Gelderland kan plaatsvinden.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Prijsvraag naamgeving Nevengeul en promenadebrug

Personeel, Informatie en Facilitair
Functioneel Beheer Fysiek Domein

Ingekomen stuk D13 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
31 maart 2015	PI70/15.0002750	Kiki van Heijst
Onderwerp	Datum uw brief	Doorkiesnummer
Prijsvraag naamgeving van de nevengeul en de 'promenadebrug'		(024) 3292738

Geachte leden van de raad,

Het project 'Ruimte voor de Waal' nadert zijn voltooiing. Aan het einde van dit jaar zal het werk door aannemer i-Lent zijn opgeleverd; de werkzaamheden liggen goed op schema.

Voor de nieuwe en aangepaste wegen, voor objecten zoals de nieuwe bruggen en de kade, en voor het eiland en de nevengeul is (gewijzigde) naamgeving nodig. Deels noodzakelijk als straatnaamgeving ter verwerking in het GBA, deels wenselijk ter (geografische en functionele) aanduiding van de gebiedsdelen.

De naamgeving van de verschillende onderdelen is nu aan de orde en wordt momenteel voorbereid. Wij verwachten voor het zomerreces aan uw Raad een voorstel te kunnen voorleggen ter besluitvorming.

Daaraan vooraf informeren wij u nu graag over een bijzonder element in de naamgeving: een prijsvraag om aan de nevengeul en aan de 'promenadebrug' namen toe te kennen.

Overweging om een prijsvraag uit te schrijven, is dat wij hiermee de creativiteit in de stad willen aanboren maar vooral ook de bewoners van Nijmegen en Lent op een wervende manier willen betrekken bij de omarming van dit unieke rivierpark in het hart van de stad. Zowel de nevengeul als de nieuwe brug van het eiland naar de Lentse oever zijn 'eye catchers' in het gebied. Over de 'promenadebrug' zei architect Laurent Ney eerder: 'Je kunt het kindje pas definitief een passende naam geven als het geboren is'. Dat moment is nu gekomen, begin april wordt de brug functioneel (deels) opengesteld om het eiland bereikbaar te houden voor bewoners. De volledige opening van deze brug voor auto- en langzaam verkeer volgt later dit jaar.

Wat betreft de prijsvraag dient de maand april als termijn om suggesties voor de namen in te sturen. Vervolgens zal een vakjury voor beide onderdelen een winnende naam kiezen en deze, na toetsing door de ambtelijke Werkgroep Straatnaamgeving, voordragen ter vaststelling door

Brief aan de raad - Prijsvraag naamgeving Nevengeul en promenadebrug

Gemeente Nijmegen
Personeel, Informatie en Facilitair
Functioneel Beheer Fysiek Domein

ons college en uw raad. Dat zal vanwege de tijdsplanning separaat van de overige voorstellen voor naamgeving voor het gebied plaatsvinden. Wij verwachten uw raad in september een voorstel met de uitkomsten van de prijsvraag te kunnen voorleggen. U wordt hierover tijdig nader geïnformeerd.

Wij vertrouwen erop dat u hiermee voor dit moment voldoende bent ingelicht.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Uitvoering SP motie Horen zien maar niet zwijgen

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Ingekomen stuk D14 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
7 april 2015	MO10/ 15.0003177	Lisette Mennen
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Uitvoering SP motie “Horen, zien, maar niet zwijgen”		(024) 3292754

Geachte leden van de raad,

In de raadsvergadering van 11 februari jl. is de motie “Horen, zien, maar niet zwijgen” aangenomen. Middels deze brief willen wij u laten weten dat wij de motie uitgevoerd hebben.

Conform de motie hebben wij op 12 februari jl. telefonisch het signaal bij de directie van Stichting Vérian neergelegd om de loonkorting te stoppen. In de regio Nijmegen hebben wij tevens op 12 februari jl. in het portefeuillehoudersoverleg opgeroepen om hetzelfde signaal af te geven.

Op 23 maart jl. is naar alle gemeenten in werkgebied van Stichting Vérian een brief gestuurd met daarin de oproep, aan de gemeenten die de bezuinigingen hebben doorgevoerd op de thuiszorg, deze bezuinigingen te heroverwegen. In de bijlagen zijn de voorbeeldbrief en de lijst met gemeenten in werkgebied van Stichting Vérian meegestuurd.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: 2
Voorbeeldbrief gemeente Apeldoorn
Lijst met gemeenten in werkgebied Stichting Vérian

Brief aan de raad - Uitvoering SP motie Horen zien maar niet zwijgen

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

-

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Gemeente Apeldoorn
t.a.v. wethouder P. Blokhuis
Postbus 9033
7300 ES APELDOORN

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
23-03-2015	MO10/15.0003059	Lisette Mennen
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Heroverweging bezuiniging op de Hulp bij het Huishouden		(024) 3292754

Geachte heer Blokhuis,

De zorgorganisatie Vérian wil huishoudelijke hulpen in een lagere loonschaal plaatsen, waardoor zij twintig procent minder loon krijgen. De gemeenteraad van Nijmegen heeft op 11 februari 2015 een motie aangenomen om het dringende signaal aan de directie van Vérian over te brengen om de loonkorting te stoppen. Daarnaast wil Nijmegen de gemeenten in het werkgebied van Vérian, die de bezuinigingen hebben doorgevoerd op de thuiszorg, oproepen om deze bezuinigingen te heroverwegen.

Nijmegen heeft, net als andere gemeenten, in de overeenkomst met Vérian opgenomen dat zij zich aan de CAO en alle wettelijke normen en eisen moeten houden. Nijmegen heeft ook het standpunt dat het een werkgeversaangelegenheid is. Maar door de Rijksbezuinigingen van 32% op de Hulp bij het Huishouden die doorgevoerd zijn door gemeenten, kunnen zorgaanbieders, zoals Vérian, in financiële problemen geraken. Dit heeft vervolgens grote gevolgen voor de huishoudelijke hulpen.

Middels deze brief wil ik u oproepen de door het Rijk doorgevoerde bezuiniging op de Hulp bij het Huishouden te heroverwegen.

Hoogachtend,

De Wethouder,

drs. L.C.M. Frings

Brief aan de raad - Uitvoering SP motie Horen zien maar niet zwijgen

Gemeenten werkgebied Stichting Vérian

Een overzicht van de gemeenten waar Stichting Vérian hulp bij het huishouden levert:

- Apeldoorn
- Beuningen
- Brummen
- Buren
- Culemborg
- Doesburg
- Druten
- Duiven
- Ede
- Elburg
- Epe
- Ermelo
- Geldermalsen
- Groesbeek
- Harderwijk
- Hardinxveld - Giessendam
- Heerde
- Heumen
- Leerdam
- Lingewaal
- Lingewaard
- Maasdriel
- Mook en Middelaar
- Molenwaard
- Neder-Betuwe
- Neerijnen
- Nijmegen
- Nunspeet
- Oldebroek
- Overbetuwe
- Putten
- Renkum
- Rijnwaarden
- Tiel
- Voorst
- West Maas & Waal
- Westervoort
- Wijchen
- Zaltbommel
- Zevenaar
- Zwolle

Brief aan de raad - Uitvoering SP motie Horen zien maar niet zwijgen

SP-fractie Nijmegen
www.nijmegen.sp.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen
T 024 3292371
fractie@sp.nijmegen.nl

(57)

Eerste indiener: C. van Norel

V 39
T 0

aanvaard

ACTUELE MOTIE: "HOREN, ZIEN, MAAR NIET ZWIJGEN"

De gemeenteraad van Nijmegen, bijeen op 11 februari 2015, overwegende dat:

- Ruim 600 thuiszorgmedewerkers van Vérian eind november 2014 een brief hebben gekregen waarin een korting op het salaris van 20 tot 25 % werd aangekondigd.
- In dezelfde brief eveneens werd aangekondigd dat de functie van de medewerkers zou wijzigen naar dat van basishulp huishoudelijke hulp.
- De thuiszorgmedewerkers per 1 januari 2015 in schaal 10 worden geplaatst in plaats van de huidige schaal 15.
- Vérian in een verklaring aan de pers aangeeft dat dit nodig is om de salarissen binnen Vérian gelijk te trekken.
- Vérian op herhaaldelijk verzoek van de vakbond FNV Zorg en Welzijn geen inzage in de financiën wil geven.
- Vérian ten tijde van de aanbesteding in 2013 van plan was, om als gegunde partij, de medewerkers van het toenmalige Axxicom tegen een lager salaris over te nemen.
- Door massaal protest van de thuiszorgmedewerkers en bemiddeling van wethouder Frings Vérian alsnog akkoord is gegaan met het overnemen van het personeel met behoud van dezelfde rechten en arbeidsvoorwaarden.
- Vérian akkoord is gegaan met de overname van de thuiszorgmedewerkers van Axxicom met behoud van dezelfde rechten en arbeidsvoorwaarden.
- Vérian nu anderhalf jaar later alsnog de rechten en arbeidsvoorwaarden van de overgenomen thuiszorgmedewerkers aantast en de medewerkers in een lagere functieschaal wil zetten.
- Vérian hiermee eenzijdig de arbeidscontracten van de thuiszorgmedewerkers heeft gewijzigd.
- De getroffen thuiszorgmedewerkers "onze" thuiszorgmedewerkers zijn die het werk vooral in Nijmegen uitvoeren.
- Door deze actie van Vérian is er veel onrust is ontstaan onder de thuiszorgmedewerkers en de cliënten.
- De thuiszorgmedewerkers veel taken van hun werkgever ineens niet meer mogen uitvoeren, zoals boodschappen doen voor alleenstaande ouderen.

Constaterende dat:

- Juridisch gezien de Gemeente Nijmegen geen partij is in dit conflict, maar de gunning is niet alleen gebaseerd op het betalen van zorg maar eveneens op het betalen van een fatsoenlijk salaris.
- De Gemeente in het programma van eisen de signaleringsfunctie van de thuiszorgmedewerkers heeft opgenomen.

Brief aan de raad - Uitvoering SP motie Horen zien maar niet zwijgen

- Vérian door het eenzijdig wijzigen van de functie en bijbehorende salaris binnen de aanbestedingstermijn van 2 jaar zich niet houdt aan de afspraken die bij het ingaan van de aanbestedingstermijn zijn gemaakt.
- Vérian zich door deze actie als een minder betrouwbare partner heeft laten zien.
- Vérian wel de thuiszorgmedewerkers 20 tot 25% kort op het salaris, maar de directie niet van plan is om als signaal voor de eventuele financiële nood bij Vérian zelf ook 20% van het salaris in te leveren.
- De voorzitter van de raad van bestuur een jaarsalaris heeft van 187.000 euro.
- De aanbestedingstermijn tot 1 juni 2015 loopt met de mogelijkheid om deze 4 x met een jaar te verlengen.
- Deze eventuele verlenging 3 maanden van te voren schriftelijk gegeven moet worden aan Vérian, wat betekent dat per 1 maart 2015 de gegunde partijen bericht van de Gemeente moeten ontvangen over het wel of niet verlengen het contract.
- Door invoering van de salariskorting de Gemeente Nijmegen bijdraagt aan de thuiszorg in gemeenten die wel op de thuiszorg hebben bezuinigd.
- De Gemeente Nijmegen niet heeft gekort op de thuiszorg, dus Vérian niet wordt gekort op de inzet in Nijmegen.
- De thuiszorgmedewerkers uit Nijmegen dus niet gekort hoeven te worden op het salaris.

Roept het college op:

1. Het dringende signaal van de raad aan de directie van Vérian over te brengen om de loonkorting te stoppen.
2. Gemeenten in het werkgebied van Vérian die de bezuinigingen hebben doorgevoerd op de thuiszorg op te roepen om deze bezuinigingen te heroverwegen.

SP	GL	PvdA	DNF	VSP
Cor van Norel				
D66	VVD	CDA	GN	Eigenhuijsen

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Personeel, Informatie en Facilitair
P&O Beleid

Ingekomen stuk D15 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
7 april 2015	PI05/ 15.0003466	Tamara Fontein
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Sociaal Jaarverslag 2014		(024) 3292152

Geachte leden van de Raad,

Met genoegen bieden wij u het Sociaal Jaarverslag 2014 aan. Dit jaar is het Sociaal Jaarverslag in een digitale versie verschenen. Op de website zijn cijfers en toelichtingen, interviews, maar ook links naar andere websites en filmpjes, te vinden, die een beeld schetsen van de ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie.

Net als voorgaande jaren is het Sociaal Jaarverslag opgebouwd uit een vijftal thema's: Jongeren, Nijmegen Sociaal, Regionalisering, Lean Team en Doorontwikkeling Organisatie. Voor het eerst is rubriek 'Wist je dat…?' toegevoegd, met leuke wetenswaardigheden over de gemeentelijke organisatie.

Wat betreft de cijfers is, waar mogelijk, een overzicht gegeven van meerdere jaren. Dit om de ontwikkelingen in de loop van de jaren in beeld te brengen.
Een aantal 'highlights' worden hieronder benoemd:

- **Formatie en aantal medewerkers:** Al een aantal jaar is een dalende trend te zien in de formatie en bezetting. De toegestane formatie is afgenomen van 1608 fte naar 1562 fte. Het aantal medewerkers (de bezetting) is gedaald van 1662 eind 2013 naar 1643 op 31 december 2014.
- **Leeftijdsopbouw**: Het aantal medewerkers onder de 30 jaar is in 2014 gestegen naar 2,6%. Daarnaast is 51% van de medewerkers 50 jaar of ouder, waarvan 11% ouder is dan 60 jaar.
- **Instroom en Doorstroom**: Er heeft t.o.v. 2013 een verdubbeling van de instroom plaatsgevonden. In 2014 zijn 44 nieuwe medewerkers ingestroomd, waarvan bijna de helft onder de 30 jaar is. Tevens is de doorstroom in 2014 gegroeid naar 7,2%. Bij beide cijfers speelt vermoedelijk het vertrekarrangement voor 60-plussers (eind 2013) een rol, dat ruimte heeft gecreëerd binnen de organisatie.
- **Inhuur**: In 2014 is de inhuur toegenomen van 227 fte (op 31 december 2013) naar 274 fte (op 31 december 2014). Deze cijfers zijn momentopnames, maar redelijk representatief voor het gehele jaar. Oproepkrachten (0-uren-contracten) zijn hier niet bij

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Gemeente Nijmegen
Personeel, Informatie en Facilitair

inbegrepen. Afdelingen waar sprake is van veel inhuur zijn: Werk, Ontwikkelingsbedrijf, Stadsontwikkeling (Archeologie) en Mobiliteit. Verder in iets mindere mate ook bij Inkomen, VSA en PIM (zie ook Rapportage inhuur 2014, vastgesteld in december 2014).

- **Vacatures en sollicitanten**: In 2014 is het aantal vacatures flink toegenomen naar 129. In vergelijking met voorgaande jaren zijn veel van deze vacatures extern vervuld. Dit heeft geleid dat een verdriedubbeling van het aantal sollicitanten in 2014, namelijk 1248.
- **Gesprekken**: Er zijn in 2014 minder POP/Functioneringsgesprekken (48%) en beoordelingsgesprekken (29%) gevoerd. Er is in totaal met 63% van de medewerkers minimaal 1 gesprek gevoerd.

In de bijlage vindt u een basaal opgemaakt document met alleen de cijfers en de toelichtingen.

De website van het Sociaal Jaarverslag 2014, waarop u het volledige product in mooie opmaak, inclusief de interviews, kan zien, is te vinden op: www.nijmegen.nl/sociaaljaarverslag.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage: Sociaal Jaarverslag 2014 – Cijfers en toelichting op de cijfers

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Gemeente Nijmegen in cijfers
Sociaal Jaarverslag 2014

Tabel 0: kerncijfers gemeente Nijmegen

kerncijfers	2013 aantal	2013 %	2014 aantal	2014 %
Totale formatie	1.608		1562 *	
Aantal medewerkers	1.662		1.643	
Gemiddelde leeftijd	48,2		48,6	
Aantal jongeren	37	2,2%	43	2,6%
Aantal 50-plussers	814	49,0%	837	50,9%
Aantal vrouwen	825	49,6	829	50,50%
Aantal vr. leidinggevenden	38	34,9%	39	39,0%
Aantal allochtonen	147	8,8%	147	9,0%
Aantal deeltijders (< 36 uur)	741	44,6%	722	43,9%
Instroom	22	1,3%	44	2,7%
Uitstroom	183	11,0%	60	3,7%
Doorstroom	77	4,6%	119	7,2%
Ziekteverzuim		5,0%		3,9%

* Dit cijfer is gebaseerd op de ambtelijke organisatie. Het bestuur (62,89 fte) is hierin niet meegenomen.

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Tabel 1.1 Medewerkers naar leeftijd en geslacht per 31 dec 2014

Leeftijd	man	vrouw	totaal	% totaal	% man	% vrouw
< 29	19	24	43	3%	2%	3%
30 t/m 39	96	147	243	15%	12%	18%
40 t/m 49	223	297	520	32%	27%	36%
50 t/m 59	355	300	655	40%	44%	36%
60 >	121	61	182	11%	15%	7%
Totaal	**814**	**829**	**1643**	**100%**	**100%**	**100%**

Tabel 1.2 Medewerkers naar leeftijd 2012 - 2014

Leeftijd	2012	2013	2014
< 29	3%	2%	3%
30 t/m 39	18%	16%	15%
40 t/m 49	30%	33%	32%
50 t/m 59	36%	40%	40%
60 >	12%	9%	11%
Totaal	**100%**	**100%**	**100%**

Tabel 1.3 Gemiddelde leeftijd

Jaar	gemiddelde leeftijd in jaren
2010	46,2
2011	47,2
2012	48,0
2013	48,2
2014	48,6

Tabel 1.4 Instroom 2014 naar vast/tijdelijk/proef

Instroom	man	vrouw	totaal
Vast	3	9	12
Proefjaar	6	9	15
Tijdelijk	5	12	17
Totaal	**14**	**30**	**44**

Tabel 1.5 Instroom 2012 - 2014 naar leeftijd als % van totale instroom

Leeftijdsklasse	totale instroom			% van totale instroom		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
< 29	10	4	20	32%	18%	45%
30 t/m 39	9	7	7	29%	32%	16%
40 t/m 49	5	4	11	16%	18%	25%
50 t/m 59	4	6	6	13%	27%	14%
> 60	3	1	0	10%	5%	0%
Totaal	**31**	**22**	**44**	**100%**	**100%**	**100%**

Tabel 1.6 Uitstroom 2012 - 2014 naar leeftijd als % van totale uitstroom

Leeftijdsklasse	totale uitstroom			% van totale uitstroom		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
< 29	5	2	4	6%	1%	7%
30 t/m 39	20	6	6	22%	3%	10%
40 t/m 49	17	9	8	19%	5%	13%
50 t/m 59	7	11	7	8%	6%	12%
> 60	40	155	35	45%	85%	58%
Totaal	**89**	**183**	**60**	**100%**	**100%**	**100%**

Tabel 1.7 Uitstroom 2012 - 2014 naar ontslagreden *

Ontslagreden	totale uitstroom			% van totale uitstroom		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Eigen verzoek	29	17	20	33%	9%	33%
Einde tijdelijk dienstverband	17	3	4	19%	2%	7%
FPU/FLO	29	24	15	33%	13%	25%
Ouderdomspensioen	4	4	2	4%	2%	3%
Keuzepensioen	3	120	11	3%	66%	18%
Arbeidsongeschiktheid	2	7	4	2%	4%	7%
Overlijden	2	4	0	2%	2%	0%
Overig	3	4	4	3%	2%	7%
Totaal	**89**	**183**	**60**	**100%**	**100%**	**100%**

* hier wordt de uitstroom van actieve medewerkers geschetst.

Tabel 1.8 Inhuur naar reden en aantal uren per 31 dec 2014

Reden inhuur	0-uren contracten	aantal contracten t/m 20 uur	aantal contracten 21 uur of meer	totaal aantal
Projecten met a-structurele financiering	0	15	39	54
Flexibele schil	33	19	61	113
Onvoorzien (bv. vervanging bij ziekte)	5	2	40	47
Vacatureruimte	3	1	22	26
Reden nog niet geregistre	60	37	118	215
Totaal aantal 2014	**101**	**74**	**280**	**455**
Totaal fte 2014		**26**	**248**	**274**
Totaal aantal 2013	**71**	**71**	**223**	**365**
Totaal fte 2013		**25**	**202**	**227**

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Toelichting op de cijfers

Formatie en bezetting
De formatie en bezetting van de Gemeente Nijmegen zijn licht afgenomen t.o.v. 2013. Het aantal medewerkers is gedaald van 1662 in 2013 naar 1643 in 2014, de toegestane formatie van 1608 fte in 2013 naar 1562 fte in 2014.

Leeftijd en geslacht:
Het personeelsbestand kenmerkt zich door een stijgend percentage medewerkers van 50 jaar of ouder. In de afgelopen 5 jaar is dit percentage gestegen van 41% in 2010 naar 51% van de medewerkers in 2014. Afgelopen jaar is het aantal 50-59 jarigen gelijk gebleven, terwijl het aantal 60-plussers gestegen is. Het aantal jongeren, medewerkers onder de 30 jaar, is weer gestegen naar 3% in 2014. Hierin heeft het vertrekarrangement een rol gespeeld, wat onder andere als doelstelling had ruimte te creëren om meer jongeren aan te kunnen trekken.
Hoewel het aantal jongeren licht is toegenomen, blijft een stijging van de gemiddelde leeftijd zichtbaar. In 2014 is de gemiddelde leeftijd gestegen van 48,2 jaar op 31 december 2013 naar 48,6 jaar op 31 december 2014. Dit is te verklaren door de verhoging van de AOW-leeftijd. Nadat de man-vrouw verdeling een aantal jaren gelijk is gebleven, 47% vrouwen en 53% mannen, is er sinds 2013 beweging in gekomen. Dit heeft ertoe geleid dat er in 2014 meer vrouwen dan mannen in dienst waren bij de gemeente Nijmegen, namelijk 50,5% vrouwen en 49,5% mannen.

Instroom en Uitstroom
Voor het eerst in een aantal jaren is het aantal vacatures weer toegenomen. Een groot gedeelte van deze vacatures in extern ingevuld, wat betekent dat we in 2014 een verdubbeling van het aantal nieuwe medewerkers zien, t.o.v. 2013. Er zijn in 2014 44 nieuwe medewerkers ingestroomd, waarvan 20 jongeren.
De aantrekkende arbeidsmarkt kan hier een rol in hebben gespeeld, evenals het vertrekarrangement.
In verhouding met 2013, waarin het vertrekarrangement plaats vond, is de uitstroom in 2014 lager, namelijk 60 medewerkers. Als we kijken naar voorgaande jaren schommelt het uitstroomcijfer.
De cijfers in de tabel ‘uitstroom naar ontslagreden’ laten zien dat ontslag op eigen verzoek en uitstroom op basis van leeftijd (FPU/FLO, keuzepensioen en ouderdomspensioen) het meest voor komt.

Inhuur
Op 31 december 2014 huurden we in totaal 455 medewerkers in. Hiervan hadden 101 medewerkers een 0-uren contract, 74 een contract t/m 20 uur, en 280 een contract van 21 uur of meer.
Het aantal fte is berekend op basis van het aantal uren in de contracten en geeft ook de stand per 31 december 2014 weer. De kleine contracten komen gezamenlijk op 26 fte, en de grote contracten op 248 fte. In totaal hadden we in 2014 continu ongeveer 274 fte aan inhuur in dienst. Deze cijfers zijn momentopnames, maar redelijk representatief voor het gehele jaar. Oproepkrachten (0-uren-contracten) zijn hier niet bij inbegrepen. Afdelingen waar sprake is van veel inhuur zijn: Werk, Ontwikkelingsbedrijf, Stadsontwikkeling (Archeologie) en Mobiliteit. Verder in iets mindere mate ook bij de afdelingen Inkomen, VSA en PIM.

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Tabel 2.1 Vacatures 2010 - 2014

Jaar	extern vervulde vacatures	interne vervulde vacatures	open-staande vacatures	totaal aantal vacatures	% van formatie
2010	56	94	31	181	9,1%
2011	20	53	31	104	5,4%
2012	21	70	9	100	5,5%
2013	14	51	15	80	4,9%
2014	49	58	14	129	8,2%

Tabel 2.2 Sollicitanten 2010 - 2014

Jaar	aantal sollicitanten
2010	1892
2011	329
2012	279
2013	302
2014	1248

Tabel 2.3 Doorstroom 2010 - 2014**

Jaar	naar andere functie binnen eigen afdeling*	naar andere functie in andere afdeling*	totaal	% van aantal medewerkers
2010	128	19	147	6,8%
2011	67	20	87	4,2%
2012	55	30	85	4,2%
2013	48	29	77	4,6%
2014	65	54	119	7,2%

* t/m 2011 directie, daarna afdeling; dus niet helemaal vergelijkbaar
** incl. plaatsingen; exl. reorganisaties

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Tabel 2.4 Statushouders 2011 - 2014

Jaar	aantal herschikkers	aantal herplaatsers	aantal WWAO	transfer-kandidaten	totaal
Op 31dec2011	**68**	**9**	**4**		**81**
Instroom 2012	7	0	1	1	9
Uitstroom 2012	34	4	0	0	38
Op 31dec2012	**41**	**5**	**5**	**1**	**52**
Instroom 2013	19		1		20
Uitstroom 2013	21	5	3		29
Op 31dec2013	**39**	**0**	**3**	**1**	**43**
Instroom 2014	18	0	4	0	22
Uitstroom 2014	17	0	0	0	17
Op 31dec2014	**40**	**0**	**7**	**1**	**48**

Toelichting op de cijfers

Vacatures en sollicitanten
Na een aantal jaren van recessie en bezuinigingen, zien we voor het eerst het aantal vacatures weer stijgen. In 2013 waren er nog slechts 80 vacatures, in 2014 is dit gestegen naar 129, wat een percentage van 8,2% oplevert (berekend op basis van de formatie). Dit is inclusief de openstaande vacatures van 2013.
In 2014 zijn er meer vacatures extern gepubliceerd en ook extern ingevuld (49 vacatures), wat ook geresulteerd heeft in een toename aan sollicitanten. Waren er in 2013 nog 302 sollicitanten, in 2014 waren dit er 1248.

De openstaande vacatures aan het eind van het jaar worden steeds grotendeels vervuld in het daarop volgende jaar. Deze zijn dan niet opnieuw meegeteld (anders zouden ze dubbel worden geteld). Dit geeft wel een kleine vertekening van het aantal intern en extern ingevulde vacatures. Ook kunnen zich in het volgende jaar nog sollicitanten hebben gemeld voor deze openstaande vacatures. Eind 2014 betrof dit overigens maar een klein aantal: 14 vacatures stonden nog open.

Doorstroom
De interne mobiliteit, de doorstroom naar een andere functie en/of een andere afdeling, lag in 2014 hoger dan de voorgaande jaren: 7,2% van de medewerkers is doorgestroomd.
Deze doorstroom is inclusief de intern geplaatste statushouders (voor het grootste deel herschikkers) die in de volgende tabel worden genoemd, en exclusief reorganisatie.
Een mogelijke reden voor de hogere doorstroom is het effect van het vertrekarrangement, dat ruimte heeft gecreëerd binnen de organisatie.

Statushouders en herschikkers
Statushouders zijn medewerkers die buiten hun eigen schuld hun functie kwijt zijn geraakt, door reorganisaties/bezuinigingen (zogenaamde herschikkers; deze vormen de

grootste groep) of ziekte (WWAO-ers).

Herplaatsers zijn medewerkers die op basis van oude rechten deze status nog hebben. Daarnaast is er nog een kleine groep medewerkers onder die, niet door reorganisatie of opheffing van de functie, maar vanwege andere redenen (bijv. door eigen toedoen) hun functie zijn kwijtgeraakt (transferkandidaten). Dit zijn dus medewerkers die zich 'tussen functies' in bevinden. Gewoonlijk is dit tussen 0 en 3% van het personeelsbestand.
De herschikkers, herplaatsers en WWAO-ers hebben binnen het Nijmeegse plaatsingsbeleid bij vacatures voorrang op andere interne kandidaten, transferkandidaten hebben geen voorrang op andere kandidaten.

In 2014 hebben in totaal 17 statushouders een nieuwe functie gevonden en er zijn 22 nieuwe statushouders bijgekomen. Hiermee is het totaal aantal statushouders iets toegenomen t.o.v. 2013.
Verder zijn veel statushouders geplaatst op een tijdelijke functie. Ze behouden dan hun status (dus blijven in de tabel meetellen), maar zijn wel aan het werk.

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Tabel 3.1 Medewerkers naar functieniveau en geslacht per 31 dec 2014

Functieniveau	man	vrouw	totaal	% man	% vrouw
schaal 1 - 3	13	22	35	37%	63%
schaal 4 - 6	154	158	312	49%	51%
schaal 7 - 9	266	396	662	40%	60%
schaal 10-12	330	228	558	59%	41%
schaal 13 >	51	25	76	67%	33%
Totaal	**814**	**829**	**1643**	**50%**	**50%**

Tabel 3.2 Allochtonen naar functieniveau per 31 dec 2014

Functieniveau	aantal allochtonen	totaal aantal medewerkers	% allochtoon van totaal
1 t/m 3	7	35	20%
4 t/m 6	36	312	12%
7 t/m 9	82	662	12%
10 t/m 12	19	558	3%
13 of hoger	3	76	4%
Totaal	**147**	**1643**	**9%**

Tabel 3.3 Trainingen en inschrijvingen NijmegenSchool 2012 - 2014

Aantal trainingen	2012	2013	2014
Open aanbod	156	161	134
Maatwerk	2	5	3
Introductiebijeenkomsten	1	0	2
Totaal	**159**	**166**	**139**

Aantal inschrijvingen	2012	2013	2014
Open aanbod	1705	2205	1411
Maatwerk	18	73	19
Introductiebijeenkomsten	33	0	66
Totaal	**1756**	**2278**	**1496**
waarvan uit de Regio	**58**	**46**	**31**

Tabel 3.4 Stagiaires 2012 - 2014

Jaar	aantal stagiaires
2012	126
2013	185
2014	219

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Tabel 3.5 Werkervaringsplaatsen 2014

Jaar	aantal mede werkers
2014	22

Leeftijdsklasse	mannen	vrouwen	totaal	%
< 25	3	4	7	32%
26 t/m 29	3	10	13	59%
30 t/m 39	1	0	1	5%
40 t/m 49	0	0	0	0%
50 t/m 59	1	0	1	5%
> 60	0	0	0	0%
Totaal	**8**	**14**	**22**	**100%**

Toelichting op de cijfers

Etniciteit en Functieniveau

Ten opzichte van 2013 is er geen verandering opgetreden in het aantal allochtone medewerkers binnen de Gemeente Nijmegen. Het percentage ligt sinds vorig jaar op 9%.
Zoals eerder vermeld zijn deze cijfers gebaseerd op een vrijwillige registratie, een voortzetting van de registratie in het kader van de Wet Samen. Volgens de hierin gehanteerde definitie zijn die medewerkers allochtoon die zelf in bepaalde doelgroep landen geboren zijn of één van hun ouders.
In grote lijnen komt dit overeen met de definitie van niet-westerse allochtonen van het CBS.Bij binnenkomst wordt nieuwe medewerkers gevraagd naar hun geboorteland en dat van hun ouders. Medewerkers mogen echter registratie weigeren, wat de registratie onbetrouwbaar maakt. Het percentage allochtonen lijkt ongeveer hetzelfde te blijven, maar het is de vraag of dit een juist beeld geeft van de werkelijkheid.

NijmegenSchool

Voor het eerst sinds 2010 zien we een afname van het aantal trainingen en inschrijvingen van de NijmegenSchool. De oorzaak hiervan is dat het aantal trainingen in het open aanbod in 2014 is gedaald en vooral dat de deelnemers aan Insights en de Leiderschapsestafette niet meer meegenomen worden als inschrijvingen bij de NijmegenSchool. Daarentegen zijn er in 2014, door het groeiende aantal nieuwe medewerkers, wel twee introductiebijeenkomsten geweest, waar 66 medewerkers aan hebben deelgenomen. Sinds 2011 staat een deel van het aanbod van de NijmegenSchool ook open voor deelnemers vanuit de regio. In 2014 maakten 31 medewerkers van buurgemeenten daar gebruik van.

Stages

Nadat het aantal stagiaires jarenlang geschommeld heeft tussen 100 en 140, zagen we in 2013 al een toename van stagiaires. In 2014 is dit aantal nog verder gestegen naar 219.

Werkervaringsplaatsen

In totaal hebben 22 medewerkers in 2014 een werkervaringsplaats vervuld binnen de Gemeente Nijmegen.
De tabel laat zien dat voornamelijk jongeren tot 30 jaar een werkervaringsplaats hebben gehad. We hebben geen duidelijk beeld van voorgaande jaren, waardoor we deze cijfers niet kunnen vergelijken.

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Tabel 4.1 Leidinggevenden naar geslacht en echelon per 31 dec 14

Echelon	man	vrouw	totaal	% man	% vrouw
Directeuren	3	1	4	75%	25%
Afdelingshoofden	12	8	20	60%	40%
Bureauhoofden	38	27	65	58%	42%
4e echelon	9	3	12	75%	25%
Totaal	**62**	**39**	**101**	**61%**	**39%**

Tabel 4.2 Vrouwelijke leidinggevenden 2012-2014

Echelon	2012	2013	2014
Directeuren	25%	25%	25%
Afdelingshoofden	19%	24%	40%
Bureauhoofden	38%	41%	42%
4e echelon	18%	23%	25%
Totaal	**29%**	**35%**	**39%**

Tabel 4.3 POP/functionerings- en beoordelingsgesprekken 2012 - 2014

Jaar	% functionering/ POPgesprekken	% beoordeling-gesprekken	% medewerkers met wie minimaal 1 gesprek is gevoerd
2012	64%	52%	79%
2013	70%	43%	82%
2014	48%	29%	63%

Tabel 4.4 Medewerkers in deeltijd naar geslacht per 31 dec 2014

Aantal uren werkzaam	man	vrouw	totaal	% van man	% van vrouw	% van totaal
Minder dan 36 uur	158	564	722	19%	68%	44%
36 uur of meer	656	265	921	81%	32%	56%
Totaal	**814**	**829**	**1643**	**100%**	**100%**	**100%**

Tabel 4.5 Opname levensloop, ouderschapsverlof en vaderschapsverlof in 2012 - 2014

Jaar	ouderschaps-verlof	vaderschaps-verlof	levensloop
2012	128	11	89
2013	109	5	133
2014	82	10	21

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Toelichting op de cijfers

Leidinggevenden
Er waren in 2014 in totaal 101 leidinggevenden binnen de Gemeente Nijmegen. Dit is 6,1% van het totaal aantal medewerkers. In vergelijking tot een jaar eerder is het aantal leidinggevenden afgenomen. Dit is ook te zien aan het aantal medewerkers per leidinggevende. In 2013 was er ongeveer 1 leidinggevende op 15 medewerkers, in 2014 was dit 1 op 16 medewerkers.
Overigens heeft een deel van deze leidinggevenden niet alleen leidinggevende taken, maar zijn zij 'meewerkende voormannen/vrouwen'. Dit geldt voor het hele 4e echelon (teamleiders, clustermanagers etc.) en voor een deel van het 3e echelon (bureauhoofden).
Het aantal vrouwelijke leidinggevenden is toegenomen van 35% in 2013, naar 39% in 2014. De toename zit voornamelijk in het aantal vrouwelijke afdelingshoofden.

POP/Functioneringsgesprekken en beoordelingen
In 2013 konden we een lichte stijging van het aantal gesprekken constateren, in 2014 is dit aantal echter gedaald. Met 63% van de medewerkers is minimaal 1 gesprek gevoerd. Daarnaast is het aantal gevoerde POP/functioneringsgesprekken gedaald naar 48% en het aantal beoordelingsgesprekken is gedaald naar 29%.

De afspraak binnen de gemeente Nijmegen is: jaarlijks met iedere medewerker minimaal één formeel gesprek (functionering/ POP-gesprek of een beoordelingsgesprek).
De percentages in de tabellen zijn gebaseerd op de ontvangen verslagen van de gesprekken tot en met begin februari 2015. Het aantal gesprekken zou in werkelijkheid hoger kunnen liggen wanneer gesprekken wel zijn gevoerd, maar niet zijn afgerond door middel van een verslag. Niet meegeteld worden medewerkers die in het betreffende jaar zijn uitgestroomd en medewerkers die na 1 juli in dat jaar zijn ingestroomd.

Werken in voltijd en deeltijd
Op 31 december 2014 werkten 44% van de medewerkers in deeltijd, dat wil zeggen minder dan 36 uur per week. Vergeleken met de voorgaande jaren is dat nauwelijks veranderd. 564 vrouwen (68% van het totaal aantal vrouwen) werken in deeltijd, tegenover 158 mannen (19% van het totaal aantal mannen).

Levensloop-, ouderschaps- en vaderschapsverlof
Na een aantal jaar van daling van het vaderschapsverlof, zien we in 2014 weer een stijging hiervan.
De afgelopen jaren hebben we een dalende lijn gezien in het gebruik van ouderschapsverlof, ook in 2014 is er minder gebruik van gemaakt.
Ook in het gebruik van de levensloopregeling is een daling te zien t.o.v. 2013.

Brief aan de raad - Sociaal Jaarverslag 2014

Tabel 5.1: ziekteverzuimpercentage 2014

Jaar	verzuim %	aantal dienst-verbanden	melding-frequentie	gemiddelde verzuimduur
2014	3,9%	1643	1	15,3

Tabel 5.2: duur ziekteverzuim gemeente Nijmegen in 2014

Duur ziekteverzuim	verzuim%
Kort (< 7dgn)	0,7%
Middellang (8-42 dgn)	1,2%
Lang (43-365 dgn)	1,7%
Extra lang (366-730) dgn	0,2%
Ultra lang (> 731 dgn)	0,0%
Totaal	**3,9%**

0-verzuimers 2014	720	43,8%

Tabel 5.3 Meldingen bij vertrouwenspersonen 2012 - 2014

Jaar	aantal meldingen	meldingen per 100 mw
2012	35	1,7
2013	33	2,0
2014	29	1,8

Toelichting op de cijfers

Ziekteverzuim
De gemeente streeft al een aantal jaar naar een ziekteverzuimcijfer dat dicht bij de Verbaannorm ligt. Deze norm ligt voor 2014 op 3,6%. Het verzuimpercentage over 2014 ligt voor de Gemeente Nijmegen op 3,9%, tegenover 5% in 2013. Het aantal nul-verzuimers, mensen die zich geen enkele dag ziek hebben gemeld, ligt in 2014 op 43,8%.

Vertrouwenspersonen
Bij de gemeente Nijmegen begeleiden interne vertrouwenspersonen de aanpak en preventie van ongewenste omgangsvormen binnen de organisatie. Deze vertrouwenspersonen worden gefaciliteerd op het gebied van scholing, tijd en financiën. Onder ongewenste omgangsvormen wordt verstaan: intimidatie, seksuele intimidatie, pesten, racisme en discriminatie, agressie en geweld. Het beleid waarop het werk van de vertrouwenspersonen is gebaseerd, is opgenomen in de Arbowet. De verantwoordelijkheid voor preventie en aanpak van ongewenste omgangsvormen ligt in de lijn. Leidinggevenden zelf zijn verantwoordelijk voor goede omgangsvormen binnen hun eigen onderdeel of afdeling. In 2011 zijn alle vertrouwenspersonen gecertificeerd middels de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen (LVV).

Sinds 2013 hebben we een team van 3 vertrouwenspersonen.De vertrouwenspersonen worden benoemd door het College van B&W. De taken van de vertrouwenspersonen zijn: intake en begeleiding van meldingen, adviseren van de leidinggevenden, voorlichting en

preventie, registratie en afleggen van verantwoording in het jaarverslag.
Verdere informatie over de vertrouwenspersonen is te vinden op de interne site: iNsite.

Van een melding is sprake als een medewerker last ondervindt van ongewenst gedrag en hierover contact opneemt met een vertrouwenspersoon. Deze meldingen variëren in zwaarte van een eenmalig overleg, tot een aantal gesprekken verspreid in de tijd. Van een klacht is pas sprake als er formeel een klacht wordt ingediend bij de VNG-klachtencommissie voor ongewenste omgangsvormen. In 2014 is sprake geweest van 29 meldingen bij de vertrouwenspersonen, ten opzichte van 33 meldingen in 2013.

In totaal komen we hierdoor iets lager uit dan in 2013: 1,8 meldingen per 100 medewerkers. Wat opvalt in de tabel is dat het aantal meldingen sinds 2012 lager is dan jaren ervoor. De interpretatie van een laag of lager aantal meldingen bij de vertrouwenspersonen is altijd lastig. Het kan positief of negatief worden uitgelegd: medewerkers hebben weinig te melden of medewerkers durven weinig te melden. In dit geval is het lastig om hierover een uitspraak te doen. Het lagere aantal meldingen van de afgelopen jaren verbaast de vertrouwenspersonen zelf overigens wel, omdat in tijden van bezuinigingen vaak meer medewerkers het gevoel hebben in de knel te komen. Men heeft het gevoel dat er sprake is van een zekere voorzichtigheid om iets bespreekbaar te maken bij een vertrouwenspersoon.

In 2014 betrof 41% (12) van de meldingen verstoorde arbeidsverhoudingen, 21% (6) had betrekking op intimidatie en in 10% (3) van de gevallen had de melding te maken met pesten. Daarnaast was er nog 1 melding die te maken had met seksuele intimidatie, 1 met integriteit, en 6 hadden er betrekking op andere zaken. In 21 gevallen is de melding door vrouwen gedaan en in 9 gevallen door mannen (bij een melding waren soms meerdere melders berokken). 24 (83%) van de 29 meldingen hadden betrekking op een leidinggevende; bij de overige 17% betrof het een collega.

Brief aan de raad - Formatie nieuwe taken Wmo Jeugdzorg en Beschermd . . .

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Ingekomen stuk D16 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
7 april 2015	MO10/15.0003377	Jona Overmars
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Uitvoering nieuwe zorgtaken en Regionaal Ondersteuningsbureau		(024) 3299023

Geachte leden van de raad,

Onlangs hebben wij besloten over de tijdelijke inrichting van het Regionaal Ondersteuningsbureau (ROB) en uitbreiding van formatie in verband met uitvoering van taken die samenhangen met de verantwoordelijkheden die wij vanaf 1 januari 2015 hebben op het gebied van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet en Beschermd Wonen.

Middels deze brief informeren wij u over de uitvoering van deze taken en ontwikkeling van het ROB. Als u daar belangstelling voor heeft, kan de portefeuillehouder Zorg & Welzijn u binnenkort door middel van een technische bespreking verdere toelichting op dit onderwerp geven.

Met ingang van 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor nieuwe taken op het gebied van Wmo, Jeugdzorg en Beschermd Wonen. De impact van deze wettelijke veranderingen op de gemeente is groot en vraagt een professionele en efficiënte gemeentelijke uitvoering, zowel regionaal als lokaal.

We hebben bij de Stadsbegroting 2015 voor de gemeentelijke uitvoeringskosten 2% gereserveerd van het budget voor de nieuwe Wmo-taken, Jeugdzorg en Beschermd Wonen. Deze 2% is beperkt, daarmee ligt er de uitdaging om scherp de regionale en de lokale inzet van formatie en overige uitvoeringskosten te bepalen. De inzet van ambtelijke formatie binnen het ROB en binnen de gemeente Nijmegen voor de nieuwe taken, geven we vorm binnen dit financieel kader (2% van het budget is beschikbaar voor uitvoeringskosten). We zetten 1% in voor de regionale taken binnen het ROB. Daarnaast zetten we 1% in voor lokale gemeentelijke uitvoering, voor beleidsontwikkeling, implementatie van beleid en doelstellingen transitie, financieel en juridisch advies. Concreet gaat het onder andere om het optimaal laten functioneren van de lokale toegangspoort (toeleiding naar zorg); contractering Beschermd Wonen; onderhouden van relaties met zorgaanbieders en strategische partners zoals zorgverzekeraars, woningcorporaties en onderwijspartijen; voortzetting intensieve regionale samenwerking; beheersen van en anticiperen op financiële ontwikkelingen en veranderende bekostigingssystematiek.

Brief aan de raad - Formatie nieuwe taken Wmo Jeugdzorg en Beschermd . . .

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Bij het bepalen van de benodigde ambtelijke formatie en uitvoeringskosten lokaal en regionaal is sprake van een mate van complexiteit die we eerder niet kenden op dit terrein. We zullen dus in de komende jaren moeten monitoren of dit uitvoeringsbudget toereikend is, om de nieuwe taken binnen de gemeentelijke organisatie professioneel te kunnen blijven uitvoeren.

De regionale taken van het ROB, als tijdelijke projectorganisatie binnen de gemeente Nijmegen, in 2015 zijn:

- Coördinatie van de inkoop van zorg (voor wat betreft het deel van de zorg dat regionaal wordt ingekocht).
- Contractbeheer van de reeds afgesloten contracten met zorgaanbieders.
- Relatiebeheer met zorgaanbieders.
- Contractmanagement en monitoring.
- Benchmarking intern (tussen gemeenten).
- Benchmarking extern (landelijk).
- Inrichten en onderhouden van de gegevens-infrastructuur voor uitwisseling van gegevens tussen de verschillende actoren.

Het ROB heeft in 2015 een tijdelijke projectorganisatie (‘ROB 1.0’). De diverse mogelijkheden ten aanzien van een definitieve organisatievorm van het ROB (‘ROB 2.0’) worden in de loop van 2015 uitgewerkt. Hierover zal nog besluitvorming plaatsvinden. We brengen in de komende maanden de verschillende mogelijkheden in beeld voor een passende juridische constructie. In de betrokken colleges en raden zal, na een verdere verkenning en uitwerking van de mogelijkheden, besluitvorming plaatsvinden.

Wij hebben met de andere gemeenten in het Rijk van Nijmegen een Samenwerkingsovereenkomst ROB voor 2015 getekend, waarin wij de taken van het ROB hebben vastgelegd. Daarin leggen we ook vast dat de gemeenten gezamenlijk de kosten van het ROB dragen.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Notitie Groei en Krimp

Milieu
Bureau Wonen

Ingekomen stuk D17 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 95 81
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
14 april 2015	ML40/15.0003449	Wim van der Velde
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Groei en krimp	-	(024) 3293437

Geachte leden van de raad,

In het traject van de woonvisie werden we geconfronteerd met de verwachting dat op de langere termijn de bevolkingsgroei van onze stad niet zal aanhouden. Na 2030 zal de groei stagneren en uiteindelijk afnemen. Dat is over zo'n 20 jaar. Maar investeringsbeslissingen van bijvoorbeeld corporaties worden gebaseerd op een termijn van 50 jaar. We lopen er dus nu al tegenaan.

Over deze thematiek, die overigens breder is dan het thema wonen, willen we graag met uw raad van gedachten wisselen. In dat verband hebben we een korte notitie gemaakt met een aantal vraagpunten die in die gedachtewisseling aan de orde kunnen komen.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Bijlage: Notitie Groei en Krimp

Brief aan de raad - Notitie Groei en Krimp

Notitie groei en krimp.
Einde van de groei komt langzaam in zicht.

De huidige woningvoorraad is het resultaat van decennialang bouwen en verbouwen. De motor was en is de groei van bevolking en de huishoudensverdunning. Maar demografische prognoses wijzen uit dat hier op den duur een eind aan komt. De babyboomgeneratie gaat nu al met pensioen, en rond 2030 vlakt de groei af. Een stijgend sterftecijfer zal op langere termijn leiden tot een veel groter vrijkomend aanbod van woningen in de bestaande woningvoorraad. Het Planbureau voor de Leefomgeving wees daar al op in diverse rapporten.
Groei en krimp variëren sterk over het land. Er zijn regio's met sterke groei en krimpregio's. Steden zijn in trek en blijven groeien, zeker studentensteden. Nijmegen blijft volgens de prognoses groeien tot zeker 2030. Het aantal huishoudens vlakt daarna af (verdunning) en zal uiteindelijk gaan dalen. Dat is over een goede 20 jaar. De levensduur van een woning van baksteen is veel langer. Gemiddeld zelfs meer dan 100 jaar. Woningcorporaties rekenen met een exploitatieduur van 50 jaar. Het raakt dus nu al aan hun investeringsbeslissingen en portfoliobeleid.
In het proces van de woonvisie ontstond dan ook de vraag of we bij het invullen van de uitbreidingsopgave (we groeien nog), nu al rekening moeten houden met andere tijden waarin we niet meer groeien en zelfs teruglopen in inwoneraantal. Moeten we tijdelijk bouwen of juist flexibel? We zien nu al dat sommige stadsdelen vergrijzen en licht krimpen (Dukenburg) en andere sterk groeien (Noord). Deze ontwikkelingen zorgen voor overschotten en tekorten aan scholen, sportvoorzieningen, winkelcentra en wijk- en zorgvoorzieningen. Dat is de dynamiek van de stad. Maar die dynamiek is voortaan anders dan de doorgaande groei na WOII. Dat levert een aantal nieuwe vragen en dilemma's op:

Vraag 1. Tijdelijk bouwen als oplossing
Zijn tijdelijke oplossingen het middel om te anticiperen op krimp? Tijdelijke woningbouw bedient gewoonlijk een smalle doelgroep van starters, jongeren en studenten. Zij verhuizen vaak , maar dat geldt veel minder voor andere huishoudens. Ook ruimtelijke, stedenbouwkundige en financiële/exploitatie implicaties goed afwegen . Waar bouw je dan, en wat doen we dan met de grond ?
Waarom is de oude strategie om gewoon goede woningen toe te blijven voegen, en op den duur de slechte delen te slopen niet langer houdbaar ?

Vraag 2. Gevolgen voor de wijken
Er is een risico dat kwetsbare wijken versneld in een neerwaartse spiraal belanden en dat de scheiding tussen goede en slechte wijken scherper wordt. Met alle gevolgen voor een ongedeelde stad . Of kan sloop en verdunning juist een impuls voor de kwaliteit zijn van die wijken door meer groen in de wijk ? Op welk peil komt het voorzieningenniveau ? Blijven corporaties investeren of trekken ze zich terug in de courante gebieden ? Stemmen ze onderling af op wijkniveau ? En wat doen we met "overtollig" particulier bezit ?

Vraag 3. Wat kost het en wie betaalt ?
Bij sloop moet de woningeigenaar, afhankelijk van de restant boekwaarde , meer of minder afboeken. Vrijgekomen locaties moet worden heringericht, en genereert daarmee alleen kosten en geen opbrengsten. Dit gaat dus in de papieren lopen. Moeten we tijdig een sloopfonds gaan vormen, samen met de corporaties ?

Vraag 4. Is het wel een probleem ?
Het duurt nog ca. 20 jaar en dan eindelijk eens een meer ontspannen, ruimere woningmarkt. Met lagere prijzen, korte wachttijden en genoeg ruimte voor studenten, statushouders etc.
Of is dit naïef en ontstaat er leegstand, en zonder adquaat beleid verloedering en verkrotting? .

Duidelijk is dat de focus de komende jaren, naast de uitbreidingsopgave, ook nadrukkelijk op de bestaande voorraad moet liggen.

Brief aan de raad - Milieujaarverslag 2014

Milieu

Ingekomen stuk D18 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 95 81
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
14 april 2015	ML00/15.0002873	Henk van Boxtel
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Milieujaarverslag 2014		(024) 3292430

Geachte leden van de Raad,

In bijgaand Milieuverslag 2014 geven wij u een weergave van onze inspanningen en resultaten op het gebied van het milieu. Hiermee geven wij invulling aan de wettelijke rapportageplicht op grond van de Wet milieubeheer. Vanwege het Verdrag van Aarhus heeft de gemeente een algemene informatieplicht naar burgers. In dit verband is het verslag uitgebreider dan de wettelijke verplichting op grond van de Wet milieubeheer en publiceren wij het verslag op internet. Wij hebben het verslag ook toegezonden aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Het verslag zal worden gepubliceerd op www.milieujaarverslagnijmegen.nl.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: 1. Milieujaarverslag 2014

Brief aan de raad - Milieujaarverslag 2014

1. Klimaat en Energie

1. Duurzaamheidsbeleid

In de Duurzaamheidsagenda 2011-2015 zijn de doelstellingen benoemd: de gemeente Nijmegen is een klimaatneutrale organisatie in 2015 en energieneutraal in 2030. De stad Nijmegen is energieneutraal in 2045.

Om deze doelen te realiseren zetten we in op vijf sporen:
1. een energieneutrale stad (inzetten op energiebesparing en duurzame energiebronnen als zon, wind en groengas);
2. een klimaatneutrale organisatie (duurzaam inkopen, energiezuinige gebouwen, volledig wagenpark op groengas);
3. een duurzame economie (stimuleren van innovatie op het gebied van duurzame energie, creëren van groene werkgelegenheid);
4. duurzame mobiliteit (schone en duurzame brandstoffen, stadsdistributie, investeren in fiets, OV en de tram);
5. duurzame stedelijke ontwikkeling (duurzaam bouwen, klimaatbestendige wijken, werken aan compacte verstedelijking).

We willen dit concreter maken door gemeentebreed een netto energiebesparing van 2,5% per jaar te realiseren op het totale gas- en elektriciteitsverbruik. Om na te kunnen gaan of deze doelstelling daadwerkelijk wordt gehaald, moet de gemeente een goed beeld krijgen van het energieverbruik van de eigen organisatie, maar ook van de gehele stad.

In 2013 hebben we de nota "Duurzaamheid in uitvoering" vastgesteld. In deze nota hebben we beschreven wat we in de afgelopen periode hebben bereikt, waar we nu staan en welke kansen we zien om onze stad nog verder te verduurzamen. Onze ambitie om nationaal koploper te zijn, maken we waar. Op de landelijke duurzaamheidsmeter zijn we als nummer 1 geëindigd.

Bovendien hebben we deelgenomen aan de European Green Capital Award 2016 en zaten bij de laatste vijf steden. Voor een internationaal samengestelde jury mocht Nijmegen zich als duurzame stad presenteren in Kopenhagen. Bijzonder was de steun van de duurzame estafette. Ondersteund door ondernemers uit de stad, brachten Nijmeegse sporters de Nijmeegse presentatie (usb-stick verwerkt in estafettestokje) door middel van wandelen, roeien en fietsen naar Kopenhagen. Het estafettestokje is daarna een symbool voor duurzaamheid geworden. Om de paar weken krijgt de ontwikkelaar van een nieuw duurzaam initiatief het estafettestokje in bezit en die

mag het stokje weer doorgeven aan een volgende initiatiefnemer.

1.1 Energieverbruik

In 2014 hebben we inzicht gekregen in het energieverbruik van de stad Nijmegen in 2013. Het fossiele energieverbruik van de stad is over de periode 2008-2013 met 7% afgenomen. Het energieverbruik van particulieren (huishoudens) nam in deze periode met 6,8% gelijkmatig af, ondanks de bevolkingsgroei. Deze afname wordt vooral veroorzaakt door een afname in het gebruik van aardgas. Naar verwachting heeft dit te maken met de isolatie van woningen door particulieren en woningcorporaties, vernieuwing van woonwijken (herstructurering) en door het (regulier) vervangen van oude ketels door zuinige HR-ketels. Het elektriciteitsverbruik van particulieren schommelt licht. Omdat het om vrij kleine schommelingen gaat, is hiervoor geen eenduidige verklaring te geven

Bron data: Energie in Beeld, Liander 2013

1.2 Activiteiten

2. Spoor Energieneutrale stad

- 2.750 particuliere woningeigenaren maakten gebruik van de premieregeling energiebesparende maatregelen en de provinciale isolatiesubsidie.
- Het bestemmingsplan voor de windturbines langs de A15 is bijna unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. Windpower Nijmegen, de coöperatie die ervoor zorgt dat Nijmegenaren ook financieel kunnen participeren in het project, heeft bijna 400 leden.
- 1.500 zonnepanelen zijn op Nijmeegse scholen geplaatst. Stichting Zevenheuvelenloop heeft dit mogelijk gemaakt door 100.000 euro als cofinanciering ter beschikking te stellen.
- Dertig Nijmeegse sportverenigingen hebben gebruik gemaakt van een energiescan, die we hebben aangeboden. Ze besparen door de genomen maatregelen in totaal minimaal € 25.000 per jaar.

- *Power2Nijmegen*

In Power2Nijmegen werken marktpartijen, maatschappelijke organisaties, particulieren en overheden gezamenlijk aan een transitie van fossiele- naar duurzame energie. Op dit moment zijn er zo'n 200 deelnemers die zo'n 60 organisaties vertegenwoordigen. Hoe Nijmegen energieneutraal wil worden is vastgelegd in de Power2Nijmegen routekaart 2045.

Royal HaskoningDHV en Gemeente Nijmegen voeren gezamenlijk het programmamanagement over Power2Nijmegen. Onder het programma vallen nu zo'n dertig verschillende projecten, variërend van het grootschalig verduurzamen van bestaande bedrijventerreinen tot pilots met nieuwe energiebesparende technieken die in Nijmegen voor het eerst worden toegepast.

- *Onderzoek financieringsconstructies*

We zijn gestart met het onderzoek of we een betere constructie kunnen hanteren om burgers, maar ook bedrijven, sportverenigingen, scholen en maatschappelijke instellingen te ontzorgen als zij hun panden willen verduurzamen. We kijken daarbij ook naar financiële constructies en betrekken stakeholders hierbij. De eerste resultaten zijn aan de raad gepresenteerd en in 2015 volgt de besluitvorming.

- *Windenergie*

We willen windturbines realiseren langs de A15. Het bestemmingsplan is 1 oktober 2014 bijna unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. Windpower Nijmegen zorgt ervoor dat Nijmegenaren ook financieel kunnen participeren in het project. Deze coöperatie heeft momenteel bijna 400 leden. We hebben windmetingen uitgevoerd, waaruit blijkt dat de windopbrengst iets hoger is dan verwacht werd. De business case kan voor de windturbines beter onderbouwd worden.

- *Zonne-energie*

Nijmegen is dit jaar verkozen tot Solar City 2014!

De woningcorporatie de Gemeenschap heeft zonnepanelen op alle meergezinswoningen geplaatst. Op de daken van appartementencomplex Archipel zijn dit jaar de eerste van de in totaal 1400 zonnepanelen geïnstalleerd. Woningcorporatie Talis plaatste 480 zonnepanelen op de woningen in Neerbosch Oost.

Stichting Zevenheuvelenloop heeft ons 100.000 euro geschonken voor (basis-)scholen in Nijmegen die zonnepanelen willen plaatsen. Inmiddels zijn 1.500 zonnepanelen geplaatst.

GDF Suez heeft de voorbereidingen getroffen om in 2015 een zonnepark van 4.000 panelen te realiseren. Particulieren, die geen panelen op hun eigen dak kunnen of willen plaatsen kunnen met dit zonnepark meedoen.

We hebben uitvoering gegeven aan de motie "sporten met zonne-energie". Dertig Nijmeegse sportverenigingen hebben gebruik gemaakt van een energiescan en adviesgesprekken, die we gratis hebben aangeboden. Naast de mogelijkheden van zonnepanelen is ook gekeken naar energiebesparing. Ze besparen door de genomen maatregelen in totaal minimaal € 25.000 per jaar.

- *Energieafspraken woningcorporaties*

In 2013 had 29% van de corporatiewoningen een label A of B. Cijfers over 2014 zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Deze cijfers volgen bij de monitoring van prestatieafspraken in het eerste deel van 2015.

Wij volgen de afspraken in het landelijk Aedes convenant. Hierin is het doel opgenomen in 2020 20% energiebesparing te realiseren bij corporatiewoningen. Concreet houdt dit in dat bij ingrijpende woningverbetering de woningen op het niveau van energielabel A of B gebracht zijn of het energielabel met minimaal 2 klassen is verbeterd.

We willen komende periode meer meters maken. Conform het coalitieakkoord willen we dat sociale huurwoningen in 2018 energielabel B hebben. We zijn met de corporaties in gesprek hoe we deze ambitie gaan realiseren en of we ondersteuning kunnen bieden. Ondertussen gaan de corporaties verder met het uitvoeren van hun reeds geplande werkzaamheden.

Corporaties besparen energie via regulier onderhoud aan woningen. Daarnaast voeren zij specifieke energiebesparings-projecten uit, waarbij ze gebruik hebben gemaakt van gemeentelijke regelingen. Zo heeft Talis het appartementencomplex in Meijhorst gerenoveerd, waardoor 270 woningen naar energielabel B zijn gegaan.

Woningcorporaties hebben op verschillende manieren hun bewoners voorlichting gegeven over energiebesparing en duurzaamheid. Samen met de gemeente Nijmegen heeft Tandem Welzijn “de knop om” in Neerbosch Oost voortgezet. Doel van de campagne is om met behulp van ambassadeurs de bewoners van de wijk energie te laten besparen door middel van gedragsverandering. De campagne loopt in 2015 door.

- *Particuliere woningeigenaren*

We hebben de Nijmeegse Energieaanpak gecontinueerd.

Net als vorig jaar was de Premieregeling Energiebesparende Maatregelen een succes. In totaal hebben ruim 1.600 particulieren hun woning verduurzaamd met behulp van onze subsidie. De 1641 woningeigenaren hebben gezamenlijk voor €8.045.000 in maatregelen geïnvesteerd. Wij hebben €1.208.000 uitbetaald.

Nog eens ruim 1.150 mensen hebben gebruik gemaakt van de subsidie woningisolatie van de provincie Gelderland, een regeling die wij uitvoeren. Tot nu toe zijn er 134 aanvragen voor de Duurzaamheidslening voor particulieren goedgekeurd.

Sinds begin 2014 kunnen bewoners van Nijmegen bij het Loket Duurzaam Wonen terecht voor vragen en informatie over

energiezuinig wonen en subsidieregelingen. Het (voormalig) Waterservicepunt is hier ook in opgegaan, waardoor mensen ook naar het loket gaan voor informatie over goed riool- en watergebruik, afkoppelen van hemelwater en groendaken. Bewoners maken goed gebruik van het loket. Voor energiebesparing en duurzame energie zijn er 952 contactmomenten geweest en voor watergerelateerde zaken zijn dat er 1.063. Het nationale Energie-akkoord stimuleert een dergelijke aanpak.

Dit najaar is Energieplein Nijmegen gestart. Dit project heeft als doel om groepen bewoners te enthousiasmeren om gezamenlijk aan de slag te gaan met het verduurzamen van de woning. Gekozen is om in de wijken Hees en Heseveld te starten. Met enthousiaste bewoners wordt een aanpak op maat ontwikkeld om grote groepen mensen in deze wijken aan te zetten tot actie. Momenteel lopen er zeven initiatieven.

3 Spoor Klimaatneutrale gemeente

Door haar hoge ambities op het gebied van het duurzaamheidsbeleid zal de gemeente zelf het goede voorbeeld moeten geven. Hieronder volgen de belangrijkste activiteiten op dit gebied.

- *Energiebesparing gemeentebreed*

In 2014 hebben we inzicht gekregen over het totale energieverbruik van de gemeentelijk gebouwen in 2013. Het gaat om het verbruik van de kantoorgebouwen, wijkcentra, sportaccommodaties en de openbare voorzieningen zoals openbare verlichting.

Volgens de CO2 footprint was in 2013 de CO2 uitstoot 971 ton. Dat is weer een daling ten opzichte van het jaar daarvoor. De tussentijdse doelstelling halen we en we liggen goed op koers om de doelstelling in 2015 te halen.

Opnieuw hebben we energie in onze kantoren, accommodaties en openbare ruimte bespaard (6,28%) ten opzichte van het startjaar 2008. De investeringen in het verduurzamen van de panden van afgelopen jaren – waaronder in het stadhuis - lijken dus een trendbreuk te hebben veroorzaakt.

We hebben een monitoringsysteem aangeschaft en ingeregeld, zodat we in de toekomst het beleid en de doelstellingen daadwerkelijk kunnen monitoren en verklaringen kunnen geven voor stijgingen en dalingen in het verbruik. Vanaf 2015 kunnen we dit systeem gebruiken.

- *Energiebesparing gemeentelijke gebouwen en wijkcentra*

Het Masterplan Verduurzamen Vastgoed geeft inzicht in welke energiebesparende maatregelen per gemeentelijk gebouw genomen

gaan worden. Het principe van het plan is dat de besparing op energiekosten wordt afgedragen waarmee nieuwe energiebesparende investeringen in het vastgoed worden gefinancierd.

We zijn begonnen in het stadhuis, waardoor dit gebouw uiteindelijk naar energielabel B gaat. Ook in andere panden zijn maatregelen getroffen. Op het dak van het DSB-gebouw is een windturbine geplaatst. Studenten van de Helicon Opleiding uit Boxtel onderzoeken de opbrengst. In sportzaal Bottendaal is een nieuw type LED-verlichting geïnstalleerd. De parkeergarage Eiermarkt heeft nieuwe LED lampen en bewegingsschakelaars, waardoor op verdiepingen waar niemand geparkeerd staat de verlichting terug schakelt naar een minimaal niveau. De vloeren van diverse wijkcentra (Titus Brandsma, de Inloop) zijn geïsoleerd met speciale thermokussens.

- *Duurzame inkoop*

We kopen voor 94% duurzaam in, aldus het monitoringsinstrument van AgentschapNL. In deze monitoring worden alle aanbestedingen van meer dan € 100.000,- voor diensten en leveringen, en meer dan € 500.000,- voor werken, meegenomen. Opdrachten onder deze drempelwaarde vallen buiten de monitoring omdat hier centraal geen gegevens over duurzaamheid worden bijgehouden. Verder hebben we de Duurzaamheidladder toegepast. Dat is een door ons ontwikkelde methodiek voor duurzaam inkopen en aanbestedingen.

We nemen duurzaamheidscriteria op bij aanbestedingen. Zo zijn we met onze buurgemeenten gestart met de voorbereidingen voor een Europese aanbesteding voor ons eigen gemeentelijk energie verbruik. We onderzoeken op welke manier we het aandeel regionaal duurzaam opgewekte energie kunnen vergroten.

Een Nijmeegse werkgroep, bestaande uit vrijwilligers wil de titel “Fairtrade Nijmegen” behalen. Sinds begin 2014 ondersteunen we deze werkgroep. Ook streven we ernaar zelf Fairtrade in te kopen.

- *Openbare verlichting*

We hebben opnieuw een aantal projecten met LED verlichting uitgevoerd, waaronder de Groenestraat, de Dobbelmanweg en de Ubbergseweg. De Grootstalselaan is uitgebreid met verlichting, die dynamisch wordt gestuurd door het aanbod van verkeer.

4. Spoor Duurzame Economie

De gemeente stimuleert bedrijven om mee te helpen om klimaatverandering tegen te gaan. De belangrijke speerpunten hierbij volgen hieronder.

- *Handhaven Wet Milieubeheer*

De provincie Gelderland heeft besloten middelen aan de ODRN beschikbaar te stellen om in 2015 branchegewijs bedrijven te handhaven op energiebesparing. Hiermee krijgt onze succesvolle aanpak navolging in Nijmegen en in andere gemeenten. Afgelopen jaren hebben supermarkten, bedrijven in kantoren en zorginstellingen een hoop energiebesparende maatregelen genomen, zodat ze voldoen aan de regels van de Wet Milieubeheer.

- *Duurzame evenementen*

De Zevenheuvelenloop en de Vierdaagse marsen en feesten hebben opnieuw aandacht besteed aan duurzaamheid, onder andere door betere afvalscheiding en meer inzet van het openbaar vervoer voor bezoekers en deelnemers. De energie voor de LED verlichting tijdens de Zevenheuvelennacht is opgewekt door fietsers. We hebben samen met deze en andere grote partijen een duurzaamheidsstandaard voor evenementen opgesteld. Momenteel zijn we met hen in overleg over de implementatie daarvan.

- Boostcamp

De Stichting de Vierdaagsefeesten heeft in samenwerking met Royal HaskoningDHV de nationale conferentie "Circular Economy BOOSTcamp" naar onze stad gehaald, waardoor we volgend jaar hotspot zijn op het gebied van de circulaire economie.

- *Kiemt*

We onderhouden contact met KIEMT (Kennis en Innovatie in Energie- en Milieutechnologie). KIEMT vormt een regionaal netwerk van bedrijven, overheden en kennisinstellingen. Doel is via nauwere samenwerking en kennisuitwisseling de vernieuwing op het gebied van energie- en milieutechnologie te bevorderen. Zo adviseert KIEMT nieuwe en bestaande bedrijven over de toepassing van duurzame energie en zoekt mee naar financieringsmogelijkheden.

- *Nijmeegs Energie Convenant*

In 2013 is het nieuwe Nijmeegs Energie Convenant 2.0 ondertekend door negentien grote Nijmeegse organisaties en instellingen, waaronder de gemeente Nijmegen. Hiermee hebben we ook in 2014 een vervolg kunnen geven aan het convenant dat in 2008 is ondertekend.
Met de ondertekening van dit convenant beloven de partijen om de uitstoot van CO2 in de eigen bedrijfsvoering stevig terug te dringen.

- Groene Hub

Het project de Groene Hub werkt aan de versterking van de regionale biobased en circulaire economie, waarbij intensief wordt samengewerkt met regionale kennisinstellingen en bedrijven. De regio kent zes hotspots voor de hoogwaardige verwerking van reststromen biomassa, waaronder ARN BV in

Weurt, die GFT-afval verwerkt tot compost en groen gas. Daarnaast heeft de regio een zeer sterke energiesector, met vanouds toonaangevende energie-instellingen als TenneT en Alliander naast mondiale spelers als DNVGL (vh KEMA), DEKRA, Akzo Nobel, Arcadis, NXP, Royal Haskoning DHV, en een rijk geschakeerd MKB met innovatieve producten zoals flexibele zonnecelfolie, (waterstof-)elektrische aandrijflijnen en E-laadinfrastructuur.

- Organisatie-overstijgende samenwerking

In 2014 hebben de gemeenten Arnhem, Beuningen, Duiven, Lingewaard, Nijmegen en Renkum samen met de provincie Gelderland, Stadsregio Arnhem Nijmegen en de MRA (Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Milieu Regio Arnhem) laten zien bovenlokaal te kunnen samenwerken op het thema bio-economie. Zo zijn er gezamenlijke opdrachten verstrekt voor de uitvoering van diverse onderzoeken. En zijn er ambtelijke afspraken gemaakt om niet enkel voor het eigenbelang, maar bovenlokaal een strategie te volgen, voor de acquisitie van innovatieve bedrijven in de bio-economie.

We werken in Euregionaal verband samen met Radboud Universiteit, Nordrhein Westfalen en universiteit Duisburg - Essen aan gecoördineerde inzameling en hoogwaardige verwerking van biomassa uit landschapsbeheer. Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om biomassa te importeren, omdat niet alle ambities met regionale biomassa kunnen worden verwezenlijkt. Uitkomst is dat de regio potentie heeft om een regionale en bovenregionale hub te worden van biomassa-aanvoer, verwerking en cascadering. De CO2-uitstoot van het transport van biomassa naar de stadsregio blijkt zeer klein ten opzichte van de te behalen CO2-reductie door inzet van de biomassa als vervanger van fossiele brandstoffen.

5. Spoor Duurzame mobiliteit

Nijmegen staat op de kaart met duurzaam vervoer. In 2014 hebben we opnieuw belangrijke stappen gezet om onze regio koploper te laten zijn in duurzaam vervoer. Dit in samenwerking tussen bedrijven, overheid en kennisinstellingen.

Velocity 2017

We hebben samen met Arnhem een bidbook ingediend bij de European Cyclist' Federation.Op de valreep van 2014 is bekend geworden dat Arnhem en wij het internationale fietscongres VeloCity in 2017 mogen organiseren.

- *Snelfietsroutes*

We hebben in 2014 de fietsstraat Dennenstraat gerealiseerd (1,2 km). Deze maakt deel uit van de snelfietsroute Nijmegen-Beuningen. Ook is de fietsstraat Wijchenseweg (0,6) km afgerond, die bij de snelfietsroute Nijmegen - Wijchen hoort.

Daarnaast is een fietstransferium bij het Centraal Station Nijmegen met 4000 plaatsen geopend

- *Groene Hub*

Het project De Groene Hub zorgt ook voor duurzame mobiliteit in onze regio. We maken ons sterk om het rijden op groen gas in de regio te stimuleren. Dat doen we met onze regionale partners, zoals de provincie Gelderland, de buurgemeenten en het bedrijfsleven.

- Bij ARN b.v. wordt het gft-afval vergist tot groen gas voor de bussen van Breng. Doordat de stadsbussen op groen gas rijden heeft de stadsregio Arnhem Nijmegen met 17 gram CO2 per reizigerskilometer veruit de laagste van uitstoot van Nederland. Dit blijkt uit onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het KpVV.

- In het kader van Beter Benutten is er een regionale prijsvraag uitgeschreven om het regionale goederenvervoer efficiënter, schoner en betrouwbaarder te maken. Vijf consortia hebben gewonnen waarvan 3 Nijmeegse initiatieven (PakketAdres van Eco2City, distributie met elektrische voertuigen van Combipakt en overslag bij de Grift). Ze hebben in 2014 ervaring opgedaan met hun concepten. De evaluatie hiervan volgt nog.

- In november 2014 is de landelijke Green Deal Zero Emission Stadslogistiek ondertekend. Naast gemeente Nijmegen hebben ook de koplopende, Nijmeegse bedrijven als Binnenstadservice, Combipakt en de afvalverwerker DAR de Green Deal onderschreven.

Zie “hoofdstuk 4. Lucht” voor andere resultaten op het gebied van duurzame mobiliteit.

6. Spoor Duurzame stedelijke ontwikkeling

In bestaande gebouwen en bij nieuwbouw is vaak nog veel energiebesparing te realiseren. Hieronder komen enkele belangrijke voorbeelden aan bod.

- *Warmtenet*

De aanleg van het Warmtenet is gestart. Momenteel zijn 4.000 bestaande woningen in de Waalsprong aangesloten op deze duurzame warmtevoorziening. De 10.000 nog te bouwen woningen in de Waalsprong en Waalfront worden hiermee ook van warmte voorzien.

In 2014 is een warmtevisie voor Nijmegen vastgesteld voor de uitbreidingsmogelijkheden van het warmtenet in de bestaande stad (de campus en het bezit van de woningcorporaties). In 2014 is gestart met de haalbaarheid van het aansluiten van de campus. Samen met de provincie, gemeente Arnhem, Alliander en

Nuon bekijken we ook de mogelijkheden en de belemmeringen om het warmtenet door te trekken richting Bergerden en Arnhem en te komen tot een regionaal warmtenet voor 90.000 woningen (of equivalenten daarvan).

- *Energiezuinige projecten Waalsprong*

In samenwerking met de Provincie wordt in de Waalsprong een extra energiezuinige wijk "De Groene Oever" gebouwd. Inmiddels zijn er van de 117 woningen er 105 gebouwd. Duurzaamheidsmaatregelen in de Groene Oever zijn onder andere het plaatsen van 760 zonnepanelen en het standaard leveren van hot-fill aansluitingen. Hiermee besparen de woningen 60% CO_2.

Er zijn 3 extreem zuinige "Passief Huis" woningen gebouwd in particulier opdrachtgeverschap (Generatie Wooncomplex Landgoed Oosterhout). In 2015 volgen er nog drie.

De bouw van het ecologisch bouwproject Iewan is gestart. De toekomstige bewoners bouwen in samenwerking met Talis sociale huurwoningen van stro en leem in Nijmegen Lent. Daarnaast zijn de eerste 16 energienotaloze woningen (Nia Nesto) van Portaal gebouwd.

- *Duurzaam Bouwen: GPR*

Net als vorig jaar hebben wij, de buurgemeenten, woningcorporaties en bouwbedrijven ervaring opgedaan met GPR, een toetsingsinstrument hoe duurzaam een gebouw of omgeving is.

- Herontwikkeling GDF Suez terrein

In het SER Energieakkoord is de sluiting van de kolencentrales per 2016 aangekondigd waaronder die van GDF Suez in Nijmegen. GDF Suez ziet deze sluiting ook als kans en samen hebben we de mogelijkheden bekeken om de locatie te herontwikkelingen tot een "Groene Delta" voor het opwekken van lokale en duurzame energie.

- *Ruimte voor de Waal*

Het project Ruimte voor de Waal is in uitvoering, met de teruglegging van de Lentse Waaldijk en de aanleg van een nevengeul in de uiterwaarden. Dit is het grootste en meest zichtbare klimaatadaptatieproject van Nederland en trekt ook internationale belangstelling. Het project wordt duurzaam uitgevoerd, waarbij onder andere zoveel mogelijk materialen per schip wordt afgevoerd in plaats van met vrachtwagens. In het bezoekerscentrum aan de Waal kunnen mensen terecht voor informatie.

- *Structuurvisie*

We gebruiken de Nijmeegse principes van duurzame stedelijke ontwikkeling bij ruimtelijke ontwikkelingen; duurzaamheid is als een van de leidende principes verankerd in de in 2013 vastgestelde Structuurvisie.

In de structuurvisie is duurzame stedelijke ontwikkeling een leidend thema. In Nijmegen zien wij een duurzame stad als stad die aantrekkelijk is om te wonen, werken en recreëren en die flexibel inspeelt op nieuwe opgaven. Dat willen we op de volgende manier bereiken:

1. zorgvuldig omgaan met ruimte, met aandacht voor stevige groene en blauwe structuren;
2. hoge ruimtelijke kwaliteit in zowel de gebouwde omgeving als bij nieuwe ontwikkelingen;
3. inspelen op nieuwe opgaven op het gebied van energietransitie en klimaat;
4. bewoners en bedrijven binden aan stad en wijk;
5. inzetten op schone vervoerswijzen.

Deze aspecten van duurzame stedelijke ontwikkeling komen terug in alle thema's van de structuurvisie.

2. Bedrijven

- De Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) is op 1 oktober 2010 van kracht geworden. Voortaan slechts één procedure voor alle benodigde vergunningen zoals milieu, bouwen, ontheffingen, brandveiligheid of kappen van bomen.
- Nijmegen telt in 2014 2751 bedrijven, waarvan 51 bedrijven vergunningplichtig zijn.
- Sinds 1 april 2013 wordt de uitvoering van de Wabo verzorgd door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN).
- Efficiëntere handhaving door 'slimmer handhaven'.

Voor bedrijfsactiviteiten gelden milieuvoorschriften in het kader van de Wet milieubeheer. Enerzijds zijn deze regels vastgelegd in het Activiteitenbesluit, anderzijds kan een milieuvergunning nodig zijn. Een kleine 2 procent van de Nijmeegse bedrijven is nog vergunningplichtig. Met vergunningverlening en handhaving van de verleende milieuvergunningen en algemene milieuregels zorgen gemeenten ervoor dat het milieu en de leefomgeving zo min mogelijk door bedrijfsactiviteiten worden aangetast. Andere instrumenten zijn het geven van voorlichting aan bedrijven en het stimuleren van een milieuvriendelijke bedrijfsvoering.

Omgevingsvergunning

Afgelopen jaar is veel ervaring opgedaan met de omgevingsvergunning. Bedrijven, instellingen en burgers hoeven voor alle benodigde vergunningen (zoals milieu, bouwen, ontheffingen, brandveiligheid of kappen van bomen) slechts één procedure te doorlopen. In de Wabo-werkwijze vervullen klantmanagers en vergunningcoördinatoren een centrale rol.

2.2 Vergunningverlening en handhaving

Tabel 2.1 Overzicht aantallen vergunningen en handhavingacties

	2011	2012	2013	2014
Aantal aanwezige bedrijven in Nijmegen				
Vergunningplichtige bedrijven	87	80	67	51
AMvB-meldingplichtige bedrijven	1509	1548	1500	1617
AMvB-niet meldingplichtige bedrijven	1045	1042	1010	1083
Totaal aantal bedrijven Wet milieubeheer	2641	2670	2577	2751
Aantal uitgevoerde vergunning-verleningsacties per jaar				
Verleende vergunningen/ actualisaties per jaar	11	10	24	31

Meldingen zonder milieugevolgen vergunningplicht	8	15	14	12
Meldingen AMvB	87	107	87	123
Gedoogbesluiten	0	1	0	0
Maatwerkvoorschriften	3	5	6	9
Aantal beroepsprocedures bij Raad van State tegen milieubesluiten	1	0	0	0
Aantal uitgevoerde handhavingacties per jaar				
Integrale controles	451	344	384	535
Hercontroles	131	120	146	238
Voornemens	33	28	19	63
Dwangsomopleggingen	15	14	5	23
Dwangsom ingetrokken	3	0	0	0
Bestuursdwang opleggingen	0	0	0	0
Bestuursdwang beëindigd	0	0	0	0
Inningen opgelegde dwangsommen	11	14	1	4

Tabel 2.1 geeft het aantal bedrijven in Nijmegen weer dat onder de Wet milieubeheer valt. Tevens geeft tabel 2.1 een overzicht van de acties voor vergunningverlening en handhaving die de gemeente in 2014 en de voorgaande jaren heeft uitgevoerd. Voor nadere uitleg: zie het begrippenkader.
Begrippenkader:

- *AMvB-meldingplichtige bedrijven*: hebben geen milieuvergunning nodig, maar moeten zich houden aan algemene voorschriften die door het rijk zijn opgesteld en zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit, het Besluit Glastuinbouw of het Besluit Landbouw milieubeheer;
- *AMvB-niet meldingplichtige bedrijven*: hebben geen milieuvergunning nodig en hebben ook geen meldingplicht. Zij dienen wel aan bepaalde voorschriften uit het Activiteitenbesluit te voldoen.
- *Maatwerkvoorschrift:* alleen bij AMvB-bedrijven. Wanneer de situatie dit vraagt, kan de gemeente afwijken van of een nadere invulling geven aan de standaardvoorschriften;
- *Gedoogbesluit*: besluit van de gemeente om tijdelijk niet op te treden tegen een bedrijf wanneer dat vanwege een overgang- of overmachtsituatie niet aan de milieuregels kan voldoen;
- *Dwangsom*: door de gemeente opgelegde geldboete voor elke keer dat een bedrijf de regels overtreedt of een overtreding niet binnen een opgedragen termijn ongedaan maakt;
- *Bestuursdwang*: het door de gemeente zelf ongedaan (laten) maken van een overtreding op kosten van het bedrijf dat de overtreding maakt;
- *Voornemen*: schriftelijke waarschuwing door de gemeente aan een bedrijf dat er bij een volgende overtreding opgetreden zal worden via een dwangsom of bestuursdwang.

Vergunningverlening milieu
Sinds 1 april 2013 verzorgt de Omgevingsdienst Regio Nijmegen de vergunningverlening milieu voor de gemeente Nijmegen. Hiermee wordt een verdergaande verbeterslag in de kwaliteit doorgevoerd. Dit zorgt voor een constante goede kwaliteit bij het verlenen van milieuvergunningen. Zo is er in 2014 tegen geen enkele vergunning beroep ingesteld bij de Raad van State.
De snelheid in het afhandelen van vergunningaanvragen is in 2014 op orde. Verder is gestart met een aantal actualisaties van een aantal verouderde vergunningen. Met deze werkwijze houden we het Nijmeegse vergunningenbestand actueel.
Milieuhandhaving
Sinds 1 april 2013 verzorgt de Omgevingsdienst Regio Nijmegen de handhaving milieu voor de gemeente Nijmegen. De ODRN werkt volgens de Nijmeegse systematiek van 'slimmer handhaven'. De gemeente wil dat de ODRN dáár handhaaft waar de risico's op niet naleven van de milieuvoorschriften het grootst zijn. Door meer programmatisch en dus slimmer handhaven moet het naleefgedrag bij bedrijven worden verhoogd. In 2014 is verder gewerkt aan integrale bedrijfsbezoeken met brandweer en bouwen. Deze bezoeken zijn uitgevoerd bij de bedrijven/instellingen waar we het hoogste risico verwachten.

2.3 Handhavingsprojecten

- Handhaving vindt ook plaats in projectvorm, samen met andere partijen zoals bouwen, brandweer, politie en provincie. Voorbeelden zijn de Gelderse handhavingsweek en integraal horecatoezicht.

Naast de milieuhandhaving van bedrijven via periodieke controles vindt milieuhandhaving ook in projectvorm plaats. Meestal nemen andere controlerende instanties zoals de brandweer, provincie, politie of waterschap deel aan deze (integrale) projecten, alsmede de discipline bouwen(ook ondergebracht in de ODRN).

Integrale handhaving horeca
In Nijmegen is het Horeca-actieteam (HAT) ingesteld. Vanuit het HAT worden alle aanvragen van horeca-ondernemers integraal opgepakt. Ook de bedrijfsbezoeken geschieden integraal met milieu, bouwen en brandweer. In 2014 zijn 60 integrale horeca-bezoeken uitgevoerd.

2.4 Advisering provinciale inrichtingen

- Per 1 januari 2014 zijn 27 VVGB bedrijven overgegaan van provinciaal naar gemeentelijk bevoegd gezag. Dat betekent dat de provincie nog 10 bedrijven in Nijmegen het bevoegd gezag is voor het afgeven van de omgevingsvergunning.
- Sinds 1 april 2013 wordt voor zowel voor de gemeentelijke als de provinciale bedrijven door de ODRN de vergunning verleend.

2.5 Externe veiligheid

- Externe veiligheid speelt bij de opslag, het gebruik en het vervoer van gevaarlijke stoffen en gassen, waaronder ook verkooppunten van vuurwerk.
- Nijmegen telt in 2014 nog drie bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen.
- Nijmegen heeft een lokaal extern veiligheidsbeleid opgesteld: aparte veiligheidsniveaus per gebiedstype (wonen, industrie en buitengebied).
- Geen overtredingen bij opslag en verkoop van vuurwerk in 2014.

Externe veiligheid is een belangrijk onderwerp in het vierde Nationale Milieubeleidsplan, dat op gemeentelijk niveau om uitwerking vraagt. Het gaat om risico's door bijvoorbeeld bedrijven en goederentransport, zoals ontploffingen en het vrijkomen van gas.

Besluit risico's zware ongevallen (Brzo)

Nijmegen kende in 2014 drie bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (zie tabel 2.2). Eén bedrijf valt onder het bevoegd gezag van de provincie Gelderland. De overige twee onder het bevoegd gezag van de gemeente Nijmegen.

Tabel 2.2: Aantal risicobedrijven in Nijmegen

Soort risicobedrijf	2011	2012	2013	2014
- BRZO-bedrijven	3	3	3	3
- Bedrijven met grote ammoniak koelinstallaties	3	3	3	3
- LPG-tankstations	11	11	11	11
- Verkooppunten consumentenvuurwerk	13	13	13	13
- Overige bedrijven met extern risico	4	4	4	4
Totaal	34	34	34	34

De bedrijven en het transport waarbij in Nijmegen aspecten van externe veiligheid aanwezig zijn, zijn te vinden op de risicokaart van Gelderland (www.gelderland.nl/kaarten en cijfers/veiligheid). De gemeente Nijmegen stelt risiconormen op en controleert deze normen.

In 2014 heeft de ODRN namens de gemeente Nijmegen haar jaarlijkse inspectieronde gehouden bij twee Nijmeegse Brzo-bedrijven onder haar eigen bevoegd gezag.

Bij de inspecties is vooral gekeken naar de manier waarop er om wordt gegaan met veiligheidsmaatregelen; of de juiste

maatregelen zijn genomen, of de voorzieningen aanwezig zijn en of de maatregelen doen wat ze moeten doen.
De bedrijven konden niet volledig aantonen dat de gekozen maatregelen het gevaar van de installatie beheersen. Daarom hebben we handhavingstrajecten ingezet.
Lokaal extern veiligheidsbeleid
Begin 2014 hebben we een lokaal extern veiligheidsbeleid vastgesteld. Hierin wordt voor de verschillende type gebieden binnen de gemeente (woongebieden, industrieterreinen en buitengebied) het gewenste veiligheidsniveau opgenomen. De geformuleerde uitgangspunten zullen worden toegepast bij alle gemeentelijke activiteiten en ontwikkelingen waarbinnen externe veiligheid een rol speelt (vergunningverlening en handhaving, routering vervoer gevaarlijke stoffen, ruimtelijk beleid, rampenbestrijding en risicocommunicatie).
Vuurwerkinrichtingen
In 2014 waren er binnen de gemeente Nijmegen dertien verkooppunten voor vuurwerk actief. Dit aantal is al enkele jaren stabiel. De dertien verkooppunten (allen met een opslag tot 10.000 kg) vallen onder de meldingsplicht.
Met betrekking tot de opslag en de verkoop van vuurwerk zijn in het jaar 2014 geen overtredingen geconstateerd.

2.6 Klachten

- Klachten worden geregistreerd in het milieuklachtenregistratiesysteem van de Provincie Gelderland.
- In 2014 zijn er in totaal 321 klachten geregistreerd. Hiervan hebben er 17 geleid tot een handhavingstraject.

Bedrijfsactiviteiten of gedragingen van bedrijven kunnen aanleiding geven tot klachten. Klachten worden geregistreerd in het milieuklachtenregistratiesysteem van de Provincie Gelderland. Het registratiesysteem is via internet ook toegankelijk voor burgers (milieuklacht.gelderland.nl)
In 2014 zijn er in totaal 321 klachten geregistreerd. Het betreft hier voornamelijk klachten van geluidoverlast en stankhinder van bedrijven. Waar mogelijk wordt direct geprobeerd de oorzaak van de klacht te achterhalen en weg te nemen. In de meeste gevallen is de veroorzaker te achterhalen, maar soms is dit niet mogelijk. Het aantal klachten in 2014 is nagenoeg gelijk aan 2013.

3. Bodem

- bodemsaneringen;
- Activiteiten:
  Convenant bodem, spoedeisende gevallen, energiebesparende mogelijkheden ondergrond, nieuwe AmVB Bodemenergie
- Grondverzet

3.1 Aanpak bodemverontreiniging

- bodemsaneringen

We werken aan een gezonde en duurzame ondergrond, waarbij we gezondheidsrisico's en risico's voor ecologie voorkomen, wegnemen of beheersen, waardoor huidige en toekomstige gebruiksfuncties mogelijk zijn en blijven. We streven ernaar dat de bodemkwaliteit in Nijmegen minimaal gelijk blijft en/of op termijn verbetert.
In 2014 zijn er tientallen bodemsaneringen uitgevoerd. Daarmee hebben we mogelijke volksgezondheidsrisico's terug gebracht en verspreidingsrisico's beperkt.
In Nijmegen zijn er momenteel 7 spoedlocaties op basis van verspreidingsrisico's waarvan de sanering nog niet is gestart. Er zijn geen humane of ecologische spoedlocaties waarvan de bodemsanering nog moet starten.

Wij voeren zelf saneringen uit op het Mercuriuspark, voormalig bedrijventerrein Lent (Thermionterrein), Voorzieningenhart Waterkwartier. Verder hebben we ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt zoals woningbouw, maar ook zijn er veel saneringen uitgevoerd voor de realisatie van projecten binnen 'Nijmegen Omarmt de Waal' zoals aan de Waalkade en in de Dijkteruglegging Lent.
Nieuw zijn de bodemsaneringswerkzaamheden in het Waalfront. Hier worden in 2015 nieuwbouwwijken aangelegd. Daarvoor moet eerst bodemsanering plaatsvinden.

Het afgelopen jaar lag het zwaartepunt van toezicht op het project Dijkteruglegging Lent. Hierbij wordt naast het direct toezicht houden op ook wekelijks overlegd met de uitvoerende partij van dit werk.
Verder zijn de saneringen buiten het project Dijkteruglegging Lent minimaal 1 keer bezocht.

Aanpak bodemverontreiniging	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Ernstig verontreinigde locaties met humane risico's zijn beheerst in 2015	75%	100%	100%

3.2 Activiteiten

- Wat hebben wij ervoor gedaan:
  Convenant bodem, spoedeisende gevallen, energiebesparende mogelijkheden ondergrond, nieuwe AmVB Bodemenergie

We hebben uitvoering gegeven aan de activiteiten die zijn opgenomen in het Convenant Bodem. Zo hebben we voor de ondergrond onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om gebiedsgericht grondwaterbeheer op te zetten.
Bodemsaneringen mogen geen belemmering vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen. In 2014 hebben we 18 beschikkingen opgesteld. Daarnaast hebben we 85 meldingen in het kader van BUS beoordeeld.
T.b.v. ruimtelijke projecten (stedelijke ontwikkeling) hebben we voor de Dijkteruglegging Lent saneringen uitgevoerd, en saneringen ten behoeve van projecten in de Waalsprong en Waalfront. Vanaf 2015 zal ook het toezicht op de saneringen binnen het waalfront plaatsvinden.
Om in 2015 de risico's van alle spoedeisende locaties met ernstige bodemverontreiniging te hebben beheerst dan wel te hebben gesaneerd is de bodemsanering Mercuriuspark het tweede jaar ingegaan en is het 4e jaar van de grootschalige grondwatersanering Philips Waalsprong uitgevoerd. Hiermee zetten we, met behulp van de inzet van ISV-gelden, belangrijke stappen om indicator 3.1 uit de begroting te realiseren. In juli 2013 hebben we een definitief overzicht van de spoedlocaties aangeleverd aan I&M.

Zorgplicht
In 2014 zijn 2 nieuwe bodemverontreinigingen gemeld. Op twee locaties is de verontreiniging gesaneerd, de overige 3 zijn nog in uitvoering (o.a. monitoring).

Energiebesparende mogelijkheden van de ondergrond
We hebben een saneringsonderzoek uitgevoerd om te beoordelen op welke wijze een aantal grootschalige grondwaterverontreinigingen kunnen worden aangepakt/beheerst en de mogelijkheden verkend om dit te combineren met vormen van energiebesparing in de ondergrond (bodemenergie). Ook zijn we verder gegaan met een verkenning van de mogelijkheden om de onttrekkingsputten van het waterwingebied Nieuwe Markt

(dit waterwingebied sluit in 2015) te benutten voor koude levering. We voeren sinds 2013 de nieuwe AmvB Bodemenergie uit. Melding voor de aanleg van een gesloten systeem worden na een bodemadvies bij de Omgevingsdienst verder afgehandeld. Met Provincie hebben we mogelijkheden van samenwerking en gegevensuitwisseling van open en gesloten systemen van bodemenergie verkend.

In de wijk Bottendaal zijn mogelijk nog enkele spoedlocaties. In 2014 is gestart met onderzoek bij enkele verdachte locaties. Een daarvan betreft het voormalige ASW terrein waar in de jaren '80 na bodemsanering, woningen zijn gebouwd. Hier is een bodemluchtonderzoek uitgevoerd. Geconstateerd is dat inderdaad sprake was van gechloreerde oplosmiddelen in de bodemlucht onder huizen. In veel gevallen was de concentratie onder de kruipruimte onder de risicowaarde.

Het bodeminformatiesysteem en Milieuatlas
Alle gegevens uit bodemonderzoeken worden opgeslagen in het bodeminformatiesysteem. Via de zogenaamde 'Milieuatlas' hebben burgers en belanghebbenden, zoals makelaars, toegang tot deze gegevens en kunnen ze hier zelf via internet bodeminformatie opzoeken. De Milieuatlas op internet is goed te vinden en wordt goed bezocht. Vooral voor de aanleg en onderhoud van kabels en leidingen wordt de Milieuatlas regelmatig geraadpleegd wat weer leidt tot eerdere BUS meldingen Tijdelijke Uitplaatsing. De Milieuatlas is bereikbaar op: http://www.nijmegen.nl/imap/milieu-atlas.html. Alle bodemrapportages zijn te downloaden via deze site.

bodemonderzoeken naar soort 2014

verkennend bodemonderzoek	93
nader bodemonderzoek	28
Evaluatierapporten	22
grondwater) monitoring	17
nulsituatie onderzoek	3
saneringsplannen	10
historisch onderzoek ISV	0

3.3 Grondverzet

Grondverzet
- Hoeveelheden
- Project dijkteruglegging Lent
- Project Waalfront

Grondverzet
Met de Nota Bodembeheer van 2012 is het mogelijk om binnen de Gemeente Nijmegen op een milieuhygiënische wijze licht verontreinigde grond als bodem te hergebruiken.
De Nota beschrijft het beleid ten aanzien van hergebruik van grond in het kader van het Besluit Bodemkwaliteit. Dit besluit regelt grondverplaatsingen om te voorkomen dat verkeerde grond wordt toegepast. Grondverzet moet vooraf aangemeld worden via een landelijk meldpunt.

Bovendien kunnen met de bodemkwaliteitskaart, die in de Nota is opgenomen, de gevallen van ernstige bodemverontreiniging worden afgeperkt.

Onderstaand figuur geeft de indeling weer van de deelgebieden in de Nota bodembeheer.

Deelgebieden in Nota bodembeheer

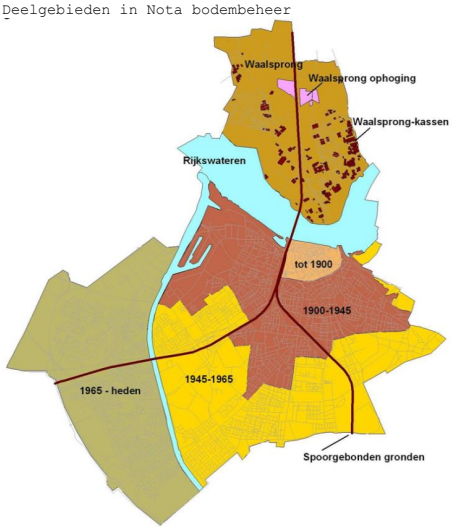

Getoonde tabel geeft een overzicht van de meldingen in 2014 in kader van het Besluit Bodemkwaliteit. In de tabel is een extra kolom opgenomen voor het project Dijkteruglegging Lent. Deze is in 2012 van start gegaan en wordt bij handhaving apart geregistreerd vanwege de grote hoeveelheden grond die in dit project worden toegepast.
De totale toegepaste hoeveelheden grond binnen de gemeente Nijmegen ligt vele malen hoger dan in de tabellen wordt aangegeven. Dit omdat bij het melden van toepassingen met AW2000 grond (“schone” grond) geen hoeveelheden hoeven te worden gemeld.

Meldingen grondverzet in kader van Besluit bodemkwaliteit

	2011	2012	2013	2013 DTL	2014	2014 DTL
Aantal meldingen	47	39	41	103	66	68
Hoeveelheid (in tonnen)	395.083	291.098	17.485	±656.651 m³	±46.862 m³	±49.599 m³

Project Dijkteruglegging Lent
Landelijk loopt het programma Ruimte voor de Rivier. Binnen de gemeente Nijmegen wordt een deelproject van dit programma uitgevoerd; Dijkteruglegging Lent (DTL). Bodemhandhaving houdt hier het toezicht op de grondstromen en de bodemsaneringen. Gemeente Nijmegen heeft tevens de coördinatie van de handhaving betrokken bevoegde gezagen op zich genomen.
In dit project wordt een extra nevengeul gegraven om de rivier meer ruimte te geven bij hoogwater. Door deze ontgraving komt in dit project ongeveer 5 miljoen m3 vrij. Van deze 5 miljoen m³ wordt 1 miljoen binnen het project verwerkt en de rest wordt afgevoerd.
Het project loopt dit jaar naar het einde toe. Nu is al in het meldingenoverzicht te zien dat het aantal meldingen grondverzet is afgenomen.

4. Lucht

4.1 Uitvoeringsprogramma 2010-2014

Volgens schattingen van het RIVM overlijden in Nederland jaarlijks 1800 mensen vervroegd door kortdurende piekblootstellingen aan fijn stof. De langdurige blootstelling aan (gemiddeld lagere concentraties) fijn stof leidt in Nederland tot een gemiddelde levensduurverkorting van ca. 12 maanden. In de Wet milieubeheer staan kwaliteitsnormen voor zes stoffen die luchtverontreiniging veroorzaken. Voor vier van deze stoffen (benzeen, koolmonoxide, zwaveldioxide en lood) zijn in Nijmegen geen overschrijdingen te verwachten. In 2014 heeft I&M aan de hand van berekeningen gerapporteerd (via de monitoringstool)over de luchtkwaliteit in Nijmegen in 2013. Uit deze landelijke monitoringstool blijkt dat in Nijmegen de normen voor fijn stof (PM_{10}) in 2013 niet worden overschreden. De grenswaarde voor stikstofdioxide is in 2013 overschreden op 0,7 km. weglengte. Dat was 1,2 km in 2012, 0,8 km in 2011, 5,4 km in 2010 en 6,4 km in 2009. Sinds 2011 wordt voorspeld dat er in 2015 geen overschrijdingen voor NO_2 meer aanwezig zullen zijn.

Aanvullend op de monitoringstool laat Nijmegen berekeningen uitvoeren die een stadsdekkend beeld opleveren en waarbij scheepvaart expliciet als bron wordt meegenomen. Bijgevoegde kaarten betreffen deze berekeningen, uitgevoerd in 2014 over het voorbije jaar 2013.

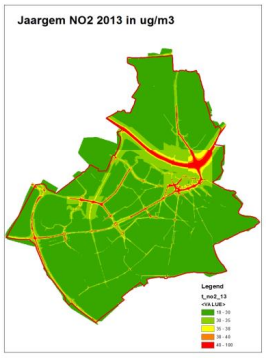

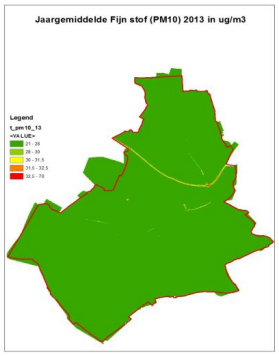

De getoonde rode plekken zijn overschrijdingen van grenswaarden. Deze vallen binnen de formele toetsafstanden van 10 meter vanaf de rand van de weg. Omdat ze binnen de formele toetsafstanden vallen zijn ze geen formele overschrijdingen van wettelijke normen. In verband met meteorologische omstandigheden en ontwikkelingen in Waalfront

en –sprong en De Oversteek is dit geen garantie dat we vanaf 2015 daadwerkelijk voldoen aan de wettelijke normen voor met name NO_2. Vanwege de overschrijding voor NO_2 is in januari 2010 voor de jaren t/m 2014 een nieuw uitvoeringsprogramma vastgesteld met maatregelen die zorgen voor terugdringing van deze overschrijding. Verdere uitvoering van deze maatregelen is nodig voor meer zekerheid om te voldoen aan de wettelijke normen voor NO_2 vanaf 2015. Ook als we aan de wettelijke normen voldoen is er nog veel te winnen op het gebied van gezondheid en de daarmee samenhangende maatschappelijke kosten door de luchtkwaliteit verder te verbeteren. Het gaat dan ook om het terugdringen van roet. In 2014 zijn we gestart met het invullen van de roetnorm en een gezonde luchtkwaliteit zoals in het coalitieakkoord aangegeven.

4.2 Activiteiten

Een belangrijke bron van luchtvervuiling is verkeer. Daarom zet Nijmegen in op schonere brandstoffen en betere doorstroming van het verkeer. Daarnaast zijn in 2014 alle bestemmingsplannen getoetst op luchtregelgeving.

De Gemeente Nijmegen heeft met de Stadsregio eind 2011 1,88 miljoen Euro extra middelen aangevraagd uit NSL-gelden (Fes-4) om in samenwerking met provincie en stadsregio aan projecten te besteden op het snijvlak van luchtkwaliteit, mobiliteit en economie. Het rijk heeft in 2012 schriftelijke toezegging van de subsidie gestuurd. De projecten moeten medio 2014 uitgevoerd zijn. Het gaat vooral om schone scheepvaart (schonere motoren, nabehandeling van uitstoot, aanleggen van walstroom in Nijmegen én in Arnhem en een vulpunt voor vloeibaar aardgas), een extra P+R voorziening (Poort Neerbosch) en het promoten van het bestaande lespakket luchtkwaliteit voor bovenbouw Havo/Vwo. In 2014 is het bestaande lespakket luchtkwaliteit extra gepromoot bij Nijmeegse scholen Havo/Vwo. Desondanks hebben scholen het lespakket niet toegepast. In 2014 hebben wij samen met het junior technovium bekeken of een werkplek voor luchtkwaliteit, duurzaamheid en geluid gerealiseerd kan worden. Overleg hierover is in gang gezet.

Schone brandstoffen
Schone brandstoffen zorgen voor minder uitstoot van schadelijke stoffen. In 2014 zijn onder andere de volgende resultaten geboekt:

- Gemeentelijke voertuigen schakelen over naar groengas als zij vervangen moeten worden. In totaal rijden nu 55 gemeentelijke voertuigen op groengas, 1 elektrisch en 1 hybride.
- In 2014 zijn we verder gegaan met het project ‘schoner varen’ om schonere en efficiëntere scheepvaart te bevorderen en de luchtkwaliteit te verbeteren. We hebben

ervoor gezorgd dat op de Waalkade walstroomvoorzieningen zijn aangelegd. Hierdoor hoeft de cruisevaart niet meer van dieselaggregaten gebruik te maken als ze aangemeerd zijn. Ook zijn we gestart met de voorbereidingen van walstroomvoorzieningen in de Waalhaven en Lindenberghaven. Verder is de Stadsregio gestart met een subsidieregeling voor nageschakelde technieken op bestaande schepen om de uitstoot van luchtverontreiniging te reduceren.
Ook hebben we in 2014 financiering verworven voor het stimuleren van realisatie van een LNG-vulpunt voor scheepvaart in de regio (Interreg IVa en Interreg V). Tenslotte hebben we ons aangesloten bij een Europees consortium voor onderzoek naar schone scheepvaartmethoden en omzetting in Europese regelgeving voor scheepvaart (CLINSH). In Nijmegen zullen met name pilots voor walstroomvoorzieningen uitgevoerd worden.

- We bevorderden duurzame en schonere stadsdistributie. We hebben ons daarom in 2014 aangesloten bij de landelijke Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek (ZES).
- We werken samen met de Stadsregio en provincie aan het project De Groene Hub om regionaal geproduceerd groengas te faciliteren voor de hele Stadsregio. Productie van groengas vindt nu al plaats bij de ARN BV. Er lopen initiatieven bij o.a. Waterschap Rivierenland, GDF Suez en Bio Energie Bergerden.
- We werkten samen met de Stadsregio en provincie Gelderland aan een project om 1600 groengas voertuigen op de weg te hebben en 8 groengas vulpunten actief te hebben in de regio Arnhem Nijmegen. Hiertoe is een rekenmodel voor rijden op groengas gemaakt in samenwerking met de markt. Daarnaast is een regionale subsidie gestart voor taxi, (bestel)bus of vrachtauto op groengas. Deze subsidie liep tot juli 2014.
- De gemeente verstrekt subsidie aan taxibedrijven om ze makkelijker te laten overstappen op rijden op aardgas. In totaal is er tot nu toe aan 34 aardgastaxi’s subsidie uitgekeerd. Er konden in 2014 geen nieuwe aanvragen voor onze Nijmeegse subsidie op aardgastaxi’s meer worden ingediend. Wel hebben we subsidies uitgekeerd aan nog lopende aanvragen.
- Er zijn 16 openbare oplaadpunten voor elektrische auto’s geplaatst op strategische locaties in de openbare ruimte en 4 laadpunten in parkeergarages.
- In 2012 is er gewerkt aan een subsidieregeling voor e-scooters voor bedrijven vanuit Nijmegen in samenwerking met Arnhem en de Stadsregio. Deze regeling is eind 2012 vastgesteld en op 21 januari 2013 gestart voor bedrijven en organisaties uit Nijmegen. Vanaf juni 2013 konden ook particulieren uit Nijmegen en omliggende gemeenten (mits ze in Nijmegen werken of een opleiding volgen) van de regeling gebruik maken. Door het bereiken van de einddatum konden vanaf april 2014 geen nieuwe subsidies meer aan worden gevraagd. Er zijn in totaal 63 elektrische scooters

gekocht met subsidie. Hiermee verminderen we de geluidsoverlast en verbeteren we de luchtkwaliteit niet substantieel, maar we hopen een beweging in gang te zetten.
- We hebben met de Stadsregio en provincie Gelderland gewerkt aan een aanvraag voor een subsidie uit de regeling Truck van de toekomst van het rijk. Deze subsidie (€500.000,-)is in 2011 verleend aan het consortium van transportbedrijf Cornelissen en BCTN uit Nijmegen en is bedoeld voor de aanschaf van vrachtwagens die op de brandstof LNG (vloeibaar aardgas) rijden. Het Nijmeegse transportbedrijf Cornelissen heeft inmiddels 5 vrachtwagens op LNG aangeschaft en rijdt hiermee rond.
- We hebben CO_2 koeling op vrachtwagens bevorderd bij transporteurs in Nijmegen.

Betere verkeersdoorstroming
- We hebben doorstromingsmaatregelen uitgevoerd (Dynamische Verkeer Management) op de Groene route.
- We hebben het fietsgebruik bevorderd.

Groenfilters
Groenbeplanting helpt mogelijk bij de bestrijding van luchtverontreiniging doordat het als een filter stofdeeltjes opvangt. Vanwege discussie over het beperkte effect van groenbeplanting bij luchtverontreiniging zijn in 2014 geen nieuwe groenmaatregelen uitgevoerd.

4.3. Nijmegen-West Weurt

- Gezamenlijke aanpak met Kronenburger Forum krijgt vervolg in deze collegeperiode Collegebesluit 8 juli 2014).
- Bewoners uit Hees, Heseveld, Neerbosch-Oost en Waterkwartier overleggen met gemeente over metingen van milieu-effecten van de Stadsbrug. Radbouduniversiteit heeft proces geëvalueerd en pleit voor wijkoverleggen
- Milieusituatie en -beleving in Nijmegen-West Weurt is verbeterd, maar vooral geur blijft een aandachtspunt.
- TPN-West is innovatief bedrijventerrein.

Kronenburger Forum
Na de afronding van het programma in 2010 is besloten om bedrijven, bewoners- en milieuorganisaties te blijven informeren over de milieukwaliteit. Het Kronenburger Forum is in 2014 twee keer bijeen geweest en heeft er bij de provincie Gelderland, gemeente Nijmegen en gemeente Beuningen op aan gedrongen om het meetnet fijn stof, de website met 'realtime' informatie en de dialoog in de komende jaren voort te zetten. Het meetnet fijn stof wordt minstens in standgehouden tot en met 2014, minimaal een jaar nadat de nieuwe stadsbrug in gebruik is genomen. Het Kronenburger Forum wil gevraagd en

ongevraagd advies geven aan de colleges van gemeenten Nijmegen en Beuningen in de komende jaren. Hiermee willen ze bereiken dat de informatievoorziening over bestemmingsplannen, externe veiligheid en individuele vergunningen goed geregeld is.

Werkgroep West wil groene buffer
In 2013 is in 8 bijeenkomsten intensief overleg gevoerd met de werkgroep West Wil Groene Buffer, als uitwerking van de motie West krijgt een Groene Buffer (september 2012).

In de motie roept de Raad het college op om:

1. Na oplevering van de Energieweg en de Stadsbrug de Oversteek voor een periode van minstens 5 jaar de intensiteit, samenstelling en doorstroming van het verkeer op de Energieweg en Neerbosscheweg te meten en de effecten op luchtkwaliteit en geluid te monitoren.
2. Bij het monitoren de bewoners een volwaardige rol te geven en hen ook bij de keuze van de te treffen maatregelen te betrekken.
3. Een 'groenfonds' te vullen met een bedrag van 1 miljoen euro uit de exploitatie van de Stadsbrug zodat indien de effecten van het verkeer een verslechtering laten zien op luchtkwaliteit (over de norm) en op geluid (slechter dan nu het geval is) aanvullende maatregelen getroffen kunnen worden.
4. Indien het in 2018 niet nodig blijkt om aanvullende maatregelen te treffen, samen met de bewoners een plan te maken om dit groenfonds in te zetten voor groen op die plekken in Nijmegen West waar dit het meest nodig en nuttig is.

Resultaat is dat overeenstemming is bereikt over een meetsysteem voor geluid en NO_2 en over de verkeerstellingen en ook over de wijze waarop de resultaten van de metingen zullen worden geïnterpreteerd. Bij dat laatste is ook afgesproken bij welke (dreigende) overschrijdingen zal worden voorgesteld om maatregelen te nemen. Voor bewoners is het belangrijk dat voor verkeer, geluid en lucht meetgegevens voorhanden zijn, om te kunnen beoordelen of deze aansluiten bij berekende waarden die jarenlang door de gemeente zijn gepresenteerd. . Op 5 locaties worden jaarlijks geluidmetingen gedaan en er is een nulsituatie 2007 afgesproken. Op 10 locaties worden permanent NO_2-metingen gedaan. Over de wijze van interpreteren van de meetresultaten en het bepalen van de waarde waarop extra maatregelen nodig worden geacht (aanspraak op het gereserveerde miljoen op de begroting Stadsbrug), is ook overeenstemming bereikt. De waarden zijn vastgelegd in de brief aan de Raad van november 2013 en van januari 2015.

Brief aan de raad - Milieujaarverslag 2014

De werkgroep West wil Groene Buffer blijft 3 maal per jaar bij elkaar komen om de meetresultaten te bespreken. Het proces van interactieve monitoring in Nijmegen-west is door de Radboud Universiteit geëvalueerd. Kort samengevat is het advies om de bewoners niet alleen bij de presentatie van monitoring gegevens te betrekken, maar deze discussie onderdeel te laten zijn van de veel bredere discussies over de leefomgeving in de betrokken wijken, iets waar de bewoners behoefte aan hebben. Dat kan door het in het afgelopen jaar gevoerde overleg over de gevolgen van de stadsbrug voort te zetten in bestaande wijkoverleggen en bij de bepaling van de agenda de bewoners het initiatief te geven. Daarnaast stelt de Radboud Universiteit voor om de rol van de bewoners in het Kronenburger Forum te versterken en in zijn algemeenheid de communicatie naar de wijken te verbeteren. Wij nemen die adviezen graag over en inmiddels zijn daartoe acties uitgezet.
In de bijeenkomst met bewoners van 9 september 2014 is gebleken dat bewoners instemmen met de analyse en voorstellen van de Radboud Universiteit. Het betekent dat daarmee een eind komt aan het specifieke overleg over alleen de (milieu)gevolgen van de Oversteek en dat in het vervolg die discussie onderdeel zal zijn van de (reguliere) wijk overleggen. Daardoor mag ook worden verwacht dat de discussie over de milieugevolgen van de reconstructie van de Energieweg in 2012 en van de ingebruikname van de Oversteek in 2013 voor meer bewoners toegankelijk zal worden. Wij zullen er voor zorgdragen dat de discussies in de wijkoverleggen goed door de ambtelijke organisatie worden ondersteund.

Informatievoorziening
In het laatste overleg met bewoners van 9 september 2014 is ook gesproken op welke wijze de vernieuwde website www.westenweurt.nl waarop de monitoringgegevens te vinden zijn, zal bijdragen aan adequate en actuele informatievoorziening voor bewoners. De website is in november 2014 voorgelegd aan de leden van de werkgroep en aan de leden van het Kronenburger Forum. Er zijn veel constructieve reacties binnengekomen die inhoud en vorm van de website hebben kunnen verrijken. In januari 2015 is de website hierop aangepast.

Tussentijdse resultaten
Verkeerstellingen
Over de verkeersafwikkeling sinds de opening van De Oversteek is de Raad met de raadsbrief “Elf maanden S100” geïnformeerd (4 november 2014). Het aantal motorvoertuigen, dat op werkdagen over de Waalbrug rijdt, is afgenomen van ca. 52.000 naar ca. 40.000. Ongeveer 20.000 voertuigen bereiken de stad via de Oversteek. Over de Oversteek zijn er dagelijks dus ongeveer 12.000 ritten die voorheen over de Waalbrug reden en 8.000 ritten die voorheen over de A50 plaatsvonden De totale omvang van het verkeer op de drie grote aanvoerwegen

Waalbrug, Oversteek en A50 bij Ewijk is nagenoeg gelijk gebleven.
Zoals verwacht, is het verkeer op de Energieweg toegenomen. Ter hoogte van het Industrieplein en op de Energieweg is het verkeer met 38% toegenomen. Ter hoogte van het Gaziantepplein is de toename van het verkeer in de orde van grootte van 10 tot 15 %. Ten westen en zuiden van het Gaziantepplein verdwijnt de toename van het verkeer vrij snel. Op het kruispunt Rosa de Limastraat/ Neerbosscheweg is een lichte toename van de intensiteiten waar te nemen (5 tot 10%).Deze toename hangt samen met de gewijzigde verkeerscirculatie in Nijmegen-West ten gevolge van de "halve" aansluiting van de Wolfskuilseweg op de Energieweg.
Via meerdere systemen wordt informatie ingewonnen over het verkeer (GSM, Bluetooth, GPS-systemen, detectie bij verkeerslichten) Met behulp van deze big data hebben we een beeld van de hoeveelheid passerende auto's over de Energieweg. In de weergave op de website westenweurt.nl is de afgelopen periode vanaf januari 2013 te zien. Het gaat hier om de hoeveelheid auto's die in de ochtend- en avondspits passeren (respectievelijk tussen 8.00 en 9.00 en tussen 17.00 – 18.00).

Geluidmetingen: 2007 en 2013
De gemeente en de bewoners hebben afgesproken dat er maatregelen worden getroffen als de geluidsbelasting met meer dan 1,5 dB stijgt ten opzichte van de situatie in 2007. In overleg met bewoners zijn zes geluidmeetpunten in de buurt van de Energieweg en de Neerbosscheweg geselecteerd. Deze metingen moeten samen met de verkeerstellingen over een heel jaar een reëel beeld geven van de geluidbelasting in dat jaar.
Zodoende is er een beeld van de geluidbelasting in 2013 en 2007 Eind april 2015 zijn de cijfers over 2014 te verwachten. Eind april 2015 is duidelijk tot welke geluidtoename de in november 2013 in gebruik genomen stadsbrug heeft .
Vergelijking van de geluidsbelastingen van 2007 en 2013 laten op de meeste punten langs de Energieweg een forse daling zien van de geluidbelasting ten opzichte van 2007 Op een specifieke meetlocatie, is een daling van 2dB te zien, dat ongeveer overeenkomt met een afname van 35% van de geluidbelasting. Die afname is direct het gevolg van het geluidarm asfalt en diverse schermen die zijn aangebracht bij de reconstructie van de Energieweg en Neerbosscheweg in 2012. De komende jaren moet blijken of de geluidbelasting weer stijgt tot het niveau van 2007. De monitoring wegverkeerslawaai 2013 – 2017 is te zien op www.westenweurt.nl.

Metingen stikstofdioxiden 2013 en 2014
In overleg met bewoners zijn enkele meetpunten voor NO2 in de buurt van de Energieweg en de Neerbosscheweg toegevoegd, ten koste van enkele bestaande meetpunten in de rest van

Nijmegen. Het sinds 2006 bestaande meetnet fijn stof is ongewijzigd, maar dit stopt per 1 april 2015 vanwege bezuinigingen. Er wordt gewerkt aan nieuwe vormen van meten van fijn stof en/of roet.
Gemeten waarden van fijn stof (PM10 en PM2,5) laten in 2013 een lichte stijging zien conform landelijk beeld. De eerste helft van 2014, dus na opening van de Oversteek, laat geen afwijkend beeld zien. Er is geen duidelijke invloed van verkeer over de Oversteek te zien. Huidige concentraties aan fijn stof zijn te zien op www.westenweurt.nl.
Gemeten waarden van stikstofdioxide (NO2) laten in 2013 een verdere lichte daling zien conform landelijk beeld. De eerste helft van 2014, na opening van de Oversteek, laat voor NO2 geen afwijkend beeld zien. Ook voor NO2 is er nu nog geen duidelijke invloed van verkeer over de Oversteek te zien. Daarvoor moet een langere meetreeks voorhanden moeten zijn. Iedere periode van vier weken worden de meetresultaten van de NO2-metingen aangevuld in het diagram "Gemeten periodegemiddelde concentraties NO2" op www.westenweurt.nl.

Milieusituatie en beleving in Nijmegen-West Weurt
Berekeningen en metingen laten zien dat de luchtkwaliteit in Nijmegen-West en Weurt zich stabiliseert. Ondanks de toename van het verkeer is er een licht dalende trend te zien van fijn stof en NO_2. Ook bewoners geven aan dat het beter gaat. De luchtkwaliteit werd beter en bewoners ervaren steeds minder geluids- en geuroverlast. Geur blijft nog een aandachtspunt in de beleving van de mensen, ondanks de forse daling van het aantal klachten in de afgelopen jaren. Dat blijkt uit het recente leefbaarheidsonderzoek in Nijmegen-West/Weurt. Met name in de Biezen (Waterkwartier) en in Weurt blijft het percentage ernstig geurgehinderden hoger dan de doelstelling van 3%. Het onderwerp blijft dus op de agenda.
De volgende maatregelen zorgden voor de verbetering van de geursituatie:

- Heinz heeft haar bedrijvigheid ter plaatse beëindigd. Hierdoor is het aantal geurklachten in 2012 verder afgenomen;
- Henri van de Bilt heeft haar bedrijvigheid ter plaatse beëindigd;
- Er is gestart met de vergunningprocedure voor Smit Draad, met verlaagd geureffect. Procedure is nog niet afgerond.
- In de lopende vergunningprocedure voor de asfaltcentrale aan de Energieweg wordt getracht geur- en stofuitstoot te verminderen.

Milieusamenwerking succesvol
Het bedrijventerrein TPN-West, dat oorspronkelijk bekend stond als probleemgebied, ontwikkelt zich nu tot een innovatiegebied op het vlak van milieuvriendelijke logistiek en energie. Deze samenwerking met alle betrokkenen heeft daarbij geïnspireerd tot diverse nieuwe projecten, die nu

voortgaan met eigen financiering, dynamiek en eigenaar, zoals:

- Logistiek en stadsdistributie (Combipakt, Groene Hub, LinX, CTN-kade). Zo heeft het project CombiPakt elektrische voertuigen ingezet voor stedelijke distributie.
- Milieuprijs WestenWeurt. In 2013 is de Milieuprijs WestenWeurt uitgereikt aan Nacco Materials. Andere genomineerden waren Sappi en HSF logistics. Tijdens de uitreiking heeft de ondernemersvereniging TPN-West haar plannen voor een energieneutraal bedrijventerrein gepresenteerd.
- Schone brandstoffen (rijden op LNG en groen gas, elektrisch rijden). Het bedrijf GDF Suez wil bij de centrale in Nijmegen een duurzaam energiepark realiseren, waar onder meer LNG getankt kan worden. LNG wordt gezien als de enige bedrijfseconomisch haalbare schone brandstof voor transport en binnenvaart. De gemeente Nijmegen is daarbij partner maar ook bevoegd gezag om de veiligheidsrisico's te bewaken. Het Kronenburger Forum zal één van de platforms zijn om de ontwikkelingen te volgen en de colleges van Beuningen en Nijmegen te adviseren.
- Verbeterde klachtenregistratie en -afhandeling.

5. Geluid

5.1 Uitvoering gemeentelijk geluidsbeleid

- Opstellen en handhaven van geluidsvoorschriften bij vergunningen en ontheffingen. Onze adviezen voor ruimtelijke en bouwplannen moeten geluidsoverlast beperken.

Toenemend verkeer, buren, bouwactiviteiten, bedrijven en evenementen zorgen geregeld voor geluidsoverlast. Om geluidoverlast te voorkomen en aan te pakken, heeft de gemeente de volgende taken:

- opstellen geluidsvoorschriften bij vergunningen en ontheffingen en randvoorwaarden tijdens planvorming;
- controle en handhaving van geluidsvoorschriften;
- geluidsisolatie van woningen;

Opstellen geluidsvoorschriften
We voeren onderzoek uit en brengen advies uit voor geluidsvoorschriften in onder meer bestemmingsplannen, verkeersplannen, bouwvergunningen, milieuvergunningen en evenementen in de open lucht. Deze adviezen en voorschriften zijn bedoeld om vooraf onnodige geluidsoverlast te voorkomen en ervoor te zorgen dat wettelijke geluidsnormen niet worden overschreden.
In 2014 ging het om de volgende aantallen onderzoeken en adviezen.

Tabel: Aantallen geluidsonderzoeken en -adviezen.

Geluidsonderzoek en advisering	2011	2012	2013	2014
Omgevingsvergunning	114	132	202	130
Evenementen in de open lucht	132	108	104	281
Bouwwerkzaamheden	21	29	17	14
Verkeersplannen	0	2	0	0
Hogere Waarde besluiten	5	12	11	9
Festiviteitenregeling inrichtingen	17	18	21	30
Bestemmingsplannen	24	17	31	25

Zonebeheer bedrijven
Speciale gevallen zijn de grote industrieterreinen. In gemeente Nijmegen zijn vier ‘gezoneerde’ industrieterreinen: De Grift (Waalsprong), Nijmegen-West/Weurt, Winkelsteeg en betonindustrie De Hamer. Om deze terreinen ligt een geluid zonegrens. Buiten deze zonegrens mag slechts beperkt lawaai

te horen zijn. Dit garandeert de leefbaarheid in de omliggende wijken en geeft economische zekerheid aan de bedrijven. Door 'zonebeheer' ziet de gemeente er op toe dat de geluidsgrenzen niet worden overschreden.

Controle en handhaving
Onderstaande tabel geeft een overzicht van geluidhandhavingsacties (alleen de acties waarbij bureau Geluid & Lucht betrokken was).

	2011	2012	2013	2014
Handhaving APV vergunningen	52	35	43	34
Handhaving Bouwlawaai			10	14
Handhaving Vierdaagsefeesten	1	1	1	1
Handhaving Milieuvergunningen Wm	18	17	7	27

Geluidsisolatie
Een aantal bestaande woningen langs drukke wegen met een hoge geluidsbelasting komen in aanmerking voor geluidsisolatie op kosten van de Rijksoverheid. De uitvoering is gedelegeerd aan de gemeente Nijmegen. Wij voeren jaarlijks gevelisolatieprojecten uit.

In 2014 zijn in totaal 48 woningen gesaneerd. Bij 15 woningen zijn geluidswerende voorzieningen aangebracht. De overige 33 zijn van de saneringslijst afgevoerd, omdat de geluidsniveaus binnen de norm lagen of omdat de bewoners geen behoefte hadden aan gevelisolatie.

Gesaneerde woningen	2011	2012	2013	2014
Met gevelisolatievoorzieningen	8	1	20	15
Zonder isolatievoorzieningen	32	53	36	33

6. Groen en ecologie

6.1 Groenbeleid

Nijmegen is een groene stad, gelegen in een afwisselend landschap. Het rivierengebied met de Waal en de uiterwaarden aan de ene zijde, aan de andere zijde de hoger gelegen bosgebieden op de stuwwalhelling. Deze ligging op een knooppunt van verschillende landschappen maakt Nijmegen zo uniek.

In het Groenplan De Groene Draad - Kansen voor het Nijmeegse groen en het Handboek Stadsbomen - Het groene kapitaal van Nijmegen hebben we het gemeentelijk groenbeleid verwoord. In deze documenten is de hoofdgroenstructuur en de hoofdboomstructuur vastgelegd. Ontwikkelingen in deze hoofdstructuren zijn niet gewenst. Voor beide geldt het 'nee - tenzij' principe. Aantasting is alleen aanvaardbaar wanneer hier een groot maatschappelijk belang mee gediend is. In alle gevallen is een compensatie noodzakelijk. Dit kan door een kwantitatieve compensatie door elders vervangend groen aan te leggen, maar ook in de vorm van een kwalitatieve verbetering van het groen. In het Groenplan wordt het aanwezige groen beschreven en de groene ambities benoemd. Het is een sturingsinstrument en een leidraad voor toekomstige stedelijke ontwikkelingen. Met het Handboek Stadsbomen kan het bomenbestand op een duurzame wijze voor de toekomst behouden blijven en ontwikkeld worden.

De beschrijving en de ontwikkelingsmogelijkheden van het groen in de binnenstad is opgenomen in de Groene Allure Binnenstad Nijmegen. Dit is een ideeënboek met een breed scala aan toepassingen van groen om aanpassing aan de klimaatverandering te realiseren.

6.2 Groenprojecten

Het behoud van en de verbetering aan het groen in Nijmegen gebeurt via beleid en via aparte projecten. Dit laatste kunnen zelfstandige groenprojecten zijn, maar ook projecten die voortkomen uit woonmilieuverbetering of die 'meeliften' met andere projecten. Groen wordt steeds meer ingezet om te proberen de gevolgen van de klimaatverandering te beperken.

Beleid

- Ook in 2014 hebben wij gewerkt aan de optimale afstemming tussen ons stedelijke groen en de ruimtelijke ontwikkelingen, en aan optimale afstemming van beheer, sport, spel, initiatieven voor stadslandbouw en wensen voor eetbaar openbaar groen.

- In 2014 hebben wij verder gewerkt aan locatiegebonden evenementenbeleid, waarbij speciale aandacht voor de belangen van ons groen.
- Bij al onze ruimtelijke projecten, bestemmingsplannen en andere beleidsdocumenten hebben we gezorgd voor de doorwerking van ons groenbeleid en van wetgeving zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet, met als belangrijk oogmerk duurzame stedelijke ontwikkeling, en uiteraard mede bepaald door de woningbouwmarkt.
- Buiten onze gemeentegrenzen zijn wij onder meer nauw betrokken bij de realisatie van Park Lingezegen en hebben wij financieel bijgedragen aan het recreatieve fietspad in het Land van Maas en Waal. Eveneens buiten onze gemeente heeft Natuurmonumenten Heumensoord beheerd, en meldt in haar jaarlijkse verslag onder meer een erg hoge en diverse gebruiksdruk, veel illegale vuilstorten, veel schade aan toegangsbordjes; ook meldt Natuurmonumenten dat er momenteel 13 vrijwilligers werken; een langdurig werkloze is mede op initiatief van gemeente Nijmegen nu in dienst is als leerling-boswachter. De wandelpaden, ruiterpaden en ATB-route zijn opgeknapt; routebordjes en ondergrond worden onderhouden. Met de Nijmeegse wielerclub Klein Verzet is een overeenkomst gesloten over gebruik van enkele paden buiten de reguliere ATB-route. Het Hondenlosloopgebied is uitgebreid met het open terreindeel dat wordt gebruikt voor het Vierdaagsekamp. De samenwerking met de organisatoren van de Marikenloop is goed, eveneens met Defensie over het Vierdaagsekamp. Natuurmonumenten heeft de voormalige werkschuur van Breed aan de Scheidingsweg van de gemeente gekocht.
- Bij realisatie van groen- en waterprojecten staat participatie voorop. Op wens van bewoners zijn we bezig met aanleg van natuurvriendelijke oevers in Neerbosch-Oost; de eerste fase is nu afgerond.
- We oriënteren ons op internationale ontwikkelingen en geldstromen. Eind 2014 hebben wij het convenant Mayors Adapt ondertekend, met de belofte strategieën voor klimaatadaptatie op te nemen in te actualiseren plannen, zoals het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan. In onze regio ondersteunen wij initiatieven voor grensoverschrijdend natuur- en landschapsbehoud, onder meer geëntameerd door Natuurmuseum/Bastei, dat samenwerking ontwikkelt met Naturschutzstation Kleve.
- Op basis van de actualisatie (2013) van ons Waterplan zijn nu de laatste projecten in uitvoering (oevers, duikers Malvert en stuw Dukenburg).
- Wij hebben geparticipeerd in de totstandkoming van het nationale Deltaprogramma, met name bij de hoofdthema's waterveiligheid (binnen- en buitendijks), zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stad. Het Deltaprogramma is eind 2014 afgesloten. Nijmegen heeft net als vele andere gemeenten de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie ondertekend, gericht op het doel 'klimaatbestendige stad in 2050'.

- In samenwerking met het Waterschap hebben we projecten in het watersysteem (zie hierboven) uitgevoerd en behartigen we effectief en efficiënt de waterbelangen bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Voor onze ambitie 'Groene Linten' hebben wij per 2015 jaarlijks geld begroot. In 2014 hebben wij deze ambitie nader uitgewerkt. Participatie stellen wij centraal. Bovendien streven wij daarbij naar een verbinding tussen wijkinitiatieven en de vele professionele groene organisaties die onze stad rijk is. In het begin van 2015 informeren wij hierover de raad en starten wij de communicatie met de stad.

Projecten

- De besteding van de opbrengst van verkoop van een deel van Heumensoord hebben wij in 2014 voortvarend opgepakt met planvorming op de locaties Enkstraat, Tollensstraat en Spechtstraat; de locatie Spechtstraat hebben wij aangekocht.
- Wij onderzochten samen met Natuurmonumenten de mogelijkheid om, zoals in Heumensoord, ook onze overige bosgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur via erfpacht in beheer van Natuurmonumenten te geven. Uitkomst is dat Natuurmonumenten komende jaren eerst Heumensoord ‘beter in de vingers wil krijgen’.
- In het kader van Woonmilieuverbetering hebben wij conform onze programmering geïnvesteerd in aanleg van een recreatief fietspad in Land van Maas en Waal, in bomen langs de Jacobslaan, vervolg aan de groenaanpak Lindenholt, waar we de groenstructuur in Park De Omloop verbeterden, en aan natuur en groen elders in de stad, zoals plantsoen op Hessenberg naast het Weeshuis.
- Dankzij middelen uit ISV konden wij in 2014 het Truus Mastpark (locatie voormalig zwembad Oost) realiseren en feestelijk openen.
- Bij planvorming en aanleg van groen zien wij grote betrokkenheid van bewoners. Zo hebben buurtbewoners meegewerkt aan aanleg van het Truus Mastpark en gaan zij enkele plantvakken onderhouden.
- Wij hebben ons investeringsproject voor een toekomstbestendige Goffert afgerond, behoudens dat wij nog de laatste hand leggen aan het nieuwe onderkomen voor de Nederlandse Bijenhoudersvereniging afdeling Nijmegen e.o. Afgerond zijn de grondige renovatie van het Rosarium en de verbinding tussen Natuurtuin en Kinderboerderij.
- Wij werkten verder aan de projecten Donjon, renovatie Valkhofpark, bouw Natuur- en Cultuurhistorisch Centrum in de Stratemakerstoren/Bastei. Deze projecten zien we, samen met de brug over ’t Meertje, in onderlinge samenhang (Valkhofkwartier/Oostelijke Waalkade) en in samenhang met hun omgeving zoals Nijmegen omarmt de Waal en Waalweelde.
- Via dit programma hebben wij een substantieel deel van het kunstwerk Romeins Aquaduct, op de rotonde Broerdijk-Hengstdalseweg, mogelijk gemaakt.

7 Water

- Het Waterservicepunt (onderdeel van Loket Duurzaam Wonen) fungeert als loket voor hemelwater, grondwater en hoogwater.
- Nijmegen voldoet met duurzame maatregelen aan de doelstellingen voor de reductie van de vuilemissie van de riolering.
- In 2014 is 4,5 ha oppervlak afgekoppeld.
- In ons rioolbeheer werken wij risicogestuurd, wijkgericht en kostenbewust. De regionale samenwerking in de afvalwaterketen is in 2014 uitgebreid met de gemeenten aan de westkant van Nijmegen.

7.1 Waterbeleid en communicatie

- Voor de inzameling, transport en zuivering van stedelijk afvalwater en hemelwater is in 2011 een Afvalwaterakkoord met waterschap Rivierenland ondertekend.
- Het Waterservicepunt (WSP) en de website www.waterbewust.nl informeren over hemelwaterafkoppeling, het stedelijk waterbeheer en de aanleg van groendaken. Het WSP fungeert sinds 2009 ook als grondwater- en hoogwaterloket. In 2014 is het Waterservicepunt opgegaan in het Loket Duurzaam Wonen.

Het waterbeleid van de gemeente Nijmegen is vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2010-2016, het Waterplan Nijmegen 2001 (Nijmegen-Zuid) en het Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong (2009).
Het waterplan voor Nijmegen-Zuid stuurt het waterbeheer aan in de vijvers Dukenburg, Lindenholt en Neerbosch. In 2011 is dit waterplan geëvalueerd, in 2013 geactualiseerd en is een maatregelenprogramma voor de periode tot 2016 opgesteld.
In 2013 is de tussenevaluatie van het GRP 2010-2016 uitgevoerd en vastgelegd in het 'Voortgangsbericht GRP 2010-2016' samen met een bijbehorende actie- en aandachtspuntenlijst. De eindconclusie van de tussenevaluatie is dat Nijmegen goed op koers ligt om de doelen van het GRP 2010-2016 te bereiken.

Afvalwater
In 2011 hebben Burgemeester en Wethouders van Nijmegen een Afvalwaterakkoord met waterschap Rivierenland ondertekend. Dit akkoord regelt duurzame inzameling, transport, zuivering en verwerking van stedelijk afvalwater en hemelwater. Zo is uitvoering gegeven aan het afvalwaterakkoord met waterschap Rivierenland uit 2011, onder andere door de afstelling van rioolgemaal De Biezen te optimaliseren en door de onderlinge wederzijdse verrekeningen van kosten te heroverwegen. Met ingang van 2014 voldoet Nijmegen met duurzame maatregelen aan

de doelstellingen voor de reductie van de vuilemissie van de riolering.

Voor de regionale samenwerking in de afvalwaterketen is de intentieverklaring van 2012 in 2013 uitgewerkt tot een samenwerkingsovereenkomst met de buurgemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek en waterschap Rivierenland. Hiermee geven we invulling aan de afspraken over doelmatig beheer van de afvalwaterketen, zoals die in 2011 landelijk gemaakt zijn in het Bestuursakkoord Water. De samenwerking is daarmee ook inhoudelijk op gang gebracht. Sinds medio 2014 is de samenwerking ook vorm gegeven met gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Wijchen.

In 2013 heeft Nijmegen meegedaan aan de driejaarlijkse landelijke benchmark voor de rioleringszorg. Nijmegen scoort daarin vergelijkbaar tot goed met soortgelijke gemeenten. In 2014 is de kennis en het gedrag van de Nijmeegse burgers rondom “goed rioolgebruik” onderzocht. Dit heeft enkele aanknopingspunten voor aanscherping van voorlichting en communicatie opgeleverd.

Waterservicepunt en website
Het Waterservicepunt werkt als helpdesk en verzorgt een website (www.waterbewust.nl). Het servicepunt geeft actief informatie over afkoppeling van regenwater en over aanleg van groendaken. Ze is betrokken bij het stedelijk waterbeheer in Nijmegen en de bewonersparticipatie bij de herinrichting van de vijvers. Sinds 2009 fungeert het Waterservicepunt ook als informatieloket voor grondwater en hoogwater op de rivier. In 2014 is het Waterservicepunt opgegaan in het Loket Duurzaam Wonen.

7.2 Hemelwater

In 2014 is 4,5 hectare oppervlak afgekoppeld.

De gemeente wil niet dat schoon hemelwater onnodig wordt vervuild door het via de vuilwaterriolering af te voeren. Daarom koppelt zij het afstromend hemelwater van verhard oppervlak af van de gemengde riolering. Het hemelwater dat in de grond zakt vult de grondwaterstand aan (drinkwaterwinning) en voorkomt bij piekbuien een te grote belasting van het rioolstelsel. Bij de nieuwbouwplannen bijvoorbeeld in de Waalsprong wordt hier streng op gelet door het waterschap (watertoets). Uiteindelijk moet daar een duurzaam watersysteem komen. Het regenwater loopt oppervlakkig naar de wadi’s waar het de grond inzakt en na zuivering ondergronds verder loopt naar de singels in de wijken. Het teveel aan water gaat naar de grote waterbergingsplassen in de

Landschapszone en in droge tijden wordt het daar weer uitgepompt naar de singels.

In 2013 zijn onderzoeken afgerond in verband met opgetreden regenwateroverlast van 2009, 2011 en 2012. Met de bewoners is bekeken hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden. In 2014 zijn concrete plannen voor aanpak opgesteld en uitgevoerd. Een groot deel wordt in 2015 uitgevoerd, vooral in combinatie met rioolvernieuwing.

Afkoppelopgave
In 2014 is doorgegaan met afkoppelen van regenwater bij rioolreconstructies, bij vervanging van wegen en bij autonome projecten. Dit wordt gecombineerd met het afkoppelen van daken van particulieren. Het in een vroeg stadium inschakelen van het Waterservicepunt werkt hierbij nog steeds goed. In 2014 is ongeveer 4,5 hectare verhard oppervlak actief van de riolering afgekoppeld, waarvan 0,5 hectare door particulieren via de subsidieregeling groendaken/afkoppelen.
In ons rioolbeheer werken wij risicogestuurd, wijkgericht en kostenbewust met bijvoorbeeld 25% besparing op het inspectiebudget, door middel van een beter bestek:

- We gaven in 2014 invulling aan de in 2013 aangegane samenwerkingsovereenkomst (afval)waterketen met de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek en waterschap Rivierenland. De regionale samenwerking in de afvalwaterketen is uitgebreid met de gemeenten aan de westkant van Nijmegen. Voor deze samenwerkingsregio is becijferd dat al voldaan wordt aan de financiële besparingsdoelstelling voor 2020. De samenwerking legt daarom nadruk op het verbeteren van kwaliteit en beperken van kwetsbaarheid. Eind 2014 is gebleken dat de landelijke visitatiecommissie anders oordeelt over het besparingsresultaat; dit resultaat valt volgens haar in de periode voor 2010, het referentiejaar voor de commissie.
- We hebben projecten uitgevoerd om de kwaliteit van ons afvalwaterstelsel in stand te houden, waarbij we nadrukkelijk de bewoners van buurten en straten betrokken en rekening hielden met overige investeringsplannen van gemeente en derden. En waarbij we eveneens nadrukkelijk rekening houden met bereikbaarheid en verkeersdoorstroming. Afgerond in 2014 zijn onder meer rioolvernieuwing Frans Halsstraat-gedeelte Daalseweg (met speciale aandacht voor vermindering wateroverlast bij hevige regenval), Ananasstraat en omgeving, Tijgerstraat en omgeving.
- We hebben zeer gericht de informatievoorziening aan burgers en bedrijven over het voorkómen van regenwateroverlast verbeterd.

- We hebben een aantal bevindingen van de tussenevaluatie (2013) in onze werkzaamheden verwerkt en legden de basis onder de in 2015 op te stellen en voorjaar 2016 vast te stellen GRP 2017-2022.
- We hebben, conform de Perspectiefnota 2014, de nieuwbouw-rioolinvesteringen in de Waalsprong geïntegreerd in het programma Groen & Water

7.3 Stadswateren

Het beheer en onderhoud van de stadswateren van Nijmegen zijn in eerste instantie taken van Waterschap Rivierenland. Maar de gemeente heeft hierin ook een taak.

Het beheer en onderhoud van de stadswateren van Nijmegen zijn in eerste instantie taken van het Waterschap Rivierenland. Maar de gemeente heeft hierin ook een taak.

Het verbeteren van de waterkwaliteit van de stadsvijvers in Nijmegen is een belangrijke doelstelling van de gemeente. Samen met het waterschap Rivierenland waren tot en met 2011 maatregelen geprogrammeerd die dienden voor het:

- wegwerken van achterstallig onderhoud (baggeren);
- realiseren van de waterkwantiteitsdoelen (bevorderen doorstroming en vergroten waterberging);
- realiseren van de waterkwaliteitsdoelen.

Gezond maken van de stadsvijvers
Voor het gezond maken van stadsvijvers aan weerszijden van het Maas-Waalkanaal liep het uitvoeringsprogramma 2008-2010. Het meten van de waterhoeveelheid en de waterkwaliteit loopt via de monitoring voor de periode 2010-2015.

Verbeteren van het oppervlaktewatersysteem
In 2014 hebben we gewerkt aan de optimalisatie van het water-systeem door knelpunten bij duikers aan te pakken, de water-bergingscapaciteit te vergroten en monitoring te verbeteren. De stuw bij Tolhuis is verouderd en het waterschap gaan in 2015 een geautomatiseerde stuw bij de Teersdijk plaatsen. Daarvoor moet ter plaatse het watersysteem worden aangepast. Waterschap en gemeente kunnen hierdoor beter inspelen op de berging van grote regenbuien. In 2014 zijn daartoe de plannen gereed voor uitvoering gemaakt.

7.4 Grondwater

- In 2010 is de Wet gemeentelijke watertaken, waardoor de gemeente de zorgplicht voor het grondwater erbij kreeg, vervangen door de Waterwet.
- Het grondwaterloket dient als eerste aanspreekpunt voor burgers voor vragen over grondwater. Het loket is ondergebracht bij het al bestaande Waterservicepunt.

Waterwetgeving en beleid
In 2010 is de Waterwet van kracht geworden. Op grond van deze wetgeving heeft de gemeente sinds 2008 een zorgplicht voor het grondwater. Kernbegrip daarin is: indien nodig moet de gemeente maatregelen in het openbare gebied treffen om blijvende nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. Daarvoor moet de gemeente gebiedskennis opdoen en het eerste aanspreekpunt zijn voor de burger als die vragen hierover heeft. In 2009 is daarvoor een grondwaterloket opgezet, dat goed functioneert. Ook zijn er op nationaal, provinciaal en regionaal niveau (waterschap) nieuwe waterplannen opgesteld. Dit beleid is geïmplementeerd door ons Waterplan te actualiseren.

Wateroverlast in huizen
Elke grondeigenaar moet zelf zorgen dat zijn woning (en zijn kelder als deze als verblijfsruimte wordt gebruikt) water-dicht is. Bij een te hoge grondwaterstand moet de bewoner dus bijvoorbeeld zelf pompen. In 2009 is een enquête gehouden, die in beeld heeft gebracht wat de bewoners ervaren aan wateroverlast. De resultaten van deze onderzoeken zijn in 2010 besproken met de wijkplatforms en de woningcorporaties. Naast dit belevingsonderzoek onder burgers is technisch onderzoek naar de mogelijke oorzaken van wateroverlast uitgevoerd. Het blijkt dat veel huizen overlast hebben van hemelwater uit hun tuin (kleigrond) en dat natte muren en water in de kruipruimte komt, omdat veel huizen niet waterdicht zijn gebouwd. In 2012 is gedetailleerder bij drie typen huizen onderzocht hoe hemelwater en grondwater water-overlast kunnen veroorzaken. Dat onderzoek bevestigde het eerdere onderzoek. Alleen huizen met kelders of souterrains, die niet waterdicht gebouwd zijn, hebben grondwateroverlast. De grondwaterstand is over het algemeen laag genoeg om geen problemen te veroorzaken, behalve ten tijde van hoogwaters op de Maas en het Maas-Waalkanaal. Dit laatste is in 2013 verder onderzocht samen met het verbeteren van het watersysteem.

Brief aan de raad - Duurzame exploitatie en zelfbeheer zwembad Dukenburg

Vastgoed, Sport en Accommodaties

Ingekomen stuk D19 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Streekweg 21
6537 TR Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de raad van de gemeente Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
14 april 2015	VA05/15.0003522	Bet Ratering
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Duurzame exploitatie en zelfbeheer zwembad Dukenburg		(024) 3299219

Geachte leden van de raad,

Bezorgde inwoners van Dukenburg gaven tijdens de Burgerronde van 29 mei 2013 hun mening over het bezuinigingsvoorstel op zwembad Dukenburg uit de Perspectiefnota 2014. De keus die voorlag was het zwembad te sluiten of een doorontwikkeling te realiseren met zelfbeheer. De concrete dreiging tot sluiting leidde tot protesten. Na afloop van de inspraakronde werden er 7000 handtekeningen voor behoud van zwembad Dukenburg aan de toenmalige wethouder sport aangeboden. De motie “Ondersteun zelfbeheer zwembad Dukenburg werd met grote meerderheid van uw raad aanvaard (zie bijlage).
In ons coalitieakkoord 2014-2018 hebben wij opgenomen dat wij ons in deze coalitieperiode inzetten voor duurzame exploitatie en zelfbeheer van zwembad Dukenburg.

Het zwembad Dukenburg maakt integraal deel uit van het wijkcentrum en is ons eigendom. Wij verhuren het zwembad aan Sportfondsen Nijmegen en hebben geconstateerd dat er in de afgelopen jaren een sterke daling van het aantal bezoekers is opgetreden. Mede hierdoor is de verhouding tussen subsidie enerzijds en inkomsten uit kaartjes e.d. anderzijds, erg scheef gegroeid.
Met deze ontwikkelingen als achtergrond én de noodzaak om te bezuinigingen, hebben we in de Perspectiefnota 2014 ten aanzien van zwembad Dukenburg aangegeven dat door zelfbeheer of sluiting een bezuinigingsopgave van € 200.000,- in 2014 en 2015 gerealiseerd dient te worden. In dit kader hebben wij Sportfondsen Nijmegen in een brief dd. 17 januari 2014 gevraagd meer ruimte te geven aan vrijwilligersorganisaties (zie bijlage). Specifiek hebben we het ontwikkelen van zelfbeheer genoemd voor zwembad Dukenburg en Sportfondsen vooruitlopend hierop, op eventuele personele consequenties gewezen. Immers, in het kader van zelfbeheer wordt gewerkt met vrijwilligers en wordt van aanmerkelijk minder betaalde medewerkers gebruik gemaakt.

Voor wat betreft het beheer van maatschappelijke voorzieningen zien we een ontwikkeling waarbij er steeds vaker een beroep wordt gedaan op de ‘kracht van de samenleving’. Deze kracht kan bijdragen aan de continuïteit van een voorziening.

In december 2014 heeft een kleine delegatie van onze gemeente, waaronder wethouder Helmer, een werkbezoek gebracht aan zwembad “het Meekenesch” te Lichtenvoorde dat in zelfbeheer wordt geëxploiteerd door de Stichting Exploitatie Meekenesch. Lichtenvoorde kan in grootte

Brief aan de raad - Duurzame exploitatie en zelfbeheer zwembad Dukenburg

Gemeente Nijmegen
Vastgoed, Sport en Accommodaties

vergeleken worden met de wijk Dukenburg. De stichting in Lichtenvoorde kenmerkt zich door een uiterst professionele organisatie door de samenwerking tussen professionals en vrijwilligers. Meekenesch is een inspiratiebron voor voorzieningen die dreigen te verdwijnen en een schoolvoorbeeld van een opmaat naar een sociale onderneming.

Ook in Dukenburg is een initiatief ontstaan dat moet resulteren in een zwembad ‘voor en door gebruikers’. We noemen dit ‘exploitatie in zelfbeheer’.

De probleemstelling/opdracht is nu om:

- Het zwembad beschikbaar te houden voor inwoners van Nijmegen.
- Het zwembad te exploiteren op basis van een subsidie van € 350.000,- per jaar.
- Het begrip ‘zelfbeheer’ in de praktijk te operationaliseren.
- Te voldoen aan de minimale eisen die op het gebied van hygiëne en veiligheid aan zwembaden gesteld worden, in de daarvoor van toepassing zijnde wetgeving.

Van twee partijen, een commerciële partij en de werkgroep zelfbeheer zwembad Dukenburg hebben wij inmiddels een plan ontvangen op basis waarvan een exploitatie met vrijwilligers gerealiseerd zou kunnen worden. Het vrijwilligerskarakter komt in het plan van de werkgroep zelfbeheer Dukenburg sterker tot uiting en daarom willen wij graag dit plan, dat uitgaat van een communitybad, allereerst een kans geven en dit initiatief ondersteunen. Een communitybad is een zwembad dat wordt geëxploiteerd voor en door burgers.

De afgelopen periode heeft de werkgroep zelfbeheer Dukenburg, met daarin onder andere vrijwilligers van de zwemverenigingen Aqua Novio en De Spetters, in nauwe samenwerking met Sportfondsen Nijmegen een eerste verkenning gedaan om te bekijken of het zwembad als communitybad levensvatbaarheid heeft. Conclusie van de werkgroep is dat een meer ideële insteek mogelijk is.
Voordat we de definitieve keuze kunnen maken voor Zelfbeheer moeten verschillende onderwerpen nader worden uitgewerkt. Het gaat dan o.a. over de investeringen in de zelfbeheerperiode, de noodzakelijke professionele ondersteuning van het zelfbeheerconcept, de afbouwactiviteiten vanuit Sportfondsen Nijmegen en alle aspecten die verbonden zijn aan de overdracht van het zwembad aan de door de werkgroep op te richten stichting.

De intentie van zowel Sportfondsen Nijmegen als Zelfbeheer Dukenburg is om deze aspecten op constructieve wijze nader met elkaar uit te werken. Dit overleg zal de komende tijd zijn beslag krijgen. We hopen u voor de zomer nader te informeren over de uitkomsten van dit overleg.

Hoogachtend,
college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Bijlagen:

- Motie 2014 “Ondersteun zelfbeheer zwembad Dukenburg”
- Brief van wethouder Frings aan Sportfondsen Nijmegen dd. 17 januari 2014

Brief aan de raad - Duurzame exploitatie en zelfbeheer zwembad Dukenburg

M2.

Motie Ondersteun zelfbeheer zwembad Dukenburg
Agendapunt 6 Raadsvoorstel Perspectiefnota 2014 (71/2013)

De raad van de gemeente Nijmegen in vergadering bijeen op 12 juni 2013,

overwegende dat:
- het college in de perspectiefnota voorstelt te bezuinigen op zwembad Dukenburg;
- het sluiten van het zwembad voor het college een van de opties is;
- het niet wenselijk is als het zwembad dicht zou gaan, omdat veel gebruikers verder zouden moeten reizen om te zwemmen;
- Het Sportfondsenbad Dukenburg voor Dukenburg een belangrijk rol speelt;
- met zelfbeheer misschien de voorgestelde bezuiniging gehaald zou kunnen worden;

spreekt uit dat:
- het college primair in moet zetten op het openhouden van het zwembad Dukenburg, al dan niet met zelfbeheer;

verzoekt het college:
- met buurt- en zwemverenigingen in gesprek te gaan over het zelf in beheer nemen van het zwembad;
- hen waar nodig daarbij te ondersteunen om dit mogelijk te maken;
- zich hierbij te richten op de toegankelijkheid voor inwoners van Dukenburg tot en behoud van het doelgroepkarakter van het zwembad.

en gaat over tot de orde van de dag.

GroenLinks	VSP	PvdA
Noël Vergunst	Michel Hulskorte	Rutger Zwart
D66	SP	VVD
Rob Jetten		
De Nijmeegse Fractie	Gewoon Nijmegen	CDA

V 34
t 5

aanvaard

Brief aan de raad - Duurzame exploitatie en zelfbeheer zwembad Dukenburg

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Sportfondsen Nijmegen NV
t.a.v. dhr. H. Jacobs
Postbus 40006
6504 AA Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
17 januari 2014	MO10/14.0000713	Jona Overmars
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Aanbieding opdracht 2014		(024) 3299023

Geachte heer Jacobs,

Bij deze bieden wij u onze opdracht aan voor uw organisatie voor 2014. Zoals in eerdere overleggen besproken, verwachten wij dat u op basis van deze opdracht een offerte opstelt. Op basis van deze offerte zullen wij vervolgens een subsidie voor 2014 verlenen. In deze brief vatten wij de belangrijkste aandachtspunten voor dit proces samen.

Scenariodiscussie zwembaden
Zoals u weet hebben wij in het afgelopen jaar samen met u gewerkt aan de ontwikkeling van het scenario 'Zwembad 2.0'. De uitvoering van dit scenario is onderdeel van onze opdracht die wij u bij deze brief toezenden. Wij willen met u in de komende jaren werken aan de verdere ontwikkeling van dit scenario. Het scenario 'Zwembad 2.0' kenmerkt zich door de nadruk op de optimalisering van de samenwerking tussen gebruikers, exploitant en gemeente. Om tot een optimaal gebruik en exploitatie van de zwembaden te komen, moet de driehoek elkaar op strategisch en operationeel niveau versterken. Er wordt in dit scenario veel ruimte gegeven aan maatschappelijk initiatief, uitgangspunt is 'vrijwilligersorganisaties waar het kan, professionals waar het moet'. Door een optimale bezettingsgraad en efficiëntie ten aanzien van de inzet van personeel, kan dit een toekomstbestendig model zijn. Dit scenario sluit ook aan bij een verschuiving van perspectief die wij op alle beleidsterreinen voor ogen hebben. Wij hebben dit in de Stadsvisie 2020 en de Perspectiefnota 2014 al aangegeven, we willen in sterkere mate dan in het verleden, de rol van mensen in Nijmegen centraal stellen, ook ten aanzien van maatschappelijke voorzieningen zoals zwembaden.

Looptijd
Onze intentie is om ook op de lange termijn met Sportfondsen Nijmegen NV te blijven samenwerken. Wij zullen dit ook in onze subsidiebeschikking bevestigen. Wij willen echter in 2014 een éénjarige subsidie verlenen. Dit wordt ingegeven door het feit dat er in maart 2014 gemeenteraadsverkiezingen zijn; het maken van lange termijn-afspraken dient door de nieuwe gemeenteraad gedaan te worden. Daarnaast verwachten wij dat we op basis van het proces 'De Gezamenlijke Opgave', het ontwikkelen van zelfbeheer ten aanzien van zwembad Dukenburg en

Brief aan de raad - Duurzame exploitatie en zelfbeheer zwembad Dukenburg

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

het onderhoudsvraagstuk ten aanzien van de zwembaden, voor het jaar 2015 een nieuwe, aangepaste, opdracht willen verlenen.

De gemeente Nijmegen is, in het licht van een verandering in het beheermodel van zwembad Dukenburg, voornemens om vanaf 2016 geen personeel van Sportfondsen Nijmegen NV te bekostigen ten aanzien van zwembad Dukenburg. Wij vragen u om hier alvast rekening mee te gaan houden.

Offerte
Wij verwachten van u een offerte voor 2014, met aandacht voor in elk geval de volgende punten:

- Begroting per zwembad, waarbij duidelijk wordt wat de kosten en opbrengsten van de diverse baden zijn.
- Inzichtelijk maken wat de kosten en opbrengsten zijn van de verschillende activiteiten (zoals recreatief bezoek, leszwemmen, verenigingsgebruik, etc.) Daarbij specifiek aandacht voor de verhouding tussen kosten, opbrengsten en benodigde subsidie per activiteit.
- Inzichtelijk maken welke personele inzet per bad nodig is voor de diverse activiteiten.
- Toelichting op de post 'Dienstverlening Sportfondsen Nederland'.

Wij ontvangen uw offerte graag uiterlijk 1 februari 2014.

Met vriendelijke groet,

Bert Frings, wethouder Zorg&Welzijn en Sport

Brief aan de raad - Verdeelmodel BUIG

Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

Ingekomen stuk D20 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
14 april 2015	MO10/ 15.0003694	János Betkó

Onderwerp	Direct telefoonnummer
Verdeelmodel BUIG	0655419795

Geachte leden van de Raad,

Vorig jaar hebben wij u via een raadsbrief[1] geïnformeerd over het nieuwe verdeelmodel dat de overheid vanaf 2015 gebruikt bij het verdelen van het landelijke macrobudget voor de gebundelde (bijstands)uitkeringen. Wij hebben u op de hoogte gesteld dat de herverdeeleffecten die de introductie van dit nieuwe model met zich meebrengt negatief uitpakken voor Nijmegen. Met deze brief willen we u informeren over de huidige stand van zaken op dit dossier, en de mogelijke (financiële) gevolgen.

Overgang naar een nieuw verdeelmodel

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft een aantal organisaties opdracht gegeven om een nieuw verdeelmodel uit te werken. Het heeft in 2014 gekozen voor het model van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP), ondanks dat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) de voorkeur had voor een ander model. Op basis van het nieuwe verdeelmodel zou Nijmegen ongeveer duizend minder bijstandsgerechtigden moeten hebben, dan dat er in de werkelijkheid zijn. De vraag is of het model deugt, zoals u verderop in deze brief kunt lezen.

Bij het in gebruik nemen van het nieuwe verdeelmodel wordt gebruik gemaakt van een overgangsperiode. In 2015 en 2016 wordt gerekend met een bedrag dat voor 50 procent is gebaseerd op het nieuwe model, in 2017 is 75 procent gebaseerd op het nieuwe model, en vanaf 2018 vindt de verdeling volledig plaats op basis van het nieuwe verdeelmodel.

Het Rijk heeft voor 2015 een vangnetregeling ingesteld. Wanneer een gemeente een tekort van meer dan 7,5 procent verwacht, vindt compensatie plaats. Boven een tekort van 12,5 procent

[1] 28 oktober 2014.

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

vindt volledige compensatie plaats. De eerste paar jaren lijkt Nijmegen niet voor deze regeling in aanmerking te komen.

Door de gemeente genomen stappen

We hebben ons op meerdere manieren tegen de gevolgen van de invoer van het nieuwe verdeelmodel verzet. Samen met een aantal andere ‘nadeelgemeenten’ hebben we APE (een onderzoeks- en adviesbureau dat actief is in het publieke domein) een analyse laten maken van het verdeelmodel. Uit die analyse bleken verschillende tekortkomingen van het SCP-model, die leiden tot ‘verdeelstoornissen’. Zo is gebleken dat in het SCP-model geen rekening is gehouden met het aantal dak- en thuislozen in een gemeente, terwijl dit wel gevolgen heeft voor het aantal bijstandsuitkeringen.

Tevens is door de gemeenten een lobby gevoerd naar de Tweede Kamer, wat er toe heeft geleid dat een motie is aangenomen die de regering oproept om verbetersuggesties van gemeenten zoveel mogelijk mee te nemen bij de verdeling van het budget voor 2015.

Mede aan de hand van het rapport van APE hebben we bezwaar ingediend tegen de beschikking waarin het macrobudget is vastgesteld. Het resultaat van dit bezwaar is nog niet bekend, maar soortgelijke bezwaren van andere gemeenten zijn ongegrond verklaard door het ministerie.

Ook hebben verschillende gemeenten verbetersuggesties voor het model ingediend bij SZW (onder andere op basis van het APE-onderzoek). Ook Nijmegen heeft dit gedaan. Een deel van de verbetersuggesties is nog in beraad. Wanneer deze suggesties worden overgenomen, is dit de verwachting dat dit de negatieve gevolgen zal dempen in 2016 en verder. Wanneer de in de ogen van APE relevante wijzigingen een plek krijgen in het verbeterde verbetermodel, zou Nijmegen er nog nauwelijks op achteruit gaan. De kans dat alle voorgestelde wijzigingen één op één worden overgenomen door het Rijk is echter zeer klein.

Ook zijn we samen met een aantal andere gemeenten, waaronder Den Haag, Den Bosch en Utrecht, een civiele procedure gestart.

Financiële gevolgen / risico’s

De uitkomsten van dit proces zijn lastig te voorspellen. Het voorlopige budget voor 2015 is bekend, voor 1 juli volgt een bijstelling daarvan en voor 1 oktober wordt het definitief. De kans dat er in 2015 weinig tot niets veranderd in het te ontvangen aandeel van het landelijke macrobudget is reëel. Het percentage van het macrobudget dat Nijmegen krijgt is immers al vastgesteld. Wijzigingen die nog wel een impact kunnen hebben komen alleen nog voort uit een bijstelling van de hoogte van het macrobudget van het Rijk.

De ontwikkelingen op de langere termijn zijn nog niet hard, maar lijken wel de goede kant op te gaan voor Nijmegen. Vanwege de genoemde protesten van verschillende gemeenten en de gedane suggesties tot verbetering van het model, is de kans groot dat het model wordt bijgesteld, op een manier die gunstig voor ons uit gaat pakken. Het model is echter uiterst complex, waardoor het vooraf niet met zekerheid valt te voorspellen hoe verschillende wijzigingen in het model precies uit gaan vallen voor Nijmegen. Een aantal bijstellingen zal worden verricht voor

Gemeente Nijmegen
Maatschappelijke Ontwikkeling
Beleidsontwikkeling

2016, er zijn echter ook aanpassingen die vanwege hun complexiteit pas doorgevoerd kunnen worden vanaf 2017. Hierdoor is het nog lastiger in te schatten hoe de situatie vanaf dan zal uitpakken voor Nijmegen.

Dit leidt er toe dat we uitgaan van de volgende financiële gevolgen.

Voor 2015 maken we melding van een risico van 3,2 miljoen euro. De precieze invulling van deze melding zal meegenomen worden in de zomernota 2015.

Voor 2016 maken we melding dat er een risico voor de begroting is voor eenzelfde bedrag, 3,2 miljoen euro. Het bedrag is even hoog als dat in 2015, omdat ook voor 2016 het macrobudget verdeeld wordt op basis van 50 procent van het nieuwe model en 50 procent van het oude model.

Deze risico's zijn dus veroorzaakt door de veranderingen in de verdeelsystematiek van het Rijk. Aanvullend daarop kent het BUIG-dossier ook nog een standaard risicomelding van, voorafgaand aan het betreffende jaar, plus of min 5 miljoen euro. Dit heeft onder andere te maken met de onzekerheid over de ontwikkeling van de klantenaantallen. In het geval dat onze klantenaantallen de komende maanden minder stijgen of meer dalen dan bij andere gemeenten het geval is, dan zal dat een positief effect hebben (en vice versa).

Hoogachtend,

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Brand wooncomplex De Notenhout nav publicatie De . . .

Veiligheid

Ingekomen stuk D21 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) Openingstijden=
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
15 april 2015	VH10/15.0003996	Erik Boelaars
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Brand wooncomplex De Notenhout - naar aanleiding van publicatie De Gelderlander van zaterdag 11 april 2015	-	(024) 3299145

Geachte leden van de Raad,

Afgelopen zaterdag publiceerde De Gelderlander een artikel, waarin de krant suggereert dat in het dossieronderzoek dat wij uw Raad eerder toestuurden fouten met vergunningen verdoezeld zijn. Niet alleen een zware aantijging richting ons en de ODRN en regionale brandweer (VRGZ), maar naar onze mening eveneens pijnlijk voor de slachtoffers en hun nabestaanden.

Met deze brief sluiten wij aan bij de eerdere rapportages van respectievelijk ODRN/VRGZ (regionale brandweer) en het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV, Brandweeracademie). Er zijn dus geen afwijkende conclusies en argumenten ten opzichte van wat wij u eerder bericht hebben. In onderstaande zullen we dat toelichten.

Zoals u bekend hebben wij een dossieronderzoek laten uitvoeren naar de toepassing van de bouwregelgeving ten tijde van de vergunningverlening. Bepalend voor de toepasselijkheid van voorschriften is de datum waarop een aanvraag wordt ingediend. Bij de vergunningverlening is uitgegaan van het samengaan van de woonfunctie van het appartementencomplex en van de bedrijfsmatige activiteit van het cafetaria. Daarbij is men tot de slotsom gekomen dat de beide functies veilig in elkaars verlengde konden bestaan. In de wet- en regelgeving was en is niet dwingend aangegeven op welke wijze en in hoeverre in elkaar grijpende (brand)scenario's moeten worden beschreven. Juist die in elkaar grijpende scenario's leidden op 20 februari tot een uiteindelijk noodlottige uitkomst.

De twee belangrijkste items daarbij in relatie tot de kritiek zijn:
1. De ontluchtingsschacht van het cafetaria is ten tijde van de vergunningverlening beschouwd als ontluchtingskanaal; en er is geen scenario beschreven waarin de ontluchtingsschacht bij brand als schoorsteen kan werken.

Brief aan de raad - Brand wooncomplex De Notenhout nav publicatie De . . .

2. Ten aanzien van de ontvluchtingssituatie heeft het IFV geconcludeerd dat elke woning in De Notenhout beschikt over minimaal twee onafhankelijke vluchtroutes die leiden naar het aansluitende terrein en vervolgens naar de openbare weg; en deze vluchtroutes zijn bovendien beschermd.

Deze twee items waren conform de toen geldende regelgeving. Daarbij is het belangrijk te bedenken dat in het concrete geval in de regelgeving ook steeds sprake is van interpretatieruimte – geen twee gevallen zijn immers gelijk - wat dus altijd de mogelijkheid voor discussie openlaat.

Niettemin heeft de naar onze mening correcte toepassing van de regelgeving in het proces van vergunningverlening hetgeen zich op 20 februari in De Notenhout afspeelde niet kunnen voorkomen. Een brand, waarvan de oorzaak onbekend is, die zich enige tijd – en we weten niet hoe lang - onopgemerkt in het cafetaria heeft kunnen ontwikkelen en daarbij ook de ontluchtingsschacht heeft verhit. Nadat de brand door het dak van het cafetaria sloeg, kon die zich, doordat de schacht als schoorsteen werkte, vervolgens razendsnel verplaatsen. Dit had tot gevolg dat binnen korte tijd alle verdiepingen in de rook stonden, waardoor ontvluchtingsroutes moeilijk bereikbaar waren.

Uiteraard onderkennen we het ongemak dat gevoeld wordt bij de conclusies van ons dossieronderzoek. We kijken immers terug op wetgeving en uitvoeringspraktijk van een kleine kwart eeuw geleden, terwijl intussen veel geleerd is wat zijn weg heeft gevonden in nieuwe regelgeving en uitvoering. Dan blijft het lastig om met enige afstand te kijken naar hoe we het bijna 25 jaar geleden deden, omdat we niet anders kunnen dan met de kennis en inzichten van het heden de situatie te beschouwen. Wij begrijpen de discussies die dat genereert. Dat staat los van onze conclusie dat het dossieronderzoek zorgvuldig en transparant heeft plaatsgevonden. Mede daarom betreuren we ten zeerste dat in de pers daaraan de conclusie is verbonden dat er niet integer gehandeld zou zijn. Van die slotsom nemen we dan ook afstand.

Ons dossieronderzoek had tot doel om te toetsen of op het moment van het indienen van de bouwaanvraag van het appartementencomplex de op dat moment geldende wet- en regelgeving juist zijn toegepast. Dat is naar onze mening het geval. Zoals uit het dossier blijkt, is de aanvraag getoetst aan de op het moment van het indienen van de aanvraag geldende bouwregelgeving zoals de Woningwet, de bouwverordening, de NEN norm 3000 serie en de AROR (Algemene Richtlijnen Ontvluchting en Redding).

Dit uitgangspunt om bouwaanvragen te toetsen aan de ten tijde van het indienen van de aanvraag geldende bouwregelgeving vloeide voort uit artikel 130 van de Woningwet 1992 en artikel 399 van de destijds geldende Nijmeegse bouwverordening. Uit deze bepalingen volgde dat, op een aanvraag om een bouwvergunning die was ingediend voor het tijdstip van het van kracht worden van een gewijzigde bouwverordening en waarop op genoemd tijdstip nog niet was beschikt, de bepalingen van de (oude) bouwverordening van toepassing bleven - tenzij de aanvrager te kennen had gegeven dat de gewijzigde bepalingen moesten worden toegepast. Deze werkwijze is – nadien - ook vastgelegd in de artikelen 7.1 van het Bouwbesluit 2003 en 9.1 van het Bouwbesluit 2012.

Brief aan de raad - Brand wooncomplex De Notenhout nav publicatie De . . .

Op dit moment onderzoekt het IFV in opdracht van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) de oorzaak en het verloop van de brand. Daarbij worden ook de brandpreventiemaatregelen nog eens tegen het licht gehouden. En het Openbaar Ministerie is, zoals u bekend, bezig met een oriënterend feitenonderzoek, waarbij het IFV ook input zal leveren. In beide gevallen betreft het uitgebreide onderzoeken, waarbij de vragen die nog openstaan ongetwijfeld een plaats zullen krijgen.

Hoogachtend,

college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Brief aan de raad - Burgerjaarverslag 2014

Bestuursondersteuning en -advies

Ingekomen stuk D22 (PA 15 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 329 96 10
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
24 maart 2015	BA40/15.0002802	Karin Homan
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Burgerjaarverslag 2014		(024) 3292383

Geachte leden van de Raad,

Hierbij ontvangt u het Burgerjaarverslag 2014. Met het burgerjaarverslag informeert het bestuursorgaan burgemeester de Nijmeegse burgers over de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening en de processen van burgerparticipatie. Daarnaast bevat het verslag informatie over klachten en bezwaren.

Het burgerjaarverslag is beknopt opgezet. We publiceren het burgerjaarverslag op nijmegen.nl. Aan het verslag op onze site wordt nog een aantal foto's toegevoegd.

Hoogachtend,
de Burgemeester van Nijmegen,

drs. H.M.F. Bruls

Burgerjaarverslag 2014
gemeente Nijmegen

Brief aan de raad - Burgerjaarverslag 2014

Burgerjaarverslag 2014

Voorwoord

In het Burgerjaarverslag 2014 laat de gemeente Nijmegen zien wat ze voor u doet op het gebied van dienstverlening en wat we samen met u doen als het gaat om bijvoorbeeld de ontwikkeling en het beheer van uw wijk.
Het is voortdurend onze ambitie om de dienstverlening te verbeteren. Want iedereen wil dienstverlening die snel is en op maat. We willen inwoners ook - daar waar mogelijk - betrekken bij de voorbereiding en uitvoering van ons beleid. Actief burgerschap is voor ons een belangrijk onderwerp. Ik ben verheugd om daar goede voorbeelden van te zien in de stad.

Als u na het lezen van het Burgerjaarverslag vragen of opmerkingen heeft: reacties zijn van harte welkom.

Hubert Bruls
Burgemeester van Nijmegen

Dienstverlening

In 2014 hebben we weer hard gewerkt aan de verbetering van onze dienstverlening. Speerpunten daarbij zijn het klantvriendelijk en efficiënt inrichten van de gemeentelijke werkprocessen en het uitbreiden van onze digitale dienstverlening.

Dienstverlening en klanttevredenheid
Het waarderingscijfer voor de dienstverlening in de Stadswinkel is een 8,3. Dit cijfer is hoger dan in 2013, maar door een andere onderzoeksmethode niet vergelijkbaar. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) werd door de klant hoog gewaardeerd.

Telefonische dienstverlening
In 2014 was onze telefonische bereikbaarheid ruim 74% binnen 30 seconden. In 2013 was dit 79%. Deze daling komt door een stijgend aanbod van complexe vragen op het zorgdomein. De gespreksduur en wachttijd namen hierdoor toe. Het totaal aantal telefoontjes is, ondanks de afname van het aantal gesprekken over de omgevingsvergunning, stabiel gebleven ten opzichte van 2013.

Brief aan de raad - Burgerjaarverslag 2014

Fysieke dienstverlening

We hielpen 85% van onze klanten binnen 15 minuten. Om dit te bereiken hebben we stagiaires, mensen met een participatiebaan en oproepkrachten ingezet die vooral de standaardwerkzaamheden uitvoerden.

Ook extra avondopenstellingen voor de zomerpiek, de klant stimuleren om op afspraak te komen, het tijdig op de hoogte stellen van het verlopen van de geldigheid van reisdocumenten en de klant attenderen op het gebruik van de website hebben bijgedragen aan dit resultaat.

Het Steunpunt Stadswinkel werd verbouwd en klanten werden tijdelijk in een andere locatie ontvangen.

Vanaf 1 januari 2014 worden alle klantcontacten voor de specialisten burgerzaken alleen maar op afspraak afgehandeld. Dit leidde tot minder fysieke contactmomenten, omdat vóór 2014 klanten vaak onvoorbereid kwamen en weer terug moesten komen. De fysieke informatievraag is verschoven naar telefonische contacten met de specialisten.

De procedure om een burgerservicenummer uit te reiken werd versneld. In plaats van een wachttijd van 2 à 3 weken, werd het nummer nu direct uitgereikt.

Dienstverlening op maat

In een aantal gevallen bedienden we de klant op maat, zoals de inschrijving van buitenlandse studenten in de Stadswinkel. Dat zorgde in de maanden februari en september voor een extra toeloop in de Stadswinkel. Voor het eerst planden studenten zelf een afspraak.

Daarnaast reikten we reisdocumenten aan huis uit aan bedlegerige inwoners en regelden de woningbouwcorporaties dat huurders die een woning huren of naar een andere woning verhuizen, bij de corporatie hun verhuizing kunnen doorgeven.

Vanaf 1 januari 2014 konden er ook huwelijken worden gesloten in de daarvoor ingerichte trouwkamer in de Stadswinkel. Dit hielp om de logistieke problemen die zich voordeden in het Stadhuis te verminderen en prijsdifferentiatie mogelijk te maken. Bruidsparen ontvingen vanaf februari een digitale enquête waarin zij hun waardering konden geven over de huwelijksvoltrekking/registratie. We ontvingen 70 reacties met een waardering van een 7,5 voor de dienstverlening. Een aantal klanten was niet tevreden over de ondertrouw aan de balie. Dit heeft ertoe geleid dat de ondertrouw weer in de spreekkamer plaatsvindt.

Nieuws over de gemeenteraad

Iedereen kan het laatste nieuws over de gemeenteraad vinden op www.nijmegen.nl/gemeenteraad. Ook is er een digitale nieuwsbrief van de gemeenteraad. Deze nieuwsbrief heeft zo'n 1.000 abonnees. Daarnaast publiceert de raad elke twee weken nieuwsartikelen in de lokale weekkrant De Brug. De raad heeft ook een eigen twitteraccount: @Raadnijmegen. De griffie beheert dit account, dat inmiddels zo'n 1080 volgers kent. De volgers worden op de hoogte gehouden van de Politieke Avonden en andere activiteiten van de raad. Alle agenda's en vergaderstukken van de gemeenteraad worden gepubliceerd via het raadsinformatiesysteem Notudoc (nijmegen.notudoc.nl).

Brief aan de raad - Burgerjaarverslag 2014

Bureau Sociaal Raadslieden

De medewerkers van bureau Sociaal Raadslieden geven dagelijks juridisch advies en informatie aan inwoners van Nijmegen over uiteenlopende onderwerpen. Naast advies en informatie bestaat de dienstverlening uit bemiddeling, schrijven van brieven en bezwaarschriften en (digitaal) invullen van aanvragen en wijzigingen op het gebied van belastingen en toeslagen.
In 2014 werden ruim 3.000 gesprekken gevoerd waarin een kleine 7.000 vragen werden behandeld. In dit jaar zijn de Sociaal Raadslieden verhuisd naar het wijkcentrum Titus Brandsman in Oud-West, waar ook een Stip (informatie- en adviespunt in de wijk) is gevestigd
In 2014 is weer veel overleg gevoerd met de Belastingdienst, het UWV en andere uitvoerings-organisaties. Ook is er onder Raadsliedenbureaus landelijk een onderzoek uitgevoerd naar de wijze waarop de Belastingdienst schulden invordert. Door de verrekening met lopende toeslagen komen veel burgers in financiële problemen. Bij de groep alleenstaande ouders leidde deze manier van invorderen tot de grootste problemen. Het onderzoek heeft er toe geleid dat bij 40.000 alleenstaande ouders de verrekening met het kindgebonden budget per 1-1-2015 direct is stopgezet.
De volgende stap is dat de Belastingdienst in opdracht van de politiek de invorderingsprocessen gaat bekijken en waar nodig herzien. Deze actie toont aan hoe effectief bundeling van signalen kan uitpakken; in plaats van een individuele oplossing wordt er voor een grote groep burgers een verbetering van de situatie bereikt.

Regionaal Archief Nijmegen

In de studiezaal van het Regionaal Archief zijn in 2014 ruim 6.200 bezoeken inhoudelijk ondersteund. In samenwerking met andere instellingen heeft het Archief zijn bronnen op een aantrekkelijke en laagdrempelige wijze gepresenteerd voor speciale doelgroepen, met name het onderwijs. Er werden ongeveer 1.350 scholieren en ruim 500 studenten van het ROC, HAN en Radboud Universiteit ontvangen.
Tussen het Regionaal Archief en de Openbare Bibliotheek werd een muur doorgebroken. Beide organisaties kunnen daardoor gemakkelijker gebruik maken van elkaars faciliteiten en ruimten. De samenwerking leidt tot meer gezamenlijke initiatieven en activiteiten, een gevarieerder aanbod voor bezoekers en een gemakkelijkere toegang tot elkaars informatiebronnen.
Het Regionaal Archief leverde in 2014 een inhoudelijke bijdrage aan tal van cultuurhistorische manifestaties, evenementen en tentoonstellingen in de stad. Belangrijke manifestaties waren de “24 uur Nijmeegse Geschiedenis”, de Open Monumentendag en tentoonstellingen in Museum Het Valkhof en het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis.
Daarnaast zijn de bronnen van het Archief beschikbaar gesteld voor ruim 70 (populair-) wetenschappelijke publicaties, onder andere een aantal artikelen in de Gelderlander. Er werden ongeveer 230 nieuwe particuliere archieven en collecties of aanvullingen daarop opgenomen, onder andere het archief van de Woningbouwvereniging Nijmegen.
Ook in 2014 is er veel tijd en werk besteed aan de verdere verbetering van de digitale bereikbaarheid en toegankelijkheid van de bronnen via de Digitale Studiezaal, waarbij de klant in één keer kan

zoeken naar foto's, films, boeken, krantenartikelen of indexen met gegevens over personen. Het aantal bezoekers van de website van het Regionaal Archief was naar schatting 200.000.

Omgevingsdienst Regio Nijmegen
De Omgevingsdienst Regio Nijmegen (kortweg ODRN) is één van de zeven Gelderse omgevingsdiensten. De dienst verzorgt in de regio Nijmegen vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies op het gebied van milieu, bouwen, geluid, bodem en water. De ODRN is een samenwerkingsverband van de Provincie Gelderland en de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Groesbeek, Nijmegen en Wijchen. Bij de ODRN werken ongeveer 100 specialisten die afkomstig zijn van de deelnemende overheden. De ODRN kan, door deze bundeling van specialismen, kwalitatief beter, sneller én goedkoper werken.

Burgerparticipatie; Bewoners aan het roer

Overheidsparticipatie
De samenleving verandert. Inwoners, bedrijven en instellingen in Nijmegen nemen steeds meer zelf het voortouw om kansen te benutten en problemen aan te pakken. Nijmegen zit immers vol met ideeën, kennis en creativiteit. Daarbij past een gemeentelijke organisatie die meebeweegt en zoveel mogelijk aanhaakt op de kracht en kennis van de mensen in de stad. Een gemeente die geen hindermacht is. De gemeentelijke organisatie is van de stad en is er voor de stad. De gemeente is dan ook niet meer vanzelfsprekend aan zet. Onze rol kan verschillen per onderwerp en per opgave. Soms voeren we als gemeente regie, soms stimuleren we alleen, soms voeren we uit. Een andere keer doen we juist even helemaal niks. Op diverse manieren agenderen we de verandering die we als overheid doormaken. Het invullen van de andere rol gebeurt uiteraard vooral en bij voorkeur in de praktijk. In de rest van dit verslag de voorbeelden.

1 wijk, 1 plan
Het doel van 1 wijk 1 plan is: bewoners aan het roer en andere overheid. En kennis over de wijk en de wijkagenda te ontsluiten voor alle partijen om zo de samenwerking te stimuleren.
In 2013 waren Lindenholt en Noord pilotgebieden voor “1 wijk, 1 plan”: een wijkaanpakprogramma nieuwe stijl. Dit proces heeft als doel om samen met bewoners te komen tot een dynamische wijkagenda en een wijkprofiel en om te zorgen dat alle professionals goed zijn aangehaakt. In 2014 zijn enkele resultaten van de pilot in Noord en Lindenholt geconcretiseerd. In Lindenholt is een wijkatelier opgericht met inloop, nieuwe vormen van dagbesteding, dagopvang voor ouderen, Stip, sociaal wijkteam en flexwerkplekken. Bewoners beheren het wijkatelier. In Noord is samen met bewoners besloten hoe de jongerenvoorzieningen worden uitgebreid.
In 2014 is het proces in gang gezet om voor meerdere wijken nieuwe wijkaanpakprogramma’s te maken. In Wolfskuil benoemden zo’n 45 bewoners de voor hen belangrijkste thema’s: ontmoeten, bewegen, groen en duurzaamheid en welke acties zij daar met elkaar op willen gaan ondernemen. In

de Biezen legden bewoners en gemeente het wijkprofiel op een filmpje vast. In Dukenburg wordt dit proces gecombineerd met het jubileumjaar van 2016. Dukenburgers bepalen zelf de agenda voor dit jaar. In Hatert gaat het vooral om de voorbereiding van de Week van Hatert, eind juni 2015.

Wijkbewoners en betrokken wijkpartijen zoals woningcorporaties, politie, scholen, zorg- en welzijnsinstellingen en ondernemers zijn als actieve partners belangrijke medeopstellers van deze wijkaanpakprogramma's. Alle actief betrokken partijen brengen hun plannen en wensen samen om ook gezamenlijk verantwoordelijkheid te dragen voor prioritering en uitvoering hiervan.

Subsidierichtlijnen
Bij de beoordeling van de subsidieverzoeken werd vooral gekeken naar het (tijdelijke) activerende karakter, het bereiken van nieuwe doelgroepen en de verbinding met de wijk.

Wijkbeheerplannen
Bewoners en ondernemers werden in 2014 eveneens actief betrokken bij het beheer van de openbare ruimte. De wijkbeheerplannen werden zoals ieder jaar geactualiseerd en inwoners worden op de hoogte gehouden van de voortgang van het afgesproken werk. In het wijkbeheerplan staan de plannen voor het onderhoud en het beheer van de komende jaren. Bewoners en ondernemers kunnen hierbij de aandachtspunten en wensen voor hun wijk meegeven. En tevens is hen de vraag gesteld op welke plekken in de wijken zij mogelijkheden zien om zelf te beheren eventueel ondersteund door de gemeente. Om de wijkbeheerplannen up to date te houden zijn in alle wijken weer wijkschouwen georganiseerd. Tijdens zo'n wijkschouw gaan bewoners en ondernemers samen met hun wijkbeheerder door de wijk om de aandachtspunten aan te wijzen. Ook is er dit jaar een proef gedaan met een online wijkschouw. Bewoners van Altrade konden via de wijkwebsite oost (www.dewijkwebsite.nl) aandachtspunten inbrengen, erover discussiëren en de prioriteit aangeven. Op dit moment wordt de evaluatie afgerond en gekeken naar een digitaal vervolg van de schouw. We houden de bewoners op de hoogte van de afgeronde werkzaamheden en de plannen voor het nieuwe jaar worden door middel van een voortgangsrapportage in de wijkbladen gepubliceerd of huis-aan-huis verspreid in wijken die geen wijkblad hebben.

Participatie in de wijken
In de stadsdelen zagen we in het afgelopen jaar sterke staaltjes van bewonerskracht. Soms met hulp van de gemeente, maar even zo vaak geheel op eigen kracht, maakten bewoners het verschil in hun woonomgeving.
Zo ontstond er in Lent een hondenspeeltuin, werden verlaten Lentse fruitboomgaarden opnieuw beplant, werd de Kloostertuin Brakkenstein geadopteerd door bewoners en werd het Westerpark heropend, waarbij bewoners samen met de gemeente diverse fysieke aanpassingen hebben gedaan en het park nu meer gebruiken voor diverse evenementen. In het vernieuwde maisonnettegebied in Malvert namen bewoners het voortouw bij het inrichten van de binnentuin. Bewoners uit Hunnerberg werkten aan het opknappen van het Mariaplein en wierpen zich op als beschermer van de

geologische en cultuurhistorische waarden van de stuwwal. In Bottendaal werkten bewoners met gemeente en NS aan het aantrekkelijker maken van de spoorkuil en maakten bewoners een ontwerp voor het aanleggen van het TURMAC-plantsoen, waarbij zij zorgen voor gedeeltelijke financiering en de aanleg en het onderhoud.
Ook op het gebied van zorg en welzijn droegen bewoners hun steentje bij. Diverse bewoners praatten mee over de vorming van de STIP's, bijv. in het Centrum en in Hengstdal, Galgeveld, Groenewoud. Bij de opening van de STIP Oud West werd een wijknetwerkdag georganiseerd waar zowel bewonersorganisaties als professionele partijen zich aan elkaar en de wijk hebben gepresenteerd. Bewoners willen dit voortaan in samenwerking met de professionals jaarlijks gaan organiseren. De inrichting van voorzieningenhart De Biezantijn in De Biezen, met verwijzingen naar de industriële geschiedenis van de wijk, is mede door bewoners tot stand gekomen. De werkgroep Sociaal Wijkteam uit het Centrum heeft met de presentatie van het rapport Schouder aan Schouder aangegeven hoe bewoners in het centrum samen kunnen werken met de zorg- en welzijnsfuncties. Het Veiligheidsplatform Hatert wordt sinds 2014 door bewoners zelf getrokken.
Ook jongeren participeerden in 2014. Een nieuwe lichting jongeren zorgde voor de herstart van het Gastheerproject in winkelcentrum Notenhout in Neerbosch-Oost. Jongeren en bewoners zochten samen in Meijhorst naar een nieuwe geschikte plek voor de voetbalkooi. De kinderen van Bredeschool Duckendonk in Tolhuis ontwierpen een sportief en gezond schoolplein.
Daarnaast organiseerden bewoners diverse activiteiten zoals de bouwdorpen, wijkfeesten, Sinterklaasvieringen, wekelijkse kaartavonden, gespreksbijeenkomsten, kook- en eetactiviteiten, enz. Naast de vele nieuwe initiatieven zien we ook dat al bestaande initiatieven zich openstellen voor nieuwe deelnemers. Om te zorgen dat al deze bijzondere en inspirerende initiatieven ook gedeeld kunnen worden met andere Nijmegenaren, zijn er in 2014 vele korte filmpjes over diverse initiatieven gemaakt. Deze zijn te zien op het Youtube-kanaal NMGN Doet!.

Welk beeld hebben actieve bewoners van de gemeente?
Uiteindelijk gaat het om de resultaten in de stad. Hoe ervaren inwoners die met initiatieven aan de slag zijn de samenwerking met de gemeente? Om daar een beeld van te krijgen hebben we een aantal inwoners geïnterviewd en naar hun ervaringen gevraagd. Het waren Nijmegenaren die betrokken zijn bij Noorderstroom, PlantJeVlag en buurttuin GFT De Mix. Uit de interviews komt het volgende beeld naar voren. Bewoners tonen en ervaren een constructieve houding en wederzijds vertrouwen in de samenwerking met de gemeente. De bewoners zien dat de gemeente het anders aan wil pakken en ook anders aanpakt. Maar zij zien ook dat nog niet de hele gemeente hierin op dezelfde manier optreedt en dat ook de bewoners zelf nog zoeken naar de invulling van hun rol. Het is belangrijk in de samenwerking met bewonersgroepen vanuit de gemeente de wederzijdse verwachtingen expliciet te maken en goed te managen. Heldere communicatie hoort hier bij.
Bewoners ervaren dat er een groepje voortrekkers is - met een flexibele en vooruitstrevende rolopvatting - waarmee het goed werken is; en ook dat Nijmegen haar nek uitsteekt in het verkennen van nieuwe (samenwerkingsvormen). Toch komen ze ook nog wel eens een andere opstelling tegen.

Zij zien wel dat de gemeente groeit in de nieuwe rol. Het is een leerproces dat gemeente en inwoners samen doormaken.

Participatie Openbare ruimte

Begin 2013 is de beleidsnota “Geef ze de (openbare) ruimte” vastgesteld door de Raad. Deze nota is opgesteld in de geest van de Stadsvisie. We willen met deze nota meer ruimte bieden aan initiatieven voor het beheer van de openbare ruimte door bewoners, ondernemers en corporaties: participatie in de openbare ruimte, samen maken we het! In 2014 zijn een aantal mooie participatieprojecten gestart verspreid door de hele stad. Zo zorgden bewoners in Oosterhout er voor dat de speeltuin in de Golden Deliciousstraat naar eigen ideeën opnieuw werd ingericht en werd de Hofkersstraat opgefleurd. Een ander project is het park Hoog Heseveld aan de Hatertseveldweg waar de buurt delen van het park beheert samen met de gemeente. Bewoners hebben een muur geschilderd om graffiti te voorkomen. Verder is het trottoir in bruikleen gegeven zodat de bewoners een tuintje voor de muur konden inrichten. In de Hazenkamp aan de Tapirstraat is een moestuin door en met bewoners aangelegd en zijn verschillende fruitbomen aan de rand van het moestuincomplex aangeplant. In de Krekelstraat, bij het jongerencentrum de Mixx is de moestuin uitgebreid met een plukweide voor kinderen. In Lindenholt is de speelplek in de Hoefkamp met en door bewoners opgeknapt. Deze enthousiaste bewoners gaan de speelplek ook onderhouden. In Tolhuis is een gezamenlijke moestuin ‘De Groene Tol’ voor alle bewoners van Tolhuis, tussen de 32e en 33e straat en Meijhorst 16e straat, midden tussen het groen, aangelegd. Bewoners geven aan door samen in de moestuin te werken, de belangstelling voor elkaar en hierdoor de sociale contacten worden vergroot. De Groene Tol is ook te zien als een filmpje op Nijmegen Doet!.
In Nijmegen Oost is de van Heutszstraat heringericht. Bewoners zorgden zelf voor draagvlak in hun straat, plantten de plantvakken in en onderhouden deze ook. Ook zijn er door bewoners zelf fruitbomen geplant in de Fagelstraat, naast het sportveld. Ook dit buurtinitiatief is te zien op Nijmegen Doet!.
Nog meer leuke voorbeelden van participatieprojecten zijn te vinden op www.participatiekaart.nl/nijmegen. Het aantal projecten is opgelopen naar 163. De participatiekaart biedt een mooie gelegenheid voor bewoners om ideeën op te doen voor participatie in hun buurt en contact op te nemen met de initiatiefnemers voor advies. Onder de stadsprojecten staan ook het adopteren van een boomspiegel in de straat. Steeds meer bewoners voeren dit idee uit en zetten zelf plantjes in de boomspiegel om hun straat op te fleuren. Een jonge bewoonster uit het centrum heeft er zelfs dit jaar een ‘kinderlintje’ mee verdiend.

Honigcomplex nieuwe hotspot aan de Waal

Ambachtslieden, sporters, muziek- en cultuurliefhebbers, eters en drinkers en koopjesjagers vinden elkaar in het Honigcomplex in Nijmegen-West. De jonge creatieve ondernemers die de soep- en vermicellifabriek huren, hebben er binnen een jaar een nieuwe stedelijke hotspot van gemaakt.
Bijna het hele complex is verhuurd. Op de 33.000 vierkante meter zitten jonge ondernemers die elkaar onderling steunen, klussen gunnen en samenwerken. Ze bepalen zelf mee hoe het complex er de

komende tijd uit gaat zien en wat voor smoel het krijgt. Het is nu al een slimme mix geworden van horeca, sport, cultuur, winkelen, ambacht en evenementen. Op enkele plekken wordt nog druk getimmerd.
Ook is er ruimte voor maatschappelijke initiatieven. Zo helpt Werkpost Honig (een samenwerking van Pluryn, Driestroom en Wijkwerk) jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt aan banen bij de verschillende ondernemers op het complex. En De Stadsboom leidt 'moeilijke' jongeren op tot timmerlieden. Ook de HAN en de Radbouduniversiteit werken in het Honigcomplex aan projecten. En woningcorporatie Talis heeft hier een plek gevonden.
De nieuwe bedrijven groeien in bekendheid en ontvangen steeds meer bezoekers. Bijzondere samenwerkingsverbanden zijn het Dutch Bicycle Centre (DBC) en De Smeltkroes. Het zijn plekken waar allerlei verschillende bedrijven en bedrijfjes samen ruimtes delen en werken, gegroepeerd op een thema. Alles wat met fietsen te maken heeft zit in het DBC en de 'maakindustrie' vind je in De Smeltkroes.
Op de lange termijn is op deze plek in het Waalfront woningbouw gepland. Tot die tijd worden de fabriekshallen verhuurd aan jonge creatieve bedrijfjes en initiatieven. De gemeente faciliteert; vanwege de tijdelijkheid gelden er minder regels op deze bijzondere plek. We noemen dit 'Tijdelijk Anders Bestemmen'.

Moestuinvereniging De Lentse Aarde
Begin 2014 is de moestuinvereniging De Lentse Aarde met 53 leden enthousiast van start gegaan op een terrein van 4.000m2. Op dit terrein komt in de toekomst woningbouw, maar het is nu beschikbaar gesteld voor tijdelijk gebruik als moestuinlocatie. Het terrein wordt goed gebruikt. De moestuinlocatie is een ontmoetingsplek geworden en de vraag is groot. Medio 2014 staan er 80 mensen op de wachtlijst. Dit is voor de vereniging de aanleiding geweest om een uitbreiding te vragen. Na overleggen met de buurt (die liever de huidige ruimte nog even wil laten zoals die nu is) is besloten om toch tegemoet te komen aan de vraag van De Lentse Aarde voor een kleine uitbreiding van 3.000 m2 in het najaar van 2015.

'Waalsprong tijdelijk anders'
Naast 'De Lentse Aarde' zijn er in het kader van 'Waalsprong Tijdelijk Anders' nog meer initiatieven door bewoners genomen. Zo heeft een paar enthousiaste Lentenaren een ravotplek voor honden kunnen realiseren; hondenspeeltuin Fikkie. De Lentse initiatiefnemers krijgen de grond in gebruik maar moeten verder zelf zorgen voor inrichting en onderhoud van de hondenspeeltuin. Voor kinderen is naast het voorzieningenhart 'De Ster' in de nieuwe woonwijk Visveld een natuurspeeltuin gerealiseerd. De natuurspeeltuin is een tijdelijke voorziening en is gericht op kinderen tot de leeftijd van 12 jaar. Een groep bewoners heeft een 'Beheer en Onderhoudsgroep' (BOG) 'De vieze broek' ingesteld. In Lent werkt Stichting Atelierbeheer SLAK in samenwerking met stichting Prima Hora aan de transformatie van de voormalige Genistahof (een bloemenkas) tot een bloeiend culturele en sociale ontmoetingsplek.

Brief aan de raad - Burgerjaarverslag 2014

Speelbos Lent

Eind 2013 heeft zich een initiatiefgroep bij de gemeente gemeld die het bosje achter het voormalige Vitens pompstation in Lent willen omvormen tot een speelbos voor kinderen. Dit initiatief past uitstekend in de ontwikkelvisie die de gemeente heeft voor dit gebied grenzend aan Plant je Vlag. Het initiatief wordt ook omarmd door Park Lingezegen. Het bosje - dat behoorde bij het Vitens pompgebouw - is op dit moment niet openbaar. Het is een verouderd onbegaanbaar populierenbosje dat onveilig is i.v.m. afbrekende takken. Medio 2014 heeft men de Stichting Speelbos Lent opgericht en heeft men een Facebookpagina met bijna 350 Likes. De gemeente heeft diverse onderzoeken gedaan in het bos en gaat het bosje in overleg met de stichting opschonen en daarna in beheer en gebruik geven aan de stichting. De stichting wil met materialen uit het bos speelelementen maken. Ze willen met vrijwilligers aan verschillende projecten werken en zo het bos geleidelijk omvormen tot een speelbos voor de kinderen in Lent.

Schone wijken

Er zijn verschillende lokale opschoonacties geweest op initiatief van bewoners zelf, van de woningbouwcorporaties en van de gemeente. In het najaar hielpen alle bewoners weer mee met het opruimen van bladafval. Hiervoor werden in de wijken bladkorven geplaatst die wekelijks werden geleegd. In het beleid voor gladheidsbestrijding worden burgers opgeroepen om hun eigen stoep en zo nodig die van hun buren, begaanbaar te houden. De gemeente faciliteert gemeenschappelijk georganiseerde acties om gladheid te bestrijden door zoutkisten te verstrekken.
Nijmegen kent een systeem van Wijkheldenteams, de voormalige buurtrangers. Een ‘Wijkheld’ is iemand die ervoor zorgt dat een buurt schoon blijft. De teams gingen op gezette tijden in de hun toegewezen straat, buurt of wijk aan de slag om het zwerfvuil op te ruimen. Een belangrijk karwei, want zwerfvuil is vaak het begin van een neerwaartse spiraal als het gaat om de leefbaarheid van een gebied. Zwerfvuil opruimen heeft dus een preventieve werking. In Neerbosch-Oost is aan de gemeente gevraagd groot afval op het talud van de Graafseweg op te ruimen, zodat de groep Wijkhelden het weer beter kan bijhouden.
In 2014 heeft de gemeente het project 'Afval dump je niet’ uitgevoerd. Het betreft hier een pilot met als doel een halt toe te roepen aan de dumpingen door met name de hot-spots aan te pakken en hier intensief over te communiceren. Bij een drietal locaties is een actie gehouden om bewoners bewust te maken van het feit dat dit dumpen en bijplaatsen bij containers niet bedoeling is. Men liet afval een week staan en overtreders werden gewaarschuwd en beboet. De pilot is goed verlopen en dusdanig succesvol dat we in 2015 opnieuw acties gaan uitzetten samen met Dar.
Niet alleen de wijkhelden en de gemeente zijn actief met het opruimen van zwerfafval en dumpingen. Ook is in 2014 ‘Actie Schone Waal’ van start gegaan. Een spontaan burgerinitiatief om het Waalstrandje met bewoners op te ruimen. De gemeente is erg blij met dit succesvolle initiatief waar betrokkenheid en verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte van de bewoners uitspreekt. Actie Schone Waal was een voorbeeld voor de Actie Schoon Goffertpark waarin met schoonmaakrondes het Goffertpark wordt ontdaan van zwerfvuil. Dar biedt hierin ondersteuning door het beschikbaar stellen van materialen zoals knijpers en afvalzakken.

Brief aan de raad - Burgerjaarverslag 2014

Social media en wijkwebsites

Door de gemeente is in 2014 onderzoek gedaan naar het gebruik van (social) media in Nijmegen. Daar bleek onder andere uit dat inwoners graag via social media informatie over de gemeente ontvangen maar dat veel Nijmegenaren niet bekend zijn met de verschillende social media accounts van de gemeente. Ondanks de relatieve onbekendheid is het Twitter-account @gem_nijmegen doorgegroeid naar 12.200 volgers en ons Facebook-account heeft inmiddels bijna 3.300 likes.
Ook in 2014 heeft de gemeente aan webcare gedaan. Dit zorgt voor een actieve betrokkenheid van de gemeentelijke organisatie met de stad.
De gemeente Nijmegen heeft voor ieder stadsdeel een eigen Facebook- en Twitter-account en daarnaast een aantal thematische accounts zoals NaarNijmegen (met actuele verkeersinformatie) en de Bel- en Herstelapp waarmee burgers bel & herstelmeldingen kunnen doorgeven met hun smartphone. Het aantal volgers van de stadsdeel-accounts groeit het laatste jaar gestaag door. De bewoners gaan Facebook meer en meer gebruiken om te reageren en vragen te stellen over activiteiten in de buurt. Op de stadsdeel-accounts zijn met name wijkmanagers, wijkbeheer, wijkcentra en het sociaal wijkteam actief. In het totaal gaat het om circa 6.500 Twittervolgers en 1.600 Facebook likes.
In veel stadsdelen zijn de buurtwebsites van Mijnbuurtje actief, websites die een belangrijke rol spelen in het organiseren van de verbinding in de wijken. De webmasters zijn wijkbewoners, vrijwilligers die een uitgebreide training hebben gehad tot digitale buurtverbinders. Bewoners kunnen zo elkaar en wijkprofessionals makkelijker vinden en informatie, diensten en goederen uitwisselen. Daarnaast bestaan in sommige buurten zeer intensief gebruikte facebookpagina's van bewonersgroepen die zorgen voor nieuwe verbindingen en ontmoeting tussen bewoners.

Collegebezoeken

In 2014 bezocht het college drie wijken en sprak daar met bewoners, ondernemers en beroepskrachten. Het programma kwam steeds in samenwerking met bewoners (wijkraad/platform) tot stand. Het vorige college bracht een bezoek aan de Wolfskuil en maakte kennis met de wijkraad, werd geïnformeerd over de herontwikkeling van het winkelgebied aan de Molenweg, bezocht het Azaleaplein dat door bewoners is heringericht, bezichtigde de muurschilderijen welke bewoners gemaakt hebben op de Graafsebrug en kreeg een presentatie over de Wijkfabriek.
Het huidige college bezocht wandelend door de wijk Bottendaal speeltuin Kraaienest, zorgwoningen en het speelveld in de Spoorkuil waar gesproken werd over jongerenparticipatie. Afsluitend was er een wijkmarkt waar verschillende bewonersinitiatieven zich aan het college en aan elkaar presenteerden.
Wandelend door de wijk Zwanenveld bezocht het college winkelcentrum Dukenburg, de Geologenstrook en de playground, welke in overleg met bewoners binnen Zwanenveld wordt verplaatst. In wijkcentrum de Grondel sprak het college over zelfbeheer van het wijkcentrum, succesvolle wijkbladen en -websites en met individuele bewoners die zich daarvoor hadden opgegeven.

Brief aan de raad - Burgerjaarverslag 2014

Raadsleden als volksvertegenwoordigers
De eerste helft van 2014 stond voor de gemeenteraad in het teken van de verkiezingen. Na de verkiezingen volgde een uitgebreid introductieprogramma met onder andere een tour door de wijken. Daarnaast is de raad in het najaar op wijkbezoek geweest naar Nijmegen Oost. Tijdens deze bezoeken nam de raad een kijkje bij diverse projecten en maakten raadsleden kennis met veel betrokken inwoners.

Bewoners kwamen ook naar het Stadhuis. Tijdens de Politieke Avond hebben 166 mensen hun mening gegeven over een onderwerp op de agenda. Ook hebben 70 inwoners hun mening gegeven over wat er volgens hen in het coalitieakkoord meegenomen moet worden. Raadsleden en griffiemedewerkers verzorgen ook zeer regelmatig voorlichting aan scholen. Leerlingen van diverse onderwijsinstellingen (zowel basisschool, voortgezet onderwijs, HBO als ROC) kregen een interactieve presentatie over de raad, een rondleiding door het Stadhuis of debatteerden over zelfgekozen onderwerpen in de raadzaal.

Klachten en bezwaren

In 2014 behandelde de gemeente 334 klachten. De meeste klachten gingen over de zorgvuldigheid van de dienstverlening van de gemeente. De gemeente heeft zich als doel gesteld om minimaal 80% van de klachten binnen de wettelijke termijn af te handelen. Dat streven werd in 2014 met een percentage van 90% ruimschoots gehaald. Bij verreweg het grootste gedeelte van de klachten was een formele uitspraak niet nodig en kon de klacht na deze met de burger te hebben besproken, op een minnelijke wijze worden afgehandeld. Soms ook, moet de klager worden doorverwezen. In slechts iets meer dan 1% van de gevallen was het nodig om een formele uitspraak over de klacht te doen.

We handelden daarnaast 1482 bezwaren af (bezwaren belastingen uitgezonderd), waarvan 92% binnen de wettelijke termijn. Daarmee werd de gemeentelijke doelstelling om minimaal 70% van de bezwaren binnen de wettelijke termijn af te handelen, ruimschoots gehaald. Ook de doelstelling van maximaal 19% gegrond verklaarde bezwaren haalden we. Dat percentage bedroeg 16%. Ook bij de afhandeling van bezwaren kijken we met de bezwaarmaker of een informele behandeling van het bezwaar mogelijk is.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen

De Rekenkamer neemt een onafhankelijke positie in binnen de gemeente Nijmegen.

Ingekomen stuk D23 (PA 15 april 2015)

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 91 11
Telefax (024) 329 22 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postadres
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Gemeenteraad van Nijmegen

Afschrift:
college, fracties

Datum	Datum uw brief	Ons kenmerk	Contactpersoon
26 maart 2015		BM60/15-05 15.0002788	Smink, Jelly
Onderwerp		Aantal bijlagen	Doorkiesnummer
Rekenkamer: jaarverslag 2014		1	3292338

Geachte leden van de gemeenteraad,

Hierbij ontvangt u ter informatie het jaarverslag 2014 van de Rekenkamer. Wij leggen hierin verantwoording af over de door ons uitgevoerde activiteiten in 2014. Tevens doen wij verslag van de stand van zaken van de uitvoering van de aanbevelingen, toezeggingen en besluiten uit en naar aanleiding van de rapporten die wij sinds 2011 aan uw raad hebben uitgebracht.

In deze brief willen wij uw aandacht vragen voor de volgende punten:

- Voor de verbetering van het dossierbeheer is naar aanleiding van ons rapport in 2013 een specifiek verbetertraject opgezet. Op zich is dat positief. Vorig jaar constateerde de Rekenkamer dat de meeste verbeteracties werden opgepakt, maar dat nog geen metertje op het dashboard was geplaatst. Dit jaar constateert de Rekenkamer dat de aandacht verflauwt: de verbeteracties hebben geen vervolg gekregen, kennen een lange doorlooptijd of hebben nog maar beperkt tot resultaat geleid. Zo zijn de tekortkomingen in de dossiers van N.E.C., verbonden partijen en subsidies bijvoorbeeld nog niet opgelost. En ook is de algemene verantwoordelijkheid van de gemeentesecretaris voor het dossierbeheer nog niet vertaald naar taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in de organisatie. De raad wordt beperkt geïnformeerd over de voortgang van het verbetertraject, maar heeft daar zelf ook geen navraag naar gedaan.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Gemeente Nijmegen
Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen

Vervolgvel
1

- In de begroting 2015 zijn de indicatoren waarmee u in 2013 besloot - mede naar aanleiding van ons onderzoek -de ontwikkelingen in het bedrijventerreinenbeleid voortaan te volgen, vervallen. Uw mogelijkheden om (bij) te sturen worden daardoor minder. Overigens is ons in het lopende onderzoek sport opgevallen dat ook daar diverse indicatoren zijn vervallen.

Tot slot danken wij u hartelijk voor het in ons gestelde vertrouwen in het uitvoeren van de second opinion naar de Heroverweging locatiekeuze basisschool Brakkenstein. En *last but not least* de prettige wijze waarop wij met de klankbordgroepen uit uw raad in gesprek waren (en zijn) tijdens de uitvoering van onze onderzoeken en het opstellen van het Onderzoeksplan 2015.

Wij staan open voor uw reacties naar aanleiding van ons jaarverslag. Met de auditcommissie hebben wij op 26 februari jl. afgesproken het jaarlijkse gesprek tussen auditcommissie en Rekenkamer vanaf volgend jaar te koppelen aan ons jaarverslag. Er zal dan in elk geval altijd worden stil gestaan bij de bevindingen van de Rekenkamer uit de nazorg naar uitgevoerde onderzoeken en de eventuele actie die dat van de auditcommissie vraagt.

Met vriendelijke groet,

A.G.P. van Ruth
Voorzitter Gemeentelijke
Rekenkamer Nijmegen

J.J. Smink
Secretaris Gemeentelijke
Rekenkamer Nijmegen

Gemeentelijke
Rekenkamer
Nijmegen

JAARVERSLAG 2014

MAART 2015

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Colofon

De Rekenkamer heeft een onafhankelijke positie binnen de gemeente. Haar doel is de gemeenteraad een extra handvat te bieden zijn controlerende taak uit te voeren. Daartoe voert zij onderzoek uit op het gebied van:

- Doeltreffendheid:
  Bij dit type onderzoek wordt nagegaan of de gewenste resultaten daadwerkelijk worden bereikt
- Doelmatigheid
  Bij dergelijk onderzoek gaan we na of de gewenste resultaten worden bereikt met zo weinig mogelijk middelen (personeel, geld)
- Rechtmatigheid:
  Bij onderzoek op dit terrein staat de vraag centraal of de uitvoering plaatsvindt volgens geldende wetten en regels.

Bij de uitvoering van haar onderzoeken kijkt de Rekenkamer altijd terug (wat is besloten, wat is gedaan), met als nadrukkelijk doel daarvan te kunnen leren voor de toekomst.

De wijze waarop de Rekenkamer haar onderzoeken (en overige werkzaamheden) uitvoert is vastgelegd in de Notitie Werkwijze.

Samenstelling:

de heer A. van Ruth (voorzitter)

de heer H. Bekkers (lid)

de heer M. van Dam (lid)

De Rekenkamer wordt ambtelijk ondersteund door mevrouw J. Smink (secretaris/onderzoeker).

Contact:

Post:	Postbus 9105 6500 HG NIJMEGEN
Telefoon:	024 – 329 2338
E-mail:	rekenkamer@nijmegen.nl
Website:	www.nijmegen.nl/rekenkamer
Twitter:	@rekenkamer024

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

INHOUDSOPGAVE

1. Samenstelling in 2014 1

2. Onderzoeken 2014 1

- Voortijdig schoolverlaters 2
- Twijfels romeins aquaduct 5
- Second opinion Heroverweging locatiekeuze basisschool Brakkenstein 6
- Woonlastenmeter 8
- Sport: financiële ondersteuning verenigingen door gemeente 9

3. Overige uitgevoerde activiteiten in 2014 7

Stand van zaken verbetertrajecten naar aanleiding van eerder uitgevoerd onderzoek:

- Dossierbeheer 10
- Samenwerkingsovereenkomst Waalsprong 15
- Bedrijventerreinenbeleid 15
- Reïntegratie 11
- Cultural governance 17
- Kwaliteit burgerparticipatie 18

4. Financiën 21

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Voor u ligt het jaarverslag van de Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen (verder: de Rekenkamer). Achtereenvolgens gaan wij in op:

1. de samenstelling van de Rekenkamer in 2014;
2. de onderzoeken opgepakt in 2014;
3. de overige uitgevoerde activiteiten in 2014;
4. de financiën.

1. SAMENSTELLING REKENKAMER IN 2014

De gemeenteraad heeft bij het instellen van de Rekenkamer in zijn huidige vorm per 1 januari 2008 bepaald dat de Rekenkamer bestaat uit drie externe leden, waaronder de voorzitter. Lid van de Rekenkamer waren in 2014 de heren A. van Ruth (voorzitter), M. van Dam en H. Bekkers (vanaf 15 februari).

2. ONDERZOEKEN 2014

In onderstaande tabel 1 hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste adviezen die wij in 2014 hebben uitgebracht. Na de tabel lichten wij deze toe.

Tabel 1: Overzicht van adviezen die wij hebben uitgebracht in 2014

2014	
Voortijdig schoolverlaters (deel III): Functioneren van de ondersteuningsstructuren op scholen en de samenhang met zorgstructuren daarbuiten.	21 februari 2014
Twijfels bij romeins aquaduct	28 mei 2014
Second opinion Heroverweging locatiekeuze basisschool Brakkenstein	12 september 2014
Woonlastenmeter	15 oktober 2014

In 2014 hadden wij ook nog een onderzoek gepland naar de transitie van leegstaande kantoren. Door het tussentijdse verzoek van de raad om een second opinion uit te voeren naar de Heroverweging van de locatiekeuze voor de basisschool Brakenstein zijn wij hier niet aan toegekomen. Om dezelfde reden loopt het onderzoek sport door in 2015.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Voortijdig schoolverlaters (deel III):
Functioneren van de ondersteuningsstructuren op scholen en de samenhang met zorgstructuren daarbuiten

Op suggestie van enkele fracties uit de gemeenteraad heeft de Rekenkamer onderzoek gedaan naar voortijdig schoolverlaters (vsv'ers). Tijdens de uitvoering van het onderzoek hebben de Rekenkamer en de gemeenteraad nauw contact onderhouden. Vanuit de gemeenteraad is een klankbordgroep gevormd. Deze is vier keer bij elkaar gekomen. De eerste keer om het concept Plan van Aanpak te bespreken. Daarbij is een aantal wensen geuit. De Rekenkamer heeft deze opgepakt[1]. De volgende keren is gesproken over de voortgang van het onderzoek en de eerste resultaten.

Het onderzoek naar voortijdig schoolverlaters bestond uit drie delen:

- Deel I: in dit deel (quick scan) wordt geschetst hoe het veld in elkaar zit;
- Deel II: in dit deel zijn de cijfers over Nijmegen in perspectief gezet;
- Deel III: in dit deel wordt inzicht gegeven in de ondersteuningsstructuur op scholen en de relatie met externe zorgstructuren.

De rapportages over de delen I en II zijn op 15 november 2013 openbaar gemaakt. De rapportage over deel III is op 21 februari 2014 aan de gemeenteraad aangeboden, en daarmee openbaar geworden. In het kader van het introductieprogramma voor nieuwe raadsleden heeft de Rekenkamer een toelichting op het onderzoek en de rapporten gegeven op de introductie-avond voor het programma Onderwijs. Verder is een presentatie gegeven tijdens de Politieke Avond van 11 juni 2014. De raad behandelde de rapporten in de Kamerronde tijdens de Politieke Avond van 25 juni. De aanwezige raadsleden vonden de toezeggingen van de portefeuillehouder voldoende; een behandeling in de Besluitenronde vonden zij niet meer nodig.

Hieronder zijn de inhoud, conclusies en aanbevelingen per deel op een rij gezet (hoofdlijnen). De volledige rapporten, het woordelijk verslag van de behandeling in de Kamerronde en de toezeggingen van de portefeuillehouder vindt u op onze website.

[1] Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar het Plan van Aanpak voor het onderzoek. Dit is te vinden op onze website of via de secretaris: rekenkamer@nijmegen.nl of 024 – 3292338.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Deel I: quick scan

In de quick scan is achtereenvolgens ingegaan op gehanteerde begrippen in het veld, ontwikkelingen, betrokken partijen, regionale samenwerking en effectiviteit van beleid en maatregelen. Hieronder hebben wij de aanbevelingen die specifiek op de gemeenteraad gericht zijn opgenomen:

- Er komen veel ontwikkelingen op de gemeente af die ook gevolgen zullen hebben voor het voorkomen en bestrijden van vsv. De belangrijkste waarbij de gemeente primair aan zet is zijn de decentralisatie van de jeugdzorg naar gemeenten, de decentralisatie van zorgtaken naar gemeenten en de Participatiewet. Daarnaast zijn er ook nog ontwikkelingen waarbij het onderwijs het voortouw moet nemen: passend onderwijs en het Actieplan Focus op vakmanschap. Zowel inhoudelijk als financieel is er nog veel onduidelijk. Dat maakt het voor gemeenten extra lastig om (regionaal) tot een samenhangende voorbereiding van beleid en uitvoering op deze terreinen te komen. Wij adviseren de raad om alert te zijn op de samenhang en samenloop van deze ontwikkelingen en zich regelmatig te (laten) informeren over de stand van zaken en mogelijke scenario's.
- Vsv is in veel gevallen een resultaat van multiproblematiek. Hierdoor is sprake van een groot aantal betrokken partijen, met elk hun eigen perspectief, benadering, positie, taken, functies en belangen. Samen vormen zij een tamelijk onoverzichtelijk netwerk. Een van de doelen van de drie decentralisaties is om verkokering, versnippering en afwentelmechanismen tegen te gaan. Binnen dit netwerk van partijen draagt de gemeente een bijzondere verantwoordelijkheid en vervult zij meerdere (wettelijke) rollen, die de komende jaren alleen maar belangrijker worden. Dat vergt nu al een goede voorbereiding. Wij adviseren de raad daar alert op te zijn, wanneer invulling wordt gegeven aan beleid en uitvoering op het gebied van de drie decentralisaties.
- De informatievoorziening aan de raad vindt gefragmenteerd en ad hoc plaats. Het gevolg is dat de raad geen goed totaalinzicht heeft in de problematiek, het gevoerde beleid en de daarmee bereikte resultaten. De resultaten van het vsv-beleid zijn tot nu toe ook maar zelden besproken tussen college en raad. De Rekenkamer adviseert de raad om systematisch en periodiek de balans op te maken (bijvoorbeeld gekoppeld aan de bespreking van het programma Onderwijs bij de jaarstukken), en daarover concrete afspraken te maken met het college.

Deel II: cijfers in perspectief

In deel II van het vsv-onderzoek zijn de beschikbare cijfers over 'Nijmegen' in perspectief gezet door vergelijkingen te maken met de gestelde doelen, met andere grote steden, met andere scholen of schooltypen en dergelijke. De conclusies en aanbevelingen uit deel II luiden als volgt:

Wanneer de cijfers worden vergeleken met andere regio's, gemeenten en scholen, dan blijkt op hoofdlijnen het volgende:

- In de RMC-regio Arnhem/Nijmegen:
  - is sprake van een relatief geringe daling in het aantal nieuwe vsv'ers in de periode 2005/2006 tot 2011/2012. Het percentage nieuwe vsv'ers in 2011/2012 ligt boven het gemiddelde van alle RMC-regio's;
  - de daling in het percentage nieuwe vsv'ers totaal raakt in de RMC-regio Arnhem/Nijmegen steeds verder achter op de Nederlandse daling.
- In de gemeente Nijmegen:
  - is sprake van een gemiddelde score op het percentage nieuwe vsv'ers en op de daling van het aantal nieuwe vsv'ers. Deze score is echter opgebouwd uit twee sterk tegengestelde deelscores:
    - de Nijmeegse leerlingen op het mbo scoren slecht op nieuwe vsv;
    - de Nijmeegse leerlingen op het vo scoren hier juist goed op.
  - is de laatste jaren sprake van een stijging van het percentage nieuwe vsv'ers op het mbo;
  - is de ontwikkeling in het vo vooral de laatste twee jaar gunstiger dan landelijk en in de andere kennissteden.

  De Rekenkamer heeft een aantal mogelijke verklaringen voor de uiteenlopende scores van het voortgezet onderwijs en het ROC getoetst. Deze overtuigen niet. De meeste verklaringen gelden in zijn algemeenheid voor verschillen tussen het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Ze verklaren niet waarom het voortgezet onderwijs in Nijmegen relatief zo goed en het ROC Nijmegen relatief zo slecht scoort.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Deel III: functioneren van de ondersteuningsstructuren op scholen en de samenhang met zorgstructuren daarbuiten

In het onderzoek is specifiek naar de ondersteuningsstructuren op scholen en de samenhang met de zorgstructuur daarbuiten gekeken, omdat het functioneren daarvan één van de verklarende factoren is voor het al dan niet uitvallen van jongeren. Bovendien krijgen gemeenten vanaf 2015 meer verantwoordelijkheden op de beleidsterreinen die belangrijke relaties hebben met voortijdig schoolverlaten (transitie van de jeugdzorg, participatiewet, decentralisatie van zorgtaken (AWBZ) naar gemeenten (Wmo)).

De conclusies en aanbevelingen uit deel III van het onderzoek luidden als volgt:

De Rekenkamer ziet dat er al veel goed gaat in de ondersteuning van leerlingen, zodat zij niet uitvallen of erger nog voortijdig schoolverlater worden. De Rekenkamer heeft ook gezien dat daar waar zaken minder goed gaan, partijen zelf aan verbetering werken. Dit geldt bijvoorbeeld voor de ondersteuningsstructuur binnen het primair onderwijs en die binnen het ROC. Voor drie knelpunten zijn wij van mening dat er meer nodig is dan er nu gebeurt of gepland is. Daar zijn onze aanbevelingen op gericht:

- Verbeter de overgang van het voortgezet onderwijs naar het ROC: zorg voor doorlopende ondersteuningslijnen en leer van best practices. Omdat de vormgeving van de ondersteuningsstructuren de primaire verantwoordelijkheid is van de scholen, zien wij hiervoor een belangrijke taak weggelegd voor het Samenwerkingsverband vo – ROC.
- Zorg voor aansluiting van sociale wijkteams op de ondersteuningsstructuur op school: laat de scholen de *onderwijsgerichte* ondersteuning op zich nemen en de sociale wijkteams de bredere *gezinsgerichte* ondersteuning. Geef het (school)maatschappelijk werk de taak als *linking pin* te functioneren tussen de leerling / onderwijskundig gerichte ondersteuning vanuit school en de gezins / zorggerichte ondersteuning vanuit de sociale wijkteams.
- Organiseer de uitstroom naar werk voor jongeren die geen startkwalificatie kunnen halen: zorg ervoor dat jongeren die zonder startkwalificatie (gaan) uitvallen altijd warm worden overgedragen aan het regionale Jongerenloket en creëer voldoende leerwerkbanen.

Bij de verbetering van deze drie knelpunten achten wij het essentieel dat de gemeente – vanuit zijn systeemverantwoordelijkheid in het sociale domein vanaf 2015 - partijen bij elkaar brengt en houdt, zowel op bestuurlijk niveau als op de werkvloer. Onder stimulerende regie van de gemeente moeten scholen, zorginstellingen en werkgevers samen werken aan oplossingen voor kwetsbare jongeren. Wij adviseren de gemeente nadrukkelijk om ook financiële instrumenten in te zetten om het veld te beïnvloeden. Om stevig te kunnen (bij)sturen, is het noodzakelijk goede informatie te hebben. Op dit moment zijn er nog veel lacunes. Wij pleiten er voor dat de gemeente zo snel mogelijk tot een dekkend beeld komt. Het gaat dan om het uitbreiden en vervolmaken van de lokale VSV-monitor, het in perspectief blijven plaatsen van de Nijmeegse cijfers en het gebruiken van het sociaal statistisch bestand.

Bij de presentatie van de rapporten aan de raad heeft de Rekenkamer aangegeven in het kader van de nazorg eind 2014 een conferentie te organiseren voor het veld en de gemeenteraad, zoals zij dat ook als onderdeel van het onderzoek had gedaan. Centrale vraag zal dan zijn ‘hoe het (bijna) een jaar later staat met de drie geconstateerde verbeterpunten’. Na afloop van de Kamerbespreking, waarin de raadsleden zich onder meer positief uitlieten over de conferentie en het idee nogmaals zoiets te organiseren, hebben de Rekenkamer en de portefeuillehouder afgesproken die conferentie gezamenlijk te organiseren. De Rekenkamer is daarbij meegegaan in het verzoek van de portefeuillehouder om de conferentie in de vroege zomer van 2015 te organiseren.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Twijfels over romeins aquaduct

De Rekenkamer heeft, op basis van een suggestie van een inwoner, in 2014 een oriënterend onderzoek gedaan naar de bewijsvoering voor de aanwezigheid van een romeins aquaduct op het grondgebeid van de gemeenten Groesbeek en Nijmegen. Argumenten hiervoor waren het belang van de Romeinse geschiedenis voor Nijmegen, de (toekomstige) inzet van financiële middelen, en de eventuele imagoschade die bij een onjuiste voorstelling van zaken in Nijmegen als oudste stad van Nederland wordt geleden. Het onderzoek betrof geen archeologisch onderzoek naar de aanwezigheid van een aquaduct, maar een onderzoek naar de brondocumenten en de onderzoeksbescheiden die aan het gevoerde beleid rond het aquaduct ten grondslag liggen. Heeft de gemeente op basis van de voorhanden onderzoeken en brondocumenten in alle redelijkheid en billijkheid tot dit beleid kunnen komen?
Op basis van een analyse van de beschikbare bronnen heeft de Rekenkamer geconstateerd dat het bestaan van een Romeins aquaduct met gerede twijfel is omgeven en op dit moment als nog onvoldoende vaststaand moet worden beschouwd. De Rekenkamer heeft de gemeente daarom aangeraden om in haar beleid en uitingen rond het aquaduct de nodige terughoudendheid te betrachten. Verder gaf de Rekenkamer aan dat dit onverlet laat dat het gebied waarin de aardwerken liggen bescherming verdient. Dit in afwachting van nader onderzoek ter plaatse. Onderzoek naar de mogelijke relevante resten die momenteel al in de depots van de gemeente liggen opgeslagen zou een eerste begin kunnen zijn.

De brief betreffende de twijfels over het romeins aquaduct is door de gemeenteraad behandeld in de Kamerronde van de Politieke Avond op 25 juni 2014. De meeste raadsleden zijn het erover eens dat de aardwerken met de nodige vraagtekens zijn omgeven, zij zien dit echter als onvermijdelijk en vinden het belangrijk dat de gemeente geld blijft investeren in het zichtbaar maken van het verleden in Nijmegen, inclusief het mogelijke aquaduct.

U vindt het woordelijk verslag van de behandeling in de Kamerronde en de brief van de Rekenkamer op onze website.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Second opinion Heroverweging locatiekeuze basisschool Brakkenstein

Op 25 juni 2014 heeft de gemeenteraad unaniem de motie 'Laat de basisschoolleerlingen niet het kind van de rekening worden' aangenomen. In deze motie roept de raad de Rekenkamer op om een second opinion uit te voeren op de rapportage 'Heroverweging locatiekeuze brede school Brakkenstein'. De Heroverweging bevat een vergelijkend onderzoek tussen de twee potentiële toekomstige locaties voor de school: een locatie gelegen op het perceel Heemraadstraat 2 (huidige locatie school Brakkenstein) en een locatie gelegen op het perceel Heyendaalseweg 235 (beoogde nieuwe locatie school Brakkenstein). Het verzoek van de raad was om de second opinion te richten op de in de financiële paragraaf genoemde aannames, uitgangspunten, onderbouwingen van kosten, opbrengsten en investeringen, en de financiële consequenties van de locatiekeuze voor de gemeente en het schoolbestuur. De Rekenkamer is op dit verzoek ingegaan. Conform het verzoek van de raad heeft zij voorafgaand aan het vaststellen van de aanpak van het onderzoek de betrokkenen (ouders, omwonenden, bestuur Stichting Sint Josephscholen (SJS), portefeuillehouders, klankbordgroep uit de raad) gesproken. Het onderzoek heeft grotendeels tijdens het zomerreces plaatsgevonden, omdat de raad over de resultaten wilde beschikken tijdens zijn Politieke Avond op 17 september 2014.

De belangrijkste conclusie uit de second opinion was dat de gegevens uit de Heroverweging op onderdelen anders moeten zijn, maar dat de centrale uitkomst op zich niet verandert:

- Voor SJS blijven de kosten van nieuwbouw aan de Heyendaalseweg beduidend lager dan de nieuwbouw op de locatie aan de Heemraadstraat. Het verschil is echter kleiner dan in de Heroverweging is aangegeven.
- Voor de gemeente is het financieel gunstiger als op de locatie aan de Heemraadstraat een nieuwe school wordt gebouwd. De kosten voor de gemeente bij nieuwbouw aan de Heyendaalseweg zijn aanmerkelijk hoger dan in de Heroverweging geraamd. Het financiële voordeel voor de gemeente bij nieuwbouw aan de Heemraadstraat valt lager uit.

Aanvullend constateerde de Rekenkamer het volgende:

- Als gevolg van de doordecentralisatie-overeenkomst eind 2007 is de bestuurlijke verantwoordelijkheid voor innovatie en nieuwbouw van schoolgebouwen van de gemeente geheel overgedragen aan de schoolbesturen. Deze overeenkomst is voor onbepaalde tijd aangegaan.
- Alsnog kiezen voor de Heemraadstraat vereist in ieder geval de vrijwillige instemming van alle betrokken partijen – gemeente, SJS en Stichting Margaretha Sinclair -, hetgeen mogelijk tot financiële compensatie aanleiding kan geven.
- De doordecentralisatie-overeenkomst heeft tot onvoorzien effect dat het de scholen bij nieuwbouw en innovatie uit kostentechnische overwegingen financieel gezien welhaast 'dwingt'

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

tot verhuizen en de gemeente tot overname van mogelijke onrendabele percelen; ook waar verhuizing en overname vanuit overwegingen van onderwijs en welbevinden van leerlingen wellicht niet noodzakelijk of wenselijk is en in de gevallen dat dit tot nadelige financiële consequenties voor de gemeente leidt.

De Rekenkamer heeft haar second opinion aan alle betrokkenen verstuurd op 12 september 2014. Op 15 september heeft zij een toelichting op het rapport gegeven. Op 17 september heeft de gemeenteraad het rapport behandeld in de Kamerronde. Mede naar aanleiding van de second opinion van de Rekenkamer besloot de gemeenteraad op 1 oktober 2014 dat het college met de schoolbesturen moet gaan onderhandelen over de doordecentralisatie-overeenkomst.

Op onze website vindt u de motie van de raad, de second opinion van de Rekenkamer, het woordelijk verslag van de behandeling door de raad daarvan in de Kamerronde op 17 september 2014 en het genoemde raadsbesluit van 1 oktober 2014.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Woonlastenmeter
15 oktober 2014

Bij de inventarisatie van onderzoeksonderwerpen eind vorig jaar is vanuit de gemeenteraad de suggestie gedaan te onderzoeken wat de verdelingseffecten van de gemeentelijke lasten zijn: waar komen deze lasten terecht en hoe zijn deze lasten verdeeld over de Nijmegenaren? De Rekenkamer heeft dit onderzoek opgenomen in haar Onderzoeksplan 2014 en in het voorjaar van 2014 gestart met de uitvoering. Op basis van de beschikbare gegevens bij de gemeente is gekozen voor een opzet die voor een aantal typen huishoudens de verdeling van de lasten goed zichtbaar maakt. Tevens is gekozen voor een digitaal model dat niet alleen de verdelingseffecten in beeld brengt, maar ook de effecten van nieuwe voorstellen en varianten zichtbaar kan maken.
Na verkenning van de opties voor een digitaal model heeft de Rekenkamer ervoor gekozen een mobiele website te ontwikkelen. Deze website biedt vele mogelijkheden om de verdelingseffecten van bestaande tarieven voor lokale lasten in beeld te krijgen én om alternatieven op verdelingseffecten en opbrengsten te analyseren. Tijdens de ontwikkeling werd bovendien duidelijk dat deze website niet alleen voor raadsleden interessant en bruikbaar is, maar ook voor bewoners van de stad of mensen die naar Nijmegen gaan verhuizen. Zij kunnen op eenvoudige wijze inzicht krijgen in de hoogte van de gemeentelijke lasten voor hun specifieke situatie.

De Rekenkamer heeft de website zoveel mogelijk in samenspraak met de klankbordgroep uit de raad ontwikkeld. In een aantal fasen zijn tussenproducten gepresenteerd en getest. Ook buiten de klankbordgroep hebben raadsleden en anderen geprobeerd hoe de applicatie-in-ontwikkeling werkte en wat er beter aan kon of nog aan schortte. De reacties en suggesties die dit opleverde zijn weer gebruikt in vervolgstappen in de ontwikkeling. Vanuit de gemeentelijke organisatie is de Rekenkamer gedurende het hele proces geadviseerd door medewerkers van de afdelingen Financiën en Communicatie.

De woonlastenmeter is een rekentool die bruikbaar is voor inwoners én voor raadsleden. Uit de gebruikersstatistieken blijkt dat dit ook veelvuldig gebeurt: tussen 15 oktober en 31 december 2014 is de woonlastenmeter 2.210 keer gebruikt.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Sport: financiële ondersteuning verenigingen door gemeente nog niet afgerond

De start van het onderzoek sport stond gepland aan het begin van de zomer van 2014. Op dat moment kwam het verzoek van de raad een second opionion uit te voeren naar de Heroverweging van de locatiekeuze van de basisschool in Brakkenstein. Omdat wij op dat verzoek zijn ingegaan, zijn wij later begonnen met het onderzoek sport en hebben wij dat niet in 2014 kunnen afronden. Het is nu de planning dat het onderzoek wordt afgerond in het eerste kwartaal van 2015. Het tweede kwartaal zal deels gebruikt worden voor het opstellen van het rapport en hoor- en wederhoor met het ambtelijk apparaat en het college. De Rekenkamer heeft op 11 november eerste bevindingen gepresenteerd aan de klankbordgroep. Mede op basis daarvan is met hen een voorstel besproken voor de vervolg aanpak. De klankbordgroep kon zich hierin vinden. Op hoofdlijnen houdt het onderzoek in dat inzicht wordt gegeven in de financiële ondersteuning van sportverenigingen door de gemeente via directe en indirecte subsidies (niet kostendekkende accommodaties). Het beeld op hoofdlijnen wordt verdiept voor een aantal sporttakken en daarbinnen verenigingen. Specifiek voor de kostendekkendheid van de accommodaties wordt ook gekeken naar de situatie in een aantal andere gemeenten.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

3. OVERIGE UITGEVOERDE ACTIVITEITEN IN 2014

In 2014 heeft de Rekenkamer naast het hiervoor genoemde onderzoek de volgende activiteiten uitgevoerd.

In maart 2014 is een nieuwe gemeenteraad geïntalleerd. In het kader van de **introductie** heeft de Rekenkamer heeft zich tijdens één van de speciaal daarvoor georganiseerde avonden voorgesteld en een korte toelichting gegeven op (de invulling van) haar taak. De Rekenkamer heeft alle (nieuwe) raadsleden tevens van de nodige informatie voorzien. Het ging het om:

- Factsheet Rekenkamer;
- Missie Rekenkamer;
- Boekje met uitgevoerde onderzoeken in de periode 2010 – 2014;
- Lexicon van begroting en jaarstukken;
- Notitie Werkwijze Rekenkamer;
- Onderzoeksplan 2014;
- Jaarverslag 2013.

U vindt deze stukken op deze pagina op onze website.

In het kader van haar 200 jarig bestaan organiseerde de Algemene Rekenkamer in 2014 een **webinar** waarin tips werden gegeven over betere evaluaties van subsidies. Aan dit webinar werd ook meegewerkt door de Randstedelijke Rekenkamer en de Rekenkamer Nijmegen, omdat zij recent onderzoek hadden gedaan naar deze materie. Voor de Rekenkamer Nijmegen ging het om het 'onderzoek ontsloten' onderzoek dat zij in 2013 deed naar de effectiviteit van subsidies.

In het kader van de **nazorg** heeft de Rekenkamer in 2014 gevolgd hoe het staat met de uitvoering van toezeggingen en raadsbesluiten naar aanleiding van de volgende Rekenkameronderzoeken:

- Dossierbeheer
- SOK Waalsprong
- Bedrijventerreinenbeleid
- Cultural Governance
- Burgerparticipatie

Hierna geven wij per onderzoek aan waar het ook al weer om ging en beschrijven wij per verbeterpunt de stand van zaken.

Nazorg onderzoek dossierbeheer (Rekenkamerrapport december 2012)
Hoe zat het ook al weer? Omdat het dossierbeheer binnen de gemeente Nijmegen een hardnekkig knelpunt was, heeft de Rekenkamer besloten te onderzoeken wat de oorzaken zijn dat dossiers stelselmatig niet op orde zijn. Uit het onderzoek bleek dat, op één uitzondering na, de dossiers nog steeds veel te wensen over laten. Samenvattend gaf de Rekenkamer in haar rapport aan dat de oorzaken van het niet op orde zijn van de dossiers liggen in een ontbrekend gevoel van urgentie; er wordt onvoldoende onderkend dat sprake is van een (steeds nijpender) probleem. En

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

daarmee wordt voorbij gegaan aan het feit dat goed dossierbeheer essentieel is voor het goed en volledig laten functioneren van de democratie en rechtsstaat. De Rekenkamer vervolgde met de opmerking dat het bijzonder moeilijk zal worden om verbetermaatregelen structureel effect te laten hebben, zolang dit inzicht niet van hoog tot laag in de organisatie aanwezig is. Het doorvoeren van (nieuwe) verbetermaatregelen zal dan vooral veel tijd, geld en aandacht vragen, maar niet leiden tot betere dossiers. Wat in de ogen van de Rekenkamer wel nodig is, is dat er overal in de organisatie het besef en de wil moeten zijn de dossiers op orde te hebben. Wij hebben geadviseerd om vanuit dat beginsel vooral in te zetten op de (bewaking van de) uitvoering: er is een metertje op het dashboard nodig.

Het college heeft de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer onderschreven en in lijn daarmee verbeteracties benoemd. In de Kamerronde op 12 december 2012 heeft het college een aantal toezeggingen gedaan. Gegeven die toezeggingen vonden de aanwezige raadsleden het niet meer nodig het rapport te behandelen in de Besluitenronde.

In de volgende tabel zijn de toezeggingen op een rij gezet en is aangegeven hoe hier in 2014 invulling aan is gegeven.

	Toezegging college nav Rekenkamerrapport		**Stand van zaken uitvoering toezegging**

1	De raad ontvangt voortaan jaarlijks in maart/april het jaarverslag van de archivaris. In dit verslag worden de volgende drie elementen standaard opgenomen: instructies aan ambtenaren, het kritisch volgen van een bepaald aantal dossiers door het hoofd I&A en de zogenaamde ondernemersdossiers. Hierin worden lopende zaken ook meegenomen.		De gemeenteraad heeft het jaarverslag 2013 van de gemeente-archivaris ontvangen in november 2014 (in plaats van maart / april). Overigens had de gemeente-archivaris zijn jaarverslag in april 2014 aan het college aangeboden. De archivaris gaat niet specifiek in op de toegezegde drie 'standaard' elementen. De volgende opmerkingen in zijn verslag hebben hier wel een relatie mee:
			• Evenals in de vorige rapportages constateert de Archiefinspectie dat de archivering op orde is bij processen die zich binnen één kolom of bureau voltrekken of die als bulkprocessen zijn ingericht. Bij werkprocessen die minder gestructureerd verlopen en nog niet digitaal zijn ingericht loopt de gemeente het risico dat formele dossiers niet volledig worden gearchiveerd en niet-authentieke stukken bevatten. Aandachtspunten blijven:
			  • de kwaliteit van de dossiervorming als gevolg van onvoldoende archiefbewustzijn van medewerkers en proceseigenaren;
			  • het regelen van het archief- en informatiebeheer (en het toezicht hierop) bij het aangaan van samenwerking met externe partijen en bij het uitbesteden of overnemen van taken, zowel in het publieke als in het private domein.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Toezegging college nav Rekenkamerrapport		Stand van zaken uitvoering toezegging
1	/ vervolg	• Voor het borgen van de analoge dossiers zijn processen vastgesteld en gecommuniceerd met de medewerkers van de gemeente. Tevens wordt nog het nodige gedaan om medewerkers (proceseigenaren) ervan bewust te maken dat zij een eigen verantwoordelijkheid hebben ten aanzien van het archief- en informatiebeheer. Daar waar dit minder slaagt, is dit naar de mening van de Archiefinspectie vaak terug te voeren naar het management, dat onvoldoende prioriteit geeft aan het handhaven van afspraken op dit gebied. • In het kader van het verbeterplan worden ook een aantal belangrijke beleidsdossiers (voornamelijk over verbonden partijen) gemonitord. Dit is in gang gezet, maar nog niet afgerond.
2	De raad ontvangt bij het jaarverslag van de archivaris in maart/april 2013 het Plan van Aanpak voor het verbetertraject van het college.	Het Plan van Aanpak voor 'Verbetering dossiervorming en -beheer' is op 9 juli 2013 aan de gemeenteraad aangeboden. De raad heeft deze op 18 september 2013 voor kennisgeving aangenomen.
3	Wethouder Jeene en de Auditcommissie bespreken eens per half jaar de voortgang van de verbetering inzake archiefvorming.	In 2014 heeft geen overleg plaats gevonden tussen de portefeuillehouder en de auditcommissie over de voortgang van de verbetering van het dossierbeheer. Overigens was in het eerste overleg tussen portefeuillehouder en auditcommissie op 12 september 2013 afgesproken dat het voldoende zou zijn om de voortgang één keer per jaar te bespreken.
4	Als antwoord op het onderzoek zet het college vooral in op het vergroten van het archiefbewustzijn in alle lagen van de organisatie. Naast de 3-jaarlijkse integrale archiefinspecties en alle andere geplande onderzoeken van de archiefinspectie, zal ook additioneel en continu de kwaliteit van een nader te bepalen groep belangrijke (beleids)dossiers worden gemonitord en worden zorg gedragen voor de volledigheid daarvan.	Ambtelijk is ons aangegeven dat (behalve voor verbonden partijen, zie hierna), geen specifieke acties zijn uitgevoerd gericht op het vergroten van het archiefbewustzijn. Opgemerkt werd dat de bekendheid van wat de afdeling DIV voor de lijn kan betekenen in het dossierbeheer wel is toegenomen door de vele verhuisbewegingen in de afgelopen jaren. In 2013 is de selectie van de belangrijke beleidsdossiers uitgevoerd. Geselecteerd zijn: • dossiers van alle verbonden partijen; • selectie van dossiers van instellingen die een subsidie ≥ € 100.000 van de gemeente ontvangen (negen); • selectie van inkoopdossiers (één). Het geselecteerde inkoopdossier bleek in 2013 al volledig. Voor de twee andere geselecteerde groepen dossiers geldt dat (hard) gewerkt is aan het volledig krijgen hiervan, maar dat dit nog niet tot het gewenste resultaat heeft geleid en monitoring daardoor nog niet aan de orde is.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Toezegging college nav Rekenkamerrapport		Stand van zaken uitvoering toezegging
4	/vervolg	In 2014 is gewerkt aan het volledig krijgen van de dossiers voor verbonden partijen. Binnen DIV is hiervoor speciaal een medewerker vrijgemaakt. Geschat is dat hij al met al zeker 3 maanden fulltime heeft gewerkt aan het op orde brengen van de dossiers voor verbonden partijen. Ondanks de intensieve uitvraag van specifieke stukken bij, overleg met en instructies voor de contactpersonen van verbonden partijen is het (nog) niet gelukt alle dossiers volledig te krijgen. Opgemerkt is ook dat zonder actie vanuit de afdeling DIV maar zeer beperkt stukken worden aangeleverd ter archivering. Voor de subsidiedossiers is in 2014 een quick scan uitgevoerd naar de stukken die gearchiveerd moeten worden. Conclusie hieruit was dat het standaardiseren van de opbouw van deze dossier niet volledig te realiseren is, en dat dit het controleren op de volledigheid van de dossiers lastig maakt. In 2014 zijn geen acties uitgevoerd gericht op het op orde krijgen van de subsidiedossiers. De stukken die vanuit de lijn worden aangeboden, worden gearchiveerd. Onze eigen ervaring met cultural governance is dat voor de dossiers van de meeste van de grote culturele instellingen geldt dat essentiële stukken zoals de (beoordeling van de) verantwoordingsinformatie en verslagen van bestuurlijke overleggen ontbreken.
5	Het college gaat na hoe een goede operationele vertaling van de verantwoordelijkheden uit de gemeentelijke archiefregelgeving gemaakt kan worden naar taken en bevoegdheden in de organisatie.	Deze actie moet nog opgepakt worden.
6	Het college gaat op korte termijn na hoe de geconstateerde tekortkomingen in de onderzochte dossiers opgelost kunnen worden.	Voor alle dossiers waarin tekortkomingen zijn geconstateerd zijn acties ondernomen. Nog niet voor alle dossiers zijn resultaten zichtbaar. De stand van zaken is ultimo 2014 als volgt: • Verbonden partijen: wordt sinds 2013 aan gewerkt, de dossiers zijn nog niet volledig. • Planexploitaties: voor de dossiers planexploitaties was een medewerker DIV vrijgemaakt. Hij was fysiek werkzaam bij het Ontwikkelingsbedrijf. De betreffende medewerker is medio 2014 met pensioen gegaan. Om te voorkomen dat de kwaliteit van de dossiers met zijn vertrek achteruit zou gaan, is het dossierbeheer planexploitaties gedigitaliseerd. • Stadion- en huurovereenkomst NEC: ambtelijk is ons mondeling aangegeven dat eind 2014 een actie in gang is gezet om het dossier op orde te gaan brengen.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Toezegging college nav Rekenkamerrapport			Stand van zaken uitvoering toezegging
7	Alle noodzakelijke verbeteracties die nodig zijn zullen vertaald worden in een verbeterplan. Daarbij wordt opgemerkt dat het plan niet uitputtend is maar beschouwd moet worden als een leidraad die jaarlijks wordt aangevuld. Immers, verbeteringen zijn altijd mogelijk en nodig.		Voor 2013 zijn de verbeteracties opgenomen in het Plan van Aanpak 'Verbetering dossiervorming en -beheer'. Zie de toelichting bij toezegging 2. Tot nu toe heeft geen jaarslijkse aanvulling plaatsgevonden. Mogelijk dat dit in 2015 nog gebeurt, op basis van de evaluatie van het verbeterplan.

Vorig jaar constateerde de Rekenkamer dat de meeste verbeteracties werden opgepakt, maar dat nog geen metertje op het dashboard was geplaatst. Dit jaar constateert de Rekenkamer dat de aandacht verflauwt: de verbeteracties hebben geen vervolg gekregen, kennen een lange doorlooptijd of hebben nog maar beperkt tot resultaat geleid.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Nazorg onderzoek SOK Waalsprong (Rekenkamerrapport juni 2012)

Hoe zat het ook al weer? De gemeenteraad heeft de Rekenkamer via de motie 'Zicht op risico's (11 november 2011) unaniem opgeroepen onderzoek te doen naar de (uitvoering van de) Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Waalsprong. De gemeenteraad wilde de feiten op een rij. Het onderzoek van de Rekenkamer was dan ook gericht op fact-finding. In beeld is gebracht welke feiten zich hebben voorgedaan bij de ontwikkeling van de Waalsprong en in de samenwerking tussen de betrokken partijen, in het bijzonder met betrekking tot de onderlinge verdeling van risico's. Daarbij is teruggekeken tot 1994, het jaar waarin de intentie-overeenkomst voor het ontwikkelen van de Waalsprong werd ondertekend door de gemeente en een aantal bouwbedrijven. Uit alle feiten die de Rekenkamer op een rij heeft gezet, sprong een drietal dominante patronen in het oog:

1. Veel afwijkingen van de samenwerkingsovereenkomst;
2. Toename van risico's voor rekening van de gemeente;
3. Gebrekkige informatievoorziening aan de gemeenteraad.

Gegeven de aard van het onderzoek heeft de Rekenkamer geen aanbevelingen gedaan.
Na het uitkomen van het Rekenkamerrapport over de (uitvoering van de) Samenwerkingsovereenkomst Waalsprong heeft de gemeenteraad de raadscommissie Grondexploitatie Waalsprong ingesteld. De commissie volgt de ontwikkelingen over de Grondexploitatie Waalsprong en adviseert de raad hierover. Daarnaast doet de commissie onderzoek naar de versterking van de rol van de raad bij grondexploitaties. Uit de evaluatie van het vergadersysteem van de raad kwam naar voren dat deze werkwijze zeer waardevol is voor de raad en voorlopig wordt voortgezet. Afgesproken is in de raadscommissie Grondexploitatie Waalsprong alle zaken die de Waalsprong betreffen aan de orde te stellen, en niet alleen de grondexploitatie.

Nazorg onderzoek bedrijventerreinenbeleid (Rekenkamerrapport maart 2012)

Hoe zat het ook al weer? Het onderzoek naar het bedrijventerreinenbeleid betrof een gezamenlijk onderzoek door de Rekenkamer Oost Nederland (rekenkamer voor de provincies Gelderland en Overijssel) en de gemeentelijke rekenkamers van Borne, Duiven, Heerde, Hof van Twente, Nijmegen en Overbetuwe. De samenwerking bood het onderzoek een belangrijke verdieping. Samen konden de rekenkamers de 'beleidsketen' (rijk-provincie-regio-gemeente) beter in beeld brengen en konden de prestaties en effecten ervan beter worden beoordeeld.
Samenvattend hebben wij uit het onderzoek geconcludeerd dat het Nijmeegse bedrijventerreinenbeleid consistent is en past binnen de keten rijk – provincie – stadsregio – gemeente en dat (de uitvoering van) het beleid nader is geconcretiseerd in stadsregionaal verband. Wij pleitten ervoor door te gaan op de ingeslagen weg en daarbij de goede samenwerking in regionaal verband en met de bedrijventerreinenverenigingen vast te houden. Daarnaast heeft de Rekenkamer aandacht gevraagd voor de volgende punten:

- Verbeter de monitoring;
- Deel de jaarlijkse voortgangsrapportage in stadsregionaal verband met gemeenteraad;
- Maak werk van de tweejaarlijkse bijstelling van het RPB;
- Anticipeer op het wegvallen van financiële middelen.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Het college heeft deze conclusies en aanbevelingen in haar reactie in het kader van hoor- en wederhoor onderschreven.

Het rapport is door de gemeenteraad behandeld in de Kamerronde op 4 april 2012. Het college heeft toen de volgende twee toezeggingen gedaan:

1. In de jaarlijkse begrotings- en verantwoordingscyclus rapporteert het college over de voortgang van het bedrijventerreinenbeleid. Met de Auditcommissie heeft het college afgesproken om 3 indicatoren in het programma Economie en Toerisme op te nemen met betrekking tot bedrijventerreinen, te weten: het aantal ha terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen, het aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein en de vraagbehoefte uitgedrukt in aantal ha bedrijventerrein.
2. Met het toepassen van de SER ladder is de gemeente Nijmegen voorloper geweest op het gebied van intensivering ruimtegebruik. Dit beleid wordt gecontinueerd door het (sub-) regionale protocol voor toepassing van de SER ladder te hanteren in de uitvoering van het bedrijventerreinenbeleid.

Behandeling in de Besluitenronde werd – gegeven de toezeggingen - door de aanwezige raadsleden niet nodig geacht.

Stand van zaken ultimo 2014:

In de volgende tabel is per aanbeveling van de Rekenkamer aangegeven of en in hoeverre hier invulling aan gegeven is of wordt:

Aanbeveling Rekenkamer / Toezegging college		Stand van zaken uitvoering aanbeveling / toezegging
1	Verbeter de monitoring. Het college heeft aangegeven te rapporteren over de resultaten in de B&V-cyclus, conform de afspraken die daarover zijn gemaakt met de auditcommissie.	In de jaarstukken 2013 is binnen het programma Economie – conform de afspraken met de auditcommissie – gerapporteerd over de volgende indicatoren: • Terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen; • Aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein; • Waardering directe bedrijfsomgeving; • Vraagbehoefte aantal ha bedrijventerreinen. Vanaf de begroting 2015 wordt gewerkt met een andere programma-indeling en is het aantal indicatoren beperkt. De indicatoren voor bedrijventerreinen zijn vervallen.
2	Deel de jaarlijkse voortgangsrapportage in stadsregionaal verband met gemeenteraad.	Het gemeentelijke bedrijventerreinenbeleid is begin 2014 geactualiseerd. De resultaten zijn vertaald in de uitgifteprogrammering en segmentering van de uitgeefbare werklocaties. De gemeente monitort de uitgifte van bedrijventerreinen in IBIS (het monitoringsysteem van de Provincie Gelderland) en gebruikt dit om zo nodig bij te sturen. Tevens wordt zo een bijdrage geleverd aan de jaarlijkse voortgangsrapportages van het Regionaal Programma Bedrijventerreinen (RPB) en de tweejaarlijkse aanpassing hiervan.
3	Maak werk van de tweejaarlijkse bijstelling van het RPB.	

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Aanbeveling Rekenkamer / Toezegging college			Stand van zaken uitvoering aanbeveling / toezegging
3	/ vervolg		Overigens is in 2014 geen voortgangsrapportage gemaakt door de stadsregio. Dit heeft te maken met: • geconstateerde cijfermatige verschillen tussen RPB 2013 en IBIS (het provinciale registratiesysteem voor bedrijventerreinen). Mede daardoor heeft de provincie het RPB 2013 niet vastgesteld in 2014); • de aanstaande liquidatie van de stadsregio. Inmiddels heeft de provincie RPB 2013 wel vastgesteld (6 januari 2015). Daarbij is vastgelegd dat de stadsregio bij de herijking van het RPB in 2015 de provinciale cijfers uit IBIS moet hanteren bij de bepaling van vraag en aanbod. Het is de planning dat: • het RPB in de eerste helft van 2015 herijkt wordt; • in 2015 weer een voortgangsrapportage wordt uitgebracht.
4	Anticipeer op het wegvallen van financiële middelen.		Ambtelijk is ons mondeling aangegeven dat actief gezocht blijft worden naar nieuwe financiële ondersteuningsmaatregelen. Daarnaast zijn de planexploitaties voor bedrijventerreinen aangepast.
5	Het (sub)regionale protocol voor toepassing van de SER ladder wordt gehanteerd in de uitvoering van het bedrijventerreinenbeleid		In Nijmegen werd de SER ladder al toegepast voordat het protocol verscheen.

Omdat de regionale monitor in 2014 niet is uitgebracht en in de begroting 2014 de indicatoren voor bedrijventerreinen zijn vervallen, heeft de raad in zijn nieuwe samenstelling dus alleen in de jaarstukken 2013 informatie gehad over de ontwikkelingen rond bedrijventerreinen.

Nazorg Cultural governance (Rekenkamerbrief juli 2011)

Hoe zat het ook al weer? Bij het opstellen van ons Onderzoeksplan 2011 kwam vanuit de gemeenteraad de suggestie na te gaan hoe het staat met de invoering van 'cultural governance'. In het voorjaar van 2011 zijn wij gestart met een vooronderzoek hiernaar. Onze conclusie uit het vooronderzoek was dat de gemeente de Code cultural governance niet afdwingbaar blijkt te hebben ingevoerd en dat de instellingen de Code niet zichtbaar naleven. Daarop hebben wij besloten dat het niet zinvol was een diepgaand onderzoek te doen. In een uitgebreide brief en een set met achtergrondinformatie hebben wij de gemeenteraad geïnformeerd over de gevolgde aanpak en onze conclusie. De gemeenteraad heeft de brief van de Rekenkamer behandeld in de Kamerronde op 12 oktober 2011. Daar is besloten dat – gegeven de toezeggingen die de portefeuillehouder heeft gedaan om de code verplicht op te leggen - behandeling in de Besluitenronde niet nodig is.

In de zomer van 2012 zijn wij nagegaan hoe nu met de toepassing van de code Cultural Governance wordt omgegaan. Wij hebben geconstateerd dat in de Cultuurvisie is vastgelegd dat de zes grote culturele instellingen[2] verplicht zijn de code toe te passen en dat van instellingen die een subsidie van € 100.000 of meer ontvangen verwacht wordt dat ze de Code toepassen. Daarvoor is

[2] Het gaat dan om: de Bibliotheek, Doornroosje, Keizer Karel Podia, de Lindenberg, Lux en Museum Het Valkhof.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

een nieuw – Nijmeegs - verantwoordingsprotocol cultural governance opgesteld. Dit protocol is gebaseerd op de landelijke Code Cultural Governance. Verder hebben wij geconstateerd dat in de beschikkingen van de zes grote culturele instellingen is vastgelegd dat zij de 'Nijmeegse code' (verder de code) met ingang van 2012 moeten toepassen en daarover aan de gemeente moeten rapporteren volgens het nieuwe verantwoordingsprotocol. Hen is verzocht dat echter ook al over 2011 te doen. In de verantwoordingsinformatie geven de zes grote culturele instellingen aan dat zij – op een enkele uitzondering na – nu al alle onderdelen van de code toepassen.

In 2013 en 2014 zijn wij opnieuw nagegaan hoe verantwoording is afgelegd over de toepassing van de (Nijmeegse) Code Cultural Governance.

Aanvankelijk was het onze bedoeling om in 2015 een groot nazorgonderzoek te doen naar de (resultaten van de) toepassing van de code cultural governance. Na overleg met een delegatie uit de gemeenteraad over het Onderzoeksplan 2015, is dit idee vervallen. Andere onderwerpen hadden een hogere priorioteit bij de raad. Dit is voor ons wel aanleiding om een aantal zaken dat ons in de afgelopen drie jaar is opgevallen en die we zouden hebben meegenomen in ons grote nazorgonderzoek met uw raad te delen. Wij doen dat in een afzonderlijke brief die in het voorjaar van 2015 aan de raad wordt verstuurd.

Nazorg kwaliteit van burgerparticipatie (Rekenkamerrapport februari 2011)
Hoe zat het ook al weer? De Rekenkamer concludeerde uit het onderzoek burgerparticipatie dat het de gemeente Nijmegen nog niet volledig gelukt is om te voldoen aan de voorwarden die het college zelf als noodzakelijk benoemd heeft 'om met belanghebbenden om te gaan op een manier die door hen als behoorlijk wordt ervaren', namelijk:

1. inspraak diep en duurzaam integreren in bestuurlijke en ambtelijke cultuur en processen; een goede rolverdeling is daarbij cruciaal;
2. heldere, flexibele en inzichtelijke planvormingsprocessen;
3. helder, zorgvuldig en tijdig communiceren.

Binnen de door de gemeente bepaalde grenzen van burgerparticipatie, hebben belanghebbenden in de door ons onderzochte projecten de participatie echter over het algemeen wel als positief ervaren, ondanks het feit dat voorwaarden in beleid en spelregels niet voldoende geborgd zijn. Daarnaast constateren wij dat de gemeente Nijmegen burgerparticipatie nog vaak onnodig beperkt invult. Wij hebben destijds vier aanbevelingen gedaan. Het rapport is gepresenteerd in de Burgerronde op 30 maart 2011 en behandeld in de Kamerronde op 13 april 2011. De aanwezige raadsleden onderschreven meer of minder expliciet de aanbevelingen van de Rekenkamer. Vrijwel alle fracties onderstreepten het belang van meer eenduidig beleid en spelregels en een goede implementatie daarvan in de organisatie. Er is besloten – ook gegeven de toezeggingen van de portefeuillehouder – dat behandeling in de Besluitenronde niet nodig was. De belangrijkste toezeggingen van de portefeuillehouder betroffen de aanpassing van de verordening en de visie op burgerparticipatie en vervolgens een eenduidig gebruik daarvan. Hij zegde toe beide stukken rond de jaarwisseling 2011 / 2012 aan de raad aan te bieden. In zijn reactie op het rapport had het

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

college al aangegeven dat een ambtelijke regiegroep voorbereidingen trof voor een betere verankering van de kaders voor de inspraak in de organisatie.

In de volgende tabel hebben wij de aanbevelingen uit het Rekenkamerrapport burgerparticipatie opgenomen. Per (onderdeel van een) aanbeveling hebben wij aangegeven of en hoe hier inmiddels invulling aan is gegeven. Samenvattend constateren wij dat het sinds eind 2012 op papier (weer) goed geregeld is, dat ook in 2014 weer belangrijke stappen zijn gezet rond de implementatie en dat burgerparticipatie daarmee nu systematisch aandacht krijgt.

Aanbeveling Rekenkamerrapport		**Stand van zaken uitvoering aanbeveling**
1	Formuleer een heldere visie op burgerparticipatie als bovenwettelijk instrument voor het betrekken van burgers in de vorming, uitvoering en evaluatie van het gemeentelijk beleid.	Op 3 oktober 2012 heeft de gemeenteraad het door het college opgestelde Ambitiedocument Burgerparticipatie vastgesteld (hamerstuk). Hierin zijn de ambities voor burgerparticipatie als bovenwettelijk instrument vastgelegd.
	Ontwikkel eenduidige en bij deze visie passende spelregels.	In het Ambitiedocument zijn tevens spelregels vastgelegd voor de uitvoering van de bovenwettelijke inspraak.
	Beperk daarnaast de Inspraakverordening tot een instrument voor wettelijke inspraak.	Op 3 oktober 2012 heeft de gemeenteraad het voorstel voor de Inspraakverordening vastgesteld (hamerstuk). Deze bevat alleen regel voor de wettelijke inspraak
2	Beleg de verantwoordelijkheden rond burgerparticipatie duidelijk. Verschaf helderheid over de rol van de afdeling communicatie: blijft die ondersteunend of krijgt deze een regierol?	Om het Ambitiedocument waar te kunnen maken, is het vertaald in concrete acties in het Actieplan Meedoen in Nijmegen. Op de rol van communicatie wordt concreet ingegaan in het inrichtingsplan voor de afdeling Communicatie. De rol van de afdeling communicatie blijft ondersteunend. In de organisatie wordt gewerkt met 'factor C'. Dit is een methode waarmee vanaf de start van een project rekening wordt gehouden met de communicatie met de doelgroep.
3	Zet een implementatietraject op.	Het Actieplan Meedoen in Nijmegen bevat de acties die nodig zijn om het Ambitiedocument waar te maken. Hiermee wordt 'verder invulling gegeven aan de aanbevelingen van de Rekenkamer'. Vastgelegd is dat de uitvoering jaarlijks geëvalueerd zal worden. De eerste meting is in 2014 uitgevoerd. De burgemeester heeft de raad geïnformeerd over de bereikte resultaten met een brief dd 23 september 2014. De raad heeft deze brief voor kennisgeving aangenomen. Verder heeft de Directieraad in 2014 elke maand een casus besproken waarvan geleerd kan worden voor toekomstige gevallen.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Aanbeveling Rekenkamerrapport		Stand van zaken uitvoering aanbeveling	
4	Laat de burgemeester jaarlijks aan de raad rapporteren over de (voortgang in de verbetering van de) kwaliteit van de burgerparticipatie.		In 2014 heeft de burgemeester voor het eerst sinds het verschijnen van het Rekenkamerrapport een terugkoppeling aan de raad gegeven op uitgevoerde acties en daarmee bereikte resultaten (brief dd 23 september 2014). Verder schuift de burgemeester regelmatig aan bij de overleggen van de wijkwerkgroep actief burgerschap van de raad. De werkgroep heeft drie taken: 1. Organiseren van wijkbezoeken; 2. Monitoren van projecten vanuit het perspectief van de rol van de volksvertegenwoordiger; 3. Beleidsmatig: op de agenda houden van het onderwerp Actief Burgerschap.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

4. FINANCIËN

Het budget van de Rekenkamer wordt (exclusief de vaste niet beïnvloedbare kosten[3]) onderscheiden naar onderzoekskosten en overige kosten. Bij de 'overige kosten' gaat het om kosten voor vergaderingen, dienstreizen, congressen en dergelijke. In tabel 2 is per categorie kosten aangegeven wat begroot was en wat gerealiseerd is. Na de tabel wordt een korte toelichting op de afwijkingen gegeven.

Tabel 2: Overzicht van begroting vs realisatie van de Gemeentelijke Rekenkamer Nijmegen in 2014

	Begroting[4]	Realisatie	Afwijking	
Onderzoekskosten	59.408	60.257	852	overschrijding
Overige kosten	16.071	12.508	3.563	onderschrijding
Totaal	**75.479**	**72.765**	**2.714**	**Onderschrijding**

Voor de uitvoering van onze taken zijn wij binnen het totaal beschikbare budget gebleven. Het resterende budget à € 2.714 vloeit terug naar de algemene middelen.

Toelichting afwijking onderzoekskosten

De overschrijding van € 852 heeft te maken met de second opinion die wij op verzoek van de raad in de zomer van 2014 hebben uitgevoerd naar de Heroverweging locatiekeuze basisschool Brakkenstein. Dit onderzoek was niet gepland; voor de overige onderzoeken hadden wij op dat moment al uitgaven gedaan (voortijdig schoolverlaten, woonlastenmeter) of waren wij inmiddels al verplichtingen aangegaan (ondersteuning van sportverenigingen door de gemeente). Dat laatste onderzoek is uiteindelijk in de tijd naar achteren geschoven, waardoor een deel van de onderzoekskosten op 2015 zal drukken en de overschrijding beperkt is gebleven.

Toelichting afwijking overige kosten

De onderschrijding op deze post, wordt verklaard door het feit dat de kopieerkosten inmiddels centraal worden betaald. Daarvoor is voor elk organisatie-onderdeel via een verdeelsleutel een bijdrage gedaan aan de daarvoor betreffende post op concernniveau. Voor de Rekenkamer is dat bedrag lager dan zij werkelijk besteedde aan kopieerkosten.

[3] Vaste, niet beïnvloedbare, kosten van de Rekenkamer: de vergoeding van de leden, de personeelslasten voor de secretaris en de doorberekeningen van overhead.

[4] Begroting ultimo 2014.

Brief aan de raad - Rekenkamer Jaarverslag 2014

Brief aan de raad - Burgemeester Aanbieding rapport Instituut Fysieke . . .

Veiligheid

Ingekomen stuk D24 (PA 29 april 2015)

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) Openingstijden=
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

De gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
02-04-2015	VH00/15.0003626	Erik Boelaars
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Aanbieding rapport IVF (Brandweeracademie)		(024) 3299145

Geachte leden van de Raad,

Conform mijn toezegging tijdens de burgerronde van de Politieke Avond die gisteren plaatsvond, stuur ik u met deze brief het rapport toe van het Instituut Fysieke Veiligheid met daarin de onderzoeksresultaten ten aanzien van de vluchtsituatie in het wooncomplex De Notenhout aan de OC Huismanstraat.

Zoals ik u gisteravond tijdens de burgerronde al heb meegedeeld, is de conclusie van het rapport dat de vluchtsituatie met betrekking tot het trappenhuis dat niet tot het aansluitende terrein doorloopt geen strijd oplevert met de actuele bouwregelgeving

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
De Burgemeester van Nijmegen,

drs. H.M.F. Bruls

BIJLAGE: Brief Instituut Fysieke Veiligheid (Brandweeracademie), d.d. 31 maart 2015, met de rapportage over de vluchtsituatie in De Notenhout

Brief aan de raad - Burgemeester Aanbieding rapport Instituut Fysieke . . .

BRANDWEER
Brandweeracademie

Instituut Fysieke Veiligheid
Brandweeracademie
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.ifv.nl
Info@ifv.nl
026 355 24 00

Gemeente Nijmegen
Burgemeester H.M.F. Bruls
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Doorkiesnummer
2322
Inlichtingen bij
drs. C. Tonnaer
Ons kenmerk
BA150073

Datum 31 maart 2015
Onderwerp Onderzoek De Notenhout

Geachte heer Bruls,

Hierbij doe ik u de rapportage toekomen van het door ons uitgevoerde onderzoek naar de vluchtsituatie in wooncomplex De Notenhout te Nijmegen.

Onderzoeksvraag
In de vroege ochtend van vrijdag 20 februari vond in het wooncentrum Notenhout aan de OC Huismanstraat een brand plaats. De Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) hebben de vergunningverlening en handhaving onderzocht. Door de ODRN en VRGZ is daartoe dossieronderzoek gedaan. Het betrof concreet twee bouwvergunningsdossiers: één voor de bouw van de snackbar op nummer 268 en één voor de bouw van het appartementencomplex op nummer 70-210. In de voorlopige conclusie van dat dossieronderzoek wordt door de onderzoekers aangegeven:

- *Dat voor wat betreft de vluchtroutes moet worden vastgesteld dat één van de drie trappenhuizen niet geheel voldoet aan de huidige voorschriften*
- *Een vluchtweg moet nu zowel voor het niveau nieuwbouw als het niveau bestaande bouw, leiden naar het aansluitende terrein en de openbare weg. Aan de korte zijde van het appartementencomplex is dat op dit moment niet het geval. Hier is formeel sprake van een met de voorschriften strijdige situatie, op basis waarvan het college van burgemeester en wethouders een grondslag heeft om handhavend op te treden.*

U heeft de Brandweeracademie gevraagd om de vluchtsituatie in het appartementencomplex met voorrang te onderzoeken vooruitlopend op het lopende onderzoek van de Brandweeracademie en de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid om daarmee de verschillende zienswijzen op dit punt in het juiste perspectief te kunnen plaatsen.

De concrete onderzoeksvraag luidt:
Is het volgens de ten tijde van de afgifte van de bouwvergunning geldende regelgeving en op basis van de op dit ogenblik van toepassing zijnde regelgeving mogelijk om de noodtrap niet door te laten lopen naar het aansluitende terrein (maaiveld), maar te laten aansluiten op de gemeenschappelijke gang van de tweede bouwlaag (eerste verdieping).

Het beantwoorden van deze vraag is bezien vanuit de ruimtelijke situatie en niet vanuit de feitelijke kwaliteit van de constructieonderdelen. Dat wil zeggen dat er bij de beantwoording van deze vraag vanuit wordt gegaan dat de benodigde brand- en rookwerendheden, zelfsluitendheid van deuren en dergelijke die geëist zijn, ook als zodanig functioneren. In het genoemde lopende onderzoek van de Brandweeracademie en Brandweer Gelderland-Zuid wordt nader ingegaan op de ontvluchtingsmogelijkheden in relatie tot de feitelijke situatie van de staat van de brandpreventieve voorzieningen, de brand- en rookontwikkeling tijdens het incident en de ontvluchting van de bewoners.

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag is een bezoek aan het pand gebracht, zijn de bouwvergunningsaanvraag, het advies van brandweer Nijmegen en de verleende bouwvergunning bestudeerd en zijn de destijds en vandaag de dag geldende wettelijke regelingen beschouwd. De op basis hiervan door de Brandweeracademie getrokken conclusies zijn voor een second opinion voorgelegd aan een bouwregelgevingsdeskundige. Zijn reactie en conclusie is verwerkt in dit rapport.

Toetsingskader verleende bouwvergunning
Het Bouwbesluit 1992 is op 1 oktober 1992 in werking getreden. De aanvraag voor de bouwvergunning is 2 weken daarvoor ingediend. Er bestond toen de mogelijkheid om de bouwvergunning onder de vigerende voorschriften uit te voeren, of alvast te anticiperen op de voorwaarden conform het Bouwbesluit.

De ten tijde van de bouwaanvraag geldende bouwregelgeving was vastgelegd in de bouwverordening van de gemeente Nijmegen. Veelal waren deze gemeentelijke bouwverordeningen een rechtstreekse overname van de model-bouwverordening, uitgegeven door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). In de verleende bouwvergunning staat echter dat de eisen van het Bouwbesluit gevolgd moeten worden. Bij het beoordelen van de rechtmatigheid van de onderhavige situatie met een niet tot aan het maaiveld doorlopend trappenhuis, wordt het Bouwbesluit 1992 dan ook als uitgangspunt genomen.

De situatie in relatie tot de verleende bouwvergunning (Bouwbesluit 1992)
In het Bouwbesluit 1992 werd voor de brandveiligheid van woningen en woongebouwen rechtstreeks verwezen naar de norm NEN 6082. In artikel 16 van het Bouwbesluit 1992 wordt aangegeven:

Een woning met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m²en een woongebouw moeten, opdat bij brand vanuit die woning of dat gebouw op veilige wijze het aansluitende terrein kan worden bereikt, zijn voorzien van vluchtmogelijkheden die wat aantal, situering en inrichting betreft, ten minste voldoen aan het daaromtrent gestelde in NEN 6082.

Ten aanzien van vluchtrappenhuizen zegt de norm NEN 6082 in artikel 4.1.2.6: '*Een vluchtrappenhuis moet rechtstreeks of via een portaal uitkomen op de toegang van het woongebouw*'. Het is volgens NEN 6082 (en daarmee dus volgens het Bouwbeslult 1992) niet mogelijk het trappenhuis zoals uitgevoerd in het pand, te laten eindigen op de 2e bouwlaag (1e verdieping), omdat daardoor niet wordt voldaan aan de eis 'een vluchtrappenhuis moet rechtstreeks of via een portaal uitkomen op de toegang van het woongebouw'.

Maar het Bouwbesluit 1992 introduceerde een gelijkwaardigheidsbepaling (Bouwbesluit 1992, artikel 21). Indien door het niet laten doorlopen van het trappenhuis, op de tweede bouwlaag de vluchtweg via de gang doorliep en er zodoende ook het aansluitende terrein kon worden bereikt (vla trappenhuis nr. 3, zie tekening), en deze vluchtweg onafhankelijk was van de andere vluchtweg (via trappenhuis nr. 2) lag het toestaan van deze situatie op basis van gelijkwaardigheid voor de hand. Dit is een in die tijd veel toegepaste gelijkwaardigheldssituatle. De deuren tussen de gangen en trappenhuis nr. 2 zorgen voor deze onafhankelijkheid.

Voldoet de situatie aan de verleende bouwvergunning (Bouwbesluit 1992)?
De situatie met het trappenhuls dat niet doorloopt tot het aansluitende terrein is in beginsel strijdig met de eisen zoals die op basis van het Bouwbesluit 2012 zijn opgenomen in de norm NEN 6082. Echter, met toepassing van artikel 21 van het Bouwbesluit 1992 (gelijkwaardigheldsartikel) is aannemelijk dat de situatie met de verleende bouwvergunning is geaccepteerd op basis van gelijkwaardigheid.

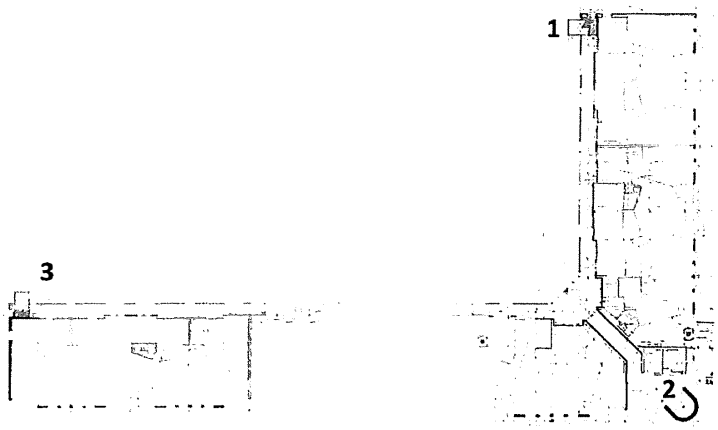

Figuur 1

De situatie in relatie tot de huidige eisen (Bouwbesluit 2012)
Het Bouwbesluit 2012 regelt in paragraaf 2.12.2 de ontvluchtingseisen voor bestaande gebouwen. In deze paragraaf geeft artikel 2.112 (vluchtroute) in lid 1 aan dat een vluchtroute moet leiden naar het aansluitend terrein en vandaar naar de openbare weg. Een vluchtroute mag dus niet uitkomen op bijvoorbeeld een binnenplaats zonder doorgang naar de openbare weg. Hiermee wordt voorkomen dat men uiteindelijk toch nog door de brand ingesloten raakt. Nergens wordt gesteld dat een trappenhuis, als onderdeel van een vluchtroute, rechtstreeks moet doorlopen tot het aansluitende terrein. Een vluchtroute mag dus lopen over een gang, daarna door een trappenhuis en daarvandaan weer verder lopen over een gang die op zijn beurt weer leidt naar een trappenhuis dat op het aansluitende terrein uitkomt. Dat is bij dit pand het geval. Vanaf het trappenhuis nr. 1 (zie tekening), kan verder gevlucht worden over de gang naar trappenhuis 3, dat wel uitkomt op het aansluitende terrein.

Het Bouwbesluit regelt in artikel 2.116 dat deze hierboven geschetste vluchtroute onafhankelijk moet zijn van de andere vluchtroute vanuit de woningen, de route die loopt via trappenhuis nr. 2. Artikel 2.117 lid 2 bepaalt dat de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag tussen twee (onafhankelijke) vluchtroutes ten minste 20 minuten moet zijn. De deuren tussen de gangen en trappenhuis 2 zorgen voor deze onafhankelijkheid.

CONCLUSIE

Voldoet de situatie aan de huidige eisen (Bouwbesluit 2012)?
De situatie met het trappenhuis dat niet doorloopt tot het aansluitende terrein is niet strijdig met de huidige voorschriften in de bouwregelgeving. Zowel wat betreft toetsing aan de eisen voor bestaande bouw, maar ook bij toetsing aan de eisen voor nieuwbouw. Zoals eerder gesteld: de kwaliteit van de uitvoering van de vluchtroutes is geen onderdeel van dit onderzoek. De conclusie heeft dus louter betrekking op de ruimtelijke uitvoering van het trappenhuis en de daarop uitkomende en aansluitende vluchtroutes.

Met vriendelijke groet,

drs. C.S.M. Tonnaer
Onderzoeker-advlseur Brandweeracademie

Agenda voor de bijeenkomst in de Traianuskamer

Datum: woensdag 29 april 2015
Aanvang: 17:30
Documenten: Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording (pdf)

Burgerronde

Vragenhalfuurtje

Kamerronde

Programma Ruimte & Cultuurhistorie en Grondbeleid
Twee personen per fractie

Programma Veiligheid

Programma Mobiliteit

Programma Klimaat & Energie, Programma Groen & Water
Twee personen per fractie

Programma Wonen

Brief aan de raad - Burgemeester Aanbieding rapport Instituut Fysieke . . .

Vragenhalfuurtje

Bijlage - Overzicht burgerronde 29 april 2015 (pdf)

Brief aan de raad - Burgemeester Aanbieding rapport Instituut Fysieke . . .

Programma Ruimte & Cultuurhistorie en Grondbeleid
Twee personen per fractie

Brief aan de raad - Burgemeester Aanbieding rapport Instituut Fysieke . . .

Programma Veiligheid

Brief aan de raad - Burgemeester Aanbieding rapport Instituut Fysieke . . .

Programma Mobiliteit

Brief aan de raad - Burgemeester Aanbieding rapport Instituut Fysieke . . .

Programma Klimaat & Energie, Programma Groen & Water
Twee personen per fractie

Brief aan de raad - Burgemeester Aanbieding rapport Instituut Fysieke . . .

Programma Wonen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting over de behandeling van:

Raadsvoorstel "Vaststellen Stadsrekening 2014"

Van:	Het college van B&W van 31 maart 2015		
Doel:	Opinievorming (Staat als debatstuk geagendeerd op 27 mei 2015)		
Toelichting:	**1. Voorliggende besluitvorming** De Stadsrekening 2014 wordt op 29 april 2015 behandeld in de raadskamer. Daarbij is zoals elk jaar het uitgangspunt dat elk programma (al dan niet samen met een ander programma) wordt behandeld in de raadskamer. **2. Wijze van agendering** De planning is gemaakt met het oog op een goede en efficiënte behandeling, waarbij er vier kamerrondes parallel plaatsvinden tussen 18.00 uur en 21.30 uur. **3. Raadkamers waar 2 personen per fractie plaats mogen nemen:** Bij de bespreking van de programma's Zorg & Welzijn, Werk & Inkomen en de gecombineerde bespreking van de programma's Grondbeleid, Ruimte & Cultuurhistorie en de programma's Groen & Water en Klimaat & Energie, is het vanwege de aard van de bespreking toegestaan met 2 personen per fractie aan de bespreking deel te nemen. **4. Brief Auditcommissie inzake Stadsrekening 2014 – NAZENDING -** De auditcommissie stuurt ook dit jaar een adviesbrief over de Stadsrekening. Deze brief volgt zo spoedig mogelijk en kan betrokken worden bij de bespreking van het programma Bestuur & Middelen. **5. Brief college inzake Beantwoording technische vragen Stadsrekening -NAZENDING-** Technische vragen konden gesteld worden tot 14 april. Op 28 april zal de beantwoording van de technische vragen door het college worden vastgesteld. **6. Link naar de webversie van de Stadsrekening inclusief programmatoelichtingen** Via de volgende link is de webversie van de Stadsrekening inclusief programmatoelichtingen bereikbaar, voor zowel PC als tablet via: www.nijmegen.nl/jaarverslag. **7. Financiële kengetallen Provincie Gelderland** Vanaf 2010 worden de financiële kengetallen van gemeenten gepresenteerd op internet. Op de website http://ftgelderland.databank.nl vindt u gegevens over begrotingen, belastingen, jaarrekeningen, reserves en de schuldpositie van gemeenten. Deze site is ge-update met gegevens uit de begrotingen 2015 en jaarrekeningen 2013 van Gelderse gemeenten. Vooruitlopend op de regelgeving heeft de Provincie Gelderland in de begrotingsbrieven 2015 kengetallen opgenomen over de financiële structuur van gemeenten. Tevens zijn gegevens over de grondexploitatie opgenomen en is er een factsheet raadpleegbaar waarin Gelderse ontwikkelingen opgenomen zijn die uit de diverse jaarrekeningen zijn gedestilleerd.		
Naam steller: **E-mail steller:**	Peggy van Gemert p3.van.gemert@nijmegen.nl Clemens Rutten c2.rutten@nijmegen.nl	**Tel. steller:**	024 – 329 31 87 024 - 329 2596
Bijlagen:	1. Raadsvoorstel "Vaststellen Stadsrekening 2014" d.d. 31 maart 2015 2. Stadsrekening 2014 3. Accountantsrapportage Ernst & Young aan de gemeenteraad d.d. 1 april inzake "Uitkomsten controle en overige informatie 2014" 4. Brief accountant Ernst & Young aan gemeenteraad d.d. 1 april inzake "Accountantsverklaring rekening 2014" Nazending 5. Brief van de auditcommissie inzake "Advies van de auditcommissie over de		

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	Stadsrekening 2014” 6. Beantwoording technische vragen Stadsrekening door college van B&W d.d. 28 april 2015 Achtergrondinformatie 7. Mail Provincie Gelderland - Update databank financieel toezicht d.d. 12 maart 2015 8. Raadsbesluit d.d. 29 april 2015

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

GEMEENTE Nijmegen

Datum raadsvergadering / Nummer raadsvoorstel

27 mei 2015 / 53/2015

Fatale termijn: besluitvorming vóór:

Onderwerp

Vaststellen Stadsrekening 2014

Programma

Bestuur & Middelen

Portefeuillehouder

H. Tiemens

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.

31 maart 2015

Samenvatting

In de Stadsrekening legt ons College beleidsinhoudelijk en financieel verantwoording af over 2014. Onderaan de streep houden we € 10,1 miljoen over, € 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dit resultaat is positief, maar vraagt om een nuancering. Allereerst omdat we net door een bijdrage uit de reserves een tekort van € 5,3 miljoen in de grondexploitaties hebben moeten aanzuiveren. Daarnaast is de 'plus' ook het gevolg van incidentele meevallers en zien we nog veel risico's in de toekomst. Daarom stelt ons College voor om het positieve resultaat grotendeels te benutten om de saldireserve als onze algemene buffer te versterken.

Voorstel om te besluiten

1. De Stadsrekening 2014 vast te stellen.

2. Het voordelige saldo van € 10.104.843 als volgt te bestemmen:
   a. Vanuit het voordeel binnen het programma Zorg & Welzijn € 1.374.000 te storten in de bestemde reserve Wmo-jeugd.
   b. Het restant voordelige saldo van € 8.730.843 toe te voegen aan de saldireserve.

3. Een reservering van € 1.723.000 voor nog te maken kosten project Dijkteruglegging vrij te laten vallen en toe te voegen aan de saldireserve.

4. De begrotingswijziging over investeringskredieten vast te stellen (BW-01396).

Opgesteld door, telefoonnummer, e-mail

Clemens Rutten, 2596, c2.rutten@nijmegen.nl
Peggy van Gemert, 3187, p3.van.gemert@nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

Aan de Raad van de gemeente Nijmegen

1 Inleiding

In de Stadsrekening legt ons College verantwoording af over het gevoerde beleid in 2014. Deze leggen we ter vaststelling voor aan uw Raad.

Ook in 2014 waren de gevolgen van de economische crisis nog duidelijk merkbaar. Vooral binnen de grondexploitaties was de impact groot en zijn toekomstverwachtingen verder neerwaarts bijgesteld. Dit hebben we vertaald in hogere voorzieningen om verwachte verliezen op te kunnen vangen. Daardoor hebben we in maart 2015 een tekort binnen de grondexploitaties gerapporteerd in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). Vanuit de saldireserve is dit tekort meteen aangezuiverd.

Dit raadsvoorstel gaat bij de argumenten in op het positieve resultaat over 2014 en wat we voorstellen hiermee te doen. Hierbij gaan we ook in op de vraag of onze reserves groot genoeg zijn om toekomstige risico's op te vangen.

De Stadsrekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. De accountant heeft de jaarrekening gecontroleerd en zal wederom een goedkeurende verklaring afgeven. Bevindingen uit de accountantscontrole zal zij aan u rapporteren.

1.1 Wettelijk kader of beleidskader

De Stadsrekening wordt als verantwoordingsdocument ter vaststelling voorgelegd aan uw Raad. Dit gebeurt op basis van de:

- Gemeentewet (artikel 156)
- Verordening 212 (opgesteld op basis van art. 212 Gemeentewet). Hierin staan de uitgangspunten van ons financieel beleid en beheer.
- Verslaggevingsvoorschriften volgens het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV)

1.2 Relatie met programma

In de Stadsrekening wordt per programma verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid.

2 Doelstelling

De doelstelling van de Stadsrekening is om uw Raad inzicht te geven in de uitkomsten van het gevoerde beleid in 2014. Dit zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Door de Stadsrekening vast te stellen wordt ons College decharge verleend.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

3 Argumenten

Bij beslispunt 1:
1.1 Door de Stadsrekening vast te stellen verleent uw Raad decharge aan ons College

Ons College is verantwoordelijk voor het opstellen van de Stadsrekening. Hieronder valt dat de cijfers juist en volledig moeten zijn en volgens de regels tot stand moeten komen.

De Stadsrekening bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag is beleidsinhoudelijk; de jaarrekening financieel.

In het jaarverslag staat de bestuursagenda centraal waarin per programma een korte verantwoording is opgenomen. Daarnaast wordt in het jaarverslag beschreven hoe Nijmegen er financieel voor staat en zijn paragrafen opgenomen over gemeentebrede onderwerpen die de programma's overschrijden.
Als PDF-versie is op www.nijmegen.nl een uitgebreide programmaverantwoording beschikbaar.

In de jaarrekening staan de bezittingen en schulden in de balans en de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) in het 'overzicht van baten en lasten'. De SiSa-bijlage maakt ook onderdeel uit van de jaarrekening.

De Stadsrekening wordt digitaal beschikbaar gesteld via pcportal.nijmegen.nl. Speerpunten hierbij zijn toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Zo gaat navigeren sneller, wordt meer ondersteund met grafieken en is een nadere verdiepingsniveau beschikbaar.

1.2 De accountant zegt dat de cijfers kloppen en volgens de regels tot stand zijn gekomen

De accountant doet onderzoek naar het getrouwe beeld en de rechtmatige totstandkoming van de cijfers in de jaarrekening. Wij zijn verheugd dat wij weer een goedkeurende controleverklaring zullen ontvangen van de accountant. Dit zowel op de getrouwheid als de rechtmatigheid. Dit betekent dat de jaarrekening geen zodanige fouten en/of onzekerheden bevat dat het oordeel van de gebruiker wordt beïnvloed.
Het verslag van bevindingen wordt aangeboden aan uw Raad. Ons College neemt de hierin opgenomen adviezen ter harte.

Bij beslispunt 2:
2.1 Resultaat positief, maar nuancering op z'n plaats

In de jaarrekening zijn de kosten en opbrengsten per programma weergegeven. Het saldo is het resultaat. Onderstaand wordt het behaalde resultaat afgezet tegen het begrote resultaat. Het verschil is de afwijking.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel aan de Raad

Vervolgvel
3

Bedragen x € 1 mln

	Begroot	Realisatie	Afwijking
Resultaat vóór	10,6 V	8,8 V	-1,7 N
Mutaties reserves (+ =storting, -/- =onttrekking)	6,0	-1,3	-7,3
Resultaat ná	**4,6 V**	**10,1 V**	**5,5 V**

	Begroot	Realisatie	Afwijking
Zorg & Welzijn	-58,2 N	-56,9 N	1,4 V
Werk & Inkomen	-36,9 N	-29,6 N	7,3 V
Onderwijs	-28,1 N	-26,5 N	1,6 V
Grondbeleid	-5,9 N	-5,9 N	0,0 V
Klimaat & Energie	-5,9 N	-5,5 N	0,3 V
Ruimte & Cultuurhistorie	-5,6 N	-4,3 N	1,3 V
Wonen	-0,0 N	-0,6 N	-0,6 N
Bestuur & Middelen	263,0 V	257,2 V	-5,9 N
Overige programma's met afwijking < € 250.000	**-117,8 N**	**-117,8 N**	**-0,0 N**
Eindtotaal	**4,6 V**	**10,1 V**	**5,5 V**

Onderaan de streep houden we € 10,1 miljoen over, € 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dit is positief, maar vraagt om een nuancering.

Allereerst door het tekort van € 5,3 miljoen in de grondexploitaties. Dit tekort is al aangezuiverd vanuit onze reserves, waardoor het behaalde resultaat van het programma Grondbeleid in de Stadsrekening gelijk is aan de begroting. Deze bijdrage uit de reserves doet de ‘plus’ in de Stadsrekening deels teniet. Immers, we kunnen nu een ‘plus’ in onze reserves storten terwijl we er net geld uit hebben gehaald.

Daarnaast kon een voorziening naar beneden worden bijgesteld en is duidelijk geworden dat een tweetal oude verplichtingen aan het Rijk niet meer hoeven te worden terugbetaald. Deze voordelen binnen de programma’s Onderwijs (€ 1,5 miljoen) en Werk & Inkomen (€ 4,7 miljoen) verklaren voor een groot deel het positieve resultaat van € 10,1 miljoen én de meevaller ten opzichte van de begroting. Echter, deze voordelen zijn wel incidenteel.
Hier tegenover staat het nadeel op het programma Bestuur & Middelen. Dit wordt veroorzaakt door nagekomen afrekeningen van het gemeentefonds over voorgaande jaren, een wijziging in OZB-waarderingsgrondslagen en een gevormde pensioenvoorziening voor onze wethouders.

Tot slot hebben we financiële risico’s in beeld die ons in de toekomst geld kunnen gaan kosten. Om ervoor te zorgen dat we genoeg buffers hebben om dit om dit op te vangen is het belangrijk om onze saldireserve te blijven versterken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

2.2 Algemene buffer voor risico's lijkt bijna groot genoeg, maar voorzichtigheid blijft geboden

De toekomst gaat gepaard met onzekerheden, daarom brengen we risico's op financiële tegenvallers in beeld. Als we een betrouwbare inschatting kunnen maken zetten we voorzichtigheidshalve geld opzij in een voorziening. Een goed voorbeeld hiervan zijn de verliesvoorzieningen die we treffen voor verwachte verliezen in de grondexploitaties. Voor de meeste risico's geldt dat als ze zich voordoen, we ze op moeten vangen met de saldireserve als onze algemene buffer. De bestemmingsreserves kunnen we hierin niet meenemen omdat deze een specifieke bestemming hebben. Door uw Raad is uitgesproken dat de verhouding tussen risico's en saldireserve 1,0 moet zijn. Afgesproken is dat dit doel in 2018 zal zijn bereikt.

Als we de geïnventariseerde risico's afzetten tegen de hoogte van de saldireserve dan krijgen we het volgende beeld.

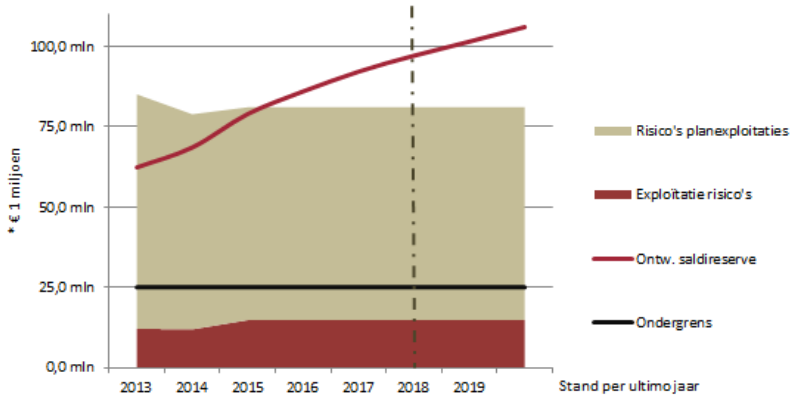

Uit de rode stijgende lijn kunnen we afleiden dat de saldireserve eind 2014 een omvang heeft van € 68,6 miljoen. Hier tegenover staan de risico's in de gearceerde vlakken die vragen om een buffer van € 80,9 miljoen. Oftewel, onze algemene buffer is nog niet voldoende om de betrokken risico's op te kunnen vangen. Kanttekening hierbij is dat het risicoprofiel uit twee onderdelen bestaat. Het kleinste (rood gekleurde) onderdeel gaat om de risico's binnen alle programma's afgezien van het Grondbeleid. Het overgrote deel van de risico's komt echter voort uit de grondexploitaties, bovenop de al gevormde verliesvoorzieningen. Kenmerkend van deze risico's is een langere horizon tot wel 15 jaar. Om die reden vindt ons College het acceptabel als de saldireserve in de toekomst groot genoeg is om de geïnventariseerde risico's af te dekken. Uit bovenstaande grafiek lijkt dit eind 2015 al het geval te zijn, mits de voorgestelde storting in de saldireserve van € 8,7 miljoen door uw Raad wordt overgenomen.

Hoewel de groei van de saldireserve de goede kant op lijkt te gaan, is een waarschuwing wel op zijn plaats. In de risico-inventarisatie zijn enkele risico's opgenomen die, als ze zich voordoen op korte termijn, een fors verlies met zich meebrengen. Genoemd worden de risico's bij het BUIG-budget en enkele risico's in de grondexploitaties. Er zijn dus positieve bewegingen te onderkennen, maar voorzichtigheid blijft gewenst. Hier komen we bij de zomernota op terug.

2.2 Voordelig saldo naar algemene buffer, met uitzondering van voordeel Zorg & Welzijn

Het jaar 2014 sluiten we af met een voordelig saldo van € 10,1 miljoen. Hierin is al rekening gehouden met bedragen die, met uw goedkeuring, uit onze reserves zijn gehaald of er in zijn gestort.

Totdat de saldireserve het gewenste niveau heeft bereikt, wil ons College positieve resultaten zoveel mogelijk in de saldireserve storten. Dit om onze algemene buffer te versterken en risico's in de toekomst op te kunnen vangen. Een uitzondering willen we maken voor het voordeel binnen het programma Zorg en Welzijn. In het Coalitieakkoord is afgesproken om voordelen binnen het programma Zorg en Welzijn te storten in de bestemmingsreserve Wmo-jeugd. Daartoe is deze reserve bij de Stadsbegroting 2015 ingesteld. Reden hiervoor is dat we dit jaar weliswaar gelden overhouden op dit beleidsterrein, maar ook zeker weten dat we volgende jaren geld tekort komen. Daarom stelt ons College voor om het voordeel van bijna € 1,4 binnen het programma Zorg & Welzijn te storten in de bestemmingsreserve Wmo-jeugd. De rest van het voordelige saldo van € 8,7 miljoen stellen we voor om toe te voegen aan de saldireserve.

Bij beslispunt 3:
3.1 Er kan een bedrag aan nog te maken kosten vrijvallen

De accountant heeft bij haar controle geconstateerd dat voor het project Dijkteruglegging een bedrag aan € 1,7 miljoen aan nog te maken kosten is opgenomen zonder dat hieronder een harde verplichting ligt. Het project Dijkteruglegging is een project wat door de gemeente Nijmegen voor rekening en risico van Rijkswaterstaat wordt uitgevoerd. De uitgaven en inkomsten die onder het contract met Rijkswaterstaat vallen, zijn op de juiste wijze verantwoord en in de Stadsrekening verwerkt. Daarnaast is er een bedrag opgenomen voor waarschijnlijk nog te maken kosten als gevolg van de Dijkteruglegging. Aangezien de Dijkteruglegging geen grondexploitatie is, moeten de boekhoudregels voor gewone projecten gevolgd worden. Dit betekent dat kosten pas genomen worden op het moment dat de gemeente verplichtingen met derden is aangegaan. Wij hebben in eerste instantie dit geld beschouwd als grondexploitatiegeld. Nu dit anders geïnterpreteerd moet worden, stellen wij voor dit geld vrij te laten vallen in de saldireserve. Dit betekent vrijval in 2015 en niet verwerken in de stadsrekening 2014. Effect is dat de saldireserve direct na besluitvorming wordt verhoogd met € 1,7 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bij beslispunt 4:
4.1 Voor opgeleverde investeringen hebben we € 2,9 miljoen minder nodig gehad

Om investeringen te kunnen plegen stelt uw Raad kredieten beschikbaar. Uitgaven hierop lopen vaak over het jaar heen. In de paragraaf Investeringen van het jaarverslag is aangegeven hoeveel geld we nog nodig denken te hebben voor de komende jaren. In een begrotingswijziging (BW-01396) is per krediet aangegeven of het budget naar volgend jaar moet worden overgeheveld of vrij kan vallen.
Bij de oplevering van een investering kijken we of we meer of minder hebben uitgegeven dan de hoogte van het krediet. In 2014 hebben we hierbij € 2,9 miljoen minder nodig gehad dan aan krediet beschikbaar was. Daarom laten we dit kredietbedrag vrijvallen.

4 Risico's
De Stadsrekening moet tijdig worden ingediend bij de Provincie.
Dit geldt ook voor de SiSa-bijlage in de Stadsrekening. Hierin leggen we verantwoording af over de besteding van specifieke uitkeringen van het Rijk.

5 Participatie en Communicatie
Over de stadsrekening 2014 zal op de gebruikelijke wijze gecommuniceerd worden.

6 Uitvoering en evaluatie
Na vaststelling van de Stadsrekening dienen we de Stadsrekening en de SiSa-bijlage in bij de provincie / het Rijk.

College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester,	De Gemeentesecretaris,
drs. H.M.F. Bruls	drs. B. van der Ploeg

Bijlage(n): Stadsrekening 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Agendapunt	Raadsbesluit Politieke Avond 29 april 2015

11. Stadsrekening 2014 (53/2015)

Raadsvoorstel d.d. 31 maart 2015
1. De Stadsrekening 2014 vast te stellen.
2. Het voordelige saldo van € 10.104.843 als volgt te bestemmen:
a. Vanuit het voordeel binnen het programma Zorg & Welzijn € 1.374.000 te storten in de bestemde reserve Wmo-jeugd.
b. Het restant voordelige saldo van € 8.730.843 toe te voegen aan de saldireserve.
3. Een reservering van € 1.723.000 voor nog te maken kosten project Dijkteruglegging vrij te laten vallen en toe te voegen aan de saldireserve.
4. De begrotingswijziging over investeringskredieten vast te stellen (BW-01396).

Het voorstel wordt geagendeerd als debatstuk op 27 mei 2015

Stadsrekening 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Jaarverslag

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorwoord

De stadsrekening 2014 bestaat uit twee onderdelen. Het Jaarverslag en de Jaarrekening.

In het jaarverslag staat de bestuursagenda centraal waarin per programma een korte verantwoording is opgenomen. Daarnaast wordt in het jaarverslag beschreven hoe Nijmegen er financieel voor staat en zijn paragrafen opgenomen over gemeentebrede onderwerpen die de programma's overschrijden

In de jaarrekening staan de bezittingen en schulden in de balans en de kosten (lasten) en opbrengsten (baten) in het 'overzicht van baten en lasten'. De SiSa-bijlage maakt ook onderdeel uit van de jaarrekening.

De uitgebreide programmaverantwoording over de dingen die in Nijmegen zoal gedaan zijn, is opgenomen als een PDF bestand. Dit biedt de mogelijkheid om vanuit programma's in te zoomen op de onderliggende producten. Deze versie is te vinden op www.nijmegen.nl

De Stadsrekening wordt digitaal beschikbaar gesteld via pcportal.nijmegen.nl . Speerpunten hierbij zijn toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid. Zo gaat navigeren sneller, wordt meer ondersteund met grafieken en is een nader verdiepingsniveau beschikbaar.

Het College van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG 3
Voorwoord 5
Inhoudsopgave 7
Inleiding 9
Samenstelling van het bestuur 11
Nijmegen in cijfers 21
Nijmegen financieel 2014 23
Bestuursagenda 33
Paragrafen 113

JAARREKENING **189**
Balans 191
Overzicht van baten en lasten 194
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 197
Toelichting op de balans 203
Niet uit de balans blijkende verplichtingen 221
Toelichting op het overzicht van baten en lasten 223
Overzicht algemene dekkingsmiddelen 245
Begrotingsrechtmatigheid 247

BIJLAGEN **249**
Sisa bijlage 250
Gemeentefonds 253
Kasgeldlimiet 255
Renterisiconorm 257
Subsidiestaat 259
Lijst met afkortingen 261
Colofon 265

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inleiding

Deze stadsrekening 2014 is de eerste van het huidig college. Na de verkiezingen in maart zijn de onderhandelingen gestart en hebben wij op 14 mei ons Coalitieakkoord 2014-2018 "Samen voor Nijmegen, sociaal, duurzaam en ondernemend" vastgesteld.

Het jaar 2014 wordt gekenmerkt door een licht herstel van de economie. De begroting 2015 kent geen extra bezuinigingen en deze jaarrekening geeft ook een tamelijk stabiel beeld. Terugkijkend hebben we een goede start kunnen maken met het uitvoeren van het coalitieakkoord en zien we voldoende mogelijkheden deze koers dit jaar vast te houden.

We hebben afgelopen jaar geïnvesteerd in een sterk, sociaal en duurzaam Nijmegen. We zien dat sectorale oplossingen niet meer werken: we verbinden economie met sociaal en onderwijs, binnenstad met stad en regio, wonen met zorg en welzijn. In onze stad werken burgers, instellingen, bedrijven en overheid samen aan een sociale samenleving. Deze coalitie heeft zorg voor elkaar hoog in het vaandel staan en kiest daarbij voor de menselijke maat. Nijmegen is een ‘wij-stad’, waar niemand buiten de boot valt.

De ambities die wij in dit coalitieakkoord hebben verwoord, zijn opgenomen in een strategische agenda waarmee we actief kunnen sturen op de thema's die we voor komende jaren centraal hebben gesteld.

1. Zorgzame stad
2 .Woon- en groeistad
3. Stad die werkt en leert
4. Duurzame stad
5. Bruisende binnenstad
6. Stad in de regio.

In 2014 zijn we aan de slag gegaan met deze thema's en in de begroting 2015 zijn deze verwerkt. Nu voeren we het debat met de raad en de stad over de wijze waarop we kunnen sturen op deze thema’s. In 2015 zal dit concreter worden.
Aangezien de programma's het niveau zijn gebleven waarop de gemeentelijke middelen worden geautoriseerd door uw raad is dit de basis van de verantwoording 2014.

Een van de grote klussen waarvoor we ons in 2014 geplaatst zagen, was het invoeren van de zogenoemde 3 D's, de decentralisatie jeugdzorg, Wet Maatschappelijke ondersteuning en de participatie wet. De MGR werkbedrijf is opgericht en er zijn contracten afgesloten waarmee we op 1 januari klaar stonden voor de nieuwe taken die op de gemeente zijn afgekomen We hebben dit in samenwerking met de regiogemeenten opgepakt waarmee we ook invulling hebben gegeven aan de ideeën rondom regionalisering.
Tot dusverre is de transitie conform de verwachting verlopen maar we blijven alert of iedereen de zorg kan krijgen die nodig is. Daarom stellen we voor om uit het rekeningoverschot bijna € 1,4 miljoen te bestemmen voor de reserve Wmo- jeugd. Ook zijn er natuurlijk zorgen over de ontwikkeling van het BUIG-budget, maar daarover meer in paragraaf weerstandsvermogen.

In de stad wordt nog volop gebouwd en worden plannen ontwikkeld. Desondanks hebben we ook dit jaar weer verliezen moeten nemen op onze planexploitaties. In totaal hebben we € 5,3 miljoen aan verlies genomen, waarbij we wel aantekenen dat hiervan € 4 miljoen al was voorzien en opzij was gezet in ons Coalitieakkoord.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Kijkend naar de uitvoering van onze begroting hebben we verschillende investeringen gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld Doornroosje en hebben we aan onze gereed gemelde investeringen nog een bedrag over gehouden van € 2,9 miljoen.

Het rekeningresultaat bedraagt € 10,1 miljoen voordelig, terwijl we bij de najaarsnota nog € 4,6 miljoen voordeel dachten te realiseren. Dit extra voordeel wordt veroorzaakt door incidentele meevallers en dan vooral door in het verleden ontvangen rijksgelden die we niet meer terug hoeven te betalen, maar mogen houden.

In 2014 hebben we de saldireserve, onze buffer voor tegenvallers, toe zien nemen van € 62,4 miljoen naar € 68,6 miljoen. Dit ondanks de verliezen in de planexploitaties, waarvoor we eerder al € 5,3 miljoen uit de saldireserve hebben gehaald. Hiermee is de saldireserve nog niet geheel voldoende om alle risico's op te vangen, maar na toevoeging van het rekeningresultaat is het gewenste weerstandsvermogen bijna gehaald. Op basis van de huidige inzichten hebben wij er vertrouwen in dat wij, conform afspraak met uw raad in 2018 de gewenste verhouding tussen risico's en saldireserve bereiken.

Ten slotte willen wij niet onvermeld laten dat de bezuinigingsopdracht die wij mee hebben gekregen vanuit de vorige periode gehaald is. Dat betekent dat we ruim € 7 miljoen aan bezuinigen hebben gerealiseerd in 2014.

Ons College legt deze stadsrekening 2014 voor aan uw raad en ziet de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Samenstelling van het bestuur

De raad in Nijmegen heeft 39 leden. Het college bestaat uit de burgemeester en zes wethouders. De gemeentesecretaris, de heer B. (Berend) van der Ploeg is altijd aanwezig bij collegevergaderingen als adviseur. Hubert Bruls is burgemeester van de gemeente Nijmegen.
De burgemeester is niet alleen voorzitter van het College, maar ook van de raad. De Raad wordt bijgestaan door de griffier, mevrouw M.M.V. (Tine) Mientjes. Uiteindelijk is de burgemeester hoofdverantwoordelijk voor het functioneren van de raad. De na de verkiezingen gevormde coalitie bestaat uit:

SAMENSTELLING COLLEGE

Burgemeester H.M.F.(Hubert) Bruls
Portefeuille: Openbare orde & Veiligheid, Dienstverlening & Burgerzaken, Externe Betrekkingen, Juridische Zaken, Communicatie en Onderzoek & Statistiek.

Wethouder mevrouw R.D. (Renske) Helmer-Englebert, SP, 1e loco
Portefeuille: Wijken, Openbare Ruimte, Onderwijs, Sport en Accommodaties

Wethouder B.(Bert) Frings, GroenLinks, *2e loco*
Portefeuille: Zorg, Welzijn, Wonen.

Wethouder T. (Turgay)Tankir, PvdA, 3*e loco*
Portefeuille: Werk, Inkomen, Vroegtijdig schoolverlaten, Economie & Toerisme.

Wethouder H.B.W. (Ben) van Hees, De Nijmeegse Fractie, *4e loco*
Portefeuille: Binnenstad, Citymarketing, Evenementen, Cultuurhistorie, Parkeren, Personeel & Organisatie, ICT en Faciliteiten.

Wethouder B. (Bert) Velthuis, SP, *5e loco*
Portefeuille: Stedelijke ontwikkeling, Grondbeleid, Cultuur.

Wethouder mevrouw H.(Harriet) Tiemens, GroenLinks, *6e loco*
Financiën, Duurzaamheid (Klimaat & Energie), Groen & Water, Mobiliteit

Gemeentesecretaris de heer B. (Berend) van der Ploeg

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

SAMENSTELLING GEMEENTERAAD 2014

De gemeenteraad wordt bijgestaan door de griffier, mevrouw M.M.V. (Tine) Mientjes.

Hieronder vindt u een kort overzicht van de zetelverdeling in de Raad tot 19 maart 2014 (gemeenteraadsverkiezingen) en na 19 maart 2014.

zetelverdeling

politieke partij	tot 19 maart	ná 19 maart
Partij van de Arbeid	8	4
GroenLinks	7	8
D66	6	7
Socialistische Partij	5	8
VVD	4	3
De Nijmeegse Fractie	4	2
Gewoon Nijmegen	2	2
CDA	1	2
Verenigde Senioren Partij	1	2
Fractie Witsenhuijsen	1	0
Fractie Eigenhuijsen	0	1
totaal	**39**	**39**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

SP (8 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 71
E-mail: fractie@sp.nijmegen.nl

J.W.H. van Hooft (Hans) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 348 04 08
E-mail: hvhooft@sp.nl

C. van Norel (Cor)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-81289796
E-mail: cs.norel@hetnet.nl

B. van Berkel (Bart)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail:bart.berkel@gmail.com

P.J. Molenaar (Petra)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-11125457
E-mail: petramolenaar@gmail.com

M.A.L. Sweep (Maarten)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-29594303
E-mail: maartensweep@gmail.com

A. van den Berg (Annelieke)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: a.van.den.berg@sp.nijmegen.nl

S. Vat (Stijn)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: s.vat@sp.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

T. Postema (Tatum)
p/a fractiesecretariaat SP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: tatum.postema@gmail.com

GROENLINKS (8 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 70
E-mail: fractie@groenlinks.nijmegen.nl

P.H.J. Boekhorst (Pepijn) - fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-51754256
E-mail: pepijnboekhorst@gmail.com

E.M. Westerveld (Lisa)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-42375501
E-mail: l.westerveld@groenlinks.nijmegen.nl

N.P. Vergunst (Noël)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-15002866
E-mail: vergunst@gmail.com

C.M.H. Daemen (Cilia)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

E-mail: c.daemen@groenlinks.nijmegen.nl

P.R. Oomen (Pepijn)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-19072657
E-mail: pepijnoomen@gmail.com

J. F. Reinhoudt (Jos)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-20408049
E-mail: jos@reinhoudt.com

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

B. Friesen (Bram)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: bram.friesen@gmail.com

A.B. Ranshuijsen (April)
p/a fractiesecretariaat GroenLinks
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: a.ranshuijsen@gmail.com

D66 (7 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 69
E-mail: fractie@d66.nijmegen.nl

De heer R.A.A. Jetten (Rob) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: robjetten@d66nijmegen.nl

De heer T.F.A. van Elferen (Tobias)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-15656338
E-mail: tobiasvanelferen@d66nijmegen.nl

De heer M. Groothuizen (Maarten)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: groothuizenm@gmail.com

Mevrouw G. Visser (Grete)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-12407920
E-mail: gretevisser@hotmail.com

Mevrouw C.B.M. Lamers (Kristie)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-48386780
E-mail: kristielamers@d66nijmegen.nl

De heer R. El Hafi (Rachid)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-85282732
E-mail: r.el.hafi@d66.nijmegen.nl

Mevrouw R.M.G. Brouwer (Rachel)
p/a fractiesecretariaat D66
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-24298558
E-mail: rachelbrouwer@d66nijmegen.nl

PVDA (4 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 67
E-mail: fractie@pvda.nijmegen.nl

M.J.M. van Nijnatten (Marc) - Fractievoorzitter
Rouaanstraat 5
6515 CD Nijmegen
Tel. 06-10316085
E-mail: m.van.nijnatten@pvda.nijmegen.nl

G.M.M. Schellekens (Giselle)
p/a fractiesecretariaat PvdA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-39775000
E-mail: g.schellekens@pvda.nijmegen.nl

R.S. Zwart (Rutger)
Korte Bredestraat 18
6543 ZR Nijmegen
Tel. (024) 373 33 39
E-mail: r.zwart@pvda.nijmegen.nl

A. Selman (Ammar)
p/a fractiesecretariaat PvdA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: a.selman@pvda.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VVD (3 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. (024) 329 23 68
E-mail: fractie@vvd.nijmegen.nl

I.M. van Dijk (Inge) - fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-27478668
E-mail: i.van.dijk@vvd.nijmegen.nl

P. Huliselan (Patrick)
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-42915699
E-mail: p.huliselan@vvd.nijmegen.nl

M.F. KOSSEN (FLEUR)
p/a fractiesecretariaat VVD
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: f.kossen@vvd.nijmegen.nl

CDA (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
E-mail: fractie@nijmegen.cda.nl

M.T. (Mark) Buck - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat CDA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-26298076
E-mail: **mark.buck@nijmegen.cda.nl**

J.M. (Judith) Rotink
p/a fractiesecretariaat CDA
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-18214620
E-mail: judith.rotink@nijmegen.cda.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

GEWOON NIJMEGEN (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr: (024) 329 96 22
E-mail: fractie@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

J.L.J. Janssen (Jo) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat Gewoon Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 329 96 22
E-mail: fractie@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

R.A.P. Klein Hemmink (Ruud)
p/a fractiesecretariaat Gewoon Nijmegen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. (024) 329 96 22
E-mail: r.kleinhemmink@gewoonnijmegen.nijmegen.nl

DE NIJMEEGSE FRACTIE (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 29 93
E-mail: info@denijmeegsefractie.nijmegen.nl

A.H.W Hillen (Albaer) - Fractievoorzitter
p/a Fractiesecretariaat De Nijmeegse Fractie
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-20972666
E-mail: ahillen@panet.nl

W. Grutters (Wendy)
p/a Fractiesecretariaat De Nijmeegse Fractie
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Tel. 06-50202030
E-mail: w.grutters@denijmeegsefractie.nijmegen.nl

VERENIGDE SENIOREN PARTIJ (2 ZETELS)

Contactgegevens fractie
Tel. nr. (024) 329 23 24
E-mail: fractie@vsp.nijmegen.nl

M.J.I. Hulskorte (Michel) - Fractievoorzitter
p/a fractiesecretariaat VSP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: fractie@vsp.nijmegen.nl

J.V.J. van Deurzen (Hans)
p/a fractiesecretariaat VSP
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: h1.van.deurzen@vsp.nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

FRACTIE EIGENHUIJSEN (1 ZETEL)

P.A. Eigenhuijsen (Paul)
p/a fractie Eigenhuijsen
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
E-mail: pauleigenhuijsen@gmail.com

De gemeenteraad bestaat nu uit 14 vrouwen en 25 mannen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Nijmegen in cijfers

Bevolking

Leeftijd	2010	2011	2012	2013	2014
0-14 jaar	23.652	23.714	23.854	23.792	23.911
15-24 jaar	28.278	28.487	28.681	29.345	30.411
25-49 jaar	59.753	59.857	59.526	59.184	58.884
50-64 jaar	29.636	30.069	30.232	30.493	30.847
65 jaar e.o.	21.717	22.138	22.953	23.629	24.281
Geslacht					
vrouwen	84.902	85.652	86.129	86.788	87.647
mannen	78.134	78.613	79.117	79.655	80.697
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

Bevolking - etniciteit

Herkomst	2010	2011	2012	2013	2014
Nederland	122.947	123.662	124.089	124.894	126.461
Westerse landen	19.802	20.143	20.275	20.328	20.280
Niet-Westerse landen	20.287	20.460	20.882	21.221	21.603
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

Bevolking - etniciteit

Herkomst	2010	2011	2012	2013	2014
Nederland	122.947	123.662	124.089	124.894	126.641
Suriname	1.506	1.519	1.523	1.524	1.557
Antillen/Aruba	2.048	2.045	2.066	2.095	2.098
Turkije	5.281	5.288	5.313	5.331	5.351
Marokko	3.391	3.440	3.500	3.513	3.570
Overige	27.863	28.311	28.755	29.086	29.127
Totaal	**163.036**	**165.246**	**166.443**	**168.344**	**168.344**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/bevolking)

De etnische herkomst volgens de CBS-definitie wordt bepaald door het geboorteland van de persoon zelf en van de ouders van deze persoon.

Bouwen en wonen - woningvoorraad - voorraad naar soort woongelegenheid

Woningvoorraad	2010	2011	2012	2013	2014
Nieuwbouw koop:					
- laagbouw	175	137	200	227	220
- etage	385	32	100	225	38
Nieuwbouw huur:					
- laagbouw	20	82	200	80	117
- etage	251	106	750	528	338
Totaal woningen per 1 jan (CBS)	70.402	71.083	71.774	72.916	72.524
Wooneenheden per 1 jan (CBS)	4.571	4.597	4.620	4.620	4.642
Woonschepen	44	41	41	46	47
Woonwagens	103	103	103	83	83
Totaal	**75.120**	**75.824**	**76.538**	**77.665**	**77.296**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/woningmarkt)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Huishoudens naar soort

Huishoudens	2010	2011	2012	2013	2014
Alleenwonend	24.887	25.251	25.434	26.006	26.304
Echtpaar/samenwonend	18.954	18.969	18.960	19.279	19.558
1-oudergezin	4.689	4.725	4.851	4.907	5.052
2-oudergezin	15.230	15.424	15.487	15.479	15.445
Vrij huis	2.862	2.928	2.961	3.066	3.233
anders	1.175	1.130	1.162	916	920
Totaal	**67.797**	**68.427**	**68.855**	**69.653**	**70.542**

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/woningmarkt/voorraad)

Scholing en vorming - wetenschappelijk onderwijs - hoger beroepsonderwijs

Onderwijs	2010	2011	2012	2013	2014
HBO-studenten					
Gezondheid	10.725	11.621	11.993	12.484	12.559
Economie	3.455	3.557	3.898	4.101	4.550
Educatie	3.209	3.348	3.407	3.364	3.530
Techniek	642	722	815	880	1.081
Communicatie	26	0	0	0	0
Totaal Hbo-studenten	**18.057**	**19.248**	**20.113**	**20.829**	**21.720**
WO-studenten					
A-faculteiten	5.948	5.967	5.743	5.279	5.516
B-faculteiten	5.323	5.432	5.521	5.615	5.876
C-faculteiten	6.824	7.158	7.026	6.796	6.910
Overig en onbekend	155	197	189	156	157
Totaal WO-studenten	**18.250**	**18.754**	**18.479**	**17.846**	**18.459**
Nijmeegse studenten HBO	4.150	3.929	3.868	3.570	4.003
Nijmeegse studenten WO	8.777	8.302	7.764	6.584	onbekend
Totaal studenten HBO en WO	**36.307**	**38.002**	**38.592**	**38.675**	**40.179**

Nijmeegse studenten: volgen een studie in Nijmegen en zijn woonachtig in Nijmegen

Bron: www.nijmegen.nl (Stadsgetallen/onderwijs) cijfers WO studenten zijn met terugwerkende kracht aangepast; bron nu DUO; was Radboud

Nijmegen financieel 2014

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe Nijmegen er in 2014 financieel voorstaat.
We gaan in op het behaalde financiële resultaat en de analyse ten opzichte van de begroting, de verwachting in de voorjaarsnota en het geprognosticeerde resultaat bij de najaarsnota. Daarnaast behandelen we de vermogenspositie ultimo 2014 en geven we een doorkijk naar het weerstandsvermogen voor de komende jaren. Tot slot geven we een analyse van de personeelskosten en inhuur evenals de gerealiseerde bezuinigingen in 2014.

In 2014 is de stadsrekening afgesloten met een voordelig saldo van € 10,1 miljoen.

Ten tijde van de najaarsnota dachten we nog af te gaan sluiten met een voordelig saldo van € 4,6 miljoen, maar door verschillende mee- en tegenvallers van per saldo € 5,5 miljoen voordelig hebben we de jaarrekening af kunnen sluiten met genoemde € 10,1 miljoen.

FINANCIËLE ANALYSE

De begroting 2014 sloot met een voordelig saldo van € 2,7 miljoen. De ontstane begrotingsruimte is gehandhaafd en niet ingezet door het voormalig college en raad. Reden hiervoor was dat de meerjarige doorkijk niet onverdeeld positief was en de saldireserve nog niet op peil. Voorzichtigheidshalve is het positieve saldo gehandhaafd en hiermee werd ook ruimte gecreëerd voor de nieuw te vormen coalitie. Bij het coalitieakkoord kon dan ook gestart worden met een voordelig begrotingsresultaat van ruim € 2,7 miljoen. Deze ruimte is a-structureel benut om enkele noodzakelijke aanvullende voorzieningen te treffen voor onderwijshuisvesting en Bergerden. Al met al is hiervoor bij het coalitieakkoord € 4 miljoen opzij gezet. Deze effecten zijn niet in de begroting 2014 verwerkt, maar zijn in het VGP verantwoord en in deze stadsrekening meegenomen.
Bij de voorjaarsnota is een voordeel gemeld van € 6,5 ton en daarmee kwam het voordelige begrotingssaldo uit op € 3,4 miljoen. Tot slot is bij de najaarsnota een programmavoordeel van ruim € 4 miljoen ten opzichte van de gewijzigde begroting gemeld, waarmee het voordelig saldo uit zou komen op ongeveer € 7,4 miljoen. Een aantal van de gemelde voordelen (€ 1,2 miljoen) werden echter veroorzaakt doordat enkele werkzaamheden die in 2014 zijn gestart nog niet afgerond waren. Verder is geconstateerd dat het bij Zorg en Welzijn verwachte voordeel van € 1,8 miljoen hard nodig is om de a-structurele kosten voor sociale wijkteams in 2015 te dekken. Deze redenen hebben ertoe geleid dat er € 3 miljoen aan budget is overgeheveld naar 2015. Rekening houdend met incidentele voorstellen met een financieel effect van € 1,5 ton is het uiteindelijk verwachte rekeningresultaat in de bijgewerkte begroting uitgekomen op € 4,6 miljoen.

Het rekeningresultaat is uiteindelijk uitgekomen op € 10,1 miljoen voordelig. Dit is € 5,5 miljoen meer dan bij de najaarsnota werd verwacht.

De grootste voordelen zijn ontstaan door vrijval van een aantal bedragen waarvoor de terugbetalingsverplichting aan het Rijk is vervallen. Dit gaat om een totaalbedrag van ca. € 4,2 miljoen. Daarentegen is er een tegenvaller in de gemeentefondsuitkering van € 2,4 miljoen als gevolg van het aanpassen van enkele rekenregels waardoor de uitkering 2012 -2014 lager uit zijn gevallen dan was geraamd. Deze gegevens zijn pas in december bekend geworden.
Verder heeft de trend dat de kosten voor individuele voorzieningen WMO teruglopen zich ook in 2014 gemanifesteerd. Naast de gemelde voordelen bij de najaarsnota heeft zich hierbij nog een voordeel voorgedaan van € 1,1 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De aantallen bijstandsgerechtigden hebben zich gunstig ontwikkeld en hierdoor is er € 2,7 miljoen over op het uitkeringenbudget. Schommelingen in de aantallen en de moeilijke exacte voorspelbaarheid hiervan is ook wel het kenmerk van dergelijke regelingen. Uiteraard worden de aantallen en het verloop hiervan wel goed gemonitord. Voor verdere analyse van de reguliere programmaresultaten wordt verwezen naar de onderstaande tabel.

Naast de reguliere programma's heeft ook grondbeleid financiële gevolgen voor de gemeente. In de loop van het jaar worden de ramingen voor grondexploitaties niet aangepast. Wel worden in diverse verantwoordingsdocumenten aangegeven hoe de stand van zaken is rondom grondexploitaties. Zo wordt in oktober een risiconota ontwikkelbedrijf uitgebracht en in februari een voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). In de begroting 2014 werd er vanuit gegaan dat de grondexploitaties een winst zouden genereren van € 1,5 miljoen. Zoals in het coalitieakkoord al aangekondigd, was de verwachting toen dat er zeker € 4 miljoen nadeel op zou treden bij de exploitatieopzetten voor onderwijshuisvesting en voor de gemeenschappelijke regeling Bergerden. Het VGP van februari 2015 heeft laten zien dat de planexploitaties uiteindelijk een verlies hebben opgeleverd van € 5,3 miljoen. Naast het bij het coalitieakkoord reeds voorziene verlies van € 4 miljoen heeft m.n. een extra verlies op het waalfront geleid tot dit verlies. In de jaarrekening is dit verlies direct gecompenseerd door een bijdrage uit de saldireserve. Anders gezegd, de nadelen uit grondexploitatie geven geen nadelig resultaat in de programmakosten, maar zorgen wel voor een lagere stand (verlaging € 6,8 miljoen) van de saldireserve.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van programmaresultaten en de afwijking ten opzichte van de dynamische begroting. De dynamische begroting wil zeggen de begroting met inachtneming van alle begrotingswijzigingen tot en met 31 december 2014.

Het gaat hier over de resultaten op programmaniveau na toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves. Het betreft nadelige saldi per programma. Alleen het programma Bestuur en Middelen kent een positief resultaat omdat hier de belastingopbrengsten en de gemeentefondsuitkering verantwoord wordt.

Voor de programma's met een afwijking groter dan € 250.000 wordt een korte toelichting gegeven.

Programma In € 1.000	dynamische begroting 2014	realisatie 2014	afwijking
Klimaat en Energie	5.855	5.547	308 V
Ruimte & cultuurhistorie	5.620	4.290	1.330 V
Wonen	15	567	552 N
Bestuur & Middelen	-263.023	-257.165	5.858 N
Zorg & Welzijn	58.226	56.851	1.375 V
Werk & Inkomen	36.887	29.590	7.297 V
Onderwijs	28.106	26.510	1.596 V
De overige programma's	123.727	123.707	20 V
	4.587 V	**10.103 V**	**5.516 V**

Programma Klimaat en energie

In dit programma is een eenmalig voordeel ontstaan door diverse oorzaken. Als meest in het oog springende oorzaak wordt de lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Particuliere Woningen vermeld. Aanvragers van deze subsidies kunnen gebruik maken van andere subsidieregelingen en hierdoor is de aanspraak op de gemeentelijke middelen lager uitgevallen. In de najaarsnota was dit positieve risico al gemeld.

Programma Ruimte en Cultuurhistorie

Het voordeel is nagenoeg geheel ontstaan door hogere legesopbrengsten van € 1,4 miljoen Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Wonen

Bij de voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente- effect zou optreden bij het verstrekken van startersleningen. Dit voordeel is weliswaar opgetreden, maar brengt geen programmavoordeel met zich mee. De rentevoor - en nadelen op startersleningen worden namelijk volgens afspraak verrekend met het fonds startersleningen. Het programma kent dus geen voordeel, wel is het fonds hoger dan was verwacht. Omdat het gemelde voordeel wel als programmavoordeel ten tijde van de voorjaarsnota was ingeboekt, levert het nu in de realisatie een (optisch) nadeel op.

Programma Bestuur en middelen

In het programma bestuur en middelen is een nadeel opgetreden van € 5,9 miljoen. In dit programma worden de gemeentefondsuitkering en de belastingheffingen verantwoord, maar zijn ook stelposten, financieringsresultaten, bedrijfsvoeringsresultaten en een post onvoorzien opgenomen. Hiermee geven we ook aan dat de afwijkingen zeer divers van aard zijn.
De gemeentefondsuitkering was in de najaarsnota al met bijna € 1,8 miljoen naar beneden bijgesteld op grond van een lagere uitkeringsfactor en negatieve bijstelling aan bijstandsontvangers. Na de najaarsnota heeft met terugwerkende kracht tot 2012 een bijstelling van de maatstaven plaatsgevonden waardoor de uitkering nog eens € 2,4 miljoen lager is uitgevallen. De belastingheffingen zijn ongeveer € 1,0 miljoen lager als gevolg van een arrest door de Hoge Raad waarin bepaald is dat verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien moeten worden, maar deels als woning. Verder is bij de begroting, op grond van ervaring, rekening gehouden met een voordelig rekeningresultaat. Hiervoor was een negatieve stelpost van € 1,8 miljoen op dit programma opgenomen. In de stadsrekening zorgt deze stelpost voor een nadelige afwijking van € 1,8 miljoen op dit programma.
Hiertegenover zijn er bij andere programma's voordelen opgetreden. Gebleken is dat het in eigen beheer regelen van het wethouderspensioen voordeliger is dan het verzekeren van wethouderspensioenen. De oude verzekeringen blijven wel bestaan, maar aanvullingen en nieuwe rechten worden in eigen beheer geregeld. De keuze eigen beheer heeft, door het vormen van een voorziening voor wethouderspensioenen, in 2014 tot een eenmalig nadeel geleid van € 1,2 miljoen.
Als voordeel leidt het niet gebruiken van de post onvoorzien tot een voordeel van € 0,4 miljoen. Verder zijn er nog diverse voor- en nadelen die geringer van omvang zijn en per saldo een nadeel hebben opgeleverd van ongeveer € 0,1 miljoen.

Programma Zorg en Welzijn

Het programma kent een voordeel van € 1,4 miljoen. Nadat in de najaarsnota een voordeel van ca. 1,8 miljoen op dit programma is gemeld, waarvan besloten is om dit als budget over te hevelen naar 2015 in verband met de voorziene problemen, heeft zich nu bij dezelfde onderdelen een extra onderuitputting gemanifesteerd tot een totaalbedrag van € 1,4 miljoen. Belangrijkste oorzaak is het achterblijven van de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. Gebruikelijker wijs valt het voordeel vrij in het rekeningresultaat. Bijzonderheid is dat we weten dat er tekorten op zullen treden in 2015. De nieuwe WMO taken zijn ingekocht op basis van het voorlopige rijksbudget januari 2014. De bij de septembercirculaire 2014 gepubliceerde definitieve budgetten 2015 lieten echter een neerwaartse bijstelling zien van € 2,0 miljoen. Deze bijstelling hebben we deels kunnen oplossen, maar voor € 1,3 miljoen niet. In 2015 worden we daarom geconfronteerd met een tekort van € 1,3 miljoen op de Wmo. In het Coalitieakkoord is de bestemmingsreserve Wmo - jeugd opgenomen (formeel ingesteld in de stadsbegroting 2015) waar vrijvallende middelen binnen zorg en welzijn worden vastgehouden en incidentele tekorten uit worden opgevangen. Omdat het doel van de reserve, de beschikbare overtollige middelen en de wetenschap dat er een tekort zal zijn op de WMO taken hier bij elkaar komen, stellen wij voor om het overschot van € 1.374.000 uit het programma Zorg en Welzijn toe te voegen aan de bestemmingsreserve Wmo- jeugd.

Programma werk en inkomen

Het voordeel op het programma werk en inkomen is voor het grootste deel incidenteel. De uitkeringen worden voor een groot deel gedekt door een rijksbudget. Nu is dat een vastgesteld budget en voor- en nadelen vallen binnen het programma. In het verleden ontvingen we een bijdrage van het rijk op basis van verstrekte uitkeringen waarop terugontvangsten van uitkeringsgerechtigden in mindering werden gebracht. Toen de regeling door het rijk gewijzigd is, hebben wij een bedrag gereserveerd voor het geval wij de terugontvangende van oude

bijstandsdebiteuren alsnog aan het rijk terug zouden moeten betalen. Deze post staat inmiddels zolang gereserveerd dat wij van mening zijn dat we deze post vrij kunnen laten vallen. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 2,7 miljoen. Wanneer wij van de bijstandsgerechtigden geld terugvorderen, is de praktijk dat niet alle gelden terugkomen. Hier houden wij rekening mee door het opnemen van een voorziening dubieuze debiteuren. Tot 2014 werd rekening gehouden met een percentage oninbaar van 52%. Het blijkt echter dat door verschillende oorzaken, onder meer een sterk incassobeleid (proberen het geld binnen te krijgen) en streng voor de deurbeleid bij het verstrekken van de uitkering (dan hoeft er ook minder teruggevorderd te worden)het percentage teruggebracht kan worden naar 46% oninbaar. Dit levert een eenmalig voordeel op van € 2 miljoen.
Verder hebben we € 2,7 miljoen minder aan bijstandsuitkeringen verstrekt dan het budget wat we hiervoor van het Rijk ontvingen. Verdere verschillen op dit programma zijn gering van omvang.

Programma Onderwijs

Het voordeel op het programma onderwijs is bijna helemaal ontstaan door een vrijval van een schuld aan het Rijk. Vorig jaar dachten we nog dat deze gelden terugbetaald moesten worden, maar dit jaar is gebleken dat we deze mogen houden en daarmee valt dit bedrag vrij.

ANALYSE VERMOGENSPOSITIE

De vermogenspositie van de gemeente Nijmegen wordt bepaald door de stand van het eigen vermogen ultimo boekjaar. In de balans wordt inzicht gegeven in de mutaties binnen het eigen vermogen. Mutaties in het eigen vermogen worden verwerkt aan de hand van raadsbesluiten. Het eigen vermogen bestaat uit:

	31-12-2014	31-12-2013
Algemene reserve	68.572	62.369
Bestemmingsreserve	9.783	16.552
Rekeningresultaat	10.103	717
Totaal	**88.458**	**79.638**

Het eigen vermogen is ten opzichte van 2013 toegenomen met € 8,8 miljoen toegenomen tot bijna € 88,5 miljoen. Een belangrijke toename wordt veroorzaakt door het rekeningresultaat van € 10,1 miljoen.

ANALYSE WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Het gewenste weerstandsvermogen wordt berekend met behulp van ons risicobeheersingssysteem.
De afspraken rondom zekerheidspercentages en risicobeheersing hebben wij vastgelegd in de kadernota "risicomanagement en weerstandsvermogen" Wij kunnen met 80% zekerheid zeggen dat wij om de risico's van zowel de programma's (€ 14,6 miljoen) als van de planexploitaties (€ 66,3 miljoen) af te dekken een weerstandsvermogen nodig hebben van € 80,9 miljoen.

Op dit moment is de saldireserve nog niet van voldoende omvang om alle risico's af te dekken.
In de hierna volgende grafiek is echter aangegeven hoe de saldireserve zich in de loop van de tijd ontwikkelt. Bijzonderheid bij de optelsom van begrotingsrisico's (€ 14,6 miljoen) en planexploitatierisico's (€ 66,3 miljoen) is de verschillende spreiding in de tijd. De planexploitaties hebben een horizon die zo'n 15 jaar verder kan liggen, bijvoorbeeld de oplevering van de Waalsprong is nu berekend op 2028/2029. De bijsturingsmogelijkheden en externe invloeden op het risicoprofiel zijn voor planexploitaties dan ook veel groter dan van de programmarisico's. Dat is dan ook de reden dat wij het verantwoord achten om een groeipad voor de saldireserve uit te stippelen, zodat de saldireserve op termijn en overeenkomstig afspraak met uw raad uiterlijk 2018 op niveau is om alle risico's af te kunnen dekken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Ook willen wij u nog een bijzonderheid bij de analyse van het weerstandsvermogen meegeven. Voor dekking van toekomstige verliezen in de planexploitaties zijn voorzieningen gevormd. Voorzieningen worden gevormd door het nemen van verliezen en deze bedragen opzij te zetten in een voorziening. Mocht op termijn blijken dat de verwachte verliezen zich positief ontwikkelen, dan vallen deze bedragen weer vrij. Populair gezegd hebben we naast de spaarpot die saldireserve heet, nog een andere spaarpot in de vorm van voorzieningen (€ 70,4 miljoen eind 2014) Alleen heeft deze laatste spaarpot een stevig slot en mag enkel en alleen besteed worden om de verliezen in planexploitaties op te vangen.

Bij de herziening van de planexploitaties wordt gekeken welke risico's zich voor kunnen doen, (risicoprofiel € 66,3 miljoen) welke verliezen er verwacht worden (verliesvoorziening € 70,4 miljoen), maar ook kan het voorkomen dat er een winstverwachting is. Volgens de spelregels van winstnemen bij planexploitaties wordt winst pas genomen op het moment dat er feitelijk "geld in de pot "zit. We weten al langer dat er winst aan gaat komen, maar daar doen we pas iets mee op het moment van winstuitkering. Datzelfde geldt voor de winstuitkering door een verbonden partij. Op dat moment wordt de winst in de prognose van de saldireserve opgenomen.
De bijzonderheid van de risicomeldingen is dat risico's onmiddellijk een claim op de saldireserve leggen, terwijl ze niet onmiddellijk en tegelijkertijd zullen optreden, terwijl winstverwachtingen, die met een grote mate van zekerheid worden verwacht pas in de toekomst genomen worden. In het licht van het voorzichtigheidsprincipe is dat een goede zaak. Het lijkt echter wel reëel om bij de omvang van het benodigd weerstandsvermogen, nu al rekening te houden met de winstverwachtingen.(winstverwachtingen uit te keren in de periode 2015 tot 2027 ruim € 15 miljoen)

De grafiek laat de verwachte ontwikkeling van de Saldireserve zien.

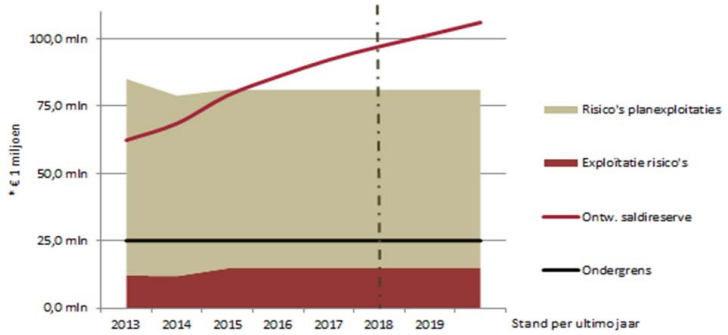

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing
Volgens afspraak met uw Raad is de gewenste doelstelling van verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen 1,0. Tevens is de afspraak gemaakt dat deze stand bereikt zal zijn in 2018. Die ratio is eind 2014 nog niet bereikt. De risico's zijn hoger dan de beschikbare saldireserve en hiermee komt de ratio eind 2014 neer op 0,85. Wanneer we echter het rekeningresultaat 2014, waarover bij vaststellen van deze rekening nog besloten moet worden, bij de saldireserve eind 2014 optellen dan is de gewenste ratio al bijna bereikt. In het bovenstaande overzicht is het rekeningresultaat 2014 in de prognose 2015 van de saldireserve verwerkt.
Bij deze berekening moeten nog wel wat kanttekeningen gemaakt worden. Wij hebben op een serieuze manier werk gemaakt van onze risico-inventarisatie en daarmee is het risicoprofiel goed onderbouwd, MAAR: van de geduide programmarisico's is bijvoorbeeld het risico op BUIG zodanig dat het zich al heel snel en tot forse omvang kan manifesteren. Ook de risico's bij planexploitaties zijn zodanig dat wanneer een risico bewaarheid wordt, de effecten groot zijn. Hier lopen nog wat discussies met diverse partijen. Deze discussies zijn in een zodanig stadium dat verliesnemen prematuur is, maar een waarschuwing wel op zijn plaats is.
De conclusie is dat er voorzichtige positieve bewegingen te onderkennen zijn, maar dat deze nog zo broos zijn, dat inzetten hiervan niet verantwoord wordt geacht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VOORSTEL TOT BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

resultaat 2014		
werkelijke uitgaven 2014	794.877	
werkelijke inkomsten 2014	803.695	
Saldo van baten en lasten	8.818	V
reservemutaties volgens dynamische begroting (onttrekking uit reserves)	5.974	N
resultaat na reservemutaties begroting	2.844	V
mutaties volgens reeds genomen besluiten		
a. effecten VGP raadsbesluit 18 maart 2015 uit saldireserve	6.832	V
b. onttrekking uit de reserve focus citymarketing	254	V
c. hogere onttrekking uit de reserve gesubsidieerde arbeid	607	V
d. lagere storting 1% regeling beeldende kunst	-208	N
e .ISV gelden minder uit de bestemmingsreserve ISV	-72	N
f. minder uit de reserve bereikbaarheidsfonds	-153	N
resultaat na reservemutaties besluitvorming over 2014	**10.103**	**V**
Winstbestemmingsvoorstel		
Voordeel Z&W storten in de bestemmingsreserve WMo en jeugd	1.374	
Restant voordelig saldo storten in de saldireserve	8.729	
	10.103	**V**

Toelichting op mutaties volgens besluitvorming

a. De VGP is op 18 maart door de Raad vastgesteld. Hierin zijn verliezen op grondexploitaties opgenomen, maar ook nog een winstname op een aantal projecten. Per saldo is er een bedrag van € 5,3 miljoen ten laste van de saldireserve gebracht. Aangezien in de dynamische begroting een storting in de saldireserve was geraamd, heeft vaststelling van de VGP uiteindelijk geleid tot de genoemde correctie van € 6,8 miljoen.

b. tot en met f. Er zijn een aantal bestemmingsreserves waarbij de regels zodanig zijn, dat pas na afloop van het jaar bepaald kan worden of er een toevoeging dan wel onttrekking aan deze reserves gedaan moet worden en tot welk bedrag. In de begroting wordt een zo goed mogelijke schatting gedaan van de mutaties in de reserve, maar pas bij het opmaken van de rekening kan het definitieve bedrag worden bepaald. De hier vermelde mutaties zijn geheel conform de door de Raad vastgestelde spelregels van de betreffende reserve.

Winstbestemmingsvoorstel:
Zoals hierboven bij de toelichting op het programma Zorg en Welzijn is aangegeven, wordt voorgesteld om het voordeel op het programma Zorg en Welzijn in de reserve Wmo en jeugd te storten in verband met het tekort in het budget 2015 voor de reeds aangegane WMO contracten.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

WAAR KWAM HET GELD IN 2014 VANDAAN?

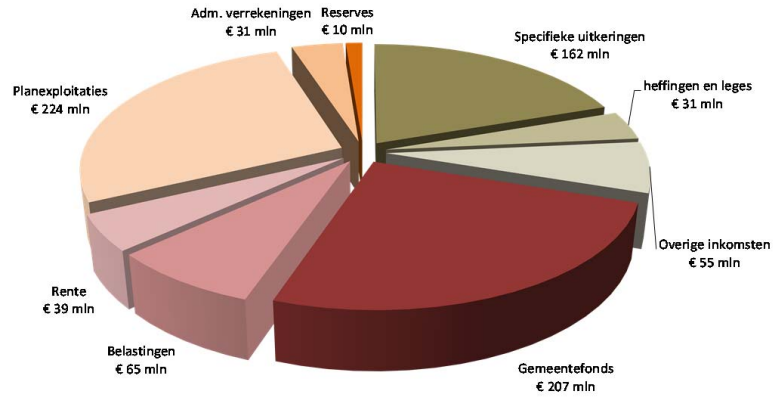

Gemeentefonds € 207 miljoen
De belangrijkste inkomstenbron is het Gemeentefonds. Via dat fonds geeft het Rijk aan de gemeente middelen om de gemeentelijke taken uit te kunnen voeren. De keuze hoe de gemeente dit geld besteedt, is aan de gemeenteraad.

Specifieke uitkeringen € 162 miljoen
Van diverse Ministeries krijgen we geld voor speciale taken en projecten. Dit geld is specifiek bestemd voor het aangegeven doel en kan niet aan iets anders worden besteed. De bijdrage voor het verstrekken van uitkeringen in het kader van de Wet Werk en Bijstand (Wwb) en de bijdrage voor de WSW maken het grootste deel uit van dit bedrag. Ook provinciale subsidies zijn onder specifieke uitkeringen meegenomen.

Belastingen en heffingen € 96 miljoen
De belangrijkste eigen belastingen van de gemeente zijn de OZB, de Rioolheffing en de Afvalstoffenheffing. Daarnaast zijn er allerlei heffingen en leges, waarvan de bouwleges de grootste is.

Planexploitaties € 224 miljoen
Planexploitaties zijn grote, meerjarige ontwikkelingsprojecten, waarvoor de gemeenteraad een aparte begroting vaststelt voor de hele looptijd van het project. De boekhoudregels schrijven voor dat ook van planexploitaties de baten en lasten van het betreffende jaar in de Stadsbegroting worden opgenomen.

Rente en winstuitkeringen € 39 miljoen
Onder deze categorie rekenen we de rente op onze reserves, toegerekende rente op onze investeringen, rente op uitgezette leningen en de dividenden.

Reserves € 10 miljoen
Uit bestemmingsreserves en uit de saldireserve worden soms – bij raadsbesluit – bedragen gehaald als dekking voor de begroting. Dat is per definitie tijdelijke dekking. Bij de lasten zal blijken dat er ook weer bedragen ín de reserves worden gestort.

Administratieve verrekening € 31 miljoen
Soms worden binnen de rekening bedragen verrekend tussen producten. Bijvoorbeeld de huren van sportaccommodaties, die binnenkomen bij beheer vastgoed en van daaruit overgeboekt worden naar het programma Sport. Om te voorkomen dat die bedragen dubbel worden geteld, krijgen ze een apart kenmerk mee.

WAAR GING HET GELD IN 2014 NAARTOE?

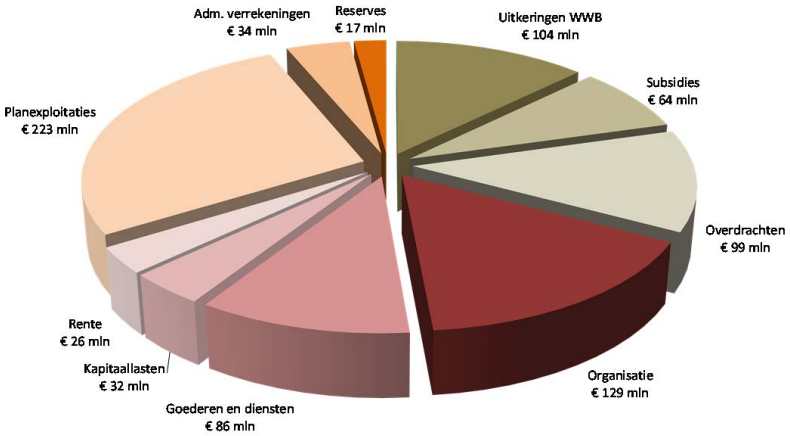

Organisatie € 129 miljoen
De totale kosten van de gemeentelijke organisatie bedragen € 129 miljoen. Daarin zitten de personeelskosten van ambtenaren en bestuurders plus alle andere kosten die de eigen organisatie nodig heeft om te kunnen functioneren, exclusief de organisatiekosten die bij de planexploitaties en investeringen terecht komen.

Kapitaallasten € 32 miljoen
Kapitaallasten bestaan uit de rente en de aflossing van investeringen. Het gaat hier om de kapitaallasten voor beleidsinvesteringen die op de programma's worden geboekt.

Goederen en diensten € 86 miljoen
Onder goederen en diensten wordt alles geboekt wat anderen tegen betaling in onze opdracht uitvoeren of leveren. Bijna 80% van het totale bedrag komt voor rekening van de programma's Werk & Inkomen, Openbare ruimte, Mobiliteit en Facilitaire diensten. Dan gaat het om trajecten voor uitstroom en participatie, het contract met de DAR, onderhoud aan wegen en aan openbaar groen en beheer en onderhoud van accommodaties.

Planexploitaties € 223 miljoen
Zoals we bij de baten schreven, schrijven de boekhoudregels voor dat van planexploitaties de baten en lasten van het betreffende jaar in de Stadsbegroting worden opgenomen.

Rente € 26 miljoen
Schreven we bij de baten dat we rente ontvangen op onze reserves, tegelijkertijd betalen we rente op onze leningen. In het treasurybeleid wordt steeds geprobeerd een zo gunstig mogelijke financiering te behalen. De rente op onze reserves dient als voeding voor de saldireserve.

Reserves € 17 miljoen
Reserves zijn net als een spaarpot. Als er geld over is, gaat dat naar de reserves. En als er –tijdelijk – extra geld nodig is, kan dat weer uit de reserves worden gehaald. Voor beide is altijd een uitdrukkelijk raadsbesluit nodig. Hier, aan de lastenkant, staan de middelen die we in de reserve storten.
De saldireserve dient als buffer voor de risico's in de lopende begroting. De andere reserves zijn bestemmingsreserves: ze zijn ingericht met een bepaald doel. Als de Raad dat doel laat vervallen, kunnen de middelen worden toegevoegd aan de saldireserve.

Administratieve verrekening € 34 miljoen
Net als bij de baten staan hier de interne verrekeningen apart opgenomen.

Uitkeringen Wwb € 104 miljoen
De lasten van de feitelijke Wwb-uitkeringen zijn € 104 miljoen geweest.

Subsidies € 64 miljoen
Subsidies zijn middelen die wij aan andere organisaties geven die activiteiten voor Nijmeegse burgers uitvoeren.

Overdrachten € 99 miljoen
Onder overdrachten zitten middelen die wij aan andere organisaties of individuen geven maar die niet tot de subsidies of de Wwb-uitkeringen behoren. De grote overdrachten zijn Wmo verstrekkingen, minimabeleid, regionale brandweer en trajecten binnen het product werk.

BEZUINIGINGEN

Bij deze jaarrekening wordt gerapporteerd over de verdere afwikkeling in het jaar 2014 van de bezuinigingen naar de stand van 31 december 2014. Tevens wordt kort teruggekeken naar de invulling van de bezuinigingen in het afgelopen jaar.
Het beeld is dat de invulling in 2014 goed is verlopen. De opgave voor 2014 bedroeg totaal € 7,2 miljoen. Dit bedrag kunnen we nu bijna volledig gereed melden.
Bij de Voorjaarsnota meldden we € 4,4 miljoen, vervolgens in de Najaarsnota aanvullend € 2 miljoen. En nu bij de Jaarrekening komt daar nog eens € 0,7 miljoen bij. In de paragraaf bedrijfsvoering gaan we uitgebreid in op het ontstaan van de bezuinigingen en de invulling hiervan. Voor deze nadere detaillering verwijzen wij u dan ook naar deze paragraaf.

KOSTENPLAATSRESULTAAT 2014

Om de gemeente als organisatie te laten functioneren moeten er kosten worden gemaakt in de sfeer van de bedrijfsvoering. Denk hierbij aan personeelskosten, inhuur, huisvestingskosten en overige apparaatskosten. Deze kosten worden verdeeld over de beleidsprogramma's, de investeringen en de grondexploitaties.
Op de bedrijfsvoering wordt altijd strak gestuurd, zodat de uitvoering binnen de toegestane budgetten plaatsvindt op een, zo efficiënt mogelijke wijze. Strakke sturing is nodig omdat deze budgetten fors onder druk staan door oude en nieuwe bezuinigingen .In 2014 is een nadelig kostenplaatsresultaat ontstaan van ongeveer € 4 ton. Gezien de totale omvang van uitgaven voor de organisatie namelijk bijna € 150 miljoen is dit een afwijking van nog geen 0,3%.

PERSONEELSKOSTEN EN FORMATIE

De loonkosten maken een belangrijk onderdeel uit van de uitgaven van de gemeente. Onderstaand geven wij aan welke lasten geraamd waren en wat is uitgegeven, afgezet tegen vorig jaar en in relatie gebracht met de formatie. Bij de Fte's is de begrote, toegestane formatie naast de gerealiseerde formatie gezet.

In deze tabel staat weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de begroting over de jaren 2013 en 2014.

bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot	Fte begroot 31-12	Fte werkelijk 31-12	Boventalligen	Vacatures
2013	103.803	109.285	-5.482	1.608	1.488	43	163
2014	101.079	98.811	-2.268	1.562	1.475	33	120
Gemiddeld in 2014				1.568	1.478	29	119

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Zowel de begroting als de realisatie is afgenomen ten opzichte van 2013. Bij de realisatie veroorzaakt het vertrek van een aantal medewerkers eind 2013 op grond van het vertrekarrangement een verlaging van de loonsom. Hoewel een deel van de vacatures opgevuld is, is ook een aantal vacatures ingevuld door inhuurkrachten. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de zogenoemde flexibele schil. Verder zijn er enkele vacatures niet vervuld in het kader van de bezuinigingen die ingevuld moeten worden.

Bestuursagenda

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

Algemeen

Binnen dit programma worden de wettelijke taken van burgerzaken uitgevoerd en de telefonische dienstverlening via 14024. Wij zorgen voor een snelle en zorgvuldige afhandeling van al onze klantcontacten.

Wat hebben we bereikt?

We hebben ervoor gezorgd dat onze klanten tijdig en goed werden geholpen aan de balies en de telefoon.
We realiseerden een telefonische bereikbaarheid die verschilt met de realisatie van 2013. Dit wordt veroorzaakt door een stijgend aanbod van complexe vragen op het zorgdomein. De gespreksduur en wachttijd namen toe. Het totaal aantal telefoontjes is, ondanks de afname van het aantal gesprekken over de omgevingsvergunning, stabiel gebleven ten opzichte van 2013.

Het waarderingscijfer voor de dienstverlening in de Stadswinkel is een 8,3. Dit cijfer is hoger dan in 2013, maar door een andere onderzoeksmethode niet vergelijkbaar. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) werd door de klant hoog gewaardeerd.

Wij hielpen 85% van onze klanten binnen 15 minuten. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe ten opzichte van 2013.

Het Rijk heeft de termijn voor de modernisering van de bevolkingsadministratie (operatie Basisregistratie Personen e-overheid) verlengd van eind 2016 naar eind 2018**.** In opdracht van het ministerie van BZK wordt de Gemeentelijke Basisadministratie vervangen. Daarvoor in de plaats komt de Basisregistratie Personen die sneller en plaats-onafhankelijk werken mogelijk maakt. De BRP bevat persoonsgegevens van zowel alle ingezetenen van Nederland als van de niet-ingezetenen. We werken samen met de regio om deze modernisering in te voeren.

Onze gemeentelijke basisregistratie personen voldoet aan de wettelijke vereisten en werd continue geactualiseerd.

De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn **administratief** afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. De overige post wordt door de proceseigenaren zelf gemeten in hun processysteem.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tijdige (binnen wettelijke termijn) afhandeling ontvangen berichten	78%	90%	58%
1.2 Telefonische bereikbaarheid 14024 80% < 30 seconden	79%< 30 sec.	80% < 30 sec.	74,33%

Zorgvuldige, tijdige, klantgerichte dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Cijfer dienstverlening Burgerzaken	7,9	7,5	8,3
2.2 Wachttijd Burgerzaken 80% < 15 minuten	85,3% < 15 min	80% < 15 min.	85%
2.3 Wachttijden klanten Burgerzaken vrije inloop gem. 15 minuten	12,2 min	15 min.	13,5 min.
2.4 Wachttijd klanten Burgerzaken op afspraak gem. 5 minuten	5,3 min	5 min.	6,2 min.

Financiën

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Veiligheid

Algemeen

De veiligheid in een stad is het resultaat van de sociale, fysieke en economische ontwikkeling van de maatschappij. Sturing is dan ook complex. De gemeente heeft slechts invloed op een beperkt aantal factoren en kan alleen proberen deze positief te beïnvloeden, met name door domeinen te verbinden en budgetten te koppelen.

De kern van een succesvol lokaal veiligheidsbeleid ligt in de samenwerking die we met de maatschappelijke partners organiseren. Is die samenwerking goed, dan worden de partners ook effectief in stelling gebracht om de gewenste resultaten te boeken. Een goede en effectieve samenwerking is dan ook ons belangrijkste doel. Vanuit het programma Veiligheid stimuleren we daarom de multidisciplinaire samenwerking op de terreinen sociale en fysieke veiligheid in Nijmegen, met de gemeente als regisseur van die samenwerking.
Verder adviseren we het gemeentebestuur over de ontwikkelingen op het veiligheidsdomein. Daarnaast adviseren en ondersteunen we de burgemeester bij zijn wettelijke bevoegdheden voor de openbare orde en veiligheid. Ook zijn we verantwoordelijk voor de vergunningverlening op basis van de APV (met name evenementen) en de Bijzondere Wetten (Drank- en Horecawet, prostitutie en kansspelen).

Wat hebben we bereikt?

Op het sociale veiligheidsdomein staat de aanpak van veelvoorkomende criminaliteit en ernstige overlast centraal. Dat vraagt intensieve samenwerking tussen gemeente, strafrechtpartners, zorg- en hulpverleners en soms ook de burger. In het Veiligheidshuis hebben we die samenwerking succesvol opgebouwd en bevinden we ons in een positie waarin we dicht op alle relevante informatie zitten en snel kunnen bijsturen. Het Veiligheidshuis is dan ook de kern van ons sociale veiligheidsbeleid. Bij veel partners - justitie en politie, maar ook jeugdzorg – vinden overigens ingrijpende veranderingen plaats, waardoor het voortdurende aandacht vraagt om de resultaten die we in het Veiligheidshuis boeken vast te blijven houden.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat politie en toezichthouders zichtbaar aanwezig zijn. Daarop hebben we vooral geïnvesteerd door de inzet van straatcoaches en Veiliger Wijkteams (VWT's). Zij zoeken het contact met wijkbewoners en investeren in communicatie en onderling vertrouwen. VWT's zijn een samenwerking tussen politie en Bureau Toezicht & Handhaving op wijkniveau, actief in de wijken Hatert, Meijhorst en Neerbosch-Oost/Heseveld. Verder werken we ook aan een aantal zelfstandige veiligheidsprojecten, zoals tijdelijk cameratoezicht, woninginbraakpreventie en buurtbemiddeling.

Op het fysieke veiligheidsdomein leggen we veel nadruk op het bevorderen van naleefstrategieën. Die kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de reductie van de gevolgen van incidenten. Met de vorming van de regionale brandweer en van de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is krachtig geïnvesteerd in kosteneffectiviteit (brandweer) en kwaliteit van de vergunning- en handhavingsprocessen (ODRN). Op basis van de Stadsvisie 2020 zijn we op het fysieke veiligheidsdomein de uitdaging aangegaan om meer te handelen vanuit het vertrouwen in de burger. Een beter risicobewustzijn, meer eigen verantwoordelijkheid en als gevolg daarvan een (pro)actief naleefgedrag zijn de ankers voor het voorkomen van incidenten. Dat heeft geleid tot het afslanken van het vergunningsproces voor de evenementen. Ook de vraagstukken rondom Tijdelijk Anders Bestemmen (TAB-)projecten benaderen we vanuit dit uitgangspunt. Daarbij zorgen we voor een goede verbinding met de uitgangspunten van het programma Dienstverlening.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
1.1 Voelt zich vaak onveilig (in het algemeen)	2,5%	<4%	nb
1.2 Voelt zich soms/vaak/zelden onveilig	17,7%	<36%	nb
1.3 Voelt zich vaak onveilig in de buurt	2,5%	4%	nb

Reductie van het aantal incidenten	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
2.1 Aangiften bij de politie	14.130	<16.500	12.247
2.2 Meldingen bij de brandweer	1.1382	<1.816	1.351

Het gevoel van onveiligheid wordt in Nijmegen tweejaarlijks gemeten. De cijfers voor 2013 zijn gebaseerd op de landelijke Veiligheidsmonitor (indicator 1.1.) en onze eigen Burgerpeiling (indicatoren 1.2 en 1.3). Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd. De laatste jaren zien we een gunstige ontwikkeling ten aanzien van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger.

Het aantal aangiften bij de politie is significant gedaald ten opzichte van 2013 en ligt daarmee ook substantieel onder de doelstelling. Over het algemeen dalen de cijfers in alle aangiftecategorieën, maar de grootste daling zien we bij woninginbraken (- 492), diefstal uit/vanaf voertuigen (- 540) en diefstal (brom- en snor)fietsen (- 359). Met het aantal meldingen bij de brandweer scoren we significant gunstig ten opzichte van de doelstelling. Vanaf het begin van dit decennium zien we een flinke daling van het aantal meldingen: van 1766 in 2010 naar 1351 in 2014.

Financiën

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**
Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Het programma Veiligheid sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Dit resultaat is vrijwel geheel behaald op het product Organisatie van de Rampenbestrijding.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

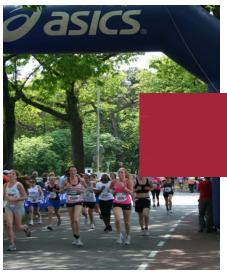

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

Algemeen

In dit programma wordt door promotie van de stad, coördinatie van het evenementenbeleid, belangenbehartiging en lobby voor de stad en deelname aan stedelijke netwerken gewerkt aan versterking van ons vestigingsklimaat. We streven naar betrokkenheid van provincie, Rijk en Europa bij Nijmeegse plannen en ambities, zowel beleidsinhoudelijk als financieel. Door de naam en faam van Nijmegen nationaal en internationaal onder de aandacht te brengen, onder andere met onze evenementen, bevorderen we dat anderen graag met ons geassocieerd worden. We blijven Nijmegen als oudste stad en als innovatieve kennisstad promoten met aandacht voor ons aanbod aan (loop)sport, cultuur, groen en met name voor de grote projecten en voor Nijmegen omarmt de Waal. We participeren actief in netwerken, lokaal, regionaal, nationaal en internationaal en houden daarbij contact met onze kennisinstellingen en topbedrijven.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 werd de kadernota Europa ‘Onbegrensd en Onbevangen’ door de Raad vastgesteld. In het verlengde daarvan hebben we in samenspraak met de delegatie van de Raad in de Euregioraad de Strategische Agenda van de Euregio behandeld en beïnvloed. Met de andere steden in Overijssel en Gelderland en met de twee provinciale overheden in het Landsdeel Oost hebben we actief gewerkt aan het opstellen van een Operationeel Programma EFRO 2015-2020, dat in 2014 is vastgesteld door de Europese Commissie. Het accent van dit programma ligt op innovatie en duurzaamheid; ook in de komende 7 jaar kunnen we projecten voor financiering aandragen. In de Euregio hebben we het initiatief genomen voor een versterkte samenwerking met de grootste Duitse stad: Duisburg.

In 2014 hebben we de samenwerking met de provincie Gelderland geïntensiveerd in bestuurlijke en ambtelijke overleggen rondom het provinciale stedenbeleid. Nijmegen was vooral actief in het bouwen van samenwerking tussen de vier grote steden en de provincie (GelreStad), maar ook als één van de acht Gelderse steden waarmee de provincie Stadscontracten heeft afgesloten. Nijmegen heeft via de Robuuste Investeringsimpuls van de provincie en uit verschillende provinciale programma's steun ontvangen voor meerdere projecten en stedelijke instellingen, zoals voor de renovatie van De Vereniging en het sleutelproject Waalsprong

Nijmegen heeft met Delft en Leiden en de VSNU het initiatief genomen om het netwerk Kennissteden (steden met een universiteit) nieuw leven in te blazen, wat in 2015 moet leiden tot een actieve deelname aan het debat rondom de "Agenda Stad" van het Rijk. Langs deze weg lobbyen we actief voor de kennis- en studentenstad Nijmegen. Dat gaat van stimulering van kennisvalorisatie tot het bevorderen van OV en studentenhuisvesting.

In 2014 hebben we in goed overleg met de raadsdelegatie in de Stadsregioraad doorgewerkt aan de toekomst van de stadsregionale samenwerking na het opheffen van de Wgr-plusstatus. De intrekkingswet is eind 2014 door de Eerste Kamer goedgekeurd. Eind 2014 werd door de burgemeesters van Nijmegen en Arnhem een voorstel aan de 19 gemeenten in het gebied voorgelegd dat de instelling in 2015 beoogt van een Gemeenschappelijk Orgaan (de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling) op het vlak van economie, mobiliteit en wonen en een Triple Helixorganisatie, mits daartoe voldoende regionaal draagvlak bestaat.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In de G32 en in de VNG waren we in 2014 actief om tegenspel te bieden aan het Rijk bij het doorvoeren van de decentralisaties in het sociale domein en de daarmee gepaard gaande bezuinigingen. In het Rijk van Nijmegen hebben we in 2013, anticiperend op die decentralisaties, het overleg geïnitieerd en begeleid met acht buurgemeenten voor het opzetten van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling. De eerste module is uitgewerkt rondom het werkbedrijf. In de verdere uitwerking in 2014 hebben we met name aandacht gegeven aan de democratische legitimatie van deze MGR middels een agendacommissie waar raadsleden zitting in hebben.

In 2014 hebben we in samenwerking met universiteit en NXP met succes de uitreiking voorbereid van de derde Vrede van Nijmegen Penning aan mevrouw Nelie Kroes, oud-Eurocommissaris.

In 2014 vond wederom een groot aantal evenementen plaats in Nijmegen. Naast onze evenementen die jaarlijks terugkomen (o.a. de vierdaagse, grote popconcerten, kleinere festivals en de hardloopevenementen), was de herdenking van Operatie Market Garden – die in september exact 70 jaar geleden plaatsvond – een blikvanger in de landelijke media. De dijkteruglegging krijgt in toenemende mate aandacht, o.a. via steeds meer werkbezoeken van overheidsdelegaties uit binnen- en buitenland.

Financiën

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Coordinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coordinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Het programma sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,02 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,6 %.

Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- bij *de stedenbanden* is nog eenmalig een geringe onderuitputting omdat het werkbezoek Gaziantep verplaatst is naar 2015 en de cie. Gaziantep minder subsidieaanvragen heeft ingediend. Gegeven de afbouw van de stedenbanden in de coalitieperiode zal dit vanaf 2015 niet meer optreden.
- Op het product *coördinatie evenementen beleid* doet zich een geringe overschrijding voor vanwege extra capaciteitsinzet en inzet op communicatie.
- door het technisch niet adequaat begroten van de geprognotiseerde uitgaven bij de NJN van *focus citymarketing*, product promotie, is er een overschrijding van afgerond € 0,3 miljoen. De bestedingen zijn geheel conform het door de Raad en B&W vastgestelde meerjaren- bestedingenplan. (Zie de corresponderende baten bij het product Internationale samenwerking & public affairs en zie de toelichting bij Begrotingsrechtmatigheid). Het leeuwendeel van de bestedingen betreffen Market garden en de Vrede van Nijmegen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Conform het door de Raad vastgestelde meerjaren bestedingenplan *focus citymarketing* worden de uitgaven geëgaliseerd door middel van de door de Raad vastgestelde reserve focus citymarketing. De onttrekking uit de reserve wordt technisch geboekt op het deelproduct *mutatie reserves* dat een onderdeel is van het product internationale samenwerking & public affairs
- Op het product promotie zelf is een gering voordeel vanwege externe ontvangsten. Deze externe ontvangsten maken ook deel uit van het vastgestelde uitvoeringsprogramma citymarketing 2013-2014. Aangezien de externe ontvangsten niet altijd gelijke tred houden in enig jaar met de corresponderende uitgaven, kan er in een boekjaar een afwijking optreden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

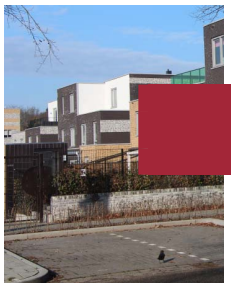

Programma Wonen

Algemeen

In een land met krimpende en groeiende regio's is Nijmegen één van de steden die de komende jaren bevolkingsgroei zal kennen. De woningvraag die hier mee samenhangt moet worden ingevuld. Dat betekent een forse woningbouwopgave. We willen daarbij een ongedeelde stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op wijkniveau. Andere taakvelden zijn de aanpak van kwaliteitsachterstanden van delen van de bestaande woningvoorraad met renovatie sloop en vervangende nieuwbouw, de verduurzaming van woningen en de huisvesting van specifieke doelgroepen met een inhaalslag op het gebied van wonen en zorg. Vrijkomende woonruimte in de schaarse voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld, scheefwonen willen we tegengaan. De effecten van het woonruimteverdelingsbeleid worden gemonitord. De gevolgen van de economische recessie lijken we achter ons te laten. In 2014 vertoonde de koopmarkt herstel, de prijsdaling is gestopt en het aantal transacties neemt toe. In de huursector is sprake van stijgende huren en stagnerende inkomens van huurders . Betaalbaarheid staat daarmee weer op de agenda. Het programma is voor realisatie afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties, zorginstellingen , instellingen voor hoger onderwijs en andere overheden. In dat netwerk sturen wij actief door het vaststellen van ambities, overleg en afspraken. Het programma Wonen kent een sterke relatie met de programma's Ruimte & Cultuurhistorie, Klimaat & Energie en Zorg & Welzijn.

Wat hebben we bereikt?

- In 2014 zijn in totaal 713 woningen opgeleverd. Dat is opnieuw een goed resultaat. Het aantal opgeleverde woningen is 100 meer dan destijds begroot. Het effect van het herstel van de koopmarkt op de productie zal pas na 2014 zichtbaar zijn. De productie bestond voor het grootste deel uit goedkope huurwoningen (391), o.a. Malvert maisonettes, voorzieningenhart Waterkwartier, Onder Onnes en Lentseveld. Het grootse deel van de productie is in de Waalsprong gerealiseerd, 420 woningen. Daarvan zijn 61 kavels voor zelfbouwers. Daarmee levert zelfbouw 19% van de totale kavelverkoop in 2014 in de Waalsprong, en 25% van de omzet in euro's.
- Door vertraging in de herstructurering (Rozenbuurt, Wolfskuil) zijn er minder woningen gesloopt.
- Voor studenten zijn in 2014 totaal 519 eenheden gerealiseerd. Het grootste en meest in het oog springende project was de realisatie van het complex Talia, 354 eenheden van de SSHN boven het nieuwe Doornroosje bij Nijmegen CS. De gezamenlijke kamercampagne van SSHN, HAN en Radboud Universiteit heeft in 2014 199 extra kamers opgeleverd. Vanwege afnemende acceptatie van kamerverhuur in een aantal delen van de stad is er in overleg met het platform Kamerbreed, dat de overlast van kamerverhuur wil tegengaan, en de studentenvakbond AKKU een notitie met beleidsvarianten opgesteld. De oude raad heeft aanpak van dit dossier aan de nieuwe raad overgelaten.
- Op het terrein van wonen en zorg zijn er 50 woningen en 44 eenheden opgeleverd. Het gaat om de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en aan de Tollensstraat. Dit is minder dan de 135 die begroot waren De grote transities in de zorg maakten partijen terughoudend om te investeren. Hierdoor vertraagt planvorming en realisatie. Dit moet veranderen om gelijke tred te houden met de vergrijzing.
- De uitvoering van de woonruimteverdeling voor mensen met een zorgbehoefte verliep in 2014 zonder grote problemen. De slaagkansen van de verschillende doelgroepen zijn vrij constant door de jaren heen. 20% van

het verdeelde aantal woningen ging via loting. We hebben in regionaal verband gewerkt aan een noodzakelijke aanpassing van de regionale huisvestingsverordening waarover in 2015 besloten zal worden. Met een starnotitie is de aftrap gegeven voor een nieuwe woonvisie die eveneens in 2015 zal worden opgeleverd.

Indicatoren

Realisatie woningbouwprogramma	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal woningen	1000	600	713
1.2 Aantal woningen in bestaande stad	619	200	293
1.3 Aantal woningen in Waalsprong	381	400	420
1.4 Toevoegingen goedkope huurwoningen	488	200	391
1.5 Toevoegingen goedkope koopwoningen	54	50	41
1.6 Aantal appartementen wonen boven winkels	47	5	5
1.7 Sloop	-	75	5

Studenteneenheden en woonservice gebieden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal woningen met zorg	130	135	94
2.2. Aantal eenheden voor studenten	0	500	519
2.3 Gemiddelde wachttijd SSHN kamer V'veld +H'veld (in maanden)	6	5	5,5
2.4 Gemiddelde wachttijd SSHN voorkeurscomplexen 1p onzelfstandigen.(in maanden)	37	35	42

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Woningen naar starters	46%	> 40%	42%
3.2 Woningen naar primaire doelgroep	82%	> 75%	79%
3.3 Gemiddelde slaagkans	0,09	>= 0,12	0,11
3.4 Slaagkans starters	0,08	>= 0,10	0,07
3.5 Slaagkans primaire doelgroep	0,09	>= 0,12	0,09
3.6 Slaagkans senioren	0,20	>=0,25	0,26

Financiën

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen.

Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.
- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot. Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Klimaat & Energie

Algemeen

In 2045 willen we een energieneutrale stad zijn. Nijmegen voorziet daarbij zelf in zijn stedelijke energiebehoefte door enerzijds energie te besparen en anderzijds duurzame energie op te wekken.
Deze doelstelling moet resulteren in het tegengaan van de 'Nijmeegse bijdrage' aan de mondiale klimaatverandering en het minder afhankelijk worden van fossiele brandstoffen en van olieproducerende landen. We willen de energielasten voor de bewoners en bedrijven beperken en investeren in een lokale, duurzame economie en werkgelegenheid.

Daarnaast willen we vanuit de bestaande wet- en regelgeving de gewenste basis milieukwaliteit waarborgen, zodat de inwoners van Nijmegen nu en in de toekomst in een gezonde en veilige leefomgeving kunnen verkeren. Inbreuken hierop voorkomen we zoveel mogelijk. Concreet betekent dit dat we met dit wettelijke instrumentarium de overlast en hinder beperken, de veiligheid verhogen, en een optimale bodemkwaliteit en goede luchtkwaliteit realiseren.

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2014 is gebleken dat veel Nijmegenaren energie willen steken in het verduurzamen van de stad. Bijzonder was onze deelname aan de verkiezing tot EU Green Capital 2016. Vrij onverwacht drongen we al bij onze eerste deelname door tot de finale. Bij de voorbereiding en presentatie in Kopenhagen was de support vanuit de stad royaal aanwezig. En een grote groep sporters nam het initiatief om wandelend, fietsend en roeiend naar Kopenhagen te gaan om de Nijmeegse deelname kracht bij te zetten en werd hierbij financieel ondersteund door het bedrijfsleven. Hoewel Ljubljana uiteindelijk de titel EU Green Capital mag voeren in 2016, was de jury was bijzonder lovend over de Nijmeegse presentatie. De Europese "technical review" op een twaalftal milieuthema's zal ons beleid en onze communicatie verder aanscherpen.

Ook landelijke krijgen de Nijmeegse ambities en initiatieven erkenning. Op de Lokale duurzaamheidsmeter heeft Nijmegen voor het eerst de koppositie bereikt. Staatssecretaris Mansveld heeft de bijbehorende trofee in maart aan onze wethouder overhandigd. Daarnaast zijn we samen met Amsterdam uitgeroepen tot Solarcity.

De vergunningverlening en aanleg van het warmtenet zijn vlotter verlopen dan verwacht. Hoewel we pas in maart 2015 het warmtenet officieel zullen openen, is het net feitelijk al in het najaar in gebruik gesteld. Bij de boringen onder het Maaswaalkanaal en de Waal hebben zich geen grote knelpunten voorgedaan. In 2015 zal de focus liggen op het verder uitbreiden van het warmtenet. Diverse bedrijven op bedrijventerrein TPN-West hebben belangstelling getoond om warmte uit het net te gebruiken of warmte in te voeden op het net.

Het bestemmingsplan voor 5 windturbines langs de A15 hebben we met grote eensgezindheid vastgesteld. De beroepsprocedure loopt nog. De coöperatie Windpower Nijmegen telt inmiddels zo'n 400 leden.

Op grond van het SER Energie akkoord gaat de Nijmeegse kolencentrale eind 2015 dicht. Mede vanwege de gunstige ligging ontwikkelt GDF Suez plannen voor een "Groene Delta" voor duurzame energie op dit terrein. De plannen voor een biomassacentrale, een LNG station (schone brandstof voor vrachtverkeer en scheepvaart) en windenergie zijn het meest concreet.

In 2014 zijn de walstroomvoorzieningen aan de Waalkade opgeleverd. Hierdoor hoeven cruiseschepen niet meer van dieselaggregaten gebruik te maken als ze zijn afgemeerd aan de kade.

Teleurstellend in 2014 is het faillissement van Milieu-educatiecentrum. Door terugloop van opdrachten heeft het bestuur van het MEC het faillissement moeten aanvragen. Onze jaarlijkse budgetsubsidie voor de uitvoering van milieu-educatietaken hebben we eind augustus 2014 stopgezet. We hebben deze taak inmiddels ondergebracht bij de Bastei (in oprichting).

We liggen op koers met onze aanpak van de Nijmeegse woningvoorraad. Onze premieregeling en de isolatiesubsidie van de provincie dragen daar stevig aan bij. Woningbezitters worden ondersteund door het gemeentelijke Loket Duurzaam Wonen, waarbij ook informatie wordt verstrekt over het afkoppelen van regenwater en groene daken. Ook onze buurtgerichte aanpak heeft een vervolg gekregen met het Energieplein Nijmegen. We werken nog slimmere ondersteuningsconstructies uit en zullen daartoe de raad in de eerste helft van 2015 een voorstel doen. Met woningcorporaties zijn we in overleg hoe we onze doelstelling kunnen realiseren om sociale huurwoningen op energielabel B te brengen.

We zorgen met behulp van rijksmiddelen voor een goede geluidsisolatie van woningen langs drukken wegen en ook voor een vlotte en goede uitvoering van bodemsaneringen. Voor wat betreft dit laatste heeft de aanleg van de nevengeul en de ruimtelijke ontwikkeling in de Waalsprong en het Waalfront een groot accent gehad in 2014.

De ODRN verleent in onze opdracht de omgevingsvergunningen aan bedrijven. Het gaat jaarlijks om tientallen vergunningen. Verder hebben de inspecteurs van de ODRN ruim 500 controlebezoeken gebracht. De bezuinigingstaakstelling op milieutaken van € 150 k is gerealiseerd.

Indicatoren

Nijmegen klimaat- en energieneutraal	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.0 Energiebesparing stad (t.o.v. 2008)	6,8%	8%	nog niet bekend
1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr)	971	1000	nog niet bekend
1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008)	6,28%	6%	nog niet bekend
1.3 10 MW windenergie	bp in procedure	bp in procedure	bp vastgesteld
1.4 Percentage corporatiewoningen met label A of B	29%	26%	nog niet bekend
1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen	1332	1500	1641

1.6 Percentage duurzaam inkopen	94%	75-100%	94%

Bevorderen kwaliteit leefomgeving	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage geluidsoverlast in buurt door wegverkeer	21%	<21%	nog niet bekend
2.2 Aantal km wegvak met overschrijding grenswaarde stikstofdioxide (NO2)	0,7 km	<0,5 km	nog niet bekend (*)
2.3 Percentage waar men stank of vieze lucht ervaart in de buurt	18%	<20%	nog niet bekend

(*)wordt jaarlijks gemonitord; nog niet bekend door 1 jaar "vertraging" door landelijk vastgelegde methodiek. We constateren een dalende trend. Sinds 2012 (resultaten uit 2011) werden geen overschrijdingen meer voorspeld voor 2015. In 2015 mogen we conform de wetgeving de grenswaarde niet meer overschrijden.

Aanpak bodemverontreiniging	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Ernstig verontreinigde locaties met humane risico's zijn beheerst in 2015	75%	90%	90%

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Uitgevoerde geplande bedrijfsbezoeken	85%	>90%	93%

Financiën

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Het programma Klimaat & Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%. Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Groen & Water

Algemeen

In het Programma Groen & Water staan de kwaliteit, de spreiding over de stad en de toegankelijkheid van het groen (inclusief waterpartijen) centraal. Groen heeft grote betekenis voor de leefkwaliteit en gezondheid en is van essentieel belang voor de aantrekkelijkheid van Nijmegen, zeker ook voor kennisbedrijven en -werkers.
Samen met een goed uitgevoerd integraal waterbeheer verbeteren wij de leefomgeving en beschermen wij de volksgezondheid.
Rondom de inrichting en beheer van ons stedelijk groen is er zeer veel participatie. Deze betrokkenheid heeft als belangrijke opbrengst ook sociale cohesie: Mensen voelen zich samen verantwoordelijk, zetten er samen de schouders onder en genieten samen van het vele mooie groen.
Voor de duurzame kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad zijn groen en water essentieel, zoals vastgelegd in onder meer de Structuurvisie en in het Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong.

Wat hebben we bereikt?

Ook met dit programma zetten wij vooral in op concrete resultaten. Zo willen wij meer groen in onze stenige wijken, conform onze indicator '0,5 aaneengesloten openbaar groen binnen 300 meter van iedere woning'. Daarvoor zetten wij ook de opbrengst van verkoop van een deel van Heumensoord in. In 2014 hebben wij het Truus Mastpark feestelijk geopend. Omwonenden zijn nauw betrokken bij planvorming en inrichting; een werkgroep neemt bovendien het onderhoud van enkele plantvakken voor haar rekening. Bovendien zijn wij in 2014 gestart met planvorming voor buurtparken in Enkstraat, Sperwerstraat en Tollensstraat. Ook daar staat participatie vanuit de buurten voorop. En dat geldt ook voor onze ambitie 'Groene Linten' waarvoor wij per 2015 jaarlijks budget hebben: we hebben een campagne opgesteld met als missie 'groen van, door en voor de bewoners van onze stad'. Bovendien streven wij daarbij naar een verbinding tussen wijkinitiatieven en de vele professionele groene organisaties die onze stad rijk is.
Groen hebben wij ook ontwikkeld in het kader van Woonmilieuverbetering: bomen langs de Jacobslaan, verbetering groenstructuur in Park De Omloop (Lindenholt), en een plantsoen op de -stenige- Hessenberg naast het Weeshuis. En ons investeringsproject voor toekomstbestendige Goffert hebben wij afgerond, behoudens de laatste hand aan het nieuwe onderkomen voor de Bijenhoudersvereniging. Het Rosarium is grondig gerenoveerd en er is nu een verbinding tussen Natuurtuin en Kinderboerderij.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voor onze inwoners is ook het groen buiten de stad van belang. Buiten onze gemeentegrenzen zijn wij onder meer nauw betrokken bij de realisatie van Park Lingezegen en hebben wij financieel bijgedragen aan het recreatieve fietspad in het Land van Maas en Waal. En in Heumensoord houden wij de vinger aan de pols: Natuurmonumenten meldt in haar jaarlijkse verslag de erg hoge en diverse gebruiksdruk. En verder: De wandelpaden, ruiterpaden en ATB-route zijn opgeknapt; routebordjes en ondergrond worden onderhouden. Met de Nijmeegse wielerclub Klein Verzet is een overeenkomst gesloten over gebruik van enkele paden buiten de reguliere ATB-route. Het Hondenlosloopgebied is uitgebreid met het open terreindeel dat wordt gebruikt voor het Vierdaagsekamp. De samenwerking met de organisatoren van de Mariekenloop is goed, eveneens met Defensie over het Vierdaagsekamp. Natuurmonumenten heeft de voormalige werkschuur van Breed aan de Scheidingsweg van de gemeente gekocht. Bovendien ondersteunen wij in onze regio initiatieven voor grensoverschrijdend natuur- en landschapsbehoud, onder meer geëntameerd door Natuurmuseum/Bastei, dat samenwerking ontwikkelt met Naturschutzstation Kleve.

Groen en Water achten wij essentieel in de duurzame ontwikkeling van onze stad. Eind 2014 hebben wij het convenant Mayors Adapt ondertekend, met de belofte strategieën voor klimaatadaptatie op te nemen in te actualiseren plannen, zoals het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan. Wij hebben geparticipeerd in de totstandkoming van het nationale Deltaprogramma, met name bij de hoofdthema's waterveiligheid (binnen- en buitendijks), zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stad. Het Deltaprogramma is eind 2014 afgesloten. Nijmegen heeft net als vele andere gemeenten de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie ondertekend, gericht op het doel 'klimaatbestendige stad in 2050'.
Wat betreft afvalwaterbeheer zien wij dat wij er goed in slagen de restlevensduur van onze rioolstelsel op peil te houden. En de regionale samenwerking in afvalwaterbeheer krijgt steeds meer gestalte. Onze samenwerking met de MUG-gemeentes wordt uitgebreid met gemeentes westelijk van onze stad.

In 2014 heeft de raad besloten tot opheffing van het programma Groen & Water per 1 januari 2015 en verdeling van de drie producten aan respectievelijk programma Duurzaamheid en programma Openbare Ruimte.

Indicatoren

Versterken groene en blauwe allure	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tevredenheid over groenvoorzieningen (incl stadswater) in % , resp. Nijmegen geheel en Nijmegen-Oud-west	67%	75%; 64%	niet gemeten
1.2 Ontwikkeling Nijmeegs woonareaal zonder 0,5 ha aaneengesloten vlakgroen (incl waterpartijen) binnen 300 meter, in %punten ten opzichte van 1 januari 2011	zie tekst	-25%	goeddeels behaald; zie tekst
1.3 Saldo Nijmeegs groenareaal, in hectares	2 hectare (= -0,25%)	0 of positief	positief; zie tekst
1.4 Toename aandeel duurzame bomen in lanen van hoofdboomstructuur in %punt	-0,85% punt	toename	-1%

Rioolbeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Stabiele restlevensduur	1%	0%	+0,8%

in de programmarekening staat een uitgebreide toelichting op de indicatoren. Onze begroting voor 2015 bevat de indicatoren 1.1, 1.2 en 2.1; maar de indicatoren 1.3 en 1.4 vervallen: de zeggingskracht van deze indicatoren over ons groenbeleid is relatief beperkt. Wat betreft indicator 1.4: deze indicator werd ingesteld als maatstaf voor de kwaliteit van ons groen. Het aandeel duurzame boomsoorten in onze hoofdboomstructuur ligt reeds boven de 80%. Jaarlijkse stijging of daling van dit percentage is erg gevoelig voor afzonderlijke projecten. Als kwaliteitsmaatstaf voor ons algehele groen en groenbeleid schiet deze indicator tekort.

Financiën

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Het programma Groen en Water sluit 2014 af met een nadelig resultaat van €0,01 miljoen en is incidenteel.
Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van afgerond 0,3%.
De afwijking is onder de € 1,0 ton norm en wordt als zodanig niet toegelicht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Ruimte & Cultuurhistorie

Algemeen

Met het programma Ruimte & Cultuurhistorie willen we bereiken dat Nijmegen voldoende, passende en veilige huisvesting biedt aan (groepen) bewoners en ondernemers, en dat de stad in ruimtelijk opzicht aantrekkelijk is om te wonen, te werken, te recreëren, te bezoeken en zich te vestigen. Daarbij streven we in het bijzonder naar een evenwichtige ruimtelijke structuur, een krachtige stedelijke identiteit, met name in het centrum, rondom de Waal, in de stedelijke entrees en knopen. We staan voor goede dienstverlening op gebied van vergunningverlening en handhaving. We streven naar een goed samengaan van cultuurhistorische rijkdom en eigentijdse ontwikkeling en geven daarmee een positieve bijdrage aan het woon- en vestigingsklimaat, het toerisme en de identiteit. Wij streven naar vergroting van de cultuurhistorische kennis van de inwoners van Nijmegen en daarmee naar hun betrokkenheid bij de stad en hun onderlinge verbondenheid. In samenspraak en op advies van de auditcommissie van de Raad zijn de indicatoren bij de verschillende doelstellingen aangepast.

Wat hebben we bereikt?

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling

De wettelijk vereiste actualisatiecyclus van bestemmingsplannen is voortgezet. Daarnaast zijn diverse bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt.
De handhaving van bestemmingsplannen gebeurt structureel, systematisch en planmatig. Waarnemingen, controles, dwangsombeschikkingen en deelname aan multidisciplinaire projecten passen binnen het opgestelde jaarprogramma.

Kwaliteit openbare ruimte

De vaststelling van de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit heeft er toe bijgedragen dat Commissie Beeldkwaliteit een duidelijk en inspirerend kader had om initiatieven op beeldkwaliteit te begeleiden en te toetsen. Dit heeft geleid tot een kwalitatieve verbetering van de oorspronkelijke ideeën en werd door de initiatiefnemers gewaardeerd. De stedenbouwkundige begeleiding vanuit kennis van de stad en de Nijmeegse context van bouwplannen en inrichtingsplannen, heeft er voor gezorgd dat nieuwe ontwikkelingen goed aansluiten bij hun omgeving. Bij de realisatie van delen van de grote ontwikkelingen in de Waalsprong, het Waalfront, de Dijkteruglegging , het Stationsgebied en het Valkhofkwartier is nauw samengewerkt met alle stakeholders in de stad (bewoners, ondernemers, woningcorporaties, projectontwikkelaars en architecten). Participatie en cocreatie waren hierbij een belangrijk onderdeel. Dit was ook het geval bij het mogelijk maken van een aantal bewonersinitiatieven (parkjes) en reconstructies/herinrichtingen van wegen en straten in samenwerking met programma's Mobiliteit en Openbare Ruimte, Groen en water. Er zijn beeldkwaliteitsplannen en ambitiedocumenten en stedenbouwkundige-inrichtings- en bouwplannen gemaakt voor herstructureringslocaties, schoollocaties en andere initiatieven in samenwerking met het programma Grondbeleid. Er is vormgegeven aan de ruimtelijke inpassing van infrastructurele projecten, zoals de verbetering van de stadsentree bij het knooppunt Neerbosch. Duurzame stedenbouw is bij alle projecten een belangrijk aspect.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Goed en veilig bouwen

Het handhavingskader is opgesteld en dient nog vastgesteld te worden. Aan de beoogde bezuinigingen wordt nog gewerkt en kunnen pas gerealiseerd worden bij vaststelling van het nieuwe handhavingskader. Het bestaande handhavingskader van de voorgaande jaren is door de ODRN uitgevoerd.
De werkprocessen van zowel de ODRN als van de adviserende partners van de gemeente zijn het afgelopen jaar in projectvorm tegen het licht gehouden om efficiënter met mensen en middelen om te gaan.
Voor het archeologisch bedrijf was 2014 een goed jaar. In wetenschappelijk opzicht was het een vruchtbaar jaar, hetgeen tot uitdrukking komt in de 20 briefrapporten en 7 (soms erg) grote rapporten die dit jaar zijn afgeleverd. De nadruk van de werkzaamheden lag in 2014 op de rapportages van het onderzoek in het gebied van de Dijkteruglegging en de afronding van de rapportages over de onderzoeken aan de Rijn- en Lekstraat en op de Hessenberg. Deze onderzoeken hebben onze kennis over de oudste geschiedenis van onze stad en over haar ontwikkeling in de Middeleeuwen zeer versterkt en zijn in de wetenschappelijke wereld goed ontvangen.

Cultuurhistorische waarden

Ook in 2014 trok het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis weer meer bezoekers: ruim 26.000. Dankzij het Huis, dankzij de publieksopgraving in het Waalfront, maar zeker ook dankzij de 24 uur van de Nijmeegse Geschiedenis en Open Monumentendag is de geschiedenis van Nijmegen in 2014 weer nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van burgers en bezoekers. Ons cultuurhistorisch erfgoed levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van onze stad als woon- en verblijfplaats.
Op het gebied van beleid is in 2014 het facetbestemmingsplan archeologie door de raad vastgesteld. Daarnaast is verder gewerkt aan de aandachtslijst, die met grote inbreng vanuit de stad tot stand komt. We hebben wederom bijgedragen aan bestemmingsplannen, waarmee ons cultuurhistorisch erfgoed een belangrijke rol heeft en houdt in de ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad. De inzet van onze kennis en expertise ten behoeve van de eigenaren van monumenten en ontwikkelaars levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van ons gebouwde historisch erfgoed en de inpassing ervan in nieuwe ontwikkelingen, zodat het waardevolle uit het verleden een bijdrage kan blijven leveren aan onze toekomst.

Borging publiek geheugen

Wij hebben samen met anderen de kennis van de lokale en regionale geschiedenis vergroot. Onze bronnen zijn door een breed publiek veelvuldig gebruikt. Door een versterking van het historisch besef zijn de betrokkenheid van de inwoners bij hun stad en streek, de sociale cohesie en de identiteit van stad en streek vergroot.
Wij hebben inwoners de mogelijkheid geboden om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden,

om rechtmatige besluitvorming controleerbaar te laten plaatsvinden, om evenwichtige beleidsontwikkeling in historisch perspectief te laten plaatsvinden en om historisch onderzoek te verrichten.
Wij hebben zorg gedragen voor het inspecteren, acquireren, beheren en beschikbaar stellen van archieven, collecties en andere informatiebronnen om de toegankelijkheid van het publiek geheugen te borgen. Deze taken hebben wij niet alleen uitgevoerd voor de gemeente Nijmegen, maar ook voor gemeenten in de regio waarmee een dienstverleningsovereenkomst is aangegaan en voor gemeenschappelijke regelingen waarvan Nijmegen de centrumgemeente is.

Indicatoren

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen	4	5	12
1.2 Idem m.b.t. actualisatieplannen	13	10	0
1.3 Het percentage van het Nijmeegse grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar in de bestaande stad (Nijmegen Zuid)	100	100	100
1.4 Idem voor Nijmegen Noord	80	80	80

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage bewoners dat Nijmegen een mooie stad vindt	87	87	Nieuwe meting najaar 2015
2.2 Percentage bewoners dat Nijmegen een prettige stad om in te wonen vindt	91	97	idem
2.3 Waardering bewoners voor Nijmegen als woon- en leefgemeente (gemiddelde rapportcijfer)	7,6	7,5	idem
2.4 Waardering van ondernemers voor bedrijfsomgeving (gemiddeld rapportcijfer)	Nieuwe meting in 2014	7,1	
2.5 Positie in de ranglijst steden voor wat betreft het toeristisch imago	Nieuwe meting in 2014	4	(1)

Goed en veilig bouwen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal klachten	92	70	65
3.2 Percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving (waaronder controles)	100	70	95
3.3 Het aantal autonome handhavingsacties (waaronder controles)	2277	1900	2021
3.4 Het aantal handhavingsacties (waaronder controles) leidende tot maatregelen zoals		190	255
3.5 Percentage gegronde bezwaarschriften	11,5	10	n.n.b.

Cultuurhistorische waarden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal panden restauratie- en onderhoudssubsidie	2	4	3
4.2 Aantal archeologische, architectuur- en bouwhistorieonderzoek	42	80	27
4.3 Aantal visualisaties	2	2	2
4.4 Aantal procedures bescherming gemeentelijke monumenten en stadsbeelden	0	20	0

Borging publiek geheugen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aantal bezoeken aan het RAN (Regionaal Archief Nijmegen)	6.320	5.500	6.250
5.2 Aantal bezoekers van de website van het RAN	195.000	180.000	200.000
5.3 Percentage van de Nijmeegse scholen dat het RAN bezoekt	65%	70%	70%

Financiën

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	1.654	1.642	1.252	390
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is 'dienstbaar' aan ruimtelijk beleid en sectoraal beleid zoals wonen, werken, mobiliteit en recreëren. Voor het programma Grondbeleid is de belangrijkste uitdaging om maatschappelijk gewenst grondgebruik te realiseren met een goede verdeling van kosten en opbrengsten.

Wat hebben we bereikt?

Een kleine opsomming van een aantal projecten.
De realisering van de verschillende opgaven op de TPG locatie naderen hun afronding. Poppodium Doornroosje (concertzalen voor respectievelijk 400 en 1100 bezoekers) is reeds sinds 1 oktober 2014 in gebruik. Het fietstransferium (4000 plaatsen) wordt officieel geopend op 10 december 2014. De officiële opening van de studentenhuisvesting van SSHN – in totaal 430 eenheden - is gepland voor februari 2015.
De eigenaar van de witte spoorwegloods aan het Ooijse Sluispad is halverwege 2014 gestart met het herstel van dit monument.
Voor Knoop Winkelsteeg kan worden gemeld dat begin december 2014 station Nijmegen Goffert is geopend.
Voor de locatie aan de Streekweg geldt dat het plan voor de vestiging van een uitvaartcentrum onherroepelijk is geworden.
De herstructurering van het maisonnettegebied in Dukenburg is inmiddels ook in volle gang. De gerenoveerde woningen zijn opgeleverd en inmiddels al weer bewoond. De bouw van het Mondial College in Lindenholt Noord is gereed en de school is in gebruik genomen.
Ook de bouw van het voorzieningenhart Waterkwartier is gereed gekomen. De nieuwbouw van het Canisius College aan de Berg en Dalseweg is medio 2014 gestart. Tevens is het PRO College gestart met de nieuwbouwwerkzaamheden op de Dennenstraat.
De herontwikkeling van Plein '44 is gereed, over de kwaliteit van de bestrating op het plein is de gemeente nog in overleg met ING Real Estate.
In de Waalsprong zijn in 2014 de werkzaamheden voor het Splitsingspunt Lent en Westelijke Parallelroute afgerond. De tijdelijke fietsbrug over de Prins Mauritssingel is verwijderd en heeft plaats gemaakt voor de ontwikkeling van hotel Van der Valk. Voor deze hotelontwikkeling is op 3 september 2014 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden en is de grond verkocht in 2014. In knoop Ressen is de koopovereenkomst getekend met Cinemec voor de realisatie van een bioscoop.
De realisatie van de Stadsbrug en de reconstructie van de Energieweg is gereed.
Het project Ruimte voor de Waal - Nijmegen is volop in realisatie. De fysieke resultaten zijn in het projectgebied goed zichtbaar. Vrijwel alle objecten zijn in uitvoering en lopen conform planning.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De inrichting van de kade is in volle gang en dit levert een mooi beeld van het eindresultaat op.
In het Valkhofkwartier is oktober 2014 de nieuwe brug over 't Meertje, te weten de Ooypoort, in gebruik genomen. Tevens is het bestemmingsplan voor de nieuwbouw van de Bastei, het museum voor natuur en cultuurhistorie, onherroepelijk geworden en kan in februari 2015 worden gestart met de bouw.
In het Waalfront is de bouw van het eerste deelplan, te weten de Handelskade gestart. Hier wordt een programma van 534 appartementen en commerciële voorzieningen gerealiseerd. De eerste woningen op de Handelskade zullen in 2016 worden opgeleverd.

De uitkomsten van de onderzoeken naar de woningmarktsituatie (WoON 2012 en Facton) betekenen dat een nadere overweging van de woningbouw programmering noodzakelijk is, vooral kwalitatief.
Dit leidt er toe dat wij inzetten om sommige projecten te gaan temporiseren, omzetten of uitstellen.
Enkele voorbeelden hiervan in de bestaande stad waar inmiddels op is ingezet:

- Van Schuijlenburgweg: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Spoorzone/westzijde (UWV locatie): tijdelijke inzet voor studenten/starters.
- Zwanenveld/ROC: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Hart van Dukenburg: locaties waar geen zorg voorzien is niet actief op de markt brengen
- Groesbeekse-/Heijendaalseweg; minder woningen; (bijna) geen appartementen meer.
- Woontoren Eerste Oude Heselaan: doorgeschoven (2020)

Voor de onderwijshuisvesting is specifiek per deelproject gekeken of temporiseren, omzetten of uitstellen m.b.t. de woningbouwprogrammering mogelijk is.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is onlangs al door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5,3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1,4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:
Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting op de lasten

De lasten zijn in totaal € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten planexploitaties, de toelichting op de projecten is uitgebreid in de vgp februari 2015 opgenomen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere baten planexploitaties, voor een toelichting op de projecten zie het vgp februari 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Economie & Toerisme

Algemeen

Onze activiteiten zijn gericht op het initiëren en aanjagen van de economische ontwikkeling van de stad met als doel: duurzame werkgelegenheidsgroei en het verbeteren van ons ondernemers- en vestigingsklimaat.
De werkgelegenheid heeft ook het afgelopen jaar onder druk gestaan. Oorzaak is de lang aanhoudende mondiaal economische crisis. We hebben ons maximaal ingespannen om bedrijven (en daarmee werkgelegenheid) voor Nijmegen te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. We zien ook dat het aantal nieuwe bedrijfsvestigingen is toegenomen en ruimschoots het gestelde doel overtreft. Deze groei komt vooral door de groei van het aantal starters en ZZP-ers. Toch is de totale werkgelegenheid in 2014 volgens de laatste prognose nog beperkt gedaald (- 0,7 %). Voor 2015 verwachten we weer een lichte groei van de werkgelegenheid.
Positief is dat de werkgelegenheidsdaling in onze speerpuntsectoren Health, Semiconductors en Energie en Milieutechnologie tot stilstand lijkt te zijn gekomen en weer lijkt te stabiliseren. Dit ondanks een optredend banenverlies in de sector gezondheidszorg. Onze speerpuntsectoren zorgen nog steeds voor een derde deel van de werkgelegenheid in onze stad. Ook positief is dat de werkgelegenheid in de sectoren detailhandel en horeca (de sectoren die vooral in de binnenstad zijn terug te vinden) is toegenomen. Daarnaast is de werkgelegenheid in de toeristische sector nagenoeg stabiel gebleven.
We hebben ervoor gezorgd dat de kwaliteit van het vestigingsklimaat voor ondernemers op peil is gebleven. De waardering voor het ondernemersklimaat is een 6,5. De directe bedrijfsomgeving werd door ondernemers met een 6,9 gewaardeerd. Ook de waardering van bezoekers voor de belangrijkste toeristische pijler, de Nijmeegse binnenstad, hebben we weten vast te houden (7,4 in Stadsmonitor 2013).

Wat hebben we bereikt?

Op Novio Tech Campus hebben zich 15 (nieuwe) bedrijven gevestigd. Om NTC verder te promoten zijn in samenwerking met betrokken partijen verschillende bijeenkomsten georganiseerd. De sloop van de oude ICN4-fabriek en het herontwikkelen van gebouw A tot 2e bedrijfsverzamelgebouw op de NTC zijn gestart.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Daarnaast hebben zich diverse bedrijven op andere werklocaties gevestigd, zoals Cheap Cargo en Motorcycle Support. Ook 2dA en Capter kozen voor Nijmegen.
We hebben werkgelegenheid voor Nijmegen weten te behouden, zoals Innovio Papers (ontstaan uit Sappi), Triavion en Capter. Daarmee zijn circa 700 banen behouden voor de stad. Daarnaast zijn bedrijven als Synthon, Mead Johnson en Bovemij begeleid in hun uitbreidingsplannen.
Met het Economisch Collectief Nijmegen en de Industriële Kring Nijmegen trekken we gezamenlijk op bij de aanpak van diverse thema's, zoals de gezamenlijke zorg voor het creëren van banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.
We faciliteerden de groei van het ondernemerschap. Zo hebben we zowel in ons Actieplan Economisch Offensief voor de binnenstad, als in onze Economische Innovatie Agenda 2020, specifieke aandacht voor ZZP-ers. Ook in het om te vormen Ondernemersfonds wordt meer ruimte gecreëerd voor kleine initiatieven en ZZP-ers. Afgelopen jaar is de ZZP pagina op onze website 2404 keer bekeken door 1448 bezoekers.
In 2014 is het Ondernemersfonds met een budget van € 600.000 opengesteld. De Taskforce Ondernemersfonds heeft inmiddels advies uitgebracht tot het toekennen van bijdragen aan 12 projecten voor een bedrag van € 545.000. Daarnaast hebben we overleg gevoerd met onze stakeholders over het omvormen van het Ondernemersfonds .

In het voorjaar 2014 hebben we onze Economische Innovatie Agenda 2020 vastgesteld en voor de uitvoering hiervan zijn met ingang van 2015 ook financiële middelen beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering van de Economische Agenda 2020 hebben we een meerjarige cyclische aanpak uitgewerkt met als vaste onderdelen een Innovatiebarometer én scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering. Voor de projecten die hieruit ontstaan hebben we aanvullende financiering aangevraagd bij het provinciale programma Topsectoren en Innovatie.

We willen ruimte bieden voor vernieuwing in de binnenstad en het transformatieproces in de binnenstad van "place to buy" naar "place to meet" faciliteren. Daarvoor hebben een Agenda voor de binnenstad opgesteld, gebaseerd op 3 pijlers: versterken van aanbod en ambiance, aantrekken van meer bezoekers naar de binnenstad en aanpak van de leegstand. We hebben verder uitvoering gegeven aan activiteiten/projecten uit het Actieplan Economisch Offensief Binnenstad.
De nieuwe terrassennota geeft ondernemers meer verantwoordelijkheid en minder regels. Er is een spreekuur ingericht voor ondernemers, eigenaren en bewoners van de binnenstad. We hebben gesprekken gevoerd met ondernemers, eigenaren en bewoners over de aanpak van de Bloemerstraat. Samen met de Centrale Vereniging

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

van Ambulante Handel hebben we gewerkt aan een kwaliteitsslag voor de centrummarkt, dit mondt uit in een modernisering van de markt en een nieuwe marktverordening in 2015.
We zien dan dat de zuivere winkelleegstand (winkel-m2's leegstand)in het stadscentrum is toegenomen naar 10,6%. Het totale leegstandscijfer voor het stadscentrum is gestegen van 13% naar 15 %. We zijn gestart met de voorbereiding van een nieuwe visie op transformatie/krimp (hierin vindt een uitgebreide analyse van de leegstand plaats en wordt een aanpak voor de leegstand gepresenteerd).
We zijn vergevorderd met het analyse-deel voor de Detailhandelsstructuurvisie en deze wordt In de loop van 2015 opgeleverd. Per 1 december 2013 is de nieuwe Winkeltijdenverordening 2014 in werking getreden. Afgelopen najaar zijn we begonnen met de evaluatie van de nieuwe verordening.
Het verblijfstoerisme blijft het goed doen, eind 2013 was het aantal overnachtingen 149.938, we verwachten dat het aantal overnachtingen in 2014 nog iets hoger zal uitvallen. Grote evenementen als 4 Daagse, Gebroeders van Limburgfestival, maar ook initiatieven als de 2-daagse promotie van het Huis voor de Binnenstad, dragen daaraan bij. In het voorjaar van 2014 zijn de speerpunten in het kader van de toeristische herpositionering van het Rijk van Nijmegen vastgesteld, inclusief een investeringsagenda.
In juni 2014 is het investeringsproject Damwand Waalkade opgeleverd. Vanaf dat moment waren de beperkingen voor de cruisevaart en de 4 Daagse opgeheven. Dit zien we terug in de cijfers voor de cruisevaart, het aantal cruiseschepen (480) en daarmee het aantal passagiers (49.490), kwam weer op een vergelijkbaar niveau met 2012. Ook hebben we de herinrichting van de Lindenberghaven aanbesteed, daarmee krijgt de oostelijke Waalkade een impuls.

We monitoren jaarlijks vraag en aanbod van voorraad bedrijventerreinen. De uitgebreidere vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen uit 2013 heeft geresulteerd in een bijstelling van de gemiddelde jaarlijkse vraagbehoefte naar maximaal 6 ha per jaar en een aanpassing van de fasering van een aantal bedrijventerreinen.
Afgelopen jaar hebben we 1,2 ha bedrijventerrein uitgegeven. Daar staat tegenover dat er, naast de beoogde vestiging van een grote logistieke dienstverlener op de Grift Noord, nog eens belangstelling van verschillende bedrijven is voor ongeveer 10 ha. Daarnaast hebben verschillende bedrijven op grond van economische motieven ervoor gekozen om zich in bestaand vastgoed te vestigen. We hebben gewerkt aan een ambitiedocument voor bedrijventerrein de Grift en zijn gestart met de voorbereiding van het bestemmingsplan voor de Grift Noord.
We zorgen er permanent voor dat de kwaliteit van onze bedrijvenlocaties op orde blijft. Daarvoor ondersteunden we verschillende bedrijven- en ondernemersverenigingen met een financiële bijdrage uit het Ondernemersfonds voor werklocatiemanagement.
We hebben diverse promotie en marketingactiviteiten uitgevoerd (w.o. de Provada). Om onze bedrijventerreinen en werklocaties onder de aandacht van marktpartijen te brengen staan de Nijmeegse bedrijfskavels op Gemeentekavel.nl. We zijn ambassadeur voor het Logistiek Expertise Centrum (LEC) regio Nijmegen dat tot doel heeft de logistiek in de volle breedte te ontwikkelen in de regio Nijmegen. Samen met Provincie en de drie LEC's (Rivierenland, Nijmegen en Liemers) nemen we deel aan de vorming van Logistics Valley waarmee de regio Zuid Gelderland aantrekkelijker wordt gemaakt voor grote internationale bedrijven.
De kantorenmarkt in Nijmegen staat er wat leegstand betreft, beter voor dan landelijk (17,5 %). Toch nam de leegstand in Nijmegen toe van 13,8% naar 15,6 % . De toename is voor het grootste deel te wijten aan het (weer) op de markt komen van oude kantoorpanden en de ontwikkeling van het nieuwe werken. We zijn terughoudend geweest met nieuwe kantorenlocaties en passen de duurzaamheidsladder toe. In overleg met de markt onderzoeken we hierbij ook de mogelijkheden om leegstaande panden te transformeren naar andere functies (zoals Metterswane, het UWV-gebouw en het oude belastingkantoor).

Indicatoren

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 prognose ontwikkeling werkgelegenheid [1]	96.970	96.825 [1]	96.310
1.2 Waardering ondernemersklimaat [2]	6,6	6,8	6,5 [2]
1.3 Aantal nieuwe bedrijfsinveseringen [3]	760	678	796

[1] Indicator 1.1 ontwikkeling werkgelegenheid. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 96.825. Begroting 2014: 99.138

[2] Het waarderingscijfer voor het ondernemersklimaat in 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar.

[3] Indicator 1.3 het saldo bedrijfsvestigingen is de resultante van de toename van het aantal bedrijfsvestigingen (starters, oprichtingen en verplaatsingen naar Nijmegen) en afname van het aantal bedrijfsvestigingen (opheffingen en vertrek van bedrijven). De cijfers over verplaatsers naar Nijmegen en vertrekkende bedrijven uit Nijmegen worden sinds 2012 niet meer geregistreerd.

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 prognose aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en semiconductors [1]	30.567	30.600 [1]	31.548
2.2 Prognose het aandeel banen in de clusters EMT, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen [2]	31,5%	31.6 % [2]	32,8 %

[1] Indicator 2.1 Aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 30.600. Begroting 2014: 33.747

[2] Indicator 2.2 Het aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen. In begroting 2015 bijgesteld naar 31,6 %. Begroting 2014: 34 %.

Vitale (binnen-)stad en groei toeristische sector	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Waardering binnenstad Nijmegen	7,4	7,5	nog niet beschikbaar
3.2 prognose aantal banen in cluster toerisme en recreatie [1]	5.700	5.700 [1]	5.750
3.3 Aantal hotelovernachtingen [2]	149.938	149.643	nog niet beschikbaar
3.4 Leegstand kernwinkelgebied [3]	13%	11%	15%
3.5 Zuivere leegstand kernwinkelgebied [4]	8,7 % (afg. 9 %)	-	10,6 %

[1] Indicator 3.2 Aantal banen in cluster toerisme en recreatie. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 5.700. Begroting 2014: 6.332

[2] Het aantal hotelovernachtingen in 2014 is nog niet bekend. Dit heeft te maken met een andere wijze van heffen van de toeristenbelasting.

[3] Indicator 3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de totale leegstand in het kernwinkelgebied: het aantal m2's (winkel-)panden dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's (winkel-)panden in het kernwinkelgebied.

[4] Indicator 3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de zuivere leegstand binnen het kernwinkelgebied : uitsluitend het aantal m2's detailhandel dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's detailhandel in het kernwinkelgebied.

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen [1]	33	27	31,8
4.2 Aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein [2]	15 ha	6-8 ha	--
4.3 Waardering directe bedrijfsomgeving [3]	7,0	7,2	6,9 [3]
4.4 Vraagbehoefte aantal ha bedrijventerrein [4]	0	6	1,2
4.5 Leegstand kantoren [5]	13,8%	9,2%	15,6 %

[1] Indicator 4.1 is een weergave van het aantal ha direct uitgeefbaar bedrijventerrein. Dit betekent dat het ontsloten is en dat het bestemmingsplan zover is dat bouwvergunningen kunnen worden verleend. In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[2] Indicator 4.2 is een weergave van het aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein. Zodra de herstructurering van een terrein afgerond is (o.a. bestemmingsplan zover gereed is dat bouwvergunningen verleend kunnen worden) wordt het terstond uitgeefbaar aanbod. Het gemeentelijk beleid is er op gericht eerst in te zetten op herstructurering voordat tot nieuwe planontwikkeling wordt overgegaan. Met deze indicator wordt de voortgang en realisatie op het gebied van herstructurering gevolgd. Voor het stadsbrugtracé van de Oversteek is in totaal 15 ha bruto

geherstructureerd, waarvan ongeveer 8 ha netto voor uitgifte beschikbaar is. Doordat het bestemmingsplan voor Mercuriuspark vertraagd is, is er in 2014 nog geen uitgifte op Mercuriuspark gerealiseerd.

[3] Het waarderingscijfer voor de directe bedrijfsomgeving 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar

[4] Indicator 4.4 is de vraagbehoefte voor het aantal ha bedrijventerrein (uitgifteverwachting) is gebaseerd op de samenhang tussen de stedelijke banengroei en terreinuitgifte sinds 1996. Vanuit de verwachte banengroei voor de komende vijf jaar (Provinciaal Economische Verkenning 2013-2018)) wordt de toekomstige vraag naar bedrijventerrein ingeschat.
In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[5] Indicator 4.5 het aantal m2's kantoren dat leegstaat en onmiddellijk beschikbaar is voor derden, uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's kantoren.
Peildatum: 1 januari van het betreffende jaar
Bron: de Vastgoedrapportage

Financiën

Economie & Toerisme * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Bestuur & Middelen

Algemeen

We willen bereiken dat het voor burgers goed inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Burgers hebben er vertrouwen in dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We willen onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid waarmaken.

Wat hebben we bereikt?

Lokale verkiezingen in maart 2014

Op 19 maart hebben we de lokale verkiezingen georganiseerd. Sindsdien hebben we een nieuwe raad.
In april is een coalitieakkoord opgesteld voor de nieuwe raadsperiode. We hebben afspraken gemaakt over gezamenlijke sturing op zestal grote begrotingsthema's en over te hanteren werkwijzen bij de besluitvormingsprocessen (B&V-cyclus herijkt, de raadscommissie Waalsprong ingesteld, de procedure wensen en bedenkingen aangescherpt).

Vorming van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

Ook in 2014 hebben we actief relaties en allianties onderhouden met bedrijven, bedrijvenorganisaties, gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en een aantal gemeenten binnen de Euregio.

De samenwerking met de regiogemeenten Beuningen, Druten, Groesbeek,
Heumen, Millingen aan de Rijn, Mook en Middelaar, Nijmegen, Ubbergen en Wijchen heeft geleid tot de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).
We hebben hierbij een goed samenspel en rolverdeling tussen de Raad en het College nagestreefd en bijzondere aandacht besteed aan het aspect van democratische legitimatie.
Het regionale Werkbedrijf is de eerste module die is ondergebracht in de MGR en op 1 januari 2015 van start gegaan. Naast het Werkbedrijf zijn we in 2014 ook gestart met samenwerkingsvorm op het gebied van ICT die naar verwachting een volgende module binnen de MGR wordt.

Flexibele organisatie

We hebben verder gewerkt aan een organisatie met kwalitatief goed toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt. Dit vanuit een veranderende overheidsrol. We streven naar een flexibele en professionele organisatie die ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. We hebben de dienstverlening daarbij op peil gehouden en/of verder verbeterd.
In 2014 is ook aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken, een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen een goede mix van jong en oud in onze organisatie te krijgen.

Indicatoren

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Vertrouwen in het college	34%	+	meeting in 2015
1.2 Vertrouwen in de raad	32%	+	idem
1.3 Participatie	5,4	+	idem
1.4 Adequate contacten met burgers/bedrijven	5,7	+	idem

Legitiem en integer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal afgehandelde klachten	300	244	309
2.2 Aantal gegrond verklaarde klachten	1%	5%	1,6%
2.3 Aantal afgehandelde bezwaarschriften	1494	1611	1.482
2.4 Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	16,5%	18%	16%

B&V-cyclus als centraal kader	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Begrotingsonrechtmatigheid <=1%		<= 0,5 mln	

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 RM: oordeel accountant jaarrekening	gk	gk	onderhanden
4.2 DM: 1x per jaar een bedrijfsdoorlichting van een organ.onderdeel i.r.t. art. 213 a onderzoeken	irt.art. 213a	irt.art. 213a	bedrijfsvoering

Flexibele organisatie en informatiebeleid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Mobiliteit doorstroom		7%	7,2%
5.2 Zorg-, ziekteverzuim	4,9%	4,4%	3,9%
5.3 Budgettaire afwijking loonsom incl. inhuur		0%	3,5%
5.4 Tevredenheid- rapportcijfer voor de gemeente als werkgever		7	7,1

Gemeentelijke belastingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Niet meer op de eerste plaats op de ranglijst van OZB-tarieven voor bedrijven (eigenaar en gebruiker)	2	2	3
6.2 Positie op de ranglijst van woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een eigen woning		-	20

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,8 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.

Het negatieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- Wij hebben een pensioenvoorziening voor onze wethouders op moeten nemen, hetgeen € 1,2 miljoen aan kosten met zich mee heeft gebracht. Deze post is incidenteel.
- Wij hebben een lagere uitkering van het gemeentefonds van € 2,4 miljoen ontvangen. In november-december heeft met terugwerkende kracht van 2012-2014 een bijstelling van maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens met een laag inkomen en omgevingsadressendichtheid.
- Wij hebben € 1,0 miljoen minder heffingen minder ontvangen wat vooral voortvloeit uit een arrest van de hoge raad die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden maar nu ook deels als woning. Daarnaast is € 0,3 miljoen meer kosten gemaakt voor bezwaar-en beroepschriften over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Wij nemen in de begroting een stelpost op van € 1,8 miljoen negatief, omdat we rekening houden met minder uitgaven op de overige programma's. Anders gezegd: er wordt een voorschot genomen op een verwacht voordelig rekeningresultaat. In de realisatie zijn de uitgaven op een dergelijke stelpost bij het programma bestuur en middelen uiteraard 0, en levert op dit programma een nadeel op van € 1,8 miljoen. Bij andere programma's zijn de voordelen opgetreden en maken onderdeel uit van het totale rekeningresultaat.
- Wij hebben in het programma het nadelig bedrijfskostenplaatsresultaat van € 0,4 miljoen verwerkt. Voor de analyse verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfskostenresultaat van het jaarverslag.
- Op enkele fiscale dossiers hebben wij inmiddels een afwikkeling ontvangen hetgeen een voordeel op heeft geleverd van € 0,3 miljoen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- De voordelen uit financiering van ruim € 0,4 miljoen zijn veroorzaakt doordat wij onze langlopende leningen tegen gunstige rentevoorwaarden hebben aan kunnen trekken.
- De raming voor onvoorziene uitgaven van ruim € 0,4 miljoen is niet aangesproken en levert derhalve een voordeel op.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Facilitaire diensten

Algemeen

Onderzoek en Statistiek

Wij verzorgen objectieve, betrouwbare en bruikbare maatschappelijke informatie en kennis over de stad, de wijken en de effecten van het beleid. Het doel is een goede onderbouwing te bieden voor de beleidsprogrammering, de beleidsuitvoering en de gemeentelijke dienstverlening en daarmee bij te dragen aan kwaliteit en de ontwikkeling van de stad en de wijken.

Middelenafdelingen

Tot de middelenafdelingen behoren de afdelingen Facilitaire Zaken, Financiën, Personeel en Organisatie en Informatie en Automatisering. Deze faciliterende afdelingen vormen de vanzelfsprekende partner voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van alle ondersteunende diensten. Een organisatie waar onze klanten en de medewerkers trots op zijn. De ambitie is: de juiste service op de juiste plaats op het juiste tijdstip.

Communicatie

Wij leveren een bijdrage aan burgers die tevreden zijn over de informatie over de gemeentelijke organisatie en haar producten en diensten en over de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Wij leveren inzicht in het democratische proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Daarmee bieden wij:

- een basis voor interactie met diezelfde groepen,
- draagvlak voor de uitvoering van ons beleid,
- een positief beeld van de gemeente,
- medewerkers die tevreden zijn over de informatie over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen

Maatschappelijk Vastgoed

Met Maatschappelijk Vastgoed maken wij mogelijk dat maatschappelijke effecten worden gerealiseerd via een groot aantal gemeentelijke programma's. Met de gebouwen faciliteren en accommoderen we maatschappelijke instellingen. Steeds met het maatschappelijk doel voor ogen zoals dat door de beleidsinhoudelijke programma's wordt geformuleerd. In de kadernota Vastgoed hebben wij de condities vastgelegd waaronder de gemeente Nijmegen over eigen vastgoed beschikt. Bij het uitvoeren van de beleidsvoornemens geven wij eveneens uitvoering aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed, die tot doel heeft om het vastgoed efficiënter te benutten en een hogere opbrengst te genereren.

Wat hebben we bereikt?

Onderzoek en Statistiek

In het onderzoeksprogramma 2014 waren 65 door O&S uit te voeren projecten opgenomen. De meeste hiervan zijn uitgevoerd en afgerond, een aantal loopt nog door in 2015. Enkele projecten zijn in overleg met portefeuillehouders/programmamanagers niet uitgevoerd, omdat nut en noodzaak bij nader inzien anders werd ingeschat. Mede hierdoor was er ruimte om verzoeken voor onderzoeken die in de loop van 2014 binnen kwamen

uit te voeren.
Alle afgeronde onderzoeksrapporten zijn gepubliceerd op de gemeentelijke website. Enkele voorbeelden daarvan zijn de het Mediaonderzoek 2014, de evaluatie van de Politieke Avond, een peiling over de winkel-openingstijden en een evaluatie van het leerlingenvervoer in Nijmegen.

Middelenafdelingen
In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan een deel van de onderzoeksopdracht Organisatie. In een aantal trajecten hebben we de bezuinigingen op de middelenafdeling voor 2014 gerealiseerd en de mogelijkheden voor bezuinigingen in de nog komende jaren onderzocht. Daarnaast hebben we stappen gezet in de regionalisering van de ICT-functie en zijn een aantal middelenafdelingen samengevoegd.

Communicatie
We informeerde inwoners, en relaties in en buiten de stad tijdig en begrijpelijk over de voor hen relevante onderwerpen,
We nodigden uit tot dialoog. We hebben veel werk gemaakt van de woordvoering in de media en van de optredens van bestuurders in de stad. We zijn de slag aan het maken naar een communicatieve organisatie. In plaats van beleid begrijpelijk maken, begrijpelijk beleid maken. Dit doen we aan de hand van Factor C, een communicatiemethodiek dier door en voor het Rijks is ontwikkeld maar inmiddels door een groot aantal gemeenten is omarmd. Bij de transitie in het sociale domein is er veel werk gemaakt van de dienstverleningscommunicatie zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn en bij wie ze met hun hulpvraag terecht kunnen.
Bij de dijk-teruglegging doen we veel aan communicatie, citymarketing en promotie van het project. De doelgroepen variëren hier van internationale media tot de schoolklas. Dit leidt ook tot wereldwijde media-aandacht voor het bijzondere project . Er is een onderzoek verricht naar het gebruik onze media. We zien een stijgende belangstelling voor online media maar de papieren informatiebronnen zijn nog steeds koploper informatievoorziening.

Maatschappelijk Vastgoed
Het realiseren van beleidsdoelen vindt nog steeds plaats in een uiterst sober financieel klimaat.
Er is voor het maatschappelijk vastgoed een specifieke onderzoeksopdracht geformuleerd. Wij zien in dat kader de volgende mogelijkheden: kritisch oog voor de exploitatie, verminderen leegstand, reduceren beheerskosten, via het makelpunt effectiever zoeken naar klanten voor onze gebouwen en panden waar geen maatschappelijk doel mee bereikt kan worden afstoten.
We hebben inmiddels onze vastgoedportefeuille doorgelicht, waarbij exploitatie, kwaliteit en relevantie voor beleidsprogramma's belangrijke ijkpunten waren. We zijn met onze onderzoeksopdracht financieel goed op koers. De eerste resultaten worden in 2015 in de begroting verwerkt. Dit betreft opbrengstverhoging, met name bij maycrete-woningen en exploitatieverbetering door nog kritischer te sturen op onderhoud en verzekeringen en het niet invullen van uitgestroomde beheercapaciteit.
Daarnaast was ook de verduurzaming van de Vastgoedportefeuille wederom een belangrijk item in 2014 en hebben we de voorbereidingen getroffen voor de nieuwe aanbesteding van het onderhoud in 2015.

Ook hebben we concrete projecten opgepakt:
De nieuwbouw voor Doornroosje en het voorzieningenhart in het Waterkwartier/De Biezen zijn gereed gekomen. We zijn er trots op.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De renovatie van de St. Stevenstoren is in volle gang en de ingrijpende verbetering van wijkcentrum Meijhorst verkeert in de laatste fase.
De eerste fase van de omvangrijke aanpassingen in Vereeniging is eveneens in 2014 binnen de beperkte tijd en het budget goed afgerond. Ten slotte vermeldenswaard zijn de afspraken over de huurachterstanden van NEC en de mogelijkheden tot verkoop van het Goffert-stadion.

Andere belangrijke ontwikkelingen:
De plannen voor de Bastei, Jan Massinkhal en Talent Centraal zijn uitgewerkt en nu gereed om uitgevoerd te worden. Dit geldt eveneens voor het DSB-gebouw, dat we ingrijpend gaan verbouwen voor een nieuwe huurder.
Het Huis van de Nijmeegse geschiedenis in de Mariënburgkapel heeft een aantal succesvolle tentoonstellingen (over bombardement 1944, 25 jaar archeologie in Nijmegen), lezingen en bijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in meer dan 25.000 bezoekers. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het Huis voor de komende jaren gecontinueerd wordt op deze locatie.
Daarentegen hebben we bij de najaarsnota wel moeten constateren dat steeds meer van onze huurders moeite krijgen om de huur te betalen, waardoor het risico op financiële tegenvallers toeneemt. In 2015 doen we onderzoek naar mogelijke ontwikkelingen en trends in dit kader.
In november is het besluit gevallen om het Vrijheidsmuseum definitief niet in de Vasim te vestigen.
We zijn erin geslaagd om de pandeninformatie beter op orde te brengen door het Vastgoedinformatiesysteem Planon nog beter in te richten.

Indicatoren

Bezoekersaantallen Accommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Bezoekersaantallen Jan Massinkhal	112.000	115.000	112.000
4.2 Bezoekersaantallen Leemkuil en Brakkefort	137.000	110.000	142.000
4.3 Bezoekersaantallen Wijkcentra incl. Jongerencentra	1.023.000	1.169.000	965.000
4.4 Bezoekersaantallen Voorzieningenharten	1.530.000	1.235.000	1.512.000

Toelichting Bezoekersaantallen
De realisatie 2014 (lager dan de doelstelling) bij de wijkcentra/jongerencentra is terug te voeren op de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg, het tijdelijk onderkomen van het gemeenschapshuis Waterkwartier in Sonnehaert en doordat er minder 'accommodatie-gebonden' jongerenwerk is uitgevoerd door Tandem.

Financiën

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0	0	0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Zorg & Welzijn

Algemeen

2014 heeft in het teken gestaan van de voorbereidingen op de veranderingen in de zorg. Met het oog hierop hebben college en raad in 2014 het nieuwe beleidskader Wmo & Jeugd 2015-2018 vastgesteld, waarmee we vasthouden aan de eerder ingezette koers. Belangrijk element in deze koers is het wijkgerichte werken, dat in 2014 is doorontwikkeld en waarmee we een belangrijke basis hebben gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn. De Stips, de sociale wijkteams en de regieteams vormen de spil van het wijkgerichte werken. Hieraan worden in 2015 de ambulante ondersteuningsteams voor langdurige en specialistische Wmo- en Jeugdhulp toegevoegd die we in 2014 hebben gecontracteerd.

Wat hebben we bereikt?

Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken; informele zorg; informatie en advies (Stips); hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil) en regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we fors ingezet op meer samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijk offertetraject voor de W4, waarbij voor 2015 ook MEE is aangesloten.

In 2014 zijn zes van de negen Stips ingericht en is de wijkoverstijgende Info- en advieslijn (digitaal en telefonisch) in werking getreden, waar Nijmegenaren terecht kunnen met al hun vragen en ideeën. Vanaf oktober 2014 heeft de Stip-informatielijn ook fungeert als helpdesk voor vragen van onze inwoners over de veranderingen in de zorg. De sociale wijkteams zijn in 2014 stadsdekkend uitgerold. In totaal zijn per saldo 10 Nijmeegse sociale wijkteams operationeel. Ze leggen huisbezoeken af bij mensen en werken samen met bewoners bij het organiseren van wijkactiviteiten. De regieteams functioneerden al stadsdekkend en hebben ook in 2014 multiprobleemhuishoudens toegeleid naar zorg en woonoverlast aangepakt.

Zoals in de regionale transitienota Kracht door verbinding (2013) is aangegeven, kunnen de sociale wijk- en regieteams en het veiligheidshuis vanaf 2015 samen met huis- en jeugdartsen Nijmeegse volwassenen en jeugdigen toeleiden naar zwaardere zorgtrajecten en -voorzieningen: Wmo-maatwerkvoorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen. Hiervoor zijn in 2014 de nodige voorbereidingen getroffen middels het inrichten van onder meer werkprocessen, het vaststellen van de verordeningen en beleidsregels Wmo & Jeugdhulp, de opstelling van een handleiding voor consultatie & advies ('hulplijnen') en het geven van werkinstructies en trainingen. Een groot deel van de genoemde 'instrumenten' is in samenwerking met de gemeenten in onze regio tot stand gekomen. Ook is in 2014 met het oog op de transitie van de jeugdzorg extra geïnvesteerd in de versterking van de inzet en expertise op het gebied van jeugd in de sociale wijkteams.

Wat betreft de langdurige en specialistische ondersteuning zijn in het laatste kwartaal van 2014 in regionaal verband contracten gesloten met aanbieders op het gebied van jeugdhulp, de nieuwe Wmo (begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen). Arbeidsmatige dagbesteding is ondergebracht bij het regionale werkbedrijf.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Subsidies zijn lokaal door gemeente Nijmegen verleend aan het netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en aan het RIBW en Ixta Noa voor de inloopvoorzieningen GGZ. Er zijn voorbereidingen getroffen voor de inrichting van een regionaal ondersteuningsbureau (ROB). Een belangrijke taak van het ROB is de coördinatie van het contractmanagement van de regionale contracten.

De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De functies begeleiding en inloop GGZ zijn als onderdeel van de maatschappelijke opvang geïntegreerd in de subsidieafspraken met de opvanginstellingen. Met inzet van middelen uit de verschillende functies die gedecentraliseerd worden, hebben we een toekomstbestendige financiering voor de zwerfjongerenopvang Vince kunnen realiseren die in 2014 is verhuisd. De aparte meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling zijn samengevoegd: op 1 januari 2015 start bij de GGD, vanwege de relatie met Meldpunt Bijzondere Zorg, het samengevoegde meldpunt onder de naam Veilig Thuis.

In 2014 hebben we op allerlei verschillende manieren gecommuniceerd met onze inwoners over de veranderingen in de zorg: van wijkinloopavonden en informatie op de website tot publicaties in de Brug, persoonlijke brieven en de inrichting van een helpdesk bij de Stipinformatielijn.

Per saldo zijn we in Nijmegen goed voorbereid op de nieuwe taken. Dit neemt niet weg dat het een complexe operatie betreft die niet vlekkeloos kan en zal verlopen. Hierop zijn we aanspreekbaar en we zorgen dat we flexibel kunnen reageren als het nodig is om te zorgen dat cliënten de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

Ook de reguliere activiteiten gingen in 2014 gewoon door. Tal van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties voor bijvoorbeeld kwetsbare ouderen en mensen met een beperking zijn we in 2014 blijven ondersteunen. In 2014 hebben we in tegenstelling tot veel andere gemeenten het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen, waaronder hulp bij het huishouden, niet gewijzigd. Desondanks hebben wij een overschot op de begroting voor individuele Wmo-voorzieningen gerealiseerd terwijl aan de andere kant de klanttevredenheid stabiel is gebleven.

Nijmegen kent een gedegen netwerk met organisaties voor vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Een solide preventief jeugdbeleid, zoals in 2013 vastgesteld in een uitvoeringsnotitie, is de basis voor de transitie van de jeugdzorg. Jongerenwerk in de wijken zorgt ervoor dat jongeren een aanspreekpunt hebben en op een positieve manier kunnen meedoen in de wijk. Het voorkomt in veel gevallen zwaardere problematiek en helpt jongeren om op school te blijven, werk te behouden of te vinden. Om die reden hebben wij er voor gekozen om structureel € 200.000 extra in te zetten voor jongerenwerk in de wijken. We richten ons daarbij op individuele begeleiding van jongeren in Nijmegen Noord en in andere wijken in Nijmegen waar ondersteuning hard nodig is. In 2014 is het besluit genomen om in Lent bij de Ster een jongerencentrum te realiseren en om het jongerencentrum in De Klif in Oosterhout uit te breiden.

Indicatoren

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1. Ik kan goed voor mezelf zorgen etc.	90%	90%	--*

Optimale kansen voor de jeugd	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Jeugdigen dat zich probleemrijk vindt	11	13	--*
2.2 Ouders dat aangeeft behoefte te hebben aan opvoedsteun	9%	9%	8%

Bevorderen gezondheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge opl. vs lage opl.)	89% - 59%	ntb	-
3.2 Jeugdigen met overgewicht	13,1%	ntb	pm

Gelijke kansen voor iedereen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 % Niet-westerse allochtonen dat meer contacten zou willen hebben	29%	25%	- *

Zelfstandig wonen en leven	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Hulpmiddel draagt bij aan zelfstandig kunnen wonen	Nnb	93	-**

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Aantal dak- en thuislozen in traject	449	90%	pm
6.2 Burgers die vinden dat overlast van zwervers/daklozen vaak voorkomt in de woonbuurt	3%	3%	-*

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

** Het klantonderzoek Wmo over 2014 wordt in maart afgenomen en is in juli 2014 gereed.

Financiën

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136
Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:

- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

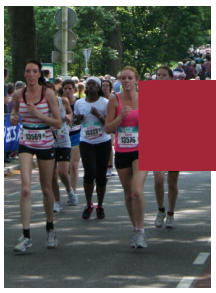

Programma Sport

Algemeen

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging. Daarbij blijven we sportverenigingen ondersteunen, maar verkennen we ook de mogelijkheden om meer samen te werken met andere organisatievormen. Om sporten en bewegen mogelijk te blijven maken, richten we ons op het in stand houden van een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties.

Wat hebben we bereikt?

Sportstimulering

Ons doel binnen het programma Sport is het op peil houden van de sportdeelname en het versterken van de beweegdeelname. Uit de stadsmonitor blijkt dat het aandeel volwassenen dat aan sport doet, toeneemt (cijfers 2013, nieuwe cijfers komen in 2015 beschikbaar). Een belangrijke reden voor de toegenomen sportdeelname is dat steeds meer mensen sportief fietsen, wandelen en hardlopen. Deze trend, waarbij meestal buiten verenigingsverband gesport/bewogen wordt, proberen wij te ondersteunen.

In 2014 is bekend geworden dat de Special Olympics Nationale Spelen in 2016 in de gemeenten Wijchen, Groesbeek en Nijmegen plaats zal vinden. Naast het binnenhalen van een fantastisch evenement biedt dit ons de unieke kans om het aangepast sporten in onze regio de komende twee jaar een impuls te geven.

Versterken sportverenigingen

Eind 2013/begin 2014 is de tweejaarlijkse sportverenigingsmonitor uitgevoerd. Uit deze monitor blijkt dat de belangstelling voor sportverenigingen bij volwassenen op peil is gebleven en is bij jongeren nog iets gestegen. Het percentage verenigingen met te weinig vrijwilligers is in vergelijking met 2009 licht afgenomen. Tegelijk is het

percentage volwassen Nijmegenaren dat zich inzet voor sportclubs licht gestegen. Wel is nog steeds een meerderheid van de verenigingen op zoek naar vrijwilligers voor allerlei taken. Ten opzichte van de vorige meting (2009) hebben meer verenigingen hun financiële situatie zien verslechteren. Bij circa veertig procent van de verenigingen is de huidige financiële situatie niet gezond. Financiën is het belangrijkste knelpunt geworden.

Kwalitatief goede sportaccommodaties
In 2014 hebben we de kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde gehouden en een aantal verbeteringen doorgevoerd, zoals het vervangen van de toplaag en infill van het kunstgrasveld op Sportpark Brakkenstein. In diverse langer lopende processen op het gebied van sportaccommodaties hebben wij stappen in de ontwikkeling gezet, zoals bij de Jan Massinkhal, Talent Centraal, Zwembad Dukenburg, Waalhalla en voetbalvereniging Oranje Blauw.

Ondersteuning topsportklimaat
Topsport is een inspiratiebron voor vele sporters; topsporters en topclubs zijn een belangrijke samenwerkingspartner voor de breedtesport. Met de Zevenheuvelenloop, Marikenloop en Nijmegen Global Athletics hebben we succesvolle topsportevenementen in de stad Nijmegen gehad. We hebben provinciale subsidie toegekend gekregen voor het project Talent Centraal Nijmegen. In samenwerking met Topsport Gelderland zetten we een combinatiefunctionaris in specifiek voor talentontwikkeling.

Indicatoren

Sportstimulering	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Basisscholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	68% (1)		
1.2 % Middelbare scholieren dat aan sport doet	88% (4)		
1.3 % Middelbare scholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	67% (4)		
1.4 % Volwassenen dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet	76% (2)		
1.5 % Volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm	66% (3)		

(1) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 72%. Dit cijfer komt uit de Kindermonitor 2009.
Inmiddels zijn de uitkomsten van de Kindermonitor 2013 beschikbaar en daar komt de 68% uit.
(2) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 67%. Dit cijfer komt uit onze Burgerpeiling 2011.
De 76% komt uit de Burgerpeiling 2013 (percentage sporters onder volwassenen is fors gestegen in de afgelopen jaren).
(3) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 74%. Dit is berekend op basis van de Volwassenenmonitor 2008/2009 en de Ouderenmonitor 2010. Beide onderzoeken zijn in 2012 samengevoegd tot de gezondheidsmonitor volwassenen GGD. De 66% komt uit dit nieuwe onderzoek, waarbij een iets andere vraagmethodiek is gehanteerd.
(4) E-MOVO 2011, GGD

Versterken sportverenigingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Basisscholieren dat lid is van een sportvereniging	70% (1)		
2.2 % Middelbare scholieren dat lid is van een sportvereniging	71% (2)		
2.3 % Volwassenen dat lid is van een sportvereniging	23% (3)		
2.4 % Volwassenen dat buiten sportverenigingen en commerciële sportscholen om aan sport doet.	60% (3)		

(1) Kindermonitor 2013, GGD
(2) E-MOVO 2011, GGD
(3) Burgerpeiling 2013, O&S

Kwalitatief goede sportaccommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Bezettingsgraad gemeentelijke gymnastieklokalen (verhuurde uren gedeeld door beschikbare uren)	57%*		54%
3.2 Bezettingsgraad gemeentelijke sportzalen	65%*		61%
3.3 Bezettingsgraad gemeentelijke sporthallen**	63%*		62%
3.4 Aantal bezoekers zwembaden			
3.4a Zwembad West			225.776
3.4b Zwembad Oost			181.104
3.4c Zwembad Dukenburg			52.388
3.4d Zwembad Goffert			45.079
3.5 Aantal bezoekers Triavium			
3.5a Recreatief	115.174		116.719
3.5b Verenigingsgebruik	54.071		50.275

* In 2014 is een gestandaardiseerde berekeningswijze toegepast. De cijfers 2013 zijn hierop aangepast.
** Exclusief Jan Massinkhal gezien de combi evenementen en sport.
*** Inclusief zomerevenementen in Triavium

Ondersteuning topsportklimaat	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status			
4.2 Aantal talenten uit de regio Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen			
4.3 Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau			
4.4 Aantal grote sportevenementen			

Financiën

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0	0	0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

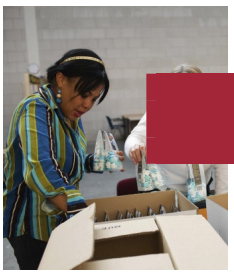

Programma Werk & Inkomen

Algemeen

Werk biedt mensen perspectief, werkzoekenden hebben recht op ondersteuning naar werk. Wie (nog) niet aan het werk kan, bieden we een sociaal vangnet in de vorm van een uitkering. Uitgangspunt is dat een uitkering tijdelijk is, werk staat voorop.
De resultaten van ons programma Werk en Inkomen staan onder invloed van autonome ontwikkelingen, zoals de economische crisis. Meer mensen moeten een bijstandsuitkering aanvragen, terwijl het voor mensen die al in de bijstand zitten extra lastig is om aan werk te komen. Andere ontwikkelingen zijn voorgenomen structuur- en wetswijzigingen in het landelijke kader van werk en inkomen (Participatiewet, Sociaal Akkoord, Werkbedrijven, tegenprestatie, bijzondere bijstand en kostendelersnorm). In 2014 is veel inzet gepleegd deze wijzigingen per 1 januari 2015 door te voeren.

Wat hebben we bereikt?

Werk staat voorop: meer bijstandsgerechtigden aan het werk
In 2014 zijn 756 mensen in de bijstand aan het werk gegaan. In het licht van de arbeidsmarktsituatie en de resultaten in andere jaren zijn we heel tevreden met dit aantal. Het aantal overstijgt ons gestelde doel voor 2014 (600 mensen). Ten opzichte van het totaal aantal uitstromers uit de bijstand, is het aantal uitstromers naar werk 38%. Dit overstijgt ons doel.
Het op peil houden van de uitstroom naar werk van mensen in de bijstand met een grote afstand tot werk, vergt in deze tijden investeringen van bedrijven, werkzoekenden én overheid. Wij hebben in 2013 circa 1,5 miljoen euro beschikbaar gesteld voor werk en re-integratie. We hebben deze middelen geïnvesteerd in onder andere (leer)werkplekken bij werkcorporaties en bedrijven, loonkostensubsidies, opleidingen, trainingen, workshops en werkmarkten voor de realisering van de match tussen werkgever en werkzoekende.
De samenwerking met Economische Zaken, Werk en Onderwijs is in het afgelopen jaar verder geïntensiveerd, onder andere tot uiting komend in de komst van een nieuw programma Economie en Werk per 1 januari 2015.

Stijging van het aantal bijstandsgerechtigden valt mee
Het jaar 2014 begon met sombere verwachtingen: we hadden in de begroting 2014 een tekort op de bijstandsuitgaven begroot (van 1,2 miljoen euro). Door een combinatie van interventies en meevallers is het uiteindelijke financiële resultaat op de bijstandsuitkering positief, namelijk 2,7 miljoen euro. Ook in de aantallen scoren we positief ten opzichte van andere gemeenten: Eind 2014 waren er 6.581 bijstandsgerechtigden. Dit is een toename van 1,7% ten opzichte van het begin van 2014. De referentiegemeenten zagen hun bijstandsbestand met gemiddeld 4,4% stijgen. Ten aanzien van jongeren in de bijstand (bijstandsgerechtigden tot 27 jaar) geldt zelfs dat het aantal in 2014 is gedaald: in januari 2014 ontvingen 817 jongeren een bijstandsuitkering, eind december 2014 waren dit er 767.

Toenemend beroep op minimaregelingen
In 2014 hebben weer meer mensen een beroep gedaan op één van onze minimaregelingen dan in 2013 (namelijk 439 mensen). Het gaat hier om regelingen zoals het Kinderfonds, de langdurigheidstoeslag, bijzondere bijstand en

de regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen. De toename van het absolute aantal is overigens ook een teken dat het aantal arme huishoudens in Nijmegen, net als in de rest van Nederland ook in 2014 weer is gestegen. Het toenemend gebruik van deze open-einderegelingen heeft ook geleid tot een tekort.

Druk op de keten van schulden en armoede
We zijn erin geslaagd om in Nijmegen, net als bij ons minimabeleid, een redelijk aanbod voor schuldhulpverlening overeind te houden. Dit aanbod bestaat uit curatieve en preventieve instrumenten, we maken onderscheid in een laagdrempelige basisvoorziening én een specialistische dienstverlening. We hebben begin dit jaar gerichte investeringen gedaan om de druk op de schuldhulpverleningsketen te verlichten. Eind 2014 hebben we een ontwerp-notitie over de wijze waarop we schulden en armoede in Nijmegen willen keren voor inspraakreacties openbaar gemaakt.

Stappen voorwaarts in samenwerken in het Rijk van Nijmegen
In 2014 zijn de besluiten genomen om te komen tot één regionaal Werkbedrijf waarin naast de regiogemeenten ook het SW-bedrijf Breed werkt aan arbeidsbemiddeling, bedrijfsdienstverlening en kandidaatsbenadering.

Indicatoren

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden (excl. WIJ/IOAW/IOAZ/BZ)	6.470	6.813	6.581
1.2 % Afwijzing aanvragen	24%	20%	23%
1.3 Uitstroom % naar werk onder uitstromers	30%	30%	38%
1.4 % Bijstandsgerechtigden tov beroepsbevolking in Nijmegen	8%	8,8%	7,6%
1.5 % Ontheffingen arbeidsplicht	30%	30%	28%
1.6 % Jeugdwerklozen tov niet-werkende werkzoekenden in Nijmegen	13,8%	12%	12,8%

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Tekortkomingen in rechtmatigheid uitkeringsverstrekking	<1%	<1%	<1%
2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost	+	+	+
2.3 % Aanvragen met besluit binnen 8 weken	89%	95%	91%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % Bereikte huishoudens met een laag inkomen	81%	80%	79%
3.2 Toename % nieuwe bereikte klanten	onbekend	geen doelstelling	geen doelstelling
3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst	206	225	289
3.4 Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening	1.828	1.250	1.529

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Afname gesubsidieerde arbeid	111	-	-
4.2 Werkcorporaties	5623	500	-

Financiën

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Bij het programma Werk en Inkomen is een voordeel ontstaan van bijna € 7,3 miljoen euro. Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere lasten op de bijstandsuitkeringen, en twee andere incidentele meevallers. Deze lichten we hieronder kort toe.

Werk
Bij het product Werk is een klein positief saldo te zien.

Inkomen
Bij het product Inkomen realiseren we een fors voordeel van 7,1 miljoen euro. Oorzaken:

- minder uitgaven aan bijstandsuitkeringen dan budget van het Rijk hiervoor ontvangen (€ 2,7 miljoen).
- eenmalig voordeel als gevolg van een neerwaartse bijstelling van de voorziening bijstandsdebiteuren (€ 2,0 miljoen).
- eenmalig voordeel als gevolg van de vrijval van een verplichting aan het Rijk (€ 2,7 miljoen).

Armoedebestrijding
Bij het product armoedebestrijding realiseren we per saldo een voordeel van 0,1 miljoen euro.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

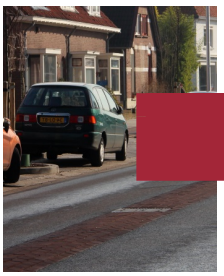

Programma Openbare Ruimte

Algemeen

Wij beogen een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen, een duurzame en leefbare stad voor onze burgers. Een stad waarin onze burgers zich thuis voelen. We stimuleren actief burgerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen in duurzaam beheer een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners. We houden rekening met sociale veiligheid en toegankelijkheid bij herinrichtingen, wijkbeheersplannen en bel- en herstellijn werkzaamheden zoals snoeien van overhangend groen. Het is noodzakelijk om ook op dit programma te bezuinigingen. Onderhoud aan wegen, openbare verlichting en openbaar groen willen we echter zoveel mogelijk ontzien, we zoeken bezuinigingsmogelijkheden vooral in de niveaus van beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door meer te differentiëren in het dagelijks beheer. We hebben een taakstelling gerealiseerd van 3,2 miljoen euro in 2014.

Wat hebben we bereikt?

2014 is het tweede uitvoeringsjaar van onze beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'. De focus ligt daarbij op het meer betrekken van onze bewoners bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. We gebruiken daarbij de participatiekaart.nl/nijmegen als instrument om inzichtelijk te maken hoeveel participatieprojecten we hebben in de stad. Het aantal initiatieven is dit jaar gestegen naar 163. Daarnaast hebben we het Marikenniveau vastgesteld als basisonderhoudsniveau en een inspiratieboekje gemaakt waarin we laten zien wat mogelijk is als bewoners zelf op bepaalde plekken het onderhoud willen doen. In de uitvoering krijgt het “werken op regie” samen met Dar steeds duidelijker vorm. Met minder geld worden dezelfde resultaten op straat gerealiseerd door Dar. Dar heeft in 2014 de reiniging en het groen- en grijsonderhoud in 3 stadsdelen uitgevoerd.
In 2014 hebben we deelgenomen aan een afvalbenchmark. Hieruit blijkt wederom dat Nijmegen (binnen haar stedelijkheidsklasse) na Maastricht de hoogste mate van afvalscheiding behaalt (62,7% in 2013) en dat tegen zeer lage afvalbeheerkosten. Verder hebben we de milieustraat aan de Kanaalstraat volledig verbouwd en gemoderniseerd.
De bel-& herstelapp is goed ingeburgerd. Dit jaar hebben we weer meer meldingen via de app ontvangen. Ruim 28% van de totale meldingen gaat via de bel-&herstelapp. Vorig jaar was dat nog 19%. De inhaalslag op het onderhoud van de wegen en het kabelnet voor de openbare verlichting hebben we doorgezet. We hebben groot onderhoud gepleegd op onder ander de Van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg en Terwindtstaat. Ook de snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en het RijnWaalpad is afgerond. We hebben LED-verlichting (159 stuks) geplaatst op diverse wegen en we hebben dertien kilometer kabelnet vervangen voor de openbare verlichting. Op de Grootstalselaan hebben we licht op aanvraag aangebracht.
Het nieuwe beleid voor gladheidsbestrijding, ‘Grip op gladheid’, werpt nog steeds zijn vruchten af: de strooiroutes zijn verbeterd, er zijn minder klachten en de zoutkisten zijn een succes. Het project ‘Groen geregeld’ is succesvol en heeft geleid tot het oplossen van 45 gevallen van grondannexatie.
We hebben de pilot 'Afval dump je niet' uitgevoerd op 3 locaties. Deze pilot is goed verlopen en we gaan verder met deze werkwijze in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

Een schone, hele en veilige openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Nijmegenaren dat Nijmegen schoon vindt	60%	70%	60%
1.2 Nijmegenaren dat de eigen buurt schoon vindt	75%	70%	75%
1.3.1 Centrum - beeldkwaliteit goed	88%	83%	87%
1.3.2 Rest stad - beeldkwaliteit basis	93%	95%	93%
1.4.1 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad	60%	65%	60%
1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt	63%	76%	63%
1.5.1 Onderhoudskwaliteitsniveau fietspaden (technisch)	87%	76%	87%
1.5.2 Onderhoudskwaliteitsniveau wegen (technisch)	76%	76%	77%
1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen	87%	90%	91%
1.7 Tijdig (binnen 5 werkdagen) afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn	75%	85%	79%

In 2014 hebben we geen stadspeiling uitgevoerd. Dit betekent dat de percentages voor 2013 ook gelden voor 2014 voor de indicatoren 1.1, 1.2, 1.4.1 en 1.4.2.

Financiën

Openbare ruimte * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**

			Stadsrekening 2014	
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Wijken

Algemeen

Het programma Wijkontwikkeling zet in op een samenhangende aanpak van kansen en problemen op het terrein van leefbaarheid en veiligheid in de wijken. We werken daarvoor samen met bewoners, ondernemers en professionele netwerken in de wijken (o.a. rondom wonen en woonomgeving, overlast en veiligheid, onderwijs, zorg en hulp) We stimuleren verbindingen van deze buitenwereld met onze eigen organisatie en tussen de verschillende netwerken in de wijk (o.a. via wijkmedia). We maken wijkaanpakprogramma's. We vertrouwen op de kracht van de wijkgemeenschap, al heeft die af en toe wat hulp nodig: financieel of met raad en daad. Daar waar nodig interveniëren we: bijvoorbeeld als wijken en buurten achterblijven of als er overlast is.

Wat hebben we bereikt?

Hoewel het jaar 2014 nog niet via de stads – en wijkmonitor in beeld is, hebben we de indruk dat leefbaarheids- en veiligheidsrisico's weliswaar in een aantal aandachtsgebieden en in kleinere probleemgebiedjes aanwezig blijven, maar in algemene zin zijn verminderd. Daarnaast zien we vele vormen van bewonersparticipatie ontstaan: al dan niet in georganiseerd verband, tijdelijk en structureel, succesvol en minder geslaagd. Een trend is wel dat bewoners minder aan vaste structuren hechten, maar liever actief zijn met concrete acties en eigen netwerken vormen. We zien daarbij een toenemend gebruik van social media. We hebben daarom de ontwikkeling van buurtsites volgens het "Mijnbuurtje" format ondersteund. Bewoners kiezen de vorm die het beste bij hen past. Ook de 'analoge' wijkbladen blijven ook een belangrijke vorm van communicatie in de wijk.
We ontwikkelden nieuwe stijl wijkaanpakprogramma's : 1 wijk, 1 plan. Daarbij gaan we steeds meer 'online'. Het zijn geen alles omvattende integrale statische visies. Met de wijkaanpakprogramma's nieuwe stijl ontsluiten we kennis van de wijknetwerken, van de ontwikkelingen in de wijken en de inzet van allerlei partijen, waaronder bewoners. Daarmee helpen we contact binnen de wijk en tussen de wijk, de gemeente en andere instanties te vergemakkelijken en voorzien we partijen van inspiratie om in beweging te komen, om mee te bouwen aan het leefklimaat in de wijk
We hielpen de STIPs en Sociale Wijkteams op een goede manier 'te landen' in de wijken en zorgden mede dat ze goed aansluiten op de bestaande netwerken in de wijken. We zijn actief betrokken geweest bij het formuleren van het bestek voor de inzet van de W4 partijen in de wijken.
De speeltuinen en speelvoorzieningen staan er overwegend goed bij. We laten ons niet meer door de speelnorm, maar door bewonersparticipatie leiden bij het aanleggen van nieuwe speelplekken. Bij de kinderboerderijen is de milieu-educatiefunctie versterkt. Het dagelijks beheer van 3 kinderboerderijen is per 1 januari 2015 overgedragen aan zorginstellingen in de stad.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
1.1 Bewonerswaardering woon- en leefklimaat (schaalscore evaluatie buurt)				
1.1 stad	7,5	0	7,6	0
1.1a aandachtsgebiedenNijmegen-centrum	7,3	0	7,3	0
1.1b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	+	6,8	+
1.1c aandachtsgebieden Nieuw west	6,8	+	6,9	+
1.1d Hatert	6,7	+	6,9	+
1.1e aandachtsgebieden Dukenburg	6,4	+	6,8	+
1.2 rapportcijfer woonomgeving				
1.2 Stad	7,5	0	7,5	0
1.2a aandachtsgebieden Nijmegen-centrum	7,4	0	7,5	0
1.2b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	0	7,0	0
1.2c aandachtsgebieden Nieuw west	6,9	0	7,0	0
1.2d aandachtsgebied Hatert	6,9	0	7,2	0
1.2e aandachtsgebieden Dukenburg	6,8	0	6,9	0
1.2f aandachtsgebieden Lindenholt	6,9	+	7,0	+

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
2. Schaalscore sociale kwaliteit woonomgeving				
2. Stad	5,9	0	5,9	0
2.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	4,9	0	4,8	0
2.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	5,6	+	5,5	+
2.c aandachtsgebieden Nieuw west	5,3	+	5,5	+
2.d aandachtsgebied Hatert	5,4	0	5,8	0
2.e aandachtsgebieden Dukenburg	5,3	+	5,6	+
2.f aandachtsgebieden en Lindenholt	5,1	+	5,4	+

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
3. % onveilig voelen in eigen buurt				
3. Stad	19%		18 %	
3.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	26,4%	-	27 %	-
3.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	23%	- -	26 %	- -
3.c aandachtsgebieden Nieuw west	26,5%	-	25 %	-
3.d aandachtsgebied Hatert	24,7%	-	25 %	-
3.e aandachtsgebieden Dukenburg	29,6%	-	24 %	-
3.f aandachtsgebieden Lindenholt	23,5%	0	24 %	0

Voor een overzicht van de indicatoren van de stads- en wijkmonitor verwijzen we naar de programmatekst. Voor 2014 zijn geen recente cijfers beschikbaar, de wijkmonitor komt maar 1 keer per 2 jaar uit. De meest recente was 2013.

Financiën

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Het programma sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,4 %.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn € 0,04 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- 2 opdrachten in de openbare ruimte, aanpak Tubaplein en voetbalveldje Bottendaal, blijken grotendeels in 2015 te worden uitgevoerd

Toelichting op de baten
De baten zijn € 0,01 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- investeren in speeltoestellen Brakkenfort waarvoor een bijdrage is ontvangen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

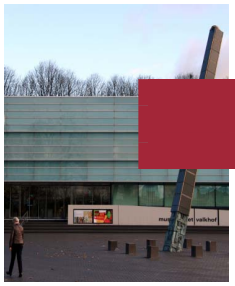

Programma Cultuur

Algemeen

Met onze culturele infrastructuur zorgen we voor een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele festivals en evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en waar mogelijk versterken.

Wat hebben we bereikt?

Ons streven naar toegankelijkheid en openheid in de culturele ketens zien wij langzaam vorm krijgen. Diverse clubs groot en klein weten elkaar beter te vinden en dat leidt tot nieuwe verrassende samenwerkingen en producties. Wij hebben een kwalitatief onderzoek uitlaten voeren naar (on) mogelijkheden van bezuinigingen op het culturele veld door Lawson en Luiten.
Het rapport "Onderzoek hervorming culturele sector" schetst het volgende beeld van het culturele veld: "*Het gemeentebestuur staat van oudsher positief tegenover de cultuursector en beschouwt kunst en cultuur als wezenlijk onderdeel van de stad. Dit heeft geleid tot een gedegen culturele infrastructuur met professionele instellingen, die gezamenlijk zorgen voor een divers, kwalitatief hoogstaand en toegankelijk cultureel aanbod. Van erfgoed tot theater, van amateurkunst tot film, van internationale avant-garde tot lokale urban arts: de inwoners van Nijmegen hebben het allemaal binnen handbereik. Ze kunnen ervan genieten, ze kunnen erover leren en ze kunnen het zelf beoefenen. In sommige sectoren heeft de stad een (inter)nationale positie: op het gebied van popmuziek, dance, archeologie en film bijvoorbeeld.*".

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wij mogen dus trots zijn op onze culturele klimaat. Als kanttekening geeft het rapport aan dat het publieksaanbod goed ontwikkeld is, maar dat de artistieke productie matig is te noemen. Het ontbreken van een ketenintendant cultuurhistorie wordt, voor de oudste stad van Nederland, een gemiste kans genoemd. Het rapport van Lawson en Luiten heeft er mede voor gezorgd dat in het coalitieakkoord de onderzoeksopdracht naar bezuinigingen op het culturele veld van € 700.000 gehalveerd is naar € 350.000. Uitgangspunt bij deze bezuiniging is dat dit zo min mogelijk ten koste van culturele activiteiten mag gaan en dat eerst gekeken wordt naar de mogelijkheden van bezuinigingen op gebouwgebonden kosten, shared service en andere niet-programmagebonden bezuinigingen.
De mate van (actieve en passieve) cultuurparticipatie willen wij minimaal gelijk houden of verhogen. Het feit dat het aantal bezoekers van gesubsidieerde podia 5% hoger is dan vorig jaar geeft aan dat we daarin slagen. Voor de bibliotheek streven we naar bereikcijfers, die minimaal de landelijke trend volgen. Deze trend is al jaren dalend. De uitleningen van de bibliotheek zijn wederom lager dan vorig jaar. Er is wel een verschuiving merkbaar van uitleningen per categorie. Zo daalt dat voor volwassenen, maar stijgt het aantal uitleningen via Bibliotheek op School (BOS). De totale daling (4,5%) is niet zo sterk als de landelijke trend (8%).De stijging van het aantal uitleningen via BOS geeft aan dat dit concept meer kinderen bereikt en daarmee succesvol is te noemen. Hiermee bereiken wij ons doel om meer kinderen te laten lezen en dragen we bij aan het voorkomen van laaggeletterdheid.
Via onze subsidieregeling waar we alleen nog culturele activiteiten subsidiëren hebben wij bijgedragen aan verrassende en experimentele culturele activiteiten. Van jazzconcerten tot kunstinstallaties op het Driftfestival, experimentele muziekoptredens, dansavonden en tentoonstellingen. Ook het tekenfestival Big Draw was een succes, met een groot bereik en veel samenwerkingen met en tussen diverse culturele partners. Ter stimulering van de creatieve stad, hebben wij aan het Besiendershuis een andere opdracht gegeven. Wij vragen hen het creatieve netwerk te stimuleren en meer zichtbaar te maken door de sectoren cultuur, cultuurhistorie, kennis/innovatie en bedrijfsleven te verbinden. Het Besiendershuis fungeert als een soort bruggenbouwer/verbinder en levert daarmee een bijdrage aan de creatieve stad.
Met de zeven openbare kunstwerken die zijn gerealiseerd, zoals de film Lights Crossing over de brug de Oversteek en de muurschilderingen in het fietstransferium onder het nieuwe Doornroosje, leveren we een bijdrage aan de (culturele)kwaliteit en beleving van de stedelijke omgeving.
Het zelf beoefenen van amateurkunst draagt bij aan verankering van kunst en cultuur. Op de Lindenberg subsidiëren wij daarom kunst- en cultuureducatie aan jongeren. Wij zien dat de belangstelling voor de kunsteducatie in de vrije tijd is afgenomen en de belangstelling voor cultuureducatie op scholen toeneemt. Met name de belangstelling voor het cursusaanbod van de afdeling beeldend kent een sterke terugval. De belangstelling voor het theateraanbod voor de jeugd is sterk gestegen. Het aanbod van de cursussen van Grote Broer zijn inmiddels volledig opgenomen in het cursus aanbod van de Lindenberg en dat blijkt een succes. De muzieklessen blijven ongekend populair en vormen het grootste deel van het cursusaanbod.
Met de regeling cultuureducatie met kwaliteit wordt inmiddels op zes basisscholen gewerkt aan de kwalitatieve versterking van de cultuureducatie in de school. De komende jaren zullen er ieder jaar zes nieuwe scholen worden toegevoegd. Door het vaststellen van het nieuwe subsidiehuis voor amateurs hebben we de interactie tussen amateurs en bewoners van de gemeente Nijmegen versterkt en meer ruimte gegeven meer diverse amateurgezelschappen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal bezoekers gesubsidieerde podia	464.301	540.000	488.513
1.2 Aantal bezoekers musea	107.680	125.000	117.548
1.3 Aantal uitleningen bibliotheek	1.1501.105	1.340.000	1.207.121
1.4 Aantal oefenruimten	8	12	8

1.1 Aantal bezoekers van gesubsidieerde podia is als volgt opgebouwd: LUX 216.147 (doelstelling 200.000); Vereeniging&Schouwburg 139.334 (doelstelling 125.000) ;Lindenberg 36.238 (doelstelling 44.000); Doornroosje 89.433 (doelstelling 60.000) ; Open Lucht Theater 7.361 (doelstelling 8.000). Met de podia hebben we als doelstelling afgesproken om in zijn totaliteit 437.000 bezoekers te trekken. Met een totaal van 488.513 voldoen zij daar ruimschoots aan. We blijven streven naar 540.000 bezoekers
1.2 Aantal bezoekersmusea is al volgt opgebouwd: Museum Valkhof 92.548 (doelstelling 100.000) Natuurmuseum ±. 15.000 (doelstelling 20.000); Stratemakerstoren ± 10.000 (geen doelstelling).
1.3 Het aantal uitleningen is inclusief de uitleningen via Bibliotheek op school (BOS)
1.4 Het aantal oefenruimte is al jarenlang 8.

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal stipendia voor jonge talenten	nvt	pm	0
2.2 Aantal te verstrekken subsidies i.h.k.v. de SCIN	nvt	pm	19
2.3 Aantal excellente en experimentele producties	nvt	pm	6
2.4 Aantal culturele evenementen	30	25	36
2.5 Aantal bezoekers culturele evenementen	225.000	225.000	239.500
2.6 Aantal werkenden in de creatieve industrie	nvt	pm	pm

2.1: In afwachting van de invulling van de stroomlijning van subsidies, is geen stipendium uitgereikt.
2.2: In het kader van de subsidieregeling voor culturele activiteiten is aan 19 aanvragers een subsidie toegekend.
2.3: Van de 19 toegekende subsidie van de SCIN zijn er 5 excellent/experimenteel te noemen.
2.4 : Bij het aantal culturele evenementen tellen we de culturele instellingen die wij subsidiëren vanuit de subsidieregeling de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen. Het aantal activiteiten/optredens/tentoonstellingen van de 36 instellingen tellen op tot 318.
2.5: Dit geldt ook voor de bezoekers van de activiteiten zoals genoemd onder 2.4.
2.6: Het aantal werkenden in de creatieve industrie halen we uit de provinciale werkgelegenheid enquête. (PWE). De creatieve industrie bestaat uit de sectoren: kunsten en cultureel erfgoed, media en entertainmentindustrie en creatieve zakelijke dienstverlening. T.o.v. 2013 is dit aantal met 4% gedaald. Deze daling wordt met name veroorzaakt door de sterke daling bij de creatieve zakelijke dienstverlening specifiek bij het onderdeel vormgeving en ontwerp. Wij scoren gemiddeld als het gaat om het percentage banen in de creatieve industrie (3,6% van alle banen in de stad en ook 3,6% van alle banen in Nederland.

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal bij de Lindenberg ingeschreven cursisten- jeugd tot 18 jaar	1.856	1750	1.761
3.2 Aantal amateurgezelschappen	81	pm	86

Financiën

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Mobiliteit

Algemeen

Wij willen een betrouwbare lokale en regionale bereikbaarheid van Nijmegen, die een bijdrage levert aan de economische vitaliteit van de stad. Ook streven we naar voldoende en toegankelijke parkeergelegenheid en zo hoog mogelijke verkeersveiligheid. Wij bieden inwoners, bezoekers en ondernemers in onze stad de gelegenheid om die vervoersmodaliteit te kiezen, die bij hun situatie past.

Wat hebben we bereikt?

bereikbaarheid

Door de opening van De Oversteek is de bereikbaarheid van de stad met de auto enorm verbeterd. De vertragingen op de hoofdwegen rond de stad zijn aanmerkelijk afgenomen. Buiten de spitsen heeft de nieuwe structuur geleid tot een hogere reissnelheid, met name op delen van de S100 en de Graafseweg. De betrouwbaarheid van het verkeerssysteem met name op de waaloverschrijdende verbindingen is enorm verbeterd. Ook zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen.
Wij hebben stevig geparticipeerd in de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Dit opent de weg naar een forse co-financiering vanuit het Rijk voor een verdergaande beperking van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging en verduurzaming van het vervoersgedrag.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

We zijn gestart met de werkzaamheden voor het project Poort Neerbosch. Voor het P&R-terrein bij Ressen hebben wij een optimale win-win-oplossing gekozen door dit terrein te combineren met de parkeerfunctie van Cinemec en te verplaatsen naar de zuidzijde van de Dorpensingel.

Wij hebben samen met de gemeente Lingewaard een tracéverkenning verricht voor de Dorpensingel. De Raad van de gemeente Lingewaard heeft besloten maximaal € 1,5 mln. beschikbaar te stellen voor de aanleg van deze verbinding

Parkeren
De parkeerdruk in de avonduren op straat gedaald terwijl de bezetting van de parkeergarages is toegenomen. Garages worden beter gebruikt en ook het transferium wordt in het weekend beter gevonden. Dit heeft een positief effect op de bereikbaarheid van de binnenstad en de mogelijkheid een vrije parkeerplaats voor een laag bedrag te vinden. De parkeerder heeft het avondparkeren geaccepteerd, dit komt mede doordat er goedkope alternatieven in de parkeergarages en terreinen zijn.
We hebben de parkeervoorziening Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen. Tevens hebben we de parkeergarage onder Plein 1944 opgeleverd en worden er abonnementen uitgegeven (ongeveer 75% van de beschikbare openbare parkeerplaatsen is uitgegeven).
We hebben de blauwe zone geëvalueerd en geconstateerd dat deze werkt voor specifieke locaties buiten het centrum met winkelconcentraties.

Verkeersveiligheid
In 2014 hebben wij het verkeersveiligheidsbeleid verder gecontinueerd. Een groot aantal vragen van burgers mbt verkeersveiligheid is beantwoord. Bij die vragen gaat het vaak om de subjectieve beleving van verkeersveiligheid. Wij kunnen dit subjectieve gevoel steeds vaker wegnemen met feiten die afkomstig zijn in een landelijke database met geregistreerde ongevallen. Deze database voorziet in een betrouwbare registratie van de dodelijke ongevallen en ook van de ernstige gewonden inclusief ziekenhuisopnamen. In Nijmegen zijn op dit moment geen zogenaamde black spots meer te vinden, dat wil zeggen plaatsen waar in de afgelopen drie jaar 6 letselongevallen of meer hebben plaatsgevonden. Nieuwe wegen worden duurzaam veilig aangelegd en bestaande wegen passen wij zoveel mogelijk bij reconstructie aan. In dat verband hebben wij in 2014 het tweede deel van de St. Jacobslaan duurzaam veilig gemaakt. Wij blijven aan het werk om de gebieden rondom scholen zoveel mogelijk autoluw te maken.

Openbaar vervoer
Uit cijfers van Breng blijkt dat het openbaar-vervoergebruik in de regio stijgt. Die groei is het grootste op de HOV-lijnen 300 en 331, waar we de afgelopen jaren fors hebben geïnvesteerd in de kwaliteit, en op enkele corridors, zoals Druten – Nijmegen.
OV-bedrijf Hermes is de concessiehouder van het openbaar vervoer in de regio Arnhem Nijmegen en de Stadsregio Arnhem Nijmegen was in 2014 opdrachtgever van Hermes. In 2015 gaat die verantwoordelijkheid over naar de provincie Gelderland.

2014 was een jaar waarin veel projecten op het gebied van openbaar vervoer zijn afgerond en in gebruik genomen. De belangrijkste daarvan:
- verbetering van de kwaliteit van de stationsomgeving van station Nijmegen Heyendaal;
- opening van het fietstransferium Doornroosje bij Nijmegen Centraal Station;
- ingebruikname van station Nijmegen Goffert, inclusief nieuwe bushaltes;
- de start van de latere treinen tussen Nijmegen, Arnhem en Utrecht op vrijdag- en zaterdagnacht, zodat we een nog betere verbinding met de Randstad hebben gekregen;
- Ingebruikname van de busbaan Woenderskamp in Nijmegen Noord, vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
- afronding van de busbaan langs de Prins Mauritssingel stadinwaarts;

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- een start gemaakt met het vervangen van een aangepaste verkeerslichtenbeïnvloeding door middel van Korte Afstand Radio (KAR) waardoor de impact van het openbaar vervoer op de doorstroming van het overig verkeer beperkt wordt. Daar gaan we in 2015 en 2016 mee door.
- in 2014 zijn de werkzaamheden aan Poort Neerbosch gestart, met voorzieningen voor het openbaar vervoer en de aanleg van een P&R-terrein. Deze werkzaamheden worden in 2015 afgerond.

Fiets

In 2014 hebben wij opnieuw belangrijke stappen gezet om te komen tot een netwerk van hoogwaardige snelfietsroutes, conform de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar.
Het RijnWaalpad op Nijmeegs grondgebied is afgerond. In 2015 wordt het RijnWaalpad opgeleverd.
In december 2014 hebben wij het nieuwe fietstransferium naast station Nijmegen geopend, onderdeel van het plan Doornroosje. In de voorziening zijn ruim 3500 plaatsen beschikbaar voor treinreizigers die per fiets naar het station komen en bezoekers aan het poppodium. De voorziening is van hoge kwaliteit en is dag en nacht geopend en gratis te gebruiken.
Met de provincie en stadsregio zijn afspraken gemaakt over de cofinanciering van een nieuw verbreed fietspad langs de Waalbrug, waarbij fietsers in twee richtingen kunnen rijden
De fietsstraat Dennenstraat is in april 2014 beschikbaar gekomen voor scholieren en ander fietsverkeer Het besluit tot aanleg van de 2e fase is genomen en uitwerkingen zijn gemaakt. Voor het gedeelte door het Goffertpark hebben wij extra werk verricht om te kunnen komen tot een zorgvuldige inpassing, zoals een gebruikers enquête.
In regionale samenspraak zijn aanvullende middelen voor realisatie van de fietsbrug bij Mook-Cuijk gevonden binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg
In samenwerking met de stadsregio, de gemeente Arnhem en provincie Gelderland hebben wij ons vol ingezet om het grote internationale fietscongres Velo-city naar Arnhem Nijmegen te halen. In december is bekendgemaakt dat onze inzet wordt beloond, en dat het congres Velo-city in 2017 in Arnhem-Nijmegen wordt gehouden!
Wij hebben de fietsoversteek over de singels verbeterd door de verkeerslichten gunstiger af te stellen.

Indicatoren

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Gemiddelde reistijd tijdens de spits (tussen haakjes:variatie in reistijd) in minuten	7 (1,7)		7 (1,1)
1.1a Knooppunt Ressen - Keizer Karelplein	13 (1,7)	12 (4)	11 (0,7)
1.1b Keizer Karelplein - Knooppunt Ressen	10 (0,7)	9 (1)	12 (1,1)
1.1c Keizer Karelplein - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.1d Goffert - Keizer Karelplein	6 (0,6)	7 (1)	6 (0,4)
1.1e Goffert - knooppunt Neerbosch	6 (0,4)	6 (0)	6 (0,4)
1.1f knooppunt Neerbosch - Goffert	5 (0,5)	5 (1)	5 (0,5)
1.1g Goffert - afslag Lindenholt	6 (0,6)	7 (1)	5 (0,3)
1.1h AfslagLindenholt - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.2 Waardering bezoekers bereikbaarheid van de stad	6,4	6,1	

De **gemiddelde reistijd in de spits** is redelijk gelijk gebleven. Op het traject Keizer Karelplein – knooppunt Ressen is die met 2 minuten toegenomen, ivm de –tijdelijke- gelijkvloerse afwikkeling van het langzaam verkeer over de Prins Mauritssingel bij station Lent (Laauwikstraat). Medio 2015 zal hierin met de fiets-voetgangerstunnel ter plaatse verbetering optreden

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Parkeeraanbod Centrum (1.1)			
2.1a Straatparkeren (1.1)	3.450 (1.3)	3.000	3.700
2.1b Garageparkeren (1.1)	2.050 (1.5)	3.000	2.500
2.1c Transferia	550 (1.9)	550 (1.4)	550
2.2 Piekbezettingsgraad centrum (2.1)	3776		
2.2a Straatparkeren(2.2)	65%	78%	69%
2.2b Garageparkeren (2.3)	1.256	1.100	1.821
2.3 Betalingsgraad(3.1)	90%	94%	94%
2.4 Tevredenheid (4)	5.8	5,8	

Indicator 2.1 Parkeeraanbod centrum

1. 1. Het parkeeraanbod centrum omvat straatparkeren en garageparkeren.
Straatparkeren: De centrumgebieden A, B gezamenlijk (gebied ten zuiden van de Waal en binnen de singels) en de invloedsgebieden rond het centrum (centrum eerste ring).
Garageparkeren: Optelsom van alle centrumgarages exclusief de Stadhuisgarage omdat deze vanwege het huidige gebruik weinig invloed heeft op de parkeerbalans.

1.2. Het parkeerterrein Oude Stad is in gebruik genomen.

1.3. De verhoging volgt uit de oplevering van de garage Plein ’44 (418 stuks).

1.4. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek naar nieuwe transferia kan dit cijfer in de komende jaren wijzigen.

Indicator 2.2 Piekbezettingsgraad centrum

2.1. Als moment van piekdrukte wordt de zaterdagmiddag aangehouden (bron: ECORYS rapport Parkeerdrukmeting april 2013), weergeven wordt het aantal op dat moment geparkeerde voertuigen op straat en in de garages.

2.2. De centrumgebieden A en B gezamenlijk (gebied ten zuiden van de Waal en binnen de singels). In voorgaande telling 2653 voertuigen , in 2013: 2250 geparkeerde voertuigen op de zaterdagmiddag. Deze afname is gevolg van de beleidsdoelstelling om parkeerders te verleiden meer gebruik te maken van de garages en wordt in 2013 dan ook volledig gecompenseerd door een toename van het aantal garage parkeerders.

2.3. De optelsom van alle gemeentelijke centrumgarages waarbij de Stadhuisgarage niet is meegenomen. Het referentiekader: Op basis van een onderzoek van Empaction dat gebaseerd is op 100 exploitaties van parkeergarages blijkt een gemiddelde bezetting van 1.200 uur aan kortparkeerders op jaarbasis afgenomen uren per parkeerplaats een reëel gemiddelde bezettingsgraad. Het aantal uren neemt toe al naargelang de garage ouder is. Door het goedkope avondtarief zijn de bezettingscijfers enorm gaan stijgen. Wordt de bezetting van de abonnementhouders meegerekend dan wordt de bezetting per parkeerplaats 2642 uur.

Indicator 2.3 Betalingsgraad

3.1. Betalingsgraad is de mate waarin parkeerders betalen. Wij onderscheiden de betalingsgraad in enerzijds sec kortparkeren en anderzijds inclusief vergunningen. Kortparkeren zegt iets over de ‘betaalbereidheid’ van de bezoeker, inclusief vergunningen geeft een indicatie over het rechtmatig gebruik van het straatparkeren.

Indicator 2.4 Tevredenheid parkeren

4.1. De indicator heeft betrekking op de waardering van het aantal parkeerplaatsen (de parkeercapaciteit) in het centrum door bezoekers in de vorm van een rapportcijfer (Bron: Stadscentrummonitor 2013).

Verkeersveiligheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal doden in het verkeer	4	4	nog niet bekend
3.2 Aantal ongevallen met ziekenhuisopname	onbekend	26	nog niet bekend

Stimuleren deelname openbaar vervoer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aandeel OV in woon-werkverkeer, Nijmegenaren die in Nijmegen werken		4%	4%
4.2 Aandeel OV binnenstadsbezoek op werkdagen		22%	22%
4.3 Tevredenheid openbaar vervoer		91%	geen meting

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stimuleren fietsgebruik	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aandeel fiets in woon-werkverkeer in de stad	64%	66%	64%
5.2 Aandeel fiets in het binnenstadbezoek	65%	63%	65%
5.3 Waardering bereikbaarheid fiets	7,7	8,0	7,8
5.4 Waardering fietsstalling	6,1	7,1	6,1

Financiën

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

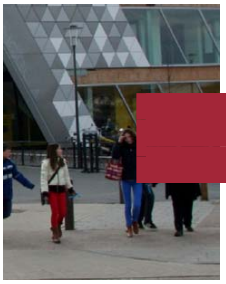

Programma Onderwijs

Algemeen

Ons programma staat in het teken van het stimuleren van de ontwikkelingskansen van jonge mensen. Met de zorgplicht onderwijshuisvesting zorgen we voor goede randvoorwaarden voor huisvesting. We dragen zorg voor het aanbod van vroeg- en voorschoolse educatie (VVE), handhaven op de kwaliteit van de kinderopvang en bieden leerlingenvervoer aan. Met de uitvoering van leerplicht richten we ons op de mogelijkheden voor kinderen om hun recht op onderwijs optimaal te benutten. Voor volwassenen bieden we de mogelijkheid om zich via een aanbod in volwasseneneducatie te ontwikkelen en bestrijden we laaggeletterdheid.

Het afgelopen jaar stond voor het programma Onderwijs vooral in het teken van het uitvoeren van de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd, de invoering van de Wet Passend Onderwijs en het verder verlagen van het aantal jongeren dat het onderwijs voortijdig verlaat.

Wat hebben we bereikt?

Door intensieve gesprekken met de bestuurders van het Primair en Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd is het gelukt om tot voorstellen te komen voor bezuinigingsmogelijkheden. Functiebehoud op alle onderdelen, waaronder brede scholen, onderwijsachterstandenbeleid en schoolmaatschappelijk werk, is daarbij steeds als uitgangspunt gehanteerd We hebben bereikt dat het Primair en Voortgezet Onderwijs bereid zijn hiervoor meer eigen middelen in te zetten. Ook het Flex-College blijft als voorziening beschikbaar voor (overbelaste) leerlingen. Deze uitkomst leidt ertoe dat we de kwaliteit van het Nijmeegse onderwijs, ook voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, overeind

houden. Van de totale onderzoeksopdracht opdracht van €3,2 miljoen (per 2017) hebben we met het onderwijs afspraken kunnen maken voor € 1,55 miljoen. In 2016 zullen we de bezuinigingen effectueren. We hebben met de schoolbesturen ook afspraken gemaakt over herijking van de overeenkomst doordecentralisatie in 2015.

De invoering van de Wet Passend Onderwijs betekent voor het onderwijs een grote verandering. Scholen hebben nu de verantwoordelijkheid om alle kinderen een passende plek te bieden, ongeacht hun ondersteuningsbehoefte. Scholen kunnen dit echter niet alleen, soms is ook professionele ondersteuning buiten de school nodig. Daarom hebben we bij de invoering van de wet samen met de regiogemeenten en de samenwerkingsverbanden van het PO en VO opgetrokken en afspraken gemaakt over bijvoorbeeld de aansluiting van de interne zorgstructuur op de school op de externe zorgstructuur van bijvoorbeeld het sociaal wijkteam. In 2015 gaan we samen met de samenwerkingsverbanden aan de slag net thema's als thuiszitters en voortijdig schoolverlaten (vsv).

Het aantal jongeren dat het onderwijs voortijdig verlaat, is voor het tweede jaar op rij gedaald. Met name op het MBO daalt het aantal vsv-ers. We halen nog niet altijd de (landelijke) norm, maar zijn goed op weg de aansluiting te realiseren. Ook in het bestrijden van laaggeletterdheid hebben we stappen gezet. We hebben een bondgenootschap laaggeletterdheid opgericht. Door het (ver)binden van instellingen en bedrijven, staat het onderwerp ook in Nijmegen op de kaart. Alle cursussen voor versterking van taal- en digitale vaardigheden zijn afgelopen jaar benut.

Indicatoren

Zorgplicht onderwijshuisvesting	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Totaal bedrag uitbetaalde doordecentralisatievergoedingen	€ 14,7 mln	€ 15,0 mln	€ 14,9 mln
1.2 % Gerealiseerde nieuwbouwscholen die zijn gedoordecentraliseerd	7,9 %	19,2 %	16%
1.3 Aantal gerealiseerde nieuwbouwscholen Nijmegen-Noord	1	2	1
1.4 % Uitbreidingen/renovaties	7,5 %	10,1 %	7,5%

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % 2/3 jarigen dat deelneemt aan peuterarrangementen, vve en kinderopvang	85%	85 %	85%
2.2 % Kindercentra dat voldoet aan wettelijke kwaliteitseisen	-	100 %	92%
2.3 Totaal aantal kinderschakelklas PO en VO	nnb	300	500
2.4 Aantal brede scholen	15	18	18
2.5 % leerlingen naar dichtbije basisschool	69%	76 %	68%
2.6 % ouders dat leerlingenvervoer ruime voldoende geeft	95%	95 %	92%
2.7 Bereik voorlichting seksuele diversiteit	100 %	60 %	100%

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % VSVers in het VO	1,0	1,0	0,5
3.2 % VSVers op het MBO	12,5	7,5	7,6
3.3 % VO Onderbouw		1,0	0,1
3.4 % Vmbo bovenbouw		4,0	1,6
3.5 % Havo/Vwo bovenbouw		0,5	0,6
3.6 % Mbo niveau 1		32,5	37,4
3.7 % Mbo niveau 2		13,5	12,9
3.8 % Mbo niveau 3/4		4,25	5,0

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen; niet ingezette rijksmiddelen met een meerjarig bestedingsdoel uit de OMBD Onderwijs & Minderheden leiden door een vrijval tot een voordeel op de begrote opbrengsten van € 1,5 miljoen. Doordat de middelen uit de specifieke rijksuitkering Onderwijsachterstandenbestrijding in 2012 en 2013 niet op de voorschool tot inzet zijn gekomen, zijn deze middelen in de OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels hebben we de subsidievaststelling 2013 van het Ministerie van OC&W ontvangen, waardoor het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 is komen te vervallen. Hierdoor kan het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen vrijvallen en worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragrafen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Investeringen

Investeringen en planexploitaties zijn de middelen waarmee in de stad verandering, verbetering en vernieuwing kan wordt gecreëerd. In de gebiedsontwikkelingen worden de investeringen veelal via de planexploitaties gerealiseerd en na gereedkomen verrekend met het investeringsbudget. De overige investeringen worden binnen de programma's zelf uitgevoerd of aanbesteed.

In de Najaarsnota hebben we een tabel opgenomen over de oplevering van de investeringen (zie blz. 51 van de Najaarsnota). Het algemene beeld is dat die planning niet is veranderd. In bovenstaande tabel geven we per krediet een financiële verantwoording van de besteding. In de volgende hoofdstukken gaan we per programma inhoudelijk op de besteding in.

De overheveling van kredieten (Kolom "Budget 2015-2018") en de vrijval van kredieten (zie kolom "Vrijval") hebben we meegenomen in begrotingswijziging BW-01396 (zie Raadsvoorstel Stadsrekening 2014).

Bedragen * €.1 000

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1023 Groen & Water						
Woonomgevingsverbeteringen	375		379		-5	
Groot-en vervangingsonderhoud Riool	6.209		3.887		2.322	
Stelselverbetering Riool	1.072		280		792	
Valkhofpark/Hunnerpark	1.657	9	-76		1.725	
Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP)	600	571	35		0	-5
Park Lingezegen	2.423	2.413			0	10
De Bastei	500				500	
Goffertpark	300	46	231		28	-5
Uitbreidingsinvesteringen Riool Waalsprong	3.043		1.746		1.297	
Bastei	0	-70			70	
Vergroening Stedelijk Gebied	1.000				1.000	
1031 Ruimte & Cultuurhistorie						
Masterplan oude stad	435		101		335	
Cultuurhistorie	1.000	308	292		400	
1032 Grondbeleid						
Stadsbrug	25.400	24.163	1.237		0	
Vasim	2.700				2.700	
Mercuriuspark	1.500				0	1.500
Toe te rekenen plankosten	5.500	1.000	3.427		0	1.073
1041 Economie & Toerisme						
Waalkade	18.214	5.381	10.908	1.176	3.101	
Baggeren Havens	1.775	1.684	94			-3
1043 Facilitaire diensten						
Gemeentelijke accommodaties	750		750		0	
Vastgoed Rendabel	1.307		1.128		0	179
Wijkcentrum Dukenburg	2.500	27	2.473		0	
Duurzaamheid	3.841		2.881		959	
Stevenstoren	1.300	2	337		961	
1051 Zorg & Welzijn						
Skaeve Huse	300				300	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400				400	
1052 Sport						
Ondersteuning Quick	1.000	655			345	
Talent Centraal	5.000			4.333	9.333	
Kunstgrasvelden	1.300		237		1.063	
Revitalisering Binnensportaccomm	1.000	105			895	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400				400	
1063 Wijken						
Voorzieningshart Waterkwartier	4.000	613	3.387		0	
Sport- en Speelplekken Noord	150		130		20	
1071 Cultuur						
Nieuwbouw Doornroosje	12.519	29	12.490		0	
Keizer Karel Podia	1.500	293	1.286	1.000	921	

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bedragen * €.1 000

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1072 Mobiliteit						
Fiets	5.784	5.543	427		-159	-27
Ophogen bushaltes	163	68	-7		0	103
Selectief toegangssysteem	813	817	5		-9	
HOV/verkeerstructuur Waalsprong	2.172	2.029	70		0	73
Doorsteek Visveld	35	172	-136		0	
Fietstunnels Waalsprong	7.318	567	1.914	3.500	8.336	
Marienburggarage Parkeerapparatuur	300				300	
Parkeerverwijssysteem	495	495	5		0	-5
Waalkade afsluiting (busbaan)	200				200	
Aanleg Dorpensingel	140		194		-59	
Groene Route	2.530	2.302	-1.305	3.309	4.842	
Parkeren Hezelpoort	2.598		2.523	1.898	1.973	
Parkeergarage Plein 44	2.950		2.828		122	
1073 Onderwijs						
Bewegingsonderwijs Kristallis	950		0		950	
Uitbreiding BS Hidaya	274		15		259	
Kostenplaatsen						
Bedrijfsinvesteringen	4.381	0	3.517	0	907	-43
Totaal	**142.074**	**49.220**	**57.690**	**15.217**	**47.525**	**2.850**

Investeringen worden in de begroting gedekt door kapitaallasten (rente en afschrijving) Tot aan moment van gereedkomen wordt de rente bijgeschreven op de investering. In het jaar na gereedkomen komen de kapitaallasten ten laste van het desbetreffende programma. De ontwikkeling van de kapitaallasten ziet er voor 2014 als volgt uit:

Krediet	Begroting	Realisatie	Verschil
Stand Primitieve begroting	41,7		
- aankoop parkeerplaatsen Plein '44	0,1		
- voorjaarsnota / vrijval	-4,1		
- najaarsnota	0.2		
Totaal	**37,9**	**38,1**	**-0,2**

Het verschil dat zich voordoet wordt voor het merendeel veroorzaakt door een inhaalafschrijving op het parkeerdek Ovatonde. De oorspronkelijk verwachte levensduur was langer dan economisch haalbaar en de boekwaarde is hierop gecorrigeerd.

Investeringen programma Groen & Water

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1. Specifiek						
Valkhofpark/Hunnerpark	1.657	9	-76	0	1.725	
Landschaps Ontwikkelings Plan (LOP)	600	571	35	0	0	-5
Park Lingezegen	2.423	2.413	0	0	0	10
De Bastei	500	0	0	0	500	
Goffertpark	300	46	231		28	-5
Vergroening Stedelijk Gebied	0	-70	0	0	70	
Nijmegen West Groene Buffer	1.000	0	0	0	1.000	
2. Bulk						
Woonomgevingsverbeteringen	375	0	379	0	-5	
Rioolinvesteringen Waalsprong	3.043	0	1.746	0	1.297	
3. Eigen dekking						
Groot-en vervangingsonderhoud	6.209	0	3.887	0	2.322	
Stelselverbetering	1.072	-	280	-	792	
Totaal	**17.180**	**2.967**	**6.482**	**-**	**7.729**	**-**

Krediet Valkhofpark/Hunnerpark
De voortgang is afhankelijk van besluitvorming en eventuele bouw van de Donjon en De Bastei (Stratemakerstoren). Het budget wordt besteed aan het opknappen van het Valkhofpark. De bouw van De Bastei vindt plaats in 2015. De Donjon bevindt zich in de ontwerpfase.

Krediet LOP
Door Stichting Via Natura zijn met Nijmeegse gemeentelijke bijdrage en bijdragen van derden een wandelverbinding annex ecologische verbindingszone en de visualisatie van het Romeinse waterwerk gerealiseerd.

Krediet Park Lingezegen
Op 1 december 2010 is de Gemeenschappelijke Regeling Park Lingezegen van start gegaan. Onze investeringsbijdrage is gerealiseerd. Het resterende budget is besteed aan realisatie brug ’t Meertje. Voorbereiding en aanbesteding hebben plaatsgevonden, de uitvoering is gerealiseerd in 2013. Administratieve afhandeling was in 2014.

Krediet Goffertpark
In 2013 hebben wij veel tijd en energie gestoken in samenspraak met en tussen de partijen die in Volkspark De Goffert actief zijn. Dit heeft geleid tot een gezamenlijke gedragen projectenlijst ter verbetering van het park; de uitvoering van deze projecten is goeddeels afgerond; deze projecten betalen wij uit het krediet voor De Goffert. Bovendien heeft de samenspraak geleid tot meer betrokkenheid tussen met name de 'groene' organisaties en weten zij elkaar beter te vinden.
De werkzaamheden zijn afgerond behoudens eindoplevering onderkomen Bijenhoudersvereniging. De afwikkeling vindt in het voorjaar van 2015 plaats.

Vergroening Stedelijk Gebied
Aanleg parkje Enkstraat is gestart; aanleg parkje Tollensstraat en park Spechtstraat zijn in voorbereiding. In 2014 is het terrein aan de Spechtstraat aangekocht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Krediet De Bastei
Besluitvorming omtrent inzet krediet voor realisatie Bastei is afgerond. Realisatie in 2015.

Krediet Nijmegen-West Groene Buffer
De raad heeft, bij motie van 5 september 2012, besloten om € 1 miljoen te reserveren vanuit de exploitatie van de Stadsbrug in een "Groenfonds" om maatregelen te nemen betreffende de luchtkwaliteit en geluid na oplevering van de Energieweg en de stadsbrug de Oversteek. Is er geen overlast, dan wordt het bedrag bestemd voor meer groen in Nijmegen-West. Uiterlijk 2018 zal dan een plan worden opgesteld. Bij de oplading van de stadsbegroting 2014 zijn uitgaven in de planexploitaties omgezet naar investeringen, waaronder ook dit bedrag. Het krediet was in eerste instantie opgenomen binnen het totaalkrediet Investeringen in Planexploitaties bij het Programma Grondbeleid en is verplaatst naar het Programma Groen & Water.

Krediet Woonomgevingsverbeteringen
Beoogde projecten zijn opgestart en in 2014 afgerond. De budgetoverschrijding met ruim €4.500 wordt in 2015 gecompenseerd.

Krediet Rioolinvesteringen Waalsprong
In de loop van 2013 is ook de financiering van uitbreidingsinvesteringen van de Riolering in de Waalsprong ondergebracht in programma Groen & Water. Er is een apart krediet (K000212) beschikbaar gesteld voor deze investeringen. De uitbreidingsinvesteringen worden door de GEM Waalsprong bij de gemeente in rekening gebracht.

Krediet Groot – en Vervangingsonderhoud/Krediet Stelselverbetering
De voor 2014 geprogrammeerde projecten zijn in gang gezet. De Najaarsnota meldde dat in 2014 voor €4,5 miljoen -ex rioolinvesteringen Waalsprong- zou worden gerealiseerd. Uiteindelijk komt de realisatie uit op €4.167.000. Het in 2014 beschikbare gestelde krediet bedroeg €3.487.000, naast het restantkrediet ad €3.794.000 van voorgaande jaren. Het restantkrediet per 31-12-2014 bedraagt €3.114.000 (waarvan €889.000 reeds verplicht). Dit betekent €680.000 minder restantkrediet dan een jaar geleden.

Investeringen programma Economie & Toerisme

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Waalkade	18.214	5.381	10.908	1.176	3.101	
Baggeren Havens	1.775	1.684	94	-		-3
Totaal	**19.989**	**7.065**	**11.002**	**1.176**	**3.101**	**3**

Waalkade
Dit project omvat de investeringen in de nieuwe kademuur van de westelijke Waalkade en de werkzaamheden aan de Lindenberghaven als onderdeel van de menukaart oostelijke Waalkade.

Damwand Waalkade
De uitvoering van dit investeringsproject kwam door niet-voorziene ontwikkelingen (o.a. aangetroffen archeologische objecten en verontreiniging in de ondergrond) onder druk te staan. Zo werden we gedurende de uitvoeringsfase geconfronteerd met risico's op overschrijding van de geplande kosten en de doorlooptijd. In de voorjaarsnota is het krediet hiervoor uitgebreid met € 4,9 miljoen.

Het project is op 27 juni 2014 opgeleverd. Daarmee is het risico op verdere negatieve gevolgen voor de cruisevaart, horeca en de Vierdaagse vermeden. Sindsdien sturen we nadrukkelijk op de financiële afwikkeling van dit investeringsproject in nauwe samenspraak met de aannemerscombinatie. In de najaarsnota 2014 is hierover aan de gemeenteraad gemeld, dat de exacte effecten op de gemeentelijke begroting na de afwikkeling van dat proces kunnen worden geduid, maar dat wij verwachtten binnen het beschikbare investeringsbudget te blijven.

Van het beschikbare budget resteert bij de jaarafsluiting 2014 nog € 0,7 miljoen. Naar verwachting is dit voldoende om in 2015 tot de afwikkeling van in 2015 nog doorlopende acties op dit investeringsproject te komen. Het gaat daarbij om:

1. De definitieve administratieve afwikkeling van de aannemerskosten zal in 2015 plaatsvinden. De totale aannemerskosten van het investeringsproject komen overeen met de prognose uit de voorjaarsnota 2014;
2. De afwikkeling van ingediende nadeelcompensatieclaims. Er zijn meer verzoeken om nadeelcompensatie ontvangen dan bij de voorjaarsnota ingeschat. Een deel van de ingediende claims is inmiddels afgehandeld, een deel is nog in behandeling. De afhandeling daarvan is o.a. afhankelijk van jaarcijfers van verzoekers over het jaar 2014 en kan daarom nog geruime tijd doorlopen;
3. In 2015 worden nog activiteiten verricht die noodzakelijk zijn voor de afronding van het project. Het gaat daarbij om het opstellen van archeologische (eind)rapportages over het tijdens het project uitgevoerde veldwerk;
4. De afronding van het subsidieproces walstroom. Binnen het investeringsproject zijn werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van de realisatie van walstroom. Hiervoor is subsidie toegekend door de Stadsregio. Dit subsidieproces zal in 2015 worden afgerond.

Onderzoek Oostelijke Waalkade
Beoogde resultaten:

- ontwikkeling van de Lindenberghaven ten behoeve van historische schepen
- investering in de openbare ruimte rond de Waalkade conform menukaart bij het masterplan Waalkade, afhankelijk besluitvorming door de raad

Doel is om het toeristisch bezoek aan de Waalkade te stimuleren en de relatie tussen Waalkade met binnenstad en de Waal te versterken. In 2013 is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de mogelijkheden om de Oostelijke Waalkade op te waarderen (als onderdeel van de gebiedsontwikkeling Valkhofkwartier). Resultaat hiervan is een Schetsboek met verbetervoorstellen: de zogeheten menukaart. Dit schetsontwerp (SO) is de afgelopen periode verder uitgewerkt waarbij de inpassing en afstemming met andere projecten en werkzaamheden en afstemming met betrokken partners heeft plaatsgevonden. Momenteel is het voorlopig ontwerp (VO) bijna klaar met definitieve projectraming en zal het project conform planning gaan uitvoeren. Eind 2015 is de uitvoering gereed, hiervoor is nog een budget van € 1,2 miljoen beschikbaar.

Baggeren Havens
Dit project omvat het op diepte baggeren van de Waalhaven, Lindenberghaven en 't Meertje. Het project is conform planning in 2013 gereed gekomen en de kosten zijn geactiveerd. In 2014 zijn ook alle nagekomen verplichtingen afgewikkeld en hebben wij bij de voorjaarsnota 2014 het resterende budget van € 125.000 ingezet voor de knelpunten op het investeringsproject Damwand Waalkade.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Ruimte & Cultuurhistorie

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Masterplan oude stad	435	0	101	0	335	
Cultuurhistorie	1.000	308	292	0	400	
Totaal	**1.435**	**308**	**392**	**-**	**735**	**-**

Masterplan Oude Stad

Het krediet betreft een bedrag uit de restantkredieten 2006 en heeft betrekking op het masterplan oude stad (subsidieregeling voor gevelverbetering). De afspraken met betrokkenen zijn gemaakt op grond van de toenmalige subsidieverordening. Uitgaven treden pas op na het indienen van declaraties. Ultimo 2014 zijn er nog tot een bedrag van € 335.000 afspraken gemaakt.

Cultuurhistorie

De raad heeft op 9 mei (raadsbesluit 42/2012) eenmalig een krediet van 1 miljoen euro ter beschikking gesteld voor het programma Ruimte en Cultuurhistorie in 2013, in te zetten voor cultuurhistorische projecten.

Bij raadsbrief van 18 februari 2014 is de Raad, zoals toegezegd, over de voortgang van het krediet van 1 miljoen euro nader geïnformeerd.

Overzicht projecten	Inzet middelen
1a. Visualisatie 'Verloren toren' Plein 1944	€300.000
1b. Bijdrage kosten herbouw Donjon	€250.000
1c. Stratemakerstoren	€150.000
1d. Herdenkingsmonument soldaat Plein 1944	€25.000
1e. Publieksopgraving Waalfront	€150.000
1e. Route bombardement/market garden & openstelling Valkhofbunker	€25.000
1e. Bijdrage voor Stevenskerk	€100.000
Totaal	**€1.000.000**

Ultimo 2014 staan er financieel gezien nog twee kredieten open. Te weten de bijdrage kosten herbouw Don Jon en de herontwikkeling Stratemakerstoren. De afronding wordt in 2015 verwacht.

Investeringen programma Grondbeleid

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Stadsbrug	25.400	24.163	1.237	0	0	
Vasim	2.700	0	0	0	2.700	
Mercuriuspark	1.500	0	0	0	0	1.500
Toe te rekenen plankosten	5.500	1.000	3.427	0	0	1.073
Totaal	**34.100**	**25.163**	**4.664**	**-**	**4.200**	**2.573**

Stadsbrug
De nieuwe stadsbrug, gedoopt De Oversteek, verbindt de beide stadshelften aan de Waal. Dit traject, uitgevoerd middels een planexploitatie, heeft enkele jaren in beslag genomen en geleid tot een moderne stadsverbinding over de Waal. Behalve dat de nieuwe brug een noodzakelijke verbetering van de infrastructuur betekent, is er ook veel symboliek rond de brug. De soldaten die bij het oversteken van de Waal werden gedood, worden herdacht met een lichtkunstwerk op de brug. Het kunstwerk bestaat uit 48 paar lantaarnpalen, hetzelfde aantal als de gesneuvelde militairen, die iedere avond bij het invallen van de avond als eerbetoon een voor een van zuid naar noord aan gaan. Ook de naam van de brug De Oversteek refereert aan de bevrijders van Nijmegen. Bij de opening waren nabestaanden van de gesneuvelde soldaten aanwezig.

Vasim
Het terrein rond het Vasim gebouw en onder De Oversteek (20 september plein) zal worden (her)ingericht. Het terrein rond de Vasim maakt onderdeel uit van de westelijke entree van onze stad. De ontwikkeling van het “Vrijheidskwartier” is in 2014 verder ter hand genomen en zal met de toevoeging van het zg. CP Kelco terrein in 2015 verder ter hand worden genomen. Huidige verwachte einddatum 2017

Mercuriuspark
Na oplevering van “de Oversteek” start de herontwikkeling en uitgifte van werklocatie Mercuriuspark (werktitel). De investering is gereed, het resterende krediet kan vrijvallen.

Toe te rekenen Plankosten
Dit krediet bestaat uit een aantal onderdelen. De bijdrage voor de groene Route heeft in 2013 plaatsgevonden. Verder is het binnen dit krediet geld voor meerwerk voor de pijlers van de Stadsbrug uitgegeven in het kader van de dijkteruglegging en diverse plankosten.
De investering is gereed, het resterende krediet kan vrijvallen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Facilitaire Diensten

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
1. Specifiek						
Wijkcentrum Dukenburg	2.500	27	2.473	0	0	
Stevenstoren	1.300	2	337	0	961	
2. Bulk						
Gemeentelijke accommodaties	750	0	750	0	0	
3. Eigen dekking						
Vastgoed Rendabel	1.307	0	1.128	0	0	178
Duurzaamheid	3.841	0	2.881	0	959	
Totaal	**9.697**	**29**	**7.570**	**-**	**1.920**	**178**

Wijkcentrum Dukenburg
De renovatie van het Wijkcentrum Dukenburg is nagenoeg afgerond. Er zijn geen overschrijdingen.

Stevenstoren
Voor de restauratie van de Stevenskerk en –toren en is een totaalbedrag geraamd van € 2,4 miljoen. Hiervoor is in de Stadsbegroting voor 2014 een krediet van € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld door Uw Raad en heeft de provincie in het kader van de “Robuuste Investeringsimpuls” een subsidie van € 1,1 miljoen toegekend aan de Stichting Stevenskerk. De Stichting Stevenskerk draagt de verantwoordelijkheid voor de verantwoording aan de Provincie. De provinciale bijdrage moet eind 2015 in zijn geheel zijn besteed.
In het kader van het restauratieproject trekt de gemeente gezamenlijk op met het bestuur van de Stichting Stevenskerk. Door het gelijktijdig en slim uitvoeren van de werkzaamheden kunnen de kosten mogelijk worden gereduceerd en kan op die manier mogelijk uitvoering aan de motie ‘Werk met werk voor toren en kerk’ (raadsvoorstel perspectiefnota 2014, 12 juni 2013). Daarbij combineren we de restauratie werkzaamheden voor de Stevenskerk en de Stevenstoren zoveel mogelijk. Met de aannemer is afgesproken dat de restauratiewerkzaamheden vóór 1 juli 2015 zijn afgerond.

Gemeentelijke Accommodaties
Het jaarlijks terugkerende bulkkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 750.000 is in 2014 volledig besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, wetgeving of het verbeteren van de gebruiksmogelijkheden. De inzet betreft o.a. aanpassingen aan wijkcentra de Piramide en de Brack, de ontmoetingsruimte in voorzieningenhart de Ster, bijdragen aan de renovatie van wijkcentrum en zwembad Meijhorst, inrichting van het plein bij de Schouwburg en het opknappen van de toren van de kerk in de Dorpsstraat.

Vastgoed Rendabel
Uw Raad heeft een jaarlijks krediet van € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor rendabele investeringen, ook genaamd investeringen met eigen dekking. Denk daarbij aan aanpassingen van gebouwen, waarbij de kapitaallasten worden gedekt door een hogere opbrengsten of lagere (overige) kosten. In 2014 is het beschikbare bedrag in totaal € 872.000 ingezet om in Voorzieningenhart de Biezantijn, Wijkcentrum Dukenburg en Sporthal de Triangel aanpassingen aan te brengen ten behoeve van (extra) verhuur. Daarnaast is € 50.000 ingezet voor de Doorbraak tussen het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) en de Bibliotheek.

Duurzaamheid
Er is geïnvesteerd in initiatieven in het Stadhuis, diverse accommodaties en bij de Vereeniging en in Wijkcentrum Dukenburg. Op basis van het masterplan zijn initiatieven gerealiseerd voor monitoring van klimaatsystemen, duurzame verlichting en installaties waarbij de behaalde energiebezuiniging de kosten van de investering terugverdient.

Investeringen programma Sport

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Ondersteuning Quick	1.000	655	0	0	345	
Talent Centraal	5.000	0	0	4.333	9.333	
Kunstgrasvelden	1.300	0	237	0	1.063	
Revitalisering Binnensportaccomm	1.000	105	0	0	895	
Totaal	**8.675**	**760**	**237**	**4.334**	**11.637**	**-**

Ondersteuning Quick
Om het PRO-college en Talent Centraal op het Sportpark Quick mogelijk te maken zijn reeds verschillende aanpassingen doorgevoerd. Met de verwachte start van de bouw van Talent Centraal in 2015 zal het komende jaar het resterende investeringskrediet ingezet worden.

Talent Centraal
De start van de bouw van Talent Centraal staat gepland voor eind 2015/ begin 2016. Hiervoor ontvangen we van de provincie een investeringsbijdrage van € 4,3 mln. De komende twee jaar zal het investeringsbudget gerealiseerd worden.

Kunstgrasvelden
Conform planning is in 2014 de toplaag vervangen en de infill vernieuwd van het kunstgrasveld op sportpak Brakkenstein. Uit onderzoek van ISA/Middelkoop bleek dat het veld niet meer aan de gebruiksnorm van de KNVB voldeed. Uit datzelfde onderzoek blijkt dat de kunstgrasvelden op sportparken de 'Kluis' en 'Vossepels' op korte termijn aan vervanging toe zijn.

Revitalisering Binnensportaccommodaties
Het beschikbare budget wordt in 2015 ingezet om de evenementen/sporthal Jan Massinkhal te verbouwen om de exploitatie voor zowel sport als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de voorgevel vernieuwd, de toegang tot de hal verplaatst en het sportoppervlak en de bergingen vergroot. Daarnaast worden de kantine en kleedkamers vernieuwd. Verwachting is dat de verbouw van de Jan Massinkhal in juni start en eind 2015 wordt opgeleverd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen programma Wijken

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Voorzieningshart Waterkwartier	4.000	613	3.387	0	0	
Sport- en Speelplekken Noord	150	0	150	0	0	
Bestaande voorzieningenharten	200	0	55	0	145	
Totaal	**4.350**	**613**	**3.592**	**-**	**145**	**-**

Voorzieningenhart Waterkwartier
Het voorzieningenhart De Biezantijn in het Waterkwartier is volledig gerealiseerd en in gebruik genomen in 2014.

Sport- en Speelplekken Noord
Aanpassen en aanleg van speelplekken aan de Floralaan, Navarrastraat, Golden Delicious, Annabelstraat, Jo Everstraat, Serge Gainburgstraat, De Rietgraaf en Ewartstraat. Aanleg van een natuurspeelplek aan de Yves Montandstraat en het aanpassen van de JongerenOntmoetingsPlek aan de Visveldsestraat en totumpaal Thermionpark.

Bestaande Voorzieningenharten
In een aantal accommodaties zijn er problemen met het binnenklimaat. Daarnaast willen we het ontmoeten in de wijken bevorderen. De invulling van dit krediet betreft het verbeteren van het klimaat in de voorzieningenharten 't Hert, de Klif en de Ster en in Wijkcentrum Dukenburg. In wijkcentrum Dukenburg treffen we bovendien voorzieningen om het ontmoeten te bevorderen. Hiermee is in 2014 een start gemaakt en de werkzaamheden lopen in 2015 door.

Investeringen programma Cultuur

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Nieuwbouw Doornroosje	12.519	29	12.490	0	0	
Keizer Karel Podia	1.500	293	1.286	1.000	921	
Totaal	**14.019**	**322**	**13.776**	**1.000**	**921**	**-**

Doornroosje
Op 1 november 2014 is de nieuwbouw van Doornroosje, de studentenwoningen van SSH en de fietsenstalling opgeleverd. Doornroosje is per 1 oktober in gebruik genomen, de studentenwoningen per 1 november. Het beschikbaar gestelde krediet voor de nieuwbouw Doornroosje is volledig benut.

Keizer Karel Podia
Het eerste deel van de renovatie van de Vereeniging heeft in de zomerperiode van 2014 plaatsgevonden, binnen planning en budget. De klimaatinstallatie van de grote zaal is vernieuwd, samen met de theater- technische installaties en de zolderverdieping.

Investeringen programma Mobiliteit

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Fiets	5.784	5.543	427	0	-159	-27
Ophogen bushaltes	163	68	-7	0	0	103
Selectief toegangssysteem	813	817	5	250	-9	
HOV/verkeerstructuur Waalsprong	2.172	2.029	70	0	0	73
Doorsteek Visveld	35	172	-136	0	0	
Fietstunnels Waalsprong	7.318	567	1.914	3.500	8.336	
Waalkade afsluiting busbaan	200				200	
Marienburg Parkeerappartuur	300				300	
Parkeerverwijssysteem	495	495	5	0	0	-5
Aanleg Dorpensingel	140	0	199	0	-59	
Groene Route	2.530	2.302	-1.305	3.309	4.842	
Parkeren Hezelpoort	2.598	0	2.523	1.898	75	
Parkeergarage Plein 44	2.950	-	2.828	-	122	
Totaal	**25.498**	**11.993**	**6.523**	**8.957**	**13.648**	**144**

Fiets
De uitvoering van de zuidelijke snelfietsroute Beuningen (fietsstraat Dennenstraat) is in 2013 gestart en is in de eerste helft van 2014 afgerond. Deze route wordt gefinancierd met 50% cofinanciering.
Voor 2015 staat de uitvoering van de 2e fase (Muntmeesterlaan-Campus Heyendaal) gepland.

Ophogen Bushaltes
Sinds 2006 zijn we in Nijmegen samen met de Stadsregio bezig om het openbaar vervoer zo in te richten dat iedereen hier meer en beter gebruik van kan maken. In dit kader zijn in de afgelopen jaren de bushaltes zodanig ingericht dat ze voldoen aan de criteria van optimale haltetoegankelijkheid.
De laatste bushaltes zijn in 2013 aangepast.
De subsidiedeclaratie is in 2014 ingediend. Het project en krediet worden afgesloten en het restant krediet valt vrij.

Selectief Toegangssysteem
Dit krediet betreft de vervanging van het selectief toegangssysteem van de binnenstad (STS) en het daarmee samenhangende project Upgrading Verkeersmanagementcentrale (VMC). De vervanging van het STS is opgeleverd. De Stadsregio heeft een subsidie toegekend van € 250.000 voor een monitoring- en handhavingsmodule. Met deze module krijgen we inzicht in het aantal voertuigen dat zich buiten de venstertijden in het voetgangersgebied ophoudt zonder de benodigde ontheffingen en hebben we de mogelijkheid om hier op een efficiënte wijze handhavend tegen op te treden. Dit budget zetten we in 2015 in.

HOV/Verkeerstructuur Waalsprong
Er zijn in 2013 verschillende HOV-projecten in de Waalsprong gerealiseerd binnen de grondexploitatie:
- busbaan stadinwaarts tussen noordelijke projectgrens Knoop Lent en Kruispunt PMS en Graaf Alardsingel en busbaan tweerichtingen tussen splitsingspunt en kruispunt PMS-Laauwickstraat incl. haltes;
- busbaan staduitwaarts tussen kruispunt PMS-Laauwickstraat-splitsingspunt;
- kruispuntoptimalisatie VRI's';
- HOV-baan tweerichtingen langs Graaf-Alardsingel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2014 heeft de verrekening met het Ontwikkelingsbedrijf plaatsgevonden. Het krediet kan daarmee afgesloten worden. De subsidiedeclaratie volgt in 2015 en het restant krediet valt vrij.

Dooorsteek Visveld
In plaats van de doorsteek Visveld (gepland in 2010) zijn enkele kleinere OV-projecten uitgevoerd in Nijmegen Noord:
- aanleg busbaan staduitwaarts
- aanpassing VRI's op kruising Laauwikstraat – Prins Mauritssingel
- OV-vriendelijke inrichting Visveld

Deze werkzaamheden zijn afgerond. De subsidiedeclaratie is ingediend. Het krediet kan afgesloten worden.

Fietstunnels Waalsprong
In 2013 is het westelijke tracé van de snelfietsroute naar Arnhem (RijnWaalpad) opgeleverd. Belangrijk onderdeel daarin is de fietsbrug over de Graaf Alardsingel. De kosten hiervan worden tot 50% gedekt door een subsidie met een maximum van 2,4 miljoen euro. De verrekening met het Ontwikkelingsbedrijf heeft in 2014 plaatsgevonden. De subsidiedeclaratie volgt in 2015.
In het kader van de verkeersdoorstroming en veiligheid in Lent is in 2013 gestart met de voorbereiding van de fietstunnel Laauwikstraat. Uitvoering zal plaatsvinden in de eerste helft van 2015.

Parkeerverwijssysteem
Het parkeerverwijssysteem is in het najaar van 2013 vervangen en in november 2013 in gebruik genomen.
Op de realisatie van een paar kleine restpunten na is het klaar. Begin 2014 is het opgeleverd.
Het project en het krediet is afgesloten.

Aanleg Dorpensingel
De aanleg van de Dorpensingel (nieuw aan te leggen weg tussen de Prins Mauritssingel en Bemmel) staat gepland voor 2015 en 2016. In 2014 zijn diverse voorbereidende activiteiten uitgevoerd om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst tussen de Gemeente Nijmegen en Gemeente Lingewaard. De tracémogelijkheden zijn verkend en doorgerekend. De gemeente Lingewaard is bereid maximaal € 1,5mln. bij te dragen in het project; de besprekingen met de provincie over cofinanciering zijn in een positieve sfeer verlopen, maar hebben helaas nog niet geleid tot concrete toezeggingen.
Deze investering is in de voorbereidingsfase met een verwachte einddatum 2016.

Groene Route
De doorstromingsmaatregelen (Dynamisch verkeersmanagement) zijn grotendeels in 2013 gerealiseerd; een deel volgde nog in de loop van 2014. In 2015 volgt de afronding, incl. het monitoren en evalueren van de effecten van de maatregelen en de subsidiedeclaratie. Binnen het project zijn werkzaamheden uitgevoerd (m.n. asfaltering), gefinancierd uit het Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte.
In 2014 is de uitvoering gestart van het project Poort Neerbosch; afronding hiervan is gepland op 1 mei 2015.
Bij de invalsweg aan de westzijde van de stad wordt een kruispunt gerealiseerd dat de doorstroming voor autoverkeer beter faciliteert. Er wordt een transferium aangelegd en geïnvesteerd in HOV en de snelfietsroute Nijmegen-Beuningen.
Het uitblijven van verwachte subsidies van de Stadsregio voor de S100 kon opgevangen worden door het toevoegen van het krediet Afsluiting Busbaan Waalkade (2 ton) aan krediet Groene Route (Stadsbegroting 2015-2018) en extra dekking uit product Verkeer. We verwachten het krediet zonder tekort te kunnen afsluiten.
De verwachte einddatum is 2015.

Parkeren Hezelpoort
In 2014 is het Hezelpoortterrein opnieuw ingericht als parkeerterrein en aangesloten op het parkeerroute informatie systeem (PRIS). Ook zijn de tijdelijke parkeerplaatsen op het Joris Ivensplein opgeheven zodat het plein weer de oorspronkelijke uitstraling krijgt. Zodra de nieuwbouw Handelskade (de eerste nieuwbouw van het

Waalfront op het voormalige terrein van De Gelderlander) wordt gerealiseerd, naar verwachting in 2016/2017, kan het aantal parkeerplaatsen worden uitgebreid door middel van een parkeerdek.
De projecten worden uitgevoerd in de grondexploitatie en na afloop verrekend met Mobiliteit.
De verwachte einddatum is 2017
Maaiveldparkeren is gereed. Dit deel van de investering wordt in 2014 afgesloten

Parkeergarage Plein 44
De oplevering van de parkeergarage heeft in 2014 plaatsgevonden. We zetten het restant van het krediet in voor enkele bouwkundige aanpassingen en sluiten het krediet in 2015 af.

Investeringen programma Onderwijs

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Bewegingsonderwijs Kristallis	950	0	0	0	950	
Uitbreiding BS Hidaya	274	0	15	0	259	
Totaal	**1.224**	**-**	**15**	**-**	**1.209**	**-**

Bewegingsonderwijs Kristallis
We zijn met Kristallis in gesprek over verschillende scenario's over de nieuwbouw of renovatie van een gymzaal. In 2014 zijn gesprekken gevoerd met Kristallis. De besprekingen met het schoolbestuur verlopen moeizaam. Begin 2015 wordt hierover een besluit genomen. Verwacht wordt dat ontwikkeling in 2015 zal plaatsvinden.

Uitbreiding Basisschool Hidaya
Het investeringsverzoek van € 274.000 ten behoeve van aanpassingen en tijdelijke uitbreiding basisschool Hidaya is door College/Raad in februari 2014 vastgesteld. Van de aanpassingen is in 2014 een bedrag van € 5.000 incl. BTW gerealiseerd en de bouwvoorbereidingen zijn gestart. Daarvan is een bedrag van € 10.000 incl. BTW gerealiseerd. De oorspronkelijke bouwplannen moesten opnieuw worden ingediend, omdat geen bouwvergunning werd verleend. Gereedkomen van de uitbreiding wordt verwacht rond augustus 2015.

Investeringen programma Zorg en Welzijn

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Skaeve Huse	300	0	0	0	300	
Jongerencentrum Nijm.Noord	400	0	0	0	400	
Totaal	**700**	**-**	**-**	**-**	**700**	**-**

Skaeve Huse
In het Stedelijk Kompas heeft de Raad op 19 november 2008 besloten om in Nijmegen 15 zogenaamde Skaeve Huse te realiseren. Dit zijn woningen voor mensen die al lang dakloos zijn en niet inpasbaar zijn in een gewone woning of de voorzieningen voor opvang en wonen die we in Nijmegen hebben. De locatie aan de Stadbroekseweg is na onderzoek als meest geschikt uit de bus gekomen. Aan de Stadbroekseweg zullen de eerste 8 zorgwoningen en een beheerderswoning worden gerealiseerd. Voor de andere 7 units wordt naar een locatie in Nijmegen Noord gezocht. De gemeente, de woningcorporaties WoonGenoot en De Gemeenschap en de zorginstellingen RIBW en Iriszorg leveren een bijdrage aan de realisatie van de Zorgwoningen aan de Stadbroekseweg. Het vrijgegeven

krediet van € 300.000 wordt ingezet voor investeringen met betrekking tot de inrichting van het terrein aan de Stadbroekseweg en bijkomende plankosten. De investering loopt door in 2015 en 2016.

Jongerencentrum Nijmegen Noord
Nijmegen-Noord is een groeiend stadsdeel met steeds meer jongeren. Hierdoor is er behoefte aan een jongerenaccommodatie in zowel Oosterhout als Lent. Op basis van input en wensen van wijkbewoners en jongeren in Nijmegen-Noord wordt in Oosterhout de huidige jongerenaccommodatie in 'De Klif' uitgebreid en wordt in Lent in voorzieningenhart 'De Ster' een jongerenaccommodatie gerealiseerd. De investering loopt door in 2015.

Investeringen programma Bedrijfsinvesteringen

Krediet	Totaal krediet	Realisatie t/m vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Nog te ontvangen bijdragen	Budget 2015-2018	Vrijval
Bedrijfsinvesteringen	4.381	0	3.517	0	907	-43
Totaal	**4.381**	**-**	**3.517**	**-**	**907**	**-45**

Bedrijfsinvesteringen

Afgelopen jaar is een vervolg gegeven aan het traject Werken in Minder Gebouwen en flexibele werkomgeving. Hier is het grootste gedeelte van het budget aan besteed, zowel voor verbouwing, herinrichting als de ICT-investeringen die hiervoor nodig waren. Dit traject loopt door in 2015 voor de gebouwen Marienburg, Marienbeurs en Dukenburgseweg, hiervoor hevelen we de daarvoor benodigde bedragen over naar 2015.
In Triavium is de warmtepomp vernieuwd en andere aanpassingen gedaan, zoals het vervangen van het camera-systeem. De Vidiwall is volledig opgeleverd, net als de busjes op groen gas, beide gestart in 2013.
Daarnaast zijn er aanpassingen gedaan in de wijkcentra en jeugdcentra, vernieuwing bewegingsmelders en aanbrengen LED-verlichting, als mede vervanging van inventaris.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie op hoofdlijnen over het gevoerde beleid en wat dit voor de lokale belastingplichtige betekende. Per belastingsoort is er een opgave van gerealiseerde opbrengsten welke worden afgezet tegen de raming in de Stadsbegroting 2014-2017. Daarnaast geven wij informatie over het gevoerde kwijtscheldingsbeleid.

DE WOONLASTEN

Het Coelo (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) heeft in 2014 een overzicht Kerngegevens Belastingen Grote Gemeenten uitgebracht, waarin de woonlasten van 35 grote gemeenten in kaart zijn gebracht en zijn vergeleken. Onder woonlasten werd in dit verband verstaan de OZB van een woning met een gemiddelde WOZ-waarde en Rioolheffing en Reinigingsheffing op basis van een meerpersoonshuishouden.

Op basis van de Coelo overzichten hebben wij de duurste en goedkoopste gemeenten van de afgelopen jaren naast elkaar gezet. Ook geven wij aan wat de plaats van Nijmegen op de ranglijst is en wat onze woonlasten in het betreffende jaar zijn.

COELO OVERZICHT GEMIDDELDE WOONLASTEN GROTE GEMEENTEN 2011-2014

Duurste gemeente	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Emmen		€ 769		
Groningen	€ 731			
Zaanstad			€ 785	€ 804
Nijmegen	€ 626	€ 654	€ 686	€ 694
Rangorde	(25)	(22)	(21)	(20)
Goedkoopste gemeente				
Alkmaar	€ 526	€ 542	€ 545	
Tilburg				€ 532

Woningen

Voor eigenaren van woningen stond Nijmegen in 2014 bij de woonlasten landelijk gezien op de 20e plaats van boven met € 694 aan woonlasten. Dit betekent dat er 19 steden duurder zijn. Gemiddeld bedroegen de woonlasten in de grote gemeenten €669. Dat is 0,4 procent meer dan het jaar er voor. Met onze woonlasten zaten we hiermee iets boven het landelijk gemiddelde.
Voor gebruikers van woningen, de huurders, stond Nijmegen qua woonlasten op de laatste plaats van de 35 onderzochte gemeenten. Dit komt doordat we een laag tarief Afvalstoffenheffing hadden in 2014.

Bedrijven

Het Coelo heeft voor eigenaren van bedrijven onderzoek gedaan naar de hoogte van het OZB tarief eigenaar en gebruiker en naar het tarief Rioolheffing. Uit het OZB overzicht 2014 blijkt dat Nijmegen - voor eigenaren van niet woningen met 0,4340% het op twee na hoogste OZB-tarief had. Lelystad heeft het hoogste tarief met 0,4752%. In 2012 stond Nijmegen nog op de bovenste plaats. Het was de doelstelling om van de eerste plaats af te komen. Die doelstelling hebben we hiermee weer behaald. Voor gebruikers van niet woningen had Leiden met 0,38358% - evenals de voorgaande jaren - het hoogste tarief en stond Nijmegen op de 2e plaats met een tarief van 0,33640%.Meer informatie over het Coelo-overzicht 2014 is terug te vinden op www.coelo.nl.

Hierna behandelen we de woonlasten per belastingsoort.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Onroerende zaakbelasting

De OZB wordt conform wetgeving opgelegd naar een percentage van de WOZ waarde. Voor de WOZ waarde wordt de waardepeildatum van 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar gehanteerd. Voor belastingjaar 2014 is deze peildatum dus 1 januari 2013. Voor de op te leggen aanslag OZB is de situatie op 1 januari van het betreffende belastingjaar bepalend. In het kader van de herwaardering WOZ 2014 zijn er 90.352 WOZ-beschikkingen afgegeven. Naar aanleiding van deze beschikkingen is er tegen 2.313 objecten waarvoor een WOZ beschikking is afgegeven een bezwaarschrift ingediend. Procentueel uitgedrukt is er tegen 2,56% van de opgelegde beschikkingen bezwaar ingediend. Van deze bezwaren is 28% geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. Wij zijn in staat geweest om 98,2% van de WOZ bezwaren in 2014 af te handelen. Van de nog niet afgedane bezwaren was de wettelijke termijn op 31 december 2014 nog niet verlopen, loopt er nog een beroepsprocedure of is in overleg met de belanghebbende besloten het bezwaar aan te houden. De Waarderingskamer heeft aan ons op 15 januari 2014 een goedkeurende verklaring afgegeven, zodat de waardebeschikkingen over het belastingjaar 2015 afgegeven konden worden.

Opbrengst OZB	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	63.297
Begrotingsbehandeling	600
Primitieve begroting 2014	63.897
Voorjaarsnota 2014	0
Najaarsnota 2014	0
Dynamische begroting 2014	63.897
Minderopbrengst in Stadsrekening 2014 (belastingjaar 2014)	-169
Opbrengst OZB in stadsrekening 2014	**63.728**

Rioolheffing

Binnen onze gemeente is de rioolheffing voor woningen en niet-woningen een eigenaarsheffing. Rioolheffing wordt opgelegd als percentage van de WOZ waarde (tarief 2014 0,0693%). Daarnaast hanteren we een aftoppingsgrens van €3 miljoen. Dit betekent dat aan rioolheffing per object maximaal € 2.079 is opgelegd. Het aantal objecten in 2014 boven de aftoppingsgrens bedroeg 226. Rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Kostendekkend betekent dat de opbrengsten de kosten niet mogen overstijgen. Voor 2014 is het tarief rioolheffing licht gestegen en is tot stand gekomen door een combinatie van een herberekening van het GRP, veranderende WOZ-waarden en verwerking van de indexatie 2014. De herberekening van het GRP is het gevolg van een lagere vrijval uit de voorziening riolering. Op 14 oktober 2009 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen 2010-2016 vastgesteld. Dit plan geeft invulling aan de wettelijke gemeentelijk zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater(overlast). Het GRP beschrijft welke activiteiten en hoeveel geld en personeel nodig zijn om deze zorgplichten uit te voeren.

Opbrengst Rioolheffing	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	11.929
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2014	11.929
Voorjaarsnota 2014	0
Najaarsnota 2014	-250
Dynamische begroting 2014	11.679
Meeropbrengst in Stadsrekening 2014	46
Opbrengst Rioolheffing in stadsrekening 2014	**11.725**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Afvalstoffenheffing

Voor afvalstoffenheffing hanteren wij een gedifferentieerd tarief voor één- en meerpersoonshuishoudens. Naast de afvalstoffenheffing kennen wij een tarief voor de groene (grote) en een rode (kleine) vuilniszak. Dat tarief was in 2014 respectievelijk € 0,93 en € 0,62 per stuk. Sinds 2010 wordt plastic afval apart ingezameld. Dit in het kader van hergebruik van plastic verpakkingsmateriaal. De verstrekking van de zakken voor inzameling van plastic afval is gratis.
Voor 2014 is het tarief voor de gebruiker van een pand met de inflatiecorrectie van 2,5% verhoogd. Dit volgens de uitgangspunten zoals in het coalitieakkoord en de Perspectiefnota 2014 verwoord. De Afvalstoffenheffing inclusief de groene zak 2014 heeft hierdoor een kostendekkendheid van 60% bereikt.

In de onderstaande tabel geven wij de geraamde kosten en opbrengsten in hoofdlijnenweer.

Opbrengst Afvalstoffenheffing	**Bedragen x € 1.000,-**
Raming stadsbegroting 2014-2017	6.331
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2014	6.331
Voorjaarsnota 2014	55
Najaarsnota 2014	-300
Dynamische begroting 2014	6.086
Meeropbrengst in Stadsrekening 2014	124
Opbrengst Afvalstoffenheffing in stadsrekening 2014	**6.210**

Parkeerbelasting

Parkeerbelasting wordt geheven in het kader van regulering van parkeren. De gemeentelijke parkeerinkomsten bestaan uit Parkeerbelastingopbrengsten en Privaatrechtelijke opbrengsten. Privaatrechtelijke opbrengsten zijn vooral de opbrengsten die gegenereerd worden op afgesloten parkeerterreinen en parkeergarages. Onze parkeerbelastingverordening maakt onderscheid tussen kort parkeren, parkeervergunningen en naheffingsaanslagen.

Sinds de invoering van het nieuwe parkeerbeleid zijn er diverse wijzigingen doorgevoerd die hebben geleid tot een andere manier van parkeren in onze stad.
Zo hebben we/zo zijn:

- de vergunninggebieden deels samengevoegd en daarmee in overeenstemming gebracht met de betaald parkeren gebieden;
- het parkeerterrein Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen;
- de garage onder Plein 1944 in gebruik genomen;
- meer vergunningen uitgegeven in het voetgangersgebied;
- de bezoekersaantallen in 2014 verder gestegen tov voorgaande jaren;
- een nieuw vergunning uitgiftesysteem in gebruik genomen waarna we over kunnen gaan op digitalisering van de parkeerproducten.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt in rekening gebracht bij degene die bepaalde voorwerpen op, onder of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft. De grondslag is het aantal vierkante meters dat in gebruik is. Het aantal vierkante meters maal het tarief bepaalt de te innen belasting. De opbrengst precariobelasting is onder andere afhankelijk van het aantal evenementen dat plaats vindt. Ook wordt precario geheven over het gebruik van gemeentegrond door bijvoorbeeld aannemers bij bouwactiviteiten en het gebruik van terrassen op gemeentegrond.
In 2011 is een beleidswijziging toegepast voor niet culturele commerciële evenementen in de openbare ruimte. In overleg met een aantal organisatoren is besloten dat het aan hen verhuren van een terrein een betere optie is dan het heffen van precariobelasting. Het geeft partijen meer financiële zekerheid en meer flexibiliteit. In 2014 hebben we dit geraamd op €11.000 aan inkomsten. In 2014 was de verhuuropbrengst €33.000.

Hondenbelasting
Hondenbelasting is een algemene belasting voor het houden van 1 of meer honden. Er hoeft dus geen relatie te bestaan tussen de kosten van bijvoorbeeld uitlaatplaatsen of perceptiekosten en de opbrengst. De grondslag is het aantal honden dat een houder heeft. Bij het vaststellen van de hondenbelasting wordt een progressief tarief gehanteerd.

Marktgelden
De marktgeldverordening is gekoppeld aan de Marktverordening, waarin is opgenomen welke terreinen zijn aangewezen voor het houden van markten. De Marktgeldverordening regelt dat de gebruiker van die terreinen een recht verschuldigd is gedurende de uren dat er markt is.

Toeristenbelasting
Toeristenbelasting kan worden geheven indien er binnen de gemeente verblijf gehouden wordt door personen die niet als inwoner In de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente zijn ingeschreven.

Overige leges en rechten
Uitgangspunt in onze gemeente is dat de leges, rechten en tarieven maximaal kostendekkend zijn. Dit wil zeggen dat de op de belastingplichtige te verhalen kosten in de tarieven dienen te worden opgenomen. Hiertoe wordt de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening leges en tarieven gehanteerd. Onze tarieven worden planmatig aan de hand van deze richtlijn getoetst. De kostendekkendheid van gemeentelijke leges is dynamisch. Veranderingen in de gemeentelijke organisatie en/of processen dan wel aanpassing van de legestarieven hebben gevolgen voor de kostendekkendheid. Op dit moment voldoen wij met de huidige kostendekkendheid aan de opbrengstennorm van artikel 229b van de Gemeentewet.

Nijmegen kent een vijftal verordeningen waarbij de regel geldt dat de geraamde baten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Dit zijn de verordeningen rioolheffing, marktgelden, leges, scheepvaartrechten en de reinigingsheffing.

Totaaloverzicht belastingopbrengsten 2014

bedragen x € 1 mln	Begroot SB 2014-2017	Begroot dynamisch	Opbrengst 2014
Onroerende zaakbelasting	63,3	63,9	63,7
Afvalstoffenheffing	6,3	6,1	6,2
Rioolheffing	11,9	11,7	11,7
Parkeergelden	14,4	14,9	14,9
Leges bouwvergunningen	5,3	3,9	5,5
Opbrengst groene zakken	2,9	2,9	2,7
Leges burgerzaken	3,4	3,3	3,3
Hondenbelasting	1,1	1,1	1,1
Parkeerboetes	1,9	1,3	1,1
Precariobelasting	0,5	0,5	0,6
Reinigingsrecht	0,7	0,7	0,7
Scheepvaartrechten	0,1	0,6	0,5
Marktgelden	0,3	0,3	0,2
Toeristenbelasting	0,5	0,3	0,3
Overige leges	1,1	1,2	1,1
Totaal	**113,7**	**112,6**	**113,8**

Kwijtschelding
Bij een inkomen op bijstandsniveau kon een belastingplichtige ook in 2014 onder bepaalde omstandigheden in aanmerking komen voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing, hondenbelasting (uitsluitend voor de eerste hond) en de leges voor de aanvraag gehandicaptenparkeerkaart. De mensen die in aanmerking kwamen voor

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

kwijtschelding afvalstoffenheffing kwamen automatisch in aanmerking voor compensatie van de kosten van de groene huisvuilzakken (meerpersoonshuishoudens € 23,30 en eenpersoonshuishoudens € 11,25).
Voor kwijtschelding afvalstoffenheffing en de compensatieregeling is in de Stadsbegroting 2014-2017 een bedrag van in totaal € 674.000 begroot. De kosten hiervan bedroegen in 2014 € 663.000. Voor de kwijtschelding van de hondenbelasting (uitsluitend kwijtschelding voor de eerste hond) is een bedrag begroot van €110.000. De kosten voor kwijtschelding hondenbelasting bedroegen in 2014 € 112.000.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

paragraaf Bedrijfsvoering

ORGANISATIEONTWIKKELING

De omgeving waarin gemeenten de komende jaren opereren is complex. Denk aan de omvangrijke en snelle decentralisatie van rijkstaken, de aanhoudende economische crisis en complexe maatschappelijke vraagstukken. Ook in onze stad staan we de komende jaren voor grote opgaven: meer regionalisering, afronding van de dijkteruglegging, de ontwikkeling van Waalsprong en Waalfront, nieuwe taken op het gebied van de AWBZ, de Jeugdzorg en de Wet Werken naar Vermogen. Dit alles vindt plaats in combinatie met grootschalige bezuinigingen.

Al deze opgaven vragen om een organisatie waarin mensen samenwerken, verantwoordelijkheid krijgen en nemen, zich snel en flexibel richten op de actuele vraagstukken in de stad, waar professioneel en efficiënt wordt gewerkt.

We hebben werk gemaakt van onze veranderende rol als overheid middels managementontmoetingen, carrouselbijeenkomsten, workshops en contacten met burgers, partners en ondernemers, zodat we zelf meer vanuit de regie gaan opereren.

We hebben voorts de doorontwikkeling van onze organisatie ter hand genomen om kwaliteit en dienstverlening te kunnen blijven bieden aan onze stad. We hebben werk gemaakt van de samenvoeging van een aantal middelen afdelingen, die we eind dit jaar hebben afgerond. Daarnaast hebben we de herinrichting van het ruimtelijk domein ter hand genomen wat geresulteerd heeft in een nieuw te vormen afdeling structuur. Dit proces wordt in 2015 voortgezet.
Op het gebied van regionalisering hebben we stappen gezet tot de verdere vorming van het Werkbedrijf en IRVN én hebben we ons gastheerschap met de ODRN geëvalueerd en bijgesteld.

Met de organisatieontwikkeling hebben we beoogd de gemeentelijke organisatie zo in te richten dat de dienstverlening naar bestuur en burger optimaal verloopt. We hebben in 2014 gewerkt aan een moderne netwerkorganisatie zijn, die van buiten naar binnen werkt. De wensen en behoeften van de mensen die in Nijmegen wonen, werken, ondernemen en samenleven, staan daarbij centraal. We werken aan vraagstukken vanuit een veranderende rol waarbij we meer initiatief laten aan de stad en zelf meer vanuit de regiefunctie zullen opereren. Duurzaamheid, prioritering en kosteneffectief staan daarbij voorop.

PERSONEELSKOSTEN, FORMATIEBEHEER EN INHUUR

Om de gemeente als organisatie te laten functioneren moeten er kosten worden gemaakt in de sfeer van de bedrijfsvoering. Denk hierbij aan personeelskosten, inhuur, huisvestingskosten en overige apparaatskosten. Deze kosten worden verdeeld over de beleidsprogramma's, de investeringen en de grondexploitaties.
Op de bedrijfsvoering wordt altijd strak gestuurd, zodat de uitvoering binnen de toegestane budgetten plaatsvindt op een, zo efficiënt mogelijke wijze. Strakke sturing is nodig omdat deze budgetten fors onder druk staan door oude en nieuwe bezuinigingen.

Ook dit jaar zijn we met het oog op bezuinigingen zeer terughoudend geweest met het invullen van vacatures. Dat betekent wel dat we soms meer gebruik hebben gemaakt van de flexibele schil. Tijdelijke inhuur is een voorzichtige manier van werken wanneer dat afgezet wordt tegen het in dienst nemen van personeel.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de begroting over de jaren 2013 en 2014. Het betreft de totale loonsombegroting inclusief loonsom bestuurders. Dat wil zeggen College, Raad, fracties en oud-wethouders

Bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot
2013	106.260	111.414	-5.154
2014	103.756	101.366	-2.390

.

In onderstaande tabel is de loonsom en de Fte's exclusief bestuurders vermeld. Bedragen in € 1.000

Jaar	Begroting loonsom	Realisatie loonsom	meer uitgaven dan begroot	Fte begroot 31-12	Fte werkelijk 31-12	Boventalligen	Vacatures
2013	103.803	109.285	-5.482	1.608	1.488	43	163
2014	101.079	98.811	-2.268	1.562	1.475	33	120
Gemiddeld in 2014				1.568	1.478	29	119

De bovenstaande tabel behoeft enige toelichting als het gaat om de verwerking van het vertrekarrangement 2013. Vorig jaar hebben 115 medewerkers de organisatie verlaten. Dit heeft kosten met zich meegebracht die in de komende jaren terugverdiend gaan worden. Om dit te kunnen realiseren is de loonsomraming voor de vertrekkende medewerkers gehandhaafd. In werkelijkheid behoeft geen salaris meer te worden betaald en daarmee worden de kosten ingelopen. Uiteraard is het niet zo dat vacatures van vertrokken medewerkers niet opgevuld worden. Maar er wordt gemeentebreed wel minder en anders ingevuld, waardoor bezuinigingen gerealiseerd kunnen worden.
Om diezelfde reden is de toegestane formatie dan ook gehandhaafd op het oude niveau. Dus aantal FTE van 1.562 en de loonsom van € 103,7 miljoen is inclusief raming voor reeds vertrokken medewerkers. De realisatie is uiteraard zonder de vertrokken medewerkers, maar daarentegen inclusief diegenen die de opengevallen plaatsen hebben opgevuld. De raming was dat er per saldo in 2014 € 2,5 miljoen minder aan salariskosten (of andere bezuinigingen op afdelingen) gemaakt zouden worden ter dekking van de kosten van het vertrekarrangement.

De realisatie loonsom is lager dan de raming. De oorzaken voor deze lagere salariskosten bestaan uit een combinatie van hogere en lagere kosten salderend naar lagere kosten en lichten we hieronder toe.

Prijsverschillen
De loonsombudgetten zijn gebaseerd op de op één na hoogste periodiek van de loonsomschalen. Dit heeft tot gevolg dat er prijsverschillen kunnen ontstaan ten opzichte van deze norm. Deze kunnen zowel positief als negatief zijn. Een jonge startende ambtenaar zal lagere loonkosten dan geraamd met zich meebrengen en een oudere ambtenaar die het maximum van zijn schaal heeft bereikt, brengt meer loonkosten met zich mee. Onze organisatie heeft nog steeds relatief veel ouder personeel in dienst en daarmee zitten veel medewerkers op het maximum van de schaal. De begroting is gebaseerd op het toegestane functiegebouw. Het kan echter voorkomen dat de werkelijk inschaling afwijkt van de formatieve inschaling bijvoorbeeld op grond van bestaande rechten. Het totaal van deze prijsverschillen leidt tot een hogere realisatie van € 2,3 miljoen

Tot de prijsverschillen moet ook de cao verhoging en de eenmalige uitkering worden gerekend. Deze elementen zijn niet in de loonsomraming meegenomen, maar elders op een stelpost geraamd. In de realisatie is dit uiteraard wel onderdeel van de loonsom geworden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Boventalligen/ herschikkers
Medewerkers die herschikker zijn geworden als gevolg van bezuinigingen nemen we niet op in de begroting . Deze kosten moeten binnen de bestaande begroting worden opgevangen. In de praktijk betekent dit dat wij in 2014 gemiddeld 29 medewerkers hebben betaald, die niet in onze loonsombegroting zijn opgenomen. De loonsomrealisatie is hierdoor met ca. € 2 miljoen overschreden. Dekking van dit bedrag loopt door de gehele rekening heen.

Opbrengsten
Voor de genoemde boventalligen proberen we om deze medewerkers zodanig in te zetten, dat ze hun eigen opbrengsten genereren. Hetzelfde geldt ook voor medewerkers die rendabel werken. Dit betekent dat zij zelf hun loonkosten moeten 'verdienen'. Ook hier zijn de kosten als werkelijke loonkosten verantwoord maar staan er opbrengsten tegenover.

Vacatureruimte
In 2014 hadden we gemiddeld 119 vacatures; dit is het verschil tussen de begrote en de werkelijke fte's met daarbij opgeteld de boventalligen. In geld uitgedrukt geeft dit een loonsomruimte van € 7,2 miljoen. Om onze organisatie flexibel te laten functioneren, vullen we de vacatures waar mogelijk met een flexibele schil in. Daarnaast gebruiken we de vrijkomende middelen uit de vacatureruimte om de hierboven beschreven prijseffecten te compenseren. En voor een belangrijk deel wordt het in te verdienen bedrag van € 2,5 miljoen in verband met het vertrekarrangement hiermee gedekt.

INHUURKOSTEN
In onderstaand overzicht staat weergegeven voor welke categorie er is ingehuurd.
Als onderdeel van de bedrijfsvoering heeft de inhuur onze bijzondere aandacht. We streven ernaar om de uitgaven beperkt te houden binnen de afgesproken spelregels. Alvorens er extern wordt ingehuurd, wordt altijd eerst gekeken naar interne oplossingen. Zo worden inhuurverzoeken in eerste instantie besproken binnen het ambtelijk Mobiliteitsoverleg en indien mogelijk intern ingevuld. Inhuur wordt kritisch beoordeeld en alleen ingezet wanneer dit noodzakelijk is. Soms wordt er ingehuurd als tijdelijke invulling van een vacature, soms omdat er voor een bepaald project specifieke kennis noodzakelijk is en zo zijn er nog een aantal criteria. Van belang is om te weten of alle inhuur gedekt is, hetzij door vacatureruimte, hetzij door opbrengsten.

Hoewel we inhuur tot een noodzakelijk minimum willen beperken, vinden wij het ook belangrijk om onze organisatie flexibel te houden. In tijd van krimp kan het aantrekken van tijdelijk personeel door in te huren dan ook een keuze zijn. In onderstaand overzicht staat weergegeven voor welke categorie er is ingehuurd.

Bedragen in € 1.000

Categorie	begroting 2013	begroting 2014	realisatie 2013	realisatie 2014
Programma's	1.378	1.464	1.706	1.969
Investeringen	0	0	0	15
Kostenplaatsen	6.990	6.412	9.233	13.303
Planexploitaties	0	0	1.981	1.328
Totale inhuur	**8.368**	**7.876**	**12.920**	**16.615**

Uit het overzicht blijkt dat we in de realisatie op de kostenplaatsen een stijging van de inhuur zien. Gezien de bovenstaande toelichting op de keuze voor inzet flexibele schil is dit logisch. De inhuur op kostenplaatsen is € 6,9 miljoen meer geweest dan was geraamd. Van deze extra inhuur is een deel ingezet voor de afdeling werk. Deze extra inhuur is ingezet voor de bevordering van uitstroom naar werk en beheersing van het bijstandsvolume. Deze middelen worden gedekt door rijksbudgetten. Als dan in ogenschouw wordt genomen dat de beschikbare vacatureruimte € 7,2 miljoen was, mag geconcludeerd worden dat de inhuur gedekt is door externe opdrachten en budgetten ofwel is gebruikt als flexibele schil.

STRATEGISCH PERSONEELSBELEID

Doelstelling

We zorgen voor kwalitatief beter toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt vanuit een veranderende overheidsrol, een goede werkomgeving, werkgever en een prettige werksfeer. Deze doelstellingen dragen bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de burger.

Activiteiten

Met onze jaarlijkse HRM-agenda spelen wij in op de ontwikkelingen en veranderingen die op de gemeente afkomen. Ook dit jaar hebben we onze organisatie ondersteund en geadviseerd bij de verdere organisatieontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. We hebben daarbij gebruik gemaakt van onze maandelijkse personeelsplanning.
We doen dit door ons fundament op orde te hebben. Daarbij hebben we de leiderschapsestafette afgerond door leidinggevenden te laten reflecteren op het leiderschapsproces. We hebben de verdiepingstrainingen met Insights verder vervolgd en we hebben de keuze gemaakt om verder te gaan met het nieuwe functiegebouw HR21.

Ook in 2014 hebben we aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken; een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen op deze manier het hoofd te bieden aan de gevolgen van de bezuinigingen, waarbij we streven naar een goede mix van jong en oud in onze organisatie. Leren en ontwikkelen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt. Voorts hebben we een analyse gemaakt van het gebruik en het aantrekken van onze flexibele schil.

Daarnaast is er aandacht voor onze lopende zaken. We hebben de voorbereidingen voor de werkkostenregeling afgerond zodat we deze kunnen invoeren per 2015.
Op het Arbo-terrein hebben we een besluit genomen over de aanpak van de RI&E; is er een begin gemaakt met de uitrol van de kadernota agressie in de organisatie en hebben we de scholing op dit gebied aanbesteed en zijn we gestart met de cursussen.
Op het gebied van arbeidszaken zijn de onderhandelingen hervat voor een nieuwe lokale CAO; daarbij overleggen we onder meer over aanpassing van het Sociaal Statuut en de leidraad bij privatisering en het KIAN. De voorbereiding van de invoering van het Individueel Keuze Budget en een nieuwe salarisregeling per 2016 loopt. De mogelijkheden voor een generatiepact worden in beeld gebracht.
Tot slot zijn we aan de slag geweest met doorlopende activiteiten als een nieuwe organisatieregeling; formatiebeheer en de digitalisering van onze processen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

BEZUINIGINGEN

Jaarlijks bij de stadsrekening rapporteren wij over realisatie van de bezuinigingsopgaven in het voorafgaande jaar. Antwoorden op de vragen: wat is van het bezuinigingsprogramma 2014 daadwerkelijk ingevuld en wat is gereed gemeld?
Een bezuiniging beschouwen we als 'gereed', als die volledig is ingevuld en afgewikkeld, door het nemen van inhoudelijke maatregelen, en door het op een juiste manier verwerken in de administratie, inclusief – waar dat nodig is – het aframen van formatie en loonsom.

In de Najaarsnota hebben een melding gedaan naar de stand per 1 september 2014. We meldden toen 89% gereed. Thans rapporteren we over de stand op het einde van het jaar.

Het eindbeeld is dat de invulling over 2014 goed is verlopen. Het totaal van de bezuinigingsopgaven voor het jaar 2014 bedroeg € 7.156.000. Van dit bedrag kunnen we uiteindelijk € 7.056.000 gereed melden, of te wel 99%.
Bij de Voorjaarsnota en Najaarsnota meldden we reeds € 6,4 miljoen. En nu bij de Jaarrekening komt daar nog eens € 0,7 miljoen bij. Slechts een klein bedrag van € 100.000 is (nog) niet van een echte invulling voorzien, en wordt a-structureel verwerkt in het rekeningresultaat 2014. We lichten dat hieronder toe.

De cijfers in een overzicht (bedragen x € 1000)

Bezuinigingsopgaven	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Totaal van alle opgaven, vanaf 1 januari 2010 tot heden (dec 2014) (A)	48.546	66.384	72.699	76.335	76.667
Af: reeds eerder gereed gemeld tot aan 31 december 2013	41.390	41.664	41.784	41.784	41.784
Stand per 31 dec 2013/ 1 januari 2014	7.156	24.720	30.915	34.551	34.883
DE AFWIKKELING IN 2014					
Gerealiseerd tot 1 september 2014 (gemeld in de Voorjaarsnota en Najaarsnota)	6.353	6.756	7.664	7.899	7.899
Gerealiseerd in de periode 1 sept – 31 dec:					
- teruggedraaid door het Rijk (bezuiniging op vermindering politieke ambtsdragers)	0	580	580	580	580
- ingevuld tot 31 december	703	2.006	2.144	2.174	2.335
Totaal gerealiseerd in 2014	**7.056**	**9.342**	**10.388**	**10.653**	**10.814**
Verlies in 2014 (zie onder)	100				
Resteert = stand 31 dec 2014	**0**	**15.378**	**20.527**	**23.898**	**24.069**

Een gedetailleerd overzicht van alle bezuinigingsopgaven vanaf het begin van deze raadsperiode is beschikbaar. In dat overzicht ook een opsomming van alle gereed gemelde bezuinigingen in 2014.

Sinds de laatste melding van de Najaarsnota (stand 1 september) kunnen we de volgende opgaven gereed melden (bedragen jaarschijf 2014):

Bezuinigingsopgaven	bedrag	omschrijving
K-10	100	Toezicht/ handhaving beperken tot een zeer hoog risico
N-05	35	Afschaffen (bouw)projectadvisering
N-06	35	Afschaffen bemoeienis woonruimteverdeling
N-09	150	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase programma Klimaat en energie
N-12	38	Verminderen woonmilieuverbeteringen
N-13	70	Minimaliseren monumentenbeleid
N-15	100	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase programma Ruimte en Cult.
N-56	50	Verminderen wijkbudgetten '1 wijk 1 wijkbudget'
N-57	75	Efficiënter onderhoud speeltuinen
N-60	50	Afwijzen a-structurele subsidie Culton
	703	**Gerealiseerd sept-dec 2014**

Omdat invulling complicaties opleverde, konden we de volgende opgaven in 2014 nog niet invullen. Uiteraard werken we eraan omdat vanaf 2015 wel te laten gebeuren. Voor nu een eenmalig verlies.

Bezuinigingsopgaven	bedrag	omschrijving
N-03	75	Kostenbewuster citymarketing
N-19	25	Verminderen formatie bedrijvenloket
	100	

Aan de invulling van de bezuinigingsopgaven die vanaf 2015 nog op de rol staan, wordt inmiddels voortvarend gewerkt. Bij de Zomernota komen we daar – zoals gebruikelijk - uitgebreid op terug.

INFORMATIEBELEID

Het integrale Strategisch InformatieBeleid 2012-2015 "Afmaken waarmee we begonnen zijn" is eind 2012 door het College vastgesteld. Met dit I-beleid slaan we een brug tussen de ambities van de publieke dienstverlening, bedrijfsvoering en de innovatieve ICT-ontwikkelingen.
Dit SIB is ook de basis voor het gemeentelijk projectportfolio 2014, de projectkalender wordt "gevuld obv plannen en ontwikkelingen binnen programma's en/of afdelingen, externe (landelijke) ontwikkelingen en wijzigingen in wet- en regelgeving met name de decentralisatie binnen het sociale domein. De projecten zijn geprioriteerd obv de, middels het SIB, vastgestelde criteria.
Het ingerichte thematisch SIB-sturingsmodel is in 2014 geëvalueerd en aangepast aan de nieuwe organisatie van Gemeente Nijmegen en de zich ontwikkelende regionalisering. Daarbij is het lijnmanagement nadrukkelijk betrokken.
Met innovatieve I-projecten hebben we op diverse plekken de dienstverlening aan de burger en de efficiency van de werkprocessen verbeterd door deze zaakgericht en volgens (landelijke) architectuur principes in te richten.

- De informatievoorziening voor de ondersteuning van het werkproces voor het Regionaal Werkbedrijf Regio Nijmegen is ingericht.
- De software voor de informatievoorziening van de Sociale Wijkteams wordt voorbereid voor de implementatie begin 2015. Ook de regiogemeenten zijn aangesloten bij deze ontwikkeling.
- Er is een adviesrapport opgesteld door Nijmegen en goedgekeurd door het MT van de ODRN over de toekomst van de informatievoorziening en de digitale ondersteuning van de werkprocessen verggunningverlening en handhaving. De implementatie en realisatie van het adviesrapport volgt in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- De uitbreiding van taken voor de ondersteuning van de AWBZ en Jeugdbeleid is mogelijk gemaakt, door de aanpassing van bestaande informatiesystemen en de implementatie van een nieuwe beveiligde informatie uitwisseling (CORV, gegevensknooppunt).
- Implementatie BGT: voor de gemeenten van Rijk van Nijmegen is de Basisregistratie Grootschalige Topografie in ontwikkeling, die in 2015 wordt geïmplementeerd.
- De Belastingorganisatie wordt ondersteund door een nieuwe applicatie, waarmee efficiëntere inning gerealiseerd wordt, die tevens aangesloten is op de landelijke basisregistraties WOZ en BAG. Daarnaast wordt gekeken naar inzet van moderne communicatiemiddelen bij de afwikkeling van bezwaren (Skype & chatfuncties).
- Diverse digitaliseringprojecten zijn gerealiseerd waardoor efficiencyvoordelen zijn behaald in de backoffice processen (bv Milieu, Grondzaken, Griffie, aanvragen WWB, verhuisaangifte).
- Er is het afgelopen jaar een volledig nieuw Front- en Midoffice geïmplementeerd, waardoor Gemeente Nijmegen de komende jaren E-dienstverlening kan moderniseren en uitbreiden.
- De landelijke I-NUP voorzieningen als E-Herkenning en digimelding zijn geïmplementeerd en de aansluiting op de Berichtenbox is in voorbereiding.
- De baseline voor informatiebeveiliging is vertaald naar de Nijmeegse situatie als basis voor het in 2015 nog vast te stellen informatieveiligheidsbeleid.
- Het sociaal intranet (iNsite), de vervanging van het oude “Binnenwerk” is in 2014 in productie gegaan en nog met nieuwe functionaliteiten uitgebreid. Daarnaast is gestart met de introductie van een nieuwe digitaal samenwerkingssysteem (Sharepoint), waarmee het zowel in de gemeentelijke organisatie als met (keten- en project)partners gemakkelijker wordt informatie te delen en te verrijken.
- Er is verder gebouwd aan het netwerk van glaskabels, binnen de regio rijk van Nijmegen en in de regio Arnhem. Waardoor goede en beveiligde informatie uitwisseling wordt ondersteund.
- Vele honderden werkplekken zijn overgegaan naar de serverbasedcomputing-omgeving CITRIX, waarmee de flexibilisering van de werkomgeving (plaats- en apparaat onafhankelijk) zijn voltooiing nadert.
- In april zijn alle Windows-XP werkplekken vervangen door de nieuwe Windows-omgeving WIN7 onder Citrix.
- Diverse efficiency slagen zijn gerealiseerd door intelligente scan- en herkenningssoftware beschikbaar te stellen (formulieren inkomensondersteuning, etc).
- Er is gestart met pilots voor het onderzoeken van de mogelijkheden van nieuwe methodieken op basis van BigData. Daarbij wordt in eerste instantie gekeken naar vraagstukken rond fraudebestrijding (in samenhang met privacy aspecten), duurzaamheid (sensortechnieken). Samen met de gemeente Utrecht en Eindhoven worden daar ook in 2015 verdere stappen in gezet.

De ICT-infrastructuur is verder doorontwikkeld om tijd-, plaats- en apparaat onafhankelijk werken, incl het “Choose- of Bring-Your-Own-Device”-principe verder vorm te geven. Hierdoor is de basis gelegd om Het Nieuwe (Samen)Werken zowel op het gebied van huisvesting (herinrichting van het gehele Stadhuis en Marienbeurs) als op het gebied van de organisatieontwikkeling (MeeAnder) te realiseren.
Er zijn zeer grote stappen gezet voor de regionale ICT-samenwerking door het eind 2013 door de zeven colleges vastgestelde bedrijfsplan “ICT-Rijk van Nijmegen”, op basis waarvan in de loop van 2014 de samenwerking operationeel van start is gegaan met de benoeming van de kwartiermaker en de start van iRvN per 1 oktober in de lichte vorm.
Een aantal regiogemeenten wordt inmiddels al actief ondersteund: Mook en Middelaar uitvoering en beheer Inkomen/GWS, Heumen opbouw bestanden grootschalige topografie, Wijchen vaste- en mobiele telefonie, enkele gemeenten advisering inrichting DMS, BGT etc.
In het kader van de organisatieontwikkeling is onze afdeling InformatieManagement & Automatisering, de “toekomstbestendigheid” ervan bezien in het licht van de gemeentelijke en landelijke ambities. Ook met het oog op de noodzakelijke bezuinigingen is de afdeling kwalitatief en kwantitatief geanalyseerd door bureau PWC (PriceWaterhouse&Coopers). De positieve uitkomst inclusief de 11 aanbevelingen zijn in april gepresenteerd aan de Directieraad en door de directieraad overgenomen.

JURIDISCHE ZAKEN

Doelstelling
De juridische functie bevordert de juridische kwaliteit van het gemeentelijk handelen en ondersteunt het bestuur en de organisatie met juridische advisering bij beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering.

Activiteiten
De afdeling Juridische Zaken heeft in 2014 op het terrein van de bedrijfsvoering het accent op de volgende activiteiten gelegd.

Rechtsbescherming
- 92% van de bezwaarschriften en 90% van de klachten zijn afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Het streven was respectievelijk 70% en 80%.
- We hebben met succes binnen bepaalde categorieënbezwaren de informele aanpak ingezet.
- Met de digitalisering van de afhandeling van bezwaren uit het sociale domein is het werkproces opnieuw bekeken en verbeterd, om zo ook termijnoverschrijding tegen te gaan.
- Er heeft steeds terugkoppeling van de bevindingen in bezwaar naar de primaire afdelingen plaatsgevonden door middel van tussenrapportages, maar ook door middel van casuïstiek.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.

Juridische advisering
- Juridische inhuur is verder substantieel teruggedrongen en er is regie gevoerd op de inzet van de stadsadvocaat.
- We hebben de goede balans bewaakt tussen de vraag vanuit het bestuur en de organisatie en het aanbod van de afdeling. Het maken van regelgeving ten behoeve van de transitie binnen het sociale domein heeft extra inspanning gekost.
- We hebben ervoor gezorgd dat we op tijd aan tafel kwamen bij juridische adviseringsvraagstukken en we hebben de verbinding gemaakt met de advisering van andere ondersteunende afdelingen. In 2014 heeft het accent gelegen op de decentralisatie-opgave binnen het sociale domein.

FINANCIËN

Doelstelling
Binnen de organisatie voorziet de financiële functie alle actoren (raad, college en ambtelijke organisatie) van tijdige en volledige financiële informatie, om hiermee de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering maximaal te ondersteunen. De financiële functie richt zich op een gezonde financiële gemeentelijke huishouding. Dat gebeurt binnen de financiële kaders en spelregels zoals door uw raad vastgesteld.

Activiteiten
Kernactiviteit is de vormgeving van de jaarlijkse documenten van de planning en control-cyclus. Met deze documenten wordt uw raad in staat gesteld om te sturen.

Op 9 juli 2014 is het initiatiefvoorstel van de raadswerkgroep P&C “Thema- en programma-indeling Stadsbegroting 2015 en de herinrichting van de Planning & Controlcyclus” door uw raad vastgesteld. Hiermee is besloten tot een vernieuwing in de P&C-cyclus, waarbij er is gekozen voor themasturing; u heeft daarbij 6 thema’s vastgesteld die voor uw raad in de komende bestuursperiode de belangrijke opgaven vormen.
Ook is met ingang van de stadsbegroting 2015 de volgende P&C-cyclus vastgesteld:
- Zomernota voor het zomerreces

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

- Stadsbegroting in november
- Slotwijzigingen in december
- Stadsrekening – en jaarverslag in april

Verder worden de risiconota ontwikkelbedrijf en de Voortgangs rapportage Grote projecten (VGP) in de cyclus meegenomen.
Het aantal programma's is met ingang van de stadsbegroting 2015 teruggebracht van 19 naar 16 en de programma's zijn inhoudelijk ook beperkter van omvang en het aantal onderliggende producten is teruggebracht van 100 naar 50.

In de eerste helft van 2014 hebben we de stadsrekening 2013 uitgebracht voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant. Daarnaast in juni 2013 ook de perspectiefbrief 2014 die uw raad de mogelijkheid bood om te komen tot een integrale afweging van beschikbare middelen in relatie tot de te bereiken maatschappelijke doelen. Andere documenten die we hebben uitgebracht zijn de bestuurlijke rapportages (voorjaarsnota en najaarsnota) over de uitvoering van de lopende begroting, met gelegenheid voor uw raad om tussentijds bij te sturen. Tot slot in november de stadsbegroting voor het daaropvolgende jaar. In deze stadsbegroting 2015 is een eerste aanzet gemaakt voor de themasturing waarbij het coalitieakkoord als uitgangspunt gold. In komende P&C-documenten worden deze thema's verder vormgegeven. Ook hebben we een stap kunnen zetten op het digitale vlak , door zowel van de stadsrekening 2013 als de stadsbegroting 2015 een digitale versie te maken waardoor alle gegevens snel, overzichtelijk en transparant te benaderen zijn. Ondertussen werken we ook door aan verdere transparantie, toegankelijkheid en afslanking van de producten waarmee we uw raad informeren; de insteek hierbij is verdere digitalisering en standaardisering.

CONTROL

Doelstelling
Control toetst het rechtmatig, doelmatig en doeltreffend functioneren van de organisatie en geeft op basis van deze bevindingen verbeteradviezen aan directieraad, gemeentesecretaris en aan ons College. Control is actief betrokken als adviseur en ondersteuner bij de uitwerking en implementatie van verbeteradviezen.

Activiteiten
- Op het gebied van de financiële rechtmatigheid zijn in 2014 alle financieel materiële processen gecontroleerd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor de accountantscontrole bij de jaarrekening 2014. Hierbij is aandacht voor alle gemeentebrede processen waaronder de processen inkoop en aanbestedingen. Acties zijn erop gericht geweest om ook bij de jaarrekening 2014 zowel een goedkeurende verklaring voor de getrouwheid als een volledig goedkeurende verklaring voor de rechtmatigheid te verkrijgen.
- Op het gebied van risicomanagement is in 2014 uitvoering gegeven aan het door uw Raad vastgestelde beleid met betrekking tot risicomanagement. Met behulp van het gemeentebrede risicomanagementsysteem NARIS hebben de verschillende organisatieonderdelen inzicht gegeven in de actuele risico's en beheersmaatregelen. Bij gelegenheid van de begroting en jaarrekening heeft risicobeoordeling plaats gevonden en is de top-10 conform de nota risicomanagement en weerstandsvermogen aan uw Raad gepresenteerd. Tussentijds zijn relevante wijzigingen in de risicopositie aan uw Raad gemeld.
- Op het gebied van doelmatigheid is in 2014 uitvoering gegeven aan het collegeonderzoeksprogramma, bedrijfsvoering, artikel 213a Gemeentewet. De resultaten van de verschillende onderdelen zijn gedurende 2014 aan ons College gepresenteerd.
- In samenwerking met de auditcommissie is de coördinatie en begeleiding van de accountantscontrole (interim-controle en jaarrekeningcontrole) verzorgd.
- Er is getoetst op de voortgang van de vastgestelde verbeteracties naar aanleiding van eerdere audits, 213-a onderzoeken, accountantsrapportages, rekenkameronderzoeken. Hierover is gerapporteerd via de auditcommissie aan uw Raad.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

FISCALE MAATREGELEN

Ondernemers betalen vennootschapsbelasting over hun winst. Overheden niet, terwijl ook de gemeente Nijmegen activiteiten uitvoert zonder hiervoor een wettelijke taak te hebben. Of activiteiten waarbij de gemeente concurreert met het bedrijfsleven. Om een gelijk speelveld te creëren heeft de EU bij de Nederlandse Regering aangedrongen op een nieuwe wet die dit gelijk trekt. Deze nieuwe wet moet op 1 januari 2016 in werking treden en verplicht gemeenten om een aangifte Vennootschapsbelasting te doen over deze ondernemersactiviteiten. De gemeente bereidt zich voor op deze aankomende wet.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderwerpen:

- Sturing en Control Verbonden Partijen;
- de definitie die wij hanteren voor verbonden partijen;
- visie op en beleid ten aanzien van verbonden partijen.

Daarna volgt een toelichting per verbonden partij.

Sturing en Control Verbonden Partijen

De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op verbonden partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij uw Raad periodiek geïnformeerd. Het actueel houden van de specifieke kaders per verbonden partij blijft een continu punt van aandacht.

Definitie Verbonden Partijen

Wij spreken van een verbonden partij daar waar het gaat om een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft[1]. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de wethouder, het Raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie en beleid

Visie en beleid zijn vastgelegd in de 'Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen', door uw Raad vastgesteld op 17 september 2014. De kadernota is de basis voor de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en helpt bij het verhelderen van de afwegingen die wij in Nijmegen maken bij het aangaan, volgen en beëindigen van deelnemingen in het bijzonder. Wij vatten visie en beleid zoals vastgelegd in de kadernota als volgt samen.

De Kadernota is een richtinggevend document met algemene uitgangspunten en beleidsregels. Deze regels zijn onder te brengen in drie hoofdgroepen:

1. Beleidsmatige afwegingen bij het oprichten van en deelname aan een verbonden partij;
2. Sturing en control op verbonden partijen;
3. Beëindiging van de deelname aan, opheffing van of vervreemding van een verbonden partij.

1 Deze definitie is ontleend aan de handreiking 'De raad en de paragrafen - deel Verbonden Partijen', Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, juli 2005

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Hierna volgen de toelichtingen per verbonden partij. Eerst komen de gemeenschappelijke regelingen aan bod, daarna volgen de private rechtspersonen. Met ingang van 2012 hebben we voor wat betreft de informatievoorziening ten behoeve van de verbonden partijen onderscheid gemaakt in statische en dynamische informatie. De statische informatie betreft informatie omtrent juridische vorm, vestigingsplaats, bestuurlijk belang en dergelijke. De dynamische informatie betreft bijvoorbeeld informatie omtrent risico's en doelstellingen.
Bij deze stadsrekening is de dynamische informatie opgenomen in het vervolg van deze paragraaf. Tot slot, voor de statische informatie van de verbonden partijen verwijzen we naar de hyperlink:
http://www.nijmegen.nl/verbondenpartijen

Ontwikkelingen

Wij hebben in 2013 het besluit genomen om toe te treden tot de GR Park Lingezegen. Deze GR heeft als doelstelling de ontwikkeling van het parkgebied tussen Arnhem en Nijmegen. In 2014 is onze deelname door de andere deelnemers van de reeds bestaande GR bekrachtigd, en vanaf nu zullen we op de gebruikelijke wijze over deze GR rapporteren.

Daarnaast is in 2014 de modulaire gemeenschappelijke regeling, "MGR Werkbedrijf," opgericht. Vanaf 2015 zullen hier taken vanuit de Participatiewet worden uitgevoerd voor de gemeenten Rijk van Nijmegen. Ook hiervan is een uitgebreidere toelichting opgenomen onder de gemeenschappelijke regelingen.

De constatering dat de normering van de vermogenspositie binnen diverse gemeenschappelijke regelingen nogal divers is, heeft de wethouders financiën uit de regio doen besluiten om een kader op te stellen voor de gewenste vermogenspositie van gemeenschappelijke regelingen. Dit kader is in 2014 vastgesteld door ons college en de andere colleges in de regio.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

Naam	Stadsregio Arnhem Nijmegen
Programma	Citymarketing en Externe Betrekkingen
Openbaar belang	De Stadsregio Arnhem Nijmegen was een *wgr plus regeling* met wettelijke bevoegdheden op het vlak van mobiliteit en bereikbaarheid. Op 16 december heeft de eerste kamer het wetsvoorstel *afschaffing wgr-plus regio's* aangenomen en per 1 januari 2015 bekrachtigd. De BDU Mobiliteit is per 1 januari overgegaan naar de provincie. Daarmee is het openbaar lichaam Stadsregio als gemeenschappelijke regeling nog niet beëindigd; het staat het openbaar lichaam vrij om als gemeenschappelijke regeling door te gaan. Maar het proces van liquidatie voor de Stadsregio is in gang gezet. Er wordt gekoerst om per 1-7-2015 het verband te beëindigen en soepel over te schakelen op de nieuwe regionale verbanden (nieuwe gemeenschappelijke regeling, triple helix).
Gemeentelijk belang	Via de Stadsregio is de afgelopen jaren voor vele miljoenen geïnvesteerd in de bereikbaarheid van de stad en in een duurzame mobiliteit.Voor Nijmegen is van belang dat de relevante projecten doorgang blijven vinden en dat de nieuwe regionale samenwerkingen tot stand komen, waardoor evenwicht in de regio wordt geborgd en er meer mogelijkheden zijn om politieke ambities te realiseren.
Financiële Kerngegevens	Enkele kengetallen uit de jaarrekening 2013 (jaarrekening 2014 nog niet beschikbaar): **EV: € 5,8 miljoen;** bestaat met name uit het weerstandsvermogen € 2,7 miljoen, bestemmingsreserve wonen € 1,2 miljoen en stimulering € 1,1 miljoen. Ten opzichte van 2012 is het EV ca 10 miljoen afgenomen wat vrijwel volledig verklaard wordt door de uitkeringen en betrokken gemeenten van de bestemmingsreserve BWS. **VV: € 161 miljoen;** waarvan € 147 vooruitontvangen middelen en € 13 miljoen aan langlopende verplichtingen en overige schulden **Liquide middelen**: **Resultaat 2013**: voordeel van 0,5 miljoen is grotendeels toegevoegd aan het weerstandsvermogen
De gemeentelijke financiële bijdrage	Nijmegen heeft in 2014 een contributie betaald van € 510.752,83 (166.369 inwoners á € 3,07). Daarnaast is er een bijdrage van € 4.500,- betaald voor Bureau Brussel
(Financiële) risico's	Conform de statuten vindt de verdeling van vermogen en schulden plaats onder de deelnemende gemeenten. De Stadsregio heeft een weerstandsvermogen opgebouwd in 2014 van € 3.138.990,-. Ondanks dat risico's bij liquidatie zijn meegenomen is het weerstandsvermogen waarschijnlijk ontoereikend. Er dient rekening gehouden te worden met een maximaal risico van € 1,4 miljoen. voor Nijmegen is dat € 316.890,- Nijmegen heeft hierdoor een financieel risico vanaf 2015. Het beschikbare budget voor contributie (na bezuiniging) van € 285.000,- in 2015 (en € 170.000,- vanaf 2016) zal ontoereikend zijn om de liquidatie en de nieuwe samenwerkingsvormen te betalen.
Doel	Een efficiënte regionale samenwerking.
Ontwikkelingen	Reeds beschreven.

Naam	De Euregio te Kleve
Programma	Citymarketing en Externe Betrekkingen
Openbaar belang	De Euregio Rijn Waal is een vrijwillig verband van meer dan 50 gemeenten aan weerszijden van de Nederlands-Duitse grens, die alle binnen het werkingsgebied vallen van het Europese Structuurfonds Interreg IVA.
Gemeentelijk belang	Nijmegen is met Duisburg de grootste deelnemer in de Euregio. Ten behoeve van het Nijmeegse belang bevordert de Euregio: De toegang tot subsidieregelingen waarmee ook het belang van de Nijmeegse burgers is gediend. Het innovatief vermogen. Een lobby richting Duitse en Nederlandse ministeries met als doel om hinderpalen voor samenwerking te slechten. De grensoverschrijdende samenwerking en de Europese integratie in brede zin.
Financiële Kerngegevens	De goedgekeurde jaarrekening 2013 van de Euregio toont een evenwichtige financiële situatie met een eigen vermogen van € 1,3 miljoen, vreemd vermogen van € 2,4 miljoen, materiële vaste activa van € 1,1 miljoen en liquide middelen van ca € 2 miljoen. De vermogenspositie vertoont door de jaren heen een stabiel beeld.

Stadsrekening 2014

De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2014 is de contributie ad € 27.900 betaald.
(Financiële) risico's	De Euregio Rijn- Waal heeft tot nu toe een gezonde bedrijfssituatie getoond blijkende de externe beoordelingen bij de jaarrekeningen. De rol bij de Europese projectsubsidies is qua financiële risico's beperkt; deze worden vanuit Brussel verstrekt op basis van Europese regelgeving, toetsingskaders en AO. De risico's bij de projectsubsidies liggen met name bij de uitvoerders (aan beide zijde van de grens) en uiteindelijk bij de Bezirksregierung Düsseldorf en de Nederlandse Staat. Ook over 2014 zijn geen actuele risico's van enige omvang bekend.
Doel	Het mede mogelijk maken van economisch structuur versterkende projecten, ontwikkelen van (kleinere) grensoverschrijdende sociaal-culturele initiatieven, invulling geven aan de kadernota Onbegrensd en Onbevangen en de Economische Innovatie Agenda 2020
Ontwikkelingen	Inspelen op nieuwe INTERREG V A programma en de daaraan gekoppelde Strategische Agenda 2020

Naam	**Breed (Werkvoorzieningschap Nijmegen e.o.) te Nijmegen**
Programma	Werk en Inkomen
Openbaar belang	Breed is een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling.
Gemeentelijk belang	Het aandeel van de Gemeente Nijmegen in Breed bedraagt circa 52% (op basis van het aantal inwoners). Voor 2014 had Nijmegen een taakstelling van 1.141 SE (afgerond, na uitruil). Breed heeft in 2014 een taakstelling van 1.142 SE voor Nijmegen gerealiseerd. Eind 2014 stonden 193 mensen uit Nijmegen met een SW-indicatie op de wachtlijst voor een dienstverband bij Breed. Deze mensen kunnen, als gevolg van invoering van de Participatiewet, niet meer instromen in een arbeidscontract op basis van de WSW. Wel heeft deze groep voorrang bij het inzetten van instrumenten op basis van de Participatiewet. De betrokken personen worden hierover geïnformeerd door het regionaal werkbedrijf.
Financiële Kerngegevens	Enkele kerngegevens (x €1.000,-) op basis van de begroting 2014 Breed: Subsidieresultaat: -/- 3.630 Subsidieresultaat bestaat uit de inkomsten subsidie Wsw van de gemeenten (€ 50.559) minus de salarissen en kosten tbv de SW-medewerkers (€ 54.189). Bedrijfsresultaat: 3.618 Bedrijfsresultaat bestaat uit de netto bedrijfsopbrengsten (€ 13.480) minus de totale bedrijfskosten (€ 9.862). Gemeentelijke bijdragen: 0 euro aan de lopende exploitatie, daarnaast € 1,3 miljoen voor reorganisatiekosten Om aansluiting te houden bij eerdere jaarrekeningen, zijn hierboven de cijfers uit de begroting 2014 gebruikt. Voor de realisatie 2014 zijn de definitieve cijfers nodig, deze zijn op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet beschikbaar. Breed heeft echter in het najaar van 2014 informatie aan de gemeenten verstrekt, waaruit blijkt dat de begroting 2014 niet gerealiseerd kon worden in 2014. Er is sprake van een exploitatietekort (prognose bij 3e kwartaal) van € 1,3 miljoen in 2014.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Breed ontvangt van alle deelnemende gemeenten subsidie ad € 49,0 miljoen (prognose). Nijmegen heeft voor 2014 € 29,6 miljoen beschikt aan Breed. Het betreft de reguliere subsidie waarvoor de gemeente van het ministerie van SZW rijksmiddelen ontvangt. Verder hebben de deelnemende gemeenten in 2014 een bijdrage in de exploitatietekorten, bestuurs- en beheerskosten en reorganisatiekosten geleverd. Voor Nijmegen kwam deze bijdrage uit op € 1,3 miljoen. Dit is conform het eerder vastgestelde transitieplan van Breed (transformatie naar een arbeidsbemiddelingsbedrijf).
(Financiële) risico's	Om aansluiting te houden bij eerdere jaarrekeningen, zijn hierboven de cijfers uit de begroting 2014 gebruikt. Voor de realisatie 2014 zijn de definitieve cijfers nodig, deze zijn op het moment van opstellen van deze jaarrekening nog niet beschikbaar. Zoals hierboven vermeld is, is de prognose voor 2014 dat er sprake zal zijn van een exploitatietekort van € 1,3 miljoen in 2014. Om dit verwachte negatieve resultaat op te vangen, wordt bekeken of Breed bestaande reserves en voorzieningen kan inzetten. Voor de langere termijn biedt de integratie met het Werkbedrijf kansen ten aanzien van efficiëntie, maar we moeten daarnaast rekening blijven houden met onzekerheid op het gebied van de inkomsten uit de bedrijfsactiviteiten. Breed heeft een strategie ingezet en een daarbij behorende reorganisatie uitgevoerd, waarbij Breed zich ontwikkelt tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf. De SW-medewerkers worden hierbij zoveel mogelijk gedetacheerd. Het succes van deze werkwijze hangt van vele factoren af, onder andere de marktomstandigheden en de

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	mogelijkheden om samenwerking met andere bedrijven (waar SW-medewerkers werken of gaan werken) aan te gaan.
Doel	De deelnemende gemeenten hebben de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening gedelegeerd aan de GR Breed. De gemeenten zijn: Beuningen, Druten, Groesbeek, Heumen, Millingen aan de Rijn, Nijmegen, Ubbergen, West Maas en Waal en Wijchen. Breed heeft in 2014 circa 2.300 medewerkers met een SW-indicatie (1.974 standaard eenheden, waarvan 39 voor gemeenten buiten de GR Breed). Breed streeft er naar om zoveel mogelijk SW-medewerkers zo regulier mogelijk aan het werk te stellen. Hierbij werkt Breed aan de doelstelling om in 2017 85% van de SW-medewerkers in een vorm van detachering of begeleid werken te laten werken, dat wil zeggen bij een reguliere werkgever/opdrachtgever.
Ontwikkelingen	Breed zal in het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen worden opgenomen. In juli 2014 zijn voor de integratie Breed en Werkbedrijf een aantal uitgangspunten vastgesteld. De raad heeft zijn wensen en bedenkingen geuit op deze uitgangspunten. In de loop van 2015 zal dit proces worden voortgezet en zal nadere (uitwerkings)besluitvorming plaatsvinden. De inhoudelijke koers, waarin Breed zich ontwikkelt tot een arbeidsbemiddelingsbedrijf, wordt voortgezet conform eerdere besluitvorming.

Naam	**Gemeenschappelijke Regeling Gezondheidszorg regio Nijmegen**
Programma	1051: Zorg en Welzijn
Openbaar belang	Beschermen en bevorderen van de volksgezondheid in Gelderland-Zuid.
Gemeentelijk belang	Uitvoering van de wettelijke taken uit de Wet Publieke Gezondheid. Deze taken bekostigen we via een gemeentelijke bijdrage per inwoner. Naast de wettelijke taken voert de GGD Gelderland-Zuid ook andere taken uit zoals op het gebied van maatschappelijke opvang en jeugd. Vier keer per jaar vindt een overleg van het Algemeen Bestuur plaats.
Financiële Kerngegevens	Er zijn nog geen definitieve cijfers beschikbaar over 2014.Op basis van de halfjaarrapportage t/m juni 2014 is het verwachte resultaat € 382.000. Op 31 december 2013 was de vermogenspositie van de GGD regio Gelderland Zuid als volgt: Eigen vermogen € 1.792.000 Vreemd vermogen € 6.011.000 Totaal vermogen € 7.803.000 Het financiële resultaat over begrotingsjaar 2013 was € 462.000 Aantal fte's in 2013 was 196,3.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeentelijke bijdrage, inclusief subsidies, in 2014 aan de GGD was € 7,8 miljoen. Voor de gemeentelijke bijdrage in 2014 aan de GGD zijn de volgende bedragen in de begroting opgenomen: • Jeugdgezondheidszorg € 1.937.000 • Verplicht takenpakket: € 2.955.000 • Jeugdgezondheidszorg maatwerk: € 154.000 • Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg: € 323.000 • Totaal € 5.369.000 Naast de gemeentelijke bijdrage voor de wettelijke taken subsidieert de gemeente Nijmegen in 2014 nog afzonderlijke projecten, zoals gezondheidsmakelaars, Alcoholmatigingsproject, Veelplegers, inzet MBZ etc.
(Financiële) risico's	De wettelijk verplichte fusie van GGD Regio Nijmegen en GGD Rivierenland had frictiekosten bij Regio Rivierenland en fusiekosten tot gevolg. Hiervoor is subsidie aangevraagd bij het Ministerie van VWS. Er is nog geen reactie ontvangen op de subsidie-aanvraag.
Doel	De GGD Gelderland-Zuid is partner in de uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid “Samen gezond verder” 2013-2016. De GGD onderschrijft de prioriteiten van het beleid en draagt door de uitvoering op diverse terreinen (gezondheidsmakelaar, alcoholmatiging, jeugdgezondheidszorg) bij aan de realisatie. De uitvoering van de wettelijke taken is basis van het gezondheidsbeleid.
Ontwikkelingen	De transitie van de AWBZ en de Jeugdzorg en de Kanteling en de wijkgericht werkwijze met lokale netwerken / sociale wijkteams hebben invloed op de uitvoering van het werk van de GGD Gelderland-Zuid. Wij houden aansluiting bij deze ontwikkelingen.

Naam	**Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid Gelderland Zuid**
Programma	1012 Veiligheid
Openbaar belang	Belang van fysieke veiligheid, door het voorbereiden en bestrijden van incidenten, rampen en zware ongevallen.
Gemeentelijk belang	De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio’s, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg. Ten aanzien van de ambulancezorg geldt dat de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de organisatie en het waarborgen van een adequaat niveau van ambulancezorg een verantwoordelijkheid van de gemeenten is, maar de financiering een taak van de Nederlandse Zorgautoriteit.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Financiële Kerngegevens	(uit jaarrekening 2013) Eigen vermogen: 8.336.000 Vreemd vermogen: € 42.361.000 Omzet: € 58.435.000 Personeelsomvang: 544 medewerkers Op basis van de tussentijdse rapportages 2014 wordt een positief resultaat van circa €1 miljoen verwacht.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente heeft in 2014 een bijdrage van € 9.603.334 betaald aan de Veiligheidsregio.
(Financiële) risico's	Als de Veiligheidsregio een tekort heeft zal een beroep gedaan worden op de deelnemende gemeenten waaronder Nijmegen.
Doel	Veiligheid en hulpverlening in Gelderland-Zuid.
Ontwikkelingen	Als organisatie bestaat de VRGZ nu 10 jaar. Markant mijlpaal hierbij blijft nog steeds dat er sinds 1 januari 2013 sprake is van een geregionaliseerde brandweer. Hiermee werd een goede basis gelegd voor de huidige doorontwikkeling van de organisatie. Op het programma voor komend jaar staat het aanpakken van de structuur van de brandweerorganisatie. Dit betekent een reorganisatie van risicobeheersing, incidentbestrijding, operationele voorbereiding en bedrijfsvoering van de brandweer. Ook is het afgelopen jaar hard gewerkt aan een regionale stafsectie bevolkingszorg die nu volledig operationeel is. Eind 2013 is het programma versterking crisiscommunicatie vastgesteld en daarvan is iedereen inmiddels opgeleid en getraind. Het resultaat is dat per 1 januari 2015 er twee stevig opgeleide en gecertificeerde kolommen bevolkingszorg en crisiscommunicatie staan.

Naam	**Milieusamenwerking en Afvalverwerking (MARN)**
Programma	1062: Openbare Ruimte
Gemeentelijk belang	Via de Marn participeren wij in de ARN. Hierdoor hebben wij een zekere invloed op de gehele keten van afvalinzameling en verwerking.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Aangezien de kosten van de GR Marn worden gedekt uit de verhuur van terreinen aan ARN, zijn er binnen de gemeente geen lasten begroot. Binnen het programma Openbare Ruimte is een bezuiniging gesteld met de afbouw van taken van MARN van € 0,3 miljoen vanaf 2014. We gaan er vanuit dat positieve resultaten worden uitgekeerd aan de deelnemende gemeenten, waarbij de Gemeente Nijmegen een aandeel van 50% heeft. In 2014 is deze taakstelling gerealiseerd zij het dankzij een tweetal eenmalige meevallers.

	Resultaat begroting MARN	Uitkeringen aan Nijmegen	Bezuinigings-taakstelling	Resultaat
2014	293.000	334.000	300.000	34.000
2015	338.000	172.000	300.000	128.000 -/-
2016 en verder	399.000	233.000	300.000	67.000 -/-

	In 2015 ontstaat een groot tekort op onze bezuinigingstaakstelling. Voor het meerjarenperspectief (2016 en verder) kan het tekort worden teruggedrongen doordat een aantal bezuinigingsmaatregelen dan hun effect zullen hebben. Het tekort blijft desalniettemin substantieel.
(Financiële) risico's	De deelnemende gemeenten staan garant voor rente en aflossing van leningen van de GR MARN en voor garanties die de GR MARN heeft gegeven aan ARN BV. Ultimo 2013 betekent dat voor de gemeente Nijmegen een garantstelling van circa € 4,2 mln. Vanwege aflossing van leningen door ARN BV zal het risico eind 2015 zijn gereduceerd tot een bedrag van € 2,2 mln. Het risico dat de ARN verplichtingen niet na kan komen, schatten wij laag in. ARN is een indirect verbonden partij. De ARN heeft meerdere aandeelhouders; een van deze aandeelhouders is de MARN. Door de getrapte vertegenwoordiging heeft de gemeente Nijmegen een beperkte invloed op het beleid van ARN BV. Vanuit dat perspectief volgen wij de ontwikkelingen bij de ARN aandachtig. In geval van faillissement van ARN BV loopt de gemeente Nijmegen het risico, dat haar relatieve aandeel (via de MARN) in het aandelenvermogen moet worden afgeschreven. Bovendien is de MARN voor haar exploitatie afhankelijk van de verhuuropbrengsten van de grond aan ARN BV (jaaromzet € 0,7 miljoen). Een faillissement van ARN BV betekent op korte termijn voor de MARN een hogere exploitatielast van € 0,7 miljoen waaraan de gemeente Nijmegen op grond van de gemeenschappelijke regeling ongeveer de helft zal moeten bijdragen. Overigens schatten wij de kans dat de ARN failliet gaat laag in.
Doel	Het nastreven van een doelmatige en milieu hygiënische verantwoorde verwerking van afvalstoffen en het toezien op de continuïteit in de afvalverwerking.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	GR Bergerden te Lingewaard
Programma	1032 Grondbeleid
Openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de glastuinbouw en daarmee verband houdende bedrijvigheid door het ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig, duurzaam en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk glastuinbouwgebied.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de glastuinbouw. Nijmegen neemt voor 50% deel in de daarvoor opgerichte gemeenschappelijke regeling.
Financiële Kerngegevens	• De GR heeft een grondexploitatie met een negatief financieel resultaat. Per 31 -12-2013 is de verbonden partij volledig met vreemd vermogen gefinancierd voor €29,9 miljoen. De onderhandenwerk positie bedraagt dan € 18,7 miljoen. De grondexploitatie 2014 bevat het nieuwe toekomstperspectief voor Bergerden en heeft een nadelig resultaat van € -10,1 miljoen netto contant per 1-1-2014. • Het risicoprofiel in de grondexploitatie 2014 (concept) bedraagt totaal € 4,3 miljoen, aandeel gemeente Nijmegen € 2,2 miljoen.
De gemeentelijke financiële bijdrage	• Er is een voorziening getroffen voor het tekort dat voor rekening van de Gemeente Nijmegen is voor ca. € 5,3 mln (netto contant per 1-1-2015) • In het coalitieakkoord 2014-2018 was voor Bergerden al rekening gehouden met een **extra** voorziening van € 2,0 miljoen en verlaging van het weerstandsvermogen van € 5,0 miljoen naar € 2,5 miljoen (Coalitieakkoord 2014 en Risiconota 2014).
(Financiële) risico's	• Uit een inventarisatie vanuit de projectdirectie Bergerden zijn een 16-tal risico's in beeld gebracht. De belangrijkste 5 risico's met de hoogste bijdrage aan de benodigde weerstandscapaciteit zijn: • Verlaging van de grondprijzen • Vertraging van de uitgifte vanwege diverse redenen • Het niet verkopen van de laatste hectare t.b.v. glas • Het niet verkopen van de laatste hectare t.b.v. agrobusiness • Het niet sluiten van exploitatieovereenkomsten Al bij de opstart van Bergerden, in de bestemmingsplanfase, is rekening gehouden met een achtervangconstructie. De provincie Gelderland heeft namelijk toegezegd om medewerking te verlenen om een gedeelte van het gebied om- c.q. breder te bestemmen naar glas plus agro-business indien dit financieel nodig was. Uitgangspunt in deze grondexploitatie is de uitgifte van grond t.b.v. glastuinbouw en het ombestemmen van 7 ha glastuinbouw naar agro-business hoog. Het nieuwe toekomstperspectief van Bergerden gaat verder uit van verbreding van een deel van het gebied van glastuinbouw naar agro-business laag (ca. 20 ha). Bovendien wordt een deel van de nog niet verworven gronden (ca. 21 ha) niet meer actief omgezet naar glastuinbouw en is de uitgifte van glas vertraagd. De grondexploitatie 2014 bevat al deze uitgangspunten.
Ontwikkelingen	Het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie op basis van het nieuwe toekomstperspectief is inmiddels uitgewerkt en is door het DB van de GR Bergerden vastgesteld (incl. de goedkeurende verklaring van de accountant). De raden worden nu in staat gesteld wensen en bedenkingen in te brengen in jaarstukken, begroting en businessplan, waarna het AB het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie definitief kan vaststellen en toezending naar GS kan plaatsvinden. In de planexploitatie op basis van het nieuwe toekomstperspectief is de looptijd van de exploitatie verlengd naar 2025. De grondprijs voor glastuinbouw is verlaagd en een deel van het glastuinbouwgebied, te weten 27 ha wordt uit marktoverwegingen herbestemd tot agrobusiness. Tevens is de totale hoeveelheid beschikbare grond voor glas verkleind en vertraagd en is de opbrengstenstijging van glas op nul gezet. De planexploitatie komt met deze wijzigingen uit op een financieel negatief eindresultaat van € -10,1 mln, netto contant per 1-1-2014. Hiervan komt de helft voor rekening (€ 5 miljoen) van de gemeente Nijmegen. De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de saldireserve. Tevens is het risicoprofiel opnieuw bepaald. Het totale risicoprofiel van Bergerden is gewaardeerd op € 4,3 miljoen, dit betekent dus Nijmegen in haar weerstandscapaciteit rekening moet houden met € 2,2 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	GR Bijsterhuizen
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid voor Nijmegen.
Financiële Kerngegevens	De GR is geheel extern gefinancierd (via de gemeente Wijchen). De grondexploitatie januari 2014 heeft een positief financieel resultaat van ca. € 21,6 miljoen op Contante Waarde 1-1-2014. De deelnemende gemeenten (gemeente Nijmegen en gemeente Wijchen) houden rekening met een winstuitkering in de toekomst. Deze winstuitkering zal worden gestort in de Saldireserve.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente levert geen financiële bijdrage aan de GR. De GR draait een grondexploitatie met een positief financieel resultaat. Winstuitkeringen worden ten gunste van de Saldireserve gebracht. Aanpassing van het schema van uitbetaling van de winstuitkeringen wordt in de raming van de Saldireserve verwerkt, het gaat dan om een bedrag van in totaal ruim EUR 11 mln.
(Financiële) risico's	Financiële risico's worden niet voorzien voor de GR Bijsterhuizen. De economische crisis heeft weliswaar ook op dat terrein z'n consequenties, maar dat leidt niet tot problemen. De economische crisis heeft wel consequenties voor de verwachte winstuitkeringen. Winstuitkering is pas mogelijk indien deze gerealiseerd is.
Doel	
Ontwikkelingen	Door het beschikbaar komen van extra uitgeefbaar terrein (0,9 hectare) en de regionale fasering van de bedrijventerreinen is de looptijd van de planexploitatie met 1 jaar verlengd tot en met 2023. De totale hoogte van de winstverwachting is iets gestegen door vergroting van het uitgeefbaar gebied.

Naam	ODRN
Programma	1022-Klimaat & Energie 1031-Ruimte & Cultuurhistorie
Openbaar belang	Het doel van de vorming van de ORN is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken tegen lagere kosten: sneller, beter, goedkoper. Om dit te bereiken zijn verschillende VTH-taken van de 6 gemeenten in de regio Nijmegen en de provincie Gelderland gebundeld in de ODRN. Door deze bundeling van taken kan zowel de kwaliteit van de uitvoering vergroot worden alsook de efficiency. De inbreng varieert in de regio Nijmegen: Alle Gemeenten brengen de milieutaken in, de provincie en Nijmegen brengen naast milieu ook hun bouwtaken (Wabo-breed) in. Vanaf 2015 brengt de nieuwe gemeente Berg en Dal (MUG) ook de taken Wabo-breed in. Deelname aan de ODRN dient een publiek belang. Immers de kwaliteit en de efficiency van de vergunningverlening, toezicht en handhaving neemt toe.
Gemeentelijk belang	De ODRN voert een gemêleerd takenpakket uit dat bestaat uit een verplicht basistakenpakket (het volledige milieupakket) voor alle opdrachtgevers. Voor de gemeente Nijmegen en de provincie Gelderland worden bovendien vrijwillige taken op het gebied van de WABO - vanwege verwachte grotere schaalvoordelen (collegebesluit 12-9-2011) - uitgevoerd.
Financiële Kerngegevens	Enkele kengetallen uit de jaarrekening 2013 (jaarrekening 2014 nog niet beschikbaar): EV: € 609.000; hiervan is in 2014 € 300.000 terugbetaald aan de deelnemers. Voor Nijmegen was dat een bedrag van € 185.000 VV; nihil Resultaat 2013; voordeel van 0,6 miljoen, waarvan € 0,3 miljoen in 2014 is terugbetaald aan de deelnemers.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De gemeente heeft in 2014 een bijdrage van € 5,6 miljoen betaald. Na aftrek van de terugontvangen bijdrage 2013 is er € 5,4 miljoen netto overgemaakt aan de ODRN in 2014.
(Financiële) risico's	Voor het begrotingsjaar 2014 lagen er diverse taakstellingen die grotendeels door de ODRN ingevuld moesten worden. A-structureel zijn deze taakstellingen - financieel gezien - in 2014 gerealiseerd. Ook in meerjarenbegroting van 2015-2018 zijn deze taakstellingen verwerkt. De taakstellingen hebben betrekking op enerzijds minder toezicht en handhaving bij Milieu en Bouwen (PPN14) en anderzijds op een verwachte terugloop van de bouwleges (SB2014-2017). Wij zijn actief in overleg met de ODRN over de structurele invulling van de noodzakelijke bezuinigingen.
Doel	Voor de gemeente Nijmegen verzorgen van de Wabo-vergunningverlening. Dat betekent de uitvoering van zowel de vergunningverlening voor de zogenaamde BRIKS-taken (bouwen, reclame, inritten, kappen en slopen) als ook de vergunningverlening voor milieu. Voor 2014 is de beoogde uitvoering door de ODRN gerealiseerd.
Ontwikkelingen	Naast de afwikkeling van diverse taakstellingen (zie risico's) zijn/komen er landelijke ontwikkelingen die van invloed (kunnen) zijn op handhaving, toezicht en vergunningen. Hierbij moet gedacht worden aan

meer of andere richtlijnen voor vergunningvrij bouwen, private kwaliteitsborging (toets aan bouwbesluit) en diverse wijzigingen voortkomende uit de aankomende Omgevingswet.

Naam	**MGR (werkbedrijf) Nijmegen**
Programma	Werk en Inkomen (vanaf 2015: Economie en Werk)
Openbaar belang	De arbeidsinschakeling van werkzoekenden die onder de doelgroepen van de Participatiewet (voorheen: Wet werk en bijstand) vallen. Tevens voert het Werkbedrijf de regie over de uitvoerders van de arbeidsmatige dagbesteding. De MGR is in bredere zin een platform voor samenwerking in de regio Rijk van Nijmegen, dit betekent dat samenwerking op nog meer inhoudelijke terreinen via de MGR mogelijk is, zoals ICT.
Gemeentelijk belang	Gemeente Nijmegen is een van de deelnemende gemeente in de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) van het Rijk van Nijmegen. Het Werkbedrijf is de eerste module van deze MGR. De gemeente heeft de taken in het kader van de arbeidsinschakeling op grond van de Participatiewet gemandateerd en een aantal gedelegeerd aan de MGR. Nijmegen ontvangt van het Rijk binnen het deelfonds Sociaal een budget voor de uitvoering van de arbeidsinschakeling van de zogenoemde onderkant van de arbeidsmarkt. Deze middelen betalen we door aan de MGR. Daarnaast dragen we de middelen uit het Inkomensdeel voor de regulier en beschutte werkplekken over aan het Werkbedrijf (loonkostensubsidie). De gemeente Nijmegen is de gastheer voor de uitvoering van de ondersteunende functies van het Werkbedrijf.
Financiële Kerngegevens	2015 is het eerste operationele jaar van de MGR en het Werkbedrijf. Over het jaar 2014 is er dus nog geen jaarrekening. 2015 zal in het teken staan van de nadere inrichting en invoering van de dienstverlening door het Werkbedrijf aan de kandidaten (werkzoekenden) en klanten (werkgevers). Er is geen eigen vermogen binnen de MGR Werkbedrijf. Het Regionaal Werkbedrijf stelt in 2015 een Notitie weerstandsvermogen en risico-inventarisatie op. Het Werkbedrijf heeft – gelet op de middelen van het geoormerkte deel van het deelfonds sociaal – geen mogelijkheid om een weerstandsvermogen op te bouwen. De middelen zijn wel tijdelijk te reserveren. Het Werkbedrijf mag deze middelen alleen inzetten voor het doel waarvoor ze door de rijksoverheid worden verstrekt. De totale begroting van het Werkbedrijf bedraagt in 2015 € 21,8 miljoen. Dit is inclusief een geraamd budget voor de arbeidsmatige dagbesteding in het Rijk van Nijmegen (omvang: € 3,7 miljoen) en inclusief rijksmiddelen voor de uitvoering van de (wettelijke) loonkostensubsidieregeling ogv de Participatiewet (omvang: € 0,5 miljoen in 2015).
De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2015 gaat het voor Nijmegen om een Participatiebudget van circa € 11,6 miljoen. Daarnaast maakt Nijmegen een bedrag van € 2,8 miljoen over voor de uitvoering van Nijmeegs maatwerk. Dit wordt geregeld in een overeenkomst met het Werkbedrijf. Een belangrijk onderdeel wordt gevormd door de opdracht aan het Werkbedrijf een loonkostensubsidieregeling uit te voeren voor een brede doelgroep werkzoekenden. Verder draagt Nijmegen de middelen voor de uitvoering van de (wettelijke) loonkostensubsidie over aan het Werkbedrijf en de middelen voor de realisering van de begeleiding van mensen op de arbeidsmatige dagbesteding.
(Financiële) risico's	Uitgangspunt voor het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen is het budgettaire kader dat de deelnemende gemeenten meegeven. Desondanks zijn er als gevolg van de nieuwe wetgeving (Participatiewet) elementen die een mogelijk financieel risico kunnen betekenen. Deze risico's hangen nauw samen met de voorziening Beschut Werk op grond van de Participatiewet. Deze zijn vooralsnog niet te kwantificeren. Andere mogelijke risico's hangen samen met tegenvallende resultaten van het Werkbedrijf om kandidaten uit de bijstand naar werk toe te leiden. Dit kan een negatief effect hebben voor het programma Inkomen en Armoedebestrijding (meer mensen in de bijstand dan de landelijke tendens). Daarnaast bestaan er risico's in de uitvoering van de nieuwe taak arbeidsmatige dagbesteding. Deze taak gaan we in 2015 voor het eerst uitvoeren, omdat klanten hun oude rechten nog voor maximaal één jaar blijven behouden kan de beoogde volumevermindering minder gunstig uitpakken dan verwacht.
Doel	De doelen op hoofdlijnen van het Werkbedrijf luiden als volgt: · zoveel mogelijk (leer)werkplekken ophalen en vervullen; · zoveel mogelijk kandidaten naar (leer) werkplekken toeleiden; · kandidaten met verminderde loonwaarde ondersteuning bieden op een (leer) werkplek.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Ontwikkelingen	In de 2014 zijn we begonnen met (voorbereiding van) de transitie van tien organisaties, namelijk de afdelingen Werk van de negen* deelnemende gemeenten en het SW-bedrijf Breed naar één organisatie: het Werkbedrijf Rijk van Nijmegen. *Vanaf 1-1-2015 is er, als gevolg van herindeling Groesbeek, Millingen en Ubbergen, sprake van 7 gemeenten.
Agenda	· integratie tussen GR Breed en MGR Werkbedrijf. · afronden van selectie van personeel. · nadere inrichting van het bedrijf. · nadere vormgeving van de dienstverlening. · verder professionaliseren van het opdrachtgeverschap (in afstemming met het gemeentelijk opdrachtgeverschap)
Beslispunten	Niet van toepassing.

Naam	**GR Park Lingezegen**
Programma	1023-Groen en Water
Openbaar belang	Park Lingezegen zal voor de bewoners van Nijmegen, en in het bijzonder Nijmegen Noord, in de toekomst van groot belang zijn, zeker gezien de toenemende verstedelijkingsdruk op het gebied tussen Arnhem en Nijmegen. Met toetreding tot de GR Park Lingezegen waarborgen wij de belangen (recreatie, natuur). Verwacht wordt dat het park ultimo 2018 gereed is; reeds nu worden delen van het park beheerd.
Gemeentelijk belang	Het bevorderen van leefbaarheid, leefmilieu en vestigingsklimaat van Nijmegen, en in de Waalsprong in het bijzonder, waarbij Park Lingezegen voorziet in een uitloopgebied voor de bewoners van Nijmegen-noord, samen met De Waaijer, dijkteruglegging en natuur langs de Waal. Behouden van een groene buffer binnen de verstedelijking Rijn en Waal. Bijdragen dat de verstedelijking tussen Rijn en Waal een groene contramal en buffer heeft en behoudt.
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 sluit met een tekort van afgerond €10 miljoen, afgerond €3 miljoen lager dan was begroot. De belangrijkste verschillen worden veroorzaakt door verschuiving van activiteiten over de jaarschijven. Conform de richtlijnen wordt het tekort onttrokken aan de algemene reserve. Na onttrekking bedraagt de reserve afgerond €15 miljoen. De algemene reserves worden afgebouwd gedurende de realisatie van het park. Na afronding van het park resteert de volgende jaren beheer van het park. De meerjarige begroting heeft een sluitende exploitatie. De begroting 2015-2017 en (door de accountant goedgekeurde) jaarrekening 2013 zijn in het Algemeen Bestuur vastgesteld.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Wij droegen eenmalig € 3,8 miljoen bij voor de aanleg van het park. Wij dragen jaarlijks € 240.000, exclusief indexering, bij in de beheerskosten van het park.
(Financiële) risico's	De GR heeft een deugdelijke risico-inventarisatie en daarop gebaseerde adequate beheersing die geen aanspraken bevat op extra bijdragen van gemeente Nijmegen . In het laatste kwartaal van 2014 worden de risico's herijkt.
Doel	De realisatie van het park is vastgelegd in de bestuursovereenkomst; in het uitvoeringsprogramma zijn de projecten beschreven. De tijdsplanning gaat uit van allerlaatste afsluitende werkzaamheden in 2018 . In de voortschrijdende managementrapportage per 30-9-2014 is de financiële voortgang neergelegd. De verwachting is dat de uitvoering conform begroting wordt gerealiseerd.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing
Agenda	De agenda en data van het dagelijks en algemeen bestuur voor 2015 zijn nog niet bekend. De verwachting is dat in juni-juli de begroting 2016 en jaarrekening 2014 in het Algemeen Bestuur worden voorgelegd.
Beslispunten	Niet van toepassing

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

PRIVATE RECHTSPERSONEN

Naam	**Nazorg Bodem**
Programma	1022-Klimaat & Energie
Openbaar belang	Nazorg Bodem verricht diensten op locaties met bodemverontreiniging en voert langdurig beheer van niet (volledig) gesaneerde bodemverontreinigingslocaties en stortplaatsen. De nazorgactiviteiten en bodemsaneringen, waartoe ook grondwatersaneringen behoren, hebben vaak een lange looptijd tot 30 jaar, waarbij Nazorg Bodem tegen betaling de verantwoordelijkheid voor de werkzaamheden en het resultaat overneemt. Het zwaartepunt van de activiteiten ligt momenteel duidelijk in Gelderland. In het verlengde van het landelijke beleid en regelgeving om bodemverontreiniging voldoende te saneren en te beheersen is er maatschappelijk gezien behoefte aan de werkzaamheden die Nazorg Bodem uitvoert.
Gemeentelijk belang	Nazorg Bodem heeft momenteel geen projecten in Nijmegen. Wel heeft de gemeente Nijmegen heeft een project dat eventueel in aanmerking zou komen om door Nazorg Bodem of een dergelijke partij te worden uitgevoerd. Daarnaast heeft de gemeente Nijmegen als bevoegd gezag voor de Wet bodembescherming er eveneens belang bij dat de wettelijke langdurige nazorgverplichtingen van andere partijen en bedrijven in Nijmegen goed worden uitgevoerd. Er is behoefte aan een partij die de activiteiten van Nazorg Bodem uitvoert. Voor ontwikkelingen hieromtrent verwijzen wij naar de tekst hierna.
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 of een tussentijdse prognose is niet beschikbaar. De jaarrekening 2013 sluit af met een klein netto negatief resultaat (€2018). Dit is te herleiden tot lage rendementen van beleggingen Nazorg Bodem Holding BV is een vennootschap zonder winstoogmerk. Winsten vloeien af naar de Waarborgfonds BV, ten behoeve van de risicoafdekking. Het eigen vermogen is ultimo 2013 met €2.019 afgenomen en bedraagt bij het begin van het begrotingsjaar 2014 € 351.662. De kortlopende schulden bedragen ultimo 2013 € 133.658. Nijmegen heeft ingestemd met de vaststelling van de jaarrekening 2013 en met het decharge verlenen aan directie en RvC voor het gevoerde beleid en het gehouden toezicht
De gemeentelijke financiële bijdrage	Nijmegen is voor 28,7% aandeelhouder van Nazorg Bodem Holding BV.
(Financiële) risico's	Het financieel risico is beperkt tot de deelname in het aandelenkapitaal
Doel	Nazorg Bodem heeft eind 2013 8 afgekochte projecten op even zoveel locaties met een totale afkoopsom van ca. 7,9 mln euro. Daarnaast zijn nog voor 2 andere locaties nazorgverplichtingen overgenomen voor een relatief korte periode en zonder gegarandeerde afkoop. In de begroting voor 2014 (die is opgesteld in de eerste helft van 2013) is uitgegaan van 3 nieuwe projecten in 2014 met een gezamenlijk startkapitaal van circa 1,7 mln. euro.
Ontwikkelingen	Nazorg Bodem heeft momenteel geen projecten in Nijmegen en daar is ook geen concreet zicht op. Dus behartigt Nazorg Bodem geen Nijmeegs belang, dat nodig maakt dat wij aandeelhouder zijn. Nazorg Bodem zit in een proces met drie landelijke organisaties en het ministerie van I&M gericht op samenvoeging van deze organisaties. Wij verwachten dat dit onderwerp in 2015 voorgelegd zal worden aan de aandeelhouders van Nazorg Bodem. Een samengaan van Nazorg Bodem met andere organisaties kan voor ons een natuurlijk moment zijn om ons aandeelhouderschap te beëindigen.
Agenda	Jaarlijks vindt in juni een aandeelhoudersvergadering plaats.

Naam	**DAR NV**
Programma	1062: Openbare Ruimte
Gemeentelijk belang	
Financiële Kerngegevens	De jaarrekening 2014 is nog niet vastgesteld. In de AVA van december is een prognose afgegeven van rond de € 4 ton. het eigen vermogen aan het begin van het begrotingsjaar (op basis van de jaarrekening 2013) bedraagt € 13,9 mln. het vreemd vermogen aan het begin van het begrotingsjaar (op basis van de jaarrekening 2013) bedraagt € 12,7 mln. het rekeningresultaat 2013 bedraagt: € 1 mln.
De gemeentelijke financiële bijdrage	Stadsbegroting 2014 De onderhandelingen voor de DVO van 2014 zijn begin dit jaar afgerond. De hoogte van de aanneemsom is voor 2014 € 16,2 mln. (2013: € 16,6 mln). DAR NV ontvangt geen financiële bijdrage in de exploitatie van de gemeente Nijmegen als aandeelhouder. Stadsrekening 2014 Dar heeft in 2014 naar tevredenheid geopereerd wat betreft afvalinzameling, reiniging en gladheidsbestrijding. De verrekening van de DVO 2014 moet nog plaatsvinden nadat de jaarrekening

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

	van DAR over 2014 is vastgesteld.
(Financiële) risico's	De grootste opdrachtgever voor DAR is de gemeente Nijmegen. Begin 2012 zijn de meeste regiogemeenten als aandeelhouder toegetreden tot Dar NV . Daarmee is een sterke en brede basis gelegd voor de toekomst van Dar NV en zijn de risico's beperkt. Voor de gemeente Nijmegen als aandeelhouder beperkt het risico zich tot de hoogte van de participatie van € 1,13 mln. euro. Daarnaast heeft de gemeente ook enkele leningen uitstaan. Het risico met betrekking tot deze leningen is beperkt door toetreding van andere aandeelhouders en het feit dat we ook opdrachtgever zijn.
Doel	<u>Stadsbegroting 2014</u> Per 2012 hebben diverse gemeenten besloten het gemeentelijk afvalbeheer bij DAR onder te brengen. Het is aan Dar om de hierbij horende regiefunctie waar te maken en haar organisatie daar verder op in te richten. Daarnaast is een belangrijk streven van DAR de kostprijzen op een scherp niveau te brengen en te houden.
Ontwikkelingen	Met de toetreding van de regiogemeenten tot DAR wordt gebouwd aan één regionaal afvalinzamelbedrijf. In 2015 zijn hierin de volgende stappen gezet. • De milieustraat aan de Kanaalstraat is verbouwd en gemoderniseerd in lijn met het nieuwe toelatings- en acceptatiebeleid. Eerder was dat al voor de milieustraat op industrieterrein Bijsterhuizen het geval. Het is de bedoeling dat beide milieustraat ook voor alle andere regiogemeenten toegankelijk wordt. • Er is een plan uitgewerkt om de textielinzameling regionaal te organiseren en harmoniseren. Tevens is een plan opgesteld voor een regionaal sorteerbedrijf uitgewerkt waar al het in de regio ingezamelde textiel zal worden uitgesorteerd ten behoeve van hergebruik. Bij de uiteindelijke realisatie van het sorteerbedrijf zal social return een belangrijke component gaan vormen. • Alle regiogemeenten hebben hun taken op het gebied van afvalinzameling en -verwerking aan DAR uitbesteed. Daarmee zijn de voorwaarden geschapen voor DAR om uit te groeien tot dé regionale regisseur voor de uitvoering van ons afvalbeleid. • De regiogemeenten hebben bij toetreding bedongen dat zij in 2016 het aandeelhouderschap van Dar kunnen heroverwegen. Daartoe is in 2014 een tussenevaluatie gehouden zodat eventuele verbeterpunten tijdig kunnen worden opgepakt. Hieruit is gebleken dat de regiogemeenten een positief beeld hebben van Dar en tevreden zijn over de door Dar uitgevoerde werkzaamheden. • Binnen DAR is een werkcorporatie ingericht voor de uitvoering van groentaken. Met de werkcorporatie is 'social return' een expliciete doelstelling van DAR geworden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	Indigo B.V.
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	De gemeente wenst haar klimaatambities te realiseren, onder meer door het tegengaan van het gebruik van fossiele brandstoffen en de reductie van de uitstoot van CO2.
Gemeentelijk belang	Aandelenparticipatie is 5%, € 300.000. Hiervoor heeft de gemeente op een aantal vraagstukken binnen Indigo strategische zeggenschap op basis van unanieme besluitvorming van de aandeelhouders.
Financiële Kerngegevens	(bron: jaarrekening 2013): Eigen vermogen: € 4,9 miljoen. Dat is een daling van € 1 miljoen ten opzichte van 2012. Oorzaak daarvoor is een bijzondere waardevermindering in verband met een vertraging van de woningbouw. Overigens wijst de bijgestelde business case 2015 er op dat het eigen vermogen weer deels zal aanhelen, vanwege de uitbreiding van de concessie aan Nuon in het gebied Handelskade. Daardoor treedt een versnelling en geringe verruiming van het aantal aansluitingen op. Vreemd Vermogen: € 5,2 miljoen. Betreft met name vooruitontvangen opbrengsten. Resultaat 2013: Een verlies van € 1 miljoen veroorzaakt door de bijzondere waardevermindering.
De gemeentelijke financiële bijdrage	In 2014 heeft Nijmegen conform overeenkomsten € 1,25 miljoen Green Deal en € 3,5 miljoen subsidie uitgekeerd aan Indigo BV.
(Financiële) risico's	De financiële risico's voor Nijmegen zijn beperkt door de minderheidsdeelneming van 5%; het leeuwendeel van het risicoprofiel wordt afgedekt door de 95% aandeelhouder Alliander. De gemeente Nijmegen kan ook niet aansprakelijk worden gesteld voor het aangaan van financiële verplichtingen. Indigo BV vangt risico's op door middel van de werkwijze van de achtergestelde lening bij de provincie (pas betalen bij voldoende woningaansluitingen en voldoende cashflow)) en door posten onvoorzien in het budget voor de investeringsfase. Daarbij staat Alliander garant voor overschrijding van het investeringsbudget. Aangezien het warmtenet is aangelegd en de installatie in gebruik is genomen per 25 november 2014 kon een deel van deze post onvoorzien ad ca € 0,8 miljoen vrijvallen. Deze informatie is bekend en ook gedeeld in de AVA. Vertraging in woningbouw en het niet kunnen benutten van kansen op nieuwe aansluitingen vormen wel nog een risico.
Doel	Het warmtenet draagt voor een belangrijk deel bij aan de klimaatambitie om in 2045 een energieneutrale stad te zijn.
Ontwikkelingen	Een knelpunt met de ARN rondom de risico's van het WOS wordt opgelost. Tevens wordt de glasvezelverbinding onder de Waal verkocht aan Alliander Telecom en weer voor eigen gebruik bij hen gehuurd. Huurinkomsten van deze glasvezel worden gedeeld. 2015 zal in het teken staan van het verder voorbereiden en uitwerken van weer nieuwe aansluitingen

Naam	Recreatiegemeenschap Veluwe (RGV)
Programma	1041: Economie & Toerisme
Openbaar belang	Het in stand houden, optimaliseren en laagdrempelig toegankelijk houden van openbare recreatieplassen.
Gemeentelijk belang	De gemeente Nijmegen is voor 16,74% aandeelhouder van RGV Holding B.V. (RGV). De gemeente Nijmegen verstrekt geen subsidie aan deze verbonden partij én er wordt geen dividend uitgekeerd.
Financiële Kerngegevens	Er zijn geen gegevens over 2014 bekend. Eigen vermogen primo 2013: € 43,4 mln. Eigen vermogen ultimo 2013: € 49,9 mln. Vreemd vermogen primo 2013: € 24,1 mln. Vreemd vermogen ultimo 2013: € 20,8 mln. Resultaat 2013: € 3,6 mln. winst
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse financiële bijdrage is in 2001 met een eenmalige bijdrage afgekocht.
(Financiële) risico's	Het financiële risico is voor de gemeente Nijmegen nihil. Hoogstens een risico ter hoogte van 16,74% van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal ad € 181.600.
Doel	Op 5 juni 2014 vond de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering (AVA) plaats. Belangrijke agendapunten waren het vaststellen van de jaarrekening 2013 en een voorstel tot statutenwijziging.
Ontwikkelingen	Het RGV onderzoekt de mogelijkheid tot nauwere samenwerking met andere (recreatie) ondernemers en partijen. Per 2016 eindigt de huidige lockup-periode en is het mogelijk om de aandelen over te dragen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	Brabantse Poort BV
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Realisatie van bedrijvigheidsfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. In een Publiek Private Samenwerking de ontwikkeling en realisatie van vastgoed in het gebied Brabantse Poort ter hand nemen. Hiervoor worden bouwlocaties aangekocht in het gebied van de Brabantse Poort te Nijmegen en onroerend goed (woningen, winkels en bedrijfsmatig onroerend goed) binnen dit gebied ontwikkeld, gerealiseerd en verkocht. Deelname in een uitvoerende organisatie verschaft maximale invloed op de realisatie van dit beeldbepalende stedelijke project. De werkwijze is vastgelegd in de kadernota grondbeleid.
Gemeentelijk belang	aandelenparticicpatie is 10% EUR 34.033
Financiële Kerngegevens	- In de jaarrekening 2013 zijn de cijfers als volgt: eigen vermogen begin jaar EUR 1.292.011 eind jaar EUR 1.268.281 vreemd vermogen begin jaar EUR 53.498 eind jaar EUR 50.191 - het resultaat over 2013 is EUR -23.730 na belastingen.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal
Doel	Opheffing van de BV.
Ontwikkelingen	Tussen gemeente en BV is een oplossing gevonden voor een pompput t.b.v. het wooncomplex aan de Draaiom (Zwanenstraat). De gemeente zal de put in eigendom en beheer overnemen. De BV betaalt een afkoopsom om een en ander mogelijk te maken. Voor kavel F (Wijchenseweg) wordt een kandidaat gezocht. Procedure tussen BV en T&L is in hoger beroepsfase beland. Zal dus nog enige tijd aanlopen.

Naam	Mariënburg BV
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	
Gemeentelijk belang	aandelenparticicpatie is EUR 18.151.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
Doel	Opheffing BV is in gang gezet
Agenda	

Naam	GEM Waalsprong Beheer BV
Programma	1032: Grondbeleid.
Openbaar belang	Eind 2012 heeft de aandeelhoudersvergadering van de GEM Waalsprong besloten om te onderzoeken of de GEM minnelijk kon worden ontbonden. Dit heeft geleid tot onderhandeling tussen de gemeente en betrokken marktpartijen en de ondertekening van een Vaststellingsovereenkomst (VOK) Hierin is afgesproken dat partijen de aandelen in GEM Waalsprong CV en GEM Waalsprong Beheer BV overdragen aan de gemeente Nijmegen. Dit heeft plaatsgevonden voor de zomer van 2013. Daarmee is de gemeente 100% aandeelhouder geworden in de GEM Waalsprong en heeft de gemeente daarmee de volledige regie over de ontwikkeling van de Waalsprong op zich genomen.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 54.454. Nijmegen is 100% aandeelhouder
Financiële Kerngegevens	De indirect verbonden partij Waalsprong cv is per 31-12-2013 nagenoeg geheel met vreemd vermogen (€ 298 miljoen, verstrekt door Nijmegen) gefinancierd. De onderhanden werk positie op dat moment bedraagt € 48,8 miljoen. Het resultaat van de grondexploitatie van GEM Waalsprong 2014 is -€ 27,1 miljoen netto contant per 1-1-2015.
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV (rente op aandelenkapitaal) worden ten laste van de Saldireserve gebracht.
(Financiële) risico's	de risicoanalyse geactualiseerd voor de grondexploitatie van GEM Waalsprong. Het risicoprofiel bij 80% zekerheid bedraagt € 51,2 miljoen (exclusief dempingsfactor van 10%).
Doel	De ontwikkeling van de Waalsprong.
Ontwikkelingen	In het plangebied Grote Boel (zuidelijk deel Groot-Oosterhout) is gestart met het bouwrijp maken van het gebied en de verkoop van de eerste 175 kavels. Naar verwachting zal in 2015 gestart worden met de bouw van de woningen. De planuitwerking van Grote Boel is verder gebracht op basis van de nieuwe planopzet en het nieuwe beeldkwaliteitsplan. Dit is het eerste grote deelgebied dat vanuit een meer vraaggerichte strategie wordt ontwikkeld en zal een belangrijk ontwikkelingsgebied in de Waalsprong worden nu binnen een paar jaar Laauwik en het Nijland zo goed als gerealiseerd zijn. Ook wordt paralel aan de ontwikkeling van dit plandeel de realisatie van een school in het noordelijk deel van de Grote Boel voorbereid.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voor het plangebied De Stelt is in 2014 het beeldkwaliteitsplan vastgesteld en het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. De planopzet is in overleg met de omwonenden uitgewerkt, de voorbereidingen voor het bouwrijpmaken zijn gestart, en er is begonnen met de verkoop van kavels. Naast de VOK-partijen, die een deel afnemen, is er ook belangstelling bij andere marktpartijen voor dit plandeel.
In Lauwe en het Nijland zijn de beoogde woningen voor een groot deel gerealiseerd, in aanbouw of in optie. De kavels voor particuliere bouw (vrije kavels) en de delen die beoogd zijn voor appartementen gaan langzamer van de hand. Een aantal onderdelen in Lauwe en het Nijland zijn en worden herontwikkeld. Hier worden de woningen de komende 2 jaar gebouwd.
Er is nog steeds enthousiasme rond het zelfbouwproject 'Plant je Vlag' in het plangebied Vossenpels-Zuid. In dit gebied is de verkoop dit jaar toegenomen. Op een aantal kavels in dit gebied zijn al woningen gerealiseerd, en voor de meeste andere kavels zijn de voorbereidingen al ver gevorderd. Dit zal in 2015 verder zijn vervolg krijgen. Zo kan ook de woningdifferentiatie worden bevorderd en dit sluit aan op de ambitie om meer vraaggericht te ontwikkelen.
Er is ook nog steeds belangstelling voor de IBBN-regeling (Ik Bouw Betaalbaar Nijmegen). Zowel in de Vossenpels-zuid als in Laauwik wordt dit IBBN-concept toegepast. Voortzetting van de toepassing van IBBN of alternatieve stimulerende regelingen wordt verkend.
In het Coalitie-akkoord is de versnelling van de woningbouw opgenomen in de Waalsprong. Op het eerste gezicht lijken de locaties met een meer stedelijk milieu (Hof van Holland, deel Broodkorf) hiervoor het meest geschikt, wellicht zijn er ook nog andere versnellingsmogelijkheden in andere woonsegementen. Voor het gebied Hof van Holland/Broodkorf is gestart met de werkzaamheden voor het ambitiedocument. Deze zal naar verwachting medio 2015 aan de gemeenteraad worden aangeboden. In dit ambitiedocument worden de ontwikkelingsmogelijkheden, de te realiseren woonmilieu's en voorzieningen en de marktbenaderingsstrategie in beeld gebracht. Wel is het van belang om bij de ontwikkeling in de komende jaren goed af te wegen om (potentieel) geschikte locaties voor etagebouw, in te zetten voor grondgebonden woningen. Door potentieel goede locaties te reserveren kan dit segment bediend worden als de markt hier wel klaar voor is.
In 2014 is een breed pallet aan initiatieven voor Tijdelijk Anders Bestemmen (TAB) tot ontplooing gekomen in de Waalsprong. Gekeken zal worden of er nog meer kansen liggen voor TAB, ook als "placemaking" voor nog tot ontwikkeling te brengen deelgebieden.

Naam	**BV Land over de Waal**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	Realisatie stadsdeel Waalsprong door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van het verwerven van gronden, het bouw- en woonrijp maken ervan, het realiseren van boven- en binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en de bijbehorende centrumvoorzieningen. De vennootschap is opgericht om fiscaal transparant financieel deel te nemen in de commanditaire vennootschap GEM Waalsprong CV.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 18.160, het gestorte commanditair vermogen bedraagt € 272.268. De gemeente Nijmegen is 100% aandeelhouder
De gemeentelijke financiële bijdrage	- De jaarlijkse kosten van de BV (m.n. rente op aandelenkapitaal) worden ten laste van de Saldireserve gebracht.
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het aandelenkapitaal
Doel	Deelname in de CV.
Ontwikkelingen	Voortzetting deelname in de CV

Naam	**Ontwikkelingsbedrijf Waalfront Beheer BV**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	Realisatie van het stadsdeel Waalfront door deelname in het risicodragend uitvoeren van de grondexploitatie voor het plangebied door middel van het verwerven van gronden en panden, het bouw- en woonrijp maken ervan, het realiseren van binnenwijkse voorzieningen, het uitgeven van bouwrijpe kavels en gronden voor de realisatie van woningen en bijbehorende voorzieningen. De vennootschap (OBW Beheer BV) is opgericht om als beherend vennoot deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). De vennootschap neemt voor 2% deel in de CV. De overige deelnemers in de CV zijn Waalfront BV (100% eigendom Gemeente Nijmegen) en Rabo Vastgoed ieder voor 49%. De beherend vennoot stuurt de ontwikkelingen en activiteiten binnen OBW CV. Wij voeren een actief grondbeleid mede door participaties in Publiek Private Samenwerking en realisatie van bedrijvigheidfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. Deze werkwijze is vastgelegd in de

	herziene Kadernota Grondbeleid, door uw raad op 30 juni 2010 vastgesteld. De BV blijft contractueel in stand gedurende de hele realisatieperiode van het Waalfront en de levensduur van Ontwikkelingsbedrijf Waalsprong CV. Vooralsnog is de looptijd van de gebiedsontwikkeling tot 2029.
Gemeentelijk belang	Gestort aandelenkapitaal is € 45.000. Nijmegen is 50% aandeelhouder. Andere aandeelhouder is Rabo Vastgoed, ook voor 50%. De BV draagt bij de oprichting van OBW CV € 160.000 bij in het eigen vermogen van de CV en is voor 2 % aandeelhouder in de CV.
Financiële Kerngegevens	De indirect de verbonden partij Waalfront ontwikkeling cv heeft per 31-12-2013 een schuldpositie van 21,8 miljoen tegenover een negatief eigen vermogen van € 21 miljoen. Er was op dat moment geen onderhanden werk. De conceptgrondexploitatie van OBWaalfront 2014 is nog niet vastgesteld. Op basis van de conceptgrex en de second opinion is een voorziening getroffen van € 17,2 mln., 50% van het tekort netto contant per 1-1-2015. De toename van het tekort wordt met name veroorzaakt door lagere grondopbrengsten en het wegvallen van deelplannen(minder woningen).
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de Saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Het aandeel van de gemeente Nijmegen in de geactualiseerde risicoanalyse voor de grondexploitatie OB Waalfront 2014 bedraagt € 11,7 mln.
Doel	
Ontwikkelingen	Op 14 maart 2014 is de eerste paal geslagen voor de nieuwbouw Handelskade en is begonnen met de realisatie van de nieuwbouw van 534 appartementen. In 2014 is het concept van TAB in het Honig complex verder uitgewerkt. Inmiddels is het uitgegroeid naar een creatieve broedplaats in Nijmegen en zijn er diverse ondernemingen op basis van een tijdelijke huurovereenkomst van maximaal 8 jaar gevestigd. Op dit moment is circa 90% van de beschikbare 30.000 m2 bezet. Voor het deelplan Koningsdaal is het bestemmingsplan inmiddels onherroepelijk, zijn de ontwikkelaars geselecteerd en is het eerste blok van in totaal 45 woningen in verkoop gebracht.

Naam	**Waalfront BV**
Programma	1032: Grondbeleid
Openbaar belang	De vennootschap is opgericht om fiscaal transparant financieel deel te nemen in de commanditaire vennootschap Ontwikkelingsbedrijf Waalfront CV (OBW CV). Binnen deze CV is Bouwfonds Ontwikkeling BV partner op basis van 50/50 zeggenschap en risico. Wij voeren een actief grondbeleid mede door participaties in Publiek Private Samenwerking en realisatie van bedrijvigheidfuncties (kantoren en winkels) en woningen, ten dienste van gemeentelijk economisch, werkgelegenheids- en volkshuisvestingsbeleid. Deze werkwijze is vastgelegd in de Kadernota Grondbeleid 2009, door uw raad vastgesteld op 30 juni 2010.
Gemeentelijk belang	Aandelenkapitaal is € 18.000. Nijmegen is 100% aandeelhouder. Het commanditair vermogen bedraagt € 4.000.000.
Financiële Kerngegevens	Het eigen vermogen van de BV bedraagt € 18.000
De gemeentelijke financiële bijdrage	De jaarlijkse kosten van de BV worden ten laste van de saldireserve gebracht.(mn rente aandelenkapitaal)
(Financiële) risico's	Risico ter hoogte van het geplaatste en gestorte aandelenkapitaal (€ 18.000) en het commanditair vermogen ad €4.000.000
Doel	Voortzetting deelname in de CV. Uitwerking gemeentelijke doelstellingen Waalfront vindt plaats in OBW Waalfront Beheer BV. Hiernaar wordt verwezen.
Ontwikkelingen	zie toelichting bij OBW Waalfront Beheer BV
Agenda	zie toelichting bij OBW Waalfront Beheer BV

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Naam	NV Bank Nederlandse Gemeenten
Programma	1042: Bestuur & Middelen
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Gemeentelijk belang	Het maatschappelijk aandelenkapitaal bestaat uit 100 miljoen aandelen van € 2,50 nominaal, waarvan 55.690.720 aandelen zijn geplaatst en volgestort. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap. De gemeente Nijmegen bezit 193.479 aandelen.
Financiële Kerngegevens	Per 30 juni 2014 - Eigen vermogen: € 3.609 miljoen (eind 2013: € 3.430 miljoen) - Totaal verplichtingen: € 136.622 miljoen (eind 2013: € 127.753) - Netto winst eerste half jaar: € 153 miljoen (2013 volledig jaar: €283 miljoen)
(Financiële) risico's	Doordat de BNG als sectorbank actief is binnen de publieke sector loopt zij minder risico dan commerciële banken. Het terugbetalingsrisico is in deze sector lager.
Doel	BNG vertaalt haar missie in de volgende doelstellingen: - het behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en het semi-publieke domein; - het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders.
Ontwikkelingen	De BNG bank heeft in het najaar van 2014 zonder problemen de stresstest van de Europese Centrale Bank doorstaan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

KAPITAALGOEDEREN IN DE OPENBARE RUIMTE

Algemeen

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we onder andere de wegen en civiele kunstwerken, openbare verlichting, riolering, het water en het groen in de stad. Met het onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, technische vervanging en renovatie. Voor kapitaalgoederen in de openbare ruimte hanteren wij afschrijvingstermijnen, op basis van de technische levensduur. Onder de kapitaalgoederen hebben wij zowel investeringen van maatschappelijk als van economisch nut opgenomen. Ook op de investeringen van maatschappelijk nut wordt op basis van de levensduur afgeschreven.

Integraal beheer openbare ruimte

Beleidskader: Begin 2013 is de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' vastgesteld. Deze nota gaat niet meer uit van A en B - niveaus maar van één basisniveau, het Marikenniveau. Het Marikenniveau voldoet aan de wettelijke kaders van de gemeente- en wegenwet. Accenten kunnen worden gelegd op plekken die belangrijk zijn voor bewoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en de gemeente (als het gaat om het algemene belang). In 2014 is dit Marikenniveau door ons College vastgesteld.
Dit betekent dat we voor een aantal beheeronderdelen de technische norm loslaten en de grens opzoeken van wat technisch aanvaardbaar is en voor de bewoners nog acceptabel. Voor een aantal beheeronderdelen blijft de technische norm leidend, zoals bij asfaltwegen, omdat een lager niveau van onderhoud negatieve financiële consequenties heeft in de toekomst.

Areaalmutaties

De woningdichtheid van Nijmegen groeit de komende jaren en de openbare ruimte verandert voortdurend. Dit brengt veranderende beheerkosten met zich mee. Areaaluitbreiding, functieverandering van de openbare ruimte en de hieruit voortvloeiende hogere beheerkosten moeten structureel in de begroting worden opgenomen. Deze structurele uitbreiding van het beheerbudget is nodig om onze stad te beheren en onderhouden zoals we voor ogen hebben bij de inrichting en ontwikkeling. Voor iedere woning die we opleveren, nemen we vanaf 2012 een bedrag op in de begroting. Als onderdeel van de reguliere cyclus van begroten en verantwoorden beoordelen we periodiek of de ontwikkeling van de beschikbare middelen gelijke tred houdt met de benodigde lasten op het programma. In 2014 is € 0,2 miljoen aan de begroting toegevoegd.

Wegen

Beleidskader: Vanaf begin 2013 geldt de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' als beleidskader. In deze nota is gekozen voor één basisniveau voor de hele stad, het zogenaamde Marikenniveau. Dit heeft geen invloed op onze kapitaalgoederen, de grote asfaltwegen. Hier blijft de technisch norm leidend.
Beleidsrealisatie: In 2014 is de Kwakkenbergweg deels heringericht, ter hoogte van het Erica Terpstra zwembad. Ook is de St. Jacobslaan fase 2 uitgevoerd, net als Stijn Buysstraat fase 1 en Kanaalstraat fase 2. De snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en deze wordt snel uitgebreid over de Muntmeesterlaan.
Poort Neerbosch is in 2014 opgestart en wordt in 2015 afgerond. Verder is er groot asfaltonderhoud gepleegd aan de van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg & Terwindtstraat, rotonde Griftdijk, Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg, Koolemans Beynenstraat en Oude Groenestraat. Ook is het asfalt vervangen van de woonstraten van Slichtenhorststraat, Dr. Jan Berendsstraat en Zwanenveld 21e straat. Daarnaast is de snelfietsroute RijnWaalpad afgerond; de Visveldsestraat is voorzien van een rode asfaltdeklaag. Ook is het fietspad langs de meubelboulevard aan de Wijchenseweg geasfalteerd, evenals het fietspad aan de Kelfkensbos. In de Einsteinstraat is het versleten asfalt vervangen door betonstenen. In 2015 wordt fase 2 van de Einsteinstraat uitgevoerd. Het groot onderhoud van de Nieuwe Dukenburgseweg en de Daalseweg is doorgeschoven naar 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiële realisatie: Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken is begroot in het programma Openbare Ruimte. In 2014 besteedden wij € 8,1 miljoen aan onderhoud en vervanging van verhardingen en civiele kunstwerken.

Openbare verlichting

Beleidskader: Voor Openbare verlichting hebben we een apart beleidskader vastgesteld eind 2011. Met deze beleidsnota hebben we een duidelijk kader voor de openbare verlichting in de komende jaren, waarin aandacht is voor de balans tussen veiligheid, beeldkwaliteit, duurzaamheid, burgertevredenheid en kosten. Met verschillende maatregelen zorgen we voor zo laag mogelijk energieverbruik van de openbare verlichting, zonder in te leveren op verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Zo zullen bij nieuwe ontwikkelingen alleen nog laag energetische verlichting zoals LED worden toegepast, passen we 'licht op maat' toe en experimenteren we met reflecterend asfalt. Het kabelnet voor openbare verlichting heeft een onderhoudsachterstand. We gaan deze achterstand de komende 20 jaar wegwerken door 18 km kabel per jaar te vervangen.
Beleidsrealisatie: In het kader van het nieuwe beleidsplan vervangen we steeds meer verlichting door LED verlichting in de stad. We hebben LED verlichting aangebracht op de Groenestraat, Dobbelmanweg, Ubbergseweg en Grootstalselaan. Op de Grootstalselaan hebben we dit uitgebreid met licht op aanvraag. Het gaat in totaal om 159 vervangingen. Daarnaast hebben we bijna 13 km kabelnet vervangen. Daarmee hebben we de slechtste kabels vervangen van het oude kabelnet. De in het beleidsplan opgenomen 18 km was niet haalbaar binnen ons budget.
Financiële realisatie: We hadden 66 kabelstoringen met totale kosten van € 156.000, tegen 110 vorig jaar voor € 375.000. Dit komt vooral doordat het een overwegend droog jaar was met weinig vorst en sneeuw.
€ 250.000 per jaar is gangbaar met ons kabelnet. In totaal is voor € 2,7 miljoen besteed aan onderhoud en vervanging voor openbare verlichting in 2014.

Riolering

Beleidskader: Gemeentelijk rioleringsplan 2010-2016. In 2009 heeft uw Raad dit beleidskader vastgesteld. Het accent ligt op planmatig onderhoud gericht op behoud van restlevensduur van ons rioolstelsel. Dit in tegenstelling tot het voorgaande rioleringsplan 2005-2009 waarin de nadruk lag op statistisch bepaalde investeringsbehoefte.
Beleidsrealisatie: De restlevensduur bedroeg aan het begin van 2014 47,746 jaar. Per 31 december 2014 bedraagt de indicator 48,130 jaar. Dat is ongeveer 0,4 jaar hoger dan begin 2014. 96,4% Van de Nijmeegse riolen is nu eenmaal geïnspecteerd. Als het gros van de riolen ten minste twee maal is geïnspecteerd, met meerdere jaren tijd tussen twee inspecties, wordt de veroudering van de riolen goed zichtbaar en kan de gemiddelde restlevensduur van de Nijmeegse riolering betrouwbaarder en nauwkeuriger bepaald worden. Tot die tijd zijn jaarlijkse door statistiek veroorzaakte variaties in de gemiddelde restlevensduur onvermijdelijk.
Voor de volledigheid:

- gemiddelde restlevensduur is bijna 50 jaar;
- gemiddelde ouderdom is circa 40 jaar;

De gemiddelde levensverwachting van onze riolen is daarmee momenteel bijna 90 jaar.
Financiële realisatie: Het beheer en onderhoud van ons rioolstelsel is begroot in het programma Groen & Water. In 2014 besteedden wij aan rioolstelsel en watersysteem circa €12 miljoen waarvan circa €4,16 miljoen voor vervangingsinvesteringen.

Water
Beleidskader: Waterplan 2001. Doel is duurzaam omgaan met water en waterpartijen in de stad: schoonhouden van het stadswater, verbeteren van de (grond)waterkwaliteit, water zichtbaar maken in de openbare ruimte en verminderen van het waterverbruik. Het beleidskader is uitgewerkt in het actieplan 2005 met daarin een vertaling van de ambities. In het waterplan is een planning opgenomen van projecten die in de geplande periode uitgewerkt worden in deelplannen.
Beleidsrealisatie: Wij hebben gewerkt aan stelselverbetering in Dukenburg en in Neerbosch-Oost.
Financiële realisatie: Het onderhoud van water en waterpartijen in de stad is begroot in het programma Groen & Water. In 2014 besteedden wij aan rioolstelsel en watersysteem circa € 12 miljoen waarvan circa € 4,16 miljoen voor vervangingsinvesteringen

Groen
Beleidskader: De Groene Draad (2007), Groene Allure Binnenstad (2007), Handboek Stadsbomen (2009), Groenaanpakplan Dukenburg (2010), Hoofdlijnennotitie Groenvisie Lindenholt (2012), Richtlijn Natuur Nijmegen (2004), Uitvoeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing (2013), Natuurtoets en beheerkalender (2005), Beheervisie Heumensoord (2011).
Beleidsrealisatie: We hebben geen specifiek nieuw groenbeleid ontwikkeld; wel hebben wij onze beleidskaders toegepast bij de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad. Daarnaast zijn we begonnen met de inhoudelijke uitwerking van de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'. In 2014 hebben we Marikenniveau vastgesteld. Verder hebben we conform de plannen uitvoering gegeven aan het dagelijkse beheer en onderhoud van het groen in de stad. Hiervoor en voor de diverse gerealiseerde projecten verwijzen wij naar het programma Groen & Water en het programma Openbare Ruimte. Voor het onderhoud van de bomen en het bosplantsoen hebben we de technische norm leidend gehouden, vanwege de fysieke en sociale veiligheid. In 2014 hebben we de achterstand op het onderhoud voor bosplantsoenen weggewerkt. Dit betekent dat we op het openbaar groen geen onderhoudsachterstanden meer hebben.
Financiële realisatie: Het dagelijks onderhoud van het groen is begroot in het programma Openbare Ruimte. In 2014 besteedden wij € 6,1 miljoen.
In 2014 investeerden we circa €0,7 miljoen in groen vanuit ISV en € 0,375 vanuit Woonmilieuverbetering.

ONDERHOUD GEBOUWEN

Beleidskader en realisatie
Uw Raad heeft middelen beschikbaar gesteld om onze gebouwen structureel te onderhouden. De planning van de werkzaamheden is vastgelegd in een meerjaren-onderhoudsplan voor onze panden. De daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud wordt gebaseerd op de vaststelling van het jaarplan onderhoud.
Voor het meten en bewaken van de onderhoudsstaat hanteren wij de landelijke NEN-norm 2767 (Nederlands Normalisatie-instituut) voor gebouwen. Wij hebben steekproefsgewijs een conditiemeting conform deze NEN-norm laten uitvoeren.

Op basis van het jaarplan is ook in 2014 het onderhoud uitgevoerd. Het onderhoud vertoont in absolute zin, als gevolg van werkelijk uit te voeren onderhoud, in de verschillende jaren grote fluctuaties. Middels een egalisatievoorziening vertoont de feitelijke belasting van de begroting een stabiel beeld; wij middelen de lasten van het onderhoud over een periode van 20 jaren. Het meerjaren onderhoudsplan wordt periodiek geactualiseerd.

Uitbesteding regietaken onderhoud
Het onderhoud van onze gemeentelijke panden is sinds 2008 uitbesteed aan RHDHV.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Elk jaar actualiseert RHDHV in overleg met de gemeente het meerjarenonderhoudsplan (MOP) Hierin is het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren vastgelegd.
Het jaarbedrag zoals dat nu in de begroting is opgenomen gaat uit van het 20-jarig gemiddelde.

Jaarlijks stellen we de uitvoeringsplanning vast met de bijbehorende kostenraming.
De bedragen kunnen jaarlijks sterk fluctueren. We vangen de financiële effecten daarvan op via de Voorziening POG (Planmatig Onderhoud Gebouwen). Met het vaststellen van het jaarplan voldoen we aan de voorschriften voor rechtmatigheid van de uitgaven.

We kunnen met het onderhoudsbudget de gemeentelijke gebouwen in stand houden, maar het is niet bestemd en ook niet toereikend om er renovaties en verbeteringen qua materialengebruik, installaties of qua functionaliteit mee aan te brengen. De aanwending van het bedrag, dat in de begroting beschikbaar is voor het uitvoeren van het onderhoud, zal dan ook steeds kritisch moeten worden afgewogen om het noodzakelijke instandhoudingsonderhoud structureel te kunnen blijven uitvoeren. De onderhoudsuitgaven (realisatie 2014) staan in onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2014	Realisatie 2014	Storting 2014
Facilitaire gebouwen	1.644	1.617	27
Wijk- en sportgebouwen	2.126	1.852	274
Overig vastgoed	1.629	2.339	-710
Buitensport	513	432	81
Totaal voorziening	**5.912**	**6.240**	-328

Het verschil tussen begroting en realisatie kan worden verklaard door de voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwe aanbesteding van het onderhoud voor de komende tien jaar en verder door extra uitgaven voor asbest, legionella en brandveiligheid, een bijdrage aan de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg en de effecten van de overdracht Brandweerposten.

Realisatie investeringen
Naast het reguliere technisch onderhoud is er een aantal , dat invloed hebben op het gebruik en het onderhoud van de gemeentelijke panden. Hieronder lichten wij uw Raad de belangrijkste toe.

Diverse wettelijke aanpassingen aan gebouwen
Het jaarlijks terugkerende bulkkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 750.000 is in 2014 volledig besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, wetgeving of het verbeteren van de gebruiksmogelijkheden. De inzet betreft o.a. aanpassingen aan wijkcentra de Piramide en de Brack, de ontmoetingsruimte in voorzieningenhart de Ster, bijdragen aan de renovatie van wijkcentrum en zwembad Meijhorst, inrichting van het plein bij de Schouwburg en het opknappen van de toren van de kerk in de Dorpsstraat.

Rendabele investeringen
Uw Raad heeft een jaarlijks krediet van € 1.100.000 beschikbaar gesteld voor rendabele investeringen, ook genaamd investeringen met eigen dekking. Denk daarbij aan aanpassingen van gebouwen, waarbij de kapitaallasten worden gedekt door een hogere opbrengsten of lagere (overige) kosten. In 2014 is het beschikbare bedrag in totaal € 872.000 ingezet om in Voorzieningenhart de Biezantijn, Wijkcentrum Dukenburg en Sporthal de Triangel aanpassingen aan te brengen ten behoeve van (extra) verhuur. Daarnaast is € 50.000 ingezet voor de Doorbraak tussen het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) en de Bibliotheek.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Investeringen in duurzaamheid
In 2014 is voor in totaal circa € 3 miljoen geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid waaronder € 300.000 bij de Vereeniging en € 230.000 in Wijkcentrum Dukenburg. Wij hebben dit gedaan op basis van de Raadsbesluiten Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed d.d. 5 september 2012 en Uitvoeringsplan Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed 2014 d.d. 29 mei 2013.

Buitensportaccommodaties
Ook voor het onderhoud van de opstallen op onze buitensportaccommodaties hanteren wij sinds 2007 een meerjarig onderhoudsplanning. Deze werkwijze is gericht op het borgen van voldoende onderhoudsmiddelen voor de betreffende accommodaties. Het onderhoud heeft betrekking op kleedkamers, omheining en straatwerk.

ONDERWIJSHUISVESTING

Beleidskader
Op 19 december 2007 heeft de Raad een besluit genomen over de doordecentralisatie van onderwijshuisvestingsmiddelen van de gemeente naar de schoolbesturen. Met dit besluit is de zorg voor onderwijshuisvesting met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd overgedragen van de gemeente aan de schoolbesturen.
We streven er samen met schoolbesturen naar in de periode 2008-2048 70% van de doorgedecentraliseerde schoolgebouwen te vernieuwen en 30% te renoveren, goed gespreid over de stad en passend bij de ontwikkeling van leerlingenaantallen. T/m 2013 is daarvan gerealiseerd aan nieuwbouw 16,0 % en aan renovaties 7,5 % .

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2013 zijn we gestart met de evaluatie van de doordecentralisatie. In de evaluatie nemen we naast allerlei andere zaken ook mee de staat van het onderhoud van de aan de gemeente over te dragen scholen. Het eindrapport van deze evaluatie is in februari 2014 vastgesteld.

Doorgedecentraliseerd.
Met name in de bestaande stad zijn vrijwel alle voorzieningen doorgedecentraliseerd. Het streven was om in 2014 een doordecentralisatiepercentage van 92,3% te bereiken. In de praktijk hebben we een percentage doordecentralisatie van 94,9 % van alle leerlingen in Nijmegen (incl. Voortgezet Onderwijs) gerealiseerd.
In de DDC-overeenkomst is geen bepaling opgenomen over de onderhoudsstaat bij oplevering van gebouwen naar de gemeente. De meeste schoolbesturen beschikken over een meerjaren onderhoudsplan voor hun gebouwen. Er is bij de start van de DDC geen 0-meting gedaan over de staat van onderhoud van de panden. Het risico bestaat dat schoolbesturen als gevolg van de stapeling van financiële tegenvallers gaan bezuinigen op het onderhoud van hun gebouwen, die zij op termijn willen afstoten. Dit risico is in het bijzonder relevant wanneer een locatie met een nog niet afgeschreven gebouw na beëindiging van de school wordt aangeboden aan de gemeente. In 2015 vindt een herijking va de overeenkomst plaats, waarin o.a. aandacht wordt besteed aan dit aspect.

Niet-doorgedecentraliseerd
Drie schoolbesturen in de bestaande stad , de Stichting Simonscholen, Kristallis en de Stichting Speciaal Onderwijs zijn niet doorgedecentraliseerd.
Voor Nijmegen Noord geldt dat alleen voor De Oversteek, Het Talent en de VMBO locatie van het Citadel College. We streven ernaar om in principe alle voorzieningen voor onderwijshuisvesting door te decentraliseren. In augustus 2014 is in Nijmegen Noord de basisschool De Verwondering opgeleverd. Ook voor deze school is een overeenkomst doordecentralisatie afgesloten.

Onderhoud schoolgebouwen
Het binnenonderhoud is voor alle onderwijs sectoren geregeld via de Materiële Instandhouding door het Rijk(OC&W).
In het Voortgezet Onderwijs ligt vanaf 2005 de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud geheel bij de schoolbesturen. De bekostiging vindt rechtstreeks plaats door het Rijk Verantwoording over deze middelen vindt plaats middels overleggen accountscontrole aan het Rijk.
Voor het Primair Onderwijs valt het (groot) buitenonderhoud grotendeels onder de regeling van de Doordecentralisatie. Inzet van deze middelen controleren wij bij de monitoring van de doordecentralisatie.
Het (buiten)onderhoud van de niet-doorgedecentraliseerde scholen valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Bij twee besturen, Kristallis en Tarcisius, hebben we deze verantwoordelijkheid doorgesluisd via een overeenkomst doordecentralisatie buitenonderhoud. Alleen de Islamitische Basisschool Hidaya volgt nog de methode van aanvragen voor onderhoud conform de procedure van het IHP. De school heeft voor het programma 2014 een aanvraag ingediend voor onderhoud. Deze aanvraag is in februari 2014 aan de school toegekend samen met een aanvraag voor uitbreiding met twee semipermanente lokalen.
2014 is het laatste jaar dat het buiten onderhoud bij PO-scholen via de gemeente wordt bekostigd. In 2014 is een wetswijziging aangenomen waardoor de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud geheel bij de schoolbesturen komt te liggen met ingang van 1 januari 2015.
Vanaf 1 januari 2015 heeft de gemeente geen verplichting meer voor het buitenonderhoud van scholen.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting
Het totale budget voor onderwijshuisvesting bedroeg in 2014 € 18,4 miljoen. Daarvan is in 2014 € 18,4 miljoen gerealiseerd.
De overdracht van het buitenonderhoud van de PO-scholen in 2015, heeft gevolgen voor de vergoeding doordecentralisatie. De doordecentralisatievergoeding wordt , conform de overeenkomst, verlaagd naar rato van de uitname in het gemeentefonds. De onderhoudsstaat van de opgeleverde gebouwen wordt meegenomen in de herijking van de doordecentralisatie overeenkomst in 2015.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Grondbeleid

VISIE OP GRONDBELEID

Het programma Grondbeleid neemt fysiek ruimtelijke projecten in ontwikkeling en voert deze uit. Hierbij is er een relatie met andere programma's binnen de gemeentelijke begroting. Belangrijke programma's zijn onder meer: Ruimte & Cultuurhistorie, Wonen, Economie & Toerisme, Onderwijs, Mobiliteit, Stedelijke Ontwikkeling, Zorg en Welzijn, Sport en Accommodaties.
De beoogde maatschappelijke effecten van dit Grondbeleid zijn:

- Een groter aanbod van woningen voor de doelgroepen die daar het meeste behoefte aan hebben, door middel van de productie van bouwrijpe grond en de ontwikkeling van stedenbouwkundige plannen.
- Scheppen van fysieke ruimte voor de realisatie van voorzieningen, scholen, kantoren, bedrijfshuisvesting en andere werkgelegenheidsobjectenlocaties.
- Realisatie van structuurbepalende, stedelijke ontwikkelingsprojecten, zoals de Stadsbrug, de Waalsprong, Plein 1944, Parkeergarages, NTC, Centraal Station, Waalfront en die initiërend zijn voor de lange termijn ontwikkeling van de stad.

De manier waarop we dit grondbeleid uitvoeren is uitgebreid omschreven in de Kadernota Grondbeleid die in 2010 door uw Raad is vastgesteld. Hierin gaan we niet alleen uit van faciliterend grondbeleid, waarbij we gebruik maken van "publieke" instrumenten, maar kiezen we ook soms voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in een PPS, zoals Waalfront, of via een gemeenschappelijke regeling, zoals Bijsterhuizen. In de actieve rol verwerven we gronden, ontwikkelen we plannen en maken we terreinen bouwrijp en verkopen deze.
Projecten worden door het gemeentelijk Ontwikkelingsbedrijf voorbereid, tot uitvoering gebracht en financieel afgewikkeld.
De planexploitaties van deze projecten, die altijd meerdere jaren doorlooptijd kennen, leggen we als document ter vaststelling aan uw Raad voor.
Bij veel van deze projecten speelt grondbeleid een belangrijke rol. Grote projecten als de Waalsprong, Waalfront, TPG/Doornroosje, Winckelsteegh en Nijmegen Centraal zijn in dit verband belangrijke projecten.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voortgangsrapportage Grote Projecten

De planexploitaties van de gemeente Nijmegen worden jaarlijks opgenomen in een Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP). Besloten is dat het VGP voortaan bij kort voor de rekening verschijnt, waarbij de peildatum 1 oktober van het daaraan voorafgaande jaar is. De ontwikkeling van de boekwaarde tussen 1 oktober en 1 januari wordt ook bij de rekening gerapporteerd. Een tussenmelding van het VGP in de vorm van mogelijk verwachte grotere afwijkingen vindt dan plaats in het kader van de begroting waarbij ook wordt gerapporteerd over de ontwikkeling van de risico's van het programma Grondbeleid en de toe te passen parameters voor de planexploitaties voor de eerstvolgende herziening.

Ontwikkelingen

In voorgaande jaren waren de verwachtingen over de ontwikkeling van de economie vaak negatief. In 2014 lijkt echter sprake van een voorzichtig economisch herstel. De verwachtingen zijn positief en een structurele groei lijkt zichtbaar. Het consumentenvertrouwen groeit langzaam en aan de daling in de orderportefeuilles van bouwbedrijven lijkt een einde te komen. Wel blijft het herstel van de economie onzeker. Lange termijn-voorspellingen zijn schaars en ook op korte termijn wordt een slag om de arm gehouden. Partijen erkennen de omslag in de economie, maar de mate van groei blijft onzeker.

Nijmegen omarmt de Waal

Het accent ligt bij de uitvoering van projecten die onderdeel uitmaken van het grotere kader “Nijmegen omarmt de Waal”. Een opgave die bestaat uit een aantal grote gebiedsontwikkelingen, te weten: Waalsprong, Waalfront, de Oversteek en de dijkteruglegging. In de Waalsprong bouwen we nog zo’n 8.000 tot 9.000 woningen tot medio 2027. De woningbouw in de Waalsprong is weer verder op gang gekomen met de voorbereiding van de Grote Boel en De Stelt. De uitvoering van de Waaijer (Landschapszone) krijgt verder zijn beslag. Begin 2014 is de eerste paal voor de Handelskade, terrein De Gelderlander (ca. 540 Woningen en 2800 m2 comm. voorzieningen) geslagen.
De dijkteruglegging is in 2013 in uitvoering genomen en is in 2014 goed op stoom gekomen.

Maatschappelijk Vastgoedprojecten

De realisering van de Donjon is weer een stap dichterbij met het tekenen van contracten. In overleg met de Rijksdienst voor Monumentenzorg en een aantal marktpartijen werken we verder aan de voorbereiding van dit project en het zichtbaar maken van de cultuurhistorie van Nijmegen. De voorbereiding van het nieuwe bestemmingsplan Valkhofpark en Donjon is in volle gang.
De nieuwbouw van Doornroosje met daarboven studentenwoningen is in 2014 opgeleverd. Het voorzieningenhart voor het Waterkwartier, De Byzantyn, is in 2014 opgeleverd en geopend.
Definitieve besluitvorming over de nieuwbouw van de Bastei heeft begin 2014 plaatsgevonden.

Reserves en risicobeoordeling

Eind 2014 zijn er ongeveer 48 planexploitaties in uitvoering. Daarnaast zijn er planexploitaties in ontwikkeling (de PIO's), die bij gebleken haalbaarheid en uitvoerbaarheid ter vaststelling aan uw Raad worden aangeboden of leiden tot, door het College af te sluiten, overeenkomsten.
Om de risico’s van deze exploitaties af te dekken analyseren we deze. Hierbij schatten we de kans dat een risico optreedt en wat het effect kan zijn. Per project bekijken we dan de negatieve risico’s zoals bijvoorbeeld kostenstijgingen, hogere verwervingsprijzen, opbrengstverlaging (markt) en de bijsturingsmogelijkheden.
Dit leggen we naast een beoordeling van de totale projectenportefeuille. Wat vervolgens aan gekwantificeerde financiële risico’s overblijft, moet kunnen worden afgedekt in het weerstandsvermogen van de gemeente Nijmegen in de vorm van de Saldireserve.

Op basis van de Risiconota Ontwikkelingsbedrijf 2014, die in het najaar van 2014 is vastgesteld door uw Raad, zijn de risico’s binnen de lopende planexploitaties opnieuw tegen het licht gehouden. Dit alles in het licht van de economische omstandigheden. Hierin zijn aanvullende maatregelen en beheersmaatregelen opgenomen, die er voor moeten zorgen dat de lopende planexploitaties de komende jaren adequaat en onder beheersbare condities kunnen worden uitgevoerd. Dit heeft ook consequenties voor het weerstandsvermogen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Parameters planexploitaties

Er is in de Risiconota 2014 uitvoerig ingegaan op de economische situatie met cijfers en feiten. Er wordt geen verslechtering verwacht, in vergelijking met de inschattingen ten tijde van de Risiconota 2013. Ondanks de positievere vooruitzichten wordt geadviseerd om de uitgangspunten of parameters uit de Risiconota 2013 voorzichtigheidshalve te handhaven. De stijgende prijzen van bestaande woningen vertalen zich niet direct door naar (grond)prijzen van nieuwbouwwoningen, het economisch herstel is nog broos door onder meer de restschuld van huiseigenaren en de hoge werkeloosheid en ook het wegvallen van aanbestedingsvoordelen dient meegewogen te worden.
Op grond van de raadsmotie 'Parameters maken in de Waalsprong' van 26 juni 2013 zijn de voorgestelde parameters op plausibiliteit getoetst door de accountant.
Gelet op de onzekerheid van de economische ontwikkeling zijn in de Risiconota alternatieve scenario's getoond: een negatief scenario, een scenario van voortdurende stagnatie en een positief scenario. Jaarlijks wordt een Risiconota opgesteld.

Winst- en verliesneming

Voor winst- en verliesneming binnen het Ontwikkelingsbedrijf hanteren we het voorzichtigheidsbeginsel: bij te verwachten verliezen treffen we direct een voorziening. Een verwachte winst nemen we pas aan het eind van een project, wanneer de winst is gerealiseerd. Tussentijdse winstneming passen we alleen toe, indien de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is en er dus een bijna zeker voordelig financieel resultaat gaat ontstaan. Deze tussentijds te nemen winst wordt bepaald door de negatieve boekwaarde van het onderhanden werk te verminderen met de contante waarde van de nog te maken kosten in de planexploitatie. Hierbij wordt tevens een risicobeoordeling gemaakt, die mede bepaalt of tussentijdse winstneming mogelijk is.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2013	investeringen 2014	opbrengsten 2014	resultaatname 2014	boekwaarde 31-12-2014
stedelijke ontwikkelingsprojecten	2.783	18.997	-23.358	812	-766
bedrijvigheidsprojecten	4.923	2.054	-4.115		2.862
woningbouwprojecten	82	884	-1.041	398	323
Herstructurering	-71	1.387	-6.776	100	-5.360
Stadscentrum	5.817	4.511	-8.780	-137	1.411
Waalsprong	81.608	6.969	-9.333		79.244
dijkteruglegging	-6.261	73.829	-69.291		-1.723
Maatschappelijk Vastgoed	21.127	16.034	-11.405		25.756
Koers West	60.927	12.771	-18.809		54.889
Gem.Exploitaties Land over de Waal	207.561	8.428	-44.780		171.209
Opdrachten	-468	1.018	-561		-11
AF: Voorzieningen	-14.296	-4.245	242		-18.299
Totaal	**363.732**	**142.637**	**-198.007**	**1.173**	**309.535**

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2014	nog te realiseren lasten	nog te realiseren baten	niet in boekwaarde	inkomsten nog te verwerken	voorziening	rente voorziening	eindresultaat
stedelijke ontwikkelingsprojecten	-766	1.112	-2.113	1.762				-5
bedrijvigheidsprojecten	2.862	12.646	-11.138	-52		-2.534	-1.785	-1
woningbouwprojecten	323	1.691	-2.041			-19	-1	-47
Herstructurering	-5.360	7.833	-3.297	955	-296			-165
Stadscentrum	1.411	12.310	-12.153			-1.988	-614	-1.034
Waalsprong	79.244	83.286	-159.448	-5.125				-2.043
dijkteruglegging	-1.723			1.723				0
Maatschappelijk Vastgoed	25.756	32.644	-41.516			-13.759	-3.136	-11
Koers West	54.889	18.816	-18.704	-58.112				-3.111
Gem.Exploitaties Land over de Waal	171.209			-171.209				0
Opdrachten	-11			11				0
AF: Voorzieningen	-18.299							
Totaal	**309.535**	**170.338**	**-250.410**	**-230.047**	**-296**	**-18.300**	**-5.536**	**-6.417**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Bij de stadsbegroting 2014 is een kadernota "Risicomanagement en weerstandsvermogen" door uw Raad vastgesteld.
In de voorliggende paragraaf geven wij een actueel beeld van risicobeheersing en weerstandsvermogen, langs de lijnen van de kadernota.

RISICOBEHEERSING

In de nieuwe kadernota leggen we opnieuw de spelregels vast, die we de afgelopen jaren hebben ontwikkeld rond risicobeheersing. Waar we tot nu toe een min of meer gescheiden regelgeving hanteerden voor begroting en planexploitaties, gaan we nu uit van één kader. Onderscheid tussen begroting en planexploitaties wordt nog slechts gemaakt voor zover de aard van de activiteiten dat noodzakelijk maakt.
Belangrijkste is dat we risico's steeds gestructureerd inventariseren en monitoren. Daarvoor maken we gebruik van één risicomanagementsysteem, om risico's van meer dan € 1 ton te registreren en te volgen.
Belangrijkste doel van risicomanagement is risico's beter te beheersen. Doordat we ze kennen en in de gaten houden, zijn we beter in staat maatregelen te nemen om te voorkomen dat risico's werkelijkheid worden of om de financiële gevolgen te beperken.
Met Monte Carlo-simulaties bepalen we wat het effect van die risico's is voor de bepaling van de gewenste weerstandscapaciteit.

WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn om het hoofd te bieden aan nadelen die kunnen ontstaan bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken. Het weerstandsvermogen geeft de mate van robuustheid aan. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet.

Benodigde weerstandscapaciteit
Voor het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit gaan we voor alle risico's uit van de uitkomst van de Monte Carlo-simulaties bij een zekerheidspercentage van 80%.
Voor de planexploitaties hanteren we eveneens een 80% zekerheid. Wel passen we hier een dempingsfactor toe van 10%, om rekening te houden met het feit dat niet alle risico's tegelijk optreden en vanwege het meerjarig, langlopend karakter van de risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat volgens de regels uit de reservepositie, de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves.
Sinds lange tijd gaan wij er van uit dat de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien en de stille reserves nauwelijks soelaas bieden of in elk geval niet op de korte termijn kunnen worden ingezet.
Van de reservepositie kan slechts een deel beschouwd worden als vrije reserves.
Immers bestemmingsreserves zijn onlosmakelijk verbonden aan het doel waarover een raadsbesluit is genomen. Bestemmingsreserves zijn daarmee slechts door middel van een nieuw raadsbesluit inzetbaar, wanneer de noodzaak zich zou voordoen.
Daarmee achten wij alleen de Saldireserve direct inzetbaar als afdekking van algemene risico's. Dat houdt in dat de beschikbare weerstandscapaciteit geheel bepaald wordt door de omvang van de Saldireserve.

INVENTARISATIE RISICO'S

Hierboven hebben we kort weergegeven wat de kaders zijn voor onze risicobeheersing. Nu geven we een overzicht van de risico's waar we als gemeente mee te maken hebben.
Daarbij hanteren we het onderscheid tussen begrotingsrisico's en planexploitatierisico's van het Ontwikkelingsbedrijf, vanwege de beschreven verschillen in aard en looptijd van de risico's.

Risico's Ontwikkelingsbedrijf

In de planexploitaties van het Ontwikkelingsbedrijf spelen ontwikkelingen van markt en economie een belangrijke rol. Sinds enkele jaren leggen we daarom aan uw Raad de Risiconota Ontwikkelingsbedrijf voor, waarin de we de rekenparameters zoals grondprijzen voor de planexploitaties opnieuw wegen en zo nodig aanpassen.
Daarbij bepalen wij wat het effect van de nieuwe parameters op de resultaten van de planexploitaties is, zodat we op basis van de Risiconota een nieuw risicoprofiel kunnen bepalen. De Risiconota Ontwikkelingsbedrijf 2014 is in september 2014 door uw Raad vastgesteld. Overigens was dat de laatste risiconota in deze vorm. In het kader van de vernieuwing P&C cyclus heeft uw Raad besloten om de uitgangspunten en risico's via een update per peildatum 1 juli in de stadsbegroting op te nemen en besluitvorming bij de stadsbegroting plaats te laten vinden.

De risico's 2013 van het Ontwikkelbedrijf zijn voor een bedrag van 73 miljoen in de stadsrekening 2013 opgenomen en aan de hand van deze risico's is het benodigd weerstandsvermogen bepaald. Ten tijde van het Coalitieakkoord, zijn enkele risico's tegen het licht gehouden en bij de bepaling van de benodigde saldireserve is rekening gehouden met een risicoprofiel van € 70,1 miljoen voor planexploitaties. In de risiconota 2014 is het profiel naar beneden bijgesteld naar € 67 miljoen. De actualisering van de grexen en het opnieuw tegen het licht houden van de deelnemingen ten tijde van het samenstellen van het VGP februari 2015 heeft geleid tot aanpassing van het risicoprofiel naar € 66,3 miljoen. Dit bedrag is basis voor het benodigd weerstandsvermogen in deze stadsrekening.

Bij herziening van planexploitaties wordt beoordeeld of een planexploitatie winst of verlies zal opleveren bij oplevering. Indien toepassing van de parameters en andere ontwikkelingen leidt tot een verliesverwachting, dan wordt een voorziening getroffen. Het voorzichtigheidsprincipe schrijft dan voor dat we een verlies in de, soms verre, toekomst nu moeten nemen. Die bedragen worden dan opgenomen in een voorziening voor verliezen. Mocht in de toekomst blijken dat het toch meevalt, dan vallen die bedragen weer vrij. De voorziening mag dan ook beschouwd worden als een soort spaarpot, maar wel een met een stevig slot er op. Gelden zijn niet te besteden voor andere doeleinden dan de berekende verliezen.
Over het algemeen leidt het nemen van een verlies en dus het vormen van een voorziening, tegelijk tot een afname van het risicoprofiel. In de Stadsrekening 2013 was er voor € 61,4 miljoen aan verliesvoorzieningen getroffen voor planexploitaties. In het Coalitieakkoord is een verlies voor de GR Bergerden van € 2 miljoen extra voorzien en voor onderwijshuisvesting is € 2 miljoen verlies voorzien. Deze bedragen zijn op dat moment als claim op de saldireserve opgenomen. Ook hier heeft de actualisatie ten tijde van het VGP februari 2015 geleid tot het aanpassen van de verliesvoorziening. Ten opzichte van de stadsrekening 2013, zijn de voorzieningen met bijna € 9 miljoen toegenomen tot € 70,4 miljoen. Van deze 9 miljoen was dus al € 4 miljoen geclaimd in het coalitieakkoord en is het overige bepaald op grond van de herzieningen.

Zoals vermeld wordt bij de herziening van de planexploitaties gekeken welke risico's zich voor kunnen doen, welke verliezen er verwacht worden, maar ook kan het voorkomen dat er een winstverwachting is. Volgens de spelregels van winstnemen bij planexploitaties wordt winst pas genomen op het moment dat er feitelijk "geld in de pot "zit. We weten al langer dat er winst aan gaat komen, maar daar doen we pas iets mee op het moment van winstuitkering. Datzelfde geldt voor de winstuitkering door een verbonden partij. Op dat moment wordt de winst in de prognose van de saldireserve opgenomen.
De bijzonderheid van de risicomeldingen is dat risico's onmiddellijk een claim op de saldireserve leggen, terwijl ze niet onmiddellijk en tegelijkertijd zullen optreden, terwijl winstverwachtingen, die met een grote mate van zekerheid worden verwacht pas in de toekomst genomen worden. In het licht van het voorzichtigheidsprincipe is

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

dat een goede zaak. Het lijkt echter wel reëel om bij de omvang van het benodigd weerstandsvermogen, nu al rekening te houden met de winstverwachtingen.
In het VGP van februari zijn de volgende majeure winstverwachtingen opgenomen:

- Hessenberg in 2015 € 1 miljoen
- Stadsbrug in 2019 € 3,1 miljoen
- Bijsterhuizen, Nijmeegse aandeel uiterlijk in 2023 € 10 miljoen
- Waalsprong in 2027 ca € 1,2 miljoen.

Samengevat levert verwerking van het VGP het volgende beeld op:

x € 1.000	stadsrekening 2014
risicoprofiel ontwikkelingsbedrijf	66.300
saldireserve ultimo 2014	68.572
voorziening voor planexploitaties	70.363

Hieronder is het verloop weergegeven van stadsrekening 2013, coalitieakkoord mei 2014 , risiconota oktober 2014 en tot slot de stadsrekening 2014 waarin het VGP februari 2015 is opgenomen.

	stadsrekening 2013	coalitieakkoord		risiconota 2014		stadsrekening 2014	
Project	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel	mutatie	risicoprofiel
Waalsprong GEM	50.300		50.300	-4.300	46.000	-800	45.200
Waalsprong gemeentelijk deel	4.620		4.620	370	4.990	2710	7.700
Dukenburg	217		217	8	225	20	245
Knoop Winkelsteeg	646		646	-400	245	-118	127
Onderwijshuisvesting	2.204	400	1.804	353	2.157	93	2.250
Hezelpoort parkeergarage	2.108		2.108		2.071	-381	1.690
Nieuwe Dukenburgseweg/ Compaq	20		20	5	25	-25	-
Spoorzone	1.293		1.293	35	1.328	-574	754
Overige projecten	668	220	442	438	880	904	1.784
Waalfront	14.000		14.000		14.000	-2200	11.800
Bergerden	5.000	2.500	2.500		2.500	-350	2.150
Subtotaal	**81.076**	**3.120**	**77.950**	**-3.491**	**74.421**	**-721**	**73.700**
Dempingsfactor	10%		10%		10%		10%
Totaal	**73.000**		**70.100**		**67.000**		**66.300**

	stadsrekening 2013	coalitieakkoord		stadsrekening 2014	
Project	voorziening	mutatie	voorziening	mutaties*	voorziening
Waalsprong GEM	26.623		26.623	433	27.056
Waalsprong gemeentelijk deel	217		217	-217	0
Dukenburg					
Knoop Winkelsteeg					
Onderwijshuisvesting	8.341	2.000	10.341	1.105	11.446
Hezelpoort parkeergarage	996		996	631	1.627
Nieuwe Dukenburgseweg Compaq	2.216		2.216	378	2.533
Spoorzone					
Overige projecten	2.526		2.526	167	2.693
Waalfront	14.500		14.500	2.017	16.517
Waalfront extra afspraak	3.175		3.175	40	3.215
Bergerden	2.849	2.000	4.849	427	5.276
Totaal voorzieningen planexploitaties	**61.443**	4.000	**65.443**	4.981	**70.363**

*De mutaties in de voorziening zijn inclusief de toevoeging rente.

Begrotingsrisico's

Voor deze Stadsrekening hebben we de risico-inventarisatie in ons risicomanagementsysteem geactualiseerd. De risico-inventarisatie heeft 69 geïdentificeerde risico's opgeleverd, die voldoen aan de afgesproken criteria:

• risico's met grote financiële gevolgen,

• waarvoor de kans redelijk groot is dat deze zich ook daadwerkelijk manifesteren en

• waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's die al zijn afgedekt door maatregelen laten we buiten beschouwing. Voor schulden met een onzekere omvang, voor het egaliseren van jaarlijks terugkerende lasten met een wisselende omvang en voor nog niet bestede ontvangen subsidies zijn voorzieningen gevormd. Het deel van financiële risico's dat is afgedekt door verzekeringen laten we eveneens buiten beschouwing.

Hieronder geven we de top-10 met de belangrijkste risico's. In de eerste kolom geven we een korte omschrijving van het risico. Daarnaast geven we het maximale bedrag dat het risico als nadeel in de begroting tot gevolg kan hebben.

Onder 'kans' schatten we hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. De cijfers in deze twee kolommen kunnen niet zomaar vermenigvuldigd worden. Op basis van de geschatte kans en van het maximale bedrag voert Naris een statistische analyse uit, waarmee wij kunnen beoordelen of ons weerstandsvermogen toereikend is om met een redelijke zekerheid deze risico's op te kunnen vangen.

Als een risico zich daadwerkelijk voordoet, dan zullen we eerst de directe effecten in de lopende begroting proberen op te vangen, alvorens een beroep te doen op de Saldireserve. Is er sprake van structurele effecten, dan zullen we in de volgende zomernota beleidsmaatregelen voor de nieuwe begrotingsperiode moeten voorstellen, om deze effecten op te vangen.

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief Ontwikkelingsbedrijf	maximaal gevolg * € 1 milj.	kans
Wmo: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Wmo-taken sturen we in de regio Nijmegen op minder concurrentie en meer samenwerking in de zorg. We hebben een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar Wmo-ondersteuning de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast zien we risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zgn. 'peiljaarproblematiek') beheersing van het PGB-budget, het niet realiseren van de eigen bijdrage en de invoering van het objectief verdeelmodel.	4,4	90%
Onze uitgaven voor bijstandsuitkeringen (WWB) kunnen hoger of lager liggen dan de Rijksuitkering a.g.v.: 1) veranderingen in het verdeelmodel/ wijzigingen in financieringssystematiek, 2) onze gemiddelde. prijs per uitkering of 3) ons aantal uitkeringen. De financieringssystematiek is recent (eind sept 2014 bekend gemaakt) per 2015 gewijzigd en valt voor Nijmegen ongunstig uit. Vanwege een geleidelijke invoering van deze nieuwe verdeelsystematiek wordt dit nadelige effect in het eerste jaar (2015) gedempt. Op dit moment (januari 2015) lopen er nog diverse trajecten inzake het nieuwe verdeelmodel, waaronder een bezwaarschrift op de beschikking 2015 alsmede een landelijke evaluatie/verbetertraject op het zojuist ingevoerde nieuwe verdeelmodel. Het is de verwachting dat het model naar de nabije toekomst aangepast gaat worden. Vooralsnog passen wij de financiële risicomelding nog niet aan omdat de nadelen binnen de bestaande melding 'passen'.	5,0	70%
Jeugd: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Jeugdhulptaken sturen we in de regio Nijmegen op minder concurrentie en meer samenwerking in de zorg. We hebben een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar jeugdhulp de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast onderkennen we een aantal , dat te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zgn. 'peiljaarproblematiek'), mogelijke wijziging doelgroep Wet langdurige zorg, beheersing van het PGB-budget, kostenbeheersing in verband met de diagnosticeringssystematiek en de invoering van het objectief verdeelmodel.	3,8	90%
Het regeerakkoord 2013 "Bruggen slaan" heeft wijzigingen op het gebied van o.a. onderwijshuisvesting en buitenonderhoud tot gevolg. Ondanks afspraken met de schoolbesturen over structurele bezuinigingen, het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie, de doordecentralisatie van het buitenonderhoud en de gemeentelijke garantstelling bij schatkistbankieren kan dit op onderdelen tot kosten voor de gemeente leiden.	3,0	90%

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief Ontwikkelingsbedrijf	maximaal gevolg * € 1 milj.	kans
Rondom het bewegingsonderwijs is er ten slotte veel onduidelijkheid. Er kan een financieel knelpunt ontstaan omdat er taken bijkomen en geen extra geld beschikbaar komt.		
Beschermd wonen: De kans is zeer groot dat de vraag naar beschermd wonen de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarvoor hebben we de volgende aanwijzingen: In de behandel GGZ worden plaatsen afgebouwd. Tot nu toe stroomden deze mensen door naar beschermd wonen; er verblijven ruim 60 cliënten met een behandelindicatie in beschermde woonvormen. Van 19 van hen loopt in 2015 de indicatie af. Zij komen waarschijnlijk niet in aanmerking voor een Wlz-indicatie; er zijn in onze regio ca. 200 personen met een indicatie voor beschermd wonen die deze niet verzilveren, maar dat wel kunnen gaan doen; de afgelopen jaren zijn de uitgaven voor beschermd wonen sterker gestegen (o.m. door verzwaring) dan de groei-index voor 2015 van het rijk; met een aantal zorgaanbieders hebben we nog geen contracten afgesloten. Zij kunnen mogelijk geleverde zorg declareren; de opbrengst van de eigen bijdragen is nog onzeker.	0,9	90%
Na 2015 loopt zowel de rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van € 2,7 miljoen als de aanvulling hierop vanuit de in het bestuursakkoord G33 vastgelegde afspraken voor de voor- en vroegschool (VVE) van € 1,3 miljoen af. We verwachten vooral op het gebied van de voortzetting van de bestuursafspraken G33 een verlaging, omdat de VNG momenteel in overleg met de minister de mogelijkheden verkent tot een bredere verdeling van deze middelen over de G86-gemeenten. Hierdoor kan een significante verdunning van de beschikbare middelen ontstaan. Daarnaast is het Rijk voornemens middelen uit het gemeentefonds ten behoeve van de dekking voor het reguliere peuterspeelzaalwerk voor kinderen van werkende ouders vanaf 2016 over te hevelen naar het rijk. Dit zou betekenen dat we deze decentralisatie-uitkering van ruim € 0,2 miljoen in het kader van de Wet Oké kwijtraken.	2,5	30%
Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat. Deze prognose is moeilijk 100% op realiteitswaarde in te schatten.	1,0	70%
De exploitatie van Breed staat in 2014 en 2015 onder druk. Het gevolg hiervan is dat de eerder verwachte positieve exploitatieresultaten niet worden gerealiseerd. Een negatief bedrijfsresultaat in 2014 en 2015 kan Breed grotendeels opvangen uit haar reserves; de bijdrage aan de reorganisatievoorziening welke in de Nijmeegse begroting gedekt werden door de verwachte positieve saldi van Breed, zal door de individuele gemeenten moeten worden opgebracht. Indien de exploitatie van Breed inderdaad negatief wordt, heeft Nijmegen onvoldoende middelen geraamd om haar bijdrage aan de reorganisatievoorziening te kunnen bekostigen. Dit geldt ook voor dát deel van het exploitatietekort 2015 van Breed dat haar beschikbare reserves te boven gaat.	3,0	90%
Er bestaat een geschil binnen de dossiers Ingroeiregeling onderwijshuisvesting. Hierdoor kan er een nadeel voor de gemeente ontstaan, zowel structureel als eventueel met terugwerkende kracht. terugbetalen.	2,0	30%
De ingeslagen weg van de regionale samenwerking brengt voorbereiding- en frictiekosten met zich mee. De daadwerkelijke kosten overschrijden de begrote uitgaven.	0,6	90%

Bij een zekerheidspercentage van 80% komt uit de Monte Carlo-simulaties € 14,6 miljoen. Dat is hoger dan in de Stadsbegroting 2015-2018, toen we op € 12,8 miljoen uitkwamen bij 80%. Bij de Stadsbegroting 2016-2019 voeren we weer een actualisatie uit van alle risico's.

Benodigde weerstandscapaciteit

De risico's voor de planexploitaties zijn berekend op € 66,3 miljoen. Tellen we daar de programmarisico's van € 14,6 miljoen bij op, dan komen we op een benodigd weerstandsvermogen van € 80,9 miljoen.

SALDIRESERVE

De ontwikkeling van de Saldireserve laat het volgende beeld zien. We hebben al rekening gehouden met de besluitvorming tot begin 2015.

bedragen * € 1 miljoen		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Structureel								
Structurele voeding		2,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Exploitatie KKG	Begr 2012	-0,4	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,2	-0,2
Bespaarde rente reserves		4,3	4,3	4,8	5,0	5,3	5,5	5,7
- opgenomen in begroting		4,3	4,4	4,5	4,8	5,1	5,1	5,1
- berekening rente reserves			0,0	0,2	0,2	0,2	0,4	0,6
Incidenteel								
Overheveling vanuit reserve Waalsprong			0,5					
Inzetten opschonen reserves en voorzieningen	PN 2012	-1,6						
Treasuryresultaat	PN 2012			1,2				
Inzet ruimte boven de saldigrens	PN 2013		-2,0					
Ingezette voordelen 2013	PN 2014	-2,5	-1,0					
Maatwerkinterventie	BW-01299	2,5	2,4	2,2	2,0			
Bijdrage plein'44		-0,1	-0,1					
Exploitatie panden VJN 2014		0,2						
Onderuitputting kapitaallasten 2014		3,8						
Rekeningresultaat 2013		0,7						
Overboeking RSI		2,4						
Rekeningresultaat 2014			8,8					
VGP 2104								
- voorziening Vlierestraat opgenomen	Coalitieakkoord	-2,0						
- aanvulling voorziening Bergerden	Coalitieakkoord	-2,0						
- overige mutaties VGP		-1,3	1,1	0,1	0,3	0,8		
Overhevelingen								
Amendement Huurdersbalie dec 2010		0,0						
Stim.van laagopgeleide vrouwen naar Werk	BW-01149	-0,1						
Warmte net en Bastei	Rek 2013	-3,3	-1,3					
Armoedebestrijding	Rek 2013	-0,3						
Oveheveling GIDS naar 2015	14 => '15	0,2	-0,1	-0,1				
Budget mantelzorg naar 2015	14 => '15	0,1	-0,1					
Bluswatervoorziening naar 2015	14 => '15	0,4	-0,4					
ICT budget naar 2015	14 => '15	0,5	-0,5					
WMO onderuitputting naar 2015	14 => '15	1,8	-1,8					
Budget USV naar 2015	14 => '15	0,3	-0,3					
Opgenomen claims en verwachtingen								
Toegankelijkheid gebouwen			-0,4					
Koers West				-1,2	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Planexploitatie Waalsprong				-1,0	-1,1	-1,1	-1,2	-1,2
Planexploitatie Stadsbrug								
Verkoop gronden Waalfront								
Mutatie saldireserve		**6,2**	**10,4**	**7,0**	**6,2**	**5,0**	**4,4**	**4,6**
Stand saldireserve ultimo	**62,4**	**68,6**	**79,0**	**86,0**	**92,2**	**97,1**	**101,5**	**106,1**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De grafiek laat de verwachte ontwikkeling van de Saldireserve zien.

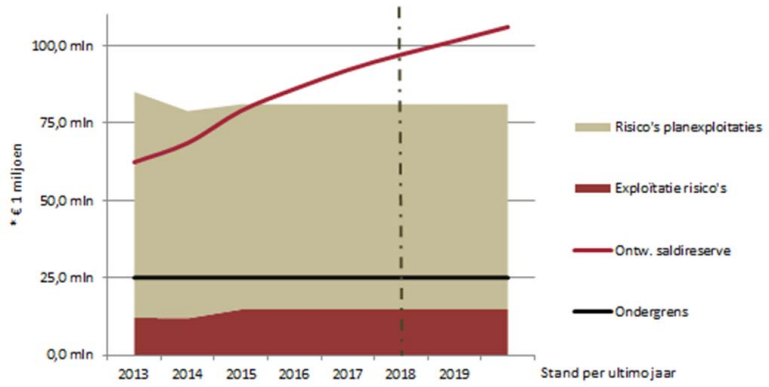

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Volgens afspraak met uw Raad is de gewenste doelstelling van verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen 1,0. Tevens is de afspraak gemaakt dat deze stand bereikt zal zijn in 2018. Die ratio is eind 2014 nog niet bereikt. De risico's zijn hoger dan de beschikbare saldireserve en hiermee komt de ratio eind 2014 neer op 0,85. Wanneer we echter het rekeningresultaat 2014, waarover bij vaststellen van deze rekening nog besloten moet worden, bij de saldireserve eind 2014 optellen dan is de gewenste ratio al bijna bereikt. In het bovenstaande overzicht is het rekeningresultaat 2014 inde prognose 2015 van de saldireserve verwerkt.

Bij deze berekening moeten nog wel wat kanttekeningen gemaakt worden. Wij hebben op een serieuze manier werk gemaakt van onze risico-inventarisatie en daarmee is het risicoprofiel goed onderbouwd, MAAR: van de geduide programmarisico's is bijvoorbeeld het risico op BUIG zodanig dat het zich al heel snel en tot forse omvang kan manifesteren. Ook de risico's bij planexploitaties zijn zodanig dat wanneer een risico bewaarheid wordt, de effecten groot zijn. Hier lopen nog wat discussies met diverse partijen. Deze discussies zijn in een zodanig stadium dat verliesnemen prematuur is, maar een waarschuwing wel op zijn plaats is.

Daartegenover zijn er winstuitkeringen in de planexploitaties geraamd die op termijn ingezet kunnen worden om het weerstandsvermogen te verstevigen.

De conclusie is dat er voorzichtige positieve bewegingen te onderkennen zijn, maar dat deze nog zo broos zijn, dat inzetten hiervan niet verantwoord wordt geacht.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Paragraaf Financiering

Doel

De gemeente Nijmegen financiert haar bezittingen met eigen middelen en met geleend geld. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de financieringspositie van de gemeente Nijmegen. Op basis hiervan worden de financieringsactiviteiten in 2014 beschreven. Daarna wordt ingegaan op de rente, verkregen zekerheden en risico's. Afsluitend worden actuele ontwikkelingen besproken.

Financieringspositie

De financieringsbehoefte van de gemeente Nijmegen ontstaat voornamelijk door investeringen in materiële vaste activa, uitgaven binnen grondexploitaties en aan derden verstrekte leningen. In deze financieringsbehoefte wordt voorzien door, naast de eigen reserves en voorzieningen, geld te lenen.
Hieronder hebben we vanuit de balans in de jaarrekening een overzicht gemaakt van onze bezittingen (links) en de manier waarop we deze betalen (rechts).

Bedragen x € 1 miljoen	Financieringsbehoefte (activa)			Financieringsmiddelen (activa)	
	1 jan '14	31 dec '14		1 jan '14	31 dec '14
Operationeel					
Investeringen materiële vast activa	368	402	Reserves	80	88
Grond(exploitatie)	373	319	Voorzieningen	66	72
Financiering					
Verstrekte langlopende	393	382	Opgenomen langlopende leningen	688	674
-/- Teruggeleend door GEM Waalsprong	-204	-160			
	189	222			
Verstrekte kortlopende leningen	10	17	Opgenomen kortlopende leningen	153	140
Overige activa	154	123	Overige passiva	107	110
Totaal	**1.094**	**1.084**		**1.094**	**1.084**

Op hoofdlijnen valt hieruit af te leiden dat de aangetrokken langlopende leningen de volgende drie bestemmingen hebben:

- Leningen aan derden, waaronder grondexploitaties in deelnemingen
- Grondexploitaties in eigen beheer
- Investeringen in materiële vaste activa.

Van het totaal aan langlopende leningen van € 674 miljoen wordt € 382 miljoen (60%) doorgeleend aan derden, waaronder de deelneming GEM Waalsprong C.V. voor de gelijknamige grondexploitatie. Dit laatste is nodig omdat bij grondexploitaties de kosten voor de baten uitgaan en daarom het saldo (= boekwaarde) moet worden gefinancierd. Om diezelfde reden wordt ook € 94 miljoen geleend voor de grondexploitaties in eigen beheer. Hierna resteert van de langlopende leningen nog ongeveer € 200 miljoen. Dit wordt ingezet voor de investeringen in materiële vaste activa.

Zowel de boekwaarde van de grondexploitaties in eigen beheer (eind 2014: € 319 miljoen) als die van de investeringen in materiële vaste activa (eind 2014: € 402 miljoen) worden deels gefinancierd met langlopende leningen. Deze leningen hebben een looptijd van 1 jaar of langer. De resterende financieringsbehoefte wordt ingevuld met kortlopende leningen (eind 2014: € 140 miljoen) en de eigen reserves en voorzieningen (eind 2014: € 160 miljoen). De kortlopende leningen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar.

In vergelijking met begin 2014 wordt zichtbaar dat langlopende leningen die in 2014 afliepen niet volledig zijn geherfinancierd met nieuwe langlopende leningen. Dit komt doordat zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van korte financiering in de vorm van kasgeld.

Hierna volgt een nadere toelichting op de balansposten vanuit de financieringsactiviteiten.

Financieringsactiviteiten

Verstrekte langlopende leningen

De langlopende leningen die de gemeente Nijmegen verstrekt gaan hoofdzakelijk naar de deelneming GEM Waalsprong C.V., voor de gelijknamige grondexploitatie, en naar woningcorporaties. De deelneming GEM Waalsprong leent een gedeelte van dit geld weer terug aan de gemeentelijke planexploitatie ten behoeve van de Waalsprong, waarmee de gronden worden gekocht. Deze gemeentelijke planexploitatie wordt weliswaar buiten de gemeente geadministreerd, maar wél in de balans van de gemeente Nijmegen opgenomen. In voorgaande cijferopstelling wordt daarom het totaal aan verstrekte langlopende leningen (eind 2014: € 382 miljoen) verminderd met het geld wat de GEM Waalsprong weer terug leent (eind 2014: € 160 miljoen).

Hierna volgt een specificatie van de verstrekte leningen.

Bedragen x € 1 miljoen	1 jan '14	31 dec '14	Verstrekking -/- aflossing
Deelneming GEM Waalsprong C.V.	280	280	0
Waalfront BV	0	4	4
DAR NV	6	5	0
Woningcorporaties	57	45	-12
NUON*	40	37	-3
Overige instellingen met een publieke taak	11	11	0
Totaal verstrekte langlopende leningen	**393**	**382**	**-11**

* Bij de verkoop van aandelen Nuon in 1998 is een deel van het door de Zuid Gelderse Nutsbedrijven verschuldigde bedrag omgezet in een lening.

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat verstrekte leningen en ontvangen aflossingen per saldo hebben geleid tot een afname van € 11 miljoen in 2014 (2013: toename van € 21 miljoen). Dit komt hoofdzakelijk door aflossingen van woningcorporaties.

GEM WAALSPRONG

Eind 2014 is een aflopende lening van € 30 miljoen vervangen door een nieuwe lening met dezelfde omvang. Het totaal van langlopende leningen aan de GEM Waalsprong (€ 280 miljoen) is daarmee gelijk gebleven. Daarnaast mag de GEM Waalsprong € 20 miljoen kort lenen. Het totale kredietplafond bedraagt € 300 miljoen. Dit is in 2014 tijdelijk verhoogd naar € 320 miljoen. Hoewel deze extra financieringsruimte niet nodig is gebleken zit de financiering van de GEM Waalsprong eind 2014 dicht tegen het kredietplafond aan. Op basis van de verwachtingen in 2015 is deze extra financieringsruimte tot eind 2015 beschikbaar gesteld.

OB WAALFRONT

Door de gemeente Nijmegen bouwrijp gemaakte gronden worden aan het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront verkocht. Bouwfonds participeert samen met de gemeente Nijmegen in deze PPS-constructie. Met de gefaseerde overdracht van gronden door de gemeente naar het OB Waalfront is in 2014 begonnen. In overeenstemming met de samenwerkingsovereenkomst financieren de gemeente Nijmegen en Bouwfonds ieder de helft. Daarom heeft de gemeente Nijmegen in 2014 een lening verstrekt van € 4 miljoen.

WONINGCORPORATIES
Het leningenpakket aan woningcorporaties is in 2014 afgenomen tot € 45 miljoen door aflossingen op bestaande leningen. Sinds de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) verstrekken gemeenten niet meer zelf leningen aan woningcorporaties, maar staan zij garant voor leningen die het WSW verstrekt. Daarmee is deze directe financiering een aflopende zaak.

OVERIGE INSTELLINGEN MET EEN PUBLIEKE TAAK
In 2014 zijn geen leningen verstrekt aan overige instellingen met een publieke taak**.** Wel is een garantstelling verstrekt om een financieel knelpunt bij hockeyvereniging Union op te lossen. De leden van de hockeyvereniging hebben voor de helft een bijdrage geleverd. Daarnaast is een gedeeltelijke garantstelling verstrekt aan een bank, waardoor hockeyvereniging Union een beroep kon doen op een rekening-courantkrediet. Stichting Waarborgfonds Sport staat hiervoor ook gedeeltelijk garant. De risicoverdeling tussen de bank, de gemeente en Stichting Waarborgfonds Sport is gebaseerd op de verhouding in de bestaande financiering.

ONTWIKKELINGSBEDRIJF
Binnen de gemeente is € 94 miljoen beschikbaar gesteld aan het Ontwikkelingsbedrijf van de gemeente. Dit is nodig omdat bij grondexploitaties de kosten voor de baten uitgaan en daarom het saldo (= boekwaarde) moet worden gefinancierd. Op gemeenteniveau is dit echter geen verstrekking van een lening aan een derde partij. Daardoor is dit geen vordering op de gemeentelijke balans.
Een groot deel van het geld is voor de gemeentelijke verwervingen binnen het project Waalfront (€ 59 miljoen). Naarmate de verwervingen voor de Waalfront bouwrijp worden overgedragen aan het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront, gaat ook een deel van de leningen mee.

Opgenomen leningen
De schuldpositie van de gemeente Nijmegen bestaat uit langlopende en kortlopende leningen. Deze is in 2014 met € 27 miljoen afgenomen naar € 814 miljoen (eind 2013: € 841 miljoen). Hierna volgt een toelichting op de langlopende en kortlopende leningen.

LANGLOPENDE LENINGEN
Ter financiering van investeringen in materiële vaste activa, uitgaven binnen grondexploitaties en het verstrekken van leningen aan derden leent de gemeente Nijmegen geld. Langlopende leningen zijn afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten en de provincie Groningen. Het saldo van opgenomen langlopende leningen is gedaald naar € 674 miljoen (eind 2013: € 688 miljoen). Deze daling van € 14 miljoen is het saldo van nieuwe leningen en aflossingen op bestaande leningen. In dit saldo zijn nieuwe leningen inbegrepen van in totaal 65 miljoen, waaronder € 35 miljoen voor eigen financiering. Het restant van € 30 miljoen betreft herfinancieren van leningen die afliepen voor de GEM Waalsprong. Deze leningen zijn één-op-één doorverstrekt aan de GEM Waalsprong.

KORTLOPENDE LENINGEN
Tijdelijke liquiditeitstekorten worden opgevangen met kortlopende leningen, bestaande uit kasgeldleningen met een looptijd van meestal korter dan 1 maand. Kortlopende leningen worden via geldmakelaars vaak afgesloten bij verzekeraars, pensioenfondsen en provincies die voor korte tijd geld beschikbaar stellen. Hierbij houden wij rekening met de wettelijke kasgeldlimiet die de omvang van leningen met een looptijd van korter dan 1 jaar maximeert (limiet 2014: € 67 miljoen). Dit om de gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Bijzonderheid is dat de gemeente Nijmegen in januari 2014 van Rijkswaterstaat een voorschot heeft ontvangen van ongeveer € 100 miljoen voor uitgaven binnen het project Dijkteruglegging in 2014. Doordat dit geld pas gedurende of zelfs aan het einde van het jaar is uitgeven hoefden we minder kort te lenen. Hiermee hadden we de ruimte om langlopende leningen die afliepen tijdelijk op te vangen met goedkoper kort geld. Eind 2014 hebben we hiervoor alsnog langlopende leningen aangetrokken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Rente & risico's

Zowel de korte rente op de geldmarkt als de lange rente op de kapitaalmarkt zijn in 2014 verder gedaald. Bij kasgeldleningen met een looptijd van enkele weken kregen we er zelfs geld op toe. Binnen de wettelijke kasgeldlimiet profiteren we hier maximaal van. Daarnaast hoefden we met voornoemd voorschot van Rijkswaterstaat aflopende langlopende leningen niet meteen te vervangen door nieuwe langlopende leningen. Dit samen heeft geleid tot rentevoordelen die we in tussentijdse rapportages hebben gemeld.

Bij het opnieuw financieren van een lening bestaat het risico van een hogere rente. Om dit risico te beperken sturen we aan op een meerjarige spreiding van leningbedragen die vervallen in een jaar. Dit doen we door te variëren in looptijden. De renterisiconorm maximeert de totale aflossing (en renteherziening) in een jaar op 20% van het begrotingstotaal. Voor langlopende leningen kiezen we, mede afhankelijk van de renteverwachting, voor looptijden van 1 tot 10 jaar. Hiermee blijven we ruimschoots onder de renterisiconorm, zoals blijkt uit de bijlage.

Het risico dat partijen waaraan de gemeente geld heeft verstrekt niet aan hun rente- en aflossingsverplichtingen kunnen voldoen, wordt zoveel mogelijk beperkt door het stellen van zekerheden en het verkrijgen van borgstellingen van Waarborgfondsen. Leningen aan woningbouwcorporaties (eind '14: € 45 miljoen) zijn volledig geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), waarbij de gemeente een achtervangpositie inneemt. Leningen aan sportclubs worden voor 50% geborgd door de Stichting Waarborgfonds Sport.

Actuele ontwikkelingen

Gemeenten zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen, tegen een minimale rentevergoeding. De gemeente Nijmegen beschikt niet structureel over overtollige middelen. Daarom zijn de financiële consequenties voor ons beperkt. Echter, voor het dagelijks geldverkeer moeten we buffers aanhouden. Bedragen boven een drempelbedrag van € 4,3 miljoen parkeren we bij het Rijk. Niet elk kwartaal is het gemiddeld saldo onder de drempel gebleven.

Jaarrekening

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Balans

Stadsrekening 2014

ACTIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa		**426**		**652**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	426		652	
Materiële vaste activa		**402.423**		**368.105**
Investeringen met een economisch nut				
- overige investeringen met een economisch nut	323.930		285.398	
Investeringen met een maatschappelijk nut	78.493		82.707	
Financiële vaste activa		**250.320**		**217.183**
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- Activa in eigendom van derden	12.673		13.074	
- deelnemingen	6.122		6.122	
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	44.778		56.752	
- deelnemingen	129.981		82.538	
- overige verbonden partijen				
Overige leningen u/g	48.004		51.841	
Overige uitzettingen > 1 jaar (beleggingen)	8.762		6.856	
TOTAAL VASTE ACTIVA		**653.169**		**585.940**
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		**318.838**		**372.992**
Grondexploitaties	308.734		362.660	
Gronden niet in exploitatie	9.932		10.143	
Grond- en hulpstoffen	99		107	
Voorraad gereed product	73		82	
Kortlopende vorderingen		**84.300**		**94.143**
Rekening-courant derden	0		996	
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		33.765	
Vorderingen bijstandswet	17.903		15.989	
Belastingdebiteuren	7.438		10.547	
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.026	
Debiteuren	7.604		7.393	
Overige vorderingen	2.613		2.070	
Kasgeldlening overige	17.000		10.462	
Te vorderen rente	6.418		6.894	
Liquide middelen		**11.570**		**31.124**
Kassaldi	160		126	
Bank en girosaldi	11.410		30.998	
Overlopende activa		**15.309**		**10.117**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		**430.417**		**508.375**
TOTAAL ACTIVA		**1.083.187**		**1.094.315**

PASSIVA bedragen x € 1.000	31-12-2014		31-12-2013	
VASTE PASSIVA				
Eigen Vermogen		**88.458**		**79.638**
Algemene reserves	68.572		62.369	
Bestemmingsreserves	9.783		16.552	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	10.103		717	
Voorzieningen		**70.939**		**65.932**
Voorzieningen en verplichtingen, verliezen en risico's	55.543		49.950	
Egalisatievoorzieningen	11.061		10.624	
middelen van derden met bestedingsdoel	4.335		5.357	
Langlopende schulden		**674.356**		**687.881**
Onderhandse leningen van:				
-Binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	57.244		22.479	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	616.950		665.230	
Waarborgsommen	161		171	
TOTAAL VASTE PASSIVA		**833.753**		**833.451**
VLOTTENDE PASSIVA				
Kortlopende schulden		**172.753**		**174.466**
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000		0	
Kasgeldleningen overig	100.000		153.000	
Crediteuren	18.406		8.022	
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982		10.089	
Verhaalbare bijstand	0		2.659	
Door derden belegde gelden	635		696	
Rekening-courant derden	5.730		0	
Bank- en girosaldi		**188**		**38.187**
Overlopende passiva		**76.493**		**48.211**
Te betalen rente	9.487		10.097	
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040		1.282	
Nog te betalen bedragen	18.277		22.913	
Vooruitontvangen bedragen openbare lichamen	66		449	
Gelden van derden met specifiek bestedingsdoel	47.623		13.471	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		**249.434**		**260.864**
TOTAAL PASSIVA		**1.083.187**		**1.094.315**

Totaal gewaarborgde en gegarandeerde geldleningen en overige zekerheidstellingen ultimo 2014 **602.165**

Overzicht van baten en lasten

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.079	-3.460	3.619	7.274	-3.560	3.714
1012	Veiligheid	15.442	-469	14.972	14.441	-244	14.197
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.693	-323	3.370	3.689	-207	3.482
1021	Wonen	2.045	-253	1.792	966	-452	514
1022	Klimaat & Energie	7.394	-1.823	5.570	7.634	-1.779	5.855
1023	Groen & Water	16.831	-12.072	4.759	16.853	-12.232	4.621
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.772	-6.984	5.788	12.603	-6.984	5.620
1032	Grondbeleid	200.437	-195.437	5.000	210.199	-202.603	7.596
1041	Economie & Toerisme	4.600	-2.364	2.236	4.240	-2.148	2.091
1042	Bestuur & Middelen	44.734	-314.438	-269.703	41.696	-316.465	-274.768
1043	Facilitaire diensten	46.744	-38.850	7.894	44.889	-36.216	8.673
1051	Zorg & Welzijn	66.425	-6.183	60.242	66.298	-8.073	58.226
1052	Sport	17.044	-2.197	14.847	16.948	-2.197	14.751
1061	Werk & Inkomen	184.553	-150.309	34.244	190.877	-153.616	37.261
1062	Openbare ruimte	48.387	-13.328	35.059	49.792	-14.455	35.338
1063	Wijken	14.227	-2.533	11.694	14.234	-2.533	11.701
1071	Cultuur	19.725	-479	19.246	19.744	-479	19.265
1072	Mobiliteit	19.065	-16.310	2.756	20.648	-17.496	3.152
1073	Onderwijs	35.262	-6.152	29.110	34.404	-6.254	28.150
Saldo van lasten en baten		**766.459**	**-773.964**	**-7.505**	**777.431**	**-787.992**	**-10.561**

Programma's		Primitieve begroting			Dynamische begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	0	0	0	0	0
1021	Wonen	0	-1.324	-1.324	199	-698	-499
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	-1.000	-1.000
1032	Grondbeleid	1.669	-1.125	544	1.715	-3.424	-1.709
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	13.749	-6.748	7.001	16.566	-4.821	11.745
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	136	-26	110
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	-23	-23
1061	Werk & Inkomen	0	-50	-50	0	-374	-374
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	0	-110	-110	0	-330	-330
1072	Mobiliteit	100	-432	-332	0	-1.902	-1.902
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	-44	-44
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**15.654**	**-10.882**	**4.772**	**18.617**	**-12.642**	**5.974**
Gerealiseerd resultaat		**782.113**	**-784.846**	**-2.733**	**796.048**	**-800.634**	**-4.587**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	7.271	-3.627	3.644	3	67	70
1012	Veiligheid	14.248	-280	13.968	193	37	229
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	3.982	-225	3.757	-293	17	-275
1021	Wonen	1.753	-759	994	-787	307	-480
1022	Klimaat & Energie	7.090	-1.543	5.547	544	-236	308
1023	Groen & Water	17.280	-12.646	4.634	-427	414	-13
1031	Ruimte & Cultuurhistorie	12.041	-7.751	4.290	562	767	1.330
1032	Grondbeleid	230.264	-215.866	14.398	-20.065	13.263	-6.802
1041	Economie & Toerisme	4.020	-1.882	2.138	219	-266	-46
1042	Bestuur & Middelen	44.200	-313.110	-268.911	-2.503	-3.354	-5.858
1043	Facilitaire diensten	45.191	-36.370	8.821	-302	155	-148
1051	Zorg & Welzijn	64.537	-7.686	56.851	1.761	-387	1.374
1052	Sport	16.962	-2.199	14.762	-13	2	-11
1061	Werk & Inkomen	187.426	-156.854	30.571	3.451	3.238	6.689
1062	Openbare ruimte	49.972	-14.615	35.357	-180	161	-19
1063	Wijken	14.198	-2.544	11.655	36	11	46
1071	Cultuur	19.562	-501	19.062	182	22	204
1072	Mobiliteit	20.559	-17.469	3.090	89	-27	63
1073	Onderwijs	34.321	-7.766	26.554	83	1.513	1.596
Saldo van lasten en baten		**794.877**	**-803.695**	**-8.818**	**-17.446**	**15.703**	**-1.743**

Programma's		Realisatie			dynamische begroting – realisatie		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
1011	Dienstverlening & Burgerzaken	0	0	0	0	0	0
1012	Veiligheid	0	0	0	0	0	0
1013	Citymarketing & Externe betrekkingen	0	-254	-254	0	254	254
1021	Wonen	199	-626	-427	0	-72	-72
1022	Klimaat & Energie	0	0	0	0	0	0
1023	Groen & Water	0	-1.000	-1.000	0	0	0
1032	Grondbeleid	1.715	-10.256	-8.541	0	6.832	6.832
1041	Economie & Toerisme	0	0	0	0	0	0
1042	Bestuur & Middelen	16.566	-4.821	11.745	0	0	0
1043	Facilitaire diensten	136	-26	110	0	0	0
1051	Zorg & Welzijn	0	0	0	0	0	0
1052	Sport	0	-23	-23	0	0	0
1061	Werk & Inkomen	0	-981	-981	0	607	607
1062	Openbare ruimte	0	0	0	0	0	0
1063	Wijken	0	0	0	0	0	0
1071	Cultuur	208	-330	-122	-208	0	-208
1072	Mobiliteit	153	-1.902	-1.749	-153	0	-153
1073	Onderwijs	0	-44	-44	0	0	0
Toevoegingen en onttrekkingen reserves		**18.978**	**-20.263**	**-1.285**	**-361**	**7.621**	**7.259**
Gerealiseerd resultaat		**813.855**	**-823.959**	**-10.103**	**-17.808**	**23.324**	**5.517**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

INLEIDING

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

ALGEMENE GRONDSLAGEN VOOR HET OPSTELLEN VAN DE JAARREKENING

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het betreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Baten en winsten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum gerealiseerd zijn.
Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het betreffende jaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet gedacht worden aan componenten zoals ziektekostenpremies van gepensioneerden, overlopende vakantiegelden, verlofaanspraken en dergelijke.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN BALANS

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

De immateriële activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de geactiveerde kosten waarbij voor de kosten van het sluiten van geldleningen en disagio een afschrijvingsduur geldt die maximaal gelijk is aan de looptijd van de lening. Voor kosten van onderzoek en ontwikkeling geldt een afschrijvingsduur van 5 jaar.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de brutoverkrijgings- of vervaardigingsprijs eventueel verminderd met bijdragen van derden en verminderd met afschrijvingen. Indien de BTW compensabel is dan geldt waardering tegen brutobedrag verminderd met de BTW-component. Indien een materieel vast actief een blijvend lagere marktwaarde heeft, is het actief afgewaardeerd.
De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. De rente over het tijdvak van de vervaardiging van het actief wordt ten laste van de investering gebracht tot moment van de start van de afschrijving,
Bij de materiële vaste activa is onderscheid gemaakt naar investeringen met economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.
Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de aanschaffingswaarde, gebaseerd op de gemiddelde levensduur van de activa. Afschrijving vindt lineair plaats, tenzij in uitzonderingsgevallen bij raadsbesluit is afgeweken en besloten is tot annuïtaire afschrijving. De afschrijvingstermijnen zijn vastgelegd in de richtlijn "investeren & waarderen, activeren en afschrijven activa".

De waardering van de vaste activa is gebaseerd op de volgende afschrijvingstermijnen in jaren:

Categorie	Afschrijvings termijn	Omschrijving	Economisch/ Maatschappelijk
Materiële vaste activa			
Gronden en terreinen	40	Landgoederen	Economisch
	25	Parken	Maatschappelijk
	0	Gronden en terreinen	Economisch/ Maatschappelijk
	0	Gronden uitgegeven in erfpacht	Economisch
Woonruimten	40	Woonruimten	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud Woonruimten	Economisch
Bedrijfsgebouwen	40	Wijkcentra	Economisch
	40	Schoolgebouwen	Economisch
	40	Gebouwen t.b.v. eigen organisatie	Economisch
	40	Overige bedrijfsgebouwen	Economisch
	40	Parkeergarages	Economisch
	50	Ondergrondse parkeergarages	Economisch
	40	Sport- en jeugdaccommodaties	Economisch
	20	Eerste inrichting bij nieuwbouw	Economisch
	20	Levensduurverlengend onderhoud gebouwen	Economisch
	15	Technische installaties gebouwen	Economisch
	10	Noodgebouwen	Economisch
Grond, weg en waterbouwkundige werken	40	Uitbreidingsinvesteringen Riolering	Economisch
	40	Riolering (vervanging) + besluitvorming Gemeentelijk Rioleringsplan	Economisch
	40	Bruggen	Maatschappelijk
	40	Havens en kaden	Maatschappelijk/ Economisch
	40	Sloop- en grondwerkzaamheden	Maatschappelijk
	40	Tunnel	Maatschappelijk
	25	Busbanen	Maatschappelijk
	25	Viaduct	Maatschappelijk
	20	Sport en recreatievelden	Economisch
	20	Blackspots	Maatschappelijk
	20	Parkeerterreinen	Economisch/ maatschappelijk
	15	Rijbanen	Maatschappelijk
	15	Fietspaden	Maatschappelijk
	15	Trottoirs	Maatschappelijk
	15	Groenvoorziening	Maatschappelijk
	15	Herinrichting straten, verbetering woonomgeving	Maatschappelijk
	10	Speelvoorzieningen	Maatschappelijk/ economisch
	10	Geluidsarm asfalt	Maatschappelijk
Vervoermiddelen	5	Bestel- en personenauto's	Economisch
	10	Vrachtwagens en tractoren	Economisch
Machines, installaties en apparatuur	20	Openbare verlichting	Maatschappelijk
	15	Verkeersinstallaties	Maatschappelijk
	10	Parkeerapparatuur	Economisch
Automatisering	8	Telefooncentrale	Economisch
	5	Grote computersystemen (bijv. NFIS)	Economisch
	3	Mobiele telefoons	Economisch
	5	Automatiseringsinfrastructuur	Economisch

	5	Aanschaf software licenties	Economisch
	5	PC's	Economisch
	3	printers, servers, back-up apparatuur, UPS	Economisch
	5	Beeldschermen	Economisch
	3	Softwaretools voor onderhoud en monitoring systemen	Economisch

Overige materiële vaste activa	10	Meubilair en inventaris	Economisch
	10	Fietsenstallingen	Economisch
	5	Gereedschappen	Economisch
	5	Motormaaiers	Economisch
	5	Keet- en schaftwagen	Economisch
	5	Kunstwerken zonder historische waarde	Economisch/ Maatschappelijk

Immateriële vaste activa

Kosten geldleningen	Maximaal looptijd van de lening	Kosten sluiten van geldleningen en disagio
Onderzoek en Ontwikkeling	5	Onderzoek en Ontwikkelingskosten van een actief

Financiële vaste activa

Bijdrage aan activa in eigendom van derden	Afhankelijk van soort investering	Bijdrage aan activa in eigendom van derden

LENINGEN U/G

De leningen u/g zijn opgenomen voor het nominale openstaande saldo, verminderd met het totaal van de getroffen voorzieningen in verband met risico's van oninbaarheid.

DEELNEMINGEN

De deelnemingen bestaan uit aandelen en participaties en zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Elk jaar vindt een beoordeling plaats of een afwaardering noodzakelijk zou zijn op grond van een structurele waardedaling van de aandelen.

VOORRADEN

De voorraden zijn gewaardeerd tegen inkoopprijs of lagere marktwaarde.
De in de exploitatie opgenomen gronden van het Ontwikkelingsbedrijf, opgenomen onder de post "voorraden" op de balans, zijn gewaardeerd tegen het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten minus de voorziening t.b.v. een eventueel nadelig resultaat.
Onder de kosten wordt in dit verband verstaan de verwervingskosten, sloopkosten, kosten van bouw- en woonrijp maken rentekosten en diverse plankosten.
De planexploitaties in ontwikkeling zijn eveneens op deze grondslag gewaardeerd.

ONDERHANDEN WERK

Het onderhanden werk wordt gewaardeerd tegen aanschafwaarde, eventueel verminderd met getroffen voorzieningen.

GRONDEN NIET IN EXPLOITATIE

De gronden niet in exploitatie zijn opgenomen tegen verkrijgingsprijs.

KORTLOPENDE VORDERINGEN

De vorderingen op derden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.
De op balansdatum openstaande vorderingen zijn op hun volwaardigheid beoordeeld.
Voor zover noodzakelijk zijn voorzieningen getroffen ter dekking van de risico's van dubieusheid of oninbaarheid.
Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op het saldo van de vorderingen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De vorderingen inzake belastingen zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde (de opgelegde aanslagen) verminderd met de op balans¬datum ingeschatte verplichtingen in verband met verminderingen, kwijtscheldingen en oninbaarheid van belastingposten.
De vorderingen op inwoners inzake gevorderde terugbetaling van teveel uitbetaalde uitkeringen en subsidies zijn gewaardeerd op nominale waarde verminderd met de op balansdatum ingeschatte mate van oninbaarheid, verwachte kwijtscheldingen en indien er sprake is van een afbetalingsschema contant gemaakt tegen de geldende rekenrente.

OVERLOPENDE ACTIVA
De onder overlopende activa opgenomen posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

LIQUIDE MIDDELEN
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

EIGEN VERMOGEN
Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten.

VOORZIENINGEN
Onder de voorzieningen zijn opgenomen de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en of risico's voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten dan wel van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed. Ook voor kosten die in een volgend jaar gemaakt worden, maar hun oorsprong vinden in het betreffende jaar waarbij de voorziening dient tot kostenegalisatie. Voorzieningen waarvan de omvang wordt bepaald op basis van beheers- of onderhoudsplannen worden berekend op basis van de laatst bekende geactualiseerde plannen. De voorzieningen zijn opgenomen tegen nominale waarde.

VOORZIENING GEMEENTELIJKE RIOLERINGS PLAN (GRP)
Binnen de bestaande regels en wetgeving kiezen we voor een zo eenduidig en eenvoudig mogelijke en transparante financiële structuur. Er is daarom gekozen voor een geïntegreerde voorziening waarin de drie componenten voor spaardeel voor investeringen, onderhoud en jaarlijkse financiële resultaten in samenhang met elkaar, maar wel apart zichtbaar worden, en gescheiden geregistreerd en beheerd worden.

LANGLOPENDE SCHULDEN
Onder langlopende schulden zijn begrepen schulden met een vervaltermijn langer dan een jaar. Deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

VLOTTENDE PASSIVA
De posten opgenomen onder de vlottende passiva zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

GRONDSLAGEN VAN RESULTAATBEPALING

BATEN EN LASTEN
In de concernjaarrekening worden de baten en lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. Zowel de baten als de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden conform begroting, dan wel expliciete besluitvorming door de Raad, rechtstreeks op de reserves gemuteerd. Bij de presentatie van het rekeningsaldo zijn wel alle mutaties afzonderlijk gepresenteerd in het kader van de nieuwe verslaggevingsvoorschriften.

PLANEXPLOITATIES ONTWIKKELINGSBEDRIJF
Verwachte nadelige resultaten worden door middel van het vormen van een voorziening op basis van contante waarde als verlies genomen. Verliezen worden genomen zodra zij voorzienbaar c.q. te verwachten zijn.

Verwachte voordelige resultaten worden in principe genomen bij het afsluiten van de planexploitatie. Tussentijdse winstneming wordt alleen toegepast indien de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is. De tussentijds te nemen winst wordt bepaald door de negatieve boekwaarde van het onderhanden werk te verminderen met de contante waarde van nog te maken kosten. Baten worden genomen zodra zij zijn gerealiseerd.

KOSTENPLAATSSALDI

In 2014 zijn de bedrijfsvoeringskosten overeenkomstig de begroting over de programma's verdeeld. Een bij de rekening blijkend voor- of nadelig saldo is als bedrijfskostenresultaat op het programma Bestuur en middelen verantwoord.

GEMEENTELIJK RIOLERINGS PLAN (GRP) *Financiële resultaten op de exploitatie*

De werkelijke lasten en baten zullen afwijken van de ramingen.

Deze worden gestort/onttrokken in/aan een voorziening GRP. Wij willen transparant laten zien dat alle geïnde rioolrechten ook daadwerkelijk worden aangewend voor werkzaamheden voortvloeiend uit het GRP. Ons argument daarvoor is dat de burger helder moet kunnen zien dat het geld daadwerkelijk wordt besteed waarvoor het wordt opgehaald.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Toelichting op de Balans

Activa

Alle bedragen x €1.000

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar.

Immateriële vaste activa	boekwaarde 31-12-2013	Investeringen	Afschrijvingen	boekwaarde 31-12-2014
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling	652	0	226	426
Totaal	**652**	**0**	**226**	**426**

De investeringen betreffen de onderzoekskosten voor de realisatie van het Erica Terpstra Sportfondsenbad.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Boekwaarde per	31-12-2013	31-12-2014
In erfpacht gegeven gronden	620	620
overige investeringen met economisch nut	284.778	323.309
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	82.707	78.494
Totaal	**368.105**	**402.423**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de materiële vaste activa weer en tevens is aangegeven of het investeringen met maatschappelijk nut (M) of economisch nut (E) zijn:

Materiële vaste activa	Boek-waarde 31-12-'13 E	Boek-waarde 31-12-'13 M	Investe-ringen	Desinves-teringen	afschrij-vingen	bijdragen van derden	Boek-waarde 31-12-'14 E	Boek-waarde 31-12-'14 M
Gronden in erfpacht	620						620	
Gronden en terreinen	27.646	6.034	3.829	500	5		30.971	6.032
Bedrijfsgebouwen	181.617		29.506		7.721	4.591	198.780	
Woonruimten	3.810				147		3.663	
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	18.845	72.907	33.489		5.038	17.135	31.997	71.102
Riolering	31.178		3.829		5.798		29.209	
Vervoermiddelen	1.197		262		227	55	1.177	
machines, apparaten, installaties	5.351	- 109	657		650		5.344	-95
overige activa	12.814		4.688		3.200	8	14.259	35
activa in ontwikkeling	2.321	3.876	3.134				7.911	1.420
Totaal	**285.398**	**82.708**	**79.394**		**22.786**	**21.789**	**323.929**	**78.494**

De grootste investeringen in 2014 zijn damwand Waalkade, Doornroosje, wijkcentrum Dukenburg, voorzieningenhart Waterkwartier, fietstunnel Waalsprong, parkeren Hezelpoort, parkeergarage Plein 1944, rioolinvesteringen en investeringen in duurzaamheid.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De specificatie naar categorieën is in de balans weergegeven. Van het onderdeel kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is onderstaand een specificatie opgenomen. Hierbij is tevens aangegeven welke dividenduitkeringen deze deelnemingen hebben gegenereerd.

Kapitaalverstrekkingen verbonden partijen. (bedragen in €'s)	% deelneming	boekwaarde 31-12-2013	Vermeer-deringen	vermindе-ringen	Boekwaarde 31-12-2014	Opbrengst 2014
NV Bank Nederlandse Gemeenten	0.3%	483.698			483.698	245.718
DAR	86,87%	985.497			985.497	923.390
Brabantse Poort	10%	34.034			34.034	
Mariënburg B.V.	100%	18.151			18.151	
B.V. Land over de Waal	100%	290.419			290.419	
Waalfront BV	100%	3.938.000			3.938.000	
GEM Waalsprong beheer	100%	27.227			27.227	
OBW Beheer B.V	50%	45.000			45.000	
Indigo B.V.	5%	300.000			300.000	
Totaal		**6.122.026**	**0**	**0**	**6.122.026**	**1.169.108**

VOORRADEN

Van de in de balans onder voorraden opgenomen categorieën worden de grondexploitaties en de niet in exploitatie genomen gronden nader gespecificeerd.
Het verloop en de samenstelling van de grondexploitaties is ingedeeld naar hoofdgroepen van complexen. Ten behoeve van de bepaling van de boekwaarde van de complexen zijn de exploitatieopzetten geactualiseerd. Deze actualisatie is met inachtneming van de uitgangspunten in de risiconota ontwikkelbedrijf en latere besluitvorming. Verliesverwachtingen hebben geleid tot het opnemen van een voorziening als correctie op de boekwaarde.
In de grondexploitaties van de gemeente Nijmegen bestaat onzekerheid over de in de verschillende grondexploitaties na boekjaar 2014 opgenomen nog te realiseren kostenposten en opbrengstenposten. Hoewel de kostenposten met een hogere mate van zekerheid zijn te voorspellen en te beïnvloeden, liggen de grootste risico's aan de opbrengstenkant. Het in de berekeningen van de grondexploitaties gehanteerde uitgiftetempo blijft, zeker gezien de economische omstandigheden en demografische ontwikkelingen, onzeker. Ook is het onzeker of de in de grondexploitaties gehanteerde en doorgerekende uitgifteprijzen in de toekomst zullen worden gerealiseerd. Deze risico's zijn inzichtelijk gemaakt in de paragraaf Grondbeleid.

In de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Grondexploitaties	308.734	362.660
Gronden niet in exploitatie	9.932	10.143
grond- en hulpstoffen	99	107
Voorraad gereed product	73	82
Totaal	**318.838**	**372.992**

Specificatie van de grondexploitaties.

Grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2013	Investeringen 2014	Opbrengsten 2014	Resultaatname	Boekwaarde 31-12-2014
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	2.783	18.997	23.358	812	-766
Bedrijvigheidsprojecten	4.923	2.054	4.115		2.862
Woningbouwprojecten	82	884	1.041	398	323
Herstructurering	-71	1.387	6.776	100	-5.360
Stadscentrum	5.817	4.511	8.780	-137	1.411
Waalsprong	81.608	6.969	9.333		79.244
Dijkteruglegging	-6.261	73.829	69.291		-1.723
Maatschappelijk Vastgoed	21.127	16.034	11.405		25.756
Koers West	60.927	12.771	18.809		54.889
Gem.Exploitaties Land over de Waal	207.561	8.428	44.780		171.209
Opdrachten	-468	1.018	561		-11
Projecten in ontwikkeling (pio's)	-1.074	5.064	4.791		-801
Voorzieningen	-14.297	-4.245	-242	0	-18.299
Netto boekwaarde	**362.660**	**147.702**	**202.798**	**1.173**	**308.734**

Voor een nadere toelichting op de grondexploitaties wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid en de paragraaf weerstandsvermogen.

Specificatie van de niet in exploitatie genomen bouwgronden.

Niet in exploitatie genomen bouwgronden	Boekwaarde 31-12-2013	correctie rubricering	desinves-teringen	Afwaar-dering	Boekwaarde 31-12-2014	verwervings-prijs per m2
Erfpachtgronden	82	-82			0	
verhuurde terreinen	1.774	-1.774			0	
verspreid liggende terreinen	159				159	1
overige terreinen en panden	5.163	4.821	165	45	5.118	49
nog in ontwikkeling te nemen	2.965	-2.965				
Totaal	**10.143**	**0**	**165**	**45**	**9.932**	

KORTLOPENDE VORDERINGEN

Specificatie vorderingen met een looptijd korter dan één jaar:

Boekwaarde per	31-12-2014 bruto	Af: voorziening oninbaarheid	31-12-2014 netto	31-12-2013
Rekening-courant derden	0		0	996
Vorderingen op openbare lichamen	18.816		18.816	33.765
Vorderingen bijstandswet	33.153	15.250	17.903	15.989
Belastingdebiteuren	4.441	560	3.881	3.131
Nog op te leggen belastingaanslagen	3.557		3.557	7.415
Vorderingen grondverkopen	6.508		6.508	6.026
Debiteuren	7.748	144	7.604	7.393
Overige vorderingen	2.613		2.613	2.070
Verstrekte kasgeldleningen	17.000		17.000	10.462
Te vorderen rente	6.418		6.418	6.894
Totaal	**100.254**	**15.954**	**84.300**	**94.143**

De rekening courant derden bestaan uit:

Rekening-courant derden	31-12-2014	31-12-2013
Planexploitaties Waalsprong	0	996
Totaal	**0**	**996**

De vordering op openbare lichamen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdienst	17.271	31.803
Gemeentefonds	1.467	1.498
Overige vorderingen	77	464
Totaal	**18.816**	**33.765**

Van de kortlopende vorderingen wordt van enkele posten een nadere toelichting gegeven.

De vordering op openbare lichamen bestaat vooral uit de vordering op de belastingdienst inzake het BCF en de BTW-aangifte over het 4e kwartaal 2014.

Bijstandsdebiteuren	boekwaarde	voorziening oninbaarheid/ aansprakelijkheid rijk	31-12-2014	31-12-2013
vorderingen WWB	21.031	9.674	11.357	10.091
vorderingen IOAW/IOAZ/BBZv	12.122	5.576	6.546	5.898
Totaal	**33.153**	**15.250**	**17.903**	**15.989**

De vorderingen op bijstanddebiteuren zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde verminderd met de voorziening voor dubieus of oninbaar. De waardering op de balans vindt dus plaats tegen een reële waarde. Met toepassing van de spelregels voor de bandbreedte voorziening dubieuze bijstanddebiteuren hanteren we in de jaarrekening 2014 het voorzieningspercentage voor bijstandsvorderingen van 46%. Het percentage van de voorziening wijzigen we niet wanneer de financiële afwijking tussen het tweejaarsgemiddelde van de huidige en voorgaande inschatting (getoetste steekproefuitkomst) én het geldende voorzieningspercentage minder is dan 3% van het totaal van openstaande bijstanddebiteuren.
Op basis van een steekproef bleek de afwijking groter te zijn en is het percentage van 52% zoals in 2013 werd gehanteerd, teruggebracht naar 46% voor 2014.

Belastingdebiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Belastingdebiteuren	4.441	3.525
Af: voorziening inzake vermindering, kwijtschelding en oninbaarheid	-560	-393
Nog op te leggen aanslagen	3.557	7.415
Totaal	**7.438**	**10.547**

De belastingdebiteuren hebben betrekking op gemeentelijke heffingen, zoals onder meer de OZB. Op de nominale vorderingen wordt een voorziening voor vermindering kwijtschelding en oninbaarheid in rekening gebracht. De nog op te leggen aanslagen die betrekking hebben op 2014 en eventueel voorgaande jaren worden hier eveneens verantwoord.

De vordering grondverkopen bestaat uit:

Vordering grondverkopen	31-12-2014	31-12-2013
Vordering grondverkopen per 1 januari	6.026	2.570
Bij: Verkopen	22.245	7.928
AF: Gepasseerde akten	-21.763	-4.472
Saldo vorderingen grondverkopen	**6.508**	**6.026**

Bij de waardering van de overige debiteuren is de voorziening bepaald op basis van een ouderdomsanalyse, evenals een beoordeling van enkele benoemde posten:

Debiteuren	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen waaronder verhuur, vervallen termijnen leningen e.d.	7.749	7.559
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-145	-166
Saldo overige vorderingen per 31 december	**7.604**	**7.393**

De ouderdom van de debiteurenpost is op balansdatum:

Totaal debiteurensaldo	>30 dagen	30-60 dagen	60-90 dagen	> 90 dagen
7.749	4.707	1.111	478	1.453

De overige vorderingen bestaan uit:

Overige vorderingen	31-12-2014	31-12-2013
Diverse vorderingen GKB, openbare ruimte en vastgoed	2.357	1.804
GEM Waalsprong	71	56
Vorderingen eigen personeel pc privé, fiets, levensloop, UWV	185	210
Totaal	**2.613**	**2.070**

OVERLOPENDE ACTIVA

Het saldo overlopende activa bestaat uit de volgende componenten:

Overlopende activa	31-12-2014	31-12-2013
Nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties	8.993	3.366
Overige nog te ontvangen bedragen	6.316	6.751
Totaal	**15.309**	**10.117**

Hieronder staat een specificatie weergegeven van het verloop van de nog te ontvangen gelden van overheidsinstanties van 1 januari tot en met 31 december 2014 ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Vervolgens geven we per onderwerp een inhoudelijke toelichting.

Gelden van derden	Boekwaarde 31-12-2013	Nog te ontvangen	Ontvangen	Boekwaarde 31-12-2014
O033 ZonMw project Gezonde voeding	30		30	0
O034 klimaatneutrale steden	9		162	171
O044 experiment jeugdzorg dichtbij	12		12	0
O045 jeugd aan de slag	-321	514		193
O049 drempels en kuilen	183	8		191
O053 vangnetgevallen De Kat	42	1		43
O059 SFR Rijnwaalpad	266		266	0
O060 SFR Beuningen	60	44		104
O062 begeleiding jongeren 16-23 jaar	-39		59	20
O065 projecten openbaar vervoer 2013	760		1.638	2.398
O066 Dennenstraat		371		371
O067 poort Neerbosch	-540		857	317
O069 groene oever	-104		111	7
O070 dynamisch verkeersmanagement			2.523	2.523
O075 fietsprojecten 2013	1.925		554	2.479
O085 verkeersprojecten		175		175
O023/O072 was activa, nu passiva*	78			
O045/O062/O067/O069 was passiva, nu activa *	1.004			
Eindtotaal	**3.366**	**1.113**	**6.212**	**8.993**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

ZonMw project Gezonde Voeding

Honorering door ZonMw (Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie) voor ons project “Gezonde voeding”. De bijdrage is € 150.000 over de periode 2010-2013. We verlenen met deze middelen een budgetsubsidie aan de GGD regio Nijmegen voor de uitvoering van het project "Gezonde voeding". Dit project is afgewikkeld in 2014.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Klimaatneutrale steden
Met het project "De groene Hub" willen we een stap zetten richting klimaatneutraliteit en invulling geven aan duurzaam vervoer en de daarbij gewenste transitie naar alternatieve brandstoffen. Vanuit het Ministerie van Infrastructuur & Milieu is een bijdrage van € 0,8 miljoen beschikbaar gesteld en wordt ingezet voor duurzame mobiliteit. De Gemeente Nijmegen wordt afgerekend op inspanning en op resultaat. Er wordt een proces ingericht om projectdoelen voor groen gas, duurzame logistiek en kennisdeling te realiseren.

Experiment Jeugdzorg dichtbij
In dit experiment krijgt de cliënt de hulpverlening die hij of zij nodig heeft, zo dichtbij mogelijk, zo tijdig mogelijk, zo ambulant mogelijk en zoveel mogelijk op basis van "de kracht" van het eigen sociale netwerk. Hiervoor is een eenmalige subsidieverlening door de provincie van maximaal € 60.000 toegezegd i.h.k.v. afstemming Jeugdzorg Jeugdbeleid, project experiment jeugdzorg dichtbij. Afrekening met de Provincie heeft in 2014 plaatsgevonden.

Jeugd aan de Slag
Voor het project “Jeugd aan de Slag Extra” zijn meerdere toekenningen gedaan. Voor de oude periode wordt een af te rekenen bedrag gereserveerd. Voor 2014 tot medio 2015 is een toekenning gedaan, maar zijn nog geen voorschotten verstrekt. De gemaakte kosten zijn als vordering opgenomen.

Drempels en Kuilen
Dit betreft een investeringsbijdrage ten behoeve van het verhelpen van drempels en kuilen in de weg. Afrekening van de subsidie wordt in 2015 verwacht.

Vangnetgevallen de Kat
Dit betreft een bijdrage die wij ontvangen ten behoeve van de bodemsanering van de Kat.

Snel Fiets Route Rijnwaalpad
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Arnhem en Nijmegen.

Snel Fiets Route Beuningen
Dit betreft een subsidie voor de aanleg van een snelle fietsverbinding tussen Beuningen en Nijmegen.

Begeleiding jongeren 16-23 jaar
Dit betreft een subsidie ten behoeve van activiteiten voor jongeren in de leeftijd van 16 tot 23 jaar in de regio Nijmegen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt met als doel ze weer deel te laten nemen. We ontvangen een eenmalige subsidie ter hoogte van max. € 100.000. Hiervan is 80% bevoorschot (40% in 2012 en 40% in 2013). Het project dient te zijn afgerond op 1 november 2014; verzoek tot vaststelling dient uiterlijk op 1 februari 2015 te zijn ingediend.

Projecten openbaar vervoer
Dit betreft subsidies van de Stadsregio voor projecten ter verbetering van het openbaar vervoer.
Van de huidige projecten worden uiterlijk in 2015 de subsidiedeclaraties ingediend.

Dennenstraat
Nog te ontvangen bijdragen aan Snelfietsroute Nijmegen-Beuningen, onderdeel Dennenstraat.
Het project is in 2014 afgerond. Afwikkeling subsidie volgt in 2015.

Poort Neerbosch
Vooruit ontvangen subsidiebijdrage voor Poort Neerbosch. Project is in 2013 voorbereid en grotendeels in 2014 uitgevoerd. Subsidiedeclaratie zal in 2015 plaatsvinden.

Groene Oever
Bouw van 123 energiezuinige woningen in de Waalsprong, als voorbeeldproject voor klimaatvriendelijke woningbouw. Het project moet op 1 april 2015 zijn afgerond. Het verzoek tot subsidievaststelling moet uiterlijk 1 juli 2015 zijn ingediend bij de provincie.

Verkeersmanagement
Nog te ontvangen subsidiebijdrage voor Dynamisch verkeersmanagement (S100). Uitvoering in 2013/2015. Subsidie wordt in 2015 gedeclareerd.

Fietsprojecten
Nog te ontvangen bijdrage snelfietsroute Nijmegen-Wijchen en Rijnwaalpad west / brug Graaf Allardsingel. Subsidiedeclaratie in 2015.

Verkeersprojecten
Van de Stadsregio Arnhem Nijmegen te ontvangen bijdrage verkeerslichtregelinstallatie Wijchenseweg. Subsidiedeclaratie in 2015.

Passiva
Alle bedragen x €1.000

EIGEN VERMOGEN
Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit:

Boekwaarde per	31-12-2014	31-12-2013
Algemene reserve	68.572	62.369
Bestemmingsreserve	9.783	16.552
Rekeningresultaat	10.103	717
Totaal	**88.458**	**79.638**

Het resultaat over 2014 is als volgt opgebouwd:

Rekeningresultaat 2014	
Lasten	794.877
Baten	-803.695
Saldo van lasten en baten	**-8.818**
Reservemutaties:	
Storting in de reserves	18.978
Onttrekking uit de reserves	-20.263
Per saldo onttrekking uit reserves	**-1.285**
Resultaat voor winstbestemming	**Voordelig 10.103**

Het verloop van de reserves in 2014 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:
De mutaties hebben plaatsgevonden in overeenstemming met de besluitvorming door de raad zoals verwerkt in de dynamische begroting. Hieronder volgt per reserve een korte toelichting naar aard en reden van de reserves.

Reserves	Boekwaarde 31-12-2013	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2013	Boekwaarde 31-12-2014
F022 Saldireserve	62.369	20.724	15.238	717	68.572
Subtotaal Algemene reserve	***62.369***	***20.724***	***15.238***	***717***	***68.572***
F002 Reserve Strategische Investeringen	2.442		2.442		0
F003 Reserve Waalsprong	1.912		715		1.197
F004 1%-regeling Beeldende Kunst	422	208	320		311
F029 Reserve onderwijshuisvesting	2.134		44		2.090
F040 Reserve ISV	1.182		626		556
F046 Reserve afschrijving	894		59		835
F047 Reserve bereikbaarheidsfonds	1.440	153	1.400		193
F051 Reserve Focus citymarketing	625		254		371
F052 Reserve gesubsidieerde arbeid	2.833		607		2.226
F054 reserve ondernemersfonds	450				450
F055 Reserve volkshuisvesting		199			199
F056 Reserve Groen in W-Wijken	2.098		1.000		1.098
F057 Reserve Duurzaamheidsmaatregelen	120	136			256
Subtotaal Overige bestemmingsreserve	***16.553***	***697***	***7.468***		***9.783***
Totaal reserves	**78.922**	**21.421**	**22.706**	**717**	**78.355**

Saldireserve
De saldireserve is een algemene reserve en is bedoeld om risico's op te kunnen vangen. De saldireserve maakt een belangrijk deel uit van het weerstandsvermogen. De saldireserve wordt gevoed vanuit een voordelig rekeningresultaat en/of aan de hand van een expliciet besluit van de gemeenteraad. De hoogte van de saldireserve beweegt zich binnen een bepaalde bandbreedte, bestaande uit een "harde" ondergrens en een flexibele bovengrens. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Reserve Strategische Investeringen
In het coalitieakkoord 2014-2018 "Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend" is besloten het saldo van de reserve te storten in de saldireserve.

Reserve Waalsprong
Deze reserve heeft als doel om de exploitatieverschillen van het uitbreidingsplan Nijmegen-Noord op te vangen. In 2010 stemde uw Raad in met uitbreiding van de Brandweer met Post Noord. Dat was een van de laatste besluiten, dat op basis van het Voorzieningenplan Waalsprong werd genomen. Dekking werd voor € 0,7 miljoen gevonden in de reserve Waalsprong. Nu is duidelijk dat die reserve daarvoor nog ruimte biedt tot en met 2015. Bij de jaarrekening 2012 is voorgesteld deze reserve eind 2015 op te heffen en het restant van ongeveer € 0,5 miljoen aan de saldireserve toe te voegen.

1%-regeling Beeldende Kunst
Bij het raadsbesluit van 23 februari 2006, is besloten de reserve 1%-regeling Beeldende kunst te handhaven. In de praktijk is gebleken dat bij sommige projecten waarop de regeling van toepassing was een kunstopdracht weinig zinvol zou zijn, terwijl bij de andere projecten het budget voor een passende opdracht ontoereikend was. Dit was de reden om de in de bouwkredieten gereserveerde "procentgelden" los te koppelen van de locatie/het project waarvoor ze vrijkwamen. Er werd één fonds gevormd, dat werd gevoed door alle percentagegelden die vrijkwamen. De advisering over de plaatsen waar, hoe en met welke kunstenaar een kunstopdrachtprocedure in gang zou worden gezet is in handen van de Commissie Beeldende Kunst.
De beschikking over een reserve is financieel-technisch de eenvoudigste manier om te werken aan kunstopdrachten. Tegenover de gelden die via de regeling gereserveerd worden, wordt een programma van projecten opgesteld. De grilligheid van de projecten in hun verloop- de ene opdracht duurt veel langer dan de andere en elk opdrachtproces verloopt weer anders- maakt "flexibele" beschikbaarheid van de middelen nodig.

Reserve onderwijshuisvesting
Het doel van de reserve Onderwijshuisvesting is het oormerken van gelden voor het onderwijshuisvestingsveld. Aangezien de decentralisatie nog niet geheel afgerond is, kan deze reserve nog niet opgeheven worden.

Reserve ISV
Om het door de Raad goedgekeurde ISV-programma goed uit te voeren is in 2011 een reserve ingesteld waarin geldstromen met elkaar worden verrekend. Het uitvoeringsprogramma liep t/m 2014.

Reserve Afschrijving
Bij het vaststellen van de stadsrekening 2009 is besloten om deze reserve in te stellen omdat dit verplicht is vanuit de BBV-voorschriften. Bij investeringen met een economisch nut mogen bepaalde inkomsten (verzekeringsgelden na bijv. brand, de opbrengst uit verkoop van een pand, etc.) niet in mindering worden gebracht op de nieuwe investering. Bijdragen die geen directe relatie met de nieuwe investering hebben, kunnen in de reserve afschrijving gestort worden. Via onttrekkingen uit deze reserve kunnen de met die investering samenhangende kapitaallasten verlaagd worden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Reserve Bereikbaarheidsfonds

De reserve parkeerbijdrage is in 2005 ingesteld. Het doel van deze reserve is om gelden, die ontvangen worden op grond van de bouwverordening ten behoeve van alternatieve parkeervoorzieningen, beschikbaar te houden voor de realisatie van die parkeervoorzieningen. Met het **Raadsvoorstel "Kiezen én Delen, Parkeren in Nijmegen,** is de Verordening Bereikbaarheidsfonds gemeente Nijmegen aangepast. Belangrijkste aanpassing is dat de bestemming van dit fonds verruimd is. Voorheen was de inzet beperkt tot parkeervoorzieningen en nu gaat het om een bijdrage bereikbaarheidsbeleid in bredere zin. De parkeerbijdrage heeft als doel bij te dragen in de financiering van het bereikbaarheidsbeleid van de gemeente Nijmegen indien een nieuwe ontwikkeling er zelf niet in slaagt om de parkeerbehoefte op eigen terrein op te lossen.

Reserve Focus citymarketing

De raad heeft middelen vrij gemaakt voor het meerjarenprogramma citymarketingactiviteiten. Op grond daarvan stelt ons college het (meerjarige) uitvoeringsprogramma Citymarketing vast. Het bestedingsplan is hierop gebaseerd.

Reserve gesubsidieerde arbeid

Bestemd voor het egaliseren van uitgaven die verband houden met de afbouw van gesubsidieerde arbeid. Bij de besluitvorming over de vaststelling van de "Beleidsregels afbouw gesubsidieerde banen" is de programmering van de inzet van de beschikbare gemeentelijke middelen vastgesteld. In 2012 realiseerden we hiervan met name de uitvoering van het Sociaal Plan WIW en de vergoeding (aan instellingen) van begeleidings- en scholingskosten. Het restant budget wordt ingezet voor de financiering van de overige beleidsregels: financiële ondersteuning van organisaties voor de kosten die voortvloeien uit CAO-afspraken of gerechtelijke uitspraken en een surplus op de WW-uitkering bij personen van 62 jaar en ouder.

Reserve ondernemersfonds inzake lastenverlaging

De middelen uit het ondernemersfonds beschikbaar houden voor de ondernemers. Indien het ondernemersfonds op enig moment een onderbesteding kent, dan behoort dit ingezet te worden voor verlaging gebruikerstarief OZB niet woningen. Dekking vindt plaats door onderuitputting van middelen uit het ondernemersfonds.

Reserve Groen In W-Wijken

Deze reserve is in 2013 ingesteld met als doel dekking te geven voor groenaanleg investeringen in stenige wijken. Hiervoor is een aantal investeringen benoemd. Voeding van de reserve heeft in 2013 plaatsgevonden door de verkoop van Heumensoord.

Reserve Duurzaamheidsmaatregelen

De Reserve is in 2013 ingesteld en heeft ten doel om, ter uitvoering van het vliegwielprincipe "duurzaamheid voor duurzaamheid", de besparingen uit duurzaamheidsmaatregelen te reserveren als dekking voor de bijbehorende (kapitaal)lasten en voor toekomstige vervangingsinvesteringen.

VOORZIENINGEN

Hieronder staat het verloop van de voorzieningen gedurende 2014 weergegeven. In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen die ten gunste van de rekening van lasten en baten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Hierna is per voorziening een toelichting op de aard, noodzakelijke omvang en de mutaties in 2014 weergegeven.

Voorziening	31-12-2013	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	31-12-2014
voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
V002 Bezwaar en Beroep heffingen	763	861	765		859
V025 Bergerden	2.849	2.427			5.276
V036 Pensioeninhouding wethouders	65	1.131			1.196
V040 Spaarverlof	290		23		267
V091 IBB (ik bouw betaalbaar)	262	200	13		449
V094 Waalfront	17.675	2.057			19.732
V095 Ziekengeldverplichting Uitzicht	20				20
V096 Waalsprong GEM-deel	26.623	1.073		640	27.056
V097 Voorziening BWS	1.403		715		688
Subtotaal	***49.950***	***7.749***	***1.515***	***640***	***55.543***
Egalisatievoorzieningen					
V017 Onderhoudsvoorziening panden	6.079	4.351	4.679		5.751
V019 Ruiming Explosieven	2.822	1.226	224		3.824
V085 Onderhoudsvoorziening Triavium	312		85		227
V086 Verbetering toegankelijkheid openbare gebouwen	208		106		102
V087 Beheerkosten startersleningen	1.204	66	531		739
V101 Onderhoudsvoorziening stadsbrug		549	131		418
Subtotaal	**10.624**	**6.192**	**5.756**		**11.061**
Voorziening middelen van derden met specifiek bestedingsdoel					
V050 GRP-nieuw	5.357	8.945	9.967		4.335
subtotaal	***5.357***	***8.945***	***9.967***		***4.335***
Totaal	**65.931**	**22.886**	**17.238**	**640**	**70.939**

Voorziening bezwaar en beroep heffingen

Deze voorziening dient ter afhandeling van lopende bezwaar- en beroepsprocedures met betrekking tot gemeentelijke heffingen. Bij gegrondverklaring van het bezwaar of beroep volgt een correctie op de aanslag wat kan leiden tot (gedeeltelijke) terugbetaling.

Voorziening Bergerden

Deze voorziening dient ter afdekking van een tekort van de deelname in de GR Bergerden. De financiële en economische crisis heeft ook de glastuinbouw geraakt. De verkoop van bouwrijp terrein is geruime tijd nagenoeg stilgevallen.

In 2014 zijn onderzoeken uitgevoerd naar kansrijke marktsegmenten en naar prijsvorming voor gronden in die segmenten. De uitkomsten van deze activiteiten en een consultatieronde bij de raden van Nijmegen en Lingewaard zijn input voor het maken van een nieuw businessplan dat in 2014 gereed is gekomen en inzicht geeft in de toekomststrategie voor dit gebied. De raden van beide deelnemende gemeenten zijn op de hoogte gehouden van de stand van zaken rond de GR Bergerden en de plannen voor de toekomst.

Het businessplan met bijbehorende nieuwe grondexploitatie is inmiddels uitgewerkt en zal door het bestuur van de GR worden vastgesteld nadat de raden in staat zijn gesteld wensen en bedenkingen in te brengen. In de laatste planexploitatie is de looptijd van de exploitatie verlengd naar 2025. De grondprijs voor glastuinbouw is verlaagd en een deel van het glastuinbouwgebied, te weten 27 ha wordt uit marktoverwegingen herbestemd tot agrobusiness. Tevens is de totale hoeveelheid beschikbare grond voor glas verkleind. De planexploitatie komt met deze wijzigingen uit op een financieel negatief eindresultaat van € -10,1 miljoen, netto contant per 1-1-2014. Hiervan komt de helft voor rekening (€ 5 miljoen) van de gemeente Nijmegen (besluitvorming heeft reeds plaatsgevonden in het Coalitieakkoord), per 1-1-2015 is dit € 5,276 miljoen. De gemeente Nijmegen heeft hiervoor een aanvullende voorziening getroffen ten laste van de saldireserve. Tevens is het risicoprofiel opnieuw bepaald. Het totale risicoprofiel van Bergerden is gewaardeerd op € 4,3 miljoen, dit betekent dat Nijmegen in haar weerstandscapaciteit rekening moet houden met € 2,2 miljoen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Pensioeninhouding wethouders
Deze voorziening betreft een berekende waarde van de uit te keren wethouderspensioenen in die gevallen waar een verzekering niet mogelijk is. In de overige gevallen worden de met wethouderspensioenen samenhangende verzekeringspremies ten laste van de gemeente genomen.

Voorziening spaarverlof
Deze voorziening is in 1993 ingesteld met als doel het realiseren van financiële middelen om de kosten van inhuur van personeel af te kunnen dekken op het moment dat een ambtenaar spaarverlof opneemt. Dit is een aflopende regeling. Er is alleen nog aanwending van de bestaande voorziening, er worden geen nieuwe aanspraken meer opgebouwd.

Voorziening ik bouw betaalbaar
Deze voorziening is bedoeld om te bereiken dat zelfbouw voor een breed scala aan huishoudens en doelgroepen en ook voor de minder koopkrachtige huishoudens mogelijk is.

Waalfront
Het doel van deze voorziening is afdekking van het aandeel van de gemeente Nijmegen in het tekort van de gebiedsontwikkeling Waalfront. De grondexploitatie 2014 kent als eindresultaat een tekort van -€ 32 miljoen NCW per juli 2014, en een looptijd tot en met 2029.
Op basis van de GREX 2013 spraken wij de verwachting uit dat het destijds geraamde eindresultaat van -/- € 29 miljoen netto contante waarde nog niet helemaal de ondergrens zou zijn. We besloten daarom de GREX 2013 te typeren als **basisvariant**. En hebben vervolgens ook een **minimumvariant** benoemd, waarin reeds een afslag is gedaan van 6% op de verwachte opbrengsten op de grond, waardoor de GREX robuuster wordt gemaakt. Op basis van de basisvariant GREX 2013 is door de gemeente een voorziening getroffen van 50% x € -/- € 29 miljoen = € 14,5 miljoen. Vervolgens is op basis van de minimumvariant GREX 2013 het tekort vergroot tot € 40,4 miljoen (NCW 2013). De financiële uitkomsten van de basisvariant en de minimumvariant zijn destijds in de rekening 2013 als volgt opgenomen:

- De voorziening voor Waalfront van in totaal € 14,5 miljoen + € 3,175 miljoen (onderhandelingsresulaat Handelskade) = € 18 miljoen
- Het risicoprofiel van Waalfront te verhogen met € 5,7 miljoen tot in totaal € 14 miljoen, waardoor in het weerstandsvermogen al rekening wordt gehouden met de minimumvariant.

De directie OB Waalfront heeft in het derde kwartaal van 2014 de aandeelhouders in de GEM Waalfront een concept GREX 2014 aangeboden. Deze GREX borduurt voort op de GREX 2013, met dit verschil dat nog sterker de kosten worden teruggedrongen, de grondprijzen worden aangepast aan de marktomstandigheden en het aantal te bouwen woningen verder wordt gereduceerd van de eerdere 2060 (GREX 2013) naar 1810 (Concept GREX 2014). Voorts wordt in overweging gegeven om delen van het plangebied niet meer te ontwikkelen (bijvoorbeeld het Eiland) of verder in de tijd te verschuiven. Ook over deze GREX 2014 is door de gemeente een second opinion uitgevraagd. De uitkomsten daarvan zijn zodanig dat we kunnen vaststellen dat onze eerdere aanname over de minimumvariant GREX 2013 bewaarheid is geworden. De eerder getroffen voorziening wordt opgehoogd naar € 16,5 miljoen, het risicoprofiel is naar beneden bijgesteld naar € 11,8 miljoen, dit is 50% van het risicoprofiel. Wij verwachten de definitieve besluitvorming over de GREX 2014 in het tweede kwartaal van 2015 af te kunnen ronden.
Naast deze risicovoorziening van € 16,5 miljoen, hebben wij een extra bedrag van € 3,175 miljoen (prijspeil 1 januari 2014) in de voorziening opgenomen. Op grond van gemaakte afspraken is dit bedrag opgenomen omdat Nijmegen hiervoor wordt belast indien in 2026 mocht blijken dat de grondexploitatie Waalfront sluit met een nadelig saldo.

Ziekengeldverplichting Uitzicht
Egaliseren van de uitgaven ziekengeld van (ex-) medewerkers van Uitzicht. De Gemeente Nijmegen heeft van de Belastingdienst premies ziekengeld m.b.t. (ex-) medewerkers Stichting Uitzicht terugontvangen. Deze premies zijn in een voorziening gestort. Vervolgens worden de doorbelaste (ziekengeld) kosten van het UWV ten laste van deze

voorziening gebracht. Ultimo 2013 bleek dat het risico van het betalen van ziekengeldkosten zich beperkt (e) tot 3 personen. De betreffende kosten zijn in 2013 ten laste van de voorziening gebracht. Daarna is het restant van de voorziening – onder aftrek van de kosten die in 2014 nog worden verwacht – vrijgevallen.

Waalsprong GEM deel

Deze voorziening van € 27,1 miljoen dient ter dekking van het tekort in de planexploitatie van de GEM Waalsprong. De gemeente Nijmegen is in 2013 volledig eigenaar van de GEM Waalsprong geworden .Inmiddels is de grondexploitatie 2014 geactualiseerd naar situatie na 1 oktober 2014 en is het gecalculeerd verlies berekend op € 27,1 miljoen netto contante waarde. Dit gecalculeerd verlies is geheel voorzien.

Voorziening BWS

Het Besluit Woninggebonden Subsidies was een subsidieregeling van het rijk voor betaalbare nieuwbouw. De regeling is in 2000 beëindigd. Door het systeem van jaarlijkse bijdragen liepen de betalingen aan opdrachtgevers voor woningbouw nog een groot aantal jaren door. De Stadsregioraad heeft in 2012 besloten tot uitkering van die voordelen aan de deelnemende gemeenten. Deze gelden worden uitgekeerd onder de voorwaarde dat ze worden besteed in het kader van de volkshuisvesting.

Onderhoudsvoorziening panden

De voorziening onderhoud panden is bedoeld als egalisatievoorziening voor de jaarlijkse uitgaven voor groot onderhoud. Het betreft het planmatig onderhoud aan panden voor bijvoorbeeld kamerverhuur, gemeentelijke panden zoals de brandweerkazerne, woonwagens en standplaatsen, parkeergarages, wijkcentra, sporthallen en -zalen, de Keizer Karel Podia, de Lindenberg, panden op het gebied van het cultureel erfgoed, etc. Dit onderhoud kan jaarlijks fluctueren en teneinde de jaarlijkse lasten gelijkmatig te verdelen is de voorziening gevormd.

Voorziening ruimen explosieven

Jaarlijks wordt voor elke opgeleverde (nieuwe) woning als onderdeel van de gemeentefondsuitkering een bedrag ontvangen ter dekking van de kosten van ruiming van explosieven opgenomen in deze voorziening. Het voorzieningenplan toont dat de kosten van ruimen een zeer lange looptijd kan hebben.

Onderhoudsvoorziening Triavium

Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis van 10 jarig POG onderhoudsschema ingedeeld naar nut en noodzaak. Dit geeft in enig jaar een dal of een piek in de (groot) onderhoudskosten.
Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is deze voorziening opgenomen.

Voorziening toegankelijkheid gebouwen

Deze voorziening is ingesteld met als doel gebouwen beter toegankelijk te maken voor invaliden en minder mobiele ouderen.

Voorziening beheerskosten startersleningen

Deze voorziening dient ter dekking van de rentelasten voor het aantrekken van middelen in de eerste jaren en de beheerskosten Stichting Volkshuisvesting Nederland. Op deze manier kunnen we de eenmalige BWS middelen inzetten om de aanloopverliezen van een structurele starterslening faciliteit in te stellen.

Onderhoudsvoorziening stadsbrug

Het onderhoud aan de Stadsbrug is afgekocht. De betalingen per jaar fluctueren. Deze zijn vastgelegd in een betaalschema en laten in enig jaar een dal of een piek zien. Ten behoeve van de gelijkmatige verdeling van deze kosten in de exploitatie is een voorziening gemaakt.

Voorziening GRP-nieuw

Deze voorziening is ingesteld op 8 juni 2005 en heeft als doel een meerjarige evenwichtige tariefsopbouw van de rioolrechten. Het bestedingsplan is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2016.
De gemeenteraad van de gemeente Nijmegen heeft op 14 oktober 2009 het GRP 2010-2016 vastgesteld. In het GRP 2010-2016 wordt jaarlijks door middel van de rioolheffing een vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen begroot. Dit bedrag wordt aan de voorziening toegevoegd. De vervangingsinvestering wordt geactiveerd. De

vervangingsbijdrage wordt daarop in mindering gebracht volgens de navolgende systematiek. Het bedrag van € 6,9 miljoen wordt ingezet voor de dekking van de kapitaallasten (afschrijving en rente) van de investeringen. Het bedrag dat resteert wordt ingezet voor extra afschrijvingen op de investeringen. Zo wordt toegewerkt naar een boekwaarde van nihil in het jaar 2030. Met betrekking tot de jaren 2010-2013 is de vervangingsbijdrage van € 6,9 miljoen als volgt aangewend voor kapitaallasten, reguliere afschrijving , versnelde afschrijving en rente (in €1000):

Jaar	Spaar component			Totaal kapitaallasten	Afschrijving regulier	Afschrijving extra/versneld	Rente
	GRP	primitieve begroting	dynamische begroting			412	2.060
2010	6.909	6.909	6.970	6.970	1.093	4.480	1.397
2011	6.909	6.970	6.708	6.708	911	4.437	1.360
2012	6.909	6.708	6.694	6.694	877	4.396	1.421
2013	6.909	6.694	6.687	6.687	790	4.596	1.301
2014	6.909	6.687	6.687	6.687	737	4.920	1.030

De voorziening GRP bestaat uit de onder vermelde componenten.

Voorziening GRP	31-12-2013	Toevoegingen	Bestedingen	31-12-2014
Restant voorziening investeringen te verrekenen in tarief	4.422	-1.950*	412	2.060
Restant voorziening onderhoud te verrekenen in tarief	1.560		260	1.300
Exploitatieresultaat (verschil begroot-realisatie) te verrekenen in tarief	926		309	617
Spaarcomponent ter dekking investeringen en kapitaallasten	0	6.687	6.687	0
Voorziening onderhoud	-1.550	1.950* 2.257	2.299	358
Totaal voorziening	**5.357**	8.944	9.967	4.335

LANGLOPENDE SCHULDEN

De met de langlopende leningen samenhangende rentelast in 2014 bedraagt € 21,8 miljoen.
In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2014:

Ten aanzien van de leningen kan de volgende toelichting gegeven worden:

langlopende schulden	31-12-2013	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2014
Onderhandse leningen	687.710	65.000	78.515	674.195
Waarborgsommen	171		10	161
Totaal	**687.881**	65.000	78.525	674.356

De waarborgsommen per balansdatum zijn als volgt opgebouwd:

Waarborgsommen	31-12-2014	31-12-2013
Beheer objecten, GB	45	38
Parkeerbadges	43	44
Sleutelgeld accommodaties	18	29
Vastgoed management panden en woningen	55	60
Totaal	**161**	**171**

VLOTTENDE PASSIVA

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

kortlopende schulden	31-12-2014	31-12-2013
Kasgeldleningen openbare lichamen	40.000	0
Kasgeldleningen overige	100.000	153.000
Crediteuren	18.406	8.022
Afdracht loonheffing en sociale lasten	7.982	10.089
Verhaalbare bijstand	0	2.659
Door derden belegde gelden	635	696
Rekening-courantverhouding derden	5.730	0
Totaal	**172.753**	**174.466**

Liquide middelen

Het saldo liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Liquide middelen	31-12-2014	31-12-2013
Saldi bij bankinstellingen	188	38.187
Totaal	**188**	**38.187**

Vanwege de negatieve stand van de banken op balansdatum is deze onder de passiva opgenomen.
Op basis van de wettelijke regeling schatkistbankieren parkeren wij tijdelijke overtollige middelen boven een drempelbedrag van € 4,3 miljoen bij het Rijk .

Overzicht schatkistbankieren

bedragen in miljoenen €	1w kw	2e kw	3e kw	4e kw
gemiddeld dagsaldo per kwartaal	3,4	3,7	8,2	7,3
Af: drempelbedrag	4,3	4,3	4,3	4,3
overschrijding (-/-) / ruimte (+)	**0,9**	**0,6**	**-3,9**	**-3,0**

OVERLOPENDE PASSIVA

De specificatie van de overlopende passiva is als volgt:

overlopende passiva	31-12-2014	31-12-2013
Gelden van overheden met meerjarig bestedingsdoel	47.623	13.471
Vooruitontvangen bedragen	449	448
Verplichtingen inzake ondernemersfonds	1.040	1.282
Nog te betalen bedragen	17.894	22.913
Nog te betalen rente onderhandse leningen	9.487	10.097
Totaal	**76.493**	**48.211**

Van de overlopende passiva wordt hierna het verloop van de van derden ontvangen gelden en de besteding daarvan weergegeven. Verder wordt per onderwerp een toelichting gegeven. Het gaat hier om van andere overheden ontvangen gelden met een specifieke aanwendingsrichting. De restant boekwaarden zijn nog uit te geven bedragen voor dat doel, dan wel nog af te rekenen bedragen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

naam gelden van derden	31-12-2013	toevoeging	Onttrekking	31-12-2014
O005 Onderwijs en minderheden	2.203	5.161	7.030	334
O006 Participatiebudget (Educatie, inburgering en re-integratie)	3.770	12.274	16.044	0
O009 BDU Sociaal, integratie & Veiligheid	842		390	451
O015 Impuls regeling .combinatiefuncties	491		126	364
O016 RSP	6	1.906	1.912	0
O023 EFRO en ESF	-25	49		24
O037 EU-richtlijn omgevingslawaai	7	81	25	63
O039 Medische heroïnebehandeling	31		31	0
O043 Isolatiefonds Gelderland	393	2	336	59
O047 Francia media	43	22		65
O052 Subsidie TIP	500		500	0
O054 Onderzoek scheepvaart	6		3	3
O055 Effectonderzoek stadsverwarming	10			10
O056 vervolg Nijmegen West Weurt	58		42	16
O057 Regiocontract Provincie	1.903	1.070	1887	1.086
O058 Stadscontract Provincie	615	3.945	3.925	635
O061 E-scooters	160		17	143
O063 ringstraten	64		64	0
O068 walstroom	338		310	28
O071 Transitie Jeugdzorg Prov. Gelderland	641		573	68
O072 Vinac	-53	200	104	43
O073 RVMK Zuid	7	58	37	28
O074 Participatie migrantenjeugd/EIF	378		278	100
O076 aanpak jeugdwerkeloosheid 2014-2015		142		142
O077 project deelname CLINSH		50		50
O078 regioarcheologie		20		20
O079 SSV gevelisolatie		754	4	750
O081 transitie jeugdzorg en AWBZ		320	246	74
O082 begeleiding ex-gedetineerden		51		51
O083 woninginbraken		31		31
O084 dijkteruglegging		42.946		42.946
O086 instandhouding monumenten Nijmegen		40		40
O023/O045/O062/O067/O069/O072*	1.083			
Eindtotaal	**13.471**	**69.122**	**33.887**	**47.623**

*Deze gelden van derden zijn opgenomen om aansluiting te houden met de stand ultimo 2013. Door wijzigingen in de positie verschuiven bedragen tussen activa en passiva.

Onderwijs en minderheden

De middelen hebben betrekking op de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten en onderwijsachterstanden Deze post is gevoed met rijksmiddelen uit de beleidsvelden RMC en OAB en met Europese subsidie (ESF).

Participatiebudget

Het participatiebudget betreft één budget waarbij de rijksmiddelen voor re-integratie, educatie en inburgering worden ontvangen. Ook al betreft het één budget, de middelen worden vanuit de vakministeries BZK (voorheen WWI), OCW en SZW aan het budget toegevoegd, en worden lokaal ingezet voor de realisatie van doelstellingen op het terrein van re-integratie, educatie en inburgering.

BDU Sociaal, Integratie & Veiligheid

Dit betreft restant middelen ten behoeve van de uitvoering inburgering in 2015.

Impulsregeling combinatiefuncties

Dit is bedoeld voor de implementatie impulsregeling brede scholen, sport en cultuur. Met het invoeren van combinatiefuncties wordt de verbinding en samenwerking tussen onderwijs, sport en cultuur versterkt. Een combinatiefunctie is een functie waarbij een werknemer in dienst is bij één werkgever maar werkzaam is voor twee of meer sectoren. Het Rijk heeft een bijdrage verstrekt om de impulsregeling te realiseren. De combinatiefunctionaris gaat de komende jaren de sportverenigingen versterken, het dagelijkse sport- en beweegaanbod vergroten, het bewegingsonderwijs vernieuwen en de samenwerking tussen sportverenigingen en

onderwijs intensiveren. De ontvangen rijksmiddelen zijn bestemd voor de uitvoering van de Impulsregeling combinatiefuncties.

RSP
In het kader van het Regionaal Samenwerkingsprogramma 2008-2011 van de Provincie Gelderland heeft Nijmegen als regiofunctie bijdragen ontvangen met betrekking tot maatschappelijke opvang, het risico- en probleemgericht onderwijsbeleid en het risico- en probleemgericht jeugdbeleid. Subsidie is eind 2012 vastgesteld, restant is vrijgevallen in 2014 ten gunste van de algemene middelen.

EFRO en ESF
Dit betreft de balansregistratie van de Europese middelen voor:
-Uitvoeringsprogramma EFRO Kanaalgebied
-Cool breaks (Europees geld voor euregionale samenwerking)
Het verschil tussen enerzijds de uitgaven aan projectuitvoerders en anderzijds de ontvangsten van BZK/Europa wordt op deze balanspost bijgehouden.

EU-richtlijn omgevingslawaai
Dit betreft een bijdrage ten behoeve van het opstellen van geluidbelastingkaarten en actieplannen. Deze plannen lopen door tot in 2015.

Medische heroïne behandeling
Dit betreft een subsidie voor het ondersteunen van de verslaafden bij het op een volwaardige wijze gaan deelnemen aan de samenleving. Dit wordt gerealiseerd via dagopvang, werk en huisvesting en het geven van psychische begeleiding en mentale zorg, looptijd van het project tot en met 2015.

Isolatiefonds Gelderland
Deze bijdrage is bestemd voor het energiezuinig maken van particuliere woningen, via subsidiëring energiebesparende maatregelen door eigenaren. Past binnen klimaatdoelstellingen Nijmegen en Gelderland. De regeling is verlengd tot 31 december 2015.

Francia Media
Het Valkhof wordt onderdeel van de Europese erfgoedroute. De gemeente Nijmegen gaat met Het Valkhof deelnemen aan het Europese project Francia Media, een project dat zich richt op de vroege middeleeuwen en de periode van het Frankische Middenrijk. Belangrijk onderdeel van het project is een erfgoedroute langs tien plekken die in de tweede helft van de 9e eeuw van groot cultuurhistorisch belang waren. Het Valkhof wordt een van de plekken van de erfgoedroute. Nijmegen ontvangt voor de deelname aan Francia Media in totaal een Europese subsidie van € 160.000. We hebben een voorschot ontvangen van € 65.000.

Subsidie TIP
Voor de realisatie van het huis van de Topsport (TIP) is een voorschot ontvangen op een Europese subsidie. Ten gevolge van het stopzetten van TIP was deze subsidie als terugbetalingsverplichting opgenomen. De terugbetalingsverplichting is echter vervallen en hiermee is dit bedrag vrijgevallen.

Onderzoek scheepvaart
Subsidie ten behoeve van het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering schonere scheepvaart.

Effectonderzoek stadsverwarming
Bijdrage voor het voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via een onderzoek om het effect van stadsverwarming op de luchtkwaliteit in beeld te brengen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Vervolg Nijmegen West Weurt
Uitvoering gemeenschappelijke milieumaatregelen in Nijmegen-West en Weurt door Nijmegen, Beuningen en provincie Gelderland. Vervolg op Milieuprogramma Nijmegen-West Weurt 2007-2010. Einddatum van dit vervolgtraject is naar verwachting in de loop van 2015 wanneer de middelen volledig zijn uitgeput.

Regiocontract Provincie
Dit betreft een provinciale bijdrage van € 15 miljoen aan regionale projecten. Bij drie van deze projecten heeft de gemeente Nijmegen een trekkende rol: de uitvoering van de Regionale Sociale Agenda binnen de regio Nijmegen (€ 1,9 miljoen), de voortzetting van de Groene HUB 2013-2015 (€ 0,5 miljoen) en de koppeling van de regionale - niet-commerciële - glasvezelnetwerken van Nijmegen en Arnhem (€ 0,2 miljoen) .Daarnaast is in 2013 de 2e tranche voor de Sociale Agenda subregio Nijmegen beschikt met projectnummer 1307.008 voor een bedrag van € 2,3 miljoen (kenmerk 130002677).
In 2014 hebben wij een beschikking ontvangen voor het project TPN West (kenmerk 14.0001640) voor een bedrag van € 60.000. Hiervoor hebben we in 2014 een voorschot van € 30.000 ontvangen.
De projectperiode loopt door tot eind 2015. Afrekening volgt in 2016.

Stadscontract Provincie
Voor de periode 2012 tot en met 2015 is een provinciale subsidie toegezegd van ruim €14 miljoen. De uitgaven lopen t/m 2015 en de definitieve verantwoording dient voor 1 juli 2016 te worden ingediend bij de provincie.

E-scooters
Bijdrage van de Stadsregio om te kunnen voldoen aan de Europese normen voor luchtkwaliteit die voor 2015 gelden, via stimulering van aanschaf elektrische scooters.

Ringstraten
Het subsidieproject Ringstraten is afgerond. Subsidie is in 2014 definitief vastgesteld.

Walstroom
Vermindering schadelijke luchtemissies door aan de Waalkade aangemeerde schepen via de aanleg van walstroom van elektriciteit te voorzien. De werkzaamheden zijn in 2014 afgerond. Financiële afronding in de 1e helft 2015.

Transitie jeugdzorg provincie Gelderland
Van de provincie ontvangen we een subsidie voor het project Regionale jeugdzorg en AWBZ-begeleiding waaraan ook de regiogemeenten bijdragen. Afronding is voorzien in 2016.

VINAC
Betreft subsidie Provincie voor sanering bodemverontreinigingen op diverse locaties.

Regionale verkeersmilieukaart zuid
Jaarlijkse actualisatie van de Regionale Verkeersmilieukaart. Nijmegen is hierbij project- en procesleider en verantwoordelijk voor de uitgaven.

Project participatie migrantenjeugd
Het project richt zich op de verbetering van de toegang en participatie van migranten in de zorgsector. De gemeente Nijmegen is penvoerder en subsidieaanvrager voor het project. Het project wordt uitgevoerd samen met deelnemende gemeenten en externe partners.

Aanpak jeugdwerkeloosheid
Dit heeft betrekking op de Provinciale subsidie voor het project “Aanpak Jeugdwerkloosheid 2014-2015”. In het kader van het provinciale programma Robuuste Investeringsimpuls (bron NUON middelen) wordt er ook in de jeugdwerkgelegenheid in Nijmegen geïnvesteerd. Er wordt een eenmalige subsidie verleend van € 552.500, waarbij geen sprake is van co-financiering. Voorschotten in 3 fasen: 2014 € 142.000, 2015 € 300.000. Resterende 20% van de subsidie wordt na vaststelling van de subsidie uitgekeerd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Project deelname CLINCH
Terugdringen van lokale luchtvervuiling door schepen. Nijmegen is gevraagd projectpartner te worden binnen het Europese project CLINSH (Clean INland SHipping). Dit project loopt t/m 2016.

Regioarcheologie
Het adviseren van gemeenten op het gebied van de archeologie; het initiëren voorlichting, educatie en bevorderen draagvlak; het beoordelen van de kwaliteit van archeologisch onderzoek; inbedding archeologie in ro-beleid; advisering beheer en behoud archeologische monumenten voor de periode 2014-2016. De subsidie wordt in 3 delen in voorschotten uitbetaald. De kosten zijn niet gelijk verdeeld over de jaren.

SSV gevelisolatie
Aanbrengen van geluidwerende maatregelen aan particuliere woningen. De bij de start ontvangen subsidiemiddelen zijn voor apparaatskosten t.b.v. voorbereiding en begeleiding van de latere uitvoering door een aannemer. Voor de uitvoeringsfase door de aannemer worden aanvullende subsidiemiddelen door het ministerie verstrekt. De maatregelen voor subsidieproject ISVG moeten 1-1-2017 zijn afgerond; waarna het verslag 1-3-2017 moet zijn ingediend bij het Rijk.

Transitie jeugdzorg en AWBZ
Het project omvat het inrichten van een uitvoeringspraktijk AMHK (Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling)en het ontwikkelen van informatievoorziening voor een lokale toegangspoort. De projectperiode loopt van 29-09-2014 tot en met 31-12-2016. Vaststellingsrapportage over de gehele projectperiode dient uiterlijk 31-03-2017 ingediend te zijn.

Begeleiding ex-gedetineerden
De subsidieverlening is gebaseerd op artikel 34 van de Wet Justitie-subsidies. De subsidietoekenning vindt plaats conform het subsidiebeleidskader begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken voor 2014. De projectperiode loopt tot 1 juli 2016.

Woninginbraken
Een ontvangen rijkssubsidie te besteden aan een fenomeenanalyse terugdringen woninginbraken, overvallen en straatroven . Het onderzoek waar deze bijdrage voor is ontvangen zal in 2015 worden afgerond.

Dijkteruglegging
De ontvangen rijksmiddelen ten behoeve van de dijkteruglegging worden verantwoord bij de grondexploitaties. De rijksmiddelen die nog niet besteed zijn, worden hier als OMBD verantwoord en worden zodra de uitgaven zijn gedaan, weer ten gunste van het project dijkteruglegging gebracht.

Instandhouding monumenten Nijmegen
Het verlenen van subsidies aan eigenaren van gemeentelijke monumenten voor de instandhouding van deze monumenten op basis van de gemeentelijke subsidieregeling.
De subsidie wordt in 3 termijnen betaald.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Bij het opstellen van de balans is de volgende gedragslijn gevolgd:
In de balans zijn niet opgenomen de op grond van beschikkingen, overeenkomsten (huur/lease), toezeggingen etc. te baseren toekomstige vorderingen en/of schulden. Tevens zijn geen voorzieningen getroffen voor toekomstige verplichtingen betreffende vakantietoelagen, verlof, wachtgelden en dergelijke. Uitgangspunt daarbij is altijd geweest dat de lasten in verband met deze verplichtingen in de toekomst zullen optreden structureel gedekt zijn in de meerjarenbegroting. Voor voorzienbare en calculeerbare toekomstige risico's zijn in de balans voorzieningen opgenomen.
Buiten de telling zijn bij de balans vermeld welke zakelijke zekerheidstellingen en gewaarborgde geldleningen de gemeente kent.

bedragen x € 1.000

gewaarborgde leningen	percentage door de gemeente te waarborgen	boekwaarde 31-12-2014	boekwaarde 31-12-2013
Woningbouwvereniging Gelderland	50%	21	46
Eigen woningverbetering met 50% deelname Rijk	50%	578.224	531.228
Krediethypotheken	100%	669	620
Hypotheken woonverenigingen en particulieren	100%	21.955	24.550
overige zakelijke zekerheidstellingen	100%	1.296	1.357
TOTAAL		**602.165**	**557.801**

Deelnemingen

BREED
Bij de GR Breed (werkvoorzieningschap Nijmegen e.o.) vindt een reorganisatie plaats. De kosten die Breed hiervoor moet maken zal leiden tot een negatief vermogen bij Breed. De werkelijke kosten van de reorganisatie zijn berekend op € 11,3 miljoen. Gemeenten zullen meerjarig een subsidie verstrekken ten behoeve van de versterking van het eigen vermogen van Breed.

ODRN
De GR ODRN heeft in het kader van een vertrekregeling afscheid genomen van 8 mensen. De betaalde afkoopsom komt volgens afspraak voor rekening van de gemeente Nijmegen. Daartegenover staat dat de vervallen salariskosten in mindering worden gebracht op de bijdrage van de gemeente Nijmegen. Op deze wijze worden de kosten van de vertrekregeling in de komende 4 jaar inverdiend. In de meerjarenbegroting van de gemeente Nijmegen is een bijdrage aan de ODRN opgenomen waarmee de kosten van de vertrekregeling met de ODRN worden verrekend.

Langlopende huurcontracten

Marienburg 75 (Elckerlijc en Stadswinkel)en Arsenaalgas 8 (Kantoordeel boven P-garage Arsenaalgas 7) loopt t/m 31-12-2032 en Arsenaalgas 7 (P-garage) en 7a (fietsenstalling) loopt t/m 31-7-2034 voor een bedrag van ca. € 1,0 miljoen
Triavium contract tot en met 23 september 2033 voor een bedrag van ca. € 1,1 miljoen

Inkoopcontracten groter dan € 1 miljoen inkoopwaarde

De gemeente Nijmegen heeft diverse contracten afgesloten die elk een inkoopwaarde hebben van meer dan € 1 miljoen. Hieronder staan de categorieën aan kosten waarvoor contracten zijn afgesloten.

- meubilair
- energie (minder dan 1 mio per contract)
- koffieautomaten e.d.
- beveiliging
- schoonmaken
- onderhoud stadsbrug
- ICT hardware
- opleiding
- WMO hulp
- openbare verplichting
- route informatie systeem
- gebiedsontwikkeling en werken
- onderhoudscontract parkeergarage
- beveiliging parkeergarages en fietsenstallingen
- printers

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording is een uitgebreide inhoudelijke toelichting gegeven op de programmaresultaten. De toelichting in de programmaverantwoording gaat over de saldi, na verrekening met de reserves. In deze toelichting op de programmarekening wordt ingegaan op de afwijkingen tussen primitieve begroting, dynamische begroting en realisatie en wordt aandacht besteed aan resultaten voor en na reservemutaties.

Tevens wordt hier de verantwoording over de Wet Normering Topinkomens opgenomen.

Onderstaand in totalen de uitgaven en inkomsten voor en na reservemutaties

x € 1.000	primitieve begroting	dynamische begroting	realisatie
Uitgaven 2014	766.459 L	777.431 L	794.877 L
Inkomsten 2014	774.023 B	787.992 B	803.695 B
Gerealiseerd saldo van lasten en baten	7.564 V	10.561 V	8.818 V
Toevoegingen aan reserves	15.654 L	18.617 L	18.978 L
Onttrekkingen uit reserves	10.824 B	12.642 B	20.263 B
Gerealiseerd resultaat	**2.733 V**	**4.587 V**	**10.103 V**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Van primitief naar dynamische begroting

Onderstaand wordt in totaal aangegeven wat de begrotingswijzigingen zijn geweest van primitief naar dynamisch. De meeste wijzigingen zijn afkomstig uit de voor en najaarsnota en daarenboven nog enkele overige raadsbesluiten met financiële consequenties. In de toelichting per programma worden de wijzigingen op programmaniveau weergegeven.

Begroting van primitief naar dynamisch **Bedragen * € 1.000**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agenda**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				784.846	782.113	-2.733
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrst Werk en Armoedebestr.13-14	Raad	29 jan '14	4/2014		0	0
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.839	1.839	0
BW-01309 Subsidie Schoolmaatsch. werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs. transitie Jeugdzorg AWBZ'14-'5	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 Opramen van F sub.(Eur.Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplver14	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	324	0
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 14-15	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01335 Invulling bezuiniging Persp'14	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-137	-788	-650
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		0	0
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-738	-738	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	224	162
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	7.018	5.798	-1.220
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	143	0
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskn jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		0	0
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		0	0
BW-01375 Budgetoverh.gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**15.788**	**13.935**	**-1.854**
Eindtotaal				**800.634**	**796.048**	**-4.587**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Per programma van primitief naar dynamisch

1011 Dienstverlening & Burgerzaken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				3.460	7.079	3.619
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota technische wijziging en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	294	389	95
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-194	-194	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**195**	**95**
Eindtotaal				**3.560**	**7.274**	**3.714**

1012 Veiligheid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				469	15.442	14.972
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	-120	-321	-201
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-105	-105	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		228	228
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-802	-802
Totaal Wijzigingen				**-225**	**-1.001**	**-775**
Eindtotaal				**244**	**14.441**	**14.197**

1013 Citymarketing & Externe betrekkingen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				323	3.693	3.370
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-65	-52	13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-2	-2
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	50	100
Totaal Wijzigingen				**-115**	**-4**	**111**
Eindtotaal				**207**	**3.689**	**3.482**

1021 Wonen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.577	2.045	468
Wijzigingen						
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-254	-648	-394
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-372	-151	221
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	199	-81	-280
Totaal Wijzigingen				**-427**	**-880**	**-453**
Eindtotaal				**1.150**	**1.165**	**15**

1022 Klimaat & Energie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.823	7.394	5.570
Wijzigingen						
BW-01335 Invulling bezuiniging Perspectiefnota 2014	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		469	469
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-212	-380	-168
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-4	-4
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
Totaal Wijzigingen				**-44**	**241**	**285**
Eindtotaal				**1.779**	**7.634**	**5.855**

1023 Groen & Water bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.072	16.831	3.759
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-20	-223	-203
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		65	65
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	180	180	0
Totaal Wijzigingen				**160**	**22**	**-138**
Eindtotaal				**13.232**	**16.853**	**3.621**

1031 Ruimte & Cultuurhistorie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.984	12.772	5.788
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-43	-43
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-113	-113
Totaal Wijzigingen					**-169**	**-169**
Eindtotaal				**6.984**	**12.603**	**5.620**

1032 Grondbeleid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt.	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				196.562	202.106	5.544
Wijzigingen						
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	813	-69	-883
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	5.401	6.627	1.226
Totaal Wijzigingen				**9.465**	**9.808**	**343**
Eindtotaal				**206.027**	**211.914**	**5.887**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

1041 Economie & Toerisme bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.364	4.600	2.236
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-588	-588
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-8	-8
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-3	-3
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		233	233
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-216	6	222
Totaal Wijzigingen				**-216**	**-360**	**-144**
Eindtotaal				**2.148**	**4.240**	**2.091**

1042 Bestuur & Middelen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				321.186	58.483	-262.703
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13 en '14	Raad	29 jan '14	4/2014		-92	-92
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	118	118	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-575	-575
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.294	-1.135	1.159
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		153	153
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	-337	-400
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	1.893	2.730	837
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014		-288	-288
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		-194	-194
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		-921	-921
BW-01375 Budgoverh gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**-221**	**-320**
Eindtotaal				**321.286**	**58.263**	**-263.023**

1043 Facilitaire diensten bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				38.876	46.880	8.005
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.234	-1.828	406
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-27	-27
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-400		400
Totaal Wijzigingen				**-2.634**	**-1.855**	**779**
Eindtotaal				**36.242**	**45.025**	**8.784**

1051 Zorg & Welzijn bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.183	66.425	60.242
Wijzigingen						
BW-01309 Subsidie Schoolmaatschappelijk werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs transitie Jeugdzorg AWBZ '14-'15	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 EIF subsidie (Europees Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-450	-450
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.070	1.131	61
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-249	-249	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-236	-1.970	-1.734
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		194	194
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
Totaal Wijzigingen				**1.890**	**-127**	**-2.017**
Eindtotaal				**8.073**	**66.298**	**58.226**

1052 Sport bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.220	17.044	14.824
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-87	-87
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-9	-9
Totaal Wijzigingen					**-96**	**-96**
Eindtotaal				**2.220**	**16.948**	**14.728**

1061 Werk & Inkomen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				150.359	184.553	34.194
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13- '14	Raad	29 jan '14	4/2014		92	92
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	1.349	1.025
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	928	1.214	286
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-31	-31
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		182	182
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	431	288
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		921	921
Totaal Wijzigingen				**3.631**	**6.324**	**2.693**
Eindtotaal				**153.990**	**190.877**	**36.887**

1062 Openbare ruimte bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.328	48.387	35.059
Wijzigingen						
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.076	1.168	92
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	250	250	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-200		200
Totaal Wijzigingen				**1.126**	**1.405**	**279**
Eindtotaal				**14.455**	**49.792**	**35.338**

1063 Wijken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.533	14.227	11.694
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		7	7
Totaal Wijzigingen					**7**	**7**
Eindtotaal				**2.533**	**14.234**	**11.701**

1071 Cultuur bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				589	19.725	19.136
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	220	42	-178
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-23	-23
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Totaal Wijzigingen				**220**	**19**	**-201**
Eindtotaal				**809**	**19.744**	**18.935**

1072 Mobiliteit bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				16.742	19.165	2.424
Wijzigingen						
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.721	1.721	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	345	-391	-737
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-28	-28
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	-50	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		101	101
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	640	130	-510
Totaal Wijzigingen				**2.656**	**1.483**	**-1.174**
Eindtotaal				**19.398**	**20.648**	**1.250**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

1073 Onderwijs bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.197	35.262	29.065
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	101	176	75
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-1.034	-1.034
Totaal Wijzigingen				**101**	**-858**	**-959**
Eindtotaal				**6.298**	**34.404**	**28.106**

Van dynamisch begroting naar realisatie

De afwijkingen op programmaniveau tussen dynamische begroting en realisatie zijn onderstaand weergegeven. Per programma wordt de dynamische begroting, realisatie en afwijkingen aangegeven. De afwijkingen op saldoniveau van meer dan € 250.000 worden uitgebreid toegelicht. De programma's met afwijkingen boven de € 250.000 zijn onderstaand eerst in een tabel opgenomen.

Programma In € 1.000	dynamische begroting 2014	realisatie 2014	afwijking
Klimaat en Energie	5.855	5.547	308 V
Ruimte & cultuurhistorie	5.620	4.290	1.330 V
Wonen	15	567	552 N
Bestuur & Middelen	-263.023	-257.165	5.858 N
Zorg & Welzijn	58.226	56.851	1.375 V
Werk & Inkomen	36.887	29.590	7.297 V
Onderwijs	28.106	26.510	1.596 V
De overige programma's	123.727	123.707	20 V
	4.587 V	**10.103 V**	**5.516 V**

Per programma

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**
Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Coördinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coördinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen. Het negatieve resultaat op het programma lichten we hierna toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.

- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot.
  Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Het programma Klimaat & Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%. Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM). Aanvragers van de PEM kunnen gebruikmaken van andere subsidieregelingen waardoor het beslag op de gemeentelijke middelen lager is uitgevallen. Bij de najaarsnota is een positief risico gemeld van € 0,15 mln.
- € 0,1 miljoen lagere kosten voor milieuvergunningen en –handhaving door niet geclaimde kosten derden.
- € 0,1 miljoen voordeel op ISV3-Geluid door vertraging in de uitvoering van de gevelisolatieprojecten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de ISV-reserve.
- € 0,1 miljoen lagere bijdrage aan het onderdeel walstroom binnen het project damwandvervanging Waalkade, in afwachting van de administratieve afronding van dit project (tegenover dit voordeel staan lagere subsidie-opbrengsten); de resterende bijdrage volgt in 2015.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen nadeel door minder externe opdrachten dan begroot.
- € 0,1 miljoen lagere subsidie-opbrengsten voor de aanleg van walstroom op de Waalkade (vanwege lagere lasten).

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0		0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.

- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is in maart 2015 door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5.3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1.4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Voor een toelichting op de lasten en baten wordt verwezen naar het VGP. Hierin zijn per planexploitatie de lasten en baten vermeld en toegelicht.

Economie & Toerisme * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,9 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- De lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 1,2 miljoen hoger door pensioenverplichtingen van (oud) wethouders.
- Op product Heffingen zien we aan de lastenkant een nadeel van € 0,3 miljoen. De oorzaak hiervan zit in de kosten voor bezwaar en beroep over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Concern Verrekeningen: De hogere lasten van € 1,0 miljoen is een optelsom van meerdere deelproducten.
    - Financieringskosten: Wij hebben door de gunstige kapitaalmarkt onze langlopende leningen kunnen aantrekken onder gunstige rentevoorwaarden. De rentelasten zijn daardoor € 0,3 miljoen lager.
    - Taakstellingen & stelposten: Binnen het product zijn een aantal taakstellingen & stelposten opgenomen die deels niet zijn geëffectueerd cq geclaimd en binnen andere programma's tot voordelen leiden. Grootste post hierbij is de negatieve stelpost van € 1,8 miljoen welke hier jaarlijks als verwachte onderuitputting op diverse programma's wordt geraamd. Binnen het programma middelen levert dit een nadeel (realisatie 0 ;raming 1,8 miljoen) op van € 1,8 miljoen welke op andere programma's tot niet aanwijsbare voordelen leidt.
    - het niet benutten van de post onvoorzien van € 0,4 miljoen geeft een voordeel op dit programma.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- Heffingen: we hebben € 1,0 miljoen minder belastinginkomsten dan begroot. Dit zit voornamelijk op de OZB voor niet-woningen. De oorzaak moet met name gezocht worden in de woondelenvrijstelling vastgesteld in het Arrest van de Hoge Raad van 15 november 2013. Die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden, maar nu ook deels als woning. Gevolg hiervan is minder inkomsten doordat het woningtarief aanzienlijk lager ligt dan het niet-woning tarief. Deze maatregel heeft een terugwerkende kracht. Dit nadeel vloeit derhalve voort uit meerdere belastingjaren.
- Concern-inkomsten: wij hebben van het gemeentefonds een lagere uitkering van € 2,4 miljoen ontvangen. Er heeft over de jaren 2012 - 2014 bijstelling van een aantal maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens laag inkomen en omgevingsadressendichtheid. De bijstelling heeft in december plaatsgevonden en was ten tijde van de najaarsnota niet bekend.
- Concernverrekeningen: De hogere baten zijn beperkt maar worden voortschrijdend toegelicht vanwege de melding in de najaarsnota. Het resultaat is een optelsom van meerdere deelproducten:
    - Belastingdossiers Rijksbelastingdienst: Bij de Najaarsnota hebben wij een positief risico gemeld van € 0,7 miljoen voor de afwikkeling van belastingdossiers. Wij hebben hierop per saldo € 0,3 miljoen ontvangen.
    - Rentebaten: Wij hebben hogere rente ontvangsten geboekt voor een bedrag van € 0,1 miljoen.
    - Kostenplaatsresultaat: het kostenplaatsresultaat, de organisatiekosten die niet direct aan programma's toegerekend konden worden, van € 0,4 miljoen nadelig is hier verantwoord. Veroorzaakt door verschillende geringere afwijkingen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere analyse gegeven van enkele elementen uit het kostenplaatsresultaat.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0		0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136
Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten op het programma zijn € 1,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is te verklaren door de onderstaande oorzaken:

- We zijn, net als voorgaande jaren, terughoudend geweest bij het verlenen van subsidies en het aangaan van nieuwe subsidierelaties. Een aantal verwachte subsidieverleningen heeft uiteindelijk niet geleid tot een daadwerkelijke subsidieverlening en/of er is sprake van een lagere subsidieverlening in 2014. Per saldo levert dit op de diverse producten binnen het programma een voordeel op van € 0,3 miljoen (0,9% van het subsidiebudget).

- Ook dit jaar zijn er subsidiegelden terugontvangen doordat subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar definitief lager zijn vastgesteld; deze terugvorderingen leveren een voordeel op van € 0,04 miljoen.
- Niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel (bijvoorbeeld: Regionale Sociale Agenda en Provinciale bijdragen voor de transities), leveren door een wijziging van de geplande inzet een voordeel op van 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op baten niveau.
- Bij het product individuele voorzieningen hebben we te maken met een onderschrijding van de lasten van € 1,1 miljoen. Vanaf 2013 laten de kosten voor individuele voorzieningen een daling zien, deze ontwikkeling heeft zich in 2014 voortgezet. We werken via keukentafelgesprekken in de sociale wijkteams. We nemen in het gesprek nadrukkelijk mee wat de mogelijkheden zijn om het probleem te verhelpen met behulp van het eigen netwerk. Hierdoor leidt een aanvraag niet altijd tot een verstrekking. Door de extramuralisering en vergrijzing, neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen toe. Hierdoor is de vraag naar woningaanpassingen gestegen. Per voorziening zien we de volgende resultaten:
    * Bij huishoudelijke hulp inclusief PGB € 0,9 miljoen (voordeel)
    * Bij rolstoelen € 0,1 miljoen (voordeel)
    * Bij de vervoersvoorzieningen € 0,5 miljoen (voordeel)
    * Bij de woningaanpassingen € 0,1 miljoen (nadeel)
    * Bij de overige kosten € 0,2 miljoen (nadeel)
- Overige afwijkingen op het programma leveren per saldo een voordeel op van € 0,2 miljoen. Dit bedrag is een optelsom van diverse voordelen bij de verschillende producten binnen het programma en is 0,3% van de totaal begrote lasten.

Toelichting op de baten

De baten op het programma zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- vanwege niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel is er minder aan de daarvoor bestemde 'voorzieningen' onttrokken. Dit levert een nadeel op van € 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op lastenniveau.
- een lagere ontvangst van de eigen bijdrage individuele voorzieningen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) voor de gemeente int. Dit nadeel bedraagt € 0,3 miljoen.
- een voordeel van € 0,04 miljoen door de ontvangst van compensabele BTW over het jaar 2013 van de GGD.

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:

- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Melding najaarsnota

Bij de najaarsnota is via een budgetoverheveling een bedrag van € 1,8 miljoen toegevoegd aan het programma, product Welzijn. Het overgehevelde bedrag is nodig om de a-structurele kosten die we in 2015 maken voor de sociale wijkteams te bekostigen.

Ten opzichte van de najaarsnota is het resultaat in 2014 hoger uitgevallen. De belangrijkste afwijking heeft zich voorgedaan bij het product Individuele voorzieningen. Op dit product vallen de uitgaven op individuele voorzieningen nog lager uit dan bij de najaarsnota, doordat de trend van daling van het aantal HH-uren is voortgezet . Daarnaast zijn we bij de hulpmiddelen (bv rolstoelen) per 1 juni 2014 overgegaan van 'koop' naar 'huur'. Dit heeft een groter positief effect gehad op de kosten. Daarnaast heeft de verwachte inzet van subsidiebudgetten uiteindelijk niet altijd geleid tot subsidieverleningen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0		0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Het programma Werk en Inkomen sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 7,3 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is per saldo veroorzaakt door:

- meer uitgaven voor re-integratieactiviteiten (waar extra baten tegenover staan)
- lagere lasten op de Buig-uitkeringen
- lagere lasten bijstand declarabele regelingen (gecompenseerd door lagere baten)
- hogere lasten met betrekking tot regeling voor Chronisch zieken

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- inzet van extra middelen ter dekking van de stijging van de re-integratieuitgaven
- een nadeel dat grotendeels wordt veroorzaakt door de aan bijstandsdebiteuren gerelateerde baten (terug ontvangsten op uitstaande vorderingen). Hier zien wij lagere baten dan begroot.
- Eenmalig voordeel a.g.v. verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren
- Eenmalig voordeel a.g.v. het grotendeels kunnen laten vrijval van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen)

Het positieve resultaat van per saldo € 7,3 miljoen. wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- het resultaat op de Buig-uitkeringen als gevolg van gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden (+ € 2,7 miljoen). Betreft een incidenteel voordeel.

- alsmede een tweetal eenmalige voordelen, te weten 1) verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van grotere worden van aandeel 'kleine debiteuren' (+ € 2,0 miljoen) en 2) het grotendeels kunnen laten vrijval van de verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen) in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek (+ € 2,7 mln.).

Onderstaand een analyse van de voor- en nadelen op de producten van dit programma
In 2014 laat het product Werk een positief saldo zien van bijna € 0,1 miljoen. Binnen het product Werk vinden met name de re-integratie activiteiten in het kader van het Participatiebudget en de Wet Sociale Werkvoorziening plaats. Bij de uitvoering van de genoemde activiteiten is er per saldo dus een klein verschil opgetreden tussen begrote en gerealiseerde budgetten. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de terug betaalde voorschotten (voorgaande jaren) bij de kinderopvang.
In 2014 hebben wij voor € 18,6 miljoen aan re-integratie uitgegeven. Het betreft hier zowel kosten van de uitvoerende organisatie als de uitgaven van inzet van re-integratie-instrumenten.

Bij het product Inkomen realiseren wij een voordeel van € 7,1 miljoen .De op programma optredende voordelen zijn bijna geheel veroorzaakt door het product inkomen. Voor een toelichting wordt dan ook naar de programmatoelichting verwezen.

Bij het product Armoedebestrijding realiseren wij door diverse oorzaken een gering voordeel van € 0,1 miljoen.

Openbare ruimte * € 1.000,-	**Begroting primitief**	**Begroting dynamisch**	**Rekening 2014**	**Verschil Bdyn - rek**
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Wijkposten	0	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Flexibele wijkaanpak	0	0	0	0
Dukenburg-wijkaanpak	0	0	0	0
Lindenholt-wijkaanpak	0	0	0	0
Midden-wijkaanpak	0	0	0	0
Nieuw-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Oost-wijkaanpak	0	0		0
Oud-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Stadscentrum-wijkaanpak	0	0		0
Nijm-Noord-wijkaanpak	0	0	0	0
Zuid-wijkaanpak	0	0		0
Wijkposten	0	0		0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,7%. Dit positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.
De baten zijn € 1,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is vrijwel volledig veroorzaakt door de vrijval van niet tot inzet gekomen rijksmiddelen ten behoeve van de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2012 en 2013 is de OMBD Onderwijs & Minderheden onder andere gevoed door de specifieke rijksuitkering OAB. Tot en met jaareinde 2013 zijn niet op de voorschool tot inzet gekomen middelen in deze OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels kunnen we op grond van de van het Ministerie van OC&W ontvangen subsidievaststelling 2013 vaststellen, dat het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 niet meer aan de orde is. Concluderend kunnen we stellen, dat het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen kan vrijvallen en kan worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Reservemutaties

In de staat van reserves is aangegeven welke mutaties per programma per reserve in de begroting en realisatie zijn opgetreden. In de reservefiches welke als bijlagen in de webversie zijn opgenomen, is per reserve aangegeven welke mutaties er zijn geweest en op welke besluitvorming dit is gebaseerd.
In deze paragraaf wordt aangegeven waar het verschil tussen de realisatie reservemutaties (€ 1.285.000 onttrekking) en de in de dynamische begroting (€ 5.974.000 storting) opgenomen reservemutaties bestaat:

Reservemutaties volgens dynamische begroting (onttrekking uit reserve)		
a. effecten VGP raadsbesluit 18 maart 2015 uit saldireserve	O	6.832.000
b. citymarketing	O	254.000
c. Bereikbaarheidsfonds	S	153.000
d. 1% regeling beeldende kunst volgens regels bestemmingsreserve	S	208.000
e. ISV gelden volgens regels bestemmingsreserve ISV	S	72.000
f. gesubsidieerde arbeid	O	607.000
TOTAAL meer onttrekkingen uit reserve		**7.260.000**

Toelichting op mutaties volgens besluitvorming
a. De VGP is op 18 maart 2015 door de Raad vastgesteld. Hierin zijn verliezen op grondexploitaties opgenomen, maar ook nog een winstname op een tweetal projecten. Per saldo is er een bedrag van € 5,3 miljoen ten laste van de saldireserve gebracht. Aangezien een deel van deze mutaties reeds verwerkt was in de dynamische begroting, heeft vaststelling van de VGP uiteindelijk geleid tot de genoemde correctie van € 6,8 miljoen. Overigens was voor een bedrag van 4 miljoen reeds een besluit genomen bij het coalitieakkoord.

b. tot en met f. Er zijn een aantal bestemmingsreserves waarbij de regels zodanig zijn, dat pas na afloop van het jaar bepaald kan worden of er een toevoeging dan wel onttrekking aan deze reserves gedaan moet worden. De hier vermelde mutaties zijn geheel conform de door de Raad vastgestelde spelregels van de betreffende reserve.

WNT

In het kader van de Wet Normering Topinkomens die in werking is getreden per 1 januari 2013, zijn wij verplicht om gegevens van aangewezen topfunctionarissen, i.c. de gemeentesecretaris en de griffier te vermelden, ook wanneer zij beneden de norm worden betaald. In Nijmegen blijven deze functionarissen onder de norm en worden dus enkele en alleen op grond van wettelijke voorschriften vermeld.
Voor het overige hebben wij geen(top) functionarissen boven norm in dienst.

Naam	mevrouw M.M.V. Mientjes
Functie:	Griffier
Beloning	€ 105.876
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen n.v.t.	
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 17.679
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 januari 1990; 36 uur per week

Naam	de heer B. van der Ploeg
Functie	Gemeentesecretaris
Beloning	€ 127.723
Belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	€ 566
Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn ; pensioenpremies	€ 21.399
Duur en omvang van het dienstverband	vanaf 15 augustus 2010; 36 uur per week

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

n dit onderdeel wordt inzicht geboden in de algemene dekkingsmiddelen. Met algemene dekkingsmiddelen worden de in komsten bedoeld die geen specifiek bestedingsdoel kennen. De belangrijkste daarvan zijn de Onroerend zaak belasting en de algemene uitkering Gemeentefonds.

Algemene dekkingsmiddelen x € 1.000	Primitieve begroting 2014	Dynamische begroting 2014	Realisatie 2014
Lokale heffingen			
-Onroerend zaakbelasting	63.910	64.510	65.267
-Hondenbelasting	1.145	1.145	1.149
-Precariobelasting	663	663	650
Toeristenbelasting	339	339	339
Gemeentefonds	206.791	209.593	207.226
Dividend	523	1.169	1.169
Saldo financieringsfunctie	4.960	7.360	7.805
Totaal	278.331	284.779	283.605

Voor een nadere toelichting op de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen. Hierin staan alle belastingopbrengsten vermeld, ook de kostengerelateerde heffingen zoals bijvoorbeeld de rioolheffing.

De bedragen genoemd in de paragraaf en de bovengenoemde bedragen kunnen afwijken. In bovenvermelde staat zijn de bruto-opbrengsten in totaliteit opgenomen. Dat wil zeggen inclusief afrekeningen voorgaande jaren. Daarentegen is geen rekening gehouden met kwijtscheldingen, verminderingen e.d. In de paragraaf heffingen wordt waar mogelijk wel rekening gehouden met kwijtscheldingen en wordt alleen het belastingjaar 2014 opgenomen.

Onvoorzien

De raming onvoorzien van € 441.000 is niet aangesproken en valt dus vrij als voordeel ten opzichte van de begroting.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingsrechtmatigheid

Op grond van de Gemeentewet zijn alle overschrijdingen op de lasten ten opzichte van de begroting onrechtmatig. Teneinde een afweging te kunnen maken van de relevantie van deze onrechtmatige lasten is het criterium “passend binnen het door de Raad uitgezette beleid” van belang. Omdat het van belang is dat de Raad de criteria hieromtrent bepaalt, is bij vaststelling van het normen en toetsingskader rechtmatigheid, een spelregel voorgelegd en vastgesteld door de Raad. Deze regel is gebaseerd op de kadernota Rechtmatigheid zoals uitgegeven door de commissie BBV. Met toepassing van deze uitgangspunten is geconstateerd dat er op zeven programma's een lastenoverschrijding groter dan € 100.000 is geweest. Van deze overschrijding is beoordeeld in hoeverre deze uitgaven rechtmatig dan wel onrechtmatig zijn.
Verder is bezien of er investeringen zijn gedaan die het gevoteerde krediet met meer dan € 100.000 hebben overschreden. Er zijn geen materiële overschrijdingen op investeringen geweest.
In onderstaande tabel zijn de lastenoverschrijdingen > € 100.000 opgenomen per programma met vermelding van de kwalificatie rechtmatig of onrechtmatig.

Programma in 1.000 euro's	Lasten Dynamische begroting	Lasten Realisatie	Overschrijding lasten	Rechtmatig/ onrechtmatig
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293	rechtmatig
Wonen	1.165	1.952	787	rechtmatig
Groen en Water	16.853	17.280	427	rechtmatig
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065	rechtmatig
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503	rechtmatig
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302	rechtmatig
Openbare ruimte	49.792	49.972	180	rechtmatig

Toelichting per programma:

Programma citymarketing en externe betrekkingen overschrijding € 0,3 miljoen rechtmatig

De overschrijding doet zich voor bij de besteding voor Focus citymarketing. De uitgaven zijn geheel conform het vastgestelde bestedingsplan. De lasten die uit de reserve worden bekostigd, zijn niet aan de lastenzijde begroot. De batenzijde laat een compenserende overschrijding zien.

Programma wonen overschrijding € 0,8 miljoen rechtmatig

De overschrijding valt uiteen in een aantal componenten:
Voor 0,1 miljoen is er een lagere onttrekking dan was geraamd aan de ISV reserve, daar staat een voordeel tegenover bij het programma Klimaat en energie. (rechtmatig) De hogere baten uit de eigen bijdrage startersleningen worden in de voorziening IBB gestort. De toevoeging aan de voorziening is dus een door baten gecompenseerde last (rechtmatig). In de voorjaarsnota is een voordelig rente effect bij startersleningen gemeld en verwerkt. Volgens de afspraken van het revolverend fonds moeten deze voordelen in de voorziening gestort worden. Doordat bij de VJN het voordeel in de begroting als lagere last was verwerkt, ontstaat nu een overschrijding. De overschrijding wordt echter veroorzaakt door het naleven van de spelregels en kan hiermee als rechtmatig worden gekwantificeerd. Het restant van de overschrijding is veroorzaakt doordat er meer ambtelijke uren verantwoord zijn op dit programma. Dit betreft echter een interne doorberekening en geldt dan ook niet als onrechtmatige uitgaaf.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma groen en water overschrijding € 0,4 miljoen rechtmatig
De overschrijding op de lasten is m.n. ontstaan doordat er hogere baten integraal waterbeheer zijn gerealiseerd. Aangezien de lasten en baten een gesloten systeem zijn, zijn de meerdere baten in de voorziening gestort en veroorzaken hiermee hogere lasten.

Programma Grondbeleid overschrijding € 20 miljoen rechtmatig
Bij het programma grondbeleid worden de mutaties in het onderhanden werk verantwoord. Dat wil zeggen dat van alle grondexploitaties de werkelijke uitgaven en ontvangsten verantwoord worden. Het saldo van de mutaties wordt via het programma naar de balanspost voorraad grondexploitaties geboekt. In het programma is dit dan ook budgettair neutraal. Er zijn in 2014 meer daadwerkelijke ontvangsten geweest (de boekwaarde van de grondexploitaties is gedaald) en dan is de boeking naar de balans een uitgavenpost. De overschrijding van 20 miljoen is hiermee als rechtmatig te beschouwen.

Programma bestuur en Middelen € 2,5 miljoen rechtmatig
Als gevolg van een wetswijziging heeft de gemeente de keuze gemaakt om zelf zorg te gaan dragen voor wethouderspensioenen. Hierdoor is een verplichte voorziening opgenomen voor wethouderspensioenen. Dit heeft in 2014 een eenmalige storting tot gevolg van € 1,2 miljoen. In volgende jaren wordt deze post telkenmale geactualiseerd. Voorheen was er een jaarlijkse premie in de begroting opgenomen. Aangezien deze last op grond van wetswijziging is genomen, wordt deze als rechtmatig beschouwd.
Een overschrijding bij heffingen (0,3 miljoen) wordt veroorzaakt door het gegeven dat er veel meer kosten voor bezwaar en beroep zijn gemaakt dan was geraamd. Deze kosten zijn een gevolg van meer bezwaar en beroepsprocedures en kunnen niet beïnvloed worden door de gemeente en moeten afgewikkeld worden. De overschrijding wordt dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Verder is bij de begroting, op grond van ervaring voorgaande jaren en overeenkomstig gebruik in voorgaande jaren, rekening gehouden met een voordelig rekeningresultaat. Hiervoor was In de begroting een negatieve stelpost opgenomen van € 1,8 miljoen. Uiteraard levert deze stelpost op dit programma een nadeel op. Hiertegenover staan voordelen op andere programma's. Deze post is dan ook als rechtmatig gekwalificeerd.
Met deze posten is meer dan 2,5 miljoen overschrijding verklaard en hiermee is de totale lastenoverschrijding als rechtmatig te kwalificeren.

Programma facilitaire diensten € 0,3 miljoen rechtmatig
Voor een bedrag van € 485.000 zijn er externe opdrachten uitgevoerd, welke geheel door baten worden gedekt. Hiermee zijn de uitgaven als rechtmatig te kwalificeren.

Programma openbare ruimte € 0,2 miljoen rechtmatig
Aan de lastenzijde was een bezuinigingstelpost opgenomen van € 0,2 miljoen. De realisatie van deze bezuiniging is als bate verwerkt. Hiermee is er dus geen sprake van een lastenoverschrijding.

Bijlagen

Sisa bijlage

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: C7C / 03*	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 04*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 05*	Toelichting afwijking *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 06*
			1 2013-005141	€ 104.236	€ 0	€ 257.474	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 07*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 08*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 09*	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle D1* *Indicatornummer: C7C / 10*	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: C7C / 11*	
			1 2013-005141	Nee				
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 02*				
			€ 1.166.807	€ 633.601				
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 04*		
			€ 2.608.254	€ 1.417.014	€ 0	€ 0		
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai (inclusief bestrijding spoorweglawaai) Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 04*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	
			1 IenMBSK-2014/242475	€ 0	€ 0	Nee	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 06*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*		
			1 IenMBSK-2014/242475	€ 0	€ 0	€ 0		
I&M	E6B	Bodemsanering (excl. Bedrijvenregeling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden) Tussen provincie en gemeenten afgesloten convenanten/overeenkomsten voor onderzoek en sanering van ernstig verontreinigde locaties Gemeenten (SiSa tussen	Herronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 02*	Besteding (jaar T) aan samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 03*	Besteding (jaar T) exclusief samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 04*	Aandeel provincie in de besteding (jaar T) na aftrek van de lasten van samenloop *Aard controle R* *Indicatornummer: E6B / 05*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen of Wgr+ middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 06*
			1 2008-021337	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 41.573
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 07*	Cumulatieve besteding aan samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 08*	Cumulatieve besteding exclusief samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 09*	Cumulatief aandeel provincie in de besteding na aftrek van de lasten van samenloop tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 10*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 11*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E6B / 12*
			1 2008-021337	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
I&M	E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden (Proefprojecten) Regeling eenmalige uitkering planstudies en proefprojecten IKS Gemeenten	Besteding ten laste van rijksmiddelen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E7A / 01*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E7A / 02*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E7A / 03*			
			€ 161.584	Ja	€ 850.828			
I&M	E30	Quick wins binnenhavens Tijdelijke regeling Quick Wins Binnenvaart Provincies en gemeenten	Herronder per regel één projectaanduiding en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E30 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 02	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 03	Aard controle R Indicatornummer: E30 / 04
			1 5000001202	€ 766.765	€ 766.765	Ja
SZW	G1	Wet sociale werkvoorziening (Ww)_gemeente 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G1 / 01 0,00	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1 / 02 Nee		
SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Ww)_totaal 2013 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1A / 01 1 60268 Nijmegen	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 02 1149,18	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1A / 03 42,10	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2014 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01 € 96.151.671	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02 € 1.592.573	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03 € 4.438.043	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04 € 30.626	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05 € 377.083	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06 € 536
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07 € 1.075.219	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08 € 75.301	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 10 Ja		
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2014 Besluit bijstandverlening	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01 € 710.320	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02 € 259.665	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03 € 107.695	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04 € 599.164	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05 € 83.012	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06 € 48.044
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07 € 11.372	Bostading (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09 Ja			
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014 Wet participatiebudget (WPB) Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contracturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07 Aard controle D1 Indicatornummer: G5 / 01 4.954						
			Besteding (jaar T) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 02 € 14.011.527	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 03 € 690.669	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget Aard controle R Indicatornummer: G5 / 04 € 0	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's Aard controle R Indicatornummer: G5 / 05 € 0	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) Aard controle R Indicatornummer: G5 / 06 € 0	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06 Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G5 / 07 Ja
SZW	G7	Verzameluitkering SZW Regeling verzameluitkering Gemeenten	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: G7 / 01 € 550.000					
VWS	H1	Ministeriële regeling herolmebehandeling Regeling herolmebehandeling Gemeenten	Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Afspraak Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 01 25	Gerealiseerde behandelplaatsen (jaar T) Realisatie Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 02 21	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: H1 / 03 € 873.750			

Gemeentefonds

omschrijving	aantal	bedrag p/e	bedrag € 1,-
Sociaal			
Inwoners	168.292	133,14	22.406.000
Eenouderhuishoudens	5.681	147,72	839.000
Jongeren < 20 jaar	34.689	225,23	7.813.000
Ouderen 65+	24.286	83,55	2.029.000
Ouderen 75-85 jaar	7.754	27,63	214.000
Lage inkomens 65-	29.112	86,94	2.531.000
Huishouden met laag inkomen (drempel)	21.005	368,10	7.732.000
Bijstandsontvangers	6.772	1.587,10	10.748.000
ABW schaalnadeel	1	112.742,99	107.000
ABW schaalvoordeel	2.152	3.717,53	7.998.000
Uitkeringsontvangers	16.708	108,76	1.817.000
Minderheden	13.330	305,06	4.066.000
Centrum functie			
Klanten potentieel lokaal	195.509	51,45	10.059.000
Klanten potentieel regionaal	343.501	15,49	5.321.000
Leerlingen VO	11.666	475,41	5.546.000
Leerlingen (V)SO	5.538	315,82	1.749.000
Extra groei leerlingen VO	273	221,81	61.000
Infrastructuur			
land	5.355	32,83	176.000
Land bodemfactor gemeente	5.355	31,35	168.000
binnenwater	398	41,92	17.000
Oppervlakte bebouwing	698	478,28	334.000
Opp bebouwing in woonkernen* bodemfactor	648	3.322,69	2.153.000
Opp bebouwing buitengebied* bodemfactor	64	1.646,31	105.000
Woonruimten	81.072	178,49	14.471.000
Nieuwbouwwoningen (ruimen explosieven)	639	1.292,90	826.000
Woonruimten* Bodemfactor	81.072	27,77	2.251.000
Historische kern	20	3.352,42	67.000
Historische woningen in bewoonde oorden 1930	16.196	31,13	504.000
Historische woningen in bewoonde kernen	14.335	87,70	1.257.000
ISV (a) stadsvernieuwing	1,13%	14.824.166,19	168.000
ISV (b) herstructurering	1,41%	9.316.642,46	131.000
Omgevingsadressendichtheid	181.601	63,17	11.472.000
Oeverlengte * Bodemfactor gemeente	1.419	7,15	10.000
Oeverlengte * Bodemf. Gem.*dichtheidsfactor	41.510	3,55	147.000
Meerkernigheid	3	9.592,05	29.000
kernen met minstens 500 adressen	2	28.180,76	56.000
Meerkernigheid *Bodemfactor buitengebied	3	14.910,99	45.000
Bedrijfsvestigingen	9.257	114,54	1.060.000
OZB niet woningen	3.179	312,00	992.000
Algemeen			
Vast bedrag	1	270.000	270.000
Bedrag in basis			127.745.000
Punten uitkerings factor	1,48		61.318.426
Subtotaal uitgavenijkingen			**189.063.426**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

WOZ Woning eigenaar	-12489.000
O.Z.B. niet-woningen eigenaar	-4.376.000
O.Z.B. niet woningen gebruiker incl. De Pater	-3.494.000
Subtotaal Algemene Uitkering.	168.704.426
Suppletieregeling afschaffing OZB woningen gebruiker	2.595.343
Decentralisatie-uitkeringen	
Beeldende kunst en vormgeving	150.000
WoON oversampling	18.995
maatschappelijke opvang	7.713.171
mantelzorg	60.223
gezond in de stad	242.000
erfgoed en ruimte	6.000
versterking peuterspeelzaalwerk (2010 >)	237.660
preventieve lokale jeugdbeleid (2010 >)	605.273
bodemsanering (2010-2014)	346.395
vrouwenopvang 2011 ev	2.507.622
implementatie participatiewet	100.000
ISV (2011-2014)	2.306.876
jeugd en gezin	3.549.700
faciliteitenbesluit opvangcentra	65.855
Invoeringskosten Jeugdzorg 2012	243.257
LHBT-emancipatiebeleid	30.000
zichtbare schakel	204.150
veiligheidshuizen	218.680
koopkrachttegemoetkoming	920.664
Integratieuitkeringen	
Integratie-uitkering W.M.O. Huishoudelijke verz.	16.941.996
Impuls brede school sport en cultuur	538.720
Totaal gemeentefonds 2014	**208.665.314**
restitutie voorgaande jaren (2012-2013)	-1.438.746
Totaal verantwoord 2014	**207.226.568**

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de toegestane kortlopende financiering. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de liquiditeitspositie weer in realisatie tot de kasgeldlimiet per kwartaal in 2014.

Gegevens liquiditeitspositie over het jaar 2014 (modelstaat A)
Provincie Gelderland, gemeente Nijmegen

Berekening liquiditeitspositie bedragen x € 1.000,-

1.	Vlottende (korte) schuld	jan	75.000	apr	80.000	jul	114.000	okt	147.000
		feb	70.000	mei	95.000	aug	106.000	nov	142.000
		mrt	65.000	jun	63.000	sep	128.000	dec	140.000
2.	Vlottende middelen	jan	13.000	apr	32.000	jul	50.000	okt	36.000
		feb	14.000	mei	26.000	aug	31.000	nov	26.000
		mrt	19.000	jun	46.000	sep	31.000	dec	23.000
3.	Netto vlottende schuld (+)/Overschot vlottende middelen (-) (1-2)	jan	62.000	apr	48.000	jul	64.000	okt	111.000
		feb	63.000	mei	69.000	aug	75.000	nov	116.000
		mrt	53.000	jun	17.000	sep	97.000	dec	117.000
4.	Gemiddelde netto vlottende schuld (+)/Gemiddelde overschot vlottende middelen (-)		59.333		44.667		78.667		114.667
5.	Kasgeldlimiet		66.000		66.000		66.000		66.000
6a.	Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		6.667		21.333				
6b.	Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)						-12.667		-48.667

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Renterisiconorm

BEREKENEN RENTERISICO OP DE VASTE SCHULD

Op deze staat dient eenmaal per jaar over het voorgaande jaar het renterisico op de vaste schuld te worden gerapporteerd. Het gaat hierbij om het renterisico van het gehele openbaar lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Deze staat wordt jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf bij het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden.

		x € 1.000
[1]	Renteherzieningen	2.732
[2]	Aflossingen	14.324
[3]	Renterisico (1+2)	17.056
[4]	Renterisiconorm	152.200
[5a] = [4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	135.144
[5b] = [3>4]	Overschrijding renterisiconorm	
	Berekening: Begrotingstotaal jaar 2014	
[4a]	Begrotingstotaal	761.000
[4b]	Percentage regeling	20%
[4] = [4a] x [4b]/100	Renterisiconorm	152.200

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Subsidiestaat

Programma/ product	Begroot	Betaald	Restant
Personeel en Organisatie	5.000	0	5.000
Totaal programma Bestuur en Middelen	**5.000**	**0**	**5.000**
Coördinatie evenementen beleid	513.792	513.792	0
Stedenbanden	72.698	33.699	39.000
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**586.490**	**547.491**	**39.000**
Culturele infrastructuur	12.355.480	12.351.443	4.037
Cultuureducatie en amateurkunst	4.168.302	4.159.690	8.612
Ontwikkeling van de Kunsten	1.050.969	1.040.225	10.744
Totaal programma Cultuur	**17.574.751**	**17.551.358**	**23.393**
Stimulering bedrijvigheid	732.683	775.493	-42.811
Totaal programma Economie & Toerisme	**732.683**	**775.493**	**-42.811**
Groen, natuur en landschap	343.829	270.699	73.130
Totaal programma Groen & Water	**343.829**	**270.699**	**73.130**
Klimaat	1.054.199	946.149	108.050
Lucht	28.250	22.965	5.285
Totaal programma Klimaat & Energie	**1.082.449**	**969.113**	**113.336**
Verkeer	0	8.000	-8.000
Totaal programma Mobiliteit	**0**	**8.000**	**-8.000**
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	913.689	1.047.797	-134.108
Stimuleren ontwikkelingskansen	7.785.783	7.646.027	139.756
Totaal programma Onderwijs	**8.699.472**	**8.693.824**	**5.648**
Integraal beheer openbare ruimte	0	6.589	-6.589
Totaal programma openbare Ruimte	**0**	**6.589**	**-6.589**
Cultuurhistorie	43.000	50.000	-7.000
Totaal programma Ruimte & Cultuurhistorie	**43.000**	**50.000**	**-7.000**
Kwalitatief goede sportaccommodaties	2.035.473	2.029.442	6.031
Ondersteuning topsportklimaat	47.845	47.845	0
Sportstimulering	93.875	85.133	8.742
Versterken sportverenigingen	179.911	145.769	34.142
Totaal programma Sport	**2.357.104**	**2.308.189**	**48.915**
Uitvoeringsprogramma integrale veiligheid	40.000	40.000	0
Totaal per programma Veiligheid	**40.000**	**40.000**	**0**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Stadsrekening 2014

Programma/ product	Begroot	Betaald	Restant
Armoedebestrijding	1.688.583	1.567.066	121.517
Inburgering	170.000	170.000	0
Werk	604.974	450.102	154.872
Totaal programma Werk & Inkomen	**2.463.557**	**2.187.168**	**276.389**
Flexibele wijkaanpak		33.463	-33.463
Dukenburg-wijkaanpak	94.540	67.174	27.366
Lindenholt-wijkaanpak	79.992	51.593	28.399
Midden-wijkaanpak	86.940	27.343	59.597
Nieuw-West-wijkaanpak	45.832	39.077	6.755
Nijm-Noord-wijkaanpak	24.511	19.131	5.380
Oost-wijkaanpak	54.905	44.439	10.466
Oud-West-wijkaanpak	75.007	59.087	15.920
Speelvoorzieningen	7.306	7.000	306
Stadscentrum-wijkaanpak	34.748	31.685	3.063
Zuid-wijkaanpak	47.892	27.037	20.855
Totaal programma Wijken	**551.673**	**407.029**	**144.644**
Woningbouwbeleid en herstructurering	14.970	10.540	4.430
Doelgroepen	143.474	127.686	15.788
Totaal programma Wonen	**158.444**	**138.226**	**20.218**
Diversiteit	1.216.905	1.208.105	8.800
Jeugd	4.261.160	4.251.856	9.304
Maatschappelijke opvang	13.231.610	12.993.182	238.428
Publieke Gezondheid	554.146	554.146	0
Welzijn	11.467.052	11.463.460	3.592
Totaal programma Zorg & Welzijn	**30.730.873**	**30.470.749**	**260.124**
Totalen per jaar	**65.369.325**	**64.423.929**	**945.396**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Lijst met afkortingen

A&M	Archeologie en Monumenten
ABR	Algemene Bedrijfsreserve van het Ontwikkelingsbedrijf
ACN	Architectuurcentrum Nijmegen
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ARN	Afvalverwerking Regio Nijmegen
AVA	Algemene vergadering van Aandeelhouders
AVOI	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur
AWBZ	Algemene Wet bijzondere Ziektekosten
AZC	Asielzoekerscentrum
b	baten
BAG	Basisregistraties adressen en gebouwen
Bbz	Bijstandsbesluit zelfstandigen
BDU	Brede Doeluitkering
BDU-SIV	Brede Doeluitkering Sociaal, Integratie en Veiligheid
BGR	Basisgebouwenregistratie
BimM	Bureau Interim-management
BNG	Bank der Nederlandse Gemeenten
BoWo	Bouwen en Wonen
BRA	Basisregistratie adressen
BRN	Begrotingsrichtlijnen Regio Nijmegen
BRP	Basisregistratie Personen
BRW	Brandweer
BSN	Burgerservicenummer
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BTWCF	BTW Compensatiefonds
BV	Besloten Vennootschap
BW	Begrotingswijziging
BWN	Belangenbehartiging WAO Nijmegen
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAZ	Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
CPB	Centraal Planbureau
CPI	Consumentenprijsindex
CPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
CV	Commanditaire Vennootschap
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DCO	Directie Concern
DGG	Directie Grondgebied
DIW	Directie Inwoners
DRIS	Dynamisch Reizigers Informatie Systeem
DSB	Directie Stadsbedrijven
DU	Decentralisatie-uitkering
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
DWS	Directie Wijk en Stad
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ELI	Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
EMT	Energie en Milieu Technologie
EPN	Energie Prestatie Norm
ESF	Europees Sociaal Fonds
FES	Fonds Economische Structuurversterking
Fido	Wet Financiering Decentrale Overheden
FIP	Financieel Investeringsplan
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag

FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GEM	Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij
GF	Gemeentefonds
GFT	Groente, Fruit en Tuinafval
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GPLK	Gepantserde papier-loodkabel
GR	Gemeenschappelijke Regeling
Grex	Grondexploitatie
GRHV	Gemeenschappelijke Regeling Hulpverlening en Veiligheid
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GSB	Grotestedenbeleid
GSO	Gelders Stedelijk Ontwikkelingsbeleid
HAN	Hogeschool Arnhem Nijmegen
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HRM	Human Resource Management
I&M	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
IBOR	Integraal Beheer Openbare Ruimte
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ID-baan	Instroom-Doorstroom-Baan
IOAW	Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOS	Internationale Ontwikkelingssamenwerking
IP	Investeringsplan
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISV	Investering Stedelijke Vernieuwing
IU	Integratie-uitkering
IV	Integrale Veiligheid
Jeugd-GGZ	Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg
JGO	Jeugdgroepenoverleg
JOP	Jongerenontmoetingsplaats
KB	bureau Kwaliteitsbeheer, valt onder de afdeling Stadsbeheer
KCC	Klantcontactcentrum
kiEMT	Kennis en Innovatie in Energie en Milieutechnologie
KKP	Keizer Karel Podia
KPL	Kostenplaats
l	lasten
Leningen o/g	Leningen opgenomen geld
Leningen u/g	Leningen uitgeleend geld
MARN	Milieusamenwerking en Afvalverwerking Regio Nijmegen
MFC	Multifunctioneel Centrum
MHB	Medische Heroïnebehandeling
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MTC	Multi Transportcentrum
MVG	Maatschappelijk Vastgoed
n	nadeel
NASB	Nationaal Actieplan Sport en Bewegen
NFIA	Netherlands Foreign Investment Agency
NFIS	Nijmeegs Financieel Informatiesysteem
NJN	Najaarsnota
NKS	Nijmeegse Kaderverordening Subsidieverstrekking
NTC	Novio Tech Campus
nugger	Niet-uitkeringsgerechtigde; iemand zonder een uitkering
NVM	Nederlandse Vereniging voor Makelaars
O&S	Onderzoek en Statistiek

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OAV	Onderwijs aan vreemdelingen
OBGZ	Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid
OBW	Ontwikkelingsbedrijf Waalfront
OHV	Onderwijshuisvesting
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OM	Openbaar Ministerie
OMBD	Overheidsgelden met meerjarig bestedingsdoel
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
OR	Openbare ruimte
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
P&O	Personeel & Organisatie
PDV	Perifere Detailhandel Vestiging
PG	Productgroep
PIO	Planexploitatie In Ontwikkeling
PM	Pro Memorie: Als stelpost opgenomen, de werkelijke waarde is nog niet bekend
PN	Perspectiefnota
PPS	Publiek Private Samenwerking
R&A	Randvoorwaarden en Aanbevelingen
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBGZ	Regionale Brandweer Gelderland Zuid
RBT-KAN	Regionaal Bureau voor Toerisme Arnhem Nijmegen
RIE	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
RNI	Register Niet-Ingezetenen
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
RSI	Reserve Strategische Investeringen
RSP	Regionaal Samenwerkingsprogramma
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RVV	Reglement verkeersregels en verkeertekens
SB	Stadsbegroting
SCE	Sportclub Excelsior
SD	Stadsdeel
Soza	Sociale Zaken
SSHN	Stichting Studentenhuisvesting Nijmegen
SSNM	Stichting Stedenband Nijmegen - Masaya
SSNP	Stichting Stedenband Nijmegen - Pskov
STIP	Stedelijk InformatiePunt
SU	Specifieke Uitkering
SW	Sociale Werkvoorziening
TIP	Topsport- en Innovatiepark
UMC	Universitair Medisch Centrum
UPOR	Uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte
USV	Uitvoeringsprogramma Stedelijke Vernieuwing
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
v	voordeel
VG A&O	Vastgoed Advies en Onderhoud
VGP	Voortgangsrapportage Grote Projecten
VIR	Verwijsindex Risicojongeren
VJN	Voorjaarsnota
VMC	Verkeersmanagementcentrale
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VOF	Vennootschap onder firma
VOP	Voetgangersoversteekplaats
VRI	Verkeersregelinstallatie

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

VSA	Afdeling Vastgoed, Sportservice en Accommodaties
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
Vzh	Voorzieningenhart
VZP	Stedelijk Voorzieningenplan
W&I	Programma Werk & Inkomen
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAP	Wijkaanpakplan; Wijkactieplan
WEB	Wet educatie en beroepsonderwijs
WGA	Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
Wgr	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Wij	Wet Investeren In Jongeren
WIW	Wet inschakeling werkzoekenden
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WO2	Tweede Wereldoorlog
WOO	Wijkoverstijgend onderhoud
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
Wsnp	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw	Wet Sociale Werkvoorziening
Wth	Wet Tijdelijk Huisverbod
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
Wwb	Wet Werk en Bijstand
WWNV	Wet Werken Naar Vermogen
Z&W	Programma Zorg & Welzijn
ZAT	Zorgadviesteam
ZOR	Zorgoverleg Risicojongeren

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Colofon

UITGAVE
Gemeente Nijmegen

OMSLAG
OptimaForma, Nijmegen

FOTOGRAFIE
Ellen van de Waterbeemd
Marianne van den Heuvel (foto Green Capital, progr.Klimaat & Energie)

DRUK
DPN, Nijmegen

maart 2015

Stadsrekening 2014

PROGRAMMAVERANTWOORDING

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Dienstverlening & Burgerzaken

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

- Het optimaliseren van de publieke dienstverlening door een betere bereikbaarheid en door een snelle en efficiënte dienstverlening.
- Wij dragen zorg voor goed geïnformeerde burgers en bedrijven ten aanzien van de gemeentelijke dienstverlening.
- Wij dragen zorg voor het optimaliseren van de persoonsinformatievoorziening en de daaraan gerelateerde dienstverlening.
- We willen bereiken dat de burgers, bedrijven en instellingen tevreden zijn over de dienstverlening van de gemeente.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Doelmatige en doeltreffende dienstverlening
H2	Zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening
H3	Verbeteren persoonsinformatievoorziening

Hoofddoelstelling 1

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Wij leveren onze burgers en bedrijven op doelmatige en doeltreffende wijze onze diensten en producten tegen zo laag mogelijke kosten.

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben aan onze burgers en bedrijven op doelmatige en doeltreffende wijze onze diensten en producten geleverd. We realiseerden een telefonische bereikbaarheid van ruim 74% in 30 seconden. Het totaal aantal telefoontjes is, ondanks de afname van het aantal gesprekken over de omgevingsvergunning, stabiel gebleven ten opzichte van 2013.

Indicatoren

Doelmatige en doeltreffende dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tijdige (binnen wettelijke termijn) afhandeling ontvangen berichten	78%	90%	58%
1.2 Telefonische bereikbaarheid 14024 80% < 30 seconden	79%< 30 sec.	80% < 30 sec.	74,33%

Toelichting indicatoren
We realiseerden een telefonische bereikbaarheid die verschilt met de realisatie van 2013. Dit wordt veroorzaakt door een stijgend aanbod van complexe vragen op het zorgdomein. De gespreksduur en wachttijd namen toe.

De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn administratief afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. De overige post wordt door de proceseigenaren zelf gemeten in hun processysteem.

Wat hebben we ervoor gedaan?
We zorgden ervoor dat de meeste telefonische vragen via 14024 in één keer werden beantwoord. Met de informatie van de vakafdelingen actualiseerden we onze kennisbank en de teksten op het digitaal loket. Alle teksten op het digitaal loket werden voor onze websitebezoeker beter leesbaar gemaakt.

Hoofddoelstelling 2

Zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening

Wat willen wij bereiken?
Wij zorgen voor een zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening door Burgerzaken. Burgerzaken heeft immers verreweg de meeste klanten van de gemeente Nijmegen. Meer dan 200.000 burgers nemen op jaarbasis een dienst af van Burgerzaken, fysiek, schriftelijk, telefonisch of via internet. Ongeveer 150.000 burgers bezoeken de balies van Burgerzaken.

Wat hebben we bereikt?
Wij zorgden voor een zorgvuldige, tijdige en klantgerichte dienstverlening in de Stadswinkel en het Steunpunt Stadswinkel.De dienstverlening in de Stadswinkel (balie) werd gewaardeerd met een 8,3. In 2014 werd 85% van de klanten binnen 15 minuten geholpen. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe.

Indicatoren

Zorgvuldige, tijdige, klantgerichte dienstverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Cijfer dienstverlening Burgerzaken	7,9	7,5	8,3
2.2 Wachttijd Burgerzaken 80% < 15 minuten	85,3% < 15 min	80% < 15 min.	85%
2.3 Wachttijden klanten Burgerzaken vrije inloop gem. 15 minuten	12,2 min	15 min.	13,5 min.
2.4 Wachttijd klanten Burgerzaken op afspraak gem. 5 minuten	5,3 min	5 min.	6,2 min.

Toelichting indicatoren
Het waarderingscijfer voor de dienstverlening is een 8,3. Dit cijfer is hoger dan in 2013, maar door een andere onderzoeksmethode niet vergelijkbaar. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) werd door de klant hoog gewaardeerd. De wachttijden op vrije inloop en op afspraak namen toe ten opzichte van 2013. Van de klanten die op vrije inloop kwamen werd een percentage van 68% binnen 15 minuten geholpen.

Wat hebben we ervoor gedaan?
- Het Steunpunt Stadswinkel werd verbouwd en klanten werden in een andere locatie ontvangen.
- In een aantal gevallen bedienden we de klant op maat, zoals de inschrijving van buitenlandse studenten in de Stadswinkel. Dat zorgde in de maanden februari en september voor een extra toeloop in de Stadswinkel. Voor het eerst planden studenten zelf een afspraak in. De procedure om een burgerservicenummer uit te reiken werd versneld. In plaats van een wachttijd van 2 à 3 weken, werd het nummer nu direct uitgereikt. Daarnaast

reikten we reisdocumenten uit aan bedlegerige inwoners. We regelden dat de woningbouwcorporaties voor huurders die een woning huren of naar een andere woning verhuizen, bij de corporatie hun verhuizing doorgaven.

- Vanaf 1 januari werden alle klantcontacten voor de specialistische vragen burgerzaken, bijvoorbeeld naturalisaties, alleen maar op afspraak afgehandeld. Dit leidde tot minder fysieke contactmomenten, omdat vóór 2014 klanten vaak onvoorbereid kwamen en weer terug moesten komen. De fysieke informatievraag is verschoven naar telefonische contacten met de specialisten.
- Om de klantenstroom te reguleren namen we een aantal maatregelen, zoals extra avondopenstellingen voor de zomerpiek, de klant stimuleren om op afspraak te komen, tijdig op de hoogte stellen van het verlopen van de geldigheid van reisdocumenten, het attenderen op het gebruik van de website.
- Ten opzichte van vorig jaar liepen de wachttijden op, maar de klanten werden binnen de normtijd geholpen. Dit resultaat is gerealiseerd door het inzetten van stagiaires, participatiebanen en oproepkrachten die vooral de standaardwerkzaamheden uitvoerden, zodat de klantenstroom beheersbaar bleef.
- Vanaf januari konden er ook huwelijken worden gesloten in de daarvoor ingerichte trouwkamer in de Stadswinkel. Dit hielp om de logistieke problemen die zich voordeden in het Stadhuis te verminderen en prijsdifferentiatie mogelijk te maken.
- Bruidsparen ontvingen vanaf februari een digitale enquête waarin zij hun waardering konden geven over de huwelijksvoltrekking/registratie. We ontvingen 70 reacties met een waardering van een 7,5 voor de dienstverlening. Een aantal klanten was niet tevreden over de ondertrouw aan de balie. Deze opmerkingen hebben ertoe geleid dat de ondertrouw weer in de spreekkamer plaatsvindt.
- Onderstaande aantallen legesproducten burgerzaken zijn verstrekt in 2014:

Leges product	Aantallen 2010	Aantallen 2011	Aantallen 2012	Aantallen 2013	Aantallen 2014
Uittreksels Burgerlijke Stand	9.045	8.836	9.104	8.471	**7.684**
Huwelijken	600	602	510	536	**509**
Diverse uittreksels Basisregistratie					
Personen	15.698	14.501	14.501	10.747	**9.930**
Naturalisaties	374	299	358	304	**219**
Paspoorten en ID-kaarten	33.599	36.474	38.011	32.435	**34.011**
Vermissing reisdocumenten	2.026	1.984	2.098	2.182	**227**
Rijbewijs	16.132	14.663	11.300	10.784	**11.269**
Vermissing rijbewijs	1.234	1.340	1.265	1.333	**1.349**
Verklaring omtrent het gedrag (VOG)	6.464	7.107	7.418	7.041	**5.902**

Daarnaast werden ook wettelijke taken verricht waarvoor geen leges gevraagd mogen worden, bijvoorbeeld het verwerken van de verhuizingen, geboorte-aangiften, overlijdensaangiften, adresonderzoeken.

Hoofddoelstelling 3

Verbeteren persoonsinformatievoorziening

Wat willen wij bereiken?

Het verbeteren en verder ontwikkelen van de persoonsinformatievoorziening.

Wat hebben we bereikt?

De gemeentelijke basisadministratie personen voldoet aan de wettelijke eisen en is geactualiseerd aan de hand van onderzoeken en signalen van burgers, overheidsinstanties en onze eigen waarnemingen. We zijn geslaagd voor de kwaliteitscontrole reisdocumenten. In onze administratie is 98% van de gegevens juist. De gemeentelijke regelgeving (verordeningen en beleidsregels) voldoet aan de nieuwe wet Basisregistratie Personen (was GBA).

Indicatoren

Er zijn geen indicatoren bij deze hoofddoelstelling opgenomen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij hebben een scherpere controle op identiteitsfraude uitgevoerd. Er is speciale apparatuur aangeschaft waarmee we alle buitenlandse documenten extra controleren.

- Er heeft een kwaliteitscontrole voor de reisdocumenten plaatsgevonden (zelfevaluatie reisdocumenten). We zijn ruim geslaagd binnen de norm en kwaliteit.
- Vanaf januari is het Register Niet-Ingezetenen ingevoerd. Meer dan 6.000 Niet-Ingezetenen kwam op afspraak bij het loket om een registratienummer te ontvangen. Van al deze Niet-Ingezetenen stond alleen het adres in het buitenland geregistreerd. Vanaf september doen we mee met de landelijke pilot en registeren we nu ook het tijdelijk adres in Nederland.
- Er zijn extra adresonderzoeken uitgevoerd. De nieuwe Wet Basisregistratie Personen verplicht dat iedere emigrant zich in persoon aan de balie meldt. De wet richt zich op het voorkomen van kindontvoeringen.In de praktijk kwamen vooral expats en studenten en dat bracht extra administratieve werkzaamheden met zich mee. Nijmegen heeft samen met andere gemeenten een brief gestuurd naar de Minister waarin aandacht wordt gevraagd voor deze problematiek.
- Nijmegen heeft het initiatief genomen om medewerkers van Ede, Apeldoorn en Arnhem en Nijmegen op te leiden door de marechaussee, zodat zij zelf opleidingen aan collega's kunnen geven in de regio op het gebied van de bestrijding van identiteitsfraude.
- In 2014 organiseerden we twee verkiezingen. In maart vond de verkiezing voor de Gemeenteraad plaats met een opkomstpercentage van 54,64%. In mei waren de verkiezingen voor het Europees Parlement met een opkomstpercentage van 39,90%.

Wat heeft het gekost?

Dienstverlening & Burgerzaken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Burgerzaken	5.639	5.811	5.808	3
Dienstverlening	1.440	1.463	1.463	0
Totaal lasten per product	**7.079**	**7.274**	**7.271**	**3**
Financiële baten per product				
Burgerzaken	-3.460	-3.560	-3.627	67
Dienstverlening	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-3.460**	**-3.560**	**-3.627**	**67**
Totaal Dienstverlening & Burgerzaken	**3.619**	**3.714**	**3.644**	**70**

Toelichting financiën

Het programma Dienstverlening en Burgerzaken sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,07 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 1,9%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten wijken nagenoeg niet af. De afdrachten van de rijksleges waren iets hoger en de extra rijksbijdrage RNI werd niet uitgegeven.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,07 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Hogere legesopbrengsten (gemeentelijke-leges en rijksleges);
- Hogere rijksbijdrage Register Niet-Ingezetenen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1011 Dienstverlening & Burgerzaken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				3.460	7.079	3.619
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota technische wijziging en investeringen	Raad	11 jun '14	63/2014	294	389	95
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-194	-194	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**195**	**95**
Eindtotaal				**3.560**	**7.274**	**3.714**

Risico's

- Bij tussentijdse landelijke verkiezingen van de Tweede Kamer moet een begrotingswijziging worden gemaakt, omdat hier geen geld voor is gereserveerd.
- Er vindt landelijk overleg plaats of de activiteit naturalisaties wordt overgedragen naar de IND of dat er een centrumgemeente wordt aangewezen deze taken uit te gaan voeren.
- Maximaliseren van rijkswege van te heffen legestarieven rijbewijzen met ingang van 2014. Dit leidt tot minder legesinkomsten Burgerzaken waarvoor vanaf 2016 naar dekking gezocht moet worden.

Programma Veiligheid

ALGEMEEN

De zorg van de overheid voor de veiligheid van burger is verankerd in de kernwaarden van de rechtsstaat. Geen vrijheid, geen gelijkwaardigheid, geen solidariteit zonder een veilige publieke ruimte. Veiligheid is daarmee een kerntaak van de overheid.

In Nijmegen staan daarbij vooral thema's centraal die het veiligheidsgevoel van de burger het meest beïnvloeden. De aanpak van overvallen, inbraak en diefstal, maar ook het tegengaan van overlast en intimidatie, jeugdoverlast en huiselijk geweld zijn traditioneel belangrijke veiligheidsvraagstukken in onze stad. Daarnaast besteden we veel aandacht aan een veilige fysieke leefomgeving en aan veilige evenementen en horeca. En tot slot liggen fundamentele taken bij de bestrijding van rampen en crises, bij de brandweerzorg en ten aanzien van de handhaving van de openbare orde.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

De veiligheid in een stad is het resultaat van de sociale, fysieke en economische ontwikkeling van de maatschappij. Sturing op veiligheid is daarmee heel complex. De vraag naar de maakbaarheid van de samenleving staat hierbij centraal. Er zijn veel beïnvloedbare factoren die de veiligheid in Nijmegen bepalen. Er zijn echter nog meer factoren die de veiligheid bepalen, maar waarop een gemeente geen directe invloed heeft. De gemeente bepaalt de veiligheid in een stad dus niet, maar probeert deze positief te beïnvloeden.

De afgelopen jaren heeft veiligheid voor het lokale bestuur hoge prioriteit gehad. De kwalitatieve en kwantitatieve inzet van organisaties die iets kunnen betekenen voor de veiligheid in de stad is toegenomen. De meerwaarde is vooral te halen uit (de intensivering van) de samenwerking tussen die partners. Het algemene programmadoel van het programma Veiligheid is daarom 'samenwerken aan meer veiligheid in Nijmegen'. Daar ligt de veronderstelling onder dat iedereen al heel veel doet aan veiligheid, maar dat de winst de komende jaren te vinden is in (verdere) samenwerking.

Succesvolle voorbeelden daarvan zijn de persoonsgerichte aanpak, vooral ten aanzien van zeer actieve veelplegers, huiselijk geweld, jeugdoverlast en woonoverlast als gevolg van intimidatie. En ook de samenwerking tussen brandweer en politie, waardoor de geïntegreerde meldkamer van de grond is gekomen.

Overigens gelden op verzoek van de Auditcommissie van de gemeenteraad met ingang van de Stadsbegroting 2015 nieuwe prestatie-indicatoren voor het programma Veiligheid. In de Auditcommissie is begin 2013 met de portefeuillehouder en de programmamanager besproken om de indicatoren beter aan te passen op de rol die het programma Veiligheid heeft bij het verwezenlijken van lokaal veiligheidsbeleid. Uitgangspunt daarbij is de generieke regierol van de gemeente op het veiligheidsdomein en wat dat betekent voor de vraag op basis van welke indicatoren we de resultaten van die regierol ook daadwerkelijk kunnen meten, en wat dit vervolgens dan betekent voor prestaties die veiligheidspartners leveren op de doelstellingen van ons lokale veiligheidsbeleid.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger
H2	Reductie van het aantal incidenten
H3	Reductie van de gevolgen van incidenten

Hoofddoelstelling 1

Vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger

Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft slechts voor een deel invloed op het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. Dat wat de gemeente echter wel kan beïnvloeden moet direct of indirect gericht zijn op het vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. We meten het veiligheidsgevoel tweejaarlijks met de Stadspeiling en de veiligheidsmonitor.

Wat hebben we bereikt?

Het gevoel van onveiligheid wordt in Nijmegen gemeten op basis van de landelijke Veiligheidsmonitor en onze eigen Burgerpeiling. Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd.

Het beleidskader voor ons lokale veiligheidsbeleid loopt tot en met het jaar 2015. Dat betekent dat de doelstellingen voor het vergroten van het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger dan ook gerealiseerd moeten zijn. De onderstaande cijfers geven aan dat we al in 2013 ten opzichte van de doelstellingen gunstig scoren. In de Veiligheidsbrief, d.d. 1 juli 2014 (besproken tijdens de raadsvergadering van 17 september 2014), is al aan de orde geweest dat het met de veiligheidsgevoelens in Nijmegen de goede kant opgaat; en dat Nijmegen ook gunstig scoort in de stedenvergelijking van de landelijke Veiligheidsmonitor. Ofschoon de cijfers over het veiligheidsgevoel over 2014 nog niet beschikbaar zijn, zien we wel dat de criminaliteit in 2014 is afgenomen (zie: hoofddoelstelling 2). Dat rechtvaardigt de verwachting dat de gunstige trend ten aanzien van het veiligheidsgevoel zich ook vorig jaar heeft doorgezet. Overigens blijven we benadrukken dat er geen enkelvoudig causaal verband valt te leggen tussen enerzijds de inzet van de gemeente en anderzijds het effect daarvan op het veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger. Dat gevoel wordt immers door zoveel meer factoren bepaald dan alleen de inzet van de gemeente, dat de indicator slechts als indicatief kan worden gezien.

Indicatoren

Vergroten veiligheidsgevoel van de Nijmeegse burger	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
1.1 Voelt zich vaak onveilig (in het algemeen)	2,5%	<4%	nb
1.2 Voelt zich soms/vaak/zelden onveilig	17,7%	<36%	nb
1.3 Voelt zich vaak onveilig in de buurt	2,5%	4%	nb

De cijfers voor 2013 zijn gebaseerd op de landelijke Veiligheidsmonitor (indicator 1.1.) en onze eigen Burgerpeiling (indicatoren 1.2 en 1.3). Voor het jaar 2014 zijn nog geen cijfers beschikbaar: de uitkomsten van de landelijke Veiligheidsmonitor 2014 volgen pas in de loop van 2015; en najaar 2015 wordt eerst weer de Burgerpeiling uitgevoerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De persoons-, groeps- en systeemgerichte aanpak in het Veiligheidshuis is en blijft de basis bij de aanpak van sociale veiligheidsvraagstukken, waarin we focussen op het tegengaan van veelvoorkomende criminaliteit en overlast. Daar waar de Nijmegenaar actief kan bijdragen aan zijn eigen veiligheid – denk bijvoorbeeld aan

preventie bij woninginbraak – dragen we actief bij aan bewustwording en *empowerment*. Ten aanzien van fysieke veiligheid zetten we vooral in op risicogestuurd controleren en toezicht. Het bevorderen van naleefstrategieën staat hierin centraal, omdat dat bijdraagt aan preventie en zelfregie.

Hoofddoelstelling 2

Reductie van het aantal incidenten

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een reductie van het aantal incidenten in Nijmegen. Ook hiervoor geldt dat er geen één-op-één relatie ligt tussen de inzet en regie van de gemeente op het terrein van veiligheid en het aantal incidenten dat in de stad plaatsvindt. Wij richten onze inzet wel op het verminderen van het aantal incidenten. Daarom moet deze indicator ook als indicatief beschouwd worden.

Wat hebben we bereikt?

Het aantal aangiften bij de politie is significant gedaald ten opzichte van 2013 en ligt daarmee ook substantieel onder de doelstelling. Over het algemeen dalen de cijfers in alle aangiftecategorieën, maar de grootste daling zien we bij woninginbraken (- 492), diefstal uit/vanaf voertuigen (- 540) en diefstal (brom- en snor)fietsen (- 359).

De daling van de woninginbraken valt te verklaren uit de integrale dadergerichte aanpak, het Donkere Dagen Offensief (DDO) en de inzet van het Targetteam. De daling van de diefstal uit/vanaf voertuigen kunnen verklaard worden door aanpassingen in de inrichting van de infrastructuur, zoals: het wegvallen van onbewaakte parkeermogelijkheden aan de Nassausingel, de komst van parkeergarage Keizer Karelplein, het betaald avondparkeren in combinatie met meer toezichthouders op straat, maar ook het DDO. Ook zaten in 2014 een aantal notoire autokrakers vast. De daling van fietsendiefstal is lastiger te verklaren. In het centrum wordt nu wel de lokfiets ingezet.

Met het aantal meldingen bij de brandweer scoren we significant gunstig ten opzichte van de doelstelling. Vanaf het begin van dit decennium zien we een flinke daling van het aantal meldingen: van 1766 in 2010 naar 1351 in 2014. Overigens bestaat een substantieel deel uit zogeheten loze meldingen – in 2014: 596. Dat betekent dat het vorig jaar in slechts 755 gevallen daadwerkelijk om brandbestrijding en overige hulpverlening ging. Kijken we ook hier naar de lange termijn dan daalt ook het aantal loze meldingen de afgelopen jaren significant: in 2010 ging het nog om in totaal 858 loze meldingen en rukte de brandweer in 908 gevallen terecht uit.

Indicatoren

Reductie van het aantal incidenten	Realisatie 2013	Doelstelling	Realisatie 2014
2.1 Aangiften bij de politie	14.130	<16.500	12.247
2.2 Meldingen bij de brandweer	1.382	<1.816	1.351

Wat hebben we ervoor gedaan?

We zetten sterk in op een persoons-, groeps- en systeemgerichte aanpak van criminaliteit en overlast in het Veiligheidshuis Nijmegen. Hier organiseren we de verbinding politie, Openbaar Ministerie en de reclasseringsorganisatie enerzijds en de zorginstellingen anderzijds. Daarmee leveren we een bijdrage aan de bestrijding van veel voorkomende vormen van criminaliteit en overlast. Met de Top-150-aanpak kunnen we dynamisch en flexibel inspelen op het veiligheidsbeeld en die daders aanpakken die het meest actief zijn. Daarmee kunnen we een substantiële bijdrage leveren aan de reductie van het aantal incidenten.

Ook hebben we in 2014 met het project ENNUWEG ingezet op bewustwording onder de omvangrijke studentenpopulatie waar het gaat om brandveiligheid in relatie tot de kamerverhuur, maar eveneens met het tegengaan van onnodige risico's van woninginbraak en het tegengaan van risico's op straatroof. Dit project is positief geëvalueerd en zullen we ook gaan voortzetten.

Hoofddoelstelling 3

Reductie van de gevolgen van incidenten

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar verlaging van de gevolgen van incidenten. Door proactieve en preventieve activiteiten dragen we bij aan de beperking van de gevolgen van incidenten. Door preparatieactiviteiten bereiden we ons voor op een adequate repressieve taakuitvoering. Concreet betekent dit onder meer bijzondere aandacht voor aanvalsplannen en bereikbaarheidskaarten van objecten. Door repressieactiviteiten dragen we bij aan het beperken van schade aan de gezondheid van slachtoffers en het beperken van de materiële schade. We evalueren de gevolgen van de incidenten en de aanpak daarvan om de effectiviteit van de activiteiten te kunnen meten en verbeteren. De gemeente treedt hierbij veelal op als regisseur van processen.

Wat hebben we bereikt?

Uit de bovenstaande cijfers blijkt dat het aantal incidenten ruim onder de geformuleerde doelstelling ligt. Daarmee leveren we ook een belangrijke bijdrage aan het verminderen van de gevolgen van incidenten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Hierboven is reeds onze inzet in op de aanpak van criminaliteit en overlast gemeld. Daarnaast besteden we ook aandacht aan preventie daar waar het veiligheidsbeeld of een specifieke doelgroep hiervoor aanleiding geeft. Een voorbeeld daarvan is het project ENNUWEG, waarbij we ons vooral gericht hebben op de doelgroep studenten.

Wat heeft het gekost?

Veiligheid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	1.346	1.225	1.201	23
Vergunningverlening & handhaving	595	595	595	0
Organisatie van de rampenbestrijding	12.739	11.961	11.798	162
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	761	661	654	7
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**15.442**	**14.441**	**14.248**	**193**

Financiële baten per product				
Openbare Orde & Veiligheid	-235	-135	-156	21
Vergunningverlening & handhaving	0	0	0	0
Organisatie van de rampenbestrijding	-235	-109	-125	16
Uitv. prog. Integrale Veiligheid	0	0	0	0
Proactie Preventie Preparatie BRW	0	0	0	0
Repressie, Nazorg BRW	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-469**	**-244**	**-280**	**37**
Totaal Veiligheid	**14.972**	**14.197**	**13.968**	**229**

Toelichting financiën

Het programma Veiligheid sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,2 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 1,6%.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- De kosten van het project bluswatervoorzieningen zijn begroot op € 510.000; we verwachtten in 2014 € 100.000 uit te geven maar dat is niet gebeurd. Daardoor is er in 2014 een overschot van € 100.000 en verwachten we een tekort van € 100.000 in 2015.
- De bijdrage aan de veiligheidsregio was € 60.000 lager dan begroot; dit is een incidenteel voordeel.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 37.000 hoger uitgevallen dan begroot;.er is geen noemenswaardig verschil tussen de begroting en de realisatie

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere lasten; dit zijn Incidentele voordelen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1012 Veiligheid **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				469	15.442	14.972
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-120	-321	-201
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-105	-105	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		228	228
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-802	-802
Totaal Wijzigingen				**-225**	**-1.001**	**-775**
Eindtotaal				**244**	**14.441**	**14.197**

Risico's

- Vertrouwelijke informatie komt terecht op de verkeerde plek, wat leidt tot een schadeclaim van degene die daardoor gedupeerd wordt.

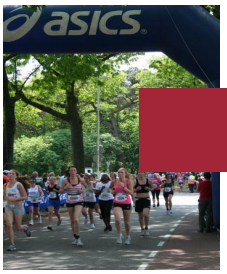

Programma Citymarketing & Externe betrekkingen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij bevorderen dat onze inspanningen op het vlak van citymarketing en externe betrekkingen meerwaarde opleveren voor onze andere gemeentelijke programma's, voor maatschappelijke instellingen, bedrijven en burgers. Daarnaast wordt hiermee een bijdrage geleverd aan een sterker vestigingsklimaat. De opbrengst is een grotere betrokkenheid van Europa, rijk en provincie bij Nijmeegse plannen en ontwikkelingen met als effect inhoudelijke en financiële steun. Daarnaast willen we met Nijmegen en Nijmeegse ontwikkelingen vaker en positief in het nieuws komen, en streven we succesvolle evenementen na.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	(Internationale) samenwerking en public affairs
H2	Promotie
H3	Coördinatie evenementen
H4	Stedenbanden
H5	Coördinatie van het stedenbeleid van rijk en provincie

Hoofddoelstelling 1

(Internationale) samenwerking en public affairs

Wat willen we bereiken?

We beogen een grote betrokkenheid, inhoudelijk en financieel, van Europa, rijk en provincie bij Nijmeegse plannen en ontwikkelingen. De Nijmeegse belangen brengen we goed en gestructureerd onder de aandacht. Waar mogelijk sluiten we aan op belangen die op (inter)nationaal en provinciaal niveau spelen. Daarvoor ondernemen we activiteiten op het vlak van externe oriëntatie, subsidieacquisitie, gerichte lobby en public affairs.

Wat hebben we bereikt?

Aandacht voor de steden binnen het Operationaal Programma EFRO, de nieuwe periode vanaf 2015. Aandacht in de Strategische Agenda 2015-2021 van de Euregio Rijn Waal. Hierdoor is de kans op het succesvol kunnen indienen van projectvoorstellen door of vanuit e stad Nijmegen vergroot. De start van het stedelijk netwerk GelreStad wat bijdraagt aan aandacht voor de grote steden bij de provinciale overheid. Uitbouw van het Europese netwerk te Brussel. Samenwerking met Duisburg (BRD/NRW). Versterking regionale samenwerking in het Rijk van Nijmegen (MGR). Voorbereiding toekomst regionale samenwerking op de schaal van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen.

Indicatoren

Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Deelname aan de verschillende overleggen van G32, VNG, Gelrestad, Stadsregio en Rijk van Nijmegen. Inzet en begeleiding voor het EDIC. Inzet voor en advisering van de Stuurgroep Arnhem Nijmegen, het College van Bestuur van de Stadsregio en de Nijmeegse delegatie in de Stadsregioraad. Idem van het Bestuur van de Euregio en de Nijmeegse delegatie in de Euregiopraad. Regelmatig overleg met Euregiokantoor te Kleve en Bureau Brussel City Region Arnhem Nijmegen te Brussel ten aanzien van Europese kansen en mogelijkheden (o.a. Green Capital, Velocity, Wissensallianz). Lobbyactiviteiten in het netwerk Kennissteden.

Hoofddoelstelling 2

Promotie

Wat willen wij bereiken?
Met promotie, wij spreken liever van citybranding en -marketing, willen we door bijzondere en nieuwswaardige projecten en activiteiten het merk Nijmegen niet alleen neerzetten als historische stad, maar ook als dynamische kennisstad, waar veel (loop)sport, groen en cultuur te vinden is. Daarbij gebruiken wij ook de onderscheidende en innovatieve bouwprojecten die in uitvoering zijn. Het beeldmerk en de slogan Altijd Nijmegen is daarbij de pay off.

Wat hebben we bereikt?
We hebben het profiel van Nijmegen als historische en kennisstad verder versterkt door twee grootschalige, nieuwswaardige activiteiten te realiseren. Het betreft de derde editie van de Vrede van Nijmegen Penning en het programma voor 70 jaar Market Garden. Beide activiteiten hebben extra en bijzonder bezoek naar de stad getrokken en onderstrepen Nijmegen als historische en kennisstad. Tevens is er nationaal en internationaal positieve publiciteit over deze gebeurtenissen geweest (zoals rechtstreekse NOS-uitzending en publiciteit in de New York Times). Uit een geactualiseerde benchmark in januari, met steden met een vergelijkbaar bleek dat Nijmegen relatief weinig middelen en menskracht op dit beleidsterrein inzet. Een andere conclusie was dat citymarketing een kwestie is van volhouden en lange adem hebben. Alleen door over een lange periode consequent aan een city-marketingbeleid vast te houden, kan een stad effect sorteren.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Op basis van het uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 hebben we samen met de partners in de stad verder invulling gegeven aan de focus van de Nijmeegse citymarketing: het profileren van Nijmegen als historische en kennisstad. Ondanks de doorgevoerde bezuinigingen hebben we daarvoor de momenten benut die daarvoor de bewijsvoering leveren. Die momenten waren in 2014: de Vrede van Nijmegen Penning en 70 jaar Market Garden. Deze twee projecten zijn in de vorm van een publiek private samenwerking met de betreffende partners gerealiseerd, waarbij de partners een evenredige financiële bijdrage hebben geleverd.

Vrede van Nijmegen Penning 2014
De uitreiking van de Penning 2014 maakte deel uit van ons uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 en draagt dan ook bij aan de citymarketingdoelstellingen om Nijmegen als historische én internationale kennisstad te profileren. De Vrede van Nijmegen Penning is een tweejaarlijkse prijs die wordt uitgereikt aan een internationale hoofdrolspeler die zich ingezet heeft voor Europa. In 2010 ontving Jacques Delors de Penning en in 2012 prof. Umberto Eco. Op 7 mei 2014 is de Vrede van Nijmegen Penning in de Sint Stevenskerk uitgereikt aan Neelie Kroes en het was de derde succesvolle editie van de Vrede van Nijmegen Penning. De gemeente Nijmegen organiseert en realiseert deze gebeurtenis met partners Radboud Universiteit en NXP Semiconductors.

Evaluatie 70 jaar Market Garden
Het zwaartepunt van de activiteiten van 70 jaar Market Garden kwam te liggen in het weekend van 20 en 21 september. Op 20 september bestonden de activiteiten uit een officiële herdenking aan de Oosterhoutsedijk, de

opening van de tentoonstelling Ontmoeting in Oorlogstijd in Museum het Valkhof, een presentatie van re-enactors op het Valkhof en een intocht en openluchtexpositie van 600 historische voertuigen en een vaartocht op de Waal van amfibievoertuigen door de Stichting Operatie Market Garden.

Op 21 september vonden het Vrijheidsfestival bij De Oversteek en het 20 Septemberplein én de Crossing over de Waal plaats. Daarnaast was er een stakeholdersbuffet Vrijheidsmuseum en een optreden van het Gelders Orkest, opvoering Waalrequiem, in de Sint Stevenskerk.

Vooruitlopend op de eindevaluatie van het Uitvoeringsprogramma Citymarketing 2013-2014 hebben we In februari 2014 de raad via een tussenrapportage en een presentatie daarvan geïnformeerd over de resultaten. De eindevaluatie zal in het voorjaar van 2015 aan de raad worden aangeboden.

We zijn, in het kader van de uitvoering van de Economische Innovatie Agenda 2020, die in maart 2014 door de gemeenteraad is vastgesteld, gestart om met de partners in de Economische Raad Nijmegen invulling te geven aan de internationale profilering van Nijmegen als kennisstad. Internationale Profilering is één van de programmalijnen uit onze Economische Innovatie Agenda. Een voorbeeld van een gestart project dat vanuit dit spoor ondersteund wordt is het Dutch International Science Film Festival (InScience).

Hoofddoelstelling 3

Coördinatie evenementen

Wat willen wij bereiken?

- We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen;
- We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden;
- We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren.

Wat hebben we bereikt?

1. We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen
   Nationaal wordt de naamsbekendheid van de stad gekoppeld aan de Vierdaagsefeesten en de Vierdaagse afstandsmarsen. In 2013, bij de 97e editie van de Vierdaagsemarsen en de 44e editie van de Vierdaagsefeesten is over de hele week een bezoekersaantal van 2.350.000 geteld. De Vierdaagse was in 2013 weer het grootste, gratis toegankelijke evenement in 2013 in het onderzoek van Respons. Er zijn nog geen gegevens van Respons over 2014 bekend. Wel weten we dat in 2014, bij de 98e editie van de Vierdaagse afstandsmarsen bijna 40.000 deelnemers de finish passeerden en bij de 45e editie van de Vierdaagsefeesten een bezoekersaantal van 1.442.000 werd geteld.
   We gebruiken evenementen ook om het beeldmerk en slogan Altijd Nijmegen aan te koppelen of om herhalingsbezoek te genereren. Met evenementenorganisaties hebben wij convenanten of samenwerkingsovereenkomsten over de samenwerking gesloten. In twee van dergelijke convenanten (MOJO/LOC7000) en Zevenheuvelenloop) zijn ook afspraken opgenomen over gezamenlijke citymarketingactiviteiten. In het convenant met de stichting DE4DAAGSE en defensie en de samenwerkingsovereenkomst met de stichting Vierdaagsefeesten is citymarketing eveneens een thema waarop gezamenlijk wordt ingezet.
2. We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden
   Met onze evenementenkalender sturen we op de spreiding van evenementen in onze stad. Daarbij nemen we de voorrangsregels, die in de nota *Event Full* zijn vastgelegd, in acht. Met subsidies ondersteunen we evenementen waaraan we vanuit cultureel, economisch, sportief en/of sociaal oogpunt extra waarde toekennen. Ook zijn we actief in het werven van evenementen, zoals het EK vrouwenvoetbal en de Giro

d'Italia. We zijn gestart met de uitwerking van het locatiegebonden evenementenbeleid. Daarmee maken we enerzijds zichtbaar wat de stad te bieden heeft aan evenementenlocaties en houden we daarnaast rekening met de belasting van evenementen voor de omgeving.

3. We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren.
   We hebben het vergunningenproces voor evenementen ingrijpend gewijzigd en de dienstverlening verbeterd. Organisatoren krijgen sneller en beter antwoord en worden wegwijs gemaakt in de mogelijkheden en grenzen voor evenementen.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
1. We willen Nijmegen landelijk en regionaal positioneren als evenementenstad, en daarmee bezoek aan de stad bevorderen;
   We benadrukken het belang van de Vierdaagse voor de stad, door het subsidiëren van activiteiten van de Vierdaagseorganisatoren en het faciliteren bij de uitvoering van het evenement in de stad. Daarbij zoeken we steeds naar de gezamenlijkheid en naar mogelijkheden om efficiënter te zijn. We geven daarnaast een subsidie aan de Oranjestichting en het Comité 4 en 5 mei, zodat zij zekerheid hebben over het voortzetten van hun werk.
   In 2013 hebben we gewerkt aan de uitvoering en verdere uitwerking van de doelstellingen en acties uit de evenementennota *Event Full*. Daarbij hebben we extra aandacht gegeven aan duurzaamheid. Er is een duurzaamheidsstandaard ontwikkeld waarover we in gesprek zijn met organisatoren van evenementen. In 2014 is overlegd met de organisatoren van een aantal grote Nijmeegse evenementen in het Nijmeegs Evenementen Overleg, onder voorzitterschap van de stichting Vierdaagsefeesten. De gemeente is gesprekspartner in het overleg en dient als platform voor kennis- en informatie-uitwisseling en voor bredere samenwerking op een aantal thema's.
2. We willen met het evenementenaanbod het vestigingsklimaat en het leefklimaat in Nijmegen aantrekkelijk houden
   In 2014 is in het kader van het locatiegebonden evenementenbeleid een pilot afgerond van drie evenementenlocaties Stadspark De Goffert, park Brakkenstein en Mariënburgplein. In samenspraak met organisatoren, omwonenden en gemeente zijn daarvoor locatieprofielen opgesteld. Daarnaast hebben we in kaart gebracht welke evenementen locaties er zijn, welke evenementen er jaarlijks in Nijmegen plaatsvinden en waar knelpunten ontstaan tussen vraag en aanbod. Aan de hand van de ervaringen met de pilotlocaties is in 2014 verder gewerkt aan profielen voor de andere locaties en worden beleidskaders, waar nodig, aangepast.
3. We willen de dienstverlening richting evenementenorganisatoren verbeteren
   Het nieuwe evenementenproces dat in 2013 was ontwikkeld, is in 2014 geïmplementeerd. We hebben nu één gemeentelijk aanspreekpunt voor organisatoren gerealiseerd in de vorm van een evenementenadviseur, die de centrale intake van vergunningaanvragen verzorgt en ook de kansen voor nieuwe aanvragers onderzoekt.

Hoofddoelstelling 4

Stedenbanden

Wat willen wij bereiken?
Wij willen dat onze internationale stedenbandrelaties bijdragen aan een sfeer van sympathie, betrokkenheid en toenemend wederzijds begrip tussen de inwoners van Nijmegen en die van onze zustersteden.

Wat hebben we bereikt?
Onderhoud van de relaties met de zustersteden Pskov en Gaziantep. Start gesprekken over onderlinge samenwerking tussen stedenbandorganisaties te Nijmegen en het COS Gelderland. Realisatie bezuinigingen.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Subsidieverlening aan projecten te Gaziantep via begeleiding gemeentelijke Adviescommissie. Subsidieverlening aan de Stichting Stedenband Nijmegen Pskov.

Hoofddoelstelling 5

Coördinatie van het Stedenbeleid van rijk en provincie

Wat willen wij bereiken?
Wij willen dat Nijmegen gebruik kan blijven maken van aanzienlijke geldstromen die rijk en provincie in het kader van hun stedenbeleid ter beschikking stellen.

Wat hebben we bereikt?
Een stevige vertegenwoordiging van Nijmegen in de G32 en de VNG. Start stedelijk netwerk GelreStad. Goedkeurende verklaring op de midterm rapportage van het Stadscontract 2012-2015/2017. Investeringen vanuit de provinciale Investeringsimpuls. Samenwerking met provinciale vertegenwoordiging te Brussel.

Indicatoren
Niet van toepassing.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Begeleiding en advisering, kandidaatstelling Nijmeegse bestuurders voor werkgroepen en bestuur VNG en G32.

Wat heeft het gekost?

Citymarketing & Externe betrekkingen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Coordinatie evenementen beleid	1.804	1.804	1.829	-25
Stedenbanden	93	93	77	16
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	1.297	1.293	1.298	-5
Promotie	499	499	777	-278
Totaal lasten per product	**3.693**	**3.689**	**3.982**	**-293**
Financiële baten per product				
Coordinatie evenementen beleid	-256	-156	-160	4
Stedenbanden	0	0	-3	3
(Inter)nat.samenwerk.&public affairs	-65	-50	-291	241
Promotie	-1	-1	-25	24
Totaal baten per product	**-323**	**-207**	**-479**	**271**
Totaal Citymarketing & Externe betrekkingen	**3.370**	**3.482**	**3.503**	**-21**

Toelichting financiën
Het programma sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,02 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,6 %.
Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- bij *de stedenbanden* is nog eenmalig een geringe onderuitputting omdat het werkbezoek Gaziantep verplaatst is naar 2015 en de cie. Gaziantep minder subsidieaanvragen heeft ingediend. Gegeven de afbouw van de stedenbanden in de coalitieperiode zal dit vanaf 2015 niet meer optreden.
- Op het product *coördinatie evenementen beleid* doet zich een geringe overschrijding voor vanwege extra capaciteitsinzet en inzet op communicatie.
- door het technisch niet adequaat begroten van de geprognotiseerde uitgaven bij de NJN van *focus citymarketing*, product promotie, is er een overschrijding van afgerond € 0,3 miljoen. De bestedingen zijn geheel conform het door de Raad en B&W vastgestelde meerjaren- bestedingenplan. (Zie de corresponderende baten bij het product Internationale samenwerking & public affairs en zie de toelichting bij Begrotingsrechtmatigheid). Het leeuwendeel van de bestedingen betreffen Market garden en de Vrede van Nijmegen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- Conform het door de Raad vastgestelde meerjaren bestedingenplan *focus citymarketing* worden de uitgaven geëgaliseerd door middel van de door de Raad vastgestelde reserve focus citymarketing. De onttrekking uit de reserve wordt technisch geboekt op het deelproduct *mutatie reserves* dat een onderdeel is van het product internationale samenwerking & public affairs
- Op het product promotie zelf is een gering voordeel vanwege externe ontvangsten. Deze externe ontvangsten maken ook deel uit van het vastgestelde uitvoeringsprogramma citymarketing 2013-2014. Aangezien de externe ontvangsten niet altijd gelijke tred houden in enig jaar met de corresponderende uitgaven, kan er in een boekjaar een afwijking optreden.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1013 Citymarketing & Externe betrekkingen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				323	3.693	3.370
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-65	-52	13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-2	-2
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	50	100
Totaal Wijzigingen				**-115**	**-4**	**111**
Eindtotaal				**207**	**3.689**	**3.482**

Risico's

- Een of enkele evenementen zijn een fiasco en maken de bestuurlijke verwachtingen in de verste verte niet waar. Gevolg kan zijn mogelijk grote imagoschade voor het bestuur.
- Onvoldoende beheer subsidie(programma's) en als gevolg daarvan het niet declarabel kunnen maken van kosten.
- Een deel van de personeelsformatie wordt geacht zichzelf door het verwerven van externe middelen terug te verdienen. De mogelijkheden daartoe zijn de afgelopen jaren door bezuinigingen bij de Rijksoverheid sterk afgenomen (Rendabele formatie). Hierdoor treedt het risico op van ongedekte personeelslasten wat kan leiden tot frictiekosten.
- De kans dat we onvoldoende grip hebben op het tempo waarin een bestuurlijke structuurverandering wordt doorgezet (in ieder geval het afschaffen van de wgr + regeling), waardoor de (financiële) gevolgen van de omvorming van de Stadsregionale samenwerking groter blijken te zijn dan we hadden verwacht.

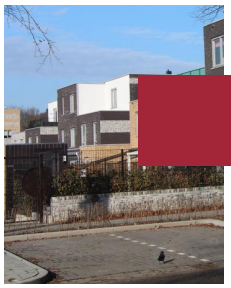

Programma Wonen

ALGEMEEN

In een land met krimpende en groeiende regio's is Nijmegen één van de steden die de komende jaren bevolkingsgroei zal kennen. De woningvraag die hier mee samenhangt moet worden ingevuld. Dat betekent een forse woningbouwopgave. We willen daarbij een stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op stedelijk niveau en met variatie op wijkniveau. Andere taakvelden zijn de herstructurering van delen van de bestaande woningvoorraad, de verduurzaming van woningen en de huisvesting van specifieke doelgroepen met een inhaalslag op het gebied van wonen en zorg. Vrijkomende woonruimte in de schaarse voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld, scheefwonen willen we tegengaan. De effecten van het woonruimteverdelingsbeleid worden gemonitord. De gevolgen van de economische recessie lijken we achter ons te laten. In 2014 vertoonde de koopmarkt herstel, de prijsdaling is gestopt en het aantal transacties neemt toe. In de huursector is sprake van stijgende huren en stagnerende inkomens. Betaalbaarheid staat daarmee weer op de agenda. Het programma is voor realisatie afhankelijk van andere partijen: ontwikkelaars, corporaties, zorginstellingen , instellingen voor hoger onderwijs en andere overheden. In dat netwerk sturen wij actief met overleg en afspraken. Het programma Wonen kent een sterke relatie met de programma's Ruimte & Cultuurhistorie, Klimaat & Energie en Zorg & Welzijn.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Het programma wonen levert een bijdrage aan de aantrekkelijkheid van de stad door de huidige en toekomstige inwoners van Nijmegen te laten wonen in een positief gewaardeerde woonomgeving. Goed wonen is een cruciale voorwaarde voor leefbare en vitale buurten en wijken. Dat dit werkt blijkt uit de stads- en wijkmonitor. Daarnaast is van belang dat een goede woonkwaliteit bijdraagt aan de economische aantrekkelijkheid van de stad. Onze nieuwbouwopgave is gericht op het inlopen van het woningtekort. En de herstructurering van delen van de bestaande voorraad verbetert kwaliteit en leefbaarheid in de wijken. We willen een ongedeelde stad zijn met een gedifferentieerd woningaanbod op stedelijk niveau en met variatie op wijkniveau. Goede kwaliteit en energiezuinigheid zijn daarbij belangrijk. Met het toevoegen van combinaties van wonen en zorg wordt rekening gehouden met de vraag van de ouder wordende bevolking en de extra muralisering. Het realiseren van woonruimte voor jongeren en studenten draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Nijmegen als stad om te studeren. Ook dat is een belangrijke voorwaarde voor stedelijke vitaliteit en dynamiek. Zolang er schaarste is, is woonruimteverdeling een maatschappelijk belang. Vrijkomende woonruimte in de voorraad van de woningcorporaties wordt op transparante en rechtvaardige wijze verdeeld. Bijzondere en kwetsbare doelgroepen krijgen daarbij extra aandacht.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Realisatie woningbouwprogramma
H2	Studenteneenheden en woonservicegebieden
H3	Rechtvaardige verdeling van huurwoningen

Hoofddoelstelling 1

Realisatie woningbouwprogramma

Wat willen we bereiken?

We willen woningen blijven bouwen om aan de vraag te voldoen en de dynamiek in de stedelijke ontwikkeling te behouden. Dat valt op dit moment niet mee door de voortdurende crisis op de woningmarkt. De resultaten van het in 2012 gehouden woningmarktonderzoek (WoON2012) zijn richtinggevend voor de planning en programmering van de woningbouw. Maar de realisatie is mede afhankelijk van de economische situatie. Dat maakt de woningproductie voor 2014 en de jaren daarna onzeker. Voor 2014 lijkt realisatie van 600 woningen haalbaar. De bouw daarvan is voor een deel al in 2013 gestart. Dat is een relatief hoog aantal. Het zijn voor een flink deel huurwoningen. Die hebben niet te maken met voorverkooppercentages alvorens de bouw start, zoals bij koopwoningen wel het geval is. Ook worden koopwoningen in huurwoningen omgezet.
De nieuwbouw in de bestaande stad betreft onder andere het project Malvert-maisonnettes, de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en Huize Rosa. De grootste productie vindt plaats in de Waalsprong waar met name in het deelgebied Laauwik de bouw gestaag vordert.

Meer vraaggericht bouwen verbetert de verkoop van woningen. Daarom is er ook meer aandacht voor (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap, conform de nota Particulier Opdrachtgeverschap uit 2010. Zowel in Nijland als in het gebied Vossenpels Zuid wordt hieraan invulling gegeven. De eerste resultaten zijn al zichtbaar. In 2014 zal de productie hier nog meer op stoom komen. Met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt om de productie van goedkope huurwoningen op peil te houden, ondanks hun afnemende investeringsruimte als gevolg van maatregelen van het kabinet. 2014 is ook het laatste jaar waarin we met bijdragen uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing betaalbare woningbouw kunnen stimuleren.
De afspraak met de SSHN om in 2015 1.250 eenheden voor studenten te realiseren wordt gehaald. We verwachten in 2014 de oplevering van ca. 500 eenheden voor studenten, o.a. TPG en Sonnehaert. Met de verwachte productie in 2015 van nog eens 350 eenheden in het project Mariënbosch en kleinschalige uitbreidingen en verbouw aan SSHN- complexen staat de teller dan op 1.250 en zijn de grootste tekorten voor studenten weggewerkt. Zeker omdat we voor de komende jaren ook meewerken aan de bouw van een aantal particuliere projecten voor jongeren en studenten. Maar we volgen de vraag- en aanbodontwikkelingen op de voet.

Het stoppen van het ISV betekent dat 2014 het laatste jaar is waarin we binnen het programma wonen betaalbare woningbouw financieel kunnen stimuleren, en er geld beschikbaar is voor wonen boven winkels.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn in totaal 713 woningen opgeleverd. Dat is opnieuw een goed resultaat. Het aantal opgeleverde woningen is 100 meer dan destijds begroot. Het lijkt erop dat we de crisis op de woningmarkt achter de rug hebben. 2014 gaat de boeken in als het jaar waarin het herstel aanhoudt en in ieder geval de koopmarkt weer opgeleefd is. De prijsdalingen zijn gestopt, het aantal transacties is toegenomen. Lage rente, toegenomen consumentenvertrouwen en wat betere economische vooruitzichten liggen hieraan ten grondslag. Het effect op de productie in de koopsector zal pas na 2014 zichtbaar zijn. De productie bestond nu voor het grootste deel uit goedkope huurwoningen (391), o.a. Malvert maisonettes, voorzieningenhart Waterkwartier, Onder Onnes en Lentseveld. Het grootse deel van de productie is in de Waalsprong gerealiseerd, 420 woningen. Daarvan zijn 49 kavels voor zelfbouwers van vrijstaande woningen, en 12 kavels voor IBBN rijwoningen in Laauwik. Daarmee levert zelfbouw 19% van de totale kavelverkoop in 2014 in de Waalsprong, en 25% van de omzet in euro's. Van de in totaal 30 beschikbare IBBN leningen zijn er nu 15 verstrekt, en 6 in behandeling. Door vertraging in de herstructurering (Rozenbuurt, Wolfskuil) zijn er minder woningen gesloopt.

Indicatoren

Realisatie woningbouwprogramma	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal woningen	1000	600	713
1.2 Aantal woningen in bestaande stad	619	200	293
1.3 Aantal woningen in Waalsprong	381	400	420
1.4 Toevoegingen goedkope huurwoningen	488	200	391
1.5 Toevoegingen goedkope koopwoningen	54	50	41
1.6 Aantal appartementen wonen boven winkels	47	5	5
1.7 Sloop	-	75	5

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om de woningproductie mogelijk te maken hebben we voor nieuwe locaties ambitiedocumenten opgesteld, en vanuit het programma wonen bijgedragen aan het opstellen van bestemmingsplannen. Met de woningcorporaties is periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd over de voortgang in de prestatieafspraken, de agenda voor de woonvisie en actuele beleidsontwikkelingen. In maart 2014 is een goedbezochte Woonbeurs georganiseerd met bijna 1.600 bezoekers. Het hoogste aantal in de drie jaar dat we dit al doen. Op deze beurs presenteren ontwikkelaars en makelaars het actuele aanbod aan nieuwbouwwoningen. Verder zijn er 116 startersleningen aangevraagd en 84 verstrekt, een record. Er zijn 15 IBBN leningen voor betaalbare zelfbouw verleend en 6 nieuwe in behandeling genomen. Met deze regelingen worden mensen direct geholpen. In de bestaande bouw leveren we zo ook een bijdrage aan meer doorstroming doordat elke koop een verhuisketen van gemiddeld 4 verhuizingen oplevert. 2014 was ook het jaar waarin de laatste ISV middelen voor betaalbare woningbouw beschikbaar waren. In totaal is de afgelopen 5 jaren het hele bedrag van € 3.675.000 besteed aan totaal 741 betaalbare huurwoningen, de gemiddelde bijdrage komt daarmee op een kleine € 5.000 per woning .

Hoofddoelstelling 2

Studenteneenheden en woonservicegebieden

Wat willen wij bereiken?

Voor studenten realiseren we tussen 2010 en 2015 1.250 eenheden om de groeiende vraag op te vangen. De SSHN is daarbij onze partner Overigens woont 75% van de uitwonende studenten op de particuliere kamermarkt. Op die particuliere markt zijn door de recessie ook andere marktpartijen zich gaan richten op het segment jongeren/studenten. Deze initiatieven zijn welkom zolang ze voldoende kwaliteit op de juiste locatie toevoegen. In dat geval vergroten ze de kwaliteit van het aanbod voor jongeren en studenten en verdringen ze slechter particulier kameraanbod. Kansen die zich voordoen om bestaande gebouwen te transformeren tot huisvesting voor studenten en jongeren, zoals Mariënbosch, Sonnehaerdt en Villa Karel, willen we daarnaast blijven benutten. De extra taakstelling voor nog eens 1.000 studenteneenheden uit het Coalitieakkoord is met een productie van 1.250 eenheden door de SSHN voor een kwart ingevuld. Meer lijkt vooralsnog niet noodzakelijk. Dit blijkt uit ramingen van de instellingen voor hoger onderwijs. Wel houden we de vinger scherp aan de pols, want bij de prognoses van de vraagkant spelen veel variabelen een rol. We willen een stedelijke dekking van woonservicegebieden. Er moet een voldoende voorraad woningen bestaan die geschikt is voor bewoners die een beroep doen op zorg. Dit verg een extra inspanning van diverse partijen vanwege de toenemende extramuralisering in de komende periode. Ouderen en gehandicapten moeten in voldoende mate gehuisvest kunnen worden en starters moeten een reële kans op de woningmarkt hebben. Daarnaast dragen we vanuit het programma Wonen ook bij aan de realisatie van voorzieningen voor maatschappelijke opvang.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn totaal 519 eenheden voor studenten gerealiseerd. Het grootste en meest in het oog springende project was de realisatie van het complex Talia, 354 eenheden van de SSHN boven het nieuwe Doornroosje bij Nijmegen CS. De productie betekende een forse toevoeging van prima studentenhuisvesting op een goede locatie. De afspraak om voor 2015 1.250 nieuwe eenheden te bouwen wordt iets later ingevuld. Dat is het geval als het

project Mariënbosch, met 350 eenheden, dat nu in aanbouw is, eind maart 2015 wordt opgeleverd. De gezamenlijke kamercampagne van SSHN, HAN en Radboud Universiteit heeft in 2014 199 extra kamers opgeleverd. Vanwege afnemende acceptatie van kamerverhuur in een aantal delen van de stad is er in overleg met het platform Kamerbreed, dat de overlast van kamerverhuur wil tegengaan, en de studentenvakbond AKKU een notitie met beleidsvarianten opgesteld. De oude raad heeft aanpak van dit dossier aan de nieuwe raad overgelaten.
Op het terrein van wonen en zorg zijn er 50 woningen en 44 eenheden opgeleverd. Het gaat om de woningen op het voorzieningenhart in het Waterkwartier en aan de Tollensstraat. Dit is minder dan oorspronkelijk begroot. De grote transities in de zorg maakten partijen terughoudend om te investeren. Hierdoor vertraagd planvorming en realisatie.
Voor de verbetering van de toegankelijkheid van openbare gebouwen zijn in 2014 5 aanvragen ingediend,3 voorlopig toegekend en 9 definitief toegekend. Het beschikbare budget is daarmee in 2014 vrijwel geheel uitgeput.

Indicatoren

Studenteneenheden en woonservice gebieden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal woningen met zorg	130	135	94
2.2. Aantal eenheden voor studenten	0	500	519
2.3 Gemiddelde wachttijd SSHN kamer V'veld +H'veld (in maanden)	6	5	5,5
2.4 Gemiddelde wachttijd SSHN voorkeurscomplexen 1p onzelfstandigen.(in maanden)	37	35	42

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben bestuurlijk overleg gevoerd met de SSHN en de instellingen voor hoger onderwijs over studentenhuisvesting . De voortgang van projecten en het monitoren van de ontwikkeling van vraag en aanbod zijn hier de belangrijkste thema's. De prestatieafspraak met de SSHN is met een jaar verlengd tot 1 januari 2015 om zo weer in de pas te lopen met de overige corporaties. De Stichting Huurteams die controleert op te hoge huren in de particuliere sector, hebben we financieel ondersteund.
Het planningskader voor wonen met zorg is in 2014 vastgesteld. Dit kader vormt de basis voor verdere uitwerking en concretisering in de 4 prioriteitsgebieden waar we in 2014 mee zijn gestart (Lindenholt, Centrum Oost/Noord en Midden). Daarbij werken we samen met woningcorporaties en zorgaanbieders.

Hoofddoelstelling 3

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een rechtvaardige en transparante verdeling van vrijkomende huurwoningen met evenredige kansen op woonruimte voor de diverse doelgroepen. Bijzondere doelgroepen worden apart bemiddeld, de huisvesting van statushouders is daarin een belangrijk onderdeel. De nieuwe Regionale Huisvestingsverordening 2013 biedt daarvoor de kaders. Uitvoering ligt bij de woningcorporaties. Meer kansen voor starters, bevorderen van doorstroming, aanpak van problemen in de leefbaarheid op complex niveau en beperking van scheefwonen zijn belangrijke punten. Conform de Perspectiefnota 2014 bemoeien we ons niet langer actief met de woonruimteverdeling, maar zullen wel rapporteren over de effecten daarvan.

Wat hebben we bereikt?

De uitvoering van de woonruimteverdeling verliep in 2014 zonder grote problemen. Een jaar na invoering van de nieuwe verordening is er geen substantieel resultaat in termen van meer kansen voor starters en meer doorstroming. De slaagkansen van de verschillende doelgroepen zijn vrij constant door de jaren heen. De gemiddelde slaagkans is in 2014 iets hoger, voor starters wat lager, maar voor senioren juist hoger. Oorzaak zit in een combinatie van factoren: het aantal reacties op een vrijkomende woning varieert (starters reageren vaker), en het aantal vrijkomende varieert. 20% van het verdeelde aantal woningen ging via loting.

Indicatoren

Rechtvaardige verdeling van huurwoningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Woningen naar starters	46%	> 40%	42%
3.2 Woningen naar primaire doelgroep	82%	> 75%	79%
3.3 Gemiddelde slaagkans	0,09	>= 0,12	0,11
3.4 Slaagkans starters	0,08	>= 0,10	0,07
3.5 Slaagkans primaire doelgroep	0,09	>= 0,12	0,09
3.6 Slaagkans senioren	0,20	>=0,25	0,26

Wat hebben we ervoor gedaan?

Om in een aantal complexen met grote leefbaarheidsproblemen aanvullende eisen te kunnen stellen aan nieuwe huurders is een aanvraag gedaan op basis van de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek (Rotterdamwet). Door het van kracht worden van de nieuwe Huisvestingswet per 1 januari 2015 is in regionaal verband gewerkt aan een noodzakelijke aanpassing van de Regionale huisvestingsverordening.
Door de oorlog in het Midden Oosten is de taakstelling voor het huisvesten van statushouders in 2015 bijna verdubbeld (2014: 154, 2015: 278). Na overleg met de woningcorporaties, die de huisvesting bieden, is besloten om in 2014 te anticiperen op de hogere taakstelling door actief te zoeken naar extra mogelijkheden voor opvang in leegkomende panden.Een aantal concrete opties zijn en worden verder verkend.

Wat heeft het gekost?

Wonen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	1.976	1.096	1.732	-636
Doelgroepen	55	55	195	-140
Woonruimteverdeling	13	13	25	-11
Totaal lasten per product	**2.045**	**1.165**	**1.952**	**-787**
Financiële baten per product				
Woningbouwbeleid en herstructurering	-1.577	-1.150	-1.385	235
Doelgroepen	0	0	0	0
Woonruimteverdeling	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-1.577**	**-1.150**	**-1.385**	**235**
Totaal Wonen	**468**	**15**	**567**	**-552**

Toelichting financiën

Het programma Wonen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,6 miljoen.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen lagere onttrekking aan de ISV-reserve. Hier tegenover staat een voordeel/melding binnen het programma Klimaat en Energie.
- € 0,1 miljoen nadeel door meer doorbelaste uren voor ambtelijke capaciteit dan begroot.
- € 0,4 miljoen lagere onttrekking aan het fonds voor Startersleningen dan begroot.
- Bij de Voorjaarsnota is gemeld dat er een voordelig rente effect van € 0,4 miljoen werd verwacht bij de Startersleningen. Waarbij is aangegeven dat dit effect leidt tot een voordeel op de saldi-reserve. Dit is echter niet juist. Het fonds voor de startersleningen is een revolverend fonds. Dat wil onder andere zeggen dat de rente van aangetrokken leningen één op één dient te worden verrekend met het Startersfonds. Lagere rente

dan begroot betekent ook een lagere onttrekking aan het fonds dan begroot. De voorjaarsmelding had een budgettair neutrale melding moeten zijn.
- € 0,2 miljoen hogere lasten door de afdracht van de eigen bijdrage van startersleningen/IBBN aan de voorziening. Hier tegenover staan hogere baten.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:
- € 0,2 miljoen hogere baten door te laag begrote eigen bijdragen van verkopers van starterswoningen waarvoor een starterslening is afgegeven. Deze bijdrage van de verkopers is conform de uitgangspunten toegevoegd aan de voorziening.

Het negatieve resultaat wordt per saldo hoofdzakelijk veroorzaakt door een omissie ten aanzien van een bij de voorjaarsmelding gemeld positief rente effect op de starterslening. Dit had een budgettair neutrale melding moeten zijn. De afwijkingen zijn incidenteel.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1021 Wonen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.577	2.045	468
Wijzigingen						
BW-01338 Formatiereductie afdeling Milieu	College	08 jul '14	4.4		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-254	-648	-394
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-372	-151	221
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	199	-81	-280
Totaal Wijzigingen				**-427**	**-880**	**-453**
Eindtotaal				**1.150**	**1.165**	**15**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Risico's

De risico's die samenhangen met een vertraagde planontwikkeling in de Waalsprong en het Waalfront zijn door het aantrekken van de woningmarkt enigszins geslonken. In 2014 hebben zich geen nieuwe risico's aangediend. De beëindiging van de ISV subsidies voor betaalbare woningbouw en de aantasting van de investeringscapaciteit van de corporaties bemoeilijkt realisatie van betaalbare huurwoningen.

Programma Klimaat & Energie

ALGEMEEN

Binnen het programma Klimaat & Energie wordt gewerkt aan een duurzame toekomst. We investeren de komende jaren fors in duurzaamheid. Niet alleen door ons aan te passen aan het veranderende klimaat, zoals met de dijkteruglegging gebeurt, maar ook door een forse bijdrage te leveren aan het tegengaan van verdere klimaatverandering. Duurzame energie heeft de toekomst en samen met energiebesparing zal dit programma de komende jaren flinke stappen zetten in de richting van een energieneutrale gemeente in 2045.

Binnen dit programma werken we ook aan een veilige en gezonde leefomgeving van de Nijmegenaren. Daartoe voeren we alle wettelijke milieutaken uit op het gebied van vergunningverlening, handhaving, bodem, lucht en geluid die aan onze gemeente zijn opgedragen. We beperken zoveel mogelijk de geluid-, stof- en stankhinder en voorkomen veiligheids- en gezondheidsrisico's van (bedrijfs)activiteiten. We zijn zuinig op bodem, water, lucht en grondstoffen.

De acties uit dit programma komen zo veel mogelijk tot stand in overleg met andere overheden, milieu- en bewonersorganisaties en het bedrijfsleven. We realiseren klimaat- en milieudoelen ook binnen andere programma's. Het gaat hierbij met name om de programma's Mobiliteit (verbetering luchtkwaliteit, beperken CO_2-uitstoot), Economie & Toerisme (duurzame bedrijventerreinen, schone stedelijke distributie en bedrijvigheid), Veiligheid (gevaarlijke stoffen en bijzondere handhaving), Ruimte & Cultuurhistorie (duurzame stedelijke ontwikkeling, duurzaam bouwen en adviseren ruimtelijke plannen), Wonen (afspraken over energiebesparing met woningcorporaties), Grondbeleid (duurzame gebiedsontwikkeling), Openbare Ruimte (duurzame inrichting en beheer openbare ruimte), Groen & Water (klimaatadaptatie) en Facilitaire diensten (duurzame inkoop). Naast zelf doen verschuift onze inzet naar het zelf laten doen.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In 2045 willen we een energieneutrale gemeente zijn. Nijmegen voorziet daarbij zelf in zijn stedelijke energiebehoefte met duurzame energie. Deze doelstelling moet resulteren in het tegengaan van de 'Nijmeegse bijdrage' aan de mondiale klimaatverandering die een bedreiging vormt voor onze veiligheid, voedselvoorziening, biodiversiteit, waterhuishouding, maar ook onze economie. De stijging van de energielasten voor Nijmegenaren wordt hiermee beperkt.
Daarnaast willen we vanuit de bestaande wet- en regelgeving de gewenste basis milieukwaliteit waarborgen, zodat de inwoners van Nijmegen nu en in de toekomst in een gezonde en veilige leefomgeving kunnen verkeren. Inbreuken hierop voorkomen we zoveel mogelijk. Concreet betekent dit dat we met dit wettelijke instrumentarium de overlast en hinder beperken, de veiligheid verhogen, en een optimale bodemkwaliteit en goede luchtkwaliteit realiseren.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Nijmegen klimaat- en energieneutraal
H2	Bevorderen kwaliteit leefomgeving
H3	Aanpak bodemverontreiniging
H4	Beperken hinder bedrijfsmatige activiteiten

Hoofddoelstelling 1

Nijmegen klimaat- en energieneutraal

Wat willen we bereiken?

In 2045 zijn we een energieneutrale, zelfvoorzienende, gemeente (raadsbesluit 27 april 2011, vaststelling Duurzaamheidsagenda).
De eigen organisatie is klimaatneutraal in 2015 en energieneutraal in 2030.

In deze coalitieperiode (2010-2014) gaan we onverminderd door deze doelstellingen te bereiken. De vast te stellen route naar energieneutraliteit, ('Roadmap Nijmegen Energieneutraal 2045') krijgt voor de korte termijn een nader in te vullen uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma staan de prioriteiten voor de komende jaren, waarmee we rekening houden met onze bezuinigingstaakstelling. Het geeft een concrete uitwerking van de vijf sporen die in de Duurzaamheidsagenda zijn geformuleerd:

- Energieneutrale stad: forse energiebesparing van de gebouwde omgeving (3% per jaar, met 2% als ondergrens) en de energietransitie van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen (15% in 2020).
- Duurzame stedelijke ontwikkeling: klimaatbestendige stad, nieuwbouwplannen.
- Duurzame economie: bedrijventerreinen, groene economie, werkgelegenheid.
- Duurzame mobiliteit: logistiek, energietransitie in mobiliteit, meer en beter openbaar vervoer, snelfietsroutes.

Klimaatneutrale organisatie: bereikt in 2015. Vervolgens zetten we in op energieneutrale organisatie in 2030.

Wat hebben we bereikt?

Binnen de vijf sporen hebben we afgelopen jaar projecten opgezet en uitgevoerd in samenwerking met onze partners Er is veel draagvlak bij bewoners en bedrijven en instellingen zoals scholen en sportverenigingen. Zij investeren in duurzaamheid, in een context van economische crisis en bezuinigingen. We ondersteunen initiatieven, geven ruimte geven, leggen verbindingen en investeren ook in duurzaamheidsmaatregelen.

In onze nota "Duurzaamheid in uitvoering" (2013) hebben we beschreven wat we in de afgelopen periode hebben bereikt, waar we nu staan en welke kansen we zien om onze stad nog verder te verduurzamen. Onze ambitie om nationaal koploper te zijn, maken we waar. Op de landelijke Duurzaamheidsmeter staan we bovenaan de lijst. Bovendien hebben we - als enige Nederlandse stad - de finale van de EU Green Capital Award 2016 bereikt.
De Stichting de Vierdaagse heeft in samenwerking met diverse andere Nijmeegse partijen de nationale conferentie "Circular Economy BOOSTcamp naar onze stad gehaald, waardoor we volgend jaar hotspot op het gebied van de circulaire economie zijn. Op de valreep van dit jaar is ook bekend geworden dat Arnhem en Nijmegen het internationale fietscongres VeloCity in 2017 mogen organiseren.

Het energieverbruik in de stad is over de periode 2008- 2013 met 6.8% afgenomen. De gegevens over 2014 hebben we nog niet, maar we verwachten dat deze dalende trend zich ook dit jaar heeft doorgezet. Vooral het aardgasverbruik van particulieren neemt gestaag af.

Het verduurzamen van woningen door particulieren en woningcorporaties draagt hieraan bij. Net als vorig jaar was de Premieregeling Energiebesparende Maatregelen een succes. In totaal hebben ruim 1.600 particulieren hun woning verduurzaamd met behulp van onze subsidie. De 1641 woningeigenaren hebben gezamenlijk voor €8.045.000 in maatregelen geïnvesteerd. Wij hebben €1.208.000 uitbetaald. Nog eens ruim 1.150 mensen hebben gebruik gemaakt van de subsidie woningisolatie van de provincie Gelderland, een regeling die wij uitvoeren en 134 woningeigenaren hebben de Duurzaamheidslening afgesloten.

Sinds begin 2014 kunnen bewoners van Nijmegen bij het Loket Duurzaam Wonen terecht voor vragen en informatie over energiezuinig wonen en subsidieregelingen. Het (voormalig) Waterservicepunt is hier ook in opgegaan, waardoor mensen ook naar het loket gaan voor informatie over goed riool- en watergebruik, afkoppelen van hemelwater en groendaken. Bewoners maken goed gebruik van het loket. Voor wat betreft energiebesparing en duurzame energie zijn er 952 en voor watergerelateerde zaken zijn er 1.063 contactmomenten geweest. Het nationale Energie-akkoord stimuleert een dergelijke aanpak.

Dit najaar is Energieplein Nijmegen gestart. Dit project heeft als doel om groepen bewoners te enthousiasmeren om gezamenlijk aan de slag te gaan met het verduurzamen van de woning. Gekozen is om in de wijken Hees en Heseveld te starten. Met enthousiaste bewoners wordt een aanpak op maat ontwikkeld om grote groepen mensen in deze wijken aan te zetten tot actie.

De aanleg van het Warmtenet is gestart. Momenteel zijn 4.000 bestaande woningen in de Waalsprong aangesloten op deze duurzame warmtevoorziening. De 10.000 nog te bouwen woningen in de Waalsprong en Waalfront worden hiermee ook van warmte voorzien.

In stadsregionaal verband hebben we in het kader van Het Groene Akkoord ervaring opgedaan met de meetmethodiek GPR. Hiermee borgen we dat de duurzaamheid van nieuwe stedelijke ontwikkelingen worden getoetst.

We willen windturbines realiseren langs de A15. Het bestemmingsplan is 1 oktober 2014 bijna unaniem vastgesteld door de gemeenteraad. Windpower Nijmegen zorgt ervoor dat Nijmegenaren ook financieel kunnen participeren in het project. Deze coöperatie heeft momenteel bijna 400 leden. We hebben windmetingen uitgevoerd, waaruit blijkt dat de windopbrengst iets hoger is dan verwacht werd. De business case kan voor de windturbines nu beter onderbouwd worden.

De provincie Gelderland heeft besloten geld aan de ODRN beschikbaar te stellen om in 2015 branchegewijs bedrijven te handhaven op energiebesparing. Hiermee krijgt onze aanpak van afgelopen jaren navolging in Nijmegen en in andere gemeenten.

Ook op het gebied van duurzame mobiliteit is succes geboekt. Doordat de stadsbussen op groen gas rijden heeft de stadsregio Arnhem Nijmegen met 17 gram CO2 per reizigerskilometer veruit de laagste van uitstoot van Nederland. Dit blijkt uit onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van het KpVV. Verder hebben we deelgenomen aan een landelijke lobby en dat heeft ertoe geleid dat de mixed strategy en in het bijzonder groen gas een plaats heeft gekregen in de Visie en het Actieplan Duurzame Brandstoffenmix dat als onderdeel van het SER-Energieakkoord door het Ministerie van I&M is opgesteld. Op 4 juni 2014 heeft de landelijke Topsectoren Kennis en Innovatie bijeenkomst over gas (TKI Gas) in de regio plaatsgevonden. Dit heeft onder meer geleid tot het bezoek van het Ministerie van Economische Zaken aan Nijmegen.

Afgelopen jaar is het Milieu Educatiecentrum Nijmegen (MEC) failliet verklaard. MEC voerde taken uit op het gebied van natuur- en milieu onderwijs en diende als makelaar tussen scholen en de aanbieders van NME. Stichting de Bastei gaat de werkzaamheden per 2015 voortzetten. De afspraken hebben we in een uitvoeringsovereenkomst vastgelegd. Op die manier kunnen scholen zonder onderbreking hun onderwijsprojecten voortzetten.

Indicatoren

Nijmegen klimaat- en energieneutraal	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.0 Energiebesparing stad (t.o.v. 2008)	6,8%	8%	nog niet bekend
1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr)	971	1000	nog niet bekend
1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008)	6,28%	6%	nog niet bekend
1.3 10 MW windenergie	bp in procedure	bp in procedure	bp vastgesteld
1.4 Percentage corporatiewoningen met label A of B	29%	26%	nog niet bekend
1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen	1332	1500	1641
1.6 Percentage duurzaam inkopen	94%	75-100%	94%

Indicatoren:

1.0 energiebesparing stad t.o.v. 2008:
Het fossiele energieverbruik van de stad Nijmegen is over de periode 2008- 2013 met 6,8 afgenomen, ondanks de bevolkingsgroei.

1.1 CO2 emissie eigen organisatie (ton/jr):
De gegevens van 2014 hebben we nog niet, wel die van 2013. Volgens de CO2 footprint was in 2013 de CO2 uitstoot 971 ton. Dat is een daling ten opzichte van het jaar daarvoor. De tussentijdse doelstelling halen we en we liggen goed op koers om de doelstelling in 2015 te halen. Met de komst van een energieregistratie- en monitoringsysteem begin 2015 krijgen we het komende jaar een betrouwbaarder beeld van ons energieverbruik. Op het moment dat we dit hebben bepalen we opnieuw het uitgangspunt voor deze indicator.

1.2 Energiebesparing eigen organisatie (t.o.v. 2008):
In 2014 kregen we de gegevens van ons eigen energieverbruik van 2013. Opnieuw hebben we energie in onze kantoren, accommodaties en openbare ruimte bespaard (6,28%) ten opzichte van het startjaar 2008. De investeringen in het verduurzamen van de panden van afgelopen jaren – waaronder in het stadhuis - lijken dus een trendbreuk te hebben veroorzaakt.

1.3 10 MW windenergie:
In de structuurvisie zijn zoekzones voor windenergie opgenomen. Voor de locatie A15 in de Grift is het bestemmingsplan met een overgrote meerderheid door de raad vastgesteld. In 2015 worden nog enkele beroepen afgehandeld en de vergunningprocedure afgerond.

1.4 Verhoging percentage corporatiewoningen met label A of B of verbetering met 2 labelsprongen:
In 2013 had 29% van de corporatiewoningen een label A of B. Cijfers over 2014 zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Deze cijfers volgen bij de monitoring van prestatieafspraken in het eerste deel van 2014. Conform het coalitieakkoord willen we dat alle sociale huurwoningen in 2018 minimaal energielabel B hebben. We zijn met de corporaties in gesprek hoe we deze ambitie gaan realiseren en of we ondersteuning kunnen bieden.

1.5 Aantal particuliere woningen energiezuinig door Energieaanpak particuliere woningen:
Net als vorig jaar was de Premieregeling Energiebesparende Maatregelen een succes. In totaal hebben ruim 1.600 particulieren hun woning verduurzaamd met behulp van onze subsidie. De 1641 woningeigenaren hebben gezamenlijk voor €8.045.000 in maatregelen geïnvesteerd. Wij hebben €1.208.000 uitbetaald.

1.6 Percentage duurzaam inkopen:
We kopen voor 94% duurzaam in, aldus het monitoringsinstrument van AgentschapNL van 2010. We hebben sindsdien geen nieuwe gegevens gekregen. In deze monitoring worden alle aanbestedingen van meer dan € 100.000,- voor diensten en leveringen, en meer dan € 500.000,- voor werken, meegenomen. Opdrachten onder deze drempelwaarde vallen buiten de monitoring omdat hier centraal geen gegevens over duurzaamheid worden bijgehouden. Verder hebben we de Duurzaamheidladder, de door ons ontwikkelde methodiek voor duurzaam inkopen en aanbestedingen toegepast.

Wat hebben we ervoor gedaan?
We hebben verder gewerkt aan de uitvoering de nota Duurzaamheid in Uitvoering. Daarbij spelen onze partners in de stad (onderzoek, onderwijs, ondernemers, overheid en bewoners) de hoofdrol. Het is dus de stad die het doet, wij hebben daarbij partijen verbonden, processen gefaciliteerd en private investeringen gestimuleerd.

We hebben deelgenomen aan de European Green Capital Award en zaten bij de laatste vijf steden die zich voor een internationale jury in Kopenhagen konden presenteren**.** Bijzonder was de steun van de duurzame estafette. Ondersteund door ondernemers uit de stad, brachten Nijmeegse sporters de Nijmeegse presentatie (usb-stick verwerkt in estafettestokje) door middel van wandelen, roeien en fietsen naar Kopenhagen. Het estafettestokje is daarna een symbool voor duurzaamheid geworden. Om de paar weken krijgt de ontwikkelaar van een nieuw duurzaam initiatief het estafettestokje in bezit en die mag het stokje weer doorgeven aan een volgende initiatiefnemer.

Een Nijmeegse werkgroep, bestaande uit vrijwilligers, is opgericht en wil de titel “Fairtrade Nijmegen” behalen. Sinds begin 2014 ondersteunen we deze werkgroep.

De stadsregio Arnhem-Nijmegen als overheidsorgaan verdwijnt in 2015 en de MARN is afgeslankt. Om de projecten als de Groene Hub te continueren en toekomstige regionale projecten mogelijk te maken, zijn we in 2014 in regionaal verband gestart met het verkennen van nieuwe samenwerkingsmogelijkheden.

Bestaande bouw
We hebben de Nijmeegse Energieaanpak gecontinueerd. Met het Loket Duurzaam Wonen en het participatieproject Energieplein Nijmegen ontzorgen en faciliteren we (groepen) bewoners, die hun woning willen verduurzamen. De subsidieregelingen zorgen voor een extra stimulans.
Conform het coalitieakkoord willen we dat alle sociale huurwoningen in 2018 minimaal energielabel B hebben. We zijn met de corporaties in gesprek hoe we deze ambitie gaan realiseren en of we ondersteuning kunnen bieden. Ondertussen gaan de corporaties verder met het uitvoeren van hun reeds geplande werkzaamheden. Zo heeft Talis het appartementencomplex in Meijhorst gerenoveerd, waardoor 270 woningen naar energielabel B zijn gegaan.

Dertig Nijmeegse sportverenigingen hebben gebruik gemaakt van een energiescan, die we hebben aangeboden. Ze besparen door de genomen maatregelen in totaal minimaal € 25.000 per jaar.

We zijn gestart met het onderzoek of we een betere constructie kunnen hanteren om burgers, maar ook bedrijven, sportverenigingen, scholen en maatschappelijke instellingen te ontzorgen als zij hun panden willen verduurzamen. We bekijken daarbij ook naar financiële constructies en betrekken stakeholders hierbij. De eerste resultaten zijn aan de raad gepresenteerd en in 2015 volgt de besluitvorming.

Duurzame energievoorziening
In 2014 is een warmtevisie voor Nijmegen vastgesteld voor de uitbreidingsmogelijkheden van het warmtenet in de bestaande stad (de campus en het bezit van de woningcorporaties). In 2014 is gestart met de haalbaarheid van het aansluiten van de campus. Samen met de provincie, gemeente Arnhem, Alliander en Nuon bekijken we ook de mogelijkheden en de belemmeringen om het warmtenet door te trekken richting Bergerden en Arnhem en te komen tot een regionaal warmtenet voor 90.000 woningen (of equivalenten daarvan).

In het SER Energieakkoord is de sluiting van de kolencentrales per 2016 aangekondigd waaronder die van GDF Suez in Nijmegen. GDF Suez ziet deze sluiting ook als kans en samen hebben we de mogelijkheden bekeken om de locatie te herontwikkelingen voor een “Groene Delta” en voor het opwekken van lokale en duurzame energie. Een eerste stap hierin is de realisatie van een veld met 4.000 zonnepanelen op het terrein van GDF Suez waarin hun klanten een aandeel kunnen nemen.

Stedelijke ontwikkeling
We hebben de Nijmeegse principes van duurzame stedelijke ontwikkeling bij ruimtelijke ontwikkelingen gebruikt; duurzaamheid is als een van de leidende principes verankerd in de in 2013 vastgestelde Structuurvisie. We hebben aan klimaatadaptatie (o.a. de dijkteruglegging) gewerkt en de samenwerking met de Rijksoverheid en Provincie op dit thema gezocht. Bij nieuwbouwprojecten zetten we in op duurzaam en energiezuinig bouwen, onder andere door de GPR methodiek te gebruiken.

Bedrijven
Ook dit jaar werkten marktpartijen, maatschappelijke organisatie, particulieren en overheden In Power2Nijmegen werken gezamenlijk aan een transitie van fossiele- naar duurzame energie. Op dit moment zijn er zo'n 200 deelnemers die zo'n 60 organisaties vertegenwoordigen. Hoe Nijmegen energieneutraal wil worden is vastgelegd in de Power2Nijmegen routekaart 2045. Power2Nijmegen zet ideeën om in concrete projecten en zoekt daarbij financiering, formuleert nieuwe projecten en verbindt initiatieven. Naar aanleiding van een evaluatie verkennen we hoe de aansturing van Power2Nijmegen kan worden versterkt. Een mogelijkheid is het instellen van een regiegroep, waarin verschillende deelnemers vertegenwoordigd zijn. De Economische Raad Nijmegen (ERN) heeft Power2Nijmegen geadopteerd en heeft een primaire rol bij de voortzetting van dit co-creatieproces.

Ook in 2014 hebben we deelgenomen aan het Nijmeegs Energieconvenant. Samen met 18 grote bedrijven en instellingen wisselen we kennis en ervaring uit om de CO2 in de eigen bedrijfsvoering stevig terug te dringen. In 2014 hebben enkele nieuwe partijen zich aangemeld waarbij ze zich committeren aan een zelf vastgestelde doelstelling voor CO2-reductie.

Eigen organisatie
We investeren zelf ook in duurzaamheid. Zo is de uitvoering van het Masterplan Verduurzamen Gemeentelijk Vastgoed gecontinueerd. In het stadhuis, maar ook in andere panden zijn maatregelen getroffen. De exploitatievoordelen leveren middelen op voor nieuwe investeringen in duurzaamheid van gemeentelijke panden. We nemen duurzaamheidscriteria op bij aanbestedingen. Zo zijn we met onze buurgemeenten gestart met de voorbereidingen voor Europese aanbesteding voor energie voor ons eigen verbruik. We onderzoeken daarin op welke manier we het aandeel regionaal duurzaam opgewekte energie kunnen vergroten. Verder zijn we partner in FSC-Nederland en stimuleren de productie en het gebruik van duurzaam hout door dit in aanbestedingen op te nemen.

Mobiliteit
We maken ons met regionale partners sterk om het rijden op groen gas en duurzame mobiliteit in de regio te stimuleren.

- We hebben samen met Arnhem bidbook ingediend bij de European Cyclist' Federation en als winnaar mogen wij het internationale fietscongres VeloCity in 2017 organiseren.
- In november 2014 is de landelijke Green Deal Zero Emission Stadslogistiek ondertekend. Naast gemeente Nijmegen hebben ook de koplopende, Nijmeegse bedrijven Binnenstadservice, Combipakt en de afvalverwerker DAR de Green Deal onderschreven.
- Er is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om biomassa te importeren, omdat niet alle ambities met regionale biomassa kunnen worden verwezenlijkt. Uitkomst is dat de regio potentie heeft om een regionale en bovenregionale hub te worden van biomassa-aanvoer, verwerking en cascadering. De CO2-uitstoot van het transport van biomassa naar de stadsregio blijkt zeer klein ten opzichte van de te behalen CO2-reductie door inzet van de biomassa als vervanger van fossiele brandstoffen.
- In het kader van Beter Benutten is er een regionale prijsvraag uitgeschreven om het regionale goederenvervoer efficiënter, schoner en betrouwbaarder te maken. Vijf consortia hebben gewonnen en gebruiken 2014 om ervaring op te doen met hun concepten. De evaluatie hiervan volgt nog.

Hoofddoelstelling 2

Bevorderen kwaliteit leefomgeving

Wat willen wij bereiken?

We bevorderen de kwaliteit in de leefomgeving door huidige knelpunten met betrekking tot geluid en lucht aan te pakken en knelpunten in de toekomstige situatie te voorkomen. Ondanks autonome ontwikkelingen willen we de geluidoverlast in de buurt door wegverkeer niet laten toenemen. Zo kunnen we ruimtelijke ontwikkelingen en mobiliteit in Nijmegen op een verantwoorde manier mogelijk maken.

De hierna genoemde indicatoren voor geluidoverlast en stank worden tweejaarlijks via de stadmonitor gemeten. De indicator voor luchtkwaliteit (normoverschrijding stikstofoxide (NO_2) wordt jaarlijks gemonitord.

Wat hebben we bereikt?

Bij nieuwbouwontwikkelingen op geluidbelaste locaties hebben wij meegedacht met de ontwikkelende partijen om de kans op geluidsoverlast zo klein mogelijk te houden. De Wet geluidhinder en het Nijmeegse geluidsbeleid zijn daarbij het uitganspunt. Eind 2013 is de Oversteek geopend en in 2014 zijn we begonnen met de meerjarige monitoring van de geluidsbelasting door het verkeer op de Energieweg
De luchtkwaliteit is verder verbeterd. Overschrijding van de wettelijke normen voor NOx is ten opzichte van voorgaande jaren verder afgenomen tot 0,7 km wegvak.

Indicatoren

Bevorderen kwaliteit leefomgeving	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage geluidsoverlast in buurt door wegverkeer	21%	<21%	nog niet bekend
2.2 Aantal km wegvak met overschrijding grenswaarde stikstofdioxide (NO2)	0,7 km	<0,5 km	nog niet bekend (*)
2.3 Percentage waar men stank of vieze lucht ervaart in de buurt	18%	<20%	nog niet bekend

**Aantal km met overschrijding NOx (wordt jaarlijks gemonitord); nog niet bekend door 1 jaar ''vertraging'' door landelijk vastgelegde methodiek. We constateren een dalende trend. Sinds 2012 (resultaten uit 2011) werden geen overschrijdingen meer voorspeld voor 2015. In 2015 mogen we conform de wetgeving de grenswaarde niet meer overschrijden.*

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 hebben we 48 woningen gesaneerd, bij 15 van deze woningen zijn geluidsisolerende maatregelen aangebracht.
- We hebben Ruimtelijke ontwikkelingen getoetst aan de Wet geluidhinder en het gemeentelijke geluidsbeleid.
- Het geluid afkomstig van gezoneerde industrieterreinen is in 2014 binnen de vastgestelde normen gebleven. De 50 dB(A) grens wordt nergens overschreden.
- Op basis van het Actieplan geluid wordt bij vervanging van wegdek op de doorgaande 50 km wegen SMA NL5 toegepast. Dit is een licht geluid reducerend wegdektype (reductie ca. 1,5 dB ten opzichte standaard asfalt). In 2014 is er vooral gewerkt aan 30 km wegen en zijn er geen doorgaande wegen (50 km/uur) voorzien van stiller asfalt. Op deze wegen is stil asfalt niet zinvol.
- In 2014 zijn er 63 elektrische scooters gekocht met subsidie. Hiermee verminderen we de geluidsoverlast en verbeteren we de luchtkwaliteit niet substantieel, maar we hopen een beweging in gang te zetten.
- In 2014 zijn we verder gegaan met het project 'schoner varen' om schonere en efficiëntere scheepvaart te bevorderen en de luchtkwaliteit te verbeteren. We hebben ervoor gezorgd dat op de Waalkade walstroomvoorzieningen zijn aangelegd. Hierdoor hoeft de cruisevaart niet meer van dieselaggregaten gebruik te kmaken als ze aangemeerd zijn. Ook zijn we gestart met de voorbereidingen van walstroomvoorzieningen in de Waalhaven en Lindenberghaven. Verder is de Stadsregio gestart met een subsidieregeling voor nageschakelde technieken op bestaande schepen om de uitstoot van luchtverontreiniging te reduceren. Ook hebben we in 2014 financiering verworven voor het stimuleren van realisatie van een LNG-vulpunt voor

scheepvaart in de regio (Interreg IVa en Interreg V).Tenslotte hebben we ons aangesloten bij een Europees consortium voor onderzoek naar schone scheepvaartmethoden en omzetting in Europese regelgeving voor scheepvaart (CLINSH). In Nijmegen zullen met name pilots voor walstroomvoorzieningen uitgevoerd worden.

- We hebben doorstromingsmaatregelen uitgevoerd (Dynamische Verkeer Management) op de Groene route.
- We hebben CO_2 koeling op vrachtwagens bevorderd bij transporteurs in Nijmegen.
- We hebben ons eigen wagenpark uitgebreid op groen gas. Van de 69 voertuigen rijden er nu 55 voertuigen op groen gas, 1 elektrisch en 1 hybride.
- We hebben het fietsgebruik bevorderd.
- We hebben de overstap van taxi's en andere bedrijven op aardgas of elektrisch rijden gestimuleerd.In totaal is er tot nu toe aan 34 aardgastaxi's subsidie uitgekeerd. Er konden in 2014 geen nieuwe aanvragen voor onze Nijmeegse subsidie op aardgastaxi's meer worden ingediend. Wel hebben we subsidies uitgekeerd aan nog lopende aanvragen. Daarnaast hebben we subsidies verleend voor de aanschaf van e-scooters voor bedrijven en particulieren (zie hierboven). Deze subsidie is in het voorjaar 2014 gestopt.
- We bevorderden duurzame en schonere stadsdistributie. We hebben ons daartoe in 2014 aangesloten bij de landelijke Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek (ZES).
- Geurdoelstellingen worden vaak behaald door bedrijfsbeëindiging of verplaatsingen en strengere vergunningvoorschriften. Voor het Slachthuis wordt vanwege verdergaande maatregelen een reductie van de geuremissie verwacht.
- De uitvoering van de raadsmotie "West wil groene buffer" gaf in 2014 aanleiding om het bestaande meetnet voor fijn stof en NO_2 voort te zetten en verder te optimaliseren. Hierdoor kunnen we o.a. onze maatregelen monitoren. Vanuit bewoners- en milieuorganisaties is er een sterke behoefte om via het meetnet geïnformeerd te blijven over de milieukwaliteiten binnen Nijmegen-West Weurt. Deze informatie is te zien op de in 2014 geheel herziene website www.westenweurt.nl

Hoofddoelstelling 3

Aanpak bodemverontreiginging

Wat willen wij bereiken?

We werken aan een gezonde en duurzame ondergrond, waarbij we gezondheidsrisico's en risico's voor ecologie voorkomen, wegnemen of beheersen, waardoor huidige en toekomstige gebruiksfuncties mogelijk zijn en blijven. We streven ernaar dat de bodemkwaliteit in Nijmegen minimaal gelijk blijft en/of op termijn verbetert.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we tientallen bodemsaneringen begeleid. Daarmee hebben we mogelijke volksgezondheidsrisico's teruggebracht en verspreidingsrisico's beperkt. Wij voerden zelf saneringen uit op de Eerste Oude Heselaan (parkeerterrein), het Mercuriuspark, voormalig bedrijventerrein Lent (Thermionterrein) en het Voorzieningenhart Waterkwartier. Ook hebben we ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt zoals woningbouw en hebben we ook veel saneringen uitgevoerd voor de realisatie van projecten binnen Nijmegen Omarmt de Waal zoals de Waalkade, de Beethovenstraat 6, HOV Woenderskamp en in de Dijkteruglegging.
We hebben alle bodemsaneringen die zijn uitgevoerd minimaal één keer integraal gecontroleerd op alle bodemaspecten. Bij de Dijkteruglegging is wekelijks toezicht gehouden en hebben we meegedacht om problemen met bodemverontreiniging op te lossen.

Indicatoren

Aanpak bodemverontreiniging	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Ernstig verontreinigde locaties met humane risico's zijn beheerst in 2015	75%	90%	90%

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben uitvoering gegeven aan de activiteiten die zijn opgenomen in het Convenant Bodem. Zo hebben we onderzoek naar de mogelijkheden voor Bodemenergie op Campus Heyendaal (met RUN, UMC, HAN en ROC, Vitens en Provincie) afgerond.
- Bodemsaneringen mogen geen belemmering vormen voor ruimtelijke ontwikkelingen. In 2014 hebben we 20 beschikkingen opgesteld en afgehandeld. Daarnaast hebben we 70 meldingen in het kader van BUS beoordeeld.
- T.b.v. ruimtelijke projecten (stedelijke ontwikkeling) hebben we voor de Dijkteruglegging saneringen uitgevoerd, evenals saneringen ten behoeve van infrastructurele projecten in de Waalsprong zoals HOV Woenderskamp. Om in 2015 de risico's van alle spoedeisende locaties met ernstige bodemverontreiniging te hebben beheerst dan wel te hebben gesaneerd is de bodemsanering Mercuriuspark het derde jaar ingegaan en is het 5e jaar van de grootschalige grondwatersanering Philips Waalsprong uitgevoerd. Daarnaast ook Voorzieningenhart Waterkwartier, Zwembad Oost. Hiermee zetten we, met behulp van de inzet van ISV-gelden, belangrijke stappen om indicator 3.1 te realiseren.
- In het kader van de zorgplicht zijn in 2014 4 nieuwe bodemverontreinigingen gemeld. Het gaat om de locaties Waterstraat, Goethestraat, Tarweweg en Nijverheidsweg. Op 3 locaties is de verontreiniging gesaneerd, op de 4e is de sanering nog in uitvoering.
- Energiebesparende mogelijkheden van de ondergrond. We hebben een verkenning van de mogelijkheden om de onttrekkingsputten van het waterwingebied Nieuwe Markt (dit waterwingebied sluit in 2015) te benutten voor koude levering afgerond. Op verzoek van campus Heijendaal tbv het opstellen van een Masterplan, hebben we onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor Bodemenergie op Campus Heyendaal (met RUN, UMC, HAN en ROC, Vitens en Provincie). Voor het Warmtenet hebben we in 2014 adviezen uitgebracht en milieu/duurzaamheidsaspecten ingebracht.

Hoofddoelstelling 4

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit

Wat willen wij bereiken?

We beperken de risico's en hinder van bedrijfsmatige activiteiten op de leefomgeving.
We houden hierbij rekening met belangen van bedrijven die gebaat zijn met een goede dienstverlening en geen last willen hebben van onnodige regeldruk.
We werken voortdurend aan verbetering van de kwaliteit en efficiency van onze vergunningverlening en handhaving.

Wat hebben we bereikt?

Sinds 1 april 2013 worden de integrale bedrijfscontroles verricht door de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN). In 2014 hebben zij 519 Integrale bedrijfscontroles uitgevoerd. Daarmee zijn de mogelijk risico's en hinder van bedrijfsmatige activiteiten op de leefomgeving tot een minimum beperkt. Hierbij is rekening gehouden met de belangen van bedrijven die gebaat zijn bij een goede dienstverlening en geen last willen hebben van onnodige regeldruk.

Indicatoren

Beperken hinder bedrijfsmatige activiteit	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Uitgevoerde geplande bedrijfsbezoeken	85%	>90%	93%

Indicator 2014: In 2014 is de doelstelling om meer dan 90% van de geplande controles uit te voeren ruimschoots gehaald.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben 8 omgevingsvergunningen met de activiteit milieu verleend (uitgebreide procedures voor oprichting en verandering van de inrichting of revisie van de vergunning) (2013: 12).

- We hebben daarnaast 23 omgevingsvergunningen verleend met een verkorte procedure (Omgevingsvergunning beperkte milieutoets en verandering zonder milieugevolgen) (2013: 9).
- We hebben 116 meldingen in het kader van het Activiteitenbesluit beoordeeld (2013: 108).
- We hebben 519 bedrijfcontroles, uitgevoerd (93% van de planning). Hieronder vallen ook 54 controles van het Horeca-actieteam (HAT), 13 vuurwerkverkooppunten en 104 niet geplande controles.
- We voldoen voor 100% aan de landelijke handhavingscriteria.
- We hebben bij de 2 Brzo-bedrijven onder bevoegd gezag van Nijmegen Brzo-inspecties uitgevoerd.
- We hebben 301 milieugerelateerde klachten afgehandeld, waarvan 91% binnen de termijn van twee werkdagen.

Wat heeft het gekost?

Klimaat & Energie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Klimaat	2.848	2.674	2.446	228
Milieubeheer Bedrijven	1.523	1.869	1.781	87
Geluid	690	720	564	156
Lucht	756	879	771	109
Bodem	1.576	1.492	1.528	-36
Totaal lasten per product	**7.394**	**7.634**	**7.090**	**544**
Financiële baten per product				
Klimaat	-1.022	-843	-771	-72
Milieubeheer Bedrijven	0	0	-21	21
Geluid	-123	-83	-73	-11
Lucht	-415	-635	-502	-133
Bodem	-263	-218	-177	-41
Totaal baten per product	**-1.823**	**-1.779**	**-1.543**	**-236**
Totaal Klimaat & Energie	**5.570**	**5.855**	**5.547**	**308**

Toelichting financiën

Het programma Klimaat&Energie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,5%.

Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen lagere subsidie- en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM). Aanvragers van de PEM kunnen gebruikmaken van andere subsidieregelingen waardoor het beslag op de gemeentelijke middelen lager is uitgevallen. Bij de najaarsnota is een positief risico gemeld van € 0,15 mln.
- € 0,1 miljoen lagere kosten voor milieuvergunningen en –handhaving door niet geclaimde kosten derden.
- € 0,1 miljoen voordeel op ISV3-Geluid door vertraging in de uitvoering van de gevelisolatieprojecten. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de ISV-reserve.
- € 0,1 miljoen lagere bijdrage aan het onderdeel walstroom binnen het project damwandvervanging Waalkade, in afwachting van de administratieve afronding van dit project (tegenover dit voordeel staan lagere subsidie-opbrengsten); de resterende bijdrage volgt in 2015.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- € 0,1 miljoen nadeel door minder externe opdrachten dan begroot.
- € 0,1 miljoen lagere subsidie-opbrengsten voor de aanleg van walstroom op de Waalkade (vanwege lagere lasten).

Het positieve resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de lagere subsidie en uitvoeringskosten voor de Premieregeling Energiemaatregelen Particuliere Woningen (PEM) en voor milieuvergunningen en –handhaving. De afwijkingen zijn incidenteel.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1022 Klimaat & Energie bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				1.823	7.394	5.570
Wijzigingen						
BW-01335 Invulling bezuiniging Perspectiefnota 2014	College	08 apr '14	2.1		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		469	469
BW-01341 Subsidie TPN West Energieneutraal	Raad	11 jun '14	64/2014	118	118	0
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-212	-380	-168
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-4	-4
BW-01369 projectdeelname CLINSH	College	15 okt '14	124/2014	50	50	0
Totaal Wijzigingen				**-44**	**241**	**285**
Eindtotaal				**1.779**	**7.634**	**5.855**

Risico's

- Een situatie waarin zich een calamiteit/incident voor doet in relatie tot de uitvoering van vergunningverlening en handhaving wat leidt tot juridische kosten en/of aansprakelijkheidskosten.
- Een situatie waarin, zonder melding vooraf, een grondsanering en/of grondverplaatsing plaats vindt waarbij de wet- en regelgeving niet in acht is genomen wat leidt tot milieuvervuiling in de gemeente.
- Een situatie waarin een ondeugdelijk besluit 'bodem' wordt genomen wat leidt tot schade.
- Er is vastgesteld dat Nijmegen niet voldoet aan de (toekomstige) Europese en nationale milieu-eisen op het gebied van lucht en geluid wat leidt tot beperkingen aangaande de toegestane ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Nederland heeft van Brussel uitstel gekregen tot 2015 om te voldoen aan de Europese stikstofnormen, omdat er uitvoering wordt gegeven aan een nationaal luchtplan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Programma Groen & Water

ALGEMEEN

In het Programma Groen & Water staan de kwaliteit, de spreiding over de stad en de toegankelijkheid van het groen (inclusief waterpartijen) centraal. Groen heeft grote betekenis voor de leefkwaliteit en gezondheid en is van essentieel belang voor de aantrekkelijkheid van Nijmegen, zeker ook voor kennisbedrijven en -werkers.
Samen met een goed uitgevoerd integraal waterbeheer verbeteren wij de leefomgeving en beschermen wij de volksgezondheid.
Rondom de inrichting en beheer van ons stedelijk groen is er zeer veel participatie. Deze betrokkenheid heeft als belangrijke opbrengst ook sociale cohesie: Mensen voelen zich samen verantwoordelijk, zetten er samen de schouders onder en genieten samen van het vele mooie groen.
Voor de duurzame kwaliteit van de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad zijn groen en water essentieel, zoals vastgelegd in onder meer de Structuurvisie en in het Waterhuishoudkundig Inrichtingsplan Waalsprong.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We willen met voldoende, goed over de stad verspreide en goed toegankelijke groenstructuren van hoge kwaliteit en goed beleefbare waterpartijen werken aan een duurzame en gezonde stad, aantrekkelijk voor wonen, werken en recreëren.
Zodoende willen wij ook vanuit dit programma eraan bijdragen dat Nijmegen zijn landschappelijk unieke ligging op de stuwwal en aan de Waal optimaal benut.
Wij willen zoveel mogelijk aanhaken op initiatieven vanuit de stad en zoveel mogelijk stimuleren dat (groepen) burgers zich verantwoordelijk stellen voor inrichting en beheer van groen.
Met ons rioolbeheer, dat gericht is op duurzame instandhouding van ons rioolstelsel, willen wij bijdragen aan de gezondheid van onze burgers. Ons rioolbeheer stemmen wij bovendien nauwlettend af op ontwikkelingen in onze overige programma's en op ontwikkelingen in de stad, zoals reconstructies van buurten, opdat het rendement van onze investeringen in het rioolstelsel optimaal samenlopen met overige investeringen in onze stad.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Versterken groene en blauwe allure
H2	Rioolbeheer

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Hoofddoelstelling 1

Versterken groene en blauwe allure

Wat willen we bereiken?

Wij versterken de groene en blauwe allure van Nijmegen en betrekken de burgers hierbij.
Met ons Programma Groen & Water streven we er naar dat de bewoners en bedrijven optimaal en duurzaam kunnen profiteren van de unieke landschappelijke en natuurlijke gegevenheden en de historisch gegroeide groenstructuur (waartoe we ook de stadswateren rekenen); dat impliceert dat de zorg voor het openbare groen en water niet alleen een zaak en belang van de gemeente kan zijn.

We richten ons in 2014 op de volgende speerpunten:

1. We streven naar een betere verdeling van het groen over de stad, waarbij we ook kijken naar de kwaliteit en de beleefbaarheid van het groen en water.
2. We streven naar duurzame ontwikkeling van onze stad, zowel door inpassing van groen en water bij ruimtelijke projecten als door onze specifieke groen- en waterprojecten binnen dit programma.
3. Bij herinrichting van groen en water alsook bij groenbeheer stimuleren we het benutten van de kansen om de natuurwaarden in de stad te versterken.
4. We blijven de betrokkenheid van burgers, bedrijven en andere organisaties bij het gebruik, beheer en inrichting van het openbare groen en water stimuleren en ontwikkelen zo nodig nieuwe werkwijzen.
5. We streven naar meer ruimtelijke overzichtelijkheid en naar vereenvoudiging van ons beleid.

Wat hebben we bereikt?

Ad indicator 1.1: in 2014 geen Stad- en wijkmonitor; indicator is daarom niet gemeten.
Ad indicator 1.2: In 2014 is Truus Mastpark gerealiseerd, waardoor ‘de rode vlek’ in Nijmegen oost voor een groot deel naar groen omslaat. Er resteren elders in onze stad nog enkele rode vlekken die we goeddeels elimineren met groenprojecten die in 2014 zijn opgestart.
Ad indicator 1.3: door aanleg van Truus Mastpark en door 'groen voor grijs' neemt het areaal groen ten zuiden van de Waal met circa 1 hectare toe; bovendien is er administratief een aantal hectares groen toegevoegd (onder meer bij De Oversteek).
Ad indicator 1.4: onze hoofdgroenstructuur bestaat uit parken en de belangrijkste lanen. Het totaal aantal bomen nam er toe van 26.304 naar 27.029. In de lanen daalde het aantal bomen van 17.755 naar 17.394, terwijl het aantal bomen van niet-duurzame soorten er toenam van 2.652 naar 2.820. In de laanstructuren daalde het aantal bomen van duurzame soorten met -1%. (In 2013 daalde het aandeel duurzame bomen in de lanen van de hoofdboomstructuur iets; desalniettemin steeg toen het absolute aantal duurzame bomen.)
Tot de duurzame boomsoorten behoren beuk, eik, acacia, linde; tot de niet-duurzame soorten wilg, populier, sierkers.

Indicatoren

Versterken groene en blauwe allure	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Tevredenheid over groenvoorzieningen (incl stadswater) in % , resp. Nijmegen geheel en Nijmegen-Oud-west	67%	75%; 64%	niet gemeten
1.2 Ontwikkeling Nijmeegs woonareaal zonder 0,5 ha aaneengesloten vlakgroen (incl waterpartijen) binnen 300 meter, in %punten ten opzichte van 1 januari 2011	zie tekst	-25%	goeddeels behaald; zie tekst
1.3 Saldo Nijmeegs groenareaal, in hectares	2 hectare (= -0,25%)	0 of positief	positief; zie tekst
1.4 Toename aandeel duurzame bomen in lanen van hoofdboomstructuur in %punt	-0,85% punt	toename	-1%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?

Onze speerpunten hebben we vertaald we in concrete activiteiten, onderverdeeld in 'beleid' en 'projecten' die hieronder de revue laten passeren.

Beleid

- Ook in 2014 hebben wij gewerkt aan de optimale afstemming tussen ons stedelijke groen en de ruimtelijke ontwikkelingen, en aan optimale afstemming van beheer, sport, spel, initiatieven voor stadslandbouw en wensen voor eetbaar openbaar groen.
- In 2014 hebben wij verder gewerkt aan locatiegebonden evenementenbeleid, waarbij speciale aandacht voor de belangen van ons groen.
- Bij al onze ruimtelijke projecten, bestemmingsplannen en andere beleidsdocumenten hebben we gezorgd voor de doorwerking van ons groenbeleid en van wetgeving zoals Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet, met als belangrijk oogmerk duurzame stedelijke ontwikkeling, en uiteraard mede bepaald door de woningbouwmarkt.
- Buiten onze gemeentegrenzen zijn wij onder meer nauw betrokken bij de realisatie van Park Lingezegen en hebben wij financieel bijgedragen aan het recreatieve fietspad in het Land van Maas en Waal. Eveneens buiten onze gemeente heeft Natuurmonumenten Heumensoord beheerd, en meldt in haar jaarlijkse verslag onder meer een erg hoge en diverse gebruiksdruk, veel illegale vuilstorten, veel schade aan toegangsbordjes; ook meldt Natuurmonumenten dat er momenteel 13 vrijwilligers werken; een langdurig werkloze is mede op initiatief van gemeente Nijmegen nu in dienst is als leerling-boswachter. De wandelpaden, ruiterpaden en ATB-route zijn opgeknapt; routebordjes en ondergrond worden onderhouden. Met de Nijmeegse wielerclub Klein Verzet is een overeenkomst gesloten over gebruik van enkele paden buiten de reguliere ATB-route. Het Hondenlosloopgebied is uitgebreid met het open terreindeel dat wordt gebruikt voor het Vierdaagsekamp. De samenwerking met de organisatoren van de Mariekenloop is goed, eveneens met Defensie over het Vierdaagsekamp. Natuurmonumenten heeft de voormalige werkschuur van Breed aan de Scheidingsweg van de gemeente gekocht.
- Bij realisatie van groen- en waterprojecten staat participatie voorop. Op wens van bewoners zijn we bezig met aanleg van natuurvriendelijke oevers in Neerbosch-Oost; de eerste fase is nu afgerond.
- Ook vanuit dit programma oriënteren wij ons op internationale ontwikkelingen en geldstromen. Eind 2014 hebben wij de convenant Mayors Adapt ondertekend, met de belofte strategieën voor klimaatadaptatie op te nemen in te actualiseren plannen, zoals het volgende Gemeentelijk Rioleringsplan. In onze regio ondersteunen wij initiatieven voor grensoverschrijdend natuur- en landschapsbehoud, onder meer geëntameerd door Natuurmuseum/Bastei, dat samenwerking ontwikkelt met Naturschutzstation Kleve.
- Op basis van de actualisatie (2013) van ons Waterplan zijn nu de laatste projecten in uitvoering (oevers, duikers Malvert en stuw Dukenburg).
- Wij hebben geparticipeerd in de totstandkoming van het nationale Deltaprogramma, met name bij de hoofdthema's waterveiligheid (binnen- en buitendijks), zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stad. Het Deltaprogramma is eind 2014 afgesloten. Nijmegen heeft net als vele andere gemeenten de Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie ondertekend, gericht op het doel 'klimaatbestendige stad in 2050'.
- In samenwerking met het Waterschap hebben we projecten in het watersysteem (zie hierboven) uitgevoerd en behartigen we effectief en efficiënt de waterbelangen bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Voor onze ambitie 'Groene Linten' hebben wij per 2015 jaarlijks geld begroot. In 2014 hebben wij deze ambitie nader uitgewerkt. Participatie stellen wij centraal. Bovendien streven wij daarbij naar een verbinding tussen wijkinitiatieven en de vele professionele groene organisaties die onze stad rijk is. In.het begin van 2015 informeren wij hierover de raad en starten wij de communicatie met de stad.

Projecten

- De besteding van de opbrengst van verkoop van een deel van Heumensoord hebben wij in 2014 voortvarend opgepakt met planvorming op de locaties Enkstraat, Tollensstraat en Spechtstraat; de locatie Spechtstraat hebben wij aangekocht.

- Wij onderzochten samen met Natuurmonumenten de mogelijkheid om, zoals in Heumensoord, ook onze overige bosgebieden in de Ecologische Hoofdstructuur via erfpacht in beheer van Natuurmonumenten te geven. Uitkomst is dat Natuurmonumenten komende jaren eerst Heumensoord 'beter in de vingers wil krijgen'.
- In het kader van Woonmilieuverbetering hebben wij conform onze programmering geïnvesteerd in aanleg van een recreatief fietspad in Land van Maas en Waal, in bomen langs de Jacobslaan, vervolg aan de groenaanpak Lindenholt, waar we de groenstructuur in Park De Omloop verbeterden.
- Dankzij middelen uit ISV konden wij in 2014 het Truus Mastpark (locatie voormalig zwembad Oost) realiseren en feestelijk openen.
- Bij planvorming en aanleg van groen zien wij grote betrokkenheid van bewoners. Zo hebben buurtbewoners meegewerkt aan aanleg van het Truus Mastpark en gaan zij enkele plantvakken onderhouden.
- Wij hebben ons investeringsproject voor toekomstbestendige Goffert afgerond, behoudens dat wij nog de laatste hand leggen aan het nieuwe onderkomen voor de Nederlandse Bijenhoudersvereniging afdeling Nijmegen e.o. Afgerond zijn de grondige renovatie van het Rosarium en de verbinding tussen Natuurtuin en Kinderboerderij.
- Wij werkten verder aan de projecten Donjon, renovatie Valkhofpark, bouw Natuur- en Cultuurhistorisch Centrum in de Stratemakerstoren/Bastei. Deze projecten zien we, samen met de brug over 't Meertje, in onderlinge samenhang (Valkhofkwartier/Oostelijke Waalkade) en in samenhang met hun omgeving zoals Nijmegen omarmt de Waal en Waalweelde.
- Via dit programma hebben wij een substantieel deel van het kunstwerk Romeins Aquaduct, op de rotonde Broerdijk-Hengstdalseweg, mogelijk gemaakt.

Hoofddoelstelling 2

Rioolbeheer

Wat willen wij bereiken?

Ons beheer van regen- en afvalwater richt zich op beschermen van de volksgezondheid,
streven naar een duurzaam milieu (voorkomen van ongewenste emissies naar oppervlaktewater en bodem) en handhaven van een goede leefomgeving (beperken van overlast voor de omgeving).
Deze doelstelling streven we na binnen ons rioolbeheer. Voor ons rioolbeheer geldt met ingang van 2011 als indicator 'minimaal gelijkblijvende restlevensduur': dit betekent dat op het eind van een jaar de kwaliteit van ons stelsel op zijn minst op hetzelfde niveau is als aan het begin van dat jaar. Deze kwaliteit is op dit moment goed te noemen.

Wat hebben we bereikt?

Volgens onze verder verfijnde berekeningsmethodiek bedroeg de restlevensduur aan het begin van 2014 47,746 jaar. Per 31 december 2014 bedraagt de indicator 48,130 jaar. Dat is ongeveer 0,4 jaar hoger dan begin 2014.
96,4% Van de Nijmeegse riolen is nu éénmaal geïnspecteerd. Als het gros van de riolen ten minste twee maal is geïnspecteerd, met meerdere jaren tijd tussen twee inspecties, wordt de veroudering van de riolen goed zichtbaar en kan de gemiddelde restlevensduur van de Nijmeegse riolering betrouwbaarder en nauwkeuriger bepaald worden. Tot die tijd zijn jaarlijkse door statistiek veroorzaakte variaties in de gemiddelde restlevensduur onvermijdelijk.
Voor de volledigheid:

- gemiddelde restlevensduur is bijna 50 jaar;
- gemiddelde ouderdom is circa 40 jaar;

dus: gemiddelde levensverwachting van onze riolen is momenteel bijna 90 jaar.

Indicatoren

Rioolbeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Stabiele restlevensduur	1%	0%	+0,8%

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
Wij gaven uitvoering aan het Gemeentelijk rioleringsplan 2010-2016. De koers van onze rioleringszorg is met dit plan flink bijgesteld. Ons rioleringsplan richt zich op instandhouding van ons als goed te kwalificeren rioolstelsel. Bovendien voorziet het plan in verbetering van ons stelsel, mede gebaseerd op optimalisatiestudies.

Belangrijkste activiteiten:

- We hebben vier hectare verhard oppervlak afgekoppeld van de riolering, waarvan 0,5 hectare door particulieren via de subsidieregeling groendaken/afkoppelen.
- Wij werkten risicogestuurd, wijkgericht en kostenbewust met bijvoorbeeld (25% besparing op het inspectiebudget, door middel van een beter bestek.
- We gaven invulling aan de in 2013 aangegane samenwerkingsovereenkomst (afval)waterketen met de gemeenten Millingen aan de Rijn, Ubbergen en Groesbeek en waterschap Rivierenland. De regionale samenwerking in de afvalwaterketen is uitgebreid met de gemeenten aan de westkant van Nijmegen. Voor deze samenwerkingsregio is becijferd dat al voldaan wordt aan de financiële besparingsdoelstelling voor 2020. De samenwerking legt daarom nadruk op verbeteren van kwaliteit en beperken van kwetsbaarheid. Eind 2014 is gebleken dat de landelijke visitatiecommissie anders oordeelt over het besparingsresultaat; dit resultaat valt volgens haar in de periode voor 2010, het referentiejaar voor de commissie.
- We hebben projecten uitgevoerd om de kwaliteit van ons afvalwaterstelsel in stand te houden, waarbij we nadrukkelijk de bewoners van buurten en straten betrokken en rekening hielden met overige investeringsplannen van gemeente en derden en waarbij we eveneens nadrukkelijk rekening houden met bereikbaarheid en verkeersdoorstroming. Afgerond in 2014 zijn onder meer rioolvernieuwing Frans Halsstraat-gedeelte Daalseweg (met speciale aandacht voor vermindering wateroverlast bij hevige regenval), Ananasstraat en omgeving, Tijgerstraat en omgeving.
- We hebben zeer gericht de informatievoorziening aan burgers en bedrijven over het voorkómen van regenwateroverlast verbeterd.
- We hebben een aantal bevindingen van de tussenevaluatie (2013) in onze werkzaamheden verwerkt en legden de basis onder de in 2015 op te stellen en voorjaar 2016 vast te stellen GRP 2017-2023.
- We hebben, conform de Perspectiefnota 2014, de nieuwbouwrioolinvesteringen in de Waalsprong geïntegreerd in het programma Groen & Water

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Groen & Water * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openluchtrecreatie	0	0	0	0
Groen, natuur en landschap	2.156	2.128	2.153	-25
Integraal waterbeheer	12.320	12.472	12.789	-317
Woonmilieuverbetering	2.355	2.253	2.338	-85
Totaal lasten per product	**16.831**	**16.853**	**17.280**	**-427**
Financiële baten per product				
Openluchtrecreatie	0	0		0
Groen, natuur en landschap	-1.053	-1.053	-1.079	27
Integraal waterbeheer	-12.000	-12.180	-12.487	308
Woonmilieuverbetering	-20	0	-80	80
Totaal baten per product	**-13.072**	**-13.232**	**-13.646**	**414**
Totaal Groen & Water	**3.759**	**3.621**	**3.634**	**-13**

Toelichting financiën

Het programma Groen en Water sluit 2014 af met een nadelig resultaat van €0,01 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van afgerond 0,3%.
Het negatief resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn €0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door uitgaven aan interne producten, die intern worden verrekend en waar dus hogere bijdragen tegenover staan (zie ook baten).

Toelichting op de baten

De baten zijn €0,4 miljoen hoger dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door opbrengsten van interne producten waar dus ook hogere lasten tegenover staan (zie ook lasten).
De afwijking is incidenteel.

In de Najaarsnota melden we dat we €250.000 minder aan rioolheffing binnen zouden krijgen. Uiteindelijk hebben we nog een plusje gerealiseerd van €50.000 ten opzichte van de Najaarsnota. De lagere inkomsten zijn veroorzaakt door een lichte afwijking in het tarief van de rioolheffing.
De eventuele gevolgen voor 2015 kunnen we op dit moment niet inschatten en daar komen we in de Zomernota 2015 op terug.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1023 Groen & Water bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.072	16.831	3.759
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-20	-223	-203
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		65	65
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	180	180	0
Totaal Wijzigingen				**160**	**22**	**-138**
Eindtotaal				**13.232**	**16.853**	**3.621**

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Risico's

Situaties van ongewenste / foutieve lozingen door bedrijven of bewoners op riool of watersysteem, leidend tot niet-verhaalbare onkosten. Reden: veroorzaker onbekend of veroorzaker bekend, maar niet verzekerd en onvermogend om de kosten te verhalen.

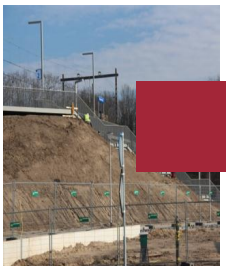

Programma Ruimte & Cultuurhistorie

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met het programma Ruimte & Cultuurhistorie willen we bereiken dat Nijmegen voldoende, passende en veilige huisvesting biedt aan (groepen) bewoners en ondernemers, en dat de stad in ruimtelijk opzicht aantrekkelijk is om te wonen, te werken, te recreëren, te bezoeken en zich te vestigen. Daarbij streven we in het bijzonder naar een evenwichtige ruimtelijke structuur, een krachtige stedelijke identiteit, met name in het centrum, rondom de Waal, in de stedelijke entrees en knopen. We staan voor goede dienstverlening op gebied van vergunningverlening en handhaving. We streven naar een goed samengaan van cultuurhistorische rijkdom en eigentijdse ontwikkeling en geven daarmee een positieve bijdrage aan het woon- en vestigingsklimaat, het toerisme en de identiteit. Wij streven naar vergroting van de cultuurhistorische kennis van de inwoners van Nijmegen en daarmee naar hun betrokkenheid bij de stad en hun onderlinge verbondenheid. In samenspraak en op advies van de auditcommissie van de Raad zijn de indicatoren bij de verschillende doelstellingen aangepast.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling
H2	Kwaliteit openbare ruimte
H3	Goed en veilig bouwen
H4	Cultuurhistorische waarden
H5	Borging publiek geheugen

Hoofddoelstelling 1

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

We stimuleren een duurzame ruimtelijke ontwikkeling waarin de programmatische doelen uit het coalitieakkoord optimaal tot hun recht komen: een duurzame bereikbaarheid, een ongedeelde stad, realisatie van het woningbouwprogramma, versterken van de groene en blauwe allure, realisatie van Waalfront, Waalsprong, de Dijkteruglegging, een fraaie spoorzone, duurzame groei van economische bedrijvigheid en voldoende voorzieningen voor sport, cultuur, welzijn en zorg.
We bieden individuele bewoners en ondernemers op een rechtvaardige manier de ruimte die ze nodig hebben met in achtneming van het beleid en de ambities die in het algemeen belang zijn geformuleerd in het coalitieakkoord.
In onze bestemmingsplanprocedures worden in een zorgvuldig proces alle belangen afgewogen en onze bestemmingsplannen zijn van een hoge juridische kwaliteit. Daarmee worden onnodige vertraging van gebiedsontwikkeling en onnodige procedurele kosten voorkomen.
In combinatie met adequate handhaving zorgen we ervoor dat de ontwikkelingen het ruimtelijk evenwicht in de stad niet verstoren. De Structuurvisie hanteren we daarbij als de ruimtelijke agenda op stedelijk niveau.

Omdat de ontwikkelingen in Waalfront en Waalsprong vertragen zoeken we naar mogelijkheden om tijdelijke initiatieven ("placemaking") in leegstaande gebouwen en open ruimtes te faciliteren en zo toch ontwikkeling te stimuleren.

Wat hebben we bereikt?

De wettelijk vereiste actualisatiecyclus van bestemmingsplannen is voortgezet. Daarnaast zijn diverse bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt.
De handhaving van bestemmingsplannen gebeurt structureel, systematisch en planmatig. Waarnemingen, controles, dwangsombeschikkingen en deelname aan multidisciplinaire projecten passen binnen het opgestelde jaarprogramma.

Toelichting op de indicatoren.
Het percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen en actualisatieplannen is 12% respectievelijk 0%.

Het percentage voor de postzegelplannen is hoger dan geraamd (12% t.o.v. 5% als doelstelling). Dit is minder opmerkelijk dan het wellicht op het eerste gezicht lijkt: er zijn diverse postzegelbestemmingsplannen gemaakt met een behoorlijke impact op de omgeving (bijvoorbeeld het plan voor de windtubines in de Waalsprong en het plan voor de Skaevehuse in de bestaande stad). Dergelijke plannen leiden meestal tot meerdere beroepschriften.

Het percentage voor de actualisatieplannen is lager dan geraamd. Dit percentage geeft echter een vertekend beeld, aangezien er in 2014 één actualisatieplan is vastgesteld waartegen geen beroepen zijn ingesteld. Het feit dat er minder actualisatieplannen zijn vastgesteld dan verwacht, hangt samen met het gegeven dat de personele capaciteit in 2014 lager lag dan in 2013 en doordat de personele capaciteit voor de actualisatieplannen deels is ingezet op de grote postzegelbestemmingsplannen (zoals Mercuriuspark en het Waalfront). Bovendien zijn er in 2013 juist veel grote actualisatieplannen vastgesteld. Wel is in 2014 gewerkt aan de voorbereiding van de plannen Nijmegen Midden, Nijmegen Oud West en Nijmegen Prins Mauritssingel. Deze plannen worden binnenkort verder in procedure gebracht.

Bij de postzegelplannen zijn in 17 gevallen zienswijzen ingediend waarvan in 4 gevallen tevens beroep. In totaal leverde dat 138 zienswijzen en 16 beroepen op.

Tegen het actualisatieplan zijn 4 zienswijzen ingediend. Er is geen beroep ingesteld.

Het percentage van het Nijmeegs grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar is conform raming.

Indicatoren

Stimuleren van de ruimtelijke ontwikkeling	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Percentage van het aantal beroepschriften ten opzichte van het aantal zienswijzen tegen vastgestelde postzegelplannen	4	5	12
1.2 Idem m.b.t. actualisatieplannen	13	10	0
1.3 Het percentage van het Nijmeegse grondoppervlak dat gedekt is door bestemmingsplannen die niet ouder zijn dan 10 jaar in de bestaande stad (Nijmegen Zuid)	100	100	100
1.4 Idem voor Nijmegen Noord	80	80	80

Wat hebben we ervoor gedaan?

De actualisatie van de structuurvisie is afgerond en in het najaar van 2013 vastgesteld. De structuurvisie vormt de ruimtelijke agenda op stedelijk niveau.

Er zijn 7 ambitiedocumenten opgesteld. In de Waalsprong voor De Grift en in de bestaande stad voor de Prins Clausschool in de Weezenhof, voor het winkelcentrum in de Weezenhof, voor de Aldi aan de Molenweg, voor het Talisgebouw in de Wezenlaan, voor het Albertinum en voor schoolgebouw De Buut. Tevens zijn er 4 nieuwe ambitiedocumenten in voorbereiding. Voor het gebouw Metterswane, voor De Octaaf, voor het Belastingkantoor en voor de Vondelstraat.

Andere planologische resultaten zijn bijvoorbeeld Haalbaarheid Pathe Wedren, Analyse aankoop Spoorkuil Bottendaal, Locatie onderzoek Skaeve Huse Noord, Plan van aanpak Hof van Holland, Broodkorf, Woenderskamp, Planvorming Ooijse Dijk Sluispad, Planvorming Kinderdorp Neerbosch,
Bijdrage Vrijheidsmuseum, Mirt Onderzoek Stadsregio Arnhem Nijmegen, Bijdrage provincie omgevingsagenda, Strategisch RO overleg Arnhem, Nijmegen, Apeldoorn, Ede-Wageningen, locatieonderzoek voor de Eyup Sultan Moskee en de binnenstedelijke bioscoop, en TAB.

In totaal zijn in 2014 27 bestemmingsplannen en projectbesluiten, groot en klein, vastgesteld waarmee diverse ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn gemaakt. Een onverminderd hoog aantal, waarbij het resultaat van 2013 zelfs nog is overtroffen (25).

Voor de afwikkeling van planschadeclaims is deskundigenadvies ingewonnen. Daar waar claims terecht bleken, zijn financiële vergoedingen toegekend. Er zijn in 2014 15 planschadeclaims in behandeling genomen.

Er zijn 21 verzoeken om handhaving binnengekomen en 57 controlebezoeken verricht. Dit heeft geresulteerd in 29 vooraanschrijvingen, 12 bestuursaanschrijvingen, en 1 invordering.

Hoofddoelstelling 2

Kwaliteit openbare ruimte

Wat willen wij bereiken?

Wij bevorderen en bewaken een hoogwaardige en duurzame ruimtelijke kwaliteit, en een op de locatie toegesneden situering en beeldkwaliteit van de bebouwing.
Ruimtelijke kwaliteit is nauwelijks te objectiveren, maar we zien de beleving van de stad door de inwoners, ondernemers en toeristen als maatstaf. Deze blijkt uit de Stads- en Wijkmonitor. We houden tenminste de positieve waardering vast: 86% vindt Nijmegen een mooie stad. We vergroten de transparantie en openbaarheid van de beeldkwaliteits-toetsing voor de burger.
We zoeken in nauwe afstemming met de betrokken programma's continu naar een optimale stedebouwkundige en planologische inpassing in de actuele en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingsplannen en in de bestemmingsplannen. In de huidige periode van financiële krapte en verhoogde risico's vinden heroverwegingen plaats met betrekking tot ruimtelijke plannen zoals deelgebieden uit de Waalsprong als Citadel, Vossenpels, Hoge Bongerd, en deelgebieden Waalfront. Juist dan is het van groot belang om de meest optimale oplossingen te vinden om binnen de krappere financiële kaders de kwaliteitsambities zoveel mogelijk te behouden.
We zorgen hierbij voor nauwe afstemming tussen de programma's Groen & Water, Sport, Openbare Ruimte, Mobiliteit & Economie en Toerisme.

Wat hebben we bereikt?

De Stads- en Wijkmonitor die de meting doet voor de Indicatoren 2.1 t/m 2.3 wordt in 2015 pas weer uitgevoerd en komt dit najaar beschikbaar. Realisatie 2014 is dus op dit moment niet aan te geven.

Indicatoren

Kwaliteit openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Percentage bewoners dat Nijmegen een mooie stad vindt	87	87	Nieuwe meting najaar 2015
2.2 Percentage bewoners dat Nijmegen een prettige stad om in te wonen vindt	91	97	idem
2.3 Waardering bewoners voor Nijmegen als woon- en leefgemeente (gemiddelde rapportcijfer)	7,6	7,5	idem
2.4 Waardering van ondernemers voor bedrijfsomgeving (gemiddeld rapportcijfer)	Nieuwe meting in 2014	7,1	
2.5 Positie in de ranglijst steden voor wat betreft het toeristisch imago	Nieuwe meting in 2014	4	(1)

(1) In 2014 heeft Nijmegen (Economische Zaken) niet meegedaan aan het toeristisch imago onderzoek van LAgroup.
In plaats daarvan zou het volgende gemeld kunnen worden:
In 2014 staan we op plaats 5 in de ranglijst van de van beste binnenlandse stedentrips met een score van 8,34 (bron: Zoover). Het gaat hier om een ranglijst voor alle steden. (bij het toeristisch imago onderzoek van LAgroup scoorde Nijmegen 4^{e} van de 18 deelnemende steden).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Na de vaststelling in 2013 van de Kadernota Beeldkwaliteit hebben we gewerkt aan de Uitwerkingsnota Beeldkwaliteit die het concrete kader vormt voor de uitvoering van het vastgestelde beleid. Het is tegelijkertijd een actualisatie van de vorige Uitwerkingsnota uit 2004 en vormt een actueel, informatief en inspirerend document voor ontwerpers/initiatiefnemers. Het is een transparant en duidelijk kader voor de welstands beoordeling van bouwplannen door de Commissie Beeldkwaliteit en de Ruimtelijke KwaliteitsTeams (RKT's). We hebben meegewerkt aan de Kadernota Reclamebeleid.
We hebben de Commissie Beeldkwaliteit ondersteund in 26 vergaderingen, waarin er 410 unieke dossiers zijn behandeld waarbij 567 adviezen behoren. Er zijn 211 positieve adviezen die in 1 keer zijn gegeven. In ca.60% van de gevallen wordt direct positief geadviseerd bij de eerste behandeling. Na 1 of meer behandelingen is dit percentage 94%. De begeleiding en advisering door de Cie. Beeldkwaliteit en de RKT's leidt tot een kwalitatieve verbetering van de oorspronkelijke ideeen en wordt in het algemeen door de initiatiefnemers gewaardeerd. We ondersteunden de commissie en de RKT's met stedebouwkundige expertise vanuit de Nijmeegse context en grote kennis van de stad.
We hebben beeldkwaliteitsplannen en ambitiedocumenten gemaakt voor diverse ontwikkelingen en initiatieven. Er is een aantal ruimtelijke visies gemaakt en studies voor verdere uitwerking van deelgebieden in de Waalsprong op basis van de strategisch ruimtelijke Ontwikkelingsvisie Waalsprong. In het proces is hiervoor uitvoerig samengewerkt met de diverse stakeholders, bewoners, woningcorporaties, architecten en projectontwikkelaars. Participatie was hierbij een belangrijk onderdeel. Naast verdere begeleiding bij de uitvoering van lopende (bouw)plannen in Laauwik en Vossenpels , diverse ontwikkelingen en verkenningen in de knoop Ressen, (Cinemec, Hornbach) en infrastructurele plannen, is onder andere gewerkt aan De Stelt en De Grote Boel als nieuwe woongebieden. Ook werden hiervoor de ruimtelijke bijdragen aan de bestemmingsplannen geleverd. We hebben de realisatie verder begeleid van de Dijkteruglegging, de ideevorming rond het eiland Veur Lent en de bruggen hiernaartoe. En we werkten actief mee aan de begeleiding van de realisatie van de Handelskade en de verdere planvorming van de eerste fase Brugkwartier (Waalfront). We hebben verder meegewerkt aan de uitwerking van de invulling van het Mercuriuspark, de verkenning van de mogelijkheid museum WOII in het Vasim te realiseren. Daarnaast is en worden de mogelijkheden onderzocht gebouwen en gebieden Tijdelijk Anders te Bestemmen (TAB). We werkten mee aan diverse locatiekeuze onderzoeken voor allerlei initiatieven en functies, zoals bioscopen, hotels, studentenhuisvesting. We hebben stedebouwkundige-,inrichtings- en bouwplannen gemaakt en begeleid voor herstructureringslocaties, schoollocaties en andere initiatieven. Voor de Oostelijke Waalkade en het Valkhofpark met de Donjon zijn we de deskundige sparringpartner van de externe partijen. Ditzelfde geldt voor de ontwikkelingen in het Stationsgebied en de Spoorzone. De verbetering van de stadsentree bij het knooppunt Neerbosch hebben we in ruimtelijke zin begeleid in het aanbestedingstraject en in de uitvoering. Dit geldt ook voor de knoop (station) Goffert. We hebben vorm gegeven aan de ruimtelijke inpassing van infrastructurele projecten, waaronder de snelfietsroutes en herstructurering van straten en wegen. Dit alles in nauwe samenwerking met de programma's Mobiliteit, Openbare Ruimte, Groen en Water, Economie en Toerisme.

We hebben de ruimtelijke- en stedebouwkundige adviezen gegeven ten behoeve van de bouwaanvragen/vergunningverlening door de ODRN en de (actualisatie van) bestemmingsplannen.
In participatietrajecten hebben we de ideeën van bewoners en ondernemers begeleid en gefaciliteerd.
We hebben het ArchitectuurCentrum Nijmegen (ACN) ondersteund (o.a. programmaraad en subsidie) bij zijn activiteiten.
We hebben meegewerkt aan het verder implementeren en concreet maken van duurzame stedebouw in de ontwikkelingen en projecten.

Hoofddoelstelling 3

Goed en veilig bouwen

Wat willen wij bereiken?

Wij zorgen ervoor dat de ruimtelijke, bouw- en milieutechnische kwaliteit en de veiligheid van woon- en werkpanden voldoen aan de wettelijke eisen en voorschriften.
Het traject van vergunningverlening organiseren we zo efficiënt en klantvriendelijk mogelijk. De invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsvergunning (Wabo) heeft hier fors aan bijgedragen. We bieden aanvragers meer mogelijkheden tot (voor)overleg. Van de aanvrager verwachten we dat de plannen conform het bestemmingsplan en de verleende vergunningen worden uitgevoerd. Met toezicht en handhaving zien we daar op toe. De beschikbare handhavingscapaciteit zal programmaoverstijgend ingezet worden: de risicoanalyse is hierin leidend. In het kader van de bezuinigingen zal in het integrale handhavingsprogramma scherper geprioriteerd worden op basis van een integrale risicoanalyse hetgeen betekent dat wij in de praktijk bij een aantal branches minder structurele inspecties uitvoeren en alleen handhavend optreden bij klachten. In het uitvoeringsprogramma integrale handhaving wordt een prioriteitenvolgorde van branches weergegeven.
De gevolgen van de tweede ronde bezuinigingen (Perspectiefnota 2013) op het terrein van de handhaving, toezicht en inspectie verwerken we in het handhavingsprogramma over 2014. In dit door ons nog vast te stellen handhavingsprogramma worden de taken en prioriteiten op het gebied van handhaving, toezicht en inspectie over 2014 vastgesteld en geven wij inzicht in de daaruit voortvloeiende besparingen.
De voormalige afdeling Omgevingskwaliteit is per 1 april 2013 opgegaan in de nieuwe Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en verzorgt o.a. de vergunningverlening- en handhavingstaken voor dit programma. De ODRN werkt hierbij nauw samen met andere afdelingen binnen de gemeente en met andere handhavingspartners om een goed naleefgedrag te bewerkstelligen.
Met de oprichting van de ODRN zal door het efficiënter werken ook een gedeeltelijke bezuiniging worden gerealiseerd.

Wat hebben we bereikt?

Het handhavingskader is opgesteld en dient nog vastgesteld te worden. Aan de beoogde bezuinigingen wordt nog gewerkt en kunnen pas gerealiseerd worden bij vaststelling van het nieuwe handhavingskader. Het bestaande handhavingskader van de voorgaande jaren is door de ODRN uitgevoerd.

De werkprocessen van zowel de ODRN als van de adviserende partners van de gemeente zijn het afgelopen jaar in projectvorm tegen het licht gehouden om efficiënter met mensen en middelen om te gaan.

Toelichting op de indicatoren.
Het aantal klachten, het percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving zijn (nagenoeg) conform raming. Het aantal handhavingsacties leidende tot maatregelen is hoger dan geraamd. Met het aanpassen van het handhavingskader (naar minder en ander toezicht) kan in de komende jaren weer zorgen van een toename van het aantal klachten en handhavingsacties.

Indicatoren

Goed en veilig bouwen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal klachten	92	70	65
3.2 Percentage van de klachten leidende tot concrete handhaving (waaronder controles)	100	70	95
3.3 Het aantal autonome handhavingsacties (waaronder controles)	2277	1900	2021
3.4 Het aantal handhavingsacties (waaronder controles) leidende tot maatregelen zoals		190	255
3.5 Percentage gegronde bezwaarschriften	11,5	10	n.n.b.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 is ook een toename van het aantal aanvragen voor Omgevingsvergunning (activiteit Bouwen) geconstateerd. Er is een toename van 27% ten opzichte van het voorgaande jaar.

Hoofddoelstelling 4

Cultuurhistorische waarden

Wat willen wij bereiken?

We willen de specifieke Nijmeegse identiteit en eigenheid behouden, versterken en zorgvuldig beheren en vooral: nog meer zichtbaar maken. Waar mogelijk zetten we cultuurhistorie in als inspiratiebron in de ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. We behouden en beschermen het cultuurhistorisch erfgoed van de stad voor de huidige en toekomstige generaties. We vergroten de kennis over en de actieve waardering voor de rijke cultuurhistorie van Nijmegen, zowel bij de eigen burgers als bij (potentiële) bezoekers van buiten. We willen ook in het cultuurhistoriebeleid duurzaamheid concreet invullen, bijvoorbeeld door herbestemming en hergebruik van historische panden te stimuleren en creatieve manieren te vinden om energiebesparing te combineren met behoud van de cultuurhistorische waarde.
In het kader van de bezuinigingen willen we het Archeologisch Bedrijf volledig rendabel laten draaien en tegelijkertijd het bureau en de daarin aanwezige kennis voor Nijmegen te behouden. We zullen ook al zoveel mogelijk voorsorteren op de situatie dat er na 2014 geen ISV middelen meer beschikbaar zijn door de mogelijkheden voor (mede)financiering op de langere termijn te onderzoeken.We zorgen voor nauwe afstemming met de programma's de programma's Economie & Toerisme, Citymarketing, Cultuur, Energie & Klimaat, Openbare Ruimte, Wijken en Grondbeleid.

Wat hebben we bereikt?

Voor het archeologisch bedrijf was 2014 een goed jaar. In wetenschappelijk opzicht was het een vruchtbaar jaar, hetgeen tot uitdrukking komt in de 20 briefrapporten en 7 (soms erg) grote rapporten die dit jaar zijn afgeleverd. De nadruk van de werkzaamheden lag in 2014 op de rapportages van het onderzoek in het gebied van de Dijkteruglegging en de afronding van de rapportages over de onderzoeken aan de Rijn- en Lekstraat en op de Hessenberg. Deze onderzoeken hebben onze kennis over de oudste geschiedenis van onze stad en over haar ontwikkeling in de Middeleeuwen zeer versterkt en zijn in de wetenschappelijke wereld goed ontvangen.

Ook in 2014 trok het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis weer meer bezoekers: ruim 26.000. Dankzij het Huis, dankzij de publieksopgraving in het Waalfront, maar zeker ook dankzij de 24 uur van de Nijmeegse Geschiedenis en Open Monumentendag is de geschiedenis van Nijmegen in 2014 weer nadrukkelijk onder de aandacht gebracht van burgers en bezoekers. Ons cultuurhistorisch erfgoed levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de aantrekkelijkheid van onze stad als woon- en verblijfplaats.

Op het gebied van beleid is in 2014 het facetbestemmingsplan archeologie door de raad vastgesteld. Daarnaast is verder gewerkt aan de aandachtslijst, die met grote inbreng vanuit de stad tot stand komt. We hebben wederom bijgedragen aan bestemmingsplannen, waarmee ons cultuurhistorisch erfgoed een belangrijke rol heeft en houdt in de ruimtelijke ontwikkelingen in onze stad. De inzet van onze kennis en expertise ten behoeve van de eigenaren

van monumenten en ontwikkelaars levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van ons gebouwde historisch erfgoed en de inpassing ervan in nieuwe ontwikkelingen, zodat het waardevolle uit het verleden een bijdrage kan blijven leveren aan onze toekomst.

Toelichting op de indicatoren.
2014 is het laatste jaar waarin restauratiesubsidies ter beschikking worden gesteld. Drie aanvragen hebben tot een beschikking geleid, ten bedrage van in totaal bijna € 90.000. Het aantal archeologische onderzoeken hang direct samen met de bouwactiviteiten en is mede afhankelijk van de vraag uit de markt. Aangezien de bouwsector bij uitstek is getroffen door de economische crisis is het aantal door de gemeente uitgevoerde onderzoeken lager dan hetgeen oorspronkelijk was geraamd. Vanwege het inmiddels ingevoerde beleid om terughoudend om te gaan met het aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten en de beperkte ambtelijke capaciteit zijn in 2014 geen nieuwe gemeentelijke monumenten aangewezen.

Indicatoren

Cultuurhistorische waarden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal panden restauratie- en onderhoudssubsidie	2	4	3
4.2 Aantal archeologische, architectuur- en bouwhistorieonderzoek	42	80	27
4.3 Aantal visualisaties	2	2	2
4.4 Aantal procedures bescherming gemeentelijke monumenten en stadsbeelden	0	20	0

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleid
In 2014 is door de Raad het Facetbestemmingsplan Archeologie definitief vastgesteld. Daarmee is het archeologiebeleid voor het gehele grondgebied van de gemeente gelijkgetrokken en geactualiseerd. De concept-aandachtslijst is in 2014 ter inzage gegeven en heeft veel reacties opgeleverd Deze zijn verwerkt in een zienswijzennota en de lijst zal begin 2015 ter vaststelling aan de Raad worden voorgelegd. Ook in 2014 hebben we ambtelijke ondersteuning geboden aan de nieuwe Stichting Valkhofkwartier, die de verschillende partijen rond het Valkhof verenigt, en zijn we nauw betrokken bij de restauratie van de Stevenskerk. De Stevenskerk heeft vanuit het programma, zoals eerder door de Raad was besloten, een bijdrage gekregen van 100.000, o.a. voor de realisering van een nieuw tochtportaal.

Verleden verbeeld
Het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis heeft in 2014 opnieuw een record aantal bezoekers getrokken. Meer dan 26.000 bezoekers zagen o.a. mooie tentoonstellingen over het bombardement op Nijmegen in 1944 en 25 jaar Nijmeegse stadsarcheologie, maar daarnaast waren er tal van (lunch-)lezingen en veel activiteiten voor kinderen en scholieren. Ook in de komende bestuursperiode zal het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis blijven bestaan. We zijn in overleg met externe partijen om de financiering van het programma rond te krijgen; de bijdrage van de gemeente zal in de komende bestuursperiode vooral bestaan uit het gebouw zelf en ambtelijke inzet.
Verleden Verbeeld kende ook in andere opzichten een succesvol 2014. De grote aandachttrekker was de publieksopgraving bij de Honig-fabriek. Er was veel aandacht van pers en publiek, en bezoekers hebben op deze unieke manier kennis kunnen maken met het rijke archeologische verleden van onze stad. Daarnaast hebben we in 2014 het Karel de Grote-jaar gevierd; ook dat was een activiteit die breed in de stad gedragen werd, waar vele organisaties aan hebben bijgedragen en een activiteit die op veel publiciteit heeft mogen rekenen. Vanuit het programma is o.a. bijgedragen aan de organisatie en aan de tentoonstelling over historische documenten met betrekking tot de grote keizer die in de Stratemakerstoren is gehouden. In het kader van het project Francia Media is een nieuw standaardwerk verschenen over de geschiedenis van het Valkhof: een prachtig boek, waaraan door de gemeente in grote mate is bijgedragen, en waarin vanuit verschillende disciplines de geschiedenis voor een groot publiek toegankelijk wordt gemaakt. Ook in het kader van dit project hebben we bijgedragen aan een grote tentoonstelling over Francia Media in het Belgische Ename, die in 2014 door de Europese voorzitter Herman van Rompuy werd geopend. Ten slotte hebben we wederom de organisatie van de 24 uur van de Nijmeegse

geschiedenis en de 26e Open Monumentendag gefaciliteerd; beide evenementen waren met respectievelijk bijna 4.000 en 10.000 bezoekers weer een succes. Ook in de komende bestuursperiode zal Verleden Verbeeld, zij het op bescheidener schaal dan in de afgelopen jaren, worden voortgezet.

Op Plein 1944 is het beeld van de gevallen soldaat teruggekeerd. De bronzen uitvoering vormt, samen met de verloren toren in de fietsenkelder, een tastbare herinnering aan de woelige geschiedenis van de plek. Op de Broerdijk is, gesteund en begeleid door de gemeente, op initiatief van de buurtbewoners een prachtig monument verrezen ter herinnering aan het Romeinse aquaduct dat daar ooit liep: een prima voorbeeld van succesvolle samenwerking tussen bewoners en overheid.

Archeologie
Het archeologisch bedrijf heeft het in 2014 druk gehad. Naast de publieksopgraving is o.a. een groot onderzoek uitgevoerd op het terrein van het voormalige verpleeghuis Margriet. In 2014 zijn 27 onderzoeken uitgewerkt, resulterend in 20 briefrapporten en 7 rapporten. Ook dit jaar is met name in de regionale pers met grote regelmaat aandacht besteed aan de resultaten van het archeologisch onderzoek. De samenwerking met de regiogemeenten is in 2014 voortgezet; met steun van de provincie zal Nijmegen ook in de periode 2014-2016 door middel van een regioarcheoloog de omliggende gemeenten bijstaan bij de afhandeling van vergunningen en de ontwikkeling van archeologiebeleid, om zo de samenwerking en eenheid van beleid in de regio te bevorderen.

Monumenten
Geheel in lijn met de bezuinigingsdoelstelling om terughoudend om te gaan met de aanwijzing van nieuwe gemeentelijke monumenten zijn in 2014 geen nieuwe monumenten aangewezen. Veel capaciteit is besteed aan het verder complementeren en verwerken van de aandachtslijst. Daarnaast is onze inzet zoals altijd van belang gebleven bij de doorlopende planontwikkeling voor o.a. de Donjon, de Bastei en de Waalkade en spelen we onze rol als deskundig adviseur voor de eigenaren van monumenten bij hun plannen voor verbouwingen of ontwikkelingen.

Hoofddoelstelling 5

Borging publiek geheugen

Wat willen wij bereiken?
Wij streven er naar dat de inwoners de mogelijkheid hebben om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden, dat rechtmatige besluitvorming controleerbaar plaatsvindt, dat evenwichtige beleidsontwikkeling plaatsvindt in historisch perspectief en dat historisch onderzoek verricht kan worden.
Wij willen samen met anderen de kennis van de lokale geschiedenis vergroten. Wij streven er naar dat onze bronnen door een breed publiek zoveel mogelijk gebruikt worden, waarbij speciale aandacht uitgaat naar de doelgroep scholieren.
Wij streven naar vergroting van het aantal digitale bezoekers en de interactie met de klant via internet door een verdere verbetering van de digitale bereikbaarheid en toegankelijkheid van onze bronnen.
We doen dit in nauwe afstemming met de programma's Citymarketing en Externe betrekkingen, Economie en Toerisme en Onderwijs.

Wat hebben we bereikt?
Wij hebben samen met anderen de kennis van de lokale en regionale geschiedenis vergroot. Onze bronnen zijn door een breed publiek veelvuldig gebruikt. Door een versterking van het historisch besef zijn de betrokkenheid van de inwoners bij hun stad en streek, de sociale cohesie en de identiteit van stad en streek vergroot.
Wij hebben inwoners de mogelijkheid geboden om de overheid te controleren en om juridisch bewijs te vinden, om rechtmatige besluitvorming controleerbaar te laten plaatsvinden, om evenwichtige beleidsontwikkeling in historisch perspectief te laten plaatsvinden en om historisch onderzoek te verrichten.
Wij hebben zorg gedragen voor het inspecteren, acquireren, beheren en beschikbaar stellen van archieven, collecties en andere informatiebronnen om de toegankelijkheid van het publiek geheugen te borgen. Deze taken

hebben wij niet alleen uitgevoerd voor de gemeente Nijmegen, maar ook voor gemeenten in de regio waarmee een dienstverleningsovereenkomst is aangegaan en voor gemeenschappelijke regelingen waarvan Nijmegen de centrumgemeente is.

Indicatoren

Borging publiek geheugen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aantal bezoeken aan het RAN (Regionaal Archief Nijmegen)	6.320	5.500	6.250
5.2 Aantal bezoeken aan de website van het RAN	195.000	180.000	200.000
5.3 Percentage van de Nijmeegse scholen dat het RAN bezoekt	65%	70%	70%

Wat hebben we ervoor gedaan?

In onze archiefbewaarplaats zijn ongeveer 14.500 meter archieven en collecties opgenomen, waarvan ongeveer 2.800 meter van gemeenten in de regio. De oudste archieven stammen uit de 12^{e} eeuw, archieven en collecties zijn afkomstig van zowel overheden als van particulieren en particuliere organisaties en variëren wat vorm betreft van perkament tot digitaal.
In 2014 hebben wij 650 meter archief toegankelijk gemaakt. Wij zijn verantwoordelijk voor het duurzaam beheer en de ontsluiting van de fysieke (papieren) archieven en collecties. Er is momenteel nog een werkvoorraad van naar schatting 4.800 meter, zowel op het gebied van oud archief als op het gebied van semistatisch archief, zowel voor de gemeente Nijmegen als voor een aantal regiogemeenten.

Wij hebben in 2014 230 nieuwe particuliere archieven en collecties en aanvullingen op reeds in beheer zijnde archieven en collecties in het Regionaal Archief opgenomen.

Onze studiezaal is in 2014 6.250 maal bezocht door genealogen en historisch onderzoekers die daar onze archiefbronnen hebben bestudeerd. Wij hebben hen daar zoveel mogelijk wegwijs gemaakt in onze bronnen.

In samenwerking met andere instellingen hebben wij onze bronnen op een aantrekkelijke en laagdrempelige wijze gepresenteerd voor speciale doelgroepen, met name het onderwijs. Wij hebben in 2014 ongeveer 1.350 scholieren en ruim 500 studenten van het ROC, de Radboud Universiteit en de Hogeschool Arnhem-Nijmegen in ons Regionaal Archief mogen ontvangen, waar zij kennis hebben genomen van ons bronnenmateriaal. Ook hebben wij het gebruik van onze bronnen via de sociale media bevorderd.

Wij hebben onze bronnen beschikbaar gesteld voor ongeveer 50 manifestaties, evenementen en tentoonstellingen op cultuurhistorisch gebied die in de stad zijn georganiseerd, waaronder de “24 uur Nijmeegse Geschiedenis”, de Open Monumentendag en tentoonstellingen in het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis en Museum Het Valkhof. Op deze manier konden wij onze bronnen op een laagdrempelige wijze onder de aandacht brengen van een groot publiek, waardoor de naamsbekendheid van het Regionaal Archief werd vergroot. Daarnaast hebben wij onze bronnen beschikbaar gesteld voor ongeveer 40 publicaties, waaronder veel krantenartikelen.

Onze belangrijkste partners in de stad waarmee wij hebben samengewerkt waren verwante organisaties in het culturele en cultuurhistorische erfgoedveld (zoals de Vereniging Numaga, het Cultuurhistorisch Platform Rijk van Nijmegen en Nijmegen Blijft in Beeld), de Radboud Universiteit, het Huis van de Nijmeegse Geschiedenis, Museum Het Valkhof en de Openbare Bibliotheek. Aan de samenwerking met de Openbare Bibliotheek werd extra gestalte gegeven door het realiseren van de doorbraak van een muur tussen beide locaties.

De “digitale studiezaal” heeft ook in 2014 weer meer vorm gekregen. In de “digitale studiezaal” kan de bezoeker in één keer zoeken naar foto’s, films, boeken, krantenartikelen of indexen met gegevens over personen. Door een verdere verbetering van de digitale bereikbaarheid en digitale toegankelijkheid konden onze archieven en collecties nog vaker worden geraadpleegd via de website en/of in de fysieke studiezaal. In 2014 vonden circa 200.000 bezoeken aan onze website plaats.

Wij hebben ons verder voorbereid op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om duurzame digitale

opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Daarbij streven wij er naar om zoveel mogelijk aan te sluiten op de landelijke ontwikkelingen.
Het zwaartepunt van de archiefinspecties is de laatste jaren verlegd naar het toetsen van de digitale (archief)beheersomgeving. De archiefinspectie voerde voor de gemeente Nijmegen, voor 7 gemeenten in de regio en voor 6 gemeenschappelijke regelingen 29 KPI-audits uit (Kritische Prestatie Indicatoren), hield 72 (monitor)inspectiebezoeken en verrichtte 25 kaderstellingen en afhandelingen van verplichte meldingen. De kaderstellingen waren vooral gericht op digitaal werken en digitaal archiveren en de gevolgen van organisatieveranderingen op het informatiebeheer.

Wat heeft het gekost?

Ruimte & Cultuurhistorie * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	1.654	1.642	1.252	390
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	331	331	193	138
Handhaving en inspectie Bouwen	-43	-43	35	-78
Vergunningverlening Bouwen	4.524	4.524	4.770	-246
Cultuurhistorie	3.690	3.533	3.168	366
Borging Publiek Geheugen	2.616	2.616	2.623	-6
Totaal lasten per product	**12.772**	**12.603**	**12.041**	**562**
Financiële baten per product				
Planologie&Ruimtelijke ordering	-594	-594	-175	-418
Ruimtelijke inrichting en vormgeving	-201	-201	-70	-131
Handhaving en inspectie Bouwen	0	0	-29	29
Vergunningverlening Bouwen	-3.975	-3.975	-5.496	1.520
Cultuurhistorie	-1.741	-1.741	-1.498	-242
Borging Publiek Geheugen	-473	-473	-483	9
Totaal baten per product	**-6.984**	**-6.984**	**-7.751**	**767**
Totaal Ruimte & Cultuurhistorie	**5.788**	**5.620**	**4.290**	**1.330**

Toelichting financiën

Het programma Ruimte en Cultuurhistorie sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 24%.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,6 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,6 miljoen voordeel dat zich laat verklaren doordat er op realisatiebasis minder kosten voor externe opdrachten zijn gemaakt dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,8 miljoen aan minder gerealiseerde opbrengsten. Het nadelig verschil van € 0,2 miljoen heeft met name betrekking op de afwikkeling van projecten binnen het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen voordeel doordat er minder uren aan ambtelijke capaciteit zijn toegeschreven dan begroot. Waarvan het grootste deel betrekking heeft op het product Cultuurhistorie.
- € 0,4 miljoen nadeel dat is ontstaan doordat er op realisatiebasis meer specifieke kosten voor overige goederen en diensten zijn gemaakt dan begroot. Hiervan heeft € 0,2 miljoen betrekking op het product Cultuurhistorie.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- € 0,8 miljoen nadeel dat zich laat verklaren doordat er minder bijdragen van derden voor externe opdrachten zijn ontvangen dan begroot. Hier tegenover staat een bedrag van € 0,6 miljoen aan lagere kosten gemaakt voor externe opdrachten.
- € 0,1 miljoen voordeel uit opgelegde dwangsommen en overige baten.
- € 1,4 miljoen voordeel ten opzichte van de geraamde opbrengst aan leges. Hiervan heeft € 1,0 miljoen betrekking op een grote vergunningaanvraag die is ontvangen in 2013. Het opleggen van de leges heeft in 2014 plaatsgevonden.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1031 Ruimte & Cultuurhistorie **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				6.984	12.772	5.788
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-43	-43
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01363 Uitbreiding fte toetsing bouwkosten ODRN	College	14 okt '14	3.18		0	0
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-113	-113
Totaal Wijzigingen					**-169**	**-169**
Eindtotaal				**6.984**	**12.603**	**5.620**

Risico's

- Als de klimaatbeheersing en brandveiligheid/diefstalpreventie van de archiefbewaarplaats en de depots niet of onvoldoende gewaarborgd zijn leidt dit of kan dit leiden tot schade en/of het verloren gaan van archiefbescheiden.
- Wanneer het beheersprogramma Atlantis uitvalt of niet goed werkt, leidt dit tot informatieverlies, stagnatie van de werkprocessen en ontoegankelijkheid van de archieven en collecties.
- Wij bereiden ons voor op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om de duurzame opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Als de aansluiting van de bedrijfsvoering op het E-depot niet tijdig genoeg tot stand komt kan overheidsinformatie verloren gaan, onvindbaar raken, niet meer juist geïnterpreteerd worden of onbedoeld in de openbaarheid komen.

(Naris:)

- De afgifte van bouwvergunningen of de hoogte van de bouwsommen loopt terug en daarnaast neemt de kans op bezwaar- en beroepschriften toe wat leidt tot een financiële tegenvaller voor de gemeente omdat de legesopbrengsten lager zijn dan begroot.
- Als de klimaatbeheersing en brandveiligheid / diefstal-preventie van de archiefbewaarplaats en de depots niet of onvoldoende gewaarborgd zijn leidt dit, of kan dit leiden, tot schade en /of het verloren gaan van archiefbescheiden.
- Wanneer het beheersprogramma Atlantis uitvalt of niet goed werkt wat leidt tot informatieverlies, stagnatie van de werkprocessen en ontoegankelijkheid van de archieven en collecties.
- Er kan bij archeologisch onderzoek een majeure vondst gedaan worden die vraagt om permanente tentoonstelling aan het publiek. Hiervoor is geen dekking in de stadsbegroting. Er ontstaat grote publieke druk om de tentoonstelling/visualisering toch te realiseren. In de huidige omstandigheden van schaarse middelen zal niet snel dekking gevonden worden (ook niet bij betrokken andere partijen) en zal het mogelijk niet gerealiseerd worden. Niet realiseren leidt tot imagoschade voor de "oudste stad van Nederland".
- Er kan bij archeologisch onderzoek een vondst worden gedaan waar de kosten van het onderzoek en de rapportage voor de initiatiefnemer excessief zijn en hij op basis van de wet (artikel 4.2 WABO) een

schadevergoeding kan claimen. Als dit een reële schadeclaim is (zo mogelijk na een toets door de rechter) dan moet er betaald worden.

- Het archeologisch opgravingsbedrijf moet zijn financiële dekking halen uit opdrachten van derden. Als er te weinig opdrachten zijn kan dit leiden tot een tekort aan financiële dekking van de geraamde kosten.
- Wij bereiden ons voor op de implementatie van een E-depot, dat noodzakelijk is om de duurzame opslag en raadpleegbaarheid van documenten veilig te stellen. Als de aansluiting van de bedrijfsvoering op het E-depot niet tijdig tot stand komt kan overheidsinformatie verloren gaan, onvindbaar raken, niet meer juist geïnterpreteerd worden of onbedoeld in de openbaarheid komen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

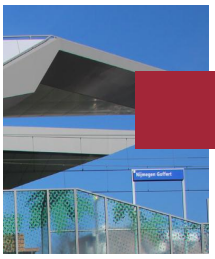

Programma Grondbeleid

ALGEMEEN

Binnen het programma Grondbeleid nemen wij vastgoedprojecten en gebieden in ontwikkeling. Deze voeren wij uit voor gemeentelijk sectoraal beleid met een fysiek-ruimtelijke component. Het gaat daarbij onder meer om wonen, bedrijvigheid, herstructurering van wijken, cultuur, onderwijs, milieu en sport. De uitvoering van dit grondbeleid is omschreven in de Kadernota Grondbeleid die uw Raad op 30 juni 2010 heeft vastgesteld. De uitgangspunten vanuit het Coalitieakkoord staan hierbij centraal.

Nijmegen ontwikkelt zich verder! Vernieuwing, groei en ontwikkeling van de stad is noodzakelijk om de kwaliteiten en het voorzieningenniveau van de stad te behouden en waar mogelijk te versterken. Centraal hierbij staat het economisch perspectief, een kwalitatief goede woning, in een ongedeelde stad die goed bereikbaar is, met duurzaamheid als een belangrijk leitmotiv.
Meer concreet betekent ditr: behoud en versterking van groen -geen nieuwbouwprojecten op groene plekken- kritisch kijken naar lopende plannen, , planontwikkeling voor herinrichting Stationsgebied en verder ontwikkeling Winkelsteeg/De Goffert.
Bij de uitvoering van het programma Grondbeleid is er altijd een relatie met andere programma's. Belangrijke programma's zijn onder meer: Ruimte & Bouwen, Wonen, Economie, Sport, Onderwijs, en Mobiliteit.
Wij gaan uit van een zogenoemd faciliterend grondbeleid en kiezen in voorkomende situaties expliciet voor een actieve, ontwikkelende en daarmee risicodragende rol van de gemeente. Dit kan zelfstandig of via samenwerking met marktpartijen en deelnemingen in een Publiek Private Samenwerking (PPS) zoals bij het Waalfront.
In de actieve rol verwerven wij gronden, ontwikkelen plannen, maken terreinen bouwrijp en verkopen deze, zoals bijvoorbeeld het Limosterrein. Het gemeentelijk Ontwikkelingsbedrijf bereidt deze projecten voor, voert ze uit en wikkelt ze financieel af.

Risicobeheer
Om de risico's van deze projecten af te dekken is de Saldireserve beschikbaar. Deze reservepositie is erg belangrijk om tegenvallers bij de uitvoering van de projecten op te kunnen vangen. Zeker in economisch mindere tijden is een adequate reservevoorziening essentieel.
Gelet op de huidige economische vooruitzichten met betrekking tot de vastgoedmarkt en het belang om een integraal inzicht te krijgen in de financiële risico's met betrekking tot de lopende planexploitaties, wordt uw Raad separaat geadviseerd in de risiconota Ontwikkelingsbedrijf. Op basis van dit voorstel met bijbehorende economische scenario's worden risico's, beheersmaatregelen, sturingsmaatregelen met bijbehorende financiële consequenties voor het programma Grondbeleid in beeld gebracht.

Voortgangsrapportage Grote Projecten
Jaarlijks rapporteren wij in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP) over de voortgang van de projecten, zowel inhoudelijk als financieel. Hierin signaleren wij ook de ontwikkeling binnen de deelnemingen en het benodigd weerstandsvermogen voor de projecten
Naar aanleiding van de motie "Beter sturen door betere informatie" is er in het najaar van 2012 een discussie geweest met uw Raad hoe deze VGP verder te verbeteren qua informatievoorziening, inzichten in risico's, beheersmaatregelen en de afstemming tussen de belangrijkste beleidsprogramma's en de planexploitaties.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij scheppen fysieke ruimte voor de realisatie van een groot aantal woningen, scholen, wegen, bedrijfshuisvesting en andere maatschappelijke voorzieningen, en maken hierover afspraken met partijen. Wij initiëren en realiseren langjarige stedelijke ontwikkelingsprojecten zoals Waalsprong en Koers West.

Grondbeleid is geen doel op zich. Het is 'dienstbaar' aan ruimtelijk beleid en sectoraal beleid zoals wonen, werken, mobiliteit en recreëren. Voor het programma Grondbeleid is de belangrijkste uitdaging om maatschappelijk gewenst grondgebruik te realiseren met een goede verdeling van kosten en opbrengsten.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik
H2	Verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik
H3	Rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten

Hoofddoelstelling 1

Bevorderen van maatschappelijk gewenst grondgebruik

Wat willen we bereiken?

Wij bevorderen het maatschappelijk gewenst grondgebruik waarbij sectorale programma's (zoals Wonen, Sport, Economie) de input vormen voor de te ontwikkelen projecten. Daarnaast zorgen wij voor het tijdig kunnen realiseren van de bouwlocaties die nodig zijn voor deze projecten en de procesaansturing.
Ter bevordering van het maatschappelijk gewenst grondgebruik vormt het grondbeleid een instrument om eenmaal gekozen wijzigingen in bestemmingen te realiseren. Dat gaat verder dan het via het bestemmingsplan mogelijk maken van nieuwe functies. Het leidt tot het verwerven van gronden, het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen en uitgeven van bouwrijpe terreinen voor de realisering van woningbouw, bedrijven, wegen, parken, bijzondere doeleinden, etc. Van belang is daarbij dat de ontwikkeling tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten plaats vindt.
Voor deze hoofddoelstelling hebben wij geen indicatoren kunnen ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Bij raadsbesluit zijn er keuzes gemaakt voor wat betreft het meest wenselijk geacht maatschappelijk grondgebruik in Nijmegen. Deze projecten worden uitgevoerd op basis van planexploitaties (instrument in het kader van de uitvoering van het grondbeleid).

Wat hebben we ervoor gedaan?

We zijn actief met haalbaarheidsonderzoeken, het beoordelen van ontwerpen van bouwplannen en/of plannen openbare ruimte en infrastructuur en financiële zekerheidsstelling voor het kunnen realiseren van projecten. Opstellen en beheren van contracten, het voeren van procedures, toetsen van plannen door de gemeentelijke organisatie, sturen op tijd, kwaliteit en geld. Bij deelnemingen en samenwerkingen zoals de Gemeenschappelijke Regelingen Bijsterhuizen en Bergerden of de GEM Waalfront sturen we actief op het gewenste gemeentelijk resultaat, met inbegrip van een adequate risicobeoordeling en -afweging.
Hiervoor worden voortgangsgesprekken gevoerd en rapportages gemaakt. Deze zijn bestuurlijk vertaald richting de Voortgangsrapportage Grote Projecten waarin wordt beschreven hoe de lopende projecten er voor staan. Hierbij wordt aandacht besteed aan de planning, de eventuele wijzigingen op eerdere besluiten,t de financiële uitkomsten en wat er in het programma (woningen, bedrijvigheid, detailhandel, parkeren, groen, sportvelden, voorzieningen, e.d.) is gerealiseerd en wordt gepland.
In 2013 hebben we een analyse van de bedrijventerreinen gestart om een betere afstemming te krijgen tussen de verwachte marktvraag en ons gemeentelijk aanbod. Op basis hiervan zijn exploitaties aangepast zodanig dat we nu

uitgaan van een jaarlijkse afzet van max. 6 ha aan bedrijventerreinen. In 2014 is ruim 1 ha verkocht. Op dit moment wordt er over ruim 10 hectare gesproken met diverse partijen. De verwachting is dat een deel hiervan ook tot daadwerkelijk transactie zal gaan leiden.

Hoofddoelstelling 2

Verhogen van de kwaliteit van het ruimtegebruik

Wat willen wij bereiken?

Wij verhogen de kwaliteit van het ruimtegebruik en de zeggenschap voor de burgers door maximale regie te voeren bij de ontwikkeling van projecten.Kwaliteit van de leefomgeving (bijvoorbeeld Park West) en zeggenschap voor de burger bij de planvorming zijn begrippen die de laatste jaren sterk aan belang hebben gewonnen. Projecten als Dobbelman, LIMOS, Hessenberg en Plein ‘44 kennen een bewonersparticipatie die zonder een actief grondbeleid niet mogelijk was geweest.De realisatie van een gebied als de Waalsprong maar ook de aanpak van andere lange termijn ontwikkelingen, zoals de herstructurering van wijken en Koers West komt niet van de grond zonder gemeentelijke initiatieven en gemeentelijke aankoop van terreinen en panden. Om ontwikkelingen in gang te zetten dient het initiatief in de praktijk bij de gemeente te liggen. Op dit moment wordt herontwikkeling van de westelijke zijde van de spoorzone overwogen. Hierover zijn samenwerkingsafspraken tussen Prorail, VROM en de gemeente Nijmegen.
Voor deze hoofddoelstelling hebben wij geen indicatoren kunnen ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Een kleine opsomming van een aantal projecten.
De realisering van de verschillende opgaven op de TPG locatie naderen hun afronding. Poppodium Doornroosje (concertzalen voor respectievelijk 400 en 1100 bezoekers) is reeds sinds 1 oktober 2014 in gebruik. Het fietstransferium (4000 plaatsen) wordt officieel geopend op 10 december 2014. De officiële opening van de studentenhuisvesting van SSHN – in totaal 430 eenheden - is gepland voor februari 2015.
De eigenaar van de witte spoorwegloods aan het Ooijse Sluispad is halverwege 2014 gestart met het herstel van dit monument.
Voor Knoop Winkelsteeg kan worden gemeld dat Begin december 2014 station Nijmegen Goffert is geopend.
Voor de locatie aan de Streekweg geldt dat het plan voor de vestiging van een uitvaartcentrum onherroepelijk zijn geworden.
De herstructurering van het maisonnettegebied is inmiddels ook in volle gang. De gerenoveerde woningen zijn opgeleverd en inmiddels al weer bewoond. De bouw van het Mondial College in Lindenholt Noord is gereed en de school is in gebruik genomen.
Ook de bouw van het voorzieningenhart Waterkwartier is gereed gekomen. De nieuwbouw van het Canisus College aan de Berg en Dalseweg is medio 2014 gestart. Tevens is het PRO college gestart met de nieuwbouwwerkzaamheden op de Dennenstraat.
De herontwikkeling van Plein ’44 is gereed, over de kwaliteit van de bestrating op het plein is de gemeente nog in overleg met ING Realestate. In 2014 zijn de werkzaamheden voor het Splitsingspunt Lent en Westelijke Parallelrroute afgerond. De tijdelijke fietsbrug over de Prins Mauritssingel is verwijderd en heeft plaats gemaakt voor de ontwikkeling van hotel Van der Valk. Voor deze hotelontwikkeling is op 3 september 2014 het bestemmingsplan onherroepelijk geworden en is de grond verkocht in 2014. De realisatie van de Stadsbrug en de reconstructie van de Energieweg is gereed. Het project Ruimte voor de Waal - Nijmegen is volop in realisatie. De fysieke resultaten zijn in het projectgebied goed zichtbaar. Vrijwel alle objecten zijn in uitvoering en lopen conform planning. De inrichting van de kade is in volle gang en dit levert een mooi beeld van het eindresultaat op.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Als belangrijkste ruimtelijk strategisch kader is het Kansenboek vastgesteld door de gemeenteraad. Ook de Structuurvisie voor Nijmegen is in deze een belangrijk kader.
Hierin zijn de beleidskaders en ontwikkeling van de stad op hoofdlijnen vastgelegd.
Met gebruikmaking van ons instrumentarium, zoals genoemd in de kadernota grondbeleid, wordt dit beleid uitgevoerd. We sluiten anterieure overeenkomsten met ontwikkelaars/beleggers, maken afspraken met woningcorporaties, verkopen grond, kopen grond aan, nemen deel aan samenwerkingsverbanden (PPS) als waalfront, verwerven zonodig strategische gronden, en bewaken projecten op prijs, kwaliteit en tijd.
Terughoudendheid is op deze beleidsambities evenwel aan de orde vanwege de economische situatie, het financieel onder druk komen van de planexploitaties en het verder teruglopen van subsidiemogelijkheden.. Om een sluitende grondexploitatie te houden zijn er verschillende mogelijkheden. Zo zijn voor de grondexploitatie GEM Waalsprong in de perspectiefnota al aanvullende middelen vrij gemaakt. Een andere optie is afboeken" op kwaliteitsonderdelen als bijv. de openbare ruimte, afwerkingsniveau bij projecten, maar ook projecten niet meer verder gaan uitwerken en/of uitvoeren. De uitkomsten van de onderzoeken naar de woningmarktsituatie (WoON 2012 en Facton) betekenen dat een nadere overweging van de woningbouw programmering noodzakelijk is, vooral kwalitatief.
Dit leidt er toe dat wij inzetten om sommige projecten te gaan temporiseren, omzetten of uitstellen.
Enkele voorbeelden hiervan in de bestaande stad waar inmiddels op is ingezet:

- Van Schuijlenburgweg: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Spoorzone/westzijde (UWV locatie): tijdelijke inzet voor studenten/starters.
- Zwanenveld/ROC: inzetten voor vooral zorg en faseren.
- Hart van Dukenburg: locaties waar geen zorg voorzien is niet actief op de markt brengen
- Groesbeekse-/Heijendaalseweg; minder woningen; (bijna) geen appartementen meer.
- Woontoren Eerste Oude Heselaan: doorgeschoven (2020)

Voor de onderwijshuisvesting is specifiek per deelproject gekeken of temporiseren, omzetten of uitstellen m.b.t. de woningbouwprogrammering mogelijk is.

Hoofddoelstelling 3

Rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten

Wat willen wij bereiken?
Wij streven naar een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over gebruikers, exploitanten, eigenaren en overheid. Op de grond- en vastgoedmarkt spelen grote financiële en maatschappelijke belangen. Agrarische grond die een woonbestemming krijgt, stijgt enorm in waarde, maar anderzijds gaat 'groene' ruimte verloren. Relatief profijtelijke woonlocaties leveren (ook de gemeente) veel geld op, maar herstructureringsplannen kosten de gemeenschap in de regel veel geld. Het grondbeleid is er op gericht de kosten en de baten meer in één hand te leggen, zodat een meer rechtvaardige verdeling mogelijk wordt en het risico voor de gemeente wordt geminimaliseerd.

Wat hebben we bereikt?
De rol van het Ontwikkelingsbedrijf is om tot een redelijk kostenverhaal te komen en waar mogelijk te komen tot afroming van bovenmatige winsten welke door externe partijen door ontwikkelingsprojecten kunnen worden gerealiseerd. Dit gebeurt door gebruik te maken van planexploitaties met rekenmodellen welke een en ander inzichtelijk maken. De inzet van de zgn. anterieure overeenkomsten is hierbij eveneens essentieel alsook de eventuele opstelling van een exploitatieplan op basis van de Wro, dat tot doel heeft kosten te kunnen verhalen op particuliere partijen.
Extra opbrengsten vloeien in de Saldireserve voor een goed risicobeheer en geeft financiële ruimte voor het opstarten en realiseren van maatschappelijke projecten welke de gemeente wil realiseren.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

In 2014 heeft het aantal planexploitaties zich gestabiliseerd. Het aantal planexploitaties in ontwikkeling (pio's) loopt terug. De daling is verklaarbaar vanuit de economische omstandigheden. Verder zagen we ook in 2014 een stabilisatie voor wat betreft de activiteiten als grondverwervingen, verkopen, onteigeningen en deelnemingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het kader van de risicobeheersing hebben we op basis van een aantal economische scenario's de ontwikkelingsportefeuille doorgenomen. Uitgaande van het basisscenario (in 2014 gaan we weer iets meer woningen realiseren en de economie trekt in 2015 weer licht aan) kunnen we de risico's nog steeds voldoende beheersen. Wanneer het scenario in een nog slechtere vorm gaat ontwikkelen, het zogeheten "zwarte scenario", dan hebben we nog een slag te maken.

Wat heeft het gekost?

Grondbeleid * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Instrumenten Grondbeleid	7.092	8.970	18.407	-9.437
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	17.480	15.456	23.419	-7.963
Waalsprong	31.008	21.519	54.033	-32.514
Woningbouwprojecten	382	2.352	7.063	-4.712
Bedrijvigheidsprojecten	2.771	5.119	4.688	431
Herstructureringsprojecten	6.334	4.428	6.762	-2.334
Stadscentrum	2.557	7.345	8.948	-1.603
Koers West	19.506	26.599	18.845	7.753
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	10.937	15.624	16.060	-436
Dijkteruglegging	104.038	104.501	73.752	30.749
Totaal lasten per product	**202.106**	**211.914**	**231.979**	**-20.065**
Financiële baten per product				
Instrumenten Grondbeleid	-1.548	-4.309	-13.776	9.466
Stedelijke Ontwikkelingsprojecten	-17.480	-15.456	-23.358	7.901
Waalsprong	-31.008	-21.519	-54.113	32.594
Woningbouwprojecten	-382	-1.126	-5.833	4.707
Bedrijvigheidsprojecten	-2.771	-5.119	-4.676	-443
Herstructureringsprojecten	-6.334	-4.428	-6.776	2.348
Stadscentrum	-2.557	-7.345	-8.918	1.573
Koers West	-19.506	-26.599	-18.809	-7.790
Maatschappelijk Vastgoedprojecten	-10.937	-15.624	-16.035	410
Dijkteruglegging	-104.038	-104.501	-73.829	-30.672
Totaal baten per product	**-196.562**	**-206.027**	**-226.122**	**20.095**
Totaal Grondbeleid	**5.544**	**5.887**	**5.858**	**30**

Toelichting financiën

Het programma Grondbeleid sluit het jaar 2014 af met een beperkt resultaat (ten opzichte van de begroting) Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een verwaarloosbare afwijking. Dit komt omdat de uitkomsten van de Voortgangsrapportage Grote Projecten Februari 2015 in bovenstaand resultaat zijn verwerkt. . Deze voortgangsrapportage is onlangs al door de Raad vastgesteld. De uitkomsten uit het VGP zijn samengevat dat in totaal een bedrag van €5.3 miljoen aan de saldireserve wordt onttrokken. Dat is een optelsom van een aantal positieve resultaten, met name ontstaan door een aantal afgesloten planexploitaties en tussentijdse winstnames. Daar staat tegenover, een substantiële toevoeging aan de voorzieningen voor GEM Waalfront (€1.4 miljoen), GR Bergerden (€ 2.3 miljoen) en Onderwijshuisvesting (€2.8 miljoen) .Dit komt door:

Waalfront: de uitkomsten van de concept-grex 2014 zijn zodanig dat onze eerdere aannames over de minimumvariant van de grex 2013 bewaarheid zijn geworden. En dus de voorziening moet worden opgehoogd.
Bergerden: Als uitkomst van de nieuwe grex – onderwerp van wensen en bedenkingenprocedure voor Lingewaard en Nijmegen – die is gebaseerd op de in het voorjaar vastgestelde toekomstvisie is een aanvullend nadelig resultaat ontstaan, waarin nu wordt voorzien.
Onderwijshuisvesting: vanuit het Coalitieakkoord is de voorziening verhoogd met € 2 miljoen. Aanvullend daarop is een voorziening noodzakelijk vanwege de problematiek Streekweg 21 (vrijkomend schoolgebouw, waarvoor scenario's voor alternatieve invullingen worden ontwikkeld) en vertraagde woningbouw- ontwikkeling van een aantal andere locaties.

Toelichting op de lasten
De lasten zijn in totaal € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere lasten planexploitaties, de toelichting op de projecten is uitgebreid in het vgp februari 2015 opgenomen.

Toelichting op de baten
De baten zijn € 20,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.. Dit wordt veroorzaakt door:

- Hogere baten planexploitaties, voor een toelichting op de projecten zie het vgp februari 2015.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1032 Grondbeleid bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt.	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				196.562	202.106	5.544
Wijzigingen						
BW-01317 Jaarrekening 2013	Raad	11 jun '14	40/2014	3.250	3.250	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	813	-69	-883
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	5.401	6.627	1.226
Totaal Wijzigingen				**9.465**	**9.808**	**343**
Eindtotaal				**206.027**	**211.914**	**5.887**

Programma Economie & Toerisme

ALGEMEEN

Het programma Economie en Toerisme omvat het initiëren, aanjagen en het ontwikkelen van de economische ontwikkeling van de Stad. Nijmegen werkt aan een duurzame en innovatieve economie. Daarbij maken wij optimaal gebruik van de sterke punten van de stad: de hoogopgeleide bevolking, de aanwezigheid van kennisinstellingen en innovatieve bedrijven. Een goed vestigingsklimaat waaronder een goede bereikbaarheid, is een essentiële voorwaarde voor bedrijven. Een goede woonomgeving, groen, culturele activiteiten en een bruisende stad zijn belangrijk voor onze economische ambitie.
Wij zoeken nadrukkelijk samenwerking met partijen in de stad en belangrijke kennis- en innovatiecentra in andere regio's die onze economische positie kunnen versterken en maken gebruik van (regionale) uitvoeringsorganisaties bij het realiseren van onze economische ambities.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

De activiteiten binnen het programma Economie zijn alle gericht op duurzame groei en behoud van werkgelegenheid. Werkgelegenheid die kansen en ontwikkelingsmogelijkheden biedt voor al onze inwoners. Door de groei van de beroepsbevolking is het essentieel om werkgelegenheid uit te breiden. Hierbij ligt het accent op innovatieve en kennisintensieve bedrijvigheid. Voorwaarde hiervoor is het creëren van de juiste omstandigheden om te kunnen ondernemen in Nijmegen. Daarnaast geven we aandacht aan het continu verbeteren van het vestigings- en productieklimaat voor ondernemers en de zorg voor voldoende en kwalitatieve ruimte voor groei van bedrijvigheid.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid
H2	Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap
H3	Vitale (binnen-) stad en groei toeristische sector
H4	Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid

Hoofddoelstelling 1

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid

Wat willen we bereiken?

Door de hardnekkig aanhoudende crisis hebben veel bedrijven het erg moeilijk en staan de in 2010 geformuleerde werkgelegenheidsdoelstellingen en de groei van het aantal nieuwe bedrijfshuisvestigingen onder druk. De groei van het aantal arbeidsplaatsen houdt geen gelijke tred met de verwachte groei van onze beroepsbevolking, dit betekent dat de werkloosheid in Nijmegen - net als elders in Nederland- gaat toenemen. Daarom is het cruciaal dat we ons maximaal inspannen om het aantal opheffingen of vertrek van bedrijven zo beperkt als mogelijk te houden en inspelend op de kracht van Nijmegen nieuwe competitieve bedrijven aan te trekken. We willen ons

ondernemersklimaat op een concurrerend niveau houden, kansen bieden aan nieuwe starters en ZZP'ers, bedrijfsuitbreidingen begeleiden en acquisitie inspanningen gericht op aantrekken van nieuwe werkgelegenheid intensiveren. Daarnaast willen we dreigend werkgelegenheidsverlies (bedrijven in problemen) zo vroeg als mogelijk in beeld hebben om te bezien of vanuit andere programma's (Werk en Inkomen) beschikbare instrumenten zijn in te zetten.
Verder willen een concurrerend ondernemersklimaat voor bedrijven in Nijmegen. Dat geldt ook voor onze tarieven. We toetsen het resultaat van onze inspanningen tweejaarlijks via een monitor Vestigingsklimaat. De uitkomst van de laatste monitor was een waardering van 6,6 voor het ondernemersklimaat. Bij de volgende meting in 2014 streven we naar een waardering van 6,8.

Wat hebben we bereikt?

Zoals we in 2013 al verwachtten, heeft de werkgelegenheid ook in 2014 onder druk gestaan. Oorzaak is de lang aanhoudende mondiaal economische crisis. We hebben ons maximaal ingespannen om bedrijven (en daarmee werkgelegenheid) voor Nijmegen te behouden en nieuwe bedrijven aan te trekken. Toch is de werkgelegenheid ook in 2014 volgens de laatste prognose nog beperkt gedaald (daling van - 0,7 % ten opzichte van 2013). Vergeleken met de provinciale werkgelegenheidscijfers (- 1,2 %), de Stadsregio Arnhem Nijmegen (-1,2 %) en de steden Arnhem (- 1,8 %) en Apeldoorn (-1,8 %) doen we het echter beter.
Naar sectoren gezien, doen vooral de sectoren detailhandel, onderwijs, vervoer en horeca het goed. Uit de werkgelegenheidscijfers blijkt verder dat de werkgelegenheid in de sector gezondheidszorg is gedaald . Voor een groot deel kan deze daling worden verklaard doordat circa 1.100 banen in de (thuis)zorg administratief tijdelijk buiten de gemeentegrenzen geregistreerd zijn. Op termijn worden deze banen echter weer over de feitelijke vestigingslocaties verdeeld en vindt administratieve correctie plaats. Als we dit administratieve effect buiten beschouwing laten, dan is er sprake van een kleine daling van 180 banen in de sector gezondheidszorg (-0,6%). Minder goed gaat het ook nog steeds in de bouwnijverheid en groothandel, daarentegen stabiliseert de industrie. In de sector logistieke dienstverlening is het aantal banen gestegen met 2,7%.
Vanaf 2015 verwachten we weer een lichte groei van de totale werkgelegenheid.
We hebben ervoor gezorgd dat de kwaliteit van het vestigingsklimaat voor ondernemers op peil is gebleven. De waardering voor het ondernemersklimaat scoort wederom ruim voldoende (6,5).
Ook constateren we dat het aantal nieuwe bedrijfsvestigingen weer is toegenomen en ruimschoots het gestelde doel overtreft. We zien dat deze nieuwe aanwas vooral wordt veroorzaakt door de groei van het aantal starters en ZZP-ers: onder invloed van de economische crisis startten steeds meer mensen een eigen bedrijf.

Indicatoren

Duurzame groei en behoud van werkgelegenheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Prognose ontwikkeling werkgelegenheid [1]	96.970	96.825 [1]	96.310
1.2 Waardering ondernemersklimaat [2]	6,6	6,8	6,5 [2]
1.3 Aantal nieuwe bedrijfsvestigingen [3]	760	678	796

[1] Indicator 1.1 ontwikkeling werkgelegenheid. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 96.825. Begroting 2014: 99.138.

[2] Het waarderingscijfer voor het ondernemersklimaat voor 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar.

[3] Indicator 1.3 het saldo bedrijfsvestigingen is de resultante van de toename van het aantal bedrijfsvestigingen (starters, oprichtingen en verplaatsingen naar Nijmegen) en afname van het aantal bedrijfsvestigingen (opheffingen en vertrek van bedrijven). De cijfers over verplaatsers naar Nijmegen en vertrekkende bedrijven uit Nijmegen worden sinds 2012 niet meer geregistreerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?
Onze inspanningen voor acquisitie/accountmanagement resulteerden in de vestiging van veel nieuwe bedrijven. Met name op Novio Tech Campus zijn in 2014 veel bedrijven gevestigd (15), maar ook elders in de stad. Cheap Cargo en Motorcycle Support hebben zich in Nijmegen gevestigd en 2dA en Capter kozen voor Nijmegen.

De gerichte inzet van ons accountmanagement heeft verschillende nieuwe samenwerkingen tussen ondernemingen onderling en tussen ondernemingen en de kennisinstellingen opgeleverd. Ook hebben we werkgelegenheid voor Nijmegen weten te behouden o.a. Innovio Papers, ontstaan uit Sappi, daarmee zijn circa 400 directe en indirecte banen behouden voor de stad. Andere bedrijven die behouden zijn voor de stad zijn Triavion en Capter (150 banen behouden en 150 banen vanuit Hilversum). Daarnaast zijn bedrijven als Synthon, Mead Johnson en Bovemij begeleid en gefaciliteerd in hun uitbreidingsplannen.

Samen met het bedrijfsleven, waaronder het Economisch Collectief Nijmegen en de Industriële Kring Nijmegen trekken we samen op in de aanpak van diverse thema's die voor ondernemend Nijmegen van belang zijn, zoals o.a. de bereikbaarheid, de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en de gezamenlijke zorg voor het creëren van banen aan de onderkant van de arbeidsmarkt.

We besteedden bijzondere aandacht aan de alsmaar groter wordende groep ZZP-ers in de stad. Van de informatie voor ZZP-ers op onze website werd veelvuldig gebruik gemaakt. Afgelopen jaar is de ZZP pagina 2404 keer bekeken door 1448 bezoekers. Op deze website worden ZZP'ers geïnformeerd over regelingen, huisvesting en netwerken die speciaal voor ZZP'ers zijn. Daarnaast hebben we zowel in ons Actieplan Economisch Offensief voor de binnenstad, als in onze Economische Innovatie Agenda 2020, specifieke aandacht voor ZZP-ers. Ook in het om te vormen Ondernemersfonds wordt meer ruimte gecreëerd voor kleine initiatieven en ZZP-ers.

Ons Bedrijvenloket had in 2014 ruim 1000 klantcontacten met bedrijven. Daarbij ging het om vragen met betrekking tot het starten van een eigen bedrijf, bedrijfsuitbreidingen, beschikbare bedrijvenlocaties, vergunningen en procedures etc. Innovatief ondernemerschap stimuleerden we vanuit het Ondernemersfonds. We hebben bijvoorbeeld 50 generieke IkStartSmart voor starters en ZZP-ers mogelijk gemaakt (periode 2013-2015). Eind 2014 zijn er 34 starters/ZZP-ers uit Nijmegen begeleid in een IkStartSmart traject en waren er nog 16 trajecten beschikbaar.
Ter ondersteuning van startende bedrijven en ZZP-ers hebben we o.a. deelgenomen aan de startersdag van de Kamer van Koophandel. Daarnaast hebben we meerdere bijeenkomsten over ons aanbestedingsbeleid georganiseerd voor het MKB, o.a. voor MKB-ers in de Bouw en ICT. Vanuit ons Bedrijvenloket hebben we 184 starters geholpen bij de 1e stappen naar nieuw ondernemerschap.

Hoofddoelstelling 2

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap

Wat willen wij bereiken?
We willen de ontwikkel- en innovatiekracht van Nijmeegse ondernemers stimuleren, zodat we krachtiger uit de crisis komen. We willen optimaal gebruik maken van ons onderscheidend vermogen door onze economische kerncompetenties te benutten en uit te bouwen. We zetten in op versterking van de stuwende sector Health en Technology en op dwarsverbanden met de sectoren zoals Semiconductors en Energie en Milieutechnologie. We willen dit vormgeven samen met de partners in de stad. De Economische Raad Nijmegen vervult hierin een cruciale rol. Ook buiten Nijmegen worden nieuwe samenwerkingsvormen en allianties aangegaan die bijdragen aan een meer toekomstbestendige economische structuur. Ten opzichte van het uitgangsjaar 2010 streven we over een periode van 4 jaar naar een gemiddelde jaarlijkse groei van het aantal banen in de clusters Health, Energie en Milieutechnologie en Semiconductors met 2 %. Gedurende de coalitieperiode willen we het aandeel banen in de genoemde clusters ten opzichte van het totaal aantal banen laten toenemen van 31,1% in 2010 naar 34% in 2014.

Wat hebben we bereikt?

Samen met partners in de stad en regio, waaronder de Economische Raad Nijmegen, hebben we gewerkt aan versterking van de groei sectoren Health, Semiconductors en Energie en Milieutechnologie. Tot 2012 groeide de werkgelegenheid in deze sectoren. Als gevolg van de economische crisis daalde in 2013 het aantal arbeidsplaatsen in deze sectoren echter ook. In 2014 lijkt de werkgelegenheid in onze speerpuntclusters weer te stabiliseren. Dit ondanks een optredend banenverlies in de sector gezondheidszorg, dat echter voor een deel verklaard kan worden door administratieve wijzigingen in de registratie (zie H1). Het aandeel banen in de speerpunt clusters ten opzichte van de totale werkgelegenheid is in 2014 32,8 %, dat percentage ligt weer iets hoger ten opzichte het percentage in 2013 (31,5 %) en dat is positief. Deze sectoren zorgen daarmee nog steeds voor een derde deel van de werkgelegenheid in onze stad.

Indicatoren

Sterke clusters en (innovatief) ondernemerschap	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Prognose aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en semiconductors [1]	30.567	30.600 [1]	31.548
2.2 Prognose het aandeel banen in de clusters EMT, Health en Semiconductors tov het totale aantal banen [2]	31,5%	31,6 % [2]	32,8 %

[1] Indicator 2.1 Aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 30.600. Begroting 2014: 33.747.

[2] Indicator 2.2 Het aantal banen binnen de clusters Energie en Milieu Technologie, Health en Semiconductors t.o.v. het totale aantal banen. In begroting 2015 bijgesteld naar 31,6 %. Begroting 2014: 34 %.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het voorjaar 2014 hebben we onze Economische Innovatie Agenda 2020 vastgesteld. Met ingang van 2015 zijn voor de uitvoering van deze agenda gemeentelijke financiële middelen beschikbaar gesteld. Met de samenwerkingspartners van de Economische Raad Nijmegen hebben we een groot aantal projecten opgestart die invulling geven aan onze Economische Agenda 2020. Voorbeelden zijn onder meer: ontwikkelen huisvesting voor expats; het ontwikkelen van scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering; de doorontwikkeling van het NTC; Power 2 Nijmegen en een verkenning naar een congresfaciliteit.

Voor de uitvoering van de Economische Agenda 2020 hebben we een meerjarige gestructureerde cyclische aanpak uitgewerkt. Vaste en terugkerende onderdelen zijn een Innovatiebarometer én scans op het vlak van innovatie, human capital en internationale profilering. Hieruit ontstaan projecten die invulling geven aan de doelstellingen van de Economische Agenda 2020. Voor aanvullende financiering van deze projecten hebben we een aanvraag ingediend bij het provinciale programma Topsectoren en Innovatie.

Onze specifieke acquisitie inzet voor de speerpuntsectoren heeft tot de vestiging van de volgende bedrijven op Novio Tech Campus geleid: qPharmetra, Avivia, Rosmalen Consulancy, Mellon Medical, Air Products, Tokyo FutureStyle Inc., Photronics, GynNext, Rhumbline Consultancy, Echo Pharmaceuticals, NovioSense, Business Cluster Semiconductors Netherlands, Fluke, Health Valley en Tandheelkunde (contract getekend). Hierbij gaat het in totaal om 90 arbeidsplaatsen.

Om NTC verder te promoten en vermarkten zijn in samenwerking met betrokken partijen verschillende bijeenkomsten georganiseerd (waaronder het Dutch Life Science Congres), zijn beurzen bezocht (waaronder de Medicabeurs in Düsseldorf) en is de website van NTC vernieuwd en verbeterd.

Station Goffert is inmiddels operationeel, de ontsluiting van dit station op NTC vrijwel gereed en de sloop van de oude ICN4-fabriek is in gang gezet. Ook is begonnen met het herontwikkelen van gebouw A tot een tweede bedrijfsverzamelgebouw op de NTC.

In 2014 is het Ondernemersfonds met een beschikbaar budget van € 600.000 opengesteld gedurende de periode 1 maart t/m 31 augustus. Dit heeft geleid tot 40 aanvragen voor in totaal bijna € 2,8 miljoen (8 aanvragen voor werklocatie-management, 14 aanvragen binnen het speerpunt toerisme, 3 aanvragen binnen het speerpunt Health en Technology, 4 aanvragen binnen het speerpunt Energie en Milieutechnologie en 11 overige aanvragen). De Taskforce Ondernemersfonds heeft inmiddels advies uitgebracht tot het toekennen van bijdragen aan 12 projecten voor een bedrag van € 545.000. Bestuurlijke besluitvorming hierover vindt plaats begin 2015.
Daarnaast hebben we overleg gevoerd met onze stakeholders over het omvormen van het Ondernemersfonds conform ons coalitieakkoord. In het eerste kwartaal van 2015 wordt hierover een voorstel aan uw Raad aangeboden.

Hoofddoelstelling 3

Vitale (binnen-) stad en groei toeristische sector

Wat willen wij bereiken?

De Nijmeegse binnenstad is met meer dan 14.500 arbeidsplaatsen een belangrijke werkgelegenheidslocatie en is ook het gezicht en het hart van de stad en essentieel voor de toeristische infrastructuur. De toeristische sector is goed voor circa 6.000 banen, ongeveer 6 % van de totale werkgelegenheid.
We willen met extra inspanningen de consumentenbestedingen in de Nijmeegse binnenstad bevorderen. Echter, we constateren dat de consumentenbestedingen het afgelopen jaar gelijk zijn gebleven. Dat het economisch minder gaat, ervaren ook de ondernemers in de binnenstad. Voor 2014 gaan we uit van hoogstens een stabilisatie van de bestedingen op het niveau van 2010. De leegstand in het kernwinkelgebied is de afgelopen periode toegenomen. Het leegstandspercentage van het kernwinkelgebied bedroeg in 2012 13 % (binnen dit leegstandspercentage voor het hele kernwinkelgebied bedroeg het leegstandspercentage voor winkels 9,1 %). Voor 2013 hebben we ons een leegstandspercentage van het kernwinkelgebied van 11 % ten doel gesteld. De verwachting is dat we dit niet gaan halen. We streven voor 2014 dan ook hoogstens naar een stabilisatie van het leegstandspercentage op 11 %.
We willen de komende jaren dat het aantal toeristische bezoekers en het aantal hotelovernachtingen weer zal toenemen. Eveneens willen we het aantal cruisevaartpassagiers en de daarmee samenhangende bestedingen in Nijmegen vergroten. Uiteindelijk doel blijft groei en behoud van werkgelegenheid in de cluster toerisme en recreatie.
Tweejaarlijks wordt de waardering van de binnenstad gemeten. In de loop van 2013 vindt een nieuwe meting plaats. We willen de waardering van de binnenstad in 2014 minimaal op hetzelfde peil houden als in 2013.

Wat hebben we bereikt?

Ook in 2014 zien we dat de binnenstad aan het veranderen is. Winkelmeters staan onder druk door algemene trends als toename van internetverkoop, vergrijzing van de bevolking, economische stagnatie. Leegstand neemt toe. Tegelijkertijd zijn er ook kansen. Mensen blijven naar de binnenstad komen omdat daar iets te beleven valt. Functies als horeca, evenementen, cultuur worden steeds belangrijker en nemen een steeds belangrijkere plaats in.
Ondanks dat ook Nijmegen nog steeds last heeft van de economische recessie, zien we in 2014 dat de werkgelegenheid in de sectoren detailhandel en horeca groeit. De werkgelegenheid in de detailhandel is met 510 banen toegenomen en in de horeca met 120 banen. Horeca en detailhandel zijn sectoren die vooral in de binnenstad zijn terug te vinden. Ook de werkgelegenheid in de toeristische sector is wat betreft het aantal arbeidsplaatsen in 2014 nagenoeg stabiel gebleven (5.750 arbeidsplaatsen).

Het transformatieproces in de binnenstad van “place to buy” naar “place to meet” willen we faciliteren en ondersteunen waar dat nodig is. Om onze ambities te realiseren hebben we drie pijlers geformuleerd waarlangs we de komende tijd te werk gaan en waarmee we in 2014 een begin hebben gemaakt:

1. We versterken aanbod en ambiance in de binnenstad
2. We zetten in op het aantrekken van meer bezoekers naar de binnenstad
3. We pakken de leegstand in de binnenstad aan

Het streven was om de waardering van bezoekers voor de Nijmeegse binnenstad vast te houden. De toeristische bezoeker gaf de binnenstad een waarderingscijfer 7,4 (2013). In maart 2015 verschijnt de nieuwe Stadscentrummonitor, met hierin het nieuwe waarderingscijfer.
In de Stadscentrummonitor 2013 die voorjaar 2014 is vastgesteld, is een zuivere leegstand in het stadscentrum (winkel-m2 meters leegstand) van 8,7% (afgerond 9%) geconstateerd. Nieuwe peildatum voor leegstand is 31 december 2014. We zien dan dat de zuivere winkelleegstand is toegenomen naar 10,6%. De gemiddelde zuivere leegstand in andere vergelijkbare steden is eveneens duidelijk toegenomen van 8,5% naar 9,5%. De steden Enschede (13,,9%) en Arnhem (10,6 %) zitten, net als Nijmegen wat boven dit stedengemiddelde. Leiden (7,8 %) en Maastricht (8 %) wat eronder.

Het totale leegstandscijfer voor het stadscentrum is gestegen van 13% naar 15 %.
In de aangekondigde Visie op transformatie/krimp zal een uitgebreide analyse van de leegstand plaatsvinden en presenteren we een aanpak voor de leegstand.

Gegevens over het aantal hotelovernachtingen in 2014 zijn nog niet beschikbaar. Eind 2013 was het aantal overnachtingen 149.938. De verwachting is dat het aantal overnachtingen in 2014 ten opzichte van 2013 licht zal zijn gestegen. Verblijfstoerisme is nog steeds een groeimarkt. Grote evenementen uit 2014 dragen daaraan bij. Ook initiatieven als de 2-daagse promotie van het Huis voor de Binnenstad zijn er op gericht bezoekers langer (dus met overnachtingen) vast te houden in de stad. Hier staat tegenover dat de eerder aangekondigde komst van grote hotels achterblijft. Zo is de komst van o.a. hotel Van der Valk (140 kamers) uitgesteld tot 2016 als gevolg van een juridische (bestemming)planprocedure.
Het aantal cruiseschepen dat in 2014 aanmeerde aan de Waalkade bedroeg 480 cruiseschepen en daarmee bezochten 49.490 passagiers de stad (in 2013 waren dat 256 cruiseschepen en 27.000 passagiers).

Indicatoren

Vitale (binnen-)stad en groei toeristische sector	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Waardering binnenstad Nijmegen	7,4	7,5	nog niet beschikbaar
3.2 Prognose aantal banen in cluster toerisme en recreatie [1]	5.700	5.700 [1]	5.750
3.3 Aantal hotelovernachtingen [2]	149.938	149.643	nog niet beschikbaar [2]
3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum [3]	13%	11%	15%
3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum [4]	8,7% (afg. 9%)	--	10,6%

[1] Indicator 3.2 Aantal banen in cluster toerisme en recreatie. We baseren onze doelstelling met betrekking tot de werkgelegenheidsontwikkeling op prognoses uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête(PWE) en de Provinciale Economische Verkenningen (PEV). Met terugwerkende kracht worden deze prognosecijfers jaarlijks herzien. In begroting 2015 prognose bijgesteld naar 5.700. Begroting 2014: 6.332

[2] Het aantal hotelovernachtingen in 2014 is nog niet bekend. Dit heeft te maken met een andere wijze van heffen van de toeristenbelasting.

[3] Indicator 3.4.1 Leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de totale leegstand in het kernwinkelgebied: het aantal m2’s (winkel-)panden dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2’s (winkel-)panden in het kernwinkelgebied.

[4] Indicator 3.4.2 Zuivere leegstand kernwinkelgebied stadscentrum. Dit is de zuivere leegstand binnen het kernwinkelgebied : uitsluitend het aantal m2's detailhandel dat leegstaat uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's detailhandel in het kernwinkelgebied.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In het coalitie-akkoord hebben we de binnenstad benoemd als een van de speerpunten. Op basis hiervan hebben we een agenda voor de binnenstad opgesteld. Deze wordt begin 2015 voorgelegd aan de Raad.

In samenwerking met o.m. het Huis voor de Binnenstad hebben we een vervolg gegeven aan de uitvoering van het "Actieplan Economisch Offensief Binnenstad": Wifi is in de Marikenstraat uitgerold, het organiserend vermogen is versterkt door o.m. een activiteitenbudget voor ondernemersverenigingen, de werkgroep vastgoed is heringericht, de stadscentrummonitor 2013 is vastgesteld en samen met Stichting Atelier Slak en Makelaardij zijn 5 panden ingevuld met startende ondernemers.Aanpak van leegstand vraagt om inzet van alle partijen in de binnenstad. De Werkgroep Vastgoed -met belanghebbende partijen als de vastgoedeigenaren, financiële wereld instellingen, brouwerijen en het Huis voor de Binnenstad is nieuw leven ingeblazen.We hebben een spreekuur ingericht, waar ondernemers, eigenaren en bewoners in de binnenstad terecht kunnen en gaan actief de stad in om met ondernemers in gesprek te gaan.

In het coalitie-akkoord hebben we middelen gereserveerd om het vestigingsklimaat in de Bloemerstraat-Smetiusstraat te verbeteren. We zijn in 2014 in gesprek gegaan met ondernemers, eigenaren en bewoners om kansen te benoemen en komen begin 2015 met een aanpak voor de Bloemerstraat.

We komen dit voorjaar met een visie op de binnenstad, waarin de aanpak van leegstand en het ondersteunen van het transformatieproces in de binnenstad centraal staan. We kijken daarbij ook naar instrumenten die we in 2014 hebben toegepast. Zo hebben we in 2014 een investeringsregeling voor gevelaanpak inclusief een sfeerbeeldenboek vastgesteld, om eigenaren aan te zetten tot investeren in hun panden.

Met de Primark en andere winkels/bedrijven die zich in de loop van 2014 op Plein 1944 vestigden hebben we contacten onderhouden om maatwerk te leveren voor het aantrekken van personeel. Zo heeft Primark Nijmegen door bemiddeling van het UWV/Afdeling Werk en Werkgevers Servicepunt Rijk van Nijmegen 155 personen een contract aangeboden.

In het voorjaar van 2014 hebben we de nieuwe terrassennota vastgesteld. Insteek van de nota is dat de verantwoordelijkheid voor een aantrekkelijk terras meer bij de ondernemer is neergelegd. In de Terrassennota is dan ook uitgegaan van meer algemene regels en is de procedure rond de terrasvergunning voor ondernemers
In de Horecanota "Gastvrij Nijmegen" ligt ons horecabeleid voor het toestaan van nieuwe horeca vast. Aanvullend daarop hebben we in 2013 de beleidslijn lichte horeca vastgesteld, waardoor de komst van kleinschalige horeca-concepten in de randen van het stadscentrum mogelijk werd gemaakt. Dit heeft de afgelopen periode geleid tot het ontstaan van diverse nieuwe horeca-initiatieven. We zijn inmiddels gestart met de voorbereiding van een visie op transformatie/krimp in de binnenstad. Onderdeel van deze visie is dat ook gekeken wordt naar beleidslijnen voor horeca in het stadscentrum.

We zijn vergevorderd met het analyse-deel voor de Detailhandelsstructuurvisie. In de loop van 2015 wordt de Detailhandelsstructuurvisie opgeleverd. Voor de locatie Vlek 14/Ressen hebben we een bestemmingsplan in voorbereiding om een grootschalige bouwmarkt en aanvullende voorzieningen mogelijk te maken. Het retail-programma voor deze locatie blijft hierin beperkt tot het mogelijk maken van de komst van een grootschalige bouwmarkt. We geven daarmee uitvoering aan het amendement "Tijd voor regie".

Per 1 december 2013 is de nieuwe Winkeltijdenverordening 2014 in werking getreden. Afgelopen najaar zijn we begonnen met de evaluatie van de nieuwe verordening : het stadspanel is gevraagd naar ervaringen en wensen en het Huis voor de Binnenstad heeft een enquête onder ondernemers gehouden. In december 2014 zijn de uitkomsten uit het stadspanel en de uitkomsten van de enquête van het Huis voor de Binnenstad gepresenteerd

aan bewonersorganisaties en ondernemersverenigingen. De resultaten van deze evaluatie bieden we begin 2015 aan de raad aan.
Over de wenselijke kwaliteitsimpulsen van de markt en modernisering en de Marktverordening hebben we gesprekken gevoerd met de Marktcommissie. Deze gesprekken vervolgen we de komende periode en vormen de basis voor de nieuwe marktverordening in het 2e kwartaal van 2015 en een gewijzigde marktopstelling in het 3e kwartaal van 2015.

In het voorjaar van 2014 zijn de speerpunten in het kader van de toeristische herpositionering van het Rijk van Nijmegen vastgesteld, inclusief een investeringsagenda voor de korte en middellange termijn.
In het kader van het "Actieplan Economisch Offensief Binnenstad" hebben we het definitief ontwerp voor het aanpassen van de (toeristische) voetgangersbewegwijzering in de binnenstad vastgesteld. Aan de Nationale Bewegwijzeringsdienst hebben we opdracht verleend om de bewegwijzering voor de zomer 2015 te realiseren.
Met grote en kleine evenementenorganisatoren hebben we overleg gevoerd om dwarsverbanden aan te brengen. Met als resultaat dat onder meer "Altijd Nijmegen"-uitingen door de organisatoren van evenementen in de communicatie worden gebruikt (bijv. Vierdaagse, 7Heuvelloop). Daarnaast verleiden we bezoekers aan evenementen om langer te blijven en vaker terug te komen d.m.v. het aanbieden en vermarkten van verblijfsmogelijkheden.
Het hotelonderzoek wordt in 2015 geactualiseerd. Op basis van resultaten van het onderzoek beoordelen we dan of de huidige beleidslijn met betrekking tot hotels nog steeds actueel is.

In juni 2014 is het investeringsproject Damwand Waalkade opgeleverd. Vanaf dat moment waren de beperkingen voor de cruisevaart en de 4 Daagse opgeheven. Dit zien we terug in de cijfers voor de cruisevaart, het aantal cruiseschepen , en daarmee het aantal passagiers, kwam weer op een vergelijkbaar niveau met 2012.
De ontwikkeling van de Lindenberghaven tot historische haven is onderdeel van het project Oostelijke Waalkade, één van de sleutelprojecten waarvoor we € 1.2 miljoen van de provincie hebben ontvangen. We hebben de herinrichting van de Lindenberghaven aanbesteed. Naast herinrichting van de haven is besloten (een groot deel van) de 'groene loper' als onderdeel van de aangrenzende openbare ruimte te ontwikkelen en een lift bij de Veerpoorttrappen te realiseren.

Hoofddoelstelling 4

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid

Wat willen wij bereiken?

Wij zorgen voor goede en voldoende ruimte voor bedrijvigheid in Nijmegen. Dit impliceert eveneens dat de werklocaties goed bereikbaar zijn. De kwalitatieve en kwantitatieve voorraad ruimte voor bedrijvigheid moet voldoende zijn om groei van bedrijvigheid te kunnen ondersteunen. We zien de werkgebieden Heijendaal en Winkelsteeg (Novio Tech Campus) als de locaties voor kennisintensieve en innovatieve bedrijvigheid. We willen zoveel mogelijk bestaand terrein eerst benutten, dan wel herstructureren voordat we overgaan tot de aanleg van nieuw bedrijventerrein. In regionaal verband dragen we bij aan het in balans brengen van vraag naar en aanbod van bedrijventerreinen (Regionaal Programma Bedrijventerreinen).
In 2013 gingen we uit van een licht economisch herstel en een gemiddelde vraagbehoefte van 8.5 ha. Inmiddels blijkt dat de economische crisis langer aanhoudt en dit heeft zijn effect op de uitgifte van bedrijventerreinen. Voor de komende 10 jaar stellen we de jaarlijkse gemiddelde vraagbehoefte bij naar 6 ha per jaar. Voor 2014 verwachten we echter deze gemiddelde jaarlijkse vraag niet te kunnen realiseren als gevolg van de voortgaande economische recessie.
De waardering voor het Nijmeegse vestigingsklimaat wordt bepaald door de fysieke bedrijfsomgeving. Dan gaat het naast kwaliteit van bedrijvenlocaties ook om aspecten als een goede bereikbaarheid, een adequate infrastructuur en een veilige bedrijfsomgeving. In 2013 is de waardering van ondernemers voor de directe bedrijfsomgeving 7,0. Bij de volgende peiling in 2014 streven we naar een waardering van 7,2.

Het leegstandspercentage kantoren bedroeg in 2012 7,1 %. Inmiddels is de leegstand in Nijmegen toegenomen en zal dit percentage naar verwachting in 2013 stijgen naar 9,2%. We streven er naar het leegstandpercentage in 2014 niet hoger te laten uitkomen dan 9,2%.

Wat hebben we bereikt?

We monitoren vraag en aanbod van voorraad bedrijventerreinen jaarlijks. Het uit de pas lopen van vraag en aanbod is voor ons aanleiding geweest om in 2013 een uitgebreidere vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen te maken. Dit heeft geresulteerd in een bijstelling van de gemiddelde jaarlijkse vraagbehoefte naar maximaal 6 ha per jaar en een aanpassing van de fasering van een aantal bedrijventerreinen.
Afgelopen jaar hebben we 1,2 ha bedrijventerrein uitgegeven. Daar staat tegenover dat er, naast de beoogde vestiging van een grote logistieke dienstverlener op de Grift Noord, nog eens belangstelling van verschillende bedrijven is voor ongeveer 10 ha. Doordat bestemmingsplanprocedures voor o.a. Mercuriuspark wat meer tijd vergen, zijn er nog geen definitieve transacties gesloten. Verschillende bedrijven hebben er op grond van economische motieven voor gekozen om zich in bestaand vastgoed te vestigen (zoals 2dA, stichting Motorcycle Support, Capter, Isatis, Asrock, Dolmans, Cheap Cargo).
We zorgen er permanent voor dat de kwaliteit van onze bedrijvenlocaties op orde blijft. Daarvoor ondersteunden we verschillende bedrijven- en ondernemersverenigingen met een financiële bijdrage uit het Ondernemersfonds voor werklocatie management. Ondernemers waarderen hun directe fysieke bedrijfsomgeving met een 6,9.
De kantorenmarkt in Nijmegen staat er, wat leegstand betreft, beter voor dan landelijk (17,5 %), desondanks is de problematiek wel groter geworden. Ondanks onze inspanningen nam de leegstand toe van 13,8% (2013) naar 15,6 % van de voorraad eind 2014. De toename is voor het grootste deel te wijten aan het (weer) op de markt komen van oude kantoorpanden en de ontwikkeling van het nieuwe werken waarmee door efficiency en flexibiliteit minder vierkante meters zijn benodigd dan voorheen.

Indicatoren

Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Terstond uitgeefbaar aanbod bedrijventerreinen [1]	33	27	31,8
4.2 Aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein [2]	15 ha	6-8 ha	--
4.3 Waardering directe bedrijfsomgeving [3]	7,0	7,2	6,9 [3]
4.4 Vraagbehoefte aantal ha bedrijventerrein [4]	0	6	1,2
4.5 Leegstand kantoren [5]	13,8%	9,2%	15,6 %

[1] Indicator 4.1 is een weergave van het aantal ha direct uitgeefbaar bedrijventerrein. Dit betekent dat het ontsloten is en dat het bestemmingsplan zover is dat bouwvergunningen kunnen worden verleend. In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[2] Indicator 4.2 is een weergave van het aantal ha geherstructureerd bedrijventerrein. Zodra de herstructurering van een terrein afgerond is (o.a. bestemmingsplan zover gereed is dat bouwvergunningen verleend kunnen worden) wordt het terstond uitgeefbaar aanbod. Het gemeentelijk beleid is er op gericht eerst in te zetten op herstructurering voordat tot nieuwe planontwikkeling wordt overgegaan. Met deze indicator wordt de voortgang en realisatie op het gebied van herstructurering gevolgd. Voor het stadsbrugtracé van de Oversteek is in totaal 15 ha bruto geherstructureerd, waarvan ongeveer 8 ha netto voor uitgifte beschikbaar is. Doordat het bestemmingsplan voor Mercuriuspark vertraagd is, is er in 2014 nog geen uitgifte op Mercuriuspark gerealiseerd.

[3] Het waarderingscijfer voor de directe bedrijfsomgeving voor 2014 is een voorlopig cijfer, de volledige rapportage komt voorjaar 2015 beschikbaar

[4] Indicator 4.4 is de vraagbehoefte voor het aantal ha bedrijventerrein (uitgifteverwachting) is gebaseerd op de samenhang tussen de stedelijke banengroei en terreinuitgifte sinds 1996. Vanuit de verwachte banengroei voor de komende vijf jaar (Provinciaal Economische Verkenning 2013-2018)) wordt de toekomstige vraag naar bedrijventerrein ingeschat.
In 2014 is 1,2 ha uitgegeven en in mindering gebracht op 33 ha terstond uitgeefbaar.

[5] Indicator 4.5 het aantal m2's kantoren dat leegstaat en onmiddellijk beschikbaar is voor derden, uitgedrukt in een percentage van de totale voorraad m2's kantoren.
Peildatum: 1 januari van het betreffende jaar
Bron: de Vastgoedrapportage

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2013 hebben we een uitgebreide vraag- en aanbodanalyse van de markt voor bedrijventerreinen opgesteld. Deze notitie “Vraag- aanbodanalyse, een actualisatie van het bedrijventerreinenbeleid” hebben we begin 2014 vastgesteld. Daarmee is de uitgifteverwachting voor de komende jaren bijgesteld naar gemiddeld 6 ha per jaar. Ook is de programmering en fasering van de individuele planexploitaties van onze bedrijventerreinen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten bijgesteld (Bijsterhuizen, Winkelsteeg, Mercuriuspark, de Grift).

Elke 2 jaar wordt het Regionaal Programma Bedrijventerreinen op basis van de jaarlijkse voortgangsrapportage(s) aangepast. Het RPB is in 2013 aangepast en vastgesteld door de stadsregioraad. Door cijfermatige verschillen tussen RPB en IBIS (het provinciale registratiesysteem voor bedrijventerreinen) heeft de Provincie Gelderland het aangepaste RPB 2013 nog niet kunnen vaststellen. Begin 2015 is het RPB 2013 alsnog door de provincie vastgesteld. Voor 2015 staat er een herijking van het RPB op de agenda, daarbij zullen de cijfers uit IBIS de leidraad zijn.

Om onze bedrijventerreinen en werklocaties onder de aandacht van marktpartijen te brengen staan de Nijmeegse bedrijfskavels, even als Bijsterhuizen op Gemeentekavel.nl. We hebben diverse promotie en marketingactiviteiten uitgevoerd, waaronder bijvoorbeeld deelname aan de Provada. Voor onze acquisitie- en accountmanagementactiviteiten maakten we gebruik van ons netwerk in de stad en regio, w.o. NTC BV, kennisinstellingen, lokale en regionale vastgoedpartijen, makelaars, Oost NV en de NFIA (Netherlands Foreign Investment Agency).

We liggen langs belangrijke transportassen als De Waal, de (doortrekking van de) A15 en de Betuweroute. Het transport over deze aders biedt belangrijke kansen voor verdere economische ontwikkeling en nieuwe werkgelegenheid. Daarom zijn we ambassadeur voor het Logistiek Expertise Centrum (LEC) regio Nijmegen. Het LEC heeft als doelstelling om de logistiek in de volle breedte te ontwikkelen als een economische activiteit in de regio Nijmegen. Vanuit de provincie hebben de bestaande drie LEC’s (Rivierenland, Nijmegen en Liemers) in samenwerking met de gemeentelijke overheden een start gemaakt met de vorming van Logistics Valley zodat de regio Zuid Gelderland aantrekkelijker wordt gemaakt voor grote internationale bedrijven. We promoten via het LEC regio Nijmegen en via Logistics Valley de stad Nijmegen als logistieke hotspot.

We hebben gewerkt aan een ambitiedocument voor bedrijventerrein de Grift. In dit ambitiedocument zijn de ambities, hoofdlijnen en aandachtspunten voor de ontwikkeling van het gebied uiteengezet. Het is daarmee een voorloper op de bestemmingsplannen die de ontwikkeling planologisch mogelijk moeten maken.
De voorbereiding van het 1e bestemmingsplan voor de Grift Noord is versneld opgestart om de beoogde vestiging van een logistieke dienstverlener in 2017 mogelijk te maken.

We zagen de leegstand in kantoren de afgelopen jaren toenemen ondanks het schrappen van kantoorruimte in de planvoorraad van met name het aantal vierkante meters in de Waalsprong. We passen de duurzaamheidsladder toe. We kijken eerst naar bestaande panden en locaties en zijn zeer terughoudend met nieuwe kantorenlocaties. In overleg met de markt onderzoeken we hierbij ook de mogelijkheden om leegstaande panden te transformeren naar andere functies. Voorbeelden hiervan zijn Metterswane, het UWV-gebouw en het oude belastingkantoor aan de Stieltjesstraat.

We ondersteunden ook dit jaar verschillende ondernemers- en bedrijvenverenigingen met een financiële bijdrage voor werklocatie management. Voor het Ondernemersfonds, tranche 2014/2015 zijn 8 project aanvragen voor werklocatie-management ingediend. Daarmee continueren we het investeren in het op orde houden van onze bedrijfsomgeving en daarmee de kwaliteit van ons vestigingsmilieu.

Wat heeft het gekost?

Economie & Toerisme * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werklocaties	1.602	1.247	1.261	-14
Stimulering bedrijvigheid	2.998	2.993	2.759	233
Totaal lasten per product	**4.600**	**4.240**	**4.020**	**219**
Financiële baten per product				
Werklocaties	-728	-728	-711	-17
Stimulering bedrijvigheid	-1.637	-1.421	-1.171	-249
Totaal baten per product	**-2.364**	**-2.148**	**-1.882**	**-266**
Totaal Economie & Toerisme	**2.236**	**2.091**	**2.138**	**-46**

Toelichting financiën

Het programma Economie & Toerisme sluit het jaar 2014 af met een nadelig resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2%. Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten en baten

De lasten en baten zijn respectievelijk € 0,2 miljoen (voordeel) en € 0,3 miljoen (nadeel) lager uitgevallen dan begroot. Dit effect is veroorzaakt door niet tot inzet gekomen GSO-middelen met betrekking tot het Actieplan “Versterking Economische Structuur Binnenstad 2012-2015". De in 2014 op zowel lasten- als batenniveau begrote GSO-bijdrage van € 0,4 miljoen is voor circa € 0,15 miljoen gerealiseerd, waardoor het financieel effect € 0,25 miljoen bedraagt op zowel lastenniveau (voordeel) als batenniveau (nadeel). Dit restant zetten we conform het Actieplan in 2015 opnieuw in. Het resterend saldo bestaat ten slotte uit diverse niet-significante en derhalve niet nader toegelichte afwijkingen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1041 Economie & Toerisme bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.364	4.600	2.236
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-588	-588
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-8	-8
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-3	-3
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		233	233
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-216	6	222
Totaal Wijzigingen				**-216**	**-360**	**-144**
Eindtotaal				**2.148**	**4.240**	**2.091**

Risico's

Een economische conjuncturele neergang wat leidt tot een afname van de baten als gevolg van negatieve volume effecten.

Programma Bestuur & Middelen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

We willen bereiken dat het voor burgers goed inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Burgers hebben er vertrouwen in dat we zorgvuldig omgaan met onze ter beschikking staande middelen, zoals geld en personeel. We willen onze rol als solide, betrouwbare en transparante overheid waarmaken.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer
H2	Legitiem en integer
H3	Stadsbegroting als centraal kader
H4	Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid
H5	Flexibele organisatie en informatiebeleid
H6	Gemeentelijke belastingen

Hoofddoelstelling 1

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer

Wat willen we bereiken?

We werken op basis van de uitgangspunten van good governance, waarbij we uitgaan een goed samenspel tussen College, Raad en Burgemeester. We zijn een toegankelijk en transparant bestuur, dat samenwerkt met bewoners, instellingen en bedrijven. Wij besturen de gemeente Nijmegen op een kwalitatief goede wijze.

Wat hebben we bereikt?

In het eerste kwartaal 2014 hebben we de verkiezingscampagne gefaciliteerd, daar waar het faciliteren van alle aan de verkiezingen deelnemende partijen betreft, en de lokale verkiezingen in maart 2104 georganiseerd.
Na de verkiezingen hebben we gewerkt aan een goed samenspel tussen het College, de Gemeenteraad en de Burgemeester. We hebben afspraken gemaakt over gezamenlijke sturing op zestal grote begrotingsthema's en over te hanteren werkwijzen bij de besluitvormingsprocessen.

Om onze ambitie voor een toegankelijk en transparant stadsbestuur te realiseren, dat samenwerkt met bewoners, organisaties en maatschappelijke instellingen, hebben we in 2014 ingezet op het bevorderen van werken op basis van de uitgangspunten van good governance, zowel binnen de gemeentelijke

organisatie als bij de gesubsidieerde instellingen. Good governance behoorde tot een van de relevante criteria bij de beoordeling van subsidieaanvragen van alle maatschappelijke instellingen.

2014 was het jaar van de grote decentralisaties op het gebied van Werk-, Zorg- en Jeugdbeleid, zogeheten 3D. In dit jaar zijn wij samen met burgers, organisaties en bedrijven op zoek geweest naar nieuwe verhoudingen die passen bij de koers die in de Stadsvisie is beschreven en bij een nieuwe rol die de gemeente binnen de grote decentralisatie heeft gekregen. Om aan deze nieuwe verhoudingen een gewenste inhoud te geven hebben we een reeks bijeenkomsten, ontmoetingen en rondetafelgesprekken georganiseerd, zowel met de burgers, deskundigen en verschillende klanten- en adviesgroepen als met vrijwilligers, verenigingen en maatschappelijke instellingen.

In 2014 hebben wij verder gewerkt aan de versterking van relaties en allianties met bedrijven, bedrijvenorganisaties, gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en een aantal gemeenten binnen de Euregio (in het bijzonder met de gemeente Kleef en Duisburg).
Samenwerking met de regiogemeenten heeft geleid tot de vorming van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) en daarbinnen de oprichting van het regionale Werkbedrijf. Bij alle regionaliseringstrajecten hebben wij een goed samenspel en rolverdeling tussen de Raad en het College nagestreefd en bijzondere aandacht besteed aan het aspect van democratische legitimatie.

Indicatoren

Kwalitatief goed bestuur en relatiebeheer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Vertrouwen in het college	34%	+	Meeting in 2015
1.2 Vertrouwen in de raad	32%	+	idem
1.3 Participatie	5,4	+	idem
1.4 Adequate contacten met burgers/bedrijven	5,7	+	idem

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De verkiezingscampagne gefaciliteerd en de lokale verkiezingen georganiseerd.
- Bij de subsidietoekenningen de criteria van good governance gehanteerd..
- Een reeks van interactieve bijeenkomsten in het kader van de grote decentralisaties georganiseerd.
- Een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling en daarbinnen onder meer het regionale Werkbedrijf opgericht.
- Actief samenwerkt met de gemeenten in de regio.

Hoofddoelstelling 2

Legitiem en integer

Wat willen wij bereiken?

Het handelen en functioneren van de gemeente voldoet aan de wettelijke voorschriften en de eisen van legitimiteit en integriteit. Voor wat betreft de positie van de gemeente in het rechtsverkeer optimaliseren we de kansen en minimaliseren we de risico's.

Wat hebben we bereikt?

Bij de afhandeling van bezwaren en klachten hebben we de indicatoren ten aanzien van percentages gegrond-verklaringen ruimschoots gehaald. We handelden meer klachten dan voorzien was. De instroom van klachten steeg dan ook van 302 in 2013 naar 334 in 2014. We handelden 309 klachten af in 2014. Daarnaast handelden we 1482 bezwaren af. De instroom van bezwaren was praktisch even groot als in 2013. In laatstgenoemd jaar ontvingen we 1515 bezwaren, in 2014 waren dat er 1520. Zowel voor klachten als voor bezwaren geldt dat we te maken hebben met een wettelijke termijn voor afhandeling. We handelden 92% van de bezwaren binnen de wettelijke termijn af. De doelstelling hiervoor is minimaal 70%. Voor klachten streven we naar een percentage van minimaal 80% afgehandeld binnen de wettelijke termijn. Ook dat streven haalden we ruimschoots, met 90%.

Indicatoren

Legitiem en integer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal afgehandelde klachten	300	244	309
2.2 Aantal gegrond verklaarde klachten	1%	5%	1,6%
2.3 Aantal afgehandelde bezwaarschriften	1494	1611	1.482
2.4 Aantal gegrond verklaarde bezwaarschriften	16,5%	18%	16%

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben maandelijks de instroom en het percentage gegrond verklaarde bezwaren per afdeling in beeld als bijdrage voor het dashboard van kritische procesindicatoren.
- We hebben de verschillende betrokken afdelingen gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de in- en uitstroom van bezwaren en klachten door middel van tussenrapportages die we waar nodig mondeling hebben toegelicht. Daarnaast heeft ook terugkoppeling plaatsgevonden op basis van casuïstiek.
- We hebben binnen de organisatie, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten, aandacht gevraagd voor de rol die afdelingen kunnen spelen bij een informele aanpak waar conflicten met burgers dreigen, om op die manier de dienstverlening aan de burger te verbeteren en daarnaast de instroom van bezwaren te beperken.
- We hebben voor de bezwaren binnen het sociale domein, ongeveer 65% van de totale instroom, de digitale werkwijze geïmplementeerd. Binnen het fysieke domein bestond deze werkwijze al.
- Bij voornoemde digitalisering hebben we het afhandelingsproces op punten aangepast om een efficiënte en tijdige afhandeling te bevorderen.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.
- We hebben de kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen op een aantal algemene criteria getoetst.
- We hebben gevraagd en ongevraagd bestuurlijk en juridisch advies aan het bestuur, de griffie en de gemeentelijke organisatie gegeven
- We hebben maandelijks de instroom en het percentage gegrond verklaarde bezwaren per afdeling in beeld als bijdrage voor het dashboard van kritische procesindicatoren.
- We hebben de verschillende betrokken afdelingen gedurende het jaar op de hoogte gehouden van de in- en uitstroom van bezwaren en klachten door middel van tussenrapportages die we waar nodig mondeling hebben toegelicht. Daarnaast heeft ook terugkoppeling plaatsgevonden op basis van casuïstiek.
- We hebben binnen de organisatie, onder andere door het organiseren van bijeenkomsten, aandacht gevraagd voor de rol die afdelingen kunnen spelen bij een informele aanpak waar conflicten met burgers dreigen, om op die manier de dienstverlening aan de burger te verbeteren en daarnaast de instroom van bezwaren te beperken.
- We hebben voor de bezwaren binnen het sociale domein, ongeveer 65% van de totale instroom, de digitale werkwijze geïmplementeerd. Binnen het fysieke domein bestond deze werkwijze al.
- Bij voornoemde digitalisering hebben we het afhandelingsproces op punten aangepast om een efficiënte en tijdige afhandeling te bevorderen.
- We hebben de beschikkingen op bezwaar begrijpelijker en prettiger leesbaar gemaakt, zonder verlies van juridische kwaliteit.
- We hebben de kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen op een aantal algemene criteria getoetst.
- We hebben gevraagd en ongevraagd bestuurlijk en juridisch advies aan het bestuur, de griffie en de gemeentelijke organisatie gegeven.

Hoofddoelstelling 3

B&V-cyclus als centraal kader

Wat willen wij bereiken?

De begrotings- en verantwoordingscyclus functioneert om het centrale kader vast te stellen, de uitvoering te volgen en verantwoording af te leggen.
Met de Perspectiefnota geven we de inhoudelijke en financiële kaders voor de opstelling van de Stadsbegroting. Samen met de Perspectiefnota vormt de Stadsbegroting het centrale beleidskader voor de gemeentelijke organisatie en de jaarlijkse toewijzing van middelen voor bestuurlijke programma's. We volgen de uitvoering in de Voor- en Najaarsnota. In de Stadsrekening leggen we verantwoording af over zowel de inhoud als de inzet van middelen. De gemeentelijke organisatie voert haar taken uit binnen de gemeenschappelijke kaders en doelen.

Wat hebben we bereikt?

Het jaar 2014 was een bijzonder jaar door de start van een nieuwe raadsperiode en de vorming van een nieuw college. In maart/april is een coalitieakkoord opgesteld voor de nieuwe raadsperiode. Op basis daarvan hebben we in mei de Perspectiefbrief 2015 uitgebracht. Verder hebben we in het voorjaar 2014 verantwoording afgelegd over het jaar 2013. In oktober hebben we de Stadsbegroting 2015 uitgebracht. En ten slotte hebben we twee keer- bij de Voorjaarsnota en bij de Najaarsnota – tussentijds verantwoording afgelegd over de uitvoering van de begroting 2014. In 2014 is de digitale vormgeving en daarmee de toegankelijkheid van jaarrekening en stadsbegroting verder verbeterd. Voor het eerst zijn webversies gemaakt, met doorklikmogelijkheden. In juli 2014 heeft de gemeenteraad een besluit genomen om vanaf 2015 de planning- en controlcyclus nog verder te stroomlijnen Ons jaarverslag 2013 is genomineerd voor de “Kordes Award”, de toonaangevende prijs voor het beste jaarverslag in de publieke sector.

Indicatoren

B&V-cyclus als centraal kader	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Begrotingsonrechtmatigheid <=1%		<= 0,5 mln	Binnen de norm

Wat hebben we ervoor gedaan?

We hebben op een efficiënte wijze uitvoering gegeven aan de jaarcyclus. Conform de jaarplanning hebben we alle planning- en controldocumenten tijdig en op een kwalitatief goed niveau opgeleverd. De perspectiefnota hebben we in 2014 vervangen door een (beperkte) perspectiefbrief.

Hoofddoelstelling 4

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid

Wat willen wij bereiken?

De beleidsuitvoering en verantwoording voldoen aan de eisen van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid.

Wat hebben we bereikt?

Evenals voorgaande jaren hebben wij de doelstellingen met het predicaat getrouw, rechtmatig en volledigheid gerealiseerd.

Indicatoren

Rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 RM: oordeel accountant jaarrekening	gk	gk	onderhanden
4.2 DM: 1x per jaar een bedrijfsdoorlichting van een organisatie onderdeel i.r.t. art. 213 a onderzoeken	irt.art. 213a	irt.art. 213a	bedrijfsvoering

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Op het gebied van de financiële rechtmatigheid zijn ook in 2014 alle financiële materiële processen gecontroleerd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor de accountantscontrole bij de jaarrekening 2014. Hierbij is aandacht voor alle gemeentebrede processen waaronder de processen inkoop en aanbestedingen. Verder is de financiële rechtmatigheid van de Verbonden Partijen getoetst.
- Op het gebied van risicomanagement is in 2014 uitvoering gegeven aan het door uw Raad vastgestelde beleid met betrekking tot risicomanagement: met behulp van het gemeentebrede risicomanagementsysteem NARIS hebben de verschillende organisatieonderdelen inzicht gegeven in de actuele risico's en beheersmaatregelen.
- Op het gebied van doelmatigheid is in 2014 uitvoering gegeven aan het college onderzoeksprogramma, bedrijfsvoering, artikel 213a Gemeentewet. De resultaten van de verschillende onderdelen zijn gedurende 2014 aan ons College gepresenteerd.

Hoofddoelstelling 5

Flexibele organisatie en informatiebeleid

Wat willen wij bereiken?

We zorgen voor kwalitatief beter toegerust personeel dat kostenbewust, professioneel en samenwerkingsgericht handelt vanuit een veranderende overheidsrol, een goede werkomgeving, werkgever en een prettige werksfeer. Deze doelstellingen dragen bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de burger.
Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie die vanuit een veranderende rolverdeling meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. De dienstverlening dient daarbij uiteraard op peil te blijven.

Wat hebben we bereikt?

Vertrekpunt is een flexibele en professionele organisatie voor jong en oud, die vanuit een regierol meer ruimte biedt aan eigen initiatief en verantwoordelijkheid van inwoners, instellingen en ondernemers. De dienstverlening dient daarbij uiteraard op peil te blijven. We blijven de organisatie ondersteunen en adviseren bij het verankeren van de organisatie-ontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. Onze activiteiten om dit te verwezenlijken zijn opgenomen in de vastgestelde HRM-agenda 2013-2017 en rapportage hierover is terug te zien in ons sociaal jaarverslag.

Indicatoren

Flexibele organisatie en informatiebeleid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Mobiliteit doorstroom		7%	7,2%
5.2 Zorg-, ziekteverzuim	4,9%	4,4%	3,9%
5.3 Budgettaire afwijking loonsom incl. inhuur		0%	3,5%
5.4 Tevredenheid- rapportcijfer voor de gemeente als werkgever		7	7,1

Wat hebben we ervoor gedaan?

Ook dit jaar hebben we onze organisatie ondersteund en geadviseerd bij de verdere organisatieontwikkeling en de voortschrijdende bezuinigingen. We hebben daarbij gebruik gemaakt van onze maandelijkse personeelsplanning. We doen dit door ons fundament op orde te hebben. Daarbij hebben we de leiderschapsestafette afgerond door leidinggevenden te laten reflecteren op het leiderschapsproces. We hebben de verdiepingscursussen via Insights verder vervolgd en we hebben de keuze gemaakt om verder te gaan met het nieuwe functiegebouw HR21.
Ook na het vertrekarrangement in 2013 hebben we aandacht besteed aan Mobiliteit. We hebben nieuwe jonge medewerkers aangetrokken; een begin gemaakt met onze stage-aanpak en een loopbaanplein ingericht. We proberen op deze manier het hoofd te bieden aan de gevolgen van de bezuinigingen, waarbij we streven naar een goede mix van jong en oud in onze organisatie. Leren en ontwikkelen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt.
Voorts hebben we een analyse gemaakt van het gebruik en het aantrekken van onze flexibele schil.
Daarnaast is er aandacht voor onze lopende zaken. We hebben de voorbereidingen voor de werkkostenregeling afgerond zodat we deze kunnen invoeren per 2015.

Op het Arbo-terrein hebben we een besluit genomen over de aanpak van de RI&E; is er een begin gemaakt met de uitrol van de kadernota agressie in de organisatie en hebben we de scholing op dit gebied aanbesteed en zijn we gestart met de cursussen.
Op het gebied van arbeidszaken zijn de onderhandelingen hervat voor een nieuwe lokale CAO; daarbij overleggen we onder meer over aanpassing van het Sociaal Statuut en de leidraad bij privatisering en het KIAN. De voorbereiding van de invoering van het Individueel Keuze Budget en een nieuwe salarisregeling per 2016 loopt. De mogelijkheden voor een generatiepact worden in beeld gebracht.
Tot slot zijn we aan de slag geweest met doorlopende activiteiten als een nieuwe organisatieregeling; formatiebeheer en de digitalisering van onze processen.

Hoofddoelstelling 6

Gemeentelijke belastingen

Wat willen we bereiken?

We heffen gemeentelijke belastingen om financiële middelen te genereren voor ons lokaal beleid. We streven naar een redelijke verdeling van lokale lasten tussen burgers en bedrijven. We gaan daarbij uit van het principe “de gebruiker betaalt” en het uitgangspunt dat de sterkste schouders zwaarder belast kunnen worden. We zetten in op een verlaging van de OZB-tarieven voor bedrijven om niet meer de duurste stad te zijn voor bedrijven.

Wat hebben we bereikt?

Door het heffen van lokale belastingen hebben wij financiële middelen gegenereerd om lokaal beleid te realiseren. Voor 2014 stond Nijmegen voor OZB eigenaren van niet -woningen in het Coelo overzicht (belastingoverzicht grote gemeenten) op de derde plaats. Ten opzichte van 2013 betekent dat we één plaats gedaald zijn. Voor OZB gebruiker niet-woningen stond Nijmegen, net als 2013, op de tweede plaats na Leiden.

Indicatoren

Gemeentelijke belastingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Niet meer op de eerste plaats op de ranglijst van OZB-tarieven voor bedrijven (eigenaar en gebruiker)	2	2	3
6.2 Positie op de ranglijst van woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een eigen woning		-	20

Wat hebben we ervoor gedaan?

De volgende acties hebben wij ondernomen;

- Wij hebben eind februari 2014 95,1% van de WOZ-beschikkingen/gecombineerde belastingaanslagen over 2014 verzonden. Op 31-12-2014 was 98,9% van de WOZ-beschikkingen/gecombineerde Belastingaanslagen over 2014 verzonden.
- Van de 2.313 ingediende bezwaarschriften WOZ 2014 hebben wij 98,2% afgehandeld.
- Van de 2.271 afgedane WOZ bezwaren 2014 was 72% ongegrond.
- De gegevens aan derden, zoals het Waterschap Rivierenland en de belastingdienst, hebben wij binnen de gestelde termijnen verstrekt.
- De Waarderingskamer heeft ons wederom een goedkeurende verklaring gegeven. Dit betekent dat de processen en de modellen voor het modelmatig waarderen goedgekeurd zijn en dat wij de OZB aanslagen mochten opleggen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Bestuur & Middelen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Dagelijks Bestuur	3.661	3.634	4.857	-1.223
Raad	3.556	3.556	3.556	0
Bestuurlijke- juridische zaken	1.555	1.532	1.536	-4
Bestuursondersteuning	1.690	1.690	1.653	37
Heffingen	2.291	2.291	2.600	-308
Concern-inkomsten	0	0	0	0
Concern verrekeningen	39.255	38.984	40.026	-1.042
Stadscontrol	1.328	1.328	1.284	44
Personeel & Organisatie	2.873	2.974	2.981	-7
Begroten & verantwoorden	2.274	2.274	2.274	0
Totaal lasten per product	**58.483**	**58.263**	**60.766**	**-2.503**
Financiële baten per product				
Bestuursondersteuning	0	0	0	0
Heffingen	-65.632	-65.632	-64.637	-995
Concern-inkomsten	-207.313	-210.762	-208.396	-2.366
Concern verrekeningen	-48.236	-44.887	-44.898	11
Stadscontrol	0	0	0	0
Personeel & Organisatie	-5	-5	0	-5
Begroten & verantwoorden	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-321.186**	**-321.286**	**-317.931**	**-3.354**
Totaal Bestuur & Middelen	**-262.703**	**-263.023**	**-257.165**	**-5.858**

Toelichting financiën

Het programma Bestuur en Middelen sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 5,8 miljoen.
Uitgedrukt als percentage van de lasten begroting komt dit neer op een afwijking van 2,2 %.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 2,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- De lasten van het Dagelijks Bestuur zijn € 1,2 miljoen hoger door pensioenverplichtingen van (oud) wethouders.
- Op product Heffingen zien we aan de lastenkant een nadeel van € 0,3 miljoen. De oorzaak hiervan zit in de kosten voor bezwaar en beroep over de laatste 3 belastingjaren. Er is een duidelijke toename te zien, onder andere door de zogenaamde 'no-cure-no-pay' bedrijven die zich nu ook steeds op de Niet-woningen markt begeven.
- Concern Verrekeningen: De hogere lasten van € 1,0 miljoen is een optelsom van meerdere deelproducten.
- Financieringskosten: Wij hebben door de gunstige kapitaalmarkt onze langlopende leningen kunnen aantrekken onder gunstige rentevoorwaarden. De rentelasten zijn daardoor € 0,3 miljoen lager.
- Taakstellingen & stelposten: Binnen het product zijn een aantal taakstellingen & stelposten opgenomen die deels niet zijn geëffectueerd cq geclaimd en binnen andere programma's tot voordelen leiden. Grootste post hierbij is de negatieve stelpost van € 1,8 miljoen welke hier jaarlijks als verwachte onderuitputting op diverse programma's wordt geraamd. Binnen het programma middelen levert dit een nadeel (realisatie 0 ;raming 1,8 miljoen) op van € 1,8 miljoen welke op andere programma's tot niet aanwijsbare voordelen leidt.
- het niet benutten van de post onvoorzien van € 0,4 miljoen geeft een voordeel op dit programma.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- Heffingen: we hebben € 1,0 miljoen minder belastinginkomsten dan begroot. Dit zit voornamelijk op de OZB voor niet-woningen. De oorzaak moet met name gezocht worden in de woondelenvrijstelling vastgesteld in het Arrest van de Hoge Raad van 15 november 2013. Die stelt dat de verzorgingstehuizen niet meer volledig als niet-woning gezien mogen worden, maar nu ook deels als woning. Gevolg hiervan is minder inkomsten doordat het woningtarief aanzienlijk lager ligt dan het niet-woning tarief. Deze maatregel heeft een terugwerkende kracht. Dit nadeel vloeit derhalve voort uit meerdere belastingjaren.
- Concern-inkomsten: wij hebben van het gemeentefonds een lagere uitkering van € 2,4 miljoen ontvangen. Er heeft over de jaren 2012 - 2014 bijstelling van een aantal maatstaven plaatsgevonden waaronder WOZ, huishoudens laag inkomen en omgevingsadressendichtheid. De bijstelling heeft in december plaatsgevonden en was ten tijde van de najaarsnota niet bekend.
- Concernverrekeningen: De hogere baten zijn beperkt maar worden voortschrijdend toegelicht vanwege de melding in de najaarsnota. Het resultaat is een optelsom van meerdere deelproducten:
- Belastingdossiers Rijksbelastingdienst: Bij de Najaarsnota hebben wij een positief risico gemeld van € 0,7 miljoen voor de afwikkeling van belastingdossiers. Wij hebben hierop per saldo € 0,3 miljoen ontvangen.
- Rentebaten: Wij hebben hogere rente ontvangsten geboekt voor een bedrag van € 0,1 miljoen.
- Kostenplaatsresultaat: het kostenplaatsresultaat, de organisatiekosten die niet direct aan programma's toegerekend konden worden, van € 0,4 miljoen nadelig is hier verantwoord. Veroorzaakt door verschillende geringere afwijkingen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt een nadere analyse gegeven van enkele elementen uit het kostenplaatsresultaat.

Het resultaat op de lasten en baten zijn van incidentele aard.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1042 Bestuur & Middelen bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				321.186	58.483	-262.703
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13 en '14	Raad	29 jan '14	4/2014		-92	-92
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	118	118	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-575	-575
BW-01332 Vertrekarrangement, voorjaarsnota 2014	Raad	11 jun '14	63/2014		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.294	-1.135	1.159
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		153	153
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	63	-337	-400
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	1.893	2.730	837
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014		-288	-288
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		-194	-194
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		-921	-921
BW-01375 Budgoverh gezond in de stad/mantelzorg	Raad	19 nov '14	137/2014		0	0
Directiewijziging	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	320	320	0
Totaal Wijzigingen				**100**	**-221**	**-320**
Eindtotaal				**321.286**	**58.263**	**-263.023**

Risico's

- Als de rente stijgt boven het in de meerjarenbegroting opgenomen rentepercentage zijn de rentekosten bij herfinanciering hoger dan waarmee in de meerjarenbegroting rekening is gehouden.
- Als gevolg van personele bezuinigingen bestaat het risico op frictiekosten. We baseren de hoogte van het risico op het aantal te bezuinigen fte in het komende jaar. Verwachting is dat voor ca. 30 fte, ca 1,1 mln, potentieel frictierisico wordt gelopen. De verwachting is dat dit voor ca 50% binnen de afdelingsbudgetten kan worden bijgestuurd.
- Fiscale Afwikkeling: Er is een positief risico waarbij er gelden vrij kunnen vallen. De gemeente Nijmegen heeft de Belastingdienst in meerdere dossiers verzocht om teruggave van in verleden betaalde BTW.
- We voeren al een aantal jaar een strijd met een object van aanzienlijke grootte over de WOZ waarde. Nu zijn we zover dat er een financieel compromis wordt gesloten.
- Werktuigenvrijstelling ziekenhuizen. Bij het bepalen van de WOZ waarde van de ziekenhuizen mogen voortaan niet alle ‘werktuigen’ meegenomen worden. Gevolg is dus een lagere waarde en voor 2015 een eventueel lagere opbrengst. Momenteel is deze maatregel in procedure bij de Hoge raad.

Programma Facilitaire diensten

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Onderzoek en Statistiek
Wij verzorgen objectieve, betrouwbare en bruikbare maatschappelijke informatie en kennis over de stad, de wijken en de effecten van het beleid. Het doel is een goede onderbouwing te bieden voor de beleidsprogrammering, de beleidsuitvoering en de gemeentelijke dienstverlening en daarmee bij te dragen aan kwaliteit en de ontwikkeling van de stad en de wijken.

Middelenafdelingen
De middelenafdelingen vormen de vanzelfsprekende partner voor de gemeentelijke organisatie ten aanzien van alle ondersteunende diensten. Een organisatie waar onze klanten en de medewerkers trots op zijn. De ambitie is: de juiste service op de juiste plaats op het juiste tijdstip.

Communicatie
Wij leveren een bijdrage aan burgers die tevreden zijn over de informatie over de gemeentelijke organisatie en haar producten en diensten en over de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Wij leveren inzicht in het democratische proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties. Daarmee bieden wij:

- een basis voor interactie met diezelfde groepen,
- draagvlak voor de uitvoering van ons beleid,
- een positief beeld van de gemeente,
- medewerkers die tevreden zijn over de informatie over voor hen belangrijke of interessante onderwerpen

Maatschappelijk Vastgoed
Met Maatschappelijk Vastgoed maken wij mogelijk dat maatschappelijke effecten worden gerealiseerd via een groot aantal gemeentelijke programma's. Met de gebouwen faciliteren en accommoderen we maatschappelijke instellingen. Steeds met het maatschappelijk doel voor ogen zoals dat door de beleidsinhoudelijke programma's wordt geformuleerd. In de kadernota Vastgoed hebben wij de condities vastgelegd waaronder de gemeente Nijmegen over eigen vastgoed beschikt. Bij het uitvoeren van de beleidsvoornemens zullen wij eveneens uitvoering geven aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed, die tot doel heeft om het vastgoed efficiënter te benutten en een hogere opbrengst te genereren.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Onderzoek & Statistiek
H2	Middelenafdelingen
H3	Communicatie
H4	Maatschappelijk Vastgoed

Hoofddoelstelling 1

Onderzoek en statistiek

Wat willen we bereiken?

We voeren de regie op het gemeentelijk onderzoek; vanuit kennis en ervaring adviseren we over -het al dan niet zelf uitvoeren van- onderzoek. We zijn een efficiënt kenniscentrum ten behoeve van gemeentelijk beleid en de dienstverlening aan de Nijmeegse burgers. We stellen hiertoe jaarlijks een onderzoeksprogramma samen en dragen zorg voor een tijdige uitvoering van de onderzoeken hierin.

We voeren de metingen die ten grondslag liggen aan de bepaling van de klanttevredenheid niet meer op de traditionele manier uit. Via onze netwerken krijgen we efficiënt en doelmatig in beeld hoe het staat met de tevredenheid van onze klanten en kunnen we sneller inspelen op eventuele wijzigingen in klantenwensen.

Wat hebben we bereikt?

In het onderzoeksprogramma 2014 waren 65 door O&S uit te voeren projecten opgenomen. De meeste hiervan zijn uitgevoerd en afgerond, een aantal loopt nog door in 2015. Enkele projecten zijn in overleg met portefeuillehouders/programmamanagers niet uitgevoerd, omdat nut en noodzaak bij nader inzien anders werd ingeschat. Mede hierdoor was er ruimte om verzoeken voor onderzoeken die in de loop van 2014 binnen kwamen uit te voeren.
Alle afgeronde onderzoeksrapporten zijn gepubliceerd op de gemeentelijke website. Enkele voorbeelden daarvan zijn de het Mediaonderzoek 2014, de evaluatie van de Politieke Avond, een peiling over de winkel-openingstijden en een evaluatie van het leerlingenvervoer in Nijmegen.

Hoofddoelstelling 2

Middelenafdelingen

Wat willen wij bereiken?

We willen een organisatie die effectief, efficiënt, transparant, toegankelijk en aanspreekbaar functioneert. We richten ons daarbij op onze kerntaken en doen dit met onze vaste, kwalitatief hoogwaardige medewerkers. Zij vormen het ‘kapitaal’ van onze organisatie.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan een deel van de onderzoeksopdracht Organisatie. In een aantal trajecten hebben we de bezuinigingen op de middelenafdeling voor 2014 gerealiseerd en de mogelijkheden voor bezuinigingen in de nog komende jaren onderzocht. Daarnaast hebben we stappen gezet in de regionalisering van de ICT-functie en zijn een aantal middelenafdelingen samengevoegd.

Indicatoren
Geen

Wat hebben we ervoor gedaan?
We hebben gewerkt aan projecten om onze organisatie verder te professionaliseren. Dit betreffen projecten als de invoering van meer uniforme functieprofielen (HR21), de invoering van de werkkostenregeling, verminderen van dienstgebouwen door middel van strategische huisvesting, verdere optimalisatie van ons betaalproces en de regionalisering van ICT.

Hoofddoelstelling 3

Communicatie

Wat willen wij bereiken?
Met onze communicatie dragen wij bij aan:

- een open relatie met de inwoners van Nijmegen;
- een duurzame relatie met het bedrijfsleven, het onderwijs, maatschappelijke organisaties en andere overheden;
- de tevredenheid van inwoners van Nijmegen over de informatie over het bestuur, het gemeentelijk beleid en de gemeentelijke producten;
- inzicht in het democratisch proces bij inwoners van Nijmegen, het bedrijfsleven, het onderwijs en maatschappelijke organisaties en een basis voor interactie met diezelfde groepen;
- betrokkenheid bij en draagvlak voor ons beleid;
- bekendheid van, waardering voor en vertrouwen in ons bestuur;
- een positief beeld van de gemeente;
- communicatiebewustzijn en -competenties van de ambtelijke organisatie.
- effectieve communicatie en informatieverstrekking aan in- en externe belanghebbenden.

Wat hebben we bereikt?
We informeerde inwoners, en relaties in en buiten de stad tijdig en begrijpelijk over de voor hen relevante onderwerpen,
We nodigden uit tot dialoog. We hebben veel werk gemaakt van de woordvoering in de media en van de optredens van bestuurders in de stad. We zijn de slag aan het maken naar een communicatieve organisatie. In plaats van beleid begrijpelijk maken, begrijpelijk beleid maken. Dit doen we aan de hand van Factor C, een communicatiemethodiek dier door en voor het Rijks is ontwikkeld maar inmiddels door een groot aantal gemeenten is omarmd. Bij de transitie in het sociale domein is er veel werk gemaakt van de dienstverleningscommunicatie zodat inwoners weten waar ze aan toe zijn en bij wie ze met hun hulpvraag terecht kunnen.
Bij de dijk-teruglegging doen we veel aan communicatie, citymarketing en promotie van het project. De doelgroepen variëren hier van internationale media tot de schoolklas. Dit leidt ook tot wereldwijde media-aandacht voor het bijzondere project . Er is een onderzoek verricht naar het gebruik onze media. We zien een stijgende belangstelling voor online media maar de papieren informatiebronnen zijn nog steeds koploper informatievoorziening.

Hoofddoelstelling 4

Maatschappelijk vastgoed

Wat willen wij bereiken?

In de Kadernota Maatschappelijk Vastgoed beschrijven we hoe we omgaan met ons huidige vastgoed en langs welke lijnen we maatschappelijk vastgoedbeleid verder vorm gaan geven. Hierdoor krijgt het stadsbestuur meer inzicht in wat er is, waarom het er is en wat er zou moeten zijn aan gemeentelijk bezit. Dit werken we uit aan de hand van de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. Deze beoogt het effectiever en efficiënter inzetten en gebruiken van ons maatschappelijk vastgoed en het slimmer en compacter huisvesten van door ons gesubsidieerde groepen en instellingen. We denken daarbij aan het beter benutten van leegstaande ruimten of het spreiden of juist bundelen van voorzieningen.

Onze basisuitgangspunten zijn als volgt:

- We faciliteren en accommoderen de beleidsprogramma's en maatschappelijke instellingen. Dat doen we door ons Maatschappelijk Vastgoed in te zetten voor maatschappelijke doelen van de programma's Sport, Wijken, Cultuur, Cultuurhistorie, Welzijn, Onderwijs, Jeugd, Mobiliteit, Grondbeleid, Veiligheid en Facilitaire Diensten.
- We optimaliseren het maatschappelijk rendement tegen zo min mogelijk kosten (financieel rendement) en beheersen daarbij alle kosten van de totale levensduur van een gebouw.
- Onze gebouwen zijn breed toegankelijk, veilig en voldoende onderhouden (NEN-2767).
- Wij zorgen – fasegewijs - voor duurzame gebouwen.
- Wij zorgen voor een goede dienstverlening aan onze interne en externe klanten.
- Wij investeren in aanpassingen van gebouwen aan de eisen van de tijd ("upgrading"), renovatie, verbreding van de functionaliteit.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we uitvoering gegeven aan de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. In een aantal trajecten hebben we de onderzocht hoe we de eerste jaarschijf van het bezuinigingstraject kunnen invullen. Daarbij zijn de eerste successen te melden op het gebied van opbrengstverhoging, met name bij maycrete-woningen en exploitatieverbetering door nog kritischer te sturen op het onderhoud en verzekeringen en het niet invullen van uitgestroomde beheercapaciteit. We hebben ook een aantal gemeentelijke gebouwen onder de loep genomen op mogelijkheden om een hogere opbrengst en bezettingsgraad te bereiken. Uiteindelijk willen we alle gebouwen op deze wijze onderzoeken. De optuiging van het stedelijk voorzieningenplan en het makelpunt hebben daarbij goede ideeën voortgebracht.

Verder hebben we in 2014 een aantal concrete projecten uitgevoerd.
Dit betreft met name de renovatie van de St. Stevenstoren, de eerste fase van de aanpassingen aan de Vereeniging en de nieuwbouw van Doornroosje en voorzieningenhart Waterkwartier, de Biezantijn. Daarnaast is er hard gewerkt aan de renovatie van wijkcentrum Meijhorst en zijn de plannen voor de Jan Massinkhal en het DSB-gebouw nu gereed om uitgevoerd te worden.

Indicatoren

Bezoekersaantallen Accommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Bezoekersaantallen Jan Massinkhal	112.000	115.000	112.000
4.2 Bezoekersaantallen Leemkuil en Brakkefort	137.000	110.000	142.000
4.3 Bezoekersaantallen Wijkcentra incl Jongerencentra	1.023.000	1.169.000	965.000
4.4 Bezoekersaantallen Voorzieningenharten	1.530.000	1.235.000	1.512.000

Toelichting Bezoekersaantallen
De realisatie 2014 (lager dan de doelstelling) bij de wijkcentra/jongerencentra is terug te voeren op de verbouwing van wijkcentrum Dukenburg, het tijdelijk onderkomen van het gemeenschapshuis Waterkwartier in Sonnehaert en doordat er minder 'accommodatie-gebonden' jongerenwerk is uitgevoerd door Tandem.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
In 2014 zijn we gestart om onze Vastgoedportefeuille in zijn geheel door te lichten. Dit ter uitvoering van de onderzoeksopdracht maatschappelijk vastgoed. Deze is als volgt geformuleerd:

Onderzoeksopdracht Maatschappelijk vastgoed
Het maatschappelijk vastgoed is een belangrijk instrument om beleid mede vorm te geven. Dit moet dan wel zo effectief en efficiënt mogelijk. Hoe kunnen wij bezuinigen door na te gaan hoe de huisvesting van groepen en instellingen, die wij subsidiëren, slimmer kan, ook in panden die niet van de gemeente zijn. Om naar de toekomst toe te komen tot een optimale invulling en verdeling van voorzieningen met door de gemeente ondersteunde groepen en instellingen, gaan we het volgende onderzoeken:
Welke maatregelen kunnen worden genomen om het gebruik van gebouwen, die binnen het domein van maatschappelijk vastgoed vallen, te optimaliseren. Wij verstaan onder gebouwen in dit kader zowel de gemeentelijke eigendommen als eigendommen van derden met een publiek gebruik. Ons doel is om minder gebouwen effectiever en efficiënter te gebruiken tegen lagere kosten en/of hogere inkomsten. Daarbij kan onder andere gedacht worden aan het beter benutten van leegstaande ruimten via het makelpunt, het spreiden of juist bundelen van activiteiten, dan wel het stimuleren van zelfbeheer of beter verhuren, dan wel uiteindelijk afstoten van maatschappelijk vastgoed/accommodaties.

Deze maatregelen zullen uiteindelijk leiden tot een aanzienlijke bezuiniging van € 800.000 in 2017. Op de marapmomenten zal hieromtrent worden gerapporteerd.

In 2014 hebben wij de winkel van het maatschappelijk vastgoed open gehouden (verhuur, onderhoud, projecten) en daarnaast hebben we ons gericht op de Onderzoeksopdracht Maatschappelijk Vastgoed (Bezuiniging). Eerste financiële resultaten moeten in 2015 gerealiseerd worden. In 2014 hebben we ons daarop voorbereid door een Makelpunt in te stellen waardoor er veel meer zicht op vraag en aanbod is ontstaan.
We hebben de informatie beter op orde gebracht door het Vastgoedinformatiesysteem Planon nog beter in te richten,
We hebben diverse deelopdrachten uitgevoerd (beheerskosten, cultureel vastgoed, huurcontracten open breken en panden opnieuw in de markt zetten) en de eerste resultaten mogen begin 2015 verwacht worden.

Bovenop de bezuinigingsopdracht hebben we geconstateerd bij de najaarsnota dat steeds meer huurders van ons moeite krijgen om de huur te betalen, waardoor het risico op financiële tegenvallers toeneemt. In 2015 doen we onderzoek naar mogelijke ontwikkelingen en trends waar we in de toekomst rekening mee kunnen of moeten houden.

In vogelvlucht vermelden we hierna de belangrijkste activiteiten, die we vanuit het programma Facilitaire zaken voor de verschillende soorten objecten hebben gedaan:

Cultuur
Nieuwbouw Doornroosje
Op 1 november 2014 is de nieuwbouw van Doornroosje, de studentenwoningen van SSHN en het fietstransferium opgeleverd. Doornroosje is per 1 oktober in gebruik genomen, de studentenwoningen per 1 november. Een aantal restpunten moet nog worden opgelost. Wegens de restpunten en verschil van mening met de aannemer zal de juridische en financiële afronding van dit project in 2015 doorlopen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De Vereeniging
Het eerste deel van de renovatie (fase 1a) heeft in de zomerperiode van 2014 plaatsgevonden, binnen planning en budget. De klimaatinstallatie van de grote zaal is vernieuwd, samen met de theater technische installaties en de zolderverdieping. Tegelijkertijd is het tweede deel van de renovatie verder uitgewerkt. Dit deel wordt in de zomerperiode van 2015 uitgevoerd.

Vasim
Cultuurspinnerij De Vasim is gevestigd in het gelijknamige gebouw en biedt onderdak aan ruim 40 kunstenaars en culturele bedrijven met verschillende achtergronden, maar met een gemene deler: kunst en cultuur beoefenen in een creatieve economie. VSA beheert in opdracht van Grondbeleid het gebouw.
Er zijn in 2014 gesprekken gevoerd met de Cultuurspinnerij om te komen tot een samenwerking met het Vrijheidsmuseum. In november is het besluit gevallen om het Vrijheidsmuseum definitief niet te vestigen in Nijmegen. Dat betekent dat we (i.c. vanuit programma Grondbeleid)opnieuw in overleg gaan met de Cultuurspinnerij.

Cultuurhistorie
De Bastei
De Raad is akkoord gegaan met de realisatie van De Bastei. Het bestemmingsplan is in werking. De omgevingsvergunning is gepubliceerd. De verwachting is dat in januari 2015 gestart kan worden met de bouw. De einddatum voor de bouw is naar verwachting eind 2015.

Mariënburgkapel
Het Huis van de Nijmeegse geschiedenis is gevestigd in de Mariënburgkapel. Het huis heeft een aantal succesvolle tentoonstellingen (over bombardement 1944, 25 jaar archeologie in Nijmegen), lezingen en bijeenkomsten georganiseerd. Dit heeft geresulteerd in meer dan 25.000 bezoekers. In het coalitieakkoord is vastgelegd dat het Huis voor de komende jaren gecontinueerd wordt in de Mariënburgkapel.

Besiendershuis
2014 is het laatste jaar voor het AIR Besiendershuisproject. In het Besiendershuis zijn bijzondere projecten tot stand gekomen voor de stad die veel bezoekers hebben getrokken: o.a een samenwerkingsproject met filmfestival Go Short, een samenwerkingsproject met de stg. Valkhofkwartier over de beleving van het Valkhofkwartier, een orgelconcert met videomapping in de St. Stevenskerk, de Gelderlanderconcerten, openstelling Open Monumentendag en Kunstnacht. In de jaren 2015-2018 zal het Besiendershuis worden benut als Huis voor de creatieve stad.

Onderwijs en Jeugd
We beheren en verhuren een aantal panden ten behoeve van onderwijshuisvesting. Dit betreft o.a. onderwijsvoorzieningen in de voorzieningenharten De Klif en De Ster in Nijmegen noord, en het voorzieningenhart 't Hert in Willemskwartier. Het voorzieningenhart De Biezantijn in het Waterkwartier is opgeleverd in september 2014. Hierin zijn twee schoollocaties van Aquamarijn opgenomen.
Daarnaast beheren en verhuren we ook schoolvoorzieningen in zelfstandige gebouwen, zoals de school Petrus Canisius, een gedeelte van de scholen NSVII en Hazensprong aan Jagerspad 2, een pand aan de Hatertseweg 400 voor Kristallis, het pand van Eigenwijs aan de Dobbelmanweg en een pand aan het Flexcollege aan de Streekweg. Daarnaast beheren wij 10 jongerencentra

In het kader van het bewegingsonderwijs beheren en verhuren we sporthallen en gymzalen. Voor de komende jaren treedt op basis van de jongste cijfers nog geen capaciteitstekort op.
Wel heeft de sterke groei van het aantal leerlingen in het Citadel College in Nijmegen als gevolg, dat de capaciteit van het bewegingsonderwijs in sporthal De Triangel sneller dan gepland vol zit. De komende jaren verwachten we toch dat er nog voldoende capaciteit beschikbaar is. Daarbij gaan we uit van een bezetting van 40 klokuren per zaal/week.
De sportzaal van de Stichting Lindenhout in Neerbosch is in gebruik bij de school van Kristallis. De huur van deze zaal is gecontinueerd tot 2015. We zijn met De stichting Lindenhout in onderhandeling over aankoop van de sportzaal en terrein. Deze zaal is in gebruik ten behoeve van de leerlingen van Kristallis aan de Scherpenkampweg. In het Programma Onderwijs is een investeringskrediet opgenomen van € 950.000 voor het bewegingsonderwijs van de school aan de Scherpenkampweg. Indien tot aankoop van de bestaande sportzaal wordt overgegaan, wordt dit investeringskrediet ingezet voor renovatie van deze sportzaal.

Wijken
Nijmegen heeft 27 wijkcentra, voorzieningenharten, buurthuizen en dependances. De accommodaties zijn over de stad verspreid te vinden. Met onze accommodaties sluiten we aan op de diversiteit in de wijken en geven daarmee ruimte aan leefbaarheid en dragen bij aan sociale cohesie. Dit geven wij vorm door het assortiment van producten en voorzieningen in de accommodaties af te stemmen op de gebruikers en de bewoners van de wijk.

De volgende doelen hadden wij voor 2014 voor ogen:
- een goede spreiding en laagdrempeligheid van onze accommodaties
- multifunctioneel gebruik
- bestendiging van het aantal gebruikers en bezoekers in 2014
- betrokkenheid van bewoners en de sociale cohesie in wijken versterken
- beheerders uitrusten voor de eisen in de nabije toekomst.

Deze doelen streven onze beheerders continu in hun dagelijkse werkzaamheden na. Het komt echter voor dat, in het streven naar een evenwichtige exploitatie, de ruimte voor multifunctioneel gebruik in omvang afneemt. De ruimte wordt dan permanent verhuurd aan maatschappelijke organisaties, die actief zijn in de stad. Daarmee blijft het gebruik van de accommodaties in ieder geval gericht op de sociale cohesie in Nijmegen.
Verder blijven wij ernaar streven allochtone zelforganisaties, die nu nog beschikken over een 'eigen onderkomen', een plek te geven binnen de wijkaccommodaties.

Burgerparticipatie
Burgerparticipatie is voor ons een belangrijke bouwsteen in hoe we willen aansluiten op de wijken. We startten in 2013 met pilots burgerparticipatie binnen accommodaties en hebben die in 2014 verder vormgegeven. We vragen daarbij bewoners meer en vaker om zelf een rol te nemen in de accommodatie. We organiseren geen activiteiten vóór wijkbewoners, maar stimuleren ze om zelf activiteiten te organiseren en bieden de faciliteiten. Het verst zijn we daarbij in de ontwikkeling van Wijkatelier Lindenholt. Met de vorming van het Wijkatelier hebben we een ontmoetingsplek weten te scheppen die gemaakt wordt voor en door wijkbewoners van Lindenholt. Samenkomen, elkaar samen vinden op één gezamenlijke plek met als doel onderlinge binding vergroten, het versterken van maatschappelijke participatie en, juist door deze positieve impulsen, sociaal isolement tot een minimum te beperken, liefst helemaal te voorkomen.
Los van het Wijkatelier Lindenholt geven we ook op andere plaatsen de gelegenheid actief bezig te zijn met participatie. Daar waar bewonersinitiatieven op de grenzen van wet- en regelgeving stuiten, zoeken we actief naar de mogelijkheden om die initiatieven vooral te laten slagen. We werpen zo min mogelijk belemmeringen op maar kijken wat en hoe iets kan.

De voor 2014 geplande evaluatie van de klantenpanels heeft niet plaatsgevonden. Het meten van klanttevredenheid willen we echter zeker vorm blijven geven. We geven in 2015 aan hoe we dat het liefste doen.

Waar mogelijk, hebben we met bewoners uit de wijk ontwikkeld om zo tot een, op de behoefte van de wijk aansluitend, activiteiten-aanbod te komen.

Planmatig onderhoud
Op basis van een onderhoudsplanning onderhouden wij de diverse wijkaccommodaties. Urgente aanpassingen krijgen voorrang als die noodzakelijk zijn en als het verantwoord is de planning aan te passen. In 2014 hebben we een nieuwe Europese aanbesteding voorbereid die in januari 2015 van start zal gaan.

Kwaliteitsimpuls
Upgrading van de wijkaccommodaties is een doorlopend proces. Elk jaar proberen we een accommodatie aan te pakken. In 2014 zetten we de renovatie van het wijkcentrum Dukenburg voort en zijn aanpassingen aan De Ster in gang gezet.

Voorzieningenhart Waterkwartier/ de Biezen
We hebben in 2014 de Biezantijn, het nieuwe voorzieningenhart in het Waterkwartier mogen openen. Het gebouw sluit aan op de behoeften van de buurt door de onmiddellijke nabijheid van de zorgwoningen boven het voorzieningenhart.
Er is een programmaraad in wording waarin wijkbewoners in combinatie met professionals de programmering voor het voorzieningenhart vorm gaan geven.
Multifunctionaliteit en gerichte programmering van de accommodaties geven een positieve impuls aan de bezoekersaantallen.

Sport
Sportpark Brakkenstein
De vervanging van de toplaag + infill van het kunstgrasveld is uitgevoerd.

Jan Massinkhal
In 2014 zijn de plannen voor de verbouwing van de Jan Massinkhal uitgewerkt.
Deze wordt in 2015 verbouwd om de exploitatie voor zowel sport-als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de hele voorgevel vernieuwd en wordt de ingang, kantine en kleedkamers verplaatst. .

Talent Centraal
In november 2014 is definitief besloten om het top- en breedtesportcentrum Talent Centraal Nijmegen op sportpark de Dennen te bouwen. In Talent Centraal worden STJN (judo), de Hazenkamp (turnen), en talentbegeleiding (Topsport Gelderland)gehuisvest. In 2015 wordt gestart met de bouw, in 2016 wordt Talent Centraal Nijmegen opgeleverd.

Zwembad Dukenburg
De energievoorziening voor het zwembad en wijkcentrum Meijhorst is gecombineerd. Deze installatie dient vervangen te worden. De voorbereiding van de aanbesteding is in gang gezet en er wordt ingezet op vervanging van de warmtekrachtkoppeling in de zomer van 2015.

Facilitaire Diensten
Binnen dit programma valt het beheer en onderhoud van 530 objecten van de Gemeente Nijmegen.
We hebben in 2014 een begin gemaakt met het kritisch doornemen van onze contracten en een onderzoek naar hoe we de exploitaties van onze gebouwen kunnen verbeteren. Echte leegstand hebben we niet, maar er zijn een aantal gebouwen met ingebruikgevingscontracten. Daar kijken we hoe we hier meer opbrengst kunnen genereren. We zijn ook in 2014 gestart met de nieuwe aanbesteding van ons onderhoud. Deze zal in de eerste helft van 2015 zijn beslag krijgen. In het kader van duurzaamheid voerden we het masterplan duurzaamheid uit. Voorts hebben we met ons bulkkrediet van € 750.000 een aantal gebouwen in het kader van veiligheid en wettelijke aanpassingen kunnen verbeteren. Ten slotte werd medio september 2014 van NEC vernomen dat deze voetbalclub door de degradatie uit de eredivisie in mei 2014 niet in staat is om aan de huurverplichtingen jegens de gemeente te voldoen. Daardoor zijn er achterstanden ontstaan in de huurbetalingen voor het Goffertstadion en amateurcomplex De Eendracht.
Na besluitvorming in college en raad volgen we de volgende marsroute binnen de door de raad aangegeven kaders:

Voor het seizoen 2014-2015 uitstel van betaling geven tot 1 juli 2015, mits voldoende is geborgd dat huurbetaling daarna weer begint en de huurachterstand daarna ook nog op een nader te bepalen manier wordt ingelopen. Met NEC is afgesproken dat de huurbetaling over de zogenaamde eredivisie periode
voor 1 juli 2015 is ingelopen.

In vervolg op de motie van 7 maart 2012 “Onderzoek verkoop Goffertstadion” en het gestelde in het coalitieakkoord, de komende tijd gebruiken om in onderhandeling te gaan met NEC over verkoop van het stadion. Bij verkoop zal een geëigende taxatiemethode worden gehanteerd.

Het voorkómen van staatssteun zal hierbij een belangrijke randvoorwaarde zijn, ook tegen de achtergrond van het lopende onderzoek door de Europese Commissie naar staatssteun bij de Eendracht-overeenkomst uit 2011. We zijn in afwachting zijn van een besluit van deze Commissie, tot op heden is hierover nog geen uitsluitsel gegeven.

Grondbeleid
Wij voeren het “tijdelijk beheer” over de aangekochte panden, die op termijn gesloopt dienen te worden in het kader van de herontwikkeling. Ze zijn opgenomen in planexploitaties.
Wij zorgen daarbij voor veiligheid in en rondom leegstaande panden. Daarnaast hebben we als doel voorkoming van kraakacties en ongestoorde uitvoering van sloopwerkzaamheden.

Mobiliteit

Voor het programma mobiliteit wordt het onderhoud verricht aan onze parkeergarages en fietsenstallingen. In 2014 hebben we 200 parkeerplaatsen in gebruik genomen onder Plein 44 en het fietstransferium bij Doornroosje.

WAT HEEFT HET GEKOST?

Facilitaire diensten * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Communicatie	2.506	2.506	2.506	0
Onderzoek en Statistiek	1.230	1.230	1.231	-1
Middelen afdelingen	65	65	65	0
Maatschappelijk vastgoed	43.079	41.224	41.525	-301
Totaal lasten per product	**46.880**	**45.025**	**45.327**	**-302**
Financiële baten per product				
Communicatie	0	0		0
Onderzoek en Statistiek	-37	-37	-12	-25
Middelen afdelingen	0	0	0	0
Maatschappelijk vastgoed	-38.839	-36.205	-36.384	180
Totaal baten per product	**-38.876**	**-36.242**	**-36.396**	**155**
Totaal Facilitaire diensten	**8.005**	**8.784**	**8.931**	**-147**

Toelichting financiën

Het programma Facilitaire Diensten sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 0,1 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,3%. Het negatieve resultaat op het programma bestaat uit een nadeel van € 26.000 bij het product Onderzoek en Statistiek en een nadeel van € 121.000 bij het product Maatschappelijk Vastgoed. Het resultaat wordt vooral bepaald door forse dalingen in de verhuur en horeca-opbrengsten in onze accommodaties, het tekort op het externe projectvolume en een niet begrote verkoopopbrengst aan het einde van het jaar. We lichten de belangrijkste verschillen hieronder verder toe.

-83.000	De gemeente huurde een pand aan de Berg en Dalseweg en verhuurde dit door. Dit contract is in de zomer 2014 beëindigd
84.000	Lagere energiekosten door zachte winter en doordat er in het kader van duurzaamheid voorzieningen in de gemeentelijke panden zijn aangebracht. De lagere energiekosten i.v.m. duurzaamheid zijn al in de begroting 2015 e.v. verwerkt
-89.000	Effect aanbesteding schoonmaken. Aan de SocialReturn voorwaarde bij de aanbesteding is invulling gegeven door de inzet van Breed-medewerkers. Voor de kosten van begeleiding, coördinatie en vervanging bij ziekte van deze medewerkers brengt de contractpartij kosten in rekening.
-126.000	Bij de horeca-activiteiten is een algemene tendens van een lagere omzet. De recessie heeft een duidelijke invloed op de bestedingen o.a. door het wegvallen van horeca gevoelige activiteiten als bijvoorbeeld bingo's.
-55.000	Hogere kapitaallasten. Dit is een begrotingstechnisch effect.
95.000	Door diverse renovaties van gebouwen vallen de kosten voor huurdersonderhoud in een aantal panden lager uit
-258.000	Door de economische situatie is het volume van de externe opdrachten van bijvoorbeeld kinderopvang en politie lager. Een aanzienlijk deel van de geraamde opbrengsten is daardoor niet gerealiseerd.
-50.000	De accommodaties van de gemeente kunnen onder vastgestelde voorwaarde met name als het activiteiten voor en door de wijk zijn tegen het 0-tarief worden gehuurd. Er wordt steeds vaker gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Dit hangt ook samen met het beleid waarbij de wijken en hun bewoners meer zelf aan zet zijn.

-90.000	De verhuur in onze accommodaties trekt weer licht aan maar is nog niet op het niveau van 2011. Daarnaast ondervinden we nog steeds het effect van de bezuinigingen op de gesubsidieerde instellingen. De daardoor vervallen huuropbrengsten kunnen slechts deels worden opgevangen.
381.000	Er is eind 2014 een pand, en verder een aantal grondstroken, verkocht. Door het moment van verkoop waren deze netto baten niet begroot.
44.000	Diverse kleine verschillen

Gespecificeerd en gesplitst naar lasten en baten is het beeld als volgt:

Lasten (Nadeel € 302.000):

133.000	Beëindiging huur/verhuur Berg en Dalseweg
84.000	Energie
-89.000	Aanbesteding schoonmaak
33.000	Lagere omzet horeca
-55.000	Hogere kapitaallasten
95.000	Renovaties van gebouwen/lagere kosten
-36.000	Verkoop pand en grondstroken
-485.000	Specifieke en additionele opdrachten van derden o.a. Veiligheidsregio en GEM-Waalsprong welke niet zijn begroot. Deze zijn volledig in rekening gebracht
18.000	Diverse kleine verschillen

Baten (Voordeel € 155.000):

-216.000	Beëindiging huur/verhuur Berg en Dalseweg
-159.000	Lagere omzet horeca accommodaties
-258.000	Lager projectvolume externe opdrachten
-50.000	Effect 0-tarief gemeentelijke accommodaties
-90.000	Lagere huuropbrengsten gemeentelijke accommodaties
417.000	Verkoop pand en grondstroken
485.000	Opbrengsten specifieke en additionele opdrachten van derden o.a. Veiligheidsregio en GEM-Waalsprong welke niet zijn begroot. Zie ook lasten.
26.000	Diverse kleine verschillen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1043 Facilitaire diensten **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				38.876	46.880	8.005
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	-2.234	-1.828	406
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-27	-27
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-400		400
Totaal Wijzigingen				**-2.634**	**-1.855**	**779**
Eindtotaal				**36.242**	**45.025**	**8.784**

Risico's

De volgende risico's zijn nog steeds actueel:

- De uitkomst van een aanbesteding valt tegen. De tegenvallende aanbesteding kan als gevolg hebben dat een oorspronkelijk plan/ontwerp/traject heroverwogen wordt en dat er mogelijk -(te) dure- elementen uit het oorspronkelijke idee, bewust worden geschrapt.

- Door onvolledigheden en of onvolkomenheden in het inkoopproces wordt een claim ingediend wat leidt tot financiële schade voor de gemeente.
- Een nieuwbouwpand komt niet tijdig beschikbaar wat leidt tot de noodzaak om tijdelijke voorzieningen te treffen waaraan financiële gevolgen voor de gemeente zijn verbonden.
- De economische situatie al dan niet gecombineerd met tariefsverhogingen en/of subsidieverlagingen leidt ertoe dat in gebouwen (Welzijn, Sport, Vastgoed) leegstand ontstaat. Dit leidt tot minder huuropbrengsten voor de gemeente.
- Na de ingebruikname van een sport- of welzijnsaccommodatie blijken de kosten in de beheerfase hoog te zijn wat leidt tot structurele financiële nadelen voor de gemeente.
- Het aantreffen van asbest in één van de gemeentelijke gebouwen. Asbest is schadelijk voor de gezondheid en dient, in bepaalde gevallen, onmiddellijk verwijderd te worden.
- Een gebruiker van een gemeentelijke sport- of welzijnsaccommodatie raakt besmet met legionella, wordt ziek, met tijdelijke of blijvende gevolgen, wat leidt tot claims bij en imago-verslechtering van de gemeente.
- Door gewijzigde richtlijnen stijgt het aantal verplichte overdrachten van objecten vanuit het ontwikkelbedrijf (geen ontwikkel- plannen meer of ontwikkeling afgerond en pand gaat in exploitatie) of vanuit Onderwijs (object heeft geen onderwijsfunctie meer) naar VSA. De vereiste middelen zijn niet altijd beschikbaar hetgeen leidt tot een tekort. Als de budgetten voor bijv. onderhoud, ozb, waterschap e.d. ontoereikend leidt dit tot structureel financieel tekort. Dit geldt ook als een pand zonder huurder over komt naar VSA (dus leegstand) maar er in de Stadsbegroting wel huurbaten zijn opgenomen.

Daarnaast achten wij het niet nakomen van de afspraken in het NEC-dossier een risico.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

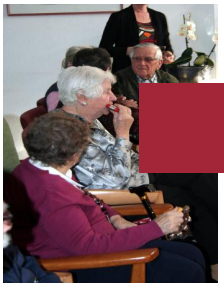

Programma Zorg & Welzijn

ALGEMEEN

In 2014 is het nieuwe beleidskader Wmo & Jeugd 2015-2018 vastgesteld door college en raad, waarmee we vasthouden aan de ingezette koers. Belangrijk element in deze koers is het wijkgerichte werken, dat in 2014 is doorontwikkeld. Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken; informele zorg; informatie en advies (Stips); hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil) en regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we fors ingezet op meer samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijk offertetraject voor de W4, waarbij voor 2015 ook MEE is aangesloten.
Met de infrastructuur van Stips, sociale wijkteams en regieteams hebben we een belangrijke basis gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn.

Wat betreft de langdurige en specialistische ondersteuning, zijn in het laatste kwartaal van 2014 in regionaal verband contracten gesloten met aanbieders op het gebied van jeugdhulp, de nieuwe Wmo (begeleiding, dagbesteding, beschermd wonen). Dit is uitgemond in lokale contracten per gemeente voor ambulante begeleiding/jeugdhulp, kortdurend verblijf en dagbesteding en regionale contracten voor jeugdhulp met verblijf, jeugdbescherming en beschermd wonen. Arbeidsmatige dagbesteding is ondergebracht bij het regionale werkbedrijf. Subsidies zijn lokaal door gemeente Nijmegen verleend aan het netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en aan het RIBW en Ixta Noa voor de inloopvoorzieningen GGZ. De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De aparte meldpunten voor huiselijk geweld en kindermishandeling zijn samengevoegd en op 1 januari 2015 start het samengevoegde meldpunt onder de naam Veilig Thuis.

Het convenant met Coöperatie VGZ heeft een nauwe relatie met het werken in wijknetwerken. Diverse doelen van de vier thema's uit het convenant (sociaal wijkteam, GGZ, Ouderen en Preventie) zijn behaald. Zo is het aantal praktijkondersteuners GGZ bij de huisartsenpraktijken (POH'ers), die participeren in de sociale wijkteams, fors toegenomen en wordt de ouderenmodule (screening, plan en zorg) in veel huisartsenpraktijken ingezet. Samen met de regiogemeenten is in goed overleg met de Coöperatie VGZ de inkoop van de wijkverpleegkundige inzet in het sociaal wijkteam voor 2015 geregeld. Wat betreft gezondheidspreventie hebben weer diverse gezonde leefstijlactiviteiten plaatsgevonden dankzij de inzet van gezondheids- en beweegmakelaars in wijken en op scholen.

De reguliere activiteiten gingen in 2014 gewoon door. Tal van vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties voor bijvoorbeeld ouderen zijn we in 2014 blijven ondersteunen. En Nijmegen kent een gedegen netwerk met organisaties voor vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Voor de uitbreiding van jongerencentra in de Waalsprong is een krediet voor uitbreiding en nieuwbouw in Oosterhout en Lent beschikbaar gesteld.

In 2014 hebben we in tegenstelling tot veel andere gemeenten het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen, waaronder hulp bij het huishouden, niet gewijzigd. De klanttevredenheid over individuele Wmo-voorzieningen is stabiel gebleven. Dankzij de succesvolle aanvraag en toekenning van de Toelage Hulp bij het Huishouden in 2014 kunnen wij ook in 2015 de hulp bij het huishouden op hetzelfde peil houden.

In het beleidskader Wmo en Jeugd 2015-2018 is diversiteit opgenomen als rode draad door het gehele aanbod heen. We vinden het belangrijk dat organisaties die zorg bieden, kunnen omgaan met culturele en seksuele diversiteit en dit hebben we dan ook als voorwaarde opgenomen in de afgesloten contracten met zorgaanbieders. Betrokken instellingen in de stad (zoals het Inter-Lokaal, Vluchtelingenwerk, IVC en Intercity) werken aan het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van vluchtelingen, migranten en andere kwetsbare burgers. Deze instellingen werken merkbaar meer samen waardoor het aanbod efficiënter wordt ingezet. Om de maatschappelijke acceptatie van homoseksualiteit te bevorderen zijn diverse projecten ondersteund zoals Roze woensdag, Theater AanZ, stichting Dito, het Roze Huis en SchoolsOUT. Naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten hebben we naast de noodopvang een opvangvoorziening met bed, bad en brood voor uitgeprocedeerden in de steigers staan, die in januari 2015 open gaat.

Tot slot hebben we ook in 2014 voorzieningen beschikbaar gesteld waarmee dak- en thuislozen, zwerfjongeren en slachtoffers van huiselijk geweld konden worden opgevangen en hebben we begeleiding en nazorg aan ex-gedetineerden geboden. Met IrisZorg hebben we de omslag naar werken in trajecten per 2015 voorbereid. De cliënt en zijn maatschappelijk herstel staan hierbij centraal in het werk, niet de voorziening. Door het Meldpunt Bijzondere Zorg, Iriszorg, Pro Persona en de RIBW is bemoeizorg geleverd aan zorgmijdende dak- en thuislozen. We hebben drie vernieuwende projecten voor (tijdelijke) huisvesting opgestart: Housing First, Tijdelijk Wonen en het Huis om te Zijn, en we hebben stappen gezet voor de realisatie van de zorgwoningen Weezenhof.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

- Inwoners van Nijmegen kunnen zo zelfstandig mogelijk wonen, leven en deelnemen aan de samenleving, uitgaand van zelfregie of met inzet van de sociale omgeving.
- Jongeren benutten hun individuele mogelijkheden optimaal en ouders nemen hun verantwoordelijkheid.
- Nijmegenaren zijn bereid om elkaar te helpen en mensen kunnen een beroep doen op hun sociale omgeving als ze hulp nodig hebben
- De gezondheidsverschillen tussen mensen met hoge en lage opleiding nemen niet toe.
- Inwoners met verschillende achtergronden voelen zich thuis in Nijmegen en participeren in de samenleving.
- De tevredenheid van onze Wmo-cliënten over de verstrekking van individuele voorzieningen blijft ruim voldoende.
- Sociaal kwetsbare mensen zijn onder dak en hebben weer perspectief; de maatschappelijke overlast die sommigen uit deze doelgroepen veroorzaken, vermindert.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	**Stimuleren participatie**
H2	**Optimale kansen voor de jeugd**
H3	**Bevorderen gezondheid**
H4	**Gelijke kansen voor iedereen**
H5	**Zelfstandig wonen en leven**
H6	**Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren**

Hoofddoelstelling 1

Stimuleren participatie

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners van Nijmegen, mensen zonder en met beperkingen, leven zo zelfstandig mogelijk en participeren in de samenleving. Wij bevorderen de leefbaarheid en sociale samenhang in de stad en in de wijken.
We kiezen voor onderstaande indicator uit de Stads- en Wijkmonitor die is opgebouwd uit de volgende onderdelen: ik kan goed voor mezelf zorgen; ik kan alles goed aan; ik kan prima voor mezelf opkomen en ik krijg hulp van mensen uit mijn omgeving.

Wat hebben we bereikt?

Vanuit het principe 'zo dichtbij mogelijk' is in 2014 het wijkgerichte werken doorontwikkeld. Aan het wijkgerichte basismodel zijn de welzijnsdomeinen van de W4-instellingen (Tandem, Het Inter-lokaal, NIM Maatschappelijk Werk en Swon het seniorennetwerk) gekoppeld: inclusieve wijknetwerken, informele zorg, informatie en advies (Stips), hulpverlening en coördinatie (met de sociale wijkteams als spil), regie, dwang en drang (met de regieteams als spil). De afgelopen periode hebben we ingezet op samenhang en samenwerking tussen de grotere welzijnsinstellingen.

In 2014 zijn zes van de negen Stips ingericht en is de wijkoverstijgende Info- en advieslijn (digitaal en telefonisch) in werking getreden, die vanaf oktober 2014 fungeerde als helpdesk voor vragen over de veranderingen in de zorg. De Stips verschillen in grootte: twee Stips XL (Wijkcentrum Dukenburg en Wijkcentrum Titus Brandsma), waar meer gespecialiseerde kennis en diensten aanwezig zijn. Deze Stips XL functioneren tevens als back office voor de andere Stips. Dit geldt ook voor de Info- en advieslijn. In de Stips werkt een groot aantal professionele instellingen en vrijwilligersorganisaties samen, waaronder onderdelen van de gemeentelijke dienstverlening (Loket Zorg & Wonen en de Sociaal Raadslieden). Iedere Stip bestaat uit een groep vrijwilligers en een coördinator. De Stips en Sociale Wijkteams zijn zoveel mogelijk op dezelfde locatie gehuisvest. De Stips nemen de enkelvoudige en informatie- en adviesvragen voor hun rekening, terwijl de sociale wijkteams zich op de meervoudige en complexere vragen richten.

In korte tijd zijn de Sociale Wijkteams een begrip geworden in Nijmegen. De teams blijken een vliegwiel te zijn voor verandering in de wijk. De sociale wijkteams hebben een spilfunctie in het realiseren van onze Wmo-doelstellingen, maar staan er zeker niet alleen voor. De sociale wijkteams richten zich op alle doelgroepen en mensen met meervoudige vragen: van 0 tot 100 jaar. Het accent van de sociale wijkteams heeft in de eerste periode gelegen op individuele ondersteuning (vraagverheldering, netwerkgesprekken, kortdurende ondersteuning), maar de sociale wijkteams richten zich zeker ook op het aanjagen en faciliteren van wijkactiviteiten. In 2014 zijn 10 sociale wijkteams operationeel geworden. Hiermee is er een stadsdekkend netwerk van sociale wijkteams actief in Nijmegen: in Lindenholt, Hatert, Noord, Midden, Oud-West, in Dukenburg, Oost, Centrum, Nieuw-West en Zuid. In de pilot en daarna ook bij de nieuwe teams is een groot accent gelegd op het ontwikkelen van een andere attitude van de werkers. Met inzet van de Sonestra-methode, de sociale netwerkstrategie, en het actieleren van de HAN is geïnvesteerd in het “kantelen”.

Met deze infrastructuur van Stips, sociale wijkteams en regieteams hebben we een belangrijke basis gelegd voor de nieuwe Wmo- en jeugdhulptaken waarvoor we per 1 januari 2015 verantwoordelijk zijn. De sociale wijk- en regieteams kunnen vanaf 2015 samen met huis- en jeugdartsen volwassenen en jeugdigen toeleiden naar zwaardere zorgtrajecten en -voorzieningen: Wmo-maatwerkvoorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen.

Met ingang van 2015 wordt het welzijnsdomein uitgebreid een aantal taken. In de regio Nijmegen is er voor gekozen de volgende nieuwe taken lokaal in te kopen en lokaal te organiseren: de cliëntondersteuning voor mensen met een beperking, de basisdagbesteding ouderen en de inloopfunctie GGZ. In 2014 hebben we de opdrachtformulering en subsidiëring van deze functies voorbereid en gerealiseerd.

Indicatoren

Stimuleren participatie	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1. Ik kan goed voor mezelf zorgen etc.	90%	90%	--*

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben voor 2014 een overeenkomst met de W4-organisaties afgesloten op basis van een gezamenlijke meerjarige offerte. Tevens is de subsidieverlening voor 2015 voorbereid. De W4 heeft op basis van de gemaakte afspraken in 2014 op uitvoeringsniveau in toenemende mate een coördinerende en regisserende verantwoordelijkheid op de domeinen van de Basisinfrastructuur Welzijn op zich genomen. In het bijzonder ten aanzien van de Stips, de Sociale wijkteams en de Dagbesteding ouderen.
- In 2014 zijn zes Stips gerealiseerd en is de Stip -Informatie en Advieslijn operationeel. Voor 2015 is een werkplan opgesteld voor de verdere uitrol en doorontwikkeling van de Stips, met als aandachtspunten onder meer de afstemming van de inzet van vrijwilligers en de meer gespecialiseerde ondersteuning en de aansluiting van de Stips op de huidige wijkstructuren, onder meer de sociale wijkteams.
- In 2014 heeft de uitrol plaatsgevonden van alle 10 sociale wijkteams. Hiermee komt een eind aan de pilotfase waarin experimenteren centraal stond en de regie hierop primair bij de gemeente Nijmegen lag. Vanaf 2015 opereren de sociale wijkteams regulier in het hart van de Basisstructuur Welzijn en verschuift de uitvoeringsregie van de gemeente meer naar de samenwerkende partners. Hiervoor is het exploitatieplan sociale wijkteams 2015 opgesteld, dat begin 2015 wordt bekrachtigd middels het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst tussen de samenwerkende partners, waaronder de gemeente Nijmegen. Met ingang van 1 januari 2015 krijgen de sociale wijkteams er in het kader van de transitie sociaal domein een taak bij: het toeleiden naar zorg en ondersteuning. Hiertoe is een privacyconvenant opgesteld, waarin de afspraken staan voor de gegevensverwerking tussen sociale wijkteamleden en tussen sociale wijkteams en derden.
- De Basisstructuur Welzijn wordt per 2015 uitgebreid met de cliëntondersteuning voor mensen met een beperking van MEE Gelderse Poort. Op basis van het regionale transitie-arrangement hebben we afspraken gemaakt over de inbedding van de producten van MEE in de Basisstructuur Welzijn. De producten van MEE zijn inhoudelijk meegenomen in de subsidieaanvraag van de W4 2015 om zodoende de inbedding in Basisstructuur nader vorm te geven.
- We hebben Swon het seniorennetwerk gevraagd het voortouw te nemen in het opstellen van een gezamenlijke plan en een offerte voor de organisatie van de basisdagbesteding ouderen als algemene voorziening, ingebed in de Basisstructuur Welzijn. De aanbieders hebben zich in 2014 verenigd in het Netwerk Dagbesteding Ouderen Nijmegen en gecommitteerd aan het bieden van zorggarantie in 2015 en de gezamenlijke ontwikkeltaak voor 2015 en verder.
- Voor de inloopvoorzieningen GGZ, die ook nieuw zijn in de Wmo, is aan de betrokken instellingen, het RIBW en Ixta Noa, gevraagd om in samenwerking met het Zelfregiecentrum één offerte en plan in te dienen. Op basis van dit plan is subsidie verleend.
- Tot slot hebben we de structurele ondersteuning van tal van kleine en grotere maatschappelijke organisaties voortgezet. deze organisaties zetten zich in voor de participatie en ondersteuning van mensen met een beperking, kwetsbare ouderen, bewonersinitiatieven, mantelzorgondersteuning, vrijwilligerswerk etc. (onder meer De Vrijwiligerscentrale, de Hobbywerkplaatsen, De Hulpdienst, vrijwilligersorganisaties voor ouderen en gehandicapten). In 2014 is tevens gestart met het toekennen van een persoonlijke blijk van waardering door de burgemeester voor vrijwilligers voor hun bijdrage aan het welzijn van de stad tijdens de uitreiking van Het Lokale Compliment.

Hoofddoelstelling 2

Optimale kansen voor de jeugd

Wat willen wij bereiken?

Binnen deze hoofddoelstelling formuleren we de volgende doelstellingen:

- wij willen dat jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen tot zelfredzame volwassenen. Wij bieden jeugdigen daarom perspectief op zinvolle activiteiten, opleiding of werk. Risicojongeren hebben daarbij onze speciale aandacht;
- Wij willen een positief opvoedklimaat creëren en ouders stimuleren maximale verantwoordelijkheid voor hun kinderen te nemen bij het opvoeden;
- wij bieden eerstelijns hulp en ondersteuning aan jeugdigen van 0-23 jaar en hun gezinnen, die dat nodig hebben. We doen dat zo licht mogelijk en zo dichtbij mogelijk, waarbij we ernaar streven de instroom in de tweedelijns zorg gerichter in te zetten.

Wat hebben we bereikt?

Nijmegen kent een gedegen netwerk met algemeen voorzieningenniveau van vrijwillig jeugdwerk, jongerencentra en ontmoetingsmogelijkheden. Jongerenwerk in de wijken zorgt ervoor dat jongeren een aanspreekpunt hebben en op een positieve manier kunnen meedoen in de wijk. Het voorkomt in veel gevallen zwaardere problematiek en helpt jongeren om op school te blijven, werk te behouden of te vinden. Om die reden zijn er structureel € 200.000 extra ingezet voor jongerenwerk in de wijken. We richten ons daarbij op individuele begeleiding van jongeren in Nijmegen Noord en in andere wijken in Nijmegen waar ondersteuning hard nodig is. In 2014 is het besluit genomen voor de realisatie van een jongerencentrum als aanbouw bij De Ster in Lent en een inpandige uitbreiding van het jongerencentrum in De Klif te Oosterhout. Binnen de voorzieningen bieden we jeugdigen de gelegenheid om hun individuele mogelijkheden optimaal te benutten. Er is een pilot gedraaid met jongerencentra in meer of mindere mate van zelfbeheer. Ook de ondersteuning van het vrijwillig jeugdwerk in de wijken, zoals de scouting en bouwdorpen, houden we overeind.

We hebben daarnaast invulling gegeven aan de acties uit de Wmo-uitvoeringsnotitie Jeugd- en jongerenwerk. Het jongerenwerk werkt meer samen met het onderwijs, richt zich meer op preventie, met een focus op jongere kinderen in de schakelleeftijd. Tegelijkertijd worden met projecten als Op Jezelf en de training van jongerencoaches uit het eigen netwerk oudere jongeren niet losgelaten en ondersteund bij activiteiten. Meiden en kwetsbare jongeren krijgen meer aandacht. Overlast en opschaling werkt naar tevredenheid van de partners. Men weet elkaar goed te vinden en elkaars professionaliteit goed in te zetten rondom specifieke casussen.

De aansluiting met het onderwijs is verder versterkt. Er zijn in het kader van passend onderwijs op twee momenten wettelijk verplichte bestuurlijke overleggen gevoerd met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en er zijn afspraken gemaakt over de aansluiting van de schoolinterne zorgstructuur op en toeleiding naar de sociale wijkteams. Ditzelfde geldt voor de zorgstructuur 0-4 jarigen. De zorgcoördinatoren van Kijk op Kleintjes werken samen in het jeugdnetwerk. Er zijn afspraken gemaakt met kinderopvangorganisaties en zorgaanbieders over het ontwikkelen van passende kinderopvang in Nijmegen. Op het gebied van schoolmaatschappelijk werk is in 2014 gestart met de voorbereiding van een evaluatie. Ook deze functie moet naadloos aansluiten op de nieuwe zorgstructuur.

In 2014 zijn de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG) geïntegreerd in het grotere geheel van de Wmo. De sociale wijkteams en de regieteams vormen vanaf 1 januari 2015 de spil bij het bieden van en toeleiden naar hulp en ondersteuning op alle leefgebieden en voor alle leeftijden. Deze teams werken nauw samen met de vindplaatsen, zoals scholen en kinderopvang. In 2014 is met het oog op de transitie van de Jeugdzorg extra geïnvesteerd in de versterking van de inzet en expertise op het gebied van jeugd in de sociale wijkteams. Ook de basisvoorzieningen, zoals de jeugdgezondheidszorg en het (school)maatschappelijk werk vervullen hierin een belangrijke functie.

In 2014 is verder gewerkt aan de herijking van het preventief jeugdbeleid op basis van de in 2013 vastgestelde Wmo-uitvoeringsnotitie Preventief Jeugdbeleid. Een solide preventief jeugdbeleid is de basis voor de transitie van de jeugdzorg, jeugd-GGz en jeugd-LVG. 2014 stond voor een belangrijk deel in het teken van de implementatie en voorbereiding van de daadwerkelijke transitiedatum van 1 januari 2015. Er zijn contracten gesloten met aanbieders op het gebied van ambulante trajecten, dagbesteding, dagbehandeling, (semi)residentiële zorg, pleegzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering . Er is een functioneel Programma van Eisen vastgesteld voor de inrichting van het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis Gelderland-Zuid. Vanaf 1 januari 2015 start de uitvoering door de GGD. Voor het gedwongen kader zijn werkprocessen ontwikkeld en is door de Gecertificeerde Instellingen een transitieplan opgesteld. Aan een verdere transformatie in 2015 wordt gewerkt.

Vanwege de oververtegenwoordiging van allochtone jongeren in de zware vormen van Jeugdzorg is met het EIF-project ingezet op het verbeteren van de toegankelijkheid van preventieve jeugdvoorzieningen voor allochtone ouders. Ook is met de aan de regio Nijmegen toegekende middelen uit het provinciale Programma Regionale Sociale Agenda en de processubsidie Risicojongeren 16 – 23 jaar ingezet op de groep overbelaste jongeren met een groot risico op maatschappelijke uitval, waaronder tienermoeders en meiden.

Bezuinigingen
De Onderzoeksopdracht Onderwijs en Ondersteuning Jeugd is in 2014 afgerond. De mogelijkheden zijn in beeld gebracht om functies effectiever te benutten en zo efficiënt mogelijk in te richten. Om het belangrijke aanbod van vrijwillig jeugdwerk in de wijken overeind te houden is besloten om de taakstelling voor dit onderdeel binnen de onderzoeksopdracht met € 100.000 te verlagen. In 2014 zijn afspraken gemaakt met de schoolbesturen over structurele bezuinigingsmogelijkheden m.i.v. 2015. Voor het product jeugd heeft de uitwerking van de onderzoeksopdracht geen inhoudelijke gevolgen.

Indicatoren

Optimale kansen voor de jeugd	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Jeugdigen dat zich probleemrijk vindt	11	13	-- *
2.2 Ouders dat aangeeft behoefte te hebben aan opvoedsteun	9%	9%	8%**

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).
** Kindermonitor 2013-2014

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De wijkraden, Tandem, de jongeren en diverse wijkbewoners zijn op verschillende momenten en manieren nauw betrokken bij het traject voorafgaand aan het besluit tot realisatie en uitbreiding van de twee jongerenvoorzieningen in Nijmegen-Noord. Op 3 november 2014 is in Lent nog een aparte informatiebijeenkomst gehouden voor inwoners van Lent om de optie van aanbouw De Ster voor te leggen. Deze aanbouw is door de aanwezigen positief ontvangen. De jongeren worden in 2015 nauw betrokken bij de inrichting en programmering van de nieuwe accommodaties. Er wordt in kaart gebracht welke jongerenvoorzieningen er aanwezig zijn en welke er nog nodig zijn in het stadsdeel Nijmegen-Noord.
- Het jongerenwerk en preventief jeugdbeleid in de stad wordt uitgevoerd op basis van de afspraken met de W4, de Wmo-uitvoeringsnotitie jongerenwerk 2013, de uitvoeringsnotitie preventief jeugdbeleid en het Beleidsplan Wmo en Jeugd dat in 2014 is vastgesteld. Met de partners in het jongerenwerk is de Wmo-uitvoeringsnotitie nog eens op status van activiteiten en afspraken nagelopen. Hierbij is vastgesteld dat de belangrijkste activiteiten inmiddels worden uitgevoerd zoals dit eerder is afgesproken.
- In 2014 is er op twee momenten bestuurlijk op overeenstemming gericht overleg gevoerd over passend onderwijs tussen de 17 betrokken gemeenten en de bestuurders van samenwerkingsverbanden passend onderwijs in regio 25.07. Ter voorbereiding op dit overleg zijn verschillende inhoudelijke werksessies georganiseerd met professionals uit de praktijk van onderwijs en zorg. Ook is intensief geÏnvesteerd in het

proces van intergemeentelijke en bestuurlijke afstemming, zowel met de wethouders Onderwijs als de wethouders Zorg en Welzijn.

- Binnen de gemeente Nijmegen is een aantal partijen aan de slag gegaan met het ontwikkelen van een nieuwe manier van werken binnen de kinderopvang. Een manier van werken die aansluit bij transities en de ontwikkelingen binnen het Passend onderwijs. Er ligt inmiddels een notitie die door alle betrokken partijen (kinderopvang, instellingen, GGD) gedragen wordt. Werksessies, werkgroepbijeenkomsten en regelmatig overleg zijn hieraan vooraf gegaan. Nu de notitie er ligt is er ruimte voor doorontwikkeling en uitvoering in 2015.
- Sinds 2008 is 'Kijk op Kleintjes' een vast onderdeel van de Nijmeegse zorgstructuur. Deze werkwijze past binnen de sluitende zorgketen voor jeugdigen van 0 tot 23 jaar en past dus in het Wmo-beleid (Voorschoolse Voorzieningen). 'Kijk op Kleintjes' is een werkwijze voor kinderen van 0 tot 4 jaar. Binnen deze structuur zijn zorgcoördinatoren werkzaam. Deze coördinatoren signaleren ontwikkelingsproblemen bij kinderen op kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Zij verwijzen kinderen door en verlenen hulp aan kinderen en hun ouders van 0 tot 4 jaar. Door vroegtijdig ontwikkelingsproblemen vast te stellen, kan zwaardere hulp op latere leeftijd voorkomen worden. Het gaat om gemiddeld 800 consultaties bij kinderen per jaar en met de opvoedhulp betreft het gemiddeld 400 kinderen per jaar.
- De verbinding en aansluiting met de zorgcoördinatoren en ZAT's wordt steeds beter gelegd. Momenteel loopt er een stuur- en werkgroep om de 'Kijk op Kleintjes' ook in de nieuwe zorgstructuur door te laten lopen.
- Belangrijk voor de sociale wijkteams is de pilot NIM & BJZ, waarin medewerkers jeugdhulpverlening van BJZ werden toegevoegd aan de lokale teams van NIM. Om zo de expertise om breed te kijken naar opgroei en opvoedproblematiek en de ernst in te schatten over te dragen naar medewerkers van NIM. Voor de verdere directe versterking van expertise jeugd in de sociale wijkteams zullen begin 2015 nieuwe medewerkers met ervaring en expertise in de Jeugdzorg in dienst worden genomen bij NIM. Deze medewerkers worden toegevoegd aan de Sociale Wijkteams. Zij werken vanuit de Sociale Wijkteams en hebben daarnaast de taak om hun collega's van NIM te coachen in jeugd en opvoedingszaken.
- Binnen het gedwongen kader hebben in 2014 veel ontwikkelingen plaats gevonden. Er zijn uitgebreid voorbereidingen getroffen voor de inrichting van het Advies en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Veilig Thuis Gelderland-Zuid. De GGD heeft de begroting voor Veilig Thuis Gelderland-Zuid opgesteld en er is budget beschikbaar gesteld aan de GGD om uitvoering mogelijk te maken in 2015. Daarnaast heeft zijn er werkprocessen ontwikkeld voor het gedwongen kader, ligt er van de Gecertificeerde Instellingen een transitieplan en wordt er gewerkt aan verdere transformatie in 2015.
- In 2014 hebben we zowel ambtelijk als bestuurlijk intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd. De grootste uitdaging was om op basis van deze gesprekken te komen tot afspraken over bezuinigingsmogelijkheden, steeds met functiebehoud op alle onderdelen als uitgangspunt.

Hoofddoelstelling 3

Bevorderen gezondheid

Wat willen wij bereiken?

Met het vaststellen van de nota "Samen gezond verder" gezondheidsbeleid 2013-2016 blijven wij ons inzetten op:

1. Het verminderen van overgewicht / stimuleren van een gezonde leefstijl
2. Het tegengaan van alcoholgebruik door jongeren
3. Het versterken van de mentale gezondheid
4. Het verkleinen van gezondheidsverschillen

Gezondheidsverbetering is vooral gericht op verandering van gedrag. Gedragsverandering is niet snel en eenvoudig te realiseren. Daarmee kent gezondheidsbeleid doelstellingen voor langere termijn, langer dan 4 jaar.

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben uitvoering gegeven aan de het gezondheidsbeleid 2013-2016 "Samen gezond verder". Tevens is er een uitvoeringsprogramma Gezond ouder worden, gezamenlijk opgesteld door partijen in het veld, vastgesteld en gestart.
De GGD heeft uitvoering gegeven aan de wettelijke taken, zoals infectieziekten-bestrijding en de jeugdgezondheidszorg.
Uit de evaluatie van de samenwerking tussen gemeente en Coöperatie VGZ blijkt dat we diverse doelen van onze gezamenlijke thema's (sociaal wijkteam, GGZ, Ouderen en Preventie) hebben bereikt. Zo is het aantal praktijkondersteuners (POH) GGZ bij de huisartsenpraktijken fors toegenomen en wordt de ouderenmodule (screening, plan en zorg) in veel huisartsenpraktijken ingezet. De samenwerking krijgt een vervolg in 2015.
Samen met de regio gemeenten is in goed overleg met de Coöperatie VGZ de inkoop van de wijkverpleegkundige inzet in het Sociaal Wijkteam voor 2015 geregeld.

Indicatoren

Bevorderen gezondheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge opl. vs lage opl.)	89% - 59%	-	-
3.2 Jeugdigen met overgewicht	13,1%	-	13,7%*

Indicator 3.1 wordt elke twee jaar gemeten via de Stadspeiling. Over 2014 zijn daarom geen cijfers bekend en is dan ook geen doel gesteld.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Door de inzet van gezondheidsmakelaars/beweegmakelaars zijn in de wijken en op scholen weer diverse activiteiten geweest om een gezonde leefstijl te bevorderen. Van beweegprogramma's voor kinderen en volwassen met obesitas, tot schoolmoestuinen en een vernieuwd schoolplein voor Kandinsky College. Van valpreventie maand tot Stoptober, waarbij met verschillende activiteiten mensen ondersteund werden om een maand te stoppen met roken.
- Zowel primair als voortgezet onderwijs als het ROC zijn afgelopen jaar op verschillende manieren bezig geweest met het realiseren van een gezonde schoolomgeving. Op diverse scholen is gebruik gemaakt van beweeggames en het Europese programma om fruit eten te stimuleren. Scholen hebben meegedaan aan scoren voor gezondheid en Sportieve gezonde school XL. De scholen zijn daarin onder andere ondersteund door de GGD Gelderland-Zuid en Sportservice Nijmegen.
- Het extra contactmoment voor adolescenten is ingevoerd door de GGD. Naast individuele contacten bestaat dit ook uit extra inzet op VO-scholen en ROC voor collectieve preventieve activiteiten en tegengaan van ziekteverzuim.
- Vanuit het alcoholmatigingsproject Durf Nu zijn weer diverse activiteiten georganiseerd. De focus lag met name op het voorlichten, ondersteunen, adviseren en begeleiden van horeca, supermarkten en sportkantine om de naleving van de leeftijdsgrens te verbeteren. Uit de in 2014 uitgevoerde Mystery Kids- onderzoek, waar jongeren van 17 jaar een poging doen om alcohol te kopen, blijkt dat in 62% van de (poging tot) aankopen in Nijmegen sprake is van geen naleving van de leeftijdsgrens van 18 jaar.
- De gemeente Nijmegen doet mee met het "Gezond in"- programma vanuit het ministerie van VWS. Het programma richt zich met name op gezondheidsachterstanden. Begin 2015 zal hiervoor een uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld.

Hoofddoelstelling 4

Gelijke kansen voor iedereen

Wat willen wij bereiken?

Onze ambitie is dat inwoners met verschillende achtergronden zich thuis voelen in Nijmegen en volwaardig kunnen participeren. Er is ruimte voor diversiteit en er zijn gelijke kansen voor iedereen, ongeacht leeftijd, afkomst, uiterlijk, beperking, geslacht of seksuele voorkeur. Mensen kunnen zichzelf zijn in Nijmegen.

Om dit te bereiken streven wij ernaar dat er binnen reguliere instellingen en in onze eigen gemeentelijke dienstverlening erkenning is voor de diversiteit in de Nijmeegse bevolking.
We hebben daarbij het voornemen om diversiteit aandacht te geven in alle programma's van de gemeente. Zo werken we integraal aan het bevorderen van gelijke behandeling van alle inwoners en aan preventie van discriminatie.

We hanteren de volgende doelstellingen:

- Participatie en interactie
  Wij streven naar een verhoging van de maatschappelijke participatie van nieuwe Nijmegenaren. Doel is een stijging van het percentage Turkse, Marokkaanse en overige niet-westerse Nijmegenaren dat vrijwilligerswerk doet van 36 % in 2012 naar 40 %.
- Seksuele diversiteit en vrouwenemancipatie
  Wij willen dat Nijmegen een stad is waarin homoseksuelen, lesbiennes, biseksuelen en transgenders maatschappelijk geaccepteerd worden. Doel is handhaving van het percentage inwoners dat in de stadspeiling 2012 aangeeft dat homo's en lesbiennes hun eigen leven moeten kunnen leiden op 96%. Landelijk willen wij onze koploperspositie handhaven. Daarnaast streven we naar emancipatie van vrouwen en richten ons daarbij vooral op vrouwen met een andere culturele achtergrond.
- Vluchtelingen en asielzoekers
  Nijmegen blijft een stad die vluchtelingen en asielzoekers een warm welkom biedt. We willen dat nieuwkomende statushouders conform de landelijke taakstelling snel en adequaat gehuisvest worden en begeleiding krijgen die van korte duur – maximaal één jaar - is. We streven daarbij naar een goede doorverwijzing van alle verblijfsgerechtigde vluchtelingen naar de reguliere diensten en instellingen in de stad.

Wat hebben we bereikt?

Om gelijke kansen te waarborgen en discriminatie tegen te gaan, hebben wij in 2014 afspraken gemaakt met Bureau Gelijke Behandeling Gelderland-Zuid 'Ieder1Gelijk' over de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt. Dit wordt uitgevoerd in samenwerking met de afdeling Werk.
In het beleidskader Wmo en Jeugd 2015-2018 is diversiteit opgenomen als rode draad door het gehele aanbod heen. We vinden het belangrijk dat organisaties die zorg bieden kunnen omgaan met culturele en seksuele diversiteit.
Diverse instellingen in de stad (zoals het Inter-Lokaal, Vluchtelingenwerk, IVC, Intercity) werken aan het bevorderen van de participatie en zelfredzaamheid van vluchtelingen, migranten en andere kwetsbare burgers. Met deze inzet zijn ca. 4000 burgers bereikt. De instellingen in de stad werken merkbaar meer samen waardoor het aanbod efficiënter wordt ingezet.
Door de hoge instroom van vluchtelingen is de huisvestingstaakstelling van statushouders in 2014 verhoogd. Door de betrokken instellingen is het gelukt deze taakstelling te halen en zijn er 156 vluchtelingen in Nijmegen gehuisvest en kregen maatschappelijke begeleiding gericht op zelfredzaamheid.
In samenwerking met de uitvoeringspartners hebben wij uitvoering gegeven aan het seksuele diversiteitsbeleid. De aandacht voor diversiteit was zichtbaar in de stad op bijeenkomsten als de Roze Meimaand, Roze Woensdag en de ComingOut day (11 oktober).
De aandacht voor seksuele diversiteit, bespreekbaarheid van verschillen en veiligheid en sociale acceptatie is een terugkerend onderwerp op de scholen in Nijmegen (van basisscholen tot en met ROC), mede dankzij het project SchoolsOUT van de GGD dat door het programma onderwijs wordt gefinancierd.
De goede naam van het Nijmeegse diversiteitsbeleid was voor minister Bussemaker reden om Nijmegen als gastheer te laten optreden voor de aftrapbijeenkomst van de Regenboogsteden-regeling (een nieuwe financiële regeling voor koplopergemeenten in het LHBT-beleid).

Indicatoren

Gelijke kansen voor iedereen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 % Niet-westerse allochtonen dat meer contacten zou willen hebben	29%	25%	- *

***** Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 ontvingen 16 zelforganisaties een subsidie. Vijf hiervan zijn zelforganisaties van relatieve nieuwkomers (van met name Afrikanen). Daarnaast hebben vijf zelforganisaties subsidie ontvangen voor het organiseren van activiteiten voor ouderen.
- Ter bevordering van de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers hebben wij in 2014 subsidies verleend aan diverse welzijnsinstellingen zoals Het Inter-lokaal (W4), de stichting IVC-Intercity (Step) en Vluchtelingenwerk Oost Nederland. Dit ten behoeve van laagdrempelige sociaal juridische ondersteuning (m.n. in de Stips), trainingen, cursussen, taalles, outreachend aanbod (b.v. huisbezoeken), jongerenactiviteiten, begeleiding, interculturele advisering etc.
- In de opdrachtverlening aan de W4 en in de bestekken voor de nieuwe taken Wmo en Jeugd voor hebben we diversiteit als criterium opgenomen. Dit gaan we in 2015 verder uitwerken.
- Wij hebben in 2014 gestuurd op een samenwerking tussen het IVC-Intercity en het ROC, met als doel een gedifferentieerd taalondersteuningsaanbod in de stad dat aansluit op de behoefte van de doelgroep. Het resultaat is dat er meer aandacht is voor de lesvorm dat aansluit bij de deelnemer.
- Naar aanleiding van de stijgende instroom van vluchtelingen uit Syrie en Eritrea is samen met betrokken partijen gekeken naar alternatieve huisvestingsmogelijkheden, hiervoor worden in 2015 verdere plannen gemaakt en in gang gezet.
- Om discriminatie op de werkvloer tegen te gaan heeft Bureau Ieder1gelijk in 2014 trainingen gegeven aan medewerkers van de afdeling Werk om discriminatie te signaleren bij werkgevers en hoe hier mee om te gaan.
- Met het Eif-project realiseren we dat preventieve voorzieningen beter toegankelijk worden voor allochtone jongeren/gezinnen, zodat ze eerder worden bereikt en niet direct aangewezen zijn op zwaardere en ingrijpende vormen van zorg.
- In laatste kwartaal van 2014 zijn door het college gesprekken gevoerd met een groot aantal religieuze en zelforganisaties in Nijmegen over de maatschappelijke onrust die is ontstaan naar aanleiding van de strijd in Syrië. Deze gesprekken zullen in 2015 een vervolg krijgen.
- Om maatschappelijke acceptatie van LHBT-ers te bevorderen hebben wij diverse projecten en groepen ondersteund die projecten uitvoeren gericht op zichtbaarheid en bespreekbaarheid: zoals de Roze Meimaand, Roze woensdag (vierdaagse), jongerenorganisatie D!to, de Transgenderwerkgroep en het Pride Photo Award project en de ComingOut-day
- Als opvolger van de Koplopersregeling is door het ministerie van OCW een vervolg in het leven geroep voor de jaren 2015-2017 Regenboogsteden. Op voorwaarde van gemeentelijke inzet financieel en personeel, krijgen de Regenboogsteden extra middelen om het beleid te versterken. In 2015 zal onze beleidsnotitie worden geactualiseerd.

Hoofddoelstelling 5

Zelfstandig wonen en leven

Wat willen wij bereiken?

- Inwoners met een beperking kunnen zelfstandig wonen, zich verplaatsen en deelnemen aan de samenleving.
- De tevredenheid over de individuele Wmo-voorzieningen neemt toe (Cliënttevredenheidsonderzoek SGBO).

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we het beleid en de criteria voor de bestaande Wmo-voorzieningen niet gewijzigd. Desondanks hebben wij een overschot op de begroting voor individuele Wmo-voorzieningen gerealiseerd terwijl aan de andere kant de klanttevredenheid stabiel is gebleven. Nijmegen heeft weer een Wmo klantonderzoek uit laten voeren door BMC. De conclusie was dat de nieuwe manier van werken werkt. Gemeente Nijmegen is met de vorming van de sociale wijkteams vergevorderd op het gebied van de Kanteling. Brede vraagverheldering is belegd bij het sociaal (wijk)team. Ook hebben wij een hoge score ten aanzien van klanttevredenheid omtrent Hulp bij het Huishouden. Respondenten met zorg in natura geven gemiddeld een 7,7.
Nijmegen heeft van het Rijk de Toelage Hulp bij het Huishouden (HHT) toegekend gekregen. De gemeenten in de regio Nijmegen kiezen voor een model waarbij hulp bij het huishouden via maatwerkvoorzieningen wordt gecombineerd met een nieuw te creëren algemene voorziening huishoudelijke hulp toelage. De inzet van de HHT heeft als doel de werkgelegenheid binnen de sector van de huishoudelijke ondersteuning te behouden, waarbij de inhoudelijke doelstelling aansluit bij het gemeentelijk beleid: het vergroten van de zelfredzaamheid en participatie van de inwoners. Gemeente Nijmegen wil twee doelgroepen met de HHT bedienen: huidige en nieuw klanten die aanvullende ondersteuning inkopen en overbelaste mantelzorgers. Nijmegen ontvangt als toelage in 2015 en in 2016 een bedrag van € 1.422.200,-.
Tot slot is de gemeente is hulpmiddelen gaan huren in plaats van kopen. Dit geldt bijvoorbeeld voor scootmobielen, fiets- en woonvoorzieningen.
Op basis van een voorstel van mantelzorgers (via het Coördinatiepunt Mantelzorgondersteuning) hebben wij een lokaal mantelzorgcompliment ingesteld van € 150 euro dat het landelijke mantelzorgcompliment vervangt.

Indicatoren

Zelfstandig wonen en leven	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Hulpmiddel draagt bij aan zelfstandig kunnen wonen	Nnb	93	--*

* Het klantonderzoek Wmo over 2014 wordt in maart afgenomen en is in juli 2014 gereed.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- In 2014 hebben we de voorbereidingen getroffen voor een gekantelde toegang tot de oude en nieuwe (begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf) Wmo-maatwerkvoorzieningen (per 1 januari 2015 is de benaming van Wmo-voorzieningen gewijzigd van individuele in maatwerkvoorzieningen). De regionale transitienota Kracht door Verbinding en de nieuwe landelijke Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is vertaald in een lokaal beleidsplan Wmo & Jeugd 2015-2018, een nieuwe Wmo-verordening, nieuwe Wmo-beleidsregels en werkprocessen en werkinstructies voor de sociale wijkteams, regieteams en het veiligheidshuis.
- In 2014 zijn stapsgewijs de Wmo-consulenten van het gemeentelijke bureau Voorzieningen Wmogeïntegreerd in de sociale wijkteams en zijn de voorbereidingen getroffen voor de omvorming van het bureau Voorzieningen Wmo in een backoffice voor de sociale wijkteams.
- Er zijn contracten gesloten met zo'n 150 (kleine) aanbieders van het leveren van nieuwe Wmo-voorzieningen en individuele jeugdvoorzieningen. Daarnaast is één contract gesloten met De Combinatie waarin 18 zorgaanbieders zijn verenigd

Hoofddoelstelling 6

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren

Wat willen we bereiken?

Voor de prestatievelden 7, 8 en 9 van de Wmo hebben wij de volgende doelstellingen geformuleerd :

- Het terugdringen van het aantal dak- en thuislozen.
- Het bieden van beter aansluitende zorg voor de meest kwetsbare mensen zoals multiprobleemhuishoudens, slachtoffers van huiselijk geweld en dak- en thuislozen.
- Het consolideren en waar mogelijk terugdringen van de maatschappelijke overlast veroorzaakt door dak- en thuislozen.

In het Wmo-beleidsplan vormen de openbare geestelijke gezondheidszorg, de maatschappelijke en vrouwenopvang en de verslavingspreventie het bovenwijks vangnet voor de groep mensen met zulke complexe problematiek dat deze niet in de eigen omgeving en met inzet van het eigen netwerk op te lossen is. De omvang van deze groep is ongeveer 1% van de bevolking.

De doelstellingen en activiteiten op het gebied van maatschappelijke opvang dragen bij aan de speerpunten op het gebied van integrale veiligheid. Vanuit maatschappelijke opvang bieden we opvang, begeleiding en nazorg voor ex-gedetineerden. We financieren het steunpunt huiselijk geweld, de opvang voor daders en zorg aan slachtoffers van huiselijk geweld. Door overlast door een deel van de doelgroep dak- en thuislozen terug te dringen, dragen we bij aan het gevoel van veiligheid van Nijmegenaren.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 heeft ook in de opvang en zorg voor sociaal kwetsbaren de voorbereiding op de decentralisaties centraal gestaan. Het belangrijkste resultaat dat we bereikt hebben is dat we er klaar voor zijn.
De regieteams overlast- en multiprobleemhuishoudens zijn goed ingebed als onderdeel van de lokale toegangspoort tot zorg en ondersteuning. De decentralisatie van het beschermd wonen GGZ is in minder dan een jaar geheel voorbereid, zodat voor alle mensen die in onze regio beschermd wonen nodig hebben, continuïteit van zorg gerealiseerd is. De functie Begeleiding als onderdeel van de maatschappelijke opvang is geïntegreerd in de afspraken met de opvanginstellingen en door inzet van middelen uit de verschillende functies die gedecentraliseerd worden, hebben we een toekomstbestendige financiering voor de zwerfjongerenopvang Vince gerealiseerd. Het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling AMHK is neergezet en start op 1 januari 2015 onder de naam Veilig Thuis. Naar aanleiding van de uitspraak van het Europees Comité voor Sociale Rechten hebben we naast de noodopvang een opvangvoorziening met bed, bad en brood voor uitgeprocedeerden in de steigers staan, die in januari 2015 open gaat.
Tijdens de voorbereiding op al deze veranderingen is de bestaande inzet onverminderd voortgezet. We hebben de voorzieningen voor opvang, voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld, aanpak van multiprobleemhuishoudens en zorgmijders in de regio Nijmegen & Rivierenland op peil gehouden en zijn gestart met een verdere uitbreiding en differentiatie van voorzieningen. Het bestemmingplan en buurtbeheerplan voor de zorgwoningen Weezenhof zijn vastgesteld.

Indicatoren

Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
6.1 Aantal dak- en thuislozen in traject	449	90%	411
6.2 Burgers die vinden dat overlast van zwervers/daklozen vaak voorkomt in de woonbuurt	3%	3%	- *

* Cijfer uit burgerpeiling; burgerpeiling is in 2014 niet gehouden (2-jaarlijks).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De regieteams (voor overlast- en multiprobleemhuishoudens) kunnen zich door de dekking van sociale wijkteams in de stad, steeds meer focussen op de zware multiproblemcases met drang en dwang. Dit heeft een efficiëntere inzet van zorg tot gevolg.
- We hebben drie vernieuwende projecten voor (tijdelijke) huisvesting opgestart: Housing First, Tijdelijk Wonen en het Huis om te Zijn. Binnen het project Housing First is een team gevormd van professionals van verschillende instellingen, om de vraag van chronisch dak- en thuislozen zo goed mogelijk te beantwoorden. Er wordt tijdelijke huisvesting geboden, onder de voorwaarden dat er geen overlast plaats vindt en de huur wordt betaald. Het eerste huis wordt in 2015 in gebruik genomen. Tijdelijk Wonen is bedoeld voor dak- en thuisloze jongeren die een plek nodig hebben om hun leven opnieuw in te richten. Het eerste huis is in november opgestart, en er wonen nu vier jongeren die hulpverlening ontvangen van verschillende instanties. Het Huis om te Zijn is bedoeld voor jongens met problemen waardoor ze niet meer thuis kunnen wonen. Het Huis om te Zijn biedt de veiligheid en een stabiele gezinssituatie met begeleiding door getrainde gezinsouders. Op dit moment wonen er vijf jongens.

De tijdelijke huisvestingsprojecten dragen bij aan bovenstaande doelstellingen. Ze zorgen voor het terugdringen van dak- en thuislozen op straat en zorgen voor inzet van een persoonlijk afgestemd hulpaanbod. Daarnaast dragen de projecten bij aan de afname van de instroom in de residentiële jeugdzorg of de zwaardere opvang voor dak- en thuislozen.

- Voor de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers is de noodopvang voortgezet. Ook zijn gesprekken gevoerd met betrokken hulporganisaties over een bed, bad en broodvoorziening en kosten voor medicatie. In 2015 zal deze opvangvoorziening van start gaan.
- We hebben stappen gezet voor de realisatie van de zorgwoningen Weezenhof. Het gewijzigde bestemmingsplan is aan de raad voorgelegd en vastgesteld. Met alle betrokken partijen is een buurtbeheerplan gemaakt dat ook is vastgesteld.
- Bij het maken van de begroting voor 2014, was nog niet bekend dat de functie beschermd wonen GGZ per 1 januari 2015 gedecentraliseerd zou worden naar de centrumgemeenten maatschappelijke opvang. In 2014 hebben we veel energie gestoken in de voorbereiding van deze decentralisatie. We hebben met alle aanbieders van beschermd wonen contracten afgesloten zodat we alle mensen die beschermd wonen continuïteit van zorg kunnen bieden. De beleidsregels voor opvang & beschermd wonen zijn opgesteld en bij de GGD is de toegangspoort tot beschermd wonen ingericht. Bij de voorbereiding van deze decentralisatie hebben we als centrumgemeente geïnvesteerd in de regionale samenwerking.
- Op het gebied van de maatschappelijke opvang hebben we met IrisZorg de omslag naar werken in trajecten per 2015 voorbereid. De cliënt en zijn maatschappelijk herstel staat centraal in het werk, niet de voorziening. In de maatschappelijke opvang wordt ook zorg ingezet die per 2015 gedecentraliseerd wordt: individuele begeleiding en inloop GGZ. Deze functies hebben we geïntegreerd in ons subsidiearrangement en de prestatieafspraken met IrisZorg. Ook zijn we erin geslaagd om door inzet van middelen uit de Jeugdhulp, inloop GGZ en beschermd wonen GGZ, een toekomstbestendige en sluitende dekking voor Vince te realiseren. Vince is begin 2014 verhuisd.
- We hebben opvang, begeleiding en nazorg aan ex-gedetineerden geboden.
- We hebben voorzieningen beschikbaar gesteld waarmee dak- en thuislozen, zwerfjongeren, dakloze gezinnen en slachtoffers van huiselijk geweld konden worden opgevangen.
- Er is door het MBZ, Iriszorg, Pro Persona en de RIBW bemoeizorg geleverd aan zorgmijdende dak- en thuislozen.
- Er is een start gemaakt met de uitvoering van de Regionale Agenda OGGZ. Positionering van OGGZ aanbod binnen de nieuwe Zorg&Welzijnsstructuur heeft daarbij vorm gekregen. Er zijn daardoor betere randvoorwaarden gecreëerd om eenduidige sturing op de begeleiding bij multiproblematiek te organiseren.
- Er zijn voorbereidingen getroffen voor de inrichting van het Advies Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK). Dat heeft er in geresulteerd dat per 1 januari 2015 het AMHK Veilig Thuis operationeel is.
- Er is een start gemaakt met de opstelling van een Regiovisie Huiselijk geweld en kindermishandeling.

Wat heeft het gekost?

Zorg & Welzijn * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Welzijn	13.558	15.180	14.929	251
Publieke Gezondheid	6.533	6.251	6.175	76
Jeugd	5.251	5.751	5.669	83
Diversiteit	1.390	1.491	1.471	20
Individuele voorzieningen WMO	24.549	23.044	21.955	1.088
Maatschappelijke opvang	15.144	14.581	14.338	243
Totaal lasten per product	**66.425**	**66.298**	**64.537**	**1.761**
Financiële baten per product				
Welzijn	-1.016	-2.134	-1.997	-136

Publieke Gezondheid	-153	-191	-289	98
Jeugd	-885	-1.369	-1.315	-54
Diversiteit	0	-85	-84	-1
Individuele voorzieningen WMO	-3.300	-3.300	-3.033	-267
Maatschappelijke opvang	-828	-994	-967	-26
Totaal baten per product	**-6.183**	**-8.073**	**-7.686**	**-387**
Totaal Zorg & Welzijn	**60.242**	**58.226**	**56.851**	**1.374**

Toelichting financiën

Het programma Zorg & Welzijn sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,4 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 2,3%. Het resultaat is het saldo van een voordeel op de lasten van € 1,8 miljoen en een nadeel op de baten van € 0,4 miljoen.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten op het programma zijn € 1,8 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is te verklaren door de onderstaande oorzaken:

- We zijn, net als voorgaande jaren, terughoudend geweest bij het verlenen van subsidies en het aangaan van nieuwe subsidierelaties. Een aantal verwachte subsidieverleningen heeft uiteindelijk niet geleid tot een daadwerkelijke subsidieverlening en/of er is sprake van een lagere subsidieverlening in 2014. Per saldo levert dit op de diverse producten binnen het programma een voordeel op van € 0,3 miljoen (0,9% van het subsidiebudget).
- Ook dit jaar zijn er subsidiegelden terugontvangen doordat subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar definitief lager zijn vastgesteld; deze terugvorderingen leveren een voordeel op van € 0,04 miljoen.
- Niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel (bijvoorbeeld: Regionale Sociale Agenda en Provinciale bijdragen voor de transities), leveren door een wijziging van de geplande inzet een voordeel op van 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op baten niveau.
- Bij het product individuele voorzieningen hebben we te maken met een onderschrijding van de lasten van € 1,1 miljoen. Vanaf 2013 laten de kosten voor individuele voorzieningen een daling zien, deze ontwikkeling heeft zich in 2014 voortgezet. We werken via keukentafelgesprekken in de sociale wijkteams. We nemen in het gesprek nadrukkelijk mee wat de mogelijkheden zijn om het probleem te verhelpen met behulp van het eigen netwerk. Hierdoor leidt een aanvraag niet altijd tot een verstrekking. Door de extramuralisering en vergrijzing, neemt de vraag naar levensloopbestendige woningen toe. Hierdoor is de vraag naar woningaanpassingen gestegen. Per voorziening zien we de volgende resultaten:
- Bij huishoudelijke hulp inclusief PGB € 0,9 miljoen (voordeel)
- Bij rolstoelen € 0,1 miljoen (voordeel)
- Bij de vervoersvoorzieningen € 0,5 miljoen (voordeel)
- Bij de woningaanpassingen € 0,1 miljoen (nadeel)
- Bij de overige kosten € 0,2 miljoen (nadeel)
- Overige afwijkingen op het programma leveren per saldo een voordeel op van € 0,2 miljoen. Dit bedrag is een optelsom van diverse voordelen bij de verschillende producten binnen het programma en is 0,3% van de totaal begrote lasten.

Toelichting op de baten

De baten op het programma zijn € 0,4 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is veroorzaakt door:

- vanwege niet ingezette overheidsmiddelen van het Rijk of de provincie met een meerjarig bestedingsdoel is er minder aan de daarvoor bestemde ‘voorzieningen’ onttrokken. Dit levert een nadeel op van € 0,2 miljoen. Dit heeft een tegengesteld resultaat op lastenniveau.

- een lagere ontvangst van de eigen bijdrage individuele voorzieningen die het Centraal Administratie Kantoor (CAK) voor de gemeente int. Dit nadeel bedraagt € 0,3 miljoen.
- een voordeel van € 0,04 miljoen door de ontvangst van compensabele BTW over het jaar 2013 van de GGD.

Het positieve resultaat wordt dan ook hoofdzakelijk veroorzaakt door de volgende incidentele lasten en baten:
- lasten: een voordeel vanwege minder ingezette subsidies ter hoogte van € 0,3 miljoen
- lasten: een voordeel op het product individuele voorzieningen van € 1,1 miljoen door een lagere vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen
- baten: door de lagere huishoudelijke hulp zijn ook de inkomsten uit eigen bijdragen lager uitgevallen dan begroot (€ 0,3 miljoen).

Melding najaarsnota
Bij de najaarsnota is via een budgetoverheveling een bedrag van € 1,8 miljoen toegevoegd aan het programma, product Welzijn. Het overgehevelde bedrag is nodig om de a-structurele kosten die we in 2015 maken voor de sociale wijkteams te bekostigen.

Ten opzichte van de najaarsnota is het resultaat in 2014 hoger uitgevallen. De belangrijkste afwijking heeft zich voorgedaan bij het product Individuele voorzieningen. Op dit product vallen de uitgaven op individuele voorzieningen nog lager uit dan bij de najaarsnota, doordat de trend van daling van het aantal HH-uren is voortgezet . Daarnaast zijn we bij de hulpmiddelen (bv rolstoelen) per 1 juni 2014 overgegaan van 'koop' naar 'huur'. Dit heeft een groter positief effect gehad op de kosten. Daarnaast heeft de verwachte inzet van subsidiebudgetten uiteindelijk niet altijd geleid tot subsidieverleningen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1051 Zorg & Welzijn bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.183	66.425	60.242
Wijzigingen						
BW-01309 Subsidie Schoolmaatschappelijk werk 2014	College	14 jan '14	3.6		0	0
BW-01311 Prov. subs transitie Jeugdzorg AWBZ '14-'15	Raad	29 jan '14	5/2014	350	350	0
BW-01315 EIF subsidie (Europees Integratiefonds)	Raad	11 feb '14	3.13	471	471	0
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014		-450	-450
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014		0	0
BW-01333 Inrichtingsplan Stips	College	18 mrt '14	3.3		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.070	1.131	61
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01360 Provinciale subsidies impulsplan Wonen	Raad	17 sep '14	101/2014	38	38	0
BW-01361 Project Housing First	Raad	17 sep '14	100/2014	150	75	-75
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-249	-249	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-236	-1.970	-1.734
BW-01370 Decentralisatieuitk. invoeringskst jeugdzorg	Raad	12 nov '14	132/2014		194	194
BW-01371 regionale subsidiëring jeugdzorg	Raad	17 dec '14	155/2014	295	295	0
Totaal Wijzigingen				**1.890**	**-127**	**-2.017**
Eindtotaal				**8.073**	**66.298**	**58.226**

Risico's

- Voor het product Maatschappelijke Opvang geldt dat de voorzieningen vol zitten. Oorzaken hiervan zijn deels lastig te duiden, een verband tussen de economische omstandigheden (crisis) en de mate van uitval van mensen mag worden verondersteld. Daarnaast melden zich door de uitspraak van het ECSR dat de Nederlandse overheid moet voorzien in bed, bad en brood, ook voor mensen die niet in aanmerking komen voor sociale voorzieningen in Nederland, meer mensen bij de opvang, onder meer uitgeprocedeerde asielzoekers en mensen uit midden en oost Europa. Het gevolg is meer verkommerde mensen in de stad, meer

overlast en/of gevoel van onveiligheid. Daarnaast kosten van (eventueel noodgedwongen) uitbreiding van de opvangcapaciteit.

- Jeugd: Met het inkoop- en subsidiemodel voor de nieuwe Jeugdhulptaken hebben we een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar jeugdhulp de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast onderkennen we een aantal risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zogenaamd 'peiljaarproblematiek'), mogelijke wijziging doelgroep Wet langdurige zorg, beheersing van het PGB-budget, kostenbeheersing in verband met de diagnosticering-systematiek en de invoering van het objectief verdeelmodel. Het gevolg van deze risico's is overschrijding van het budget voor de Jeugdhulp.
- Wmo: ook voor de nieuwe Wmo-taken hebben we met het inkoop- en subsidiemodel een balans gezocht tussen meer samenhang in de zorg enerzijds en keuzevrijheid voor cliënten anderzijds. We werken met vaste tarieven en budgetten waarmee we zoveel mogelijk binnen de financiële kaders blijven. De kans is groot dat de vraag naar Wmo-ondersteuning de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarnaast zien we risico's die te maken hebben met de mate waarin het rijk gemeenten wel of niet gaat compenseren in verband met volumegroei in de periode 2012-2014 (zogenaamd 'peiljaarproblematiek') beheersing van het PGB-budget, het niet realiseren van de eigen bijdrage en de invoering van het objectief verdeelmodel. Het gevolg van deze risico's is overschrijding van het Wmo-budget.
- Beschermd wonen: De kans is zeer groot dat de vraag naar beschermd wonen de komende tijd sterker toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Daarvoor hebben we de volgende aanwijzingen: In de behandelGGZ worden plaatsen afgebouwd. Tot nu toe stroomden deze mensen door naar beschermd wonen. Er verblijven ruim 60 cliënten met een behandelindicatie in beschermde woonvormen. Van 19 van hen loopt in 2015 de indicatie af. Zij komen waarschijnlijk niet in aanmerking voor een indicatie Wet langdurige zorg. Er zijn in onze regio circa 200 personen met een indicatie voor beschermd wonen die deze niet verzilveren, maar dat wel kunnen gaan doen. De afgelopen jaren zijn de uitgaven voor beschermd wonen sterker gestegen (o.m. door verzwaring) dan de groei-index voor 2015 van het rijk. Met een aantal zorgaanbieders hebben we nog geen contracten afgesloten; zij kunnen mogelijk geleverde zorg declareren. De opbrengst van de eigen bijdragen is nog onzeker. Gevolg is overschrijding van het budget, zeker omdat het om dure ondersteuning gaat, de gemiddelde kosten zijn per persoon per jaar € 58.000. Andere gevolgen zijn wachtlijsten voor een beschermd wonen plaats en negatieve publiciteit, het gaat om zeer kwetsbare mensen.
- De adviesfunctie GR'en heeft een kader voor weerstandsvermogen opgesteld dat is vastgesteld door de negen colleges van B&W regio Nijmegen. Dat kader leidt ertoe dat GR'en geen eigen weerstandsvermogen nodig hebben. De risico's worden meegenomen in de risico's bij de gemeente. Wel is een genormeerde buffer voor bedrijfsvoeringsrisico's afgesproken. Deze buffer is lager dan de risico-inventarisatie van de GGD. De risico's hebben hoofdzakelijk betrekking op bedrijfsvoerings-risico's maar ook op het uitbreken van een grieppandemie of andere calamiteit. Voor GR'en geldt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor een GR: bij jaarlijkse financiële tekorten in de exploitatie staan de deelnemende gemeente garant en leveren een financiële bijdrage in dit financiële tekort. Daarmee behoort dus bij gemeenten de weerstandscapaciteit voor de risico's van de GR aanwezig te zijn.

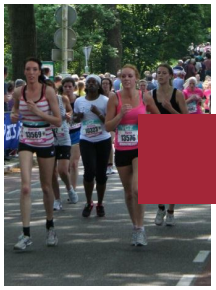

Programma Sport

ALGEMEEN

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. In steeds sterkere mate wordt een beroep op sport en bewegen gedaan in het bredere beleid gericht op gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij niet altijd om sport, maar ook om andere vormen van lichaamsbeweging. Daarbij blijven we sportverenigingen ondersteunen, maar verkennen we ook de mogelijkheden om meer samen te werken met andere organisatievormen. Om sporten en bewegen mogelijk te blijven maken, richten we ons op het in stand houden van een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Het programma Sport is gericht op het stimuleren van de sportparticipatie en beweegdeelname in Nijmegen. Daarmee willen wij de volgende maatschappelijke effecten bereiken:

- Nijmegenaren kunnen deelnemen aan en genieten van een gevarieerd aanbod van sport- en beweegactiviteiten.
- Het behouden en verbeteren van de gezondheid en het welzijn van inwoners van Nijmegen, door het bevorderen van sport en bewegen.
- De sportverenigingen in Nijmegen zijn van goed niveau.
- Een kwalitatief goed aanbod aan sportaccommodaties in Nijmegen en een openbare ruimte die uitnodigt om te sporten en bewegen.
- Sportieve talenten kunnen zich optimaal ontwikkelen in Nijmegen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Sportstimulering
H2	Versterken sportverenigingen
H3	Kwalitatief goede sportaccommodaties
H4	Ondersteuning topsportklimaat

Hoofddoelstelling 1

Sportstimulering

Wat willen we bereiken?

Wij willen de sport- en beweegdeelname in samenwerking met andere programma's en andere partijen minimaal op het huidige niveau houden. Daarnaast streven wij naar een verhoging van het aantal Nijmegenaren dat voldoende beweegt ('beweegnorm'). Om te peilen hoe hoog de sport- en beweegdeelname is, wordt gebruik gemaakt van de Stads- en Wijkmonitor, de Sportverenigingsmonitor en de gezondheidsmonitoringcyclus van de GGD. Voorts wordt gebruik gemaakt van de managementrapportage van Sportservice Nijmegen.

Het programma Sport wil deze doelstelling uit de nieuwe Sportnota vertalen in indicatoren. Deze indicatoren zullen derhalve zowel de sportdeelname als de beweegdeelname inzichtelijk maken. In de primitieve begroting nemen we deze indicatoren op.

Wat hebben we bereikt?

Uit de geactualiseerde stadsmonitor blijkt dat het aandeel volwassenen dat aan sport doet, opnieuw is toegenomen. Het aandeel dat wekelijks sport is licht gestegen: van 60% in 2011 naar 62% in 2013. Het aandeel dat één of enkele keren per maand sport is veel sterker gestegen: van 7% in 2011 naar 14% in 2013. In totaal doet nu 76% van de Nijmegenaren minstens één keer per maand aan sport (tegenover 65% in 2009 en 67% in 2011). Een belangrijke reden voor de toegenomen sportdeelname is dat de stijging van het aantal fietsende, wandelende en hardlopende Nijmegenaren zich sterk heeft doorgezet. Zo geeft nu 23% aan langere afstanden te wandelen, tegenover 8% in 2007. En 27% geeft aan bezig te zijn met toerfietsen, wielrennen of mountainbiken, tegenover 12% in 2007.

Toename sportdeelname relatief groot bij 65-plussers en in aandachtsgebieden

In de afgelopen tien jaar is de sportdeelname het sterkst gestegen bij de 65-plussers. Inmiddels is ruim zestig procent van hen minstens één keer per maand aan het sporten (tegenover 76% van alle volwassen Nijmegenaren).

In 2011 is geconstateerd dat de groei van de sportdeelname in de voorgaande twee jaar relatief laag was in de aandachtsgebieden (de gebieden die bij de wijkaanpak extra aandacht krijgen vanwege het relatief grote aantal problemen/achterstanden). Deze keer is de groei juist relatief sterk in die aandachtsgebieden. Hierbij aansluitend zien we dat de sportdeelname relatief sterk is toegenomen bij mensen, die laag of middelbaar opgeleid zijn; van hen doet nu 64% minstens één keer per maand aan sport, tegenover 84% van de hoogopgeleiden.

Special Olympics Nationale Spelen 2016

Medio juni 2014 is bekend geworden dat de Special Olympics Nationale Spelen in 2016 in de gemeenten Wijchen, Groesbeek en Nijmegen plaats zal vinden. Naast het binnenhalen van een fantastisch evenement biedt dit ons de unieke kans om het aangepast sporten in onze regio de komende twee jaar een impuls te geven.

Indicatoren

Sportstimulering	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Basisscholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	68% (1)		
1.2 % Middelbare scholieren dat aan sport doet	88% (4)		
1.3 % Middelbare scholieren dat minimaal 7 uur per week beweegt	67% (4)		
1.4 % Volwassenen dat minimaal 12 keer per jaar aan sport doet	76% (2)		
1.5 % Volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm	66% (3)		

(1) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 72%. Dit cijfer komt uit de Kindermonitor 2009.
Inmiddels zijn de uitkomsten van de Kindermonitor 2013 beschikbaar en daar komt de 68% uit.
(2) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 67%. Dit cijfer komt uit onze Burgerpeiling 2011.
De 76% komt uit de Burgerpeiling 2013 (percentage sporters onder volwassenen is fors gestegen in de afgelopen jaren).
(3) In de stadsbegroting 2015-2018 staat bij realisatie 2013 74%. Dit is berekend op basis van de Volwassenenmonitor 2008/2009 en de Ouderenmonitor 2010. Beide onderzoeken zijn in 2012 samengevoegd tot de gezondheidsmonitor volwassenen GGD. De 66% komt uit dit nieuwe onderzoek, waarbij een iets andere vraagmethodiek is gehanteerd.
(4) E-MOVO 2011, GGD

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door middel van gerichte sportstimuleringsactiviteiten gedurende de laatste jaren voor verschillende doelgroepen in de wijken hebben wij een toename van het aandeel Nijmegenaren dat sport gerealiseerd. In samenwerking met andere programma's en organisaties hebben we de interventies beter op elkaar afgestemd en hebben wij steeds meer zicht op welke interventies succesvol zijn. Onze wijkgerichte en vraaggerichte aanpak levert een wezenlijke bijdrage aan de sporttoename bij onze inwoners. Middels de uitgevoerde tussenevaluatie van huidige regeling combinatiefunctionaris kunnen we toekomstige inzet verder optimaliseren.

Special Day
Samen met NEC Doelbewust, Special Heroes, HAN, CIOS en sportverenigingen hebben we voor leerlingen uit het speciaal onderwijs de Special Day georganiseerd.

Dag van de Nijmeegse Sport
In mei 2014 hebben we de Dag van de Nijmeegse Sport georganiseerd. Naast de uitreiking van de Nijmeegse Sportprijzen hebben we middels een grote verscheidenheid aan workshops de Nijmeegse verenigingen handvatten geboden om met concrete ambities en knelpunten aan de slag te gaan.

Vernieuwende beweeginitiatieven ondersteund
Met hulp van de gemeente Nijmegen heeft GTV Hazenkamp in Nijmegen het Beweegdiploma geïntroduceerd.

Uniek Sporten
We zijn de voorbereidingen gestart, zodat we in het eerste kwartaal van 2015, samen met de gemeenten Wijchen en Groesbeek, het concept Uniek Sporten kunnen invoeren. Uniek Sporten wordt een sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten. In samenwerking met partners vanuit het (speciaal) onderwijs, zorg en overheden willen wij hiermee zoveel mogelijk mensen met een beperking in deze regio aan het sporten krijgen.

Watersport in de Nevengeul
Samen met de stichting Watersport Nijmegen en de Rijksuniversiteit Nijmegen zijn verschillende scenario's onderzocht voor faciliteiten ten behoeve van watersporten in de Nevengeul. De huidige verwachting is dat twee scenario's in de eerste helft van 2015 in gedetailleerde exploitatieplannen worden uitgewerkt.

Zwemvaardigheid
Eind 2014 hebben we het Zwemfonds tussentijds geëvalueerd. Tevens zijn in het laatste kwartaal van 2014 projecten ontwikkeld om de zwemvaardigheid te verhogen. Via de inzet van 1 combinatiefunctionaris starten we in het eerste kwartaal van 2015 twee specifieke zwemprojecten op. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de collega’s die in het kader van sportstimulering/ bewegingsonderwijs actief zijn op de basisscholen. Zij werken mee als initiator en aanjager om op maat gemaakte projecten te starten. Het is van belang dat zwemprojecten aansluiten bij de behoefte van de school zelf, door school- of wijkbrede zwemprojecten te realiseren. Hierdoor is de kans van slagen het grootst en is het realiseren van een ketenaanpak haalbaar. Bij het inrichten van de zwemprojecten betrekken we zo veel mogelijk partners, zoals school, GGD, zwemlesaanbieders, ouders/verzorgers en medewerkers van Sportservice Nijmegen. Daarnaast bereiden we een communicatiecampagne voor gericht op zwemvaardigheid en om het gebruik van het Zwemfonds te stimuleren.

Kwalificatiewedstrijden WK Floorball
Van 27 januari tot en met 1 februari 2014 zijn in de Jan Massinkhal de kwalificatiewedstrijden voor het WK Floorball gehouden.

Hoofddoelstelling 2

Versterken sportverenigingen

Wat willen wij bereiken?
Samen met de sportverenigingen willen wij de kwaliteit van de verenigingen verder verbeteren. Tevens willen wij de samenwerking met 'lichte verbanden', andere vormen van georganiseerde sport, versterken indien en voor zover daar behoefte aan bestaat.

Wat hebben we bereikt?
Eind 2013/begin 2014 is de tweejaarlijkse sportverenigingsmonitor uitgevoerd. Ult deze monitor blijkt dat de belangstelling voor sportverenigingen bij volwassenen op peil is gebleven en is bij jongeren nog iets gestegen. Het percentage verenigingen met te weinig vrijwilligers is in vergelijking met 2009 licht afgenomen. Tegelijk is het percentage volwassen Nijmegenaren dat zich inzet voor sportclubs licht gestegen. Wel is nog steeds een meerderheid van de verenigingen op zoek naar vrijwilligers voor allerlei taken. Ten opzichte van de vorige meting (2009) hebben meer verenigingen hun financiële situatie zien verslechteren. Bij circa veertig procent van de verenigingen is de huidige financiële situatie niet gezond. Financiën is het belangrijkste knelpunt geworden.

Indicatoren

Versterken sportverenigingen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Basisscholieren dat lid is van een sportvereniging	70% (1)		
2.2 % Middelbare scholieren dat lid is van een sportvereniging	71% (2)		
2.3 % Volwassenen dat lid is van een sportvereniging	23% (3)		
2.4 % Volwassenen dat buiten sportverenigingen en commerciële sportscholen om aan sport doet.	60% (3)		

(1) Kindermonitor 2013, GGD
(2) E-MOVO 2011, GGD
(3) Burgerpeiling 2013, O&S

Wat hebben we ervoor gedaan?

Door de inzet van 15 combinatiefunctionarissen bij 25 sportverenigingen en 13 scholen werken wij blijvend aan de ondersteuning van de sportverenigingen met als doel structurele kwaliteitsverbetering. Omdat de sportverenigingen een belangrijk fundament zijn voor het beoefenen van sport, hebben wij getracht de sportverenigingen zoveel als mogelijk te ontzien bij de uitwerking van de bezuinigingen binnen het programma Sport. Desondanks hebben wij in 2014 een tariefsverhoging moeten doorvoeren bij de huren van verenigingen en is de OZB-compensatieregeling per eind 2013 afgelopen.

Uitvoeren motie 'sporten met zonne-energie'
In de periode november 2013 tot oktober 2014 heeft MVO met LeV in opdracht van de gemeente Nijmegen bij 29 Nijmeegse sportverenigingen energiescans uitgevoerd en advies gegeven over duurzame maatregelen die ze kunnen nemen. Hierdoor hebben de verenigingen een scherper beeld van het totale energieverbruik en inzicht in de potentiële besparingen daarin.

Wij onderzoeken de mogelijkheden voor een vervolgtraject met b.v. collectieve inkoop, financieringsconstructies en overige stimulering van energiebesparing. Daarbij wordt de landelijke ontwikkelingen ten aanzien van de afschaffing van de ecotax-regeling meegenomen.

Diverse acties

In 2014 hebben we onder meer:

- door het verstrekken van een borgstelling hockeyvereniging Union ondersteund bij het ontwikkelen van een robuuste oplossing bij dreigende liquiditeitsproblemen.
- met een subsidie voor tafeltennisvereniging Nijmegen tijd en ruimte gecreëerd om de komende jaren toe te werken naar een sluitende exploitatiebegroting.
- oplossingsrichtingen uitgewerkt voor accommodatievraagstukken van nieuwe verenigingen.
- diverse sportverenigingen geadviseerd en ondersteund in het aanvraagtraject voor Sportimpuls.
- een eerste aanzet gemaakt om de benodigde sportvoorzieningen in Nijmegen-Noord de komende decennia in beeld te krijgen.
- samen met de Nijmeegse hockeyverenigingen een werkwijze voorbereid om de noodzakelijk vervangingsinvesteringen voor kunstgrasvelden mogelijk te maken.

Hoofddoelstelling 3

Kwalitatief goede sportaccommodaties

Wat willen wij bereiken?

Wij willen een kwalitatief goede basisinfrastructuur van sport- en beweegaccommodaties en voorzieningen met voldoende spreiding over de stad.
Vanwege de blijvende groei van nieuwe beweging- en organisatievormen in de openbare ruimte willen wij in samenwerking met andere beleidsterreinen meer nadruk leggen op de inrichting van de openbare ruimte, die meer uitnodigt tot sporten en bewegen, en het combineren van functies zoals onderwijs(gebouwen) en sport.
In de primitieve begroting nemen we nieuwe indicatoren op welke aansluiten bij de doelstellingen uit de nieuwe Sportnota.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben we de kwaliteit van onze sportaccommodaties op orde gehouden en een aantal verbeteringen doorgevoerd, zoals het vervangen van de toplaag en infill van het kunstgrasveld op Sportpark Brakkenstein. In diverse langer lopende processen op het gebied van sportaccommodaties hebben wij stappen in de ontwikkeling gezet, zoals bij de Jan Massinkhal, Talent Centraal, Zwembad Dukenburg, Waalhalla en voetbalvereniging Oranje Blauw.

Indicatoren

Kwalitatief goede sportaccommodaties	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Bezettingsgraad gemeentelijke gymnastieklokalen (verhuurde uren gedeeld door beschikbare uren)	57%*		54%
3.2 Bezettingsgraad gemeentelijke sportzalen	65%*		61%
3.3 Bezettingsgraad gemeentelijke sporthallen**	63%*		62%
3.4 Aantal bezoekers zwembaden			
3.4a Zwembad West			225.776
3.4b Zwembad Oost			181.104
3.4c Zwembad Dukenburg			52.388
3.4d Zwembad Goffert			45.079
3.5 Aantal bezoekers Triavium			
3.5a Recreatief	115.174		116.719
3.5b Verenigingsgebruik	54.071		50.275

* In 2014 is een gestandardiseerde berekeningswijze toegepast. De cijfers 2013 zijn hierop aangepast.
** Exclusief Jan Massinkhal gezien de combi evenementen en sport.
*** Inclusief zomerevenementen in Triavium

Wat hebben we ervoor gedaan?

Sportpark Brakkenstein
De vervanging van de toplaag + infill van het kunstgrasveld is uitgevoerd.

Jan Massinkhal
Evenementenhal de Jan Massinkhal wordt in 2015 verbouwd om de exploitatie voor zowel sport-als evenementen te verhogen. Hierbij wordt de hele voorgevel vernieuwd en wordt de ingang, kantine en kleedkamers verplaatst. Eind december wordt de verbouwde Jan Massinkhal opgeleverd.

Talent Centraal
In november 2014 is definitief besloten om het top- en breedtesportcentrum Talent Centraal Nijmegen op sportpark de Dennen te bouwen. In Talent Centraal worden STJN (judo), de Hazenkamp (turnen), en talentbegeleiding (Topsport Gelderland)gehuisvest. In 2015 wordt gestart met de bouw, in 2016 wordt Talent Centraal Nijmegen opgeleverd.

Zwembad Dukenburg
De energievoorziening voor het zwembad en wijkcentrum Meijhorst is gecombineerd. Deze installatie dient vervangen te worden. De voorbereiding van de aanbesteding is in gang gezet en er wordt ingezet op vervanging van de warmtekrachtkoppeling in de zomer van 2015.

Ten aanzien van exploitatie en beheer van zwembad Dukenburg hebben wij in 2014 samen met gebruikers, vertegenwoordigers van de wijk en zwembadexploitanten de mogelijkheden voor het invoeren van een vorm van zelfbeheer in zwembad Dukenburg verkend. De concrete haalbaarheid hiervan wordt in het eerste kwartaal van 2015 onderzocht. Wij streven er naar om in het verlengde daarvan, in de eerste helft van 2015 besluiten over het beheer van zwembad Dukenburg te nemen.

Waalhalla
We zijn in overleg met de initiatiefnemers van Waalhalla gestart met onderzoek naar de vraag of en hoe er vervangende huisvesting voor Waalhalla gerealiseerd kan worden.

Uitvoeren motie 'Houdt Oranje Blauw in beweging'
Met de vereniging heeft overleg plaatsgevonden over concreet te nemen maatregelen om de accommodatie te verbeteren. Het gaat onder meer om het plaatsen van zogenaamde lockers en een hekwerk. Afstemming heeft plaatsgevonden met de wijkraad en de overige sportclubs die zijn gehuisvest op sportpark Staddijk. De maatregelen worden in het 1e kwartaal van 2015 uitgevoerd.

Hoofddoelstelling 4

Ondersteuning topsportklimaat

Wat willen wij bereiken?

Topsport- en breedtesport zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Breedtesport vormt de basis voor de top, tegelijkertijd is topsport een stimulans voor de breedtesport. Door middel van talentontwikkeling, gericht evenementenbeleid en partnerships willen wij de topsport en de relatie tussen breedte- en topsport versterken. In de primitieve begroting nemen we nieuwe indicatoren op welke aansluiten bij de doelstellingen uit de nieuwe Sportnota.

Wat hebben we bereikt?
Met de Zevenheuvelenloop, Marikenloop en Nijmegen Global Athletics hebben we succesvolle topsportevenementen in de stad Nijmegen gehad. We hebben provinciale subsidie toegekend gekregen voor het project Talent Centraal Nijmegen. In samenwerking met Topsport Gelderland zetten we een combinatiefunctionaris in specifiek voor talentontwikkeling.

Indicatoren

Ondersteuning topsportklimaat	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status			
4.2 Aantal talenten uit de regio Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen			
4.3 Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau			
4.4 Aantal grote sportevenementen			

Wat hebben we ervoor gedaan?

Thermometer topsportevenementen
We hebben een thermometer topsportevenementen ontwikkeld. Dit is een set van criteria die bij een afweging kunnen worden gebruikt. Ieder topsportevenement heeft zijn eigen specifieke betekenis en waarde voor de sport en de stad. Dat maakt dat een keuze om een evenement al dan niet te ondersteunen niet mogelijk is op basis van een specifiek beleidskader. Iedere afweging is en blijft maatwerk. Juist daarom kiezen wij ervoor om een 'Thermometer Topsportevenementen' te hanteren. Kenmerken van een thermometer is dat zij een dynamisch karakter heeft. Op basis van de criteria van de thermometer kunnen goed onderbouwde keuzes worden gemaakt.

EK voetbal 2017
Wij hebben middels een goed aanbod getracht voor het EK vrouwenvoetbal in 2017 speelstad te worden. De KNVB heeft begin oktober 2014, op basis van het aanbod van diverse potentiële speelsteden, een keuze gemaakt voor de stadions en de speelsteden. Nijmegen is helaas reserve-speelstad geworden. Belangrijkste reden hiervoor is de samenloop van de poulefase van het toernooi met de Vierdaagse.

Giro d'Italia 2016
In samenwerking met het programma Citymarketing en Economie & Toerisme hebben we een uitgebreid onderzoek uitgevoerd om finishstad te zijn voor de 1e etappe van de Giro d'Italia. In het eerste kwartaal van 2015 zal hierover bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden.

Wat heeft het gekost?

Sport * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Sportstimulering	2.014	2.059	2.064	-5
Versterken sportverenigingen	347	347	346	1
Kwalitatief goede sportaccommodaties	14.600	14.460	14.469	-9
Ondersteuning topsportklimaat	83	83	83	0
Totaal lasten per product	**17.044**	**16.948**	**16.962**	**-13**
Financiële baten per product				
Sportstimulering	-305	-305	-307	2
Versterken sportverenigingen	0	0		0
Kwalitatief goede sportaccommodaties	-1.915	-1.915	-1.915	0
Totaal baten per product	**-2.220**	**-2.220**	**-2.222**	**2**
Totaal Sport	**14.824**	**14.728**	**14.739**	**-11**

Toelichting financiën

Het programma Sport sluit het jaar 2014 af met een klein negatief resultaat. Het negatieve resultaat op het programma lichten we gezien de kleine omvang niet verder toe.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1052 Sport bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.220	17.044	14.824
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		-87	-87
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-9	-9
Totaal Wijzigingen					**-96**	**-96**
Eindtotaal				**2.220**	**16.948**	**14.728**

Risico's

We leggen initiatieven en verantwoordelijkheden in de stad. Sportverenigingen zijn met hun sport- en beweegaanbod bij uitstek organisaties die deze rol van oudsher vervullen. Het aantal vrijwilligers in de sport- en beweegsector is enorm. We verwachten steeds meer van sportverenigingen. De instrumentele functie van sport en bewegen wordt meer en meer benadrukt, de gedachte hierbij is dat sport een krachtige bijdrage aan gemeentebrede doelen (zoals participatie en gezondheid) kan leveren. Bij de (vrijwilligers in de) sport ontstaat echter een ‘stapeling van rollen en functies’. Organisaties zijn hiervoor echter niet altijd en nog niet voldoende toegerust. Clubs worden naast gemeentelijke bezuinigingen geconfronteerd met lastenverzwaring als gevolg van wet- en regelgeving en teruglopende sponsorinkomsten. Effect van dit alles is dat de positie van de sportverenigingen steeds lastiger wordt. Verdere teruggang heeft ingrijpende effecten op (de kwaliteit van) het sport- en beweegaanbod. Daarnaast heeft een eventuele terugloop ook gevolgen voor de exploitatie van gemeentelijke accommodaties.

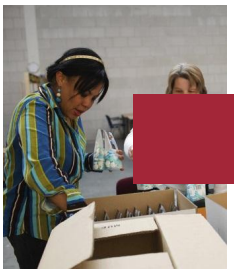

Programma Werk & Inkomen

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In Nijmegen hebben zoveel mogelijk inwoners een fatsoenlijk bestaan, bij voorkeur door middel van een baan en anders door de inzet van inkomens(aanvullende) maatregelen en schuldhulpverlening.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden
H2	Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen
H3	Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverl.
H4	Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid

Hoofddoelstelling 1

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden

Wat willen we bereiken?

Onze ambitie is en blijft om de omvang van het bijstandsvolume in Nijmegen te beperken en in Nijmegen een positievere bijstandsvolumeontwikkeling te realiseren dan gemiddeld in Nederland.

Voor de periode 2014-2017 verwachten we tekorten op de Wwb-uitkeringen. Dit wordt voor een deel veroorzaakt door de arbeidsmarkt in onze regio, die zich slechter ontwikkelt dan op landelijk niveau. Zie voor een overzicht van de geraamde financiële effecten de paragraaf recente budgetwijzigingen.

Om de tekorten zo laag mogelijk te houden, gaan we optimaal gebruik maken van onze interventies rondom werk, re-integratie en handhaving.

Wat hebben we bereikt?

1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden

We zijn in 2014 in onze doelstelling geslaagd de groei van het aantal bijstandsgerechtigden te beperken. Er zijn eind 2014 6.581 bijstandsgerechtigden (Wet werk en bijstand). Dit is een toename van 1,7% ten opzichte van het begin van 2014. Dit is een gunstig resultaat, gezien het feit dat het aantal bijstandsgerechtigden in de referentiegemeenten met 4,4% is gestegen. Ten aanzien van jongeren in de bijstand (bijstandsgerechtigden tot 27 jaar) geldt overigens dat het aantal in 2014 is gedaald: in januari 2014 ontvingen 817 jongeren een bijstandsuitkering, eind december 2014 waren dit er 767.

1.2 Percentage afwijzing aanvragen
Circa 20% van de ingediende aanvragen voor een bijstandsuitkering wordt afgewezen. De redenen voor afwijzing zijn divers: mensen vinden alsnog werk of uit nader onderzoek blijkt de aanvrager voldoende inkomsten en/of eigen vermogen te hebben. Ook komt het voor dat mensen de aanvraag intrekken.
Deze indicator is opgenomen, omdat deze iets zegt over de werking van de poortwachtersfunctie In 2014 is 23% van de ingediende aanvragen afgewezen.

1.3 Uitstroom naar werk onder uitstromers
In 2014 hebben we een uitstroom naar werk bereikt van 38% (ten opzichte van de gehele uitstroom). 756 mensen in de bijstand zijn volledig uitgestroomd naar werk. We hebben de doelstelling ten aanzien van arbeidsinschakeling daarmee ruimschoots gerealiseerd.

1.4 Percentage bijstandsgerechtigden ten opzichte van beroepsbevolking in Nijmegen
De Nijmeegse beroepsbevolking omvat 86.000 personen, het percentage bijstandsgerechtigden daarvan is 7,6%. Dit cijfer is iets lager dan in 2013. Dit is een positieve ontwikkeling.

1.5 Ontheffingen arbeidsplicht
Deze indicator drukt het percentage uit van het aantal bijstandsgerechtigden dat is ontheven van de arbeidsplicht. We streven er naar dat maximaal 30% van de bijstandsgerechtigden ontheffing van de arbeidsplicht heeft. In 2014 had 28% van de bijstandsgerechtigden ontheffing van de arbeidsplicht.

1.6 Jeugdwerklozen ten opzichte van niet-werkende werkzoekenden
De cijfers van deze indicator zijn afkomstig van het UWV. In Nijmegen is dit cijfer afgenomen van 13,8% in 2013 naar 12,8% in 2014.

Indicatoren

Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Beperken groei aantal bijstandsgerechtigden (excl. WIJ/IOAW/IOAZ/BZ)	6.470	6.813	6.581
1.2 % Afwijziging aanvragen	24%	20%	23%
1.3 Uitstroom % naar werk onder uitstromers	30%	30%	38%
1.4 % Bijstandsgerechtigden tov beroepsbevolking in Nijmegen	8%	8,8%	7,6%
1.5 % Ontheffingen arbeidsplicht	30%	30%	28%
1.6 % Jeugdwerklozen tov niet-werkende werkzoekenden in Nijmegen	13,8%	12%	12,8%

Wat hebben we ervoor gedaan?
De ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden in Nijmegen is gunstig. We hebben het afgelopen jaar een geringe stijging van het aantal bijstandsgerechtigden gezien. De ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden is het resultaat van de instroom en uitstroom van bijstandsgerechtigden. Daarmee zijn de beperking van de instroom en de bevordering van de uitstroom dé knoppen waaraan we kunnen draaien om die bijstandsontwikkeling te beïnvloeden. Waarbij we ons er terdege van bewust zijn dat onze interventies altijd beoordeeld moeten worden tegen de achtergrond van de economische conjunctuur.

1. Beperking instroom in de bijstand
We hebben bereikt dat 23% (2013: 24%) van het aantal nieuwe bijstandsaanvragen niet heeft geleid tot verlening van een uitkering. De 'nieuwe poort' lijkt een goed middel om onwenselijke instroom te voorkomen. In 2014 waren er circa 2.050 mensen die in de bijstand zijn gestroomd. De redenen van instroom zijn divers: echtscheiding, werkverlies, einde WW-uitkeringen (werklozenuitkering), einde school en studie, verhuizing. We hebben de instroom beperkt door enerzijds handhavingsactiviteiten en anderzijds door een actieve benadering van nieuwe

werkzoekenden. De handhavingsactiviteiten zijn een cluster van alertheid van de medewerkers voor voorliggende voorzieningen en rechtmatigheid. De actieve benadering van nieuwe werkzoekenden is ingericht rondom de zoekperiode van vier weken, ook voor werkzoekenden ouder dan 27 jaar. Werkzoekenden worden vanaf het aanvraagmoment gestimuleerd en gefaciliteerd om te zoeken naar werk. In groepsbijeenkomsten worden ze onder andere op de hoogte gebracht van hun rechten en plichten.

2. Bevorderen van de (partiële) uitstroom vanuit bijstandsuitkering
De uitstroom naar werk is van 558 in 2013 gestegen naar 756 in 2014. De stijging verklaren wij door een combinatie van activiteiten. Er is niet één methode die werkt, juist vanwege de diversiteit van de doelgroep. De zelfredzaamheid van werkzoekenden is zeer verschillend en bepalend voor de mate van gemeentelijke inzet. De afdeling Werk voert de activiteiten in nauwe samenwerking met de stad en bedrijven uit. De belangrijkste ontwikkelingen die hebben bijgedragen aan de uitstroom naar werk zijn:

Bedrijfsdienstverlening
- Social return op een aanzienlijk deel van de gemeentelijke aanbestedingen leidt tot veel werkkansen voor WWB, WSW en WW.
- Werkgeversbenadering via de belangrijkste werkgeversnetwerken in de stad, zoals bedrijventerreinen.
- Samenwerking met Economische Zaken bij acquisitie.
- Samenwerking met UWV in het werkgeversservicepunt.
- Uitbreiding van de capaciteit voor de bedrijfsdienstverlening.

Benadering van werkzoekenden
- Intensieve en activerende benadering van mensen direct na de inkomensaanvraag leidt tot preventie aan de poort.
- Intensieve bemiddeling van werkfitte kandidaten.
- Specifieke benaderingen:
    - jongerenadviseurs voeren actieve bemiddeling uit naar school, werk of zorg.
    - Consulenten in het actiecentrum in de wijk bereikt mensen in de wijken Hatert en Dukenburg met meervoudige problematiek.
    - Voor (ex)inburgeraars wordt een gecombineerde aanpak scholing en begeleiding ingezet.
    - Mensen met partiële inkomsten uit arbeid worden geholpen met delaatste stap naar volledig eigen inkomsten uit arbeid te verwerven.
    - Speciale aanpak voor moeilijke klanten samen met inkomen gericht op signalering fraude en onvoldoende naleving van de plichten.
- Diverse trainingen, scholing en diagnoses.
- Begeleiding van starters voor een eigen bedrijf.
- Toepassing van het maatregelenbeleid.

Instrumenten cq voorzieningen
- 130 startersbanen voor jongeren
- Extra inzet op de matching van kandidaten op (leer)werkplekken: werkmarken, matchingstool, extra interne capaciteit, groepsvoorlichtingen over vacatures.
- Re-integratie op werkvloer door het scheppen van 500 leerwerkplekken waarmee in 2014 ongeveer 1200 kandidaten bereikt worden
- Activeringsplekken voor kandidaten met erg grote afstand tot de arbeidsmarkt
- Starterbeurzen voor jongeren
- Loonkostensubsidies voor 27+
- Inschakeling externe jobcoaching

3. Sociale werkvoorziening
Ons SW-bedrijf Breed had voor 2014 de doelstelling om 1.125 standaardeenheden (dit komt ongeveer overeen met arbeidsplaatsen) te realiseren voor de gemeente Nijmegen. Met een realisatie van 1.125 is hier precies aan voldaan. Naast het realiseren van de taakstelling, werkt Breed aan het uitvoeren van de strategie om zo veel mogelijk SW-medewerkers buiten de muren van het SW-bedrijf, dus bij een reguliere werkgever, te laten werken. De realisatie eind 2014 is daarbij dat 50% van de SW-medewerkers 'buiten' Breed werkt; de doelstelling is dat dit in 2017 85% zal zijn.

4. Regionale samenwerking
Het jaar 2014 was ook het jaar waarin de intentie in de regio Rijk van Nijmegen om nauw samen te werken op het domein Werk verder vorm heeft gekregen. In februari 2014 heeft de raad van Nijmegen de nota Sterke Werkwoorden én de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen vastgesteld. Per 1 juli 2014 is de MGR operationeel en de eerste module, het Werkbedrijf, is per 1 januari 2015 operationeel.

Hoofddoelstelling 2

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen

Wat willen wij bereiken?
Een rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen op grond van de Wwb, de Ioaw, de Ioaz en het besluit Bz.

Met rechtmatig bedoelen we het tijdig en correct verstrekken van de juiste uitkering aan de juiste persoon. Rechtmatigheid realiseren we door het voorkomen en opsporen van uitkeringsfraude en het tijdig en correct verstrekken van uitkeringen. Doelmatigheid is erop gericht dat we alleen een uitkering verstrekken aan mensen die hem nodig hebben. Wie kan werken helpen we aan het werk, wie daartoe niet in staat is en een uitkering nodig heeft, kan daarop aanspraak maken. Daarbij proberen we klanten te ondersteunen bij hun pogingen om belemmeringen zoals gebrek aan scholing, werkervaring of problematische schulden op te lossen.

Wat hebben we bereikt?

2.1 Percentage tekortkomingen in rechtmatige uitkeringsverstrekking
Het percentage tekortkoming in de rechtmatigheid is lager dan 1%. Hiermee hebben we voldaan aan de normering van deze indicator.

2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost
De investeringen om fraude op te sporen en te bestrijden heeft in 2014 meer opgeleverd dan het heeft gekost. De totale investering in de vaste formatie in 2014 is onveranderd ten opzichte van 2013, dus iets minder dan € 1 miljoen. In 2014 is er géén planexploitatie meer (deze was in 2013 nog € 200.000). Wel heeft de afdeling Inkomen in 2014 (net als in 2013) een bedrag van € 280.000 uit het P-budget ontvangen, wederom ingezet voor preventie en activiteiten aan de poort. De totale lasten worden hiermee in 2014 lager ten opzichte van 2013, namelijk € 1,28 miljoen om € 1,48 miljoen. In 2014 is € 1,9 miljoen opgespoord in 113 zaken, dit is iets minder dan in 2013 (toen was in 85 zaken € 1,9 miljoen opgespoord). Dit is verklaarbaar doordat we de inspanning aan de voorkant onverminderd hebben voorgezet. Qua besparingen komen we dit jaar uit op € 2,5 miljoen in 308 zaken.

2.3 Percentage aanvragen met besluit binnen 8 weken
Dit jaar is deze indicator weer iets gestegen (ten opzichte van 2013). Maar ook dit jaar is de gestelde norm niet gehaald. De norm is dat we 95% van alle aanvragen binnen 8 weken afhandelen. Van de bijstandsaanvragen is in 2014 91% (2013: 89%) binnen 8 weken afgehandeld. Er is weer een duidelijke stijgende lijn te zien. Overigens ondervinden klanten geen hinder van de langere afhandeltermijn, omdat we problemen oplossen door op verzoek voorschotten te verstrekken.

Indicatoren

Rechtmatige en doelmatige verstrekking van uitkeringen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % Tekortkomingen in rechtmatigheid uitkeringsverstrekking	<1%	<1%	<1%
2.2 Fraude opsporen en bestrijden levert meer op dan het kost	+	+	+
2.3 % Aanvragen met besluit binnen 8 weken	89%	95%	91%

Wat hebben we ervoor gedaan?

We verstrekken zoveel als mogelijk tijdig en correct de juiste uitkering aan de juiste persoon. Hiertoe zetten wij diverse handhavingsactiviteiten in. Deze zijn te categoriseren naar preventieve en repressieve activiteiten. De eerste activiteiten komen neer op het geven van voorlichting bij de contacten met klanten en de uitvoering van de controle op maat bij de uitkeringsaanvraag. De repressieve activiteiten bestaan ook uit controles op maat, maar dan gedurende de uitkeringsperiode. Deze controles worden uitgevoerd naar aanleiding van signalen.

In 2014 hebben we door een stringente aanpak op de onderdelen Inkomen en Werk ook dit jaar een relatief hoog aantal maatregelen opgelegd van 1.208 (2013: 1.591) maatregelen. Daarnaast hebben we 524 boetes opgelegd.

In 2014 hebben de aanpak aan de poort voorgezet. We zijn vanaf april 2013 begonnen met het strenger controleren aan de poort ter voorkoming van instroom en een versnelde uitstroom naar werk. Deze intensieve aanpak van de rechtmatigheid en doelmatigheid hebben we in 2014 voortgezet. Zie ook doelstelling 1. Halverwege 2014 is de Participatiewet aangenomen. De Participatiewet vervangt de Wet werk en bijstand en is een samenvoeging van de Wet sociale werkvoorziening en de Wajong. Op het terrein van Inkomen (en armoedebestrijding) is in de tweede helft van 2014 de invoering van de nieuwe wetgeving voorbereid.

Hoofddoelstelling 3

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening

Wat willen wij bereiken?

De gemeente Nijmegen kent traditioneel een ruimhartig minimabeleid. Dit willen we, ondanks de bezuinigingen die op ons af komen, zoveel mogelijk overeind houden.
Voor 2014 is het onze doelstelling om minimaal 80% van de Nijmeegse personen met een laag inkomen te bereiken met onze inkomensaanvullende maatregelen. In ons huidige minimabeleid hebben we enkele speerpunten geformuleerd. Daarnaast hebben we tijdens de werkconferentie samen tegen armoede veel inspiratie opgedaan voor een vernieuwde armoedeagenda. Hieronder sommen we enkele belangrijke aandachtspunten voor 2014 op:

- Prioritaire doelgroepen: kinderen, chronisch zieken, gehandicapten en ouderen;
- Wijkgericht: dicht bij de mensen, verbinding met de STIPS en de sociaal wijkteams;
- Preventief: zeker bij schulden is vroeg signaleren en aanpakken van belang;
- Focus op participatie: meedoen staat centraal, armoedeval moet voorkomen worden;
- Niet-gebruik tegengaan: regelingen moeten duidelijk zijn en eenvoudig aan te vragen;
- Efficiënte uitvoering: geld moet zoveel mogelijk terecht komen bij de doelgroep;
- Integraal beleid: samenhang met andere beleidsterreinen, met name met de Wmo;
- Particulier initiatief: er gebeurt veel in de stad, we stimuleren en faciliteren dit;
- Stapelingseffecten bezuinigingen: we houden dit in beeld en anticiperen hierop.

Schulden benoemen we apart omdat we daar, gezien de omvang van de problematiek extra op willen blijven inzetten. We bieden in 2014 twee typen dienstverlening:

- Een brede laagdrempelige basisdienstverlening voor financiële ondersteuning;
- Een beperkte specialistische gemeentelijke schuldhulpverlening.

Wat hebben we bereikt?

3.1 Bereikte huishoudens met een laag inkomen
Onderstaande tabel geeft het gebruik in 2014 aan van de inkomensondersteunende regelingen. Voor de kinderfondsregelingen geldt dat de cijfers een indicatie zijn:

Aantal verstrekkingen per regeling	Realisatie 2013	Realisatie 2014
Cultuurbijdrage kinderfonds	1.478	1.378
Sportbijdrage kinderfonds	2.512	2.435
Ouderbijdrage kinderfonds	1.817	2.218
Verstrekkingen Langdurigheidstoeslag	4.087	5.273
Toekenningen bijzondere bijstand	12.927	14.281
Deelnemers aan Collectieve Aanvullende Ziektekostenverzekering	5.954	6.370
Verstrekkingen regeling chronisch zieken, gehandicapten en ouderen	3.314	4.050
Totaal aantal verstrekkingen	**32.089**	**36.005**
Totaal aantal verstrekkingen aan unieke personen	**14.257**	**14.696**
Aantal inwoners met inkomen tot 110% bijstandsnorm	**17.700**	**18.700**
Percentage bereikte personen met 110% bijstandsnorm	**81%**	**79%**

We bereiken nog een groot aantal minima middels de subsidies die we verstrekken aan de Voedselbank (± 560 gezinnen), de Kledingbank (± 500 gezinnen), de werkcorporatie Maatschappelijke Dienstverlening (± 700 voorzieningenchecks) en de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en heffingen.

Tot slot hebben we in 2014 de (rijks)regeling koopkrachttoeslag aan minima uitgevoerd. U heeft in het najaar de (rijks)middelen ter beschikking gesteld. We hebben in 2014 aan circa 10.100 minima een toeslag uitgekeerd. Dit is vrijwel gelijk aan onze raming indertijd (10.500).

3.2 Toename percentage nieuwe bereikte klanten
In 2014 hebben we 79% van de huishoudens (2013: 81%) met een laag inkomen (110% van het sociaal minimum bereikt. Absoluut is het aantal bereikte unieke personen gestegen ten opzichte van het aantal in 2013 (van 14.257 personen in 2013 naar 14.696 in 2014). Relatief gezien is er sprake van een lichte daling van het percentage. Een mogelijke verklaring voor de lichte relatieve daling is de dynamiek in deze laag van de beroepsbevolking vanwege werkverlies en werkaanvaarding. Inzet op het bereiken van zoveel mogelijk mensen met een laag inkomen blijft noodzakelijk.

3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst (en 3.4 aantal aanmeldingen schuldhulpverlening)
Vanuit de schuldhulpverlening hebben we in 2014 1.529 Nijmegenaren met financiële problemen ondersteund. Dat zijn er wat meer dat we als doel hebben geformuleerd (1.500), maar minder dan in 2013 (1.828). Deze realisatie onderzoeken we in het eerste kwartaal van 2015 nader. 289 huishoudens hebben we geholpen aan een schuldenvrije toekomst.

Indicatoren

Inkomensaanvullende maatregelen en/of schuldhulpverlening	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % Bereikte huishoudens met een laag inkomen	81%	80%	79%
3.2 Toename % nieuwe bereikte klanten	onbekend	geen doelstelling	geen doelstelling
3.3 Uitzicht op schuldenvrije toekomst	206	225	289
3.4 Aantal aanmeldingen schuldhulpverlening	1.828	1.250	1.529

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat hebben we ervoor gedaan?
In de schuldhulpverlening ondersteunen we op verschillende wijzen burgers om zelf weer de regie te nemen bij financiële problemen en te voorkomen dat financiële problemen groter worden. We hebben in Nijmegen een brede, laagdrempelige basisdienstverlening voor ondersteuning bij financiële problemen enerzijds en een beperkte, specialistische, gemeentelijke schuldhulpverlening anderzijds.

Vanuit de schuldhulpverlening hebben we in 2014 1529 Nijmegenaren met financiële problemen ondersteund.

Bureau Schuldhulpverlening (de specialistische gemeentelijke schuldhulpverlening) heeft 289 huishoudens in 2014 aan een schuldenvrije toekomst geholpen. Bureau Schuldhulpverlening heeft daarnaast in 2014 georganiseerd:

- 190 (2013: 212) individuele informatie & adviesgesprekken;
- 2 workshops, 14 dag- en avondcursussen aan burgers;
- 9 bijeenkomsten groepsvoorlichting aan professionals in het maatschappelijk middenveld;
- 18 groepsgerichte en 93 individuele preventieactiviteiten voor jongeren.

In de laagdrempelige basisdienstverlening bij financiële problemen heeft Het Inter-lokaal 434 stabilisatietrajecten uitgevoerd. Het Inter-lokal heeft een conferentie over jongeren en schulden georganiseerd. Ook corporatie Talis heeft een bijeenkomst georganiseerd onder te titel ´Samen werken aan betaalbaarheid".

Met groepsgewijze activiteiten zijn meer dan 1400 (2013: 900) burgers (waaronder jongeren) en professionals ondersteund. We hebben onze preventieactiviteiten voor het grootste deel geconcentreerd op jongeren, onder meer door spreekuren en gastlessen op scholen, de screening van inkomsten en uitgaven, het opstellen van budgetplannen en het aanschrijven van schuldeisers.

Het Inter-lokaal en Bureau Schuldhulpverlening hebben de pilot budgetbeheer/budgetcoaching opgezet. Daarin worden cliënten die eerder naar bewindvoering zouden zijn doorverwezen, geholpen met de betaling van de vaste lasten (budgetbeheer) en gedragsgerichte beïnvloeding (budgetcoaching). Inmiddels zijn 90 personen aangemeld. Per maand stromen momenteel rond 20 personen in, dat betekent dat ongeveer in de zomer van 2016 400 trajectplaatsen gevuld zijn.

Humanitas heeft gedurende 2014 156 (2013:148) Nijmegenaren begeleid in het project 'Thuisadministratie'. We hebben Stuurman BV gevraagd om voor 150 werkzoekenden met een Wwb-uitkering coachingtrajecten te organiseren gericht op het verbeteren van financiële vaardigheden en motivatie met als doel duurzaam aan het werk te gaan.

Bureau Schuldhulpverlening en Stuurman BV hebben in het kader van een pilot 400 bijstandsgerechtigden, die vanwege betalingsachterstanden bij het betalen van de zorgverzekeringspremie in de bronheffing zitten, uitgenodigd voor een analyse- en adviesgesprek. Bijna de helft van de genodigden heeft gebruik gemaakt van dit aanbod. We zijn eind van het jaar begonnen met het uitvoeren van een tweetal korte pilots die ons moeten helpen om te bepalen in welke situaties we screeningsinstrument Mesis willen inzetten en hoe we de schuldhulvperlening beter aan de sociale wijkteams kunnen koppelen.

In 2014 hebben we op een aantal terreinen de ketensamenwerking in de schuldhulpverlening versterkt. We organiseren gemeenschappelijke casusoverleggen tussen bureau Schuldhulpverlening en Het Inter-lokaal met als doel het verbeteren van de samenwerking.

Ook hebben we de inzet van schuldhulpverlening ten behoeve van de multiproblem-huishoudens in Hatert en bij het Meldpunt Bijzondere Zorg gecontinueerd. Hierdoor hebben we een kleine 50 gezinnen kunnen ondersteunen. Daarnaast hebben we ca. 140 keer informatie en advies gegeven ter ondersteuning van gezinnen.Het Noodfonds om dreigende uithuiszettingen en afsluitingen van gas/water/licht te voorkomen is in 2014 voortgezet.

Overleg met de corporaties heeft geleid tot afspraken over het uitvoering van analyses voor 80 casussen in Hatert. Met de AWBZ-instellingen hebben we besproken hoe we de financiële dienstverlening voor kwetsbare burgers in de toekomst kunnen beter kunnen organiseren. We hebben twee strategische discussiebijeenkomsten met ketenpartners in de schuldhulpverlening en armoedebestrijding georganiseerd ter oplading van het nieuwe Aanvalsplan Armoede en Schulden, waarvan we eind van dit jaar een eerste versie van hebben vastgesteld.

Hoofddoelstelling 4

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid

Wat willen wij bereiken?

Onze hoofddoelstelling 'dynamiek in de gesubsidieerde arbeid' is een direct uitvloeisel van ons coalitieakkoord *Werken aan een duurzame toekomst*. In dat akkoord hebben we ons ten doel gesteld de oude vormen van gesubsidieerde arbeid te moderniseren, wat tot uitdrukking komt in de reductie van het aantal gesubsidieerde banen tot circa 200 banen eind 2012.

Tegelijkertijd hebben we ons in het coalitieakkoord uitgesproken voor nieuwe vormen van leren en werken in werkcorporaties en/of bij ondernemers in de stad. We willen een professionele werkomgeving bieden waar werkzoekenden met behoud van uitkering werkervaring en –ritme kunnen opdoen. Indien noodzakelijk wordt aan de kandidaten scholing geboden.

De doelstelling 'Afname gesubsidieerde arbeid' hebben we ultimo 2012 gerealiseerd. Dit onderdeel is daarmee niet meer actueel voor de begroting 2014.

De doelstelling gericht op het verwerven van leerwerkplekken in werkcorporaties en/of bij ondernemers valt onder het bredere geheel van onze re-integratieactiviteiten van hoofddoelstelling 1 'Beperken stijging aantal bijstandsgerechtigden'. Het creëren van leerwerkplekken draagt namelijk bij in onze doelstelling om werkzoekenden uit te laten stromen naar reguliere arbeid.

Wat hebben we bereikt?

De afbouw van de gesubsidieerde arbeid is reeds gerealiseerd, hierop hebben geen activiteiten meer plaatsgevonden in 2014.

De resultaten van de activiteiten om voldoende leerwerkplekken bij werkcorporaties en/of bij ondernemers te creëren, hebben wij beschreven bij hoofddoelstelling 1.

Indicatoren

Dynamiek in de gesubsidieerde arbeid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Afname gesubsidieerde arbeid	111	-	
4.2 Werkcorporaties	5623	500	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voor de afbouw van de gesubsidieerde arbeid zijn in 2014 geen specifieke acties ondernomen; dit proces was immers eerder al afgerond. De maatregelen gericht op het creëren van leerwerkplekken hebben wij beschreven onder hoofddoelstelling 1.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Werk & Inkomen * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Werk	45.890	48.876	50.621	-1.745
Inkomen	121.831	122.023	116.201	5.822
Armoedebestrijding	16.030	18.680	19.309	-629
Inburgering	802	1.298	1.294	4
Totaal lasten per product	**184.553**	**190.877**	**187.426**	**3.451**
Financiële baten per product				
Werk	-40.506	-43.423	-45.240	1.817
Inkomen	-108.262	-108.262	-109.578	1.317
Armoedebestrijding	-935	-1.259	-1.984	725
Inburgering	-656	-1.046	-1.033	-13
Totaal baten per product	**-150.359**	**-153.990**	**-157.835**	**3.845**
Totaal Werk & Inkomen	**34.194**	**36.887**	**29.591**	**7.296**

Toelichting

Het programma Werk en Inkomen sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 7,3 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 19,8%. Uitgedrukt als percentage van de totale lastenbegroting is de afwijking overigens een stuk lager (3,8%).
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 3,5 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is per saldo veroorzaakt door:

- meer uitgaven voor re-integratieactiviteiten (waar extra baten tegenover staan)
- lagere lasten op de Buig-uitkeringen a.g.v. gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden (met name aantal WWB-ers). Per saldo (lasten en baten) voordeel van € 2,7 miljoen ten opzichte van de begroting.
- lagere lasten bijstand declarabele regelingen (gecompenseerd door lagere baten)
- hogere lasten met betrekking tot minimaregelingen

Toelichting op de baten

De baten zijn € 3,8 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- inzet van extra middelen ter dekking van de stijging van de re-integratieuitgaven
- eenmalig voordeel a.g.v. verlaging van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van groter worden van aandeel ‘kleine debiteuren’ (+ € 2,0 miljoen)
- eenmalig voordeel a.g.v. het grotendeels kunnen laten vrijval van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen; + € 2,7 miljoen) in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek.

Het resultaat van per saldo € 7,3 miljoen wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door: lagere lasten uitkeringen (m.n. WWB) alsmede tweetal eenmalige voordelen als gevolg van 1) verlaging voorzieningspercentage bijstandsdebiteuren en 2) kunnen laten vrijvallen van verplichting aan het Rijk inzake BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen).

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Product werk

x € 1.000	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil
Lasten	48.876	50.621	-1.745
Baten	43.423	45.240	1.817
Saldo	**5.453**	**5.381**	**72**

6

In 2014 laat het product Werk een positief saldo zien van zo'n € 0,072 miljoen. Binnen het product Werk vinden met name de re-integratie activiteiten in het kader van het Participatiebudget en de Wet Sociale Werkvoorziening plaats. Bij de uitvoering van de genoemde activiteiten is er per saldo dus een klein verschil opgetreden tussen begrote en gerealiseerde budgetten. Dit positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door de terug betaalde voorschotten (voorgaande jaren) bij de kinderopvang.

In 2014 hebben wij voor € 18,620 miljoen aan re-integratie uitgegeven. Het betreft hier zowel kosten van de uitvoerende organisatie als de uitgaven van inzet van re-integratie-instrumenten. De herkomst van de aangewende middelen is als volgt (respectievelijk in % en in miljoen):

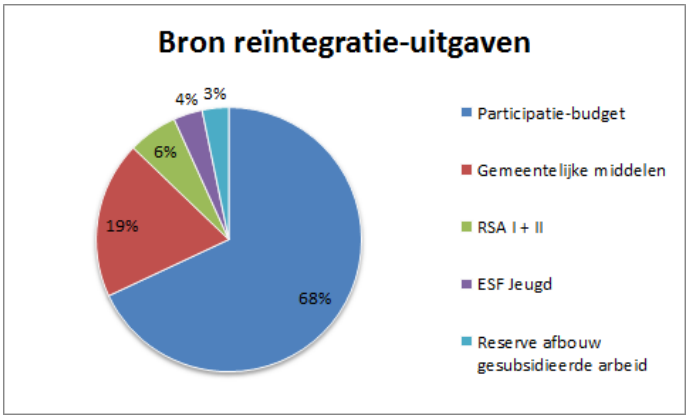

x € 1 mln	
Participatiebudget	12,670
Gemeentelijke middelen	3,557
RSA I + II	1,125
ESF Jeugd	0,660
Reserve afbouw gesubsidieerde arbeid	0.607
Totaal	**18,620**

De niet aangewende middelen uit het Participatiebudget van voorgaande jaren (2 miljoen) en de geprogrammeerde gelden 2015 van RSA I en II en ESF Jeugd zijn als een 'reservering' via zogenaamde OMBD's ultimo 2014 op de balans gezet.
Bij de subsidieverstrekking in het kader van de WSW is geen financiële afwijking opgetreden. De bijdragen die de Gemeente Nijmegen heeft verstrekt voor de reorganisatie bij Breed is, in zover die afweek van het tempo van realisatie bij Breed c.q. de dekkingsmiddelen bij de gemeente Nijmegen (ic € 1,9 miljoen) geactiveerd op de balans van de gemeente.

Product inkomen

x € 1 mln	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil	
Lasten	122,0	116,7	5,3	
Baten	108,3	109,6	-1,3	
Saldo	**13,8**	**7,2**	**6,6**	6

Bij het product Inkomen realiseren wij een voordeel van € 6,6 miljoen (afgerond € 5,3 miljoen voordeel op de lasten en € 1,3 miljoen voordeel op de baten). In grote lijnen gaat het om de volgende drie voordelen:

- voordeel op regulier budget BUIG (de uitkeringen) van € 2,7 miljoen als gevolg van gunstige ontwikkeling in onze aantallen bijstandsgerechtigden;
- eenmalig voordeel van € 1,7 miljoen als gevolg van het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren onder andere als gevolg van het groter worden van het aandeel 'kleine debiteuren';
- en tot slot een eenmalig voordeel van 2,2 miljoen als gevolg van het grotendeels kunnen laten vrijvallen van een verplichting aan het Rijk inzake de BBZ (uitkeringen aan zelfstandigen); dit in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek.

Product armoedebestrijding

x € 1 mln	Begroting dynamisch 2014	Rekening 2014	Verschil	
Lasten	18,7	19,3	-0,6	
Baten	1,3	2,0	0,7	
Saldo	**17,4**	**17,3**	**0,1**	6

Bij het product Armoedebestrijding realiseren wij een voordeel van € 0,1 miljoen (€ 0,6 miljoen nadeel op de lasten en € 0,7 miljoen voordeel op de baten).
Dit per saldo beperkte voordeel is onder andere het resultaat van een incidenteel voordeel van ruim € 0,3 miljoen als gevolg van een aanpassing van het voorzieningspercentage voor de bijstandsdebiteuren (leenbijstand).
Exclusief dat voordeel komen wij uit op een nadeel van ruim € 0,2 miljoen.
Het nadeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat we veel meer mensen met onze inkomensondersteunende regelingen hebben bereikt dan bij de opstelling van de begroting voorzien. Dit is een risico wat inherent is aan open-einde regelingen. Tegenover een financieel nadelig resultaat staat wél dat we conform onze inhoudelijke doelstellingen veel mensen met een laag inkomen op één of andere manier hebben kunnen ondersteunen.

Binnen programma Bestuur en Middelen realiseren wij op de aan Armoedebestrijding gerelateerde 'stelpost Klijnsmamiddelen' een voordeel van een kleine € 0,4 miljoen (€ 377.000). Dit voordeel moet feitelijk 'gekoppeld' worden aan het hier gepresenteerde nadeel. Rekening houdend met het voordeel binnen programma Bestuur & Middelen gaat het feitelijk dus om een voordeel van een kleine € 0,2 miljoen. Omdat het resultaat op de afdeling Inkomen ook licht negatief is, komt daarmee de 'stelpost Klijnsmamiddelen' niet in aanmerking voor overheveling naar 2015.

Product inburgering
Geen relevante afwijkingen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1061 Werk & Inkomen **bedragen * € 1.000,-**	**Besl.nivo**	**Besl.dat.**	**agendapnt**	**Baten**	**Lasten**	**Saldo**
Primitief				150.359	184.553	34.194
Wijzigingen						
BW-01305 Verzamelvrstel Werk en Armoedebestr. '13- '14	Raad	29 jan '14	4/2014		92	92
BW-01322 Extra inzet armoede en schuldhuplverlening	Raad	12 mrt '14	25/2014	324	1.349	1.025
BW-01326 Aanvulling formatie Inburgering 2014-2015	Raad	17 sep '14	88/2014	390	320	-70

BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	928	1.214	286
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-31	-31
BW-01346 Formatie 2014 bureau Hatert werkt	College	20 mei '14	3.5		0	0
BW-01347 Formatie 2014 bureau jongerenloket	College	20 mei '14	3.4		0	0
BW-01356 Bestedingsplan Werk 2014	Raad	01 okt '14	106/2014	1.846	1.846	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		182	182
BW-01368 Schuldhulpverlening	Raad	01 okt '14	110/2014	143	431	288
BW-01373 koopkrachttegemoetkoming 2014	Raad	12 nov '14	127/2014		921	921
Totaal Wijzigingen				**3.631**	**6.324**	**2.693**
Eindtotaal				**153.990**	**190.877**	**36.887**

Risico's

- Zowel de omvang van de doelgroepen van het minimabeleid als het gebruik van de regeling is geschat. Deze prognose is moeilijk 100% op realiteitswaarde in te schatten.
  Dit leidt tot het risico van over- of onderuitputting van budgetten voor individuele regelingen of het product Armoedebestrijding (1061-03)
- De exploitatie van Breed staat in 2014 en 2015 onder druk. Het gevolg hiervan is dat de eerder verwachte positieve exploitatieresultaten niet worden gerealiseerd. Een negatief bedrijfsresultaat in 2014 en 2015 kan Breed grotendeels opvangen uit haar reserves; de bijdrage aan de reorganisatievoorziening welke in de Nijmeegse begroting gedekt werden door de verwachte positieve saldi van Breed, zal door de individuele gemeenten moeten worden opgebracht. Indien de exploitatie van Breed inderdaad negatief wordt, heeft Nijmegen onvoldoende middelen geraamd om haar bijdrage aan de reorganisatievoorziening te kunnen bekostigen. Dit geldt ook voor dát deel van het exploitatietekort 2015 van Breed dat haar beschikbare reserves te boven gaat.
  De door Breed geraamde verbetering van de bedrijfsresultaten op middellange termijn zijn ambitieus. Bovendien staan de subsidie-inkomsten onder druk, deze zullen ook na de periode van de in de begroting weergegeven meerjarenraming verder teruglopen. Op basis van de geconstateerde risico's in de bedrijfsvoering van Breed brengt het ontbreken van exploitatiebijdragen aan het sw-bedrijf in het meerjarenperspectief van de gemeenten een risico met zich mee. Hiermee ontstaat het risico voor de gemeente om alsnog een bijdrage aan de reorganisatie-kosten én een bijdrage aan het exploitatietekort van het SW-bedrijf te leveren.
- Onze uitgaven voor bijstandsuitkeringen (WWB) kunnen hoger of lager liggen dan de Rijksuitkering a.g.v.: 1) veranderingen in het verdeelmodel/ wijzigingen in financieringssystematiek, 2) onze gemiddelde prijs per uitkering of 3) ons aantal uitkeringen. De financieringssystematiek is recent (eind sept 2014 bekend gemaakt) per 2015 gewijzigd en valt voor Nijmegen ongunstig uit.
  Vanwege een geleidelijke invoering van deze nieuwe verdeelsystematiek wordt dit nadelige effect in het eerste jaar (2015) gedempt. Op dit moment (januari 2015) lopen er nog diverse trajecten inzake het nieuwe verdeelmodel, waaronder een bezwaarschrift op de beschikking 2015 alsmede een landelijke evaluatie/verbetertraject op het zojuist ingevoerde nieuwe verdeelmodel. Het is de verwachting dat het model naar de nabije toekomst aangepast gaat worden. Vooralsnog passen wij de financiële risicomelding nog niet aan omdat de nadelen binnen de bestaande melding 'passen'. Dit leidt tot het risico dat we als gemeente meer uitgeven aan uitkeringen dan we van het rijk ontvangen en de gemeente dus een tekort heeft.
- Invoering van nieuwe financieringssystematiek BBZ per 1/1/2013 (BBZ/ kredietverlening --> bonus/malus). Dit kan leiden tot een positief of negatief financieel resultaat.
  De ingeslagen weg van de regionale samenwerking brengt voorbereiding- en frictiekosten met zich mee. De daadwerkelijke kosten overschrijden de begrote uitgaven. Hierdoor ontstaan niet voorziene budgetoverschrijdingen.
- In het jaarrekeningresultaat van 2014 hebben wij een incidenteel resultaat gemeld inzake vrijval balanspost 'verhaalbare bijstand' (BBZ uitkeringen aan zelfstandigen); dit in verband met overgang van oude naar nieuwe verantwoordingssystematiek. In de toelichting bij deze melding is opgenomen dat deze vrijval is gebaseerd op impliciete aannames en een expliciete melding van het Rijk ontbreekt. Daarom houden we vooralsnog een

risicomelding aan t.a.v. dit dossier. Het is onze verwachting dat dit risico met de loop der tijd zal kunnen komen te vervallen. De hoogte van dit risico (max) is overigens iets lager, nl. € 2,0 miljoen, dan het gerapporteerde voordeel in 2014 van € 2,7 miljoen. Zie voor meer details het gemaakte onderzoeksrapport. Dit leidt tot het risico van mogelijk alsnog terugbetalen van de eerder opgenomen verplichting aan het Rijk.

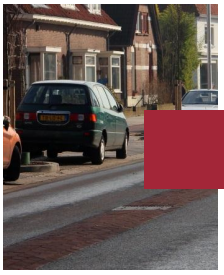

Programma Openbare Ruimte

ALGEMEEN

Wij beogen een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte in Nijmegen, een duurzame en leefbare stad voor onze burgers. Een stad waarin onze burgers zich thuis voelen. We stimuleren actief burgerschap en gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen in duurzaam beheer een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners. We houden rekening met sociale veiligheid en toegankelijkheid bij herinrichtingen, wijkbeheersplannen en bel- en herstellijn werkzaamheden zoals snoeien van overhangend groen. Het is noodzakelijk om ook op dit programma te bezuinigingen. Onderhoud aan wegen, openbare verlichting en openbaar groen willen we echter zoveel mogelijk ontzien, we zoeken bezuinigingsmogelijkheden vooral in de niveaus van beheer van de openbare ruimte, bijvoorbeeld door meer te differentiëren in het dagelijks beheer. We hebben een taakstelling gerealiseerd van 3,2 miljoen euro in 2014.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Dit programma omvat het beheer en onderhoud van de openbare ruimte alsmede het toezicht op het gebruik van die openbare ruimte en de inzameling van het huishoudelijk afval.
Wij beogen een schone, hele en veilige openbare ruimte in Nijmegen. Een duurzame en leefbare stad waar onze burgers, ondernemers, maatschappelijke instellingen alsmede bezoekers zich thuis voelen, is speerpunt van ons beleid.
We willen actief burgerschap meer stimuleren want een schone, hele en veilige openbare ruimte is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. We willen de burgers en ondernemers de ruimte geven om deze verantwoordelijkheid nog meer op te pakken.
We willen een voorbeeld zijn voor bedrijven, ondernemers en inwoners ten aanzien van duurzaam beheer.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Een schone, hele en veilige openbare ruimte

Hoofddoelstelling 1

Een schone, hele en veilige openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Wij zorgen voor een schone, hele en veilige openbare ruimte.
We willen een schone stad. We onderzoeken de burgertevredenheid eens in de twee jaar met de stadspeiling. (1.1 en 1.2) Onze doelstelling is om beide percentages op 70% te houden. In tijden van bezuinigingen vinden we het een goed streven dat ruim twee derde van de bewoners tevreden is. Daarnaast meten we maandelijks de kwaliteit van de reiniging volgens de beeldsystematiek van het schouwboekje “Nijmegen: schoon, heel & veilig” voor onder andere zwerfvuil. (1.3.1 en 1.3.2)
We streven naar een hele en veilige openbare ruimte in Nijmegen (1.5.1 en 1.5.2). Onze doelstelling is om de komende jaren een gelijkblijvend percentage te houden. De onderhoudskwaliteit zetten we af tegenover het percentage van burgers dat tevreden is over het onderhoud op wegen en fietspaden dat we eens in de twee jaar

bij de stadspeiling meten (1.4). In de volgende stadspeiling zullen wij de tevredenheid van de burgers over de fietspaden en de wegen apart uitvragen.
We willen de betrokkenheid van de burgers met hun openbare ruimte vergroten en hun beleving over deze openbare ruimte positief beïnvloeden. In de wijkbeheerplannen die we in iedere wijk eens per vier jaar opstellen, maken we afspraken met burgers en overige betrokkenen in de wijk over welke projecten en wanneer worden uitgevoerd. Daarbij is het essentieel dat we de acties die we in de wijkbeheerplannen afspreken ook daadwerkelijk uitvoeren. (1.6) Wij willen een goede service bieden aan onze burgers door meldingen over de openbare ruimte via de Bel- & Herstellijn zo snel mogelijk af te handelen. (1.7) Bij de stadsrekening zullen we de top drie vermelden van de soort meldingen zodat we daar lering uit kunnen trekken voor de vervolgjaren.

Wat hebben we bereikt?

1.1 en 1.2 Nijmegen schoon volgens de stadspeiling;
In 2014 hebben we geen stadspeiling uitgevoerd. De percentages voor 2013 gelden ook voor 2014. Dat betekent dat zes op de tien inwoners Nijmegen een schone stad vindt. Hiermee hebben we de 70% niet gehaald. Dit komt vooral door de andere manier van enquêtering in 2013 (digitale ondervraging). Meer mensen zijn geneigd om neutraal te antwoorden (in 2011 gaf 17% een neutraal antwoord, in 2013 is dat 30%).
Met 75% van de Nijmegenaren die hun buurt schoon vinden zitten we wel 5% boven onze ambitie van 70%.

1.3 Schoon volgens beeldsystematiek schouwboekje;
1.3.1 Centrum
Naast de burgertevredenheid die we meten bij de stadspeiling hebben we onze eigen (technische) eisen van de beeldkwaliteit van de reiniging op basis van het schouwboekje “Nijmegen Schoon, heel en veilig”. Deze gegevens hebben we wel specifiek voor 2014. Voor het centrum zitten we voor het vierde jaar op de afgesproken beeldkwaliteit met een 8,7. De beeldkwaliteit in de Benedenstad en het Centrum voldoet 96% aan onze eisen voor het zwerfafval. Voor onkruid is dat eveneens 96%. Gemiddeld komen we voor alle onderdelen uit op ruim 87%.
1.3.2 Rest stad
Voor de wijken is de gemiddelde beeldkwaliteit een 7,5 ten opzichte van een 7,4 in 2013. Hiermee hebben we weer voldaan aan de vereiste beeldkwaliteit. Voor het thema zwerfafval zitten we voor de wijken op bijna 96%. Voor onkruid is dat 93%. Gemiddeld komen we op 93% voor alle onderdelen van het schouwboekje.

1.4.1 en 1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad en wegen in de buurt;
Vorig jaar is voor het eerst bij de stadspeiling gevraagd naar de mening van Nijmegenaren over het onderhoud van de fietspaden in de stad. Een meerderheid (60%) vindt dat deze goed worden onderhouden, bijna een kwart (23%) reageert neutraal en 14% is van mening dat er geen sprake is van goed onderhoud.
Ongeveer twee derde (63%) van de bevolking vindt dat de wegen in hun buurt goed worden onderhouden.

1.5.1 en 1.5.2 Onderhoudsniveau fietspaden en wegen (technisch);
We bepalen de technisch kwaliteit van de wegen en fietspaden door de inspecties die we regelmatig uitvoeren. De technische kwaliteit bepalen we op basis van onze technische normen. Dit vertalen we in de onderhoudsbehoefte. De onderhoudsbehoefte kan variëren van het dichten van scheuren tot het compleet vervangen van het asfalt of het herstraten van een klinkerweg. Onze doelstelling in 2014 was dat 76% van onze fietspaden in de stad en wegen in de buurt aan onze technische kwaliteit voldoet. Deze doelstelling hebben we gehaald.

- **Fietspaden**: Van de technische kwaliteit van de fietspaden voldoet 87% aan onze norm.
- **Asfaltwegen**: We hebben in 2014 weer een aantal grote hoofdwegen verbeterd zoals de wegen van de van Boetbergweg, Oude Groenestraat en Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg. 82% van de hoofdwegen voldoen aan onze technische eisen. Dit is gelijk aan vorig jaar. Het gepleegde onderhoud en de normale slijtage van de wegen heffen elkaar op. Voor de overige asfaltwegen is het gemiddeld 76% ten opzichte van 73% vorig jaar. Hieronder vallen ook de woonstraten die in asfalt zijn uitgevoerd. Voor deze woonstaten zoeken we naar momenten om aan te sluiten bij riolerings- en ontwikkelprojecten om werk met werk te maken en zo optimale efficiency te halen.
- **Klinkerwegen en trottoirs**: Van de klinkerwegen en trottoirs voldoet 77% ten opzichte van 76% in 2013.

1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen;
De doelstelling om 90% van de acties van de wijkbeheerplannen uit te voeren, hebben we gehaald. We zitten op gemiddeld 91% voor alle wijken in 2014.

1.7 Tijdig afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn;
In het eerste halfjaar heeft 84,5% van de melders een terugmelding gehad binnen 5 werkdagen. Een uitschieter was er februari met 91,6%. In het laatste half jaar is dit teruggevallen naar 74%. Over het hele jaar is het gemiddelde 79%. Hiermee is onze doelstelling niet gehaald. We blijven sturen op de stijgende lijn die is ingezet om onze doelstelling het komende jaar wel te halen.

Indicatoren

Een schone, hele en veilige openbare ruimte	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 % Nijmegenaren dat Nijmegen schoon vindt	60%	70%	60%
1.2 Nijmegenaren dat de eigen buurt schoon vindt	75%	70%	75%
1.3.1 Centrum - beeldkwaliteit goed	88%	83%	87%
1.3.2 Rest stad - beeldkwaliteit basis	93%	95%	93%
1.4.1 Burgers tevreden over onderhoud fietspaden in de stad	60%	65%	60%
1.4.2 Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt	63%	76%	63%
1.5.1 Onderhoudskwaliteitsniveau fietspaden (technisch)	87%	76%	87%
1.5.2 Onderhoudskwaliteitsniveau wegen (technisch)	76%	76%	77%
1.6 Uitgevoerde acties wijkbeheerplannen	87%	90%	91%
1.7 Tijdig (binnen 5 werkdagen) afgehandelde meldingen Bel- & Herstellijn	75%	85%	79%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beleidsnota "Geef ze de (openbare) ruimte"
In 2014 is verder vorm gegeven aan de vernieuwing van onze manier van werken en rolverdeling tussen bewoners, ondernemers, uitvoerende partijen en de gemeente. In de beleidsnota was al aangegeven dat de uitwerking op de 4 beleidspijlers een zoektocht is: in nauw overleg met de samenwerkende partners krijgt de nieuwe manier van werken stap voor stap vorm. In het tweede jaar zijn de volgende resultaten en ervaringen geboekt:

- Het aantal projecten en initiatieven op de participatiekaart.nl/nijmegen is verder doorgestegen naar 163. De wijkbeheerders en wijkopzichters slagen er steeds beter om bewoners te enthousiasmeren en faciliteren , maar zien ook dat ze in diverse gevallen een initiatiefnemende rol moeten pakken;
- We hebben proeven uitgevoerd om de wijkbeheerplannen te vernieuwen: in Altrade zijn bewoners ook via social media benaderd om mee te denken; in de Kampwijken hebben bewoners kennis gemaakt met gedifferentieerd beheer, waaruit een aantal nieuwe participatie-initiatieven zijn voortgekomen;
- Ons college heeft in het voorjaar het Marikenniveau vastgesteld en een inspiratieboekje waarin we laten zien wat mogelijk is als bewoners zelf op bepaalde plekken het onderhoud willen doen.
- In de uitvoering krijgt het “werken op regie” samen met Dar steeds duidelijker vorm. Met minder geld worden dezelfde resultaten op straat gerealiseerd door Dar. Dar heeft in 2014 de reiniging en het groen- en grijsonderhoud in 3 stadsdelen uitgevoerd.

Afvalbeleidsnota
In de afvalbeleidsnota "Creatief met Afval 2013-2020" zijn de strategie en de aanpak vastgesteld om de inzameling van huishoudelijke afvalstromen te verbeteren en de mate van hergebruik verder te vergroten. De nadruk ligt

daarbij op het verbeteren van de service en het scheidingsgemak voor onze inwoners. In 2013 was het percentage hergebruik van het huishoudelijk afval 62,7%. Voor 2014 is dit nog niet bekend.
In 2014 zijn de volgende activiteiten gerealiseerd:

- De milieustraat aan de Kanaalstraat is volledig verbouwd en gemoderniseerd;
- De pilot inzameling drankkartons in Bottendaal is succesvol afgerond;
- Binnen MARN-verband zijn afspraken gemaakt met ARN/Remondis om drankkartons én blik gezamenlijk met het plastic afval in de plastic hero zak in te zamelen en deze stroom vervolgens uit te sorteren. Daarbij zijn gegarandeerde hergebruikspercentages overeengekomen. In 2015 voeren we dit in.
- Het projectplan om de inzameling van oud papier bij laagbouwwoningen met minicontainers uit te voeren is in 2014 vastgesteld en wordt nu verder uitgerold;
- In 2014 hebben we deelgenomen aan een afvalbenchmark. Hieruit blijkt wederom dat Nijmegen (binnen haar stedelijkheidsklasse) na Maastricht de hoogste mate van afvalscheiding behaalt en dat tegen zeer lage afvalbeheerkosten.

Reclamebeleid
De beleidskadernota 'Reclameboodschap' is in 2013 vastgesteld en is één integrale beleidsnota voor reclame, uitingen en aankondigingen op zowel openbaar als particulier terrein en gevels. In 2014 hebben we dit verder vertaald in een uitwerkingsnota die we begin 2015 vast gaan stellen.

Elektrische oplaadpunten
Het aantal (deels) elektrisch aangedreven auto's is ook in 2014 verder gegroeid; vooral als gevolg van gunstige fiscale maatregelen voor ondernemers. Daarmee gepaard gaat een stijgende vraag naar elektrische oplaadpunten in de openbare ruimte. Nijmegen heeft deelgenomen aan een aanbestedingstraject van de stadsregio met als doel de selectie van een concessiehouder voor de exploitatie van elektrische oplaadpunten. Deze aanbesteding is inmiddels afgerond. Ons voornemen is om begin 2015 een overeenkomst met de geselecteerde concessiehouder aan te gaan.

Bel- & Herstellijn
De Bel- & Herstellijn, bestaande uit een front- en backoffice, biedt de inwoners van Nijmegen een laagdrempelige mogelijkheid om een melding over de openbare ruimte in te dienen. Dit kan zowel telefonisch, via internet of via de Bel & Herstel-app. De Bel&Herstel-app is begin 2013 gelanceerd en is bedoeld om kapotte stoeptegels, scheve lantaarnpalen en andere mankementen in het straatbeeld te melden. De afhandeling van meldingen is te volgen via de app.
Het aantal meldingen van de Bel- &Herstellijn komt dit jaar op 13.284. Dit zijn zowel de meldingen via de Bel&Herstel-app, internetmeldingen (via het webformulier), als de telefonische meldingen. De Bel&Herstel-app was in 2014 goed voor zo'n 3769 (ruim 28%) meldingen. In 2013 waren er totaal ongeveer 12.800 meldingen. De drie categorieën waarop we de meeste meldingen binnen kregen zijn: Trottoirs en verharding (2411), verlichting (2138) en Bomen en bos ((1365). Ongeveer gelijk aan vorig jaar.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Openbare verlichting
We hebben LED verlichting aangebracht op de Groenestraat, Dobbelmanweg, Ubbergseweg en Grootstalselaan. Op de Grootstalselaan hebben we dit uitgebreid met licht op aanvraag. Het gaat in totaal om 159 LED-vervangingen. Daarnaast hebben we bijna 13 km kabelnet vervangen.

Gladheidsbeheersing
We hadden in 2014 een zachte winter met veel matige nachtvorst. Hierdoor waren na verhouding onevenredig veel preventieve strooiacties noodzakelijk. We hebben een beperkt aantal meldingen doorgekregen van gladheid. Voor de tweede winter achtereen zijn we echter wel verrast door zeer plaatselijke gladheid. Dit heeft geleid tot zeer lokale meldingen. Vanuit de resultaten van de infraroodmeldingen uit 2013 hebben we de 'bruggenroute' uitgebreid met koude plekken. Hierdoor kunnen we beter inspelen op de eerste gladheid. Het strooiareaal is verder uitgebreid met de Verlengde Energieweg, stadsbrug de Oversteek, Graaf Alardsingel en de Magaretha van Megchelenstraat. Door de komst van de stadsbrug is Nijmegen-Noord ook beter en sneller bereikbaar geworden voor de gladheidbestrijding. Het aantal zoutkisten nam toe van 100 naar 150 stuks.

Wegen
In 2014 is de Kwakkenbergweg deels heringericht, ter hoogte van het Erica Terpstra zwembad. Ook is de St. Jacobslaan fase 2 uitgevoerd, net als Stijn Buysstraat fase 1 en Kanaalstraat fase 2. De snelfietsroute over de Dennenstraat is aangelegd en deze wordt snel uitgebreid over de Muntmeesterlaan. Poort Neerbosch is in 2014 opgestart en wordt in 2015 afgerond. Verder is er groot asfaltonderhoud gepleegd aan de van Boetbergweg, Nieuwe Ubbergseweg & Terwindtstraat, rotonde Griftdijk, Edisonstraat & Nieuwe Mollenhutseweg, Koolemans Beynenstraat en Oude Groenestraat. Ook is het asfalt vervangen van de woonstraten van Slichtenhorststraat, Dr. Jan Berendsstraat en Zwanenveld 21^{e} straat. Daarnaast is de snelfietsroute RijnWaalpad afgerond door op de Visveldsestraat een rode asfaltdeklaag aan te brengen. Ook is het fietspad langs de meubelboulevard aan de Wijchenseweg geasfalteerd, evenals het fietspad aan de Kelfkensbos. In de Einsteinstraat is het versleten asfalt vervangen door betonstenen en wordt in 2015 de tweede fase uitgevoerd.

Openbaar groen
Het bomenbestand van Nijmegen bestond in het najaar van 2014 uit 58.184 bomen; de hoeveelheid bomen in de hoofdstructuur is nagenoeg gelijk gebleven. De werkcorporatie voor het Goffertpark en de parken in West draaien goed. Deze werkcorporatie is een samenwerkingsverband tussen Dar en Breed (social return). In het Goffertpark zijn we in 2014 verder gegaan met het dunnen van het bos. In 2014 hebben we BRIM-subsidies toegewezen

gekregen (rijkssubsidie voor de instandhouding en het onderhoud van monumenten) voor de parken Brakkenstein, Kronenburgerpark en Valkhofpark voor de komende 6 jaar. In 2014 is ruim 35.000 m2 openbaar groen door burgers zelf onderhouden en zijn 388 geregistreerde boomspiegels bij ons bekend.

Project Groen Geregeld
In 2014 zijn ongeveer 45 gevallen van illegaal grondgebruik beëindigd of omgezet in legaal gebruik. Voor nog eens 140 adressen lopen acties om het illegaal grondgebruik te beëindigen. Deze acties lopen uiteen van onderhandeling met particuliere eigenaren (65 gevallen), onderhandelingen met een vastgoedbelegger (35 percelen) en met woningcorporaties (40 percelen). Het project Groen Geregeld heeft daarmee ook in 2014 positieve resultaten laten zien en biedt goede vooruitzichten dat dit in 2015 wordt gecontinueerd.

Toezicht
In 2014 hebben we het project 'Afval dump je niet' uitgevoerd. Het betreft hier een pilot met als doel:

- Met een aantal quick wins een signaal af te geven dat zwerfafval en illegale dumpingen niet getolereerd worden.
- Een halt toe te roepen aan de dumpingen door met name de hot spots aan te pakken en hier intensief over te communiceren.
- De hoeveelheid gedumpt afval terug te dringen.
- Waarnemingen in de wijk zo snel mogelijk aan partners door te geven, handhavende acties combineren met het opruimen van de rommel.

De pilot is goed verlopen en dusdanig succesvol dat we hier in 2015 vervolgacties op uitzetten samen met Dar.

Wat heeft het gekost?

Openbare ruimte * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Toezicht openbare ruimte	3.331	3.350	3.356	-6
Inzameling huishoudelijk afval	10.482	10.396	10.451	-54
Straatreiniging	9.216	9.656	9.650	6
Beheer openbaar groen	5.909	6.269	6.138	131
Integraal beheer openbare ruimte	7.942	7.998	8.905	-907
Openbare verlichting	2.693	2.698	2.704	-6
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	2.148	2.059	2.134	-75
Wegen en kunstwerken	6.668	7.365	6.634	731
Totaal lasten per product	**48.387**	**49.792**	**49.972**	**-180**
Financiële baten per product				
Toezicht openbare ruimte	-213	-133	-122	-11
Inzameling huishoudelijk afval	-10.563	-10.818	-11.272	454
Straatreiniging	-1.345	-1.345	-1.345	0
Beheer openbaar groen	-7	-307	-421	114
Integraal beheer openbare ruimte	-50	-436	-1.027	591
Openbare verlichting	-33	-33	-30	-3
Verkeersregelinstal.en -voorzien.	0	0	59	-59
Wegen en kunstwerken	-1.118	-1.384	-458	-926
Totaal baten per product	**-13.328**	**-14.455**	**-14.615**	**161**
Totaal Openbare ruimte	**35.059**	**35.338**	**35.357**	**-19**

Toelichting financiën

Het programma Openbare Ruimte sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 19.000. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,05%.
Het negatieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Bij een aantal producten zien we een grote afwijking bij lasten en baten. Deze verschillen zijn nagenoeg budgettair neutraal en hebben vooral betrekking op projecten die vallen onder de integrale samenwerking van Openbare Ruimte met andere programma's. De kosten van deze projecten worden verantwoord bij Openbare Ruimte en verrekend met andere programma's waar de budgetten beschikbaar zijn gesteld. Omdat niet van al deze projecten de lasten en baten binnen het programma Openbare Ruimte zijn aangepast, ontstaat een administratief verschil tussen begroting en realisatie.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.
Naast bovengenoemde verklaring is het nadeel op de lasten veroorzaakt doordat een bezuiniging bij de lasten is geraamd, terwijl deze bij de baten is gerealiseerd. Bij de lasten levert dit daarmee een nadeel op.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,2 miljoen hoger uitgevallen dan begroot.
Naast bovengenoemde verklaring is het voordeel op de baten veroorzaakt door de bij de lasten geraamde bezuiniging. Bij de baten levert dit daarmee een voordeel op. Daarnaast is er meer ontvangen voor het ingezamelde plastic afval.
Deze opbrengsten zijn erg aan fluctuaties onderhevig en daarom lastig exact te ramen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1062 Openbare ruimte bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				13.328	48.387	35.059
Wijzigingen						
BW-01319 DVO DAR 2014	College	04 feb '14	3.14		0	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	1.076	1.168	92
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-13	-13
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	250	250	0
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-200		200
Totaal Wijzigingen				**1.126**	**1.405**	**279**
Eindtotaal				**14.455**	**49.792**	**35.338**

Risico's

Er zijn geen wijzigingen ten aanzien van de risico's zoals gemeld bij de Stadsbegroting 2015-2018.
Derhalve zijn de volgende zes risico's nog steeds actueel:

- ARN heeft onvoldoende aanvoer van afval, waardoor te lage omzet wordt gerealiseerd en verlies wordt geleden. Indien de door MARN aan ARN afgegeven garanties moeten worden aangesproken, kan dit leiden tot een financieel nadeel voor de gemeente Nijmegen.
- Aanbestedingsprocedure is niet correct verlopen wat leidt tot claims, vertraging, imagoschade.
- Er gebeurt een ongeval in de openbare ruimte wat leidt tot letsel en materiële schade bij een gebruiker van de openbare ruimte die de gemeente daarvoor aansprakelijk stelt. Als gevolg van slecht onderhoud en/of achterstallig onderhoud kan een ongeval zich voordoen, wat leidt tot claims, vertraging en imagoschade.
- Er treedt een natuurramp op wat leidt tot blokkades van wegen, overlast voor burgers, materiële schade voor de gemeente. Dit kan leiden tot claims, vertraging en imagoschade.
- Verborgen gebreken komen in beeld, wat leidt tot claims, vertraging en imagoschade.

- Benodigd onderhoud aan inrichtingselementen van de openbare ruimte (asfalt, openbare verlichting en bomen) moet door beperkt budget achterwegen blijven. Dit kan leiden tot schade, claims, vertraging en imagoschade.

Over het geheel kunnen we melden dat er zich in 2014 geen risico's hebben voorgedaan.

Programma Wijken

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met het programma Wijken streven we naar leefbare en veilige wijken, met goede sociale relaties en samenhang in buurten.
Leefbaarheid en veiligheid richten zich zowel op de fysieke als op de sociale kwaliteit van de wijken.
Goede sociale relaties en samenhang in buurten dragen bij aan de zgn. collectieve zelfredzaamheid. Participatie van bewoners, eigen initiatief van bewoners, elkaar onderling hulp aanbieden of aanspreken op gedrag wordt daardoor bevorderd.

Het programma is gericht op alle wijken:

- het op peil houden van wijken waar het goed gaat
- het aanpakken van achterstanden in deelgebieden die achterblijven
- stimuleren van participatie

Het programma omvat een samenhangende aanpak van sociale en fysieke kansen en problemen in de wijken. Dit doen we in samenwerking met bewoners en ondernemers, woningcorporaties, politie, scholen, zorg- en welzijnsorganisaties en andere betrokken partijen in de wijken. Intern zijn er relaties met de meeste gemeentelijke programma's. Veiligheid, Zorg- en Welzijn, Wonen en Openbare Ruimte zijn de belangrijkste daarvan. Door de samenwerking en het optimaal benutten van netwerken wordt het mogelijk bruggen te slaan tussen bewoners en bewonersgroepen onderling, tussen bewoners en instanties en vanuit deze samenwerking initiatieven en ontwikkelingen in gang te zetten die bijdragen aan het doel van dit programma.

Het bereiken van doelstellingen wordt gemeten via de stads- en wijkmonitor. Deze komt om de twee jaar uit. Voorjaar 2012 was de meest recente, gebaseerd op metingen in 2011. Voorjaar 2014 komt de nieuwe wijkmonitor uit. De gegevens konden nog niet worden meegenomen in deze begroting. Wel is er een analyse gemaakt door O&S op basis van de landelijke leefbarometer. Deze analyse is hieronder verwerkt bij de indicatoren leefbaarheid en sociaal economische situatie.

Nijmegen kent 9 stadsdelen en 44 wijken, in de Wijkmonitor worden 35 woonwijken besproken. Dieper inzoomend zie we dat binnen de Nijmeegse wijken er ca. 65 deelgebieden aanwijsbaar zijn waar gebiedsproblemen spelen. De meeste behoren tot de bekende aandachtsgebieden, maar er zijn enkele andere kleine risicogebieden. Via het wijkmanagement houden we ook in die gebieden vinger aan de pols. Gebiedsproblematiek in Nijmegen kenmerkt zich vooral door sociale problematiek, gekoppeld aan een dominantie van lage sociaaleconomische status en kenmerken van de woningvoorraad.

AANDACHTSGEBIEDEN

We onderscheiden 6 groepen van aandachtsgebieden:

1. Aandachtsgebieden Oude stadswijken: Biezen, Wolfskuil, Willemskwartier in Nije Veld) en Kolpingbuurt (in Goffert);
2. Aandachtsgebieden Nieuw-West: Neerbosch-Oost en Heseveld;
3. Aandachtsgebied in Zuid: Hatert;
4. Aandachtsgebieden Dukenburg: Zwanenveld, Malvert, Meijhorst, Aldenhof en Tolhuis 52-78 (in Tolhuis);
5. Aandachtsgebieden Lindenholt: Zellersacker, Voorstenkamp, Gildekamp, Leuvensbroek;
6. Aandachtsgebied Centrum: Stadscentrum en Benedenstad

ALGEMENE TOELICHTING OP INDICATOREN

Bij de Programmarekening 2011 en de Stadsbegroting 2013 is al toegelicht dat er vanaf 2011 een gewijzigde meetmethode is. Daardoor treedt er een trendbreuk op in het onderzoek, kunnen de scores op de indicatoren vanaf 2011 niet meer goed vergeleken worden met de jaren daarvoor en zijn de cijfers voor de buurten en wijken niet meer beschikbaar. De onderzoeksgegevens (Stads- en wijkmonitor, veiligheidsmonitor) blijven om de twee jaar verschijnen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	**Verbetering leefbaarheid**
H2	**Sociale cohesie**
H3	**Veilig voelen in eigen buurt**
H4	**Sociaal-economisch perspectief**

Hoofddoelstelling 1

Verbetering leefbaarheid

Wat willen we bereiken?

Wij willen de leefbaarheid in de Nijmeegse wijken op peil houden en verbeteren daar waar achterstanden zijn. Deze ambitie drukken we uit in de indicator 'bewonerswaardering voor woon- en leefklimaat' en een algemeen rapportcijfer van bewoners voor de eigen buurt/woonomgeving.
De indicator Bewonerswaardering woon- en leefklimaat is opgemaakt uit vragen met betrekking tot het totaaloordeel over de eigen buurt: het plezier waarmee men in de buurt woont, de eventuele (dringende) wens om uit de buurt te verhuizen en de gehechtheid aan de buurt.
De indicator woonomgeving is het gemiddelde rapportcijfer dat Nijmegenaren van 15 jaar en ouder hebben gegeven aan hun woonomgeving.

De ambities voor 2014 drukken we uit in

0	handhaven op zelfde niveau
-	lichte afname
--	sterke daling
+	lichte stijging
++	sterke stijging

Op basis van aanduidingen op Leefbaarometer.nl op het gebied van leefbaarheidsrisico's, en de ontwikkeling van kleine deelgebieden in de periode 2010 tot en met 2012, worden hier indicaties geven op het gebied van leefbaarheid.

Algemeen beeld: leefbaarheidsrisico's in de aandachtsgebieden blijven aanwezig maar lijken in brede zin verminderd, soms in aard (de mate), soms in omvang (van het gebied).

- Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum: leefbaarheidsrisico's (Kop Bloemerstraat) zijn verdwenen; Benedenstad leefbaarheid positief en stabiel, Stadscentrum matig positief en stabiel;
- Aandachtsgebieden oude stadswijken: risico's zijn er in inmiddels veel kleinere gebieden, aard en intensiteit blijven vergelijkbaar; Leefbaarheid in Biezen positief (was matig positief), Wolfskuil, Willemskwartier en Kolpingbuurt blijven matig positief;
- Aandachtsgebieden Nieuw West: leefbaarheidsrisico's in grote lijnen vergelijkbaar, doch wat minder intensief; Leefbaarheid in de wijken matig positief en stabiel;
- Aandachtsgebied Hatert: leefbaarheid matig positief en stabiel; in deelgebieden is de aard en omvang van leefbaarheidsrisico's in brede zin verminderd. Opvallend is een nieuw aandachtsgebied: omgeving HAT-complex (van Talis), gelegen tegen De Winkelsteeg;
- Aandachtsgebieden Dukenburg: leefbaarheidsscores blijven op wijkniveau matig positief; aard en omvang van leefbaarheidsrisico's zijn binnen deelgebieden in brede zin verminderd;
- Aandachtsgebieden Lindenholt: leefbaarheidsscores zijn op wijkniveau verbeterd (van matig positief naar positief); leefbaarheidsrisico's in deelgebieden zijn minder intensief.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
1.1 Bewonerswaardering woon- en leefklimaat (schaalscore evaluatie buurt)				
1.1 stad	7,5	0	7,6	0
1.1a aandachtsgebiedenNijmegen-centrum	7,3	0	7,3	0
1.1b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	+	6,8	+
1.1c aandachtsgebieden Nieuw west	6,8	+	6,9	+
1.1d Hatert	6,7	+	6,9	+
1.1e aandachtsgebieden Dukenburg	6,4	+	6,8	+
1.2 rapportcijfer woonomgeving				
1.2 Stad	7,5	0	7,5	0
1.2a aandachtsgebieden Nijmegen-centrum	7,4	0	7,5	0
1.2b aandachtsgebieden Oude stadswijken	6,8	0	7,0	0
1.2c aandachtsgebieden Nieuw west	6,9	0	7,0	0
1.2d aandachtsgebied Hatert	6,9	0	7,2	0
1.2e aandachtsgebieden Dukenburg	6,8	0	6,9	0
1.2f aandachtsgebieden Lindenholt	6,9	+	7,0	+

De stads- en wijkmonitor verschijnt eens in de twee jaar. Over 2014 zijn er geen realisatiecijfers beschikbaar. Vanaf 2011 is een breuk in de onderzoekslijn ontstaan door een andere gebiedsclustering en meetmethode. De tabel toont de trend en de ambitie 2014.

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 2

Sociale cohesie

Wat willen wij bereiken?

Wij willen dat meer bewoners zich in 2013 verantwoordelijkheid voelen voor de eigen buurt. Daarmee streven we ernaar de stijgende lijn van de afgelopen jaren, die we in veel wijken hebben gezien te handhaven. In veel aandachtswijken en stadsdelen kunnen derhalve de ambitie voor de betrokkenheid en het zelforganiserende vermogen (collectieve zelfredzaamheid) van de bewoners bij hun dagelijkse woon- en leefomgeving worden opgehoogd.

De indicator waarmee dit wordt weergegeven is een percentage van bewoners dat zich verantwoordelijk voelt. Deze indicator Sociale kwaliteit woonomgeving is opgemaakt uit vragen met betrekking tot de sociale kwaliteit

van de eigen buurt: kennen de mensen in de buurt elkaar, hoe gaan mensen in de buurt met elkaar om, de saamhorigheid en de mate waarin mensen zich thuis voelen bij anderen.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
2. Schaalscore sociale kwaliteit woonomgeving				
2. Stad	5,9	0	5,9	0
2.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	4,9	0	4,8	0
2.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	5,6	+	5,5	+
2.c aandachtsgebieden Nieuw west	5,3	+	5,5	+
2.d aandachtsgebied Hatert	5,4	0	5,8	0
2.e aandachtsgebieden Dukenburg	5,3	+	5,6	+
2.f aandachtsgebieden en Lindenholt	5,1	+	5,4	+

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 3

Veilig voelen in eigen buurt

Wat willen wij bereiken?

Wij willen dat bewoners zich veilig voelen in hun buurt. Mede door de integrale aanpak van de veiligheid zien we een (gunstige) vermindering van het onveiligheidsgevoel en is de ambitie voor 2013 om onveiligheidsgevoelens verder terug te brengen.
De indicator wordt uitgedrukt in het percentage bewoners dat aangeeft zich onveilig te voelen.

Indicatoren

Indicatoren	Realisatie 2011	doelstelling 2013	Realisatie 2013	Doelstelling 2014
3. % onveilig voelen in eigen buurt				
3. Stad	19%		18 %	
3.a aandachtsgebied Nijmegen-centrum	26,4%	-	27 %	-
3.b aandachtsgebieden Oude stadswijken	23%	- -	26 %	- -
3.c aandachtsgebieden Nieuw west	26,5%	-	25 %	-
3.d aandachtsgebied Hatert	24,7%	-	25 %	-
3.e aandachtsgebieden Dukenburg	29,6%	-	24 %	-
3.f aandachtsgebieden Lindenholt	23,5%	0	24 %	0

De stads- en wijkmonitor verschijnt eens in de twee jaar. Over 2014 zijn er geen realisatiecijfers beschikbaar. Vanaf 2011 is een breuk in de onderzoekslijn ontstaan door een andere gebiedsclustering en meetmethode. De tabel toont de trend en de ambitie 2014.

De toelichting op wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan staat voor alle stadsdelen vermeld na de hoofddoelstellingen.

Hoofddoelstelling 4

Sociaal-economisch perspectief

Wat willen wij bereiken?

Vanuit het programma wijken kunnen we op beperkte schaal een bijdrage leveren aan de verbetering van de sociaal-economische situatie van mensen. We hebben hier immers te maken met problematiek waarvoor niet alleen andere beleidsterreinen, zoals werk en inkomen en onderwijs maar ook andere schaalniveaus dan de wijk (de stad, regio, landelijk) aan zet zijn.
We monitoren in ieder geval de ontwikkelingen in de zwakkere wijken en buurten op dit vlak en we houden daar sterker een vinger aan de pols. Daar waar nodig nemen we de regie in handen om samen met betrokken beleidsdisciplines tot een gewenste verbetering te komen. De indicatoren bestaan uit het percentage leerlingen op havo/vwo en het percentage uitkeringen van de WWB.

Het sociaal-economisch perspectief in veel aandachtsgebieden lijkt zich op basis van het onderwijsniveau van leerlingen te verbeteren. Deze gebieden worden echter harder dan gemiddeld getroffen door de opkomende werkloosheid. Vooral aandachtsgebied Hatert en de aandachtsgebieden in Lindenholt later een behoorlijke toename zien van het percentage WWBers. Ook het beeld in de aandachtsgebieden Nieuw West en Dukenburg verslechtert bovengemiddeld.

Indicatoren

% leerlingen 3 HAVO/VWO 3e leerjaar	2008/2010	2011/2013	ontwikkeling	ontwikkeling
Nijmegen	44.7%	51,9%	+ 7,2	
Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum	42,9%	47,3%	+4,4	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)
Aandachtsgebieden oude stadswijken	20,0%	29,9%	+9,9	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Nieuw West	31,2%	44,7%	+13,5	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebied Hatert	20,5%	43,7%	+23,2	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Dukenburg	21,7%	32,8%	+11,1	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Lindenholt	27,4%	33,0%	+5,6	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)

De cijfers zijn een gemiddelde per periode. De cijfers voor 2014/2016 zijn nog niet beschikbaar.

% WWB in beroepsbevolking	2009	2012	ontwikkeling	ontwikkeling
Nijmegen	4,3%	5,2%	+0,9	
Aandachtsgebieden Nijmegen Centrum	3,9%	4,7%	+0,8	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)
Aandachtsgebieden oude stadswijken	6,9%	8,1%	+1,2	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Nieuw West	6,3%	7,8%	+1,5	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebied Hatert	6,7%	8,6%	+1,9	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Dukenburg	7,5%	9,1%	+1,6	Duidelijke verbetering
Aandachtsgebieden Lindenholt	5,5%	7,3%	+1,8	Wat achterblijvende ontwikkeling (wel positief)

De cijfers voor 2014 zijn nog niet beschikbaar.

Samengevat voor de stadsdelen Wat hebben we bereikt en Wat hebben we ervoor gedaan?

Samenvattend willen we bereiken op de 4 hoofddoelstellingen:

- Dat de leefbaarheid en veiligheid in de Nijmeegse wijken op peil blijft en verbetert daar waar achterstanden zijn.
- Dat meer bewoners zich verantwoordelijkheid voelen voor de eigen buurt.
- Dat bewoners zich veilig voelen in hun buurt.
- Dat de sociaal economische situatie van bewoners verbetert.

- Betreft toelichting op activiteiten voor alle hoofddoelstellingen.
- In 2014 werkten we verder aan het op peil houden van de leefbaarheid en veiligheid in de wijken en het versterken van de betrokkenheid van bewoners bij hun eigen woon- en leefomgeving. Dit deden we via beproefde lijnen:
- in de aandachtsgebieden en in probleembuurten realiseren we (integrale) wijk/buurt aanpak programma's in samenwerking met bewoners en ondernemers, gemeente- afdelingen en instanties zoals woningcorporaties, politie, zorg- en welzijns instellingen, scholen etc. Kennis over ontwikkelingen en netwerken in de wijken ontsluiten we voor alle betrokken partijen.
- In alle stadsdelen zorgden we dat we weten wat er speelt en dat gebeurt wat nodig is!
- We organiseren samenwerkingsverbanden
- We ondersteunen en stimuleren bewonersinitiatieven
- We investeren in bestaande en nieuwe contacten met alle wijken; met de bewoners, ondernemers en de in de wijken werkzame organisaties
- We voeren de regie op de aanpak van jongerenoverlast en woonoverlast- en multiprobleemhuishoudens
- We stimuleren nieuwe en noodzakelijke ontwikkelingen op het brede terrein van leefbaarheid en veiligheid in de wijken
- We zorgen voor voldoende speelvoorzieningen en stimuleren het gebruik en (vormen van) zelfbeheer
- We zijn alert op kansen voor de wijk en brengen partijen bij elkaar
- We zijn expliciet gericht op kansen voor de wijk, meer initiatief en participatie.
- We doen dit o.a. door te investeren in het vinden en verbinden op wijkniveau zelf: vraag en aanbod en informatie bij elkaar brengen via interactieve websites, social media, wijkbladen, netwerkbijeenkomsten, een wijkenmarkt , faciliteren van wijkondernemerschap etc.
- Onze subsidievoorwaarden zijn gebaseerd op flexibiliteit/ tijdelijkheid en doelgerichtheid. We ondersteunen stimuleren met onze subsidies initiatief en participatie. Daarbij streven we naar het op 'eigen benen' staan. Optimale financiële onafhankelijkheid en eigen verantwoordelijkheid is het uitgangspunt. Vanzelfsprekend passen we hier maatwerk toe.
- Er is vertrouwen in de eigen kracht van de wijkgemeenschap, al heeft die af en toe wat hulp nodig.
- We dragen eraan bij dat de komst van stips en sociale wijkteams in 2014 op een goede manier 'landen' in de wijken en goed aansluiten op bestaande netwerken in de wijken.

Toelichting op specifieke activiteiten in de wijken

Noord

- Vervolg 1 wijk 1 plan: Wijkprofiel, wijknetwerk en wijkagenda staan nu op de facebookpagina Nijmegen Noord en worden up- to –date gehouden met informatie van bewoners en professionele partners. In het wijkaanpakprogramma aandacht voor het sociaal domein, de zorg en de ruimtelijke en economische ontwikkelingen in het gebied. De gesprekken met de wijkmedia- vrijwilligers in Noord verlopen positief. Wijkraden en platform Waalsprong willen een pro-actieve en meedenkende rol spelen bij de gevolgen van de stagnerende ontwikkeling van het gebied
- De uitkomsten van het pilotproject Noorderstroom, met daarbinnen maatschappelijk opdrachtgeverschap als thema, zijn gepubliceerd op de facebook- pagina van de gemeente en voor veel bewoners toegankelijk geworden.
- We leveren een bijdrage aan samenwerking van scholen, ouders, bewoners, jongeren en professionals bij de voorbereidingen op de te verwachte grote groep kinderen/ jongeren in Noord in de komende 10 jaar (van plm. 1.500 naar plm. 3.000).
- We hebben projectondersteuning geregeld om te kunnen komen tot uitbreiding van de moestuin Lentse Aarde. Voor de carnavalsverenigingen zoeken we naar “bouwruimte” nu de meeste grote loodsen zijn afgebroken.
- De afzonderlijke initiatieven (Lentse Aarde, Co- Bomen, Historische tuin Lent, Natuurspeeltuin Vieze Broek e.a.) hebben vooralsnog de focus op het verstevigen/ uitbreiden van het eigen initiatief. We leverden een bijdrage aan de realisatie van jongerenvoorzieningen o.a. uitbreidig van de Ster en werkten aan verplaatsing Jop Visveld naar een nieuwe locatie (nabij Lentmark) en inmiddels aangevuld met een trapveldje.
- Ten slotte is aan een groot aantal initiatieven van bewoners ondersteuning verleend (verbindingen, subsidies)

Centrum

We ondersteunden diverse bewonersinitiatieven zoals:

- De bewonerswerkgroep Sociaal Wijkteam die met het rapport “Schouder aan Schouder” bijdroeg aan bewonersbetrokkenheid bij start en ontwikkeling van het sociaal wijkteam en Stip eb de verbinding met de wijkmedia.
- De Beweegtuin aan de Waalkade trekt vanaf het begin veel gebruikers uit alle leeftijdsgroepen. De beweegtuin speelt een rol in projecten van het Gezondheidscentrum ter bestrijding van obesitas en eenzaamheid maar wordt bijvoorbeeld ook gebruikt door de leerlingen van de Petrus Canisiusschool. De bewonerswerkgroep houdt een oogje in het zeil bij het beheer van de voorziening.
- Een andere bewonerswerkgroep werkt samen met de joodse gemeenschap aan een namenmonument voor joodse Nijmegenaren die in de tweede wereldoorlog zijn vermoord.
  Het bewonersplatform Centrum heeft een constructieve rol gespeeld bij de gesprekken over woonzorgcentrum Doddendaal en het realiseren van nabije zorgvoorzieningen in het Centrum.
- De activiteitencommissie Benedenstad is als vanouds zeer actief geweest (bouwdorp, sinterklaasfeest, jongerenactiviteiten, kaartavonden, gespreksgroepen, kookactiviteiten). De commissie heeft een constructieve rol gespeeld bij inzet van Buurtcentrum het Oude Weeshuis voor het sociaal domein. Hierdoor kunnen kansrijke verbindingen worden gelegd tussen het Gezondheidscentrum, het Sociaal Wijkteam, het informatiepunt en allerlei activiteiten die in het buurtcentrum worden georganiseerd. De wijkwebsite heeft het eerste jaar achter de rug en kreeg stap voor stap meer bezoekers. Het bewonersplatform Centrum vormt de “draaischijf” voor veel werkgroepen van bewoners. De Vrienden van het Kronenburgerpark zijn actief als altijd. De stichting heeft groot onderhoud van de voliere op het verlanglijstje gezet.
- Beheersing van drugsoverlast (straatdealen en overlast vanuit coffeeshops) blijft aandacht vragen. De aanpak in het Kronenburgerpark heeft positief uitgewerkt. Een aanpak van deze overlast in de Bloemerstraat en directe omgeving (waterbed- effect) is voorbereid en zal in samenhang met de fysieke aanpak van deze straat worden uitgevoerd. Daarbij staat het tegengaan van deze overlast in woonstraten centraal. Bij Kelfkensbos/ Gerard Noodtstraat is een overlastprobleem in samenwerking met politie, toezicht en wijkbeheer aangepakt.

- Aanpak uitgaansoverlast in en om de horecaconcentratiegebieden i.s.m. bewoners, ondernemers, politie en toezicht. en waar nodig met de afdeling Veiligheid (bestuurlijke maatregelen). Het gaat om Wintersoord, Grotestraat, Peperstraat, Priemstraat, Smetiusstraat/ Bloemerstraat, van Broekhuizenstraat/ Klein Marienburg.
- Tenslotte is een bijeenkomst voorbereid waarbij bewonersgroepen die uitgaansoverlast ervaren met horeca-ondernemers en handhavers in gesprek gaan.
  De bestaande afspraken over toezicht en handhaving in en om de verslaafdenopvang MFC (van Schevichavestraat) worden voortgezet. Dit is de uitkomst van de overleggen met Buurtbeheergroep MFC. Deze groep met onafhankelijk voorzitter bestaat uit bewoners, ondernemers, MFC, politie, toezicht, beleidsafdeling en wijkmanagement, bestaat al 10 jaar.
  Er is een bewoners bijeenkomst over inbraakpreventie georganiseerd. Daarnaast is er een pilot ondersteund om te komen tot vermindering van winkeldiefstal. Hierbij is samengewerkt met Centrummanagement, Economische zaken, politie en toezicht. Een voorlichtingsbijeenkomst voor ondernemers zal begin 2015 plaatsvinden. Het tegengaan van fietsendiefstal is onderwerp geweest van twee acties op het stationsplein.

  In het afstemmingsoverleg Veiligheid Centrum (8 x per jaar) zijn alle veiligheidskwesties besproken en waar nodig zijn afspraken gemaakt over ieders rol en inzet.

  De veiligheidssituatie in de Stadswaard (eigenlijk Nijmegen oost) is met betrokken partners besproken. Hierbij speelt de toegenomen toegankelijkheid van dit gebied en de toenemende drukte (onder meer door De Kaai) een rol. Overlast door enkele zwervers in de Stadswaard is bestreden. De verrommeling door feestjes op de Waalstrandjes is met een spontane opruimactie door gebruikers zelf opgelost

Oost

- De nieuwe locatie voor de sportkooi aan de Diemerbroeckstraat is gerealiseerd en wordt nog half verhard. Het participatieproject Spoorkuil Bottendaal kan na wat vertraging door. Het Seinhuisje is op de aandachtslijst voor monumenten geplaatst.
- Jongerencentrum Exposure heeft een belangrijke rol gespeeld in het tegengaan van jongerenoverlast in Oost (Limos/ Hobbemaplein/ van Langeveldstraat). Er was geen draagvlak onder de jongerengroep voor zelfbeheer. Het onderwerp staat nog op de agenda.
- In het kader van 1 wijk 1 plan is een wijkprofiel voorbereid en is overzicht ontstaan van het wijknetwerk. De wijkagenda in dit grote gebied met 8 wijken is vol en we bekijken hoe deze overzichtelijk kan blijven.
- Het voorbereidingsproces met betrekking tot wonen, zorg en welzijn in Oost is afgerond. Inmiddels wordt samen met bewoners gewerkt aan de komst van een STIP in Hengstdal.
- Bewoners(groepen) in Nijmegen Oost organiseren door het jaar heen veel activiteiten in de buurt. Bijvoorbeeld:
  het kunstwerk Neptunusring op de kruising Hengstdalseweg/ Broerdijk waar een relatief kleine groep bewoners veel activiteiten heeft georganiseerd waarmee veel bewoners zijn bereikt.
  Het buur(t)ontmoetingsfeest Hengstdal in samenwerking tussen bewoners, het AZC, woningstichting de Gemeenschap en jongerenwerk. Een activiteit die voor de tweede keer is georganiseerd en veel deelnemers en bezoekers op de been bracht.
  bewonersplatform Kwakkenberg heeft een agenda opgesteld, waaraan medewerking is verleend samen met wijkbeheer, toezicht en politie.
- We werkten samen met de corporaties Standvast Wonen en De Gemeenschap bij het realiseren van hun verbeterplannen voor de sociale huurwoningen in Hengstdal.
- De bijeenkomsten over het nieuwe zorgstelsel hebben verbindingen opgeleverd met zzp-ers die op dat terrein in Oost werkzaam zijn.
- We hebben bijgedragen aan het ontstaan van het Platform Kamerbreed dat zich richt op het tegengaan van overlast van kamerverhuurbedrijven o.a. door zelf actie te ondernemen bijvoorbeeld: Pimp je Voortuin in de van Oldenbarneveltstraat.

- bewoners en ondernemers/ verenigingen van Groenewoud/ d'Almarasweg/ Park Brakkenstein hebben inbreng gehad in het locatiegebonden beleid voor deze gebieden.
- We stuurden op beheersing van de jongerenoverlast in de LIMOS, Spoorbuurt, Rode Dorp en Hengstdal Hiervoor werkten we samen met de partners: draaiboek Mooi Weer en de risico- analyse voor Oud en Nieuw zijn concrete producten. Daarnaast is met betrokkenheid van bewoners jongerenoverlast op enkele locaties (o.a. Limos) aangepakt.

Oud West

- Er zijn 15 nieuwe straatambassadeurs gevonden. We gaven opdracht aan Tandem om tot verbreding van het bewonersnetwerk te komen o.a. als informele sociale schil rond het sociaal wijkteam en het steun en informatiepunt (STIP)
- We faciliteerden de wijkraden Ons Waterkwartier en Wolfskuil, de wijkwebsite en het wijkblad de Wester en het ZZP-netwerk in de vorm van subsidies, informatie en advies
- We werkten aan de invulling aan 1 wijk, 1 plan door het opstellen van een wijkprofiel in filmvorm. Gefilmd wijkprofiel Bruisend Biezen gereed. Start filmprofiel Wolfskuil gestart., een digitale doorlopende wijkagenda, netwerkbijeenkomsten voor bewoners en professionals, het stroomlijnen van wijk processen (zoals samengaan ontwikkeling sociaal wijkteam, STIP en straatambassadeurs, wijkaanpakprogramma en wijkbeheerplan)
- aanpak jongerenoverlast via draaiboek risicolocaties; regie op de uitvoering er was speciale aandacht voor het Ridderspoor
- We volgden de woningbouwontwikkelingen: Bouw Nachtegaalplein gestart. Herontwikkeling Rozenbuurt in voorbereiding (hier nog geen sloop). Jacobsterrein Molenweg is nu leeg en kan starten. Diverse kraaksituaties in particuliere panden beëindigd ism eigenaren, politie.
- Faciliteren 2 wijkenfonds: voor een bedrag van € 20.000,- gaat een vertegenwoordiging van de wijkraden Wolfskuil/Waterkwartier zelf actief buurtinitiatieven werven en begeleiden en voor subsidie voordragen. De samenstelling van de begeleidingsgroep zal elke 2 jaar vernieuwen.
- Ondersteunen van de vernieuwing programmaraad (leden en programmering afspiegeling van een wijk in transformatie) van het voorzieningenhart de Biezantijn (opdracht aan Tandem) en introduceren eigen budget t.b.v. communicatie en programmering.
- Contacten gelegd met afdeling CMV van de HAN (vestiging in Honig) die ter ondersteuning van dit proces een kwartiermaker kunnen gaan leveren.Doel: VZH meer vebinden met totale vraag/aanbod in de wijk en communicatie/programmastrategie neerzetten.
- Alle nieuwe bewoners in De Biezen kregen een welkom pakket uitgereikt door leden van Ons Waterkwartier met allerhande wijk informatie.
- Uitvoering wijkaanpakprogramma Biezen:
  Gestart met maken van nieuw WAP, afronding in 2015
  Uitvoering wijkaanpakprogramma Wolfskuil:
  In 2014 nieuwe wijkaanpakprogramma gereed, uitvoering acties in 2015
- Begeleiden bedrijfsplan en faciliteren van de Wijkfabriek: plan voor maatschappelijk ondernemen, buurtactiviteiten, ondersteuning coöperatieve wijkinitiatieven (inkoop energie etc) voor heel Oud West; Startsubsidie verstrekt. Twee lege woningen van Portaal zijn beschikbaar. Intern traject tbv omgevingsvergunning voorbereid.
- Stimuleren van (door) ontwikkeling wijkevenementen. Wijkevenementen dragen bij aan verbindingen tussen bewoners, organisaties en versterken van het imago. Het Waterkwartier heeft al een bouwdorp en doorkomst Vierdaagse, Het Westerpark is een interessante locatie voor een wijkevenement. Ideeën die nu ontstaan ondersteunen (oprichting activiteitengroep, ondersteunen activiteiten o.a. openlucht bioscoop).
- Vrienden van Westerpark opgericht: heropening park, multiculti festival, openlucht Wolfskuil. Start verkenning draagvlak cultureel evenement in de wolfskuil rondom Sterke Verhalen. Vrienden van Florapark in oprichting.

Nieuw West

- In 2014 is de koerswijziging voor het platform Heseveld ingezet. In kader van nieuw WAP worden gesprekken gevoerd in de wijk over andere vorm van overleg.
- In Neerbosch-Oost is gestart met een nieuwe vorm van het bewonersoverleg.
- We ondersteunden bewonersiniitatieven zoals: het jongerenproject in winkelcentrum Notenhout, het wijkonderzoek rondom de nieuwbouw brede school, de bewonersgroepen rondom groen en moestuinen, de vrijwilligers bij Het Octaaf en Schalmei. We begeleidden de ontwikkeling van de bewonersbudgetgroep Neerbosch-Oost
- In Neerbosch-Oost is ontmoeting georganiseerd tussen verschillende voorzieningen, elke keer op andere locatie (OpMaat, Honinghoeve, Schalmei etc).
- In heel Nieuw-West is gestart met de wekelijkse bloklunch door het nieuwe SWT.
- In kader van de gezamenlijke toekomstagenda zijn de banden met de 4 corporaties in Neerbosch-Oost aangehaald (afstemming gebiedsvisies).
- Gewerkt aan het goed neerzetten van nieuwsvoorziening: Neij West is ls wijkblad in Heseveld en Neerbosch-Oost goed verankerd. Hees houdt haar eigen blad. Goede wisselwerking buurtverbinders met Neij West en bewonersoverleg.
- Op Maat functioneert als STIP voor Neerbosch-Oost en heeft nauwe banden met het nieuwe SWT, vanaf september 2014 opererend vanuit Daniëlsplein. Dit jaar is gestart met een zoektocht naar een STIP voor Heseveld/Hees, in overleg met bewoners.
- Het jongerenloket in NBO is dit jaar in voorjaar 2014 gestart. Er zijn spreekuren georganiseerd in wijkcentrum De Schalmei. Jongerenwerk, OpMaat en gemeente (werk, opleiding, schuldhulpverlening) werken hierin samen. De eerste resultaten zijn hoopgevend, evaluatie in februari 2015. Jongeren uit Heseveld behoren ook tot de doelgroep.
- Versterken van de betrokkenheid van bewoners bij het thema veiligheid blijft een belangrijk thema. Het Klantenpanel Veiligheid NBO vervult goede functie in de prioritering. Goed nieuws is dat er sinds oktober 2014 een nieuwe buurtpreventiegroep in voorbereiding is: De Baron. In januari zullen zij starten met een groep van 8 vrijwilligers (4 duo's). Zij worden ondersteund door wijkmanagement, politie, toezicht en corporaties.
- We faciliteerden de bewonersklankbordgroep Dennenstraat e.o. (in relatie tot de aanleg snelle fietsroute en ontwikkeling sportpark De Dennen) en de actiegroep west wil groene buffer.
- Diverse kraaksituaties zijn beëindigd ism eigenaren en politie/ODRN.
- We hadden net als eerdere jaren extra aandacht voor het Tubaplein en omgeving In overleg met een tiental actieve bewoners is de herinrichting van het Tubaplein tot stand gekomen.

Midden

- Bewoners in het Willemskwartier werkten aan meer groen in de wijk.
- bewoners en gemeente onderzoeken of een vorm van een programma raad gewenst is voor het voorzieningenhart, na de stop van de vorige.
- We leverden een bijdrage aan proces en communicatie bij de plannen van Nedtrain voor een onderhoudsloods In de spoorkuil en bij de nieuwbouwontwikkeling ter hoogte van de Genestetlaan.
- We werkten samen met de de wijkraad van Willemskwartier die zicht richt op bewonersactiviteiten in 't Hert en de participatiewet in relatie tot vrijwilligerswerk in de wijk.
- De jongerenoverlast is door intensieve samenwerking met bewoners, politie, straatcoaches, jongerenwerk, beheer 't Hert en Futsal Chabbab aangepakt. heeft geleidt tot rust op straat, eenduidige kaders naar de jongeren en een gezamenlijke aanpak bij overschrijding daarvan.
- We leverden een bijdrage aan de start van sociaal wijkteam en voorbereiding voor de komst van een STIP.
- We faciliteerden diverse participatie-initiatieven en projecten, zoals o.a. wijkfeest Landbouwbuurt , parkeerregulering op maat voor St. Anna, Hazenhulp en de Kunstbus.
- Het wijkcentrum de Klokkentoren heeft Pluryn als nieuwe huurder. De groep NAH (niet aangeboren hersenletsel) heeft daar zijn dagactiviteiten. Er zijn verbindingen gelegd met bewoners uit de Muntenbuurt, die meedoen aan deze activiteiten.

- In de Kolping gaat het wijkaanpakprogramma onverminderd door. Talis werkt aan een toekomstvisie: renovatie of gedeeltelijke sloop en nieuwbouw van. De gemeente sluit aan vanuit diverse afdelingen zoals wijkbeheer, wonen, stedenbouw en wijkmanagement.
- Dankzij de buurtbeheergroep is er weinig overlast van de bewoners uit het Domushuis. Deelnemende buren en bedrijven werken goed samen en treden gelijk op bij kleine incidenten.

Zuid

- We onderhielden contacten met de verschillende culturele en godsdienstige instellingen (Islamitsch Centrum, Turks Cultuur Centrum, stichting SEMA en basisschool Hidaya) en bespraken hun betrokkenheid bij de wijk.
- We leverden een bijdrage aan de wijkwebsites: via www.mijnnijmegenzuid.nl krijgt het digitaal platform steeds meer inhoud en kleur. Gelukkig doet Brakkenstein nu ook mee. Er zijn nu 3 buurtverbinders en zij zijn zeker in Hatert onderdeel van het wijknetwerk (STIP, wijkkrant, wijkplatform, SWT). In de andere 3 wijken krijgt dit komend jaar meer vorm.
- Uitvoering en borgen van wijkaanpak Hatert: voortgang realiseren op de bouwstenen burgerkracht, imago en woningmarkt. Betere inzet op bestrijding werkloosheid en bevorderen gezondheid. (Zie voortgangsbericht Hatert 2.0)
- Afgelopen jaar zijn er grote stappen gezet op thema burgerkracht: mijnbuurtje, vrijwilligers stip, zichtbaar maken bewonersinitiatieven, nieuwe projecten (oa dagbesteding voor ouderen in wijkcentrum) en activiteiten in kader van gewoon meedoen (via SWT). Wat betreft imago: extra boost aan Hatert door facelift van de winkelstrip Couwenbergstraat. Daarnaast open dag wijkcentrum, Kleurrijk Hatert, Dag van het Park, wijklunch door Brede School en positieve aandacht in plaatselijke media. Met de werkgroep Imagoverbetering worden nu voorbereidingen getroffen voor De Week van Hatert (laatste week van juni 2015). Een week van verantwoording maar vooral een bruisende week met tal van activiteiten. Werkloosheid en gezondheid: stappen gezet om Hatert Werkt en Sociaal Wijkteam veel meer met elkaar te vervlechten, vooral op terrein van schuldhulpverlening en jongeren (onderwijs en arbeidsmarkt).
- Uitvoering integrale buurtaanpak Kastelenbuurt in Hatert (2013 – 2015): i.s.m. Hatert Werkt, Sociaal Wijkteam en Portaal. Doel: participatie en perspectief van huishoudens en individuen verbeteren.
- Het stimuleren van bredere bewonersparticipatie in Grootstal en Hatertse Hei (ondersteunen van beide wijkraden)
- Vooral in Hatertse Hei zijn er nieuwe initiatieven gestimuleerd zoals de moestuin en de klusploeg bij De Mix. Ook zijn er bewoners gefaciliteerd bij de opzet van nieuw gebruik openbaar groen. Beide wijkraden hebben enkele nieuwe leden gekregen en wijkmanagement is gestart met een gezamenlijk overleg met beide wijkraden over wijkoverstijgende thema's als herinrichting St.Jacobslaan, STIP en SWT. Het 40-jarig jubileum van wijkkrant De Heistal is ondersteund en ook de uitbreiding van de redactie. Komend jaar zal opbouwwerk vanuit het nieuwe SWT meer mogelijkheden hebben om de bewonersparticipatie echt een niveau hoger te brengen. Dit is samenhang met de ontwikkeling van de STIP in dit gebied. Bovendien is het proces rondom 1 wijk 1 plan gestart, wat ook weer een impuls zal geven aan participatie en het zichtbaar maken ervan.
- We leverden een bijdrage aan de vernieuwing van de Mix tot ontmoetingsruimte in combinatie met zelfbeheer (samenwerking gemeente, wijkraad en Tandem)
- De gerichte aanpak op bepaalde straten en delen van Grootstal en Hatertse Hei (in relatie tot zorg en overlast en botsing van leefstijlen) is nog niet van start gegaan. Uiteraard pakt het regieteam haar verantwoordelijkheid voor de lopende casussen en is er een eerste analyse gemaakt, op basis van de wijkenmonitor en gesprekken met bewoners en beroepskrachten. In 2015 zal de aanpak starten en vooral gericht zijn op Grootstal.
- In Brakkenstein zijn afgelopen jaar mooie initiatieven ondersteund. Het breicafé in Brakkefort; de commissie kloostertuin en het foto-project Wondere Wijk zijn hier voorbeelden van. De wijkraad is ook ondersteund in haar rol als intermediair tussen gemeente en bewoners, bijvoorbeeld op de dossiers nieuwbouw basisschool , nieuwbouw kerk en klooster en vernieuwing winkelcentrum De Feste. Eind van 2014 is ook in Brakkenstein het proces rondom 1 wijk 1 plan gestart, in samenwerking met wijkraad en andere bewoners/ondernemers. Ook is gestart (ism Talis) met het zoeken naar nieuwe gebruikers voor ontmoetingsruimte De Kannunik, nu de ZZG daaruit weg gaat. Het nieuwe SWT en ook de STIP-ontwikkeling wordt hierbij betrokken.

Dukenburg

- We zetten extra in op de 40-er straten in Zwanenveld door o.a. het regieteam aanpak woonoverlast en multiprobleemhuishoudens. De inzet van het regieteam zorgt voor het beheersen van problematische thuissituaties, soms huisuitzettingen en voor minder overlast. De successen zijn soms van korte duur omdat in vrijgekomen woningen vaak nieuwe problematische huurders hun intrek nemen, hiervoor is inmiddels een convenant voor politiescreening afgesloten.
- Twee jongerencentra (De Horizon en Zwanenhoek) sloten de deuren in 2014. Een deel van de activiteiten kreeg een plek in de Lindenberg Aldenhof. Alle andere activiteiten kregen nieuwe plekken op onder meer de scholen en in de sportzalen. Deze trend past in het nieuwe jeugdbeleid waarin niet meer de accommodatie uitgangspunt is, maar de activiteiten.
- De integrale jongeren aanpak, door alle professionals en de buurtbewoners (buurtpreventieteam, wijkveiligheidspanel)wierp zijn vruchten af want in 2014 was het rustig in Dukenburg.
- In Malvert, Zwanenveld en Meijhorst betrokken we bewoners, jongeren en professionals bij het verplaatsen van jongerenfaciliteiten zoals jops en voetbalveldjes. In de Meijhorst ligt inmiddels een nieuwe voetbalkooi.
- In 2014 namen meer dan honderd nieuwe huishoudens hun intrek in de vernieuwde maisonnettes in Malvert. Een nieuwe bewonerscommissie boog over de inrichting van de openbare ruimte.
- We ondersteunden de communicatie met de wijk over nieuwbouwontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen. (Malvert, Meijhorst en Zwanenveld).
- We faciliteren de activiteitencommissie en het zelfbeheer in het wijkcentrum de Grondel.. De kinderclub uit Zwanenveld kreeg alternatieve ruimte aangeboden in wijkcentrum de Grondel.
- In 2014 zijn de wijkaanpakprogramma's in Tolhuis en Meijhorst geactualiseerd.
- Het winkelcentrum Meijhorst kreeg een kleine opknapbeurt, in samenwerking met de ondernemers.
- Er was extra aandacht voor de Tolhuis 52^{e}-75^{e} straat en de sfeer is verbeterd.
- In 2014 opende de STIP XL haar tijdelijke deuren in Meijhorst. Vanwege de verbouwing van het wijkcentrum kon de STIP pas in december naar haar definitieve plek. Er is intensieve samenwerking met het sociale wijkteam. In het eerste jaar werden veel nieuwe vrijwilligers opgeleid en bouwden de medewerkers aan een nieuw netwerk.
- In 2014 hebben Dukenburgers weer veel dromen gerealiseerd. In 2014 kwamen er verschillende moestuinen bij, en boekte de stichting die in Dukenburg een dekkend systeem van levensreddende AED's wil organiseren, grote progressie. Er was een bewonersfietstocht, een gedichtenbundel en het Dukenburgbrede bewonersfestival "Dit is Dukenburg" kende zijn eerste editie.
- Bewoners en professionals maakten een gezamenlijke start voor het jubileumjaar 2016, als Dukenburg 50 jaar bestaat. Diverse werkgroepen zijn aan de slag met het organseren van activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, groen en geschiedenis.

Lindenholt

- We ondersteunden verschillende initiatieven in de wijk:
  In het begin van het jaar hebben bewoners en professionals samen de wijkagenda gemaakt. Er zijn een 10-tal thema's benoemd die spelen in de wijk
- Lindenholt maakt Geschiedenis: bewoners werken aan wijkontwikkeling vanuit cultuurhistorisch perspectief; vrijwel de hele route door de wijk is in kaart gebracht en wordt in 2015 geopend.
- Betere benutting van wijkcentrum De Brack
- Bewoners en 6 instellingen zijn samen de pilot Wijkatelier gestart; een voormalige school die gebruikt wordt voor ontmoeting en dagactiviteiten: zoals Soepie doen, Eat & Meet, Kledingherstel en Repaircafe.
- We leverden een bijdrage aan de vergunningsprocedure voor het initiatief voor een 2ehands kledingwinkel met kleding van en voor bewoners uit de wijk. De eventuele opbrengsten worden weer ingezet bij wijkactiviteiten. De aanvraag voor tijdelijke afwijking van het bestemmingsplan is net voor het eind van het jaar ingediend.
- Vanuit het Gezondheidscentrum Horstacker zijn de ontmoetingslunches met werkers uit de wijk weer gestart. Via de pilot GGZ-hulpverlening Lindenholt is het swt nauwe samenwerking aangegaan met andere instanties in

de wijk. Doel van de pilot was meer samenhang te creëren in het aanbod en het liefst in de wijk zelf aan bewoners een passend aanbod kunnen aanbieden.
- Het STIP is na de zomer begonnen en heeft al veel vrijwilligers uit de wijk weten te bereiken.
- Regie op de aanpak van jongerenoverlast via het draaiboek aanpak jongerenoverlast op risicolocaties; en aanpak overmatig drugsgebruik onder jongeren in de wijk aan te pakken.
- faciliteren doorontwikkeling nieuwsvoorziening Lindenholt (wijkblad, website, nieuwe media) en het verbinden van deze wijkmedia (self supporting) De afstemming tussen wijkblad en wijkwebsite is versterkt doordat een paar redactieleden deelnemen aan beide media.
- Voor de aandachtswijken
  regie op de uitvoering van het wijkaanpakprogramma Voorstenkamp en Gildekamp. Opgesteld i.s.m. bewoners, Interlokaal, politie, Talis, Standvast,, Portaal, Tandem, 't Kompas (basischolen): geheel van 32 maatregelen/aandachtspunten op het vlak van schoon, heel, veilig, verkeer/parkeren, wonen, ontmoetingsplekken en buurtactiviteiten.
- Monitoren van de leefbaarheidssituatie en maatwerk in andere aandachtsbuurten (Drieskesacker, Hillekensacker, Leuvensbroek, Horstacker).
- Het regieteam overlast en multiprobleemhuishoudens pakt met name casuïstiek uit bovengenoemde gebieden op.

Voor Wijkaccommodaties
Wijkaccommodaties zijn tevens een onderdeel van het product Maatschappelijk Vastgoed en worden eveneens toegelicht bij het programma Facilitaire Zaken.
- Genoemd kan worden in het kader van het programma Wijken dat ook in 2014 is gestreefd naar inzet op én evenwichtige exploitaties én stimuleren van sociale cohesie. Dat uit zich met name door het vaker zelf een rol nemen van bewoners in de accommodaties, actieve afstemming van activiteitenaanbod op de behoefte van de wijk en het onverminderd streven allochtone zelforganisaties een plek te geven. Als geslaagd voorbeeld kan het Wijkatelier Lindenholt dienen.
- In 2015 zullen we aangeven hoe we de klanttevredenheid willen meten.
- In de risico's (mn op leegstand) zijn geen wijzigingen opgetreden, gepast kan zijn om nogmaals te wijzen op opzeggingen vanuit de kinderopvang.

Voor Speelvoorzieningen
- De speeltuinen en speelplekken staan er overwegend goed bij. De plekken worden minder frequent onderhouden en schoongemaakt dan in voorgaande jaren. Ook van bewoners wordt verwacht dat zij de plekken mede schoonhouden. Uiteraard voldoen alle speeltoestellen aan Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (WAS). De ingeslagen weg van bewonersparticipatie zijn we verder gaan uitbreiden; niet de speelnorm, maar de bewonersparticipatie is leidend bij de nieuw aan te leggen speelplekken. In Nijmegen Noord hebben we 5 nieuwe speelplekken op deze manier gerealiseerd, waarvan één plek met jongeren vormgegeven. De ingeslagen weg om samen met bewoners de speelplekken beter toegankelijk en bespeelbaar gemaakt voor kinderen met een beperking hebben we voortgezet.
- Bij alle kinderboerderijen in de stad stimuleren we de verbetering van het dierenwelzijn. De milieu-educatieve functie van de kinderboerderijen wordt versterkt. Voorts is bij de 3 kinderboerderijen die de gemeente in beheer heeft, onderzocht of het dagelijks beheer kan worden overgedragen aan zorginstellingen in de stad. Per 1 januari 2015 is dat een feit.
- De inzet van bewoners bij de wijkspeeltuinen is wisselend, maar in 2015 zijn meer middelen beschikbaar voor professioneel beheer van deze wijkspeeltuinen. Wel worden de wijkspeeltuinen nog altijd goed bezocht en staan er goed bij.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Wijken * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Wijkaccommodaties	9.530	9.502	9.498	4
Flexibele wijkaanpak	183	183	161	21
Dukenburg-wijkaanpak	493	501	459	42
Lindenholt-wijkaanpak	297	300	264	36
Midden-wijkaanpak	341	349	317	32
Nieuw-West-wijkaanpak	295	298	301	-3
Oost-wijkaanpak	115	117	108	10
Oud-West-wijkaanpak	391	393	421	-28
Stadscentrum-wijkaanpak	190	193	190	3
Nijm-Noord-wijkaanpak	229	231	234	-4
Zuid-wijkaanpak	337	340	364	-24
Wijkposten	0	0	0	0
Speelvoorzieningen	1.826	1.826	1.880	-54
Totaal lasten per product	**14.227**	**14.234**	**14.198**	**36**
Financiële baten per product				
Wijkaccommodaties	-2.169	-2.169	-2.169	0
Flexibele wijkaanpak	0	0	0	0
Dukenburg-wijkaanpak	0	0	0	0
Lindenholt-wijkaanpak	0	0	0	0
Midden-wijkaanpak	0	0	0	0
Nieuw-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Oost-wijkaanpak	0	0		0
Oud-West-wijkaanpak	0	0	0	0
Stadscentrum-wijkaanpak	0	0		0
Nijm-Noord-wijkaanpak	0	0	0	0
Zuid-wijkaanpak	0	0		0
Wijkposten	0	0		0
Speelvoorzieningen	-364	-364	-374	10
Totaal baten per product	**-2.533**	**-2.533**	**-2.544**	**11**
Totaal Wijken	**11.694**	**11.701**	**11.655**	**46**

Toelichting financiën

Het programma sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 0,05 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 0,4 %.
Het positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,04 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- 2 opdrachten in de openbare ruimte, aanpak Tubaplein en voetbalveldje Bottendaal, blijken grotendeels in 2015 te worden uitgevoerd

Toelichting op de baten

De baten zijn € 0,01 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is veroorzaakt door:

- investeren in speeltoestellen Brakkenfort waarvoor een bijdrage is ontvangen

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1063 Wijken bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				2.533	14.227	11.694
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014		7	7
Totaal Wijzigingen					**7**	**7**
Eindtotaal				**2.533**	**14.234**	**11.701**

Risico's

- Foutieve afwikkeling van subsidies met bewonersorganisaties, wat leidt tot te hoge subsidieverstrekking, te weinig controle, onduidelijke afspraken en fouten in het beschikkingentraject.

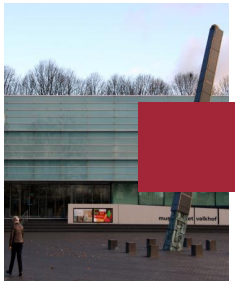

Programma Cultuur

ALGEMEEN

Met onze culturele infrastructuur zorgen we voor een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele festivals en evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en versterken waar mogelijk.

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Met kunst en cultuur doen mensen persoonlijke ervaringen op, vermaken en ontwikkelen zich. Maar kunst en cultuur leveren ook nadrukkelijk een bijdrage aan het maatschappelijk debat in de stad en versterken de economische kracht, de leefbaarheid en het vestigingsklimaat. Daarom zorgen wij ervoor dat het totale culturele basisaanbod op orde is. In de nieuwe kunst- en cultuurvisie ligt de nadruk meer op toegankelijkheid van en samenwerking in en met de culturele sector.

Wij streven naar een bruisend cultureel klimaat in de stad, aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers en uitnodigend voor ondernemers . Daarom zetten we in op een breed en actief cultuurbeleid. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief. Daarin onderscheidt Nijmegen zich van andere vergelijkbare steden. Het relatief grote aantal hoogopgeleiden in Nijmegen én het hoge aantal grote culturele evenementen dat in Nijmegen plaatsvindt, dragen hier zeker aan bij. Dit willen we graag zo houden en versterken waar mogelijk. Verwacht kan worden dat de cultuurparticipatie, onder invloed van recessie en bezuinigingen, eerder afneemt dan toeneemt. Met deze achtergrond als uitgangspunt spreken we de ambitie uit de cultuurparticipatie op eenzelfde niveau te handhaven; dat zou al een prestatie ‘an sich’ zijn.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Toegankelijke en open culturele ketens
H2	Talent, excellentie en experiment
H3	Cultuureducatie en amateurkunst

Hoofddoelstelling 1

Toegankelijke en open culturele ketens

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur blijven voor iedereen toegankelijk. De passieve deelname aan cultuur is groot en dat willen we zo houden. Amateurkunst en kunst- en cultuureducatie zijn daar belangrijke aanjagers voor. Om de toegankelijkheid

te behouden versterken we de culturele ketens. Meer dan ooit zetten we in op het verbinden van kunst en cultuur met andere beleidsterreinen. Waar kunst en cultuur van belang zijn voor de stad om deze sterker, socialer en duurzamer te maken, zetten we daarop in.

Wat hebben we bereikt?

Wij zien dat het werken in ketens vorm begint te krijgen. Wij hebben een kwalitatief onderzoek uitlaten voeren naar (on) mogelijkheden van bezuinigingen op het culturele veld door Lawson en Luiten
Het rapport "onderzoek hervorming culturele sector" schetst het volgende beeld van het culturele veld: "*Het gemeentebestuur staat van oudsher positief tegenover de cultuursector en beschouwt kunst en cultuur als wezenlijk onderdeel van de stad. Dit heeft geleid tot een gedegen culturele infrastructuur met professionele instellingen, die gezamenlijk zorgen voor een divers, kwalitatief hoogstaand en toegankelijk cultureel aanbod. Van erfgoed tot theater, van amateurkunst tot film, van internationale avant-garde tot lokale urban arts: de inwoners van Nijmegen hebben het allemaal binnen handbereik. Ze kunnen ervan genieten, ze kunnen erover leren en ze kunnen het zelf beoefenen. In sommige sectoren heeft de stad een (inter)nationale positie: op het gebied van popmuziek, dance, archeologie en film bijvoorbeeld.*". Wij mogen dus trots zijn op onze culturele klimaat. Diverse clubs groot en klein weten elkaar beter te vinden en dat leidt tot nieuwe verrassende samenwerkingen en producties.
Het aantal bezoekers van gesubsidieerde podia gezamenlijk is 5% hoger dan vorig jaar. Dat is in lijn met de landelijke trend. Per instelling zijn er wel verschillen. Zo trekken LUX, Doornroosje en het Openluchttheater meer bezoekers, terwijl Schouwburg&Vereeniging en het Lindenberg Theater minder bezoekers trokken dan het jaar ervoor. Alle instellingen blijven binnen de bandbreedte van de afgesproken prestaties.
Museum het Valkhof heeft iets meer bezoekers getrokken dan in 2013, maar blijft wel nog onder de afgesproken 100.000. Het Natuurmuseum scoort beduidend beter dan in 2013 maar haalt met 15.000 bezoekers niet het afgesproken aantal van 20.000. Dit heeft onder meer te maken met de transitie naar de Bastei.
De uitleningen van de bibliotheek zijn lager dan het jaar ervoor. Er is een verschuiving merkbaar van uitleningen per categorie. Zo daalt dat voor volwassenen, maar stijgt het aantal uitleningen via Bibliotheek op School (BOS) De totale daling(4,5%) is niet zo sterk als de landelijke trend (8%).De stijging van het aantal uitleningen via BOS geeft aan dat dit concept steeds meer kinderen bereikt en is daarmee succesvol is te noemen.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Aantal bezoekers gesubsidieerde podia	464.301	540.000	488.513
1.2 Aantal bezoekers musea	107.680	125.000	117.548
1.3 Aantal uitleningen bibliotheek	1.1501.105	1.340.000	1.207.121
1.4 Aantal oefenruimten	8	12	8

1.1 Aantal bezoekers van gesubsidieerde podia is als volgt opgebouwd: LUX 216.147 (doelstelling 200.000); Vereeniging&Schouwburg 139.334 (doelstelling 125.000) ;Lindenberg 36.238 (doelstelling 44.000); Doornroosje 89.433 (doelstelling 60.000) ; Open Lucht Theater 7.361 (doelstelling 8.000). Met de podia hebben we als doelstelling afgesproken om in zijn totaliteit 437.000 bezoekers te trekken. Met een totaal van 488.513 voldoen zij daar ruimschoots aan. We blijven streven naar 540.000 bezoekers.
1.2 Aantal bezoekers musea is al volgt opgebouwd: Museum Valkhof 92.548 (doelstelling 100.000); Natuurmuseum ±. 15.000 (doelstelling 20.00); Stratemakerstoren ± 10.000 (geen doelstelling).
1.3 Het aantal uitleningen is inclusief de uitleningen via Bibliotheek op school (BOS)
1.4 Het aantal oefenruimtes is al jarenlang 8.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- **Subsidies aan de vijf ketenintendanten:** Wij hebben met de vijf ketenintendanten bestuurlijk overleg gevoerd over de behaalde prestaties, de invulling van het ketenintendantschap en de code cultural governance. Bij vier van de vijf instellingen hebben we de subsidie met een jaar verlengd. Bij de verlenging van de subsidie is de bezuiniging van de perspectiefnota (PPN) 2013 en 2014 verwerkt. De meerjaren budgetsubsidie van Museum het Valkhof hebben we opengebroken om de bezuinigingen uit PPN 2013 en

2014 door te voeren. Met de instellingen hebben wij gesproken over de invulling van de peer-review en de rol die zij hierbij vervullen. Hieronder volgt een opsomming van de highlights per instelling:

- **Schouwburg en Vereeniging:** Naast de eenjarige subsidie, verleenden wij een eenmalige subsidie voor de aanpassing van de trekkenwand in de Schouwburg. In de zomer startte de renovatie van de Vereeniging. Voor de renovatie hebben wij samen met de provincie Gelderland een subsidie verstrekt van 6,1 miljoen euro. De helft van dit bedrag is in fase 1 gebruikt voor de vervanging van de luchtbehandelingsinstallatie, isolatie, theatertechnische installaties en de akoestische panelen in de Grote Zaal. In 2015 wordt verder gegaan met de tweede fase waarbij de renovatie van de publieksruimten centraal staat. Er zijn minder musicals opgevoerd in 2014. In het genre Opera/muziektheater zijn meer voorstellingen geweest in het kader van het jubileumjaar van het Nijmeegse Opera en Operette Gezelschap. De première van het muziektheaterproject Dissus van Theatergroep Kwatta zorgde ervoor dat ruim 1.000 schoolkinderen uit Nijmegen en omstreken de schouwburg bezochten.
- **Museum het Valkhof** : Het museum is druk geweest met het voorbereiden van de ingrijpende verbouwing die in 2015 start. De verbouwing maakt het gebouw opener, toegankelijker, duurzamer en aantrekkelijker. Ook wordt nadrukkelijk de verbinding met de stad gezocht. In het najaar is gestart met een personele reorganisatie. Eind 2014 is aan het MHV een subsidie verleend als bijdrage aan de frictiekosten die samenhangen met deze reorganisatie. In het kader van het ketenintendantschap heeft het museum voor de keten 'Beeldende kunst' een aantal goedbezochte bijeenkomsten georganiseerd. Met een bijeenkomst in het museum startte op 30 maart het Nijmeegse Karel de Grote jaar. Aanhakend bij de herdenking van 70 jaar Market Garden werd op 20 september de succesvolle tentoonstelling Ontmoetingen in Oorlogstijd geopend.
- **Doornroosje**: Na een vlekkeloos verlopen verhuizing werd op 1 oktober het nieuwe poppodium van Doornroosje feestelijk geopend. Uit de bezoekersaantallen blijkt dat muziekliefhebbers in grote getale de weg naar het nieuwe gebouw weten te vinden. Sinds de opening hebben al meer mensen Doornroosje bezocht dan in volledige jaren daarvoor.
- **Arthouse LUX**: LUX werkt ook in 2014 veel samen met partners zoals de Radboud Universiteit, de balie uit Amsterdam voor maatschappelijk relevant debat en IFFR, IDFA, GOSHORT, DZIGA voor film en N1 en de Gelderlander op het gebied van media. Ook biedt het een podium voor theatermakers gericht op kleinschalige en spraakmakend theater. In het project LUX wijkt uit zijn diverse filmvoorstellingen op locatie geweest, waaronder de film "De nieuwe wildernis", die in diverse verzorgingstehuizen is vertoond. In DROOMvillaLUX biedt LUX samen met de Driestroom gezamenlijke diensten aan. De financiële situatie van LUX lijkt zich te stabiliseren. Het negatief eigen vermogen is verder terug gedrongen. Als gevolg van de bezuinigingen is er een kleine personele reorganisatie geweest. De frictiekosten als gevolg hiervan hebben we gedeeltelijk gesubsidieerd.
- **Bibliotheek (OBGZ):** Er is veel energie gaan zitten in een grootschalige reorganisatie van het personeel. Deze reorganisatie was nodig om de bibliotheek toekomstbestendig te maken en de personele lasten te verlagen als gevolg van de bezuiniging van € 600.000. Functieprofielen zijn aangepast en veel medewerkers zijn opnieuw geplaatst. Ook zijn er medewerkers ontslagen. Dit zorgde voor veel onrust. Desondanks is de dienstverlening gewoon doorgegaan en werd op 1 november gezamenlijk gestart met de nieuwe organisatie. De invoering van het concept Bibliotheek op School (BOS) verloopt volgens schema. Op 12 scholen is BOS volledig geïmplementeerd en nog eens 10 scholen staan aan het begin van de implementatie van BOS. In het kader van cultureel ondernemerschap heeft OBGZ bij de entree van de locatie op de Mariënburg een deel van het pand onderverhuurd aan een horecaondernemer en aan het poëziecentrum Nederland. Samenwerking met het Stadsarchief heeft er 2014 toe geleid dat er een doorbraak gerealiseerd is tussen het pand van de OBGZ en het Stadsarchief. Doel is om de leden en bezoekers te verleiden om bij beide instellingen gemakkelijk binnen te lopen en gebruik te maken van de aangeboden diensten. In de keten Literatuur, waar de OBGZ de rol van ketenintendant vervult, wordt met diverse partners (Wintertuin, SLAN, Poëziecentrum etc.) activiteiten (boekenfeest, lezen met de sterren, literaire borrel) uitgevoerd, die bijdragen aan de speerpunten uit onze cultuurvisie.

- **Bezuinigingen**
  - In februari hebben wij het rapport "onderzoek hervorming culturele sector" afgerond. In dit rapport is door Lawson en Luiten een kwalitatief onderzoek gedaan naar het culturele veld in Nijmegen en met name naar de zes grote culturele instellingen. Per instelling is een feitelijke beschrijving gemaakt en worden scenario's beschreven over de (on)mogelijkheden van de bezuinigingen, in relatie met de reeds opgelegde bezuinigingen (PPN 2013, PPN 2014 en de generieke kortingen). Op basis van dit rapport is in het coalitieakkoord de bezuiniging op de zes grote instellingen gehalveerd naar € 350.000. De zes instellingen hebben gezamenlijk een adviesbureau ingehuurd om te kijken naar de mogelijkheden van kostenbesparing op gebouwgebonden kosten, shared service en de scenario's zoals beschreven in het rapport van Lawson en Luiten.
  - Naast de onderzoeksopdracht om € 700.000 te bezuinigen loopt een onderzoek de mogelijkheden om € 200.000 op cultureel vastgoed te bezuinigen.

Hoofddoelstelling 2

Talent, excellentie en experiment

Wat willen wij bereiken?

Nijmegenaren zijn geen doorsnee cultuurconsumenten. Nijmegenaren houden van verrassingen en zijn op zoek naar talenten en kunst en cultuur op speciale en onverwachte plaatsen. Dan moeten we die talenten wel een podium geven en actief op zoek gaan naar ruimten waar experimenten een kans kunnen krijgen.
En natuurlijk zijn we blijvend op zoek naar excellente artiesten, gezelschappen en kunstenaars die onze stad (blijvend) kleur geven.

Wat hebben we bereikt?

Van de activiteitensubsidie van € 200.000 hebben een 19 tal kleine cultuurondernemers tal van activiteiten aangeboden. Van jazzconcerten tot kunstinstallaties, experimentele muziekoptredens dansavonden en tentoonstellingen. Ook het tekenfestival Big Draw was een succes, met een groot bereik en veel samenwerkingen met diverse culturele partners. Festivals zoals het Wintertuinfestival, Gebroeders van Limburgfestival, Music Meeting, Go Short en productiehuizen als Dziga en Kwatta hebben wederom veel publiek getrokken. Aan het Besiendershuis hebben wij in 2014 een andere opdracht gegeven. Wij vragen hen om het creatieve netwerk te stimuleren en meer zichtbaar te maken door de sectoren cultuur, cultuurhistorie, kennis/innovatie en bedrijfsleven met elkaar te verbinden. Het Besiendershuis fungeert als een soort bruggenbouwer/verbinder en levert daarmee een bijdrage aan de creatieve stad.
Er zijn zeven openbare kunstwerken gerealiseerd waaronder de film Lights Crossing over de brug de Oversteek en de muurschilderingen in het fietstransferium onder het nieuwe Doornroosje.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Aantal stipendia voor jonge talenten	nvt	pm	0
2.2 Aantal te verstrekken subsidies i.h.k.v. de SCIN	nvt	pm	19
2.3 Aantal excellente en experimentele producties	nvt	pm	5
2.4 Aantal culturele evenementen	30	25	36
2.5 Aantal bezoekers culturele evenementen	225.000	225.000	239.500
2.6 Aantal werkenden in de creatieve industrie	3.371	pm	3.223

2.1: In afwachting van de invulling van de stroomlijning van subsidies, is geen stipendium uitgereikt.
2.2: In het kader van de subsidieregeling voor culturele activiteiten is aan 19 aanvragers een subsidie toegekend.
2.3: Van de 19 toegekende subsidie van de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen, zijn er 6 excellent/experimenteel te noemen.

2.4: Bij het aantal culturele evenementen tellen we de culturele instellingen die wij subsidiëren vanuit de subsidieregeling de SCIN en onze reguliere 4 jarige subsidies aan festivals en productiehuizen. Het aantal activiteiten/optredens/tentoonstellingen van de 36 instellingen tellen op tot 318.
2.5: Dit geldt ook voor de bezoekers van de activiteiten zoals genoemd onder 2.4.
2.6: Het aantal werkenden in de creatieve industrie halen we uit de provinciale werkgelegenheid enquête. (PWE). De creatieve industrie bestaat uit de sectoren: kunsten en cultureel erfgoed, media en entertainmentindustrie en creatieve zakelijke dienstverlening. T.o.v. 2013 is dit aantal met 4% gedaald. Deze daling wordt met name veroorzaakt door de sterke daling bij de creatieve zakelijke dienstverlening specifiek bij het onderdeel vormgeving en ontwerp. Wij scoren gemiddeld als het gaat om het percentage banen in de creatieve industrie (3,6% van alle banen in de stad en ook 3,6% van alle banen in Nederland.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij hebben voor de tweede maal de aanvragen voor SCIN subsidie (uitvoering in 2015) beoordeeld. Er waren dit jaar nog meer aanvragen dan het jaar ervoor. Wij zien een vernieuwing in de aanvragen, zowel wat betreft inhoud als wat betreft degene die aanvraagt. Wij hanteren een maximum plafond van € 230.000 en hebben voor dit bedrag aan 30 van de 61 aanvragers een subsidie toegekend.
- Wij subsidiëren meerjarig negen festivals en acht productiehuizen. Met hen voeren we jaarlijks bestuurlijk overleg gevoerd over hun bijdrage aan het culturele klimaat in de stad.
- Aan Nijmegen1 hebben we eenmalig een extra subsidie verleend om het negatieve eigen vermogen gedeeltelijk aan te zuiveren en camera's te kopen.
- We hebben besluitvorming voor de aanmoedigingsprijs voorbereid.
- We hebben ontmoetingen gefaciliteerd tussen het culturele veld uit Duisburg en het veld in Nijmegen. Hieruit zijn enkele samenwerkingen ontstaan.
- Wij hebben de afgelopen editie van Blikwisseling met als thema ‘Waves’ ondersteund door een aantal beurzen te financieren en door een aantal programmaonderdelen te verzorgen. Met de deelname aan Blikwisseling hebben wij niet alleen geïnvesteerd in jong talent (studenten), maar ook bestaand talent (werkenden in de cultuursector) kansen gegeven om zich verder te ontwikkelen en om het creatieve denken te stimuleren. Onder begeleiding van medewerkers van het befaamde Massachusetts Institute for Technology (MIT) werd de samenwerkingen tussen kunst, wetenschap en techniek actief gestimuleerd.
- Wij hebben meegedaan aan het onderzoek naar de mogelijkheden om een Vrijheidsmuseum te realiseren in de Vasim.
- Wij hebben een zevental openbare kunstwerken gerealiseerd. Het gaat op de volgende werken:
    - In het fietstransferium, naast het Centraal Station, is het kunstwerk TALIA van Jan van der Ploeg opgenomen. Op de vloeren, wanden en plafonds is een abstract lijnenspel met intense kleuren gecreëerd dat bijdraagt aan een optimistisch en positief gebruik van de ruimte.
    - Filmmaker Martijn Schinkel kreeg de opdracht om een film te maken over het kunstwerk Lights Crossing op stadsbrug De Oversteek. Het doel was tweeledig, een film als kunstwerk, en het onder de aandacht brengen van het kunstwerk Lights Crossing.
    - In 1951 werd het herdenkingsmonument voor de gesneuvelde Nederlandse militairen uit de Tweede Wereldoorlog van kunstenaar Jac Maris op plein 1944 geplaatst. Het werk is opnieuw uitgevoerd in brons.
    - Verder zijn; op het Honigterrein de letters CLXIII, het Romeinse schrift voor het getal 163 aangebracht; in het Waalfront is Romance Confidence, een zitsculptuur gerealiseerd; op de rotonde Broerdijk/Hengstdalseweg is een werk van Alphons ter Avest gerealiseerd en is het kunstwerk de Neptunusring geplaatst.
- In 2014 is gewerkt aan de uitvoering van de projecten uit het beleidsplan kunst in de openbare ruimte 2011-2013. Een aantal projecten wordt pas in 2015 afgerond en nemen wij mee in het Uitvoeringsplan kunst in de openbare ruimte 2015. De bijbehorende middelen zijn toegevoegd aan de reserve percentage regeling beeldende kunst.

Hoofddoelstelling 3

Cultuureducatie en amateurkunst

Wat willen wij bereiken?

Cultuureducatie en amateurkunst hebben als belangrijke kenmerken het bewust maken van jong en oud van de 'lol' en betekenis van kunst en cultuur, zowel in productieve als in consumptieve zin. En natuurlijk is het de bedoeling dat deze kinderen 'hun leven lang' kunst en cultuur beleven.

Wat hebben we bereikt?

De cursisten voor kunsteducatie zijn gedaald. Met name de belangstelling voor het cursusaanbod van de afdeling beeldend kent een sterke terugval. Mogelijk heeft dat te maken met de andere opzet van de afdeling beeldend voor de volwasseneneducatie. De belangstelling voor het theateraanbod is gestegen. Het aanbod van de cursussen van Grote Broer zijn inmiddels volledig opgenomen in het cursus aanbod en dat blijkt een succes. De muzieklessen blijven ongekend populair en vormen het grootste deel van het cursusaanbod.
Met de regeling cultuureducatie met kwaliteit wordt inmiddels op zes basisscholen gewerkt aan de kwalitatieve versterking van de cultuureducatie in de school. De komende jaren zullen er ieder jaar zes nieuwe scholen worden toegevoegd. Cultuureducatie op de brede scholen wordt door de schoolbesturen nog steeds grotendeels ingekocht bij de Lindenberg . Via Cultuur en School, het bemiddelingspunt van vraag en aanbod van cultuureducatie, worden bijna alle scholen in Nijmegen bereikt. Met de uitvoering van het Nijmeegse educatieproject rondom Market Garden in het kader van het cultuurpact van de provincie Gelderland, hebben we jongeren op een aansprekende manier bij de geschiedenis van de stad betrokken.
Door het vaststellen van het nieuwe subsidiehuis voor amateurs versterken we de interactie tussen amateurs en bewoners van de gemeente Nijmegen. In deze nieuwe regeling subsidiëren we activiteiten in plaats van verenigingen om zo de actieve cultuurparticipatie te stimuleren. Met de nieuwe regeling worden nieuwe initiatieven ondersteund die voorheen niet in aanmerking kwamen voor subsidie, zoals initiatieven op het gebied van samba, elektronische muziek en (instrumentale) popmuziek. Van de 54 aanvragen hebben we er 51 toegekend.

Indicatoren

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal bij de Lindenberg ingeschreven cursisten- jeugd tot 18 jaar	1856	1.750	1761
3.2 Aantal amateurgezelschappen	81	pm	86

Wat hebben we ervoor gedaan?

- De Lindenberg heeft de kunsteducatie aan volwassenen anders opgezet. Daarmee was in 2013 al gestart en dit is in het voorjaar van 2014 definitief vorm gegeven. De kunsteducatie aan kinderen kent diverse verschuivingen in de belangstelling. Zo is de belangstelling voor de cursussen beeldend sterk gedaald en is de belangstelling voor het theateraanbod, mede door de cursussen die door Grote Broer verzorgd worden, sterk gestegen. We nemen deel aan de landelijke regeling Cultuureducatie met Kwaliteit 2013-2016, waarbij de Lindenberg in samenwerking met Grote Broer Kunsteducatie, zorg draagt voor de uitvoering in het onderwijs. In het kader van de landelijke impulsregeling Combinatiefuncties wordt deze formatie (2 FTE) door de Lindenberg stimulerend ingezet voor het onderwijs. Cultuur en School Nijmegen(CESN) heeft hun aanbod verder uitgebreid in overleg met de scholen voor basis- en voortgezet onderwijs.
- Conform de uitvoering van het amendement "Cultuureducatie op de brede scholen" is de subsidie voor de lessen cultuureducatie op de brede scholen verleend aan de schoolbesturen.
- Wij hebben mee gedaan met het cultuurpact van de provincie Gelderland. Een educatieproject rondom Market Garden.

- Wij hebben het subsidiehuis voor de amateurkunst vastgesteld. Aan de Hafabra's hebben wij een vierjarige subsidie verleend. De overige amateurclubs kunnen een aanvraag indienen voor een activiteitensubsidie. Van de 54 aanvragen hebben wij er 51 gehonoreerd.

Wat heeft het gekost?

Cultuur * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Culturele ketens	13.659	13.534	13.555	-21
Talent en kwaliteit	1.616	1.816	1.826	-10
Cultuureducatie en amateurkunst	4.450	4.395	4.390	5
Totaal lasten per product	**19.725**	**19.744**	**19.770**	**-26**
Financiële baten per product				
Culturele ketens	-467	-467	-467	0
Talent en kwaliteit	-121	-341	-363	22
Cultuureducatie en amateurkunst	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-589**	**-809**	**-830**	**22**
Totaal Cultuur	**19.136**	**18.935**	**18.940**	**-4**

Toelichting financiën

Het programma Cultuur sluit het jaar 2014 af met een nagenoeg neutraal resultaat. Er zijn geen significante afwijkingen ten opzichte van de begrotingscijfers.
In de bovenstaande cijfers is de toevoeging aan de reserve 1% regeling van € 208.000,- financieel verwerkt.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1071 Cultuur bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				589	19.725	19.136
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	220	42	-178
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-23	-23
BW-01381 Frictiekosten museum het Valkhof en st. LUX	College	16 dec '14	2.1		0	0
Totaal Wijzigingen				**220**	**19**	**-201**
Eindtotaal				**809**	**19.744**	**18.935**

Risico's

- De grote zes culturele instellingen hebben de afgelopen jaren diverse generieke en specifieke bezuinigingen opgelegd gekregen. Deze zijn tot nu toe gerealiseerd zonder verlies van prestaties, maar heeft de financiële positie van de instellingen verslechterd.
  De nog te realiseren bezuiniging vanuit de perspectiefnota 2014 van € 350.000, die op 1 januari 2016 zijn beslag krijgt, zet nog meer druk op de financiële positie van de zes instellingen. Hierdoor stijgt de kans op exploitatietekorten en verschraalt het culturele aanbod. Het culturele aanbod in de stad is mede bepalend voor het woon- en vestigingsklimaat. Een verslechtering van dit aanbod heeft hier een negatieve invloed op.

Programma Mobiliteit

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

Wij willen een betrouwbare lokale en regionale bereikbaarheid van Nijmegen, die een bijdrage levert aan de economische vitaliteit van de stad. Ook streven we naar voldoende en toegankelijke parkeergelegenheid en zo hoog mogelijke verkeersveiligheid; dit alles binnen de krappere financiële kaders in verband met de bezuinigingen.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Vergroten bereikbaarheid en doorstroming
H2	Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen
H3	Verkeersveiligheid
H4	Stimuleren deelname openbaar vervoer
H5	Stimuleren fietsgebruik

Hoofddoelstelling 1

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming

Wat willen we bereiken?

Wij streven naar een goede bereikbaarheid van Nijmegen van buiten de stad en van de bestemmingen in de stad en naar een goede doorstroming van het autoverkeer, zodat wij inwoners, bezoekers en ondernemers in onze stad de gelegenheid bieden die vervoersmodaliteit te kiezen, die bij hun situatie past.

Wat hebben we bereikt?

Door de opening van De Oversteek is de bereikbaarheid van de stad met de auto enorm verbeterd. De vertragingen op de hoofdwegen rond de stad zijn aanmerkelijk afgenomen. Buiten de spitsen heeft de nieuwe structuur geleid tot een hogere reissnelheid, met name op delen van de S100 en de Graafseweg; in de spitsen is de gemiddelde reistijd ongeveer gelijk gebleven. De betrouwbaarheid van het verkeerssysteem met name op de waaloverschrijdende verbindingen is enorm verbeterd. De grootste winst op dit vlak wordt gehaald op het traject knooppunt Ressen – Keizer Karelplein, waar de variatie in reistijd meer dan gehalveerd is. Verbeteringen zijn nog mogelijk als de werkzaamheden rond Poort Neerbosch zijn afgerond en de fietstunnel onder de Prins Mauritssingel bij de Laauwikstraat is gerealiseerd. Wij hebben uw Raad over deze ontwikkelingen geïnformeerd.

Na de opening van De Oversteek is sprake van een robuuster wegennet en zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen.
We hebben de hinder van bouwverkeer van projecten zoals bij Poort Neerbosch, station Goffert en Koningsdaal door duidelijke afspraken op een acceptabel niveau weten te houden.
Wij hebben stevig geparticipeerd in de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Dit opent de weg naar een forse co-financiering

vanuit het Rijk voor een verdergaande beperking van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging van het vervoersgedrag.

We zijn gestart met de werkzaamheden voor het project Poort Neerbosch. Voor het P&R-terrein bij Ressen hebben wij een optimale win-win-oplossing gekozen door dit terrein te combineren met de parkeerfunctie van Cinemec en te verplaatsen naar de zuidzijde van de Dorpensingel.

Wij hebben samen met de gemeente Lingewaard een tracéverkenning verricht voor de Dorpensingel. De Raad van de gemeente Lingewaard heeft besloten maximaal € 1,5 mln. beschikbaar te stellen voor de aanleg van deze verbinding

Indicatoren

Vergroten bereikbaarheid en doorstroming	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Gemiddelde reistijd tijdens de spits (tussen haakjes:variatie in reistijd) in minuten	7 (1,7)		7 (1,1)
1.1a Knooppunt Ressen - Keizer Karelplein	13 (1,7)	12 (4)	11 (0,7)
1.1b Keizer Karelplein - Knooppunt Ressen	10 (0,7)	9 (1)	12 (1,1)
1.1c Keizer Karelplein - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.1d Goffert - Keizer Karelplein	6 (0,6)	7 (1)	6 (0,4)
1.1e Goffert - knooppunt Neerbosch	6 (0,4)	6 (0)	6 (0,4)
1.1f knooppunt Neerbosch - Goffert	5 (0,5)	5 (1)	5 (0,5)
1.1g Goffert - afslag Lindenholt	6 (0,6)	7 (1)	5 (0,3)
1.1h AfslagLindenholt - Goffert	6 (0,4)	6 (1)	6 (0,4)
1.2 Waardering bezoekers bereikbaarheid van de stad	6,4	6,1	

De gemiddelde reistijd in de spits is redelijk gelijk gebleven. Op het traject Keizer Karelplein – knooppunt Ressen is die met 2 minuten toegenomen, ivm de –tijdelijke- gelijkvloerse afwikkeling van het langzaam verkeer over de Prins Mauritssingel bij station Lent (Laauwikstraat). Medio 2015 zal hierin met de fiets-voetgangerstunnel ter plaatse verbetering optreden.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 hebben wij op en rond de S100 een aantal maatregelen getroffen die de doorstroming nog verder moeten verbeteren, zoals dynamische snelheidsadvisering en DRIS-panelen waarop routeadviezen worden geboden.

Wij hebben intensief meegewerkt aan de voorbereiding van het vervolg van het Programma Beter Benutten van het Rijk, dat vanuit de Stadsregio / Provincie gecoördineerd wordt. Nadruk van het Rijk ligt hierbij op het beperken van de doorstromingsproblemen in de spitsen door een structurele wijziging van het vervoersgedrag. Voor Nijmegen hebben wij daarbij een link gelegd met ons beleid ten aanzien van het bevorderen van het fiets- en OV-gebruik, het accent op bewonersparticipatie en concreet op de bereikbaarheidsproblematiek in het kader van het groot onderhoud aan de Waalbrug.

Doordat het wegennet na de opening van De Oversteek robuuster is geworden, zijn de vertragingen als gevolg van incidenten (zoals verwacht) minder vaak voorgekomen. Vanaf september 2014 nemen wij samen met de gemeente Arnhem, de Provincie en Rijkswaterstaat deel aan een pilot met stedelijke weginspecteurs op motoren. Met behulp van deze weginspecteurs hebben wij een scherper beeld van de aard, impact en volume van de incidenten op onze belangrijkste lokale wegen en wordt als gevolg van die inzet de verkeershinder beperkt. Deze proef loopt door tot de zomer van 2015.

Bij evenementen, wegwerkzaamheden en calamiteiten hebben wij door de inzet van DRIS-panelen, regel scenario's en verkeersbegeleiders het verkeer beter kunnen managen.

Tegelijk zijn wij doorgegaan met het beperken van de hinder van bouwverkeer van projecten door vooraf afspraken te maken over routes, tijden en maatregelen zoals bij Poort Neerbosch, station Goffert en Koningsdaal.

Hoofddoelstelling 2

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen

Wat willen wij bereiken?

Wij zetten in op een verantwoord en acceptabel evenwicht tussen de vraag naar en aanbod van parkeerplaatsen. Belangrijke randvoorwaarden daarbij zijn een goede bereikbaarheid, een aantrekkelijke binnenstad en een leefbare woonomgeving. Wij streven naar één beschikbare parkeerplaats voor iedere woonadres en naar een passend parkeeraanbod voor forens, ondernemer of bezoeker van onze stad.

Wat hebben we bereikt?

In algemene zin is de parkeerdruk in de avonduren op straat gedaald terwijl de bezetting van de parkeergarages is toegenomen. Garages worden beter gebruikt en ook het transferium wordt in het weekend beter gevonden. Afgeleid gevolg is dat de parkeerdruk zich meer en beter spreidt. Dit heeft een positief effect op de bereikbaarheid van de binnenstad en de mogelijkheid een vrije parkeerplaats voor een laag bedrag te vinden. Hierdoor is het rustiger geworden op straat en is het voor de bewoners weer mogelijk om na thuiskomst in de directe omgeving van de woning een vrije parkeerplaats te vinden. Ook de visite van de binnenstadsbewoners vinden gemakkelijker een vrije parkeerplaats in de buurt van hun bezoekadres. De parkeerder heeft het avondparkeren geaccepteerd, dit komt mede doordat er goedkope alternatieven in de parkeergarages en terreinen zijn.
We hebben de parkeervoorziening Oude Stad opgewaardeerd en in gebruik genomen. Tevens hebben we de parkeergarage onder Plein 1944 opgeleverd en worden er abonnementen uitgegeven (ongeveer 75% van de beschikbare openbare parkeerplaatsen is uitgegeven). Door in de ringstraten enkel kortparkeren toe te staan tijdens de kernwinkeltijden hebben we een goede doorstroming van het parkeren in deze straten bereikt en behouden. Hiermee bereiken we een optimale benutting van het parkeerareaal in dit bijzondere winkelgebied en garanderen we het winkelend publiek een parkeerplaats tijdens de winkeltijden en kunnen de bewoners makkelijker een plek vinden bij thuiskomt doordat het publiek dat 's avonds de stad bezoekt een goedkoop parkeeralternatief in de garages heeft.
We hebben de blauwe zone geëvalueerd en geconstateerd dat die werkt voor specifieke locaties met winkelconcentraties.

Indicatoren

Kwaliteit, kwantiteit en gebruik parkeervoorzieningen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 Parkeeraanbod Centrum (1.1)			
2.1a Straatparkeren (1.1)	3.450	3.700 (1.2)	3.700
2.1b Garageparkeren (1.1)	2.050	2.500 (1.3)	2.500
2.1c Transferia	550 (1.4)	550 (1.4)	550
2.2 Piekbezettingsgraad centrum (2.1)			
2.2a Straatparkeren(2.2)	65%	76%	69%
2.2b Garageparkeren (2.3	1.256	1.100	1.821
2.3 Betalingsgraad (3.1)	90%	94%	94%
2.4 Tevredenheid (4)	5,8	5,8	

Wat hebben we ervoor gedaan?

Sinds de invoering van het nieuwe parkeerbeleid in januari 2013, zijn er diverse wijzigingen doorgevoerd die hebben geleid tot een andere manier van parkeren in onze stad. In 2014 hebben we:

- De proef met de blauwe zone is geëvalueerd waarin geconcludeerd wordt dat we de bestaande zones handhaven en eventuele nieuwe zones uitsluitend weloverwogen en randvoorwaardelijk in gaan richten.
- De centrumgebieden A, C en D zijn samengevoegd tot één vergunninggebied “centrum” en de overige vergunninggebieden zijn in overeenstemming gebracht met de tariefgebieden (eerste ring en tweede ring oost en tweede ring west).
- In woongebieden hebben wij het parkeren in de directe woonomgeving zoveel mogelijk beschikbaar gehouden voor de bewoners. Waar dit onder druk komt, voeren we betaald parkeren in. Dit doen we alleen op verzoek van de bewoners zelf. In 2014 is besloten om betaald parkeren in te gaan voeren in de wijk st-Anna.
- Wij hebben effectief toezicht gehouden in de gereguleerde parkeergebieden en hebben daarbij oog voor de klant. Vanwege een hoge betalingsbereidheid zijn er in 2014 substantieel minder naheffingsaanslagen opgelegd.
- Het parkeervergunninguitgifte programma is vervangen waardoor de verdere digitalisering van de parkeerproducten mogelijk wordt.
- Het aantal uitgegeven vergunningen in het voetgangersgebied is opgehoogd naar 100% voor bewoners en 50% voor zakelijk belanghebbenden. Voor deze laatste groep is de wachtlijst opgeheven.
- De aanbesteding voor de vervanging van de parkeerapparatuur Mariënburggarage is gestart. Begin 2015 wordt overgegaan tot gunning.
- Wij hebben ons beleid voortgezet om de parkeeroverlast rondom de Goffert tegen te gaan.
- De opwaardering van het parkeerterrein Oude Stad is gerealiseerd en het terrein is in gebruik genomen.
- De parkeergarage onder Plein 1944 is in gebruik genomen.
- Zoals uit onderstaande tabel blijkt, is er in 2014 wederom een toename van het aantal parkeertransacties ten opzichte van 2012 en 2013. We kunnen dan ook stellen dat er overdag geen terugloop is in het aantal bezoekers aan de stad. De verschuivingen van straat naar garage doen zich dan ook met name in de avonduren voor, dit is in overeenstemming met de doelstellingen van het begin 2013 ingezette beleidslijn.

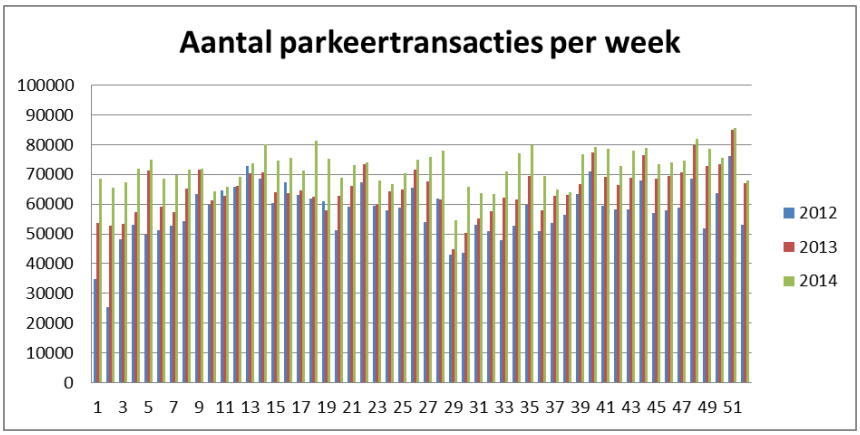

Hoofddoelstelling 3

Verkeersveiligheid

Wat willen wij bereiken?

De wegen in Nijmegen voldoen zoveel mogelijk aan de criteria van Duurzaam Veilig. Wij streven naar zo min mogelijk verkeersdoden en ongevallen met ziekenhuisgewonden in het verkeer.
Afgelopen jaren is relatief veel infrastructuur ontworpen en veel projecten zijn reeds uitgevoerd of worden op korte termijn uitgevoerd. In de ontwerpfase is consequent ingezet op het realiseren van de ontwerpprincipes van duurzaam veilig: scheiden van snel- en langzaam verkeer, rotondes en met verkeerslichten geregelde kruispunten, autoluwe woongebieden, essentiële herkenbaarheidskenmerken, etc. Ook de komende jaren zullen we hierop inzetten.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben wij het verkeersveiligheidsbeleid verder gecontinueerd. Een groot aantal vragen van burgers mbt verkersveiligheid is beantwoord. Bij die vragen gaat het vaak om de subjectieve beleving van verkeersveiligheid. Wij kunnen dit subjectieve gevoel steeds vaker wegnemen met feiten die afkomstig zijn in een landelijke database met geregistreerde ongevallen. Deze database voorziet in een betrouwbare registratie van de dodelijke ongevallen en ook van de ernstige gewonden inclusief ziekenhuisoppnamen. Uit die registratie blijkt dat Nijmegen over het algemeen relatief veilig is dwz niet ongunstig afsteekt ten opzichte van de ons omliggende steden en van de landelijke gemiddelden.
In Nijmegen zijn op dit moment geen zogenaamde black spots meer te vinden, d.w.z plaatsen waar in de afgelopen drie jaar 6 letselongevallen of meer hebben plaatsgevonden. Nieuwe wegen worden duurzaam veilig aangelegd en bestaande wegen passen wij zoveel mogelijk bij reconstructie aan. In dat verband hebben wij in 2014 het tweede deel van de st Jacobslaan duurzaam veilig gemaakt.

Indicatoren

Verkeersveiligheid	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 Aantal doden in het verkeer	4	4	nog niet bekend
3.2 Aantal ongevallen met ziekenhuisopname	onbekend	26	nog niet bekend

Wat hebben we ervoor gedaan?

Over verkeersveiligheid voeren wij regelmatig overleg in het Regionaal Overleg Verkeersveiligheid. Daar worden de regionale problemen van verkeersveiligheid besproken. Vanuit dit overleg zijn twee acties in 2014 gehouden met een groot bereik:

1. In het kader van de verkeerscampagnes hebben wij dit jaar wederom ingezet op de Drive Experience waarmee beginnende automobilisten (18 -20 jaar) nog extra rijvaardigheden kunnen opdoen en zo meer ervaring opdoen in het kader van beheersing van hun voertuig. De deelname in 2014 bestond uit ongeveer 90 beginnende automobilisten.
2. Ook hebben wij dit jaar weer ingezet op de verlichtingsacties waarbij fietsers of een leuke attentie krijgen ofwel een functionerende verlichting krijgen aangeboden. In totaal gaat het daarbij om 5 acties met een totaal bereik van ongeveer 1000 fietsen die weer verkeers- en verlichtingsveilig de weg op kunnen. Ongeveer 600 fietsers hebben een presentje gekregen omdat hun verlichting in orde was. Het totaalbereik in 2014 betrof 1600 fietsers. Met de politie stemmen wij jaarlijks af over de inzet van de verkeersbrigadiers van Veilig Verkeer Nederland (VVN) . VVN stelt de mensen beschikbaar. De politie instrueert en verzorgt een presentje. Verkeersbrigadiers worden ingezet bij scholen in het basisonderwijs om een veilige oversteek te waarborgen.
Verder hebben wij de reguliere contacten met basisscholen gehad mbt uitvoering van verkeersmaatregelen.

Hoofddoelstelling 4

Stimuleren deelname openbaar vervoer

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een absolute groei van het openbaar-vervoergebruik. Het openbaar vervoer vormt een gelijkwaardig alternatief ten opzichte van andere vervoerswijzen, vooral ten opzichte van de auto. De belangrijkste knooppunten en bestemmingsgebieden worden op een hoogwaardige manier met elkaar verbonden.

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Nijmegen is één van de spelers die werkt aan een beter openbaar vervoer, maar de gemeente heeft geen bevoegdheid voor de kwaliteit van het lijnennet. Als wegbeheerder kunnen we daar wel een bijdrage aan leveren. OV-bedrijf Hermes is de concessiehouder van het openbaar vervoer in de regio Arnhem Nijmegen en de Stadsregio Arnhem Nijmegen was in 2014 opdrachtgever van Hermes.In 2015 gaat die verantwoordelijkheid over naar de provincie Gelderland.

2014 was een jaar waarin veel projecten op het gebied van openbaar vervoer zijn afgerond en in gebruik genomen. De belangrijkste daarvan:

- Uitbreiding van het aantal fietsenklemmen en verbetering van de kwaliteit van de stationsomgeving van station Nijmegen Heyendaal;
- Opening van het fietstransferium Doornroosje bij Nijmegen Centraal Station;
- Ingebruikname van station Nijmegen Goffert, inclusief nieuwe bushalten;
- De start van de latere treinen tussen Nijmegen, Arnhem en Utrecht op vrijdag- en zaterdagnacht, zodat we een nog betere verbinding met de Randstad hebben gekregen;
- Ingebruikname van de busbaan Woenderskamp in Nijmegen Noord, vooruitlopend op de ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied;
- Afronding van de busbaan langs de Prins Mauritssingel stadinwaarts;
- In samenspraak met de vervoerder infrastructurele aanpassingen doorgevoerd om de doorstroming en het comfort van het openbaar vervoer te verbeteren;
- Een start gemaakt met het vervangen van een aangepaste verkeerslichtenbeïnvloeding door middel van Korte Afstand Radio (KAR) waardoor de impact van het openbaar vervoer op de doorstroming van het overig verkeer beperkt wordt. Daar gaan we in 2015 en 2016 mee door.
- In 2014 zijn de werkzaamheden aan Poort Neerbosch gestart, met voorzieningen voor het openbaar vervoer en de aanleg van een P&R-terrein. Deze werkzaamheden worden in 2015 afgerond.

Busmaatschappij Breng heeft aangegeven dat het openbaar-vervoergebruik in de regio stijgt. Die groei is het grootste op de HOV-lijnen 300 en 331, waar we de afgelopen jaren fors hebben geïnvesteerd in de kwaliteit, en op enkele corridors, zoals Druten – Nijmegen.

Indicatoren

Stimuleren deelname openbaar vervoer	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
4.1 Aandeel OV in woon-werkverkeer, Nijmegenaren die in Nijmegen werken		4%	4%
4.2 Aandeel OV binnenstadsbezoek op werkdagen		22%	22%
4.3 Tevredenheid openbaar vervoer		91%	geen meting

Wat hebben we ervoor gedaan?

Naast de uitvoering van de genoemde projecten, waarvoor de voorbereidingen vaak al in 2013 zijn gestart en waarbij is samengewerkt met diverse partijen zoals de Stadsregio Arnhem Nijmegen, Provincie Gelderland, ProRail, NS en bewoners, zijn er nog andere werkzaamheden uitgevoerd ter verbetering van het openbaar vervoer:

- We zijn in overleg met Rijkswaterstaat en potentiële subsidiegevers geweest om zowel een verbreed fietspad aan de westzijde en een busbaan aan de oostzijde van de Waalbrug te realiseren. Omdat de benodigde financiën hiervoor niet op tijd beschikbaar kwamen, is uiteindelijk gekozen om alleen het fietspad aan te leggen.
- De Nijmeegse 65-plussers konden tussen medio november en medio december weer een goedkoop busabonnement aanschaffen, voor een eigen bijdrage van € 22,50 per jaar.
- We hebben de bushaltes herkenbaarder gemaakt door de Breng-tegels aan te leggen. De informatievoorziening is verbeterd door de plaatsing van extra DRIS-panelen met dynamische reisinformatie.
- We zijn met ProRail en NS gestart met de planvorming voor station Nijmegen CS. Het betreft de invoering van Programma Hoogfrequent Spoor, waarvoor onder meer een extra perron, een vergroting van de transfercapaciteit en een betere positionering van de stijgpunten nodig zijn. De wens van de gemeente om de voetgangerstunnel door te trekken om een volwaardige westelijke entree te realiseren, wordt daarin meegenomen. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden om het stationsplein te verbeteren, waarbij onderscheid wordt gemaakt in maatregelen op korte termijn en op langere termijn.
- In 2014 hebben we gewerkt aan een definitieve oplossing voor het transferium Waalsprinter bij de Ovatonde, mede in relatie tot de Landschapszone, Cinemec, HOV, PDV-locatie en Dorpensingel Oost.
- Ook in 2014 hebben we kleinere verbeterpunten aangepakt met een flexibel budget (‘Shortlist OV’). Dat blijkt een goede manier te zijn om flexibel om te springen met kleinere knelpunten die in de loop van het jaar duidelijk worden.

Hoofddoelstelling 5

Stimuleren fietsgebruik

Wat willen wij bereiken?

Wij streven naar een groei van het fietsgebruik voor verplaatsingen binnen de stad. Fietsen levert een bijdrage aan gezondheid, leefbaarheid en bereikbaarheid.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 hebben wij opnieuw belangrijke stappen gezet om te komen tot een netwerk van hoogwaardige snelfietsroutes, conform de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar. We zijn op meerdere fronten voor meerdere projecten bezig met realisatie, planvoorbereiding en planvorming, mede in regionaal verband. In 2014 zijn belangrijke stappen gezet om de komende jaren de westelijke fietsvoorziening op de bestaande Waalbrug te kunnen verbreden. Met cofinanciers zijn afspraken gemaakt.
Belangrijke uitvoeringsprojecten waren de fietsstraat Dennenstraat en fietstunnel Poort Neerbosch (snelfietsroute Nijmegen-Beuningen), de Wijchenseweg (snelfietsroute Nijmegen-Wijchen) en de start van de werkzaamheden fietstunnel Prins Mauritssingel-Laauwikstraat in Lent (oa. RijnWaalpad).
De snelfietsroute op Nijmeegs grondgebied is afgerond. In 2015 wordt het RijnWaalpad opgeleverd.
In december 2014 hebben wij het nieuwe fietstransferium naast station Nijmegen geopend, onderdeel van het plan Doornroosje. In de voorziening zijn ruim 3500 plaatsen beschikbaar voor treinreizigers die per fiets naar het

station komen en bezoekers aan het poppodium. De voorziening is van hoge kwaliteit en is dag en nacht geopend en gratis te gebruiken.
De werkzaamheden aan de fietstunnel in het kader van project Poort Neerbosch zijn in volle gang en worden in 2015 opgeleverd
Met de provincie en stadsregio zijn afspraken gemaakt over de cofinanciering van een nieuw verbreed fietspad langs de Waalbrug, waarbij fietsers in twee richtingen kunnen rijden
De fietsstraat Dennenstraat is in april 2014 beschikbaar gekomen voor scholieren en ander fietsverkeer
Het besluit tot aanleg van de 2e fase is genomen en uitwerkingen zijn gemaakt. Voor het gedeelte door het Goffertpark hebben wij extra werk verricht om te kunnen komen tot een zorgvuldige inpassing, zoals een gebruikersenquete.
In regionale samenspraak zijn aanvullende middelen voor realisatie van de fietsbrug bij Mook-Cuijk gevonden binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg
In samenwerking met de stadsregio, de gemeente Arnhem en provincie Gelderland hebben wij ons vol ingezet om het grote internationale fietscongres Velo-city naar Arnhem Nijmegen te halen. In december is bekendgemaakt dat onze inzet wordt beloond, en dat het congres Velo-city in 2017 in Arnhem Nijmegen wordt gehouden!
Wij hebben de fietsoversteek over de singels verbeterd door de verkeerslichten gunstiger af te stellen
De fietsenstalling onder Plein 1944 is een nu een jaar open en wordt goed gebruikt. Voor de verbetering van de fietsbereikbaarheid zijn voorbereidende studies verricht, ondermeer voor de verbinding Tunnelweg-Plein 1944
In 2014 is de 2e fase van de St.Jacobslaan uitgevoerd met vrijliggende fietspaden.

Indicatoren

Stimuleren fietsgebruik	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
5.1 Aandeel fiets in woon-werkverkeer in de stad	64%	66%	64%
5.2 Aandeel fiets in het binnenstadbezoek	65%	63%	65%
5.3 Waardering bereikbaarheid fiets	7,7	8,0	7,8
5.4 Waardering fietsstalling	6,1	7,1	6,1

Wat hebben we ervoor gedaan?

- We hebben ons gericht op regionale samenwerking fiets, om de gezamenlijke aanpak en financiering van de snelfietsroutes zoals Beuningen-Campus, het verlengd RijnWaalpad, en de fietsbrug in de snelfietsroute Nijmegen Cuijk mogelijk te maken.
- We zijn in overleg met Rijkswaterstaat en potentiële subsidiegevers geweest om zowel een verbreed fietspad aan de westzijde van de Waalbrug te realiseren, met een lengte van 500 m.
- Door een open en doelgerichte regionale samenwerking hebben wij het vermaarde internationale fietscongres Velo-city 2017 toegewezen gekregen (wereldcongres)
- Binnen het rijksprogramma Beter Benutten Vervolg hebben belangrijke middelen ter beschikking gekregen vanuit de *fietsimpuls*
- Door samenwerking met ProRail en cofinanciering vanuit het Ministerie van I&M komt in het fietstransferium een fietsverwijssysteem, ter verbetering van de benutting van de stalling, de gebruiksvriendelijkheid en een efficiënte bedrijfsvoering.
- Wij hebben bewoners en andere belanghebbenden betrokken bij de planvorming van snelfietsroutes
- Wij hebben een gebruikersenquete in het Goffertpark gedaan om een beeld te krijgen van het huidige gebruik en het draagvlak voor verbeteringen
- We zijn gestart met de opzet van het *fietsstimuleringsplan* zoals aangekondigd in het coalitieakkoord
- We hebben voorbereidingen getroffen voor de aanpak van delen snelfietsroutes uit het netwerk zoals beschreven in de nota Nijmegen Duurzaam Bereikbaar, zoals de verwerving van subsidies en de benodigde voorbereidende werkzaamheden.
- We ontvangen met regelmaat buitenlandse bezoekers die het Nijmeegse fietsbeleid en hoogwaardige fietsinfrastructuur willen ervaren en als inspiratie willen gebruiken

Wat heeft het gekost?

Mobiliteit * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Openbaar vervoer	1.849	2.376	2.158	218
Parkeren + regulering	14.596	16.207	16.335	-128
Verkeer	2.720	2.066	2.219	-153
Totaal lasten per product	**19.165**	**20.648**	**20.712**	**-64**
Financiële baten per product				
Openbaar vervoer	-515	-1.040	-825	-215
Parkeren + regulering	-16.227	-18.358	-18.396	38
Verkeer	0	0	-151	151
Totaal baten per product	**-16.742**	**-19.398**	**-19.371**	**-27**
Totaal Mobiliteit	**2.424**	**1.250**	**1.341**	**-91**

Toelichting financiën

Het programma Mobiliteit sluit het jaar 2014 af met een negatief resultaat van € 91.000. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 7%.
Het resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 64.000 hoger uitgevallen dan begroot. Er zijn nadelen bij de producten Parkeren en Verkeer. Bij het product Parkeren is er een overschrijding van € 1 ton op het budget voor vernielingen en diefstal en we hebben een inhaalafschrijving van € 1 ton op het transferium Ressen in de jaarcijfers verwerkt. Op dit transferium is afgelopen jaren te weinig afgeschreven. Verder hebben we ontvangen bijdragen van € 1,5 ton in het bereikbaarheidsfonds gestort. Het gaat om bijdragen in het kader van de compensatieregeling voor het niet of gedeeltelijk realiseren van de parkeereis (zie ook toelichting op de baten). Deze nadelen hebben we deels kunnen compenseren met een voordeel van € 1 ton op het budget fiets, door de vertraagde openingstelling van de fietsenstalling Doornroosje, en met een voordeel op elektriciteitskosten van eveneens € 1 ton.
Bij het product Verkeer is er een nadeel ontstaan voornamelijk door de uitvoering van het subsidieproject "Snelfietsroute Nijmegen-Wijchen - aanpak Wijchenseweg". De start van dit project was bij de najaarsnota nog voorzien voor 2015. Verder ging een in 2014 geplande bijdrage aan de snelfietsroute Nijmegen-Cuijk niet door; door vertraging in de regionale afstemming zal de voorbereiding van dit project pas in 2015 starten. Hierdoor kwam ruimte vrij voor een extra bijdrage aan de investering Groene Route (S-100) om het wegvallen van subsidies te compenseren. Bij het product Openbaar vervoer is er een voordeel door de verschuiving van een aantal openbaar vervoer projecten naar 2015: "Kleine Openbaar Vervoer-maatregelen 2014" en "Opwaarderen dynamisch busstation CS". Ook de met deze projecten gemoeide subsidies zijn naar 2015 doorgeschoven (zie nadeel baten). De uitvoering van bushalte Station Goffert (bij de najaarsnota nog voorzien voor begin 2015) heeft wel in 2014 plaatsgevonden.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 27.000 lager uitgevallen dan begroot. Dit nadeel is met name veroorzaakt bij het product Openbaar vervoer: subsidies van doorgeschoven openbaar vervoer projecten worden pas in 2015 als baten geboekt (zie analyse lasten). Het voordeel op de baten van het product Parkeren wordt veroorzaakt door bijdragen in het kader van de compensatieregeling voor het niet of gedeeltelijk realiseren van de parkeereis. Het gaat met name om bijdragen van een appartementencomplex in de Broerstraat. De bouwactiviteiten hiervan zijn in het najaar 2014 gestart. Daarnaast hebben we € 1 ton hogere opbrengsten door de succesvolle verkoop van vergunningen voor de nieuwe parkeergarage Plein '44. Er zijn inmiddels 200 vergunningen verkocht waarmee deze garage vrijwel volledig bezet is. De inkomsten uit parkeerboetes blijven ongeveer € 2 ton achter op de begroting. Dit komt door de hoge betalingsgraad (de mate waarin parkeerders betalen); de betalingsgraad is toegenomen van 90% in 2013

naar 94% in 2014. En door de afname van het straatparkeren ten gunste van het parkeren in de garage. Het voordeel op de baten bij het product Verkeer hangt vooral samen met subsidies op het project "Snelfietsroute Nijmegen-Wijchen - aanpak Wijchenseweg" (zie analyse lasten).

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1072 Mobiliteit bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				16.742	19.165	2.424
Wijzigingen						
BW-01307 aankoop parkeerplaatsen Plein 1944	Raad	26 feb '14	10/2014	1.721	1.721	0
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	345	-391	-737
BW-01342 invulling bezuiniging PN 2013 en PN 2014	College	16 dec '14	4.9		-28	-28
BW-01365 Technische wijziging najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	-50	-50	0
BW-01366 Investeringen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		101	101
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014	640	130	-510
Totaal Wijzigingen				**2.656**	**1.483**	**-1.174**
Eindtotaal				**19.398**	**20.648**	**1.250**

Risico's

- Het uitvallen van de binnenstadafsluiting wat kan leiden tot een chaotische en onveilige verkeerssituatie, slechte bereikbaarheid van winkels, overlast voor de bewoners en eventuele schadeclaims.
- Een toezichthouder wordt agressief bejegend door een derde wat leidt tot geestelijk en/of lichamelijk letsel bij de medewerker. Dit kan leiden tot geestelijk en/of lichamelijk letsel bij de medewerker.
- De communicatiemiddelen vallen uit. Dit kan leiden tot mogelijke onveilige situaties voor toezichthouders en het risico dat toezichthouders wegens onbereikbaarheid niet meer goed ingezet kunnen worden bij calamiteiten.
- Als gevolg van bijvoorbeeld de economische crisis, maar ook gewijzigd inkoopgedrag door de opkomst van internetaankopen, kunnen de parkeeropbrengsten tegenvallen. Zo'n terugval kan zich snel voordoen, terwijl beheersmaatregelen meestal meer tijd kosten.
- Files als gevolg van grote werkzaamheden en/of calamiteiten. Dit kan leiden tot economische verlies. Daarnaast kunnen files ook leiden tot bestuurlijk imago-afbreuk door een slechtere economische bereikbaarheid van de stad.
- Stroomuitval of er doet zich een calamiteit voor in een parkeergarage.
- Het niet meer weken van de parkeerautomaten door een ICT-probleem waardoor er geen parkeergeld meer geïnd kan worden.
- Stroomuitval Verkeers Management Centrale (VMC): De roadbarriers werken dan niet meer waardoor het toelatingsbeleid niet geëffectueerd kan worden. Het reizigersinformatiesysteem kan niet meer beheerd worden waardoor de er geen of verkeerde informatie op de borden komt te staan. Er worden geen storingsmeldingen meer gedaan waardoor de onderhoudsploegen niet aangestuurd kunnen worden en er meer storingen aan parkeerapparatuur blijven bestaan. Er is geen communicatie meer met de diverse locaties waardoor de parkeergarages niet meer op afstand bediend kunnen worden. Tenslotte kunnen de beveiligings- en de verkeerscamera's niet worden uitgekeken waardoor onveilige situaties kunnen optreden en het nemen van verkeersmaatregelen niet langer mogelijk is.
- Het huidige P&R Noord heeft een tijdelijke bestemming.Het terrein zal in verband met gebiedsontwikkeling Ressen naar verwachting in 2016 of 2017 een andere bestemming krijgen. We lopen een financieel risico omdat P&R Noord dan nog niet volledig is afgeschreven.

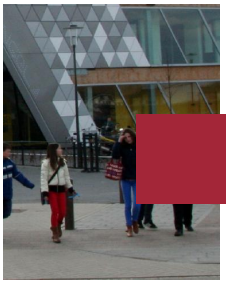

Programma Onderwijs

MAATSCHAPPELIJK EFFECT

In het programma Onderwijs werken we samen met ouders, schoolbesturen en kinderopvangaanbieders aan goede opvang- en onderwijsvoorzieningen in de stad, die de talentontwikkeling van Nijmeegse kinderen bevorderen.
We streven naar adequate en kwalitatief goede schoolgebouwen, met een evenwichtige spreiding over de stad, passend bij de demografische ontwikkelingen in stad en regio.

We willen dat de Nijmeegse jonge kinderen van kwalitatief goede en veilige voorschoolse voorzieningen gebruik kunnen maken, die minimaal voldoen aan de wettelijke eisen. Dit aanbod van voorschoolse voorzieningen moet toegankelijk zijn en voldoende divers, zodat ouders kunnen kiezen. We willen dat jonge kinderen met lage startkansen extra educatief aanbod krijgen zodat ze voldoende toegerust zijn om een goede start te kunnen maken op de basisschool.

We streven naar gemengde, brede basisscholen, voor kinderen van 0-12, met doorlopende ontwikkelings- en zorglijnen. Het schoolse en buitenschoolse aanbod op de brede scholen sluit aan bij de behoeften en talenten van kinderen en ouders. We streven naar gelijke kansen voor kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs.

We willen dat jongeren goed voorbereid de arbeidsmarkt kunnen betreden. Dit betekent dat alle jongeren het onderwijs verlaten met een diploma, zo mogelijk een startkwalificatie, diploma HAVO of MBO niveau 2.

HOOFDDOELSTELLINGEN

H1	Zorgplicht onderwijshuisvesting
H2	Stimuleren ontwikkelingskansen
H3	Bestrijden voortijdig schoolverlaten

Hoofddoelstelling 1

Zorgplicht onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Wij willen kwalitatief goede onderwijshuisvesting. Voor het basisonderwijs geldt dat wij brede scholen willen realiseren, centraal gelegen in de wijk, goed bereikbaar voor ouders en kinderen uit de wijk. Voor het voortgezet onderwijs willen we dat er in elk stadsdeel minimaal één voorziening voor voortgezet onderwijs is, waarbij ook voor het VMBO een goede spreiding over de stad wenselijk is.

Zorgplicht onderwijshuisvesting en doordecentralisatie

In 2008 is een groot gedeelte van de onderwijshuisvesting in Nijmegen, met name in de bestaande stad, doorgedecentraliseerd. De gemeente heeft nog wel de zorgplicht voor de scholen Kristallis, Tarcisius en Hidaya. Voor Nijmegen Noord geldt dat De Geldershof, De Verwondering en het Citadel College (zonder de VMBO-locatie) zijn doorgedecentraliseerd; basisscholen het Talent en de Oversteek zijn niet doorgedecentraliseerd. Bij de school Kleurrijk zijn de leerlingen doorgedecentraliseerd. Het schoolbestuur huurt de school die gevestigd is in het voorzieningenhart 't Hert in Willemskwartier.
Bij de doordecentralisatie is de gezamenlijke ambitie uitgesproken, om binnen 40 jaar 70% van de bestaande scholen te vervangen door nieuwbouw en 30% te renoveren, evenwichtig verspreid over de stad en passend bij de ontwikkeling van leerlingenaantallen. Bij de start van de doordecentralisatie is afgesproken om elke vijf jaar de ontwikkeling van de doordecentralisatie te evalueren. Het is de bedoeling de eindrapportage van de eerste evaluatie vast te stellen in januari 2014.

Wat hebben we bereikt?

In 2014 zijn we doorgegaan met de ondersteuning van de brede schoolvoorzieningen binnen de bestaande locaties voor basisonderwijs. Daarbij streven we naar gemengde, brede basisscholen voor kinderen van 0-12 met doorlopende ontwikkelings- en zorglijnen. Er zijn inmiddels 18 brede scholen gerealiseerd.

In het voortgezet onderwijs is er in elk stadsdeel minimaal één voorziening voor voortgezet onderwijs is. De ontwikkelingen binnen het VMBO volgen we op de voet.

De wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting wordt door de schoolbesturen volgens de doordecentralisatieovereenkomsten uitgevoerd. Evaluatie van deze overeenkomsten heeft plaats gevonden in 2013. In februari 2014 zijn de resultaten hiervan gepresenteerd. De belangrijkste conclusie is dat de afgelopen jaren veel is bereikt. Zowel wat betreft de huisvesting, als op de inhoudelijke prestatieafspraken. In totaal is 16% van de totale oppervlakte van de doorgedecentraliseerde scholen de afgelopen jaren vernieuwd. Er zijn sinds de invoering van de doordecentralisatie in 2008 een 20-tal projecten van nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen gerealiseerd of onderhanden. Met de niet-doorgedecentraliseerde schoolbesturen is steeds overleg gevoerd over het op peil houden van de huisvestingsvoorzieningen. Tegelijkertijd constateren we een aantal aandachtspunten in de uitvoering van de overeenkomst. Samen met het onderwijs starten we in 2015 het gesprek om op basis van de evaluatie doordecentralisatie te komen tot een herijking van de doordecentralisatie.

De effecten van de hierboven beschreven uitname uit het gemeentefonds voor onderwijshuisvesting zijn vertaald naar de onderzoeksopdracht Onderwijs en Jeugd. In 2014 hebben we hierover intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs. . We zijn ervan overtuigd dat met de gevolgde aanpak het maximale financiële resultaat hebben behaald zónder dat belangrijke functies voor de leerlingen in de stad verloren zijn gegaan. Het resultaat van deze gesprekken is dat er door de schoolbesturen voorstellen zijn gedaan voor bezuinigingen ter grootte van € 1,55 miljoen. Deze voorstellen bieden voldoende aanknopingspunten voor een structureel vervolg. Functiebehoud op alle onderdelen is hierbij steeds het uitgangspunt.

We realiseren ons dat hiermee niet de gehele taakstelling van de onderzoeksopdracht wordt ingevuld. Meer bezuinigingen, bovenop de al ingeboekte bezuinigingen uit de perspectiefnota 2013 zou echter betekenen dat

belangrijke basisfuncties verloren gaan. Wij vinden dit ongewenst en zullen daarom in 2015 met een voorstel voor de resterende financiële taakstelling komen. Vervolgstap is dat deze bezuinigen in 2015 worden geeffectueerd en we vervolgens in gesprek gaan over de evaluatie van de doordecentralisatie en het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie met als doel deze toekomstbestendig te maken.

In 2014 is tenslotte een voorstel voor wetswijziging aangenomen. Hierdoor komt de verantwoordelijkheid voor het buitenonderhoud van scholen voor Primair Onderwijs bij de schoolbesturen te liggen. We hebben besprekingen gevoerd met de PO-schoolbesturen over de gevolgen voor de vergoeding doordecentralisatie en huurovereenkomsten en de uitvoering daarvan. In 2015 besluiten we over de uitvoering van de te nemen maatregelen.

Indicatoren

Zorgplicht onderwijshuisvesting	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
1.1 Totaal bedrag uitbetaalde doordecentralisatievergoedingen	€ 14,7 mln	€ 15,0 mln	€ 14,9 mln
1.2 % Gerealiseerde nieuwbouwscholen die zijn gedoordecentraliseerd	7,9 %	19,2 %	16%
1.3 Aantal gerealiseerde nieuwbouwscholen Nijmegen-Noord	1	2	1
1.4 % Uitbreidingen/renovaties	7,5 %	10,1 %	7,5%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Realisatie niet-doorgedecentraliseerde onderwijshuisvesting:
Bij de Islamitische basisschool hebben we middelen beschikbaar gesteld voor onderhoud aan de bestaande school en uitbreiding met twee semipermanente groepslokalen. De uitbreiding is gestart in 2014 en komt in 2015 gereed.

Bij Kristallis hebben we gesprekken gevoerd over de huisvesting in de bestaande locatie aan de Scherpenkampweg en Hatertseweg 400. We verkennen gezamenlijk een aantal opties, die we vervolgens uitwerken op inhoudelijke en financiële consequenties. Besluitvorming hierover volgt in 2015.

Realisatie doorgedecentraliseerde huisvesting
In 2014 zijn de volgende scholen gerealiseerd:

- vervangende nieuwbouw van de twee locaties van basisschool Aquamarijn in het Voorzieningenhart Waterkwartier;
- de nieuwbouw van basisschool De Verwondering in Lent-oost;

- de vervangende nieuwbouw van het Mondial College in Lindenholt noord
- Eerste fase Montessori College aan de Kwakkenbergweg is gereed. De tweede fase is gestart en zal medio 2015 gereed komen.
- Tevens is de nieuwbouw van het PRO College aan de Dennenstraat én het Canisius College aan de Berg en Dalseweg in 2014 gestart. De nieuwbouw van deze scholen zullen in 2015 gereed komen.

Onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd

In 2014 hebben we intensieve gesprekken gevoerd met het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs over de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd. De grootste uitdaging was om te komen tot afspraken over bezuinigingsmogelijkheden, steeds met functiebehoud op alle onderdelen als uitgangspunt. De financiële opgave op het gebied van onderwijshuisvesting is hierbij primair als zoekrichting gehanteerd. Al snel werd duidelijk dat niet het gehele te bezuinigen bedrag uit het budget voor onderwijshuisvesting gerealiseerd kon worden, omdat de taken en middelen voor het grootste deel zijn doorgedecentraliseerd middels een privaatrechtelijke overeenkomst en veelal vastzitten in kapitaallasten, contractvoorwaarden, heffingen, etc. We zijn daarom samen met de schoolbesturen op zoek gegaan naar slimme combinaties op die onderdelen waar we een gezamenlijk belang en/of gedeelde verantwoordelijkheid hebben.

Hoofddoelstelling 2

Stimuleren ontwikkelingskansen

Wat willen wij bereiken?

Wij bevorderen ontwikkelingskansen van kinderen en volwassenen op het gebied van taal en op voorzieningenniveau.

- **Voorschoolse periode**
  We willen dat alle kinderopvang en peuterarrangementen voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. We zorgen voor een goed gespreid, voldoende divers en financieel toegankelijk aanbod van peuterarrangementen voor alle 2- en 3 jarigen in Nijmegen. We streven naar 100% bereik van 2- en 3 jarigen met een lage startkans met een VVE-programma. We streven naar een algehele verbetering van de pedagogisch-didactische kwaliteit in de voorschoolse voorzieningen, met name in de VVE locaties. We willen een goede aansluiting van de voorschoolse voorzieningen op het basisonderwijs.
- **Basisonderwijs**
  Jaarlijks krijgen 200 leerlingen extra taalstimulering via een schakelklas. We streven ernaar dat in 2015 25 basisscholen in Nijmegen brede school zijn. We bevorderen dat kinderen een basisschool in de eigen wijk bezoeken, waarbij we ernaar streven dat 80% van de kinderen een basisschool bezoekt die niet meer dan 300 meter verder van hun huis ligt dan de dichtstbijzijnde school.
- **Voortgezet Onderwijs**
  Scholen die deelnemen aan het onderwijsachterstandenbeleid besteden systematisch aandacht aan de taalontwikkeling van leerlingen. Daarnaast is er aanbod van schakelklassen voor 80 leerlingen, waar leerlingen met taalachterstand (o.a. nieuwkomers) tijdelijk worden opgevangen.
- Het gemiddeld aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in het derde leerjaar havo/vwo stijgt naar 38 %, waarbij wij ons realiseren dat er verschillen zijn tussen de verschillende etnische groepen.
- **Leerlingenvervoer**
  Het leerlingenvervoer wordt conform het contract uitgevoerd en naar tevredenheid van ouders, leerlingen en scholen. We streven ernaar dat 95% van de ouders het leerlingenvervoer een ruime voldoende (7,5) geeft.
- **Voorlichting seksuele diversiteit**
  Op álle scholen in Nijmegen, zowel basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en het ROC, wordt voorlichting gegeven over seksuele diversiteit en de voorlichting wordt met de jaren steeds verder geïntensiveerd.
- **Volwasseneneducatie**
  Wij zullen in goed overleg met het ROC blijven streven naar een goed bereik van doelgroepen, waarbij het accent net als de afgelopen jaren zal liggen op laaggeletterdheid. In 2013 verwachten wij een

samenwerkingsovereenkomst tussen de vrijwilligersorganisaties die taalondersteuning aanbieden en het ROC te kunnen presenteren, gericht op een groter bereik van de doelgroep laaggeletterden.

Wat hebben we bereikt?

Voorschoolse periode

We hebben stevig ingezet op het bereiken van 100% van de peuters met een VVE programma. Dit is bereikt door instandhouding van aanbodsubsidiëring voor 16 VVE-locaties en beschikbaarstelling van een VVE-subsidie voor reguliere kinderdagverblijven en peuterarrangementen. Kinderopvangaanbieders die VVE subsidie ontvangen dienen een VVE-programma aan te bieden dat door het Nederlands Jeugdinstituut is erkend als effectief instrument. Daarmee hebben we de kwaliteit van het aanbod in 2014 verder verhoogd. De Inspectie van het Onderwijs heeft positief geoordeeld over de kwaliteit van VVE in onze gemeente. We hebben de financiële toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen geborgd door ouders die daarvoor in aanmerking kwamen de mogelijkheid te bieden gebruik te maken van onze subsidieregeling 'peutertoeslag'.

Basisonderwijs

Net als in 2013 hebben we het aantal schakelklassen uitgebreid, omdat we het ambitieniveau hebben verhoogd in G33 verband. Het gaat in 2014 in totaal om 40 schakelklassen in het primair onderwijs, waarbij 500 kinderen extra ondersteuning kregen op het gebied van taal. Met betrekking tot de doelstelling om kinderen in de eigen wijk (binnen 300 m) naar school te laten gaan, hebben we het volgende bereikt:

	2011-2012	2012-2013	2013-2014
Dichtbijzijnd	50%	50%	50%
Maximaal 300 m verder	19%	19%	18%
Meer dan 300 m verder	31%	31%	32%

In totaal 68% van alle Nijmeegse basisschoolleerlingen gaat naar een school die niet meer dan 300 m verder weg is van hun woonadres dan de dichtstbijzijnde school.

Voortgezet Onderwijs

Scholen die deelnemen aan het onderwijsachterstandenbeleid hebben systematisch aandacht besteed aan de taalontwikkeling van leerlingen. De subsidie voor het onderwijsachterstandenbeleid wordt voor een belangrijk deel ingezet voor de Internationale Schakelklas VO, waar voor 120 leerlingen met taalachterstand (nieuwkomers en vluchtelingen) een stimuleringsprogramma wordt aangeboden en waar zij kennis maken met de Nederlandse cultuur. De subsidie voor het ISK zal bij de bezuinigingen als gevolg van de uitkomsten van de onderzoeksopdracht Onderwijs & Ondersteuning Jeugd worden ontzien.

Passend onderwijs

Wij volgen de ontwikkelingen op het gebied van passend onderwijs nauwlettend en zorgen samen met de onderwijspartijen voor een goede afstemming met de transitie van de Jeugdzorg en Awbz. Onze inzet is om zorg en ondersteuning zoveel mogelijk in samenhang in te zetten volgens het principe 'één kind, één gezin, één plan'. Dit vraagt om afstemming en concretisering van datgene wat de onderwijsbesturen en de gemeente, ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid, bieden aan zorg en ondersteuning. Er is een duidelijke relatie met het programma Zorg & Welzijn, waarbinnen de subsidies worden verleend voor onder andere het schoolmaatschappelijk werk, de ondersteuning van de Zorg Advies Teams op de scholen en hun relatie met de sociale wijkteams.

In 2014 is conform de vereisten uit de Wet passend onderwijs en de Jeugdwet op twee momenten Op Overeenstemming Gerichte Overleggen (OOGO) met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Als resultaat zijn ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden en de jeugdplannen van de betrokken gemeenten vastgesteld. De bestuurders hebben een gezamenlijke ontwikkelagenda vastgesteld over onderwerpen als leerplicht, thuiszitters, participatie, leerlingenvervoer en dyslexie. Ook zijn er afspraken gemaakt over de uitgangspunten die gelden bij het toeleiden naar zorg en ondersteuning. Dit is een belangrijke stap om de

ondersteuning op school en thuis beter op elkaar af te stemmen. Voor het speciaal (voortgezet en basis-) onderwijs gelden specifieke uitwerkingsacties, die in 2015 moeten worden uitgevoerd. Andere uitwerkingsacties die in 2014 zijn uitgevoerd, zijn:

- het concretiseren van de door de gemeente gefinancierde basisfuncties (waaronder leerplicht, jeugdgezondheidszorg en schoolmaatschappelijk werk) die voor de scholen beschikbaar zijn, en
- er is een overzicht opgesteld met de contactgegevens van alle sociale (wijk)teams in Nijmegen en de regio.

Innovatie agenda iedereen heeft talent
In 2014 is de Innovatieagenda iedereen heeft talent afgerond, een coproductie met onze partners vanuit het onderwijs en de kinderopvang. De ambities uit de agenda hebben tot doel om met een ontwikkelingsgerichte aanpak alle kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden zich optimaal te ontwikkelen tot veelzijdige, sociale en verantwoordelijke burgers. Dit sluit aan bij de ambities van de gemeente. Wij hebben dan ook ingestemd met de innovatie-agenda en laten daarmee onze waardering zien voor de samenwerking en commitment van het gehele Nijmeegse onderwijsveld. Het is van belang dat de ambities uit de innovatie-agenda in 2015 en verder worden geoperationaliseerd en uitgevoerd.

Leerlingenvervoer
In 2014 hebben we de evaluatie van het leerlingenvervoer over de periode 2009-2013 vastgesteld. Uit de evaluatie blijkt dat het percentage ouders dat het taxivervoer als goed heeft beoordeeld flink is gestegen. Tevens is de tevredenheid onder ouders van leerlingen die gebruik maken van het openbaar vervoer en eigen vervoer geëvalueerd. De tevredenheid is groot. In vergelijking tot de vorige evaluatie in 2009 is de waardering voor het taxivervoer flink gestegen: 92% geeft als totaal-oordeel “goed” of “voldoende. Omdat de contracten voor het verzorgen van het leerlingenvervoer per juli 2015 eindigen, is in het najaar van 2014 een start gemaakt met de Europese aanbesteding van het leerlingenvervoer samen met de gemeenten Beuningen en Wijchen. Bij de aanbesteding van het leerlingenvervoer wordt waar mogelijk rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen zoals passend onderwijs en verkenningen naar (stads)regionaal doelgroepenvervoer.

Voorlichting seksuele diversiteit
Via het project SchoolsOUT van de GGD worden contacten onderhouden met alle scholen in Nijmegen: de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en het ROC. SchoolsOUT heeft de scholen ondersteund en geïnspireerd om blijvend aandacht te besteden aan het onderwerp en het bespreekbaar maken van verschillen in de seksuele identiteit, waardoor de sociale acceptatie wordt bevorderd. Op de landelijke Regenboogstedenbijeenkomst in Nijmegen in oktober is SchoolsOUT als voorbeeld gepresenteerd aan collega regenboogsteden.

Volwasseneneducatie
In 2014 was er een budget beschikbaar om in totaal 484 trajecten volwasseneneducatie in te kunnen zetten. Tot en met het derde kwartaal (30 september) zijn hiervan 278 trajecten gerealiseerd of gestart. Het laatste kwartaal is er een groot aantal inwoners gestart met educatie. Het is de verwachting van ROC Nijmegen als uitvoerende partij dat we het aantal beschikbare trajecten volledig realiseren. Deze cijfers zijn eind januari 2015 bekend.

In het tweede halfjaar is de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) gewijzigd. De wijzigingen hebben gevolgen voor de wijze waarop gemeenten vanaf 2015 volwasseneneducatie inzetten en vormgeven. We krijgen meer beleidsvrijheid. Belangrijkste wijzigingen zijn:

de verplichte inzet van rijksmiddelen bij de Regionale Opleidingscentra (ROC’s) wordt afgebouwd, en
het Rijk keert het budget voor volwasseneneducatie per arbeidsmarktregio aan de contactgemeente uit.

Voor de arbeidsmarktregio ‘Rijk van Nijmegen’ is Nijmegen aangewezen als contactgemeente. We hebben onze rol in dit proces genomen en hebben de samenwerking met de regiogemeenten in de arbeidsmarktregio Rijk van Nijmegen vormgegeven. Samen werken we in 2015 toe naar een goede inzet van middelen in 2016. Voor 2015 kopen we onze educatie nog volledig in bij ROC Nijmegen.

Indicatoren

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
2.1 % 2/3 jarigen dat deelneemt aan peuterarragementen, vve en kinderopvang	85%	85 %	85%
2.2 % Kindercentra dat voldoet aan wettelijke kwaliteitseisen	-	100 %	92%
2.3 Totaal aantal kinderschakelklas PO en VO	nnb	300	500
2.4 Aantal brede scholen	15	18	18
2.5 % leerlingen naar dichtbije basisschool	69%	76 %	68%
2.6 % ouders dat leerlingenvervoer ruime voldoende geeft	95%	95 %	92%
2.7 Bereik voorlichting seksuele diversiteit	100 %	60 %	100%

Wat hebben we ervoor gedaan?

Voorschoolse periode

We streven naar een groot bereik van 2- en 3-jarigen met een voorschoolse voorziening. Om de toegankelijkheid te borgen, hebben we sinds 2014 de peutertoeslag en subsidiëren wij de 16 VVE-locaties. Tevens zetten we de GGD in die ouders stimuleert tot deelname aan voorschoolse voorzieningen en kinderen met een taal- en of ontwikkelingsachterstand indiceert voor VVE.

In 2012 hebben we samen met de andere grote gemeenten een bestuursakkoord gesloten met het Rijk, waarin we afspraken hebben gemaakt over verbetering van de kwaliteit van VVE en over uitbreiding van het aantal schakelklassen in het primair onderwijs. In 2014 hebben we, evenals in 2013, hiervoor subsidie verleend aan twee kinderopvangaanbieders die VVE bieden en aan de schoolbesturen in het primair onderwijs. Dit heeft ertoe geleid dat in het schooljaar 2014/2015 onder meer het aantal schakelklassen is uitgebreid, het aantal pedagogisch medewerkers met een VVE scholing is gestegen en het aantal HBO-ers in de voorschool is toegenomen.

Kinderopvangaanbieders hebben in 2014 gewerkt aan een kwaliteitsconvenant. Dit naar aanleiding van het beleidskader voorschoolse voorzieningen “Grote ambities voor de allerkleinsten”. Door ondertekening van het convenant willen de organisaties van kinderopvang samen met de gemeente en de GGD werken aan optimale kwaliteit van de opvang, waarbij de wettelijke kaders gezien worden als minimale basis. Naar verwachting zal de ondertekening en implementatie in het eerste kwartaal van 2015 plaatsvinden.

Basisonderwijs

We streven naar 25 Brede scholen in 2015. In 2013 zijn de eerste scholen Brede scholen geworden. Er zijn inmiddels 15 Brede Scholen, waar 16 basisscholen deel van uitmaken. De ontwikkeling van integrale kindcentra (de meest ambitieuze vorm van de Brede School) raakt ook onze gemeente. Afgelopen jaar hebben wij met de schoolbesturen gesproken over integrale kindcentra. Er zijn drie van start gegaan. Komend jaar werken wij onze visie op integratie kindcentra uit in relatie tot onze doelstellingen.

Voortgezet Onderwijs

In het kader van het onderwijsachterstandenbeleid ondersteunen we de scholen met leerlingen met taalachterstanden, en in het bijzonder de Internationale Schakelklas VO met ca. 120 leerlingen. Daarnaast hebben wij projecten ondersteund voor kinderen in achterstandsituaties, zoals als Playing for Success en de Weekendschool . In het Junior Technovium kunnen e leerlingen kennis maken met de moderne wereld van de techniek en technische beroepen.

Passend Onderwijs

In 2014 is er op twee momenten bestuurlijk op overeenstemming gericht overleg gevoerd) tussen de 17 betrokken gemeenten en de bestuurders van samenwerkingsverbanden passend onderwijs in regio 25.07. Ter voorbereiding op dit overleg zijn verschillende inhoudelijke werksessies georganiseerd met professionals uit de praktijk van onderwijs en zorg. Ook is intensief geïnvesteerd in het proces van intergemeentelijke en bestuurlijke afstemming, zowel met de wethouders Onderwijs als de wethouders Zorg en Welzijn.

Innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent".
De innovatie-agenda is tot stand gekomen als coproductie van gemeente, onderwijsveld en kinderopvangorganisaties. Dit onder leiding van een stuurgroep, waarbij de gemeente met name een faciliterende rol heeft gespeeld. Dit is logisch omdat een groot deel van de inhoudelijke punten in de innovatieagenda vallen onder de verantwoordelijkheid van het onderwijs en de kinderopvang. Op 10 februari 2014 zijn de ambities uit de innovatie-agenda gepresenteerd tijdens een onderwijsconferentie. In 2015 zal de huidige stuurgroep blijven bestaan.

Leerlingenvervoer
In 2013 is het leerlingenvervoer geëvalueerd; 92% van de ouders gaven het leerlingenvervoer een ruime voldoende. Wij willen dit graag zo houden. Om die reden worden de aanbevelingen en reacties uit de evaluatie meegenomen in de aanbesteding van het leerlingenvervoer m.i.v. augustus 2015.

Voorlichting seksuele diversiteit
Wij ondersteunen SchoolsOUT van de GGD. In dit project worden scholen gestimuleerd en ondersteund in het bespreekbaar maken van seksuele diversiteit en het bevorderen van de acceptie van LHBT-ers. Dat gebeurt in de hoogste klassen van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs en op het ROC

Volwasseneneducatie
Het goed bereiken van de doelgroep stond centraal. Dit doel is bereikt, gelet op de verwachting dat alle voor 2014 beschikbare trajecten ook benut zijn. Het ROC Nijmegen heeft door middel van voorlichting en contacten met de gemeente gewerkt aan een beter bereik. De aanpak van laaggeletterdheid stond hierin voorop. We hebben samen met ROC Nijmegen binnen de afdeling Werk een pilot uitgevoerd om laaggeletterdheid bij werkzoekenden die zich bij de gemeente melden, te herkennen en indien nodig, door te geleiden naar volwasseneducatie bij ROC Nijmegen. Daarnaast is in samenwerking tussen de afdeling Inkomen en ROC Nijmegen een cursus tot stand gekomen die inwoners ondersteunt bij het gebruik maken van de digitale omgeving van de gemeente, onder meer voor het aanvragen van een uitkering of inkomensondersteuning.
In 2014 hebben ROC Nijmegen en Step (voorheen IVC-Intercity) de gesprekken met elkaar hervat om de samenwerking rond taalondersteuning vorm te geven. Dit proces lag in 2013 stil vanwege de fusie van IVC en Intercity, die van beide organisaties veel aandacht vroeg.
In februari 2014 is het Bondgenootschap Laaggeletterdheid regio Nijmegen gestart. De gemeente Nijmegen levert hiervoor een regiomanager. Het doel van dit bondgenootschap is bekendheid geven aan het maatschappelijk probleem van laaggeletterdheid, communicatie vereenvoudigen en laaggeletterden doorverwijzen naar volwasseneducatie. Op dit moment zijn er ruim 30 bondgenoten bestaande uit gemeenten, welzijnsinstellingen, onderwijsinstellingen, gezondheidszorg en bedrijfsleven.

Hoofddoelstelling 3

Bestrijden voortijdig schoolverlaten

Wat willen wij bereiken?
Wij streven naar zo min mogelijk voortijdig schoolverlaters in het Voortgezet Onderwijs (VO) en in Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO). We blijven aansluiten bij de landelijke ambitie en hebben samen met de scholen voor onze RMC-regio een nieuw regionaal convenant afgesloten met het Rijk voor de periode 2012-2015.

Wat hebben we bereikt?
In 2014 hebben we ons gezamenlijk met de onderwijsinstellingen ingezet voor het verlagen van het aantal vsv-ers. Op basis van voorlopige cijfers over schooljaar 2013-2014 blijkt dat het aantal vsv-ers in de subregio Nijmegen met 13% is gedaald van 543 naar 473. Ook in de gehele RMC-regio Arnhem-Nijmegen is het aantal vsv-ers gedaald (4%). Voor het ROC Nijmegen als geheel geldt dat er sprake is van een daling van 14% in schooljaar 2013-2014. De gezamenlijke inzet van de onderwijsinstellingen en gemeente werpt zijn vruchten af. De in 2013 ingezette daling

van vsv op het MBO lijkt hiermee door te zetten. De definitieve cijfers verschijnen medio 2015. De indicatoren betreffen de doelstelling en realisatie van schooljaar 2012-2013, aangezien dit de definitieve cijfers zijn.

Indicatoren

Stimuleren ontwikkelingskansen	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
3.1 % VSVers in het VO	1,0	1,0	0,5
3.2 % VSVers op het MBO	12,5	7,5	7,6
3.3 % VO Onderbouw		1,0	0,1
3.4 % Vmbo bovenbouw		4,0	1,6
3.5 % Havo/Vwo bovenbouw		0,5	0,6
3.6 % Mbo niveau 1		32,5	37,4
3.7 % Mbo niveau 2		13,5	12,9
3.8 % Mbo niveau 3/4		4,25	5,0

Toelichting: Realisatie 2014 betreft de definitieve cijfers van het schooljaar 2012-2013.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In 2014 hebben we ons samen met de onderwijsinstellingen ingezet om het aantal vsv-ers terug te dringen. Op grond van voorlopige cijfers kunnen we stellen dat we daarin stappen maken. Maar we zijn er nog niet. De ingezette maatregelen op het MBO zullen op de langere termijn hun effect op het verder verlagen van het aantal vsv-ers moeten aantonen.

We hebben met VO en MBO ook gesproken over de ontwikkelingen als passend onderwijs, de invoering van de Entree-opleiding op het MBO, de transitie van de jeugdzorg en invoering van de participatiewet. Bij passend onderwijs hebben we afspraken kunnen maken over de aansluiting van de interne zorgstructuur van de school op de externe zorgstructuur, zoals het Sociaal Wijkteam. Bij de invoering van de Entree-opleiding hebben we met VO en MBO gesproken over de effecten hiervan voor doelgroepen leerlingen. Om te voorkomen dat leerlingen in de overgang van VO naar MBO tussen wal en schip dreigen te komen, hebben we afgesproken dat er een warme overdracht plaatsvindt tussen onderwijsinstellingen of richting bureau Leerplicht of Jongerenloket. In voorbereiding op de invoering van de Participatiewet hebben we samen met het programma Werk & Inkomen met scholen (met name VSO en Praktijkonderwijs) afspraken gemaakt over wat dit voor hun leerlingen zal betekenen en op welke wijze we deze leerlingen ondersteunen in het vinden van een passende werkplek. Om resultaten structureel te borgen, blijven deze ontwikkelingen ook in 2015 onderwerp van gesprek in (bestuurlijke) overleggen met het onderwijs.

Leerplicht

Over schooljaar 2013-2014 zijn door bureau Leerplicht 2.383 meldingen ontvangen en afgehandeld. In schooljaar 2012-2013 waren er nog 2.705 meldingen. Dat het aantal meldingen daalt, is volledig toe te schrijven aan een verbeterde administratie door scholen. De scholen hebben hun administraties rond de in- en uitschrijvingen (absoluut verzuim) en ongeoorloofd verzuim (relatief verzuim) beter op orde, waardoor ze deze mutaties op tijd doorgeven. Administratief onjuiste meldingen zijn er dus uitgefilterd. Onder andere de scholenbenadering en verzuimprotocollen hebben bijgedragen in deze ontwikkeling. Het aantal (terechte) meldingen waar de leerplichtambtenaar actie op moet ondernemen, is niet afgenomen.
Met de invoering van Passend Onderwijs verwachtten we een toename van het aantal kinderen dat als ‘thuiszitter’ geregistreerd staat wegens het ontbreken van een passende onderwijsvoorziening. Over het eerste halfjaar van schooljaar 2014-2015 kunnen we nog niet voldoende stellen dat dit ook zo is. Bureau Leerplicht monitort deze ontwikkeling. Zij onderhoudt hierbij het contact met de scholen en spreekt hen aan op hun verantwoordelijkheden. De leerplichtambtenaar denkt hierbij actief mee in het vinden van passende oplossingen.

Binnen het VO zijn schoolbezoeken afgelegd. Doelstelling is om samen met de scholen te werken aan een optimale aanpak van verzuim. Dit doen we enerzijds als onderdeel van onze wettelijke taak, maar vooral ook om scholen te ondersteunen in het versterken van een preventieve aanpak. In 2015 evalueren we deze aanpak met de scholen.

In 2014 zijn de werkzaamheden van het aanjaagteam op ROC Nijmegen voortgezet. Het aanjaagteam heeft als onderdeel van bureau Leerplicht op de locaties van ROC Nijmegen opleidingsteams ondersteund in het verbeteren

van de verzuimregistratie. Dit heeft een preventieve werking. Door een vroegtijdige signalering is de onderwijsinstelling beter in staat jongeren te behoeden voor voortijdig schoolverlaten (vsv). Dit heeft medio 2014 geresulteerd in het opstellen van een gezamenlijk verzuimprotocol. Doelstelling voor 2015 is dat ook AOC Helicon hier op aansluit. De werkzaamheden van het aanjaagteam worden tot en met schooljaar 2014-2015 voortgezet.

Ten slotte hebben we medio 2014 samen met de regiogemeenten uit de arbeidsmarktregio 'Rijk van Nijmegen' stappen gezet om te komen tot een nieuw regionaal beleidskader Leerplicht. We verwachten dit uiterlijk medio 2015 aan de gemeenteraden ter vaststelling voor te leggen.

Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
De RMC-regio Arnhem-Nijmegen is verantwoordelijk voor het beperken van vsv. Binnen de subregio Nijmegen worden de RMC-taken uitgevoerd door het RMC-Trajectbureau op ROC Nijmegen en bij het Regionaal Jongerenloket Nijmegen.

In 2014 hebben het RMC-Trajectbureau, het Regionaal Jongerenloket Nijmegen en bureau Leerplicht Nijmegen gezamenlijk onderzocht op welke wijze de samenwerking tussen partijen versterkt kan worden, zodat we nog beter in staat zijn vsv te voorkomen of toe te leiden richting onderwijs of werk. Dit doen we onder andere door het jaarlijks opstellen van een RMC-werkagenda waarin benoemd wordt welke doelstellingen we nastreven, hoe we deze gaan bereiken en wat dit kost. Deze agenda wordt besproken in de Taskforce Jeugdwerkloosheid en vastgesteld door het Regionaal Portefeuillehoudersoverleg Onderwijs & Jeugd. Deze agenda zal voor schooljaar 2015-2016 voor het eerst opgesteld worden.

Het RMC-Trajectbureau heeft over het schooljaar 2013-2014 760 verzuimmeldingen 18+ ontvangen van jongeren die woonachtig zijn in onze regio. Dit is een daling van 4% ten opzichte van voorgaand schooljaar. We zien dat het aantal verzuimmeldingen van ROC Nijmegen wat daalt. Voorlopige verklaring is dat de verbeterde preventieve aanpak van verzuim binnen de opleidingen aanslaat. Het verzuim wordt door de opleiding eerder gesignaleerd en opgepakt, waardoor minder meldingen bij het RMC-Trajectbureau terecht komen. Vanuit andere ROC's is er juist sprake van een toename van het aantal verzuimmeldingen. Dit betreft met name ROC Rijn-IJssel. Verklaring hiervoor is dat ROC Rijn-IJssel sinds schooljaar 2012-2013 actiever verzuimbeleid heeft. Dit leidt vaak eerst tot een stijging van het aantal meldingen, vóórdat de preventieve aanpak binnen opleidingen in ingebed. Dit moment heeft ROC NIjmegen reeds gehad. Het RMC-Trajectbureau heeft met ROC Rijn-IJssel afspraken gemaakt over het afhandelen van deze meldingen, zodat jongeren snel kunnen worden bediend en dreigende schooluitval mogelijk kan worden voorkomen.

Het Regionaal Jongerenloket heeft in 2014 jaar 839 vsv-ers begeleid. Dit is een daling van 20% ten opzichte van 2013. Toen zijn 1.046 vsv-ers begeleid. Deze daling is te verklaren door de daling van het aantal vsv-ers in het onderwijs. Doordat met name op het MBO het aantal vsv-ers daalt, melden zich ook minder jongeren als vsv-er bij het Jongerenloket. In totaal is 74% van de vsv-ers begeleidt naar een opleiding (41%), werk (12%) of is ingestroomd in de Wajong (11%). De overige 36% wordt momenteel nog begeleid, valt niet meer onder de doelgroep (ouder dan 23jr. of verhuisd), of wordt nog contact mee gezocht.

Flex College
De resultaten van het Flex College monitoren we jaarlijks via een vsv-monitor. Ook over schooljaar 2013-2014 blijkt dat het Flex College wederom van belang is voor overbelaste jongeren. Tegelijkertijd hebben we ervaren dat er ontwikkelingen zijn die de positie van het Flex College beïnvloeden. Zo heeft ROC Nijmegen de AKA-opleidingen bij het Flex College beëindigd. De AKA-opleiding is overgegaan in de Entree-opleiding, die ROC Nijmegen op eigen locaties vormgeeft. Daarmee is ook een einde gekomen aan de samenwerking tussen beide partijen. Daarnaast is er de doelstelling van passend onderwijs om meer jongeren binnen het reguliere onderwijs te houden. Het samenwerkingsverband VO heeft aangegeven de komende jaren te bekijken op welke wijze hierbij de expertise en het aanbod van het Flex College voor jongeren van toegevoegde blijft. Gelet op deze veranderingen, blijven wij ook in 2015 aandacht besteden aan de resultaten en positie van het Flex College, met als doel om jongeren in een kwetsbare positie optimale kansen te blijven bieden.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wat heeft het gekost?

Onderwijs * € 1.000,-	Begroting primitief	Begroting dynamisch	Rekening 2014	Verschil Bdyn - rek
Financiële lasten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	18.368	18.429	18.409	20
Stimuleren ontwikkelingskansen	13.804	12.871	12.821	50
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	3.090	3.104	3.091	14
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal lasten per product	**35.262**	**34.404**	**34.321**	**83**
Financiële baten per product				
Zorgplicht onderwijshuisvesting	-67	-67	-54	-12
Stimuleren ontwikkelingskansen	-4.991	-5.086	-6.624	1.538
Bestrijden voortijdig schoolverlaten	-1.139	-1.146	-1.133	-13
Ontwikkelingsgericht jeugdbeleid	0	0	0	0
Totaal baten per product	**-6.197**	**-6.298**	**-7.811**	**1.513**
Totaal Onderwijs	**29.065**	**28.106**	**26.510**	**1.596**

Toelichting financiën

Het programma Onderwijs sluit het jaar 2014 af met een positief resultaat van € 1,6 miljoen. Uitgedrukt als percentage van de begroting komt dit neer op een afwijking van 5,7%. Dit positieve resultaat op het programma lichten we hieronder toe.

Toelichting op de lasten

De lasten zijn € 0,1 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Dit voordeel bestaat uit diverse niet-significante en derhalve niet nader toegelichte afwijkingen.

Toelichting op de baten

De baten zijn € 1,5 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit voordeel is vrijwel volledig veroorzaakt door de vrijval van niet tot inzet gekomen rijksmiddelen ten behoeve van de bestrijding van onderwijsachterstanden. In 2012 en 2013 is de OMBD Onderwijs & Minderheden onder andere gevoed door de specifieke rijksuitkering OAB. Tot en met jaareinde 2013 zijn niet op de voorschool tot inzet gekomen middelen in deze OMBD afgestort in afwachting van beleidsverantwoording via de gemeenterekening (SiSa-bijlage). Inmiddels kunnen we op grond van de van het Ministerie van OC&W ontvangen subsidievaststelling 2013 vaststellen, dat het risico op terugbetaling dan wel aanvullende inzet voor de jaren 2012 en 2013 niet meer aan de orde is. Concluderend kunnen we stellen, dat het per jaareinde 2014 resterende OMBD-saldo van € 1,5 miljoen kan vrijvallen en kan worden ingezet voor andere beleidsdoelen.

Begrotingswijzigingen van primitief naar dynamisch

1073 Onderwijs bedragen * € 1.000,-	Besl.nivo	Besl.dat.	agendapnt	Baten	Lasten	Saldo
Primitief				6.197	35.262	29.065
Wijzigingen						
BW-01339 Voorjaarsnota TW en invest	Raad	11 jun '14	63/2014	101	176	75
BW-01367 Meldingen najaarsnota 2014	Raad	03 dec '14	129/2014		-1.034	-1.034
Totaal Wijzigingen				**101**	**-858**	**-959**
Eindtotaal				**6.298**	**34.404**	**28.106**

Risico's

- Het ontstaan van een nieuw bestuur dat voldoet aan de stichtingsnorm waardoor een school gesticht kan gaan worden. Dit kan leiden tot extra kosten die deels ook ten koste gaan van de andere besturen en wellicht leidt tot leerlingenkrimp bij de andere besturen.
- Huisvesting niet-doorgedecentraliseerd onderwijs blijft verantwoordelijkheid van de gemeente. De Verordening bij deze scholen is nog actief. Dit kan leiden tot kostenclaims en/of leveringsverplichtingen.
- Onbehoorlijk bestuur openbaar onderwijs; gemeente heeft zorgplicht t.a.v. voortzetting aanbod openbaar onderwijs. In geval van faillissement openbaar onderwijs dient dit voor kosten gemeente voortgezet te worden.
- Er bestaat een geschil binnen de dossiers Ingroeiregeling onderwijshuisvesting. Hierdoor kan er een nadeel voor de gemeente ontstaan, zowel structureel als eventueel met terugwerkende kracht betalen.
- Het regeerakkoord 2013 "Bruggen slaan" heeft wijzigingen op het gebied van o.a. onderwijshuisvesting en buitenonderhoud tot gevolg. Ondanks afspraken met de schoolbesturen over structurele bezuinigingen, het herijken van de overeenkomst doordecentralisatie, de doordecentralisatie van het buitenonderhoud en de gemeentelijke garantstelling bij schatkistbankieren kan dit op onderdelen tot kosten voor de gemeente leiden. Rondom het bewegingsonderwijs is er tenslotte veel onduidelijkheid. Er kan een financieel knelpunt ontstaan omdat er taken bijkomen en geen extra geld beschikbaar komt.
- Vanwege de steeds veranderende woningbouwprognoses en demografische ontwikkelingen in Nijmegen en de omliggende regio is de ontwikkeling van het leerlingenaantal ongewis. De dekking voor de jaarlijks aan De Verwondering te betalen doordecentralisatievergoeding is echter gebaseerd op de aanname dat het totale leerlingenaantal PO in de stad niet wijzigt. Indien de komende jaren wel een absolute stijging of daling van het PO-leerlingenaantal blijkt, heeft dit een negatief respectievelijk positief effect op de begroting van het product onderwijshuisvesting.
- Na 2015 loopt zowel de rijksbijdrage Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) van € 2,7 miljoen als de aanvulling hierop vanuit de in het bestuursakkoord G33 vastgelegde afspraken voor de voor- en vroegschool (VVE) van € 1,3 miljoen af. We verwachten vooral op het gebied van de voortzetting van de bestuursafspraken G33 een verlaging omdat de VNG momenteel in overleg met de minister de mogelijkheden verkent tot een bredere verdeling van deze middelen over de G86-gemeenten. Hierdoor kan een significante verdunning van de beschikbare middelen ontstaan. Daarnaast is het Rijk voornemens middelen uit het gemeentefonds ten behoeve van de dekking voor het reguliere peuterspeelzaalwerk voor kinderen van werkende ouders vanaf 2016 over te hevelen naar het rijk. Dit zou betekenen dat we deze decentralisatie-uitkering van ruim € 0,2 miljoen in het kader van de Wet Oké kwijtraken.
  Indien het Rijk daadwerkelijk besluit deze uitkeringen te verlagen of te schrappen ontstaat vanaf 2016 een risico in de gemeentelijke begroting doordat de met kinderopvangaanbieders gemaakte en vastgelegde afspraken doorlopen tot 1 augustus 2017.
  We lopen het risico dat we hiermee noodgedwongen afbreken wat de afgelopen jaren aan voorschools aanbod, toegankelijkheid, samenwerking met het onderwijs en kwaliteit is opgebouwd en dat doelgroepkinderen die nu naar de voorschoolse voorziening gaan voortijdig moeten stoppen of dat onderwijsachterstanden weer oplopen. Uit de eerste rapportages van de inspectie van het Onderwijs blijkt immers dat het ingezette beleid succesvol is. We hebben ons gemeentelijke beleid goed op orde en zijn op onderdelen, waaronder het ouderbeleid en de kwaliteitszorg aan kinderen, zelfs een voorbeeld voor andere gemeenten.

Aanleveren begrotingswijziging

Steller	Michel Jansen
BW	BW-01396 jaarrek. 2014 invest
Soort wijziging	Begrotingswijziging
Soort besluit	BESL-COLL
Besluitperiode	201501
Omschrijving	jaarrek. 2014 invest

Verrekeningen debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Verrekeningen credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed
Totaal debet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal credit	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Saldo	goed	goed	goed	goed	goed

kpl / product	product specificatie	kosten-soort	wijk	functie	Deb / Cred	2014	2015	2016	2017	2018	Omschrijving
Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
Document soort						WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	WYZ-EM	
I000296	AA000	43009	D		D	5312,5					verrekening kredieten 2014
I000297	AA000	43009	D		D	-200021,47	200021,47				overheveling kredieten 2014
I000298	AA000	43009	D		D	-10709,95					verrekening kredieten 2014
I000718	AA000	43009	D		D	-228000	228000				overheveling kredieten 2014
I000762	AA000	43009	D		D	-28099,14	28099,14				overheveling kredieten 2014
I001154	AA000	43009	D		D	-17550,58					verrekening kredieten 2014
I001508	AA000	43009	D		D	52042,29					verrekening kredieten 2014
I001529	AA000	43009	D		D	-106590,55	106590,55				overheveling kredieten 2014
I001624	AA000	43009	D		D	-341499,4					verrekening kredieten 2014
I001626	AA000	43009	D		D	-187.320,45					verrekening kredieten 2014
I001929	AA000	43009	D		D	-724.883,90	724.883,90				overheveling kredieten 2014
I002020	AA000	43009	D		D	-1.524.999,00	1.524.999,00				overheveling kredieten 2014
I002041	AA000	43009	D		D	-315.481,41					verrekening kredieten 2014
I002151	AA000	43009	D		D	-263.738,52	263.738,52				overheveling kredieten 2014
I002151	AA000	84012	D		D	-0,78	0,78				overheveling kredieten 2014
I002273	AA000	43009	D		D	-5.702.879,62	5.702.879,62				overheveling kredieten 2014
I002273	AA000	84012	D		D	3.500.000,00	-3.500.000,00				overheveling kredieten 2014
I002274	AA000	43009	D		D	-60.888,47					verrekening kredieten 2014
I002317	AA000	43009	D		D	-5.985,00	5.985,00				overheveling kredieten 2014
I002341	AA000	43009	D		D	10.000,00					verrekening kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002350	AA000	43009	D		D	-250.000,00	250.000,00				overheveling kredieten 2014
I002351	AA000	43009	D		D	-47.108,78	47.108,78				overheveling kredieten 2014
I002372	AA000	43009	D		D	-90.412,85					verrekening kredieten 2014
I002377	AA000	43009	D		D	-46.537,54					verrekening kredieten 2014
I002407	AA000	43009	D		D	-150.000,00	150.000,00				overheveling kredieten 2014
I002413	AA000	43009	D		D	130.029,01					verrekening kredieten 2014
I002415	AA000	43009	D		D	5.397,45					verrekening kredieten 2014
I002415	AA000	43009	D		D	-28.687,01	28.687,01				overheveling kredieten 2014
I002435	AA000	43009	D		D	-240.473,33	240.473,33				overheveling kredieten 2014
I002435	AA000	84012	D		D	250.000,00	-250.000,00				overheveling kredieten 2014
I002438	AA000	43009	D		D	-301.136,57	301.136,57				overheveling kredieten 2014
I002455	AA000	43009	D		D	-4.292.382,65	4.292.382,65				overheveling kredieten 2014
I002455	AA000	84012	D		D	2.890.996,97	-2.890.996,97				overheveling kredieten 2014
I002456	AA000	43009	D		D	-571.153,59	571.153,59				overheveling kredieten 2014
I002456	AA000	84012	D		D	68.750,00	-68.750,00				overheveling kredieten 2014
I002457	AA000	43009	D		D	-1.930,00	1.930,00				overheveling kredieten 2014
I002457	AA000	84012	D		D	100.000,00	-100.000,00				overheveling kredieten 2014
I002458	AA000	43009	D		D	-257,00	257,00				overheveling kredieten 2014
I002458	AA000	84012	D		D	200.000,00	-200.000,00				overheveling kredieten 2014
I002459	AA000	84012	D		D	100.000,00	-100.000,00				overheveling kredieten 2014
I002460	AA000	84012	D		D	-25.000,00					verrekening kredieten 2014
I002478	AA000	43009	D		D	-10.122,23					verrekening kredieten 2014
I002481	AA000	43009	D		D	11.535,80					verrekening kredieten 2014
I002488	AA000	43009	D		D	30.208,20					verrekening kredieten 2014
I002490	AA000	84012	D		D	1.176.113,30	-1.176.113,30				overheveling kredieten 2014
I002490	AA000	43009	D		D	-2.376.113,30	2.376.113,30				overheveling kredieten 2014
I002492	AA000	43009	D		D	-500.000,00	500.000,00				overheveling kredieten 2014
I002531	AA000	43009	D		D	44.077,71					verrekening kredieten 2014
I002534	AA000	43009	D		D	329,38					verrekening kredieten 2014
I002535	AA000	43009	D		D	1.471,70					verrekening kredieten 2014
I002541	AA000	43009	D		D	124,68					verrekening kredieten 2014
I002543	AA000	43009	D		D	-49.038,74					verrekening kredieten 2014
I002553	AA000	43009	D		D	-707.515,70	707.515,70				overheveling kredieten 2014
I002554	AA000	43009	D		D	-415.202,51	415.202,51				overheveling kredieten 2014
I002555	AA000	43009	D		D	411.903,37	-411.903,37				overheveling kredieten 2014
I002556	AA000	43009	D		D	-248.724,55	248.724,55				overheveling kredieten 2014
I002558	AA000	43009	D		D	22.429,59	-22.429,59				overheveling kredieten 2014
I002561	AA000	43009	D		D	-1.297.512,00	1.297.512,00				overheveling kredieten 2014
I002563	AA000	43009	D		D	-2.700.000,00	2.700.000,00				overheveling kredieten 2014
I002565	AA000	43009	D		D	-1.000.000,00	1.000.000,00				overheveling kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002573	AA000	43009	D		D	-34.797,39	34.797,39				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	43009	D		D	-1.898.215,00	1.898.215,00				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	84012	D		D	1.000.000,00	-1.000.000,00				overheveling kredieten 2014
I002574	AA000	84045	D		D	898.215,00	-898.215,00				overheveling kredieten 2014
I002575	AA000	43009	D		D	-40.000,00	40.000,00				overheveling kredieten 2014
I002578	AA000	43009	D		D	58.847,35	-58.847,35				overheveling kredieten 2014
I002583	AA000	43009	D		D	-37.088,65					verrekening kredieten 2014
I002584	AA000	43009	D		D	37.088,65					verrekening kredieten 2014
I002584	AA000	43009	D		D	-122.079,52	122.079,52				overheveling kredieten 2014
I002586	AA000	43009	D		D	-8.633.400,00	8.633.400,00				overheveling kredieten 2014
I002587	AA000	43009	D		D	-700.000,00	700.000,00				overheveling kredieten 2014
I002588	AA000	84012	D		D	4.333.400,00	-4.333.400,00				overheveling kredieten 2014
I002589	AA000	43009	D		D	-110.000,00	110.000,00				overheveling kredieten 2014
I002590	AA000	43009	D		D	-345.444,00	345.444,00				overheveling kredieten 2014
I002593	AA000	43009	D		D	-259.099,17	259.099,17				overheveling kredieten 2014
I002594	AA000	43009	D		D	14.227,34					verrekening kredieten 2014
I002595	AA000	43009	D		D	-7.054,52					verrekening kredieten 2014
I002596	AA000	43009	D		D	-4.478,07					verrekening kredieten 2014
I002597	AA000	43009	D		D	417,21					verrekening kredieten 2014
I002598	AA000	43009	D		D	-38.781,12					verrekening kredieten 2014
I002599	AA000	43009	D		D	-581.567,25					verrekening kredieten 2014
I002601	AA000	43009	D		D	-100.000,00					verrekening kredieten 2014
I002603	AA000	43009	D		D	-50.000,00					verrekening kredieten 2014
I002604	AA000	43009	D		D	-32.449,00					verrekening kredieten 2014
I002605	AA000	43009	D		D	-95.829,07					verrekening kredieten 2014
I002606	AA000	43009	D		D	-64.060,04					verrekening kredieten 2014
I002607	AA000	43009	D		D	-81.902,06					verrekening kredieten 2014
I002608	AA000	43009	D		D	-40.000,00					verrekening kredieten 2014
I002609	AA000	43009	D		D	-150.000,00					verrekening kredieten 2014
I002610	AA000	43009	D		D	35.814,84					verrekening kredieten 2014
I002611	AA000	43009	D		D	-388.000,00					verrekening kredieten 2014
I002612	AA000	43009	D		D	89.388,33					verrekening kredieten 2014
I002613	AA000	43009	D		D	-100.609,38					verrekening kredieten 2014
I002614	AA000	43009	D		D	-118.455,58					verrekening kredieten 2014
I002615	AA000	43009	D		D	-290.184,30					verrekening kredieten 2014
I002616	AA000	43009	D		D	-141.527,92					verrekening kredieten 2014
I002618	AA000	43009	D		D	-34.100,00					verrekening kredieten 2014
I002620	AA000	43009	D		D	-48.020,41	48.020,41				overheveling kredieten 2014
I002622	AA000	43009	D		D	-905.719,67	905.719,67				overheveling kredieten 2014
I002627	AA000	43009	D		D	4.606,30					verrekening kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002628	AA000	43009	D		D	2.089,54					verrekening kredieten 2014
I002629	AA000	43009	D		D	154,90					verrekening kredieten 2014
I002632	AA000	43009	D		D	-15.871,73					verrekening kredieten 2014
I002633	AA000	43009	D		D	-5.430,55					verrekening kredieten 2014
I002634	AA000	43009	D		D	12.624,27					verrekening kredieten 2014
I002635	AA000	43009	D		D	3.228,45					verrekening kredieten 2014
I002637	AA000	43009	D		D	2.563,79					verrekening kredieten 2014
I002638	AA000	43009	D		D	-173,84					verrekening kredieten 2014
I002639	AA000	43009	D		D	-1.353,00					verrekening kredieten 2014
I002641	AA000	43009	D		D	2.601,66					verrekening kredieten 2014
I002646	AA000	43009	D		D	-19.129,71	19.129,71				overheveling kredieten 2014
I002647	AA000	43009	D		D	-73.555,35	73.555,35				overheveling kredieten 2014
I002648	AA000	43009	D		D	159.377,43	-159.377,43				overheveling kredieten 2014
I002659	AA000	43009	D		D	-960.695,85	960.695,85				overheveling kredieten 2014
I002661	AA000	84012	D		D	985.079,46	-985.079,46				overheveling kredieten 2014
I002662	AA000	43009	D		D	-95,40					verrekening kredieten 2014
I002663	AA000	43009	D		D	-895.000,00	895.000,00				overheveling kredieten 2014
I002666	AA000	43009	D		D	-300.000,00	300.000,00				overheveling kredieten 2014
I002667	AA000	43009	D		D	-397,00					verrekening kredieten 2014
I002668	AA000	43009	D		D	-5.000,00	5.000,00				overheveling kredieten 2014
I002673	AA000	43009	D		D	-399.010,00	399.010,00				overheveling kredieten 2014
I002675	AA000	43009	D		D	-861,43					verrekening kredieten 2014
I002676	AA000	43009	D		D	1.580,00					verrekening kredieten 2014
I002677	AA000	43009	D		D	-6.014,00					verrekening kredieten 2014
I002678	AA000	43009	D		D	652,64					verrekening kredieten 2014
I002682	AA000	43009	D		D	-300.000,00	300.000,00				overheveling kredieten 2014
I002685	AA000	43009	D		D	-45.400,00	45.400,00				overheveling kredieten 2014
I002686	AA000	43009	D		D	-91.600,00	91.600,00				overheveling kredieten 2014
I002687	AA000	43009	D		D	-8.000,00	8.000,00				overheveling kredieten 2014
K000032	AA000	43009	D		D	-142.686,63					verrekening kredieten 2014
K000051	AA000	43009	D		D	-4.525,53					verrekening kredieten 2014
K000051	AA000	43009	D		D	4.525,53	-4.525,53				overheveling kredieten 2014
K000067	AA000	43009	D		D	2.322.248,21					verrekening kredieten 2014
K000067	AA000	43009	D		D	-2.322.248,21	2.322.248,21				overheveling kredieten 2014
K000069	AA000	43009	D		D	792.258,97					verrekening kredieten 2014
K000069	AA000	43009	D		D	-792.258,97	792.258,97				overheveling kredieten 2014
K000083	AA000	43009	D		D	-410.000,00	410.000,00				overheveling kredieten 2014
K000149	AA000	43009	D		D	-0,17	0,17				overheveling kredieten 2014
K000161	AA000	43009	D		D	60.888,47					verrekening kredieten 2014
K000161	AA000	43009	D		D	-2.369.866,96	2.369.866,96				overheveling kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
K000169	AA000	43009	D		D	-10.000,00					verrekening kredieten 2014
K000179	AA000	43009	D		D	95,40					verrekening kredieten 2014
K000189	AA000	43009	D		D	-200.000,00	200.000,00				overheveling kredieten 2014
K000194	AA000	43009	D		D	-1.015.000,00	1.015.000,00				overheveling kredieten 2014
K000199	AA000	43009	D		D	25.000,00					verrekening kredieten 2014
K000199	AA000	43009	D		D	-27.000,00	27.000,00				overheveling kredieten 2014
K000207	AA000	43009	D		D	-950.000,00	950.000,00				overheveling kredieten 2014
´0711	D	D	D		D	32.034.297,35	-32.034.297,35				overheveling kredieten 2014
I000764	AA000	43009	D		D	-342,00					vrijval kredieten 2014
I001072	AA000	43009	D		D	64.248,72					vrijval kredieten 2014
I001072	AA000	84012	D		D	-268.756,00					vrijval kredieten 2014
I001076	AA000	43009	D		D	47.617,18					vrijval kredieten 2014
I001528	AA000	43009	D		D	518,82					vrijval kredieten 2014
I001921	AA000	43009	D		D	0,01					vrijval kredieten 2014
I002275	AA000	84012	D		D	548.350,00					vrijval kredieten 2014
I002275	AA000	43009	D		D	-654.703,11					vrijval kredieten 2014
I002302	AA000	43009	D		D	-137.796,12					vrijval kredieten 2014
I002302	AA000	84012	D		D	141.130,09					vrijval kredieten 2014
I002341	AA000	43009	D		D	3.174,66					vrijval kredieten 2014
I002371	AA000	43009	D		D	57.287,45					vrijval kredieten 2014
I002411	AA000	43009	D		D	-4.422,12					vrijval kredieten 2014
I002417	AA000	43009	D		D	2.533,30					vrijval kredieten 2014
I002487	AA000	43009	D		D	4.959,30					vrijval kredieten 2014
I002562	AA000	43009	D		D	-151,73					vrijval kredieten 2014
I002564	AA000	43009	D		D	-1.500.000,00					vrijval kredieten 2014
I002567	AA000	43009	D		D	-1.073.000,00					vrijval kredieten 2014
I002649	AA000	43009	D		D	-1.475,03					vrijval kredieten 2014
I002650	AA000	43009	D		D	234,11					vrijval kredieten 2014
I002651	AA000	43009	D		D	1.197,65					vrijval kredieten 2014
I002652	AA000	43009	D		D	-187,68					vrijval kredieten 2014
I002653	AA000	43009	D		D	-1.238,32					vrijval kredieten 2014
I002654	AA000	43009	D		D	1.237,41					vrijval kredieten 2014
I002655	AA000	43009	D		D	-210,68					vrijval kredieten 2014
I002656	AA000	43009	D		D	-4.231,00					vrijval kredieten 2014
I002657	AA000	43009	D		D	24.673,54					vrijval kredieten 2014
I002669	AA000	43009	D		D	-1.361,21					vrijval kredieten 2014
I002670	AA000	43009	D		D	225,58					vrijval kredieten 2014
I002671	AA000	43009	D		D	-16.137,06					vrijval kredieten 2014
I002679	AA000	43009	D		D	-813,12					vrijval kredieten 2014
I002680	AA000	43009	D		D	-720,30					vrijval kredieten 2014

Soort mutatie						EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	EM Eenmalig	
I002681	AA000	43009	D		D	5.145,82					vrijval kredieten 2014
I002684	AA000	43009	D		D	-2.710,88					vrijval kredieten 2014
K000032	AA000	43009	D		D	27.135,34					vrijval kredieten 2014
K000083	AA000	43009	D		D	-20.126,64					vrijval kredieten 2014
K000144	AA000	43009	D		D	-68.577,00					vrijval kredieten 2014
K000179	AA000	43009	D		D	-178.095,40					vrijval kredieten 2014
0711	D	D	D		D	3.005.386,42					vrijval kredieten 2014

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Communicatie en Representatie

GEMEENTE Nijmegen

P E R S B E R I C H T

Datum	Nummer persbericht
1 april 2015	150401L

Stadsrekening Nijmegen: positief resultaat, maar nog wel zorgen voor de toekomst

De gemeente Nijmegen sluit het boekjaar 2014 af met een positief resultaat van 10,1 miljoen euro. Dat is 5,5 miljoen meer dan verwacht. Dat staat in de Stadsrekening die de accountant deze week officieel goedkeurt. In de Stadsrekening legt het college van burgemeester en wethouders beleidsinhoudelijk en financieel verantwoording af over 2014.

Wethouder Financiën Harriët Tiemens is tevreden met dit resultaat, maar waarschuwt voor vroegtijdig optimisme. “De Stadsrekening laat zien dat de gemeente een verantwoord financieel beleid voert. We doen dat bovendien zonder extra bezuinigingen. Maar in 2014 waren de gevolgen van de economische crisis en bezuinigingen vanuit het Rijk nog goed voelbaar voor de gemeente en Nijmegenaren. Het herstel van de economie en de woningmarkt is broos en we hebben nog steeds grote opgaven voor ons. Zo ligt er een ‘oude’ bezuinigingsopdracht van 30 miljoen euro. Maar ook de exacte gevolgen van decentralisaties in de zorg zijn onzeker evenals de grondexploitaties.”

Om de verwachte financiële risico’s op te kunnen vangen, kiest het college ervoor om het positieve resultaat grotendeels te gebruiken om de saldireserve te versterken. Dat is de algemene buffer waarmee de gemeente toekomstige financiële problemen kan opvangen. Die buffer is hard nodig. Zo moest de gemeente onlangs 5,3 miljoen euro uit de reserves halen om verwachte verliezen op de grondexploitatie op te vangen. Dat werd al eerder gemeld in de Voortgangsrapportage Grote Projecten (VGP).

Een deel van de financiële meevaller gebruikt de gemeente om mogelijke tegenvallers in de Wmo en de Jeugdzorg op te vangen. De Rijksoverheid verschuift taken op dit terrein naar de gemeenten en het is nog niet precies duidelijk wat de financiële gevolgen daarvan zijn.

Wethouder Tiemens: “Juist door nu verantwoorde financiële buffers op te bouwen, verkleinen we de kans dat er in de toekomst plotseling toch extra bezuinigingen nodig zijn op bijvoorbeeld armoedebeleid, onderhoud van wegen of onderwijs.”

De Stadsrekening is te vinden op pcportal.nijmegen.nl

Noot voor de pers (niet voor publicatie):
Voor meer informatie kunt u terecht bij de woordvoerder van wethouder Tiemens:
Freico Amberg, tel 06-46344481 of f.amberg@nijmegen.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeente Nijmegen
Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Rapportage aan de gemeenteraad

1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP
Meander 861
6825 MH Arnhem, Netherlands
Postbus 30116
6803 AC Arnhem, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 60 05
ey.com

Gemeenteraad van gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG NIJMEGEN

Arnhem, 1 april 2015

NENN-9V68GF/JD/mb

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van de raad,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van gemeente Nijmegen. Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- Uitkomsten jaarrekeningcontrole.
- Kwaliteit beheersorganisatie.
- Wensen en aandachtspunten.
- Onafhankelijkheid en controleproces.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van gemeente Nijmegen. De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van de gemeenteraad te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Het concept van dit verslag is d.d. 23 maart 2015 besproken met de portefeuillehouder financiën en de concerncontroller. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een (vertegenwoordiger van een) vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU, Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 258, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Inhoudsopgave

Kernpunten uit onze controle	5
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	7
Kwaliteit beheersorganisatie	13
Rechtmatigheidsbeheer	16
Wensen en aandachtspunten	19
Bijlagen	
1. Onafhankelijkheid en controleproces	22
2. Overzicht controleverschillen	24
3. SiSa-bijlage	25

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Kernpunten uit onze controle

Kernpunten uit onze controle

De kernpunten uit onze controle kunnen als volgt worden samengevat		
Uitkomsten jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2014 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende verklaring te verstrekken. De ongecorrigeerde fouten en onzekerheden blijven binnen onze controletolerantie. Naar aanleiding van onze controle rapporteren wij onder andere over de volgende belangrijke onderwerpen: ▸ Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes. ▸ Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen. ▸ Kavelprijzen op onderwijshuisvesting verdienen scherpe monitoring.
	Kwaliteit beheersorganisatie	Om u inzicht te verschaffen in de kwaliteit van de administratieve organisatie van gemeente Nijmegen hebben wij de belangrijkste voor onze controle significante processen van gemeente Nijmegen aan de hand van een aantal criteria beoordeeld en vergeleken met de norm. Op basis van onze uitgevoerde werkzaamheden komen wij op dit moment tot de conclusie dat de beheersorganisatie van gemeente Nijmegen in opzet voldoende tot goed scoort. Een aantal belangrijke processen verdienen op onderdelen nog aandacht. Onze bevindingen hebben wij nader toegelicht in onze boardletter gericht aan het college.
	Rechtmatigheidsbeheer	Inkoop- en aanbestedingen Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013 € 0,4 miljoen).
	Wensen en aandachtspunten	Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. Ten aanzien van uw specifieke aandachtspunten concluderen wij het volgende: ▸ De gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting heeft de gemeente reeds op hoofdlijnen in beeld. ▸ Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties. ▸ De gemeente heeft voldoende maatregelen getroffen om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Inleiding

Uw opdracht aan ons

U hebt ons de opdracht gegeven tot controle van de jaarrekening. Wij hebben de afspraken met u voor de controle van het boekjaar 2014 vastgelegd in onze opdrachtbevestiging van 18 november 2014. In deze opdrachtbevestiging hebben wij u geïnformeerd over:

- Verantwoordelijkheden EY.
- Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen.
- Rapportage door EY.
- Overige afspraken.
- Honorarium.
- Bevestiging.

Onze controleaanpak

Door uw opdracht te aanvaarden nemen wij de taak op ons om als onafhankelijke deskundige een oordeel uit te spreken over:

- de getrouwe weergave in de jaarrekening van de baten en de lasten en de activa en passiva per 31 december 2014;
- de rechtmatigheid van de totstandkoming van de in de jaarrekening opgenomen baten en lasten en balansmutaties.

Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Voorts beoordelen wij of de jaarrekening voldoet aan de eisen gesteld in het BBV. Het jaarverslag toetsen wij marginaal op tegenstrijdigheden met de jaarrekening.

De planning en uitvoering van onze controle en de daaraan gerelateerde advieswerkzaamheden zijn voornamelijk gericht op:

- het geven van feedback aan het college over onze bevindingen betreffende de interne beheersing van de bedrijfsprocessen en de kwaliteit van de verbijzonderde interne controle;
- beoordeling van het jaarverslag;
- controle van de jaarrekening 2014;
- het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening 2014;
- ondersteunen van de controlerende rol van de gemeenteraad door het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In onze boardletter gericht aan het college hebben wij invulling gegeven aan het eerste onderwerp. In deze rapportage geven wij invulling aan de overige onderwerpen.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de gehanteerde grondslagen

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het college gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

Via dit verslag wijzen wij u erop dat het BBV in de balans een expliciete uitsplitsing vereist van de materiële vaste activa naar:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Deze uitsplitsing is in de balans niet opgenomen. Hiermee is in formele zin niet voldaan aan het BBV. Uit de toelichting in de jaarrekening op de materiële vaste activa is deze uitsplitsing wel op te maken.

Schattingsprocessen binnen de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het maken van schattingen bij het opmaken van de jaarrekening. Als accountant van de raad beoordelen wij deze door het college gemaakte schattingen. De belangrijkste schattingen betreffen de waardering van uw deelnemingen en de waardering van de bouwgrondexploitaties en de niet in exploitatiegenomen gronden. De schattingen binnen gemeente Nijmegen komen op een prudente wijze tot stand en daarbij worden voorzichtige uitgangspunten gehanteerd. Wij kunnen instemmen met de door het college gemaakt schattingen binnen de jaarrekening 2014.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Waardering grondexploitaties

Inleiding

Deze paragraaf geeft een uiteenzetting van de werkzaamheden en bevindingen ten aanzien van de belangrijke aandachtsgebieden in de controle die nog niet eerder in dit verslag zijn toegelicht.

Waardering grondexploitaties

De waardering van de grondexploitaties was een significant risico in onze controleaanpak, vanwege de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Wij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Daarnaast hebben wij een interne expert ingeschakeld om de waardering en de daarbij gehanteerde veronderstellingen te beoordelen.

Geen goede aansluiting tussen vraag en aanbod woningtypes

In vergelijking met verschillende rapporten over de woningmarkt in Nijmegen vallen de geplande woningaantallen van Nijmegen (gemiddeld 879 per jaar tot en met 2020) binnen de bandbreedte (625-905). Er lijkt voor bepaalde woningtypes die het ontwikkelingsbedrijf ontwikkelt geen goede aansluiting te zijn op de vraag, vergroot het risico op financiële tegenvallers bij ongewijzigd beleid (€ 12,7 – 16,9 miljoen) en laat mogelijke kansen tot optimalisering liggen. De gemeente dient na te gaan wat de kansen zijn indien vraag en aanbod voor de verschillende woningtypes beter op elkaar afgestemd worden.

Het college geeft hier invulling aan via een driejaarlijkse verkenning naar de woningbehoefte. In het VGP februari 2015 valt te lezen dat het veldwerk van deze verkenning nu loopt en naar verwachting de verkenning begin 2016 is afgerond.

Achterblijvende uitgifte van bedrijventerreinen

Gekeken naar de ontwikkelplannen in de regio blijven de uitgiftes substantieel achter bij de vraagverwachting. De gemeente heeft op basis van deze gegevens in 2013 enkele maatregelen genomen waardoor de uitgifte meer gelijkmatig over de tijd verspreid is met 6 ha per jaar.
Het risico hierbij is echter dat er op korte termijn ook al wordt uitgegaan van 6 ha per jaar, terwijl de cijfers over het afgelopen paar jaar substantieel lagere getallen laten zien en dit ook voor 2014 het geval is geweest.
In het licht van de gevulde pijplijn voor 2015 lijken de geplande uitgiftes en het uitgifte tempo voor 2015 voor gemeente Nijmegen haalbaar en lijkt derhalve een verlaging van het uitgifte tempo op korte termijn niet nodig. Ingeval de lopende contractonderhandelingen op niets uitlopen en de uitgifte in 2015 0 ha zou zijn, wordt € 400.000,- aan rente dekking gemist. Uit een op onze verzoek uitgevoerde simulatie van de afzet van bedrijventerreinen, uitgaande van een aangepaste fasering van de (gemiddelde) jaarlijkse uitgifte van 6 ha blijkt een forse verdamping van de geprognosticeerde winsten.

Kavelprijzen op onderwijshuisvesting

kavelprijzen voor de woningontwikkeling binnen Onderwijshuisvesting hebben we gechallenged met benchmarkgegevens. Hiertoe hebben we onder meer gebruik gemaakt van het Brinkrapport voor de Waalsprong (“Toelichting grondexploitatie 2013 en risicoanalyse”), marktgegevens en onze eigen ervaring. De meeste geplande ontwikkelingen vallen binnen de gevonden bandbreedtes (met een schattingsmarge van + of – 10%), behalve voor de grondgebonden woningen in een straat. In dat geval zouden substantieel lagere kavelprijzen realistischer zijn dan de huidige kavelprijzen en loopt gemeente Nijmegen met de huidige kavelprijs mogelijk een financieel risico. Wij adviseren u de woningontwikkeling binnen onderwijshuisvesting scherp te monitoren.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

WNT en SiSA

Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de *Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector* (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

In het kader van de jaarrekening 2014 heeft de organisatie een analyse uitgevoerd van de topfunctionarissen binnen uw organisatie. Tevens is vastgesteld of er functionarissen zijn die een hogere bezoldiging dan de gestelde maxima kennen. Deze informatie is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Wij hebben de juistheid en volledigheid van deze toelichting gecontroleerd en hebben vastgesteld dat de toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500,- indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000,- is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000,- en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000,- is;
- € 125.000,- indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000,- is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. De SiSa-bijlage dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In bijlage 3 bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

Verwerking eigen bijdrage op investeringsprojecten

Wij vragen uw aandacht voor de in de onderhanden projecten opgenomen gemeentelijke bijdrage van afgerond € 35 miljoen uit de exploitatie of reserves. De gemeentelijke bijdrage op investeringsprojecten met economische nut (bijvoorbeeld Bastei) dienen op basis van de verslaggevingsregels bij activering naar vaste activa gesplitst te worden in het bruto investeringsbedrag en een reserve ter dekking voor kapitaallasten.

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Onze analyse van de financiële positie

Eigen vermogen neemt toe

Van de totale reserves ter hoogte van € 88,5 miljoen is € 68,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzichte van 2014 gestegen met € 6,2 miljoen.

Per saldo is gedurende 2014 € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze dotatie (ten laste van het resultaat) vormt samen met het resultaat voor bestemming (€ 8,8 miljoen) het resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen.

Het eigen vermogen heeft zich vanaf 2012 als volgt ontwikkeld:

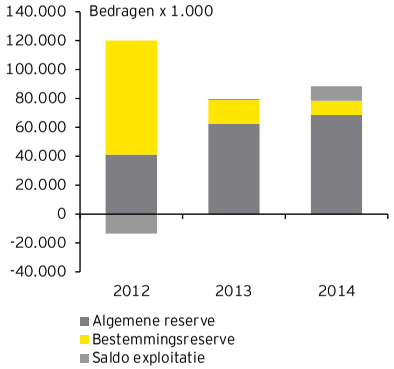

Solvabiliteit

De totale vermogenspositie wordt onder andere tot uitdrukking gebracht door middel van het solvabiliteitspercentage. Dit percentage wordt bepaald door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal. Het huidige solvabiliteitspercentage voor uw gemeente bedraagt 8,2% (2013: 7,3%).

Risicobeheersing

In het jaarverslag is onder andere de paragraaf weerstandsvermogen opgenomen, welke informatie bevat over de weerstandscapaciteit, de risico's en het beleid dat hieromtrent gedurende 2014 is gevoerd.

Geconcludeerd moet worden dat op dit moment de aanwezige reserves niet op het niveau zijn van de door de raad gewenste doelstelling van een verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen van 1,0 (ratio weerstandsvermogen 0,85, 2013: 0,7). Rekening houdend met het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014 van € 10,1 miljoen komt de ratio weerstandsvermogen uit op afgerond 1.

De omvangrijke risico's (welke overigens zijn gekwantificeerd en opgenomen in het weerstandsvermogen conform de huidige situatie) binnen de lopende grondexploitaties en de BUIG regelingen worden intern de ontwikkelingen in het weerstandsvermogen nauw bewaakt.

Door de gemeente zijn maatregelen getroffen om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te krijgen. Hierbij is het nodig om de maatregelen die zijn getroffen om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te krijgen strak te monitoren.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

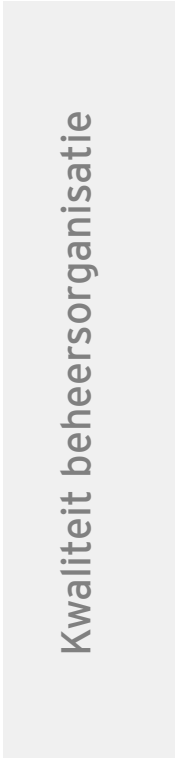

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2014 van de gemeente hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeente, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven. Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole.

Bevindingen interne beheersing

In onze boardletter, uitgebracht aan het college op 18 november 2014, hebben wij onze bevindingen en aanbevelingen van onze tussentijdse controle 2014 opgenomen. Onze belangrijkste boodschappen uit de boardletter zijn:

- Planning & controlcyclus voldoet aan de daaraan te stellen vereisten.
- Aanscherping van COS 610 maakt dat wij voor het controlejaar 2014 niet steunen op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VBIC).
- Uw processen zijn in de basis op orde, er zijn op onderdelen verbeterslagen mogelijk.
- Volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen.

Wij hebben geconstateerd dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel uw eigen interne controle als de controle door ons als accountant zichtbaar door uw organisatie worden gevolgd.

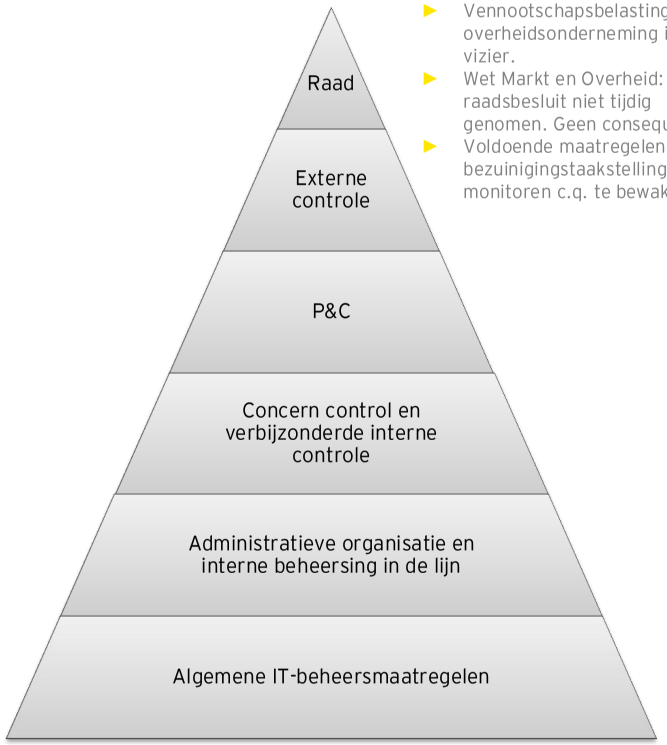

Uw speerpunten:

- Vennootschapsbelastingplicht overheidsonderneming in het vizier.
- Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.
- Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Kwaliteit beheersorganisatie

Interne beheersmaatregelen

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De jaarrekeningcontrole heeft echter geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole hebben wij een toetsing uitgevoerd op de beheersing op en rondom IT-systemen ondersteunend aan bedrijfsprocessen die van materieel belang zijn voor de jaarrekeningcontrole. De in scope zijnde applicaties voor 2014 betreffen:

- CODA (financiën en inkoop).
- GouwBelastingen (belastingen).
- GWS4all (sociaal domein).
- SAGITTA (urenregistratie).

Voor de genoemde applicaties hebben wij de IT-beheerprocessen wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging onderzocht. Daarnaast hebben wij de continuïteit van de gegevensverwerking getoetst.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden voor zijn wij van mening dat het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar. Met name op het vlak van het doorvoeren van wijzigingen in de applicaties merken wij een verbetering op waarbij meer aandacht wordt besteed aan het vastleggen van testwerkzaamheden en onderlinge communicatie tussen de applicatiebeheerder, systeembeheerder en eindgebruikers. Ook merken wij op dat bij de functioneel-applicatiebeheerders meer bewustzijn aanwezig is voor de nut en noodzaak van het gestructureerd vastleggen van uitgevoerde werkzaamheden.

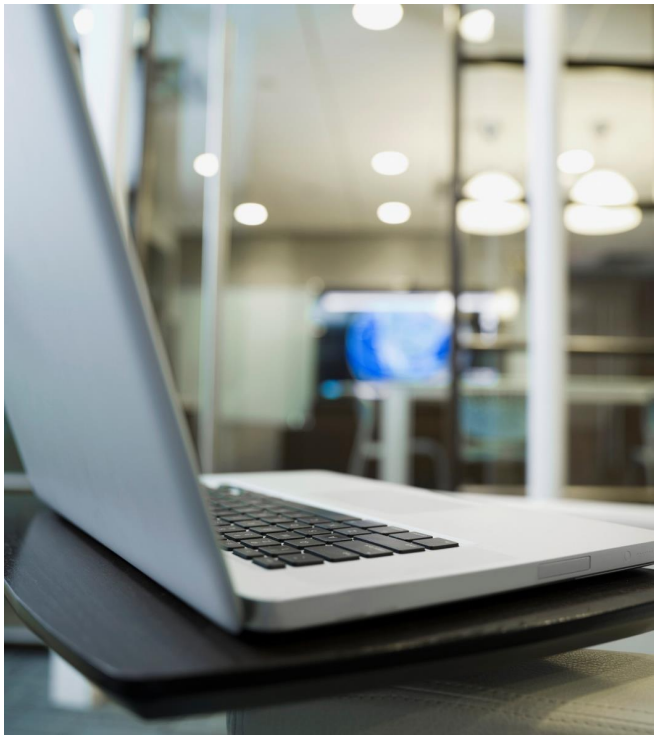

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Rechtmatigheidsbeheer

Rechtmatigheidsbeheer

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2014 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2014 van gemeente Nijmegen. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- Het rechtmatigheidsbeheer.
- De naleving van het voorwaardencriterium.
- De begrotingsrechtmatigheid.
- De kredieten.
- Mutaties in de reserves.
- Het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium.
- De niet-financiële beheershandelingen.

Begrotingscriterium

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd.
Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreffen enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

De raad autoriseert de begroting (en begrotingswijzigingen) en geeft daarmee toestemming voor de uitvoering van het beleid en de daarvoor benodigde middelen. Het is de verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan de raad. Door een goede inrichting van de planning & controlcyclus zorgt het college er voor dat de begroting en budgetten worden bewaakt en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.

Indien desondanks budgetten worden overschreden en niet meer gedurende het jaar kunnen worden voorgelegd aan de raad, is strikt genomen sprake van een onrechtmatigheid. Deze overschrijdingen hoeven echter niet in alle gevallen te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Voor een juiste oordeelsvorming is van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door de gemeenteraad geformuleerde beleid, deze wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten of kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen. Deze overschrijdingen dienen te worden weergegeven in de jaarrekening en kunnen door het vaststellen van de jaarrekening alsnog door de raad worden geautoriseerd.

Wij zijn nagegaan of de financiële beheershandelingen tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de door de raad geautoriseerde begroting.

In de toelichting op de staat van baten en lasten is door het college een analyse van de overschrijdingen opgenomen. De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.
Derhalve hebben wij deze overschrijdingen als rechtmatig aangemerkt.

Rechtmatigheidsbeheer

Wij constateren de volgende overschrijdingen op lastenniveau ten opzichte van de gewijzigde begroting:

Onderdeel programmarekening	Gewijzigde begroting	Rekening 2014	Overschrijding
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Citymarketing & externe betrekkingen	3.689	3.982	293
Wonen	1.165	1.952	787
Groen en Water	16.853	17.280	427
Grondbeleid	211.914	231.979	20.065
Bestuur en Middelen	58.263	60.766	2.503
Facilitaire diensten	45.025	45.327	302
Openbare ruimte	49.792	49.972	180

De overschrijdingen zijn toereikend toegelicht en passen binnen bestaande beleid of worden gecompenseerd door hogere baten binnen het programma.

Naleving aanbestedingsprocedures

Uit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden voor wat betreft de naleving van de (Europese) aanbestedingsrichtlijnen blijkt een totaal aan fouten van € 0,7 miljoen (2013: 0,4 miljoen).

Wij hebben uw college geadviseerd maatregelen te nemen om een volledige registratie binnen het contractenregistratiesysteem CODA te realiseren en te waarborgen. Daarnaast dient invulling te worden gegeven aan het contractmanagement.

Tevens hebben wij het college geadviseerd de aandacht rondom een adequate dossiervorming te verscherpen en blijvend alert te zijn op het naleven van de interne afspraken omtrent inkopen en aanbestedingen.

Schatkistbankieren

Gemeenten zijn sinds december 2013 door het schatkistbankieren verplicht om overtollige middelen bij het Rijk te stallen. Hierbij wordt een drempelbedrag gehanteerd welke voor gemeente Nijmegen voor 2014 gesteld is op € 4,3 miljoen. Conform de toelichting in de jaarrekening 2014 is de drempel in het derde en vierde kwartaal overschreden.
Onrechtmatigheden inzake overschrijding van het drempelbedrag worden alleen gerapporteerd en wegen niet mee naar het accountantsoordeel inzake de rechtmatigheid.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.
Uw gemeente heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik neergelegd in interne controleplannen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.
Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf Weerstandsvermogen van gemeente Nijmegen.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wensen en aandachtspunten

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Aandachtspunten van de raad

Wij vinden het van groot belang onze controle af te stemmen op de specifieke situatie van gemeente Nijmegen en de wensen van onze opdrachtgever. Op die wijze kunnen wij nog gerichter toegevoegde waarde leveren. U heeft ons gevraagd dit jaar specifiek aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen.
- Wet Markt en Overheid.
- Bezuinigingen.

Gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld

Voor overheidsondernemingen ontstaat op 1 januari 2016 op basis van het aanhangig wetsvoorstel "Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen" belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting ("Vpb").

De nieuwe regeling op hoofdlijnen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen.
Veel kapitaaldeelnemingen, waaronder BV's en NV's worden zelfs belastingplichtig voor ál hun activiteiten. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

Gevolgen

Ondernemingsactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met Vpb belast worden vanaf 1 januari 2016.

Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages. Over de jaarlijkse (fiscale) winst is Vpb verschuldigd tegen een tarief van 25%, met een tariefsopstapje van 20% over de eerste € 200.000,-. Met deze belastinglast zal jaarlijks rekening moeten worden gehouden in de begroting en jaarrekening. Ook zal uiteraard jaarlijks aangifte Vpb moeten worden gedaan.

Bij het ontstaan van Vpb-plicht per 1 januari 2016 zal een fiscale openingsbalans moeten worden opgesteld. De samenstelling van deze openingsbalans is essentieel voor de Vpb-positie in toekomstige jaren en verdient dan ook serieuze aandacht. De activa en passiva die toerekenbaar zijn aan de belaste activiteiten komen als hoofdregel voor de waarde in het economische verkeer op de fiscale openingsbalans. Deze waarde komt doorgaans niet overeen met de waarde in de jaarrekening. Daarom zal een gedegen proces moeten worden ingericht om ieder jaar van de jaarrekening tot een juiste aangifte vennootschapsbelasting te komen.

Wij constateren dat de gemeente de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting reeds op hoofdlijnen in beeld heeft, daarmee loopt zij voor op andere vergelijkbare decentrale overheden.
Zo heeft gemeente Nijmegen op een basis van een quick scan een viertal aandachtsgebieden in kaart gebracht. Op basis van een verkenning op de aandachtsgebieden Parkeren, Vastgoed, Grondexploitatie en verbonden partijen bestaat volgens uw gemeente de verwachting dat gemeentebreed sprake zal zijn van een verliessituatie in fiscale zin. Dit zou betekenen dat uiteindelijk geen VPB hoeven afgedragen hoeft te worden.

Tevens is ook een plan van aanpak opgesteld om eind 2015 met een fiscale openingsbalans te komen en tot een fiscale optimalisatie van de belaste activiteiten. We complimenteren u met deze aanpak.

Wensen en aandachtspunten

Specifieke aandachtsgebieden

Wet Markt en Overheid: raadsbesluit niet tijdig genomen. Geen consequenties.

Uw gemeente is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. Uw gemeente heeft hier op geanticipeerd door middel van het uitvoeren van een inventarisatie waarbij mogelijk concurrerende activiteiten in kaart zijn gebracht. Uit deze inventarisatie is gebleken dat voor een aantal economische activiteiten geen doorberekening van de integrale kosten plaatsvindt. Uw raad heeft door middel van een raadsvoorstel bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden, waardoor uw gemeente voldoet aan de vereisten van de wet. We constateren dat dit raadsbesluit niet tijdig (vóór 1 juli 2014) is genomen. In de kadernota rechtmatigheid is echter aangegeven dat de accountant dit niet als financiële onrechtmatigheid behoeft te wegen en kan volstaan met een formele opmerking in haar accountantsverslag. Derhalve heeft dit geen consequenties voor de strekking van de controleverklaring.

Voldoende maatregelen om bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken

Uw gemeente staat voor een enorme uitdaging voor wat betreft de aankomende bezuinigingen waarbij de komende jaren de budgetten gelijk zullen blijven of krimpen en steeds meer taken, zoals rijks en provinciale activiteiten, overgeheveld worden naar gemeenten. De totale opgave die vanaf 2015 nog moet worden ingevuld in het jaar 2015 bedraagt circa € 15 miljoen oplopend naar circa € 24 miljoen in 2018. Maatregelen om deze opgave te realiseren, zijn binnen uw gemeente volop in voorbereiding.

Monitoring

De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. In de reguliere bestuursrapportages (twee keer per jaar) wordt richting de raad gerapporteerd.
Voorafgaand aan deze rapportages worden de bezuinigingsmaatregelen door de afdeling financiën besproken met de betreffende afdelingen. Eventuele afwijkingen tussen realisatie en begroting worden hier ook besproken.

Financiële voortgang

Van de opgaven voor 2014 is conform de jaarrekening 2014 99% ingevuld, waarvan het merendeel structureel. Ingevuld houdt hierbij in dat een bezuinigingsopgave volledig is afgewikkeld, zowel door het nemen van inhoudelijke maatregelen, als door het op een juiste manier verwerken in de administratie, inclusief – waar dat nodig is – het aframen van loonsom en van formatie.

Wij zijn van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen in de organisatie om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken en (indien noodzakelijk) tijdig te signaleren wanneer niet aan de taakstellingen wordt voldaan.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bijlagen

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de accountant behoort tot het fundament van zijn beroep. In de maatschappelijke discussie over kwaliteitsverbetering van de controle speelt de onafhankelijkheid van accountants een belangrijke rol. Vanaf 1 januari 2014 is op alle assurance opdrachten onder Nederlands recht de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van toepassing. Een aantal belangrijke punten uit de ViO die we hieronder hebben opgenomen, betreffen:

- Langdurige betrokkenheid.
- Samenloop van dienstverlening.
- Geschenken en giften.

Een strikte scheiding tussen controle- en adviesdiensten was al van kracht voor OOB's vanaf 1 januari 2013 en kantoorroulatie is verplicht voor financiële jaren van OOB's vanaf 2016. Daarnaast kent de Europese verordening vanaf controlejaar 2016 striktere onafhankelijkheidseisen, maar ook nadere bevestigingen over onafhankelijkheid ter communicatie aan interne toezichthouders.

Samenloop van dienstverlening

Ten aanzien van OOB's is de combinatie van wettelijke controles en overige dienstverlening volledig verboden, met uitzondering van met name genoemde overige assurancediensten. Voor niet-OOB's is bepaald dat samenloop is geoorloofd als de non-assurance dienst niet van materiële invloed is op het assurance-object. Als er wel materiële invloed is geldt in beginsel een verbod, behalve wanneer de non-assurancedienst niet:

- subjectief of niet-routinematig is;
- een verwerkingswijze in het assurance-object ten gevolge heeft waarvan het assurance team twijfelt of deze verwerkingswijze passend is;
- leidt tot een bedreiging uit hoofde van belangenbehartiging.

Geschenken en giften

Zoals met u is overeengekomen, informeren wij u hierbij over de door ons ontvangen respectievelijk verstrekte geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid boven € 100,-. Wij hebben geen geschenken ontvangen.

Bevestiging

Wij hebben alle aspecten geanalyseerd die onze onafhankelijkheid gedurende het jaar zouden kunnen bedreigen. Daar waar onafhankelijkheidsregels dit vereisen, hebben wij aanvullende waarborgen ingevoerd. Wij kunnen u bevestigen dat zowel als organisatie en als controleteam onafhankelijk zijn van gemeente Nijmegen.

Verantwoordelijkheid

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in Artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door de raad vastgestelde controleprotocol.

Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onafhankelijkheid en controleproces

Bijlage 1

Controleaanpak en -uitvoering

Wij voeren onze controle uit met een mix van systeem- en gegevensgerichte werkzaamheden en een mix van vaste teamleden en ingeschakelde experts. Daarnaast beschikken wij als organisatie over verschillende kwaliteitsborgingsmaatregelen. Dit geheel tezamen leidt tot een kwalitatief goede controle. In dit verslag is voor elk bijzonder aandachtsgebied in onze controle terug te lezen wat de kernpunten in onze controle zijn geweest die hebben bijgedragen aan de kwaliteit in onze controle.

Fraude

Wij dienen de raad te informeren over fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader is betrokken en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Er is ons niets gebleken van zaken die dienen te worden gemeld.

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het management en de audit commitee over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen zijn een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2014 onderkend, te weten:

- Financiële positie en kwaliteit resultaat.
- Schattingen en toelichtingen in de jaarrekening.
- Waardering grondexploitaties en vastgoed.
- Verbonden partijen.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt de raad de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

De goedkeuringstolerantie zijn vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders en vervolgens ter besluitvorming gebracht van de raad. Op 3 maart 2015 is het normenkader bijgesteld, ten aanzien van toleranties zijn geen wijzigingen aangebracht.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 8,1 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 24,3 (3% van de lasten). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

Het rapporteringsbedrag, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is door de raad bepaald op € 100.000,-.

Overzicht controleverschillen

Bijlage 2

Controleverschillen en bevindingen

Tijdens onze controle inventariseren wij verschillen tussen enerzijds bedragen, classificaties, presentatie en toelichting van jaarrekeningposten die de gemeente heeft opgenomen of gerapporteerd en anderzijds bedragen, classificaties, presentatie of toelichting zoals die naar onze mening in overeenstemming met het *Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten* dienen te worden opgenomen of gerapporteerd. Onderstaand is een overzicht van de materiële verschillen opgenomen, die zijn geconstateerd tijdens onze controle en welke zijn aangepast door het college. Wij hebben geëvalueerd in hoeverre onderstaande verschillen voortkomen uit een tekortkoming in de interne beheersing.

Tevens is een overzicht opgenomen van de onjuistheden die wij tot aan de datum van dit verslag hebben gesignaleerd en niet door de gemeente zijn gecorrigeerd.

Overzicht controleverschillen		
Post/omschrijving verschil	Bedrag in miljoenen euro's	Toelichting
Vrijval boekwaarde dijkteruglegging	1,7 Voordeel	Het restant van de negatieve boekwaarde dijkteruglegging in de grondexploitaties is een reservering voor nog te maken interne kosten. Hieraan is geen verplichting gekoppeld zodat deze positie vrij dient te vallen. Dit heeft een resultaat verhogend effect van € 1,7 miljoen. Deze vrijval heeft niet plaatsgevonden.

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	-		
D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	-		
D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2013 (OAB)	-		
E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai	-		
E6B	Bodemsanering (exclusief Bedrijvenregling) 2005-2009 (SiSa tussen medeoverheden)	-		
E7A	Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden	-		
E30	Quick wins binnenhavens	-		
G1	Wet sociale werkvoorziening gemeente	-		
G1A	Wet sociale werkvoorziening totaal 2012	-		
G2	Gebundelde uitkering op grond van Artikel 69 WWB gemeente 2013	-		

SiSa-bijlage

Bijlage 3

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw gemeente samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004	-		
G5	Wet participatiebudget gemeente 2013	-		
G7	Verzameluitkering SZW	-		
H1	Ministeriele regeling heroïnebehandeling	-		

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: gemeente Nijmegen

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van gemeente Nijmegen (pagina 189 tot en met pagina 252) gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Nijmegen is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van Artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij collegebesluit ter kennisgeving aangeboden.
Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van gemeente Nijmegen een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Benadrukking van een onzekerheid in de waardering voorraden en bij de bepaling van de voorziening voor verbonden partijen

Wij vestigen de aandacht op de toelichting op de balans in de jaarrekening bij de post voorraden bestaande uit gronden in exploitatie en gronden niet in exploitatie (pagina 204/205) en de post voorzieningen (pagina 211/215). Hierin zijn de onzekerheden uiteengezet met betrekking tot schattingen en gehanteerde uitgangspunten bij de waardering van de grondexploitaties van gemeente Nijmegen en de bepaling van de voorziening voor de verbonden partijen Waalsprong, Waalfront en Bergerden.

De bepaling van de voorziening verbonden partijen Bergerden, Waalfront en Waalsprong heeft plaatsgevonden op basis van de jaarrekening 2013/2014 van de verbonden partijen en/of de inzichten van begin 2015 zoals verwerkt in de herziene grondexploitaties inclusief de uitkomsten van de bijbehorende risico-analyse. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door de nodige risico's die periodiek moeten worden herzien en waarbij de hoogte van de voorziening zowel positief als negatief zal moeten worden bijgesteld. Genoemde omstandigheden doen geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge Artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Arnhem, 1 april 2015

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. J.M.A. Drost RA

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

GEMEENTE Nijmegen

Gemeenteraad
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon (024) 329 90 30
Telefax (024) 323 59 92
E-mail griffie@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Gemeenteraad Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
22-04-2015	BM50/	Mirande Heffels
Onderwerp	Datum uw brief	Doorkiesnummer
Advies van de auditcommissie over de Stadsrekening 2014		3292520

Geachte raadsleden,

Op 31 maart 2015 heeft het college van B&W de Stadsrekening 2014 vastgesteld. Naast deze Stadsrekening waarin we terugblikken op het voorgaande jaar, maken de Zomernota (voor het zomerreces), de Stadsbegroting (november) en de Slotwijzigingen (december) deel uit van de zogenaamde planning en control cyclus (p&c cyclus), zoals we die in Nijmegen kennen (initiatiefvoorstel, 9 juli 2014). De kamerbehandeling van de Stadsrekening 2014 vindt plaats tijdens de Politieke Avond van 29 april 2015. De besluitvorming in de gemeenteraad staat gepland tijdens de Politieke Avond van 27 mei aanstaande.

De auditcommissie is onder andere belast met de voorbereiding van de besluitvorming van de raad over het vaststellen van de jaarrekening en het jaarverslag. Daarom brengt de auditcommissie jaarlijks advies uit aan de gemeenteraad. Het advies over de Stadsrekening 2014 treft u in deze brief aan. We richten ons vooral op het verslag van bevindingen van Ernst & Young van 1 april 2015, de interim controle 2014 van 18 november 2014 en het gesprek dat wij met de accountant hadden op 13 april jongstleden. De accountant adviseert de raadsleden vooral kennis te nemen van de verschillende programma's, zie het hoofdstuk Bestuursagenda en het hoofdstuk 'Paragrafen'.

Specifieke aandachtspunten controle jaarrekening 2014
Jaarlijks geeft de auditcommissie de accountant, conform de opdracht van de raad, een aantal specifieke aandachtspunten mee bij de jaarrekeningcontrole. In onze brief aan de raad van 19 november 2014 hebben wij u gemeld dat wij opdracht hebben gegeven extra aandacht te schenken aan:

- de stand van zaken van de invoering **Wet Markt en Overheid;**
- de gevolgen van de invoering van de **Wet op de Vennootschapsbelasting**, die met ingang van januari 2016 van kracht wordt. De focus ligt op de vraag of de noodzakelijke maatregelen getroffen zijn;
- en de stand van zaken van de uit te voeren **bezuinigingen**.

Over deze drie onderwerpen heeft de accountant in zijn verslag gerapporteerd.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Gemeente Nijmegen
Gemeenteraad van Nijmegen
Raadsgriffie

Vervolgvel
1

De onderstaande onderwerpen worden in deze brief behandeld:

1. Getrouwheid en rechtmatigheid
2. Financiële positie
3. Grondexploitatie
4. Drie decentralisaties
5. Kwaliteit beheersorganisatie
   a) Interne beheersing
   b) Automatisering
6. Aandachtspunten van de raad
   a) Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen
   b) Wet Markt en Overheid
   c) Bezuinigingen

1. Getrouwheid en rechtmatigheid

De auditcommissie wil haar waardering uitspreken voor het feit dat het dit jaar het college en de ambtelijke organisatie opnieuw is gelukt om een goedkeurende accountantsverklaring te verkrijgen ten aanzien van zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

2. Financiële positie

Het eigen vermogen van de gemeente Nijmegen neemt toe. Van de totale reserves ter hoogte van € 88,5 miljoen is € 68,6 miljoen opgenomen als algemene vrije reserve. Het saldo van deze reserve is ten opzicht van 2013 gestegen met € 6,2 miljoen. Per saldo is gedurende 2014 € 1,3 miljoen onttrokken aan de reserves. Deze onttrekking vormt samen met het resultaat vóór bestemming (€ 8,8 miljoen) het resultaat na bestemming van € 10,1 miljoen (2013: € 3 miljoen). Waar de accountant in 2013 aandacht vroeg voor het solvabiliteitspercentage (is er voldoende eigen vermogen om schulden en leningen terug te betalen) bedraagt het huidige solvabiliteitspercentage 8,2%, in 2013 was dit 7,3%.
De accountant concludeert echter dat op dit moment de aanwezige reserves niet op het niveau zijn van de door de raad gewenste doelstelling van een verhouding risico's versus beschikbaar weerstandsvermogen van 1,0 (ratio weerstandsvermogen is 0,85 tegenover 0,7 in 2013).
Rekening houdend met het nog te bestemmen rekeningresultaat 2014 van € 10,1 miljoen, komt de ratio weerstandsvermogen uit op afgerond 1. Het college maakt hierbij terecht de kanttekening dat in de programmabegroting enkele stevige risico's zitten (o.a. BUIG). Door de gemeente zijn maatregelen getroffen om het weerstandsvermogen weer op het gewenste niveau te krijgen. De accountant adviseert de maatregelen die zijn getroffen om het weerstandsvermogen op het gewenste niveau te krijgen strak te monitoren.
Het college geeft op een aantal plekken in de Jaarrekening (pagina 27, pagina 179) aan, dat het reëel lijkt om bij de bepaling van het risicoprofiel rekening te houden met winsten die kunnen optreden bij bepaalde projecten. Concreet wordt dan verwezen naar Bijsterhuizen, Hessenberg, de Stadsbrug en de Waalsprong. De accountant heeft in het gesprek met de auditcommissie aangegeven dat het niet verstandig is om bij de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen (het risicoprofiel) rekening te houden met nog niet gerealiseerde winsten, aangezien het maar de vraag is of die winsten ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden. Alleen als er winstverwachtingen zijn bij projecten die ook grote risico's kennen, kunnen deze projectgerelateerde risico's neerwaarts worden bijgesteld, aldus de accountant. Heeft het college echter de verwachting dat met bijvoorbeeld de toekomstige winsten op bedrijventerreinen andere risico's (niet direct te relateren aan bedrijventerreinen) kunnen worden afgedekt, dan is dat volgens de accountant niet wenselijk. De accountant heeft echter van de organisatie begrepen, dat dit laatste niet het geval is. De auditcommissie adviseert, om bij de methodiek om het

risicoprofiel te bepalen, een consistente lijn te volgen en daarbij de Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2013) als uitgangspunt te nemen. Indien er omstandigheden zijn die vragen om een wijzigingen in de gangbare methodiek, dan is het van belang die transparant aan de raad voor te leggen.

3. Grondexploitatie

De grondexploitatie blijft een belangrijk aandachtspunt voor de raad. De accountant geeft aan dat de waardering van de grondexploitaties een significant risico was in de controleaanpak. Dat komt door de mate van schattingsonzekerheid voortkomend uit de huidige economische situatie. Zij hebben het proces rondom de totstandkoming van de waardering op haar effectieve werking getest. Daarnaast hebben zij een interne expert ingeschakeld om de waardering en de daarbij gehanteerde veronderstellingen te beoordelen. Een aantal zaken vallen op:

- *Er lijkt in het woningbouwprogramma een mismatch te zijn tussen vraag en programma, met name op het gebied van huur- en koopwoningen.* Dit vergroot het risico op financiële tegenvallers bij ongewijzigd beleid (€ 12,7 - € 16,9 miljoen) en laat mogelijke kansen tot optimalisering liggen. Het college geeft hier echter invulling aan via een driejaarlijkse verkenning naar de woningbehoefte. In het VGP februari 2015 valt te lezen dat het veldwerk van deze verkenning nu loopt deze zal naar verwachting begin 2016 afgerond zijn.
- *De uitgifte van bedrijventerreinen blijft substantieel achter bij de verwachting.* Er zit jaarlijks een aanbod van 6 hectare in de plannen. De afgelopen jaren is de uitgifte echter aanzienlijk minder geweest. Landelijk zie je dat de woningmarkt aantrekt, maar dat de uitgifte van bedrijventerreinen achterblijft. Omdat er bij de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Mercuriuspark nog winstpotentie zit, leidt dit niet tot onmiddellijke financiële problemen. In het licht van de gevulde pijplijn voor 2015 lijken de geplande uitgiftes en het uitgifte tempo voor 2015 voor de gemeente Nijmegen haalbaar en lijkt een verlaging van het uitgifte tempo op korte termijn niet nodig volgens de accountant.
- *Ondanks eerdere afboekingen blijft er een stevig risico bestaan bij de planexploitatie onderwijshuisvesting.* Wat de beoogde opbrengst van de grond (verkoopprijzen van de kavels) zit Nijmegen aan de hoge kant in de benchmark van de accountant. Het betreft de voorgenomen verkoopprijs die opgenomen wordt in de plannen. Als je deze als gemeente niet realiseert, dan betekent dit dat je een verlies gaat maken. Daar zit een risico. De accountant adviseert om dit goed te blijven monitoren.
- Naast de bovenstaande opmerkingen van de accountant is het van belang dat de raad inzicht krijgt in wat de 'Ladder voor duurzame verstedelijking' voor invloed kan hebben op de grondexploitatie. Het college is over de toepassing van de duurzaamheidsladder in gesprek met de provincie Gelderland, ook met het beoogde nieuwe college van Gedeputeerde Staten. Naar verwachting is er bij de Stadsbegroting meer inzicht en kunnen de risico's dan nader worden geduid.
- Bergerden laat een verbetering zien in vergelijking met vorig jaar. De verkopen in Waalsprong lopen goed. De planningen worden gehaald. Bij de beoordeling van Waalfront is de accountant in gesprek gegaan met de accountant van Waalfront en zijn zij uitgegaan van de grondexploitatie van de directie en de inzage in alle discussiepunten. De gegevens geven in totaliteit een positief beeld.

4. Drie decentralisaties

Over 2014 heeft de accountant met betrekking tot de decentralisaties naar twee zaken gekeken. Kan worden voldaan aan de aanlevering van gegevens volgens IV3 aan het CBS en de afgesloten inkoopcontracten. Beiden zijn akkoord bevonden door de accountant. Voor 2015 is het van belang om de decentralisaties goed te monitoren. Daarbij is het noodzakelijk dat er goede en

gecontroleerde informatie beschikbaar is om te kunnen sturen op de uitgaven en de verantwoording van deze uitgaven na afloop. De belangrijkste risico's hebben betrekking op:

- de bevoorschotting van de zorgaanbieders. Kunnen zorgaanbieders deze voorschotten achteraf op de juiste wijze verantwoorden;
- de rechtmatigheid van het gehele proces van beschikking tot verantwoording van bereikte resultaten. Welke doestellingen worden vooraf gesteld in het gezinsplan (de beschikking) en wat kan achteraf worden verantwoord over het bereikte resultaat. De accountant zal controleren of er wordt voldaan aan de opgestelde spelregels.

Met andere woorden, er moet een juiste verhouding zijn tussen 'outcome indicatoren' en 'output indicatoren'. De raad moet zich volgens de accountant twee vragen stellen, namelijk wat wil de raad weten in het kader van sturing op outcome en wat wil de raad weten op basis van de financiële afrekening.

5. Kwaliteit beheersorganisatie

a) Interne beheersing

In de Managementletter interim-controle 2014 van 18 november 2014 meldt de accountant dat:

- de planning & control cyclus voldoet aan de daaraan te stellen vereisten;
- de aanscherping van COS 610 maakt, dat de accountant voor het controlejaar 2014 niet mag steunen op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle (VBIC). In de praktijk maken ze echter, wel zoveel mogelijk gebruik van de verrichte werkzaamheden van de verbijzonderde interne controle;
- de processen in de basis op orde zijn, maar er op onderdelen verbeterslagen mogelijk zijn;
- het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing gestegen is.

De auditcommissie heeft van de accountant vernomen dat de voortgang van de aanbevelingen van zowel de eigen interne controle als de controle door de accountant zichtbaar door de organisatie gevolgd wordt.

b) Automatisering

In het verslag van bevindingen meldt de accountant dat hij voor de applicaties CODA (financiën en inkoop), GouwBelastingen (belastingen), GWS4all (sociaal domein), SAGITTA (urenregistratie) de IT-beheerprocessen wijzigingsbeheer en toegangsbeveiliging heeft onderzocht. Daarnaast heeft de accountant de continuïteit van de gegevensverwerking getoetst. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden is de accountant van mening dat het volwassenheidsniveau van de IT-beheersing is gestegen ten opzichte van voorgaand jaar.

6. Aandachtspunten raad

a) Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen

Gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen worden belastingplichtig voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen. Ondernemersactiviteiten van Gemeenten zullen door de nieuwe regeling met vennootschapsbelasting belast worden vanaf 1 januari 2016. Te denken valt bijvoorbeeld aan grondexploitatie, verhuur van vastgoed of de exploitatie van parkeergarages.
De gemeente heeft de gevolgen van de invoering van de plicht tot vennootschapsbelasting op hoofdlijnen in beeld, waarmee zij voorloopt op andere vergelijkbare decentrale overheden. De gemeente Nijmegen heeft op basis van een quick scan een viertal aandachtsgebieden in kaart gebracht. Op basis van een verkenning op de aandachtsgebieden Parkeren, Vastgoed, Grondexploitatie en Verbonden Partijen bestaat de verwachting dat gemeentebreed sprake zal zijn van een verliessituatie in fiscale zin. Dit zou betekenen dat uiteindelijk geen

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

vennootschapsbelasting afgedragen hoeft te worden. Er is vooruitlopend op de definitieve landelijke besluitvorming in Nijmegen al een plan van aanpak opgesteld om eind 2015 met een fiscale openingsbalans en tot een fiscale optimalisatie van de belaste activiteiten te komen.

b) Wet Markt en Overheid
De gemeente Nijmegen is vanaf 1 juli 2014 verplicht om aan de Wet Markt en Overheid te voldoen. Deze wet is bedoeld om concurrentievervalsing door de overheid te voorkomen. De gemeente heeft hier op geanticipeerd door middel van het uitvoeren van een inventarisatie waarbij mogelijk concurrerende activiteiten in kaart zijn gebracht. Uit deze inventarisatie is gebleken dat voor een aantal economische activiteiten geen doorberekening van de integrale kosten plaatsvindt. De raad heeft door middel van een raadsvoorstel bevestigd dat deze activiteiten in het algemeen belang plaatsvinden, waardoor de gemeente voldoet aan de vereisten van de wet. De accountant heeft echter geconstateerd dat dit raadsbesluit niet tijdig (vóór 1 juli 2014) is genomen. Er is volstaan met een formele opmerking in het accountantsverslag en heeft daarmee geen consequenties voor de strekking van de controleverklaring.

c) Bezuinigingen
De totale bezuinigingsopgave die vanaf 2015 nog moet worden ingevuld in het jaar 2015 bedraagt circa €15 miljoen oplopend naar €24 miljoen in 2018. Maatregelen om deze opgave te realiseren zijn volgens de accountant binnen de gemeente volop in voorbereiding. De voortgang van de bezuinigingsmaatregelen worden per afdeling en per bezuinigingstaakstelling bewaakt. In de reguliere bestuursrapportages wordt de raad geïnformeerd. Van de opgaven voor 2014 is conform de jaarrekening 2014 99% ingevuld, waarvan het merendeel structureel. De auditcommissie is naar aanleiding van het gesprek met de accountant van mening dat er voldoende maatregelen zijn getroffen in de organisatie om de bezuinigingstaakstellingen te monitoren c.q. te bewaken en tijdig te signaleren wanneer niet aan de taakstellingen wordt voldaan.

Tenslotte melden wij u dat wij het college en de rekenkamer een afschrift van het advies hebben toegezonden.

Met vriendelijke groet,
namens de auditcommissie,

Mw. R.M.G. Brouwer
Voorzitter Auditcommissie

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Financiën
Concernexperts

GEMEENTE Nijmegen

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen
Telefoon 14024
Telefax (024) 323 59 92
E-mail gemeente@nijmegen.nl

Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Aan de Gemeenteraad van Nijmegen

Datum	Ons kenmerk	Contactpersoon
28 april 2015	FA20 / 15.0004386	Clemens Rutten
Onderwerp	**Datum uw brief**	**Doorkiesnummer**
Antwoorden schriftelijke vragen Stadsrekening 2014	-	(024) 3292596

Geachte leden van de Raad,

De fracties van uw Raad hebben schriftelijke vragen gesteld over de Stadsrekening 2014.

Bijgaand geven wij het overzicht van de gestelde vragen met daarbij de antwoorden van ons College.

Hoogachtend,

college van Burgemeester en Wethouders van Nijmegen,

De Burgemeester, De Gemeentesecretaris,

drs. H.M.F. Bruls drs. B. van der Ploeg

Aantal Bijlagen: 1

Antwoorden op raadsvragen Stadsrekening 2014

Inhoud per programma

Dienstverlening en Burgerzaken 2
Ruimte & Cultuurhistorie 3
Veiligheid 4
Wonen 6
Economie & Toerisme 6
Bestuur & Middelen 8
Facilitaire diensten 9
Zorg & Welzijn 11
Sport 13
Werk & Inkomen 16
Openbare ruimte 18
Wijken 19
Cultuur 21
Mobiliteit 21
Onderwijs 23
Grondbeleid 25
Paragraaf Bedrijfsvoering 25

Geen raadsvragen op de volgende programma's:

- Citymarketing & Externe betrekkingen
- Klimaat & Energie
- Groen & Water

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Dienstverlening en Burgerzaken

1: Hoe verklaart u dat slechts 58% van de ingekomen (niet digitale post) binnen de streeftermijn administratief is afgehandeld via het registratiesysteem? Is de gemeente nog wel goed toegerust op de afhandeling van niet digitale post?
(blz.: 35)

Antwoord:
De indicator tijdige afhandeling berichten heeft betrekking op de gemeentebrede registratie van post die geen onderdeel uitmaakt van een digitaal proces. Van de 6.000 ingekomen berichten is er 58% binnen de streeftermijn **administratief** afgehandeld in het registratiesysteem. Dit is geen indicatie voor de daadwerkelijke afhandeling van de vraag die aan het geregistreerde poststuk ten grondslag ligt. Het geeft alleen de administratieve afboeking in het systeem Corsa aan, hetzij door de steller, hetzij door de registratieafdeling. Medewerkers zijn niet altijd even consequent in het afmelden van hun post, mogelijk omdat zij niet de toegevoegde waarde ervan zien. Bij de registratieafdeling ligt veel post te wachten op afboeking in het systeem en hoort tot de normale werkvoorraad.
Uit het genoemde percentage kan daarom zeker niet geconcludeerd worden dat 42 % van de post niet wordt beantwoord, maar slechts dat er geen prioriteit wordt gegeven aan de administratieve afboeking.

2: Het cijfer dienstverlening Burgerzaken, waar komt dit cijfer vandaan? En is die steekproef representatief of niet?
(blz.: 36)

Antwoord:
Klanttevredenheidsonderzoek balies Stadswinkel:
Voor 2014 scoort de fysieke dienstverlening in de Stadswinkel het cijfer 8,3 en dit cijfer is wat hoger dan in 2013, maar niet vergelijkbaar. De onderzoeksmethode verschilt. Klanten worden eerst bevraagd op losse aspecten van de dienstverlening en dan volgt een eindoordeel. Bij een eindoordeel wordt dan de positieve of negatieve associatie die bij de losse vragen van toepassing waren buiten beschouwing gelaten. Ook kwamen er minder mensen dan vorig jaar voor een complex product, maar meer voor een algemeen product. Het is de eerste keer dat de gemeente dit onderzoek zelf moet uitvoeren en daarom is pas tegen de zomerperiode gestart. Nijmegen scoort het gemiddelde cijfer. De klant is tevreden over de totale dienstverlening, maar de onderdelen openingstijden, wachttijden en tarieven behoeven aandacht. Hier scoren we wat lager dan in 2013. Ons hostmanship (deskundigheid, inlevingsvermogen) wordt goed gewaardeerd door de klant.
Wat betreft de representativiteit: het onderzoek wordt doorlopend uitgevoerd bij bezoekers aan de Stadswinkel, op basis van vrijwilligheid, conform de voorschriften van de landelijke Benchmark Publiekszaken.

3: Ik zie geen informatie over het aantal klachten die bij Burgerzaken binnenkomen. Hoeveel klachten waren er in 2014? En waar gingen de klachten voornamelijk over?
(blz.: 36)

Antwoord:
In 2014 werden er 121 klachten ingediend die betrekking hadden op het terrein van de afdeling Publiekszaken. In totaliteit hadden Stadswinkel en Klantcontactcentrum ruim 400.000 klantcontacten.
Het waren alle klachten op het gebied van zorgvuldigheid, van de organisatie, van de procesgang en van de individuele medewerker, veelal in de administratieve sfeer: onjuiste of onduidelijke

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Dienstverlening en Burgerzaken

informatie verstrekt, doorgegeven informatie niet juist of tijdig verwerkt, onvriendelijke bejegening. In goed overleg met de afdeling Juridische Zaken worden klachten zo snel mogelijk en waar mogelijk informeel (via telefonisch contact) opgelost, worden fouten hersteld en wordt nagegaan of de klacht aanleiding kan zijn tot (proces)verbetering.

Ruimte & Cultuurhistorie

1: Indicatoren 'Kwaliteit openbare ruimte': 2.4 en 2.5 'Waardering ondernemers voor bedrijfsomgeving en positie ranglijst steden voor wb het toeristische imago': Bij realisatie 2013 staat "wordt opnieuw gemeten in 2014". Er staat een doelstelling bij 2014, maar geen realisatie. Wat is de realisatie voor 2013?
(blz.: 59)

Antwoord:
Indicator 2.4: 'Waardering ondernemers voor bedrijfsomgeving':
Het definitieve cijfer voor de waardering van de directe bedrijfsomgeving in 2013 is een 7,0 en voor 2014 is dit een 6,9 (bron: Monitor Vestigingsklimaat).

De indicatoren komen eveneens terug bij het programma Economie en Toerisme, waar een soortgelijke vraag gesteld is.

De 'Monitor Vestigingsklimaat' is klaar en openbaar. De waardering voor de bedrijfsomgeving is gemiddeld genomen ruim voldoende en stabiel: een rapportcijfer 6,9. Wel een licht dalende trend na 2010, vooral in Winkelsteeg en NOK.
http://www2.nijmegen.nl/ondernemen/_pid/center1/_rp_center1_elementId/1_1639832

De algemene waardering voor de bedrijfsomgeving scoort met een 6,9 vergelijkbaar als in 2012. Hier stijgen vooral de waardering voor bereikbaarheid van bedrijfslocatie voor het vrachtverkeer en de samenwerking tussen de bedrijven. De werkgebieden Heijendaal (7,6), de Brabantse Poort (7,2) en de Grift (7,0) scoren hoger dan in 2012. Bijsterhuizen (7,1), de binnenstadskern (6,6), Dukenburg (6,5), Westkanaaldijk (7) en de Stationsomgeving worden ongeveer hetzelfde gewaardeerd als in de vorige monitor. De Winkelsteeg (6,6), Noord- en Oostkanaalhavens (6,5) en de rest van de stad (7,1) dalen licht.

De waardering voor de bedrijfsomgeving van de afgelopen jaren: 2006/6,8; 2008/6,7; 2010/7,1; 2012/7,0 en 2014/6,9.

Indicator 2.5: 'Positie ranglijst steden voor wb het toeristische imago':
Hiervoor geldt het volgende en dit is vorig jaar in de brief aan de raad over de jaarrekening 2013 gemeld:

In 2012 werd nog gebruik gemaakt van een onderzoek waarbij een relatieve ranglijst werd opgesteld die afhankelijk was van de steden die meededen. Aangezien dit wisselend was, waren de uitkomsten van dit onderzoek niet erg betrouwbaar. Om die reden hebben we gekozen om de indicatoren te onderbouwen met de bevindingen uit de tweejaarlijkse stadsmonitor. We kijken dan naar toeristische indicatoren als aantal hotel-overnachtingen, werkgelegenheid in de toeristische sector, waarderingscijfers bezoekers binnenstad (=Nijmeegs belangrijkste toeristisch product), ontwikkelingen in aanbod hotels.(zie indicatoren bij het programma economie en toerisme 3.1 tot en met 3.5, bladzijde 68 van de stadsrekening). In het 2e kwartaal komt de Stadscentrummonitor 2014/2015 beschikbaar.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Veiligheid

1: In de paragraaf veiligheid is te lezen “Verder werken we aan een aantal zelfstandige veiligheidsprojecten, zoals tijdelijk cameratoezicht, woninginbraakpreventie en buurtbemiddeling”. Kan het college een lijst geven van alle veiligheidsprojecten en de middelen die hiervoor worden ingezet?
(blz.: 37)

Antwoord:
Het flexibel Integrale Veiligheidsbudget in de programmabegroting Veiligheid zetten we in ten behoeve van diverse losse projecten. Zo is het budget afgelopen jaren naast de hierboven genoemde projecten ook gebruikt voor maatregelen tijdens de jaarwisseling, voor extra voorzieningen tijdens grote evenementen en voor het project horecadeurenbeleid. Ook financieren we hieruit onze bijdragen aan Burgernet, aan het Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC) in het kader van de samenwerking bij de bestuursrechtelijke aanpak van criminaliteit en onze jaarlijkse bijdrage aan Slachtofferhulp. Tevens is onze bijdrage aan het preventief supportersproject van NEC (onderdeel van het veiligheidsbeleid van de club) hieruit gefinancierd, evenals tijdelijk extra inzet van straatcoaches in de zomermaanden.

2: Wat zijn de financiële cijfers wat betreft de brandweer? Hoeveel geven wij uit aan de brandweer?
(blz.: 39)

Antwoord:
In raadsvoorstel 141/2012 met als onderwerp: regionalisering brandweer, in de raadsvergadering van 14 november 2012 conform vastgesteld, is een meerjarig totaaloverzicht opgenomen van de gemeentelijke bijdragen aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid voor de jaren 2013-2016, met daarin ook vastgelegd de precieze financiële bijdrage aan de brandweer. Conform die opgave bedroeg onze bijdrage aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid in 2014 een bedrag van:
€ 10.248.385,-. Hiervan was de Nijmeegse bijdrage aan de regionale brandweer:
€ 10.096.680,-. De resterende anderhalve ton diende als bijdrage voor de GHOR van de Veiligheidsregio. Conform onze jaarrekening is in 2014 de werkelijke bijdrage van Nijmegen op een totaal van: € 10,3 miljoen uitgekomen.

3: Hoeveel geld is er begroot en uitgegeven specifiek aan handhaving van brandveiligheid?
(blz.: 39)

Antwoord:
In de begroting van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vallen risicobeheersing en incidentbestrijding samen in het programma Crisis- en Rampenbestrijding. In 2014 was in dit programma regiobreed € 41.200.000,- begroot. De programmabegroting geeft vervolgens inzicht in de kostenplaatsen, waaronder: personeel, huisvesting, kantoormiddelen, wagenpark, kapitaallasten etc. De kostenplaatsen zijn dus niet uitgesplitst volgens parameters die inzicht geven in de precieze verdeling tussen de uitgaven voor risicobeheersing (waaronder: handhaving brandveiligheid) en incidentbestrijding.

Het lokaal pakket brandweerzorg voor de gemeente Nijmegen is met raadsvoorstel 141/2012 (zie: antwoord op vraag 2) vastgesteld. Hieronder een overzicht van de activiteiten die de regionale brandweer voor Nijmegen verricht op de taakgebieden proactie, preventie en repressie.

Veiligheid

Proactie

- Advisering gemeentelijke diensten (o.a. op het gebied van ruimtelijke ordening) op de aspecten bereikbaarheid, bluswatervoorziening en (eventueel) zelfredzaamheid.
- Advisering in het kader van de Routering gevaarlijke stoffen (op grond van een verzoek tot ontheffing).

Preventie

- Adviseren op aanvragen omgevingsvergunning bouwen en milieu.
- Adviseren op aanvragen omgevingsvergunning brandveilig gebruik.
- Adviseren op aanvragen evenementenvergunningen.
- Adviseren op aanvragen gebruiksvergunning inrichtingen (Bbv).
- Uitvoeren van controles op de naleving van brandveiligheidsvoorschriften bij bouwprojecten (voortvloeiend uit aanvraag omgevingsvergunning bouwen), onder regie van de gemeente.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op de naleving van vigerende gebruiksvergunningen en vigerende gebruiksmeldingen.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op basis van (nieuwe) gebruiksmeldingen.
- Uitvoeren van controles, onder regie van de gemeente, op de naleving van brandveilig gebruik van bouwwerken en inrichtingen.
- Het geven van voorlichting op het gebied van brandveiligheid.
- Afhandelen van klachten en meldingen met betrekking tot brandveiligheid.
- Deelnemen aan gemeentelijke projectteams bij grootschalige projecten.
- Restcategorie: algemene advisering op verzoek van gemeentelijke afdelingen.

Repressie

- Brandbestrijding inclusief de inzet van redvoertuigen en/of hulpverleningsvoertuigen en de daarbij behorende operationele leiding.
- Hulpverlening inclusief de inzet van redvoertuigen en/of hulpverleningsvoertuigen en de daarbij behorende operationele leiding.
- Bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
- Bestrijding van waterongevallen.

4: Is bekend hoeveel aangiftes er via het internet binnen kwamen en hoeveel er op het politiebureau binnen kwamen? En hoe is dit ten opzichte van 2013?
(blz.: 38)

Antwoord:
De politie is momenteel bezig met een inhaalslag op haar digitale systeem om de zuivere cijfers ten aanzien van internetaangifte te kunnen genereren. Schattenderwijs kan de politie op dit moment slechts aangeven dat internetaangiften ongeveer een kwart uitmaken van de aangiftecijfers. De toezegging is gedaan dat, zodra de zuivere cijfers voor Nijmegen te genereren zijn, de gemeente die krijgt toegestuurd. Indien ze tijdig beschikbaar zijn, kan de portefeuillehouder die melden bij de bespreking van de jaarrekening in de Raad.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wonen

1: In 2013 zijn 713 woningen opgeleverd. Er wordt melding gemaakt van het aantal opgeleverde goedkope huurwoningen (391). Hoe ziet de totale verdeling eruit? Kan het college van het aantal gerealiseerde woningen aangeven hoeveel middeldure en dure koop- en huurwoningen zijn gerealiseerd?
(blz.: 45)

Antwoord:

Waalsprong	293	goedkope huurwoningen	391	goedkope koop	41
Herstruc	290	dure huurwoningen	64	middeldure koop	144
Bestaande stad	130	**totaal**	**455**	dure koop	73
totaal	**713**			**totaal**	**258**
eenheden	563	wonen en zorg	44 eenheden en 50 woningen		

2: Het aantal gerealiseerde woningen met zorg blijft fors achter bij de doelstelling. In de Stadsrekening wordt dit geweten aan terughoudendheid bij partijen vanwege transities in de zorg. Speelde dat ook niet al in 2013, toen er veel meer zorgwoningen zijn gerealiseerd? Zo ja, hoe verklaart u de scherpe daling.
(blz.: 45)

Antwoord:
Ook in 2013 speelde veranderingen in de zorg. Echter in 2014 is de scheiding van wonen met zorg sterker doorgevoerd. Risico's en onzekerheden bij zowel corporaties als zorgpartijen werden groter. Veel ontwikkelingen die op stapel stonden zijn aangehouden en opnieuw beoordeeld.

Economie & Toerisme

1: Kan het college de ontwikkeling van de werkgelegenheid ook in een ratio uitdrukken gerelateerd aan de groei van het aantal inwoners in 2013 en 2014?
(Blz: 68)

Antwoord:
Ontwikkeling van de werkgelegenheid uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal inwoners in Nijmegen

Jaar	**aantal inwoners**	**arbeidsplaatsen**	**ratio**
2013	166.443	96.970	58%
2014	168.344	96.310	57%

Uit bovengenoemde ratio blijkt dat het aantal inwoners harder stijgt dan het aantal arbeidsplaatsen. Deze ratio zegt verder niet zoveel omdat niet alle arbeidsplaatsen worden ingevuld door Nijmeegse inwoners en niet alle inwoners werken (gepensioneerd, volgen onderwijs/opleiding etc. etc.). Anderzijds werkt ook een flink deel van de Nijmegenaren buiten de stad.

2: Kan het college een overzicht geven van verloren arbeidsplaatsen door vertrek van bedrijven uit Nijmegen en gewonnen arbeidsplaatsen door nieuwe vestiging in Nijmegen voor bedrijven groter dan 50 werknemers?
(Blz: 68)

Economie & Toerisme

Antwoord:

De cijfers over bedrijfsmigratie kunnen vanaf 2012 niet (meer) uit de Kamer van Koophandel registratie afgeleid worden. We hebben voor de beantwoording gebruik gemaakt van de gegevens uit de Provinciale Werkgelegenheidsenquête Gelderland, periode 1 april 2013 - 1 april 2014.

De meeste dynamiek in arbeidsplaatsen vindt plaats door oprichting en opheffing van bedrijven en door groei en krimp van bestaande bedrijven (zie onderstaand overzicht).

Bedrijfsverplaatsingen van grotere bedrijven (≥ 50 arbeidsplaatsen) over grotere afstanden komen weinig voor.

Arbeidsplaatsen april 2013			96.970
erbij door	oprichting	3.336	
	vestiging	633	
	groei binnen bestaande bedrijven	8.590	
	overige redenen, correcties	109	
totaal erbij			12.668
eraf door	opheffing	8.397	
	vertrek	121	
	krimp bij bestaande bedrijven	4715	
	overige redenen	92	
totaal eraf			13.325
Arbeidsplaatsen april 2014			96.313

Saldi 2013-2104	Oprichting -/- opheffing	-5.061
	Immigratie -/- emigratie	512
	groei en krimp bestaande vestigingen	3.875
	andere redenen, correcties	17
	totaal saldo	-657

Bron: Provinciale Werkgelegenheids- Enquête 1 april 2013 – 1 april 2014, Provincie Gelderland.

De PWE kent als peildatum 1 april van elk jaar. Bovenstaande cijfers zijn over de periode 1 april 2013 - 1 april 2014. Hierin zijn enkele grote verschuivingen opgenomen:

- Het vertrek van arbeidsplaatsen ten gevolge van het verdwijnen van de thuishulp Axxicom uit Nijmegen en de administratieve registratie van de medewerkers van Vérian uit Nijmegen in Apeldoorn;
- De komst van arbeidsplaatsen doordat de stichting Plureyn haar hoofdzetel in Nijmegen heeft gekozen, en de opening van de vestiging van de Primark.

Na 1 april 2014 zijn vooral het vertrek van de Belastingdienst en de Douane nog grote wijzigingen. Het verlies van deze arbeidsplaatsen zal in 2015 in de PWE-statistieken verwerkt zijn.

3: Indicatoren 'Voldoende en geschikte ruimte voor bedrijvigheid". Cijfer waardering directe bedrijfsomgeving, begin 2015 bekend. Wat is de waardering?
(blz.: 68)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Economie & Toerisme

Antwoord:
De definitieve waardering voor de directe bedrijfsomgeving is 6,9.
Bron: Monitor Vestigingsklimaat 2014

Bestuur & Middelen

1: Er is een toename geweest van het aantal bezwaarschriften door de zogenaamde No-Cure-no-Pay bedrijven. Kunt u aangeven hoeveel bezwaar en beroep schriften er de afgelopen jaren (2012-2013-2014) zijn geweest en wat de verwachting is voor de komende jaren? En hoeveel kosten zijn hier per jaar mee gemoeid?
(blz.: 73)

Belasting-	Woningen				Niet woningen				Kosten
jaar	Bezwaar		Beroep		Bezwaar		Beroep		Totaal
	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	Totaal	NCNP	(boekjaa
2012	2226	380	52	4	747	151	27	2	€ 46.000
2013	2187	512	85	20	661	177	37	7	€ 51.000
2014	1540	474	53	30	971	216	20	14	€ 127.000

De uitsplitsing van de kosten naar No cure no pay en overig is helaas niet te maken. Zo worden proceskosten niet uitgekeerd aan deze bedrijven, maar aan de belanghebbende zelf. Daarbij worden de kosten niet per belastingjaar geregistreerd zoals dat wel bij bezwaren en beroepen zelf het geval is. Daardoor is een vergelijking moeilijk te maken. Verder beperken we ons tot de daadwerkelijke kosten bezwaar en beroep (kostensoort 43055) en zijn de boekingen i.h.k.v. de voorziening bezwaar en beroep daar buiten gelaten.

Van de beroepszaken zijn er een aantal nog niet afgewikkeld, deze zaken zijn wel in bovenstaande cijfers verwerkt omdat het een indicatie geeft over de aantallen zaken per belastingjaar. Echter nog niet afgewikkelde zaken hebben nog niet geleid tot proceskosten.

Ontwikkelingen:
Het aantal woz-bezwaren 2015 dat op dit moment is ingeboekt is een stuk lager dan voorgaande jaren. We ontvingen tot op heden 644 woningbezwaren (waarvan 82 ingediend door een NCNP) en 487 bezwaren niet-woningen (115 door NCNP). Er liggen nog wel pro-forma bezwaren en nog niet alle objecten zijn beschikt. Het is moeilijk aan te geven wat de verwachting voor de komende jaren zal zijn. Met het vaststellen van het woningwaarderingsstelsel door de Tweede Kamer is de WOZ-waarde ook van belang geworden voor het vaststellen van de maximale huur. Daarmee krijgen huurders van woningen ook weer een belang bij de verkrijging van de WOZ-waarde. En dat kan/zal tot meer bezwaren leiden. Daarnaast verandert de bezwaar- en beroepsprocedure mogelijk wezenlijk van karakter. Het zal regelmatig voorkomen dat huurder en verhuurder tegengestelde belangen hebben (huurder heeft voordeel bij lage waarde, verhuurder bij hoge waarde). Een dergelijke “driehoeksverhouding” is in fiscale en woz-situaties tot nog toe onbekend. Ook dit heeft mogelijk aanzienlijke, kostenverhogende, gevolgen voor de bezwaar- en beroepsprocedures.

2: De doelstelling voor het percentage gegrond verklaarde bezwaarschriften is 18%. Hoe is dat % tot stand gekomen?
(blz: 71)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Bestuur & Middelen

Antwoord:
De doelstelling van een percentage gegrond verklaarde bezwaren van maximaal 18% is destijds op basis van landelijke ervaringen en benchmark als acceptabel vastgesteld. Sinds het cijfer wordt gehanteerd is op basis van verdere benchmarks geen aanleiding gezien om dit bij te stellen. Echter dit cijfer wordt gehanteerd bij de bezwaren niet zijnde bezwaren belastingen

Facilitaire diensten

1: Het risico op financiële tegenvallers neemt toe doordat huurders moeite krijgen om de huur te betalen. Kunt u aangeven in welk segment deze huurders zitten, wat ze van de gemeente huren en om welk bedrag het zou kunnen gaan?
(blz.: 77)

Antwoord:
Een indicatie voor genoemd risico is de betalingsachterstand van huurders langer dan een maand. Per peildatum 1 april 2015 bedraagt deze voor de objecten die vanuit het programma Facilitaire Diensten worden beheerd , exclusief het NEC Stadion, bijna € 240.000. De huurders kunnen in de volgende segmenten worden ingedeeld:

Betalingsachterstanden > 1 maand, exclusief Stadion

Som van Fact.bedrag	
Categorie	**Totaal**
Cultuur	10.048
Kinderopvang	6.189
Maatsch Instelling	86.191
Ondernemer - Evenementen	11.237
Ondernemer - Houtbouw	3.158
Ondernemer - Vergaderzalen	32.614
Ondernemer- Horeca	41.407
Ondernemer - Overig	25.804
Sportvereniging	15.422
Wonen - Particulieren	6.420
Eindtotaal	**€ 238.490**

Het betreft de (ver) huur van diverse soorten objecten zoals bijvoorbeeld Voorzieningenharten, Wijkcentra, Sporthallen/Gymzalen, Grond, Woningen. Daarnaast ontvangt de Gemeente een toenemend aantal verzoeken van maatschappelijke groeperingen om huurverlaging.

2: Kunt u de baten maatschappelijk vastgoed specificeren? Maw wat komt er binnen aan huur en aan andere inkomsten zoals bijv horeca?
(blz.: 78)

Antwoord:
De baten Maatschappelijk Vastgoed over 2014 kunnen we als volgt nader specificeren:

Facilitaire diensten

Specificatie Baten product Maatschappelijk Vastgoed 2014

	Begroting 2014	Werkelijk 2014	Resultaat 2014
Int Verrekeningen	19.568.069	19.715.649	147.580
Huren	11.953.613	11.463.288	-490.325
Horeca omzet	1.348.349	1.189.387	-158.962
Servicekosten	704.849	1.021.202	316.353
Externe Projecten	1.087.078	981.801	-105.277
Entree Recreatie	948.023	951.765	3.742
Personeel bij derden	220.237	210.535	-9.702
Overige opbrengsten	248.867	341.965	93.098
4-daagse camping	125.579	91.150	-34.429
Verkoopopbrengsten	0	417.470	417.470
	36.204.664	**36.384.212**	**179.548**

De inkomsten niet afkomstig uit Huren en Horeca lichten we hieronder kort toe.

- *Interne Verrekeningen:* Dit betreft bijdragen vanuit andere programma's, die bij de betreffende programma's dus lasten vormen.
- *Servicekosten:* Dit betreft o.a. energie en facilitaire dienstverlening. Hiervoor worden voorschotnota's in rekening gebracht en volgt een eindafrekening. Tegenover deze opbrengsten staan dus ook kosten.
- *Externe Projecten:* De opbrengsten uit de projecten voor bijvoorbeeld GEM, Ontwikkelbedrijf Waalfront, Veiligheidsregio, Bibliotheken.
- *Entree Recreatie:* Entree opbrengsten bij Triavium en onze speeltuinen De Leemkuil en Brakkefort.
- *Personeel bij derden:* Dit betreft de inzet van combinatiefunctionarissen en sportdocenten op scholen.
- *Overige opbrengsten:* Tot deze categorie rekenen wij onder andere deelnemersbijdragen aan activiteiten van Sportservice, vergoeding gebruik sportmaterialen, en opstalrechtvergoedingen bij buitensport.
- *4-daagse Camping*: Tegenover deze lagere opbrengsten staan aan de lastenkant ook minder uitgaven.
- *Verkoopopbrengsten:* Dit betreft eenmalige opbrengsten voor een woning en enkele gronden die aan het einde van het jaar zijn gerealiseerd en gezien het tijdstip niet begroot konden worden.

3: Heeft het college een overzicht vaan leegstaand maatschappelijk vastgoed in 2014 en mag de raad deze dan ontvangen? In dien ja, wanneer kunnen wij dit overzicht verwachten? Indien nee, waarom niet?
(blz.: 89)

Antwoord:
De Gemeente Nijmegen laat geen panden leeg staan. Wel is het zo dat een aantal van onze Maatschappelijk Vastgoedpanden in gebruik gegeven zijn aan bijvoorbeeld Stichting SLAK dan wel als anti-kraak door G.M.C. (een anti kraak beheersorganisatie) worden beheerd.

Ter illustratie: Van in totaal circa 650 objecten heeft VSA momenteel 48 in gebruikgevingen voor Vastgoed, waarvan 16 terreinen. Daarnaast zijn er voor het Ontwikkelingsbedrijf 39 objecten, die een herbestemming krijgen, in gebruik gegeven waarvan 6 terreinen. In totaal zijn er 5 objecten ingevuld via G.M.C. Beheer.

Facilitaire diensten

Deze objecten zijn daarmee niet daadwerkelijk tegen de reguliere huurprijs verhuurd. We laten een onderzoek uitvoeren naar de huurmarktontwikkelingen van de Vastgoedportefeuille van de gemeente Nijmegen. De uitkomsten daarvan zijn voor 1 juli 2015 gereed. Verder onderzoeken we in het kader van de Onderzoeksopdracht Maatschappelijk Vastgoed op welke wijze wij het aantal in-gebruik-gevingen en anti-kraak situaties kunnen omzetten in reguliere verhuur.

Zorg & Welzijn

1: 'Bevorderen gezondheid': doelstellingen 3.1 en 3.2 zijn voor 2014 ntb (nog te bepalen), realisatie is nog niet bekend. De doelstelling voor 2014 moet bekend zijn. Wat is de doelstelling voor 2014?
(blz.: 81)

Antwoord:
Eind 2013 is het volgende met de raad afgesproken: In de nota "Samen gezond verder" zijn voor de verschillende prioriteiten indicatoren bepaald op output en op outcome. Voor de begroting beperken wij ons tot indicatoren die een trend laten zien, dit hebben we afgesproken met de Auditcommissie. In de tekstuele toelichting zal bij de verantwoording aangegeven worden welke activiteiten in een jaar ondernomen zijn. Gezondheidsbevordering kost tijd en heeft meerdere jaren nodig om ook effect te laten zien op populatieniveau. Daarom is er ook niet elk jaar een gezondheidsmonitor, maar wordt elke vier jaar een monitor uitgevoerd. De ambities voor 2014 en volgende jaren drukken we uit in:

0 handhaven op zelfde niveau
- lichte afname
-- sterke daling
+ lichte stijging
++ sterke stijging

Voor de begroting en stadsrekening 2014 hebben wij ons beperkt tot twee indicatoren:

	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
3.1. volwassen inwoners dat zich gezond voelt (hoge/lage opleiding)	89%/59%	Niet beschikbaar*	Niet beschikbaar*
3.2. jeugdigen met overgewicht: lichte daling t.o.v.	13,1%	Lichte afname	13,7%

3.1.: Voor deze indicator wordt tweejaarlijks een meting gedaan via de Stadspeiling. Bij de totstandkoming van de Stadsbegroting 2014 waren de meetresultaten van de Stadspeiling 2013 nog niet bekend. Deze zijn wel opgenomen in de Stadsrekening 2013.
3.2.: Alleen voor de groep 5-jarigen heeft een daling van jeugd met overgewicht plaatsgevonden; de groep 10/11 jarigen en 13/14 jarigen laat een toename zien, daarvoor is de doelstelling niet gehaald.

2: 'Zelfstandig wonen en leven':
A) Doelstelling 2014 staat '93'. Kunt u dit getal duiden?
B) Mbt. realisatie 2014 wordt gezegd dat onderzoek juli 2014 gereed is. Kunt u de cijfers geven tav realisatie geven?
(blz.: 81)

Zorg & Welzijn

Antwoord:
Hier is sprake van een typefout. Het onderzoek over 2014 vindt op dit moment plaats en de gegevens zijn in juli 2015 beschikbaar.

3: 'Zorg en opvang voor sociaal kwetsbaren', '6.1: Aantal dak- en thuislozen in traject': realisatie 2013: 449. Kunt u dit getal duiden?
(Blz: 81)

Antwoord:
Hiermee zijn bedoeld de mensen die in 2013 in een vorm van 24-uursopvang verbleven hebben en daar begeleid werden naar weer zelfstandig wonen of zorg met verblijf. Het aantal is gebaseerd op de verantwoordingsgegevens van de opvanginstellingen. Personen die gebruik gemaakt hebben van ander aanbod zonder traject, zoals nachtopvang of activiteiten i.h.k.v. verslavingspreventie, zijn niet meegeteld.

4: Er is een voordeel van €1.4 miljoen. Als belangrijkste oorzaak wordt genoemd het achterblijven van de vraag naar huishoudelijke hulp en hulpmiddelen. Kan men verklaren waarom er achtergebleven wordt met deze aanvragen? (Het antwoord zou moeten zijn omdat de burger bij god niet weet hoe ze iets aan moeten vragen)
(Blz: 25)

Antwoord:
Het voordeel heeft meerdere oorzaken:
De instelling van de eigen bijdrage leidt tot hogere inkomsten en anderzijds beperkt het de instroom, meer mensen naar oplossingen in hun eigen omgeving als gevolg van alle ontwikkelingen binnen de Wmo, waarbij steeds de samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid wordt benadrukt.
De doorvoering van de kanteling (wat helpt echt ipv waar is recht op) en de werkwijze bij het bureau Wmo (keukentafelgesprekken in de wijk ipv aanvraagafhandelingen centraal) werpt zijn vruchten af. We kijken eerst naar waar de mensen echt mee geholpen zijn, wat ze daarin zelf kunnen, hoe hun omgeving hen daarbij kan helpen en welke collectieve voorzieningen we kennen alvorens we overgaan tot het verstrekken van een individuele voorziening, zoals de huishoudelijke hulp.

5: Het college verwacht in de komende jaren een nadelig resultaat binnen het programma WMO-Jeugd. Kunt u dit verwachte tekort nader duiden, zowel inhoudelijk (achtergronden/factoren) als financieel: om welke omvang gaat het?
(Blz. 80)

Antwoord:
Wij hebben bij de toelichting op het voorstel om € 1,4 miljoen in de Reserve WMO en Jeugd te storten aangegeven dat we "in 2014 gelden overhouden op dit beleidsterrein maar verwachten in de komende jaren geld tekort te komen". We doelen hiermee op de onzekerheden over de ontwikkeling van de budgetten en de mogelijke schommelingen daarin. Pas bij de komende meicirculaire verwachten we hier meer zekerheid over te krijgen. Daarnaast is 2015 het eerste jaar waarin we de nieuwe taken uitvoeren en zullen we in de tweede helft van dit jaar pas meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de zorgvraag en de werking van de lokale toegangspoort daarin.

Zorg & Welzijn

In de weergave van de begrotingsrisico's hebben wij geschetst welke onzekerheden en risico's wij zien bij de uitvoering van de nieuwe Wmo en Jeugdwet. De risico's voor Zorg en Welzijn zijn via de gebruikelijke Narissystematiek vertaald in ons weerstandsvermogen, i.c. de Saldireserve. Daarbij wordt de formule kans x effect gehanteerd. Wij zullen u op de gebruikelijke momenten (bijv. Zomernota, begroting) informeren over de ontwikkeling van deze risico's. Voor het eerste jaar van uitvoering van de nieuwe Wmo en Jeugdwet, 2015, komen we hier bij de Zomernota in juni van dit jaar op terug.

6: Er is een flink overschot bij de individuele voorzieningen. Hoe is dit overschot te verklaren: minder hulpvragen, zorg mijden? Of komt dit door de nieuwe werkwijze waardoor gerichter hulp kan worden geboden? In hoeverre is hier sprake van een structureel effect ? (Ook in 2013 was er een fors overschot)

Antwoord:
Het voordeel heeft meerdere oorzaken:
De eigen bijdrage leidt enerzijds tot hogere inkomsten en anderzijds beperkt het de instroom, meer mensen zoeken naar oplossingen in hun eigen omgeving als gevolg van alle ontwikkelingen binnen de Wmo, waarbij steeds de samenredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid wordt benadrukt.
De doorvoering van de kanteling (wat helpt echt ipv waar is recht op) en de werkwijze bij het bureau Wmo (keukentafelgesprekken in de wijk ipv aanvraagafhandelingen
centraal) werpt zijn vruchten af. We kijken eerst naar waar de mensen echt mee geholpen zijn, wat ze daarin zelf kunnen, hoe hun omgeving hen daarbij kan helpen en welke collectieve voorzieningen we kennen alvorens we overgaan tot het verstrekken van een individuele voorziening, zoals de huishoudelijke hulp.

Sport

1: 'Kwalitatief goede sportaccommodaties': 3.4a t/m 3.4d: Realisatie 2013 en doelstelling 2014 mbt bezoeksaantallen zwembaden ontbreken? Wat waren de bezoekersaantallen in 2013 en wat was de daarbij behorende doelstelling?
(blz.: 85)

Antwoord:
Bezoekersaantallen:

	Realisatie 2013	Doelstelling* 2014	Realisatie 2014
West	229.521	223.592	225.776
Oost / Erica Terpstra	169.641	163.672	181.104
Dukenburg	58.322	61.525	52.388
Goffert	53.830	55.243	45.079

*: deze doelstelling is in het kader van de beantwoording van deze vraag overgenomen uit de begroting Sportfondsen 2014. De begroting Sportfondsen 2014 was niet beschikbaar op het moment van opstellen van de Stadsbegroting 2014. De doelstelling vanuit het programma Sport is om de bezoekersaantallen op peil te houden en de dalende trend om te buigen. Het is echter een gegeven dat het zwembadbezoek (landelijk) terugloopt.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Sport

2: Bij de voetnoten staan '***', maar deze zijn niet in de tabel terug te vinden. Waar horen de '***' bij?
(blz.: 85)

Antwoord: hoort bij 3.5a (recreatief)

3: ' Het binnenhalen van de Special Olympic biedt ons de unieke kans om het aangepast sporten een impuls te geven' . Wat heeft het college reeds gedaan ter voorbereiding hierop? Wat zijn de plannen voor dit jaar?
(blz.: 83)

Antwoord:
Uniek Sporten

In 2014 zijn we gestart met de voorbereidingen voor Uniek Sporten, een sportservicepunt op het gebied van aangepast sporten. Op de Dag van de Nijmeegse Sport is in februari 2015 Uniek Sporten officieel van start gegaan. Binnen Uniek Sporten willen wij, in samenwerking met partners vanuit het (speciaal) onderwijs, zorg en andere overheden zoveel mogelijk mensen met een beperking in deze regio aan het sporten krijgen.

Special Olympics Regionale Spelen 2015

Op zaterdag 27 juni 2015 vindt in de gemeenten Groesbeek, Wijchen en Nijmegen de Special Olympics Regionale Spelen 2015 plaats. Dit jaarlijkse, eendaagse toernooi is een opmaat voor de meerdaagse nationale spelen die in 2016 plaats gaan vinden in de drie gemeenten.

Nulmeting aangepast sporten

In afstemming met Stichting Special Olympics Nationale Spelen 2016 (SONS2016) wordt een nulmeting aangepast sporten uitgevoerd. Een reeds ontwikkelde vragenlijst van Uniek Sporten wordt als basis gebruikt en aangevuld met specifieke vragen gericht op SONS 2016. De verwachting is dat in de zomer de uitkomsten bekend worden. De uitkomsten vormen, samen met de input vanuit sportaanbieders én input vanuit het platform Aangepast Sporten, de basis van uitvoeringsplannen tot 2018/2019.

Olympic Moves

Bij de speciaal voortgezet onderwijs scholen (SVO) hebben we de interesse gepeild om, gelijktijdig/in samenwerking met Olympic Moves, een groot schoolsportevenement te organiseren. Deelname aan een scholencompetitie zoals Olympic Moves zien de SVO scholen niet zitten, i.v.m. diversiteiten van beperkingen en niveau. Ook een parallel evenement gelijktijdig met een evenement als Olympic Moves levert voor veel kinderen van het speciaal voortgezet onderwijs veel prikkels op, waarvoor voldoende voorzieningen beschikbaar moeten zijn (bv een eigen kleedlokaal als er een kind een time-out nodig heeft). Bij een groot evenement is dit vaak niet haalbaar. Dit heeft dus niet de voorkeur van het speciaal voortgezet onderwijs.

In overleg met de speciaal voortgezet onderwijs organiseren we begin september één Special Day voor het speciaal basisonderwijs (SBO) én het speciaal voortgezet onderwijs (SVO), in samenwerking met Special Heroes en NEC Doelbewust. Wij ondersteunen vanuit de gemeente middels Sportservice Nijmegen dit initiatief door de inzet van combinatiefunctionarissen. In de ochtend zal de Special Day voor het SBO plaatsvinden, in de middag voor het SVO.

4: ' Wij hebben getracht de sportverenigingen zoveel mogelijk te ontzien bij de uitwerking van de bezuiniging' . Kan het college dit preciezer invullen? Wat betekent 'zo veel mogelijk' ? Kan dit met cijfers worden uitgelegd?
(blz.: 116)

Sport

Antwoord:
De eerdere opgelegde bezuiniging zou op meerdere manieren kunnen worden uitgewerkt. Vanwege het doel i.c. de kwaliteitsverbetering is echter besloten niet te bezuinigen op de ondersteuningsstructuur. Wel is besloten een tariefsverhoging door te voeren bij de huren. In dat kader wordt verwezen naar de Perspectiefnota 2012.

5: Hoe ziet 'het eerste aanzet gemaakt om de benodigde sportvoorzieningen in Nijmegen-Noord de komende decennia in beeld te krijgen' eruit?
(blz.: 117)

Antwoord:
Met de betrokken afdelingen en programma's (bv. Onderwijs) heeft overleg plaatsgevonden. E.e.a. heeft geresulteerd in een eerste beeld m.b.t. de planning en programmering van binnensportvoorzieningen i.c. gymnastieklokalen voor het onderwijs.

6: Kan het college de daling in de bezettingsgraad van de gemeentelijke gymnastiekzalen verklaren?
(blz.: 117)

Antwoord:
De tariefsverhoging vertaalt zich m.n. in een kritische blik van de clubs –vooraf- m.b.t. de te huren uren, daarnaast geeft men eerder uren terug.

7: Kan het college de daling in de bezettingsgraad van de gemeentelijke sportzalen verklaren?
(blz.: 117)

Antwoord:
Zie ook vraag 6. Aanvullend: Gebruik naschoolse opvang loopt terug (KION).

8: Het tabel 'indicatoren ondersteuning topsportklimaat' is helemaal leeg. Waarom is dit?
(Blz: 119)

Antwoord:
Deze tabel is abusievelijk niet ingevuld. Bij deze de ingevulde tabel. In de begroting 2014 zijn per abuis geen doelstellingen ten aanzien van deze indicatoren geformuleerd. Dit zal worden hersteld bij opstellen van de begroting 2016.

	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	19
	Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
Aantal talenten uit Nijmegen met een HP, IT of NT-status dat sport in Nijmegen	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	Circa 10

Sport

Aantal seniorenteams, actief op hoogste competitieniveau	Niet gemeten	Geen doelstelling geformuleerd	6
Aantal grote sportevenementen	5	Geen doelstelling geformuleerd	7

10: Wat heeft u in 2014 met Waalhalla besproken? M.a.w.: wat i de stand van zaken?
(Blz: 118)

Antwoord:
De verkenning naar de toekomst voor Waalhalla bevindt zich in een afrondende fase.
We komen op korte termijn met nadere informatie.

11: Ik mis bij veel indicatoren ofwel de doelstelling ofwel de realisatie. Waarom is dat? Op welke wijze kan het beleid nu wel op effectiviteit worden getoetst?

Antwoord:
Er vindt geen jaarlijkse meting plaats waardoor indicatoren ook niet jaarlijks kunnen worden gevuld in de rekening. Het beleid toetsen we over een meerjarig periode.

Werk & Inkomen

1: Er is een voordeel behaald van € 2,0 mln als gevolg van de neerwaartse bijstelling van de voorziening bijstands debiteuren. Kunt u hier iets meer over uitleggen en kunt u aangeven hoe het saldi verloop is over de afgelopen jaren mbt de bijstandsdebiteuren?
(blz.: 89)

Antwoord:
Eenmalig voordeel als gevolg van het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren o.a. als gevolg van het groter worden van het aandeel 'kleine debiteuren';

In detail:
Jaarlijks bepalen wij de hoogte van het voorzieningspercentage voor bijstandsdebiteuren middels een steekproef over het debiteurenbestand. De uitkomsten van deze steekproef zijn nu aanleiding op het voorzieningspercentage te verlagen van 52% naar 46%. Op een debiteurenvolume van ruim € 33 mln. betekent dit een voordeel van ongeveer € 2,0 mln. Een deel van dit voordeel (€ 0,3 mln) betreft bijzondere bijstand (leenbijstand) en valt daarmee onder product Armoedebestrijding. Een ander deel (ook € 0,3 mln) betreft BBZ, o.a. kapitaalverstrekking aan zelfstandigen, en valt daarmee onder de declarabele regelingen). Het merendeel van de debiteuren, waaronder fraudedebiteuren, heeft betrekking op de BUIG en gaat in dit geval om een voordeel van ruim € 1,4 mln.
Een van oorzaken voor het kunnen verlagen van het voorzieningspercentage heeft te maken met het aandeel van kleine debiteuren (= debiteur met schuldpositie lager dan € 10.000) in het totale bestand. Dit aandeel is aan het groeien, waardoor het totale percentage voor de voorziening kan dalen. Zo gaan we er nu van uit dat we op de kleine debiteuren zo'n 85% weten terug te vorderen terwijl dat percentage voor de grote debiteuren (= schuldpositie groter dan € 100.000) met 25% beduidend lager ligt.

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Werk & Inkomen

Saldiverloop bijstandsdebiteuren:

In afgelopen is het openstaande debiteurenvolume ligt gestegen (van ruim € 26 mln. (2007) naar nu € 33 mln.). In het afgelopen jaar is het debiteurenvolume overigens voor het eerst sinds jaren gestabiliseerd. Jaarlijks worden gemiddeld (over afgelopen 7 hele jaren) ongeveer 6 miljoen euro 'netto' debiteuren opgevoerd (nieuwe debiteuren) en wordt er ongeveer 5 miljoen terugontvangen van debiteuren. Daarom ook de stijging van gemiddeld 1 miljoen per jaar van de openstaande debiteuren (stijging van 2007, 26 miljoen naar 2014, 33 miljoen).

2: Kan het college een specificatie geven van de vordering bijstandswet zoals in de balans opgenomen ten bedrage van 17.903?

Antwoord:
Totale openstaande bijstandsdebiteuren volume per 31/12/2014: € 33,153 miljoen. Voorziening bijstandsdebiteuren is verlaagd naar 46% en is dus € 15,250 miljoen. Gecorrigeerd voor de voorziening verwachten wij dus 54%, nl. € 17,903 miljoen naar de toekomst toe te ontvangen. Het gaat om een mix van 'bijstandsdebiteuren', waaronder fraudedebiteuren, leenbijstand en bijstand aan zelfstandigen (o.a. kapitaalverstrekkingen).

3: Kan het college de realisatie 2014 m.b.t. werkcorporaties aangeven? De cijfers realisatie ontbreken.
(blz: 89)

Antwoord:
In 2014 zijn er **987** kandidaten gestart met een leerwerk-traject. Dit betreft alle vormen van leerwerkplekken; leerwerkplekken zonder en met begeleidingsvergoeding (waaronder de leerwerkplekken bij werkcorporaties). De indicator in de stadsrekening geldt voor alle leerwerkplekken, we maken hierbij geen onderscheid.

Onderdeel armoedebestrijding (4-6):
4) in de welverdiende van de rekening staat dat de stelpost kleinsmamiddelen niet wordt overgeheveld naar 2015. Hoe groot is die stelpost?

Antwoord:
Grootte van die stelpost: € 377.000: in de stadsrekening hebben we ter toelichting hierop het volgende vermeld:
"Binnen programma Bestuur en Middelen realiseren wij op de aan Armoedebestrijding gerelateerde 'stelpost Klijnsmamiddelen' een voordeel van een kleine € 0,4 miljoen (€ 377.000). Dit voordeel moet feitelijk 'gekoppeld' worden aan het hier [armoedebestrijding] gepresenteerde nadeel [€ 0,2 miljoen]. Rekening houdend met het voordeel binnen programma Bestuur & Middelen gaat het feitelijk dus [gemeentebreed per saldo] om een voordeel van een kleine € 0,2 miljoen. Omdat het resultaat op de afdeling Inkomen ook licht negatief is, komt daarmee de 'stelpost Klijnsmamiddelen' niet in aanmerking voor overheveling naar 2015."
Immers, onderaan streep is er geen voordeel wat een voorwaarde is voor budgetoverheveling.

Werk & Inkomen

5) in het financieel overzicht staat de post 61072 maatschappelijke participatie begroot op 813 en gerealiseerd op 670. Wat is de verklaring van dat verschil?

Antwoord:
Verschil wordt vooral veroorzaakt doordat er nog geen uitvoering is gegeven aan de middelen (ongeveer € 130.000) inzake volwassenen participatie.

6) in de omschrijving van het product armoedebestrijding staat eea over kwetsbare groepen w.o. kinderen en chronisch zieken en gehandicapten. Deze groepen zijn niet uitgesplitst in de cijfers. Op welke wijze wordt de steun aan deze groepen vastgesteld?

Antwoord:

- De wijze waarop steun aan kinderen wordt vastgesteld is door het aantal verstrekkingen (cultuurbijdrage, sportbijdrage en ouderbijdrage) van het kinderfonds te registreren. In 2014 was het aantal verstrekkingen vanuit het Kinderfonds voor de cultuurbijdrage 1.378, het aantal verstrekkingen sportbijdrage 2.435 en het aantal verstrekkingen ouderbijdrage 2.218.
- De wijze waarop steun aan chronisch zieken, gehandicapten en ouderen wordt vastgesteld is door het aantal verstrekkingen te registreren die kenmerkend zijn voor deze doelgroep. Het aantal verstrekkingen voor deze doelgroep is opgesplitst in twee componenten: de lokale regeling voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen ter compensatie van de meerkosten waar deze doelgroep geconfronteerd wordt (een tegemoetkoming van € 300 per jaar per huishouden) en de incidentele uitkeringen voor noodzakelijke bijzondere kosten van deze doelgroep. In 2014 was het aantal verstrekkingen van deze twee componenten samen 4.050.

Openbare ruimte

1: Het college geeft aan dat zes op de tien inwoners Nijmegen een schone stad vindt en dus de doelstelling van 70% niet behaald wordt. U wijt dit aan de manier van enquêtering. Echter, 75% van de mensen vindt hun buurt wel schoon, dus 5 % meer dan de 70% die u had verwacht. Bij dit positieve resultaat wordt er niets gezegd over de manier van enquêtering. Hoe verklaart u dit? Hoe betrouwbaar is het percentage van 75%?
(blz.: 135)

Antwoord:
Voor de vragen over de buurt in de wijkmonitor zijn we in 2011 al overgegaan van mondeling enquêteren naar digitaal enquêteren. Dit had als resultaat dat het tevredenheidspercentage was gedaald van 80% in 2009 naar 69% in 2011. In 2013/2014 is dit tevredenheidspercentage gestegen naar 75%. Een andere manier van enquêteren is daar niet de oorzaak van. De mensen vinden hun buurt nu schoner dan 2 jaar geleden.
De stad- en wijkmonitor is een betrouwbaar instrument om de tevredenheid te meten.

2: Kan het college verklaren waarom er zo'n groot verschil is tussen haar ambities en de behaalde resultaten m.b.t. de indicatoren ' Burgers tevreden over onderhoud wegen in hun eigen buurt' ?
(blz.: 136)

Openbare ruimte

Antwoord:
Dit gaat over de woonstraten in hun eigen buurt. Voor deze woonstaten zoeken we naar momenten om aan te sluiten bij rioleringsprojecten, aanleg nieuwe snelfietsroute of stadsvernieuwingsprojecten om werk met werk te maken en zo optimale efficiency te halen. We stellen daarom het onderhoud van de woonstraten in een aantal gevallen uit en dat merken de bewoners. Hoewel de woonstraten nog steeds voor 76% voldoen aan de technische norm, neemt de burgertevredenheid niet toe en blijft deze steken op 63%.

4: Kan het college de terugval in de 2e helft van het haar verklaren m.b.t. ' Tijdig afgehandelde meldingen Bel- en Herstellijn'?
(Blz: 136)

Antwoord:
Het percentage van de tijdig afgehandelde meldingen bestaat uit terugmeldingen van onze eigen organisatie maar ook van Dar en externe partijen zoals ZIUT. In de 2de helft van het jaar heeft vooral de ZIUT de afspraken niet waar kunnen maken en dat zien we meteen terug in de cijfers. Inmiddels zijn met ZIUT nieuwe afspraken mee gemaakt en is het cijfer in 2015 weer flink in de stijgende lijn.

5: Het college geeft aan verrast te zijn door de zeer plaatselijke gladheid. Kan het college deze ; verraste houding' verklaren?
(Blz: 138)

Antwoord:
Zeer plaatselijk gladheid is puur meteorologie. Dit kan bijvoorbeeld veroorzaakt worden door het plaatselijk openbreken van het wolkendek. Hier hebben we dus geen invloed op. Op de weerbeelden van MeteoConsult en onze eigen meetstations is dit dus ook niet waarneembaar. Je kunt het ook vergelijken met plaatselijke regen. Het hoeft immers niet overal in Nijmegen te regenen. Plaatselijke gladheid is erg vervelend maar komt gelukkig niet te vaak voor.

Wijken

1: Kunt u de lasten voor wijkaccommodaties uitsplitsen?
(blz.: 97)

Antwoord:
De gemaakte kosten voor het programma Wijken met het product wijkaccommodaties bedroegen voor het jaar 2014 € 9.498.100. Deze kosten zijn als volgt te verdelen:

- € 6.440.900, programmabijdrage aan het uitvoeringsprogramma 1043 Facilitaire Diensten voor de Wijkaccommodaties (67,8%) en
- € 2.874.200 programmabijdrage aan het uitvoeringsprogramma 1043 Facilitaire Diensten voor de Voorzieningenharten (30,3%).
- € 96.900 (1%) aan bijdrage centrale overhead en andere doorbelastingen:
- € 86.100 aan kapitaallasten (0,9%)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken

2: Noord: wat is de stand van zaken m.b.t. de 'bouwruimte' voor carnavalsverenigingen?
(blz.: 148)

Antwoord:
De carnavalsverenigingen hebben behoefte aan een permanente bouw- en opslagruimte. Momenteel onderzoeken we of we hiervoor in Nijmegen-Noord een voorziening kunnen treffen. Hiervoor zijn echter in de gemeentelijke begroting geen middelen gereserveerd. Momenteel zijn ze tijdelijk ondergebracht in een voormalige bedrijfshal aan de Lijnbaanstraat.

3: Wat heeft het college in 2014 gedaan m.b.t.de drugsoverlast in Bloemerstraat en directe omgeving?
(blz.: 148)

Antwoord:
De camerabeveiliging in en rondom het Kronenburgerpark heeft de overlast aldaar flink teruggedrongen. Het park kan weer normaal worden gebruikt. Het was de verwachting dat drugsgerelateerde overlast zich zou verplaatsen (waterbedeffect). Aanvankelijk leek dat mee te vallen.
In het gebied Bloemerstraat / Smetiusstraat werden in de periode van 1 september 2013 tot 1 september 2014 vijfendertig bekeuringen uitgedeeld door de politie.

Locatie	Politie (Tobias)	Politie (BVH)	Bureau Toezicht
Bloemenburgerhof	4X winldplassen		
Bloemerstraat	4X wildplassen, 1X verblijfsontzegging, 1Xuitjouwen	1X bezit harddrugs 2X overlast jeugd 2X verward persoon 4X overlast alcohol/drugs 2X overlast zwervers 3X vernielingen	
Doddendaal	2X Wildplassen		
Karrengas	9X Wildplassen 2X alcohol drinken op straat	5X overlast Alcohol/drugs 1X Overlast zwervers 4X vernielingen	1X afval op de bodem brengen
Piersonstraat	1X Wildplassen	1X Overlast jeugd 1X Overlast Alcohol/drugs	1X Wildplassen
Regulierstraat	1X Wildplassen	2X Overlast Alcohol/drugs	

Na deze "relatief rustige" periode namen de overlastsignalen van bewoners en ondernemers in dit gebied, vanaf september 2014, toe. De kern van deze overlast bevindt zich rondom de kruising Bloemerstraat/ Smetiusstraat met de Eerste Walstraat. De overlast waaiert uit naar omliggende hoven en straatjes (Bloemenburgerhof, Zeshuizenhof, Karrengas, Piersonstraat, Regulierstraat). Bij de aanpak overlast Kronenburgerpark ging het om drugsoverlast. Hier gaat het echter om een combinatie van drugs- en uitgaansoverlast, tot uiting komend in geluidsoverlast, wildplassen, intimiderend gedrag op straat. Soms hangen daklozen in portieken.

Medio oktober 2014 is wijkmanagement in samenwerking met de politie, toezicht, wijkbeheer en afdeling veiligheid gestart met intensieve aanpak van de overlast in Bloemerstraat en omgeving. Voor de korte termijn legden politie en toezicht de focus op de aanpak van overtredingen. Inmiddels zijn twee cafe's gesloten (Rozay en Macka). In de Karrengas werd de ernstige overlast vooral veroorzaakt door uitgaanspubliek van een cafe in de Eerste Walstraat en (in mindere mate) van uitgaanspubliek van de cafe's aan de Molenstraat. Met de bewoners Karrengas en de eigenaar van het cafe in de

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Wijken
Eerste Walstraat zijn plannen gemaakt voor een aanpak. Voor een onderdeel (Light Challenge), wordt op dit moment de uitvoering voorbereid. Voor de lange termijn gaat het om maatregelen waarmee dealers en uitgaanspubliek minder tot overlastgevend gedrag worden uitgenodigd. Hierbij is afstemming gezocht met het project om de Bloemerstraat in zijn geheel op te knappen en bewoners en ondernemers zijn betrokken. Een gezamenlijke veiligheidsschouw heeft verbeterpunten opgeleverd. Hierbij moet u denken aan het verbeteren van verlichting op verschillende locaties, afsluiten (deel van) Bloemenburgerhof, wijzigen fietsenstallingen en onderzoek naar mogelijke maatregelen tegen eigenaren om verloedering panden tegen te gaan.

Cultuur
1: Kunt u aangeven hoeveel uitleningen er via Bibliotheek zelf gedaan zijn en hoeveel via BoS? En wat zijn de verwachtingen voor 2015 ev? (blz.: 101) *Antwoord:* Van de in totaal gerealiseerde uitleningen in 2014, zijn er 40.475 via BoS gerealiseerd (in 2013: 22.329 uitleningen via BOS); naar verwachting zal dit aantal BoS-uitleningen toenemen omdat het aantal Bibliotheken op school toeneemt. 2: In de begroting staat als realisatie uitleningen voor 2013: 1.1501.105. Wat is het juiste getal en kunt u dat ook uitsplitsen in BoS en Biebliotheek? (blz.: 101) *Antwoord:* Het juiste getal is 1.151.105. Hiervan zijn 40.475 uitleningen via BoS gerealiseerd. 3: waarom is het aantal van 12 oefenruimtes niet gehaald? *Antwoord:* Wij subsidiëren geen oefenruimtes meer en kunnen er derhalve ook niet meer op sturen; in de begroting 2016 zal deze indicator niet meer opgenomen worden. Het beheren van oefenruimtes is met succes door de markt overgenomen en we zien dat er naast de genoemde 8 (voorheen gesubsidieerde) oefenruimtes een voldoende divers aanbod is om aan de vraag te kunnen voldoen.

Mobiliteit
1: Kunt u de baten en lasten van de post Parkeren + Regulering specificeren? (blz.: 107) *Antwoord:* In onderstaande tabellen is een specificatie van lasten en baten over 2014 van het product Parkeren en Regulering opgenomen:

Mobiliteit

In € miljoen*	Dynamische begroting	Realisatie	Resultaat
Kapitaallasten	2,7	2,8	-0,1
OZB en overige belastingen	0,5	0,5	-
Gemeentebrede overhead	2,5	2,5	-
Directe kosten toezicht en parkeerbeheer	3,4	3,5	-0,1
Exploitatielasten parkeren (onder andere onderhoud en schoonmaak van garages, huren, gas water en licht en inningskosten parkeergelden)	2,9	2,8	0,1
Uitvoeringskosten overige afdelingen	0,8	0,8	-
Verkeersmanagementcentrale	0,6	0,6	-
Omzetafdracht derden	0,6	0,6	-
Fiets	0,7	0,6	0,1
Inzet reserve bereikbaarheidsfonds voor de aanschaf van de parkeergarage Plein '44	1,4	1,4	-
Overige	0,1	0,2	-0,1
Totaal lasten	**16,2**	**16,3**	**-0,1**

In € miljoen*	Dynamische begroting	Realisatie	Resultaat
Inkomsten kort parkeren	-12,9	-12,8	-0,1
Inkomsten fiscalisering	-1,3	-1,1	-0,2
Inkomsten parkeervergunningen	-2,0	-2,1	0,1
Onttrekking reserves*	-1,9	-1,9	-
Overige	-0,3	-0,5	0,2
Totaal baten	**-18,4**	**-18,4**	**-**

*Inclusief onttrekking bereikbaarheidsfonds van € 1,4 mln. voor de aanschaf van de parkeergarage Plein '44, zie ook lasten

Bij de besluitvorming over de begroting 2014-2017 heeft de raad in de motie 'Laat parkeren renderen' het college gevraagd om te onderzoeken of de lasten op het product Parkeren en Regulering verlaagd kunnen worden. In de beantwoording van deze motie hebben wij een nadere detaillering van en toelichting op de begrote lasten 2014 van het product Parkeren en Regulering gegeven. Alhoewel de bedragen inmiddels enigszins afwijken is de toelichting op de verschillende posten nog steeds van toepassing. Hiervoor verwijzen we naar de beantwoording van de motie 'Laat parkeren renderen'.

2: Er staan investeringen in het programma mobiliteit waar geen uitleg voor is gegeven. Het betreft "Waalkade afsluiting busbaan" en "Marienburg Parkeerapparatuur" Kunt u die uitleg alsnog geven?
(blz.: 126)

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Mobiliteit

Antwoord:
Waalkade afsluiting busbaan:
Het krediet Busbaan Waalkade van € 2 ton is overbodig geworden omdat dit project meegenomen is met de opknappen van de damwand. Bij de Stadsbegroting 2015 heeft de raad besloten dit krediet te prioriteren voor de Groene Route. Hiermee dekken we het uitblijven van een deel van de verwachte subsidies op de Groene Route.

Marienburg Parkeerapparatuur:
Dit betreft de vervanging van nieuwe parkeerapparatuur die nu daadwerkelijk plaatsvindt.

Onderwijs

1: Bij volwasseneneducatie staat: "Het is de verwachting van ROC Nijmegen als uitvoerende partij dat we het aantal beschikbare trajecten volledig realiseren. Deze cijfers zijn eind januari 2015 bekend." Als deze cijfers eind januari 2015 bekend zijn geworden, waarom zijn ze niet opgenomen? En kunnen ze alsnog bekend worden gemaakt?
(blz.: 110)

Antwoord:
Als gevolg van de strakke interne planning van de jaarrekening 2014 (de inhoudelijke tekst moest al vroeg in januari opgeleverd worden) konden de cijfers van ROC Nijmegen, die pas later in de maand bekend waren, niet meer meegenomen worden. Uit deze cijfers wordt duidelijk dat er in 2014 565 educatietrajecten zijn uitgevoerd.

2: Mbt VSV wordt aangegeven dat we nog niet overal op landelijk niveau zitten, maar dat het de goede kant op gaat. Wat zijn de landelijke cijfers per aangaande vroegtijdig schoolverlaters per schoolonderdeel (VO, MBO, VO onderbouw, VMBO bovenbouw, Have/VWO bovenbouw, MBO niveau 1, MBO niveau 2, MBO niveau 3/4)?
(blz.: 110)

Antwoord:
De VSV-cijfers voor Nijmegen i.r.t. de landelijke gemiddelden voor schooljaar 2012/2013 zijn:

Bestrijden voortijdig schoolverlaten		Realisatie 2013	Doelstelling 2014	Realisatie 2014	Landelijk gemiddelde 2014
3.1	% vsv-ers in het VO	1	1	0,5	0,5
3.2	% vsv-ers in het MBO	12,5	7,5	7,6	5,7
3.3	% VO Onderbouw		1	0,1	0,2
3.4	% Vmbo bovenbouw		4	1,6	1,3
3.5	% Havo/VWO bovenbouw		0,5	0,6	0,5
3.6	% Mbo niveau 1		32,5	37,4	29
3.7	% Mbo niveau 2		13,5	12,9	10,5
3.8	% Mbo niveau 3/4		4,25	5	3,3

Toelichting: Realisatie 2014 betreft de definitieve cijfers van het schooljaar 2012-2013.

Onderwijs

3: Tabel punt 2.7: bereik voorlichting op scholen mbt seksuele geaardheid. Doelstelling voor 2014 was 60%. Realisatie in 2014 was 100%. Wordt er dan enkel gedoeld op PO, VO en ROC? Lag de doelstelling voor 2014 niet hoger, namelijk een uitbreiding naar de HAN en de radboud universiteit, zie roze stembusakkoord febr 2015?
(blz.: 110)

Antwoord:
In de jaarrekening informeren we de raad of de doelstellingen van de actuele beleidsplannen zijn gehaald. In het beleidsplan SchoolsOut 2012-2015 is het doel om de leerlingen uit de hoogste klassen van het basisonderwijs, VO en ROC te bereiken. Dit beleid gaan we na de zomer evalueren en een nieuwe plan vaststellen. Dan zullen de ambities van het roze stembusakkoord ook worden meegenomen

4: 8% kindercentra die niet voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen. Hoe zit dat?

Antwoord:
Het gemelde percentage is gebaseerd op het aantal handhavingsbrieven dat in 2014 aan kindercentra is verstuurd. Deze handhavingsbrieven zijn overwegend gericht op lichte overtredingen (bijvoorbeeld overtredingen van administratieve aard), waarbij de veiligheid van de kinderen niet in het geding is. Onze ambitie is dat 100% van de kindercentra voldoet aan de wettelijke kwaliteitseisen. In de praktijk kan het altijd voorkomen dat een kindercentrum op een bepaald moment niet aan alle eisen voldoet. We merken dat vooral bij veranderingen in wet- en regelgeving en bij nieuwe aanbieders, die enige tijd nodig hebben om zich de gestelde eisen eigen te maken.

5: % leerlingen dichtbij naar basisschool, waardoor wordt dat niet behaald?

Antwoord:
Ca. 70 % van de basisschoolkinderen gaat dichtbij naar school. Het niet behalen van de door de Raad geformuleerde doelstelling om 80 % van de leerlingen dichtbij naar school te laten gaan heeft verschillende oorzaken:

- De voorkeur van ouders is het belangrijkste “verdeelmechanisme”. Ongeveer 95% van de Nijmeegse kinderen, die worden aangemeld voor het basisonderwijs krijgt een plaatsingsadvies op hun 1e voorkeur. Het aandeel ouders dat kiest voor een school die wat verder weg ligt (om wat voor reden dan ook: levensovertuiging, onderwijsconcept of bijvoorbeeld te weinig vertrouwen in de buurtschool) is al jaren constant. Ongeveer 30% van de ouders kiest niet voor een nabije school. In de afgelopen jaren zijn er onder andere ouderinitiatieven geweest en scholentochten ingezet om ouders meer bewust te maken van de schoolkeuze, bij voorkeur voor een buurtschool.
- Bij de overige 5% van de nieuwe leerlingen gelden voorrangsregels. De voorrangsregels (waarmee de beleidsdoelen in de buurt naar school en gemengd naar school nagestreefd worden) worden maar in een beperkt aantal gevallen ingezet: namelijk wanneer er meer aanmeldingen dan plaatsen op een school zijn. Dan worden kinderen geplaatst via de voorrangsregels: eerst broertjes/zusjes, dan buurtkinderen. Per jaar gaan er als gevolg van de voorrangsregels 20 tot 25 kinderen (op een totaal van ongeveer 1600 nieuwe leerlingen) meer naar een school in de buurt dan zonder deze regels het geval zou zijn.

Onderwijs

	dichtst bij	maximaal 300m verder	meer dan 300m verder
2006-2007	49%	21%	30%
2009-2010	50%	20%	30%
2011-2012	50%	19%	31%
2012-2013	50%	19%	31%
2013-2014	50%	18%	32%
rond scholen met 50%+ lage startkans	38%	18%	44%
rond scholen met 30-50%	32%	19%	49%
rond scholen met -30% lage startkans	57%	18%	25%

Grondbeleid

1: Kan er een specificatie van pio's komen?

Antwoord:
Pio's worden opgenomen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten wanneer plannen zijn gepresenteerd in een buurt door een ontwikkelaar of op een andere manier al in de publiciteit zijn gekomen. Gekozen is voor een inhoudelijke rapportage zodat voor de Raad actuele en controleerbare informatie beschikbaar komt. Na afronding van de haalbaarheidsstudie wordt een voorstel aan de Raad gedaan, de vaststelling van de planexploitatie.

Paragraaf Bedrijfsvoering

1: Op pagina 141 schrijft u dat een gedetailleerd overzicht van alle bezuinigingsopgaven vanaf het begin van deze raadsperiode beschikbaar is, inclusief alle gereed gemelde bezuinigingen in 2014. Kunt u dat overzicht verstrekken?
(blz.: 141)

Antwoord:
De gevraagde informatie is opgenomen in het hiernavolgende bezuinigingsoverzicht die als bijlage is bijgevoegd.

Bijlage bij paragraaf Bedrijfsvoering

Basisbestand bezuinigingen / stand 31 december 2014

Wat is ingevuld in 2014, en wat staat open voor 2015?

Opgemaakt 26 februari 2015, 17.00 uur

Samenvatting		Jr2014	Jr2015	Jr2016	Jr2017	Jr2018		
Totaal van alle opgaven, vanaf 1 jan 2010 tot heden (december 2014)		48.546	66.384	72.699	76.335	76.667		100%
Hiervan gerealiseerd/ gereed* tot aan peildatum 31 december 2013	AF	41.390	41.664	41.784	41.784	41.784		
Stand per 31 dec 2013/ 1 jan 2014		7.156	24.720	30.915	34.551	34.883		
Gerealiseerd in 2014 tot 1 september (tot aan de NJN 2014)	AF	6.353	6.756	7.664	7.899	7.899		
		803	17.964	23.251	26.652	26.984		
Gerealiseerd in periode 1 sept - 31 december 2014 >								
Teruggedraaid door het Rijk (I-08 pol ambtsdragers)	AF	-	580	580	580	580	G1	
Gerealiseerd in 2014 periode 1 sept- 31 dec (gereed gemeld jaarrekening 2014)	AF	703	2.006	2.144	2.174	2.335	G2	
Eenmalig ' verlies' in 2014 ten laste van rekeningresultaat		100						
Staat nog open per 31 dec 2014/ 1 januari 2015		-	15.378	20.527	23.898	24.069	ng = nog niet gereed	31%

* Onder 'gereed' verstaan we > inhoudelijke maatregelen zijn genomen, en de opdracht is financieel én formatief goed verwerkt in de administratie (coda en pof)

totaal ingevuld in 2014	7.056	9.342	10.388	10.653	10.814	
% van de opgave	99%					

	N	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	Progr	PM/ AF	Portef.h	Bus.controlle	jr201	jr201	jr201	jr201	jr201		BRON	STAND 31 DECEMBER 2014
F	F-05	Vermindering inhuur - aandeel W&I vanaf 2015	afd werk	Derks Carole	Tankir	Houten v		896	896	896	896	ng		vanaf 2015 betrekken bij ontvlechting werkbedr.
I	I-08	vermindering politieke ambtsdragers, deels teruggedraaid	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	580	580	580	580	G1	is (deels) door Rijk teruggedraaid	oorspr 764.000 vanaf 2014; teruggedraaid 580 blijft 184
I	I-08	dualiseringskorting, restant decembercirculaire 2012	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	184	184	184	184	ng	Restant na dec.circulaire 2012	oorspr 764.000 vanaf 2014; teruggedraaid 580 blijft 184
K	K-03	Contributie Stadsregio vanaf 2015	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	215	330	330	330	ng	SB 2013 pagina 44	verwerken bij nieuwe opzet regionale samenwerking
K	K-10	Toezicht/ handh. beperken tot (zeer) hoog risico 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden	100					G2	SB 2013 pagina 73	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
K	K-10	Toezicht/ handhaving beperken tot (zeer) hoog risico	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden		100	100	100	100	ng	SB 2013 pagina 73	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-12	Verhogen tarief toeristenbelasting (10%) vanaf 2015	1041 Econ. &T	Zandschulp	Tankir	Verbeek	-	10	25	25	25	G2	SB 2013 pagina 86	nog admin verwerken; daarna gereed
K	K-18	Herstructureren veld maatsch instellingen deel 2	1051 Zorg &W	Leenders	Frings	vHulst-vRooij	-	250	250	250	250	ng	SB 2013 pagina 117; loopt	ligt op schema wordt verwerkt in budgetsubs 2015
K	K-27	Extra opbrengsten reclamebeleid	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	500	500	500	500	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-30	Hervormen MARN vanaf 2015	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd		300	300	300	300	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-31	Reinigingsniveau Centrum en Benedenstad	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	200	200	200	200	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-32	Minder toezicht APV OR	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	100	100	100	100	ng	SB 2013 pagina 135	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
K	K-35	Tariefsverhoging wijkaccomm. zakelijk tarief van 2015	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets		37	37	37	37	ng	SB 2013 pagina 146; loopt	nog admin verwerken; daarna gereed
K	K-41	Bezuiniging cultuur; niet bibliotheek (amend.20-6-12)	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	200	350	350	350	ng	SB 2013 pagina 150	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-03	Kostenbewuster Citymarketing	1013 Citym &EB	Oerle van	van Hees	Smeets	75	150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-04	Verminderen rol gemeente bij Stedenbanden	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	29	29	29	29	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-05	Afschaffen (bouw)projectadvisering	1021 Wonen	Donné	Frings	vd Velden	35	35	35	35	35	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed 7-14 materieel
N	N-06	Afschaffen bemoeienis woonruimteverdeling	1021 Wonen	Donné	Frings	vd Velden	35	35	35	35	35	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed 7-14 deel matetrieel, deels formatie 0,25 fte
N	N-09	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2014	1022 Klimaat &E	Hustinx	Tiemens	Weijers	150					G2	PN 2014 pag 61-63	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
N	N-09	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase	1022 Klimaat &E	Hustinx	Tiemens	Weijers		150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	invulling wordt opgepakt samen met ODRN
N	N-12	Verminderen woonmilieuverbeteringen	1023 Groen &W	Derckx	Tiemens	Weijers	38	75	113	150	150	G2	PN 2014 pag 61-63	structureel afgeraamd in SB 2015-2018
N	N-13	Minimaliseren monumentenbeleid 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden	70					G2	PN 2014 pag 61-63	eenmalig in 2014; vanaf 2015 nog BW
N	N-13	Minimaliseren monumentenbeleid vanaf 2015	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden		70	70	70	70	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-14	Geen nieuwe projecten Verleden Verbeeld	1031 Ruimte &C	Versleijen	van Hees	vd Velden	-	70	70	70	70	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-15	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2014	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden	100					G2	PN 2014 pag 61-63	2014 gereed (voordelen jaarrekening ODRN)
N	N-15	Beperken toezicht en handhaving in gebruiksfase 2015	1031 Ruimte &C	Versleijen	Helmer	vd Velden		100	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt cf plan van aanpak
N	N-19	Verminderen formatie bedrijvenloket	1041 Econ. &T	Zandschulp	Tankir	Verbeek	25	25	25	25	25	ng	PN 2014 pag 61-63	onderdeel van grotere taakstelling EZ
N	N-20	Sobere ondersteuning Raad en College	1042 Bestuur&M	Merckx	burgemeester	Weijers	-	125	250	375	375	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt
N	N-21	Verminderen materiele indexering 0,5%	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Weijers	-	400	400	400	400	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt verwerkt
N	N-22	Verhogen rioolheffing woningen € 11	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	838	838	838	838	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-23	Verhogen afvalstoffenheffing € 11	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	734	734	734	734	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-24	Beëidigen kwijtschelden hondenbelasting	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	-	110	110	110	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-25	Rioolheffing niet-woningen	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	134	134	134	134	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-26	Verhoging plafond bedrijven in rioolrecht	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Peijzel	-	70	70	140	140	G2	PN 2014 pag 61-63	is verwerkt in tariefverordening dec 2014
N	N-28	Minder investeren	1042 Bestuur&M	Wamel	Tiemens	Weijers	-	500	675	850	850	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt verwerkt
N	N-37	Verhogen eigen bijdrage hobbywerkplaatsen	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	50	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	overleg met veld is gaande, ligt op schema
N	N-38	Verminderen huur voor Huisvesting JGZ	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	-	-	89	89	ng	PN 2014 pag 61-63	wijze van invulling nog in onderzoek

	N	Omschrijving bezuinigingsmaatregel	Progr	PM/AF	Portefjh	Bus.controll	jr201	jr201	jr201	jr201	jr201		BRON	STAND 31 DECEMBER 2014
N	N-48	Sluiten of zelfbeheer zwembad Dukenburg; vanaf 2015	1052 Sport	Boxtel v.	Helmer	Scholten		200	200	200	200	ng	PN 2014 pag 61-63	alleen 2014 gereed; va 2015 onderzoek
N	N-51	Versoberen budget Tegengaan Niet-gebruik	1061 Werk&Ink	Braam	Tankir	Kolsh/vHouten	-	50	50	50	50	ng	PN 2014 pag 61-63	ligt op schema; voorstel eind 2014
N	N-55	Verhogen actief burgerschap/ verminderen ambitieniveau	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	300	800	800	800	ng	PN 2014 pag 61-63	plan van aanpak
N	N-56	Verminderen wijkbudgetten '1 wijk 1 wijkbudget'	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets	50	50	50	50	50	G2	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken
N	N-57	Efficienter onderhoud speeltuinen jr 2014	1063 Wijken	Kerkoerle v.	Helmer	Smeets	75	-	-	-	-	G2	PN 2014 pag 61-63	vanaf 2015 teruggedraaid
N	N-59	Verminderen Artist inrecidence	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	30	30	30	30	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-60	Afwijzen astructurele subsidie Culton	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	50	25	-	-	-	G2	PN 2014 pag 61-63	gereed
N	N-61	Het Valkhof en Lux theater en muziek	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	150	150	150	150	ng	PN 2014 pag 61-63	nog admin verwerken; daarna gereed
N	N-63	Geen nieuw beleid mobiliteit, deel 2	1072 Mobiliteit	Ruta	Tiemens	Tiemens		77	77	77	77	ng	PN 2014 pag 61-63	voorstel aframen formatie volgt
N	N-66	Bundelen Leerplicht en RMC/jongerenloket	1073 Onderwijs	Emons	Helmer	Verbeek	-	100	100	100	100	ng	PN 2014 pag 61-63	in bewerking; er loopt een onderzoek
O	O-01	PN 2014 - stelpost Progr Onderwijs	1073 Onderwijs	Emons	Helmer	Verbeek	-	3.200	3.200	3.200	3.200	ng	PN 2014 pag 61-63	aan invulling wordt hard gewerkt; College 15-12-14
O	O-02	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Ondersteuning Jeugd	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	-	-	385	385	ng	PN 2014 pag 61-63	plannen in de maak; brede afweging met O-01
O	O-02	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Ondersteuning Jeugd	1051 Zorg &W	Verschure	Frings	vHulst-vRooij	-	100-	100-	100-	100-	ng		deels terugdraaien bij Coalitieakkoord 2014
O	O-03	PN 2014 - stelpost Progr Zorg en Welzijn - Indiv.voorz. Huish. hul	1051 Zorg &W	Leenders	Frings	vHulst-vRooij	-	3.136	5.104	5.104	5.104	ng	PN 2014 p61, correctie SB14 p	voorstel volgt, dekking binnen product indiv voorz.
O	O-04	PN 2014 - stelpost Progr Cultuur - Modernisering culturele veld	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	-	700	700	700	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-04	PN 2014 - stelpost Progr Cultuur - Modernisering culturele veld	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	-	350-	350-	350-	ng		deels terugdraaien bij Coalitieakkoord 2014
O	O-05	PN 2014 - stelpost Progr Facilitaire diensten - Vastgoed & accom	1043 Fac.dienste	Boon v Osta	Helmer	Scholten	-	200	500	800	800	ng	PN 2014 pag 61-63	wordt aan gewerkt; deels formatie deels inhuur
O	O-07	Bezuin organisatie - Facilitaire zaken	afd fac z	Wetenkamp		Baal van	-	303	566	869	869	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-08	Bezuin organisatie - Financiën	afd fin	Wamel van		Weijers	-	419	783	1.200	1.200	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-09	Bezuin organisatie - I & A	afd i&a	Gemert v		Hurk vd	-	488	582	785	947	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-10	Bezuin organisatie - Communicatie	afd comm	Vorst vd		Baal van	-	103	192	294	294	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-11	Bezuin organisatie - Juridische zaken	afd jur z	Roos de		Terlingen	-	115	214	328	328	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-12	Bezuin organisatie - Personeel en Organisatie	afd p&o	Kluver		Baal van	-	178	334	512	512	ng	PN 2014 pag 61-63	
O	O-13	Bezuin organisatie - Reductie leidinggevenden PIOFZ	x	Peter Kluver		Baal van	-	70	140	280	280	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-14	Bezuin organisatie - Opgave 0-014, invulling maatwerk (968-807	x		Gemert v		Hurk vd	-	-	-	-	161	G2	ingevuld door fasering maatwerkvoorziening
O	O-15	Bezuin organisatie - BJC	x	Tom Merckx		x	-	57	57	101	101	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-16	Bezuin organisatie - Beleid	x	Jos Sprangers		x	-	-	140	140	140	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-17	Bezuin organisatie - Programma en lijnmanagement	x	Jos Sprangers		x	-	180	180	320	320	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-18	Bezuin organisatie - Stroomlijnen (samenv. O-14 + O-18)	x	Marion Wetzels		Kokshoorn	-	251	872	1.468	1.307	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-19	Bezuin organisatie - vermindering beleidscapaciteit	x	Jos Sprangers		x	-	160	160	200	200	ng	Cf besluit DR 7 mei 2014 en onderlig.rapport	
O	O-20	Reserve/ sluitpost	x				-	-	-	77-	77-	G2	verwerkt	
P	P-01	Coalitieakk 2014 - cultuuractiviteiten stroomlijnen	1071 Cultuur	Bergman	Velthuis	Meier	-	40	40	40	40	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-02	Coalitieakk 2014 - uitvoering citymarketing	1013 Citym &EB	Oerle van	van Hees	Smeets	-	250	250	250	250	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-03	Coalitieakk 2014 - bezuin beheer en onderh 1 jr naar voren	1062 Openb.r.	ter Wal	Helmer	vd Waterbeemd	-	500	-	-	-	ng	Coalitie-akk pag. 31	
P	P-04	Coalitieakk 2014 - veiligheid deregulering en minder admin	1012 Veiligheid	Boelaars	burgemeester	Rooij van	-	-	-	-	150	ng	Coalitie-akk pag. 31	Pas vanaf 2018 150.000
P	P-05	Coalitieakk 2014 - stedenbanden subsidie afbouwen	1013 Citym &EB	Oerle van	burgemeester	Smeets	-	20	40	60	80	ng	Coalitie-akk pag. 31	Jaar 2018 80.000
P	P-06	Coalitieakk 2014 - budget verkeers maatregelen verlagen	1072 Mobiliteit	Ruta	Tiemens	Tiemens	-	250	250	250	250	ng	Coalitie-akk pag. 31	
							175	10.802	15.311	18.216	18.548			

SAMENVATTING

Teruggedraaid door het Rijk (I-08 pol ambtsdragers)		580	580	580	580	**G1**
Gerealiseerd in 2014 periode 1 sept- 31 dec (gereed gemeld jaarrekening 2014)	703	2.006	2.144	2.174	2.335	**G2**
eenmalig 'verlies' in 2014 ten laste van rekeningresultaat	100					
nog invullen per 1 jan 2015 / nog niet gereed		15.378	20.527	23.898	24.069	**ng**
	803	17.964	23.251	26.652	26.984	

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

Van: Scholten, Gerrit [mailto:g.scholten@gelderland.nl]
Verzonden: donderdag 12 maart 2015 9:00
Aan: griffier@buren.nl; Wim van Beem (Buren); Griffie Culemborg; Patrick Peters ; Wim van Beem (w.beem@culemborg.nl); Griffier Lochem; Griffier Maasdriel; 'h.van.ommeren@maasdriel.nl'; Waltraut Vroege-Bootsman; Griffie Neder-Betuwe; Griffie Neerijnen; Griffie; Heffels, Mirande BM50; Griffier Tiel ; Griffie Zaltbommel; Monique Muurling
Onderwerp: Update databank financieel toezicht

Goedemorgen,

Zou u zo vriendelijk willen zijn onderstaande mailtekst door te sturen aan de raadsleden en –volgers in uw gemeente. De betreffende website bevat veel informatie over de financiën van Gelderse gemeenten en kan raadsleden wellicht ondersteunen bij hun werkzaamheden.

Op de website http://ftgelderland.databank.nl presenteren wij diverse financiële gegevens van de Gelderse gemeenten. Cijfers afkomstig uit door de gemeenteraden vastgestelde (meerjaren)begrotingen en jaarrekeningen + balans. Gegevens die wij in het kader van het financieel toezicht beoordelen en verzamelen.

Recent is de website ge-update met gegevens uit de begrotingen 2015. Bovendien heeft de website een facelift ondergaan en is gebruikersvriendelijker gemaakt. Een goede aanleiding de website weer eens te bezoeken.

Vooruitlopend op regelgeving hebben wij in de begrotingsbrieven 2015 kengetallen opgenomen die iets zeggen over de financiële structuur van gemeenten. Aan de kengetallen zijn oordelen verbonden. In een document op de website hebben wij deze oordelen per kengetal en per gemeente opgenomen. Hierdoor is het voor u mogelijk uw gemeente met andere te vergelijken.

Net als vorig jaar is er ook weer een factsheet gemaakt met de financiële ontwikkelingen op Gelders niveau. Deze factsheet is ook op de website terug te vinden.

Tweemaal per jaar wordt de databank uitgebreid met begrotings- of jaarrekening gegevens. Onze contacten bij gemeenten stellen wij dan op de hoogte. Op de website is echter meer relevante informatie te vinden met betrekking tot gemeentefinanciën. Regelmatig worden documenten of nieuwsitems toegevoegd. Als u hiervan ook een bericht wilt ontvangen, kunt u uw e-mailadres achterlaten op de website. U ontvangt dan van ons een bericht wanneer er nieuwe items op de website staan.

Met vriendelijke groeten,
Provincie Gelderland
Afdeling Kwaliteit Openbaar Bestuur / IBT

Met vriendelijke groeten,

Gerrit Scholten
Adviseur Gemeentefinanciën | Afdeling Kwaliteit Openbaar Bestuur (KOB)| Team Interbestuurlijk Toezicht (IBT) | 026-359 98 72 | Werkdagen ma t/m vr van 07.30-16.00 uur | g.scholten@gelderland.nl |Meer informatie: www.gelderland.nl/financieeltoezicht

provincie Gelderland

postadres: Postbus 9090, 6800 GX Arnhem
PS: De provincie Gelderland ontvangt uw post graag digitaal via post@gelderland.nl

Voorstel - Vaststellen Stadsrekening 2014 en programmaverantwoording

De financiële gegevens van Gelderse gemeenten on-line vergelijken? Kijk op http://ftgelderland.databank.nl/

Denk aan het milieu voordat u dit bericht print!

**** Disclaimer ****

Bijlage - Overzicht burgerronde 29 april 2015

Overzicht

van insprekers en vragen vragenhalfuurtje

aangemeld voor de Politieke Avond
van de Raad van de gemeente Nijmegen
op woensdag **29 april**
in het Stadhuis.

INSPREKERS Raadzaal 17.30 – 18.00 uur

Debatstuk GroenLinks: Lokale variant op basisinkomen

- De heer P.J.H.M. Theeuwen
- De heer A. Peters
- De heer F. Fonk
- Mevrouw L. Beentjes

D22 d.d. 24 maart 2015 van de burgemeester inzake Burgerjaarverslag 2014 en Raadsvoorstel Instemming met opheffing Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Arnhem Nijmegen (54/2015)

- R. Barends, namens PSP '92 en Nieuw Democratisch Nijmegen

VRAGENHALFUURTJE BURGERRONDE Traianuskamer 17:30 – 18:00 uur

Vragen Liberaal Nijmegen:

De bestrating van Plein 44 is al lange tijd een zorgen kindje voor de hele stad. Voor alle mensen is dit plein lastig begaanbaar. In de kamerronde van 15 april jl. hebben we gevraagd aan de wethouder om, tijdelijk, rubberen matten of iets dergelijks neer te leggen zodat in ieder geval een aantal stroken begaanbaar zijn. Het antwoord hierop van de wethouder was negatief.
Maar aangezien de bestrating waarschijnlijk pas na de zomer opnieuw wordt gelegd en we graag willen dat het plein voor iedereen begaanbaar wordt willen we u de volgende vragen stellen

1. Waarom is het college zo stellig in haar weigering om dit plein begaanbaar te maken?
2. Er hebben tijdelijk rode matten gelegen op het plein, die maakte het plein nog slechter begaanbaar. Waarom konden deze matten wel en nieuwe, goed begaanbare (rubberen) matten niet?
3. Kan de wethouder aangeven wat de kosten zouden zijn om een paar stroken met rubberen matten neer te leggen zodat het plein weer voor iedereen begaanbaar is?

Vragen PvdA:

De reacties op het artikel gepubliceerd in de Gelderlander van 21 april jl. ('de Waalkade van 35 jaar geleden') over de versnelde oplevering van de Lentse nevengeul en het rivierpark eromheen, waren uitsluitend positief.

Dit bevestigt de urgentie. Het is meer dan duidelijk dat we aan de slag moeten, dat we een ander terrein moeten vinden voor evenementen en de Waalkade moeten teruggeven wat ze verdient: Schoonheid. Niets meer dan lof dat er daarom een ambtelijke werkgroep mee aan de slag is gegaan.

Echter, de wethouder heeft bevestigd dat de nieuwe Waalkade, aan de nevengeul, eerder klaar is dan verwacht. Eind dit jaar wordt het al opgeleverd. Hiervoor is dan ook een denkgroep samengesteld, bestaande uit andere ambtelijke krachten dan de werkgroep voor de Waalkade.

De fractie van de Partij van de Arbeid zou het goed vinden om de ontwikkeling van de oude Waalkade en de nieuwe Waalkade samen te voegen. De twee zijn immers onlosmakelijk aan elkaar verbonden en kunnen elkaar juist versterken, mits goed afgestemd.

Om versterking te realiseren lijkt het ons daarom goed om op een vroeg stadium al optimale afstemming te realiseren. Dit leidt tot de volgende vragen aan het college:

1. Bent u het eens dat de oude Waalkade en de nieuwe Waalkade niet twee op zichzelf staande projecten zijn maar onlosmakelijk aan elkaar zijn verbonden?
2. Zou het college het een meerwaarde vinden om de werkgroep en de denktank samen te voegen en zo met een integraal plan komen voor beide kades?